JOANNIS RAII

Historiæ Plantarum

TOMUS SECUNDUS:

CUM

DUPLICI INDICE;

Generali Altero

Nominum & Synonymorum præcipuorum;

ALTERO

Affectuum & Remediorum:

ACCESSIT

NOMENCLATOR BOTANICUS
Anglo-Latinus,

LONDINI:

Typis MARIE CLARK:

Prostant apud HENRICUM FAITHORNE Regiæ Societatis Typographum, ad insigne Rosæ in Commeterio D. Pauli. Clo Io CLXXXVIII.

PRÆFATI

Vamvis initio hujus operis præfatus fuerim quæ tum sufficere arbitrabar, nonnulla tamen ab ejus editione qua Lectorem monitum oportuit à me omissa animadverto, alia interea temporis que ad Historiam illustrandam, augendam aut etiam emendandam pertinent, vel ab exteris prodita, vel ab amicis communicata funt, vel milimetipst inter legendum occurrerunt, que novam exigunt Prefationem, nec permittunt ut Tomus hie secundus acephalos prodeat, qui alias id non requififfet, cum ejusdem velut corporis medietas sit, non aliam ob causam bipartiti, quam ne si in unum volumen compingeretur, nimis id spissum minusque tractabile effet.

in unum volumen compingeretur, nimis ia spisium minissue trataone escribios fludio declinasse, rimo ergo noverit Lettor, me omnes de nomenclaturis concertationes studio declinasse, nec valde solicitum aut industrium fuisse in exquirendo quo quaque Planta nomine Veteribus diceretur, cim in multis ob notas adscriptas, paucas illas, generales, & pluribus speciebus communes, illud certo definiri nequeat; in aliss controversis id tentare majoris esse opera quam fruellis, cumque ab aliis me longe doctioribus in hac palæstra jamdudum abunde decertatum fuerit, nec quicquam fere dicendum restet quod non dictum prius, oportet autem ut Controversiarum etiam aliquis modus sit. Hinc nomina recepta & diuturno usu approbata ubique retinui; nec temere solicitanda aut locomovenda duxi qua initio sortasse injurià imposita fuerint, ne præscriptionis jure nobiscum experiantur.

Deinde cum nominum non minus quam rerum non necessariam multiplicationem oderim, in iis etiam speciebus quas à genere ad genus transsuli persape nomina antiqua, novis nullis impositis, reliqui: hine ut nonnullis fortasse videar, multiplicandi metu à necessaria etiam องอนุเมอาการ abstinuisse, & illorum cettii me aggregasse qui dum vitant vitia in contraria currunt. Indicis tamen & exoticis nominibus que auribus Europeis duriora & absona possint videri, lemmata seu titulos descriptorios aliquoties adjeci, quod Lestori nec inutile

nec ingratum futurum spero.

Proximo in loco monere convenit, me non pro meis venditare omnia quibus Autoris nomen adscriptum non est: illud enim in multis incuria aut festinatione omissum & sentio & doleo: imprimu Jo. Bauhini, è cujus Historia plurima mutuatus sum eo non laudato; quod hic palam & ingenue agnosco; ne quis ob scripta aliena clam surrepta gravem mibi plagit dicam meritò impingat. In mutuatitiis ipsa Autorum verba scrupulose servavi; non tantum mihi in aliorum scripta licere ratus ut ea immutarem; veritus insuper ne si id facerem, (ut est proclivis in errorem lapsus) sensum corrumperem, novamque & ab Autoris mente. forte etiam veritate, alienam male intellectis sententiam assingerem, & Lectori obtruderem, Porre, In Frushuum exoticorum, quorum ingens numerus à Carolo Clusio, Jo. Bauhino,

Jo. de Laet, Olao Wormio alissque describuntur, Historia, me plane, peregrinum esse, & welut in Sylva quadam aut Labyrintho versari sateor, unde nulla industria memet expedire possum, singulasque species ad sua genera reducere. Quocirca in its ordinandis C. Bauhini potius methodum, quamvis non nimis accuratam, sequi malui quam in nova & commodiore investiganda me frustra satigare. Alias à Bauhino non traditas, nullo ferè ordine servato, prout sese obtulerunt exhibui, minime dubitans quin nonnulli arborum in Historia descriptarum fructus sint, alii sub diversis nominibus bis têrve repetiti. Qui in magnis Emporiis degunt, ipsosque fructus à nautis redimendi opportunitatem habent, quibusque curiosorum Musea ejusmodi cimeliis reserta patent, ebsque coram inspicere, invicem conferre, & curiose examinare conceditur, facile discernent qui quarum arborum fruclus sint, quique ob nominum varietatem & descriptiones imperfectas iidem cum sint pro diversis fallant: omniumque convenientiis & differentiis adnotatis, suis singulos locis disponent & in ordinem reducent.

Tandem, ne quid dissimulem, dum schedas à prelo transmissas ad examen revoco, ab Operis Typographicis sæpius, à meisso aliquoties, & pluries equidem quam vellem, erratum deprehendo. Nec tamen mirum in tam longo opere homini veternoso diuturni laboris tædio Jonnum quandoque obrepfisse, inque tanta sessiona præcipiti calamo musta utique delenda excidisse. Que in rebus ipsis Errata observavi in Appendice emendata reperies, que in verbis & syntaxi inter maegedyassa Typographica. Quinimo præter hujumodi opanyassa, a me alsona inter successional programa alsona in titossional programa. me observata, in dispositione specierum sapiùs erratum vereor, cum multas mibi nondum videre contigit, quasque olim vidi non sim curiosè contemplatus, u' notas generum chara-sterissicas invessigarem (nec enim jam tum de Historia Plantarum condenda per somnum quidem cogitabam.) In aliorum autem descriptionibus partes præcipuæ ex quibus notæ modo

tiùs quam quod compertum habebam.

Miraberis fortasse, Lettor, Appendicem in tantam molem excrevisse: Illud autem duabus potissimum de causis accidit; quarum prima oblivio & oscitantia nostra. Cum enim us Opus hoc consarcinarem, Historias Plantarum evolverem, multasque inibi species locis alienis dispositas invenirem, edsque ideirco differrem & in prasens omitterem, nec samen, memorie nimium filus, & ignavia libenter indulgens, eas studiose excerperem, & in schedie diligenter adnotatas reservarem, cum ad loca ventum esset quibus inseri deberent, è memoria facile elapla & per oblivionem omissa sunt. Altera Appendicis autta causa sucre nova multa necdum descripta Planta post Tomum primum & secundi etiam magnam partem absolutam & impressam coulgate, tum ab aliis, tum precipue à Celeberrimo viro & rei Herbaria longe peritissimo D. Paulo Hermanno in Academia Lugduno-Batava Medicina & Botanices Professore, in Catalogo stirpium Horti Medici illius Academia. Horum quidem pars magna in hortis circa Londinum colitur. At nobis ob rationes hic non dicendas Londinum adire vel non licuit, vel non placuit. Quin si id licuisset, cum Catalogi mox laudati editionem propediem expettarem, satius duxissem labori meo parcere, quam iis describendis inutilem operam navare; siquidem accuratiores plenioresque earum historias quam ego possem texere me inibi inventurum considerem; cum ego semel tantum & brevi temporis spatio iistem interesse potuerim, D. autem Hermannus semper & zu the apkqui Bagsnow on this ons, & ακμάζουι, & ωδακμάζουι. Plurimas certe eruditissimo huic Viro gratias debenns, tum ob ea que jam prestitit in Opere preditto nuper edito, tum ob ea que pollicitus est in Musco Zeylanico brepi edendo. Hic cum animadverteret multos lucro intentos negotiandi causa magnis quotannis classibus Indiam Orientalem adnavigare, neminem ad id habilem & idoneum Plantarum indagandarum & Historia Naturalis promovenda studio illuc proficisci, quamvis regio ista, calo soloque stirpium generationi propitio, innumeras fere species e facundishmo suo sinu effunderet, novas, raras, facie & viribus admirandas, ipse ad opus se accinxit, spretssque magnanimiter tam longinqui itineris dif-sicultatibus & periculis, per immensum aquor in Indiam contendit, ibidemque aliquot annos subsistens & institutum pertinaciter urgens, qua ad Historiam Naturalem pertinent curiose rimatus eft, tandémque Orientis divitiis onustus in Europam rediit,

At neque, cum in hoc sumus, reticendus Illustrissimus Vir & immortali fama dignus. D. Henricus van Rheede, van Draakenstein, qui rebus pace belloque per Indiam Orientalem gestis clarus hoc sibi ad laudem non sussicre arbitrabatur; verùm ingenti & docs ço Historie Botanice illustrande & amplisicande xelo stagrans, in stripibus per totum Regnum Malabarienu nascentibus conquirendis, describendis, delineandis nullis laboribus, nullis sumptibus pepercit, ut hujus beneficio iconas non tantum omnium quæ extant pulcherrimas habeamus, sed etiam descriptiones non minus accuratas & fideles, plurésque species in lucem prolatas, quam ego per universam Indiam sponte oriri unquam credidissem.

His adjungere liceat & tertium, non minoris in Botanicis nominis & fama, D. J. Banister, qui in India quam vocant Occidenvali idem stadium decurrit, & Virginia, ubi nunc degit, Historiam Naturalem meditatur. Nemo certè hastenus ex nostra gente Botanices scientia omnique literature genere ei similis aut secundus in Novum Orbem pedem intulit,

nemo omnibus requisitis ad talem Historiam conscribendam paratior accessit.

Horum industria Indiæ utriusque montes, Islow, valles, litora, campi, prata, viridaria perlustrata, eorumque stirpes native & alumne oculis nostris exposite. Hinc ut discamus, Indiam ab Europa non minus natura quam loco distare, ejusque regionis genium tantopere à nostrate abludere, ut siquis hinc illuc per quietem transferretur, experretus vix crederes Je vigilare, adeò omnia nova, insolita, admiranda ubique oculis occurrerent; ut verbigr. Arborum nonnullarum stupenda proceritas, altissimarum Europæarum dupla triplave, ut quæ trecentos pedes adaquet, vel etiam superet; aliarum enormis crassities, ut earum caudices vel sexclecim hominum amplettentium ulnas extensas impleant: Hujus folia in eam longitudinem extensa & latitudinem fusa, ut singula vicenis hominibus inumbrandis & à pluvia protegendis sufficiant: Illius ligni durities ferri amula, nec gravitas multo inferior. Quid mirabilius quam arborem cernere, qua cum per triginta quinque aut quadraginta annos neque fructum, neque florem protulerit, tum demum novam velut arborem è vertice emittat, & deinde folia omnia exuens, velut altissima quadam navis malus (natura enim pgvonhwr . eft, nt reliqua Palma) eretta & in sublime elata appareat; donec nova hac arbor paulatim comam explicet, ramosque & surculos numerosissimos quaquaversum diffundat, incredibili florum issque succedentium fructuum multitudine onustos, quibus ad maturitatem perductis mater ipfa radicitus interit.

PRÆFATIO.

Duis crederet in una provincia Malabara, eaque non admodum vasta, trecentas arborum & fruticum species spontaneas inveniri? & tamen plures adhuc dari verisimile est. Duis tot uspiam terrarum herbas fruticescentes & lignosas provenire speraverit quot in Indiis observate sucrint? Vix ullum certe berbanum genus est in quo non dentur plures bujusmodi species.

Si cuiquam Europeo per sylvas iter facienti arbores quedam in conspectum venirent corticum suorum internollu lucentium splendore, tam claro ut viis illustrandis sufficeret & ad eum litera legi poffint, quem non finpore percelleret tam insolens spectaculum? & tamen bujusmodi in America reperiri idoneos testes babemus Illustrissimum Dominum D. Joannem Comitem de Carbery Jamayca Infula nuper Proregem. Regia Societatis nunc Prasident dignissimum; & D. Thomam Trapham M. D. in insula jam dilla medicinam facientem.

Illud insuper singulare, India proprium, & miraculo affine, Arbores nonnullas, imò non paucas ibidem crescere, que cum florere incipiunt folia amnia amittunt, atque interim dum forent nude iffque vidne manent, novis tandem decuffo fore und cum fruch erumpentibus : Forte ne solares radii quibus illustrari gestiunt flores foliorum obiecu interciperentur: forte etiam ne florei ornatus quo superbinut arbores oftentationi folia officerent, ejusque parte aliqua occultatà impedirent ne adstantium oculi tam pulchri spectaculi integra voluptate frue-

Quis jam crederet in medits Indiis Europam reperiri ? in regione fervida, que nibil fere cum temperatioribus commune producit, frigidioris etiam culi patientibus plantis alicubi locum esse ? Hujus tamen rei sidem nobis facit insignis peregrinator D. Bernier. Cum enim in terris magno Mogorum Imperatori subjectis iter faciens montes excelsos transcenderet, à latere meridiem spectante, Palme, Piper, Arundines saccharine. breviter Indica & Exotica omnia; Verum post sex septemve horarum iter, cacumine superato cum ex adverso latere descenderet, ecce nova rerum facies, & velut momento temporis in Europam translatus fuisset, Quercus, Ulmi, Pinus, Hyssopus, Majorana, Rosmarinus, nec aliæ quam nostro Orbis quadranti familiares stirpes conspiciende.

Sed ut è diverticulo in viam redeam, non illustrate santum praditiorum opera India. sed & in Europam quadanteuns translate sunt, ut si in hortis nostris cultioribus obambules, te in ipsis Indiarum viridariis spatiari crederes, tot abique Indica & Exotica oculis

obversantur.

Horum denique bisque similium per Europam plantas indagantium & colentium. D. Pauli Bocconi, D. Jacobi Breynii, D. Petri Magnoli, D. Josephi Tournefortii. anos honoris causa nomino, indefessis studiis & laboribus Botanices scientia, que à Clusii & Bauhinorum temporibus paulatim elanguit, resuscitata est, mirósque intra hos vicinti annos proxime elapsos progressus fecit. Vigilant scilicet seculi nostri Botanici, nec maiorum inventis contenti ad ulteriora tendunt, nec alios fibi inquisitionum terminos & columnas figunt quam quas natura terris fixit, universum orbem curis suis complexi.

Unum adbue in excusationem nostram præsandum superest, nimiram Plantas multas quarum nomina in Catalogo Horti Regii Parisiensis alissque extant à me omissas, quòd scilicet pigeret tot nuda nomina vel paucis Epithetis aucta, nullis additis descriptionibus aut siguris. Historiæ inserere, cum mihi non constaret, annon earum alique sub aliis nominibus jam edita & descripta fuissent, alia jam descriptarum varietates potius quadam quam nova

Species essent.

At nec ante finiendum quam, prater initio laudatos, corum qui Tomo huic fecundo symbolas suas contulerunt honorifica mentio facta fuerit. Hi antem sunt 1. Illustris Vir D. Gulielmus Courtine Medii Templi Londinensis Armiger. 2. Praclarus Vir. & in stirpium cognitione nulli secundus, D. Leonardus Plukenet, M. D. 3. D. Samuel Doody, & 4. D. Jacobus Pettiver, Pharmacopai Londinensec, Batanices apprime gnari. Horum frequens mentio tum in Historia, tum in Appendice, quid quisque contribuerit Lectorem certiorem faciet.

His adde quamvis initio dictum, non tamen sine ingratitudinis nota in fine operis reticendum docliffimum & amiciffimum Virum D. Tancredum Robinson M. D. cujus perpetua & erudită industriă, quam mihi per totum compositionis & editionis tum primi tum secundi Voluminis decursum benevole commodavit, Historia nostra multis & speciebus & observa-

tionibus audior, & mendis repurgatior qu'am ablque eo fuisset, proditura est. Sed & enumeratio Audiorum alteri Tomo premissa, impersetta cum sit, corum adjectione supplenda venit qui à nobis per oblivionem omiss, querumve scripta post id tempus edita, vel nobis saltem tradita sunt. Primo in loco Clariss. Viri D. Christophori Merret, annis & scientia gravis, de Professione sua deque Repub. Botanica optime meriti: E cujus Pinace rerum naturalium Britannicarum, Annotationibus in Antonii Nerii Artem vitrariam, alissque scriptis non panca in Historiam nostram transtuli.

PRÆFATIO.

Deinde D. Pauli Hermanni, de quo supra, è cujus Catalogo Plantarum Horti Academici Lugduno Batavi Appendicis magnam partem mutuatus sum.

Tum Joannis Baptista Triumsetti, è cujus Observationibus De Ortu & Vegetatione Planta-

rum aliquammultas novarum Plantarum descriptiones sumptas Appendici inserui.

Post Jo. Commelini, cujus Catalogum Plantarum Indigenarum Hollandiæ editum An. 1684. in 12. vidimus, & ex eo species nonnullas in Historiam nostram transcripsimus. Idem Horti Malabarici Tom. 2, 3, 4, 5, 6. notis adauxit & commentariis illustravit, Idem Tractatum de cultura Limonum & Aurantiorum emisit in 8.

Tandem Pauli Ammanni, cujus Character plantarum naturalis Francosurti 1684. impres-

sus notis & descriptionibus nonnullis Historiam nostram auxit.

Ejus Hortus Bosianus 1687. editus ad manus nostras nondum pervenit. Denique D. Rochesortii, cujus Histoire naturelle des Antilles nos debitores agnoscimus, Nec minus Mauritii Hofmanni Catalogo Plantarum Horti Medici Altdorffini, & Cata-

logo Plantaruus circa Altdorffium nascentium. Item Jacobi Sutherlandi Horto Edinburgenfi.

Atque nec amittende Roberti icones fol. Parisiis. Neque D. Rob. Plot Historia naturalis territorii Oxoniculis edit. An. 1677. & Staffordiensis An. 1686. fol. è quarum parte ca quæ de plantis agit historiam nostram locupletavimus.

Joan. Baptistæ Forrarii Hesperides, sive de Malorum Aurantiorum, Citriorum & Limonum varietatihus, cultura & usu. fol. Romæ. 1646.

Joan. Euschii Nierembergii Historia Natura. Antwerp. fol. 1633.

Joan de Lact Historia Indha Occidentalis. fol.

Museum. Clai Wormii. fol.

Museum Olai Wormii. fol.

Mulaum Regia Societatis Londinensis. fol.

His addi possunt libri nonnulli Botanici quos nobis nondum videre contigit, nimirum, Hyacinthi Ambrofini Phytologia partis prima Tomus primus.

Mich. Boym, S.J. Flora Sinensis Viennæ 1656. fol.

Francisci Steerbeck Citri cultura. Ejuschem Theatrum Fungorum 4. Georgi Turre Historia Plantarum fol. Patav. 1684. Hic liber agic solummodo de facultatibus. E viribus Plantarum è Theophrasto, Dioscoride & Galeno.

Post Opus absolutum & typis impressum literas accepi à Botanico non incelebri D. Tho. Lawson in Westmorlandia degente, quibus Catalogum inseruit Plantarum à se observatarum in Septentrionalibus Anglix sponte nascentium, quarum nonnulla nova & nondum edita, alia à nobis in Catalogo Anglicanarum præteritæ & indictæ.

Primi generis funt

Primi generis fint

1. Erafus fylvestris fructu minimo cordiformi, The scass fines fivestrictee, Ruchica Cestra fishes, The Aperty-tree, cujus in Phytologia Britannica mento. Hanc circa Buriam & Mancanium Lancastrie oppida, & alicubi estam in Westmontandia inveniri scribit D. Landon; circa Steckportum & alibi in Cestria D. Steneboule, qui hanc Merasium sylvestrem Ungarico niger est, obstaret. Verum errat D. Steneboule, qui hanc Merasium sylvestrem Ungarico niger est, obstaret. Verum errat D. Steneboule; Clusius enim Merasio sylvestris structum impedit quo minus Merasio sylvestris un funciona successiva succes

duntaxat variegatione quam etiam culta retinet, sed & parvitate sua & humilitate, aliisque accidentibus ab eo differt.

4. Lilium convallium angustifolium; ad pontem Waterfall in Westmorlandia.
5. Hieracium macrocaulon hirsuum folio rotundiore, prope Shap vicum in Westmorlandia.
6. Gramen sparteum capite bisido vel gemino D. Merret. In Westmorlandia copiose.

Secundi generis funt

- 1. Gramen sparteum montanum spica foliacea graminea majus, à nobis in summis altissimorum Cambrice montium verticibus copiosè nascens observatum, quamvis in Catalogo per oblivio-
- 2. Lunaria minor ramofa,

- 2. Lunaria minor foliis diffectis, utraque Stricklandia majori in Westmorlandia.
- 4. Pyrola Alfines flore Brasiliana, prope Gisburgum oppidum in Clevelandia.
- Sambucus foliis laciniatis prope Mancunium Lancafriae in fepibus.
   Scabiofa pratenfis minor flore carneo Park. in Westmorlandia.
- 6. Scanola practing mino Callino Milita Service, Chefs Apple, Sea Oulers. Afferic 7. Sorbus fylveftris Anglica Cuntiff with Service, Chefs Apple, Sea Oulers. Afferic Parkinjonur cam in Winberflake Park fiponte nafci. Verùm arbor eo loci hoc nomine vulgo dicta Aria est Theophrasti.
  - 8. Viola folio Trachelii D. Merret.
  - 9. Viola palustris rotundifolia D. Plot Hist. nat. Oxon.
- 10. Geranium columbinum maximum fol. diffectis ejustem, quorum descriptiones in Historia no Ara exhibuimus; ut &
- 11. Adianti foliis bifidis vel trifidis.
- 12. Helleborine minor alba Park, Westmorland.

His adde Varietates quarundam Plantarum insignes, v. g.

- 1. Carduus monstrosus Imperati.
- 2. Cotula non fœtida flore pleno Westmorl.
- Gentianella flore lacteo ibid,
- 4. Geranium batrachioides flore eleganter variegato, In old Deer-Park by Thornthwait Westmorland.

ER-

ERRATA

PAR. 286. lin. 49. lege lexium, p. 387. l. spirmen, regions, comprigues. 1. 7. negadam. 1. 49. foresheum. 389. l. 1. Cerimbinian. l. 21. cericalil. 1982. l. penult. editors. 399. l. antecenule, fortalistic 1005. l. 19. foresheum. 1008. 17. negadam. 1. 101. spiral. penult. polt. driftium lupple cont. 1021. 47. negadam. 1044. 46. rightin. 1044. l. lin. enter. 1039. 34. finite. l. 1901. spiral. 1992. 2. penult. editors. 1019. 1. rightimat. l. 1901. spiral. penult. polt. driftium lupple cont. 1021. 47. negadam. 1046. 22. drift. principle. 1019. 1. rightimat. 1995. 37. penult. editors. 1999. 37. penult. polt. polt.

Emendandis adde.

Que de Mange habentur, pag. 1834. dele ; fuperiist enim pag. 955 traduntur.
Laume firelen Leucose in valem pagir: 1831. delecipies enfem videtur.
Freillen Brieden decolitum (F. 10. pp. 1838. delecipies Avellaman quiabilishan C. B. p. 1828. refertur, ideo jue non crat repetendur.
Freillen Portum Ampfalishe fish tens rafteen (F. B. Mandels Len delecipie, p. 1833. silem effe videtur Mandels Brieffen Maregrav, vel Mandels
Freillen Portum delecipionen behaven liquicitis p. 919.

Errata leviora in literulis & punctatione, nè Lectoris ingenio nimis disfidere videar, inemendata reliqui.

HISTORIÆ PLANTARU

LIBER DECIMUS NONUS

OUIEST.

De Herbis Pentapetalis vasculiferis.

I S admifcemus nonnullas minùs proprie Pentapetalas dictas ob petala ad ungues juncta, ut flores integri decidant: unde proprie & strictè loquendo Monopetala dicendar funt.

Pentapetalis etiam Polypetalas adjungimus, & ob convenientiam in reliquis notis nonnullas etiam Tetrapetalas.

Hunc Librum in duas Sectiones partiemur. Prima erit De Herbis pentapetalis cum foliis in caule ex adverso binis:

Secunda De Herbis pentapetalis foliis in caule alterno aut nullo ordine positis.

SECTIO PRIMA.

De Herbis pentapetalis foliis in caule ex adverso binis.

Herble flore pentapetalo aut polypetalo, foli integris in caule conjugatim dispositis sunt ver tore

Pentapetalo,

{ Maritima, semine grandi; Alsine cruciata marina. Terrestres, calice

Integro, concavo seu fistuloso,

Toblongo & cylindraceo; petalis margine extremo incisis; vasculo itidem seminali cvlindraceo,

Latifolia folio virente; ARMERTA. Angustifolia, folio glauco gramineo, seminibus compressis, rugosis, nigris; Ca-

Tumidiore & plerunque striato; pericarpio plurimum pyriformi; summa parte per maturitatem se aperiente in oras dentatas, seminibus turgidioribus, sforum petalis plerumque bifidis; LYCHNIS.

Admodum floris expanso in plura segmenta,

[Fruticofa, superficie perenni; flore specioso caduco,

Majores & elatiores, capitulis in plerisque speciebus pentagonis; C1 stus. Minores & humiliores, calicibus triphyllis seu trissidis; vasculis seminalibus trigonis; CHAMÆCISTUS.

Herbaceæ, superficie annua; seminis conceptaculo

E tribus carinis composito; flore flavo; coma trita velut cruentante; HYPERICON. Bivalvi; flore itidem flavo, foliis salicis oblongis, ad genicula interdum ternis aut quaternis; Lysimachia Lutea. Simplici, semina in medio sita exteriùs protegente; florum petalis

(Disjunctis, colore albis;

S Bifidis ; ALSINE genuina.

SAlfines foliis; ALSINE minima. Foliis angustissimis,

Binis in caule oppositis; Saxifraga pusilla. Caules ad nodos stellatim ambientibus; Sperquea.

Ad unques jantis, adeo ut flores integri decidant; in fingulis foliorum alis t fingulis; Angallis terrefris.

Hexapetalo, in aquosis nascentes,

Seretta & procera, floribus in spicis longis in summis caulibus; soliis ad genicula interdum ternis; Lysimachia purpurea spicata.

nis; LYSIMACHIA purpurea spieata. Humila & spina; foliis Portulacæ rotundis, flosculis & seminibus in foliorum alis seffilibus; ALSINE Portulace spina;

Androsemon & Asyron sub Hyperici titulo comprehendo; omnino enim genere conveniunt, cujus nota sint flos flavus, coma terentium digitos velut cruentans, & pericarpium tribus carinis compositum.

Ad hoc genus pertinent Holoseum minimum dictum & Saxifraga graminea pufilla, ob folia in caulibus ox adverso bina, & vasculum seminale in metæ formam turbinatum, quamvis floribus sint tetrapetalis.

Gramen leucanthemum majus & minus & Caryophyllus bolosteus uterque Alsines species censendæ sunt ob florum petala bisida, & vasculum seminale conforme.

Hyspifolia hujus etiam loci est, cui D. Morisonus florem pentapetalum tribuit, capsulam seminalem longam innumeris seminibus minutis refertam. At Jo. Bauhinus florem hexapetalon eidem affiribit. Utti ego subscribam nescio, nee enim ipse florem adeò exaste & diligenter observavi, ut recorder quot petalis constet.

Globularia lutea montana F. Columnæ Lychnidis Speciebus annumeranda videtur.

CAP. I.

De Caryophyllo.

Aryophyllus ab odore Caryophyllum aromaticum referente dicta est hac planta, forte etiam ab aliqua similitudine, quam habet sos expansus cum suo calice cum Caryophyllo dicto. Nonnulli Veterum Vettonicam seu Betonicam à Vettonibus Hispaniæ populo dictam essentiarantur. Officinis Tunica à Betonica per aphæresin denominatur.

arbitrantur. Officinis Tunica à Betonica per aphærefin denominatur.

Ego Veteribus incognitum fuisse crodo. Si enim flos tam eximiæ pulchritudinis & fragrantiæ

guam est Caryophyllus aldis & hortensis, eis innotuisse, proculdubio non minoribus eum encomis

celebrissent quam Rosam ipsam, cui odore quidem æquiparanda est, venustate & durabilitate etiam

Caryophylli note characterifticæ funt, calvx floris oblongus, cylindraceus, lævis, integer, in margine duntaxat funno dentatus, vafculum iridem continens oblongum, cylindraceum; Petala margine extremo incifa aut laziniata, femina comprella, rugofa, per maturitatem nigra.

Duplex est 1. Angustifolius folio gramineo, glauco: 2. Latifolius, calyce foliolis oblongis cincto, Armeria dictus.

- §. 1. Caryophylli angustifolii calyce non barbato, sed ad basin squamis brevibus cineto.
- Caryophyllus hortensis Park. Caryophyllus altilis major C. B. Betonica coronaria sativa, sive Caryophylleus slos J. B. The Clove: July-flower.

Folis est è fingulis geniculis binis, angustis, gramineis, duris, per extremum acuminatis, cassio quasi sive glauco colore; eaulibus levibus, teretibus, cubitatibus, rarò altioribus, geniculatis, nodosis, in ramos divisis in quorum fattigiis longusculis specatanter ealiest sercets, glabri, orbiculo superiore denticulati, quibus dehicentibus paullatim diversa apparent sorum genera, candida scil. ex candido purpurea, coccinea, nigricantia, vermiculata, diversóque colore variegata, sidque non una sid divaria ratione. Invenias siquidem in quibus candidus & coccineus color sia miscantir, un alio candida in alio rubra soliola numero superiora evadant. Quid quod nonnullos videas sià candidos, un minutissim rubris pinatellis sint redumit, contra qui rubent lackeis notis aspersi videantur. Postremò ex uno & codem caule non rarò duo florum genera, quod ad colorem attinet, hoc est par-

tim candidi rubrifque maculis notati, partim verò toti rubri feu coccinei profiliunt, & quod mirum magis videri poffit fape uno pediculo diverfi coloris flores fuffultas deprehendas. In florum medio flamina emicant cum apicibus candidas & bina cornicula recurva fupra florem eminentia femunciali interdum longitudire. Cornicula hac nihil aliud funt quam flytus geminus flumno vafculo feminali innatus, oblongo, tereti, femen continenti per maturitatem nigro, rugofo, compreffo. Ra-

dieer fimplices, fibrofæ.

Caryophylli vulgo dividuntur in hortenfes fett altiles, & fylvestres: nec præter rationem, fiquidem hortenfes & fattvi dicti à sylvestribus & spontaneis revera specie differant: quamvis nugandum non sit quin saivi etiam alicubi sponte proveniant, & nos spis in Italia observavinus Caryophyllos sponte nascentes, quos saivorum primos ut icà dicam parentes susses sulfe suprement est si sinone, transplantatione, irrigatione, alioque cultu & mangonio paulatim immutatis & cicuratis hortenses tandem & sativos primitus sactos opinantur. Quotidiana enim experientia docet Caryophylloum semen in solo pingui & bene subabeto fatum, præserim loco calidiore, Sosi exposito & ab aeris injuriis tuto, sobolem producere sorum magnitudine & sigurà, necnon petalorum multuplici ferite, & colorum varietate à matre diversam, quæ diligenti culturi & mangonio dicto adeò adhue immutati & (si ita loqui liceat) meliorari possim, ur novum candem vultum & habitum induat, nec pro primitivæ plantæ progenie ab harum artium ignaris & min'is exercitatis agnosci office.

Caryophylli hortenses à nonnullis dividuntur in maximos & minores, & utrumque genus in eos qui multiplici peralorum serie donantur, & qui simplici. Alii Caryophyllos hortenses se la faivos primò diftinguunt in eos qui sore sunt simplici en plumas species subordinatas. Nos has omnes varietates pro una & eadem specie habemus, adeòque is recensensis non immorabimur. Nec tamen si maximè vellemus id unquam efficere possensis, cum hujustinodi varietates, novis indies emergentibus, infinita sint. Si quis species celebriores scire desiderat Parkinsonum & C. Bauhinum consular, necnon Hortum Eystetensem, Theodori de Bry storilegium, Crispini Pasia; hortum sporidum, Emmanuelis Swertii storilegium, aliósque.

Innumeros (Deo benedicente) folo decoct florum Caryophyllorum vindicavi à febribus malig. Virei. 15; & hoc omnibus Medicinæ studiosis jurato veluti affirmo, vel potenter sudores movent, vel urinas pellunt citra magnos naturæ motus, simúlque cor corroborant, sitinque sedant. S. Paul,

unmas penunt cuat magnos nature motos minusque co contobrata, numque teannt. S. Paal, Quadrip, Botam, p. 242.
Flores Caryophyllei cephalici funt ac cordiales; unde ufus corum pracipuus est in capitis malis, Vertigine, Apoplexia, Epilepfia, Paralyfi, alifique nervorum affectibus; in fyncope, palpitatione cordis, 8cc. in ventriculi imbecillitates, cardialgia, 8cc. in febribus pestilentibus, dato vel succo expresso totius herba ad 3 ii, vel pulvere radicis ad 3 ii, Eodem tempore nares contingere oporter aceto caryophyllato, gestfare hinteola eadem madesteta. Fugan lumbicos, partum facilitant. Extrinscus adhibentur in vulneribus capits, extrahunt ossa crani fissa, lenunt cephalalgiam & odontalgiam. In usu sunt facilitatis, estenda 2. Conserva ex sfloribus.

4. Syrupus ex infussione florum.

5. Acctum ex infusione florum.

In facultatibus (inquir C. Hofmannus) compone florem noftrum cum rofa. Quemadmodum enim illa inaftimabilem odoris gratiam habet, ita etiam flos nofter, éftque pariter guffu amarus, fine tamen unque fio. Qemadmodum in Rofa odor & fapor in fuperficie est, perique in ficca; ita in flore noftro. Quare quemadmodum Rofa funt cordiales, reparatis fipritibus animalibus ob benignas è ventricule ad caput evaporationes; ita heic. Veruntamen hac differentiá. Rofa calidis affectibus funt apriores, Caryophylli frigidis. Hoc enim affirmo ut Rofa temperata vix eft, ita Carvophylli fiperant temperiem.

2. Caryophyllus arborefeens Creticus C. B. Betonica coronaria arborea Cretica J. B. C. B. prod. J. B.

C. B. prod. J. D.

Ex radice craffà, alba, dura & lignofa cauler cubitum fuperantes exurgunt, albi, rotundi, læves, geniculati, lignofi, in alas brachati. Folia glauca, fesquiunciam circiter longa, angusta, rigida, in acutum & pungentem mucronem desinentia, in stolonum & circulorum extremis duntaxat conferim polite conspiciuntur, ut muscaria totidem videre videaris; nam in reliqua ramorum parte caduca, vestigiis relictis nodosam illam aspredinem efficiunt. Caspusii antequam in slores explicentur exigui, echini instar spinulis horrent, ipseque adeò ejus mucro pungit: interim manentubus issem productior redditus spiram exhiber simplicem circinatæ rotunditatis, è quinque foliis constatum, per extremam oran incisis, colore dilute purpureo praditis, striatis, paulo ultra medium lincola guttată saturatius rubente picstis, ex quarum omnium concursu circulus describitur, infra quem lanugo quadam apparet. Medium occupant stamma florum concoloria.

Floret menie Julio & Augusto, inque multos annos durat, hyeme in hypogeum reponen-

Nobis planta hac Caryophyllus arboreus fylvestris Alpin. Exxt. videtur, quamvis icones non bene conveniant.

Vel hæc ipfa planta, vel ei valdé fimilis nobis inventa est in Provinciæ monto S. Balmæ diæo propè cryptam S. M. Magdalenæ.

* 2. Caryophyllus sylvestris slore magno inodoro hiesuto C. B. Caryophyllem sylvest. 2. Clus. Clus.

Hujus breves funt cauliculi, tres uncias rarò excedentes, geniculati: folia in fingulis geniculis bina, fuperioribus breviora, molliora, viridia, deorfiun reflexa, fibendentia, in novellis autem germinibus, fars copiosè ex eadem radice nafcentibus, majufcula, latioráque: flos è nigricante & cratiore cafars copiosè ex eadem radice nafcentibus, majufcula, latioráque: flos è nigricante & cratiore cafars copiosè ex eadem radice nafcentibus, majufcula, hitrórius major, quinque etiam folis conftans, paulò faturatior priore, circa umbilicum longioribus villis hirátus, & eleganti ex faturà purpurà albo paulò faturatior priore, circa umbilicum longioribus villis hirátus, & eleganti ex faturà purpurà albo miftà

Lacus.

PLANTARUM. HISTORIA mistà varietate gratus, inodorus tamen. Semen in longis vasculis, quæ maturitate hiantia paleaceum

fuscum aliorum Caryophyllcorum modo continent. Radix superiori fimilis est.

Frequentiffimum est in Sneberg & aliis Austriacarum Stiriacarumque Alpum jugis; ubi sub fi-

nem Junii & Julio floret.

Illi per omnia ferè fimile crescit in altissimo Jugo Etseber vocato, nisi paulò longioribus esset folis & cauliculis, flore plerunque majore, nec eo unico fed gemino aut triplice: præterea fub villis unibilicum ambientibus inæqualem quandam & in frequentes mæandros excurrentem lineam impresfam habet, humani cranii futuram referentem, colore rubro faturatiore præditam, ut prioris eft.

In codem jugo paucas hujus generis; in Sneberg verò fecundi aliquot plantas inveniebam quæ ab illis duntaxat floris varietate differrent : nam licet forma dispar non esset; color tamen albus erat,

umbilici ambitus purpurate intibus villis hirfutus.

4. Caryophyllus sylve, slore laciniato sine cormiculis odoro, C. B. Betonica ceronaria folio æruginoso latiore, slore rubro laciniato, repens J. B. Caryophylleus 3. Clus.

Cauliculi huic paulò majores craffiorésque pedali plerunque altitudine affurgunt, geniculati, fingula genicula ambientibus foliis binis, primo genere [Cluf.] longioribus & latioribus, aruginei quodammodo coloris: ex summis alis bini, terni, singulatim autem nascentes slares, priori non mukum abfimiles, quinque foliis per oras laciniatis, atque carca umbilicum carnea lanugine pubescentibus coninnies, quinque jeuir pet orasiacimats, acque a ca uninciani carrier antique procedinas confederates, trubir coloris, nullis corniculis inflexis practiqi, odorati, qui è calyculis primim emergentes candidi futuri videntur. Floribus fuccedunt comicula fatis craffa, femen nigrum planum, ut exteri Caryophyllei, continentia. Radix oblonga, fibrofa, à capite plures furculos in orbem diffundit, qui plerunque fibras agentes adeò fe propagant, ut brevi totas areas occupent.

Unde primum illatus ignoro: fed in omnibus Auftriacis, Ungaricis, Bohemicis, etiam Germa-

nicis plerisque hortis colitur, & Maio mense cum reliquis floret.

Hic est etiam, fortalle, qui in hortis nostris nomine Dink ubique ferè enutritur, floris colore plerunque ex purpura rubente; interdum etiam albente ex carneo, cum corolla circa umbilicum macularum atro-rubentium faturatiorum. Habetur etiam flore pleno feu multiplici. Flos odoraindicuation arto-rubontumi autorum. Haoctur etaam nore pieno ten multipitic. Plos doora-tiffinus eff, adeò at cum floret odorem exhalet fuiaviffinum, qui è longinquo percipiatur, & non tantim flore naribus admoto. Verùm in nonnullis Caryophyllis fylv. Dink noftratibus dictus à Clusiano Caryophylleo terito differre videtur, viz. quòd non (quantum quidem hactenus observavi) eo modo, surculis radices agentibus se propages: deinde quòd in causiculis raniosis plures terns slores gestet. Esto ergo Caryophyllus Dink nostratibus dictus.

A. 5. Caryophyllus simplex-slore minore pallide rubente C. B.

Qui in muris lapideis & lateritiis eodem fere modo oritur quo Keiri feu Leucojum luteum.

A. 6. Caryophyllus minor repens nostras. An Virgineus Gcr? sylvest, humilis store mico C. B?

Betonica coronaria sive Caryophyllea repens rubra J. B? Maiden Dinsta.

Radix tenuis, longa, paucis fibris donata, plurimos per terram ramulos fipargit, in terram reclinatos, & fubinde radices agentes. Cauliculi flores fultinentes fefquipalmares fiint aut dodramales, terretes, tenues & vix fo fuffinentes, geniculati, folia recloris, binis ex adverfo pofitis, abfque pediculis caulem amplexis, digitali interdum longitudine, fed plerunque brevioribus veftiti, in fummitate duos vel tres flores fuffinentes rubellos, circulo feu corolla punctorum faturatiorum circa umbilicum infignes, è calice longo, oris in quinque fegmenta acuta divifis, ut in reliquis caryophyllis. Ramuli seu cauliculi illi in terram procumbentes qui flores non proferunt, crebris foliis vestiuntur brovioribus iis quæ in caulibus funt, angustis, nec admodum acutis. Semen in calyculis paleaceum, fuscum.

Locis fabulofis duntaxat apud nos in Anglia sponte provenit. Æstate ad Autumnum usque floret. In collibus fabulofis propè Notingliamiam oppidum fecus vias copiosè provent. Distrevavimus pratere an equimodi collibus arenois propè Sandy vicum in agro Bedfordienfi, itémque in colle quodam non longe ab Hiderflam in agro Cantabrigienfi montrante D. Dent. D. Willingbby eundem invenit non procul Bridgement Salopiæ oppido: Denique D. Horfenell in colle quadam Ministrante D. Dent. Que de la collegation de ham-hill dicto prope Slongh vicum fesquimilliari remotum à Vindesora oppido, via qua Londinum

Caryophyllus qui his in locis oritur duos aut tres & interdum etiam plures in uno caule flores profert, cum qui Clutio & Bauhino describitur unicum plerunque (interdum binos flores) in fingulis caulibus producere dicatur, ut dubitemus an specie conveniant nécne, quamvis alias & figura & descriptio illius huic nostro satis bene respondeant; Descriptionem Clusii subjicienius.

Dodrantales huic lunt cauliculi, reretes, geniculati : folia in fingulis geniculis bina, inter se oppofita, oblonga, angusta, dura, mucronata, colore quasi casso. Flos e calyculo rubente emergens, fingulis cauliculis unicus plerunque infidet (interdum bini) quinque foliis conftans, lente fimbriatis, coloris in dilută purpură rubentis, circa umbilicum hirfutus, & faturatiore purpură nitens. arque inodorus, ex cujus medio umbilico duo brevia staminula prominent: Semen in calveulis paleaceum fuscum. Radio longa, tenues fibras spargons, è cujus capite plures cauliculi late in ambitu & confertim fele diffundunt.

Invenitur in Hamburgenfi monte duobus fupra Pofonium, octo infra Viennam Auftrie milliaribus. Floret ifthic Maio, in hortos verò translatus etiam Aprili. At nostras serius multo florere incipit, & ad Autumnum ufque florere perfeverat.

. J. Betonica coronaria sive Caryophyllea, corolla purpurea insignis I.B.

Non alte affurgit & hac Caryophylli species. Rami supra terram sparsi, ut in præcedente, denso foliorum stipatu muniti, minus caciorum: qui ima parte duriusculi & ferè lignosi. Caules in duos. ronnan reparament res ramulos divifi, quorum quilibet fingularem futifine floren, elegantifilmumquin-quepartitum, in ambitu pulchrè diffectum, &c in medio amoena corollà faturatius purpurafcente dei coratum: cujus odor suavissimus gratissimusque.

Przcox est & reliquos antevertit : Maio sc. floret.

Hujus descriptio meliùs convenit Caryophyllo supra proposito, apud nos in arenosis nascenti quàm Clusiana Caryophyllei sylvestris primi: noster tamen serius storet quam vel hic, vel præcedents loco propositus; ut putem ab utroque diversum esse.

8. Carrophyllus sylvestris Corinthiacus ruber C. B. Carroph. sylv. 4. Clul.

Cuffiniculam habet radicem, nigro cortice tectam, satis fibrosam, supernè in aliquot ramos di-visam, qui summa tellure multa capita gignunt, è tenuibus gramineis, virentibusque solioli, con-flata: inter que profiliunt aliquot ramuli seu cauliculi tenues, geniculati, palmares, & ad fingulos nodos bina exigua foliola. Calices in fingulis cauliculis fingulares, majusculi, è quibus flos ruber dilutior quinque foliis nonnihil per ambitum crenatis contrans, è cujus umbilico bina interdum albicantia cornicula exeunt cum aliquot staminulis. Semen ut in cateris nigrum, paleaceum.

Crescit in Tauro Carinthia monte. Floret Julio, semen Augusto maturum est.

Hoc genus Caryophylli in monte Jura propè Genevam, invenimus.

Locus &

9. Caryophyllus sylvestris tertius flore laciniato, staminulis corniculatis odoratis C. B. Betonica coronaria minis ramofa, flore tenuiter fimbriato, albo, coniculis duobus emergentibus J. B. Caryophylleus fylv. 5. Clus, montanus albus Ger. emac.

Clus. Huic crassa & nigra radix est, dura, lignosa, multos ramulos humi sparsos fundens, nigros item illos lentósque & subinde fibras agentes: ex iis cauliculi exeunt dodrantales, geniculati, infima mos ientoque ex nonnee norsa agentes: ex iis cauticus exeunt docrantares, geniculati, infima parte grammeis quibuldam, brevibus, anguftis, colore carfiis felia, binis femper ex adverfo, inter fe oppofitis, deinde fecundum genicula aut nodos alia rarioribus onufti; extremis cauliculis infident longi calices, florem continentes album, odoratum, quinque folia valde laciniaris conftantem; è quorum umbilico bina elmergunt flamina longuícula, corniculorum Papilionis inftar inflexa. Semen latela in longicultus, capitulis planna, quale religioropus Carportulla parte. deinde in longioribus capitulis planum, quale reliquorum Caryophylleorum.

Provenit in Hamburgensi monte inter saxa, quà Austrum & Septentrionem spectat. Floret Locus &

2. Istius etiam genus ibidem invenitur, longioribus cauliculis, & plures flores proferens, superiori quidem formà & candore fimiles, fed inflexorum corniculorum expertes, atque eorum loco decem framinula, ipfius floris superficiem paululum exuperantia habentes: capitula etiam in quibus semen continetur longiora. J. Bauhino Betonica coronaria minus ramofa, folio tenuiter fimbriato, planè albo, fine corniculis. C. Baubino Caryophyllus fylv. floribus lanuginofis hirfutis.

3. Aliud, tertium paulò majus inveniebamus (inquit Gluf.) ad radices montis oppido Medeling imminentis, tertio ferè à Vienna milliari. Firmioribus & longioribus est cauliculis, majore etiam flore, licet non minus profunde per oras laciniato, nec odorato, aut lactei candoris omnino, aut dilutius rubentis, & quodammodo carnei coloris, brevibus villis purpureis umbilici circumferentiam in utraque specie occupantibus, nullis similiter corniculis, sed decem staminibus ut in superiore prominentibus, alioqui foliis, radice & florendi tempore conveniunt. J. Baubino Betonica coronara five Caryophyllea, flore tenuiter laciniato, minore albo & dilutius rubente. C. Baubino Caryophyllus sylvestris laciniatus 1. seu flore tenuissime dissecto.

10. Caryophyllus (slu. alter flore laciniato odoratissimo C.B. Betonica coronaria tennissimò dissetta, suc Caryophyllea superba elatior ausgaris J.B.

Caules huic funt multi, cubitales & bicubitales, ramofi, geniculati, folius inferioribus pluribus, latiufulis, dodrantalibus, reiecentibus, fuperioribus caterarum Betonicarum coronariarum fimilibus, binis geniculos amplectentibus, faporis amari. Flores sparst, ex pediculis longioribus multi, longioribus caliculis incluss, quinque foliolis, nunc albis, nunc purpurascientibus contantes, in longistimas & tenussismas lacinias diffectis, umbilico virescente, & purpurascente lanugine hirsuto, suavistimi odoris & è longinquo nares ferientis. Valcula succedunt duas penè uncias longa, tenuia, superna parte in quatuor partes crenata, extra calicem eminentia, qui tunica conftat & alquot brevibus foliolis juxta pediculum, femine abundans nigro, compresso, paleaceo. Radix fibrola.

In montibus Geneva vicinis sed parcitis hascitur: invenimus etiam in Germania, in quibus dam Louis.

wiss non procul Weisenberg b Franconia oppido. Sponte nascitur (inquit Cluftas) in humidioribus Viennensis agri pratis, atque etiam ad cæduarum fylvarum pratis vicinarum declives margines, ple-

risque Austria locis. Serius reliquis florer, nimirum Julio & toto Augusto.

Reperitur etiam flore pleno, qui J. Banhino Betonica coronaria five Caryophylleus flos, flore tenuissime dissecto, pleno, purpurascente.

Pppp 3

* II. Ca-

' 7. Er-

I ocus.

Locus

Locus.

Locus

Locus.

* 11. Carrophyllus simplex supinus latifolius C. B. montanus bumilis latifolius. Betonica coronaria sive Caryophyllus minor folio viridi nigricante repens, flore argenteis punctis notato J. B. Caryophylleus Sylv. 7. Clus.

HISTORIA PLANTARUM.

7. B. Foliorum hujus Caryophylli raritas descriptionem promerita est: ea enim tam sunt Hyssopi fo lis toto vultu finila, colore, figură, non tamen odore & fapore, ut legent imponant: carerum cauliculi palmares, Caryophyllorum fylveftrum inftar geniculati, nonnihil afperi, lübhirfüti, floret fulfinent Caryophylli fylveftris, quinquepartutos, fupina parte hirfutos, fuaverubentes, argenteis punchis guttatos, quorum fingula folia lambdoides linea faturatior coccinea pingit, ora: autem crenatæ funt : porro prona parte color est ex luteo virescens, levi rubore perfusis marginibus. Rentatrix est planta.

Crescere audio (inquit Clusius) in monte illo non procul à Niclasburg Moraviæ distito. Umbrosis locis delectatur.

Hujus speciem, [potius varietatem,] flore pleno in hortis quibusdam observavit & descripsit Clufius: cui an Betonica coronaria minima, rubello flore pleno repens f. B. eadem fit nécne dubii fumus: caules et in alic uot ramulos divisos attribuit, in eorumque extremitate singulares flores, parvos. plenos, rubellos; foliis est brevibus, latiusculis.

12. Caryophyllus caruleus Monspeliensium C. B. Park. Aphyllanabes Monspeliensium J. B. Lob. Caryophyllus cæruleus sive Aphyllanthos Ger.

Multos junceos enodes caules emittit, quorum fingulis flos satis magnus infidet, unicus in summo. quinque denticulatis cœruleis foliis conftans, ex calice oblongo erumpens, gustu dulci. Radix fibris multis, longis, contortis, lignofis, duris, albis constat: circa quam folia multa graminea, celeriter

In collibus juxta Castelneuf, alissque sterilioribus Monspelio vicinis abundat.

13. Armeria prolifera Lobelii Ger. Caryophyllus prolifer Park. Sylvestris prolifer C. B. Betonica coronaria squamofa sylvestris J. B.

Rectos complures emittit caules, læves, geniculatos, dodrantales, interdum cubito longiores, ad quorum fingulas juncturas bina folia graminea, angusta: summo cauli extremisque ramulis calyx insidet squamas habens albas, florem promens parvum pallide rubentem, quo marcescente alius quoque con control c flos, subinde plures, suis singuli calicibus obvoluri subnascuntur, tanto numero, [ad septem aut octo ut tandem prægnanti calici, qui reliquos juniores cum fuis flosculis complectitur, alvus sobolis multitudine rumpatur. Flores parvi admodum funt, plerunque finguli rariffime bini unà aperiuntur & è

In Italia, Sicilia, Gallia, Germania frequens occurrit, in pascuis, præsertim sterilioribus.

* 14. Caryophyllus pumilus latifolius C.B. Park.

C. B. prod. A radice cauliculus, statim in duos ramulos sex uncias altos, tenues, rotundos divisus prodit, cui ad radicem folia brevia, latiuscula, in ramulis longiora, mollia & pallida, binis sibi invicem ad geniculos respondentibus. Cuilibet ramulo so unus, sequente multo minor, pallide purpurascens, magisque albens, ex brevi calice prodiens insidet. Habuit ex Austria.

* 15. Caryophyllus /ylvestris bistorus C. B.

C, B. prod. Ex radice parva folia pauca, angustissima ut prioris [Caryoph. sylv. repentis multissori C. B.] sed multolongiora exsurgunt, & inter hac cauliculus tenuis, plus minus palmum altus, in summitate in duos pediculos femper diftinctus, quorum finguli floran magnum, Caryophyllo fyl. vulgatiffimo multo majorem, quinquefolium, leniter laciniatum, colore pallidè rubentem fuffinet.

Circa Genevam Cherletus collegit.

6. 2. De Caryophyllo latifolio barbato five Armeria.

1. Armeria alba rectiùs rubra Ger. Betonica coronaria, sive Caryophyllus sylvestris vulgatissimus J.B. Caryophyllus sylv. vulgaris latifolius C. B.

Huic caules plures, & è diversis capitibus, recti, rotundi, strigosi, nunc palmares, nunc pedales ac etiam cubitales, non ramofi, nisi interdum in summitate: folia graminea, viridia, ad genicula bina, propter terram numerofiora: radix longa & fatis crassa, colore foris fusco, intus albo, sapore subamaro. Flores modò singulares, modò plures simul, suave-rubentes, odore nullo excellente, per obtusum marginem crenati, ex vasculo oblongo, tereti, atro-rubente, cui ad basin foliola acuta, calvci æqualia, sæpe breviora apposita,

In pratis, pascuis & incultis campis per Germaniam, Italiam & Siciliam frequentissima est. Hujus aliam speciem habet C. Bauhinus sub titulo Caryophylli sylv. vulgaris angustifolii, Caryo-

phylli montani albi Tab. Ger. apud quos vide ejus descriptionem.

2. Armeria rubra latifolia Ger. Armerius latifolius simplex, store rubro Park. parad. Caryophyllus bortensis barbatus, latifolius C.B. Betenica coronaria latifolia petræa, flore punctulis albis no-

Lignosa radix caules emittit cubitum unum aut alterum altos, laves, teretes, geniculatos, inancs; ad quorum fingula genicula folia liliacca, atrovirentia. Flores in caulium & alarum extremis, fia-veolentes, multi fimul in umbellæ formam juncti, ex oblongis rubentibus calicibus, coccinci, crenati, circulum è punctis albis, faturífque purpureis circa imam foliorum partem obtinentes. Gesnerus in petrosis collibus & asperis, saxosis, sabulosis apricisque locis nasci scribit.

Hac planta florum colore infigniter variat; nimirum I. Albo, hinc Armerius latifolius fimolex Locus. flore albo Park. 2. Variogato, hinc Arm. latif. variegatus five verticolor Park. Huic in cadem umbella flores habentur nonnulli purpurei, alii albicantes, alii carnei, cum circulo five corolla punctuforum albentium five argenteorum, aut purpureorum vel faturatiorum vel dilutiorum, &c. aut fine illo. 2. Rubro saturo bolosericeo, ut nos etiam cum Parkinsono observavimus. Variat insuper hoc genus flore multiplici seu pleno. Hinc Armerius latifolius flore rubro multiplici Park.

Uniuscujusque floris calicem circumstant foliola sex, angusta, mucronata, calice ipso longiora:

Sumina in valculis cylindraccis per maturitatom nigra, Caryophylleorum æmula. Flores qui cum pri-

mò aperiuntur albicant, postea paulatim purpurascunt.

Caryophyllus barbatus hortenfis angustifalius C. B. Armerius angustifolius rubens simplex Pack.
 Betonica coronaria minus latifolia store profunde dissecto J. B. Armerius suave-rubens Ger.

E radice alba fibrofa plura prodeunt çapita föliorum palmum longorum, unciam ferè latorum, atro-ylentium, fimilium quodammodo Plantagini angulhifolia, in quibus duo neivi exigui juxta coftam fecundum longitudinem extenduntur. Caules sesquicubitales, recti, glabri, in plures ramos divisi, per quorum genicula gemina folia alterno positu discrepantia, angusta, surrecta. Summitates ramulorum flore stipant staviter olentes, accedentes quadantenus ad Superbæ dietæ floren, minus tamen profunde atque tenuiter seeti, sed profundiùs multo quam in præcedente, purpures, posiffimum circa foliorum media & umbilicum, extremitatibus atque segmentis ad albedinem tendentibus, in quibusdam etiam saturatiùs candicantibus, in quibus apiculi eminent gemini, candicantes, exieur. Sapor radicis & foliorum amarus.

C. Bauhinus Armerium simplici flore Pannonicum Clus. huc refert, cujus differentiz quinque: 1. Eleganti est flore, eòque aut plane rubro aut lactei candoris maculis asperso, aut niveo oris carnei coloris. 2. Omnino nivço. 3. Flores pauciores, dilutiùs rubentes, & carnei coloris. 4. Flos purpurascens oris albis, 5. Flores die primo & secundo quo aperti sunt lactei prorsus candoris, sequentibus paulatim albedine evanelcente, tandem omnino purpurascunt, sic ut in eadem umbella flores lacteos, alios exalbidos & media ex parte purpuralcentes, alios omnino purpureos conspi-

Mihi equidem videtur Armerium hunc fimplici flore Pannonicum Clif, præcedenti Armerio latifolio eundem esse ob florum conformitatem, qui in hoc uti in Armerio larifolio umbellatim nascuntur & eodem modo colore variant, quamvis minus rectè pingatur folio nimis angusto. Hinc & Armerium pleno flore Clusii superioris speciem seu varietatem esse oportet.

Caterum & Armerius hoc in loco è J. Bauhino descriptus floris colore albo variat, qua varietas Parkinfono describitur sub titulo Armeris angustifolis albi simplicis; Utraque etiam varietas flore pleno reperitur seu poțius duplici, quæ Armerius angustifolius duplex Park.

A. 4. Armeria fylvestris altera calyculo foliolis fastigiatis cincto Lob. Caryophyllus pratensis Ger. pratensis noster major e minor Park. Viola barbata angustifolia Dalechampis J.B. Caryophyllu: barbatus fylveft. C. B. Deptford Dink.

E radice alba, lignofa, fimplici, fibellis innumeris tenuissimis capillata caules exeunt plures, tenues, teretes, fatis firmi & rigidi, obscurè virentes, ima parte glabri, summa brevi admodum & vix conspicua lanugine hirsuti, nodosi, longis internodiis, in spontanea non multum palmum excedentes, in culta cubitales & altiores. Folia ad nodos bina adversa, angusta, oblonga, acuta & velut grammea, caulibus adnascuntur. Caules ad nodos in ramos frequentes divaricantur, in quorum extremis caliculi plerunque plures conferti, nulla tamen umbellæ forma, pediculis brevibus aut nullis infidentes, cylindracei, tenues, unciali longitudine, triati, foliolis binis anguttis, acuminatis, aqualibus aute eram longioribus obvallati; è quibus flofali emicant parvi, pulchrè rubentes, petalis angustioribus, quorum latera flore expanso se mutuo non contingunt, minus obusis quam in aliis Armeriis, per extremum subrotundis, & una alterave crena incisis, punctulis saturatioribus circa umbilicum aspersis, quibus in vasculis oblongis cylindraceis, quas fumma parte per maturitatem in quatuor denticulos aperiuntur, succedunt summa parte, angulosa, nigra. Folia qua primo à satione anno è radice exeunt latiora multo sunt & ferè unciam dimidiam excedunt, aque propemodum latitudinis ab exortu ad extremum, quod subrotundum est, duos plus digitos longa, obscure viridia, glabra, nullis præter costam mediam nervis conspicuis.

Secundo à satione anno caulem edit, & postquam semen persecerit radicitus exarescit. In pratis & pascuis plurimis locis invenitur, solo præsertim arenoso aut glareoso, æstate floret.

Locus & Tempus.

CAP. II.

De Lychnide.

Ychnidis nomen accepiffe contendunt hanc herbam 🚭 ז אליים יילי אָרָטְּיִי מְּנְיִים מְּנִים אָרָיִים אָרִים אָרָיים אָרִים אָרָיים אָרִים אָרִים אָרִים אָרִים אָרִים אָרִים אָרִים אָרִים אַרִּים אָרִים אָּרִים אָרִים אָרִים אָרִים אָרִים אָרִים אָרִים אָרִים אָרִים אָּרְים אָרִים אָרִים אָרִים אָרִים אָרִים אָּרְים אָּרְים אָּרְים אָרִים אָּרְים אָּרְים אָּרְים אָּרְים אָּרְים אָּרְים אָּרִים אָרִים אָּרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָרִים אָרְים אָּרְים אָּים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָּים אָּים אָּרְים אָרָים אָּרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָּים אָּים אָּים אָרְים אָּים אָרְים אָּים אָרְים אָרְים אָרְים אָּים אָרְים אָּים אָּים אָּים אָּים אָּים אָּים אָרְים אָּים אָרְים אָרְים אָּים אָרְים אָּים אָּים אָּים אָּים אָרְים אָּים אָרְים אָרְים אָרְים אָּים אָּים אָּים אָּים אָּים אָרְים אָרְים אָּים אָרְים אָרְים אָביים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָּים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָּים אָרְים אָרְים אָרְים אָרְים אָּים אָּים אָּים אָּים אָּים אָרְים אָּים אָרְים א uterentur. Antiquitus enim Goffipii copia non dabatur, ejus ergo vicem quarundam herbarum folia, ut Verhaci & Lychnidis, praftabant. Placet alis nomen Lychnidis huic darum, non à frondium tomento, sed à flammeo rutilantéque floris colore: Lychnis ergo quasi lucidus luculenmonatum tomento, sea a namineo munanteque nons colore. Escuits eigo quan incluis inculen-tífique flos. Jo. Bod. à Stapel, qui se alia adfert. Lychnidis notae funt Calyx floris integer, striatus plerunque & tumidior: Vasculum seminale

plurimum, pyriforme, interdum tamen oblongum & propemodum cylindraceum, fumma parte per maturitatem se aperiente in oras dentatas, seminibus turgidoribus, non latis, compressi se rugosis, ut in Caryophyllis, in medio sitis ea ambiente undique & protegente vasculo.

Florum petala in Lychnidibus sapissimè bisida sunt, rarò integra, rarissimè laciniata, nunquam. quod sciam, in margine crenata, quo à Caryophyllorum distinguuntur.

6. I. Lychnides umbellatæ.

1. Lychnis hirfuta flore coccineo major C. B. Lych. Chalcedonica flore simplici miniato Park. Lychnis Chalcedonica Ger. Flor Constantinopolitanus miniatus, albus, & varius J. B. Rometicth, or flower of Constantinople.

Numerofis fibris craffioribus, & in alias fubdivifis, radicatur, guftu fubacri: caules tollons bicubi-tales interdum & altiores, alias cubitales, pro ratione foll aut loci in quo oritur, teretes, hirtos, inatates intertum ex attores, and cumates, pro ratione on an act of in que of the process, littles, mes, crebris geniculis interceptos: a di quorum fingulai bina folia conjugatim, alternante conjugiorum fitt, adnafcuntur, pediculo nullo, fed latiore bafi caulem ampletentia, Lychnidis fylveltris amula, verum nigriora, rigidiora, magrique afipera lanugine obfita; priora cum Armeriis magnam fimilitudinem habentia, guftu acri. Flores in caule fummo & ramulorum extremis umbellam deformant, odore suavi quanquam obscuro, sed colore porquam amœno miniato aut cinnabaris factitii, interdum carneo aut albo, petalis oblongis bisulcis, utrinque cis medium alatis, & ad exortum binis appendicibus incumbentibus auctis, fic ut integrum & explicatum petalum Papilionem occultato corpore exprimere posse videatur: inter hæc stamina purpurascentia apiculos violaceos sustinent. Emicat autem flos ex calyce oblongo hirfuto, viridante, vafculum oblongum occultante semine subruffo repletum.

Flos colore variat, albo, carneo, variegato: petalorum etiam multiplici serie. Peregrinus eft flos: fertur in horist femine è Conftantinopoli advecto. Junio & Julio altero à fatione anno floret, deinde pluribus sequentibus. Radies enim constat vivaci, diúque durat, hyemis

& frigoris patiens.

Varietates.

Locus &

Tempus.

Lychnis flore coccineo minor C.B. nobis incognita & suspecta est. Sola parvitate à præcedente differt.

Lychnis Auriculæ Urst facie C. B. Lychnis sylv. latifolia Clusii, sive Muscipula Cretica Auriculæ urst face Cretica J. B. Lych. sylv. latifolia Clusii Ger. emac.

Radice est alba, longa, & fibrosa, foliis ad radicem pluribus, etiam viginti numero, per terram sparsis, incanis, lanuginosis, Auriculæ ursi flore luteo foliis formå & craffitie similibus. uncias tres etiam quatuor longis: quæ ex longissimo & latiusculo pediculo sensim rotundam figuram acquirunt, & rarius unquem latitudine superant. Caulem secundo à satione anno producit, sesquicubitalem & altiorem, ramolum, rotundum, hirlutum, firmum, in fummo lento fucco glutinofum. Flores ex viridi flavescentes, plures quasi in umbella congesti, quinquesolii & bifidi, satis tamen exigui pro plantae magnitudine, quibus vafculae parva femen minutum nigricans continentia fuccedunt.

2. Lychnis viscaria maxima Cretica Alpini. Viscaria maxima Cretica Alpini Park.

Plantam hanc præcedenti eandem esse suspicor, quamvis nec descriptiones, nec icones per omnia conveniant. Alpinus diversam esse contendit, quòd nimirum præcedens unicaulis sir, at hæc multicaulis: quòd caulis illius fit tres cubitos longus & ramofus: hujus autem caules vix cubitum attollantur millosque ramos circumferant, iis exceptis in quibus flores producuntur: amplius illius folia pauca sunt, & radix sibrosa, Primulæ veris persimilis, hujus solia innumera sere sunt simul denfiffime ftipata, & radix craffa & longa, minime fibrola.

4. Lychnis montana flore luteo globoso. Bellis montana flore globoso luteo C.B. Globularia lutea montana Col. Park.

Radicem habet longam, pedalem, minimi digiti crassitudine, crassio cortice ex susco pallido tectam, medulla intus lignosa, dura; fibris multis circa foliorum exortum tenuibus, inferius rarioribus craffis longio. longioribissique donatam: sapore sicco, odore gravi, acuto: Folia ad illam densa (plura namque germina saudic) oblonga, Globularie similia, digitali in summo latitudine majora, minora verò funt reliqua, levia, clata, carnofa, rigida, occultis nervis intra carnem & minimis extuberantibus, fapore amaro cum acrimonia quadam : Inter qua ex fingulis propaginibus pedales excunt juncer rotundi caules, aut majores parum, aqualiter craffi, unico geniculo, binis foliis rectis adverfis cincto, fupra mediam longitudinem intercepti, in quo purpurascunt. In summo verò sunt capita orbiculata quatuor apicibus foliorum duorum contecta, qua caule perforata videntur: quibus hiantibus copioli utriculi, hirfuti, purpurafcentes in globum compoliti floru emittunt luteos, flellatos, odore copion ariam, mura, purparacentos in geomi compone por a matanta mecos includos, conte Genilla non ingrato, pentapetalos, cum decem intus faminhas oblongis, & falo catillatello, bi-corni, pallence, & lato, fruita infidente; qui intra florem adhuc latens, ovalis eff, & tenera pellicula tegitur, ut Semina extuberare videantur, defluxis per maturitatem floribus hirfutus fit, atque utriculi modo apertus alium habet intra se duriorem; ovalem fructum parvum, Lychnidis modo, in quo senina, nigra, compressa, rotunda, sed parum incisura quadam divisa, que aperto in quatuor partes pericarpii ore vento excutiente decidunt.

Junio florer, Augusto perficientur femina. Montium altistima juga supra Villam Flaminianum Tempus & Fiquicolis Marcrii Comitattis, loco lo Serrone dicto, quod est supercilium montis, incolit, loco her-

bido & plano; nec alibi invenit descriptionis autor F. Columna.

Lib. XIX.

Planta her inter Lychnidem & Caryophyllum ambigere videtur: calicibus florum hirfutis & pericarpiis ovalibus cum Lychnidibus convenit. Pericarpii ore in quatuor partes hiante, & feminibus compreilis Caryophyllos æmulatur.

5. Lychnidis Chalcedonicse umbell.ì Phlomos Lychnitis altera Syriaca Lob. Verbafcum acuto Salvice folio C. B. Verbascum Lychnites Syriacum incanum summitate Floris Hierosolymitane J. B. Verbascum folis Salvie tenuisolise Syriacum Park. Phlomos Lychnitis Syriaca Ger enfac.

Hec nova planta speciosa differt à Verbasco Monspeliensi florum ortu & modo: sunt enim Lychnidis fylveftris vel Chalcedonica, coloris flavi, folio item angustis, & virgultis quadratis; tomento craffo incanis, & radice lignea. Lob.

* 6: Canara flore albo Brafilienfis Marggr.

vaarggr. Caule lignolo, duro, quadrato, hispido, in duorum aut trium pedum assurgit altitudinem, atque in multos expanditus ramos; partin etiam caules longi in terram procumbunt, ferpentes cum fuis ramis. Folio autem habet rugola, hirta & ad tactum dura, in ambitu ferrata, fplendentia, faturatè nns. Pous autem neues cagona na a caecana anna minora cartana, prenennta, lattrate viridia, bina femper fibi invicem oppolita, & ad exortum ramorum farfim. In extremitate autem ramorum & fummitate cultis umbellatim provenium flofaili parvi, inftar florum Lychnidis Chalcedonices, coloris candidi, fc. lactei, fitavis odorisi Tota planta odorem habet ferè inftar Menthaftri. Ad hoc gunus pertinet Maleipula Lobelii Beh rubrum dieta, verum ob caules infra genicula admodum viscosos, ac si glutine persusi essent, cam Lychnidibus viscosis annumeravimus.

* 7. Lychnis umbellifera montana Helvetica Ja. Zanoni. An Lychnis coronaria silv. C.B? Lych, coronaria rure nata Ad. Lob?

Ex radice magnum cespitem foliorum per terram stratorum emittit, ejustem formæ cum Ocvmoidis albi foliis, craffiora tamen, duriora, cartilaginea, magna & villofa, attamen viridia. Ex horum medio protruduntur caules plurimi, villofi itidem, quadrati, albi, in medio cavi, nodis feu geniculis exceptis, qua raro disponuntur & crassoleunt, ex quorum fingulis excunt bina folia, ex oppolito dilipolita, nunc à dextris & finistris, nune ante & retro, ut cernitur in plantis omnibus caule quadrato donatis. In fummis caulium ramis nafcuntur plurimi flores, umbellatim dispositi, singuli quins petalis rubonelbus, cordatis feu bifulcis conftantes; in quorum medio exit fylus ejusdem coloris: Flores, inquam, in capitulum congesti, pulchri aspectui cernuntur. Hisce evanidis succedunt caplula finul juncta, oblonga, fulcata exterius, & virides, ufque ad numerum denarium: capfula interior cartilaginea, ifiperius quinque criftatis denticulis donatur, unà cum foramine, ex quo decidunt femina fubruffa, paululum plana cum parvis protuberantiis. Floret Maio : femma perficit Julio & Augusto.

Hac forte oft quam Gestierus in Rhætiæ Alpibus flore hortensi odoratiore reperiri ait.

§. 2. Lychnides sativæ & sylvestres minus viscosæ.

1. Lychnis coronaria vulgo J. B. vulgaris Park. Diosc. sativa C. B. alba & rubra Ger. Batben Campione, og Role Campion.

Ex radice simplici multum fibrosa plures exeunt caules cubitales & altiores, teretes, tomentosa lanugue mani, in alas aliquor divifi; folia velhti per intervalla ex adverlo binis, ad genicula cau-lem amplexis, lamigine denfa, molli & incana obitis, tres aut quatuor digitos longis, felquidigi-tum lates, in acumen definentibus; [quæ tamen ad radicem obttifa finit.] Flores in fumnus cauli-bus & ramulis codem fere modo difpoliti quo Ocymoidis vulgaris, obfeure rubentes, è calicibus oblongis, striatis, quinque in fingulis striis eminentibus, ac si angulosi estent, totidem minoribus interjectis. Florum petala subrotunda sunt & versus umbilicum striata, & ad ipsum umbilicum duos

Tempus,

Virei.

Locus

Varietas.

emittunt processis denticulatos, satis rigidos, sursum erectos. Vasculum seminale succedit crassium, ventricofum, pyriforme, copiolo femine intus refertum ad modum Ocymoidis albi-

Flos colore albo & ex candido carneóque mixto variat. Colitur in hortis multiplici petalorum ferie infignis.

In Italia passim provenit, ubi & flore albo medio incarnato interdum cernitur sponte orta.

A. 2. Lychnis sylvestris flore albo Ger. emac. Park. Sylv. alba simplex C. B. Ocymoides album multis J. B. Wild white Campion.

7. B. Perenni nititur radice, cubitorum duorum aut trium longitudine, interdum brachiali ferè craffitudine, multifidà, albà, acri & subamara, qua antequam è terra emergat in numerosa capita pollicaris crassitudinis aut minora, dodrantalia aut palmaria dividitur. [Apud nos tantam longitudinem aut crassiticim non assequitur, in terram tamen profundè descendit.] Caules emittit crebros, cubitales cratificm non affequitur, in terram tamen profunde deteendit.] Caulei emittit crebros, cubitales & fedquicubitales vel etiam majores, teretes, hirfutos, inanes, geniculatos, ramofos, propè terram rubentes: ad quorum fingulas juncturas folia bina adverfa, acuminata, piofa, duos aut tres digitos longa, fefquidigitum lata, nervis aliquot infignioribus fecundùm longitudinem excurrentibus, in acutos apices fenfim anguftata, per margines aqualia. Flore in fummis caulibus, & ramulis ex alis foliorum exeuntibus, pediculis admodum brevibus, è calice oblongo, canaliculato ftriis purpurantibus, turgidulo, albi, pentapetal; p etalis in medio profunde fiffis, laits, fubrotundis. Circa centrum floris corolla quadam laciniata cernitur. Flori fuccedit turbinatum, Nicotiana zmulum, cenatum denticulativine el decen danticulis cenyisi debifoste refolumen, in ovo furme consolium Hunfare. denticulatumve [decem denticulis recurvis] dehiscens vasculum; in quo semen copiosum Hyoscyami par, rotundum, compressim nonnihil, coloris cinerei. In pascuis & ad sepes passim.

Locus.

Flore pleno reperitur ob raritatem & elegantiam in hortis culta.

In liquore posseti decocta optimum est remedium in convulsione puerorum. D. Palmer ex rela-

A. 3. Lychnis sylvestris rubello flore Ger. sylv. flore rubro Park. sylv. sive aquatica purpurea simplex C. B. Oermoides purpureum multis I. B. Acci flowered with Campion.

Ex radice minimi digiti craffitudine, alba, fapore fubacri & fubamaro, fibris multis donata, canles emittit aliquot cubitales & bicubitales, geniculatos, hirfutos, concavos, nonnihil fubinde rubentes. Ad quorum fingula genicula folia bina oriuntur oppofita, folis Plantaginis aliquatenus fimilia, oblonga, lata, acuta, tactu mollia, hirfuta. Flores fimul aliquot in caulium fummitate fert, inter folia fimul junctos, sed non simul se expandentes, è quinque petalis suaverubentibus, bipartitis compositos, stamina quinque alba, flore altiora ambientes, calyce, striato, lanuginoso, partim rubente, partim virente, pediculo brevi, villoso, in quo seminis conceptaculum oblongum.

Ad fepes & fossas, inque sylvis humidioribus passim invenitur.

Flore pleno habetur, qua ob speciem & venustatem ab hortulanis nostris colitur, nomine fiet Batcheloze buttone.

Datur & prolifera flore viridi, quam Lobelius Lychnidem agrestem abortivam, multiplici viridi flore appellat, Camerarius ep. Matth. Ocymaftrum flore pleno viridi.

A. 4. Lychnis (ylv. birfuta annua flore minore carneo Morif.

Moris. A priore differt, 1. Duratione: 2. Floris parvitate & colore carneo, quódque citò evanescat, catera fimilis, nec plura de co habet. Videtur esse Lychnis sylvestris annua angustifolia slore purparascente nostras, quam D. Dent invenit inter segetes propè fossam illam samosam in agro Cantabrigienfi The Devils bitch dictum & D. Newton etiam alibi.

5. Lychnis noctiflora C. B. Park, Ocymoides non speciosum J. B. Dight flowering Mole-

E radice alba, fimplici [interdum multifida] fatis craffa, lignofa, fibris aliquot capillata, non altè descendente caulis exurgit fimplex, cubitalis & altior [in viridariis cultæ] teres, hirfutus, folidus, firmus, ramofus: folidus, firmus, ramofus: folius ad nodos binis adverfo fitu politis, Ocymoidis albi, atrovirentibus, lintuinis, acuminatis; imis latioribus, firmusio oblongis & angultis. Ramuli è foliorum finubus egrediuntur plerunque finguli alternatim, interdum bini oppositi, in fattigio duos tresve foliumente politicia. res sustinentes, pediculis uncialibus innixos è calicibus oblongis, villosis, canaliculatis, aqualibus, Ocymoidis albi minores, parte fupina albos, levi rubore tinctos, prona ex languido luteo pallefeentes, petalis bifidis, noctu expansos; Sole illucescente flaccescentes illico, petalis introrsum se con-

Flore praterito vascula seminalia intumescunt valdè, & pro planta modo grandiora evadunt quam in reliquis plerisque Lychnidibus, adeò ut interdum calycem disrumpant, plerunque tamen calyx extenditur & extumefcit ad pericarpii intus contenti modum; quod per maturitatem in fex denticulos recurvos, aperto orificio semen estundit atro-purpureum, copiosum. Planta est annua. Summi caules & ramuli, ut & florum calices ad tactum viscosi sunt.

Provenit in agris circa Boll in Germania, & alibi. Floret Augusto & Septembri. Flos affate nocu odorus cst, Autumno inodorus.

A. 6. Lychnis

A. 6. Lychnis major noctiflora Dubrensis Newtoni.

E radice alba, simplici rectà in terram descendente, surculos aliquot transversos obiter emittente, plura exeunt germina crebris foliis terram operientia, inter que multa in caules excrefcunt cubitales, pura execute de la contra de la contra de la contra de la contra contra la contra de la contra del contra de la contra del la cont ce lenqueun de la langue de la nodiis longioribus, ramofos, ramulis brevioribus quam in Ocymoide albo vulgari, quin potius furnous iongionous, ramonos, ramonos quanti in Ocymonous autovingari, quin portus iurculis floriteris quam ramulis dicendis, binis ordine ad fingula genicula, ab imó fere caule ad fumnum, ad quinque aut fex paria in codem caule. Flores in fingulis furculis crebri, codem fitu quo moide, petais protunue ad uniques fere timis, regiments quant in no muito anguttorious. Singula autem petala ad umbilicium duas habent appendices feu proceffus acutos adratos que quandam quafi corollam efficiunt in medio flore, è quo excunt quinque famina pralonga, initio alba, poftea purpurafeentia, apices fuftinentia primò pallidos, deinde parirer purpurantes. Floribus fuccedunt vafeula feminalia turgidula, que calyces rumpunt, turbinata, feminibus copiolis, minutis, per maturale de la companio del compan ritatem nigro-purpureis repleta. Folia lata, obtusa, crassiora & breviora quam in Ocymoide albo, obscuriùs viridia, nervis minus conspicuis.

Flos noctu aperitur, Sole illucescente contrahitur non tamen penitus marcescit sed nocte sequente

denuo se pandit.

Lib. XIX.

Summitates caulium cum vasculis seminalibus ad tactum nonnihil viscidæ sunt. Maio mense floret & semen brevi persicit: In clivis maritimis quibus inædificatur Arx Dubrensis Locur: observata est à D. Newton, à quo & semen ejus accepimus.

7. Ocymoides repens Park. Lychnis wel Ocymoides repens montanum C. B. Lychnis montana repens Ger. emac. Saponaria minor quibusdam J. B.

Radices habet craffas, longas, multifidas, fibratas, in multa capita divifas, molles, exterius nigras, intus albas: Caules per terram (upini procumbunt, hirfuri, rubentes, geniculati, ramofi: quorum nodis adnascuntur ex adverso posita folia bina, Polygoni aliquatento figura, hirsuta. Flores purpurafcentes, Saponaria minores, ex calice oblongo, hirfuto, rubente, quinq, & petalis & apicibus in me-

Ocumanics.
Delectatur locis ad Meridiem sitis, arenosis, & collibus ad Rhodanum & Arve fluvios Geneva: Locus. in Italia etiam observavimus inter Massam & Lucam.

• 8. Lyčbnis Cretica angustifolia Park. birsuta angustifolia Cretica C. B. Ocymoides store rubro minus Creticum J. B. Sylv. 7. Clus.

Statim à radice in multos ramulos palmares vel etiam minores dividitur, teretes, tenues, geniculatos, hiríutos. [J. Bauhinus cauliculos plures, pedales ex radice pullulare [cribit.] Folis ad ingulos nodos enafcuntur bina contrario exortu, exigua, craffiufcula, villis quodammodo tecta oblonga, mucrone obtulo. Singuli rami fuftinent membranaceum calyculum, striatum, lanugine obsitum, infima parte angustiorem, fuperna laxiorem, è que exilit soa, quantin de la contanti infima parte angustiorem, fuperna laxiorem, è que exilit soa, que se de la contanti infima parte angustiorem, de que exilit soa que se de la contanti del contanti del contanti de la contanti del contanti del contanti de la contanti del contanti de la contanti de la contanti del contanti del contan tenuis, in varios ramos divaricata, non tamen vivax.

9. Lychnis parva, flore rubello è calyce oblongo angusto, Messanensis.

Ab aliis speciebus distinguitur calyce floris przelongo & tenui; flore pulchrè rubello, ejusque peralis in medio profundè ad unguem ferè fiffis, quemadmodum in Alfine majore aut Gramme leucanthemo, &c. Locus.

Juxta Messanam in primo montium ascensu hanc observavimus.

Superiùs proxime descriptæ similis est; non tamen eadem.

10. Lychnis sylvestris birta Lob. sylv. birta 5. Clusii Ger. sylv. birsuta major Park. sylv. lanugine canescens slo. majusculo rubescente, Clusio 5. J. B. sylv. lanuginosa major C. B.

Multos caules ex una radice profert rotundos, longiusculos, cateris infirmiores, in terram procumbentes, geniculatos: felia in fingulis geniculis bina, longa, mollia, & lanugine quadam canescentia, inter que sores alternatim secundum ramulorum longitudinem enascuntur, superioribus forma fimiles fed majores & dilutiore colore rubescentes, vel ut ità dicam, incarnati. Semen in vasculis superioribus par, subrussum. Radix crassa & sibrosa, quæ tamen plerunque alterum annum non superat.

11. Lychnis sylvestris lanuginosa minor C B. Park. sylv. 6. Clus. Lychnis parva J. B. hirtaminima 6. Clusii Ger.

Cauliculo affurgit circiter palmum alto, geniculato, tenui, lanuginofo: ad quorum fingula internodia bina tenuia, longiulcula, lanuginola folia nalcuntur. Alternatim ex fingulis geniculis prodeunt flores parvi, purpurei coloris, pulcherrimo rubro mixti, longo lanuginofòque caliculo inclusi. Radix tenuis est, lignosa, fibrata.

Locus &

Locus.

996

Plantæ quam C. Bauhinus Joanni fratri Lychnidis parvæ titulo mifit folia infima propter terram unque non multò longiora, at fuperiora longiora & latiora paulò extiterunt, Polemonii petrari foliis fimilia sed minora, magis hirsuta. A caule medio summo tenus tenuia foliola & flosculi alternation conscendunt, oblongi, tunică striată, rubente longis pilis obsită involuți. &c.

Flores colore variant, purpureo, mixto ex albo & rubro, &c. Accedit ad lychnidem noftram hir.

futam flore eleganter variegato.

Præcedentem plantam in marginibus quorundam Caftellæ agrorum invenit Clufius: hanc, nonnifi in collibus Salmantica vicinis, inter faxa provenientem, atque utramque Maio florentem.

12. Lychnis segetum meridionalium annua, hirta, storibus albis, uno versu dispositis Moris. An Lychnis (ylu, alba spica reflexa Botan, Monsp. Morif.

Caulem emittit pedalem, crectum, cujus fingulis geniculis bina è regione adnascuntur folia an-gusta, hirsuta : versus cymas plurimos fert sores albos, quinque angustis petalis ad medium bisidis donatos, stellulásque quasi amulantes, atque uno versu dispositos: quibus succedunt capsula oblonga, pericarpio exteriore hirfuto, capfula interiore cartilaginea, continente in fe femina mi-

Plantam a D. Morifono descriptam & depictam circa Neapolin & Messanam invenimus. Lychnidem fuam albam sylv. spica reslexa D. Magnol fic describit.

Radix ei alba eft & fibrofa; è qua Cauliculus oritur, [aliquando duo] fesquipalmaris. Folia circa radicem per terram sparsa, Bellidi minori similia sunt, pilosa; qua verò ad singulos cauliculi geniculos bina opponuntur angusta & oblonga sunt: In caulis summo oritur slorum spica, qua initio cauda Scorpii modo recurva est, sensim tamen post sloris lapsum erigitur, & utriculos producit aliarum Lychnidum more. Flos quinq, petalis albidis profunde bifidis constat, qua cum marcescere incipiunt intro recurvantur. Planta est annua.

13. Lychnis flore albo minimo.

Folia huic angusta, inferiora & qua è radice excunt tres uncias longa, vix unam lata; superiora in caulibus fenfim breviora & angustiora, supinafacie raris pilis & longioribus, inferna seu pronâ crebrioribus & brevioribus hirta. Caulis cubitalis, teres, infirmus, hirfutus, inferitus prope radicem rubens, geniculis u in hoc genere faus, crebris interceptus, foliis binis, ex angulto principio fenfim dilatatis, abíque pediculis adnatis, ad fingulos nodos cinctus, in mucronem tandem contractis. E foliorum fuperiorum finulus exeunt fores fingulatim & alternatim, brevibus pediculis, inferioribus vix femuncialibus, è calycibus longis pilis hirris, ftriatis ut aliarum congenerum, perexigui, pentapetali, petalis angultis, & in extremo vix bifidis, tenuibus, fugacibus & rarò expansis, marginibus introrfum flexis, albi plerunq, interdum tamen purpurafeentes in eadem planta. Coma & vafeula feminalia, ut in plerifq aliis Lychnidibus humorem quendam viscosium exudant, quo stringentium digitis adhærescunt. Folia sigura sua Armeria pratensis dictæ solia amulantur.

Ex semine ab eruditissimo & amicissimo Viro D. Hansio Sloane ad me transmisso enata est.

Unde aut à quo illud semen habuit non adscripsit.

14. Lychnie fylvostris, pluvibus foliis simul junitis C. B. L. sykv. angustifolia Park, fylv. foliis angustis & pluvibus è geniculis singulis Clusio 1. in Hisp. 8. in post. bist. J. B. sykv. 8. Clusis Ger.

Cluf. Geniculatos habet caules, tenues, in plures alas divisos, pedales aut majores: folia in fingulis geniculis bina ternáve, interdum plura, angultiora quam reliquorum, viridis candido perfusi & quasi exfii coloris. Flores in summis ramulis nascentes, quinis foliis bisido mucrone praditis constantes, interna parte candidos, externa aliquantulum purpuralcentes, & antequam omnino tabelcant fele contrahentes & circumvolventes: calyces admodum duros, breves, fubrotundos, feme parvum, rotundum Papaveris rhœados continentes: radicem fatis crassam, albam, multifidam, altero anno

Non modò in cæduis fylvis, fed etiam ad restibilium agrorum margines nascitur per universam Austriam, infra Anisum, Moraviam, Bohemiam, Pannoniam, ultraque Muram & Dravum; abundè etiam sylvis Francofurto vicinis. Ubi adolevit lento quodam & glutinoso humore, supe-

Lychnidis cujufdam verbo meminit C. Bauhinus, quam flore obfoleto Autumnalem calvculis turgidis vocat, nulla addita descriptione aut Synonymis.

* 15. Lychnis Sylvestris hirsuta perenuis foliis Cochleariæ Britannicæ, slore amplo Saponariæ, Morif.

Caulibus est hac sesquipedalibus aut pedalibus, partim humi procumbentibus, partim erectis, geniculis crassioribus: quibus adnascuntur solia oblonga, hirluta, forma Cochleariæ Britannicæ: in summis caulibus conspiciuntur solves ampli, Saponariæ storum æmuli, quibus singulis deciduis succedunt capsulæ pares continentes paria semina [Lychnidi sylv. albæ]

De tempore florendi nihil habet.

* 16. Lychnie

• 16. Lychnis Chalepensis annua, foliis parum hirtis & angustis, slosculis carneis, pediculis insirmis biuncialibus insistentibus, capsulis fere rotundis, Moris.

A longitudine pediculorum, scilicet biuncialium, è quibus dependent flores & capsulæ seminales iis fuccedentes notu facilis est à cateris sua sortis.

Hac & pracedens ex seminibus Chalepo usq à D. Rob. Huntington missis enata sunt in Horto Botanico Academiæ Oxoniensis.

Plantam hanc, si modò rectè picta sit, ad Alsines genus potiùs quam ad Lychnidis pertinere puto, ob calycem in segmenta divisum, & ad modum sforis expansium.

• 17. Lychnis glabra annua, foliis oblongis mucronatis flore amplo rubello, capfula oblonga pyrami-

Florem gerit amplum, eleganter rubellum, cui succedit capsula versus fundum crassa satis, in longum acumen definens pyramidis in modum.

18. Lychnis erecta parva, flore rubello, folio longo angusto.

Inter segetes Lini invenimus Aprili mense florentem, medio circiter itinera inter Massam & Locus. Lucam.

19. Lychnis hirsuta store eleganter variegato. An Lychnis Hispanica viscosa minor hirsuta, storibus maculis sanguineis notatis Hort. Leyd.

E radice alba, simplici, rectà in terram descendente paucis fibris donatà caules surrigit plures, interdum unicum, pedales, teretes, solidos, ab imo statim ramosos, hirsutos, instrmos, fragiles. Folia in caulibus per intervalla ex adverso bina, ab angusto principio sensim dilatata, duos circiter digitos longa, medium digitum lata; superiora in caule angultiora, macronibas acutis, utrino, hifuta, Summi caules & ramuli ad tactum viscidi & pingues, floribus ex alis foliorum fingulatim exeuntibus alterno ordine, pediculis admodum brevibus infidentibus, onufti. Fivere è calicibus oblongis pus aterino orune, peatetuis aumotum previous infractious, ofinitis. Parez Cathous Oblongis thriatis rubentibus exeunt amoeni, quine, folis fubrotundis non crenatis, medio purpurantibus, circum oras albis compofiti. Delapis floribus ealiest firiati in ventres utring, turbinatos extumelcunt Vafeula feminalia occultantes glabra, turbinata, feminibus exiguis purpurantibus re-

Æstate floret & semine ad maturitatem perducto radicitus interit; semine deciduo sequenti vere Tempuri se renovansin hortulo nostro : non raro etiam Autumno è semine deciduo oritur, & per totam hyemem viret, & fequenti vere in cubitalem altitudinem affurgit,

20. Lychnis minima rigida Cherleri J. B.

Rigidula est planta, duûm triúmve unciarum altitudine, rarò palmum attingir, coliculis duris rigidis, ramosis. Folia ad nodos bina opposita, semuncia breviora, perangusta, pilosa: è quorum alis nascuntur calices semiunciales, perquam graciles, aquabiles, hirti & asperi : è quorum apice flos-

culus profilir, quem pra exiguitate vix vifus capir, purpureus. Radix dura, lignofa.
In collibus prope Horentiam nobis observata est, Cherlero propè Nemaulum juxta molen-Locus:

21. Lychnis sylvestris calyculis striatis Park. calyc. striatis 2. Clusii Ger. sylv. latifolia calyculis turgidis striatis C.B. Muscipula major calyceturgido ventrioso I.B.

Cubitalem emittit caulem, rectum, statim à radice ramosum, crassiusculum, hirsutum, striatum, fragilem Folia Ocymoidis non speciosi, hirsuta, mollia. Ex ramorum divaricationibus, foliorum tragiem folia Ocymoidis non ipecioti, inituta, monia. Ex ramorum aviaricationiosis, foliorum finu ramifque extremis flores ex pediculo fatis longo appenfi, quinq, petalis birdis purpurafeentibus, orto Sole flaccefecentibus confitant apicibus in medio albis, ex calyee oblongo, hirluto, pulche firiato, quem in immenfum diftendunt feminum vafeula, è lata feffilique bale ventriofa, in mucronem definentia, femen continentia pulchrum, nomihil ad papaverinum accedens, fed majus, compreffum, firiatum, cincreum. Radis robufta est, recta, ex lateribus fibras producens. Tota planta ad tactum vilcofa: foliorum fapor glutinofus. Herba est annua.

In Germaniæ palcuis & agris fecus Rhenum copiosè provenit.

22. Lychnis sylvestris angustisolia calyculis turgidis striatis C. B. Muscipulæ majori calyce ventrioso similis |. B. Solv. incana calyculis striatis Park, Sylv. incana Lobelii Ger. præcedentis est

Multum fimilitudinis habet hæc herba cum præcedenti: radis: alba, craffiuícula, paucis fibris donata: easles craffiuículi, rigidi, pedales, purpuraícentes, geniculati: Ad genicula folia bina caulem amplectentia, superiora unciam longa, angusta, hirsuta, candicantia: caulium supreme partes dividuntur potsiss summin superiora unciam longa, angusta, hirsuta, candicantia: caulium supreme partes dividuntur potsiss summin superiora partes dividuntur potsiss summin superiora partes dividuntur potsissimos brevers multo quam in pracedente; in iis vascula breviora; tunicis divisa, semina Papaveris modo parva cinerea continentia. Hæc ex ficca. Monspelii secus vias observavit Cherlerus.

Locus

Locus.

Qqqq

HEC.

Locus.

De Herbis pentapetalis vasculiferis. Lib. XIX.

Hac, autore D. Magnol qui vidit sponte ortam in loco à Cherlero designato, pracedentis variatio tantum censeri debet.

> 6. 3. Lychnis calyculis, ceu utriculis, membranaceis, laxis & velut inflatis.

1. Lychnis fylvesfris quæ Ben album vulgo C. B. Behen album Ossic. Ger. Been album Ossicina-rum J. B. Papaver spumeum sive Ben album vulgo Park. Spatling Poppy.

Lignofa radix, craffa & alba, caules emitti cubitum & sessional altos, tenues, teretes, laves, geniculatos, in alas circa summum divisos: Ad singulos articulos felia bina opposita nascuntur, Lychnidis forma, sed penitus glabra, cum dulcedine quadam acria affatim & subamara. Flores ex laxis utriculorum instar habentibus calycibus, quinquepartitis, rubro herbidóque & albo versicoloribus, glabris parum prominent, vel albi, vel ex albo purpurascentes, quinq foliis bisidis constantes, faminibus purpurascentibus medium occupantibus. Calyces postea pericarpia continent Lychnidis

In palcuis & inter segetes frequens oritur. Hac planta foliis est plurimum glabris, nonnunquam tamen hirsutis; staminum quoq, apicibus plerung, albis, interdum purpureis reperitur.

In horto medico Lugduno-Batavo has invenio varietates.

1. Lychnis seu Papaver spumeum flore pleno. N. D. Lych, hirfuta latifolia, flo, albo feu Pap, fipments
 Lych, hirfuta latifolia, flo, albo feu Pap, fipments.

4. Lych. fylv. angustifolia, Ben album dicta.

2. Lychnis frutescens myrtifolia, Ben albo similis C.B. Ben albo Officinarum similis; planta semper virens J.B. Lychnis Jylv. semper virens, sive Ocymoides arboreum semper virens Clus.

Clus.

Huic multi ab cadem radice prodeunt ramuli, palmares, craffiufculi, lignosíque quidem, fed fragiles: in quibus nafcuetur bina femper adverla inter fe folia, Bellidis folis non majora, ab imb paulatim in latum expanío, fed fummo mucronata, viridia admodum & felendentia: e fummis aliquot ramis alii enascuntur dodrantales aut pedales interdum ramuli, geniculati, graciles, binis inter duot ramis am enacentum domando un penicula donari, & fummo in alas contrario fittu utring, nascentes divisi: quibus insident membranaceis pinguibus calyculis inclusi slores, quinque bisidis faisine. Radix candicat, paucifque fibris prædita eft, perennis tamen, Floret Junio.

Senine ex Italia misso Cluso enata est.

Hanc P. Boccone sub titulo Saponaria fruticescentis acutis folius ex Sicilia depingit & describit: & circa Panormum & Agrigentum inter faxa ubique erumpere monet.

A. 3. Lychnis maritima repens C.B. marina repens alba vel rubra Park. marina Anglica Ger. marina Anglicana J. B. Englift Sea Campian.

Præcedenti apprime fimilis est, ut haud à quoquam ità facile discerni queat. Nam ut in illa bina quoque geniculis harent folia, multo tamen minora, craffinícula, glabra, glauca, per oras ceu pilis breviffimis albis ferrata: Cauliculi teretes, dodrantales & longiores, glabri, humi íparfi: Flores puis previttimis albis terrata : Canaleuri terrees, dodrantales & longiores, giabri, humi iparti : Flores et turgidis folliculis prodeunt speciolis, firtais & Avellanam magnitudine fere aquantibus, pauciores, foliis constantes quinque, bisidis, niveis, quàm in illo latioribus, & ità geminatis, ut slos plenus illius respectu videatur: in medio stamina totidem sine apiculis, & plura quoque cum capitulis geminis ex sulco luteolis: sapor nullus insignis. Ad hunc modum in horto Montbelgard. stam atqueulam descriptis J. Bauhinus: in spontanea ssorum petala non adeò lata sunt & geminata. Obfervavimus interdum cum soliis præsertim primulum erumpentibus tomento candido hirsuits.

In toto litore Meridionali Anglia inter filices & Brafficas marinas, quà ferè unda alluunt enasci & nos cum Lobelio observavimus; verum non in Meridionali tantum sed & in Occidentali, ut Lan-

Quæ de staminibus habet I. Bauhinus illius fide tradimus : nobis enim non observata sunt. An specie revera differat à Ben albo vulgari mihi nondum planè constare fateor.

4. Lychnis Segetum.

A. 1. Lychnis segetum major C. B. L. stive Lychnoides segetum & Nigellastrum Park, Pseudo-melanthum Ger. J. B. Cottic.

Simplici & albà radiculà nititur. Folia ei in caule opposita, angusta, longa, per margines aqualia, lata bafi caulem amplexa, & in acutum mucronem fentim definentia, longis albicantibus pilis hirfuta & incana. Caules teretes, hirfuti, cubitales & altiores, geniculati, inanes, in ramos aliquot divifi, in fummitate gostantes flores pentapetalos petalis bissidis, purpureos, circa umbilicum saturatio-ribus lineis striatos cum punctulis in struis nigricantibus, è eslice oblongo, striato, villoso, in quinque oblonga fegmenta, flore altiore diviso. Succedit vasculum seminale oblongum, glandis ferè figura; in quinque partes per maturitatem dehifcens, femina magna, angulofa, ftriata, per maturitatem nigra, sapore amaro in se continens.

Inter segetes passim observatur Maio & Junio mensibus florens. Hujus fomen microscopio inspectum Echinum in se conglobatum non male exprimit.

Quidam Folii facultates huic herbæ tribuunt, & hinc mirificè eam commendant in sanandis im- Viru. petiginibus, alifque scabiei generibus: item vulneribus glutinandis, ac fistulis curandis, compescendoque sanguine utilem esse tradunt. Fuebs. que ut incerta in medio relinquimus.

Radicem Nigellaftri in fiftenda hamorrhagia à D. Sennerto recordor commendatam fuisse discipulis fuis, cujus ufus eft, ut linguæ fubdita ægri ore aliquandiu detineatur. Hujus radicis ftupendam puis iuis, one mas ett in migua monta agri ore angament defineatir. Tripis raticis fitipendam vim experus fui in hamorinagiis epidemicis per Daniam favientibus, adeò it me magum aut Damonem nonnulli fulpicarentur. S. Paul. Quadrip. Botan. Claff. 2. p. 93.

2. Pseudomelanthium glabrum Siculum, Lychnis foliis glabris, calice duriore Bocconi.

Radix ei alba, lignofa, unde plantam annuam effe colligimus. Caulis nunc fimplex, nunc multiplex, teres, gracilis, lavis, pedalis aut cubitalis, ab imo ftatim ramofus, magis minustve pro ratione ropes, Geo, graculos actos per la composição de la compos culis longis infident, ut in Picadomelanthio, pentapetali, pallide purpure, Picadomelanthi dicht fimiles, circa umbilicum velut calycem quendam habentes è foliolis feu petalorum appendicibus quinque, surrectis, bisidis compositum, ut in Lychnide coronaria. Calix storis striatus seu cannulatus Pieudomelanthii inftar. Succedit pericarpium oblongum, femine minuto fusco prægnans.

In lateribus montium Messanz imminentium, inque agris ad promontoriolum Punto Cerciolo di- Loem.

etum non longe à Puzallu observavimus.

Huic eadem nobis videtur Lychnis fegetum, Nigellastrum minus glabrum dicta, slore eleganter rubello Moris, bist.

3. Lychnis fegetum rubra folis Perfoliatæ C. B. Lych. feg. Vaccaria rubra ditta Park. Vaccaria J. B. Ger. Acd Cometampion, improperty called Come Bafil.

Caule surgit singulari, cubitali & altiore, lavi, terete, concavo, glauco quodam polline, qui sacilè detergi poteft, obducto: qui ab inno fatim ramos emittra letroros, circa fafigum in oppolitos divaricatur, atque hi in alios, fitu femper contrario. Folia ad caulis genicula bina ex adverso nadivaricatur, atque in in alios, inu lemper contrario. Folia ad cautis genicuia bina ex adverio na-feuntur, ex glauco pallentia, oblonga, acuminata, lara bafi abdique pediculis alis fiuis ria caulem am-plectentia, ut ab eodem transadigi videantur. Ex ipsi divaricationum angulis exeunt pediculi pra-longi flores sultinentes, qui extremis etiam ramis inssent, parti, dilute rubentes, quinque foliolis bissidis compositi; paulim è calice prominentes, qui canaliculatus, glaber, pentagonus, angulis viri-dibus, exteroqui pallet. Pericarpium codem obvolvitur turbinatum, semine plenum rotundo, nigro, Sinapeos majore. Radin lignofa, candida, recta, fibras è latere spargit.

Junio & Julio floret, & Frevi femen perficit, quo perfecto racictus exarefcit.

Ob coloris, ut puto, fimilitudinem *Ifatidis* fpecies à nonnullis cenfetur, nam ad tingendum om-

nino inutilis est. Vaccaria dicta est quod vacca eam libenter depascantur.

Saponaria Recentioribus ab extergendi facultate dicta est hac herba, quòd Saponis ritu pannos eluat purgétque: Struthium Veterum nonnullis creditur, quod à verbo spellessa, id est, lanas purgare & candidas facere nomen accepit.

§. 5. De Lychnide Saponaria dicta.

A. I. Saponaria Anglica convoluto folio Park. Sap. concava Anglica C. B. Gentiana folio convoluto J. B. Gentiana concava Ger.

Planta est elegans, radicibus fuscis, crassis, longis, lentis, repentibus, fibrillis paucissimis adhærentibus: unde caules exurgunt cubitales, rotundi, firiati, glabri & albi, geniculis diffincti, in terram reclinati & concavi, circa quos folia viridia, glabra, rotunda, nervofa, uncias duas lata, paulò longiora, rariùs ex fingulis geniculis bina, fed ex quolibet geniculo unum tantum, nullo certo ordine vel numero enafettur, quod antequam expandatur filtula inftar caulem amplecttur. Florer in fummo cauliculorum ex fuperiorum foliorum finu, tenerrimis pedicellis fubnizi, ex calyculis oblongis, nonnilh lifightis prodeunt, Saponaria vulgaris formă, ex quinque foliis per oras crenatis commiffi, quo ab illius floribus differunt, qui colore albi funt, levi carneo colore afperfo, in quorum medio staminula quadam exigua. Semen non vidit C. B. at neque Parkinsonus, neque nos.

In spineto quodam prope Lichbarrow oppidum in Northamptonia agro eam invenit Joan. Gerardus: at in loco illo cam indagantibus hodie non comparet. Nobis Lusus natura seu Saponaria

quædam degener effe videtur.

A. 2. Saponaria Ger. vulgaris Park. J. B. major levis C. B. Sopewort.

Radicibus tenuibus geniculatis cortice rubenti tectis sub terra repit. Caules sesquicubitales & altiores, teretes, glabri, [J. Bauhino hirfuti] subrubentes, vix se sustinentes, crebris geniculis intercepti, medulla farcti. Folia ad genicula ex adverso bina, plantagineis fimiles [J. Bauhino Gentiana cruciatae] tribus nervis infignioribus fecundum longitudinem decurrentibus, glabra, fapore nitrofo, brevibus aut nullis pediculis. Flores in fummis caulibus velut in umbollas digelti, finguli Qqqq 2

Inter

I acut 1

Locus.

Lib. XIX. De Herbis pentapetalis vasculiferis.

1001

brevissimis pediculis nixi, e calice tenui, unciam longo, glabro [J. Bauhino hirsuto] non striato. qui marcescente flore in ventrem turgescit, pallidè rubentes seu carnei, odorati, petalis quinis compositi, nec laciniatis neque bissidis. Succedunt semina in vasculo oblongo, circa medium crassiore. parva, penè rotunda, compressa, spadicea.

Juxta torrentes, fluvios & flagna locis apricis & arenolis sponte nascitur, florens Junio, Julio, Augusto & Septembri, ut recee J. Bauhinus.

In vium medicum veniunt Folia sed rarò & radix. Saponariz radix attenuat, aperit, sudorifica eft. Usus in Asthmate, utero & mensibus ciendis. Decoctum ejus in lue Venerea commendat Sentalius: Extrinsecus ptarmica est, tumores ac pracipue panos discutit. Schrod.

3. Saponaria Lychnidis folio, flosculis albis C. B. Lanaria sive Struthium Dioscoridis Imperato J. B.

Ortus hujus plantæ fimilis ferè est Saponariæ vulgaris aut Lychnidis. Folia Caryophylli, bina ex adverso sita, angusta sescuncialia: Caules cubitales valdè ramosi & ad ramos angulosi, tenuibus admodum ramulis, quorum extremis floscali harent pentapetali, albi, minimi. Semina minimis involucris continentur nigra, magnitudine grani Milii, saporis amariusculi.

Nos in præruptis montium Messanæ imminentium invenimus. Imperato auctore provenit in Calabria & in regione Bafilicata, Regni Neapolitani provinciis, ubi Lanaria à paganis dicta est, quòd

hujus radice ramísque commodè utantur ad mundandas lanas. Sulpicor hanc genuinam Lychnidis speciem non esse.

Huic eadem nobis videtur, quamvis C. Bauhinus diftinguat & separet, Saponaria altera fruticosior ex Sicilia, angultioribus foliis quafi Olex Casalpino, lato cespite storibus distantibus.

4. 6. Lychnis petalis laciniatis palustris.

A. Lychnis plumaria sylvestris simplex Park. Armerius pratensis Ger. Flos cuculi, Odontis unibustam J. B. Caryophyllus pratensis laciniato flore simplici sive Flos euculi C. B. Meadows pink, Milb Williams, Cuckow-Rower: reduis Meadow-campion.

Subinde reptante fibratâque radice se propagat; caules atrollens cubitales & altiores, inanes, hirsitos, geniculatos, striatos; in quibus solia ad genicula bina, stricta, oblonga, acuta, glabra, absque
pediculis. Flores Caryophylli superbi dicti, rubente carnecove colore, codem modo in ipsis angulis divaricationum caulium in ramos fiti, quo Alfines vulgaris, pediculis longis infidentes, fimbriati, apicibus cinereis, ex calice oblongo purpurante striato & quasi cannulato.

In pratis humidioribus & ad rivos ubique ferè cernitur.

Variat interdum floris colore albo. Habetur etiam in hortis flore multiplicato.

6. 7. Lychnis viscosa.

A. 1. Lychnis sylvestris viscosa rubra augustifolia C. B. Park. Odontidi sive Flori cuculi affinis Lychnis silvestris, 1. Clusti in Pannon. 4. in Hist, post. J. B. Muscipula angustifolia

7. B. Caulem tollit cubitalem, rectum, cavum, longis internodiis distinctum, tactu circa cacumen glutinofum: ex fingulis geniculis bina folia ex adverso sita. Floris cuculi, oblonga, acuminata, craf-fiora, saturatiusque virentia: ad eadem genicula à medio ferè caule ad summum fastigium pediculi à foliorum finu exorti longi flores crebros fustinent, pulchrè purpurascentes, quinis foliis constantes, Saponariæ floribus accedentes, ex calice oblongo. Semen ruffum fequitur in vasculis ex principio angusto paulatim dilavatis. Radix craffiuscula, nigra, singulis annis novos eósque numero-

In rupibus in vivario Edinburgenfi. In omnibus fere Pannonia & Austria inferioris caduis fylvis provenit (autore Clusio) editisque & herbidis locis. Floret Maio, semen Junio maturescit. Cum floret, flores multi fimul aperti & elegantiffimo colore rubro ad purpuram tendente rutilantes pulchram speciem exhibent.

D. Lloyd earn invenit ad latera cujusdam montis Craig Wreidhin dicti in comitatu Montis Gomerici in Wallia, ut nos monuit D. Tancredus Robinson.

2. Lychnis viscosa purpurea latisolia lavis C. B. Muscipula Lobelii Ger. Park. Centaurium minus adulterinum, quibufdam Lychnidus viscide genus J. B. Hobels Catchfin.

Radice nititur alba, lignosa, fimplici, paucis fibris donata. Caulis plerunque fingularis [interdum plures] altitudine pedali aut cubitali, tenues, teretes, rigidi, glabri, ramofi, prope terram interdum rubescentes aliàs carii, geniculati. Folia ad genicula ex adverso bina, latâ basi caulem amplectuntur, & in acutum definunt mucronem, glabra, glauca, sapore serè oleraceo, magis nitroso. Flores in summis caulibus & ramulis in umbellas quodammmodo disponi videntur Centaurii minoris æmulas, suaverubentes: verum si accuratius cos inspicias observabis omnes in ramorum divaricationibus figillatim oriri, quomodo & Lychnidum aliarum & Alfines; è calice prælongo, firiato purpurafeente exeuntes; quinque petalis obtufis nonnihil bifidis compoliti. Circa floris umbilicum fingula petala duos proceflus acutos recurvos obtinent. E medio flore framinula aliquot exeunt cum apieibus purpureis. Vascula seminalia oblonga, & propè cylindracea, calice tamen duplo serè breviora. Paulo instra genicula superiora è caule exudat, humor quidam viscosus quo musca capiuntur. Semen minutum subrustum, J. Bauhino cinereum. Vasculum per maturitatem in quinque segmenta acuta summa parte finditur & aperitur.

Spontaneam invenit D. Magnol folummodo circa Sumenes sub castaneis Junio & Julio mensibus Locus.

florentem. Botan. Monfp.

3. Lychnis vifcofa rubra altera sylv. C. B. Muscipula viscaria sive Lychnidis species J. B.
 Lych. viscaria sive Muscipula Ger. Lych. sylv. rubra minor Park.

Crebris statim à radice fruticat ramis, multis caulem ipsum cubitalem altitudine aquantibus, ge-Cepers tratin a reacte fructar faints, must causes spain cubiats, foldis, rotundis: per quos ad genicula nalcuntur faila adverfa, duobus plura, oblonga, acuminata, quibus latiora & obtufiora funt infinna, ad Bellidis accedentia, viridia, glabra. Flores tum extremis ramulorum, tum è foliorum finn prodeunt rubelli, ex calpee fimili Polemonio perazo, oblongo, firiato, qui delapis fioribus à pericarpio & valculo in ventrem turgente diffenditur, femine fubrigro. Radix lignofa, alba, multifida.

noming monigo. Nama ngrusia and munitat.

Sponte nalcitur in arvis inter (egetes, pingui folo, autore Clufio, plerifque Caftellæ veteris locis. Lecus & Floret à Maio ufque in Autumnum codem quo fata est anno, & superveniente hyene corrum. Tempus.

Lychuis viſcoſa foliis lauuginoſis, floribus carneù C. B. Lych. ſylv. ſemine nata 3. Cluſ.
Muʃcipula Italica flore carneo Park.

Ex una radice tenui aliquot profert caules, tenues, nodosos, quadam lanugine pubescentes: quibus ex adverso semper inharrent bina lanuginosa folia. Summis ramulis alternatim inter folia innascuntur caliculi tumidiusculi, striati & pubescentes, è quibus emergant flosculi coloris ex albo pupurascentis sive carnei, in quibus exilia stamina.

A. 5. Lychnis montana viscosa alba latifolia C. B. splvesfris alba 9. Clusii Ges. splv. alba minor seu Ocimoides minus album Park. Polemonium petraum Gesneri J. B. Wilb white

Radice nititur craffiusculâ, lignosâ, albâ, simplici (interdum tamen ramosa) profundê in terram Kaatee nittut craniucuta, inginosa, anas impinos (mocumi tanton antona) proniunce in terram defeendence, fibris aliquot donata, in plutima capita divifa; unde exorta folia plura denfo cefpite terram opacant. Folia ingularia hiriuta, atro-virentia, unciam circiter lata, tres, quatuórve uncias longa, figurá foliorum Ocymoidis albi, fed minora, pediculis longis carinatis filipata. Caules ex acdem radice plures cubitales, tenues, rotundi, hirituti, folis vefitit ad fingula genicula ex adverso binis hirsutis oblongis, summa parte ex alis foliorum ramulos emittunt binos semper, inter se oppolitos; quibus ut & fummitati ipfius caulis innafcuntur flores pediculis uncialibus aut brevioribus pontos; quions ut oc minimati apras cams intracuntui porte peuteus interanots aut previoribus albi, evanidi, petalis bidis, è ealice rubenti firiato, framinulis quinis calice longioribus. Succedit vanfaulum feminale pyriforme, femina intus parva, pulla, reniformia continens. Pars caulis superior humorem pinguem glutinosum exudat, unde & Massipula dicitur. Junii mensis initio & Masi sine floret. Maturo semine vasculum seminale summa sui parte aperitur in sex segmenta dentata.

note: Anatus reinnus rate and command manta in parte apoint in tex regimenta dentata. Singula petala binas mucronatas appendiculas circa umbilicum obtinent. In muris arcis Notinghamia provente, Geneva in muris ipfius urbis, inque montibus vicinis aban-Leeui. dat: in Germania quoque meridionali parte nufquam non obvia eft.

 Lychnis viscosa folis brevi lanugine aspersis C. B. viscosa store albo Italica, sive Museipula
 Italica alba Park, sylv. Clusto 1. è semina nata, folio lanuginoso, stosculo nivveo, viviradix Mulcipula Italorum J. B.

Cluf. Cubitali aut ampliore caule excrescit, nodoso, bina folia alternatim ad singula genicula semper ex adverso proferente, oblonguiscula, extremo murconata, è quorum alle sexunt tenues ramuli, lento quodam rore, ut extinus caulis, obliti, suffinentes tenues, longiusculos, striatosque calicalos, è quibus emergunt elegantes flosculi, prorsus nivei, quinque foliis, à summo mucrone orbiculari ad nedium usque per longtudinem sectis constantes, in quibus decem stamma aba, tenuia, quorum quinque socio se sectione sectis constantes, in quibus decem stamma aba, tenuia, quorum quinque socio se sectione section s quibus femen quale in reliquis. Radis multifida est, è qua ramuli enascuntur purpurascentes ferentes adversa inter se folia, quadam brevi lanugine aspersa, quaque facilè propagari & pangi pos-

7. Lychnis viscosa storibus foris purpurascentibus, intus albis C. B. sylv. Clusso è semine nata, falio lanuginoso, 1. store soris ex suligine purpurascente, intus albo viviradix J. B. Muscipula altera purpurascens Park.

Huc brevior est caulis & cubito minor, rotundus, multis nodis cinctus, è viridi purpurascens. Folia paulò majora quàm in superiore, non minus tamen lanugine obstra: ex quorum als exeunt ramuli, lento humore (quemadmodum & extimus caulis) obducti. Ex radice secundum caulis hard earlier and mainte (quentamental) or a standard and some the standard calling the standard and the standard calling the standard c qui valde purpurascunt, insident striati ex atro-purpurascentes caliculi, è quibus emergunt flosuli, Qqqq 3

Locus:

Tempus

I cens.

Lacus.

petalis angustis per medium in longitudinem sectis compositi, foris ex fuligine purpurascentes, internè albi, cutin quilidite longis staminalis, extima parte crassifucialis & purpurascentibus, & totidem brevioribus in castididos apices desinentibus. In reliquis cum praecedente convenit: & revera quiequid intercedit discriminis minoris est momenti quam ut specioi diversitatem arguat, nostro ju-

2an. 8. Lychnis sylvesstris peregrina, notissera odorata Zanoni.

E radice alba, longă, raris fibris donată, fubstantiă teneră, unum aut plures foliorum cespites emititi, Sesamoidis Salmantici magni Clus, persimilium, nisi quod paulo minora sunt, crassiora, solidiora, magis cartilaginea, glabra & undique lucida: [quæ è radice prima exeunt lata sunt & extremo fabrotunda] nervo medium percurrente elato, secundum cujus ductum supina parte folia lemter fulcata furl, alios laterales argundos emittentes, que fuperius vix comparent. Folia illhac fimbria tenui transparente coloris argentei circumdata funt. Ex tinoquoque foliorum cespite enanmoria renui tramparente coiors argentei circumata nun. La moquoque fonorum ceipte ena-feuntur cauler multi, prope terram arcuati, deinde in directum furgentes, altitudine fere ulma [Bo-nomenfis] calami [criptorii crafficie, fragiles, colore viridi fordido, glabri, vifcofi, maxime propo-nodos finperiores de altivo tempore, humore glutinofo; è caule exudante, crebis, geniculis interce-pidi pracipité écham vérsius, albicantibus, quantivis Antumno appetente rubefeante, modofis adeo-listicul de la constante de la consta pti, przeiptie terram veisus, albicantibus, quamvis Autumno appetente rubelcante, nodofis adeò ut reliquum caulem craffitie multum fuperent. E quorum unoquoque folia exeunt bina oppofita, cauque finul amplectorita, aque, infuper unus & intereum bui foliorum cespites, qui plantam follosin & densam efficient, è quibus ramuli ègerninant folis cincti ad nodos binis, & in folio fum cespitem desinentes. Caules principales suprema parte shreis producunt duos tréve interdum simul in oedem communi, coque brevi pediculo, alias singulares, è calice oblongo striato seu cannulato, striis viridbus, sulcis albis, pilos, quinque folis compositi, contractis & units antequam aberialitu: salvacantibus, que postquam explicantur candida evadunt, latis se subroundis, extremo tamen bissido, seu corona in medio excavato: medium sorem occupant samina aliquot apicibus albis insignia. Flos sistic subroundis corona colorem soccupant sulcis sulcis assignia. Flos sistic subroundis nodorem soccupant sulcis sulcis assignia. Solis nocassium se explicar, staussistimum, Gellemin vulgaris statis similem, minus tamen acutum, odorem soccupant se explicar, illucescente Sole, se iterum sulcis sulcis sulcis anteriorem solicis sulcis anteriorem solicis sulcis sul fatis funilen, minus tamen acutum, odorem spirans. Mane sequente, illuessecute Sole, se iterum contrastir se occididit, nec amplius denuo aperitur. Florem excipit capsula Olivans, viridis, semen eldithens angulofum, minutum, rufefcens,

Circa finem Junii floret, Augusto & Septembri semen perficit.

A. 9. Lychnis viscosa flore muscoso C.B. Sesamoides Salamanticum magnum Ger. Muscipula Salamantica major Park. Muscip, muscoso store sive Ocymoides Belliforme J.B. Spanish Catchffp.

Folia primum pullulantia Bellidis folia vel potius Globulariæ referunt, satis densa, fibrosa, obfeure virentia, sapore nulio infigiri; reliqua per caules angultiro oblongioraque conspiciuntur, & ad genicula multo breviora & tenuliora enascentia. Caules pedales auc cubitales, in culta etiam au geneura mairo previora oc tenuiora enaicentia. Cames pocares au cuprates, in cuita criam duos cubitos farpe excedunt, teretes, hirfitti, inanes: à caulis medio ferè ad furmium florer aliquo modo racemofi, ex. longiuficulis pediculis fpicam longam mentiuntur, pluribus ad genicula ortis inuferiis, fingulares autem parvi, ex luteo herbacei, pentapetali petalis parvis angultis, cum plurimis intus framinulis praelongis, concoloribus, cabendo firita infidentes; quos vafeula excipium travibile. Promise internae. Decembiles from the finale chapter. Particular description. turgidula, femine cinerço, Papaverino ferè fimili, infipido plena: Radix longa, mediocriter craffa, alba. Tactu glutinofa est herba, potissimum circa superiora.

Circa Newmarket locis glarcofis, & in campestribus eundo à Bartonæ molendinis ad Thetfordam Norfolciæ oppidum provenit. Clufius lapidoso & arido solo circa Salmanticam observavit.

10. Lychnis sylvestris minima store muscoso Botan. Mons.

Maonol. Primo vere folia producit Caryophylli sylvestris proliferi æmula: Caulis est pedalis, tenuis, in alios tenuissimos subdivisus, in quorum summitate capitula producuntur, ex quibus tantum stantum stantum vifidia cum apicibus, ficut in viscoso flore muscoso exurgunt. Semen parvum fuscum: Viscida est

In luco Gramuntio Julio & Augusto mensibus occurrit. Plantam hancin sylva Gramontia & agris vicinis invenimus, & in Catalogo plantarum transmarinarum Lychnidem viscosam erestam annuam caryophylloidem denominavimus. Folia ei angustissima orant & Caryophylleorum fimilia: Caules tenues sed tamen firmi, erecti. Capitula in summis caulibus & ramulis. Florem non vidimus, jam enim Augusti mensis medio præterierat.

* 11. Lychnis viscosa alba angustifolia major C. B. Lych. repens folio viridi, slore albo Clusii J. B. sylv. 10. Clus. Caryophyllus humilis flore candido amano Ger. emac.

Singulis annis ex cadem radice novi prodeunt caudiculi, per terram sparsi & subinde circa internodia radices agentes, deinde sursum denuo sese erigentes palmari altitudine, geniculati, bina folia in fingulis geniculis ex adverso opposita ferentes, longiuscula, angusta, obtuso mucrone, viridia, prominulo dorlo: flores in summis cauliculis & lateralibus ramulis elegantes, candidi, quinque laciniatis foliolis constantes, inodori: quibus succedunt obtusa vascula, exiguo, nigricante planóque semine (qua nota quandam affinitatem cum Armeriis floribus habere videtur) referta: Fibrosam habet radicem quam facilè pangere licet.

Provenit ad Stiriacarum Alpium & Snealben fupra cœnobium Neuberg radices: abundantiùs tamen in Etichero.

Lib. XIXa 11 ... De Herbis pentapetalis vasculiferis.

Alind hujus genus multo minoribus & angultioribus foliis, minore etiam flore, ceteris notis hon Altera Becies Aliad hujus genus muto minorious ce augunter or properties in nuncupato, secundo supra Gamingam dispar, invenitur in scopulos illo praruptosue igo Durrestain nuncupato, secundo supra Gamingam milliari. Lychnis sylv, alba angustifolia minor C. B. dicitur. an Lant and the

5, 8. Lyshnides aliquot miscellanee incerti situs, & exiguenicas at me el

1. Caryophyllus Alpinus calyte oblongo birfuto C. B. Caryoph montanus Clufii Ger. Park. Betonica coronaria, que Caryophyllus pumilio Tauricus Clufio J. B.

Geronaria, quae Carpopojum pumnio Lauricus Cuyio J. B.

Longiufcula radice (quamos), fubfulca, aliquor fibris donață figitur; in capita aliquot divisă; ex quibus exeunt pediculi unciales & fufumciales, uno aut altero nodo atriculati, brins gramines ad fingula gonicula foliis velfiti; florem fufthentes purpuralicentem, imagrium, pontapetalum, ex calice unciali Atriaco, hirfuto, in quinque lacinias divido, quem nonfilisope Gentiahelles Helvetics flori compares: Folia adviradicem craftiufcula, inconlenta, Caryophilli frairin foliis fore fimilia, frequentifitma & confurtifitma amarufeuli faporis: Semin Cluffo oblevare indi ficut.

Provenii in Tauro Cariuthia moure. Solo renui & arend dalabilente perfaisit unione of the confurince of the confuri

Provenit in Tauro Carinthia monte, Solo tenui & arena plendente referto: Floret sub finem Locus. Julii & Augusto Cluf. or Probabilities and Linear party

2. Caryophyllus arvensis glaber minimus. C. B. Park.

C. B. prod.

Ex radice capillaced, rufescente cauliculus unus vel alter, tenilissimin, geniculatus, pedalis prodit; in summo valde ramosis, ramulis capillo teninoribis; quorum singulos societas societas productivas capillo teninoribis; quorum singulos societas societas productivas societas tiffimos, in duos apices abeuntes fustinent. Folia habet pauca, longa, anguita.

tunmos, in quos appres accumes aquinom reup mace paques, tongo, anguta.

Variat magnitudine: nam & femipalmaris efft, paucifilmis, capillaceis, brevioribus foliolis; illum ex Euganeis collibus habemus; hune verò Monfpelio.

Circa Monfpeliam non invenit P. Magnoli.

An Lychnidis an potitis Alfines species fit nescribus:

3. Lychnis Alpina glabra minima: 1.0. Auricula muris Alpina glabra, aut Carjophyllei minima fecies flore albo J. B. Alfine Alpina glabra, C. B.

J.B.

Durinfeulis & pro plantula modo etiam craffiufeulis radicibus nuttur, albis, non admodum fibrolis fapore nullo manifelto: Cauliculi plulcelli, palmares, tenues, leves, inferius rubentes, totudi, geniculari, in ramulos allquor, híque in alios divifi: Folia oblonga, glabra, acuminata, pallide virentia, Lini forma fed breviora: Flores furrecti, car.did, foliosi quinque per extremum denticulatis compositi, staminulis aliquot donati "Galyculus in Lychnidum sylvestrium morem formatus, Ariatus, fuperiuls nonnihil fimbriatus. Vafeula, fuccedentia ubi dehifcunt denticellis fectas habent oras, in quibas femina tontuia. Herbit perennis est.
In Alpibus variis in locis oritum: Locis faxolis huimidis gaudet.

4. Caryophyllus gramineo folio minimus C. B. Betonica coronaria seve Tunica minima J. B.

Radix hujus pro plantula modulo craffiuscula est, multorum capitum: Coliculi numerosi, palmares & altiores; ramofi: ad quorum fingula genicula funt foliola bina, ex adverso posita, perangulta, unciam circiter longa: extremis raniulis flosculi majusculi, fingulares supernascuntur, ex albo purpurascentes, pentaperali: in singulis petalis stria purpurea; calice ambiente ex squamis oblongis, lineis viridantibus striatis.

Circa Lansbergam in Bavaria, Genuam & Florentiam in Italia, atque alibi tam in Italia quam Lo.m. in Germania copiolium observavimus.

An ad Lychnidum an potius Alfinarum genus referendum fit dubito, quoniam non memini, an floris calyx integer fit, ut in Lychnide, an in plura segmenta ad fundum serè divisus, ut in

5. Betonica sive Tunica minima similis planta J. B.

Dodrantalis est plantula, aliquando pedalis, gracilis, plurima ramulorum divisura stipata, haud secus sere ac Alsino angustifolia, à qua tamen pluribus notis manifeste differt, quemadurodum à Betonica minima quoque. Feliola rara & ad fingulos ramulorum geniculos bina, angustissima, neconica minima quoque. Reviena rara et ad miguios ranunorum geniculos bina, anguttitima, longiora quam in Aline dicta. Extremis ramulorum flofeuli appenti fubpurpurei, pulchelli Betonica modò dicta aliquacinus fimiles calyce foliofo, qui & valcula fequentia flofculos fuftinet, que nullis ftriis prædita funt, ut Alfines tenuifolia: Semina continent exigua, valde nigricantia. Radix exigna tenuifique alba, fed dura ac lignosa in aliquot divisuras secta. Annua est.

Florebat & semen gerebat mense Augusto in agris montis Rossberg prope Masmunster: Montbel-Locus. gardi Junio supra muros. Nos etiam, quantum memini, hanc plantam invenimus in agris propè

Moguntiam copiosé. Rectius ad Alfines genus refertur.

* 6. Lychnis sylvestris minima exiguo flore C. B. Park.

Ex radicula oblonga tenui cauliculus rotundus rufescens, geniculatus, trium quatuorve unciarum, in alas minimas brachiatus exurgit, foliolis binis exiguis, acutis, ad quemlibet geniculum & alam, & ex qualibet ala pedicelli oblongi, angustissimi, rigidi, quibus sosciulus purpuralcens, ex quinque foholis, fingulis cordis formam refeentibus, compolitus infidet.

Locus

Locus.

Y actie

De Herbis pentapetalis vasculiferis. Lib. XIX.

1005

Hac circa Monspelium, in pede montis, qui est prope Boutonet, copiosè reperitur, quam Centaurium minimum appellabant.

* 7. Lychnis Lusitanica hirsuta non descripta Hort. Lugd. Bat.

Semen in capitulis oblongis verrucofis aliorum ejuldem generis fimile. Flos incarnatus:

* 8. Lychnis noctiflora minima, flore exiguo Bocconi.

Bocc.

E radice parva, leviter fibrata Cauliculos plures tenues emittir, primum per terram in orbem stratos: folia ad genicula bina, è regione opposita, angusta, uncialia, Linariz minimæ seu Spergulæ amula gerit; quorum in sinu subinde foliola alia duo nascuntur, brevissima & tenuissima: crigentiu denium cauliculi II in intollice fondio and uto materiari, previnima ce tenuitima: enguntur denium cauliculi Itipatu numerofo geniculati, multiplices, in rannos divifi, nonnihil pilofi,
ut & folia, quorum quæ ad fummitatem accedunt fenfim breviora fiunt & latiora. In fummitate
& foliorum ultimis alsa fubrubri exeunt foleuli quinquefolii, Alfines magnitudine, capfulis minimis Lychnidum formă inferit. Tota planta viscoso quodam glutine manus inferit.

De loco & florendi tempore nihil addit.

* 9. Lychnis omnium minima ex monte Argentario Bocconi.

Rectus huic cauliculus. Folia, flos & capfulæ quoque quibus femina includuntur Alfines hirfutæ funt, fingulis tamen multò minoribus.

In monte Argentario inter faxorum rimas & hiatus frequenter pullulat.

* 10. Lychnis parva palustris, foliis acutis, lanceolatis, flosculis purpureis Mentzel.

Hac uncialis quandoque, rarò trium aut quatuor unciarum. In udis circa oppidum Marchiæ Bescovia, & in aliis Silesiæ & Crosnæ locis reperitur.

Lychnis Alpina minima. Caryphylleus 9. Clufio. Caryphyllus pumilio Alpinus Ger. emac. Mufeis Alpinus flore infigni, dilutè rubente J. B. Ocymoides muscosus Alpinus Park. Lych. Alpina pumila folio gramineo, seve Muscus Alpinus Lychnidus store C. B.

7. B. Clul Craffiusculas habet radices, in multa capita divisas, numerosis fibrillis donatas, unde folia infinita. angusta, vix unciam longa, terra incumbentia nascuntur. Phyllum Dalechampii magnitudine amulantia, fine ulla asperitate; inter hac pediculi excunt vix unciales, tenues, quorum unicuique flos insidet, quinque bissidis foliolis constantes, magnus, coloris rubri dilutioris sive carnei ex calice oblongo, striato: Semen in capitellis suscis & splendentibus renis forma, exiguum, subruffum.

Hac planta tum flore tum femine se genuinam Lychnidis speciem esse fatetur,

In altiffimis verticibus montium max, Carthufianorum cœnobium cingentium observavimus: Clufius in fummis Austriacarum & Stiriacarum Alpium jugis. Florer Junio; Semen Augusto plerunque maturitatem adipiscitur.

Nuperrimè in Cambria Septentrionalis altiffimo monte Snowdon dicto, à D. Lloyd detecta & obfervata eft : ut nos monuit D. Tancredus Robinfon.

12. Lychnis arvensis minor Anglica Park.

Folia infima parva, hirfuta seu pilosa Auriculæ muris simillima: quæ cauliculo gracili, vix pedem alto, (qui nunc fimplex à radice, nunc multiplex affurgit) bina femper ad nodos opposita, adnascuntur, minora sunt, maculis albis infecta: è quorum sinubus alia enascuntur bina multo adhuc illis minora, sapore nullo manifesto prædita. Flores parvi, albi, aliarum Lychnidum svlvestrium fimiles; quibus fuccedunt capitula oblonga, canefcentibus Jeminibus repleta. Radix parva, alba,

In arvis propè Colcestriam oriri tradit Auctor.

12. Lychnis exilis rubra Park.

Caryophylli minoris species censeri posset, ni capitula cum seminibus obstarent : Multa enim ad imum caulem foliola parva, graminea obtinet & ad geniculos, (qui crebri funt) fingulos bina vel plura, similia, sed minora. Flores in summis caulibus duo trésve simul è longis tenuibus calycibus excunt, Muscipulæ Lob. seu Ben rubri similes, colore rubente petalis in extremo crenatis. Radix minima, longa, non diuturna.

14. Lychnis tenuifolia altera Park.

Parvitate sua, tum foliorum situ & nascendi modo à præcedente parum differt, nisi quod bina duntaxat plerunque folia ad fingulos nodos habeat. Pracipua differentia est in floribus qui aquè parvi funt, verum non fummos tantum caules ornant fed & à fuperioribus corum geniculis exeunt, suntque colore pallidè viridi, petalis integris absque ulla in extremo crena. Semina eorúmque conceptacula parva & præcedentium fimilia. Radix fili instar tenuis velut præcedentis

Has duas species in Anglia spontaneas inventri tradit variis in locis. Et revera præcedens nobis fup critis fub titulo Lychnidis fylvestris hirfuta annua flore minore carneo Morif. descripta fimilis est finon eadem. Huic autem ultima nihil à nobis fimile in Anglia nec visum, nec auditum.

CAP. III.

De Cisto montano seu Ledo Alpino.

 $\mathbf{H}$ plante verz & genuinz Cifti species sunt ex flore & vasculo seminali, loco tantùm different.

I. Ledum Alpinum hirsutum C. B. Ledum Alpinum sive Rosa Alpina Park. Nerium Alpinum quibafdam alius Ledum birfutum J. B. Ciftus Ledum Alpinam Clufii Ger. Cluf. J. B.

Multis stolonibus, duris ac lignosis, cubitalibus aut paulò longioribus, vix unquam surrectis fruticat. Folia potiffimum per ramorum extrema conspicuntur, & illic quidem conferta, breviora quàm Ledi Alpini glabri, & obtusiora, Chamæleæ Iralicæ foliorum æmula, utrinque virentia, sed virore faturato & fplendente, inferné dilutiore, per ambitum pils, ceu ciliorum, longis & conficiuis ob-fita, faporis non ingrati, aromatici & nonnihil relinofi cum adfirictione quadam. Germinum extremis infidet coma florum, pediculis hirfutis inharentium, deorfum inflexorum & propendentium, Campanula modo concavorum; qui fumma labra quinque divifuris fecta habentes, foris intenfius rubent. & argenteis veluti guttis (cum ipsis unde dependent petiolis) conspers sunt, interiore verò parte dilutius rubri, aliquot faminulis intra latentibus, suaviusculi odoris. Iis succedunt exigua capitula quinque cellulis constantia, in quibus semen fulvum minutissimum Scobis instar. Radix dura, prima quinque centais containa in quious prima duvin influence agunt. lignofa, oblonga; fed rami per terram foart interdum radices agunt. In fummis Sneberg, Snealben, Weehfeln, Durrenfein & vicinarum Alpium jugis inter faxa ad de Locis.

vexa plerunque latera invenitur. Nobis in praruptis Alpium (copulis prope Pontebam oppidum, quod Venetianum & Imperiale territorium disterminat, observatum est. Tempus.

Floret Junio & Julio: semen Augusto maturescit aut aliquanto seriús.

 Ledum Alpinum folis fervaa ruligine nigricantibus C. B. Nerium Alpinum quibusidam, aliis Ledum glabrum J. B. Chamarhododendros Alpigena Gev. Ledum Alpinum sive Rosa Alpina Park. Clus. J. B.

Rami huic contorti, digitali craffitie, cortice vestiti extimo quidem cineraceo, interiore autem nigricante; at minimi ramuli subinde etiam rubente cortice teguntur; per quos folia circa fastigium conferta, glabra, brevibus harent pediculis, Lentisci foliis paria; nec formă disfimili, nisi quòd crassiora; nervosiora, minimè in ambitu hirsuta, superiore parte virent, inferiore ferruginei funt coloris, faporis adstringentis & quodammodo refinofi. Flores habet superiori similes, sed paulò diluciores: Capitula & semen similia. Radin oblonga, lignosa, dura, subnigro cortice.

Hujus Folia Clusso rariora nec ità conferta, majora, duriora, admodum venosa, longiore mucrone

prædita quam præcedentis.

Hujus porrò circulorum fummitatibus capitula quadam increfcunt squamis foliaceis congesta, oblonga, & gemmæ majoris speciem exhibentia, colore rusto foris, intus slavescente, cujulmodi in Salicibus cernuntur. Foliis verò ramísque adnata aliquando reperiuntur tubercula nunc nucis Pontice, modo Pili magnitudine, inæqualia, foris rutilante aut pallescente nonnunquam colore, intus fungosa, alba, gultuque adftringente pulpa plena, quæ Gallorum vicem præftare poffint, cujufmodi pilulæ Quercuum foliis fæpiffime accrefcunt. Perpetua fronde viret.

Invenit Clusius in Snealben supra Neuberg: nos in summis jugis montis Jura prope Genevam: Locus. I. Bauhinus utrumque in montibus Rhaticis ut Burmio. Floret utrumque Junio & Julio : Semen fub

Augusti finem aut paulò scriùs maturescit.

Utroque Ledo Alpino tinctores, qui montium Sneberg & aliorum vicina inhabitant ubi provenit Ulu. utuntur ad lineas penulas nigro colore inficiendas, autore Clufio.

3. Ciftus pumilus montis Baldi, forte Austriacus myrtifolius J.B. Cham hirsuta C.B. Cistus humilis Austriaca Clusii Ger. Chamæcistus birsutus Park.

Complufculis sescuncialibus & quadrantalibus affurgit virgulis, lignosis, tenuibus & hirsutis. Folia virentia, crebra fatis, fimilia Myrto Tarentinæ, vel Lentis foliis paria, nec ità diffimili circumferipuone, ortu & politu diverlissimo, quippe bina, incondita tamen, fortuitis pilis supra, subtusque donata, per margines copiosioribus ut in Nerio Alpino: Flores extremis ramulis unics, satis magni, cum multis flaminibus.

Eadem forte est (inquit J. Bauhinus) cum Chamacisto 8. Clus. quem sic descripsit:

Palmaris est aut paulò amplior, [à nobis observatus semipedalis erat aut altior,] superioribusque firmior, multis, lignofis, rectis & mgricantibus ramulis praditus, quos numerofa & adeò conferta ambiunt folia ut quaternis verfibus digesta videantur, Myrti minoris foliis non dislimilia, minora tamen & hirluta, licet atra viriditate superne splendeant, quorum gustus adstrictionis particeps est. Flos unicus, interdum & alter extremis ramulis exit, satis crasso pediculo subnixus, unico quidem constans solio, sed quinque profundis crenis, cissémque velut circinatis diviso ut quinque solia ha-

I ocus.

Has

Aocus &

Tempus.

bere videatur, ejustem cum Helianthemo vulgari penè magnitudinis, coloris ex albo purpurascentis & quali carnei dilutioris, decem framinibus extrema parte nigris & ftylo oblongo purpuralcente medium florem occupantibus. Floribus excussis apparent pentagona capitula, obtuse mucronata. quæ maturitate aperta semen continere deprehenduntur exile admodum, flavi coloris.

Rarissimum hunc fruticem duntaxat in Snealben jugi scopulis nascentem observavit Clusius florentem sub mensis Junii finem; semine verò pragnantem in Veytzalben summo supercilio duobus suora Neuberg milliaribus. Nos in rupibus Alpium propè Pontebam una cum Ledo Alpino hirfuto inveni-

mus, cum Vienna Austriæ Venetias iter faceremus, Septembri mense.

4. Ciftus Ledon foliis Rosmarini ferrugineis C. B. Rosmarinus Sylvestris quorundam J. B. Rosmarinum sylv, Bohemicum Matthioli, sive Ledum Silesiacum Clussi Park. Cistus Ledum Silesiacum Ger. item Ciftus Ledum Rosmarini folio ejusdem.

Cubitalibus interdum est virgii, firmis, lignosis, cortice cincreo obductis, quarum extrema in plures alias tenuiores, & quodammodo purpurascentes, easque etiam nudas dividuntur: illæ vicissim in alios dodrantales ramulos, virentes quidem, sed tomento quodam serruginei coloris obstitos; quos nulla serie digesta, sed consusa ambiunt folia, Libanotidis coronaria foliis ferè similia, sed longiora, supina parte viridia, adeóque in pronam partem reflexa & convoluta, ut ejus nihil conspici possit præter nervum fecundûm folii longitudinem excurrentem, fimili tomento cum pediculo cui inhæret pubescentem, grati & suavisodoris, acrissculla utem saporis. Summis sifts arms insident eapita ex-multis brevibus quasi squamis ferrugineis compacta, ex quibus deinde sesse escribente corymbacca quadem multorum florum coma, oblongis, tenellis atque virentibus, nonnihil tamen lanuginofis, pedicellis inharentium, grato odore nares ferientium, quinque petalis albis constantium, decem candidis faminuls cum fylo medium forem occupantibus. His demuni fucedunt oblonguicula capitula pentagona, officulis fructus Corni aliquando magnitudine non cedentia, qua dum adhuc virida lunt, argenteis punctis distincta esse videntur, sed maturitatem adepta, rubiginei sunt coloris, seménque continent oblongum, flavescens, adeoque exile, ut scobis è ligno vermibus eroso sponte decidentis instar sit. Verum peculiare in illis capitulis est, ut matura deorsum inflectantur, terdecinents infiar in vetturi pecunate in inscapation of a mattain accordant mark framque mucrone (pochetic magnà natura providentia), ne francia conflictudinem, à pediculo non ab extrema culpide aperiri & dehifecte folent. Maturo semine terni aut quaterni ramuli, rubigineo tomento obducti cum suis foliis in comæ lateribus naicuntur, spem florum in sequentem annum pollicentes. Radix lignosa est, & brevibus si-

Tota planta, prasertim floribus onusta odorata est, & aromaticum quidpiam spirat, quare mi-

rum non est si, teste Matthiolo, vestibus injiciatur ad eas à tineis præservandas.

Nascitur plerisque Silesse in locis, autore Clusio, Matthiolo in Bohemia. Floret sub finem Junii ac Julio : semen Augusto ac Septembri maturum est : inhærentque interdum in sequentem usque annum capitula, fic ut recenti flore, & fructu superioris anni vacuo, nonnunquam & tertii anni fructús pedicellis onusti rami conspici possint.

Ciftus Ledon foliis Salicis anguftifoliæ C. B. Rofmarinus fylvesfiris ἀστμΦ Clusso J. B. Rofmarinum fylvesfire ἀστμων Park.

Pedalis est altitudinis, rarò amplior, tenuibus, subrubentibus virgis præditus, quæ deinde in tenuiores candicantésque ramulos dividuntur, angustis longisque foliis, temerè & confuso ordine eos veftientibus, onultis, fuperne virentibus, inferne verò canefcentibus, & Salicis pumilæ angultifolæ valde fimilibus folis, nullius grati odoris, fed peradltringentis faporis. Summis etiam ramis infident espinda, ex multis herubis fiquamis compacta Cachryos modo, ex quibus fefe explicant aliquot flofenti, tenuibus oblongifque pedicellis inhærentes, quinque foliolis, ut inperioris, præditi, fed diverfi coloris, rubri nimirum dilutioris tive quodammodo carnei; quibus excussis pentagona conspiciuntur capitula, brevia, obtuso mucrone, exist, pallescente semine plena.

Eodem quo superior tempore floret & minutum semen profert.

CAP. IV.

De Cisto genuino.

Nitus, Gracis xic@ & xisos & xisosepr: forte inquit C. Bauhinus à xusos Hedera ob aliqua-lem foliorum fimilitudinem, quod non placet. Theophrafti exemplar olim corruptum fuille, & Plinium pro xisp waste legisle constat, nam Hederam vertit. Diofeorides tamen Ægine-ta aliique Hederam etiam xiste appellant. Jo Bodeus à Stapel accentu dissere putat & cum Cistum fignificat siew cum accentu in penultima feribendum putat, cum Hederam seb accentu in ultima, Kiew autem à Cifto puero nomen fumpfiffe fabulantur. Fabulam vide apud Caffianum Baffum. Alii à sels sels vermis, curculio, sesse dictum volunt, quia lignum Hederse est admodum porosum & aquam transmittit, ac si à curculionibus crosus & perforatus esset; quomodo & pumex mameis ob eandem rationem dictus eft.

Cisti genuini nota characteristica sunt, Fruticosum esse & substantia lignea, florem habere pentapetalon amplum, & quafi rofeum, caducum; capitula pentagona. Folia habere in caulibus & ramulis ex adverso bina omnibus cisti generibus commune est.

Lib. XIX.

Nos Dioscoridem cum aliis plerisque Botanicis sequuti Cistum primò dividenus in non Ladani-Nos Diocestucin cum am poemas beatants requires cantum primo urrasonas in non Ladaniferum feu Ciltum fumpliciter détun,& Ladaniferum; Non Ladaniferum deinde in Marem & Fæferum feu Ciltum fumpliciter détun,& Ladaniferum; ninam. Marem vocamus qui florem habet rubrum nunc faturatiorem nunc dilutiorem : Fæminam qui album, luteumve.

De Cisto mare seu flore rubro.

1. Cifius mas folio oblongo incano C. B. mas 1v. folio oblongo albido J. B. mas vulgaris Park. mas cum hypocistide Ger. mas 1. Clus.

Fruex cft quam feemina robustior, albidior, bicubitalis, [Clusio * humana altitudine,] hirfutus, Fruex err quam remina robuitior, aibidior, bicubitalis, [Cluito humana alritudine,] hirfutus, "Nour mining figno fatis fragili, & candicante cortice tecto: frequentibus robins, alternatin femper ex adverto unidate vifus relipondentibus, candem etiam feriem fervantibus folis, quae omnino funt incana, molliora & lon-eft. giora in novellis plantis, in adultis vorco contractiora, duriora & afpera, adfiringentis guftús, in feminas representados dilutioris rubri coloris, feu, ut vocant, incarnati, mulcis framinibus cum fuis apidus crecis medium occumantibus confirms against finanza apunações in canadas apidus confirms against finanza apidus against finanza apidus confirms against finanza against finanza apidus confirms against finanza apidus confirms against finanza apidus confirms against finanza against finanza aga apicibus croceis medium occupantibus, conferus, agminatim ftipatus, numerofior in ramulorum extremis, ex brevibus, robultis pediculis, non debilibus oblongis, fingularibus ut in Cifto formina: quibus decidentibus fuccedunt Capitulo quadam pentagona, dura, hirfuta, mucronata, in quibus exiguum eff femen, ex ruffo nigricans, fominis Hyofeyami aut Papaveris magnitudine. J. Bauhinus capitula trifariam secta ei ascribit, foliolis tribus mucronatis hirsutis obsepta.

Ad hujus radices, quæ fummis cespitubus dissunduntur & cohærent, Hypocistidem observavit

Per Siciliam, Italiam, & Galliam Narbonentem in sterilioribus & faxofis collibus & sylvis copiosè Locus. Clufius copiose nascentem.

Veteres vim adftringentem Cifto attribuunt: unde flores in vino austero triti & bis in die poti Vires. nascentem observavimus. dysenteriis & solutionibus ventris prosunt : ulceribus veteribus & ambustis cum cera: & per se oris

ulceribus. Dioscor. Plin. Eadem fere habet & Galenus. 2. Ciftus mas angustifolius C. B. Park. Ger. mas H. folio longiore J. B. mas 2. Clus.

Eadem altitudine qua superior assurgit, interdum etiam majore; non minus fruticoso stipite, neque minore ramorum frequentia, minus tamen candicat. Folia praterea codem ordine disposita, molliora tamen, longiora, anguitiora, & magis mucronata. Flos superiori similis, incarnatus: capitulis ctiam & femine parum differt.

Naicitur in Hilpania, & diutius reliquis maris generibus floret: item ramuli ejus sub Autum Locus. num rorulentum quiddam pingue & odorum contrahunt.

Suspicor hunc non disserve specie à præcedente, sed soliis duntanat variare, sed nibil temere asserve.

3. Ciffus mas folio breviere C. B. Park. mas III. foliis dilutius virentibus J. B. mas 3.

Superioribus brevior est, non minus tamen fruticosus, sed tenuioribus ramis. Folia ejus jam diéto breviora, & dilutiore virore prædita, magis rugofa, pinguia & odorata. Flor aliis fimilis, dilute rubens, & aliquantulum odoratus; quam notam in reliquis Cifti maris generibus non observavir Clabens, & aliquantulum odoratus; fius. Hujus capitula superioribus multo minora sunt, & suis involucris, que sforum calyces sunt, diu-

tibs occultantur. Semen in capitulis aquale. In Lufitania folim lume fpome nascentem, supra Ulyssipponem itinere Conimbricensi, atque Locus, čtiam in maritimis observavit Clusius.

4. Ciftus mas folio rotundo hir futifimo C.B. mas I. feu major folio rotundiore J.B. m.ss folio fubrotundo Park. mas 4. Clus.

Humanâ altitudine plerunque attollitur, utreliqui Cifti fruticolus: ramulis aliquantulum incanis: Folia reliquis majora & quafi orbiculata, hirfuta nonnihil & rugofa. Flor reliquis formă fimilis, paulò major & colore saturatius rubente: capitula hirsuta, dura, pentagona, supersoribus majora, in

quibus femen ruffum. vidimus ; forte in Apulia invenitur.

5. Verbascum subrotundo Salviæ folio C. B. salvisolium exoticum cistoides Park. Verb. splve-stre Salvisolium exoticum Lob.
 Lob. ob.

Hac folii rotundioribus, denfioribus, candidioribusque minus tamen lanugine canis, sed Salviæ amula concretione; alioquin lignosa fibratăque radice, caule & facie non ità diffimilis superiori [Phlomo Lychniti alteri Syriaca] Isidem gaudet Syriae natalitiis. Flores Lobelio videre non contigit, at Cifti amulos appingit Parkinfonus, & pentapetalos, petalis subrotundis, colore flavo, framinulis rubentibus describit.

Lib. XIX. De Herbis pentapetalis vasculiferis.

6. Ciftus mas folisi Chamadrys C. B. mas 5. folisi crifpis & quodammodo sinuosis J. B. mas dentatus Gev. mas humilis Park. mas 5. Chul.

Humilis est & supinus utplurimum, pedalibus ramis aut paulò amplioribus, multis ex eadem radice prodeuntibus: Folia crispa sunt & quodammodo sinuosa, candicantia & hirsuta, gustús acerbi & aftringentis. Flores ramulorum summitatibus aquali altitudine & quasi umbellatim nascuntur, superioribus paulò minores, sed elegantis ex rubro purpurascentis coloris, intensioris quàm in quarto Capitula reliquis minora, suis involucris plerunq contecta, semen continent reliquis simile, magis

In sola Lustania nascentem vidit Clusius, nec usquam frequentiorem quam apud monasterium Locus & Tempus. Pera longa dictum, quinto supra Ulyssipponem milliari. Floret Aprili seriusve aut citius pro loci na-

tura & temperamento: Semen Augusto, Septembri aut Octobri maturescit.

D. Magnol hanc speciem invenit in serilibus locis vulgo Garrigues inter Pezenas & Beziers Majo

mense florentem copiosé.

CAP. V.

De Cisto famina.

Cistus famina folio Salvia C.B. famina Ger. fam. vulgaris Park. famina Monspeliana flore albo & Hispanica luteo J. B. Cluf.

Rutex est ramolus, cubitum interdum altus & erectus, nonnunquam supinus & humi stratus. gracilibus, nigricantibuíque ramis; folio non minore quam in maris quarto genere, circinata ferè rotunditatis, rudi & aspero, viridi tamen, saporis adstringentis & acerbi. Florem habet rere rottindicats, tudi ce aipero, virtui cunicui, iaporta autituigantes ce accioi. Eurem naoct paulò minorem quàm mas, quinti generis flori panè fimilem, album, nonnunquam etiam flavum, luteis fibris, ut in Rola fylveltri, medium florem occupantibus, non minoribus quàm maris, multò majoribus quàm Ledi. Capitula minora funt maris capitulis, nigriora, non mucronata fed nonnibil compress (uprefroe parte, pentagona, emen paulo nigrius & stats magnum continentia.

In sterilioribus & saxosis collibus & dumetis per Italiam, Siciliam & Galliam Narbonensem vulga-

I seus.

eendi.

Vires

Duplex habetur, elatior & humilior, ut rectè notat C. Bauhinus.

CAP. VI.

De Cisto Ledo seu ladanifera.

HOc genus humore pingui, Ladano dicto, quem copiosè exfudant folia à præcedentibus di-ftinguitur.

De Ladano.

E foliis Cisti Ledon appellati exudat liquor quidam, Ladanum dictus, in massas graves ex purpura fuscas coactas, odore valido sed suavi, inflammabilis, accensaque gratum odorem halans.

Tradit Dioscorides succum hunc hircorum barbis dum fruticem depascuntur adhærescere, indeq. Tradit Diocories incomin mus intention batos uni natural de la depedi; nec barbis tantium fed & femoribus villofis. Quidam etiam (inquir) funiculos per frutices trahunt, & adhærentem ipfis pinguedinem derafam efformant. Qui modus eum colligendi idem ferè eff quem Bellonius in Creta observavit, & accuratius ita describit. Græci colligendo Ladano poculiare infrumentum parant raffro dentium expert fimile. Fragafri illis dettum. Huiz dinum multa ligula: five zona: è corio rudi nec praparato confecta: eas leniter adfricant ladaniferis fruticibus, ut inhæreat liquidus ille humor circa folia concretus, qui deinde à ligulis per summos ardores Solis cultris eft abradendus. Itaque Ladanum colligendi fummus, imò intolerabilis, eft la-bor, cùm totos dies ardentiffimo caniculæ æftu in montibus hærere neceffe fir : neq facile quifquam alius ad id colligendum operam fumit præter Callohieros, i. e. Monachos Græcos.

Siquis tamen in Hispaniis huic colligendo operam navare vellet, multo minore (ut Clusio videtur) negotio magnam ejus longè puriffimi, refinosi & odorati copiam colligere posset; cum integra aliquando fylvæ inveniantur omnum puriffimi illius Ledi, quod Ciftus Ledon flore macula nigri-

cante notato inscribitur.

I adanum emollit, digerit, maturat, attenuat, aperit, orificia venarum referat, inspissat. Quo-modo autem emolliendi & aperiendi, cum spissanti & adstringendi sacultate convenire potest? Usus præcip. (inquit Schroderus) est in capite humido ac catarrhoso, inque dysenteris. Laudant Veteres in che (raqui octiocetas) et in capite munico ac catarinoro, inque dyenteriis. Lataiant vettetes in tuffi à craffa pituita, in ffranguria, &c. Extrinfecus ejus ufus eft in emplaftris emollientibus, anodynis, tuffiun fedantibus, in Alopecia (inunge vel coque in vino & lava) in odontalgia & cardialgia doloréque ventriculi (cum modico Bdelhi pilulas faciunt dandas numero 1. vel 2. hora 1. ante paftum. Grato) in suffocatione uteri (introrfum adhibitum) cicatrices curat. Schrod.

In suffumigus efficax est, in pellendis secundinis & fœtibus immortuis, in scirrhis uterinis: peculiariter ad uteri vitia convenit. Diole. Galen, Plin. Maximè celebratur in ulceribus antiquis & cavis cum magno labiorum tumore & duritie.

Galenus Ladanum defluentes capillos retinere posse concedit, non tamen Alopecias aut ophthalmias sanare, utpote magis discussorias vires quam qua Ladano insunt poscentes.

1. Ciffus Ledon folis Laurinis C.B. Ciffus Ledon latiore folio J. B. Ledon 1. latifolium Cluf. Ciff. Ledon latifolium Park.

Cluf. Superata Calpe, litore marino, qua Malacam iter est, nascitur hoc genus, latiore folio, quasi ad Tauri angultifoliæ foliorum formam & amplitudinem accedente: non minus tamen pingui lentóq. illo humore abundat quam id quod angustiore est folio, proxime describendum.

In horto Botanico Monspeliaco hanc pulchram Cisti speciem vidimus, è vicinis montibus (ut nobis retulerunt) delatam: cujus pleniorem descriptionem è Parkinsoni Theatro Boranico mutuaram

Virgis aliquot lignosis, quinque aut sex pedes altis, in plures ramos divisis affurgit, folis ad genicula binis oppolitis cinctos, latioribus paulò quam proxime fequentis folia, & ad Laurinorum formam proxime accedentibus, fupina parte colore viridi obscuriore splendentibus, inferne canescentibus, ad tactum pinguibus & glutinosis unà cum caulibus & surculis tenellis; odore valido suavi è tibus, ac tactum pinguous ex gutunous una cum camous curcum teneins; ocore vando navi e longinquo nares feriente, aftivo prafetrim tempore 8e natalibus locis caldioribus. E finminis ra-mulis erumpunt flores fimplices, candidi, petalis quinque latis, fubrotundis compofiti, interdum maculis carentibus, aliàs ad ungues maculà atropurpureà in angulum furfum verfus productà no-tatis, in allis majore, in aliis minore, multis faminula luteis medium florem occupantibus. Succedunt capitulal grandiora, quinquepartita, dura, fubrotunda semina parva fusca continentia.

Ourrendum annon hac species Cisti sit quam observavit D. Wheeler in monte Olympo Asia, & describit Itinerar. lib. 3. pag. 219. in qua cuticulas varias facile separabiles (quas ut verifimile est quo-

tannis exuit) observavit

* 2. Cistus ladanifera Hispanica incana C. B. Cistus Ledon 1. Clusti Ger. Cistus Ledon slore macula nigricante notato J.B. Ciftus Ledon angustifolium Park.

Ciul.

Hoc (inquit Clufius) omnium per Hispanias nascencium vulgatissimum & pinguissimum Ledon fruticat ad hominis altitudinem, quam etiam Interdum superat, romis frequencibus, lignosis, duris, migris. Folia quemadmodum & rami ex adverso sita sunt, oblonga, transfersim digitum quandot, lara, nonnunquam etiam latiora, superné ex viridi nigricantia, inferné candicantia, que cum tenlis ramulis pingui quodam, odorato, calido & transparente liquore adeò copioso asperia sunt, ut procul etiam exsiplendore conspici & agnosci possite, odor autem octavá Germanici militaris parte authoraccios. Horse stinter reliquo (stili ganera & nulcherinos & ambilitaris.) procui ettam ex ipientore compiet ex agnote point, out autin oceava Germanici miliaris parte maribus percipi. Flore est inter reliqua Cilti genera & pulcherrimo & amplissimo, magna Rosa instar, simplici quinquesoliorum texturs, omnino interdum albo, sed cujus singula foia circa unguem ex purpura nigricante maculă shomboide, nunc majore, modo minore & angustiore, urphirimum infecta siunt, storis umbilico multis croces sibris plono. Capitula in longis pediculis solitis, tisi dentidatis, omnium maxima, rotunda ferè & plana, non mucronata, & fapenumero decagona, dura, interius flavescentia, quibus dehiscentibus semen decidit copiosum, subrusum, omnium minutis-

Tota planta, dum reficcata est, quendam candorem contrahit, pinguem tamen illum suum lentorem & suavem odorem non amittit per multos annos.

Crefcit frequentiffime multis Hispaniæ & Lustraniæ locis, pistoribus ad calefaciendos fornaces & tenuioris fortunæ hominibus ad struendos ignes inserviens. Nusquam tamen abundantiùs quam in collibus corúmque declivibus inter Tagum & Anam flumina; & toto fere monte Sierra Morena nuncupato. Reperitur etiam una cum præcedente versus Carpouiran & S. Fordi in incultis. D. Magnol.

4. Ciftus Ladon foliis Populi nigræ major C. B. Cift. Led. Populi nigræ foliis Clufii major J. B. Cift. Led. Populina fronde major Park. Cift. Led. 2. Clufii Ger.

Brevius est & bicubitalibus duntaxat affurgit folonibus ramosis: rami sunt fragiles: folia omnium inter Cifti genera quæ observabat Clusius maxima, supernè viridia, infernè nonnihil candicantia. Hederæ foliorum formam interdum, & Populi nigræ plerunque æmulantia, fatis rudia & carnofa, hyeme rubedinem nonnullam contrahentia, fubacidi & adstringentis saporis. Flos candidus, Cisti fæminæ flori par : Capitula pentagona, mucronata, exili & nigricante femine referta funt.

Tenella planta neque pingues, neque odorata funt, sed annotina duntaxat & vetustiores. Autumno præfertim, quo tempore omnes Cifti species, quæ pingues sunt, abundantiore succo, craffiore saltem & magis tenaci, prægnantes effe mihi vilæ funt.

4. Cistus Ledon folio Populi nigrae minor C.B. Populnea fronde minor Park, populea fronde Ger. Pop. nig. folis Clusis minor J. B. Cluf.

Præcedenti per omnia fimilis est sed humilior, neque cubitum excedens: folia etiam minora; flore, semine gustu conveniunt.

Utrumque genus nascitur in ca montis Mariani (vul. Sierra Morena dicti) parte, que superanda est iis qui Ulyssippone Hispalin iter faciunt, & in quibusdam collibus Granatz vicinis.

In

Cubitali & interdum majore altitudine affurgit, fruticosum, nigricantibus ramis, carnosis folia & pra faturata viriditate nigricantibus, media inter primi & secundi generis [secundi & tertu nostri] folia magnitudinis, brevioribus tamen & rhomboidis quodammodo figura, qua cum novellis ramis lento & roscido humore oblita sunt, non adeò tamen abundanti & denso, neque etiam adeò odorato ut in secundo genere. Flos albus est, secundo generi similis; semen etiam exile nigricans in ro-

I. Bauhinus folia infernè candicantia, tribus secundum longitudinem decurrentibus nervis plantagineis describit: capitula Ciceris circiter magnitudine, Olivæ ferè sive oblonga figura, hirsuta. cum quinque angulis, membranis diftincta, plena seminibus munutis, papaverinis, fuscis, an-

Nascitur in Creta & Cypro insulis.

1010

Locus.

Locus.

An Alpinus de hac ait? Plantam ex qua Ladanum Cretenses colligunt, plane differentem ab ea quam hactenus fere omnes prodidere, inspexi; Cisto fœminæ persimilis est, folis tamen Cisti longioribus prædita, Salviaque proximis, florésque fert sylvestribus rosis omninò similes, roseo etiam colore, quam Cifti feminæ majores. J. B.

Hunc in exoticis describit Alpinus, quem consule.

. 6. Ciffus Ledon hirfutum C. B. Cift. Led. 4. Clusii Ger. 4. Clusii flore candido J. B. hirfutum seve

Mults rame fruticat, cubito longioribus, lentis & flexibilibus, hirfutis, albicantibus. Folia reliquis Ledi generibus molliora, ad Cifti femina folia accedunt, verum paullò longiora, angustiora, hirfuta, nigriora, & lentă pinguedine confperla, non modo verno tempore, fed etiam per totam aftatem confpiciuntur. Flor albus cft, Cifti feemina flore non minor, nec ei abfimilis; capitula exigua, membranaceis quibusdam & laxis involucris tecta, semen continent omnium inter Cifti genera maximum, nigrum.

In sola Castella veteri hoc genus observabat Clusius, vicinis pago S. Martini del Castannal locis.

7. Cistus ladanifera Monspeliensium C. B. ladanifera, sive Ledum Monspeliacum, angusto folio ni-gricans J.B. Cistus Ledon 5. Chusti Ger. Cist. Led. Olea folis Park. Cist. Led. folio Olea fed angustioribus C. B.

Frutex est bicubitalis, odoratus, in ramos plures brachiatus, cortice nigro obductus: folis sesquiunciam longis, angustis, nigris, rugosis, ex brevibus intervallis sibi mutuò oppositis. Flores albi, parvis rosis sylvestribus assimiles, in quorum medio apices lutei. Succedunt pericarpia hispida [nobis observantibus, parva, quinquepartita, per maturitatem colore spadiceo splendentia, non hispida callectum in lipidis occultata] & semina minora quam in Cisto mare Monspell.

Nos cum I Bauhino, cui etiam affentitur P. Magnol, M. D. Monspellensis existimamus Le-

don V. Cluffi idem esse huic Monspeliensi, namque & descriptio & locus conveniunt : ait enim nihil isto Ledi genere vulgatus esse toto Valentino regno & Narbonensi Gallia, ubi aliud utiq. Ledum non observavit. Hinc C. Bauhini Ledum 9. folis Olea sed angustiori us, huc reducendum est. Foliorum varietas ex locorum diversitate dependet.

Ad hujus radices Hypociftin adnatam observarunt tum Clusius tum J. Bauhinus.

* 8. Cistus Ledon angustis foliis C. B. Park. C. Ledon VI, minoribus angustioribusque foliis Clusti J. B. Cift. Led. 6. Clufii Ger.

Quinto pane fimile est, brevius paulò, minoribus, angustioribusque folia lento humore asperfis quemadmodum illius folia. His major est, albus item & quinque foliis constans; semen etiam respondet.

9. Ciftus Ledon foliis colore cinereo J. B. Cift. Ledon foliis Rorifmarini hispidis C. B. Cift. Led. 7. Cluf. Ger. 7. Clusii sive Rosmarini bispidis folis Park.

Cubitalis est, multis & frequentibus ramis fruticans cineraceo colore præditis: quos sepiunt frequentissima folia, Rorismarini coronarii foliorum amula, omnino canescentia & hispida, nec minus pinguia & lento succo persusa cum suis tenellis ramulis quam quintum genus. Flos summis ramis copiosus, candidus, superiori fimilis, nec semen dissimile.

Valentino regno hac duo postrema Clusio tantum observata sunt circa Xativa.

Ciftus Ledon foliis Rorifmarini fubtus incanis C.B. Cift. Led. foliis Rorifmarini coron. Clufii, flore luteo J. B. Cift. Led. 8. foliis Rofmarini fubtus incanis Park.

E'dem qua fuperius magnitudine crefcit, rami tamen magis expansi sunt, folia tenuiora, superna parte ex fulco viridia, inferna verò candicantia, ut Rorifmarini coronaria folia videantur, gultuta men adstringentia, licet lento quodam & pingui humore sint cum tenellis ramis oblita. Numerosi flores secundum ramorum longitudinem nascuntur, exigui, postremo tamen descriptis pares, lutei co loris. Semen in pufillis capitellis ex cinerco nigricans.

Invenitur frequens incultis illis locis citra Tagum fupra Ulyffipponem cum Cifto foliis Ha- Locis, limi, &c.

* 11. Cifins Ledon foliis Rorifmarini, fed non incanis C. B. C. Led. Rofmarini foliis subtus non incanis Park, Cifius Ledon IX. Clufio J. B. Cifius Ledon foliis Rofmarini Ger. cinac.

Minus est superiore, folia paulò majora, negue subtus incana, ut in pracedente, sed rariora & magis glutinofa funt: ramulos quibus flos inhafit tenues, exfuccos, planeque retorridos; aliquot inania capitula & omnino hiantia jam excuffo femine, fustinere deprehendebat Clusius.

* 12. Ciftus Ledon foliis Thymi C. B. Park, Cift, Led, Thymi foliis Clufii J. B. Cift, Ledon x. Cluf.

Pedali duntaxat est altitudine, ramulis exilibus, lignosis, satis tamen fragilibus, nigricantibus; pinguibus, & quodam lento humore madentibus: foliis longe minoribus quam in pracedente, non multum à Thymi foliis diffidentibus. Flores non observavit Clusius, quemadmodum nec in superiore, sed in oblongis ramulis quasi umbellatim prodeuntia capitula, exigua & superiore parte aperta, inania jam, & cum suis ramulis arida.

Nascuntur hae duo postrema in extrema Batica parte qua Castellam novam spectat.

* 13. Ciftus Myrtifolius Balcaricus Pennæi, Myrtociftus Pennæi Park, Cluf. C. B. Myrtoc, Th. Pennæi Angli Ger. Myrtoc. Pennæi, floribus luteis oblongis J. B.

Frutex est interdum tricubitalis, scabro admodum cortice, & veluti quibusdam tuberculis obsito, qui in verustis ramulis facile absecut & sponte decidit. Folia sunt pane Myrti (quorum dorium non minus scabrum est quàm ipsi ramuli) superne lavia, conjugatim ut in Cisti & Myrti generibus nontinuos reacrantes. Flores funmis virgis infident luter, quinque oblongis foliis conftantes, & multis in meditullio longiusculis staminulis præditi: His succedit oblongum & pentagonum capitulum semine plenum.

Tota flirps odorata est, & lentorem five pinguem quendam fuccum quali Cisti Ledi genera ma-

dent, effundere videntur.

Ex Balearium infularum majore Majorica vulgò dicta eruit Pennaus.

Locus.

Locus

1011

CAP. VII.

De Cisto vasculis trigonis, & primo De

6. 1. Majore & fruticostore, Cistus sumina dicto.

* 1. Ciftus fæmina folio Sampsuchi Park, folio Sampsuchi neano C. B. folio Sampsuci Clusii, cui macula in flore J. B. Ciftus folio Sampfuchi Ger. ennac.

Rutes est multos graciles ramulos proferens, in quibus folia parva, quasi circinata, incana, Sampsucho similia, paulò minora & dorso eminente, contraris inter se pediculis, ut in exteris Cisti generibus, nascuntur, & adstructionem habent cum quadam aciditate & salledine conjunctam. Flor in fummis ramis copiofus, albus, meditullium petalorum macula ex purpura nigricans inficit, villis & staminibus slavis medium florem occupantibus: Capitula deinde Lini terè exigua. trigona, in quibus fomen minutum Hyofoyami, ex migro candicans five cinereum continettur. Tottis vere oblongus ille ramulus qui florem & capitula fullinet, femine maturo arefcit, ut in fingulis Cifti generibus.

Copiolum invenit Clusius circa Caraicejo & toto Batico agro inter Tagum & Anam slumina. Losgo

* 2. Cistus famina folio Thymi Park. C. B. folio Thymi Clusii sine macula in store J. B. folio Thy-

Pedali fruticat altitudine, ramulis ex purpura nigricantibus, duris, lignofis, qui magna ex parte fine felis conspiciuntur praterquam circa eorum summitates, in quibus consertim nascuntur, exilia admodum, viridia, Thymi foliorum amula, adftringentis guftis. Florem fummis ramis fert, superiori fimilem, minorem & nullis maculis infectum. Semen non observavit Clusius. Solum autom conspectus oft extrema Batica parte, qua Castellam & Lustaniam spectat. Locus

* 3. Ciftus fæmina folio Halimi major Park. fæm. Portulacæ marinæ folio, latiere, obtufo C. B. folio

Halimi Ger. folio Halimi, flore lutco J. B. folio Halimi 1. Clus. Cubitales aut ampliores profert ramos, graciles, satis fruticolos; in quibus folia Portulace marine fimilia, sed omnino incana ut Halimi, obtusiore mucrone, subacidi & adstringentis gustus. Summis

ramis multi inharent flores, flavi coloris, minores quam in superioribus, Helianthemo similes, suas fibras in medio continentes. His Krrr 2

Locus.

Cistus famina folio Halimi minor Park, fam, Portulacie marina folio angustiore mucronato C.B. folio Halimi longiore incano J. B. fol. Halimi 2. Cluf, Ciftus folio Lavendula Ger.

Procerior est priore, firmioribus ramis & incanis ut prior. Folia etiam habet Halimi, paullò ta-men longiora, angustiora, magis mucronata & dorso elatiore, incana tamen tota & sicca, subacidi etiam & adstringentis saporis. Hujus neque florem, neque semen vidit Clusius.

Uterque frequens est in Lusitania arenoso solo, & aura marina afflato inter Ericas non procul Olyffippone, nufquam alibi Clufio confpectus.

* 4. Cistus famina Lavendulæ folio Park. folio spicæ C.B. folio Lavendulæ Clusio, fortè idem cum Helianthemo recto I. B. mas tenusfolius Ger.

Cubitali plerunque altitudine est, plurimis ramis issque brevibus præditus; circa quos confertim nascuntur folia angusta, incana, Lavendulæ folis proxima, adstringentis gustus. Flores superioris floribus non multum abfimiles, parvi, candidi: Semen non observavit Clusius.

Adeò Lavendulæ fimilis est, ut excepto odore & sapore cum non sloret pro ea sumi posset. Solo Valentino regno, aridis & petrofis locis quarto à Valentia mil. Aprilis initio invenit

5. Chamaciftus Halimi folio oblongo Morif, pralud,

Hic fuffrutex ad pedalem altitudinem utplurimum, aliquando ad bipedalem affurgit. Folia profert, oblonga, mucronata, incana, Halimi instar. Flores fert luteos, quibus delabentibus succedunt capsulæ triangulares, minuta multa subruffa semina in se continentes.

In glareofis & arenofis circa caput Cenomanorum.

6. Ciftus Ledon folio Myrti C. B. ledon angustifolium Ger. ledum Myrtifolium Lobelii Park,

Virgis, furculis, foliis multò craffioribus, latioribus & longioribus est quam mas, semma, aut ladanifera vulgaris, Sumachi Plinii aut Rusci modo fruticosa, termine item tricocco.

Multa lascivit quopiam in monte celsissimo agri sterilis Sevena, cui nomen S. Columba. Alioqui gustu Cisti Ledi, & fragrantia graviuscula.

Suspicor hanc non differre specie à Cisto Ledo I. seu latifolio Park, quantumvis Lobelius semen tricoccum ei attribuat.

6. 2. De Cisto capsulis trigonis annuo.

1. Ciftus folio Plantaginis C. B. Tuberaria major Myconi J. B. An Tuberaria nostra ejustem.

Caulis pede altior, teres, alioqui glaber, ima duntaxat parte tomento candicante obfitus, interlu-cente levicula quadam rubedine. Folia circa infimum caulis crebra, Plantaginea, ex rotundo oblonga, latitudine femunciali, longitudine ferè unciali, supra subtusque incana lanugine pubescentia, nervis tribus Plantaginis in morem dispositis distincta. Per reliquum caulem ex longis intervallis bina folia adverlo fitu velut ex geniculo nascuntur, (aut alterum altero paulò inferius) angustiora, longiora, acutioráque quam infima, glabra, nervofa. In supremo caulis fastigio flores plures, interdum ad 12, plurium foliorum voluminibus contexti, quorum bafin fulciunt foliola perpufilla,

In monte D. Joannis propè Pifas collecta fuit inter plantas Steechadis Arabicæ.

Mycono Radix lignofa per fumma cefpitum spargitur: floris color luteus: semen folliculo in-D. Magnol in Indice plant. Monsp. Tuberariam majorem & minorem Myconi pro cadem plantæ

specie habet, pro loci humidioris vel ficcioris natura variante. 2. Ciftus flore pallido, punicante maculà infignito C. B. annuus flore maculato Ger. emac. annuus

flore guttato Park, Pona, Tuberaria minor Myconi Lugd, I. B. Helianthemum flore maculoso Col.

Folia in terram strata promit, tribus nervis distincta, oblonga, Centaurii vulg. min. modo, sed acutiora. [Mycono plantagini fimilia sed minora, humi repentia, villosa; Ponce Olex effigie] Unico caule observavit Columna, nec ramoso, [Binos caules appingit Myconus] pedali altitudine, tenello, recto, nec admodum ramofo Cluf. quadrato, hirfuto, virefcente Ponæ. Folia per genicula bina, alterno fitu, parva, hirsuta. In summo ex petiolis longis Flores plures, pentapetali, lutei, petalis singulis punicante Columna ex nigro rufescente macula circa unguem insignitis, antequam aperianguis puntante continent material character material character material in the material character material in media apicam habentes craffum, quem plurima famima circundant. Tenella admodum & triquetra capitula pufillum & cincium famen continent. Folia diluta viriditate prædita una cum ramulis per Caniculæ aftus pingui quodam & lento humore funt obfita. Cluf.

Nos adradices Vesuvii moneis invenimus flore non maculato, quales & F. Columna observavit quamplurimas eodem loco una cum maculofis nascentes. Maio mense floret,

De Herbis pentapetalis vasculiferis. Lib. XIX.

1013

In Madritiana sylva invenit Clusius secundo ab urbe Luteria milliari. Myconus ex Hispania misir. nbi paffim, inquit, in pratis reperitur locis pinguibus & terrenis. Radice fimplici, lignola, tenui. & nonnihil fibroså alitur.

onnini norosa ano.

D. Magnol (ut diximus) Tuberariam majorem & minorem Myconi pro eadem plantæ specie habet, pro natura duntaxat loci humidioris aut ficcioris magnitudine variantis; utrano, autem in luco per, pro natura dumana, quin & folis angustissimis se invensse plurimis aliis in locis, valde accedentem ad Cifti speciem annuam angustifoliam J.B. Nos ejus sententia libenter assentimur. ut qui species temere multiplicare odimus.

ni ipecies tenere manipulate communication of the state o fecundus Cluf. Ciftus annuus flore guttato Ponce, denique Cifti species annua angustifolia J. B.

una & eadem planta species.

2. Cistus annuus Ger. annuus folio Salicis Park, annuus 1. Clusio folio rotundiore J. B. folio Sa-

In hortis cultus ad cubiti interdum altitudinem & majorem excrescit : ab una radice lignosa & In hortis cultus ad cubiti interdum altitudinem & majorem excretcat: ab una radice lignola e nigra, modò celiculo uno, modò pluribus, quinq, ac etiam fex, medio erectiore, omnibus hirfutis, teretibus: feliù veluti per genicula bins, Majorana fimilibus, longioribus, pottlimum circa medios caules, inferiora enim rotundiora funt, fuperiora verò angultiora, pilofa. Ad latera fingulorum geniculorum, ad unumquodque felium duo parva foliola. In extremis ramis duo, tres, quatuorve flores, pallidi aut albicantes, unufquifq, in fuo geniculo, ex brevi pediculo, hirfuto, uno folio longo & duobus parvis ad ejus exortum appofitis. Floribus fuccedunt vafeula triquetra, brevia, magna, Ciceri ferè aqualla, qua matura in tres dehifcunt veluti coylas, latas, corticolas, ruffas, quas francia. foliola tria hirfuta, coftas habentia. Intus membranula, tenuis, lucida, cui adherent multa semina minus ruffa, papaverinis minora, inaqualia, matura Augusto.

nnus rutta, papaverinis minora, inacquana, matura Auguito. In vinetorum apud Salmanticenfes marginibus, & Granatenfi regno Clufio observatus est. Castellani *Turmeram* hunc vocant, autore Clufio, i. e. Tuberariam, forsan quia ubi hac nascitur Tubera, quæ illis Turmas dicuntur, crescant. Eadem scribit Myconus de Tuberaria sua mi-

nore, quæ ab hac tamen diversa est, nimirum Cistus annuus 2. Clusii.

Hujus alia species invenitur, longioribus aliquantulum virgis non tamen minus hirsutis, angustioribus etiam foliis; cujus flos minor, pallidus, valde caducus: capitula & femen fimilia. Huic fimilis est, si non idem,

* 4. Cistus Ledi folio C. B. annuus folio Ledi Park. annuus folio Ledi, store luteo J. B. annuus longifolius Lobelii Ger.

Elatior est præcedente, virgis crassioribus, non minus tamen hirsutis, foliis ad genicula duobus tribuíve cinctis, longioribus, angustioribus, mucrone acutiore, hirsutis nonnihil, colore viridi saturatiore. Flores evanidi, versus summos caules ex alis foliorum exeunt singulatim, pari cum superioris floribus magnitudine, pallide lutei. Capitula & semen illius similia.

Annua est planta; in hortulo tamen nostro aliquando hyemem pertulit, cum superiori astate

non floruerat, inquit Parkinfonus. In loco dicto la garrigue dau Tarrall & circa Salenovam in herbidis incultis ultra pontem sapiùs Locus. collegimus, inquit D. Magnol in Botan. Monspel.

Eidem Cifto annuo Clufii fimilis etiam eft

* 5. Cifti species annua angustifolia J. B.

J. B. Dodrantalis est, vel etiam major ac cubitalis: radix unica, leviter fibrosa, satis tenuis, reda: Caulis unicus, teres, hirfutus, gracilis, quatuor aut quinque geniculis diffinctus; ad quorum unumquodque folia bina, duabus unciis longioi a, angutta, hirfuta, ad Ledi Monspessulani accedentia, ad radicem breviora. Subdividitur is in aliquot ramulos, inæqualiter non ex adverso fitos, quod observaverimus, quatuor aut quinque uncas longos; capitulis multis (ad quindecim numeravimus) parvis triquetris, Ledi Monspessulani similibus, minoribus tamen, ex pediculis serè uncialibus in unam partem instar juba vergentibus. [Flos circulum in medio nigrum habet cujus interiora alba, punculis nigris aspersa, aliquando etiam striis intercursantibus nigris, folia flava Cherl.]

Inter Monspelium & Peroul invenit C. Bauh. D. Magnol pro Tuberaria minore Myconi hunc ha- Leous.

bet: vide supra quæ ad illam plantam annotavimus.

§. 3. De Cisto capsulis trigonis humiliore & perenni seu

De Chamæcisto & Helianthemo.

1. Chamæciftus vulgaris flore luteo C. B. Helianthemum vulgare Park. vulgare flore luteo J. B. Helianthemum Anglicum luteum Ger.item luteum Germanicum ejuldem. Dwart Cifius, oz little Sun flower.

E radice alba, lignola Caules plures, tenues, teretes, humi fusi, hirsuti emergunt, foliis vestiti oblongis, angultis, ex adverso binis, pediculis brevibus infidentibus, superne viridibus, subtus incanis, mucronibus obtufis. Flores in lummitatibus in longas veluti spicas dispositi, alii super alioi, pediculis semuncialibus appenfi, lutei, pentapetali, cum plurimis intus staminulis slavis, è calice trifolio lineis

Locus.

Locus.

I octas.

I acut.

Locis.

Vires.

Locus.

Lacus.

rubris striato exeunt. Flori succedit vasculum trigonum, grande, semina aliquot trigona, rusta continens. Ad floris uniuscujusque pediculum apponitur foliolum longum angustum. Delapso flore semina deorsum dependent. Floret Junio.

In montofis ficcioribus præfertim cretaceis abundat.

Helianthemum folis majoribus flore albo f.B. Chamaciftus vulgaris flore albo majore C.B à priore fola magnitudine & floris colore albo differt, inventurariffimum eft.

Vulneraria eft & aftringens hæc planta, unde in sputo sanguinis, alvi profluvio, uvula (& ut numero dicam) omnibus affectibus quibus fluxus nimius conjunctus est, Symphyti aliarumque consolidarum more, ulurpari potest J. B. Hine Panax Chronium nonnullis credita est, & Herbariorum Germanicorum vulgo Consolida aurea dicta.

Exhibetur decoctum in vino rubro cum Symphyto & Plantagine ad fanguinis sputum.diarrhoeam.

dysenteriam, &c.

Ad ulcera oris & genitalium decoquitur in vino rubro addito momento Aluminis, decoctionéque os colluitur aut ulcera partium dictarum.

* 2. Ciftus humilis Clusio sive Helianthemum omnino candicans store nunc albo, nunc pallido I. B. Chamæcistus foliis minoribus & incanis C. B. Chamæcistus 4. Clusii.

Exigua est plantula, tenuibus, lignosis, humíque sparsis virgulis prædita: foliis primo generi, quod Helianthem, putant, fimilibus, minoribus tamen, omnino candicantibus, guitu adftringentibus.

Flores extremis ramis infident, coloris interdum albi, utplurimum pallidi, framinibus medium florem occupantibus. Semen triangulis capitulis, Lino paribus inest, exiguum, ruffum. Radix lignosa & fibrosa.

Salmanticensi agro frequens est: J. Bauhinus Monspelii vidit florentem in monte propè Castelneuf,

& in montibus prope Gigan, mense Martio & Aprili.

Mentzelius in Pugillo Plantarum rariorum Helianthemi speciem in monte Apennino collectam depingit quam

Helianthemum faxatile, caulibus & foliis incanis, oblong, fl. albiffimis, Appenineum in-

3. Chamæcistus foliis Thymi incanis C.B. Helianthemum flore albo folio angusto hirsuto J.B. An Cha-mæcistus V. Clus? Helianthemum angustifolium Park. Ger.

Plantula sesquipalmaribus dodrantalibusve ramis donata, interdum paulò majoribus, Monspelii verò & Lugduni nunquam ferè cubitalibus, partim erectis, partim repandis. Folia mediocriter magna, femunciam longa, angusta, pilosa, incana ut Lavendula, insipida, nonnihil viscosa. Flores ex longa serie plures, quales Helianthes vulgaris, nisi quod albi, fibris luteis medium occupantibus. Calyces hirsuti, vascula quoq consimilia in quibus semen. Que Monspelii provenit radicem habet craffiusculam, lignosam que in frequentes abit propagines.

Propè Monspelium in collibus Castro novo adjacentibus observavamus atque etiam circa Nemaufum. Folia ei oblonga funt, incana, & figura fua ad Rofmarini folia accedentia, nifi quod brevi-

J. Bauhinus dubitat an hæc planta sit Chamæcistus 5. Clus. bist. & revera descriptio Clusii non videtur exactè respondere.

* 4. Chamacistus repens serpyllifolia lutea C. B. Serpylli folio nigricante & hirsuto, flore aureo odorato J. B. Serpylli folio, flore luteo Park. 2. Clus. Ciftus bumilis Serpyllifolia Ger.

Multos promit ex eadem radice ramulos, tenues, oblongos, fummá tellure sparsos, subrubentes; in quibus exigua folia, ordine quodam ac duplici serie disposita, Serpyllo serè similia, nigricantia & hiriuta, craisaque: sub florum autem partum in novellis ramis longiora & candidiora. Flores in extremis eisdem novellis ramulis terni aut quaterni, oblongis & hirfutis pedicellis inharentes, Helianthemi vulgaris floribus magnitudine pares, sed aurei planè coloris & odorati. Semen observare non licuit. Radix multifida, aliquot fibris latè sparsis capillata.

Nusquam nisi in summis Austriæ & Stiriæ Alpibus invenit Clusius, idque semel, mense Augusto florentem: in hostos translatus Maio mense floruit; sed flores cum suis pedicellis nimium caduci,

omnem observandi seminis occasionem planè ademerunt.

Ciftus Helianthemos flore parvo luteo J. B.

Florum parvitate qui triplo minores quam Helianthemo vulgari, & loco nascendi circa Nemaufum à superiore differt.

5. Chamæciftus anguftifolius flore luteo Clufii J. B. Chamæciftus anguftifolia C. B. Chamæciftus 6. Clus. Ciftus humilis anguftifolius Ger. Helianthemum anguftifolium Park.

Dodrantales aut majores humíque fusos ramulos habet, multis oblongis angustísque foliis, nullo certo, sed confuso, utplurimum, ordine dispositis septos, præter vulgarem in omnibus Cisti generibus foliorum situm, saporis initio velut gummosi, deinde amaricantis. Extremos ramulos bini aut terni occupant flores, lutei cum suis in medio staminulis coloris: quibus succedunt trigona capitula fatis magna, majufculum & inæquale femen continentia. Radin lignofa, dura, vivax, foris nigro cortice obducta, & in aliquot ramos sparsa.

Rarior est, nusquam enim nisi in monte Badensibus thermis imminenti, quarto a Vienna Au-1,2216. frize milliari, atque in Hamburgenfi duobus à Posonio Ungarie urbe mil pauculas plantas inveniebat Clusius florentes mense Junio, & brevi semen perficientes.

* 6. Chamaciftus foliis Myrti minoris, incanis C. B. foliis Myrti Tarentinæ canis vel cinereis I. B. amacip... Chamæciftus 2. Clus. Chamæciftus latifolius Park. Ciftus bumilis latifolius Ger.

Dodrantalibus est ramulis, humi diffusis: quos bina semper contrario inter se situ sepiunt solia: Myrti Tarentinæ foliis æqualia aut angustiora, superne cinerea quadam lanugine obducta, inferne verò omninò incana, guitu aditringente & nonninil amaro pra dita. Pedicellos postea exserit duas vero omnino meana, ginu ameningene ec nominim amaio praenta. Fencenes portea exterit quas aut tres uncias longos, quibus infident quinque aut fex flores Chamazcifti ferpyllifolii ferè formà fimiles, lutei coloris. His fuccedunt trigona parva capitula, femine inæquali, minuto, ruffo plena. Radix lignofa, dura, vivax. In hoc etiam ramuli flores sustinentes, maturo & deciduo semine, exiccari & confringi plerunq, folent.

Carr & Continue pieture, forest.

Nascitur maxima abundantia in omnibus illis montibus, qui à Calenberg Danubio imminente ad Alpes Austriacas continua quadam serie procurrunt, &c. Floret Maio; semen maturum est Junio.

Invenitur etiam in monte Capouladon non procul Monspelio Botan. Mon/p.

7. Helianthemum Alpinum folio Pilofellæ minoris Fuchsti J. B. Item, Cistus Helianthemos folio Polii montani ejuschem forse : item Cistus pusillus folio candido, store luteo ejuschem.

Fruticosa est herba, cui folia oblonga, Pilosella minoris Fuchsii similia, inferiore parte magis candicantia, superiore viridia & pilosa, sed minus quam in inferiore. Flos luteus, qualis Helian-

Lib. XIX.

Plantula nobis collecta in monte Saleva propè Genevam, cauliculos surrigit palmares & longio-res, tenues, teretes, incanos, non ramosos, foliis per intervalla longiora binis adversis cinctos, summa fui parte quatuor aut quinque flosculos fingulatim caulem conscendentes, pediculis tenuibus appenfos, fuftinentes, parvos, colore luteo. Folia ima uncialia ferè aut minora, oblonga, in acumen definentia, cinerea & fere alba: que cauliculos vestiunt breviora sunt & pro magnitudine latiora. In montosis Septentrionalibus Angliz à se inventum nobis ostendit D. Fac. Newton. Ad latera & radices montis Salevæ propè Genevam copiosè oritur.

* 8. Helianthemum sive Cistus humilis folio Sampsuchi .apitulis valdè hirsutis J.B.

Plantæ nobisdescriptæ & intellectæ eadem esse videtur. Radicem lignosam crassiusculam ei attribuit; folia Majoranæ foliis paria. Vide & confer.

Hunc Monspelii collectum habuit J. Bauhinus. Juxta Monspelii patibulum magna copia fruticat Cifti folio Majorana nomine notus. Botan. Monfp.

9. Chamæcistus Serpyllifolia floribus carneis C. B. Cham. 7. Clus. Cham. Serpyllifolio, flore carneo Park, An Chamæcistus Alpin, ex? Serpyllifolius Ger.emac.

Oblongis, quandoque dodrantalibus tantum serpit ramulis, humi diffusis, nigricantibus, in multos alios breves ramulos divisis. Folia frequentia & conferta sunt, bina semper inter se opposita, exigua, Serpyllo minora, Thymi durioris foliis haud majora, craffa, superiore parte viridia, inferne candicantia, amaricantis saporis: extremis ramulis innascuntur bini aut quaterni flosculi, simul juncti, perpufilli, pentapetali, carnei quafi coloris: His succedunt capitula in quinque crenas maturitate sesse aperientia, & semen exile admodum ostendentia. Radin dura, lignosa, aliquot fibris donata est: quinetiam rami subinde tenues fibras agunt. Exiccata planta non injucundo spirat

Nascitur tenui solo inter saxa, in summis Sneberg, Snealben, & aliis Austriacarum Stiriacarumque Locus, Alpium superciliis. Floret Junio aut interdum paulo maturius.

Vasculo seminali ab hoc genere differre videtur.

10. Helianthemum tenuifolium glabrum flore luteo J. B. Chamæciftus Ericæ foliis Park. Cham. Ericæ folio luteus J. B.

Ex radice crassa, lignosa, cortice nigricante contecta ramuli plures exurgunt, lignosi, dodrantales, nonnunquam erecti, interdum per humum íparfi, folisis donati valde tenuibus & angultis, ut in Cori Monspelfulana, vel Erica arborescente, viridantibus & subrubentibus, glabris, nec sibi oppositis ut in vulgari, sed alternatim ramos conscendentibus, & singularibus. Ramosius videtur quam Thymifolium sequens. Flores multo minores quam in vulgari, aurei, caduci, quibus succedunt vascula majuscula, lucida, quæ semine maturo in tres veluti scutellas triquetras dehiscunt; ea autem vascula ambiunt tres tunicæ. Semen copiolum, ferrugineum, triquetrum.

Ad radices montis Jura: & in collibus faxofis circa Genevam & Monspelium multus oritur. Du-Leem. plex habetur erection & humilior. Hi (inquit D. Magnol) non tantum magnitudine different fed & modo conservandi seminis, siquidem erectioris capsula dum aperitur decidit statim semen, sicut aliis accidit, at in humiliori quamvis capsula aperta sit & prona versus terram, manet tamen semen

quafi capfulæ adhærens.

11. He-

TT. Helianthemum folio Thymi incano I. B.

Virgulæ plures, tenues, incanæ, quæ in alios repandos mox dividuntur ramulos. Foliola Thymi durioris, minuta, brevia, hirfuta, cinerca, terna, quaterna, interdum plura ex eodem geniculo enata. Flos & capfellæ in tres carinas dehifeentes cum involucris hirfutis, ut in Helianthemo vulgari. Radix craffiuscula, contorta, lignosa, multifida, multorum capitum.

Fortè (inquit J. B.) hanc miscet & intelligit Lobelius cum Helianthemo tenuifolio glabro: fimi-

les sunt plantæ, differentes tamen diligentius consideranti.

Nos circa Monspelium observavimus in eadem planta folia inferiora in caulibus tenuissima, qualia ferè Camphoratæ Monspel. superiora verò longè diversa, viridia & Helianthemi proximè descripti foliis similia, unde & Lobelium non imperité aut temere has duas plantas miscuisse opinati sumus: postea tamen circa Massiliam Chamacisti speciem observavimus cujus omnia folia tenuissima erant Camphoratæ fimilia & glabra, plura fimul nascentia; aliam etiam speciem, folio Thymilongore, cujus tamen florem & vasculum seminale non vidimus.

His adde, anomalas quasdam & parum cognitas species.

1. Helianthes species rara, comà inflexà ut in Heliotropio J. B. Telephium repens folio deciduo C. B. Telephium legitimum Imperati Clus. Ger. Park.

Radix craffitudine digitali, longitudine sesquipalmari, lignosa, fibris paucis sed validis donata, foris buxea, intus alba, vivax, ramos fex, octo, aut plures per terram spargit, palmares & spithamæos, teretes, tenues; quibus folia nullo infigni sapore prædita, crebra, alterno situ utrinq, adnascuntur, Majorana, glabra, & ex viridi luteola, unico nervo per longitudinem decurrente : at priora folia & qua proxime terram non parum ab iis qua per ramos vifuntur differunt, utpote longiulcula. Flores in extremis ramulis perquam conferti, & Scorpioidis instar reflexi quinis foliis albis constant, apicibus lutenins ramais perquan content, a cooppoint inva i ventua quini tonis atus contenti, apienti ile teolis, quinque viridantibus extrinicos obvallati : capitula fequintut riquetra, fufica, ferma exiguo, papaverino pari, atro, cavitatem impressam altera parte habente, altera gibbo referta amaro.

Morifonus hanc plantam Polygoni speciem facit, verum cum Clusius & J. Bauhinus disertis verbis affirment fructus ejus triguetros non semina este, sed vascula seminalia, multis seminibus referta, cum illo sentire non possumus; verum ob flores pentapetalos, & vascula seminalia triquetra, quibus cum Chamacistis convenit, iis cum J. Bauhino subjungendam duximus, quamvis foliorum situ al-

terno ab iisdem differat.

2. Cistum folio Stæchadis citrinæ C. B.

Cujus neque descriptionem, neque synonyma dat.

3. Cistum folio Majoranæ C. B.

Eadem videtur Chamzcisto octava, id est, Helianthemo sive Cisto humili solio Sampsuchi capitulis valdè hirsutis J. B. quam D. Magnol Cisti solio Majoranæ nomine Monspelii notum scribit.

4. Chamæcistum quadrifolium C.B. i.e. Helianthemum Sabaudicum Park. Tab. Ger.

Foliis quaterno ordine in caule positis, viz. ad fingula genicula quatuor, à reliquis congeneribus præcipuè differt : in quo convenit cum Pseudo-cisto Ledo altero Alpin. exot.

5. Pseudo-cistus Ledum Alpin. exot. Pseud. 1. Park.

A radice longa crassaque mittit plures surculos rectos, rotundos, graciles, foliis fere Ligustri, sed minoribus longis intervallis paucifiimis veftitos, qui utrinq, inordinatim in plures parvos furculos dividuntur, in quorum summitatibus stores Cisti floribus longè minores apparent, à quibus siliquæ rotundæ, oblongæ, in acutum definentes, nigræ, minutum semen continentes. Tota planta inodora & infipida eft.

6. Pseudo-cistus Ledon alterum Alpin. exot. Pseudoc. 2. Park.

Herba est fruticola ab una radice parva caulicules plures, molles, obliquos producens: foliis Myrti fed minoribus. & mollibus, in nigrum albicantibus utrinque bini ad intervalla; à quibus foliis fimul exeunt flores albicantes, parvi, à parvis petiolis pendentes; quibus succedunt folliculi parvi, rotundi, in acutum definentes, Ciceris magnitudine, colore flavelcentes, qui semina minuta continent, colore itidem flavescentia.

Cretæ indigena est.

CAP. VIII.

De Hyperico, Androsamo, Ascyro.

Ypericon, Androsemum, Ascyron non aliver inter se differunt quam ut Genus & ejasdem species. Hypericum enim Generis nomen, Ascyron & Androsæmum quarundam

Hyperici nominis rationem non invenio. Alcyron Grammatici per Antiphrafin dietum volunt cum mollis herba fit, rouse enim Gracis afperitatem fignificat. Androfamum autem ab drosse dietum conflat, quod coma ejus trita terrentium digitos velut cruentent.

Lib. XIX.

Note Hyperici characteriftica, præter foliorum in caule fitum adverfum, funt flores flavi staminibus multis; vasculum seminale è tribus partibus, [in uno genere quinq.] compositum, triplici stylo, coma attritu sanguineum succum reddens.

1. Androsemum Constantinopolitanum store maximo Wheeleri. Aserroides Alpin. exot. Aserroides

Hujus folia confiltentia & colore sunt foliorum Androsami vulgaris, longiora & magis lenta, cauli quadrato, fruticolo, rubenti, non ultra spithamæ longitudinem assurgenti adnascentia. Caulis faftigio infidet flor ampliffimus, pentapetalos, petalis incurvis seu arcuatis; è quorum umbilico staminula infinita, sava, oblonga, in formam globosam composta, apicibus veluti punctis notatis, exurgunt. Silicula succedunt pyramidales, è loculamentis quimis, dum adhuc viridia sunt arctè junctis, per maturitatem dehicentibus composita, carerarum hujus generis capsulis triplo majores.

Radis longe lateque serpit, & plantam stolonibus emissis propagat.

Floret Junio & Julio, semina perficit Augusto & Septembri mensibus. Hac nobis cadem planta videtur quam describit & depingit Prosper Alpinus in Exot. titulo Assproidis. Et recte nostro judicio Ascyroiden potius quam Ascyron appellat, ob capsulas in quinq, locu-

lamenta dispertitas, præter normam hujus generis reliquorum.

Non est autem reticendum, D. Wheeler unicum tantum florem summo hujus planta cauli appin-Non est autemientemanni, D. Woester untenni cantual notem manne migus paratte cann appingere, nec plures in deferiptione ei videri attribuere: chm Alpinus, & Morifonus etama, plures ei dant. Morifonus attem plantam ipfam è femine à D. Wheeler mifto ortam in horto Academico Oxonienfi coluit. Fortè in loco ubi eam invenit (prope Conftantinopolin) ob foli ficcitatem aut Regilitatem unum tantum florem produxit. Odore est Terebinthinæ optimæ fragrantiore.

Hujus plantæ folia & virgas Vincæ pervincæ foliis & virgis comparat D. Covell, inque eodem caule unum vel duos (interdum etiam plures) flores gestare scribit, odore Sericum crudum referentes.

* 2. Hypericon Olympi montis Wheeleri. An Ascyron magno store C B. Park?

Hane plantam D. Wheeler ab Androsemo suo Constantinopolitano diversam facit. Hac etenim caule est pedali aut altiore, cum illud ultra spithame altitudinem à terra non assurgat. Hujus solia Hyperici vulgaris fimilia funt fed minora: illius confiftentia & colore Androsemi vulgaris, na Hyperici vingaris imma iunt lea minora: mini commitenta ec colore Androlami vingaris, duntaxat longiora & tenaciora. Hujus denici, (quod pracipuè est notabile) vasculum seminale rotundum est Androsemi vulgaris instar, illius oblongum, & in quinq, loculamenta divisum. Descripto Ascyri sore magno apud C. Bauhinum in Prodromo plantæ nostræ satis bene convenit, nist quòd plures in summo caule stores ei attribuere videatur, cùm nostrum Hypericon unicum application. Descripto Bachini socia sociale so

tantum gestet. Descriptio Bauhini sic se habet: Afeyro vulgari seu Hyperico dumetorum fimile est, canle sesquicubitali, rotundo, glabro, rusefeente, quem folia pallide virentia & inferne albidiora, unciam longa, femunciam lata, fubrotunda, bina femper fitu adverso cingunt. In caulis summo flores calvee viridi sustentati, pallide lurei, magni, quintuplo vulgaris majores, ex quinque foliis uncialibus compositi; è quorum umbilico stammula plura, Hava, veluti puncto notata exurgunt. Siliquas & femina non vidit Bauhimus. In Pyrenxis D. Burferus legit. In Olympo Afiæ monte D. Georgius Wheeler. Locus.

3. Andros amum fatidum Park. capitulis longissimis filamentis donatis C.B. Ruta Hypericoides quibusdam Sicilianæ affinis sive Tragium J. B.

Frutex oft rectus, aspectu pulcher, adtres, nonnunquam & quinque, cubitos assurgens, caule tereti, lavi, ramolo, tubente, brachiali interdum craffitudine: folisi ad articulos adverfis, duplo Hyperici majoribus, glabris, neutiquam pertufis, fœtidis. [Bellus foliis Glycyrrhizze aut Terebinthi ea comparat.] Sapore ut J. Bauhino videtur, acidulo: Floribus magnis, Sicilianz proximis, [fed quacomparat.] drupo majoribus Bel.] luteis, densa cirrorum, luteorum, tenuissimorum longorumque intortis apiculis, segte medium occupante: espitulo sequente oblongo, rotundo, Terebinthino fructui sequali, remussimo semine referto, sequitulo semine tenero, sequente semine semine tenero, sequente semine semin pitula hæc à planta non decidunt, sed ei perpetuò inhærent.

Secus fontes & rivulos provenir non in Creta tantium, sed & in Sicilia & Calabria frequens. Tota Lociti. planta ità hircinum virus olet ut longius percipi possit : astate resinam fundit, sed paucam. Perpe-

tua fronde viret, Bello teste. Junio mense florer.

Locue.

CAP.

-01.25

* 4. Coris Hypericoides quorundam J. B. Coris Matthioli Park. Ger. emac. item Coris legitima Cretica Belli ejusdem. Coris lutea C. B.

Lignofis Erica ramulis Thymi magnitudine fruticat, vel potius Corios Monspessulara, tenuioribus, erectis, in multas alas brachiatis, teretibus, subrubentibus. Folia ex brevibus intervallis veluti ad articulos terna, radiata, Ericæ arborescentis. Caulium sastigia, in ramulos subinde abeuntia longiusculos flores gerunt plane Hyperici, luteos, quinis foliis radiatis, constantes, numerosorum croceorum apicum cirris medium occupantibus. Folia per hyemem viridia retinet, Bello teste. Toti slori foliola pufilla viridantia ad bafin fubjecta funt.

Nos cum C. Bauhino Corin Matthioli & Corin legitimam Ericae fimilem Belli ad idem captu

1018

Locus.

Vires.

A. 5. Hypericum Ger. vulgare C. B. Park. vulgare sive Perforata caule rotando, folise glabris J. B. Saint Johns wort.

E radice lignosa multifariam divisa, buxeo cortice intecta, virgulæ surgunt complures rigidæ, lignofæ, teretes, subrubentes, in plurimos ramos divisæ, sesquicubitales aut altiores. Folia ex adverso bina, absque pediculis caulibus adnata, Majorana aut Centaurii minoris, glabra, nervis per longum excurrentibus donata, innumeris foraminulis Soli objecta pertufa esse videntur (unde & Perforata dicitur hac herba) sapore sicco & adstringente cum aliquo amarore. A geniculo ad geniculum seu à pari foliorum inferiori utrinque ad utriufque fuperioris paris folii nervum excurrit linea in caule elatior, ceu angulus quidam. Flores in extremis ramulis copiofi, ex quinq, radiatis foliis compositi, fimbriati, apicibus multis concoloribus, majores & speciosiores quam Ascyri, brevibus aut nullis pediculis nixi, stylo triplici. Calis quinq, angustis acutis segmentisconstat. Semen parvum, ex nigro rustum, in capitulis oblongis granum hordei imitantibus, è tribus cariniscompositis. Tam slores quam capitula semine gravida, si terantur, sanguineum succum reddunt.

Descriptio est I. Bauhini à nobis interpolata.

In dumetis & ad fepes.

Diureticum est & vulnerarium insigne. Decoctum & potum sebri tertiane & quartane medetur. Trag. Cam. Exscreationes sanguinis filtit, vulneribus & erosionibus internis auxuliatur. Sanguinem coagulatum resolvit. Cim sanguinis sluxum sistat, quomodo coagulatum dissolvit ? calculum renum atterit: lumbricos expellit. Semina in pericarpiis seu summitates ad vulneraria balsama nulli secunda experimento chirurgorum Monspeliensium.

Oleum Hyperici duplex habetur fimplex & composium, & utrumq, variè apud varios struitur. Gerardus noster Oleum Hyperici quod magnis laudibus effert, & Balsamo cuivis naturali prafert, sic parat. R Vini albi sextarios duos, Olei Olivarum th. jiij. Olei Terebinth th. ji, foliorum, ssorum & feminum Hyperici leviter contuforum aa. M. ij. Vasi vitreo capaci indantur, & insolentur per octo aut decem dies, deinde coquantur in MB. & colentur, abjectifque herbis novæ indantur & operatio

Herbæ decoctum quadraginta diebus potum, vel etiam seminum pulvis icterum & podagram sanat, calculo apprime conducit, interaneorum vermes necat, & balfamica qualitate fanguinem imbuit. D. Bowle.

Tinctura florum Hyperici egregium est medicamentum in mania intus sumptum Sala, Grembs; mihi quoque sapius expertum. Idem præstat & in Melancholia. D. Needham.

Inter varias Hyperici virtutes unius hic meminisse publico agrotorum plurimorum commodo intererie. Est verò prastantissimum ad lumbricos pellendos si ssor sp. Vini insus exhibeantur: id quod certa nobilissi matrona experientia didici. T. Bartholin. Act. Med. An. 1671, 1672. Obs. 40. Non est autem hoc novum experimentum. Hyperici enim succum ad vermes necandos commendat Camerarius & alii, ut superius vidimus. Schroderus, superstitiose nimis, Hypericum lumbricos fugare ait, sed si tempore exaltationis collectum fuerit, aliàs hac facultate destitui.

6. Hypericum Syriacum & Alexandrinum J. B. Hyp. folio breviore C. B. Syriacum Ger. Saint Johns wort of Alexandria.

Quadruplo minora quam nostri Europæi, quæ summis cubitalibus virgulis confertim tanquam in verticillis exeunt, profert folia: flores luteos nostrati persimiles. Descriptio est Lobelii, & nimis quidem brevis, sed tamen plenior (quod sciam) apud Botanicos non occurrit.

Plantam ipfam aliquando cultam & florentem vidi in horto inftructiffimo Nob. Viri D. Caroli Howard, Ducis Norfolciæ fratris. Parkinfonus cam cum Hyperico pulchro Tragi confundit perperain.

7. Hypericum foliis parvis crispis seu sinuatis Siculum.

'In Sicilia propè Promontoriolum Punto Cerciolo dictum, non longè à Puzallu hanc speciem invenimus: quam postea in horto Viri Nob. D. Caroli Howard cultam vidimus Darkinga in Surreia, unde allatam nescimus.

Eadem esse videtur quam D. Georg, Wheeler in * Itinerario suo titulo Coridis foliis crispatis depingit & describit: obstat quòd folia caulium nodis plura simul accrescere scribat, quod in nostro non observavimus, in quo bino ordine, ut in reliquis congeneribus, adversa inter se oriuntur.

In monte Olympo Afiæ observavit D. Wheeler.

Florem

Florem non videmus, necdum enim cum ibi essemus Maii mensis medio storuerat. Erat autem zaule tereti, firmo, in plures ramulos & furculos prætenues sparso.

8. Hypericum Nummulariæ folio C. B. Park. Small St. Johns wort, with Monen wort

Radicem habet oblongam, tenuem, paucis fibellis capillatam; ex qua cauliculi tenues, rufescentes. palmares efferuntur, quos folia parva, rotunda, nummo fimilia, bina adverio fitu & aquali diftanparmares encount; que superne atrovirentia, inferius alba, aliquando punctis vel maculis rubris notata conspiciuntur. Cauliculorum summis flores pallide lutei, satis magni, plurimis staminulis donati, odoratissimi, non ità multi insident.

Ex ipfis rupium max. Carthufianorum coenobio imminentium fissuris emergit.

9. Hypericon montis Olympii foliis circa margines birsutus Wheeleri.

E radice fibrola germina emitti tenella, foliis bino ordine alternatim adnascentibus adeo crebis oblita, ut cauliculi penitus occultentur, aipectu pulcherrimo, & ut undique pilis hirsuta videantur, quamvis folia ad margines tantum pilosa fint. Verum cum elongantur in caules ad altitudinem circiter semi-pedalem assurgentes, augentur foliorum intervalla, eundem tamen situm retinent folia caulis respecta, h. e. bina adversa alterno ordine, oriuntur; suntautem figura ovali, nervosa, pallide viridia, Hyperici vulgaris instar pertusa, utrinque glabra, exceptis marginibus qui valdè hirsiti sunt & pilofi. Summa parte caulium ex alis foliorum exeunt flores, alii supra alios; quibus succedunt vascula tripartitò divisa ut reliquis hujus generis.

In monte Olympo Afiæ invenit D. Georg. Wheeler, & describit depingitque Itinerar. Lib. 2. Loem. pag. 221.

10. Hypericum minus supinum Park. minimum supinum J. B. minus supinum glabrum C. B. supinum glabrum Ger. The least trailing St. Johns wort.

E radice tenui, lutea, nunc fimplici, nunc ramofa, paucis & tenuibus fibris capillata cauliciles fundir numerofos, tenues, teretes, infirmos & in terram refupinos, palmares & longiores, ab exortu mox diramofos, ramulis binis è foliorum adverforum alis exeuntibus, & ipfis etiam in ramos divifis. Caulis autem medius in binos tandem divaricatur ramulos, & untifuifique ramulus in alios binosordine fubdividitur, inque ipfis divaricationum angulis federa foliculi fingulares, pediculis femuncialibus aut brevioribus, pentapetali, ftellati, flavi, Anagallids lutez, non multitum diffimiles, peralis latitificulis & in acutum definentibus, cum plurimis in medip framinulis luteis. Calix floris quinquefus, cums Calix not flores quinquefun autemut. in acutum demientous, cum piantus in mocas naturnus inters. Come nons quinqueronus, cuips folia post florem delapium augentur. Vafcula fuccedunt Hyperici vulgaris formă, in terina partier loculamenta divifa. Folia parva Hyperici figura & colore, minora multo, Serpylli paria, glabra nullis foraminulis pertufa, neque punctulis inferipta. Coma trita in hac etiam specie cruentar, minora multo, ser proposition de la companio del companio de la companio del companio de la companio del companio del companio de la companio del companio del companio del companio de la companio del co nùs tamen quàm in aliis.

In pascuis arenosis & sterilioribus requietis agris oritur. Plantula hac ab aliis omnibus Hyperici speciebus parvitate sua, cauliculorum multitudine, qui denso interdum cespite terram opacant, floribus rarius dispositis, caulibus infirmis & in terram provolutis facile diftinguitur.

11. Hypericum pulchrum Tragi J. B. 5, stoe pulchrum Tragi Ger, emac. minus ereclum Park. C. B. Small upgight St. Johns wort.

Radices ei plures, lignosa, dura, cortice rubente tecta, interius alba. Caules inde exoriuntur oppofits, lata bafi caulem amplexis, mucrone acuto, ut triangula videantur, fuperne obfcurñis vientibus, inferne fubglaucis, glabris, munoribus & folidioribus quam Hyperici vulg. Flores in furmis vientibus, inferne fubglaucis, glabris, minoribus & folidioribus quam Hyperici vulg. Flores in furmis caulibus & ramulis lucie, contimiles fed pauci, brevilfimis pediculis nxt, & codem mode in tipis an-gulis divaricationum caulis & ramulorum fiti. Stylus pariter triplex, & vafeulum feminale par, tribus loculamentis compositum.

In dumetis & ericetis solo præsertim arenoso aut glareoso.

A. 12. Asyron Ger. vulgare Park. Hypericum Aseyron dietum caule quadrangulo J.B. Hyp. Aseyron dietum IV. stove Androsamum birsutum C. B. 5. Peters: wort.

Ex radice reptante, fibrata, rubente caules emittit Hyperico vulgari pares, quatuor membranulis ceu alis secundum longitudinem productis quadratos, rubescentes, ramosos: Folia quam Hyperica breviora, latiora præcipuè ad bassin, nervosiora, eodem tamen ortu & odore, nullis poris pertusa, ad Majoranæ sylvestris folia accedentia. Flores lutei, pentapetali, plus dimidio minores quam Hyperici, petalis minimè fimbriatis, triplici pariter ftylo, pediculis brevifimis, fanguineum fuccum digitorum attritu reddentes. Vasculum seminale quam Hyperici minus, ejustem tamen figura & tribus loculamentis compositum, semine pusillo prægnans.

Caulibus quadratis, flosculis minoribus, loco natali circa rivulos inqueriguis & pratentibus humidis, Locesse

ab Hyperico facile distinguitur.

C. Bauhinus malè hoc genus Androsæmum hirsutum, cum nos nullam in ejus caulibus aut foliis hirfutiem percipere posimus.

A. 13. Afcy.

* Pag. 220.

Locus.

12. Aferrum supinum villosum palustre C.B. Park. Asc. Supinum inine Clusie, Ger.emac. Marth St. Peters wort, with hoary leaves.

Hog genus Afcyri molle eft prorfus & lanugine obstrum, caule non quadrangulo, sed tereti & retundo preditum, quem alternis bina semper ambiunt solia, ex adverso nascentia, ut in Ascyro vulgari, aliquantulum tamen magis orbiculata, surmo caule gostans sovas [paucos] quinque foliis constantes, slavi coloris, qui triti sanguineo succo non inficiunt, ut illius quod siccioribus locis nafeitur : quod humidioribus natalibus tribuo. Procumbunt autem finguli cauliculi, & recenter lecti humore turgent, ad fingula pene internodia fibras agentes, & fubinde novellos ramulos producen-

tes, sub aqua tamen latentes; qua rátione feliciter sese propagat.

Hac planta in Occidentalibus Anglia, locis palustribus frequentissima est, alibi rarior. In paluftribus putridis & aquofis late fe propagat; & totas paludes noftratibus 199028 & 250gg dictas occupat. In altitudinem non attollitur, ratius ultra femipedem fupra aquaseminens, nec admodum ramofa eft, & paucos in fummis caulibus flores geftat.

Huic eandem effe suspicor Caryophyllum palustrem, soliis subrotundis incanis, storibus aureis Mentzelii : namque & descriptio, & icon, & locus conveniunt.

14. Hypericum tomentosum Lob. J. B. tomentosum Lobelii Ger., supinum tomentosum minus Park. Hyp. supinum tomentosum minus vel Monspeliacum C.B.

Radice est crassiuscula, lignosa, rubente: Cauliculis multis, palmaribus & dodrantalibus, ferè totis hirsutis, incanis: foliis Hyperici vulgaris sed albida lanugine obsitis: floribus, luteolis minoribus, capitulis brevioribus.

Lobelius folia non tantum minora esse quam Hyperici vulgaris, sed & ex intervallo rariora esse

In Insula Melita & circa Monspelium in locis natura udis & ubi per hyemem aquæ stagnarant nobis observata est hac species.

15. Hypericum supinum tomentosum majus vel Hispanicum Clusti C. B. tomentosum majus Hispanicum Park. tomentosum majus Clusis Ger. ico.

Mulis ramulis hirfutis, humi stratis præditum est, numerosis confertisque solis illos ambientibus, vulgaris Hyperici similibus, sed planè tomentosis & incanis. Ejus stores secundum ramulos lutei, pallidiores tamen, & minores aliquantulum quam in vulgari; quibus fuccedunt capitula feu vafcula vulgaris capitulis similia. Radix est dura & lignosa, sed ipsi etiam rami per terram sparsi subinde fibras & radices agunt.

noras o rauces agant. In convallibus quibuldam non procul Salmantica crefcit, ubi Julio mense florentes plantas inve-nit Clussus, adeò late sparsas se diffusa, ut ampli petasi orbem aquare possent descriptam Hyperico Lobelium sibi injuritum conqueritur Clussus quod plantam superius proximè descriptam Hyperico huic Hispanico eandem esse allerat: Verum sum descriptiones rum icones in omnibus ferè conveniunt, nifi quòd huic numerofa & conferta in caulibus fint folia, illi rariora: quod tamen non canti est ut speciei diversitatem inducat. Nos ergo in Lobelii sententiam procliviores sumus: præfertim cum & Melitense nobis observatum Hypericon tomentosum Monspeliaco idem esse comperimus. Nobifcum etiam fentire videtur D. Magnol in Botan. Monfp.

16. Androsæmum vulgare Park, maximum frutescens C. B. Siciliana aliis Cæciliana vel Androsæmon J. B. Clymenum Italorum Ger. Œutsan, vy Park-leaves.

Radix ei crassa, lignosa, rubens, fibras longissimas emittens. Vimina lignosa, cubitalia & sesquicubitalia, rotunda, rubentia, glabra, pinnulis membraneis alata. Falia bina ex adverso sita, Periclymeni, que tamen caulis non transladigit, glabra, inperné arrovientia, inferné candicatia. Flores Hyperici, minores tamen minúsque specios, observatione nostra, quamvis J. Baubinus contrarium affirmet, quinque foliis luteis constant, quibus cotidem viridantia subjecta, que delapso flore augentur. Vafeulum seminale quam in Hyperico rotundius baccam simulat: est enim membrana ejus exterior seu pericarpium femen continens, crassum & carnolum, quod tamen ante maturitatem seminis exicca-tur & arescit: videtur quoq, tribus partibus componi, nam tres in apice stylos habet. Flores in hac specie pediculis longioribus insident quàm in reliquis.

In dumetis & sepibus & umbrosis aggeribus Æstate floret.

17. Hypericum majus sive Androsamum Matthioli Park. Hypericum Androsamum dictum J. B. Androsæmum hypericoides Ger. alterum foliss Hyperici, quod aliquibus Hypericoides C. B. Cutlan St. Johns wort.

Caules sesquicubitales & altiores, teretes, hirsuti, rigidi, per totam longitudinem, pracipuè summa parte ramofi, ramulis brevioribus quam in Hyperico vulgari; foliiscrebris vestiti, ex adverso positis, lanuginofis, venofis, quàm Hyperici vulgaris majoribus & latioribus. Flores quàm illius minores non-nihil & pallidiores; vaícula feminalia fimilia. Cahicum fegmenta ad margines fetulis ex rubro nigricantibus obfita funt, unde & coma punctulis nigricantibus ceu pulvifculo quodam afperfa videtur. Radix fubelt furculofa, obliqua.

... Ab Hyperico differt caulibus hirfutis, minus ramosis, foliis pariter hirfutis, majoribus & latioribus & in caule crebrioribus; quodque lineis in caule extantibus caret. Floribus (ut diximus) quam Hyor in came cross parties. Caules, folia, in universum tota planta pallidior est qu'im Hy-

Ad fepos & in dumetis, Julio mense floret.

18. Androsamum perfoliatum & perforatum C.B. alterum Apulum Col. Park.

E radice fibrola, rubente, obliqua, plures surculos pedales & majores profert, rubicundos & rotundos; limbo alternatim per longium decurrente, a geniculo ad geniculum, caules veluti angulofos efficiente; ab imo pluribus alis divisos, atque geniculis eorum & caulis folia binis harentibus. tos encientes, ao may pantous antenes, acque gentiente comin de caus poisso unis necessitates admodum ex oppositos alternatim, atque adeò ut à caule perforata videatur, tu in Periclymeno & Campodarentii Androfarmo proxime deferibendo, minora verò, acutiora, & inferne albidiora, lædico de la caule perforata videatur, tu in Periclymeno & Campodarentii Androfarmo proxime deferibendo, minora verò, acutiora, & inferne albidiora, lædico de la caule perforata videatur, tu in Periclymeno & Campodarentii Androfarmo proxime deferibendo, minora verò, acutiora, & inferne albidiora, lædico de la caule perforata videatur, tu in Periclymeno & Campodarentii Androfarmo proxime deferibendo, minora verò, acutiora, & inferne albidiora, lædico de la caule perforata videatur, tu in Periclymeno & Campodarentii Androfarmo proxime deferibendo, minora verò, acutiora, & inferne albidiora, lædico de la caule perforata videatur, tu in Periclymeno & Campodarentii Androfarmo proxime deferibendo, minora verò, acutiora, & inferne albidiora, lædico de la caule perforata videatur, tu in Periclymeno & Campodarentii Androfarmo proxime deferibendo, minora verò, acutiora, & inferne albidiora, lædico de la caule perforata videatur, tu in Periclymeno & Campodarentii Androfarmo proxime deferibendo proxime deferibendo proxime deferibendo proxime de la caule periodo p van, & imperceptibilitus fere punctis nigris per oras depicta, lucem etam ex pors transmitenta, ut Hypericum. Differt ab aliis, nam circa caulis summum non decrescentia & minora, sed huis semper ampliora & latiora ad caulis usque cacumen [folia funt] ipsáque cava velut pelviculæ, per ambitum minutis dentibus ferrata, ut penè fallant oculos. Flores infunt multi, coacervati velut corymbi. quorum calycum foliola & florum depicta funt punctis illis nigris minutifimis, non elatis ut in superiore. Florum borri antequam pandantur rotundiores & compressiones sunt aliis, sed oblongi parumper sint dehiscere incipientes. Aprili & Maio mense storet. Foliola storum cava & latiora superioribus infunt nervisque per longum ductis, ac etiam ut calicum inscripta tunc infernè apparent. Maio fructus perficit.

Differt hac à Campoclarensi foliorum tenuitate, qua illi minora triplo ferè videntur, acutiora, molliora & lucem transmittentia, atque in summo imis majora; differt etiam nervorum discursu in

Hujus ortus in campestribus Soli expositis calidiorum regionum Cirinolano inculto agro, illius Locus.

verò in umbrofis montibus, frigidioribus septentrionalibus locis. Hujus historiam integram è F. Columna Hist. minus cognit. & rariorum stripium transcripsimus. quoniam planta rarior est, & parum cognita.

19. Hypericum elegantissimum non ramosum folis lato I. B. Ascrim sive Hypericum bisolium elabrum non persoratum C. B. Androsamum Matthioli Park. quead descript. Androsamum Campoclarense Col. Clegant impersorate St. Johns mort.

Hujus plantæ radix tenuis est, lignosa, multifida, fibrata, tortuosáque, duos vel tres caules produ-Hauns praute runs certain error agents, in the constant of the sens cubrales & altirors, terretes, rectos, glabros, tenues, firmos tamen; folia geniculis abdique petiolis harrentia habentes ex adverso bina, ut fere perfoliati videanțur, virenția, nullis foraminulis (ut Hyperici vulgaris) pervia, membranea, glabra, à nervo medio in mucronem excurrente productis finuatis in arcum venulis; inferna parte per margines punctulis rubris inferipta. In caulis imo foinnans in arcuni ventures innovate pario per innegrino paradesi turbante innovate. In camis innovation in arcuni venture longiora, triunciali longitudine & fescunciali ferè latitudine: à medio caulis verò ad summum usque temper decrefcentia, minora, anguftiora, ur admodum tenuia fint. Florer umbelle fimilachrum efficiunt, dum adhuc florescunt, Centaurii minoris modo, fummum caulis faftigium occupantes, cùm in ramos Hyperici modo non findatur, colore melino, Hyperici non diffimiles nifi magnitudine, in rames rayone index and index of the control of t alæ illæ [ex quibus umbella componitur] dividuntur atque aliæ super alias alternatim superesse videntur; in quibus calices fructus habent ut in Hyperico, femine intus copioso, nigro, minuto.

Odor plantæ, florum & fructuum præsertim resinosus; atque succum nigro-purpureum, flores;

fructus & ipla coma, ut in Hyperico, trita emittunt.

Planta haccin montolis non admodum rara eft, ut v. g. in rupe S. Vincentii propè Brifteliam; Locus, in dumetis montolis supra oppidum Denbigb in Wallia & albi tum in Occidentalibus, tum in Septentrionalibus Anglia regionibus. Neque verò loca plana & depressa penitus aversatur: nam in horto D. Fr. Willing bby Middletoni in agro Warwicenss sponte succeevit.

CAP. IX.

De Lysimachia lutea.

 $\mathbf{H}^{\mathrm{U}}$ jus nota: funt capfula bivalvis, flores lutei, qua nominis ratio, folia Salicis oblonga, ad general nicula interdum terna aut quaterna.

1. Lysimachia lutea J.B. Ger. lutea major, quæ Dioscoridis C.B. lutea major vulgaris Park. Pellom Willow herb, og Loofe-frife.

Subrubente radice, repeatrice; summo cespite herente nititur: Caules autem profert sesquicubitales & bicubitales, ffriaros, hiríutos: quibus ad genicula adnascuntur folia terna aut quaterna,

Locus.

1020

Locus.

Locus.

Locus?

Locus.

rarius bina, Salicis latifolia, acuminata, fuperne atrovirentia, inferne magis candicantia, lanugi-nofa. Flore in extremis ramorum faltigiis lutei, Hyperici, acidi faporis, è quinque petalis compositi, totidem staminibus medium occupantibus. Semen [potius vasculum sem.] Coriandro par. fapore haud segniter adstringente.

In aquosis & ad rivos sed rariùs invenitur.

2. Lysimachia lutea minor foliu nigrus punctis notatus C. B. lutea minor J. B. Ger. Park.

Cubitali plerung, affurgit caule, interdum etiam ampliore, firmo, duro, lanuginoso & villis obfito: hunc ambiunt ordinata quadam ferie quaterna plerung, fimul, nonnunquam etiam terna adversis inter se pediculis folia, mollia, aliquantulum incana, quam præcedentis minora, acidi initio faporis, deinde falivam cientis, inferna parte nigris punctis diffincta. Circa fummum caulem ex fingulorum foliorum finu prodeunt vel ramuli aliquot floribus onuffi, cum fingularibus aliquot floribus, vel fingulares duntaxat flores, prafertim fummo caulis faftigio, lutei, cum quadam gravitate odorati, veluti quinis mucronatis folijis constantes, sed qui tamen infima sede coharent & fimul defluunt, cum totidem faminibus flavis. Radia geniculata ex fingulis utplurimum genicu-

lis novas propagines producens, & fubinde fibras agens, quibus telluri firmiter inhæret. Crescit in Alpium Austriacarum aliarumque vicinarum regionum convallibus & pratensibus locis plurima : ut Clusio & nobis observatum. Floret Junio.

* 2. Lysimachia trifolia lutea spicata C. B. lutea altera etdusus Col.

Folia obtinet ad fingula caulis genícula terna, hirfuta quàm Lyl, lut. vulgaris minora; è quorum & caulis finu petiolis duas uncias longis dependentes lutei flores, illius non diffimiles, emicant, pentapetali è calyce quinquepartito. Caulis senis angulis striatus, quibus, ni fallimur, slores respondebant. In summo foliosum cacumen repræsentatatir, quo caulis definebat, classè atque in acumen flipatum. Fruitm concipit decidentibus floribus folioso illo conceptaculo tectos, Coriandrino seminipares atq. similes, in quibus semina qua ob imperfectionem observare nequivimus. Radia ei obliquè repens, tenuis, plures emittit foboles: Colore est extrinsecus carneo, intus verò flavi-

obique repens, tenuis plures emitti foboles: Colore est extrintecus carneo, intus verò flavicante, fibris oblique frequentius; crafssique ipfins respectu, humam findentius, propè summam tellurem harentius divida: Sapore addringente, odore gravi etrreo.

Differt hac à vulgari, folioram brevitate & ramorum inòpid, quibus illa in summo dividitur, in quibus sfores ramosis etiam pettolis elati atque plures simul inidentes producuntur.

Plantam hanc cum pracedente specie eandem este suspicios: In horto cultam vidit Columna, non in loco natali creferatem: Classis tamen pettolis sformi longos neg, dixit, neg, pinxi: & practerea ramulos sloribus onustos è foliorum sinu provenire scripfit, non semper slores singulares.

* 4. Lysimachia lutea Ægyptiava Cassabel darrira Alpin. exot.

Semicubitalis & amplior frutex est, forens ab radice caulem longum, geniculatum, ferè ex toto rotundum, cavam, intus habentem medullam albam ut Sambueus, colore fulvescentem, ramosum. ramulis ex opposito exeuntibus, rectis, geniculatis, è quorum geniculis utrinq, duo exeunt surculi, fubtiles: flores ferentes magnitudine & figura florum lutea Lyfimachia, quibus fuccedunt parvi felliculi oblongi, in acutum definentes, nigri, semen nigrum & minutum continentes. Folia verò bina in fingulis caulium geniculis utrinq, ex oppoitto polica cerunutur, oblonga, lata inferius, in acutum definentia, fine petiolis adhærentia cerunutur, Lyfimachia foliis fimilia, fed minora tamen. Radia eft craffa, longa, in acutum terminans.

Hæc planta (inquit) videtur fimilis ex tota Lysimachiæ luteæ. Caules ejus craffiores non superant crassitiem digiti minoris, qui ficcessentes medullà ficcatà, ut calami cavi evadunt, colore ful-vescunt, facile franguntur, intissa habent medullarum substantiam abbam, que in ore agitata len-rescint: inodori sunt, vel exigui admodum neque ingrati odoris, prassettim radis: lignum cum al-quanta acrimonia est amarum: Quibus notis convenit cum Calamo aromatico Dioscoridis: pro quo eo utuntur Arabes & Ægyptii.

In Ægypti locis humidis nafcitur.

5. Lysimachia lutea store globoso Ger. Park. bifolia store globoso luteo C. B. altera lutea Lobelii, store quasi spicato J. B.

Pedalem habet caulem, tenuem, striatum, cavum, multis nodis septum : ab imo brevibus binis folisis vel potitis vaginulis, ad fingulos nodos ex adverso nascentibus cinctum: que circa medium caulem nascuntur longiora sunt, angusta, tenella, ex viridi pallescentia, tenuibus quibusdam venis obliquè secta; ex quorum sinu enalcuntur unciales pedicelli, tenues, sustinentes florum muscosorum, & quing, flavis foliolis constantium (prodeuntibus ex medio longiusculis tenuibus staminulis cum apice aureo) veluti spicam. Radice nititur longa, hac illac se spargente, ad cujus internodia frequentes crescunt tenues & quasi capillares fibræ, qualibus pleræque aquaticæ stirpes donatæ sunt. Adnatis

In foffis paluftribus circa Sevenbuys in Hollandia invenimus: Lobelius in humentibus foffis circa Gandavum, atq, inter Teneramundam & Gandavum, necnon in Hollandia circa Amftelro-

damum : Schlickius riguis locis ad Alpium Kaufburnio vicinarum radices.

De Herbis pentapetalis vasculiferis. Lib. XIX.

Nu perrimè peritissimus Botanicus D. Dodjworth, in Anglia, Comitatus Eboracensis orientali parte hanc invenit.

Lysimachiæ luteæ store globoso similis Brasiliana innominata Marggr.

Marggr.

Caule lento, angulolo, ruffo, serpit, & trium aut quatuor digitorum intervallo, in pediculo digitum longo tria semper folia sibi apposita habet, quinque aut sex digit. longa, in ambitu serrata, tum longo tria iemper John and apponta neoci, quinque aut iex cugit, longa, in amoitu terrata, latè viridia, nervo & venis obliquis conspicuis, pradita. Ad podiculum foliorum alius epeciculus, quinque aut fex digitos longus provenit, ruffus, qui umbellam habet inftar Sambuci, flosculis mi-minis qui nullis foliis conftant; in totum fanguinei elegantiffimi coloris; quilibet eorum figuram habet rhopali quo leprofi mendicantes circumcurfant.

Ephemeron Matthioli J. B. Ger. emac. Ephemerum Matthioli, vel potius Ephemerum spurium Lob.

Prodit foliis oblongis, latis, durinsculis, veluti Haridis, sed tamen minoribus: cauliculis compluretuct form changes, the statements, coat and account interfaces. Comparison for the statement for the Craffis & multis fibris capillatæ radices.

In Ananiensibus montibus, tam in pratis, quam in sylvis copiose nascitur, autore Matthiolo.

CAP. X.

De Anagallide.

Nagallis dicta videtur viris doctis ab usa & wind quòd æquè reprimat ac reponat sedem prociduam. Tand denotat eum cui amputata sunt virilia. Verisimilius illud nomen accepisse and sis drazary sis ruis duzes, animas evocare ac elicere, magica enim herba est ac à Magis proprio nomine Magico donata, Belgis gunchel latunt Germanis Guitchjeti, i.e. fatuorum falus, quòd in limine verlibuli fuipenfa contra malefaiorum introitum pollere credatur. Magicam herbam effe oftendunt hac Plinii verba, Pracipium aliqui effoliaris, ante Solis ortum, priulquam quicherbam effe oftendunt hac Plinii verba, Pracipium aliqui effoliaris, ante Solis ortum, priulquam quicherbam effe oftendunt hac Plinii verba, Pracipium aliqui effoliaris, ante Solis ortum, priulquam quicherbam effe oftendunt hac Plinii verba, Pracipium aliqui effoliaris, ante Solis ortum, priulquam quicherbam effe oftendunt hac Plinii verba, Pracipium aliqui effoliaris, ante Solis ortum, priulquam quicherbam effe oftendunt hac Plinii verba pracipium aliqui effoliaris, ante Solis ortum, priulquam quicherbam effe oftendunt hac Plinii verba pracipium aliqui effoliaris, ante Solis ortum, priulquam quicherbam effe oftendunt hac Plinii verba pracipium aliqui effoliaris, ante Solis ortum pracipium aliqui effoliaris ante Solis ortum pracipium aliqui effoliaris ante Solis ortum aliqui effoliaris ante Soli nerham ene onenuum nec 1 mm 1000a, 1 2000pmm anque en gypnen, ance cons onum, pringuam quicquam aliud loquantur, ter salutare eam, tum sublatam exprimere, ità pracipuas esse vires. Jo. Bod. Fortè à colore hyacinthino, qui in formina relucet riomen accepit: est enim Table Hyacinthus. Notæ Anagallidis funt Folia ex adverso bina, in vulgari subtus maculosa: Flores in fingulis fo-

liorum alis finguli, pediculis longis, tenuibus, hærentes petalis ad ungues junctis, adeò ut flores insegri decidant: Vascula seminalia per maturitatem transversim seu horizontaliter dissilientia.

A. I. Anagallis mas Ger. flore phaniceo C. B. Park. phanicea mas J. B. Male Pimpernel.

Radir ei alba simplex, tenuibus sibris prædita. Cauliculi insirmi & humi susi, palmares aut semipedales, quadrati, læves, foliis cincti per intervalla binis, oppositis, Alfines mediæ paribus, absque pediculis adnatis, inferna superficie creberrimis punctis ex rubro nigricantibus guttatis. Flores ex pedicuins admais, interna imperiore deceleration panetis extraito impraatuous gutatas. Etiere ex alis foliorum exeunt fingulatim, pediculis tenuibus oblongis inxi, in quinque legimenta actuat totidem folia imitantia ad unguem fere divissi, è calice quinque angustis, oblongis, acusti segmentis composito. Succedunt spherice fere rotunditatis vascula seminalia, pro plantulæ modo grandia; semine repleta, quæ per maturitatem transversim seu horizontaliter disrupta semen effundunt. Florum flamina purpurea, apiculis luteis. Sapor totius plantæ acris. rum flamina purpurea, apiculis luteis. Sapor totius plantæ acris. In arvis & hortis. Serius & circa mediam æftatem florer; Semine perfecto márcefeit eådem qua *Locus*.

provenit æstate. Anagallis moderate calida est & ficca, quantumvis C. Hofmannus repugnet, unde & pro vul. Vires. neraria habetur, adhibeturque usu interno & externo.

Adversus pestem mirifice conducit, ità usurpata, ut postquam ex illa (in vino sc decocta) mediocrem hauftum acceperis, in lectum te componas probe contectus ac íudes. Trag. Mulier quadam Lutetia aquâ è Phœnicea Anagallide destillata multos suffusione laborantes cu-

Ad Phthisim, tabem pulmonum, sputum sætidum & purulentum bibat æger singulis diebus mane & vesperi aque Anagallidis maris destillate cum pari lactis è vacca rubra emulci quantitate permiltar & Sacchari optimi q. f. edulcorata cochlearia duodecim. Expertum multoties medicamen-

Camerarius in horto scribit, venatores in ovis frixis Anagallidem dare cani ab altero demorso. Basilea in frequenti usu est pro torminibus recens natorum. Ejus decocto utuntur Westphalicae mulieres in mensibus movendis, C. Hosman, de Medicam. Offic.

Vulgus decoquit eandem in urina, & cataplasmatis forma, calide applicat pedibus ubi podagricis doloribus infestantur: quod Nobili Anglo præ omnibus aliis prettosis profuit, teste Gualtero. Imò doloribus intestantur: quod Nobili Anglo præ omnibus aliis prettolis protuit, testle Gualiero. Imó multi pediluvium ex urina cocta facunt cum quo à paroxytimo sepe liberari videntur. Discuti turina ob falem sium volatilem DIaner. Rebinson. Cavendum est maxime in hoc morbo à repellentibus i Semper enim pessima symptomata post se ducunt: Quippe, ut inquit Hosmannus, tum videre nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in viscera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in viscera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in viscera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in viscera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in viscera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in vilcera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in vilcera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in vilcera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in vilcera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in vilcera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in vilcera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in vilcera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in vilcera tam fint debilia, dere nos podagricos mori, si humores influentes repellantur ad vilcera, aut in vilcera tam fint debilia, dere nos podagricos protectores repellantur ad vilcera, aut in vilcera tam fint debilia, de vilcera tam fint debilia, dere nos podagricos protectores repellantur ad vilcera tam fint debilia, de vilcera t

Lacus.

Locus.

HISTORIA PLANTARUM.

reticis & viscera corroborantibus medicamentis eis opus est: topicis & repellentibus omnino eis

Epilepticis quibusdam Aq. Anagallidis phœnicea certo experimento dedi. Ex Observ. Achillis Gafferi D. Barn. Soame.

Willifius in mania pro specifico venditat decoctum Anagallidis flore purpureo, item summitatum Hyperici. D. Soame è Dolæo.

A. 2. Anagallis famina Ger. carulea famina J. B. caruleo flore C. B. Park. Female or Blem flomered Dimpernel.

Solo floris colore à præcedente diversa est, ideoque ulteriore descriptione non indiget. In transmarinis regionibus, Italia & Gallia ubique obvia est, nec superiore quæ flore est phæniceo minus frequens.

Nec aliter quam floris colore à pracedentibus, & inter se differunt.

1. Anagallis flore obsolete purpureo Clusii Park.

2. Anagallis flore carneo. Park.

2. Anavallis omnium minima Morif. prælud.

Moris. Planta est in humidis proveniens, vix biuncialis. Flosculos gerit cœruleos, vulgaris Anagallidis triplo minores; capfulas feminales pariter minores.

A. 4. Anagalii lutea Ger. store luteo Park. lutea nemorum C. B. lutea, Nummularia similis

Numerofiffimis fibris albentibus aut fubrubentibus è geniculis demiffis radicatur. Caules plures per terram spargit infirmos, teretes, rubentes, folis per intervalla vestitos ex adverso binis, quam Nummularie acutioribus & minoribus, Alfines aut Anagallidis maris fimilibus, glabrīs, interne filendentibus, pediculis brevibus nixis. Flores ex alis foliorum exeunt, fingulares, tenuibus & obongis pediculis, litei, monopetali quidem, in quinque tamen fegmenta acuta at ungues feçè divifi, ut pentapetali videantur; magnitudine & figura florum Anagallidis vulgaris terrelltis: quibus fuccedit valculum feminale rotundum, parvum, quinque calicis acutis foliolis obvallatum.

In fylvis post mediam æstatem florer.

Anagallu cerulea folis binis ternifue ex adverfo nafcentibus C. B. tenuifolia Ger. emae. tenuifolia flore ceruleo Park, tenuifolia Monelli Clul.

Plures statim à radice ramos spargit, pedalis longitudinis, quadrangulos, ut alia Anagallides, qui deinceps alios minores à latere procreant, cinctos per intervalla longiusculis & angustioribus foliis quam alia Anagallides habeant, & ad Gratiola foliorum formam plurimum accedentibus, atque ex adverso semper nascentibus, utplurimum binis numero, interdum etiam ternis, rarò pluribus. isfique aliquando in codem ramulo: è quorum alis magna ex parte toidem exiliuri petioli, quot folia cauliculos per intervalla simul ambiunt, summo fattigio sustinentes sono execulei, umbilico tamen purpurascente, & pheenicesis majores, è quibus exiliunt exigua staminula. Abunde flores profert, & plerunque toto trimestri spatio. Floribus succedunt orbicularia vascula, ut in reliquis, fimile femen etiam continentia, quo deciduo sequente anno nova planta generantur; annua enim five æstivalis duntaxat est planta.

Semine Gadibus accepto Monello orta est.

CAP. XI.

A. Anthylis maritima lentifolia C. B. Park. Anth. lentifolia, spee Assine cruciata marina Geremac. Anth. lentifolia Peplies efficie maritima J. B. Alsine litoralis soliis Portulaca C. B. Alsines genus pelagicum Clus. Sea Chichweeb.

Ongè latéque fummà arenà ferpit, multifque ramis humi jacentibus prædita eft, tenuibus, lentis, flexibilibus, quadrangulis; quos multa ambiunt folia, Anagallidis aut Alfines folis non diffimilia, fed craffa admodum & fucci plena, (ut funt pleraque Pelagicarum fitipium) bina femper ex adverso alternatim nascentia, viridia, glabra, salso gustu; inter quae extremis ramulis foliculi virescentes, quinque foliolis constantes, & in his quinque staminula pallida. storibus successor arens licenses unique foliolis constantes, qua pro plantæ modo multo majora.

In arenosis maris litoribus ubique ferè in circuitu Angliæ.

Hac planta quamvis Alfines nomine innotescat, nec flore tamen, neque semine cum Alfine convenit : ideóque feorfim eam collocavimus.

CAP. XII.

De Alline.

Lsine dicta est quod ann, id est, lucos & umbrosa loca pracipuè amet. Linie uncta etti quota en quota en la conjugatim in caule fita, calyx ad modum floris in plura fegmenta, feu mavis folia expanfus, valcula feminalia fimplicia, hoc est, in plures celpina seguiente, con mariatore contraints rational commanda implicaj nec et, in panes cel-lulas feu loculamenta minimè divida, feminibus medium occupantibus externibus rotegento vafculo. Harum nonnullæ præter reliquarum normam tetrapetalæ tantum funt, atque hoc respectu ano-

mala, quas seorsim collectas primo in loco exhibemus. Qua pentapetala sunt, vel petala habent in medio bifida, vel eadem integra.

6. 1. Alfinæ tetrapetalæ anomalæ.

Has pro Alfinis habendas ducimus ob convenientiam in reliquis notis, quamvis petalorum numero ab iis differant.

A. 1. Alsine tetrapetalos Caryophylloides, quibusdam Holosteum minimum. Alsine verna glabra Ind. Monsp. Alfine montana capillaceo folio Park. C. B.

Radicula ei alba, tenuis, fibris donata: Cauliculi plures, semipalmares, tenues, teretes, infirmi, rubentes, crebris geniculis intercepti. Ad fingula genicula apponuntur folia ex adverso bina, cau-lem ferè amplexa, dimidium vix digitum longa, è basi latiuscula in acutum mucronem sensim definentia. Floculi in fummis ramulis, albi, tetrapetali, è calyce quadrifolio, quâ notâ à reliquis Holofteis dictis discretu facilis est.

Vere floret in glareofis ferilioribus frequens. Hæc planta eadem proculdubio eft quam deferi-Loemi bit D. Magnol Alfines vernæ glabræ titulo: cui radiculam exilem attribuit, circa quam aliquot foliola angusta, oblonga, glabra oriuntur: cauliculum uncias res altum, duobus aut tribus articulis di-Thinkun, binis folis articulum amplechentibus, ad fecundum vel tertium articulum in duos vel tres ramulos divifum, quorum quilibet forem unicum haber foliolis albis conftantem, quibus quatuor foliola viridia, acuta fuppolita funt: Succedente localo oblongo minuto femine pleno. Circa pratulum luci Gramontii copiofam invenit vere cum flore & femine.

. 2. Alfine Alpina minima glabra C. B. Park.

Plantula est flosculis elegantissimis placens, ex cujus radice ruselcente, in fibras oblongas abeunte Piantula ent noiculis eleganutumis piacens, ex cujus raasee ruieicente, in fibras olongas abeuinte eauliculi plures in terram reclinati, foliolis multis, prioribus fimilibus, fed glabris veffiti, prodeunt: ex quibus pedicelli unciales rarius triunciales nudi efferuntur, qui in fummo in duos, tres & plures petiolos dividuntur, & finguli foliculum elegantem, fiellatum, quadrifolium, punctulis infignitum, album, yel etiam purpuralcentem, ex calvuolie emergentem, fuffinent.

In Helvetiorum montibus, ut monte Fracto, & ad Thermas Fabarias, aftate florens, repe-Lecut;

Lib. XIX.

3. Alfine mufcofa Park. Lugd. mufcofa quibufdam J. B. tenuifolia mufcofa C. B. An Alfine faxifraga angustifolia minima montana Col?

Tenella admodum & infirma est plantula, veluti musco terræ superficiem operiens, palmaribus & bipalmaribus coliculis interdum duas aut tres uncias longis, pratenuibus, ramofis, quorum nodis folia adnafcuntur uncialia & fescuncialia, aliquando vix semuncialia, fili instar tenaia, læté virentia; Flores minimi, ex quatuor foliolis constantes, albi, Spergulæ facie & formá, quorum media apiculi albissmi, nodulo viridanti insidentes, occupant. Flosculos sequuntur calyculi exigui, spaniar production formation de la constante de la constant diceo aut atro-rubente semine, Portulaca serè, farcti. Radin gracilis, inutilis, articulatim fibrata.

In hac planta tantillum amaricantis faporis percipimus.

In hac planta tantillum amaricantis faporis percipimus.

Montium fummis aditibus umbrofis tadique fere gaudet. In montibus Stirize, itémque in Jura & Leoni, Saleva propè Genevam, locis humidis & umbrofis ad fontes & aquarum featurigines observavimus. Tempus. Julio & Augusto florer.

4- Alsine montana capillaceo folio C. B. Park. Alsine Saxifraga angnshifolia minima montana Col. Item Saxifraga montana Neapolitana Park. p. 428.

In saxorum rimis rupium præruptarum, & corum cavis umbrosis, circa D. Philippæ antrum Æquicolorum, ab aquæ pluvialis impetu tuta oritur hæc plantula tenera pufilla, quæ angusta oblonga folia profers, Saxifragie magna Marthiol modo, paulo latiora, albicantia, molliora, è viticulorum geniculis bina prodeuntia: ex quorum finu ala, & in fummo fores, candid, quatuor foliolis contructi, faminbus intus multis, candidis, tenuibus admodum, florentes Mail fine & Junio: quibus utriculi fioccedunt fere orbiculares, parvi admodum, Milii feminis magnitudine, cartilaginei, in quinque oras divifi, Ocymoidis modo, in quibus fulvum, oblčurum femen, minutum. Foliis tantum latioribus & albicantibus à præcedente differre viderur.

CAP.

Alteram

Locus.

Locus:

F.ocus.

1026

Alteras species. Alteram huic similem sed majorem duplo in mœniis maritimis Neapoli observavit Columna. Autumni fine florentem, fuave-rubente flore, pericarpio oblongo, acuto, in quo femen exiguum, Vulgari colore simile. Planta est repens, sed cum storet resupinatur: slante Africo alluitur unda

Hec etiam planta Parkinsono bis describitur, primò p. 428. sub titulo Saxifrage maritime Nea-

politanæ: deinde p. 763. sub titulo Alsines repentis angustifoliæ flore suaverubente,

A. 5. Saxifraga graminea pufilla flore parvo tetrapetalo. Caryophyllus minimus mufcosus megras Park. Saxifraga Anglicana Alsinefolia Ger. emac. descr. Dearl-most.

Folia ad radicem in orbem disposita, angustissima, graminea, glabra, obscure viridia, mucronata, femunciam longa. Caule ex eadem radice plures exeunt, femunciam longa femunciam longa. Talle exeunt exeunt longa limit exeunt exeunt longa femunciam longa f cincti. Ramuli verò è foliorum alis alternis semper exeunt. Flores quoque è foliorum alis alternacinci. Kamun vero e fonorum ans atternis temper exemit. Proves quoque e fonorum ans atterna-tim enascuntur, fingulares, pediculis longis tenubus fulti, tetrapetali, albi, perexigui, è calice qua-drifolio. Succedit vasculum seminate rotundum Alfines, per maturitatem membranaceum, pelluci-dum, seminibus perexiguis russis repletum. Radix nunc simplex nunc multissida pluribus sibrillis capillata. Sapor plantulæ acris & calidiusculus.

In uliginosis, snque pascuis sterilioribus & hortorum areis frequens occurrit. Per totam ferè

Flore est plerung mutilo, foliolis illis albis seu petalis qua floris propria sunt, carente; unde eam in Catalogo plantarum Cantabrigienfium flore herbido & muscoso denominavimus.

A. 6. Saxifraga Anglica annua Alsinefolia D. Plot.

E radice parva, fibrosa cauliculos diffundit tenues infirmos, sescunciales, geniculatos; foliolis exiguis angults ad fingula genicula cinclos, ut in pracedente. E geniculis fuperioribus verifies extre-mos caules exeunt focult herbacei, tetrapetali, vasculo feminali membranaceo, petalis illis ceu ca-

A præcedente differt foliis & caulibus fordidè viridibus ex fusco seu brunno; radice annua; quodque non reptat ut illa, aut ex cauliculorum geniculis radices agit.

In ambulacris hortenfibus Collegii Baliolenfis, inq novalibus & arvis requietis circa Heddington & Cowley agri Oxonienfis.

A. 7. Millegrana minima Ger. minima sive Herniaria minor Park. Polygonum minimum sive Millegrana minima C. B. The lealf Rupture-wogt, og All-feed.

Radice nititur parva, alba, fimplici. Caulis digitalis aut altior, fimplex, rotundus, valde ramofus. Ramuli prætenues, rubentes, foliis vestiti Thymi aut Allines minimæ figurå, sed multis numeris minoribus, abíque pediculis immediate adnatis, ex adverso binis, glabris. Tum caulis tum etiam ramuli bifariam dividuntur & subdividuntur sæpius. Ex ipsis ramulorum divortiis aut divaricationum angulis oriuntur flores fingulares, pediculis pro plantulæ ratione fatis longis, tenuibus infidentes, tetrapetali, albi, minutiffimi: quibus fuccedunt vafcula feminalia rotunda. Semina præ exiguitate vix conspicua.

Æstate viget in ericetis sabulosis & humidioribus præsertim.

8. Paronychia sive Alsinefolia incana J. B. Anthyllis maritima incana Park. marit. Alsinefolia C. B. marina incana Alfinefolia Ger. Lob.

Humi spargit numerosos caulienlos, palmares, subrubentes, crebrò geniculatos, subinde in ramos divisos: quorum articulos folia vertiunt verticillatim, Alfines minora, per extremum rotunda, glabra. incana, bina & etiam quaterna, foliolis membraneis lucentibus subjectis. Flosculi albi, copiosissimi extremis caulium ramulorumque acervatim congesti hærent, pusilli. Radin simplex, brevis.

In viner circa Messanam & Monspelium per totam ferè astatem floret : folia tamen ut rectè D. Magnol, non incana funt, sed pallide viridia.

9. Polygonum angustissimo gramineo folio erectum Botan. Monsp.

Ex radicula tenui palmares & sesquipalmares cauliculos producit, erectos: folia habet ex articulis bina, angustissima & oblonga, & quæ in florente planta utplurimum sicca sunc : flores ex ramulis plures prodeunt, tetrapetali, albi, quibus totidem folia viridia supposita sunt. Semen parvum est & nigricans.

Annua est planta, quæ Julio & Augusto mensibus sloret in marginibus sabulosis satorum Bouto-

Plantam huic similem si non eandem cum Monspelii essem observavi satis frequentem in agrorum marginibus, cui radix fimplex, lignosa, alba: caules plures, semipedales aut dodrantales, teretes, tenues, latis firmi tamen & erecti, crebris geniculis, ad quorum fingulos folia bina anguftiffima, vix uncialia, & versus fummos caules duplo breviora. Caules fiprema parte ramulos fundunt non binos ex adverso sed alternatim singulos, in quibus ut & in summis caulibus ex alis soliorum utriculi paleacei exeunt, parvum, pullum, nonnihil compressum & subrotundum semen continentes. Florem non vidimus, jam enim præterierat, Septembri mense. S. 2. Al6. 2. Alfina pentapetala genuina petalis bifidis.

* 1. Gramen leucanthemum marinum maximum Hort, Lugd, Bat,

A. 2. Caryophyllus holosteus arwensis glaber store majore C. B. Gramen leucanthemum Ger. Park.
Gramen Fuchsii siwe leucanthemen J. B. Stitchtwort.

Tenni & infirma radicula, fummo cespite geniculata reptat, demissis tamen altius sibris. Coliculi inanes, quadrati, dodrantales & cubitales, geniculis distincti, ad quorum unumquodque bina folia gaminea, acuta & rigida: ex quorum alis pediculi exeunt tenues, hirsuti, quibus insident socialis. amoni, candidi, è quinq, foliis profunde fiffis & striatis compositi, in quorum medio apices crocei. Dehiscentis autem calicis quina folia virescentia toti flori subfunt. Capitulum succedit pileiforme, sex partibus coagmentatum, femen continens.

Hæc J. Bauhirus, quibus adde, Caulem propè summitatem in binos ramos dividi, utrumo, deinde ramum in alies binos, &c. Ad fingulas autoni caulis & ramulorum divaricationes ex ipfo angulo exoritur flos unicus longo pediculo nixus; qui florum fitus huic cum Caryophyllo holofteo arvenfi

aliisque hujus generis plantis communis est. In sylvis, sepibus, & dumetis passim: Vere floret,

* 2. Carrophyllus holosteus, folius gramineis acutis, floribus albis Mentzel.

Marchia Brandeb, incola est: non describit sed tantum depingit Autor.

4. Caryophyllus holosteus arvensis glaber flore minore C. B. Gramen leucanthemum alterum Ger. leucanthemum minus Park. Gramini Fuchsii leucanthemo assinis 🔗 similis herba 🕽. B. Che feffer Stitchwort.

Serius hoc floret, tenuioribus, quadratis viticulis nervo medio tenaci & valido farctis. Folia bina opposita, breviora & viridiora quam in vulgari Leucanthemo. Caules eandem observant divisionem, & flores eundem fitum cum illius floribus: verum longe minores funt, & pediculis prælongis infies pares cuniqui, main cum mus nomous; venum torige minores mars se peateurs praetorigismindent; quinque pariter folis confiant, verum ad ungues sia fiffis, ut meurioritis spectanti decem videantur apiculis rutilantibus. Calicis folia quinque acuta. Captula minora, oblonga: radis fimili-

In pascuis & vepretis, intérque genistas, præsertim solo arenoso, exit. Ratione loci in quo crescit faciem infigniter mutat, siquidem in aggeribus paludum Eliensis insulæ colorem glaucum Caryophyllorum obtinet, & caules firmiores brevioresq, ut diversam quis posset

suspicari plantam. A. 5. Caryophyllus bolosteus Ger. bolost. arvensis birsuus Park. bol. arv. birsut. sore majore C. B. Auricula muris pulchro store also J. B. Chickweed, Mouleeau, with a large white

Radix ei geniculata sub terra reptat, ad nodos fibras demittens, & surculos promens. Caules per terram spargit complures, terretes, hirsutos, instruos & humi procumbentes, folio cinctos ad fingula genicula contrario fitu binis, hirfutis, Alfines Myofotidis angustioribus, exceptis iis quæ in caulibus florigeris existunt, que aque lata sunt; absque pediculis caules amplectentia, qui in summitatibus suis in binos ramulos dividuntur, & uterq, ramulus in binos surculos, & unusquisque surculus deinceps ordine in alios binos, donec ad extremos ventum fuerit, apposito flore in uniuscujusque divaricationis angulo, pediculo oblongo insidente. Sunt autem flores ampli, floribus Graminis leucanthemi dicti pares & fimiles, pentapetali petalis in medio bifidis, ffriati, cum ftaminulis in umbilico plurimis apices pallidè luteos fustinentibus. Calix pariter quinquefolius. Folia quoque & florum calices hirfuti-

In aggeribus terrenis propè Cantabrigiam ut v. g. colle Sanitatis dicto; in planitie propè New- Locus. market inter vepres, in via quæ Londinum ducit inter Trumpington & Hawkston, & ultra Fulmere vicum, alissque locis plurimis copiosé. Floret æstate.

6. Alfine Caryophylloides tenuifolia montana, Lini flore. An Auricula muris pulchro flore, folio tenuif-

Radix ei lignofa, vivax. Cauliculi feu ramuli multi, ut in Caryophyllis, lignofi, cortice cinereo tecti [vetuftiores intellige] geniculis crebris intercepti: ad quorum fingulos folia ex adverso bina, Tunica minima vel Spergula purpurea, angusta, Laricea. Cauliculi ramosi, inferiùs glabri, superiùs hirsuti spores gestant in summitatibus longis pediculis hirsutis insidentes, magnos, albos, quinq. petalis intus striatis, subrotundis, non fissis in extremo Lychnidum in morem, adeò ut Flos integer Livi florem referat, non tamen perinde caducus est, sed diu durat, stamina plurima continens sublutea, vel ex albo ad herbaceum colorem tendentia. Calyx hirlutus, quinquefolius, ad modum: floris expansus. Vasculum seminale longiusculum, crastium.

In monte Thurs mentis Junii fine floruit.

Si

Locus.

Locus.

Locus.

Tempus &

I actie

Locus.

Logis.

Locus.

Lacus.

Si I. Bauhinus eandem nobifcum plantam intelligat, figura ejus vitiola est, petala slorum bisida repræsentans, nec minus descriptio, quæ sforem ei attribuit non disserentem ab alterius Auriculæ præcedentis flore: Reliqua descriptio & locus etiam conveniunt.

7. Caryophyllus bolosteus tomentosus J.B. Park. bolosteus tomentosus latifolius C.B. J.B.

Totus candido molli denfoque tomento est obsitus, ut vix aliud quam tomentum esse videatur. Coliculi geniculati, dodrantales, è singulis geniculais bina proferunt folia, ex adverso sita Auriculæ muris specioso solore paria, nec formà dissimili, si solum excipias cum mollicie tomentum, ex quorum sinu subinde ramuli propagantur. Caulis superior in ramulos plusculos abit, quorum unicuiq. flos innafeitur candidus, Auriculæ muris ípeciolo flore 7. B. Horum caljees tomentofi quoque, interne verò membranei, argenteo íci, seu margaritarum folendore lucent. Secundum ramulorum divisiones sunt etiam brevissima folia argenteo colore micantia. Ex Italia ad nos venit: Locus natalis non traditur.

8. Caryophyllus arvensis umbellisferus J.B. arv. umbellatus Park. holosteus arvensis Ger. arv. umbellatus folio glabro C.B. Field Chichweed, bearing the flowers in an Ambel.

Dura est & fibrosa radice: Folia crassiora, latiora & duriora sunt quam Auriculæ muris pulchro flore, nec ita acuminata. Cauliculi tenues, parvi & rotundi, spithamai, tribus aut quatuor geniculis distincti, è quibus enascuntur opposita bina folia, inferioribus quæ è radice protuberant æqualia. Summitatibus infident fex aut septem, aut etam plures vel pauciores, longis pediculis surrecti sores albi, illius sloribus similes. Hos decidentes sequuntur capitula, parva, longa, parvum seme includentia, terram versus reflexa.

Inter segetes variis in locis occurrit in regionibus transmarinis; in Anglia, quod sciam, non in-

C. Bauhinus huc refert Alfinem vernam Dalechampii Lugd. quæ J. Bauhino eft Linum catharticum.

9. Caryophyllus holosteus Alpinus latifolius C.B. Alpinus latifolius Park.

C. B. prod. Ad radicem tenuem, albicantem, fibrosum & repentem, cauliculi aliquot in terram reclinati, hir-suit, trium quatuorve unciarum, fossis parvis, subrotundis, latis, binis sibi invicem respondentibus, hirsutis & craffis cincti, ex alarum sinu pediculorum instar ramuli exurgunt, singuli storem unum calici viridi primo inclusum, dein quinquesolium, magnum & album sustinent, cui capitulum oblongum, femen continens fuccedit.

In Valefianorum Alpibus, loco Gemme dicto, & circa Fabarias reperitur.

10. Caryophyllus holosteus Alpinus angustifolius purpurascens C.B. Alpinus angustifolius purpurajcens Park.
C. B. prod.

Et hic radicula est repente, cauliculo tenui, triunciali, leviter hirsuto, circa quem foliola parva, oblonga, acuminata, bina fibi oppofita: Flores in fummo bini, terni, prioribus minores, purpurascentes, stellæ in modum dispositi, calycis foliolis viridibus alternatim velut intercedentibus. Ex Pyrenæis Hispanicis allatus est.

11. Caryophyllus holosteus Alpinus gramineus C. B. Alpinus gramineus Park.

C. B. prod. Radiculam habet exiguam; caulem palmarem, exilem, rotundum, geniculatum, pilis leviffimis donatum, circa medium in ramulos, & hi in alios brachiatum. Folia ad radicem pauca, ad geniculum bina, ex opposito respondentia, atro-virentia, angustissima, unciam longa. Flosusi albi, quinquefolii, ex calyce prodeuntes, finguli fingulis pediculis infident: quibus exiguum capitulum minuto femine refertum fuccedit.

In Alpibus provenit: in Austria monte Taurero.

12. Caryophyllus holosteus montanus angustifolius albus C. B. prod. montanus angustifolius albus Park.

Et hic oauliculo est tenui, geniculato, rufescente, glabro, trium quatuórve unciarum; folio oblongis, angustis, glabris cincto, floribus albis quinquefoliis, & prædicto [Alpino latifolio] multo mi-

In horto Dei Burferus legit.

13. Caryophyllus holosteus tomentosus angustifolius C. B. angustifolius tomentosus Park.

C. B. prod. Hic cauliculis est palmo minoribus, tenuibus, rotundis, & parte inferna geniculatis: superiore parte nudis & pæne glabris; qui statim in ramulos brevissimos, ex alarum sinu, ex adverso sitos dividuntur. Folia habet oblongiuscula, angustissima, reslexa, ob tomentum mollia, & ex viridi albicantia. Cauliculus in tres pedicellos, binis foliolis sustentatos, eósque oblongos, sed longitudine impares abit, qui finguli calycem viridem fustinent, cui flor unus, isque albus & quinquefolius insidet.

Hunc in Granada ad radicem montis copiose Albinus observavit

Caryophyl-

Caryophyllus faxatilis siliquosus C. B. Park.

Ad Herbas flore tetrapetalo filiquosas referendus est.

Caryophyllus saxatilis folisi gramineis, umbellatis corymbis C.B. Symphytum petræum sive Gypsephytum majus Thal.

Item , Caryophyllus saxatiles foliis gramineis minor C. B. Symphytum petraum sive Gypsophytum

Nobis incogniti funt.

Lib. XIX.

14 Alfine viscosa Park. birsuta altera viscosa C. B. birsuta myosotis latifolia præcocior Cat. Angl. The broader leaved Moule ear Chickweeb.

Radicem habet fibrosam, tenuissimis filamentis capillatam; unde caules emergunt plures, palmum &c interdum semipedem alti, rotundi, hirsuti, infirmi, plurimum tamen erecti, foliis per intervalla bins oppositis cincti, pallidius virentibus & latioribus quam sequentis, versus imam parten ramos, ramis non contraris inter se, sed singulis. Versus summitates, caules in binos ramulos divaricantur, same non contains not by contains and the same and the sa vulgari; cum staminibus intus ex luceo virentibus. Succedunt vascula seminalia oblonga, nonnihil vuigan; cum pummon, incus or incoverences, some permons circuitas, incurva, per maturitatem pellucida, femina parva, rotunda, fubruffa, numerofa continentia. Semina post delapsos flores statim maturescunt, & vasculis se sponte aperientibus decidunt. Tota planta ad tactum nonnihil viscida est.

Aprili & Maio menfibus floret, in ficcioribus areis & pascuis ubique.

Tempus &

A. 15. Alfine birsata myosotis Ad. arvenssis birsuta magno slore C. B. Auricula muris quorundam store parvo, vasculo tenni longo J. B. Moute eat Chichweed.

Radix huic fimplex, alba, fibrofa. Caules quam præcedentis infirmiores, & in terram plerunque reclinati, rubentes, Folia angustiora, viridiora & subaspera. Flores longioribus infident pediculis, petalis profundiùs fiffis.

Tardiùs floret, nec ante medium Maium, & ad Autumnum usque durat. Addit C. Bauhinus è Thalio tertiam Alsines hirsutæ arvensis speciem, quam hirsutam minorem vocat, Thalius Alfinem minutam hispidam: quam vide apud ipsum.

• 16. Alsine corniculata Clusio J.B. Park. Ger. Lychnis segetum minor C.B.

Palmaris hæc eft herbula, unico caule, qui in aliquot ramos dividitur, constans, còque geniculato, tenero, subhirsuto, ut Alsines vulgaris. Folia Alsines foliorum emula, paulò longtora, subhirsuta etiam, inter se opposita & ex intervallis gemina. Alarum cavis infident pussili flores, candicantes, quibus succedunt membranacea & transparentia cornicula, gallinaceorum calcarium forma, qua lento quodam asperla humore à tangentibus deprehenduntur: semen in illis exiguum, maturitate nigrum. Radix inutilis & annua est: Tota insipida est.

grum. Assis mutuus ee annua en . Lota minina en . Inter fegetes frequens Salmanticenfi agro. Ego cum J. Bauhino nec Lychnidi, nec Pfeudo-Leeus. melanthio hanc fubjungendam duco, quod eis non in fimilis. Maio mense flores producit & semen maturum præbet. Allines myoforidis hirfutæ species esse videtur, tum ex figura, tum ex descriptione.

17. Alsine maxima H. Lugdunensis J. B. Alsine angustifolia C. B. maxima Park.

Radice est superne crassiuscula, paulatim gracilescente, innumeris fibris capillatâ; cauliculis multis, pedalibus; foliis Alfines vulgaris, per intervalla sape quaternis, interdum fingulis, interdum binis; ramulis multis, brevibus, copiolium florem producentibus, antequam hier oblongo & acuminato capite inclusum, cum apertus est candidum, exiguum, radiatum, sex foliolis constantem, ac totidem filis tenuissimis.

Hac Historia mihi suspecta est, 1. quod nullus alius Botanicus hujus meminit prater eos qui ex hac Historia transcripterunt. 2. quod folia quaterna, & singula interdum in caulibus ei attribuit. 3. quòd florem hexapetalum.

18. Alsine nemorosa maxima montana. Alsine montana hederacea maxima Col. Park. mont. latif. flore laciniato C. B.

Radix ei vivax: Cauliculi teretes, hiríuti, pedales aut cubitales, infirmi, procumbentes nifi fruticibus vicinis fuftententur, nonnihil rubentes præfertim ad genicula, que in caule crebra brevibus internodiis, foliu cincta ex adverso binis, longis & tenuibus pediculis hirsutis [sescuncialibus] nixa, ipla parter hirfuta, pallide virentia, longa, è lata bafi in acitum mucronem fentim definentia veluti Smilacis, per margines interdum nonmbil finuata. Flores in furnmitatibus ramulorum albi, pentapetali, petalis ad ungues ferè fissis, ut in reliquis congeneribus.

Tempus.

Lacus.

Locus.

In fylvofis in afcensu montis Salevæ invenimus. Hæc est proculdubio Alfine montana hederacea maxima Col. parvitate tantum differens; nam Columnæ planta folia habuit majora, duas nimirum uncias lata, acque tres longa. Flores petiolis longis infident, codem quo in alis hujus generis situ, nimirum in ramulorum forterorum divaricatione. Vasculum seminale pyramidale cum sulvo intui semine, minuto, copioso.

Augusto floret, & Septembri perficitur.

Huic recti fructus, atque elau remanent petioli eorum, non ut in vulgari deorsum spectantes. In umbrosi excelsorum montium Campoclarensium atque Æquicolorum densis sylvis collegit F.

Hac non alia in re (ut modo diximus.) quàm magnitudine à nobis observata & descripta differt, qua loco debetur.

A. 19. Alsine major rețens perennis J. B. Alsine alissima nemorum C. B. item Alsine aquatica major ejustem. Alsine major Park, item Als. aquatica stve palustris major ejustem. Als. major Ger. & Als. palustris ejustem. Great Marth Chichweed.

T. B.

Ex radice perenni, repente, fibrola caules profert plures, qui laté le diffundunt, cubitos aliquot longi, teretes, fibrubentes; lanuginofi & ramofi; ad quorum fingulos nodos folia ex adverfo fita nafcuntur, quorum majora Parietariæ folia æquant, formà eddem, fecundùm nervos & per oras hírituz, minora verò ut Alfines vulgaris, pediculo aliàs nullo, aliàs mediocriter longo, pilofo, fapore fattio. Flores specios Graminis leucanthemi, quinque foliois constant, fingulis ad imum usque fifs, candidis, firatis, faminuls niveis medium occupantibus cum capitulo virid, è cujus summo quinq, reflexæ fibræ emicant, totidémque flori toti suftinendo subjiciuntur folia viridantia, villosa, quæ vafenda subjectual de la viridantia, villosa, quæ vafenda subjectual de la viridantia, villosa, quæ vafenda subjectual circa clavam racematim coharentia.

Folia in hac planta interdum nonnihil finuata funt per margines & veluti crifpa. In locis humidis & paluftribus, irémque propè fontes & defluentes aquas repertur.

Haud dubium est quin Dodonæus Alfines majoris titulo hanc plantam describar: Dodonæi autem figuram assumunt Lobelius, Gerardus & Parkinsonus, pro Alsine majori, candem ergo plantam intelligunt, ideòque hi duo ex una specie duas faciunt, nimirum Alsinem majorem, & Alsinem palustrem.

Lobelium autem in Adv. non cognovisse Alsinem majorem suspicatur J. Bauhinus.
Hanc etiam esse puto quam describit & depingit Christianus Mentzelius, in Puglio ratiorum plantarum, ad calcem Indicis sui nominum Plantarum multilingus, siulo Assima Solanisolia March. Brandeburg. Hac enim (ut dixi) solia habet ad margines non raro parum sinuata.

A. 20. Alfine vulgaris five Morfus Galline J. B. Alf, minor five media Ger. Alfine media C.R. minor Park. Common Chichweed.

Non multum diffimilis est majori, alfiosis locis perinde gaudens; vadiculis capillaribus [potius fingularibus in plurimas fibrillas divisis, que adeò fortiter terram apprehendunt ut extirpatu difficiles fint] humi stratis, tenellis, hirsuits, subrubentibus, geniculatis viticulis. Folia Anagallidis, minora quam in majore, subhirsuita, ex geniculis similiter adversa, gultu fatuo: flosculi candidi, stellati, minores: Semen in pericarpiis non diffimile.

In uliginofis ad fepes & vias, itémque in vineis & hortis inter olera passim provenit, & per to-

Hac planta ratione loci aliorúmque accidentium magnitudine adeò infigniter variat, & faciem mutat, ut pro diversis à Botanicorum vulgo habeatur. Hinc Alsinem marinam Dod. Ger. Park. pro eadem habeo. J. Baulsinus suspicatur Alsinem marinam Dod. convenire posse cum Alsine Plantaginis folio: & dubitat an Dodonæus exhibuerit figuram sus Alsines marina: Siquidem imago que por Alsine marina ab illo ostenditur à Lobelio pro Alsine majore ac passim nascente accipitur.

Nos Dodonæum Alfinem cruciatam marinam intelligere suspicamur.

A. 21. Alsine longifolia uliginosis proveniens locis J. B.

Radiculis eft tenuibus, ferpentibus. Caules pedales, quadrati, infirmi; ad quorum genicula foliabina, Gratiola foliolis paria, minora, nec per ambitum ferrata, in acumen definentia, glabra, nervo unico medium decurrente, circa medium latiora quam in Gramine leucanthemo minore, cui tamen flores fatis fimiles, aut Alfines vulgaris, extremis harent ramulus, stellati, albi. Caterum foliola florem ambientia quinque funt viridia, alba autom decem & præterea apieus.

In palustribus putridis & rivulis provenit non rara.

Pétala huic in flore decem revera non funt, sed duntaxat quinque, usque adeò ad unguem ferè fissa ut decem videantur, & minùs cauto facilè imponant.

* 22. Alsine inaperto store seu unicaulis noctistora Moris. prælud.

Naorij.

Caules producit triunciales, quorum nodis apponuntur bina foliola, è regione disposita; mucronata, Lingua passerina similia. In caulium summis nascuntur flores, singuli quinque petalis albis, ad medium bisidis constantes, aliartim hujus generis more, qui vix interdiu lucente sole conspiciuntur, proper tenuitatem partium. Hoc valde taniliare est pluribus Lychnidum speciebus.

Crescit in arvis, inque sylvosis humidis & udis. Quam plantam intelligat nescimus.

23. Ocymoides Lychnitis reptante radice J. B. Lychnis incava repens C. B. Qcymoides Lychnicis Col.

Col.
Radice tenui admodum firmatur, parum fub terra descendente, atque circum reptante, ex qua plures fruticant viticuli, rotundi, incani, hirsuti, bina foliola fingulis geniculis harcenia habentes, que in imo minora sunt, deinde majora in medio viticulo, quod contra evenit in plantis ab radice statim foliatis ante caulis eruptionem; ut in Theophrasho legitur, hirsuta, carnosa, incana, Lychnidi similia, sed magnitudine & formă Ocymoidis Polemonii dicti. Cujus estam, sicul ac alarum congenerum ritu sures edit Aprili atque Maio merse candidos, quinque folius birdidis constructos stamina intus quinque lutea habentes. Junio semina in oblongis pericarpiis mollibus, cartilaginesse perficit, sulva, angulosa, hirsutaque. Pericarpia vero non calice obducta sunt ur in Lychnidibus, sed tantum basin quinque foliolis constructum ur in Alsine habent. Radix admodum vivax est, ideòque multum fruticat, terramque ipsius coma operit.

Sponte ac frequens oritur in monte D. Maria: virginis appellato, locis humentibus petrofis. Lecur. Sponte plantæ dulcis eft; quare non inepte Herbariorum fremellarúmque vulgus ad eliciendum lac Virer. copiofum utitur; atque plantam ficuit cætera olera jufculis admixtis. ovis difrupris decoquant; non fine Piperis atque Amaraci modico, vel (ur alii folent) in placentam efformant, cujus ulu maguam lactis copiam provenire experimento fe habere afferunt. Ab hac lactis eliciendi facultate Herbariis Neapolitanis vulgo Herba Lattaria dicitur.

* 24. Alfine Bononiensis non aculeata Bocconi.

Boce. Humi procumbit, atque cauliculas tenuibus, rigidulis, geniculatis, in plures ramufculos diffributis prædita eft, circa quos Folia tenuia, angusta, Tithymali leptophylli æmula, denso stipam invicem coherent, quæ in senescente planta dum contrahuntur aculeata videntur. Flosculi albidi & capsulæ alarum more.

Bononiæ & ad vicum Chantilly observavit Autor.

Lib. XIX.

Locus

\$. 3. Alsinæ petalis integris, aliæque miscellaneæ incertæ sedis.

I. Alfine minor multicaulis C. B. minima Ad. Lob. Dod. Ger. J. B. aquatica minima Park. The least Chichtneed.

Tota facie Alfine minori seu mediz similis est; [Lobelio in Ad. Anagallidem admodum præsert] verum per omnia minor, tenellis ramulis & hiriutis donata; faiis minimis Alsines mediz minoribus, nigricantibus, paulum hiriutis, pediculo brevissimo nixis, & fore similiter albo: Semen in peri-carpis minutissimum, rustum.

Folia hujus plantæ Serpylli folia referunt: Flos quinque petalis indivitis confrat, unde ab Alfine majore & medio nullo negorio discernitur.

In issem cum præcedentibus locis invenitur, non rarò etiam muris innascitur.

Alline minor Lini capitulis C.B. petraa Ger. Park.

Mihi fanè à præcedente non videtur diversa.

Alfine minor foliis rotundis C. B. Alfines minoris alia species Thal. nobis incognita, q. apud Toalium.

* 2. Alfine Alpina glabra C. B. prod. Park.

C. B. prod.

Ex radice albida, oblonga, fibris capillata cauliculi plures, líque palmares, tenues, læves, rotundi & geniculati in ramulos aliquot, híque in alios divífi, prodeunt: qui foliii pallide virentibus, Lini forma, fed brevioribus & acutis, binis ex adverfo fitis cinguntur. Flores plures, albi, ftaminibus aliquot donati, pedicellis infidentes, è caliculis prodeunt, capitulis minuto femine referits inccedentibus. Hac locis faxofis hunidis gaudet, quam copiosè circa balneum Sultzbergense in Marchionatu Leui.

* 2. Alfine Alpina junceo folio C. B. Park.

C. B.

Adami altitudinem accedit: ejus cauliculus ftatim à radice in duos, híque in alios ramulos breviores dividuntur; inter quos unus vel alter femipalmaris exurgit, in fummitate florem unum fuftinens, vel is uno alteróve pediculo donatur, & cuilibet unus, líque albus, pentapetalos, fatis magnus, ex calyce prodiens inidet. Foliis est capillaceis, viridibus, rigidis & inordinate dispositis fulio floret. In Helvenicis & Genevensium montibus reperitur. Nobis in montibus illis non occurrit.

A. 4. Alsine tenuifolia J. B. An Alsine nodosa Germanica C. B. prod. Park.

Radices habet numerosas, albicantes, lignosas, multisidas: ex quibus surgunt cauliculi palmares & sesquipalmares, aut etiam altiores, teretes, ramosi; ad quorum nodos folia bina nascuntur, Tunica minima, longa & tenuia; Flosculi fastigus harent ramulorum pedicultíque longiusculis e foliorum

Lazue

Locus.

I ocue.

Locus.

Locus.

* Alfin. mino- finu ortis, * Alfines tertiæ Fuchfii minores, candidi, stellati. Sapor huic plantæ nullus conspicuus. vis muleicau- Liho cathartico cuffi floret fimilis eft.

In arvis ad margines collium Gogmagogi, & eticeti *Triplom* in agro Cantabrigiensi provenit, necnon alibi in codem Comitatu. J. Bauhino Monspelii in agris Aprilis florens occurrit.

A. 5. Alfine Plantaginis folio J. B. & nobis. An Alfine fontana Ger? i. e. aquatica media C. B. Park? Plantain leaved Chichweed.

E radice tenui fibrillis numerofis tenuissimis capillata, caulicules fundit plurimos, dodrantales, te reses, tenues, humi procumbentes, geniculatos, ramosos, brevi lanugine hirsutos ut ferè obtutum fugiat., Folia ad radicem parva, pediculis longiusculis infidentia, in caulibus minora; pediculis brevioribus, ex adverso bina, nonnihil productiora & acutiora quam Alfines vulgaris, in quibus praccipuè notabiles funt nervi securidum longirudinem decurrentes, plantagineis similes, quinque plurimum, in aversa parte elati & facile conspicui. Flosculi in caulium & ramulorum divaricationibus fingulis fingulis pediculis uncialibus & longioribus infidentes, parvis, albi, pentapatali, petalis inte-grisuscutis, minimè bifidis ut in Alfine vulgari, quinque calicis foliis longis, angultis, acutis circum-vallati. Valculum feminale quale ferè. Alfines vulgaris, faftigiatum, feminibus copiofis parvis, nigris, Iplendentibus, ad renis figuram accedentibus, repletum, fumma parte per maturitatem fe aperiens, Lychnidis more.

Planta hæc nullo neque sapore neque odore notabilis est.

Florer mense Maio Junio, & semen brevi ad maturitatem perducit In sylvis cæduis & sepium aggeribus frequens occurrit, locis præsertim uliginosis. Tempus & Licus.

* 6. Alfine Lotoides Sicula Bocconi. Alfine palustris minor folio oblongo C. B.

Hujus plantula subrubentes, geniculati & invalidi cauliculi humi sparguntur. Folia quoad sub-stantiam seu texturam & figuram, non numerum, quadantenus ad Loti Libyca Daleeb. sive Trifolii vesicarii sive halicacabi Cam. solia accedunt. Flosens, capsula & semen Allines vulgaris modo verticillatim cauliculos ambiunt.

Propè Catanam in paluftribus & humentibus locis invenit Paulus Boccone. C. Baulimo fic describitur.

Radice est tenui, oblonga, capillaceis fibris pradita: cauliculis frequentibus tenuibus, humi fiafis, & subinide ad internodia fibris se firmantibus: folisi oblongis angustis, pallidis, binis ex adverso nafeentibus: fosculis parvis, racemi modo juncus, & tenuissims pedicellis infidentibus; quibus semen minutum succedit.

Falia hujus non respondent descriptioni Bocconi, ut mfi ipse affirmaret eandem else pracedenti, mili quidem non videretur. Ego in Catalogo plantarum Anglia: Alfinem paluftrem minorem folio oblongo C. B. Alfines rotundifolia: five Portulaca: aquatica: noftratis & Geremae. fynonymam feci. Verum si rectè descripta sit C. Bauhino flosculis racemi modo junctis, & tenuissimis pedicellis infidentibus, falfus fui; quamvis reliqua descriptio coriveniat.

7. Alfine facie Paronychiæ fecundæ Matthioli Bocconi.

Tribus aut quatuor ramulis humi jacentibus, Alfines foliis numerofis, copiofis etiam flosculis in fummitate coherentibus donatur, ad formam accedens Paronychia fecunda Matth. Annua eft

Exit passim in maritimo litore Modiça civitatis. Suspicor hanc plantam eandem esse Millegraae

* 8, Alsine maritima longius radicata Herniariæ foliis Bocconi.

Radice nititur pro plantæ modulo longa, craffa, dura, Caryophyllorum ac Lychnidum more, adnatis etiam appendicibus quafi ramofa, aut potius multis modis furcata: Ab hac Cauliculi denfo cepire plures gignuntur, circa quos folia funt varia; uni quidem [in: Sicilia] Herniariæ formå & magnitudine; alteri verò Alfines maritimæ Neapolitanæ Cól. Florei & Jemina funt profits Alfines vulgaris. Capíulas non observavit Autor.

Aliam hujus generis riantam pingit P. Boccone quam inscribit Alsnem maritimam alteram angustis foliis.

A. 9. Saxifraga palustris Anglica Park. Alsine palustris foliis tenuissimis; sive Saxifraga palustris Alsinefolia Ger. emac.

Radice nititur alba, multiplici, fibris majufculis donată. Folia qua ad radicem graminea, anguftiffima, uncialia aut fefcuncialia. Canles ex eadem radice plures, palmares, tenues, infirmi, glabri, crebris geniculis intercepti. Ad fingula genicula folia ex adverfo bina, anguftiffima, brevia, acuta; inferiora digitum longa, fuperiora breviffima, fedentibus in foliorum alis glomerulis foliorum minutiffimorum velut ramulorum germinibus. Plores in fummis caulibus & ramulis Alfines florum fitu, pediculis femuncialibus, tenuibus, majores quam pro plantulæ modo, albi, pentapetali petalis concavis acutis, è calice quinquepartito. Stamina in medio flore decem alba cum apicibus concoloribus capitulum circumstant Alsines simile, semina parva, per maturitatem obscure rubentia con-

In palustribus mense Julio floret.

* 10. Saxifraga

. 10. Saxifraga Bavarica Park. Pona;

Humi se spargit ramulis plurimis teretibus tenuibus, in alios minores subdivisis, foliis crebris ad num se pargu: rammo panina ecciones eminos, in ano minore induvinis, ionis creoris ad fingula genicula binis, angultis, oblongis, craffinciuls, pallide visencibus. In ramulorum fumputatibus fingulis finguli fines, calyce è foliolis albentibus compostro obvallati, pentapetali, nivei, pertibus fingulis fines, calyce è foliolis albentibus compostro obvallati, pentapetali, nivei, per talis acuminatis interdum fimbriati & purpurâ dilutiore tincti, stellæ in modum expansi, cum staminibus in medio pallidis. Semen vaículis parvis è rotundo oblongis includitur minutum, compreffum, nigrum, splendens. Radix parva, alba, altiùs in terram descendens.

A. 11. Asime pusilla pulcbro store, folio tenuissimo mostras: seu Saxifraga caryophylloides qusilla, store albo pulcbello.

E radice fimplici furculosa cauliculos fundit numerosos, tenues, teretes, infirmos & humi procumbentes, geniculatos, foliis ad genicula binis adversis cinctos, angustis, vix dimidium digitum longis, è basi latiore in acutum mucronem sensim desinentibus, Caryophylleorum in modum; versus summitates in ramulos aliquot sparsos, qui flores gestant candidos, pulchellos, pentapetalos, longis pedi-culis nixos, in divaricationibus caulis ex ramulorum eodem modo sitos quo Alsines vulgaris, apicibus intus rubentibus. Succedunt Vascula Allines zunula semine referta exiguo ruffo. Nullo infigni neque odore, neque fapore excellit.

În montofis Eboracenfibus propè Settle, necnon Derbienfibus copiosé.

12. Saxifraga Antiquorum quibuldam J. B. magna Matthioli Gcr. Caryophyllus Saxifragus C. B. Saxifraga major Italorum Matthiolo Park.

Digiti parvi magnitudine five craffitudine observavimus radicem lignosam, palmo longiorem in numerofa capita divisam, unde folones pullulant innumeri, palmares & longiores, geniculate, foliis ad juncturas binis ex adverto politis, lyflopi similibus, minocibus milicit. For unuscujulque flo-lonis cacumini infidet unicus, multis in medio staminibus, è ealyes albido, semunciali, striis viridantibusvirgato, inferiùs angustiore.

Ex hac descriptione Lychnidis species esse videtur.

Rara oft hee planta, noe nobistinquam occurrie valcius Anglia wel in transmariais regionibus, quicquid dicat Lobelius. J. Bauhinus ex Gallia Narbonensi habuit.

13. Caryophyllus fylvestris strigosior, vel Caryophyllus fylv. siere minimo C. B. Saxifraga An-tiquorum Lobelis Park.

Lobelii sententia eadem est præcedenti, verum strigosior ob locum; non est ergo sufficiens ratio cur Bauhinus eas separet. Lobelium tamen memoria lapsum puto, cum magnam hujus copiam in Anglia provenire scribat; Nobis enim nusquam visa aut audita est.

14. Arenaria J. B.

Lib. XIX.

T.B. Delicatula plantula, vix palmaris, ex radiculis longiulculis albis, crebris geniculis intercepta, ramulos faits frequentes profert tenuifilmos: folia ad radicem multa, uncialia; & geniculis inferioribus circumpofita, femuncia longiora, fed infignis tenutratis, una cum minoribus quibufdam adjunctis; at per articulos bina; in superioribus verò radiatim panè disposita, brevia minutaque ut nihil supra, verticillos imitata. Hirsutiem interdum per coliculum exhibet, extremísque ramis florem Spergulæ album, minorem, calyci infidentem viridi, foliofo.

15. Rubia linifolia aspera C.B. Juncaria Salmanticensis Clus. Park. Juncaria J.B. Clus.

Habet in fingulis geniculis bina falia ex adverso sita, Asperulæ odoratæ foliis quodammodo similia, beviora tamen & Lini sativi soliis non absimilia: frequentes ramuli ex alarum sinu prodeunt fimilibus foliis præditi, copiosos, paleaceos candicantésque proferens flores: semen deinde exile nigricans. Radix tenuis est, candicans, non vivax, sed singulis annis semine deciduo novella planta enascuntur illo ipso anno etiam sub finem mensis Augusti.

Provenit locis arenosis inter vineta, secundo à Salmantica milliari. Floret Julio: semen Au-Locus & Tempus. gusto maturum est.

* 16. Caryophyllus saxatilis Ericæfolius umbellatis corymbis C. B. Park.

C. B. prod.

Ex radice tenui lignosa, contorta & reclinata, cauliculi plures, geniculati, rufescentes, semipalmares attolluntur: ad quorum exortum foliola brevia, angulta, erica fimilia, & ad genicula fingula bina, brevissima & rigidiuscula: cauliculorum summitatibus, veluti umbellæ ex corymbis compositæ,

bind, previttima or reginulcula: Cametascum mannto quinque, foliolis conftantes prodeunt.

Inifedent, unde flores candid ex quaturo, aliquando quinque, foliolis conftantes prodeunt.

D. Magnol flores femper pentapetalos observavit, inque descensu montis Capouladou à las CamTempus.

brettes Junio cum flore frequentem vidit.

In Gallo-provincia locis faxofis in monte edito prope Vigan reperitur.

* 17. Caryophyllas

1034

Locus.

I ocus.

Locus.

Locus.

14. Caryophyllus saxatilis ericæfolius ramosni repens C. B. saxat. ericæfol. ramosus repens, aut ei similis Park.

C. B. prod. Hie instar musci clavati per terram repens ex radice caulem lignosum emittit, in ramos plures & hos in alios subdivisum, quos folia exigua Erica folis similia cingunt, quorum summitatibus stores copiofi, nivei, magni, elegantissimo spectaculo insidenti

Ex Pyrenæis. Hunc floribus rubris, fed majoribus, folifique ad cauliculos longioribus & latioribus

ex Hispania habemus.

A. 18. Spergula purpurea J. B. alsinesformis sive 5. cap. 436. Lib. 2. Gen. emac. Sogine Spergula minima Park. Alsine Spergula facie minor, sive Spergula minor store subcarruleo C. B. Hurple Spurrey.

Radice est fingulari, longâ, craffiusculâ, apophyses quasdam è lateribus emittente, sapore betaceo. Caules multi, per terram sparsi, dodrantales & minores, in ramulos divisi, ad quorum singulos no-Caules multi, per terram sparsi, dodrantales & minores, in ramulos divisi, ad quorum singulos nodos solia stellatim adnascuntur. [Quamvis solia casilum nodos stellatim ambire videantur, curio
fius tamen rimanti duo tantum plerunque solia apparebunt ad singula genicula, ex corum autem
sinubus reliqua oriuntur,] angusta, acuta, quam Spergulæ vulgaris breviora, obscure viridia, ce
municalia circiter, plurimim glabra, rarius hirsuta, quabus ad exortum velut squamulæ duæ albæ ut
in Polygono circumponuntur. Sapor herbaceus. In divaricatione ramulorum sparsit singuli; in
summitatabus etiam cauliculorum ad singulos nodos singuli oriuntur, purpurei, Anagallidis phen
niceæ storibus similes, è quinque soliolis compositi, ajir recti expansi, ali penduli occlus, calice
quinquesolio, oblongo, herbaceo, subhirsuto, pediculis oblongis hirstiti nixi. Semen in capsulis conoidibus, per maturitatem in tres carinas dehicentibus, minutissimum arenæ instar, fuscum aut
russimum.

In arenofis & glareofis frequens; Maio & Junio mensibus floret.

m archons & guarcons requents, was or jumo monitors note.

Quarit C. Bauhinus, annon hac fit Afterias fue Stellaria Lugd, i.e. After five Stellar. Monspeliensfum Park. D. Morisonus duarum aliarum Spergulæ specierum meminit, solo semine à vulgari differentium, quorum tituli,

remunin, quorum cum, 11. Spergula annua, femine foliaceo, nigro, circulo membranaceo albo cincto. 2. Spergula annua, femine compresso foliaceo minore, in medio fusco, circulo pariter albo

Utraque hec species Autore nostro detecta fuit in arvis segetalibus circa Rupellam, & in arvis arenosis intra septa Chambort sitis,

Verum cum Spergulæ marinæ semen foliaceum sit & fuscum cum circulo foliaceo albo, cavendum nè multiplicentur Spergulæ species, ut rectè monet D. Magnol in Botan. Monspel.

A. 19. Spergula J. B. Sagina Spergula Ger. emac. Sag. Spergula major Park. Alfine Spergula dista major C. B. Sputtep.

J. B. Palmaris & fesquipalmaris est planta, ad cubiri etiam altitudinem excrescens: caulibus multis teretibus, frequenter geniculatis, subhirsutis, ramosis. Folia ad singulos articulos numerosa, radiatim teretibus, frequenter geniculatis, subhirsutis, partis sed nequaquam ità rigida, verum flaccoscenteretous, requencer genemats, nanimus; anoms com as ingua accessos antendos faulantes in Gallio caulem ambiunt tenutate quoque pari; fed nequaquam ità rigida, verum flaccofcentia; fuperiora cum coliculo leviter hirfitra, averfa parte fulcata, fapore nullo evidente. Capitula in ramulorum faftigiis multa, fingula fingulis pedicellis donata (quorum unus aut alter deorfium pendet, alli furriguntur, ut in Holofteo Caryophylleo arvenfi Tab.) Alfines fimilia, hirfuta, que in hojeulos albos è quinque folis integris compointos explicantur, apicibus luteis; quibus ficcedunt va-feula Alfines, fenina continentes pufilla, nigra. Radix fubelt fingularis, recta, raris fibris albis donata.

Inter segetes ubique ferè nimis frequens.

A. 20. Spergula marina nostras J. B. marina Dalechampii sive 4. cap. 463. lib. 2. Ger. emac. Alfine Spergulæ facie media C.B. Saginæ Spergula minor Park. Sea Spurren.

Crassiore est radice quam mediterranea Spergula, ex qua caules similiter multos profert, palmares & pedales; ad quorum genicula nascuntur radiata in orbem folia, Spergulæ jam dictæ modo, craffiuscula, salsa. Ramulorum cacuminibus flores è calyculis hirsutis erumpunt, similes quoque forma sed colore purpurascente [apud J. Bauhinum legitur luteo, errore sorte Scribæ aut Typographi, neque enim unquam vidi Spergulam flore luteo, aut de ea audivi.] Vaícula nonnihil turbinata semen continent foliaceum.

Adeò fimilis est Spergulæ purpureæ in Mediterraneis nascenti, ut aliquando totam diversitatem loco natali imputandam censui; verum postea semen hujus compressum & planum esse animadver-

tens, sententiam mutavi,

In falsis palustribus & maritimis passim provenit.

* 21. Alsine Bætica Clus. Park. Alsine Symphyti petræi capitulis C. B.

Caule implici utplurimum & fingulari donatur, interdum multiplici, geniculato, pedis dodrantem alto, fubrubente, aliquot ramulis prædito: foliis fatis angulfis, fecundum petiolos temen latioribus, & extrema parte mucronatis, dorso magis eminente, nullà lanugine obsitis alterius instar, sed lavibus & saturatè virentibus, geminis semper ad fingulos nodos ex adverso nascentibus: extremi ramuli velut capitulis instar Symphyti petrai onusti erant, qua oblongis & purpureis storibus referta: radiz mediocris, candida.

Circa Xeres de la frontera, alissque Bæticæ locis observabat Clusius.

Logue.

* 22. Alsine maritima Neapolitana Col. Park. maritima flore rubente C. B.

Col.

Folia ei angustissima, nec latitudine viticulas iplas, in quibus harent geniculatim bina, superantia, ipsaque cruciato ordine ex soliato geniculo prodeuntia, songitudine policari & majore: flores habet in summo è longis petiolis prodeuntes cum calyce soliato, ut in congeneribus, colore suaverubente, frustu oblongo & semine similibus. Radice admodum tenui, fibrilis divisa, candicante, ex qua in orbem repunt viticuli fruticantes, humi jacentes, sed cum slorent resupini. Habent viticuli medium stamen, ut in congeneribus.

Oritur in maritimis Austro expositis circa Neapolin Italiæ urbem.

* 23. Saxifraga altera Alpin. exot.

Abuna radice multis affurgit furcula, longitudinis dodrantalis, tenuiffimis, ex intervallis geniculatis, ex quorum fingulis geniculis utrinque ex oppolito bina foliola exeunt, tenuiffima, longa, in acutum admodum definentia Caryophylli minimi foliis proxima, fed minora tamen & tenuiora, Tunicæ minimæ veriùs fimilia, aut fola, aut unà cum ramulis binis tenuissimis ex issem surculorum geniculis itidem prodeuntibus : in furmitatibus verò floculi purpure, parvis Caryophylis non diffimiles emicant, & in furmitatibus revi floculi purpure, parvis Caryophylis non diffimiles emicant, & in furculorum cymis parvorum ferè umbellarum modo, quibus semen minutum, nigricans fuccedit. Radix longa eft, in acutum definens, lignola, utrinque demittens aliquot radiculas longas, tenues, fibrofas, per latum in terræ fuperficie actas: Tota planta inodora est, gustu modice aftringit absque ulla amaritudine aut acrimonia, siccatque. Ex Creticis seminibus Alpino nata est.

* 24. Alfine Alpina cauliculis nudis prolifera C. B.

Neque describit, neque synonyma addit, duntaxat quærit, an fit Saxifragia 3. Col.

Alfine fluviusilis Tab. Ger. aquatica minor & fluitans C. B.

Nobis incognita & fuspecta. Videsis ejus iconem & descriptionem apud Tab. & Ger.

A. 25. Alfane totundifolia five Portulaca aquatica Ger. emac. aquatica minor folio obloneo, five Portulaca aquatica Park. Water Hurstane, or round-leaved Water-thick-weed. Anagalis Serpyllifolia aquatica J. B.

Plurimis fibris albentibus è geniculis in terram demiffis radicatur. Caules palmares, * teretes, * Johnson infirmi, rubentes, foliis vestitu crebris, ex adverso binis, Portulacææmulis sed longe minoribus, ex quadrari, angusto nimirum principio paulatim dilatatis, & in extremum rotundum definentibus, glabris, non J. Baubino crenatis, luteo-viridibus. Flores in alis foliorum singulorum singuli sedent, nullis pediculis, sex firiati, purpurantibus foliolis compositi, quibus succedunt vascula subrotunda seminibus repleta, minutis

In palustribus & aquosis ubi per hyemem aquæ stagnårant, per totam Angliam frequentissima Locus. In paluttribus & aquons un per nyemem aquæ nagmarans, per totam Anguam requeintifitim i eft. Hanc olim habut pro Alfine paluftri minori folio oblongo C. B. verum nunc mutatà fententià pro Alfine paluftri minore Serpyllifolia ejudem eam habeo, fed neque hujus descriptio per omia respondet, nec enim nostræ solia sunt Serpylli multò minora. Plenam & accuratam hujus plantulæ descriptionem vide apud J. Bauhinum lib. 29. cap. 113. Sub sinem æstatis sloret.

A. 26. Alsine palustris Portulacæ aquaticæ similis. An Alsine aquatica surrectior J. B? An Alfine paluftris Serpyllifolia Ger. emac. Small water Chickweed, by some called Blinks.

Radix plurimis fibris capillaribus constat. Caules indè emergunt plures, rotundi, rubentes, in Raum purimis nors capinarious conitat. Cames inne emerginir puires, rotundi, ribentes, in terram reclinati & fubinde radices agentes, duorum triúmive digitorum longitudine, ramofi & crebris geniculis intercepti; quos veftiant folia ad nodos bina oppofita, pallide virentia, ad Serpylimi vulgare accedentia, verum anguftiora pro modulo fuo & longiora, faris craffa, pallide virentia. Versus caulium fummitates ex alis foliorum egrediuntur fures, aliàs ex fingulis pediculis femuncialibus finguli, aliàs plures in eodem communi pediculo, perexigui, pentapetali, albi, quibus succedunt vascula tricocca, semina tria rotunda nigra continentia, quæ in tres carinas per maturitatem dehiscunt. & semina ostendunt: Carinulæ deinde se contrahentes semen suum cum impetu ejaculantur. Sapor plantæ amaricans.

Amat loca humida & paluftria, fed nec aridiora aspernatur vere præsertim pluvioso: observavi- Lecus.

mus enim non rarò in arvis inter segetes.

Hae planta est, ni fallor, quam in Pralud. Boran. describit Morisonus sub titulo Portulacæ minimæ flore albo. Est autem plantula fingularis & sui generis.

Descriptione Portulacæ exiguæ sive arvensis Camerarii cum nostra hujus herbulæ diligenter collata, eandem omnino judicamus plantam.

* 27. Alfine

Locus.

* 27. Alsine palustris Serpylli folio Bocconi.

Parvis est folius, carnosis, Gratiolæ Hyssopisoliæ angustioribus, ad cauliculorum humi jacentium nodos binis ex adverso positis: Floribus in foliorum sinu rubentibus, exiguis capsulis & semine Alsines vulgaris. Integra planta dimidiæ palmæ magnitudinem vix æquat.

Locis paluffribus circa Syracufas nascitur. A præcedentibus diversa videtur.

* 18. Alsine palustris minima, flosculis albis, tructu Coriandri exiguo Mentz.

Uncie quadrantem non superat. Foliola Lentis magnitudine longa & lata. Flosculi vix conspicui-In Boruffia locis udis crescit.

CAP. XIII.

De Lysimachia purpurea spicata.

1. Lyfimachia purpurea spicata Ger. Park purpurea, quibusdam spicata J. B. spicata purp. forte Plinii C. B. Durple spiked Willowherb, or Koole-Strife.

7. B. Diures spargit radices digitales, lignosas, albas. Caules ad hominis altitudinem latiore solo ado-lescunt, rigidi, in alas divisi, angulosi, subrubentes. Felia plurimum bina ex certis intervallis, alias terna, Saligna, quàm luteæ Lyfimachiæ strictiora & faturatiùs viridia, acuminata, sicco gustu. Flores in spicis dodrantalibus aut brevioribus, è pluribus velut verticillis compositis; hilari purpura oculos perstringunt; quorum singuli senis soliis constant, staminibus concoloribus medium occupantibus, ex cauliculis oblongis striatis subpurpureis, in duodecim segmenta divisis.

Pracipue notabile est in hoc flore, quod petala non exeant ex imo calice circa bafin vasculi se-minalis (quod in codem sere occultatur) sed è summo calicis margine, ut statim patebit ea avellenti

cùm jam marcescere incipiunt.

In palustribus & ad fluviorum ripas abunde provenit. Æstate floret. Aqua hujus destillata ad vulnera, puncturas & sugillationes oculorum, necnon ad obscuritatem aliaque eorum vitia præsentaneum est remedium autore Parkinsono; specificum est in inflamma-

* 2. Lysimachia purpurea 2. seve minor Clus. Lys. rubra non siliquosa C.B. purpurea Pannonica J.B. minor rubra seve purpurea Park, purpurea minor Clusii Ger. emac.

Humilior est pracedente, cubitalem altitudinem rato superans: Caules illi teneriores, graciliores. quadranguli, cacumine in plures ramulos ex adverso inter se nascentes divisi. Folia vulgari minora & angustiora, sibi invicem etiam opposita, lenta & quodammodo gummosa, deinde nonnihil acrimoniæ & amaritudinis exferentia. Quæ in summis ramis nascuntur confusum habent ordinem, neq. feriem ullam fervant: inter quæ calyculi emergunt rariores, minores, neg, adeò barbati, aut verticillorum inflar caulem ambientes ut in præcedente, plerund, hexagoni, ex quibus flos prodit hexa-petalos, ruber, aliquot framinibus ex umbilico prodeuntibus. Radin dura, lignofa, non repens ut ur superiore, sed ex codem corpore multos caules singulis annis proferens, & subinde lateribus se propagans, multisque fibris inhærens.

Provenit multis Pannonia locis in humidis pratis & Danubii infulis. Floret cum vulgari Innio

* 2. Lysimachia rubra minima Clus, linifolia purpuro-carulea C. B. purpurea sive rubra minima

Dodrantalis est altitudinis. Statim secundum radicem ramulos in latera fundens; graciles, virides, frequentibus foliolis angustis instar foliorum Lini, sed brevioribus obsitos: inter quæ nascuntur singulares, incerdum gemmi caliculi, longuiculi, quales ferè in pracedente, è quibus emergit flofeulus quinque petalis conftans, ex purpura cœruleis, quibus defluentibus fiocedent capitula membranacea caliculis incluía, exili femine candicante plena. Radis longiuscula, fusca, aliquot fibris

Gulielmus Mera Clufio oftendit, ex Italia rediens in itinere lectam.

CAP. XIV.

De Trifolio spinoso Cretico.

Trifolium spinosum Creticum C. B. Clus. Park. Ger. emac. aculeatum Creticum I. B.

Arum est hoc Trifolium (inquit J. Bauhinus.) Cretæ munus, cui caulis in ramos alterna-Arum est hoc Trifolium (inquit J. Baühinus.) Cretz munus, cui cudii in ramos alternatim oriundos, creberrimos, angulosos, denuo in minores ramulos divaricatos; humio, fuso oppositi, finguli folia terna, parva, oblonga, in acumen spinosium definentia glabráque suffinentes: iidémque divaricationibus subsunt, adunci, rigiduli, mordaces, deorsum specantes aculei [Clusio ad fingulos nedos gliatuor spinulles, binis superne, totidem inferne, specantibus.] Supernis verò ex sportamorum coitu pediculus exis brevis, cui ex calyce viridante emicans insidet for amœnus, magnus, purpuro-violaceus, Lysimachia speciola similis è quinque folis compositus, medium obsidentibus apicibus luteis. Silique quattor aut quinque costis canaliculatis, latiusculis ad mucronem turbinatum coeuntibus confeant, Jemine in fingulis contento lato ruffo.
Semen hujus mifit ad Clufium Honorius Belli '0281172277 nomine.

De Caryophyllo marino.

Æc planta pentapetala quidem est, verum quale semen producat, nudúmne an vasculo inclusum nondum discernere potuimus, revera quamvis diligenter quasivimus nullum hactenus semen in ea invenimus, quo tamen proculdubio non caret, ut nec alia planta quacunque.

1. Caryophylus marinus minimus Ger.Lob. montanus minor C. B. Caryophylleus flot aphyllocaulos vol juncess minor J. B. Gramen marinum minus Park. Christ, 02 Dea: Julys flower, oz Seascufhion.

Foliss est Serpentinæ priusquam floreat, brevibus duarum unciarum, ubi verò caulis excrevit & floret quatuor vel etiam quinque unciarum, & paulò latioribus: radice craffa, non brevi, ut vult tioret quatuor vel etiam quinque unciarum, & paulo latioribus: radice craita, non brevi, ut vulti Dodonæus, in planta ficca rubente, ubi folia protrudit in aliquot capita divifa, ex reliquiis veterum foliorum quafi capillata: : Caulis primò aliquot unciarum, deinde palmaris, tenuis, infra capitulum (quod Scabiofæ ovinæ accedit) vagina longiufcula ab ipfa capituli bafi enafecinte, & deorfum ad digitalem longitudinem producta inclufus. Exterior facies capituli conftat foliolis membraneis, exterior facies capituli conftat foliolis membraneis, exterior facies capituli conftat foliolis membraneis. rius virentibus, interius argenteo colore lucentibus. Totum capitulum (catet membraneis foliolis lucentibus, interqua exoriuntur flores in calycibus fiurma parte membranaceis, quinque petalis pur-purantibus compoliti, cum totidem staminulis eistem annexis apices albentes gestantibus. Semina nondum in conspectum nostrum venerunt, nam quæ pro seminibus habet J, Bauhinus membraneo umbilico, florum calyces sunt & vascula etiam, ut opinor, seminalia.

In palustribus maritimis inque scopulis ad mare per totam Angliam ubique frequentissima ha- Locus.

Hac (ut rectè Lobelius) Angli & Belgæ arearum margines ornant; est enim vivax admodum, denso cæspite terram operit & per totam æstatem floret.

2. Caryophyllus montanus major flore globoso C. B. Caryophylleus flos aphyllocaulos vel junceus major J. B. Caryophyllus Mediterraneus Ger. Gramen marinum Mediterraneum majus, Statice quibufdam Park. Bzeat Chzift.

Præcedenti eadem, vel valdè fimilis, caules dodrantales emittit, rectos, enodes, quorum uniufcujufque cacumini (quod uncialis & longior vagina membranacea obvolvir, filo indicti tem glomeratus, Schemopraffi feré fimilitudine, ex albo purpureus, foliacearum fquamarum vallo circundatus. Radis longa, lignofa, teres, craffiufcula in multa capita dividitur, unde terram proxime magna feges foliorum emergit, gramineorum, glaucorum, latitudine paulò fubinde variantium.

Parkinfonus caulem non prorfus nudum effe affirmat, fed duobus parvis perbrevibus foliis ad nodum

quem habet unicum cinctum, quæ præter aliorum omnium foliorum normam non furfum crefcendo attolluntur, sed deorsum vergunt. Præterea flores non una omnes aut etiam multos simul aperiri, sed seorsim plerunque singulos, alios post alios, ut diu sit antequam totum capitulum desforuerie.

In locis Mediterraneis & a mare procul remotis oritur. Nos propè Moguntiam Germania urbem Locus. invenims, & alibi etiam in Germania frequens habetur. Confule fi placet J. Bauhinum: unde C. Bauhinus non sine ratione montanum eum denominavit.

Caterum licet Dodonaus usum in medicina nullum habere testetur, sed slosculos in coronis solum gratiam aliquam obtinere dicat, Dalechampius tamen faporem totius Statices plantæ adstringentem perhibet, ac facultatem habere ad miraculum ufq, deficcandi, & erumpentium humorum Tttt 3

Locus. Vires.

Tocus.

Lib. XIX.

De Herbis pentapetalis.

1039

imperum cohibendi, five trita admoveatur, five fuccus ejus bibatur; Dysenteriis fuccurrere, menfium abundantiam, sanguinis è naribus profluvium sistere, sanguinem exscreantibus opitulari, denique vulnerariam esse, & maligna ulcera ad cicatricem perducere.

2. Statice Americana Park. Bea Billy Hower, op Thaift of America.

Folia habet superiori similia, sed obscurius viridia, nonnihil splendentia, duobus secundum longitudinem decurrentibus nervis, mucronibus obsulis. Cadiddi pariter tennes contimilem flosculorum glomerem gestant, colore tamen albo, è membrana erumpentium, que deorsum circa caulem reflectitur. Radix longa, paucis fibris donata.

LIBRI DECIMI NONI SECTIO SECUNDA.

De Herbis pentapetalis foliis in caule alterno aut nullo ordine positis.

CAP. XV. Herbæ flore pentapetalo aut polypetalo, foliis in caulibus nullo aut alterno ordine positis, sunt vel vasculo seminali.

(Simplici, i. e. non divilo in loculamenta, quod per maturitatem horizontaliter rumpitur; fore Havo, care, biyaly; folis crafts, levibu, extrems fubrotundis; Portulaca.

Bicani; folis in nonnulls speciebus crafts; Sebus. Triquetro, seu è tribus carinis composito, flore

an art no l'imperato di Lorradia manta no la facilità di sina matana a L'**Pantapetalo** (1911) di 1814 matan mana de manara di l'Imperatore de l'

(Uniformi specioso, in uno caule unico, albo; Vasculti contoide; soliis parvis hederæ: in paluftribus palcens; Gramen Parnaff.

Diffurni, calcari donato, odorato; Viola.

Hexapetalo, cujus partes difficulter admodum dificerni & diffingui possumt; vascula seminalia vix unquam perfecte clauduntur; Resera, Luteola & Phyciama Monspeliensium hujus sperelease and Library monitory

Penjaceco, rofitato; Geranium Quinquepartito, seu in quinque cellulas plura semina continentes diviso,

Breviore & babitiore; foliis Alcea, flore speciolo, calice tumido & velut inflato vesica instar;
ALCEA Veneta, Malva boraria, quia slos nonnisi splendente sole & circa meridiem ape-

Longiore & in filiquam producto; foliis in codem pediculo binis ut in Faba, Portulace fimilibus; floribus albis staminosis, velut Cappareos; CAPPARIS leguminosa, Fabago.

In decemboculamenta, totidem semina continentia dispertito; flore caduco; seminibus oblongis compresfis folendentibus, colore melino; LINUM.

De Portulaça.

Ortulaca Gracis 'Auseixon & Meixon Turnebus Portulacam etiam Portulatam dicendam existimavit, quod foliis portulas imitetur; sed exempla antiquorum voluminum delunt. Alionum lententia eft, Portulacam appellatam effe quafi Porculacam, nomine à porcis impofito, idque quod à Gallis Porcula, vel Porculas vocetur (unde & Anglicum Durflane) Apuleius eriam Porcaffrum appellatam scribit: & Græcis junioribus Xotes bravos (quod porculacam sonat) vocatur. Exempla vide apud Jo. Bod. a Stapel.

Portulace note characteristice sunt vasculum simplex, seu non divisum in loculamenta, quod per maturi atem horizontaliter rumpitur, flos flavus, calyce bivalvi inclusus, folia crassa, succulenta,

lavia, extremis subrotunda.

I. Portulaca

I. Portulaca latifolia seu sativa C. B. bortensis latifolia J. B. domestica Ger. Bortensis Park. Gatben Burffane.

Simplici ferè est radice, progressi temporis fighescente, cui fibre pauce appensa. Caulei plures emittit, pedali longuidine, non raro breviores, treretes, craffos, libribentes, non crectos del tenutrit, pedali longuidine, non raro breviores, treretes, craffos, libribentes, non crectos del tenutrit, pedali longuidines. Folia incondita, craffa & incertienta, ex angulto principio, quo cauli adram versus recumans. The minimum and the management of the managem carpia oblonga, grano hordei paulò majora, que per maturitatem media parte transversim seu horicarpia onionga, grano nordei paulo majora, que per maturiacem media parte d'aniverimi ieu norizantaliter rumpuntur, & semen effundint pufillum, pullum.

In hortis ac eorum areis subactis ac stercoratis commodé seritur Martio aut Aprilis initio, Junio Local Commodé seritur Martio aut Aprilis initio de la commodé seritur Martin de la commodé seritur de la commodé seritur de la

verò ac deinde in Autumnum usq, viget ac viret.

2. Portulaca fativa lutea five aurea. Bolben Durffane.

Nescio an specie à præcedente differat, certe tenerior est illa, foliis latioribus flavicantibus.

3. Portulaca sylvestris Ger. Park sylvestris minor free spontanes J.B. angustifolia sive sylvestris C.B. Wild Purllane.

Multis numeris minor est quam sativa, tota terræ appressa, nec humo surgens: radice crassiuscula, ficuti & ramis inconlents, multifidis. Folia ungu digiti minimi fere paria, finculents, multifidis. Folia ungu digiti minimi fere paria, finculenta, crafla, activirentia. fores publili, mulcofi. Simma vix alla in re quam partium omnium parvitate à fativa differt, ut suspicer fativam è sylvestri cultura initio factam.

In Italia, Sicilia, Gallia Narbonensi & Germania in vervactis & ad vias frequens occurrit. În ardore & dolore stomachi Portulaca ejusque succus & syrupus aut ipsa planta recens comesta Vires.

experta ett.

In acctariis frequens ufus est Portulaca: Stomachi ardorent lente, & bilis servorem compescit, Usu.

In acctariis frequens ufus est Portulaca: Stomachi ardorent lente, & bilis servorem compescit, Usu.

R hinc in sebribus putridis ac malignis, ardore urina & Scorbitto prodest: Venerem inhibet, Venereaque informula: Dentium stuporem recens commanducata tollit: & mobiles dentes stabilit. Veraninantibus pueris cum successive exhibituri. Vertulin sels eigin sinnais carrentia est, guotanta ob frigitatem suma & humiditatem in ventriculo putressere apita est, este produce est.

Soler sund post um la access & argmatis conduit ad intigens, codem mode que Capache. Co

Solet apud nos cum sale, aceto & aromatis condiri ad intinctus, eodem modo quo Cappares, Genista flores, Lingua avis, Crithmum, &cc. condiuntur: quomodo parata ventriculo magis grata &c

amica est quam cruda.

4. Portulaca exigua sive arvensis Camerario J. B. arvensis C. B. exigua Camerarii Park.

Herbula est norsab aliis ut (ur autor perhibet) demonstrata; pinguis, sublutea; cauliculis incurvis, aliquantulum procumbentibus, foliis minutis Portulace sylvestris, pallidioribus tamen, semper geminis nigro semine in vasculis parvulis, Portulace similibus, sed quae longioribus pediculis & gracilibus nituntur, & maturè incipiunt hare antequam semen plene perficiatur. Sapor illi nullus qui notari queat, præterquam herbaceus ut in Alfine.

Primo vere in agris frumentaceis frequens est circa Lipfiam ante Cremensem portum. Hanc herbam eandem esse Alsine nostræ pallistri Portulacæ aquaticæ simili superius diximus.

Vide & confer.

5. Portulaca Brafilienfis Caaponga dicta Marggr.

Ex radice brevi, in multa filamenta alba definente producit caulem rotundum, craffiusculum & fucculentum, qui ftatim propè terram in multos alios caules dividitur, & hi porro in suos ramos, qui vestiuntur foliis instar Portulace succulentis atque alternatim positis: in extremitate autem cuqui ventuntur roins initai rottulace inconcerna aque anconaturi ponte in considera lutteris puri jufficer rami, octo folia in ftelle modum difipolita finit, ex quorum medio fice enafcitur luteus, pen-tapetalos, magnitudine floris Portulace nofitatis. Post florem denique remanet corpusculum quoddam obrotundum, pappo albo circundatum, in quo semen continetur nigricans, rotundum, Papaveris semine paulo minus. Rami hujus planta tomento albo circundati conspiciuntur instar lana ovium. Cocta comeditur hac herba.

A Eleas Gracis that was an as the purpose. It alis Sedum vel à sedere quia folia habet adradices exiles selfillia, ut vult Martinus, vel forte à sedandis doloribus nomen impositum. Notæ autem Sedi genericæ sunt folia crassa angusta non serrata aut dentata, vascula seminalia N. B.

Locus.

De Herbis pentapetalis.

1041

N.B. Sedum latissimo sensu accipi pro planta quacunque pentapetala aut polypetala vasculo bi-corni, imò plantas etiam succulentas multifiliquas complecti; à nobis autem hoc in loco tum à suc-culentis multifiliquis, tum à plantis vasculo bicorni folis minus succulentis, quales sunt Coryledon, Sanicula guttata & Saxifraga alba dicta, distingui.

Notatu digniffimum est plantas plerasque crassas & succulentas in petrosis & siccioribus provenire, ibidémque fine humore diu durare; cujus ratio esse videtur, quòd folia cuticula densiore miniméque porofa, que humorem evaporare non finit, investiantur.

A. 1. Sedum minus teretifolium album C. B. minus, folio longiusculo tereti, slore albo J. B. minus Ossicinarum Ger. Vermicularis slore albo Park.

7. B. Vermiculari huic nomen fecerunt folia, qua pinguibus cafeorum putrefeentium vermibus funt fimillima, alternatim in caulibus fpithamaris & dodrantalibus difpofita, atrovirentia, vel punctis crebris guttata. Flores conferti velut in umbella, stellati, quinque foliis constantes, internè albis, apicibus multis atro-purpureis umbilicum conoidem albidum, circumstantibus. Radix tenuis fibrosa

In hoc Sedo nullam percipio acrimoniam, quicquid dicat in Adversariis Lobelius. In veteribus muris & tectis non rarò inventur. Mensibus aftivis flores promit.

2. Sedum minus teretifolium alterum C. B. I. B. minus 2. Clus.

Cluf. Hujus folia pracedentis fimilia sunt, sed frequentiora & densiùs in caule stipata, in muris & maceriis etiam nascens, sed priore minus frequens, humi procumbens & fibris subinde se firmans.

3. Sedum parvum folio circinato, flore albo J. B. minus felio circinato C. B. Vermicularis dassi-Lurd.

Lingui.
Radice est brevi, capillata & pallida, gracili, in exigua terra & parietum rimis hærescente: ramulis plarimis, quatuor digitos altis, perquam spisè congestis: folis numerolissimis, crassis, teretibus, albicantibus leu glaucis, confertifisme stipatis, gustin tatuis, cum levi quadam adstrictione: store in virgulis tenuibus candido, copioso: semine exiguo, fabrusto.

Grica Monifeelium, Genevam, Lugdunum, &c. in muris & rupibus copiosè oritur.

J. Bauhimus & Clufius folia hujus Sedi min. acris foliis comparant, quibus paulo craffiora & can-

4. Sedi minoris albi Monspessulana species major, folio acuto J. B.

Parietinis hæret passim Mosnpelienssibus & Nemausenssibus Sedum quoddam satis magnum, causi-bus crassinicalis, frequentibus ex una radice subblescentibus; quos folia vestiunt Sedi minoris vulg. flore luteo foliis fimilia, sed majora, crassiora, longioráque, in acumen definentia. Floribus ornatur

Floret loco natali mense Julio.

5. Sedum Alpinum ericoides purpurascens C.B.

Ramis est palmaribus, lentis, flexibilibus, dense geniculatis, per terram sparsis; quos folia brevia, craffuscula, Erice forma veffuurt, & hi in plures alios duarum trimure unciarum & etiam brevi-ores dividuntur, híque foliola frequentia, fibi ferè incumbentia & rotundiora habent. In fingulorum summitatibus, velut ex squamoso calice flos satis magnus purpurascens, ex quatuor, aliquando quinque, foliis, & aliquot in medio staminibus compositus insidet. Ex horto Dei habuit C. Bauhinus.

A. 6. Sedum Alpmum Ericoides caruleum C.B. J.B.

Ex præruptis jugis ac saxis humidis propendet, radicem habens oblongam, fibrosam, rufam: ramos plures, foliolis quam in priore brevioribus, craffis, cinereis, velut Sanamunda 2. Cluf. vel Erica Alexandrina compactis cinctos. Singulis cauliculis uncialibus, foliaceis flos magnus, cœruleus, quadrifolius, aliquot staminulis brevibus donatus insidet.

In rupibus ad latus Septentrionale monts ingleberough copiolifime provenit. Primo vere, nimi-rum Martio mense floret. C. Baubinus in Alpibus Rhæticis, inque Gothardi summitatibus, & in Valesia ad thermas Leccenses supra Gemme invenit. Florum magnitudine & eleganti colore coruleo oculos reficit & delectat valdè: rariffima sane est plantula, cujus flos præcox in frigidiffimis illis montium jugis & rupibus humidis ver ipsum antevertat: verum an ad Sedi genus referendum sit dubito cum florem explicet quadrifolium, vasculum autem seminale non observaverim.

 7. Sedum Alpinum minimum, folisi cinereis, flore candido J. B. Sedum Alpinum album foliolis compati sr C. B. Sed. minus 9. Clussii, minimum Alpinum muscoides Park. Sedum Alpinum 2. Clusis Ger. emac.

Compactis & fibi invicem infidentibus est foliolis, minimis, rigidulis, craffis, cinerei coloris ad cœruleum quodammodo tendentis, ut tota planta (quæ acidi saporis est) nihil ferè nisi muscus quidam videatur: Pedicelli è medio foliorum exeunt duas panè uncias longi, graciles, juncei, mulcus quidam viucatui. folculi, pentapetali, candidi, cum aliquot intus framinulis luteis. Cum quibus terni plerumque floculi, pentapetali, candidi, cum aliquot intus framinulis luteis. Cum in Jemen abeunt flores cauliculi aliquantulum excrescunt. Mirum in modum propaginibus serpit & radices agit Coryledonis alterius ritu, integros cespites, cujusdam musci instar, interdum occu-

ans. In Baldo, Braulio & Monte fracto five Pilati juxta Lucernam reperitur : inque præruptis Snealben Locu & & Sneberg locis inter faxa. Julio & Augusto floret.

onevery 1000 audieulos tres, quatuorve uncias altos huic attribuit, fili inftar graciles, hirfutos, raris felis angustioribus donatos: radices lentas, lignosas, crassifiusculas, nigricantes.

8. Sedum montanum minimum Caryophylli folio, lacteo flore. An Sedum musc sum J. B?

Denso casspite terram operit. Folia habet graminea, angusta, acuta, glauca, non pilosa, neque crass, Caryophylleorum similia, sed multis numeris minora, & pro magnitudine etiam breviora, confertiffima: è quorum medio exfilit cauliculus, vix duos digitos transversos altus, obscure rubefcens, villosus, brevibus & rubentibus foliolis vestitus, unum & alterum in summitate florem gestans. candidum, quinque foliolis rotundiusculis, tenellis compositum, cum staminulis in medio luteis.

In montibus non longe à Bolzano fupra Tridentum, Martio mense florens nobis observatum Locus fuit. A præcedente specie diversum videtur, cui tamen in multis persimile est; ipso florendi tem-

pore ab eo fatis distinguitur.

Lib. XIX.

. 9. Sedum muscosum J. Baubinus bis verbis describit,

Caspites totos opent luxurie foecunda, Sedorum in morem, radicularum reptatu. Folia majora quam Sedi Alpini cinerei, acutiora, molliora, mulcum terreftrem imitata. Coliculus ex umbilico natus, unciam unam aut duas altus, foliolis crebrioribus vestitus unicum plerunque in fastigio gerit

Propè rivulos in Alpibus crescere dicitur. Sedum montanum perpufillum luteolis floribus Park. A Sedo mulcofo J. B. forte non differt:

descriptio enim convenire videtur. Florem ei attribuit pallidè luteum.

Sedum Alpinum grandisforum Park. Alpinum Saxifraga alba store vel grandisforum C.B. minimum Syriacum luteolo store, Saxifraga alba, J. B. minus store amplo Ger. An Sedum Alpinum IV. Fr. Gregorii Rhegiensis Col?

Omnium [Sedorum] huic longe minimo, ex Syria asportato folia quam superioris [Sedi minoris majoris facie & folis Lob.] & petræi montani Sedi minora. Cauliculi sesquiunciam æquant, in quibus luteoli flores majores quam pro plantæ modo, Saxifragæ albæ aut Sedi petræi montani. Radix implicata, fibrata.

11. Sedum Alpinum rubro magno flore C B. minus montanum flore rubro Park. Aixoides montanum Lugd.

A. 12. Sedum parvum acre flere luteo J. B. Sempervivum minus vermiculatum acre C. B. Vermicularis sive Illecebra minor acris Ger. Illecebra minor sive Sedum 3. Dioscoridis Park. Mall pepper, og Stonecrop.

Obvium in muris est, capillaribus radicularum fibris appensum, unde ramuli plurimi palmares aut breviores, tenues oriuntur, folis exiguis admodum, denfitate cum longitudine fere palmari.

Flores in extremis ramulis plures, lutei, quinque folis radiatis constantes, apicibus in medio fimiliter luteis. Sapor plantæ acris.
In muris, tectis & aggeribus ficcioribus paffim reperitur.

13. Sedum minimum lateum non acre J. B. Sempervivum minus vermiculatum infipidum C. B. Illecebra insipida Park.

Coliculis & foliis multo minoribus & exilioribus conftat quam præcedens. Flosculos habet illius fimiles, cum quinque exiguis acuminatis in medio apicibus femini ferendo natis, ilidémque decem flaminibus circumvallatis, non tamen illius modo umbellam seu capitulum constituentes, sed deinceps ab uncialibus aut longioribus coliculorum adnatis utrinque alterno fitu exeunt. Locus

Tisdem cum priore acri locis invenitur. Ad multifiliquas pertinet & non est hujus loci, verùm ibi per inadvertentiam omissum.

A. 14. Sedum minimum non acre flore albo, White flower'd Stonecrop, og Wall Pep-

An à pracedente [12.] aliter quam floris colore differat mihi non constat, nec enim utraque inter se studiosè contuli.

In sterilioribus Suffolciæ, toto ferè itinere à Tarmouth ad Dunwich oppida plurimum observavimus: nec minus abundat in rupibus Westmorlandicis & Lancastrensibus juxta lacum Winandermere

Locus & Tempus.

Ver:

L.co.B.

Vires.

Locus.

Locus.

* Chama ja∫mi.

Lacue

HISTORIA PLANTARUM.

Vermicularis herbæ stupendas vires in Scorbuto Castrensi expertus est cum incredibili successiu D. Below interne in decocto, & etiam externe applicat in contracturis membrorum, in ulceribus & gingivis corruptis. Ephem. German. An. 6. & 7. Obs. 22. D. Tancred, Robinson nobis suggessit. Eandem observationem habui à D. Palmer ex dictatis D. Hermanni.

* 15. Sedum Alpinum hispidum, ferè spinosum, flore pallido J. B.

Multos dodrantales ferè caules, tenues emittit, folis vestitos alternante situ, semuncialibus, perangustis, acuminatis, ex viridi pallentibus, spinulis per margines asperis, qualia propè terram multa reptantem inferiorem caulium partem ornant. Ramuli in quos caules superius dividuntur, florem in repatient interiorem caumini pattern oritain. Automos in quos cames inperior dividuntui, jurem in acumine geltant finguli Sedi montani minimi lutei parem, palle(centem, apiculis in medio multis. Succedit unicuique capitulum Lini finule, minus, turbine bifurco patente, è quo concussi excidit seme, longè copiosissimum, minutissimum pulvifculi instar, colore nigrum.

Ex monte Calcaris, item Gothardo attulit J. H. Cherlerus.

* 16. Sedum Siculum maritimum vermiculatum, flore Saxifragiæ albæ, semine villese Boccon.

Hac plantula Sedi aut Kali speciebus annumeranda venit; Caulibus, folio acutis, & vermicula-tis illis omnino persimilis. Flores promit Saxifragia: alba bulbifera: Semen villosum, utriculo inclusum, non absimile Semini pentagono, quod in Gelsemino Peruviano conspicitur.

Frutescit utplurimum Thymi capitati modo in maritimis ad granarium Agrigentinum.

17. Sedum minus XI. Clus. S. Alpinum gramineo folio, lacteo flore C.B. minimum Alpinum gramineo folio Park.

Cluf. Longiora nonnihil habet folia, graminis modo angusta, dura, viridia, lævia, subacidi initio saporis, deinde ingrati. Unicus aut alter inter folia erumpit cauliculus, lavis, gracilis, junceus, trium ferè unciarum longitudinis, rarò major, in quo unicus, interdum bini funt flojculi, * fuperiore majores, candidi, medio lutei, quinque foliolis, cordis ut vulgò pingitur formam referentibus præ-

Serpit & hoc reliquorum instar, in Sneberg & vicinis jugis invenitur, sub finem Junii & Julio isthic florens.

18. Sedum montanum gramineo folio alterum Park.

Park. A præcedente crescendi modo, foliorum parvitate, cauliculorum floriferorum altitudine parùm differt: præcipua differentia est in floribus, quos plures in summis caulibus profert, colore pallidè lureos, eósque petalis non cordatis sed integris compositos.

Hanc speciem à nemine antè se exhibitam ait Park. verum nec ubi sponte nascatur, nec à quo aut unde habuit nos certiores facit.

Sedum Alpinum flore pallido C. B. Park. minus 6. feve Alpinum 1. Cluf. parvum mon-tanum luteum J. B. Alpinum 1. Clufii Ger. emac.

Caulem unum plurésve erigit, palmarem, dimidio nonnunquam minorem, foliis crebris vestitum Sedi minoris lutei vulg. minus acutis, planioribulo, qualia etiam per terram sparsa caulis imo hærent: fuperius dividitur in ramulos fatis frequentes caulis, qui flores gestant pulchellos, majusculos, ex luteo colore aliquantulum pallescentes, pentapetalos, apicibus luteis. Radiculæ summa ferè tellure va-gantur, & subinde novas plantas producunt, subinde terram subeuntes. Sapore est valdè exic-

Provenit in monte Baldo, in monte Pilati & Gothardo: in Sneberg aliisque Stiriacarum Aloium jugis, in Tauro monte atque Judenberg crescere scribit Clusius; florere sub finem Julii & Augusto. In descensu montis Capoladou à las Cambrettes non procul Monspelio invenit D. Magnol Julio mense Horentem. Vide Botan. Monfp.

A. 20. Sedum minus Alpinum luteum nostras.

Radix huic extriniccus nigra, multis fibris pradita, in quamplurima capita, qua ut in alis Sedi fpeciebus denfo caspite terram operiunt, dividitur. Folia utplurimum longiuscula, angusta, plana, pallide virentia glabra & nonnihil splendentia, raris ad margines spinulis donata, apice acuto. Caules femipalmares & nonnihil altiores, teretes, histuit, crebris foliis vessitit, tres aut quatuor, aut etiam plures gestant in summitate sore, luteos, pentapetalos, plurimis punctis croccis circa umbilicum notatos, stamina lutea cum apicibus croceis continentes. Flos cum expanditur decapetalos videtur, ob quinque calicis folia floris petala ordine interjacentia. Vasculum seminale bicorne; semina exigua, oblonga, ruffa. In nonnullis plantis folia quæ ad radicem brevia funt, latiuscula, & Paronychiæ foliis nonnihil fimilia.

Ad latera montis Ingleborough juxta aquarum scaturigines frequens: invenitur & in Hardknot & Wrenose Westmorlandiæ montibus, & alibi propè Shap vicum in eodem Com.

A. 21. Sedum Alpinum trifido folio C. B. Alpin, laciniatis Ajugæ foliis Park. Sedis affinis tri-fulca Alpina store albo J. B.

Summo cespite vagatur, magnumque spatium occupat, terra appressis coliculis tenuibus, fuscis, è Summo celpte vagatur, magnunque upatum occupar, terræ appretis conculu tenubus, fulcis, é quibus nafeuntur folia uncialia, in trifulcum tridentem latiufculum, Chamapityos minorem, definentia, fibbirfirat, alia in oblongum utriculum glumofum convoluta, lanugine pinnara granum Avenæ affabre reterunt, trifulcis illis foliis fubinde obvallata: Caules furgunt quidam teretes palmares, superius in pediculos aliquiot, [quibus foliolum indivisum pusillum appositum] diducti, quorum unuquique forem gestat Spergulæ parem, albidum, striatum; vasculo succedente parvo, semihibus pleno, quod circundat florum calix laciniis denticulatus.

In montibus Cambrobritannicis, ut Snowdon, inque Eboracenfibus ut Ingleborough copiolissime Locus.

oritur, invenimus & in Jura monte, & alibi in transmarinis.

22. Sedum tridactylites Alpinum majus album C. B. Tridactylites Alpina J. B.

C. B. Radicem habet tenuem; capillaceam; caudiculum femipalmarem, purpurascentem, nonnihil pilo-fum, in ramulos plures tenues & fragiles divifum: folia ad radicem tenuia & mollia, lata, (in ra-mulis minuta) in tres lacinias primum, deinde in alias divisa. Flores in ramulorum summis albi, o quinquefolii, totidem staminulis donati; quibus capitula subrotunda, longiuscula semen minutissimum continentia succedunt.

Ex Baldo monte habuit C. Bauhinus. EX Baido monte nature C. Bauminus.

2. Simile, fed foliis latioribus, & in ternas primum profundas lacinias divifis, hísque in minora S. Tridaß. Al-& tenuiora segmenta sectis, caulibus pedalibus, floribus pallide luteis, in humidis montum Pyrennæ- pm. pallide luteis orum natum habuit idem.

3. Aliud cauliculo rotundo, femipalmari, pilis levistimis aspersis; folisis parvis crassius sed is trid Alparidactylius tectorum modo divisis, torumque caulem alternatim basi sua cingentibus, qui in sum coule folioso mitate in ramulos dividitur, & singuli sociedam candidum sed minorem sustinent, capituláque ut in C.B. pracedente fuccedunt. Ex Taurero Aufriar monte habuit. Habeo inter plantas ficcas Sedi tri-dactylitis Alpini speciem majorem circa Monspelum collectam, caule dodrantali, summa parte in tactynin Annu pocton insporter cited Montpennia concerning some constantial milital parts in aliquot ramulos divifo, in quibus flores candidi, funcedentibus vafculis magnis. Hanc cam effe pu-tamus quam describit Joan. Bauhinus sub Tridactylitis Alpina titulo, his verbis,

tamus quam deteriore Joan. Bauniums no a macetyniro apprae titulo, ins ventos. Palmaris interdum 8c major multò est planta, folia pleraque humi fundens, interdum unciali longitudine ac etiam multò minora, per extremum triparita; alia verò mullam agnoscunt divisionem, ut qua in cauliculis sunt, in ramulos pauculos divaricatis. Flores parvi, vascula magna: rá-

dix ut Agerati purpurei propagatur.

23. Sedum tridactylites Alpinum minus C. B. Sedum Monspeliense & Pyrenæum laciniatum

Ad radicem parvam repentem & nigricantem, folia plura, exigua, viridia, fimul compacta, fu-pernè in crenas profundas, communiter ternas, rariùs plures, divila: ex quorum medio cauliculus unus vel alter, tenuis aliquando divifus, paucis & exiguis foliolis cinclus trium quatuorve unciarum exurgit, cui folculi terni, quaternive pallidi, quinquefolii, multis framinulis donati, finguli fingulis examign, cui noteau com, quaestanto paració, quanque esta indicata influentinguis pedicellis infident: his calices parvi femen minutum continentes fuccedunt.

Hoc in montium Lupi & Calcaris rupibus collegit C. Bauhinus: nos quoque candem plantam Locus.

habemus in monte Lupi collectam, qua aliorum Sedi minimi generum modo se propagat in plura capita, è foliolis plurimis coacervatis composita, eaque arctè stipata, ut denso cespite terram ope riant. Folia minutissima sunt, lata, summa & latiore parte in tres, nonnunquam & plures lacinias divisa. Huic titulum imposuimus Sedum tridactylites Alpinum minimum, birsutum.

Huic congener aut forte idem est

24. Sedum Alpinum III. Fr. Gregorii Rhegiensis Col. secunda varietas.

Cui radix fibrofa, tenuis, folia in summo binis incisuris divisa: Caules majores quam Chamasi-

Cui raaix noroia, tenuis, jous in illimino binis incluiris civila: Calues majores quam Chamazi-assimes: Vascula Sedi tridactylitis tectorum, fingula vel bina in eodem caule. Prima varietas ab hac differt; est autem radice multă, fibrosă, ex fusco rufescente: folisi non densis & in caput esformatis, sed divaricatis, ex pediculo tenui in latitudinem ampliatis, lingua es-figiem imitatis, majoribus duplo quam Chamazialmes, uti sunt & caules, in quorum summo unicus vel bini sunt flores. Ex sicca descripsit Columna.

A. 25. Sedum tridactylites tectorum C. B. Tridactylites tectorum flore albo J.B. Paronychia rutaceo folio Ger. foliis incifis Park. Aue whitlow grafs.

Radice tenui fimplici surculosa nutrimentum haurit. Caule plerunque unico assurgit tereti, tenui & infirmo, ramofo, rubente, altitudine palmari, aut paulo humiliore altioréve pro loco in quo nafcitur. Felia priora oblonga, fimplicia, alia verò fine pediculis cauli appolita, pinguia five fucci-lenta, pallida, hirfuta, tactu glutinola, in tria fegmenta ceu digitos divifa, & interdum in quina: verùm que in fummis caulibus funt, irerum fimplicia & indivifa funt, alternatim pofita. In fummis caulibus & ramulis longis pediculis infiftunt floculi parvi, albi, pentapetali petalis fubrotundis, minimè fiffis, è calicibus oblongis hirfutis quinquepartitis. Vasculum seminale in summo bicorne, infra calicem floris in ventrem rotundum turgescens Oxyacanthæ fructum refert. Tota planta ad tactum viscosa est.

Locus.

Locus:

21. Sedum

Tempus.

Vires.

Lib. XIX.

De Herbis pentapetalis.

1045

In muris & tectis locis ruderatis & ficcioribus copiosè provenire folet. Floret mense Maio, & Locus & brevi femen perficit, inde radicitus exarescit.

Herba infula in cervifià tenui feu leptomera, & per aliquot dies pota, absque ulla evacuatione sensibili scrophulis medetur, humorem absumendo, dolores mitigando, tumores discutiendo, & ulceroso exiccando. D. Boyle, de utilitate Philosoph. Nat. ad Medic. p. 203.

6. 2. Plantulæ quædam Sedi nomine à Columna descriptæ & depictæ, quas tamen ad aliud genus pertinere censet.

* 1. Sedum Alpinum F. Gregorii Rhegiensis, 1. Col. Alp. exiguis foliis C. B.

Col. Radicem habet tenuem admodum, æqualem, ex fusco rubentem, quinque uncias longam, ex cujus cespite, qui priùs novellæ plantæ caput fuit, ramos duos vel tres edit, tenues, cannabini fili craffitie, ex fulvo rubentes, raris exiguis foliolis, angustis alternatim interceptos, & in summo in densum foliolorum capitulum, quod dimidiam unciam diametro aquat, definentes: quibus vetustis alios ex illis producit ramos, eodem ordine regerminantes, ut plantulam censeamus esse multorum annorum; ex ramis verò in terram procumbentibus iterum radicem fundit fimilem, sed hirsutam. quod non in prima observatur radice. Florem non habebat, sed inter ramulos superiores binos petiolos observavimus fructum habere, ex calyce prodeuntem quinque-foliato, oblongum, cartilagineum, nec abfimilem nimis fructui Lychnidum aut Armeriarum, fed femine longe ab omnibus differens, quod binum intus, oblongum, ovali figura continet, colore ex fusco rubescens, cavum intus, sed antequam dividatur veluti parvum & nigrum Tritici granum. Sapor in sicca parum acris apparuit. Foliola non admodum carnosa aut vermiculata visa sunt. Sui generis planta esse videtur.

* 2. Sedum Alpinum alterum ejustem. Sed. Alp. angustissimo folio, carneo flore C.B.

Priore majus est, ejusdem effigiei, nisi quod nova germina foliorum supra vetustiora emicant immediate longósque cauliculos tenues, atq. paleares, sesquiunciam longos duos vel tres in singulis folicorum cespiribus exferis, in quorum cacumine florem, [interdum duos] ex calyce virenti, apicibus quinque diviso promit foliorum quinque in summo fissorum cordis figura. Radis: tenuior & brevior ex cespire cinereo, fulca, & etiam ex procumbente ramulo exit. Folia eodem modo quo superioris denfa, in caput conglobata funt, fupra cauliculos elata.

Ex ficea descripfit Columna.

5. 3. Seda aliquot è C. Baubini Prodromo, quorum descriptiones nimis breves & generales, nec iconibus illustratæ.

* 1. Sedum (axatile bir futum purpureum C. B. Park.

Plantula est triuncialis, radicula capillacea; cauliculo tenui, leviter piloso, cujus summitas in breves ramulos dividitur, qui finguli florem purpureum sustinent: Foliola ad radicem plura, hirsuta & Lente minora.

Ex Pyrenæis allatum eft.

* 2. Sedum (axatile atrorubentibus floribus C. B. Park.

Hoc tres, quatuórve uncias non excedit, radiculam habens exilem, longiusculam; unum alterúmve cauliculum biuncialem, foliolis paucis, exiguis, longiusculis alternatim vestitum, flosculos atro-rubentes. velut in umbella dispositos sustinentem.

* 2. Sedum saxatile variegato flore C. B. Park.

Radice est capillacea; cauliculis plurimis, tenuibus, biuncialibus, per terram repentibus, & fi-bellis capillaribus terra adharentibus: foliolis multis, pallide virentibus, subrotundis, Lente minori-bus vestuti. E ramulorum summis pedicelli plures, capillacei, oblongi exurgunt; singuli storem quadrifolium, varium, album, purpureum & atrorubentem fultinent, eleganti spectaculo, cum plantula hac cespitis muscique instar saxa exornet.

Inter Valesiam & Augustam vallem in monte Sletsburgh dicto copiosè provenit. Ob florem tetrapetalum aliò quàm ad Seda referenda videtur hæc planta.

* 4. Sedum Alpinum foliolis crenatis asperis C.B.

Radico est capillacea repente : Cauliculis tenuissimis, semipalmaribus, etiam brevioribus, rariùs palmaribus, in summo in ramulos aliquot sectis : Folia haber longuscula, angusta, acuminata, crenis utrinque exassperata, & parte aversa candicantia. Flores quadrifolii, purpurascentes & staminibus donati cauliculis sustentantur; quibus capitulum subrotundum, membranaceum, apice donatum, minutulum femen continens fuccedit.

Julio mense floret in ascensu montis S. Bernardi majoris & Gothardo.

Hoc etiam, cum florem tetrapetalum habeat, ad aliud genus pertinere videtur.

5. Sedum arvense flore rubente C.B.

Radice est lignola, fibris capillata: cauliculis aliquot palmaribus, rotundis, rugolo rufescente cortice tectis, qui in ternos, quandoq, plures, ramulos (quorum aliqui recurvantur) dividuntur. Hos roctors, quanto and pattern pattern and the collection of the collection of the collection angular function and fine ordine ambiunt. Ramulis fuperioribus flores plures, vulgaris Sodi floribus funiles, fed rubentes infident, feménque vulgari fimile fuccedit.

Non longe Bafilea in agris Hunengenfibus Autumno jam exiccatum reperitur.

6. Sedum Alvinum floribus luteis maculosis C. B. Sedi minoris genus flosculis luteis vel croceis macu-

Confule Gefnerum.

CAP. III.

De Sedo foliis latioribus minus succulentis serratis aut crenatis &

4. I. De Cotyledone dicta.

Orvledon à figura folii acetabulum referente ¿ξυβαφου Dioscoridi Anglicè a Satuter, est enim พอฟลด acetabulum finus in quo caput femoris vertitur, & in genere quodvis cavum. Falluntur ergo (inquit Io. Bodæus) Botanici maximi nominis, quod nomen hoc accepisse putant, quòd planta hæc folia habeat circumacta in orbem, concavitatem humani umbilici forma leni descensu referentia, nec talem formam Cotyledoni tribuit Dioscorides à quo describitur primum

Coryledon ergo proprie accipitur de primo genere seu Umbilico Veneris vulgari. His autem plantis de quibus nunc agimus Umbilici Veneris nomen meliùs convenit quam Coryledonis: nam corum multæ foliis in globulos compactis umbilicum seu oculum referunt, ad instar Sedi majoris,

cuius folia киклов ордалиный тегуейрин.

I. Sedum serratum alterum foliis longis angustis. An Sed. Pyrenæum serratum longifolium Hort, Blass? An Sanicula montana longifolia serrata C. B? An Sed. serratum majus foliis trium quatuorve unciarum J. B?

Longitudine & angustia foliorum, fortè etiam & aliis accidentibus à Sedo serrato vulgari

Invenimus in Alpium præruptis non longè à *Pontieba*, postea in horto Regio Parisiensi cultum Locus. vidimus, utrobique Autumnali aut Hyberno tempore, unde nec flos, nec vasculum seminale nobis

Eandem plantam esse suspicamur que in Cat. Horti Reg. Paris. & Horti Leydensis, inq. Predud. Bot, Morifoni Sanicula Alpina crenata umbilico pallido dicitur, cujus infra è Morifoni Pral. Bot. de-

scriptionem dabimus.

2. Sedum ferratum J. B. Cotyledon media foliis oblongis ferratis C. B. Cotyledon alters Matthioli Park. parad. Cot. alt. versficoloribus floribus ejusdem in Theat.

Tenuis, nigra est radix, subinde productis fibris latiùs se propagans. Folia plurimum per terram sparsa, rariùs humo se tollunt, Sedi, pinguia, oblonga, extremo rotundo, atque etiam quadam in acutum desinentia, unciam unam aut duos longa, colore glauca, argutissimis in ambitu denticulis rigidulis, reliquóque folio candidioribus crenata, fapore firenue adfiringente: è quorum me-dio exurgit caulis, palmum unum aut alterum altus, foliofus, in alas aliquot divifus. Flores albi, petalis quinque non mucronatis sed subrotundis, circa umbilicum punctulis rubentibus notatis conftant, umbilico viridi J. B. [potiùs flavo] apices croceos habente.

In montibus Tyrolenfibus & Helveticis, inque Saleva & Jura Genevæ vicinis observavimus.

3. Cotyledon altera minor Park. quoad icon. Cotyled. altera 4. sive Matthioli Clus. Cotyled. media foliis subrotundis C. B.

Huie numerofa & conferta funt folia, oblongis ligulis fimilia, craffiuscula, mucronata, nonnihil per ambitum crenata, candicantia, acido & subastringente gustu: è quorum centro seu medio soliorum exortu caudis interdum cubitalis, plerung, tamen pedalis duntaxat assurgit, superiore parte hirtus, brevioribus folisi inordinate nascentibus septus, summo fastigio ex singulis foliorum alis pedicellos emittens, quibus insident bini aut terni stores, albi, pentapetali, interne veluti sanguineis guttis asperii, umbilico pallido & splendente, decem staminulis cincto. Semen continetur in capitulis, exile, nigrum. Radio subest fusca, tenuis, fibrosa, cui secundum matrem multæ aliæ in orbem adnascuntur plantæ; ut integrum cespitem aliquando tegant vulgaris Sedi majoris instar.

Locus.

Locus.

Uunu

Nascitur

5. Sedum

De Herbis pentapetalis. Lib. XIX.

1047

Locus.

Nascitur non modò in Sneberg, sed & in reliquis Austriæ & Stiræ Alpibus, saxis & scopulis inharens, in quibus storet Junio & Julio.

Dubitat J. Bauhinus an hac non eadem fit Sedo ferrato: verum fi icon proba fit, non erit illi eadem, cum floris petala acuta pingantur; que illi obtusa & subrotunda sunt : descriptio etiam hujus non usquequaq, illi respondet. An Sedum serratum majus J. B?

* 4. Cotyledon altera V. Clus. Sedi species sive Cotyledon altera Etscheriana, lanugine alba, hirsutus foliis I.B. Cotyledon media subbirsuta floribus punctatis C.B.

Pracedenti affinis est, sed mollius, angustioribus & longioribus folius, non dentatis, sed alba duntaxat lanugine hirsutis, minus etiam incanis, breviore crassioreque pediculo, & multis soliis septo, quæ plerung, tam supernè quàm infernè nonnihil hirsuta sunt; paucioribus floribus hinc inde secundùm caulem ad fingulas alas sparsis.

Observavit Clusius hoc genus in Etscherianis jugis mense Junio suis floribus onustum.

Miror C. Bauhinum Sedum foliis minoribus albicantibus ferratis hujus fynonymum facere, cùm Clufius expresse scribat hujus folia minime dentata esse.

* 5. Cotyledon minor foliis subrotundis serratis C. B. C. Baubini J. B. Cot, alter minor folio subrotundo Park.

Radio lubelt renuis, fibrofa, fusca; circa quam folia multa, semiungue minora, non ut in præcedentibus oblongis ligulis fimilia, sed subrotunda, margine crenato, crassfucula, candicantia & nomihil adftringentia : è quorum medio caulis (emipalmaris, quandoque palmaris, fiibalper, minimis & paucis foliis cinctus affurgit : in cujus fummo pedicelli flores multò quàm in prima specce minores, pentapetalos cum apicibus in medio sustinentes, qui albi, aliquando punctis rubentibus aspersi, nonnunquam extrinsecus lineis ternis foliola sloris percurrentibus, ità ut flores pallide purpurascentes appareant : hos capitula exigua nigrum semen continentia sequuntur.

In Helvetiorum Alpibus ipfis saxis ac scopulis adhæret. Junio & Julio floret.

Locus & Tempus.

Locus.

6. Cotyledon sive Sedum serratum latifolium montanum guttato slore Park.

Radis: hujus filamentis pluribus nigricantibus composita, eodem modo se diffundit quo sui generis reliqua, multa capita seu germina protrudens è plurimis folis non in occilos conglobatis, ut in Senpervivo majori & Sedo ferrato, sed in superficiem ferè planam Rosa amulam expansis, congesta. Sunt autem folia cum adoleverunt majora, latiora & tenuiora quam cujulvis pracedentium, pedi-culis uncialibus, latiufculis donata glabra, obfcure viridia, inferius tamen per maturitatem rubentia, przecipue (ecundum venulas feu nervos, que ibi innumeræ ferè apparent, ex rotundo oblonga, un-ciam viz. aut fescunciam longa, vix unciam lata, longitudine ferè ad latitudinem sesquialtera, circa margines crenata crenis rarioribus, ut denticuli crenas interjacentes latiores & obtufiores fint, mucronibus obtufis. E foliorum medio, Maio exeunte, emergunt cauliculi tenues, rubentes, fo-

liolis minoribus ad medium ferè cincti, ubi in ramulos dividi incipiunt, in quorum fastigiis, flosculi existunt numerosi, quinq petalis, exiguis aliquantulum acuminatis, interna parte dilutius rubentibus, plurimis punctulis fanguines eleganter guttatis compositi, staminulis carneis capitulum subviride obvallantibus, quod delaplo flore extumescens sit vasculum seminale, in summo bicorne, semen continens pufillum nigricans.

Duæ hujus species seu varietates habentur, altera flore majore, altera minore.

In hortis noîtris frequentissima est: ubi tamen sponte oritur nobis nondum constat, est autem proculdubio montium incola.

7. Cotyledon minor foliis rotundioribus, guttato flore. An Cotyledon altera olim Matthiolo I. B.

Planta quam hoc nomine intellectum volumus in hortulo nostro Cantabrigia aliquot annos enutrita est. Folia ei plana, ex oblongo & latiusculo pediculo ferè rotunda, imò (ni malè memini) latiora interdum quam longa, circumcirca crenata, denticulis crenas interjacentibus magnis, quam in præcedente acutioribus, glabra & ferè splendentia, minora & pallidiùs virentia quam præcedentis folia, nec adeò conferta.

Cotyledonem alteram olim Matthiolo, quam huic eandem esse existimamus, J. Bauhinus sic de-

Quicquid habet foliorum id omne per terram spargit : Sunt ea vero numerosa, pediculis uncialibus latiufculis, unde veluti ex cervice incipiunt dilatari, ut tandem circumfcriptione fint rotunda, pulchre crenata, femuncialis magnitudinis, craffiufcula, & ne vel ficcata quidem corrugari folita. Caulis unicus, tenuis, septem vel octo digitorum altitudine, nudus plurimum, rarius una supra radicem uncià foliis donatus, superius in aliquot tenues ramusculos divisus, quorum extremis hærent flosculi parvi, pallide rubentes, saturatioribus punctis sanguineis creberrimis aspersi.

Reperitur in montibus circa Comum & Gothardum, itémque in Stiriæ Alpibus. J. B.

A. 8. Coyledon aquatica hirsuta. An Saniculæ Alpinæ aliquatenus affinis J. B? An Saniculæ montanæ alterius species 2. Clus? Bairp Kibnep wort.

Radicem oblique sub terram agit, ubi locum invenit, satis crassam pro plantæ modo, sibras longas, albas, crebras emittentem. Folia in orbem spargit brevia, viridia, pilosa velut Auriculæ muris, pilis rarioribus, quatuor vel fex denticulis majoribus ferrata, in acutum definentia, unciam aut felcunciam fescunciam longa, semunciam versus mucronem lata. E foliorum medio cauliculi exurgunt palnares & altiores, teretes, pilofi, foliis nudi ad locum usque ubi in ramulos spargi incipiunt: gestant mares ce autores, control aliquot, quinque peralis albis, acutis, duabus maculis flavis propè unques autem in management in medio decem, purpurantibus apiculis capitata continentes. Valculum feminale craffum, bicorne, ut in reliquis hujus generis, semen parvum, rotundum, ruffum.

mmaic crandin, december of the control of the contr Loca numera modo. Ad latera montium Snowdon, Carnedb-Llewellyn, Caderidris, &c. fecus ri-

vulos defluentes: necnon in montibus Hardknot & Wrenose in Westmorlandia.

9: Sanicula Alpina aliquatenus affinem J. Baubinus sic describit.

Ex radiculis sparsis capillaribus, dodrantalibus surgit cauliculis, sine nodis, cavis subhirsutis, superiùs in ramulos abeuntibus; quorum extremis hærent flores Saniculæ Alpinæ guttatæ, quinque candidulis constantes folias, apicibus cum bisido umbilico turbinato medium obtinentibus, circumiectis toti flori foliolis viridantibus. Folia per terram sparguntur subhirsuta, unciam aut sescunciam longa, fenfin dilatata, femuncialia, ferrata superiore potifitimum parte, craffiuscula, gustu adstringente. Reperit J. Bauhinus in rivulo fontis pulcherrimo, qui est in cacumine Vogeti montis, dicti Balon, Locus &

Descriptio satis bene convenit Cotyledoni nostræ aquaticæ hirsuræ, ut & locus, nonnulla tamen omisfa sint: icon non respondet; folia enim non satis conferta & in orbiculos composita, neque pilosa pinguntur.

10. Saniculæ montanæ alterius speciem secundam Chusius his verbis describit.

Sanicula guttată minus est, angustiore folio & per extremum serrato, hirsuto etiam, & adstringentis gustus, coloris ex harbaceo pallescentis. E medio foliorum prodeunt cauliculi triunciales, nudi, qui circa fummum fastigium in plures ramulos finduntur, candidis sofculis, Sanicula guttatæ fimilibus, onuftos, verum nullis fanguineis guttis, ut illi, aspersos. Bifida succedunt ut in illa capitula exiguum nigricans semen continentia.

Floret etiam Junio, in hortis Maio; In Snealben, &c.

Sanicula montana minor C. B. prod. in omnibus ferè cum Sanicula mont. alterius specie 2. Clus. Tempus. convenit, exceptis flosculis punctatis: non dicit tamen cujus coloris puncta fint, si sanguinea, Clufiana Sanicula effe nequit; fin flava, ut in nostra Cotyledone aquat. hirfuta, non obstant quin Clusana Sanicula effe seadem esse possiti.

Nos ergo pro eadem ípecie habebimus Cotyledonem nostram aquaticam hirsutam, Saniculæ Alpinæ aliquatenus affinem f. B. Sanicula monte alterius speciem secundam Clus. & Saniculam monte muorem C. B. prod. donec quis certiora docuerit.

11. Sanicula Alpina crenata umbilico pallido Hort. Reg. Paris. & Hort. Lugd. Bat. Moris.

Morif.

species est Saniculæ montanæ guttatæ, cujus solia sunt oblonga, tenuia, serrata, è quorum medio solis crenatis (Rosa instar) septo exit cauliculus dodrantalis, ruber, sustinens plurimos slores albos, punctatos, umbilico pallido, quorum fingulis fuccedunt filiqua bifurcata.

12. Sanicula montana rosea flore guttato Hort. Reg. Par.

6. 2. De Sedo foliis subrotundis dentatis Sanicula dicto.

1. Sanicula montana rotundifolia major C. B. San. Alpina guttata J. B. Sanicula guttata Ger. Park. Spotted Sanicle.

Multa habet folia circinatæ ferè rotunditatis, Saxifragæ aureæ foliorum æmula, longis pediculis inhærentia, altis per ambitum incifuris ferrata, fic ut minima folia tanquam digitata videantur, pinguia, hirluta, supernè viridia, infernè aliquantulum exalbida, & valdè hirsuta, astringentis guitus: Caules deinde promit pedales, aut interdum ampliores, virides, hirítuos & nonnihi tortuolos, & in his folia fuperioribus respondentia. Summi caules in plures alas dividuntur, & singulis ramis instdent terni aut quaterni flores, Oxyacanthæ odorem referentes, quinque foliolis albis, l'anguineis punctis inferiore parte notatis constantes. Bifida vascula cum decem staminibus medium florem occupant, quæ matura exile & minutum admodum nigrumque semen continent. Radix quodammodo iquamata supernè, & crassiuscula, multis candicantibus fibris prædita est, & à lateribus propagines

In Alpibus Helveticis, inque montibus Jura & Saleva propè Genevam: Crescit etiam, autore Locus & Clusio, in omnibus Austria & Stiria Alpibus, umbroso loco, &c. Floret Junio, in hortis etiam Tempus. maturiús.

2. Sanicula montana rotundifolia minor Hispanica.

Minor est præcedente, folis multis è radice exeuntibus, circinatæ rotunditatis, aut nonnunquam latioribus paullò quàm fint longa, circum oras crenata, rarioribus crenis, Saxifragæ albæ in modum, laciniis aut segmentis crenas interjacentibus latis & subrotundis, minimè acuminatis, ut in Saxifraga modo dicta, raris & brevibus pilis fupernè hirfuta, colore obfcurè viridi, pediculis tenui-Uuuu 2

Locus.

Lib. XIX.

bus longis. Cauliculi & flores Sedi serrati montani latifolii guttato flore Park. quantum quidem

Cantabrigiæ per multos annos hanc plantam alui quæ umbrofis delectatur, hortis facile affuescit & se propagat, nec hyemes nostras reformidat, quamvis ex nomine Hispanicæ originis sit.

Sanicula rotundifolia crenata pilofa Hort. Lugd. Bat.

Quam pro non descripta habent præcedenti fortè eadem est; nec enim illa à quoquam (quod fciam) hactenus est descripta, & nomen convenit.

4. 2. De Sedo foliis subrotundis crenatis Saxifraga alba dicto.

I Saxifraga alba Ger. alba vulgaris Park. rotundifolia alba C. B. alba radice granulofa I B. White Sarifrage.

Radix illi plurimis bulbulis, Coriandri feminis magnitudine, purpurantibus, amaris, tenuibus fibris. inter se commissis constat, quanquam & aliis praterea fibris longioribus crassioribusque sit donata: Caulem profert fingularem nonnunquam, aliàs ternos, quinos & plures, teretes, hirfutos, purpureos, ramulis brachiatos: quibus infident flores albi aliquot, quorum non idem omnium tempus florendi, quinque petalis subrotundis, non bifidis ut in Alsine, staminibus luteolis & stylo vicidi constantes, odore nullo evidente. Flores includuntur foliolis quinque viridantibus cum ora purpurea, hirsutis, & tactu nonnihil viscosis, cujus lentoris particeps est cum folis caulis. Folia ex pediculis palmaribus aut brevioribus, hirsutis, ferè rotunda, cristata, ad Hedera terrestris folia quodammodo accedentia pinguia: eorum verò qua in caule funt, videas aliqua nullam diffectionem experta, integra, lanceolata, mucrone spadiceo: alia fimbriata quidem, sed non ità propè orbem complentia. Vasculum feminale bicorne est, velut Sedi cujusdam.

Floret circa finem Aprilis & initio Maii in aggeribus sepium, pascuis & pratis siccioribus. Hujus herbæ in cineres redactæ sal fixus spiritum præbet nitrosum qui multum calculo conducit.

Tempus &

Vires.

Locus &

Tempus.

* 2. Saxifraga angustifolia Autumnalis slore luteo guttato Brevnii.

Brevn.

Rariorem hanc elegantémque Saxifragam humida & muscosa fundunt prata quædam Borussiæ & Cassibia, præsertim secundum arcem Klein Krakaw, ubi ab Augusto in serum usque Autumnum floret, in hortis autem udo nec aprico nimis loco reposita aliquanto maturiùs, à Iulio nempe ad medium Septembrem.

Ex radiculis capillaceis, subcandido colore & sapore adstringenti, propagines multa rubentes, pilis ferrugineis lanuginosa, integros sapissime cespites serpendo occupantes, emittuntur: circa quas folia angusta, carnosa, subtilissimis decurrentibus nervulis, sunt atro virentia & rigidiuscula, per marginem subinde pilosa, cum Polygalæ & Nardi Celticæ foliis mediocriter conspirantia, quorum margineti insinite pinola, cuit roygate or retuit centre roma instance compranta, you uni nonnulla Autumno ficcefeere incipenta pro viridi fuo triftem feu flavum induunt colorem, inftar Nardi Celticæ. Inter propagines Cauliculi dodrantales, utplurimum funma tellure spars, tennes, rotundi & virescentes, inferiore parte subrubicundi, superiore molli, ferruginea seu pallidiore lanugine leniter hirsuti, procrescunt; qui soliis parumper minoribus temere & consuso ordine, circa radicem densè, in superna autem cauliculi parte subinde rarenter & parcè vestiuntur. Cauliculorum fastigia in ramulos duos, tres, quatuor, plurésve abeuntia, flosculos admodum elegantes Saxifragæ rangia in famino duos, tres quaturi, paretre accumas, parimo autonomi organico sami agar alba, fed luteo colore tinctos gerunt, quinis foliolis nervolis, in ungue appendiculas binas Gen-tianæ duodecimæ feu punctatæ Cluf. in modum habentibus confrantes; in quibus non fine ingenti voluptate eft cernere, quam nitide & curiosè dædala natura punctulis innumeris faturè croccis denfiffime illos consperserit, & quidem à medio usque ad umbilicum : unde siliqua subvirescens bifurcata, loculamentis binis Saxifragiarum more distincta, inter stamina decem, crocis capitulata, prominet: qua deciduo flore magis magisque intumescit, justamque maturitatem consecuta, per con-nicula finditur, ac semine exiguo, subrutilo & micante sese exonerat. Flos aquè ac folia, inprimis

verò cauliculi, amariusculo & aditringente sunt gustu.
Variat; quædam enim slorum petala magis sunt obtusa; quædam magis acuminata: præterea foliis majoribus & minoribus, dilutioribus & obscuriùs virentibus invenitur.

In multis cum Hirculo Frisico Clus. convenit, à quo tamen differt; si modò Hirculi slores senis petalis constantes duplici tantum punctulorum serie interstincti; ac folia circa radicem ac in caule tam lata, & unico faltem nervo plurimas laterales venulas fundente, prædita fint, ficut in Clusia cur. post. planta delineatur.

Saxifraga alba petræa Ponæ Park. Ger. emac.

Hanc C. Bauhinus in pinace ad Sedum tridactylites Alpinum majus album refert, quod superius positimus, unde Parkinsoni reprehensionem incurrit. Verum sive ad Sedum tridactylites, sive ad Saxifragam albam referas perinde eft, siquidem & Saxifraga alba dicta Sedi propriè dicti spe-

Saxifraga alba Alpina Park. Lugd.

Saxifragam Alpinam Lugd. C. Bauhinus Saxifragæ Alpinæ eandem effe fuspicatur.

3. Saxifragia

2. Saxifragia alba altera bulbifera Park. Sax. bulbosa altera bulbifera montana Col. Saxifraga ad folia bulbos gerens C.B.

Huius radici adnascuntur non acini ut præcedentis, sed veluti squamosi bulbuli, Lilii modo se propaganti, duplo fuperioris grumis feu granulis majores, foris rubefcentes, intrinfecus albidi, fapore primum aditringente, postea amaro & ingrato, paucis in imo sibrillis terram amplexantibus. pore primum autringente, portea annato ex ingrato, paucis in imo norius terram ampiexantious.
Folia huic minora, rotundiora, brevioribus purpurafeentibus petiolis, pilofa, per ambitum rotundis crenis divifa, tactu gummofa ficuti caulis, florum calyces, & tota planta. Caulem edit craffiorem, parim hirfutum, purpurafeentem, cui denfa alternatim folia, abfque petiolo, per ambitum criffata, velnt Euphragus folia acutis crenis divifa, in quorum finubus bulbuli oriuntur, quibus propagatur. veinti cupitagia de la compania del compania del compania de la compania del c rum petiolis atque juxta flores ipsos, qui in summo caulis veluti corymbi uno ortu è caulis summo rum perions arque juxta noies ipios, qui in iminio cauns venut cosynno uno orti e cainis iminio prodeuntes, ramofi, periolis infidentes, Aprili menfe arque Majo in quinque foliola candida dehif-cunt, calyces veluti cytinos hirfutos habentes, vel Hyofcyami, quinque etiam oris divifos, in quibus finctus bicornes, framinibus pluribus flaventibus circundati, qui perfecti per cornicula diffecantur,

copiola, arenæ instar minutissima semina extendentes, supervacua, Pratenfibus montium gaudet, & faxofis herbidis umbrofis Campoclari & Equicolis.

CAP. IV.

De Gramine Parnassi.

TUjus notæ sunt Pericarpium conoides, è tribus carinis compositum: Flos uniformis, speciosus, albus in uno caule unicus: Folia parva hederacea, Locus palustris.

Gramen Parnassi Lob. Ger. Parn. vulgare Park. Parn. slore albo simplici C. B. Parn. Dodon.eo, quibustam Hepaticus stor J. B. Ezass of Parnassus.

E radice fibrola modice crassa [ex albo rubente, cum vestigio levi caloris adstringente] folia prodeunt fatis frequentia, pediculis longis [rubescentibus] appensa, violaceis fimilia sed minora, glabra, pallidus virentia, mucrone acuto: [J. Bauhino Hederaceis non angulosis similia, multo glabra, pallidius virentia, mucrone acuto: U. naunino riceeraceis non anguions inimia, multo minora, craffiulcula, finuatis à pediculo nervis excurrentibus, non ignava adfrictione pradita.]

Caulte ex eadem radice exurgunt plures, spithamest, angulofi, rigidi, unico folio non longè à radice, eoque bafi sua caulem amplectente, cincti, quorum unicuique so unus insider, speciolus candidus, quinq, folis compositus concavis, subroundis, intus striatis. Medium occupat conicum capitellum purpuralcens, duum generum staminibus circundatum, quinque majoribus, longioribus, albis, cum apicibus concoloribus; totidem minoribus, apiculis luteis, in margine virentibus & coch-learis figuram referentibus. [Tandem conicum illud capitellum paulaum in Ciceris majulculi molem excrescit, quod in quatuor carinas dehiscens semen oftendit copiosum, minutum,

ruffum.]

Vix temere alibi quam in paluftribus putridis occurrit. Augusto demum mense floret, & vix se Locus & Tempus.

Tempus. men ante hyemem perficit.

Habetur etiam duplicato seu pleno slore.

CAP. V.

De Viola.

Tola per diminutionem à Græco 🎶 dicta est, spiritu leni in v literam converso, ut in aliis Notæ ejus genericæ funt flos pentapetalos difformis, calcari donatus, vasculum seminale ternis loculamentis diffunctum.

Duplex est, alia foliis rotundis, alia foliis oblongis, quæ & Jacea dicta.

6. 1. Viola Martia folio rotundo.

1. Viola Martia purpurea J. B. Ger. Martia purpurea, flore simplici odoro C. B. simplex Martia Park, parad. **Durple Diolet.**

E radicibus fibrolis, aliquando in plura capita divisis, clemata em tir multa, quæ fibris subinde demiffis radicantur, & plantam propagant. Folia è radicibus & farments exeunt multa, ex rotundo nonnihi oblonga, ferrata, longis pediculis appenía: inter qua peinli, è radice quoq enari alii, finguli florem suftinentes ex cœruleo purpuralcentem, odoris suavissimi, calcari donatum, è quinq toliolis compositum; quo evanescente ex aliis pediculis (quod notatu dignum & fingulare Locus.

Vires.

est in hac planta) ad radicem oriuntur subrotunda capitula, in tres carinas dehiscentia, semine plena

Vascula seminalia extrinsecus hexagona videntur intus in terna loculamenta dividuntur, quorum unumquodque binos seminum ordines continet.

In aggeribus sepium invenitur sed rariús.

A. 2. Viola Martia alba C. B. Martia store albo odorato J. B. store albo Ger. simplex Martia store albo Park. parad. White Diolet.

Non aliter quam floris colore à præcedente differt. Ad sepes & in aggeribus sossarum, & frequentus multò quàm pracedens inventur, à qua non videtur specie differre, sed forte ob ficcita-tem aut sterilitatem soli sfortum color, in album languescit. J. Bauhinus solia minora & magis hirfuta huic attribuit, flores etiam minores, qua quidem nobis non observata, si tamen vera sint. solo manifeste debentur, ut in aliis multis sylvestribus cernitur.

Tum hæc tum præcedens flore multiplici seu pleno inveniuntur in hortis cultæ. J. Bauhinus observavit, Violam Martiam intense purpuream, flore minore pleno: item aliam flore ex albo & caruleo mixto multiplicato, odoratissimo. Costaus com. in Mesuem Viola speciem Byzantii coli scribit Martia similem, sed flore infinitis foliolis constructo, & Rosam Damascenam aquante, non solum magni-

tudine sed & odore nostrates superante.

In Viola odorata, ut & in aliis compluribus plantis, multæ funt partes viribus diftinctæ. Radix enim, umbilicus & semen vim habent catharticam: radicum enim tres unciæ concisa, & in aquam ferventem, cum abigne removetur injectæ, aut vino per noctis spatium infusæ, vim purgatricem ipsis conferent. Semen pulveratum & liquortimmistum sesquidragmæ pondere idem præstat. Umbilicus multò est debilior, eamque vim communicat aquæ cui infunditur ex qua fit syrupus violarum quem ex infusionibus vocant : humores autem dejiciunt biliosos, serosos, nec admodum per-

Folia verò subfrigidam & aqueam substantiam habent superantem: itaque phlegmonas mitigant, æstuantem in ventriculo & oculis calorem sedant; in olere sumpta leniunt alvum. P. Re-

Flos recens refrigerat, humectat, emollit, laxat. Cordialis est è quatuor illorum famosorum numero & pectoralis. Usus pracip, in tervore februm compescendo, dolorea, capitis inde nato, in tuffi. asperitate gutturis & pleuritide. Syrupus creberrimi usus est ad sitim febrilem restinguendam & alvum leniter fubducendam.

Violarum semen est lithontripticum insigne, D. Butlero Cantabrigiensi medico celeberrimo olim

inter arcana. D. Needham.

Dioscorides & Plinius id quod in flore purpureum est cum aqua potum angina correptis & Comitialibus maxime pueris mederi affirmant. Quod autem aiunt Comitialibus mederi (inquit Paul Renealmus) experientia docuit non vacare impostura: Antiquorum scripta non fine mendis ad nos traducta malit afferere.

3. Viola Martia inodora fylvestris C.B. canina sylvestris Get, carulea Martia inodora sylvatica, in cacumine semen ferens J. B. Viola sylvestris Park. Wild, 02 Dogs. Diolet. 7.B.

Radice eft farmentofa, tenui, lignosa & longa, vario reptatu hinc indè penetrante, densa & longa fibrarum coma per intervalla prædita. Folia circinatæ ferè rotunditatis, nisi in mucronem tonga notatiun come per intervana pietum. 2000 en caranta tere formatatis ini in interconem acutiorem definerent, fujină parte leviter hirfuta, viridantia, pronă verê glabra, dilutivis virentia &t ferê luteola, interdum fibpurpurea, in ambitu ferrata, guffu vifcido, pediculis tenubus, quadrantalibus. Cauliculi pauci, quos ad alas involucra foliofa, acuta, in ambitu hirfuta complectuntur, flofaulos in ramulorum fiummitatibus proferunt. Violes Martiae odorate fimiles, ex quinque petalis constantes, quorum supremum longius protensum reliquis, calcar deformat, purpuram utring, tans contraines, quotum impremium iongus procenium ronques carea cucionnat, purpuram utrinq, fecante fa[cia alba, quá ipía albadine reliquorum quaturo foliorum faturata purpura inctorum ungues colorantur, nullá odoris graná; in medio framina lutea cum flylo virente. Caules fubinde cubitalem nancifcuntur longitudinem, inq. ramos diducti foliis veftiuntur; flores, ut mox diximus, gerentes; quos subsequuntur siliqua longa, in tres carinas dehiscentes, semine farcta copioso, ex rotunditate oblongo.

A Viola Martia purpurea differt pracipue foliis minoribus & magis mucronatis; floribus langui-

diore purpura tinctis & inodoris: vaículo denique seminali productiore triquetro. Ad sepes & in dumetis passim & abunde oritur; ubi floret cum priore aut paulo serius, sed ditteus

durat in multam æftatem.

A. 4. Viola palustris rotundifolia glabra D. Morris. & D. Plot.

Morif.

Hujus radix alba, geniculata, multis fibris ex fingulis geniculis exeuntibus, horizontaliter non deorsum tendentibus, prædita; ex cujus superiore parte protruduntur pediculi tenues, quorum singulis fingula innituntur folia rotunda, glabra, atq, exinde etiam exeunt alii pediculi tenues, sustinentes flores faturate violaceos, duplo aut triplo floribus Viola Martia minores: quibus flaccescentibus subveniunt capsular oblonga, tenues, tribus loculamentis distincta; in quorum singulis continentur plura semina, subsusca.

In humidis & paludofis locis, musco obductis invenitur: ut v.g. ad margines fluvii Chervill inter Oxonium & Water-Eyton.

Nos in palustribus & aquosis locis multories observavimus Violæ sylvestris speciem, quæ (quan- Alia specientum meminimus) folia habuit tenuiora quam sunt Violæ caninæ vulgaris, stores minores, rubentes, tum memininus / John Machael quam eandem putamus Parkinsono descriptæ sub titulo Violæ rubræ Briata Eboracensis.

A. 5. Viola Martia major, birsuta, inodora Moris. D. Plot. Viola Trachelii folio nonnullis.

D. Plot.

A Radice fibrofa folia emittit plurima, hirfuta, aversă przecipue parte, majora, longiora, magifq, acuminata quâm funt Violæ Martiæ vulgaris folia, pediculis fatis longis innitentia. Inter folia exeunt flora, ut in reliquis, pallide cœrulei, lineis feu radiis albis è medio exeuntibus firiati, inodori. eunt pares, ac in tenque, parellis emiffis Viola Martia vulg. rotundifolia modo, nec in ramos dividitur ad inftar Violæ caninæ.

In sylvis caduis prope Oxonium copiose provenit: ut in Shotover colle, Stow-wood. Col. Locus.

legii Magdaleneniis (vivis, &c. Item à D. Dale observata est in Essexia ad dextram vize Tilburia Claram Suffolcize oppidum ducentis, prope Tilburiam: item in via quadam umbrosa Ovinton & Belchamp-S. Paul disterminante. & a Noal-green in Parœcia Belchamp prædictæ ad Claram ducente ad dextram. In confiniis Cantabrigiensis comitatus versus Suffolciam, Via publica ab Ashley ad Silverton-steeple tendente, in ag-

6. Viola Martia lutea Ger. Park. J. B. Alpina rotundifolia lutea C. B.

Cini. Folia habet nigræ Violæ ferè fimilia, minora tamen, breviora, & è viridi colore pallescentia, ca-lido gustu: [ ]. Bauhino folia circinate ferè rotunditatis sunt, ad pediculum longum, tenuem falcata, parva, caterarum Violarum foliis delicatiora, tenuiora, quod & nobis compertum] angulofos cauliculos, in quibus bini aut terni flores, ex alarum finu prodeuntes, Viola minores, flavi, inodori, quinque foliis constantes, quorum infimum majusculum est, & quinque radiolis five nervis nigris interiore parte distinctum; reliqua verò exteriore parte. Semen in triangulis capitulis qua maturitate dehiscunt, exiguum, nigricans, aliis Violis simile, præsertim tricolori. Radin alba, craffiuscutare defineding cargaines el ateribus procreat, candidífique & longis fibris hirfuta est.

In fupremo vertice montis Jura: Thuiri dicto nobis inventa est. Clusio in omnibus Austria & Locus.

m apprenso ventes montes para a monte de la marcha de la monte de

comparuit.

7. Viola lutea Virginiana Park.

De hac nihil habet quam quod Viola lutea in Paradilo suo descripta simillima sit, & flores parvos similes habet. Ego autem in Paradiso illa non aliam Violam luteam descriptam invenio quam montanam luteam flore magno C. B. quæ est Jaceæ tricoloris species.

· 8. Viola Alpina purpurea exiguis foliis C. B. montana purpurea, solidiore folio J. B. montana

Exit hac in fummi Sneberg jugi vertice, perquam exiguis folis & quafi circinatæ rotunditatis, in ambitu leviter ferratis, craffiulculis, longiufenlo padiculo inharentibus: Caulicalus affurgit è medio foliorum duas uncias longus, unicum florem sustinens, purpureum, vulgari similem, sed longè majorem & inodorum, cui succedit triangula siliqua: Radix nonnihil serpit & aliquot fibris donara est. Floret sub finem Junii.

9. Viola Alpina folio in plures partes diffecto C. B. montana folio multifido J. B. montana la-ciniato folio Park. Viola 7. Ger.

Rarum hoc violæ genus J. Bauhino in monte Nombres Rhætorum prope balneum Wurms inventum fimplici ferè radice hærebat. Folia pediculis longiusculis nitebantur è radice statim ortis, in decem longiuscula & angusta segmenta [fingula Linariæ folium referentia, nervo secundum longitudinem decurrente] ad pediculum ulque diffecta, gultu glutinoso, reliquarum Violarum more. Florem, qui tum deciderat non observavit, superstitibus adhuc siliquis in tres carinas hiantibus, quas pediculi breviores quam foliorum fustinebant:

10. Viola Americana foliis Granadilla Hort Parif. Viola Nova Anglia Maracoci facie Londinenfibus.

Flore, semine & capsula seminali Viola nostrati Martia omnino conformis est: Floris item color violaceus. Folia solummodo habet lata, sinuosa, in ternos lobos hederaceos profunde satis divisa, Granadillæ seu floris passionis triphylli modo, unde ei nomen impositum. Hæc D. Morisonus: est tamen etiam differentia in flore, quantum memini: per aliquot enim annos Cantabrigia in hortulo meo plantam alui, Londino acceptam triginta circiter abhinc annis.

Locus.

Locus.

* Hift. Nat. Oxon.

\$. 2. Viola

§. 2. Viola Martia folio oblongo.

Viola surretta purpurea Park. Mar. arborescens purpurea C.B. Viola assurgent tricolor Ger. Jacea tricolor surretti: canlibus, quibussam arborea ditta J. B.

J. B. Surrectis est caulibus, cubitum altis aut etiam altioribus, angulosis. Folia priora vulgaris Viola tricoloris fimilia, fubrotunda, catera longa ad uncias quinque, alia longiora vel breviora, angulta, que cultu variane, & latiora reddita Violæ Martiæ folia æmulantur, ad quorum genicula foliola alia emicant, modò parva, modò majora, quædam etiam laciniata, & per ambitum ferrata, colore Jacez vulgaris: flores quoque dictz Jacez, quinque foliolis constantes, in ambitu dilute violaceis, longis inident pediculis, é foliorum finubus ortis, quorum folia duo lateralia, interna parte albis villis obita, & cum imo pulchellis fittis decorata. Quibus succedunt slique longa, in ternas carinas dehiscentes, semen continentes album, parvum. Radin tota fibrosa est, ac perennis. Tota planta

Frequens occurrit in Auftrie & Stiria nemoribus Claf. inter vepres in limitibus Montbelgarden-fibus, tinere verfus Matthai arcem florentem Maio observavir J. Bauhinus.

Viola tricolor erecta, an Jovis Flos Theophrasti 6. hist. 6. C. B. huic eadem videtur.

A. 2. Viola tricolor Got. tricolor major & vulgaris Park, tricolor bortensti repens C. B. Jacea tricolor seve Trinitatu flos J. B. Pansies of Heattsteale: vulgo Three faces unbet a hood.

Pulcherrimi flores eorumque varietas effecit, ut in hortos translata cultu digna judicaretur; quos quinque folis constantes delicias suas adversa facie spectatori offerre videas, modo totos purpureos, modò lutos ceruleo & purpureo variegatos, alterque etian vericolores, in pedculis longs con-cavis, ex folorum alis, que modò Hederæ terreftris inftar rotunda, modò oblonga, in ambitu ferrata, in caulibus reptantibus, ramofis, ex radice tenui & fibrofa exortis. Semen in pericarpiis turgidulis, fere triangulis minutum, fplendidum, copiofum.

In montofis Septentrionalibus Angliæ inter segetes, & in maceriis & sepium aggeribus frequens oritur. Vere una cum Viola nigra aut paulo post emicat, astate deinde tota & in multum Au-

tumnum floret.

1 O 5 2

I seut.

Locus 영

Tempus.

Locus.

3. Viola montana tricolor odoratissima C. B. Jaceæ tricoloris sive Floris Trinitatis genus store luteo & purpureo magno, repens non annuum J. B. Viola montana 3. sive tricolor Clus.

Plurimos ex una radice profert caules, pedales, angulolos, valdè ramolos: quos per intervalla ambiunt folia tricoloris Violae foliis fere fimili, longiora, craffiora; fucci plena, leviter & rarius dentata, apophyfibus ad latera oblongis & profunde laciniatis, amariufculi gulfús & nonnihil acris. Ex fummis alis longi oriuntur pediculi, triangulares, tenelli, finguli fuftinentes florem omnium quos in hoc genere viderim maximum, quinque foliis conftantem, quorum duo superiora extremis oris ex ceruleo purpuralecbant, circa umbilicum pallidi erant coloris; bina illa in latera expanía, illis minora, lutei coloris, maculis ex ceruleo purpuralcentibus resperia, trinsque purpureis radis ex umbilico emicantibus infignita: inferius folium reliquis latius erat, aurei fere coloris, feptenis radiis purpureis ab umbilico intercuriantibus, maculaque ex ceruleo purpuraícente infimo labro notatium; odor fuavifimus: craffiufcula capitula quæ in ternas partes dehificentia, femen oftendebant alis fimile, pufillum, rotundum, maturitate fuscum, tricoloris Violæ semini proximum. Radix fibrofa & durabilis, quæ facilè etiam ramulis pangi possit.

Sponte in Helveticis montibus nasci ferunt.

4. Viola montana lutea grandissora C. B. an Viola mont. lutea folisis non crenatis ejuschem? Viola montana tricolor 2. Clus. Viola flammea lutea maxima Park.

Hoc genus, autore Clusio, præcedenti per omnia simile est floris colore excepto: nam qui in superiore varius est color, in hoc omnino flavus est, purpurascentibus radiis ex umbilico emicantibus, qui magnam gratiam flori adferunt: aliquantulum etiam odoratior videtur. Audio & totum purpureum reperiri; quam varietatem seminio accidere puto.

Parkinfonus hanc speciem hyemes nostras melius tolerare scribit quam reliquas Violas tricolores: ramulis avulfis facilè propagari qui in humido folo depacti illico comprehendunt; semen rarò aut

nunquam ferre in horus fatum, quantum quidem ille observaverit.

5. Viola montana lutea grandiflora nostras: flammea lutea, seu 5. Ger.

Hæc species quæ in montosis pascuis Derbiensibus, Eboracensibus alissque Septentrionalibus Angliæ putrido & paluftri folo subinde occurrit, flore est amplissimo luteo, circa umbilicum lineis seu radiis nigricantibus ftriato, nec unquam spontanea, quod viderim, colorem variat. Planta ipsa parva est, & humilis, nec assurgit aut humo attollitur, forte ob sterilitatem soli, & loci natalis intemperiem nimis frigidam, fiquidem locis humidis montium altiorum delectatur; an verò in hortos tranllata faciem mutet, & in magnitudinem proficiat (quod verifimile est) aut floris colore variet me nondum experum fateor: unde autem eadem fit quam ex Clusio descriptam dedimus necne determinare nequeo, puto tamen specie differre, nullum enim in nostra odorem percepi. Gerardum autem hanc intelligere tum Descriptio tum locus convincunt. Perennem esse puto, neque id tamen compertum habeo.

* 6. Viola montana pumila Clus. mont. pumila angustifolia Park. mont. pum. angustif. slore ni-

Gulielmus Boelius in Hispania observavit Violam montanam quandam valdè pumilam, adeò ut binas uncias altitudine vix superaret. Satis crassa radice constabat; cujus foliis angustiora videre non memini. Nam quascunque alias videre mihi contigit orbiculara folia habebant; hujus verò ut Rorifmarini coronarii angusta erant, & unciam duntaxat longa. Flos inter folia exili pediculo insidens, niveus, odorus.

A. 7. Viola bicolor arvensis C. B. tricolor sylvestris Park. Jacea bicolor frugum & bortorum vitium J. B.

Folia huic ad radicem breviora & latiora, in caulibus longiora & angustiora, alternatim posita, pediculis donata, raris incifuris circa margines crenata. Caules palmares, striati, concavi, crebris gepearcums comara, ratis mentius cuta margines cientata. Comies paimares, tritat, concavi, reents ge-niculis intercepti. Ex alis foliorum egredunturu fiores fingulatum, longs pediculis, violaccis finiles, quinque petalis parvis conftruckt, calice quinquefolio. Succedit flori vogiculum feminale, grandius, in tres carinas per maturitatem debificens, femina plurima, ololonga, ovata, albicantia fundens. Ad pediculorum qui flores fultiment exortum preter folium medium daz appendices feu auticu-

læ laciniatæ folio primario non multò minores ad caulem hinc indè adnascuntur.

Flosculi huic multò minores sunt Violæ tricoloris hortensis sloribus, colore albido & luteo, minimè venusto aut vivido.

In arvis inter fegetes ubique occurrit.

Locus.

CAP. VI.

De Reseda, & Luteola.

Eseda à sedandis doloribus dicta est: nam collectiones & inflammationes omnes discutit, ut foribit Plinius lib. 28. cap. 22. Qui curant ea addunt hac verba, Reseda morbos, reseda, scifne, scisne quis hic pullos egerit, radices nec pedes nec caput habeant; Hac ter dicunt. totiésque despuunt.

Resedæ notæ sunt Flos hexapetalos, cujus partes difficulter admodum discerni & distingui possunt. Vasculum seminale in terna loculamenta divisum, quæ vix unquam perfecte clauduntur sed perpetuò hiant, & in nonnullis adeò diducta sunt ac si discreta seu disjuncta essent.

Lutea & Luteola dicta, quòd ea panni lanei & telæ lineæ, candidæ quidem, colore luteo, virente verò, que ante cœruleo tincte, inficiantur, Resede notas characteristicas habet, ideóque genuina ejus species habenda est.

1. Reseda alba J. B. candida Lugd. major alba recte inscribitur. Great white bastard Rochet. An Refeda folis Calcitrapa, flore albo Hort. Blæs?

Caule surgit cubitali aut altiore, firmo, rotundo, striato, recto, ab imo statim ramoso, foliss vestito crebris, nullo ordine positis, laciniis utrinque pluribus ad mediam ferè costam dissectis, Valeriana in modum, glabris, obscure virentibus. Flores in summitatibus caulis & ramorum in spicas longas digesti, albi, hexapetali sex calicis foliis inclusi, plurimis intus staminulis cum apicibus majusculis. Singula flosculorum petala in tres lacinias diffecta funt.

Invenit D. Magnol Maio mense prope pagum Balleruc juxta stagnum, quà itur ad thermas. Bo- Locus; tan. Mon[p.

Reseda maxima C. B. ed. 2. Ter. major Park.

Præcedenti eadem videtur.

A. 2. Reseda vulgaris C. B. minor seu vulgaris Park. Plinii Ger. lutea J. B. Base Rocket.

Tenuem quidem, sed longam sais habet radicem, albam, lignosam, notabili acrimonis praditam; unde caules exurgunt plures, striati, hirsuri, solidi, [J. Bauhino fistulosi q.] infirmi & vix se suritari prosente sur cubitales, ramosi, folisi vestiti alternatim postitis, Eruca marina fere divistra prosunda, inordinata, crispa seu undultata, angulta, obscanis viridia, sapore oleracco. Flores in summitatibus caulis & ramulorum in thyrsulos spicasve dispositi axiores, ochroleuci, seu foliosis compositi, quorum suprema duo maxima, lateralia minora, infima minima & vix conspicua, omnia figura fingularis, ac fi ex uno folio duo alia emergerent; medium floris occupant staminula numerola cum apichhe luteis. Flores delaphi onfeule relinquant trigona, † digiti unius longa, finumă parte hiantia, fiminibue repleta, parvis, nigris: capfularum anguli hirfuti funt; calyx floris hexaphyllus.

În arvis cretaceis frequens occurrit; Reperitur & in muris.

I ocus.

2. Phyteuma J.B. Resedæ affinis Phyteuma C.B. Res. aff. Phyteuma Monspeliensium dieta Park Valeriana 7. Ger.

F.B. Radix huic fingularis, nullis aut perpaucis fibris donata, fatis craffà, lignofa, alba. Caules emittir plures, pedales, in ramos multos fiflos, partim rectos, partim reclinatos: per quos folia oblonga, per extremum obtufa, fubinde fifla, mollia, quanquam intima nullam agnofcant divifionem, quatuor unciarum circiter longitudine. Flores per ramos crebri, albi, è meris staminibus compositi [in hoc Bauhinum deceptum puto] quibus radiata solia viridantia subjecta. Siliqua, turgidula, semunciam longa, striata, superiore parte perforata, semen claudunt copiosum, nigrum.

Circa Monspelium passim provenit; in Italia quoq, circa Romam & alibi.

4. Reseda alba minor C.B. Sesamoides parvum Salmanticum Clus. Muscipula Salmantica minor Park. Sesamoides Salmanticum parvum Ger.

Dodrantales tres aut quatuor ab una radice producit virgulas, teretes, circa quas folia Lini exigua, crassa, inordinata, & in summis plurimos flosculos spica aut racemi instar confertos, ex herbaceo purpurascentes initio, deinde tenuibus capillamentis ex albo pallescentibus ornatos, in quorum medio veluti quatuor grana viridia conspiciuntur, quæ excusso flore in vascula excrescunt, exili nigricante semine plena. Radin craffiuscula, candida, dura, vivax, subinde etiam ante hvemem repullulat.

In collibus Salmanticæ proximis lapidolo folo provenit. Maio floret & deinde semen prosert. Planta hæc, si rectè à Clusio describatur, quatuor vasculis semine repletis unicuique sfori succedentibus, ad multifiliquas pertinet & non ad hoc genus, quò Bauhinum fequuti cam retulimus.

5. Refeda Linariæ foliis C. B. Park. an Sefamoides Salmanticense parvum alterum Clus?

1054

Locus.

Locus.

Locus.

Locus.

Ex radice candida, longiuscula caulis cubitalis, rotundus, in ramos palmares divisus, foliis Linariz strictiffimis, oblongis, viridibus vestitus exurgit: rami singuli in florum oblongam veluti spicam abeunt, quam flosculi parvi, muscosi, tenuibus capillamentis ornati, ut in præcedente, pallidè flavescentes confituunt, quibus capitula vel vascula angulosa, bisida, exili semine pallido plena suc-

Hæc in solo arenoso convallium montium Pyrenæorum collecta fuit. Nobis siccam communicavit Monspelii D. Carolus Sueiker Dantiscanus.

6. Lutea maxima Cretica Honorii Belli J. B. Luteola herba folio Cannabino C. B. max. Cretica fecunda & sterilis Park.

Bellus apud F. B.

Radicem maximam profert, lignosam, in multas divisam, orasso & lento cortice vestitam. Stolo-Radicem maximam protett, ingnosani, in initias urnam, sano e consecutado de mes plures ab una radice nafcuntur, brachalit craffitudine, qui ad quinque, fex, aque e citam ad decem ufque cubita attolluntur, qui hyeme exficcantur. Folia fert magna, pinnata, ex multis foliis magnis constantia, longis, serratis ut Cannabis, alterno positu harentia, sine tamen ordine certo. Flores minimi ex viridi pallescunt. Trunci pars superior in magnam spicam fastigiatur, duos & amphits cubitos longam, ex vasculis quibusdam longis & angustis densisque constatam, similibus is que Resead vulgaris gerit, semine plenis ad rustum tendente. Procul intuentibus Cannabis esse videtur. Tota herba & radix ità amara eft, ut Aloen etiam & Colocynthidem ipfam meo judicio superet. Colore luteo inficit Autumno, ideóque Luteam vocavere.

Nascitur in rivulo inter montes, tertio ab urbe Cydonia lapide.

Luteola herba sterilis non aliter à descripta differt quam Cannabis aut Lupulus fertilis à

7. Luteola vulgaris Cretica Park. Luteola Cretica C.B. Struthium legitimum Dioscoridis, qua zuim in tota Græcia appellatur quâ fullones in tingendo serico utuntur Hon. Belli ep. 2. ad Clusium.

Hanc Bellus à Melchiere Guilandino epiftola ad Maximilianum II. Cafarem anno 1572, descriptam dicit. Camerarius vulgari eandem facit.

A. 8. Luteola Ger. vulgaris Park. Lut. berba Salicis folio C. B. Lutea Plinii quibusdam J. B. Willo Wood, Diet sweed.

Radice nititur fimplici, alba, lignosa, pauciffimis fibris donata, craffitie interdum pollicari, fapore Nafturtii acri. Caules bicubitales, teretes, striati, glabri, viridantes, arctiori tubulo pertusi; ramosi, foliis crebris longis, angustis, glabris, non crenatis, verum obiter interdum sinuatis aut crispis, nullo ordine positis vestiti. Folia antequam excaulescat humi in orbem spargit nitentia. [J. Bauhinus longitudinem palmarem, latitudinem femuncialem foliis attribuit, faporem fubacrem cum lentore.]
Thyrfi florum prælongi, teretes, magnam caulium & ramorum partem occupant. Floculi finguli brevibus ftipati pediculis, quatuor petalis laciniatis componuntur, cum pluribus intus apicibus pallide luteis; quibus succedunt vascula tripartita, hiulca, tribus loculamentis, quæ vix unquam exactè clauduntur, sed in medio dehiscunt, & semina parva nigra, rotunda continent, composita. Ad singulos florum pediculos ligula appofita eft.

In muris & locis ruderatis, non rarò etiam in arvis requietis : feritur etiam in agris ad ufum tin-

Oux de hujus plantæ viribus in medicina à Matthiolo traduntur pro incertis habemus. Nonnulli Vires & contulam vulneribus recentibus imponunt. Lanarum infectoribus (ut J. Bauhini verba ufurpem) Vin. contunum vunnemous recommendation refratur experientia : rudes enim & albas cum alumine adde & ferici, usús magni elle quotidiana testatur experientia : rudes enim & albas cum alumine decocta colore luteo tingit, corruleas autem viridi, idq, magis minúíve intenío, quo faturatior dilutiórve fuerit color cœruleus. Ita panni bicolores, uno eodémq tempore, uno eodémq decocto, ex eadem cortina extrahuntur.

Gratiola anguftifolia Ger. emac. augustifolia stve minor Park. Hyspopifolia C. B. Hyspopifolia aqua-ptea J. B.

Caules multi, dodrantales vel etiam longiores, striati, virides, foliis amicti alternatim positis, Hysfopi, aliguando brevioribus, brevis vita, nervo unico secundum longitudinem distinctis, sapore nullo manifelto: è quorum finu ab imo ferè ad fummum ulq, cacumen flor unus vel duo, longiusculi, cœ rulei, lex foliolis [lapiùs quinque, qui puto naturalis est numerus] striatis constantes, è calyculo viridi, cauli adnato: fuccedunt pro flosculorum numero siliqua longa, teretes, membranula viridante involuta, qua detracta, calyculum proprie constituens tunica susca susca semen continet copiosum, minutum. Radix brevis fibrofa.

In aquofis & ubi per hymem aquæ stagnårant non rarò invenitur tum in Anglia, tum in trans-Lecus.

marinis regionibus.

Hyssopifolia minor wel potius Thymifolia maritima J. B.

Simplice, lignofa, contortà radicula nititur, caulem tollens palmarem, aliàs dodrante altiorem. in ramos diductum, per quos crebra folia, Camphoratæ, sursum vergentia: ex quorum singulorum finu ab imo ad summum usq, cristatæ siliquæ perexiguæ, rubentes, Hyslopisoliæ majoris, semine refertæ minuto, ex albo flavescente. Flos ut alterius minor, qui vix facile discerni possit.

In vineis maritimis, & ad vinearum margines propè Grammontium in agro Monspeliensi colle. Locus.

git Cherlerus.

Nos in Sicilia infula prope Messanam duas invenimus Hyssopisoliæ species simul nascentes, alteramtriplo elatiorem, omnibúsque suis partibus majorem alterá, aliàs similem. Verùm minor species erat, quam solam in Anglia hactenus observavimus.

Ageratum purpureum Dalechampii J.B. purpureum Park. serratum Alpinum C.B.

Radice est brevi, capillata, subflava: foliis parvis, numerosis circa radicem sparsis, Agerato similibus, gustu subamaris, antrorsum subobtusis: cauliculis plurimis per saxi crepidines pendulis saxúmo, aularorum instar ornantibus & contegentibus; flore copioso, purpureo, pentapetalo, suavissimè olente: semine copioso, minuto, in oblongis vasculis.

In rupibus ad radices montis Salevæ, inq afcenfu montis Juræ prope Genevam, utrobique copiosè Locus.

Datur hujus varietas foliis & caulibus villosis, quod Ageratum purpureum villosum Morisono.

CAP. VII.

De Geranio.

Teranium à gruini capitis & rostri imagine quæ summo ejus plantæ capitulo inest, aptissima fimilitudine dicitur: nec aliam quærere necesse est notam Geranii characteristicam quam vasculum pentacoccum rostratum, quo ab omnibus cujuscunq, generis plantis distinguitur, fi addas florem pentapetalon.

6. I. Geranium foliis paulo productioribus, Althææ æmulis.

1. Geranium Althone folio C. B. Althondes majus Park, malacoides Ger. malvaceum J. B. Marth-mallotu-scaved Cranes-bill.

Folia huic malvaceis magnitudine, colore & mollitie proxima sunt, nonnihil oblonga, subhirsuta, in ambitu serrata, pediculis appensa duas trésve uncias longis, interdum ferè dodrantalibus. Caules ex eadem radice, folo lattiore & fimetis, multi, hirfuti, mediocriter craffi, dodrantem aut cubitum alti. E foliorum finu pediculus exit duas trélve uncias longus, multifidus, cui flores infident multi, cœrulei, pentapetali, quibus decidentibus roffra oriuntur unciam aut fefcunciam longa.

Circa Genuam in Italia, Monspelium & alibi in Gallia Narbonensi sponte & copiosè oritur. Hac planta (inquit J. Bauhinus) aliquando vix trientalis eft, foliis ovatis, crenatis & Betonicæ ferè imilibus; que forte eadem eft Geranio nostrati pusillo supino maritimo Alchæa aut Betonicæ folio

proximè describendo. In Sicilia quadam infula ad Promont. Pachynum nunc dierum Capo Passaro dictum, aliam hujus speciem minorem observavimus quod

2. Gera-

Locus.

2. Geranium procumbens Althae folio denominavimus, Cauliculis ex eadem radice pluribus, humi procumbentibus, rotundis, rara & brevi lanugine obsitis: Folis Altham, binis ex adverso [ubi in ramulos caulis dividitur] in margine crenatis, non autem laciniatis, ne illis quidem qua in fummis caulibus funt. Floribus purpureis parvis : Rostris brevibus.

Forte hac eadem est alteri illi speciei cujus meminit Parkinsonus, quamq, Geranium Althaodes minus vocat, quæ non alia ferè in re à primo in loco descripta differt quàm humilitate partiume,

omnium parvitate, & quòd folia albidiora fint.

In horto Leydensi invenio Geranium Althaa folio odoratum: item, Geranium Africum arborescens. foliis Althææ, flore purpureo.

A. 3. Geranium pusillum supinum maritimum Althae aut Betonica folio nostras. Small Sea-

Radix crassiuscula, simplex, rectà in terram descendit, paucis sed majusculis sibris donata, cortice subslavo, sapore nauseoso. Cum primò exit, folia crebra per ambitum spargit in terram reclinata, pediculis craffis, hirfutis nonnihil compreffis, duos digitos longis innixa, Betonica foliis fimilia fed peudruplo minora, profundius laciniata, pilis brevibus raris hirfuta. Caules seu ramuli crassi, succilenti, hirfuti, in terram resupini. Flosculi herbacei & vix conspicui [D. Monsono purpuro-rubentes] Roftra semunciam longa, duo vel tria in eodem surculo seu communi pediculo.

În arenofis & glareofis propè litus Angliæ Occidentale, v. g. in infulis Mona & Prestolma. in

Wallia circa oppidum Carnarvan, in Cornubia circa Pensans & alibi.

4. Geranium Creticum Ger. Park. latifolium longissima acu C. B. speciosum annuum longissimis rostris Creticum J. B. Canon Cranes bill.

7. B. Latè terram obumbrat ramulorum hirsutorum, nodosorum, longorum, teneriorum congerie, foliis præditorum longis, hirsutis, nonnihil rubentibus, sinuosis & serratis, sapore acido & adstringente. Flores cerulici ameni, pentapetali, cum fylo in medio purpureo, quos circumftant calica dehi-fcentis folia quina è ftriacis filis medià membranulà albà pellucidà commiffis composita. Acus plusquam palmari longitudine, ad basin craffiusculæ: Semina majora quam aliis Geraniis, acuta &

In Sicilia propè Messanam speciem hanc spontaneam invenimus; unde Cretæ insulæ non esse peculiarem novimus. Monspeliano agro, Clutio teste, provenit.

Q. 2. Geranium feltis pinnatis aut varie dissettis, Coriandri, Myrrhidis aut Cicutæ. Horum pleraque, duobus ultimis exceptis, flores habent in communi pediculo plures, velut in umbella dispositos.

5. Geranium Cicutæ folio, acu longissima C. B. Monspeliacum laciniatum Park. French ionabeaked Cranes bill.

Caulibus est bicubitalibus, hirsutis, asperis, angulosis, in varios ramos brachiatis, foliis Geranii moschati five Cicutæ modo divifis, floribus subpurpureis vel violaceis, quinquefoliis: cuilibet acus uncias quinque longa, hirsuta succedit, qua en utriculo hirsuto, quinquesolio, apicibus donato semen continente prodit, quod per maturitatem exilit, & cum utriculorum mucronibus sursum primum, dein deorsum alióque modo circumvolvitur.

Ad agrorum margines & in aggeribus circa Monspelium observavimus. A Geran. Apulo Coriandrifolio specie diversum putamus. Monspeliensibus, cum ibi essemus Geranium Creticum dicebatur

fed perperam. Huic forte idem fuerit

* 6. Geranium Salmanticense rostratum Clus. parvum foliis Ranunculi C. B. parvum Salmanticense

Perpufilium hoc genus (inquit Autor) Ranunculi ferè folia habebat, purpureum exiguum florem, & longissima crassissimaque (pro stirpis tenuitate) capitula rostrata, Geranii rostris pœnè

Salmanticæ agens in vicinis ultra Thormim annem collibus nudis ferè & petrofis, aut faltem tenui gramine tectis observavit Clusius.

Ex brevi hac & imperfecta descriptione nobis non constat an hac sit distincta species.

* 7. Geranium Apulum Coriandrifolium Col. Apulum odorum Park. Coriandri folio odorum C. B. Bughet Cranes bill of Apulia.

Aliquam cum Cretico putato fimilitudinem habet; prima nanq, folia cum illius quadrare videntur, at reliqua latiora multum, laciniata magis, Matricaria; vulg. divituris, mfi parum effent retufiora, ad Coriandri propè caulem folia accedentia, mollia, hirsutie vix apparente obducta, odorata ut Acus moschatæ dictæ ex eodem genere Geraniorum, longis petiolis subrubicundis fulta, circa radicem parvam, flavam, vel rufeicentem, brevem, è terra parum elata, auriculas five alas in imo petiolo circa radicis caput unde oriuntur habentia, rubra. Caulem profert Martio hirsutum, geniculis distinctum ut Creticum & congenera, in quibus bina folia, minora, brevioribus petiolis ex geni-

culo, & binis illis etiam barbulis cartilagineis rubentibus, ut in congenere, fed majoribus donata. calo, & binis illis ettam datomo tattuaguten fruentitons, in in congenere, tea majoribus donata. Ex quorum firin femipedalis canticulus hirfutus arque vifcofus exit, bafin infidentem habens quinque partitam, ex qua petioli quatuor aut quinq, prodeunt flores emittentes, colore violaceo-purpureo partitam, ex qua petioli quatuor aut quinq, prodeunt flores emittentes, colore violaceo-purpureo diluto, pentapetalos, ex hirfutis foliolis quints calycis vicem gerentibus, acutis in fummo fed non diluto, pentapetalos, ex hirfutis foliolis quints calycis vicem gerentibus, acutis in fummo fed non unuto, pentapunas, His longa trientalia roftra luccedunt in imo craffiora, in fummo tenuiora, ac quinq, pungentibus. pungentious. Fin longa un incomment at the same at the metaples contorquentur viticuloapicibus tentibus divila, qua cum ficcantur diffumpuntur, & in femetiples contorquentur viticulorum modo, arque tunc oblongis fetis hirfuta falcatum apicem relinquunt, in imo femen oblongum hirfutum continentia. Sapore oft admodum aftringente.

mumm continue. Cirinolæ nec alibi vidimus in agrorum & hortorum marginibus elatis frequens. Locus.

A. 8. Geranium cicuta folio inodorum Ger. cicuta folio minus & supinum C.B. moschatum inodorum Park. moschatum folio ad myrrhidem accedente minus J. B. Field Cranes bill without fent.

Radix ei alba, fimplex, carne tenera, cum nervo intus duriore & tenaciore, fapore ad Raphanum accedente, paucis fibris donata, satis crassa, & in terram altè descendens: Caules ex eadem radice plures craffiusculi, teretes, hirsuti, in terram reclinati, ramosi, foliis crebris, vestiti. Folia pinnata, ad Pimpinellæ Saxifragæ minoris accedentia, crebris & profundis incifuris divifa. Flores in furculis feu pediculis duas aut tres uncias longis è caulis lateribus ubi in ramos finduntur exeuntibus. quatuor yel quinque aut etiam plures fimul velut in umbella, pedicellis privatis femuncialibus aut quatuor vei quinque aut cuam pinuos inina veine in unionas pouceans privato terminetatibus aut longioribus infidentes, purpurei, pentapetali, petalis anguftis, dotulis, minime bifdis, è calie quinquefolio: Stamina apicibus rubentibus infignia. Succedunt vafeula pentaloba, roftrata, roftris uncialibus aut longioribus acutis. Semina quina oblonga, pulla aut fuica.

In arenolis provenit sponte, & circa mediam æstatem floret.

Lib. XIX.

A. 9. Geranium cicutæ folio inodorum album Ger. flore albo Park.

Hujus varietas est, qua nobis etiam specie differre videtur à præcedente, flore albo majore, petalis latioribus; caulibus etiam craffioribus, brevioribus & pallidis, cum illius rubeant; Folis deniq, majoribus & minus argutè fectis.

In iscdem cum præcedente locis reperitur, sed rarior multó.

A. 10. Geranium moschetum Ger. Park. Cicut. folio moschatum folio ad Myrrhidem accedente majut J. B. Musiken Cranes vill, Multravy.

Superiori (verba funt J. Bauhini) affinis & illa species, inventu rarior, tota major, odore Moschi, foliis non ita altè incisis & persape tantum serratis.

icht, tohis non ita aue incins et pensege tantum tepasse.

In montofa regione Craver dicta quie pars eff Cocidéritalis Eboracenfis comitatis sponte & co-Loom.

In montofa regione Craver dicta quie pars eff Cocidéritalis Eboracenfis comitatis sponte & co-Loom.

In horto Leydensi invenio Geranii Cicute solio speciem minorem, supinam, floribus pallidis.

11. Geranium trife Cornuti: trifte, five Indicum nothe olens Park. Sweet Andian Cranes

Radicem habet ex multis cohærentibus fibris quæ in nodulos extuberant, Liliasphodeli punicei modo. Statim è terra surculosum in altitudinem palmarem exit. Caulis teres est, tener invalidusmoto. Statut voita incomin a maniferi proper de la filia de hirfutus, nec enodis, sed per trium digitorium intervalla articularis. Folia in universim quatuor aut quinque è geniculis prodeunt, initio humi, jacentia, subbirtuta, pluribus segmentis divisa, forma aut quinque è geniculis prodeunt, initio humi lacentia, lubburluta, pluribus legmentis divila, forma Filipendulæ; breviora tamen, pinguiora, molliora, & ampliora multo: horum medius nervus (quam vocant coftam) purpuralcit, cettera atròvirelcunt. Caulium faftigio infidet denfa umbella coma. Flores nihil à cæteris fiui generis differunt forma; quinque enim foliolis conflant totidenque fuminibus, & pifillo, ut Geranium Robertianum; color tamen buxeus eft, fingulaque foliola gemina velut acini macula purpuralcens inficit; flaminibus & pifillo fuccedante roftri rudimento concoloribus. Cùm defloruit longior & acutior flylus prodit, roftro gruis amulus, in cujus bafi quinque funt exigua & fubrotunda feminum conceptacula. Alveolis maturiate dehifeentibus (mitte arbablespene avenus les nodes eff fusivaste inegarzabili interdim pulla. Illustica piedes pulla de la conceptacula. emina rufa oblongaque exennt. Flos noctu est sinavitate inenarrabili, interdiu nullo: influxum enim illucentis Solis adeò aspernari videtur, ut integro die odorem neget, chim Lunæ accessu gratifenim iliacentis sons auco anto initi vincuit, in intempettà quoque nocte ad Auroram ufque per-fimo odore mofchato quafi thure liber, qui odor intempettà quoque nocte ad Auroram ufque per-feyerat, flatinque Solis prafentia evanelcit. Sepor huic planta acidis, qui & palatum belle afficit, unde inter olera recenseri porest: vim namque possidet alimenti refrigerantis & humectantis compotem. Apud Barbaros etiam audio radices ejus, ut apud nos tubera, bulbocastanum & ejusmodi. gratiores inter epulas apponi. Floret integra propemodum æstate, nec nisi incuriá folis per hvemem omnibus exuitur.

• 12. Geranium noctu olens Æthiopicum radice tuberofa, folius Myrrhidus latioribus Breynii.

Tuberosam agit radicem, obsoleti coloris purpurei, peramplam & crassifque balanis, colore & formă junioribus Carotæ stavæ radicibus haud absimilibus, præditam: quæ antequam è terra erumpit in surculos aliquot veluti propagines subinde sacessit palmares, Folia emittentes Geranii trisii Cornuti majora, atque asperiora. Ex horum gremio caules deinde in pedalem majorémye elevantur longitudinem, rotundi, inanes, ternis ac quaternis longè distantibus, folioso margine fimbriatis intercepti geniculis, in quorum fingulis folium conspicitur, inferioribus terræ proximis longè mi-

Locus.

Locus.

Locus.

Locus.

nus, in primis quò altiorem in caule gradum obtinet. Sequentur flores caulium & pediculorum in cacumine quibuídam foliolis radiato se repræsentantes, novem vel decem in umbellam dispositi. Geranii tristis Corn. nonnibil majores, qui in fructus longos, rostri gruinalis instar formatos abeunt. (emen oblongum continentes, coloris (nisi me fallit memoria) olivacei.

12. Geranium noctu olens Æthiopicum, radice tuberosa, foliis Myrrhidis angustioribus Breynii.

Præcedenti in omnibus fimile est, nisi quod Flores ad purpureum obsoletum inclinent colorem, foliaque in lacinias plures & angustiores dissecta, quorum pediculus nonnunquam magis purpurascit.

* 14. Geranium noctu olens Æthiopicum radice tuberosa, Aquilegiæ foliis Breymi.

Radicem habet tuberosam; folia verò Aquilegia; nec plura de eo addit. Colitur in horto Leydensi, ut à D. Palmer habeo.

. 15. Geranium Athiopicum Myrrhidis folio, flore magno striato Brevnii.

Breyn.
Pedales & cubitales profert caules, hirfutos, partim virides, partim rubentes, geniculatos, ramosos, quorum articulorum juncturis pinnæ duæ cartilagineæ annexæ, & folia longis pediculis adhærent subhirsuta, plurimis segmentis divisa, crenata, & per oras aliquantulum rubentia, faciem mediam inter Geranis Apali Coriandri folio Col. & Geranii tristis Corn. folia minora habentia. Flores in umbella pauci, carnei, speciosi, striis purpureis insigniti, soliis quinque amplis, ad imium angustis conflati, è calycibus longis, hirsutis, quinquepartitis exeuntes: quibus Fructus rostratus & semen Geranii Apuli Coriandri folio succedit.

Omnes hæ Geranii species à Promontorio bonæ spei ad D. Beverningh transmissa sunt.

16. Geranium fatidum Park, Strong fented Cranes bill.

Park.

Folia emittit aliquammulta è viridi canescentia, in tenues lacinias plurifariam diffecta; è quorum medio duo trésve cauliculi exurgunt tenues, hirsuti, ad nodos foliolis paucis, exiguis vestiti, tres runn ineuto duo de consense angunt centres, inituri, an industrio patrets, patrets autoritative forest majutolios rubentes in funmo gestantes alicorum Geranicorum similes, in horus noftris suaveolentes, verum in calidioribus regionibus, ubi sponte oritur, graveolentes. Succedunt semina oblonga rigida. Radia alrè in terram descendit, coloris exterius rubents, interius albi, odore

mind outling rights. Associated the control of the

Hanc plantam Lobelius in flirpium Illustrationibus describit, Radicem illi tribuens craffissimam. rubro nigricantem: folià palmaria, partim villosa: cauliculos palmares: flores amoene coeruleos. lineolis plurimis obscurioribus distinctos.

Ödorem habere qualem habet angustifolium acu longistima deprehendit D. Magnol, nec tantum feetere ut lipothymiam inducere valear, sieut dicit * Lobelius.

Stirp. Il-

Locus.

Vires.

I ocur.

A. 17. Geranium Robertianum C. B. Ger. Robertianum vulgare Park. Robertianum murale 1. B. Berb Robert. Robertianum d rubore caulium & florum dictum creditur.

J. B. Obvium ubique in ruderibus Geranium Robertiamum, radice tenui, colore buxeo, quæ caules surrigit dodrantales & cubitales, hirfutos geniculatos, rubentes, maxime circa articulos & propter terram, ramosos. Folia partim à radice, partim ex geniculis hirsuta, pediculo rubente hirsuto, Matricariæ ferè divisura, segmentis primariis duntaxat tribus, odore ubi teruntur Pastinacæ, sapore adstringente, per oras aliquantulum rubentia, interdum tota. Flores purpurei, dilutiore purpura striati, pentapetali, è calyce hirlito, atro-rubente, quinquepartito exeunt, apicibus in medio croceis: fuc-cedunt roftra mucronata, femes appendum habentia.

In veteribus muris, cans arboribus, aggeribus fepium & locis ruderatis paffim provenit, tota a-

state florens.

C. Bauhinus, quique eum fequitur Parkinsonus nostras, alteram hujus speciem constituunt. Verum notæ à Lobelio in Adv. allatæ nostro judicio non sufficiunt ad speciem distinctam arguendam; nec putamus hacterus inventas aut descriptas duas species. Certè C. Bauhinus perperam & sine necessitate entia multiplicat, cum Geramum 4 Fuch. Gruinalem Dod. Lugd. Geramii Anemonis folio rotundo speciem VII. facit sub titulo Geramii batvachiodis, Colli gruis Germanorum, & postea eademmet nomina adhibet pro Synonymis Geranii sui Robertiani alterius.

eademinet nomina admose in consolimina de consolimi

Valde vulnerarium est Geranium tum columbinum, tum Robertianum, tam potionibus vulnerariis inditum, quam exterius applicatum. Fluxum fanguinis fiftit, ipfumque fanguinem coagulatum resolvit: vulnera quoque & ulcera mundificat, calculum vesica & arenulas pellit, colicos dolores sedat, autore Lobelio. Decoctum in vino arthriticos dolores lenit [in fomentis] Ad herniniam & rupturam commendatur.

Usus est vulgò ad erysipelata, ad oris, mammartim & pudendorum ulcera & vulnera. Rarò intus affumitur ob frigiditatem. Fuchs. Vix credo plantam frigidam effe poffe à quo odor aded vehemens, te-

ter & ingratus exhalat.

Simple

Simplex decocum Geranii Robert. mammis cancrofis applicatur fæpe non infelici fucceffu. Fabr.

Hildan. Chrarg. Relatum est mihi de cancrofa quadam unicum habere folatium in dolore ab aqua hujus. C. Hofman. De Med Officin. Decoctum pastores præbent jumentis cruenta mingentibus.

6. 3. Geranium folio circumscriptione subrotundo in nonnullis tamen speciebus ad pediculum fere laciniato.

18. Geranium columbinum majus flore minore caruleo. The greater blem flomer'n Doves foot Cranes bill.

Radia alba, fimplex plurimos cauliculos fundit, infirmos, & ferè procumbentes, dodrantales aut longiores, craffiufculos, teretes, geniculatos, brevi admodum & vix conspicua lanugine hirsutos, nonnihl interdum rubentes, multo tamen minus quam vulgaris caules. Folia Malvæ, altius tamen innnın interdulu incentes, interestation interestation appeared by the construction of t

In locis ruderatis & glareofis fepiumque aggeribus provenit.

A. 19. Geraninn columbinum Get. columbinum vulgare Park folio rotundo multum serrato sive columbinum J. B. folio Malvae rotundo C. B. Doves-foot, og Doves-foot Cranes bill.

Cum priore convenit radice alba, fimplici, furculofa, caules emittente plurimos, in terram reclinatos: Folis malvaceis, in plura fegmenta [feptem plerunque infigniora, aut faltem quinq, etiam in fummis caulibus] divifis: Floribus pariter, ut in illa binis in eodem furculo, seu communi pediculo, in lummis cautibus] divitis: Floribus pariter, ut in tila binis in codem furculo, leu communi pediculo, nec unquam pluribus,propè fummitates caulium & ramulorum ex adverfo plerunque folierum fitis. Rofétule paria; [emine fulca fimilia funt. Ab cadem differt 1. Parvitate fuñ. 2. Hirfutie caulium & foliorum; Caules pracepue lanugiem emili, altà pubefcunt, imà quoque parte multo magis rubent quàm illus. 2. Floribis multo majoribus, & hilari purpurà nitentibus. 4. Surculis feu pediculis communibus flores furtinentibus plerunque brevioribus. 5. Foliis minoribus, mollioribus, villofis, longis pariter pediculis fultis. Vere floret in glareofis & fterilioribus, non rarò & ad vias & fepes.

20. Hujus speciem minorem majori slore, folius storum bisidis proponit D. Magnol in Botan. Monip. passim juxta vias cum superiore nascentem circa Monspelium, à quo facile distinguitur cum floret.

A. 21. Geranium columbinum majus dissettis foliis Ger. emac. malacoides laciniatum sive columbinum alterum Park. An Ger. Malvæ folio II. sive columbinum tenuius laciniatum C.B? Malacoides five columbinum tenuius laciniatum Park. Dobes toot Cranes bill. with jagged leaves.

Caules huic infirmi, pedales aut cubitales, ramoli, folisi per intervalla longiora ex adverso binis vestiti. Folisi ima & qua è radice exeunt pediculis longis [palmaribus] infident, duriora quàm pracedentis, minus hiriuta, altiùs in quinque lacinias ad pediculum fere divis, ur in Geranio batrachoides. Flores ex alts foliorum exeunt bini simul in codem communi pediculo, semidigio breviore: at pediculi privati quibus finguli flores infident, longiores sunt, & propè florem sursum recurvi, ut in hujus generis reliquis. Color florum purpureus amœnus, nullis lineolis striatus: Rostella nonnihil longiora quam in pracedentibus duobus: vascula seminalia turgidiora, adeò ut calvois folia non eò usque conniventes occultent semina ac in aliis plerisque Geraniis. Semina fusca seu

In hortorum ambulacris, arvis requietis, inque pascuis sterilioribus & ad sepes, locis præsertim Locus. glareofis oritur, & æstate floret.

* 22. Geranium gruinale folio tenuiter diviso J. B.

Aut eadem species est, aut mihi nondum cognitum. Repugnat quòd flores Geranii Robertiani paulo majores effe dicat, cum in hoc iis minores fint; folliculo etiam laxiore obfitos.

D. Magnol in Botan. Monsp. Geranii columbini speciem ponit, quam majorem, foliu tenuiter diffectis, petalis bisidis appellat, quam in omnibus convenire dicit descriptioni Geranii prædicti gruinalis J. B. nifi quòd in isto petala bisida sint, quòd sortè à Bauhino non suit animadversum. In pra-

A. 22. Geranium columbinum dissettis foliis, pediculis storum longissimis.

Tota planta aliquanto glabrior est quam precedens, foliis viridioribus, calycis segmentis triplo quam illius amplioribus. Rostris longioribus. Precipue verò notabilis est longitudo pediculorum quibus infident flores, palmaris interdum aut major. Planta est annua ut præcedens.

Hanc

Locus.

Locus.

Locus.

T acus.

Locus.

Hanc speciem primò nobis ostendit Jacobus Bobertus Oxonia à se inventam in agris circumiacentibus; postea & ipse copiosam observavi in agro Cantiano circa vicum Swanley non procul Derfordia: Postea intellexi à D. Goodyero pridem inventam in Southamptonia comitatûs locis plu-

A. 24. Geranium columbinum maximum foliis dissectis D. Plot. columbinum majus foliis imis longis, usque ad pediculum divisis D. Morif.

Huic folia qua primò exeunt non rotunda sunt & sinuata, ut pracedentium, sed uncialia & sefcuncialia, ad pediculum usque divisa, saturatius virentia; omnia pediculis longis insident, suntque multo quam hujus generis reliquorum majora: inter quæ caules exoriuntur, digitali ferè craffitie, altitudine sesquicubitali, propemodum erecti, ramosi, ad genicula in nodos protuberantes, & soliis confimilibus amplis profunde diffectis, ad fummitates confertis, vestiti : inter quæ flores brevibus pediculis, hilari rubore micantes, quam præcedentis majores, exeunt.

In sepibus propè Marston vicum, & in calceti Botleyensis extremitate Oxonio proxima copiosè

A. 25. Geranium saxatile Ger. emac. Park. lucidum J. B. lucidum saxatile C. B. Shining Stone Cranes bill, og Doben foot.

Radice est minima, parum flavicante, interdum vix humo hærente. Folia in petiolis rubentibus subrotunda, Geranii columbini amula, ex virore obscuro [interdum etiam pallidiore] pulchrè lucentia, nihil aut parum hirfuta candidis rarifque pilis, in quatuor profundas lacinias ferè l'emper tri-partitas divila, rotundis crenis per ambitum incifa. Cauliculi multi funt, lucidi, rubentes, fupini ferè, pedales & longiores, in varios ramos divifi. Flores Geranii Robertiani floribus fimiles & pares f. Baubino: F. Columna rectiùs minores, rubentes potius quàm purpuralcentes: quibus breves admodum, nec rigentes suboriuntur corniculi sive rostra.

In locis faxosis, muris & maceriis antiquis, umbrosis præsertim, sponte & abundè luxuriat.

26. Geranium tuberosum J. B. Ger. tuberosum vel bulbosum Park. parad. tuberosum maius C.B. Bulbous, oz knobbed Cranes-bill.

J. B. Nomen invenit à radice tuberosa, sublivida, insipida: cujus folia semipalmari & palmari, subhirfuto pediculo donata, lata funt, divifura octona novenave ad ipfum ufque pediculum, fingulis fegmentis minutiùs diffectis, colore ex viridi canefcente. Caulis pedalis aut altior: Flores in petiolis teretibus fubrubrifq, ac hirfutis pulchri, purpurafcentes, ex quinque foliis in fummo divifis aliquantulum, intenfiore purpurâ striatis, & circa margines nonnihil hirlutis compositi. Circumjecta autem funt flori quina itidem folia acuminata, intus nonnihil rubescentia, glabra, foris virescentia & lanuginosa. Rostra tenuia acuminata. Radix de se fibras undequaque emittit, qua ad intervalla in bulbulos extumescunt, qui brevi folia & caules emittentes, à matre se emancipant & plantæ novæ fiunt: unde immensum se propagat hæc species.

In Illyrico provenire dicitur : Junio & Julio floret.

27. Geranium radice grumosa C. B. bulbosum Pennæi, sive grumosa radice Park. Asphodeli radice J. B. bulbofum Pennei Ger. emac. Tuberous rooted Cranes bill.

Radicem habet ex multis parvis longiusculis bulbis coustantem, versus summum fibratum, necnon ab imis bulbulis : Caulem cubitalem, geniculatum, juxta radicem & genicula parum rubentem. E fingulis geniculis duo folia longiulculis pediculis nitentia, in quinque pracipuas partes diffecta, quarum fingulæ in ambitu inæqualiter incilæ funt. E fingulis juncturis juxta foliorum exortum quinq, folia mucronata exoriuntur. Flores in summis ramulis conjugatim parvis pediculis infistences, roses, pentapetali, colore ex purpureo rubescentes, Geranii batrachiodis vulgaris floribus similes sed paulo

In Dania provenit agro Hafnienfi, unde Turnerus Clufio attulit & dono dedit.

* 28, Geranium tuberosum minus Cam. C. B. tuberos. minus Camerarii Park. tuberosum minimum 1. B.

Est folio, flosculo & tota facie vulgaris Pedis columbini attamen multo minus: radice Avellanæ magnitudine, rotunda, tuberosa, nullis fibris, sed veluti acetabulis aut osculis è parietinis alimentum

In murorum rimis nascitur. Præter Camerarium nemo hujus meminit, nec habemus quod de eo dicamus dubii hærentes.

29. Geranium nodosum C. B. Park. nodosum Plateau Clus. Ger. emac. magnum folio trifido J. B. Unotted Cranes bill.

Aliquot à radice promit folia satis firma, in quinque lacinias altè divisa, inter qua bini aut terni assurgunt caules pedales, graciles, ex fusco purpurascentes, geniculati & nodosi, bina ad singulos nodos seu articulos ferentes folia, ex adverso sita, in tres duntaxat lacinias secta, deinde è medis alis longiores pediculos, in quibus bini, interdum tres quatuorve flores fimul nascentes, quinque foliis bifidis (ut Malvacei) constantes, purpurei coloris, sed quibusdam saturatioribus venis distincti, proruberante in medio rubro umbone, fummo fastigio in quinque partes sisso, qui in longiusculum inde rollellum transit, quod inferna parte in tumentibus utriculis semen continet, maturitate, ut in reliquis ropeum tranus, quod mostas Radia: nodola est & geniculata, aliquot praterea fibris donata. Seneribus, sponte exiliens. Radia: nodola est & geniculata, aliquot praterea fibris donata. Nos hanc plantam sponte provenientem observavimus in Delphinatu, eundo à Gratianopoli à Loeus. la fontaine que brufte, ad lepes.

20. Geranium argenteum montis Baldi J. B. argenteum Alpinum C. B. Ger. argenteum Alos num longius radicatum Ponæ Park. Silver leaved Mountain Cranes bill.

Radicem protrudit tuberosam, longam, rectà in terram descendentem, sursum versus terra superficiem in bina aut terna capitula brachiatam; ex quorum fingulis exiliunt quina senave folia. Ionnciem in tota aut corine capitales oraculatatus; ex quorium iniguite extitutir quina tenave folia, longiffimis pedicullis nitentia, in quinas lacinias praccipuas ad pedicultum ulque fili e ulque trifariam versis mucrones fectas, molli & incana lanugine obducta, Argentina colore. Inter folia oriuntur pediculi alii, longi, in faltigio fittinentes flores binos ternófve, fatis amplos, petalis quinis bifidis constantes, pallide rubris lineis notatos. In medio apparent stamina cum stylo. Rostra brevia sunt. I. Bauhinus altitudinem ei ascribit palmo paulò majorem; folia parva & quæ pollicis articulo te-

gas: florem purpureum. Nascitur Alpinis rupibus majoris montis Baldi, Orientem aspicientibus, ac ibi passim floret initio Locus.

Junii, semen calendis Augusti perficitur.

Lib. XIX.

21. Geranium batrachoides odoratum C. B. batrachoides longius radicatum odoratum J. B. batrachoides alterum longius radicatum Lobelii Park. batrachoides longius radicatum Ger. Hongrooted Crowfood Cranes bill.

Spectabili florum amœnitate nulli Geranio cedit, qui ex calice globolo, ftriato, rubente hirlutóa. odorati emicant, purpuro-violacei, è quinque foliis compositi, surrecto staminum purpurascentium altiore cincinno, in caulibus geniculatis, dodrantalibus cubito altioribus interdura, & hirfutis. Folia divifură quodammodo Sanicula, ex virore incana pilofa, odorem fpirant non ingratum. Radix oblique acta serpit, longa, minimi digiti craffitudine, fibris & geniculatis tuberibus donata foris rubens, intus alba, cum adstrictione valida nescio quid aromatici gustui offerens.

In hortis alitur, verum de loco natali filent Botanici, nec nobis constat.

A. 32. Geranium hamatodes Park. sanguineum Got. sanguineum maximo flore C. B. sanguineum sive hamatodes crassa adice J. B. Blouby Cranes vill.

J. B. Crassa hæret radice multis longis, crassiusculis appendicibus aucta, rubra, [aliquot fibris donata, novas sub terram propagines singulis annis ad latera spargente, que non modò sibras similiter agunt, sed etiam crassionibus radicibus interdum sese firmant] Caules emietit plures cubitum altos. rubentes, hirfutos, geniculatos in multas alas divisos. Ad fingulas juncturas bina nascuntur folia, cirruoentes, minuos, generaleso in munes aus vinos. Tra iniguas juntentes bina fiatentur folia, cir-cumferiptione rotunda, fed in quinque lacinias, trifidas plurimum, ad pediculum ferè diffecta, hi-futa, fuperne virentia, fubtus canefecentia, ficco & adfiringente fapore pradita. Ex fuperioribus alis oblong nafeuntur pediculi, unicum fuffinentes finguli facem, inter reliqua Geranti genera maxi-mum, Cilti maris flori ferme parem, colore eleganti rubro, quinque folis compositum, decem intus taminulis, quæ totidem [quinque] nervosis, hirsutis, viridantibus foliolis, subtus natis suffulciuntur. Rostra suboriuntur pentagona semen intumescentibus utriculis seu torulis continentia, quod maturum cum fonitu exilit, circumvolventibus fe utriculorum mucronibus.

In ericetis & montofis cæduis fylvis & dumetis frequens occurrit, alibi inventu rarius. Hujus alterum genus fimili flore, disparibus tamen foliis & Batrachoidis Geran. foliorum potius

amulis invenit Clufius ad pratorum margines & inter vepres propè Norimbergam.

In horto Leydenfi colitur alia adhuc species Geranii sanguinei, quam Geranium sanguineum cauliculis assurgentibus vocant.

A. Geranium hamatodes Lancastrense flore eleganter striato.

Cum Geranio hamatode vulgari in omnibus convenit præterquam floris colore, qui albus est rubris striis variegatus.

In Insula Wahney Lancastria adjacente à D. Lawson inventa est, & D. Newton ostensa, solo Locus. arenoso ad maris litus nascens:

A. 33. Geranium batrachoides J. B. Ger. batrachoides flore caruleo Park. batrachiodes Gratia Dei Germanorum Lobelio C. B. Cowfoot Cranes-bill.

Radix ei crassa, oblique acta, rubenti cortice tecta intus buxea, fibras crassiores emittens, saporis amari & adstringentis. Folia indè emergunt plura, pediculis dodrantalibus nixa, circumscriptione rotunda, Aconiti fimilia, in profundas lacinias divifa, [feptem infigniores] ad pediculum fere, venis profundionis rugola. Caules tenues, pedem aut cubitum alti, teretes, brevi lanugine allicance obstit, quemadmodum sunt & folia, & corum pediculi; foliis nudi quoadusque in ramos dividuntur, ubi duo plerunque folia adversa. Caulis in binos ramos divaricatur, finguli deinde rami in alios binos. Ex angulo uniuscujusque divaricationis exit surculus duos tresve flores suftinens amplos, pentapetalos ex corruleo purpuralcentes faturatioribus lineis striatos, petalis subrotundis, è calice penrapetalo, hirsuto, striato. Succedunt rostra brevia, crassa, hirsuta, quinque ad basin loculamentis teretibus oblongis circumvallata, totidem semina oblonga, finuata, colore pulla continentia.

I orus.

Locus &

Tempus.

In pratis & pasculs humidioribus non raro occurrit. Locus.

Geranium batrachiodes flore variegato C. B. & Park. ab hoc non differt specie led accidentaliter

A. 34. Geranium batrachioides montanum nostras. An Geranium batrachoides minis Park? batrachioides alterum Ger. emac? batrachiodes minus sive alterum Clus, hist. batrachioides folio Aconiti C.B? batrachoides aliud folio Aconiri niteme Cluf. J.B. Mountain Crowlood Cranes bill.

Radin huic latis craffa, oblique acta, fibrofa, saporis amari & addtringentis: Folia Geranii fulci, longis pediculis innitentia, in quilin, vel septem vel novem lacinias divita, minus tamen profunde ionga peacena internat, in quinti, vei repein vei nora matina cana intuita profitate qualin Ger, barrachoidis vulgatis folia; inelliora infuper & flaccidiora, minulque rugola, niringue hirfuta. Cable pedalis vel etiam cibitalis, rotundus, hirfutus, uno vel altero folio donatus antequam in ramulos dividatut. Flore in fummis ramulus inimieroli, quinquebolii, Geranii bareachioidis minores, coloris niter Geranii fanguiriel & batrachoidis flores medu, pallide feil. purpure, qui bus succedunt rostra Geranii.

In montofis fylvis, dumetis, sepibus & pratis agri Westmorlandici & Eboracentis copiose mo-

Geranium suum batrachiodes minus Clusius sic describit; Prodeuntibus è radice frequentibus longoque pediculo nitentibus folis præditum eft, Ranunculi platyphylli aut Aconti Lycottoni pallido flore folio respondentibus serè, rugosis, subhirsutis, in aliquot profundas lacinias divisis, deinde in ambini ferraris, qua gilfara intio adfiringere èt linguam exicora, deinde nonubi callacere depre-herduntur. Caule cubitali utplurimum, firmo, rottindo, geniculato, in mulcas alas divifo, quibus fubnafcuntur folia fuperioribus minora, paucioribufque laciniis divifa, perinde tamen in ambitu ferrata. Summi ram in oblongis pediculis fleres gestant quing, folis contantes, Gerani barra-chiodes qued in Belgicis hortis alturi fioribis forma pares, paullo tamen minores, nec ut illi cecrulei, verum ex purpura rubentes, decem staminulis cum stylo ex umbsilico storis prodegunibus: dejinde verum ex purpura rubentes, decem trammulus cum trylo ex limbuico norts prodeuntous: deinde oblonga eréctaque roftra, non inflexa, aut inclinata, quints uitriculis ad corum hafin turgentous, & femen continentibus, quod maturitate exilit, alliorum Geranionum more. Radix fupetiori [Geranio pullo flore] fere responder, & funnisa tellure in plura craffla, interneque rubentia capita extuberat; que fibras ettam agenta finguilis annis augentufi.

Crefeit hoc in Pannomeis Stirlactique Alpibus, nulquam tamen abundantius quam fupra Ga-

mingam in illo ascensu ex Herrenalben jugo ad sublimes scopulos Durrenstain, in quibus floret Julio & Augusto in hortis autem Maio.

Hæc descriptio in plerisque nostræ plantæ convenit, nisi quod folia rugola, profundè laciniata & minus hirfuta faciat. Conferant inter se diligenter, quibus utriusque copia facta fuerit. Huic per-fimile est & fortasse tdem specie Geranium batrachoides alterum flore purpureo Park, parad. Verum fi folia (utille describit) in plures lacinias & profundius incisa sunt quam Geranii batrachoidis vulgaria, h.e. ad centrum usque, offinino oportet ut specie diversum sit. Author nulla adfert Synonyma. nec an nondum descriptum putet meminit.

Ab frat denique specie non multum differre nobis videtur Geranium Moscoviticum purpureum Park, guod ramen ob foliorum maculas ad Geranium fuscum, aut Romanum striatum, magis acce-

35. Geranium phae five pullo flore Cluffu J. B. Ger. batrachiodes hirfutum flore atrorubente C. B. Ger. pullo flore Park. batrachiodes pullo flore Ger. emac. Distin Cranica bill.

Cubitales frequentélique ex una rádice producit caulei, firmos, geniculatos, virides, fanguineis ta-men velltit guttis afberfos, latitigitie pubélcentes, in aliquot ramos divilos : in quorum faftigio ad fingula genicula lofigi rádictitur pedicali, in quibus bini flores, quinq, latiniatis (prater reliquorum Geraniorulm uficatam formam) foliolis confitantes, colore faturatius rubente, & quafi atro, medium florem occupantibus multis framinulis circumvolutis cum ftylo prominente. Semen deinde fuccedit in valculis mucronatis (quæ maturitate ut in reliquis Geranis dissiliunt & circumvolvuntur) fuscum. Folia illi ex radice milita, ampla, mollia, lanugine obducta, externa parte nervosa, Gerous in the static many annual and the static many annual arms of the static many and the static many arms arms of the static many and the static many and the static many and the static many as a static many and the static many as a static many

etiam annis augefeente & novos ftolones producente.

Invenitur in Stiriæ Alpibus ubi fylvæ definere folent, & floret Junio; in hortis verò in quibus feheiffime provenit & luxuriat, Maio: quo etiam menfe fuis floribus onultum in fylvofis illis montibus Pannonia inter Dravum & Saviim fita, & propterea Interamnis cognominata, observavit

Geranium hoc à vulgari susco, flore reflexo, quod in hortis nostris alitur, specie diversum effe rifihi perfuadere vix pollum; adeo omnibus fui partibus cum eo convenit præterquam flore non reffexo, etitiq, petalis laciniatis. In vulgari attem interdum observavi floris petala finuata ad mar-gines & veluti crispa. Nobis suffragatur J. Bauhinus, quem consule. Quid quod Parkinsonus nofter Geranio fulco vulgari folia floris ad margines nonnihil incifa tribuit.

Verlim ne duas diversas species temere miscuille videamur, Geranii fusci flore roflexo descriptionem è J. Bauhini hiltoria mutuatam proponemus, ut liberum hac de re Lectori judicium relinquamus.

26. Geranium

Lib. XIX.

36. Geranium phaum flore reflexo J. B. Geran, montanum fuscum C. B. Geranium fuscum sive maculatum Park, parad, maculatum sive fuscum Ger. Dushy Cranes vill.

Speciolum est apprime hoc Geranii genus, felin amplioribus quam Batrachoidis, in octo plus mi-Speciolum en apprime noe Golam gomes, John ampuenous quam parracnonas, in octo pius minis fegmenta, angulta in extremis, fed versus pediculum lata divilis, fubbirfutis, nigricantibus venis nus legmenta, anguna in extremes, serversus penenunui ata uvans, moniturus, nigricantibus venis afperiis, per ambitum latiufculis crenis confoicuis, millo odore præditis. Flor fummitatibus, infider alperiis, per amontumi natumquis crems compactis, mino coole practicis. For mulmitations, mindet purpureus & peene fuicus, fatis magnus accedens ad florein Geranti folio odorato, qui inverse pontorquetur atq. reflectitur; in medio apieri. Floribus decidentibus reflera oriuntur anciam

nga. Folia huic ad fingulas incifuras nigricantibus maculis, iit in Ger. pullo flore Claf. inflignita fune: Fona nuc au iniquias menuras ingricantinos macinis, in in Ger, puno note em, mingrita inne: in univerfum deferiptio, iftius apud Clufium huic optime quadrat, exceptis dubtaxat duabus illis quas

fuperius meminimus differentia notis. Plantana hanc in altiffimo cacumine montis Jura prope Thuiri fronte ortam Vidimus & collegi. Loris. mus. Floris color in planta quam in fylvofis montis Jura cacuminibus oblervavinius, multo dilutior erat quàm Geranii phai, & purpureus potitis quam fuscus: totaque planta hirsitior quam illa vila.

37. Geranium Romanum versicolor sive friatum Park parad. Darinble ffrigt Cranes

Pulchro huic Geranio folia à radice fibrola exeunt plurima, lata, pallide seu ex luteo viridia, in quinque aut septem segmenta divisa, verum non ad centrum seu pediculum usque, ut in Ger, barraquinque aut ieptem regmenta civila, verum non ac centrum sea peaceium tique, it in Ger, barraeboide. Felia fingula ad fingulas iticiliras feu incilionium angulos macula atropurpurea infigiintutir :
an univerlum folia integra tam figura quam colore 8c maculis Ger, felis folis fimillima fiint, in co
duntaxat differunt quod minora fint. Inter folia exurgunt caulet aliquiot pedalles 8c altiores, geniduntaxat differunt quod minora fint. Inter folia exurgunt caulet aliquiot pedalles 8c altiores, geniculati 8c nodoli, in fimmitatibus fiiis duos tréfve flores proferèrites, pentapetallos, albos, linicolis feu
venulis purpuro-rubentibus creberrintis, flexibus arcuatis fibi invicem occurifantibus, 8c quali per anaftomoles juncus, pulcherrime váriegatos, at in quocunique folio viridi vix tor nervos dificiirlan-tes invenias. Medium floris occupat firfue exiguus, qui flore delaplo fit virifciilum feminate. Radiv multis fibris exiguis, luteis constat.

* 28. Geranium Moscoviticum purpureum Park. Putitle Cranes bill of Muscovv.

Folia habet lata, in quinq plurimum fegmenta divifa, circa margines dentata, Geranii fulci fimi-lia, verum tantillo minora, ad Geranii Romani striati folia propiùs accedentia, sed obscurius viridia, e quibusdam pariter maculis nigricantibus ad incissurarum angulos notata. Causia ad bipedalem alricudinem affurgit, agminulis aliquot florum majufculorum e purpura cœruleorum aut rubentium ntuainem anurgit, agminius anquot perion majurculorum e purpura cermeorum aut rubentuim buultus. Semina luccedentia Romani verficoloris feiminibus tantillo majora. Račiw in plura capita dividitur quibus propagatur: verum folia omnia hyeme amittit, quo à reliquis congeneribus diffindire.

Hanc speciem in Moscovia sponte provenientem Joannes Tradescantus primus in Angliam intulit. Locus.

29. Geranium Bohemicum, batrachioides annuum.

Semipedali altitudine affingit. Polia longiffimis infident pediculis, Geranii fusci quodammodo finilia, verum minora, pallidus virentia, molli & incana langgine utrinque obfita. Caules in binos dividuntur ramos, ad quos hinc indè apponitiir foliuri, et, iplo divaricationis angulo pediculus longiffimus exit, bicornis, binos in fummitate flores gestans, pedicellis privatis uncialibus sustentacos, purpuro-ceruleos, faturatioribus lineis purpureis striatos, petallis latis, obustis, crena in medio incisa bifidis & velut cordatis. Flores delapsi relinquunt rostra uncialia, crassiuscula, in mucrones acutos fenlim tenuata, per maturitatem nigricantia, quorum bases circumstant utriculi quiin, ur in reliquis congeneribus, turgiduli, pariter nigricantes, totidem semina fusca, majuscula remiformia continen-tes. Semine ad maturitatem perducto planta ipsa radicitus exarescit. In ramulis ad fingulos nodos bina apponuntur folia, ex eorum autem finubus pediculi alternatim exeunt, non bini oppoliti, senfim breviores ad fummitatem ufque.

Floribus delapsis tum caules summi, tum præcipue florum calices pulchre rtibescunt.

40. Geranium Alcea vesticaria foliis Park. Geranii Batici species Boelii Ger. emac. app.

Multa huic è radice exeunt folia, lata, circa margines dentata, paululum diffecta aut divisa Geranii Cretici in modum, verum pallidius virentia & minora; inter qua exeunt cauliculi seu ramuli plures oblongi, teretes, infirmi, pilofi, in alios minores divifi, folia prædictis fimilia gestantes, sed minora, nec magis divisa. [Parkinionus folia Alcea Veneta similia, sed magis divisa ei attribuit.] Flores parvi, Geranii molchati fimiles, verim saturatiore purpura tincti, quinque petalis parvis extremo subsotundis compositi.

Semina parva, oblonga, pilosa Rostri Geranii moschati amuli basin ambiunt. Radixoblonga, lignola, perfecto Semine vigore exhaulta una cum fuperficie exarefcir, & interit.
Hac Ipecies Geranus Alcae feu Malvæ folio annumeranda ett.

Locus

Lib. XIX.

De Gossipio seu Xylo.

Offipium seu Xylon duplex est arboreum & herbaceum. Theophrastum lanigeræ arbore in Tylo insula nascentis nomine arboreum intellexisse verisimile est, ut & Plinium. Erräße ergo videntur Botanici nonnulli ips, dum Plinium & Theophrastum erroris insulant quali Xylon herbaceum peregrinam & incognitam sibi stirpem pro arbore habuerint. Horum sen tentias vide apud J. Bauhinum.

Xylon recentioribus Bombax & Cotoneum dictum est, ut Ruellio videtur à mali cotonei similitudine. Caterum Xylon tum foliis, tum etiam flore Alceam Indicam dictam refert; vasculo seminali in terna tantum loculamenta divifa, & molliffima lanugine candida feminibus intermixta aut

adhærente repleto.

1. Xylon seve Gossipium herbacçum J. B. Gossipium frutescens annuum Park. Gos. frutescens semine albo C. B. Gossipium seve Xylon Ger.

Brevis vitæ herbaceum Xylon caule cubitali vel altiori, lignescente, cortice rubente hirsuto tecto, in ramos aliquot breves diducto, foliis vitigineis, primaria divisione triplici, Aceris minoris folia aquantibus hirsutis, ex pediculis duas tresve uncias longis, pilosis. Flores diluta flavedine pallidi, & quantous nitruits, ex penicina dus terve inicias sonis, pionis. Fine unua Maveire panen, ce circum oras umblicique finum eleganti rubore puripiraleentes, figură florum Maveire panen, ce barbuis quibuldam forem tegentibus inclufum, amplitudine Nucis Avellana, per maturitatem in res vel quaturo fragiles atque puicătata carinas dehicentem, qui mollifilmam delicatifilmamque oftendunt lanuginem in fila ductilem, cui involvuntur femina frobilis fupparia, tenero fragilique cortice, cui lanugo pertinaciter adheret, nucleo intus dulci. Iple fructus uncia longiore pendet pediculo, ex calice craffiufculo emergente. Carina fingular fingulum interftitium interne in medio

fui secundum longitudinem habent, quasi ante martinitatem in fructus meditullio coivissent. In Creta insula, Lemno, inter Hierosolymam & Damascum magna copia seritur, ubi pleni agri conspiciuntur, magnique ex eo fiunt reditus. Seritur & hac ætate in Cypro, Melità & Sicilia insulis, ubi copiolissime provenit, quemadmodum & in regno Apulia, J. B. In Campania Felice obser-

vatum nuc a D. Lamer, Roomjon.

Solum anat tenne magis quàm pingue; folum utique ficcum, non aliter habiturum Meliter arvum. Miratus fum hoc quanquam calidius folum eff, finn mifceri ab agricolis & flercorari, quum fole flatim inareficant omnia. Vere feritur, nec inli probè midefa@tum, se in arvo flatim reftlibili [illo enim agrum pinguefcere ferium] mox aratum integitur crate; vel raftro quod supertrahim: Into feritur tempore, & runcatione quadam inutilibus herbis liberatur tam manu quam farculo. Dam vellitur tunc pluvias horrent J. B. è Quintino, qui plura habet. Certe infulæ Melitæ folum ficciffimum est & satis calidum, nam tota infula nihil aliud esse videtur quam rupes ingens pauca terra cooperta, nec frumenti ferax sed hordei tantum; ex Anisi, Cumini, sed pracipue Xyli proventu quæstum uberrimum faciunt: hujus enim 14000 Cantaras annuatim divendunt & in exteras regiones transmittunt. Cantara autem Melitensis 116. libras Anglicas æquat.

Quod ad usum attinet, nullum Lini genus est quod huic candore & mollitie præferatur (inquit Bauhinus) quanquam firmitatis in eo parum esse videatur. Hallucinantur autem nonnulli putantes Bombacem arte dealbari, nam natura candidiffima cum lavatur non accipit (quod nec poteff accipere) aliquid albedinis, sed è contra amittit magnam partem nivei candoris, secus quam Linum.

quod quò sapius lavas eò candidius efficis.

E Cotone autem Camifix, femoralia, alixque vestes fiunt; eaque lanugine passim hodie uruntur

ad farciendas veftes, fovendi caloris ergo.

Quod ad ufum in medicina attinet, Ufta fiftit fanguinis profluvia, & præfertim in vulneribus, Seminis medulla tuffientibus & difficulter ípirantibus mirifice auxiliatur; genituram quoque auger, proinde venerem stimulat. Oleum è seminis medulla expressium lentigines, alphos & cateras cutis infectiones delet, palpebrarum quoque asperitates lenit. Lanugo accensa, & naribus subdita uten ftrangulatus avertit

Ægyptii lanugine Xyli arborei (nam herbaceum apud ipsos non seritur) utuntur, linearum peciarum loco quibus nostri tantum utuntur ad ulcera vulneraque omnia sananda. Adhibetur & ipsa, nt nostri faciunt ad fluentem sanguinem sistendum. Seminis quoque mucilagine usus est frequentissimus ad omnes febres ardentes, atque venena erofionem ventriculo & intestinis inferenția. Ad tustien-

tes ex acrium falforímque humorum deftillationibus plurimus apud eos ufus.

Semina in Xylo herbaceo nobis observata Strobilis multo erant minora, & ordinate posita, non tamen cohærentia, neque nigra ut in Xylo Brafiliano.

• 2. Xylon arboreum J.B. Park. Gossipium arboreum caule lævi C.B.

Ad decem usque cubitorum altitudinem crescit, stipite ramisque duris lignosis. Felia ramulis infident violaceo tinctis, qua perfectius adulta quinque velut laciniis profundius divisa reperiuntur. quibus tum inferiores duz, tum fuperior & longior exiguo folii additamento auctiores habentur. Florem illum diluta flavedine pallidum, &c. (qui in vulgatiore Xylo notatur) in hoc vaffiore Goffipio videre non contigit, sed glomum tantum laneum Pomi magnitudine intra virescentem membranam collectum, qua denticulatis veluti segmentis hiscente, Gallica nive candidior foetus, in auras eluctatur. Is interiore bombyce maturior semina continet fusco colore umbrosa, non uvarum congestu invicem contigua, sed intervallis suis nonnihil dirempta. Foliis glabris à Xylo herbacco differt, adnotante J. Bauhino, qui plantam adolescentiorem quam à Zuingero habuit in horto ena-

3. Xylon Brasslianum J. B. Aminiia Brassliensibus, Lustranis Algodon Marggrav.

Margy

Margy vum & venas habet. Hinc indè inter tria foliola profundè ferrata & punctulata, fimilia foliolis quæ Avellanas virides circundant, provenit elegans flot, major Rofa, conftans quinque foliis latis, eleganter flavis, interius in medio unguibus purpureis, habens in medio fiamen flavum, tuberculis ejufdem coloris infignitum. Post florem sequitur ovale corpus magnitudine Pruni, una extremitate acutum inftar coni, & tribus lineis notatum, & in totidem partes separabile, viride, nigris punctulis in externa superficie variegatum; quam autem maturuerit fuscum est, & sponte distilit in tres partes, & ex qualibet trium capfularum prominet albiffimum Goffipium, in cujus quolibet flocco continentur septem nigri fructus, magnitudine simul Pistaceorum, & ejustlein plane sigura, sub cute fua nigra habentes nucleum carne alba flavescente constantem, pingui instar Amygdalæ, dulcis sa-

I. Bauhinus hujus fructum exactiùs describit his verbis: In fructu grana duobus versibus, quos lanugo xylina vulgari fimilis intercedit, diftincta, obliquè per superficies planas, fine ulla lanugine media, inter se incubitu disposita, oblonga, strobilorum formâ, minora, nigra, glabra, bombace ut in xylo herbaceo toto grano non adharente, quorum extremum agmen granum unum fingulare cogit: intus cuticula membranea priori fubjacens exalbida, medullam continens candidam, pinguem, dulcem ut in vulgari. Seminibus nigris, arêtê junêtis seu conglomeratis à pracedentibus

manifeste differt, ut non opus sit plures distinctionis notas exquirere.

Ab hoc arbore diversa videtur Bombax Indica Ponæ Ital. quæ caulibus est spinosis, folis in septem lacinias Staphidis agria modo divifis; quamvis C. Bauhinus eas conjungar, & fub titulo Goffipii arborei caule spinoso utramque comprehendat. Nam spinarum apud Marggravium nulla mentio, * and Lerium, qui, ut ex nomine Brasiliano & descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui, ut ex nomine Brasiliano & descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui, ut ex nomine Brasiliano & descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui, ut ex nomine Brasiliano & descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui, ut ex nomine Brasiliano & descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet, eandem cum rius ad martin qui a descriptione apparet qui a des Marggravio plantam intelligit.

* 4. Xylon Malabaricum Cudu-pariti dictum.

Arbuscula est duorum hominum altitudine; radice pinniformi, cortice albicante tecta, fibras emittente, flipite duos in ambitu palmos craffo, cortice communi cum corculo in medio ligui, Folia funt inflat manús in quinq, digitos (eu foliola oblongo-angulta & cuípidata inciía, mediá laciniá longiffima,dein mediae utrinque proxima, craffitie mediocri, ad tactum lenia, colore utrinq, ex viridi fulco, coftis quinque ex viridi albicantibus lacinias medias percurrentibus. Flores in fummis ramulis præcedentium similes tum forma tum colore, sed qui magis ad virorem vergit, minores cæteris, in aversa parte venis minùs eminentibus striati, minime vero asperi, minùs quoq, se crispant: in inferiore parte colli, in umbilico rosa purpuro-obscuro-rubra notati sunt. E medio emicat stylus albicans, penicillo con, in amonto to a parparo constant in the state of the viridi fuscis notatus, ac ad inferiorem partem tribus foliis viridibus, grandiusculis, oblongis, cuspidatis, viruit rucis notatio, ac au invisco in parent in the control of th iongum trata unit, cucumantus. Court, aut in rubro-perficum colorem mutantur. Capítula feminales trilatera funt, & in fummitate ftricta ac cuípidata, lateribus nonnihil rotundiolis, viridi dilutis, qua punctulis lacunofis viridi-futiride ac cuipidate, laterious nominin rotundions, viriu quiutis, que punctuus lacunois virialificis effoss, ac in angulis fulco firiata funt in infeiroire partè à calyce artè à appehense, confranque cortice crass de activitation, qui odoris est instar fructus Mangæ Indicæ: in its tria loculamenta sint per intersepimenta membranacea, que singula è medio cupique lateris oriuntur, & in medio stylis lignosis concurrunt inters é distincta, continenta singula in se tria quatuorve semina, ac densa illamenta candida, lanuginosa, que semina arctissima ca densè involvunt. Semina oblongo-rotundiola funt, colore in cortice primum albicante, deinde fusco, nucleo intus albicante, saporis nonnihil ardentis & acris. Ex filamentis candidis Goffipium conficitur.

In arenofis nascitur, & per totum annum floret. Folia trita & cum lacte vacca mixa in unctione capitis adhibita fomnum conciliant, atque Vires. eodem etiam modo fedant dolorem capitis ac ejus vertiginem. Fructus triti, & in aqua epoti fluxui dysenterico sistendo conferunt, serviuntque pro sulcis oris.

CAP. IX.

De Alcea Indica dicla.

Æ plantæ à Malvis quocunque nomine notis toto genere different, suumque ac proprium genus constituunt : adeo ut, si res integra estet, patrio potius nomine Pariti quam Alceæ eas appellarem.

Earum

Vires &

Lozus.

Locus.

Locus.

Earum nota funt Folia Malvacea, Flos amplus, pentapetalos, fundo purpureo alióve faturatione colore tincto; vasculum seminale majusculum, in quinque loculamenta divisum, seminibus intus

1. Althea Sida dicta quibusdam J. B. palustris C. B. palustris Crtini flore Lob. Park.

Folium habet circumscriptione Abutili putati, ex rotundo in acutum mucronem definens, delicatum, molle, villosum, & per ambitum serratum. Flor magnus, pentapetalos, Malvæ rosæ ser sequat, oblongus in sicca planta, staminibus in medio longis, colore præditus, ut volunt Adversaria, purpureo, faturatiore quam Pæoniæ, aut Malvæ fativæ aut Cytini. Juxta & in fummis cauliculis visuntur tempore vindemiarum utriculi rotundi, oblongi, phao vel pullo colore, Aristolochia effigie, prægnantes Smyrnii semine, aut Milii colore & magnitudine. Radix hortensis Malvæ; caulis cubitorum duorum.

Dodonao fructus tuberolus, rotunda ferè ac globosa, quinquangulari tamen specie [& in quinq

partes per maturitatem dehiscens.]

Camerarius ad trajectum Amesis fluvii propè Anguilaram in Italia copiosissimam observavit.

2. Alcea Indica parvo flore C. B. Ægyptia Clus. Bamia J. B. Bamia seu Alcea Ægyptia Park. parad. Alcea Agyptiaca Ger. emac.

Rotundo affurgit caule, recto, virescente, sesquicubitali, qui inherent nulla etiam serie disposita folia, circa infimam quidem caulis partem Malvæ foliis pænè fimilia, in tres potiffimas lacinias di-vila minùs profundas, & in ambitu ferrata: à medio verò caule ad fummum in quinque profundas lacinias inftar foliorum Sabdariffæ minus tamen altas tectæ, dilutius virentia. Flores in alis nascuntur, Sabdariffæ quidem formå & colore ferè fimiles, pallescentes videlicet, minores tamen sed non minus fugaces. His succedunt crassiuscula; longa pentagona, villis obsita, & mucronata capita, rectà secundum caulem surrecta, que in quinque per maturitatem segmenta diffiliunt; è quorum uniuscujusque medio secundum longitudinem intergerinus paries enalcitur, unum utrinque versum annexum habens feminum, Orobo minorum, rotundorum, cortice crassiusculo, nigro, crispo, pulpa albâ dulci. Radin in aliquot fibras sparsa, non vivax tamen; nam primæ etiam pruinæ totam plan-

Alpinus frequentiffimam in Ægypto nasci tradit.

Bamia Æthiopica filiqua decagona Clus. app. alt. capitis tantum magnitudine, quod quatuor uncias longum erat, & decem angulis præditum à præcedente forte differt.

3. Alcea Ægyptiaca villosa C. B. Balmuscus Ægyptia Honorio Bello J. B. Alcea Ægyptia mo-schata Park. Ab el mosch seu Mosch Arabum Vesling.

Seminis odorati fragrantia moschum provocat. Surgit à radice multiplici copiosè quaquaversum venulis diffusa, caule fingulari, amplo, furrecto, cubitalem menfuram altitudine confueta facile funerans, qui juxta cum ramulis suis rotundis, ab 19sa protinus infantià albicantibus veluti pilis hispidis Canescir. Folia impari magnitudine, ad contactum aspera Bammiz foliis non tantùm majora, sed profundioribus etiam laciniis fecundum oras, & frequentibus finuofa. His flores fuccedum aurea flavedine decori, quinque in stellam divisis petalis radiantes, productis finu staminibus appendices aureos adjungunt. Floribus tandem fato rerum cedentibus feminum custodes capsulæ fese proferunt, rotundum ambitum inducta nigredine obfuscantes, in quibus illa tenuem suavissimúmque spiritum prodigè exhalantia spermata conservantur, pusilla quidem, sed compacta, quæque in sinum utring, recurvata, levi amaritudine gustantium linguam imbuunt.

Inter Ægyptios hodie fatis nota est hac planta. Seminis leviter exiccati pulverem Caovæ admiscent, ut roborandi capitis, ventriculi, cordisque majorem acquireret efficaciam. Sabetis etiam intemperant salubri effectu, quibus sumptuum tenuitas Ambræ Moschive usum denegavit.

Ab-el-mosch & simpliciter mosch, non bel mosch, semen autem aspiratione adauctu Hab-el-mosch, i.e. granum moschi ab Arabibus appellatur.

Cur Morisonus noster Abel mosch Ægyptiorum Ponæ ab Alcea Ægyptia Park. separet rationem non video: cùm ipse Parkinsonus eas conjungat.

Moseb, i. e. Bammia moschata Alpino in Exoticis dicitur.

Alcea arborescens glabra, Ketmia dicta J. B. Althaa frutex 2. Clus. Alcea arborescens Syriaca C. B. Althaa fruten flore albo vel purpureo Park.

Fruticis modo affurgit stolonibus lignosis, cortice nigricante obductis, quali etiam vestiti rami in quos stolones dividuntur: his nullo ordine distributa adnascuntur folia angulosa, in paucas lacinias dissecta, in ambitu serrata, supernè admodum viridia, infernè quodammndo pallescentia. Summis ramis innafcuntur flores, Rofæ inftar ampli, elegantes, quinque folis conftantes, albis, quæ multis purpure's venis prædita funt. Ungues purpura floridiore quam in Sabdariffæ flore infecti. Ex umbilico prodeunt multa flavia, & flylus albus multiflus.

Hujus flores (inquit C. Bauhinus) è rubro purpura/cunt, at vetuffate ad cœruleum colorem ver-

gunt : habetur etiam flore candido.

C. Bauhinus (ut aliàs diximus) Althæam fruticem 3. Cluf. bift. erronei hujus speciem facit flore minore, cum plantæ fint toto genere diverfæ.

inore, cùm plantæ fint toto generedivertæ. Hæc eft quæ in hortis noftris Althææ fruticis titulo ftudiosè colitur, ob floris venustatem. * 5. Alcea

5. Alcea bir suta flore flavo & semine moschato. Marger.

naargg. Ex femine sato primo surgunt duo foliola Nummulariæ æmula, dein provenit caulie rotundus, unå Ex remnie lato pania da parte viridis, alterà ruffus, hirfutus, duos circater pedes altus, crafficie pennæ anferinæ. Hine indè parte vincis, ancia minos, manus, mos dicente pour anno pounte amorine. Hine inde in pediculis quamor, quinq, aut ettam fex dig, longis, hirfutis, uno latere viridibus, altero rutefcenin pediculis quamor, quinq, aut ettam fex dig, longis, hirfutis, uno latere viridibus, altero rutefcenine. in pediculis quatuor, quint, aut etiam tex tilg, iongis, intriuts, uno fatere viriqibus, attero ritefoen-tibus, folia appolita circinata, quinquangularia, in ambitu ferrata, hirfuta, ac parum rugofa, qua-tubi pediculis inferitur procedentibus, in exortu rufefcentibus, fecundum longitudinem prædita, &c uni peaicums micrain precia de la contra incocontrata, compania constituir precia, & multis venulis varie intertexta. Ad pediculos foliorum unus atque alter enafcitur pediculus previor multis venuis vane interexta. Au penicios ronorum uma aque auer emacuar penicius previorum folis minoribus, & in pediculo duos dig. longo for inodorus, magnitudine & figurá fere floris Goffipii, elegans, quind, petalis conftans, lesquidigicum longis, lete flavis, ac flavis venuis fe-Сощри, следии, чинър редан contrain, reiquingiant longes, всте нать, ас пать venuis re-cundum longitudinem configuis, interius unques foliorum infigniter ex rubro & brunno purpucunquim iongatuament compacus, interna unques tonorium inngunes ex tunto de orunno purpu-rafeant, ut & exterius ubi pediculo inferuntur: in centro floris est framen erectum, femidigitum altum, flavum, cui fuperius quinque clavi infixi fuis cufpidibus, brunni feu purpurei coloris. Flores fe tum, navam, em appenas quinque carrimina iun carpanous, pranti ca purpure coloris. Froteste aperiunt bihorium aut trihorium ante meridiem, & flatim à meridie corrugantur & decidunt. Post florem provenit corpus pentagonum & turbinatum, duos & femis digitos longum, hirfutum, interilis in quinque cellulas diffinctum; in qualibet duodecim, tredecim, aut quatuordecim grana ordine levier adhærent. Semes autem eft figurå Lunæ gibbæ, aut renis ovilli, exteriis grifeum, quafi leviter friatum, interius albam fubdiantiam habens, odorem fragrantifimum Molchi referentem fi malticettr. Radix longa, alba, lenta, in multos ramulos & filamenta dispersa, ità ut longitudine sua plantam æquet, & profunde inferitur terræ.

antain aquet, & promine informationae. Colitur in hortis. Sevi (inquit Marggr.) fexto Aprilis & floruit fine Augusti & Septembri, &

tulit semen copiosum. Alcee Venetæ feu Malvæ horariæ C. bonæ spei affinis & fimilis est.

Lib. XIX.

6. Sabdariffa seu Alcea Americana Park. Bamia aliquatenus affinis Sabdariffa J. B. Alces Americana Clus. Alcea Indica magno flore C. B. Sabdariffa Ger.

Caulem habet rectum, striatum, purpurascentem, binos aut ternos cubitos altum vel etiam altiorem, fi in horto pingui folo feratur, quem ab imo multa ambiunt viridia folia, nulla obfervará ferie, hinc inde fparfa, intima ferrara quidem in ambiut, fed non laciniata, que medio cauli inharent in hinc inde sparsa, initima serrata quidem in ambitui, sed non laciniata, quæ medio causi inharient in tres lacinias dentatas divisa, suprema autem in quinque, Cannabinorum foliorum instar, dissetta, summo saltigio velut in genimularium & angustiforum soliorum spicam desinencem. Singulares seri in linguis alis calices, mollier echinatos, è quibus exit solio magnus, quinq, soliis preadius, coloris ex in linguis alis calices, mollier echinatos, è quibus exit solia summa, radiatim in folia se sparente interes propuratione de la summa nos faltem, quibus rariffime fort semen: figuidem sub Autumni initium floret. Solis orientis radis delectari videtur & frequenti irrigatione.

7. Alcea vesticaria spue Veneta Park, peregrina Ger. vesticaria C. B. Alcea soliseque, multis Veneta I. B. Malva boraria vulgo.

Candidiffimam sed tenuem, fibratam agit radicem, caulibu dodrante altioribus, teretibus, asperis & hirsutis, cujulmodi sunt & pediculi quibus appenduntur folia; Alcez vulgaris amula, in tria segmenta finuata fubdivila, fuperius arro-virentia, inferius remiffius colorata, fed magis pulola, guthi nicido & lento. Flores quam Alcez vulgaris minores, fed peregrina elegantia acceptiores, ex luteo herbidi, unquibus purpurantibus, quorum medium occupat cuneolus, apicibus croceis & coccineis ftipatus, quibus circumjicitur utriculus membranaceus hirfutus, striatus, quinis thorulis à medio furfum versus radiatus. Nec femen nec vafculum feminale deferibunt, fed proculdubio cum fequentis valculis & femine conveniunt, & revera parum intercedit diferiminis inter totas plantas, mit quod hac illa elatior & erectior fit.

Quamvis nonnulli plantam hanc Italicam & Venetam dicant, frustra tamen in Italia nedum Venetiis eam alibi quam in hortis quæsiveris.

8. Alcea Veneta Capitis bome fei, potius Alcea vestcaria C.B. f. Hours Sallow, from the Cape of Good hope.

Caulem erigit in folo lætiore cubitalem, teretem, firmum, spinulis rarioribus asperum, folius per intervalla veltitum fingularibus, pediculis longis innixis, Alcea amulis, in tres lacinias infigniores divilis, fuperne atrovirentibus, pilis brevibus e vix confpicuis per nervos hirfutis. E foliorum alis finguli excunt pediculi, palmares flore fultinentes quinq, petalis amplis compositos, ochroleucos, unguibus obscure purpureis, seminalis in medio pluribus, confertis, apices croceds sultinentibus. Exterior margo until cujusque petali externe è purpura rubet. Calix storia amplus striatus in quanque fegmenta acuta dividitur, quæ & antequam flosaperitur, & poftquam decidir, comivent. Delaplo autem flore calix in veficam grandem, firiatami, hirfutami, ut in Solano veficario; intumeficir, quæ (eminis conceptaculum, contegut & occultat, grande; oblongum, hirfutum, per maturitatem nigricans, in quina. in quinq, cellulas fecundum longitudinem divilum, quarum unaquaq, duos feminum ordines continet per maturitatem ex cœruleo nigricantium, figura ferè feminum Alexa vulgaris. Caladem

Viret.

ambit ceu vallum quoddam, foliorum angultissimorum acutorum circulus. Ex alis foliorum ad latus pediculorum flores suftinentium exeunt rami propè terram prælongi, ad humum reclinati.

Circa meridiem, splendente sole, uvidà præsertim tempestate, slos aperitur, & post unam vel

alteram horam iterum clauditur.

Alcea Veneta flores haber punctatos, circulis albis inter se distinctos; Africana purpureos, puncts inter se non ità distinctos: observante D. Hermanno Botanices Professore Leydensi. D. Palmer

9. Alcea Brasiliensis, Quingombo Lusitanis dicta, Congensibus & Angolensibus Quilloho. Marger.

In duorum aut trium pedum altitudinem affurgit, caule craflo, rotundo, hinc inde nodoso & ruffo; pediculos protrudit variis locis alternatim positos, sex aut septem dig. longos, partim ruffos, partim pediculos protrudit varus locis alternatum poitos, lex aut leptem dig. longos, partim rothos, partum vivides, quorum quilbet (ufinete folium laciniatum), in quinq, lacinas fectum, ac toto ambitu ferratum, magnitudine ferè fimile folio Ficcis, (uperius oblcurè, inferius dilutè virens ac ibidem nervum ruffum ac venas virides habens. In fuperiore caule, in pediculis brevibus craffis tres aut quature mortina de la content fores, quinq foliis rolaceis majoribus conflantes, fulphureum apicibus formanica framinias prupurea. Praefer: in medio framen craffum, fulphureum apicibus flavis & fummitas framinis prupurea. Praefer: in medio framen craffum, fulphureum apicibus flavis & fummitas framinis prupurea. Praefer: in pericarpium eff tres digitos longum, pyramidale, novangulare, into viride, per maturitatem fufcum, conflant albà & parum glutinos carne, content de la co tice crasso instar Mali Aurantii; intus in octo loculamenta longa divisum; in quovis duplex ordo feminum rotundorum magnitudine feminis Cannabis continetur, & quodliber granum suo petiolo

Pericarpium hoc viride odoris est leguminosi, & saporis subdulcis. Coquitur totum cum aqua & coctum comeditur cum oleo, aceto & pipere: quo immaturus eo melius ad coquendum. Radix alba est haud magnæ molis, multas radiculas & filamenta habens, lenta & nullius mani-

festi saporis.

Flore & folis cum supradictis Alceis Indicis convenit, fructu ab eisdem differt.

• 10. Coreborus Plinii C. B. Coreborus sive Melocia J. B. Park. Melochia Alpinii. Coreborus Ger. the transparence delegation on

Vives &

Cubitali, lævi caule hanc plantam observavi : folis Cynocrambes ferè vel Mercurialis, majoribus duarum aut trium unciarum longitudine, selcunciam lata, per ambitum serrata, que parte ima barbulam utrinque unam, seu apophysem ligulæ instar tenuem possident [*Folia circa laterum exortis coniculato quodam additamento recurvata.lim, quomm extrema in purpireum cincipifiq, contortum filamentam attenuantur.] Silique brevi pediculo barent fingulares, quatuoi aut quinq, tuncias longe; friata ftris fubluteis, fenfim ad mucronem tique attenuara, in quinque fecundum longiudinem portiones dehificentes, femen claudentes copiolum, cincreum angulolum, parvum, guftuviscidum. Flores, teste Alpino, parvisunt, crocei, Leucous minores, quinq petalis latis, bre-

vibis, mucronatis compositi.

Agypti indigena est dize herba
In cibis nihil est ipla Agyptis familiarius, vel gratius: decoquunt enim in aqua vel jure cariniim: ex eius tamen esu multi male se habent, nam parum nutrit & succum viscidum gignit, ex quo in difficiles obstructiones incidunt qui eam in, cibo frequentant: Attestatur Veslingius, inquiens, Fer-culum ex decocta Melochia paratum omnino plebeium sapit, viscidum, gustui fatuum, nist a multo, ut folet, Limonum succo condimentum accedat. Semina sunt in maximo apud Ægyptios usu ad omntes affectus quibus femina. Alchaez conducere compertum, ett.; habet etiam majorem vicidiratemeijus mucilago quam. Alchaez ; pondere sij fumpta copiofifime purgant omnes liumotes. Est autem totius plantez, vel maxime foliorum decocum pectori amicum, ipsim enim humectar, ex quo ficcis asperisque tuffibus præsentaneum cum Saccharo candido est auxilium. Alpinus.

* II. Alcea Javanica arborescens flore plenorubicundo Breynii. Schem-Pariti Hort. Malab.

Frutex peramenus jucundúlque eft, ad pergulas texendas valde idoneus, in Rolarum excreícens altitudinem; iqui compluribus obsequiosis, tenuibus & lentis, Ligustri in modum, divaricatur viminibus: per quæ felia cernere licet longis innitentia pediculis, auriculas circa caulem habentibus, lavia, tenera, late virentia, digitorum tres vel quatuor transversorum longitudine, latitudine duoftim traumves, craffo modo, in ambitu dentata, Alcez junioris Syriacz figura; aut fi minora tantum confideres cum Gelsemini Indici flore phaniceo Ferrarii foliorum extremis lobis tam formă quam confistentia admodum convenientia. E ramorum extremitatibus & foliorum proximorum sede alabastri circa tempus floriserum germinare incipiunt, virides striatique, longis suffulti petiolis, & à basi usque ad medium foliolis angultislimis, veluti cancellis ità obsepti, ut calvculos corum geminos jure meritoque existimare postis. Horum alabaltarorum singuli cum maturitare in quinq lacinias dehiscentes, sorem admodum spectabilem & amplum, Alcex arborescentis Syriacx similem, petalis quinq rubicundis confrantem, expandunt a cujus medium occupat triuncialis fere [15]1618, crocis pavonino imagice coronatus, 82 ad imo ufque ad fumnum modò multiplici foliorum feetu luxurians, modò quinis quaternifve foliis triplici, quadruplici aut numerofiore ferie ità cinctus, ut flos vel denfiffima foliorum compage omnino plenus, yel quafi tres, quatuor, ant quinque flores, alii ex aliis enati spe-Acculum intuentibus jucundum oblectationémque præbeant,

Variat floris colore carneo peramono.

Utraque in hortis India colitur.)

Satis convenit cum Rosa Batavico-Indica Modoru, seu Malva frutescente Bontii, excepta multi-plicitate floris, quod proculdubio accidentarium & individuale est.

• 12. Malva Rosea arborea Indica Park. Rosa Sinensis Ferrarii.

E radice albida, lignosa, in ramos sparsa, numerosis implexisque sibris ad summam usque tellurem capillata caudex pallidus, fimplex & lavis, frequentibus fubinde diftinctus oculis, affurgir, fumma parte in ramos frondentes latè exporrectos divisus, materie Ficulnæ instar candida & carnosa. ma parte in ramos mondenes sac exportectos arrius, materio recina inter camana e carifola, folia per intervalla bina opposita alterno ordine caules vestiunt, magnitudine pampineis, asperitate Folia per intervaua una oppointa attento orante cauce vertana, inagratante parapartes, aperitate ficulneis, figură utrifique, aut potitis hederaceis angulois confiniilia, fed tamen crenata, in ipfa rotunditate angulos ac finus habent: fiuperiore parte herbido virent colore, inferiore candicant: ratmoss utrinq, nervis ac venis ex viridi pallentibus diftinguuntur: fiua ipfa utrinque lanugine asperantur: afperis itidem craffis, prælongis, ac fæpe palmaribus, primò virentibus, tum fuperiore parte pediculis fubrubentibus nituntur: ante Solftitium hybernum defluunt

Secundo à fatione anno non raro floret. Florum pediculi, qua præsertim parte Solem aspiciunt, subrubicundi, quà calycibus annectuntur crassiores, tandem panduntur soliaceas in stellas, octonis denísve virentibus isígue planis radiis florum calyces excepturus, quinis compactiles & quali cristadennive vuentidus inique piants raums norum catyces exceptiones, quants compileres to eminulis commiffurs, lepius quinquepartitos, & in patera formam nonniuli finuolos : quibus infedentes flores ad Batava rola amplitudinem fele expandunt, colore primum lacteo extimis foliis intimorumque nonnullorum oris fubrubentibus varia ferie foliorum ramulofis rugis crifpantium fpeciofi, triplicisque coloris vicissitudine speciosiores, primò scil. lactei; Albo deinde rubróque temperati coloris funt; tandem purpurei evadunt : de qua colorum mutatione fusè rhetoricatur Ferrarius; que tamen non usque adeo infolita est in floribus, ut miraculo sit; cum & nos in Echi scor-pioldis & in Pentellaria Rondeletti floribus eundem aut similem observavimus, à colore ad colorem transitum; ut in carum historiis monuimus.

Lib. XIX.

Variat interdum hie flos fimplici quinque foliorum ferie.
Variat interdum hie flos fimplici quinque foliorum ferie.
Floris caput feu globulus pediculo adhertefcens, inter 5 florum calycis jam aridas foliaceas lacinias, ad ejudem adulti calycis magnitudinem extumidus, eminulis pulvinorum toris orbiculatim firiatus, canaliculis in fumma imaque parte Hellatam in figuram coeuntibus, aridi praterea colore folii, qui ex viridi inclinat in flavum decoloratur, brevique fubalbido pilo hifpidus inhorrefcit. At verò totus interior folliculus candicat: Sex circiter carinata loculamenta [natura porius, ut fuipicor, quinque] intercursantibus membranulis discriminantur, quæstrias inter exortæ in duriusculam mediam cartilaginem coeunt. Interfepta membranis concava pars lanugine densa longiuscula & can-dida pubelcit. Pediculi alba cuspis ad medium usque folliculum pertinet, cui media cartilago adharescit; huic semina ipsa numerossissima, rufula, minutula, rotunde longula, modice incurva, & qua parte gibbum habent pilola, aqualis longitudinis petiolis albicantibus ac tenuiffimis, acutiore fui parte lisatim adnectuntur. In uno tantum folliculo tria & fexaginta fupra centum numeravi, fex in loculos five finus pari ferè numero distributa. Semen hujus ex Occidentali India missum est, nomine Fuyò.

Tum foliorum figura, tum florum colore à Javanica superius descripta Alcea Breynii, & à Malabaricis proximè describendis differt, ut ab omnibus specie diversam putem.

13. Alcea Malabarica Abutili folio, flore majore, ex albo flavescente: Bupariti Malaba-

Arbor est excella, densis opacisque frondibus, caudice hominis amplexum superante, ligno albicante molliore velut Abietis, verum nullis venis undulato, medulla itidem molli, cortice Tiliz. Folia petiolis longis, teretibus, viridibus, tenuibus appensa cordis formam amulantur, magnitudine unius palmi & amplius, in oblongam & angultam cufpidem producta, textura molli & foldad, plana & glabra, lipperne viridia & parum nitentia, fubus dilutiora, tribus coftis confpicuis à petiolo ad margines excurrentibus, que in fupina feu adversa folii parte eminent, sed in aversa seu prona magis. Odore & sapore carent tum folia, tum etiam cortex & lignum. Flores è soliorum sinubus exeunt, pediculis longis, campaniformes, quinque petalis oblongo rotundis, calyci arcto, rotundo. exeunt, peuteuns tongis, campannormes, quantque pertans obsonigo teamus, caryet acto, roundo, profundiolo & craffo, ex viridi fuíco, margine quinquepartito, infident, coloris ex albo flavefecentis, qui nonnihil ad virorem vergit, coloris nullius; perala fupra fe invicem convoluta funt, exterius venis feu nervis eminentibus in longum fitiata, & ad idem latus in parte inferiore valde afpera, funtque ad calycem craffiola, anteriora versus tenuia, rugis valdè crispa & contracta, & cum unguiculis versus unam partem inflexa: inferius in collo flores rosa infigniti sunt, purpureo-rubicundo fusca, quinque foliorum, quæ fingula in fingulis unguiculis foliorum diffincte notata func. Stylam medium occupar firiatus albicans, penicillo numeroforum framinulorum, tenuium, albicantium, apieibm lunulatis flavis dotatorum cinctus, supra quem digito ferme transverso eminens tortuose inflectitur. Flores post aperturam ex albo magis & magis slavescunt, & spatio trium dierum ex fusco rubescentes contrabuntur & decidunt. Floribus deciduis capitula slavo-rotunda & pentagona in conspectum veniunt, in calyces florum profundè demersa, habéntq, latera nonnihil introrsum inflexa, suntque per intersepimenta intermedia in longum distincta in quinque capsulas, quæ singula per intermediam eminentem corticis situram in duo loculamenta divisa sunt, Jemina continentes oblonga, trilatera, uno latere rotundo, in quo argenteo lanuginoso cortice circundata sunt, coloris spadiceo-susci nu-

In arenosis nascitur, & per totum annum flores fert ubere proventu. Capitula incifa flavum gummosum liquorem, Guttæ Gambæ similem, saporis autem & odoris Usus. debilis ac sylvestris exudant. Lignum ad conficienda musicorum instrumentorum opercula adhi-

betur. Folia ulcerum fanationi serviunt iis applicata.

* 14. Alcea

Vires

* 14. Alcea Malabarica, Abutili folio, flore minore ex albo flavescente, exterius subaspero : Pariti seu Tali-pariti Malabarensibus.

HISTORIA PLANTARUM.

Altitudine est trium ferme hominum, caudice unius hominis amplexu minore; radice fibris capillaceis in latum se diffundente; ramis successin latum se diffundente; ramis fusco cortice, interius viridi, tectis; Folis solitariis in periolis mediocribus, teretibus, craffiusculis, viridibus, superne etiam rubescentibus, præcedenti latioribus & rotundioribus, pariter cuspidatis, ad petiolum oris per incisuram diductis, tenuissimis crenulis per margines incifis, extura folidiore, & craftiore, fuperne ex viridi fufcis, fubrus albicantibus, langinofis & lenibus inflar Veius: [Coftæ mediæ & nervorum in foliis difcurfum videfis apud autorem.] Flores in fuperiore furculorum parte è foliorum alis egrediuntur, petiolis uncialibus, crassa & viridibus, forma & colore pracedentis fimiles; verum minores, & in exteriore parte fubalperi, net canopere fe crifpant ac corrugant; in inferiore parte colli, non rosa quinque foliorum, fed macula grandi rotunda, purpureo-rubro-valde fufca notati. Stylus albicantibus & fubflavis gemmulis feu glomis circundatus eft, in furmitate quà lupra glomos eminet, nodo oblongo craffo, & purpureo ribro & valde fuso ex-tuberat. Calys quinque foliis viridibus, cufpidatis oblongis, in medio cofta eminente in longum triatis, decem minoribus culpidatis arêté comprehenfis conftat, pede craffo digitali fubjedo, qui inferitis duobus parvis, culpidatis & viridibus foliis ad inflexuram petioli cui annexus est, succingitur. Floribus delapfis è calyce erumpunt Capitula oblongo-rotunda, à folis calycis; quæ tum colore Perfico (unt, fermè in totum comprehenfa, pilis minutis albicantibus obita, in longum quinque lineis feu (ulcis firiata, ac in quinque capfulas feminales per membranas intermedias diftincta.

Flores triti cum lacte mulieris auribus induntur pro doloribus capitis.

CAP. X.

De Melanthio five Nigella.

Elanthium, Gith Plinio, Recentioribus Nigella à feminis colore nigro dicta, folis te-nuiter diffectis, flore magno, conceptaculo ridem feminis magno, membranaceo, in plura loculamenta, quinque plurimum, diviío, fingulis loculamentis fumma parte corniculatis. à reliquis pentapetalis distinguitur.

Nigella store majore pleno caruleo C. B. Nigella Damascena store multiplici Park. Melanthium capite vel calice & store majore pleno J. B. Double bine Rigella, 02 femet-

Radix ei lignosa, lutea. Caulis pedalis aut cubitalis, tenuis, teres, striatus, concavus, glaber, rigidus, obscure viridis, ramosus. Folia per intervalla alternatim cauli adnascuntur nullis pediculis, Qua à radice exeunt latiora sunt. & pediculis longis infident] angusta in tenues lacinias Umbelliferarum ferè in modum divifa, [aut Confolida regals]: Singula autem lacinizi in actions nu-crones definunt. In fummis caulibus & ramulis flores fingulares, speciosi, calicis loco quinque foliis, iis que in caule fimilibus, obvallati, plurimis petalorum laciniatorum ordinibus compoliti, ex cœruleo pallido albicantes, petalis interioribus circa margines & lacinias herbaceis. Stamina numerola cœrulea herbaceis apicibus donata capitulum circumifant ventricofum, membranaceum, velut vesicam quandam inflatum, in quinque plurimum loculamenta divisum. Singulis loculaments bini infunt ordines seminum majusculorum, oblongorum, rugosorum, nigrorum. Quot autem in unoquoq, pericarpio seminum conceptacula seu loculamenta sunt, totidem ejus summitati innascuntur cormcula arietinorum in modum contorta.

Nigella anguŝifolia slore majore simplici caruleo C. B. Melanthium capite & slore majore J. B. Nigella splvestris stve Damascena inodora Park. Melanthium Damascenum Ger.

Cum præcedente cætera convenit, flore solo differt, qui huic simplici quinque soliolorum serie constat, ex cœruleo albicantium: medium occupant multa stamina apicibus viridantibus cum pericarpii rudimento, quæ omnia cingit corolla ex bulgulis operculatis, melleum liquorem continen-

3. Nigella arvensis cornuta C. B. arvensis Park. Melanthium sylvestre Ger. sylvestre sive arvense J.B.

Huic cum Melanthio Damasceno magis quam cum ullo alio convenit, sed longe strigosius natales suos testatur, ad palmarem aut dodrantalem magnitudinem pertingens, caulbus modò simplicibus, modò a radice statim, (quæ ramosa) lignosis, striatis: Folia Anethina, vel potius Damascenæ Nigellæ, sed non ità læta, rara, in tenuissima filamenta dissecantur. Flores stellati quinque solis constant, colore cœruleo vel pallente, lutez Nigella floribus non majores, nullis foliorum tennium barbulis ut Damascenum suffulti. Hisce succedunt capitula Aquilegia, quinis corniculis, in diversa quidem superius abeuntibus, sed à medio ad imum usque connatis. Semen nigrum, exigui odoris.

Per Germaniam, Italiam & Galliam Narbonensem inter segetes passim invenitur.

Nos quidem cum per istas regiones peregrinaremur, hanc pro specie à Melanthio Damasceno Nos quadem cum per mes regiones persginatement nate pro peete a Metaltino Damalceno flore fimplici diffineta non habitumus, fed quicquid diferiminis intercederer cultura deberi putavimus, non tamen curiose animadvertimus, an foliolis illis viridibus diffectis florem calicis loco fuffulmus, non tanten outer de la carentia differentiam plusquam accidentalem arguere videtur. Parcentibus carrett neares, quotum catenta amboritain pingulari accumanti nigure vinetti. Par-kinfonus reperir in hoc genere tradit qua folia illa viridia Horem obvallantia obtineat. Cittus illi Cretico] non valde diffimilem fi non eandem inveniri feribit in arvis post demessas segetes, tota Pannonia, Austria, reliquaque Germania & Belgio.

4- Nigella flore minore simplici candido C.B. Melanthium calice & flore minore, semine nigro & lateo J.B. Melanthium Ger. Nigella Romana sive sativa Park.

Folia latiuscula divisura, licet fingula interim segmenta culmum latitudine non aquent, medium percurrente semper nervo, striatis pedalibus caulibus harent. Flores ramorum extremis harent sinpercurrente temper nervo, tritata potantous cambina internata. Fineri tamontum extremia narenti in-gulares, ex albo pallentes, minores quam cœrulei, è quinque folis compositi, multis apicibus me-dium occupantibus, capitullimque cingentibus, quod delaplo flore minus quoque apparet quam in Damasceno, quinque aut sex corniculis præditum, semine refertum anguloso luteo, vel nigro, odo-

Nigella flore minore pleno & albo C. B. Melanthium capite minore, flore multiplicato J. B. Ni-gella flore albo multiplici Ger. citrusa flore albo multiplici Park. parad.
 B. B.

Ex radice exili fimplici caulis furgit fingularis cubitalis & fesquicubitalis, teres, striatus, hirsutus, inanis, in alas divisus: alternatim folia oruntur longis carinatis pediculis appensa, colore ex viridi in luteum vergente, divisură multo latiore quâm in vulgari Melanthio, hirsuta. Flores ex albo herbacci coloris, multiplici foliorum ftipatu pleni, apicibus multis herbidis, & pentagono hexagonove capite, in totidem cornicula inflexa fuperne divifo, quod intercurfantibus interne membranis ple-

num est semine nigro, odorato ut vulgaris. Nigella latifolia slore pleno, quam in hortulo nostro coluimus semine est citrino odorato, capitulis minoribus cute seu membrana crassiore quam Nigellæ Damascenæ tectis, corniculis primò rectà affurgentibus, deinde aliquantulum inflexis.

6. Nigella Hispanica flore amplo Ger. emac. Hispanica flore simplici Park. parad. latifolia, flore majore, simplici caruleo C. B.

Ex radice tenui, oblonga, flavescente caulis cubitalis, rotundus, viridis & lavis, in summo ramosus exurgit: folis ad radicem tenuissime laciniaris, in caule verò aliquando in latiores partes, aliquando inferiorum instar tenuissime divisis: flores autem quam in cateris ampliores sunt, pentapetali, petalo quolibet unguem aquante, supernè eleganter cœrulei, inversa parte pallidi, venis elatis percurrentibus. Floribus succedunt capita pentagona hexagonave, dura, in totidem cornicula in latera reflexa fupernè divifa, que membranis internè intercurrentibus femine fubrique inodoro plena funt. [Capitulum circumstant septem aut octo flosculi cœruleo-virides hiantes Park. Ger.]

* 7. Nigella Cretica C. B. Melanthium simplici flore Creticum Clus, Nigella Cretica inodoro se-

Clus. Hujus prima folia Delphinii foliis non multum diffimilia funt, angustiora tamen. Caulis deinde brevis emergens, [cubito minor C. B.] paulò supra radicis caput in plures ramos dividitur, tenues & teretes, bipedalis vel amplioris longitudinis, valdè infirmos & vix se sustinere valentes, quibus innascuntur rara folia, paucis incisuris prædita: dividuntur rursum illi rami in alios minores ramulos, qui finguli fingularem fuftinent florem, in quinque folia plurimum divifum, è viridi candi-cantia initio, ut Nigella vulg. deinde exalbida, postremò cœrulei nonnihil contrahentia, mucronibus interim suam viriditatem retinentibus: è floris medio exit caput in quinque, sex, septem desinens cornua, instar cornuum hirci intorta ut in vulgari Nig. & in ambitu frequentia stamina viridia quorum apices coerulei: infra ftamina porro super ipsis foliis expansa recumbunt octo alia foliola bifida, pari diffantia ab invicem fejuncta, quorum petiolus cum fua bafi ceruleus eft, binæ tranfverfæ venæ fufæ; quod inter venas medium eft è viridi flavefeit. Radis etiam flavefeit inftar radicis Nigellarum, [longiucula, tenus, parùm fibrod c. B.] nec vivax eft, fed dyeme perit. Clufius plantam hanc Nigellæ arvenfi valdè fimilem fi non eandem feribit.

8. Nigella Cretica latifolia odorata Park. Ponæ Ital. alba simplici flore Alpin. exot. Park.

E radice fibris capillata, lutescente, annua caulis exit fingularis, tenuis, infirmus, in aliquot ramos divifus, foliis longis obfitus, in partes seu segmenta aliquot divisis, non tamen, ut in reliquis hujus generis, Fœniculi aut Delphinii modo incitis, sed in lacinias multo latiores, Senecionis aliquatenus fimiles, verum minores & tenuiores. Summos ramulos terminant flores fingulares, albi, reliquarum Nigellarum fimiles; capita quoque fimilia fuccedunt, seminibus nigris, odoratis repleta.

9. Nigella Cretica altera odorata, tenuifolia Park. Cretica folio Faniculi C. B.

Radices huic duriores seu lignosiores esse dicuntur quam cateris generibus, annua tamen: caules plures, recti, tenues, folis paucis vestici, in plures alas divisi. Elores minores è pallido albicantes. Semina angulola, nigra, acria & nonnihil o lorata in vasculis parvis quodammodo bipartitis baccas duas parvas referentibus. Yyyy 2

Locus.

Semen Nigellæ præcipuè in usum medicum venit: in mucilagine scil. pulmonum resolvenda & expectoranda, lacte augendo, urina ac mensibus ciendis, morsibus venenatis corrigendis. Specifice, in febribus quartanis & quotidianis. Extrinsecus crebri usus est in Cephalalgia sedanda, catarthis exficcandis, in cucuphis, epithemat. &c. applicatum. Schrod.

Radix sistit proprietate sua hæmorrhagias, si dentibus masticetur, naribusque imponatur.

Exprimitur ex femine isto oleum, quo imperiti Pharmacopei plerique pro oleo Nardino non absq.

gravi utuntur errore. Viride excrementitiam humiditatem plurimam habet, ob quam non nifi cum periculo intus fumitur, ut Tragus monet. Ideo (inquit Casp. Hofmannus) ut semen Carui post ablutionem laboriosè ficcari debet : ità Melanthium quoque. Quam ob causam frictum potius quam crudum in Catarrhis & Coryzis usurpatur, Frixa aut ustulata incredibili successi in Catarrho aut Coryza usurpatur: in his cafibus commendo hunc nodulum. R Sem. Nigellæ toft. Tabac. flyrac, calmaint, ana Dj., ambræ grifeæ gr. ij. M. ac inde fyndoni rubræ. F. I. a. nodulus fubinde naribus admovendus.

Ad amissum odoratum, R Nigellæ Romanæ q. s. redigatur in pulverem, & cum oleo veteri subigatur in mortario. Ex hoc liquore, capite supino & ore aqua pleno immitte in nares attrahendo spi-

Nobiliffimam Dominara à gravi Coryza liberavi, postquam ei illud errhinon, cujus in historia Majoranæ facta est mentio, commendavi hunc nodulum, R Sem. Nigellæ tosti §1s. Abelmosch, Carvi solior. Majoranæ ana 3ij. Styrac. calamit. Tabac. 3j. Ambræ griseæ gr. vij. Olei ligni Rhodii gut. iij. M. F. I. a. nodulus, quo postea catarrhis valde obnoxia se ab eis præservavit. Sim. Paulus.

Nigellæflores, quamvis cœrulei fint, fi manibus chartæ aut linteo eos affrices colorem pulchrè viridem reddunt. D. Merret. Observ. in Anton. Neri p. 238.

CAP. XI.

De Lino.

Inum à Graco Niver, à quo non aliter differt qu'am modulo fyllabæ: nam priorem Gracis corripit, Latinis producit. Sæpe utuntur Græci pro rebus è Lino confectis, ut pro Linteis ac velis.

Lini notæ genericæ funt vascula seminalia subrotunda, in decem loculamenta totidem semina continentia dispertita, semina melina plerunque, flores caduci.

A. 1. Linum Sativum Ger. emac. C. B. Park. Linum J. B. Mamured Flar.

7.B.

Vires & Ufus.

Tenuiradicula nititur, paucis fibris donata: caule tereti, plurimum fimplici, inani, tenui, glabro. cubitum aut sesquicubitum alto; alis circa summum diviso. Folia acuminata, culmum lata, uncias duas plus minus longa, alternatim aut potius nullo ordine cauli apposita, mollia, glabra. Flores cœrulei, pentapetali, petalis extremo subrotundis, striatis, è calicibus in quinque segmenta acuta divisis, pediculis tenuibus longiusculis insidentes, admodum caduci. Capitula succedunt rotunda, Ciceris magnitudine, in quibus femina decem continentur, loculis in circuitu propriis diftincta, depressa, in angulum acutum definentia, superficie valde lævi & splendente, mellei coloris Cas. I. Bau-

In agris feritur tam in Anglia, quàmin transmarinis regionibus.

Plimus procenio Libri 17. de Lini usu ad vela navium agens, in qua (inquit) non occurrit vitæ
parte? quodve miraculum majus? herbam esse que admoveat Ægyptum Italiæ? herbam esse que Gades Herculis columnas septimo die Ostiam afferat, & citeriorem Hispaniam quarto, Provinciam Narbonensem tertio, Africam altero? Audax vita, scelerum plena, aliquid seri utventos procellas, recipiat: & parum effe fluctibus solis vehi: denique tam parvo semine nasci, quod orbem terrarum ultro citroque portet, tam gracili avena, tam non alte à terra tolli: neque id viribus suis necti, sed paffum tusumque & in mollitiem lanæ coactum, injuria naturæ ac fumma audacia. — At nos priore libro imbres & flatus cavendos frugum causa fructúfque præmonebamus, ecce feritur hominis manu, metitur ejusdem ingenio quod ventos in mari optet. Hac Plinius, quibus addit J. Bauhinus, At quanta censenda est velorum ex Lino utilitas, si ad reliquum Lini usum per omnem vitam conferatur? Hoc lori detergemur, hoc fordidi defricamur. Ex hoc facta veste totum corpus ad cutem integente omnes interdiu vestimur, noctu Aragulis inde factis incubamus ac integimur. Rusticana gens [in Germania] utriulque sextis pallia & tunicas ex ipso gestat, & mundus muliebris magna ex parte ex hoc constat. Sed omnes has necessarias vita utilitates facile superat Linum chartarum dono. Ha ex iplo penitus detrito & nullius ampliùs usûs rejiculo fiunt, tot hodie ubique officinis, ut multa hominum millia ex præparandi chartas opera, in papyraceis (ut vocant) molendinis fe nutriant. His chartis & literarum notis omnes bonæ artes, leges, tota Philosophia, & vitæ pie ac recêtè agendæ rationes excipiuntur, confervantur. Harum utilitatem vix animo quis concipere possit, nedum pro dignitate explicare, quantumvis longa instituta oratione. Hactenus Bauhinus.

Liber impressus ex solo Lino constabit, si papyrum ad nigredinem ustam, & oleo Lini incrassato

mistam pro atramento utaris. Michael Mayerus in lusu serio.

Quantas injurias, quot tormenta hac herba præ aliis omnibus ab hominibus patiatur, legat qui volet Goropium Becanum luculenter & rhetorice demonstrantem. Hermath. lib. 1.

Quidam olim Galeni tempore utebantur femine Lini tosto pro obsonio cum garo, item melle adequam onm Garen tempore account reinine Emit cho plo doinon cum garo, irem melle ad-mixto. Sed flatuolum elt, inquir, flomacho incommodum & ægrè concoquirur. Quod paucis abhinc annis Middleburgi in Zelandia (inquir Tragus) animadverti potuit, cum propter frumenti aliarumque frugum inopiam plerique ex civibus pane & cibis ex hoc coctis vescerentur. Diftenta enim his valde citò hypochondria fuerunt, & facies aliaque partes tumida facta, quorum non pauci fic affecti etiam mortui funt.

Oleum Lini, quod ex femine ejus exprimitur, multiplicem usum habet, neg enim à pictoribus aut statuariis, aliisve artificibus expetitur solum, vel ad lucernas tantum utile est, sed etia mmedico usul servit. Nam & duritias omnes emollit, nervorum tensiones contractionesque laxat. dolores illitum fopit. J. B. In Angina & Pleuritide, alii addunt Phthifi & Colica,datur nonnullis bibendum : verum cum cau-

tela ut recens fit. C. Hofman.

Oleum Lini est magnarum virium in peripneumonia, phthiss, doloribus colicis. Ego multoties in pleuriticis doloribus nihil melius expertus sum quam Oleum Lini propinatum: hoc enim statim respirationem facilitavit sputúmque promovit : in hæmoptycis etiam idem Ol. exhibui cum optato fuccessu: Consolidat enun partes affectas vi sua balsamica & emplastica. Ephem. Germ. An. 6. & 7. ex Observatione D. Raygeri, Obs. 209.

Oleum Lini partes habet adeò subtiles, ut in sietilibus servari nequeat quin exudet. Michael Meye-

Atramentum typographicum è fuligine lampadis & Oleo Lini componitur.

Silex politus si in Oleo Lini coquatur duritiem invictam acquirit, unde terendis iis quæ opus est in tabula marmorea evadit aptior. J. B. in histor. fontis & balnet Bollensis, ex relatione D. Lutz Pharmacopæi Kirchensis.

Tumores ventris felicissime curantur ab Olei Lini usu. Ephemer, German. An. 3. 216.

2. Linum arven/e C. B. sylvestre vulgatius Park. sylvestre, sativum planè referens J. B. Com: mon wild flar. Trag.

Sativum planè refert forma, nifi quod caules habet & folliculos craffiores, & majores, & in fummo furculis multis brachiatos. Maxima autem inter hæc duo Lini genera in eo confiftit differentia, quòd folliculi fylvestris Lini calore Solis non aperiuntur perinde ut alterius : nam quamprimum exficcati Sole fuerint, excutere femen ut aharum frugum oporter, autore Trago.

Inter segetes Avenæ reperitur.

Lib. XIX.

* 2. Linum perenne majus caruleum, capitulo majore Morif.

Non alias in descriptione notas ponit quam in titulo posuerat.

* 4. Linum pereime minus cœruleum, capitulo minore Morif.

Hoc caules emittit non rectos ut pracedens, sed reclinatos, foliis angustioribus cinctos: sfores & capitula quadruplo minora producit.

* 5. Linum fylvestre latifolium birsutum caruleum C. B. fylv. latif. birsut. store caruleo J.B. sylv. latifolium Gex. sylv. latif. caruleum Park. sylv. latifolium 1. Clus.

Ex eadem radice, qua craffiulcula est & candicans, unicum, interdum plures profert caules, modò pedali, nonnunquam ctiam majore altitudine assurgentes, crassos, firmos, hirsutos, superiore parte in plures ramulos divisos. Folia quæ eos ambiant reliquis generibus majora, venosa, hiritua, minimum digutum lata, gummoso gustu; deinde amaricante. Ramuli ab infimo ad summum storibus onusti omnium maximis, Malvæ vulgaris fere amulis, cœrulei coloris, aut vegetioris aut dilutioris, cum quinque internis faminulis apicem habentibus; quibus fuccedunt capitula dura, mucronata, quinque foliolis five apophysibus inclusa & comprehensa, quæ maturitate hiant, seméng, continent fativo Lino fimile, latum, nigricans, splendens. Radix perennis est & vivax, fingulis annis repullulans, cauliculósque enam ante hyemem proferens tenellos, foliis multa lanugine hir-

Frequens est multis Pannonia superioris & Austria inferioris locis editioribus & siccioribus grami- Locus. neis tamen: loca particularia vide apud Clufium. Floret Junio & Julio : femen maturum Augusto.

6. Linum sylv. latif. hirsutum candidum venis in umbilico purpureis C.B. syl, latif. lanuginosum, flore candido, purpureis lineis striato J. B. Slv. album purpureis venis Park. Slv. latifo-

Quantas

Pedales, graciles, lanuginosos ternos aut quaternos ab una radice promit caules, in quibus Lini latiuscula folia, trinervia, ad Ascyri formam ferè accedentia, nec multum à prioris folis discrepantia, lanuginosa. Extremi cauliculi in binos aut ternos ramulos divisi, & Heliotropii majoris quodammodo inflar circumflexi, pleni funt floribus, qui ab imo aperiri incipiunt, Lini florum di-vilurà, fed majoribus, fuperiori ferè æqualibus, candidis, quos multæ purpureæ venæ interfein-Y y y y 3 I ocus.

Locus.

culi.

Locus.

Locus.

Locus.

Long.

HISTORIA PLANTARUM.

dunt. Semen & capitula Lini fimilia. Radix perennis est, craffiuscula, longa, candicans, raris fi-

Apud Lusitaniz urbem Colibriam celebri Academiâ claram hanc stirpem duntaxat observare meminit Clufius.

7. Linum sylvestre minus C B. Linum pumilum, foliis semper binis, albo store, vel luteo vallente I.B. Chamælinum perpusillum Ger.

Exili, rotundo, dodrantalíque aut paulo majore affurgit cauliculo, quem adverlo fitu, ut in Hyperico, bina femper amplectuntur folia, Lini fativi folia ferè paria. Supremus cauliculus in aliquo ramulos dividitur, qui in oblongis pediculis exiguos floculos albos proferunt, luteis intus framinulis, Floculis fuccedunt parva capitula, Lini valculis non abfimilia, minora tamen, in quibus femen. Radix tenuis, aliquot exilibus fibris donata est, sed an perennis & rediviva ignoro.

Provenit in herbofis collibus & montanis Austriæ atque Pannoniæ: floret Junio & Julio. Pedale & erectum vidit D. Magnol in herbidis montis Capouladou, juxta fluvium Herau Julio mense florens: folia angustissima habet, flores velut in umbella dispositos, luteos, parvos: aliud invenit palmare Iulio mense in herbidis à la Garrigue de Perauls, quod forte Linum perpusillum Lob. Obs.

8. Linum sylvestre caruleum folio acuto C. B. prod. sylvestre angustisolium caruleo amplo store Botan. Monsp.

Caule est pedali, rotundo, lignoso, statim ad exortum in ramos palmares diviso: quos folia atrovirentia basi latiore alternatim cingunt, & in exquisitissimum & veluti aculeatum mucronem defi-* Poriùs pedi: nunt. Ramorum simmitatibus * cauliculi multi, quasi in umbella dispositi, calites aliquot apicibus cust. donatos sustinent, è quibus sustinent, carulei, in medio staminibus donati, prodeunt, quibus vascula subrotunda succedunt.

In faxofis Provincia non longe Maffilia provenit. Variis in locis sterilibus circa Monspelium Junio mense cum flore reperitur, sed præcipue in via quà itur Grabels, propè prædium dictum la Te-

9. Linum sylvestre angustis & denswibus folius, store minore C. B. sylvestre 4. angustifol, 1. Class. sylv. angustifolium store minore Park sylv., tenuifolium Lob. Ger.

Complures funt huic cauliculi, teretes, firmi, pedalis longitudinis, virides, frequentibus foliolis, Lini fativi, fimilibus, ex viridi fubcceruleis onulti, fummo faftigio in aliquot ramulos divifi, quibus infident flores intense cœrulei, sativi Lini floribus simillimi, quinque in medio staminula, totidémque apices separatos continentes. Semen in capitulis craffioribus, subrotundis, Lino sativo non minoribus, nigrum, oblongum, planum, sativi semini sere par. Radix candicans est, perennis, aliquantulum fibrofa, amariusculi gustus, deinde suavis, acrimoniæ particeps.

Variis circa Viennam Austria locis nascitur, prasertim in gramineis acclivitatibus & juxta vias. Floret Maio & Junio interdum etiam tota æstate, semen verò maturum est Julio.

Linum sylvestre angustifolium foliis rarioribus C. B. descripto idem videtur, ex sententia D. Tho. Johnsoni Gerardi emaculatoris.

Huic perfimile est si non idem

A. 10. Linum sylvestre caruleum perenne nostras.

Cui radix altè depacta, perpetua: caules ex eadem radice plures, in terram reclinati, pedales aut longiores, faturatius virentes. Folia brevia, acuminata, cauli concoloria, unciam circiter longa, modicè lata, Lini sativi similia, crebra, nullo ordine posita. In summis caulibus flores pentapetali, Lini fativi, cœrulei faturatioribus lineis striati, unguibus flavis. Succedunt capitula Lini fativi, paulò minora, non exactè rotunda sed nonnihil sursum productiora.

In agro Cantabrigiensi ad margines satorum in collibus Gogmagog dictis copiosè provenit. In Catalogo Plantaruni Angliæ hoc genus habui pro sequenti seu Lino sylvestri angustisolio slore

magno C. B.

11. Linum fykveftre anguftifolium flore magno C. B. fykv. 5. anguftifolium 2. Clus. fykv. floribus albis Lob. Ger. fykv. anguftif. čærůlev vel atbo flore magno Park.

Dodrantales, nonnunquam etiam pedales, habet cauliculos, graciles, firmos, rectos: folia fativi Lini, angustiora, dura, mucronata, virentia, amaricantia: flores in summis cauliculis multos, magnos, quinque foliis albis præditos, circa umbilicum quinque purpureis lineis distinctos, totidem staminibus, & quinque separatis apicibus ex medio umbilico prodeuntibus, odoratos: Semes in rotundis vasculis planum, nigricans, splendens, sativo Lino simile: radicem candicantem, duram, aliquot fibris donatam, perennem & fingulis annis novos cauliculos proferentem.

Magna copia nascitur toto Viennensi agro, plerisque aliis Austriæ & Pannoniæ editioribus locis, atque fecundim publicas vias. Floret junio, femen perficir Julio & Augusto. Junio & Julio men-fibus copiosum reperit D. Magnol cum flore in sterilibus herbidis circa S. Martin versus montem

Lupi.

12. Linum sylvestre angustifolium store quasi cinereo, capitulis magnis J. B. Lini sylv. V. Clusti

Ciuj.

In Austriacis Alpibus, præsertim verò Sneberg, aliud genus invenitur, huic omnino fimile, caulin Austriacis Alpibus, præsertim verò Sneberg, aliud genus invenitur, huic omnino fimile, cauliculorum & foliorum gracilitate & tenuitate florumque formå & radice: in florum duntaxat colore est differentia, qui nivei non sunt, sed cœrulei in candidum languescentes, & quasi cineracei. Capitula etiam floribus succedentia longe ampliora, nec minora quam in sativo. Florebat isthic sub finem Junii. Semen extremo Julio & Augusto maturum.

A. 13. Linum silvestre angustifolium storibus dilute purpurascentibus vel carneis, C.B. silv. angustifolium J.B. An Linum silv. 6. angustifolium Clus.?

Duram lignosamque possidet radicem, satis crassam, ex qua germinant multi simul caules, tenucs, mi ad cubitalem altitudinem afcendunt, folis ftipati confertifilmis, tenuifilmis, longitudine ferè Lini sativi. Ex calycibus longusculis flores extremis ramulorum brevium nascuntur, magni, albi, vel quafi cinerei, fortuitis cœruleis striis sublucentibus, tam caduci ut vix attingi possint quin delabantur: vafcula minora quam Lini fativi, quadripartita, Semine Lini minore.

C. Bauhinus florem ex diluta purpura candicantem, vel carneum huic attribuit: Clusius flores formå & colore superiori serè similes sed minores; virgulas dodrantales, sirmas, licet valde graciles; foliola Lino multò angustiora & minora; capitula & semen Lini, sed minora; radicem exilem, can-

cucantem, perennent tamen.

Clusio observatum est hoc genus in anteriore Madritianæ sylvæ parte, quæ secundo ab urbe Lutetia lapide distat, inter gramina loco aperto & nullis arboribus consito, storens Julio, maturum set

men proferens Augusto. Nescio an huic, an præcedenti Lino idem sir quod in Cornubia pascuis propè oppida Truro &c S. Ives expiosè provenit, à nobis etiam propè Genevam observatum, cui folia (quantum memini) non adeò conferta aut crebra fuere in caulibus; duriora tamen & mucronata: reliqua autem descriptio quam ex J. Bauhini historia dedimus, & Clusiana satis aptè conveniunt. Planta ipsa, (quam ad manum non habemus) inspicienda, & cum descriptionibus conferenda est. Putamus tamen proximè descriptæ eandem esse speciem illam Lini quam in sterilioribus circa montem Lupi non longè à Monspelio, Septembri adhuc mense copiose florentem observavimus. Erat autem ils in locis perexigua, foliis angultiffimis, denfis seu confertis in caule, flore satis grandi, coloris ex purpura albicantis.

* 14. Linum fruticosum niveum C.B. sylvestre 7. fruticosum Clus. fruticosum semper virens Park.

Fruticosum est, atque dodrantalibus pedalibusque ferme ramulis semper virentibus praditum : quos numerola folia exornant, media: inter Thymi & Psyllii magnitudinis, subalbida; stores deinde superiore paulò majores, omnino nivei summis ramulis insident: quibus succedunt capitula semine plena. Radix dura & lignosa est. Exit desertis quibusdam Hispania locis, sole illustratis: floret Junio & Julio. Locu;

15. Linum sybu. latifolium, caule viscoso, store rubro C. B. sybu. latifol, store rubro Parks

Hujus meminit C. Bauhinus in pinace, verum non describit. Nos in planitie quadam propè Augultam Vindelicorum, per quam Monachium Bavaria iter eft, pulchram hanc invenimus, Lini ipeciem, verum, quod dolet, in ca exactius describenda minus curios fuimus.

Folia habet pilola, longitudine foliorum. Lini, modicè lata, acuminata, nervis quinque per longitudinem decurrentibus. Flos pentapetalos, coloris incarnati, faturatioribus & veluti fanguineis lineolis striatus. Radix lignosa est, & per plures annos durare videtur.

Augusto mense florentem adhuc invenimus.

16. Linum latifolium luteum J. B. sylvestre latifolium luteum Park C. B. sylv. 3. latifolium Clus. sylv., latif. 3. Clusii Ger. emac.

Caulibus adolelcit angulofis, firmis, cubitum altis, aliquantulum rubentibus, pluribus ex una radice ortis, & fuperius in ramos breyes divifis, quos falia veftiunt alternata, glabra, craffiufcula, uncià longiora, semunciam lata, in obtusum mucronem definentia, perquam amari saporis. Flores numerosi extremis ramulis innascuntur, magni, perelegantis flavi coloris, quinque staminibus totidemque villis luteis medium obsidentibus. Semen, teste Clusio, in capitulis compressionibus reliquis paullò minùs, nigricans quidem fed non splendens quemadmodum illorum. Radix satis crassa, contorta, albicans, aliquot fibris donata, fingulis annis repullulans, novósque caules producens.

Exit abunde in monte Badenfibus Auftria thermis imminenti locis gramineis, fecundum fepta, Locus. inque vicinis, &c. Floret Junio & Julio ; semen maturat Augusto.

17. Linum luteum Narhonense J. B. marinum luteum Ger. maritimum luteum C. B. sylvestre angustifolium luteum Park.

Ab una radice caules furgunt plures, cubitales, qui fuperius in ramos dividuntur; per quos folia mollicella, latiufcula, breviora quam Lini fativi, infipida. Flores extremis hærent ramulis, Lini, fed

Col.

coloris lutei, amaricantes; quibus fuccedunt capitula minora quam Lini fativi, amara, semen continentia In pratis circa Monspelium & Sellam novam observavimus etiam Septembri florentem.

Huius varietatem duplo grandiorem invenimus ad mare, quam tamen à priore specie differre neutiquam concedimus. Flores nempe, caules, capitula, femina utriq, eadem: Differentia tantum in magnitudine & statura, quæ ratione loci evenit.

Instinctu J. Bauhini hæc duo Lina inter se studiose contulimus, cum Monspelii essemus.

Linum frutescens subflavum C. B. prod. Idem fortè est majori hujus varietati: Descriptio in omnibus convenire videtur.

* 18. Linum luteum ad singula genicula floridum C.B. luteum svlv, latifolium Col.

Hyemali gaudet tempore planta hac, ex pratenfibus, argillosa humentíque tellure eruta, Decembri menle. Radice nititur lignosa, parva, intorta; ramis pluribus è caulibus in funmo trifidis, & duorum digitorum interstitio ex geniculis prodeuntibus folice. In singulis geniculis storm habet luteum, & postea fructum acinosum ut Lini sativi vulgaris, cui etiam semen compressium simile, nitidum, fuscum, amaro parum sapore. Flos & fructus incident quinquefoliatæ basi, exiguis angustis foliolis constructæ. Folia in imo exigua, & per caulem semper majora & Lino latiora duplo, & in ramis postea semper ad cacumen usque decrescentia & angustiora,

* 19. Linum arboreum Creticum luteum Park. arboreum Alpin. exot.

Alpin. Planta est arborescens quasi, constans ramis obliqui actis, gracilibus, rotundis, cortice nigro tectis: folia Lini fativi latioribus, ut ad Myrit folia magis accedant, denfis & undique ramos contegentibus. In cacumine producturur fores flavi, pentapetali, & foliauli multicapfulares, fuis pediculis finguli adhærentes, magintudine Cicerum, figura pyramidali, caeterorum Linorum modo, femina continentes Lini fativi feminibus omnino fimilia, fapore amaro. Provenit in Cicta infula: Floret aftate, atq. eadem durante femina sua perficit.

* 20. Linum sylvestre minus luteum annuum folio latiore & angustiore Moris.

Vix palmarem aut ad lummum dodrantalem excedit altitudinem. Floculos fert luteos, pentapetalos: capfulas feminales caterorum capfulis conformes, semináque ibidem contenta paria sed minora. Duplex eft, aliud folis latioribus, aliud angustioribus, nullo alio discrimine intercedente. Utrumque sponte crescit in sylvis humidis circa Blæsas.

21. Linum sylvestre catharticum Ger. emac. pratense shosculis exiguis C. B. Chamalinum Clusii shove albo, seve Linum sylv. eatharticum Park. Alsine verna glabra socialis albis, vel potius Linum minimum J.B. Purging oz wild Dwart-star, oz will-mountain.

E radicula tenui, alba, lignofa, fibrillis aliquot donata, cauliculas emittit nonnihil reptantes, mox humo ad palmum & altous fe attollentes, tenues, rotundos, rubentes, fastigio surfum ramolo, nutante. Folia infima mucrone obtufo & fubrotunda funt, fuperiora qua in caulibus bina oppofita, crebra, exigua, femunciam longa, culmum lata, glabra, abfque pediculis adnata. Flores pediculis longis tenuibus infident, albi, pentapetali, petalis acutis, minimė bifidis, cum apicibus totidem in medio luteis, è calice quinquepartito. Vascula succedunt Lini parva, canaliculata, in quibus semen lucidum & lubricum Lini, compressum & oblongum J. Bauhino. Sapor totius plantæ amarus &

Floret initio Junii, & deinceps per totam æstatem, & in pascuis siccioribus præsertim montosis

Hujus herba integra cum caulibus & capitulis vino albo per noctem super cineres calidos infusa

ferofos humores purgat fatis validé. Sumi poteft vel herba contufa, vel ejus exficcatæ pulvis, cum tantillo cremoris Tartari & feminum Anifi, & purgat fine molestia. D. Bowle.

22. Linum minimum stellatum C. B. Chamælinum stellatum Park.

Tota plantula duarum, rarius trium unciarum est, radicula capilli instar tenui, albicante, cauliculo uno vel altero tenuissimo: foliolis brevibus in exquistissimum apicem desinentibus; inter quæ flosuli parvi, pallidè virentes, stellati, ex quinque radiolis exiguum circulum velut umbonem cingentibus compositi.

Monspessuli in Gramuntio & Boutoneto & aliis plurimis in locis provenit, ubi vere floret. An vera & genuina Lini species sit ex descriptione hac non fatis constat: nobis autem nondum videre contigit.

23. Linum foliis asperis umbellatum luteum Botan.Monsp. Lithospermum Linariæ folio Monspeliacum C. B. Park. Pafferina Lobelii J. B. Paf. Linariæ folio Lobelii Ger.

Foliss est per caulem dodrantalem confertis, Lini similibus, viridantibus, acuminatis, uncialibus, circa fuperiora minoribus, rarioribus: floribus in fummis ramulis brevibus, acervațim congeftis, luteis; quos excipiunt vascula exigua, turbinata Lini, dimidio aut triplo minora, foliolis quibusdam acutis undique obvoluta, femine plena lubrico, lucido, fusco, multo Lini seminibus minore. Radix fatis longa, tortuofa, alba, lignofa.

Circa Monspelium in squalidis locis Garrigues dictis observavimus: at proceriorem in Sicilia.

Lib. XIX.

CAP. XII.

Plantaginella palustris C.B. Plantago aquatica minima Clus Park.

Adicibus fibrofis albis terram apprehendit: est ubi radicem simplicem profunde in limum demifium fibre plures cingun. Folia ex eadem radice plura, Plantaginis aquatice fimilia, fed multis numeris minora, pediculis longis donata [duarum interdum triumve uncina, nea mans minista per a contra contra l'accident de l'accident de l'accident l'accident contra l'accident arum] in terram reclinata. Quò folia majora funt do longioribus pediculis infidente, cuò minora eò bervioribus. Inter folia plurimi è radice exeunt folculi, finguli fingulis pedicitis infidentes (aliàs enim caulem non producit) nonnullis femancialibus, alius multo brevioribus, tenatibus, in terram renini causani non petalis exiguis, acutis, albis compositi, calice quinqueparitto. Succedit vaficulam faminale turgidulum, ovale quodammodo aut glandiforme, seminibus exiguis russis copiosis repletum, per maturitatem in duas carinas dehiscens.

Sapor plantulæ initio herbaceus, postea nonnihil acris gustanti sentitur. Flagellis emissis ad in-

tervalla radices agentibus immensum se propagat locum idoneum nacta.

In fundis piscinarum, aquis æstate exiccatis, aut alibi ubi per hyemem aquæ stagnarant provenit, Listus, verum non admodum frequens.

Alfine paluftris exigua foliis lanceolatis Plantaginellæ aquaticæ inftar, flosculis albis vix consbicuis huic eadem nobis videtur.

CAP. XIII.

Pentapetalos Brasiliana floribus luteis minimis.

N duorum aut etiam trium pedum affurgit altitudinem; caule tereti, geniculato, fubruffe-cente paululumque pilofo: ex geniculis emittit ramulos & bina folia semper fibi opposita, brewioribus pediculis innitentia, quinque aut fex dig. longa, aliquando craffo modo dentata, interdum etiam non. In extremitate ramulorum flores nalcuntur folitarii, lutei, umbilico conico constantes, & in ambitui illius quinque foliolis luteis minimis. Radix exilis admodum. Flos tritus odorem habet suavem, ferèut Chamæmeli.

CAP. XIV.

Pentapetalos Brasiliana slore Lychnidis.

Marggr.

Nanatuor aut quana, pedum aktitudinem affurgit, caule rotundo, lignofo, leviter pilofo, quiqi fuperius in multos fe dispescit ramos surfum elevatos. In caule autem & ramis solitarie posita funt folia angulta, brevibus pediculis innitentia, quatuor aut quinque dig. longa, fimilia folias Salicis, atque pilofa, diversæ magnitudinis, in summitate enim plantæ angustissima sunt & parvula. Flores fort magnitudine florum Lychnidis, albos, pentapetalos, unguibus in medio purpureis & faminalis luteis. Radix haud longa est, sed habet multas proles ad latera extensas, atque etiam

CAP. XV.

Rhaharbarum lanuginosum, sizie Lapathum Chineuse longifolium Munting. Rhaharbarum J.B. Rhabarbarum I. seu Officinarum C.B. item II. quod Matthiolus pingit ejuschem.

Munting. Radice longæva, crassa, fermè rotunda, parum ultra semipedem longa, fibris quibusdam brevibus ac crassiusculis undiq enatis onusta, externè fusca vel quasi è rubedine nigrescente, previous ac cramments unone, enaus omura, externe rujea vei quan e rubeaine migratesite; interné lutea rubris nonnullis ftriis venuftè permixus, fucco ex parte viíco, è rubedine flavelcente plenà, amarà, necnon guftui ingrata, Folia protrudit numerofa, archè conjunda, ex quafi fimul è radicis fupremo, ferie rotunda, mirabili num fupra aliud paulò elatius provenientia, manus longitudine aut majore, inferiori parte adeo angulfa, ut ultra digiti unius latitudinem vix obtineant, in medio tamen latiora & fupremo latifitma, ubi tres plus minus digitos latitudine aquas, in muedo camen latiora de fupremo latifitma, ubi tres plus minus digitos latitudine aquas, in muedo camen latiora. tudine æquant, in mucronem planè rotundum definentia, molli lanugine, in marginibus maxime visibili obducta, non dissecta, neque plicata, verum plana, superne late viridia, inferne pallidiora; unicâ in medio latiori ac majori venâ, è qua plurimi minores in latera undique excurren-

Locus

Locus.

Tempus &

Locis.

Vires.

Locus.

1079

Lib. XX.

tes, & circa ea parùm incurvatè difpolitæ proveniunt, prædita; naturà quidem furfum tendentia, anteriori nihilominus parte, Struthiocameli plumarum inftar, quod magnam plantæ venuftatem addit, parùm deorfum fefe incurvantia; fubftantia modicè crassà, gultu amara, necnon tactu mollia.

E foliorum medio Pediculus unicus, ad tres, quatuorve digitos supra solia eminens nascitur, tenuis, teres, è viridi purpurascens: cujus summo stores octo, decem, aut duodecim numero, brevibus pediculis nitentes, & modò ex hac, modò ex illa caulis parte provenientes, pallido colore cœruleo non ingrato donati, forma & magnitudine Leucoti arborescentis storibus non valde diffimiles, quinque petalis subrotundis constantes, odore admodum ingrati, cerebrum non parum
perturbantes, & succum fermè cœruleum edentes visuntur, qui brevi in his oris nullo relicto
semine marcescunt & decidunt.

De Rhabarbari viribus & ufibus superiùs egimus in capite de Lapatho.

HISTORIÆ

H I S T O R I Æ P L A N T A R U M

LIBER VIGESIMUS

QUI EST

De Herbis flore pentapetaloide vasculiferis.

Erbas hoc Libro comprehensas pentapetaloides potius quam pentapetalas vocamus, quoniam quæ videntur petala distincta, reverà non sunt, sed ad ungues juncta, adeò ur flores integri decidant, & strictè loquendo monopetalis annumerandi sunt. Verum ne à recepta sententia nimis recederemus hujusmodi slores pentapetalis potius quam monopetalis annumeravimus.

Herbæ flore pentapetaloide anomalæ.

Florem pentapetaloidem dicimus potius quam pentapetalon, quia folia seu petala sforem componentia ad ungues juncta sunt, adeò ut slores integri decidant. Ha vel sunt Terrestres, soliis

"Simplicibus, h. e. in fingulis pediculis fingulis, caulibus

Nudis, flore è tubo oblongo in quinque lacinias seu folia bifida expanso; foliis

Rugofis, texture rarioris; floris calice oblongo, concavo, striato; Paralysis.

Levioribus seu planis, succulentioribus, densioribus, calice sloris breviore ut & vasculo seminali; Auricula urs.

Foliis vestitis

Adversis, seu binis in caulibus oppositis,

Siliquosæ & lanigeræ,

Lactescentes, filiquis plerumque binis; APOCYNUM.

Selatior, flore parvo, filiquis fingularibus, Ciconiæ roftrum referentibus; Asc Lepias.

Humilior, provoluta & repens, foliis glabris, colore & confiftentiâ hederaceorum, flore amplo, filiqua bicorni; CLEMATIS daphoides.

Pericarpiis semine minutissimo refertis, nullâ intus lanâ, floribus in summis caulibus & ramulis crebris, sapore amaro insignes, flore

(E tubo oblongo in quinque sigmenta acuta expanso; Centaurium minus.) Sine tubo in octo fere lacinias seu petala divilo; foliis in caule adversis in unum coalescentibus ut in Diplaco, glauco colore conspicuis; Centaurium

Alternis, floribus in thyrfis oblongis confertis: pericarpio bivalvi

SConico aut turbinato; VERBASCUM.

Compossie, in uno scil pediculo ternis, vasculo pentagono, permaturitatem si tangatur disfiliente, & semen ejaculante, sapore totius planta acido; TRIFOLIUM acesosum, Oxystrifolia.

Aquaticæ foliis

Integris simplicibus subrotundis, seu quæ est

Flagellis reptatricibus, in alis foliorum florens, foliis subrotundis per margines æqualibus: Nummularia.

Caulibus erectis, foliis in eodem pediculo ternis, floribus intus filamentofis in summis cau-L libus in thyrfum depositis: TRIFOLIUM paludosum.

Tenuissime dissectio, floribus speciosis; VIOLA aquatica.

Auricula ursi in summo caule, unde pediculi florum singularium exeunt, quadam habet foliorum rudimenta, quæ quoniam perexigua funt, nec ejusdem figuræ cum iis quæ ad radicem, pro foliis perfectis non habeo; ac proinde caulis nihilominus nudus nobis censetur. Paralysis Alvina dicta auriculis ursi accensenda est.

Quòd Clematis daphnoides filiquam producat lanigeram mihi non constare fateor: quod filiquam fatis longam bicornem & velut geminam producat (ut recte Cæfalpinus) mihi compertum est: unde ob convenientiam in filiqua cum Apocynis, five lanigera fit, five non, cum eildem me-

1080

Ros solis caules producit nudos flores sustinentes longa serie versus unam partem spectantes, è calice seu tubo oblongo in quinq, segmenta divisos; vascula seminalia oblonga, seminibus minutissi-

mis repleta; atq, idcirco ad hoc genus pertinere videtur.

Herbæ flore pentapetalo & polypetalo feminalis vafculi respectu commodius dividi possent in unicapsulares & multicapsulares. Unicapsulares ob desectum commodioris vocabuli dicimus vasculo simplici & in loculamenta non partito contentas, quibus feminis fedes in medio est, exteriùs protegente vasculo ; Multicapsillares vasculo è pluribus cellulis seu loculamentis conjunctis composito

tionatas.
Prioris generis funt Carjophyllus, Armeria, Lychnus, Alfine, Spergula, Anagallu, Paralyfis, Austrula unfi; fostè etiam Centaurium minus luteum de purpureum, Lyfimachia lutea, Portulaca, Nammularia, Viola aquatica. Verum quoniam de nonnullis hujus generis mihi nondum conftat, quomodo vaj culum feminale conformatum, & femina in codem diplofita funt; alias notas magis obvias & expofitas pro characterifticis generum subalternorum tantisper adhibere coactus sum dum vascula seminalia omnium de quibus dubito videndi & curiosè examinandi occasio dabitur.

CAP. L

De Primula veris & Paralyh.

Rimula veris dicitur hæc herba quòd primo vere floreat; Paralyfis quia Paralyfi morbo medendo adhibetur à peritis medicinæ. Notæ ejus genericæ sunt caules foliis nudi, flores è tubo oblongo in folia seu potius lacinias quinque bifidas expansi, eorumque calyces oblongi, concavi, laxi, striati; folia rugosa texturæ ra-

1. Primula veris vulgaris Park. veris minor Ger. veris floribus ex singularibus pediculis, majoribus, simplicibus J. B. Verbasculum sylvarum majus singulari flore C. B. Common

Fibris numerofis, albicantibus, majufculis, profunde in terram demiffis, & fibrillis aliquot tennibus capillatis, è radice modice crassa squamola, rubente excuntibus firmatur. Radicis sapor sub-

aftringens: [quamæ autem è foliis quotannis marcescentibus residuæ sunt.

Folia plus palmum longa, sesquidigirum aut duos digitos lata, obrusa, rugosa, ad margines denticulata, lupina parte glabra, prona hiríuta, nervis crebris hiríutis eam percurrentibus, ex angulto principio fenfim dilatata, pediculis proprie dictis carentia. Inter folia emergunt flores ab eadem principo leinin diatada, pediculis proprio ad action, radice plures, pediculis tenuibus, teretibus, aphyllis, hirfutis, radicem versis leviter purpurantibus, femipalmaribus aut palmaribus nixi; in fingulis pediculis finguli, è calicibus oblongis, pentagonis, angulis hirluits, margine in quinq, legmenta acuta divifo; monopetali, ampli, è tubo oblongo, angulis, in quinq, legmenta cordata totidem folia imitantia divifi, è languescente luteo palliduli, unguibus flavis, in quorum medio reconduntur staminula lutea, pistillo herbaceo capitellum viride nunc alriùs infra ftamina reconditum proferente, nunc in summa tubi parte supra stamina eminente. Odor validus & non ingratus. Vasculum seminale in calice reconditum.

In fylvis, fepibus & dumetis verno tempore ubique exit.

Locus.

Hujus multiplex habetur varietas. I. Flore nivveo, quæ Parkinfono Primula veris flore albo. Adv. Sylvarum Primula alba. In hortis nostris frequens est. 2. Flore viridi simplici, cujus tum Lobelius, tum Parkinsonus meminerunt. Flos ei calyci ferè concolor est, magisque expansus quam vulgaris Primula. 3. Flore viridante & albo simplici Park. 4. Flore viridi duplici Park. quæ ab ea quæ flore est simplici seu secunda flore tantillo saturatiore, è duplici petalorum serie composito differt. 5. Flore multiplici, separatim diviso Park. quæ Primula veris Hesketi dicitur. Hæc præter flores quos profert fingulares in pediculis seu cauliculis singularibus Primulæ vulgaris modo, alios etiam producit caules

qui in fastigio suo plures slores gestant ex uno calyce erumpentes, interdum plurium duntaxat slorum fragmenta seu partes in eundem calycem constipatas. 6. Flore pleno seu multiplici omnium ferè rum fragmenta ten partes in ennicin catycem contupatas: 6. Flore pleno feu multiplico omnitim ferè Autorum. 7. Flore duplici Park, qua pracedente omnibus fuis partibis minor est, flores autem du-plici duntaxat petalorum ferie compositos profert. His addere possilimus octavam adhuc varietatem; cujus calycum è quibus stores exeunt segmenta in foliola viridantia excrescunt & degenerant; seu mayis dicere, calicum fegmenta in magnitudinem aucta viridanti margine foliaceo velut fimbriata

2. Carchichec Turcarum sive Primula veris Constantinopolitana Cornuti. Primula veris Turcica Tradescanti flore purpureo Par. Biew Dzimcole.

Foliorum medium discriminant costa alba, infima parte latiores, ac levi rubore aspersæ: margines ut in Lactuca Romana modicè crenantur: numerosè ac confertim in orbem crescunt ex crassa ac fibrosa radice subalbida. Hanc solent herbarii ob ndante raritatem multifariàm disseare, ut præter semen hac etiam ratione propagatur. Inter solia pediculi multi vix ultra digitum longitudinis esserutur; calices sustinent subvirides, tot sinubus striatos quot postmodum folia in flore succedere debent: non plura quinque illa esse consueverunt: fingula cordis effigiem representant, & dilută purpură colorantur, nifi quà unguiculus est, colorem enim in hac parte variat, in radium aureum croco adumbratum efformatus. Diceres medium floris umbilicum stellam esse, adeò radiis quinque fulgentissimis internitet. Pistillum edit medio stellæ concolor. Integro propè anno floribus ornatur. Hos statim atque vetustas decussit, sequuntur semina alba, Papaveris albi facie, que levi capfula inclusa maturescunt. Multa deinde soboles juxta deciso semine germinat.

Apud Turcas audio nominari Car chichec, quasi quis nivalem florem nuncuparet: Argumentum nominis floris vivacitas dedit; media quippe hyeme supra nives etiam caput exserere solet.

Calida est & sicca, gustuque non mediocriter adstringere percipitur. Usu efficaci pollet ad me-Vires dendum melancholicis & pituitofis affectibus: cohibendo alvi profluvio magnopere confert: ventriculum atque adeò vniversa intestina soluta roborat.

Floris colore infinitum variat, cœrulescente, purpureo remissiore, & intensiore seu violaceo, car-neo, ferrugineo, obsoletè pallido, miniato, albo, &c. Reperitur etiam flore geminato seu altero alteri innato, variorum colorum. Hæ omnes aliæque adhuc plures varietates seminio debentur.

2. Primula veris Constantinopolitana sive Carchichec polyanthos.

Hzc plures in codem caule gestat flores velut in umbellam diffusos, Primula pratentis inodora lutez modo; funt autem flores nonnihil minores prædecentis floribus.

Flores pariter colorum varietate ludunt, & non raro geminati observantur.

A. 4 Primula pratensis inodora lutea Ger. veris caulifera, pallido sore inodoro aut vix adoro J.B.

Verbasculum pratense aut sylvaticum inodorum C.B. Paralysis altera adorata slore pallido
polyanthos Park, parad. Gzeat Counsing, 02 Ornings.

Foliis & radice cum Primula vulgari convenit, flore insuper, & pediculorum hirsutie: differt, quòd plures in caule flores gestet in umbellam quandam digestos, Paralysis vulgaris odorata in modum, cosdémque tantillo minores & coloratiores. Cum Paralysi vulgari convent, quòd plures in eodem caule flores gestat: ab eadem differt foliis Primulæ vulgaris similibus; caule zona rubra ad petiolorum basin cincto; caulis & pediculorum hirsune, horum enam longitudine; Flore pallidiore, majore, magis expanío, minùs odorato; calicibus minùs tumidis. Differt denique quòd præter flores quæ in umbellis alios producit fingulares, è radice exeuntes in privatis pediculis, quod in Paralyfi odorata nunquam accidere observavi

In fylvis & ad sepes non admodum infrequens, interdum etiam in pascua descendit. Aliquanto Locus. ferius floret quam Primula vulgaris.

Hujus etiam varietates aliquot habentur in hortis enutritæ. 1. Paralysis flore flavo simplici inodoro, absque calycibus Park. Flos huic nudus est absque ullo omnino calyce. 2. Paral. flore geminato inodora Park. 3. Paral. inodora calycibus diffectis Park. 4. Paralyfis flore fatuo Park. Hac floris loco in fummo caule congeriem geltat foliolorum angultorum viridantium, luteis nonnullis intermixtis.

A. 5. Primula veris major Ger. veris odorata flore luteo simplici J. B. Verbasculum pratense odoratum C. B. Paralysis vulgaris pratensis store slavo simplici odorato Park. parad. Common Daigles, oz Cowfips.

Radice cum Primula veris vulgari convenit. Folia per terram sparsa, quàm illius minora, breviora, obscuriùs virencia, rigidiora, glabriora, non crenara, prona parte lanugine adeò brevi obsita ut vix perceptibilis fit. Caulis ab eadem radice unus [interdum plures] felquipalmaris aut dotaratalis, proceptibilis fit. Caulis ab eadem radice unus [interdum plures] felquipalmaris aut dotaratalis, mudus, teres, firmus, folidus, brevi 8 vix conficiau lanugine hirfutus: in cupus faftigio flores fex, feprem, aut etiam duodecim, aut plures [in nonnullis 24, numeravimus] velut in umbola diffuf, finguli fingulis pediculis è caulis faftigio enaits fulti, è calyce majufculo, pentagono, albicante, in quinque segmenta acuta, non tamen profunde, inciso; minores quam Primulæ vulgaris, magisque concavi, & saturatius flavi, unquibus macula crocea verum exigua notatis, valde odorati. Vascula seminalia in calice occultantur.

Aprili mense apud nos floret in pascuis frequens.

Hujus

Varietates.

Vires.

Locus &

Tempus.

Vires.

Hujus etiam non pauciores habentur varietates qu'am præcedentis: 1. Paralysis altera odorata flore pallido polyanthos Park. Folia huic majora, pallidius virentia, flores in uno caule plures sad 20. interdum numeravi] pallidius virentes, pediculis longioribus appenfi. 2. Paralyfis flore viridante fimplici Park. Flores huic tantillo ampliores funt quam vulgari, calicibus viridantibus concolores. 3. Paral. flore & calice crispo Park. 4. Paral. flore geminato, seu altero alteri innato; in hac specie & omnibus quas observavi hujus generis flos exterior nihil aliud est quam calix natura lusu in florem degenerans, seu potius evectus. 5. Paral, hortensis flore pleno. 6. Paral flore viridanti pleno Park. fola florum multiplicitate à secunda varietate differt. 7. Paral. flore viridante five calamistrato Park. Flores hujus è plurimis exiguis angustis foliolis compositi, nullo calice incluss, Rosa parva in modum ferè expansi, luteo-virides seu pallidi, inodori, si à Solis radiis defendantur ad duos etiam menses durant antequam marcescant.

Radix hujus aquâ aut cerevifia cocta vertiginem fanat. D. Palmer. Paralyfi, vertigini & fimilibus

nervorum affectibus utilem esse hanc herbam vel nomen arguit.

6. Paralytica montana rotundifolia Aquicolorum Col. Primula veris montana incana, lutea

Col Variat hac à congeneribus, rotundioribus admodum foliis, tenui, longo, trigono & trientali petiolo infidentibus, erectis, carnofis, venofis, infernè incanis, lanofis, finuofis oris ut crenata videantur, è radice obliqua, carnosa, multis fibris albis, Ellebori modo carnosis dependentibus, atque humum amplexantibus, odoratis, fapore acri, amaro, odorato parum palato. Caulem dodrantalem, emittit, Vel majorem loci & alimenti uberioris causă, rotundunt, tenuem, nudum, Janci aut Cyperi modo, thyrsum repræsentantem, in summo ex basi tenuibus foliolis divisa flores decem vel pauciores prodeuntes fuftinentem, luteo colore hilari, ex calycibus hirfutis incans, quinque oris divifis, in quibus rotundum pericarpium longo apice perficitur, marcefcentibus atque etiam harentibus floribus, in quo semina nigra, angulosa & copiosa concluduntur.

Æquicolorum montibus supra Flaminianum, lo Serrone dicto loco, in cacumine, Septentrioni op-

posito latere, humenti humo, Maio floret, Junio perficitur.

pointo latere, numenti numo, maio nore, piano periedut.

Primularum folia & filores guifu non ingrato in olere, placentis & acetariis filmuntur, funtque admodum amica & utilia capiti & nervofo generi. Adhibentur & in Apoplexia, Paralyfi & articulorum doloribus.

Florum fuccus maculas rugáfque facici, & alia cutis vitia mirifice detergit. Aqua florum & conserva nec minus syrupus anodyna sunt & hypnotica. Insusa, decocta & extracta Primularum veris cuincinque generis, anodyna et hypnotica into benigna et innoxia, iis qui tene-rioris funt feu ætatis, feu conflitutionis apprime idonea. D. Tancredus Robinson.

Decoctum radicum Primulæ veris vulg. in Zythogalo aliove idoneo vehiculo fumptum fingulare est & præsentissimum remedium ad vertiginem. D. Hulse. Succus foliorum & florum expressus cum pari quantitate lactis è vaccæ rubræ uberibus emulcti frequenter hauftus Cephalalgiam inveteratam perfecte curavit, cum alia medicamenta nequicquam tentata fuillent. Hujus mentionem & ad hunc affectum leniendum commendationem factam invenio in Horto Sanitatis Langhami. Idem.

Acetum radicibus imprægnatum, ac loco errhini in nares attractum odontalgiam mirabiliter fe-

Paralyfin lateris finistri curavit Tho. Bartholinus spiritu frumenti cui herba Paralyfis incocta erat. ut ipse refert, Ephemer. German. An. 2. Obs. 2.

CAP. II.

De Auricula ursi.

Similitudine aliqua foliorum nomen fortita, differt à Primula veris, cui aliàs fimillima, foliis lavioribus, denfioribus, fucculentioribus, floris calyce breviore, ut florum tubi ferè nudi appareant, foliorum quorundam rudimentis in caulis vertice è quibus florum pediculi

1. Anricula ursi flore luteo J.B. Ger. ursi lutea Park. Sanicula Alpina lutea C.B. Bellom Bears ear og Oricola, French Cowflip.

Hujus folia Primula veris foliis ferè respondent, rugosa tamen non sunt, sed crassa, Fabaria: foliorum inftar, caque aut farina quafi polline conspersa, & prorsus incana, aut leviter tantum cane-scentia, interdum omnino viridia & lavia; rursus omnia vel per ambitum serrata, vel nullis denticulis prædita, interdum novella duntaxat dentata, vetusta minime, omnia autem gustu amara. Ex horum medio aut è lateribus prodeunt cauliculi dodrantales aut minores, nudi, veluti quadam farina respersi, qui 10, 20, 30, interdum etiam plures (præsertim si in hortis colatur ubi admodum luxuriat) sortes sustinent, ex uno veluti capite aqualiter prodeuntes, & petiolis (quos tanquam fquamulæ quædam incanæ ab invicem fegregant) brevibúlque calicula inhærentes, Primulæ veris fimiles, quinque aut sex divisuris constantes, dulcem & melleum quendam odorem spirantes, coloris aut lutei aut pallentis, atque vel majores & ampliores, vel minores, omnes autem interius circa umbilicum albo circulo infignitos, fylo inter stamina nonnunquam prominente, interdum nullo. Semen deinde fuscum, inæquale, bullatis vasculis inclusum quale Primularum veris. Radix crassa est & multis candidis oblongisque fibris prædita, ex qua in cultis si pangatur plures plantæ enasci solent.

naici ioient. Crefcit in Sneberg, Nuberg, Etfcher, & aliis vicinis Auftriæ, & Stiriæ Alpibus, &c. v. Cluf.

Auricula urfi 7. Cluf. cur. post. ab hac non videtur nobis specie diversa.

2. Auricula urst flore purpureo Ger. flore carneo Park. Auric. urst, sive Primula veris Aloine flore rubente J. B. Sanicula Alpina purpurea C. B. Durple Bears-car.

Folia hujus breviora funt, extrema parte latiora plerunque, & initio quasi rotunda, que temporis fuccessu angustiora circa radicem fiunt, crassa quidem illa, sed minus quam superioris, in ambitu ferrata, superne viridia & lævia, inferne ex viridi pallescentia: inter quæ vel ad quorum latus exterrata, invanidado duas uncias longi, aut paulo longiores cauticulis, quibus infident fex, octo, aut plures forts, finul in caput aut umbellam congefti, ut in superiore, illisque formă similes, sed majores, rubro colore nitentes, obscuriore tamen initio quasi mororum succo infecti essent, deinde eleganti & dilucida rubraque purpura gratiffimi, intus circa umbilicum pallentes & exalbidi, odorati quidem illi, sed minus superioribus. Semen in capitulis longè minoribus, parvum, nigrum, inæquale.

In Oenipontinis & vicinis Alpibus abundè nasci intellexit Clusius, eam in Austriaci s& Stiriacis Locus.

Alpibus frustra quæsiveris.

Lib. XX.

Auricula urfi 3. Clus. Auricula urfi, flore rubro, maculis exalbidis, foliis subhirsutis. 7. B. Sanicula Alpina flore variegato C.B. foliis minoribus, tenerioribus, minus crassis, subhirsutis, & slore rubro, maculis exalbidis asperso à præcedente differt; nec tamen (ut puto) specie diversa est.

* 2. Auricula ursi 5. Clus. Sanicula Alpina foliis rotundis C.B.

Folia circinatæ ferè rotunditatis, longiuscula tamen & in ambitu serrata, longè minora quàm præcedentis, & minus viridia, fed aliquantulum canescentia; inter quæ tenuis & sescunciam longus cauliculus exilit, binos, ternos aut plures flores sustinens, superiore minores, quinque petalis bisidis etiam constantes, colore rubente minus saturo quam in præcedente. Radix fibrosa est ut reli-

Sanicula Alpina rubescens falso non servato C. B. Auricula strsi carnei coloris, folisi minime servatis J. B. Auricula ursi 4. Clus.

Quarta hæc Clusii Auricula minoribus est quam secunda foliis, carnosis, mucronatis, in ambitu non ferratis, finperne leavibus & filendentibus, inferne ex viridi pallentibus & venotis, minorèque acrimonia & amaritudine præditis quàm aliarum folia. oribus laciniis fecti, colore dilutiùs rubente, intus circa umbilicum incana quadam lanugine villoli; stylo prominente, bini terni aut ad summum quaterni, summo uncialis, rarò longioris cauliculi fafligio nascentes. Semen in parvis vasculis reliquis majus & fuscum. Radix minor & nigricans. atque adeò numerosa sobole interdum se propagans ut latissimos cespites occupat.

Invenitur in Sneberg reliquisque vicinis jugis & Stiriæ Alpibus frequentissima.

5. Auricula urst vi. Clus. Auricula urst alba J. B. Sanicula Alpina alba foliis non crenatis C. B.

Floris præcipuè colore candido aliísque accidentibus à cultura & satione ortis à præcedente differt. unde nec specie ab ea diversam puto. Siquidem ex Auriculæ ursi semine sato innumeræ sere varietates indies producuntur, non floris colore duntaxat, sed & figura & magnitudine diverses; In Cur. post. Clusius inter sextam & septimam species aliam interserit quam septimam facit, qua

in paucis differt à prima specie, ut ejus semini sato ortum suum debere suspicer.

6. Auricula urst angustifolia, colore rubente J.B. Auric. urst 7. Clus. hist. 8. ejustdem cur. post. Sanicula Alpina angustifolia C. B.

Craffiulcula radice nititur, quartæ haud diffimili, multis candicantibus fibris capillatâ, ex qua angufta folia quina aut sena succulenta & pinguia, quartæ foliis multò angustiora, à medio ad extremum usq. mucronem in ambitu ferrata, amarique gustus prodeunt. Cauliculus inter ea nascitur tres uncias longus, nudus, lævis, sustinens capitulum e foliolis compactum, unde quaterni aut quini flores elegantiffimi, quinque petalis bifidis ut reliqui constantes. Capitula hujus quartæ proxima erant; Semen observare non liquit Clusio.

Crescit in quibusdam Strike & Carinthia Alpibus, præsertim verò Tauro monte & Judenberg Locut: Juga. Floret sub sinem Julii, nivibus liquescentibus. Rara est, & culturam ægrè admittit.

Similem huic in Tyrolenfibus Alpibus nasci postea intelligebat Clusius, cujus plantam siccam à

fratre Gregorio Rhegiensi Capucino accepit, ejusque iconem exhibet in cur. post-

7. Auricula ursi minima store carneo & niveo J.B. Auric. ursi 8. minima Clus. hist. Sanicula Alpina minima crenata C. B. item Sanicula Alpina minima nivea ejusdem. Auric, ursi minima alba Park.

Folia hujus unguem magnitudine vix aquant, infernè circa sedem angustiora, supernè & in extremo latiora crenatáque, viridia, nervosa, superioribus minus densa, amari gustús. Pedicellus inter folia exilit, vix digitum transversum altus, unicum, interdum alterum, florem ferens, dilutius ruben-L 222 2 Locus.

De Herbis flore pentapetaloide vasculiferis.

Lib. XX.

Bod.

1085

tis five carnei coloris, è fimbriato caliculo obtufiore prodeuntem, inodorum, intus etiam circa umbilicum candidâ lanugine pubescentem, nullo prominente stylo. Neque hujus semen observare licuit. cùm in hortum cum suo caspite translata ad frugem nunquam pervenerit. Adnatis mirum in modum fe propagat & interdum magnos cespites occupat candicantes fibras è fingulis propaginibus demittens.

In fummo Sneberg jugo, inque Tauro & Judenberg montibus invenitur. Floret codem tempore cum reliquis.

A. 8. Paralytica Alpina major Park. Verbasculum Alpinum umbellatum majus C. B. Primula veris flore albo Ger. Cluf. Cluf.

Fibrolis candicantibus Primulæ veris radicibus hæret, ad quarum caput aliæ novæ plantulæ secundùm matrem subinde germinant. Incunte vere folia dena aut duodena emittit, initio quasi in globum contracta, qua successu temporis sese explicant, & humi sparguntur, suntque exteriore parte incana, & veluti farină quadam asperla, nervorum viridantium discurfu virgara; interna verò ex viridi pallentia, sextantali longitudine, latitudine unciali, circumcirca serrata, aliquantulum crispa & denfiuscula, Auriculæ ursi, quam Primulæ veris similiora, acris saporis. Ex horum medio unus aut plures assurgunt cauliculi dodrantales, interdum pedales, nudi, graciles, enodes, in quorum cacumine umbella fedit florum numerosorum, semuncialibus pediculis hærentium, floribus Auriculæ urfi respondentium, magna ex parte eleganti dilutioréque purpura nitentium, aut carnei coloris, in-terdum saturatius rubentium, nonnunquam (sed raro) omniao candidorum & etiam exalbidorum; omnes autem circa umbilicum luteoli funt, & aliquantulum odorati. Semen deinde in oblongis vasculis admodum exili fulvescens continetur.

In pratis montofis, locis humidis & palustribus, in Septentrionali comitatus Eboracensis parte & in Westmorlandia copiosè provenit. Floret Maio.

In hortos translata, quamcunque curam adhibeas non diu durat. Magna copia teste Clusio provenit in uliginosis & vicinis urbi Viennensi pratis.

9. Primula veris minor purpurascens J. B. Paralysis minor store rubro Park, parad. Primula veris store rubro Ger. Verbasculum umbellatum Alpinum minus C. B. Birthsteput.

Præcedenti per omnia fimilis est, caule trium quatuorve unciarum; foliis pæne Alfines vulgaris & etiam dimidio minoribus, vix apparentibus crenis; floribus paucis, uno sci. duobus vel tribus.

* 10. Auricula ursi Myconi pilosa carulea J. B. Auric. ursi store caruleo, folio Boraginis Park. Sanicula Alpina foliis Boravinis villofa C.B.

Radices multas emittit ferè capillaceas, fuscas, petris inhærentes, gustu adstringentes; circa quos folia per humum repunt, Boragini quadantenus similia, in ambitu nonnihil laciniata, aspera, rugosa, crassa, nervosa, pilosa, maximè propè radices: ex iis enim ad foliorum exortum magna pilorum congeries, tomento cuidam & veluti jubæ adfimilis enascitur. Eadem folia tam supernè quam inferne villosa sunt, arque etiam in ambitu pili ubique rufescunt. E foliorum medio duo au tres cau-liculi emergunt, rotundi, dodrantales, hirluti, solidi, succosi, purpurascentes, cum dulcedine adstringentes, in quorum fastigiis flores sunt cœrulei, pentapetali, & in horum medio stamina lutea, veluti ex vasculo, grani Hordei figura, sed majore, in imo floris posito exeuntia.

Nascitur in umbrosis montosisque locis, nonnunquam etiam humidis. In Pyrenæis præcipuè

CAP. III.

De Cortufa.

Coliis tenuioribus, latis angulosis seu in lacinias divisis, storibus parvis à Paralysi & Auricula ursi

1. Sanicula Alpina sive Cortusa Matthioli Park. San. Alp. Clusii, sive Cortusa Matthioli Ger. Cortusa J. B. Sanicula montana latifolia laciniata C. B. Bears: car Sanicle.

Multa folia promit novo vere, satis crasso pediculo nitentia, adeò sese per oras initio contrahentia, pronâ parte, ut orbiculata videantur; admodum nervofa & rugofa, supina verò parte tumentia crispaque ut Lustanici Ranunculi aut Lactucæ capitatæ folia, deinde ubi sese explicarunt, in ambitu non modo ferrata, sed etiam in sex aut plures lacinias divisa, omnino virentia, supernè quodammodo splendentia, infernè nequaquam, fervido gustu; inter quæ palmaris exit cauliculus, firmus, rectus, nudus & fine foliis, subpurpurascens, qui in summo Primularum & Auricularum instar, è medio quorundam foliorum capite octo, novem, aut plures profert flosculos, Campanulæ modo penfiles & deorsum spectantes, quinque crenis divisos, elegantissimo rubro colore saturo & ad purpuram tendente, fundo interiore albo, in quinque angulos definente, prodeuntibus ex imo quinque stammulis luteis, album fundum non superantibus, & medium oblongum stylum complectentibus, suavis odoris ut ferè Auriculæ ursi rubræ flores: quibus defluentibus succedunt surrecta capitula, tenue, fuscum ut illa semen continentia: Radix numerosis, longis tenuibus & nigricantibus

fibris ex un o capite prodeuntibus constat, singulis annis ad latera augescens & incrementum sumens. ut temporis fuccessu, veluti Auriculæ & Primulæ aliæque fimiles in plures stripes dividi & pangi pos fint. Tota planta hirfutiore lanugine pubescit.

Promifcue nascitur cum Sanicula Alpina guttata in Austriæ & Stiriæ Alpibus umbroso loco. Singularis esse videtur & sui generis planta, tum ab Auriculis ursi tum à Sanicula guttata di-

2. Cortusa Indica vel Hedera terrestris Indica Bodai à Stapel in Theophr. hist. An Sanicula sive Cortusa Americana fruticosa Park.

Ex radicibus capillaceis cauliculos promit repentes, fubbirfutos: Folia Cortufæ Matthioli fimilia. Maio mense cauliculum promit exiguum, digiti majoris longitudine, in quibus flosculi palliduli, antequam panduntur figura Hvacinthi Medici, postea stellares ac candidi, intus multis staminibus præditi. Hanc speciem nonnulli Cortusam Americanam flore simbriato appellant ad differentiam sequentis.

Vascula seminalia (observante * D. Hermanno Botanices Professor in Academia Lugduno bata * Exrelation of the second sequences of the sequences of the second sequences of the sequences of the second convenit cum Matthioli Cortula. Verum quoniam Cortula nomen usurpavit, hic maneat donec ejus copia mihi facta fuerit.

2. Cortusa Americana flore spicato, stellato Hort. Lugd bat.

Hæc à nemine descripta est, & D. Hermanno autore ad Pyrolæ classem referenda. Folia ima longis pediculis infident latis feu planis, Saniculæ guttatæ ferè in modum dentata, nec figura iis valde diffimilia, circumscriptione scilicet subrotunda, sed paulo longiora, majora. In caule bina ex adverso fibi respondent folia, minora multo iis quæ ad radicem funt, in acumen producta. Florum spica sesquipalmaria è raris sociali minuto i successiva admodum pediculis insidentibus composita: qui quales sucre nelcimus, jam enim cum planta collecta suit præterierant. Flosculis succedum vascula compressa, bicapsularia, Thiaspeos æmula, quæ codem modo dehiscunt quo Pedicularis succedum vascula compressa, bicapsularia, Thiaspeos æmula, quæ codem modo dehiscunt quo Pedicularis succedum vascula compressa compress teæ vascula, semina in utraque cellula nigra lucida seu splendentia angulosa & oblonga conti-

Plantam hanc in horto Regio Parifienfi collegit, & exficcatam ad me transmitt doctiff. Vir D. Hans Sloane. Anomala est planta.

4. Cortusa Americana altera feliis minutim simbriatis Mentzel. Sanicula sive Cortusa America alt. &c. Hort. Reg. Paris.

Flosculi albi, capillacei vix conspiciuntur. Semen in capsulis rotundis nigrum, splendidumque con-

Sanicula sive Cortusa Indica flore spicato simbriato Dodarti, an à præcedentibus distincta?

Radicem obtinet subrubentem, capillatam, sapore adstringenti: multa inde protrudit germina, denso cespite foliorum angulosorum, denticulatorum utrinque hirsutorum, & pediculis pilosis insidentium, triunciali longitudine, folum inumbrantia. E medio cespite exeunt cauliculi plures hirsuti, pedem alti, & ad mediam altitudinem nudi, ubi binis foliis sibi mutuo oppositis, absque pediculis adnatis, a cutioribus magilque dentatis is que in imo feu ad radicem fine vertinarur reliqua pars caulis versus funmitatem foicam producir flosculorum albentium caliciformium, in quinque lacinias diviforum, colore albo ad rubrum tendente, pediculis brevifilmis adnexorum. Medium florem occupant octo aut decem stamina apicibus flavis instructa. Præterito flore calix grandescens fit capfula feu vafculum, quinque aut fex grana
Aprili & Maio menfibus floret: umbra gaudet.
Americana originis eft, unde ad nos translata.

CAP. IV.

1. Chamæiasme Alpina I. B. Sedum Alpinum 4. Clusti Ger. emac. minimum Alpinum villosum Park. Alpinum bir futum lacteo flore C. B.

Adix huic exigua, nigricante cortice tecta, in superficie terræ in multa capita se spargit, Sedorum minorum instar, quorum singula denso carspire foliorum constant, [capitula hac ocellos vocat J. Bauhinus Folia autem perexigua funt, oblonga, angusta [J. Bauhinus longiudinen femuncialem, latitudinem culmi is attribut Jacuta, per margines aqualia, admodum villofa, pracipuè circum oras, Paronychia vulgaris folis figura nonnihil fimilia: Inter/quas emergunt cauliculi duarum triumve unciarum, tesetes, rubentes, villofi, rigidi, foliis nudi, seefantes in summitate flosculos umbellatim dispositos pro plantula modo magnos, eodem fere modo quo in Paralysi montana dicta. Singuli flosculi pedicellis brevibus insident, è caliculis exiguis turgidulis, quinquepartitis exeuntes: sunt illi revera monopetali, in quinque tamen legmenta seu folia expansa ad ipsum usque centrum seu umbilicum adeo divis, ut pentapetali videantur, Primulæ veris in modum; singula autem segmenta (seu petala mavis dicere) circumscriptione subrotunda sunt, non bifida seu cordata ut in Primula. Color carneus est, circa centrum tamen saturatius rubent. Zzzz 3

Tembut Ed Lacue

Locus.

Locus.

T ocus

Lecus.

Lib. XX.

Stamina nulla neque fylus confpicua in floribus quios collegimus. Umbella exortum circumftant foliola viridia, hirluta, infimis humi stratis multo minora, plurimum quinque, Tithymali Helioscopii instar. Vascula seminalia ut in reliquis congeneribus. In altissimo vertice montis Juræ la Dolaz dicto invenimus: J. Bauhinus in Rhætia veniendo Bur-

Flosculus in montium jugis dum recens est odoratissimus, Jasmini instar, unde Chamæiasmen Alpinam voco, Arthriticis Alpinis cognatam. Flos candidus, atate rubelcit. Geln.

2. Sedum minimum Alpinum villosum alterum Park. An præcedentis varietas?

Multos habet cespites seu capitula foliorum oblongorum, tenuibus ad margines pilis obsitorum. è quorum medio exoriuntur cauliculi tenues, tres quatuorve uncias alti, foliolis fimilibus obsiti, tres quatuorve flosculos albos in cacumine gestantes.

Ob nomen commune à Parkinsono impositum Chamaiasme subjunximus, quamvis caulis folio-

fus diversam arguit, & ad Sedum potius referendam.

CAP. V.

1. Androsace Matthioli altera J. B. Clus. altera major Matthioli Park. Alsine affinis Androsace dicta major C. B. Androsaces annua spuria Ger.

Adix fingularis, tenuis, fibrata caules emittil feptem, plures aut paticiores (viginti interdum ut ego observavi) palmares aut dodrantales, nudos, enedes, teretes, hirfutos, [herbacei coloris, aliquando purpurascentis] quorum fastigium in sex, septemve abit pediculos, coloris, aliquando purpurateentis I quorum tattiguna in tex, lepténive abit podiculos, unciales & longiores, umbellam mentientes, ad quorum coitum & exortum radiata foliorum feptem corona, oblongorum, piloforum, paucis fubinde crenis inciforum; caterum finguli pediculi eabjeem gestant majufculum, in quinque lacinias acutas, foliorum instar habentes, divitum; quorum umbilicum cum globulo fai obsidet abbus, patrius, Lia quinque crenas lectus Cluf; I quo marco cente globulus in Pis molem grandescens femer continet copiosum, triangulum, oblongum, ruffum, [Primulæ veris semini non dispar sed majus.] Folia frequentia per terram in orbem sparguntur, uncias duas circiter longa, semunciam lata, hustua, Plantaginis instar netvosa, & per ambiguas capata, colora ex viridi pullecente. [Cantella cum folis revenus adstructurati...] tun interes unas curate longa, remutation atta interes i tamagans attal network, or per ambi-tum fubinde crenata, colore ex viridi pallelcente. [Capitella cum foliis præmanfa adfiringentis ini-tio guitts, paulò post amari & acris deprehenduntur Class.]

Copiosè nascitur inter segetes circa Badenses thermas, non procul Vienna Austria. Clus.

1. Alsine assinis Androsace dictu minor C. B. Item, Alsine minor Androsaces alterius Matthioli facie ejusdem C. B. Androsace minor Park.

Radiculam habet oblongam, tenuem, rufescentem, circa quam foliola multa, per terram sparfa, parva, oblonga, oris crenatis; inter quæ cauliculi plures, nudi, nonnihil piloti, æquales, duas, tres eriam quatuor uncias alti: Summo faftigio quafi umbella ex octo, decem, duodecim pedicellis composita insidet: quorum singuli flosculum parvum, album, ex pericarpio prodeuntem susti-

In arenofis provenit non procul Herbipoli.

3. Alsine verna Androsaces capitulis C. B. Androsace minima Park.

Plantula est subhirsura, unciarum trium, ad cujus radiculam simplicem & brevem foliola Paronychia vulg, minoris simillima, orbiculatim per terram sparsa sunt. Ramulos habet tenuissimos, biunciales, nudos, reflexos, circa quorum medium quafi corolla quinque minutifilmorum foliolorum, unde pedicelli quaterni aut plures exurgunt, & finguli calyculum exiguum, quinque apicibus donatum, è cujus meditullio flosculus parvus, albus emergit.

Hæc planta Northusanæ altımna est.

tiendi vim habere.

CAP. VI.

De Apocyno.

Vi & effectu nomen accepie hæc planta (inquit Columna) quæ quia canes interimit, à canibus nomen habet, மால் எல் மயிர மார்மயல் dicta. Notæeius funt Folia in caulibus bina oppofita; fuccus lacteus; filiquæ lanigeræ & in

plerifque speciebus geminæ. Apocyno nullam vim homini falutarem ineffe tradit Diofcorides. Galenus non tantum canes celerrime interimere scribit, sed & hominibus venenum esse, & extra solum corpus impositum discu-

Folia Apocyni Syriaci contula (ut ait Alpinus) tum in aqua cocta, emplaftri modo opponuntur in frigidis tumoribus & doloribus. Ex lanugine parant cubilia Ægyptii in luum uliim. Utuntur etiam ea ad excipiendum ignem ex filica exciiffirm. Succus lacteus, quo scatet, calidiffirmus eft & exurentis facultatis, quem plures in quibuídam vafis excipiont ad depilanda coria; nam fi aliquanto exurentis racutatis, quant patte in quiestisain vans excipiunt au depitancia coria; nam fi afiguanto empore in co inacerentur pilis nudantur. Lac quo ficcatum præftantius corpora folvit, atque dyfinefricos filiusi etiam lethales facit. Eft etiam præftantiffirmur remedium ad impetiginem curandami, & ad plutes cutis maculas & infectiones tollendas, fi eo partes illinantur.

1. Apecynum siwe Periploca scandens, folio longo, flore purpurante J. B. Apoc. folio oblongo C. B. Apoc. 2. angustifolium Clus. Periploca repens angustifolia Ger. Apoc. angustif. siwe re-

Topiarii opers ufibus ad pergulas obumbrandas expetita est anadendras hæc planta, non aliter ac Periclymenum vicina adminicula folita scandere, vicinis pedamentis sese convolvens (unde Periploca quafi circumplectens, eò quòd proxima amplexetur dicitur) multis longiffimis sarmentis, quibus etiam præaltarum arborum (li vicinas nanciscatur) cacumina superat: sunt verò ea sarmenta dura, lignofa, lenta, fractu invicta, rutilantis ex fusco coloris, multis nodis five geniculis distincta: è guibus bina folia opposita. Asclepiadis, sed ex minus lato principio sensim dilatata, ex intervallis, lacteo prægnantia succo, in mucronem acutum paullatim facessentia, obliquis à medio nervo venulis, cis margines definentius, ut in Myro Laurea, quarum extremitates colligit vena, totum ambitum circumiens, vindis. Flores extremis ramulis lateralibus quaterni, quini aut plures, veluti umbellam conficiunt, quorum finguli quinq, foliis radiatis conftant, que inferna parte glabra ex luteo virescunt, superne verò hirsua, obsoleta purpura (cujus mediam aream rhomboides macula viridi sobtinet) tingta sunt, oris virescentibus, qua verò foliorum concurrunt exortus corollam efformant vegetioris purpura, quinq, ejusem coloris sammism intrò recurvis emissis; omnium autem medium occupat quinquepartitum, albidum, villosum capitulum. Floribus porrò succedunt siliquia Rhododendri oblonga, torofa, gemina utplurimum, & extrorfum aliquantulum inflexa five divaricata. deinde mucrone coalescentes; quibus dehiscentibus papposa lanugine involutum semen apparet. Radix late fe spargit & subinde germinat.

2. Apocynum angusto Salicis folio C. B. Park. Apocyno affinis Secamone store albo J. B. Apocyni secundal species attera Chis.

Planta eff repens, altius faliens, feque arboribus convolvens, folial duris, longis, Sefelios Æthiopici proximis, fed majoribus. Flores fert albos, Styracis fimiles, duos quatione fimili copulatos, a quibus producuntur filique longe ac craffe, quales in Rhododendro cernindur, plena lanugine alba, ac feminibus parvis. Ex hac planta succus emanat flavus, urens, quem ficcatum Ægyptu valenter tenues vires. humores purgare aiunt. Pracedenti (inquit Clufius) per omnia fere fimilis est, sed tenuioribus ramis, multoque angu-

Ægypti incola est. Parkinlonus Secamonem Ægyptiacam Alpini ab Apocyni fecundi specie aliera separat. & Locus. C. Bauhinum reprehendit, quod eas conjunxerat Bontus male hanc plantam Phaseolium Indi-

Apocynum folio surfatundo C. B. latifolium non repeni. Park. folio rotundo, store ex albo palle-scente J. B. Periploca latifolia Ger.

Brevis frutex est stirps hace, neque proximis se advolvens, verum suis nixa viribus recta stat, pollicaris craffitudinis flipite, in plures ramos divifa, cortice cinereo. Folia ex adverso birla ad fingulos nodos nafcuntur, hederaceis fimilia, non angulofa, modice acuminata, craffa & mollia, uncialibus aut sextantalibus pediculis hærentia, succum remittentia ex albo pallescentem; ex quorum finu flores ubertim emicant, lbngis innixi pediculis, umbellam quodammodo ementientes, candidi. è quinq, foliolis oblongis contexti: Fructum non observavit Clusius, sed Asclepiadis fructui panè fimilem intellexit, cujus & femini semen par, planum, in medio aliquantulum intumescens, nigrum, alba interiore pulpa. Radin fatis crassa, pingui succo turgida & fragilis. Hyertie folia

Locus natalis non certò traditur; Syriæ tamen & calidiorum regionum incola esse dicitur.

Apocynum latifolium amplexicaule J. B. Scammoniæ Monspeliacæ affinis Park. Scammon. Monspel.
affinis foliis acutioribus C. B. Apoc. 3. latifolium Clus.

Longis, renuibus & frequentibus farmentis proxima quarque feandit, multiplici circumvoliatione & arco nexu illa amplectens, viridibus, geniculatis : foliii Hedera, mollibus, fubcineracei coloris, lacto fucco, ut ciam farmenta, adeò turgidis, ut vel levifimo vulnere non minis copiose quam ex quoris Tuhymali genere profiliat. Floris ex alarum finu multi umbella fere in morem prodeunt, candidi, parvi, quinq, foliis perinde ac Afclepiadis flores conftantes: Silique præterea fimiles, multo tomento & lanugine plenæ, quâ semen occultatum plantim, ex cineraceo fuscim, Asclepiadeo semini par. Radices candidæ & fragiles, sarmentosæ & fibrosæ admodum, longiffime hac illac ferpunt & locavicina occupant, hortulanis ob id moleftæ, & odiofæ. Çirca Cataniam Siciliæ urbem collegimus, & Pincia Hispaniæ ad Clusium missum est.

I ocus.

5. Apocynum 4. latifolium Scammonea Valentina Clus. Scammonea Monspeliaca dicta Park. Monspel flore parvo J.B. Monspel, foliis rotundioribis C. B. Monspeliensis Ger.

In longis, teretibus, tenuibus, bicubitalibus sarmentis, vicina quaq amplectentibus, ramolis, folia nascuntur opposita, Aristolochia Clematitidis, vel Asari, falcata ad pediculum, in mucronem de finentia, lata, denla, glabra, albida, uncià longioribus pediculis harentia, fucco lacteo pragnantia Flores ex foliorum finu pediculo orto multifido infident plures, confertim congefti, parvi, ftellati, albi. Semen Lobelio angulofum, in utriculo minore quam Ariftolochia. Radia longa, digitali ferè craf fitudine, alba, longo (inquit Lobelius) reptatu multum fibrofa, fucculenta veluti reliqua planta.

Ad mare prope Monspelium oritur, & ut Clusius refert, in regni Valentini maritimis.

6. Apocynum Syriacum Clusii Ger. emac. rectum Americanum majus sive latifolium Park. Deidel. sar Alpini, sive Apocynum Syriacum J. B. Lapathum Ægyptiacum lactescens siliqua Asclepiadis C. B. Wifanck five Vincetoxicum Indianum Ger.

Radiee constat albå, pollicem craså, paucis fibris donatå, que longo reptatu hortis non medio-criter infessa et. Hyemem superat humo sepulta vivens. Sub finem Man stolones teretes [John sono quadratos, digitali crassitudine, concavos] sentos & fractu contunaces, duos tresve cubios al, tos, superiore parte ramulos paucos è foliorum sinubus alternatim emittentes exserit : quibus alternatim bina semper adversa, nullis intercedentibus pediculis adnascuntur folia, lata tres uncias. sex longa, à latiore basi in longum gracilescente cono rotundata, firma quidem illa & crassa, ad Aloes tamen craffitudinem minime deducta, aliquot nervis è media costa exeuntibus satis crassis, & aversa folii parte maximè conspicuis prædita, ex viridi pallescentia [Johnsono superiùs obscure viridia, inferius albicantia] gravis odoris. Nec à tenera folum adolescentia senili canitie, & inspersis veluti pruinis cum virore albicat, fedetiam caule, ramis, nervulisque cunctis acre & amarum lac ubertim effundit hac planta; quod concrescens locis calidioribus, non saporis sed candoris quadam simili-

tudine Mann & Saccar el usar appellatum fuit.

Circa summum caulis fastigium pediculi crassi, singuli [non bisidi ut vult Clusius] eximiam florum umbellam fustinentes, quinquaginta, sexaginta, aut etiam centum, vel pluribus floribus compolitam, tenuibus, longilque pediculis appenfis, & plerunque pendulis feu cermis, terram respicientibus. Singuli autem flores componuntur primò è quinq, foliolis exiguis, viridantibus, retrorfum reflexis, que pro calice inferviunt; deinde folio totidem quadruplo majoribus, retrorfum pariter reflexis, que pro calice inferviunt; deinde folio totidem quadruplo majoribus, retrorfum pariter reflexis, & prædicta calycis folia obtegentibus, hæc autem inferna parte viridia funt, superiore pallida cum aliquo rubore: restant tandem interiùs sita quinque granula (si ità appellare liceat) exand cuit auquo tuotier jertara tainein incenta ina quanque granta (in la appeniare inceat) ex-terna facie Milii granis fimilia, interna concava, colore fuave-rubente, è quorum fingulis fingula egrediuntur filamenta teu ftamina, capitulum parvum fubrotundum cingentia, inferius viride, fu-periùs albicans. [Clufius flores unico quidem folio conftare, fed quinque profundis incifuris divifo, instar florum Apocyni Asclepiadísve scribit.] Ex numerosa florum compage vix una aut altera siliqua fuccrescit, que longitudine digitum implet, continétque membranaceo involucro semina lata, depressa, insta Corone Imperialis, frequentia & quasi imbricatim disposta, quibus ad germeia promissa lanugo sericea adnascitur, candidissima & mollissima, ignem celeriter rapiens. Silquae cum semine & lanugo in intus contenta Asclepiadis filiquis simillima sunt. Exterius fructus membrana villis & rariore velut pube respersa videtur.

Parkinsonus noster Apocynum suum rectum latifolium Americanum à Beidelsar Alpini, & Offar frutice Belli, i. e. Apocyno Syriaco Clusii specie diversum putat, his rationibus inductus: 1. Quia Apocynum Americanum frutex non est, nec folia per hyemem retinet, Osaris Belli instar, sed tota ejus superficies hyeme quotannis emoritur, radice duntaxat in terra superstite latente. 2. Quia lac Apocyni Amer. acre & caufticum non eft. 3. Quia flique Apocyni Amer. incurvæ funt & productiores, Beidelsaris autem rectæ & breviores.

4. Deniq, quia Apocynium Americanum radicibus infigniter reptat; cujus qualitatis in Descriptionibus Belli & Alpini nulla

Nos tamen his non obstantibus tum Beidelfar Alpini, tum Offar fruticem Belli unam & eandem cum Apocyno Americano Park. plantam esse minime dubitamus : siquidem Beidelsar Alpini cum Ossar frutice Belli specie convenire tum nomen, tum locus natalis suadet. Beidelsar autem Alpini Apocyno Americano Park, eandem effe accuratior ejus descriptio quæ extat apud Illustriff. Veslingum Observationibus in Alpin, plant, & Beidelsar loco suo natali crescentem vidit & descriptit. Nec obstat, quod Bellus Osar suum folia per hyemem retinere scribit, cum eadem planta in calidioribus regionibus folia retinere, in frigidioribus amittere possit. Plantæipsæ inspiciendæ & diligen-

* 7. Apocynum Brasilianum amplexicaule fructu magno Beidelsaris, Ibati Brasiliensibus Marggr.

Caule farmentoso, exteriùs cinereo, interiùs viridi, spongioso longè humi serpit, aut aliis plantis se implicat. Folia semper sert bina in suis pediculis sibi opposita, figura cordis quando vetustiora, oblonga cum juniora, mollia, subhirsuta exterius paulum incana, in caule quoq, multos ramulos surrectos, folitarios cum fimilibus foliis appositis. Flosculos fert copiolos ad cujullibet folii pediculum, vario numero fine propriis pediculis: quilibet autem constat quinque foliolis, & stellam quinquangularem aptè repræsentat: in medio habet obtusum stamen, haud elevatum, cum coronula quadam; totus est pallide luteus, interius umbratus, inodorus. Hinc provenit fructus oblongus, ovalis, in extremitate acuminatus, magnitudine ovi gallinacei, ex viridi fiibflavus, quando maturus, habens corricem craffiorem Aurantii, exterius multis prominentiis inftar aculeorum praditum: Fundit de filiccum lacteum glutinodum, ità ut glutinis loco fungi poffet: maturior aperir fe, ac interius de le luccum lacteum guardorant, as a guardis avec lungi ponet. Inatunor aperir le, ac interius (mina oblonga, nigra, infigni ordine difpofita haber: quodliber autem granum fem nis haber floc-Jemma cononga, mg. a. sagentei fplendidiffimi. Hi flocci in extremitate fructus interius etiam cum quan e piuma, constanti fructus monfrat femina, inferior floccos illos argenteos, jucundo iunguntur & fuperior pars cavitatis fructus monfrat femina, inferior floccos illos argenteos, jucundo foectaculo. Tota planta olet graviter & copiosum lac habet albiffimum.

* 8. Apocynum Mexicanum Tepezentli dictum seu spicio Mayziimont ani Fr. Hernandez.

Herba est folia ferens purpuralcentia, Limonii forma sed majora: caules, quinq ferè dodrantes longos, teretes, purpureos, digitum craflos, geniculatos per intervalla, fructum Chilli [Capfici] referum semine plane orbiculari, & lanugine comprehenso; radicem verò contortam & candidam, quibusdam veluti glandibus adherescentibus.

Nascitur in frigidis & saxosis locis. Natetur in triguis et saxois actes.
Radix extra intúfque candefeit, guilata virus minime ingratum olet, Paonia fimile. Senfum Vires.
Radix extra intúfque candefeit, guilata virus minime ingratum olet, Paonia fimile. Senfum Vires.
aliquem caloris, ne dicam uredinis prabet circa guttur. Tula ac 3iii pondere ex aqua devorata omne humorum genus supra infráque evacuare dicitur.

* 9. Apocynum Canadense angustifolium slore Aurantii Moris. prælud.

Vix bipedalem excedit altitudinem: folia gerit angusta, longiora multo Apocyno surrecto um-belliero Cornuti, [quod nos pro Beidelfar Alpini habemus] In caulium summis fastigiis stores aureos Morif. aut aurantii coloris gerit : quibus fingulatim fuccedunt filiquæ membranaceæ, pappolæ materiæ intermixta semina compressa, rufa (cæterorum ritu) continentes.

* 10. Apocynum Virginianum flore berbaceo, siliqua longissima Moris. prælud.

Hujus folia lata sunt, glabra, Beidelsar Arabum folis magnitudine accedentia. Caules habet ternos aut quaternos pedes altos, subrubros. In summis alis caulium provenium fosculi herbacei, ejudem cum cateris sua sortis forma, sed multo minores; quibus flaccidis succedunt siliqua, dodrandem cum cateris sua sortis sorma, sed multo minores; quibus flaccidis succedunt siliqua, dodrandem cum cateris sua sortis sorma, sed multo minores; quibus flaccidis succedunt siliqua, dodrandem cum cateris sua sortis sort tales, tenuiffimz, pappolam materiam & femina compressa, aliorum more claudentes. Lacteicie etiam aliorum Apocynorum & Asclepiadum modo.

* 11. Apocynum Indicum minus Nummulariæ foliiis *Brevnii.

* Enhemer. German, Ann.

Simile est Apocyno primo latifolio Clussi; & ficut minus ità in omnibus subtilius deprehenditur. 4 4.75.6. Simile est Apocyno primo latifolio Clussi; & ficut minus ità in omnibus subtilius deprehenditur. 4 4.75.6. Caules profert tenues, teretes, concavos, lactescentes: per quos ad genicula nascuntur folia gemina, 0 1.38. contrario fitu opposita, Nummulariæ paria, magis acuminata, quorum unum majus alterumque minus, femuncialibus & longioribus pedicellis nixa. Flofculi perpufilli, mufcofi, in caulium & ramorum apicibus, ac inter foliorum alas alterno ordine, in umbellis parvis, cauliculis tenuiffimis sescuncialibus insidentibus dispositi.

In Infula Zeilan oritur.

Lib. XX.

12. Apocynum minus rectum Canadense Cornuti. rectum angustifolium Americanum minus. Park.

Longè aliter se habet Apocynum minus, neq enim sub terra repit ut Syriacum, sed per summam terram multis radicum fibramentis apricatur. Maio revirescit, folis angustis, digitum longis & acutis, per teretem & atropurpureum caulem geminatim pracedentis more dispositis: altitudine vix cubitum æquat caulis, qui in fummo floribus ornatur multis, umbellæ formå: hi fimilis quidem

cum Apocyno Syriaco figuræ, sed saturatione purpura nitent.

Cùm defloruit caulis in duos cauliculos dividitur, qui elatiores facti alteram in faftigio florum umbellam proferunt. Lentor quoq pariter florem obtegit, & à mulcis tuetur, qui fi temeré ad-volent, vilco implicatis pediculis tenaciùs adharrefcunt, & fruftra alarum nifu vitæ confulere rentant. Sub Autumnum è floribus nascitur folliculus unus aut alter, membraneus, Asclepiadis instar, in quo semina depressa & lata concluduntur, à quorum acutiori parte papposa lanugo dependet. Planta hæc lacteo fucco deleterio turget.

* 12. Apocynum Canadense foliis Androsami majoris Bocconi, Morison.

Her planta raritate atque elegantia infignis, Arbufculæ more erigitur: Caule pedali & longiore, enou, aphyllo, fubrufo, fuperne in varios & multiplices ramos diffributo atq, divido, donatur. Felia bina, subrotunda, Androsami majoris foliis quam proxime accedentia, è regione petiolis suis caulibus harentia, adornant totius planta compagem. Ab extremis cymis caulium excunt ramatim flof-culi, è diluo rubore leviter purpurafcentes Lilit convallium aut Unedonis caliculati quibus lubeunt slique Asclepiadis angustiores, candida intus lanugine & semine compresso, plano, subrusti coloris refertæ. Radices longe latéque sub terram serpentes admodum vivaces sunt, & subinde progerminant etiam in calcatis areolarum semitis. Lacteo succo scatet, qui emanat quacunq, parte vulneretur, cæterorum sui generis omnium adinstar. Muscarum pernicies est si floribus insideant.

Lutetiæ in horto Regio vidit. In horto Chelfiano propè Londinum colitur sub nomine Apocyni flore Lilii convallium purpu- Locus.

rascente, ut nos monuit D. Tancredus Robinson.

CAP.

Locus.

Locus.

CAP. VII.

HISTORIA PLANTARUM.

De Asclepiade seu Vincetoxico.

Sclepias dicitur ab antiquo medico, nec dubium quin illud nomen ei impofitum fit à vi qua venenis reliftit. 70. Bod. Nomen Vicetoxici vel Vincetoxici barbarum est, & à recentioribus huic impositum, quod illi infignis adversus venena vis infit. Vox conflata est ex vinco & toxicum, rectius vinno utrâo voce Graca dixissent. Idem.

Hirundinariam etiam vocant à fructu seu potius siliquis quas producit, que dehiscentes plumosum oftendunt semen, atq, Hirundinis figuram referunt. Idem.

Ab Apocyno differt succo limpido, filiquis singularibus Ciconiæ rostrum referentibus. At Columna Asclepiadem succo dilute luteo turgere scribit, non limpido seu aqueo.

1. Asclepias flore albo Park. Ger. C.B. Asclepias sive Vincetoxicum multis floribus albicantibus I.B.

J. B. Numerosas radix demittit fibras, benè habitas, longas, albas, gustu nauseoso, caules surrigens lentos, cubitum & fesquicubitum altos, hirsutos, geniculatos: ad quorum genicula bina semper folia adversa, ex brevibus pediculis sursum vergentibus, nonnihil per extremos margines & nervos hirfitta, formá hederaccorum, longiora, rugofiora: Ex quorum alis pediculi prodeuntes, florer privatis infuper pedicellis donatos fuftinent, albicantes, pentapetaloides, quinq, apicibus concoloribus rotula: modo, feffilíq, piftillo viridi medium occupantibus. Hisce fuccedunt cornicula, sescunciam aut ampliùs longa, semen tomento involutum continentia ruffum.

Per Germaniam, Italiam & Galliam Narbonensem non in montosis tantum, sed etiam in dumetis & sepibusubiq ferè invenitur.

Radia hujus herbæ alexipharmaca ac sudorifera est insignis. Usus præcipui in peste alisse, venenosis affectibus, in obstructionibus mensium, in palpitatione cordis ac lipothymia, in Hydrope. Semen commendatur ad calculum. Extrinsecus usus tam florum, quam radicum ac seminis est in ulceribus fordidis ac malignis purificandis, ad ictus infectorum venenatorum, in ulceribus mamma-

De vi ejus ad Hydropem vide J. Bauhinum & Tragum, item Ephemer. German. An. I. Ob-

ferv. 156.

Radix pondere semilibræ per noctem in vino macerata, & deinde usq ad tertias decocta, manè jejuno stomacho calida pota, sudore interim provocato, mirificè expellit aquam intercutem, adeò

ut illa per pedum plantas erumpat, éftq hoc fingulare experimentum.

Nobis interim mirum videtur Apocynum malignam & lethiferam effe herbam, Asclepiadem autem ei planè congenerem salutarem. At Pena & Lobelius in Advers. se certum exploratúmque habere aiunt jam diu Apocynum latifolium saltem aliis venenis à cane devoratis antipharmacum suiffe: quibus contraria scribit Clusius.

* 2. Asclepias angustifolia flore flavescente Hort. Reg. Paris & Blas

3. Asclepias flore nigro Ger. Park. C. B. flore nigro quorundam I. B.

Radice nitirur fibrosa, Asclepiadi non dissimili: eaulibus seu viticulis slexibus, lavibus, duos aut tres cubitos longis, in multas alas divisis, quaviber fulcra, Periploca instar se circumvotado, confeendentibus, in altum enitirur. Felia habet succulenta, mollia, viridia, lavia, Asclepiadis similia, nonnihil in summo acuminata. Flores Apocyno repenti vulgari similes, sed colore pullo, partim in purpureum vergente, quamobrem nigrum florem habere dicitur. Siliquas & semina papposa, uti aliud vulgare Apocynum, compressa & nigra Augusto mense perficit. Tota planta succo tur-

Hanc in collibus Monspeliensis agri Frontignanz vicinis nasci tradit Lobelius.

* 4. Asclepias Cretica Clusii J.B. Park. Asclepias siliquà bisido mucrone C. B.

Ab Asclepiade vulgari flore albo in paucis differt, ut descriptiones conferenti apud J. Bauhinum patebit. Folis nimirum dilutius virentibus, siliquis brevioribus sed crassioribus, striatis, bisido mucrone, interdum fingularibus, nonnunquam geminis. Flosculi terni aut quaterni fimul prodeunt, pediculis brevibus nitentes.

CAP. VIII.

De Clematide Daphnoide seu Vinca pervinca.

Lematis hac dicitur quia inftar xanudrov repentes proferat cauliculos, quos xanuara [farmenta] Graci vocant: Daphnoides verò, cum à Lauri foliorum figura, tum ad differenriam aliarum cognominum. Dod. Vinca pervinca, quòd humi ferpat, & fe in modum fruticuli porrigat, vicina quaque vinciens. Fuch.

Note ejus funt farmenta longa, repentia, folia glabra, colore & confiftentia hederaccorum, flos amplus, filiqua ad fingulos flores gemina non lamgera.

A, I. Clematis Daphnoides minor C. B. J. B. Vincapervinca minor Ger. vulgaris Park. Deri-

Flagellis reptatricibus, humi fufis, latè se propagat. Radin fibrosa est: farmenta multa, tenuia, terena, virentia & geniculata, è geniculis emissi sibris rursum radicantur. Folia è geniculis bina teretia, virentia & geniculata, c geniculis emitiis fibris rurtum radicantur. Folia è geniculis bina oppointa, Laurinis limilia [colore & confiltentia Hederaccorum ut nobis quidem videur.] minora tamen multo, acuta, rigida, lavia, brevibus pediculis appenfa, fupernè faturato virore nitentia, infernè dilutiore, fapore adfitringente, fubamaro: Flor pediculo è geniculis enato, duas uncias longo fingulari fingularis infidete, oblongus Gelfemini modo, nunc fimplex, in quinque lacinis alfuiculas & latas difectus, nunc aucto foliorum numero multiplex, quorum interiora modò bina; modò terna, ad imum integra, superius ut extima laciniantur duntaxat, alias penitus separata. Color sintplici ceruleus cum apicibus conicoloribus, fed dilutioribus parum, vel albus cum framinulis luteis, puct cornueus cuit apraisse concornus, act unautorists partini, vei atous cuit traminius litera, piftillo also, fundo candita verflus fraito; vel pulcherrimo feedcacilo violaceum florem per fingulas lacinias à fumnorad imum linea decurrir lactea, id quod & in multiplici observatur. Verum guas accinias a unimo au muni mas accinit access as quot e in manipate obievarui. Vetum qua muliolici eff flore eam non alio quam purpureo aut purpuro-violacco colore observati, & bi-colore u dictum. Flori fuccedit fed rariffime fliqua bicornis, Carlapinis, Comicula tennia fum, arcuata, utrâque extremitate cobærentia, bina plerunque semina continentia, oblonga, Seselios. Ad fepes & in aggeribus foffarum.

Ad lepes of in aggentus tonatum.

Loui.

Lou

Folia ore retenta sanguinis fluxum è naribus erumpentem compressifie frequenter vidimus, in-

quit Coffæus libro fuo de ftirpium differentiis.

Folia recentia super chartam bibulam vel emporeticam imposito superius lino pexo interbastata. & thuris odore suffita, consilio mulierculæ cujustam in strumis adhibita, discustere tumorem brevi tempore, qui per anni spatium aliis medicamentis à medico docto præscriptis contumax obstiterat. Eodem medicamento ejusdem mulieris monitu pro deplorato relictus curatus est antea.

Vinum turbidum, quodque colorem amifit, hujus herba q. f. vafi impofita, intra quindecim dies purum clarumque & genuini coloris reddet. Expert. Trag. Præstabit tamen ut vinum prius in aliud

vas transferatur.

Clematis Daphnoides major C. B. Cl. Daph. major flore caruleo & albo J. B. Cl. Daph, five Pervinca major Ger. Clem. Daph. latifolia five Vinca pervinca major Park.

Per omnia major est Pervinca vulgari. Folia qua opposita, ex semuncialibus & longioribus pediculis appenfa, è viticulis junco craffioribus oriuntur, tres circiter uncias lata, paulò longiora, nunc acutiora, nunc obtufiora, cum acrimonia amarefcunt saporis ingrati. Flores ex foliorum alis, pediculis hærent femuncialibus, longo corniculo, divisione & forma florum Pervincæ vulgatioris, sed, ut par est, multo majora, coloris cœrulei vel interdum albi. In hac filiquas five cornicula fingularia observavimus. Apud nos frigore interdum absumitur.

Circa Monspelium frequens reperitur.

Locus.

CAP. IX.

De Centaurio minore, purpureo, lutebve non perfoliato.

Entaurium unde nomen accepit diximus in capite de * Centaurio majore. aurium unde nomen accepit diximus in capite de "Centaurio majore."

*Lib. 7:
Nota: Centaurii minoris non perfoliati funt flores è tubo oblongo in quinque fegmenta cap. 14. acuta expansi, in summis caulibus & ramulis crebri, sapor amarus, semina minutissima. Centaurium luteum perfoliatum toto genere ab hoc differt, sapore duntaxat amaro & seminum parvitate convenit.

A. I. Centaurium minus C.B. minus vulgare Park. minus flore purpureo & albo J.B. parvum Ger. Small purple Centogp.

Radix ei parva, alba, lignofa, obliquè acta, furculofa, exucca & infipida. Caulis plerunque unicus, angulofus, dodrantalis aut pedalis, lævis, firmus. Folia alia in terram sparguntur, alia in caule bina ex adverso fita, Hyperici folis majora, glabra, viridia, tribus nervis infignioribus, aversa parte maxime conspicuis, secundum longitudinem excurrentibus donata. Flores in summitatibus caulis & ramorum, plures fimul juncti, nullis pediculis donati, è tubo longo in quinque segmenta mucronata toridem folia imitantia expansi, suave-rubentes, apicibus pariter quinque luteis. Calix sloris quinque foliolis angustis, acutis componitur. Floribus succedunt capitula longa strigosa, seminibus minutiffimis arenularum fimilibus plena.

Sunt autem, inquit J. Bauhinus, tum flores tum folia infigni amarore prædita.

Graccis Revinugerov unger: Plinius ob summam amaritudinem Fel terræ dici affirmat. Italis Febri.

Julio mense floret, in pascuis siccioribus frequens.

Hortense solum resput, nec hortis quamcunque adhibueris curam assuescit. Jo. Bod. à Stavel in Theoph. hift, lib. 2. cap. 2, p. 87. Et iterum lib. 9. cap. 9. pag. 1045. Illud experientià didici, Centaurum in hortos translatum eodem periri anno, nec unquam ex semine renasci. Verum in borto nostro semel succrevit ex semine, viguit, floruit, & Semen perfecit.

2. Centaurium minus ficatum C. B. Park.

Ex radice parva, alba, fibrola caulis exurgit mox in duos palmares & semipalmares, striatos, híque in alios divis. Folia sun parva, pediculis carentia, quorum prima lata, subrotunda, superiora angusta, acuminata, quandoque bina adverso situ caujem amplexantia. Flores oblongi, non semper albi, ut vule C. Baubinus, fed frequentits purpures, pracedentis finules, ab imo furfum per ranulos sparfi, finguli urplurimum ex una caulis parte fibi invicem fuccedentes, è vasculis foliosis prodeunt. His filiqua ut in vulgari femen minutum continentes fuccedunt. In agro Monspeliensi & albi in Gallia Narbonensi frequens est.

* 3. Centaurium purpureum minimum Moris. hift. & prælud.

Caules biunciales & triunciales ramatim fert : flores purpureos, minimos, pentapetalos : capfulas feminales minores, & semino multa-exilia Centaurii minoris vulgaris rubra modo.

In humidis circa stagna aftate exiccata locis provenit.

D. Wheeler in Itiner. duas proponit Centaurii varietates, nimirum Cent. ramosum rubrum & album in infula Corcyra observatas.

4. Centaurium luteum novum Col. luteum pusillum C.B. minimum luteum Park. Centaurii lutei Col.

Dodrantalis est, radice perquam exiguâ, lignosâ, pallente: foliis in imo stratis ut congeneris & vulgaris flore purpureo, sed minoribus: caule anguloso, binis oblongis soliosis alternatim per intervalla hærentibus ut in vulgari, sed duplo minoribus, Rutæ proximis: in summo verò flores binos aut unicum, longis calycibus pro basi insidentes, colore luteo, Maio mense hiantes, semine ut con-

generis. Sapor amarus plante admodum, séd non tamintenfus ut vulgaris purpurei.

In tecto veteris adificii Baiani Pssema mirabilia dicti observavimus: verum quod ibi ortum est solo floris colore à minore purpureo differre nobis videbatur. Columna in maritimis oppidi dicti vulgò Torre della Nunciata, non longe à Stabii ruinis, in Vesuvii montis radice illud primum invenit.

A. 5. Centaurium palustre luteum minimum.

Radis ei alba, lignosa, simplex, nonnunquam fibris majoribus donata- Folia ad radicem parva, angufta, oblonga. Cauli, trium circier digierum altitudine affurgir, nunc finiplex, nunc mehiplex, ramofus: ad cujus fingula genicula, duo ex adverto fita foliola angufta, acuta. Flores in finiture consideration of the mis ramulis longis pediculis fubruxi, lutei, exigui, ferè semper claufi, quinque petalis (quantum deprehendere licuit) milii visi sunt componi. Vasculum seminale figura elliptica, per maturitatem in duas carinas dehiscit. & semen effundit minutissumm, subrotundum, ex russo nigricans. Versus extrema Cornubiæ locis putridis & lacustribus provenit, nec alibi observavimus.

* 6. Centaurium minus Brafilianum Breynii.

Pulchra hac plantula radice nititur flavescente, tenui, fibrosa, uncias duas longa & nonnihil longiore, gustu amaro. Ex qua Caulii geniculatus, perrenuis, erecus, dodrantali altitudine caudicis loco exit; qui in summitate in ramos duos, quasi brachia expansa, dividitur, & h in ratifulos rursus alios, unciales & majores, alterno ordine plerunque positos; Foliis oblongis dilute viridibus, Genultar tinctoriae forma haud ablimilibus, bimis semper ad fingula genicula fitu adverso positis cinctus. Flosculum quidem in caulis apice inter brachiorum juncturam tantum fert unicum; sed plures tam in extremitatibus ramulorum, quàm inter foliorum illorum alas, perpulchros, purpureos, tubulofos, in quatuor folia rotunda exeuntes, Centaurii vulgaris flosculis duplo majores; è calyculis spectabilibus admodum, quadrangularibus, membranaceis & rigidiusculis, venulas conspicuas, & in quoliber angulo fimbriam latam habentibus, prodeuntes. Hos capfulæ angustæ, oblongæ, Centaurii minoris zmulz, feminibus rotundis minutis & fuscis refertz, sequuntur.

Centdurium luteum perfoliatum.

TIJus notæ funt Folia in caule adversa in unum coalescentia ut in Dipsaco, colore glauco; flores eorumque calyces in octó lacinias, toridem folia imitantes, divili.

Centaurium luteum perfoliatum C. B. J. B. minus luteum perfoliatum ramofum Park. parvum luteum Ger. Pellow Centorp.

Inutili, fibrola, multifidaque alba radice nititur; caulem tollens niodò fimplicem, modò ramofum, teretem, glabrum, sesquipalmarem aut dodrantalem; qui folium ad fingula genicula gemellum, mucronarum trancit, haud fecus atque calidarum regionum Periclymenum: exteroqui circa radi cem proximéque terram fternuntur folia multa in orbem, Saponaria vulgari non diffimilia majora tamén & candicantia, seu glauco quodam polline, qui digitis facile detergitir, (ut & tota planta) obducta. Summus caulis in florem unciali aut breviori pediculo suffultum, velut in divortio seu angulo duorum ramorum (qui ad utrumque ejus latus oriuntur) fitum, terminatur. Ramuli ifti altius affurgentes primum in duos dividuntur ramos, inter quos in rectum affurgens confiftit flos, & deinceps ramuli codem ordine subdividuntur; donec ad extremos surculos ventum sit. Flos quam Centaurii min. purpurei major, calicis loco octo plerunque angustissimis foliolis obvallatus, è tubo vasculum seminale amplectente in octo plerunque folia, aureo fulgore micantia expanditur: quos magna excipiunt vascula subrotunda, semen copiosum minutissimum nigrum claudentia.

Herba perquam amara est, non autem flos.

Florer apud nos Julio & Augusto mensibus, serius citiúsve pro anni temperatura.

In montofis & ficcioribus pratis.

Centaurii minoris vires fummatim recenfet Schroderus his verbis.

Spleneticum est & hepaticum, amarum citra mordacitatem, unde & leviter aftringens, exter Virea gens, aperiens, vulnerarium. Utile est in ictero, mensibus suppressis, Scorbuto, arthritide, lumbricis, & specifice in morsu canis rabidi. Datur ejus decoctum utiliter tertianariis, quòd bilem per inferna dejicere dicatur, quo factum est ut quidam hanc herbam Febrifugam vocaverint.

Caterum quod Dioscorides, & post eum Galenus, eósque secuti fere omnes Botanici scribant bilem & pituitosos humores per alvum educere, ischiadicisque infundi decoctum (inquit Dodonaus) tametfi frequenter & feliciter hoc ufi, per alvum tamen expurgationem ullam facere observare non potuimus, &c.

Dodonzo se opponit C. Hofmannus, Licet enim (inquit) Centaurium nostrum minus purget quam Veterum; non ob id tamen non purgat. Videmus enim fi debita quantitas detur quod pur-get. Controverfiam experientia determinandam relinquimus.

Herbæ comæque decoctum lentigines, varos, alphos & cæreras cutis infectiones exterit. In Hetruria Biondella nuncupatur, quoniam extergendis dealbandisque mulierum capillis ex lixivio pluri-

Novi hominem qui pro desperato relictus importuno haustu Centaurii min. in potulentis. & haustu decoctionis fortis in vino omni mane ab ictero convaluit. D. Bates in M. S. communicavit D. Hulfe. Frequentissimo certissimoque est mulierculis remedio dum mensium obstructione infestantur,

quos decocto Centaurii hujus proritant. Sim. Pauli. Sal Centaurii minoris certo experimento Tertianam fugat: & aqua ejus destillata usui est ut in câ pulveres febrifugi, vel fal ejus disfolvantur paroxysmi tempore propinandi, ut largiter sudent.

Contra furfures & crustosam capitis scabiem vix præstantius ullum decoctum reperietis quam Centaurii min. ex pilorum ifto brodio paratum quod coqui profundunt, quando ad eam ulque mollitiem cocta funt deglubenda ut pinfi queant. Illo enim decocto fi lavetur caput infigniter furfures & scabiem deterget, imò una myriades pediculorum enecat. Idem.

Tantæ æstimationis est hæc herba apud Germanos, ut vix vinum medicatum seu absinthites vulgus paret, cujus partem non constituat. Schrod.

Galenus ob infignes mirásque hujus plantæ facultates de ea & ipsius viridibus integrum librum

Ad Ischiadem, R Centaurii min. q. s. decoquatur, per clysterem infusum mirificum est auxilium : humorem enim elicit, & dolorem fedat. Fernelius.

B ocus.

1092

Il ocus.

Locus.

Centaurii

tes.

Locus.

min, varieta-

De Verbasco.

Erbascum nonnullis quasi Barbascum dictum putatur, quia folia ejus pilosa sunt: Italis enim Barbasso, & prima species vulgo Tapsus barbatus dicitur. Plinius à Verbena deducit. Græcis စုဂစ်မှ appellatur, and ที่ จุดองร์ à flamma, quòd ejus folis & caulibus in laternis pro ellychniis uterentur.

Notæ ejus funt folia in caulibus alterna, flores in thyrfis oblongis conferti, non horizontaliter fiti sed potius ad horizontem perpendiculares; capsulæ bivalves conicæ aut turbinatæ.

A. 1. Verbascum mas latifolium luteum C. B. vulgare, store luteo magno, folio maximo J. B. Verbascum album vulgare, sive Taplus barbatus communis Park. Tapsus barbatus Ger White Mullein, Bigh taper, Coms lungwozt.

Radin alba, lignofa, fimplex fibras aliquot grandiores è lateribus emittit, minor quam pro plante modo, craffitie pollicari. Folia ad radicem multa, dodrantem longa, quatuor pollices lata, molli & incana lanugine utrinque hirfuta, per margines leviter crenata. Caulis plerunque unicus, bicubitalis aut tricubitalis, teres, hirfutus, rigidus, medullà farctus, folis nullo ordine politis, crebris, im-mediate adnatis, iis que ad radicem fimilibus vestatus, longis appendicibus hine inde productis canlom velut alatum efficientibus. In summo caule flores in longo thyrso conferti clavæ figuram referunt. Flores autem fingulares non maximi funt, monopetali, in quinque tamen lacinias obufus, toridem folia imitantes divifi, cum quinque intus framinibus villofis, flavis, apicibus rubentibus, & flylo in medio virente. Pediculi florum breviffimi funt, calices hirfuti, in quinque fegmenta acuta divifi. Valculum seminale non sphæricum, sed oblongius, acuminatum, rasili lanugine hirsutum, quod per maturitatem in binas carinas dehiscit, seminibus parvis, pullis repletum:

Ad agrorum margines, & in aggeribus follarum, nonnunquam in muris & ruderibus.

* 2. Verbascum maximum Meridionalium odoratum duplex luteum & album I. B. Verbascum famina store luteo magno C. B. item Verbascum famina store albo ejustiem. Verbascum album Ger. & Verbasc. lychnite ejustiem. Verb. mas. foliis longioribus Park. & Verb. famina flore albo vel pallido ejuídem.

Excellir maximus odoratus Meridionalium Thapfus barbatus, ut magnitudine foliorum, fic etiam odore fuavi, omnibus Verbalcis, varietas tametfi tantum videtur deferipti communis Phlomi: floribus quippe luteis & interdum albis exit, senis foliolis, que arantur rubris lineolis, odore suavissimo; folio longiore, latiore: radice crassa, nec alicubi dissimilis tota planta.

Cum Lobelius iple fateatur hanc varietatem tantum esse communis Phlomi; nec nobis in agro Pedemontano, Italia aut Gallia Narbonensi eam contigit videre, in Anglia autem campestribus non inveniri certum fit, non immerito dubitamus an detur hujufmodi planta. Verum mentio ejus à ter Botanicis facta, & icon qua extat à planta ipfa, ut verifimillimum eft, defumpta contrarium fijadent : quin & utraque varietas habetur in Catalogo horti Regii Parifienfis.

3. Verbascum pulverulentum store lateo parvo J. B. mas folis angustioribus, storibus pallidis C.B. Dearp, 02 dulip Mullein.

Radia pro planta ratione non admodum crassa, alba, surculosa, sapore amaro. Caules bicubitales & tricubitales, teretes, unà cum folis & floribus pulvisculo candicante, qui facilè detergi queat obducti, ex fingulis radicibus finguli, ab imo ad fummum ufque ramofi, ramulis qui in longos florum thyrfos caulem undique obvallantes ipfumque ferè altitudine aquantes exeunt. Folia ima pedem & interdum cubitum longa, palmum aut femipedem lata, pediculos manifeftos non habent, à principio tamen angustiore paulatim in latitudinem funduntur, deinde rursus in acumen sensim definunt, circa margines obscurè crenata, in caule creberrima, alternatim adnata, que primo excunt utrinque lanuginola, posteriora ferè glabra [gravis si fricentur odoris, sapore herbaceo cum tantillo amarore.] Florer in fummis caulibus & ramulis conferti, & velut racematim nafcentes, pe-diculis admodum brevibus, monopetali, in quinque fubrotunda fegmenta partiti, pallide flavi, cum aliquot intus staminibus lanuginosis, croceos apices sustinentibus, cum stylo. Flos minor equidem est quam Verbasci vulgaris, non tamen quadruplo, ut vult J. Bauhinus.

Circa Nordvicum urbem, Buriam oppidum, invenitur, & alibi in Anglia.

Verbascum crispum & sinuatum J. B. laciniatum Park. nigrum folio Papaveris corniculati, & Cam. C. B.

Huic infima folia felquipalmum circiter longa, Papaveris corniculati modo finuata, candicantia, fuperiora verò breviora, in acutiorem mucronem definentia, ferè hederacea, pulvere aspersa utrigque magis tamen inferne, videntur, nullo pediculo, alis caulem, cui funt continua, amplexantia. Flores parvi, lutei, Blattaria floribus non absimiles, caduci, in quinque segmenta lacinian, stamini-

bus toudem villotis purpuralcentibus medium occupantibus, paicibus croceis.
In Italia ad vias passim invenitur. J.Bauhinus Monspelii observavit, ubi Autumno (inquit) passim

A. 5. Ver-

5. Verbascum flore albo parvo J. B. Verb. Lychnites flore albo parvo C. B. Verb. Lychnite Mai-thioli Ger. Mitte flowered Mullein. Verbascum mas folis longioribus Park.

Haud aliis oriundum natalibus, nec facie multum diversa ex Verbascis luteis cognoscendum: radix compar, & caulis alis concavus, lanuginofus. Verum folia inferne tantum incana illa lanugine pubelcunt, fupernè verò, fi tenella illa &c exigua floribus appointa excipias, glabra ex atro virescunt, acuminata: Flores verò parvi, in alis digesti, Verbasci pulverulenti modo, colore albo. Stamina hirsuta buxei sunt coloris, apicibus miniatis.

Flores in hoc ut & in aliis generibus petalorum seu segmentorum in quæ finduntur numero ludunt, quippe in codem ramulo & ex codem puncto orti modò quinis, modo senis constare de-

prehenduntur. prenejumum.

In agro Cantiano secus vias frequens cernitur. Quotannis se propagat seruel satum ex seminé de Losui.

ciduo: primo anno caulem non fert, sed solia per terram sparsa: caule producto perit.

* 6. Verbascum angustifolium ramosum, flore aureo, folio crassiore I. B.

F. B.

Foliis dodrantalibus, uncias duas & semis latis, spissis, albis, veluti lanugine pulverulenta obductis; floribus aureis, minoribus quam in vulgari à pracedente differt. Dedit Agerius in Auftria collectum.

7. Verbascum nigrum slore parvo, apicibus purpureis J. B. Verb. nig. slore ex luteo purpurascente C. B. Verbasc. nigrum Ger. descr. nigrum vulgare Park. descr. nigrum Sakvisolium luteo flore Lob. Sage leaved Black Mullein.

J.B. Radix Verbasci vulgaris, ut & caulis, non minus altus, brachiatus, striatus, purpurascens, minus altus. Folia minora, ratriora, alternatim posita, pediculis rubentibus duas aut tres uncias longis appenduntur, Salviz amula sed multo majora, feetida, at virentia, minus villosa, leviter crenata. Flores situ & crebritate pares sed minores, saturatiore croco tincti, Blattaria vulgaris, purpurantibus faminibus villofis. Semen ut in vulgari. Superficies hyeme perit. In agro Cantabrigienfi pluribus in locis occurrit, & alibi etiam in Anglia. J. Bauhinus Bafileæ & Locue.

Montbelgardi frequentem esse scribit.

Lib. XX.

* 8. Verbascum perenne nigrum floribus albis Moris. prælud.

Hac Verbasci species folia gerit subviridia; flore albos minutos, quibus pariter succedunt capsulat bivalves, multa femina minuta, ut catera fua familias, continentes. Perennis est planta. Miror Morisonum nullam hujus inter Verbasca mentionem facere in Historia sua universali.

9. Verbascum subrotundo Salviæ folio C. B. Salvifolium exoticum cistoides Park, silvestre Salvifolium exoticum folio rotundiore J. B.

Hæc foliis rotundioribus, denfioribus candidioribusq, minus tamen lanugine canis, sed Salviæ amula concretione: alioqui lignosa fibratâque radice, caule & facie non ità diffimilis, iisdem gaudet Syriæ natalitiis quibus Verbascum lychnites Syriacum. Flores descriptori Lobelio videre non contigit, quia, ut refert, marcidi jam erant. Parkinsonus, nescio unde doctus, flores luteos quintque foliis subrotundis compositos ei attribuit, & appingit.

Verbascum nigrum odoratum Park.

Blattariæ species esse videtur, & fortasse à vulgari lutea non diversa: verùm descriptio Verbasco nigro Salvifolio meliùs convenit quam Blattaria, ut nifi ille expressis verbis id vetuisset & negasset ego eandem plantam credidissem.

Spontaneum in Anglia quamvis minus frequentem inveniri tradit: nos nondum tam felices fuimus ut illud ipfi reperiremus, at neque quifquam alius à se inventam nobis hactenus oftendit. Descriptionem & historiam integram vide apud Parkintonum.

* 10. Verbascum Danicum humile Park.

Foliorum figură & hirfutie, & florum colore aliifque accidentibus cum Tapfo barbato communi convenit: verum humilior est & minor multo, caule pedem altitudine non excedente: foliis quam illius duplo minoribus: floribus tamen pro plantæ proportione ampliffimis.

Observavit Lobelius inter Cronenburgum & Hafniam prope Elsenoram in Dania. Verbalcum [fummitates & lanugo] in hæmorrhoidum doloribus à Godartio & Riverio, item à Vires.

Dan. Sennerto & Weikardo commendantur. Tapsus barbatus specificum est contra tympanitem, autore Grembs.

Verbascum primum pracipue utile est in morbis pectoris, tusti, expuitione sanguinolenta, torminibus ventris. Ad pulmonum affectus in jumentis & vaccis à Veterinariis noîtris adhibetur, unde nostratium vulgo Come Hungwort, id est, Pulmonaria vaccarum appellatur. Extrinsecus flores & folia pracipua aftimationis lunt in sopiendis doloribus quibuscung, imprimis in affectibus ac tumoribus ani, hamorrhoidibus, in capillis luteo colore tingendis. Schrod.

Locus.

Locus.

Hujus

1006

Hujus folia plantis pedum nudis intra calceos supposita, paucis diebus ante debitum purgationis tempus menses remorantes leniter movent & educunt.

CAP. XII.

De Blattaria.

Lattaria, monente Plinio, lib. 25. c. 9. Est similis Verbasco herba, quæ sepe fallit pro eacapta, foliis minus candidis, cauliculis pluribus, slore luteo. Hac abjecta blattas in se contrahit, ideóque Romæ Blattariam vocant.

Blattaria vulgaris, ut rectè Plinius, à Verbasco soliis minus candidis differt; at certior distinctionis nota est capsula seminalis spharica seu globosa, dim Verbasci nonnihil turbinata sit & in acu-

men produ ta.

1. Blattaria lutea J. B. lutea minor seu vulgaris Park, lutea folio oblongo laciniato C. B. flore lutto Ger. Bellow Moth mullein.

Firmum tollit caulem & rechum, altitudine interdum humana, lavem, craffitudine pollicari, den fifflino ramorum stipatu fruticantem: in quibus alternatum positissere Verbasci, expediculis hisfluts, uncià longioribus, flavi sed saturatius, sic ut nonnihil rutilantis ruboris sit affulum, unguibus inunus iongiorious, navi ica iautraturs, ne ir nominim indiantes ionos su autratur, iniginosis intrinfectis villofa lanugine pubefcentibus; framinulis fimiliter lanuginefis, apieces miniatos fuftinentibus, nonnihil odoratis. Succedunt [mina nigra, in vafculis rotundis, bivalvibus, è vertice ftylum proferentibus: caterum uninfcujufq, floris pediculo appofitum eft folium actuminatum, unciam circiter longum aut majus: reliqua autem folia, quibus multis featet, Verbafci funt, anguffora, aerocirciter longum aut majus: reliqua autem folia, quibus multis featet, Verbafci funt, anguffora, aerocirciter longum aut majus: reliqua autem folia, quibus multis featet, Verbafci funt, anguffora, aerocirciter longum autemplication de la contraction de la contr virentia & fuperius splendentia, nulla lanugine donata, in ambitu laciniata, odore ingrato. Radia Napi figură, alba, fapore nefcio quid aromatici refipiente. Varis în locis hanc observavimus, tam în Italia & Gallia Narbonensi quâm în Germania, juxta

aquarum margines, in lutofis aggeribus, & haud longe à fluviorum ripis, ut recte Dodonæus.

Floret à Junio mense in Septembrem usq.; semen interea perficitur.

Gerardus & Parkinionus nostrates ex unica hac planta duas fecerunt, quarum alteri Blattaria Plinii Gerardus, Verbasci nigri vulgaris Parkinsonus nomina dederunt, alteri Blattariæ store luteo. C. Bauhinus hanc duplicem facit, alteram quatuor cubitorum, tria, quatuor, quinq, aut plura vascula conjuncta habentem; alteram humiliorem, fingula vascula proferentem, foliis multò viridio-

Nous fore albo eft, externe violacei quiddam habente ab hac non differt specie, siquidem ex hajus semine deciduo oritur, ut in hortulo nostro Cantabrigue aliquando experti sumus.

Blattariam flore viridi à Lobello in iconibus pictam C. Bauhuns ad Blattariam flore albo refert iteme, Blattariam flore viridi purpurascente Lob ico, item Blattariam alteram Lob ico, Variat, inqui, Blattaria alba flore parvo, eóque albo, vel viridi purpurascente, & magno flore. Nos C. Bauhino libenter affentimur: nec enim fine neceffitate species multiplicandas ducimus.

Blattariam flore luteo purpurascente Park. è lutea vulgaris semine ortam esse. Autor ipse haud

dubitat, & tamen (quod mirum) radicem vivaciorem ei attribuit.

* 2. Blattaria magno flore C.B. J. B. flore amplo Ger. Blat. lutea major sive Hispanica Park.

* Rlat lutea

Locus.

Tempus.

Varietates.

Folia habet longiora & viridiora quam * præcedens apicibus rotundioribus: caulem elatiorem & robustiorem, superiore parte prater folia flores etiam gestantem copiosos, colore aureo relucentes, minus confertos, ampliores tamen quam lutez vulgaris, stammulis purpurascentibus medium occupantibus, muscæ similitudinem quandam referentibus: quibus succedunt capitula rotunda, bina ternáve aut plura interdum fimul, plurimum tamen fingula; semina fusca claudentia. Radix non admodum crassa, fibrosa, semine perfecto exarescens.

2. Blattaria flore cæruleo vel purpureo J. B. flore purpureo Ger. Park. purpurea C. B.

Radix crassa est & longa, succulentáque, cortice obducta rubente, albá medullá intus referta, fapore subdulci: folis per terram expansis ad Conyzam Matthioli majorem [Baccharin Monspeliensium Ger.] accedit, non tamen ità villosa sunt, sapore subacri cum aliqua acrimonia. [Parkinono folia latiora & breviora funt quam Blattaria: lutea, magis canefcentia, paucis aut nullis per margines ferraturis, mucronibus acutis] #lorer & capitula Blattaria vulgari fimilia fert fecundo anno. C. Bauhino foliss est nigrioribus non laciniatis, parúmque ferratis. Flos modo obsoleto colore purpurascir, modò nigra Viola colore eleganti niter, quandoq dilute ruber: 8t hanc vocamus Blatta-riam flore pheniceo. Flore cœruleo purpureove floret Junio & Julio. Stamina, annotante Par-kinsono, in medio flore flava; capitula munora quam in Blattaria lutea; caules humiliores, non rarò tamen ramofi; radix in multos annos vivax.

Polia in planta à nobis culta non nigricabant, fed ut recté Parkinfonus potius canefcebant, & ut verè J. Bauhinus, folia Conyzæ majoris Matth. referebant, tum colore, tum ferratura, &cc.

* 4. Blat.

· 4. Blattaria perennis flore gilvo seu obsoleti coloris Moris.

Morts. Folia hujus pracedentis foliis multo funt majora, & Symphyti foliis quam proxime accedunt. Eous delli fatts amplos, eleganter cologatos, e carnos feu dilute rubello gilvos, in reliquis cum pracedentibus convent.

Natura adeo intenta effe videtur hujus propagationi per radices ut agrè in Gallia Meridionali, multo magis in Anglia, semen suum perficiat.

* 5. Blattaria lutea odorata Park.

Folia huic plura, per terram strata, è viridi canescentia, latiuscula & oblonga, parùm aut nihil Fous nuc pura, per terram rama, e rama caneterma, samurana e obtonga, parum ant filmi ferrata, in acutum definentia: Caules duos tefére pedes alte, folis minoribus vetite, à medio firfum in plures oblongos ramos divisi, fiosensis pallide luteis, odoratis, crebris onusti. Semen rarius perficit. Radice est vivaci & perenni, quod paucis hujus generis plantis contingit. Præcedenti eandem effe fuspicor.

* 6. Blattaria piloja Cretica, sive Arctos quorundam J. B. Verhascum bumile Creticum laciniquum C. B. Verhascum Brassica folia Col. Blottaria Cretica incana retundo laciniatas folio Park.

Col.

Longa & pedalia ferè profert folia, alternatim ex caule exeuntia, appendicibus five lobis circa petiolum, ur in Braffica foliis obfervatur, que fummum folii habent magnum, uncias quatuor latum, longum quinq, & amplius, ratione ubertatis loci, in medio pediculo lobos digitales, & reliquum nudum; funq, ex virida incana, languine cralsà obdudeta, dura tachu, & pilofa, fucut & caules, qui rotundus, bipedalis, & alis multis è foliorum finnbus prodeuntibus divifius. Flores in fummo caulis rotundus, bipedalis, & alis muitis e foliorum innubus prodeuntibus divilus. Fiores in lummo caulis & alarum profert, fed in caule prius, deinde in alis, it à ut diutius floreat, & abimo incipium fiore, qui magni funt & pollicari diametro, colore auri hilari, quinquepariti, Verbalci vulgaris figura, purpuralcentem habentes umbilicum, & capitata figurama lutea; têd totum flamien hirfutie magna, te nuiffima ut Bombycina, purpuralcentes, & palis illis hirfutiei capitatis obditum: Apiem etiam abent medium, cui flore excusto & integré deciduo, ut in Sambuci flore observatiir & aliis, fruitus fubelit rotundus in acutum definens ut in vulgaribus Verbalcis, in quo femen exigium non diffimile contirounquis in actitum exit. Maio menle floruit.

Hac eft Archurus Creticus Belli. Verbalcum fruticolum auriculatum Pone Ital.

Variat (inquit C. Bauhinus) nam aliud foliis est latioribus, capitulis rotundis; est & alterum lon-

vanta (migas & naumini) natural construction of account of account

Provenit inter faxa, & fuper parietes, autore Bello.

Locus.

* 7. Ab hac diversam facit C. Baubinus, eiung, secutus Parkinsones Verbascum suum foliis subro-tundis, slore Blattariæ, quod in Prodromo sic describit.

Caulibus est cubitalibus, viridibus, rotundis, striatis, levitor villosis, nec ramosis: foliis inferioribus o oblongis, reliquis omnibus subrotundis, parvis, caulem basi sua alternatim amplexantibus, infernè incanis, fuperne nigricantibus: ad quorum fere fingulorum exortum duo minora adjiciuntur, ex quorum finu pediculi unus duo, tres, rarius quatuor, prodeunt, quibus fingulis flos unicus; luteus, parvus, pentapetalos infidet, cuius medio samina aliquot purpurea, quasi ex calyculo ut in Blattaria emergentia, infident. Huic vasculum semen minutum, rotundum continens succedit.

Flore minore à pracedente differt, & partium omnium parvitate. Morisonus noster hanc annuam facir, illam perennem i verum Parkinfonus utrama, faltem apud nos, annuam. Chabraus apud J. Bauhiaum pro eadem cum pracedente habet: verum fi C. Bauhino recte descripta fit, foliis superne nigricantibus, caulibus non ramosis, floribus luteis, parvis, oportet ut sit diversa:

* 8. Blattaria Creica spinosa Park. Leucoium Creticum spinosum Clus. J.B. Creticum spinosum in-canum luteum C.B. Galastivida Cretensium Belli. Leuc. spinosum cruciatum Alp. spinofum Creticum Ger. emac.

Bellus. Radicem habet multifidam, lignofam, firmam, longam, multos caules conjunctim proferens: in orbem diffunditur, & late fruticat, pedem altitudine non excedens: caules albi funt, crebris firmifq. fpinis præditi : inter quos folia Lencoii albi foliis fimilia, licet minora & quadam lanugine obfita: fore Verbacia au Blatrarie fimiles, alb, paululum ad flavum tendentes, in quorum medo famina quadam purpurea: Floribus fuccedunt exiles flique rotunde, tenniffimum femen continentes.

Ruffici ad fruendum ignem calefacienda(a, fornaces eà tutuntur, ob fimilitationem verò quam cum Stebe habet, & album colorem galam flividam vocant, non quod lac emanet. Hactenus

Olutius descriptione sua flores tetrapetalos statuit. Leucoii lutei similes, sed minores: siliquas oblongas, plano semine plenas; quibus notis à Belli Glastivida in tantum differt, ut planta toto genere diversa videantur Leucoium Creticum spinosum Clusii, & Galastivida Cretensium Belli; quamvis Clufius & C. Bauhinus eas specie convenire putent. Plantam ipsam non vidit Clufius, ideoque excufandus fi cam minus recte descripsit.

* 9. Blat

* o Blattaria incana multifida Bocconi

Capfula, semen & flores Blattariam esse arguunt. Folia verò magna, multiplicibus & profundis divisionibus incisa, colore è virore candicantia, Absinthii Pontici vulgaris aliquatenus amula

Ramum unicum hujus plantæ absq. radice à Joanne Maria Ferro, Veneto aromatario habrun D. Boccone; qui à Ragula allatum effe affirmabat.

CAP. XIII.

De Trifolio acetofo

B acido sapore voce diminutiva Acetofella dicitur: Oxys Plinii creditur. Calabris Juliola dicitur, ridicule Barbari corrupere in Lujula & Alleluia. Scal. in Theophr. de causis Plant. Notas infignes habet quibus ab omnibus aliis plantarum generibus facile diftinguitur, nimirum Folia in eodem pediculo terna, florem pentapetaloidem, saporem acidum, vasculum seminale pentagonum, quod per maturitatem levi tactu diffiliens cum impetu femina ejaculatur.

1. Trifolium acetofum vulgare Park. C. B. Oxys alba Ger. Oxys five Trifolium acidum flore albo & purpurafcente]. B. Acetofella & Lujula five Alleluia Offic. Wood-Soyrel.

Ex craffiuscula, squamata, alba, vel ex albo rubente radicula longæ & crebræ pendent fibræ álbi-cantes, indidémque emergunt pediculi infirmi, tenues, rotundi, palmares & longiores, terna gerencantes, indidemque emergunt pediculi infirmi, tenues, rotundi, paimares oc iongiores, terna geren-tes falsa fatis magna, latiora quam longiora, cordata, hirlita, ex viridi flaventia, farpe fiera, ut capitum ad pediculim coitus turbinatam reddat formam, fapore acido. Inter hac ali firgunt pe-diculi, forem finguli fuffinentes unicum, magnum, albicantem, firiatum, tenerum [quinq, petalis ad ipfostamen ungues junchis compofitum, unguibus (præfertim interius) flavicantibus.] Foliculus pen-tagonus, quo attacto femen exilit ruffum, nucleo Perfici fimile, firiatum.

Opacis plurimum provenit locis, in fylvis & ad fepes.

Ut lapore ità & viribus cum Acetofa convenit, ideóq, æftum febrilem mitigat, fitim fedat, & ventriculi ardores, jecur refrigerat & cor roborat, quoquo modo fumpta. Fir enim ex ea fyrupus, conferva, aqua diffillata ad holo ufus. Extrinécus adhibetur aqua defillata ad collutiones oris, ad Eryfipelata, ad ulcera fordida mundanda, &c. Observasse autem sele scribit Fuchsius, atq. adeò multorum experientia compertum, quòd ejus herbæ copiofi flores crebras illius anni pluvias & aquarum inundationes certò portendunt: pauci contra ficcitatem.

2. Oxys lutea Ger. J. B. luteo flore Park. Trifolium acetolum corniculatum CR J. B.

Serpendo per terram spargit coliculos palmares aut sesquipalmares, graciles. Folia tenuissimis nixa nediculis terna coharent, minora quam Oxyos vulgaris, magisque per extremum fissa, corcunixa reaccinis cerna conserent, inimora quan convolvagano, magaque per caucinium inia, concu-lum (ur vulgò pingi fole) expreffiùs effigiantia, hirfutiora, ex brevibus pediculis à coliculo prode-untibus dependentia; guftús acidi. Flora forma fiellata eadem, fed color luteus: quem conicula five fliquas ferè unciales fequuntur, furfum foedantes, craffiufcula, foliofa, ex quinq, loculis conftitutæ; quæ ubi ad maturitatem pervenere, levissimo attactu semina plurima, parva, rusta, aspera exiliunt è lateribus, osculis quam primum conniventibus, ut ne appareat filiquas diffiluisse. Radix longiuscula, gracilis, fibrata.

Planta est annua, semine deciduo se propagans, in Italia & Sicilia, umbrosis præsertim, ubique ferè obvia. Æstate tota flores producit.

* 3. Oxyi affinis planta bulbosa Africana, flore purpureo magno Brevnii.

Hujus flos ex cinereo in quinque lacinias angustas profunde dissecto subhirsuto calyculo, primum pyramidali forma convolutus, poftea verò in quinq, folia ampla, ex rubro fuave purpurea, cum corruleo colore mixta explicatus, forma florum Convolvuli Indici majoris (præterquam quod non monophyllus) se diffundebat. Fulcrum ejus cauliculus erat subviridis, teres, duas trésve uncias longus, carnofus, debilis & tener: Folis circa medium compluribus, pediculis longis infidentibus, læte viridibus, craffiufculis, tergeminis, Trifolii fimilibus, comitatus. Hujus origo ex bulbulo nigerrimo, Avellanæ magnitudinis, multis íquamis compacto, cui etiam planè atræ, capillacæ, obliquæ appendebant longissimæ fibræ.

E promontorio Bonæ Spei in Belgium delata est, ubi in horto Beverningiano slorem explicuit.

4. Trifolium bulbosum flore albo promont. Bonæ Spei Bod. à Stapel.

Folia tria in unoquoq pediculo craffiufcula, faporis aciduli habet. Bulbus ejus oblongus est, cortice nigricante: Flos albus quinis, senisve foliis constat. A Justo Heurnio accepit Bodaus.

CAP. XIV. (OR GOSTO)

De Trifolio palustri, fibrino nonnuliis dicto.

Trifolium palustre J. B. C. B. paludosum Ger. Park. Trifolium sibrinum Tabernamont. & Germanorum. Martin Trefoil, Buch beaus.

Eniculata radix longa, alba, prorsum incedit, fibris subinde demissis firmata; pediculi in-Emeutata rama tonga, anas postulin incom nota tontac comins inimata; peacetin inferios latiores vagina inftar, dodrantales, tria habent annexa folia, magna, Fabaceis formá & magnitudine respondentia, lavia; inter hace caulis surgit cubitalis, levis, gracilis, virens, thyrsum gerens florum, ex albo purpurascentium, speciosorum, qui antequam apertuntur viens, invitum geteis noturi, et and puranetticum poetorotum, qui antequantali function exterius rubent, reclufi in quinque fegmenta actua expanduntur (funt enim monopetali) finperficie interna tenuiffimis & candidis filamentis crifpis, velut lanugine feu pube quadam obduccă. E nce mema cenumina ce canada mananta empa, com a mugino no puo quadant ostate. In fingulis floribus exeunt famina quinque alba cum apicibus flavis; in medio flyius peviore & viridior. Succedunt capitula feu vafcula fubrotunda, in quibus femen Helianthemo fimile ex fusco

In palustribus & aquosis frequentissimum occurrit: Extra aquas non diu durat. Maio & Junio Local.

In morbo articulari debellando vires infignes exferit hac planta, nulli hactenus Botanicorum Vires. proditas, sed Thorunii Prussie in nonnullis ægris feliciter expertas. Folia herbæ in Cerevisia decoquunt, & bis aut ter de die cum dolores sentiunt, decoctum bibunt, quamvis ingratissimi odoris & aquant, & ons aut et us die cum doords feritaining decoration blomis, quantus inglatinini odoris & faporis fit. Qui autem eo utuntur levamen omnes percipiunt. Quin & matrona quadam folia in aqua decocta, & calidè parti affecta applicata in Arthritide vaga admodum depradicat. Gratior reddi poterit herba preparatione ufitata in spiritum, extractum liquidum, & Syrupum. Ephemer. German. Ann. 4. & 5. Observ. 123.

D. Tancredin Robinfor Trifolium paludofum in hydropicis affectibus commendat; léque farpius observasse ait paludes hac herba abundantes compulsas, ejus esu sanitati restitutas: quin Germanicos nonnullos scriptores eam laudare in Scorbuto, febribus intermittentibus & ca-

Simon Paulus cum fuccum Cochleariæ Scorbuticis valde prodesse scripfisset vel cum sero lactis vel

Smoon ratius cuin accum accuma a social a producti republic vei moto activ vei per se exhibitum, set amen Trisolium fibrinum, inquir, ei praferendum est.

P. Tilingius praparat varia medicamenta è Trisolio paludoso, ut spiritus, salia, essentias, tincturas, olea, quæ in morbis chronicis egregie deprædicat, omnibúsque aliis plantis hanc longe præeuras, otea, que in motos cuomos egrego deplectores, ominiorque ains piantis naire longe pra-fert. Ephem. German, An. 12. Obf. 74. Receb. oblevavit D. Tauerelus Robinfon herbam hanc Germanis, allique gentibus Septentrionalibus nunc dierum unicè charam & in magno pretio effe, & affiduo usu frequentari in omnibus ferè morbis, ut certifilmam panaceam, ad quam etiam in deploratis affectibus velut ad facram anchoram confugiunt.

CAP. XV.

De Numularia.

NUmmularia à foliorum figura rotunda nummi amula dicta, flagellis reptatricibus, floribus è fo-liorum alis excuntibus, loco natali in aquofis, ab aliis hujus generis diftinguitur.

. A. 1. Nummularia Ger. vulgaris Park. major lutea C.B. Num. sive Centimorbia J. B. 990 nen-mort, or Derb Two-pence.

Longis fed tenuibus viticulis angulofis, è geniculis fibras longas demittentibus proferpit; quibus ex brevioribus intervallis folia bina oppofita adnafcuntur, fubrotunda & nonnihil crifpa, guftu vehementer citra morfum ficcante adftringentéque: ex quorum alis flores ampli, flavi, quinque folis acuminatis compositi, squae tamen ad unquem juncta sunt aus anoma annu in art in art in acuminatis compositi, squae tamen ad unquem juncta sunt, ut so sinteger decidar, sociodem in medio staminibus cum suis apicibus luteis, stylo tenui non capitato vasculo seminali insidente. Pediculi florum (emunciales aut longiores, ex als foliorum fingulis finguli exeunt, ut ad finguli genicula bini plerune, flores fint. In nonnullis ramulis terna folia & totidem flores ad fingula genicula obfervavimus. Delapso aut marcescente flore calicis folia connivent ut in Convolvulis, & vasculum seminale rotundum, admodum exiguum, fentine intus minutiffimo & vix conspicuo refertum occul-

Juxta scrobes & fluenta, aliáque ligua loca provenit, subinde & in humidis reperitur sylvis, ut Locus. recte J. Bauhinus. A Maio mense in multam æstatem floret.

Sicca est & adstringens, vulneraria è pracipuis. Flores & folia trita & imposita vulnera & ulcera Vires. quavis glutinare valent: Eadem cum vino sumpta dysenterias, ventris imbecillitates, fluxusque ac humiditates fanant. Conducunt & ad fanguinis rejectiones profluvia muliebria, & ad omnia interaneorum vulnera & ulcera, potiffimum pulmonis. Commendatur & in Scorbuto. Præcipuam autem vim ejus esse dixit Matthiolusad puerorum enterocelas tum illitæ, tum in pulvere haustæ.

T.ocus

1098

Locus:

Locus.

CAP.

Locus &

Tempus.

Locus &

Tempus.

Lib. XX.

A. 2. Nummularia minor flore purpurascente C.B. Ger. emac. Park. Num. rubra J.B. Durnie. flower'd Money wort.

Caulibus tenuissimis per terram reptat, fibris albicantibus è geniculis demissis. Folia ex brevibus intervallis conjugatim bina, fubrotunda, pallide virenta, glabra, non crenata, breviffims pediculis fulta, Serpylli vulgaris foliorum magnitudine aut tantillo minora, Chamæfyces paria. Flores ex alis foliocum exeunt iniguiares, pediculis longis tenubus, pro plantule ratione grandes, in quinque ob-longa legmenta ad unguem juncta partiti, cum fiaminium in medio lanuginoforum glomere. Suc-cedit valculum feminale parvum rotundum. Calicis folia angusta sunt & acuminata.

Paludofis gaudet, & Julio demum mense floret.

3. Nummularia mucronata Promont. bon fei Bod. à Stapel.

Folia habet lanuginofa.

Hair od to I had a life hill on this co-coloid to a trianal commission of this has

CAP. XVI.

De Rore Solis, five Rorella.

A. 1. Ros Solis folia rotundo J. B. C. B. Ger. Park. Agla Colig 02 Sun deln, with round leaves.

Polia è radice fibrofa tenui plura exferit, pediculis longa fuperne hirfutis nixa, circinare feet rotunditatis, aurilcalpii figură, modice concava, pallide viridia, tenuium, rubelcentiumque faminium velut cilio circimquaa, fimbriata ; afpergine rorida gutularum etam per ferven tiffimos affus pilis adherefecentium madda. Equipmodi framina fed breviora mediam quoque folio partem, fupinam oblident: propa namque fuperficies omnino glabra eft & pilis definita. E media foliorum extigunt cauter duo art res teretes, graciles, unbenes, folios nud, palmares aut femipe dales fores futinentes longa ferie, versis unam partem spectantes, brevibus pediculis futios, candidulos, è calice oblongo in quinque fegmenta diviso excuntes. Floribus succedunt vascula feminaia oblonga, figura & magnitusine fere granopum tritici, femipar tepleta.

Ros pilis seu seus adheres tenax est & viscious, inque filamenta ductilis digitorum attactu. Floret mense Julio, & in humidis palustribus oritur, non raro inter muscos aquaticos.

A. 2. Ros solis solio oblongo C.B. J. B. Gar. Ros solis sylvestris longisolius Park. Longilea. web hosa solis, 22 Sun-bew.

Magnitudine sua, & foliorum figura quæ sensim ab imo ad summum usque dilatantur, nec in rotundum velut aurifcalpium definunt, & multo quam illius longiora funt, à præcedente differt. Non procul Cantabrigia in palude quadam Hinton meur dicto provenit.

Prater descriptas & a nobis observatas tres adhuc alias Rocella species invents, sinque literis ad me datis sic breviter descripsie Tho. Williellus, transmissis etiam earundem iconibus rudi manu à fe delineatis.

3. Rorellæ species tertia, seu rotundifolia perennis vulgari rotundisolia major est, radice perenni, soliis erectis, non ut in vulgari in orbem super terram stratis, pediculus propè exortum è radice alquousque nudis, superiore tantum medictate ad margines pilos. Devone natales suos debet.

4. Rorella frecies quarta, feu longitola perennis Radice el perenni feu vivaci; fiquidem eam fappus ridit cum caulibus fuperioris anni exiccatis adhuc eidem manentibus. Folis eft duplo pluribus quam vulgaris longifolia, ima parte propè terram teretibus, & poftquam dilatari incipiune ali-quousque adhuc nudis h. e. nullis ad margines setts fimbriatis. Provenit in agro Eboracens inter

5. Revella quinta, feu longifolia maxima, folis est longissimis, ab eadem radice pluribus, utrinq ab exortu usque pilosis. Tribus à Carleolo milliaribus Scatiam versus eam observavit & cruir. Hac magnitudine pracipue à secunda specie seu vulgari rotundisolia differre videtur.

• De viribus hujus plantula non convenit inter Botanicos: Sunt qui ad phthifin, ad peftem, ad vul-nera, ad epilepfiam cam commendant: alii nec fine ratione, ultim ejus internum yetant, quomam cauftica est, & cuti imposita ipsam exulcerat. Hinc

Planta Roris solis ovibus maxime noxia censetur, Pulmones enimovillas adurit, & tuffim lethalem excitat: Hinc & nostratibus Cheret Hot dicitur. Ex Obs. Olai Borrichii in Act. Med. The.
Borrichim, An. 1676. Obs. 53. Non tamen hoc primus observavie aut prodidit Ol. Borrichius: siquidem Camerarius in horto annotat. In Anglia observatum esse ab opilionibus oves qua crebio hac herba vescuntur, hepar & pulmones male affectos & marçore quodam vitiatos habere. D. Tam credus Robinson.

Aquam vitæ seu ardentem cui Rorella cum Aromatis nonnullis infusa est, olim in frequenti usu fuit pro cordiali in lipothymia & deliquio.

Multa traduntur liperititiola de hac herbula, que confulto pratereo: cujus fortafle commatis el, quod amico quodam fuggerente fubricimus.

Ros Solis collectus quando Sol, elt in medio Leonis exficcetur, & facculo reconditus rectori appropriate fubricimus. plicetur. Arcanum est ad hæmorrhagiam narium.

CAP. XVII.

De Viola aquatica.

Millefolium aquaticum dictum Viola aquatica J. B. M. aquat. feu Viola aquat. caule nudo C.B. M. aquat, floridum, seu Viola aquatica Park. Viola palustris Ger. Water Diolet. 02 Milfoil.

7. B. Lurimas fibras tenues albas, altè in limum demittit. Caules oblique sub aquis feruntur, foliss crebris pinnaris pinnis angulfis uncialibus, nullo ordine pofitis veltiti. Caules flores fulli-nentes furrecti fupra aquas eminant, inanes, firiati, geniculis aliquot per fumma nodofi, ad quorum unumquodque quini aut seni verticillatim nascuntur stores pulchri, majusculi, Leucoiis similes, quinque foliis albis, apicibus in medio luteis conftantes, pediculis uncialibus & fefcuncialibus harentes. Florem calicis vice obvallant foliola oblonga, viridia, ipsísque pediculis apposita foliola aliquot longiora, acuta, radiata. Succedit vasculum seminale parvum, subrotundum, semina parva

N. Flos revera monopetalos est, in quinque segmenta adeò profundè ad unguem ferè divisus. ut pentapetalos videatur.

In aquis residibus ut & fluentibus vadosis lubens nascitur, & Maio mense stores prodit.

CAP. XVIII.

De Anagallide aquatica rotundifolid non crenata.

A. Anagallis aquatica rotundifolia Ger. aquat. 2. Lot. folio fubrotundo non crenato Park. aquat. rotundifolia non crenata C. B. Samolus Volerandi J. B. faquito-ficabed iDater Dimpernei.

Adices ei albæ, fibrofæ. Folia ad radicem ex angusto principio sensim dilatantur, extremitate subrotunda, duas uncias longa, unciam lata, pallude viridia, per ambitum minime incia, crassa, glabra. Caules semipedales aut dodrantales, altioresve, tenuos, rigidi, teretes, cia, crana gaora comes composars au contantants accordences centees, figure feetes, folis per intervalla alternatin politis veliti, abfure pediculus, furfum feetamtibus, brevoirbus & rotundoribus is que ad terram funt. Caulis (uperius in ramos finditur. Flores in fummis caulibus rotundorious is qua au teriam anno. Comis imperios in rainos minicia. Perer in immis caulious & ramulis in fingulis pediculis femuncialibus finguli, raribs difportir. Ad exortum pediculorum è caule nullum apponitur folium, at in ipfo pediculo non longè à flore femper habetur folium. Flores autem parvi, albi, in quinq, segmenta lata divisi; sunt enim revera monopetali, & integri decidunt. Succedunt in calicibus quinquepartisis, à flore refiduis confeula rotunda, femme parvo, per maturitatem fubruffo repleta. Sapor plante amarus eft.

Amar loca paludosa, & Junio mense florer.

Locus.

CAP. XIX.

A. 1. Pyrola Alfines flore Europæa C. B. Park. Herba trientalis J. B.

7. B. Oliculo affurgit fimplici, tenello, gracili, palmum plus minus alto, tereti, nudo, glabro, qui fummo tenus velut in umbella folia fultinet ex brevi pediculo fex, (eptemve, pallidè virentia, ovata [nostratis solia oblonga sunt & acuminata, ut in icone C. Bauhini] uncia vix longiora, latitudine proportionata ad figuram ovatam, quædam etiam minora, nonnulla majorum vix mediam aut tertiam partem æquantia; è quorum colta venula eminentiores alterno pofitu exeunt ad ambitum: sed & minimum quoddam unum aut alterum Serpylli folii facie & magnitudine cauau ampium. seu e minimum quodudan unan au ancount ospyrin neste consignature cal-liculo adnafeitur. Porro è medio foliorum exortu pedicelli communitere bini furriguntur fefeuncia-les aut duarum unciarum ac ferè capillares, fubruffi, foliculoi fulfinentes fingulares, ftellatos, albi-cintes, quos foliola pradictis foliis concoloria, se ftellam pulchrè pofitu exprimentia ambiunt, octoand the minus Radix quamplurinis, renuibus, praelongis, albentus fieldis conftar. Flor (quantum minus) fimplici lamina conftar, in quinque lacinias totidem folia imitantes divisid.

Tho Williellus eum invenit nobifque oftendit ad orientalem extremitatem Rumbles mear propè

Melwich in agro Eboracensi, loco paludoso inter juncos: inque Northumbria trans murum Pictorum quinque m. ultra Hexbaro oppidum Boream versus: necnon inter ericas in montofis paluftri-bus non longe ab oppidulo Harborle ad Occidentem. Nascitur etiam in montofis humidis non-

bus non longe an opportune that december at the state of themo descripfit: & tandem Casp. Schwenchfeld. in suo catalogo plantarum Silesia: Alsinem Alpinam nominavit, nullâ differentiâ oftensâ, &c. vide apud C. B.

Vires.

2. Pyrola

Lib. XX.

Locus.

2. Pyrola Alfines flore Brafiliana C. B. Park,

HISTORIA PLANTARUM.

C. B. pred.

Ex radicula alba, tenui, capillata cauliculus effertur fingularis, (ex, septemive unciarum, inferiore parte nudus, circa medium duobus foliolis parvis, fibi oppositis donatus, superins verò foliis sex vel septem per ambitum cinctus, qua magnitudine imparia sunt, aliquibus uncias duas, aliis unam longis; unciam vel semunciam latis, Plantaginis quinquenervite formă, cum & per hujus folia quinq nervi discurrant) sed glabra, tenera & virida, in acumen fastigiata; ex quorum medio pedicellis tenuis, uncialis exurgis, sovem singularem, pallide luteum, ungui pollicis aqualem, quadrifolium, suntin funtin cultur folia (selle modo disposita) lateralia aliis duobus latiora sunti ad floris umbilicum staminula plura, exigua, russessenza occurrunt.

In Brafilia apud Tououpinambaultios reperta est. Ab Europæa folits quinquenerviis, flore quintuplo majore differt. At Brafiliana minor ab Europæa minore lolum foliorum magnitudine, quæ in Brafiliana longiora angultioraque (init differt.

CAP. XX.

Valeriana Graca Ger. Park. Graca quorundam colore carules & also J. B. carulea C. B. Grech Balerian, called by the bulgar, Ladder to Beaven, or Jacobs ladder.

Yxidata radice, tenui, fibrofa, albicante, evidenter amara proferpit, inquit J. Bauhinus. Plura è radice folia emittit, per totam hyemem virenta, è multis pinnularum ad mediama coftam adnexarum conjugationibus composita [decem interdum aut duodecim] cum impari coftam terminante. Singulæ pinnæ digitum longæ funt, dimidium latæ, è lata basi in acutum mucronem sensim angustatæ, tribus nervis insignioribus secundùm longitudinem excurrentibus, glabra, virides, per margines æquales. Causer ab eadem radice plures exeunt, tereteres, firtati, nanes, hirstui, digitali crassificadine, altitudine sesquales. Causer ab eadem radice plures exeunt, tereteres, firtati, nanes, hirstui, digitali crassificadine, altitudine sesquales causer administrativa de ramulis flores confecti, pediculis brevibus, tenuibus, deorsium nutantes, è calice in quinq, acuta segmenta diviso, ipsi satus speciosi, cerulei, quinq, foliis obtusis, ad unques juncits constantes, adeò ut integri decidant; quinque intus stamina apicibus luteis donata continent, cum splo oblongo in simmitate tribido & siaturatis ceruleo, odore minimè commendabiles. Vasculum seminale turbinatum Alsines modo, in tria loculamenta divisum, quod per maturitatem in simmitate dehiscit, semina oblonga, parva, nigricantia continens. Sapor herba lentus & amaricans.

Maio mense floret.

CAP. XXI.

1. Glaux exigua maritima Ger. J. B. maritima C. B. maritima minor Park. Sea-Apillawozt, oz Black Saltwozt.

P.B.

1. Illis & gracilibus est coliculis, subinde reptantibus, & fill instar tenuium fibrarum è geniculis propagatione radicais. Folia per articulos Herniaria, bina contrario fitu, ex quorum uniuscupique sinu semen perpusillum nudum fuscum [Parkinsonus & Gerardus capsulas seminibus repletas sociolis purpurascentibus succedere scribunt.]

In fals palustribus mari conterminis ubiq, ferè reperitur.

2. Glaux maritima major Park. latiore folio Thuringiaca. C.B.

Glaux major palustris flore berbaceo Moris. præl.

Morij.

Hae in fluviis & ad margines fluviorum per prata labentium provenit: caules habet pedales aquis innatantes, à quorum geniculis nodifve demittuntur fibræ in aquam, quarum beneficio nutritur tota planta. Ad fingula genicula oriuntur bina folia, Pulegii regalis folis latiora, glabra, nutronata: in caulium alis fuperioribus emergiunt flores herbacie coloris, qui relinquunt in capfulis oblongis Caryophylli aromatici magnitudine; [in fingulis] infinita semina minuta, subviridia.

Planta hac nobis incognita ad hoc genus minimè pertiner; verum ob nomen Glaucis ab Auetore inditum eum huc retulimus, donce certius innotescat ubi disponi debeat.

CAP. XXII.

Quadrifolium annuum Persicum Zanoni.

Ulroş fundit caulicului, palmum circiter longos, tenues, lignolos, fragules, membrana temilifimă în viridi rutecente tectos, medullă abicante plenos, crebris nodis prominentipulsa, annularibus diffineos, ad intervalla circiter unciala, ad quorum unumquemque appofita quaterna folia, crucis formă, brevi & tenui pediculo intercedențe, fipperne viridia, fubtus
alba, hic ilic afpera, & lanugine quadam albă punctata, qua ea vifui grata reddit, nervo tenui
per mediam longitudinem divrila, Anthyllidis Valentina Clufii fimilia, fed paulo latora, & extremo nonnihil excavata & incifa. Ex fingulis geniculis prater folia exeunt ramuli foliofi, & ex
his denuo alii minores, & deinde tertii, foliis minpitifimis vefiti, geniculis adeò vicinis, ut planta
foliis & ramulis creberrimis admodum denfa videatur, fapore exiccante & acerbo ficis immaturi.
E geniculis prater folia dicta egreditur etiam gemma quadrata, quaturo coftis valde elatis, intercedentibus fulcis faits deprefifs & concavis, parte infernă, praecipie fecundum coftas, rubeţicens &
punctis fupradictis variegata, quae circa principium Junii florem explicat pulcherrimum, colore
Amethyftino; quinque petalis fubrotundis, extremo foliorum inflar) crenă excavațis, compofimim. Flore delaplo reflatant în conceptaculis femina minutifima, quae microfcojoi fopedata figura
ovalistricici fimilia apparent, extremo minore nigra, cum fiffura in medio ad modum tritici, Tabaci colore aliquantilum lucido. Radix tenuis eft, alias fimplex, alias in ramulos divifa, tenuiffimis
fibris donata, colore ad ferrugineum obfcurum tendente.

a arkir serata dinisima pandalah

Planta est annua.

HISTORIÆ

CAP.

Locus.

Tempus.

I S T O

LIBER VIGESIMUS PRIMUS.

longischen divib mentschen QUI ESA : L. ESA inche

De Herbis radice bulbofa donatis, ilique affinibus

PARS PRIMA.

De Herbis radice bulbos a præditis.

Adicem bulbosam voco qua unico constat tubere seu capite, fibras multas ex ima sede seu basi emittente. Non me latet dari etiam alias herbas prater eas quas intellectas vellem, quarum radicibus hac definitio conveniat, ut v.g. Ranunculo bulbofo, verùm ez in diverfo genere funt, quarum fci. plantula feminalis binis cotyledonibus infructa eft.

Hujus autem generis herbæ plantulam feminalem unico tantùm cotyledone donatam obtinent,

Hijus autem generis herbæ plantulam feminalem unico tantum cotyledone donatam obtinent, & aliis peraterea minginibus notis à reliquis tuberois differunt, minitum folis fine pediculis in longi-tudinem productis, vafculis feminalibus in terna loculamenta difpertitis: Floribus plurimum hexa-petalis, aut certé in fex lacinias ad margines fectis. Hæ vel funt bulbo fquamofo, feu ex pluribus imbricatim incumbentibus fquamis composito; vel bulbo tunicato, hoc eff, ex pluribus corticibus feu tunicis in orbem se amplexantibus coagmentato; vel tertio bulbo folido, dibuftantia continua, nec in fquamas aut unicarum involucra divisa. Secundi generis plantæ quarum bulbi tunicati sunt dividi possum in graveolentes, & odore nullo

aut minus gravi præditas.

SECTIO PRIMA.

HIBLOXIE

De Herbis bulbo [quamofo.

Herbæ radice bulbofa è squamis compactili.

Herbæ radice bulbosa donatæ sunt vel eadem squamosa, vel tunicatá, vel solidá, hoc est substantia continua, nec in tunicarum involucra aut squamas divisa.

Quæ radice squamosa sunt dividi possunt in eas quarum bulbus componitur è squamis

Multis imbricatim incumbentibus, caule

Foliofo, florum petalis

Seeflevis, floribus etiam ipsis erectis: Lilium Vulgare.
Resteris, floribus ipsis pendulis seu deorsum nutantibus Martagon, Lilium montanum.

Nudo, flore Hyacinthi; HYACINTHUS LILIFOLIUS Stellatus

Paucioribus

Paucioribus & majoribus majores & elatiores, caule

Supra flores assurgente, floribus ipsis pendulis caulem coronæ instar in orbem cingentibus, ra-Supra pure and office the Corona Imperialis.

In florum thy fum terminato, floribus parvis, deorsum nutantibus: Lilium Persicum.

Binis duntanat, humilior, flore Tulipæ, pendulo seu deorsum nutante, caule folioso: FRITIL-

Herbæ radice bulbosa tunicata sunt vel graveolentes, flosculis multis è summo caulis fastigio enatis & in umbellam aut corymbum diffuss; vel odore nullo aut minus gravi præditæ.

Corona Imperialis Ger. Park. Corona Împerialis sive Tusai aliis J. B. Lilium sive Corona Imperialis C. B. The Crown Imperial.

Adix bulbofa, rotunda, craffa, diverfa à Liliorum forma, est enim compressa, exangnis, crassifissimis & succulentis squamis compacta, colore interdum albo, nonnunquam ettam purpurascente, sepe pallido, odore foerdo & viroso, uti & folia, Colchicum olente, Clissio verò hircum [wobis positis culpem] nares ettam procul seriente, qui eruit binas & amplius libras pendentem. Caulem tollit singularem, bicubitalem aut ettam altiorem, digitali crassifitudinem inferiore parte plusquam pollicari, firmo, intus sungoso, viridi, rotundo quidem, sed ad cubri alticulinem striato, soliti magna parte stipatum numerosis, splendore viridanti nitentibus; Liliaceis, modò aquali, modò consuso ante eum ambientibus, rullo nixis pediculo, sed latiore sin parte cault adnatis, ità ut appendices paullum eminentes ab its propagati caulem reddant nonnihi angulosim. Supra autem densius hoc foliorum agmen caulis ad pedem, nonnunquam ettam cubritum protendium suns, sin estolis, gratici quam infersity, & teres, neque striatus & viridis fed lavis & purpurascentis coloris, Serpentaria: instar maculosis, qui in summo totidem parà in angulos definit quoc son sustinationes, in empe binos, ternos, quaternos, quinos, senos au pletes, omnes Vere quasi aqualiter & contrario situ nascentes, singulòs, inter bina folia, inferioribis longe minora & angustitora, aquali ferè longitudine. Quam sorte primum erumpunt, inter solia latent, candicantes, singulòs, interioribis longe minora & angustitora, aquali ferè longitudine. Quam sorte primum erumpunt, inter solia latent, candicantes, singulos, interioribis longe minora & angustitora, aquali ferè longitudine. Quam sorte primum erumpunt, inter solia latent, candicantes, sunt parter sindicante de la contra solicante de la amplitudine, folis exilibus & angultisonultus : nonnunquam (upra flores nullus cauliculus entinet, fed conferta duntaxat angultorum foliorum coma : interdum etiam (inquit Clufius) milii nati funt supra flores non unicus cauliculus sive ramulus, sed bini, terni aut plures, suis etiam foliis singuli

Flori fuccedunt magna trigona capita, interdum etiam tetragona ut in Lilio puniceo, quorum finguli anguli utrinque pinnati funt, & alati; excusso autem flore statim surfum eriguntur que focunda futura sunt capita: Semina piana sunt, liliacea, paullò oblongiora, cartiliginosa, subrussa, duplici serie in fingulis auguis digosta, quemadinodum in Lilii generibus, &c.

Hujus plante multiplex habetur varietas, nimirum

Hujus plantæ multiplex habetur varietas, nimirum

1. Lilium five Corona Imperialis duplici corona C. B. Caulis enim in hac planta nonnunquam fupra priorem illam florum aqualitet propendentium feriem dodrantali longitudine attollitur, alianq, florum feriem geftat, aliquando etiam tertiam, & tum demum foliorum comam fupereminentem: eas verò ftirpes unicum florum ordinem fubifequentibus arinis plerunqi ferre oblervavi (inquit Cas vero turpes unicum norum rotuniem monequentusus annus pierung, ierre oniervavi (inique cas vero turpes) in peculiare genus non fit cenfendum; fed Naturæ luxuriantis quidam duntaxarlufus.

2. Corona Imperialis floreluteo cum firiis purpiteis: qualem Cluffus primo in loco deferibit, yariar in nonnullis plantis florum color, est enim-vel medius inter utrumq, genus, vel ad prioris

fecundive colorem quam proxime accedit.

3. Lilium five Corona Imperialis multiflora, latoq, caule C. B. Caulem latescere & multos deinde flores proferre, aliis etiam aliquammultis plantis accidit.

4 Lilium five Corona Imperialis flore pleno.
5. Lilium five Corona Imperialis folis angultioribus, non feetens Cluf.
6. Lilium five Corona Imperialis ranolo C. B. Tulta Hazan Cluf.
Ha aliazque varietates quarum meminit. Lobeljus accidentales nobis videntur, & vel foli luxurisi, vel culturæ & mangonio deberi, nec speciei diversitatem arguere.

Locus.

Tempus

Lib. XXI.

De Herbis bulbosis.

1147

De Corona Imperiali per omnia majore Cat. Parif. & Corona Imp. Sinenfium seu folio vario ejusdem, cum mihi nondum suerint conspectæ, quid dicam non habeo.

Conftantinopoli allata est hæc planta: ex Persia verò Constantinopolim delatos illius bulbos omnino fibi persuadet Clusius, quoniam cum accipiebat inter reliquas hac fuit inscriptio, Tusai five Persiano rosso à discolorito con la testa abasso, hoc est, Tusai sive Flos Persicus ruber aut decolor

Floret Aprili, interdum etiam Martio si aeris temperies paullò calidior suerit.

Coronæ Imperialis guttis in flore utuntur Turcæ ad vomitum excitandum; alii ad fætum excludendum. D. Palmer, è dictatis D. Herman.

CAP. II.

Lilium Perficum Ger. Park. C. B. Perficum five Sufianum I.B. The Derfian Tilp.

Aulis ei procerus, non multùm craffus, cubitalis & altior, rotundus, folis ab ima parte furfum versus densè stipatus, Lilii crocei folis angustioribus, acutioribus, digitalis longitudi-Inis, longè quam Coronæ Imperialis angustioribus, illis ferè similibus quæ in summo ins, longe quant contact importants anguntorious, ins for thinning quantition ipfins capite nalcuntur, virefeentis ex cineraceo coloris, five quodammodo æruginofi (inquit Clufius) qualis in Tulipæ foliis confpicitur; contorquentur verò illa, buxeíque funt odoris. Summus caulis longum gerit thyrfum forum, fefquiuncialibus & longioribus pediculis hærentium, numus causis iongum gent divinum porum, requantetantus de fongionius penculus interintum, internorum, pendulorum, terrámque spectantium, Leucoii bulbosi nolas imitantium, faturá purpurá rinctorum, five (ut ait Clussus) foris purpura valde obsoleta colore praditorum, interné autem dilutiorum, unquibus subvirescentibus, odore nullo insigni. Ex umbilico sex inacqualia sex minula prodeunt, purpureis apicibus primum confipicua, qui obverti flavo polline confiperii ap-parent: tria deinde longiora framinula coeunt, filiumque medium florem occupantem amulantur. Sequuntur deinde fexangula capita fiveriangula, quorum fingulu anguli binis alis funt practiti, Co-rona: Imp. capitibus fere fimilia, fed minora & breviora; famine etiam fimili, paululum tamen breviore. Radin bulbofa, Pomi Arantii magnitudine, subrotunda, fissa, magnis squamis loricata, ex albo flavescens, tenui membrana cincta; substantia ejus qualis in reliquis bulbis: ima parte settilis, foramine plurimum pertusa caulis vestigio. Sapor substantiae peramarus horribilis; nullo tetro aut gravi odore nares feriente prædita est.

Floret Aprili, semen ejus maturum cum Tusai semine aut paullo post. Apud nos etiam perdurat hveme non nimis acri, sed bulbus semper decrescit, nisi calido in loco seratur, aut in sictili per-

hyemem reponatur.

Clusio Lilium Susianum dicitur, quòd Susis Persiæ urbe delatum sit.

CAP. III.

De Fritillaria.

Ritillaria à tabula Scaccaria seu abaco in quo Scaccorum lusus exercetur, quem Fritillum dici existimant, nomen accepit. Verùm Fritillus non est propriè tabula Scaccaria, sed vasculum aleatorium seu pyxis cornea ligneave turriculæ aut infundibuli specie, è qua mitterentur aleæ vel tesseræ in tabulam ad cavendam fraudem.

Gefnero & aliis Meleagris dicta est, à Meleagridis avis plumis, quas si non coloris specie, tamen

varietate & dispositione, & macularum magnitudine refert. C. B.

Meleagridis notæ sunt Radix in duas velut partes divisa, Morisono è duabus velut magnis squamis composita; slos Tulipæ æmula, deorsum nutans vel pendula, maculis quadratis tabulæ Scaccariæ in modum pictis.

1. Fritillaria vulgaris Park. Ger. praeox purpurea variegata C. B. Meleagris sive Fritillaria dilutior & saturatior J. B. Common Pritillary, of chequer'd Lily.

Ex radice emergit bulbosa, candida, solida nullis tunicis septa Clusio, sed veluti in binas, eásque ut plurimum inæquales partes secta; è cujus medio protuberat quasi pulvinus quidam, unde caulis emergit, seffili parte multis fibris donata. Caulem promit teretem, tenuem, singularem, dodrantalem & pedalem, interdum etiam majorem, foris ex viridi purpuralcentem, vel fusco obsoleto colore præditum, lævem, intus fungosum; ad quem fine pediculis adnata hinc inde, nullo ordine, folia Tragopogonis purpur. quinque, sex, leptem, mediocriter longa, angusta, carinata, subacido sapore prædita. In fummo caule flor, sæpe unicus, aliquando bini, interdum terni [Clusio eodem tempore se aperientes] ex pediculis uncialibus, cauli concoloribus incurvis nutantes dependent, pulchri, Campanæ instar, magni, hexapetali, tessellato emblemate fritilli seu tabulæ latrunculorum distincti, plagis alterno rubore, carneo sanguineove & albedine pictis, aspectu pulcherrimo, interiore superficie saturatione purpura splendente: singula petala ab imo costam elevatam habent, ad petali usque medium abeuntem, in tantillo puniceo luteolam: in floris medio stamina sex, capitulo

farina crocea asperso, stylum ambiunt tricuspidem, coloris herbacei, odoris nullius. Florem verò arma crocca aucus, primma manama transparin, com nelecter, cuerts minutes. Fiorem vero excipit capitulum, triangulare, unciam plerunque longum, fuperna parte crafticis & fine corona, aliqui Narbonenfis Tulipa capiti fimile; quod in fe continet femen pallidum, compressum, Tuliparum semini accedens, vel, ut ait Clusius, Tulipæ Narbonensis semen quasi referens, membranaceo rum temmi accounts, vos, ac Control paragra transfer in solution and a control paragraph and a control paragraph in a control paragraph i

Duplex eft, altera speciosion & coloration, paullò citiùs sforens; altera colore dilutiore est, mi-Varieratei.
nus specios & nonnihil tardiùs sforens. Ob soli luxuriem interdum sforem geminatum producit, five dodecapetalon. Hinc

Fritillariam flore magno pleno C. B. Cam. Eyf. Fritillariam flore duplici albicante Park. pro laGivientis naturæ lufu habeo, non pro specie aliqua Fritillaria disfincta.

Qui naturalem & stabilem hanc speciem esse affirmant non varietatem accidentalem & mutabilem observent, an hujus semine sato ortæ plantæ hujusmodi semper vel maxima ex parte flores producant.

2. Fritillaria alba præcox C. B. alba Park. albo flore Cluf. App. alt. & auct. & cur. poft.

Præcedentis varietas potius esse videtur quam species distincta: siquidem, annotante Clusio, caules & folia vulgaris habet fimilia, & præcociùs unà cum illa floret. Notæ præcipuè quibus ab ea differt, observante Parkinsono, hæ sunt. 1. Caulis & folia prorsus viridia sunt, non ut illius ima parte purpurascentia seu fusca. 2. Floris color albus, qui tamen in nonnullis variat, interna parte venis quibufdam purpura(centibus diftinctus. 3. Ungues petalorum virides funt, cofta etiam viridis medium folium dividit, per longitudinem.

In plerisque hujus generis plantis teffulæ quadam obscuriores apparent, in nonnullis etiam color purpurascens dilutior: unde manifestum est eas non aliter differre à vulgaribus Fritillariis, quàm aliz plantz flore albo interdum variantes ab eisdem flore rubro vel cœruleo vel alio quocunque naruraliter & usitate præditis. Hinc neque Fritillariam albam ex phæo purpureo tessellatam Lob. Ad. Bart. 2. cujus flos internè rubicundior est, unguibus albis præditus, à vulgari Fritillaria specie di-

ftingui concedimus.

3. Fritillaria serotina atro-purpurea C. B. Xantonica serotina Lob. Ad. part. 2. An Fritil. store atro-rubente Park?

Lobelius hanc fic breviter describit. Serotinæ Xantonicæ flos pulcherrimus est, & saturatiore nitidioréque purpuro-violaceo nigro colore gratiffimus. Parkinfonus fusius, fi modo eandem intelligat,

Radix hujus nonnihil rotundior est magisque coacta quam pracedentis; caulis brevior & humilior quam alterius cujuscunque Fritillariæ speciei, folio inferius unico vel altero donatus, superna parte duobus tribulve arctè junctis, latioribus, brevioribus & albidioribus quam reliqua, Fritillaria lutea folis ferè fimilibus, inter quæ exit pediculus florem fustinens deorsum nonnihil nutantem, seu potius prorfum extantem, quam vulgaris ampliorem, & Fritillaria lutea flori magnitudine ferè aqualem, foris obscurè cinereum seu per totum ex cinereo fuscum, interiùs atro-rubentem, variè striatam seu

maculatam. Hæc*fpecies neque radice libenter se propagat, neque semen perficit apud nos.

Cum præcocioribus floret: Flos autem ejus citius evanescit quam cujus vis alterius Fritillariæ.

4. Fritillaria flore luteo puro Park.

Park. Radicem habet rotundiorem, minus planam seu compressam quam superiora genera, mediocris magnitudinis: caulem sesquipedalem & interdum altiorem, folisi aliquammultis, oblongis, latiusculis, ex viridi cassis seu albicantibus, Fritillaria nigra similibus sed duplo angustioribus, vestitum: Florem minusculum, oblongum, Fritillariæ nigræ figurå suå non valde distimilem, petalis tamen minoribus & mucronibus rotundioribus, pallide seu ex viridi luteum, nullis neque foris neque intus maculis seu tessellis variegatum, staminibus & apicibus intus luteis. Semen primi generis simile. Hanc in hortulo nostro Cantabrigiæ alumus; Ad Fritillariam nigram accedere videtur.

5. Meleagris free Fritillaria flava J. B. Fritil. flore luteo vario free punctata Park. Fritil. flava rubris maculis diffincta C. B.

Affurgit ad altitudinem præcedentis æmulum, foliis cinereis, latioribus, brevioribus & obtufioribus; floribus majoribus, quorum petala flavi funt coloris, rubris maculis diffincti, illorum medio nervo prominulo & virefcentis coloris.

6. Fritillaria lutea maxima Italica Park. Meleagris flos maximus Italicus Eyst.

Caulem surrigit teretem, ex fusco virentem, foliis aliquot latiusculis brevioribus obsitum, quæ basi sua cum amplexantur, coloris obscure viridis. Prope summum caulem, qui deorsum nonnihil incurvatur, folia exeunt tria vel quatuor, è quorum finu emergit flos, plurimum fingularis, quam præcedentis longior, deorsum nutans reliquorum instar, colore è luteo obscuro purpurascente, maculis parvis rubris teffellatus.

Serò & post reliquas tandem omnes floret.

Tempus.

Bbbbb 2

7. Fritillaria

7. Fritillaria lutea juncifolia Lustanica Park. An Fritil. angustifolia variogata magno C. B?

Park.

Caule affurgit tereti, oblongo, tenui & infirmo, feliis rarioribus, oblongis angustis & fere junceis vestitio. Florem edit parvum, luteum, maculis tamen rubris crebrioribus segmentatum quam quodvis aliud Friellariae lutez genus.

Fritillaria Luftaniac Cluf. cur. post. huc referenda videtur. C. Bauhinus tamen distinguit, & revera note nonnullæ sunt in Clustana descriptione que non bene conveniunt, nimirum caulis sirmus, foliola brevia, color sloris foris purp. obsoletus, in venas quastama de extimas oras vergentes distinctus.

 Fritillaria fiore minore C. B. item Fritil. ferotina floribus ex flavo viremibus epiddem. Meleagris five Fritil. Pyrenae flore minore J. B. item Meleagris five Fritil. Aquitanica reflexis oris epiddem. Fritillaria Pyrenae five Apeninea Park. Fritil. Aquitanica minor flore luteo obfoleto Ger. emac. Cipe Diach Fritillary, og Heather coat.

Bulum habet [Clufio] Fritillariæ cap, x. lib. ii. Hift. descriptæ formå fimilem, minorem tæmen. [Parkinsons hujus bulbum in eam molem & magnitudinem interdum excrescere scribit, ut Coronæ Imperialis radicem mediocrem mentiatur] ex quo prodite pedalis cauliculm, gracilis, viridis, senis aut septemis foliis septus, ex viridi cineraceis, qualia serè sunt in aliis Fritillaris, in cujus sum no fastigio nascitur son, aliarum Fritillariarum store minor, sex petalis constans, qua extimas oras nonnihi reflexas habent, ut parvi tintinnabuli formam exprimat, quorum terna exteriora internis angustiora sunt, omnia obsoleti foris coloris, circa oras tamen (præsetrim interiora) venis quibuldam suescentibus distincta, internie verò ex viridi slavescentis & schenentis; a medis porro foliis ad ipsos usque ungues (qui similem colorem habebant) plurimis maculis saturate purpurascentibus tessellatum dispositis notata. Ex umbilico prodeunt sex brevia stamina, longis apicibus palisis prædita, trifislo estilo è medio illorum procedente. Odor ejus gravis, quasi Phalio dorem referens, & proximè ad eum qui in Spatula fœrida percipitur accedens. Semen Fritillariæ vulgaris semini simile.

In earum porro Fritillariæ plantarum quæ è Pyrenæis montibus eruuntur (loquitur Clufius in biftapp all.) Horibus non minor obfervatur diverfitas quàm in illis quæ vulgares in diverfis Galliæ provinciis reperiuntur: nam licet omnium, (quos mihi quidem videre contigit) forma quodammodo fimilis fit, fex viz. petalis conftans, eorúmque terna interna magna ex parte tribus externis fint latora & ampliora, quidam tamen flores illa repanda habent, h. e. illorum extimas oras reflexas, nonnullorum verò ore vel non fint reflexæ penitus, vel certè quàm minimum: rurfus illi flores qui extimas foliorum oras reflexas habent alii aliis faturatioris funt coloris, quidam etiam adeò laturi ut nigri videantur, prafețtim externa foliorum parte, qua nec filender, nec teffelis diffinda apparet, at interna purpureis quibuldam maculis diftincta vel frequentioribus, vel minus frequentibus, aut magis faturis, aut dilutioribus, eque fiplendet. Illi verò flores qui folia repanda non habent, vel quorum oræ paululum duntaxat fiint reflexæ, externa parte utplurimum virefentis funt coloris, interna autem ex viridi flavefentis & foliandentis quali panè praditus eft tenuior ille fericus pannus, quem vulgo Tafexæ nuncupant, ex flavis & viridibus fericeis flaminibus contextus, atquei in illis teffellarum illa diftinctio obfcurior apparet. Singulorum autem foliorum dingues interni nonnihil cavi fubviridem maculam imprefam habent; ex floris verò umbilico fex alba flaminæ prodeunte, quorum apiese palliki, inter que trifidus exilit flylus pallib fupra flamina fefe exerens.

Florent paullo ferius quam vulgares ferotina Fritillaria, & femen ferunt in thecis feu capitulis triangulis, vulgaris Fritillaria inftar, planum, vulgaris femini prorfus fimile, in quo nullum etiam germen conficietur. Interdum hac planta binos flores in codem caule profert quemadmodum vulgaris.

9. Fritillaria Aquitanica Clusii & Boissoti serotina, i. e. Fritil. serotina storibus slavovirentibus C. B.

Videtur Lobelio Adv. part. 2. quadrare cum varietatibus Fritillariæ nigræ: nonnullæ tamen notæ retamate videntur, 1. Quòd in florum petalis dorsi nervus extuberabat paululum atque viriscebat. 2. Quòd petala omnia ab imo ad extremas oras obsole z purpure radis, siba quibus nonnihil siavi conspiceretur, distinguebantur. 3. Quòd folia angustiora magisque herbacea. 4. Tenerior erat & frigoris impatientior.

Odore Fritillariz quam Clufius Aquitanicam vocat hæmorrhagiam in juvene Belga fuppreffam observavi Lugdumi Batavorum. Eft verò teterrimi odoris, cui fimilem putidiffimum ovum spirat. S. Pauli Quadrip. Botan. Class. 2, 83.

10. Fritillaria umbellifera C. B. Hispanica umbellifera Park.

Fritillariæ nigræ haud dubiè congener est, adeo partibus omnibus ei similis est, major duntaxat, quod fortè solo lætiori debetur. Flores in fastigio quattuor vel quinque simul penduli Coronæ Imperialis instar caulem ambiunt, colore intus slavo-viridi, rubentibus maculis notati, foris nigricantes.

Fritillaria II. seu ramosa C. B. item Fritillaria III. seu polyanthos flavo-viridis, fi à pracedente specie differant nobis certè incognitæ sunt.

II. Fritillaria Lufitanica Cluf, cur. poft. ambigere videtur inter Fritillarias vulgares & Fritillarias riigras, fiquidem petalorum mucrones in ea non reflectebantur, coloris tamen erant foris purpurei obloleti, in venas ad extimas oras vergentes diffinchi, nullis maculis teffellatim difpofitis apparentibus, fingulorum mucrone ex viridi paullum flavescente. Floris pars interior subflavi coloris erat, unques verò virescente maculà infecti. In flore odorem nullum deprehendere potuit Clufius, quo à Fritillaria nigra differt.

11. Fritillaria minima pluribus floribus C.B.

A Swertio pingitur.

12. Fritillaria Indica maculato caule, Viperina dicta Hort. Reg. Paris & Lugd. Bat.

Eritillariæ flos (autore Paul. Renealmo) non tantúm ardentibus febribus confert, fed & fedanda Virai. firi ex hujus fueco fit unguentum ad carcinomatofa ulcera præftantiffinum. Vim præterea hic flos roborandi cordis & cerebri non parum poffidet, meconique (ut me docuit experientia) malignitatem infringit. Aqua ut decet deftillata oculorum inflammationibus fuecurrit.

CAP. IV.

Martagon Canadense maculatum Park. Mart. seu Lilium de Canada, auri colorem reserens store ini- o tus nigris maculis asperso Bry.

Mbigere videtur inter Lilia floribus reflexis & erectis. Folia ut in illis per intervalla rotatin caulem ambiunt. Radis parva, fiquamofa, fibris tenubus longis ex ima fede dependentin bus. Caulis faits craffus, felquicubitalis aut alitor, foliorum longorum, angufforum, viridium, pauciorum tamen quam in Martagone Imperiali, triplici aut quadruplici per intervalla ferie circularitee cinctus. Ex fupremo foliorum circulo una etumpune quaturo aut quinque flores, Lilii rubii pareè pares, fingulis pediculis longis tenuibus fulti, deorfum nonnlhil incurvati, pulchro colore flavo fen autro tincti, interna parte maculis feu ftriis atro-purpureis picti, cum fex flaminibus totidem apica fiftinentibus & pittillo in medio.

CAP. V.

De Lilio simpliciter dicto storibus erectis, & eorundem petalis non restexis.

Ilium Latinis à Graco refere deductum est, e litera in l mutata.

1. Lilium album Ger. album vulgare J.B. Park. album flore erecto & vulgare C.B. Common white Uily.

J.B. Florum deliciæ Lilium ex radice bulbola, multis nucleis conflante caulem furrigit recum, cubitalem & fesquicubitalem, vel etiam altoirem, fingularem, teretem: cui ab imo ad summum adnato folia nullo pediculo, oblonga & latinscula, viridia, glabra & splendentia, versus summum caulem sensim minora & angustiora. Flores in scapo serie quadam plures, non eodem tempore panduntur, odoris suavitate eximia, colore lacteo, senis pinguibus repandis soliis calathum imitati, in quorum medio sylum longiusculum, ex albo viridantem, trifuscum circumstant stamina, foliis numero & colore paria, quibus apices infident crocci.

Stillatitiam florum aquam dari utiliter potandam ægrè parturientibus, & ad pellendas fecundas Vireis addito croco & caffia feribit Matthiolus: Crocum & Caffiam ad augendam penetrantiam addi non concefferir Camerarius; qui aquam ftillatitiam folam ad hos ufus efficaciffiamam ais, unde non temere in alia affectibus dandam. Tragus duo aut tria cochlearia reftituere animo linquentes feribit ex alorum fententia. Schroderus usús crebri effe in affectibus pulmonum, afthmate, tuffi & fimilibus feribit. Virgunculis familiaris & expedita eft, ur eff aciei nitorem concilient, tantillum Camphoræ & Olei Tartari per deliquium deftillati in ea diffolventibus. Sim. Paullar.

Oleum ex floribus per infolationem fit. Cavendum autem ne folia relinquanturin oleo vetere ad quindecim dies: Cum enim tota planta turgeat fucco mucagineo, facile putrefcunt, & oleum jam redolet non Lilia, quæ prima bonitatis nota eft, fed grave & feetidum quid. Sufficit igitur triduum, quo exacto imponantur alia, tum denique iterum alia. Sufficit enim terrium repetiisse.

Hoc oleum maximas habet vires in quibulcunque doloribus & affectibus frigidis: tenla remittir, dura emollit, dolores sedat. Usus ob id est in doloribus colicis & nephritteis, in plearitide, &c. Usus etam est in induratis nervis præcipuè, in schirrho uteri & indè dependente mentium mora. C. Hospanner.

Radicis usus internus rarus est, externus crebrior in tumoribus leniendis & maturandis, in clavis pedum tollendis [axungia vetere exceptæ & illitæ] in pudendis parturientium emolliendis, in ambustis emendandis, &c. Schrod.

Bbbbb3

Stamina

Vires.

Stamina exhibentur ad facilitandum partum cum aqua Verbenæ vel fimili. Idem

Gulielmus Goderus, Elizabethæ reginæ Chirurgus, referente Gerardo, multos hydrope laboran. tes sapavit radicis succo cum farina, Hordeacea mixta pane scilicet ex istius modimassa confecto, agro per mensem aut sex hebdomadas continuas exhibito; quo solo & non alio pane, per totum id tem.

Idem eodem referente, Radicis tuse succum expressum cum vino exhibitum & per duos tresve dies potum venenum pestilentiale expellere, & facere ut foras erumpat in pustulis & vesicis cutem

externam occupantibus.

1110

2. Lilium album Byzantinum Clus. Park. Ger. Lil. album floribus dependentibus seve perceri. num C. B. Sultan Zambach & Martagon Constantinopolitanum albo slore Clus. hist. Ii. lium album Syriacum Rauwolfii J. B.

Lilii albi genus est vulgari proximum: Ejus tamen caules licet vulgari non breviores, à diligentuis observantibus graciliores, rarioribusque & minoribus folius septi deprehenduntur, ipsussque Bores paullo minores, aquè tamen ac vulgaris flores odorati. Nonnulla verò radices in tantam molem excrescunt, ut vix utrâque manu comprehendi possint. Horum nonnulla in plano & lato cause fexagenos flores protulerunt. Lobelius in caule palmaris latitudinis, humanæ proceritatis, 200 & plures candidiffimos & fuavissimos flores observavit.

3. Lilium rubrum vel croceum majus J. B. purpuro-croceum majus C. B. Lilium aureum Ger. Park. forte. Martagen Chymistarum Lob.

Par est magnitudine Lilio albo, nisi quòd folia incondita minus sint lata, ac firmiora, nervosiora, atro-virentia, splendentia, longiora quam in bulbifero. Caulis maculatus, bicubitalis: summitas ora, arro virenna, pienoginas, origios a quain inharentes flores fuffinet, Liliaceis magnitudine for-in pediculos aliques faceflens, fingulos inharentes flores fuffinet, Liliaceis magnitudine for-mă foliorumque numero fimiles, verum colore ruțilo corulcantes, faturatioribus intus fitigmatis punctati. Radin subost bulbosa, è squamis compactilis, alba, ex qua ramuli repentes novos generant

Nusquam non sponte provenit (teste Matthiolo) in Italia, quandoquidem circa messem in arvis inter segetes, in pratis, in montibus & in vallibus aureo colore emicat. Nos in sylvis supra Neapolin prope Camældulenfium cœnobium observavimus.

4. Lilium phaniceum C. B. phaniceum dilutum J. B. Lob. rubrum Ger.

Cluf. Longo & præalto affurgit caule, valdè dilutos fert flores, serotináque est, cum Lilio albo duntaxat florens: in quo sexagenos aliquando flores uni cauli inhærentes observare memini.

Hanc speciem Clusius vulgarem & omnibus notam scribit. Parkinsonus quoque sub Lilii aurei titulo hanc describere videtur. Nos à præcedente specie diversam non putamus.

Huc forte referendum est Lilium Sandicis colore polyanthos C. B. cruentum polyanthos Hort.

5. Lilium rubens vel croceum minus J. B. Lilium purpuro-croceum minus C. B. pumilum cruentum Park. purpureum minus Ger. emac.

Squammatus bulbus caulem promit angulosum, striatum, altitudine sesquicubitali, cui temere folia numerosa adnascuntur, atro virore splendentia, perquam angusta, secundum longitudinem nervosa. Caulis sastigium in aliquot pediculos firmos, punctis rubris variegatos, modice hirsutos dividitur, quorum unicuique fles infidet Liliaceus, colore ex rubro flavescente seu croceo, folia intus fulcata & faturatioribus punctis notata habens, odore fuavi, framinibus & piftillo flori concoloribus.

Præcocior est priore: Singulare etiam habet hæc planta, quòd ex majore bulbo obliquè & in la-

tera propagines sub terra graminis modo spargat. Flore pleno in hortis colitur.

6. Lilium cruentum latifolium J. B. cruentum Plantaginis folio C. B.

Bulba innititur omnino tali quali Lilium album: caule verò donatur, non ut catera Lilia, crasso, qui florem producit unicum, cruentum, sex foliis latis constantem. Cauli folia rara, valdè lata, Plantagini fimilia. C. Bauhinus dubitat an detur hujulmodi planta & quænam fit.

7. Lilium bulbiferum latifolium majus C. B. bulbiferum majus J. B. Park. cruentum bulbiferum

Bicubitali interdum affurgit caule, firmo, crasso, foliis septo Liliaceis, subatris, in summis alis crasfiores bulbos gestans & amplos slores rubros, Lilio puniceo minori non bulbisero concolores. Teneriores hujus plantæ ante quam flores ferre incipiunt, bulbis secundum caulem inter folia natis non minus donatæ sunt quam reliquæ duæ species, sed quando robustiores sunt, slorésque aliquot annis protulerunt, vix, nisi in summo caule ubi in alas dividuntur & secundum flores majores

Floret hæc planta cum duabus subsequentibus Junio, alia alia paullò maturius, seméno, perficit Augusto. Bulbi in alishærere solent, donec vento aut contactu excutiantur; imò interdum plantæ adhuc inhærentes fibras deorsum spectantes agere solent, tanquam ad communem matrem terram aspirantes, & illa se condi cupientes.

Invenitur apud Lobelium in iconibus Martagon cruentum angustifolium, C. Baulino Lilium bul-Varietas. biferum angustifolium dictum.

Lilium bulbiferum incanum J. B. C. B. Clus. cruentum latifolium Ger.

Vix cubitalem excedit altitudinem; caule etiam est firmo, striato, ex viridi nigricantibus foliis prædito, que tamen cum summo caule incana lanugine pubescant: Ejus seres igneo rubore non prædito, qua tamor i spinor mon pretilant, ut in superiore, sed magis pallescunt, & ad Lilii punicei non bulbiferi majoris colorem plumitant, ut in superiore, sed magis pallescunt, & ad Lilii punicei non bulbiferi majoris colorem plumitant, ut in superiore, sed magis pallescunt, & ad Lilii punicei non bulbiferi majoris colorem plumitant, ut in superiore, sed magis pallescunt, & ad Lilii punicei non bulbiferi majoris colorem plumitant. rimum accedunt. Ejus adultioris caules paucos etiam bulbos eósque superiore minores mís in summis alis gestare solent.

9. Lilium bulbiferum minus C. B. Park. bulbiferum repens J. B. cruentum secundum caulem bulbulis donatum Ger. emac.

Inter Lilium bulbiferum majus & incanum media est magnitudine, nonnunquam etiam primum acqua: Bulbo fquammato cum reliquis hujus generis convenit. Caretrium caula firmus, friatus, friatus, cubirdis [Clutus caulem infirmiorem & graciliorem ei attribuir] ac major multo, maculis nigris cuntais Louine cauchi analogies, fores multos profert amenos, Lilli forma, necono aliqua-tenus colore, ex fex repandis aliquantum petalis, multo croco tindis, intrinsecus multis liris asperatis, (qua parte & color foli medii dilutior) punctife, faturate fanguineis notatis, extrinsecus lanugine levi profulis: quorum nonnulla elatiorem, latiorem, faturatioremq coftam, profundo utrino. ad latera fulco, habent: medium flore olore prædita. Folia fert Martagonis, quorum alis bulbi frequentes infident. Radix plerunq è lateribus propagines spargere solet, que ad singula genicula in candidos bulbos excredentes, fubinde novas in circuitu plantas producunt, Lilii rubri minoris non bulbiferi modo.

Ferunt omnes hæc plantæ in capitibus triangulis. Jamen latum, cartilagineum, fubfulcum, quemadmodum Lilium vulgare, quod non fterile est, sed fui etiam generis plantas profert, verum quæ

ex bulbulis in alis natis crescunt plante longè citiùs adolescunt.

Hac & pracedens species in montanis Austria & Stiria pratis sponte crescunt, hac tamen ra- Lossis. rior inventu. Cluf.

Solent verò cum hæ, tum aliæ non bulbiferæ, cum primum florum gemmas oftendere incipiunt, à formicis admodum infestari, &c. Idem.

Rulhus Liliaceus vomitorius Capitis Bonæ Spei Breynii.

Ujus bulbus Lilii miniati Byzantini valdė fimilis est, nisi quòd plerung major, & ex maopis outous cant immae byzantan vante frame ens immue per unique per unique alori, ex ex majoribus, craffioribus, faporis intito viícid & aquofi, mox autem acermin, ac linguam-infar Ari fermè vellicantis, purpurafentibus fquamis compactus; in quibus Soli obverfis punctula obfeurè purpurea densè infierfa, & lineola quadam per longitudinem excurrentes cernuntur. Folia Lilii foliorum colorem, formam & totum habitum æmulantur, sed longè angustiora. funt. Seapum ex bulbi centro teretem, diluto virore albicantem, bipedalem fequicubitalemve impellit, Floribus creberrimis, ex subviridi albescentibus, à tertia inferius parte ad apicem usque in spicam longam congestis, decoratum: Quorum nondum aperti, immaturis Hyacinthi slore albo sloribus fimiles, reliqui autem folia fua tam mirâ & variabili explicabant formâ, ut numerum eorum figuramo, enucleare haud valeret Autor: in quorundam umbilico stylus longus, quadrangularis. antè obtufus & velut resectus; in aliorum è contrario resexus, & quasi ex multis orbicularibus arctè conjunctis globulis contractus apparebat.

Descriptio caulis ad imaginem pictam à D. Beverningh missam composita est. An Bulbus ruber Promont. Bonæ Spei adhuc incognitus squamosus Swartii?

Naturam calidam & ficcam, atch vim abstergendi & provocandi habere [nisi quid virosi illi in Vires. fit] existimo. Tres aut quatuor hujus bulbi squamas cum nonnihil carnis concilar famelico cani devorandas objeci, qui elapsis quibusdam post sumptum hoc ferculum horis multam tenuem crassamque pituitam evomuit: tandem & materiam pituitosam per alvum rejecit, quanquam non sine magnolanguore. Jac. Breynius in Ephemer. German. Ann. 4, & 5. Obl. 124.

CAP. VII.

Hyacinibus Lilifolius stellatus J. B. stellatus foliis & radice Lilii C. B. stellatus latisolius Ger.

Úlbo est Liliaceo satis fimili, sed minore & oblongiore, flavescente ut Martagonis. Sena aut plura fert folia Lilii albi (antequam in caulem abeat) foliis fimilia; è quorum medio caulis exilis pede brevior, multos flores in fummo fuftinens, Hyacineta, ftellari vulgo nun-

Locus.

Tembus.

I ocus

Locus.

Lib. XXI.

cupati floribus omnino pares, sex foliis constantes intensè cœruleis five violaceis, eminente ex umbilico quodam veluti umbone. Flori succedunt triangula capitula in quibus semen. In montibus Pyrenæis nascitur, necnon in quibusdam montibus Galliæ Aquitanicæ, & locis

humentibus gaudere dicitur. Pastores animalibus hanc plantam depascentibus caput intumescere Joachimo Venerio affere-

bant, Clus.

Invenitur etiam sed rarius flore niveo.

CAP. VIII.

De Lilio floribus reflexis Martagon dicto.

Lilium floribus reflexis montanum C.B. flore nutante ferrugineo minus J. B. Lilium montanum five splv. 2. minus Clus. Lil. montanum minus Ger.

Ulvus hujus bulbus ex íquamis acuminatis compactilis, fubdulci & vifcido íapore, fibris donatus albidis, aliis in imo, aliis quà cauli committitur, quem erigit bicubitalem, teretem, punctis rubentibus maculosum: cui ex intervallis radiata circumnascitur foliorum Liliaceorum, atrovirentium feries: circa caulis etiam fummum fingularia folia temere quà fors tulit apponuntur. Cau-pistillo, odore gravi.

In monitibus Germania oritur, præfertim fylvofis: Montbelgardi sponte & copiosè in monte Bar, Basileæ in monte Moutetz. Genevæ in montibus abundat J. B. Nobis in monte Saleva prope Ge nevam observatum non visum est differre à sequente, at in observando minus curiosi fuimus : differt enim infignibus notis, fi J. Bauhino fides, nimirum floribus paucioribus, corúmq, petalis admodum reflexis, colore etiam diversis,

2. Martagon Imperiale sive Lilium montanum majus Park. Lilium sylvestre sive Hemerocallis moschaia polyanthes, Martagon Imperiale nuperorum Lob. Ad. par. 2. An Lilium flore nutame maximum J. B? Lilium pyramidale moschatum C. B.

Bulbis huic ex fiquamis acuminatis compactilis reliquorum Liliorum inftar, pallidiùs tamen flavus, minor interdum quam pro planta: modo. Caulem erigit bicubitalem & altiorem, ex purpureo fufcum fuperiore parte, & brevi lanugine hirfutum, florum pyramidatum accryum, 120 & planta proposition proposition in the compactive proposition of rium, iucundissimo spectaculo, suavissimi Rosa moschata odoris amuli, fastigio sustinentem, rium, jucundimino ipecacano, navinam Robe inormate ottoris anian, iaingio iniumenten. Flores penduli feu deorfum nutantes, fex petalis pinguibus, unciam longis, medium digitum latis, colore un pallido rubentibus, fortuitis ex fusco purpureo maculis latioribus afperfis compositi, per exortus quinq, aut sex varie & fuse caulem ornant. Folia ex intervallis radiata serie caulem ambiunt seu coronant : bini aut terni, & interdum quaterni, foliorum circuli cauli circumnascuntur; & præterea circa caulis summum fingularia folia reliquis minora multo, temere quà fors tulit apponuntur. Sunt autem folia glabra ex rotundo turbinata, juxta annexum angultiora, eminentibus ramosífq, à tergo in mucrone coeuntibus venis. Stamina ferunt finguli flores sena, petalis numero respondentia, in quorum extremitatibus apices oblongi, in rusto purpurei, rubiginoso pulvisculo statima, pereunte conspersi. E medio staminum prodit incurvus apen, in triquetrum rubensa, capitutind, percente competit. Et meano itanimum produ incurvus apex, in triquetrum ruberiiq, capitu-lum definies, virid & triquetro folliculo infidens, qui definentibus florum partibus folus remanes, & refupitus furfum incurvatur, paulatimo, increfeit, donec unciá longior & femunciá lator fiat, qui inferius anguftior exifit: idem fex eminentibus angulis totidemo, lateribus conftat, intus autem tribus membranis seu parietibus in tres cavernulas per longitudinem dividitur, in quibus bini contigui parvorum, latorum planorum, fibi invicem superjacentium & flavorum seminum series conti-

Hanc plantam, ni multum fallimur, invenimus in sylvosis montis Salevæ propè Genevam. Florum petala in hoc genere non usq, adeò reflectuntur ac in minore proximè describendo. Hoc forte Quartum Lilii montani genus est Clusio, cujus floresserius sese explicare soliti sunt, illíq, non insuavi odore præditi.

Martagonis radix urinam ciet.

3. Lilium montanum seu sylvestre minus Park. An Lil. mont. svoe sylvestre I. majus Clus? Lil storibus reflexis alterum lanugine hirsutum C. B? montanum majus Ger.

Bulbo est majori seu Imperiali persimili, ut difficulter possit indè distingui. Differt 1. Quòd mensis plerung, spatio serius è terra exeat, & tamen maturius floreat. 2. Quod folia angustiora lint & acutiora, viridioraq. 3. Quòd florum petala aliquanto longiora fint, faturatus rubefcant, minoribus maculis conspergantur, interdum etiam maculis careant multon, magis reflectantur. 4. Quod flores in eodem caule multo pauciores obtineat & rarius dispositos. 5. Quod florum capita ante-quam flores aperiantur hirsuta sint & lanugine incana. [In nonnullis hujus generis plantis, Autore Parkinfono, nulla hujufmodi canities cernitur, verum capitula glabra funt & purpuralcunt.] 6. Quòd fummi caules in hoc glabri funt & virides fecus quam in illo. 7. Denique vafcula femmalia lon-giora multo & duplo fere majora funt. Lilium flore nutante albo J. B. floribus reflexis albis non punctatis C. B. Lilium mont. flore albo puro Cluf.

Non species Lilii distincta, sed accidentalis hujus varietas, à semine orta, nobis videtur. Huius in-Non species Liu culturas, social angue valoras, a forture orient, floris valetti. Hijis in-quam, non primi generis, ut vult Parkinfonus. Florum enim genmar, referente Clafto, ante-quam expandantur, multa candida lanugine funt oblita, qua una est ex notis quibus hoc genus à

priore autringuau. Lilium florib, reflexis variis C. B. i. e. Lilium montanum feu fylv. 3. Cluf. cui flos antequam explicatur foris carneus, explicatus intus albus notis purpureis infignitus.

Lilium floribus reflexis albis punctatis C. B. i. e. Martagon flore albo mac ilato Park. Item

Limm norious icureas auss punctaus 6. B. 1 e. Nautagon nore also mac hato Park. Item Lil. flor. reflex, polyanthos alb. punck.

Et alias quas recenfent varietates Clufius & Lobelius, pro accidentalibus vel hujus vel procedentis generis differentiis habemus. Parkinfonus pro precedentis differentiis reputat, ob notam characterifitem quam cum eo communica de communication de commu dispositas habere, ac si duæ trésve simul, altera alteri innascerentur.

4. Lilium Byzantinum miniatum C. B. item Lil. Byzant. miniatum polyanthos C. B. flore miniato nutante, five Hemerocallis Chalcedonica quibusdam J. B. Lilium rubrum Byzantinum sive Martagon Constantinopolitanum Park. Byzantinum Ger.

Ex radice bulbofa emergit caulis bicubitalis, minimi digiti ferè craffitudine, ima parte punctis rubentibus guttatus, catera virescens, concavus, paullo postquam è bulbo eluctatus est radiatas fibras circumquaq, emittens: per quem frequentia oriuntur folia, indigesta, Lilii Martagonis, striata, acuminata, per marginem nonnihil veluti pilofi oftentantia, sapore oleraceo prædita. Flos cauli summo reflexo infidet, plerung, unus, aliquando duo aut plures, colore phœniceo pulcherrimo, quorum mo retexo intiote, pierunq, unus, auquano quo aur piures, colore pinemiceo puicinerimo, quorum finguli Liliacis fimiles, fems folis confant, utcunq, angulforoitus qu'am Lilii albi: hee friis notata, quæ extrorsium reflexa ceu Martagonis, apicibus circa caulem coeint, prominentibus nudis miniatis apicibus, quos pallida famina futtinent, quorum medium obtinet piftilium apicibus concolor. Semina, Clusto tette, funt in angulofo captre plana, aut Lilii tylv. femini fere fimilia, fed nigriora, minora, neq, adeò spongiosa; terrae commissa prodierunt, plansa, foliola tulerunt. Radix utolurimum non est adeò magna ut quidam existimant, sed Lilii semestris radicem haud multum inputat, colorèque dun recens entat eft adeò illi perfimilis [etanin fi dutitis extra terram afferve-tur purputea ferè tota est, & subindè quibusdam nots saturatè rubentibus inspersitur] ut eram in ftirpium cognitione admodum exercitati, nifi eas inter se conferant difficile discernere possint.

Hujus tamen radix è tenuioribus squamis contexta est, nec minùs fibris supra & infra quam illa

Duplex eft, una dilutioribus floribus prædita, altera faturatioribus. Ego fanè (inquit Clusius) longa experientia didici, eas plantas que dilutiores ferunt flores, caulem & folia viridiora habere iia quibus faturatiores funt flores; postremis enim caulis & folia plerunque ex purpura nigricant.

Lobelius etiam duas varietates memorat, alteram præcocem, quinque, sex, decemque utplurimum flores proferentem; alteram serotinam, quandoque diu multisque annis unicum florem

Floret Iunio aut paullò serius, Constantinopoli, Viennam ad Clusium delatum ex hortis supra si-Tempui, num in cornu Byzantino vulgariter Pera nuncupato fitis Zufiniare appellatione.

Martagon Conftantinopolitanum maculatum Park.

A descripto differt magnitudine & proceritate: flore ampliore & saturatiore, maculis & striis aliquot nigricantibus variegato.

Lilium purpuro-sanguineum flore reflexo C. B. Byzantinum flore purpuro-sanguineo Ger. emac.

Cum Lilio Zufiniani idem effe vult Clufius.

5. Lilium rubrum præcon Clus. rubrum angustifolium C. B. Ger. emac. An Martagon Pannonicum vel exoticum flore spadiceo Park? Lilium præcon nutante flore rubro J. B.

Floris color minus satur est & longe dilutior eo qui in floribus præcedentis apparet : Caulis gracilior & brevior Byzantinis adultis, cubitalem videlicet altitudinem non multum excedens. Uno, duobus, tribus est floribus: & quia aliquando angustioribus est foliis vel latioribus, idcirco Clusius in Lilium rubrum 1. & 2. distinguit. Primum folia multò breviora habet & paullò latiora quam Constantinopolitanum, secundum verò angustiora.

Subfinem Maii aut initium Junii floret.

Tempus.

6. Lilium rubrum pr.acox 2. angustifolium Clust Lil. brevi & gramineo folio C. B. Lilium pr.acox nutante store rubro tenuifolium J.B. rubrum angustifolium 2. Gex. emac.

A præcedente (inquit Clufius) valdè diversum est, non quidem sloris forma, sed colore, qui Lilio cruento majori non bulbifero similis est, tum situ foliorumque per caulem sparsorum dissimilitudine; multa enim & conferta fert folia, cubitalem & ampliorem caulem confuse vestientia, admodum angusta & longa, instar panè soliorum Tragopogi: caulis item fastigium flores profert, non eodem ortu, ut in Byzantino, fed in fummis caulis alis, inter angustissima foliola accominas nascentes. Hæc ex aliorum relatu.

Lilium

Vires.

Postea

1115

Caps

Locus.

Postea hujus floris colorem plurimum ad Mali Aurantii pramaturi colorem accedere observabat Clufius; odorem autem non adeò suavem ut pracedentis, sed potius Lilii montani savo flore odorem referre. Plurimos interdum flores in caule sert. Ab hoc non differt, ut puto, specie

7. Lilium miniatum odorum angultifolium C. B. Martagon Pomponii Clus. cur. post. Martagon Pomponeum sive Lilium rubrum præcon & Lilium Macedonicum Park.

Quod longe nitidioribus est floribus, nam prorsus miniatos illos fert ut Byzantinum, certe magis faturos quam descriptum, neceos inodoros. Folia etiam licet angusta ut illius magistamen satura viriditate prædita & magis splendentia Clusso videbantur, atque inordinate quemadmodum slores in caule nascebantur. Observabat etiam prædictus Autor ejus caulem non adeò brevi marcescere ut illius, sed diutiùs perdurare.

Parkinfonus nostras plantam hanc pleniùs & accuratiùs descripsit, ideóq non pigebit descriptio

nem ejus Latinam facere & huc transferre.

Radicem habet squamosam, squamis arctè compactis, latioribus & tenuioribus quam reliquorum congenerum, atate grandescentem, colore luteo saturatiore tinctam. Caulis inde exssilit viridis, plurimin teres, rarius planus, sesquatus las aut bicubitalis, solitis plurimis, angustis, oblongis, Caryo-phylleorum atmulis sed viridioribus, creberrimis, nullo ordine positis gradatim minoribus, ad saltigium ferè vestitus; cui insident sores plures pauciores & rarius dispositi, in veutificiribus multo plures & densfiores [in uno caule sfores seaginta & plures numeravi, in altero ad centum usque, confertim nascentes.] Color sforum ex luteo rubescens, minus staturatus seu intensitis quam Martagi Constantinopolitani: sfores ipsi quàm illus tantillo minores, alias forma simulis es Seminum theat triangularis illus etiam similis este minores in qua sextuplici serie continentur semina, plurimum inania, qua verò solida sunt planas orbiculata, parva, subrubentia. Adnatis rarissime se propagat.

Hujus tree quaturiore varietates recense parkinsonus.

1. Primam foliis in caule minùs crebris, feriùs aliquantulum florentem.

2. Secundam folis brevioribus paullulum & latioribus, maturius nonnihil florentem.

3. Tertiam floribus pallidius rubentibus & ad flavum tendentibus, foliis etiam præcedente latioribus & brevioribus, ferotinam.

 Lilium flavum anguftifolium C. B. Lilium nutante flere flavo J. B. Lilium mont. flavo flore maculis diffinito & non difinitio Cluf. Martagon luteum puntiatum & non puntiatum Park. mont. flo, flavo puntiato & non puntiato Gran. c mac.

Caules huic bicubitales & ampliores, rotundi, virides, quos incondito ordine plurima ambiunt folia, longa, angusta, viridia, mollia, trinervia, oris albicantibus & velut lanugine quadam obscis, flores in sattigio suffinentes ternos, quinos, septenos auta plures, cum primulm aperiuntur colons ex viridi pallelecentis, deiunde pallaidi, tandem savi, petalis sursum reflexis. & convolutis instar reliquorum hujus generis, à medio ad umbilicum interné puncis seu maculis ex atropurpures distinctes, [Reperuntur hujus generis slavo flore puro, seu nullis maculis notato] sex stropurpures infectentibus, miniato apice prædicis sum pistillo triangulari crassifusculo ex umbilico prodeuntibus, quo pistillo nonnulli stores carent etiam in eadem planta quá alii: Odor medius inter gravem & suaven, qualis sere in Sambuci & quarundam Iridum floribus. Radix crassa, multis squamis prædita instar radicis Lilii albi.

Montium Pyrenzorum incola eft. Byzantino & miniato Martagone maturiùs floret.

SECTIO

SECTIO SECUNDA.

De Herbis bulbo tunicato graveolentibus.

 $\mathbf{H}^{\mathrm{Arum\, caules\, \hat{e}\, fummo\, faltigio}}$ plurimos fundunt petiolos floculos fulfinentes in corymbi aut umbella formam difpolitos.

Herbæradice bulbosa graveolentes, flosculis multis è summo caulis fastigio enatis, & in umbellam aut corymbum dissussi, sunt vel foliis

Fiftulofis, capitulis

Lib. XXI.

S Proliferia, seu è multis bulbillis, quibus flores intermiscentur, compositis, unde & hujusmodi plante amphicarpa nonnullis dicuntur; Allium Sylvestre Ger. E stosculia selie compositia, radicibus seu bulbis

Non proliferis, grandibus, esculentis, major & elatior, caule in ventrem utrinque turbinatum intumescente; CEPA.

Proliferis; vel

Minor, florida; PORRUM SECTILE.
Major, non florens, aut saltem rariùs florens; Ascalonitis.

Solidis & planis,

Longis, gramineis, bulbo

(E multis nucleis seu spicis composito, odore

Graviere, caule recto, Sativa; Allium.

(Simplici, non composito ex nucleis, floribus

Speciosis; Moly. Minus pulchris,

SElatior & major, radice angusta, odore mitiore, slosculis plurimis in sphæram conglobatis; Porrum,

Humilior & minor; Allium Sylvestre.

Latis, brevioribus;

Montanum, floribus minus speciosis in globum aut corymbum circumactis; Victori-Alis Longa. Aquaticum, floribus albis speciosis in umbella; Allium Ursinum.

Allii Sylvestris plurima sunt species, qua ad duo genera reduci possunt; alterum capitulis proliferis, seu è multis bulbillis, quibus stosculi intermiscentur compositis; alterum capitulis è solis sloribus coagmentatis.

CAP. I.

De Cæpa.

Tibpa, Gracis resupuvo, teste Isidoro ità dici videtur, à capitis magnitudine: eaq. causa est cur per a scribitur.

Tibus Gracis est Cepa condimentaria, qua opponitur capitata, nam Gethyon caput non

habet, au vin habet. Recentiores Great i fine discrete. Ac centles fallating Koles pro γάπω distille γάπως, inde effective that the centiores Great i fine discrete. Ac centles fallating Koles pro γάπω distille γάπως, inde effective to elide απόμη, unde icenta: Simile fit pro γάπω γάπω, inde απος κοίμη απόμη, unde icenta: Simile fit pro γάπω γάπω, inde απρε. Voff. Hx meræ conjecture nobis videntur. Ego fildori fententiam magis probo.

Cenæ notæ characterifticæ funt folia fiftulofa, radices magnitudine infignes non proliferæ, canlis in ventrem utrinque turbinatum intumescens.

1. Cepa vulgaris C. B. Cepa alba & rubra Ger. Park. Cape stve Cepa rubra & alba, rotunda ac longa J. B. Onyons.

Bulborum quantum ulpiam est in natura ditione notissima Cepa est, cujus radix acerrima, oculos mordicando lachrymas elicit, ex tunicarum involucris contexta, modò rubra, [potiffimùm tunicarex teriores I modo alba, interdum orbicularis, aliàs bulbo longo, pendulis ab imo fibris albis. Folia pedalia fistulosa, parum acrimonia videntur radici cedere, si recentia suerint. Caulio nudus, rectus, duorum triumve cubitorum altitudine, circa medium in ventrem utrinque turbinatum turgefor glomeratum in fummo faftigio gestans forum caput, pugni magnitudine, adeò ponderosum cum femine prægnans est, ut a caule nifi fulciatur, ægre possit sustineri. Semen angulosum, atrum. Cepa ab aliis omnibus bulbofis differt quòd ejus radix nullam omnino fobolem edat, undè & Unia

Latins dicta est olim, referente Columella: unde Angicum **Empon.**Ceparum varia, referente Columella: unde Angicum **Empon.**Ceparum varia subsentur species seu potius differentiz accidentales, v. g. 1. Cepa vulgaris alba

2. Cepæ oblongæ, nostratibus St. Omere Onyone dici solitæ, i. e. Sancti Audomari Cepæ; Cepa Hispanica oblonga

3. Cepa radice candida dulci C.B. Hanc Cepam edulem Parkinfonus Cepam Hispanicam vocat. tum longam, tum planam, aítque tam dulcem effe ut Pomi instar mandi possit, & à multis man-

datur. Hispanis tamen ipsis in cibo non adeò familiaris est, qui Cepis albis vulgaribus vesci amant. 4. Cepa candida tum oblonga, tum plana seu lata, quæ per maturitatem in terra jacentes lapidum cretaceorum speciem exhibent.

5. Cepa, Argentinenfis rubra, cujus exteriores tunicæ rubræ, interiores albæ, acres admodum &

vehementes.

Cepæ calidæ funt, partium crassarum, adeóque flatulentæ. Utiles sunt iis qui frigidis & viscidis abundant humoribus; in quibus fomnum faciunt, coctionem juvant, acidos ructus fedant, alvum modò movent modò fistiint, obstructiones expediunt, menses & urinas cient, transpirationem in sensilem promovent. Contra in biliosis omnia mala inducunt, caput præcipuè valde petunt, somnia inquieta faciunt, oculis adversantur, &c. Hofman.

Olfactu ipso (inquit Plinius) & delacrymatione caligini medentur, magis verò succi inunctione: & Diofcorides, Succus cum melle illitus oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis, & incipientibus suffusionibus auxiliatur; Cepæ tamen in cibo usurpatæ modernorum medicorum consensu

Qua qualitate Cepa lacrymas eliciat quæritur: non acrimonia fola, cum alia acriora, ut Allium & Piper, id non faciant; sed acrimonia & lentore. Cardanus de variet. rerum.

Aniculæ nostræ crudam cepam conscindunt, ac in aquam fontanam injiciunt, pérque noctem in ea macerant, postea eam aquam pueris & infantibus potandam exhibent ad ejiciendos ventris lumbricos fane haud infelici fuccessiu. J. B. Decoctum puto melius est. Allium hoc præstat efficaciùs.

Cepa magna excavata, theriaca deinde repleta & tecta, ac postea in calidissimo cinere assata.

demum detractis exterioribus tunicis fusa, ac cataplasmatis ritu imposita, pestes ac venenosa ulcera reliquásque collectiones malas & duritias efficaciffimè emollit & aperit.

Ambrofius Paraus ad ambuita, modo ne epidermide pars fit spoliata vel ulcerata, mirè commendat cepas crudas cortice liberatas, & cum momento salis subitò applicatas, empyreuma enim extrahere, vesiculas prohibere. * Fernelius quoque cepas cum sale contusas parti impositas ambusta miraculo fanare feribit.

Cepas contufas ad Alopecias commendant tum Veteres tum Recentiores. Post fotûs inunctiones præscribit Fernelius, ut manè & vesperi caput iis confricetur dum prorsus rubescat, & mox melle oblinatur vice cata plafmatis. Schol. Salern.

> Contritis cepis loca denudata capillis Siepe fricans poteris capitis reparare decorem.

Ad cephalæam, R Capam albam, per medium incidatur, & in Sp. vini infusa applicetur supra partem dolentem. Valde prodeft, ut mihi nobilis mulier communicavit ad antiquos capitis dolores & hemicraniam. Chelneau. Pernioni conferunt cepæ cum adipe coctæ & impolitæ. Cepa non lecus ac Allium Rufticorum theriaca eft. & præservare creditur à peste reliquisque morbis contagiofis manè comesta.

Calor ignis in aspectum producit literas scriptas succo cepa priùs delitescentes.

Ad dolores post parrum, R. Capas q. v. coctas cum vino; cum oleo postea frixa in sartagine priùs contul. applicentur calidè supra ventrem, statim dolorem sedant, inquit Bayrius. D. Hulse. Ad pedum inflationes, applica capas contufas, vel fuccum caparum cum adipe gallina miftum.

Liber Arcanor. Bubonis attractivum, R Rad. Liliorum alborum aut Cepam: coque in aquæ pauco, & porcino adipe non, fallo contunde cum theriacz 3ij. & applica ferò & mané. Chefneau.

Intenfiffimus hamorrhoidum dolor qua occulta exterius fe non proferebant filiam meam graviter. afflixit. Appositis tamen Cepis à pelliculis liberatis & contusis proritato fluxu sanata est. Achilles Gafferus Oblerv. 88.

Novi anum quandam, qua plurimos curabat pleuriricos fomento ex cepa incifa & fub cineribus affata mixta cum cremore lactis. Hieron. Renfnerus in " Observ. à Veschio editis.

Doloribus calculi jam præfentis, & accelerandæ excretioni nullum præftantius in feipfo expertus est remedium Decanus capituli Augustani ad S. Mariæ ex omnibus topicis quàm cepas in vini & olei olivarum part. aqual. coctas, & tribus facculis injectas, quorum unus Dorfo, alter & tertius Iliis fortier alligandus est. Ex Observationibus Hieron, Reusneri à Vesschio editis, * Obf. 167. In tuffi desperata & hæmoptysi concurrente Doleus laudat decoctum ex allio vel cepis. Lib. 2.

Cap. 1. Sect. 18. D. Soame,

CAP. II.

De Bulbofis graveolentibus, folius fiftulofis, radicibus proliferis.

1. Cepa Afcalonica five fiffilis J. B. Cepa Afcalonica five Afcalonitides Park. Afcalonitides Ger. cmac. Cepa ferilis C. B. Barren Onpons, Eschalottes.

J. B. Lures fimul conjunctos bulbos, Porraceis mediocribus suppares, fibrosos habet, sapore Cepæ vulgaris. Folia exeunt fistulosa, teretia, glabra, eodem sapore prædita. Caulem & florem ranssime profert. Nobis certe florentem nondum videre contigit: non tamen idcirco nunquam excaulescere & florere existimamus.

Escalotas autem Gallicas Antiquorum Ascalonitidas sive Palæstinas cepas arbitrantur Adversariorum auctores, quas Francigenæ Appetitz vocitant, quòd appetitum ad cibum excitant & acuunt.

prason Ger. Park. Cives, og Chives. J.B. 2. Porrum sectivum & Scheenoprasson quorundam J.B. Porrum sectivum juncifolium C.B. Scheeno-

Conferrim in fasciculos plures nascuntur hujus plantulæ, implexu mutud cohærentibus bubbils al-bis, odoris cepacei, quo etiam prædita sunt juncea folia sistulosa Cepæ adolescentis, sesquipalmum aut dodrantem etiam alta. Flores ex utriculo albido umbellatim prodeunt, quorum finguli foliis constant senis acuminatis, colore dilutè purpureo, strià saturatiore medium folium percurrente. Stamina albida apicibus flori concoloribus.

Feliciori successu plantantur plures conjunca terraque inserta, sic enim hyemis frigora faciliùs

Minutim incifa pro olere usurpantur: Acetariis quoque admiscentur ad saporem acutum com- Usus Viribus cum cepis conveniunt, ut eadem repetere non fit opus.

3. Allium bicorne proliferum flore intus albescente cum stria purpurascente externe J. B. sylvestre bicorne flore obsoleto C. B. An Moly montanum 3. Clus.

J. B.
Diffidet hujus radix ab Allii radice, non tantum odore minus virolo, sed & quòd non è spicis
recomminante involucis tantum constet, sublonga, candida, nuci conflata, verum fimplex Cepacearum tunicarum involucris tantum conflet, fublonga, candida, nuci Moschatæ par, pendulis fibris tenuibus donata, superacris. Caulem producit cubitalem, bicubita-Iem & ampliorem, firmum, teretem, nonnihil striatum, [apud nos sponte ortum pedalem altitudinem raro superat] quem involvunt ceu vagină pedem aut cubitum longa folia, qua ubi à caule abscedunt pedalia, vel etiam cubitalia, Cepaceis similia, fistulosa, striata, sed strigosiora multo & compressa, in terram reflexa. Caterum caulis in folliculos duos definit, in corniculatum mucronem definentes, palmum circiter longos, globum continentes cauli continuum, Avellanæ rotundæ parem, & multis bulbills rubentibus congettum, inter quos frequentes exeunt pediculi, unciam unam aut alteram longi, quibus infident flocali fenis folius contexti externé viridibus, intus albicantibus, purpurafcente linea ftriatis, apicibus medium occupantibus. Superveniunt capitula fexantibus, purpurafcente linea ftriatis, apicibus medium occupantibus.

Genevæ paffim provenit. Moly montani 2. Clus. tum figura, tum descriptio per omnia ferè huic plantæ conveniunt, ut

rectè I. Bauhinus.

C. Bauhinus Allium sylv. tenuifolium Ad. Lob. Dod. ab Allio canino altero Trag. Sylv. altero Fueb. diverium facit, illud fub titulo Allii campeftris juncifolii capitati purpuralcentis majoris difponit, hoc fub titulo Allii (ylv. bicornis flore obfoleto. J. Bauhinus ad idem capit utrumque reducit, nec tamen in hoc fibi ipfi satisfacit, cum Tragus, inquit, ità obscurè hanc tradat historiam, ut nihil certi affirmare aufim.

Lac & præcipuè butyrum hujus odore & gustu infectum iri certum est, si ubi pabulantur vaccæ Qualitat. hoc genus Allii creverit gramini intermixtum: quod multò magis de Allio urfino verum est.

A. 4 Allium silvestre Park. Ger. emac. silvestre tenuifolium Ad. Lob. campestre juncifolium capitatum purpurafcens majus C. B. Common Crow Barlick.

Folia huic juncis fimilia, teretia, glabra & interius vacua: inter quæ medius exit caulis cubitalis aut altior, interdum tamen pedalis aut brevior pro ratione loci, duobus tributive foliis, ima parte vaginæ instar eum obvolventibus, cinctus, superiora versus nudus, gracilis, teres, glaber, durus ac solidus: in cujus fastigio semina multa, triticeis granis magnitudine paria aut majora, purpurascentia, denso stipatu in globum collecta; odore saporeque Allii. Pro radice est bulbus, non quidem è nucleis compositus, sed adnatis nonnullis donatus.

Vires &

Vius.

* Meeled

Tocus.

I.ncus.

Locus.

Locus.

Semina è quibus capitulum componi diximus, nihil aliud funt quam nuclei feu bulbilli, qui pleruna germinantes, & foliola tenuia viridia emittentes capitulum comolum reddunt.

Capitulum in hoc genere unico tantum & fimplici non bicorni involucro includitur, quo cepam

Nos in hoc genere flosculos nondum observavimus, verum in omnibus quas hactenus videre contigit plantis capitula ex folis nucleis seu bulbillis nullis intermixtis flosculis constabant.

In fastigio caulis geminum caput seu geminum nucleorum globulum non rarò observavimus, unde Porrum sylvestre gemino capite C. B. id cst, Ampalografium seu Porrum sylvestre Lob. & aliorum ab hoc non diversium opinamur.

Gignitur non rarò in arvis inter fegetes, quin & in pratis locis aridioribus & in muris antiquis, Segeti innatum tritico pravum odorem & saporem communicat, quo deinceps tum farina, tum panes imbuuntur.

Folis fiftulofis capituli folliculo seu theca simplici, ut in Cepa, capitulorum globulis è solis nucleis compositis, nullis intermixtis flosculis ab aliis omnibus nobis cognitis Allii speciebus differt.

5. Allium Sphærocephalum purpurascens.

Bulbus ei fimplex, albus, veluti parva Cepa, Filia cepacea, fiftulofa, glauca, culmo minora, tria, quatuorve. Caulis dodrantalis aut paulò altior humiliorve, in cacumine flores gestans in orbiculare ferè capitulum conglobatos, d'inembranaceo involucio, purpurascente, striato, in duas carinas dehiscente erumpentes. Flosuli singulares brevibus pediculis nixi, sex foliolis constant, longiusculis, acuminatis, pallida purpura obiter dilutis, per medium decurrente linea purpurea satura-

tiore: intus occulrant framma fex, brevia, totidem apices purpureos suffinentia.

Florentem inveni Junii initio, in arenosis ad Rhodanum amnem paulò infra Genevam.

Hæc planta quantum observavi, non est capite prolifero seu bulbifero, quo à præcedente differt.

6. Allium flore luteo seve pallido § B. Allium montanum bicorne store pallido odoro C. B. Alli montani 4. species prima Olisi. Clussi Ger. emac. Moly Pamonicum odorato store Park.

Terna habet juncea folia; caulem cubitalem, rotundum; cui infidet copur duabus membranaceis tunicis caudatis concluíum, quo utrinque dehifeerne inagna explicatur florum ex longis pediculis dependentium coma, qui sex pallidis foliolis constant, totidem etiam seminula cum stylo in medio obtinent; qui cum fito daule refeett, & in cubiculum illati, fiustiffiin dooris (qualis in pracocioribus Cyclamini floribus percipitur) led fugacis admodum effe deprehenduntur. Is fuccedunt refigona capitula, in quibus fieme nigrum, planum, Caryophylleorum florium femini mon multum abfimile. Radiu globola eft, fuperiori [Allii 3, Cluf.] fimilits, & codem modo capillata, nucleos interdum,

Circa Polonium Ungariæ, & locis Niclasburg in Moravia vicinis, omnium autem abundantiffimè fupra Badenses thermas crescit.

Allium juncifolium bicorne luteum C. B. ab hoc non viderur specie diversum; quamvis bulbum oblongum ei attribuat C. Baubinus, caulem breviorem, umbellam parvam.

Æstate conspicitur in satorum marginibus supra Boutonetum & alibi prope Monspelium sed rarius. D. Magnol.

7. Allii montani quarti species 2. Clus. Allium montanum bicorne store obsoletiore C. B. An Allium spiko. bicorne store viridi J. B? Moly montani 4. secunda species Clussi Ger. emac.

Pari ferè cum præcedenti altitudine excrescit, similibusque propè foliis prædita est; cujus coma inter laxas membranaceasque & longum mucronem habentes tunicas latè sese explicat, floribus co-

loris valdė obsoleti plena. Radin superiori similis, nucleos etiam in lateribus profert.

Allium sylv. sfore viridi J. B. Allio sylvestri nostrati Crotto Garlick dieto radice & soliis simile erat, comam non proferebat cœruleam, sed viridem, copiosiores etiam slores, nec bulbulos ad

In sterilibus herbidis propè La Valette sub magnis rupibus juxta Ladum amnem Monspeliacum Augusto mense cum slore collegit D. Magnol, tum & in vinearum & satorum sepibus circa rivulum dictum Riucoulan, Botan, Monfp.

8. Gethyoides sylvestre Col. An Allium montanum bicorne flore exalbido C.B? Moly moschatum tertium Clusii Ger. emac?

Ampelopraffi vulgaris est effigie, bulbo oblongo, parvo, cortice tenui suíco, intus candido; folio cavis sive sistulosis, ut Cepa sunt, dimidiata virga figuram amulantibus, striatis parum dorsoque elato in rotunditatem, altera parte planis quæ caulem respicit, sapore herbaceo, parum dulci, nullo gravi odore nares ferientia, aut gustu inficientia, tantillum vix calorem exerentia. Caulis albicans eth, roundes foliates, factoris, aver, tripedalis aliquando, & tenuis, in fummo folliculum oblongum proferens, longis binis apicibus veluti foliis emicantibus, quorum alter pedem longitudine adaquar, alter brevior eft. Maio fines edit in orbem difpolitos, corymbi figură, albicantes, effigie cavos ut congenerum, stellatos, sex foliolis constructos, nervulis virentibus distinctos, staminibus intus sex,parum exertis, capitellis tantum pallentibus, medium verò locum fructus obtinet oblongus, qui Junio & Julio proficitur. Radix sobolem è latere emittere solet, codem cortice contectam, sapore parum acri absque fœtore aliquo.

In Afprenfibus observavit Columna atque etiam alibi.

9. Moly moschatum capillaceo folio C.B. moschatum vel Zibettinum Monspeliense Park.parad. Allium (ylv. perpusillum juncifolium moschatum I. B.

Aridis Nitiobrigum agri Monspelio vicinis collibus exiguus hic bulbus convictor & alumnus. Aridis Nitiobrigum agri Monipeino vicinis conidus exigiuis inc bulbus convictor & alumnius, parili bulbo Hyacinbho Autumnali. Cauliculo palmari, recto, rigidiufculo, exili; è cujus fiummo fex circiter erumpunt propagines, è quebus flofacti veluti in umbellam pofiti prodeunt, quinis aut fenis foliolis conftantes, parvis, angultis, & oblongis, Ornithogali floribus fimilibus, acuminatis, lineis fucis in medio per longitudinem interitinctis Alphodeli albi inflar: coloris albi obcurioris, flancis funcio acuminatis, acuminatis, lineis fucis in medio per longitudinem interitinctis Alphodeli albi inflar: coloris albi obcurioris, flancis funcionalis acuminatis. minibulq, in medio, Moschi planè odorem suavissimum spirantibus, præditis: quibus succedunt caminiong, in trouds, and the second material planticus plantis; quotes indicating the pitula rotunda, in quibus tres vel quatror, triquetra, oblonga, nigratque [amia continentur. Bulbi tublint party, albi, oblongiusculi, Allii sylv. similes, ingratique odoris. Folia emittit juncea, exitibility party, albi, oblongiusculi, Allii sylv. similes, ingratique odoris. liora, tenuissima, quaterna aut quina numero, vix unciam longa.

In collibus propè Monspelium & Sellam novam, aux Guarigues copiosè provenit.

CAP. III.

De Bulbosis graveolentibus foliis solidis & planis, & primò

De Allio Sylvestri planifolio.

1. Allium montanum bicorne latifolium flore diluté purpurascente C.B. Moly moutanum latifolium primum Clusti Park. Ger. emac. Allium sive Moly montanum latifolium J. B.

Cluf. Aulem habet duorum cubitorum altitudine excrescentem, quem ad medium usq ambiunt folia, multò quam in Allii generibus latiora, longa, Porraceis proxima. Summo cauli, qui lævis & junceus est, insidet caput è multis bulbis ex atro purpureis, simul congestis, satisfa, craftis conflatum: inter quos in oblongis petiolis nascuntur flores dilute purpurascentes; quibus succedunt trigona vascula in quibus semen. Radin bulbosa, crassa, ex multis nucleis constans, multis albis fibris prædita eft : fed & bulbi rotundi radici inhørent, is fere þares qui in capite nafcuntur, quig, terra excepti plantas fui generis producunt. Toti ftirpi Allii gravis odor ineft.

Junio & Julio flores & bulbos fert.

Lib. XXI.

Tempus.

2. Allium filvefre bicorne purpureum proliferum J. B. montanum bicorne anguftifolium, flore purpurafeente C. B. Moly montanum 2. Clusii Ger. Moly montanum Pannonicum bulbiferum secundum Park, parad.

Tenui, sed duro, tereti, glabro & singulari est caule, cubitum alto, in quo folia tria quatuorve, sesquipalmaria & dodrantalia, admodum angusta, crassiuscula. Scapo summo insidet capitulum, dabus laxis membranaccis involucris longiore mucrone praditis obvolutum] è quorum [bulbillorum] commissiris emicant tremuli pediculi, numerosi, sextantem circiter longi, punicantes, flores concolores sustinentes, sed dilutiores, è senis foliis, quorum medium stria saturation percurrit compositi, è medio prosilientibus straminibus purpurascentibus. Radicer bulbaceæ plures fimul coharent, oblongæ, albæ, fibratæ, fapore Porri. In Germania inter Lodefhemium & Bafileam collegimus: Clufius in Stiriacis Austriacisque

Alpibus.

A. 3. Allium sylvestre bicorne store ex herbaceo albicante cum triplici stria atro-purpurea. An Allium five Moly montanum tertium Clus? Al. montanum bicorne flore exalbido C. B?

Radin huic Cepæ figura, nucis Myrifticæ parvæ magnitudine, alba, è multis tunicarum involucris Cepæ in modum composita, sapore & odore Allii non admodum vehementi. Caulis cubitalis, tenuis, velut Allii corvini Anglis dicti, duobus tribusve foliis cinctus, qua eum tubi in modum alitenus, vente Alin corvini Angus aicci, quionis trionive roinis cincuis, qua cum tuoi in modum aliquodi, amplectuntur, anguitis, carinatis, planis tamen & folidis, minimè teretibisa ut riftulofis, ut in Cepa aut Allio corvino, fpithamam longis. Summo cauli, ut in aliis hujus generis infidet catitudina, bulbillis crebris, paucioribus tamen quam in Allio corvino, granorum Hordei figură ferê & magnitudine aut tantillo majoribus compolitum. Inter bulbillos emergunt pediculi tenues, felcunciales aut longiores, folorulus infinentes quaquaverfum diffulos, petalis oblongis, colore obfoleto, nimium ex herbaceo albicante, cum firia in medio fecundum longitudinem & duabus aliis ad proprieta de la colora del colora de la co margines fordidè purpurascentibus. Capitulum autem antequam se explicat folliculo herbaceo striato bicorni, seu ex duabus carinis in acutos cuspides procurrentibus composito obvolvitur. Flores inter chartas repoliti & leviter compressi post paucos dies colorem obsoletum in pulchrè rubentem mutavere.

Invenimus inter segetes Notleiæ in Essexia Augusto mense florentem. Excepto floris colore à præcedente non multum differre videtur.

Ccccc 2

4. Scor-

4. Scorodoprassum alterum bulboso & convoluto capite Park. Ophioscorodon Get. Allii genus, Ophio-scorodon dictum quibusdam J. B. Allium sativum alterum seve Allieprasum caulis sum-mo circumvoluto C. B.

J.B. Cluf.

Hujus bulbum multis nucleis constantem, fibrisq numerosis exalbidis capillatum sessili parte cir. cumvestiunt tunica cepacea bina aut terna, ex albo purpurascentes. Caulis singularis, minimi di giti crassitudine, sesquicubitalis aut bicubitalis, folis ab infima parte ad mediamusq porraceis, ut. gitt craftitudine, requieduorans auto necuorans, joine ao ininita parte au inscitati un, portacus, it. plurimum quinque circundatus, quæ poftquam caulem aliquonfq, involverunt, ab eo abfeedentia reflexa terram spectant, medio inter Porrum & Allium odore. Reliqua caulis pars nuda, viridis, lævis, summo saftigio capur sustinet è multis bulbis ut in Moly Indico congestium, & candicante membranaceo involucro, cuspide longa, viridi prædito contextu, quod deinde bulbis excrescentibus rumpitur, nudósque bulbos initio purpurascentes, postea exalbidos detegit, inter quos flosculi quidam nascuntur. Summa pars caulis in gyrum unum aut alterum spirarum serpentinarum more intor. quetur, donec tandem caput erigat.

Tempus.

Junii initio fuum caput contorquet, Julio verò erigit, eodemq, mense bulbos ad maturitatem perducit qui terra crediti sui generis plantas procreant.

J. Bauhinus Moly serpentinum Lob. huc refert, sed dubitanter: C. Bauhinus speciem diversam

facit, titulo Moly anguftifolii foliis reflexis.

Parkinfonus nofter in Parad. Moly ferpentinum in hunc modum describit. Hujus bulbilli ex quibus componitur capitulum fummo cauli infidens rubicundiores & afpectu hilariores funt quam Moly mont. latifolii primi vel fecundi Cluf. Caulis humilior & tenuior: folia graminea, reflexa & contorta (unde nomen obtinuit) minora & pallidiùs virentia : Flores ex interstitiis bulbillorum enascentes pariter purpurascunt, sed pulchriores sunt: odor multo quam illius remissior. Radis parva, rotunda, albicans, plurimis bulbillis, pilo non majoribus, albicantibus, circumcirca adnais fe propagat.

5. Allium sphærocephalum purpureum sylvestre J.B. Allium seu Moly montanum 5. Clus, Allium montanum capite rotundo C. B. Moly mont. quintum Clusti Ger. emac. Moly purpureum Neapolitanum Park. parad.

Cluf.

Caule affurgit cubitali aut sesquicubitali, nudo, viridi, [colore & forma junceo, solido tamen & firmo,] folii tribus, quatuorve, palmum longis, interdum minoribus pro natalium ratione obfito; cujus faltigio infidet eapur obiculare initio, [ovo columbino par aut majus] è multis floribus, brevi cujus fartigio inimete capiro oscinate inicio, toto continuo a par atti inajus, e initutis portusis, previ petrolo praeditis congeftum, qui fex foliola nunquam fefe prorfus explicantia habent, fex in medio framinibus & flylo, elegantis purpurei coloris. *Radix* bulbofa, alba, nucleos interdam tenui mem-brana tectos, & proximè caulem lateribus adnatos habens, & feffili parte multas albicantes fibras. Ejus odor Allii instar caput ferit.

In vineis & segetibus variis in locis reperitur, circa Genevam, Monspelium, Francosurtum ad Mœnum, Posonium in Hungaria, &c.

Junio & Julio menfibus floret.

* 6. Allium sphærocephalum bifolium Italicum I. R.

Vix sesquipalmarem altitudinem adæquat. Radicula nititur olivari, fibrata, alba, nullo tunicarum foris conspicuo vestigio prædità. Coliculus rigidus, & pro plantæ proportione sic satis crassis teréfa, furgit, atrovirens, binis foliss craffis & canaliculatis vestitus. In summo sores gerit, in glomum congestos, eleganti purpura conspicuos, ex quibus staminula quadam muscosa profiliunt. Sapor Allii haud diffimilis

Locus & Tempus.

Locus.

Tempus.

Româ hujus bulbillos aliquot attulit Cherlerus. Floret toto Maio: ingruente tandem æstu satisfic donec plané marcefcat.

* 7. Allium petræum umbelliferum J. B. Allium montanum seve Petroscorodon Gesn. hort. Al. mont. foliis Narcissi minus C. B. Moly Narcissinis foliis tertium Ger. emac.

Inter folia graminea, complura, angulta, compressa, dodrante longiora, in retusum mucronem definentia, obscure virentia, sapore Cepæ acri, Caulis surgit singularis, palmaris vel pedalis, nudus, enodis, angulosus & nonnihil compressus; cujus extremo flores infident numerosi, terram versus comantes, colore purpurascente, apiculis saturatioribus, interdum pallentibus, triquetrum in medio pofitum capitulum circumftantibus. Radix bulbofa, porracea, alba, tuberculis adnafcentibus novam bulborum sobolem profert, fibris longiusculis capillata ac veluti repens, multum se mul-

Locus.

Burmii Rhatorum Junio mense florentem invenit J. Bauhinus.

J. Bauhinus hanc plantam pingere existimat Clusium pro Allio sive Moly Narcissinis soliis secundo, C. Bauhinus Petroscorodon Gesneri ab Allio Narcissinis foliis secundo Clusii diversum facit.

8. Allium umbelliferum pratense J. B. An Allium sive Moly Narcissinis feliis 1. Clus? Allium montanum foliis Narcissi majus C. B? Moly Narcissinis foliis primum Gér? Moly Narcissinis

Udis pratis Genevæ ultra flumen Arve oriundum Allium umbelliferum nobis dictum, radice ni-

titur Porr isublonga, fibrata, alba, sed quæ ex bulbo radicem obliquam fibratam, Valerianæ hortensis radici aliquatenus similem producat, odore Allii. Folia primum pene triangula, paulatim compressiona evadunt, cubito longiora, causi æqualia, qui nudus, angulosus, in caput albicans oblongum desinens, co dehicente umbellam explicar Allii ursini umbellæ similem, so dehicente umbellam explicar Allii ursini umbellæ similem, so compressionate busque compositis, colore purpurascente.

Floret mensis Junii principio: Loco à J. Bauhino memorato nobis etiam observatum est hoc Allii genus Ei, inquit J. B. magna fimilitudo cum Allio umbellifero petrao fuperiùs proximè deferipto. Confiderandum an forte tantum ejus variatio fit ratione loci; vel an idem cum Allio five Moly Narciffinis foliis I. Clus. cujus descriptionem subjiciemus, ut Lector botanicus eas invicem

conferat & judicet.

Lib. XXI.

Moly Narcissi folio 1. Clus. Bulbus vomitorius nonnullis.

Ouina aut sena ex radice promit oblonga folia, plana, succulenta, Narcissi alterius niveo slore Cluf. finalla, viridia admodum & filendentia, inter qua cubitalis plerunq, exit caulis, nudus, firmus, viridis, firiatus, ferens in fummo multos flores, fex purpurafcentibus foliolis, totidémque interius staminulis præditos, simul congestos, & veluti globosum caput constituentes, quemadmodum rus raumans practios, finat congettos, et ventu guoconin capit confinitentes, quemannotain in Cepa; quibus fuccedunt trigona capitula, qua maturitate dehificentia, rotundum, nigrum semen continere deprehenduntur. Radix nodosa est, anterius progrediens Polygonati modo extima parte globosa, candida, multis tunicis circumvoluta, plurimis albis fibris prædita, & adnatis feliciter se

propagans.

Aliud ejus genus est, non valdè absimile, mollioribus & magis cineraceis foliis, dilutioribus etiam Tempus & floribus. Floret utrumq, sub extremum Junium & Julio. Nascitur in Leytenberg supra Manderstorff Locus.

(ubi tepidæ funt aquæ) & aliis montibus urbi Viennæ vicinis.

9. Allii genus forté Scorodoprasson alterum Lobelio J. B. An Allium sphæriceo capite folio angu-stiore C. B. Scorodoprasson minus Ger. emac, alterum Lobelii Park.

Sescunciali est aut longiori bulbo, fibrato, turbinato, tunicis multis russis compactili; ex quo folia duo aut tria, tenuia, palmum longa, caulem aliquoulq, obvolventia pedalem, firmum, teretem, enodem; cui umbella infidet parva florum pallidorum minorum quam Allii petræi. Ab hoc non diversum videtur

Allium montanum radice oblonga C. B. prod.

In hujus descriptione nihil fingulare invenio, nifi quòd capitulum rotundum pallidè purpurascat; Non longe Monspelio in loco montoso, qui Hortus Dei dicitur observavit C. Bauhinus.

Allium montanum minus

A C. Bauhino in Prodromo descriptum an ab aliis omnibus suprascriptis Allii speciebus distintstum sit necne, milii non constat.

 Scorodoprafium dictum J. B. Scorodopraf. I. Cluf. Allium sphæriceo capite, folio latiore, sive Scorodoprafium alterum C. B. Scorodoprafium primum Clussi Ger, emac. An Porrum splvestre folio latissimo C.B? Syriacum Tab?

Oblonga & lata profert folia, Porraceis majora, carinata: caulem fesquicubitalem, nonnunquam bicubitalem [J. Bauhino tres, quatuorve cubitos altum] infima parte digitalis craffitudinis, fuperiore parte nudum, paullatim in junceam tenuitatem definentem, ferentem in fummo caput membranaceo involucro tectum, ut cepa, fub quo florum glomer purpurafcit, multos flofculos fimul conge-ftos, Cepaceis fimiles, fex exalbidis foliolis conftantes explicatus oftendens: quibus fuccedunt trigona capitula, in quibus nigrum semen, Cepæ semini par. Radix subest crassa, parvæ Cepæ æqualis, multis albis tunicis conftans, fibratus, florum glomeri fippar, & fpicis multis albis tunicis conftans, fibratus, florum glomeri fippar, & fpicis multis Allii ritu chaerentibus compositus, odore & sapore remissiore, [Clusso gravi odore, medioque inter Allium & Porrum, vetustate in alios majores bulbos sese dividens] adnatis etiam extrinsecus bulbillis, triangularibus ferè, tunica dura involutis.

Junio & Julio florer.

Tabernamontanus iconem habet sub titulo Porri Syriaci, nulla addita descriptione: Gerardus iconi Tab. quam affumit descriptionem Clusii accommodat. C. Bauhinus Porrum hoc Syr. Tab: pro Porri specie proponit à Scorodoprasso toto genere diversa, vocato, Porrum folio latissimo. J. Bauhinus dubitat an ad hanc Scorodoprassi speciem referendum sit necne. Nos cum J. Bauhino & Johnsono sentimus Porrum Syriacum Tab. non aliam plantam esse quam Scorodoprassum 1. Clus. nihil tamen affirmare audemus, przefertim cum videamus Parisienses in Catalogo horti Regii Por-rum latissimo folio C. B. pro distincta Porri specie ponere.

Hanc plantam olim Cantabrigia alui nomine Allii Romani. In Italia observavi in horto quo- Locui: dam in urbe S. Marini, nescio an sponte natum. Florum corymbus minor est quam planta mag-

nitudo promittit. Byzantio Viennam delatum est, autore Clusio.

Ccccc 2

Score

* 11. Scorodoprassum Ger. Park. Allioporrum sive Scorodoprassum C.B.

Radicii bulbus Cepaceo major, candidus, filendens & ferè pellucidus, rarioribus adnatis fecundus, folia-aliquot edit magna, Porraceis multo longiora, craffioraq, interdum etiam caulem, non tamen quotannis, mollem, fueculentum, digito craffiorem, bicubitalem, fumma parte à medio ulq nudum, in faltigio geltantem florum glomerem membranaceo involucro teotum, quo difrupto apparent flofuli multi quàm Moly Homerici pallidiores aut portiùs albicantes : quibus fuccedunt capful e triangulæ (eminibus nigris repletæ.

12. Allium sylvestre latisolium C.B. ursinum Ger. Park. ursinum bisolium vermum sylvaticum I. B. Mamions.

Radice est oblonga Porri, tenuiore, longis & frequentibus fibris capillata, membrana mediocris craffitudinis involuta, Allium redolente: à cujus imo statim exoriuntur bina aut terna felia, odore vehementi Allii, & gustu servido, lato virore splendentia, striata, tenera, sesquipalmum longa, in acumen definentia, duas uncias lata, pediculo dodrantali, virente, qui post in membranam tenuem, lucidam, striatámque facessens, floris alteriúsve vicini folii pediculum ad radicis usque fibras vagina inflar obvolvit: Eodem autem loco cum folis furgunt pediculis bini, terni aut plures, triangulares Cypari modo, dilute virefcentes, in bulgam feetam latiufculam, exalbidam, mucrone virente ftriatam, definentes, quæ ubi fe explicaverit umbellam oftentat, numeronis floficulis, etiam ad quadraginta, constantem, candidis, stellæ in modum radiatis, quos constituunt folia sena, oblonga, mucronata, intra quæ stamina totidem alba, stylissa, concolor, ex umbilico tribus tuberculis virentibus compacilli. Semen succedit parvum, rotundum, nigrum, lave.
In pratis & ad rivulos frequens oritur. Aprili plerunq, mense & initio Maii floret.

13. Allium Alpinum I. B. montanum latifolium maculatum C. B. Alpinum latifolium, seu Victorialis Ger. anguinum Park. Victorialis longa Cluf.

Radix nonnihil obliqua est, in longum bulbum definens, multasq, fibras perplexas emittens. multiplici cortice, variis fibris transverlim cocuntibus quodammodo reticulato involuta, finculis annis (autore Clusio) feliciter aliis bulbis circa ipsam adnatis se propagans, fibris adeo implicatis, ut nis (autore Clutio) feliciter alus bulbis circa iplam adnatis le propagans, fibris adec implicatis, ut difficile fit bulbos conjunctim natos & coharentes fejungere. Hinc emergit caulis cubitum altus, minimi digiti craffitudine, propter terram rubefcens, enodis, lævis, fuperitis viridis, firiatus, fungofis, cui infident glomeratim congesti forer, Ceparum floribus similes, uncià longioribus pediculis herentes; candidi (in planta nobis observata flores non candidi profris erant ied ex albo palliduli) quibus trigona succedunt capitula, fominibus rotundis, pullis repleta. Folia duo aut tria vagină sină caulem complectuntur, formă foliorum Allii urfini, nervosă, tiblonga & Iata, acuminata, sed majora, rigidiora, Gentiana majoris foliis penê similia, ut non male center Clussus.

In fummis jugis altiffimorum montium maximo Carthufianorum cœnobio in Delphinatu imminentium. Viribus cum reliquis Alliis fylvestribus per omnia convenit.

Plebi noftrati (inquit Schroderus) Judziff, amuletum est familiarissimum, quo à spectris aeréque infecto se tutos fore persuasi sunt, unde & Victorialis nomen ei inditum.

CAP. IV.

Allium flore (peciolo Moly dictum.

1. Moly vulgò Lilium Indicum Bontii.

Iliis nostris rubris figură & coloris elegantia haud cedit. Si tamen ulli florum Indicorum comparandus, certe Moly montano latifolio, flore flavo Clus. fimilis existit. Caule unico, enodi, firmo sed tenui, ad altitudinem nostratis Lilii assurgit: cui infra tria quatuorve folia oblonga, furrecta, fupina parte carinata & contorta adnascuntur. Summo autem faltigio ex membranaceo folliculo, bifariam diviso quindecim aut plures flores, uncialibus vel longioribus pediculis, senis foliis, stellæ in modum expansis emergunt, qui simul eleganter juncti Coronam Imperialem repræfentant.

Moly Theophrassis magnum J.B. Moly Theophrassis sive Homeri Park. Moly Homericum Ger. Moly latifolium, lilistorum C.B.

E radice bulbosa pugni interdum magnitudine, foris nigricante, intùs alba, folia emittit quinq,, cubitum longa, duos aut tres digitos lata, craffiuscula, supina facie concava, invicem amplectentia, in mucrones acutos definentia, colore viridi, glauco quodam polline, qui facilè detergitur, obducta: Caulis teres, concavus, bicubitalis aut tricubitalis, nudus, foliis concolor, in fastigio flores gestans in umbellam dispositos, minores quam pro planta modo, pediculis sescuncialibus aut longioribus insidentes, sex & non raro septem foliis mucronatis compositos: totidem stamina breviuscula, apicibus pallidis infignia capitulum circumstant naturaliter trigonum, non raro tamen tetragonum. Florum umbellæ initio membrana crassa includuntur, qua difrupta explicantur. Color florum albus est cum

diluto rubore. Exteriùs linea viridis petala media dividit ab ungue ad apicem. Addit Clufius, (quod & nobis observatum) juxta equilem inter folia alius plerunque exit cauliculus planus & foliaceus, seu verius folium, summo velut Allii nucleum gerens initio candicantem deinde pallescentem, qui terrà exceptus germinat, & ejuidem generis plantam profert. De loco hujus natali nihil certi traditum invenio.

2. Moly Indicum sive Caucason Park. J. B. Moly latifolium Indicum C. B. Moly Indicum Ger. & ejusdem Cancafon.

Superiori folits & reliqua forma fimile est; munquam (inquit Clusius) flores apud me, neque apud multes alios protulie; sed eorum soco causis pedalis, ferè planus, adeò infirmus ut nisi aliquo riliciatir adminiculo attelli non poffit, fumino faffigio conglomeratum caput fert, multis velut Allit foicis, Mespili vulgaris magnitudine, constans, initio viridibus, deinde pallescentibus, quæ etiam in terra non repositæ germinant, telluri tamen commissa in majores bulbos adolescunt, foliaque & caules (non ramen fingulis annis, quemadmodum nec ipía etiam parens) producunt. Radix, ut alterius, cepacea, rotunda, alba, multis tunicis amicta, quarum externa fusca, vetustate se separans, & in alios bulbos pangens.

Conffantinopoli allatus est hujus bulbus; Neapolitano etiam in regno sponte nasci autor est Fer- Locus. rantes Imperatus.

4. Moly latifolium flavo flore Ger. montanum latifolium flavo flore Clus. montan. latifol. luteo flore Park. latifolium luteum odore Allii primum C.B. & secundum ejuscion luteum Botanicorum latifol. Allii odore J. B.

Cum non floret unicum duntaxat folium etnittit latum & oblongum, cum caulescit & floriturum est bina, infima parte sese mutuo amplectentia, decem aut plures uncias longa, unam lata, surrecta, eft bina, imma parte feie mittuo ampietentia, deceni aute pintes uticas songa, tinna itaa, itiitetta, firma, fujina parte nonnihil carinata, Portacei coloris, & odoris Allium referentis: inter qua aflurgit eaulis enodis, & fatis gracilis, firmus tamen, virefcens, pedem altus aut paulo amplior, futinens fimmo fathigio prodeuntes, ex membranacco foliculo, birami midvio triginta aut plures fores, unicalibus & longioribus pediculis, ifique firmis nixòs, fenis petafis, ftella in modum expansis constantes, foris pallescentes, interiore parte profits stavos, occupante umbilicum triangulari capitalis. tulo, sex flavis staminibus cincto, quorum apices etiam flavi. Floribus succedunt trigona capitula femen nigrum inaquale continentia. Radin alba, bulbofa, interdum gemina, ut Orchidis radicem quodammodo æmuletur.

Floret mense Junio : è montibus Pyrenzis erutam esse aiunt.

Tempus &

* 5. Moly Pyrenaum purpureum Park. Allium Pyrenaum C. B.

Folia emittit duo aut tria, præcedenti nonnihil fimilia, sed angustiora, nec adeò albá: Flores in summo caule pauciores, colore purpureo obsoletiore. Radix albicat, odore Allii satis vehementi prædita, frigore facilè corrumpitur.

6. Moly montanum latifolium purpureum Hispanicum Park. Clus. cur. post. ad. Moly latifolium Hispanicum C.B.

Bina cum excaulescit lata, prælonga, viridia producit folia, infima parte sese mutuo amplectentia Moly latif. lutei in nodum; inter que affurgit coulis teres, firmus, bipedalis aut altior, fiumo faftigio fores fuffinens plurimos, è membranaceo involutro erumpentes, amplos & fpeciolos, oblengs pediculis fubnicos, petalis fext, fella inflar expansis compositos dilutius purpurafocnens, faministi rotidem concoloribus, apicibus luteis donaris, capitalum medium cingentibus. Inter caulem & folia ima bulbus aliquot adnafcentes obtinet, qui fati facilè comprehendunt. Radis parva ro-tunda, fibrofa; alba multos edit bulbulos. Nec radix, neque folia aut flores Allium redolent, aut relipiunt.

Sub exitum Maii floret.

Lib. XXI.

Tempus.

7. Moly Dioscoridis paruum quibusdam J. B. Moly angustifolium umbellatum C. B. Moly Dioscoridum Park. Ger.

E radice bulbofa, nucis Avellanæ parvæ magnitudine, cortice nigricante tecta, plurimas prælongas fibras cx ima fede emirrente, Allii odore ingrato, caulem erigit pedalem aut cubitalem, teretem, lavem, folidum, in cacumine difrupta membrana umbellam gerentem florum candidorum, flores Allii urfini exprimentium, minorum paullò, fex foliis candidis, oblongis constantium, quibus succedum vascula seminalia ternis loculamentis contiguis composita, que per maturitatem semina ef-

Folia profert graminea, in terram nonnihil reclinata, bina ternave caulem amplectentia, hirluta, [quæ in caulibus superiora, lata sunt, glabra, carinata] Allium obolentia & resipientia. Quæ ad terram funt media hyeme mense Januario exeunt.

Flores explicati diutiffime durant antequam marcescunt.

Juxta sepes umbrosas propè Frontignanam vià quà itur Baleruc Maio mense cum flore collegit P. Locus

Locus.

Locue.

Vires.

1125

1124

8. Moly Dioscorideum Hispanicum Park. parad.

Præcedenti per omnia fimile est, verum majus & speciosius multo; floribus candidis, duplo mainribus. Frigoris impatiens hyemes nostras ægrè tolerat.

9. Moly minus Clus. minus flore orbiculato majore J. B. Dioscovideum minus Park. Moly angu. stifolium storibus majoribus C. B. Moly minus store albo Ger. emac.

HISTORIA PLANTARUM.

Caulis hujus palmaris, viridis, decem aut plures sustinens stores, sex niveis foliis, non mucronatis. ut superioris, sed orbiculatis & majoribus constantes, senis in medio staminulus, inter bina Porracea quodammodo, sed angustiora folia emergit. Radix rotunda candicans, nucis Ponticæ magnitudine, albicantibus fibris prædita.

10. Moly parvum caule triangulo C.B. Moly caule & foliss triangularibm Park. parad. An Moly flore albo, foliss viridis coloris Swertii?

Folia edit quatuor vel quinq oblonga, latiuscula, pallidè viridia, supernè plana, subtus in angulum elata seu carinata, unde & triangula videntur, inter qua caulis attollitur sesquipedalis aut major, triangularis pariter, fores aliquammultos in faltigio geltans, è membranaceo folliculo erumentes, albos, fatis amplos & oblongos, campaniformes fere, unumquodque petalum exterius linea viridis per longitudinem medium dividit. Staminula capitulum medium cingentia apices luteos fulfinent Semen parvum nigrum. Radix exterius alba, Moly lutei perquam fimilis.

Radix, folia, flores Allii odorem sed mitem & vix perceptibilem expirant.

Plantam hanc inter Massam & Sarzanam Etruriæ oppida Aprili mense florentem invenimus, nec multo post circa Baias in agro Neapolitano.

11. Moly Africanum umbella purpurascente C.B. Africum umbella purpurascente Park. C. B.

Ex reduce bulbofa caulis (modò unus, modò plures) cubito altior, nudus & cavus exurgit, unà cum folisi aliquot latiufculis, in acutum definentibus, palmaribus & citam fefquipalmaribus, per margines infart graminis hirfut i plofis. Umbella caulis filmmo infidet, cujus flores communiter è quinque foliolis dilute purpurascentibus oblongis pediculis & firmis infident: quibus veficula duo triave semina nigra rotunda includens succedit,

Male Bauhinus flores communiter pentapetalos huic plantæ attribuit, cum bulbofæ in universim omnes flores hexapetalos obtineant, aut faltem monopetalos in fex lacinias divisos.

12. Allium syvestre sive Moly minus roseo amplo store Botan. Mons.

Bulbola radix plurimos alios bulbillos producit, in qua folia angustifolii umbellati foliis latiora, oblongiora & omnino glabra oriuntur. Caulem habet pedalem & lesquipedalem, cui infidet veluti umbella florum, sex foliis roseis multò quàm Moly Dioscor latioribus & amplioribus constantium, cum totidem staminibus & apicibus luteis. Antequam marcescant sfores plures in eodem capite simul rosei, alii albi videntur gratum odorem spirantes.

Plurimum oritur in vineis, qua funt circa Colombiere & Mommau, & Maio mense floret. In Germania huic similem invenimus capite bulbifero.

* 12. Moly flore subviridi Bocconi.

Bulbum habet oblongum: Folia Asphodeli albi similia: Caulem rotundum, lævem, non rarò tricubitali proceritate eminentem; cujus fummum occupant in umbella quafi Flores è luteo virescentes, longiffimis pediculis innixi.

Gauder opacis locis & sylvis umbrosis. In montis Mudoniæ convallibus copiosum occurrir.

14. Moly humile folio gramineo C. B. Chamamoly an Moly Dioscoridis Col.

Radix bulbosa parva, nucis Avellanæ magnitudine, flavo cortice duro obducta nititur. Folia quatuor vel quinque, ab radice, per ambitum hirsuta Autumno emittit, Graminis forma, magnitudine (gradu) inter se distantia, maximum verò non excedit pedem. Primo cœli tepore, ipsa etiam Hyeme, flores folliculo fimul inclusos inter folia terram tangentia, caule necquicquam à terra elato, emittit; qui aperto folliculo septem aut decem erumpunt stellati, albi, singulorum petalorum dorso purpurascente aut virente. In florum umbilico fructus extuberant apicem habentes, luteis sex staminibus circundati, quibus cum petalis marcescentibus crescunt fructus in Pisi vel Ciceris magnitudinem, per maturitatem in sex partes divisi, semina ostendunt nigra, angulosa, vulgaris Moly similia.

Cirinolæ per semitas & agros non procul ab oppido floruit Januario. Floribus evanescentibus fru-Stus in terram incurvatur. Odor inter Brafficam & Allium.

15. Moly angustifolium foliis reflexis C. B. serpentinum Ger. Park.

Dioscoridis Moly persimile ortu, folio ad terram item reflexo, odore & bulbo: fed flos candore rubens, cui subjacent nitidi bulbuli Indici Moly ritu. Radix Cepaceo praduro involucro obtegitur. Caulis pedalis & sesquipedalis. Belgis hortense est.

CAP. V.

De Allio (ativo.

Llium nonnullis dictum videtur ab anesu exilire, quòd exiliendo crefcat. Sunt qui ab ha-Jante gravi odore deducunt, & Alium scribunt: Vossius non dubium putat quin sit ab สมันเราะ , i. e. Alliorum capita seu nuclei.

Gracis Subolov dicitur quafi regulo felov, i.e. rudis rola, propter odorem gravem: vel quòd comefrum vapores excrementatios ad cuttim pellat. & velcentibus pandiculationes moveat.

um vapores actual bulbus à multis nucleis feu fpicis compositus, odor gravis vehementior. caulis rectus fingularis.

1. Allium Park. Ger. sativum C. B. vulgare & sativum J. B. Common Garlick. J. B.

Scapus Allio procerus, enodis, concavus, glomeratim congeltos in magna capita fleres fuffinens, Cepacos, rupto folliculo apparentes, poftmodum & nucleus parvos guibus poffit propagari. Verum filia non ut Cepis fiftulofa, fed graminea: bulbus denique non fumplex fed numerolis nucleis, fub una communi tandem membrana collectis constat, sapore peracri, odore gravi, unde fibræ can-

Allium passim & vulgò omnibus notum ubique serè gentium seritur.

Allium eximiè calidum est & caustica facultatis particeps, quippe quod non tantum vessicas excitat, sed cutim corrodit, Costao observatore. Nec obstat, quod in censu alimentorum est: nam & alia funt foris quidem caustica, intus autem minime; qua intus miscentur cum aliis eduliis cumq. acido ventriculi atterantur: & præterea ventriculus humore mucoso satis denso oblinitur; ut cutem ejus interiorem non tangant ingesta.

Incidit & discutir, Alexipharmacum ett. Usus præcipuus internus & externus est in colica slatu-Usus. Ienta, lumbricis, pette [cum aceto] tustifi calculo. Schrod. Et ad prædictos estrectus sæpsissime a vulgo vel in lætte, vel in jusculo decoctum exhibetur, unde & Theriaca rusticorum appellatur. Verum usus ejus frequentior molestus est & noxius, partim ob fætorem intolerabilem, præcipuè verò

rum unus ejas rrequestuor moisentus at comonas, partini or necoretti intoleracitien, piacopie vero quia capitis dolorem infert, fitim excitat, oculis nocet, fenfuumque omnium infirtumentis. In thoracis affectibus pituitofis egregic facit ad expectorationem. In lacte coctum & tritum fiftit catarrhos & prodeft ad raucedinem. Mulierculis noftratibus ad hoice affectus in pueris in frequenti usu est; ut & ad lumbricos ventris enecandos & expellendos.

Allium (inquit Platerus de Febribus) in hydromelite decoctum, & ad 3 ij. vel paulò plus exhibitum potenter sudores & urinas elicit in peste laborantibus. Hungari (inquit Joh Bockelius de Peste)

peftis tempore non habent certius remedium quam Allium; exficcat enim corpora humana & putredinem impedit. Refert historiam Zacutus Lusitanus de quodam sene, qui cùm in tempore hyberno per nivosa loca diu iter fecifiet, innato ventriculi calore parne extincto lethaliter decubuit. Pro quo inftaurando

& vivificando cum calidiffima remedia nequicquam proficerent: tandem Zacutus admonitus ab Avicenna Allium ficcum melle delibutum exhibuit. Hoc cum quatriduo usurpasser melius habere cœpit, & cum ejus ulum mensem unum continuasset, sanitati restitutus est. Atque id ipsum Septentrionales populos natura docet, qui propterea Allium in continuo usu habent, Semert Infire,

lib, 4, part. 1. cap. 3.

Rib, 4, part. 1. cap. 3.

Allium cum adipe fuillo tulum, fi plantæ pedum eo inungantur, multum conducit ad pulmonum canales aperiendos. & ab infarctu liberandos in Afthmate, &c. D. Hulfe.

num canates apeticintos e ao inateta inociantos in Archinace (see ...) Emije.
Si emplatira ex Allio contufo plantis pedum applicentur, oris halitus Allium fpirabit. Tradit
etiam Pet. Laurembergius in Apparat. Plantar. lib. 1. cap. 2. Allium gallinis & aliis altilibus cum esca
objectum saporem & odorem suum in corum carne & ovis prodere. Denique Christophorus Benopectum aporem o content and me canne canne can be produce the content of the canner o tione horam odorem reddere. Verum (ut recte D. Lower contra Edm. de Meara) ifitufmodi odorem vapores totum corporis habitum penetrantes non producunt; fed corpufcula quadam ex Allio decidentia fanguini miscentur, cumque eo simul ad pulmones delata, unà cum fuliginosis fanguinis effluviis per expirationem emittuntur.

Allii fuccus potus hominem non modò turbat, sed etiam interficit Spigel. Isag. lib. 2. cap. 16. Arnulphi Imperatoris vitam terminârunt vermiculi in ejus carne ex nimia Allii comestione ge-

Millia Crams. biff. Sax. lib. 3, cap. 3.

Allia cum excaulescunt plenius quam recens edita olent. Maranha method. cogn. Simpl. l. 2. c. 3. Gilbertus noster de Magnete lib. 1. figmentum ait & mendacium esse, Magnetem non attrahere

ferrum si allio illitus fuerit, aut si Adamas propé. Ad comua pedum, R Allium sub cineribus coctum, pluries calidiffimè supponatur: est viri religiofi experimentum. · Chefneau.

A. 2. Allium montanum majus Anglicum Newtoni.

Radix nucleis aliquot majusculis constat Allii vulgaris in modum, tunicâ duntaxat subfusca tecta, quam facile exuit; de reliquo integra est, & candida, è basi multas oblongas, validas, albas sibras demittens. Caula firmus, medullà quadam spongiosà farctus, quatuor pedes altus, parte inferiore

Locus.

Locus.

Lasts.

E.ocus.

C'AP.

Tempus & Locus.

Lib. XXI.

De Herbis bulbofis.

ad cubiti circiter altitudinem per intervalla foliis quatuor cinctus ima fua parte eum amplectentibus actions energy amplies focularies in the state of the sta tricapfulari exiguo inclufum.

Augusto florer. In parva insula Holms dicta supra Bristolium in Sabrina astuario copiosè una

Ob convenientiam cum Allio sativo in radicibus seu bulbis è multis nucleis compositis eidem

CAP. VI.

De Ampeloprasso.

A. Ampelotrassium I. B. Park. Ampel. sive Portum splvessire Ger. Lob. Portum splvessire p. mino capite C. B. Portum splvessire vinearum C. B. quomodo differat alia inquirendum & examinandum relinquimus.

Junetis, arvis, marginibus, fenticetis & dumetis Galliæ & Belgii gaudet. Folio exit Alli fylv, tenuifolii non abtimili, fed majore & acriore in bicubitali caule. Radis bulbola, non ex nucleis, fed fingulari capite conftans, Porri minor, durior, acrior, nonnullis adnati fese propagans. Flore, & nucleis seminis vice triticeis granis paribus, in glomeratis capitulis non dif

paribus Allii fylvestris tenuifolii.

De Ampeloprasso mihi nondum satisfactum fateor. Allii genus in Borealibus Angliz prarupts monțium faxis sponte proveniens observavi, quod Ampeloprassum esse aliquando suspicatus sun Folia ei neque fiftulofa, neque teretia, fed supernè plana, subtus carinata, angusta, glauca, tria am quatuor in caule. Capitulum duplici folliculo membranaceo in acutum mucronem definente clau ditur. Huic fimile, fi non idem in pratis & umbrofis sepium aggeribus propè Cestriam copiosum vid cujus bulbus fimplex cortice nigro tegitur, mitem & vix perceptibilem Allii odorem spirans. Huju flos mihi non conspectus; cum enim Cestriæ sui Maii mensis initio nondum sloruerat.

CAP. VII.

De Porro

Orrum Latinis dictum volunt nonnulli quòd porrò eat & longè latéque graffetur. Sed est (inquit Vossius) à redan facta secunda tertiaque litera trajectione & quarta mutatione in R. quomodo à mens est turris, à nins celer.

Porri notæ funt radix angusta, slorum corymbi magni, seu slosculi plurimi in capitulum sohæn cum grande conglobati. Porrum sectile in nostra graveolentium divisione ad aliud genus pertinet: foliis enim fistulosis

cum Cepa convenit.

1. Porrum Park. J. B. capitatum Ger. commune capitatum C. B. Leche, 02 Porret.

Folia Inxuriat adolescentius adhuc Porrum semunciam circiter latis, alternatim positis, inferiore su-perius ceu vagina aliquousque complectente: adultis idem positus, sed longitudo cubitalis, latitudo perno ceu vagina anquonque control de la crafforem ad tres, quatuorve cubitos furrigit, folidum, fucculentum, glomeratos in pilam, quam utrâque manu vix complectaris foleulos fuftienteme, fuo ununquemque pediculo innixum, ex albido purpurafcentem, apicibus faturatiore tinctis purpura. Semen triangulum, atrum, Cepæ. Radiz bulbofa, tunicis albis compactilis, fibrata, fapore mitiore quàm Cepæ.

Porrum sectivum latifolium C. B. Porrum sectivum aut tonsile Ger. à præcedente non differt rotani recevum nanomini co. B. Fortum recevum au tomne ver a pracecume non diner feecie, chim ex codem femine utraque generentur, fed cultură tantim: quai di quod ad culinaria jufcula faspius detonderi folet, fectivum aut fectile Columellæ & Palladio nominatur: quod verò capitatum fieri debet, non tondendum, & autumnali tempore transferendum; etiam Plinio mo-

nente C. B.

2. Porrum (revestre inodorum C. B. Lob.

Omnia Porro fimilia funt sed exiliora & inodora. Lieræ Brabantorum in horto D. Joannis Diffii alitur. Hac Lobelius in Observationibus, nec plura habet.

Porrum ut gustu sic viribus cum Allio & Cepa convenit, attenuat, aperit, incidit, resolvit. Usus præcip. in serpentum morsibus & ustionibus, mucilagine pulmonum. Extrinsecus in aurium tinnitu & fuppurationibus: in hamorrhoidum tumore, &c.

Ad dolorem Pleuriticorum, R ex albedine Porri minutim incisi q. s. frige parum in sartagine, & applica supra partem dolentem. Multos juvisse testis sum, inquit Chesneau. D. Hulse.

Ad Polypum, R fucci Porri non fectilis q. f. cum pauco tartari & ceræ viridis, F. ung. de quo aliquid sepius in nasum intromittatur. Alexis Pedemont.

qua tepus in naturi intominaturi. Alexanterimente de la prima interiori nigri coctum aliquoties jejune menfibus infrantibus efitatum in corundem difficultate commendat D. Soame è Dolæo. N. Frequens Porri ulus iomnos turbulentos inducit, viluíque officit.

Nonnulli ad vocis claritatem & splendorem inducendum Porri esum commendant. Vitari tamen debet (inquit J. Bauhinus) affiduus aut multus ejus ufus, quia visus obscuritatem efficit, stomacho adversatur, multaque alia incommoda facit: eapropter nonnisi robustis admodum, decoctúmo, cum melle, vel in Ptisana erit exhibendum.

C A P. VIII.

De Bulbosa Africana anomala Moly affini.

Narcissus Indicus Serpentarius Col. notis in Recchum. Indicus puniceus gemino latiore folio Ferrar. Africanus foliis Bifolii C. B. marinus Africanus feve exoticus Lobelii Park

Ulbofa radin, Pinez muci par, oblonga, squamosa, imi fibrati verticis orbe angusto coronata, fibris inflar botryodis Hyacinthi, quem Muscari vocitant, crassis latéque prorepentibus sub-nixa, deorsum porrecto rubere callosa. Septembri mense caulem protrudit crassitudine digitali, pedalem aut majorem, in rotundo utrinq, planum, ex viridi pallentem, maculifq, diltinctum obliquis, purpurafcentibus ex caftaneo, colore Dracontii caulis amulum, fumma parte rubentem. Inde flor emicat nudus, ipsis foliis floris in coni effigiem convolutis, post primas æstatis fine pluvias, qui dehifens magnus fir admodum, tium ferè uniquiarum damero, magnis folis carnois, duris, parum firiatis, feptem externis, & tribus majoribus internis, colore fanguineo rubence, interna partim finatis, feprem externis, & tribus majoribus internis, colore languineo rubence, interna verò parte dilutiore, magnum calycem efformats, intimos flociulos conferuffilmos, nonintil hiantes, rubicundulos, brevibus fubalbidifa, pedicitis nixos complectentem. Horum finguli prater medium fylum oblongiorem, oblongo, candicante capite micantem, fena exilia famina, rubentia, capitibus lucis definita, & quing, angulta rubelcantia foliola, flaminula & flylum continenta deferint. Flofculis poftea dilapits [marcefcentbus & dependentbus floris foliola, lithigeda capitiba turgent in foliculos ardenti colore; atubos, trigonos, Oliva sucieli magnitudine, racenta ten describidado de la completa del completa de la completa del la completa del la completa del la completa de la completa d rymoi apectu congiocatos, iniquos in ternas centuas trivios, in quoto iniguia terma nigella, mi-nufculi Phafeoli figura & magnitudine. Bina polt excuffun dorem folia exittunt, flaccefeenti arque in femen exeunti fcapo adnata & fuperinducta, ovata, in duos circiper palmos longa [bipe-dali longitudine Col.] in palmi dimidium lata, Scyllæ folis craffitudine equalia, plana five equalia Africana originis est, planta anomala ad Moly namibil accedis, verius calyce polyphylo storen men-

tiente, & flofulis pentaphyllis fructui innafeentibus non à Moly santum & Allio, fed & ab annibus aliis bulbojis differt.

SECTIO TERTIA.

De Herbis bulbo tunicato odore vel nullo vel minus gravi præditis.

Herba radice bulbofa tunicata, odore nullo aut minus gravi præditæ funt vel flore

Enneaperalo, foliis illis quæ reflectuntur furfum in flore

Bifidis : IRTS BULBOSA. Integris: Systrhynchium.

(Hexapetalo Horibus

Folliculo seu perianthio inclusis, summo pericarpio insidentibus,

Cum calyce tubove in medio flore quem sex folia circumstant: NARCISSUS. LNullo in medio flore calyce à sex petalis distincto, floribus

Majoribus

Vires.

Majoribus

Liliaceis ; LILIO-NARCISSUS. Colchici; COLCHIGO-NARCISSUS.

Minoribus, pendulis, petalis albis cum apicibus viridibus in plerifq, speciebus: Leu-COTUM-BULBOSUM.

Nudis, fructús seu vasculi seminalis basi cohærentibus caulibus

Foliofis, floribus erectis, amplis, in fingulis caulibus natura fingulis, colorum varietate & pulchritudine infignibus, feminibus compreffis tenuibus, radice esculenta: Tulipa, Aphyllis, floribus in fingulis caulibus pluribus

Maritima, radice grandi, floribus folia antevertentibus, SCYLLA. Mediterranea, ftaminulis florum;

Tenuibus seu angustis & teretibus, florum petalis plerunq, puris seu unicoloribus.

atis, spicatis aut ouvaiden, quorum tria acuminata, tria bisida seu finuata sun [stamina hæc capitulum seminis seu stylum includunt arete cocuntia, ciam explicatis foliis exterioribus] radice lactea, florum petalis in plerifq, speciebus. aversa parte lineis virentibus notatis: ORNITHOGALUM.

CAP. L

De Iride bulbofa

Ris Dioscoridi à cœlestis arcus similitudine nomen accepit, quem vario colore floris quadan-Notæ Iridis funt flores enneapetali, petalis furfum reflexis bifidis.

I. Iris bulbosa latifolia acaulos odora C.B. bulbosa latifolia flore caruleo & candido I.B. bulbosa latifolia Ger, emac, bulbofa latifolia prima Clusi Park, parad. Boont leabed bulhous flower be luce.

Cluf. Sena utplurimum habet folia, longiuscula & latiuscula, Hemerocallidis Dodonai five Liliasphodeli foliis ferè fimilia, breviora tamen, alternatim invicem amplectentia, mollia, in terram prona. fuperne ex viridi pallentia, inferne verò incana: è quorum medio flos exfilit, è membranaceo in-volucro, unicus, odoratus, cœruleus (interdum lactei candoris) novem foliolis conftans, Iridis fi vonicro, inicis, otoratis, cerueus (infection factor canons) novem rotors contains, finas in gurá, quo marcescente utrinque alii fingulares succedunt. Nullus efi illi caulis, sed flos longo duntaxat pediculo infidet, ut in Croco. Radis bulbofa, candida, Avellanæ inftar dulcis, multiplici cortice nigricante involuta; Cui (præsertim dum floret) aliquot præter fibras crassæ longæ radiculæ subnascuntur, ut in Hyacinthi radicibus interdum fieri solet.

Invenitur in Lufitaniæ Bæticæq, collium radicibus non procul ab Ana flumine fitis, & copiosè circa Antequeram & Cordubam. In Lufitania porro Januario: in Bætica autem Februario observabam & eruebam, inquit Clusius.

Iris Bulbosa Persica Park, parad. Iris Persica variegata præcox Ferrar.

Ad præcedentem accedit tum radice, tum foliis, quæ tamen breviora funt & angustiora, Floris figura non multum diffimilis, color diversus nimirum pallidè cœruleus ruffescens, petala tamen repanda fere tota colore obscurè purpureo inficiuntur, cum macula in medio flava.

Rariùs apud nos floret. Ferrarius eam fic describit:

Park.

Hujus radix proximè fuperiori perfimilis minorem nacta est modum. Folia pauciora, diluto virore veluti rorulenta, atq, in canalis effigiem concava, fex digitorum longitudine, duûm latitudine definiuntur. Exiguò post foliorum exortum sub extremum Februarium flores existunt, supradictis conformatione pares, numero autem & colore dispares. Hi enim quaterni tantùm quinive pro cujulq, bulbi viribus funduntur; totiq, fic albicant, ut folia terna surrecta dilutiore fuco cœruleo interfulo pulchrè livescant: totidem verò hisce subjecta cum prominula crocea linea intercursante distincta, tum violaceis guttis circumlita, grandiore janthini coloris velut holoserica macula devexum labrum infuscante, splendide nigrescant.

Deniq, ejuídem formæ folliculus Iunio mense maturescit in semen.

2. Iris bulbosa tota violacea vel carulea J. B. bulbosa folis cepaceis maculatis, flore purpureo inodoro C. B. bulbofa purpurea & purpuro-violacea Park. bulbofa Anglica Ger.

Crafficre & latiore est folio, ac veluti cepaceo, parte interiore carinato, multifq quasi bullis argenteis resperso, exteriore striato: crasso infirmóq, caule, quem quaterna aut quina folia amplegenters respecte, surface respectively binos ex vaginulis utplurimum promit flores, invicem succedentes, interdum unicum duntaxat, novem foliis conftantem, violacei prorsus & elegantissimi coloris, interdum dilutioris, inodorum tamen, quorum tria majora sunt ad terram inclinata & prona, ut in vulgari Iride, & labrorum instar propendentia; tria alia angusta & extima parte bisida alatáq, iis incumbunt, usq. ad luteam maculam (quæ majoribus pro fimbria est) pertingentia: tria alia surrecta supremaq, parte latiusmaculain (qua majornada pro macula; infima verò valdè angusta: floribus succedunt trigona laxáq, capita, quibus semen inest rugofum fulvescens Ervi magnitudine, quod maturum in capitibus crepitat, si moveantur. Radiz magna plurimis membranis tenacibus nigricantibus circumvoluta, intus alba, & feffili parte fibris prædita, quæ fingulis annis multos nucleos circa latera deponit. Hujus folia novo vere demum ger-

Hujus generis plantam in horto nostro alimus à Clusiana in nonnullis discrepantem. Plura etenim in caule [ad decem usq.] folia habet : Floris petala extima & repanda maculis ex cœruleo nigricantibus perbellè pinguntur: petala etiam surrecta varia sunt è cœruleo aut purpuro cœruleo satura-tiore & dilutiore. Flores insuper persepe tres in eodem caule profert.

Hujus varietates nobis effe videntur,

I. Iris bulbosa major sive Anglica cœrulea Park. parad. Swert. bulbosa Anglica Ger.

2. Iris bulbola major purpurea variegata five ftriata Park.

3. Iris bulbosa major flore rubente ejustem. Has aliása, C. Bauhinus sub titulo Iridis bulbosa latifolia cause donata complectitur; quam tamen specie distinctam ab Iride hoc in loco à nobis proposita constituit.

2. Iris bulbosa major sive latifolia alba Park, bulbosa latifolia candida C.B.

Integro mense serius quam pracedens è terra emergir, folis nonnihil majoribus latioribus quale craffiore & breviore, binos plerumo, peramplos flores gestante, quorum alter altero priùs aperitur, posterior tamen persape ante explicatur quam prior contractus fuerit, colore antequam explicantur albente cœruleo diluto, quem argenteum vocamus. Aperti candidores fiunt, non tamen profus nivei, fed aliquam languidorem cœrulei tincturam oftendentes. Petala florum propendentia peram-pla fiunt, maculà illà in medio flavà infignia.

Hujus varietates aliquot proponit Parkinfonus, nimirum Iridem bulbosam majorem albam variegatam, & majorem five latifoliam versicolorem.

4. Iris bulbosa angustifolia tricolor odore Coriandri C.B. bulbosa 3. sive versicolor Clus. bulbosa cæruleo & albo versicolor J.B. bulbosa varia Ger.

Huic quing aut sex sunt folia, angusta & tenuia, cubitalis longitudinis, interna parte striata & candicantia, externa rugola, viridis cum cineraceo commixti coloris, caulem amplexantia cubitalem. interdum etiam majorem, nodosum, unicum plerung, florem, rarò binos, è membranaceis vaginulis proferentem, Iridis angustifoliæ formå similem, cujus tria latiora & ad terram inslexa folia extima protecticin, mus anguntona coma matterni, cupa tria tattora e au terram innexa foita extima parte ampliora funt & candicantia, luteâq, maculà infignita, eà videlicet parte, qua folia his incumbentia & ligulam occulentia, bifidáq, & in parvas alas reflexa, definunt, illaq fulocerulei ex candido coloris; reliqua tria erecta funt, oblonga, & dilutiùs ex cœruleo purpuralcentia. Totus flos jucundo fiirat odore, præmanti Coriandri obducti faccharo five præparati infiar. Flori fucceidi longum triangulum caput, altero gracilius, neq, laxum, Jemen angulolum, fubrulum continens, Radix bulbola, candida, fubdulcis, fipadiceis aliquot membranis involuta, minor fuperioris radice, & illâ liberaliùs nucleos producens, quibus facillime feri potest.

Variat flore latiore & radice brevi, binis plerung, floribus, altera flore angustiore radice oblonga:

utraq dilutioris aut faturatioris coloris. Vide Clufium.

In nonnullis Castellæ collibus non procul Pincia sponte nascitur. Iridis bulbosa versicoloris quinq, varietates è semine enatas proponit & describit Clusius, quarum

descriptiones à C. Bauhino contractas dabimus.

1. Trium foliorum [floris] inclinatorum labra flava sunt, maculâ aureâ magnâ in labro reflexo inlignita, ad quam venæ purpurascentes excurrunt: at trium incumbentium dorsum & alæ pallent, latera candicant: tria erecta albent, venis subcoeruleis saturatioribus vel dilutioribus distincta.

2. Tria inflexa pallent labro flava macula notato, internè quibufdam venulis purpurafcentious diftincta; tria ligulam tegentia albicant, vel ochri colore funt tria furrecta exalbida, nervo flavo

4. Flore est latiore breviore, ternis foliis inflexis latis, & propendente labro aurea macula infignito, & alio orbe cincto, per oras crispo, cœrulei coloris, nervo extrinsecus virente, intrinsecus pallente, venis purpureis in latera excurrentibus: at tria gibba purpurea sunt gibbo albicante, alis cœruleis: tria crecta ex ceruleo purpurafcunt.

4. Tria reflexa flava funt, macula aurea in labro, à qua venæ dilutiùs purpurascentes sparguntur: folia incumbentia exalbida, nervo pallido divisa: tria surrecta inferiùs venis cœruleo-purpurascente. rascentibus distincta, supernè candicant.

Ddddd t

5. Terna

L.cew.

De Herbis bulbofis. Lib. XXI.

1121

5. Terna inflexa lactei coloris, aurea macula labro impressa: folia incumbentia & terna erecta alba, & circa ungues subcœrulea.

5. Iris bulbola lutea inodora major C. B. 4. sive lutea Clus. bulbosa lutea I. B.

Iridi bulbosæ 3. seu versicolori Clus, per omnia serè similis est, breviore tamen caule, gracilioribusq. & exviridi pallescentibus foliis: flos unicus, interdum bini, contractiores, latiores tamen ex vaginulis summo cauli inhærentibus prodeunt, lutei coloris, inodori, mediæ inter secundum & tertium genus magnitudinis quemadmodum & filiquæ, seu caput trigonum, in quo semen superiorisimile continectur: radix tertii generis radici fimilis, qua nucleis non fecus ac illa propagatur.

Sed hac in flore quandam etiam differentiam habet, licet exiguam: nam inventur latiore ali-

quantulum faturatioréque & magis rutilante aureo colore : radice item breviore & craffiore, membranacea præterea illa vagina, unde primum folia emergunt, sanguineo colore à summis vagina oris in inferiorem illius partem radiatim definente magis infecta est, quam illius quæ dilutiore est flavo colore: nam illa interdum fanguineo hoc colore caret, utriufq autem, quemadmodum & ter-

tiæ folia ante hyemem germinare folent. Nascitur pingui solo & petrosis collibus ad Tagum sitis supra Olyssipponem. Floret paulo maturius

terrio genere, eodem quo secundum tempore.

Clufius multas proponit varietates ad tredecim usq, è semine flavæ-variæ ortas, quarum descriptiones qui desiderat apud ipsum videat. Nec enim eas huc transcribere operæ pretium putamus. cùm & aliæ multæ nullo certo aut definito numero à semine sato obtineri possint, quas siquis omnes describere vellet, de unico hoc flore integrum volumen componere possit: quod idem de Tulipa dictum intelligatur.

CAP. IL

De Narcisso.

Arciffus non à Narciffo adolescente, nimium seipsum adamante (ut poetæ fabulantur) sed à vi flupefaciendi, quam viguam Graci vocant, dictus est: seu, ut Plinius, à narce, quam vim Narcisso inesse l. 21. c. 19. testatur: hinc Plutarsho in Symposio quasi nervos hebetans, & torpidas gravitates efficiens, dicitur. C. B.

Narciffus à reliquis bulbofis tunicatis certiffimà notà, calyce in medio flore diftinguitur, ut plures

addere non fit opus.

Narciffos clarioris doctrinæ gratia dividemus in latifolios & angustifolios feu juncifolios, Latifolios iterum partiemur in monanthes seu unicum in uno caule florem gerentes, & polyanthes seu pluribus in eodem caule floribus donatos. Monanthes denique subdividemus in 1. calvee seu tubo longiffimo præditos, 2. calyce mediæ longitudinis & 3. calyce brevi.

- §. 1. Narcissus calyce seu tubo longissimo latifolius Pseudo-narcissus Bulbocodium distus.
- 1. Bulbocodium flore pallido, tubo flavo, serotinum. An Narcissus minor pallidus amplo calice flavo non descriptus Swert? Narcissus alter crasso bulbo C. B.

Folia huic breviora funt quam vel vulgari Pfeudo-narciflo vel Hispanico, duplo tamen latiora, planiora nec adeò carinata, minùs glauca, pallidiora, mucronibus obtufis, fesquipalmaria aut femipedalia. Caulis semipedalis, satis crassius & firmus, è membranaceo folliculo florem exserens, in sex folia pallidiora quam Bulbocodii vulgaris, albida, latiora tamen expansum, cum tubo in medio pralongo, flavo, fundum versus tumidiore & quasi ventricoso, summo margine circumcirca sinuato non tamen fimbriato aut incifo, nec extroríum reflexo campanæ in modum, ut illius. Folia tubum circumstantia propiùs ad illius basin sita sunt quam in vulgari Bulbocodio & expanduntur magis. Stylus in medio flore pallidus ad fummum prope tubum extenditur, quem sex stamina longitudine

eidem ferè æqualia arctè cingunt. Seriùs floret quàm vel vulgare Bulbocodium vel Hispanicum, viz. non ante initium Aprilis. E fingulis autem bulbis quatuor exeunt folia. Ungues foliorum floris & fundus tubi intenfiùs flavent

De loco natali nihil certi habemus, bulbum accepimus inter alios multos ab eruditiffimo & amiciffimo viro D. Uvedale.

2. Narcissus major totus luteus calice prælongo C.B. Pseudo-narcissus Hispanicus aureus maximus Park. Bulbocodium Hispanicum J. B. Pseudo-narcissus Hispanicus Ger. emac.

Elatius est & omnibus partibus majus Bulbocodio vulgatiore, caule pedali aut altiore, foliis digitum latis, dodrantem longis, in hortulo nostro è fingulis bulbis binis. Flos longè major est vulgans Pseudo-narciffi flore, Jundè miramur Clusium florem paulo minorem huic attribuere I totus flavus & quasi aureus, tam calix, quàm folia eum cingentia, alioquin ei similis. Radix hujus crassior est quàm illius. Florebat

Florebat nobis circa initium Martii. Parkinsonus Pseudonarcissum aureum Hispanicum flore pleno è semine ut conjectatur præcedentis Varietas fibi natum describit Parad. pag. 102.

2. Narcissus albus oblongo calice C. B. Pseudonarcissus albo store Clusii J. B. Ger. emac.

Hic præcedenti perfimilis est foliis & caule. E fingulis ramen bulbis tria prodibant folia. Flos totus, tam tubus, quam folia eum circumstantia, albus est, aut potius pallidus. Aliquanto serius

floret quam præcedens; flos quoque tenerior est & ciriùs marcescit.

Clufius speciem hanc exactius describit his verbis. Valde elegans hac planta terna è radice bul-Climis speciesti natic exactus agontum in ventos. Ventos characterizar panta terria e raque bil-bofa oblongiore, nigitoque cortice five membrana tecta (à cius fede frequentes tentifeque orieban-tur candide fibra) proferebat folia, dodrantem vel paulò ampliùs longa, Narciffi anguftioribus folis valde fimilia, fupina parte carinata, inter quæ nudus prodibat caulis, fatis exilis, non craffus, dodrantem altus, summo fastigio membranaceum folliculum gerens, è quo propendebat flos totus adulant and a substitution of the substitution & oras nonnihil fimbriatas habente, in quo sex alba stamina flavescente apice prædita, & medius flylus longior. Nullum vero peculiarem odorem in eo flore observabam, qui aperiebatur Aprili, deinde Junio semen proferebat in triangulari capite sive theca orbiculare, nigrum & splendens, quale Narcissi juncifolii albo slore reslexo, sed majus.

4. Bulbocodium minus J. B. Pseudo-narcissus minor Hispanicus Clus. Ger. emac. Narcissus par-

A Pseudo-narcisso Hispanico majore differt foliis longè minoribus & angustioribus, flore pusillo infidente digitali, tenui, viridi cauliculo. Capitellum trigonum obtufis est angulis & ferè rotundum. in quo semen inequale nigrum, satis magnum pro plante proportione. Radix bulbosa, exigua, foris nigricans.

A. 5. Narcissus sylvestris pallidus calice luteo C. B. Pseudonarcissus Anglicus Ger. Anglicus vulgaris Park. Bulbocodium vulgasius J. B. Wild English Dastooti.

Radix bulbola ex multis tunicis compacta, mediocris magnitudinis, tactu & gustu viscida, cum aliqua dulcedine, acrimoniam tandem aliquam relinquens, cui subsunt multae capillares fibrae, nonaliqua dulcedine, acrimonnam randem aliquam relinquens, cui fublint multæ capillares fibræ, non-nunquam unica, aliàs plures ubi fe propagat. Folia longa, angusta, è viridi cæsia, caulem ad sum-mum fastigium comitantia, striata, costis duabus aversa parte prædita, terna, quaterna, quina tu-nicà una cum caule statim è radice exorto involuta. Caulis palmaris & dodrantalis, compression, striatus, sistuolosa, cui insidet sios singularis, deorsum nutans, duas uncias longus, sex, pallidis & stellatim decussation con tenta suma production de singularis deorsum suma califer campanula ferò figu-ra protuberans, aureus, splendens fimbria comata & laciniata, in cujus medio apices sex lutei circa. piftillum concolorem intorquentur, minimo odore, non, ut aliqui volunt, nullo, qua parte geniculo intermedio cauli flos adnascitur membranula exalbida florem antequam explicetur involvit : paulóque infra floris medium sex folia pallidula, micantia, mediocriter lata, mucronata ex ipso floris codio recta foris se pandunt. Succedunt pericarpia rotunda, in quibus semen Camer. nigram, in principio latiusculum, temporis progressu rotundum.

Variis in locis sponte oritur, circa margines agrorum & vervactorum, humido præsertim solo. Locus. inque sylvis & dumetis, locisque arboribus confitis. Martio ineunte apud nos in Anglia floret, aut ferius citiusve pro anni constitutione, & aeris temperie.

1. Bulbocodium flore pleno seu multiplice calice carente: item

 Bulbocodium flors calice feu tubo duplici, triplici & pleno: item
 Bulbocodii pleno flore speciosim genus Venerio Ciuf. J. B., pro luxuriantis nature lufibus ha-Varietates. benda censeo, non pro speciebus Bulbocodii distinctis. Horum descriptiones siquis desiderat, Clufium, Lobelium & J. Bauhinum adeat.

Non diffat hic à Dioscoridis Narcisso facie vel viribus: Is autem vomitorius est & nervis inimicus ; Vires. extrinfecus tamen prodesse dicitur ambustis, vulneribus & herniis.

Narciffi cujuscunque radicem vomitum ciere Clusius se sæpenumero expertum esse scribit : quin & Lobelius hujus plantæ radicibus rufticam plebem vomitiones moliri afferit.

Folia contusa in Erysipelate conducunt. D. Palmer dictante D. Hermanno.

Meminit C. Bauhinus Narciffi totius lutei floris foliis reflexis C. B. i.e. Narciffi tot. lut. oblongo calice & reflexis foliis Eyft.

Item, Narcissi albi, fimbria lutea C. B.

Item, Narcissi lutei repentis, i. e. Pseudo-narcissi lutei repentis Eyst.

6. 2. Narcissus amplo calyce, mediæ longitudinis.

6. Nareisse maximus pallidus amplo calice slavo Clus. latifolius pallidus calice amplo alter C.B. latifolius omnium maximus amplo calice slavo, sive Nompareille Park, omnium maximus Ger. The great Rompareil, vi Roncsuch Dassobis.

Ex fingulis bulbis quatuor aut quinque emittit folia, pedem aut sesquipedem alta, unciam lata, carinata glauca, longiora latioráque in hortulo nostro quam aut Bulbocodii vulgaris, aut Hispanici. Daddd 2

Caulis elatior, unicum in fummo florem geltat, duplo ferè ampliorem Pleudonarciffi vulgaris flore, magis expansium, fex foliis amplis, pallidè luceis cum medio tubo flavo compositum. Tubus dimi dio brevior est quam Pleudonarcissi vulgaris, inferna parte angustior, versus margines continue la tior, oris circumcirca finuatis & inæqualibus, minus tamen incisis quam illius. Floris tubus à vasculo seminali ad locum ubi exoriuntur folia angustus est, digitali longitudine secus quam in Bul. bocodiis. Stamina in medio flore à stylo recedunt.

C. Bauhinus ex hac planta duas species facit, nimirum Narcissum maximum pallidum foliis incanis & Narciss. latifolium pallidum amplo calice alterum.

Narciffus omnium maximus flore & calice flavo Park, qui flores interdum binos conjunctim ex uno membranaceo folliculo prodeuntes obtinet: item

Narciffus max, grifeus calice flavo Park, non funt species Narciffi à reliquis distinctæ, sed varie. tates duntaxat præcedentis è semine natæ, quæ satæ denuo speciem suam non propagant. Habemus etiam in hortis noftris hujus generis Narcissum floris calice pleno seu multiplici : qui

7. Narcissise latifolius slavo slore, amplo calice Clus. cur. post. latif. slavo slore amplo calice stree Mattensse Park. parad. latif. pallidus, calice amplo & aureo, striato C.B.

Radia bulbofa, oblongiuscula: Folia tria aut quatuor latiuscula, sesquipedem longa stantillo breviora & angustiora quam præcedentis] Caulis pedalis, striatus, Floris petala pallida, seu dilute admodum flava, calix femunciam longus, oris valde fimbriatis, coloris aurei. [Parkinfonus calicem pallide flavum petalis concolorem facit, & forte natura in his ludit] Sex breviuscula stamina flavis apicibus prædita; medius frylus staminibus longior. Odor satis obscurus, nonnihil tamen Spinæan. pendicis floris odorem referens, qui Aprili & Maio aperitur.

Calice breviore & angustiore, nec ità à fundo ad margines sensim dilatato, marginibus etiam minus fimbriatis à præcedente differt, nec tamen ob hæc specie differre concedimus.

8. Narcissus montanus albus apophysibus præditus Park.

Folia è fingulis bulbis emittit tria vel quatuor, lata & oblonga, glauca seu ex viridi canescentia; inter que caulis exurgit cubitalis, unicum in fastigio florem sustinens amplum, [rarius binos] sex petalis albis compositum, absque ulla vel levissima flavi tinctura, non admodum latis, quorum tria aversa parte ad exortum ex uno latere apophysin quandam foliaceam velut auriculam obtinent singula; reliqua ea carent. Calix non multo minor Narcissi incomparabilis minoris calice, ad fundum gua; renqua ea carent. Cana non muco monto reacon monoma aonis minoris cantet, ao rundun angultus, ad oras feu margines latus & peramplus, pulchrè flavus, marginibus interdum faturationbus & velut croco tinctis. Odor floris gratus & valdè fuavis. Bulbus magnus, albus, cortice exteriore pallido potius quam nigricante. Adnatis rarius fe propagat in hortis nostris, nec femen ad maturitatem perducit, ob teneritudinem & frigoris impatientiam.

9. Narcissus oblongo calice Clus. albus oblongo calice luteo serotinus major Park. albus calice slavo Muscari odore C. B.

Terna habebat [Clusio] oblonga & satis angusta, carinatáque folia, cæssi quodammodo ex viridi coloris; inter quæ prodibat caulis pedalis longitudinis aut amplior, lævis, enodis, satis gracilis, firmus tamen, fummo faftigio folliculum membranaceum fuftinens, è quo emergebat unicus flor longiusculus, summa parte in sena folia alba, satis ampla & in mucronem definentia divisus, cuius umbilicum occupabat calix flavus, semunciam longus, oris aliquantulum incisis, & quodammodo fimbriatis, habens in medio stylum pallescentem, ejustem cum calice longitudinis, cinctum sex states. imbratts, fazeris in incun primir panesentent, cuaterin patient, cuaterin aprichas, valde autem fiavis erat doors & Muscari floris odorem panè referentis. Radis bulbacea, longiulcula, digitalis craffitudinis, alba è multis tunicis conftabat, quarum exterior fubfufca, aliquot craffioribus fibris albis infima fede do-

Clufius duplicis præterea hujus varietatis meminit:

I. Alter flore pracedenti prorfus fimili, calicis tamen oris magis croceis. Hunc Parkinfonus Narcissum pallidum oblongo calice serotinum vocat, & florem summa parte magis flavum ei attribuit, paulò ampliorem, calicis marginibus intenfiùs flavis seu croceis.

2. Alteri petala ex albo pallescebant, aut axestate erant, calix verò multò latior quàm descripto & oras planè croceas habens.

His addit Parkinsonus duas alias varietates:

1. Narcissum totum pallidum oblongo calice serotinum minorem.

2. Narciffum album oblongo calice Havo ferotinum, duobus floribus in caule.

10. Narcissis albus calice flavo alter C. B. Narciss. albus oblongo calice pracocior primus Clus. ad. cur. post. albus oblongo calice luteo præcox minor Park.

Lata & carinata habet folia, non incana fed viridia, tria vel quatuor, fere qualia Leucoii bulbosí vulgaris, pedem alta. Caulis viridis, foliis brevior, unicum in fastigio sforem gestans, media magnitudinis, minorem tamen quam præcedentis primo loco descripti, petalis albidis, ad cremons seu floris lactis colorem accedentibus. Medium florem occupat tubus exactè luteus seu flavus, semuncià longior cum stylo intermedio, sex staminibus farina lutea conspersis cincto, interdum longioribus ipfo stylo, interdum brevioribus. Odor non ingratus, sed obscurior.

Extremo Martio & incunte Aprili floret.

Autores Additamentorum ad Clusii curas posteriores duas hujus varietates proponunt;

i. Altera folia habet angultiora, mon tamen: ità angulta ur juncifolia dioi queat; caulis alioqui 8t floris magnitudo & forma conveniunt cum priorie : Floris folia un utraque hae ilpecie alba funt, ge nors magnituac o tolina como mante in poster i rosa sona air antaque macagerie alas lungità tamen ur pallorem alquem occulant, qua nota praccipie à fetorinis fecerimique.

2. Tertia à prioribus duabus differe folis rubum cingentibus non albis sed plane palli is, panilo

anguftioribus & acuminatis. Parkinfono Narciffits pallidus oblongo calice flavo pracox dicum.

§. 3. Narcissus latifolius monanthes brevi calyce.

11. Narcissus medio-purpureus ferosinus Parks albus eisculo-punpus

Radix ei bulbosa & fibrosa, sapore amaricante folia à radice flatim exoriuntur caulem tanquam vagina aliquousque involventia, latitudine semunciali, pari cum caule longitudine. Caulis singularis, sesquentialis, compressus nonnits utring, acutus, fistulosus; in cujus fastigio flot unicus; asnecfetquicabians, confidents information and actual interest attack of the interest attack of lum proferunt, totidem alternation eo destituuntur: florem medium obtinet corona fimbriata, ora rubenti, infra quam circulus exalbidus, aliú[q, huic lubjectus luteus : sena in filfuloso canali stamina lutea, tria modice elata, reliqua tantillum apices proferentia.

Hanc plantam in quibusdam Gallie Narbonensis pratis observavit. Clusius sponte provenientem: Locus 1. Bauhinus in Italia. Narbonenfium prata stellarum candore ornare dicit Lob. in Adv.

Tres hujus species habentur forma, colore aut odore nequaquam differentes, sed florendi tempore: magnitudine etiam nonnihil fed parum diffidentes. Majores mediis pracoces & ferius prodeuntes minores funt. Dod.

Parkinfonus 4. species proponit, nimitum

 Narciffum medio-purpureum precocem,
 Narciffum medio-purpureum ferotinum : cui folia tribuit quam præcedenti latiora : florem etiam majorem, petalis latioribus & fibi mutuò contiguis: radicem etiam craffiorem.

3. Narciffum medio-purp maximum: qui omni lua parte, foliis, floribus, radicibus reliquis major eft, & cum ferotinis floret. t, & cum ferotinis floret.

4. Narciffum medio-purpureum fellarem : equius folia quam pracedentium tantillò angustiora

funt & viridiora: floris petala angustiora, neo sibi invicem contigua, unde & longiora videntur, & stellam referunt. Odor huic remissior est quam prima speciei.

Prima species Martio mense floret, reliqua Aprili aut Maio. Secunda species in Italia, Gallia Narbonensi atq, etiam Germania sponte provenit, reliquæ Constantinopoli missæ sunt.

Narciffus albus circulo croceo vel luteo C. B. A priore potiffimum circuli colore differt, ideoque distincta ab eo species non est censenda.

12. Narcissus medio-croceus serotinus Park. albus circulo croceo minor C. B. medio-croceus minor se-

Folia huic minora & breviora quam pracedentibus: caulis etiam humilior: floris petala angusta, spatio intermedio relicto à se invicem disjuncta, stellatim expansa, nivea, calice circum oras croceo colore tincto. Maio floret.

13. Narcissus medio-purpureus magno flore folio latiore J.B. albus, magno odoro flore, circulo pallido C.B. latif. 7. Clus. Cluf.

Latiora reliquis folia habet, coloris ferè aruginei pallescentis: inter qua satis latus prodit caulis, nudus ut reliquis Narcissis, paullò infirmior, foris striatus, intus conçavus, summa parce sultinens magnum, laxum, membranaceum folliculum, quo dehifcente exit unicus utplurimum flos magnus, odoratus, sex albis foliis medium calicem pallidum cingentibus constans, cujus fimbria ex pallido purpuralcit. Flori fuccedit satis crassum triangulum caput, nigrum semen continens. Radix crasfior superiore, & cum Narcissi medio lutei vulgaris radice comparanda, etiam soboles satis feliciter procreans.

E Stiria allatum aiunt. Serius reliquis floret, nempe Maio mense. Eadem videtur Narcisso me- Losus. dio-purpureo 2. seu maximo Park. superius posito.

14. Narcissus niveus odoratus circulo rubello C. B. medio-purpureus minor J. B. latifolius 6. Clus. Narcissus medio-purpureus stellaris Park. Cluf.

Huic quaterna aut quina Martio mense erumpunt folia, oblonga, angusta, inter ea deinde caulis nudus, rotundus, intus fungosus; in cujus summo è tenui membrana prodit unicus, nonnunquam & alter, flor, fex nivers folis stella modo decussatis constans, parvum calicem pallidum cingentibus, cujus ora rubella fimbria exornata, sex in eo inaqualibus staminulis flavescentibus. Flori suaviter odorato succedunt capitula triangula, crassiuscula, in quibus nigrum inæquale semen. Radin ut cateris bulbacea, multis candicantibus tunicis constans, extima que reliquas ambit fusca, è cujus sessilia parte plurimæ subfuscæ fibræ dependent.

Provenit magno milliari supra Gamingam Carthusianorum monasterium, pratis quibusdam altistimo lacui vicinis,

1. Altera

Ddddd 2 *

Hic flore est omnibus partibus minore quam pracedens, foliolis ejus angustioribus & acutioribus: tardiùs etiam florens: eundem esse putamus Narcisso medio-purpureo stellari Park. Narciffus cœruleus folo floris colore à Narciffo medio-croceo differt. Lob.

14. Narcissus medio-croceus gramines folio C. B. medio-croceus tenuifolius J.B. Lob. Ad. part. 2.

Palmaribus & quinque-uncialibus, tenuibus Hyacinthi Autumnalis foliolis exit, viridibus, bulbo exterog, caule dodrantali, & flore præcoce medio croceo Narcisso non diffimili, minore tamen.

16. Narcissus parvus albus simbrid suave-rubente C. B. parvus stellatus albus medio suave-rubente vertice. Lob. Ad. part. 2. J. B.

Nullam hujus descriptionem invenio. Lobelius à N. de Quelt accepit.

17. Natrissus maximus store earuleo albicante, simbrid croco-dured C. B. maximus medio-purpureus aut carteleus latifolius Hispanicus Hort. Eyst.

5. 4. Narcissus latifolius polyanthes seu pluribus in codem caule floribus.

18. Narciffus multos ferens stores medio-luteus Narbonensts J. B. medio-luteus espicio store, odore gravi C. B. Narbonensts unigarie Park, parad, medio-luteus solyanthos Gar.

Tria ant quatuor producit folia, virentia, oblonga, Porti foliis ferè fimilia: caulem concavum, feriatum, nudum & fine foliis, pedem altum, interdum altorem; in cujus fummo fex aut octo plurefive nafcuntur flores, triangulis pediculis infidentes, & è tenui membranacco involucro erumpentes, mediocriter amplos, cum gravitate quadam odoratos, fex foliis conftantes albis, interdum estam axed interdum estam familio, quorum medium flaviis eminino salis occupat, fex brevia framina cum fuis apicibus pal-«χελων», quorum medium flavius omnino ealix occupat, fex brevia staminas cum suis apicibus palidis continens. Floribus succedunt triangularia capita, in quibus simes nigrum, angulosiun. Ratis illi satis ampla; bulbos, nigricantibus aliquot renuicis sepra, shrift, multis capitlata, intus tomnino alba, & si pracidatur lentum quendam succum, ut reliqui bulbi, extillans, athara. Nascitur plerisque Hispania qua Mediterraneo mari objecha est locis, & comnibus serè circa Monfolium patis. Noi in Italia, sittere à Lerisio ad Massam, & à Massa ad Lacam inter segetta copia san observavimus. Aprili mense successes. Circa Monspelium Murio, & inicidum etiam Februaria successivamente successi

Hujus duas przeterea species seu varietates proponie Parkinsonus in Parad. alterum vocat Nareissam Narbonensem sive medio-luteum pracocem; alterum Naress. Narbonens, majorem amplo store: qui sorte Narciffus medio-luteus petalis longioribus circulo patulo Botan. Monfp.

19. Narcissus medio-lateus majoribus steribus C.B. Narc, plures fereus stores majores praeccior medio-luteus J.B. latisolius Byzantinus medio-luteus 2. Clus.

Praccedenti ferè fimilis est, sed paulò pracocior, lattoribuse, folius & amplioribus floribus, cui plerung nonnisi terni, quaterni aus ad summum seni supremo cauli insident. Major ei odoris fragrantia quam superiori.

Adfertur Constantinopoli & in fictilibus colitur, ubi floret Aprili, interdum etiam Martio, si ve

ris temperies paulò calidior fuerit.

20. Narcissius niveus calice stavo odoris fragrantissimi C.B. latifolius simplex medio-luteus 2. Clus

Florer huic superiore ampliores, emmino nives præter medium calicem flavum, odoris fragrantissimi fepreni & plures summocaule simul nascentes. Polis carinata nec minus lata habet quam qui plenum fert florem & radicem craffiorem.

21. Navcissus albus circulo croceo polyanthos C.B. mediocroceus serotinus cum aliquot floribus J. B. mediocroceus polyanthos Park.

Foliorum latitudo & magnitudo eadem cum magni Narciffi lutei Hilpanici, sed obscurius virent. Maio profert flores, duos, tres, quatuórve, pulchros, magnos ex uno pediculo. Lob. Brevis haz & obscura descriptio nobis non fatisfacit. Parkinsonus folia casta sen ex cinereo viridia haz attribuit, Narcissi Narbonensis latitudine paria, fioris calicem ampliorem, luteum, margine eroceo cinctum.

In pratis quibusdam ad dextram Lani amnis Monspeliaci, in loco dicto en grament, elegantissimis floribus etiam ftatim diftinguitur. Boran, Monfp.

22. Nurcissus Pifanns Park. medio-lusent Pifanus plures flores ferens J.B. pallidus medio-eroceus C.B.

Felia habet Narciffi vulgaris Narbonenfis paria vel majora : caulem nonnihil alciorem, flores multos, albos fustinentem, valde pulchros, Narcissi prædicti similes sed tantillo majores, casce etiam medio-luteo, ampliore & rotundiore. A. 22. NatLib. XXI. A. 23. Narcissus medio-luteus vulgaris Park, medio luteus Got. pallidus circulo luteo C. B. Nar. albidus medio luteus cum aliquot floribus J. B. Common pale Daffodill, or Drimrofe

Rulbus huic latis craffus & subrotundus, multis tunicis compositus, plurimis fibris albis è basi ex-Builde nutre laus standard in interdum cubitalia & longiora, vix digitum lata, mucrone non admodum acuto, è viridi glanca, quaturo ferè, caulem aliquonia, amplectentia. Caules inanes, firiati,

dum acuto, e una gracia diquantulum compretti in geniama acem, pari cum foiis altitudine, aut paulo humiliores, e membranacco folliculo duos aut tres flores promentes [interdum unicum] ampulo humiliores, e membranacco folliculo duos aut tres flores promentes [interdum unicum] ampulo humiliores, e membranacco folliculo duos aut tres flores promentes [interdum unicum] ampulo flores promentes [interdum unicum] pamo numinoso, pamo numinoso, pamo numinoso, compositos, cum vehementia quadam odoratos, corollá feu capios, iex ioms andio humili, pallide flavo, fimbriato, cui infunt stamina perbrevia cum apicibus pal-

ous. Floret circa finem Aprilis, aut ferius citiulve pro anni temperatura. In Anglia sponte prove-Tempus & nire creditur, & nos quidem extra hortos florentem aliquoties observavimus, verum hortorum re-Locus. iectamentis originem suam debuisse suspicamur, non tamen negamus eum alicubi sponte nasci. Matrona nostrates Primulam veru incomparabilem hunc vocant, ob colorem floris non diffimilem

Hanc speciem esse puto quam Clussus majorem appellat, amplis soliis, & in codem caule binos utplurimum, interdum ternos & quaternos flores magnos furtinentem, sex soliis albis constantes, upuannum, moduum contos e quaternosinote magnos intenientem, tex roins albis contrantes, & calicem pallidum cingentes, odoratos; quam in Anglia sponte nasci à viris fide dignis se intellexisse scribt: quem C. Bathinus Narcissim totum album I. facir, & Narcissim album majorem odoratum appellat. Verum Clusius calicem non album, sed pallidum ei attribuit.

Hic etiam Narciffus flore sulphureo medio-luteus, odore gravi Botan. Monsp. videtur.

24. Narciffus pallido flore medio-aureus five 5. Clus. pallidus circulo aureo alter C. B.

Claf.

Hujus bulbus fatis craffus est, externo cortice spadicei coloris praditus. Folia Clusio protulit Jamuario, quatuor, lata & quodammodo carinata, viridia, cubitalis longitudinis, inter qua caulis
proditi cubitalis aut altior, deinde duorum cubitorum altitudinem superans, (quam in reliquis Narcifforum generibus observare non meminit autor) viridis, striatus, intus cavus, summo saltigio su-ftinens membranaceum quoddam involucrum, è quo exibant sus periolis innitentes stores, quinq,, sex, septem, aut plures, coloris slavi, nonnihil quidem pallescentis, storidi tamen, quorum medius calin aureus, suavis valdè odoris. Martii initio florebat.

25. Narcissi pallidi medio-aurei varietat, seu Narc. sulphurei coloris minor Clus. ad. cur. post. Narci pallidus medio-aureus C. B. Narc. sulphureus minor Park. Darad.

Folia habet qualia vulgaris Narciifus medio-luteus, latiufcula, pedalia feré: Caulis altior, ex unica roma nauce quana ruggas rainor, ex unica vagina feu membranacco foliculo profert tres plerunq, fed interdum plures forer, illis qui fimilis fore generis Pisa Italia aut Byzantio transmitti funt, itema, vulgatiorum juncifoliorum floribus non majores, fed collo breviori, fex foliorum valde pallidorum feu fulphurecrum textura confiantes cingentium coronam longiusculam, sed patulam, nec tubi aut calicis forma præditam, croceam seu auream, cum apicibus plurimis quali farina confiperfis. Odor non ingratus. E montibus Pyrenzes erutusest.

26. Narcissius pracon subplurei coloris majusculus Clus. ad. cur. post. Narc. angusis, pallidus calice stavo C. B. susphureus major Park. parad.

Cluf.

Folia habet fesquipedalia, viridia, non incana, angusta pro longitudine: inter qua emergit caulis

Folia habet fesquipedalia, viridia, non incana, angusta pro longitudine: inter qua emergit caulis brevior ipsis foliis, sed tamen plusquam pedalis, plures ex uno folliculo flores protrudens, sex foliis pallidis, ac propriè sulphurei coloris constantes, intermedio calice prorfus flavo, brevi, sed tamen tubiformi, cum stylo breviculo & parvo intermedio, tribus tantum apicibus cineto. Odoc His addit C. Bauhinus ex Horto Eystettensi

Narcissum Orientalem calice rotundo aureo-luteo.

27. Narcissus albidus polyanthos calice amplo luteo. An Narcissus sulphureus major Park? An Narc. orientalis albus calice luteo, campanulæ simili maximus C. B?

Folia huic ab unico bulbo quatuor exeunt, dodrantalia, pedalia & altiora, interna parte concava, glauca quidem, minus tamen quam Bulbocodii Hispanici, longiora latioraq, quam illius, Caulis pedalis aut sesquipedalis, firmus, crassior quam Bulbocodii Hispanici, flores in summitate è vagina membranacea plures promens, [in hortulo nostro tres tantim primo postquam satus suerat anno] albos cum pallore quodam, non prorfus niveos, calice in medio flavo, triplo quam in Marcillo medio-crocco elatiore seu longiore, circa margines sinuato.

Hujus ut & fequentis flores jucundum odorem spirant.

Locus.

Locus.

Locati.

28. Nar-

1135

28. Narcissus albidus polyanthos calice amplo luteo minor. An Narcis. orient. albus calice luteo minor. C. B? an Medius ejuscent?

Hic præcedenti per omnia fimilis est, sed multo minor. Folia angustiora habet & viridiora, quatuor ab eodem bulbo. Caulem minorem & infirmiorem, flores in summitate gestantem albidos, cum calice flavo, dimidio ferè minore, brevioreque quam pracedentis.

29. Naroissus luteus polyanthos Africanus C. B. Africanus aureus mujor Park. Africanus flavus polyanthos Addit. ad Cluf. cur. post.

* Folia habet lata valdè, bipedalia aut pede altiora, non adeò cana; inter que latet caule brevior, craffus, rotundus, firmus, ex uno membranaceo folliculo flores producens duodecim aut plures, quo rum finguli majores funt quam reliquorum Narcisforum qui plures fimul unico cauli innafcentes flores producunt, & paullo minores vulgaribus medio-luteis aut medio-purpureis Narciffis, profus flavi & splendentis lutei coloris, è quorum medio exsilit calire longus, seu tubus patulus; magis slavus quàm ipla solia, minor tubo Narciss. juncisolii 1. Clus. major autem illo calice qui in Narcisso pal lido medio aureo conspicitur, admodum grati odoris minimé crenatis & incisis marginibus, sed prax sectis quodammodo & æqualibus planè oris: in cujus medio apices sex lutei formà quasi conspersi, non conspicuo stylo seu pistillo.

Tempus. Extremo Martio & ineunte Aprili floret.

Parkinfonus Narciffi Africani aurei minoris meminit, qui non alia fere in re quam omnium suarum partium parvitate & pallidiore floris colore à præcedente differt.

30. Narcissus J. B. Narcissus d'Argiers aut Egyptius Lob. Ad. part. 2.

Bulbo est Narcissi mediolutei Narbonensis pari & simili, sed externis involucris nigrioribus. Flores, caulis, folia, Narcisso Pisano similia, sed slores variant, aliis minoribus, rotundioribus & veluri de curtatis: aliis verò una pluribus & longioribus,

In Lufitania erutus est propè D. Uve.

31. Narcissus luteus Constantinopolitanus C. B. latifolius slore prorsus slavo sive 4. Zerincada catamer nomine allatus Clufi

Folia huic proxime descripto [latifolio niveo 3. Clus.] similia. Flos variat, nam vel totus flavus est, vel omnino paller, præter calicem, qui in hoc planè aureus est. Semen in trigonis capitibus Narciffinum, inæquale, nigrum. Radia tunicis spadicei coloris tecta. Byzantio allatus eft.

32. Narcissus angustifolius totus luteus C. B. totus luteus, semper storens Caccini Clus. ad. cur. post. angustifolius luteus semper florens Caccini Park.

Folia habet angusta, pedem aut circiter longa, coloris obscurè virentis, & aliquo modo carinata, media quodammodo inter folia Pseudonarcissi Hispanici & vulgatioris medio-purpurei Narcissi, faltem latiora quam ut juncifoliis accenseri debeant: ideóque angustifolius Narcissus vocari non incommode poterit. Inter hæc folia, quæ satis numerosa ex una radice prodeunt, caules aliquot assurgunt, singuli duos aut tres flores proferentes [imò multò plures usque ad quindenos] parvos, luteos, media corona feu caltee brevi, profus flavi coloris, odoris oblicuri : quòdque mirum eft fapius in anno flores profert, ità ut nunquam definat florere, quin & ex adnatis fuis bulbis, quos codem quo terræ commissa est anno plures habere solet, illo ipso anno alios caules & slores profert. E Florentia missus est.

33. Narcissus angustifolius albus minor C. B. prod.

Ex radice bulbosa tunica subnigra tecta & paucis fibris capillata folia bina vel terna oblonga, angusta, porracea exurgunt: inter que cauliculus palmaris, cujus summo bini stores parvi, albi, calice oblongo, angusto donati insident.

In sterilibus collibus circa montem Lupi & in monte Cetio Aprili mense cum flore invenit

34. Narcissus totus albus major C.B. latifolius simplici slore prorsus albo 1. Clus. Narcissus cum pluribus floribus totus albus major J. B. totus albus Ger. Cluf.

Folia habet terna aut quaterna, viridiora paullò quàm Narciffi mediolutei nivei, longiora & angustiora, è quorum medio exilit caulii latiusculus, angusosis tamen & concavus, cui insident seni, septeni, interdum deni sterei, prioribus similes, sed oblongiores paullò, & omnino nivei, quorum * Nave, medi- videlicet calix ille medius, qui in * prædicto flavus etiam albus est: odor illius similis, similis etiam hiteo Narbon, radir. Illius neque capita, neque femen observare potuit Clusius, cum Januario extremo nascen-tem pingui solo nonnullis Lustania & Baztica locis, & uliginosis, multâque adhuc aqua stagnantibus eum florentem observabat, tum etiam Februarii initio in summa Calpe.

35. Narcissus albus minor C.B. folis candicantibus cum pluribus storibus, totus albus minor J.B. Narc. latif. niveus alter Clus.

Superiore minor eft, firmioribus magisque candicantibus folii, qualia fere in Narcisso marino Pancratio dicto, caule breviore, & duos, tres aut quatuor duntaxat flores proferente. Reliquis Narciffis ferius, h. e. Maio mense floret.

36. Narcissus niveus C. B. niveus latifolius Byzantinus J. B. latifolius niveus 3. Clus.

Cuij.
Tilia prino generi fimilia profert; Caulem inter folia pedalem, qui ternos & quaternos fieras gerit, ejudem cum superiore magnitudinis, nivei prorsus coloris, id est, calice etiam niveo, è quigerit, ejudem cum superiore magnitudinis, nivei prorsus coloris, id est, calice etiam niveo, è quibus emergunt fena stamina, terna aliis longiora. flava.

Hic Byzantio allatus est. Alius præterea adeò illi in omnibus similis, ut vix quispiam discernere potuisset, nisi differentiam fecissent flores illo minores & frequentiores in summo caule nascentes, odorem & fragrantiam Jasmini referentes: Hujus semen in trigonis capitulis inclusum, nigrum, inæquale. Utriusque radix minor paullò priore, & nigris tunicis septa.

Maio mense floret. His addit C. Bauhinus, 1. Narciffum Orientalem majorem album, i. e. Narcil. Orient. major.

totum album polyanthem. Eyst. 2. Narcissum Orient. medium album, i. e. Narc. Orient. medium totum album polyanthem Eyft. qui à priore sola magnitudine differt. Est autem prior latifolius, floribus copiosis albis peramplis, odoratis, tribus framinibus luteis brevibus donatis.

3. Narciffum Orient. album odoratum, calice ftellato Enft. Narciffum album maximum, calyce luteo brevi Hort. Eyft. 5. Narc. latifolium fulphureum vel album brevi calyce C. B.

6. 5. Narcissus juncifolius.

1. Narcissus pracox Ger. juncifolius store luteo J. B. Narc. juncifolius 2. Clus. juncifolius oblongo calice luteus major C. B.

Radice est bulbosa, tunicata, tunica seu membrana exteriore nigra aut susca, plurimis fibris ex ima fede seu basi prodeuncibus stipatà. Folia ex codem bulbo plerunque duo, pedalis longitudinis, angusta, tenuitate & virore junceo, interiore tamen seu superficie nonnihil concava, inter quæ caulis exurgit teres, nudus, tenuis, paris ferè altitudinis cum foliis, in cacumine è thecula membranacea tres aut quature flores promens, penitus flavos, è longo & angulto tubo in fex folia expanfos, cum parvo & breviufculo in medio calice circum oras finuato, tria intus ftaminula, cacuminula flava gestantia continente. His (inquit Clusius) succedunt triangula capita, obtusis angulis ut reliquorum Narcissorum, nigro & anguloso semine plena, minore tamen quam aliorum.

Aprili mense floret. Sponte nascitur in montanis pratis non procul Toleto & circa Guadalupe. Tempus & Clusio in Hist. Narcissus X. qui angustifolius II. & juncifolius I. dicitur.

Narcissus juncifolius flore rotunda circinitatis roseo Lob. huc refertur; à C. Bauhino pro diversa specie proponitur titulo Narcissi juncifolii slore rotundo roseo.

2. Narcissus juncifolius minor Clus. hust. juncifolius luteus minor C. B. juncifolius slore luteo J. B. juncifolius serotinus Ger.

Cluf. Hoc præcedente minus est, gracilioribus, rotundioribus frequentioribusque foliis; cauliculis è medio prodeuntibus pufillis, unicum plerunque aut alterum florem duntaxat fuftinentibus, flavum & odoratum ut alterius, sed foliis constantem firmioribus & magis odoratis.

Uliginofis inter Hispalim & Gades locis cum iplo flore Januario mense eruit Clusius: In hortis Locus & nostris nonnisi Aprili aut Maio floret. Tempus.

3. Narcissus juncifolius store luteo variegato C.B. juncis. luteus albicantibus lineis distinctus Park juncif. lut. albicantibus lineis distinctus, brevi calice Swer.

Folia habet teretia, viridia, oblonga, Juncifolii Narcissi vulgaris similia; caulem duos trésve stores riegatis, caliee brevi, corollæ fimili, oris nonnilfil crispis seu sinuatis, cætera à præcedente non differt. fustinentem luteos, petalis extremo subrotundis, linea alba per uniuscujusque medium decurrente va-

4. Narcissus juncifolius flore pallido reflexo, juncifolius minor flore pallido J. B.

Huic in hortulo nostro folium è bulbo unicum exibat palmare. Non tamen dubito quin plantæ vegetiores solo læto plura & majora producant. Caulis palmaris firmus, teres, viridis è folliculo membranaceo binos protulit flores, pediculis longis pendulos. Floris tubus à vasculo seminali cui infidet angultus ad florem ulque digitum aut amplius longus. Calis floris medius femidigitalis ferè, campanifornis, marginibus æqualibus, nonnihil finuatis, cum fijlo in medio paris longitudinis,

35. Narciffes

Locus.

Tocus.

Locus.

Locus,

Locus.

Locus &

Tempus.

Locus.

Locus.

Locus.

quem circumstant stamina breviora. Floris folia reflexa sunt. Totus autem flos tam folia quam calix pallidè lutea funt, cjussem sci. coloris cum foliis tubum circumdantibus in flore Bulbocodii

HISTORIA PLANTARUM.

5. Narcissus juncifolius Autumnalis flore viridi Park.

Park. Folium unicum duntaxat promit, prælongum, teres, viride, saltem in omnibus quas Descriptionis autori videre contigit plantis, quo tandem marcelcente & evanido emergit cauliculus, folio prædicto fimilis, teres, nudus, viridis, summa parte flores tres quatuorve sustinens ex involucro tenui membranaceo erumpentes, petalis fex angustis, in mucronem acutissimum & veluti spinulam definentibus. cam calice in medio rotundo parvo compositos. Floris totius tum calicis medii, tum petalorum ambientium color viridis, odor suavis admodum, reliquorum hujus generis similis. Florem non ante mensem Octobrem explicat, qui pruinis brevi supervenientibus non ità multo post apud nos corrumpitur. Planta est tenera, nec hyemes nostras facilè tolerat.

E Barbaria Africa delatus est.

6. Narcissis juncifolius slavus amplo calice J. B. juncifol. 1. amplo calice Clus. angustifolius slavus magno calice C. B. angustif. sive juncif. maximus amplo calice Park. parad. juncifol. amplo

Cluf. Bina aut terna huic funt folia, pedalis aut majoris longitudinis, crassa & succulenta, carinata & viridi colore prædita, proxime ad Juncifolii Narciffi foliorum viriditatem accedente. Prodit inter viriai colore praenta, proxime au juncioni riali in indicata in accessite. Profit inter-folia cauda gracilis inflare gius qui indequiutur, firmus, pedalis longitudinis, qui fiummo faltigio ex membranacco folliculo binos aut ternos flores promit, valde elegantes, majores & laxiores quam reliquorum Narcissorum junceo folio, sex præditos foliis flavis, quorum medium occupat calix major quàm in ullo Narcissorum genere, semunciam namque longus & per oras veluti sinuosus, paullo saquanti in mo traticinaturi general refinitional manufacturi participa de l'accident autres participa de l'accident accident accid Narciffi fequentis bulbo æqualem.

E montibus D. Jacobo Gallaciae vicinis à Nic. le Quelt ad Lobelium devectus est. Aprili mense

C. Bauhinus hanc plantam Narciffis juncifoliis non acenset, verum Narciffis totis luteis quos

7. Narcissus jancifolius minor Clus, minor flore pallido J. B. juncifolius flore pallidiore, calice fla-

Cluf. Ex bulbo aliorum Narcifforum junceo folio bulbo non diffimili, valde tamen pufillo, quinque aut sex folia, producit, angusta quidem illa & juncea, aliquantulum tamen planiora, dodrantem aut aut fex folia, producte, anguita quidem illa & juncea, auquantuum tamen planiora, doctantem aut pedem longa, nonnihil procumbentia, viridia: inter qua prodit ums aut alter cauliculus, gracilis, nudus, viridis, pedalis longitudinis, fimmo faftigio geftans folliculum membranaccum inftar aliorum Narciiforum, è quo exiliebat unus aut alter flas, longo pediculo innixus, formă Juncifoli urgaris floribus fimilis, fed paullò minor, (ex folia pallidoribus conftans, cum medio caliee flavo, majore aliquantulum, & majus patente quam in illius flore; è cujus umblico pallidula breviaque flatante de la confidencia mina emergunt, medio stylo prominente. Odoratus quidem est slos, paullò tamen gravior est ejus odor quam vulgaris Juncifolii.

Sponte nascitur in illa Galliæ parte quæ vulgo Rovergne appellatur. Aprili floret.

Clusio describitur in Appendice ad Histor. plantarum rariorum.

8. Narcissus juncifolius totus albus C.B. juncif. slore albo alter Clus. App. alt. auct. juncifolius albus Park.

Hujus multò longiora funt folia quam Narcissi juncis. slore albo reslexo, & viridia; caulis etiam longior, summo faltigio sustinens binos aut ternos flores, diversa tamen ab eo forma: nam Narcissi juncifolii minoris floribus valde fimiles funt; horum tamen color albus, tam ipfius calicis quàm fex foliorum illum ambientium. Radix non valde magna est, longiuscula, membrana eam cingente prorfus fuscâ.

Floret Aprili : è Pyrenæis autem montibus erutus eft.

Narciffi juncif. albi Park, folia magis ad cafium tendebant, pænè ut foliorum Pseudonarciffi, quales crant plante à Venerio ad Clufium misse.

Parkinfonus aliam adhuc hujus varietatem proponit calice majore, catera fimilem.

9. Narcissus albus Autumnalis minimus C. B. Serotinus sivoe Autumnalis minimus Clus. Autumnalis minor Ger. Clus.

Unicum cauliculum digitalis longitudinis, gracilem, vacuum habet hic Narciffus, in cujus summo florem Narcissinum, odoratum, sex foliolis albis constantem, & in medio exiguum calicem slavum continentem: Folia succedit exile, trigonum caput, exiguum, nigrum, angulosumque semen continens. Radix Narcisso juncifolio valde finulis, minor tamen, multis candidis tunicis, lentóque succo prægnantibus constans, sed nigrå quådam membranå tecta. Tota planta amara est.

Nascitur plurimus ad Anam flumen in Turdulis, ubi florentem, & suis capitulis jam maturescere incipientibus erusbam fub Octobris finem, nullis è bulbo natis foliis, nec ulla corum vestigia ob-10. Narcillus fervans.

10. Narcissus montanus juncifol. calice slavo C. B. Pseudonarcissus juncifolius primus Clus. juncifolius montanus minimus Ger. emac.

Ciuj.
Folis huic valdè anguîta, five potius juncea; caulis tenuis, nudus, palmum altus, cujus extremitati infidet flar è vaginula emergens, qui fex foliis ex herbido pallefcentibus & expansis conflat, quorum medium calis flavus, calathi infitar oblongus, oris præditus non finuosis & fimbriatis ut superiorum fed æqualibus: radis exiguo Narcisso similis, intus candida, foris nigricans.

Priorum 164 aquam Lufitania Baturiaque collibus, ubi Januario florentem invenit Clufius. Parkinfonus trium adhuc specierum seu varietatum Narcissi juncisolii slore reslexo meminit, ni-

num. 1. Nareisse juncifolii store luteo restexo foliis majoribus & longioribus qu'am Narcis, juncis, store albo reflexo; caule tantillo elatiore flores duo tresve, totos aureos suftinente.

2. Narcif. juncif. calice albo, reflexis folios luteis, caule pedali, viridi, duos, trésve flores sustinente petalis pallide luteis, calice pallide albo.

2. Narcif. juncif. calice luteo, reflexis foliis albidis.

Lib. XXI.

11. Narcissus montanus alter flore simbriato C.B. Pseudonarcissus juncis. II. slave slore Clus. montanus juncif. flore fimbriato Ger. emac.

Tenujora paullo quam præcedens, licet surrecta habet folia; florem flavum, hoc est, calicem per Leminora panno quanti pracciana, incentina capitalo (1998), incentina capitalo flori fuccedente nigrum rotundiufculum semen profert. Radis pufilla, foris nigricans, bulbacea, tenuibus fibris è sede prodeuntibus firmata.

12. Narcissus montanus albus minimus C.B. Pseudonarcissus juncif. tertius Clus. omnium minimus montanus albus Ger. emac.

Quaterna aut quina folia protulit [Clusio] tenuissima & capillaria, viridia, humi procumbentia & sparsa: inter quæ cauliculus emersit infirmus, palmaris, tenuis, nudus, unicum in summo florem è membranaceo folliculo prodeunten fuffinens tenellum, candidum omnino & calicis oris fimbria-tis. Semen non gotute observare Clusius. Radio superiori similis.

Hujus & superioris radices è Cantabrorum jugis erutæ fuere.

13. Narcissus angustifolius albus, calice oblongo storéque restexo C. B. juncifolius albo store restexo Clus. app. alt. auct. juncifolius flore albo reflexo Park. juncifolius reflexus flore albo Ger.

Cluf. E radice bulbola, nucis Ponticæ magnitudine, candida, fuscâ membrana obducta, cujus sedem plurimæ tenues albæ fibræ occupabant, quaterna aut quina exiliebant folia, dodrantem longa, angulta & panè juncea, aliquantulum striata, & supina parte nonnihil carinata, viridia; inter qua prodibat dodrantalis caulis, viridis, lavis, non valdè craffus, fummo faftigio infitinens in membranaceo involucro binos, ternos, interdum quaternos oblongos flores, nivei quidem candoris, fed odoris expertes, deorsum propendentes & nutantes, fex longius culis & fatis angustis foliis constantes, starfum reflexis florum Cyclamini inftar; è quorum umbilico prominebat calix, semunciam longus, vel etiam longior, inæqualibus oris, continens tria staminula alba, quorum apies flavelentes, & tenuem longium striam, calicis oras multum superantem. Succedebant triangulares stiques sive thece, exiguo orbiculari, nigroque & splendente semine plenæ.

Florebat Aprili. Nicolaus le Quelt ex Hilpaniis aut Pyrenais montibus attulit.

14. Narcissus Autumnalis albus C.B. junceis folis albus Autumnalis, medio obsoletus Swertil.

15. Pseudo narcissus gramineo folio, sive Leuco narcissus astivus C. B. prod.

Ex radice oblongum, angustum bulbum imitante, exiguis capillaceis fibris prædita, membrana fulcà tecta folia bina croceis aniula oblonga exurgunt, qua sape cauliculum superant, qui nudus tenuis, trium, quatuor, quandoque quinque unciarum,qui foliolis ternis, quaternis brevissimis cincuis florem unum stellatum, intrinsecus albicantem, extrinsecus venis purpurascentibus variegatum. ex foliolis sex compositum, sustinet, in cujus medio caliculus brevissimus in stylum abiens, quem staminula apicibus candidis donata cingunt, cui capitulum triquetrum semen continens succedit.

In Alpibus Helvetiorum & Rhatorum, ut monte Spligel & ad Thermas fabarias Julio mense Locus.

16. Narcissius montanus coronatus C.B. Bulbocodium minimum coronato J.B. Narcissus juncifolius reflexus minor Ger. emac. An Pseudo-narcissi genus admodum exile Hispania missum per Regis Hifpaniæ bortulanum Cluf. Pan?

CAP.

Locus.

1129

CAP. III.

De Lilio-narcisso.

Ilio-narciffum dicimus hanc plantam, quia flore Lilium refert radice narciffum. Flores and tem è membraneo involucro Narciffinorum modo exeunt, unde ad Narciffum propius quam ad Lilium accedit, & secunda species, fi rectè descripta sit, vera & genuina Narcissi shecies videtur.

1. Narcissus maritimus C. B. marinus Clus hist. app. alt. Pseudonarcissus marinus albus, Pancratium vulgo Park. parad. Pancratium marinum Ger. Monspessulanum, multis Scilla alba

7. B. Radie nititur bulbola, minore quam Scilla vulgaris ruffa; Lobelio Adverl. cum maxima elt quanta maximi Lilii, aut Arantii vel Limonii, oblonga, fibris donata, cortice Cepæ obtecta pullo, intus candida, tunicis vestita cepaceis, pellucidis, leniter striatis, aliquot detractis candidissimis, etiam in meditullio satis crassis, minus tamen quam Scillæ dictæ, albis, viscidis, lento humore plenis, sine in mentinulo tatis ciatus, initius tatieri quain cenae unca, ators, vincuss, cono initioto pients, ing acrimonia anaris. Folia feptena vel octona, Porraceis fimilia, cubitalia, policem circiter lata, colo-ris glauci, in obtufum mucronem definentia, [planiora & firmiora quain Marciffina cluf,] Inter hac caulis attollitur, parum foliis longior, craffitie Afphodeli, tenerior, nudus, enodis, qui è faftigii folliculo membranaceo flores quinos, senos & interdum plures profert, magnos, Pseudonarcisso vulgari fimiles, uncias tres vel quatuor longos, albos, praeter externorum fex foliorum nervum & extremos mucrones, qui viridi colore nonnihil aspersi videntur. E medio oblongo protuberante aslice, per oras laciniato exeunt candida fex oblonga stamina, suis apicibus flavis ornata, & medio longo stylo, ut Lilio albo ferè, quibus succedunt pericarpia aliquot trigona maxima plena semine nigro, magno, lato, compresso, fungoso.

In maritimis circa Valentiam Hispania frequens, ut toto illo maritimo tractu infra Monspelium. ubi Maio mense florentem, Julióque & Augusto semen maturum ferentem observavit Clusius. Nos in litoribus arenofis propè Neapolin florentem invenimus Junio & Julio, necnon in Sicilia.

Mutato natali solo nunquam aut rarissimè florere solet, cum viz, concepto jam in ipso bulbo flore eruitur & transfertur.

Variat flos colore; (ur aiunt) apud Monspelienses est albo, est subluteo, & est pallescente, apud Italos rubro & purpureo quandoque punicante C. B. Clusio alterius coloris sfores videre non contigit quàm albi, uti nec Parkinfono.

2. Narcissus Illyricus Liliaceus C. B. marinus sive 3. Matthioli Park, Narcissus tertius Matthioli Ger. emac. Pancratii Monspeliani vel Hemerocallidis Valentinæ facie Lilio-narcissus, vel Narcissus 2. Matthioli I. B.

Radix hujus Narciffi, fi in eodem loco per multos annos quiescere permittatur, nec aliò transferatur, in magnitudinem Scillæ mediocris æmulam, reliquorum cujuscunque generis Narcissorum bulbos longè superantem excrescit, runicis aliquot nigricantibus exterius obtecta, multis ex ima sede exeuntibus fibris longis, craffis, variè ramofis, aliis propè terræ superficiem diffusis, aliis deorsum tendentibus, quæ non, ut in reliquis ferè omnibus Narciffis, quotannis marcefcunt & intereunt novis subnafcentibus, sed perpetuo durant, unde planta hac non amat transferri, sed in eodem (ut diximus) loco perfiftere finenda eft, fi velis ut floreat & vigeat. Folia emittit fex, septem, aut plura, duplo latiora quam Narciffina reliqua, pro latitudine tamen brevia, ut qua dimidiam longitudinem nonnullorum Narcissorum vix attingunt, ex viridi cæsia aut canescentia. Ex horum medio & interdum etiam ad eorundem latera emergunt caules nunc finguli, farpiùs plures, pedales aut altiores in cacumine fuftinentes octo, decem, duodecim, aut plures flores, è membranaceo folliculo egreffos, sex petalis albis expansis compositos, cum brevi in medio calice seu corolla, in sex partes seu segmenta divisa, & unoquo, fegmento in tres denuò lacinias, [in universum octodecim] in petala fupradicta refupina. Ex fingulis lujusce calicis segmentorum angulis fingula exeunt samma alba longa, extremitate fur fum reflexa aut incurva, apices luteos gestantia, è medio flore stylus albus. Flori delapso succedunt capitula trigona, semine magno, nigro, rotundo, aliorum Narcissorum simili repleta. Floris odor fuavis, minus vehemens.

Planta hujus generis Parkinsono à semine orta, non ante decimum quartum à satione annum flores produxit,

In Illyrico sponte nasci dicitur, sinque altissimis Sardiniæ insulæ montibus, & in locis etiam maritimis, quâ ratione Narciffus hic vel maritimus, vel montanus nuncupari posset.

Nos hanc speciem observasse putamus in maritimis Siciliæ arenosis, ut à bulbi magnitudine conjectabamur, nam florem non vidimus.

2. Narcissus marinus exoticus Park.

Quinque aut fex folia larga longáq, emittit, pallide viridia; inter qua eaulá exurgit firmus & fatis craffis, fummo faftigio plurimos fuftinens flores, e folliculo membranolo tenui erumpentes, peramplos, sex longis & acuminatis foliis, pallidè purpurascentibus compositos, cum calice in medio amplo, rotundo, patulo, colore faturatiore quam folia prædito. Radix prægrandis, reliquorum tamen Narcifforum fimilis, tunicis exterioribus leucophæis aut nigricantibus.

Locus hujus natalis ignoratur. 2. Nar4. Narcissus Indicus Autumnalis C. B. Pancratium Indicum aut Narcissus Indicus Autumnalis aucrundam Lobelii Park. Pancratium aut Narcissus Indicus maximus autumnalis quorundam non

Radice est spirhamam longă, brachialis crassitudinis, multis Cepaceis subalbidis tunicis squamosă, extinisse, cuticulis ex rusto substituis aut Castanez diluti coloris: sessili parte majore mediocrem pugnum æquante: numerofis, carnofis, habitioribus fibris, Pancratii aut Scillæ inftar, quafi trunco pugnum aquantes same appendis, fulta. Septembri aut Octobri octo aut decem stellatis sforibus, Colchici albi Anglici paribus, sed longioribus, subluteis, ex albo luridis, senis longioribus staminibus albis praditis, latioribus è membraneis tunicis, Moly Diofcoridis modo, pendulis, brevioribus, fine caule, penurià fortè alimenti inhærentibus, Foliorum rudimenta retufa apparuerunt, Pancratii Monspeliaci fimilia, duas uncias lata, breviora tamen, fortè nondum prorsus enata, aut perfectam longitudinem affecuta.

Ex Hispaniola advectus est hic bulbus.

5. Narcissus Jacobæus Indicus Ger. Indicus totus ruber C. B. Indicus latifolius rubro store I. B. Indicus flore rubro, dietus Jacobæus Park.

Radir, huic bulbofa, Cepæ rotundæ fimillima, verùm fuperná tunicá pullà. Folia primùm emit-tit craffa, oblonga, Narciffi marini 1. æmula, fecundum verò folia, atq, adeò ex latere pedalis & longior etiam emicat caulis, plerung, unus, aliquando verò & alter, nonnunquam pariter (quanquam hoc rarò) interdum successive, dilute rubens, rotundus, compresso tamen stylo, cavus & interiùs subalbidus, qui in membraneam definit vaginulam saturate rubentem, & ad extremum acuminatam fiffamq, è qua flos unicus erumpit oblongus, pediculo nixus viridiore, qui deorsum inflexus & nutans, minus tamen quam in Leucoio bulboso aut Lilio rubro, sex munitur petalis, eleganti minii colore rubentibus, tribus fuperioribus, totidem inferioribus, quorum quod è fuperioribus medium eft, furrectius eminet, reliqua duo ad latera à medio reflectiuntur, inferiora autem deorsim curvantur, cunchis rià concunnatis, ut entis etiam rubri, qui ab ordinis S. Jacobi equitibus in veste gestatur formam valdè referat, unde Jacobai cognomen à Simone de Tovar descriptionis autore ei inditum. Sunt porro in hoc elegantiffimo flore stamina septem, similiter rubra, quorum medium aliquanto longius in triangularem apicem definit, catera fex apices transversi finiunt interius fusci, superficie verò luteo pulvisculo obducti; cuncta verò ad mediam ferè corum longitudinem medium ex inferioribus folium ambit: idem etiam à reliquis duobus inferioribus complexum: atq, ubi hæc deorsum flectuntur stamina ipsa sursum elevantur. Clusius florem Arundinis Indicæ dictæ flori non valde absimilem dicit.

Ex India Orientali adfertur.

Locus

6. Narcissus ex albo rubescens C.B. Narcissus Gareti slore albo, exteriore parte rubicundo Swertii.

In Catalogo Horti Regii Parisiensis extat.

Locus

7. Narcissus Virgineus Park. parad. Lilio-narcissus Iudicus pumilus monanthes albus Moris. Atamusco dictus.

Caulem edit spithamæum, unicum in fastigio florem gestantem Liliaceum, album, hexapetalum, Tulipæ instar erectum, cum spylo in medio, quem sex stamina circumstant. Flore præterito folia demum prodeunt duo vel tria, longa & angusta, viridia ad modum Violæ bulbosæ majoris & splendentia [Narciffinis fimilia, magis mucronata Mor.] Bulbus fubest cepaceus, oblongus, è multis tunicis compositus, exterius nigricans, intus albus. Capitulum parvum oblongum semina continet parva, nigricantia, comprella.

Maio mense floret; è Virginia America Septentrionalis provincia ad nos delatus est, ubi copiosè provenit: in hortis nostris raro floret, nec cœlo aut solo facilè assuescit.

8. Narcissus Indicus Liliaceus saturato colore purpurascens Ferrarii.

Fer. Magnitudine formaque candido Lilio par est, floreis foliis magis continuatis minúsque resupinis difpar, florum numero fuperior, quibus albo rubroq, blandè temperatis circiter Septembres calendas expingitur, ut ipfius pulchritudo lacte & fanguine coaluiffe videatur. Albida membrana rupto involucro, conniventis primum folia floris modice rubent, coloratioribus tantum lineis in longitudinem virgata: in calathi deinde imaginem diducta adulto pudore suffunduntur. Toto denic, senili vultu rubicundiore, dum deflorescunt floridiora sunt. Imus umbilicus intus florisque flavet. Sex inæqualia stamina ima parte candicantia, summa subrubentia, lunatos in crocos ex viridi flaventes definunt. Septimum & medium stamen prolixius, itidéma, coloratum apice nullo infignitur [stylus hoc] Viceni plurésve flores, è pediculis satis crassis, binos seu ternos digitos longis, ex atro virentibus, & five devexis five arrectis, modò in orbem penduli, modò in Iylvam prominuli, necnon particulatim dehiCentes fummum caulem coronant. Caulis ipse rotundus, digitum crassius, ac prope bipalmis ex viridi obsole(cit in rubeum. Folja Liliacei viroris & Narcissina magnitudinis, arefacto jam flore, à latere caulis enata in ipsum caulem incumbunt. Bulbus Neapolitano in tepore Scillam prope exæquat, Romano sub cœlo minùsstumet; instar Eriophori summo sub cortice membranaceo lanosus extra pallet, nec florem fert nisi ad justam Punici mali molem adolevit. Et hic Narcissus more caterorum sementat, pauco tamen proventu. Eeeec

Locus.

Park.

1140

Nar-

De Herbis bulbons.

Lib. XXI.

Alia species.

Narciffus Indicus Liliaceus diluto colore purpurascens Fer. à pracedente, contractiore bulbo, caule tenuiore pedali & inequaliter rotundo, florum quoq minore & numero & magnitudine faciéque

9. Narcissus Faponicus rutilo flore Cornuti.

Cornut.

Inter omnes Narcissos, qui hactenus invisi apud nos extiterunt, prima ut arbitror auctoritas no.

biliffimo huic generi debetur.

Spectabilis chyrfus, per initia nudus, foliis paullatim se in pedis altitudinem subrigit, superiore parte virens, inferna 1000, atro-purpureis notis infuscatus: in cujus fastigio novem aut decem florum gemmæ totidem petiolis hærentes in umbellam disponuntur, quæ prius oblonga & rotunda quadam vagina celabantur. Hæ dum florem patefaciunt in sex folia diduci solent, si potissimum planta hæc resoluta & pingui humo seratur; nam si sicca aut consecta posita sit, soli macies plerung nonnullos uno aut altero folio mutilat. Singula cujusq, floris folia duas uncias sunt longa, admodum angusta & exigua veluti lacuna sulcata: juxta storis centrum levi acumine gracilescunt, extrema parte inflexa resupinantur (pro more Lilii montani quod Martagon vocant) Color storis et Cinnabaris aut Laccae elegantioris, vena fanguinea tamen lacunarum media discriminante. Sex stant Dan's aut Lacce expansions, voir languine value la proprieta de la lacce de lacce de lacce de la lacce de la lacce de la lacce de la lacce de lacce de la lacce de lacce de lacce de lacce de la lacce de mixturæ artificio quisquam assequi nequit, sed nec ullis hactenus floribus similem concessisse naturam observatum est. Nam præter eximium hunc colorem, quo intuentium obsutum hebetat, si fortè serenus dies affulserit, florémque radiis Sol meridianus illustraverit, mille velut scintillas eribrat, quas pertinax oculus, inconnivéníque vix momento fuftineat. Subeft bulbus prioribus fimilis, Folia verò nonnifi tabido caule erumpunt: quorum color non glaucus, nec obficurus, sed grata viriditate renidet.

10. Narcissus pumilus Indicus polyanthos Cornut.

Cornut. Radix est carnosior majórque bulbus: folia octo aut novem, palmum longa, lata pollicem, glauce virentia, non recta ut reliquorum sed modice sexuosa, juxta terram nata oblique prodeunt. Inter que non medius caulis, sed relictis ad latera soliis nudus & liber erumpit. Htc non rotundus ut reliquorum, sed semunciam latus, postquam medii palmi proceritatem implevit, membranam turbinatiorem, qua veluti capite clauditur aperit, apparetque tandem eximia novendecim aut viginti florum umbella, qui pro soli cœlique ratione languidiùs aut saturatiùs rubescunt. Singulis est Colchici pratensis & figura & magnitudo; sex enim etiam constant foliis, qua ab angustis in latitudinem paulatim sese laxant. Foris sinus secundum totam eorum longitudinem fertur, qui & Tarticulient Patient of the production of the parties of the settlement of the first section of the settlement of the se triangulares, hi cum inter se caulis in apice committuntur, admirando prorsus ordine dispossir naturale sed vix imitandum icosaedrum formant. Flos quoq, ut aspectu ità suavitate est inenarrabili, præcocior est eriam reliquis: floret fiquidem ante Arcturum, octiduo post autem apud nos semine viduum collabitur.

11. Narcissus Indicus major duplex præcox & serotinus Cornut. An Narc. Indicus totus ruber

Pracocior floribus est ex rubro candicantibus & odoratiffimis: caule dum semina maturescunt vi-

Alter verò florem edit post Arcturum, longè rubentiorem, sed ignaviùs odoratum, caule semper atro-purpurascente.

Communem autem habent florendi modum, fiquidem utriufq, caulis exit fine foliis, subnascentibus tantum elapso flore, in coque maxime differunt à pumilo jam descripto, cujus non solum uno eodéma tempore caulis & folia prorepunt, sed etiam per hyemem tabido caule eadem virere perseverant, reliquas differentias vide.

12. Narcissus Indicus flore Liliaceo spharicus Feurarii. An Narc. Ind. obtuso latiss. folio, bulbo vaftiffimo C. B?

Bulbus longè Scillino major ventrem prope rotundat : ferrugineum & quamvis tenue duriffimum tamen corium superinducit: imam partem ut in botryode odorato Hyacintho, protuberantem, pro corporis amplitudine latè circinat: fibras minimi vice digiti pracraffas, praelongas, immortalé[que diffundit. Floris vagina ad calendas Septembris exifiti in lanceam culpidata, ternos lata digitos, quinos longa, exuberante cinnabari faturata. Post decem dies subnascente scapo in palmum exerta, quinos tonga, extuoerante cunnavari taturata. Font uccent unes unpatente teapo in patimum exerta, turgente jain atque urgente numerofo feetu, in geminas partes oris anguinei modo latiffimè hiafcit. Apparet primò conviventium florum confertiffima congeries, qua ramofo paullatim incremento rotundam ità rareficit in fylvam. Scapus exurgit propè bipalmis, binos digitos latus, ex rotundo preffitor, ex viridi rubens, qua parte Solema filorit coloratior, funmà capitatus. Funduntur è capite denfioris more capillitti, frequentes, prolixa, fuavique rubore vifenda lacinita, quibas internati radiata rotundicate porriguntur cauliculi triangulares, palmo longiores, minufentum digitum distribution de la contrati c lati, interfuso rubore virentes, in capita extumidi Tuliparum triquetro folliculo seu præferratæ trisidæ clavæ simillima. Pleriq, instar candidi camelino collo Narcissi cervicem destectunt; recto rigidoque nonnulli statu circumstant. E lingulorum verticibus eminent sursum versum spectantes ele-

gantissimi sorer, rubro convolutóq,montium Lilio æquales, nec absimiles, quippe phœniceo rubore colorati, & soliis quinis nativos in cirros restexis calamistrati, exteriore solio cum staminibus assurcolorat, & roms quints natured an active control of the state of the s apiese primium navo de giantimiciono, comitactories, morei morinicios, impra exalutios de veluti farina confiorfos degenerant. Septimium fine apice pitilif facie, productius, craffius, longa nering, rimula interfecante firiatum, fumma parte recurvum, parter purpurat. Omnes inter 12 thring influence and the state of the state Hrua iofis vita & ver Autumnale: September eosdem parit oriens, perimit occidens. A florum intrua pins via a pins via a printi de la capita grandefount, pleraq, mania, perpauca nontullo aborityi feminis rudimento foeta, five quòd peregrina planta noftratis autumni frigus reformidat, five quòd cadem apud nos nondium robustæ fœcunditaris est. Folia circa Octobris exitum apparent flore non proveniente: in ejustem proventu serius, extremo sci. Novembri mense existunt. Pauciora initio, sex tandem in equidem proventu tertus, extenio tel svocanori mente extrunit. Frauctora mino, tex tancem flori prolufere. Longitudo illis bipalmis, latitudo palmaris, dimidiati ferè digiti feu cultri crafficado, retula forma, lata viriditas de fusco per oras rubore circumita; corpus humi erraticum, latéa procumbens; vita usque ad extremum Maium five ad primos calores producta.

13. Narcissus Indicus folio latissimo triquetro C. B. Narc. seve Pancratium Orientale Swert:

CAP. IV.

De Colchico-narcisso.

HÆc planta radice Narcissum refert, verum tum flore, tum florendi tempore alissa accidentibus Colchicum; ideoq, de utroq, participare, vel interutrumq, ambigere videtur.

1. Colchicum melino flore C. B. Narcissus Persicus Chus. Park. Ger.

Cluf. "Augus" planè est hac planta, & floris duntaxat pediculo prædita, veluti Crocúm Colchicúma; exilit ergo è membranaceo cucullo tanquam ex yasculo aut theca sos oblongus, Croci aut Colchici floris amulus, sex foliis constans, ex flavo pallescentibus, quorum tria interiora paullo angustiora funt, externa latiora, & fummo mucrone nonnihil incurva five umeno quandam habentia, qua m teriorum mucronem amplectuntur & comprehendunt, ingrati odoris & Papaveris quali virus red lentis, Stamina fex medium florem occupant, in foliorum ungulus nata, fed internorum folioculus reliquis longiora. Exilit è medio oblongior fylus gracilis, & fine capite. Folia illi funt Hemerocallidi Valentina non multum absimilia, lata, plana, ejuldémo, cum illis coloris, h. e. ad æruginem tendentis, que utplurimum convolvuntur, aut fese circumagunt. Radix crassa, bulbosa, à bass (que multis sibris donata est) statim extuberans, intus candida, foris pallidior quidem sed aliquantulum etam nigricans. Afftate breve inter folia caput, pollicem craffium, brevi pediculo inharens & fumma tellitre vix erumpens ferre aliquoties observavi, quod cum inane esse, seminis conspiciendi spes omnis sublata. Sub finem Septembris flos emerfit Clufio.

2. Colchicum luteum majus C.B. Narcissus Autumnalis major Clus. Park. Ger.

Præcedenti valdè affinis est, tametsi neuter flore Narcissum æmuletur, sed solis soliis & radices Quina autem aut sena habet folia oblonga, pollicem lata, præ viriditate ferè nigricantia, splendentia, humi plerunque sparsa; inter quæ brevis exit cauliculus, viridis, rotundus, vix sapra terramise attollens, cui infider flor, superiori forma similis, sed brevior, stavi omnino coloris, ex membranaceo folliculo emergens, cujus exteriora tria folia interioribus majora funt, cáque velut amplectuntur, omnia autem mucrone funt magis orbiculato quam Perfici folia: fex framina fins apicibus ornata, & filus è floris umbilico erumqunt. Radix crassa est, rotunda, intus candida, foris, un Natosifius; ni-

Sub finem Augusti & Septembri germinare incipie & plerunque floret. Gaudet montanis qui Tempus & buldam Hispaniæ pratis. Invenitur foliis angustioribus.

3. Colchicum luteum minus C. B. Narcissus Autumnalis miner Clus. Park. Colchicum paroum montanum luteum Ger.

Octobri mense, quemadmodum Perficus, nudum è vaginula membranacea profert florem, sex oblongis & angustis foliis constantem, non æqualibus, nam exteriora paullò longiora & latiora sunt, omnia autem mucronata, foris flavescentia & splendentia, interritis flava, ad majoris colorem magis accedentia, flava stamina medium florem occupant. Odoratus est hic flos, soloque pedieulo innitens, supra terram non attollitur: Flore jam marcido emergere interdum incipient folia, utplurimum autem ineunte vere duntaxat, terna aut quaterna, plana, viridia & splendentia instar foliorum majoris, sed longè angustiora, & præter aliorum morem sese contorquentia & cincinnorum instar convolventia. Semen fert in capitulis uncialibus ferè trigonis, rotundum, mgrum, cui adhæret albicans quadam & spongiosa ab uno latere materia. Radix pusilla, nigra tunica tecta, inferioreque sede tenuibus fibris firmata.

Lib. XXI.

Tempus & Locus.

HISTORIA PLANTARUM. 1 144

4. Colebicum lateum vernum C. B. Narcissus vernus præcceior flavo slore Clus. Ger. emac. Nar. cif. Trapezunticus flore luteo præcocissimus Park.

Quaterna aut quina producit folia, plana, digitum pane lata, furrecta, viridia, Narciffi medio-lutei foliorum amula; inter qua prodit caulis fore dodrantalis, planus, non valde firmus, lavis & enotei foliorum amula; tei ronorum amuia; inter qua prout canno lete uoniainais, pianto, non value infinis, iavis e eno-dis, fultinens fummo faltigio membranaceum folliculum reliquorum Narcifforum modo; è quo emergit unicus flos, coloris flavi, penultimo in loco descripti Narciffi forma non valde diffimilis, emergie unicus 1001, exionis 11201, permutuno in 1000 decentral reaction forma from anteriora fex ettam petalis conftans, fefcunciam longis, femunciam latis, nucronatis, quorum terna interiora pulllò longiora funt externis, totidem ex umbilico prodeuntibus framinibus candicantibus, in flavum apicom definentibus, atque illorum quidem tribus brevioribus quam extera, cum medio frilo onnibus staminibus longiore. Radicem habet crassam, rotundam, & multis tunicis constantem (quarum internæ albæ, externæ verò ex spadiceo nigricantes). & infima sede multis fibris præ

Pracox est hoc genus, Clusio Februario mense florem produxit: Patavio missum est, ad Clusium à Jo. Pinello: Parkinfonus Conftantinopoli accepit, Narcissi Trapezuntici titulo, unde verisimile est circa Trapezuntium spontaneum inveniri.

5. Colchico luteo similis flore albo C. B. Sparganium Placa Clus.

Clus.
Suora Valentiam salebrosis & petrosis locis nascitur quadam planta bulbacea, binis soliis pradita, hum firatis, longis, craffiulculis, ex viridi nigricantibus, Narciffi majoris Autumnalis foliis ferè fimilibus, sed quibus interna parte secundum nervi medit longitudinem alia quædam latiuscula linea ducta est. Radix bulbosa, multis tunicis constans candicantibus, & lenti viscidique succi plenis, ingrati amaríque saporis, foris nigro cortice obductis. Caulis, referente Placa, pedalis, lævis, aliquot in summo flores Lilii æmulos, candidos fert, deinde rotunda capitula, in quibus exiguum continetur femen.

CAP. V.

De Leucoio bulbofo.

Encoum bulbosum à Narcisso & congeneribus differt calycis in medio flore carentia, floribus ipfis minoribus, pendulis, petalorum apicibus vel omnium, vel aliquorum virentibus in plerifque speciebus.

1. Leucoum bulbosam vulgare C. B. bulbosum hexaphyllum cum unico slore, rarios bino J. B. bulbosum ferotinum Ger. bulbosam process majus Park parad. The common greater eatip-flowering bulbous Diolet.

Tota planta quam Leucoium minus triphyllum craffior: bulbus multis candidis tunicis [extima tamen, fuica] conftans, & candicantibus fibris fimiliter capillatus, fapore viscido, acrimonia vix notabili. Folia porracea ut Triphyllo, sed latiora & splendidiora, tria, quatuor, quinque, viridia admodum 8c midda : Ciulle dodrantalis, cum floret angulofius, ftratus, cavus, nudus, quem fimul cum foliis inveftit etiam ad medium ufque vagina alba. Flor plerunque fingularis, interdum gemimus [rarò tertius Clufio] pediculo longo appeniles, è vagina poculiari in medio membranea, es-albida, ad latera, craffiore, virente, nutat & deorfum ficetat, exigni cymbali modo, major quam triphyllo, ex folis sæpiùs sex, interdum septem & octo [hoc luxuriæ soli debetur] cætera candidis, mucrone acutiulculo, extrinsecus macula virente notato, intro leviter reflexo: in medio apices lutei fex, modice inter se distantes stilum intimum candidum ambiunt. Odor ei non ingratus, qui Fuchfio Violarum purpurearum prorfus refert, Clufio Oxyacanthæ vulgò creditæ odorem referens. Succedit flori estitulium membranaceum, Pyri modo (ut ait Clufus) turbinatum. Semen ex candido flavescens oblongiusculum, durum.

In umbrofis Helveux ad sepes in pascuis montosis plurimum observavimus Martio mense sorens, quin & in Italia propè Taurinum, sylvis montosis, itémque inter Bassanum & Tridentum. Provenit insuper multis Germaniæ in locis, v. J. B. Maio mense evanescit, radice tantum in tena

C. Baubinus Leucoii bulbofi alterius flore patulo meminit, cui folia latiora, florem majorem & patulum attribuit.

2. Leucoium balbosam minus triphyllon J. B. trifolium minus C. B. bulbosum præcon minus Ger. Park. The leffer early builbous Diolet, og Snow doops.

Radio est bulbola, parvă, multis tunicis albis conftante, externa nonnihil nigricante, multis fibris longis albis appenfis fetfili parte donată: Guftu lento, amaro, fubacri, Cauliculus inde exurgit fingularis, angulolus, una cum foliis vagina alba ad tertiam ulque longitudinis partem incluíus, tenuis, concavus, nades, dodrantalis, aut paulò major; quem ferè ad fummum usque comitantur folia bina, porracea, glauca ferè, nec ità lucida ut Leucoii hexaphylli, vel (ut ait Clusius) colore ærugunolo & quodammodo cineraceo. Extremum caulis tenet flos pediculo longo, nutante, vaginula aliquousque incluso, unicus, parvus, foliolis tribus penitus lacteis, nonnihil obtusis, aliis interioribus duulque inciuio, unicus, parvas, constitues pointus factos, nonliniu ootuis, aliis interioribis da plo longioribus latioribifque conftans, intra que alia tria, alternante fitu breviora, angultiora, ri-gidiora, levi cæfura in fummo, in quo extrinicaus corculi ex diluto virore pene luteolo effigiatura, intrinicaus difcurfantibus per folioli longitudinem alternatim firiis albis & viridantibus, Totius intrintecus quicui autores per localitation de la compania del compania del compania de la compania del compania dimidio previotes. in quo femen candidius altero [Leucoio bulbofo hexaphyllo cum unico flore rapene exprimens, in day jumpe de la contrahit, & cum fole explicatur, etiam extra terram in hypocarlib. Fol-riùs bino.] Flos nocte le contrahit, & cum fole explicatur, etiam extra terram in hypocarlib. Fol-liculus unde flos exit duas habet virides & herbaceas coftas ad latera, quibus adhærent membranæ folliculum efficientes. Tum herba tum radix odoris funt ingrati, ad Lamium accedentis. Floris odor Clusio nullus, aut perquam exiguus.

Februario mense floret, inter ipsas interdum nives, unde apud nostrates flores Snoth brows. id est, guttæ nivales appellantur.

In umbrofis ad radices Alpium dum Tridentum Venetiis iter faceremus observavimus. Ubique Locus, fere per totam Angliam in hortis colitur, radicibus numerosa sobole secundis.

3. Leucoium bulbosum præcon Byzantinum Clusii Ger. emac. J. B. bulbosum trifolium majus C. B. bulbosum præcox minus Byzantinum Park.

A præcedente vix alia in re quam partium omnium, [radicis, folii & floris] magnitudine differt. ut descriptionem ejus quæ habetur in Cluf. hift. cum præcedentis conferenti patebit. Byzantio missus est hujus bulbus, Neapoli etiam à Fer. Imperato, è monte Virgineo erutus.

4. Leucoium bulbosum trifolium caruleum C.B. triphyllon flore caruleo Someri J.B. Leucoii bulbosi præcocis Byzantini varietas Ger. emac.

In Albania Constantinopoli rediens eruit Somerus.

5. Leucoium bulbosum vernum minimum Clus. Park. bulbosum tenuifolium vernum C. B. bulbofum 6. Ger. emac.

Hujus bulbum à Nicolao le Quelt redimebat Clufius. Proferebat verò ante hyemem terna aut Hujus bulbum a Nicolao Je Queler redimenar Cultius. Proferenar vero ante nyemem terna aut quaterna pfolia, penè capillaria, isi non valdè diffimilia que Leucoium minimum autumnale habere dixir [Clufus] ea fequente Aprili emarcuerunt. Extremo autem fibblequentis anni Maio nudus exilifque exortus est eaulieulus, ampulotus, femipedalis longitudinis, fummo fastigio membranacum fittinens folliculum, è quo bini exibant fioleuli, longitudinis tenuibisfque pediculis fibinizi, deorsum instar Campanulæ perpendentes, fenisque foliosis constantes candidis, quorum terna intervalum instar Campanulæ perpendentes, senisque foliosis constantes candidis, quorum terna intervalum instar Campanulæ perpendentes, senisque foliosis constantes candidis, quorum terna intervalum instar Campanulæ perpendentes, senisque foliosis constantes candidis, quorum terna intervalum instar Campanulæ perpendentes, senisque foliosis constantes candidis, quorum terna intervalum instantes candidis quorum terna intervalum interva riora latiuscula, externa verò paullò angustiora, & foris secundum exortum circáque capitellum subrubentibus, flavis staminibus umbilicum occupantibus: totus elegans erat hic flosculus & suavis odoris, perstabátque in sua elegantia quinos aut senos dies; nullum vero dedit semen, atq. subsequens hvems plantam corrupit.

 Leucoium bulbosum polyanthemum tardiùs slorens sloribus minoribus J. B. bulbosum majus polyan-themum Ger. bulbosum majus serosinum Park. bulb. majus sive multissorum, quod aliqui Acrocorion Plinii statuunt. C. B.

Leucoium hoc ut reliquis ejusdem generis serius, ità tota mole majus, radice crassa, longè majore. bulbosa, quæ multis succulentis tunicis ac etiam fibris constat, sapore amaro. Caulem tollit unum aut alterum, pedalem, cubitalem & fesquicubitalem, crassium, viridem, qui nè planè rotundus sit, impedimento est utrinque vel altero tantum latere elata costa acuta. Folia Narcissina, virentia, caulem tanquam vagina inferiore parte complectentia multa [Clufio quinque aut fex] carinata, fe-munciam aut unciam lata, mucrone obtufo, quorum alia pari cum caule altitudine affurgunt, alia infra subsisteunt. In singulorum caulium cacumine ad geniculum è vagina oblonga prodeunt flores Leucoii bubofi hexaphylli fimiles paulo minores, numerofi, quini, feni au etam duodeni, fintinnabuli modo penduli, fex aqualibus & niveis foliis conftantes, quorum extimam partem wirdes maculæ inficiunt, fenis intus framinibus flavis, medioque lacto flylo, apice viridi infignito, odorati;
pediculis aliquando palmaribus, aliquando vix uncialibus, prafertim antequam flos expanditur; hique non fimul se explicantes, sed aliis expansis & serè marcidis, alii primulum è vagina pullulantes prodire occipiunt. Floribus succedunt magna & trigona capitula angulis obtusis, Pyri in modum ferè turbinata, in tria loculamenta divisa, quorum unumquodque duos seminum ordines continet, ut in aliis bulbofis.

Serius superioribus plerunque germinare solet, atque Maio demum mense flores proferre. Plantam hanc in palustribus propè Pisas Etruriæ urbem copiosam observavimus: Clusius in uligi-Locus. nosis pratis supra Warasdinum in Pannonia interamni: Oritur & in pratis Latera vicinis non procul Monfpelio.

7. Leucoium bulbosum Autumnale tenuifolium Clus, bulb. Autumn, minus tenuifolium J. B. bulb. Autumnale C. B. Park. bulbos. Autumnale minimum Ger. emac. Clus.

Cauliculo est palmum alto, gracili, unicum, interdum alterum & tertium ferens florem, omnino lacteum, pendulum, fex petalis constantem, & tintinnabuli modo formatum, inodorum, ingratíque gustûs, in quo pallida stamina. Flore jam aperto demum prodeunt quaterna aut quina capillaria Eeeee 2

Eggia.

Locus.

Viret.

Clufius &

Lib. XXI.

viridiáq, folia. Radix bulbofa, fatis crassa pro planta exilitate, è multis glutinosis tunicis compacta & amara, qua candicante membrana integitur.

Extrema Batica, qua Lustiania contermina est, non procul Badsiez, ad slumon Anam situm sub

finem Octobris & Novembris initio cum fuo flore eruebat Clufius.

De Leucoii bulbofi temperamento & viribus P. Renealmus hac habet,

De folius Frangeliz [Veris nuncia] j. e. fecunda speciel temperamento & viribus nobis agendum: quid enim alia: possim propter ipsarum raritatem explorare nobis non licuit. Temperamento ergo bulbus est calido & ficco secundi gradis initio, praterea sibubilium partium, vomitum, unover, quare iis quibus ventriculus craffis & viscidis humoribus est infaretus magnopere prodest. Urinas ciet, mesenterium obstructionibus liberat. Flores minis calidi sint, sed partium subalitate praffant, sudorsca, mesenterium contenut, sed bulbi storibus praffantiores hac in re.

Leucoio bulboso affinis duplex C.B.

Bulbus quatuor aut quinq, flores gestans in modum Campanulæ albæ Clus, bist.

Alterum addit bulbum flore magno, Campanulæ formå terram spectante, intus luteo, foras purpureo. Ibid.

CAP. VI.

De Tulipa.

C. B.

Ulipa, cujus descriptionem & figuram primus Gesnerus, Anno 1560. in Append. ad Cordi
hift. dedit, à pileo Dalmatico, vel amiculo capitis, ab ipsis gestari solito, Tulipam dicto
nomen accepit, sique proprer floris cum pileo similitudinem. Sunt qui Anemonem
angunius Theophrafti velint, cum ibi Pulsatillam intelligere videatur: alii Cynorrhodon Plinii 1.21,
c. 5. censent: alii ad Satyrium trisolium reserunt. Dodonzeus, quem sequitur C. Baubinus ad

Genera prima tria funt: præcocius unum: ferotinum alterum: dubium tertium, medio tempore florens. "Alii & rectius duo tantum genera constituunt, præcox & ferotinum, tametti enim inveniantur quadam veluti dubia (verba funt Clusii) quæ medio inter utrunnq, genus tempore florere selent, pottus tamen inter ferotinas habenda funt quad inter præcocs, quod & foliorum colore parter virente cum eis conveniunt, & caulem procerum florena, amplum earum instar proferung quod en mediarum semine serotinum, è serotinarum mediæ enascantur, nunquam tamen quod observavit Parkinsionus, è mediarum semine præcocse exorte sint, quamvis Clusius contratuum assiment; cui potius ut diligenti & veraci sidendum. Nos certè omnes Tuliparum majorum disferentis & varietates è semine primitus oriundas suspicamur, ideóque unam tantum Tuliparum majorum fracciem aenosciumus.

Note Tuliparum characteriftice funt Caules foliofi, flores ampli, hexapetali, nudi, in fingulis caulibus natura finguli, erecti, colorum pulchritudo & varietas inexplicabilis, unde à nonnullis Lilia agrorim creduntur de quibus affirmat Salvator nofter, nè Solomonem quidem in omni gloria fua amietum fuifle quemadmodum unum exillis; femina compressa, tonuia, Liliaccorum amula, unde à nonnullis, planta Lilionarciffus dicitur, minus rectè cum nihil ferè cum Narciffo commune

1. Tulipa præcex in genere.

Clusio sic describitur s'Unicum sert caulem, pedalem maxima ex parte, interdum ampliorem, retundum, virentem, & brevisquadam incanâq, lanugine a dipersum, non concavum, sed firmă, medulă plenum. Hunc plerunq, terna ampleduntur săia, nonnunquam quaternaix quina, inferiora sate admodum, uretiam palmarem latitudinem explere viderim, & Ldilacea, longiora tamen & craftiora, carinata, supra terram sele pandentia & contorquentia, superiora autem minora & angustiora, sia, vel propendentia & nutantia, aut interdum surrecta, omnia autem colore ex ceruleo viente au arugineo, & velut fatina aspersa. Summo cauli infider magnus: flos unicus, geminos etiam săiquando vidi [hoc prater naturam ob luxuriem soli accidit] vel summo caule conjunctim nascenes, vel bissio inharentes) fursum spectans, sex plurimium folis constans (quanquam & speciais & codonis conspexerim) piusdem initio cum caule coloris, & interdum ad terram ses interestas se coloris mutantes, atque tandem ses explurational decimentaria, desine spallațim sele fublevans & colorem mutans, atque tandem ses explicans, & calathi cyathive instan infindo pandens, ex quo sena, aut totidem quot folis constat stamina prodeum, modo lutea, modo palled, modo nigricantia, pediculis etiam qua staminula suftinent mirum în modum variantibus. Exculo flore succedit membranaceum triangulare caput, sais magnum, oblongiusculum, vel brevius, ventréque magis prominulo, quo în tres parte à summo dehiscente, conspiciunum se vortica, semi splani, caritalginos îl lalacei feré, & circinatar propemodum rotunditatis interdum, altera tamen parte qua capitis centrum & interiora pertingit, oblongiusculi, urplurimum pallidi, fulvi aut meste capitis centrum & interiora pertingit, oblongiusculi, urplurimum pallidi, fulvi aut nebescentis, & si imbres frequentiores ceciderint, etam fusic. Radix bulbacea cet, interdum hervior, nonnunquam oblongior, crass, interiore sederonnihil prominente, uti Colchici radix sere, finis

aliquot tenuibus donata, & foris vel fulvescente, sed magna ex parte nigrescente membrana obducta, que interna parte lanuginosa est, castanearum corticis instar, aliquando autem adeo denso tomerato plena, ut mollistime recubet bulbus, qui solidus est, firmus, & velut albumen ovi coctum candidus, enstantique dulcis, saltem non ingratus.

2. Tulipa serotina.

Describente Clusso, major est amplitudine, cubitalem enim & tripedalem interdum habet caulem, firmiorem, crafflorem, rotundum, fungola materie pleitum, & brevi etiam incanâque veluti lanugine, fure efflorescentia quadam appertum. Hune alternațim amplectumit quaterna plerunque folie, nonnunquam quina aut sena, carinata, firmiora quâm in pracoce, utglurimum erecta, non nutantia aut at terram inflexa, arque oris interdum adeò restexis, ut finuosa videantur, aliquando omnia aguali. Summo cauli, qui pedali vel majore plerunque longitudine, imò cubitali nonnunquam nudus supra folia eminet, unicus infister sos magnus se oblongus, cyathi modo concavus, sex folis constane, extremo apice omnium mucronato, est oblongus, cyathi modo concavus, sex folis constans, extremo apice omnium mucronato yel orbiculato, aut tribus exterioribus duntaxat mucronatis, interioribus orbiculatis, ut in pracoce, se è contra: capiti ut in illa triangulare, membranaceum, crassu utplurimum se prominulo ventre, quo à summo debiscente, sex ordines semina plani, cartilaginosi, futivi aut rubescentis, majorifique quàm in pracoce consficiantur. Radix pracoci similis, longiore tamen majoréque bulbo constat plerunque, in reliquis cum illa con-

Caulis huic interdum anticome & ramofus eft, quod proculdubio accidentarium eft, & íoli ubertati plantaque luxuriei tribuendum.

In hoc genere tam infignem colorum varietatem non deprehendir Clufius, sed slavas duntaxat, vel ad auri colorem inclinantes, & rubras, unguibus plerunq, nigris, orbe aureo cinétis; easque vel odorato vel inodoro flore.

Cæterum harum ferotinarum Tuliparum, quæ yel flavi, yel rubri coloris flore præditæ funt nullæ hacenus (inquit Clufus) varietatem in fatione milu pepererunt, nufi quòd interdum ex rubræ femine flavæ, contra ex flavæ femine rubræ natæ funt, unquibus fæpenumero variantibus.

3. Tulipa dubia.

Tulipæ medio inter præcocem & ferotinam tempore florentes, videlicet quæ marcefcente præcocium flore suos explicant, & ferotinis florere incipientibus jam fenescunt, imo interdum cum illis etiam florent. Dubiæ quodammodo appellari possinit, cum utripsque generis naturam referant. Sunt verò inter eas nonnullæ, quarum flores & ipsa planta serotinatum magnitudinem æquant: aliæ quæ præcoces non superant, nec illis formássim difficilles, & illæ quem vel amplissims floribis paditæ, vel præcoce non majoribus: sunt etiam quædam præcocibus humiliores. Harum differentias à se observatas laté persequitur Clussus.

De Tulipis Observationes generales.

Nobis non videtur operæ pretium fingulas enumerare, multo minus accuratius describere, cum eas prospecie diffunctis non habeanus, quippe quod seminio ortum suum debeant, nec semen earum suum eastem perpetuo varietates producat. Hinc novis quotannis è lemine exorientibus earum numerus infinitus, certè indefinitus aut indeterminatus est, unde etiam constat eas species difinicas non este, cum specierum numerus in natura certus & determinatus sit, un su superius dixi * Lib. 1; mus. Quibus addi potest hugus generis plantas colorum varietate & pulchritudine maximé spectabiles, si in eodem loco ablo, cultura dur restare sinantur, degenerare paulatim & colores mutare, & variegatis unicolores evadere. E contra habusifie fe refert Cluss Tulipam cuius soci cum pracedentibus annis elegans ruber fuister, postea varie commixtus ex rubro & stavo inter se consusta coloribus, modò savo medium quasi folium occupante, modo rubro vel utroch radiatim per oras difeurrente, fuert. Similiter stavam que stavum & rubrum, & purpuream que album & purpureum colores varie inter se commixtos & radiatim folia secantes habuerint. Ac illus etiam observabat quotuo sic nativum colorem mutarunt subinde corrumpi solita s voluiste tamen antea hac colorum varietate heri sui oculos obsectare, tanquam postremum valedicture.

Hinc probabiliter colligitur colorum varietatem in Tulipis morbida constitutionis potius symptoma esse, quam luxusantis natura lusus, deberi.

Praterea, oblevante Clufio, non omnes Tuliparum flores diu in sua coloris elegantia & venufrate perdurant; verum nonnullarum magis caduci brevi marcescunt, aliorum firmiores liuri, & coloris gratama diuttis retinent, prafertim serotura, & dubia: omnes certe nubilo celo sese contrabunt, & pluvio facile corramipuntur, etiam ante quam expandi possimi interdum, si continui cadant imbres: contra temperato Sole illustrati explicantur & dutinis conservantur; at vehementi stam gus ardore impum excocti, & sito humore exhausti facile defluunt. Nea, omnes versicolores, ram prayoces quam serotura, singulis angis eandem coloris gratiam perpetuo retinent, sed alternis variane seguis observavi. Instantias seu exempla vide apud Clustum.

Caterum, pergit Clufius, tametfi feminibus terræ mandatis Autumno (inutilis enim bulbofarum maxima ex parte verna, eft fatio) jujus planta genus confervari foleat: interdum tamen & nucleis majori bulbo adnatis propagatur, fed nulla inter præcoces Tulipas fertilior rubra & alla, omnum autem maxime ferorina rubra, quæ adeð fræmda eft, ur eriam femine fata, & vix bima allas proles generet, biennio aut ttiennio antequam fforere incipiat, quod etiam factum pleaque dubræ. Solent enim omnes Tulipæ nondum adultæ, & antequam ffores proferre incipiant, urplurimum fingulis annis reefa & quali ad perpendiculum in dodrantalem & palmarem altitudinem

profundiùs

Varie colo-

ratos flores

obtinendi.

profundiùs descendere, (Apennineas excipio & quassam alias, quæ non in altum, sed in latus & lebliquum antequam storiferæ sint, proles è longis venis dependentes spargunt) serotinæ autem illæ & dubiæ jam dictæ etiam in veteris bulbi exuvio aliquid substantiæ relinquere, quæ in alium bulbum efformata fimiliter in exuvio substantiæ quidpiam relinquit, quæ in alium bulbum transit, ut siquis cum dexteritate quadam & industria trimos & quadrimos eruat exuviorum vestigia sequendo, non nunquam velut catenam aliquot bulborum cohærentium, & ex primo exuvio ortum ducentium inveniat, licèt interdum accidat, ut Radix serotina jam grandior, nondum tamen planè adulta, infla-Tulipæ Apennineæ sive Bononiensis proles in latus spargat, ut non semel observavi.

Memini & bulbos in infima ala, quafi fimma tellure natos, in ferotinarum & dubiarum generibus præferrim, qui telluri commiffi, ejudem coloris cum matre florem subsequente anno protulerunt: eundem etiam colorem retinent bulbi matri adnati. Ex seminibus verò quæ sit propagatio planè incerta est, in præcocibus nimirum & dubiis, nam serotinæ magna ex parte suum genus conservare videntur, aut fi aliquam mutationem adquirant exigua ea est, & plerumque in unguium & stami-

num varietate, aut coloris intensione vel remissione consistit.

Soler caulis è medio bulbo erumpere, sed ipso cum foliis jam marcido & siccato, si bulbum eruas, ad latus illius adnatum conspicies, (quod etiam evenit in Iride bulbosa, Colchico & congeneribus aliis) novo bulbo paulatim fuccrescente, & totius plantæ succum ad se recipiente, quo tempore commodiffimè crui potest, erutus bulbus diu extra terram adservari, & in alia loca etiam procul dississa

Omnes cujuscunque generis Tulipæ, quandiu florem non ferunt, areuns planè sunt, & unicum folium fingulis annis proferre solent: at si dum emersit sese explicare incipiens secundum etiam eo inclusium appareat, illo anno florem prolaturum spes est, nisi pruina aut aliud ab insectorum ero-

fione incommodum eam intercipiat.

Petalorum figura in Tulipis variat, in nonnullis enim omnia acuta funt, in aliis omnia obtufa aut subrotunda; in multis tria exteriora acuta sunt, tria interiora subrotunda, in aliis vice versa interiora acuminata, exteriora subrotunda. Præterea in nonnullis petala omnia longa sunt & angusta, in aliis breviora & latiora. E præcocibus nonnullæ flores habent peramplos & ferotinarum ferè pares, aliz eosdem parvos, nec Bononiensis Tulipæ majores. Quin & petalorum fundi in Tulipis plurimum differunt, uti & stamina & apices, in aliis enim nigri sunt, in aliis albi, &c.
Est & in slorum odore diversitas, nonnullarum enim slores valde odorati sunt, aliarum prope

modum inodori, aliarum odore remiffiore non ingrato inter utrumque ambigunt, aliarum denique

odore satis vehementi sunt & ingrato.

Afferir Parkinfonus le nunquam oblervare potuiffe, quicquid alii fcribunt, è femine præcocium Tuliparum medias aut ferotinas nafci, fed femper præcoces, multo minus præcoces è femine medi-

arum aut serotinarum, quod argumento est eas specie differre.

Quod ad electionem feminum, Clufius è præcocibus ex albæ femine prognatas plantas infignem colorum varietatem præ reliquis nancisci experientia & diligenti observatione didicit. Parkinsons pro semine exhibendo albo puro flori præfert eum cui aliquid rubri aut purpurei admiscetur; præ aliis autem * ad hunc usum purpureo flore infignis semen commendat, post eum purpurei marginibus albis, tandem rubri marginibus flavis.

E mediis pro femine præfert albas flavis, purpureas rubris, flavas & rubras omnino rejicit. Albis puris maculolas præponit. Verum in his fundi floris præcipuè rationem habendam monet. Nam li flos albus fit aut albidus, maculosus vel striatus, fundo cœruleo vel purpureo, hæc omnium longè præstantissima est, ad producendas ex semine sato plantas colorum varietate & raritate specta-

Tempus serendi Autumnus est, ut superius è Clusio innuimus. Parkinsonus serorinam potius sationem probat circa finem Octobris, quam Autumni initio, aut cum femina jam penitus matura & exficcata sunt. Nam quæ maturiùs seruntur, præcoci ortu interdum ver antevertunt, & supervenientibus pruinis corumpuntur.

Semina non nimis densa seu crebra serere convenit, terra laxa & opulenta. Nam quo solum pinguius & uberius est eo major florum elegantium & variegatorum proventus sperandus.

Præcocium Tuliparum folia observante Parkinsono, hac nota à dubiarum & serotinarum folis discerni possunt quod è terra tota extent, pediculum cui insident ostendentia, cum dubiarum & serotinatum folia è terra nunquam penitus emergant & appareant, verum inferior corum pars terræ per-

petuò immersa latitat.

Tulipæ è semine ortæ cum jam trimæ sunt (nonnullæ etiam bimæ si solum & cœlum saveat) è terra eruendæ sunt, & vel alio transferendæ, vel eodem loci iterum deponendæ, postquam paululum exficcatæ & mundatæ fuerint; nam natura sua alte in terram descendunt ideoque elevandæ sunt subinde versus ejus superficiem. Cavendum autem nè nimis dense serantur, sed modico spatio interposito pro bulborum magnitudine, ne sibi mutuò impedimento sint. Satæ biennio relinqui possunt, aut singulis annis transferri pro libitu, modò id tempestivè fiat, nimirum circa finem Julii aut Auguiti initio. Quinto plerunque à fatione anno florem producunt, rarius quarto, interdum non ante lextum & septimum, aut etiam forte octavum & decimum. Ad Tuliparum rariorum & teneriorum bulbos à frigoribus & pruinarum injuriis defendendos consulit Parkinsonus ut paulo altius in terram demergantur, & eorum morem probat, qui hyberno tempore soli superficiem stramine ope-

Tulipas transferre cum jam fibras novas ex ima sede seu basi egerint, (hoc est à Septembri mense ad florendi tempus) valde periculosum est. Verum cum dessoruerint, foliaque & caules exficcati fint, tutiffime è terra eximi possunt, & per sex mensium spatium, modò in loco sicco, solaribus tamen radiis aut ventis minime exposito suerint reposita, extra terram servari absque insigni noxa.

Notandum hic in genere bulbos omnes quorum fibræ imæ quotannis emoriuntur novis subnatis absque ullo detrimento vel injuria è terra eximi posse, quo tempore fibra emarcuerunt & nova non dum subnatæ sunt, & diu extra terram, (ut jam diximus) servari; quæ vero sibras perpetuò servant fine detrimento è terra erui nequeunt.

Notandum etiam Tulipas fi colorum elegantias diu tueri nec degenerare velis, quotannis è terra opportuno tempore eximendas esse, & exemptas aliquandiu detinendas, antequam iterum depo-

Tandem quod de Tulipæ bulbo observavit ingeniosissimus Ferrarius minimè prætereundum videtur. In intimo (inquit) bulbo, unde caulis & flos eminet, novus quoque bulbus, veluti gemellus fraterculus, ejustem scapo floris adnascitur, paritérque cum illo, non modò per materni bulbi fibras terra alimentum, sed ipsum quoque succum matris exsugit, ubi verò destro jam flore, lateri coharens caulis inaruit, reliquo ille fucco innutritus adolescit, vetere interim eviscerato bulbo membranaceas in exuvias, nempe in recentis involucra deficiente. Mirandum jam non eft. vel eruto bulbo extrinsecus harentem aridum scapum inveniri, cum idem utrumque partus conjunxerit, vel altera novum bulbum parte planiorem effe, cum flos adnatus absolutæ offecerit rotunditati. Ita vetula parens cum floreo partu juventutem reparat & semet intra se parturit. Si cui libeat quod affirmo oculata fide credere, tulipæ bulbum cum jam cœpit egerminare intercidat, inveniétque inter convoluta folia pufillum flosculi rudimentum, adnatumque surgenti cauliculo novi bulbi nucleum.

Simile quid à Clufio observatum superius proposiumus; verum Clufius obscure de co scribit, nec rem clare perspexisse videtur, aut certe mendum subest in verbis. Est ergo Tulipa, ut & aliarum rem clare peripexnie viaetur, au certe menaum moettin verbis. Epe ergo l'uipa, ut & aliavum bublofarum tunicatarum, bulbun nibli aliad quam gemana gradis [uberranea, ui in ibro primo disimus, qua prater advatae externas intra se concipit alium bulbum seu gemmam, qui matri bulbo succedent ei idem videtur, cim revera non sir, sed diversiui, spisisque sololes; cimque intra spium bulbum conceptus or matricus extremis grandier de bubliore evadis tipsisque parente amulus. Paradier de bubliore videt institution evadis tipsisque parente amulus. Paradier de bubliore videt institution evadis tipsisque parente amulus.

2. tres vel quatuor diversi in eodem flore colores.

4. Tulipa dubia pumilio J.B. Clus. pumilio latifolia rubra C. B. Park. parad.

Pedalem altitudinem non superat, imò ut plurimum infra eam consistit, folis & slore ad præco-cem proximè accedens, floris autem folia omnia mucronata, sed exteriora multo longiora, foris obscurè rubra, extremis tamen oris virentibus; interiora omnia folia intensè rubent & splendent, ungues flavi, radiati, sed quos nigerrima macula sic inficit, ut orbis aureus & radiatus eam duntaxat ambire videatur, & oculum quodam modo ementiatur: stamina cum suis apicibus nigricant. Hujus radix bulbacea interdum eriophora est, nam tenerior illa membrana bulbi substantiam amplectens & tegens plurimo denfo, candido mollique tomento suffulta est ut mollissime bulbum recubare necesse sit.

5. Tulipa pumilio altera J. B. Clus. pumilio angustifolia C. Bi

Tota planta (quantum ex icone deprehendere potnit Clufius) palmo major non est, quatuor promens solia angusta, carinata, Tulipæ Monspeliacæ soliis similia, inter quæ cauliculus prodit uncialis aut paulò longior, nudus, (præter aliarum Tuliparum morem) ex viridi purpuratcens, summo faftigio florem gerens hexapetalon, foris nonnihil purpurafcentem, intus candidum, umbilicum occupante oblongo capitulo, fex flavis ftaminulis fepto. Florem menle Aprili protulife inde conjecit Clusius, quoniam sub Maii initium pictura missa fuit. Bulbus ei exiguus, bulbi tamen aliarum Tuliparum formam referens, ex spadiceo nigricante cortice tectus

Hanc cum C. Bauhino habeo pro Tulipa pumilione angustifolia alba Lob. quantumvis J. Bau-

hinus diversam faciat.

Lib. XXI.

6. Tulipa pumilio gramineo folio C. B. pumilio alba altera Lufitanica J. B. Luftanica feve pumilio verificolor Park.

Uncialis aut sescuncialis hac plantula, exilioribus brevioribusque, angustisfoliæ Tulipæ superioris soliis, store albo exili brevique pediculo. Bulbus valde parvus erat, effigie aliarum Tuliparum, duriore involucro, externe pullo, squamoso obductus, interiore autem rubens.

Sponte in monte D. Oue ad maris litora provenit.

Parkinionus Tulipam fuam Lufitanicam verficolorem Tulipæ minori Bononienfi & Italico fimilem & congenerem facit, floris duntaxat colore diversam, qui venassaliquot rubras eam percurrentes obtinet, unde à Lobeliana quam descripsimus diversa videtur. Lobelius tamen florem duntaxat

7. Tulipa minor lutea Narbonensis J. B. minor lutea Gallica C. B. Narbonensis sive Monspeliensis wel pumilus Park. parad.

Folis est angustioribus & ferè porraceis, bulbo & caule Narciss, minore, tenuiore, delicatiore, flore unico luteo, ad Lilium, aut potius ad Liliasphodeli lutei florem accedente, filamentis luteis è medio enais. Bulbus exilior multo, nucleum oblongum Allii æquat, sibique septus adnatum Allium exili filo adnexum habet.

Minor est in omnibus Tulipa Apenninea, flores foris magis virentes, intus flavi, delicatius quiddam spirant : Radix etiam è tenuibus nervis in latera soboles & bulbillos spargit. Clus.

Lobelio è Cebennis montibus primum cruta est.

Lib. XXI.

8. Tuliva Hilpanica Narbonensi paulo minor I. B. minor ex luteo purpurasoens C. B.

Narbonensi paulò minor est, ejus florem non vidit Clusius sed Narbonensi similem esse intellezir, qui folia tamen habeat foris non omnino viridia, verùm purpurascente etiam colore perfusa

9. Tulipa lutea Bononiensis J. B. Bononiensis slore luteo Park. minor, lutea Italica C. B. J. B.

Mediocriter magno bulbo prædita eft, oblongo, fibrolo, fapore dulci & grato, qualis eft Tuberum terræ, fipadicco (ut ait Clufius) cortice tecto, qui in binas aut plures foboles fingulis annis dividutur, proximo anno flores daturas: quin & alias fubinde obliquè & in latera fipargit (præfertim que nondum florem tulit) non in altum rectà mergit. Caulem profert cubitalem & bicubitalem, nonnunquam in ramos binos aut ternos Clus. ac etiam plures ab una radice (ut asserit Camer.) divifum, angulosum, colore herbaceo, fastigium versus purpurante : Folia dodrantalia aut ampliora, ali. qua minora, unciam lata, partim à radice statim, partim à caule exeunt, nullo pedicule, carinata, calore glauco. Flos unicuique ramo odore suavi, Leucoii Chein dichi, sed imbecilliore, mediocrae magnus, folis sex constans, quorum exteriora tria extrinsecus è luteo purpurascunt aut virescunt, intrinfecus lutea, tria reliqua penitus lutea, nifi quòd mucrone tantillum rubent. In medio apices lutei seni cum stylo triquetro viridi, qui in siliquam magnam abit. Semen, teste Clusio, ut in reli quis Tulipis, sed longe minus.

Parkinforus in Paradifo præter Bononiensem Tulipam aliam Italicam majorem & minorem proponit, que tamen milit à precedenti non videntur differre. Vide apud ipfum earum descri-

priones.

10. Tulipa Bononiensis sive bombycina flore rubro major Park. parad. item Tulipa pumilio rubra, sive Bergomensis rubra media & minor ejustem, Tulipa minor rubra C. B. forte etiam Tulipa bombycina Cretica ejusdem.

Hujus bulbus quam Tuliparum majorum longior est, neque ad basin eminentiam habet qualisin illis cernitur, pracipue verò ab ils differt, quod fummitas ejus copiofa lanugine fericea flavicame instruitur; quin & cortex seu membrana exterior lucidiore seu pallidiore rubro colore tinguur, ne que adeo facile delibratur; nec tantum recèà deorsum sed ad latus etiam se extendis, Tulipa: Bo poniensis lutez mox descripte in medum. Folia edit lata longáque, angustiora tamen & obscurios virdia quam Tuliparum feotinarum, nec pariter glauca feu canentua, tria quantiore in carde, for rem in faftigio gelfante reliquarum fimilem, petalis tamen longioribus & angulfioribus fundo ais gro, colore pallide rubente, minùs hilari quàm in Tulipis majoribus, odore tamen gratiore, & ad Tulipa lucez Bonon, accedente.

Tulipa bombycina Cretica C. B. Tulipam Bononiensem facie & forma refert, sed bulbus lanu-

gine oblitus & velut tomentolus ell.

11. Tulipa bicolor Park, bicolor tribus Inteis & tribus rubris folis Caccini Cluf. cur. post. ad.

Folia habet valde angusta, Hyacinthirus non latiora obscure viridia. Floris petala tria rubra, sunt. tria verò lutea.

42. Tulipa wariegata Persica C. B. Persica pracox Clus. cur. post. Persica Park.

Caulem Clufio pedalis duntaxat longitudinis protulit, at Matthao Caccini, à quo bulbum accepit Clufius, bipedalls, fatis gracilem, quatuor foliis non valde latis praditum, imò anguftis, & Narbonenfis Tulipæ foliorum latitudinem haud superantibus, non adeo tamen virentibus, & ad præcocium Tuliparum colorem magis accedentibus ac carinatis, qui supremâ parte florem sustinebat delicamlum, Marbonenfis vel Hispanica: Tulipa: flore paullo majonem (quin altius affurgat, & majorem florenz libero loco nata proferat planta non dubito). Ex foliis binas uncias longis constantem, quorum terna exteriora paullò longiora 82 mucronata, foris quidem suave rubentis coloris, oris tamen albis, internè verò prorfus albis, tria autem interiora folia, qua aliquantulum breviora, mucronem habebant nominal orbiculation, niverque plane erant candoris, omnium autem ungues purpurea macula infigniti; framina nigra; apices etiam nigri. Bulbus exiguus, ut qui exiguz nucis Avellanzi magnitudinem non excedebar, cortice foris nigricante & fusco tectus, interiore parte molli lanugine fusci & quodammodo ferruginei coloris obsitus, quali ferè Rhododendri semen est, aut castanearum cortex ipsum nucleum tegens. Semen in hortis nostris rarò ad maturitatem perducit, Bononiensis tamen Tulipa fimile effe anne. Post primum annum rarius apud nos floret ob aeris inclementiam.

fed bullous paullarim languer, & fingulis annis minuitur, donec tandem penitus intereat.

Præter descriptas duas trésve adhuc alias Tulipæ minoris species habet Parkinsonus, nimirum Tulipanis Greficams, Tudipam Armeniacam, & Tulipams de Caffa, quarum, descriptiones, apud insum

An inflom facultatibus cum Satvrio Tulipæ præditæ fint, neminem perigulum feculte intellexi, inquit Clufius. Jo. Muller Pharmacop. Vienn. multos Tulipæ bulbos condite, radicum Orchidas inftar. quibus longe luaviores, & palato gratiores deprehendebam: an verò id præstarent quod Satyrio mibuitur nondum intellexit Parkinfonus etiam scribit se Tuliparum radices cum Saccharo conduste. Eryngii aut Orchidum in modum, casque sapore delicato Eryngii radicibus vix cedere compensile: an vero venereæ facultaiis aliquid obtineant nec ipsum magis quam Clusium scire, nec ab aliis didicisse: quod fi Orchidum radicibus hujufmodi facultas infit, verifimillimum judicare & has etiam ejufdem participes effe.

Tuliparum innumeras ferè varietates recensent florum cultores quas enumerare tadio Lectori esset: runparum minumera readifus, C. Bauhini Pinax, & Flora D. Rea. Harum accidentalium vacontuantui racaman Acquerianin varietatum caulas explicavimus. Nec enim eas huc transcribere opera pretium putamus, cum & aliae rietatum cauras expires nullo certo aut definito numero à semine sato obtineri possint, quas siquis multe varietates nove nullo certo aut definito numero à semine sato obtineri possint, quas siquis musta varietates in les de unico hoc flore integrum volumen componere possir; quod idem de aliss bulbofis intelligatur.

CAP. VII.

De Ornithogalo.

O photocom proper lacteum colorem qui in flore nitet, fimilem ei qui in alis aut oris gallinarum observatur, nomen accepisse videtur C. B. Alii potius à radice lactea dictum arbitrantur. Note Ornithogali genericæ funt framinula florum lata, fpicata, quorum tria acuminata, tria bifad feu finuata funt. Stamina hac capitulum feminis feu ftylum includunt arctè coeuntia, etiam explicatis foliis exterioribus : radix lactea ; florum petala aversa parte lineis virentibus notata.

A. 1. Ornithogalum angustifolium majus storibus ex albo virescentibus C. B. Asphodelus bulbosus Gor. Asphodelus bulbosus Galeni, sieve Ornithog. majus store subvirescente Park. parad. Albhod. bulbosus Dodonæi, sive Ornithog. spicatum flore virente J. B. Spiked Star of Bethlehem, with a greenith flower.

Similis Ornithogalo Monspeliensi spicato pugnum implet hujus bulbus, albus, subdulcis, è quo exeunt prægrandia folia porracea, carinata, humi ferè fusa, sapore viscido: inter que surgit rectus caule, unicus, lavis, nudus, teres, duodus cubitis altior, poriffimum culto, in quo dodrantalis fiica florum Afphodeli & Ornithogali fpicati, ex longis pedicalis folliculo aliquoulque inclufis, colore herbaceo vel ex luteo pallido, odore grato, ex senis foliis stellatis constantium, in quorum medio rectà surrectæ fibræ, latiusculæ, Foliis numero pares, albiores, in mucronem acutissimum definentes, apices suffinent, ex luteo albidos, capitulum ambientes triquetrum, oblongum. [Pericarpium tria interstitia habet plena semine Ornithogali albi spicati ità simili, ut distinguere non possimus] Semen autem parvum est nigrum, angulosum, sapore leguminoso, vel potius rugosum Staphidis agriz modo, solidum, intus candidum sapore quasi leguminoso, quo maturo pericarpia se aperiunt in tres

Propè Genevam versus Salevam montem inter segetes invenimus. Tho. Willisellus eam obser-Locus & vavit in colle quodam tribus cis Bristolium milliaribus, inter vepres, via quà inde Bathoniam itur. Tempus. Clusius inter segetes Pannoniæ satis frequentem observavit. Floret Maio & Junio mensibus, aut

2. Ornithogalum majus spicatum album Park. spicatum store albo C. B. spicatum Ger. emac. spicatum albo flore Monspess. J. B.

Huic radix bulbosa unica est, magna, Cepam imitata, Clusio candidior quam præcedentis slore virenti, & longior interdum, in amplam magnitudinem extuberans: folia cubitum longa, pollicemlata, extremo mucrone acuminato: Caulis, quantum hactenus observare datum est, fingularis, robuflus cubito longior, ac etiam bicubitalis, teres, firmus [Clufio viridior præcedente] à medio ferè ad fummum fastigium compluribus ornatur sensim se aperientibus storibus, tam denso agmine circa fastigium stipatis ut spicam ementiantur, quorum singulares tam propè ad Ornithogali albi minoris slores accedunt, ut pro iis fallant decerpti, intus albi, foris herbacei, apicibus in medio luteis, foris præter oras quæ albæ sunt omnino virides, interiùs verò dum explicati sunt lactei omnino candoris. Semen in triangulis capitibus alteri fimile, sed paulò majus & oblongius, nigrum, rugosum, inæquale, ut in Staphide agria, sed parvum admodum.

Inter legetes Monspeliano agro & per Hispanias observavit Clusius. Maio floret. Cæsalpinus inveniri ait interdum flore luteo.

3. Ornithogalum majus spicatum alterum C. B. Byzantinum Clusio J. B. Spicatum minus Ger.

Paullò humilius est præcedente, dilutiore etiam caule & foliis (inquit Clusius) quod cœpit Byzantio deferri aliis bulbis permixtum, nullo addito nomine.

4. Ornithogalum spicatum flore viridi lactescente C. B. Pannonicum albo flore Clus. Pannonicum Ger. Park. Creticum & Pannonicum albo flore J. B.

Huic quinque aut sex ante hyemem, ut Arabico, sed præter reliquorum consuetudinem, germinant folia, humi expansa, angusta, digitalis longitudinis, ex viridi incana, & Caryophylleorum slorum altilium foliis formă & colore valde similia, aliquantulum hirsuta, herbacei gustus & insipidi: Subsequente Aprili, foliis flaccescere incipientibus, inter illa exsilit dodrantalis cauliculus, senos aut plures spicatim coherentes sustinens sores, qui è senis foliolis compositi Maio mense aperiuntur, interiore parte non minus lactei candoris quam in * secundo genere, foris nervo viridi illorum dorsa * Vulgari.

Vires.

occupante ut in vulgari : triangula deinde capita nigrum, rotundum semen continentia. Radix sub est bulbosa, longa, candida, lento humore plena, gustús primium inspedid, deinde acris, foris cinera cea tenui membrana obducta, & fessili parte multis candicantibus fibris capillata. Illud peculiare habet hac planta, ut natali loco, ubi sponte nascitur, magna ex parte cum floribus onusta est fine foliis conspiciatur, aut saltem jam fere evanidis & flaccidis. At in hortis culta diutius ple runque folia retinere solet, & in majorem amplitudinem excrescit, spicam vicenum aut plurium florum nonnunquam proferens.

Locum natalem titulus indicat.

1. Bauhinus Ornithogalum Creticum, quod ab Honorio Belli accepit, huic idem putat. Addit in finu floris velut glomulum esle staminibus cunctum: Semen parvum, nigrum, rugosum, ac velut araneofis punctulis eleganter impressum, rotundum nisi quòd una parte modice acutum sit, durum, intus candidum, sapore subdulci.

5. Ornithogalum maximum floribus prorsus niveis Clus. J. B. latifolium & maximum C. B. ms. ximum album Park.

Cluf. Multa id ineunte vere ab radice producit folia, longa, dilutius virentia, latioráque qu'am Narbo nense aut Byzantinum: inter quæ prodit sesquicubitalis & amplior interdum caulis, viridis, levis, magnam longámque florum spicam gerens, ut centenos & plures in eadem spica numerare me minerim, fex foliis acuminatis constantes, nivei prorsus candoris, & nullo nervo viridi ut aliorum interdiu explicantur, fêxque famina brevia & latuscula, alba, tlavis apicibus prædita, capitulimque tri nnerun expucantur, rexque pramme norta ce tatutudas atomatos precus precus a precus generales que gonum cingentia, & umbilicum occupantia oftendunt, noctu verò contraluntur alionum inflar. [Singuli flores pediculis duas uncias longis infident, & è finu folioli oblongi exeunt.] Floribus ex cussis succedunt trigona capita semen rotundum nigrum continentia. Radix bulbosa, crassa, candida è lata sede multas fibras emittens. [Folia marcescere incipiunt antequam flores aperiantur, & s feriùs floret penitus exficcantur antequam florere definat.] Floret cum aliis majoribus Maio, interdum etiam Junio pro anni præcocioris aut magis serotini ratione.

6. Ornithogalum latifolium alterum C.B. Æthiopicum Clus. cur. post. Park.

Ex radice Ornithogalo majori vulgari (quod nonnulli Afphodelum Galeni cognominant) parte fimili, tefte Davide Mafrari, qui hujus folia cum aliquot floribus ad * me mittebar, multa producebat folia, pedalem longitudinem habentia, unciam aut paullo ámplius lata, mollia, quæ confracta tenui langine practita apparebant, perinde ac Eriophori folia, (quam fimiliter notam in alique aliarum bulbacearum plantarum folis non femel observare memini) inter qua cubitalis affurgeba caulis, satis firmus, viridis: à cujus medio ad summum usque sastigium prodibant slores, uncialibus & longioribus, ilíque craffiulculis & viridibus pediculis inharentes, lex foliis niveis conftantes. Orni thog. Arabici floribus pænè fimiles, nec iis multò minores, quorum ungues aliquantulum flavesce hant, ex corum autem umbilico prodibant fex candida flamina flavis apicibus prædita, quorum term latiore bassi espitulum medium craffiusculo brevique fislo præditum amplectebantur, ac illud trigo num, quod successu temporis oblongum evadebat, semen continens.

Propè promontorium Caput bonæ spei dictum collectum fuit.

Ornithogalum Neapolitanum Ger. J. B. Park. exoticum magno flore, minore innato C.B.

Folia huic carinata, longa, Hyacinthinis non valde diffimilia, verum angultiora, viridia. Caulis craffus, satis firmus, dodrantem altus, lavis, viridis, sustinens superna parte flores denos, duodenos aut etiam plures, pediculis semuncialibus pendulos, in anteriorem partem propendentes, tametli alternis in fingulis caulis lateribus nascentes è cujusdam membranulæ sinu; foliis sex acuminatis, interna parte candidis, externa autem ex cineraceo virescentibus, orasque albas habentibus constantes. Floris umbilicum occupat alius flosculus sex etiam foliis minoribus surrectis, & vasculum quod dam seu tubulum efformantibus compositus: in quo apparebant sex alba staminula, flavescentibus apicibus donata, & medius flylus albus. Flores porro prorfus funt inodori; quibus fuccedunt tib gona capitula craffincula, in obtufum mucronem definenția, caulem propter gravitatem deprimenția semme nigro rugoso repleta. Radix bulbosa candicans, fusca tamen membrana tegitur, in conum superna parte faltigiata, inferna autem plana, perinde ac Ornithogali Arabici radix, minus tamen ampla sede, sed multis candidis fibris in ambitu prædita.

Hac planta Hyacinthus arvorum Ornithogaloides dicitur; quam in agro Neapolitano frequentiffimam, eodémque tempore cum comoso Hyacintho vulgari botryode florere scribit.

8. Ornithogalum Arabicum Park, Clus. majus Arabicum Ger. emac. umbellatum maximum C.B. Lilium Alexandrinum five Ornithog alum magnum Syriacum J. B. Breat Arabian Star flower.

Oblonga habet folia, viridia, carinata, Hyacinthi Orientalis foliis adeò fimilia, ut ab iis vix difcernat quispiam nisi in hoc studio benè exercitatus, præsertim in planta suo caule ac sloribus viduata, minime autem Narciffi foliorum amula: inter qua cubitalis emergit caulis, lavis, nudus, gracilis, virescens, quem aliquot in summo nascentes confuso ordine ambiunt ramuli, sive longi pedicelli flores magnos sustinentes, Narcissinis magnitudine pares, sed Ornithogali forma præditos, illoruma, modo sub vesperam se claudentes, sex foliis prorsus albis constantes, medicati odoris & præmansum Coriandrum ferè referentis, triangulari capitulo nigro, iplendente, medium florem occupante,

quod ambiunt fex alba stamina slavo apice coronata : Semina nunquam adhuc observare licuit, licet singulis annis Byzantio cum aliis, stirpibus ejus bulbi Viennam miss fuerint, quorum nonnulli stores dederint: capitula tamen incrementum capientia senescente flore, & ex nigro viridem colorem contrahentia, ut semen datura viderentur, paullatim contabescere coeperunt. Radix bulbosa, Hyacinthi amula, candicans plerunque, è multis tunicis conflata, lata admodum sede, & in ambitu fibras fpargente.

Floret Maio. Mira est (inquit Clusius) hujus bulbi natura, nam plerung, experti sumus vix ulla folia promere. nifi fingulis annis exemptas aliquanto tempore adfervetur, deinde Autumno terræ denuo concredatur, tum enim demum germinare folet etiam ante brumam : nullus autem florere mihi conspe-Aus est nisi recens Constantinopoli allatus. Nam ex illorum numero est qui nisi isthic eruti conceptum jam in utero florem habeant, nullum dent in frigidiores provincias translati. Frigoris valdè impatiens cum fit, hyemes nostras non fert, sed in fictili reponendus est, ubi bulbis circa matrem adnatis feliciter fe propagare folet.

A. 9. Ornithogalum vulgare & verius J. B. vulgare Ger. Park, umbellatum medium angustifo-lum C. R

Radix bulbofa, candida, que multos bulbulos adherentes habet, veluti racematim compactos, fibrosos, se plurimum multiplicantes, gustu amaricante, lenta spumosaque mucagine masticatos os replentes. Folia promit angusta, tenuia, semipedalia caulem superantia, carinata, medium eorum lactea discurrente linea, in terram strata, mollia, & inter hac caulem palmarem aut semipedalem. tenerum, teretem & nudum, qui circa faltigium pediculos emittit, quorum unicuiq, subjectum foliolum oblongum, membranaceum, flores suffinentes è foliis senis compositos, oblongis acuminatis. laeteo intus candore, foris nonnifi per oras, medio herbido: intra que tramina latinscula fena, candida, in mucrones acutos fastigiata, quibus insident apices pallidi: in eorum medio capitulum stylum è summo profert albidum, semina continens compressa, nigri coloris. Flores autem in summis caulibus velut in umbellas expansi funt.

In Germania, Italia & Gallia sponte provenit: aiunt & in Anglia spontaneum inveniri, & nos Locus. quidem in pomariis ad sepes vidimus copiosum, forte tamen olim ibi satum. Habetur major hujus

species si C. Bauhino credimus.

Lib. XXI.

10. Ornithogalo vulgari simile latiore folio J. B. Ornith.umbellatum album medium latifolium C. B. Ornith. aliud vulgare Clus. 7.B. Cluf.

Hujus caulis J. Bauhino brevis, flores ampliores quam præcedentis, exterius virides interius albi, folia-latiora duplo, linea albicante deftituta; bulbus paullo major.

E Tyrolenfi comitatu allatus est; quin & Neapoli ad Clufium misit Fer. Imperatus,

Locus.

11. Ornithogalum album minus C. B. Ornithogalum minus è Pyrenæis Cluf. I. B.

Ab Ornithogalo Hispanico minore Clus. in eo duntaxat Clusio videbatur differre, quòd islius flores paullo majores apparerent, petalis singulis foris nervo seu vena subcerulea secundim longitudinem per medium essent distincta, & sex staminulorum apiecs in hoc furvi qui in illo

12. Ornithog alum Hispanicum minus Ger. Park. Clus. J. B. Ornith. umbellatum flosculis ex albo subcaruleis C. B.

Ex parvo, orbiculari, albicante bulbo fena aut feptena novo vere profert folia, Ornithogalo vulgari ferè fimilia, sed paullò angustiora, nullà venà candicante per longitudinem secta; è quorum medio prodit fingularis cauliculus, interdum & alter, palmaris, teres, fulfinens fenos, feptenos aut plures flosculos, alternatim quidem nascentes, sed quasi umbellam quandam efformantes, adeò aquali sunt altitudine, non secus atque in vulgari & Arabico, senis foliolis ex albo subcœruleis constantes, totidemo, candidis staminibus & medio capitulo subcœruleo umbilicum occupantibus, Nulla adhuc capitula vel femen observare potui, totá comá brevi à floribus marcescente.

Ornithogalum cœruleum pallens Lob. Obs. flore Hyacintho Autumnali pænè pari & fimili I. Bauhinus præcedenti idem esse suspicatur; Casparus frater diversum facit & Ornithogalis spicatis annumerat, fortè quia Lobelius florem ejus Hyacinthi Autumnalis flori penè parem & fimilem effe scribit. Non tamen dicit Lobelius spicatum esse, sed tantum flores ejus singulares illius floribus fimiles.

13. Ornithogalum luteum C. B. Park. luteum sive Cape agraria Ger. Bulbus sylvestris Fuchfü flore luteo, five Ornithogalum luteum I. B. Dellow Star of Bethlehem.

Veris munus Ornithogalum luteum radice est bulbosa, Ornithogali albi bulbum aquante, alba, prætenuibus filamentis fibrata, gustu viscolo & subdulci, non amaro & adstringente, ut annotat Fuchfius & Dodonæus. E radice statim folium emergit porraceum, semunciam ferè latum, dodrantalis circiter longitudinis, in terram caducum, coloris glauci, in teretem mucronem definens, glabrum, superiùs lave, inferiùs costis Plantagineis donatum, modò unum, modò duo aut tria; plura interdum folia funt, pinguiuscula, angusta, triquetra: comitatur ipsa è bulbo quoq, ortus caulis singularis,

Locus.

Rocus.

gularis, angulofus, folius brevior, fubrubens, cætera nudus, alioqui fefcuncia ferè infra fummum cacamen folio præditus unico aut altero, fextantali vel palmari, nonnunquam glabro, alias fubbirfuto, oris paullum intro flexis, ut carinam imitetur: è cujus finu reliquus caulis pergens, aliàs indivifus florem gerit unicum, aliàs subdividitur, plurésque ad novem usque flores suffinet, unicuique divifioni folio apposito. Flores singuli ex longiusculis pediculis Ornithogalo similibus, petalis constant oblongis, foris viridantibus, hırfutis, oris luteis, intus-penitus flavis, medium occupantibus totidem faminibus cum apicibus luteis: meditullium obtinet etiam nondum delaplo flore subnascens capitulum triquetrum, seminis conceptaculum, cujus ex umbilico stylus exit in apicem luteum definens.

Locus.

In agro Pedemontano ad sepes & inter segetes observavimus. Ad agrorum & sylvarum cadua. rum margines in Germania frequens eft. Habetur etiam in Angliæ Comitatûs Eboracensis Septentrionali parte, in sylvis propè pontem Greta & Brignall vicum, ad fluvium Tesam, unde bulbulos ad nos transmisit D. Johnson.

Species fe-

Ornithogalum flavum Alcmarianum Clus. i. e. Orn. luteum magno flore C. B. flavum cum flaminibus rubris J. B. cum florum præcipuè magnitudine & staminum rubro colore à descripto dif. ferat, ab eo specie diversum esse non libenter concedimus, præsertim cum Clusius ipsum non viderit, sed quæ de eo scribit ex aliorum relatione habuit.

Species tertia.

111, 101 qua us co co totale ex atomit l'attorio information l'actività de l'actività constat, cauleg, crassiore licet infirmo: biniq aut terni quos sustinet flores majores, minus flavi, sel ex herbaceo quodammodo pallidi.

Locus

F ocus

In Stiriacarum & Austriacarum Alpium pratis ubi sylvæ desinere solent observabat Clusius.

14. Ornithog alum luteum minus J. B. C. B. i.e. Ornith. luteo flore Clus. Ornith. luteum parvum

Unico prodit foliolo, duas aut tres uncias longo, angusto, exalbidi coloris & acidi gustus: juxta quod tenuis, uncialis cauliculus, unum aut alterum foliolum suftinens, è quorum medio bini aut term exiliunt flosculi stellati, intus slavi, foris ex viridi purpurascentes, sex radiolis & totidem staminibus intus præditi: iis fuccedunt pufilla triangula capitula, femine ruffo exili & inæquali plena.
Radix alba, rotunda, cineraceo putamine obducta, exigui Pili magnitudine. Sed & hoc culturà aliquantulum majus evadit.

15. Ornithogalum bulbiferum luteum minimum tenuifolium Col. angustifolium bulbiferum C.B.

Plantula est semipedalis, radice bulbosa, rusto cortice tecta, intus alba, capillamentis Cepæ modo tenuibus admodum: Foliis binis, tenuibus, Croci vel Ornithogali, minoribus, angustioribus, pedali longitudine: Caule triunciali, supra quem thyrsi modo vel Cyperi folia sunt quina vel sena graminea, tres aut quatuor uncias longa, in imo latiora, rubentia circa ortum, [aliàs hirfuta & candidiora] in quorum centro coacervati funt globuli feu bulbilli, Milii vel Rape feminis magnitudine aut cuam majores, flavescentes & purpurascentes, qui ficcatà planta in terram sparguntur, ibadémque germinantes sequenti anno solta emittunt singuli singula. [Invenitur alicula alse, authoritation aute.] Interchiorum singula particulation autentica particulation autentica particulation autentica particulation autentica particulation autentica particulation. foliorum finus quae bulbillos circundant petioli duo aut tres rubef centes, triunciales prodeunt, flores habentes luteos intus, foris verò virentes, fex foliolis constructos, framinibus luteis & apice in medio craffiore ex fructu prominente, qui paullatim in flore crescit trigonus, supernè latior, seminibus intus minutis arenæ instar refertus.

In agris tum calidarum tum frigidarum regionum primo vere floret, Februario mense calidiori-

bus. Martio vero frigidioribus.

16. Ornithogalum album unifolium Park Bulbus unifolius Ger. Bulbus monophyllos flore albo, an BoxGlan Theophrasti? I. B. Leucoium unico & junceo folio C. B.

Valde rara est hac planta, autore Clusio App. alt. auct. Eam autem redemerat à Nicolao le Quilt, qui in Lustrania erutam asserebat. Unico autem è terra prodibat folio, tenui primum & prorsus junceo, quod tandem pedalem adquirebat longitudinem: duabus autem supra terram uncis paullò majorem adquirebat latitudinem, & canaliculatum fiebat, extremà tamen parte manente junceà: ubi verò latiorem adquirere incipiebat latitudinem, ex ejus medio exiliebat triuncialis longitudinis cauliculus, tenuis, lavis, dilutius virens, in cujus fastigio alternatim siti erant tres flores, non valdė magni, qui sex foliis candidissimis erant præditi, non multum absimiles floribus Graminis Parnaffi, led nullo calyculo, ut illi, inclusi: è quorum medio prodibant sex alba stamina flavis apicibus predita, & umbilicum occupabat capitellum triangulare, fummo faftigio fuftienes exilem fi-lum album ftaminum longitudinem non excedentem. Odoratus autem erat ifte flos, & Spina ap-pendicis florum odorem amulabatur. Ejus bulbus orbicularis erat forma, nec Avellana nucis magnitudinem excedebat, fusca membrana tectus, sedeq, illius multis tenuibus candidis fibris obsita. Bina folia, totidémq, cauliculos habuit. Flores autem aperiebantur medio Junio. Semen observare non potuit Autor.

17. Ornithogalum luteo virens Indicum Cornuti.

Huic Caulis & Folia fimul emergunt, longa, lata ut Pannonici, fimiliter etiam fulcata. Caulis inter hæc medius ultra pedalem longitudinem affurgit, rotundus, glaber virénsq.: hunc tenuis veluti glauci coloris halitus suffundit, qui leviore tactu defloratur, ut in prunis integris uvisque pra-

maturis videre licet. A medio ferè ad apicem usque flosculorum globulis spicatur, adjecta quibus-que folii appendicula, cujus cavitatibus flores singuli celantur, ad modum granorum in spica trique rom appendica, obtegere: Id quod familiare est vulgari nostro Ornithogalo. Paullatim gloticea, quæ gluma folet opregene: at quou raminare en vuigari nottro Ormthogalo. Paullatim glo-buli fe à cavitate illa fubducant, fubicétiq, corum pediculi longius producunur, unaq, cum flore deorfum nutant. Flor tandem luteo-virens dehicit, fex petalis confrans, quorum tria externa latif-fime expania luteo colore fimbriantur, tria verò interna in fe compressa manent, ut Leucoli minotime expanta auco come innocamen, una vero merria in se compretta manent, ut Leucoli mino-ris verni, ge mucrones habent intro reflexos, quibus famina alba cum apicibus lureis reconduntur: tria verò his interpolita famina apicibus carent. Piftillum triangulare medium floris occupans femini-bus parvis turget: hujus in apice mollis flat epiphyfis, qua cum flore marcefeit.

Nunquam floris hujus folia vento aut vetuftate decutiuntur, sed in se contracta & occlusa ta-

bescunt.

Lib. XXI.

17. Ornithogalum caruleo pallente flore C.B. Ornith, caruleum pallens Lob. ob.

Ornithogalis qualibet sur parte valde cognatum & affine, sed flos cœruleus, Hyacintho Autumnali pænè par & fimilis.

CAP. VIII.

De Hvacintho.

Yacinthum, ut Plinius lib. 21. cap. 11. duplex comitatur fabula, luctum præferens ejus quem Apollo dilexerat (Hyacinth. vocat.) aut ex Ajacis cruore editi, ita difcurrentibus Ovidium in Metamorph altera lib. 10. µbi de Apolline ita canit v.215.

Ipse suos gemitus foliis inscribit, & Ai Ai Flos habet inscriptum, funestag_s litera ducta est.

Altera lib. 13. quam sie concludit.

ruhefactág, fanguine tellus Purpureum viridi genuit de cespite slorem, Qui priùs Oebalio fuerat de vulnere natus. Litera communis mediis puerog, virba, Inscripta est folsis, bæc nominis, illa querelæ.

Nam literæ at funt primæ nominis Alet, funtq, interjectio lamentandi aut deflendi. Hyacinthus Veteribus duplex eft, Medicus & Poeticus. Poeticum eruditi plurimi ob venarum

in flore ductus literas As referentium Consolidam regalem esse opinantur.

Caterum Hyacinthus ab Ornithogalo differt florum staminibus tenuibus & angustis, petalis puris feu unicoloribus, nam flores seu spicam florum habere null o perianthio involutum utrisq commune est, non tamen Leucoio bulboso quem quidam ad Hyacinthum reducunt.

6. 1. Hyacinthus stellaris.

1. Hyacinthus stellatus Fuchsii Ger. stellatus vulgaris, sive bisolius Fuchsii Park, parad. Stellatus bisolius & trisolius veruss dumetorum store caruleo & albo J.B. stellarus bisolius Germanicus C.B. item trisolius ejustdem. Small bernal Star-Hyacintis.

Ex radice bulbofa, oblonga, fibrofa, alba, guftanti vifcida & fubdulci exit coliculus junceus, fragilis, palmaris & pedalis, fufcus, radicem versus exalbidus; duobus folisi, interdum tribus, longiufculis, carinatis, à bulbo flatim exortis flipatus, qui in pediculos pro florum numero plures paucioréfve ad duodecim nonnunquam, nunc breviores, nunc longiores, teretes divaricatur, licet aliquando ipfe coliculi feapus flofculum fingularem gerere reperiatur. Flores pulchri, cerulei, rarius albi, stellati, fex foliois diffinelly, angultis, mucronats conflantes, in quorum medio faminula fex diluce cerulea fulfi-nent capitella faturatuis tincta, piltillum turgidulum mucronatum concolorem circumfantia; at fi for albus tum faminula quoq, alba apielim luteis predita piltillum album ambunt. Succedit ca-pitulum in quo femen non attum, ut in aliis Hyacinthis, fed fuscum duntaxat & veluti fuligine

In infulis quibusdam circa Cambriam copiose provenit, ut v. g. in Bardeseia. In Germaniæ Locus, campestribus & juxta sepes: Circa Genevam etiam & Monspelium. Primo vere floret.

Hyacinthum ftellarem album à præcedente cum J. Bauhino non diffinguinus, cum folo floris colore, qui merè accidentarius eft, differat : at neu, Hyacinthum ftellarum cosruleum ftaminulis ex viridi luteis C. B. neq. Hyac. stellatum flore rubente Park.

Lo cus.

ARUAL.

2. Hyacinthus stellaris albicans serotinus J. B.

Hunc C. Bauhinus cum Hyacintho stellari albo eundem facit: frater J. B. distinguit. Lobelio in Ap, serius floret & folia exiliora habet: Flos aspectus jucundus albicat, septem interdum aut pluribus floribus luxuriat.

In Belgium delatus est è Biscaiæ montibus.

Perperam pictus est à Lobelio cum flore pentapetalo.

3. Hyacinthus fiellaris vernus parvulus, flore ex exculeo cinereo J. B. fiellaris minimis C. B. parvulus fiellaris vernus Lobelis Ger. emac.

Flores terni aut quaterni, stellati, ex cœruleo cinerei, senis foliolis totidemo, staminulis & apicibus cœruleis obscuris conflati, pistillo in medio cum umbone ex cœruleo cinereo. Vix palmaris est plantula, folisi angulfis, surrechis quattor aut quinq., Radix parva, alba, oblonga, parim fibrata, Johnsonus apud Ger. emac. hanc speciem tertiam ponit in capite de Hyacintho Autumnali.

4. Hyacinthus stellaris major J. B. Lob. stellaris purpureus C. B.

Lob. Ad. p.2. Omni sui parte duplo major est Hyacintho stellari Germanico; flores intensioris purpuræ. Radicis bulbus albet.

His addit Parkinfonus Hyacinthum stellatum Martium five præcocem cœruleum, eundémo, flore

albo & flore suave-rubente.

5. Hyacinthus stellaris flore cinereo Park. stellatus multissorus cineracei coloris J. B. stellatus Someri Ger. fellaris fbicatus cinereus C. B.

Loo. Facie tota, sparsis foliis & cauliculo spirhamzo Hyacinthum Anglicum quadantenus æmulatur; sed umbella instar initio stipatim stellati, subcœrulei, pallidis stores sad triginta interdum aut plures Plantaginis Roseæ modo in latam expressam aut aliquantulum depressam spicam, & tandem in longam faltigiati. Floribus succedunt capitula trigona semen continentia. Radix bulbosa, candida, in-Îtar radicis Hyacinthi Anglici.

Floret cum vulgari sub extremum Martium, vel etiam Aprili, paulò tamen seriùs vulgari. Locus hujus natalis non traditur, quod sciam; in hortis tamen nostris frequens est.

6. Hyacinthus stellatus Byzantinus major flore Boraginis Ger. Stellatus Byzantinus alter, sive flore nneum peumin nyraminni major pore soungimo Col. peumin sidulatu J. B. Lob., item Hja-Boraginis Park, fellatus Byzant, altor eligantifinus feorinus bullatus J. B. Lob., item Hja-einthus rarus J. B. Hjac, fjellaris caruleus amanus C. B. qui & Hjacinthum latifolium Dalechampii buc refert, quoad iconem.

Radice nititur bulbosa, magna, fibris donata, alba, alicubi purpurascente, sapore subdulci, viscido & naufeolo. Folia à radice quaterna aut quina, pet terram fparfa, unciam lata, Hyacinchi ffellaris dumetorum latiora [à quo differt licet affinis] longitudine cubitali, carinata, ftriata & ſplendentia: Caulis tenuis, unus vel duo, interdum quaterni, cubitum alti, [alii palmum, fesquipalmum & pal-mos duos longi] purpurantes, nitentes, angulosi, fares sustinent in summo fastigio quattuor, quinq, vel fex, à lateribus, petalis (, fublongs, acuminatts, cœruleis, vel potius violaces, ungue ablicante, decurrente per longitudinem line à faturatiore viola tincta, ità à fe invicem ad pediculum ufo, diffantibus ut radiatam stellam æmulentur. Medium occupat capitulum rotundum, canaliculatum Pisi parvi magnitudine, album, loculamenti feminum rudimentum, quod ordine circumstant stamina rigidula, fena, violacea, circa imum albicantia; è medio autem capitulo ftilus violaceus emicat: pediculi inferiorum quidem florum plus quam duas uncias longi, purpurantes, splendidi, surrecti, superiorum verò vix culmum latum longi, mediorum medio modo le habent.

Locum titulus indicat, mense autem Aprili floret.

7. Hyacimbus fellatus Byzantinus J. B. fiellatus Byzantinus nigra radice Park. parad. stell. Byzant.
nigra radice, flore cæruleo Ger. stellaris obsoletè cæruleus vel major C. B.

Quaterna huic aut quina funt folia, humi fufa, longa, carinata, dilute virentia, Hyacinthi Anglici foliis aqualia fed breviora: inter qua caulis affurgir digitalis fere longitudinis, gracilis & infirmus, quinq, aut fex flofculos fuftinens, ftellatos, dilute ceruleos, inodoros, petalis a fe invicem distantibus cum flores explicantur nec adeò contiguis & admotis ut in aliis congeneribus: staminulorum apices purpurei. Succedunt capitula triangula, qualia in vulgari sed inania: rarò etenim semen ad maturitatem perducit, quoniam capitula pletunq, ob gravitatem fuam à caulibus infirmis fuffi-neri nequeunt, fed humi ftrata, vel ab humore vel à pruinis corrumpuntur. Radix bulbofa eft non magna, nigro cortice tecta, & fibris nonnullis longis, craffis, albis subtus prædita.

Magnam cum præcedente affinitatem habet.

8. Hyacinthus stellaris Byzantinus major Park. parad. stellaris Byzantinus major slore cœruleo Ger.

Pracedenti omni sua parte major est, aliàs ei persimilis. Folia ad radicem plura & multò majora obtinet: radicem triplo quàm illius majorem, non tamen exterius nigricantem, sed albam. 9. HyacinEctaffiulcino & quali nucis piglandis magnitudine, bulbo quaterna duntaxat promebate folia latufulla, pracedentis folis not valde diffimilia; inter quinque aut fex exiliebant dodrantalis longitudinis caudicali, firmiores quam in illo, purpuralcentes & firiati, lultinentes è longis petiolis dependinis caudicali, firmiores quam in illo, purpuralcentes & firiati, lultinentes è longis petiolis dependinis caudicali. dentes septem aut octo flores expansos, coeruleos, vena media petala secante saturariore & quasi viodentes ieptem au cen justi company, con an pecas irente laturatore & quan vin-lacci cologis. Floris umblicum, occupabat trigenum espitelium, ivirescens estrator (tile promisene preditum, lex violaceis staminatis cincto, quonum apices nigris de la capital de la contra la contra la contra la contra de la contra de la contra de la capital apericha de la capital capi

dia autem non valde diffimilis erat Hyacinthi fub Autumnum flores proferentis bulbo. Angino / Proximè accedit ad Hyacinthum rarum J. B. superius descriptum, si non idem sit.

10. Hyacinthus fellaris sature caruleus C. B. Hispanicus stellato flore Clus. cur. post. Hispan. stellar. flore sature caruleo Ger. cmac.

Cluf.
Terna aut quaterna producti folia, humi expanta, pedem longa; virdia, carinata, femunciam verò lata, atque fentim in mucronem definentia: inter que fub extremum Aprilem produc sculis dodrantalis aut paulò longior, viridis, firmus, fustinens ex intervallis octodecim aut viginti fleres, fex foliis stella in modum expansis praditos, coloris corules saturi, prasertim carca umbrlicum, nec valde diffimites Briophori Peruani floribus, è quorum umbilico prodioant ex, pallida famina madum capitellum violacei coloris amplecentia, trigonum. Semien quale effet Clubo ignorum:

11. Hacinibus fellatus afficus major Park, parad, Gor, fellatus afficus, J.B. Club defiares efficus caraleo-purpusascens major C.B.

Clef.
Quaternis, quinis aut pluribus feliis praditus est, viridibus, carinatis, palmum longis, faits angustis, humique quast in orbem strates, alioqui satis sirmis, instar foliorum Hyacitusi stora citereo; inter qua affurgit palmaris cauliculus, fatis firmus, fuftinens in oblongis, petiolis inter appendiculas purpurascentes prodeuncibus decem aut duodecim flosculos, ex cœruleo purpurascentes, multius aut purpuralcentes, prodeunquois aceem aut quodecim Inojentos, ex cercuseo purpuralcentes, incluius autericere perezigui odoris, umbilicum occupante umbone five capituli, rudințento, nucronavo, cincho fex si aminulus ex albo purpuralcentibus, quorum apiese cerrulei. Fiebant țandera ca capitula triangula & mucronava, qualia fere în Hyacintho Belgico, quae maturitate dehiticenția, simm, contiere deprehendebantur rotundum, nigrum, splendens, illius semini profus simile. Radia: bulbola eft, pane orbicularis & candicans, infima sive sessibili parte in ambitu frequentibus & tenuibus albis sibis in latera sese spargentibus donata, & interdum una etiam crassiores, digitum pane longa, atque in profundum se mergente, ut aliquoties in aliis etiam Hyacinthorum generibus observare memini. Ex Lusitania allatus esse dicitur. I neut.

12. Hyacimbus fiellatus aftivus minor J. B. Ger. Park, parad. Chiff. Stel. aft. minor flofculis alternation sitis C. B.

Cum primum è terra prodit, septem aut octo è radice promit folia, angusta, plana, viridia & quodammodo splendentia, circiter septem uncias longa, quæ sele humi disfundunt & in orbem spargunt, atque veluti contorquent: inter quæ affurgit cauliculus teres, brevis, binarum unciarum longitudinem non excedens, fummo faftigio fex aut septem flosculos alternatim ferens, veluti in spicam congeftos, formâ & colore præcedentis pænc fimiles, sed longe minores & dilutiores. His fuccedunt triangula etiam capitella, extremo mucronata, nigrum semen continentia. Radix bulbosa, ferè orbicularis, Avellanæ Hispanicæ magnitudinem æquans, candida sed susca membrana teeta, è cujus infima sede numerosæ exiliebant fibræ, magna exparte valde tenues, iis tamen admixtæ septem aut octo paulò craffiores.

Floret Maio mense cum majore; & è Lustrania pariter allatus est.

A. 13. Hyacinthus Autumnalis minor Ger. Park. autumnalis minimus J. B. stellaris autumnalis minor C. B. The Autumnal Star Dyacinth.

Folia vix pollices quinque excedunt, tenuissima, tria quatuorve ex albicante bulbo exorta: Caulis palmo brevior, tenuis: Flores à medio ad fummum parvi, cœrulei, stellati, quos excipiunt conce-

Florere incipit antequam folia emergunt, sub initium Septembris. In rupe S. Vincentii propè Tempus & Bristolium observavimus, & in promontorio Lexard point dicto in Cornubia copiosissimè: Clusius Locis. in colliculis Monspelio vicinis invenit, & in Madritiana sylva propè Lutetiam, necnon circa Salmanticam in colliculis ad Thormim fluvium fitis lapidoso admodum sole.

14. Hyacin; lius stellaris Autumnalis major C. B. Autumnalis major J. B. Clus. Ger. Park. Clus.

Quina aut sena habet latiuscula & flexuosa folia, viridia, aliquantulum carinata, Colchici montani Hispanici instar: inter que prodit unus, nonunquam bini, terni aut plures, cauliculi, palmo majores, saits firmi, multis socialis solis stella instar expansis constantibus, & dilute purpurascentibus stipati, in quibus quaedam staminula nigricantibus apicibus prædita. Marcescentibus socialis illico Fffff 2

Tempus.

Locus.

succedunt tenuia admodum & trigona capitula, que brevi maturescentia & hiantia pusillum nigrum femen oftendunt; quod terræ gremio statim exceptum sui generis plantulas generat, qua mihi temo anno flores dederunt. Radix craffiulcula, candicans, infima fede multis fibris donatur.

Hoc genus mihi interdum cauliculos dedit ramofos, quorum finguli ramuli fuis floribus erant onu-Ai. Sponte nature non vidio Clusius, sed in bortis duntanat cultum. Nobis pracedentis varietas esse videtur.

Hyacinthus maritimus minimus C. B. prod.

Tota (inquit) planta unciarum fex est: ex bulbulo parvo oblongo, cortice villoso tecto cauli culi duo vel tres nudi inter folia angustissima exurgunt; quibus capitula minuta, rotunda, sursum porrecta infident flosculis minutis, cœruleis, quibus veluti filiquæ oblongiusculæ semen minutum con--- self. 12- a

Monspessuli in litore maris.

Hyacinthi Autumnalis minoris varietatem tantum esse cum D. Magnol suspicamur.

5. 2. Hyacinthi stellati eriophori.

15. Hyacinthus Peruanus Ger. Peruwianus J. B. stellatus Baticus major, vulgo Peruanus Park parad. Indicus bulbofus ftellatus C. B.

E radic bulbofa & oblongiuscula, nec Muscari bulbo valdè diffimili (nam subfusco cortice teta, prominentémque sedem habebat, supra quam in ambitu crassiusculas sibras spargebat) quina aut feria novo vere prodibant folia viridia, pane unciam lata, carinata, dodrantem longa, humi in orbem fuß: inter qua dodrantalis affurgebat eaulis, [pro planta magnitudine brevis admodum] tubi pennæ feriptoriæ craffitie, qui circa fastigium frequentes longiusculos petiolos ex purpura quali nigricantes producebat, quorum finguli lustinebant flosculum lex mucronatis foliis constantem, stelingricantes protected quantities in the state of the stat anguarin in quintum in quintum content, ce quant aboutorins coverins, in ann patter authority quotum appear flavi : rota auteni florium congeries æqualis fere erat altitudins & velut umbellæ formam refere rebate. [Spica antequam flores aperluntur Coni Pinei formam refert] nullam vero fuavitatem odo ris in floribus observabant; sed cortex & solia abrupta in tenuissima staminula distrahebantur non minus quam in bulbo eriophoro.

Variat floris colore albo 8è suave-rubente seu carneo. Maio mense floret. Cæterum Gulielmis Boelius Clufium ut & Parkinfonum monuit, non fuisse necesse hunc bulbum ex America aut Africa peri, duandoquidem circa infulam Gades atque adeò in ipfa infula, [atque indè incipiendo in pra

tis maritimis ad portum usque Santta Maria dictum] copiolissime nascitur.

16. Bulbus eriophorus Peruanus C.B. J. B. Cluf.

Multa ex radice promit folia, surrecta initio, deinde in terram sese inclinantia, densa, carinata instar foliorum Hyacinthi, viridia Iplendentiaque, qua minutim confracta tenuissima stamina prabent. Inter folia sesquipedalis nascitur caulis, teres interdum & gracilis, firmus tamen, nudus, vineri ona require anchi natural campa, cers micro qual in fiscam congeftos, deinde ab infino lefe explicare facipientes & in latitudinem expandentes, fex foliolis ftellatim deculfaris confare deprehenduntur, coloris purpurei, circa umblicum autem carulei, ur & prominens umbo, acque feña que illum ambiunt frammula lata, flavis feu pallidis apicibus pradita; fingula florum folia per longitudinem secarite vena ex atro purpurea. Odor valde tenuis & exilis: oblongis verò gracifibulque innituntur flores pediculis, ex viridi purpuralcentibus, quorum finguli ex appendicu-Bacini candidarum & membranacearum finu prodeunt. Floribus fuccefferunt trigona mucronatéque capitula femè continentia rotundum, nigrum, femini Hyacinthi Anglici par. Bulbus ejis craftius, longiufeulus, & quodammodo pyramidalis, ex albo flavefcens, cujus íquamæ molli langine plense, infima fede multis craftiufculis fibris prædita.

Magnam inquit Clufius cum præcedente affinitatem habet, hujus tamen folia duplo latiora, caulis quoq, elarior: flos purpureus, circa umbilicum cœruleus, vena arro-purpurea floris folia percurrente.

17. Hyacinthus eriophorus Park, parad. Bulbus eriophorus Cluf. Ger. Bulb. eriophorus Orientalis C. B.

Cluf. Sunt ei multa oblonga folia, Hyacinthinis ferè fimilia, non Narcissinis, minùs carnosa & succulenta, duriora etiam, viridia, mucronata, ingrati faporis, quibus minutiffimè etiam confractis tenuia quædam stamina instar telæ aranearum deduci possunt. Ex horum medio caulis exit cubitalis aut amplior, rectus, Scillini caulis amulus, lavis, nudus, virefcens, fuprema parte ad cœruleum colorem tendens, oblongámque & denfam veluti fpicam, in denos vel plures versus antequam explicetur diftinctam, primum viridem sed paullatim (dum sese explicat in flores) coeruleum colorem contrahentem sustinens. Flores senis foliolis stellatim expansis constant, triangulo umbone in medio protuberante, Hyacinthi autumnalis floribus valdè fimiles, inodori, cœrulei, cum suis, quibus instdent, pediculis & internis staminibus, quorum apices initio purpurei ubi sese expanderunt, pallescente quadam veluti farina aspersi sunt. Incipit florere ab imo, ut Scilla, & reliquæ magna ex parte bulbaceæ stirpes, flores racemi aut spicæ instar confertos habentes, solent. Semen observare voluimus, sed flores admodum caduci statim marcescere coeperunt, & relictis tantum in caule pediculis deci-

derunt. Radix crassa & bulbosa est è plurique tunicis albis contexta, tomentosa & velut aranea-tum telis obita, multos urolurimum bulbos ad latera adnatos habens, & crassa oblongisque fibris nitens.
Conftantinopoli sepiùs missis est. Rarillime excaulesci: & stores profert in nostris regionibus; licer bulbus mira fecundisate plurimas soboles procreer.

Lib. XXI.

Bulbum eriophorum minorem C. B.

Ouem Clufius cur. post. Hyacintho obsoleto Achiopico subjecit videsis ibidem.

4. 3. Hyacinthi flore oblongo.

18. Hyacinthus Orientalis, quibusdam Constantinopolitanus J.B. Orientalis caule maculato, &c. C.B. Orient. caruleus Ger.

J. B. Radice est bulbosa, magna, multis tunicis composită, gustu viscido dulci, cui subsum sibraz longa, teretes, mediocriter crassa: A qua causis exurgit singularis, dos antalis, lavis, foliis nudus, ad impura diluto virore pallescens, superne successi a cujus medio fere ad summum scapum prodeunt semuncialisto pediculis, ex viridi submigris, deors un nutantibus appensi flores tres, quatuor, quinque ad undecim au duodecim & plures, odore suavi ş hilari, ceruleço aut mixto, aut rarius albo, omnino spectando colore, unciales, teretes, concavi, e longo tubo in sex lacimas noninhi reflexas divisis, subsumbula luteo pulvere confossa, per veria, pentur recondita continentes. Polia sex, septempe auteriam plura, à bulbo statim exorta, latiuscula, carinata, inferne herbacco colore, propè cacimen successi pulvas, pentur subsumptus, poundorum ordines continentes.

turatuis virentia. Succedit eaptuum tribus iocuiamentis componium, quorium iniguia duos *jerpuiam* nigrorum, rotundorum ordines continent.
Hujus Hyacinthi plurima funt feu fipecies feu varietates. Alli enim latifolii funt, foliis amplis Liliaceis, & hi ferè pracociores funt, & floribus majoribus, caule & foliis imis Draconti unitar maculatis: Parkinfono Hyacinthus Orientalis major pracox, dictus Zumbul Italia.
Ali angulifolii, floribus coloris refipectu vel purpures, vel albis feu niveis, vel, exalbidis qui antequam aperiantur albi funt, aperti oras tantim albas habent, reliqua parte carnes funt, fenefostrus, ou quain aperiantui and man, aportui que generis alui polyanthes funt, multos ferentes flores ad vicenos & nivei, vel variegatis, &c. Urmuque generis aui polyannies unir, muuco reignies nores au viceno, à plures, eofque vel in unum latus propendentes, vel in omnen partem equalprei fiarfors, alli panciores producunt flores: Cluffus plantam mobilitary feu ramodum fibi è lemine natam feribit, verim hac fequenti anno aubitam de a alis fimilis facta ett. Idem Cluffus cur. pott. Hyacinchi Orientalis foliofo caule meminir, quem non fecus ac pracedentem pro montro feu nature à foppo aberrantis aut faltem ludentis effectu habendum cenfeo. Differunt infuper magnitudine florum, alis rantis aut iament autentis enecut nauentiam tennes. Enterum intiger inagnitutine florum, aliis enim majores funt, aliis multo minores. Habentur etiam flore pleno rariorum colorum, ceruleo, purpuro-violaceo, niveo, &c. Tandem refipectu temporis quo florent, alii praccices funt, alii ferotini. Pra aliis praccicibus infignis & fortè etiam à reliquis [pecie diverfus ett.

Hyacinthus Orientalis brumalis seve pracon slore purpures Park, parad, brumalis albus J.B. brumalis Orientalis albus Lob. Orientalis albus C.B.

Foliorum & florum forma cum aliis plerisque hujus generis convenit, id tamen sibi vendicat sinronorum ce norum rorma cum ams piernejus mujus generas convente, que aquen nos venecar ini-gulare, quò di fatim fiib folis hybernum tropon è terris erumpat, caulem quoque protruders inter-dum per medias nives. Florem venufifiimum laxat circa principia Januarii. Non gaudet humi-dis locis, fed ab humore priùs quàm frigiditate corrumpitur, ideòque & in telfa fidelius afferçatur. Sunt illi folia non ut cetteris laxa & mollia, fed fucculenta, fpiffa ac ferè femper erecha, ur in generibus Aizoi. Nervi in his nulli conspicui: sed strize solummodo rectze ac veluti tenues fibrze. Duneribus Aizoi. Nervi in his nulli contpicui : jed tirta tolumimodo receze aç vejuti tenues hipra. Di-rant autein virore conflante ufque ad finem Julii menfis, ac multò diutius quàm exteris ufit venir. Flas levi caule, nonnihil circa faftigia ad fingulos pediculos excavato propendet candidus, nonnihil tamen fibi initia & circa finpremas oras fubcerulei præ fe ferens, quo quidem evanefcente, fenfim Februarii menfe rotus fit lacteus, odore fragrantifimo, in fpecie deinceps menfe plus integro perseverans. Radin bulbosa, intus candida, foris ruffa, circa foliorum exortus maculas quasdam, quales in Serpentariæ majoris caule spectantur, effundit, interfusa purpura nigra. Verum id maxime sub Veris auspicia, & cum terræ rursus mandata caulem emeritum gerit. Hæc Cornelius Gemma apud Lobelium.

Tempore germinandi seu è terra exeundi, & florendi, florssque colore, [addit Parkinsonus foliorum angustia & florum parvitate] à reliquis differt : cæteræ notæ plerisque aliis Hyacinthis Ori-

entalibus communes funt.

Folia cum vino in forma cataplasmatis adhibita pubi & mento crinium excrescentiam impediunt, Vires. & semina cum theriaca in fluxu alvi conveniunt. D. Palmer.

A. 20. Hyacimbus Anglicus Ger. Anglicus sive Belgicus J. B. oblongo store caruleus major C. B. Anglicus, Belgicus vel Hijpanicus Park, parad. Englin Ppacinth, or hare-

Radix huic bulbosa oblonga, candida, tunicata, plurimas ex ima sede fibras in circuitu emittens, quà radice exeunt tenues, mox crassescentes. Folia lex & interdum plura, oblonga, at caule plerunque breviora, semunciam lata, carinata, hilare viridia, lævia & splendentia, in acutum mucronem terminata. Caulis è bulbo unicus, foliis viduus, semipedalis aut dodrantalis & altior, teres, culmi

craffilthdine. Hyacinthi Orientalis Caule minor, cujus coma florum pondere, cum primum florere incipiunt, gravata deorfum recurvatur. Flores odorati, corulei aut violacei, rarius carnei aut albi microuning gravata account recurrature.

oblongi, penduli, octo aut decem & interdum plures [Clufins in pratis Londino vicinis cruere me minit qui tricerios flores haberent] non codem tempore fe pandentes, neque integri ut in Orientali Hyacintho, (quanquam tales obiter intuenti vider poffine) led ex quammatim incumbenibus & subcuntibus sex foliis, oris multum reflexis, quorum singulis adnata sunt stamina singula ejustem ex nuocuntuous sex roms, ous mutuun retexts, quorum iniguus aunata mit tramina iniguta ejuldem coloris, cum apicibus albidis, compositi. In medio fibre prias tentiis vafculo seminali infides, per maturitatem crasso, un tra loculamenta diviso. Semina parva, rotunda, nigra. Promi pediculi semunciales, ad fingulorum exortum appoituntuo ligular binar violacea, altera iniajor, alera minor pediculo longiores.

HISTORIA PEANTARUM.

In svlvis & dumetis vulgatissima plantai. Vere floret

21. Hyacimbus Hipanicus Cluf. J. B.

Superiori non valde abfimilis est; folia tamen profert non adeo splendentia, nec'hustii strata, sed potius surrecta; beviorem caulem, ssare sillutiis purpurascentes, & ad ceruleum colorem quodan modo tendentes, quorum odor eriam magis obsentus e semen, radix fere conventiunt. C. Bahhinus hunc non feparar ab Flyacintho Anglico, fed pro eadem specie haber.

Ploret eodem tempore cum præcedefite.

22. Hyacinības Hispanicus obsoletus Park, obsoletus Hispanicus, Anglico similis J. B. obsoleto stare C. B. obsoleto stare Hispanicus major Ger. emac.

Quina aut sena habet folia, oblonga, carinata, succi plena, coloris ex cineraceo virescentis. Muscarl foliorum amula fere, angustiora tamen, flexibilia, orbiculato ferme mucrone, candida vena anteriore parte per longitudinem excurrente, ingrati faporis. Prodit caulis è medio foliorum peda-lis fongitudinis, vel etiam amplior, gracilis, firmus tamen, nudus, decem, duodecim, interdum etiam viginti flores per intervalla ferens, deorstim spectantes, Hyacintho Anglico non multum absimiles! fex petalis conftantes, quorum terna exteriora valde reflexa fint, interiora non adeo, fed veluti que billim quendam initiantia: Color in his valde obsolettis, ut qui ex purpureo, pallido & virescente permixtus videatur: Odor nullus: Semen fort in triangulis capitulis planum, nigrum, cartilagino film, circinatæ fere rotunditatis, Scillæ femini pæne par; Radia globofa & rotunda, multis candicantibus tunicis conftat, & numerofis fibris feffili parte prædita eft.

Sero germinat & folia in Autumnum fervat: Junio autem cum Liliis floret: Flores etiam fe mine ex ebdem capite excepto natarum stirpium variare solere observabam, ut alii aliis obsoletiores

confpiciantur, quidam etiam pane virentes:

23. Hyacimbul Mauritanicus Clus, hist. ap. 1. J. B. Hyac. oblongo flore fusco C. B.

Præcedenti non valde diffimilis est tum foliis, tum floribus, omnia tamen paulò ei majora. Fa-lia & radix ad Ornithogali Arabici legitimi valde accedebant. Caulis crassior quam in præcedente, impense viridis, viginti, interdum etiam plures flores sustinens, coloris magis obsoleti & sustinens

Ex ea Mauritaniæ parte, ubi urbes Fessa & Marochum, delatus est.

24. Hyacinthus obfoletus Æthiopicus Cluf. cur. post. Hyac. oblongo flore flavo-viridi C. B.

Caulii craffiulculus etat & firmus, viridis decem aut plures flores fuftinens, dum adhuc florum gemmis onuftus effet aliquantulum nutans, led floribus fenfim lefe aperientibus erectus. Flores uncialibus pediculis appenti, hexapetali, ternis petalis internis ad oras dentatis & albidis, alioqui toti lutei, sed interna parte virides. Folia quinque, aut sex, impense viridia, quam Hyac, obsoleti Hispan. paulò firmiora, alias eis valde similia.

Ab extremo Æthiopiæ promontório cui Bonæ Spei nomen à Batavis delatus est.

Aliarum adhuc varietatum meminit C. Bauhinus, v. g. I. Hyacinthi obsoleto flore alterius: ferotini in obsoleto flore Eyst. 2. Hyacinthi serotini albicantis: serotini facie Orientalis Eyst. 2. Hyac. oblongi flavo flore, in fummitate Pontis Gari reperti: quos accidentibus quibusdam potiùs quàm specie à præcedentibus differre opinamur.

25. Hyacinibus minor Hispanicus angustifolius J. B. oblongo caruleo store minor C. B. Hisp. minu, Orientalis sacie, store caruleo, albo & rubente Park. parad. minor Hispanicus Ger. emac.

E radice bulbofa, oliva pufilla magnitudine, fuscâ membrana tecta, & multis fibris donata quina aut sena promit folia, longiora & angustiora quam Hyacinthi Anglici, striata & carinata, viridia, humi plerunque sparsi. Cauliculus gracilis, dodrantalis, teres, lavis, glauco subinde polline obductus, in summitate flores sustinens senos aut septenos [interdum duodenos aut plures,] pedicellis semuncialibus infidentes, deorfum nutantes, monopetalos, concavos, in fex parvas acutas lacinias per oras divifos, colore ceruleo amieno, fed dilutiore nitentes, [fex lines faturationis per louis ad laciniarum apiees excurrentibus firmatos]. Hyacinthi Anglici floribus minores, inodoros, fex intus staminula perbrevia apicibus luteis ex umbilico prodeuntia cum exiguo in medio stylo continentes. Floribus fuccedunt capitula trigona, mucronata. Variat floris colore albo, interdum mixto, dilutè

Floret Maio mense, semen Julio maturat, autore Clusio.

Variat flore cœruleo, albo, interdum mixto, dilute fuavitérque rubente, venis faturatioribus per 26. Hyacinfoliorum externorum longitudinem excurrentibus.

26. Hyacimbus floribus campanulæ uno versu dispositis C.B. Hispanicus major slore Campanulæ instar Park, parad. Hyacinthus totus albus, Campanilla I. B.

Hyacintho Anglico vulgari perfimilis est, sed omni parte major. Flores in summo caule multi. deorfum nutantes, majores, latiores, orificiis amplioribus Campanarum inftar, colore cœruleo obscuro, odore nullo.

Hyacinthus floribus Campanulæ utring, dispositis C. B. a præcedente non videtur specie diversus.

27. Hyacinthus palustris vernus slosculis simbriatis albidis.

Hanc speciem ad fossarum margines & in humidioribus inter Liburnum & Pisas in Italia observavimus, necdum descriptum putamus.

6. 4. Hyacinthus racemofus.

28. Hyacinthus botroides minor cæruleus obscurus Park. racemosus cæruleus minor juncifolius C. B. botryoid caruleus Ger. vernus botryoides minor caruleus, angustioribus foliis, odoratus J. B. The leffer Brape Dpacinth.

Bulbus huic qualis Hyacintho ftellari vulgato oblongus, fibris multis capillatus, tunicis compactus, [exterius nigricans] fapore vifcido & amaro. Folis fena, novena, dena, juncea, carinata, striata, viridia, propter terram purpurascentia, [humi strata] caule palmo nonnunquam longiora. Caulis unus, interdum duo, dodrantales, tentues, kives, proptéra terram ut folia rubeicences, per re-liquum herbacco colore præditi, excepto scapo saturo cœruleo tineto qui sures sustinet, ex brevibis pediculis in racemum duas uncias longum congestos, odoratos, in urceoli modum concavos, deorfum nutantes, purpureo-violaceos, oris albidis crenatis, quorum qui extremum botrum claudunt longe minores dilutiore purpurà infecti, nulla tamen albedine oras picti, non ità nutant, sed vel surrecti, vel rectà foras protensi comà explicatà subjectos slores inumbrant. Serius hic sloret quam botryoides

Hispaniis & Galliæ Narbonensi vulgaris & passim obvins est in agrorum marginibus & secundum Locus. vias. Clus. Nos in agro Pedemontano in Italia copiosissimum observavimus juxta vias, cum iter illac

faceremus, Aprilis intio florentem.

Hujus aliud genus habetur craffioribus longioribus, foliis, florum etiam racemo longiore, densiore & odoratiore Cluf. qui Hyacinthus racemosus cœruleus minor latifolius C. B. Hyac. botroides alter major coeruleus obscurus Park. parad.

Hyacinthus racemosus caruleus major C. B.

Nobis non videtur à sequente diversus.

29. Hyacinibus botryoides avernus minor latifolius exculeus inodorus J. B. botryodes purpureus 3. Clus, racemosus latifolius speciosor C. B. botryoides exculeus major Gen. An Hyacinibus botroides exculeus amanus Lob ? Park !

F.B. Planta est sesquipalmaris, radice bulbosa fibrosaque, sapore ut pracedens amaro & lento. Folia profert bina aut terna, ftriata carinatáque, interdum & potifimum primo proveniens, non multum latiora quam jam dicti, fed multo breviora, fæpe, potifi culta & ubi adolevit, latiora, [quæ humi diffundi non solent, nec flexuosa sunt ut superioris, sed surrecta] nec caulis altitudinem attingentia. Cauls fingularis, tenuis, sesquinum altus flores sufficient racematim congestos ur superior, sed non ut illa odoratos, rariores, breviores, minores, magssq, ventriolos, oris similiter crenatis co-

Montbelgardi provenit sponte: citiùs floret præcedenti, foliaq non retinet tamdiu.

Pro hujus varietatibus habeo

1. Hyacinthum racemosum album C. B. botroiden album Park. parad. botryoden albo flore Clus. qui superius descripto minor est & tenerior, foliis dilutius virentibus & quasi pallescentibus, floribus niveis, catera fimilis.

2. Hyacinthum botroiden flore albo rubente Park. parad. Hyac. flore è niveo purpurascente Clus. cujus flori niveo profusa est tenuis quædam & dilutissima purpura, qualis in Rosis albis nondum planè expansis, præsertim circa ungues, hæc vetustate & maturescente flore intensior redditur: Caulis è viridi purpurascit: folia viridiora sunt & infima parte quodammodo purpurascentia. Radix (autore Parkinfono) nullas aut raras adnatas foboles producit.

3. Hyacinthum botroiden ramosum Park. Hyac. uvâ ramosâ majorem & minorem C. B. nam

duas hujus species facit,

Qui ramosam profert florum uvam, hoc est, qui uvæ in modum plures habet congestos racemulos, alios aliis minores & graciliores.

Cum hæ omnes varietates ex Hyacinthi botryodis cœrulei aut albi semine (ut refert Clusius) enatæ sint, eas inter se & à parente specie differre nullatenus concesserim, quantumvis J. Baulinus Hyacinthum botryoiden album pro diffincta specie ponat, & Camerarium reprehendat quòd Hyacinthum album & cœruleum pro uno & eodem habeat. Ego enim in descriptione Hyacinthi bo-

Tempus.

Tempus.

B.ocue.

Locus:

tryoidis albi Bauhiniana nihil invenio quod non conveniat Hyacintho cœruleo præter floris colorem-

HISTORIA PLANTARUM.

tryonis ano paunimana inim interne quanti content care a salah para inim interne quanti Confule J. Bauhinum, & confer descriptiones utriusq.
Omnium hujus generis semina in triangulis quibusdam vasculis continentur, rotunda, nigra, exigua: omnium etiam radix plurimos exiguos nucleos in ambitu generare folet, nulla tamen abundan. tiùs quam primò descripti Cluf.

20. Hyacinthus racemosus moschatus C.B. botroides major moschatus sive Muscari flore cineritio Park. Muscari obsoletiore flore Clus. Hyac. odoratissimus dictus Tibcadi & Muscari J. B. Muscari

Quina aut sena oblonga producit folia, humi diffusa & obliquè inflexa, canaliculata, satis crassa & fucculenta, Hyacinthi comofi majoris foliis perquam fimilia, & tenuia stamina etiam fi rumpantur oftendentia, non adeò tamen abunde ut Eriophori folia, qua cum primum germinant vel purpurascunt, vel albescunt, vel interdum pulcherrimo rubro colore nitent. Ex horum medio caulis verno tempore erumpit fatis craffus, rotundus & nudus, admodum infirmus pro fua craffitudine: hunca medio ad fummum ferè racematim coharentes ambient flores, urceolis propemodum fimiles, initio interdum purpurascentes aut virides, deinde ex purpura virentes, aut cum viriditate albicantes, nonnunquam subcœrulei, aliquando nigricantes initio sive saturate purpurascentes, deinde pallidi vel flavescentes, vel ab initio pallidi, postea flavi, postremò ubi tabescere incipiunt nigricantes aut pulli. iíq, mucrone quam in aliis craffiore & obtuliore interdum, qui marcefcere incipientes gratifimum moschi ferè aut aromatum odorem referunt, licet qui flavo colore est gravius quidpiam & Narcisfinum quodammodo spiret: intelligo & niveo colore inveniri, atq, etiam egregiè rubente, quos multis tunicis ceparum modo contexta, & frequentibus craffis fibris ex ima fede prodeuntibus firmata, perennibus, nec fingulis annis marcefcentibus & pereuntibus, ut Hyacinthorum, Narcissorum, Tuliparum, Liliorum, & multarum aliarum bulbacearum stirpium fibræ. Ab imo flores explicare incipit ut catera bulbacea foicatum vel botryodem florem ferentes.

E vicinis Constantinopoli hortis, ultra Bosporum in Asia fitis primum Europæ communicata est

hæc planta, autore Clufio.

Hyacimbus racemosus moschatus luteus C. B. Muscari slavo slore Clus. Hyac. botroides major moschatus, sive Muscari flavo flore Park parad. Hyac. odoratissimus Tibcadi luteus J. B. Muscari

Clusius nullam particularem hujus descriptionem ponit licet iconem ejus habeat, sed in superiore descriptione & hunc comprehendit.

Hyacinthus racemosus luteus pracox C. B. Tipcadi lutei varietas, sive Muscari luteum pracox Lob. Ad. part. 2.

Flores initio subcœrulei sunt, postea lutei.

4. 5. Hyacinthus racemofus comofus.

31. Hyacinthus comosus Ger, comosus major purpureus C. B. Park. maximus botryoides coma ca-

Ex cepaceo bulbo folia aliquot interdum fcapo longiora, & plufquam femunciam lata, cæfia, per terram sparguntur: inter qua furgit caulis insularis, duas spithamas longus, nondum explicatis sio-ribus in pyramidalem thyrium definens, qui ubi expansi fuerium, longus invicem abijunguntur, oolore obloletto, concavi, ab angustiore basii, qua pedicello semunciali appenduntur. Sensim dilatati, vix tantillum hiantes, oris in lex fegmenta obscure partitis, ut difficulter conspici possint latentes apiculi cinerei. Fastigium autem thyrsi in comosam jubam cœruleo-purpuream longis pediculis concoloribus explicatur, odore nullo excellente: plerunq, flores abundant pulvere fuliginoso. Amara eft hac planta.

Inter fegetes circa Genevam & Liburnum copiosum observavimus. Italia, Narbona, reliqua

etiam Galliæ tepidiori abundè in satis & viarum marginibus provenit. Lob.

Hujus duo genera in Pannoniis observavit Clusius; Alterum præcox, latiore folio, craffiore coma, in eleganti tamen, majoreq, bulbo. Alterum magis serotinum angustiore folio, tenuiore coma, laxiore verò & elegantiore: hujus flores comæ proximi ex cœruleo purpuralcunt, ejusdémque cum coma funt coloris, que nota in priore defideratur; bulbus etiam minor.

32. Hyacinthus comosus Byzantinus Clus. Ger. Park. comosus albus Byzantinus C. B. com. Byzant. candicans cum staminulis purpureus J.B.

Quaterna, quinq aut sex interdum habet folia, humi utplurimum fusa & expansa, nonnunquam procumbentia duntaxat, oblonga, pracedenus folis valde fimilia latiore tamen mucrone pradita, & in lateribus veluti tenui lanugine obsta, prafertim infima parte, circa eorum exortum, ingrati gustûs & nauseam facile excitaturi. Ex horum medio, pedalis, nonnunquam major, nascitur caulis, teres & rotundus, nudus, intus fungosus, foris viridis lavisque; quem à medio ad summum sexa-

ginta plerung, aut plures ambient flores, oblongiusculi, oris in sex laciniolas divisis, sex staminulis purpureis intus præditi, inodori, initio candicantes, deinde cum marcescere incipiunt fusci & inelepurpurers mans practical, quibus flores innituntur initio breviffimi funt, deinde paulatim marcescentibus floribus excrescentes quatuor unciarum aut ampliorem longitudinem adquirunt, sic ut totus caulis suis floribus ità expansis onustus, aspergillum non minus referre videatur quam Hippuri quoddam genus. Caulis fuprema pars cum florum pediculis purpurascit: incipit florere ab imis. Trigona deinde capitula fert exigua pro planta amplitudine, in quibus paucum semen, interdum in fingulis capitulis unicum duntaxat, rotundum, nigrum, præcedentis femine minus continetur. interdum nullum, nam utplurimum capitula inania funt. Radix rotunda, bulbofa, multis candicantibus

De Herbis bulbofis.

tunicis constat, exteriore subfusca & basi multis albis sibris prædità. Constantinopoli primum allatus est circiter annum 1578.

33. Hyacinthus comosus albus Ger. Park. parad. comosus albus Belgicus C. B. comosus albo flore Clus. comosus albus cum caruleis staminibus J. B.

Pracedenti non admodum diffimilis eft, nullà aut perpufillà comà præditus, cujus flores obsoletioris coloris albicantis, illius floribus faris accedunt, pediculi tamen flores fuftinentes in longitudinem non excrescunt; semen & radix satis conveniunt. Parkinsonus omnem prorsus comam huic denegat, ideóque Hyacinthos botryodes potitis quam comosos referre scribit; radicem nigricantem & sublongam tribuit, unde folia exeunt tres aut quatuor, lævia, albicantia, angusta, carinata; caulis pedalis aut altior, flosculis summa parte prioris similibus, minus tamen crebris, obsitus, tantillo longioribus & amplioribus, osculo latiore, ad margines interiùs maculis quibusdam nigricantibus infecto.

34. Hyacimbus pennatus sive comosus ramosus elegantior Park, parad. Hyac. Samnessus comâ paniculor Col. Hyac. comosus paniculâ carulea C.B. comosus ramosus elegantior Ger.

Martio mense [in Italia] tribus quatuorve foliis erumpit, Hyacinthi botryoidis moschati nonnihil fimilibus fed minoribus, brevibus, latiusculis, colore casio, inter qua caulis exurgit pedalis aut altior, faftigio florum comam gestans speciossissimam, in coni estigiem esformatam, in innumeros ramulos divisam, quæ cum slores explicantur, uvarum racennum ablatis acinis æmulatur, magnitudine dodrantis serè, paniculæ graminis Miliacei modo paulatim sastigiata. Singuli ramuli in alios denuo dividuntur filamentorum crisporum glomeres extremitatibus contortis & velut cincinnatis; colore purpurascente pulchro seu columbino, odore cum gravitate jucundo. Flos gratiam suam diutissimè retinet antequam marcescit, & tandem nullo succedente semine evanescit. Mirum dictu (inquit Columna) bulbosam plantam vulgaribus Hyacinthis non absimilem, fructu ac semine prorsus destitui : an translatione & cultura id accidat, an nimiâ florendi luxuriâ ab ubertate proveniente (Sylveftrem enim nondum videre licuit) ignoramus.

Nos equidem hanc plantam pro specie Hyacinthi nova & ab aliis omnibus distincta habemus, verum ubi sponte oritur seminis secundam esse minime dubitamus. Ast varietatem hanc qua in hortis nostris colitur Nature initio deerranti, aut si mavis lascivienti ob alimenti ubertatem, aliámve nobis incognitam causam tribuendam censemus; adeóq accidentalis cum sit, frustra in agris sponte provenientem quari.

In agro Papienfi primò inventum aiunt : adnatis se propagat.

Locus.

35. Hyacinthus comosus ramosus purpureus Park. Ger. emac. i. e. comosus quartus.

Hujus folia latiora, breviora & viridiora funt quam Hyacinthi comofi vulgaris, non tamen pariter infirma & humi strata, sed firmiora & erectiora nonnihil: caulis altitudine par; coma pracedenti fimilis, minus sparsa & cincinnata, colore purpureo obsoletiore: Radix etiam major & brevior quam illius pluribus adnatis se propagat.

Hyacinthum Indicum bulbosum minorem C.B. Indicum minorem Orientalem Swertii. .

Item, Hyacinthum latifolium maximum C. B. Hyacinth. Ind. Orient. dictum adhuc incognitum

Item, Hyacinthum latifolium alterum C. B. Hyacinthum Africanum bulbo crasso, facie Hyacinthi Peruani Swertii.

Item, Hyacinthum Tripolitanum J. B. exoticum flore Phalangii C. B.

J. B.

Folio est longis, tenuissimis, Phalangio nostro similibus. Caulis satis magnus, in cujus summitate quatuor flores, speciosi, colore & magnitudine similes folis tribus erectis in parva Íride cœrulea : Radices forma & colore Tulipis fimiles.

Florebat Aprili Tripoli, ubi observavit Rauwolfius.

Locus.

6. 6. Hya-

Lecus.

Varietates

F.ocusa

6. 6. Hyacinthus Indicus anomalus.

f. Hyacinthus Indicus minor tuberosa radice Park. parad. Indicus tuberosus Ger. Indicus tuberosus. flore Hyacinthi Orientalis C. B. Indicus tuberofa radice J. B.

E radice tuberosa Ari Ægyptii aut Colocasia simili sed longè minore & graciliore, adnatis se propagante, multissque fibris prædita prodeunt solia multa humi in orbem sparsa, oblonga, angusta, carinata, mucronata Allii foliorum æmula; à quorum medio plures exurgunt caules, teretes, graciles, bicubitales interdum aut longiores, duriusculi, læves, minimi digiti crassitudinem nunquam su perantes; unde ob nimiam illam longitudinem & tenuitatem quo tempore florent se contorquent ac humi plerunque procumbant, nisi bacillis, fulcris, alissve adminiculis sustineantur. Hos autem caules per intervalla fingularia folia alternatim lata basi velut Perfoliatæ folia ambiunt, breviora multò fed magis acuminata iis que circa radicem atque in corum fummo permulti spicatim colerentes infident flores candidi, Hyacinthi Orientalis floribus omnino fimiles.

Folia avulsa & confracta non secus in stamina deducuntur quam Bulbi eriophori folia. In America seu India Occidentali oriuntur: in frigidioribus hisce regionibus si omnino vix ante

medium Augustum floret.

2. Hyacinthus Indicus major tuberofa radice Park. parad. Indicus Autumnalis, flore amplo alla odoratissimo, radice partim tuberosa, partim bulbosa Moris. Indicus tuberosus flore Narcissis C.B.

Florem habet omnium maximum, album, odoratiffimum, Narciffi albi in modum expanfum, cum apicibus in medio luteis. Caules pedales, robusti & firmi, quos deorsum versus radicem ambiunt filia plurima, dilute virentia, palmari longitudine, mucronata, quo altius fita in caule eò minora. Re dicem habet inferiori fui parte tuberofam, fuperiore autem bulbofam feu tunicatam, [gemmæ fci. è transversa radice erumpentes tunicatæ sunt bulborum instar.] Ex inferiore tuberosa parte plurima crassæ fibræ in terram demittuntur.

Eisdem gaudet natalibus cum præcedente. Folia rupta pariter in filamenta ducuntur.

CAP. IX.

De Scilla.

Otum est discrimen, Scyllæ marini monstri and në outshen disti, & Scillæ plantæ, de qua agimus quanvis Graci nonnulli & plantam ipsam Subhan scribant, minus recté. Nomen accepit quòd inter hanc & testaceum piscem à tunicea squamarum compactili ferie maxima fimilitudo intercedit, vel ozianis nomen obtinuit anto 18 ozianigaros i. e. viriditate. quòd in fabuletis marinis fole retorridis oriatur; cujulmodi funt in Hispania, & propè arida Lustania tesse tesse qua maritima. Latini Scillam dicunt & Squillam etiam antiquissimi. Jo. Bod. à spece Cepaceo generi tantopere est compar (inquit Lobelius) ut multi eam Cepam mariama vocent.

At nos Hyacinthis, ut puto rectiùs, eam adjudicamus.

Notandum Scillam Gracis veteribus etiam 2000 dictum fuisse nomine cum Lentisco communi. Lidem Veteres tria Scilla genera tradunt; duo medica, masculum albis foliis, fœminam nigris, & tertium genus, & tertium cibis gratum Epimenidium vocatum. Plin. lib. 19. c. 5. C. Hofmannis Epimeniam corrigit.

1. Scilla rubra magna vulgaris J.B. Scilla vulgaris radice rubra C.B. Scilla rubra sive Paneratium verum Park. Paneratium Clufti Ger. Che red Squill, 02 Sea: Onion.

F. B.

Bulbum habet magnum Pomo Adami vel Citrio majori sape parem, multis crassis fibris donatum, è laminis tuniceis, rubentibus, viscidis contextum, sub bulbo multa fibrae, è quo folia emer gunt impense virentia, cubitum longa, palmum ferè lata, fucculenta, craffiuscula, cum multa viciditate amara: inter qua surgit caulis Alphodeli, floribus insignis, serie longa dispositis & successive se aperientibus, candidis, Ornithogali spicati flores amulantibus. Fuchs. Caulis ut in croco prilis profilit, tum ex eo flos in luteo candidus, qui cum senuerit folia demum multis post diebus emicant lata, nullo nixa pediculo, Cepitia quadam specie, & pleraque ex iis in terram deflexa. Matthiolo amara est Scilla & acris.

Clusius Pancratio suo amplitudinem majorem tribuit quàm Scillæ, extimas tunicas rubentes, solia ampliora, longiora, magis carinata & quodammodo furrecta. Verum quod ad bulbum attinet, non aliter à Scilla alba differre quam colore J. Bauhinus & Lobelius confentiunt, cum tunica extima

huic rubeant, ut Cepis oblongis, illi albent.

2. Scilla radice alba C. B. Scillæ magnæ albæ J. B. Scilla alba Park. Sc. Hispanica Clus. Hi-Spanica vulgaris Ger. emac.

Caulis huic plerunque cubitalis est aut major, rectus, nudus, absque foliis, plurimis candidis & stel-

lais floribus ornatus, Alphodeli minoribus, Ornithogalo majori (quod quidam Scillam Epimenidiam putant) valdė fimilibus, qui ab imis (uti verifilmė Theophraftus Hift. 1.7. c. 12. feribit) explicari incipiunt, quemadmodum Afihodeli & quarundam aliarum bulbacearum, stirpium flores. His cari ncipiunt, quemaunoutum raprotosti e quatumosti anatum outoaceatum, Itripium nores. His fuccedunt triangula capitula compressi sa gulis & velut inania, in qiubus tamen nigrum, planum, pelacacum fimen. Quinque, sex aur plura demum emergunt filia, liliacea, lata, viridia admodum, densa sirve carnosa, humi expansa, nonnihil carinata. Radix crassa est, multis tunicis albis lento quodam humore plenis prædita, multisque crassificionis fibris capillata.

Copiosè nascitur supra Olysipponem & plerisque aliis Lustrania & Hispania locis. Floret Augusto Locus & & Septembri, semen Octobri & Novembri maturescit. Folia maturo jam semine & exarido caule Tempus.

emergunt Novembri & Decembri.

Lib. XXI.

I. Bauhinus in Scillis albis discrimen à vulgari rubra non potuit animadvertere: præterquam in colore magnitudo eadem, squamæ crassæ ac latæ; ex quibus apparebat folia æque lata esse atque rubris. Non placet ergo duplex descriptio Scillæ albidæ traditæ à Dodonæo.

Praterea, cur (inquit) Dodonaus & Clufius Scillam albam verius Scillam censeant quam ruffam

non possumus adhuc intelligere.

De Scille viribus & preparatione multa habent Plinius, Diofcorides, Galenus, quæ apud îpfos Virei. vide: Incidendi, aperiendi, discuriendi vi præditam esse Recentiores consentium: unde usus eius est in obstructionibus hepatis, meatus biliarii, lienis, mensium retentione, urinæ & in mucilagine

Maximus eius usus est (inquit C. Hosmannus) pro Trochiscis Scilliticis qui Theriacam ingrè-

Habemus in Officinis duplex Oxymel Scilliticum, fimplex & compositum, utrumque Mesue, ad affectus præcipuè pectoris ex pituita crassa, &c. Habemus & Loch ejusdem duplex, simplex & compositum, utrumque ad crassos & frigidos in pectore humores. Hofm.

Tupa ipi Brasiliensibus, Lusitanis Cebola albæræa Maroor,

Bulbum habet album, rotundum, Pomi nostratis magnitudine, cuticula tectum umbra coloris, qui inferius multas agit radiculas, quasdam ad novendecim digit, longas : producit porro duo, tria, aut quatuor folia, pedalis aut sesquipedalis longitudinis, quatuor digitos lata ubi latissima, succulenta, dilutè viridia, splendentia: lineis secundum longitudinem & latitudinem viridioribus quasi texta.

Tigridis flos C. B. Dod. Lob. Ger. Tigridis flos Dracuncali species patata J. B. Ocoloxochist seu Flor Tigris Hernandez.

PUnc florem figmentum esse suspicati sunt multi Botanici, nec dari in rerum natura ejusmodi plantam putârunt: verùm airinflus & fide dignis potius credendum, qui dari affirmant. Lobelius à Joan de Brancion accepit coloribus affabre expressium, & fice describit; Virentibus, oblongis, angustis & acuminatis est folis è pullo radicis bulbo: store luteo exiguis quamplurimis notulis fortuitis punicantibus variato, è cujus medio stave-rubens stylus exeritur.

C. Bauhinus radicem ait habere porraceam, folia Gladioli, florem egregiè rubentem, circa medium tamen album, & inftar pellis Tigridis maculatum.

Cum C. Bauhino consentit Franc. Hernandez, qui plantam sic describit, Herba est folia fundens Gladioli, nerveis discursibus densis, & secundum longitudinem procedentibus. Florem rubrum, magnum, ternis constantem foliis, sed circa medium pallentem albumque & Tigrinæ pellis more maculatum, unde nomen. Additur in corollas floreósque manipulos ob floris præftantiam. Radia vero porracea est, quæ frigefacit ac febrem extinguit 31. pondere ex Vires. aqua devorata, & punctis adversatur que ardentes febres sequi solent. Sunt qui dicant devoratam, efficere fœcunditatem; edulis etiam est, frigentisque nec omnino injucundi nutrimenti, lubrica &

Nascirur clementi cœlo, quale sortitur urbs Mexicana, hortensibusque præcipue, humidisque &

Bulbus oblongus Æthiopicus foliis guttatis & cilii instar pilosis Breyn.

Rreyn Narcifforum aliqua ex parte fimilis est hic bulbus, nisi quod sesquipalmaris propemodum longi-tudinis, ad proportionem haud crassus, fibris autem validis ima basi Hyacinthi instar Muscarii diftudins, ad proportionem hand craints, nors autent vanies into bat rydentini mita a vanicata unicronem fulis. Hie in Beverningiano horto folia quinque proferebat, glabra, craffa, carnofa, in mucronem parumper exeuntia, fupina parte fature viridia, prona dilutiora, quinque vel fex uncias longa, fed ne duas quidem lata, nimirum circiter medium ubi latiffima; quae confracta fubamare naufeabundum odorem (quamyıs fapor fingularem amaritiem haud præ fe ferat) atque ex venularum cavitatibus in carne delitefeentium, tenuiffima, araneæ inflar fubilla flamina, in modum Eriophori Peruviani præbent. Digna verò spectatu hæc folia reddebant margines, pilis subrigidis spadiceis, duplici serie; admodum curiosè, & ferè ità fimbriati, ut pro ciliis innumerabilium in altera folii parte apparentium guttularum five ocellorum haberi queant.

Nondum floruit apud D. Beverningh.

CAP. XI.

HISTORIA PLANTARUM.

De Sifyrhynchio aut potius Syfirhynchio.

Y firhynchio non folum fuillo pabulo bulbofæ atque carnofæ radicis aptitudo, fed roftrata forma radicis roftro fuillo fimilis, monente fagacitlimo Columna, nominis caufa fuit. Nos in hoc capite duas toto genere diversas plantas conjunximus, nimirum Sysirhynchium Nos in noc capite duas otto genere un en as piantas conjuntariums, illimitum syntrytchium Cluffi, & Syfirhynchium Columnæ, alteri enim folia in flore novem, alteri fex tantum; altera, id ef Syfirhynchium Cluffi, ad Iridem bulbofam accedit, à qua tamen differt radice feu bulbo gemino altera alteri infidente ut in Xiphio, & petalis illis quæ furfum reflectuntur minimè bifdis, observante Jungio, altera, id est, Sysirhynchium Columna, Croco similior est, verum foliis canaliculatis, & radice cum epiphyli roffrum fuillum referente diftinguitur, geminum autem bulbum habet præceden.

Utravis planta satis aptè respondet descriptioni Theophrasti & Plinii. Peculiare Sysirhynchio da. tum est (inquit Theophrastus) ut una radix primo augeatur hyeme, tum ineunte vere quod in imo excreverat

contrabatur, supernumg, crescat quod manditur.

Sysirhynchium Columnæ ob dictam radicis epiphysin melius convenit nominis interpretationi. quod rostrum porcinum fignificat; & præterea edule est, quod de Sysirhinchio Clusii negat

1. Sisyrbynchium majus flore luted macula notato C.B. Sisyrbynchium majus Clus. Ger. Iridibulbofæ affinis Silyrbynchium majus J. B. Sifyrbynchium Park, parad. Spaniff Dut.

Oblongis est angustisque foliis, mollioribus quam Iridis bulbosa folia, & ad Allii aut Hyacinthi botryodis folia proximè accedentibus, firiatis, viridibus, & humi plerunq, fusis, rotundo, dodrantali, striato firmóq caule qui ex multis involucris tanquam ex vaginulis flores promit quatuor aut quinque alternatim prodeuntes, h.e. nt primo marcefcente alter fuccedat, deinde tertus, & fic deinces, Kyridis potius florem referentes quam Iridis, ex novem foliolis compositos, quotum tria deorsim inflexa, pro fimbria, luteam maculam habent; alia tria fursum aliquantulum attolluntur; tria verò reliqua, que in alis ligulam tegere solent, surrecta, summa parte divis & bisda. Est verò ocus flos pulcher aspectu, coloris cœrulei, præter maculas illas, & odore quidem præditus sed valde fugaci. Florius fucedunt filiculi, vagginis quibutlant au cutaceis incluit, adeò tenui membrana con tantes, ut seme rotundum, parvum, subrutum, quod in illis continetur, conspici possiti. Radix balosa, gemina, planta ipsa forente, 8x altera alteri rindens Xiphii modo; superior plena, candida, dulcis, edulis, 8x pueris experita, inferior flaccida, totam mimirum substantiam ad se trahente su periore, ut in Croco, Xiphio, & tandem evanescens cum adharentibus fibris: multiplici urerò cortice reticulato, crasso, nigro integitur Xiphii radicis instar, & adnatis sese propagat; nam quinas, interdum ettam fenas ut plures plantas, quarum finguli bulbi fito retiformi tegmine involuti erant, alio villofo capacioréq, tegumento fimul comprehenta eruere memini in collium fupra Olyffipponem urbem acclivitatibus, atq etiam Gadibus non procul à ponte qui eam infulam continenti nanc

Florebat Martio natali solo, sed apud Belgas Maio duntaxat, interdum etiam Junio, sidq valde rarò, utpote quod alternis utplurimum annis duntaxat produc foleat, imò paulatim plerunq, contabescens prorsus tandem sæpenumero pereat.

Hoc genus (inquit Clufius) Lufitani Nozielbas, quali nuculas aut parvas nuces diceres, appellant, quia pueri iffhic ejus bulbo, perinde atq. Avellanis, veccuntur, etimque in deliciis habent.

clus puer nime cius bunos, permay avan avenants, cumque in dendin matenti. Clusio contradicit Gulielmus Boelius, referente Parkiniono in Parad, & hujus plantes bulbos is in locis Nocalhar appellari negat, infipidos enim es esfe, minimied, edules, verum Croci parvi seu vulgaris variegati radices ità dici, asserit, que & gustui dulces sunt, & à pastoribus puersse, avide

Nos plantam hanc in lingula portum Meffanensem à freto Siculo dirimente observavimus storentem circa medium Aprilem, & in Insula ad Promont. Pachynum.

Huc refer Sifyrhynchium flore alba macula notato C. B.

2. Silyrynchium minus Cluf. Ger Iridi bulbofæ affinis Silyrbynchium minus J. B. Silyrbynchium Park. parad. Sifyrhynchium medium C. B.

Superiori (inquit Clusius) similé est, minus tamen gracilioribusq, foliis. Flores è vaginulis prodeunres, colore superioris floribus similes, sed magis odorati: tenuiores etiam folliculi minore & exiliore semine pleni: radix item minor, non minus tamen quam superioris reticulato cortice tecta &

Crescit Valentino Hispaniæ regno, sed Murciano frequentissimum observabam, præsertim tribus leucis supra Murciam Antiquis Murgin, ejus regni metropolin.

Ad ventris tormina utile effe referebant incolæ, sed devorata radice illico corpus saltatione esse

Clufio iterum contradicit Boelius, & duplex Sifyrhynchii genus dari negat, nec enim majus à minora aliter quam magnitudine differre qua major est plantis in maris vicinia nascentibus ob unda rum alluvionem, aut auræ marinæ afflatum.

3. Sifyrhynchium Mauritanicum Clus. Park. parad. Sif. flore alba macula notato C. B.

Hoc genus flores Clusio protulit Sifyrhynchio majori Lusitanico forma prorsus similes, non tamen ceruleos ut illius, sed purpurei dilutioris coloris, valdè etiam sugaces & ephemeros, quorum terna majora folia inflexa & terram spectantia alba macula erant infignita.

4. Silyrbynchium Theophrasti Col. minus angustifolium C. B.

Radicem habet bulbosam, parvam, Avellanæ nucis medullæ parem, cortice Colchici modo obductam ruffo, qui facile avellitur, rotunda forma oblonga verò, & inferius non ut aliæ bulbosæ rotundam planam & fibrosam basin habentem, sed in oblongum productam, sinuosam & in acumen definentem, Delphini vel Suis rostrum effigiantem, lævem veluti arte elaboratam, superiorem animalis madibulam imitantem, atq. palati cavam partem: ex alia verò velut inferiorem alteram mandibulam, qua tenuis est & lata, mobilis menti instan, ex lata in tenuissimas sibras divisa, tandem denis velut capillamentis quibus terræ adhæret definens : inter ambas verò linguæ modo carnofa fibra rotunda longa exit, ex qua se propagare videtur, ut alia bulbos folent, & bulbos anno sequenti efficitur. Cujus rei signum est cortex inanis bulbi qui supra vegetum bulbum paulo superiis invenitur. Fibra pulla, diaphana ut Orchidum fibra, non solida ut bulbus, qui densus, durus, albus, splendidus est, Castaneæ immaturæ sapore. Duas uncias infra terram occultatur, & supra folia emittir quatuor, quinq,, aut septem inaqualia, tenuia, dura, carnola, minora & breviora Croci sativi, nec lata, sed Xiphii modo tota dorsum, solida, duriuscula, striata. Binos emittere slores obfervavimus, stellata inter folia terræ hærentes sex foliis constructos è folliculo exeuntes: quorum tria exteriora virescunt vel violacea sunt, reliqua alba, & lineis tribus violaceis per longum ductis depicta, fylvestris Croci modo, brevibus intus staminulis. His marcescentibus fructus remanet ob-longus, viridis Tritici grano par, trigonus, deinde duplo major, in quo semina turgent, & in siperficie propter cutis tenuitatem extuberantia apparent; ficcatus difrumpitur & copiofa, minuta, rotunda & flaventia oftendit.

Novembris fine observavimus in hac planta bulbulum emittere superne, uti Gladiolus, qui tunc Tempus. parvus admodum erat, duobus foliis emiffis, atq, hyeme postea crevit, foliaq, alia emisit. Quare hyeme bulbum crescere & pinguescere certum videtur, æstate verò contrahi exsuccum, nam Vere fructusp erficit Aprili mense cum floruerit Martio. Hac omnia F. Columna.

Per viarum margines herbidos Cirinolæ observavit Columna.

I ocus.

5. Sysirbynchium alterum latifolium Col. minus latifolium C. B.

Hujus radia fimili forma, fed duplo major oblongior, ac multiplici cortice nigrioreq, inferius barbata ut superior, sed ex altera menti parte oblongus, planus, rostratus & slavescens adhæret bulbulus, qui anni præcedentis erat vetustior, cortice supra vegetum novum bulbum relicto, ut in superiore. Hic pracedente fuccosior est, atq sapore amaricante parum. Folia lata, porracea, brevia respectu latitudinis, lævia, splendida, oris parum pilosis, fructu inter folia, & terræ hærente, ut vix promineat & appareat, trigono uti superioris, sed majore, rubescente, in quo duodecim semina infunt, quatuor fingulis angulis, crassiora, Orobi aut Vicia ferè magnitudine, angulosa parum.

Via quâ ad Acquamenam vineam itur inter Orchides sphegodes.

6. Systrhyuchium Asprensium angustifolium alterum Col. minus angustifolium store majore variegato C. B.

Hac minimo aeris tepore emicat, florentémq, Januario meníe observavimus in Castro Aspra dicto, in Sabinis, olim Casperies appellato. Bulbo est crassiore præcedente Apulo, cui folia simulia quatuor ponit, canaliculata, sed ita temui scissiura ut nisi animadvertatur, juncea videantur, & costæ effigie. Florem edit Croci figurà & odore, magnum respectu planta, sed Croco minorem, candicante colore, & in aliquibus fumma floris partes purpuro cœrulea, & ima veluti ungues luteo colore; stamina intus tria, crasso & oblongo capite prædita, lutea, medium verò apicem album, oblongiorem, in sex tenues brevése, lacinias in summo divisum, ex pallido candicante colore. Variat flos, nam tria ex fex foliis exteriora dorfum habent vel rubens & lineis variegatum, wel ex luteo virente linea inter purpureum colorem, aut obfoletà purpura. Radice bulbofà barbata Apulo fimili, fed majore duplo, eodem fapore Caftaneæ, etiámq fe bulbo fuperiore propagante. Iídem locis congener altera Apula oriebatur.

7. Sifyrhynchium Indicum Cornuti.

Huic radio bulbacea, Nuculæ magnitudine, Croci effigie Mœfiaci, quam incolæ libentiùs efitant (ficut ejuídem etiam generis indigenas Hispani opiliones edunt, quas Noselhas appellant vocabulo vernacule Avellanam fignificante.) Postrema æstatis parte, quam oporan vocant flores fundit in fingulis caulibus nunc fingulares, nunc etiam plures, sex foliis varie coloratis compositos: Interna fiquidem pars cœrulea est, circulóque flavo divisa, dorsum autem media & infima parte cineraceum, media vero quæ in mucronem porrigitur languide cœruleum. Elapío flore semina in folliculo subrotundo & carinato, ut Gladioli, concepta subnascuntur. Folia ut Iridis bulbose aut Asphodeli lutei minoris, teretia funt, & per longitudinem striata.

Ex India Orientali delatum est. .

Ggggg1≥

8. Siff-

Locus &

Tempus.

Tempus.

Vires.

Locus.

8. Sisyrhynchium ex phaniceo suaverubente flore Æthiopicum Brevn.

Breyn. Altitudine plusquam pedali affurgit, bulbum possidens rotundum, Croci aut Sisyrhynchii Indici Cornuti, cortice ex fusco cinereo & filamentoso obductum: è quo caulis viridis, ut existimo carnofus, affurgit, foliis partim longiffimis, partim brevioribus, angultis, nervofis, vegetiffima viriditate ins, anurgit, John partini iongiminis, partini dieviolious, augusti, intoda, vectoria intidiate coloratis, in modum ferè Siftynychioum Glufi, amictus; ciquis inperior pars papaveris erratici inflar hiritus, florem ina venufate afpectum delectantem influier, Croci aut Siftynychi Afprender hiritus, florem ina venufate afpectum delectantem influier, Croci aut Siftynychi Afprender hiritus, florem in the coloration of the color fium Col. grandiorem, foliis sex tenerrimis, è carneo & phœniceo, necnon diluta Rosarum purpurâ blande rubentibus, ad unguem croceis, congestum; cujus in medio stylus quadrangularis. craffus, phœnicei coloris occultatur.

Ex intuitu figura suis coloribus ad vivum depicta, à D. van Beverningk (in cujus horto floruit

ipsa planta) transmissa descripsit Ja. Breynius. Locus ejus natalis Promontorium Caput Bonæ Spei dictum.

Variat flore triftiùs & obsoletiùs rubente, & languido collo deorsum dependente, velut Polygo. nati ramosi flore luteo Cornuti, pari quoq, formâ & convolutis foliis.

9. Siffrbynchium ramosum Æthiopicum foliis plicatis nervosus & incanis, radice tuberosa phunicea Breynii.

Hujus radix tuberofa, Iridum quadantenus fimilis, vix sescunciam in longitudine, ac pollicem transversum in latitudine contingens, non adeò inconvenienter Cygni corpus repræsentabat ; subftantia carnosa, ex phœniceo crocea lentam mucilaginem continente, & cuticula firmiter inhananta carnosa, ex pneenceo crocca ientam mucragiment continente, et cuticula irmiter inharente, tenui, fanguineáq, contecta; cui infuper cortex, colore & fibftantia Colchici fimilis obductus fuerat, [cuim bulbum accepit Autor à D. van Beverningk miffum] jam refolutus, quo fanguineus perpulcher radicis color fine impedimento melius oculis luftrari poffet. Et enim Radix hac eft natura, ut illo quo planta optime augetur tempore imminuta, venifiti immun coloris fplenter in the coloris for the dorem deperdat, formámq, fuam in pedis figuram convertat, fub qua emissas inter fibras nova propago tandem procrescit.

Hujus tuber mense Julio terræ commissium paucos post dies folia octo aut decem producebat, pollicaria, palmaria, vel etiam pedalia, Iridis facie, & quæ eo etiam modo in latum expansa, muncaria, palmaria, vei etiam pedalia, Irius facie, & qua eo etiam modo in latum expanta, miutuóque se amplexando nascebantur, obscurius autem virida; incana, hirstita, nervosa, plicata, & ab imo ad medium usq, carina ampla prædita: E quorum medio Caulis pedalis, rotundus, viridis, & hirstitus estinadebatur, parte inferiori rubicundus; ima medietare geniculatus, singulis genicula foso angustitore breviores, cincis; s supra vero pluribus ramis, squorum quemvis circa batin longum angustumo, comitabatur soliolum) brachiatus; quos Sisyrhynchii Theophratti Col. pares, fed grandiores duplo ornabant fusculi, fex foliolis purpures, aliqua flavedine ex phœniceo colore intermixtis, forifq, leniter hirfuts, confiruêti. His macescentibus fruêtus enascebantur quidem trigoni, nec tamen ut Sifyrhynchii Col. oblongi, fed Hyacinthorum in modum fubroundi, gui perfectionem debitam non affecuti, virides erant, & pilis brevibus, velut caulis foliáque, hiríuti, intrinfecus verò glabri, in tres feparati partes, fingulas femina fingula tantum complectentes, quantum ex fructu sicco enucleare licuit.

10. Sysirbynchium Persianum C. B. Flos Persicus Sysirbynchio congener Clus. hist.

Hujus stirpis flos (quem folum cum suprema caulis parte coloribus suis duntaxat expressam vidit Clufius) pulcherrimus erat, fummo cauli fatis gracili & virescenti innitens, & ex membranaceo involucro, inflar foliculorum qui Iridum flores ambiunt, emergens, tribus tantium folius (fi picturæ fides eft adhibenda) conftans, mucronaris, binas uncias longis, minimum digitum latis, dorso elatiore, cœrulei coloris adeò elegantis ut cum Gentianella cœruleis floribus contendere possite interna parte ramosa querdam stamina, in multas tenues fibras secta continere videtur, rusi coloris, apicibus verò albis infra illum addita erat alterius storis gemma, suo membranaceo folliculo

Hujus pictura Conftantinopoli expressa erat ex altera pictura è Persia allata.

CAP. XII.

De Gladiolo.

Ladiolus à foliorum forma dictus, Dioscoridi Zique, foliis ensisormibus, floribus in singulis Caulibus pluribus longa serie & forma peculiari à congeneribus distinguitur.

Gladiolus sive Xipbion J. B. Gladiolus Narbonensis Park. Italicus Ger. Glad. storibus uno versa dispositis major C. B. Come Fing.

Rectum & mucronatum emittit folium, è quo alia duo aut tria erumpunt, Iridi fimilia, multò tamen angustiora, utrinque striata, & Iridis modo sibi inserta, junceum, teretem, cubito longiorem & glabrum caulem amplectentia; in cujus fummitate quinque, fex, aut septem, egregia figura &

coloris flores, Sole Cancrum ingrediente se proferunt, à se invicem distantes, in unam partem caulis coloris pares, Solo Galles and anguestation of production and the inclinances, & deorlum nutantes: conftant hi fex petalis, uncia parum longioribus, fimul ab uno exortu prodeuntibus: ex quibus quatuor femuncia paullò latiora funt, colore rofeo, fed multò laexorta prodeintadas de servicio de constante coruscantia & veluti flagrantia, reflexis labris profundioris calathi figuram referentia; reliqua duo coruicanda de venus de la conferencia del la conferencia del la conferencia de la conferencia del la confe tonoia pracucis man & in medio latiorem maculam habent, quam undique purpurea linea cir-& candidam, tongan fuperiori floris folio framen subest trifidum, & inter hoc & folium singulacumicribit et terminat, appetin note sono pariero mora uniquity et mes nos et roman frigula-ris apex. Floret paucis diebus ab inferiore parte incipiendo: aperiente eanni de qui in furmitate eft fiore inferior flaccefeit & clauditur. Floribus finguli follicali fuccedunt, in rotundo modice oblongi, tenuibus venulis diftincti, nucis Avellana quantitate, qui cum immaturuerunt in tres partes longi, tennius voltain, paleacea, flaváque semina ostendunt, in quibus rubens, cartilagineus & pare avviantur, co comas parascos, animas recursos tremas in quious nuestis, cartinagineus & par-vus est nucleus. Radicem habet non profundam, parvam, rotundam, bulbofam, ab ima bast versus germen turbinatam, aliquot crinitis & reticulatis tunicis veluti loricis vestitam; quibus detractis duo exigui, candidi, carnosíque apparent bulbi, uno alteri infidente, superiore quidem Veris initio minore sed vegetiore; inseriore autem majore & latiore, verum flaccido & sungoso: perit enim & flaccescere incipit prioris anni bulbus Veris initio supernascente alio: itaque simul decrescentem & naccelentem radicem habet: nonnunquam etiam inferiori fübeft tertius bulbus, ied adeò flaccidus & inanis, ut inter fodiendum (quia non est spectabilis) negligatur; dum floret superior & minor se mans, ut men consensum y qual non en pectagnis y negugatur; cum noret tupertor & minor bulbus increfeit, vincifque foliditate & qualitate inferiorem; nam cum flaccefeere flos incipit, digit craffitudinem & globuli figuram acquirit; fibras ab inferioris bulbi basî emitti tenues candidafque. Saporem radix habet præ cæteris herbæ partibus excellentem, nempe dulcem & modice acrem; relinquit enim in palato aliquandiu linguam & fauces aliquantulum urentem & faliyam elicientem [flores & folia idem faciunt F. B.] acrimoniam.

In calidioribus regionibus frequens inter fegetes reperitur. Nos circa Liburnum in Italia copio-Locus & Im invenimus. Passim Monspelii in segetisus provenit. It is the Libertum in Italia & circa Monspelium Tempus. Aprili etiam & Maio shoret, in frigidioribus Junio & Julio.

Variat floris colore pallidiore & interduin plane albo.

Lib. XXI.

2. Gladiolus utrinque floridus C. B. binis florum ordinibus Park. Glad. Italicus binis florum ordinibus distinctus. Gladiol. Narbonensis Ger.

Vix aliqua in re à præcedente differt quam florum duplici ordine in caule; quamvis Parkinfonus radicem minorem & nigriorem ei attribuat; caulem item obscuriorem; flores pariter coloratiores

3. Gladiolus floribus uno versu dispositis minor, C. B. purpureus minor Park, minimus Lob. Ad.

Minor est quam vulgaris Narbonensis Gladiolus floribus concoloribus, minoribus, uno versu digeftis in pedali gracili caule: falisi item duplo minoribus. Radix Sifyrynchii aut Gladioli parvi.

4. Gladiolus angusto gramineo folio C. B.

Foliss gramineis, angustissimis, palmaribus; supribus paucioribus, [ternis aut quaternis] pallidè rubentibus supra se invicem ad caulis summum utrinque: folliculis minoribus à præcedentibus dif-

In Murena Hispaniæ collegit Albinus. A præcedentibus non aliter differre videtur quam magnitudine; quæ forte loco debetur.

5. Gladiolus Byzantinus Park, major Byzantinus C. B.

Partium omnium magnitudine; floribus uno versu dispositis, atro-rubentibus, sessus post reliquos omnes se aperientibus; radice teneriore & frigoris minus patiente à Gladiolo Narbonensi differt.

6. Gladiolus Æthiopicus flore coccineo Cornuti. An Gladiolus maximus Indicus C. B? Cornut.

Bulbum habet unicum, (non duplicati ordinis ut vulgaris) eumque longe habitioris & adultioris amplitudinis, planum tamen, ac ut Nux yomica deprellum: ejus caro intima facis vini colorem refert, & gultanti accrrime linguam pungit. Bulbus hic multis tunicis obducitur, fingulæ nerveis filamentis ductis in sele & in plexum veluti retiformem textis fimbriantur. Aliæ aliis insident, ut in Croco Myliaco ufu venic. Folia finn Iridi noftrari magnitudine & figura fimilia, longitudine inter fe difiaria, qualia in Gladiolo, vulgari. Thyrus inter folia medius erumpit, nunc unus, nunc ramolus (uvvid) teres, fragilis, glaber, enodis, aque ex nigro leviter purpura Gene. Hquis diprema pars in coccineam velut fucam fallicature, adeo celle florum germina utroque venius difponuntur, ut in Hordeo Asixo videmus : Drius autem quam singula hac aperiantur, alia post alia longius excrescunt, tuncque corniculorum modo leniter incurvantur; ac tubulum sinuatum formant lutei coloris; pediculus tamen quo, tubulus cauli adnectitur ruber eff, nec nifi propius intuenti apparet, cum gemino foliolo atro vivente hine inde tegatur. Dum tubi hujus extremum hiat, in fex lacinias dividim, totidem quoque folia format, quorum tria longiora funt & obtufa, coccineóque colore rutilant, reliqua tria brevia admodum & acuta: extra puniceo colore tinguntur, intus croceo, nonnullis lineis coccineis striato splendent. Eo autem disposita sunt ordine: supremum amplissimum Ggggg 3

T cour

est; subjectum utrinque minimum; quæ deinceps posita magna; infimum autem valdè exiguum; uno verbo breviora longioribus interferuntur. A cavo hujus floris quatuor framina fluunt, qua per supremi folii sinum deducuntur inæquali longitudine: inferiora duo humiliora sunt, tertium elatius est; singula purpureis apicibus ornantur, fissis parte supina, prona verò duplici linea ex pulvere la teo confectà distinctis. Quartum stamen sine apice est, & linguæ serpentis modo trisulcum an

A Promontorio bonæ spei dicto delata est egregia hæc Gladioli species.

7. Gladiolus Africanus, radice tuberofa, Cepæ foliis Breyn,

Tuberosa constat radice crassa, pænè pugillari, foris ex cinereo fusca cum aliqua flavedine sor. descente, intus carnem solidam cerini coloris habente, in superiore parte colliculi instar subrotum. dè elevata, ac fibris multis ex ima circulari ferè planaque basi diffusis, de qua binæ radices plerunque ità conjunctæ ut facili tamen negotio separari possint. Folia ex colliculorum verticibus prolina emittit, Cepæ vulgaris formam, colorem ac magnitudinem æmulantia, concava, aut materia levi. spongiosa, ut & spuma quadam glutinosi saporis farcta: hac folia tenues veluti glauci coloris halitus suffundunt, qui levissimo tactu desforantur: Horum primum emergentia inferiore parte incum. bunt terræ, superiore autem ea se erigunt figura, ut cornua pæne tauri repræsentent. Caulem (ut punt cerra, imperiore autem ea le crigant ngura, ut contra parte taun repratement. Cautem (ut ferunt) impellir rotundum, folis minoribus vefittimi junceis, & fibribus fuave-rubentibus, cacumen onerancibus denififime fpicatum: hi Gladioli Æthiopici Cornut. dimidio breviores, nec eo modo incurvati, in medio stamina apicibus luteis donata, complectentes, è calyculo binorum foliorum membranaceo Cannæ Indicæ progenerantur.

An Radix tuberosa Promont. bona Spei, collo eximiè crasso Swertii?

CAP. XIII.

De Colchico.

Olchicum dictum est quòd plurimum in Colcho nascitur. Magnitudine sua & folis latis Liliaceis, vasculis seminalibus majoribus, à Croco cui alia perfimile eft, diftinguitur.

A. I. Colebicum commune C. B. Coleb. Anglicum purpureum, & Anglicum album Park. Gen. Colebicum J. B. Meadow Saffron.

Cord. Autumno edit quincuncialem, nonnunquam etiam dodrantalem, gracilem, glabrum, candicartem, atque egregia: teneritudinis caulem, in cujus fummitate flos Lilio non diffimilis, fed minime repandis & reflexis deorfum foliis, fex petalis, longitudine fefquiunciam aut bessem aquantibus, la titudine verò uncià paullò angustioribus, utrinque acuminatis, glabris, nitidis, pinguibus, in attriu glutinofis, primum claufis & convolutis, poftea fe explicantibus conftans, colore in fubrubente pur pura ablicans; in medio luteo colore framina, numero ipla floris folia non excedentia continens, qui postquam unum atque alterum diem duraverint saccescunt: deinde paulò post sequentis Vers initium folia profert, longitudine dodrantali, latitudine verò uncia aut lesquiuncia, acuminata, crassa, Liliaceis forma & substantia lentore similia, sed longiora, sub terra coeuntia, & teretem, tenerum, candicantémque pediculum constituentia; in quorum medio propè terram utriculus extuberat, acuminatus, triquetrus, longitudine ad fesquiunciam plerunque accedens, latitudine verò unciam utplurimum æquans, rotundo, milioque majori, primum candido, æstate deinde post Solstinium maturescente, ad ruffum in nigro colorem transcunte semine plenus: quo sparsa folia flaccescunt. In veniuntur nonnunquam duo aut tres utriculi fimul conjuncti,& ab una radice prodeuntes,cum eadem radix totidem flores produxerit, fed unus tantum ex his magnitadine præftat, alii veluti abortiv funt. Radice nititur longitudine fesquiunciali, modice in planum compressa, latitudine unciam plerunque quarta ejus parte excedente, superius turbinată, inferius autem latiuscula parte veluti in parvum unguem definente, & candidas fibras in terram demittente, & parvis bulbis curca latera enris le propagante, foris multis in ruffo nigris tunicis vestita, ex quarum numero ejus attatem cog-noscere potes: Singulis enim aninis singulas superinduir tunicas, quibus detractis reliqua radicis pas carnosa, totáque candida, & succo lacteo plena est, eadem ab una parte rimam veluti habet, per quam floris coliculus transivit; hunc enim non è imperiori & acuminata parte majoris radicis Autumno promit, sed ab inferiori flaccescentis ungui & latiore, contra reliquorum bulbosorum morem. Ea vero radix à cujus mucrone flos & folia emittuntur, fulco caret ulque in Autumnum, donc fubnafcens parvula alia emisso flore priorem sulcet. Hinc est quòd radices, quibus Vere & Æstats principio folia infident canaliculatum illum fulcum non habeant. Eadem radix quæ priore anno germinavit, sequenti slaccescit, Autumno succedit alia admodum parva, inferius adnascens, à cupus superiori parte Autumno flos prodit: (num hic minime à majori exit) minor hac radix una cum flore adolecit; in Vere autem & aftate fequenti fimul cum femine ad justam magnitudinem pervenit, quo tempore prior omnino perit. Siccata radix tam foras quam intus fuica fir. Saporem habet dulicem, fimilique amarium tenuem falivam provocantem, & adiquamulum naufeo fum. Odorem verò omnes herbæ hujus partes gravem & naufeabundum spirant.

Nascitur in pratis tam planis quam montanis, solo pingui, tam in Occidentalibus, quam Borea-

libus Angliæ partibus: nec minus in transmarinis regionibus.

Colchicum Anglicum album Park. candido flore Anglicum Lob. a descripto non aliter quam floris colore differt, quicquid dicat Lobelius. Hoc autem merè accidentarium est, nec speciem murat. Nos enim neque vidimus neque à quoquam audivimus, ullum aliud præter descriptum Colchici genus in Anglia sponte natum inventum unquam. Certe nihil tale in montosis & collibus propè Bristoiam occurrit.

Forte Lobelius Colchicum polyanthes album Cluf. five Pannonicum, quod in hortis cultum vidit, per errorem pro Anglico & specie distincto habuit.

2. Colchicum album cum purpurascentibus lineis J. B. Colch. woundardes alterum Clus. ex albo purpurascente varium C. B. variegatum alterum Park.

Floribus candidis purpurascentibus lineis & notulis eleganter perspersis à præcedente differt; in reliquis ferè convenit.

I. Bauhinus in Helvetia in convallibus ad radicem montis Waserfall invenit Septembri floren-Reperitur flore pleno.

3. Colchicum purpureo-lacteum varisgatum C.B. versicolor Clus Park. ซอกเกลยจิธิ Clus. Clus.

Non minùs crasso est bulbo quam Pannonicum manuavos, vel etiam crassiore. Octobri paullò seriùs quàm superiora binos, ternos aut quaternos producit flores, vulgari breviores & brevi pediculo innixos, ut vix supra tellurem attollantur, quorum interiora tria folia ex purpura quodammodo rubent, aut Hispanici montani floribus concolores sunt utplurimum: exteriora autem tria vel omnino lactei candoris funt, vel internè media ex parte purpurea, aut craffioribus purpureis venis radiatim distincta, vel purpureis maculis aspersa, omnia verò mucrone magis orbiculato & obtuso quam in vulgari. Hujus folia incunte vere germinantia ex viridi purpurascunt, deinde explicata saturatiùs virent vulgaris foliis.

4. Colchicum Pamonicum album Park, polyanthes album J. B. candidum multiflorum C. B.

Bulbo majore; folisi dilutiùs virentibus; floribus lactei candoris, ab codem bulbo pluribus ad septenos, denos aut duodenos, sec. à Colchico communi differt.

Autumno pratis quibufdam Viennæ Austriæ vicinis non procul à Danubio eruit Clusius.

Colchicum polyanthes five multiflorum purpureum Lobelii I. B.

A præcedente non aliter quam floris colore differre videtur.

5. Colchicum Byzantinum latifolium polyanthes Clus. J. B. Byzantinum Park. lato Hellebori albi folio polyanthes C. B. Clus.

Novo vere germinat, ternáque aut quaterna producit folia ampliffima, Ellebori albi foliis nec formâ nec magnitudine valdè absimilia, nec illis minùs nervosa, magis tamen viridia, & sese mutuo amplectentia. Autumno cum vulgari numerosos fert flores, ut viginti aliquando observare meminerim ex eodem bulbo prodeuntes, vulgaris quidem floribus forma & colore prope firmles, fed am-pliores, craffioréque pediculo fubnixos, foris dilutius, interne faturatius purpurafcentes, & tanquam venis quibusdam per folia sparsis notatos, in quibus stamina ut in vulgari. Satis copiosum semen fert interdum in triangulis, laxis, brevibusque capitulis five folliculis, triplo craffius vulgari. Ems radix craffiffima pugnum aquans vel etiam amplior.

6. Colchicum Lustranicum Fritillaricum Park. Lustranicum purpurei cum albo mixti coloris Chus.

Hujus plantæ florem tantum describit Chifius, Parkinfonus reliquas efiam partes accuratius, ideóque descriptionem eius adhibebimus.

Lib. XXI.

There high majores & longiores funt quamvel Anglici, vel Pannonici, ad præcedentis flores proxime accedentes, cjuldémque ferè cum illis coloris, paulló duntaxat faturatiores, maculis tessellelatim (ut in Fritillariæ flore) dispositis purpureis, sed floridioribus, & vel è longinquo conspiciis. Folia hujus ortu fuo reliqua omnia Colchica Autumnalia prævenium, fiquidem ante hyemem semper emergunt, quinque vel fex numero, bravia potitis quam longa, bafi lată; lummitate acuminata, canaliculata fen concava, quafi în circulum disposta : & fese mutuo ma parce amplectentia, colore pallido; seu ex viridi canescente, à reliquorum hujus generis colore diverso. Radix Anglici aut Pannonici persimilis, paulo duntaxat major. Floret Autumno omnium primum.

Colchicum latifolium Boifoti Gluf. Clufius ipfe huc referendum fuspicatur,

7. Colchicum Neapolitanum Fritillaricum Park, for, Fritillaria instar tessellatis C. B. Colchicum Neap. Cluf. hift. App. 1. Park

A præcedente, cui aliàs perfimile est, differt florum colore saturatiore, adeò ut maculæ tessellatæ è longinquo etiam conspicuæ sint, slorésque Fritillariæ alicujus intensitis coloratæ similiores, & quàm pracedentis pulchriores & speciosiores. Folia post flores brevi exeunt, súnto, nonnihil longiora quam ıllıus & obscurius viridia, ad cinereum tamen tendentia; nec adeò decenter in orbem diffusa; sed erectiora, & velut inter se complicata.

Clusius Neapolitanum suum paullo aliter describit. Flores, inquit, guaternos aut quinos promi lit, non adeò alte insurgentes ut in vulgari, sed breviores, quorumq, folia luci opposita tessellatim diffincta apparebant, perinde ferè ac in dilutiore Fritillariz flore. Semen cuam abunde prabet id genus, sed in minoribus brevioribusqu capitibus quam vulgare.

HISTORIA PLANTARUM.

8. Colchicum Fritillaricum Chiense Park. variegatum Cornuti.

Autumno flatim ineunte supra terram sos emergit, mille variegatus maculis, dilutè purpurascentibus, quadratis & in quincuncem dispositis, ut in Meleagride Dod. Singulis illius petalis ineltal befcens quadam vena, qua per corum medium ab infima parte ad mucronem ufq, prorepit. Fila. menta sex long ora, cœruleis apicibus donata, à cavitate floris oriuntur. Bulbus huic planta pro menta lex tong ona, cue mos aprenus contata, a carracte note contact bearing plante, por radice oft, tunicas habens plures, coloris ex nigro rufescents, interior multa bombace munitur conficientum id eft fiquis delibrer. Post florem folia fert atro-virentia, angustiora & breviora no ftratium. Estate media seminibus turget ruffis, qua filiqua coriacea virides cellulatim coer.

rolla huic plerunq, tria è bulbo exeunt, pallidiora feu hilarius viridia quam pracedentis, huni apprella, ad bafin lata, leviter mucronata, ad margines finuata, feu undulata & veluti crifta feu ferrata. Radix parva, oblonga. Flos pulcherrimus reliquis ferè minor, ferius Autumno adulto, nec ferè ante Novembrem se aperit. Hyemes nostras ægrè tolerat, sed paulatim serè lan guet, bulbo quotannis imminuto, donec tandem plane emoritur & evanescit.

9. Colchicum mentanum angustifolium C. B. mont. store purpureo J. B. mentanum Hispanicum Clus mont. Hispanicum minus Park. Ger.

Terna aut quaterna luic sunt folia digitalis longitudinis, carinata, firma, humi tamen sparsa. aturatus virentia & fplendentia, vis femuricam lata, acidi guftis, rufefcentem colorem contra hentia dum tabefcere incipiunt. Flos fine folis primum exit Septembri, aliquando etiam Augulto, fex longs, anguttis & ex purpura rubentibus folis, totidem in medio framinus contrais. Hum fratim (preter aliorum Colchici generum morem) folia fublequuntur, & totam deinde hyemem pedurant, ufq. in menfen, Maium vel ciam Junium. Radis vollofa, non magua, multis ex rufo in gricantibus tunicis amieta, intus alba, folida & cum quadam adfiriêtione dulcis, longinfoula fede,

quali in cateris generibus, & adnatsi in lateribus se propagans, Collibus Salmanticae vicinis, folo valde lapidolo eruit Clufius cum suo caule dodrantali firmo & triangulari capite, in quo femen ex rubro nigrescens five fuscum, læve exiguum subm

Datur hujus varietas in floris colore, cujus interiora petala tota alba, exteriora media ex pante viridia, altera carnei quodammodo coloris.

10. Colchicum pratense Salmanticum Clus. J. B.

Flore erat dilutiore & in nonnullis plantis lactei omnino candoris. Hoc vulgari minus est, in eunte vere folia duntaxat proferens....

II. Colchicum vernum Clus. J. B. Park, vernum Hispanicum C. B. vernum Ger. emac.

Novo vere cum Dente canino Crocóq verno hoc Colchici genus prodire, & unum aut alterum Novo vere cum Dente canno Crocco, verno noc Coichici genus produe, & unum aut alterm florem unà cum foliis producere folet, primis quidem diebus antequam ifede explicare & pandee incipiat, coloris albi, fed qui paullò post un purpureum dilutiorem mutetur, brevi pediculo fubnixum, fex petalis constantem minoribus & angustioribus quàm in vulgaris flore, & Croci verni albo flori formà valdé limilem, finguis folio set infirma fede album fames proferentibus cujus apet flavus: exteriorum trium foliorum stamina interiorum staminibus sunt breviora. E medio sforis umbilico de la constante de longiusculus exilit stylus, staminum longitudinem superans, albus, in tres partes summo divisus Nalcebatur verò flos ille inter terna folia, carinata, sose mutuò complectentia, Colchici vulgais foliis longè angustiora, montani tamen Hispanici foliis paullò latiora. Flori succedebat triangulate membranceum capitulum, haud magnum, femen continens rotundum, fubrufum. Radix Colchici vulgaris radici five bulbo, forma quidem fimilis etat & fufca pelle obducta, fed longè minos, multas candidas fibras ex, infima fede protuberante legragens.

"Non convenit inter Botanicos an Colchici radix / it Hermoda etylus Officinarum, aliis id affir

manibus, alis regantibus. Doctiores & peritores diverfam faciunt, inter quos J. Bathinis & J. Bodgus à Stapel. Hermodactylum non effe Colchisi radicem probante, quod Hermodactylum ficcatus albus permanear, neutiquam rugofus, mortiec, durus tundig, facilis fit, pulverfunq, habeat candidim, que omnia, Colchici radix, ficcata non haber. Addit Jo. Bathinus Colchici radicen venenatam effe, Hermodatyles pracipue veteres mnoxie gultari polic. Interim tamen, anniente Trago, admonet illos quorum interest pilulas pro podagricis describere, ne suis confectionibus Colchicum seu Hermodactylum adhibere velint, quod, inquit, hactenus magno cum errore commissium fuit. Cæterum Arthritide laborantibus Colchici radicem utilem esse Arabes scripsere, & nos aliqua ex parte experti sumus, sed tum cum forinsecus imponitur.

ที่ได้เหลือนที่ 1 การ เกลร์ 2 คับกับ และไม่ ชาติได้ดี และไม่ได้และ ค่าได้ ได้กับ การคุณการ เกลร์ 2 การคุณภาษา ได้เกียร์ 2 การคุณ ไม่ ครั้ง สามารถเลือดการคุณ ones, signal all appropriate services of a service of the services of the serv

The Contest of the Co

12. Colchicum pumilum Croci foliis C. B. minimum tenuifolium Gallacium Lob. Ad. part. 2. I. B.

Lob.

Pumilum hoc Colchici genus foliis est Croci montani minoris, humi sparsis, uncias binas aut sesquiunciam longis (milii folia duo folum dedit f. B.) radice Colchici, Avellanæ parvæ nucleum æquinctam longs (mini lona cuo roman com J. B.) rame Concinci, Avenanz parvæ nucleum æquante, flore una cum folis prodeunte, fenis conftante petalis anguftioribus, purpurantibus, totidem, framinulis, apiculis luteis præditis, è brevi pediculo, parum è terra emergence.

Ex Hifpania regione Gallæcia opera Le Quels rhizotomi Lutetiani delatum est hoc genus.

CAP. XIV.

De Croco.

Rocus à Croco puero in hunc florem verso dictum fabulantur Poetz. Ovid. Metamorph. 4. Et Crocon in parvos versum cum Smilace flores.

Potius nein dicitur à neenis vel neen) trama, filum, villus, id quod stamini inseritur. cuiusmodi funt Croci stamina seu villi, qui ressiste appellantur, qui plerund terni, nonnunquam etiam plures in floris medio confpiciuntur, & cum foli in usum veniunt, per excellentiam Croci nomine donantur. Nec Croci tantum sed & aliorum etiam florum stamina negulos appellantur, Nymphaze V.g. apud Diofeoridem 13. c. 131. Liliorum apud Plinium 1.21. c. 5.

Croci nota: funt flores nudi, erecti ab ipla statim radice orti absq. pediculis herbaceis, Folia an-

gusta, graminea, linea in medio alba secundùm longitudinem decurrente.

1. Crocus vernus latifolius albo versicolore flore 1. Clus. J. B. Cr. vernus minor albicans C. B.

Hujus folia Croci sativi & legitimi folia satis referunt, nisi breviora essent: inter quæ bini aut terni prodeunt flores. Croci albi floribus majores, petalis mucronatis, quorum terna exteriora (quæ pallidula funt foris) tribus radiis ex atro purpurascentibus ab infima basi ad extremum soque paniquia uni. 10119 unus 1auns ex atro purpusaceritous ao ininia can ac extremini fo-lium ducis firiata, internè alba funt, ut & tota interna tria petala, framina, in meditullio habeni Croco montano fimilia, fed magis pallentem filium. Liberallùs hec femen præbet in triangulis capitibus rotundum, ex fulco candicans. Radiz allis fimilis, foris membrana fulca obducta, fibris infima sede donata, & intus alba.

Reperitur hujus species per omnia minor, quæ Croc.vern, latif. albo versicolore flore II. Clus. Crocus vern. minor purpurascens C. B.

Crocus vernus latifolius albus vel cinericeus C. B. An Crocus vernus flore cinereo striato

2. Crocus vernus latifolius albo flore Clus. vernus latifolius albus variegatus C. B. vern. latif. albo flore, interdum purpurascentibus venis vario J. B. vernus flore albo Ger.

Quaterna plerung, habet folia latiuscula & brevia; venâ albâ supernè unâ, subtus duabus per eorum longitudinem excurrentibus prædita; inter quæ prodit è membrana flos unus aut alter, brevi pediculo nitens, sex fossii constans albis, ima parte cum pediculo (qui in hac specie brevoir ferè est quam in alis) purpurascentibus, tria simina cum apicibus oblongis, luteis, sylum breviorem in tria solia simina concea divisum circumstantibus continens. Fos in hac specie magis concavus est & ventricosiis quàm in savo-vario, petalis latioribus, obtussoribus, concavis, adeò ut vix unquam aperiantur, ad ungues purpurantibus lineis striatis: interdum etiam tria folia interiora tribus lineis purpureis per totam longitudinem ductis striata sunt. Radin candida, tenui cortice amicta, plurimis fibris candidis infima fede prædita.

3. Crocus purpurafcens faturatioribus lineis striatus. Cr. vernus latif. purpureus versicolore siere Clus J. B. vern. latif. purpureus variegatus C. B.

Folia quatuor aut quing; brevia, viz. quatuor aut quinq; digitos longitudine vix excedentia, culmum lara, carinata, linea lactea medium percurrente, Flos è membranaceo involucro duplici fo mum lata, carinata, innea lactea medium percurrente, purse memoranaceo involuciro duputi loi confiante exit, hexapetalos, petalis penè paribus, quorum exteriora tria pallide admodum pupurafcunt exterius, ftriis, tribus infignioribus fature purpureis ab ungue ad apicem per totam foli longitudinem ductis, qua ad latera virgulas fpagunt, tria interiora exterioribus nominili breviora latorarq & colore exterioribus faturatiore tribus pariter lineis majufculis purpureis ad latera fittas longas ceu radios ad margines ufq; foliorum extenfas emittentibus, infignia. Linea ha utrinq continue for tribus pariters foliorum extenfas emittentibus, infignia. Linea ha utrinque continue for tribus pariters foliorum extensa poliorum foratricis. ipicua: funt, b. e. tam interna quam externa foliorum fuperficie. Folia exteriora interna fuperficie intenfus purpurea funt quam interiora, utraq, autem oblanga, concava, mucronata, fcaphoidea. Stylum croceum seu rubentem, trifidum, non admodum longum, tria Stamina circumstant, longis mucronatis apicibus erectis donata, flavis & multo pallidoribus quam fiylus, eo tamen nonnihil productioribus. Radix majufcula, reliquorum fimilis, numerofa fobole fœcunda. Hujus bulbum Ferraria Italiæ ad Clufium mifit Alphonfus Panfius.

Vires.

Locus.

Lib. XXI.

1174

Locus.

4. Crocus purpureus latifolius striatus unguibus violaceis. Croco verno latif. purp. flo. minore Clusti similis si non idem.

Folia huic longa & lata, lactea linea mediam longitudinem percurrente, terna plerunque ab eqdem bulbo: inter que for pediculo longo è membranaceo involucro exurgit, amplus, oblongus, pe talis externis tribus internis longioribus, mucronibus acutioribus; utrilq, media fui parte propè un rais externis trious internis iongionapes, internities actariones, and house a parte prope un-gues, ut & ipfis ingulibre, & caulis parte inperiore faturatiis purpureis feu violaceis: [intus in un-guibus petalorum hujufce coloris nihil apparet] quin ungues interius albefcunt. Petala externa ad margines interdum candicantibus lituris varia lunt; interna ad margines tam exterius quam internis è purpura albescunt, saturatioribus purpureis venis striata seu virgata : interna autem parte hæ venæ e purpura aloeicunt, iaturatiorious purpures voins ituata dei vigata intella altein parte fae vene feu lineæ confipectiores funt. Stamma longiora funt in hac quàm in quavis alia nobis deferipta fecie, epichus flavis fatis etiam longis donata. Stylus ut in reliquis trifidus, staminibus non multo altio, epidem cum apicibus coloris, aut paulò etiam pallidioris. Radia grandiuscula, latifolii albi perfi milis. Floris petalorum margines plerunq, inflectuntur aut introrfum convolvuntur, ut flos integre vix unquam explicetur.

5. Crocus vernus latifolius purpureo flore minore Cluf. J. B. vern. purp. minor Park. vern. latif. purpuro-violaceus C.B.

Foliis est Croco albo fimilibus paullo tamen angustioribus: florem promens ejusdem magnitudinis, brevi pediculo innitentem, violacez ad coruleum tendentis purpurz colore, unguibus & fummo pediculo saturată purpură nitentibus. Radix prædicti similis, & in edenda sobole satis fœcunda interdum. Nonnunquam, sed valde raro, semen fert rotundum exalbidum in triangulari ca

In agris & pascuis Romæ vicinis Februarii initio florentem invenimus: necnon in pascuis mon. tofis propè Curiam Rhatorum, & in summitate montis Jura sed multo serius florentem. Reperitur eriam & in monte Baldo, & Alpibus Helveticis & Burmii Rhatorum.

6. Crocus vernus latifolius purpureus flore majore Cluf. J. B. vern. purp. maximus Park. vern. latif flore purpureo magno C.B. vern. latif. flo. purpureo Ger. emac.

Hujus Floi prioris forma fimilis, petalis multo amplioribus, licet colore non valde disparibus, nec injucundi odoris, quorum externa tria paullò longiora interna tria breviora amplectuntur. Sie mina alba funt, magnis flavis apicibus prædita, inter quæ filus exit paullò longior, extima parte in tres quafi tubulos laxiores divifus, aurei coloris. Cum flore exeunt terna aut quaterna folia prace dentis non dissimilia, paullo tamen longiora. Radix superiore major.

7. Crocus vernus latifolius flavo vario flore 1. Clus. Cr. vern. latif. flavo-varius C. B. vern. latif. fla. vario, striis violaceis Ger. Huc refero Croc. vern. latif. slavo-vario slore duplici C. B. Ger. emac.

Quinq, aut sex habet folia, tenuia, instar ferè legitimi Croci, infima parte ex purpura nigricanta. è quorum medio unum aut alterum florem promit, aurei fere coloris, legitimi Croci odorem non nihil referencem, petalis exterioribus paullo angustioribus & magis mucronatis, tribus craffiusulis radiis ex atro purpurascentibus ab imo ad summum secundum petali longitudinem excurrentibus. & multas interdum venas in latera spargentibus infignitis; ternis interioribus latioribus, & ungues fors etiam ex atro purpurascentes habentibus. Pediculus qui florem suffinet totidem purpurei colors faturi radiis notatur quot funt in flore folia. Umbilicum occupant tria flava stamina, inter qua stylus eminet extrema parte trifidus, aurei coloris. Floribus succedunt crassiuscula trigona capita, adeò saturo purpureo colore infecta, ut atra videantur & splendentia, quæ maturitate hiscentia semen continere conspiciuntur rufum. Radin præter aliorum morem multiplici reticulatoq, cortice obducta, & multis tenuibus fibris sessili parte, per reticulati corticis maculas se exerentibus prædita, rarò adnatos bulbos proferens.

Crocus vern, latif. flavo-vario flore 2. Cluf. A descripto solis florum radiis differt, qui adeo late sesse spargunt, ut præter oras totum externorum trium foliorum dorsum inficiant; pediculus etiam florem suftinens totus ex purpura nigricante splendet. Flore dodecapetalo & in uno caule gemello interdum ludit.

8. Crocus vermus latifolius flavo vario flore vulgaris. An Crocus vernus flavus striatus Park?

Flos flavus, aut potius pallidus, legitimi Croci odorem nonnihil referens: exterioribus tribus pe talis paulò angustioribus, tribus crassioribus radiis ex atro purpurascentibus externa parte ab imo ad fummum secundum folii longitudinem excurrentibus, & multas interdum venulas seu virgulas in latera spargentibus; ternis interioribus paulò latioribus, unquibus etiam foràs atro-purpureis. culus qui florem suffinet totidem atro-purpureis lineis pingitur quot sunt in flore petala. Umbilicum occupant tria flava stamina brevia, apicibus pallentibus prædita, minoribus quam in quavis alia specie nobis hactenus visa; inter qua stylus eminet aliquanto productior, summa parte trifidus, reliquo flori concolor. Folia huic speciei angusta, longa, anteslorem emergunt. Radix parva in numera sobole brevi temporis spatio immensum se propagat præ omnibus nobis cognitis Croa speciebus; adeò ut ob sœcunditatem suam hortulanis contempta sit.

A Croco verno latif. flavo vario flore Clufii differt quòd nec bulbus reticulato cortice obductus fit, nec rarò adnatos bulbos proferat, fed frequentifimè.

o. Crocus vernus latifolius aureo flore Clus, vernus latifol, aureus C. B.

Flores huic speciei folia plerunque antevertunt breviores & ventricosiores quam slavo-varii proximè descripti, auteo colore infignes: In nonnullis petala aversa parte linea viridis secundum longitudinem media dividit, cui ad ungues duo minora parallela oppolita, unde floris pediculus fex firiis virentibus infignis est. Intus stylus brevis trifidus, quem circumstant stamina tria, apicibus donata ftylo multo longioribus, è latinicula basi in acutum mucronem exporrectis, ad modum floris divergentibus. Tum ftylus, tum stamina petalis sunt concoloria.

10. Crocus vernus latifolius flavo flore Clus. vernus Mafiacus flore flavo J. B. vernus latifolius flavus C. B. vernus flore luteo Ger.

Quaterna huic aut plura funt folia, ad Croci latif. purp versic. sfore valde accedentia, longiora tamen, & circa exortum latiora, binis candidis venis secundum medium nervum per longitudinem excurrentibus, quæ emergere incipientia florem fimul oftendunt cum petalis exterioribus mucronatis, internis paululum orbiculatis, flavi coloris, utcunque odoratum, tria longiulcula latiulculaq, flamina, dilutius flavescentia intus continentem, & longiorem stylum, summo fastigio in tria stamina divifum, fativi Croci ftaminibus pænè concolorem; cui fuccedit membranaceum triangulum capitulum, rotundo rufoque semine plenum. Radix cum supradicti Croci radice convenit, vel etiam major eft, folida, aliquot candicantibus fibris seffili parte donata, & aliquot tunicis obvoluta. Binos plerunque, ternos, aut quaternos vel etiam plures profert flores: nulla enim Croci verni species hac liberalior in producendis floribus.

Crocus vernus latifolius pallido flore Clus. vern. latifol. pallidus C. B.

Florum petalis magis mucronatis, eorundem colore omnino pallido, viridibus venulis exteriorum trium ungues foris distinguentibus à descripto differt.

In Servia seu Mœsia superiore sub Bellogrado Martio mense florentem eruit Steph. van Hausen Loein Noribergenfis.

Crocus vernus angustifolius 1. Clus. vern. angustif. magno store C. B. vern. angustif. storibus caruleis sive violaceis interdum candidis Historici. J. B. Crocus vernus Ger.

Terna, quaterna aut plura habet felia, longa, viridia, Crocinis longe angustiora gracilioraque, rotunda & capillacea fere; inter qua prodeunt bini aut terni eauliculi, unciales utplurimum, angulosi, sustinentes flores cum petalis ima parte flavescentibus, intus nonnihil candicantibus, reliqua ad coeruleum tendentibus five violaceis, [inveniuntur & toti candidi] odoratos. His succedunt fol-liculi sive capitella trigona, exile semen sulvescens continentia. Radia exigua Avellana magnitudine, duro spadiceoque cortice sive putamine tecta; intus alba, firma, subadstringente gustu.

Frequens invenitur Gadibus, atque inter Afindum (vulgo Medina Sidonia) & Calpen locis fale-Locus. brosis & apricis.

12. Crocus vernus angustifolius 2. Clus. vern. angustif. gemino bulbo C. B.

Folin & radicis externo cortice præcedenti omnino fimilis est, paullò minore flore, ex albo purpurascente, vixque è terra prominente. Radia gemina, candida, una super alteram insidens, quarum finerior firma, dulcis & edulis erat, inferior flaccida.

In Bæturiæ collibus Lufitaniæ finitimis observavit Clufius.

Locus,

13. Crocus vernus angustifolius violaceo slove Clus. vern. angustif. parvo slore C. B. vernus mi-

Uberioribus & craffioribus est folius, issque interdum surrectis: Flos duorum præcedentium flore longè minor, totusque cœruleus, tribus exterioribus petalis exceptis, que foris virescente colore nonnihil aspersa sunt. Hujus radia priori forma similis, paullo tamen major est, semen etiam craffius-

Gadibus duntaxat juxta primam speciem invenit Clusius Februarii initio.

Locate

14. Crocus vernus 4. sve violaceo flore Clus. vernus juncifolius purpureus C. B. vernus angustifolius flore violaceo Ger.

Terna habet aut quaterna juncea folia, primo angustifolio similia; inter qua uncialis tenuis cauliculus prodit, membranaceum folliculum sustinens, ex quo stosculus emergit purpurei saturi coloris, petalorum unguibus albis vonis distinctis: silus è floris umbilico prodit. Fugax admodum est hic flos, utpote qui unico duntaxat die apertus manet. Radix prima speciei radici par, multis tunicis five corticibus duris tecta.

A Croco

Vires &

15. Crocus vernus capillari folio J. B. C. B. Clus.

Exiguam habet radicem, bulbosam, duro spadiceo cortice tectam: è qua prodeunt duo aut tria angustissima & quasi capillaria folia, viridia, surrecta: inter qua pediculus verius quam cauliculus. angurinima ec quan capitania jona, vititua, initecea i met que peatation veitas qualifi califolia, unicalis longitudinis aut paullò major, ab una parte planus, fullifienes feminicalis magnitudinis se rem, petalis tribus exeroribus paulò longioribus & purpurei coloris, tribus venis faturatioribus se. cundum longitudinem exterius distinctis, tribus interioribus brevioribus & dilutiore colore praditis. omnibus autem internè dilutè purpurascentibus, & ungues habentibus pallidos, ternis venis distinctos, prodeuntibus ex umbilico tribus staminulis brevibus, longo apice flavo præditis, & medio stale

Florem profert initio Maii, qui Sole splendente aperitur, sub noctem clauditur, & paucos dies durat, nullius aut pertenuis odoris.

16. Crocus vernus angustifolius variegatus C. B. vernus aureus variegatus Evst.

17. Crocus J. B. Ger. sativus C. B. verus sativus Autumnalis Park. parad. Suffron, J. Bod.

Constat hic bulbo dulci, Avellanæ, (interdum etiam Juglandis) magnitudine, tunică incan seu cinerea in tenuia & oblonga capillamenta sistili foris obtecto, multis fibris capillato: Folia quinque aut octo, palmum aut etiam dodrantem longa, admodum angusta, striata. Cauls inter he oritur brevis sub finem Augusti aut Septembri mense, florem sustinens unicum, Colchici florismi lem, sex petalis ex purpura rubente cœruleis constantem, in quorum medio stamina sex, tria ereda apicibus flavis donata, inutilia, brevia & superficie pulveracea sunt; reliqua tria longitudine ipla fforis folia paulum excedunt, cum etiam ex clauso convolutoque flore jam ex terra prodeunte exens capitibus perficiant: eadem inferite angusta, superius verò latiuscula existunt, & subtilissimis conis nonnullorum oculos subterfugicatibus incisa; color est in russo puniceus, [J. B. stamina hac flammei ruboris sunt] Ea collecta aroma celebre conficiunt, omnibus Crocus seu Crocum appella. tum, gustu amariusculum, odore jucundo, acri, late spirante, oculos aliquantum mordicante, lachirmas profundere cogente, & modice cum suavitate non ingrata caput aggravante, somnúmque conciliante. Ejus tam triti, quam integri parva portio magnum aqua aut vini quantitatem luteo aut citrino colore ad puniceum inclinante tingit. Flores unum aut alterum tantum diem pofiquam aperti finerim durant. Cum deflorut, vel cum adhuc floret folia emergunt, quæ hyeme non flato fcunt, fed fub ipfa nive virent. Radix Autumno cum planta floret bulbo conftat fingulari, f. quenti autem vere & aftate duplici, atque altero alteri superius infidente. Cum enim veris inim folia increscunt superior radicis pars è qua folia exeunt increscit pariter, donce assate parentem su fe retentam quantitate aquet. Hâc itaque vigentem, solidam succosamque constitutionem nasti ipsa parens languida & flaccida redditur, atque Autumno tota evanescit. Hoc omnibus Crocis com-

De loco natali ubi sponte oritur nihil certi traditur: seritur autem in plerisque provinciis, ut Scilia, Italia, Pannonia, Gallia, Germania, Anglia. De semine altum apud Botanicos est filentum: Seritur autem depositis radicum bulbis. Semen apud nos quantum audivi nunquam fert, nec alibi, ut puto, in frigidioribus: in locis autem ubi sponte oritur semen perficere minime dubium est.

Croci electionem vide apud Casp. Hosmannum. Qui vulgo venditur, fere est corruptus Cartamo seu Cnico, quem Crocum Sarracenicum vocant. Laudatur in Croco summa partium tenuitas, & trahitur in dubium (inquit Casp. Hofmannus) annon illa vincat omnia alia simplicia.

Moderatus ejus usus cerebro prodest, sensus vegetiores reddit, somnum & torporem excutit. Did. [copiofior vigilias inducit, & capitis dolorem] omnium consensu corroborat cor, & lætitiam ggnit; quod experimento confirmat Amatus Lufitanus afferens se mercatorem vidisse, qui cum in ollam in qua carnes coquebantur multum Croci injecisset, post earum esum, in tam profusum risum erupit, ut parum abfuerit quin risu nimio & cachinno è vita excesserit. Simile exemplum est apud Julium Alexandrinum in Salubr. Nos, ait, nobilem feeminam Tridenti vidimus horarum ciciter trium spatio immodico risu concuti, eliciendorum forte mensium causa. Justo plus crow ulum Thoracis crudos humores ad concoctionem perducit, pulmones aperit, & ab obstructione liberat, & ad hac tam efficax est remedium, ut subinde phthissicis in summo vitæ discrimine, & propemodum animam agentibus spiritum reducat, & vitam ad aliquot dies proroget, scriptuli dimidii, aut ad summum integri, cum Passo aut vino Pramnio vel alio dulci, exhibitus; quomodo etiam datus gravissimas subitò irruentes citra sebrem dyspnœas statim & momento temporis tollere non semel à nobis compertum est. Crapulam etiam arcere hoc modo sumptum Dioscorides reset Laudatur ad hepatis & fellis obstructiones, necnon ad regium morbum; atque hinc bonum colorem Crocum efficere Dioscorides scribit. Additur codem autore ad omnes qua interaneorum causatem perantur potiones, sed nostra atate ad eas potissimum qua menses, fœtus & secundas educunt. Unnam cit, Venerem excitat, ad Vulvæ & sedis cataplasmata additur, necnon ad emplastra & cerata veteres tumores & dolores discutientia, inflammationes erysipelatodes mitigat; compositionibus auricularibus utiliter admifcetur: oculos ab ecthymatis & exanthematis cum lacte aut Fœniculi Rolarúmve liquore præservat illitus, & humorum in eos influxiones reprimit. Hæc è Dodonæo.

Nos efficaciam ejus in ictero, si tempestive bibatur, sapius experti sumus, ad quem morbum que

partium tenuium sunt & tingendo apra pleraque conducunt. In partiis difficultatibus adeo visus est fortiter egisse (inquit C. Hofmannus) ut totus infansap paruerit croceus. Hoc experimentum est à Rhasi, quem Serapio laudat. Fuit mulier quadam, inquit, quæ aliquot diebus laborârat in partu & dedi illi in potu 3ij Croci, & peperit filium. Et expertus fui hoc postea statim sæpe, & semper fuit ita. Verisimile est librariorum errere pro 9 ij. 31,

to vel gutture, ad diffipandam fei. materiam putridam & venenatam, ne ibidem ftagnans inflammationem excitet, ægránque ftrangulet. Apud nostrates ad variolas expellendas in frequenti usu est; item in sacculis suspenditur sub men-

Grocus in nimia dosi noxius & lethalis censetur. Sed quæ tandem est illa dosis à qua periculum eft? 3iii. vel ut Julius Alexandrinus 3iii.

m ett: 311, vei ut junta Mesantan mus 311, Grocum non dilatando effe solum gravem sed & obstruendo & strangulando C. Hosmanno

vicetur. Idem Dodonzum erroris infimulat quod Crocum vigilias facere feribat in nimia dofi, còm è contra fomnum faciat, & caput gravet. Nec probat quod Diofeorides & Plinius diagnamas effe affirment; cum Arabes & etiam experientia contrarium doceant.

Crocus paralyticis membris ac induratis nervis apprimè confert: quare Oxycroceum emplastrum ex Croco conficient a de molliendam nervorum duritiem accommodatifium. Trag. In Apo-plexia guta una aut due tincture aspergitur lingue. Schrod. Herolina integrum librum de Croco conscripir, quem consulat Lector. Pro cultura Croci vide Philosoph. Transact. N. 128.

18. Crocus Alpinus Autumnalis C. B. montanus I. Cluf. mont. Autumnalis J. B. Park. Ger.

Flore est sativi Croci, sed minore & dilutiore, tribus intus croceis staminibus, & stile luteo summa parte in aliquot staminula diviso. Folia illi quattior, Crocinis similia, breviera tamen, interiore parte lineam quandam candicantem secundum longitudinem, exteriore vero binas tanquam canaliculos seu sulcos, utrinque secundum nervum excurrentes habentia: Radin minor quam in sativo, candida, plena, & velut internodiis distincta, denso quodam cortice è multis villis contexto involuta & tecta, tenuibusque fibris per corticem se exèrentibus sessili parte donata: subdulcis porro illa est initio, deinde ingrati faporis.

In nonnullis Lusitania rupibus, præsertim iis qua non procul à mari absunt Novembri observavit, Lecus.

& cum fuo flore eruit Clufius.

Lib. XXI.

19. Crocus Autumnalis florem fine foliis promens, edorus C. B. montanus 2. Clus montanus 2. flore purp. foliis orbiculato mucrone J. B.

Præcedenti ferè simile, florem sine soliis promit Septembri, unciali aut longiori pediculo innitentem, satis odoratum, sex aqualibus foliis orbiculato mucrone praditis saturatioris purpur. cotentani, and opinion of the property of the control è multis villis contexto involuta, oblongus interdum nucleos fatis procul à matre spargens.

20. Crocus Autumnalis subcaruleus multissorus C. B. montanus tertius Clus. J. B. Crocus Byzantinus argenteus Park. montanus Autumnalis flore majore albido cæruleo Ger.

Flos inodorus est, vel tenuis admodum & evanidi odoris, petalis interioribus paullò brevioribus, omnibus autem orbiculato mucrone præditis, albicantis initio coloris, fed in quo deinde temporis fucceffu dilutius quidpiam cœruleum perfusum videatur. Stamina ex umbilico prodeunt terna, flava, & in medio filus five penicillus in tria vel plura ftaminula divifus, flavi etiam coloris. Flaccescente vel jam marcido flore quina, sena, rarò plura emergiunt in ambitu folia exteniu coloris. Fraccescènce vel jam marcido flore quina, sena, rarò plura emergiunt in ambitu folia exteniu i membrana qua florem initio obvolverat, Croci vermi latifolii folis panè fimilia, h. e. patillò latiora quàm sativi, alba linea fingula per longitudinem supina parte distinguente, & prona binis. Radio digitalis, vel etiam pollicaris est craffitudinis, orbiculata ferè, alba, folida, tunicà spadicei coloris obducta, multis albis fibris sub ea nascentibus prædita, quæ florum satis ferax est; nam & ternos, & quaternos, interdum eriam quinos profert flores.

Constantinopoli allatus est, estque proculdubio idem Croco syl. Byzant. serotino Lob. Ad. part. 2. Locar. quamvis Parkinfonus distinguat: qui florem plerunque unicum rarius binos proferre scribit. Tempus.

Octobri demum mense floret.

21. Crocum Pyrenæum Autumnale Clus ap. 2. montanum Pyrenæum Autumnale J. B. Crocus Autumnalis flore minore C. B.

Florem fert Primi Croci montani flore ampliorem, colorisque saturatioris, & quodammodo medu inter illum & secundum genus, cujus medius stilus multifidus summa parte perinde ac illius, magis tamen diluti coloris & prorsus flavi. Hujus item folia marcescente flore non statim prodeunt ut in primo.

E Pyrenæis montibus à quodam Rhizotomo erutum redemit Clufius.

22. Crocus montanus Autumnalis Portæ. Autumnalis, flore majore variegaso.

† Hhhhh

CAP.

CAP. XV.

De Dente canino.

1. Dens canis latiore totiqualioreque folio C. B. Dens coninus, Ger. Satyrium quorundam Englisminim bifolium flore unico radiato albo & purpureo J. B. Dens caninus flore purpura feeme, & Dens caninus flore rubro Park, parad. Dogs Cooth biolet.

Adies est duas uncias longa, alba, crassiuscula, & infima parte crassiore, superiore verò pane gracilescente. Folia promit bina, rarò terna inquit Clussus, opposita, primò mutuò sa J. B. Cluf. complectentia, & florem occulentia, per terram fusa, Lilii convallium aut Allii ursini for mā, craffiora & magis carnola, ex angultiore principio in ventrem fextantem latum dilatata, dein fensim in mucronem definentia, [alquando subrotunda & latiora fi, quod interdum fit, unicum

Flos ex purpura rubet, aut candore micat, aut purpura & candore confusis pallet; qui flore rubo est maculis rubris; qui albo lacteis maculis variegatur: sic folia aliquando maculata, aliquando ma

culis carent. C. B.

E ocus.

v tres.

1178

Nos flore purpureo infignem copiofum observavimus propè Augustam Taurinorum ad latea montis quem transito Pado ascendimus, eundo indè ad Astam urbem, Aprilis initio sorentem: cum quæ flore albo est in Liguriæ montibus eundo à Nova oppido ad Genuam, Jo. Bauhinus copios prope Genevam florentem Martio in colle la Baftie; alibi etiam in montofis invenitur non ran; Stiriacas mulierculas radicis exficcatæ pollinem pultibus puerorum inspergere ad enecandas eli loca vide apud 7. B.

ciendasque ventris tineas Clusio relatum est. Ex vino autem haustum mirifice coli dolores mir gare expertum est, insuper corporis vires reficere & nutrire, ex aqua verò pueros epilepticos in

Ad excitandam, autore Lobelio, Venerem magnam vim habere oftendit humida & calida ful stantia cum acrimoniae paululo juncta. Hinc nonnullis Satyrium erythronium Dioscoridis credi tur, sed erroneè Parkinsoni judicio, qui Tulipam pro Satyrio erythronio habet.

2. Dens canis angustiore longiore folio C. B. Satyrii Etythronii aliud genus J. B. Dens caninu flore albo angustioribus foliis Ger.

Folia huic longiora quam pracedenti, maculas albas diutius retinentia, initio dum exeunt floren etiam amplectentia, qui superiore major plerunque est, vel lactei omnino candoris, vel milits per purascente albóque coloribus conftans, staminibus albis, apicibus nigricantibus: Huic succedit trap num caput, semina alteri paria continens; radix etiam longa & superiore crassior.

3. Dens caninus flore luteo J. Rea.

A prima specie differt foliis obscurius virentibus & flore pallido seu dilutè luteo, catera similis

LIBR

LIBRI VICESIMI PRIMI PARS SECUNDA.

De Herbis bulbosis affinibus.

 $\mathbf{H}^{\mathtt{ERBAS}}$ bulbofis affines voco quæ cùm hujus generis fint foliis, floribus, pericarpits aut radicibus Bulbofas imitantur.

Herbæ foliis, floribus, pericarpiis ant radicibus Bulbosis affines distinguenda sunt vel ex

Numero Petalorum in flore, in

Enneapetalas, folio gladii figuram referente cum acie cauli obversa: IRIS. Hexapetalas, radicibus

(Tuberofis aut craffis,

Maxima, foliis

Crassis succulentis, ad margines aculeatis, radice succum crassum flavum insigniter amarum fundente; ALOE.

Tenuioribus & aridioribus, concavis, marginibus aqualibus; Yucca.

(Minores, flore

Majore Lilii æmulo; LILIASPHODELUS. Minore stellato, semine triquetro; Asphodelus.

Fibrofis foliis

(Iridis; PSEUDO-ASPHODELUS.

Graminis, flore specioso; Phalancium.

Pentapetalas, florum petalis reflexis ad ungues junctis, radice orbiculata; CYCLAMEN. Tripetalas; PHALANGIUM Virginianum.

Monopetalas, flore fedi fructus coharente, radice tuberofa, pistillo pro stylo in medio flore nudo, fapore, acri, foliis

Laciniatis, hujus generis maxima, caule pellis serpentini in modum maculato; DRACON-TIUM. Integris,

SMajor; Arum. Minor ; ARISARUM.

Figura floris galeata aut labiata: Hæ vel funt

Aphylla, nullis neg, à radice, neg in caulibus foliis virentibus ; radicibus

Squamofis; OROBANCHE.

Denticulatis; DENTARIA aphyllos, Anhlatum Cordi. Fibris multis majusculis implexis constantibus; Ni ous Avis.

Foliofis, radicibus

STuberofis, gemino plerunque tubere adhærente; ORCHIS. Fibrofis, foliis

S Binis, in caule oppositis; BIFOLIUM. Pluribus alternis; HELLEBORINE.

(Planis virentibus, perpetuis; Pyrola. Hhhhhh 2

CAP. L

De Iride tuberosa & fibrosa.

Ominis rationem dedimus in capite de Iride bulbofa: Notæ characteristicæ sunt flores enneat petali, folia gladii figuram referentia, acie cauli obversa.

1. Iris vulgarus Ger. purpurea sive vulgaris Park. Germanica Fuch. vulgaris Germanica sive sal. vestris C.B. vulgaris violacea sive purpurea, bortensis & sylvestris J. B. The most common purple flower be luce.

Cord. Ab uno cespite plura & erecta erigit cubito longiora folia, duûm digitorum latitudine, rective. nia, inferius in radicum capitibus conjuncta, ceu ex omnibus unum fiat, & fibi invicem inferta, fingulorum aperto & incilo ventre seu carina alterius dorsum excipiente, superius verò alæ modo in latitudinem explicita, & in mucronem gladii figura definentia: è quorum medio caulis affurgit sel. quicubitalis, rectus, teres & glaber, veluti cinereo polline conspersus, facile abstergentibus cedente. quinque aut sex geniculis interceptus, ex quibus singula exeunt sine pediculo caulem amplectentia folia, inferioribus eò minora quò summitati propinquiora; in tres vel quatuor ramos divisus. Flores in summitate post medium Veris per intervalla erumpunt, primum convolutis in turbinem membranis paullatim se in novem folia explicantibus: ex his tria inferiora digitali sunt longitudine. circa exortum angusta, reliquâ sui parte unciâ multo latiora, deorsum reslexa lingua figurâ, fors lividi coloris in cinereo & circa principium viridia, intus verò purpurea, seu violacea, latis & lacteis venis propè exortum, à fimbria productis varia. Adhæret iis in interiori finu, media folii parte, per longitudinem exporrecta lanugo, oblongis pilis inferius albis, summa parte luteis composita, Lanuginem cujusc, folii aliud parvum obtegit solium, in summitate in duas partes diffectum, abutro, latere herbacei coloris [in nobis observato pallide corulei seu cinerei] in medio livido extante dorfo; reliqua tria folia & ipía linguæ aut cochlearis formam habent, primis tamen latiora & paullò bren ora existunt, & sursum reflexa junguntur: color his utring, in cinereo lividus [imo purpurer, paullò tamen dilutior quàm in propendentibus petalis] quà vero prioribus alterno positu adque duntur purpureis & albis lineis à medio petalo ad latera utrinque productis firiata funt. Tridum vel quatriduum durat aut longius pro aeris confitutione, deinde contrahitur & decidit, inferiisol longum ac sexangularem folliculum relinquens, intus in tria loculamenta interseptum, in quibu rotunda funt & oblonga semina. Radicibus nititur multis, invicem in latitudinem sibi adnata dudm digitorum craffitudine, geniculatis, in transversum stratis, per superficiem terrar sparsis, son modice in slavo rubentibus, intus candidis, ex inferiori parte longas tenuesque fibras in terram agentibus. Graviter tota herba, ut Sambucus ferè, dum teritur spirat, præsertim radix, gustu aci, consumptóque superfluo humore tandem odorata.

Sylvestris ab hortensi non videtur aliter differre quam accidentibus à cultura ortis: foliis mino ribus, & hyeme marcescentibus, caule breviore, floribus præcocioribus & saturatiùs purpu-

Nascitur editis & clivosis locis inter arbusta.

2. Iris flore albo J.B. hortensis alba Germanica C.B. Park. item alba Florentina eorundem. Ira alba, & Iris Florentina Ger.

Qui pracedentem recte norit, & hanc noverit, nullam quippe in radicibus, foliorum florum, forma differentiam notabilem animadvertimus, in quibus tamen utrifque coloris non modicum el diferimen. Folia enim colore ad glaucum magis accedunt. Flores pauco, fed eo tamen grato, odore præditi, lacteo candore perfusi sunt, extimorum costis non minus quam purpureæ, extra virentibus, quibus intus lutea crocomata respondent, imorum autem foliorum margines lutea striz

Nos Iridem albam Florentinam à vulgari flore albo specie diversam non facimus. Differentia fola est in radicibus, quæ in Florentina majores, crassiores, solidiores, candidiores, odoratiores, ut rectè J.B. Regioni fortè calidiori diversitas debetur. Sic Fæniculum dulce & Apium dulce in fri gidiores regiones translata paullatim in vulgaria degenerant. Fortè etiam Florentina dicta sationi primam suam originem debuit, nam ab eodem semine proveniunt Irides flore odorato & inodoro, cur non & radicibus.

Non videtur J. B. propter colorem album particulatim vocanda Iris Florentina, cum utraque abundent Florentini, & utramque indiscriminatim sumant; à bonitate autem potius utramque Flo rentinam denominari, non propter colorem.

C. Bauhinus Iridem Illyricam à Florentina specie diversam facit. Differentia est in floris colore qui in Florentina candidiffimus est, in Illyrica dilute cœruleus pallescens, & odore remissione Nobis, his non obstantibus, eadem videtur.

Iridis radix in vino aut cerevifia fuspensa hanc dulcem conservat, illud jucundo tum odore tum sapore commendat, illius plane amulo quem mora Ruhi Idai communicant, ut nos in vino rubio fæpius experti sumus. Sed & pistoribus ad parandum fermentum triticei panis magnopere usitata est. Hæc partim è Trag, hist desumpta, partim nostræ sunt observationis.

Plurimæ hujus plantæ radici virtutes à Veteribus & Neotericis attribuuntur. Sic breviter Schro derus. Usus præcip, in mucilagine seu tartaro pulmonum, tussi, asthmate, obstructione mensium

torminibus ventris infantum. Extrinsecus abstergit cutis maculas & lentigines (cum Helleboro & melle mixtus) Creberrimus utis modernis est in pulveribus qui capillis insperguntur. Vulgus vocat pulveres de Cypro. Quin & Hydropi confert & Ictero.

r puiveres de de le rum in specie purgandum commendatur radicis Ireos succus ab 3 \beta, ad \frac{3}{2} \beta, dandus. Honesta matrona mihi nota se plures hydropicos curasse affirmavir solo usu hujusce succi, ex-

hibendo quotidie mane jejuno quatuor cochlearia in fex cochlearibus vini albi.

Lib. XXI.

hibendo quotide mane jejuno quatuo cocinearia in lex occinearios vim albi.

In desperata alvi obstructione succis radicis freos recens ad \$1, propinatus expertus suit, teste Schenchio lib. 3. Observat. D. Edv. Hulfe. Purgat, autore Casp. Hofmanno primario pinuitam & aquas, secundario bilem, non contra. Hodie fere solus succis frequentatur in hydropicis: in quiaquas, recumulant in hydrophis. In quit-bus cum fape ardores faciat, non in faucibus tantum, fed & in toto corpore, quidam prorfus abhorrent ab illo. Sed diffinctione opus est. In Germanica id fieri verifimile est; in Florent, non est. Deinde verum est de succo crudo, per residentiam non depurato. Id autem heri debet si modo ento curare volumus. Succus crudus non ultra 3 ii. exhibendus est, depuratus & imprimis Italicus in majore dosi sumitur. Casp. Hofmanno videtur 3 iij. superari non posse.

E Flandria advehitur ad nos in corticibus testisve Tellinarum pulcherrimum quoddam pigmentum, quod vulgari eorum idiomate dicitur Verdelis; ipfum verò ità paratur. Iridis florum fummitatem colligunt ante maturitatem perfectam, quam tundunt in mortario lapideo cum pistillo ligneo: inde massam sic tusam recondunt in vitreo vase, & in cella vel alio loco humidiore collocant per dies quindecim, ut digeratur atque putrescat: quibus elapsis eliciunt materiam è vase, & linteo vedies quandecim, ut aigeratur arque putreicar; quionis capits encunti materiam e vale, & Innteo ve-teri percolant; nam verla erit ferè tota in liquorem, quem igni exponunt in ollulà vired it fer-veat, donce decrefcat terria pars, cui tunc additur Aluminis Rochæ modicum plus minúfve donce diffolvatur, magis clarefcat, & delecteur color, quem experiri poteris, fii ni pio liquore madefiar fruftum albe paginæ [chartæ] & conficietur pulcherrimus color, qui fervari poteri medefiar rum testis juxta Flandrorum morem. Canepar, de Arramenti Londini impress. 206. Ipsemet idem observavi quater vel quinquieis in locis Belgii Hispanici & Foederati, ut in Diario meo invenio. Hoc pigmento usos observavi Belgas ad chartas colorandas, & ad vasa tum lignea, tum fictilia pingenda. cujus non meminit Caneparius. D. Tancredus Robinson.

3. Iris altissima bicolor, caruleo obsoleto, cincrebve mixta J. B. hortensis pallide carulea C. B. f. B.

Arior hac Iris, proceritate vulgarem superans: folia non minus lata: storia autem suaviter odorati & vulgari minoris non obvia amœnitas, cujus tria extima solia repanda summa ora satura purpura tincta funt; inde usque ad simbriam crocatam, humani supercilii amulam saturis lineis purpureis longis, campum album percurrentibus, utrinque autem à fimbriæ lateribus oblique ferrugines linez luteos margines diftinguunt: terna quoq folia, ut in hoc genere fieri folet, introrfum curvata furriguntur, colore magna ex parte ferrugineo cinereo obsoleto, ima parte rigidiuscula, lutea, satura ferrugine guttata: pentitifima & ultima terna in cofta foris, intúfque leviculâ & fordida purpurâ pal-lent, utrinque lateribus luteo lurido infectis.

Hac nobis latifolia major vulgaris obsoleta Clusii esse videtur, hortensis pallide cœrulea C. B.

4. Iris Chalcedonica Ges. Chalcedonica seve Sustana major Park. Sustana, store maximo ex albo migricante C.B. latifolia major Sustana vel Chalcedonica, store majore variegato, Clusto 1.

Sena aut octona habet folia, Iridis Lusitanicæ bisloræ foliis non absimilia, mutuo sese ut in aliis Iridum generibus amplectentia: è quorum medio caulis exit cubitalis aut amplior, rotundus, geniculatus, digitalis craffitudinis, florem futtinens omnium quos unquam in Iridibus confeserim maximum, novem ut reliquorum foliis constantem; colore tamen ab illis differentem: nam tria ad terram inclinata folia crassa funt, interiore parte omnino nigra, nisi quædam venæ ex purpura candicantes intercursarent, ab infima basi ad medium usque nigris villis satè obsita, maculà nigrà, sericei villosi nigri panni instar, medium folium occupante; foris multò dilutiora sunt: terna illa minora vinon ingri pain interi, incentination de la compania del compania de la compania de la compania del compania de la compania del compania de la compania del compan currentibus, partim nigricantibus, partim ex cineraceo candicantibus, ut Americani Pavonis expansam caudam ferè imitentur, internè circa unguem nonnihil hiriuta. Nullum odorem in hoc flore deprehendit Clufius, fed folà coloris varietate & raritate commendabilis est. Illi succedunt, sed raro admodum capita trigona, crassa, uncias tres, quatuor, & quinque interdum longa, numerosum semen, rugosum, suscum, Pisi sere instar magnum continentia.

Conftantinopoli delata est. Hyemis injurias difficilius fert in horto reposita, reliquis Iridis ge- Lectis & neribus: Rarius etiam cateris floret, & unicum, ut plurimum, florem profert Maio: femen matu-Tempus. rum Iulii initio.

5. Iris Afiatica cærulea polyanthos C.B. Afiatica cær. omnium Iridum amplissima, Dalmaticæ affinis J.B. Clus.

Sena, septena, octonaque habet folia, omnium Iridum amplissima, & in latum expansa, viridis cui arugo permixta videatur, coloris, mutuò se amplectenzia; è quorum medio caulem promit sesquicubitalem, interdum etiam bicubitalem vel ampliorem, firmum, crassiorem superiore, lævem, geniculatum, multifque alis concavum, è quibus copiofi (nullam enim feraciorem conspexi) vaginulisque inclusi prodeunt stores, magni, petalis deorsim inflexis dilurè purpurascentis, & ad corruleum tendentis coloris, multis purpurascentibus venis ab infima parte, & staminea fimbria flava Hhhhhh 3

Locus.

Iris Illyrica C.B.

Vires &

in longitudinem & latera excurrentibus: bifida petala exalbescunt, gibbo tamen illorum dilutè purpurascente: tria surrecta, angustiore, & ima parte quibusdam purpureis brevibus venis distincta puraicente: the infecta, anguant fubcceruleum habent colorem, dilutiorem adhuc quam infexa. & florum Sambuci odorom, graviorem tamen, quodammodo amulantur. Iis succedunt rariores lique five capita crassa; magna, triangularia, & obtulo mucrone prædita, quæ maturitate dehiscen. tia semen continere deprehenduntur, crassum, angulosum, durum, stavescens, superiori ferè par Radix crassa est, magna, nodosa, multis longis crassisque fibris donata, lateribus ut relique se propagans, & fi repurgata ficcetur odorata. Hanc Constantinopoli accepit Clusius.

Huic perfimilem in hortulo nostro habemus, cujus tamen flores vulgaris Iridis floribus minores funt : petalis reflexis & dependentibus ima parte purpureis, lineis ex flavo albentibus ab ungue folii & juba villosa in margines undique productis. Fimbria feu juba villofa ab ungue per mediam petali cervicem aliquousque producta magis flava est quam in vulgari Iride; quæ huic incumbunt petala craffiufcula, bifida, ad margines lutefcunt, gibbo cinereo: tria erecta petala cinerea funt, seu albicant cum diluta cœrulei tinctura, versus ungues tament flavicant, & lineolis ferrugineis striata

6. Iris Dalmatica major C. B. Ger. Dalmat. major, flore vulgari minus violaceo J. B. maior latifolia tertia Cluf.

J. B. Spectatæ pulchritudinis & magnitudinis est hæc Iris, caule bicubitali, tereti, minimi digiti craffi. tudine, alis crebris donato: in quorum extremis flores multi, magni, toti cyanei, exceptis paucis in unquium alis striis obliquis, versicoloribus, alternorumque foliorum simbria crocea, angusta quidem, fed elata: folia verò quam in ulla alla [quam coluit J. B.] latiora, uncias tres lata interdum, explicatas Aquilæ alas referent, ultimo proximum finu fuo semper excipiente, ut in aliis, colore

Clufius hanc à præcedente floribus in fummo caulis fastigio magis confertis, semine in breviore

capite, minore, pallido, anguloso, rugoso, præcipuè differre scribit.

7. Iris Dalmatica minor flore purpuræ dilutioris J. B. Iridi bifloræ affinis minor C. B. Iris Dal. matica minor Ger.

Iridi Lustranicæ seu bistoræ similis (inquir Clusius in Hisp.) quam Pancius ad nos miste nomine Dalmatica minoris infignitam, mii quòd paultò angustiore folio videatur. Flores purpura dilutio ris, & terni aut quaterni in fingulis caulibus, oblongiori pediculo inharentes: semen in brevioretri angula siliqua angulosum, pallidum & rugosum. Floret serius Vere.

8. Iris major latifolia Byzantina Dalmatica è Pantio missa, i. e. minori similis J. B. Byzantina purpuro-carulea C. B. major latif. 18. Clus.

Foliss eff quinto generi [Afiatica purpurea] non diffimilibus, fed breviore aliquantulum caule, in aliquot ramos diviso, qui sustinent flores è vaginulis emergentes jam dictis paullò minores, quorum color medius inter secundi & quinti generis flores.

9. Iris latifolia humilior purpurea C. B. major latif. angustioribus foliis, purpureis storibus minni bus, Clusio 19. J. B.

Præcedenti magnitudine par est, angustioribus tamen foliis; caule gracili, pedem & semissem, interdum etiam cubitum alto, in ramulos diviso, quibus infident flores, omnibus prædictis minores, tribus petalis ad terram inclinatis dilute purpureis, tribus verò erectis obsoleti purpurei coloris, qualis in vulgaris quodam genere conspicitur. Radix non magna, nodosa.

Ab hae non differt specie quam Clusius majorem 20. facit sed floris colore tantum qui in plantis hujus generis à semine ortis plurimum variat.

Iris latifolia humilior versicolor C. B. major latif. surrectis sloris folis slavis & purpureis linus distinctis Clus. 20. J. B.

A decima nona nec gracilitate caulis, qui in ramos etiam divisus, nec angustia foliorum, nec radice differt : flores similater magnitudine pares habet, sed diversi coloris; nam terna ad terram in flexa diluti & quodammodo obioleti purpurei funt coloris, multis faturatioris purpuræ venis à fimbria ad oras se spargentibus: simbria flavis staminibus constat: bisida folia illam tegentia obsoletè flavescunt: terna surrecta infernè angusta: flava etiam sed pupureis venis distincta, latiore autem parte pallescentis coloris, quodammodo tamen suffusi levissima & quæ vix apparet purpura. Sambucinum odorem refert, sed paullò graviorem.

Nec magis à præcedentibus differt Iris major latifolia 21. Clusio à semine deciduo sponte orta, quam C. Bauhinus Iridem latifoliam Germanicam candido-purpuream vocat; J. Bauhinus Irid. maj. latif. purpuream, foliis repandis candicantibus, purpureis venis diftinctis.

Quæ non minùs ampla habuit folia quam superior, inter quæ caulis affurgit pedalis, teres, geniculatus, viridis, fustinens membranaceas thecas virides, per oras leviter purpurascentes, è quibus emergunt bini aut terni flores, jam descriptæ paullo minores, petalis terram spectantibus ab imo angustioribus, candicantibus interius, saturæ purpuræ venis eleganter distinctis, latiore verò parte omnino purpurea: Villosa fimbria inferna parte flavescit, superna purpurascit, bisida foliola sub quibus latet floridi purpurei funt coloris, ut & terna folia furrecta. Flos tenuiter odoratus.

10. Iris Damascena polyanthos C.B. major latifolia 4. seve Damascena Clus. major latif. seve Damascena carulea I. B.

Dalmatice majori non dispar est foliis & radice. Caule cubitali aut paullo majore: floribus numero, magnitudine, colore Afiatica coerulea respondentibus, petalis tamen ternis inflexis paullo dilutius purpurascentibus, & ad coeruleum tendentibus; ternis bisidis & gibbis angustioribus & cinerei quodammodo coloris; ternis verò furrectis coerulei coloris, & latis interdum candicantibus venis externa parto confperfis, odore Afiatica fimili.

Irá Afatica purpurea C. B. Astarica, purpurea major latifolia J. B. major latif. 5. sive Astatica purp. Clus.

Colli-Rolla habet fecunda [Afiatica cœrulea] fimilia, paullò tamen breviora & anguftiora, inter qua exit caulis rotundus, cubitalis, digitalis craffitudinis, in aliquot ramos divifus, qui promunt è membranaceis thecis flores superiore minores, nonnihil odoratos, quorum labra sive folia ad terram inflexa, faturationis funt purpuræ; & infra circa unguem, quà videlicet hirfuta illa & pallefcens fimbria excurrit, variis venis distincta. His incumbunt tria alia latiuscula bisida folia, que candicantes ligulas tegunt : deinde è lateribus furgunt terna etiam folia, eleganti purpureo colore pradita, Hori Lusitanica bistora ferè similia, latiora tamen. Succedunt triangulares siliqua obtulo mucrone; in quibus semen inæquale. Radis tuberofa; fecundæ fimilis.

Hae etiam Constantinopoli missa fuit : Maio floret.

Lib. XXI.

Huic congener fuit latifolia major 6. Cluf. peregrina rubens inodora C. B. mai latif. flo. purp. cum aliqua rubedine J. B.

Cui Caulis paullò major: flores fimiles, aliquantulum majores, inodori, quorum terna furrecta folia aliquid rubedinis habere videbantur.

12. Iris latifolia Germanica odore suavi C. B. latif. major.purp. quibusdam Illyrica J. B. major latif.

Longa latán folia habet, Dalmaticæ majori pæne paria: caulem non minus grandem, nec rariores minorélye flores proferentem, petalis inflexis & terram spectantibus plane purpurei five violacei, dilutioris tamen coloris, nullis nifi circa infimam partem venis diffunctis, fimbria medium folii nervum occupante, albis staminibus flavo apice præditis donata, surrectis ejuldem ferè, sed magis diluti coloris, ut & ternis bifidis ligulam tegentibus & fimbriæ incumbentibus; odore latis (uavi, In hortis Francofurtenfibus oblervavit Clufius.

13. Iris latifolia Germanica odore Sambuci C. B. major latif. cui in flore crassa venæ purpureæ I.B. major latif. 8. Clus. Cluf.

Similia habet folia, ab exortu autem circa radicem purpurascentia: caulem cubitalem aut ampliorem, multos è vaginulis, purpuralcentibus radiis infignitis, proferentem flores, petalis ternis incurvis multis crassis venis purpureis notatis, fimbria ad labrum inflexum protensa, capillaribus staminulis flavo apice præditis donata; terniserectioribus plerung bifidis, colorémo, habentibus obsoletum in quo purpureum quidpiám magis vel minus faturum elucet: alata angusta folia fimbriæ incumbentia ejusdem cum surrectis sunt coloris, præter nervum medium in longitudinem excurrentem; qui ex cœruleo purpurascit. Odor florum Sambuci. Breviter Iridi obsoletæ Belgicæ valde simi-

14. Iris latifolia Belgica odore Sambuci C. B. Iris Clusii major latifolia 1x cum venis purpu-

Breviora quam superior habet folia, aliqqui non diffimilia, nec minus circa radicem, qua invicem amplectuntur, purpurascentia: caulem cubitalem & ampliorem, in alas divisium, in quibus multi flores, totidem quot præcedentes foliis præditi, quorum terna deorsum inflexa, per oras subcærulea. circa ungues ex flavo candicant, deinde multis craffiulculis faturæ purpuræ venis ab imo in longitudinem excurrentibus sunt prædita: staminum simbria superiori similis est: terna erecta petala candicantis ex cœruleo funt coloris; eorum oræ quodammodo flavescunt, unques tenusoribus venis di-Ringuuntur: bifida & alata petala fimbriam tegentia ferè ex flavo candicant. Odor præcedenti

Iconem eandem habet Lobelius pro Iride Lufitanica verna violacea..

15. Iris latifolia Belgica versicolor odore Sambuci C.B. latif. major, cui ora ad slavum obsoletum accedunt J. B. latifolia major 10. Clus.

Paullo humilius est præcedente; nec ejus folia circa radicem purpurascunt: Caulis gracilior in alas finditur, flores gestantes superiori forma quidem similes, diversi tamen coloris: nam terna inflexa folia, licet illius foliis non fint disparia, oras ad flavum obsoletum accedentes habent, venasq paullò dilutiores; terna sursum erecta obsoleti sunt coloris, ex slavescente & purpurascente mixti, Verficoloris, quam à Camerario accepit Clufius, foliis non abfimilia, paulò tamen dilutiora, circa ungues etiam magis flavescentia, & tenuioribus purpureis venis notata; angusta alatáq, folia, fimili colore pradita, præter medium nervum, qui magis purpurascit : Odor etiam florum Sambuci amulus.

Præcedenti eadem videtur; nec diversa.

16. Iris latifolia Belgica odore Sambuci altera C.B. latif. major cum oris purpurafeentibus J.B. latif. maj. xxx. Clul.

Cluf.

Paria luperiori habet folia, inter quæ cubitalis ferè & fuperiori æqualis affurgit caule, ternosaut quaternos è vaginis viridibus, oras purpurafcentes habentibus, ferens flores, quorum tria inflexa petala decimæ quartæ non valdé abimilia, longiùs tamen protenfam habent fimbriam illam vilis conftantem, quàm ut à bifidis & gibbolis folis tota tegi poffit, quorum color obfcurior & faturator, quemadmodum & fele attollentium, quibus nonnunquam infperfæ luridæ maculæ. Odoridem cum fuperiore. Paullo tamen ferius hæc floret.

Iris major latifolia flore versicolore J. B. latif. Belgica variegata C. B. major latif. XII. Cluf.

Clus Pracedenti colore fatis respondet, & peculiare id habet, ut inflexa folia duobus diversis coloribus secundum longitudinem sint discreta, altera videlicet parte reliquorum foliorum colori respondente, altera diverso.

Hace ex semine nata est, cum aliis Iridibus, quarum nonnulla unicum duntaxat folium vanegatum habebant, quardam versicolorem tantum nervum medium folium secantem, esimq, vel ampliorem & latiorem, vel angustiorem: ur mirum dietu sit, quomodo natura in his ssorbus ludar.

Iris latifolia major versicolor carulea dilutior J. B. Clusti 13. Iris latifolia Belgica carulea vest.

Cluf.

Hoc etiam genus semine natum, instar prædicti varietate colorum conspicuum, non adeò tamen elegans, sed coloris ex cineraceo pallescentis, ut versicolor cœrulea dilutior dici queat ea Iris.

Superioris varietas esse videtur, non species distincta.

17: Iris exotica colore quast pallido, fuligine perfuso Camerarii, Clusio 14. J.B. Iris latifolia odm Oxyacantha C.B. Iris Camerarii Gov.

Clul.

Ampla huic funt folia, & longiora latioráq, quàm in præcedentibus, viridia admodum, rugola, aliquantulum crifpa, mucrone nutante, è quorum medio emergit cubitalis aut major caulis, lævis, rotundus, viridis, in aliquot ramulos divifus, qui è virentibus vaginulis fatis amplos promunt franconnihil odoratos, & ad vulgaris Oxyacanthæ floris odorem accedentes; quorum tria reflexa peralta pallida, multis craffis purpureis venis à folii infima fede, & à fimbria ad extremas oras sparis prædita funt, labris etiam fatura purpura nitentibus: tria illis incumbentia, sub quibus occultantur ligulæ, coloris pallidi tanquam fuligine perfusi, ut etiam funt tria crecta, sed magis luridi. Nullum (inquit Clusius) mith hactenus semen tulit, tamets multos annos illam jam aluerim. Maturiis paulio floret secunda, & color soris aliquando saturatior, interdum dilutior.

pauno norer recunua, ec color nore anguardo norer recunua, ec color norer recunua, ec color norer necunua, ec color nore norer necunua, ec color norer necunua, ec color nore necunua, ec color n

18. Iris latifolia Pannonica colore multiplici C. B. latif. major 15. Clus. Iris lutea foliis storum repandis variegatis J. B.

In montanis Ungariæ observavit Clusus: Utrunque genus in Leytenberg monte supra Manderstorf, & siccioribus pratis Sopronio vicinis, &c.

Floret Maio, sub Junii finem semen maturat.

Floret Maio, into Juni mem iemen inatura. Camerarius hanc Iridem florem fuum in locis natalibus non promere feribit, in hortos verò tranflatum, contra aliarum fylveftrium plantarum naturam altero anno florere, & quotannis postea, ac longe latéq, serpere.

Ab hac non differt specie sed foliistantum variegatis

Iris latifolia alba viridis C. B. major foliis duobus coloribus distinctis albo & viridi, Clus. 16. I.B.

Cluf:
Praccedenti valdè fimilis est, & ex ejus semine natam putat Clusius; folia tamen illi breviora, & (quod rarum) magna ex parte duobus coloribus distincta albo & vurdu, sic quidem ut albus per longitudinem excurrat nonnunquam dimidiatum folium occupans, interdum ferè totum, aliquando ejus duntaxat partem: isidem etiam coloribus aliquando distincta vagina flores includentes, qui à praccedentis sforbismon nultum distreturat, staminea duntaxat fimbria in reflexis foliis tota slava est; & folia surrecta insima parte purpureis velut maculis internè aspersa sunterne sunterne distreture.

19. Iris latifolia ex albo pallefcens striata C. B. major latif, pallefcens ex albo cum purpureis venis
J. B. maj. latif. 17. Clus.

Pedalem habuit eaulem, rotundum, geniculatum, binos autternos ex membranaceis vaginis promens flores, quorum terna terram spectantia pallescentis ex albo sunt coloris, multis purpureis venis ab infima foliorum bas, quæ angustior est, in lacera, tum à simbria, quæ flava est, que actimas foliorum oras procurrentibus, quibus singulares, interdum bina, purpureæ maculæ sunt aspersa; bissa folia simbriam tegentia aspendor sinte coloris, crijus etiam terna surrecta (excepta eorum angusta bassi quæ slavescens) multis purpureis venis in latera procurrentibus.

20. Iris biflora Lustranica flore violaceo, Clusto 22. J. B. biflora flore minore, odore Lilii convallium C. B. Iris biflora Ger.

Folia ei vulgari breviora & angustiora, alioqui non valdè diffimilia: in summo pedali caule flos è purpurascentibus vaginulis prominet violacci omnino five faturatioris purpura coloris, qui in infexis & propendentibus folis intensition sinet; villofa illa fimbia qua donata sunt prorfus candida. Unicum autem singulares caules plerunq, florem ferunt, interdum sed raro alterum, rarifsimè tertum, singulari quemq vaginulà inclustim, jucundistimi odoris Lilic convalium. Semen angusolimi, ragosium in trangulari capite statis crassifo, sed rarios fert. Radio: illi subert nodos, geniculata, solida, pollicaris crassitudinis, gibba, intus candida, ingrati saporis initio, & paullo post fervidistimi gustis, multis fibris summa tellure harrens, & subinde in plures propagines, è lateribus nascentes divisa.

Nascitur multis Lustraniæ locis supra Tagum, vel pingui solo & in arvis, vel saletorosis & lapi Tempus. doss locis. Vere storius, & postea etiam Autumno in horto Car. Audomari, cujus rei gratia bi-floram cognominavit Clussus.

Hujus potius varietas videtur quam species distincta

Iridi biflora affinis flore majore C. B. Iris Illyrica biflora similis, Clusio 23, flore purpureo J. B.

Clu

Lib. XXI.

Non multum à præcedente differre videtur: Quina enim aut sena ex singulis radicis capitibus promit folia, illius foliis simillima: caulem raro amphiorem, qui in simmo è vaginulis purpurascentibus shorem promebat, Lustianicae formă persimilem, paullò tamen minorem & teneriorem, nec adeò siavis odoris, licet ad eum saits accederet. Radis: nodosa & geniculata ut superioris, odoris cum virens est ingrati, exsiccata verò satis grati, & inspidi initio gustis, postea tamen fervidi saucesque urentis.

Nec diversa specie putanda est

21. Iris major latifolia Romana cærulea, Clus. 24. J. B. Iris peregrina odore Oxyacanthæ C. B.

Que proximè pracedenti cetera fimilis, petalorum in flore trium furrectorum colore ad code de la colore dela colore de la colore de la colore de la colore de la colore dela colore de la colore de la colore de la colore de la colore dela colore de la colore de la colore de la colore de la colore dela colore de la colore del la colore dela colore del la colore del

22. Iris latifolia caule aphyllo C. B. maj. latif. 25. Clus. An Iris flore violaceo, folio virente J. B.?
Clus.

Lata habet folia, rugosa, pedalis ferè longitudinis, circa radicem nonnihil purpurascentia: caulem non prodeuntem e medio foliorum, ut aliæ, sed seorsim sine folis, pedalem, in quo tres aut
quaturo flores è purpurascentibus vaginulis exeuntes, magni, purpura saturatiore nitenes, inodori,
quorum tria folia ad terram inclinata ab ipso exortu, usq ad simbria (qua tota candida est) extremum, albis radiis infignita sunt. His succedunt triangulares silique magna, obtuso mucrone, magnum seme continentes aliarum Iridum modo. Radiu crassa, geniculata, intus candida, foris survi
coloris cortice tecta, satis odora, ad Phu sive Valeriana domestica odorem accedens.

Peculiarem habet hac præter cæteras Irides notam, ut nulla folia per hyemem retineat, fed omnia flaccescant & exficcentur nudáq, conspiciantur, deinde ineunte vere nova germina proferat. Iris major latifolia 26. Clus. haud dubiè à prioris semine orta est, à qua non aliter differre Clusio

ipfi vifa est quàm foliis circa radicem saturatiùs purpurascentibus.

Neque ab eadem diversa censenda est

Locus.
Tempus.

Iris latifolia candida purpureis venis distincta C. B. major latif. 27. Clus. major latif. candida cum multis fibris purpureis 1. B.

Folis, radice caulis fitu cum XXV. convenit: At flores in eodem caule fingulares aut gemini è vaginulis ex pallido virescentibus prodeunt, forma præcedentibus similes, sed colore vari antes : nam tria petala propendentia candicant, purpuræ exoletæ venis ab infima corum fede per latera excurrentibus ufo ad extimam fimbriam fubcœruleis villis conftantem : tria autem incum bentia & ligulam five stamina tegentia alba sunt, earum tamen gibbo subcœruleo: terna surrecta etiam candida, & ab infima fede multis purpureis venis distincta, donec in latitudinem expandi in. cipiant. Flori succedit triangulum caput binas pæne uncias longum, craffiusculúmque, quod man. ritate dehiscens Julio, semen ostendit rugosum, subfuscum, ervi magnitudine. Radix hyeme soli-

Hanc ex semine 25. deciduo natam suisse minime dubitat Clusius, tametsi hujus slos odoris gratia commendabilis non fuerit, qui tamen in illa deprehendebatur. Mirum enim in modum variant, quæ ex femine nascuntur Irides, non secus ac præcoces & dubiæ Tulipæ ato, Papaverz

ut longâ experientiâ didici, inquit Clufius.

23. Iris latifolia Germanica ochroleucos C.B. major latifolia 28. Clus. Iris major latifolia ochro

Multa habet folia invicem amplectentia, caterarum Iridum instar, unciam lata: inter que pa dalis, geniculatus, teres, viridis exilit caulis, fummo fastigio sustinens binas membranaceas vaginas ex viridi pallescentes, è quibus emergit flor reliquis Iridum generibus formă fimilis, colore at tem diverius, nam ex albo pallescit five aparadus est & terna repanda folia ab imo ad exima oras flavescentibus venis sunt distincta, simbria albicante; sed quatenus à bisidis foliis (qua simil colore funt prædita, gibbo tamen dorfi nonnihil purpuralcente) integitur, flavelcente: surreat folia ab imo gracilia, interna parte multis in latera sparsis venis obsolete purpuralcentibus sunt de ftincta, ubi verò sese in latum expanderunt axendize coloris. Nullum in hoc flore odorem denno hendit Clusius.

24. Iris palustris lutea Ger. palustris lutea sive Acorus adulterinus J. B. Acorus adulterium A. C.B. palufris, five Pfeudoires & Iris lutea palufris Park. Bellow water flowe

In obliquum radices agit, complicatas & multum fibratas, que propter foliorum vestigia & w nenosas reliquias foris villosa, nigraque sunt, intus vero rubentes, substantia porosa, & ceu si quibusdam venosæ, sapore strenue adstringente novis quotannis oculis, instar Typhæ aquatica gemmæ. Folia Iridis, longa, mucronata, quorum ea qua propèradicem fita funt subrufa nonnum quam apparent. Canké duos cubitos aquat, & interdum liperat, rectus, kevis, teres, fiongiolis, & interdum aliquoulque inanis, in alas divitus. Flores Iridum lutei, inodori; quorum tria folia e liquis sex majora, extrorsum repanda, lutea, fimbriæ supercilium imitantis loco, & utrinque adi centibus folii marginibus, lineis nigris variegatis : hæcce intercedunt terna alterno politu liureda valdè angusta & brevia, tota lutea: ficut & intima, quæ cristâ bisidâ, reliquâq, formâ cum inde violacea vulgari conveniunt, folo colore luteo excepto, quibus à dorso appressa famina cui interviolacea vulgari conveniunt, folo colore luteo excepto, quibus à dorso appressa famina cui interviolacea vulgari conveniunt, folo colore luteo excepto, quibus à dorso appressa famina cui interviolacea vulgari conveniunt, folo colore luteo excepto, quibus à dorso appressa famina cui interviolacea vulgari conveniunt, folo colore luteo excepto, quibus à dorso appressa famina cui interviolacea vulgari conveniunt, folo colore luteo excepto, quibus à dorso appressa famina cui interviolacea vulgari conveniunt, folo colore luteo excepto, quibus à dorso appressa famina cui interviolacea vulgari conveniunt, folo colore luteo excepto, quibus à dorso appressa famina cui interviolacea vulgari conveniunt, folo colore luteo excepto, quibus à dorso appressa famina cui interviolacea vulgari conveniunt, folo colore luteo excepto, quibus à dorso appressa famina cui interviolacea vulgari conveniunt, folo colore luteo excepto, quibus à dorso appressa famina cui interviolacea vulgari conveniunt conve paullo post fauces omni pipere ardentiùs urit. Siliquæ longæ ut in Spatula semen continent rustum Odorem tota herba non spirat.

In pratis riguis, locis paluftribus & ad margines & ripas fluviorum ubique fere oritur.

Calidane an frigida fit hujus plantæ radix inter Botanicos non bene convenit, quod verò infignem adstringenti facultatem obtineat ferè omnes consentiunt & gustus abunde confirmat: und ad dysenteriam aliósq, fluxus alvi & uteri commendatur, sanguinem etiam undecunq, manantem cohibet. Hinc extrinsecus ad dysenteriam alioso, sanguinis fluxus præcavendos appenditur: unde patet quanto olim in errore versati sunt Pharmacopæi, cum hujus pro Acori veri radicibus facultate planè contraria dotatis usurparent.

Scribit J. Bauhinus, se Tiguri aliquando degustasse hujus stores, qui tantum ei ardorem & fervorem excitarunt in faucibus, ut lummam ejus acrimoniam vix potuerit mitigare Oxycrato. Unde (inquit) nulli suaserim cum Trago usum tam acris floris ad inflammationem oculorum.

Scoti montani (Highlanders vocant) ex hujus plantæ radice, per viginti quatuor horas in aquainfusa aut parum cocta, perpetuò in illa aqua fricando calculum album asperioris superficiei super cultellum aut purioris chalybis fruftum per aliquot horas atramentum optimum conficiunt; et relatione D. Georgii Mackenfii. Sibbald. Prodr. Hift. Nat. Scotia. Transact. Philosoph. N. 117,

S. 2. Irides humiles seu Chamæirides.

. 1. Chamairis variegata C.B. Iris humilis latifolia colore violaceo J.B. Chamairidis latifolia genus 1. Cluf. Iris violacea Ger.

Pufilla plantula est, radice crassa, alba, rugosa, acri, à qua folia exeunt aliquot Iridis vulgaris foliis fimilia, semunciam lata, duas trésve uncias longa: Caules brevissimi, quadrantales: Flos violaceus & purpureus ut in Iride vulgari fed per omnia minor, nec odore aliquo excellens. Lobelius

Lobelius hanc natalitis caule nullo este scribit, flore, semine, filiqua Xyridis fœtida: verum in Relgium aut Angliam translatam, frigidoque & humenti solo exceptam caulem producere dodrantalem, nonnunquam pedalem, flores albidos, aut luteos, aut violaceos, dilute rubentes, ftria-

Clusius se in Lustrania, saxosis & marina aura afflatis locis supra Olystipponem observatse scribit, folis ejusdem ferè cum Lustranica biflora latitudinis sed brevioribus; radice illi simili, genicupit, roms cjuited acuminatis in humili & vix supra terram assurgente cauliculo, triangularibus, magnis pro feminis proportione. De varietate colorum in floribus ex femine natæ in Belgio eadem habet quæ Lobelius.

Nos in rupibus maritimis prope Liburnum in Italia, & aux Garrigues prope Monspelium in Gal-Louis. lia Narbonensi observavimus.

2. Chamairis flore saturo violaceo C. B. Cham. humilis latifolia major acaulis Clusio J. B. Cham. latifolia major Clus.

Foliis est brevibus, interdum tamen etiam pedalibus, Iridis vulgaris modo latis. & secundum radicem magna ex parte purpurascentibus: inter quæ multi flores è vaginulis prodeunt, singulari pediculo dodrantaliq, fulti, vulgari paullo minores, Lufitanica biflora amuli tum magnitudine, tum colore, qui saturatioris nigræ violæ est, præsertim tria folia terram spectantia, quæ villosam fimbriam, ula, ad bifida illa que ligulas tegunt folia, ex cœruleo purpurascentem habent, sub ligulis verò sive flaminibus luteam: omnia autem petala, tam qua sursum attolluntur, quam qua repanda terram spectant, inferiore & seffili parte albis quibusdam radiis variata sunt. Sunt autem ejus flores vel aliquantulum odorati, vel inodori: triangula capita magna, mucronata, in quibus semen Orobi magnitudine pallescens, quod exficcatum rugas contrahit & fulvescit. Radix nodosa est, reliquarum Iridum modo, & adnatis se propagat.

Semine nata interdum variat floris colore cœruleo.

Lib. XXI.

3. Chamæris saxatilis Gallica C. B. Iris perpusilla saxatilis latifolia, acaulos fermè Lob. Ad.

Ad. Lob.

Minima & rariffima omnium est hæc, radicis plexu; substantia densa & colore Illyrica non abfimilis: caule verò nullo, præsertim natalitiis; folio latiusculo, rigido, mucronato, palmum alto, cujulmodi Gladioli : flore, semine, filiquis Xyridis fætidæ.

Plurima oritur in agro Narbonenfi locis aridis & faxofis [Garrigues dictis] fecus specum illam sef- Lecus quimilliare Monspelio diffitum via quà Frontignanam itur; in cujus cautibus & rupium commissium ris frequens adolescit prope Ferulam.

4. Chamæiris latifolia minor Clus. Iris humilis latifolia minor J. B. Chamæiris minor flore purpureo C. B. latifolia flore rubello Ger.

Breviora huic angustioraq, paullò sunt folia, qualia Chamairidis primo in loco descripta: flores paullò minores; capita triangula & mucronata etiam minora: semen minus. In sloribus summa varietas: licet ferè omnes fimbriæ villos supra stamina cœruleos obtineant, infra verò, ut in modo dicta, luteos. Ex his paucas duntaxat adnotavit Clusius: nam omnes, inquit, valde difficile.

I. Flore est faturatius purpureo & odorato; interdum tamen dilutiore & inodoro, surrectis petalis modò orbiculatis, modò longioribus & bifidis.

2. Odorato est flore, deorsum reflexis petalis nonnihil purpurascentibus, surrectis verò cœruleis.

3. Flos quodammodo rubet, interdum dilutiori & suavi quadam rubedine velutíque carneo colore, præsertim petalis surrectis: Villosæ simbriæ superior pars albicat, inferior lutea est. Est autem aut odorutas aut inodorus. Harum omnium stamina cœrulea.

4. Flos major, pallescens, nonnunquam exalbidus: petalis surrectis in utroq, ab iplo statim exortu purpuralcentibus lineis notatis, deorsum inflexis in pallescente exalbidis, in albicante viridibus: pallescens item Oxyacanthæ vulgaris floris odorem prorsus æmulatur: alterius etiam

5. Solo floris colore flavescente, surrectis petalis purpurascentibus virgulis radiatis propendentibus vel nigricante vel diluta purpura in medio notatis, à quarta differt. Odoratus hujus etiam est flos.

Stamina porro hujus & quartæ alba funt.

Nascuntur omnes in nudis & apertis collibus Pannonia & Austria, V. Clus. Caterum tam infignem varietatem ex femine deciduo sponte gigni non est dubium, inquit Clusius: infinitum ergo variare possunt, & nova quotannis ex semine sato varietates obtineri. Minus rectè ergo à C.B. pro diffinctis speciebus ponuntur. Numerus enim specierum, si has specie diffingui concederemus, omnino incertus & infinitus effet.

A pracedentibus nec radice, nec foliis, neq floris figura differt, proinde nec specie.

Chamairis latifolia minor 6. Clus. Iris humilis latifolia minor tenerrima J. B. Cham. slore obsoleto Cluf.

Cujus petala propendentia obsoletum colorem pallido permixtum habent, & ab corum ima parteusq, ad extremam fimbriam, que pallida est, purpurez excurrunt venz: pinnata terna petala, que alba stamina tegunt ex pallido albescunt, sursum verò erecta pallida sunt, circa imum tamen obfolere purpurascentibus radiis aspersa,

F.ocus.

Circa

HISTORIA PLANTARUM. Circa Budam in Pannonia Moesia finitima eruta fuit. Clusio enutrita brevem admodum caulem

vix ternos digitos supra terram eminentem habuit, cui insederunt bini flores. Nec magis specie differre censenda reliqua Chamairidum varietates à semine orta, quas descri-

bit Clusius septimo, octavo, nono, decimo, undecimo loco.

Chamairis latifolia minor 7. Clus. Ch. minor flore varie picto C. B. Iris humilis latifolia minor elegantiffima, varie picta 1. B.

Hujus flori tria petala deorsum inflexa variis radiis ex pallido purpurascentibes, ab imo sursum in latera sparsis sunt distincta, per oras etiam tenui quodam ceruleo colore aspería: fimbria me. dium folium ad inflexionem usque occupans multis villis constat, quà bisido folio integuntur flavis reliqua parte dilute coruleis: petala gibba illam & ligulam tegentia coloris funt ex coruleo candicantis, qui in costa & oris paullo fattiratior: terna sese attollentia folia ex coruleo slavescint ab imo angusta, & multis purpureis venis in latera excurrentibus prædita, quà verò in latum expandun. tur purpuralcentibus maculis afperfa funt. Flori fitoccedebat longuifculum triangulare caput. Florem cum aliis Chameiridibus dedit Aptili, nulla odoris gratia commendabilem.

Chameiris latif. minor 8. Cluf. flore purpureo flavescento C.B. Iris humilis latif. minor, flore vario, ejus foliis valde incurvis 7. B.

Chamæiris latif. minor 9. Clus. Chamæiris flore pallide luteo C. B. An Iris humilis latif. flore

pallido, albicante & vario J. B. Chamairis latif. minor 10. Clus. Ch. minor flore purpureo C. B. Iris humilis latif. minor flore vario violaceo J. B.

Chamairis latifolia minor 11. Cluf. Ch. candicans venis variis distincta C. B. Iris humilis latif. minor flore vario, foliis ejus inflexis candicantibus J. B.

Harum descriptiones omisimus, è Clusii histor. plant. rarior. si quis eas desiderat, petendas. Cim enim hujusmodi varietatum numerus (novis quotannis è semine sato subnascentibus) certus & de. finitus non fit, infinitum effet fingulas persequi, & si id aggrederemur, plantarum historia in immensum tandem excresceret, nec Elephantinis voluminibus posset comprehendi. Verum certus & definitus est, ut sæpius diximus, in rerum natura specierum numerus, à prima creatione ad hunc usque diem, ut credi par est, constans & immutabilis.

6. Chamæiris flore luteo C. B. Iris minor lutea Dod. Chamæiris lutea Ger.

In sterilibus Garrigues dictis, Momman, la Colombiere & aliis prope Monspelium abundat. Bolan

4. 3. Irides angustifolia.

1. Iris Tripolitana Clus. Tripolitana, folis longissimis, flore aureo J. B. media longissimis foliula

E celfiorum aut altius affurgentium genere est hac, folia habens reliquis quas confoexerat Cla fius, multò longiora, bicubitalia videlicet, mediæ inter latifoliam & angustifoliam latitudinis, uncian scilicet lata, reliquarum Iridum foliis magis viridia, non tamen splendentia ut Xyridis: Caulem ha bebat inter folia prodeuntem, quinque pedes longum, vel etiam longiorem, rotundum, firmum, licet non valde crassum, nodosum, & aliquot brevioribus foliis præditum, in cujus summo bini & terni flores, è vaginis prodeuntes, petalis finuofis, Iridis bulbofæ flavo flore floribus forma non diffimiles, aurei coloris, quorum tria majora versus terram valdè reflexa, & iis incumbentia tria alia minora, alata, ligulam flavam tegentia; tria reliqua è lateribus majorum prodeuntia, affurgebant in flar illorum que in Iridibus bulbofis conspiciuntur, bisidimque mucronem habebant. Floribus su cesserum trigona cepira, in singulis lateribus gemina costa sive nervo secundum longitudinem eminente, non diffimilia capitibus Iridis angustifoliæ masoris, similibus etiam seminibus plena. Radiz digitalis craffitudinis, nigricans & nodofa, inftar radicis angustifoliarum.

2. Iris pratențis anguștifolia folio fatido C. B. tenuifolia Michelfeldențis spontanea J. B. anguștifolia major seve 1. Clus. Clus.

Multa profert folia, longa, rigida, angustiora & nigriora quam Tripolitana, qua compressa vel confracta ingratum tetrumque odorem spirant, propemodum ut Spatulæ feetdæ folia, minus tamen graveolentem: inter quæ Caules teretes oblongi & cubitales, interdum etiam longiores exsurgunt, quatuor aut quinque flores ex vaginulis lateralibus promentes, Iridis bulbofæ verficoloris floribus forma non admodum diffimiles, colore cœruleo faturatiore præditos: quibus fuccedunt oblonga de pita trigona, subrufa, multò firmiora, magisque cartilaginosa quàm latifoliarum Iridum, iis pana quæ in Tripolitana, angulis etiam eminentibus & quodammodo geminis, quæ dehiscentes semes duplici ferie digeftum, aliquantulum compressum & angulosum, offexque duritiei, subrufescente membrana tectum oftendunt. Radices oblique, longe, nodose, graciliores quam in latifolia, Tripolitanæ radicibus æqualis, foris nigricantes, intus candicantes aut pallescentes, sapore acri & forvido, multas longásque fibras spargentes. Invenitur etiam foliis non graveolentibus.

In Germania & Hungaria in pratis invenitur.

3. Iris pratensis angustifolia non fætida altior C. B. tenuifolia major slore cæruleo & striato. angustifolia 2. Clusto J. B. angustif. minor sive Pánnonica versicolor Clusie Park. Iris sylvestris Byzantina Ger.

Cubitalia, interdum etiam longiora folia habet, admodum angusta, minimi digiti sive semunciæ latitudinem non excedentia, viridia, non tamen splendentia, summa parte mucronata, infima verò. quà fub terra latent, purpurascentia, nullo ingrato odore, [J. Bauhino oleraceum quid redolent.] qua lub tetra qui reconent. I Caules habet requictionates, normanquam occubiants and ampinotes, recees, nettees, netter into cavos, geniculatos, virides, fummo faftigio in binos aut ternos ramulos dividos, quorum fingulis infedent finguli flores, Iridis bulb. verfic. latif. floribus forma fimiles, odorati, quorum terna petala deorfum inflexa, infima parte, & quatenus bifido alatóque folio ligulam occulente teguntur, furvo colore funt, reliquâ verò parte (quæ in nonnullis brevior & latior est) in aliis oblongior & anguftior) nunc candicante, modò purpureo seu violaceo colore, venis saturatiore purpura nitentibus ntor per folii longitudinem & latitudinem excurrentibus, & fimbriá five fupercilio carentia: tria fur-fum erecta angustiora funt, & cum bisidis illis exalbidas ligulas tegentibus, purpurei saturi sive violacei funt coloris. Breves deinde succedunt siliqua sive capita triangula, breviora quam in pracedente, neque adeò mucronata, neque gemina costa eminente prædita, quæ per maturitatem nigridente, inclue auco interioraca, inclue gomina corta contente pratura, que per interioración canten colorem contrabunt & debificunt. Seme inaquale, aquilolum, nonnibil compreffum & darum continentia. Radix nigra, tenuis, dura, nodofa inftar fuperioris, fibris duris & tenuibus præ-

Clusius in pratis nonnullis & locis pratensibus Austriæ & Ungariæ eam invenit : Loca particularia Locus. apud ipfum vide.

Clufius Iridis angustifoliæ secundæ speciem alteram meminit, ejusque iconem dat, sed nullam Varietata addit descriptionem. Hanc C. Bauhinus. Iridem pratensem angustifoliam humiliorem appellat. apud quem reliqua Synonyma vide.

Iris candidis floribus angustifolia Lob. ab hac non aliter quam floris colore differre videtur.

Iris angustif. flore albo J.B.

1180

4. Iris angustifolia maritima major C. B. angustif. 3. Clus. An Iris tenuifolia store violaceo I.B? Iris maritima Narbonensis Ger.

Ex radice nodosa multa producit folia, firma, longiora quam præcedens, & prioris foliis magis angusta, saturaque viriditate prædita, nonnihil etiam fœtida; inter quæ cubitalis aflurgit caulis, firmus, aliquot flores proferens Secundæ floribus longiores, & Primæ pænè fimiles, fed longè faturatiore purpura & quasi nigra præditos: quibus succedunt capita, prima capitibus pane similia, semine etiam simili plena. Radix, ut dictum, nodosa, dura, foris nigra, minimi digiti crassitudine, interna parte ex albo flavescens, antrorsum & in latera progrediens, aliarum angustifoliarum Iridum instar, & tandem veluti in orbem sese spargens, (quod omnibus Iridibus commune est) multis fibris donata gracilibus, duris, ficcis, lentis tamen & fractu contumacibus, quarum anteriores & novellæ craffiores, molliores & candidæ. Ab håc mihi non diverfa fpecie videtur.

Lib. XXI.

Iris angustifolia maritima minor C. B. angustif. minor Clusi quarta J. B.

Cluf. Præcedente humilior est, floribus paullò minoribus & angustioribus, atque etiam dilutioribus, Primæ tamen floribus saturatioribus; cætera similis. Nascitur utrumque hoc genus Hispaniæ & Galliæ Narbonenfis locis maritimis.

5. Iris angustifolia hortensis versicolor C. B. angustif. slore violaceo, reslexis foliis lacteis & purpureis venis variis J. B. angustif. 5. Clus.

Nec foliorum forma, nec radicibus multum differt à majore marina, nisi quòd folia habere non videatur tam atra viriditate prædita: flores etiam plurimum differunt; nam tria folia surrecta purpurei sunt coloris & violacei; tria verò reflexa & terram spectantia paullò latiora sunt, & multis lacteis purpureisque venis, alternatim permixtis, ab ipso folii unque exorientibus, atque secundum longitudinem & in latera se spargentibus gratissimam varietatem efficiunt.

Floret cum marina, serius prima, Junio videlicet mense: Semen maturitatem acquirit Septem-

Hanc maritimæ varietatem fuisse suspicor, à semine deciduo in hortis enatam.

6. Iris graminea cui pereunt quotannis folia J. B. Iris angustif. prunum redolens major & minor C. B. angustif. 6. Clus. Chamæiris tenuifolia Ger.

E radice inodora, tenuiore & graciliore quam caterarum Iridum, nodosa, nigro cortice tecta, obliqua, brevi tempore magnum cespitem occupante, ut cum difficultate erui queat, caules palmares [uni pedales, alteri vix dodrantales Clus.] tenues surriguntur. Flos amœnus è subjecto calice, sex profundis sulcis totidémque acutis porcis exarato, emicat, novem petalis aliarum more constans, sed multum diversis; nam tria extima repanda extrema ora albis violacessque striis obliquis variata funt, indè contractius folium quasi ex isthmo eluctatum paulatim latescit, purpurascens in lateribus, nullà in medio hirsura fimbria, cujus locum supplet linea lata lutea, striis purpureis picta; cui extrinsecus respondens costa ex luteo virescit. Hise incumbunt similiter repanda tria illa bifida folia, que in medio quidem è viola purpurascunt, à lateribus autem è diluto rubore ferè cine1190

rea sunt, quibus aversa parte apprimuntur stamina latiuscula, cultrata, coloris ferruginei: hisce al terno positu interjecta sunt tria reliquis minora duplo, colore violaceo, neutiquam in summo reli. quarum more cocuntia, sed apicibus convolutis à se invicem distita. Odor nobis gratus Prunorum Clusio Armeniaci mali. Succedunt capita sublonga & turgida, valdè eminentibus cossis prz. Clufius duas hujus differentias deprehendit: Unam pedali interdum altitudine, caule tereti, binos

Varietates. Locus.

Locus.

Vires.

aut ternos plerunque flores gestante: Alterum caule vix dodrantali, unicum magna ex parte florem proferentem.

Provenit in pratis Viennæ Austriæ vicinis, ad radices montium fitis. Huic folia hyeme accref. cunt, suntque tenuia, angusta valdè, non rigida, sed mollia, & superioribus dilutiùs virentia.

A. 7. Xyris Ger. Xyris sive Spatula fatida Park. Spatula satida, plerisque Xyris J. B. Xyris I. sive Gladiolus satidus C. B. Stinking Gladbon, 02 Bladbon.

Radix incurva Dod. in novellis plantis rotunda, & veluti bulbi aut cepæ alicujus caput, è qua fibræ dependent craffiusculæ, veteribus & multorum annorum plantis multæ, longæ, geniculatæ, lib invicem implicatæ, magnum veluti celpitem confituentes, denique ut forma ità & acrimonia intenfa ad Iridem accedit. Folia multa cubitalia & fequicubitalia, in cultratum mucronem definunt, angustiora quam vulgaris Iridis, atro virore splendentia, fœtidum cimicum odorem attritu obolenta; inter hæc caules plures, glabri, craffitie mediocri, per media folia recti affurgunt, quorum finguli canaliculato calici infidentem ferunt florem Iridis, fed minorem, novem foliis constantem, quorum manculato canci minenteni retunti noto mana, ice minorotti, novem forme contrateni, quorunti ribus repandis ex purpura obfoleta albicantibus, virgatis, nulla fimbria villofa donatis, terna modico intervallo impofita, fuliginofo colore, bifda, ligulas concolores occultantia: reliqua tria modico erecta, ab exortu ad medium ufque circiter fufca, deinde ex albido leviter purpurafcentia. Floribus fuccedunt filique oblonga, vel (ut air Cordus) Iridis fylv. fimiles utriculi, fed paullo majores & triquetri, quæ per maturitatem Pæoniæ instar dehiscentes semen oftendunt rotundum rubrum, mi noris Pifi magnitudine, gustu fervido.

Ad sepes & in dumetis apud nos provenit, sed rariús. Observavimus cum Lobelio & ad litoreos

maris aggeres: Passim Monspelii locis similibus invenitur.

Ea vi & acrimonia prædita est radix; tametsi Cotulam aut cimices oleat, ut contra capitis vol. nera Diosc. teste, faciat & fracturas, educat aculeos & omne telum extrahat citra dolorem : admir. ta floris aris tertia parte, radicis Centaurii quinta & melle fanet tumores & inflammationes cum aceto impolita. Radix cum paflo contula bibetur ad convulfa, rupta; coxendicum dolores, urinz ftillicidia & alia profluvia. Semen ad ciendam urinam efficaciffimum eft trium obolorum ponden in vino potum: Idem & lienem ablimit cum aceto potum.

Lobel. Ad alvi profluvia bibitur non secus ac Rhabarbarum & Afarum: ventris fluores mate riam per urinam deducendo & avertendo supprimit. Caterum opilionibus & rusticorum plebi in præfectura Somerseti Angliæ hujus radicis decoctum aut etiam infusum purgationes Iridis mode

In omni alvi profluvio nolimus experiri hanc fervidam radicem, inquit J. Bauhinus; forte poffet tolerari usus in profluvio alvi pituitoso.

Hujus radices maximarum funt virium in Scrophulis intus fumptæ. D. Needham

Pulvis radicum exficcatarum in hyfterica passione, orthopnæa & hypochondriacis affectibus ntiliffimus eft. D. Bowle.

8. Iris tuberofa C.B. Ger. Park, tuberofa Belgarum 1. B.

Folia illi tria aut quatuor, fesquipedalia & longiora, angusta, striata, quadrangula, cum primo erumpunt rigida, verum poltquam in jultam longitudinem excreverint, infirmiora & terram versis reclinata, in acutos mucrones definentia, colore glauco, ad exortum gracilia, & duobus tribuíve foliolis seu squamis membranaceis obvoluta: inter quæ exurgit caulis pedalis aut altior, gracilis, teres, striatus, duobus foliis arctè ei adnascentious, & sinubus suis eum amplexis & involventibus ab imo ad fummum fere. In fummo autem nodi duo observabiles sunt sibi invicem proximi, è quibus to tidem folia membranacea acuta, carinata exeunt, alterum fuperius & angustius, alterum inferius & latius, tum folium fuperius, tum florem ipfum antequam aperitur includens & occultans. Floris per tala extima tria versus terram valde reflexa, supina parte nigricant mollitie & splendore pannum nigrum holosericeum referentia: iis incumbentia tria eriguntur magis quàm in aliis iridibus, & in duas acutas lacinias auriculas imitantes profunde diffecantur: tria reliqua in aliis erigi & firpra florem efferri folita, breviffima funt & perangulta, ut foliorum potius rudimenta quam folia genuina censeri mereantur. Omnium, exceptis apicibus extimorum, color pallidus aut herbaceus, nigrore quodam diluto obiter tinctus. Flori subest vasculum seminale oblongum teretiusculum quod flore dilapso grandescit, & ob gravitatem suam & pediculi infirmitatem deorsim dependet, semina continens rotunda, albicantia. Radix tuberofa, variè depacta, que in plura interdum tubera, velut totidem digitos ab uno frustulo exeuntes, exerescit.

Oritur in Orientalibus regionibus & in Arabia. Clar. V. cent. Tiene, it is CAP. II.

De Liliasphodelo.

Hasphodelus dicta est hac planta à flore Lilii & radice Asphodeli.

Lilia febodelus luteus Park. Lilium luteum Afbodeli radice C. B. Afebodeli radice luteum, fecè Lilio afbodelus quorundam flore luteo J. B. Lilium non bulbofum Ger. The Day-Lily.

Ad unum vel duos cubitos excrescit, caule tenui sed rigido, tereti, cavo, lævi, absque foliis, in summo in aliquot ramos diviso; radice fibrosa, glandulis appensis donata, Asphodeli radicum amula, simula, oblonga, ab uno capite descendunt] foris buxea, intus alba, sapore subdulci. E glandu mutæ, ooiongæ, ao uno capic carconaum i nois ouaca, mus anos sapore mounte. E giandi-larum annexu fibræ quædam craffiores ferpunt, quibus in plures plantas multpilcantur. Foliæ ei funt numerofa, Porri aut Afphodeli, longa, carinata, firiolis per longum donata. Flores odore planè & forma Lilii, fed colore penitus luteo. Post flores (inquit Dodonæus) crassæ, triangulares gignuntur filiquæ, in quibus semen nigrum & splendens. Pæoniæ paullo minus.

Floret cum Lilio purpureo majore, & panllò ante, Lilia candida præcedens. In Ungaria maximâ copia sponte nalcentem, in multis uliginosis pratis, non procul ab oppido munitissimo Nemerh-

wywar invenit Clufius.

Lib. XXI.

 Liliafphodelus phæniceus Park. Lilium radice Afphodeli phæniceum, sive Livio-afphodelus quibus-dam J. B. Lilium rubrum Afphodeli radice C. B. Lilium non bulbosum phæniceum Ger. Ete red Dan Lily.

Non admodum ablimilis est hac planta pracedenti, sed in singulis partibus major. Radia quippe confimilier glandulis oblongis filo connexis firumola, alba, guftu propemodum fattio: Caulis di-giti craffitudine, duos cubitos altus & major, fiftulofus, enodis, cujus faftigium in aliquot alas divigut ciantulums and carinata, latiora quam lutei: flore in caulium ramis algero tanto majores, Liljacis pares, colore triftiore rubent intrinsecus, lutea linea per medium decurrente ad ungues usque totos luteos: extrinsecus folia ad luteum magis devergunt.

tos luteos: extrinicus iona da incenti mago decegama.

De loco ubi fponte exit nihil invenio apud Botanicos qui de eo feripferunt: Quòd femen apud ipfos non protulerit quotquot eum coluerunt confentiunt; non dubito tamen quin loco fuo natali producat.

Radicibus adeò fe multiplicat & propagat, ut ob id hortulanis minus acceptus & gra-

Ob flores unum duntaxat diem durantes non ineptè Hemerocallis dici possic.

CAP. III.

De Asphodelo.

Sphodelon dictum volunt quasi อาประกอง, อิเล ชนม อีรีมี หลองเปลี่ยง ของเลียง ส mortuorum combis-A porphyrius in quodam epigrammate scriptum ferebant, ne deesset comortus, ut Porphyrius in quodam epigrammate scriptum reliquit, ubi tumulum his verbis inducit, Naτο Σ΄ μαλά λίω τε κ. Ασφόδλον πολύριζον, κόπο τι τουν δίπο έχω. Foris quidem Malvam Asphodelimque babeo, intus verò mortuum claudo.

Afphodeli notæ funt radices multis tuberibus uno capite dependentibus constantes, flores stellati,

femina triquetra.

1. Asphodelus major ramosus flore albo J. B. major albus ramosus Park. albus ramosus mas C.B. ramosus Ger. The great white branched Alphovel.

Multa habet oblonga folia, angulta, triangula & veluti carinata, fungola & lenta, mucronata : caulem rotundum, lavem, bicubitalem interdum, in ramulos supernè fissum, quem à medio ferè sursum vergendo exornant multi, stellati flores, coloris intus albi, foris verò nervo purpurascente fingula folia secundum longitudinem quasi distinguente (ut Ornithogali slos virescente linea distinctus est) sex staminibus medium occupantibus. Semen durum, lignosum, rugosum, atrum & figurâ triquetra, capitulo orbiculari ferè, sed tribus eminentioribus costis prædito, & ex viridi purpurascente continetur, quod illo per maturitatem dehiscente cadit. Floret per partes, ut verè dicit Theophraflus, & incipit ab imis. Radices ab uno capite numerosa exeunt, oblonga, exiguis Napis similes, sed inferiori sede craffiores, atque in fibras desinentes, succi plena candicantes, ingrati & acris

Istius (inquit Clusius) radices videre memini, dum Olyssippone Hispalim proficiscerer, aratro erutas, quæ 200. aut plures, ab eodem capite pendentes, eósque crassos admodum napos haberent, us 50. aut amplius libras totam plantam pendiffe putem. Itaque nihil mirum fi Plinius, 80. fimul acer-

vatis sæpe bulbis referat.

CAP.

Lib. XXI.

1192 Locus & Tempus.

Nos in montibus Messanz imminentibus atque etiam in collibus saxosis agri Monspeliensis observavimus. Floret Martio & Aprili. At nos Autumno etiam florentem invenimus: unde fortè Af. phodelus Autumnalis Cam.

2. Asphodelus albus non ramosus C. B. Park. major albus non ramosus J. B. non ramosus Ger.

Pracedenti omnino fimilis eft, exceptis caule, qui unicus eft, neque furculofus, & flore; qui onnino albus: Illius etiam radio: non admodum numerofa. In Sicilia circa Syracufas & alibi obles

Afthbidelus perpurascenis folis maculatis C. B. major store carneo Park. Rore rubente Ger.

Cim mille prater eas quas tituli exhibent nota hujus tradantur, nos varietatem pracedentis accidentaleni, non speciem diversam arbitramur.

2. Affhoileim minimus Cluf. hift, app. Ger. emac. minimus albus J. B. C. B. Park. Cluf.

Ciuj:
Minor est tertio jain descripto [Phalangio Cretæ Salonensis] & ab eo plurimum distert: nam glandulosa radices habet instar secunda generis, licet minores, è quarum capite prodeunt quinque auti (Ex. Phia valde angusta & longiuseula) inter que assurgir canticulus rotundus, dodrantem aut pedem altus, singularis, nec ullis ramis præditus, in quo spice in modum nascuntur multi stores albi, fingulis petalis internè & externè venà quadam secundum longitudinem notatis, perinde ac terri

Aula initio flores proferre incipit, quan reliqua genera suos abjecerunt. Hyeme solia amitti,

4. Affhodelus luteus Ger. J.B. luteus minor seve Hastula regia Park. luteus & store & radiu C.B. Belloin Arphodel, vo Rings ibear.

Radices ab uno capite multer nalcuntur, longe tenulores quam Afghod, albi majoris, colore lutes pradita, exportechi per tratifverlum fibris le propagantes. Gaulis lesquigubitalis aut altior, singui-latis, à medio ad funtitum fibribus Asphodeli, ab imo incipiendo successive e aperientibus ornai, fed luteis, quos excipiunt pericarpia rotunda, femen nigrum ferè triquettum continentia. Fini porro angulta, veluti angulola ut triquetra ferè videantur; filtulola, colore glauco prædita, à radice latis numerola oriuntur, & caulem etiam ad flores usque crebra undique convestiunt. Radicibus undique diffusis multum le propagat.

In infula ad promontorium Pachynum & alibi in Sicilia eum invenimus.

Afphodelus luteus minor Ger. huic eadem species videtur.

ng Kalada da 🖓 garan 🖓

5. Alphodelus Autumnalis C. B. Autumnalis sive major Cam.

CAP. IV.

De Phalangio.

Halangium fic dictum est Galeno 8. Simpl. facult. quòd demorfis à Phalangiis [Aranei genere] auxilietur : cui ut & Plinio & 27. c.12. Phalangires. Ab Asphodelo radicibus fibrosis differt.

1. Phalangium flore Lilii J. B. Allobrogicum Park. Allobrogicum majus Clus. magno flore C. B. Phal. Antiquorum Ger. emac. Spider mogt.

Cluf. Quina vel sena producebat [Clusio] folia, carinata, satis firma, surrecta, viridia, summa parte mucronara, inferna sesse invicem amplectentia instar aliorum Phalangiorum: inter qua prodibat caulis pedalis aut amplior, viridis, teres, firmus, fummo faftigio inter fingulares appendices denos aut plures gestans flores, prorsus niveos, majores quam in majore Phalangio vulgari, in anteriorem partem propendentes, (ternis interioribus petalis paullò latioribus & crifpis, exterioribus verò vindi mucrone præditis) florum parvi Lilii formam quodammodo referentes, odoratos, è quorum umbi lico sena gracilia prodibant stamina unciam longa, terna tamen aliis paullo longiora, extima parte curva, & flavis apicibiis donata, oblongiore gracili in medio flylo, ut commodius mea opinione comparari posse non videantur quam parvo Lilio albo. Floribus succedebant trigona capitula, su fcum semen & inæquale continentia. Radia in multas, crassas, candidas & longas fibras, aliorum Phalangiorum radicibus non diffimiles dividebatur, & adnatis se propagabat.

In Alpibus Allobrogicis propè maximum Carthufianorum cœnobium foonte oritur. J. Bauhinus reperit florentem Junio in pratis montis Septimi Burmii Rhætorum prope Kafeft: atque etiam, Go

nevæ cum effet, in monte Thuiri.

2. Phalangium

2. Phalangium pulchrius non ramosum J. B. parvo flore non ramosum C. B. non ramosum vulsare Park, parad non ramofum Ger.

Foliss est Phalangio ramoso panè similibus, latioribus paullò : caule codem, sed non ramoso: storibus paullò majoribus, albis, multis, & spicam repræsentantibus: succedunt capitula sublonga, in quibus semina rotunda.

Duplicem hujus speciem facit C. Bauhinus, majorem folio longiore & latiore, semine majore: Bupinceni inqua omnia minora : Clufius adhuc alterius meminit, cujus folia longè ampliora, longiora & crassiora quam præcedentis, caulis etiam multo procerior, qui & stores longiore spatio ab invicem distantes proferebat. Forte ha omnes sunt tantum pracedentis varietates. Reperiuntur in montibus Pyrenæis. Nos in monte Saleva prope Genevam hic descriptam observavimus.

3. Phalangium parvo flore ramosum C. B. J. B. Phalangium ramosum Park. Ger.

E radice perenni fibris craffiusculis, candidis, subdulcibus, glutinosis composità caulis surgit singu-La raute potenti in in terrational canada in accounting fluid the compound a times angle light laris, tenuis, lavis, teres, fequiculvitalis, cujus feapus in ramulos aliquot faceffiens, flores fuffunet frequences, ftellatos, emaculato candore Lilii confpicuos, quibus pericarpia globola fuccedunt, Lini capitulis aqualia, per maturitatem in tres partes dehiscentia, semine (ut vult Dodonaus) nigro, veluti Melanthii, non perinde tamen anguloso, referta: Folia graminea, porraceis tenuiora, anguftiora, carinata, pede aliquando longiora, ac etiam cubitalia, statim à radice exorta in terram repanda parùm attolluntur.

Circa Francofurtum ad Mœnum, Basileam, Genevam & alibi in Germania, in collibus, pascuis Locus

montofis, & ericetis copiosè oritur.

Phalangium Cretæ Salonensis Lob. Ger. Asphodelus foliis fistulosis C. B. minor foliis sistulosis J. B. albus minor five Fiftulosus Park.

J. B. Clus.

Ex fibrofis Phalangii (cui tota planta fatis funilis) radicibus, mediocriter craffis, non nodofis, ex uno capite numerolis folia promit multa, angusta, rotunda ferè, striata, fistulosa, tres aut quatuor uncias longa, [in culta planta etiam cubito longiora] in acumen definentia: é quorum me-dio fex aut plures eadem radice affurgunt caules, cubitales, ramosi, quos sine ordine nascentes stiuno lex aux punes caucin raune anuigum cames, cuonates, ramon, quos mie orime nateentes il pant flores, fuperioribus fimiles, fed minores, colore lacteo, lineá ferrugneá: [Clufo purpurafeente] unumquodque petalum fecundum longitudinem percurrente, framinibus in medio lacteis, apices ferrugineos fultinentibus. Vafcula fuboriuntur triquetra ferè, femen nigrum, triangulum rugofum clau-

In campo illo lapidoso supra Arelatem versus Massiliam, circa oppidum Salonam, Cretam Salo-Locusi nensem vocat Lobelius, vulgo le Craux, copiosè provenit. Nascitur etiam, referente Clusio, plerisq. regni Granatenfis locis.

CAP. V.

De Pseudo-phalangio.

1. Phalangium Virginianum Tradescanti Ger. emac. Ephemerum Virginianum Tradescanti Park. parad. Allium five Moly Virginianum C. B. app. Dirginian Spider wort.

Radice fibrofa, longè latéque fub terra repente hic illic folia protrudit, ex cinereo viridia, bina aut terna fimul, ratius plura, ima parte se mutuo complectentia, longa & quasi graminea, angusta, è latiore principio in acutum mucronem sensim desinentia, per margines nonnihil aspera, nervosa, cauliculos superantia. Cauliculos inter solia exfurgir palmaris, rigidiusculus, geniculatus, foliis ad singula genicula singulis eum amplectentibus vestitus, è quorum sinubus ramuli interdum exeunt. Caulis sastigium in duo plerunque solia discedit, Cyperi serè in modum; inter quæ flores emergunt plurimi velut in umbella, ad viginti interdum, tripetali, satis ampli, purpuro-cœruleo faturo colore tincti, calice virente trifolio pariter antequam aperiantur inclufi. & ex tenuibus pedicellis penduli, qui flore se explicare incipiente productiores facti eriguntur. Medium florem occupat umbo five capitulum, framinulis fex rubentibus, plumofis, apicibus luteis infignibus, circumvallatum. Flos interdiu aperitur, sub vesperam se claudit, deinde marcescit, & contrahente se calice deorsum denuo nutat. Umbo medius, calice occultatus, in vasculum-seminale turgescit, femina parva, nigricantia, oblonga continens.

E Virginia ab amico quodam in Angliam illatam accepit Joan. Tradescantius senior. Variat floris colore albo & rubro; & foliis etiam amplioribus.

2. Phalangium ramosum Virginianum foliis latis, repens Jac. Zanoni.

Zan. Radice mittur longa, reptante, tenaci, caule non crassiore, nodosa, è singulis nodis fibras emittente longè latéque lub terra repentes teretes, pallide luteas, qua facile delibrantur, medulla intus solida, succulenta, sapore initio dulci tandem mordicante, Raphani amulo. Caulis è radicis capite exilit glaber, cubito paulò altior, lentus & frangi contumax, medulla densa, viridi, succulenta re-Iiiii 2

Locus.

Tempus.

Locus.

1194

pletus, fucco tamen minimė viscoso uti præcedentis, corticė, seu cuticulam mavis dicere, tenuiviridi aut purpurante, maximė versus fundum, vestitus, lanugine sibitili albicante obductus, ratis
nodis interceptus, media parte longioribus intervallis distantibus, summa & ima fattis vicinis:
e quorum fingulis singula enascuntur folia, membranæ ad exortum latæ caulem aliquossque obvolventi pediculo brevi lato adnexa, tačtu molia; inervo medium percurrente, infernie elevato seu
extantes singernè im indicum tenuem depresso, cum alis sibidistimis nervulis, per normos foliam
excurrentibus; tačtu aspera, substantia cartilaginea, superne obscure viridia; inferius albicantia,
nonnihil lanuginosa, consimilibus lineis viridibus striata, quæ à basi ad apicem usque extenduturi; adeò exiles ut ægrè sint visibiles. Caulis in ramos satis crebros dividitur, & hi vicissim in
ramusos secundarios. In extremis ramulis nascuntur pelliculæ seu calves si herbaceæ, substantia
membranosa seu cavitaginesa, quæ causa hemisphærin signam repræsentants, quarum unaqua
sporen sustinentibus; apettæ trangulum referunt. Flore delapso restant calices sipradici
herbacei; lineis arauntas adeo eleganter striati, ut suci oppositi velur reticulæ aut Araraum tele
appareant. Hi undique clausi sum supera pediculus teres, tenuis, nodosis, in duos tréve pedicellos tenuiores retoros divissis, quorum
quisq, conceptaculum sustinet capitis serpentum ore hiante effigiem affabre mentiens, cum lingus
intus palato adnexa, quæ postea seme efficieur lingus squaren rarò slorem producir: nam si sexi-

coercetur quotannis plerunq, floret.

Phalangium Africanum Helleborines folio non descript. Hort. Lugd. Bat.

CAP. VI.

De Pseudo-asphodelis palustribus.

Seudo-afphodelorum historia, turbante Lobelio, magna confusione & obscuritate labora. Turbante inquam Lobelio, qui primo sibimetipi parum constare videtur, cum in 06/1 & Levn. Plant. Dodonzi iconi hujusmosi titulum impositic, Asphodelus minimus luteus Acorifius palustris: Asphodelus minimus luteus Acorifius palustris: Asphodelus minimus luteus Acorifius palustris: Asphodelum luteum cum Batavo aut Flandrico Asphodelo palustri Dodonzi consunderet, quod scilicer ipse secreta be inde errore tenetur, nostra sententia, quod Asphodelum sum minimum Norvegicum luteum palustrem Scoticum & Lancastriensem, quem Anglo-Britannæ mulieres, apud quas frequens nasctur, à tingendis capillis apapten pair, i. e. virginum capillum, vocitant, à secundo Pseudo asphodelo Clus, non diversum puet, sed variare parvitate & magnitudine ratione natalis soli.

afphodelo Cluf. non diversum puter, sed variare parvitate & magnitudine ratione natalis soli.

Quantvis enim alicubi sorte in Anglia proveniat (quod non credimus) Pseudo-asphodelus sedus Cluf. non tamen certo certiis adeò frequene us usaminut, ut utilicis & mulierculis cognitus, & in vulgari usu receptus sit. Verum Pseudo-asphodelus palustris nostras [&, ut putamus, Dudmas] magnā copiā tum in septentrionali, tum in Occidentali Angliae parte, locis palustribus & aquos oritur, ut nemini è medio vulgo incognitus este possiti. Adde quòd hin è a soris colore favo un gendis capillis aptus videtur, non autem Pseudo asphodelus secundus Clussi, cujus slos pallescens ex herbaceo coloris est. Lobelium secuti J. Bauhinus & Johnsonus Gerardi emaculator codes ex herbaceo coloris est. Lobelium secuti J. Bauhinus & Johnsonus Gerardi emaculator codes ex herbaceo coloris est. Lobelium secuti J. Bauhinus & Johnsonus Gerardi emaculator codes ex herbaceo coloris est. Lobelium secuti J. Bauhinus & Johnsonus Gerardi emaculator code errore tenentur. C. Bauhinus hos rectè distinguir; atq. influer Pseudo-asphodelus palustris Scoticus sostere ei cognitus sucressi de cur dubitem. Certè Lobelius Afshodelus palustris Scoticus sostere ei cognitus sucressi de que est cur dubitem. Certè Lobelius Afshodelus unum minimum Morvesieum palustrem Scoticum um Lancastrens secution en la accessi and pales miscage confiniti.

fuum minimum Norvegicum paluftrem Scoticum cum Lancastrensi seu Anglico miscet & confindit. Restat adhice scrupilus. An sci. Pseudo-asphodelus luteus palustris noitras idem sit Asphodelus non nudum, sed multis foliolis sive vaginulis illum amplectentibus donatum, ut vult Clussus, a nostrate, qui humilior est plerunque, & caule soliis paucis cisque exiguis induto diversus videm, ut & ab alis nobis cognitis, adeóque quatuor erunt Pseudo-asphodeli species, quod non credo. Este ergo Pseudo-asphodelus Ded. cum nostrate idem.

Nos equidem tres hactenus Pseudo-asphodeli species vidimus, inque locis suis natalibus collectas, siccas adhuc asservamus, nec plures agnoscimus. Ex sunt

Pfeudo asphodelus minor siwe pumilio folio Iridis siwe 2. Clus. Pfeudo-asphodelus Alpinus C. B. minor folio Iridis Park. Asphodelus Lancastrice Ger. deser.

Numerofa funt huic folia, fefe mutuo amplectentia, ut in Afphodelo luteo palultri Dod. & Iride, angulfa, brevia, viridia, dura, amariufuli & calidi faporis: è quorum medio caudiculus gracilis egredutur, pedalis interdum aut major, aliquot nonnunquam foliolis inharentibus, fpicam floralismo ferens lex foliolis conftantium, alterius inflar, fed minorum, pallefcentis ex herbaceo coloris, & odoris expertium: quibus fuccedunt trigona capitella, interdum tetragona aut pentagona, minutifiumum ruffum femen continentia. Radin vix corpus habet, fed tenuibus aliquot fibris durtaxat conftat.

Hunc Clusius Asphodelo luteo palustri Dod. per omnia minorem facit, foliis ci valde similem. Hanc speciem in Anglia sponte ortam nunquam invenimus, nec ab aliis side dignis invenimu audivimus: in transmarinis autem non semel, ut v. g. ad radices montis Salevæ prope Generam in aquoss, & alicubi in Germania J. B. Pseudo-asphodelus quiunssam dictur, Johnson apud Gerar. emaculatum perperam Asphodelus Lancastriæ verns, supra iconem inscribitur.

A.2. Pseudo-

A. 2. Pseudo-ashbodelus palustris vulgaris nostras. Ashbodelus Lancastria verus Ger. emac. de ser. Pseudo-ashbodelus primus Clus. palustris Anglicus C.B. sutaus acorifolius palustris Anglicus Lobelii J. B. Hancasthire Ashbodel, og Bastarb Ashbodel.

Folia habet uncias duas cum dimidio, aut tres longa, ima parte latiora, in mucronem acutum fenfim angultata. Caulis altitudinem pedalem rarò, affequitur, lævis & foliolis paucis donatus; cujus fummam partem fpica occupat florum elegantum, ftellatorum, fex foliolis conftantum, colore flavo; quibus fuccedunt capilae longiuf cula, trigona, interdum etiam tetragona & pentagona, femen exile, ruffum, continentes.

men exue, initiant, extension de la companya de la

Alphodelum Lançattriensem ad vulnera sananda mire efficacem esse aiunt. Vid. Philosoph. Transast, Vires.

N. 117. p. 298.

Floribus lixivio maceratis puellæ crinem flavum inficiunt. Lob.

A. 3. Pseudo affbodelus palufris Scoticus minimus. The leaft Scotify Afphobel.

Triplo aut quadruplo minor est Pseudo-asphodelo palustri. Anglico ; folius Iridis, angustissimis, sescunciam longis, in acumen desinentibus: caule vix palmari, vel nudo; vel unico eo ininimo foliolo donato: spica florum brevi; soloslis (quantum conjicio) albentibus; quibus succedunt capsulate breves & subrounda. Radices substant fibrose, ut in Pseudo-asphodelo 2. Clus.

Hanc speciem juxta rivulum quendam non procul Bervico in Scotia invenimus.

CAP. VII.

De Aloe.

Loen Graci & Latini pariter tum & Officinz herbam ipsam ejúsa fuccum densatum appellant. Aloe autem dicta videtur quia maritimis gaudet. A Recentioribus Sempervivum & Sempervivum maritum, quia Sempervivi modo diu durat appellatur. C. B. Floribus hexapetalis, vasculis feminalibus in terna loculamenta divisi se ad hoc genus pertinere ostendit. Foliis crassis succulentis, ad margines aculeatis, radice succum crassum, stavum, insigniter amarum fundente à reliquis congeneribus differt.

1. Aloe vulgaris C. B. J. B. vulgaris sive Sempervivum marinum Ger. Park. Common Mloest.

Folia bene multa è radice emittit, in orbem disposta, imá parte se mutuo amplectentia, oblonga, succilenta, digitum crassa, pallidè viridia, dentata dentibus rigidiusculis, in acumen desimenta, quorum exteriora apud nos plerunque in terram reclinata aliquantulum, verum in loco natali erecta, attenti viroris, adeò ut per hybernos menses extra terram, in hypocaustis suspensia non marcescant; sapore apud nos, simò etiam loco natali attore Parkinssono) minimum amaro, sed potus refrigerante. Causis è medio foliorum exurgit, crassa, in dios tréfve ramalos divissis, altitudine sesquepadali aut bipedali, à medio ad summum usque plurimos stosculos, lagenular sigura, deorsum restevos seu dependentes, apud nos abicantes sin capsulos stavescentes oris in sex lacinias diviss, sustinens; Quibus prateritis succedit semes in capsulos Asphodeli amulis inclusum. Radic crassa, pedem longa, in fibras tandem crassiores spargitur, termes se raras è lateribus emittens. Causis soliorum delapsorum vestigia retinet, ur in Brassica.

In Sicilia & Melita infulis, in muris & rectus frequentem observavimus. Clusus in Hispania. Locur. Succus ille inspiritans, Aloes nomine vulgò notus ex hujus plantæ folis elècitur in Socotora infula, Persita & Indiæ Orientalis provinciis nonnullis, unde ad nos deseruir. In Italia, ubi etiam dies elicient sponte & sata bienter provenit, ob celi solive varietatem Succum hujusmodi ont redere obim de medau. creditum. Verium ingeniosissimus F. Columna, Aloen etiam in Italia eliciendi modum à se inventum in Historia strapium rariorum publicavit. Is autem hujusmodi est. Supposito lato siguino vase vitriato, multa supra illud ab radice statim avulsa solia suspensione, acque ex ellis spontaneum succum lateum (quem in venis tantum contineri animadverterat) descendere & guttatim destillate permist, manibus postremo etiam deorsum versus comprimendo folia, atque quod imis foliorum oris concreverat radendo. Excepto itaque ex pluribus folis copios succo, vas illud tribus diebus Soli expossiti, ex circumferenta vasis quotide quod harrebat duriore (statim enim quod paucum est concrecici) abrado & cum liquidiore commixto, idque pluries in die, noctusque repostio vase, concretum postridie succum omnem acque friabilem habuit. Color (inquit) ex citrino cum concrescere incipit russessit, atque concretus magis nigricat, acque obscure partim rubentem acquiete colorem, sanguinis concretu modo, vel potius Hepati simillimum, translucidus, lavis, odore gravi aromatico, sapore amaro admodum ac abborrendo; & stirum quod manu tantum attrestant illius vapore inficiatur aer, acque guttur amarum redatur. In pulverem (ur Dioscorides notar) digitis confricatus uccus, qui probe surira arefactus, ad minimum neque ramentum facilè reducitur, & aqua infusă statim liquescit, dissolvitur, acque citrino evadit colore,

quo ante concretionem præditus fuit. Omnes habuit notas optima Aloes, & cum præftantiffima Officinarum Aloe Succorrina comparatus, eum excellere visus est : ealdem etiam vires obtinere 8 ad eadem in medicina valere experientia didicit idem Columna. Hac cum ità fint verifimile oc au caucin in incurenta valette capatricular nobis videtur in Orientalibus etiam regionibus Aloen hoc aut fimili modo ex hujus planta foliis nopis viaetur in Orientanous etiani regionness exprimi, eo modo quem describit J. Bauhinus, Sa. elici; non ex iis in frusta dissectis & contustis exprimi, eo modo quem describit J. Bauhinus, Sa. por quippe foliorum minimè amarus eft; sed potius leviter refrigerans; dissecto eriam planta folio por quippe concisa (monente Columna) nihil fucci, neq, amari, fed mucofum quid, ac points arque rauce concisa (months) Ex quo fiac fcripfi hodiernum Aloes colligenda modum e dieatis D. Hermanni nobis communicavit amicissimus vir D. Josua Palmer M. D. is autem sic se

Ex folis, à radice avulsis manu vel instrumento leviter compressis succus destillat in vas recipi ens Subfidere debenn partes craffa per noctem [& postea insolant] aliæ verò supernatant Postego die in aliud vas infundunt & insolant ut concrescat & exsiccetur, in quo tempore fulvum acquirit golorem, quaz est Aloe Succotrina Officinis crassa verò pars remanens estunditur in aliud vas & infolatur, ut colorem hepaticum contrahat, quæ Aloe hepatica dicitur: craffiffina pars Caballina appellatur. Succus sponte ex folis oblique inciss emanans aureum habet co-

Hic modus conformis est superius proposito à Columna invento.

Muntingius florem hujus plantæ in quing, particulas obtusè mucronatas non profunde dividi scribit. Verum fufpicor illum vel errare, vel memorià lapfum effe, cum Clufius in fex lacinias eum dividi affirmet, cumque verifimile non fit eum à religitorium hujus generis norma abludete. No tabile est quod scribit idem Muntingius hujus plantæ florem duabus interne tribusve guttulis, utin Corona Imperiali, limpidiffimis ac melle dulcioribus, deorsumq, vergentibus, nunquam tamen decidentibus praditum esse. Idem confirmat D. Hermannus Leydensis, qui & semina Sedi semilia es

2. Aloe vera minor Munting.

A præcedente differt foliis rectà magis furfum vergentibus, vix pedem, in Belgii oris, longitudine Munting. fuperantibus, nec ultra digitum in medio latis, in angustum mucronem finientibus, colore nonce nereo seu albescente, ut in illa; sed viridi saturo, neq tot tantisq maculis albis ab utraq partecicundatis, sed paucis duntaxat minoribus, issque in extremo mucrone juxta se positis condecoratis. non fulgentibus, spinulis verò à parte utraq, frequentissimis, exiguis, crassiusculis, lata basi mentibus, colore dilutè albefcentibus vel è luteo candidis, parum aut nihil pungentibus fed molliul culis, atque quam in priori multo arctiùs disposiris, catera similibus. Nondum floruerat Min tingio

3. Aloe wera coft a spinosa Munting.

Munting Differt ab Aloe vulgari foliis craffioribus, neq in mucronem adeò acutum, sed paulò latiorem definentibus, supernè plants, infernè ex obtuso triquetris, in dorso eminente non minùs quamin lateribus spinulis ejusdem coloris, at magnitudine atq, crassitie eadem superantibus, præditis, albidis maculis latioribus fimul & angustioribus undiq conspicuis; nervis internè ex albido lutescentibus, raris, repletis. Flores in thyrso rotundo, tres circiter pedes alto, digitum in imo, in superficie verò haud ità crasso, recto, solido, colore ex obscuro luteo quasi hepatico obsoleto fulgente, atq, supe rius in tres æquales partes semipedes longitudine superantes diviso inhærentes; colore vulgaris Alos florum distimiles: Hi enim albescentem non ingratum: Illi verò ex obscuro lutescentem: Alii verò luteum striis diversis albicantibus distinctum obtinent.

4. Aloe vera major Munting.

Folia edit vulgaris Aloes in modum disposita, eodémque ordine, similique formæ aspectu ac co lore donata, sed longè majora; maxima enim ultra quatuor pedes Romanos longa sunt: carera tamen pro illorum serie paulo minora, atque magis ordinate disposita: in imo, ubi latissima, septem aut octo digitos lata, tres verò plus minus crassa: tantæ amaritudinis succo referta, ut eam degulta tam Autor ferre non potuerit.

Harum plantarum succus, in aluta, utribus aut vesicis concretus, Solisque calore induratus hodie

ut olim Aloe dicitur.

Hujus in Officinis genera reperiuntur tria, 1. Succotorina seu Succotrina. 2. Hepatica. 2. Caballina.

His addit Schroderus Lucidam, quam alii à Succotrina non diftinguunt.

I. Succotrina ab infula Succotora denominatur (Est autem Succotora India insula, ultra 128. m. p. à maris Erythrei freto diftans) Hec omnium prestantissima est, 1. colore cum rubedine sa velcens hepatis in modum, nitida etiam, h. e. pellucida feu transparens. 2. Odore aromatico, ad myrrham ferè accedente, unde odoramentis & suffumigiis olim adhibita erat. 3. Sapore amaro, aromatico & adîtringente, amarore fugaci nec diu morante in lingua. 4. Pondere levis, fiibîtar tiâ tamen compacta. Tractando, in Sole etiam vel calore mollelcens, frigefacta friabilis; que A loes optime note funt.

2. Hepatica, quòd hepati tum colore tum confiftentia fimilior fit vocitatur, præcedente impurior est, colore è citrino rufescente, non pellucida, odore graviore, amarore intensiore, magisque ad-

3. Caballina, quæ est Aloes crassamentum, seu pars impurior, arenosa & sordibus conspurcata, ideóque caballis feu equis exhibenda.

Lib. XXI.

Horum trium generum ex una eadémque planta, vel coadunatis earum speciebus, parandi rationem post J.Bauhinum tradit Abrahamus Muntingius in Aloid hist. sequentem.

tem poir J. Baumunum aradice in terra permanente, abscindunt, in frusta secant, atque plane contundunt, necnon per 30. horarum spatium in vase quodam sictili vitreato reponunt. Quo sacto funcioni, necion per ad ejustem usque evidentem omnino differentiam demunt, quam in alusupremain meet partier quant in alleram vel vesicam, Solisque calore exsiccandam deponunt, eamque Aloen Succetorinam vocant tum Infulæ Succotoræ tum Indiarum indigenæ omnes.

Deinde in medio confiftentem fuccum, uterculis exficcandi caufa concredendum tollunt, quem

Hepaticam dicunt.

Tandem ex sola remanente illorum fæce Caballina vocitata, omnium sci. impurissima, perficitur.

Nos potius suspicamur Aloen è vulnere seu incissone in soliis facta emanare: Aloe eminisobis videtur esse succus planta essentialis & proprius, sanguini analogus, in vasis majoribus contentus, in quintam, ut vocant, essentiam coctione exaltatus, in quo tota vis plantæ quà talis nidulatur: non crudior ille & limpidus, qui fibris & parenchymati foliorum inest. Calore autem Solis concrescit. Qua in opinione autoritas Plinii me confirmat.

Aloe vim præter purgantem obtinet & exficcantem calefacientémque; obstructiones aperit, mea-

tus reserat: Purgat autem biliosos & pituitosos humores.

Aloe pene sola medicamentorum que alvum solvunt confirmat etiam ventriculum, adeò non lahefactat vi aliqua contraria. Galen. Plin. &c. Hoc caffigatione opus habere scribit C. Hofmannus in De Medicam Officin. Est enim (inquit) purgans propriè dictum, quo iplo affert secum aliquid natura adversum, quod dum corrigere volumus Mastice, Croco, Cinnamomo, tacitè satemur culpam. Quinetiam Aloe lota magis roborat ventriculum, minus purgat. Eluuntur enim fimul cum fordibus partes quædam igneæ acrésque, quæ alioqui ventriculum lacessunt.

Quòd frequens Aloes usus hæmorrhoidum venas aperiat, ego (inquit Fuchfius) millies observavi; & vos ex 100. corum qui Aloc ad excernendas faces utuntur, videbitis 90. hamorrhoidum fluxum pati, omifio verò Aloes ufu venas illas claudi. Certe venarum orificia aperiendi vim habere in confesso est, ob id vitanda iis qui hæmorrhagiæ obnoxii sunt ex ore, alvo, utero; hinc noxia pragnantibus. Et Tho. Bartholinus Act. Med. Ann. 1673. Obf. 64. exemplum adducit urina cruentæ ex nimio Aloes ufu. Dices validum adstringens esse. Imò externè applicatum, non intus fumptum. Non autem quod medicamentum facit foris, id protinus etiam intus facit.

Aloe ventris tineas & lumbricos enecat & expellit : cum aceto & felle bovino mixta, atque umbilico imposita idem efficit; icteritiam flavam depellit, omnémque putredinem arcet, necnon diu onico imponta ucini chica contenti in manuna, cum Myrrha przefertim alifique milta, confervat; Quare nonnulli Munize efficaciam omnino postidere contendunt, eamque prarer Aloen humana pinguedine miftam nihil aliud effe affeverant. Ejus verò pilulæ tres per aliquot dies exhibitæ men-fium abundantiam excitant. Habui ancillam (inquit C.Hofmannus) cui nulla ali\(^2\) ratione promoveri poterant menses quam usu pilularum de tribus.

Externè pulvis hæmorrhoidibus inspersus sistit. In vino dissoluta Alopeciam curat. Collvriis indita visum acuit: Cum melle mista pudendorum ulceribus, necnon fistulis, orisque putredinibus omnibus medetur, & halitum emendat. Ova venarum claudit, sanguinem sistit, densat & siccat externè admota; in pulvere vulnera recentia & quæ ægrè ad cicatricem perduci possunt mirificè. conglutinat. Munting.

In Aloe exhibenda cautiones quædam habendæ sunt. 1. Ne detur iis qui ex nuda intemperie fine materia laborant. Tales non indigent vacuatione, nedum medicamento tam fortiter ficcante, quódque loco vacuationis tabem inducit. Contra datur cum magno commodo frigidis & humidis. 2. Nè senibus detur & quicunq, quacunq, de causa siccati sunt, nisi necessitas urgeat.

3. Ne fit usus ipsius nimis creber, adeóque quotidianus, ut quidam faciunt. Evacuatio enim quae

fit per purgantia valde indigentibus & ex longo tempore utilis est, Vide C. Hofman. 1. 2. 4. Quemadmodum Agaricus prohibetur gravidis, ita Aloe & Aloetica. Hinc ratiocinatus Helid. in pertinacissimis mensium obstructionibus dat Elect. de Hiera 3j. cum Scrupulo Croci integro. Hac omnia Hofmannus.

Tria sunt (inquit Le Brun) in Aloe que correctione egent: 1. Quod tarde sit operationis: quod corrigitur additis aromatibus effentiæ tenuioris & acribus, ut funt Macis, Nux mojenata, Caryo-

phylli, Cinnam. fpica nardi, Calam. aromat. Cubeb. Schwnanth. Crocus.

2. Quòd debilis fit operationis: quod corrigitur à Ruffo addita Terebinthina vel alia refina acri-re. Alii abluunt eam in decocto Rhabarbari, vel infusione Rosarum, & sic reddunt robustiorem. 3. Quòd anastomotica fit, & orificia venarum aperiat. Quod corrigitur commiscendo Mastichen. Tragacantham, Bdellium & fimilia. Vel abluendo eam aqua Endiviæ vel Cichorii : ut superiùs innuimus.

5. Aloe Americana Clus. Park. Americana muricata J. B. Aloe folio mucronato Ger. folio in longum aculeum abeunte. C. B.

Multa sunt illi folia humanam longitudinem attingentia, saturate virentia quidem, sed quibus inspersus videatur cineracei quidpiam coloris, ut in Tuliparum quarundam foliis, lævia, circa infimam sedem trium aut quatuor digitorum transversorum crassitudine, quodammodo carinata, valde lata, mutuo se amplectentia, instar foliorum Aloes vulgaris aut Asphodeli, sensim in mucronem desinentia, qui nihil aliud est quam spina, fusca, crassa, unciam cum semisse interdum longa, & adeò firma ut Americani pro subula uti solerent, & cuspidis serreze loco ad sua tela adaptarent : soliorum latera tenuiora sunt, & spinis ejusdem coloris aspera, sed brevioribus, latá basi præditis, & deorsum incurvisut in Rhamno tertio; interiore parte fibrosa sunt hæc folia & succi plena, sed non amari. Ex eorum medio caulis enascitur, brachiali crassitudine, & brevioris lanceæ altitudine. Ra-

Vires &

dix est crassa, longa, curva, veluti internodiis articulata, è quibus ad latera enascuntur alia plante alternis, ut in Arundinum nodis germina seu gemma sunt disposita.

* Addit: ad

Planta hac brevi interdum temporis spatio, celerrimo auctu, mira proceritatis caulem emittit. Jacobus Fontanus in Epistola ad D. Blasium Capisula Avenionensem gubernatorem, de quadam * Adair, da Cluffi cur, post. Aloes planta Avenioni in horto D. Doins enutrita, quæ per 100 (ut credebatur) annos ibi man-Aloes planta Avenion in moto 2. Danis and planta, que per 100 (in creatostant) annos in man-ferat, necdum floruerat hec habet. Caulis ex a oriri cepit Sexto Nonas Maii 1599, que intra 45 dies crevit ad 32 palmos. A medio ferè hujus caulis ad fummum ufque ramos five furculos emisit 29 perinde efformatos ac brachia candelabrorum que illuminationis causa in aulis Magnatum fuspenduntur, origine recti, tandem sursum recurvi, in quorum fastigio summo valga enata sum plurimæ, Hastulæ regiæ valgis non absimiles, quibus suprema parte hærebant flores crocei, floribis Rofarum capillamentis inhærentium non dispares.

Petrus Borellius Aloe planta caulem, cum per longum tempus fine eo remanserit, tandemente. pere scribit cum fragore & strepitu, ut impetu facto tota in truncum ferè convertatur; & coram mirantibus hominibus incrementum tantum suscipere, ut etiam Quercum mediocrem æquet, & 20 circiter palmarum altitudinem, & femoris craffitiem acquirat, floribusque in summitate decoretie Quódque magis mirandum intra paucos dies, [quatuor vel quinque] hanc molem attingere, adeò ut incrementum ejus etiam oculis percipi poffit. Tale quid visum nuper apud Monspelienles, &c Credat Judaus Apella. Nos anno 1663. Aug. 20. Monachii Bavaria, in horto Illustriff Ducis octo aut deceni hujus generis plantas vidimus quæ jam, caules produxerant haftæ altitudine, brachii crassicie, summa parte plurimis floribus onustos, eodem ferè modo è caule exeuntibus quo describit Jacobus Fontanus, nondum tamen planè explicitis: de caulium eruptione & celeri auctu nihil prodigiofi nois ab Hortulano relatum. Verum equidem eft, intra unius affatis aut femeffre spaum caulem erumpere inque eam altitudinem & craffitiem excrescere, ut arbor quadam videatur, quod quamvis mirum, non tamen si foliorum & reliquæ plantæ magnitudinem consideres omnino portentolum & incredibile apparebit. Proinde in ratione hujus phænomeni exquirenda frustra se tatigant supradicti autores. Flores hexapetali huic sunt: semina tribus cellulis distincta.

Planta hac unica (inquit Franc. Hernandez) quicquid vita esse potest necessarium prastare facile posset, si esset rebus humanis modus. Tota enim illa lignorum sepiendorumque agrorum usum per Itat, caules tignorum, folia verò tecta tegendi, imbricum, lancium: eorundem nervuli & fibrz enn. dem ufum habent ad lineamina, calceos & refirmenta conficienda quem apud nos Linum, Can-nabis, Goffipium, &c. E mucronibus fiunt clavi, aculei, fubula, quibus perforandis auribus, macrandi corporis gratia Indis uti mos erat cum Damonum vacarent cultui; item acicula, acus, tribui militares, & raftilla donca pectendis subtegminibus.

Præterea è succo manante, cujus evussis geminibus internis folssive tenertoribus cultis [Pacilinis] in mediam cavitatem stillat planta unica al 50. interdum amphoras (quod dicku est mirabile) Vina, Mel, Acetum ac Saccharum parantur, Suc cus namque destillatione fit dulcior & spissior donec tandem cogatur in saccharum. Vinum fit ex eodem succo diluto fontana aqua, additis corticibus Malorum Medicorum Limonumque, & alis E saccharo dicto paratur acetum, nempe resoluto in aqua, & novem diebus insolato. Idem successionale menses ciet, alvum lenit, urinam evocat, renes & vesicam emundat. E radice quoque restessium firmissima. Crassiores foliorum partes truncusque decocta sub terra edendo sunt apta, sapiúntque Citrea frusta saccharo condita: quin & vulnera recentia mirè conglutinant. Fit enim succus alla tione glutinosus, qui suapte natura frigidus ac humens est. Folia quoque assa & assecto loco imposita convulsionem curant, ac dolores leniunt (præcipue si succus ipse calens bibatur) quanto ab Indica proficiscantur lue, sensumque hebetant atque torporem inducunt. Radicis success luem Vineream curat apud Indos. D. Palmer.

6. Aloe Americana minor Munting. An Theometl sive Maguei divinum Hernandez?

Radice nititur digito interdum craffiore, nodulis diversis geniculatim distincta, colore planè albido prædita, necnon innumeris fibrosis, primò albescentibus, postea verò ad helvum declinantibus ra-

Folia protrudit sese mutuò amplectentia, pedum Romanorum duorum longitudinem nunquamex cedentia, pro illorum autem brevitate admodum lata, sex nimirum octo aut novem digitos non raro superantia, cateris obtusiora, & in brevem mucronem definentia, reliquarum specierum more crafsa, circa margines tenuiora, necnon frequentioribus ibidem atque exilibus plane spinulis exornata.

Ex Hispania nova allatani Muntingio obtulit nauclerus quidam, qui ab Indigenis America Thometl vocitari retulit: eadem videtur Theometl sive Maguei divino à Fran. Hernandez descripto & depicto Rerum medic. Nova Hisp. lib. 8. cap. 19. namque & nomen & vires conveniunt: fiquidem ejus succum optimo cum successi trium quatuorve cochlearium mensura febricitantibus omnibus exhiberi prædictus nauclerus ab Hispana quadam muliere edoctus est.

7. Aloe serrata major umbellifera Munting. Metl sive Maguei Hernandez.

Radin: Jule brevis est, crassa tamen, subfusca, fibris frequentissimis undique obsita; Planta ipsa pracedente omnibus partibus major, * prima tamen specie minor est, esque estigie ac foliorum dispositione persimilis, nist quòd folia paulò sint latiora ac magis canaliculata, attamen breviora, viridiora, atq, ab utrâq,marginum parte (pinulis craffioribus horridioribus, & modicè longis, ac ferræ in modum belle admodum, non tamen adeò arcte dispositis, necnon in apice seu horrido ac crasso quodam mucrone è purpuræ colore obscuro prædita, quatuor plus minùs pedes longa, vix unum lata. E quo rum medio Caulis in adulta planta brevi tempore, ad duodecim, quatuordecim, & non rarò sedecim pedum proceritatem affurgit, unicus, ima sui parte coxendicis humanæ craffitie, pyramidalis, numerosioribus quam in Mucronato folio majore foliolis eum arctius amplectentibus cinctus. E quo

rum finubus in superiore parte ramuli undique enascuntur, non adeò multi, umbellæ in modum disrum inuous in impensors yaute in fident flores, pediculis brevibus & tenellis nixi, vix plures conjunctim. fed ponti, quotum aptato dipoliti omnes, ultra articulum longi, minimum digitum craffi, in imo juxta pediculum teparatini diaponti onino junta penicini in fupremo verò in fex foliola divifi, quorum interiora tria viriai quadam coronam interiora tria lutea, exteriora e panicio interiori e panicio radianteni recitati paratir pa cans, incertain relation in frigidioribus regionibus marcefcunt. Semen Afahodelino fimile. Herman.

Hiec planta esse videtur quam describit Gomara, (referente Clusio) nomine Metl, nonnullis Maguei aliis Cardon. Cui ut eadem nomina ita easdem fere virtutes ascribit, quas Hernandez: eas

autem superius posuimus sub Aloe Americana Clus.

8. Aloe purpurea lævis Munting. Pati, seu Metl lenissimum Hernandez.

Radire nititur copiosa, ftramenti inftar craffa, longa, externè fusca, internè candescente, fibris tenuioribus hinc inde emergentibus prædita. Folia duo, tresve pedes pro atate planta longa aut etiam longiora, tres, quatuorve digitos lata, ad basin angustiora, in medio latissima, indéque in angustiorem ac modice longum mucronem spinula quadam è susco nigricante vel purpurascente armatum finientia, marginibus tenuibus, lavibus ac planis, nullísque omnino spinulis obsitis donata Yucce in modum carinata, externâ maximè ex parte è viridi purpurascentia, aut purpureis quibusdam maculis hine indè contaminata, internè verò ad albedinem quandam vergentia, solida, rectà femper sursum tendentia, necnon permultis filis internè albicantibus, cæterisque Aloes speciebus omnibus tenuioribus ac pretiofioribus repleta.

Caulis octo, decem, vel duodecim nonnunquam pedes altus, unicus, rarò plures, foliis minoribus; carinatis, crebris ab utraque parte eum arcte amplexantibus septus supremo apice varios in ramulos umbellatim dispositos sparsos. Flores & semina non vidit Autor.

9. Aloe Brasiliensis Caraguata dicta Marggrav.

Lib. XXI.

Radice cum Aloe Americana Dodonai, foliis cum vulgari convenit: nimirum ex radice craffa; brevi affurgunt folia viginti aut plura, craffa, fucculenta, acuminata, utroque latere dentata seu spinosa, unum vel etiam duos pedes longa, pallidè viridia, atque hinc indè griseo colore maculata. note; inter folia prodit caulis, tres aut quattor pedes altus, in duos ramos divitiss, quorum quilibet fiuftinet foicam florum flavorum: est autem quilibet flos cavus, digitum longus, ad oram sexupliciter faisus, continens totidem flaminula slava apicibus slavis: insidet quilibet slos suo petiolo brevi, & apertus propendet deorsum, adhuc autem clausus directè ad latera: est inodorus.

Suspicantur nonnulli (qui de rebus Indicis scripserunt) Ambram-gryseam Anglice Ambergreece effe fuccum concretum cujufdam Caraguata, Manguey, seu Metl saxis & scopulis copiole nacentis, qui vi maris & piccibus abreptus huc & illuc agitatur, coagulatur, & interdum in magnam molem conglomeratur variis partibus coalescentibus. D. Taneed Robinson; qui ulterius addit D. Trapham observasse in hâc succulentă plantă materiam quandam viscosam, crassam, & bituminosam,

quá folia turgent, Ambræ-gryseæ valdè similem.

10. Caraguata secunda Marggr. lib. 2. cap. 16. primo in loco descripta.

Marggi Ex radice filamentosa, super caudice & ramis arborum fundata, proveniunt novem, decem aut plura folia, ab uno ad quinque pedes longa, & crassa ut folia Nana, tres aut quatuor dig. lata, & cava instar canalis, atque in ambitu dentata, aculeis brunnis, acutis, sursum erectis. In medio autem horum foliorum prodit caulis albicans, teres, minimum digitum crassus, duos circiter pedes longus, lignosus & medullosus, ad quem bina & bina capitula polita, in summitate autem plerunque quinque, figura ut Cinara, magnitudine Nucis Juglandis, ex crassis atque aculeatis foliolis constantia, elegantis coloris incarnati.

11. Caraguata guacu Marggrav.

Marggr.

Est major species, ex sabulosa radice, quæ magnitudine, figura & colore plane cepam æmulatur, atque inferius multa habet filamenta, primo affurgunt tria, quatuor, aut quinque folia, craffa, fucculenta, viridia, cava; dein proveniunt plura, figuram habentia trianguli acutifilmi, ftántque erecta, in orbem adnata, octo, decem, quindecim pedum longitudinem æquantia, pedem lata, in extremitate acuminata, & in lateribus versus inferiora acutis denticulis rufescentibus munita. Ex una ra-dice 30. aut 40. folia prodeunt. In medio foliorum, quando planta bonam atatem habet, affurgit caulis seu truncus, superioris tibiæ humanæ crassitie, rectus, spongiosus seu mollis, hinc inde triangularibus folis, minoribus vestitus, altitudine circiter octodecim aut viginti pedum; in summitate autem explicat tenerum & fastigiarum truncum instar arboris cum suis ramis; & rami iterum ramulos habent, & multa conica corpufcula, pæne digitum longa, quæ fefe aperientia florem exhibent, quinq, pe-talis compositum, magnitudine slorum Ibabiraha ex viridi slavescentibus, ac aliquot staminulis in medio; refert flos figuram stellæ. Brevi tempore in summam altitudinem excrescit.

Ex foliis hujus plantæ optimus pannus confici potest, qui præstat bonitate panno lineo. Ex subftantia conicorum corpusculorum, antequam in flores abeant, alba filamenta, Gossypii æmula extrahi pollunt. Radix aut eriam folia hujus plantæ recentia trita ac aquæ injecta pilces ita exanimant, ut statum desuper natent & manu prehendi possint. Lignum siccatum instar funiculi sulphurati ardet;

ex eo ignis elici potest duriore ligno applicato.

12. Caraguata acanga Marggr.

narggr.
Felia è terra protrudit septem aut novem pedes longa, sesquidigitum lata, instar canalis cava, latè viridia, & propè exortum ungues habentia miniatos, crassa, in extremitate acuminata, duonum læte viridia, & prope exortum unique nacionale munita. E medio foliorum proximè ad terram multi flores juxta se in orbem positi proveniunt, ex cœruleo purpurei, & in medio alba stanina habentes: quilibet flos digitum longus constat tribus foliis. Fructum fert edulem, quinque digitor

nguin. Hæc planta plurimum accedere videtur ad *Mexocotl* feu *Maguei* prunorum Fr. Hernandez, ir eandem suspicemur. Ad hoc genus minimè pertinet: verum ob foliorum similitudinem locum quem occupavit tenere permisimus, donec certius constiterit quò referenda sit.

12. Aloe ferox Munting. An Mexicalmetl Hernandez?

Munting. Hujus radicula cinerco erant colore obscuro, tenera, modice longa, plane fibrosa, è basicrass. rotunda, retufa, nonnihil ftriata, atq, ex parte tuberculofa pullulantes. Folia max. 22 pedes longs erant, circa bafin latiora & craffiora, indéque Cupressi modo, in pyramidalem angustiam sensim tenuata, femipedem plus minus lata, ab utros, graciii latere [pinis digiti unius traniveri longu-tenuata, femipedem plus minus lata, ab utros, graciii latere [pinis digiti unius traniveri longu-tinem aut circiter poffidentibus, admodum craffis ac ferociffimis, colore è nigro purpurafentibus horride confita, natura omnino atro-virentia, inq mucronem longitudine sua, latitudine atq craffitie terribilem definentia, ore commansa palato non ingrata, necnon filis quibusdam albescentibus internè donata.

CAP. VIII.

Aloes Americana quadam species è Fr. Hernandez historia.

1. Metl Coztli seu Metl luteum Fr. Hernandez.

* Metl five Maguei.

Locus.

Vires.

1200

Hernand. Oliis est modicis si cum * præcedentis soliis comparentur, ad margines luteis, spinis parvis & nigris: caule bicubitali, digitum lato & rubro, cum flore ceruleo pallescenti cacumen os occupante, & radice furculosa. Campestribus locis Mexici nascitur, quamvis sola aftate floreat. Seritur ex germinibus ontis ma

Jus trium quatuorve foliorum, additis Siliquastris ternis, frigentes ac crassos humores per secolim & urinam paullatim vacuat.

2. Mexcal metl seu Maguei aptum ut assum comedatur Fr. Hernandez.

Hernand. Species est parva, valdè spinosa, & virore admodum exaturato tincta; cujus folia eduntur alla

& funt præ cæteris guftui grata. Offenditur ea in montibus Tepoztlanensibus.

Locus.

Locus.

* Hift. Anier.

3. Mexocotl seu Maguei prunorum Fr. Hernandez. An Caraguata acanga Marggray?

Hernand.

Planta est spinosa, fructu dulci, acido; Prunis simili, multiplici, & in orbem Indica Pinta quadantenus parem composito, eduli succo pleno & grati saporis. Folia sunt Metl, aut illis potiis Pineæ Indicæ fimilia, spinosa, fulva ac veluti marcida. Caulis verò brevis, teres ac crassis: Radia fibrata crassaq. Pruna sunt oblonga, glandibus similia, & ex candido pallescentia, obducta menbranâ, intra quam continetur callus candens, ac ut diximus dulcis & acidus, Pinearum Indiarum sapore refertus; semine principio candido, ac postea nigro, obrotundo & duriusculo.

Nascitur in saxosis regionum calidarum Tepecuacuilei.

Ad Nanas potius referenda videtur hæc planta ob fructum.

4. Nequametl seu mellis potatrix Hernandez. J. de Laet depingitur & * describitur.

Lib.17. c.7.

Rará est formá, folia namo, digito transverso paulò crassiora profert, aspera juxta latera, as impense acuminata circa cuípidem: caulem brachii craffitudine: cijus cacumen fractus occupa oblongus, Pyrorum parvorum forma, undic, fepiens caulem. Nascitur in calidis. V. J. de Laet Hill. Amer. lib. 17. c. 7.

Sunt & aliæ quamplurimæ species, quarum, quoniam facultate similes sunt, & formå parum differentes, nomina ac nonnullarum partium differentias subjiciam.

1. Mexoxochtli seu Metle viride.

2. Nexmetl à cinereo colore dictum.

3. Quametl, seu Maguei montanum, squalenti colore, fibrata radice, & longo crassoque infigni furculo.

4. Hoitzitzilmetl, aculeis longis, purpureífq, radicibus & spinis.

5. Tapayanmetl seu Maguei tapayaczin pracedenti simile. 5. Lapayas met., seu Maguei arundineum, albidioribus juxta radicem foliis & rubescentibus spinis atque radicibus.

Maguei nigrum, ob colorem atrum, quanquam spinæ radicésq ex nigro sulvescant.

7. Maguei nigrum, ob Coloren attuni, quanquan ipinæ 8. Xilometl, seu Metl pilosum, rubeis spinis & radicibus.

c. Tepemexcalli feu Maguei montanum aliud. Hernand.

Formâ Metl constat sed tenuibus spinulis.

Lib. XXI.

Montofis faxofifq, gaudet locis calidarum regionum qualis est Tepoztlanica.

Contusa atque devorata, illitave curat eos quorum artus motu privati sunt ob nervorum convulfionem.

6. Tlacametl seu Maguei luteum. Hernand.

. <u>Pâdem</u> pæne forma & viribus est quibus cætera, & eisdem quoq, utibus, sed inter reliquos vigorem ac robur addit fœminis syncope tentatis, aut imbecillibus. Nomen habet à magnitudine.

7. Theometl feu Maguei divinum Hernand. v. Aloe Americana minor Munting.

Fâdem pane cum reliquis facultate est & forma, longa radice, fibrataq, & exilibus spinis : duas hithamas longa sunt tantum folia: succus verò epotus aut illitus febres extinguit.

Nascitur in frigidis & calidis locis editis atque campestribus. Pleniùs & exactius describitur à Mun-Locus. tingio, sub titulo Aloes Americana minoris.

8. Pati five Metl lenissimum Hernand. Aloe Americana folias angustioribus at (a, spinis.

Foliis est angustioribus, minoribus & tenuioribus, magnaque ex parte purpurascentibus, è radice fibrata crassaque. Parantur ex eo fila tenuissima, in magno habita pretio, pannisque lineis preciofis texendis aptiffima.

9. Quetzalichtli aliis Metl Pita, Hernand.

Affurgit in arboream altitudinem ; radicem fundit craffam fibratamo & fenfini gracilefcentem : folia vero spinifera & Metle similia. Fit ex ea quicquid ex Metl fieri consuevit.

Xolometl feu Maguei fervi. Hernand.

Species est Meil tribus veluti orbiculis aggregatis; radice constat firmata & fibris aucta rufescenribus, unde proferuntur folia coccineis horrida aculeis, raris, & à medio ufique ad mucronem procedentibus. Succus foliorum expressus ac bibitus decem unciarum pondere, universi corporis do Vires; lores & præcipuè articulorum tollit : verùm quo bibitur tempore corpus est magná curá operi-

Nascitur Haexovinci juxta fauces fluminum.

Locus?

CAP. IX.

De Tucca.

Yucca sive Yucca Peruana Ger. Yucca nova gloriose elata & opinata planta Lob. Ad. part. alt. Yucca five Jucca Park, parad. Tucca foliis Aloes C. B. Bucca, oz Indian Bzeab.

Adice nititur crassa, tuberosa, grandi, successiu temporis in multa capita protuberante, intus candida, foris ruta, Rapi substantia sed duriore, succi plena, sapore subsdulci, folia emitren plurima, in orbem se mutao, ampletentus, cubitum longa, dura, carinata, e cinereo viridia, in acutum se suscensi mueronem convoluto utring, cacumine definentia, atterno virore, lenta insuper & fractu contumacia: in quorum medio, postquam planta adoleverit, at ne tunc quidem singulis annis, exurgit caulis tripedalis, teres, firmus, superiore parte in ramos divitus, quibus innascuntur stores plurimi, satis ampli, hexapetali, albi, deorsum dependentes, tribus exterioribus petalis vensualità dilutè rubentibus aversa parte firiatis, è petalorum unguibus ad mediam corum partem extensis, non ad margines usq. Flores in Septentrionalibus & frigudioribus regionibus nullo succedente semine aut pericarpio increscunt & decidunt: verum in locis natalibus, India sci. Occidentalis provinciis plurimis triangulares caplulas in tria locumenta dispertitas producere dicitur. Seminibus rotundis aut quodammodo angularibus repleta.

Abrahamus Muntingius in Herbario Belgico aliam depingit & describit Yuccae speciem quant

Jucam Americanam & Brafilianam stellatam eamo, folio mucronato & folio obtufo.

Alteram

4. Hott.

De Herbis bulbosis affinibus.

1203

1202

Vires.

Alteram Yuccæ speciem exhibent Muntingius & Morisonus quæ donatur foliis filamentosis, sen potius foliis filamentis albis interspersis.

Nullius in medicina usus, imo venenatus esse dicitur sed perperam; cum non solum ad virfustentationem conducat, sed etiam ex radice in farinam comminuta panis esculentus conficiant Radix insuper fine omni injuria, imò cum commodo comeditur absq ulla ejus præparatione, D Palmer ex dictatis D. Hermanni.

Non est autem hæc planta ex cujus radice panis in America usitatissimus Cassavi dictus fit. nonnulli per errorem crediderunt.

CAP. X.

De Canna seu Arundine Indica florida.

Canna sivoe Arundo Indica, quibusdam Flos Cancri J.B. Canna Indica store rubro & store lutu punctato Park. Arundo storida Ger. Arundo Indica latifolia C. B. Meeru Brastlianis

'Nquilina orbi nostro caule geniculato, cubitum & sesquicubitum alto surgit : Foliis quam pro planta modo majoribus, cornicula chartacea convoluta primo pullulatu amulantibus, qua ubi ex plicantur infigniter apparent ampla, duorum palmorum latitudine, trium quatuorve longindine, tenera, membranea, modicè in acumen definentia, à nervo medio secundum longitudinem de currente exporrectis in margines agmine prædenso venulis obliquis. Caulem summum ornant fores minio saturatione tincti, Gladioli haud ità absimiles, capitello verrucoso insidentes, quod delano flore grandescit, triangulumo, fit & veluti fpinosum (inquit Clusius) ut Ricini fructus, in quo continetur semen per maturitatem fuscum, atrum & rotundum, Fabæ Veterum dictæ magnitudine Radia nodosa & crassioribus fibris stipata, alios radicis nodos adnascentes habens, qui stolones enam matri fimiles proferunt.

Frigidioris cœli impatiens hyemes nostras non fert, nisi in sictili deponatur & in hypocaustum

Marggravius plantam hanc in Historia sua rerum naturalium Brasiliæ pleniùs describit. Cault (inquiens) in octo aut decem pedum altitudinem affurgit fucculentus, viridis, digitum craffus, quen per intervalla ambiunt falia folitarie posita, Flores, tribus petalis linguaformibus constant, circus duos digitos longis, erectis, que circundantur abaliis foliis acuminatis & convolutis; in medioal tem funt duo angusta paululum contorta, & in horum medio adhuc unum, instar ligulæ, haben ad latus stamen fuscum in quadam prominentia. Flos est inodorus. Fructus dividitur interiis in tres cellulas, habens in qualibet utplurimum duodecim grana feminium; duriffima, que malla contula continent intus duriffimam substantiam albam, quæ cavitatem intra se habet instar vin vinarii. & in illa corpufculum inftar vermiculi cafei, ex quo progerminatio fit. Radix humanan craffitudinem acquirit, longa, splendide ex albo flavescens, instar Cepæ squamas habens rustas, and fucculenta: per intervalla autem hinc indè habet tubera seu prominentias fastigiatas, undè nons profundit caules. Observat Clusius è vetustis hujus stolonibus cum marcescentes in vaporario præscinduntur lachrymam exstillare albam, Tragacanthææmulam, subdulcem & lentam: atq.in ipfis etiam foliis fenescentibus existere tenue quoddam excrementum, nitri sapore. Marggravius eam quæ flore flavo est specie diversam facit, & sic describit.

Mangglavina dua note havo en la cominatis, ac upplurinum circa imum caulis è vaginis erumpestibus: Floribus paullò majoribus, quorum unulquilq, tribus petalis cochleariformibus (puta luitanicis) constat, tres digitos longis, incurvatis, in quorum medio adhuc angustum foliolum, El quidigitum longum, instar cuspidis directè extensum. In postica parte sloris post tria illa majora folia itidem talia foliola duo mucronata extant, ità ut totus flos octo constet foliis, & adhuc in medio, more Gladioli, staminulum flavum extremitate sua fuscum obtinet. Catera cum prace denti convenit. Thu little on the life of the little of the life of the little of the

2. Canna Brafiliensti conifera Paco Caatinga ditta Marggr.

Caulem habet arundinaceum digitalis craffitudinis, rorundum, & intus continentem fucculentam medullam fubdulcis faporis, confiftencias ferè ut Canna Saccharifeta. Hunc porro ambient fine pediculis hinc inde folia folida, feptem, octo, vel novem dig. longa, circiter tres lata ubi latifima, nterdum & majora, figura lingua; netvo in medio écundum longitudinem donata, nillis écundum latitudinem venis; ned fubriliffinis lineis oblique discurrențiuis ur in foliis * Meeru, î lună fuperius glabra & dilute viridia, inferius molli hirfute prædita, & fubalbicantia. In fumnitate caulis provenit comes (ut in Pinu) octo aut novem dig. longus, in fastigio paulo acutior, squams praditus ut conus Pinus; qua in prominentibus extremitatibus aurei funt coloris, in partibus ubi fibi invicem incumbunt miniati. Successi autem temporis squame ille à se invicem dilatantifi & fub quaq, apparet flosculus cavus, instar alveoli apiarii dilute purpuralcentis coloris; sub flosculo verò cuticula est albescens, rotundum sacculum præbens, & quælibes continens 24 aut plura granz feminis nigri splendentis, magnitudine seminis ceparum, multangularis, súnto, grana albis silamentis, quasi lineis involuta & illis adhærent.

Lib. XXI. Caulis hujus plantæ masticatus detrahit humorem è capite, calesacit insuper & frangit calcu- Vires. los usurpatus, esta infigne remedium contra Gonnorrhoam, quam frequenter de die masticata.

deglutito succo intra octiduum ferè curat nullo alio medicamento adhibito. Acore suo ventriculo infestus est, ideoque frequens ejus usus vitetur.

Reperitur & alia hujus species, foliis inferius lavibus, flosculis rubris.

Item tertia, floribus cœruleis tetrapetalis.

Pifo radicem huic Arundini bulbofam attribuit, eámq, femper virere fcribit.

2. Paco-Seroca Brasiliensibus Marggr. Pilo. Canna Indica ad imum caulem racemiferà.

In fex, lepremve pedum altitudinem affurgit, caule recto, spongioso & viridi instar " Meeru; *Comma In-habetq, folia eodem modo alternatim dispostra, & ejusdem magnitudinis, figura, coloris, ac finitata fed in summitate folium convolutum ut in Paco. Ad exortum autem catilis prope folium provenit pediculus crassus, verum brevis, in aliquot ramulos superius divisus, qui mulros habent flores, felquidigitum aut circiter longos, cavos floribus Paco quidem fimiles, fed incarnate rubentes. Flores holce sequitur fructus in uvam congestus, Pruni magnitudine & figura, habens prominentem umbilicum, estque adhuc immaturus saturate viridis, maturus verò siubfisicus, triangularis figura, & cortice Aurantii mali cortici pane aquali cinctus, qui iponte finditur in Hangman Ague facile feparatur, intus verò habet paucam pulpam, filamentofam, magnitudine nucis Avellana, in tres itidem partes divifibilem per cuticulam flavam. Pulpa autem hac Cinnabrii est coloris, odoris vinosi ferè ut nostras cydonium, in qua continentur supra 30. grana feminis triangularia, fusca; cum macula cinnabria in acutiore parte, magnitudine feminis Cannabis. & albiffirmum nucleum habentia: Cortex exterior fucculentus, qui cutem tingit colore brunno, ut Cerasa nostratia nigra vel Viola Martia, atque ideo usurpatur loco atra-

Folia recentia, ut & caulis & fructus immaturus si fricentur odorem de se fundunt Zinziberis & fuavem admodum : ac proinde defectum aromatum supplent. Balnea quoque calida ex is con-

4. Bulbus Indicus squamoso flore. Tamoatarana Brasiliensibus Marggr.

Marggr. Ex bulbo albo, fplendente, triangulatis tunicis conftante, figură & conftitutione ut Tulipa, ovali vel etiam rotunda, magnitudine ovi Anserini vel etiam minore, producit caulem duos auc tres pedes altum, inferiùs in longis pediculis duo vel tria folia habentem, ut & in summitate unum aut alterum, foliis Coti trepooba figura & aspectu similia, sed paulò minora. Sub folia autem quod in summo caulis est pediculi duo, tres, quatuorve provenium, duos circiter digitos longi, qui quatuor ferunt flores splendidè albos, sesquidigitum longos, ex triangulatis obtusis squamis more pinez nucis compositos, inodoros. Bulbus coquitur, & more Battatz comeditur, boni saporis.

CAP. XI.

Agutiquepo obi Brasiliensibus Marggr.

X radice superius rotunda, subrussa & esculenta, que inferius sex, septem, octove dig. in terra oblique distenditur, & multa crassa habet filamenta; provenit caulis, tres, quatuor, retra onique ditenditur, & miuta crain inacer inantenia processi, tess quanto, tess quanto quinque pedes longus, arundinaceus, rectus, digitum craffus, fine inde habens in pediculis duo, tres, vel etiam quinque aut fex dig. longis, felia unum aut fefqui aut etiam duos pede longa, quatuor dig. lata, acuminata, eleganter viridia, folendentia, al tactum inflar membranacea charta, aut foliorum Paeveira, netvo fecundum longitudinem, & fubrillifimis lineis obliquis decorata, & in ambitu lineâ rubrâ fimbriata. In summitate caulis provenit flos instar Lilii, egregiè incarnati & ignei coloris, tribus vel quatuor petalis constans: apud quodlibet folium tria, quatuor, aut quinque stamina exstant ejusdem coloris, figurâ ut dens Apri.

Radix contusa ulceribus medetur, mundat ea & implet carne: assatz autem & cocta come Usus.

duntur tempore famis.

* Canne Indica florida.

Kkkkk 2

CAP.

De Curcuma

Crocus Indicus, Arabibus Curcum, Officinis Curcuma Bontii. Crocus Indicus Garciae C. B. Curcuma Park. Cyperus Indicus five Curcuma Ger. Curmerich.

Nom. | lavia funt. Radicem habet qualem ferme Gentiana. Flore est pulcherrime purpureo. Radio porro colore flavo tingit non fecus ac Crocum, unde Garcias ei nomen indidit Croci Indici Fructus hujus Curcumæ qui floribus succedunt echinati sunt instar Castanearum in Europa: apeni femen fuum oftendunt, Pilorum formå rotundum; quod etiam cocum in jusculo gallinarum velca-nium hocdinarum alimenti fimul & medicamenti præstantiffimi vicem obtinet.

mum nœunarum aumentrimus & incucamente partanamimi vicem obinica.

Malair radicem cum pifeibus & carnibus coquumt condiment & fantatis gratia; quod & Baz.

Malair indicem cum pifeibus & carnibus coquumt condiment & fantatis gratia; quod & Baz.

Vos (ab is ut credibile eft edoctos) etiam fachtare observavit D. Tancredus Robinson cum in Belgio
peregrinaretur: pisces præsertim eå murià incoctà condire, fiquidem & faporem gratum est dem communicare & colorem flavum afferunt. Cæterum excellentiffimum est remedium in obftructionibus vifcerum, Pulmonis nimirum, jecoris & lienis, tum in oppilatione venarum melara-carum, tum Nephriticis doloribus. Calculo renum & venicæ efficaciter opiulatur, tum feminis menstrua promovet, difficultatem pariendi aufert : & quod in ea caput rei est peculiare & specificum remedium est in ictero, quod multoties feliciter expertus sum. Chinenses quoque eam proper hunc ulum præcipuè Saccharo condiunt.

Hanc cum pulvere Santali & aliis floribus odoratis in marmore fubigunt in unguenti confiltentiam; quo universum corpus tam Viri quam Fœmsnæ inungunt. Quod quamvis infolitis aspædu fædum ob slavum colorem sit, tamen adversus calores sebriles & Solis ardores, tum molestissums quoque culicum morsus summum est juvamen. Summa hæc radix inter deobstruentia medicamenta principem locum obtinet.

Nuperrime observavi Chinenses etiam in sternutatoriis hac radice uti instar radicis Hellebonalli, Bontius.

CAP. XIII.

De Cardamomo.

1. Cardamomum minus Bontii. Cardamomum simpliciter in Officinis dictum C.B. Card. cum sh quis sive thecis longis & brevibus J. B. minus vulg. Ger. Park.

Bont. Aulem habet Arundinis modo internodiis diftinetum & certè folia non diffimilia Arundinis foliis; & eodem quoque modo catervatim crescit; primumque intuenti vix differentia inter 🎜 duas has stirpes videbitur, nifi quòd Cardamomum vix ultra duos, aut ad summum trespedes in altitudinem aflurgat; folia quoque contrita fuaviffimum odorem à fe reddunt. Dum florenten eam primum confexi Garciae errorem animadverti, &c. Nam circa radices primum emitrit spiesm, qualis in Spica Nardi conspicitur, verum longè craffiorem, cujus calycibus supernascuntur son pallidi potius in peripheria quam albi, in calyce verò slavum colorem ostendunt, s'untque admodum similes floribus Mali aurei. Flosculis hisce decidentibus siliquæ eorum loco succedunt, semen fra grans Cardamomi continentes, quale in Officinis nostris conspicitur: sed colore sunt slavo semina intus conclusa, quæ ariditate & tractu temporis ex puniceo atrum, quem in exficcato Cardamomo colorem videmus, contrahunt.

Gloriatur autem Bontius se primum esse qui Cardamomum exactè descripsit, & ad vivum deli-

Calorem habet blandum, naturæ nostræ amiciffimum, nullum empyreuma in visceribus relinquens, adeóque etiam solum absque alio cibo masticari & comedi possit secus ac Piper, Zingiber & reliqua aromata. Urinas porro commodè ciet, menstrua seminarum blande movet, anhelitum commendat, tum obstructionibus Hepatis, Lienis & præsertim Mesenterii ad miraculum usque conducit, eriam in jusculis gallinarum, carnis hædinæ & vitulorum.

In cibus porro condiendis, præfertim carnibus & piſcibus elixis, apud Malaios in ſummo uſu eſt, & certe fragrantem guſtum iis addit, concoctioníque adjuvandæ ſummè conducit.

2. Cardamomum majus Bontii, majus vulg. Ger. Park. majus Officinarum C. B.

Copiosè crescit in sylvis Javanis flore Hyacinthi modo sasciculato. Differt à minori specie. Primò, quòd ultra humanam altitudinem affurgat; quod folia quoque longè ampliora habeat, quod caule non fit geniculato aut Arundinis inftar nodofo, fed qui Ceparum more foliatim à se invien separetur: præterea flores non in spicis è radicibus, sed Hyacinthi modo in sastigio gerit. Semen denique ejus vel filiquæ oblongiores sunt, digitali aliquando longitudine. Folia tamen odore conveniunt, ut & flores; nisi quòd folia majoris Cardamomi, præterquam quòd sint majora citra com-

parationem, etiam aversa parte, instar Verbasci sunt mollia. Tota planta pulcherrimo est aspectu. grato virore floribusque albis cum purpureo limbo nitet.

Viribus cum minori specie planè convenit.

C. Bauhinus in Pinace Cardamomi præter Meleguetam feu Grana paradifi quatuor species nimirum prædictas duas & tres. Cardamomum medium, Cordo in hift. mediocre dictum, figura ob-longum, triquetrum, utrinque acuminatum, colore in candido fuscum, quantitate grandi Avellanæ longuii, inque de la majore Cardamomo minus, minore verò majus, ideóque mediocre nominatum, intus dense in se farctis majoríque Cardamomo similibus granis repletum, cortice constans venoso; sed multo tenuiore quam majoris, in tribus suis angulis quibus maturum dehiscit, singulas commissuras habens. Guftu Cardamomo majori grana ejus respondent.

4. Cardamomum minimum; de quo J. Bauhinus, Aliud affignant, quod sola magnitudine videtur à minore differre, est enim siliqua omnium minima, caterum quid differat praterea non

Cardamomum Officinarum an idem fit Cardamomo Veterum Græcorum ambigitur, aliis id affirmantibus, aliis negantibus; nobis verifimilius videtur idem effe.

Meleguetam Grana Paradifi Officinis dictam non esse Cardamomi speciem, sed fructum planta genere diversæ affirmat Garcias. Cordus quoque errare eos ait qui dicunt Melegetam majus Cardamomum esse. Cardamomis enim tenuis miniméque fervens, sed gratus ac jucundus est sapor, Melegetæ verò Piperis instar acerrimus.

Abrahamus Muntingius in Historia plantarum Belgica duas describit & depingit Cardamomi arborescentis species, primam vocat

Cardamomum arborescens majus Africanum.

Secundam Cardamomum arborescens minus Africanum.

CAP. XIV.

De Cyclamine seu Cyclamino.

NYclamen dicitur מאס איז איז איז איז איז איז איז ab orbe seu circulo, tum ob folii circinatum ambitum, tum ob orbiculatum radicis bulbum. Vulgus panem porcinum vocat à forma radicum compressa panibus fimili, quódque gratum fuibus pabulum fint. Cyclamini notæ funt, radix orbiculata, caules præter floris pediculum nulli, flos pentapetalos, pe-

talis reflexis & ad ungues junctis, ut revera monopetalos fit.

I. Cyclaminum Orientale, Katmer Bouhour Turcarum Cornut.

Pro radice cortice nigro obductum tuber habet ampliffimum, quod infra suprágue mediocriter subfidit, ut Rapum. Hujus media fere parte vulgari fimiles fed longiores extant pediculi, teretes, carnei coloris, quorum alii foliis, floribus ornantur alii: eodem enim momento ambo pullulant. Folium ederaceum est, nec angulosum, in ambitu tenuissimè serratur : illud atropurpurascit à terra, supernè pingitur diversa viriditate, in qua etiam albicant maculæ. Flos è calyce quinque foliolis composito exit. Varietas in eo multiplex est; fere quadruplex apud nos observatur: nunc quippe folis quinq tantum constat flos, (alias purè candidus, alias colossinus & ima parte elegantissime purpura(cens) nunc foliorum numerus duplicatur, (quorum duplex quoque est differentia, aut enim flos iste totus albus est, aut hujus pars infima purpureo colore simbriatur.) Folia hac longiora sint multo & angustiora nostratium: initio quidem dum è calyce erumpunt simul intorta deorsum nutant, nec multò post latius diffusa sursum reflectuntur, ac veluti corollam formant cui cavum odoratissimum subest, à quo fingula folia profluunt; nec enim unum feorfim decidere poteft, quin & universa concidant. In eodem cavo quinque apices subatri aquali intervallo disjuncti apparent; cidem cavo ità aggluti-In coolen cavo quinque apres inoatri acquai intervano inspirica apparent; catein cavo la aggiur-nantur, six u ab eo divelli queant. Statim atque flos decidit, pediculi in spiram serpentium more convolvuntur, & semen progignunt rotunda capsula inclusium. Floret Aprili. Semina Julio maturescunt, & serè quod anni reliquum est soliis destituitur.

Tempui.

2. Cyclaminus folio rotundiore vulgatior J. B. Cyclamen orbiculato folio, infernè purpurascente C. B. orbiculato folio Ger. Autumnale vulgare folio rotundo Park. Round leaved Autumnal Sowbread.

E globulari radice, tenuibus nigricantibuíque fibris prædita multa circinatæ propemodum rotunditatis profert folia, palmaribus plus minus pediculis harentia, Afari foliis ferè respondentia, non adeò tamen crassa, superne atro-virentia, aspersis subinde maculis lacteis, infernè purpurascentia, nonnihil per margines finuata. Flores in longis pediculis nutantes, unico folio, fed in quinque profundas lacinias divifo, fic ut plura videantur conftantes, qua fese explicare incipientes sursum reflectuntur, coloris vel dilutius, vel faturatius purpurafcentis, odoris fuaviffimi: ii marcefcentes integri decidunt, capitulúmque fubfequitur cum pediculo cui infidet in multas spiras se convolvens, donec terram attigerit, cui incumbens paullatim augescit, donec Violæ Martiæ seminarium vasculum magnitudine aquat, quod maturitate ab extremo mucrone aperitur, seménque ostendit inaquale, ex fusco fulvescens, quod terræ commission in germen non abit, sed in tuberculum aut radiculam convertitur, præter reliquorum seminum naturam, unde postea foliola promit.

Vires &

1204

Tempus. Locus.

Sub æstatis finem aut Autumni initium flores promit, deinde solia, quæ postquam tota hveme perstiterunt, sub Aprilis finem aut Maio amittit.

Nulli funt Pannoniæ & Austræ fylvosi montes, nulli saltus, aut interdum in montium acclivita

tibus uda prata quæ iis non abundent. Nos in montibus Stiriacis, ínque Allobrogicis propè Genevam observavimus, ubi Junio & Julio

Cyclamini hujus caput interdum in longitudinem excrescit, & in duo velut cornua dividitur, in nos cum I. Bauhino observavimus cum in Alpibus Stiriacis ejus radices aliquoties erueremus, iden. que C. Bauhinus frustra multiplicat species, cum Cyclaminum longius radicatum & radice instar capitis arietini Gesa. speciem ab hac distinctam facit. Consule, si tibi satisfactum non sit, I. Ban. hini historiam.

Variat interdum hæc species floris colore albo.

Cyclamen orbiculato folio inferne en viridi pallente C. B. Cyclaminus odorato flore 2. Clus.

Priori planè fimilis eft, pauciora tamen semper folia proferre conspicitur, eáque non purpura. Semis subrus coloris, sed albicantis quodammodo aut pallescentis cui viridis mistus, ut in Alari aver. fis foliis.

Nos hanc à præcedente non separamus.

3. Cyclamen Hederæ folio C. B. Lob. Ger. folio anguloso J. B. Autumnale folius Hederæ Park.

Dod.

Foliss, describente Dodonao, viret latis, angulosis, ac hedera similibus, ambitu leviter serratis, superiore parte in virore nigricantibus, albicantibus tamen maculis variegatis, & umbilico five medio folio fubalbido, inferiore verò ac prona parte purpureis, & fubinde colore faturato, aliàs dilutiore. Flosculi è tenellis pendent pediculis, deorium nutantibus, foliis eorum surium reflexis, & purpureo Viole nigræ colore, non tamen intenso splendent; odoris exigui; succedunt capitula seminisera, in spira pediculis contractis. Radix bulbi aut Rapæ modo in orbem circumacta, & aliquantulum in lattudinem pressa, foris nigricat, intus candida, rugas inarescens contrahit.

In collibus sylvosis non longe à Roma abundat, Septembri mense florens. Nascitur & in Vero-

manduorum, Verocassum ac Atrebatum finibus autore Dodonæo.

Hæc est illa species, qua passim in hortis nostris in Anglia colitur, slore purpureo & albo. Autumno florens, cujus semen vix ante astratem sequentem ad maturitatem pervenit.

I. Bauhinus, quem non inviti sequimur, huc refert

Cyclamini odorati varietatem duplicem Clus. Cyclamen odoratum, aftivo Solftitio florens, folio ma culato C. B.

Quarum priori folia albis maculis obscurè notata, aversa parte rubentia, aliquantulum angulosa. flores faturatius purpurafcentes.

Alteri folia aversa parte virentia, adversa maculis albis, issque valdè conspicuis aspersa, rotundiora superioribus; flores saturatiores; utrosque autem suavissimi odoris, nares etiam procul ferientis.

Item, Cyclamen folio hederaceo mavarbes C. B. Byzantinum polyanthes Cluf.

Magno & palmaris latitudinis tubere, quod flores tulit 20, 50, 200, fingulis annis.

Non alirer quam magnitudine omnium partium, & florum ab eadem radice multitudine, ab Hederaceo Cyclamino vulgari differre videtur, à quo nec præcedens aliter differt qu'am tempore flo rendi, & odore floris. Nos in Italia çûm effemus totá aftate florentes Cyclaminos observavinus, quos tum non aliter à vulgari folio hederaceo quàm florendi tempore differre arbitrabamur. Imò neg quos verno tempore, initio sci. Aprilis, florentes copiosos observavimus in montosis, itinere à Massa ad Lucam, vel flore, vel folio ab Autumnali vulgari folio hederaceo differre vifi funt, fed florendi tempore tantúm. Verum quia plantas ipías inter fe non diligenter contulimus, nihil certò definire audemus. Elto ergo (fi cui videtur) Cyclaminus radice Caltaneæ magnitudinis C. B. i. e. Cyclaminum Byzantinum Cluf. a Cyclamino Autumnali hederæ folio fpecie diverfum. Ejus autem radices (delcribente Clufio) valde terfum expolitúmque corticem habebant, quæ statim ante hyemem folia producebant, Cyclamini verni foliis ferè fimilia, prona parte pulcherrimè purpurascentia, & supina candicantibus maculis infignita, paucioribus tamen angulis prædita: Martio sequente slores tulit: Verum quoniam subsequentibus annis non tantum folia, sed nonnunquam etiam slores, mitiore præsertim aura, protulit, plurimum hæsit Clusius, & an Autumnali Cyclamino an Vernali at-

Byzantinus Cluf

R neue.

Locue

Pluribus in locis montis Capouladou sub buxis inter rupes reperiri hunc ait D. Magnol, præcipuè à la côte de Sauvebelle & à las Cambrettes Martio mense cum floribus purpurascentibus & albis. Verum Clusius (ut vidimus) dubius hæste, an Vernus esset an Autumnalis, quem Byzantinum vocat, Cy-

Cyclaminus parva radice C. B. J. B. & aliorum quænam planta fit nos later, & an à præcedentibus specie distincta. De ca certe confuse & obscure scribunt Botanici.

4. Cyclamen vernum Lob. Ger. folio anguloso C. B. Cyclaminus flore rubro graciliore vernus

Flores profert odoratiffimos & vulgari saturatiores, paullóque graciliores: folia aliis minora, in ambitu ferè crifpa, & foliorum Hederæ formam imitantia, teneriora tamen, supina parte candiambitu tere cinpa, appur parte cantilus macelis afperfa, angulorum etiam mucronibus albicantibus, prona omnino purpurafeentia. Variat floris colore albo; cui Clusius folia attribuit circinatæ ferè rotunditatis.

Lobelius commilitones suos flores luteos ad se attulisse meminit in Adv. p. 264.

Lib. XXI.

5. Cyclamen Antiochenum Autumnale flore purpureo duplici Park.

Folia huic fubrotunda Cyclamini æftivi, minùs angulofa, maculis albis plena. Flores perampli, decapetali interdum aut dodecapetali, colore florum Perfica aut Cyclamini verni purpurei, ad ungues

Quod flores tot petalis luxurient accidentarium est; nam inveniuntur hujus generis usitato petalorum numero.

CAP. XV.

Ornithogalo affinis radice tuberosa, Cyclamini folio C. bonæ spei Brevn.

Adice nititur tuberosa, crassa, pugnum pænè æquante, coloris purpurei obsoleti, infra in tubera alia, ut futuros haredes divila. Ex qua folia inter Cyclaminis & Dracunculi palustris mediam faciem obtinentia, petiolis longis suffulta prodeunt, atro-viridia: inter quæ caulis iesquipedalis, rotundus, viridis, gracilis & penius mudas extirgit; quem à medio ufque ad extremum apicem confuso ordine ambiunt longi pedicelli, flosculos parvos, ab Ornithogali Hisp. minoris Clus. haud multò diversos, suftinentes, sens è candidulo cœruleis & subviridibus soliolis obfolctis constantes. Fructus non vidit Autor.

CAP. XVI.

Flos Indicus è violaceo fuscus radice tuberosa Ferrar.

Adicis tuber effigie rapuli, colore est intus albo, extra subruso, corpore binos ternósve digitos lato, superno infernoque umbilico angusto, & nonnihil introrsum acto. Septembri mense in fictili primum depositum, germinavit Octobri tum verno tempore turgere cœpit in florem. Folia exeunt è tubere longa & sæpe cubitalia, lata, nervosa, striata, gladii modo in mucronem exacuta, diluto virore albicantia, propter humum candida, rubrique guttis interftincta. Medius deinde (capus exilit, dense ramulosus, se bulbose iridis more articulatus, at brevioribus mucronatis foliis articulatim armatus: ut licet Iridem non nemo vociret, Gladiolo tamen propior hac planta videatur. Flores fimplici Narciffo grandiusculo profus albo suppares, in sex folia decussantur, subter virescentia, supra è violaceo susca, nativo tanquam holoserico villosa, furvis & decunantur, moter viencenta, impra e violaceo inica, natvo tanquain noioerico vinola, inivis es velut fuligine obfitis, per ambitum cirris feu fimbriis crifpata & corrugata, atris albidifque unguibus maculofa, prominula linea intermeante diffincta. Medium præterea frylam furrigunt ianthinis atque albicantibus maculis notatum, framinibus tenuiffimis in imo violaceis in fummo luteolis capillatum, quaternis quoque majufculis bifidis crocis exteriorem in decuffem demiffinds digeftis coronatum. A medio caule ad cacumen ulque fummis è ramulis arque ex ipio foliorum complexu menfe Martio arque Aprili particulatum exiftunt: Medicamenti cujuldam aut mellis excoêti inelegantem odorem expirant. Diem aut paulo diutiùs vivunt, deinde contrahuntur & decidunt.

Mira est hujus tuberis fœtura; ex imo enim umbilico fibra prodit, modò longior, modò brevior, narcissinæ instar candida & modicè crassa, cujus summa pars & tuberculum paullatim sobolescit. Quare factum est non semel, ut ejus fibræ jam corruptæ soluto nexu procul à matre præter morem natus fœtus inobservato adhuc miraculo inveniretur: interdum quoque brevioris fibræ ligamine adhuc integro soboles matri cohærens & contigua, vel etiam de more adnata deprehenditur.

Cár.

Locus.

Vires.

*7 Hift, 11.

C A P. XVII.

Iris uvaria Promontorii bonæ spei Bod, à Stapel.

*Lorem habet coloris phænicei qui uvulis deorsum dependentibus capitelli vel cunei formam habet. Caulis bicubitalis, rotundus, fusci coloris. Folia longa, digitum lata, utroque latere

Nobis ad Hyacinthum botryoden accedere videtur, minimè ad Iridem : verùm ob imperfeccio nem descriptionis quò referenda sit certo definire nequeo.

CAP. XVIII.

E Ari Etymo ità Lobelius, Quin si è Graco non sit "Aev "sev", quasi Sacrum, ut in Iride factum : plebecula quæ Barbam Aronis vocitat, videtur agnoscere ex Palæstino vernacula & ornamento Aaronis Pontificis sumptum,

Notæ Ari genericæ sunt pistillus in medio flore pro stylo nudus, flos monopetalos sedi fructuum cohærens, bacciferum esse, fructus enim pulpa humida semina ambiente constat. Foliis integriste minus diffectis à Dracontio differt.

Dracontium à caule Serpentini pellis instar maculato dicitur.

A. I. Arum J. B. vulgare Ger. vulgare maculatum & non maculatum Park. Arum 2. 6 2.6 maculatum maculis candides vel nigris, & vulgare non maculatum C. B. Walte Hoth Cuckew pint.

Radice est tuberosa, teretiuscula, oblonga, transversa, fibras undiq, in terram demittente, intra candida, pollicem crassa, tuberculis è lateribus egerminantibus se propagante: è cujus altero em mo folia unà cum caule tria vel quatuor, rariùs quinque exeunt, quibus hyeme marcescenths vere insequente è contrario extremo nova folia germinant. Sunt autem folia oblonga, triangul Sagittæ dictæ, sed latiora, minúsque alata, lævia, supra infráque splendentia, sed hinc minus, interestado de latiora, minúsque alata, lævia, supra infráque splendentia, sed hinc minus, interestado de latiora, minúsque alata, lævia, supra infráque splendentia, sed hinc minus, interestado de latiora, minúsque alata, lævia, supra infráque splendentia, sed hinc minus, interestado de latiora, minúsque alata, lævia, supra infráque splendentia, sed hinc minus, interestado de latiora, minúsque alata, lævia, supra infráque splendentia, sed hinc minus, interestado de latiora, minúsque alata, lævia, supra infráque splendentia, sed hinc minus, interestado de latiora, sed hinc minus, sed h nagis viridanta, naculis nigris interdum respersa, gustu, ut & radix, acerrimo, & linguam as instar transadigente idque per longum tempus postquam gustaveris; inter qua causis exturgit pl maris, teres, firiatus, in cujus faftigio è membranea vagina, longa prominer piftillum nudum, di longum, atro-purpureum, infima parte apicularum corona arcte cinctum, sub qua racemus batte rum, per maturitatem miniato colore pictarum, denfo ftipatu confertarum Vagina membranaccak pistillus quum aliquandin duraverint, marcescunt & decidunt.

Ad sepes & in umbrosis primo vere exit ubiq ferè.

Ari cujuscunq, sed præcipuè maculati, radix insigni acrimonia pollet, ita ut semel gustata vem tempore cum fucco maxime turget, integro die linguam vellicet. Quantumvis autem acris fr. fi penitus exficcata fuerit & aliquandiu affervata, acrimoniam omnem amittit & infipite

Radices omnium dum teneræ sunt lacteum succum stillant incise.

Ari radices & folia, testibus * Theophrasto & Dioscoride, olim cibum præbuerum satis gramm, sed priùs in aceto coquebantur ad acrimoniam tollendam. Non credo nostratis Ari radicem, que

propè cauftica est, ulla in Aceto maceratione sieri posse esculentam.

Arum, quod "Galenus in Egypto edule esse air instar raporum, proculdubio erat genus illud quod Colocasiam vulgò vocant: 8 tamen monut me D.Taneredus Robinson, ex observatione Helbigu exhedia reducis, Radicem Ari coctam ab Indis quibus dam loco panis haberi: maximam enim & crassis mam ibi crescere. Fortè intelligit Colocasiam dictam, que revera Ari species est, & in India Orientali copiosè oritur, ex qua & Indi Javanenses, Malaii, Chinenses panem conficiunt; referente Bonto: qui hæc de ea scripfir. Alpinus Colocasiam edulem esse air, quod quidem verum est, sed cum cautione est intelligendum, nè ignarus quidam vitæ periculum incurrat, cum planta hæc natura sua venenata sit. Itaq radices ejus crassas & in taleolas discissas Javani per triduum aut quatriduum in profluenti macerant, ut mucilaginosa que in iis est substantia abluatur. Nam in hac mucilagine deleteria ejus vis confistit. Tunc expressas torculari easdem radices Soli ficcandas exponunt, & deineas in pollinem terentes, placentas ex iis loco panis & oryzæ conficiunt. Prætera dum hanc radicem coquunt, ejus decoctum abjiciunt, & additâ aquâ recenti recoquunt, & tamis quoq vescuntur cum aceto & oleo nucis Indicæ & pipere: ut nos radicibus Betæ rubræ.

In Febre quotidiana continua loco digestivi palmam aliis præripit Fæcula radicis Ari. D. Soame è Dolai Lib. 3. C. 14. S. 18.

Radix, ejus maximè quod maculata habet folia, five ficca, five recens, tufa, ac ad minus drachmæ pondere sumpta, remedium est præsentissimum ac minime fallax adversus venenum & pestem: quidam tantundem addunt Theriacæ. Trag. & paulo post, ad pestem & Anthracem vix præstantiorem ac salubriorem herbam novi quam folia Ari recentia imposita.

Decocta radix melle excepta medetur pectoris morbis omnibus pituitofis: expectorat enim vali

diffimè crassas lentasque exscreationes, adeoque afthmaticos maximè juvat: hernias curat, & uri-

as ciet. Eadem ficcata infigne medicamentum est in Scorbuto; nec minus efficax in affectibus lienis & uteri, frigidis; præsertim in flatibus. D. Needham.

Ad Arthritidem, R fol. Ari, contundantur & cum stercore vaccino applicentur calidé. Valdè

prolunt, inquit Matthiolus. Nostrates mulieres ex Ari radicibus stillaticias aquas ad fucum parant, quas ad faciem erugandum

illustrandúmque magnis laudibus efferunt. muntranaumque messare præftat infolatus radicum fuccus, ceruffæ speciem referens, quem Gerfa corrupto ut videtur à Ceruffa nomine vulgò vocant: is siquidem mirum in modum cuti splendorem

& nitorem conciliat. Matth. ex nitorem concenta de la calcibus circa Maidsem Cantiani agri non ignobile oppidum ad linteamina mundanda saponis loco, aut certè cidem admixtis utuntur. D. Phil. Skippon.

Radices Ari cum floribus Sulphuris commixtas B. Beynon, mifericors ille Samaritanus tanquam

Lib. XXI.

fummum remedium, dum adhuc viveret nobis in Phthifi revelavit. Dolæus L. I. C. 5. S. 16. D. Soame.

2. Arum venis albis C. B. magnum rotundiore folio Park. majus Veronense Lob.

Foliis est viridibus, venis albis diftinctis, quam Ari vulgaris duplo majoribus, & in hyemem usq durantibus, alias Aro vulgari fimillimis. Acini, (observante Dodonæo) minus saturato, sedad eroci inclinante colore rubent. Catera Aro vulgari respondent.

Primò in infulis circa Venetias se nobis in conspectum dedit, etiam Novembri mense virens; Locui. postea in Lombardia peregrinantibus occurrebat.

2. Arum Byzantinum Cluf. J. B. C. B. Park. Dracontium minus Ger. quoad icon.

Hujus folia, referente Clufio, primis duobus annis postquam tuber Constantinopoli acceperat, ad Arisari latifolii folia satis accedebant, nec valde mucronata erant, sed potius orbicularem figuram principal automotive de la company de la com acquirits interest cure care in acquaints of instancia at amplotone transmitted in interested piece and a standard program accedentia, nee illis minus splendentia superne & inferne. Interdum atte brumam folia emittet. In vernis folis quandam differentiam observavit Chisus, quod ad formam & figuram attiet, funt enim illa prorsus similis formes, sed inæqualis magnitudinis: & in quibusdam plantis licet ex eadem matre abruptis folia erat nigris aliquot exilibus maculis diffincta, alia minime: tum etam flos co-lore variat, nam plantæ maculis nigris notata folia habentes penicillum purpureum folliculo inclufum habuerunt, alia verò candicantem, atq. postrema folia ante hyemem plerunq, germinare solebant, alterius novo vere duntaxat.

4. Arum montanum Alpin, exot.

Radices majores quam in hactenus descriptis Ari speciebus, radiculis sibrosis alissque prorsus parvis Colocafiis firongylorhizis perfimiles, sex septémve ad plus singulæ folia producunt ampla, longis pediculis prædita, ad Personatiæ quam Ari vulgaris magis accedentia, elegantiorisque viriditatis: inter que caulis exit rectus, dodrantalis, craffitie ferè digiti minoris, cum involucro Ari vagine fimili, sed longiore & latiore cum flore Ari & fructibus, sed longè minoribus. Radix rotunda, & in germen ad acutum declinans, exteriùs tenui cute tegitur ad obscurum fulvescente, intus candida, eximiæ acrimoniæ: exteriùs etiam quosdam globulos parvos per totam superficiem sparsos habet. qui suo tempore germinant, non secus quàm in Colocassis.

5. Arum maximum Ægyptiacum, quod vulgo Colocafia C. B. Ar. Ægypt. rotunda & longa radice, vulgò Colocafia dicta Park. Colocafia Cluf. J. B. Ægyptiacum Ger.

Radix tuberofa, crassa, magna, Clusio & J. Bauhino duplex, altera alteri imposita, intercedente cervice ut lagenulam imitari videatur. [P. Alpinus radices duplicis figuræ observavit quasdam longas, quasdam rotundas, magnitudine mali Cotonei; hæ exterius rubescunt, intus candicant, & gustu acres cum adstrictione observantur. Vesca, intus alba, fibris adnatis se propagans. Folia terna aut quaterna Nymphæe foliorum figura, & magnitudine, longis, utrinque subrotundis alis fimiliter donata, crassa, lævia, sed aversa parte nervi obliqui in margines excurrunt crassiusculi, à nervo per longum discursante producti, quos venulæ intercedunt undatim : pediculus autem crassus non extremo folio, sed aliquot digitos integro folio inseritur.

Hacin locis natalibus Ægypto, Cieta & Cypro infulis, ubi fponte & copioliffimè provenit nunquam florere dicitur. Alpino, Bellonio alifíque atteftantibus fe nunquam, licer fedulo perquifiverint in Ægypto florentem vidisse, nec ab aliis observatam audivisse, Ægyptiis eos deridentibus qui rogârunt ut flores fructusque Colocasiarum ipsis ostenderent, quòd videlicet eam flore omni & fructu destitutam esse se compertum habere crederent. Verum quòd in Italia interdum floreat, tum viri doctiffimi Fer. Imperatus & Fab. Columna Alpinum monuerunt, tum experientia propria olim contra fentientem convicit.

Huic plantæ in secretiori Alpini horto primum cauliculus exiit rectus, rotundus, Asparagi crassitie, cum folis ejusdem concolor, in cujus apice vagina seu involucrum longum Ari involucris similli-

01210

mun, cernebatur, minus quam in Aro, in fubtile admodum definens, undique clausum, colors aurei cui viride fit permixium. Quod biduo sese per longum explicaire, storem, excusti digiti mi nois longitudine, macropiperis craffitie, colore candido, ac veluti forpentis caudam, quali ferrenza tis linguam foris ex ore exortam fimulantem. Que Columna habet de hujusce plante floribis à fejoble vagis cum Alpini relatione non bene convenium, ea ergo in medium proferemus. Proprium (inquit) habet hac planta quod non profert caulem, fed ejus vice emittit primo folium, quodam (inqui) habet hac planta quod non protest cautem, lea ejus vice cintut planto dostinus di dollicul, modo, quod à reliquis folis diffuguis petrolus in mo ab alis, nam qui flora diturus el ima patte folliculofis, est: Proprium, etam habet quod non unicum florem, sed plures emine, il. losse rome ex fingulis foliorum imis folliculosis petiolis, essigie villgaris Ari nostratis, cucullata non sta caya, angustifolia Arisaro proxima, medium habentes sulum erectum, in tenutatem abenn. tem, semipedalem, & deinde in botrum acinosum ut in Aro, sed omnia oblongiora & angusti. rem, rempedatein, et deinde in bottom actionism to in Aloy act offinia considerate angult, ora & layora, colora, estam dilutiore, ac odorata, grato dolore inter Lilium & Nardim tidui oque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium. Fracque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium. Fracque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium. Fracque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium. Fracque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium. Fracque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium. Fracque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium. Fracque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium. Fracque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium. Fracque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium. Fracque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium. Fracque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium. Fracque marcelcunt, incipientes ab imo, florere, paulatimque emergentes unus post alium.

Radicem Columna describit bulbosam, magnam, Scillæ æmulam in vetustiore, foris rusescen. tem, intus candicantem, bulbulis se obliquè propagantem, non Arundinaceam, geniculis aspent

fed lavem & orbiculatam. Alpinus radices forma differre observavit: ac alteram quidem μακερρίζαν, alteram responsessas, i.e. Anjunto radices rottina difference de la constanta de la const alkerius haporis iridern actioris: quin & recta in terram descendere videtur, veluti Beta radir. Hanc speciem non admodum frequentem esse tradit, nec unquam, quod audiverit, in Italia floren

Rotundæ à prioribus differre visæ sunt, quod iis longè majores in latitudine quadantenus fuerint. & veluti compressa & lata, qua id proprium habent, ut non omnes in apicis radicis medio germinent, at circumcirca, nihil germinis in apicis radicis medio producentes: [priùs dixerat quod germineat, hanum nonnullæ in apicis radicis medio, ut omnes aliæ bulbosæ faciunt: Columnæ quoq

Refinings plants by both eff. 1.

August adix hijus plants by both eff. 1.

August adix & tota planta acris eft, non alio quam Ari modo, quamvis mitior, & ideo in cibo & alius ejusulus eft. Differt ab Aro vulgari, quòd Julus medius eft flosculis ornatus dimidia ima parte, & reliqua in remutatem abir, in vulgato verò Julus in imo tenuis & in fiumno craffor, piftilli bigurà, abique floiculis, fed lavis. Hanc ergo plantam non effe Colocafiam feu Fabam Ægyptiam Antiquorum manifestius est, quam ut contrariæ opinioni refutandæ tempus insumer opera pretium fit. Vide fi placet F. Columnam de hac re. Nomen Ægyptiacum Culcus Recentions ut ità fentirent induxisse videtur.

Planes hac in rivulis & aquofs apud Ægyptios sponte oritur, qui magna cura & diligentia eam colunt. At nea in Ægypto duntaxat spontanea est, sed & in Creta, observante Bellonio, & in Syria, referente Rauwolfo: atq, etiam in Cypro, & Sicilia ut alii annotarunt: quin & in Italia, agro Salernitano frequentem invenit in quadam vallecula F. Donatus de Eremita, aquofo loco de

clivi supra portam dictam dell' Amunciata, ut refert F. Columna.

Radix in Ægypto, Syria, aliísque regionibus Orientalibus in cibis expetitur, eaq, cocta frequenter vescuntur incola, nec minor hominum numerus ea ali dicitur quam in Germania rapis, (licet illis & flava Pastinaça non careant) quibus tamen minùs grata sit. Addit F.Columna radicem hanc Neapoli à Turcis & Africanis mancipiis expeti, atque in cibo celebrari. Bontius natura sua venenatam esse scribit nec nisi aqua per triduum maceretur, edulem esse.

6. Dracunculus aquaticus Ger. J. B. noster aquaticus Park. palustris sive radice arundinacea Plinii C. B.

Non bulbosam, aliorum Dracunculorum Arique more radicem habet, sed digitalis crassitudinis, prælongam, geniculatam, transverso situ limoso palustrium locorum solo incumbentem, cui figiur ex articulis demissa fibrarum sobole numerosa, bostrychi seu cincinni instar. Folia ex eidem enascuntur, pediculis dodrantalibus harentia, Hederaceis paria [imo majora] figura quoq, simila, nullis per ambitum aguellis, in acutum definentia, polita, polita, perola. In foli finu quod fummo cauli innafettur racenus comprehenditur ei fimilis quem Aron profert. Dodonzo fructus initio quidem exiguis candidísque staminibus, quæ pro flore sunt circundatus excrescit, indè in racemum, primum viridein, cum maturuit rubentem. Nascitur juxta rivulos & in fossis paludosis.

Nos in fossis palustribus propè Sevenbuys Hollandiæ observavimus.

7. Arum Orientale Ardabar dictum Zanon, hist. bot. cap. 12.

Hac herba (describente P. Matthao) facit radicem fimilem Aro vulg. cum aliquibus parvis radicibus appenfis. Ex hac nascitur virga aculeis viridibus circundata, quæ extollitur ad sex palmos: In vertice gignit pyramidem, ex baccis viridibus compositam ad similitudinem cupressi, quæ dum funt matura rubescunt cum palla in medio. Folia sunt duo, & à radice unde habent originem, aqualiter extolluntur, unum in aliad infitum, ex quorum medio exit virga vel caulis habens folia ad formam semicirculi, coloris qui in viridi rubescit, nigris maculis aspersa, & sunt pulcherrima visu, Fructus & radix funt calidiffima, quibus Indi utuntur contra morbos frigidos.

Pater Matthaus observavit hanc plantam in horto D. Salada in Artasa, in urbe Balsora, qua ad Euphratem fita est.
Ob insolitam & enormem foliorum figuram suspecta est nobis hac planta.

8. Arum Indicum Rumphal dictum Zanoni Hist. bot. cap. 92.

Rumphal vulgo dicitur Ignome; producit florem oblongum, unico folio, pictum ad modum Tuppe coloris flavi, ex rubro maculatum, odoris acuti, ex cujus medio exir lingua ad modum Ser-Tuppe coloris navi, ea tubio machadum, odoris acuti, va cujus medio exit migua ad modum ser-pentis, fed non pictum, coloris fubflavi: truncus altus, æqualiter maculatus, coloris fupradichi: fucpentis, sea non picturi, cosos nonas activamente maculatus, cosos inpraucti inccus ebibitus noxius eft : utuntur radicibus ad fanandos morfus ferpentum, fi vulnus eft recens: quod Vires. fi non ferro vulnus iterum aperiunt & fic curant.

non teno came dium infigne trita & impofita fupra partem morbo Gallico affectam: expurgat

enim & fanat.

Lib. XXI.

9. Arifarum latifolium Park. Ger. latifolium quibusdam J. B. latifolium alterum C. B. item latifolium majus ejusdem. The broad leaved friars Cowl.

Hedera aut Smilacis ferè folia habet, tria aut quatuor, viridia, mollia, satis tamen carnosa, acris faporis, oblongo pediculo innixa, anteriore parte quà pediculo adhærent, utrinq pinnata, Ari foliorum amula, sed obtusioribus & quasi orbiculatis angulis; inter qua pediculus duas uncias longus, multis rubris maculis diftinctus emergit, cui oblongus flos infidet, monachalis cueulli five Aristolochiæ floris modo efformatus, amplior tamen, extrema parte fulci coloris, qui deorsum radiatim tendit, in cæteris albus caninum olens, pistillum obtusum incurvum, & veluti ex cucullo prospiciens continens. Radia: rotunda, globofa, Aro minor, foris nigricans intus alba, aliquando etiam tube-rofa & oblonga, intito dulcis, deinde acris, minus tamen Ari radice (licet Veteres contra fentiant) fibris aliquot supra eam expansis, ut in Orchidibus.

Aliud etiam ejus genus invenitur paullò amplioribus foliis, & rotundioribus aliquantulum atque Varietas mollioribus, pluribus tuberculis se propagans, oblongása, & crassas radiculas sapius in latum obli-

Fructum non describit Clusius, at neq nos observavimus. In aggeribus sepium & umbrosis, itinere à Massa ad Lucam copiosam vidimus, Aprilis initio slorentem : postea etiam in Gallo-provincia, non longè à Tolona portu, ad montium latera. Clufius in collibus Lufitaniæ frequens, falebroso & lapidoso solo, ad sepes & juxta vias observavit, &cc. Frigoris admodum impatiens est, neque in hortos nostros translatum floret.

10. Arifarum angustifolium J. B. Ger. longifolium Park. angustifolium, Dioseoridis forte C. B.

Folia longa funt & angusta, instar ferè Plantaginis angustifoliæ foliorum, viridia, splendentia, quina aut sena: port que sos seu cucullus longior & mucronatus, retrorsum instexus & albicans prodit; è cuius rima oblongus veluti vermis exilit, spithame interdum longitudine, inssexus, coloris aut purpurascentis, aut ex purpura virescentis, non ille quidem obtusus extima parte, sed mucronatus: Fructus, racemi inftar confertus, albus, vix terra emergens, suo tempore subsegnitur. Vivax magis est quam superius, neq tanta cura indiget.

In agro Romano inveniri aiunt spontaneum Clusius ab Imperato accepit mislium Neapon; inte Locus

fponte nascens non vidit, uti neg, nos. Fructum in horto nostro vere tandem è terra protulit.

CAP. XIX.

De Dracontio. La sentiada e all que la restaun

Racontium five Serpentaria à caule Serpentina pellis instar maculoso nomen traxit. Foliis multifidis seu in plures lacinias divisis, caule maculato, seu membranaceo folliculo maculose inferius vestico, ab Aro distinguirtur.

1. Dracontium majus Ger. Dracunculus major vulgaris J. B. Park. polyphyllot C. B. Dragones,

F. B. Dracunculo majori profundè in terram depacta radix est, serè orbiculatà, volam implens, cujus la profunde in terram depacta radix est, serè orbiculatà, volam implens, cujus cardido foros fonde o conservativa particulare confluencement, foris colore buxeo, intus cardido foros fonde o conservativa particulare confluencement. candido, fapore fervido. Caulis unicus, rectus, pollicaris & craftior, cubitos duos alrus, maculofa colubri tergora affabre mentiens, è tunicis convolutis conffans: ipla verò folia pediculis dodranta-libus fungolis donata, in fegmenta digitata finduntur, lavore & fplendore Ari, craffitie & colore pari: è quorum medio eluctatus catilis vix digiti minimi craftițudinem aquat, e cujus feapo vagina pedalis exit, coloris foris herbacei, intus in purpura rubentis, è finu piftillum promens nigrum, Ari piftillo majus, in mucronem acutiorem definens: fublequitur fructus racemolus, granis per maturitatem rubentibus. Odor floris valde foetidus. LOUGH BE. 2. Dra-

Locus.

Locus

- 2. Dracontium polyphyllon caule non maculato N. D. Hort. Lugd. Bat.
- 2. Serpentaria major seu Dracunculus major polyphyllos Brasiliensis Marggr.

Caulibus affurgit ad duorum pedum altitudinem, rotundis, digitum craffis, ex viridi, flavo & allo variegatis inftar Serpentis: quilibet folium gerit circumferentia folii Pæoniæ, in quatuor aut quino lacinias diffectum, continétque quælibet lacinia nervum crassium, & varie in ambitum exsectum el plusquam Hieracii aut Chondrillæ folia; sunt autem folia glabra & viridia. Inter folia exsurgir caulis florem suffinens, ut in reliquis, è cujus summitate prodit vagina, pedem aut ampliùs longa plus quinque digit. crassa, in extremo acuminata, quæ se aperiens pediculum satis crassum monstra pun quinque orgit. Ctata, in catalina antimata, que a fatura grana, Milli magnitudine, firiat, ad quem picæ in modum, ut in Millo Indico, composita sunt grana, Milli magnitudine, siriat rotunda, succulenta, quinque aut sex particulis composita, primo viridia, hinc sava, se punculs rotunda, incenienta, quanque att les partients de la partient de l caticula ex albo rufescente tecta, superiùs ubi caules erumpunt multa habens filamenta. Saporis est acris instar Ari.

4. Serpentaria triphylla Brafiliana C.B.

Imperfecte describitur à C. Bauhino in Prodromo. Nos ergo descriptionem ejus è D. Dodars sub-

Radix rotunda à capite seu summa parte multas tenues, albicantes fibras emittit. Caulis inferius membrana laxa maculosa tegitur, Folia Ari fimilia. C. Bauhinus folia & florem ità describit, Folii pediculus palmaris & lævis, in cujus fummo folium tenue, albidè virens, fibrofum, fubro tundum, trifidum, in exquisitum apicem definens, duabus partibus inferioribus, & quidem infernè finum obtinens, quorum quodibet uncias binas cum dimidia latum, longitudine vero uncias quatuor fitperat. Flos Serpentaria majoris forma, fimiliter pediculo triunciali donatus, longitudine unciarum quinque, latitudine fefcunciali, atto-rubens, firiatus, venis albicantibus per medium maxime extrafecus exerrencibus, pifillo nigricante, oblongo, ex rufo fuíco D. Dodart tres di gitos lóngo, quod spicam tandem producit è parvis rubicundis granis compositam membranis longo

Radix infipida eft, reliquæ partes gustanti inițio dulcia, verum aliquandiu masticata acerrima.

Umbra gaudet per hyemem reponenda: à Canada milla.

CAP. XX.

De Orchide in genere.

Rchis i. e. Testiculus, cur dictum sit hoc Plantæ genus, neminem qui ejus radices unquam eruerit latere potest: Quod si quem forte lateat, Spigelium attendat in Isagge ad rem berbariam rationem reddentem his verbis. Cumeta berba qua bulbosas binas aut to-

nas babent radices instar testiculorum, semen humanum quodammodo redolentes, Orchides censentur. Satyrium à Satyris dicitur ob incendium libidinis, quod Veneris incentivum, ut vocant, esset præseliquis bulbis. Satyria dicuntur quibus unicus est bulbus, Orchides quibus geminæ, autore Dioscoride. Spigelius, nescio quo autore, Satyrium proprie dici ait quod ternas habet radices, Orebidum radicibus similes, unam qua sursum erigitur virilis membri forma, duas alias inferius, ex eodem initio testiculorum modo dependentes. Quod si verum sit, nulla fortasse, certè paucissima, crunt Sa-

Cæterum cum Orchidum historia magna confusione & obscuritate laboret, partim ob multitudinem specierum, & nonnullarum etiam similitudinem, partim ob earum apud botanicos descriptiones, adeò breves interdum & generales ut & una pluribus, & plures uni alicui speciei accommodari possint: unde perspicacissimum quemque & in his studiis versatissimum perspe torqueant & perplexum reddant necesse est: At neque icones nos expediant, vel quia minus di ligenter pictæ, vel quia notæ quibus cognatæ inter le distingui possent pictura exprimi nequeant: Nos ut lucem ei aliquam fœneremur, certa & clara, nobifque penitus perspecta ab ambiguis & obscurie, qua Oedipo cuidam enodanda relinquimus, distinguemus.

- 6. 1. De Orchidetesticulata, que vel geminum, vel simplicem, vel interdum triplicem habet bulbum subrotundum in digitos minime divisum.
- A. 1. Orchis barbata feetida J. B. Tragorchu maximus & Trag. mas Ger. Tr. maxima & Tr. vulgaris Park. Orchis fatida 1. seu barbata odore hirci, breviore latioreque folio C.B. irem 2. feu odore berei, longiore anguftioreque folio ejufdem. The Lizard flower, 02 grent Boats frones.

Hujus bulbi & relique planta partes, fi cum congeneribus conferantur, plerunque majores videntur, quippe cum bulbos Juglandem una cum fuo callo carnoso æquantes magnitudine observavenmus: Folia multa, magna, Liliacea, lavia, & a radice, & in caule ad ipfam ufque spicam ferè nata.

Caulis crassus spicam densam sustines storms foculdorum: quorum singuli pediculo viridi (cui appofrum foliolum fextante longius) intorto, ventricofo infident, calcari admodum brevi & viridi, galea mum romanin station of the state of the stat abido, interius purpura puncato aruneus demittitur, triplici cincinno viridanti compositus, quorum albido, internis purpuis & convoluti interdum, medius longior, bifidus propendet. Odor gravis & virosus. Semen in valvulis oblongis striatis perexiguum.

viroius. Solo pinguissimo nascitur Lobel. Floret circa finem Maii, & ferè usque ad medium Junii. Pro Tempus & venit in collibus mulcofis, præsertim inter umbrosas convalles. J. B. In Cantio via que à Crayford Locus. ad Derford oppidum ducit invenit D. Bowles. Cur Jo. Bauhinus, quem fequimur, non separet Or-

chin fœtidam I. & 2. C. B. apud ipfum vide.

Lib. XXI.

2. Tragorchis minor flore fuliginoso J. B. Tr. minor & verior Park. Orchis odore hirci minor C. B. Tragorchis famina Ger.

Geminum habet bulbum, mediocrem, rotundum, alterum superiùs, alterum inferiùs situm, ut in aliis serè sit. Caulis plerunque pedalis, ab imo ad summum usque foliis vestitus, longis, angustis, acutis, carinatis, quæ sinu suo ipsum amplectuntur: in nonnullis plantis decem vel duodecim solia numeravi. Summo cauli infidet ípica florum congesta, duos digitos longa, obsoletá purpurá tincta. numeravi. Summo cauri mines apara mine organi and sugaras tales sugaras tales and summo summa su Labellum breve est, retrorsum slexum, magis etiam quam in ulla alia quam hactenus viderim Orchidis specie, in medio seu rictu ipso punctulis purpureis aspersum. Dividitur autem in tres lacinias satis latas, quarum media longissima est: Color laciniarum ex herbaceo nigricans seu fuliginosus. Odor cimicum ingratus.

Florentem invenimus Maii 26. prope Genevam in pascuis trans Rhodanum. Orchis illa quam Clusius in pratis urbi Londinensi proximis eruebat, spica florum purpureorum, teterrimi odoris, quænam fuerit ignoramus; nihil ejulmodi nobis unquam occurrit, neque in pratis

circa Londinum neque alibi in Anglia.

Orchin Batayicam vi. Clus. bist. quam ingrati odoris esse scribir, nec ineptè Tragorchin minorem nuncupari posse, caule dodrantali, tribus quatuorve angustis foliis cincto, spicam sustinente sforum elegantis exteritis rubri coloris internè verò paulò dilutioris, trifido labro propendente, Orchidi nostræ serotinæ purpureæ spica congesta pyramidali eandem censeo. Nam & ipse Clusius hanc in hortos translatam latius explicare florum comam, in metæ quasi formam desinentem scribit.

3. Orchis strateumatica Ger. strat. major J. B. militaris sive strateumatica major Park. latisolia altera Clus. Cynoso Orchis militaris major C. B.

Caule est eminenti, [pæne cubitali Clus.] folio amplissimo, i.e. longo simul & lato, & subrotundo inter initia. Flos intus candidus, maculis purpureis interstinctus, foris velut fibris purpureis ac citrinis impensiùs rubens. [Clusius exalbidam Galeam Orchidi suz latifoliz alteri attribuit.]

Hujus (inquit J. Bauhinus) provenit uberior in sylvula Florida vallis. Erumpit mense Decembri, floret autem Maii auspiciis ad finem usque. In sylvis Nemethwywar oppido vicinis & in Leytano

faltu supra Manderstorf observavit Clusius.

Meritò quærit J. Bauhinus cur frater C. Bauhinus Orchidem latifoliam alteram Cluf. bifoliam vocet, cum Clusius talem esse non scribat, quin iconem cui multa folia pro ea ponit, quæ à Lobelio strateumatica dicitur. C. Bauhinus tamen Orchidem psychodem diphyllam Lob. hujus synonymam facit, & strateumaticam Lob. (cujus icon eadem est cum Clusiana Orchidis latifolia alterius, ut diximus) Orchidis sua militaris majoris synonymam facit. Nos certe hæc non intelligimus. C. Bauhinus per inadvertentiam Orchidem latifoliam alteram Clufii bis ponit, primò pro fynonymo Orchidis bifoliæ alterius erronee; deinde pro Synonymo Cynoforchidis militaris majoris.

4. Orchis bifolia latissima C. B. Serapias bifol latissima Park. 1. amplissimis foliis Clus. An Orchis altera psychodes diphylla Lob? i. e. Hermaphroditica secunda C. Gemmæ.

Bina habet folia, Ellebori albi foliis magnitudine non cedentia, aliquot venis à pediculo ad extremum usque folium productis similiter infignita, supernè virentia, infernè dilutiora, prorsus tamen splendentia. Caulem cubitalem, paucis foliis sive involucris praditum, pentagonum; flores in summo spicatim coharentes, cujus autem coloris, cujúsve forma ignoro, cum antequam aperirentur plantam duntaxat observaverim: Radices binas, crassas, & parvi Napi modo oblongas, supra quas infimo cauli inhærent aliquot fibræ satis crassæ.

In declivitate montis, cui inædificata est arx Greben, inter Savum & Drayum amnes, binis ultra Locus, Warasdinum milliaribus, observavit Clusius. Cum hujus descriptio apud Clusium imperfecta sit, nec

quisquam præterea, quod scimus, eam descripserit, quo referri debeat dubii sumus.

5. Cynosorchis privr Dodonæi J. B. latifolia hiante cucullo altera C. B. major latifolia altera Park. Cynosorchis major Ger. Dod.

Folia habet lata, pinguia, Lilii foliis propemodum fimilia: caulem pedalem aut altiorem, angulosum [Lobelio sesquipedalem, glabrum, nitidum, cavum in summo] & in eo flores copiosos, spicatim digestos, colore rubentis dilutæ purpuræ, cucullo aut galeæ patenti fimiles, ex quibus parte

inferiore laciniofum quiddam canis aut alterius animalis quadrupedis extuvio fimile dependet, dilma & iplum purpurascens, punctulis magis purpureis respersium. Lobelius florem odoratum, purpureum maculis albicantibus atque pullis variegatum ei attribuit. Quæ de bulbis & fibris habent, omnibus ferè Orchidibus communia funt.

Quamnam Orchidis speciem describant Dodonæus & Lobelius nosmescimus, & an à quoquam præterea Botanico alio nomine descripta sit: certe notæ quas tradunt generales sunt, & nos incertos relinquent. Quid quod Lobelius in pratis riguis frequentissimum scribit: Ubi quæso terrarum nobis in Anglia & regionibus transmarinis plantas fedulo indagantibus nullibi conspecta est.

C. Bauhinus huc refert Cynosorchidem marem quartum Pragi: J. Bauhinus eam separat, & ful titulo Orchis alias purpureus, alias ex roseo candidus five quartus Trago proponit. Hujus sententia nobis magis probatur: inquirendum tamen proponit, annon Tragus forte intellexerit Orchin majo. rem totum purpureum, cui revera descriptio Tragi convenit. Magna confusio & obscuritas,

6. Orchis magna, latis foliis, galed fusca vel nigricante J. B.

F. B. Folia habet quatuor aut quinque, magna, Liliacea, palmaria, & felquipalmaria, uncias circiter tres. lata, striata, nitida, & præter hæc duorum foliorum in terra rudimenta. Caulis striatus, selquicubits. lis, superiora versus purpurascens, in quo florum thyrsus majusculorum, galea brevi, atropurpurea ficiata, quibus apprimuntur binæ alæ concolores, calcari parvo ad pediculum longiusculum contortum angulosumque appresso: Ex pediculo pendet labellum, exuvias Martis aut Zibellini expansas egregie exprimens unà cum crusculis & cauda, adversa parte ex albo purpurascens. Intima floris penetralia rubro candidóque variata funt. Odor levis non ingratus: fapor vifcidus non infuavis.

Ad latus sylvosi cujusdam collis propè montem Saleve non longè à Geneva invenimus, Majo

mense florentem.

A. 7. Orchis morio mas foliis maculatis C. B. Park. Cynosorchis morio mas Ger. emac. Orchis major; tota purpurea, maculofo folio J. B. The male fool frones.

Radices geminæ, olivarum modo rotundæ: una nova & plena, altera fungosa, rugosa & flaccida Folia ad radicem sex septemve, & interdum plura, modice lata, lævia, Lilii foliis similia, superius maculis aliquot ex rubro nigricantibus fignata, nonnunquam iis carentia, quorum unum & subinde alterum caulem quoque circumplectitur. Caulis dodrantalis aut pedalis, teres, striatus. Flores in spica longa purpurei, numerofi, odorati & aspectui grati, circa umbilicum albidiores, & punctis paucis purpureis faturatioribus picti, posterius calcaneum habentes brevius & craffius. Folia illa augusta & acuta quæ à galeæ lateribus exurgunt, & in hoc genus flosculis alæ dici solent, nonnihil extant velut auriculæ quædam, & in acutum mucronem definunt. Ad pediculum flosculi uniuscujusque apponitur folium acuminatum, purpureum. Flosculi in spica non admodum arctè stipati sunt.

Florer circa finem Aprilis & initio Maii, éstque frequens in dumetis & pratis; & vel indè à re-

liquis hujus generis dignosci potest, quod omnium qua apud nos sponte oriuntur prima floret.

Orchidem majorem totam purpuream non maculatam J. B. cum ipse considerandum proponat qua in re, demptis maculis nigris in foliis, differat à descripta, non nisi accidentibus quibusdam ab ea differre existimamus, non aliter quam Arum vulgare non maculatum à maculato : quamvis (ut verum fateamur) nonnullæ funt in descriptione notæ, quæ diversam arguere videntur: v. g. flores conferti, odore ferè nullo, calcari fatis longo.

A. 8. Orchis morio famina Park. C. B. Cynosorchis morio famina Ger. Orchis minor purpurea & aliorum colorum cum alis virentibus J. B. Che female Fool-fones.

Radices geminæ, rotundæ, nucis myrifticæ parvæ magnitudinem æquant, altera superior, altera inferior, cum fibris aliquot superius adnatis, ut in hujus generis aliis. Folia quatuor aut plura summa tellure jacentia, non admodum longa, neque grandia, reflexa plurimum & quodammodo intorta; minime maculofa: in caule palmari duo plerunque existunt eum amplexa. Spica ssorum brevior est quam in Cynosorchi morione mari; stores pauciores, purpurei, & interdum carnei aut albi, suaveolentes, labello latiore punctis purpureis saturatioribus notato. Alæ huic latiores, concave, minus quam in * illo extantes, cujuscunque demum coloris sint virentibus lineis striatæ, qua nota * Cynorforchi ab omnibus quas hactenus vidimus Orchidibus diftinguitur. Flosculorum pediculis apponitur folium purpurascens. Floret circa finem Maii, & pro Veris constitutione interdum maturius. In pascuis ubique ferè obvia est.

Orchis calf. & hum. saporis est dulcis. Usus præcip. (ex signatura lasciva) ad virilem fortitudinem restaurandam: Sic & uterum confortare creditur & ad conceptionem disponere. Schrod.

Ad conceptionem juvandam R Sal. Satyrion. Scrup. β. cum vino Malvatico aut Aq. vitæ Mulieri fæpius post Menstruorum fluxum. Multas fæminas hoc remedio curavit Hartmannus. D. Hulfe.

9. Cynosorchis latifolia spica compacta C.B. Park. Orchis sive Cynosorchis tertius Dodonai, Lobelio major alter I. B. Cynosorchis palustris.

Folia edit angusta, striata, Plantaginis angustifolia foliis quodammodo similia: caulem dodrantalem: flores in brevi densâque spica copiosos, colore foris puniceo & obscuriorem purpuram referente, intus verò albicante, ejuldem cum * fuperioris formæ sed tamen minores; dependente quo que ex ipfis rudi & informi exiguo Quadrupedis veluti animantis rudimento. Radices subsunt alioum Orchidum fimiles.

Icon Ded. & Lob. tantam habet fimilitudinem (inquit J. Bauhinus) cum Cynoforchide maiore Lobelii & priore Dodonzi, ut infigne aliquod discrimen statuere non possimus. Nobis idem vi-

detur. In herbidis locis Valenz fylva, via quà itur ad pagum Viols, Maio menfe copiosè florentem col-Locus & legit D. Magnol. Utinam notam aliquam characteristicam nobis dedisset, quà eam ab aliis oinnibus Tompus. legit D. Magnos. Statistics of the Mirum Dodonæum in Hift. Gal. magna & lara folia, Liliorum folis pæne fimilia huic tribuere, adeóque fibi ipfi contradicere.

10. Orchidis genus parvum flore prorsus purpureo, odoris suavissimi J. B. Cynosorchis montana, purpurea, odorata C. B. forte ettam Cynosorchis obscure purpurea, odorata ejustem. Cynosorchis militaris purpurea odorata Park.

Folio vestita est, describente Trago, Lilio simili: Flore emicans purpureo prorsus, (nec enim ullas oftendit lituras) eoque inftar frumentorum in spicatum desinente cacumen, quod in hoc genere minimum existit suavissimo commendatur odore, & ad Caryophylleam accedente.

Nascitur plerunque in asperis montibus inter Juniperos, terra forti & alba gaudens.

* 11. Orchis Pannonica tertia Clus. obscure purpurea odorata C. B.

Hac binis bulbis craffis prædita est: foliis longis, angustis: caule interdum pedali: spica slorum elegante, odorata quorum galeola obscura purpura nitet: hiatus cum propendente labro candicant, purpuressque maculis infignuntur.

I. Bauhinus perpendendum proponit annon hac pracedenti eadem fit. Differentia est in floribus quorum labellum in illà purum est fine maculis, in hac maculis purpureis infignitum; unde nos

species diversas verum simillimas existimamus.

Lib. XXI.

A. 12. Orchis Pannonica 4. Clus. Orchis parvis floribus multis punctis notatis, An Clusio Orchis Pannonica 4 J. B. Cynosorchis militaris pratensis humilior C. B. militaris Pannonica Park. Cynosorch, minor Pannonica Ger. emac. Little purple flowered

Bulborum altero olivari, altero rotundiori fibræ adnascuntur ut in cæteris. Caulis sesquipalmaris & dodrantalis, cui circumjecta folia quina, septenáque sesquiunciali latitudine, longitudine palmari, quorum aliqua repanda, alia caulem involvunt. Flores in spicam satis brevem confertim digesti, ferrugineum conum in fastigio caulis antequam explicentur amulantes, odore melleo. Flores fingulares exigui, calcari herbido breviffimo, galea ferruginea, alis vel totis herbidis, vel dimidio purpurantibus, intus rubro punctatis. Labellum fimile quodammodo Animalculo quadrupedi, tripartitum vel quadripartitum alatum, foris penitus albicans, intus creberrimis punctis faturate purpureis notatum; apicibus in rictu luteis.

Clufii descriptio melius congruit Orchidi apud nos in collibus siccioribus & sterilioribus, præser- Locus; tim cretaceis, frequentissimæ, quam militarem Pannonicam appellare solemus. Foliis est quinis aut senis: spica elegantium pusillorum florum, purpurascente galea tectorum, prominulo labro, & in quatuor lacinias divifo, albo, purpureis punctis distincto, parvo calcari à tergo prominente, tenuis odoris.

Hæc à præcedente (quantum ex descriptionibus colligere licet) magnitudine præcipuè differre videtur.

13. Orchis parvo store rubro sive phaniceo J. B. An Cynosorchis Militaris media C. B? militaris rubra Park? An Orchis 2. store rubro elegantissimo Clus?

Palmo major est; foliis pluribus, non magnis, caulem multum amplexantibus: floribus velut in ípica sescunciali longa, & pæne unciali lata, parvis, rubris, & pæne unius coloris.

Circa Montbelgardum mense Junio florentem vidit J. B.

Orchidi fecunda Cluf, folia funt plura quàm lattrolia alteri ejufdem, angustiora; caulis gtacilior, pedalis: flores rubri, pulcherrimi, quales ferè in Belgico illo Orchidis genere videre meminit, quod è pratis Lovanio vicinis eruebatur.

Hanc olim habui pro Orchide nostra purpurea spica congesta pyramidali; verum in tanta descriptionum brevitate & imperfectione nihil audeo definire: suspicor tamen me falsum fuisse, saltem quod ad Clusium attinet, ni forte bis eandem plantam tradiderit, siquidem Orcheos Batavicæ vi. Clus. descriptio melius videtur convenire Orchidi nostræ spica pyramidali, quam secundæ sfore pulcherrimo superius posita. J. Bauhino descripta à Clusiana fortasse diversa est, & nostra spica pyramidali eadem.

A. 14. Orchis purpurea spica congesta pyramidali. An Orchis Batavica vi. Clus? An Or. parvo flore rubro sive phaniceo J.B. An Cynosorchis militaris spica rubente conglomerata Park? Purple late flowering Dachis.

E gemino balbo orbiculari, non palmato, caulis exoritur palmaris & major, erectus, foliis multis, angustis, plerisque eum amplexantibus non maculatis, pallidiùs virentibus cinctus: cujus fastigio insidet spica florum brevis, densa, pyramidalis, pulcherrimis flosculis purpureis vel suave-rubentibus nullis maculis notatis, cum longis calcaribus retrorfum extensis composita. Horum cuculli reliquorum more quinque foliis constant, quorum duo velut alæ nonnihil extant : labellum propendens in-LIIII 2

Locus & Tempus.

Tempus.

Vires &

Cyno(orehidis alter Do-

1217

I ocue:

I ocut

Locus.

Locus.

Locus.

Locus.

feriore parte in tres lacinias dividitur, superiore duobus processibus albescentibus huic Orchidi propriis donatur, qui processus in finum exiguum seu cavernulam slexi auriculam quodammodo referunt. Variat interdum flore albo.

Floret mense Junio, omnium qua apud nos sponte oriuntur Orchidum, Triorche & Monorche

exceptis, postrema: in pascuis siccioribus & cretaceis satis frequens.

Cynosorchis militaris montana spica rubente conglomerata C. Bauhino in prodr. descripta huic eadem videtur, magnitudine sola differens. Orchis Batavica vi. Clus. huc referenda est, i.e. Orchis odore hirci minor spica purpurascente C. B.

15. Orchis globoso flore C. B. rotundas Dalechampii J. B. Cynosorshis capitulo globoso Park.

Radice constat gemina, exigua & oblonga non exacte orbiculata: caule cubitali, rotundo, recto. gracili. Folia, ex nostra observatione, longa sunt, angusta, carnosa, subglauca, tria vel quatuor in caule, ad radicem nulla: Flores summo cauli insident in capitula globosa & aliquantulum compressa coacti, non aliorum generum modo in thyrlum longum & spicatum digesti: [Thalio in umbella parvæ ferè modum explicati.] Descriptio Thalii plantæ à nobis in monte Jura inventæ & observat» meliùs responder quàm Lugdunensis.

I. Bauhinus fratrem Casparum reprehendit quòd in Phytopinace Orchidem rotundam Dale. champii luteam appellat, cum is, inquit, non fit flore luteo fed puniceo. Verum, quantum memini, luteus fuit in iis quas nos observavimus floris color: at memoriæ non multum fido, cum in ficca, quam observavimus, color purpurascens & quasi carneus appareat, & C. Bauhinus in Pinace lutes epitheton omisit; & inter notas de ea nostras hæc verba invenio: Labella flosculorum saturationi.

bus punctis purpureis notantur.

Clivofis pratis montium frigidorum gaudet, ut rectè Lugdunenfis.

* 16. Cynosorchis angustifolia hiante cucullo C. B. prod. Park.

C. B. prod. Huic radices subsunt duæ globosæ: caulis cavus striatus, cubito minor, foliis aliquot pallidè virenribus, lavibus, ftriatis, uncias sex longis, semunciam latis infernè, & uno alterôve supernè, ample xantibus: spicam habet oblongam ex floribus raris, candore purpurascentibus, ex oblongiusculis pediculis dependentibus hiantem cucullum referentibus.

Hanc in pratis Patavinis legit C. Bauhinus.

17. Cynosorchis militaris pratensis elatior floribus variegatis C. B. prod. Park.

Hac priore [Orchide spica pyramidali] testiculis est minoribus; caule breviore; feliis latioribus unicias duas longis, etiam caulis furminum tubi inftar cingentibus: fpica breviore, ex floribus priore longe minoribus, issque ex albo & rubro eleganter variegatis.

In pratis humidis Michelfeldenfibus & trans Rhenum reperitur.

* 18. Chamaorchis Alpina folio gramineo C. B. prod. Alpina flore viridi Park.

Planta palmaris est, ex cujus radice gemina globosa, oblonga, folia angustissima, utrinque quaterna, cauliculum nudum, triuncialem, qui inter ea fertur, superantia exurgunt: spica unciali, cui utrinque foliolum breviffimum subjicitur. Flosculi virides, galericulati sunt.

In monte Helvetiorum Gothardo copiosè & acervatim Junio florens reperitur.

* 19. Monorchis Ophioglossoides unifolia Mentzel.

"Br. radicula bulbosa, globosa, parva cauliculum protendit tenuem, uncias duas longum, & unam cum dimidia latum, Ophioglossi folio persimile. Cauliculm in spicam florum desinit, foliolis florum minutiffimis, capillaceis, figuram, (fi per microscopium florem intuearis) Orchidum exacte presenrantibus; coloris herbacei. Spica hac cum suo folio adnato eminus intuenti Ophioglossum

In udis & paludosis Borussiæ circa pagum Schreiclaken in ditione Samlandiæ mense Augusto; item circa Gedanum urbem reperta.

Invenitur interdum cum altero foliolo radici adnato.

Septimental constant

and the . *120. Monorchis bifolia floribus viridibus Moschum olentibus Mentzel.

Hæc unico radicis testiculo caule assurgit biunciali, quem inferius duo investiunt folia, unciam excedentia, striata & in rotunditatem acuminata. Superius eminent flosculi Orchidum virides, odorem Moschi suaviter spirantes.

In Alpibus inter Trevifanum & Inspruck secus vias in scopulis nemorosis & umbrosis. Non video quid differat ab Orchide vulgari odorata moschata, excepta parvitate.

Reperitur hac foliis fimilibus, floribus pallide virentibus: item floribus luteis prioris fimilibus, suave olentibus, citra tamen Moschi odorem.

Lib. XXI. 21. Monorchis foliis pluribus angustis, storibus luteis ceram olentibus Mentzel.

Copiosè circa Berolinum sedem Electoralem Brandeburgensem in pratis provenit.

A. 22. Orchis odorata moschata sive Monorchis C. B. pusilla odorata Park. parva autumnalis lutea J. B. The pellow, fweet, og mush Dachis.

Duobus aut tribus foliis, Plantaginis quinquenerviz fimilibus, venolis, glabris, imum caulem complexis donata est: ipse verò caulis junceus pedalis, [nunquam vidi apud nos ea altitudine, sed plepiexis uonata aut fesquipalmarem] thyrsum gerit longum social annume, set pierunque palmarem aut sesquipalmarem] thyrsum gerit longum social annument set pierunque palmarem aut sesquipalmarem] is confiantium, ex herbido colore in luteum vergentium, luavi Mofchi ferè odor fragrantium. Foloculi u in reliquis Orchidibus fummis vasculis seminalibus insident, que eis marcescentibus auriotan ut in l'autorité d'adunt, bréviora tamen pro plantule parvitate quam in plerisque congene-gentur, & longiuscula evadunt, bréviora tamen pro plantule parvitate quam in plerisque congene-ribus, in sinu folioli è quo exeunt nullo pediculo, sessilia, cauli appressa, conferta. Bulbus cauli imo adhæret unicus exiguus; supra quem longæ propagines exporriguntur, crassæ, quibus unicus aut alter bulbulus pendulus adhærescit. Bulbus quotannis marcescit & novus producitur.

In pascuis sterilioribus, maxime cretaceo solo, sed non ità frequens nascitur.

· 23. Orchis Frisia hirsuta J. B. lutea hirsuto folio C. B. Frisia literalis Park. Frisia lu-

Duo habet folia Bifolio fimilia, paulò minora quam Plantago angustifolia, aspera & hirsuta tactu: caulis palmum altus: Flosculi multi, ex luteo virides, ut in Hyacintho majore: Radices dux, parvx,

Orchis sive Triorchis lutea altera, nonnibil hirsuta J.B. lutea altera C. Gemmæ Lob. Park.

Lobelio ipío autore videtur eadem aut congener cum præcedente. Folio est rotundiore & latiore: quàm superior [Orchis spiralis alba odorata] virentiore & nonnihil hirsuta.

24. Triorchis lutea folio glabro C. B. Orchis minor Leodiensis, Triorchis lutea, store luteo C. Gemmæ, sive Basilica minor Lob. Orchis Leodiensis Ger.

Terna folia angustiora Quinquenerviæ Plantaginis amula promit, lævore & viriditate Auriculæ ursina. Flor indem in cauliculo exili Testiculi odorati pari. Radix ternis & quaternis pusillis pendulis tefticulis fubeft.

C. Bauhinus ex hac planta duas facere videtur; Alteram Triorchin luteam folio glabro, alteram Triorchin luteam alteram.

* 25. Triorchis lutea tertia C. Gemma Lob. lutea radice oblonga C.B. Orchis sive Triorchis lutea tertia oblongioribus radicibus J. B.

Oblongioribus est radicis olivaribus bulbis, nec plura habet Lobelius.

Nobis Iuspectæ sint or Triorchids luteæ species, præserim cum nemo hactenus Botanicus præter Germam & Lobelium eas accuratius descripserit, aut à se visas meminerit. Utinam eximerent nobis hunc scrupulum herbarii Frisii & Leodienses.

A. 26. Orchis spiralu alba odorata J.B. Triorchis Gev. Triorchis alba odorata minor atque etiam major C.B. Park. Triple Ladies traces.

Duplici radice nititur bulbosa, oblonga, villosa, ima versus acuminata, aliquot fibris donata, [imò persape triplici & interdum etiam quadruplici.] E cujus summo folia vaginato pediculo unciali surponepe ur puer et merunin ettain quatrupine. I E cujus minino toina vaginato periculo uncian fur-gunt, viridia, pinguia, femunciam lata, unciam aut amplius lönga, dorfo craffo averfa parte, quà ex atro virentes venulæ ab imo ad fummum confipiciuntur. Juxta hac coliculus quoque erigitur dodran-talis aut pedalis, teres, foliolis acuminatis, ceu vaginis, veltitus, iidem tamen vix ac nè vix quidem prominentibus. Flofculorum odoratorum thyrfus, albidorum, claviculatimque harentium ità nutat, ut spirarum instar summa versus curcumagatur. Hi interna parte ex luteo virent, ad latus verò duo foliola candida veluti ala harent. Utriculi succedunt ut in reliquis ferè Orchidibus, parvi, pulverulento semine referti. Thyrsus florum amaricat, & jucundi odoris est.

Autumno floret, & in pascuis siccioribus, arenosis & cretacels, interdum etiam in humidioribus Locus & reperitur. demodure has been are

27. Orchis anthropophora ozeades Col. anthropophora oreades famina Park. flore nudi hominis effigiem repræsentans, fæmina C. B.

Hae nudi hominis aut potius mulieris effigiem integram veluti umbram imitari videtur, floribus caput habentibus tegumento quinquepartito tectum, [duabus laciniis angultis, nec nifi manibus aperantur conficiendis] virescente, purpureis oris circundato, è quo dependet labellum, in quo non folum omnis humana proportio circumscribitur, sed & faciel fere. Flores autem pallido colore & veluti arenulis aureis impressi micant, eodémque quo in cateris modo in spicam per caulis sastigium dispositi circum dependent. Caulis sesquipedalis, lævis, rotundus, duobus foliis interceptus, Ellll 2

Locus.

Locus.

40.00

21. Monorchis

cavis, illum amplexantibus: Reliqua ima folia quinq, oblonga, femipedalia ferè, atq, unciam vel minus lata, virentia, supra humum elata & convexa, ex longa cervice propendent: cujus imo fibra exoriuntur, quadrantales, craffæ, varie & oblique sparfæ, quibus subsunt duo testes, quorum alter durus, lævis, albicans, julta olivæ magnitudine, alter verò rugosus, pullus, vetustior, ut in omni-

Maio floret in montibus sylvosis Æquicolorum.

Hanc effe puto quam nos circa Genevam invenimus, & Orchidis anthropophoræ flore fermoi.

neo titulo hunc in modum descripsimus.

Geminos habet ut reliquæ bulbos, satis grandes: Folia ad radicem quatuor vel quinq, nervosa. pallida, quatuor uncias longa, unam lata: in ima caulis parte duo vel tria, qua ipfum complectun. panua, quatuot uncus tonga, unan tula, qua prælonga elt, numerolis flocula exiguis hierbaceis, obitet tamen obsoleta & quali ferruginea purpura tinetis, composita. Galea quinq, foliolis conobitet tamen obsoleta & quali ferruginea purpura tinetis, composita. flat, in tantum conniventibus ut unum & indivisum videantur. Labellum propendens prælongum est, & in quatuor lacinias longas divisum, quarum superiores duz utrinque ad commissuram galex & labelli brachiorum, reliqua in extremo labello crurum modo dependent. Flos ipse calcar non habet: pediculi flosculorum, ut in aliis ferè fit, contorquentur, cochleæ in modum, habenta finguli ad exortum suum foliolum perexiguum.
Facie exteriore planta hae Orchidem palmatam flore viridi nobis dictam imitatur: nec affar-

git ad eam altitudinem, quam Columna Orchidi suz anthropophorz oreadi tribuit.

* 28. Orchis anthropophora altera Col. anthropophora oreades mas Park. flore nudi hominis efficien repræsentans, mas C. B.

Huic folia ex pallido virent, ex radice, ut in congeneribus, testiculata, primum bina, quorum alterum majus & sessionalitatione, duplo latitudinem superante; deinde alia quinque paulatim fert majora, longiora, latiora & unciali latitudine, palmum longa, per ambitum undofa, pinis exceptis, & qua veluti folliculi caulem ambitum, tria iterum decrefcentia. Caulis est pedalis, tener, lenis & virescens, in summo stores densos in crassam spicam & obesam, & sforum ab imo dehiscentium plenam congestos habens, colore antequam dehiscant rubente, deinde aperti soni dam carnem humanam æmulantes, fuave-rubentes, ac ficuti colore ita etiam effigie nudi hominis figuram exprimentes, brachiis incurvis velut amplexari cupientis, reliquâ figurâ corpus, femora, crura, sexumq, imitantes. Caput inter floris foliola superna includitur, ut in congeneribus.

Sata germinat Autumno. Aprili mense Columnæ floruit ex Asprensibus allata. Oritur etiam ad

radices Vesuvii montis. In Asprensium collibus herbosis reperit Columna.

A. 29. Orchis galed & alis ferè cinereis J.B. Cynosorchis latifolia hiante cucullo minor C.B. la tifolia minor Park. major altera Ger. Cynosorchis altera Dod. de floribus. The Man

Huic bulbi fibraque appensa haud aliis absimiles: folia duas uncias lata, quatuor aut sex longa Tin collibus apricis & sterilioribus, ex nostra observatione, dimidium istius longitudinis latitudinis non attingunt.] quaterna aut quina. Caulis dodrantalis, flores fuftinet in spicam congestos, odoratos, quorum finguli pediculis femuncialibus infidentes, calear breve exprimunt, galea alfíq, fois cinereis, intus rubentibus, & faturatioribus puniceis lineis l'triatis; quibus intèrjecta bina foliola oblonga, valdè angulta, rubentia: labellum oblongum, in bis binas alas rubentes diffectum, intus al bidum, punctis rubris pictum, foris ex albo ad purpuram declinans: în ricu apices herbidi. Do domaus dependere ait ex fingulis floribus veluci animalculi quadrupedis vel homunculi extensis bra

chiis & divaricatis cruibus abque capite corpusculum.

Circa Monbelgardum abundat in collinis pratis florens Maio, inquit J.B. Geneva titdem, & sais copiosam, observavinus. Reperitur & iti Anglia in collibus prope Thamesin fl. ad pontem Capitam non longe Redinga oppido, ubi cam indicante D. D. Brann observavinus. In hoc genere backling and the incurse that the contraction of the incurse that the contraction of the contraction o

brachia etiam incurva ferè funt. Nos cum Geneva Orchidem hanc primum invenimus, cam Cynoforolim militarom spied purpa-

ros cum Geneva Orondem nanc printum inventius, cam cyngorom musicum grea purper effective conflomerată denominavimis, ce hoc moto deferipfininis.

Ad pedalem fere altitudinem affurgit. Folia edit viridia; Rifiata feti nervofa, non maculata, quatuor vel quinque digitos longa, fefenticiam lata, in acunen definerata; in caude duo aute tria, que eum tubi inflara circumcingunt. Florum forca furmo caffit inflaens derik; brevis, ex foliculis pallidiore purpura obiter dilutis composita : Singuli autein fex partibus feii feliolis conftant; quorum quinque galeam conficiunt, in trantum confiniventia ac fi innum duntaxat forent; in tres lacinias fil fum, duo nempe que inter fupremum & alas media fum penitus occidentuir. Labellum in quinq parvas barbulas dividitur. Primum barbularum par ad influm angellum quem faciunt galea & labellum exoritur : deinde labelli corpus aliquousque productum in aliud tandem barbularum par definit ; inter que & quinta brevis & exigua barbula feu lacinia cernitur. Tum labellum, tum ale interius maculis purpureis perexiguis afperguntur. Barbula autem fattiratione purpura quam reli quus flos tinguntur. Calcar subest breve & in extremo velut geminum. Quod ad exortum sol culorum apponitur folium vix perceptibile oft.

Maii mensis initio florentem inventinus juxta Rhodani sluvii ripas & alibi prope Gene-

Huic, ni magnitudo obstaret, eandem dicerem Orchidem Zoophoram Cercopithecum exprimentem oreadem Columna, cujus idcirco descriptionem subjiciemus.

2 11 Luc

eferke, byłos kiera

30. Orchis Zoophora Cercopithecum exprimens, oreades Col. Park. Orchis flore Simiam refe-

Hac superiori accedit, qua tamen omnibus sui partibus major est; qui nisi faciei magnitudine & oculorum deterreret animalis Cercopitheci caudà detruncatà, quod referre videtur, maris hominis ocuorum accordante. At quia curva brachia admodum atque tibias habet, erectam Cercopiemgieni repraientem magis refert, ficut etiam monstrosa facies. Eodem modo caput tegitur quo thect animals remember 1005; heat stant monitor a reces. Lotter modo caput tegitur quo fuperioris. Huic refficulus vegetus rotundus eff, digitali diametro politics, fifluram Armeniaci mali modo habens, alter verò oblongior rugofus, ut in congeneribus. Folia huic in imo tria palmaria, duplo fuperioris fanthropophore oreadis Col.] latiora verum breviora, reliqua tria minora maria, dupis diffinguunt ferè bipedalem, [fortè bipalmarem] circa summum rubescentem. Florum laciniz in totum purpurascunt: at media pars, Animalis corpus referens, atque etiam tegumentum guttis eodem colore insperguntur, nam dilutiora sunt multum. Locus.

Maio in Æquicolorum montibus observavit F. Columna.

Ab hac etiam non video quid differat

Lib. XXI.

Orchis Cercopithecum exprimens Lusitanica prima Breynii, quam sic describit,

Hujus testiculi Orchidis Anthropophoræ alterius Col. plane similes, supra quos, ut in aliis sibræ aliquot expanduntur, foliolis adhærentes perbrevibus, càulis imum velut folliculi complectentibus. Ex foliolis dictis folia enascuntur Liliacea, nervosa, per ambitum undosa, Orchidis modo dictæ foliis admodum respondentia, inter quæ caulis effertur pedalis, minoribus foliis septus, cujus summum innumeri fures, ex purpureo rubentes, in ípicam denfam difponti exornant. Horum finguli è pediculo subviridi, toroso, contortoq, foliolium sub sede acuminatum habente, pendene; & ex galea è purpureo rubente, foliolis tribus acuminatis, nervosis, majoribus, quibus interjecta bina minora, constant, in qua ponè calcar cernitur, infra verò foliolum five labellum oblongum, galea inftar coloratum, punctulis purpureis inspersum, quod brachiis, cruribus, cauda, & in superiore insuper parte per extuberationem subviridem, carnosam, tanquam capite monstroso ità instructum, ut Cercopitheci effigiem veluti umbra repræsentet. Floribus exarefactis pediculi eorum tandem intumescentes, in sliquas maturitate secundum longitudinem rimis Helleborines in modum dehiscentes, &c

femine exiguo Scobis inftar fe exonerantes, excrefcuint.

Differt ab Anthropophora alterius Col. flore qua corpus angustiore, cruribus latioribus & minus

expansis, ac cauda etiam longiore.

Aliam hujus speciem observavit Autor in horto Beverningiano, Floris labello breviore, brachiis brevioribus, brevioribus itidem, angustioribus atque expansis magis cruribus, catera similem.

Orchis frateumatica minor J. B. Lob. militaris minor C. B. Park.

Cum hac species Orchidi galea & alis cinereis persimilis sit, proximum ei locum dabimus. Differt ab Orchide dicta, quod alæ interiùs purpureis lineolis sint striata, quodq, labellum latius sit, superioribus laciniis brevioribus, inferioribus autem non brevioribus duntaxat led multis etiam numeris latioribus. Adde quòd serius floreat, circa finem videlicet Mail

In monte Saleva observavimus.

* 31. Orchis Apem referens Lusitanica Brevnii.

ใหญ่ขางเห็น (จไม่จะเป็นเหมือนกุลทุก) ("Tive Sheber") ("Go)

Ex bulbo geminato Serapiadis secunda Dod. sapore subdulci & viscolo, Folia quadam angusta, striataque, Testiculi vulpini secundi sphegodis à Lobelio descripti soliis simillima emittit, atque caulem fesquipalmarem longiorémye, binis vel ternis minoribus foliis circumjectum : cujus sumino flores tres, quattor, quinquéve infunt, calcaribus Orchidum plerarung, Serapiadum de more omni-no destituti, galeam habentes è foliolis tribus grandioribus & duobus angustioribus brevioribus que, albicantibus vel carneis, imo & purpurascentibus constructam sub qua extuberatio quædam crassa, carnola, subviridis, forma exoyo prorepentis axiculæ, oculis eminentibus & rostro crasso adunco, curiose adeò & lepide le oftenat, nt illa contemplatione non modò digna, sed sola etiam ad pretium & admirationem huic flori conciliandam fufficere videatur, nisi gloria ejas maxima in dependente veluti holoferico leniter & breviter villofo, ferrugineo (aut ex cinereo ferrugineo obfoleto) ac ventriofo conflaret labito, quod l'Apis, mellificantis cadaverculum magnitudine & figură am exacte, tâmque reprefentat venutte, ur proprer beftiola diddiffuma spiculum flores autingere verearis. colore fariginolo,

32. Orchie myodes galea & alis berbidis J. B. mufce corpus referent miner, vel galet & alis berbidis C. B. myodes Gen. myodes miner Park. The common Alp Dethis. 7. B.

Folia tria, quatuor, aut quinque obtinet, unciam lata, interdum angustiora, longitudine circiter palmari: Caulis tenuis palmaris, sesquipalmulis & major, flores sustinet ex pediculo surrecto, ventriolo, cui oppolitum folium ad ipfius floris cacumen ulq, pertingens, raros, nullo calcari, galea & alis colore herbaceo, reliqua parte muscæ corpusculum affabre exprimente, prona parte albida, oris ferrugineis, supina verò colore fuliginoso, zona subcœrulea septum cingente: in rictu geminis corniculis flipato apices lutei occuluntur.

In Anglia invenitur sed sparsim & rarius. Nos in Cantabrigiensi agro, Suffolcia & Essexia ob. Locus. servavimus, v. g. in aggere fossa istius famosa vernacule, The Devils disch dicta, inq. pratulo quo-

Locus & Tempus.

Tempus &

Locus.

I acus

Tempus & Locus.

30. Orchis

dam paludi illi seu marisco Teversham-moor dicto adjacente, &c. Monbelgardi, autore J. Bauhina abundat, florens Maio.

23. Orchis myodes flore grandiusculo J.B. muscam referens major C.B. myodes altera C. Gemme. folio laviore & flore grandiusculo Lob. myodes major Park.

Locus.

An & quid differat à præcedente nescimus. D. Magnol in pratis inter pontem Castri novi & lucum Grammuntium sitis, & in aliis plurimis herbidis locis oriri & Maio florere scribit, in Botan, Monspel.

24. Orchis muscam majorem cæruleam repræsentans Breynii.

Radice, caule & foliss à priore Apem referente nihil aut parùm differt. Flos verò discrepat multum: namq, ejus galea folis subviridibus, angustioribus constat; extuberatio quæ galeæ subest car nosa non adeò diftincte aviculam exprimit, & labium hirsutum, sature coeruleum, perbelle splen dens, pilis circum margines fimbriatum subruffis Muscam majorem tam accurate repræsentat cæns. leam, ut non tantum in admirationem fummam rapi spectator; sed facile etiam decipi queat, quò putatitiam hanc fordidam muscam à planta abigere allaboret.

35. Orchis myodes lutea J.B. muscam referens lutea C.B. myodes lutea Narbonensis Lob, Patk myodes lutea Ger.

Hujus color, inquit Lobelius, luteus totus, nec alias notas addit. In aftuofis & aridis sterilibus. declivibus inter Ciftum marem & Ilicem cocciferam propè specum quæ redeunti Frontiniana Monspelium ad lævam est, etiámque in herbidis aridis Gramuntiæ sylvæ vicinis observavit Lobelius. Variis in locis circa Salenovam, lou Tarral & pontem Castri novi invenit D. Magnol. Utinam hanc accuratiùs nobis descriptam & depictam exhibuissent.

26. Orchis myodes lutea Lusitanica Breynii.

Flores hujus præcedentis floribus non malè respondent, excepto quòd eorum labellum Fucim majorem luteum repræfentans, latius, brevioribus atque obtufioribus quàm illius lacinins prædium, intenfiorée, aureo colore tinctum, ac maculà in medio holoferică, villosă, majore, magrique purea, & pectabiliore est donatum: extuberatio galea ex stavo viridi subnata aviculam longè crass. orem ac Testiculi apud Lobelium vulpini majoris refert.

27. Orchys myodes fusca Lusitanica Breynii.

Thyfum hac emittit aliquanto aldorem, colore obscurius virescenti, foliis nonnunquam latioibus interceptum; cujus summo sores insunt nonnihil subinde majores, caterum ab Orchidis myos luteæ florum figurå pænè nihil aut parum recedentes, præter foliolum holosericum demissum, quol pulli seu fuliginosi coloris, Scarabæum melius quam Fucum exprimere videtur. In Phytologia Britannica duas adhuc invenio Orchidis myodis species, Altera

Orchis myodes elegans purpurasceus denominatur, & in silva Brodworth à D. Stonehouse Agent type

inventa fuisse dicitur.

Altera A. Orchis myodes flore coccineo elegans inscribitur & in sylva Swanscombe sponte oriri traditur.

Neutra nobis hactenus in conspectum venit: posterior tamen hac amico cuidam nostro ostenfa eft.

38. Orchis fucifiora galed & alis purpurascentibus J. B. sphegodes seve fucum referens Park.

Orchis five Testiculus vulpinus 2. sphegodes Ger. Or. sucum referens major, soliolis suprioribus candidis & purpurascentibus C. B. The common humble-Bee Satption, The Bee-flower, i. e. Orchis melittias, noftratibus vulgo dicta.

Foliorum hujus, quæ Plantaginis angustisoliæ foliis respondent, alia reslectuntur, alia caulem ambientia furriguntur. In caule palmari & dodrantali flores rari, calcaris expertes, galea & alis purpuralcentibus, linea virescente à summo ad imum decurrente: quod labelli loco est amplum exithis & pingue folium, fucum pulchrè exprimens, colore fuliginolo, & ad objectum lucis hilaron vel triftiori, eleganti luceolarum linearum dicurfu variatum, fic ut areola tres circulos, medio farugineo describant: rictu concavo, viridi, supra quem in rostello latent apices lutei; ima labelli ora luteola, ceu cauda, sursum reflexa: aversa parte albet, in ambitu ad ferrugineum declinans; pediculus incurvus, ventriofus, cui appofitum folium furrectum, fesquiunciam circiter longum, angustum. Radiss subest gemina, satis magna, dulcis, succulenta.

In pascuis sicciotibus frequens reperitur. Junio mense floret.

A. 39. Orehi

29. Orchis five Testiculus sobegodes hirsuto store J. B. Orchis fucum referens colore rubiginoso C. B. Orchis sphegodes altera Park. Testiculus vulpinus major sphegodes Ger? Humbles Bee Satprion with green wings.

Galeam alasse, expandit virentes, tristiorse, & obsoletiore fuliginoso colore fucum potius quam apem præsert: folium infimum hirsutum, quod pro labello est, in quo non latearum linearum, ut apem præset i journe i journe de folummodo lividæ duæ reliquo folio læviores depreffioréfq in illa, difeurfusullus conspicitur, sed solummodo lividæ duæ reliquo folio læviores depreffiorésq n ma, quentus mus compretar i majufculam Romanorum efformant; alias verò duobus locis cocuntranfversà lincolà conjunctar H majufculam Romanorum efformant; alias verò duobus locis cocuntranfversà lincolà conjunctar H majufculam Romanorum efformant; alias verò duobus locis cocuntranfversà lincolà conjunctar H majufculam Romanorum efformant; alias verò duobus locis cocuntranfversa lincolà conjunctar H majufculam Romanorum efformant; alias verò duobus locis cocuntranfversa lincolà conjunctar H majufculam Romanorum efformant; alias verò duobus locis cocuntranfversa lincolà conjunctar H majufculam Romanorum efformant; alias verò duobus locis cocuntranfversa lincolà conjunctar H majufculam Romanorum efformant; alias verò duobus locis cocuntranfversa lincolà conjunctar H majufculam Romanorum efformant; alias verò duobus locis cocuntranfversa lincolà conjunctar H majufculam Romanorum efformant; alias verò duobus locis cocuntranfversa lincolà conjunctar H majufculam Romanorum efformant; alias verò duobus locis cocuntranfversa lincolà conjunctar H majufculam Romanorum efformant; alias verò duobus locis cocuntranfversa lincolà conjunctar lincola c tes insulam ovali figura hirsutam circumscribunt.

In Anglia sed rarius inventitur, solo sicco, in locis ubi sabulum seu glarea essossa fuerit, ut v. g. Locis. in fabuleto quodam propè Shelford vicum non longè à Cantabrigia. Floret ante præcedentem,

integro menfe. negio momo. Hanc esse suspicor quam Orchin Arachnitem Herbarii nostrates vocitare solent.

Lib. XXI.

40. Orchis alba calcari oblongo J.B. cujus descriptionem omnibus numeris absolutam mutuati sumus. Or, Serapias bifolia vel trifolia minor Park. alba bifolia minor calcare oblongo C. B. hermapbroditica Ger. Butterfip Saturion.

Hermaphroditicam Orchidem hanc haud temerè dicas, ut qua Cynoforcheis inter & Serapiades dictas medium quiddam obtineat, quod quidem ad formam radicum attinet: Radix enim duplici conftat bulbo fublongo, pyriformi, productiore demissa fibra, quæ in capite alias plures æque crassas quaquaverfum exerit: A qua in imo statim solia insignia prodeunt duo vel tria [rarius tria] lata, plantaginea [vel liliacea] minus tamen nervis infignita fuperna parte, lavia, pallidius virentia: Reliqua verò octuplo vel decuplo minora angustioraq, caulem nullo ordine decorant pedalem interdum autaltiorem, angulosum, striatum: Cujus summa slores spicatim occupant, odoratissimi, albi, [rariùs dispositi] Papilionem expansis alis amulantes; quorum foliorum supremum leviter crectum obtuso mucrone sub se bina in summo, inclinatione quadam cocuntia, colore ex luteo herbaceo pradita comprehendit: lateralia duo alarum inftar expanduntur; propendet autem longum folium, angultius reliquis, album, ima parte ex luteo herbidum. Stylus obtufus galea occultatus, ut in aliis Orchidibus, medium florem occupat. Aversa floris parte prominet calcar longissimum, propè floris bafin album, catera ex luteo viride: Unicuique autem pediculo intorto herhadóg, appofitum elt folium acuminatum. Sapor foliorum amarus; Radicum aqueus infipidus. In dumetis, non rarô & in pascuis occurrit. Mense Junio apud nos storet.

Locus &

Orchidem Serapiada trifoliam majorem C.B.

Info non dissentiente Orchidi præcedenti eandem statuimus.

Orchis Hermaphroditica bifolia J. B. Hermaphroditica secunda C. Gemma, seve Orchis psychodes diphylla Lob. Ob. Orchis bifolia altera C. B.

Oblongis cruribus, folo gaudens paluftri, cujus flos erumpit menfe Julio, omnino candidus, tener, qualis Oreadum; quantum & in quibus differat à præcedente perquirendum proponit J. Bauhinus. Nos antea ad Orchidem 1. ampliffimis foliis Clusii dubitanter cam retulimus. Certè C. Bauhinus eam perperam confundit cum Orchide datifolia altera Clif. ut superius monumus. Ego jam cum J. Bauhino à præcedenti non differre suspicor.

Orchis psychodes Ger. sphegodes five Testiculus vulpinus 1. Park. dicitur.

41. Orchis montana Italica, flore ferrugineo, lingua oblonga C.B. Orchis seve Testiculus maximo flore J. B.

Testiculos habet parvos, rugosos. Gaulis cavus, nonnunquam pede altior, quem folia angusta, paucáque, uncias tres vel quatuor longa basi sua vestiunt; at culibet stori folium breve quidem, sed latilis & in apicem definens, subjicitur. Flores quini, seni, alternatim in caulis summo dispofiti, coloris ferruginei, obliqui tubuli formă, quorum lingua propendens oblonga est, & ex bafi latiore în apicem abit, cui tegumentum pallidioris coloris, vesica instar, impositum, etiam in apicem & communiter bifidum finit. Floribus utriculi semine pulyerulento repleti, ut incæreris, Lecus.

In pascuis, variis Italiæ in locis observavimus.

42. Orchis macrophylla Col. montana Italica lingua oblonga altera C. B. Orchis macrophyllos Columnæ Park.

Hujus radix unico bulbulo seu testiculo nobis inventa est, (nec melius an unico vel gemino bulbulo confter observare licuit) colore fulvescente, parum rugoso, supra quem fibra eodem colore, atq, etiam per cervicem aliæ dependent, quod in aliis non observatur, [& forsan ibi bulbus novellus concipitur.] Folia in imo duo, sed nec paria; plura per caulem disposita, quo um longiora sesquipedalem fere longitudinem asseguintur; reliqua minora pedalia, ac deinceps decrescentia, verum latiora. Caulss longus admodum, tripedalis ab radice, in cujus summo sores intunt obliqui veluti tubuli, longam atque latam barbam habentes, fuave rubentes; at circa tegumen-

Locus.

HISTORIA PLANTARUM. tum veluti folliculum magis purpurascentes, per caulem in longam spicam pedalem disponun-

tur: quibus utriculi magni succedunt, aliis fimiles, semine supervacuo pulverulento repleta.

43. Orchis Ornithophora folio maculoso Lob. ico. Ger. Park. Orchis papilionem referens soliis maculatis C. B.

Huius, teste Lobelio, differentia accidentales plurima sunt. Floribus; purpureis, purpuralcentibus, albis: Foliss; prægrandibus, parvis, ovalis figuræ, ex lato in acutum definentibus, ex acuto in amplum & rotundum.

Tabernæmontano folia lata funt cum nervis apparentibus, multis maculis aspersa: flores avivo. lanti fimiles purpurei. Suspicor eum ex icone descripsisse.

44. Orchis Ornithophora floris colore herbaceo J. B. Or. papilionem expansum herbacei coloris referens C. B. Ornithophora Ger. p/ychodes herbacei coloris Park.

In hujus descriptione nihil invenio quo ab aliis omnibus Orchidum speciebus certò queat diffin gui, quod non extitulo & icone statim possit colligi. Si tamen detur aliqua Orchis caule multis so. lis er velut appreffis cincto, flore herbaceo, papilionem alis expansis referens, distincta omnino species est, nobis tamen incognita.

* 45. Orchis Ornithophora candida J.B. Lob. Ger. Orchis papilionem referens angustifolia alba C.B.

De hac præter iconem & titulum nihil invenio.

* 46. Cynosorchis Delphinia maculosis feliss, flore purpuro-violaceo J.B. Orchis morio felis sellibus maculatis C. B.

Seffilibus est & maculosis obtusioribusq, foliis; flore purpuro-violaceo; Caule sesquicubitali, mainfculo olivari gemino bulbo.

* 47. Orchis morio minor folisi maculatis C.B. Cynoforchis minimis secundum caulem [pedalem & cubitalem maculosis folius, storibus purpureus J. B. Lob. ico.

Plura non invenimus.

48. Orchis minor anguftifolius in suprema parte longis foliis J. B. Orchis Serapias 13, sive anguftifolia C. B. Ger. emac. myodes angustifolia Park.

Hac non satis valido tibicine Tabernamontani autoritate nititur, qui, ut ait J. B. more solito nul lam exhibet descriptionem. Si icon ad plantam facta, notabile est Orchidis genus, in eo differen à cæteris, quòd folia superiora juxta flores sint longa, cùm aliis sint brevia.

* Orchis melittias J. B. melittias sive Apis cadaverulam exprimens Lob. fucum referens, slore subvirente C.B. Serapias secundus minor Dod. melitias sive apifera Park. melitias Ger.

Hujus descriptionem videsis apud Dodonæum. Nobis ab Orchidibus sucissoris superius descriptis non diversa videtur.

Orchis Araneum referens C.B. Arachnitis Park. Andrachnitis Lob. ico. Ger. Spider Dechis.

In Ephemer. German. Ann. 2. Observ. 41. Orchidis Serapiadis seu Arachnitis iconem invenio, nulla addita descriptione, nisi quòd ejus flores Araneum purpurei coloris affabrè exprimebant, quodq, in sylvis apud Patres Camaldulenses propè Warsoviam Polonia eam invenerit Martinus Bemhardus à Bernitz; qui iconem Dodonai fecundam Orchidis Serapiadis Fucum referentis ab Arachnite fua parum declinare, imo eandem fe credere feribit. C. Bauhinus tamen ad Orchidem Melit tiam eam iconem refert, ut fuperiùs vidimus. Cum ergo Dodonæus ad fucifloram eam retulerit, C.B. ad Melittiam, Autor hic noster, ut & nostrates Botanici ad Arachnitem: nobis equidem verifimile videtur, unam & eandem Orchidis speciem esse Melittiam, Fucissoram, Arachnitem dictas.

* 49. Orchis trifolia minor C. B. Ger. emac. Orchides, culices minores triphyllæ J. B. Lob. ico. Orchis minor culicem exprimens Park.

Vide descriptionem in hist. Belgica Lobelii.

* 50. Orchis Hermaphroditica C. B. batrachites J.B. Lob. Park. Serapias batrachites Ger.

Ranula à floris figura dicitur. Ex eorum genere est que sexus ambigui sunt, ut & Hermaphroditicum testiculum non male appelles. Sunt enim media inter Serapiadas & Cynosorcheis, maxime quoad formam radicum. Lob.

51. Orchis castrata C. B. Park. Serapias castrata Ger. Satyrion castratum seu Eunuchum Bernbardi d Bernitz. Orchidis genm, quibusdam Sayyrion castratum J. B.

Martinus Bernhardus à Bernitz fic eam breviter describit. Planta est elegans, coloris purpura-Ephem. Germ. feentis, aliquando violacci, & puinctulis ornata. In mostris parcibus in praris mense Junii conspicitur. Bulbum habet divisium in duas, aliquando in tres parces. Unde versilimis est aliud illus 1.8. caule palmari & pedali, cum quatuor radicibus craffis, unciasibus & sesquitunciasibus, &c. ab hoc non diverfum effe.

6. 2. De Orchide palmata, que geminum habet bulbum, velut in digitos divifum.

A. 1. Orchis palmata non maculata J. B. palmata major mas, sive Palma Christi mas Park. Palma Christi mas Ger. palmata pratensis latifolia longis calcaribus C. B. Etje male= handed Dichie, oz male Sarprion Ropal.

Radis gemino bulbo, in quatuor ferè digitos diviso constat, sapore fatuo. Caulis dodrantalis aut pedalis, ab imo ad spicam ferè folisi voltitus oblongis sescurio im latis, mucronibus acutis, nullis maculis notatis, pallidius virentibus. Flores in spicas nec admodum densas, nec valde productas congesti, purpurascentes, alas utrinque erigunt purpureas; Folium quoque supremum erigitur. quæ autem ei subsunt coeuntia galeam æmulantur : labellum latum, tripartitum, lineis & punctis purpureis faturatioribus striatum seu guttatum : calcar retro extenditur semunciale. Ad fingulos sfortim pe-diculos apponitur folium latum & oblongum, purpurascens. Sapor foliorum amarus. Pediculus floris intortus, ut in hujus generis omnibus, in vasculum seminale turgescit & retorquetur, longitudine femunciali.

In pratis humidis, & locis palustribus putridis, & ad aquarum rivos oritur. Mense Maio floret. Locus. Variat floris colore purpureo faturatiore & dilutiore, carneo, & interdum albo. Variat etiam

Lib. XXI.

magnitudine & fpicae longitudine infigniter.

Hac est proculdubio quam * observavit Clusius in pratis urbi Londineris proximis: quin & * Hist. lib. 2.\(^1\)

Orchidis V. descriptio huic egregie convenit, nisi quod bulbos seu testiculos rotundos, non palma-capós. p. 268. tos ipfi appingat : quid intelligat per illam aliam grandiore paulò florum purp. spica, teterrimi odoris, quam in issdem pratis eruit, nos nescimus.

A 2. Orchis palmata speciosire thyrso, solio maculato J. B. palmata pratensis maculata C. B. palmata mas seve Palma Christi mas Park. Palma Christi mas Ger. Che semalehanded Orchis, og female Satyrion Royal.

Caulem pedalem & interdum cubitalem aut altiorem erigit, viridem aut subpurpureum; in cujus fastigio spicatim dispositi flores rubentes vel dilutè purpurei, calcari trientem pollicis circiter longo, cristis duabus erectis, galea è duobus foliis quibus tertium oppressum incumbit composita, labello in tres lacinias divifo, purpuræ faturatioris lineolis & punctis guttato, pediculo purpurafcente aut viridi, cui semper appositum acuminatum folium viride aut purpurascens. Hujus flores observantur & intensius purpurei & penitus quoque albi. Folia plura, & à radice orta caulem ambientia, & è caule ipo nata, inferna sublonga, fatis lata, superna angustiora & breviora, alterno fitu posta, cre-bris maculis nigris notata. Radix ex gemino bulbo lato, utroque in digitos ferè quaruro abeunte, composita, ad quorum conjunctionem propagantur fibræ. Sapor radicis aqueus viscidus cum nonnulla amaritudine: folia multo amariora. Descriptio est J. Bauhini.

Spica florum in hac planta plerunque denfa est floribus confertis, interdum rarior. Statura & spicæ longitudine insigniter variat : nam in sylvis & pratis pinguibus maximo & vel palmum longo thyrio prodit, in pascuis sterilioribus (nam utrobique oritur) spica est dimidio minore & bre-

Mense Junio plerunque floret.

Tempus.

1222

Palmata maculata I. B.

In paucis à præcedente differt, altitudine minore, foliis evidentiùs maculofis, foliolis acuminatis ad flores appositis saturatius purpureis. Hæ autem differentiæ non tanti sunt ut speciem diversam exiftimem.

Palmata alba J. B. Serapias candido flore montana, maculatis foliis Lob.

Hanc quoque solo floris colore à præcedente (quam flore albo interdum variare observavimus) differre cum J. Bauhino suspicamur, ideóque nec ejus tanquam speciei diftinctæ rationem habe-

Hanc C. Bauhinus Orchidem palmatam vicefimam facit, titulo Orchidis palmatæ montanæ ma-

3. Orchis

3. Orchis Pannonica VIII Clus. Or: palmata Sambuci odore C. B. salmata, seve Orchis Pannonica floribus exalbidis J. B. palmata Pannonica 8. Clusii. Ger. emac. palmata Pannonica

Clus. Lilli primum enascentia folia tria aut quatuor habet, dilutioris & quasi pallentis viriditatis, nul-lâque macularum aspergine notatis, ingrati saporis. Palmarem caulem amplectuntur aliquor folios, in cujus summo sastigio flores spicatum digesti nascuntur, exalbidi & quasi pallescentis coloris, nullis punctis distincti, anterius morioniim manibus cuculis similes, utrinque auriti, & latitusculo punctis distincti, anterius morioniim manibus cuculis similes, utrinque auriti, & latitusculo punctis labro propendente, posteriore verò parte corniculum habentes, ut Consolida regalis aut Linaria, sed latius & obtufum, graviter odorati, florum Sambuci odorem referentes: ad horum exortum fingula attus co occurrent, galacuta, & floribus colore respondentia. Radices geminæ velut palmæ in bings foliola nascuntur, pallentia, & floribus colore respondentia. Radices geminæ velut palmæ in bings * Hac omnibus aut plures digitos diftributæ sunt: * quarum vetustior sungosa, nigrior & flaccidior est, altera can

Orchidum spe- dida vegetior & solida, paucis supra carum exortum nascentibus fibris. Variat floris colore purpureo.

mune est. Locus &

1224

Tempus,

Locus.

Locus:

In Levtano faltu supra Manderstorf, alissque Austria inferioris sylvis, inque editioribus quibusdam pratis Viennensi saltui proximis invenitur. Floret autem Aprili & nonnunquam etiam Maio.

4. Orchis palmata montana maxima C. B. Park.

C. B. prod. Radices habet geminas, inftar palmarum duarum fibi invicem junctarum, & velut in plures digitos divisarum. Caulis est bicubitalis, striatus, yacuus, quem folia pedalia primum, mox palmana sesquiunciam lata, nervis distincta complectuntur : in cujus summo stores in spica palmari digelli, coloris dilute purpurei, qui parvi funt, galeola tecti, labro exiguo propendente, in angultilinas barbulas divifo, & a tergo oblongo, capillaceo calcari donati: ad quorum exortum foliola fingul, quasi in filamentum abeuntia, observantur: his capitulum oblongum, striatum, semen exiguim for his inftar continens fuccedit.

In montibus vicinis [Bafileæ] potiffimum Muleto, copiose Maio mense florens provenit.

5. Palmata angustifolia maculata purpurea J.B. An palmata angustifolia minor C.B? Patk? quam tamen ad fequentem refert J. Bauhinus.

Foliis est angustis, maculatis & non maculatis, quinque vel sex alternatim per caulem provenientibus: inferiora latiuscula, uncia tamen multò angustiora, retroslexa, quatuor aut quinque uncia longa, fuperiora breviora & valdè angusta: caule cubitali, aliàs majore, interdum etiam minore Flores multi, spicam breviorem exprimentes, purpurei. Radices pluribus digitis constant.

In valle Griesbachiana, acidorum fontium florentem Junii principio observavit J. Bauhinus.

A. 6. Orchis palmata rubella cum longis calcaribus rubellis J.B. palmata minor calcaribus obles gis C.B. cui & eandem suspicatur J. Bauhinus Palmatam angustifoliam minorem C.B. Seravias nitente flore Ger. Lied handed Dichis, with long fours.

Duplici nititur radice palmata, vigore viciffitudinario annuatim in iis pulcherrima observatione se exerente: nam ea quæ cauli pabulum pariter & fulcrum subministrat, tota flaccida apparet efferan, quæ verò sequenti anno caulem productura, plena succulentáque, sapore viscido: plurimis alioquin digitis uncias longis præditæ funt; Observati sane nobis in utraque ad 24. [Rarum hoc nec nil solo lætissimo] Supra palmatas radices (ut in reliquis Orchidibus) aliæ crassitudinis sibrarum Hel lebori. Folia prodeunt palmum longa, caulem complectentia, angulta, pallide viridia, non maulofa. Caulii pedalis aut cubitalis, quem parva & angulta quædam foliola stipant: suprema verò thyfus occupat peramœnus, palmaris aut semipedalis shosculorum rubellorum, nec alis nec labello linessi ullis aur punctis saturatioribus notatis, calcari prælongo, tenui & unquiculis avium simili, recurvo, præditorum, quibus fuccedunt utriculi firiati, feminio pulverulento ferrugineoque repleti. Odor non vehemens, nec ingratus. Foliorum fapor amarus; radicis viscidus, nescio quid hircinum re-

Hæc species spicæ longitudine, flosculorum rubellorum unicolorum parvitate, foliis non maculatis, calcaribus flosculorum longis & tenuibus à reliquis palmatis facile distinguitur. Junio mense apud nos floret in pratis & pascuis humidioribus.

A. 7. Orchis palmata flore luteo-viridi. An Or. palm. flore viridi Park. C. B? An Or. palmata batrachites wel myodes Lob. Park? Serapias batrachites altera Ger. emac? Ett Frog Ozchis. Banded Ozchis with a green flower.

Ex radicis duobus testiculis palmatis, in duos, [interdum quatuor] digitos divisis caulis exurgir palmaris, & nonnunquam semipedalis aut etiam dodrantalis, superiore parte striatus, foliis vestius dilute virentibus, oblongis, modice latis, non maculatis; fficam in cacumine fuftinens mediocrem pro plantula modo, *flofeulis* rariùs dispositis, pediculis intortis, qua in vascula seminalia turgescunt, insidentibus. Ad exortum uniuscujusque pediculi apponitur foliolum oblongum, acuminatum, u in aliis Orchidibus ferè fit. Flores ipfi (qui, ut & tota planta digitis compressa, odorem spirant graviorem) pro calcaribus veficulas obtinent pellucidas, in duas partes impressá lineá divisas, adeo ut vinacea non male amulentur. Galea five cucullus, ut in plerisque aliis, è quinque foliis conficiur, quæ aqualis ferè funt longitudinis: bina interiora quæ supremo adstant exterioribus multò sunt angustiora. Pro stylo occultat galea quoddam quasi corpus insecti. Color galea viridis, margimbus & nervis ex fusco purparascentibus. Subest labellum longiusculum retrorsum slexum, coloris ex fusco purpurei & interdum luteo viridis (nam sape variat) in tres lacinias divisum, quarum media longè purpurei co intertuini de la floris facies Bifolii fimilis, nifi quod flores Bifolii vesiculis illis quæ calcarium loco funt omnino careant, & in its labium propendens in duas tantum barbulas dividatur. Floret circa finem Maii & Junii initio, in pascuis siccioribus.

Pioret cuca miem plerisque huic nostra convenit: differt, quòd flosculos in spica paucos habere dicit, labro in duas duntaxat barbulas diviso.

Orchin batrachiten ab Herbariis nostratibus dici solitam intelligo, unde & Lobelianæ Serapiadi

batrachiti eandem existimo. 8. Orebis palmata minor odoratissima purpurea sive nigra J. B. palmata angustisolia Alpina Park.

palm, angustif. Alp. nigro flore C. B.

Foliis constat Croci: caule dodrantali, junceo lævíque: in cujus cacumine flos emicat purpureus. Amaranthi amulus, qui recens odorem quam suavissimum reddit. In pascuis montosis Jura & Saleva montium propè Genevam copiosam observavimus,

* 9. Orchis palmata pratensis angustifolia major C. B. prod. Park.

Radices habet parvas, veluti palmas geminas, in binos digitos distributas, fibris paucis annexis: falia liliacea, anguita, lavia & palmaria, per que veluti tubum caulis cubitalis cavus effertur, cui fipica ferè palmaris, anguita, ex floribus dilute purpureis, brevi calcare donatis compolita, quibus fingulis foliola oblonga, acuminata subjiciuntur, & capitulum oblongum, semen aliarum instar continens fuccedit.

Hæc in pratis udis Michelfeldenfibus ipfa æftate reperitur.

* 10. Orchis palmata angustifolia minor odoratissima C. B. Park.

Radice est gemina, oblonga, angusta, palmæ simili, in tres, quatuorve fibras crassissimas divisa, supra quas ex imo caule fibræ aliquor ortæ expanduntur. Ex radice folia quinque aut sex, oblonga, graminea prodeunt; inter qua caulis unicus, palmaris, paucissimis & exiguis foliolis donatus, qui velut in ficam biuncialem abit, cui flores dilute purpurei, odoratifilmi infident, qui galea teceti, labro prominulo, in quatuor barbulas divifi funt, & parvo calcari à tergo prominente donati. In pratis humidis Michelfeldæ provenit & Autumno floret.

11. Orchis palmata caryophyllata J.B. C. B. Park. Serapias caryophyllata Lob. Ger.

Vide Lob. Hift. Belg.

A. 12. Orchis pufilla alba odorata, radice palmata. White handet mush Ozchis.

Ad latus montis Snowdon dicti in Wallia, secus viam que à Llanberris ad Carnarviam oppidum ducit, hanc observavimus; non tamen, (quod dolet) descripsimus.

§. 3. Orchides quædam palmatæ vel breviter & obscurè descriptæ, vel quarum nudi duntaxat tituli aut icones traduntur absque descriptionibus: ut nobis incertum sit an à superins propositis & descriptis specie differant nécne.

1. Orchis palmata palustris latifolia C. B. Park. palmața srve Serapias palustris latifolia store albo subpurparascente C. B.

Lobelius præter notas in titulo positas non alias habet, quam quòd sit folio lævi latóque, violacea præcocior. Ego equidem hanc non differre suspicor à vulgari Orchide palmata non maculata, que non alibi apud nos quam in pratis humidis & locis paluftribus oritur.

2. Orchis palmata palustris altera C. B. palmata Serapias palustris leptophylla, violacea maculata Total Senion maculata J. B. San Ball an gradelic are a legal of the senior Libbert and the second second acceptance

Serius floret, coma violacea, foliis interdum lævibus, interdum maculofis.

3. Orchis palmata palustris tertia C. B. palmata angusto folio vilissima palustris J. B. Cynosorchis palustris lævi folio, seu leptophylla omnium vilissima C. Gemma Lob.

Icon Lobelii, observante J. Bauhino, non demonstrat folia angusta.

4. Orchis

Mmmmm

. Ph ()

Locus & Tempus.

4. Orchis palmata palustris tota rubra C. B. palmata floribus impense rubris J. B. Cynosor. Dracontias foliis & floribus impense rubris C. Gemmæ Lob.

Tempus.

Tempus.

Floret circa finem Aprilis & initio Maii. Nalcitur in humidis & uliginosis pratis, præserum ubi nigrior terra est. Lob.

Hanc etiam à vulgari Palmata non maculata specie non differre conjicio.

5. Orchis palmata palustris maculata C. B. palmata palustris nephelodes J. B. Cynosor. palustri lophodes vel nephelodes C. Gemmæ Lob.

Flos illi communis ferè cum cateris maculosis. Orchidi palmatæ soeminæ in palustribus nascenti eandem suspicamur.

- 6. Orchis palmata Serapias montana folio lævi J. B. palmata montana altera C. B. palmata mon. tana Lobelii Park. Serapias montana Ger.
- 7. Orchis palmata pratensis maxima C. B. palmata, sive Cynosorchis macrocaulos galericulata C. Gennme J.B. Cynosochis macrocaulos, vei conofica, vel galericulata C. Gemme Lob. Orchis palm. prat. maxima, Conofica dicta Park. Palma Christi maxima Ger.

Floret circa medium finémque mensis Maii usque ad Junii ferè medium.

Flores in hujus icone, observante J. Bauhino, multum habent similitudinis cum Orchide palman rubella cum longis calcaribus.

CAP. XXI.

De Pseudo-Orchide.

Foliis & floribus cum Orchide convenit, radice non tuberola led repente aut fibrata ab eaden differt.

1. Pseudo Orchis C.B. Orchis radice repente J. B. minor radice repente Cam. Park. Palma Chris radice repente Ger.

Hang sic describit Gamer, in hort. Orchis minor flosculis albis, foliis craffis nigris; radice re pente geniculata; & ubi folia emergunt apparent pufilla rudimenta, tanquam natura tefficulos el fingere conantis,

Nascitur sponte in opacis sylvis in ramentis arborum quæ longa vetustate emarcuerunt. Ad hotos translatus durat, sed colorem acquirit magis pallidum, nec tam crassa manent folia.

2.0 Pfeudo Orchis rad. repente, foliis maculis nigris afpersis Mentzel.

Folia Cyclamini aut Fritillariæ instar eleganter sunt maculata.

Hæc raro in nemoribus remperatis circa Furstenwaldiam, Berolinum & alibi in Marchia Brand

Lagrania (A. 3. Pseudo Orchis bifolia palustris. Orchis bifolius miner. sabuletorum Zelandia & Batavia J. B. Lob. Ad. in append. p. 506. Chameenchis litibita C. B. latifolia Zelandie Park. Dwart Orchis of Zealand and Holland. aca you marchea,

Radicem habet bulbosam, è squamis compactam, intus si diffecetur viridem, & Orchidum plate diffimilem; nam fibre è bulbo prodeunt infra, non fupra se justa bulbum è caule, se pratera repetitido le propagazyfibris in novos intumescentibus bulbos. Folia profert bina, pallide virenta, inter qua caulis palmaris se major exurgit, angulosis, in summitate flosculos tres vel quaturo se interdum plures sufficients, dilute virides seu herbaccos, sex peralis compositos, cum filo in medio viridi alla media la caulis palmaris. ridi, alba macula in apice notato, & paulalum incurvo, ac fi caculli vicem implemente. E petals quod depende labelli loco exteris multo latius eft, è reliquis quinque tria ejusdem ferè sunt longi angustiora alatum loco sunt. Vascula seminalia in Lobelli icone optime più guntur.

In aquosis palustribus propè Hinton & Teversham vicos, non procul Cantabrigia.

Pseudo Orchis uno puntos Clus. huic persimilis ast, teendem dicerem nisi obstaret monophylli epi theton. Forte tamen Clufius non integram vidit.

Lib. XXI.

CAP. XXII.

Robanche dicta eft ಜಾರ್ ನ್ ಪ್ರೋಪ್ ಸ್ಟ್ ಪರ್ಟ್ ಪ್ರೀಸ್, quia Vicias strangulat. Florum figura ad Orchidem accedit, foliorum, viridium & herbaceorum carentia differt tum ab Orchide tum ab aliis plantis. Eft autem vel radice simplici non repente fquamosa, Orobanche simpliciter dicta; vel radice denticulata repente, Dentaria; vel radice multis fibris craffiulculis implexis composita, Nidus avis.

A. I. Orobanche feve Rapum geniste Ger. Park. Orob. flore majore J. B. major garrobbyllum olens C. B. Broom Hape.

Cubitali altitudine exlurgit & majore, caule recto, tereti, hirfuto, pallido aut luteolo, aut fubruffo, concavo: in quo non tam folia, quam foliorum rudinienta, angultaj longiniculaj, fen ligulæ celerrime marcefcentes, raræ, quorum etiam fingula fingulais floribus funt fubjecta. Plore in thyrfo Orchidum more, sed ex longioribus intervallis, Melissa Fuch. magni, impense hirsut, colore ex purpureo obsoleto pallido, rictum effigiantes, è quo prominent apices nigricantes staminum albidorum: labrum autem quod demittunt in tres lacinias est divisum, ipséque floris fundus melleo succo viscido madet. Radix bulbosa, è squamis compactilis, non admodum altè demergiture sapor eius admodum amarus. Flores odorem spirant haud ità ingratum.

Genistæ radicibus frequenter adnascitur unde & Rapum genistæ vulgo dicitur: invenimus & Locus.

Herba condita aut eius fyrupus ad splenicos & hypocondriacos affectus usus est eximis; unguen-Vires. tum ex eodem cum Axungia ad tumores duros & scirrhosos. D. Bowle.

Orobanche flore minore 7. B. adeò parùm differt à pracedente, ut specie diversum esse mihi perfuadere vix possum.

2. Orobanche magna, purpurea Monspessiana J.B. majer Monspessiana Park. major Monspeliaca storibus oblongis C.B. Ger. emac.

Huic digitalis craffitudinis, altitudinis autem bicubitalis caulis adolescit, totus purpurascens, cui fritte digitals of the control of th refert partem radicum Orchidis, nullis testiculis tamen aut bulbis donata. Sapor amarus, teter-

Propè Monspelium in sylva Gramont mense Aprili florentem observavit J. Bauhinus.

Clufius hujus meminit fub titulo Pseudolimodori Monspeliani.

Hanc loco prædicto se sapius collegisse scribit D. Magnol Aprili & Maio mensibus: verum siguras ejus quæ habentur apud Clufium & J. Bauhinum non probat: nam in figura Cluf. labrum inferius bifurcatur, quod (inquit) in nostra non fit: in figura J. B. nulla est proportio caulis cum

2. Orobanche majore flore C. B. Ger. emac. Orobanche subcarulea flore flore 2. Chil.

Cardui vulgaris, inter fegetes nascentis radicibus inhærentem olim eruere meminir Clusius cum

D. Magnol in herbidis maritimis fapius collegit.

4. Orobanche flore majore & caruleo purpurascente C.B. flore majore parpurascente Park. C.B. prod.

Radice est crassa, longa, fibrosa: caule semipalmari, foliolis paucis, brevissimis, crassis & acutis cincto, qui in quinque, lex, etiam plures pediculos, nudos, triunciales ablumitur, quamvis etiam ex foliorum alis pediculi prodeant, quorum Iummo calin uncialis, finuatus infidet, & ex quolibet flos unicus, coeruleo-purpurafcens, longo pediculo donatus exit, qui magnus, uncias duas longus, formâ galericulatus, & veluti rostratus, ut in Alectorolopho, ex quo filamentum oblongum reflexum prodit: quod flori succedat non constat.

In Pyrenæis montibus collegit Burferus.

14

1227

5. Orobanche ramosa Ger. Park. C. B. minor purpureis sloribus, seve ramosa J. B. J. B.

Ramolo est caule: sape etiam plures, dodrantales aut breviores emittit caules, multo tentiores quam Orobanches vulgaris, rigidioresque, duros, rufescentes; hirsutos, in ramos subinde divisos, foliorum duntaxat vestigiis quibusdam ornatos. Flores spicati, minores, purpurei, oblongi, hiantes, è multifido calice emergunt, cui fingulo fingulum appolitum foliolum acutum. Sequuntur capitula turgida, pulvifculo plena. Radin tuberofa Avellana magnitudine, fibrarum propaginibus donata. Sapor planta aliquantulum amarus.

In arvis demessa segete primò circa Ratisponam Germania urbem observavimus, postea etiam in Locus. Italia & Gallia Narbonenfi.

Mmmmm 2

6. Orobancho

Locus,

Косиз.

`..O.4.

CAA.

6. Orobanche parva radice coralloide ruberrima Mentzel.

Corallia rubra & colore & specie externa magno natura miraculo in hujus plantula radice es formata ad vivum exemplar confpiciuntur.
In fcopulo Mittenwaldenfi reperta est.

7. Orobanche hypopitys littéa Mentrel.

In Pinaftretis sub altissimis Marchiz Brandtzedis nascitur. Cum mentibus Maio & Junio onumit corpusculum luteum in le contortum, tangnam esset singulus orbicularis luteus, oftendit. Ac de inceps ultra fpithamam longa exfurgit. Radix fappus ultra longitudinem ulnæ in terram demifa radici arboris inharet. Planta cum marcescit nigrum colorem acquirit, saporémque Ulmaria ha bet. Aliarum etiam plurimarum arborum radicibus infixam oblervavit Autor.

8. Orobanche quæ Hypopitys dici potest C. B. prod. Hypopitys Park.

Vulgari fimilis eft, fed humilior & nigricans, caute unciarum quatuor, quafi fquamis contended florer in fummo velut in parvam spicam congesti, Nido avis similes, albidiores rariores ac duriores. Sub piceis, Abieribus & Pinastris provenit. Sapore est aliquantulum adstringente.

9. Orohanche que Hypociftis, dieitur. Hypociftis Ger. Park. J. B. C. B. & aliorum. Rape of

Hypocitis è variorum Cifti generum radicibus excrescit. Orobanches seu Limodori quoddam Hypocaus e variorum dunt generum radicious excreier. Orioanenes leu Limodori quodam genus videtur; craffium eft, pingue, carnoflum, fueci plenum, ex multis veluti Hyofcyami utriculis, aut Mali Puncae cytinis totum conftans. HaceBudene à Sappl. Multis, describente Parkinsono, et furgit caulibus erectis, foliis parvis crebris undique obsitis, vix pedem altis, multos in summitate la res confertos gestantibus: crassos & succulentos, albentes, Mali Punica cytinis similes, relinquents post se semina in capitulis duris pulveris instar tenuissima.

Clufius sub Citto mare primo hypocistidem nasci refert elegantissimam omnium quas unquam Cluius iub Citto mare primo hypocutiaem naici reiert eiegantiumam omnium quas unquaviderit. Nam quando primum è terra emergit, purpureum five Kermefinum fericum effe dicers, deinde paulatim affurgens & fese explicaris multum de priffimi coloris elegantia remititi, & cytins finos profert candicantes, turgidos & lento succeptions.

Idem ad radices Cisti Halimi folio Hypocittin observavit omnino luteo seu ochra colore ipsis

plantæ florem referentem, Idem ad Ledi Narbonenus radicis adnatam inveniebat, multis veluti Iquamis, ut quod in ali rum Cifti generum radicipus crefcit, compactum, pallefcentis coloris, quibuldam tamen lineis pupurafcentibus & nonnihil virefcentibus diftincti, cytinos fuos fumma parte proferens, lento & gi

dnoso succession prægnans.

Quin & aliarum etiam Cifti specierum radicibus adnasci hypocistidem in calidis regionibus ves

Vires.

200000

Locus.

Admodum efficax remedium est ad omnes fluxiones putà sanguinis rejectiones, profluvia mulis bria, cceliacos dylentericosque affectus. Quin fiquam partem roborare confilium fit, qua viz pla culo humore exoluta fuerit, robur & firmitatem illi non instrenuè addit. Sic sanè stomachies epithematis, hepaticisque commiscetur, & ex viperis confecto Antidoto inditur. J. B. è Galeno.

Hodie ad hunc fere præparatur modum, Cytinum contundunt recentem, ex eodem eliciunt fac cum, qui fubinde infolatur ac denfatur fervatur que ad ulum. Bod. à Stapel.

CAP. XXIII.

De Nido avis.

A. I. Orobanche affinis nidus avis J. B. Orchis abortiva ruffa sive Nidus avis Park. Satyrum abortivum five Nidus avis Ger. Orchis abortiva fusca C. B. Mithapen Ophis, 02 Birde neff.

Aulem surrigit modò singularem, modo duos vel tres, pedales aut cubitales, albicantes; solia vestitos concavis, pellucidis, striatis, neutiquam acutis, sed obtusis, superna parte quodamventros concavis, penuciois, itriatis, neurquain acutes, ieu orquis, inperna parte quodam-modò cordis formani exprimentibus: quorum fumma florum thyrins. Orchidum modo & forma occupat coloris helvi aut pallidi, qualis & foliorum tabidorum; ac occlufi quidem è brevi-bus pediculis, ad quorum exortum foliola parva, fingula fele exerunt: ubi verò fe aperiunt, Or-chidum modo hiant. Galea, exigua fub qua pittilium breve cum apiculis albicantibus, quod utinque ad latus bina foliola cingunt: Labellum magnum, ima floris occupans, cavum intus: nullus odor no-tabilis. Dehicentibus floribus utriculi pulvisculorum fuccedunt feriati, angulofi, refiduis florum po-talis marcidis infignui. Radiu ciastis fibris, fucculențis, fragilibus rota perplexa, nidorum avium fucturam imitans, quorum extrema obtula observavimus. Sapor radicis ac totius plantæ amarus horridus

In fylvis & opacis invenimus in Cantio prope Maidfon oppidum, inque Suffolcia non longe ab Aldeburgo. In transmarinis eti um in montibus & sylvis opacis reperitur.

A. 2. Orobanche Verbasculi odore D. Plot.

Radix hujus planta obtusa est & squamosa, cui appenditur glomus aut velut fasciculus fibrarum D. Plot. complicatarum Nidi avis dicti fimilium. Caulem exferit tenerum, teretem, valde fragilem, vix octo complicatarum Nuai avus uncu minimum. Causem exterit tenerum, teretem, valdè fragilem, vix octo digitos altum, falialis parvis, brevibus, fquamofis, tenuibus & ferè membranaceis, proximè admotis feu appreffis obfitum. Propè faftigium caulis foreze exeunt parvi octo aut decem interdum, ab Orobanches vulgaris floribus longè diverfi, petalis fci. quatuor majufculis exterioribus, qua totidem interius minora continent, compositi. Vasculum seminale fundo globoso, collo angusto cum foramine in apice, ambum stamina tenuia purpureis apiculis insignia.

me in apico, anales, folia, flores cum florere incipit colore est pallide luteo seu stramineo ; &

fracta seu compressa odorem exhalat Primulæ radicis æmulam.

Ad radices arborum in fylvis propè Stoken templum oritur, in Comitatu Oxonienfi.

A. 2. Orobanche & Nido Avis affine Pseudo-limodoron Austriacum violaceum J. B. Orobis aborriva violacea C. B. Nidus avis purpureus Park. Nidus avis flore & caule purpuro-violaceo, an Pseudo-limodoron Clusti Ger. emac. Purple Birds nest.

Cluf.

Pedali affurgit caule, frequentibus secundum radicem foliolis tanquam vaginulis involuto, soicam gestans storum tetrapetalon, superiore petalo in corniculum desinente, & promuscide quadam inter media folia prominente, cui adnata funt dua tenues barbula. Floribus striata & longa subsunt capitula, femine exili & Orchidum fimili plena. Subrotundam radicem non habet, fed craffas longas & obliquas fibras quemadmodum Helleborine. Tota stirps fature purpura & plane violaceo colore prædita eft.

In montanis supra Badenses thermas observavit Clusius. In Southamptoniæ comitatu propè Locus

Alton oppidum invenit D. Goodyer.

CAP. XXIV.

De Dentaria aphyllo.

A. I. Orobanche radice dentata major C. B. Dentaria major Matthiolo Ger. Orob. radice dentata sive dentaria major Matthiolo Park. Anblatum Cordi sive Aphyllon J. B. Ette greater Cooth wort.

X radice multiplici, mira squamarum denticulatarum congerie stipata, alba, molli se succosa, calem erigit minimi digiti fere crassitudine, dodrantalem aut altiorem, teretem, succulentum, fragilem, tenui membrana vestitum, aquea pulpa abundantem. Juxta quem ex longis intervalla suriculæ quadam membranaceæ, foliorum amula prodeunt, adversa quadam, sed altera tantillum eminentiore. Tertiam se supremam cauliculi partem soccupant plures, hiantes, eodémque modo nutantes & antrorsum spectantes omnes, brevi pediculo appensi, à quorum tergo pediculorum quoque exortum foliola muniunt. Floris color ex ruffo vel purpura candicans. Illis pediculorum quoque exorum roma munimi. Protis color ex runo ver purpura canacians. Illis fuccedunt vafcula Avellana ferè magnitudine, à pediculo ad medium calice foliaceo, fubhirfiuto, tenello, fuccofo & quadripartito veftita, lineis quibufdam ac canaliculis quadripartita, femine rotundo, ova pifcium minima amulante denfiffimè farcta, quod maturum totum nigrum eft, papaverinum, fed fextuplo majus. Tota caterium planta guftu eft aquofo, acerbiufculo, non fine aliquo amaritudinis sapore, quæ tamen in semine magis conspicua.

In umbrofis fepium aggeribus & sub arboribus solo friabili in Anglia invenitur, sed rarius

2. Orobanche radice dentata minor C. B. Park. Dentaria aphyllos altera Clus.

Cluf. Tota tenella est, radicémque habet candidam, è multis veluti denticulis congestam, cauliculum seu potius pediculum proferentem dodrantalem aut paullo majorem, succi plenum, & quasi transparentem, candicantem, foliorum expertem, quibusdam tantum velut articulis distinctum: qui flores summo fastigio gerebat binos aut ternos, alternatim dispositos, ex albo purpurascentes, nigræ Violæ aut veriùs Orchidis seu Limodori florum æmulos & valdè tenellos.

Florentem Augusto mense invenit Clusius ad radices Etscheri jugi sub Abietibus alissque hujus Tempus & generis arboribus, quo Sol vix unquam penetrat, nullaque alia ftirpes nascuntur: Ampliorem & Locus.

pluribus floribus onustum in sylvula Francosurto ad Mœnum vicina Junio mense.

3. Orobanche radice coralloide C.B. Dentata aphyllos minor Tabernamontani J.B. Dentaria coralloide radice sive aphyllos 3. Clus. Dentaria minor Ger.

Huic flores sunt quinque aut sex, minores, Orchidis pumilæ floribus pares, similiter ex herbaceo pallescentes (labro tamen propendente exalbido, & circa umbilicum purpureis venis insignito) inodori, spicæ in speciem in palmari pediculo enascentes, foliis carente & subsuscis veluti vaginulis recondito. Radix illi ramola Corallii instar, prorsus alba, succi plena, nullis fibris contexta, amariufculi faporis.

A. 2. Orobanche

Mmmmm 3

Hanc

T.ocus.

De Herbis bulbosis affinibus.

Lib. XXI.

nuit D. Plott.

1231

Hanc duntaxat observavit Clusius Maio mense florentem in sylva recens casa paullò supra Ent. Ressort im Langhethal.

4. Orobanche radice dentata, altius radicata, foliis & floribus purpureis Mentzel.

Mentzel.

In Boruffia & Marchia frequens terra erumpit fertili, fub Fagis umbrofis, primò inftar crifta ad terram retorte, poftea maturior erigitur, futhamam exfuperans. Radin fquamata & altiffimè tadicata, fuperius furculos emittir, qui intra terram emorantur, medio & fupremo furculo extra terram tantim fe erigente.

5. Dentaria aphyllos flore purpureo.

Denso cespite terram operit Sempervivi majoris in modum. Ex fingulis squamis fingulos promit flores, pediculis semuncialibus insidentes, è calyce amplo, striato, turgidulo, quinqueparito, galeatos, magnos, purpurascentes, cum staminulis intus plurimis.

Elucam observarimus. Plurimum differt à reliquis Dentariis. Nos ob festinationem in ea ob.

servanda & describenda minus diligentes fuimus.

CAP. XXV.

De Helleborine.

A Foliis nervosis Hellebori albi quadantenus similibus nomen fortita est.
Radice sibrosa, foliis nervosis ab Orchide differt, cui quoad stores & vascula seminalis est.

A. I. Helleborine latifolia montana C. B. Helleborine Dod. Ger. Elleborine Dodonai J. B. Ast Elleborine flore viridante Park. The most common bastarb Bellebore.

Numerofis fibris radicatur, albidis, quam Ellebori habitioribus, & ad Rusci radices accedentibus, sapore amaricante: caulás modò unicus, modò plures, pedales aut etiam cubito altiores, nullis mis donati, teretes, & farina quadam aspersi, quibus sine pediculo adnascuntur solica, Hellebori albi instar nervosa, sed multis numeris minora, & vix ad foliorum Polygonati magnitudimem per tingentia, sapore titdem amaro. Caulis à medio serè ad summum usa, fastigium, per intervala alternatim sforibus ornatur. Orchidum storibus on multum dissimilibus, quos constituunt soliabina albida, terna herbacea, utraq, expansa, quorum medio ceu exenteratum musca cadaverulum ex albo purpurascens conspicitur. Flori subest canaliculatum capitulum, pediculo inharens brevi, quo aucho seme clauditur minutifilmum & pulvisculi instar.

aucto semen clauditur minutiffimum & pulvisculi instar.

In sulvis caduis, lucis & opacis sapuis occurrit. Æstate floret. Variat floris colore haz species nobisobservata flore erat herbaceo, ** D. Plots & Oxomiensibus botanicis, store purpureo, etiam saturatiore quam Helleborines flore atro-rubente dieta. Hinc nonnunquam dubitavimus an Elleborine quam nos invenimus sapuis tum in Anglia, tum in regionibus transmarinis sit Helleborine Dod, nécne, & non potius Damasonium flore herbaceo, intus nonnihil candicante J. B. needum nobis plane constat; Hujus ideireo Synonyma & descriptionem proximo in loco dabimus,

2. Damasonium store berbacco, inius nonnibil candicante J. B. Elleborine recentiorum 3. Cluss. Idelorine angustifolia palustris stve pratensis. C. B. Helleb, store vividante Park.

Pari eft cum præcedente magnitudine, paullò latioribus folius, minoribus floribus, qui etiam quinque petalis conftant, & galeolam cum prominente labro amplectuntur, colorifque funt hetacei, interius nonnihil candicantis, nullius odoris: quibus torosa contortaq capita subsunt. Radix nominatæ similis.

Invenitur in quibusdam Austria & Pannonia siccioribus pratis, & in Norimbergensi sylva urbi

Miror cur C. Bauhinus hanc angustifoliam appellet, cum Clusius folia illi latiora tribuat quam fint Helleborines Dod. quam tamen idem C. B. latifoliam vocat.

Suspicamur hanc non differre specie ab Helleborine Dod; uti nec sequentem.

3. Elleborine flore carneo J. B. C. B. Elleb. flore purpurante Park. forté. 4. Cluí.

Huic minor est altitudo, fimilia nonnunquam folia, interdum multò latiora; flores ant omnino purpurascentes, aut propè carnei, Helleborines Dod. floribus prorsus similes, nec radia differt. Crescit in montanis pratis in caduis sylvis Austria.

4. Elleborine montana angustifolia spicata C.B. J.B. Elleborine 5. Clus.

Cubitalem altitudinem superat, & amplissima omnium sunt illi solia, atq. oblonga purputalcentuum slorum spica. Nascitur in multis Pannonia & Austria sylvis, & ad montanorum pratorum margines, &c. Hanc non differre specie suspicamur a sequente.

A. 5. Helleborine altera atro-rubente flore C.B. Elleborine flore atro-rubente Park. Elleborine botryodes five Alifina racemojum J.B. 19ilo, 02 Bastaro mitte helleboge.

Sesqui-dodrantalis est planta: caule geniculis discreto: ex quibus continuo ordine folia sua exferit, Plantaginem majorem fere imitantia, sescunciam lata: sores verò racematim quasi in longo

recurvoq capo dependent plurimi rubicundi.
Species illa Helleborines quam nos pro Hellebor, flore atro-rubente habemus, quamq faepius in Species illa Helleborines quam nos pro Hellebor, flore atro-rubente habemus, quamq faepius in montofis Anglia & regionum transfmarinarum observavimus, ab Elleborine Dodonari nobis credita montofis Anglia & regionum transferation colore atro-rubente, quamvis hoc non fit differt, foliis angustioribus, in caule crebrioribus, florum colore atro-rubente, quamvis hoc non fit perpetuum, & tempore etiam florendi, menstruo minimum spatio serius quam illa, ut nos mo-

A. 6. Helleborine flore albo C.B. Ger. vel Damasonium montanum latifolium. Damasonium Alpinum sive Elleborine sloribus albis J.B. Elleb. minor slore albo Park.

F.B.

Radies ei fibrofæ, tenues: Caulis modò dodrantalis, modò major, modò minor, gracilis foliis, alternatim amictus, Plantaginis lanceolatæ, angustis, aliàs etiam uncià latioribus, sed Hellebori albi modo striatis, nitidis. Flores per caulis summa spicatim & velut Orchidum modo dispositi, è finn foliorum exiguorum, fingulares, majusculi, lactei, longi calyces capitulo impositi, tribus in ambitu solins præditi, intrà quæ duo alia minora, his verò oppositum tertium hians & labellum luteum velut alis quibussam munitum; ex hujus hiatu pistillus albis, nitidus, brevis, capitulum sustemi velut alis quibussam nunitum; ex hujus hiatu pistillus albis, nitidus, brevis, capitulum sustemi velut alis quibussam nunitum; ex hujus hiatu pistillus albis, nitidus, brevis, capitulum sustemi velut alis quibussam nunitum; ex hujus hiatu pistillus albis, nitidus, brevis, capitulum sustemi velut alis quibussam velut alis quibussam nunitum; ex hujus hiatu pistillus albis, nitidus, brevis, capitulum sustemi velut alis quibussam nunitum; ex hujus hiatu pistillus albis, nitidus, brevis, capitulum puntum pistillus albis, nitidus, brevis, capitulum puntum pistillus albis, nitidus, brevis, capitulum pistillus albis, nitidus, pistillus albis, nitidus, pistillus albis, nitidus, pistillus albis, nitidus, pis

In fylvofis prope fummitatem montis Salevæ Genevæ vicini invenimus. J. B. in montibus ad Leem, S. Urfinum florentem Maio, item prope Tigurum urbem. Reperitur etiam in Anglia, viz. in fylvis prope templum Stokense agri Oxoniensis, non procul vià quæ Londino Oxonium ducit.

7. Helleborine angustifolia montana purpurascens C. B. Damasonium purpureum dilutum sive Elleborine 6. Clussi J. B. Helleborine angustifolia 6. Clussi Ger: Elleborine angustifolia spicata versicolor Park.

Cluf.
Cubrati caule, tenui, rotundo, geniculato, quem in fingulis geniculis alternatim ambiunt angufla folia, Elleborines Dod. foliis non diffimilia, eruere meminit Clufius: cuius fummus caulis derinebat in folicam fex, octo, aut plutium interdum florum, quinis foliis, elegantifilmi dilurque purpurze coloris conftantium; inter que latebat quedam veluti galeola, mulcarum probofcidi fimilis,
labrum inferiore parte adnexum habens, æqualis ferè cum foliis longitudimis, candicans, intufiriatum. Suftmebantur ii flores angulofo, tortili, hirfutóq, nonnihil capitulo. Radix illi fibrofa,
foafafa, fibrufefeentis coloris.

ıparıa, tuorureteenus cotoris. Ad radices montis Salevæ versüs Genévam copiosè oritur. Floret Junio nonnunquam etiam Julio. Locat & Tempus. In Ungaria fylvis Zollonock vicinis observavit Clusius.

8. Elleborine ex albo sublutea J. B.

J. B. Caule surgie recto, sesquicubitali plus minus. Folisi vestitute pluribus, alterno fittu positis, persolatis, latioribus quam Elleborine, flore albo, venosis & striatis tu Ellebori albi, sed militis numeris minoribus, sature virentibus. Catilis summa thyrius occupat florum ex albo liteorum; galea alba, labello lurco & subcroce o preditorum: è quorum sinu pittillus firmus, crassius cum apiculis farinaceis. Ad quorum pediculos semunciam longos singula extrorsum confisciuntur foliola parva, angulta acuminata. Radix sibrata, ad Elleborum accedens, valde profunde radicata. Sapor and admodum in foliis & soloribus.

In fylvula quadam monti Salevæ versus Genevam vicina invenimus. J. Bauhinus oblervavit flo- Locus & rentem mense Maio in limitibus Montbelgardensis ditionis xersus Mathai arcem in vepribus & in Tempus. monte dicto Montbar. Florer omnium quas novimus hujus generis prima.

Hec & precedens pauciores proferunt flores quam relique pleræque Helleborinz, cósq (quantum meminus) majores & summos caules occupantes: nec multum à se mutud different præterquam floris colore.

9. Elleborine tenella, tribus in caule foliis prædita J.B. Helleborine 7. Clusii C.B.

Cluf.

Hane ficcam tantum vidit Clufius. Erat autem pedalis ferè altitudinis, gracili caule, tribus folius prædito; Elleborines vulgaris foliis forma fimilibus, & quinq, nervis per longitudinem eorum excurrentibus, fed longè minoribus, ut quie circire unctam longa, fint duntaxat; femunciam lata. Summus caulis in fpicam fferum definit, Orchidis & Elleborines vulgaris flores imitantium, fed minorum. Radis fiumna quafi tellure sparsa craffiusculas succulentas, tibras egerat.

A. 10. Helleborine paluftris noftras. Marth Belleboze.

Radix obliquè sub terra reptat, fibras albas crassas subinde emittens. Caules dodrantalem & interdum pedalem akitudinem assequintur, teretes, non ramosi, summa parte purpurascentes. Folia sex

Locus.

* Hift. Nat.
Com. Oxoni-

Lecus.

Locus.

Locus.

*.

Licus.

fex feptémve in caule, ad fingula genicula fingula, bafi fua caulem amplexa, glabra, nervofa, quam Helleborines Dod. anguftiora & acutiora. Florer in fummis caulibus in fpicas laxas difpoliu, infirmis pediculis, ferè penduli, è quinq, partibus feu foliolis componuntur, quæ quoddam quaficada. verulum muscæ exenteratum ambiunt. Horum exteriora tria exteriùs purpura obsoletà tinguntur vertuum muse scantosatum ambuut tantillo viridis & albi coloris admixto: interiora ex utraq, parte interna & externa albicantia, pur-pureis lineis feu firiis notantur. Stylus ille, quem muse corpusculo comparavimus, capite eff lupureis intes nota itus notanati. bellum propendens amplum est, album, & veluti fimbriatum in margine. Singulis florum pediculis beuum propentien ampuni en anomi, a conta innoratura in margine. Singuis norum pedentis fingula adnafcuntur folia exigua, acuta, & in fupremo caulis faftigio tria quattore minusora, apicem quendam conftituentia. Superior pars caulis ubi flores et appenduntur, uti etiam florum calices feu tria externa folia, farina quadam albicante afperfa funt. Nusquam apud nos quam in palustribus (quod unquam viderim) occurrit. Mense Iulio flore.

1 ocus & Tempus.

Locus.

11. Damasonium Alpinum floribus luteis I. B.

Laigus.
Radice est nigra, modice fibrată, altius descendente: foliu oblongis, angustis nervosis, lanco-late sive Plantagini minori similibus, aliquanto longioribus, acuminatis: caulibus pedalibus; far luteo, seminibus oblongis angulosis, quaternis simul sic junctis, ut hiante medio spatio, fenestrata quadam meta appareat, apice nigro supereminente, eleganti sanè figura, laterna, qua nondum come chartave obducta est, clausaq, simili & huic plantæ peculiari.

In Alpinin umbrofis convallibus gignitur.

12. Helleborine flore rotundo sive Calceolus C. B. Elleborine major sive Calceolus Park. Dama. fonii species quibus dam sive Calceolus D. Maria J. B. Calceolus Maria Ger. Our Ladies

Folia huic venosa, subhirsuta, Hellebori albi, alternatim per caulem pedalem, firmum, aliquantilum lanuginosum disposita, quatuor aut quinque, sapore amaricante. E folioli quod extremo cauli infidet, nonnunquam & ex proximi finu prodit fies unicus, longo pediculo nixus, quatuor peals acro-purpureis, decuffaris, oblongis, acuminatis, fupero & infero majufculis, lateralibus angulis & interiore parte lanuginofis, conftans. Ex horum umbilico emergit membranaceus quidam, to mens concavusque utriculus, columbinum ovum pæne æquans magnitudine, superiore parte secun mens concavuique utricuius, columbinum orum parne aquans magnitudine, fuperiore parte lecundum umbilicum apertus & hans, lignipedum Francifcanorum calopodia imitatus, cui color autheus, aut pallidus, interné nonnihil villofus, inferné autem purpureis quibuldam venis fecundum longitudinem dittinctus: hiatum tegit duplex anfula, quarum fuperior alba, tenerior, purpureis maculis confiperfa, inferior verò denfa, herbidi coloris, & veluti Cancrorum ocellos in lateribus labens: ipife fibs non penitus odoris expers. Capitulum illi fuccedit oblongum, minimi digiti magnitudinem aquans, triangulum, tenue & veluti pulvereum femen continens. Radix nigra, non valentifi, in locatividinem & latividinem obliquià firmat sallore fa franzaer, publica ficial desarval. crassa, in longitudinem & latitudinem oblique summa tellure se spargens, multisq, fibris donata, se periorum annorum caulis vestigia impressa retinens, extremitatibus semper in novum germen es tuberantibus, amariusculi gustus.

Reperiri aiunt flore albo, & utriculo purpureo : Habetur in Anglia sed rariùs : v.g. in sylva qua dam prope montem Ingleborough, Helkswood dicta. In montibus Helveticis satis frequens est: No in svlvosis ad latera montis Salevæ propè Genevam invenimus. Clusius in sylvis & sylvosis loca

Pannonicis eam observavit, quem consule.

13. Calceolus Marianus Canadensis Cornuti.

Figura nullo modo sed magnitudine & colore differt à vulgari: Folia fiquidem longè majora sunt, & fere tantum gemina nascuntur. Floris verò utriculus candidus est, lineis rubentibus hinc inde diffinctus. Radicem quoq transversam habet & Ellebori modo fibrosam.

Floret Maio. Flore elapso apud nos semine vidua tota planta præter radicem hyeme tabescit.

Tempus.

Locus:

the street of the continues of the conti

TOtam hujus characteristicam nomen Bifolium indicat.

1. Bifolium majus stve Ophrys major quibusdam J. B. Bifolium sybvestre vulgare Park. Ophrys bifolia Ger. C. B. Common Cwap blade.

Quin ex Orchidum sit familia Bifolium ambigi vix posset, nisi radices multiplices sibrosaq ob flarent; siquidem fores eleganti thyrso disposits, quam proxime accedunt, herbacci, culticum set formam exprimentes, sex foliolis compositi, nimirum labello longo bisido, galea ei adversa, als duabus, auriculis duabus, quibus galea incumbit. Calcare carent: Utriculis infaten hexagons, brevioribus & tumidoribus quam in Orchidibus plerifique, in fex partes per maturitatem dehicentibus, pulvifculo feminali Orchidum fimili. Ad florum pediculos ligulæ minutiffimæ, & non quals Orchidibus. Caula fingularis, teres, modo vix sesquipalmum altus, alias pedalis aut etiam cubitalis, hirsutus. Folia verò duo solummodo habet nervosa, plantaginis latifolia circa medium causem, altero ex alterius sinu prodeunte. Sapor radicis subamarus cum aliqua acrimonia non sine visciditate: Caulis verò & foliorum fapor viscidus.

In sylvis & dumetis, non raro etiam in pratis & pascuis udis occurrit. Junio mense sloret. Ophrin trifoliam Ger. & aliorum pro specie Ophryos degenere habeo. Ophris bulbosa Dod. si de Tempus. tur ejulmodi, radice sola bulbosa à descripta differt.

A. 2. Bifolium minimum J. B. Ophris minima C. B. The least Twan blade.

A radice subflavescente, fibrosa & Orchides redolente cauliculus simplex trium quatuorve uneiarum sub foliolis prodit, cui foliola duo Ophrios vulgaris modo apponuntur, quæ parva sunt, glabra, folendentia, coloris Unifolii, & nonnihil in cordatam effigiem è rotundiufcula figura discedenpra, pienusina, company de la principa del principa de la principa del principa de la principa del principa de la principa del principa de la principa del principa del

Tulio mense potiffimum floret loco natali, sed in hortos cum gleba soli natalis citiús. In ericeus udis, in opacis inter Ericas observavimus in Anglia, sed rarius, & in Septentrionali Locus. parte infula duntaxat, ut v. g. propè Almondbury vicum in comitatu Eboracenfi, in monte Pendle

dico Lancastrensi, &c. In opacis muscossiq, sylvis Broccio & Offmannino versici dicto intervenientibus nascitur C. B.

Lib. XXI.

3. Ophris minima floribus purpureo-croceis. Mentzel.

In scopulo Alpestri Mittenwaldensi, media via inter Inspruck & Munchen.

A. 4. Bifolium paluftre Park. Warth Tway blade.

A Bifolio vulgari differt parvitate sua & quòd interdum etiam trifolium sit, virore insuper & glabritie foliorum ; florum fpica multo minore, flofculis fingulis aliàs fimilibus & concoloribus : tandem radicibus fub terra reptatricibus.

In paluftribus oritur. Hac planta à D. Den hoc anno 1684, in paluftribus propè Gamling ay in Locini, agro Cantabrigienfi inventa ad nos delata est à D. Dale, stirpium indagatore diligentissimo. Parkinfonus non in udis & humidis locis propè S. Albani oppidum & Hatfield in agro Hartfordiensi inventores properties de la companyation de l tam scribit sed in palustribus Romanensibus in Cantio plurimam.

CAP. XXVI.

De Pyrola.

Foliorum cum Pyri foliis fimilitudine nomen sumpsit. Florum spica & semine pulvisculi instar minutissimo cum hoc genere convenit, radicibus fibrofis & foliis semper-virentibus à reliquis speciebus differt.

1. Pyrola Ger. J. B. nostras vulgaris Park. rotundifolia major C. B. Common Winters

Quinque aut sex folia humi spargit, subrotunda, Pyraceis paria, crassa, atro-virentia, glabra, nitidaq, facie superna, pediculis palmaribus ferè inhærentia: inter quæ caulis nascitur dodrantalis, angulofus, parvis & acutis foliis aliquot donatus, nullam ramorum divifionem agnoscens, thyrsum gerens amœnorum florum, pentapetalan, albidorum, Orchidum fermè modo, supernis duobus [petalis] galeam, imo verò labellum bifidum referentium, multis umbilicum obfidentibus apicibus croceis, ex quibus piftillus recurvus prodit, & ima versus reflexus, & quandam veluti proboscidem referens. Flores capitula sequuntur angulosa, pulvisculo minuto plena. Sapor totius plantæ amarus, non fine infigni aftrictione.

Hac, observante Clusio, flore est vel ampliore mollíque, vel minore & duriore. Nos etiam in flore differentiam observavimus.

In Septentrionalibus Angliæ variis in locis invenitur. Propè Halifan oppidum copiosè oritur. Locus. In montofis propè Genevam collegimus ; inq, sylvis montofis, plurimis Germaniæ in locis, Apud nos in ericetis muscosis inter Ericas sæpius occurrit quam in sylvis. Virei.

Vulneraria est usu interno & externo celeberrima. Vide Chirurgiæ scriptores.

A. 2. Pyrola folio ferrato J. B, folio mucronato ferrato C. B. tenerior Park secunda tenerior

Tenerior est altera, vadice repente, caule breviore, infirmiore, foliis circa imum ornato, dimidio minoribus, tenuioribus, oblongis, acuminatis, tantillum in ambitu crenatis. Flores per caulem thyrloides, præcedenti fimiles, minores, capitula relinquunt angulosa, stylum ex umbilico profe-

In montibus Genevæ vicinis, ínq fylvis montofis non longe à Constantia urbe Scaphusiam Locus. versus nobis inventa & observata est. Hanc

Locus.

Hanc effe suspicor quam in sylva Haselwood in Comitatu Eboracensi nascentem observant no bile, oftendit D. Witham: nam & folia minora erant quam in Pyrola vulgari, & mucronata bilq, oftendit D. Witham: nam & Tona minor of circum oras leviter crenata, & in umbrofis oriebatur.

3. Pyrola fruticans J. B. Park. Clus. frutescens, Arbutt folio C. B. 3. fruticans Clusie Ger. emic.

Cluj.

Elegantissum est hoc genus, interdum quodammodo fruticans: nam novelli brevesa, ramul, Elegantissum succerescentes, aliquot arinos firmi viridesa, permanent, les supra tellurem emmen, donec randem pondere suo depressi humi procumbant, les musco e condant, sibrissa, interdum a gant. Tolia, utplurimum ad singula internodia; utbi novi ramuli succerescunt, bina, terna, an gant. gant. Pona, upurmum at iniguratus virentia & splendentia, Laureola foliis forma & mag quaterna nauet, carnoia, injoine lactimate in formata guftu admodum: exficcante, deinde amaricante ut reliquarum. Ex horum medio folent Aprili nova germina prodire, quæ foliolis veluti fquame ut reliquarum. Ex horum medio iolent Aprili nova germina produre, quæ rolions veiuti iquami lis prædita, in virgulas tandem definunt; quibus terni; quaterni; interdum etiam quini infident flori, vulgaris Pyrolæ floribus similes, paulò ramen majores, ex albo purpuralcentes; quibus exculfis facedunt pentagona capitula, tenii femine inflar scobis plena, quæ cum fuis virgulis hyeme excedunt. Radiæ five potius cauliculi sub musco latentes llonge lateq, fumma tellure sparguntur, à

Interest of solid States and Control of the States of the

so septimi na iz gle amidžien naise poli na i kiro se ni naižveje, kiš i ni izrači na di sije padinionov iz modinii rita dispai na si ne spanju na princi me ni provinci ne disp

en produced the first transfer of the second of the second

Abunde provenit in fylyis Entzestorf arci vicinis, vulgari interdum permixtum.

and Marie and Compared the construction of the published provided the content of the content of

And the second of the second o

a respective a significant angles is belief your 🔭 est add the 🗘

HISTORIA

HISTORIÆ PLANTARUM

LIBER VIGESIMUS SECUNDUS.

QUI EST

De Herbis Graminifoliis flore imperfecto culmiferis & non culmiferis.

LOBEM imperfectum voco qui merè framineus eft, hoc eft, folo calyce & framinibus confrat, folis illis figacibus coloratis, que petala dicimus, carer. Calycis nomen hic latè accipio pro glumis etiam acerofis, è quorum finubus framina exeunt, quaque femen aliqua faltem ex parte te

Cùm autem Graminifoliz flore imperfecto duorum fint generum, culmiferz Callect & non culmifera, Librum hunc in duas partes dividemus, quarum Prior aget de culmiferis, Posterior de non culmiferis.

Herba Culmifera funt qua caulem teretem geniculatum & plerunque concavum edunt, foliis cinctum ad singula genicula singulis.

Hæ vel funt grano majore, vel grano minore.

Culmiferæ grano majore, frumentaceæ & Cereales dicta, sint vel grano homini

r Elculente, que proprie Frumenta, funtque vel

(Spicatæ, grano itidem vel

(Majore & oblongo

(Nado, glumis vel

Triturando favile abfoedentibus, feu que grano est

Cargidiore & lucidiore, sulcato, farina candidiore & leviore nutrimenti optimi:

Strigosiore & fusco, farina crassiore nigriore & viscidiore; SECALE

Arctius adharentibus, ut eas triturando non deponat; ZEA.

Cortice crassiore tecto, Spica

Sconpetta fimplice: Horneum. Laxa & ex pluribus composita, ORYZA.

Lower intended to the

Minore & rotyndiore; Panacuu,

Paniculatæ seu jubatæ, grano

SOblongo, Cen mudo feu gluma craffiore tecto; Avena. Subrotundo

ning ilmannya myymitta ittigreitti gi gerinik. Majore, nigro plerunque aut fusco, culmo avundineo sex septemve pedes alto; Sori-

Paniculate fimul & spicate, Panicula in cacumine cassa, spicis maximis è geniculis ad culmi latera exeuntibus: MAI z 111M, Frumentum Indicum.

Non esculento,

Spicatæ:

The the line of this

Spicatæ; Spicâ

Long & compressa, strigosa, semine caput tentante & vertiginem inducente; Lolium Breviore & babitiore & squamis compactili; PHALARIS.

Paniculata, glumis caffis, feminibus à glumis aliquantum remotis, perforatis, maximis politi lavoris & invicta dupriei, culmo & folis arundineis; LACHRYMA JOBI.

Herbæ culmiferæ grano minore sunt vel .

Majores & clatiores: ARUNDINES. Minores & bumiliores; GRAMINA: quæ vel

Spicata; quæ in plura adhuc genera fubdividi folent, à fimilitudine denominata, niminu Triticeum, Secalinum, Hordeaceum, Phalaroides, Loliaceum, Paniceum, Typhinum, Alb

Paniculata; quæ pari modo vel à fimilitudine cum frumentis vel à loco natali aliisve acciden tibus, in plura adhuc genera subdividuntur, nimirum, Pratense, Miliaceum, Avenaceum nemorofum, aquaticum, &c.

PARS PRIMA.

De Herbis Culmiferis.

Ulmiferas vocamus herbas qua cantem teretem, geniculatum, se pletunique concavum edum, folius cinetum ad fingula genicula fingulis, longis, angultis, acuminatis, quarum etiams mina glumis acerofis tecta funt.

Culmiferæ sunt vel grano majore, vel grano minore.

Culmifera grano majore Frumentacea & Cereales dicuntur, quia earum grana hominibus inc bum veniunt, fi non omnium certæ plurimarum, cujusmodi sunt Triticum, Secale, Hordeum, &c.

SECTIO PRIMA.

De Culmiferis grano majore, seu Frumentaceis & Cerealibus.

The control of the A. D. wing here it viliations; Security

Corner in the Lord of the Contract of the Cont

As No same on the new of Des Tritico.

Riticum inde dictum creditur quod ex spicis triturando facile exentiatur, Gracis meis quali ances à ances semen. Pro qua Etymologia facir, quòd Herodianus scribit, à Syraculant soù supès dictos suisse ances quasi ances. Quibustam supes dictuir ab acutie & pyramidali spi-

Est autem Triticum frumenti genus, grano majore in hoc genere, oblongo, nudo, hoc est glimis non arctè adharentibus, sed triturando facilè abscedentibus tecto, turgido, lucido & flavescente, ab uno latere sulcato, farina candidiore & leviore, nutrimenti optimi.

1. Triticum spica mutica Ger. Park. Triticum hybernum aristu carens C.B. vulgare, glums triturando deponens J.B. White vy Rev Wheat without alons.

Ex radicibus multis, tenuibus, culmi plures, geniculati assurgunt proceri, trium cubitorum & non racio liminato altimatos qualcuor pleranque geniculis nodor, lais crafti, intus concavi. Summo culmo fpice infidet palmaris circiter, ariftis carens, aut brevibus admodum cinca; circa fellum S. Joan. Baptista florens. Ubi defloruit grana subrotunda succedunt; per quorum longitudinem in mula discurrit, superiore parte hirsuta, quæ aliis candida, aliis subrufa, figura etiam & magnitudine pro Ilgenio locunomnihil variant, triplici glumarum, quas tribulorum verbere deponit, vallo claufa, ità ut gibbus duabus, fulcus una muniature delle di per disconsidere della contra della

Provenit in omnibus ferè orbis culti regionibus, folum lætum & pingue amans ido, apricum magis & ficcum quam humidum : pro terræ enim bonitate & diligenti cultura mirè hixuriat. Tritici munici seu aristis carentis duæ apud nos in Anglia species seruntur, nimirum

A. 1. Triticum (pica & granis rubentibus

Quod & ponderofius est, & farina cum furfures excussi funt candidiore.

Lib. XXII.

A. 2. Triticum spica & granis albis.

Quod levius est pracedente, & grano plerunque turgidiore: fortè Triticum filigineum C, B, cui granum mollius, levius, extrinsectis nitidum, medulla laxiore & candida, farinam omnium candidiffimam & levem faciens. Nostrum quog, farinam omitidum candidiffimam reddit, dum recens est à mola; verum postquam fursures diligenter secreti sucrim pracedentis farina seu potrus farina flos candidior habetur.

Has duas species in se invicem nonnunquam transmutari non inficias iverim.

Uraq, autem spicam aristatam interdum, sed rarius, products; quod quidam, (C. B. verba sunt) frugis proprietati, quidam agri conditioni tribuunt, ità iti in pingui et stereorato, agro aristis careant, in macro & non stercorato iisdem horreant. Addunt & ceeli statum, quo seges adolescit, humidiore ariftis carere, ficciore ariftis muniri. Sunt qui fegetis denfitatem raritatemq, ad id facere velint, denfiore fegete fpicis muticis, rariore verò cum ariftis prodire.

vennt, dennore regete ipicis mucios, ratiore vero cum antitis produce.

Nos in is que ordinarie & naturaliter ípicas feu muticas feu ariftatas producint, id frugis proprietati afcribendum effe, non agri conditioni, non cultura, affirmantis. Quòd verò que naturaliter ípicis funt vel muticis, vel ariftatis, nonnunquam varient ex diversas producant, foli ubertati aut luxuriei imputandum censemus, aut alii cuidam nordum nobis cognitæ & compertæ cause aut

Alias præterea Tritici rubri varietates observavimus, alteram mimirum spica mutica albicante, aliam spica aristata albicante.

Not. Nos in Anglia Triticum Autumno semper serimus, nuniquam Vere: nisi quis animi aut experiundi causa altrer faciat. Minime autem dubium censenus, quin Triticum quodicinq Vere satum tum provenirer, tum semen persicelet ante Autumnum; verum id Autumnali infirmius estet. Quodcung, enim frumentum hyemem tolerat Autumno fatum multo latius & uberius, grano quoq, firmiore & copioliore evadit quam fi Vere sereretur.

firmiore & copioliore evadit quam fi Vere fereretur.

Nos cum Columella & Bapt. Porta Triricum æftivum feu trimeftre proprium genus non esse opinamur: verum agricolas fi quando Autulmius male cellif, hanc fationem pro jubildo commentos esse. Et apud Samnitas, aliasque gentes Albinas, quia Triticum Highris signies a imbres neutriquam perferre possit, atonem in verum tempus differri; non quod extilment, si albi sub celum indulgens sit setatur non provenire, vel quod proprium genus sit. Et alibi, Genus trimisstre Theophrasti vel Italia incognitum est, vel ciuod proprium genus sit. Et alibi, Genus trimisstre Theophrasti vel Italia incognitum est, vel ciuod proprium genus sitis seturin quoddam genus confituit. Nam continuatio usus rei esis naturam mutat; sinde non specie, sed imbecilliore quadam constitutione hoc trimestre Triticum à vernaculo differt.

2. Triticum rufum grano maximo C.B. rufum grano maximo, Fái five Adoreum Veterum puta-um J.B.

Spicam fert muticam, granum maximum & ampliffimum, fed ad conficiendum panem minus urile, ex quo decorticato cum lacte puls fit, in cibo rufticis gratiffima, quare ad eas delicias colunt.

Haud procul Lugduno in pagis monti alto seu aureo propinquis colitur, & ob incolis Blé rune, Locus. & Gros blé vocatur. Lugd.

Cum non alium babeat autorem præter Lugdunensem, nobis suspectum est: forte ob übertatem soli & cali temperiem is in locis Triticum vulgare grano majore & turgidlore proventat.

3. Triticum rufum hexastichon C. B. J. B.

Ex eadem est Officina: Spica est rigidiffima & firmissima, sex ordinibus distincta, cum in aliis quatuor tantum reperiantur.

Circa pagum Erium in Allobrogibus habetur, ubi Ble reguer, id est frumentum rigidum dicitur; alii froumenta fix quarres, i.e. fexangulum vocant.

Notatu dignum est, Tricicum quativis cinnium frugum præstantissimum str, & in cibo tum sa-pidissimum tum saluberrimum, utriusque extremi frigoris & caloris patientissimum este, nec in re-gionibus tantum temperatis provenire, sed hinc in frigidis & Septentrioni subjects, Scotia v. g.

Inde in fervidis & Meridionalibus, ut Agypto, Barbaria, Mauritania, India Orientalis provinciis, Guinea, Madagascar, &c.

Nec minus observabile est, & cum Divinæ Benignitatis agnitione commemorandum. Tritico (ut recte "Plinius) nihil fertilius este, quod ei natura, [rectius Natura Parens] ribuit, quoniam *Lib.100.101 eo maximè hominem alit: utpote cum è modio, si e aprim folinii, quale in Byzacio Africæ campo, centeni quinquaginta modii reddantur. Missi ex eo loco Divo Augusto procurator ejus ex uno grano (vix credibile dictu) 400 paucis minus germina: misit & Neroni similiter 360 stipulas ex uno grano. Verum de Tricici fertilitate libro primo, dixi, ad quem locum Lectorem remitto.

Nnnnn

Notan-

Locus.

Notandum præterea solum pinguissimum & opulentissimum Tritico alissque frumentaceis perfi. ciendis non convenire, uti nec pauperrimum & gracillimum : ejulmodi enim in folia & flipula vim suam totam effundit, quæ mirè luxuriant & excrescunt, spicis interim gracilibus & ferè vacus vim mam totam etunoit, que mire inxunant a cactant filia de la companio de lere vacante paucis intus granis, ifique male nutritis & firigofis. Herba foliciet & culmi alimentum praripum & fpicas defraudant, forte etiam propitios Solis radios arcent, qui fucco nutritio excoquendo & in materiam semini idoneam evehendo necessarii sunt. Hujus rei experimentum habuere nostrates. cum Triticum vulgare in America ubere gleba ubi & cœlum favebat, primo fererent, in hafta enim altitudinem furrexit, spicas tamen ferme vacuas & semine cassas produxit. Quocirca Agricola tam Veteres quam moderni sata latiora pecudibus immissis depascere & coercere solent. Luxuria sege. tum castigatur dente pecoris, in herba duntanat, & depasta quidem vel sapiùs nullam in spica iniuriam fentium. Plin. l. 18. c. 7.

Notandum denique humorem nimium frumento nocivum effe apud nos in Anglia, non æftum

HISTORIA PLANTARUM.

cere: quod experienta nupera confirmavir, cum Anno 1664, aftate omnium memoria noftra fic ciffima, Triticum aliaque frumenta fatis feliciter adoleverant, & granum protulerant plenum, &

4. Triticum multiplici spica C. B. Ger, Park. Trit., cum multiplici spica, glumas facile depa.

Radicem fibrosam, culmum geniculatum, foliaque cum vulgati usus Tritico habet communia: at spicæ facillimum discrimen, quæ in hoc præter quatuor illos versus aristatos, qui in summa spica solitarii, circa medium complures undique fibi adjungit, multiplicique congeltione in centre crefir; granum etiam multo candidus & deficatiis. C. Bauhinus Tritici rufi fpeciem facit. Hoc Neapolitani, quibus familiare est, ut catera genera serunt & colunt, referente Portă.

5. Triticum speciosum grano longo J. B., An Triticum oblongo semine C. B?

In spicam exit spica Tritici vulgati longe majorem, sex, aut septem unciarum, aristis dodrantalibus, pedalibusve plus minus. Gluma unciales sere granum oblongum, uncia triente, & quam vulgati duplo ferè longius continent, è glumis facile separabile, in quo cum vulgato & cinereo con-

Ex horto Stutgardiano habuit J. Bauhinus.

A. 6. Triticum aristis munitum, rubentibus granis & spica, glumis lævibus & splendentibus, fieb-eareth bearbeb 10 heat. An Trit. aristis circumvallatum Ger. & Park.

Hæc species apud nos in Anglia seritur, est spicis minoribus quam Triticum cinericeum, glumis lavibus & splendentibus, castanei quodammodo per maturitatem coloris seu rufi, granis etiam rufescentibus. Hac species aristas sponte non deponit etiam postquam maturuit, verum ea pertinaciùs adhærescunt quam in Tritico cinericeo.

7. Triticum cinericeum maximis ariftis donatum, glumas triturando deponens J. B. An Triticum ty-phinum simplici folliculo C. B? Triticum typhinum Ger? Typha Dodonai Park?

Speciosum visendæque magnitudinis est, calamis proceris geniculatis, foliosis, spica maxima, serè fesquipalmari, duobus granorum ordinibus compacta, glumis hirsutis, cinericeis, in longissimas asperrimalque ariftas desinentibus, quibus tribuli verbere in area facile excutiuntur semina. Huic nobis idem videtur

A. Triticum aristatum, spied maxima cinericed, glumis hirsutis, nostras. Bran Pollard, in fome places Duck bill wheat.

Hoc genus apud nos in Anglia frequens seritur: Tritico spica muticâ majus est & elatius, spicis majoribus habitioribus ariftis longis circumvallatis, quas tamen non rarò ante maturitatem amittunt,

Nostrum hoc non simplicem habet folliculum, qualem Tritico suo typhino tribuit C. Bauhinus; ideoque fi detur ejulmodi Triticum typhinum quale describit C. Bauhinus nostrum hoc esse non potest. Verum Historiæ plantarum Ebrodunensis Auctores C. Bauhinum erroris insimulant multiplicis in fynonymis hujus aliorúmque Tritici generum, quos confule.

Triticum longioribus aristis, spica caruled C. B. Triticum lucidum Ger. Park.

Spica est eleganti & magna, & cum maturuit aristis densis longis horret, cœrulei aliquando coloris secus quam in aliis frugum generibus, quarum spicæ flavescunt: grana sunt magna, dura, atropurpureo colore nitentia, cujus coloris & farina.

Tragum frumenti genus ficia cocculea Lingd. quod hujus fynonymum facit C. Bauhinus ad pre-

cedentem speciem refert Histor. Ebrodunensis: quod & nobis etiam placet.

Triticum longioribus aristis, spica alba C. B.

Priori fimile est grano excepto, quod pulchrius est & album, ex quo farina alba & delicata fit. Triticum quo ponderofius cateris paribus eo melius. Hinc apud nos Londinenses institores pondere Triticum emunt : habet aliquid lentoris & obstruentis naturæ.

Nota optimi Tritici funt quòd recens, & perfectè maturum fit, quòd colore luteum, quòd denfiftimum & ponderofiftimum, quòd aquá maceratum citiffimè & maxime intumeicat, quòd copio-fiftimam farinam prabeat, quòd ab omni vitio immune, ut Lolio, Melampyro, uftilagine, &c.

Triticum inter omnia Cerealia tanquam præstantissimum commendatur, non solum ob insignem nutriendi vim, sed quòd etiam adversus multos morbos & intrinsecus & extrinsecus utiliter usuroe-

Lib. XXII.

E Tritici farina probè fermentata optimus conficitur panis. Verum & Amylum ex ea fieri Pli- Vires & nius afferit. Pultes quoque infantibus commodiffimæ ex ea in aqua aut lacte decocta fiunt. qua & Ujus. oprime nutriunt, & in canina appetentia & Veneris defectu commendantur. Eædem in faucium & pectoris affectibus, Renum & Vesicæ exulceratione, fluxionibus alvi, præsertim dysenteria, perutiles funt, vel ex jusculis cum butyro confectæ. Crudi Tritici esu alvus inflatur; nec facilè conficitur. Galenus Tritici elixati in cibis ufum damnat; verum nos ab ejus butyro conditi, & Saccharo edulcorati, usu frequenti nullum damnum aut noxam sensimus.

Granez Triticez confectio apud Catonem, (sic vocat ptisanam triticeam pultémve ex ea paratam) parum differt à præparatione pultis triticæ apud nos in Anglia usitatæ, Frumenty dictæ. Selibram tritici puri in mortarium purum indat, lavet bene, corticénque detrabat bene, eluátque bene, postea in ollam indat & aquam puram, coquátque, ubi coctum erit, lac addat paulatim u(que adeò donec cremer

crassus erit factus.

Extrinsecus ad visum & debilem & obscurum & ad maculas tollendas collyrium quod Triticum ingreditur vide apud C. B. in Theat. Ad maculas tollendas fuccus è Tritico expressus valet. Faciem erugat farina Tritici, fi cum aqua Fabarum calida folvatur.

Ad lichenas recentes in mento aut alia faciei parte Crispi apud Galenum è Tritico medica-

Tritici grana multa in incudem imponito, deinde laminam æris [aut ferri perinde enim est] igne calefactum Tritico superponito, & resolutum ab eo liquorem calidum adhuc afferto ac super lichenas linito. Hoc solo multos curatos scimus, nec solum ad lichenas faciei, sed experientia noftrå ad omne genus herpetas & impetigines valet. Idem ad ulcerum finus, pedum & manuum rimas à frigore, & cutem asperam lævigandam facit.

Farina cum oleo mixta & in forma cataplasmatis imposita, sed melius in aqua cocta, oleo addito, mammarum duritiem emollit. Eadem Apostemata hepatis, lienis, aliarumque partium ma-

Nervorum contractionibus & mammis dependentibus ex aceto cocta & impolita prodest. Triticum crudum commanducatum & impositum commorsis à Cane rabido auxiliari dicitur. Idem

oculorum apostemata maturat.

Ad alvum irritandam, è farinæ partibus duabus & una salis cum albumine ovi pasta conficitur. in formam suppositorii reductuur, oleo yel butyro intungitur & ano inditur. Podagra conferre dicitur pedes ad genua usque in Triticum mergere, quo levatus est inopinato Sextus Pomponius referente * Plinio: melius succedit curațio, si Triticum conquasiatum in vase ad ignem calescat. *Lib: 22;

Ad omnes quorumcunque artuum dolores mitigandos valet cataplasma ex farinæ Triticeæ & cap. 25. Hordeaceae, florum Chamæmeli & Rosarum, singulorum unciis duabus, in aqua decoetis, dein olei Chamæmelini & Rosacei singulorum uncia una additis, ac in modum cataplasmatis calidè parti

Fermentum ex farina triticea calefaciendi, extrahendi & maturandi vi præditum est, privatim callos in plantis pedum extenuat. & cum alia tubercula tum etiam furunculos ex fale maturat atc.

Furfurum multiplex usus est. Inserviunt manibus purgandis saponis vice, si aquæ in qua abluuntur immisceantur, quin & manus molles albásque reddunt.

Furfuribus purgandis infervit aqua in qua calefacta per diem & noctem infufa fuerint. Gargarifma ex decocto faucium asperitatem & dolorem lenit.

In aqua decocti & facculo inditi omni humore expresso si calidè applicentur, Pleuriticorum pun-ctiones mitigant, modò sacculus refrigeratus in eadem aqua calesactus & expressos septiles septiles appli-

Alia præterea multa juvamenta præstant quæ si placet apud * C. Bauhinum vide.

* Theatr.lib.1. Sect.4. cap. 2.

1229

De Pane.

Panis multiplex Etymon adfertur. Vel enim deducitur à Panus, i. c. Tondan five fili glomus ad cujus fimilitudinem panes fingi folent. Varro. Vel dicitur Panis quafi pascinis à pascendo. Vel est panis à Deo Pane, quòd Pan primus consparlas fruges coxisse perhibetur. Cassiodor. Vel ab Adjectivo mu, quafi & Coa muma eplevras. Panis dictus quòd cum omni cibo apponatur, vel quod omne animal eum appetat Isidor. Vel quòd instar omnis cibi sit.

Sed omnium (inquit Voffius in Etymolog.) horumce sententias diluit Athenaus, ex quo discere est Romanis panem vocari quod Dores dicunt mayor. Vel autous panem à mousu deducere li-

Panis, definiente C. Bauhino, est cibus ex frumentaceis molitis, aquá maceratis, pinsitis ac coctis Nannn 2 Quatuor

Triticum

HISTORIA PLANTARUM.

Quatuor panis genera apud antiquos à tritico fiebant. Li Siligineus panis, onyoins, ex filigine, id est, flore faring, five purissima, mollissima & tenuis sima parte, ab omnibus furfuribus exactissime repurgata.

Tener & niveus mollique siligine factus. Juvenal.

2. Similagineus, oqualerins, ex fimila seu similagine, id est, farinæ parte tenni quidem, sed sisgine impuriore, utpote ex quo non omnes excussi sunt furfures, sed crassiores tantum. 2. Confusacio, autoro e que non onince exemi unit turtures, sea cramores tantum.
2. Confusacio, autoro & assassino, ex farina omnes frumenti partes in se continente, cui niul vel floris, vel furfurum decessit.

4. Cibarius, gregarius, fordidus, assauss, formess, è furfuracea farina coactus, ex quo mollissima puriffimaque farina excussa est. Nonnulli his addunt quintum genus, quod furfuraceum vocant, πίνειων feu πίνειτων Athenaco, qui Canicaceus panis dicebatur, quod in Canum fere gratia confid solebat : Et hic ex Tritici extis constat, quæ Latini furfurgs, canicas & apludas vocant. Fiebat & olim (Marcello fides) è polline frumenti tenuissimo, ad molæ parietem adhærescente

indéque multis cum fordibus deterfo. Optimus ac faluberrimus panis est qui concoctu facillimus; talis autem est, monente Galeno, qui plurimum est fermentatus, & pulcherrime subactus, quique in clibano igne moderato suerit assaus. In summa (inquit C. Bauhinus) panis optima commendatio constar Tritici bonitate, justaque

ejus molitura ac piltura, cribri tenuitate, miltione plurima, fermenti, salisque modico; dein appa. ratu subactionéque exacta, & proba coctura, de quibus copiose disferere nostri non est instituu.

Notandum tamen in Anglia spumam Cerevina concretam usitatissimum fermentum esse, nec nostrates alio serè uti, nisi in hujus inopia. Hoc autem sermenti genus (teste Plinio) apud Septentrionales olim in usu suit. Galliae & Hispaniae framento in potum resoluto, quibus diximus generibu, spumà ità concretà pro fermento utuntur. Qua de causa levior illis quam cæteris panis est. Plin. hist. lib. 18. cap. 7. Est ergò, Plinii testimonio, laudatissimum hoc fermenti genus.

Certum est furfur vires abstersorias obtinere, quibus intestina, si intus sumatur, ad dejectionem stimulantur. Hinc panis qui fit ex farina cui furfures omnes excussi non sunt, modò probe fer. mentatus fit salubrior nobis videtur, sapidiorque etiam quam qui ex mero flore seu filigine. Extrinsecus mica panis ad eadem fere utilis est ad qua farina triticea. Galenus scribit cataplasma ex pane factum magis digerere, quàm quod ex Tritico fit, eò quòd Panis salem & fermentum adjuncta habeat, cujus sententia rationi consentanea videtur, & experientia etiam eam confirmat.

Chondrus & Alica quid fint diximus in explicatione terminorum quantum sufficere videtur: cum enim jam in desuetudinem abierint, non est cur de eorum præparatione aut usibus in cibo & medicina admodum foliciti fimus. Qui pleniorem eorum explicationem defiderat C. Bauhini Theatrum

& J. Bauhini historiam petat.

Amylum etiam quid fir ibidem dictum est: cujus vires & usus vide apud Bauhinum utrumque. Far duplex est, naturale & factitium: naturale est certum quoddam frumenti genus: factitium Plinius pro Farris farina, five pulte, five grano decorticato sumplisse videtur, cum ex Verrii sententia scribit Populum Romanum farre tantum è frumento trecentis annis usum suisse. Far ex Aerio ostenditur esse quodvis frumenti genus, decorticatum, & ab utriculis repurgatum ac deinde ia partes aliquot confractum & ficcatum.

Athera, puls & gluten confistentia tantum differunt, Athera ehim pulticula liquida est, infanti-

bus conveniens que ex farina tenuiore cum cerevifia tenui alióve liquore coquitur.

Atherâ crassius & solidius est gluten, Græcis zónas, ex similagine & farina Tritici, quo chattz glutinantur: quod propter eam quam habet glutinandi vim fanguinis excreationibus prodeft.

In utriusque medio mono five puls est, solidior quidem ac spissior Athera, liquidior verò Gartine, proinde minùs glutine, plus autem quam Athera viscera obstruens. Athera aut potius pulis genus eft, edulium quod Galenus ex multa Tritici farina lacti permixta fieri scribit, quo hac atate universa inferior Germania frequentissimè utitur. [Pultem puto intelligit quam nos Dassip puto bing vocamus] Cibus boni succi & multi alimenti, sed eos qui eo affidue utuntur offendens. Nam in hepate obstructiones parit, & calculos in renibus gignit, autore Galeno. J. B.

Tragus est res factiua. Fiebat autem ex diversis Frumentorum generibus, ut ex Dioscoridis, Ga

leni, Plinii locis ubi de eo agunt inter se collatis patet. A Chondro & Alica præparatione potissimum differt. Chondrum siquidem gypsum & arena persiciunt: Halicam creta emundat, Tragus solà

aquâ maceratus excorticatur.

* 8. Triticum Creticum Park. Sylvestre Creticum C. B.

Herba est Tritico fimilis, folia & caules Tritici ferens, spicasque aliquantulum asperas, nignores & ariftas breviores, cujus grana Tritico sativo minora sunt & altera parte obtusa, ità ut Secales grana potius quam Tritici, æmulentur.

Frequentiffime in Creta invenitur, & negligitur unde Honorius Belli ejus semina ad Clusium mist Agrioftari, quod Triticum fylvestre fignificat, nomine. Quare non absque ratione Cretenses, Dio doro Siculo referente, sibi persuaserunt Triticum primò à Cerere in Creta inventum fuisse.

9. Triticum Tripolitanum Park. Zea Theophrasti forté.

E semine Tripoli allato in Anglia satum culmo surrexit bicubitali, foliis quam Tritici nostratis latioribus cincto, spicis palmum longis, aristis prælongis circumvallatis, granis Secales instar nigit CAP. II.

De Secali.

Reale à secando dicitur. Nam cum duo sint genera frugum, Frumentum & Legumen; legumina quidem manu leguntur vellunturque: Secale ac frumenta alia secantur. Voss. Ermolor. Secale à Tritico differt grano strigosiore, tenuiore & nigriore, glumis non operto sed nudo: culmo elatiore.

A. 1. Secale Ger. J. B. vulgatius Park. hybernum vel majus C. B. Aic.

Radicibus est multis, tenuibus, fibrosis: folius cum primum prodeunt rubescentibus, dein ut reliquorum frumentorum virentibus, Tritici tenuioribus, longioribus; culmis numerofis, fenis, feptenis, etiam pluribus (fi enim ante hyemem à pluviosa tempestate illæsum radices egerit, & in cespitem quasi evalerit, magni proventus spem facere solet: qua plerunque adeò non fallit ut ex uno grano duodeni & plures quandoque spicati culmi exeant) qui Triticeis graciliores, at firmiores, longiores, & ex vagina aspera graminea Arundinaceave, quaternis utplurimum, nonnunquam quinis internodis diffincti prodeunt, spicis in versus digestis, aristis brevibus, nequaquam innocentibus cinctis, & aliquot quasi hamulis ferratis (caveat ergo quis nè ori spicam indat) quod & in reliquorum frugum arilis notavimus. Flore est lutcolo, qualis in plepisque frumentis observatur; & diu sloret, adeò ut quadragessimo tantum die à flore maturescat, postquam enim dessoruit septimanis quinque maturatur. At spica cum floret erecta est, quare rubigini cum imbres retinuerit opportuna: Semine verò prægnans procumbit & deorsum propendet quia longior. Granum est obsongum, strigosius, renuius

Re nigrius Tritico, glumis non opertum fed nudum, ideò caducum & fapenumero fponte exidens.

Duas hujus species constituit C. Bauhinus, bybernum sci. seu majus, & vernum seu astivum & mi-Species seu

nus: quas fationis duntaxat tempore, & accidentibus indè ortis differre putamus

In Germania, Gallia, Anglia, alissque regionibus, potissimum Septentrioni subjectis nascitur qua- Locus. licunque folo, etiam gracili, macro & arido (arenofo fabulofo & levi] in fœcundiore tamen & lætiore meliùs & præstantius.

Apud Anglos seritur Autumno, nunquam (quod sciam) Vere, etiam ante æquinoctium; quo

maturius eo melius & uberius evadit.

Proximum inter frumenta à Tritico locum vendicat. Panis ex eo factus ater & ponderosus est, Vires & lentoris atque obstruentis natura nonnihil habens, concoctu difficilis & ventriculo gravis, prasfertim Ufus. fi furfurum expers fuerit; quin iis qui non affueti funt alvum plerunque movet non fine torminibus. Agricolis persuasum est hujus panis usu corpora validiora fieri. Bruyerinus asserit in Lugdunensi tractu & vicinia mulieres que pane Secalino utuntur validas, & bene curatas, formaque egregias conspici, qui tamen admodum spernendum alimentum hominibus præstave censet,

Panis secalinus ob humiditatem suam à nonnullis præfertur ei qui vel ex Tritico vel ex Zea con-

ficitur, cùm non ità facilè & subito ab aere exsuccus & aridus reddatur.

Solent nostri tantundem Triticeæ vel ex Zea confectæ farinæ admiscere, ut panis teneritudinem suam diuriùs retineat, leviórque & gratior evadat: sícque paratus etiam medicorum confilio ad alvum emolliendam etiam Magnatibus in usu est, maxime æstate. C. B.

Apud nos in Anglia, & ut Ruellius refert, apud Gallos etiam, Secale non tantum solum & simplex seritur, sed cum Tritico mixtum, aquis sere partibus. Miscellaneam hanc segetem Latino no-

mine Miscellane appellamus, & alicubi Apung-cozn.

Quæ de Secalis ejúsque partium viribus & usibus in medicina traduntur vide apud C. Bauhinum Theat. Botan. Lib. 1. Sect. 4. cap. 17. Quibus adde è Sim. Pauli Quadripartit. 1. Illud veriffimum & experientia confirmatum, quòd farina Secalina confusanea diuturniores capitis dolores leniat, in linteo capiti circumligata; quæ etiam delirantibus profuisse observatum est, præsertim si ei remisti fuerint absinthii corymbi. Sim. Paullus.

Vulgus docum est ubi Erysipelate infestatur siccam farinam Secalinam indere mundo linteo, ac loco affecto applicare, ídque successu satis felici discutere. Idem. Habui ex excerptis D. Hulse.

Per frequentes pluvias grana spicarum inferiora in Secali per maturitatem in grana atro-purpurea excrescunt [C.Bauhino semina quadam longiùs ex utriculis suis seu glumis protruduntur, ac in mediocrem etiam craffitiem excrefcunt, quorum quædam in corniculi modum curvantur, quæ omnia nigrum colorem foris contrahunt, intus verò candida farina denfioris materiæ continent,] quæ subftantiz farinacez, saporis Malti, Noricis Mutterttoan, i.e. Secalis mater dicuntur, & singulare przfidium ad compescendum lochiorum fluxum habentur. Secale hoc modo degenerans Secale luxurians C. Bauhino appellatur, Clavi Siliginis Lonicero. Annon infecti alicujus punctura originem debeant hujufinodi excrefcentiæ inquirendum.

2. Secale latifolia peregrina C. Bauhini J. B. Secale latifolium Park.

Culmis exurgit candicantibus, rotundis, striatis, quibus spica palmum longa, crassa, aristis longissis mis, & ut in vulgari, tenuissimis denticulis asperis armata, insidet: Folia habet cubitum longa, unciam lata, & per marginem leviter exasperata: grana non vidit, spicam & folia habuit è Contareni Ve-

Uftilago Segetum five frugum, præfertim spicatarum, Secales, Tritici, Hordei, atque etiam Avenæ vitium est. Iphs autem accidere solet, antequam è gramineis vaginis penitus sele explicent ac

Nnnnn 3

Amylum.

HISTORIA PLANTARUM.

in culmum attollunt, idque cœli conftitutione crebro inconftante. Quando enim Aprili & Maio menfibus, post Solem ardentem subitæ pluviæ succedunt, & sol continuo ardentes radios sparon foice adhuc tenere ac latentes, humore madide à Solis fervore correpte, fic aduruntur, ut quam-

primum è vagina prodeunt, nigræ & veluti pulvere fuíco aut atro obfitæ appareant.

Locis cavis (docentibus Theophrasto & Plinio) & à statu filentibus præcipuè segetes ærugine equiles infestantur: motu enim excutitur & decidit humiditas æruginis causa. Aufugiunt hoc vitium quæ stant non crecto sed prono cacumine. Quamobrem spicam inclinari utile est, ut imbres decidant, nec rores excipi postint. Hinc arugo, quamvis frumentorum omnium commune vitum fit, magis tamen infestat Triticum, quòd tunicis integatur pluribus, & solium spica gerat proximità, int, magis tamen intental fricting quot times integrate particular to continuin plet getat protinuing, unde frugeren finam effundit: refidet enim in eo humor putrefactis qui artiginem creat. Adde quòd fipicam geret erectam denfiorémque unde humor minus poteft defluere. Har forte catala procatarctica & externa uffiliaginis esse possibility quòd fi non adfit interna dispositio in grano iplo seu femine, causa externa effectum fuum non fortuntur. Hunc agricola nostri maxime cavent à femine segetis ustilagine infectæ, & præterea ad præcavendum hoc malum semen antequam terræ committunt lixivio ex cinere per 24. horas infusum calce viva aspergunt, adeóque firmum efficient adversus hujus vitii causas.

CAP. III.

De Zea.

Ea Tritici quoddam genus est, glumis adeò arcte adharentibus ut eas rriturando non depo-nat. Zelas aut Çeas amo sa Cui dictam volunt, quòd ea ante inventum frumentum homines vitam tolerabant. Antiquissimis autem Romanis (teste Dionysio Halicarnassensi) Zea Far dicebatur. Farris tamen vox ambigua & æquivoca.

1. Zea sive Spelta J. B. Zea dicoccos sive Spelta vulgo Park. Zea dicoccos vel Zea major C. B. Zea five Spelta Ger. Spelt.

Locus.

* 2 hift. c. 5.

Locus &

Tempus.

Vrus.

J. B. C. B. Tritico haud absimilis est, radice multiplici culmis tenuioribus, numerosis, geniculatis, sirmis, Hor dei altioribus, at Tritico brevioribus. Spica, quæ circa festum S. Joannis Bapt. sloret, palmaris ant fesquipalmaris, incondita, compressa, plerunque mutica, interdum aristis circumvallata, longioribus brevioribus e, gemino granorum versu, vel ita dispositis granis ut alternatim unius principio medium alterius respondeat, multiplici folliculo arctè inclusis, & geminis utriculis geminis granis junctis, que Tritici semine longiora, dorso acuto, colore ruffo, pertinaciter harentia, nec tribuli ictu semen a linquentia, quo nomine (inquit J. Bauhinus) à Tritico vulgari distinguas licet, alioqui glumis & tunicis exuta grana vix internoscas.

In multis Italia, Gallia & Germania locis provenit, qualicunque folo etiam humidiore. lato ta

men pinguique meliùs proficit.

Eodem cum Tritico tempore seritur, floret & demetitur. Zea, si pista ac purgata seratur anno tertio in Triticium mutatur, * Theophrasto autore. Et Plinius, Tradum inquit, Zeam ac Tiphen, chm sint degeneres, redire ad frumentum, si pista serantur, nec protinus, sed tertio anno. Nos non negamus accidere interdum posse ut Zea in frumentum transeat, verum ut hoc semper eveniat si pista seatur nobis non videtur verifimile; penes autorem fides esto.

3. Zea monococcos, Briza quibuslam J. B. Zea Briza dista seu monococcos Germanica C. B. Zes monococcos, seve simplen, seve Briza Park. Briza monococcos Ger. St. Peters Com.

Culmis est & spicis dicocco brevioribus, angustioribus, tenuioribus & depressis: spicis duplici or dine Hordei modo digestis, aristis subasperis armatis: seminibus duplo minoribus, singulis utriculis (qui laves, candicantes & modice depressi) inclusis, à quibus in mola, non in area exuuntur. Folia angusta sunt : radix fibrosa.

Nascitur asperis & montosis plerisque Germaniæ locis, solum tenue & aridum amans. Autumno cum reliquis frugibus feritur, ferius tamen, ac fubinde Septembri demum mense maturescit.

Panes ex Zea Germani conficiunt, non minùs albos quam ex Tritico, leviores tamen, minusque nutrientes. Recens suavis est & concoctu facilis, antiquus non ità gratus & concoctu difficilis.

Ex eadem pultes cum lacte, vel Amygdalato, vel vino, vel cerevifia & faccharo fiunt & fanis & ægris utiles. Pulticulæ ex farina adstringunt, unde ad eadem valent ad quæ pultes ex Oryza, hæmoptylin, dylenteriam, diarrhœam, &c. præcipuè cum pedibus vervecinis & vitulinis decoctæ: exterius quoque ad eadem utilis est.

Not. Veteres uno quali ore panem ex Zea damnare. Quare manifeste (inquit C. Bauhinus) patet Zeam illam aliam esse ab ea, quam Plinius semen Romanis vocari tradidit, ex quo tam pra-

clarus cibus Alicæ fiebat.

CAP. IV.

1. Zea verna J. B. Zea Amylaa seu Olyra C. B. theatr. Olyra Park. Triticum Amylaum Ger.

7. B. Alamos habet tres cubitos altos, quatuor, quinque aut fex geniculis donatos, & plane triticeos. Folia plufquam femunciam lata. Spica duorum est versuum, sibi mutuo æqualiter respondentium, ariftis multis vallata, ut eatenus ad Hordeum accedat: in fingulis autem verfibus ordines duo feminum majufculorum, quæ glumæ involvunt validæ, aliàs albicantes, aliàs quafi ferordines quo remandin majarcation, que gruine involvant reman, anna anobantos, anna quan retrugine infectar verl cubentes, bina quidem undique, extima verò externa tantum parte. Grana glurigine infectar verl cubentes, bina quidem undique, extima verò externa tantum parte. mis exuta Tritici granis fimilia funt, unde nobis femen ejus Londino missum est sub titulo Tritici filed Hordei. Seminis nondum plane maturi aviculæ appetentiffimæ funt, ut difficile fit illud ab earum rapinis defendere.

ım rapuns In Germania locis aliquibus feritur, & quidem verno tempore circa festum S. Georgu. Tarde Locus.

metitur scilicet primum Septembri.

Hac planta inter Hordeum & Triticum quodammodo ambigit, fpicam enim habeat Hordei, granum Tritici.

2. Zeocrithon sive Oryza Germanica C. B.

Cum Oryza nihil affinitatis habet, sed potius mediæ inter Zeam & Hordeum naturæ est: radicibus, foliis, culmis geniculatis Zea fimilibus: spicis Hordei modo asperis & acutis aristis armatis, singulis tamen majoribus: grano candidiore, utriculis ut Amylæum incluso, quod Zeæ modò à cortice in mola repurgari postulat.

Est ex aftivarum frugum genere; quare apud Mediomatrices cum aliis trimestribus seminibus in

Si hac planta à C. B. rectè describatur nostrum Smat Barien esse non potest.

CAP. V.

De Hordeo.

Ordeum Velio teste, priùs fuit Fordeum, unde per adspirationem scribendum liquet. Videri possit Hordeum dictum ab horreo, est enim horridum ob aristas hispidas & mordaces. Sed malim statuere fordeum & forbea ejusdem esse originis, nempe à original alo, nutrio, unde 9968 alimentum à quo forbea, sed in fordeum b in d convertitur. Vossius Etymolog. ubi plura vide.

Hordeum à reliquis culmiferis fpicatis grano, cortice craffiore undique arctè adhærente, nec ullis præterea glumis, tacto differt; ab Oryza Ipica fimplici compactiore.

A. 1. Hordeum diffichum Ger. J. B. Park. C. B. Common Barley.

Breviore culmo est quam vel Triticum, vel Secale, sesquicubitali tamen interdum, & in latiori folo bicubitali, quinque plurimùm, interdum sex geniculis intercepto, ad quæ singula folia culmum aliquousque obvolventia, ima Triticeis angustiora, superiora nonnunquam, aque lata, & quousque culmos obvestiunt glauco quodam polline plerunque obducta. Spica longis asperisque horret aristis, que fingulæ è fingulorum granorum capitibus exeruntur: grana vero glumâ tenui, fimplici clauduntur, quam nulla tritura deponunt, nifi vel molarium confrictu, aut sacculi asperioris, calida prius macerata, aut denique pila. Diftichon nominatur hoc genus quòd duos habeat granorum ordines, quibus tamen interjecta & aliorum rudimenta, sed qua nihil aliud sint quam inutiles gluma.

Stipulæ per maturitatem molliores sunt, minusque fragiles quam triticeæ, unde & succulentiores oupuse per maturnatem moniores unit, immunque tragnos quant trancas, imme o incommodius funt, & pabulum bobus & vaccis alendis commodius & pinguius fuppedirant. Spice o longitudinem & gravitarem plerunque mutant & deorfium incurvantur, & vel viginti interdum grana in fingulis vertibus continent. Radices ut in reliquis culmiferis fibrofa. Ab codem grano plures flipula

Seritur hoc genus Vere, nec enim hyemes nostras asperiores tolerat.

Tempus.

A. 2. Hordeum diffichum spica breviore & latiore, granis confertis. An Hord. distribum minus Park. Hord. distrum Germanis Oryza J. B.? Zeocrithon srve Oryza Germanica C. B.? Sprat-Barlen, or Battle boor Barlen.

Hoc à præcedente differt statur à plerunque breviore; spic à breviore latioréque, granis magis confertis, & à scapo medio extantibus, aristis quoque brevioribus nonnihil: quin & ab avium injuriis tutius esse creditur, quia grana ejus ante perfectam maturitatem à spica difficilius avelluntur.

Hac duo genera apud nos in Anglia hyemem non ferunt, ideóque feruntur Vere.
Inter geminos granorum verfus duo alii utrinque, i. e. quater gemini intercedunt, paleacei, nullum granum continentes, mollicellis & brevibus ariftis donati. J. B. Hi & in Hordeo vulgari habentur, fed conspectiones sunt in hoc genere. A. 3. Hordeum

A. 13. Hordeum polyftichon J.B. & ut mihi videtur bexastichum pulchrum ejuldem. polyftichum hybernum C. B. forte etiam vernum ejuldem. polystichum vel hybernum Park. Din ter of square Barley, of Bear-Barley, & in montosis septentrionalibus Anglie

Hujus spica plerunque tetrastichos est, aliquando plures granorum ordines obtinet, unde Horde. um hexaftichum pulchrum J. B. ab hoc non differre putamus. Quin & polystichon vernum & hybernum solo sationis tempore & accidentibus indè ortis distare.

Hanc speciem, quia frigoris patiens est, & asperiores hyemes tolerat, in Septentrionalibus Anglis montosis regionibus serunt; ubi Hordeum distichum ad frugem non perveniret.

Notandum hic Veteres cosque secutos Recentiores nonnullos errasse plurimum cum Hordeum & rotamum in vector outropie bullulare feriberent, ex altera grani parte deorlum germinante radicibus exeuntibus, ex altera furfum tendente herbà: Ab eadem enim grani extremitate, tam in Hordeo quam in aliis frumentis, tum culmus seu folia, tum radices exeunt, ut in Tritico manife. frum est: in Hordeo & Avena, quæ glumas non exeunt, folium sub gluma craffiore reptans èsum. mitate grani egreditur; quòd errori occasionem præbuit: Quam rem ità se habere facile animad. vertes, fi granum postquam germinaverit cortice exuas.

Hordeo quomodocunque parato eo utaris nunquam corpus calefacit, sed varie pro modo praparationis tum humectat, tum ficcat, coctum veluti in Prisana humectat, tostum veluti in polenta sic cat. Differt à Tritico quòd succum mitem & detersoriam generet, cum Triticum crassum ac len.

tum fit, & nonnihil obstruentis naturæ obtineat.

Ex Hordei farina olim apud potentissimos populos ut v. gr. Athenienses, panes fiebant & hoc etiam seculo siunt, verum in annonæ caritate & ad sublevandam tritici inopiam à tenuioribus pracipuè. Apud nos certe, non minùs quam apud * Romanos olim, nullam habet autoritatem, adpanificia intellige, nam ad conficiendam cerevifiam valde expetitur, & quotidiano usu frequentam: wque necessarium populis Septentrionalibus pro potu praparando, ac Triticum pro pane.

Variis modis Hordea parantur vel ut Alimentum fint, vel ut alimentum medicamentosium, que

dum tradidie videsis apud C. Bauhinum Theat. lib. 1. Sect. 4. cap. 18.

Anodynum est contra omnis generis dolores cataplasma è farina Hordei & butyro paratum, Si Polenta Hordei decoquatur in aceto, ac id percoletur per linteum, ecque os proluatur, aut petids aliquadiu in ore retineatur, sape id intolerabiles dolores dentium mitigat. Sim. Paullus.

Affinis quidam meus vehementiffimis calculi doloribus,& intolerabili ischuria laborans,post usua remedia incassum usurpata, ei quod sequitur applicui; Recipiebam arbitrariam quantitatem prode contulæ polentæ, ex aheno calidæ, & tantundem Lupuli, quæ frigebam addita bene magna quant tate butyri (commendare quoq, eum in finem oleum possumus) ex quibus parabam cataplasma. quod tam calidè pectini & perinao applicabat implicatam linteo quam ferre posset: & vir hic inta quadrantem horæ ad votum familiæ å recensitis symptomatis liberatur; cui simile catapiasma poli pluribus dein ægris calculo & dyfuria laborantibus felici fuccessu imperavi. Idem.

Plenritides populariter graffantes folo decocto Hordei fanavit Th. Bartholinus, Ephemer. Ga

man. An. 2. Oferv. 2.

Ptissana Unaden, dicta est à mò re Maser tundendo deglubere seu decorticare, quod quamvis om nium frugum decorticatarum generale nomen sit, tamen cum simpliciter & sine adjectione poniui, ptissanam Hordeaceam significat, quæ 1847 1850/200 Ptissana dicitur: nam cum pro aliorum sin mentorum Ptissanis accipitur, frumenti nomen semper adjicitur, ut Ptissana Tritici, Zea, &c Ptissana Veterum decantatissima, variis in locis describente Galeno, hoc modo parabatur. Hor deum in aqua maccratum dum extumescat in Sole ficcatur; mox in pila pistillo ligneo tantisper tunditur donec corticem exuat. Hoc in aqua lento igne decoquitur donec succulentum reddatur [Aliqui decorticatam molebant & farinam in facculo coactam diutissime discoquebant atque resion catam & in offas convolutam ad sorbitionum usum servabant, & cum usus exigeret decoquebant Uni parti Hordei decem partes aquæ admiscet Oribasius, 15 Paulus. Quæ inter coquendum citilsimè amplissiméque intumescit optima censetur. Cum in chylum seu cremorem redacta est Acet momentum infundendum, dein olei (vel butyri) exiguum, quod tamen etiam per initia injici potest. Postquam ad exactam coctionem ventum est, sub edendi tempus sal friatus inspergendus. Egregiè humectat, refrigerat, & deterget, eduliúmque est in acutis morbis omnibus frumentaces

præferendum. Datur etiam commodissimè tabidis & hectica aut marasmo laborantibus. Antiquorum Ptissana hodie non utuntur Medici, sed ejus vice Hordeum suspensa mola decortica tum, quod mundum vocant, tantisper in aqua decoquunt donec pultis speciem referat, deinde tundunt & tenui incerniculo percolant, faccharum addentes, aliaque deinde admiscent pro varia me-

dentis intentione aut scopo.

Fit & hodie à Pharmacopœis, Gallicis pracipuè potio, quam Ptissanam 185712 Xensinas vocant, cilm nec Ptilana sit, nec Ptilana cremor, sed tantum Hordei tenuius decoctum, ipitus substantia parum aut nihil retinens. Fit enim ex Hordeo mundato, Glycyrrhiza rafa, & uvis paffis, quandoque Pruna & dactyli & jujubæ aliaque similia adduntur. Hæc potio in Gallia frequentissima est æstivo tempore, ubi in omnibus fere pharmacopoliis venalis proftat, vix biduum servari potest antequam ace-Icat & corrumpatur. Usus ejus est ad refrigerandum & humectandum. Iis qui inflammatione pulmonis partumque respirationi inservientium vel renum vesicarque exulceratione aut inslammatione laborant proficuus cenfetur.

Polenta, Græcis "Angerer, Hordei tosti seu frixi farina est. Præparandi plures modos docuit Plinius lib. 18. cap. 7. Græci perfusum aqua Hordeum nocte una ficcant, ac postero die frigunt, dein molis frangunt, reliqua apud ipium vide. Eustathius è Pherecrate præparandi modum brevibus ablotvit. Tas મારાજ્યેક કર્લે જ્ઞીલ્સ્ટર, વૃષ્કું ભાગ, તેમજિલ્દ્રાંતીલમ, તેમલેમ, તેમલેમાક લાદ્યદ્વિતા, જાળકુકીલેમના. Oportet Hordeum pinlere, frigere, torrere, in cerniculo cribrare, aspergere, molere, manu subigere, mandendum appo-

ere. Rufticos pro pane alicubi ea ulos olim legimus. Veteres etiam Graci militibus polentam prabehant. Romani tamen milites ipfius imbecillitatem damnarunt. Maza est Polenta cum aqua solaaut cum aqua & oleo permixta.

Bun Actio Hordeum est madefactum, quod germen emisit, & deinde una cum enatis ligulis to-

ftum est. Maltum recentiorum ex quo fit Cerevisia describere videtur.

mum est. Maltum apud nos in Anglia ex Hordeo disticho potissimum conficitur, quanquam apud Septentrionales, ubi diftichum non provenit, è polysticho fiat. Modum conficiendi breviter describit Lo-

belius, cujus ideirco verba adferemus.

nus, cujus siduo & tribus noctibus aquá maceratur, deinde effuía aquá in horreum acervatur, loco ventis minus pervio, quoad perpufillos radicum cirros & pullulationes (hyeme quidem tardius, vere venus minus principale diduo aut triduo) emiserit. Mox prinsquam nimium incalescat in area complanata autoin de de de la constant de la co vel decem [imò plures] dies continuos versando perficitur. Tandem in tabulato pertuso igne fubdito, vel calatho vimineo acuminato texto fornaci aptato, & Hordeo superstrato, igne lento è palea, cremiis vel arido ligno, [palea seu stramen huic usui aptior est, nam lignum odorem & saporem fuligineum Malto & Cerevisiæ inde confectæ communicat] fornacis offiolo admoto, sesquipalmari intervallo ab imo interpofito, exficcatur quoad molis frangi queat. Hyeme & Vere laudapannari intervano ao into accupanti quoe inflimium efficitur. Qui vero Malti faciendi modum accuratum fere defiderat rei ruftice feriptores confulat. Nam de his prolixiùs agere inftituti nostri ratio non permittir; & consulat Transact. Philosophicas N. 142. p. 1069.

Biera five Cerevilia ex Malto & Lupuli Salictarii floribus feu potius fructibus, modo proportionéque certis aqua dulci permixtis coquitur. Et fimplicissima quidem ac propriissima talis est: Proxima quæ Triticum, Zeam aliasque fruges unà cum Malto hordeaceo admittit. Quæ verò præter fruges, herbas, semina, flores, aromata aut alia hujusmodi permixta habent, composita quadam Bera sunt

ges, nernas, termina, nores, aromaia auta ana impininon perintxia nacent, componer quedam bere lunt ac medicate ab Hordeacea Triticeère & Tapore & qualitate diffidentes: J. B. Veteres ex hordeo potum varis nominibus appellarunt, Quidam, ut Herodotus, Jura zelbura: Ariftoteles, Athenao tefte mun dixit: alii folimi: Ægyptii apud quos olim in ufu fuit, hordeaceam potionem form autore Plinio, celiam & ceriam, potionem formationem formatio tonioni sor appendint. Existem [trugibus] fum o potus, aythum in Agypto, cella & ceria in Hifpa-nia, cerevista & plura genera in Gallia alissque provinciis, l.22. c.25. Dioscorides tinum Hordeacei potûs genus Zythum, alterum Curmi nominat.

Hac autem omnia, inquit J. Bauhinus, five fimilia fint genera diversis appellata nominibus, five proprietate aliqua discrepantia, cum Bera five Cerevisia nostra in eo convenire possunt, quòd ex hordeo & frugibus componantur, præparationis tamen modo, vel alia qualitate aliqua ab ea fortasse

Dioscorides & Galenus Zythum Antiquorum multis nominibus damnant & improbant : verum suspicamur non satis perspectum illis suisse zythi præparandi modum. Quicquid sit de zytho, nos fidenter affirmamus non dari potum falubriorem Biera five Cerevifia hodierna, fi modò ex bonis frugibus ritè præparata, & probè decocta tandémque idoneè fermentata fuerit : Copiosum bonique fucci alimentum præbet. Nos verò generofiorem fortioremque Cerevifiam in quotidiano ufu improbamus; ut & nimis tenuem & aqueam, mediam inter has eligimus, & faluberrimam existimamus.

Modum conficiendi Bieram seu Cerevisiam breviter describit Lobelius in Adv. part. ult. his

verbis. R Malthi mollis, leviter contriti modios Britannicos octo: cui superfunde aquæ suvialis limpidioris ferventis, in qua aliquot manipuli furfuris triticei incocti fuerint, quantum satis sit implendo dolio Aureliano aut Aquitanico & semissi. Exactè mixta, infusa calide perstent tres horas; deinde foraminulo palea operto aut duplicato fundo apto subterfluant. Id quod transmissum est [Belgis & Anglis Most vocatum] recoquitur semihoram, sesquihoram, aut aliquot horas ut melius conservetur, adjectis unc. duodecim florum Lupuli Salictarii: mox longo latóque lacu, depressis labris vix pedem alto perfrigerantur. Et hujus decocti frigefacti libris octo vel decem, fermenti sive fæcis Bieræ vel Alæ potentioris libra aut sesquilibra adduntur exacte agitando, loco tepidiore permiscentur, strangulis operiendo, sensimque reliquum liquorem affundendo, ut commodiùs fermentescant. Quibus absolutis transcolantur; vasa adimplentur, demumque fermentatione absoluta, exactiffine occluduntur, eidem Malto novam affundunt fervidam, transcolant, eöque teniuem Cerevisiam concinnant. N. Quo diutiùs liquor Malto impregnatus, 3002t dictus decoquitur, eò durabilior est Cerevisia, & ætatem melius fert, cæteris paribus.

2. Quò Maltum magis exficcando toftum & aduftum fuerit eò Cerevisia indè confecta coloration & rubicundior evadit, particulæ enim adultæ hunc colorem communicant, Cerevifia è Malto lento

igne exficcato pallidior est seu candidior.

3. Lupulus Cerevisiæ incoctus eidem diutiùs asservandus & ab aciditate tuendæ inservit, quod efficit amarore infigni quâ pollet, quin & eandem sapidiorem salubriorémque reddit, nimium Alæ lentorem attenuando, aperiendo, abftergendóque; Ala, præfertim fi generofior fit, corpus nimis obefum & pigrum reddir, Cerevifia lupulata calore fuo diffipat pinguedinem, corpusque vegetius & ad motum aptius efficit.

4. Lobelius, quamvis natione Belga, fatetur Cerevisias Britannicas quassibet Septentrionales bonitate longe superare: idoneus testis, qui in plerasque regiones ubi in usu est Cerevisia, peregrinatus

Vires &

Ulus.

* Panem ex Hordeo Antiquis usitatum rit, quadruperefectibus.

Wiret.

Locus.

Tempus.

Vires 83

Usus.

4. Hordeum exoticum causticum C. B. Cevadilla sive Hordeum causticum Americanum Park

Planta est à Nicolao Monarde proposita, qua in Hispania nova Cevadilla, id est, Hordeolum vocatur, à fimilitudine quam cum nostro Hordeo habet, in spica & vaginulis quibus semen including Fed co minus & Lini semine neutiquam majus; & longè aliis facultatibus præditum.

Hujus semen adeò urente vi præditum est, ut in gangrænis, putridis & impuris ulceribus collem

quos sublimatum & cauterium ignitum effectus præbeat: pulvis sensim inspersus vermes in ulceri. bus necat, ulcera putrida expurgat, pro ulceris magnitudine, majori minoreve quantitate inspersus modò præservativa, quæ in horum remediorum usu usurpari solent, adhibeantur. Ad hujus faculta. tem infringendam pulverem aqua rofarum aut Plantaginis excipiunt, & Linum intindum ulcribus & gangrænis imponunt, dein medicamenta farcotica adhibent. Hæc omnia Monardes.

CAP. VI.

De Oryza.

Ryzæ ut femen ex India primum fuit allatum, fic & indidem nomen Lobelio afcitum vi-Oryza gluma seu cortice crassiore arctè adharente granis, spica laxa, è pluribus compo-

fita a reliquis frumentaceis diftinguitur.

Oryza I. B. C. B. Ger. Park. & aliorum omnium. Rice.

C.B.Radicibus est triticeis, culmis bicubitalibus & tricubitalibus, striatis, triticeis & hordeaceis, crassio ribus ac robustioribuss, geniculatis: foliis longis, arundinaceis, carnosis, Porraceis haud absimilibus; in culmi cacumine non spica sed juba, Milli aut Panici modo, in ramulos divisa, in quibus semen utrinque impari ortu & alternatim provenit, cortice subslavo, aspero, & angulosis striis in longitudinem donato, superne villoso, ovi sigură, tectum, & aspera aristă armatum est, quo exuto granum quovis præstantissimo Tritico candidius, pellucidum, durum, Avena brevius & crassius conspicius, Flores ut in Milio purpureos effe, & codem tempore flores & semen proferre dicunt.

Oryza præcipua omnium Indiæ Orientalis regionum annona eft, indéque primum allata in Graciam & Italiam. Hoc etiam feculo in tiniverfa India frequentifimus ejus ulus eft, ut in omnibu fere ejus regnis, provinciis, infulis copioliffime feratur & colatur, ut Bengala, Pegu, Cambaia, Ce-

lon, &c. Cameriani in Egypto magno proventu feritur, alicubi etiam in Syria, & Fortunatis inflis-ínque Hípania & Italia, ubi nos in Ferrarienfis dicionis locis palufiribus fatam obfervavimus. Humidis locis delectatur, & in ipfis aquis crefcie. În influla Zeilan aquas in ftagnis refervant al Oryze fata irriganda: & ibidem, (aiune) terra pinguis perpetuis exundationibus ità mollefcit, u Oryzæ messem facturi ad dimidium genu in aqua versentur. Sic, auctore Porta, in Salernitano agro, ubi patenti, uda planitie maximo proventu feritur, euripis & ilicibus & fluviis ductis quoties opus el rigant, aliàs nullam aut cassam segetem laturam: ità ut mirum sit tam siccum & exsuccum granum tam humidum requirere solum; terrámque humidam & uliginosam tam præstantis saporis & salubis nutrimenti tamo, ficcum frumentum procreare.

Maturescit astivis Solibus, ejusque messis serotina est circa aquinoctium Autumnale: quare Sep tentrionales regiones, licet humentes magis, tamen ut alfiofas respicit, nec ibi ad frugem per-

In cibis Oryza admodum est familiaris, apud omnes nationes Orientales præcipuæ apud Indos; concoctúque facilior evadit & ori gratior, ubi ex lacte bubulo aut Amygdalarum cremore, aut carnium pingui jure decocta fuerit. Datur utiliter in cibis dysentericis, cœliacis & diarrhœâ affectis, præsertim ubi priùs torrefacta, in lacte, in quo igniti calculi fuerint extincti, decoquatur. Matth.

Oryza Indis panis loco est, variis modis præparata; Præparandi modos vide apud C. Bauhinum Theat. Bot. lib. 1. Sett. 4. cap. 29. Potum quoque in multis India locis ex Oryza conficiunt. Vide C. B. loco cit. Turca quoque ex Oryza pultes efficiunt, & multa ex ea fercula parant. Varios Ory. zam ad cibum præparandi modos in Europa, ubi Triticum in panem venit, vide apud prædictum autorem loco laudato.

Vulgi animos opinio pervafit Oryza frequenter vescentes obesiores reddi; quare in quibusdam locis fœminæ graciliores & macilentiores ea frequentiùs utuntur ex lacte & largiore faccharo affumentes. Sed Veterum medicorum sententia contradicit: ut qui inter อินาวารอง seu leviter alentia, & Naverala five que difficulter conficiuntur eam retulere. Nobis aliter videtur, & vulgi potius opinioni accedimus, nec audemus damnare edulium tot gentium, tot seoulorum usu approbatum : Aboum modiet astringere concedimus : unde & in bepatico sluore & mictione sanguinea, inque tussi utile esse aliu altris gentibus additis non abnuimus. Farina etiam cataplasmatis repellentibus admiscetur, & iis quz mammarum incipientem inflammationem arcent floribus Chamæmeli & rolarum additis. In hatmoptyfi laudat Helmontius Orvzam Aq. vel Lacte chalybeato coctam. Dol. l. 3. C. 8. S. 16.

Oryzæ tenuius decoctum, in aqua, ufitatiffimum est apud Indos multorum medicamentorum vehiculum.

Liquorem vinosum ex Oryzâ extractum Arak aliqui vocant.

Lib. XXII.

De Panico.

Anicum, Gracis Exque y Mexim, Etymon Plinius adfert, lib. 18. cap. 7. Panicum, inquit. Anicum, Ciacus — Survivi Asymonic minus auters, no. 10. cap. 7. Canicum, infiguit, a panicula diffum. Ac paulo poft air, quodam Panici genus effe à pano parviv racentatum panicula. At Panicum non dulous à panicula dicitur; 'Avezona enim repugnat, fed à panus cu-

Panicum spica laxiore, & velut è racemis composita, granis minoribus à reliquis frumentis spicatis differt.

I. Panicum Germanicum sive panicula minore C. B. Panicum vulgare J. B. Ger. Panicum album vulgare Park. Panich. In Gerardo emaculat, icones dua ultima (unt transbosita,

Radice nititur valida & fibrofa, è qua plures erigit culmos, Arundinaceos, duorum plerunque cubirorum (folo tamen fœcundo proceriores) rotundos, folidos, geniculis tumentibus, decem non-nunquam, præcinctos, ac fenfim extenuatos, cacumine languido & nutante; quibus adnata folia arundinacea, Milii asperiora & acutiora, tritici latiora, uncialio, latitudine, Arundinaceis non multim diffimilia, è geniculis exeuntia, plerunq cubitalia. In caulis fummo *pica* oblonga, dodran-talis, rarius pedalis, teres, crassa, non ut in Milio divulsa; sed racemi instar compacta, ex granis Milio numerofioribus & minoribus, rotundioribus, fplendentibus, folliculis quibufdam fubluteis obvolutos. In eo differentia quòd quoddam flavis, alterum purpureis aut nigris foicarum faftigiis emicat, & hoc quoque avicularum injuriis obnoxium est.

Increscente spica à duobus geniculis inferioribus culmi undiq in orbem excrescunt, & in terram fibræ descendunt, quibus culmus fulctiur ne pondere spicæ nutantis sternatur & humi pro-

Seritur in agris in Germania, Gallia, Italia. Solum & terram qualem Milium desiderat, nimi-Locus rum levem solutáma, arenosam item & sabulosam, modò humentem. J. Bauhinus hujus varietates duas describit & depingit : nimirum

[1: Panicum puniceum vel rubrum

Quod, uti provenit in horto, radices habet fibrofas, sed validas, subrubentes; caules verò dufim aut trium cubitorum altitudine loco fœcundo, firmos, ex viridi rubelcentes, crebris geniculis interceptos, ramosos & laves præterquam sub spica, quæ sesquipalmum longa, spiculis compluribus densè congestis componitur [in minoribus plantis spica non apparet ità ex spiculis composita] in quibus femen Panici vulgaris copiolum; gluma etiam non alia, sed aristis qua inter-grana plurima emi-cant purpurascentibus. Folia Arundinacea, frequentia, vaginis longis caulem involvunt, adeóque & inferior vagina superiorem excipit, tactu aspera.

2. Panicum spica insigniter divulsa.]

2. Panicum Indicum panicula villosa Park, Panicum Indicum Ger. Panicum Italicum five panicula majore C. B. Indian Panicht.

Hoc radice, culmis, foliis priori, ut & Milio per omnia fimile, fed omnibus fui partibus fœcundius exiftit, maximéq, panicula differt, fiquidem in hoc pedalis longitudinis est, & duorum digitorum crassa, ad terram versa, granis numerosis hirsutssq: color paniculæ etiam variat, in quibusdam candicat, in aliis rufescit, in pluribus verò flavescit: sic & seminis color variat.

Ego hanc speciem potius Indicam quam Italicam dicendam puto; siquidem a quodam chirurgo Bristolium Anglia, cum Lobelius ibi commoraretur, ex novo orbe delatum est; & ipse eam in horto colui è femine pro Panico Indico misso ortam.

3. Panicum caruleum Ger. caruleum vel Indicum J. B. Indicum caruleum Park. Indicum, spica obtuså cæruleå C. B.

Radicibus est validis, fibrosis, amplioribus quam sint vulgaris: culmis harundinaceis, rectis, crebrò geniculatis, & veluti articulis præditis, lanugine obfitis, vulgari Panico longè & quidem digito craffioribus, firmioribus, altioribus, humanam altitudinem fæpe fuperantibus, & juxta radicem cœruleo eleganti & nitido purpura(centibus, medulla fungosa, pallente farctis, & velut in ramos di-vilis: fiquidem inter folia è geniculis alii breviores culmi prodeunt: foliis veltiuntur arundinaceis, ex fingulis geniculis prodeuntibus, magnis, longis, latis ac duris, medio nervo divifis, & per ambi-tumi levitlimè inftar Milii Indici (iis non valdè diffimilibus) dentatis: cuilibet culmo spica crassa insidet, que aqualis ubiq, propemodum crassitudinis, instar clave Typhine densè compacta, aliquaritulum hirsuta, nonnunquam digitalis, interdum solum pollicaris longitudinis, specie cylindri seu coni, fastigio retuso ad effigiem Mayzii, subcœrulei coloris, & in regionibus calidioribus saturatio. ris, fiquidem stamina florum ex cœruleo diluto nitent: Semina petiolis oblongiusculis & gracilibus innixa, capillaceis utriculis, qua ipíam fpicam hiríutam efficiunt, incluía, qua extima parte è glu-mis prominente vulgaris craffiora magilo, rotunda, lavia & subcœrulea sunt

E Peruvia in Europam pridem fuit allatum.

4. Panicum

CAP.

4. Panicum Indicum spica longissima C. B. Americanum spica longissima Ger. emac. Americanum sesquipedali spica J. B.

Spicam habet sesquipede longiorem, crassam, firmam & compactam, non ut in priore aqualem, sed paulatim ex ima parte gracilescentem: semina præcedentis Panici similia, nec multum majora, sed plura simul juncta, & gluma hispida inclusa, brevisa pediculo innixa.

Londino à Jacobo Gareto primium accepit Clussus, postea similes ex Guinea.

Tres Panici Indici species depingit Parkinsonus, quorum iconas apud ipsum vide. Gustu, qualitate & viribus Milio respondet, quare in cibo, pane & medicina ut Milium ulur. pari potent; unde magni per univerlam Germaniam, Ungariam & Bohemiam, perhibente Chifo, pari potent; unde magni per univerlam Germaniam, Ungariam & Bohemiam, perhibente Chifo, usos est etenim in alimentum cedit ac pultes ex ejus femine deglumato fiunt non ingrati fapora existe et pulte existente deglumato fiunt non ingrati fapora At, inquit C. Bauhinus ex Vererum fententia, mali fucci eft, difficulter in ventre conficitur, fla tus parit, alvum aftringit, ficcat atque refrigerat: ideoque Milium Panico ad omnia praftantius. Lac ei admissere [in pulte] salutare inventum fuit, tollit enim aut saltem minuit pradica

Puls cum lacte in capitis doloribus à bile causatis, hæmoptoicis & pollutione nocturna com. mendatur. Ventris fluxus, ceu ipium etiam Milium, nonnihil fiftit Galeno; in lacte caprino coctum & bis die hauftum, Plinio, cui & fic prodeft ad tormina. Foris in cataplasmate illium

Apud Italos ad Gallinarum, columbarum, faginam potius qu'am ad hominum alimentum fattur. Nos etiam non dico cum C. Bauhino, illud rufticis fofforibus & mefforibus, fed juments & avibus corralibus comedendum relinquamus, & melioribus frugibus Dei gratia repertis utamur.

CAP. VIII.

De Phalaride.

Pica è squamis compactili, culmo tenui, granis lucidis à reliquis frumentis spicate Phalaridis nomen accepit and the passeds, quod semen splendidum candidumque redde Spicam spuma alba obductam esse non semel observavi. Bod. à Stapel. in Theophr. hist. lins

1. Phalanis J. B. Ger. vulgarie Park. major femine albo C. B. Canarp grafe, i. e. Grana Canariense, quia ex insulis Canariensibus delatum est, & Passeribus Canariensibus alenta

Culmo adolescit sesquicubitali, Hordeaceo [C. B. Zez non dissimili, graciliore tamen] quantu aut quinque geniculis nodoso: foliis Hordeaceis, [parvæ Arundini aut Tritico similibus C. B.] dice habitiore [parva, multifida & fibrata C. B.] Unicuique culmo (qui ex una radice plures po nascuntur) spice fingulæ insident, sesquiunciam aut unciam longæ, turbinatæ, soliaceis glumis liratis squamatim scandulærum ritu compactiles, è quarum sinu tremula stosculorum pallidorum sla menta promuntur, iisdemo, postea loculis semen reconditur lubrico nitore Milii, candidum, forma Lini, sed magnitudine suppar.

Sponte oritur non in Canariis tantum infulis, Fortunatis olim dictis, fed & in Hetruria, autore Anguillara, inter legetes, & in Hispania, & in Gallia Narbonensi circa Monspelium.

Phalaridis semen, & herbæ succum, & folia pota ad vesicæ dolores & cruciatus, commendant

Alimento esse & nonnullos panes ex eo pinsendos curare, estraréque ad calculum farctúsque veficæ perhibet Lobelius.

2. Phalaris major semine nigro C.B. J. B. Phalaris semine nigro Park. Canarp-grafs, with black

E radicibus fibrofis, majusculis, fibellis tenuibus rubentibus cirratis, tres quatuórve aut plures pro ratione soli culmos erigit, bicubitales, quinq vel sex geniculis interceptos, ad quorum singula ingula folia, semunciam lata oblonga, Triticis ferè paria, nec folia tantim, sed ex inferioribus au ticulis rami seu culmi secundarii exeunt. Spicæ quam præcedenti longiores & graciliores nonnibil, viridiores, è squamis lineis virentibus & albidis striatis compactiles: social albidi, è tenuibus silamentis penduli: Semina minora, per maturitatem fusca, seu nigricantia, ima parte albicantem quandam hirfutiem habere videntur.

Circa Messanam in Sicilia, Baias & Neapolin in Italia, & Monspelium in Gallia Narbonensi spontaneam observavimus.

3. Gramen Phalaroides Lusitanicum.

Ex femine Londino misso succrevit nobis hoc genus Graminis, annui & supini, culmis vix dodrantalibus, ad terram reclinatis: cui Spica breves, craffa, Phalaridis, è folliculo vix exeuntes. * 4. Grames * 4. Gramen Phalaroides minus C. B.

Folisis est oblongis, angustis, viridibus, quorum unum vel alterum culmos cubitales tenues tubir inflar cingit: In culmorum fummo spica Phalaridi similis, sed angustior, trium unciarum insider. Nec radicem nec femen vidit descriptionis autor C. Baulinus.

5. Phalaris bulbola semine albo Park

Park.

Lib. XXII.

Crescendi modo Phalaridi vulgari fimilis est, culmis tamen tenuioribus tenerioribus, elatioribus; Folia tum que ad culmorum genicula, tum que ad radicem molliora lenioraque: Spica minores fint & nonnihil longiores, nec perinde compactæ, ad tactum etiam molliores, *Jemina minora* fed candidiora producentes. Pro radicibus bulbuli fublunt multi, coacervati, fibras longas in terrami profunde demittentes, quibus firmiter ei inhærent, nec quotannis aliarum figecierum modo emoriun-tur, sed in multos annos durant in magnos densos despetas excrescentes:

In Hispania inventam attulit Boelius.

Locus.

6. Gramen phalaroides spical Paniced Siculum.

Culmo est procero, sirmo: foliis longis & modice latis, spica palmari Panicea, hoc est, è multis brevibus & confertis spicis coagmentata, glumis acerosis è viridi albicantibus, nullis omnino aristis donatis. Semen nondum maturum erat, cum observavimus: In Sicilia.

CAP. IX.

De Frumento Indico Mayz dicto.

Æc planta infignibus notis ab aliis omnibus frumentaceis differt : Est enim paniculata fimul & spicata. Panicula scilicet cassa, acerosa summo culmo insidet, spica crassa tres quatuórve è foliorum finubus exeunt.

1. Triticum Indicum J.B. Frumentum Indicum Mays dictum C.B. Item Frumentum Indicum Mays dictum alterum ejuschem. Milium Indicum maximum Mays dictum, seu Frumentum Indicum Park. Frumentum Turcicum & Indicum Ger. Andian Wheat.

Radicibus nititur numerofis, duris, fibrofis, sed minimè craffis, & albis: quibus ab imo caulis geniculo fulcra quædam in terram demittuntur, quibus culmi à vento agitati fustineantur, qui Arundinei, feptem vel octo pedes alti, rotundi, pollicem craffi, rigidi, multis geniculis articulari, in-ferna parte purpurascentes, qui paulatim extenuantur, solidi, densa & alba medulla, instar Arun-dinis Saccharinæ, farcti, qui dum adhuc virides & succulenti sunt, dulcedine sunt Sacchari. Toliis est Arundineis, cubito plerunq, longioribus, tres aut quatuor uncias latis, venosis, marginibus aliquantum asperis: paniculis summo caule dodrantalibus, gracilibus, raris, jubz modo multiplicibus, aliquando in 15, 20, & etiam 30 spicas procumbentes divisis, aristis carentibus, & flori tantum emittendo natis. Etenim flores summo culmo nutant, non fœturæ destinati, non umbræ, sed ornatu spectatores oblectantes, naturæq luxum ostentantes, quod rarò in aliis conspicitur : nam cum deflouerint exarescunt, & nullum semen producunt. Floret autem Secales instar, sold description des descriptions and semen secales in the sement of the seme non reliquarum frugum more in panicula semen fructúmve proferat, sed à latere ex culmorum geniculis, medio foliorum & geniculorum finu spicæ aristis carentes, longæ, crassæ, rotundæ, cylindracea effigie, fructum ferentes, & ab uno culmo tres quatuorve alterno ordine exeunt; at à fingulis nodis fingulæ, quæ multis foliaceis tunicis vaginæ instar obvolvuntur, in summo tam arcte convolute ut ne aquam quidem transmittant, que spicas corrumpere possit: & spica cum ad justam magnitudinem pervenerint Picez arboris conos tum longitudine, tum craffitudine zquant, & è vaginularum verticibus filamenta capillacea eodem cum granis colore dependent, quo ab avium & vermium injuriis tutæ esse possint. Vaginis cum exaruerint denudatis grana apparent Pisi magnitudine, omnino nuda, nullog, folliculo inclusa, lavia, subrotunda, & que mediastino fuliginoso undiq hærent; propter compreisionem angulosa, frequentia, quæ sæpe in uno racemo apud Indos 700 (apud quos sape ex uno grano 300 modia colliguntur) coacervata, at arctissime juncta, ac in octo, aut decem, rariùs duodecim ordines, in longitudinem rectis lineis digefta: que ratione coloris variant, modò candida, interdum lutea, modò purpurea, nonnunquam fusca aut rubra, medullà tamen candidà, & sapore cateris frumentaceis dulciori ac suaviori.

Interdum paniculæ, Camerario monente, etiam grana adnascuntur, ubi nondum plenè fese explicavir, potissimum circa imam partem, quà tunicis vestitur, quasi fœcunditas nuditate evanescens pereat, eadémq, à tempestatum injuriis operimentis integra conservetur.

Quòd paniculas floriferas infecundas à semine seu fructu remotas gerit non huic frumento proprium est, sed & Lachryma Johi dicta commune.

Quòd verò paniculæ bæ omninò ad generationem inutiles sint; & ad spectaculum seu luxus naturæ often-

Г осиг Vires.

Focus.

Vires.

Locus.

A.ocus.

Vires &

tationem duntaxat comparatæ, Bauhino non assentior : Verisimila enim est apices storidos spermatis masculini vicem præstare, & semen fæcundum reddere, ut in Parte Generali docuimus.

Frultra Gerardus nostras, Tabernamontanum secutus, pro granorum colore species multiplicat, cum eu

eodem semine pleræg, hæ varietates habert possint.

Frumentum hoc India Occidentalis indigenam esse (in cujus omnibus ferè regionibus reperitur) indéq in Africam, Asiam, & Europam delatam, Matthiolo consentimus; quicquid contradicendi studio repugnant Adversariorum autores: Milium autem Indicum Plinii, quod Neronis principatu in Italiam fuit convettum Melicam [eu Sorgum esse minime dubitamus.

Tempus &

Seritur Martio, in lingulas scrobes, inter se passum unum distantes, quaternis quinisve granis conjectis. Nascitur paucis diebus, & quarto in India mense demetitur. Apud Germanos seri in agris oblervavimus; ubi terram probe ftercoratam, pinguem & humidam expetit. Frigoris & pruinarum impatiens eft. Tempus ferendi. pro regionis qualitate & temperamento variat : alibi feriis, alibi citiùs ferendum. Alibi etiam breviori temporis fratio femen perficit & ad maturitatem per ducit, alibi longius requirit. Est genus trimestre; est quod duobus tantum mensibus & seritur & metitur. Quinetiam aliud est quod 40 tantum diebus à satione maturescit; si Autoribus sides Ouòd in altitudinem excrescat, & plures spicas producat, vel soli fertilitati, vel cœli temperiei

Quidnam hoc frumentum in Medicina possit nondum satis constat (inquit J. Bauhinus) quia antem dulcedinem & lentorem quendam grana præ se ferunt, haud dubiè idem cum Tritico habebit temperamentum, ac proinde easdem etiam facultates obtineat necesse est. Grana itaq, teruntur in candidiffimam farinam, quæ in panificia subinde cogitur. Panis tamen ille lentoris quiddam & obstruentis natura habet. Hinc est, quod in Asia & Turcia illius nullum in cibo usum este, nii cum annona premit inopia, dicunt. Panis ex eo paratus (autore Dodonaco) mediocriter quidem candidus est, absq furfuribus concinnatus, sed durus ac siccus, veluti biscoctus, nihilo, lentorisha bens: concoctu eas ob causas difficilis, corporio, nullum aut omnino exiguum alimentum prabens tardè descendens ac alvum constringens, veluti ex Milio aut Panico factus.

Franciscus Hernandez frumentum hoc valde celebrat: Temperatum est (inquit) aut ad cale ditatem humiditatemo, paulisper declive, substantia mediocri, concoctu facile, pracipue his un eo victu uti consuevere, non crassa, aut, veluti quidam opinantur, obstruenti & viscosa, quod vel Indis ipsis, qui ex eo pane in placentulas formato vivunt, nec tamen obstructi, aut decolores conspiciuntur, periclitari licet: iildem affirmantibus, nullam in ventriculo gravitatem sentire postenu las, imò post paucas horas rursus ac si nihil ingessissent esurire, & magna aviditate, si adsit com, repetere nutrimentum, nec vel de nomine folo ad adventum usque Hispanorum lithiasin noville: quin quòd nullus est apud Mexicanos celebrior agritudinum acutarum & commodior victus, qui etiam Prisanæ præfertur, quod mille experimentis comprobatum confirmatumo, est: Celeine utique (ajunt) coctum descendere, corpora quantum sat est nutrire, nullum inferre gravitate fensum, mollire ventrem & pectus, calorem subtilem demulcere, (præsertim si pulvis ejus ex aqua

vide, ut & varios modos illius parandi tum fanis, tum morbo aliquo affectis. C. Bauhinus, nescio à quo edoctus, scribit Indos si nimium utantur hoc frumento in cibis, timidos & scabiosos reddi. Imò (inquit) pueri Guineensium, qui hoc frumento sæpe panis los utuntur, videlicet granis è spicis excussis, issque nonnihil tostis & præustis, si paulò frequentis utuntur, à scabie sese vindicare non possunt, cum sanguinem nimis calidum & quasi adustum

permittatur brumali tempore gelare) urinam evocare, viáfq omnes extergere. Reliqua apudiplum

gignat.
Panis & Vini ex hoc frumento conficiendi apud Indos modum vide in Hiftor, C. B. lib.i.

Sect. 4. cap. 31.

Farinæ usus est ad cataplasmata mollientia & suppurantia, nam suo lentore meatus obstruers apostematibus suppurandis peridonea est. Foliorum item recentium succus refrigerandi facultatem obtinet, & Ervsipelatibus, si panni intincti applicentur, conducit.

2. Frumentum Indicum Mays dictum minus C. B. Indicum alterum five minus Park.

Quod mediam præcedentis altitudinem vix attingat, cujulque spicæ frugiferæ non ad culmorum latera prodeunt, fed paniculis cum defloruerint succedunt cætera ei similis, cum invalido tibicine solius Tabernamontani fide & autoritate nitatur, nobis quidem dubium & suspectrum est. Pro cultura & usu frumenti Indici Mars dicti consulantur Transact, Philosoph. N. 142, p. 1061.

De Milio.

Ilium, Gracis wigge, ut Varroni placet à Graco derivatum est, nam illud priùs wint post uidir dicebatur seu union communi cum Panico nomenclatura. Verum probat, Vossius unlivus vocem apud Dioscoridem, Galenum aliosque veteres pro Panico duntaxat accipi. Probabilior ergo quibusdam videtur Festi opinio, Milium dictum à copia seminum, quasi millesimum ferat granum.

Milium autem effusa juba, granis minoribus, subrotundis, lucidis ab aliis frumentis paniculatis

distinguitur.

I. Milium

1. Milium J. B. Ger. Milium semine luteo C. B. Milium vulgare album Park. Millet with pellow feed.

Lib. XXII.

Rudices crebra, fibrofa, valida, albicantes. Pluribus vulmis, craffiusculis sesquicubitalibus, brevi-Kaatee cicure, 1970-39.

Armondo de l'announce de l'announce de l'announce de l'announce lavia & glabra paulatim evadunt. In summis stipulis juba explicatur ampla, atro-purpurea, deorsum reflexa, ad longa tenuiaq, stamina inermibus glumis comprehensa grana, lubrico lavore lucida. parva, colore fulvo aureove appensa obtinens.

Levem solutamque terram desiderat, nec in sabuloso solum, sed in arenoso quoque provenit. Locus. modò vel humido folo, vel riguo, nam ficcum cretofumque reformidat. Ante ver commodè seri non potest, quoniam teporibus maxime lætatur. Ultima parte mensis Martii commodissime terra committitur. Nec impensa gravi sationem cultoris onerat, quippe Sextariis ferè quatuor (quinque Palladio) jugerum implet Columellæ. Si densiùs seminetur nocebit. Tertio post sationem mense perficitur: est autem ad annonæ caritatem & samem remedium permaximum. Contra tempestates enim universas aerísque malignitates resistit, & nullo tempore deficere potest, licet frugum cæterarum sterilitas invalescat.

Habumus aliquando hujus varietatem semine aureo.

2. Milium semine albo.

Hoc quamvis ab omnibus Botanicis cum præcedente ad idem caput reducatur, ejúlque tantúm varietas habeatur, est tamen reverà species distincta: siquidem non tantum granorum colore ab eo differt, sed statura & magnitudine, & florendi tempore, & juba seu panicula: illo etenim multò elatius est, ut quod ad bicubitalem aut tricubitalem altitudinem assurgat, culmo crassiore, geniculis pluribus intercepto, foliis latioribus longioribuíq, multò, pallidius virentibus, coma magis inflexa, albicante.

Seriùs deniquaniculam explicat, nec ferè in hortis nostris ante exitum Julii.

Hæc species esse videtur quam describunt Joan. & Caspar Bauhini.

3. Milium semine nigro C. B. semine nigro spadiceove J. B. Milium nigrum Ger. Park. Black

Caule est alriore, tenuiore, non hirsuto sed glabro; juba latiore; semine nigro oblongiore, medulla quam in priore albiore, illoque deterius, non minus tamen aviculis, ut columbis & gallinis nutriendis, expetitum.

In Argovia Helvetiorum frequenter feritur Milium nigrum, quod foliis est vulgari latioribus, caule non adeò alto, juba sparsa & minore, semine aliquantum majore & rotundiore, & ad pultes

conficiendas altero longe utiliore. An à præcedente diversum?

Milium refrigerare & ficcare Veteres & Recentiores confentiunt. Mali fucci est, difficulter con-Vires & coquitur, alvum cohiber, & flatus generat. Attamen hoc multis gentibus in cibis gratiffimum fu. Usus. ise. & hodie quoque este, inter omnes constat. Meliorum frugum inopia in panificia olim cogebatur, uti testantur Galenus, Plinius, Dioscorides alisque è Veteribus. Apud Italos (inquit C. Bauhinus) vidimus frequenter panes ex Milio confici, qui flavent, quiq calidi devorati fua dulcedine placent, & à multis, etiam non urgente necessitate, experiment. Cum verò panis ex Milio obduruit planè nigratus est. Ex farina quoq, ejus & lacte Itali lagana & placentas parant: que nisi mox cum coctæ fuerint edantur, in mandendo glutinosæ & ingratæ sunt. Pultem candidam ex Milio olim factam fuisse testatur Plinius. Sarmatarum quoq, gentes hac maxime pulte aluntur, & cruda etiam farina equino lacte, vel languine è cruris venis, admixto. Hac puls etiam Germanis hodie in usu est, cum lacte cocta, butyro addito, & saccharo plerunq, asperio: Hujusmodi etiam pultes in Angliam pridem introductæ & in usum receptæ sunt.

Cæterum Milii farinæ olim usus fuit in fomentis ad tormina, capitis quoq, & nervorum dolores. Foris impositum fuit in sacculis; nam in cataplasmatis ob friabilitatem difficilis ejus usus est. Qui plura de ejus facultatibus & ufibus defiderat, C. Bauhini theatrum Botan. & J. B. historiam

Si membrana cerebri fuerit vulnerata, egregiè ipsam conglutinat (inquit Archigenes) Calamin-

thæ fuccus infufus, & farina Milii arida infperfa.

Ad sudorem provocandum, R Decoct. Milii cum passulis & ficubus. Nobile sudorificum & diureticum vocat Otho Heurnius. Vel 18 Decoct. Milii ad crepaturam cocti Jiii. Vini albi Jii. Exhibe calide agrotanti. Vocatur svrupus S. Ambrosii, Chesneau,

4. Milium Sabæum C. B. An Milium exiguum argenteum ex Cayro J. B?

Granum est parvum, rotundum, Milio ut nomine, ità & forma non absimile, sed gustu

Hoc in Guinea, in regno Sabo Millo vocitant, & hoc frumento incolæ præcipuè vescuntur, ex hoc panem conficientes: granum probe maceratum lapidi plano seu lateri imponunt, hocque alio lapide manibus suis assidue terunt, non secus ac pictores coloramenta sua comminuere solent, comminutum aqua subigunt, & ex eo rotunda liba aut globos conficiunt, quos linteis alissve scrutis, pannisve involutos coquunt, quantum ipsis sufficere videtur. Panis hic ingrati gustus non est. Ex O0000 2

I ocus.

Vires.

De Herbis graminifoliis culmiferis.

1253

eodem grano potum efficiunt coquendo aut aliter miscendo, gustui gratissimum & saluberrimum. Addit. ad Clusii cur. post.

Milium suum argenteum ex Cayro J.B. sic describit, Vulgari Milio magnitudine cedit, mags. que rotundum in acutum umbilicum terminatur: tenui, argenteo, valdéq, lucido cortice & à Medulla levi attactu separabili. Medulla Milii vulgaris, alba, infipida ferè, dentibus friabilis. Roma p amico acceptam attulit Cherlerus, nomine Milii ex Cavro.

CAP. XI.

Milium arundinaceum, multis Lachryma Jobi J. B. Lachryma Jobi Ger. Park. Lithospermum arundinaceum C. B. Job's tears, og feed millet.

7. R. "Vimis donata est cubitum unum aut alterum altis, geniculatis: folia autem habet Turcici frumenti, cubito subinde longiora, uncias duas lata, quibus minora sunt illa qua in rams nascuntur, ex quorum alis petioli emicant, quibus transadiguntur singulis grana utpluri. mum fingula, rarius bina, lavoris politiffimi, nitida, ante maturitatem flavescentia, matura ex nitido rubescentia, duritie lapidea, Cicer æquantia, superiore parte turbinata, unde exit inaniumeli. marum spica mutica.

In hortis colitur. Parkinsonus in Creta insula, Rhodo, Syria alisse, Orientalibus regionibus sponte provenire ait. In Anglia & frigidioribus semen ægrè maturat.

Semine maturo & aqua ferventi intincto globulos parant quibus funiculo trajectis utuntur ad

Est etiamnum, si expertus hæc scribat Lobelius, ad calculum renum & vesicæ saburram polline & decocto præfidium vulgatum.

CAP. XII.

De Sorgo seu Milio Indico.

Oc genus Italis Sorgo vel Surga dicitur (auctore C. Bauhino) à proceritate, qua inter sua cognatas fruges, Milium sci. & Panicum, surgit: Insubribus Melegua, Melica di

Culmi craffitie & altitudine, granorumque magnitudine inter frumenta paniculata eminet. De scriptio Milii Indici Pliniana notas ejus characteristicas continet: Milium (inquit) intra hos decem annos ex India in Italiam invectum est, nigrum colore, amplum grano, Arundinaceum culmo : ads. lescit ad pedes altitudine septem, prægrandibus culmis, lobas vocant, omnium frugum fertilissimum.

1. Sorghum Ger. J. B. Melica five Sorghum Park. Milium Arundinaceum five Indioum semin Subrotundo C. B. Andian Millet.

Tota planta Arundinem tam forma, quam proceritate refert, ità ut agri in quibus ad maturitatem ulque adolevit procul distantibus Arundineta esse videantur. Math. Hoc radicibus sibross multis ac validis nititur: culmis eff quatuor, quinque, aut pluribus ex uno grano affurgentibus, octo, decem, nonnunquam tredecim pedes altis, digitum craffis, fuſcis, utplurimum novem geni culis tuberosis interceptis, medulla candida, subdulci, Sambuci modo, farctis, & maturescente semine rubentibus, foliis Arundinaceis è fingulis geniculis cubito longioribus, tres, quatuorve dig. latis, superioribus mucronatis, per ambitum minutiffimis sed acutis dentibus armatis, ità ut si deorsum mulceantur, teneros etiam digitos vulnerent. In summitate juba erecta dodrante plerung, longior, latitudine quatuor aut quinque unciarum, plurimis paniculis conftans; quæ Junio Julióve mense è graminea vagina emergens flores luteos, exiguos, oblongos & pendulos profert, quibus defluentibus spicæ rubescere incipiunt. Succedunt grana numerosa, Milii aut Cannabis semineduplo majora, oblonge rotundiatais, colore urplurimum fubrubra, vel in rufo nigricantia, ratius fub-albicantia & lutea, duplici tunica involuta, quibus excuffis petioli, quafi craffa filamenta, ex quibus fcopas concinnant, remanent.

At increfcentibus caulibus & fpicis turgentibus, radix ex inferioribus geniculis undiq, quasi fulcra demittit, qua in terram figuntur fibrásq, agunt, quò culmos sultineant, ut faciliùs vento resistant.

Solum amat pingue & humidum, unde à nonnullis in ejulmodi solo ad agrorum luxuriam castigandam seritur. Ex India primum adductum est in Hispaniam, Italiam, aliásque calidiores regiones. Nos in Foro Julii Italia copiose satum observavimus. Exaftivis sementibus est. Autumno

Semen Panico sapore & temperamento simile est. Italia infima plebs & Patavini rustici ex granis in farinam molitis panes conficiunt, qui friabiles sunt, & parum alimenti subministrant, nigri, dura concoctionis & alvum constringentes: ex farina cum lacte pultes conficiunt frequentiús. At in Herruria gallinarum, columbarúmo, fagina feritur potius quàm ad hominum alimentum. Suum & Lib. XXII. boum & equorum pabulo etiam servit. Si boves, autore Cassalpino, herbam virentem depascantur, intumescunt & pereunt, fi culmos exficcatos proficiunt.

numercum ce percum.
Ex culmorum medulla medicamentum ad ftrumas præftantiffimum fit : cujus conficiendi modum Vires. Ex cumorum meaning and the state of the stat

commendat. Vide locum. ommendat. Viue positivitatis rigidioribus arefactis feopas Itali conficiunt, vestibus & capiti detergen-

ex runnus sorgin dis, quibus in variis Gallia & Italia, nunc & Germania, locis utuntur C. B. Hujulmodi fcopas Venetiis venales observavimus cum in Italia peregrinaremur.

2. Milium arundinaceum semine plano & albo C. B. Sorghi album, Milium Indicum. Dora

Hoc radices fibrolas & duras habet, terram à summo petentes, esque infixas, quo plantæ moles firmins contra ventorum impetum firmetur: quare quindenis diebus fingulas radices è geniculis profert, è terra proximioribus incipiendo gradatim sursum ad quartum tendens: culmis Mayzio vel potius Cannæ Saccharınæ fimilibus, (qui sex vel octo cubitorum) medullâ albâ, dulci, Arundinum Sacchariferarum modo, farctis: quorum fummitati panicula (pectofa, Millo practicto major, alba, femipedalis longitudinis intidet: ex qua poft flores delapfos è filamentis capillaceis exiguis & rigidis grana dependent, folliculo albo incluía, candidiffima, Lentis modo compressa, (Orobi magnitudine in Arabia) fractu duriffima, nigro puncto, quo spica vel petiolo, è quo agrè divelluntur.

In Arabia circa urbem Anam, cum Babyloniam veterem flumine peteret, utring, ad fluminis ri. Locui. na Alausa Carlinos Rauwolfius observavit; & quidem solo arenoso, tenui & satis profundo, quod Octobri mense jam maturum & partim collectum erat. Et Bellonius in Cilicia & Epiro, ubi rustici magnos succos refertos Corcyram in forum devehunt, notavit.

magnos nucos resease Coronam in rotum coronam, notario.

Hac planta Dova Arabum cenfetur; quæ ficca eft, parum nutrit, & ventrem stringit. Grana Viui.

Candidistima farinam panificiis aptam promunt, ex qua, ut Rauwolfius habet, panem bene sapidum cinericeum conficiunt, placentarum forma, circa digitos quatuor transversos latos, sex longos, & duos craffos: & ut Bellonius, molas habent domi, quibus grana conterunt, & ex farina maffam duram pinfunt, quam tenuiter admodum complanatam radius Solaribus coquunt: aut veteri Romanorum pilitum more, qui tegulæ ab igne calefactæ, & lapidibus utrinque sustentatæ, massam pistam complanatam imponentes coquebant: eadem ratione ruftici panem coquunt; at urbani in clibano. Incolæ ex culmis, co quo ex Cannis Saccharinis modo, masticatis, succum suavem & dulcem eliciunt, qui in his magis in fuperiore parte, in Saccharinis autem in inferiore continetur. Corcyra-fifulta incola hoc columbas alunt: in Cilicia ob lignorum penuriam ferunt, cujus calamos pollicari craffitudine incolæ diligenter colligunt, & ex illis ignem fervant.

C A P. XIII.

De Avena, seu Bromo.

T ab habeo est habena, fic ab aveo (inquit Vossius) videtur esse Avena, sive ab occupandi aviditate, quod Agratius scripsit: sive potius quod aveant illud edere pecudes ac equi. Avena panicula sparsa, semine angusto oblongo nunc nudo, nunc gluma craffiore tecto, in locustis bisidis, à reliquis frumentaceis distinguitur.

A. I. Avena alba J. B. vulgaris seu alba C. B. vesca Lob. Ger. Park. White Bats.

Radicibus copiofis nicitur: ex quibus culmi aliquot ex gramineis vaginis prorumpentes affurgunt, geniculis distincti, ac triticeis nodosiores [quatuor aut quinq, articulis in eodem culmo:] foliis Tritici aut Zex. In cacumine panicula se explicat ceu juba Arundinis, ex qua folliculi veluti parvæ louci aut Lea. In cacumine panicula de opposa coa paos frumanistos qua foncia reluit parve de culte proposa de pipedes, longis ac tenuibus pediculis dependent, flore candicante, in quibus fimme Hordeo longus, tenuitíque, acutum & fubalbicans continetur, quod geminum (altero tamen femper grandore) & fuperiori parte exiguis capillis hirfutum eft, glumis craffis ac duris involutum, & includiore) & fuperiori parte exiguis capillis hirfutum eft, glumis craffis ac duris involutum, & includiore) fum: at in maturitate membranæ dehiscentes maxime nudum semen ostendunt: medulla est molli, candida & dulci. Ariftas habent grana laterales, interdum tamen iis carent.

Qua fata nascitur (inquit C. Bauhinus) culmo est crassiore & proceriore: qua sponte tenui sti-

pula & fpica jejuna fterilis eft. In omnibus regionibus tam calidis quam frigidis feritur: apud Germanos [& etiam Anglos] Locus & communiter initio Martii, aut etiam Februario excunte. Virgilius Avenæ segetem campum urere Tempus. & emaciare adnotavit.

Urit enim Lini campum seges, urit Avena.

A. 2. Avena nigra J.B. C. B. Black Oats.

Hac ipla (inquit C. Bauhinus) alba aspectu sylvestrior est, stipula quinetiam crassiore & folio nigriore: granum huic strigolius, longius & pilosius est quam præcedenti, gluma pilosa & nigratectum, è cujus dorso arista intorta nascitur. Parkinfonus O0000 3

Locue

Parkinfonus & Gerardus vel hujus non meminere, vel cum præcedente milcent: à qua J. cham Bauhinus eam specie diversam non facit. In Anglia multo frequentiùs & copiosius seritur quam Avena alba.

A. 3. Avena muda J. B. C.B. Ger. Park. Patter Bats, & in Cornubia, ubi copioni foi. tur. Pillis & Pill com.

Hujus semen durum corticem non habet ut Avenæ vulgaris, sed plures glumas tunicasve tenues. paleaceas; porro autem granum ipsum habitius est & ex albo fulvescens, quodammodo simile

Quod J. Bauhinus Avenæ nudæ granum minus pertinaciter glumis hærere affirmat nobs men

probatur, quin potius contrarium videtur. In extrema Cornubia prope Belerium promontorium copiosè seritur ubi non minori pretio ven.

ditur quam Triticum ipfum. A. 4. Ægilops quibusdam aristis recurvis seve Avena pilosa J. B. Festuca utriculis lauging saves centions C. B. Ægilops bromoides Ger. cmac. Æg. bromoides Belgarum Park. Beatheb will Gats, of Haber.

Folia funt Avenæ foliis æmula, spica verò fiquæ alia ejus generis Cerealium, admodum speciola pedalis, rarius tamen, glumis stipata: hæ quippe alias binæ, alias ternæ, longis & trium uncianun pediculis hærent perquam elegantes, glumis utrinq, munitæ oblongis, lucentibus, ftriatis, pallide par tim virentibus, partim virescentibus, latioribus quam in vulgari Avena, cui fimilia grana, intus bina communiter, rarius fingularia, fulvo ac panè ruffo colore prædita, pilis flavescentibus, ac pulchre Mi instar lucentibus, obsepta, quæ ferè Avenæ granis longiora sunt: secus quas aristæ exeunt gemelle, longe, duarum aut trium unciarum, atque incurve, uti crura Locustarum sylvestrium, rigidialele Spica Avenæ spicam pulchrèæmulatur; nam ad ejus modum, ex granorum, uti conjicere est, podere, pedicillorumq, fubrilitate ità pendulæ atque tremulæ hærent glumæ, ut nec pendulas nec fis rectas quis fimpliciter dicere queat.

Inter segetes nims frequens est; nec agri qui ea semel infecti sunt facile hac peste liberantue etenim ante messem maturescens, semen in terram effundir, quod per hyemem ibidem restant, az per integrum annum si satio intermittatur, cum segete denuo succrescit.

per integrum annum il latio intermittatur, cum legete demo incorrect.

Avena in qualitatibus primis temperata eft; deficcat, mediocriter digerit, & adfiringit nonabli in ufu frequentifilino eft apud nos tum in cibo, tum in medicina. Seritur quidem pro equona pabulo, quin & anferes ea faginantur, & gallina aluntur: Ex ea tamen non folium pro rufficis, et ciam pro magnatibus farina optima & variar pultes & forbitiones feonficiuntur: Ex eius fans, (granis decorticatis) interdum fola cum fale & paffulis aquæ incochâ, fed frequentifilme una cum canibus, jufcula & forbitiones paramus: nec alia ferè jufcula apud nos in Anglia in ufu funt qualitat tum agud nobiles quam plabica, que fans et un carreir qualita fun agud nobiles quam plabica, que fans et un carreir qualita fun agud nobiles quam plabica, que fans et un carreir qualita fun agud nobiles quam plabica, que fans et un carreir qualita fun agud nobiles quam plabica. nata tam apud nobiles quam plebeios, quæ fanè tam ægrotis quam fanis faluberrima funt, facilè on coquuntur, & optimum alimentum corpori subministrant. In annonæ caritate tenuioris conditionis homines hisce jusculis pracipue victitant: & tamen meliore valetudine fruuntur, quam qui delle tissums variaque arte confectis cibis tituntur: bene nutriunt, floridumque sais colorem infantibus. ficiunt. Oribaño quoque Avena maxime omnium leguminum ad concoquendum accommoda eft, & ejus optima eft forbitio. Recte ergo Plinius (inquit C. Bauhinus) Germania populos A venam serere scribit, quibus frumenti instar sit, cujus etiam pulte vivunt.

Solent & Saxones farinam Avenæ craffiorem, quam ipfi Grote vocant omnibus ferè obsoniis mà cum fale aspergere & sic simul coquere. Nos quoque in Anglia Avenæ grana deglubita intega estate vocamus, issque utimur ad farcimina & botulos cruore distentos parandos.

In montosis Septentrionalibus Anglia, inque Cambria, ex Avena decorticata & molita panes & placentas varii generis conficiunt, nec alio pane utuntur ruftici, & tamen optima valetudine frumtur, & maxime sunt longavi. Et sane minime dubium est, quin panes hi saluberrimi sint, quamra non affueris ob amarorem minus grati.

Cerevisiam quoque ex Avena non secus quam ex aliis frugibus Angli non minus quam Lithuani conficiunt: que hordeacez bonitate non multum cedit, aliquo enam respectu ei præfertur.

Walli ex Amylo Avenæ in aqua ad gelatinæ craffitiem decocto ferculum parant LLummur or rum lingua dictam, quod magno, non in Wallia tantum, sed per totam Angliam in pretio est. Ge latinam hanc Aniyleain Avenaceam feu Flummery, calidam in taleolas diffectam cum lacte, vel cum cerevifia aut vino albo faccharo edulcorato mixtam comedunt.

Cremor Avenæ non minus utilis est ægrotantibus quam Ptisanæ ex hordeo. Medici nostrats in morbis acutis non aliis fere forbitionibus agroros alunt quam Avenatis. Farina Avena extrinlecis ad cataplasmata non minus utilis est quam Hordei, desiccat & digerit mediocriter, ac sine moslu.

Avena, dum colica nos affligir, ceu medicamento potifilmum utimur, que conspersa pugilisaliquos Salis communis torretur in fartagine, tosta verò sacco tenuioris tela indita abdomini agrotantis applicatur, & plerunque nisi colon & intestinum rectum excrementis sint referta, ingens levamen ab illius usu percipi solet. S. Pauli,

Qui calculo renum laborant iis commendandum balneum ex polenta trita, Lupulo & Avenæ stramine, quod infigniter mitigat dolores nephriticos, calculum & urinam ità pellens lumbis, firamine calente & probè percocto circumdato, in vanno confidentes micturiant: & sapicule fine dolore calculum excernunt. Quod Euporiston lubens publici juris facio, quod jam per 30. & amplius annos compluribus commendavi ægris, inultis aliis remedils incallium adhibitis. Simon Paulus.

SECTIO SECUNDA

De Culmiferis Grano minore seu De Graminibus.

Ramen à gradiendo seu progrediendo, serpendóve, quòd geniculatis viticulis per terram mirificè repat, nomen habet: vel à gignendi fœcunditate, fiquidem crebro à se novas rannce tepat, nomen naoet: vei a gignenoi tecunditate, fiquidem crebro à se novas radices spargat, idque non tam ut terram amoeno virore ornet, quam ut ejus perenni proventu bobus & jumentis pabulum suppeditet. C. B. Verum non omne gramen viriculis serpir, sed caninum praccipue, quod ob id Gramen simplicitet & ver hope dichum.

Gracis hopes dicitur quasi Agrestis anes non se quod in agris ubique sponte, quovis coelo, & solo etiam non satum, nec cultum luxuriet.

Gramina in duo genera dividemus, spicata nimirum & paniculata.

Primum Genus

Gramina spicata continens.

Hac à similitudine cum Frumentis alissque rebus à Botanicis in plura subalterna genera dividuntur. Nos à Graminibus caninis dictis partim ob spicam Triticeæ similem, partim quia Graminis nomen à gradiendo seu rependo dictum ils pracipue & maxime proprie competit, incipienus.

CAP. I.

De Gramine canino.

A. 1. Gramen repens, Officinarum forte, spica Triticea aliquatenus simile J.B. An Gramen caninum Ger? caninum vulgatius Park? caninum arvense, seu Gramen Dioscoridis C.B. Common Dogs grafs, og Quich grafs, og Couch grafs.

7. B. Rocerum est gramen, interdum tribus cubitis altius; Foliis è longa vagina, plerunque asperis. rariùs glabris, quattor vel quinque in eodem culmo, è totidem geniculis exeuntibus. Spica fimmo culmo infidet duorum versuum, eodem cum Triticeis fitu, sed omnibus modis strigofior, cum ariftis perbrevibus subrubens, semine oblongo fusco. Radices pro Graminum ratione crasfiusculæ, longe lateque reptantes, extremis germinibus acutis, duris & pungentibus, sapore dulci præditæ funt.

In agris & hortis reptatu suo & importuna luxurie odiosum, molestum, & extirpatu difficile est. Locus. Hujus aliam seu speciem, seu varietatem observavimus cum aristis multo longioribus, circa Settle Varietas.

oppidulum in agro Eboracensi, & alibi in Septentrionalibus Anglia.

Si C. Bauhinus eandem nobiscum plantam intelligat, spica minus rectè picta & descripta est. Gramen viride, non tantum 1947' ¿¿oxlw Officinis dictum, sed quodcunque, dissolvit calculos præ-Vires. sertim biliosos: Oves & boves calculis vexati in hyeme Verno tempore liberantur à Gramine recenti, ex Observ. Fran. de la Boe Sylvin, p. 200. Idem jampridem observavit D. Glissonius in libro de Anatomia hepatis.

A. 2. Gramen caninum marinum Ger. caninum maritimum spicatum C.B. caninum geniculatum maritimum spicatum Park. Gram, repens marinum spical exigud J.B. Sea Quich grafs.

C. B. Ex radicibus oblongis, tenuibus, albicantibus, lignofis, levissimè capillatis viticelli plures, repentes, rotundi, læves, pedales, cubito etiam longiores, frequenter geniculati, unde ramuli plures foliolis arundinaceis, brevibus & angustis cincti, prodeunt, quorum superioribus spica triuncialis, ex cinereo nigricans infidet.

In toto litore prope Monspelium frequens invenit D. Magnol.

Hæc descriptio minimè convenit Gramini nostro canino maritimo spica triticea, ideóque alte-Locus. rius, & nobis inobservatæ plantæ sit oportet: nihil tamen sidenter assirmo. Nam Johnsonus Gerardi amaculator Gramen geniculatum caninum marinum Lob. i. e. Gramen caninum maritimum spicatum seu 8. C.B. idem esse conjectatur Gramini nostro canino maritimo spica triticea, quamvis icon minùs proba sit.

A. 3. Gramen caninum longiùs radicatum marinum alterum Lob. Gr. can. maritimum spica soliaced C. B. can. marin. alterum Ger. can. marit. alt. longius radicatum Park.

Ex fingulis radicibus oblongis capillatis, priori fimilibus culmus unus & alter tenuis brevisque inter folia semipalmaria affurgit, qui in spicam crassam, foliaceam, velut squamolam & duram abit, & sapore cum priore convenit. [C. Bauhinus in Theat, Botan, cap. 2. duas habet species Graminis ca-

Locus.

Locus.

Vires &

SECTIO

Aller Marian Colonia

Locus,

Tempus.

Locus.

Locus

nini codem titulo Graminis canini maritimi spicati donatas, nimirum VIII, & XI. Octavam speciem nini codeni titulo Gramino manino maritimo spica Triticea habet; cujus opinio. nem Botanicorum peritiorum judicio relinquimus.]

em notametrum pentionum junicio reinigumus.

Hane speciem in maritimis Merseix insulæ prope Colcestriam nuper invenit nobisque ostendi

4. Gramen caninum maritimum spied echinated C.B. caninum marinum asperum Park, paroum echinatum J.B. Kough eared Sea Dogs grafs.

J. B. Loneis, albicantibus fibris radicatur, culmis plusculis donatum palmaribus aut paulo longioribus [dodrantalibus C. B.] duris, rubentibus, crebro nodorum interceptu diftinctis, quos folia ferè to tos obvolvunt, vix unciam ab iis recedentia, hirtis per margines pilis donata, alioqui glabra. unciales & longiores [interdum eam longitudinem minimè attingunt] denso glumarum pulchis unciales & longiores Linectum dan longitudinal meditullio continentium pufillum, oblondenticulis muricatarum ftipatu contexta, Jemen echinuli meditullio continentium pufillum, oblondenticulis muricatarum ftipatu contexta, Jemen echinuli meditullio continentium pufillum, oblondenticulis muricatarum ftipatu contexta, Jemen echinuli meditullio continentium pufillum, oblondenticulis muricatarum ftipatu contexta, Jemen echinuli meditullio continentium pufillum, oblondenticulis muricatarum ftipatu contexta, Jemen echinulis meditullio continentium pufillum, oblondenticulis muricatarum ftipatu contexta, Jemen echinulis meditullio continentium pufillum, oblondenticulis muricatarum ftipatu contexta, Jemen echinulis meditullio continentium pufillum, oblondenticulis muricatarum ftipatu contexta, Jemen echinulis meditullio continentium pufillum, oblondenticulis muricatarum ftipatu contexta, Jemen echinulis meditullio continentium pufillum, oblondenticulis muricatarum ftipatu contexta, Jemen echinulis meditullio continentium pufillum, oblondenticulis muricatarum ftipatu contexta, Jemen echinulis meditullio continentium pufillum, oblondentium ftipatu contexta, Jemen echinulis meditullio contexta ftipatu conte

In arenosis circa Monspelium copiosè provenit. Vidimus etiam Florentiæ in Arni fluminis al. veo. C. Bauhinus in litore Veneto & maritimis circa Anconam.

Serius & post Solstitium æstivum spicam producit.

A. 5. Gramen caninum maritimum spica triticea nostras. An Gr. can. 8. seu maritimum spica

Fibris plurimis ex imis foliorum agminulis emiffis radicatur, obliquis etiam seu transversis geniculatis germinibus Graminis canini in modum sub terra reptans. Folia modicè lata, striata, glaica, lateribus coeuntibus per vetustatem convoluta. Culmi sesquicubitales, bicubitales & altiores, tenues. tribus quatuorve geniculis intercepti, & totidem foliis amicti, spicam in summo gestant Tritici mutici finilem longitudine etiam pari, verium minus amineta jprami in minilo In foffis palultribus maritimis frequentifimum eft.

6. Gramen birsutum repens spica simplici molli J. B. Creeping rough grafs, with a single foft fpifte. An. Gr. caninum vineale C. B?

7. B. Importuna luxuries est radicum albentium, nitidarum, geniculatarum, sapore subdulci, quibus in immensum se propagat. Folia longa, hirsuta, mollia, vagina longissima culmum nodosum, tenuem,

nis canini speciem Gramini lanato Dalechampii adeò simile ut pro eo fallat, quod huic idem est

* 7. Gramen canarium longius radicatum latiore panicula majus Lob. Adv. part. alt.

Nobis nondum innotuit. Alii Botanici qua de eo habent è Lobelio mutuantur. Vide si placet li ftoriam ejus apud ipfum: ut &

* 8. Graminis canarii latiore panicula minoris ejusdem eodem in loco.

Quod C. Bauhinus Gram. caninum longius radicatum minus vocat, uti præcedens Gram. can. long radic. majus.

Gramen caninum supinum paniculatum dulce C. B. Idem videtur Gramini nostro Miliaceo a quatico suavis saporis. Color albus paniculæ non respondet.

9. Gramen caninum supinum Lob. Ger. caninum supinum minus C. B. caninum supinum arvesse

Nobis nondum observatum est. Qua de eo habent, si placet apud Lobelium & C. Bauhinum vide.

10. Gramen caninum supinum paniculatum folio varians C. B.

Thalii est, apud quem descriptio ejus requirenda, vel apud C. B. in Theatro. Graminis radices pracipua Officinis in ulu sunt, rarius folia, rarissime semen. Refrigerant & sic cant moderate, aperiunt (partium enim tenulum funt) & fubaltringunt. Hinc egregiè conducunt in obstructionibus vicerum, ictero, calculis renum & vesicæ,&c. partim quòd fine calefactione agant hoc opus suum, quod profectò rariffimum est, nam diuretica & lithontriptica medicamenta pleraque calida funt, partim quòd ob adfrictionem fuam tonum reddant partibus. C. Hefm. Ad lumbricos infantum necandos & expellendos commendantur: necnon ad expuitionem fanguinis.

Non minus faciunt contra febres malignas vi sua exficcatoria, ut & contra fluxus alvinos, prælertim puerorum. In hos fines utimur ferè aqua ex tota planta destillata, (inquit C. Hosmannus)

non quidem nostratis, sed nodosi seu tuberosi.

Extrinsecùs in dolore capitis seniendo, in oculorum inflammationibus ac defluxionibus compescendis, in naribus purulentis, in odontalgia, in tumoribus podagricis discutiendis usus earum est.

Lib. XXII.

Adhibetur autem vel aqua stillatiria ex radicibus Maio vel Septembri collectis diligenter mundatis & concisis NB. elicita; vel decoctum earum in vino: vel Infusum in musto. Reliquos ad usum

80 concins N.B. chicua, voi account in the at. Bot.
praparandi modos vide apud C. Bauhinum in Theat. Bot.
Radices Graminis ad obstructiones hepatis, lienis, maxime si febres ex its scaturiunt, item ad calculos renum pellendos valent, & ubi est infiguis dyscrasia viscerum calida, cum eorundem obstrucuios renum penenaes vanchi, con un son amiguo suyucana vinceruni cancia, cum corundem offirmatione, vix exoptatius medicamen quam radices Graminis ars noftra nobis fuppeditat, atq, ut Hofmanus obfervat fine calefactione opus fuum perficiunt, quod profecto rariffimum eft, & fimul cum adfinicione ronum addunt partibus. Simon Paulus. Ex excerptis D. Hulfe.

nn authragon Graminis ftillattria commodiffima omnium est aquarum qua pulveres contra lumbricos verminantibus pueris diluimus, præsertim si una vel altera gutta sp. Vitrioli cum tantillo si-

rupi acetof citri instilletur.

Gramina quedam Triticea è C. Bauhini Theatro Botanico.

I. Gramen latifolium spied Triticed compacted C. B. Park. An Gramen caninum primum no-

C. B. Culmo est sesquicubitali, uno alteróve geniculo distincto: folis frumentaceis, pedalibus: spica

Triticea palmari, lata, glumis ariftis carentibus. Basilez ad agrorum margines: Norimbergz verò spica occurrit angustiore, magis sparla, & utri- Lecus.

Nibil invenio in hac descriptione quod non conveniat Gramini nostro canino repenti vulgari spica Triticed, primo in loco descripto.

2. Gramen latifolium fied Triticed divulsd C. B. Park.

Hoc à priore spica potissimum differt; que in spicas distinctas & angustas divulsa est. He sibi invicem in culmo alternatim subsequuntur, earumque utriculi breviffimis ariftis armantur. In Italia ad agrorum margines.

3. Gramen angustifolium spica Triticed compacte C. B. Park.

Hoc folis: est angustioribus, sesquipalmaribus, rigidis, acuminatis & albicantibus: culmo lævi, rotundo, striato, sesquicubitali: spicis palmaribus, compactis, utriculis rigidis & acuminatis. Locus. Basileæ ad sepes, locis aridioribus extra portum Blasianam.

4. Gramen angustifolium spica Tritici mutici simili. C. B. Park.

Radicibus oblongis, geniculatis, nodosis, candidis serpit; culmis est sesquicubitalibus, rotundis, folsus junceis, oblongis, duris, in acumen fastigiatis: spica oblonga, triticea, glumis paucis, oblongis, aristis carentibus-

Arenofis circa Bafileam, ut ad Cliben provenit.

Locus.

CAP. II.

De Gramine cum Spica Brize.

BRiza Germanis dicta Zeæ species est.

1. Gramen spica Briza majus C. B. J.B. Ger. emac. Park.

Radicibus & culmis est frumentaceis, folis angustis, seine palmaribus, multiplicibus, utriculis aristis brevibus armatis, stosculis ut in Tritico luteolis. Tota planta ad viri altitudinem affurgit, & apud nos locis acclivibus ad Rheni ripam & ad montis Crentzacentis ascensum provenit. In satorum marginibus circa Salenovam Monspelio non longè invenit P. Magnol. Locus.

2. Gramen Spied Brize minus C. B. J. B. Park;

Tota planta palmo minor est, radice exili, fibrosa; foliolis ad radicem brevibus, mollibus, canefcentibus; fisica unciali, que modò fumplex, modo gemina & terna, utriculis ariftis armatis. In agris Monspelientibus inventur.

Vires.

Adhibetur

CAP. III.

De Gramine Secalina.

CUb hoc titulo comprehendimus Gramen illud, Hordeum spurium dici solitum, cujus spica Seca-S lis non Hordei spicam refert.

A. I. Gramen Secalinum & Secale Sylvestre Johnson apud Gerardum. Hordeum Spurium vul. ramen secainum & Secaie syvogere Jositicui apua Geraranu.

gare Park, murinum J. B. Gramen hordeaceum minus & vulgare C. B. An Hola
Phanicea Graeorum Plinio lib. 22. cap. 25? Will Ait, v. Aiegtalf. Wall

Saxley, Verum spica propiùs accedit ad Secale qu'am ad Hordeum. Wap Bennet.

Radice est capillata, parva, candida : folis gramineis, & quidem primis palmaribus, angustis, non, nunquam articulatis : culmis frequentibus, sesquipalmaribus, & interdum cubitalibus, geniculatis. fricis longis, Hordeo fimilibus, [aut potius Secali] at tenuioribus, mollioribus, frequentibus ariffic horridis, glumísque inanibus.

Ad muros, macerias & femitas plerunque oritur.

Hæc species differt à proxime sequente brevitate sua, ut quæ dodrantalem altitudinem rarò er. cedat: spicarum aristarumque longitudine, quæ in hac multum superant: loco denique nimirum in ficcioribus ad muros, macerias & femitas, cum illa in pratis & pascuis plerunque humidioribus duntaxat proveniat.

A. 2. Gramen Secalinum Ger. emac. lib. 1. cap. 22. n. 4. Gr. Secalinum majus an minus Park? Bie-grafe. An Gr. (pica Secalina C. B.

Culmo affurgit tenui, bicubitali, tribus quatuorve nodis diffincto ad quos fingula folia, culmum g in aliis ima fui parte involventia, à quo ubi recedunt, in palmarem longitudinem, extenduntu Caulis fastigium spica occupat sescuncialis, Secalini amula, aristis paulo brevioribus quam in pizcedente, purpurascentibus, circumvallata.

Flojculos exferit oblongos, luteos.

In pratis frequens oritur. A præcedente proceritate sua & spicarum aristarúmque brevitate procipuè differt.

A. 2. Gramen Secalinum palustre & maritimum.

A vulgari Gramine Secalino seu Hordeo spurio differt spicis brevioribus, pyramidalibus, è latore fci. basi in angustum apicem sensim tenuatis, squamis crebrioribus & magis confertis compositis, il dem & ariftis magis extantibus, imis longioribus, fuperioribus ordine brevioribus omnibus purpurscentibus, Radices quinetiam vel quòd minùs firmiter terram apprehendant, vel quòd in laxo spongioso solo plerunque oritur, faciliores extirpatu sunt.

In palustribus frequentissimum est.

* 4. Gramen bulbosum ex Alevo I. B. C. B.

Ex olivaribus, multis laceris tunicis vestitis, bulba pendent fibræ robustæ. Culmi pedales, crassusculi, foliis infignes angustis, palmaribus. Summo scapo gerit spicam Hordeo murino similem, palmari minorem, glumis denfis, longis, calamo appreffis, sursum spectantibus, in brevem aristamsingu-

CAP. IV. De. Sparto & Gramine Sparteo.

AND REPORTS OF THE PROPERTY OF

Uoniam horum pleraque spicam habent Secalinæ similem, ideóque proximum Secalinis graminibus illis locum dedimus. Spartum à verbo omigen dicitur, quod non tantum terræ semen mandare, sed & texere

aliquid vel inter se nectere fignificat. Endern & onderns suniculi vel linea sunt, sic dicta non quod ex herbis sativis nectantur, sed quod ad vinciendum idonea sint à omigen nectere, complicare. Hinc herbas quæ funiculis, retibus, storeis, alissque rebus texendis aliquem usum exhibent, inter quas principem locum obtinet de qua nunc agimus, hoc nomine donârunt Veteres.

Lib. XXII.

I. Gramen sparteum Plinis, seve Sportularum sicuum J. B. sparteum primum panicula comoia C. R. en sparteum 1 11001, sportum Plinii Clusto Ger. Spartum Plinii, stve Juneus Histor Spartum berba Plinii Clus. Spartum Plinii Clusto Ger. Spartum Plinii, stve Juneus Histori nion Park. The true Matweed of Pliny.

Numerola, tenuia, viridia, junceáque habet folia, cubitalis longitudinis, ex eadem radice prodeuntia, quæ dum novella lunt latiuscula conspiciuntur, & interiore parte canescentia, successi u verò untia, qua amanuntur & convolvantur, fiúntque juncea, dura, flexibilia tamen, & marginibus ita remports contamination appareat, nift diligentius observes. Inter hac culmi exiliunt, 19fis foliis conjuncts us the same appearant, and conjunctes of the first comme extinuity, ipis folis paullo longiores, qui vere & affare parvam, Arundinaceam paniculam ferunt, fimili propernodum pauno iongioro, deinde oblongum femen, ut nonnulla Graminis genera. Radicibus nieum ma rause perennibus, è quibus multæ fimul enafcuntur plantæ contiguæ, Junci modo, ut intrum monois of partial minus congestarum cumulus, duorum pedum spanta, five multarum simul congestarum cumulus, duorum pedum spantam vel illo enam amplitus, in ambitu occupet.

abundantissimè ab initio Granatensis regni sive Bæricæ limitibus usque ad Murgin urbem, vuleò Murcia dictam, ut non fine causa totus ille tractus Veteribus appellatus sit Spartarius campus; quo Auricia dietam, ut non line cama touis me tractus veterious appenatus ne spartarius campur; quo etiam Nova Carthago, vulgo Cartagena, urbs maritima continetur: hac etiam a nonnullis Spartaria cognominata eft, ob Sparti (ut credibile eft) eo agro nascentis abundantiam. Nascitur & Valen-

tino regno, atque illud quidem superiore longè uberiùs & lætius.

tino regno, arque inna quinem imperiore ionge une no e actual.

Est verò Spartum hoc, quod Hispanis, apud quos nascitur, estam nunc Sparto dicitur, illud ipium guod Plinius, ilb. 19. cap. 11. describit. Eodem enim in ulu nunc est apud Hispanos, quo fuit Usin; Plinii tempore. Nam ex crudo & exsiccato tapetes seu aulara, storeas, corbes, rudentes aliósque funes conficiunt: Corbes etiam illi in quibus ficus & Uvæ paffæ advehuntur, ex Sparto contexti funt. Sed ex illo aquá instar Lini macerato, deinde ficcato & tuso calceamenti genus, quod insi Alpergates appellant, paratur, funes etiam & alia subtiliora opera. Præfertur autem id quod Valentino regno crescit.

2. Gramen Sparteum 2. Clusto J. B. Gr. Sparteum Secundum, panicula brewi folliculo inclusa C. B. Spartum alterum Plinii Ger. Spartum Plinii alterum mollius Park. Dooded Mat-

Superiore tenerius, ejúfque valde rarus est usus, ut quod storeis aut hujusmodi operibus conficient dis minus stridoneum, plurimus autem ejus usus est Murciana regno ubi mascituris ad lineos saccos, quos lectis substernunt, implendos, ut nos stramine uti folenius, quoniam molliore tenuioreque sit junco quam primum genus, paniculam fert brevem, & pericarpio quodam, five membranaceo folliculo inclusam, ut Narcissor particular servicios de la compania de la compania de la culo inclusam, ut Narcissor se servicio de la compania del compania de la compania de la compania del compania de la compania del compania de la compania del co

floribus onustum conspiciebam.

A. 3. Gramen sparteum spicatum folis mucronatis, vel spical Secalina C.B. Spartum spicatum pungens Oceanicum J. B. marinum noftras Park. Anglicanum Ger. Englith Sea Matineed, 02 Marram. Flandris Halm.

Culmis affurgit cubitalibus & altioribus, duobus tribúlve geniculis interceptis, totidémque foliis vestitis, que cos aliorum Graminum in modum aliquousque involvunt. Spica in summo teretiuscula quatuor aut quinque uncias longa, craffitie in medio digiti minimi ferè utraque extremitate minore, seu tenuiore. Semen Canarino non majus, verum teres, altera extremitate acutiuscula. Secalinam quadantenus refert, è glumis tamen non ariftatis componitur. Folia non rarò culmos ipsos longitudine aquant vel excedunt, natura quidem plana & graminea, verum ob siccitatem contractis lateribus adeò convoluta ut juncea videantur, in mucrones acutos & pungentes definen-

In arenofis tumulis & aggeribus ad maris litus copiofiffime oritur, ubi late serpit Graminis modo, Locus. cruribus eorum, quibus per eos aggeres fine ocreis iter est permolestum, pungunt enim & cutim penetrant ejus folia.

Usus ejus est, ut latis suis cespitibus & valdè confertis, atq. obliquè spargentibus sese radicibus are-Usus nam sirmiorem reddat & colliget in aggeribus, nè tam facile marinis undis & sluctibus eluatur, & ut

facilius resistant tempestatibus, quæ Oceano crebræ; ut rectè Clusius.

Hæc species esse videtur de qua loquitur J. Cargillus apud J. Bauhinum, Tom. 2. p. 47. Gramen maritimum pungens vulgo Bent vocatur, & copiosè in arenoso maris litore nascitur, eóq, Angli conclavibus stratis astate quidem virenti conciliant frigus, hyeme siccato calorem fovent, Alia res est quæ apud nos Bent-grafe nunc vulgo vocatur, nimirum Gramen capillatum J. Bau-

* 4 Gramen sparteum spicatum foliis mucronatis brevioribus C.B. Gr. sparteum primum Tabernamontani I. B.

Radite nietur fibrola, longa: folia rigida, tenuia, pedalia, nervo medium percurrente. Culmi cubitales & altiores, teretes, leves, foliis multis amicti. Spicæ digitali longitudine, interdum longiores, colore fusco obscuriore.

Uberi proventu, Tabern annotante, nascitur in squalidis locis circa Hertogenhosch in sabuletis, va. Lorus; riisque aliis Brabantiæ locis.

1. Gramm

Locus.

Locus.

Mirum

F ocur

Tempus.

Lacus.

Locus.

Mirum nec nobis per loca illa peregrinantibus, nec alii cuiquam præter Tabern. hoc genus Sparti observa. tum fuifle.

5. Gramen Sparteum spicatum latifolium C.B. Spartum maritimum sive Oceanicum latifolium J.B. Spartum marinum nostras alterum Park, Spartum herbs 4. Batavicum Cluf. Spartum live Anglicanum alterum Ger. emac.

HISTORIA PLANTARUM.

Clus.

A Sparto loco penultimo descripto minimè differt totà plantæ forma, radicesq sub terra condendi latéo, spargendi licentia; ejus tamen spicæ breviores videntur, & Phalaridis potius quam Secalis pa

Id Batavis, quibus valde familiare, iisdemq, usibus servit quibus jam dictum, etiam Dalm an

J. Bauhinus Spartum nostras alterum Lob. ico. huic idem putat, quod in sabulosis collibus Walla. chriæ & Hollandiæ reperitur, spica, radice, magnitudine, semine aceroso ad Spartum 3. Clus. proxime accedens, foliis solis differens, quæ pulchra, Frumentaceis & Graminis striati sulcati soliis la tiora, coloris glauci.

Quamvis Parkinionus hoc genus Sparti nostras, & Gerardus Anglicanum vocat, nos tamen nondum adeò felices fuimus, ut in litoribus Angliæ plantas indagantes in illud incideremus, at ner ab alio quoquam fide digno inventum vidimus aut audivimus.

6. Spartum maximum maritimum Hollandicum Spica Secalina. The greatest Holland Dat

Hoc duplo majus est & elatius Sparto maritimo Anglico spica Secalina vulgari. Spica laxinest, & glumis minus confertis.

In arenofis ad vicum Schevelingam uno ab Haga Comitum milliari invenimus, & quoniam tum ab aliis proditum putavimus, describere negleximus.

7. Gramen pennatum, alie sparteum J. B. Spartum Austriacum pennatum Clus. Spartum Austria. cum Ger. Gramen Sparteum pennatum C. B. Feather graff. Gramen plumarium Park

Cluf. Folia obtinet pedalis longitudinis, gracilia, viridia, numerofa, plana initio, fed quorum limbi tan dem coeunt, unde Junci modo lavia, teretiaque fiunt, Sparti Hispanici foliorum instar, quibus non multum abfimilia funt, fed minora & graciliora. Inter ea culmi exeunt graciles, foliorum fastigium non superantes, qui spicam ferunt aliis diffimilem, sed tribus aut quatuor oblongiusculis granis longà contraque cauda infignitis duntaxat conftantem, que in dodrantalem, imperiore terdum veluti pennulam, tenuioribus alarum Avis illius Manucodiate five Paradifi vulgo nuncupat pennulis fermè respondentem definit. Radin subest è multis capillamentis graminessque fibris composita: Hispanici Sparti radicis instar.

Semen maturum Junio vel leviffimo aura flatu excutitur, atq, cum fua pennula, paululum volan.

ubi decidit, statim per gramen arrepit & terrâ se condit.

Abunde provenit in monte Badenfibus thermis imminente totaque illa catena montium, qui inde usque ad Danubium procurrunt, præterea ad sylvulam Lachs, alissque apertis & gramines locis Austriæ & Ungariæ, sed omnium uberrime in vivario illo Neapoli Austriacæ urbi contiguo, in quo uberius latitulque provenit. Clus.

Habetur & in Italia apud Taurinenses & Goritienses luteo colore. Inter Viterbum & monten

Fiasconem albo colore reperitur. C. B. hist.

8. Gramen sparteum juncifolium C. B. Spartum parvum Lobelio J. B. Spartum nostras parvum Lobelii Ger. emac. App. Spartum parvum Batavicum & Anglicum Park. Small

Duras crassasq, fibras demittit (inquit J. Bauhinus, qui ex ficco descriptit) [Jonsonus tenues, fi-brosas repentes radices ei attribuit.] Culmi numero plures, ima parte foliorum circumjectorum voluminibus crassescunt, alioqui fili instar, tenues, enodes, dodrantales, quos à medio ad summum usque conscendunt, altera duntaxat parte erumpentes, eodémq, vergentes glumæ, duræ, tenues, longiusculæ. Folia ubi stipulam non amplius involvunt admodum tenua & fere rotunda, triumqua: tuórve unciarum longitudine.

Folia (annotante Johnsono in Append. ad Gerard. emac.) è radice erumpunt, tria quatuorve fimul membranula albicante involuta, inferius crassiora, & sursum versus paulatim gracilescentia, ut in Schænantho, donec altitudinem semuncialem adepta è membranula involvente emergant,& in terram reclinentur: Sunt autem viridia, juncea, eorumq, longiffima vix duas uncias excedunt, inter quæ culmus gracilis, palmaris aut altior exfurgit, fumma parte reflexus, duplicem feriem glu-

marum acerofarum sustinens. Circa initium Augusti perficitur. In palustribus præsertim montosis frequens est.

Parkinsonus aliam speciem producit, quam Spartum minimum Anglicum vocat, Entia (ut milii videtur) fine necessitate multiplicans.

Gramen sparteum Basileense, sive capillaceo folio C. B. Spartum Basil. cap. folio Park.

Cùm impersede describatur, nulla nec culmi nec spica facta mentione, omittimus.

9. Gramen Sparteum Monspeliaeum, seve capillaceo folio minimum C. B. Spartum Narbonense

Radicem habet ex fibris albis, oblongis, capillaceis compositam, folia capillacea, uncialia: calmos tenuissimos nudos, trium quatuorve unciarum, panieulas parvas, è locustis minimis compositas. & per maturitatem rufescentes.

Monspelluli in agris aftivo tempore reperitur. Frequens est (inquit P. Magnol) in ficcioribus Locus. fatorum marginibus.

Gramen sparteum Hollandicum capillaceo folio minus C. B.

Suspicor & hoc non differre à Sparto nostrate parvo superiùs descripto. Videsis descriptionem ejus apud C. Bauhinum.

Gramen fparteum variegatum C. B. Spartum variegatum Park.

Cui pars una folii viret, altera rubet alternatim, cum nec paniculum nec culmum describat omittimus.

* 10. Gramen [parteum fetas equinas referens C. B. I. B.

Hocalbum eft, & ex radice alba, setarum instar, folia cubitorum quatuor longa producit, quæ forma, & tenuitate & robore caudam equinam ejús, setar ferunt, ex quibus Javæ insulæ incolæ tapetia texunt. Hujus videtur facta mentio apud Clusium, ex descriptione navigationis Stephani van der Hagen versus Guineam his verbis. Ambonenses funium genus torquere solent ex herba quadam Sparto Hispanico non absimili, quam alioqui setas equinas quis esse judicaret: qui funes multò meliores funt quam quos ex Cocci five Nucum Indicarum cortice conficiunt, & melius aquæ injuriis & putrefactioni refiltunt.

De Gramine Paniceo

1. Gramen paniceum spica simplici lavi. An Gramen paniceum spica simplici C. B. Ger. emac.

Panicum spivestre spica simplici Park? Paniciti quality with a simple swike.

Ilbris non admodum multis, tenuibus & brevibus capillamentis cirratis radicatur. Culmi indè exeunt, nunc finguli, nunc bini ternive aut plures pro soli fœcunditate, sesquicubitales aut altiores, pluribus geniculis, ad fex usque, intercepti, ramosi, ramulis ex inferiorum foliorum finubus egressis, in spicas terminatis; tres quatuorve in codem culmo ramulos spicatos seu culmos innunts egents, in paca serimans, quatent or todarit cum a francis faminis picaus tei decendarios obfervavimus. Sunt autem culmi graciles, ad nodos interiores nonnulti reflexi. Elia, ut in aliis culmiferis, ad genicula fingularia, culmum aliquojulque obvolventia, à quo poftquam abceferim ta defequipalmarem aut bipalmarem longitudinem porriguntur, lacitudine dimidii digiti aut majore, hilare viridia, in longum & angultum mucronem fentim caractata, fi deorium ftringançur. ad tactum aspera. Culmus tandem in spicam exit angustam, tres uncias longam, codem modo è feminum racemulis squamatim incumbentibus compositam quo in Panico vulgari sativo, aristis brevibus purpurascentibus undique circumvallatam, quin & spica ipsa in apricis & soli expositis purpurascit nonnihil, alias viridis est. Grana Panici sativi similia sed minora, per maturitatem è viridi albentia, interdum etiam purpuralcunt ab extremo soli exposito, minime autem flavent. Spica compactior est quam in sativo Panico. Nulla in aristis aut glumis nobis tractantibus sentitur asperitas, at neque vestibus adhærescunt; proinde diversum est à Gramine paniceo spica sim-

In exteris regionibus frequentissimum est: in Anglia rariùs invenitur, in arvis demessa segue.

A. 2. Gramen papiceum spied divuid C.B. Graminis genus quibusdam Gallio Deus canis secundus spoe Panicum splvestre spied divulsa J. B. Panicum vulgare Got. splvestre Herbariorum Pask. Panick grafe, with a divided fpike.

J. B. Calamos è radice fibris compluribus craffiusculis constante locis humidis emittit duos trésve cubitos altitudine aquantes. Folia Arundinacea in acutum mucronem definunt: Jubam explicat palmarem & sesquipalmarem, subrubentem aut è rubro nigricantem, crebris spicis compositam, denso granulorum Paniceorum, glumis mucronatis subhirsutis, nunc muticis, nunc aristatis, idque interdum in eadem planta, inclusorum stipatu confertis, libero tamen costa dorso ut in Gramine

Variat interdum ludente natura, spica nuda & aristis carente, aut aristis longis armata, ut in descriptione innuimus; unde C. Bauhinus duas species non necessario facit.

Locis palustribus delectatur, inq. Germania, Italia & Gallia passim provenit. In Anglia rarius Locus, inventur. In eisdem cum subsequente locis observavit D. Newton.

Ppppp

A. 2. Gramen

3. Gramen paniceum spica aspera C. B. Rough eared Panick-grals.

7.B. femina parva Panico minora. Folia graminea, albicantia, hirfuta, afpera, partem culmi ceu vagina amplectentia.

Invisa olitoribus herba, annua quidem: oritur æstate; semen maturat Augusto, perit Au-

In agro quodam inter Rapas ultra Putneiam vicum, ad semitam que inde Rowhampton ducit: item ultra adificia Neathonfes, id est, boum stabula dicta, juxta Tamelin suvium cundo a Trajecto equorum ultra Westmonasterium ad Chelseiam pagum copiosum observavit D. Newton;

C. Bauhinus hujus fynonymum facit Gramen geniculatum Tabernamontani, & Gerardi. Parkin. fonus Panicum fylveftre Dalechampii vocat: J. Bauhinus describit sub titulo Panici sylvestris & Dentis canis I dicti: verum Gramen geniculatum Tab. ab hoc diftinctum facit, & Graminis pa nicei vulgaris lavis sunon Gramen genecutatum aus au noc intitutum tataj ce Graminis pa nicei vulgaris lavis synonyma huic accommodat: erroneè nostro judicio: descriptio enim (quam adhibet) non convent: Gramini paniceo vulgari spica lavi: sed speciei illi quam intellectum volu-mus, qua est spica aspera, vestibus pertinaciter adharescente: pro qua ergo nos eam usurpavimus.

I. Gramen Avenaceum dumetorum spicatum. An Festuca graminea nemoralis latifolia mollis I. B? C. B? Spiked Dedge Dat-grafs.

Adix huic fibrosa: Culmus cubitalis & altior, gracilis, geniculatus, inferiùs nonnihil pilosus, inperiis lavis. Folia lata, pallide viridia, ftriata, pilola, tractantibus afpera & artifulcial, Spica trium quatuorve digitorum, ex pluribus ipicis partialibus alternatim fine pedicul medio fcapo adnatis conflans. Sunt autem he partiales quas dixi fpica totalem componentes olongar, ftrigofæ, è plurimis glumis fquamatim incumbentibus, & in ariftam longiufculam define-

Tardius & post Solstitium fere astivum spicam producit & semen persicit: estque in sepim

aggeribus inter vepres & in dumetis frequentiffimum. Huic non multum diffimile eft

2. Festuca dumetorum C. B. Theat.

Radice est fibris capillaceis nigricantibus composita, ex qua culmi plures, geniculis distincti, pai cissimis pilis aspertis, duorum, triumve cubitorum, foliis oblongis angustis cincti exturgunt; in que rum fummo spica oblonga, locultis rarisoblongis, cauli proximis & aristis armatis constans.

Bafileæ circa Birfam in dumetis Julio menfe reperitur: verum etiam in vepribus locis ficcioribus

In omnibus ferè, excepta foliorum angustià, cum nostro gramine Avenaceo dumetorum con

CAP. VII.

De Lolio.

Olium "Alex Gracis, quafi Maw, hoc est, adulterinum. Fieri enim creditur è corruptis Tritici & Hordei seminibus. Dautem in L abit, ut ab Æolico ONareus Ulysses, à diaque Lachryma, vel dicitur soo ve racor orie, id est, segetem perdere; five quasi racor oron, id est, seget noxia. Ita Martinius & ex eo Vossius.

Lolium autem spica strigosa, compressa, granis cum glumis utrinq ad scapum in codem plano fitis à reliquis graminum generibus distinguitur.

1. Lolium album Ger. Park. Lolium gramineum spicatum caput tentans J. B. Gramen lohaceum foica longiore C. B. Darnel, Ivray Gallis, quoniam inebriat.

Radicibus est fibrosis, tenuissimis capillamentis cirratis, sipulas habet cubitum unum, duos, trésve altas, Tririceis pares aut paulò minores, quatuor vel quinque nodis distinctas, ad quorum fingulos, ut in reliquis culmiferis, fingula folia, Triticeis angustiora & viridiora, nitentia, glabra, pinguia, striata, culmum ad proximum ferè geniculum obvolventia, à quo postquam recessement in sesquipalmarem aut bipalmarem longitudinem producuntur. Culmus in spicam definit pedalem,

figura peculiari, fiquidem ex culmi lateribus alternatim grana terna aut quaterna & quina, imò non ngura pecunari, nquie pufilla fpica forma pediculis nullis execunt. Singulis fpicis foliolum oblongum eas finu fuo excipiens, exterius adjungitur. Grana Triticeis minora funt, glumis feu cortice fusco & simplici inclusa, qua in acutam & tenuem aristam, qua tamen aliquando destituuntur.

Inter fegetes, præfertim Triticeas nimis frequens habetur. Qua de degeneratione seu transmu-Locus. tarione Tritici in Lolium, alioruma frumentorum & leguminum in sua vitia, à Veteribus & Recentioribus dicta funt, superius in Parte Generali consideravimus.

2. Gramen loliaceum latifolium spica angustiore C. B.

Ex radice alba, arundinacea, fibrofa culmi aliquot cubitales exfurgunt, folis paucis, latiufculis, oblongis cincti, quorum summo spica angusta, uncias quatuor vel quinq longa, Phœnici vel Hordeo marino fimilis infidet.

Bafilea circa Cliben, ubi longioribus & brevioribus foliis variat.

Lib. XXII.

Lolium calefacit & exficcat, attenuat, resolvit, absterget. Frugibus ex quibus Cerevisia paratur Vires. permixtum ebrietatem promovet. Quod si pani copiosius addatur stuporem & veluti temulentiam estantibus parit. Hinc nonnullis Triticum temulentum, Gallis Ivray quasi ebriosa di-

Triticum in Lolium degenerare Veteribus plerifq, & Recentiorum multis videtur : quod tamen à curiofioribus & naturali fcientia penitiùs imbutis meritò in dubium vocatur : qua de re fuperius lib. primo, cap. de specierum transmutatione egimus.

Quamvis autem Lolium intro assumptum celerrime vertiginem inducat, foris tamen cum axungia (adipe anserino Plinio) admotum idem incommodum tollit. Theoph.

Oculis officit, caliginem adferendo propter Vapores acres in cerebrum elevatos: unde Lolio victi-tare dicuntur proverbio, qui vifu funt imbecillo, ut lufciofi & Myopes.

Lolii farina aliis medicamentis idoneis admixta, ad ulcera putrefcentia, imperigines, lepras, strumas, gangrænas, dolorem ischiadicum, &c. à Veteribus commendatur. Consule Dioscoridem & Plinium.

2. Gramen loliaceum angultiore folio & spica C. B. Lolium rubrum Ger. Lolium rubrum seve Phanix Park. Phanix Lolio similis J. B. Reto Darnel grafs.

Planta est perennis, radicibus geniculatis è geniculis fibras demittentibus se propagans: culmis cubitum aut lesquicubitum interdum altis, perquam tenubus, rarifa, geniculis, saubust tribuíre & eriam quatuor] donatis foliis angustis, oblongis, striatis, pinguibus, obscuré, virentibus cinétis. En inferioribus geniculis ramulos non rarò emittit hac species. Spicae loliaceae, pitchamam longae, aliquando puniceo colore rubentes, non rarò tamen albæ, minores & tenuiores quam Losii albi, andianto painte de la constanta de la constanta de la constanta de la constanta de la composta.

Duplicem hujus varietatem observavimus; alteri spicæ partiales (ficita loqui liceat) totalem com Varietatei.

ponentes crebriores seu densiores sunt aut propius ad se invicem admota, paucioribus glumis compositæ, & scapo medio appresse : alteri rarius & à se invicem remotius sitæ, pluribus glumis contextæ, è latiore basi in mucronem acutum fastigiatæ, & à scapo medio extantes.

Ad vias & femitas inque pascuis pinguioribus frequentissimum est hoc genus. Locis nonnullis Locus pro jumentorum pabulo feritur, est enim pingue & ponderosum adeóque jumentis saginandis aptiffimum.

4. Gramen phanicoides foliis convolutis junceis ac pungentibus J. B.

Cubito altiorem calamum attollit, internodiis longis geniculatum, foliis amictum sesquipalmaribus circiter, duris, rigidis, acutis, mediocriter latis: summo culmo spica insidet, sesquipalmum longa, alternante glumarum muricatarum squammatim compactarum positu, ad eum fere modum quem in Phoenice animadvertimus, fed majorem multo, colore ex viridi in flavum vergente: radicem apparet esse perennem, oblique actam, fibrosam, duram, albam. Ita ex sicca planta.

In maritimis Narbonenfibus observavit Cherlerus. Duplicem differentiam notat P. Magnol, alte-Locus. ram foliis viridibus, alteram quafi argenteis.

A. 5. Gramen parvum marinum spicâ loliaceâ Ger. emac. lib. 1.cap. 22. n. 8. An Gramen loliaceum minus Spica simplici C. B? Diwart Sea Darnel grafs. An Phanix acerola aculeata Park?

Fibris plurimis, subluteis, tenuibus radicatur, unde exeunt cauliculi numerosi [plures viginti in una planta numeravimus] fesquipalmares interdum, plerung breviores, & quod notabile est in hoc genere, & ferè fingulare, valdè ramofi, tribus quatuorve geniculis nodofi; totidemq, folis vestiti, qua cum à caule abscesserint, vix producuntur in longitudinem uncialem. Cauliculi autem summa parte. in spicas definunt, duas tresve uncias longas, teretes, nec ipso caule crassiones utægre distingui pollint, articulatas, recurvas: ad fingulos scapi articulos alternatim nunc ex hac, nunc ex illa parte, binæ glumæ cauliculi scapo ita coaptati & appressi, ut nisi cum eleventur inter slorendum, rotunditati ejus nihil officiant, semen continent.

Ad maris litus, & in palustribus maritimis plurimum oritur, ut loca indicare non sit opus.

Ppppp 2

6. Gramen

Tempus.

Losus.

Tempus & Locus.

tarabar

Lecus.

6. Gramen Loliaceum minus spica simplici C. B.

C. B.

Exadice capillacea cauliculi plures rotundi, duri, duarum unciarum & etiam femipalmares, falim paucis, angultis & brevibus cincti, exfurgunt, quibus spica duarum unciarum, angulta, Loho smilis insidet.

In agris Monspeliensibus frequens est.

7. Gramen loliaceum minus supinum spica multiplici C. B. Phanix multiplici spicata panicala Park.

Gramen maritimum panicula lollacea, ramosa ejufdem

Quod in litore propè Perauls non longè Monspelio legit, aliorum tantum varietatem essentietatur.

8. Gramen phaluroides exile, humi fpar sum Danichin Lobelii Gr. loliaceam supinum C.B. Loliaceam supinum Lobelii Casp. Bauhini J.B. phaldroidse mittis supinum Danicum Lobelii Park.

Ad Gramina Loliacea refert C. Banhinus, Puffillum eft, humile, humique sparsum, nica fuscay cirrola, culmis quamplurimis, duarum triumve unicarum, torulis spicatis, affuse fathgias, & exilibus apiculis pracditis: folialis latitifetilis & uncialis longitudinis: Tota herba per femilicam

CAP. VIII.

De Gramine Alopecuroide.

Spica caudam vulpinam referente nomen accepit.

 Grantes Alopecuro simile glabrum, cam pilit longiusculai in spica, Onocordon mihi deumnatum J. B. Alopecuro dei majus Gor. Phalaroides majus Park. Gr. Phalaroides majus, su Inicialo C. B. & forte etiam Phalaroides spica molli, sive Germanicum C. B. Park. Su most common forceast geals.

Radiz huic fibrofa: calamus cubito altior, non rarò bicubitalis, internodiis longis distindus questi mosfecnie sissique dea, contrectes licet, duobus tribisfive foliis donatus, picam suffinens ssciani taut duarum unitelarum, mollemi, einericco colore filendentem, brevibus & mollellis pides glumis compactilem, aristis mollibus longiusculis cinericeis singularibus donatis. Folia non almodum longa, glabra, glauco quodam polline, aversa praccipue parte obducta, que facile desegi potest.

In icone Gerardi & Lobelii spica justo brevior & crassior pingitur.

Mitor Gerardim & Parkinsonum nostrates de planta adeog, ubiq obvia & valgari, in prats & palents per totam Angliam frequentissima, tam obscure & confuse scripsisse, ut cam nescivise in account.

Inter prima menfe Aprili, aut ineunte Maio spicam producit.

A. 2. Grainen aguaticum geniculatum spicarum C. B. fluvintile spicatum Ger. aquat. spicatum Park. Spiked flote-grafs.

Spica perfimilis est pracedentis spica, mollis pariter, unico ex singulis squamis eam componentibus exemnte pilo seu arista brevi; tièc bicornes sint squamula ut in typhino dicto. Spica duntaxat gracilior est & minus lanusiona quam in pracedente. Causes infirmi sunt, crebo geniculati, & ad genicula sursium reflexi, procumbentes, & ad nodos, ubi terram attigerint, radices a gentes, quibus locum idoneum nactum immensum se propagat: è géniculis ramulos emittens. Folia modice lata, palmaria att sesquipalmaría, lavia, superiora glauca.

In aquosis frequens oritur.

Hiftorie Ebroduneiffs auctores Gramen cum parva cauda muris, radice nodosa [male impiinitir rion nodosa] repens J. B. huic idem facium, & C. Bauhinum notant, quasi ex una speci duas fecilitet, quod hoc ab ille sparaverat, ipsi ponus reprehendendi, cum Gramen aquanicum geniculatum spicatum, revers specie diffinctum sir à Gramine cum parva cauda maris radice nodosa repente J. B. ut recte illa diffringuit C. Bauhinus. À. 2. Gramini caudie muris purpurascenti aliquatenus simile J.B.

De Graminibus.

Obliquè radicem agit crassam satis, tenuibus fibris donatam, veteri præteritorum foliorum cæspicė amictam; ex quá è terra statim pluscula prodeunt folia, graminea, vix triuncialia, raris pilis ad latera obsita; striata. Culmi surriguntur, aliquot pedales, cubirales aut eriam altiores, teretes, rigidiusculi, paucis internodiis, versits ima potissimum, donati: quorum singulos oblongo intervallo sejuncta amiciunt foliola sescuntatia, aut ad summum duas uncias longa, infernis alioqui similia. Summitati inharent spica, quæ primulum prorumpentes Caudæ muris purpurascentis spicam siquatenus emulantur, um sigura; tum colore, præterquam quòd aristis nullis str septa. Mox divulsa & aperta elegantem glumarum purpurearum aut xerampelinarum & pulchré splendentium thyrsum extibet. Ex quibus solicuis vel potius apiculi utrinque bissid (dum nimirum storet) dependent, pulchelli, obscurè purpurascentes, tremulti glumæ externum casse, sapor Graminis vulgaris.

Sicco gaudet cespite, arenosis item, squalidis & saxosis viarum marginibus arvorumque oris incul-Locus:

tis. Junio floret.

A. 4. Gramen Alopecurinum minus Ger. Alopecuroides spica longd majus & minus Park. typhoides V. seu spica angustiore C. B. cum cauda muris purpurascente J. B. Ette luster bastard for tail grass.

F. B. Ex denfo foliorum gramineorum, glabrorum agmine aliquot emergunt culmi, quorum alii pedales, alii cubitales attr felquicubitales, interdum purpurei, folia infernis latioribus veftiri, paucis atque exiguis articulis diffincit: in fummo fipiam geftant purpurafentem, palmarem aut brevoem, teretem, caudæ muris formå, fed confuso glumarum sterilium ordine refertam, ex quibus breves & tenellæ profilium aristæ. Fiosculi ejus sunt apices luteoli pallidi, ex tenuissimis filamentis penduli. Radæ meræ sunt sibræ.

Inter segetes plerunque apud nos provenit.

Locus.

A. 5. Gramen pumilum hirsutum spica purpuro-argentea molli, nostras.

Hoc genus graminis observavir nobssque communicavit D. Dale. Radiees ei pro more fibrosa. Folia ad radicem longitudine digitum aut duos digitos longitudine raro superant, suntque perangusta & hirstua. Calmi tenues, erechi, uno alteróve folio cincit & geniculo nodosi, altitudine sesquipalmari interdum semipedali aut majore, colore purpurascente, in summo spicam gestantes uncialem aut secundades de longiorem, è purpura argenteam, mollem, & laxiorem, nullis aristis donatam. In montosis & campestribus sed rarius.

Locus.

6. Gramen Alopecuros spica brevi J. B. Gr. Alopecuroides spica rotundiore C. B. Alopecuros Ger. Alopec genuina Park. Short-earch for tail grafs.

Herba mollissima est, brevi /pica, utpote dutum plus minus unciarum, sed rotundiore, propius ad vulpinam caudam accedente, coloris albi & rari, glumis tomentosis vix apparentibus propter tomenti densitatem, aristis longiusculis, mollicellis circumcirca radiatis. Culmus geniculatus cubitalis & sessioni amictus gramineis, parvis mollissimis pilis albis hirsuis. Radix parva, alba,

In Sicilia, Italia v. g. circa Baias, & Gallia Narbonenfi propè Frontinianam oppidum, præfertim Lociii. in arenofis obfervavimus, vertum & fpica brevior erat, & culnus humilior, nee pedalem altitudinem excedens, quam ei rectè attribuit C. Bauhinus; erat etiam fumma parte prætenuis.

7. Gramen Alopecuroides spica aspera C. B. Alop. spica asp. brovi Park. Gra. cum cauda leporis aspera, sive spica murina J. B. Hough-caved Fox-tail grass. Alopecuroides spica aspera Baubini Ger. emac.

J.B. Plufculos furrigit calamos, graciles, rigidulos, pedales aut fesquipedales, in quorum summitate fpicae sunt breves, magnitudine & figura caudæ vulpinæ haud dissimiles, sed cristis asperis, utrinque quoque muricatis cum artitis longiusculis & leviter recurvis, & quæ ex brevi resexu in summitate culmi nutant: in quarum sinu glumæ latent parvæ, inutiles. Folia mediocris longitudinis, rigidiuscula, glabra. Radiæ densa satis numerosam hirituarum sibrarum prolem demittit.

Circa Monspelium in marginibus ficcis satorum copiosè provenit.

C. Bauhinus hoc genus rectuus describit caule palmari summum pedali; nec enim altiores nobis

 Gramen Alopecuros spică longă tomentosă candicante J. B. Alopecuros major spica longiore C. B. Gr. Alopecuroides alterum radice repente, seu Pseudo schwanathim Monspeliensium Park. Schwanthum adulterinum Ger. Speat long-eared Fox-tail grass.

Culmo est bicubitali ferè, gracili, geniculato; foliis gramineis, glabris, ad tactum non asperis, squalida Scheenanthi solia quodammodo imitantibus; Spica palmari, mollicella, tomentosis, candicantibus cum nitore velleris holosericei glumis emicantibus tremulis, radice sibrola infirma.

In maritimis Monspelio vicinis observavimus & collegimus. Pro Schænantho à Pharmacopæis Locus. Venetis & Monspelienssibus sibi obstrusium fuisse Pena scribit.

Locus.

Locusio

Lib. XXII.

Locus.

Locus.

Locus.

F.ocus.

Locus.

A. 9. Alopecuros maxima Anglica Park. altera maxima Anglica padulosa Ger. emac. Altera maxima Anglica paludosa, sive Gramen Alopecuroides maximum J. B. Lob. Adv. part. alt. Breat English March For tail grafs.

HISTORIA PLANTARUM.

Culmus cubitalis, sesquicubitalis, bipedalis & quandoque procerior, geniculatus, & folia illi Graminis aut Tritici; sed quinque uncialis sape speciolissima, habitior, sericea, spicata, caudataque paninis aut Tritici; sed quinque uncialis sape speciolissima, habitior, sericea, spicata, caudataque paninis cula Monspeliensium Pseudo schoenanthi.

In riguis herbidis Comitatûs Southamptoniæ proximè salinas & antiquas ædes Drayton vocatas de mare, duobus mill. Anglicis à Portsmouth, ex adverso Vectis insulæ plurima: itémque in udis fossis lacustribus Essexiensis Comitatûs, juxta Thamesis amœnissima fluenta.

10. Gramen Alopecuroids accedens ac Phalaridi, spicâ longiusculâ, folio lanuginoso J. B. trobades molle C.B. Alopecuroides minus Ger.

Duras & frequentes satis ab infimo culmo pendentes habet fibras, easque candicantes. Culmus autem cubitalis, propter terram rubescens, folis pro geniculorum numero obseptus, palmo longioribus, Hordeaceorum latitudine totis molli canaque lanugine tectis. Spica fingularis, uncialis aut etiam fextantalis, argenteo nitore micans, turbinata, glumis acerofis, gracilibus, mollibus, tomentofis, denfo stipatu coacervatis constans.

C. Bauhinus aut potiùs Lobelius, passim ad semitas reperiri ait. Si differat à Gramine Onocordo. nobis incognitum est. Et figura & descriptio C. Bauhini Onocordo gramini conveniunt, praterquam quod folia angusta ei attribuat. J. Bauhinus tamen, qui & hoc vidit à fratre Casp. circa Monspelium collectum & allatum, diversum facit, cui subscribimus.

11. Gramen cum cauda muris foliis birsutis J. B. typhoides culmo reclinato C. B. Alopeumi-

J. B. Culmi aliquot cubitum excedentes, internodiis circa imum nonnihil rubescentes, densis; ratiotibus 8c ferè nullis Iuperius, foliorum vagina multum involutis, quæ ubi à culmis recefferunt brevia au funt, & angusta, hiriuta. Spica trium unciarum, nitida, denlissimis tenuibus glumis compacta, lutola fere; fingulæ glumæ planæ, angustæ, in acumen unicum desinunt; tota autem spica nonnihl divulsa conspicitur. Radix capillaris, alba, tenuis, ex capite craffiusculo; an repat non observani mus Monspelii.

C. Bauhinus in cultis fecus vias reperiri afferit.

* 12. Gramen Alopecuros altera, Lobelii J. B. C. Bauhinns idem hoc facit Gramini Alopum spica rotundiore, seu Gram. Alopecuro spica brevi J. B. Locus tamen diversum est

Aliud (inquit Lobelius) genus quoddam est caudæ vulpinæ Theophrasti, spicis tamen minonbir ac brevioribus, nec ita lanuginofis ut Monspeliensis. Culmos quoque multò surrigit altiores, bicubitales: Folia graminea; radix fibrofa.

Sesquimiliari Brugis distantibus campestribus juxta Merkirch copiosè provenire ait Lobelius.

C. Bauhinus hic nomina confundere videtur; aut fortè Chabræus apud J. Bauhinum.

13. Gramen Alopecuros minor spica longiore C. B. Cauda vulpina Monspeliensium Ad. Lob.

Tota planta pedem alta est, radice fibrosa, culmis multis, geniculatis, recurvis : foliis quam Alopecuri spica rotundiore longioribus, angustioribus: spica trium unciarum, rarius minore, albida, Graminis panicei effigie, sed lanuginosa, qua compacta est ità ut simplex videatur, cum tamenex multis spicis sit composita, qua in re potissimum à prædicta differt, & quòd ea minus speciosa &

Frequens est locis maritimis Monspelio vicinis ad Magallonam & Aquas Marianas. Copiosè oritur, inquit P. Magnol, in fossis circa stagnum, qua assate calore solis siccantur. Nos in Sicilia circa Messanam invenimus. Spicarum arista qua molles sunt & numerosissima flavicant.

14. Gramen typhoides maximum spicâ longissima C. B. typhoides maximum Park. typhinum tertium Ger. emac.

Ex radice parva, nodosa, cui fibræ exiguæ & plurimæ adnatæ, culmus rectus, sesquicubitalis, internodiis rarioribus diftinctus exfurgit: qui in spicam rectam, teretem, palmarem, virescentem, in maturitate albicantem, tactu mollem definit: cujus utriculi copiofis & oblongiusculis aristis armautur. Folis est gramineis, paucis oblongisque majori etiam parte caulem vestientibus.

Hoc copiosè inter fruteta ad acidulas Gapingenses Wirtembergici ducatûs Julio mense primum observavit C. Bauhinus: dein non longe Basilea in sepibus agrorum, & in salicetis Michelselde

Non multum differt à prima specie seu Gramine Onocordo, viz. spicæ longitudine & loco inter fruteta, ut ego idem esse suspicer, non tamen asserere ausim idem esse.

CAP. IX.

De Gramine typhino.

Ramen Typhinum dictum ab Alopecuroide differt spicis asperioribus, squamulis spicas componentibus bicornibus.

I. Gramen cum parva cauda muris, radice nodosa repens J. B. Gr. nodosum spica parva C. B.

E radice fibrosa & veluti bulbulis nodosa aliquot emergunt culmuli, cubitales aut sesquicubitales. tenues, laves, & ab internodiis reflexi, quos ab imo statim pluscula comitantur folia, glabra, brevia, tenues, Izves, et al internolin cinera quos ao into tantin patenta continatura forma gianta piera, angulta. Ex fingulo caterium internodio fingulum prominet foliolum; fiuminitati fica infidet parva, hifpidula, Lobelii Typhini graminis figură, bicornibus fquanulis denfiffime farcta.

In dunetts prope Beffordiam diei intinere à Bafilea diftantem reperit J. Bauhinus Augusto cum Locus.

Huic fynonymum faciunt Historia Ebrodunensis auctores, sed erronee, Gramen aquaticum spicatum Lob. ut superius monuimus.

A. 2. Gramen typhinum majus seu primum Ger: emac. medium sive vulgatissimum Park. cum cauda muris majoris longa majus J. B. typhoides asperum primum C. B. ex sententia J.B. The greatest Cats tail grals.

Radices tenues; culmi habent principium bulbo oblongo fimile, cubitales altiorésque interdum, quatuor aut quinque geniculis intercepti; ad quos folia afpera [afperitas vix fenfibilis eft] latiulcu-la, canefcentia, palmaria, [que è radice exeunt longiora funt] vagină longiore ftipulam circumplexa. Summum cacumen palmarem, sæpe etiam longiorem spicam sustinet, teretem, caudæ magni Muris fimilem, mollem fi furfum versus manu demulceas, asperam si contra, coloris cinericei, innumeris squamulis in binas breves aristas definentibus, discidiatos solenas, aut lateritias cannulatas scandulas imitatis, constantem.

In pascuis frequens est & agrorum marginibus, ad semitas item & sepes, solo præsertim humi-Locus.

A. 3. Gramen typhinum minus Ger. Park. Gramen cum cauda muris minus J. B. typhoides afperum alterum C. B. The leffer Cats tail grafs.

Varietas potius præcedentis effe videtur quam species distincta. Differt ab eo statura minore, & fpica breviore, angustioréque. Descriptionem ejus videss apud J. Bauhinum tom. 2. pag. 471. C. Bauhinus fibras quasi ex bulbiculis promanantes ei adscribit & appingit. Locus.

In fabulofis reperitur, inquit C. Bauhinus, quod potiùs sequenti speciei convenit.

A. 4. Gramen typhinum maritimum minus. An Gr. typhinum Danicum minus Park? Sea Cats:

Hac species esse videtur quam Lobelius sabuletis & maritimis natalibus gaudere scribit. Verum nostrum pedalem quam illi attribuit altitudinem rarò assequitur, sed palmare serè est aut sesquipalmare. Spica uncialis turgidula, ima parte plerumque angustior. In fabulofis maritimis frequentiffimum est.

Gramen typhoides spica multiplici C. B.

Graminis cyperoidis species nobis videtur. Parkinsonus Cyperum typhinum hoc genus appellat.

5. Gramen supinum aculeatum J. B. aculeatum Italicum Park. album capitulis aculeatis Italicum Č. B.

Brevibus fibris radicatur: ramos verò terræ apprimit in orbem, multos, palmares & sesquipalmares, aliquando pedales, aliquos verò duntaxat unciales, rigidulos. Ad quorum genicula utriculi inftar folium striatum glumas numerosas, conglomeratas squamarum foliacearum complexu comprehenías claudit, deinceps in mucronem rigidum & acutum, uncialem & breviorem, rectà in latus protenlum definit. Extremo verò cauli hujus generis * plura folia, & utriculi glumis gravidi echi- * C. Baulino

Itinere inter Liburnum & Pifas, deinde circa Monspelium copiosum observavimus. Graminis aculeata. typhini species videtur.

tria folia

CAP.

CAP. X.

De Gramine echinato.

Gramen spied subrotunda echinata C. B. &Gr. perpusillum capitulo rotundo spinoso Cherleri J.B. dr. echinato capitulo Park. echinatum 4. Ger. emac.

C. B.

Adice est geniculis nodosa, capillacea, alba: folisi paucis, angustis, primis duplo minoribus iis quæ media sua parte sestucam cingunt, quæ tamen vix uncias tres superant, & per quæ lineæ secundum longitudinem excurrunt, eamque subasperam reddunt; inter hac culmi sestucarum instar tenues, læves, geniculati, uno alteróve folio è geniculi nodo incipiente cinchi. quidem très vel quatuor, altitudine inæquales, duarum, trium, quatuor, etiam fex unclarum efficient rintur; quibus inigulis eapitulum unicum, fubrotundum (quod ficcatum paller) inftar Tribuli effiruntur; quious imguis capanium unicum, institution (quot inceatin pariet) interior i mense emittit. Semen parvum, diaphanum, triticeum Melampyri vulg. concolor.

Locus sterilibus circa Monspelium crescit: inque Æquicolorum collibus: Wemausi etiam adma

Locus.

Gramen tenue duriusculum & panè junceum J. B. Gramen foliolis junceis brevibus minus C. R minus duriusculum Ger. exile durius Lob.

In rupibus & muris haret ità firmiter radicibus tenuibus, capillaribus, nigricantibus, ut vix enelli poffit; cohærentibus fimul multis plantis. Foliorum marcidorum vestigia demonstrant non annum plantam. Folia alioqui vegeta sunt, longitudinis quinque vel sex unciarum, quædam etiam bieviora. piantam. Fona anoqui vegeta innt, congrutums quinque vertex incaratin, quaetam etian forma convolutionis ergo Junci inflar teretia, nonnihil rigida, cinerei ferè coloris, reftantibis Odobis fine calamis valdè tenuibus, dodrantalibus & pedalibus, cum veftigiis parva [bica. Monthelgali idem aut valdè fimile observavit, cui felia virentia, tenuia, comprella, viridia, glabra; culmi plumi, tenues, pedales vel cubitales, laves, in quibus unum geniculum, præter illud quod ad radicem, & fi liolum ex longa vaginula: juba uncialis, spicæ ferè imilis, virens, vel nonnihil purpurascens, inqu quædam partes ad phœnicem nonnihil accedunt, & in parvas ariftas definunt: in iis flosculi velapus minimi, albi, toti plantæ sapor subdulcis; in cæteris similis præcedenti.

Lobelius Gramen suum exile durius oriri sabuletis & squallido aridioréque agro Gallia, Andr. Germaniæ & Belgii afferit. Quam plantam intelligat nobis nondum satis constat.

CAP. XI.

Gramina spicata miscellanea complectens.

A. 1. Gramen vernum, spica brevi laxa, an anthoxanthon? Gramen anthoxanthon spicatum IB? Gr. spicatum pratense 3. seu spica flavescente C.B?

Adix tenuibus, albis fibris constat. Folia brevia, modice lata, hirsuta, præsertim supina parte. Caulis dodrantalis, interdum pedalis, tenuis, geniculatus, quem folia amplectuntur aresti parte nonnunquam purpurassentia. Spica brevis, digitum aus summum sesquidigium lon ga, subrotunda, rarioribus glumis nonnihil extantibus, in acutos apices fastigiatis, non aristatis composita. Flosculi seu apiculi purpurascentes è tenuibus filamentis tremuli dependent, bisidi utring,

Floret vere inter prima fur generis, & in pratis ac pafcuis ubique frequens oritur.

Icon Graminis Anthoxanthi fpicati huic bene convenit. Nomen etiam C. B. in pin. nimirum

Gramen spicatum pratense III. sive spica flavescente.

Hoc genus pro Gramine cum cauda muris purpurascente aliquatenus simili J. Bauhini aliquando habuimus: verum descriptio ei non bene convenire videtur, ideoque nunc mutata sententia diverfum opinamur.

Gramen pratense spica purpurea, ex utriculo prodeunte, vel Gr. folio spicam amplexante C. B. Gr. spicam folio amplettens J. B.

Radiculis est prioris similibus, culmis multis, dodrantalibus, etiam pedalibus, pediculis nigricantibus diffinctis: foliis multo quam in illo angustioribus & viridioribus: spical quinetiam breviore & cralfiore, purpureis floribus ornata; folio quod ex ultimo geniculo prodit, fic caulem obvolvente ut non aperiatur (quod in priore non fit) & vesicæ speciem oftendat. Sapor dulcis est & &

In humidis pratis non longe Monspelio & Lugduno, & circa Matisconam provenit.

A. 3. Gramen eriffatum J. B. eriftatum Anglicum Park. eriffatum Baubini. Ger. emac. p. 29. pratense cristatum, seu Gram. Spied cristat d'Leve C. B. Smooth crested grafs.

J. Bauhinus ità describit, Sesquicubitalibus assurgit calamis, perquam tenuibus, geniculatis, non fine soliis, que vagina instar satis longo intervallo cillinum complexa, palmum longa ab eo recedunt, angusta. Spica quadrantalis aut paulò longior; duobus versibus in unam partem vergentibus, glumarum pallidarum, cristatarum finibriatarumve, solicularum luteorum fuscorumverremulas sibrilgiumarum pallidarum, cristatarum simbriatarumve, solicularum luteorum fuscorum cristatarum sibrilgiumarum pallidarum, cristatarum simbrilgium cristatarum crist

unt. Parkinfonus Gramen criftatum Anglicum à criftato C. B. diverfum facit. Verum descriptio J. B. Gramini criftato Anglico bene convenit, excepta longitudine spicæ: icon equidem spicam nims laxam repræsentat, & que de radicibus habet C. Bauhinus cristato nostro Anglico non respondent. Verum cum quod describit C. Bauhinus, idem sit quod Eobelius misse, quodque in pratis circa Hackneum prope Londinum provenire scribit Adv. pert. alt. minime dubium est, Gramen cristatum C. B. & criftatum Anglicum Park. unam & eandem specie plantam esse. Nec enim aliud

genus circa Hackneum frequens eft. In pratis & pascuis ubiq, per totam Angliam abundat, & circa Solstitium æstivum spicas promit. Locui. Huus aliam seu speciem, seu varietatem proponit C. Bauhinus titulo Graminis spica cristata subbirfui, radicum capillamentis rufescentibus, culmis tenuloribus, parte inferiori levi lanugine aspertis Species altera: & humilioribus; foliis longioribus, spica candicante, minus compacta, nec ita eleganten cristam

exprimente, à præcedenti differt.

Lib. XXII.

4- Gramen geniculatum Tabernamontani J. B. Paniteum spicat aspera C. B.

Radin ex pluribus fibris composita multos protrudit nodosos seu articulates culmos, in alios subinde divifos; felia longa, angusta, acuminata, nervo per medium elevato; spicam longam, tennem, villosam, glumis albis constantem, in quibus semen parvum.

C. Bauhinus hoc genus ad Gramen paniceum spica aspera refert. V. supra in capite de Gramine

5. Gramen Avenaceum montanum lanuginosum C. B. montanum Avenaceum Clusti Park. Gramen cum locultis parvis candidis, semine Avenaceo J. B; montanum Avenaceum Ger. emac.

Radice est ex multis fibris duris, rufescentibus composita, fingulis annis anterius serpente: unde culmi cubitales, tenues, laves, geniculati exfurgunt: quos folio oblonga, angulta, palmaria & acuminata cingunt. In culmorum faftigio spica oblonga & nutans, ex glumis brevissimo filamento infidentibus composita, que externis candicant, nec lanuginose: at interiores utriculi lanuginosi funt, grana nudæ Avenæ fimilia continentes.

Monfpelluli sponte provenit. Clussus secundum vias, in montanis umbrosssque, sylvis Pannonia, Locus & Monspelluli sponte provenit. Clussus secundum vias, in montanis umbrosssque, sylvis Pannonia, Locus & Tempus.

Austria: & Bohemia nasci scribit, & femen Julio mense maturum observavit.

J. Bauhinus semen nitida lanugine obsitum scribit, quali Carduorum semina sunt prædita.

6. Gramen Avenaceum lanuginosum glumis rarioribus C. B.

Ex radice fibrola folia juncea, oblonga, culmique juncei plures, cubitum superantes, paucis folia isque brevibus, culmum circa geniculum vestientibus exsurgunt, in quorum summo glumæ rariores, alba, lanuginosa, utriculum continentes, cui semen nigrum splendensque inclusum est.

In afperis circa Monipelium provenit, & cum Clusiano confundi non debet. In incultis vià Lecusi montis Lupi sæpiùs vidit D. Magnol.

7. Gramen Avenaceum lanuginosum ramosum C. B.

Radicem habet fibrosam, unde caulis unus vel alter, cubitalis, geniculis multis distinctus prodit: folis est multò quàm in prioribus latioribus: spica palmari alba, nonnunquam flavescente, ramola, glumis Avenaceis compactis & lanuginofis; cujus utriculis semen parvum oblongum, utrinque acuminatum, polendens, pulicis seu seminatum, polendens, pulicis seu seminatum, folendens, pulicis seu seminatum, folend Circa Monspelium ad radicem montis Calcaris legit C. Bauhinus.

A. 8. Gramen spica gracili, aristis brevibus recurvis.

In vis publicis, locis udis provenit, nec ante Autumnum aut Æstatis finem spicam producit. Culmu tenuis, dodrantem altus, uno alterove articulo interceptus, & folio inde enascente cincus. Spica parva, uncialis aut major, teretiuscula, glumis rubentibus in aristas prætenues, breves, recurvas exeuntibus composita. Folia ad radicem pauca, angusta, brevia.

Invenit & ad nos attulit D. Dale, à quo pleniorem ejus descriptionem expectamus.

9. Gramen

Logus.

Locus.

A. 3. Gramen

9. Gramen arvense panicula crispa C. B. Park. minimum rubrum sive xerampelinum Ger. Gramen cum panicula molli rubente J. B.

Confibratis capillaribus radiculis sub cespite foliorum ima prodeunt, tuniceis involucris compaga. inter quæ bulbuli oblongi capitulum efformant, quæ à radicibus statim multa pronascuntur, quadran, talia & trientalia, perangusta, mollia, glabra, in culmis pauciora, minora, in fingulis tamen genti culis fingula. Culmus pedalis, minor interdum, fubinde major, tenuis paniculam gerit uncialem 8constingua. Commis peaces, inmost interesting a constituent of the con

Genevæ inter segetes copiose provenit, quin & in muris ipsius urbis, alibi etiam in Germania & Gallia. Simile est hoc Gramen Gramini nostro montano spica foliacea graminea, nisi quod pani, cula craffior & magis conferta fit.

10. Gramen montanum spica foliacea graminea P.B.

Hac species spicam præcedenti similem habet sed laxiorem. In summis altissimorum Cambrix montium Snowdon, Caderidris, &c. verticibus inter faxa, ubi nulla fere alia planta præter muscum provenit copiosum observavimus,

* 11. Gramen Camerarii repens J. B.

Radicem adipiscitur longam, tuberosam, sed æqualem, articulis præcinctam, & hinc inde reflexis. Readers amplicum forgani, cuco fiam in the confrantem pluribus. Suum protrudit hac ab uno quoque articulo culmum, continuo fe innovans & multiplicans. Folia longa, acuminata, dun, A. rundinis inftar parvæ lata. Culmus duarum ferè spithamarum altus, admodum angustus, & tenus more framinis, tribus quatuorve nonnunquam articulis præditus, fpicam superiori parte profest patulam, quæ parvum continet (emen. Folia cum radicibus saporem habent dulcem, cum adstructione quadam & acredine.

* 12. Graminis primi Dioscoridis species minima Thalii J. B. Gramen caninum supinum paniculatum folio varians C.B.

Nobis incognitum, nec alii præter Thalium Botanico descriptum, nec icone illustratum cum si, Lectorem qui plura de eo velit ad Thalium remittimus.

12. Gramen versicolor J.B. Avenaceum glumis varis C.B.

Reprantibus graminibus accenfendum, radices duras, geniculatas, longè latéq, spargit, fibri potunde demissis, sais crassis, vix evelli potest è rupium rimis: Culmi folia crebris vestiti, dodrana les, spicam finguli gestant graminis anthoxanthi, paulò breviorem, modò purpuream, que color ad objectum lucis variante placet: parvum, [emen longiusculum, ad semen Graminis Mannæ accedens, rusescens, interior albescens, involutum parvis glumis.

Adde ex C. Bauhino radicem alba rugosa membrana integi, culmum fragilem & levem este.

Genevæ in collo la Baftie, & circa S. Hippolytum Burgundiæ. Solet inter rupes provenie

loco foli exposito.

14. Gramen panicula aurea J. B. Gr. panicula pendula aurea C. B. i. e. paniculatum arvense 2.

Tenuem surrigit dodrante majorem culmum, per cujus fastigium conscendunt quinque vel ex auricolores paniculae splendidae, semunciales, graciles, teretes, acerosis glumis contextae. Folia perangusta vix culmo cedunt longitudine.

Argentinæ habuit J. Bauhinus: in ficcioribus & fqualidis locis provenit, ut teftatur Hift. Lug-

15. Gramen minimum Dalechampii J. B. minimum vaniculis elegantissimis C. B.

Est voluti gleba ampliuscula, rotunda, radiculis plurimis brevibus, candidis: foliis digito non longioribus, teretibus, spica valde gracili, parva: slosculis rubris.

Februario statim ad primam aeris temperiem exorientibus, sapore initio dulci, deinde amaro. Nascitur in arvis, circa Monspelium frequens.

C. Bauhino Radix plurimis cirris oblongis albicantibus componitur: Folia unciam, rariùs duas uncias longa, capillaria, cæsia, teretia copiosa: Culmi multi, uno alteróve nodo distincti, duarum, trium, etiam quatuor unciarum.

16. Gramen minimum J. B.

Capillorum instar tenues radiculæ cæspitem mordicus obsident: culmi numerosi, plus minus unciales, enodes, molles, tenuissimi in spicam desinunt, alternis glumis graminis pratensis obsitam. Foliola stipulas à radice aliquousq, comitantur, tenella, perpusilla.

Prope fontem illum magnum templi Dianæ prope Nemausum collegit Cherlerus, nec alibi uspiam

A. 17, Gramen

A. 17. Gramen minimum spica brevi habitiore, nostrum.

Fibellis plurimis capillaceis terræ adhærescit, è quorum capite plures emergunt cauliculi, sescunribeins paurims values, rigidi tamen, duobus plurimum geniculis, (interdum tribus) intiales aut duarum uncarum, concessingua tantori, uncons partament genetius, (interdum tribus) metercepti, & foliolis è fingulis ortis fingulis aliquoufq, obvoluti, ficicam in faltigio fuffinentes perbrevem habitiorem, è locultellis, laxiùs fitis, glumis canefcentibus breviffimis ariftis donatis compofitam. Folia non admodum numerofà è radice exeunt, angusta, vix trientem unciæ longa. Imi culmi plerung purpurafcunt.

Secundum Genus.

Gramina paniculata.

CAP. I.

De Gramine Dactyloide seu Ischæmo.

Oc genus graminis inter spicata & paniculata ambigere videtur: panicula enim è pluribus ípicis composita est, unde & Gramen multiplici seu compositá spica, seu polystachyon dici potest.

Dactylon appellatur eo quòd panicula in quaternas, quinas, fenas & plures partes divifa, quasi di-gitos manús expansos referat. "1941/40" verò à sistendo sanguine nomen invenit.

 Gramen repens cum panicula Graminis Mannæ J. B. dactyloides radice repente Ger. cana-rium ischæmi paniculis Park. dactylon folio arundinaceo majus C. B. quod nomen buic nostro utpote minori & supino minime convenit. Creeving Cocke foot grafs.

Duum generum folia & culmos profert. Primum enim lentis longisque ad cubitum unum aut alterum coliculus, folidis, crebrò geniculatis, lavibus, caducis nascitur, qui ubi terram attigerint, statim per fibras è nodis demissas comprehendit, radicatúrque; atque ex cisdem geniculis folia mutuo amplexu ftipata furgunt, brevia, angusta, hirsuta: deinceps adultius culmos producit erectiores, veluti luperiorum ramos, pedales, tenuiores, foliis amictos longioribus, hirsutis, & rarioribus geniculis interceptos, quorum summitas in spicas finditur, quatuor, quinq, sex, spicis Graminis Mannæ similes, sed minores, concinniores, imbricatos, non tamen circumcirca, perinde ut jam dicto Gramine, cui pars spice interior nuda, hoc discrimine interim, quod ea pars Graminis Mannæ sulcata fit, in hoc verò in cristam elata. Flosculos fert atro-rubentes. Radice nititur geniculata, reptante,

Hoc Gramine (quod legitimum vocat Clufius) nihil vulgatius tota Hispaniâ & Galliâ [adde Legue. etiam Italia] in arvis, vinetis, atq etiam in maritimis, in quibus multo lætius & uberius crescit: nam ejus radices interdum digiti craffitudinem æquantes eruere meminit Clufius. C. Bauhinus etiam hoc Theophrasti Gramen esse credit.

Hujus minor species seu porius præcedentis varietas habetur apud C. Bauhinum cujus descriptionem in Theat. Botan. p. 113. vide. Hæc varietas eadem videtur nobis vilæ in Gallia & Italia.

2. Gramen dactylon Siculum multiplici panicula, spicis ab eodem exortu geminis. An Gramen bicorne, seu distachyophoron Bocc? An Gramen distachyophoron Col? Two cared Cocks foot: grafs. An Festuca junceo folio, spica gemina C. B?

Radin huic est perennis, innumeris fibris quasi reticulato textu implicitis compacta. Calamus pedalis, longiórq, geniculatis, paucis foliis cinctus, ex quo ad inftar juli recti triuncialis longitudinis exit è folliculo spica, rubente colore prædita, quæ per maturitatem Graminis dactyli modo, in furcam dividitur. Ejusdem spicæ glumæ in aristas tenuissimas & longas abeunt

Floret vere, & ulque ad finem æstatis. Hac est descriptio Graminis bicornis Bocconiani, qua nostro Gramini dactylo Siculo distachyophoro non convenit, ut nostrum ab illo specie diversum arbitremur; nam in nostro spicæ vix unciales lunt, & hirfutæ. Quin & nostrum multa in eodem culmo habet spicarum paria è foliorum alis peculiari modo exeuntia. Nam è foliorum supremorum sinubus exeunt pediculi seu ramuli, tenues, longi, nunc unus, nunc duo trésve simul, quorum unusquisque media aut inferiore parte geniculum seu articulum habet, è quò exit folium pediculum obvolvens ad spicam usque. Atque hoc modo duplici vel triplici gradu panicula affurgit.

Festuca junceo folio spica gemina C. B. culmo est sesquicubitali, rotundo, geniculato & ramoso: cujus summitati spicæ vix unciam longæ, molles, rufescentes, aristis oblongis armatæ. Ischæmo gramini villoso fimiles, insident; semper duæ simul uni oblongiori tenui pediculo adhærentes jungun-

tur. Folia habet juncea, longa, inordinate posita. "Hæc descriptio in omnibus præterquam foliis junceis plantæ nostræ convenit.

3. Gramen

Locus.

Locus.

Locus.

Lecus

Tempus.

Locus.

Vires Fo

Locus.

Viret.

I ocus.

3. Gramen crucis five Neismel falls Alpini J.B. Bontii. Gram. dadylon Ægyptiacum C. B. Park.
Ægyptian Cothe foot grafs.

Gramen quoddam nascitar exile, tradicibus repentibus, albis, geniculatis, dulcibus cum alique ani moinia, communi Gramini proximis, digiti altitudine, geniculatis remulis asturgens, folis communi Gramini fimilibus, sed ninoribus s. Ramuli habent quaturo: fijecas, Idakemi ved Graminis sanguinarii similes, perfectam crucem figurantes, quam æquè omnes uno modo formant: ex quo idam Ægyptii Neiem el falib vocant, quasi dixerint Gramen crucis, in quibus siunt seminam minustimi, seminam communis Graminis similia.

Abundantissime in insula Java crescit non secus ac in Ægypto, Jac. Bontio autore, ubi & sequent stellatum Veslingii reperitur.

4. Gramen stellatum Ægyptium Veslingii. Dattylon Ægyptiacum Park. qui in description prandentis huine suominit.

Poling.

Affingit altitudine pedali, culmo rotundo,geniculorum aliquot internodiis diftincto,carca quagusta fatis, & in acumen attenuata folia producit. Fulcitur radice firma, candicante, & ipla guiculis aliquot nodofa; fibdulci quadama acrimonia gufum perfiringit. Calami in quinas leafiguaniculas dirimuntur, longitudine dispares, Ischæmo gramine breviores quidem, sed longè denisres. Aversa facie in longum excurrente validà carina, & porrectis à latere staminibus muniumi, quibus squamatim compactilis spicea storum congeries, virore savescente renidens, superius infrata est. Congenera itaque hac gramina sunt. Nec mirum ullum in stellas aliquid abire pus quum crucem tulit.

Usum item medicum eundem obtinent, quamvis calculisintra vesicam duratis frangendis virspres non possideant. Qui lapidosum aliàs vesica synagma citra sectionem eduxerit, ut alibi Pad. Alpinus scripst in magna Ægyptorum Memphi, quamvis curiosè inquisverim, neminem devendi. Hominem tameh religiosum à monte Sinai, calculos extra vessicam in urethra subsiliates, compressa supposition digito vesica, & meatu urinario per immissim pennæ Anserinæ tubsiliates, condem extrorsum propublise, ab ægris ipsis acceptum saris & cognitum habeo. Circa Heracleam oppidum sive Rossettum primum conspexit Vessingus.

Gramen dastylon Africanum Park.

Præcedente paulo altiùs exurgit, paniculis tantillo longioribus & craffioribus, granis ordinate ₩ pofitis, cætera fimile.

5. Gramen Aşazokocesv Col. Gram. spicâ gemina Millepeda simili C. B. spicâ gemina Columa Park.

Col.

Radice admodum tenui, æqualiter fibrofa, capillari, ex albo pallente nititur: ex qua plures color exeunt, fupini, dense geniculati, foliis gramineis parvis, in fummo binas femper proferentes fica; ex una parte dorfo per medium difcurrente utrinque pinnatas, ex alia verò quatuor angulis per lor gum, & in medio capaliculus tribus aut quatuor foliaceis fructuum ordinibus emicantibus confinadis, in quibus parvum femen, fulvum, angulofum, minus anagallide fingulis continetur. Spica verò dorfi parte Millepedam feu Scolopendram ferè amulari videtur.

Campestris est; கிஷமுக்கா appellavimus, quia binas semper in culmine spicas speciolas pro

6. Gramen dactylon latiore folio C. B. Graminis genus, Dens Caninus 3, strue Gramen primum od Galli crus J. B. Ischamon vulgare Ger. Isch. sylvestre latiore folio Park. Cocks soot Brass.

Culmos ex radice fibrosa plures promit, tribus quaturore articulis nodosos, subinde etiam ramosos, subrubentes. Folia Triticeis breviora, latiora, hirsuta, culmos longiuscula vagina involvunt. Juli singulis insider culmis, palmum aute sesquipalmum longa, quatuor, quinque aut pluribus seus omata, quorum alteri parti secundum longitudinem e bisori gluma soloculum purpurascentes adnati, avesti parte puda, sulcata: semen issem plumis conclusium. Panici granis longitus.

parte nuda, fulcata: femen isidem glumis conclusum, Panici granis longius.

Annua est planta, ctiam hortis valdè odiosa Dens caninus sylvestris tertius, qui Julio apparei incipit. Ab hoc saivum, quod privatim gramen Mamae vocant, non mis cultura differre videtus, inquit J. Bauhinus. Quocirca ad hoc capur sub uno & eodem titulo refert Gramen echinaum & aculeatum 3, sive album capitulis aculeatis Italicum C. B. quam receè viderit ipse. Gramen dactylon folio latiore ejustem, itémque Gramen dactylon esculentum ejustem C. B.

Cacumina pueri naribus inserunt, extrahúntque, ur sanguinem eliciant, & hinc ab essecut He. Usu. trusci Sanguinellum vocant. In Germania sicis seriaciooli audio (inquit Matthiolus) non minore cura quam extera frugum & leguminum genera, siquidem ejus semine frequenter vescuntur in cibis, quod in jure carnium pinguium decoctum non minorem eum palato ineat gratiam quam Oryza, cui ego facile præposierim. In pila autem psium tindere oporter ur à suo resiliat putamine.

A. 7. Gramen digitatum birfujum J. B. dadtylon anguftifolium spicie villosti C. B. Ifokelmin Igl. vestre spicie villosis Park. Pairrupertemnial Corke tootagrades.

J. B. Perenti radice & firma nitione, ex qua culmos emittir cubitales & bicubitales, itenues, rubentibus geniculis nodolos, frequentius fingulares, alias ramolos : folia tres quatuorve uncias longà angulta, & raisi longis pilis latifuta, fubinde rube feenvia; titatim à radicos partim, particir fed minoral (excepti vagina) ex culmis orbititul panicula subata, quatuor aux quinque picis comiaria, Grammi Manna fimilibus, minoribus, purpuralcentibus, molli langure villofis, ex glantarum mudrone arita molli ruffa prominente. Floloulorum frammula facurative purpura tinguntum and in exteris regionibus frequencies locis ficcis de foqualidas exceptiones and minorial descriptions.

Ab hoc non diversum specie esse subjection of the subjection of th

Gramen daetylon fooparium C. B. fooparium Ishami paniculis Park fooparium Ishami paniculis Gallicum Ger. emac.

Figura ei graminea Ifchemi vulgaris ; gracilis cultum, rigidus, geniculatus, cubiralis, in quaternas, quinas, interdum fenas & plures elegantifimas; facidas (picatas caudicellas Ifchemo gramini fimiles, faltigiatus: Foliis item non diffimilibus, guftu Graminis, duktioribus.

Copiosè provenit in Galliæ sabulosis vicinis castri Insulant locis vocitati (Villgo Chastean de Piste) Locus.

propé Aureliam. Ex hums praelongis, praetemilbus rigidifque tubitalibus & longioribus radioum cirris concimantur U/m. Ex hums praelongis, praetemilbus rigidifque tubitalibus & longioribus radioum cirris concimantur U/m. Ecopula iliae vulgatifimae, nitentis coma conciliatrices, frictionibus capitis accominodatiffimae & ultratifimae. Circumae in Lombardia Italiae hujufmodi feopulae laudatifimae fiume. Gramen ex cuipa radicibus feopulas facium ibidem Capitolam vocant, quo nomine in Hetururia Gramen Mannae vocitari feribit Matthiolus. Forte Capitolae nomen commune est omnibus hujus generis Graminibus; vulgus enim non diftinguit. Gramen durem quod nobis pro Capitola oftenderuite non videbatur differre à Gramine digitato hirfuto: idem tamén prortus este non audemias indérere a filerere.

A. 8. Gramen exile durius Noveogicum aus Danicum, Gramini scopario cognatum J. B. Gram foliolis junceis, radice jubasa C. B.

podiumetala, armisa e co-

Lob. Adv. p. 2.

Saxorum interveniis, levi terra, fterilis petræe Norvegiæ, imissue marcidis rimosis caudicibiis, sylvarum Dania hoc gramen viget, densistimos sparsoque rigidotum, juticeotum, sesquentiatis altitudinis, tenussismorum foliorum stipatu, sesquentibus, intereosis, cirratis, geniculatis, stamineis calamnilis, quorum summa solia latiuscula vaginulæ instar spicatas, unciales paniculas calaudunt aut amplectuntur. Jubata cincinnatăque dodrantalis radis buxei pallidi coloris, totâque prolixior plantă, uti Graminis scoparii, cujus cognata videtur.

9. Gramen daetylon aquaticum C. B. aquaticum geniculatum Tabetti. digitatum, atro-purpureum J. B. geniculatum aquaticum Ger. geniculatum majus Park.

Radice est fibrosa, ex qua plusculi mascuntur teretes, geniculati, sesquipedales circiter calami, feliu ad articulos gramineis, brevibus, latis, acuminatis amieti, calamorum fastigiis spicæ innastuntur longæ tennes, dioitalis lichæmi spicis similes, breviores, atro-purpuræ Tahern.

feuntur longa, tenues, digitalis Ifchami spicis similes, breviores, atro-purpurea Tabern.

Passim lacustribus & palustribus nascitur. Quòd si ità sit, mirum alios Botanicos hactenus la-Lecus, tere, qui quicquid de eo habent Tabernamontano debent.

Ab hoc non diversum, aut saltem ei valde simile esse suspicatur J. Bauhinus,

المرابيقيين الأراك فأكلأ فالقبلان

10. Gramen paniceum spicis nigris C. B. Panici effigie Gramen 3. Lob, Graminis Dentis canini spical divulsa tensiorem nigram speciem J. B. Gr. paniceum 3, Tab.

Descriptio (inquit) mihi convenire videtur, nec figura multum discrepat. Culmis est tenuioribus [Gramine Dentis canis primo & secundo] geniculatis; foliis minoribus: spicis Ischamo vulgari similibus, nigris; semine glumis exuto albo.

Qqqq

CAP.

Locus,

De Gramine tremulo.

HUjus spicæ è quibus panicula componitur pulcherrimè, squamosæ, è filamentis tenuibus dependent, tu vel levissimo slatu agitatæ tremiscant.

I. Gramen tremulum minus J. B. tremulum minus, panicula parva C. B. Park.

7. B. Ex radice rufescente & quaquaversum reptante culmos surrigit pedales plus minus, graciles, var uno vel altero distinctos articulis, jubas sustinentes parvas è solio vaginaceo, superna parte acum, uno ver arero minimos arusums, jorna intentiore priminentes, que ex figuamulis delicatilis, romedis, pallidis aut flavelcentibus & fiplendentibus, ex brevibus pediculis pendulis, tremulis, fed in unum cus, panios au navelecinios de ipenacianos, va de confrante por inferna graminea, pallide vienna tantúm latus plurimum nutantibus confrant. Folia caterúm inferna graminea, pallide vienna angusta, acuminata.

În pratis montofis Basiliensibus provenit; & vulgo Pes leporinus dicitur.

2. Gramen tremulum minus panicula magna C. B. J. B. Gr. Amourettes alterum Clus. cur. post tremulum minus alterum Park.

In cacumine aliquando tres aut quatuor ramulos exiles fundit, seménque triangulum habet In luco Grammuntio frequens nascitur, autore P. Magnol, quod minor figura Graminis trenuli majoris C. B. optime repræsentat.

C. Bauhinus in Theat. Bot, ità describit: Hoc radice est minori [quam proxime sequens] culmo palmari, tenuissimo, uno alteróve emiculo distincto: folis tribus vel quatuor angustissimis: in culmi fastigio duo triáve filamenta, que rum fingula paniculam fquamatam fuftinent, fquamis inferioribus atro-rubentibus, reliquis palling quintuplo quam præcedentis majoribus.

A. 3. Gramen tremulum J. B. tremulum majus C. B. Phalaris pratensis Ger. Gr. tremulum su Phalaris media Anglica, prima an secunda Park. Quaking grafs, Com quatig and in fome places, Ladies hair.

Radix fibris tenuibus, non valdè numerosis, obscurè cinereis, aut suscis terram apprehendit: 1000 multum se diffundit, sed uno alterove prater culmum germine emisso perennem plantam se se prodit. Culmus autem tenuis, cubitalis, duobus plerunque geniculis interceptus. Folia magni si parte culmum ceu vagina complectuntur, reliquam surrigunt breviorem, rigidam: à summo culmo multi, tenuissimique rubentes petioli glumas sustinent rubescentes, è squamulis pulchro ordine gestis compactiles, levissimo attactu tremulos, minores quam tremuli majoris, forma conoide, com pressa. Folia que ad radicem modice lata, & palmum interdum longa, plerunque tamenbo Hoc genus in pascuis per totam Angliam vulgatissimum est, nec aliud (quod sciam) apud m

invenitur. Maio mense paniculam explicat. In omnibus quas unquam lustravit Clusius regionibus prata multis locis vestit.

In horto Medico Leydensi habetur quoddam Gramen tremulum perenne n. d.

4. Gramen tremulum maximum J. B. C. B. trem. maximum Hispanicum Park. Phalaris pratesfu altera Ger. emac. The greatelf guaking grafs.

Radices ut in plerisque graminibus fibrosa, fibris albis. Folia quæ à radice exeunt, semunciam lata, palmum & dimidium, vel duos palmos longa, glabra, glauca, & plerunque into ta Calminian. bitales aut sesquicubitales, non admodum tenues, quatuor vel quinque geniculis nodosi, totidémque foliis eos aliquouíque obvolventibus amiéti, in iummo paniculam gefanta frantam, é pulchermis aliquot fires fquamois compresse, pendulis, é bino fquamarum ordine compositis, dimidium digitum longis aut etiam longioribus, latitudine subdupla, contextam. Squamæ ad basin spicarum spa dicea, relique à viridi albicant, saturationibus lineis viridibus striate, per siccitatem albicant aut ru-

In hortis noftris Vere fatum non ante Angustum mensem paniculam suam explicuit. At quod

Autumno exist Vere floruit.

Prope Messanam Sicilia in pascuis spontaneum invenimus.

5. Gramen paniculatum elegans Gcr. Gramen amoris dictum J. B. Gr. paniculis elegantissimu, sive Eragrostus major C.B. Phalaris pratensis major, sive Gramen tremulum maximum Park.

Fibra numerofae, fatis crassa in unum caput coeunt: è quo surgunt pedales eulmi, graciles, lavibus vestiti foliis, Calamorum fastigua occupant paniculæ longè pulcherrimae, albicantes, è spics plus antirimis uncialibus circiter, culmi latitudine, compressis, gemino versu squamularum contextis, aristà omni piloque carentibus, non tamen pendulis, quantum nos observare potuinus. Primo

Primo nobis obviam suit Francosurti ad Mænum, deinde passim per Germaniam, Italiam & Locu Galliam Narbonensem.

Hujus varietatem circa Florentiam & Monspelium observavimus paniculis multo minoribus masgique sparsis. Gramen tremulum propriè dictum non est, nec enim spica filamentis tenuibus appensæ lævi flatu agitantur, cum potius erectæ fint, & pediculis rigidis infideant; Verum ob foicas fauamosas elegantes non dissimiles, ei non immerito subjungitur.

CAP. III.

De Arundine.

Rundo, Gracis Kanau@, ab areo dicta est, eo quod citò arescat, ut volunt Grammatici. Arundo planta est inter culmiferas maxima, panicula lanuginosa, aquosis gaudens. His adjungimus plantas nonnullas Indicas, à Botanicis Arundines dictas ob fimilitudinem aliquam, quibus an notæ prædictæ conveniant nescimus.

A. I. Arundo vallatoria Lob. Ger. vulgaris palustris J. B. vulgaris sive phragmites Dioscoridis, renau@ zagarias Theophrasti C. B. Harundo vulgaris sive vallatoria Parki Common Beeb.

Oblique geniculatam agit radicem, novos subinde surculos oculósque continuo auctu protrudens, ex quibus culmi surgunt, hominis altitudinem aquantes, aut altero tanto majores, minimo digito tenuiores, geniculati, inanes: ex quorum nodis fingulis ferè culmum involventia folia exeunt, rigida & aspera nonnihil, uncias duas lata circiter, cubito longiora, venosa. Scapus summus in comatam, mollem, purpurascentem jubam, tandem villosiorem, molliorémque, coloris cinericei reddicam, nutabundam effunditur; quæ ventis ludibrium debens fine feminis spe abripitur, glumis videlicet cassis contexta. [Rectius C. Bauhinus semina non conspicua dixit.]

Nascitur in aquis resedibus, veluti in fossis, piscinis circa fluminum laxiorum & lacunum ripas, Locun.

ubivis regionum notiffima.

In omnibus anno primo filtula latior, corpus gracilius, contra sequentibus annis: nam increscente corpore angustior fiftula redditur. C. B.

Utilis est ad tuguriorum tecta, itémque ad valla & sepimenta, unde & vallatoria dicitur. De Arundinis ufibus eleganter Marcellus, cujus idcirco * verba adferemus, Si Arundo juxta ufus * Lib. 1. in bonorúmque suorum æstimationem etiam maximis arboribus comparetur, nullibi quàm in ea natura Dioscor. esp. liberalior fuisse videbitur: nec aliunde major illi meritò laus erit, quàm verò hoc fragili & inani 99 frutice omnes ferè toto orbe gentes ad omnem fortunam & vitam instruxisse: quando una hac sacrificiis, epulis, theatris, funeribuíque tibias multiplices dederit: Una hæc fibinde humanas voces pereuntes retinet, & ad alios confilia & cogitationes nostras transfert: hac una ad propulsandas injurias, & longè arcendos hostes militem etiam nunc in Oriente armat: & in rustico opere invenitur, in quo modò tuguria tegit, modò storèis materiam præbet, modò vitem fulcit, modò hortum clausum à pecore tuetur, & nè voluptati etiam desir, aucupio per hyemem inservit. Qua omnes parentis omnium natura in frutice hoc non contemnenda laudes sunt. Rectè ergo Plinius, Arundines belli

pacifque experimentis necessarias atque etiam deliciis gratas scripfir. Arundines etiam fisse & folia earundem vinculorum quoque vicem subeunt. Utuntur & textores cannis, ex illis instrumenta fusosque conficientes pro filis glomerandis: & chirurgi ossibus fractis

colligandis adhibent.

Urinam mensesque movere & sschuriæ succurrere radicis tam sylvestris quam sativi in vino vel Vires. aqua decoctum propinatum scribit Matthiolus. Ejusdem in vino decoctum furfures aufert, si eo caput abluatur. Erysipelati aliisque inflammationibus (etiam testium) folia virentia tusa & imposita medentur. Æstivo tempore hæc per sebricitantis conclave refrigerandi gratis sparguntur. Maculas ex variolis relictas fuccus radicis cum fero hircino & melle pari dofi delet. Sudores potenter movet medulla contula syncipiti & pedibus adposita siquis in lectum se componat & cooperiat. Spicula aculeósque corpore extrahit radix contrita tum per se, tum cum bulbis imposita. Qua praterea habent Veteres de Arundinis viribus apud ipsos vide.

2. Arundo sativa seu Donan Dioscoridis C.B. Harundo Donan Park, Ar. maxima & hortensis J. B. Arundo Cypria Ger. The great Spanish, og Cppgus Reed, og Cane.

Radice nititur durâ, longâ, crassâ, contortâ, nodosâ, geniculis multis, radicis Chinæ æmulâ, quâ tamen albior, late huc & illuc subtus humum porrecta, fibrisque aucta, qua quotannis nova germina protrudit, cujulque teneri turiones cum grata dulcedine elitari possint. Calamis est duris, firmis, vacuis, decem cubitorum, militaris hasta crassitudine, & non rarò etiam proceritate, densis nodis distinctis, cortice squamoso, qui facile detrahitur, aspero & flavescente vestitis: circa quos folia longa, lata, crassa, superficie ob fibras copiosas aspera, & circumferentia acuta, quæ membraneo cortice ufque ad medium internodium calanium vestiunt. Paniculam seu jubam elegantem habet, densam, Milii modo sparsam, mollem, & lanosa cæsarie nutantem, & purpurascentem, quæ hyeme fine ullo seminum vestigio in auras abit. [In frigidioribus fortalle regionibus, aut loco incommodo sata, Nam loco natali proprio, ubi sponte oritur, gain semen producat & etiam perficiat minime dubium of.] Calami quotannis humo tenus secantur, sed illico regerminat è radicum geniculis. Hispanica

Locus.

Locus.

Locus.

Ufus.

Locus.

Locus.

Ulus.

Lib. XXII.

De Graminibus.

Hispanica dicitur quia ex Hispania ad nos primum delata sit. Seritur in Italia ad colos mulie. rum, & Vinearum ridicas: in Gallia ad fepes. Nostrates ejus calamis utuntur pro baculis & vin

Ex usta hujus radice Arabes spodium parant, tametsi ut non necessario, ità non magno incom. gis piscatoriis. modo.

Arundinem Anglicam foliis in summitate dissectis C. B. multisidam Park.

Pro primæ speciei varietate & lusu naturæ habeo, non pro specie distincta.

3. Arundo scriptoria J.B. Ger. scriptoria atro-rubens C.B. Harundo minor sive Elegia Park.

Radicibus & foliis est Donaci non absimilibus: calamis concavis, craffitie indicem digitum, vel potius calamum Cygni æquantibus, octo seu decem pedes altis, lævibus, splendentibus, præduris, coportus catalinum Cygin aquamibus, octo fen decem portes atus, nervous, intendentious, præduris, octo fen decem portes atus, nervous, intendentious, intendentious, nervous, intendentious, intend

Provenir (autore C. Bauhino) locis humidis & pinguibus in Provincia Galliæ; in Corcyra infula & Græcia. Reperitur etiam, monente Amato, apud Hispanos & Italos, præcipuè apud Favenni. nos, circa eam vallem quam Ammonis appellant, quibus literati pro calamis characteribus pingendis, & adhuc hodie Arabes, Perla, Armeni, Graci & Turca (quibus penna Anserina in usu non funt) utuntur, unde & calami nostri ex pennis Anserinis aut Olorinis facti nomen obtinuerunt.

4. Arundo fareta Rheni Bononiensis Plinii Zanoni.

Radicibus longè latéque sub terra reptat, flavicantibus, calami ipsius craffitie, foramine seu carr tate in medio admodum parva pertufis, frequentioribus tamen nodis interceptis, (è quibus fibras de mittunt tenues, longas, lignosas, Hellebori albi fimiles) dulcibus & fucculentis. E prædictis nods gemmas protrudit, figura conicas, è multis squamis compactiles, quæ exsurgente calamo in solia ab eunt. Calami multi, teretes, graciles, lenti & plicatiles viminum modo (Propè terram, tamen, thi magis farcti & pleni funt, facilè rumpuntur) crebris nodis distincti : è quorum unoquoque oriuntur folia, ab imo ad fummum totum scapum contegentia, eleganter sulcata, nervis subtilibus elevats. Jour, ao uno ao mininan totan'i capuni contegenas, aegantes incara, nervis mominios ceragique ea reddunt vifu pulchra, tactu alpera; interiore parte glabra, colore argenteo ut alarum famdinum, mulcò tamen illis anguftiora, duos circiter palmos longa. Calami ifti cavitatem intus labent anguftam, ima parte ftrictiorem, iumma ampliorem, funtque intus candidi, cortice, quifacile parte functionem, funtque intus candidi, cortice, quifacile parte functionem, funtque intus candidi, cortice, quifacile parte functionem, funtque intus candidi, cortice, quifacile parte functionem and parte functionem. à lignola parte abscedit, tecti, qui postquam delibratur omnino viridis manet. Summi calami Mense Augusto in jubam seu paniculam terminatur ex multis parvis & plumosis spicis compositam, dodrantalis longitudinis, coloris varii, h. e. viridis, albi & purpurei.

Locum titulus indicat.

5. Arundo farcta vallium Ravenna Zanoni. An Arundo farcta geniculata sive sagittalis C.B!

E radicis capite magnum foliorum cespitem emittit, duas circiter ulnas [braccie] longorum. an gustorum, ut vix duos digitos transversos latitudine adaquent, nervo medium percurrente albo, in ferius elevato, superne sulcato, reliquo folio læte viridi. Calami in quatuor, quinque, imò sex interdum aut plurium ulnarum altitudinem affurgunt, recti, teretes, folidi, & medulla intus alba, spongiosa repleti, flexi aut complicati neque rumpuntur, neque finduntur: nodis prope terram ima pant crebrioribus, summa rarioribus & longiùs distantibus, ad dimidiam usque ulnam: Ad quorum unumquemque folium scapum circundans, non tamen eousque ut margines coeant aut uniantum parte interna lave, nervolum, viride, in cervinum postea colorem transiens: reliqua pars solii à scapo disjuncta, ubi nodo adjungitur lanuginem multam argenteam obtinet: Externa ejus facis aspera est, notulis rubentibus punctata; nervo crasso, inferne viridi, longitudinem ad apicem usque apera ert, notuus ruosintos puntenta percurrente. Sunt autem hujus folia longiora & angultiora multo quam reliquarum Arundinum percurrente. Sunt autem hujus folia longiora & angultiora multo quam reliquarum Arundinum fimilis, plumis albis cum purpur vulgarium. Summum calamum occupat Juba aliarum Arundinum fimilis, plumis albis cum purpur vulgarium. scentibus mixtis, & in summitate, profloribus apices flavicantes obtinens. Radix craffiuscula ett, nu berofa, cortice exteriore aspero, tenui tecta, lignosa, dura, è qua oriuntur multæ aliæ radiculæ craffi usculæ, longæ, undulatæ, fibellis subtilissimis capillatæ.

In fylvis & vallibus Ravennenfibus invenit Jacobus Zanoni.

6. Arundo farcta maxima atro-rubens C. B. Ar. nastos sive farcta, crassa & major J. B. Arundo nastos Clusii Ger.

Calamo est recto, crasso & robusto, enodi, lavi, splendente, atrorubente & solido.

Ex India & Syria adfertur. Usus ejus est pro scipionibus & baculis: quos Architriclini etiam in aulis Principum argento cir

cundatis cibis præferunt.

7. Arundo farcta geniculata sive sagittalis C. B. Ar. nastos sive farcta, toxica, figurata J. B.

C. Bauhino prioris species est, culmis exilioribus & crebris geniculis cineta, aliàs fimilis: ex qui bus Scythæ, Afiatici & Syrii tela conficiunt, aliqui & pro Scipione utuntur.

Hoc genus in Italia, etiani in Rheno Bonomenfi provenire autor est Plinius: ibidem & Ama-Hoc genus in mana, carain fi hac pracedentis species seu varietas est, ab Arundine Rheni Bononitus opiervavi. enfis fuperius è Zanoni historia descripta, toto genere differt: quamvis utraq, eidem usui inserviré

orunt. Arundinis farctæ, toxicæ, figuratæ bacillus quem vidit J. Bauhinus enodis erat, craffitudine viris potuit. furculi mediocris, ferratis impreffionibus eleganter donatus, quæ ferræ eminentiores reliqua parte; faturatiores ac fere spadiceae, laves, superficie tenus lucentes: reliqua pars pallidior est; tota quoq. zaturationes actore dendo ordine positis cineta est. Lignosa alioqui ejus est substantia, circa medizonulis nigris dendo ordine positis cineta est. Lignosa alioqui ejus est substantia, circa medizonulis nigris dendo ordine positis cineta est. zonum mg. d. c. rea meditullia fecundum longitudinem porofa. Odorem nullum in ficco & evanido frusto deprehen-

Ouz Rauwolfius habet de quarta specie Arundinum vide apud * C. Bauhinum.

* In Theat.

8. Arundo fareta flava C.B. Ar. nastos seu fareta, seu toxica, gracilis & plicatilis J.B. Arundo

Culmis est lævibus, splendentibus, flavis, medulla farctis, qui si parvi & graciles sint. slecti &c

plicari possunt. Adde è Lobelio, rectis, lignofis, duris, farctis, craffitudine calami aromatici, aut Arundinis scriptoriz, [imò multo craffiores vidimus] genicula duodenis, terdenis & quaterdenis pollicibus invicem distant. Superficies squamata serpentium dorsum amulatur. Nec odorem, nec saporem

Quid Lobelius intelligat per squamatam superficiem nescimus: necdum vidimus ejusmodi cannas. Rectius Rauwolfius Cannas Indicas apud nos frequentissimas describit. Arundo (inquit) à mercatoribus ex India adfertur, valdè longa, flexilis, intus farcta, foris levis & flavelcens, ejuscien per totum pane crafficiei, paucis geniculis, longè diftantibus & vix conspicuis, cujus duæ potifimum species, major & minor. Ex majoribus robustiones in senum & imbecillium fulcra cedunt: minoribus, que tamen alus forma plane fimiles pro telis utuntur, que Turce Serico variorum colorum involvunt.

Ex India Orientali defertur. Minoris speciei nunc dierum frequens usus est ad cathedrarum sedes texendas. Locus. Ulus.

9. Arundo Indica versicolor flexilis C. B. J. B.

Gracilius est & succinctius Arundine Indica versicolore simpliciter dicta sou sequente, ad modum viminis flexile, ex quo calathi & alia multa pulcherrima conficiuntur. In Bengala reperitur, ubi Rota vocarit,

Locue.

10. Arundo Indica versicolor J. B. C. B. Park.

Hæc Arundinibus. Hispanicis crassitie similes, paulò tamen tenuior, medulla plena, foris punctis versicoloribus notata, haud secus ac si arte ità picta foret, qua adhuc viridis ad stanni modum aut Salicis inftar lente inflecti potest. In regno Bengalæ crescit, & vetulis pro scipione inservit.

II. Arundo repens vel Chamæcalamus C.B. Arundo humilis, rara ac inustrata J.B. Harundo ramosa sive epigeios Lugdunensis Park.

Calamus est, autore Lugdunensi, humi sparsus Graminis modo, cortice fulvo contectus, lineis squamatim cingentibus distinctus, cauliculos alios multos utrinque producens, densa congerie stipatos, simili cortice, similitera, squamoso virgatos, qui rursum & alios gignunt, prominentium veluti nodorum, aut oculorum modo exertos, plures superiore parte, qua terram non attingit, pauciores inferiore qua terræ insternitur, aspectu pulcherrima densissima illa tenuium cauliculorum, surculorumq, congerie, cum catera arundines folia tantum hinc indè mittant, nullos autem praterea vel furculos, vel calamos: folium nostræ Arundini simile à nodis exoritur, sed numerosius magifq, multiplex, & plures complexu involucrorum per ambitum tunicas inducit.

Hag Arundo pumila in faccis magnis Costo Arabico & Zingibere plenis aliquando reperta est.

12. Arundo Indica punitea mollis C. B. J. B.

Arundo, vel Scirpi potius genus, punicei coloris & mollis, quam parumper confortam arcui pro nervo adaptant, in regno Congiano & in regno Bengalæ ad Gangem fluvium nascitur.

13. Arundo Indica fluitans C. B. J. B.

Arundineta fluitantia five Trombas in Bali infula Linfchortus observavit: & figura ab eodem exhiberur, ut videre est in Ind. Orient historia lib. 12. cap. 8.

14. Arundo Indica volubilio C. B. I. B.

Arundinis Indicæ admodum mirabile genus, variè se circum arbores vinciens & contorquent in infula Sumatra reperitur, centum, ducentum imò trecentum & plurium orgyiarum longiquent dine, ità ut eius origo ac finis vix deprehendi pollit; quod circulis valariis conficiendis valde ac commodum eft.

Hec ad Clusii curas posteriores addita sunt.

15. Arundo Saccharina J.B. Ger. Arundo Saccharifera C.B. Harundo Saccharifera Park. The Sugar cane.

Medius inter Miliaceas atque Arundinaceas plantas videtur Saccharatus calamus. In quinque fex, septemve pedum altitudinem affurgit ordinarie, exceptis soliis (quamvis viderim decem pedes longam, & fex supra quinquaginta juncturis constantem Marg.) crassitie quatuor digitorum utpli. rimum; multas habet juncturas seu nodos, quorum quilibet circiter quatuor digitorum interilito distat ab altero: & quo magis distant nodi, seu internodia longiora sunt, eo melior judicatura. diffet ab aftero; et quo magis untain nom feu monora anguna au, co mono pastaura, rundo. Folia superius multa gerit, longa, acuminata [bicubitalia ac interdum longora, fusum erecta, Arundins sauva angustiora, palustri Typhe tam figura, quam posttu similia, sabia & fecundum longitudinem striata, stolones amplectentia C. B.] Paniculam producit, postquam longo tempore stetit, aliquo modo Melica similem [Marggravio instar Vuba, i.e. Aruncinis sagutatia] Color Arundinis ex viridi vergit ad flavedinem : ad nodos ex una parte albefeit, ex altera flavelin quafi duo annuli, alter flavus, alter albus circundarent nodum, qui ipfe elevatus est, & canefot vei nigrefeit. Medulla Arundinis folida, succulenta, dulcis, alba. Radis crassa, geniculata, di liqua, & per transversum se propagans, ad Donacis radicem accedens, sed dulcior, succelentos minusq, lignosa.

Arundo Saccharina sponte oritur in utraq, India, tam Orientali quam Occidentali. Senimi etiam alibi multis in locis, ut in infulis Canariis, Lufitania, Hispania, Sicilia, Creta, Cypro. Solum amat pingue & humidum: cujulmodi obtinent plani campi ad fluviorum majorum ma

nui hveme inundantur.

Optimum tempus plantandi [in Brasilia] est mense Januario vel Augusto, aut circiter. Plan tatur autem hoc modo, In terra elaborata fulci fiunt paralleli opera ligonis; in hos fulcos ordina recto ponuntur Arundines, ità ut initium sequentis attingat finem antecedentis; hoc facto tales he inhumantur. Ad fingula internodia germina fua protrudit hac carna plantata, ità ut quodvis intenodium det novam Arundinem.....

Postquam sic progerminaverit Arundo, singulis tribus vel quatuor mensibus, pro ratione solical herba luxuriante purganda est, nè illa plus incrementi capiat quam canna ipla; isq. labor tandure

petendus donec Arundo in aliquari magnitudinem adoleverit.

Spatio octo, decem vel duodecim menfium à plantatione Arundo hac justam adquirit magniudinem, pro ratione foli, ata ut tune apra sit ad saccharum ex illa conficiendum.

Sacchari conficiendi modum Piso sie describit.

T neste

Sacchari cen- Cannæ maturæ factæ circa fundum, ac in ipfo geniculo abfeinduntur, quòd in eo aqueu qui ficiendimedus. dam humor confineatur. Mox amputatæ, frondibúfque quibus maximam partem velkiuntur re festis, in fasciculos coguntur, & currui imponuntur.

Molendina tribus gravissimis axibus, [erectis] ex solidissimo ligno confectis, circuliso, ferreis ob ductis nituntur; inter quos arundo continenter inferta, & Axium fe contingentium angulta compressa, liquorem fundit dulcissimum. Mola vel aqua, vel jumentis versantur. Illa aqua longillimo canale deducta, lapfu impetuolo ex alto in fupernos eximize magnitudinis lintres desi dentis vi circumaguntur, ha boum aut equorum opera, quorum contentione exactius & fidelius Canna exprimitur.

Caterum liquor hic, qui in Saccharum ipfum postea abit, ad 24 duntaxat horas durat, more acescit, & ad conficiendum Saccharum prorsus sit inidoneus, sed si diutius servetur bonum inde

Axes affereig, per quos fuccus fluir, tum & alveus per quem decidie bis spatio 24 horarum vel una Tareffa (Tareffa est spatium terra cujus quadra viginti circiter est passuum, & tot caimi profert quot per diem naturalem meti poslunt) lavari debent.

Canna primò à tergo axium exceptà vicino denuo immittitur, ut fiquid fucci in ea fit reliquim penitus exprimatur, tunc Bagallo vocatum, quod tanquam inutile excrementum igne abli-

Succus, quem Caldo vocant Hispani, per canales & ductus ligneos in amplifismos areos catal bos derivatur, in quibus continenter, nunc vehementius, nunc lenius, toto quo molæ agitanta tempore fervescit, frigidaque aspersione intension ebullitio coercetur, ut substantia minus consumatur. Ab hoc succo in primo aheno consistente, modicóque substructo igne, paulò fæculencior &

copiofior fpuma aufertur, vocaturq, Cagaffa, qua folis pecoribus efeam potund, suppeditat. Sublata Cagaffa liquor seu Caldo in proximum ahenum, Caldera de mellar Lustranis, essunditus, in quo coquitur & prægrandi cochleari, crebris foraminibus pertuso à sordibus liberatur. Ut exquisituis immundities secernatur, forte quoddam lixivium affunditur. Hinc per linteum percolatur, a tandem fuccus eo pacto novissimum excrementum, siquod habet, deponit. Hæ fæces mancipis victum sufficiunt. Vinum quoq, exinde, vulgo Garapa dictum, conficiunt, intermiscendo aquam, quod avidiffime appetunt incola. Rum aliqui vocant.

De Graminibus.

Parro minores qui subsequentur Cacabi, Tachas appellant, alii sunt ad concutiendum, alii ad Porro minores qui income a parati ; in quibus fuccus jam dictus tantifeer condendatur, donce Serapii, & mox Sacchari confifentiam acquirat. Adhæc vehementi & affiduo labore, primium in majoribus, tum minoribus ahenis inter coquendum capaciffinis cochlearibus agitatur quatiturq. & ad aktitudinem viginti plus minus pedum attollitur, unde rurfus in vafa prolabatur.

In cacabis minoribus ob ignem intentiffimum vehementioris ebullitionis habenda est ratio, statutifo, temporibus olei modicum guttatim instillatur, ne ignis vehementia Saccharum aliquid detri-

menti capiat.

Observatu dignum est, Si oleum majoribus inderetur ahenis, in quibus liquor, primo Caldo dietus, purificatur, Saccharo conficiendo plane foret ineptus. Vicifilm fi minoribus lixivium ficut maioribus infundatur, æque impossibile Saccharum conficere. Si deniq momentum succi Limonaij vel acidi quid injiciatur, Sacchari confiftentiam nunquam acquiret.

Forme porro fictiles innumera, quando fuccum fluidum acceperunt, ordine afferibus perfora-

tis in ampliffimis adibus (Cafa do purgar vulgo) imponuntur, mox superimposita luto humefacto, dicta vafa à melle, quod subfusco antea colore Saccharum tingebat, repurgantur. E formis excusfum candidum à nigricante, Mascoviado dicto, separatur, & in frusta redactum Soli sereno exponi-

tur, probég, exficcatur donec ciftis recondatur,

Marggravius Sacchari conficiendi methodum & processium susius quidem sed & consussus describit, quem si placet consule, ut & Franc. Hernandez qui non minus confusus est. Videatur etiam D. Hugesti Angli tractatus Anglice conscriptus Medicus Americanus dietus, & D. Ligeni Histo-

Lutum, quo utuntur in Anglia ad Mel Saccharinum Melaffor dictum pracipitandum, vel idem est ei quo ad fistulas Nicotianæ sumo hauriendo destinatas conficiendas utuntur, vel simillimum. Lutum aqua temperatum Saccharo in formas infuso superimponitur operculi modo. Aqua è luto defluens & per massam transiens Saccharum in granula cogit & condensat, mel unà secum devehens eluit & expurgat, at in Saccharo coquendo & purgando exercitati quidam opinantur. Recténe hi an lecus fentiant mihi non constat : illud autem experientia certum affirmat Marggravius, nec aquam folam, nec limum feu lutum folum Saccharum purgare, fed utramque junctam: nam seorsim quælibet materia illud corrumperet. Cæterum Lutum ad Saccharum dealbandum utile esse Gallinarum indicio compertum alunt, que cum lutosis pedibus fortè Saccharum calcassent, & argilla infecissent, deprehensum fuit partes illas latius candicare quas contigerat

Sacchari facultates & usus in cibo & medicina, quin & præparationum modi adeo numerosi Vires & funt ut fingulos recenfere & accuratius expendere vel justum volumen requireret. Sic breviter Usus.

Usus ejus ad condimenta, obsonia, & alimentorum sapores edulcorandos, ingratos, etiam infipidos suaviores reddendos; imò nullum nunc epulum magnificum, vix quotidianus victus, fine Saccharo placet. Acria fiquidem lenit, acida retundit, auftera palato gratiora efficit, & faporibus omnibus majorem gratiam conciliat. Equidem cum alias cibis moderate fumptum fatis laudabile alimentum fubministrat: colorem floridim reddit, urinam provocat, & alvum movet & id fua dulcedine ac lentore præftat i in nonnullis concoctionem promover, fi post largiùs affumprum cibum parum ejus in fine comedant: sed si largius sumatur, capitis dolorem excitat, quià difficulter, & quidem melle difficilitàs concoquitint. Verium & piftores & coqui in frequentifilmo ufu habent: placentas inde & maffas panis (ut vocant) effinguiti ac torrent; omnis generis animalia & aves & pifces & quadrupedes ex eo feité efformant, vel integra, vel eoram partes, ità coloribus fucantes, ut vera elle videantur: fic & fructus omnis generis, naturalibus fimiles & forma & colore concinnant; in summo Saccharum non aliter quam farinam in omnem formam com-

Sic & Aromatarii ipsa aromata ut Cinnamomum, fructus seu nucleos Pineos, Amygdalas, Ayellanas, Pistacia; seminum varia genera, Coriandrum, Anisum, Foeniculum, Carum, Papaver album, illo, modò corticis craffitudino, modò cutis tenuitate, contegunt & includunt.

Quin & innumera bellaria, dulciaria, fcitamenta ad menfas fecundas inftruendas ex omne genus fuccibus cum Saceliaro conditis liquidà & ficca forma parari folent.

Nec minus frequens est Sacchari usus in Officinis, ad Syruporum, Conservarum, Conditorum, Electuariorum, Tabellarum & aliorum confectionem,

Est autem Sacchari in medicamentis componendis ut & Mellis triplex usus, i ficcitate & lentore suo conservare; imò Saccharum Salis quoddam genus est, unde à nonnullis Sal Indicus dicitur, eodémque modo quo Sal corpora conservat; 2. siccitate eadem abstergere: 3. sapore dulci condire: & hoc cum suavius sit melle, condimenti gratia sape additur: nonnunquam quibussam medicamentis præter Saccharum, & Mel, ut magis abstergat, admifcetur.

Notandum, recte à multis fieri dum Saccharum melli in medicamentis qua multisribus exhiberi-

tur, substituunt ; siquidem mel utero valde inimicum est.

Tandem è Saccharo cum aqua fontana, cum pulpa variorum fructuum, Prunorum, Ceraforum; Citriorum, Groffularum, Ribium, &c. varia potnum genera parantur, quibus enumerandis & describendis immorari operæ pretium non ducinius.

Antiquiores medici qui superiore seculo vixerunt urianimi fere consensu Saccharum ad pectoris & pulmoum vitia, raucedinem, suffim, gutturis asperitatemi, lateris & thoracis ulcera commendant. Caterum apud nos in Anglia non ità pridem in crimen adduci, & magna infamia laborare coepit, medicis tum * nostratibus, tum extraneis Scorbuti & Tabis popularium morborum prater folitum * เห็วแก็น & gaalantium nuiperas furias, immoderato in cibis & potu Sacchari usui imputantibus. Et ne quis hu- Simon Paidit. andiori potius aeris constitutioni eas pestes deberi suspicetur ; in Enstranta (aiunt) regione calida

Porro

ob eandem rationem, Tabes epidemica facta est. Lustani enim plus Sacchari consumunt quam

quævis alia gens præter Anglos.

De Scorbuto autem idem antiquiores quos diximus medici cum recentioribus consentiunt, cum à Sacchari nimio ulu produci, cum dentibus valdè nocuum, nec eos nigros duntaxat reddere, sel a Sacchari mino du product, sacchari figure & excidere facere Sacchari fictibant, quæ certa Scorbuti figna & fympto. ex purrencere de vacinare de cacinare activiment se maxime corrofivum continere ex deftillatione parer Scorbutus autem Sali fixo in fanguine redundanti debetur, proinde iis quæ Sale volatili abundant

16. Arundo graminea aculeata Alpin. exot. Park.

In Creta insula, locis præsertim humidis, nascitur, supra terram serpens, miræ longitudinie In Creta muia, 1008 practicul manusa, nacetus, par la policia de la proposition del proposition de la & longior, qui hinc indè utrinque longis intervallis à fingulis geniculis caules producit longos. or longior, qui mine maiores ex una parte à fingulis trinis geniculis cauliculos parvos, gra-graciles, geniculatos, quorum majores ex una parte à fingulis trinis geniculis cauliculos parvos, gragraciles, geniculatos, quorum majores ex una parte a inigius trinis genicuis caulculos parvos, gricules, quatuor numero, vel etiam ad fummum fex, itidem promunt, qui à fingulis geniculs delles, quatuor numero, vel etiam ad fummum fex, itidem promunt, qui à fingulis geniculs folia utrinque emittunt, inferius lata (qua latitudine undique calamum à geniculo ad geniculum veftendo occulunt) & fuperius gracilia, parva, graminea, dura, fipinarum modo in duro lum veftendo occulunt) & fuperius gracilia, parva, graminea, dura, fipinarum modo in duro lum veftendo de fipinarum forte. Caule etiam acules multis infrar fipinarum horret. Caule etiam acules multis infrar fipinarum horret. Caule etiam acules multis infrar fipinarum horret. alii omnes à radice profilientes eodem modo & furculos producunt, & ad folia se habent. Planta fterilis ex toto est, neque florem, neque fructum, neque semina producens. Hoc mibi viz prsuaferit Alvinus. Nititur brevi radice, digiti pollicis craffitie, à qua pauculæ radiculæ, itidem breve. fibrofæ, exeunt.

Calamis duris ad Arundinaceam potiùs fubstantiam quàm ad Gramineam accedit hac planta: fa-

liis è contra magis ad Gramen quam ad Arundinem.

CAP. IV.

De Gramine paniculato arundinaceo alissque aquaticis.

A. I. Gramen harundinaceum aquaticum Park. aquaticum majus Ger. emac. paniculatum un ticum latifolium C.B. Item Gr. palustre paniculatum altissimum ejusdem. majus oqu ticum Lobelii J. B. Breat toater ficed grafs.

Nter gramina vulgaris notitiæ est istud (inquit Lobelius) copioseque reperitur ad aquas & in vos in Gallia, Anglia, Germania, Italia & Belgio, potiffimum verò in Batavia, ubi etam ka-tur optimo pabulo vaccarum. Folia habet pollicem lata, fesquicubitum aur cubitos duos longi culmis quatuor aut quinque pedum altitudine est: panicula miliacea: radix fibrosa. Ex infenons culmi geniculis intra aquas fibras frequentes emittere animadvertimus.

Veré foribit Lobelius, in Anglia copiosè reperiri ad aquas & rivos: Huic idem esse supplicatur J. Bauhinus Gramen aquaticum harundinaceum paniculatum Takit Gramen palustre paniculatum altissimum C. B. cum quo & nos sentimus.

2. Gramen arundinaceum ramosum, plumosum album C. Bauhini J. B.

Radice & folis est arundinaceis, & in arundinis altitudinem excrescit: caule anguloso, albo pass culam arundinaceam, ramosam, palmarem, albam, mollem, splendentem instar Serici albi su

Non longe Monspelio circa Perault & Magalonam reperitur (inquit C. Bauhinus) ubi & nos quoque illud observavimus.

A. 3. Gramen arundinaceum acerosa gluma nostras Park. Breat Reed grafs, with that fp heads.

Radicibus geniculatis, è geniculis fibras albas, innumeris fibrillis capillatas emittentibus, in limo reptat & se propagat. Calmis exsurgit Arundinaceis, humanam altitudinem non raro superantibus, crebris geniculis, [ex feptemve] interceptis, ad quos foila, postquam à culmo, quem ima si parte involvunt, recesserint unciam aut secunciam lata, dodrantem longa, glauca, supina parte gl bra & plana, prona si deorsum digitos ducas asperitatem aliquam senties, summa Arundineorum planè amula. Faftigium occupat Spica feu potitis panicula non multium sparsa, plerunque purpi rascens, interdum albicans, sesquipalmaris aut longior, glumis accross Graminis asperi sere similbus constans.

Ad fluviorum ripas nullibi non obvium est, fossis palustribus frequens.

4. Gramen arundinaceum Calamogrossis dietum, spica multiplicis C. B. Gramen Calamogrossis Labelii I. B. Calamogrostis sive gramen barundinaceum majus Park. barundinaceum paniculatum Ger. Reed grafe, with a manifold fpilte.

Babylonio apprime respondet, ac quam caninum Gramen altero tanto majus est, calama & Babyionio apprinte de la facilita de John Inguionous, Marce geniculata, alba, promissione & longo reptatu yagata, compressione tamen & crassione, Canario gramini simili, alba, promissione & longo reptatu yagata, compressione tamen & crassione, Canario gramini simili, ana, prominiore a cuarte: fpicata Panici aut Sorghi comola lanugine.

u vanatorism (ut recte J. Bauhinus) non respondet descriptioni : at optime plante à nobis obser-Locus. vata, in arenofis maris litoribus, circa Magallonam, non longe à Monspelio copiosè nascenti.

Pabulo haud cedit (inquit Lobelius) mit multum esuriant, & penuria melioris admodum labo- Vires. rent veterina, nec eo greges velcuntur, quippe quibus non modò ingratiffimum, verum etiam maciem, fitim & tabem conciliare creditur, linguam & cefophagum vulnerare & arctare, fanguinem in ventriculum elicere unde tumefactio & inflammatio & mors plerunque subsequitur. Quòd fi Babylone fut natum, ubi id maleficium adferre proditur, ficcius & rigidius, grex verò imbecillior & alvo duriore, minus mirum illius esu jumenta illic enectum iri.

C. Bauhinus huc refert Gramen harundinaceum majus Tab. Ger. J. Bauhinus fatetur descriptiones ambas convenire, quamvis figuræ fint diverfæ, Lobelii autem icon non respondet descriptioni,

ut modò diximus.

Lib. XXII.

Gramen Arundinaceum spicatum C. B. harundin. minus Tab. Ger. non aliter à præcedente dif. Gr. Arundifert quàm quod per omnia minus sit & spica simplici oblonga.

5. Gramen harundinaceum enode J. B. arundinaceum enode majus montanum C. B. Scirpi primum genus Trag. Calamagroftis montana enodis, sive Scirpus primus Tragi Park.

Inter felia bicubitalia, semuncia angustiora, rigida, ex radice fibris validis crassissque, fundata cul-mus surgir teres, homine procerior, cavus, enodis, nudus: In fastigio sunnmo panieulae palmo longiores, intenues spicas desinentes, rubentes à se invicem interdum longe dissitas.

Copiosè provenit propè pagum Colombier savoureux & in sylvis inter Lure & Laumont: item Locus. in monte propè Krentzach & Leurach, ac in monte Saleva, in dumetis & humidis. J. B. In altiffimis asperis & humectis sylvis, necnon sub Juniperorum fruticibus apud Mediomatrices nascitur.

Junio mense caules emittit, qui Augusto flaccescere incipiunt, ac firmi planè & rugosi evadunt. Temput. Quà de caula à rufticis mulierculis leguntur, quibus cascos recentes & præhumidos in aere ficcandos imponunt: sed & ex iis nasse piscatorum conficiuntur.

6. Gramen barundinaceum enode minus J.B. arundinaceum enode minus Sylvaticum C.B. Calamagrostis montana enodis sive Scirpi alterum genus Tragi Park.

Multo tenuius, brevius & magis exiguum est præcedente. Thalio Junci Lychnanthemi species media, Juncus λυχνάνθεμω tenuis major dicenda, stylos continens multo tenuiores teretésque, sed non irà perpendiculari rectitudine se suffollentes, palmo longiores, brevem & vix uncialem spadicei coloris fpicam exhibentes. Broccenbergo familiaris eft.

Ex hoc nonnulli pileos quibus xftate adversus Solis radios & calorem utuntur, conficere solent.

Ulus.

A. 7. Gramen aquaticum cum lengissima panicula J. B. fluviatile Ger. emac. Park. aquaticum fluitans multiplici fpica C.B. Flote grals.

Calami craffiusculi, bicubitales, fibris è geniculis demissis radicantur, crebris geniculis nodosi, & ad nodos foliis amieti latiusculis, dodrantalibus & longioribus, mollibus, vagina longa calamum complexis; à medio verò summo tenus gracilescunt culmi, paniculam cubitalem & minores numerosas proferentes, quarum fingulares unciam aut fescunciam æquant graciles, alterno glumarum non aristataum fitu contextæ: lingulæ glumæ circa margines cinereæ sunt aut potius argenteæ, ut spicæ verscolores ex viridi & incano colore appareant. Radix plurimis fibris albis constat.

Ubique in rivulis & fossis aquosis cernitur.

A. 8. Gramen paniculatum aquaticum minus. Gr. Miliaceum fluitans suavis saporis D. Merret. The leffer Water grafs, with fine panicles. An Gramen caninum supinum paniculatum dulce C. B. J. B?

C. Bauhinus fic describit, Ex radice oblonga, capillata & nigra, folia pauca, lævia, viridia, angusta, unciarum trium vel quatuor longa, prodeunt: inter quæ calamus tenuis, internodiis distinctus, foliis paucis, oblongis cinctus, parte inferiore supinus, mox palmum longus, erigitur, & paniculam tenuem, albam, glumis exiguis donatam sustinet.

Agris Londinentibus udis gaudet, unde Lobelius ad C. Bauhinum Graminis dulcis nomine milit. Locus.

9. Gramen friatum Ger. Park. ftris pictum J. B. paniculatum folio variegato C. B. Strivet grafs, Ladies ribband.

In hortos ut deduceretur fecit foliorum grata varietas, que Arundinaceis minora, rigore tamen non cedentia, striis albis & è viridi glaucis alternatim virgata sunt. Paniculas summo culmo susti-

4. Grames

Locus.

Locus.

Locus

Locus.

net palmares, candicantes, acerolas, mediocriter divullas. Pro radice fibris nititur. In folis hunds planta triplex interdum color cernitur, albus, viridis & purpureus.

10. Gramen Arlindinaceum maritimum acutissimum C. B.

Hoc radice est fibris capillata, caule cubitali, Arundinis modo viridi, geniculato & striato: falin alternatim ut in Arundine prodeuntibus, uncias quinque superantibus, arundinels, in aculeatum & atrociter pungentem apicem finientibus: Caulem non vidimus.

In maritimis Monspelii provenit.

11. Calamogroftis altera Norwegica Park.

Pracedentis [Graminis Arundinacei majoris] magnitudinem non affequitur, durius tamen afperius est tum culmo, tum soliis. Juba in summo amplior est magssque sparsa, tactu etiam asperior. Radix similiter plurimis oblongis sibris seu filamentis constat.

12. Calamogrostis nostras Sylva S. Joannis Park.

Caule & folis Gramen tomentosum nonnihil refert: culmi tamen duobus tribúsve articuls intercepti sunt, duos tresve cubitosalti; folis angustioribus, acutioribus, duos propemodum cubitoslongis & nonnihil etiam striatis. Panicula pedem aut amplius longa, in multas oblongas spicas divila, se rici instar molles, & purpureo obsoleto colore splendentes. Radix alba, fibris craffis, sub terra interdum reptans.

13. Calamogroftis torosd panicula Park.

Folia emittit longa, angusta, pracedentibus nonnihil leniora & tactu molliora, quæ tamen jument mon attingunt. Panicula rotundior, torosior brevioribus & densioribus magsive compactis & constitutis capitulis seu spicial seu spicial ex luteo purpureis. Radices substitut parvæ, fibrosæ. Paniculæ interdum longiores & angustiores fervantur.

14. Gramen Arundinaceum maximum Bayonense Park.

Culmis craffis, robustis ad humanam altitudinem affurgit, ad summum usque articulatis, folio in ĉis longis, latiusculis, duris, asperis, striatis, inferioribus tamen minoribus. Versus summos caulesus cum foliis seu ex corundem simbus exeunt panicula acerosa multa, longis & tenuibus pedical infidentes: Panicula tota pedem & ampluis longa est. Radix in palustribus & fossis aquosis longa latéque reptat circa S. Joannem de Luce, ubi sponte oritur.

15. Gramen Arundmaceum sericea molliore spica Park.

Præcedenti [Gr. Arund. acerosa gluma nostrati] nonnihil simile est, sed minus, angustionius & brevioribus folia; culmis humilioribus, articulis & folias paucis donatis. Paniculæ Schœnantius dulterini nonnihil simile, in pappum abeunt, qui venti arbitrio fertur. Radices fibris multis, temb bus, longis, ad caput junctis constant.

CAP. V.

De Gramine Miliaceo.

A. 1. Gramen miliaceum Lob. Ger. J.B. sylvaticum, paniculă miliaced sparsă C. B. Gr. miliaceum vulgare Park. Millet grass.

Grorum venti spicæ simile est admodum culmo & radice (inquit Lobelius) sed panicula miliacca.

C. Bauhinus ità describit, Radice est satis crassa, rusescente, multis sibris longis capillata:

ex qua calami pluires rotundi, læves, firiati, genitulati, bicubitales, cum foliis viridbus, oblongs, firiatis exurgunt: paniculam habet Miliaceam, pedalem, rariorem, glumis exiguis donatam

Oftendit nobis D. Taner. Robinson Graminis miliacei speciem a D. Doody, peritissimo Botanico & Pharmadopoco Londinensi observatami in fylvosis ad latera montium circa Londinum, que bustoret eadem est : Assumator vel quine, geniculas intercopro, longis internodis. Ad singula genicula, ut in omnibus ferè graminibus, singula folia culmum aliquous q, obvolvunt, à quo postquam recesserint ad sesquipalmarem & majorem longistachiem extensismum, latitudine semunicali: Pavicula in summo sesquipalmaris, sparsa, è locustellis plurimis minime squamosis, composita. Semina ad Milli seu Phalaridis accedant, longus culai, è viridi albicantia, lucida, Milliaceis minora.

2. Gramen montanum panicula miliacea sparsa C.B. prod. & theat. Miliaceum alterum Park.

C. B. prod.

Ex radice fibrofa, rufescente folia pauca, angusta, uncias quatuor vel quinq, longa, una cum culmo Ex radice fibrofa, rufescente folio vestito exurgunt, in cujus summo panicula sparsa, ex locustis minutifimis composita.

In monte Crentzacensi provenit.

2. Gramen arundinaceum paniculâ miliaceâ C. Baubini J.B. Park.

C. B. Ex radicibus fibrofis albís unus & alter culmus cubitalis exurgit, quem parte inferiore folia Arundinacea unciarum trium cingunt, ad partem (upernam, duobus nodis diftinæam, folia duo angufiora longioraq, veftiunt: in cujus fummo panicala trium unciarum, Milii paniculæ fimilis. In agro Patavino reperitur, & a Gramine miliaceo à Lobelio propotito plane divertium eft.

Locus.

CAP. VI.

De Gramine Sorghino.

1. Gramen Sorghi effigie Lobelii J. B. Gr. Sorghinum Ger. Park. Gr. Sorghi panicula erectum C. B.

C. B. Theat.

D selquipedalem surgit altitudinem, foliis parvis, latis. Semen & spicæ Sorghi similes. Lobelius Gramen sonorum Flandrorum appellat, quia pueri ex ejus calamis sistulas efficiunt.

C. Bauhinus fic describit, Ex radice parva fibrosa culmm exsurgit cubitalis, geniculatus, folisi paucis, acutissimis vestitus: paniculam habet Sorghi effigie, ex utriculis pluribus, aliquibus in aristam finientibus, compositam, quibus same album, splendensq, includitur.

In agris siccioribus & incultis reperitur.

Locus.

2. Gramen arundinaceum Sorghi panicula fparsa C. B. Theat. Gr. Sorghinum alterum Park.

C. B. Thea

Hoc culmis est cavis, magna parte inclinatis, ità ut capillaribus radicibus terræ affigantur, qui per solia (quæ longiora & angustiora quàm in priore) veluti per tubum transeunt, & in summo pasiculam terè palmarem, sparsam, parvis utriculis donatam suffinent.

CAP. VII.

A. Gramen segetum panjeulă speciosă Park, segetum altissimum panieulă sparsă C.B. Gramen capillatum J.B. segetale Ger. The fair panieled Com grass, oz Bent-grass.

Lures ex fibrofis radiculis tollit eulmos cubitales, bicubitales & altiores, aliàs ex viridi in luteum languentes, aliàs rubentes, duobus plerunq, interdum tribus, geniculis interceptos, ad quos folia longiftimà vagina ftipulam involventua, & poftquam à culmo abfaefferunt in dodrantalem aut pedalem longitudinem producta. Summum cacumen in jubam explicatur pedalem circier, atque Arundinaceam: panicula ex intervallis radiatim difponuntur, nunc flavefcentes, nunc viridantes, fapius rubentes, ferici inflar filendentes; in tenuium pedicellorum flavefcentes, punc viridantes, fapius rubentes, ferici inflar filendentes; in tenuium pedicellorum flavefcentes, punc viridantes, fapius rubentes, ferici inflar filendentes; in tenuium pedicellorum framinulis, theculis pufillis femen claudentes minutum, fubfulvum, acere molli, capillari & obstutum ferè fugiente donatum. Locultella paniculas componentes perexigua funt, fofenti purpurei utrinq, bidil. Folia è radice denfis cespitibus oriuntur, filute, in lattore folo cubitum longa, angusta, obscurè viridia, pulchrè striata striis plurimis, tenuibus, secundum longitudinem decurrentibus, asperiora quam quodvis aliud gramen nobis observatum, quod facilè percipitur, si digiti deorsum ducantur.

Inter segetes, locis præsertim humidioribus invenitur, nec rarò in sylvis & pascuis locis aquosis. Locus. Ex hujus culmis cum panieulis seriatim funiculo vel junco connexis rustici craticulas quasdam Vsus. conficiunt, Anglicè Bents dictas, quibus æstivo tempore caminos ornare solent. Huic usui adhibetur etiam Gramen agrorum venti spica Lob. teste Johnsono apud Gerardum, & Gram. cristatum, teste Lobelio in Adv. part. alt.

I ocut.

Vires.

Locus.

CAP. VIII.

De Gramine nodoso.

1. Gramen caninum nodosum Ger. nodosum J. B. can. nodosum bulbosum vulgaro Park and fum 1. feu Avenaced panicula C. B. Hnottp-rooted Dong-nraff.

Nolia huic lata, pilis destituta, nonnihil tamen aspera sentiuntur, si in contrariam partem feu deorstam a funmo ad innum digiti ducantur. Que ad caulis nodos orientario cultura de le feu deorstam a funmo ad innum digiti ducantur. Que ad caulis nodos orientario cultura de le feu deorstam involviunt, deinde dilatata ableedunt, seleguaciam fene lata, palma longa. Culmi bicubitales & altiores paniculam in funition gertant bipalmarem, nonnum finatam in funition gertant bipalmarem, nonnum finatam in funition gertant bipalmarem. non rarò etiam deorfum nutantem, vel faltem ad unum latus flexam, locultis avenaces mini culis compositam, glumis argenteo nitore splendentibus cum mixura quadam purpura. Singul autem locusta singulis aristis purpureis, brevibus, mollicellis præditæ sunt. Radices bulbis carem tis tuberofæ, creberrimis fibris longis capillatæ, sapore parum subacido.

Nascitur in segetibus, non raro etiam in agrorum marginibus ad sepes; in dumetis quoque so

guens. Saporis amari & accerbi funt radices, quare valentius obstructiones expedire, & urinam tiere aium quam vulgare. Herba, inquit Marcellus, qua Gramen dicitur, nodorum 27, ex vino ad medig decocta & express, arque colata, potuíque strangurioso ex vini cyatho uno mixta data, adeò po tenter succurrit, ut ubi fine tormento urinam facere coeperit, dari non oporteat: led febricianis bus ex aqua fola dabitur. Ex quibus verbis apparet nodosum istud Gramen apud Veteres pro Gra mine propriè dicto seu Agrosti habitum, & adversus calculum & Vesicæ morbos commendante quoq, fuiffe. J. B.

2. Gramen gemmeum seu nodosum alterum C. B. J. B. Perlara vulgi Cxsalp.

Prædicti species est, radicibus gemmeæ rotunditatis, unionum instar candidis, quatuor aut win fimul, ac fi ftylo effent transfixe, junckis: culmus cubitalibus, geniculatis, folia Triucis, paniculati jubă Milii, feminibus Avenæ, fed brevioribus & tenutoribus ariftis at Oryzz. Graminis modin dice propagatur.

Circa Patavium in montibus Euganeis legit C. Bauhinus.

CAP. IX.

De Gramine paniculato pratensi & arvensi.

1. Gramen Avenaceum pratense elatius, panioula flavescente, locustis parvis. Meadowgraff, with a pellowith panicle.

Uorum nonnunquam pedum altitudinem affequitur. Culmi graciles, geniculati, fubbirlui Tona angusta, ex utraque parte hirsuta. Panicula in summo caule sparsa, non tamendo orsum nutans, trium digitorum longitudine, pallide viridis seu flavicans è locustis paris composita. Singulæ autem locustæ duas habent aristas, ità ut bisurcæ appareant.

In pratis & pascuis satis frequens occurrit, & æstate paniculam explicat. An descriptum sit aliis mihi non constat.

2. Gramen agrorum Lobelii J. B. agrorum venti spica Park. Arundinaceum Ger. segetum ptnicula Arundinaced C. B. Coan Reed grafe, og Bent.

Agrorum venti spicam diximus (inquit Lobelius) quòd spicam habeat latam, comosam, pansam, & à ventis communiter in alterum agitatam latus. Foliis alioqui & radice magnitudine fere aquale oft segetum gramini. Juba cæterum Miliacei graminis jubæ haud absimilis est.

Inter segetes aliquoties observavimus, v. g. in agris prope Notinghamiam cundo ab Assista oppido, necnon prope Barton mills in Suffolcia. Attulit Th. Willifellus collectum circa Londinum.

3. Gramen pratense minus seu vulgatissimum. An Gram paniculatum minus album & rubrum I. B? Gr. pratense paniculatum minus C.B? prat. minimum album & rubrum Park? Cht molt common Meabow grafe.

Fibris albentibus, tenuibus, innumeris terram firmiter apprehendit, & novas affiduè in ambim aggenerans, germináq, emittens paullatim se dilatat, & denso cespite solum occupat. Folia ei palmum longa, angulta, hilarè viridia, glabra, tenera & fucculenta. Culmi semipedales aut dodrantales, tenues, tribus aut quatuor geniculis intercepti, non erecti & firmi, fed plerunq terram versus pair lulum reclinati, & ad genicula recurvi, paniculam in fummo geftant sparfam, non tamen pro-pendentem, unam pracipue partem spectantem, cujus portiunculæ seu paniculæ singulares è duplici

De Graminibus.

glumarum squamatim incumbentium, non aristatarum versu compositæ, non multum dissimiles giumarum iquamanin internuli minoris. Tenerum & fucculentum est hoc genus, gratissimumo. bobus & jumentis pabulum, quo impensè delectantur & pinguescunt.

Pingue folum amat, nec quamvis conculcatum aspernatur, ideoque ad semitas & agrorum limites perfape reperitur. Vere in culmum abit, & paniculam explicat, & deinceps per totam

4. Gramen pratense paniculatum majus C.B. pratense Ger. pratense vulgatius Park. The meater Meadow grafs.

Fibris innumeris, tenuissimis filamentis capillatis, & variè implexis radicatur. Culmi pedales aut lesquipedales, tenues, quatuor vel quinque geniculis intercepti, folissa, totidem vestiti, angustis & tactu nonnihil asperis, in summo paniculam gestant sparsam & in omnem partem extensam, ere-Aram tamen nec nutantem aut dependentem. Nimirum in ima ex uno caulis latere quinc, vel fex fimul pediculi locuftas feu spicas sustinentes exeunt, deinde paulò superiùs ex adversa seu opposita fcapi parte totidem vel pauciores, adeóque pari modo ex hac & illa parte alternatim oriuntur, fed pauciores semper donec ad summam paniculam ventum est, quæ in spicam simplicem terminatur. Octo interdum pediculorum gradibus seu ordinibus panicula affurgit. Locustella seu spica minima funt, breviores quam in præcedente, squamosæ tamen pariter, non aristatæ.

In pascuis ubiq, frequentissimum occurrit.

5. Gramen pratense paniculatum majus angustiore folio C. Baubini L. B.

Ex radice capillacea rufescente folia capillacea, quædam brevia, quædam palmum superantia, prodeunt: inter qua culmi tenues, geniculati, cubitum superantes, uno alterove folio brevi cincti, in quorum fummo panicula leviter expanía, uncias quatuor longa, quæ ratione loci strigosior vel latior.

In pratis & dumetis ad ripam Wiefæ fluminis Bafileæ reperitur.

6. Gramen pratense paniculatum medium C. B.

Ex radicibus albis, fibrofis, duas uncias longis culmos profert plures, internodiis aliquot distinctos, dodrantem vix superantes: folis est oblongis, angustis, nervo elato per medium divisis, utrinque acutis. Culmorum summis spica plures, binis sibi respondentibus, insident, in quibus semen.

Variat foliis angustioribus & latioribus. In aridioribus pratis, collibus item sicciori bus provenit.

Locus.

7. Gramen pratense paniculatum molle C. B. Park. lanatum Dalechampii Lugd. I. B. Gramen 6. capitis 22. lib. 1. Ger. emac. Soft tufted Meadoin grafs.

Totum mollicellum est, tomentóu, obsita non tantúm folia longiuscula, sed & calami eorúmu, genicula: panicula mediocriter divulfa spicam mentuntur sescuncialem [cum primo è thecis prodeunt] sæpe palmarem & longiorem, colore plerumq purpurascente vel ex purpurascente & cinereo mixto, interdum cinericeo, vix ullis donatæ pilis, molles tamen non minus quam folia, glumis laxionibus, brevibus, ariftarum expertibus, plurimum ftrià unica obscuriore donatis, florum apiculis luteis.

Culmo est pedali aut altiore, quatuor plerunque geniculis intercepto, totidémque foliis cinereis

Circa finem Maii aut Junii initium apud nos paniculam promit, inque pascuis abunde oritur.

Tempus &

A. 8. Gramen Caninum paniculatum molle, Soft tufted Dogs-grafs.

Hoc præcedenti adeò fimile est ut diu pro codem habuerim, verùm in multis manifeste differt, fiquidem longè majus est & elatius; culmi quatuor aut quinque geniculis intercepti; panicala minus pulchrè colorata : fed præcipua, & maximè conspicua differentia est in glumis, quæ & huic majores multò, & in breves ariftas terminatæ. Quin & è radicibus Autumnali præcipuè tempore germina emittit, & sub terra reptans Graminis canini vulgaris modo infinitum se propagat, & exftirpatu perdifficile eft.

In arvis inter segeres nimis frequens Junio mense paniculam promit.

9. Gramen pratense, panicula duriore, laxa, unam partem spectante. ABcadowarals, with harder fparled vanicles.

Radia fibris nigricantibus constat. Folia ad radicem, saltem in sterilioribus, angusta & ferè capillacea, vix palmum longa. Culmi dodrantales & pedales, tenues, duobus ferè geniculis intercepti, foliss obvoluti latioribus iis quæ ad radicem, paniculas in fummo gestant laxas, unam partem spectantes, è spicis oblongis, squamosis squamis in aristas brevissimas desinentibus compositas; colore plerumo, obscurè purpurascente, interdum è viridi albicante.

In palcuis frequentissimum est, & sub finem Maii paniculam explicat. Hoc genus cum in sepibus vel frutetis oritur folia edit longissima, (pedalia aut cubitalia) angustis Tempus. fima & ferè capillacea, faturatiùs viridia.

Rrrrr

A. 10. Gra-

Locus.

Locus.

T.ocus.

enlei Semipe-

dalia.

ocus.

eies.

Y.neut.

Altera spe-

A. 10. Gramen paniculatum elatius spicis oblongis, muticis squamosis. Paniculate Meadolm grafs, with oblong fpikes without awns.

Præcedenti simile est, sed maius & elatius multo, spicæ enam squamosæ ex quibus panicula com flatur longiores sunt, squamis non aristatis, circa margines cinerascentibus seu incanis, reliqua se purpurantibus, compositæ. Panicula interdum palmaris, non multum sparsa, versus unum latus ple. runque flexa, leviter etiam nutans. Culmus pedalis & non rarò cubitalis aut altior, tribus ferè gui culis interceptus, gracilis: folia etiam angusta, glabra. Radix fibris tenuibus capillata.

In pascuis locis humidioribus plerunque oritur.

A. II. Gramen caninam maritimum paniculatum. Panicled Bea Dogs grafs.

In arenofis maris litoribus denfis cespitibus nascitur. Fibræ quibus terram apprehendit & alimen. tum exugit, breves cinereæ: præter quas emittit etiam germina feu flagella lub terra, quibus longe latéque reptat & se propagat, quorumque ut in Gramine officinarum extrema dura sunt & pungen. tia. Folia pro magnitudine & altitudine culmi satis lata, obscurè viridia, semipalmaria & longiora, ra. Form pro magnitudito & anima acutos apices definentia, imâ parte se mutuò amplectentia, uttorum germen ad exortum planum & compressium sit. Culmi sesquipalmares aut semipedales, in culto germen ad exercise parameter of comprehensive and temperates and enimperates and implementations and implementations are sufficient and alterove nodo intercepti, pariculam in fummo geftant brevem, nec multim plemente grandinis parten is finalible sufficient and comprehensive and co

A. 12. Gramen paniculatum maritimum vulgatifimum. The most common panicled Sea-male.

Radin fibris albis tenuibus conftat, unde plura exeunt germina. Folia brevia longitudine vixul mari, perangusta, carinata, lateribus ità adductis & quasi complicatis ut teretia, seu juncea videan tur. Culmi satis firmi, pedales, duobus tribusve geniculis intercepti in summo paniculam gestant pl marem, non multum diffusam, purpurascentem, è locustis seu spicis oblongis angustis, squamos non ariftatis compositam.

In palustribus maritimis ubique frequentissimum est.

Hujus alia species occurrit major & elatior multo, ad bicubitalem altitudinem affurgens, stipuls crassis etiam triticeis majoribus, quam nobis ostendit D. Newton.

A. 13. Gramen pratense panicula fere arundinacea J. B. Meadodu-grafs, with a Aced like yanicle. An Gram. montanum panicula spadicea delicatiore C. B?

E radicibus fibrofis, albis plurimæ & confertæ, ut in aliis graminibus exeunt stipulæ, pedales &m terdum cubitales, tenues, in terram plerunque reclinata, tribus quatuórve geniculis intercepta, & ad nodos sursum incurvatæ. Folia angusta, pro tenuitate tamen stipulæ satis lata, longitudine poli quam à caule abscesserint, (quem ut in cateris graminibus aliquousque involvunt) vix palman Panicula palmaris aut sesquipalmaris, purpurea, cum primo egreditur minus sparla, summitat in flexa Arundinaceam amulatur, postquam explicatur, non amplius nutat, sed erigitur, & in omno partem diffunditur, numerofiffimis & creberrimis locustellis non squamosis, sed duabus duntaxat gli mis compositis constans.

In pascuis ubique vulgatissimum Junii initio paniculam promit.

Nescio an huc referendum sit

Gramen parvum repens purpured spied J. B. Gramen caninum supinum Lob. supinum minus C. B.

Descriptio satis convenit nisi quòd radicem sub terra huc illuc vagari scribat.

A. 14. Gramen paniculatum locustis parvis purpuro-argenteis aunuum. Small annual panicul late arals.

Fibræ radicis albæ funt : Folia perangusta & ferè capillacea. Caulis semipedalis aut dodrantalis, interdum altior, geniculatus, gracilis: Panicula sparsa locustis parvis, purpuro-argenteis bina semina totidem ariftis perexiguis & brevibus armata continentibus. Summitates caulium & locustarum pediculi per maturitatem purpurascunt. Scapus culmi ubi primus paniculas emittit non rectà deinceps affurgit sed reflectitur nonnihil. Evulsu facile est hoc genus, & annuum.

In Herilioribus plerunque occurrit.

A. 15. Gramen murorum spica longissima Ger. emac. Spica nutante longissima Park. p. 1162. Capong-tail-grafs, i.e. Gramen 'Asentquoruege.

Radix paucis fibris, tenuibus, rubentibus constat, unde exeunt folia brevia, angusta, inter qua cauliculi plures tenues & infirmi, duobus plerunque, rarius tribus, geniculis intercepti, totidéma, folia aliorum Graminum in modum, obvoluri, fiicam in fummo fuftinent fesquipalmarem aut semupeda lem, strigosam, angustam nutantem, è spicis prætenuibus squamosis, glumis in oblongas, tenues, pur purascentes, aristas definentibus compositam. Planta videtur esse annua & semine ad maturitatem perducto radicitus exarescere.

In muris & sterilioribus provenit Junii initio spicam producens, cujus arista versus unum plerung A. 16. Grames latus flectuntur.

A. 16. Gramen paniculatum bromoides minus, paniculis ariftatis unam partem spectantibus. Small panicled Oat-grafe, with awns.

Hac species cum pracedente in multis convenit, nimirum radicibus fibrosis, culmis tenuibus, pa-Hac species cum pracoccine in timus controlle, minimum ruminous motors, cuissis tentinois, panicula ariftata unam partem spectante, folisis angustis, altitudine pari. Differt spica seu panicula breviore latioreque, locustis squamosis eam componentibus multo majoribus & latioribus; caule pluribus geniculis, tribus nimirum aut quatuor, intercepto.

Lib. XXII.

A. 17. Gramen exile duriusculum, in muris & aridis proveniens, minus duriusculum Ger. minimum Monspeliense I.B. quod Monspelii Gr. exile durins appellari scribit. Gr. prateuse panicula multiplici C. B. Park. Small hard grass.

Dura radicum fibra, culmi pancis geniculis distincti, palmares & sesquipalmares foliis stipati pratenuibus, culmo altioribus. Paniculæ in metam fastigiantur, & versus unum duntaxat latus sle-

In muris & aridioribus provenit. Radicum fibræ tenues, albentes, culmi tenues, duobus ferè geni- Locus. culis nodofi. Spica paniculam componentes angusta, oblonga, squamosa, pediculis insidentes, quo à scapo medio aliquantulum extant.

A. 18. Gramen exile duriusculum maritimum. Small Sea hard grafe.

Plurimis prælongis fibellis, tenuiffimis filamentis capillatis, & variè implexis radicatur: è quibus multi exeunt culmi sesquipalmares aut majores, crassi satis & rigidi, uno alterove folio angusto cincti, & geniculo intercepti, finguli in fattigio spicam fustinentes duas uncias longam, è plurimis elegantibus squamosis, oblongis, non aristatis paniculis, hinc inde alternatim, duabus tribusve simul, nullo ferè pediculo scapo adnascentibus compositam. Folia angusta, modicè longa. Planta est annua. In arenofis maris litoribus proyenit.

A. 19. Gramen asperum J. B. spicatum folio aspero C. B. pratense, spica multiplici rubra Park.

Culmo est sesquicubitali, interdum etiam bicubitali & altiore; tribus ferè geniculis intercepto, aspero, potiffimum sub nodis, & in fastigio. Folia longa vagina culmum involvunt, (ut aliis Graminibus) in acutum pungentémque mucronem definentia, à quo deorsum si digitis stringas aspera sentiuntur: Panicula itidem aspera, rigida & crassa, albicans vel rubens, sæpe minùs sparsa, aliàs etiam magis, cum parvis paniculis, è pediculis longis asperis, antrorsum duntaxat vergit, ex latius-culis ceu muscariis composita, flosculos lateos vibrantibus. Alsorum Graminum modo densis cefpitibus terram occupat, & innumeris fibris tenuibus oblongis radicatur. Folia quæ ad radicem non multum latiora sunt foliis graminis pratensis, longitudinis palmaris, semipedalis, aut dodrantalis. In pratis & pascuis sub finem Maii & Julii initium florer. Locus

A. 20. Gramen Spicatum montanum asperum. Spiked mountain rough grafs.

E rupium fissuris in monte Ingleborough exit densis cespitibus. Folia ei longa, modice lata, carinata, marginibus asperis si deorsium digiti ducantur. Caulis tenuis, cubitalis, spicam in cacumine gerens brevem, semina longa, nigra.

A. 21. Gramen dumetorum paniculă acerosă, samine papposo. An Gramen plumosum Lob? a-rundinaceum paniculă spadiceă molti majus C. B? spică candida, & serici modo lucens J. B. ? Gr. tomentosum arundinaceum Ger. Calamagrostis sive Gramen tomentosum Park. Buth grafe, with a pappole panicle.

Foliss est duris, rigidis & aridis, ad Schoenanthi folia non parum accedentibus; culmi fimiliter rigidi, sesquicubitum aut duos cubitos alti, spica longa, densa, ex purpureo rubentes, paleacea, per maturitatem candidæ, & ferici inftar micantes.

Locis nascitur senticosis sylvarum quarundam Flandria & Anglia, jumentis inutile. Huic fimile, fi non idem, collegimus in dumetis quibuldam agri Northamptonienfis & Effexien-is: Ad bafin feminis lanugo pappola in circuitu adnafcitur.

A. 22. Gramen Mariæ J. B. paniculatum montanum 2. seu paniculatum odoratum C. B. Gramen paniculatum Germanicum odoratum Park.

C. R. Radicibus candidis, geniculatis, fibris craffis demiffis serpit: culmo est bicubitali, geniculis paucis diffincto; folis angustis, longissimis, paniculam superantibus [coeuntibus marginibus ità convolutis, ut teretem junceum culmum imitentur, rigidis, firmis, pungentibus J. B. I suavem odorem spiran-

tibus, cujus culmo panicula parva, levitérque sparsa instidet.

A Regiomontanis (unde è Borussia missum) Gramen Maria dicitur, quod in fasciculos colle-

ctum propter odoris fragrantiam vestibus adjiciant.

Locus.

Rirrr 2

A: 23. Gramen

A. 22. Gramens capillaceum locustellis pennatis, non aristatis.

Denfis cespitibus agglomeratis solum occupat, pro radicibus fibras tenuissimas in terram demir. Dennis cerpitious aggiorieratis forain occupant, per duas uncias longa. Culmi tenues fesquipalmans tens. Folia creberrima, capillacea, sescunciam aut duas uncias longa. Culmi tenues fesquipalmans aut bipalmares, unico articulo, eóque non longe à radice, diffincti, & folio inde enalcente obvaaut opaniaces, una attento code non mon multim foarfam, purpurafeentem, è localelle pennatis, hoc eft, è glumis ad modum pennæ villorum difpolitis, non ariftatis compolitam. Observavit & ad me attulit D. Dale, in siccioribus collectum.

24. Gramen longissimum J. B. sylvaticum paniculatum altissimum C. B.

7. B. Duorum triumve cubitorum altitudinem nonnunquam superat, foliis & caulibus tenuibus, triangularibus, pluribus, ex radice craffiufcula, perenni, nigricante, fibrofa: paniculæ parvæ, vix uncials. in aliquot veluti parvas spicas divisæ. Flosculi ex apicibus luteolis : sapor nullus infignis. In montibus circa Genevam cubitum excedit: Montbelgardi in sylvis duos & tres cubitos.

Montbelgardi uuntur hoc Gramine ruftici ad equorum torques, quibus aratra trahum. Effici untur etiam ex eo Chlamydes paftorales, quibus opiliones adversus pluviam utuntur.

A. 25. Gramen serotinum arvense spica laxa pyramidali.

Radia fibris non admodum multis è caftaneo albentibus, constat, unde culmi emergunt plures ad fex feptémve, dodrantales, rariùs pedales, tribus quatuorve geniculis diffincti, graciles, folio vestiri la tiusculis, brevibus, pallidiùs virentibus, ad tactum asperis si deorsum stringas. Fastigium occupat si nicula mollis, angusta, pyramidalis, tres quatuorve uncias longa, non multum sparsa seu explicita antequam floret, poftquam maturuit adeo contracta, ut fpica potits quam panicula videatu, & conum valde acutum repræfentet, in quam formam Cupreffi ab Hortulanis compingi & detonder folent. Locustæ singulares minimè squamosæ sunt, verùm singula granula continent, glumis in mil lem ceu aristam exeuntibus.

Inter segetes multis in locis copiosè provenit, Julio mense paniculam promens. Annua videm esse planta.

A. 26. Gramen pratense serotinum panicula longa purpurascente. Gr. pratense spica Lavendale D. Merrett. Late-flowing Meadow grafs, with a long purple panick.

Radicis fibræ craffiores funt, albæ, fapore fatuo. Folia modice lata, raris pilis prædita. Canto pedales aut cubitales, unicum tantum geniculum habent à radice non longe, ad quod duo aut ma folia oriuntur; caulem aliquoulque amplectentia, quod huic speciei peculiare esse videtur. Ex si autem foliis exterius & caulem & reliqua folia ad lesquidigitum fere amplectitur, medium (si al sit) interius ad alterum sesquidigitum, & interius caulem ad idem spatium. Panicula in summo mo multum sparsa, tres aut quatuor digitos longa, purpurascens. Flosculi utrinque bisidi purpura. In pratis humidioribus frequens Julio mense floret. Monspelii sub finem Augusti observavi.

CAP. X.

De Gramine Avenaceo.

1. Gramen Avenaceum parvum procumbens paniculis non aristatis. Small supine Oat grafs, without awns.

Olia ei pilosa, maximè inferiora & propè terram: Caules tenues, non surrecti, sed terram versùs reclinati, dodrantales & pedales, in cacumine paniculam gestant parvam, è locustis tur-■ gidulis, nullis ariftis donatis compolitam. Locultæ fi curiose examinentur tria quatuórve grana duabus glumis obvelata continere deprehendentur. In pascuis non rarò occurrit.

A. 2. Gramen avenaceum capillaceum minoribus glumis C. B. Anglo-Britannicum avenueum, Danico nemorali simile Lob, an Gr. aven. rariore grano nemorense Danicum ejuslem? nemorale avenaceum alterum, ex fusco xerampelinum, & lucidum Danicum J. B. avenaceum xerampelinum Danicum Park. fied Gat-grafe of the Woods.

In fylvigeris Daniæ collibus & montibus (inquit Lob. Adv. p. 2.) perelegans exiléque Gramen oriundum foliolis creberrimis, rigidis cirratílque uncialis & binarum unciarum altitudinis radicibus Pedales & sesquipedales, exiles, lucidi & nitidi, aspectu jucundi culmi ex susco xerampelini, in qui bus è longiusculis paniculus Avenacea semina. In Anglia locis umbrosis, sylvosis, prasertim pe-

Gramen hoc à Lobelio descriptum diversum videtur à Gramine nostro avenaceo nemorensi glumis rarioribus ex fusco xerampelinis, quod propiùs accedit ad Gramen montanum avenaceum locustis rubris C. B. prod. Suspicamur tamem omnia hæc Gramina unam & eandem speciem esse.

Lib. XXII.

Gramen avenaceum rariore gluma nemorense Danicum in sylvis non procul Croneburgo castro Regio Selandia Danorum collegit Lobelius, arido solo.

2. Gramen montanum avenaceum locustis rubris C. B.

Ex radice tenui, repente, alba, fibris capillaribus utrinque donata, culmus fimplex, lavis, pane cu-Ex raake tenus, reponte, and, notice equiations utilique utilitate, cuimus impiex, revis, perie cubitalis, (rarius ex una radice plures exfurgunt) circa radicem purpurafcens, qui quafi in fpicam tebitalis, (rarius ex una faunce pintes extunguin) enca fauncem purpuraicens, qui quan in ipicam renuem definit, cujus glumi utplurimum ab una parte fiti funt, & foris ex nigro purpuraicunt, intufque albi funt; in quorum medio urriculus parvus, candidus, pedicello donatus semen minutum continet: felia donatus paucis, angultis, acuminatis, circa radicem brevibus, at circa culmum, quem duo triave cingunt, longioribus, communiter spicam superantibus.

Julio & Augulto hine inde in montolis & umbrolis, ut circa arcem Richenstein, in monte Muteto Leous & Bafilienfium, & monte Crentzacenfi, reperitur.

A. 4. Gramen avenaceum nemorense, glumis rarioribus ex susco xerampelinis, nostras.

Culmi semipedales aut dodrantales, tenues, duobus tribusve folia, semunciam propemodum latis, dimidium pedem aut spithamam interdum longis, tactu aridis, asperis, & Graminis Avenacei dumetorum fimilibus, spicam ipsam longitudine æquantibus; Paniculam in summo gestant raram, sesquipalmarem & longiorem, è locustis raris compositam. Singulæ autem locustæ glumis duabus, exterius ex rubro nigricantibus seu ex fusco xerampelinis (ut cum Lobelio loquar) interius sinu suo utriculum unum continentibus, in quo semen, non aristatis constant. Radice est reptatrice.

Invenitur hoc genus in aggeribus sepium umbrosis juxta sylvas, verum non ità frequens apud nos. Locus.

A. 5. Festuca Avenacea sterilis elatior C. B. Bromos herba sive Avena sterilis Park. Bromos fterilis Ger. Agilops Matthiolo forte J. B. Breat wild Bat-grafs, og Drank.

Radices fibrosæ, implexæ: Culmi plures, cubitales aut longiores, geniculati pluribus geniculis [quinque non raro] tenues; paniculam ferunt finguli multifariam divifam, cujus portiuncula è longis & tenuibus velut filamentis pendulæ, íquamatim è pluribus glumis compactiles ípicam parvam mentiuntur, locultis Avenæ non multum diffimiles, ariftis donatæ mollibus longis, interdum purpurascentibus. Folia modicè lata, hirsuta, & ad margines pilosa. Cùm planta in culmum abit qua ad radicem funt exarefcunt.

Maio mense ad sepes, secus vias & in agrorum marginibus reperitur. Adversus infantum vermes tanquam fingulare auxilium radicis in vino albo decoctum diebus aliquot continuis potum commendat Tragus.

Festuca Avenacea sterilis humilior C.B.

A priore differt, quòd humilior fit, culmis striatis, molli lanugine incanis, foliis brevibus, angustis, lanuginosis: juba minore, molliore minúsque sparsa, sic & aristas non multis nec asperis armata: An specie diversa sit aliis judicandum relinquimus.

A. 6. Festuca Avenacea hirsuta paniculis minus sparsis. Gramini murali Dalechampii simile si

Radicibus fibrofis terram apprehendit: è quibus culmi multi, cubitales & altiores, pro ratione foli in quo crescit, geniculis plurimum quinque intercepti, folis hirsutis & ferè canescentibus vestiti. Juba distichon habet partium texturam, spicas breves imitatam, ima parte latiores, in acutum desinentes, ariftis mollibus brevibus glumas etiam molles, ftriatas, plurimum hirfutas [non raro tamen læves] armantibus. Ariftæ purpureæ funt, glumæ circum oras canefcunt aut cinerafcunt.

Spica partiales in hac specie erecta plerunque sunt, non pendula aut nutantes, ut in Gramine du Gros Montbelgardenfi J. B. cum quo plerique Botanici hoc genus confundere videntur.

In muris & aggeribus inque agrorum marginibus & tumulis ficcioribus paffim provenit, & circa Loeus. finem Aprilis aut initium Maii paniculam producit.

A. 7. Festuca graminea spicis habitioribus, glumis glabris. Gramen Gros Montbelgardense J. B. Festuca graminea glumis glabris varians. C. B.

A præcedente differt culmis elatioribus, spicis habitioribus & latioribus, magis sparsis & dependentibus glumis glabris: loco etiam inter segetes: catera similis. Descriptiones C. Bauhini huic non ineptè quadrant, quos si placet consule.

A. 8. Gramen Avenaceum dumetorum panicula sparid. An Festuca graminea nemoralis latifo-lia mollis J. B. C. B? Buth, or Wood Dat grass, with a sparsed Pa-

Pluribus fibris craffiusculis, albentibus radicatur. Culmi sesquicubitales aut bicubitales, tribus plerunque nodis articulati, totidémque foliis ima internodia aliquousque obvolventibus vestiti; quæ quatenus ftipulas obvolvunt longiusculis pilis ciebris hirsuta, & striata, sunt, postquam à culmo abscesserint, in longitudinem semipedalem extenduntur, latitudine semunciali, è viridi flavicantia, striata, rarioribus & brevioribus pilis, issque ad margines & mediam costam præcipue, donata, ut Rrrrr 3

Locus & Tempus.

I ocue.

F.ogus 69 Tempus.

Locus.

Locus.

Locus.

fummæ foliorum partes glabræ fint. Summum caulem occupat panicula sparsa, inflexa raris spirs renuibus pedicellis appentis, composita. Singulæ spicæ longiusculæ sunt & strigosæ, è pluribus gla tentions between apprints of the mis fquammatim incumbentibus, & in breves purpuralcentes ariffas definentibus conftantes.

In fylvofis & dumetis ubique frequens eft. Perfimile eft Gramini Avenacco dumetorum fpicato.

nisi quod stipulis sit majoribus & elatioribus, panicula sparsa.

* 9. Festuca graminea glumis vacuis C. B. J. B.

Ex radicibus fibrofis fimul junctis culmi aliquot, geniculati, pedales, ad radicem lanugine pubefeen tes, folia angultis, paucis donati exfurgunt, qui glumos plurimos, laves & vacuos, filamentis temas firms adpendentes, partim virides, partim spadiceos, ariftis oblongis donatos suffinet.

Hæc apud nos in tectis & muris crescit (inquit C. Bauhinus) & cum glumi longissimis filaments appenfi fint, facile à quovis vento agitati tremunt. Hinc Monspeliensibus Gramen tremulum di

In hortorum muris & juxta sepes paffim reperitur (inquit P. Magnol.) Nobis incognita est

10. Festuca graminea effusâ jubâ C. B. J. B.

Altius exurgit caule viridi & rotundo, qui in jubam pedalis longitudinis effunditur, cujus glumi angultiores & longiores, brevibus ariftis cincti, pediculis capillaceis oblongis infident qui per maturitatem albicant. Inter segetes reperitur.

Descriptio hac bene convenit Festuca cuidam à nobis observata Geneva inter segetes, nisiquid iuba non adeò longa erat in plantis à nobis visis. Fortè in latiori solo longiorem paniculam pro-

In nostro locustæ seu spicæ partiales ex quibus juba componitur, oblongæ squamosæ, squamis in breves ariftas definentibus, ferius paniculam promit.

A. II. Gramen Avenaceum montanum, spica simplici, aristis recurvis.

Radix obliquè acta fibras crebras demittit; Folia vix palmaria [in latiore folo eam longitudinem excedunt] non admodum angusta, carinata, satis dura & rigida. Culmus semipedalis, tenuis, pur purascens, uno duntaxat nodo in iis quas observavi plantis propè terram interceptus, unoque folio eum aliquousque obvolvente donatus, catera nudus; spicam in summo suftinet duas trésve unous longam, raris glumis alternatim fitis duo vel tria grana ariftis recurvis purpurafcentibus donata obs gentibus.

In summis tumulis seu colliculis Bartloviensibus manu quondam aggestis, in ipso limite agri E fexienfis versus Cantabrigiam inventum ad nos attulit D. Dale medicus & pharmacopœus Brantier fis: idem inter Novum Mercatum dictum oppidum & Exning vicum, in agrorum limitibus, invenit Hinc transferendum est ad Gramina spicata.

12. Gramen Avenaceum maximum utriculis cum lanugine alba, & ariftis longissimis Botan Monsp.

Botan. Monsp.

Radices fibrosa sunt, è quibus plures culmi bicubitales, nodis distincti oriuntur, foliis angustis ve Hiti: Spica Avenacea eft, cuius utriculi oblongis pediculis infidentes lanuginem albam habent, 8 longiffimis ariftis donantur, quæ sesquipalmares sunt & dum siccantur in modum spiræ convol-

Majo mense invenit cum spicis in sylvæ Valenæ locis herbidis D. Magnol, præcipuè circa Caravettes. Huic non longe diffimilis est

12. Festuca longissimis aristis C. B. Ægilops bromoides Tab. Ger.

Quæ ex radice pluribus tenuibus cirris prædita multa parva, angusta & oblonga folia promit: inter quæ tres quatuorve culmi, tenues, cubitales, quibus spicæ Avenaceæ insident, glumis vacuis, spadicei coloris, ariftis longiffimis armata, quæ ex folliculo foliaceo prodeuntes in unum latus recli-

Nos in Germania hanc observavimus non semel. Tabernamontanus inter Wormatiam & Franckenthalium notavit. Aristæ tenues cincinnorum in modum non rarò intorquentur.

A. 14. Ægilops Narbonensis Lob. Festuca sive Ægilops Narbonensis Park. Festuca Italica Ger. Gramen Festuca XIV. sive Festuca altera capitulis duris C. B.

Radice est fibrosa, alba, pufilla: culmos tenues, breves, communiter pedales profert; folias paucis Tritici & Hordei amulis, sed mollioribus mitioribusque per latera pilosis. In culmorum fastigio spicæ parvæ ex duobus vel tribus capitibus duris, utriculssque striatis compositæ, quibus semina Hor dei similia sed paulò minora at latiora, eaque terna, glumo tenuiorira includuntur. Ab utriculis, (1001 autem a seminibus) tenues, oblongæ, & acutæ aristæ candidæ eminent.

In Sicilia, Italia & Gallia Narbonensi vulgatissima est, astuosis & glareosis locis [in agris inter segetes triticeas & hordeaceas Lob. C. B.] In hortis culta elatior & major evadit, spicis ex quinis fenisve capitibus compositis. In Sicilia aliud genus candidum, aliud nigrum, & aristis magis surrectis habetur. Cass. Nobis ibidem non observata est talis differentia. Ægilopi

Ægilopi morbo potius fieri cœpto quam jam longius progresso, non semel periclitati sumus pro-Vires. fuffle. Exficcat enim addringendo citra calefactionem multam. Potui Cereali etiam addita femina cerebrum temulentum faciunt. Lob.

15. Festuca junceo folio C. B.

Ex radice parva, fibrofa, alba folia pauca, juncea, femicubitum longa, & culmus rotundus, cubitalis exfurgit, qui in paniculam avenaceam, sed angustiorem, albam desinit; qua ex oblongo folliculo (à folio constituto) paniculam longè superante prodit, cujus glumi rari aristis longissimis &

În Vallesia ad urbis Sedunensis paludem copiosè provenit.

Locus:

* 16. Festuca graminea arvensis minor C. B.

Cauliculis est tenuibus, striatis, foliis brevioribus: in cauliculorum summo utriculi quidam parvi, membranacei & paleacei, palmi longitudine, racematim dependent ex tenuissimis & vix visu percepribilibus pediculis, quorum exteriores membranulæ rubent, quibus dehifcentibus flor candidulus

Paffim in agris Harcynia Saxono Thuringica provenit. Thal.

* 17. Festuca pratensis lanuginosa C. B.

C. B. Ex radice capillacea, rufescente folia multa, angusta, pedalia, unà cum culmis tenuibus, bipedalibus, foliaceis, molli & pauca lanugine (culmis potiffimum) aspersis exsurgunt. Spica est oblonga, angusta, ex glumis oblongis aristis donatis composita, & quasi in paniculam parvam expansa.

Bafileæ paffim in pratis.

Lib. XXII.

* 18. Festuca dumetorum angustissimis & pilosis foliis C. B.

C. B. Radix est álbicans, ex durioribus fibris composita: ex qua calami aliquot tenues, uno alteróve geniculo distincti, & pæne nudi, exsurgunt. Folia sunt brevia, angustissima, lævi mollique lanugine hirsuta. Culmorum summitati panicula, ex spicis plurimis composita, quarum quælibet capilaceo pediculo infidet, multis glumis ariftatis & candicantibus constans.

Bafileæ in dumetis circa Clyben reperitur.

I ocue

19. Gramen Avenaceum panicula longissima.

In Sicilia observavimus hoc genus. Panicula erat longissima, bipalmari nimirum aut dodrantali. modicè sparsa, è plurimis locustis tribus quatuorve glumis oblongis, acutis, non aristatis constantibus composita, colore rubente: nec folia nec radicem observavimus.

CAP. XI.

De Gramine nemoroso hirsuto.

Mbigere videtur hoc genus inter Culmiferas, & Graminifolias non Culmiferas: culmo enim terete, geniculato cum illis convenit, verum flore seu potius calyce hexaphyllo, seminibus angulosis, panicula juncea ad has accedir.

1. Gramen exile hirsutum Ger. nemorosum birsutum minus angustifolium Park. birsutum capitulis Plyllii C. B. Gramen Luzula minus J. B. Small hairn Montagrafe.

Radice elt rufă, oblongâ, repente, pluribus fibris capillată: ex qua folia plura, femidodrantalia, modò latiora, modò angustiora, acuta, villosa prodeunt: inter qua cauliculus palmaris, lavis, tenuis, viridis exfurgit : paniculam brevem ex pluribus floribus compactam, rufescentem suftinens. Flores quando aperiuntur in foliola sex atro-rubentia lateribus pallidis expanduntur, è quorum medio stamina slava sex, & tria filamenta pallida prodeunt.

J. Bauhinus calamum duobus articulis ditatum scribit, ex quibus folia duo, uncias duas longa emergunt, alterum in medio, alterum in supremitate, ubi coma in tres vel quatuor (ceu capitula) divi-

Floret sub finem Aprilis & initio Maii in pratis & pascuis frequens.

Tembus &

 Gramen birsutum elatius paniculă junceă compată. An nemorosum birsutum V. seu birsutum angustifolium majus C. B? nemorum birsutum majus angustifolium Park? Đairp. grafe the greater, with a more compact Ruft like panicle.

Duplo elatius est quam præcedens: foliss duplo triplóve longioribus, duobus etiam tribúsve in caule: panicula multò majore, magila, compacta, ex plurimis veluti globulis coacervatis. In palustribus provenit. Suspicabar aliquando hoc non differre specie à pracedente, sed ratione loci duntaxat variare: verum nunc aliter fentio.

Locus.

Locus.

Locus.

Locus.

Locus

Lib. XXII.

T ACUE

A. 3. Gramen nemorosum birsutum vulgare. An Gramen nemorosum birsutum Lob? Ger? morosum hir sutum latifolium majus Park? nemorosum hir sutum majus latifolium C. Bi of ommon hairn Wood grafs. Si boc intelligant perperam majus dicitur.

Dodrantali est altitudine. Radix è fibrarum tenuium casspite constat. Folia pedem dimidium longa, pallide viridia, latiuscula, ad margines pilosa. Cauliculi seu culmi ex eadem radice plure, geniculis tribus pluribulve intercepti, ad quos folia brevia, culmum aliquousque amplectentia; inf. stigio paniculam gestat sparsam, in eo à Gramine exili hirsuto diversam, quòd flosculi essque successione inglo panicinali gerta i param, in co a criamine can intitacturi cana, que incene cique nuo, dentia vascula seminalia non plura fimul congesta unicum capitulum seu globulum componanț, si fingula seorsum nascantur, alia sessilia, alia pediculis longis tenuibus appensa, qui non rarò deossim restectantur. Flor ex illis sex foliolis, quæ calycis loco vasculum seminale amplectuntur, & totidem intus apicibus constat.

In sylvis admodum frequens est, præsertim montosis.

4. Gramen rore lucidum nemorense sive Luzulæ J. B. nem. hirsutum majus latifolium C.B. iten nem, hirl, latif, minus ejuldem, magnitudine potissimum differens, ex sententia Chabrai.

Differt à descripto, 1. Radice magna, fibrosa, geniculata ruffa J. B. quamvis C. Baubinus es pluribus fibris nigricantibus compositam ei attribuat. 2. Culmis sesquicubitalis C. B. cum J. Bauhi. nus dodrantalem altitudinem eis attribuat. 3, Foliis cubitalibus C. B. J. Bauhiuo quadranulia au palmaria, rigidiufcula, acuta, furrecta, extrorfum ftriata, glabra, at in lateribus longâ, canâ, tenrâque lanugine, in folium etiam totum utrinque incurrente, oblita: Ista lanugo vel pili, qui facile decidunt tacti colligunt rorem, qui splendet noctu, irradiantibus stellis vel Luna, ità ut sit admina tioni videntibus. Herbam perquirentes decidente rore invenire non possunt. Descriptio Gramms hirsuti latifolii majoris apud C. B. in Hist. in omnibus ferè excepta magnitudine, qua excellit, Gra-

mini nostro hirsuto nemorensi vulgari convenit.

Gramen ejustem hirsutum latifolium minus convenit melius descriptioni Graminis rore lucidim. morenfi apud J. Bauhinum. Hac autem duo Gramina (nemorenfe hirsutum I. & II. C. B. intel ligo) specie convenire, seu unum & idem specie Gramen esse Chabræus vix mihi persuasent: no enim magnitudine fold differunt, fed & foliis, & culmo, & paniculis, ut descriptiones confermi patebit. Minor species foliis rigidiusculis, acutus, surrectis, ex radice instar cespitis prodeuntibus um gramine hirsuto maximo nostrate convenit.

A. 5. Gramen nemorosum birsutum latifolium maximum. An Gr. nemorosum birsutum latifolium minus juncea panicula Park? si hoc intelligit, male minus appellat. An Gr. bistum latifolium minus C. B? An Gr. Luzula maximum J. B? Panicula convenii shi nimis longa pinguntur. The greatest broad leaved hairp Wood grafs.

Folia huic gramini qualia Gramini rore lucido nemorenfi attribuit J. Bauhinus, nimirum pa maria aut fesquipalmaria, rigidiuscula, acuta, surrecta, semunciam lata, extrorsum striata, glaba, a in lateribus pilis longis, canis mollicellis donata. Juba amplissima & latè disfusa, qualem Gramii Luzula: maximo appingit Jo. Bauhinus, juncea: Semina ut in aliis generibus spadicea, triquetra

In Gram. Luzulæ maximo 7. B. folia unciam latitudine ferè aquant, longitudine cubitali: 10 stro, quantum hactenus observavimus, folia breviora sunt, perinde tamen interdum lata. In umbrofis faxofis fæpjus observavimus. Reperitur etiam Hampstedii non longe à Londino

propè fylvam.

Gramini Luzulæ maximo 7. B. Radix crassa, obliqua, nigra, numerosis fibris capillata.

6. Gramen nemorolum hir lutum angultifolium minus paniculis albis C. B. nem. hir lutum minima Park. male. Gramini Luzulæ affine flore albo J. B. White panicled Wood grafs.

Perennis vitæ gramen folia est ad Graminis Luzulæ sive nemorosi solia accedentibus, consimilier pilofis : at culmi majores, cubitales : florum manifestum discrimen: Ii siquidem in summo fastigio albi funt, feftucacei, cum in altero non in feftucas, fed in capitula definant, feu parvos calyces de mina claudentes, eófque nigricantes, cum hujus feftucæ albefcant. Luzulæ modo quosdam habet pilos, qui etiam facile decidunt.

Plantam hanc quam describit J. Bauhinus, ad latera montis Salevæ & in colle la Baßie prope Genevam observavimus. An idem sit quod C. Bauhino describitur sub titulo allato dubitamus, cim ille flosculos singulos expansos senis donatos foliolis suo attribuat, unde totidem staminula prodeunt. PARS SECUNDA.

De Herbis graminifoliis non culmiferis flore stamineo.

CAP. I.

De Gramine cyperoide & Cypero.

Ujus notæ funt præter folia graminea & stamineos slores toti generi communes, caules riquetri in omnibus, & in plerifq etiam femina. Horum spicæ seu paniculæ in nonnullis aliæ supra alias è foliorum sinubus exeunt, quæ Gramina cyperoidea polystachia dicimus; in aliis summos caules terminant, qua vel spicata, vel paniculata. In utroque genere maxima, modò radicibus tuberofis donata fint, Cyperi fimpliciter

Ceterum Cyperus Koner à radicis effigie pyxidulam aut vasculum pusillum imitata dicitur.

6. I. Gramen cyperoides polystachyon.

1. Gramen cyperoides cum paniculis nigris J. B. cyperoides majus latifolium Park. eyperoides Ger. Cyp. latifolium spica russa, svo cause triangulo C. B. Breat vernal Coperus

Geniculatim incedunt & prorsum radices crassiusculæ, Cyperi longi radicibus similes, à quibus pendent fibræ craffiusculæ. Folia cubitalia & sesquicubitalia, lata, carinata & striata, Cyperi paria. Caulis duobus cubitis interdum altior, concinnè triquetrus, solidus, ima parte uno vel altero folio ceu vagina cinctus, cæteroqui nudus, per fastigia foliis aliquot, ipsius cacumen haud multum superantivagina cincus, exercoqui final piece quedam emicant, dudin triúmve unciarum, ex obscurâ purpurâ initio nigricantes; deinde è squamarum fingularum finubus fingula exeunt utriculi, è viridi flavicanintto nigricantes; deintice squantatum inguatum mutous inigui exedit utricum, continentes. Summum caulis faftigium occupant tres, quatuforte spices, è spadiceo nigricantes, contigua ferè, habitiores, semine cassa, è mollibus glumis contexta. Quin & spicarum seminiferarum summa pars non rarò paleacea est & semine vidua ad modum supremarum mox dictarum. Caulis catera enodis, ad exortum foliorum è quorum finubus spicæ exeunt nodosus est.

In aquofis, inque aquis ipfis ad fluviorum ripas non raro oritur, & Maio menfe, aut etiam Locuis Aprili floret & spicas producit, inque multos annos durat. Per totam Angliam frequentiffi-

A. 2. Gramen cyperoides majus angustifolium Park. Graminis nigro-lutei verni varietas major J. B. Becat narrow-leaved vernal Copperus-grass.

Hoc genus præcedenti perfimile est, sed per omnia minus, in parem tamen altitudinem assurgit, eaule concinne triquetro, folido, ima parte folia aliquot cincto angustioribus, brevioribus & minus striatis, catera & nudo, & enodi ad fastigium fere, ubi ad intervalla duo triáve folia, è quorum finubus spice exeunt angustiores & graciliores multo quam in illo: utriculi etiam semina continentes minus turgidi erant, verum compressi in plantis nobis descriptis, (forte ex matura non erant.) Summum caulem terminant spice similes paleacee & semine casse, verum pauciores & strigosiores

Hanc plantam iildem cum præcedente locis unà nascentem observavimus multoties, unde specie Locus. distinctam esse minime dubitamus.

3. Gramen cyperoides folis Caryopbylles vulgatissmum. Graminis nigro-lutes verni minor varietas J. B. Many-spished Copperus graff, with July-flower leaves.

Radix fibris magnis rubentibus conftat, aliis etiam minoribus rubentibus intermixtis. Caules indè attolluntur locis humidis & latiori solo non dico dodrantales, sed pedales & sesquipedales, triquetri quidem non tamen adeò concinnè & manifeste, solis circa infimum duobus tribusve ceu toudem vaginis, altera alteram excipiente, obvoluti, deinde nudi ad sastigium ferè, ubi duo aut tria todoem vaginis, altera ateram excipiente, obvoluta, deinde fluta at ratigium rete, usi duo au trai habentur, è quorum finubus totidem fipica fipadicco-virides exeunt, pediculis longiniculis tenuibus appenia, primi generis fimiles fed minores. Summum caulem terminant fpica graciles, elegantes è quamis obtufis, è fquamis feu glumis cœruleo fipadiceis, flavà per mediam longitudeme lineâ firiatis marginulis cinerafcentibus, compacta. Folia Caryophylleis latitudine & colore glauco paria & fimilia, longiora, retrorfum flexa. N. Spicæ femine caffæ in fimmo caule in prima l'pecie minis concinna funt, è (quamis in acutos culpides excuntibus compofitæ.

In pratis humidis verno tempore & ad rivulos copiosè oritur, & fpicas producit.

A. A. Gra-

Locus.

Locus.

PARS

4. Gramen experoides polystachyon lanuginosum. Many tpiked hoarp Cyperus grass. 4 Gr. cvp. Norwagicum parum lanofum Park? pag. 1172.

Hujus tum folia, tum caules, tum etiam spicæ in apricis lanuginosa sunt: Nonnunquam tamen folia ad genicula duntaxat qua canlem amplectuntur lanuginosa sunt. Magnitudo ei Graminis ca

In summo caule duas aut tres spicas habitiores gestat semine cassas; & inferius ad magnam di frantiam è foliorum finubus duas aut tres alias, in quibus femen. His duabus notis ab aliis congene

ribus abunde diftinguitur.

Locus.

Locus.

Locut.

F-ocus

Locus.

In pascuis locis humidioribus oritur.

Figura Graminis cyperoidis Norwegici parum lanofi apud Parkinfonum aliam plantam demon. frare videtur, quam Botanicis Londinenfibus circa altam Portam inquirendam relinquo. Ut & Gramen cyperoides Norwegicum alterum ejusdem in udis Sylvis apud nos nascens.

A. 5. Gramen cyperoides polystachyon flavicans, spicis brevibus prope summitatem caulis. Utilom ifh Coverus grafe, with thost fpikes.

Altitudine est dodrantali & interdum pedali : Radice alba, fibrosa ; foliis angustis, subtus interdum pilosis, caule brevioribus: caule triquetro, duobus tribusve foliis inferius cincto, deinde aliquo. usque nudo, propè summitatem duas tresve spicas promente, ex singulis sci. foliorum alis singulae breves, habitiores, flavicantes, è pluribus granis rigidiusculis, non exeuntibus in acutum mucinnem ut in Gramine palustri echinato, compositas, unica in supremo majuseula, acerosa, stari-

In pratis & pascuis frequens oritur per totam Angliam.

6. Gramen cyperoides spicis teretibus erectis. Cyp. angustifolium spicis longis erectis C. B. Cpperus grafe, with many eren fpikes.

Sesquicubitalem altitudinem assequitur. Folia angusta, concava, glauca, caulem aliquousque am plectuntur, longitudine superant. Caulis triquetrus quidem, sed ità ut vix possit discerni; in canmine spicas gerit tres vel quatuor, aliquousq, disjunctas, tenues, longiusculas, semina cassas, adque rum infimam apponitur foliolum. Inferiùs è foliorum finubus exeunt duz aut tres spicze, habitions, teretes, erectæ, duas uncias longæ, è membranaceis subrotundis utriculis, pallidè virentibus, mucros donatis compositæ.

In aquosis & stagnis vadosis observavimus in agro Warwicensi.

7. Gramen experoides spicatum Ger. emac. spicatum foliss Caryophylless Park. Caryophyllus foliis, fpica divulsa C.B. Gramen cyperoides vernum minimum. The least vernal & verus arals.

Radix ei longa, fibrola: Folia angusta, glabra, viridia: Caules trianguli, foliis nudi, palmum & dimidium non excedunt, in fummitate spicas tres quatuorve gestantes, breviusculas, juxtim possas & ferè contiguas, non è foliorum alis egressas ut in præcedentibus, (quamvis interdum observate rim unam è folii inferioris finu exeuntem) superiorem acerosam & semine vacuam, reliquas seminibus fœtas.

Spicam producit & floret primo vere, ante reliqua genera, in pascuis sterilioribus passim.

A. 8. Gramen cyperoides (picd pendula breviore C. B. Cyperus five Pseudo cyperus (picd brevious dula Park. Graminis cyperoidis genus, Pfeudo-cyperus Lobelio, spicis vel paniculis pendenibus ex longis pediculis J. B. Pfeudo-cyperus Ger. Bastard Epperus mith short pendu

C. B. Radice est candida, nonnunquam nigricante, crassa, frequentibus fibris capillaceis obseptà, & ve rum Cyperum geniculis amulante, sapore herbaceo, inodora: foliss Cyperi: caule cubitali, in cur jus summo spicæ plures oblongæ [cylindraceæ] fingulæ ex singularibus pediculis oblongis dependentes, quæ íquamoíæ & flavescentes.

In palustribus & aquaticis, stagnis vadosis, rivorumque marginibus reperitur, non tamen ita frequens apud nos.

Hujus spicæ non exeunt omnes ex eodem caulis puncto, sed ex singulis foliorum sinubus singulæ; caule in spicam strigosam, acerosam, semine cassam terminato, ut in aliis hujus generis.

A. 9. Gramen cyperoides spica pendula longiore Park, spica pendula longiore & angustiore J.B. C.B. Mann friked Coverus grafs, with long vendulous frikes.

Magnitudine & flatura æquat vel etiam superat Gramen cyperoides cum paniculis nigris. Spica in fummo caule semine casa singularis & habition. Que secundum caulis longitudinem è sinubus foliorum singulis singulæ excunt longæ sunt, angustæ, pendulæ, flavicantes : quinq, plurimim is codem caule semine prægnantes præter eam quæ in fastigio est acerosam & vacuam. Spicæ hæ pendulæ funt non tam ob longitudinem & tenuitatem pediculorum quam ob ipfarum spicarum longitudinem & gracilitatem & lummam partem ob craffitiem suam ponderosiorem; ex innumeris all tem veficulis seminalibus exiguis, acuminatis compositæ. Caulis infra spicifera folia, quatuor vel Lib. XXII.

De Graminibus.

1295

quinq non spiciferis eum obvolventibus vestitur, ut exigua admodum pars caulis à solus inferioribus ad superiora nuda sit.

In fossis Notleiæ propè Brantriam in Essexia copiosè.

A. 10. Gramen cyperoides spicis parvis, longissime distantibus.

Locus.

Caule est bipedali & longiore, & pro longitudine tenuissimo. E foliorum alis ad longissima incause est ospessar ut in hujus generis reliquis, fingulares, pediculis tenuisimis uncialibus aut longioribus appenia, iplæ graciles, [interdum habitiores] unciales aut longiores. Spica paleacea iongiorious appeanas, fingularis caulis fastigium occupat. Folia ad radicem multa caules singulos circumtemme vacua, iniguratio satus rategiumi occupati. Fona au radicem muita catues iniguios circum-ftant, modicè lata, carinata fesquipalmaria aut semipedalia, quorum duo triáve imum caulem cen vagina amplectuntur, deinde ad longitudinem pedalem caulis fere nudus est, Spicas plerunq, tres prater fummam strigosam & semine cassam in singulis cauliculis producit.

Hanc speciem primus mihi ostendit D. Martinus Lister, postea ipse observavi loco putrido 8 paluftri propè molendinum Machins mill dictum sesquimilliari à Witham oppido versus Cama-

lodunum.

II. Gramen cyperoides sylvarum tenuiùs spicatum Park. Lob. in Illustr. stirpium p. 60. Siender eared wood Coperus grafs.

Radix satis crassa oblique incedit demissis fibris albentibus terram firmiter apprehendens, germina obiter protrudens multa, unde planta se dilatat, & commodum locum nacta densis cesoitibus terræ fuperficiem occupat. Folia quæ è radice exeunt semipedalia, modice lata, glabra, pallide viridia, in medio carinata, & utring lateribus fecundum longitudinem reflexis, duobus inferne fulcis. supernè eminentibus porcis exarata, ut in Cypero Officinarum. Caules cubitales & longiores, versus inperire eminentions porto caraca, it in 197900 Ontariamin and standard confidence in the terrain plerumque reclinat, tenues, triquetri, ima parte uno alteróve folio cinéti, deinde longis intervallis duobus tribúlve aliis, è quorum finubus fingulis fingulæ exeunt ípicæ longiulculæ, graciles & strigosz, è viridi lutescentes, pratenuibus (& inferiores etiam pralongis) pediculis pendula. supremo caule in fimplicem, tenuem femine caffam xerampelinam spicam exeunte.

In fylvis copiofiffime oritur.

12. Gramen cyperoides polystachyon minimum, spicis per maturitatem albicantibus.

Radix oblique incedit, fibris subinde demissis, per siccitatem rubentibus. Folia ad radicem plunma conferta, palmaris longitudinis, angustissima, & in sicco ob convolutionem ferè juncea. Cauliculi plurimi, semipedales, tenues, recurvi, ima parte velut vagina quadam cincti, catera nudi. ad fastigium ferè, ubi è foliolorum seu vaginularum quarundam sinubus binæ utplurimum spicæ (h.e. è fingults fingulta) perbreves, ex utriculis aliquot turgidis & subrotundis semina triquetra continentibus compositae exeunt, summo caule in spicam tenuem acerosam, semine cassam, semuncialem. albicantem definente.

Sub monte Salevæ propè Genevam invenimus.

Locus:

13. Gramen cyperoides palustre leucanthemum, junceum leucanthemum Ger. emac. lib. 1. cap. 22. n. 7.

In palustribus putridis & cœnosis, 250gs dictis, in Occidentalibus præsertim Angliæ sæpiùs occurrit sub finem Julu paniculam promens, pedali altitudine aut paulò majore; caule duro, rigido, iunceo, [D. Newton observante triquetro] tribus circiter articulis distincto, ad quorum unumquemq, ut in alis graminibus apponitur folium. E fuperiorum autem duorum foliorum finubus exit furcu-lus feu pediculus tenuis, duas tréfve uncias longus, cujus fuminitati innafcitur quædam veluti umbellula, è flosculis seu potius glumis acerosis, elegantulis, albis composita : in summo autem cauliculo aut propè eum existunt dux trésve simul ejusmodi umbellula conferta, brevibus & tenuibus pediculis infidentes.

Affinitatem quandam habere videtur cum Gramine junceo aquatico Ger. junceo polystachvo C.B. inferiùs inter Gramina juncea descripto.

A. 14. Gramen cyperoides angustifolium spicis sessilibus in foliorum alis. Parroin-leaved Coperus grafs, with foot fefeile fpikes.

Fibris albentibus tenuibus radicatur, & in denfis plerunque cespitibus nascitur. Cauliculi tenues, pedales interdum & altiores, triquetri, inferiore parte foliis tribus quatuórve angustis, longis, caulem iplum longitudine non rarò aquantibus, reliquorum hujus generis in modum, obvoluti; deinde aliquousque nudi, superiore parte foliis iterum vestiti tribus quatuorve, infima caulem excedente, in quorum alis spice parva, squamosa, cujusmodi etiam nullis adnascentibus foliolis summum caulem occupant dux trésve, proxime, admota, & velut spicam compositam efficientes.

In aggeribus fosfarum plerunque oritur, præsertim umbrosis.

A. 15. Gramen

Locus.

I acus

Locus.

Locus.

Locui.

15. Gramen palustre rechinatum J. B. Ger. emac. palustre aculeatum vel minus Germanicon C. B. aculeatum Germanicum Park, Warth Debne-hon grafs.

Palmari & interdum sesquipalmari est altitudine. Cauliculi ima parte propè terram tribus quan Palmari ce intercum ietquipamini et attatutio.

re discontinui angultis, ibreviufculis, obfcure virentibus, reliquorum hujus guais, imodum, obvoluti, deinde ad faftigium propè nudi, funma iterum parte duobus tribulve folis to titi, quorum finus occupant spice seffiles, teretes, echinate, semuncia breviores, è triangulanti loculis minoribus, semen quoq triquetrum continentibus composita, quibus supereminet summin caulem finiens imperfecta spica rufescens, longior ferè duplo, vix quartam crassitudinis partem quans, mollis, meris squamulis contexta. Radices prorsum agit nigricantes.

Parvitate sua & spicis compactis habitioribus muricatis in foliorum alis sessilibus à congenerale

facilè distinguitur.

In paludofis frequens occurrit.

6. 2. Gramen Cyperoides cum spicis aut paniculis in summitate caulis.

A. I. Gramen eyperoides palustre panicula sparsa Park. eyperoides panicula sparsa majur C. L. eyperoides vulgatius aquaticum Ger. J. B. Water, or Marth Experus grass, with tparfed heads.

Ex radice longa, nigra, digitum crassa, Cyperi longi formâ, geniculata, huc illuc se dissimdente multum fibrata caulis sesquiculatalis, tribus angulis asper exsurgit; quem folia Cyperi vel Aundam ex radice prodeuntia vestiunt. Caulium summis spicæ cirris brevibus villosæ, ex aliquot panicil compositæ, subluteæ, & per maturitatem rusescentes, insident, quibus solia terna aut quatema sik

jiciuntur; quorum quadam lata & palmum longa, quadam brevia & angusta.

In fossis palustribus Eliensibus, inq, sluviis majoribus, ut Thamesi: J. Bauhino ubiq, in aquasi palustribus & stagnantibus reperitur.

Verum non adeò frequens habetur in Anglia.

2. Gramen cyperoides palustre (pica longiore land, Marth Epperus grafs with long

Caulis huic fesquicubitalis, triquetrus, angulis ad tactum asperis, si deorsum digiti ducantur, is firmus, nudus, enodis, in cacumine spicam laxam seu potius paniculam longam minus sparlam, cidam gestans, è pluribus spicis secundariis compositam, que ex alia adhue exiguis, subromat squamosis constant. Densis, firmis è arcèt compactis cespiribus nascitur hoc genus, radicibus alimplexis Juncorum in modum, ut eislem tutò infistere possis. Ad initium spica aut nullum; ponitur folium, aut perexiguum. Quæ è radice exeunt folia non admodum lata funt, caule tame nonnunquam longiora.

In palustribus putridis & aquosis oritur.

Hujus aliam speciem per omnia similem sed minorem, spicis angustioribus & gracilioribus, spe fim nascentem, non in ejusmodi densis cespitibus, iisdem in locis observavimus.

3. Gramen experoides spied è pluribus spieu mollibus composità. Epperus grass, mini fost compound spike.

Cauliculi huic dodrantales aut pedales atque etiam altiores, triquetri, concavi, enodes, ima part quatuor vel quinque foliis, eos vaginæ instar aliquousque obvolventibus cincti, cætera nudi, se cam in fastigio gestantes quatuor, quinque, vel sex spicis brevibus subrotundis, ad tactum mollibus ex utriculis compressis squammatim incumbentibus compositis coagmentatam. Folia brevia vii quartam caulis partem longitudine æquant, latitudine Graminis pratenfis minoris.

In pascuis locis humidis copiosè provenit.

An hoc idem fit Gramini cyp. ex monte Ballon J. B. dubitamus, ob altitudinem minortin, folia nimis brevia, nullum fpicæ fubjectum folium. Verum hujus generis plantæ pro loci genio

Ex quo hac scripfimus oftendit nobis D. Jacobus Newton amicus noster, rei Botanica peritifimus ipliffimum.

4. Gramen cyperoides ex monte Ballon spica divulsa J. B. cyper. palustre majus spica divisa C. B. cyp. palustre minus Park. cyp. parvum Ger. ico.

Quod à pracedente differt altitudine majori, cubitali sci. aut sesquicubitali; caulibus tamen gracilioribus, neg, adeò manifeste concavis; spicis partialibus minoribus, non tamen minus crebris & confertis; corrigiato foliolo oblongo ípicæ subjecto, quo interdum rectà supra paniculam assurgente caulis Junci speciem refert; foliis longioribus, angustioribus.

In pratis propè Hitham Colcestrensem in Essexia. Alibi etiam sæpiùs idem observavit D

Newton.

5. Gramini cyperoidi ex monte Ballon simile, spica totali è pluribus spicia composid. AnGr. cvo. elegans multifera fpica Park. Cyperus grafs, with a foft moze compound

Pracedente majus est & elatius, ut quod cubitalem altitudinem assequatur. Spicam habet è spicis multo pluribus & denfius stipatis compositam, nec ejusdem magnitudinis omnibus, ur in illo ferè. fed furtum versus cacumen minoribus, donec tandem in unam fimplicem majufculam fpicam ter-

In palustribus & aquosis Maio sloret. Spiga in hac specie coloris est ferruginei, & initio ad tactum mollis. Caulis concavus est. mlnus tamen quam in præcedente.

6. Gramini cyperoidi ex monte Ballon fimile, humilius, in maritimis & arenosis nascens. Sea-Cyperus grafs, with a compound fuike.

Radices crassa, crebris geniculis articulata, éq geniculis fibras tenues capillatas emittentes, buc illuc vagantur. Folia angusta, semipedalia, carinata, ima parte, seu vaginà caulem amplectuntur. aliorum hujus generis in modum, semipedalem, tenuem, nudum, enodem, triquetrum, in summo anoma man a multis fpicis compositam, paucioribus tamen quam in superiore.

Singulis seminibus (quæ velut toridem squamæ spicas partiales componunt) duos plerund, tenues & contortos pilos emittunt, unde tota ípica velut ferrugineo quodam capillitio hirfuta videtur. Ob temutatem caulis, & gravitatem seminum spica plerumq, deorsum nutat.

In arenolis maritimis frequens occurrit."

Lib. XXII.

7. Gramen experoides elegans spica composita asperiore. Elegant Copperus grais, with a rough compound fpike.

Radices huic albæ, fibrofæ: Folia angusta & vix i digiti partem lata, pallide viridia, caulem aliquoufq, amplectentia, dodrantem longa. Caulis pedalis, triquetrus, nudus, enodis, in cacumine fit-tam geltans colore herbaceo seu ex viridi flavicante, è spicis parvis quinque vel sex, vel plumbus paucioribulve, compositam, brevibus, teretibus, squamosis, squamis (quæ nihil aliud funt quam utriculi femina continentes) compresses & acuminatis. Ad spicam autem nullum apponitur folium.

In stagno quodam non longe à Middleton vico versus Coles-bill, in agro Warwicensi, prope Lacut.

Wrexbam in Wallia, & alibi variis in locis observavimus.

8. Gramen cyperoides palustre majus spica compacta C. B. palustre cyperoides aquaticum spica integra J. B. paluftre cyperoides Gor. cyp. paluftre majus Park. The greater fpiket Cys perus grals.

Triquetrum Cyperi tollit eaulem, cubitalem & sesquicubitalem, solidum, enodem, ima parte quatuor aut quinq, foliis, eum vagina inftar includentibus, cinctum, catera nudum; cujus faftigi-um omat fpica, [Paniei quodammodo similis J. B.] fescuncialis & major, è squamis compressis, acuminatis & quodammodo aculeatis composita : Sunt autem squamæ hæ nihil aliud quàm loculi triangulares, semen continentes, Milio serè aquale, compressus. Radices sibrosa, ex deciduorum soliorum sibris comosa, Folia mediocriter lata caulem serè longitudine aquant... Ad basin spice plerung apponitur foliolum angustum oblongum, aliaq etiam sed breviora ad bases spicarum particularium totalem componentium.

In aquosis frequens nascitur.

Gramen cyperoides spicatum minus. Gr. cyp. spicis minus compactis Park. cyp. parvum Ger. descr. cyp. spicis minoribus minusg. compactis C. B. J. B. The iester spikes Typerus.

Præcedenti fimillimum est hoc genus, sed multis numeris minus. Radin obliqua, fibris craffiusculis rufescentibus donata. Cauliculi pedales, terram versus plerung, reclinari, ima parte folius aliquot [fex, feptemve] eum vaginæ instar obvolventibus aliquoust, cincti, cætera inudi ad spicam usq que minus compacta est quam in precedenti, è spicis minus arcte stipatis composita. Utri-culi & semina illius similia. Folia angusta, carinata, modice longa, multo tamen caulibus breviora.

Extra aquas pleruna, oritur, in pascuis humidioribus.

A. 10. Gramen cyperoides spicatum minus, spica longa, divulsa seu interrupta. The lester wiked Coverus arals. with a long interrupted frike.

Radix obliqua fibris crassius demissis terræ firmiter adhærescit. Cauliculi dodrantales aut pedales, tenues, triquetri & striati, terram versus plerunq, reclinati, ima parte sex septémve folise angustis, carinatis cincti, enodes tamen. Folia etenim omnia caulem ad tertiam fere longitudinis partem ceu theca obvolvunt & includunt, & inferiora etiam superiora, omniáque è radice unà cum caule exeunt, adeò ut ima pars caulis sex septémve velut vaginis integatur : quod & aliis criam hujus generis Grammibus commune est. Spica in summo cauliculo longa, divulsa seu inter-

A. 5. Gra.

rupta, è sex nimirum septémve spicis parvis, squamosis, sessilibus, ex utriculis aculeatis compositi longius distantibus [inferiores intellige] coagmentata. Folia interdum selquipalmaria sunt & lon giora, caules ipsos longitudine vel aquantia, vel etiam excedentia, quo à reliquis husus generis sis catis differt. Spicæ inferiores ad exortum folium viride, angustissimum capillaceum obtinent.

In pascuis locis humidioribus nasci amat.

T1298

Ulus.

Locus.

Locus:

11. Gramen cyperoides spicatum minimum, spicâ divulsă aculeată. Gr. splvaticum 3 Tab parvum tenuifolium cum spica aculeata J. B. nemorosum glabrum 4. svue spicis parvu aspu C. B. The least spicitly spitted Typerus grass. An Gr. cyperoides echinatum ma-

Radicum fibræ craffiusculæ, pro plantulæ modulo, nova in ambitu germina emittentes herban propagant. Folia angusta, brevia, imos cauliculos ut in præcedentibus cinguat; sunt autem ii pal mares & interdum sesquipalmares, tenues, triquetri, spicam in summo sustinentes tribus pleung glomerulis folliculorum aculeatorum femina includentium compositam. Utriculi per matumb. tem extrorsum magis reflectuntur quam in præcedentibus, unde & spicæ magis aculeate fen

In locis palustribus, solo putrido & spongioso pleruna, oritur.

A. 12. Gramen cyperoides seminibus deorsum restexis puliciformibus. Flea arais.

Hujus cauliculus palmaris in fummo spicam gestat brevem, raram è seminibus paucis, pulicifor mibus deorsum reflexis, spadiceis compositam.

In palustribus putridis oritur. Parvitate sua, figura, colore & situ seminum à reliquis hujus ge neris facilè diftinguitur. Semina quantum memini triquetra funt: Plantulam accurate describer quando ejus copia facta erat negleximus; in palustribus tamen non valdè infrequens est.

* 12. Gramen typhinum Tab. spica multiplici nigra J. B.

Nobis cum J.B. ad Gramen cyperoides accedere videtur, verum quodnam genus sit nondim constat. Consule si placet J. Bauhinum lib. 16. cap. 181. & C. Bauhinum Theat. l. 1. s. 1. cit. n. 7. cui Gramen typhoides spica multiplici dicitur.

14. Gramen cyperoides latifolium spica spadiceo viridi majus C. B.

Quod in humidis ad Sellam novam Monspessuli primum vidit, quodq, P. Magnol abundare jun Ladum amnem scribit, an nova species sit & ab omnibus superius à nobis descriptis divers nes mus. Si D. Magnol accuratius descriptum nobis dedisset, hunc scrupulum exemisset. Necmins incerti fumus de

- " 15. Gramine cyperoide angustifolio spica spadiceo-viridi minore ejusdem.
- * 16. Gramen cyperinum nemorosum Tab. J. B. nemorosum spica sublong à recurva C.B.

Radicibus fibrofis, foliis angustis, dodrantalibus, acuminatis, caulibus rotundis, pedalibus fixa duas tréfve ex luteo purpurascentes, trium unciarum sustinentibus, nobis incognitum, circa Maspelium pratorum & satorum margines ornare ait P. Magnol.

Præter has & alias adhuc quatuor Graminis cyperoidis species novas, & à nemine ante se molitas proponit & describit Parkinsonus in Theatro suo Botanico. Ex sunt

Gramen cyperoides Danicum glabrum foliis caryophylleis.
 Gramen cyperoides fpicata fusca elegantistima panicula Bayonense.

3. Gramen cyperoides paluître Bayoneníe. 4. Gramen cyperoides Bayoneníe Ischæmi paniculis fuscis.

Quod ad fingula genicula è foliorum finubus duas trélve plerunque spicas promit: quod si ve rum sit, huic generi peculiare esse videtur, quantum hactenus observavimus

Horum descriptiones è Parkinsoni historia petas : nam quia nobis incognitæ & suspectæ sunt pige eas huc transferre.

- 1. Gramen caryophyllatum nemorofum spica multiplici C. B. Item,
- 2. Gramen caryophyllatum montanum spica varia, ejusdem: Item.
- 3. Gramen spicatum angustifolium montanum ejustem,
  Graminis cyperoidis species esse videntur: quorum descriptiones in C. B. prodromo habentur.
- 17. Gramen marinum cyperoides J. B. cyperoides maritimum C. B. Juncus cyperoides maritimus Loh maritimus Narbonensis Park.

Radice nititur lignosa, longa, rufa, nigrave, geniculata, prolixius serpente, fibrisq, capillata, mu tis villosis cirris additis, sapore grato: foliis longis, pallidis, crassis, porraceis, lentis, sparsis & instead caulem pedalem, rotundum, levem nudum superantibus, cujus summitati caput globosum, Ampelo prasi magnitudine & figura infidet, corticosum, squamisque farctum, ex luteo ruffescens [J. Bathino rectius ex nigro rubescens] splendensque: cui folia plerunque terna, [duo utrinque Dalenno rectus ex inglo quaterna, triuncialia & veluti cornua prominente subjiciantur. Seminibus est rufescentibus, triangulis, mediocribus.

In arenosis litoribus propè Neapolin copiosè provenit. Habetur etiam ad mare Monspelii.

Locus.

6. Cvoeri Botanicis dicta.

Hi majores sunt plerisque aliis hujus generis, radicibus tuberosis. His tamen ob convenientiam in paniculis squamatis species nonnullas è minoribus accensemus.

A. 1. Cyperus longus Ger. longus odoratus Park. odoratus radice longa, sive Cyperus Officina-rum C. B. panicula sparsa speciosa J. B. The ordinary sweet Enperus, or English Balingale.

Radicibus est oblongis, geniculatis, multis internodiis, sibi implicitis, ut sunt radices Arundinum, & Graminis modo fummo cespite serpentibus, fibris multis capillatis, è puniceo nigricantibus, succulentis, carne vero in subluteo albicante, odoratis, subamaris, cum ob nimiam locorum humiditatem amaritudo non rectè persentiatur, vel subacribus cum quadam adstrictione. Radiculæ quinetiam in Olivares portiones extuberant atque ità continuata funt ut in Filipendula. Folia habet Arundinacea, porraceis longiora, graciliora, duriora, dorso eminente & acuto, ut tanquam acies manus evellentum scindat. Caule est cubitali, nonnunquam etiam altiore, erecto, enodi, glabro, striato, triquetro, medullà albà, ut in Junco, referto: In cujus cacumine folia minora, quadantenus stellatim disposita, comæ, quam etiam superant, subjecta. Panicula seu juba (Junio, Julio, & Angusto subrusfa, & dum floret Agallochum ferè olente) lata laxáque ex cacumine dependet; in cuius glumis exi-gum femen durum, cortice nigro vestitum & triangulum includitur. Quod semen (air Fallopius) infeftiffimum in noîtra Oriza, in noîtris regionibus, & fi comedatur inebriat ut Lolium.

In pratis circa Monspelium, inque Sicilia & Italia observavimus locis cultis & palustribus. D. Lecus.

Newton in infula Purbeck dicta Dorcestria Anglia eum invenit prope Sacellum quoddam, à latere

Portlandiam infulam foectante.

Lib. XXII.

Stomachica eft, & uterina hujus radix: Usûs pracip, in urina & menfibus ciendis, cruditate ven- Vires & triculi confumenda, hydrope inchoato præfervando, colica ac vertigine discutienda, intellectu robo- Usus. rando: masticata oris setorem emendat. Cocta vel macerata in oleo, contusa & imposita renibus ac pectini calculum depellit & urinam proritat.

Si radicibus pulverifatis faccharum & mel addatur, & cum pauco vino fimul coquantur, dein in

taleolas diffecentur, & jusculum affundatur Gingiber conditum æmulabitur.

Stipites cum radicibus sole exsiccatos & aceto conspersos frustatim tundunt, & vestibus interponunt ut sua odoris gratia commendent Galli. Ruell. Sic & Hispaniæ & Italiæ mulierculæ radices aceto paratas pro odoramento ac fuavi fuffitu recondunt: aliquæ etiam exinde pulveres conficiunt.

Radix pulverisata ad 3 j. cum spica Lavendulæ optime fœtum expellit, ut & secundinas. D. Pal-

mer ex dictatis D. Hermanni.

2. Cyperus panicula crassiore minus sparsa J. B. An Cyperus rotundus inodorus Germanicus C. B? Cyp. rot. littoreus inodorus Anglicus alter Park?

Culmum tollit triangularem ad cubiti & sesquicubiti altitudinem, quem stipant folia graminea, striata, carinata, acuto dorso, gibba: in culmi summitate folia duo aut tria breviora, angustiora oriuntur, quorum finu paniculæ se explicant fuscæ, flosculis pallentibus. Radix è pluribus olivaribus glandibus constat, colore foris fusco, intus albo, substantia dura, dulci. Hisce adnata complura filamenta, glandiúmque inter se connexus per filamenta sit culmum crassitudine æquantia. Virens odore destituitur

Floret Iunio & Iulio fuo nimio reptatu molefta.

Plantam cujus descriptionem è J. Bauhini historia mutuatam dedimus eandem esse quam C. Bauhinus Cyperum rotundum inodorum Germanicum appellat, minimè dubitamus. Nam & descriptiones per omnia conveniunt, & C. Bauhinus se eam vidisse ait copiosè in horto Montbelgardensi à Toanne fratre cultam: cui etiam idem est cum eo qui in scrobibus & rivulis ad Scaldæ amænissima fluenta provenit, Lobelio monente, cui Cyperus aquaticus Septentrionalis: at Camerario Cyperus

rotundus, nigras inodoras radices habens dicitur. Chabraus apud J. B. hunc Cyperum rotundum odoratum vulgarem C. B. facit. Verum si rectè pictus fit, nec panicula, nec radices conveniunt. Notandum tamen P. Magnol observare in Planta propè Monspelium nascente, quam pro Cypero rotundo vulgari C. B. habet, caules ex radicibus rotundis exire, ut in icone Cyperi rotundi inodori Germanici ejustem C.B. pinguntur, non autem radicibus fibrofis appendi rotundas, ut in icone Cyperi rotundi odorati vulgaris. Nos certe in plantis nostris siccis Monspelii collectis invenimus Cyperi panicula crassiore minus sparfa culmum & paniculam. Fortè igirur Cyperus rotundus odoratus vulgaris C. B. & Cyperus rotundus inodorus Germanicus una & eadem planta funt; de quo tamen ob iconas tantopere diversas dubitamus.

3. Cyperus rotundus Orientalis major C. B. Cyp. Syriaca & Cretica rotundior J. B. Cyp. rotundus odoratus Syriacus Park. rotundus Syriacus Ger. emac.

Radicibus est rotundis, Olivæ craffitie, multis, mediâ quadam fibrâ tanquam filo, Filipendulæ modo, connexis, variis striis aspersis, foris subrusis, aliquando rubentibus, aliquando etiam nigris, intus SIIII2

I ocut.

De Graminibus. Lib. XXII.

1201

albidis, aromatici odoris, & acuti saporis. Folisi est porraceis, longioribus tamen atque angustioribus: caule cubitali, anguloso, in cujus cacumine folia aliquot, stellæ in modum disposita, è quibus spicæ aliquot herbacei coloris, semina continentes, prodeunt.

In Ægypto circa urbem Bagadet in muscosis humidis copiosè Rauwolfius vidit: in Nilo flumina & pluribus Ægypti lacubus vel locis palustribus copiofissimè provenit Alpino monente.

4. Cyperus rotundus Orientalis minor C. B. Cyp. rotundus minor Adv. rot. odoratus Syriacus minor Park. minor Creticus Ger. emac.

Hic illo duplo minor est; cortice fusco, villoso, priori sapore & odore similis, qui non modò à Syriæ montofis udis, sed etiam Illyriæ & Apuliæ, ubi sponte provenit in Italiam defertur.

Huic fimilis Cretica, radice Olivæ minoris rugofa, foris nigra aut fusca, odorata, aromatica &

- 5. Cyperus rotundus minimus Hispanicus C. B. rot. odoratus alter humilis Hispanicus Park. Cyperus rotundus pumilus elegantissimus pede humilior Clus. cur. post. quem in sportulis Gulielmi Boelii
- A. 6. Cyperus rotundus littoreus inodorus Lob. J.B. rotundus inodorus Anglicus C.B. rotundus littoreus Ger. rot. littoreus inodorus Anglicus Park.

In Angliæ Borealis & Belgii fluminum littoreis, lenéque fluentium rivulorum, & maris alluvionibus Cyperi genus non inelegans, radicum longè latéque sparsa sobole, multis & bicubitalibus implexarum filamentis Cypero rotundo parium oritur. Folia angulofa, caulis cubitalis & fefquicubitalis, nitidus, triquetrus, in quo racemofa juba congesta. Gustu subastringit. Radix frigida & ficca, odoris & faporis expers. Lobel.

Felicior nobis fuit Lobelius qui hujufmodi Cyperum in Angliae Borealis litoreis invenerit. Nobis enim plantas ibi indagantibus non comparuit, ab aliis tamen observatum audivimus.

Alias adhuc hujus generis plantas describit & depingit Parkinsonus; nimirum

1. Cyperum rotundum litoreum inodorum Anglicum alterum. A superiore capitulis aliquot squamosis nigricantibus, tribus vel quatuor simul junctis differt, cætera similis.

2. Cyperum rotundum inodorum aquaticum. Radicibus nigricantibus, rotundis, fibras inter retandum emittentibus; paniculis oblongis feu spicis è summitate caulium una cum soliis exeuntibus à reliquis distinguitur.

3. Cyperum rotundum inodorum aquaticum alterum. Radicibus oblongis Olivaribus fibra multas emittentibus cum præcedente convenit; foliis multò longioribus, caulibus elatioribus, capitulis brevioribus eminentioribus foliis longis intermistis, ab eodem differt.

A. 7. Cyperus longus inodorus sylvestris Ger. longus inodorus vulgaris Park. longus inodorus sylvestris Lobelio I. B. longus, inodorus Germanicus C. B. Gramen cyperoides altissimum, foliis & carina ferratis P. Boccone. Long-rooted baliard Cpperus.

Rocc.

Calamus hujus arundinaceus,, rotundus, geniculatus, hominis quandoque proceritatem æquans. Folia in fingulis geniculis Cyperi vulgaris more carinata, pede longiora, femiunciam lata, fupernè angustiora, utroque margine & media costa Serratula foliorum modo exasperata & serrata: In cacumine & foliorum alis Jubæ Milli vel Junci panicula sparsa contractiores, succedentibus etiam seminibus minoribus & nigricantibus. Radix subest longa, fibrata, perennis, Graminis canini seu dacyli modo ferpens.

In palustribus provenit v. g. ad pagum Hinton propè Cantabrigiam; in loco quodam paludoso ad maris litus inter Pensantiam & Marketieu oppida in Cornubia; & in locis palustribus ad fluvium Tame sub Dorstbill vico non longè à Tamworth oppido agri Warwicensis. Observavimus etiam in Lado amne juxta Monspelium. Monspelienses pro non descripto habent : nobis descriptus vide-

tur & depictus sub titulo allato quamvis imperfecté.

Cyperum longum inodorum sylvaticum C. B. Park:

Cum à C. Bauhino in Prodromo imperfecté descriptus sit, ut qui caulem & paniculam non viderat, omitto.

8. Gramen cyperoides panicula nigricante Park. cyp. minus, paniculd sparsa nigricante C.B. Gr. parvum pulchrum panicula compressa nigricante J. B.

Proxime describendæ speciei paulò major est, dodrantem interdum excedens, tota habitior; folia latiora, longiora: culmi trianguli craffiores, fimiliter enodes; paniculæ haud fecus diftichæ, fquamatæ, ut numero ferè superiores ità magnitudine inferiores, colore nigricante. Folia paniculis subjecta eundem habent politum, eandémque inter se proportionem, sed majora quam alterius.

In palustribus non procul Monspelio collegimus, item in Italia ad ipsos Florentia muros in fossis.

9. Gramen cyperoides panicula sparsa substavescente Park. cyp. minus panicula sparsa substavescente C. B. Gr. pulchrum parvum panicula lata composita J. B.

Pulcelli hujus graminis radices capillares funt, colore ruffæ, palmum longæ: Folia parva, unciam mam, duas trélve longa, tenuia: Culmi triquetri, enodes, frequentes, palmares & fesquipalmares: unam, quas ucive longes, colores. Committinguetti, enques, rrequentes, paimares & teiquipalmares; quorum extremis feffiles, finéque pediculis utplurimum (licet etiam interdum è medio productus pediculus brevis plures alias fuffineat paniculas) impofitæ paniculae, umbellam quodammodo mentientes, speciola, Graminis amoris dicti non ità dissimiles, compressa, semunciam circiter longa, culmum latæ, binis versibus squamatis compactæ, colore ex viridi rusescente nitido: Semen minutum. muni saco, subjecta funt terna folia graminea, quorum unum reliquis multò brevius semper consoi-

nui. In humidioribus & ubi per hyemem aquæ stagnårant per Germaniam, Italiam & Galliam Nar- Locus. bonensem abunde provenit.

A. 10. Cyperus gramineus J. B. gramineus Miliaceus Ger. Pseudo-cyperus miliaceus Park. Gramen cyperoides miliaceum C. B. Millet-Cpperus grafs.

Triquetrum cubitalis altitudinis caulem furrigit, quem folia comitantur, ejus imum medio tenus ferè complexa, ubi à caule recefferint ejus cacumen superantia, carinata, duplo Gramineis latiora, alioqui non ità diffimilia. Summo caulis faftigio Miliaceæ in latum diffunduntur paniculæ, granis confertis Junci gravidæ, quorum exortui folia subjiciuntur, inferioribus nisi minora essent similia.

Variis in locis observavimus: v. g. ad ripas fluvii Tame prope Tamworth oppidum in agro War-Locus. wicensi, in amne non longe ab Haverford West in Penbrochia Wallia; in sluvio Blackwater ad molendinum paulo infra Bocking vicum, in Effexia à D. Dale oftenfum, & alibi. J. Bauhino Genevæ, Bafileæ & Montbelgardi frequenter & copiosè Maio Mense florentem observavit.

Gramen cyperoides sparsa panicula Altæ Portæ Park.

Quanam planta fit Botanicis Londinenfibus inquirendum relinquo: an Cyperus fupra descriptus, An Cyperus VII. seu longus inodorus sylvestris. An forte Graminis juncei quoddam genus. An nova & non descripta Cyperi species: quæ tot curiosos vestigatores hacterius effugit, & soli Para kinfono fe conspiciendam præbuit?

11. Cyperus esculentus C. B. Trasi J. B. Cyperus dulcis rotundus esculentus Trasi dulce vocatus Park, Cyperus efculentus five Trafi Italorum Ger. emac. Sweet Cyperus; og futh

C, B. Col. Radicibus est tenuibus, fibrosis, à quibus globuli rotundi, velut exigui bulbuli, ut in Cypero, dependent, qui ex aliqua parte magis extuberant, extremum divisum habentes, ut Mali Punici fructus, Mespili coronam amulantes, paucis lineis per obliquum circumductis ac si pluribus partibus conjunexispin coronam annuantes, panes mies per conquant circumatera ac il pantois partions confiarent: aliquando cicerum, aliquando fabarum magnitudine ex formà ad fructum minoris Mefpili, ex genere Setanez accedentes, cortice fcabro & rugolo, cum exficcatur per transversum ut Arundinum radices firiato, exterius rufescente, qui excoriari nequit, ideo fine cortice dici possunt: carne candida, solida, nec odora, nec medicata, sed sapore grato, alimentoso, dulcíque & Castaneis proximo: foliis Cypero amulis, arundinaceis, oblongis, dorso eminente triangulis & acuminatis caulibus cubitalibus, angulosis, in quorum cacumine alia folia minora, stellarum modo disposita: inter quæ slores Julio exeunt spicati, sive panicula Cyperi

fubflavescens. Omnia verò quàm in Cypero rotundo breviora ac minora.

Nascittur in agro Veronensi; & alibi ettam, quicquid dicat J. Pona: in Sicilia extremis areno. Locus. sifque oris Auftro expositis, autore Columna. Nos etiam in Sicilia collegimus & affervamus hujus ut fulpicamur caulem cum panicula, quæ bene refpondet iconi à Columna exhibita, differt autem à panicula Cyperi longi Monspetillami quòd minus sparia sit, quòd spice squamosa eam componentes multo latiores sunt, & plus duplo longiores, quodque magis conferta & plures simul in uno pediculo communi: colore tamen non distant. Radices ob festinationem non eruimus

Hanc speciem caulem nunquam proferre aut florere nec Jo. Pona, neque Gesnerus ipse mihi persuaserint: alicubi fortè, ut in Veronensi agro, rarius profert. Nullum plantam perfectam flore & femine carere concesserim.

* 12. Cyperus Indicus Bontii.

Herba hac in summa quantitate circa fluenta Java crescit. Radices ejus tuberosa sunt non secus Virei. ac Chamabalanl, odoris plane aromatici & Caryophyllos referentis. Unde earum decocta per aliquot dies sumpta nervorum frigidis affectibus summe conducunt, inprimis multum adferunt levaminis in tremoris seu Paralyseos isto genere quod Beriberii Indis dicitur. Indæ mulieres hanc plantam etiam ciendis mensibus adhibent, nam diuretica admodum est. Ideo hydropicis quoque con-

Sal ex cineribus utile est confumendis excrescentiis in ulceribus præsertim tibiarum 80 pedum. Cyperi cineres pernionibus etiam inspergi solent:

An O quid differat à suprascriptis Cyperis neque en descriptione, neque en figura certò colligere pos-Sumus: CAP. SIIII à

Locus.

CAP. II.

De Papyro.

PApyrus nisi nomen peculiare sortica esset, ob caulem triquetrum Cypero potuisset accensen

Papyrus Nilotica Ger. J. B. Antiquorum Nilotica Park. Nilotica free Agyptiaca C. B. Item Papyrus Syriaca vel Siciliana ejusdem & Park. Nos enim non diftinguimus. The Paper-

Hanc ità describit eruditiss. Veslingius: Assurgit ab Arundineis fibrossique radicibus [Casalpinus Hanc ita deicribit eruduni. Vennigua. Annugu ab Atanumies notonique rancioni [Cetalpinis radices lignofas, craffas, Harundinis modo geniculatas, numerofa fobole in obliquum tendentes, fapore & odore Cyperum æmulantes, fed infirmius, fubrufas Papyro Sicilianæ attribuit] circa Nili fragnantis ripas caule numerolo, triquetro, non rarò septem cubitorum mensuram speciosa proce. ritate cum æquante, tum superante. Folia circa utrumque scapi extremum, inferius ampliora Sparganii Cyperive inftar repanda, inperne minora, qua radiatum veluti calycem innafeenti juba fubji ciunt. Denfo faminum ordine stipatum caulis fastigium casariem exprimit, & circa summum injus prominuli florei apices obligatum circumplicatà hedera thyrfum effingunt. J. Bauhinus fic floream comam describit. Floribus est perquam speciosis & luculentam in ambitu cæsariem effigiantous, numerofis gracilibus thyrfulis, denfo & aquabili comarum ftipatu, & apicibus prominentibus, Ferula in modum collectis, non ut Cyperi (parfis: nimis ornate & minùs claré. Cæfalpinus co mam latam, ex numerosis parvis juncis triangulis constantem, in quorum summo slocci russi, ei ascribit; magis perspicué.

Papyrus, quam Casalpinus in horto Pisano aluit, ex Sicilia palustribus delatam, quam, eodem autore, in Sicilia vulgò Piperum vocant; quam J. Bauhinus in horto dicto Casalpini benevolenia vidit, nobis non aliter differre videtur à Papyro Nilotica Veterum quam magnitudine aliisque accidentibus à loci diversitate ortis: neque J. Bauhinus aut etiam Cæsalpinus ipse distinguunt; aliter

quam magnitudine.

Ex Papyro olim chartæ fiebant ad scribendi usum, conficiendi modum vide apud Plinium lib.12. cap. 11,12. Hac ante repertas fruges Ægyptis alimentum [omnes enim Ægypti incolæ & crudam & elixam & affam manducabant, & fuccum devorabant, manducamentum autem expuebant I ftrace chain ce anam manutation, contenting and coronandos Deos, & calceos horum faced dothus prabebat. Radix in ulum ligni cedebat. Chirurgi, referente Alpino, foliorum medulla utuntur ad ulcerum ora dilatanda. Ex scapique combusto cinere recentia ulcera curant, qui etiam maligna augeri (fi sæpe aspergatur) non sinit. Ex scapis recentibus aquam destillant ad oculorum suffusiones, caligines ac obscuritates maximè proficuam.

Charta ex Papyro in desueudinem obierunt; novo chartarum artificio circa Annum 1470. (quo tempore osi Gallicia duo vui Antonius & Michael in Germaniam & Basileam venerunt, & secum artem illam anrea Germanis ignotam attulerunt) invento; Lintea scilicet usu detrita & flaccida tandiu tundunt machinis aqua motis donec in fuccum diffolvantur: hunc optime aqua diffolutum.non fine glutine, & confurbatum, cribris excipiunt, qui fucci craffitiem retinentes, paginam reddunt fiper stramenta ad usum parata, que ad prioris imitationem Papyrus quoque nominatur, eò quòdeun

dem nobisulum præftet quem olim Ægyptiis Papyrus præftabat.

eĥoldo jalsumê mere latem e e si xili zidej.

ent simproce set in 1997 I arches & Gramine juncee.

Uncus caulibus teretibus, fungofis, panicula vel in fummo caule existente, vel ex ejus latere infe-rius exeunte, & multis seminibus, injausculis composita à reliquis graminifolis distinguiur. Gramina jungez à Juncis distinguuntur caulibus foliosis articulatis. Folia etiam in his non femper reseria lunt, sed in nonnullis speciebus compressa, in omnibus tamen fungosa. Notandum etiam nos communem Botanicorum sententiam secutos nonnullas species Juncis ad-

miscuisse, qua ad hoc genus proprie non pertinent, ut v. g. Juncum acutum maritimum Cambrobritannicum, Gramen tomentosum, &c.

Juncus autem à jungendo dicitur, quòd cum flexilis sit, res eo jungi possint.

Then that a model and a containing and contain the containing and containing and

Dense fupatos tollit culmo, fesquicubitales, craffinsculos, rigidos, cortice spisso, medulla solidado per contra su contra contr uf ula, alba, quos statinnà radice, craffis fibris contexta, involvent foliacea vagina, rubentes, dodrantem circiter longæ, comitantibus pinnatis criftis, Sparti Austriaci forma non autem colorem, qui hic ruffus, æmulantibus. Infra mucronem autem culmorum pungentem tribus quartiórve pollicibus nic runus, autum feminumque glomerata capitula, [fubrotunda, fplendentia, fusca, Sorghi amula, sexiliunt storum feminumque glomerata capitula, [fubrotunda, splendentia, fusca, Sorghi amula, sexiliunt storum feminumque glomerata capitula, exmant notation, oblongum, & subfuscum continentia] quorum exortui subjectum est folium. indidem erumpens, ex latiore principio vaginam imitata, in acumen definens.

In arenofis cumulis ad Occidentale Cambriæ litus Merionethense copiosissime oritur. C. Bauhi- Locus. nus circa thermas Apomanas frequens effe ait, ut & non longè Monspelio ad pagum Perauls, imò in

tota illa ora maritima paffim provenit.

Lib. XXII.

A. 2. Juncus acutus maritimus capitulis rotundis C. B. acutus maritimus alter Park.

Hie multò procerior est [præcedente] inquit C. Bauhinus, [imò nobis observantibus nihilo procerior:] radice crassa, lignosa & nodosa, fibris capillata, russo cortice obducta: calamis sive scrips permultis, duos cubitos superantibus, ad exortum russa tunica opertis, sungosa medulla faretis, in verpenmuns, uncone pungente duplici, altero (ape uncits quaturo capitula fuperante, altero bevore, de-orium reflexo: inter quos scapus dissilit, pediculi prodeunt, foris laves ac teretes, intus veluti canaliculati: capitula parva, rotunda, aspera, Spargami forma sustinentes: nonnunquam verò capitula plura, alpera, conglobata fine pediculo proxime caulem amplectuntur; quibus menfe tuno flo ca-pillacus & candicans infidet, feu lanugo mollis, nivea & tomentofa inftar barbulæ propendet.

In Sicilia, Italia & Gallia Narbonenti ad maris litus valde frequens est. Nuper etiam in Anglia Locus: detexit, in comitatu Somerseti D. Stephens.

Ex medulla & ellychnia & alia à circulatoribus fiunt, unde columbas commentitias volitantes, Usus. atque aere sese librantes conflatas vidit Lobelius. Adv.

A. 2. Juncus acutus maritimus caule triangulo C. B. Park. J. B.

Radice est repente, fibrosa: à qua aliæ radiculæ prioribus exsiccatis nascuntur: hinc culmi, quos ad radicem brevia folia cingunt, pedales, trianguli exfurgunt, & in extremitatem pungentem definunt, & paulò infra fastigium à latere floccus racemosus rusescens, ex granulis tribus lateribus donatis constans, exit.

In maritimis propè Frontignanam & Perauls oritur. Apud nos ad ripas Thamesis sluvii tam supra, Locus. quam infra Londinum, ut à fide dignis mihi relatum est : quamvis iple nec ibi, nec alibi eum ha-

A. 4. Juneus acutus maritimus Anglicus Park. Englith Sea bard Ruth.

Eodem modo radicibus se propagat quo alii Junci. Sunt autem scapi seu calami sessipui aut aliores, teretes, laves obscurius virides, duriores & solidiores multo quàm Junci lavis vulgaris, medulla densa & solida farcti, alioqui magnitudine illis non multim cedunt; ad imum tribus quamediata delisa de londa la constanta de la constanta de la constanta del l ampla, in plures partiales paniculas divifa, una præ aliis longo pediculo infidente & lupra reliquas eminente ac si separata esset. Panicula in latitudinem minus disfusa est quam Junci lævis vulg. colore albi spadicei tantillo intermixto, vasculis triangularibus composita.

In maritimis palustribus copiose oritur, ut, v. g. circa Camalodunum in Essexia & ad Occiden- Locus.

tale Cambriæ latus.

A. 5. Juneus acutus Ger. acutus vulgaris Park. acutus panicula sparia C.B. An Juneus solitaceus J.B? Common hard Aush.

Radix propè terram superficiem obliquè incedit, fibris frequentibus fuscis demissis firmiter depacta; Plurimi inde conferti junci è capitulis seu gemmis crassis & velut bulbosis squamis membraneis spadiceis splendentibus obvoluti exeunt. Hujusmodi membranosi folliculi, spadiceo colore splendentes, ac fi politi estent, intimo reliquis multo longiore, imum juncum ad palmi & amplius longitudinem involvunt & obvestiunt. Junci sesquisubitales sunt & altiores, graciles, teretes, striati, cortice crasso, medullà intus pauca, non tamen inanes, è radicibus omnes oriundi, nulli (quantum nos observare potuimus) ex aliorum finubus, ut scribit Dodonaus, eumque secuti alii plerique Botanici. Forte alium & à nostrate vulgari Junco acuto seu duro diversum describit: in acutos innicrones exeunt; infra quos ad dimidii plus minus pedis distantiam erumpit panicula sparsa, rufescens,

In pascuis & ad vias publicas solo humidiore passim provenit.

Junci panicula arundinacea descriptio apud J. Bauhinum in multis ad Juncum nobis descriptum accedit. :eim neur is mostques min to a servicios at a mass of the mining at a great

An Angen Juneus montanue palufris. An Oxyfebenos five Juneus acutus Alpinus Cambrobitannicus

Tabrismaniquilis rubentibus radicatus. Edita numerofa; non erecta, fed plerinque fupra serram expania fiella in modum, brevia, dura, acuminata, non exacte rotunda, fed inperna parte capalida expania fiella. lata, unde rectins fortalle ad Gramina quam ad Juncos referendum est hoc genus. E medio foliorum exurgit caula dodrantalis aut pedalis, firmus, medulla farctus, uno tantum folio propè terram cinctus, cartera nudus, junceam in summo paniculam gestans, è pluribus particulis composiram, quæ fingula c finu folis, quod in caule ad earum basin consistit emergunt. Flos Graminis hirsuti exilis, hexaperalos,

Vires &

I ocut

Locus.

1304

hexapetalos, cum totidem in medio stammulis fimbriatis luteis. Succedunt capsulæ majusculæ, subrotundæ, semen continentes.

In montofis paluffribus folo spongioso & putrido per totam Angliam copiose nascitur: ut loca indicare non sit opus. Prope Londinum in ericeto Hampstediensi.

Figura & descriptio Graminis juncei maritimi majoris apud Parkinsonum huic nostro convenir.

Parkinsonus speciem hujus minorem habet, quam vocat Oxyschænum sive Juncum acutum minorem, p. 1192.

A. 7. Juneus aquaticus maximus Ger. Levis maximus Park. max. boloschanos J. B. Juneus maximus seu Scirpus C. B. Buleutifi, og great Matereutifi.

Hic magnitudine & craffitie reliquos superat, & proceritate Typhæ æqualis est: ex radice craffitudine ferè cubitali, geniculata, hinc indé per terram repente, cortice arro-rubente inteda, inns candida scripi seu junci hominis altitudinem superantes, minimi digiti craffitie, virides (qui essicati albescunt) rotundi, enodes, medullà candidà, molli & sungosa farcti attolluntur: quorum cacuminibus scirpis reclusis petioli intus canaliculati, foris teretes extenduntur, qui fummo apice socce superioculas rustas, imaquales, squamatim compactas metæ figura, inferne latiores, supera acuminatiores sufficient.

Semen Milli magnitudine, triangulum, altera parte compressum, altera dorso elato succedit.

Hic ob fungofam & foraminulentam medullam levissimo vento facile hinc indè, instar Anundinis vulgaris agitatur.

In fluminibus, piſcinis & flagnis majoribus, aquas ſemper habentibus invenitur.

Jindorum multiplex uſus eſt, ad tegetes, ſcabella pedum, ad cathedrarum ſedes, ſportas, &c. Inter

Indos ad tapeta, ſtragula, pileos, &c.

Funcus seu Scirpus medius C. B. Park. splvaticus Tabernæmentani I. B.

A præcedente magnitudine potiffimum differt, & in fylvis fed locis aquofis provenit; unde Juncus fylvaticus Tabernæmontano dicitur. Pleniorem descriptionem videsis apud J. Bauhinum.

A. 8. Juneus levis vulgaris paniculâ sparsa nostras. An Juneus paniculâ arundinaceâ J.B?
Jun. levis paniculâ sparsa major C.B? Park? Juneus levis Ger? Common sot
stuts.

Ad bicubitalem aut majorem altitudinem affurgit, scapis teretibus, erectis, minimè nodoss, cumo crassioribus, viridibus, glabris & nitentibus, medulla solidiore & densfore quàm in sequeni specie, unde ad ellychnia aptiores siunt, in mucrones acutos desinentibus. Dodrantali cis apicem solidibus particula spara & latè disfiusa, saltem in locis ubi humor abundat, altàs enim paulò compactior est: in petiolis tentibus vascula propendent, multò quàm in sequenti Junco minora, pallidiora, quamvis planta ipsa major site.

In aquis ipsis aut juxta aquas.

Hujus medullæ usus est ad ellychnia. Ex cortice texunt funes in agro Staffordiensi, vide D. Plat,

A. 9. Juncus lævis vulgaris panicula compactiore. An Juncus lævis vulgaris Park? An Jun. læv. glomerato flore ejuselem? Juncus lævis panicula non sparsa C. B. Mound heade ed Muss.

Hic à precedente differt caulibus striatis, medullà rariore & spongiosiore, unde ad ellychnia inutilis est, paniculà compactiore & vasculis seminalibus majoribus, superuis seu cacumini propiès crumpentibus, tempore denique florendi maturiore.

In pascuis & sylvis locis humidioribus copiosè non rarò oritur, cum superior plerunque in aquis tantum aut juxta aquas: locis certè humidioribus quam hoc loco descriptus.

Junco Matthioli figura apud J. Bauhinum huic convenit, non item descriptio.

* 10. Junci genus medullå prorfus niveå Hist. Lugd. J. B. Juncus lævis alter C. B.

Parum differt à Junco lævi vulgari panicula sparsa: ut nesciam an planè distinctus sit.

• 11. Juncus cacumine reflexo major C. B. J. B. Park.

Ràdioe nititur capitata, & quâ parte alia aliis adharent & incumbunt, leviter compressa, cortice nigro obducca, fibris plurimis deordum & ad latera emillis, & in unum cespitem coacervatis: Seirpis est selquicubitalibus, ad exortum tunică atro-rubente & splendente tectis, qui infra cacumen incuratum; pedis fere spatio, ad latus scirpo siflo, plures pediculos emitrit, qui foliacea, membranoa & oblonga vascula, in quinque apices sissa sultinent: qua fructum angulosum, nigrum minuto semire, eòque slavo, refertum continent. Vel, ut Ruellius, Melancranis seu Atriceps dicitur: such me gesti vavarum coharentium modo, in quibus cuspidatum semen clauditur. Aquei & subausteri saporis.

Nascitur in aquosis & pinguibus locis, sed pura & præterlabente aqua ferè madentibus.

. 12. Juncus

* 12. Juncus acumine reflexo alter C. B. J. B. Park.

Caule est sesquicubitali, rotundo, levi, aphyllo: panicula umbellæ simili, atrosplendente, pediculo carente, filamentis cœruleis, (ut in Aphyllante cœrulea) donata: quam caulis duarum triúmve unciarum, acutus sed mollis, parúmque restexus superat.

In Provincia Galliæ provenit.

A. 12. Juncus trifidus J. B. acumine reflexo trifidus C. B. Park.

F. B. Ex radice nigra, geniculata & fibrofa, longiulcula feirpi producuntur plures, dodrantales, valdè tenues, quorum finguli per extrema in tres flylos palmares; tenuisfimos, acutos finduntur: intérque hos ad exortum fedentes paniculæ paucæ, exiguæ, ex ruso fuscæ.

In monte Fracto Lucernatum, inque Pyrenzis & montibus Moraviz provenit.

A. 14. Juncellus emnium minimus, Chamaschanos Ad. Lob. Juncellus Lobelis Park. An Juncus humilis J. B? An Juncellus mutilis sive Chamaschanos C. B? The least Huth.

Transversam agit radicem, in superficie terræ repentem, è qua obiter hinc fibræ albentes demittantur, inde surriquem par junci crebn, qui paniculas producunt, tres uncias aut interdum palmum a rein, enodes, unico vel altero ad basin foliolo cincti, setæ equinæ crassitudine aut etiam tenuiores, erumpentibus, propè apicem ad latus, ut in aliis juncis, paniculis brevibus compactis habitioribus (ut mihi videbatur) squamosis, absque pediculis, plerunque duabus, interdum unico, rarius tribus, colore primum virentibus, tandem nigricantibus in cinereo. Imi junci & transversa radix spadiceæ sint.

In arenofis & glareofis humidioribus oritur.

Locus.

Locus.

15. Juneus exiguus montanus, mucrone careus C.B. Park. J.B. An Juneus lychnanthemo tenuis Thalii?

Radice eft pufilla, nigra, capillacea: cauliculo quatuor vel quinque unciarum, cujus fummo capitulum parvum, ex fulco purpurafcens, quadrifidum, in exiguum, rigidiufculum filamentum abiens infidet: foliola ad cauliculi principium tria, juncea, unciam longa.

In Taurero Raftadienfi Auftriz monte provenit.

Locuri,

A. 16. Juncus Levis panicula glomerata nigricante C. B. lithospermi semine Hort, reg Blas. & Paris. Botan, Monsp. Kound black headed Marsh-Kush, og Bog-Kush.

Magn.

Magn.

Magn.

Magn.

Maicen habet ex multis fibris nigricantibus, in unum cefpitem coacervatis, compositam, unde plurinia folia palmaria, triangularia producuntur, inter qua plures oriuntur scripi cubitales, quorum unusquisque capitulum spadiceum producit, scirpo adharens, ex variis folliculis compositum, in quibus semina alba, splendentia, Lithospermi majoris seminibus minora continentur. Folia & scirpi versus radicem coloren habent attro-tubentem.

Provenit apud nos locis palultribus, putrido & spongioso solo ut v. g. Hintoniæ & Teversham Locus. mariscis prope Cantabrigiam. Repertuur etiam circa Monspelium: unde à P. Magnol pro nondum edito depinetur & describitur.

A. 17. Juncus parvus calamo supra paniculam compactam longiùs producto.

Semipedali altitudine affurgit, feirpo tenni, gracili, paniculà compactà, tertia circiter totius longitudinis parte à fummo feapi mucrone erumpente.

Tribus hifce notis, 1. parvitate fia; 2. panicula compacta; 3. fcapo fupra paniculam longiffime producto, ab aliis Juncis facile difcernitur.

In Westmorlandia non procul ab oppido Ambleside dicto invenit D. Newton.

A. 18. Juncus capitulis Equiseti C. B. aquaticus minor capitulis Equiseti Ger. Park. capitulis lengis, seve clavatus J. B. Clubrush, or Agict headed Rush.

C. B.

Radice ett geniculata, Graminis aut Arundinis modo serpente, & innumeris fibris implexa: scirpis cubitalibus, aliquibus tamen ad radicem duarum & trium unciarum, ad exorum fubrubro cortice tectis, tenui & sciingosă medullă planis, quorum verticibus capitula exigua, riufcientia, aliquando rotunda, aliquando oblonga, Asparagorum Equifeti vel clava instar intidente: store candicantes & villos, in latus exportectos Maio & Junio menssibus emitrit. Septembri mense in hoc, quemadmodum in Secali lixuriante grana, oblonga, nigricantia, dura, intrinsecus alba vidimus.

Varietas observatur in stylis vel scirpis, alteri enun triplo latiores, alteri angustiores sunt. In rivulis frequentissimus est: reperitur etiam in aquis stagnantibus.

A. 19. Juncus capitulis Equiseti minor & fluitans C. Baubini J. B. Juncellus capitulis Equiseti fluitans C. B. Park. Flotting Clubetuff.

Ex radiculis capillaceis juncus tenuiffimus recurvus prodit, qui in pures Juncellos duarum triúmve unciarum fubdividitur, quorum aliqui erecti, aliqui reflexi capitulum minimum fuftinent, & Juncellis fingulis foliolum tenue, capillaceum adponitur.

Locus.

ocut

Ulus.

Locus.

Locut.

A Shaking S.

Locus.

Locus.

Tempus.

Locus.

In Angliæ aquosis fluitat autore Gillenio.

Hanc speciem nos nondum vidimus: sed aliam à D. Rob. Plot. in historia naturali Oxoniens si.

A. 20. Juncelli omnium minimi capitulis Equiseti.

Oui è radicibus capillorum instar tenuibus exurgit setæ equinæ craffitie, altitudine tres uncias non excedens, clayam in apice parvam aliorum hujus generis in modum, fuftinens. Notandum autem excedents, clavam in aprece parvam anotum in a secondaria secondaria suten funcion non ramofum effe in modum præcedentis, fed fimplicibus fcapis è radice exfurgere.

In pascuis communis Binseii humidis fossis propè Isidem sluvium. Hunc nobis communicarie

amicissimus vir reique herbariæ peritissimus D. Dodsworth.

A. 21. Juncus Alpinus cum cauda leporina J. B. Alpinus capitulo lanuginoso sive Schanolari. ros C.B. d capitulo haud multum leporum caudæ dissimili. Gramen juncoides lanatum alterum Danicum Park. Bares tail rufh.

Crebros ex parvis radicibus furrigit culmos, dodrantales, interdum cubitales, firiatos, folia pronter terram ftipatos, quæ & ipsos culmos aliquousque involvunt, alioqui juncea folia in stylum exe unt acutum, pauloque supra radicem rufescentia sape in sibras comosas fatiscunt. Caterum singuli culmi in echinatam caudam, canescentibus, tomentosis squamis compactilem fastigiantur, mollitie holosericum provocantem. Radicatur denique fibris aliquammultis fragilibus.

In paluftribus putridis & coenofis quas apoffes vocamus, ut v.g. in Dillin mote in Lancaltia. Elletmere meers in Salopia, provenit. Inque montibus solo spongioso, aqua bibulo & co-

A. 22. Juncus parvus palufris cum parvis capitulis Equifeti. An Juncus montanus parvus cum parvis capitulis luteis J.B? Dwarf futh, with small Aglet heads;

Plurimis fibris crasciusculis subluteis, altè in terram demissis, crispis & velut undulatis radicatur. Imam juncorum partem squamæ crebræ pellucidæ, nigricantes obvolvunt, ut in aliis fit. Styli palmares tenues, satis firmi & rigidi in ipsa summitate capitulum exiguum gestant ex spadiceo nigricans, unde stamina seu filamenta numerosa sordidè flavicantia exeunt. Folium in singuliscau. libus unicum perbreve.

Maio mense floret.

* 23. Juneus Alpinus bombycinus C. B.

Ex radice aliorum Iuncorum fimili folia juncea exurgunt inter quæ culmi plures tenuissimi, palmo minores, qui capitulum parvum lanugine alba ornatum fustinent.

In montibus Moraviæ: & in locis udis vallis Grindehvald Bernatum.

24. Juncus parvus palustris cum parvis capitulis Equiseti. Juncus parvus montanus cum parvis capitulis luteis J. B. Dwarf Ruth, with fmall heads.

Longissimis fibris Juncus hic montanus issque crebris demissis radicatur. Stylos emittit palmars aut dodrantales, tenues, multis foliorum propter terram involucris obsitos, qui catera aquabiles eno désa, in summo fastigio capitalum gostant duplo triplove brevius quâm Juncus clavatus, inter squamas longiores, emicantibus flosculis luteis.

Descriptio hæ & figura J. Bauhini satis aptè respondet Junco à nobis sæpius observato in pratis udis & locis palustribus circa Middleton in agro Warwicensi, & alibi in Anglia. Fibræ duntaxat radicum vetustiores non rectæ sunt, sed huc illuc reslexæ, & veluti undulatæ. Imam Juncorum partem squamæ crebræ, pellucidæ, nigricantes obvolvunt.

Funcus foliatus minimus J. B.

Cùm mihi dubium fit quo referri debeat, omitto ejus descriptionem apud J. Bauhinum requirendam.

6. 2. Gramina juncea.

1. Gramen pratense tomentosum panicula sparsa C. B. tomentarium Ger. Gnaphalium Tragi, sive Juneus bombycinus J. B. Gr. junceum lanatum, vel Juneus bombycinus vulgaris Park. Cotten-arale. C. B.

Radice nititur crassa, fibrosa, rufa: foliis est gramineis, inter quæ caulis teres, enodis, junciformis cubitalis & bicubitalis exurgit. [Eam altitudinem apud nos in Anglia nunquam quòd ego viderim assequitur, at nè dimidiam quidem] ex cujus summitate panicula tomentosa, Gossipio mollior & tenerior, niveo candore lucens ex pediculis, aliquando brevibus, aliquando oblongis, qui ex pe ricarpio quodam five membraneo folliculo, ex rufo nigricante, eóq bifido vel trifido prodeunt, Junio & Julio mensibus dependent. Inter tomentum ad pediculum semina oblonga, triangula, acuta, rufa habentur.

In paludosis inque humidis & uliginosis pratis oritur, & lanugine tomentosa à longè conspicua

se prodit.

Wipollet adstringente & condensante, quare in vino nonnulli decoquunt propinanta alvi pro-Vires Avio ac colica ab eadem causa exorto laborantibus. Lanuginis copia si haberi posser, textorio Usus. operi fortè non incommoda foret.

Lib. XXIL

per rotte non message pappimve nere aut in ellychnia contorquere nôrunt, super quod dum lique-Handi lanuguem verr aut id febetur, conficiunt fibi domesticos in usus candelas pracioua clanamm resum control officials goffipinis & candelis cereis anteferenda funt; imò tomentum hujus graminis ntans, qua enyemme hoc peculiare habet præ Gossipino, ut cum quis bipartito aut tripartito in enyconnami con focio partiri gestat, non opus est cultro ad illas in frusta scindendas, quippe cancelas manufacinas induratarum Lucanicarum Lubecenfium aut Brunfwicenfium fapidiorum alis vulgaribus, vel caulis aut raparum Burtfeldenfium in modum facile diffringi aut decerpi queant. S. Pauli Q. Botan. Clas. 3. p. 325.

A. 2. Gramen junceum folio articulato aquaticum C. B. junceum aquaticum Baubini Park. aqua ticum Tab. Ger. Junens foliaceus capsulis triangulis J.B. The lester Ruth grafs, with jointed leaves.

Magnitudine non parum variat, aliàs palmaribus, aliàs plusquam cubitalibus culmis, nodosis. compress aliquantulum, fungosis, ramosis, striatis. Folia & à radice statim, & ad genicula culmos comprens and gentual culture de la gentual c cronatz, ex rufo nigricantes, nitida, semina claudentes perpufilla, ruffa. Sed & culmulis alias perbrevibus, oblongis alias spicæ quædam velut excrementitiæ, & ex soliaceo quodam genere squamatæ rubentelo, infident: udis præfertim & apricis hoc crebro evenit locis, ut circa Montbelgardium & Rafileam in palustribus Michelfeldensibus: [apud nos etiam circa Cantabrigiam & alibi] Radise qualis Juncis, fibris admodum capillata, inque longis & juxta terræ faciem coeuntibus ferpit, quans juntos, adéque si culmi terram attigerint ex articulis fibras demittunt terram denuò comprehendentes. In udis & palustribus ubiq, ferè reperitur.

3. Gramen junceum capsulis triangulis minimum. Graminis juncei varietas minor Ger. emac. The leaft Aufh-grale, with triangular Seed Deffels.

pracedenti fimilis est panicula pariter sparsa, capsulis triangulis spadiceis, sed multis numeris minus, ut quod palmarem altitudinem vix assequitur. Folia juncea, capillaria, an vero articulata in tanta parvitate discernere non potui. Fibris pro plantulæ modulo majusculis albentibus ra-

In locis palustribus udis, & ad rivulos frequens reperitur, ut in aquosis Ericeti Hamstediani Locus propè Londinum.

4. Gramen junceum aquaticum magis sparid panicula Park. An Gr. junceum sylvaticum Ger?
junceum folio articulato sylvaticum C. B. Water Husbygrass, with a sparsed yanicle and jointed leabes, the greatelt.

E radice transversa, in summa tellure jacente & repente, tum deorsum multas emittit fibras alias craffiores, alias tenuiores; tum furfum multos erigit caules, fesquicubitales, solidos, tribus plerunq, geniculis interceptos, totidéma, foliis cinétos, que infima parte vagine inftar eum includunt, deinde cum ab eo abscedunt ad semipedalem longitudinem extenduntur, suntque intus concavi, & crebris articulis intercepti. E caule paulo cis apicem erumpit panicula, cum planta in aquofis & humidioribus nascitur magis sparsa & pluribus capsularum agminibus composita quam in præcedente. Quamvis autem planta ipfa major elatior & fit quam illa, capfulæ tamen feminales minores surie, nec adeò obscurè nigricant.

In aquosis provenit, non rarò etiam in sylvis humidis.

5. Gramen junceum capsulis triangulis cauliculis tenuibus, foliis ad nodos & panicularum divaricationes prælongis.

Radicibus est tenuibus fibris capillatis, oblique actis. Folia & cauliculi non adeò densa & conferta oriuntur ut in plerisq juncis. Cauliculi tenues & infirmi, longitudine semipedali, ad nodos fiperiores folia prælonga emittunt. Panicula varie sparfa, capitulis longius à se invicem remotis è mediis paniculis seu capsulis egerminant foliola multa capillacea, alia simplicia, alia capsulas seminales suffinentia (en singulares, eu multas simul, è quorum medio, iterum erumpit alia foliolorum congeries, pari modo se habens. Capsulæ seminales, quantum in tanta parvitate discernere potui, triquetra funt. An foliola articulata fint nécne me fugit.

Observavit D. Dale loco paludoso propè Braxted magnam in Ericeto de Tipire in Essexia: item Locut. loco confimili in ericeto prope Burntwood oppidum.

6. Gramen junceum maritimum Lob. Ger. ico. Gramen junceum foliis & spica Junci C. B. junceum maritimum majus Park. Juncus parvus cum pericarpiis rotundis J.B. Auth-grais, with round feed beffels.

Palmares sæpe, aliquando cubito nequaquam minores, profert eulmos junceos, folis circa imum multis gramineis, statim è radice obliqua, juncea, fibrata exortis donatos: quorum scapus in umbel-

٧i

Locus.

Locue

Locus.

Locus.

Locus.

Locus.

Locus.

lam inconditam Filipendulæ modo explicatur, cujus capitula fingularia polita, rotunda follioni nigricantibus semen obvolutum gestant, tandémq, in tres exiles carinas dehiscunt.

In pratis humidioribus & paluftribus provenit, non maritimis tantum, quamvis ibi copiolifima fed etiam à mari procul remotis.

A. 7. Gramen junceum spicatum seu triglochin C.B. triglochin J. B. triglochin Dalechampii Park marinum spicatum Ger. emac. perperam, cum procul à mari reperiatur. Arrow feate

HISTORIA PLANTARUM.

7. B. Ex capite pendulis fibrofis tenuibus complicatis radicibus mittur, culmos tollens nudos, ende junceos, cubitales & sessibilitates frections C. Bauhinus pedales, rarius cubitales, quin potitis apur nos dodrantales] interdum in locis íqualidis palmares ferè; ípicam à medio gerunt fummo tenis nos dodrantales interdum in locis iquandos parinates Pyrolæ delapfis primulum floribus, non item magnitudine, [ex albo sublutei C. B.] quos excipit series mucronatorum fructuum, qui acumine con tinui, inferius in triplicem barbulam alati, inftar tridentis fagittave diffiliunt. Folia ab radice on culmos comitantur palmaria & dodrantalia, perangusta, plana.

In palustribus frequens habetur.

A. 8. Hyacinthi parvi facie Gramen triglochin J. B.

Oblongum habet comatuma, bulbum Allii Alpini in morem, fimplicem alias, alias multiplicem, à cuius imo demittis fibris radicatur. Folia tentifilma, glabra, palmaria, interdum majora, tria au a cuius imo ceminis norta radicatui. "One criministillas, teres, gracilis, midus, enodis inter foli furgit, palmaris & fedquipalmaris, longam gerens fipicam, flofutiorum luteorum (nifi fallic in fice planta color) exiguorum, è quorum medio proruditur flyus longitulculas, ità ut cum eo fos referà radimentum capituli Pyrola; delaptis floribus: Hine flylus ille fatis longo nixus pediculotitas gulus apparet; inque tria fpicula fuperius coharentia fubtus dehificit, ut in pracedente granine.

Ego nihil ferè video in hac descriptione quod non conveniat gramini triglochini.

In foualidis maritimis Gallia Narbonenfis.

9. Gramen marinum spicatum Clus aquaticum spicatum Ger. spicatum alterum C.B. marinum ficatum alterum Park. Sea tpiket grafs.

Fibris plurimis majulculis, cum primò erumpunt albentibus deinde luteis radicatur. Folia utilina liquis graminibus agminatim nascuntur, juncea, supernè plana, infernè rotunda, sesquipalmana longiora. Inter folia exèune spicæ palmares interdim & longiores, stosculis crebris purpurascas. bus compositæ, singuli brevibus pediculis sulti; quibus succedunt capitula brevia, striata, per ma turitatem in sex partes seu semina dissilientia. Cauliculus spicam sustinens duriusculus, teres, gra cilis, nudus, enodis, palmaris,& fefquipalmaris.

In falfis maritimis ubique fere invenitur.

Malè inscribitur hoc Gramen à J. Bauhino Gramen spieatum cum pericarpils parvis rotundes Pericarpia enim non exactè rotunda funt, sed oblongiuscula & striata.

* 10. Gramen montanum Avenaceum Spicatum C. B. montanum Spicatum Clusii Park. marinam sicatum alterum Ger.

Clul Ex radios digitali, bifida, interdum trifida, multis tenuibus fibris fuperne donata capita melta prodeunt, quorum fingula folia fex, aliquando decem & plura, oblonga, craffa & nonnihil carinat, infirita fede fe/e invicem complectentia, guftu amarifulculo & caliduiculo proferunt: Ex quorum andio accidentialisticalis ex quorum completentialis experimentalis experime medio cauliculas palmaris, aliquando pedalis, firmus, rotundus, lavis, nudus & enodis prodit: qui in summo fastigio multos flosculos, ordine ab una caulis parte dispositos, herbaceo colore pradito, & in capitula conglobatos profert.

În pratis montofis Auffria & Harcynia reperitur. Similem autem in Flandria maritimis frequenter legisse se meminit Clusius. Ego maritimum ab bic descripto diversum fuisse suspicor,

A. 11. Gramen junceum montanum subceruled spied Cambrobritannicum Park.

Nobile hoc Graminis genus plurima tenuia, delicata, juncea folia, cubitum paulo minus longa emittit : inter que duo tresve cauliculi graciles dodrantem circiter longi, folis multo humiliores, exlurgunt, in fastigiis gestantes paniculam seu capitulum parvum spicatum, squamosum, pulchre cœruleicens, in finu feu medio duorum foliolorum membranaceorum, ima parte latorum, versus apices tenuium, uno tamen semper altero longiore, situm.

In altiffimo quodam monte Cambria Berwin dicta, qui caput inter nubila condit, imbribus fere perpetuis riguus, etiam cum valles & depressiora in circuitu sereno fruuntur cœlo, Sole illucescente; à Lobelio observatum, qui (ut refert Parkinsonus) Nardi Gangiti spuriæ similis capillaris plantæ

nomen ei imponere in animo habuit.

* 12. Gramen

* 12. Gramen junceum speciosum minus Park,

Przeedenti perfimile est, verum foliis multò minoribus, tres quatuorve uncias longitudine non fuperantibus, è duro leucophæo folliculo seu vagina radicis capiti innascente exeuntibus; inter quæ superantious, exfurgunt, articulati, confimilibus foliisvestiti, capitulum parvum, Castanei coloris causcus auquo vacedentis minus, pro modo planta, duobus, etiam ei ut in illo appofitis foliis, eefrantes. An Juneus femine Lithospermi?

Gramen junceum sylvarum minus articulato folio Park. Item, Gramen juncoides Junci sparsa panicula ejusdem.

Fr alias quas habet varietates Graminis Juncei seu Holostei Matthioli apud ipsum requirendas omitto. Cum enim sylvas & prata circa Altam Portam plerasque eas varietates alere scribat; alii omnto.

autem periti Botanici & curiofi Plantarum indagatores Londinenses iis in locis Graminis juncei nulautem partie fuperius à nobis descriptas species invenerunt; Parkinsonum deceptum puto, & pro novis graminibus habuisse quæ jamjam ab aliis descripta fuerant,

12. Gramen junceum parvum sive Holosteum Matthioli, & Gr. bufonium Flandrorum Park. Gr. junceum Ger. Gr. nemorosum calyculis paleaceis C. B. Holosteum Matthioli junceum I. B. Toad arais.

Matthiolus Holosteum vocavit plantulam, in palustribus obviam, palmum aut sesquipalmum altam, coliculis frequentibus, tenuibus, nonnihil rubentibus, & in ramulos plurimos divisis. Folia acuta, duas aut tres uncias longa, angusta, floribus secundum ramulos adeóq, & in extremitatibus crebris. Succedunt vascula pusillum semen ruffum, pellucidum claudentia. Radices subsunt capillaceæ.

Anglice Coat grafs, i.e. Gramen bufonium dicitur, quia provenit in locis ubi bufones stabulantur.

* 14. Gramen foliis junceis oblongie, radice albå C. B. Gr. junceum Dalechampii Park.

Radice est ex pluribus tenuissimis fibris albicantibus contextà: ex qua folia multa virentia, Junci modo rotunda, longa, etiam sesquipalmaria prodeunt : ut & culmi tenues geniculati : Juba arundinacea, è parvis utriculis conflata.

In frigidis & aridis reperitur, nonnunquam inter faxa ad mœnia Bafileenfia. Simile est gramini Locus. janceo Dalechampii, qui suo storem Arundinaceum in paniculis purpurascentibus, gustúmo, sub-

dulcem tribuit.

* 15. Gramen folis junceis brevibus majus, radice nigra C. B.

Cùm descriptio hujus brevis sir, nec icone illustretur, nec planta aliunde nobis cognita, quæ C. Bauhinus de co habet apud ipsum Lector curiosus videat.

16. Gramen junceum polystachion C. B. junceum minimum aquaticum capitulo squamoso Park. junceum aquaticum Ger.

Radicem habet digitalis craffitiei, per transversum latam, multis fibris capillatam: culmos tenues, cubitales, quatuor aut quinq, folia oblongis, angustis, ex internodiis prodeuntibus vestitos: Inter caulem & folium spicæ parvæ, ex atro flavescentes, quaternæ, quinæ & plures, sibi invicem suc-Humidis & paludibus gaudet. Forte Gr. cyperoides leucanthem, superius descript.

* 17. Gramen junceum marinum densè stipatum J. B. Park. Lob. junceum, soliis & spica Junci mi nus C. B. junceum marinum Ger.

Radice & foliis est Graminis marini spicati Zelandici fimilibus, duris & rigidis, cujus culmi spicas gerunt Junci aquatici : alioqui maritimo Gramine haud melius est aut utilius.

C. Baubino Radice cum Gramine Junceo pericarpiis rotundis convenit: Culmis est pedalibus, foliolis angultiffimis, junceis, duris, firmis, quatuor unciarum. Culmorum fummis spicæ parvæ ut in Juneis infident.

Ad littus Middelburgicum reperiri refert Lobelius.

* 18, Gramen junceum montanum capite squamoso C.B. Park. junceum ex monte Baldo J. B.

Imum culmum amiciunt folia pauca, dura, cateroqui nudum, enodem, dodrantalem, glomeratum è glumis candidis capitulum summo cacumine gestantem; cui ad basin subjecta bina folibla acuta, advería, alterum altero longius, parum tamen semunciam superans. Hace J. Bauhinus ex ficca. Caspar frater sic describit, Radice Ttete

Locue.

Lib. XXII.

De Graminibus.

1211

. Radice est parva, fibrosa, circa quam folia bina ternave, semipalmaria: culmus junceus, laris enodis, nudus, pedem superans; cujus summo capitulum instar Phalaridis squamosum, in apicem definens, ex albo leviter rufescens insidet: cui utrinque folium rigidum subjicitur quorum longins unciam superans deorsum vergit; alterum (quod triplo brevius) recta effertur.

Provenit in montis Baldi summitatibus.

Gramen junceum minimum capitulo squamoso C.B. J. B. Item, Gramen junceum minimum alterum ejuschem I.B. Item, Gramen junceum minimum maritimum ejusaem J. B.

Cum nec nobis, nec alii cuiquam Botanico quod scimus post C. Bauhinum innotuere, omittimus Eorum historias fiquis curiosior scire desiderat, C. Bauhini Prodromum, Historiamve adear.

> Gramen junceum maritimum exile Plimoftii Park. Gramen junceum magis exile, paucifolium ejusdem. Item, Gramen junceum minimum Holosteo Matthioli congener ejuschem.

Horum icones & descriptiones apud Parkinsonum videantur.

A. 19. Gramen junceum clavatum minimum, seu Holosteum palustre repens folisis, capitulis es Ceminibus Plyllii.

Cauliculis tenuibus, infirmis, in terram resupinis, crebris articulis interceptis, indéq, ramulos emittentibus ulterius adhuc divisos & subdivisos, se propagat. Ad articulos foliola frequentia, Pfyllis femper virentis foliorum æmula, sed breviora, ut quæ sescunciam aut duas uncias vix excedant. Una cum foliis exeunt etiam pediculi nudi pari cum foliis longitudine vel etiam majore, spicam seu capitulum parvum, squamosum, Psyllii æmulum sustinentes. Radices numerosæ capillaceæ tenuitatis è geniculis demittuntur.

Ad nos transmist D. Dodsworth: Invenio etiam inter Gramina sicca D. Philippi Skippon huis specimina, à nobis collecta in Cambria propè Madern & alibi, quamvis per oblivionem in Cata-

logo Plantarum Angliæ illud omifi.

A. 20. Gramen junceum, sive Holosteum minimum palustre capitulis longissimis filamentis donais.

The finaliest Aparth Plantain.

Fibris albis majoribus & pluribus quam pro plantulæ modulo radicatur. Folia in orbem spargit crassa, fucculenta, angusta, in terram reclinata, duos vel tres digitos longa. Caules ex eadem radio plures vix digitum alti capitulum seu flosculum in summo gestant exiguum, compressum, unde exeunt quatuor longissima filamenta apicibus donata.

In paluftribus & uliginofis sæpiùs inveni, propè Cantabrigiam, Glasconiam, Pensantiam, &c.

CAP. IV.

De Schanantho

Schwnanthos sive Juneus odoratus J. B. Schwnanthum Ger. Juneus odoratus aromaticus C. B. Juncus odoratus tenuior Park. The Iweet-Imelling Ruth, og Camels-hap.

Adicibus nititur albicantibus, parvis, lentis, duris, lignofis, multis fibris exilibus fummo cespite spars [interdum adsunt radices paulò craffiores, dense, geniculatæ, gustu valentiore reliquis Foliis est palmum excedentibus, triticeis, robustis, crassis, ad radicem latis, convoluris, & squamatim intersitis, que in tenuem rotunditatem, mucronatam, firmámq, definunt, colore ad radicem albidiore vel substavo, propè verticem viridi, aut purpurascente, que culmos ut in Arundine multis veluti tunicis arctè cingunt. Culmi multi ex uno radicum cespite, rotundi, nodis longe ab invicem distantibus distincti, aliquando lignosi; non cavi intus, sed medulla fungosa juncea farcti, & in summo graciles assurgunt; quibus secundum caulem gemina serie Lolii modo flores spicatim havent, decidui, in quorum glumis aut caliculis foris rubellis papposi tenuese, silono dore & sapore eodem cum soliis insident. His semina (è quibus sape apud Germanos planta excrevit) luccedunt.

Ubi recens est hace planta, manibus confricata; jucundi est odoris & saporis non ingrati, licer videatur aliqua adesse amaritudo cum acrimonia, luculenter linguam mordicante; que tamen lo elte efficacior este in quibus camificis remistis Gramineis, valde remubus & carinatis — B. Parkinfonus etiam observavir folia illa tenuia, juncea, que in Officinis nunc passim habentur, multo actiora esse magisq aromatica, quam caules, flores, aut radices: proinde, cum in desuetudinem abie-

runt, hate aptid practicos, à mercatoribus rarius adferri-

Qui apud nos ex femine succrevit multos protulit velut cespites seu capita è longis junceis foliis dense ftipatis, se mutuo ima parte amplectentibus, composita, exterioribus majoribus & crassioribus, interioribus pedalibus, tenuibus, rotundis, duris, rigidis, paulò supra radicem quovis apud nos nalgibra M

cente Junco gracilioribus, fapore acri & aromatico non injucundo, odore suavi leni & delicato.

are. Nafeitur, autore Dioleoride, in Libya & Arabia, laudatiffimus ex Nabathæa, proximus Arabicus. *Locus*.

Adfertur & ex Ægypto. In Campania & Apulia reperiri aiunt.

Adtertur ce ca Depres.

In Arabiæ provinciis, referente Garzia, Mazcate & Calayate tantâ copiâ nascitur, quantâ in In Arabiæ provinciis, referente Garzia, Mazcate & Calayate tantâ copiâ nascitur, quantâ in Ori-Hispania-Gramen vulgare quo Animalia pascuntur.

Sic ii qui terræ Sanctæ visendæ gratiâ in Orientem proficilementer testantur negotiatores ex Syria Alexandriam ducere Camelorum greges, quos entent pronoucant, merces impolitas ferentes : cum autem in solitudines inter Syriam & Ægyptum Caravamas vocant, merces impontas retentes. Centi autenti i fontantes inter syriati ce l'egyptimi da Arabian fitas pervenerint, neq. pabuli, neq. aquae copiam invenire; attamen fecus u bitq aridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas, eáfque numerolas, denfas & flipatas, ex uno radicum cespite admodum odoaridas veluti fipulas ex uno radicum cespite adm ratas naici, qua in sterilioribus locis jumenta deficiant: quod verò supersit Alexandria & Alexari Camete-bay, tos onciaros, avandere. "Apud incolas licet in nullo fit pretio, cum gens fit rudis & fylveltris, i.e. Fanum quam ut co & fe & fina jumenta lavent, attamen à nautis in Indiam defertur: hi enim aliquot Camelerum quam utes de l'action de l'act finul atq, maduerit in mare abjiciunt, & recentem substernunt.

Monachi in Mesuen & Anguillara Squinanthum officinarum non esse Veterum Schænanthum fei Juncum odoratum contendunt: quorum rationibus respondent tum Joannes, tum Caspar Bau-

hini; quos adi.

Tenuium est partium: calfacit, subastringit, discutit. Usus przecip in obstructis mensibus, epate, Vires. liene; in Ventriculi inflatione, vomitu ac fingultu; in urinæ difficultate, Renum, Veficæ ac Uteri dolore. Extrinsecus corrigit sectorem oris, roborat caput (lotione) discutit uvulæ tumorem, roborat ventriculum, &c. Schrod. Exhibetur autem vel pulverifatus 31. pondere in vino calido; vel in aqua decodus aut pure Gallinaceo. Vini Squinanthini ad prædicka utilis; duplicem præparationem vide apud C. Bauhinum in historia: ibidem & aquæ stillatistæ.

Memini (inquit Sim. Paul. in Quadrip. Bot.) Henricum Meibomium, ceu specificum ad velicæ ulcera, Schoenanthum herbam & Cyperi radices adhibere; à quorum usu tophus nucis Juglandis ferè magnitudine ex honestissima matrona naturalibus locis per urinas fuit excretus, qui diu satis agram

ulcere vesicæ vicinarumq, partium confectam lecto affixerat.

CAP. V.

De Sparganio.

Parganium and M anazyatow, i. e. falciis dicitur, quòd foliis ejus latis & vitilium modo lentis pro falciis nutrices utebantur C. B. potiiis quod falcias latitudine sua & flexibilitate referrent: unde à Rusticis ad storeas & tegetes texendas in usu fuisse auunt. Pilulis suis echinatis, sphæricis, Platani pilulas æmulantibus à reliquis hujus generis abunde diftinguitur.

A. I. Sparganium ramosum Park. Ger. C. B. Sparganium quibusdam J. B. Butomos disseta anicula vulgo Platanaria, quia pilulas habet Platani pilulis similes. Jo. Bod. in Theophr. hift. Branched Bur-reed.

Radicibus est nigricantibus, fibrosis, adnatis radiculis serpendo longe lateq se disfundentibus: foliis à radice surrectis, utrinq, gladii instar acuminatis, Cyperi latioribus, cubitum superantibus, dorso sie prominente & alato ut triangula videantur, stringentis manum infesto vulnere scindente: at que in caule alternatim disposita, pauca, multo sunt angustiora & reflexa. Caules è foliorum acque in cause accernation emporta, pagea, muno unit anguittora or renexa. Causes e roitorum medio prodeint, laves, fubrotundi, aliquando obtufis angulis præditi, pallide virentes, albí medul lá, que in tenuilfima filamenta deduci poteft, faréti, bicubitales, aliquando altiores, tortuofi, in ramulos, quorum fingulis folium fubjicitur divili. Flores tuberculis ramorum mullo pediculo adnaficantur, alpergillum imitati, radiatis in orbem flaminulis albidis apiculos fufcos, fuftinentibus constantes, nullo relicto fructu seminéve caducis; alibi enim nascuntur pilulæ echinatæ Platani, ex conulis fingulis fingulos acinos continentibus glomeratæ.

Ubique ferè in aquis ad fluviorum ripas, & in paluftribus nalcitur.

Gramen bulbolum aquaticum C. B. mini aliud effe quam hujus plantæ radicem & folia, antequam in caulem abeat eruta & depicta, nos docuit D. Dale; & plantam ipíam in hoc evulfam oftendit C. Bauhim iconi perfimilem.

2. Sparganium non ramosum C. B. Park. non ramosum, seve latifolium Ger. Spargan. alterum J.B. Bur reed, not banched.

Radice est priori fimili, foliis paucioribus, caule fimpliciore non ramoso, minori. Non tantum paniculis harentes pilulas fert, sed & caulis alias earum rotatim circumpositas transadigit, quibus mollities mitium barbularum contrectabilior muricatis Sparganii primi echinis: à quibus & illud

I actie

major fit, vel minor.

dispescit, quòd in orbem acti flores glomerati subsequentibus capitulis æquales, tremulas staminum luteorum fibras vibrant; eo in summo scapo ordine, ut verticillorum series appareat. Lisdem cum priore locis reperitur, non tamen perinde frequens.

A. 2. Sparganium minimum C. B. J. B. Park.

Plantula est unciarum quatuor : è radicula ex fibellis oblongis composita cauliculus uncianum duarum effertur, qui in capitulum exiguum subrotundum, cui aliud minus insidet, herbacei colors ac formæ, ut in Sparganio minore definit: circa quem folia utrinq, quaterna vel quina, angult. cauliculum superantia.

Northusii in lacunis quibusdam cœnosis, quarum partes superiores per æstatem exsiccantur.

Sparganium guftu est adstringente & exsiccante.

Ouz de viribus ejus habent Veteres & Recentiores, quoniam nobis suspecta sunt, omittimus. Con.

fule fi placet C. Bauhini historiam.

1212

Lacus

Ulus.

Ex hujus foliis tegetes & ftoreas olim ruftici texebant, quò & Ruellius respexit & Gesnens, dum Butomum herbariis & Officinis hodie Juncum cabacinum vocari tradunt : namo, corbulas quibus ficus & uvas passas recondunt cabas appellare solent.

CAP. VI.

De Typha.

Yphæ florum effigies turbinata & in clavam composita (quæ & plantæ nota characterística est) quasi Typhonis sele gyrantis turbinem, aut gigantis staturam minacem signaret, nomen dediffe videtur. C. B.

1. Typha Ger. palustris major J. B. C. B. palustris maxima Park. Great Cata tail of

Altitudine procerum hominem æquat vel etiam superat, caule sæpe singulari, est ubi plunbis, rectis, rigidis, teretibus, lavibus & velut perpolitis, aqualibus, folidis, longis geniculis articulats. rectis, figitus, tericius, aevius ce vente popones aquantus, tontus, tongas genicuis attoutas. Folia cubitos aliquot longa, unciam lata, ancipiti acie firingentem vulnerant, triangula, crafful cula, fubfrantia spongiola, longrifima vagina caulem involventia, sapore subdulci, quorum as statim à radice oriuntur, alia è caulium geniculis. Caterum caulis fastigium tomento in cylindi formam ruse cente, in pappos tandem abeunte obvolvitur, morionis clavam imitatus, murone palmari aut longiore præpilatus [caulis cacumini spica primum tenuis, muscosos flores proferens. paniari aut rongiore praphatus ceausi executini i prae primum tenus, mutcous notes protetas, fundes, qua arida & decidente fullo & Augusto panicula clava fimilis, ex denfa lanugine compati, punicei & obfcuri coloris, pollicis craffitudine, palmari aliquando & pedali longitudine fuccesi, qua tandem in pappum cinereum ventis abrepta evanescii C. B.] Radix obliquo actu serpit, noto fobolis pullulatu se propagans, ex albo rufescens extrinsecus, intus vero nivei candoris, veluti ex fotoin puttitud le plopagai, sa le frequentes dependent fibra concolors, sapore denig fatuo ef. Oculi verò ex radice primulum emergentes subdulces & teneriusculæ funt.

In stagnis & piscinis majoribus, inque urbium fossis & ad sluviorum lente fluentium ripas

A. 2. Typha palustris media J. B. palustris claud gracili C. B. Typha minor Park. Ger, The leffer, or middle fort of Cats tail.

Polis est multo angustioribus quam Typhæ vulgaris & graciliore clava. Alioqui a majore non differt pullo illo tomento in clavam compacto, & florum oblonga spica, tenui flavo polline resperfa, fupra clavam enascente.

Cum priore nec minus frequens oritur. Utramque speciem simul crescentem vidi in rivulo quodam iuxta ades nobiliff. Comitis Warwicenfis Leez boufe dictas in Effexia. Priori folia latiora, glauca, fpica major, nigrior; serius etiam floret. Posteriori huic solia angustiora, pallidiùs virentia; spica gracilior, minusque colorata, maturius quoque exeunt spica seu clava: Altitudine tamen ei non cedit.

Supra clavam Junio mense (observante C. Bauhino) florum spica oblonga, clava paulò brevior tenui flavo polline respersa enascitur.

Gerardus hujus meminit in loco Typha.

3. Typha palustris minor C. B. Typha minor J. B. minima Park. Little Cats tail, og fieet

E radice obliqua, geniculatim incedente folia promit graminea, longa, striata, angusta, acuminata, aliquantulum rigida; & inter hæc caulem felquicubiti aut duorum cubitorum altitudine, læ vem, junceum, rigidum, enodem, cujus fummus fcapus clavam parvam, angustam, sape duplicem, modică inter se distantes intercapedine sustinet, quarum inferior minor, rotundior (contrarium Adversaria Lib. XXII. Adversaria observarunt) superior verò major, duabus unciis ab inseriore distans & longior, cui fo lium Triticeum, aliquantum intortum subjicitur.

lium Triticeum, anquantum mortum monetur.

Hanc nos eodem in loco ubi olim Lobelius & J. Bauhinus obfervavimus, nimirum ad fluvium dree qua Rhodano confluit, propè Genevam. Cum eam primum vidimus perexigua fuit, clava gracili & frigola, ut non dubitaverimus diffinctam speciem esse; postea verò caput cylindraceum gracili & frigola, in tumunit craffitiem nt suspensione. gracili & Itrigola, ut non substatements uninctain specien ene: portea verò caput cylindraceum clavatum in tantam intumuit craffitiem ut fulpicari coeperimus parvitatem loco pottus (fiquidem extra aquas crevir) quàm planta natura deberi. Quod vero clavas geminas in eodem scapo procestra aquas crim non est, & accidentarium esse videtur: nec minus quòd clava superior inferiorve ferat perpetuturino.

CAP. VII.

De Acoro.

Corus quia & xbesus, id est, pupillis sive aciei oculorum caliginose medeatur, dicitur. Spica quan profert fimplicem, elegantem Iuli specie, eam ab omnibus aliis hujus generis satis discriminat, si alta note deeslent.

Acorus verus sive Calamus Officinarum Park. verus sive Calamus aromaticus Officinarum C. B. verus, Officinis falso Calamus Ger. Calamus aromaticus vulgaris, multis Acorum I. B. The tweet finelling flag, og Calamus.

Radia longa [quincuncialis C. B.] multis geniculis inæqualis, summâ terrâ obliqua seu transversa hærens; externa parte candicans cum sub terra latet, supra terram extans virescens, interna parte candidiffium, firma atque amara, innumeris inferna parte adnatis fibris craffis & albicanti-bus, etiam odoratis donata. Serpit autem & fumma tellure fefe diffundit, è lateribus & fingulis bus, enam ouorants contact. Cerpit autom o minim for articulis feu geniculis propagines alternatim in obliquum foargens, ut brevi tempore magnum foatum occupent: folia furgunt cubitalia & fefquicubitalia aliquatenus Spatulæ feetidæ, angultiora, colore herbaceo, margine fubinde rubente, & propter terram penitus rubentia, media cofta elatiore coiore neroaceo, margine momore muente, ce propiet terram pentus rubenta, media cofta etatore [Cluffo Iridis tenuifolae majoris ferè, fed multo longiora, fiapore fubamaro, acri & aromatico, tritaque jucundo & aromatico fpirant odore, quem etlam reficcata & exfucca vel post multos annos retinent.] Sub hyemis initium marcescunt & ficcantur, inennie autem vere nova germinant, ut in Iride angustifolia.

Pro flore inlum seu nucamentum profert, rigidum, & oblique surrectum, teres, ità & craffioris. Iuliu unicus, (aliquando tefte Clufio) fed rariffine geminus: floculis dum fe explicat pallidis, mucoris inodoris quadrifolis plenus: is paulatim deinde incrementum funit, do-nec humani-fere digiti longitudinem craffitudinémque acquirat, frequentibus tuberculis virentibus tam eleganti serie dispositis ut recentem Pinastri conum æmulari videatur.

Plantam hanc non esse verum Calamum aromaticum seu odoratum Antiquorum Botanici eruditiores confentiunt, sed Acorum verum Dioscoridis, quibiscum & nos sentimus. Eorum argumenta, & responsiones ad rationes contra sentientium vide apud J. Bauhinum Hist, plant. lib. 19. cap. 18.

In fluvio Hiera five Tare Nordvicum urbem alluente, non longe ab ipsa urbe, à Clariss. Viro Locut. D. Thoma Brown Equite aurato & M. D. observatus, nobssque ance viginti annos ostensus est. Alibi etiam in Anglia sponte oritur, nimirum circa Hedly vicum in Surreia, à D. Brown S. T. B. Collegii Magdalenensis, in Academia Oxoniensi socio inventus. Quin & D. Needham M. D. in agro Cestriensi eum copiose provenire nobis retulit: ut non opus sit nobis eum à Mæotide, Tartaria, Lituania, Russia, Bithynia arcessere: Humidis locis gaudet & secundum fluenta longe felicius provenit. Junio, Julio & Augulto Iulum, producit. Sin generis planta etti, neconga delcriptione indiget cum ab aliis omnibus nobis cognitis duabus statum notis distinguatur foliis Iridis seu Xiphii & nucamento seu Iulo Pinastri coni recentis amulo.

Vim habet Acori radix excalefactoriam & ficcantem, partium est tenuium. Usus pracip, in obstru-Vires & ctione menfium, in doloré colico, in ruptis & contufis. Ad urinæ deductionem commendat Fallo. Ulus. pius in vino tenui decoctami radicem cum fucco Boraginis. Schrod.

Pais in vino tenui uecocrain rancem cum neco poraginis. Serva.

Radices condita: guftir finit jucunda se ventriculo gratae, eafque Turca mane jejuni adversus cornuta cers contagia mandreare folent. Quin & radices Acori Anridotis utiliter admificen feribit Diofeorides. Tartaros quoque eas circumferre folitos, & aquam non bibere quin prius Acori radix in ea fuerit macerata Clufio referebat Bernhardus Paludanus.

Radices ficcatæ gratiorem fpirant odorem; nam (ut recte Plinius) recentium virus majus. In catarrhis exficcandis, praccipue convultivis, inque Apoplexia ipía magnam habet laudem con-

Ad anorexiam, Radix Acori quo acrior eo melior, five recens ufurpetur minutim incifa cum cochlean Juniperi, vel eadem in loco umbrofo ficcata, fed non præparata in pulverem redigirur, feligendo substantiam intermediam acrem, & cum dimidio extracti Tormentillæ miscendo egregium fuggerit pulverem stomachalem contra anorexiam. D. Hulfe ex Etmulmeri praxi. Aliquoties (inquit) observavi cum in declinatione morborum occasione saliva viscida ac glutinosa [male haberent agri] quod ex infusione radicis Acori & Helenii recentium in vino optime brevi habuerint,

dum sic saliva correcta & appetitus egregiè provocatus suerit.

Ttttt 3

CAP.

Locus.

Locus.

CAP. VIII.

De Zingibere.

Ingiber, Zisuces Gracis dictum, nomen accepit ab Indorum vocabulo Zengebil. Omnibus Botanicis eodem nomine dicitur. C. Bauhinus fic describit: Radice est ad ternos vel quarer. nos palmos, Arundinum modo, in profundum acta, inæquali, modice plana, frequentibus geniculis in laterales partes divifa, quoquoversum reptante, longitudine sesquincialis, nonnunquam majore, pollicis craffitudine ac minore foris albicante aut in candido subfusca, carne alba, friabili, tenera, per cujus longitudinem venæ nervofæ feruntur, guftu Piperis modo, fervida, acerrima, odore aromatico, quæ teste Acosta, etiamnum viridis leviter adurit, minúsque quam cum sicca est mordicat. & quo loca in quibus nascitur magis humida sunt, eò minus acrimonia retinet.

Folis est, (ut Garcias scribit) similibus Iridi aquatica aut Gladiolo [non Arundini] At Acost. Folis ett, (ut darcias serino) mininus indiaquatica au Chauno I non Aunumi J A. Acott. folia Lachryma: Jobi folis similla ei attribut; alii Artindinacea, ut Linschotamus & Ruellium nobis verisimilius videtur; cum Lobelius & Jo. Bodasus à Stapel, qui plantam ipsam virentem viderunt, folis & calanno novellam sive nuper enatam arundinem præ se ferre dicant: & G. Pso folia admodum similia esse foliis Arundinum testetur, ut qui nunquam viderit crescentem hanc plantam. admodum minia ene tom stantaman corcan, in qui miniquam vacore concentent nane pantam, Armadinetum verè dixerie quod primum è terra furgit. Unde (cum Marggravius & Fr. Hernades folia Iridi aut Gladiolo fimilia faciant, minus exacta comparatione un videntur. Caulis ci haud craffus in pedalem aut etiam (equipedalem altitudinem affurgit, Arundini fimilis, in faftigio cap tulum Stochadi quadantenus fimile gestans. Hernand.

Duplex eft, femina, quan deferipfimus, & mas, Anchoas Mexicanis dicta: cui, deferibente pi fone, folia non ultra tres pedes in altitudinem excrefcunt, asperiora sunt & crafsiora vulgari Zingibere, unico nervo recto in longitudinem excurrente conspicua, caulibus hinc inde sine pediculo, inferius dam amaritudine. Hernand. Radices diversi sunt ponderis & amplitudinis, omnes tamen imbells & tuberofæ, atque in superficie terræ sicut Arundineta expansæ.

Nascitur in omnibus Indiæ provinciis, excultum satumque semine aut radice: nam quod sponte provenit flocci penditur. America non videtur naturalis, fed ex India Orientali aut infulis Philippinis in Brafiliam & Novam Hispaniam translata. Malabaricum autem habetur laudatiffimum: Pingui solo, stercoratoque & probè exculto seritur (radice cui superfit unum alterúmve internodium in gui lolo, itercoracque ex prope excuito ierrun (radice cui inperit unum airerumve internodum in ferobem depaêta) & fiatim à fatu aqua duici plus minus pro terra ficcitate rigatur. Proximo anna à fatu radix eruitur denuo, ipfum fci. Gingiber. Vindemia ejus fit arefcentibus foliis, quod juxu initium Januarii accidere lolet. Paulò exficcate limo obducuntur, nè evanefcente nativa humiditate teretine, cui alias maxime obnoxie funt, afficiantur. At Linfchous afferit evulfarum radicum certam molem argillà figulina tegi, & tunulum exquifite contra omnem aeris & ventorum vin obliniri: fic enim & recentiores radices servari, & à vermium erosione promptius desendi. Apud Aromatarios radices reperiuntur alba & rubentes; fed diversa genera non sunt: rubrica infecta Arthuration (International Control of Contro

Franc. Hernandez pro formina describitur, qui capitulum seu spica Stocchadi similis.

Ut condiantur radices, priùs decorticantur, moxque in muriam vel acetum conjiciuntur, & macerantur per horam unam atque alteram, dein aquali fere temporis momento sub dio probe insolantur, ac denno ffrágula fub tecto cooperiuntur, donce omnis humitas exhalaverit. Si aliunde transferende finiradices, tuno thecis incluíe & aqué irrigate noctu terra operiuntur, interdiu celo patent. His omnibus ritè institutis ab exercitato agricola, postea Saccharo non solum, sed muria vel acco condiuntur, nullóque tunc infigni calore palatum afficiunt, nec filamenta ulla ingrata in ore relinquunt. Si nimio tamen mangonio, nimissque lotionibus fatigentur, pars quoque aromatica ejus

Viride conditum faccharo ex India affertur, fenibus & pituitofis ac frigidis & malè concoquentibus stomachis accommodatum, præsertim quod recens conditum fuerit: valet etiam ad lentam in

Indi folis Zingiberis in jusculis & coquinario usu atque acetario utuntur. Radices etiam virides cum alis herbis minutim concisa ex oleo, sale & aceto acetarii loco illis sunt. Præterea Zingiber recens etiam remedio illis est præstantissimo ad Colicos dolores, Celiacam & Lientericam passionem, Diarrheas diuturnas è frigore natas, flatus ventrifique tormina, 8c gravia his fimilia accidentia, ut multories in India de l'eliciter comprobaffe, restatur Bontius. Ea tamen, perpetuò adhibenda cautela, ut qui sanguine sunt servidiore, sive sani, sive agri, parcissime eo utantur, quia Zingiber serè

omne fafigunem accendit & orificia venarum aperit. Pilo.

Zingiberis ut & Piperis major in culinis quam in medicina ufus eft, cum hac duo inter omnia aromata plurimum acrimoniæ & parum aromaticæ qualitatis habeant. C. B. Galenus Zingiber minus aromata plurimum acrimonia & parum aromatica quantatis habeant. C. B. Galenus Zingiber minus temnium elle partitum quam Piper inde colligit, quod calor ejus, quamvis aquè fortis, non primo fatim occurifi fentium. Caliditas autem qua proficicitur à Zingibere diutius perfeverat, quam qua à Pipere, unde infert fubifantiam ejus & craffiorem elle & humidam feu aqueam. Nam ut ab aridis calamis flamma celeberrime accendium, atque etiam undequaque dispergitur; qua autem ab humidioribus, ceu ligna funt viridia, & tardius accenditur & durat diutius; ità etiam in medicamentis fit.

Dioscorides Gingiber alvum leniter emollire scribit, sed intelligendum, si teneræ & adhuc recentes radices edantur, multa in eis adhuc humiditate alvum lubricante & emolliente refidua : ut videnus in Iride, nam vetustiores siccant potius & sistem alvum, facta sci. proba concoctione, Addi folent interdum hæ radices medicamentis catharticis ad eorum vim augendam. Datæ autem and losent matches at contain any experience and contain augencam. Date autem cam purgantibus vehementioribus corum malitiam corrigunt. Zingiber Ventriculi & pulmonum cam purgantibus vehementioribus corum malitiam corrigunt. cum purganuous califfipat, supervacuo humore absumpto, cerebrum & memoriam roborando juvat. Hebetudini eriam visûs quæ ab humiditate provenit prodeft. Venerem frimulat & flatus difvat. Henermann comments of harms of the first position of the first of

nem promovet; Antidotis admifcetur.

Zingiber fuscum C. B. Zingiber is species Mechinum dicta J. B.

A vulgari Zingibere differt non tantum quòd immaturius aut improbius fit, sed quòd confistentià fit compactiore, duriore & paucioribus fibris intertexta, colore ex cinereo nigricante, acriore guflu, nec teredine exedi solita, quod etiam conditur & in quibusdam Officinis prostat.

Zingiberi affinis cortice squamato C. B. Zingiberis Mechini rara varietas J. B.

Radix est Zingiber vulgatum aut Mechinum referens sed elegantiore aspectu, multis nodis difinêta, & ferè veluti Doronicum articulata. Corticem habet Gingiberi fimilem, coloris fubcitrini, policari craffitie, fibrifque caret: gravis est ac folida, fracta venas albas ostendit: sapore est acri, aromatica, & si carie non exesa sit, gustu Zingibere multò acriore & sicciore.

Pona Doronicum Arabum nominat, & pro Doronico legitimo agnoscit, fiquidem notæ à Seraroine & Arabibus Doronico adferipta conveniant, quo etiam pro Doronico utendum centet: cujus logo multi hactenus Aconto Pardalianche minore, quod facultatibus Doronico planè contrariis fir,

· CAP. IX.

Arundines quadam omissa, suis locis disponenda.

I. Arundo Mambu Pison. Arundo arbor in qua humor lacteus gignitur, qui Tabaxir Avie & Arabibas dicitur, C. B. Tabaxir sive Mambu arbor J. B. Canna ingens Mambu vel Bambu dicta Park. Ily H. M. P. 1. T. 16. The Bambon Cane.

Adices geniculatæ è geniculis fibras agentes, & præterea germinibus multis emiflis reptantes & fibinde furculos erigentes, hanc plantam ad Arundines referri debere demonstrant. Rectius autem Arundo arborescens quam Arundo arbor dicitur.

Caules in excelsam altitudinem attolluntur, ipsam Tenga superantes, sunt autem teretes, cortice viridi, durius geniculati, è geniculis novos ramos furculosque emittentes, & ad geniculos spinis ob-longis rigidis, una, duobus, pluribusve muniti, intus fistulosi fistulis subrilibus, ad duorum trisimve hominum altitudinem affurgunt priulquam ramos emittunt; cum teneri ac novelli sunt, fermè solidi, & uno tantum angusto tubulo pervii, vetustiores intus cavi, & ad geniculos intersepimento lignoso clauss, & interius membrana tenui albicante obducti, constantque lignosis, duris, albicantibus filamentis. Cum teneriores ex susceptibles sunt, nullo cortice à lignosis filamentis distincto vefliti, cum vetustiores ex albo flavi & nitentis coloris; intus quodam calcis genere in cavitate obducuntur, quæ usui medico reservatur.

Pifo Arundines adolescentes medullà levi, spongiosa & liquida (non adeò faretà ut vulgares cannæ ayo ziunames auaoejeemes meuaua ievi, pyunguoja v iyanaa non auev jareta u vougaret eama Sacharjera) refertas esse serbit; quam vulgra grati sapori gratis avide exugit. Novijimi datem selomes qui maxime succulenti sunt v saporos, magni sunt in Indisi, apud Advensi aquè ae Indigenas, selomes qui maxime succulenti sunt v saporos magni sunt in Indisi, apud Advensi aquè ae Indigenas, qued bases sint esterbis sistimi compositionis. Achart dicta, qua in Europami invoceta in delicis habetur palatum delis, v a ma quoque non seme sem voluptate gustata est. As verò ubi ha Arundines procera v ande esti sunt in terra compositioni. nofa facta fuerint, liquorus contenti substantia, color, sapor & efficacia mutantiur, atque panlatim proreduits foras, or justa internodum vi Solis coagulatur, ac inflar pumicis albi indirescit; monarium protreduits foras, or justa internodum vi Solis coagulatur, ac inflar pumicis albi indirescit; mon nativae
shavitatu expers facta, peculiarem saporem cum parva adsprictione, eboris assi indirescit; vocatirique apua indigenas Sociar Mambu qui quo levior, albicantior ac glabrior eo prassamior: quò magis « Tabaxir
inasqualis asque cimere coloris evadit, deterior babetur.

Bala al manifestation de la constitución de la con

Folia ad genicula breviffinis petiolis infident, fpithamami loriga, latitudine ad petiolum digitali, deofie, verha apicem fenim firtchiora, venus in longum firiata, neivo inferius compicuo medium percurrente, oris fi inferiora versus firingantur, afpera, viridia.

Florer in spicis squamosis, tritici similibus, nisi quod minores sunt, qua nodellis caulium congregatiminfident, l'aminei filamentis tenuissimis, dependent. Sexagesimo à satione anno (ut ferunt) flores fert per unum ferme mensem. Proxime ante florum exortum primum omnibus folis spoliatur, & poliquam defloruit emoritur. Hac nobis minus verifimilia videntur.

His adde è Garcia, ramos crectos esse, nisi quod pulcherrimos quosque interdum incurvant ad pergulas & deambulacra, apud Indos frequentia, conficienda.

Pisoni Ligni seu materia crassities trientem uncia sape superat, circumferentia sexdecim, diameter aliquando quinque est unciarum. E Classo bauss; qui aliud fragmentum describit 272 pedes lon-gum, cuius crassitudo infima parte viginti uncias ambitu comprehendebat; singulorum internodiorum longitudo circumferentia partis inferioris utplurimum respondebat.

Vires &

1314

Dum

Lib. XXII.

Dum adhuc tenellæ & virides funt Arundines ab Indis inflecti & incurvari solent, ut magis apte evadant gestandis lecticis pensilibus, Palankins ipsis dictis, quibus insident tum viri, tum somme

dum aliquo transferri cupiunt. um auquo transferri cupanta. E truncis cymbas faciunt Indi, quæ binos viros capere poslunt, non quidem illas excavantes. sed relictis folum duobus utrinque internodiis per medium fecantes, quas confcendunt bini nudi, fedenrencus ionum autous actingus inchis cruribus, tenentésque fingulis manibus remos, tres aut tes fingulis in earum extremitatibus junctis cruribus, tenentésque fingulis manibus remos, tres aut quatuor palmos longos, quibus eas cymbas impellunt tanta dexteritate, ut etiam adverso rapidoque flumine summa celeritate navigare possint. Atque in his vectos se securos este arbitrantur a Croco-

dilis. Acosta: apud quem reliqua vide. Quin & ex hisce Arundinibus Indi nonnullis in locis domos suas ædificant, ut in Terenate, oua

findunt & fingulari industria intorquent.

Tabaxir Perfis lac lapidescens fignificat. Gerardus Cremonensis in Rhasi Tabaxir Arabum erm. nee per Spodium reddit, cum Spodium fit Tutia Arabum, cujus in externis remediis folum ufuselt-Tabaxir verò in Arabum compositionibus intra corpus sumatur. C. B. Verùm J. Bauhinus * Gerar-* Vel potitis Tabaxir vero in Arabum componentionious intra corpus intinatur. C. B. Verturi J. Datumius Gerar-Anctor nota- dum excufat, nam ille, inquit, reliquit nomen Perficum, & Bellunenfis spodium veriti: Sed quid rum in Garcia alteruter aut ambo peccarunt si spodium esse putarunt, cum Avicenna ipse dicat spodium esse cine hift. and rem cannarum, vi venu inter se confricatarum, & ignem ex eo concipientium, & proinde ex illo igne Clut. in Exot. exustarum.

Tabaxir ad usus medicinæ aptissima, ab Arabibus & Persis summo studio quæsita,, auro & argen. to ponderatur. Indi ad vulnera tefticulorum & virga utuntur. Valere etiam dictur contra chole. ricas paffiones & dyfenterias; Garcias internis & externis ardoribus convenire fcribit, eóque etiam in biliofis febribus & dyfenterus, præfertim autem in biliofis fluxionibus utuntur: inque stranguna an onioni rectious ce dyserici s. Foliorum decoctum epotum fervit ad fanguinem in corpore ex vul. nere retentum expurgandum, confértque etiam puerperis, ad materiæ fanguinolentæ post partum retenta excretionem. H. M. Arundines ha amputata & igne cremata fertiliffimum prabent cinerem; cum autem cremantur ingentem edunt fonitum, & fragore centum aliquot sclopetorum erplofiones amulantur. Aer enim intra cancellos internodiorum ope conclufus, dum rarefit ampliúsque spatium desiderat, parietes quaquaversum disrumpit, & vi sibi exitum quærit. D. Am

Nascitur in arenosis maris litoribus.

2. Beesha H. M. part. 5. Tab. 60. Bambu species altera.

Arbufcula humilis est, seu potius frutex arborescens, sedecim circiter pedes altus, ramulísque tentibus, glabris, nodosis medulla farctis donatus.

ous, giaoris, nodons meddad faicus donatus Folia arundinacea, Ily foliis fimilia, at glabra. Ad ramulorum nodos interdum spicæ provenium coniformes, acuminata, quibus infident flosculi albicantes, flaminei, medium occupante globulo ob-

longo, e quo stilus exit viridiusculus. Flosculis succedunt Frustus oblongo plano rotundi, acuminati, carne intus densa, albicante referi, Provenit variis Regni Malabarici in locis sylvestribus, præsertim in Betsjour, Corremaloer, & Techni

Ex hoc frutice Indigenæ sagittas conficiunt & corbes. Ex ramulis arundinaceis calami fiunt sciptorii. Folia fi in aqua decoquantur, eáque decoctio exhibeatur menstrua obstructa provocat: co dem decocto si os colluatur erosas gingivas sanat, & odontalgiam tollit.

3. Nola-Ily H. M. Arundo Indica Bambu dicta tertia.

Est insuper tertia Bambu seu Ily species, Malabarensibus Nola-Ily dicta, præcedentibus persimilis, præterquam quòd internodia tenuiora funt & longiora.

Crefcit in Calicolan & Teckenkour.

4 Arundo Rotang dieta Pison.

Hujus stolones, grato ut Mambu succo turgidi, vel crudi manducantur, vel condimento Achar induntur. Hæ minus concava sunt quam Mambu, sed substantia spongiosa instar herbæ ferulacæ farctæ. Baculi exsiccati attritu mutuo seu collissone multas fundunt igneas scintillas. Fructum set hac Arundo edulem & (aporificum, cum aciditate quadam grata, rotundum, parvæ pilæ magnitudine, tectum (padicci coloris putamine, durinfculo, fragili, ftriis perpetuis cancellatim ornatum. Ex fingulis Arundinis nodis ad fimmitatem usque farmenta funium modo intorta & tenacia, foliorum quafi loco, emergunt, hisque fructus globulares, rarò solitariè, sape copulatim adnascuntur. Nucleum porro intus ferunt durum, ex quo contuso exprimitur oleum, non edule solum, sed in medicamentis topicis, præsertim in ungendis nervis, utilissimum.

Crescie passim, in sylvis circa fluenta hae species, in omnem partem flexilis, cóque ad omnia liganda utilis. Nam incolæ [India] funium loco ea utuntur, & ædes suas ex magnis Arundinibus constructas clavorum ferreorum loco ligant; & mireris tenacitatem hujus Arundinis, quæ crassite digiti humani fermè cum sit, tamen in quatuor partes dissecatur, unde & corbes, & cuna infantium ex ea consarciuntur; anchorarum etiam pro navibus funes in Javanis; & sane longius durant in aqua saisa quam funes, imò deficientibus funibus nos iis anchoras quantumlibet graves li-

gamus.

5. Tubuli Arundinacei ad Asthma C. B. Tabaci Haytinorum, quos Mexicani vocant Pocyelt. Fr. Hernandez.

Tabacos vocant Arundinum cava perforatáque fragmenta, sesquidodrantem longa, pulvere car-Tabacos vocant Aruncinium cava periorataque iraginenta, ieiquidodrantem longa, pulvere carbonum extrinfecus illira, intrinfecus veto Yelf, i. e. Tabaco, Liquidumbra, Xoebioozoti, & interbonum extrinfecus illira, intrinfecus veto Yelf, i. e. Tabaco, Liquidumbra, Xoebioozoti, & interbonum extrinfecus illira, intrinfecus veto de la Virendam extra de deventación political de la Virendam extra de deventación political de la Virendam extra de la Virend dum aliis quidulusin carcinentis piantei acque outribus refereta. Froum incentorum ea parte qua pleni funt fumo ex altera traco devoratóque, velut quodam fuffimento, fomnus inducitur, & omnis laboris acque laffitudinis hebetatur fenfus. Quinetiam dolores omnes, ac praccipuè capitis, fen nis laboris arque ramana de expuitur, juvantur afthmatici, & corroboratur ventriculus. Cavendantur, pituita fluens ad pectus expuitur, juvantur afthmatici, & corroboratur ventriculus. Cavendantur, pituita fluens ad pectus expuitur, juvantur afthmatici, & corroboratur ventriculus. dantur, prunta monta ar peru fus, alioqui jecur intemperiem calidam contrahet: inque cachexiam dus autem est nimius eorum usus, alioqui jecur intemperiem calidam contrahet: inque cachexiam & alios affectus inciditur incurabiles.

Que de tubulis hisce habet Monardes cap. 15. eadem ferè sunt, eorum tamen compositionem ignoravit.

6. Arundo Japonia slava, internodiis brevissimis, surculis nodos stellatim cingentibus.

E minorum genere funt, craffitie pollicari aut paulo majore, colore flavo, internodiis brevibus palmaribus aut lesquipalmaribus, in medio gracilibus ad nodos crassis & protuberantibus. Unumquemq, autem nodum virgæ seu surculi multi stellatim ambiunt.

CAP. X.

Gramina quædam Brafiliensia à Marcgravio descripta, & per oblivionem omissa, suis Locis inserenda.

I. Gramen parvum, ad Cyperoides accedens, granulis Avenaceis. An Gram.nemorost hirsuti species ?

X radicula capillata multi prodeunt caules, teretes, tenues, fpithamam alti, ad terram uno foliolo acuto veftiti, è quo tanquam vagina prodit caulis. Summitatem autem caulis in foliolo acuto veftiti, è quo tanquam vagina prodit caulis. Summitatem autem caulis in foliolo acuto recreative de la companio del la companio de la companio del la companio de la companio d Avenæ, fibi invicem funt apposita, in queis semen latet. Caulis & folia pilis albis & mollibus ve-

runnur.

Folis multis fimul in fummitate caulis unde panicula exit cum Cyperis convenit, caulis rotunditate & foliorum pilis ab iifdem differt, & ad Gr. nemorofum hirfutum accedit.

2. Gramen cyperoides Brasiliense capitulo quadrangulo. Graminis secunda species Marceravio.

Caulem habet triangularem, 15, 16, aut 20 quoq, digit. longum, supra terram longis, angustis & venosis foliis præditum. In summitate caulis capitulum est quadrangulare, quasi è quinq glandibus compositum, magnitudine passular majoris, ad cujus latera quatuor foliola graminea extenduntur. Ipsum capitulum odorem habet quasi Chamæmeli.

3. Gramen cyperoides Brafiliense mulțis capitulis albis. Graminis tertia species Marcgrav.

Itidem caulem habet triangularem, circiter pedalem, atq, juxta humum duobus aut tribus foliis gra-mineis vestitum. In summitate autem in brevibus petiolis proveniumt sex, septem, aut octo capitula alba, juxta se posita; quorum quodlibet circumstant sex soliola viridia, acuta.

4. Gramen experoides Brasiliense, panicula umbellata, granulis aculeatis. Graminis quinta species

Inferius triangularem habet caulem, qui ad quatuor circiter pedum altitudinem affurgit: Folia autem quatuor aut quinq, sesquidigitum ferè longa, Arundinacea: superius umbellas multis acutis granulis, quafi Echinorum aculeis onustas.

5. Gramen Brasiliense experoides paniculis squamosis in umbellam compositis.

Exiles radiculæ, seu rectius filamenta, emittunt quatuor aut quinq, caules gramineos, angustos, circiter tres aut quatuor pedes altos. Quilibet autem caulis superius dividitur in umbellam, ut Gramen cyperoides capitula squamata continentem.

6 Gramen junceum Brasiliense Jacapè dictum. Graminis decimatertia species Marcgrav.

E radicula geniculata, juncea, alba, longè latéque fub terra ferpente exfurgit caulis ad trium pedum altitudinem, primum fimplex, inftar culmi filiginis, teres, qui poftea in aliquot folia finditur graminea, angusta, in medio album nervum secundum longitudinem habentia. Nullius est odoris, nec florem gerit nec semen [rectius dixisser neutrum sibi observatum.] Solo utplurimum effecto

Locus.

Locus.

Vires &

I ocus.

5. Tububi

Vires.

Vires.

Locus.

Vires.

Valere dicitur contra serpentum morsus, si membra eo ligentur supra vulnus inflictum. Piso exne. rientia sua commendat radicum juncearum decocta ad venena.

7. Gramen digitatum plumosum Brasiliense.

Caulis teres, tenuis, cavus, gramineus in 18 aut 20 digit. altitudinem affurgit, in medio habens nodum, & inferius tres, superius autem supra nodum unum folium acutum, gramineum in formmitate caulis quinque aut sex spicas tenues, duos circiter digit. longos, crasso filo haud crassores. coloris argentei, à quibus parvuli è cinereo ad purpuro-cœruleum colorem vergentes flocculi dependent, tremuli, & qui vento abripiuntur.

8. Gramen elegans plicatum Paniceum aut Miliaceum.

In trium, quatuor, aut etiam quinq, pedum altitudinem affurgit, ex radiculis filamentofis Arundi ni muno. Folia circiter unum pedem longa, eleganter plicata, viridia, figură pæne ut Palma ni-cifera majoris, în caule plura. Caulis superius fert spicam, sesquipedem longam Milii spica rel Panici sylv. figurâ & magnitudine.

Emolliendi vim obtinet internè & externè, malvæq, vices supplet: in fomentis etiam tenesmo conducit. Piso: qui Gramen hoc Amongeabæ nomine pingit.

9. Gramen florens capitulo squamoso, Jupicai Brasiliensibus Pison.

E pilofis radiculis caules protrudit perquam multos, tenues, junceos, pedem aut fesquipedem longos, qui inferiore parte gramineis foliis vestiuntur. Quilibet caulis gaudet capitulo ovali, squamoso, splendenti, coloris sublutescentis & ex pallido variegati: his superius stosculus insidet subsequamore foliis compositus. Si boe sit verum, plane anomalum est boe genus Graminio.

In pascuis riguis, mensibus præsertim pluviis luxuriat. Ad curandam impetiginem fimilesq, cutaneos affectus, à colore & acrimonia natos succo refrige

rante quo scatet, parti affrictum conducit; multúmq, solatii & levaminis adsert pruritum intolerabi lem mitigando. Pison.

10. Gramen striatum Brasiliense.

Ex una radice quatuor aut quinque folia enascuntur, & assurgunt in sex pedum altitudinem si milia Gramini Hispanico striato, præterquam quòd in unico solio una tantum stria sit alba.

11. Gramen dactylon plumeum, Capuupeba Brasiliensibus, Lusitanis Pes Gallinaceus dictum.

Ad duorum aut trium pedum altitudinem affurgit, caule tereti, geniculato, foliis ad genicula plus sesquiped. longis : qui in summitate in 20, 24, & interdum 30 tenuiores caules dividitur, quorum quilibet versus fummtatem, ad duorum, trium quatuorve digitorum longitudinem argentea vellur panicula, qua in medio femen gramineum continent. Caules egregie rufefcunt.

Radicem ad quodvis venenum in quovis convenienti liquore propinatam commendant Braffi enfes. Pifo.

12. Gramen dastylon altissimum Brasiliense.

Bicubitalem vel tricubitalem fortitur altitudinem, caule & foliis gramineis. Panicula fuperiis in duodecim, quindecim aut plures divifa, quorum quilibet octo aut novem digitos longa, coloris obscurè rufescentis.

Duodecima Graminis species Maregrav. hujus varietas esse videtur, panicula longiore & pænè pedali subtiliusque composita, atque coloris viridis.

HISTORIA

Lib. XXIII.

ISTORI ANTAR

VIGESIMUS TERTIUS, STATE OF THE STATE OF THE

QUI EST

De Herbis anomalis & incertæ fedis.

ERBAS anomalas voco que ob fingularem partium firucturam feu conformationem ab aliarum norma abludunt, nec notis characterificis cum precedentium Generum aliquo conveniunt. Incertæ fedis funt quarum notæ Characteristica adeóque Genera quo referenda sunt ob impersectionem descriptionum ignorantur.

Has ad confusionem vitandam, & memoriæ juvandæ causa, in quatuor Sectiones distribuemus, nimirum in 1. Anomalas aquaticas. 2. Anom. filiquofas. 3. Anom. quæ ob convenientiam aliquam in partibus præcipuis ad superi-

orum generum aliquod reduci possunt. 4. Anom. incertæ sedis.

SECTIO PRIMA.

Herba Anomala aquatica.

CAP. I.

De Nymphæa.

Nymphis dicta putatur. ออเลี กู ผิงอนลีอีฐ Noupada อีเล้ ที่ ซึ่งบอิสรท อุเกลีย ที่ของ, quia aquosa amat loca. A rympnis aicea putatur. — a putatur serve a Herculem mortua, qua man e am transformata fuit; Plinius deductrà Nympha zelotypa erga Herculem mortua, qua in e am transformata fuit; unde inquit Heraclion vocant aliqui, alii Ropalon à radice clavæ fimili; ideóque eos qui biberint eam duodecim dies coitu geniturâque privari, lib. 25. cap. 7.

1. Nymphaa lutea Ger. J. B. major lutea C. B. Park. Nemphar luteum Brunf. Water-Hilp, with a pellow flower.

Haud temere herbam aquaticam invenias, quæ majore radice nitatur quam Nymphæa, quippe qua temere neroam aquaticam inveinas, quæ majore rauce intenti quani xynipinæ, junjog quæ humani cruris eraffitudinem nonnunquam affequatur. Harum quæ lutea elt radicem habet for svirentem, intus albam, fungofam & porofam, fapore fubamaro præditam cum quadam adftrictione, cui multa appenfa adnata, craffitudine digitali, foris nigricantia, fibrifa, multis capillata: Folia aquæ innatant, forthamam aut fefquipalmum longa, latitudine palmara, formå foleæ equina forma solara analysis analy Folia qua innatant, foithamam aut felquipalmum longa, latitudine pannati, foitha lote volunta propernodum rotunda, paullò oblongiora quain candidas, pinguia, lentóq, virore fiplendentia, fuperiore parte glabra & Lavia, inferiore verò fibris aliquot diffineta, pediculis, digitali craffitudine, cubitos duos aut tres longis, aut etiam longioribus, teretibus, medulla fungosa, creberrimis rectis canaliculis pervià: quibus ad exortum interdum concurrentibus pluribus pediculis lanugo candidifficanti que & folia nondum explicata, haftæ mucronem amulantia exertore,parte obveltir. Fiorem de lorgical plura francia concernitation de la financia concernitation del financia concernitation del financia concernitation de la financia concernitation de la financia concernitation de la financia concernitation del financia concernitation de pediculis confimilibus infident, fapore cum dulcedine aliqua strenuè adstringente, odore Sisymbrii Cardamines, quinq, foliis craffiulculis constantes, colore luteo præditi, exceptis unguibus, qui externa parte virefeunt : intra verò feptum foliorum quinq, duplex eft corona, prior minutifimorum foliorum, qui externi appreffa rugola confpicintur, & fimiliter lutea, quo etani colore pradita eft interior, fed ablutiore, exicompluribus ligulis retroacus, & apicibus prioren cojonam contingentibus; medium occupat pericarpii rudimentam ex luteo viride; quod delaptis coronis, folitique forum testi continuation ex luteo viride; quod delaptis coronis, folitique forum testi continuation. florum, totis jam viridantibus, faturo virore fed nitente tingitum papaveracei capitis magnitudine, tell forma urceum affaire exprimens, turgido ventre in angultam cervicem definente, qua fentam dilatata marginesurcei effingit. Artis extantibus alperatos, & orticui loco aliquonique, pertudis in his femen continetur, splendens, majus quam alba, Triticeo grano minus.

habloshujus spiritum illum ardentem seu liquorem destillatum, quem Aquam vitæ vulgò vocant;

odore referre nobis vifus eft.

Vires.

Locus.

I ocut.

Locus.

F.ocus.

Varietas.

HISTORIA PLANTARUM. In fluviis & fossis palustribus majoribus, inque aquis stagnantibus majoribus crebiò rene.

A. 2. Nymphaa lutea minor flore fimbriato J. B. C. B. The leffer pellow Water Life, with a fringed flower.

Radiculis multis uliginoso como infixa est, capillaceis, è caulium nodis prodeuntibus; feliumul. tis, longo rotundóque pediculo nixis, guifu amaris, aque innatantibus, denfis, caulibus teretibus geris, iongo rotundoque pediculo mais, gama anama fimilibus, quinque tantum foliolis conftantine non ut in lutea majore numerolo stipatu congestis, aut multos apices intus gignentibus, per ambi non ut in intea majore numerolo rupas de la compresso, se in ambitu pilosis. Atriplicis ferè modo, gustus quoque amari.

In fluvis & stagnis majoribus nascitur, non tamen admodum frequens. In Insula Eliens

A. 3. Nymphæa alba Ger. J. B. alba major C. B. 199ite 10ater-Lilu.

Lutex ante floris productionem fimillima est, rotundioribus tamen foliis, [Dod. & foliorum & florum pediculis rotundis.] Radia craffiffima, cortice tegitur nigriore, intus candida & fungofa. unde plurimæ exeunt fibræ, quibus in fundo hæret: flores autem longsflimis, aquas trajcientibus pediculis harentes, candoris emaculati, nonnihil odorati, Liliaceis floribus fimiles, multiplici foliorum agmine stipati; verum extima solia exteriore parte ex albo virescunt, ut Orniklogali medium occupant stamina numerosa. Dodon. autore post storem capitulum prodir rotundum, in quo semen nigricans, splendens, Milio majus.

Nymphæa Brassliensis flore albo, Aguape indigenis dicta, non videtur specie diversa. Flos (ob. fervante Marggravio) duodecim constat foliis, oblongis acutis, angustis, albis, & quatuor soliisvi-

ridibus subtus, suavis odoris.

In fluviis oritur sed rarius apud nos in Anglia.

4. Nymphea alba minima C. B. alba minima five Morsus ranæ Park. Nymphea miner see Morsus ranæ J. B. The least white Water Lily, or Fragisti.

In aqua fluitans multiplicat se flagellis suis tenuibus, in quibus veluti parva capita, unde folioum exortus, & radices tenuissime, fundum versus tendentes. Folia circinata rotunditatis, teneris, uncialibus, interdum duplo majoribus, Asari foliis fere fimilibus, sed minoribus, pediculis nixis palmaribus. Flores veluti è vesica prodeunt, majusculi foliolis ternis albis constantes, Dod. medio-

In aquis pigrioribus & cœnosis tardè fluentibus.

Hujus varietatem flore pleno odoratissimo observavimus in fossa quadam palustri ad latus aggens

seu calceti Audrey caussey dieti, propè pontem ligneum, in insula Eliensi.

His addit Lobelius, & ex eo Gerardus, Parkinsonus, & Bauhinus uterq Nymphaam luteam minrem, quam juxta amoenissima Thamesis fluenta in udis scrobibus frequentem scribit: Item Nymphaam albam minorem, quam in Anglia, via quæ Londino, Oxonium, ac Bristoliam ducit secus & trans aquas viarum pigriores minúla, profundas reperiri aflerit. Ego & amici diu utrama, quativinins mecdum invenimus in Anglia, aut ab aliis fide dignis inventas audivimus, tantum abest ut fin quentes sint apud nos.

Ego certè Lobelio non multum sido: nam & alias aliquot plantas spone in Anglia oriti tradit, quas polt iplum nemo qui quam hactenus invenire potuit, nec puto inventurus eft. Nymphæa lutea minor flore fimbriato in Anglia fatis frequens eft; forte hancintelligit Lobelius, Nymphæa lutea minori Septentrionalium titulo. Nymphæa alba minor nobis hactenus in cognita est. D. Magnol Monspeliensis in stagnantibus aquis circa Lateram eam æstate sæpiis oc-Currere feribit: utinam'accuratius deferiptam nobis dediffet.
Nymphæ utriufg albæ & lutæe radix, folia, flores, femen in ufu funt adversus fluxus, præspat

verò gonorrheam & pollutiones nocturnas, feminis acrimoniam, fanguinis aftum & tenuitaten. Extrinfecis fape adhibentur folia & flores ad febriles aftus & vigilias fopiendas [in lotionibis pe dum, in impositione fosiorum scil. lumbis, temporibus, plantis pedum.] Schrod.

Multi ab hujus plantæ usu cavent, eo timore ne iis coeundi tum vires, tum desiderium minuangidos & tardos. Plin lib. 25. c. 7. coitu geniturăque privari scribit qui biberint eam duodecim diebus. tur: compertum enim aiunt usum seminis atque radicis homines reddere ad Venerem valde si-

Radix Nymphaza candida vino nigro decocta & pota mensium muliebrium abundantiam listit efficaci remedio, etiam ils qui de omni auxilio desperârunt. Idem de Semine intellige. Trag.

Henricus Petraus radicem Nymphan alba vino coctam & potam commendat in nimio menfium

fluxu, è Dolzi lib. 5. c. 4. fect. 18.

Turcas perhibent per noctem flores Nymphæe in aqua macerare, qua fi nares inungant, veleandem blant, putant le à multis graviffimis morbis immunes futuros, & fe ab ils præfervari posse. Nos ex shorbus albis conservam & syrupum conficients quæ somnum conciliant, segnius tamen quam

Papaver. Simon Paul. Quadrip. Botan. Class. 2. p. 94, 95.
Experientia scio in excoriatione palati vel Uvula & Lingua à materia calida adulta Aq. No. nupharis cum Cafura conducere, ex observationibus Marcelli Cumani ab Hieronymo Velíchio editis • 5. Nymphaa alba major Ægyptiaca sive Lotus Ægyptia Park. Lotus Ægyptia Alpin. exot.

Folis constat numerofis, magnitudine colore atque figura Nymphææ albæ folis proximis, undiq. crenatis, pluribus lineis seu nervulis per folii superficiem variè discurrentibus, pediculis è radice exenntibus nixis ut in illa. Ac nec folia tantum Nymphaw fimilia habet, sed & capita, & radicem, & muous mais agnitudine, figura, & colore albis Nymphææ floribus fimiles, fingulis fingulos pedículis nores et ani magnitum podicins feu canlibus viridibus, rotundis infidentes, aliquantum odoris levissimi, ad Violæ odorem inclinanieu caunus vinancia, caracia cante a capita rotunda, Mefpilo magno magnoa, fructui Nymphæa albæ tis refirrantes. Floribus fuccedunt capita rotunda, Mefpilo magno magnoa, fructui Nymphæa albæ timilia, cortice viridi contecta, intus veluti longos parvôta, folliculos habentia, quæ femen continent minutum Brafficæ semini simile. Pediculi tum florum tum foliorum longi sunt, digitum minimum circiter craffi, teretes, cavi, decem ferè alterutrorum ab eadem radice. Radix rotunda in oblongum, magnitudine & figura ut Pyrus parva, exteriùs nigra, intus flavescens, pulpa sanè carnosa & durá. guffu adtringens & subdulcis. Prorsus verò aucta non superat magnitudinem ovi gallinacei. Indigenæ ex jure coctam libenter comedunt. Videtur coctu intus colore ovi rubrum imitari. Ab hac radice crassa & torosa innumeræ sere sibrosæ, tenues, colore albicantes radiculæ procedunt.

In locis nonnullis aqua Nili fluminis, aftate de more solito aucti, inundatis, ac velut lacunis effe- Locus. Eis (quos locos Birchas Ægyptii vocant) adeò abundat, ut tota aque superficies folis contecta occultenir, plantæque tandiu vivens supra terram cernitur, quoad tota aqua terra suerit absorpta, atq. siccata; quod fieri folet Novembri mense, quo tempore Loti plantæ sub terra occultantur, marcescenribus tum foliis, tum floribus, tum fructibus, cum totis suis plantis: quo constat Lotum annuam

Id proprii hæc planta (inquit Alpinus) habere videtur, quòd quantacunq, fit aquæ altitudo ufq, ad illius superficiem crescat, floresq nunquam intra aquam aperiat sed semper supra superficiem ejus,

non multum tamen, attollat.

Ouz Theophraftus & Plinius habent de mirabili hujus plantæ ad Solem conversione, quòd scil. slores em fole occidente se comprimant, capútq, integant, ad ortum aperiantur & supra aquam affurgant, se in Nymphæa alba observasse affirmat Prosper Alpinus, Ipsam nempe occidente Sole slorem claudere, deinde se totum cum foliis sub aqua occultare, eóq, oriente slorem primum extra aquam promere, aperire, atque paulo post cum omnibus foliis supra ipsam assurgere: Nobis certè incredibilia videntur.

CAP. II.

De Tribulo aquatico.

TRibulus dicitur muest no reis Balanter, quòd fructu suo tria vulnuscula infligat, vel quòd cuspidatum trifariam feriat. Bod. a Stapel.

Tribulus aquaticus J. B. C. B. Ger. aquaticus major Park. Water Caltrons.

Ex uno capite poulescho folia multa, sescuncialia, duobus quadrantibus superioribus serrata, supra glabra; subus rugosa, Populneis quodammodo similia, pediculo palmari & sesquipalmari, sungoso & paullò infra intertionem tuberoso herentia. Fiores parvos albos sequuntur muricati fructus, * spi-* timo sinis armati, nigricantes, Castaneis pares, pulpa nucleóve non diffiniles, candido, eduli, gustu graffis & rahaud ingrato, qui, autore Dod. & recens mandi, & arefactus, moláque contritus in panem costi buján. J. B. posse fertur. Radices longissima ex intervallis, veluti ad genicula staminum utrinque casariem promunt, partim in aqua natantes, partim limo hærentes.

Nascitur variis in locis, ac fere stagnantibus fluviorum partibus, lutosis lacubus, & urbium fossis, Locus. quibus limosus sit fundus. Inter Montbelgardum & Basileam observavit J. Bauhinus, ubi sloret mense Junio. Matthiolus in plerisque Italiæ fluminibus & lacubus provenire ait, præsertim in agro Mantuano & Ferrariensi: neque solum in dulcibus aquis gigni, sed eriam in mari, quod non credimus.

Nos fructus Venetiis venales vidimus. Pleniorem hujus plantæ descriptionem videsis apud Jo. Bod. à Stapel, Comment. in Theophr. hist. lib. 4. cap. 11.

CAP. III.

De Faba Ægyptia.

REC planta à nonnullis Nymphase species censetur ob conformitatem in foliis caule & radice. Flos etiam cartera Nymphase similis solo colore purpureo differt. Practipua differentia est in fructu.

Vires.

Faba

Lib. XXIII.

Locus.

Locus.

Locus.

Hist. Nat.

& Med. Ind.

Faba Agyptia Bod. à Stapel. Faba Agyptia Dioscoridis & Theophrasti, cujus radix Colocasia usa Agyptia Dol. a Stapes. Fasca Diofeoridis affinis C.B. Fructus valde elegans, Fasca fond Ægyptia Dioscoridis J. B.

HISTORIA

Hujus fructum fic describit Clusius, Prægrande Papaveris caput, cujus summum fastigium trans. versim fuisset practium, referebat; membranacea enim & rugosa constabat substantia, subsuscioloris, levi admodum, licet ejus circumferentia suprema parte novem esset unciarum, sensim tamen de. ris, ievi admodulii, nece cius careatini fructus fuccesserat sustinuisse videbatur; apparebanenim quædam ubi flos inhæfisset vestigia: superior porro fructûs pars prorsus erat plana, 24 lacienim quædam uni nos innæmiet veinigia i alpeitos porto trates para profita eta paria, 14, lacinis five cellulis ferie quadam dispositis prædita, instar favi Vesparum; in quarum singulis singularia semina, sive parvæ nuces, instar pumilarum glandium continebantur, pænè unciam longæ, unciam in ambitu crasse, quarum suprema pars susca erat & in mucronem desinebat illi similem qui extimam glandis partem occupat. Infima pars exiguam lacunam habebat, vestigium videlicet ubi pe diculus illam in cellula retinens inhæfisse videbatur: nucleum autem continebat rancidum & sim

Hanc ipsam plantam in insula Java invenit Justus Heurnius M. D. & verbi Divini minister in India Orientali, qui eam Nymphææ glandiferæ Batavicæ Javorum nomine descripsit his serè verbis. Eus [fructûs] fungolus rugolus calyx est, globum dimidium referens, viridis coloris, qui duodecim, vel septendecim loculis distinctus est; loculorum quivis glandi fimilem fructum continet, ex violaceo nigricantem intus albiffimum, corculo viridi, adstringentis saporis & subamari ut Glandium, siccatum ut Avellanarum. Caulis bicubitalis sape, rotundus, asper, fungosus. Folia ingentia, Batavica Nymphææ plane similia. Flos etiam nostratium similis, odoris validi ut olei Anis.

Nascitur in paludosis & ad ripas fluviorum. Hæc è Jo. Bodæi à Stapel notis in Theophr. hist. & Parkinfoni Theat, ubi plura vide. Hanc plantam veram & genuinam Antiquorum Fabam Ægy-ptiacam effe nemini dubium effe poteft qui descriptiones inter le contulerit.

Jac. * Bontius plantam hanc titulo Nymphaæ Indicæ flore purpureo fic describit

Nostrati Nymphææ in omnibus tam in latis, quam rotundis foliis, caule & radice plane convenit: flore verò differt, qui in nostrate vel albus, vel flavus eft, hic autem pulchrè purpureus, odore gratissimo nullo modo nostrati cedens. Fructu quoque & calyce longe à nostrate Nymphæa diffet: qui in superficie hic planus conspicitur, tanquam si per medium cultro dissectus esset: verrucas paryas, in orbem diftinctas super oftendens circiter 30, numero, quæ paulatim grandescentes calycm fibi unaquague effingit, donec maturescens nucem Avellanam dempto putamine cum forma, cam nucleo valde referunt; saporem quoque ejus non male amulatur, qui tamen fatuus aliquo modo & aqueus est, naturam redolens elementi in quo crescit.

Viribus cum Nymphæa nostrate convenit, ideóque decocto hujus plantæ, à Malaiis edocti. utimur in calidis morbis, Febribus ardentibus, Phrenitide, Cholera, & in mortifera dysenteria. Hade-

nus Bontius.

CAP. IV.

De Millefolio aquatico.

A: t. Millefolium aquaticum minus Park. J.B. aquaticum flosculis ad foliorum nodos C.B. Mrriophyllum aquaticum minus Clusti Ger. Small Water Milfoil.

Ate le fundentibus scapis præditum est, qui rotundi, virides, frequentibusque nodis intercept nte le unicaminos teapis praemini estada in teneral, quiba telluri inharet : fuperior faso-funt; è quibus tenues, capillaceáfque fibras foragir, quibus telluri inharet : fuperior faso-rum pars galmum fupra aquas eminet, quam ad fungulos nodos quinæ tenuium, parvífque foliolis præditorum foliorum alæ ambium, vix unciam longæ, virides admodum, quæ fenfim circa feaporum funmitatem minuuntur, fic ut in pyramidalem quafi formam feapi definant, qui fummo falliglo totidem flosculos quot foliorum alas in fingulis nodis ferunt, pufillos valde, octonis candidis foliolis simul junctis, nec sese explicantibus, præditos, qui deinde in quædam tubercula, quatuor radiolos in capite habentia transcunt.

In lacunis secundum rivos ficis, nec profundis, observavit Clusius, Flore & semine mense Junio onustum: nos in rivulis circa Cantabrigiam copiosum satis invenimus.

A. 2. Millefolium palustre galericulatum Ger.emac. aquaticum flore luteo galericulato J.B. Park. aquaticum lenticulatum C. B. Dooded Water Milfoil.

Tenuissimis filamentis totum est contextum, isque ferè indigestis; appensis hinc inde crebris emblematis orbicularibus, Lenticulam aquaticam amulantibus. Caulis tenuis, dodrantalis, nudus, in ramulos aliquot parte superiore divisus, flores gerit luteos, majusculos, cucullum referentes.

In folis palustribus Lincolmensibus & Eliensibus reperitur. Duas species observavit D. Dent,

Vocavi (inquit C. Bauhinus) lenticulatum, quia veficulæ parvæ Lenticulares non tantum uli-mæ foliorum parti adhærent, fed infinitæ omnibus foliorum partibus fubliciuntur.

Hanc plantam quoniam aliis imperfecte descriptam observavimus, ipsi plenius accuratius & descri bere conati sumus. E radice limo inharente cauticulos emittit infirmos, teretes, creberrimis geniculisdi-Rinctos, in aquis fluitantes, in ramulos rariores divifos. Ad fingula genicula fingula exeunt folia, ramo-

faramo ad exortum hine inde infigniori: Tum folium reliquum tum rami dicti ramulos alternatim la, ramo au exortum detti raminos arternating ab hoc & illo latere emittunt, in tenuia & capillacea segmenta subdivisos, quibus accrescunt vesiculæ, pellucidæ aqua plenæ, quæ cum vetuftiores funt nigricant & fragiles evadunt velut turbinatorum teftæ: penucius aqua promista C. Bauhinus. E centris divaricationum ramorum exeunt subinde cauliculi has lemiculares appena. C. Bauminus. El centris divaricationium ramorium exeunt fubinde cauliculi craffindeuli datis, firmi, dodrantales interdium, aut longiores brevioréfive pro aquarum profunditate, foliis nudi, [versis fimmitates tainen quadam foliorum rudimenta apparent] in faftigio flores gefiantes quinque, fex, feptémve, pediculis felcuncialibus aut longioribus, purpurantibus infidentes, fuccessive le aperientes, è calyce bifolio feu bivalvi, monopetali, in duo fegmenta divisi, quorum successive de la perientes, in carriera inferioris in labelli lei in madio alle felli de la feriente de la compositione de l fuccetive te apereures. C carper ou no local marks, intended at, in cudo reginenta civing quorum perius galex figuram obtinet, inferius labelli lati, in medio velus fimbriam habentis denfam. Sub labello latitat calcar feu corniculum breve, incurvum.

In medio flore textia interdum lacinia occlusive in medio flore textia interdum lacinia occlusive in medio flore textia interdum lacinia occlusive. ditur. Vasculum seminale parvum, subrotundum, figura seminis Lithospermi, unicum intus includens semen, rotundum, fuscum. Folia juniora virescum. In extremis ramulis, nunc [Julio mense]

dens temen, toundant, and tachum admodum viscidi.
gemmæ infignes cernuntur, ad tachum admodum viscidi.
Floret Julio & Augusto, & semen brevi maturat.
In piscinis, inque fossis palustribus occurrit, sed rarius.

Tempus. Locus.

1323

CAP. V.

De Cotyledone aquatica.

A. I. Cotyledon aquatica J. B. aquat. acris Septentrionalium Lob. palustris Ger. Park. Ranunculus aquaticus Cotyledonis folio C. B. Warfh Dennnwort, White Rot.

Picculis rotundis, crebris geniculis interceptis, vel sub terra, vel in superficie terra reptando se propagat. E geniculis tum fibrillæ seu radiculæ albæ creberrimæ, tum folia, tum etiam Pediculi flores sustinentes exeunt. Folia circinata ferè rotunditatis, trassa, digitum lata, per margines leviter crenata, glabra, pediculis semipalmaribus aut majoribus summa parte hirsuis, eonum contra occupantibus insident, fibris inde in foliorum margines velut tot radiis ductis. Ex alis foliorum exeunt cauliculi seu potius pediculi digitales, tenues, infirmi, in summitate flores aliquot glomeratos [octo interdum aut plures] sustinentes. Singuli autem slores quinque perexiguis, acuris, dilute rubentibus foliis componuntur, & Iummitati Ieminum fingulorum, feu forte binorum, conjunctorum, nudorum infident, velut Thlaspeos cujusdam compressorum. Interdum in eodem caule bini habentur, alius super alium, florum & seminum glomeres: bini quoque non rarò ex ejusdem folii finu exeunt pediculi floriferi. Sapor plantæ mihi potius amarus quam acris visus est.

In paluftribus frequentiffima est hac planta; post mediam astatem storet.

Panta est singularis & sni generis; folio quidem Cotyledonem veram exactè resert, verum caule, store & semine immane quantum ab eadem differt.

. 2. Cotyledon repens Brasiliensis, Erva do Capitaon Lustanis Marggr.

Radis recta, teres, geniculata, alba, sub terra serpir, & ad genicula unius aut duorum digitorum intervallo distantia, multa agit filamenta tenuia, & ibidem caulem [rectius pediculum] duo aut tres, etiam octo aut decem digir. altum protrudit, exilem, teretem, fistulosum, ex albo purpureum, inferius in medio filum lentum habentem: quilibet autem caulis fert superius unicum folium rotundum, lætè viride ut Nymphææ, non ità solidum, in ambitu crenatum more folii Umbilici Veneris: caulis in centro folii aut circiter inferitur, & ex centro infertionis tenues venæ ad circumferentiam disperguntur. Radix contrità odorem & saporem habet radicis Petroselini.

CAP. VI.

De Stellaria aquatica.

A. Stellaria aquatica Park. Millefolium aquat. 13. sive Stellaria aquatica C.B. Alsine aquis innatans folis longiusculis J. B. Water Starwott, of Star-headed Water Chickmeed.

7.B. Enticulæ modo aquis innatat, longis, tenuibus, teretibus, infirmis coliculæ, pedalibus & cubitalibus ac etiam longioribus, in ramulos subinde abeuntibus: è quorum geniculis non tantum demittuntur fibræ tenuissimæ & albidæ quibus radicatur, verum etiam bina folia per geniculos oriuntur, Alfines, femunciam ferè longa, ex angustiore principio sensim parum dilatata: extrema autem ramulorum fupra aquam coronant folia multa, alia alisi impofira, latiora radiatimque digelta, decre(centibus femper interioribus. Ad fingulos caulis articulos floculis bini oppofiti, hinc inde unus, è foliorum finubus exeunt, duobus foliolis albis, ad fe invicem flexis compositi, cum flylo albo pro flosculi proportione longistimo, luteo apice infigni. Flosculos excipiunt vascula seminalia ex rotundo paululum compressa, quatuor lineolis altius impressis in quatuor partes distincta. In vasculorum summitatibus emergunt pili aliquot nigri velut apicem constituentes.

Ununu 2

Lib. XXIII.

CAP. VII.

A. Militaru Aixoides Ger. Stratiotes sive Militaris Aixoides Park. Aloe palustris C.B. Aloe sive Aixoon palustre J.B. Water Sengreen, og Fresse water Souldier.

7. B.
Olia habet Aloes herbæ fimilia, fed breviora & minora, per ambitum duris quibusdam, brevious aculeis fpinosa; inter quæ waginæ quædam ettimpunt, cancrorum forcipulis similes, quibus dehiscentibus stores excunt candidi, trium foliorum, Ranæ morsus persimiles, lutcola exi gua samina in medio gerentes. Pro radicibus fibra longa funt, rotunda, candida, craffioribus ly-rarum fidibus, aut longis lumbricis perfiniles, qua ab iplo folia promente brevi captegafecandenes 'aque fundum petunt, quem tamen rarius affequentur. Exeunt ab sodem & aliæ oblique fibre. quibus uti Ranæ morfus multiplicatur.

In fluentis pigrioribus, stagnantium aquarum lacubus, & fossis palustribus majoribus non raroin. venitur, maxima foliorum parte unà cum floribus aquas superante; reliquis stirpis partibus sub aquis conditis. Junio, Julio & subinde Augusto floret in Insula Eliensi.

Cæterum fibras, quas pro radicibus habet, scelerati Agyrtæ, in aquæ plena phiala, quò majores appareant, mulierculis oftentatas impudenter mentiuntur vermes effe, quos medicaments suis ex intestinis eduxerint, teste Dodongo.

CAP. VIII.

Stratiotes Ægyptia J. B. Strat. aquatica vera Dioscoridis & Ægyptiaca Park. Lenticula palalini Agyptiaca sive Stratiotes aquatica folis Sedo majore latioribus.

Rope Pelufium, nunc Damiatam dictum, Ægypti urbem, in folfis aqua Nili decurrente ple nis copiosè provenit hac herba, aqua Lenticula palustris modo supernatans, sine caule, folis Cynoglossa, brevioribus, latioribus, densioribus, durioribus, hirsutioribusque ac albidioribus à quibus pro radicibus exigua & rara quaddam lanugo pendet. Sedo majori fimilis eft; Nullo obse prædita, eo excepto quem ab aqua accipit; sapore tamen adstringente ac ficco linguam ferit, no fecus quam Acacia.

Hanc plantam Antiquorum Stratiotem effe minime dubium videtur. Stratiotes enim, tefte Dioscoride, fluviatilis cognomen ex eo traxit, quod in aquis nascatur, inque is supernatans fine adice vivat, quamvis folium habent Aizoo fimile, ac majus. Plinius verò tradit eam in Ægyprotantum ex inundatione Nili nasci; Aizoo etiam similem esle, ni majora haberet folia.

Stratiotes Ægyptia Dioscoridis Veslingii.

Cùm in eodem loco, nempe in Nilo propè Pelufium observata fit ab Autore Cl. Veslingio à præcedente non diversam esse suspicor, quamvis nec descriptiones nec icones per omnia conve-

Folia hujus, describente Veslingio, Aizoo quidem, sed majori illi & arborescenti fimilia diceres. ni majora multò forent paritérque latiora. Surrecta pleraque videntur, roseóque concessíu stipata; & citra malæ ætatis dispendium plicis in longitudinem rugisque non ineleganter crispata. Circa exortum, ut solet, angustiora folia paulatim deinceps dilatantur: extremorum altero non in acumen exeuntia, sed reslexis leviter oris paulatim diducta sunt: cætera dilutius virescentia, Verbasci instar molliter utrinque hirsuta. Flores non observavit. Planta tota seffili base Nilo incubat aquis innatans citra radicem, quamvis radicum vicem demissa terram versus tenuissima fibrarum veluti filamenta

CAP. IX.

Lens palustris latifolia punctata Park. Lenticula palustris latifolia punctata C.B. Lens palustris Pata-

Dunam costam longiusculam adnascuntur utring, in alæ modum folia denso agmine mutuò fe plurimum tangentia, ex oblongo rotunda, femuncialia superius punctis minutissimis no. tata, inferius musco obducta. His inferne copiosa Lenticulae, aliquando singulae, aliquando ternæ & quaternæ, rugoso prætenui cortice donatæ adhærent, quibus semen copiosissimum minutissimum & flavescens includitur. Sapore est aqueo.

Hanc in fossis Patavinis aquis supernatantem vidit C. B. & in Silesia circa Vratislaviam re-

Hæc planta rectiùs fortaffe ad Capillares refertur.

CAP. X.

Graminifolia paluftris repens vasculis granorum piperis amulis. Pepper arate.

Perexigua hac planta per terram repit foliis tenuissimis; in alis foliorum globulos sessiles profert granorum piperis magnitudine serè, seminibus albis refertos.

CAP. XI.

Gramen Ossifragum Norwegicum & Cimbricum.

₩ Æc planta impropriè Gramen nominatur à S. Paulo & Bartholino, quia non est flore stamineo. Radix ejus crassa, nodosa, instar radicum seu raparum Rothfeldianarum folialonga, acuta instar Iridis, flos flavus colore saturato. Locis paludosis & humidis crescit inter alia dumeta prope omnes villas colonorum; primum gramen elt quod were prodit; unde avida finnt pecora ad decorpendum; ex elu hujus pecora male ie habent, macie confecta, finna dorfi extrà protuberante (unde ruffici dicunt quod dorfum fit fractum) pedibus offibulq, debilibus, ut agerrimè inruberante Quant. Pro Antidoto Rustici semper habent ossa exiccata in promptu, in parva frusta concentre que and a route conferent ad hunc ulum; hæc avidè devorantur maca, que que de la commina de mintur unde salivatio subsequitur, & pecora convalescunt: aliqui pro remedio utuntur radice Tormentillæ, omnes ferè tamen ossibus acquiescunt.

An hac phanomena producuntur à fodinis mercurialibus vel plumbeis, eorumo effluviis, vel à fuperflua humiditate vernalis planta, contendant Philosophi.

Notandum est variare plantas pro diversitate soli, loci, & Climatis, in quibusdam enim regionibus hac herba innoxiè à bestiis consumitur (adnotante Bartholino) & à Chirurgis usurpatur pro Cenbus nacueurs into a communical quantonance partitioning) of a Chirurgia murpatur pro Centaurio minore; in alias verò tam perinciola pecoribus & colida rufficis, ut ilta loca circumfepiune inquibus copiosè luxuriat. Vide D. Joh. Frid. Treubleri Obferv.

niquicatur D. Tameredin Robinson, (qui omnes has observationes de gramine Offisrago collegit) hanc plantam effe vel Centaurium palustre luteum minimum nostrum Catalog, plant. Angl. vel Ranunculi graminei aut potiùs Asphodeli speciem.

CAP. XII.

Gladiolus lacustris Dortmanni Clus. cur. post. p. 40. Leucoium palustre store subcæruleo C. B. Glad, lacustris Clusii, sive Leucoium palustre flore ceruleo Baubini Park. Water-

Ujus folia dodrantalem longitudinem rarò excedunt, craffiuscula & concava sunt, interstitióq, discreta instar siliquarum albæ Violæ & similium, viridia alioquin, & dulcis saporis. nou, uncrea muta iniquatum aixe viois et inimum, vinus auroquin, e unici saporis, anatibus urinantibus gratum pabulum; nam ad aliquot ulnarum altitudinem (ibi a qua latent, quam tamen caulis inter illa emergens fuperare confipicitur, floribus albis onuftus, Leucon flore amplioribus, cava illa & infima parte, periolo à quo dependent proxima fubcerulei coloris, formam panè referentes Gladioli, non prorsus tamen similes, quinque foliis constantes, quorum duo superiora ad pediculum reflectuntur, tria reliqua, qua latiora, propendent. Floribus succedunt pribinata vascula, rufo semine plena.

Nascitur in stagnis quorum fundus puro sabulo substernitur, nullam alioqui plantam præter hanc alente. Sub extremum Julium florentem se observasse scribebat Dortmannus apud pagum Noreb & Westerveld in Drentia, nusquam alibi. Nos in lacu parvo aut stagno Hulswater dicto non longe à Pereth Cumberlandiæ oppido copiosum observavimus.

SECTIO II.

A Capithi puteri in florem fui nominis versi fabula nobilis quem Pæderota à puerili, uti suspicione de carrier (Appenus amore Graci vocant. Melamphyllon etiam non inepce à Gracis dicitur hac heiba, quod folium saturato virore nigrescat. Planta est singularis & anomala, quam Betanici vulgò ob folia in Sylvestri genere spinosa Carduis annumerant. Dicitur Uuuuu 2

Locus.

1324

* Lib. A. cap. 102.

Locue.

SI 227

HISTORIA PLANTARUM.

Dicitur verò Branca urfina à fimilitudine quam folia habent cum anterioribus urfi pedibus. Dicitur vero Branca urinia a infinituatific quantity and the points.

Acanthi folia veteres Architecti ob figuræ venustatem & elegantiam epistyliis seu columnarum Capitulis insculpere solebant. Frondibus Acanthi (inquit Vitruvius) columnas Corinchias veteres Capitules interruption and arrange effigies adhuc hodie nostris frequenter oculis offerunt. Vestibles etiam pretiolis figuram Acanthi foliorum circumtexebant: unde Virgilius,

Et circumtextum croceo velamen Acantho.

Verim an Branca urfina vulgaris fit verus Antiquorum Acanthus merito dubitatur, quia Plinius Acanthum topiariam herbam facit, Branca autem urfina operibus topiariis omnino inidonea eff, nec acantnum topiariam neroam racus Dianes autom minis professione se effigies fingi apta. Ex alten enim ductilis & fequax, & in Animalium aliarimyer rerum formas & effigies fingi apta. Ex alten temen parte Acanthi descriptio apud Dioscoridem Branca ursime perbelle quadrat. Consule fi placet Jo. Bod. à Stapel. Comment, in Theophr. hift. lib. 4, cap. 3, p. 208.

1. Acanthus fativus Lob. Ger. Park. Sativus vel mollis Virgilis C.B. Carduus Acanthus five Branes urfina J. B. Brank-urfine, or Bearg breech.

Acanthi folia humi fula, pedalia, profunde laciniata, mollia, intenso virore splendentia, pilola Inter hee furgit caulis duum triumve pedum, rectus, firmus, foliis nudus, minime ramofus, qui à medio ad fummum usque fastigium thyrsum gerit shorum candidorum, quorum folia rictum imitata. oblonga, foliis coercentur viridibus, per extremum laciniatis nonnihil & spinosis, medium occupan. tibus staminibus crassiuliculis. Semen in oblongis continetur pericarpus, latum, planum, roundum, tous pammione tranucciiis.

crassimi in Origina in properties per la constitucione per la constitucione per la constitucione de constitucione per la constit men minus patiens eft.

In Italiæ meridionalibus circa Baias & Neapolin, inque Sicilia infula copiosè provenit. Est è quinq, herbis emollientibus. Usus potissimum externus est in clysteribus alissque paregoricis, quarumcumque formularum & urplurimum in cataplafmatis. Radices, autore Diofornid, ambuftis & luxatis commodant in cataplafmate impofitæ. Potæ urinam ducum & alvum fiftum. Podagris calidis tritæ & calefactæ utiliter illinuntur. Plin. Profunt etiam tabidis, fanguinem spuencius,

ex alto delapsis, ictu aliquo aut conatu supra vires læsis [ruptis atque convulsis Diosc.] non minus quam Symphyti majoris radices, quas substantia, lento succo & qualitate proximè refert. Dod.

2. Acanthus aculeatus C. B. sylvestris Park. Carduns acanthus sive Branca ursina spinosa I.B.

Sylvestris Acanthus caule, fastigio acuminato, floribúsque cincto, florum colore ac specie, tum & semine sativum refert, sed tamen brevior ac humilior: folia similiter ampla, multis incisurs la ciniosa, sed haudquaquam lævia, verùm frequentibus, asperis, duris spinis circa marginum cresidi nes horrentia.

CAP. II.

I. Leontopetalon Ger. Park. C.B. Leontop. quorundam J. B.

Adix pugnum implet, rotunda, tuberibus multis inaqualis, cortice cinereo, pulpa virente in luteo, sapore amaro. Hinc exeunt pediculi pedales, trifariam divisi, quorum singula divisiones bina aut terna gerunt folia, circinatæ ferè rotunditatis alia integra, alia laciniata & veluti crispa, colore ex glauco flavescente, venosa. Inter folia censis exargit, lines pallide purpareis striatus, in multos ramos divisus, folis minoribus minusque incisis ad genicula donatus. Flou ress arganes, on muitos ramos un un ser interjectis, in caulibus ficatim congetti, latei, Ranunculiforidi magnitudine, quinq, ftellatis oblongis folis conftant, opicibus luteolis umbilicum circumftantibus; quibus marcefeentibus prolongantur pediculi in palmarem longitudinem, in extremo utitations. lum venofum Halicacabi fultinentes. Semen nigrum, Canna Indice femini perfimile. Parkin-fonus filiquas parvas floribus fuccedere feribit, craffiores & breviores quam Fumariae bulbofa, aloquin nonnihil fimiles, semina parva, rotunda continentes: quin & totam plantam Fumariam bulbosam quodammodo æmulari.

Circa Halepum Rauwolfius reperit. Matthiolus in Hetruriæ arvis alisse, Italiæ locis se vidissait,

nascíque frequentem in Apulia. Radix usurpatur in Halepo ad detergendas vestium maculas.

tiora, diffecta ad inftar foliorum Quercus.

2. Chrysogonum Park. Chrysogonum Dioscoridis quibusdam J.B. Leontopetalo affinis foliis quernis C.B.

Alitudinem Leontopetali adsequitur, estque huic caule, floribus, radiceque rotunda (que interna parte rubra est) haud absimilis. Cauliculi tamen graciliores, in terram repandi, & ab origine sili modo tenues, in varios ramulos divifi, quorum extremis flosculs adhærent conspicui, lutei, densique, stipatu positi, quatuor communiter foliolis constantes. Folia coliculorum dorso adhærent gemina utring, & ità fibi invicem opposita ut crucis figuram positu suo efficiant; atro-virentia, in extremolaLib. XXIII.

CAP. III.

De Selamo.

Esami nomen inditum videtur am ne osten, quod quandoque osten denotat concutio, impello, & Senami noment indication second and impetu ad messempropelleretur. Potius nomen exoticum est, ab Ægyptiis sumptum, quibus Sempsem dicitur. J. Bod.

Sefamum J. B. C. B. Park. & aliorum Lustranis Girgeliun. An Gangila sive Sesamum Africanum Pisoni & Marcgrav ? Bilp purging Gzain.

J.B.Velling.
Per caulem cubitalem, rectum, firmum, crassum & pinguem folia habet semuncialibus pediculis harentia, crassuuciala, ex atro virore nonnihil rubentia, oblonga, acuminata sinferiora latiora & prorenta, tamata que de la fundioriba incifuris ferrata, fuperiora integris oris angultius patentia Veling.] è quorum alis fiores emicant calathi formà, oblongi, magnitudine eximia, monopetali, reflexis labellis, intus albidi, exemicant catani forma, document, magnitudine catania, monopeania, international catania formatical territy viole colorem induti, tentid, refepri lanugine. Siliqua rechà fecundim caten afcendentes, non quaternis tantum fed etiam quinis fenifq, lateribus angulofa, ftellatum occupant calicem, oblongum illud, comprefium, pingue, flavelcentq, fenero inclution curtodientes.

Egyptiis tum in cibo, tum in medicamentis ufitatiffimum eft, quod cum reliquis frugibus, political descriptions.

nam arentes campos (catebris suis temperavit Nilus, celeri proventu surgens sliqua minime fallaci Uju. cultorem suum locupletat. Parkinsonus, nescio quo Autore, Sesamum in India Orientali sponte nasci ait, in Ægypto, Syria, Gracia, Creta, Sicilia, in agris duntaxat, seri & coli.

Oleum feminibus expressum wir Voolw Zeid taib, i.e. Oleum bonum Arabes nuncupant, quod ad cibos in frequentifilmo usu est, majoríque pretio quam Olivarum oleum in Ægypto ven-

Marggravius radicem teneram, rectam, multis filamentis præditam, exterius ruffam, interius albam huic plante attribuit, si modo eandem plantam describit.

Plantam hanc non esse verum Antiquorum Sesamum nobis cum J. Bauhino & Stapelio videtur, raman and non-the variant Annatanian Statinian Statinian in the Court of the Court fures livoresq faciei: planta & seminibus coctis cum melle ad exsiccatos nervos, ad combustas partes, ad calidas inflammationes: Decocto in clyfteribus ad colicos dolores, & ad emolliendam alvum: Ad movendas menftruas purgationes: Oleum fæcéma, ejus bibere ut impinguescant mulieres in balneis familiarissimum habent. Oleo etiam ad multa alii Ægyptii uti consueverunt, viz. ad cutis pultulas, asperitatem, atq, omnem descedationem ex humore melancholico tum epoto, tum in cibis frequentato, vel ipfis affectis partibus inunctis. Secretum apud quossam ad cuts pruritus, ejus quatuor uncias multis diebus bibendas exhiberi, ad anhelitus difficultatem, pleuritim desperatam, peripneumoniam, ad movendos meníes, atq ad vehementes ftomachi, intestinorum, uterigidolorum cruciaus demulcendos intus & extra.

CAP. IV.

Balfamina famina C. B. Ger. Park. famina Perficifolia J. B. The female Balfam Apple.

Adice fibrosa & candida nititur: Caulem autem habet enormis crassitiei, cum altitudo cubitum sæpe vix æquet, rarò autem & parum superet : est is verò corrice aut ruffo, aut rutuni tæpe vix æquer, raro autem ex parum inperet : ett is vero cornice aut ruifo, aut ruifo, autem befcente aut herbido tectus, ad genicula nodofus, fucco fatuo prægnans, glaber fere, cium interim rami, quos nullo ordine emittit tomento levi veftiantus, folisi dense ftipati Salignis aut Perfice, acuminatis, per ambitum ferratis, fucculentis, fapore amaricante præditis; è quorum alis fleres fimul plures Perficariæ filiquofa profiliants, calcari longo, ex carneo colore herbacco, reliquus vero flos rubedeit; peditocilis brevibus infidentes. [Eft autem flos hexapetalos, folio fupremo lato, infimo huico oppodire concerne se in contenium incurrent production de lato, infimo huic opposito concavo & in corniculum incurvum producto, binis lateralibus inferioribus oblongis, latis & propendentibus, latóque appendice velut geminis; superioribus duabus brevibus, parvis.] Fructus figura fere Ballamina maris, acuminatus, verrucolus, in plures partes le contorquentes si digitis levitet prematur dehiscens, semma ejaculatur parva rotunda ex rusto fusca seu

De loco natali nihil certi traditum invenio. Tenella est planta t semen rarius apud nos perficit, nifi diligens cura & cultura accedat; quotannis ferenda 2007

Some and the state of the state of the

CAP.

Locus.

Locus.

Vires.

CAP.

F.ncus.

Vires.

Locus.

CAP. V.

Persicaria siliquosa Ger. Noli me tangere J. B. Mercurialis sylvestris Noli me tangere ditta sive Persicaria siliquosa Park. Balsamina lutea, sive Noli me tangere C.B. Codded Ar. fmart, Quick in hand, Couch me not.

Ummo cæspite radices agit fibrosas, à quibus Caulis surrigitur cubitalis, tenerior, dilutissima virens, etfi in imo purpurafcat, lævis, inanis, translucidus, copiosum succum insipidum pressi virens, cer in mo purputates, i antique a proposition premisers per internal geniculis, ad que tophorum podagricorum amula funt tubera, interceptus. Folia alternatim pofita, Mercuriali hortenfi fimilia, majora parum, latiora, & circa pe tiolum longioribus acutioribus dentibus serrata, magisq lunata, basi latiore. Ex singulis soliorum alk tionant forigonious administration in the periodi exeunt longi, renues, in terram inclinati, tribus vel quatuor ramis divifi, ex quibus finat, cilm parvi & inexplicati virides, & Balfaminæ floribus fimiliores dependent, per dorfum binis foliocum parvi e incapitati vincio, e bananine nonos immores dependent, per contini unis folio lis viridibus colligati, maritimum monfitrum magno hians ore repraefantantes, parvo corpore, e caudá tenui, brevi, recurva, & acutá, bubulino cornu fimili, ad Fumariaz bulbofa flores accedente, quadruplo majores & magis fanguineis guttis refperfi, cavi, inanes, hiantes, divifuris five barbulis fex diffincti, fed inferioribus longioribus J. Bauhino Nafturtii Indici floribus affimiles, minores, ex flavo rubentes, punctulis rubris saturatioribus guttati, in quorum medio exalbida stamina. His succedunt slique duas uncias longe, tenues, nodose, ex albo virescentes, lineis virentibus firiate. in terram nutantes, que com perfici incipiunt, difrumpuntur, etiam ante maturitatem, vel veno impulla, vel manu tacka, & femina ejactilantur etiam imperfecta, que oblonga, comprefla, vientia primum, deinde cinereo & fusco colore evadunt. Autumni initio floret, & illius fine perficitur. Annua est planta.

Umbrofis, humentibus, uliginofis locis oritur. In Anglia rarius occurrit, ad ripas lacus Winandermere dicti prope Ambleside oppidulum in Westmorlandia observavimus: in transmarinis sylvosis & umbrofis udis ad latera montium fecus Rhenum in Germania fæpius invenimus.

Miram hujus herbæ vim in cienda urina pluribus experimentis confirmat Gesnerus. Aqua destillata in hac parte adeò efficax est, ut si, copiosiùs bibatur diabetem inducat. Hanc Vratislavia in calculo renum mirifice prædicant. Nonhulli herbam hanc per vomitum & fecessium purgare aunt. Cuti imposita eam comiwes. Facultate fertur perniciosa, ac inter deleteria habenda. Dod.

CAP. VI.

1. Hypecoon legitimum Clusti Park. Hypecoon C.B. Hypecoon filiquosum J.B. Cyminum corniculaum

Adix ei fimplex interdum bifida, longa, annua tamen, exteriùs fusca [Clufio subflwa] paucioribus fibrillis capillata. Folia multis incifuris divisa, Fumariz ferè, pallide virida & nonnihil glauca Clufio figură, colore & afpectu Rutz folis valde fimilia, molliorat men & interdum longiora. Nobis figură & segmenta Rutz folia non admodum referre videntu, nif Rut a nomine Peganium Narbonensium Lob. intelligat] Cauliculi complures, nonnihil compressi, aliquo use folis destituti, ubi flores emergiani foliofi. Flores pediculis infident, parvi, lutei, (& quantum memini) bifolii, aut faltem foliis duobus adverfis, triangulis, grandioribus & conniventibus do nati. Cluffus fører pufilios, flavos, fatis odoratos, hexapetalos ei attribuit, fed miranda figura, nati duo petala, habentreliquis majora, nervo viridi foris extrema parte (qua obtufior est & veluti compressa) predita, quatuor alia perexigua sunt, & vix nisi flore expanso conspicua. Cornicula succedunt in fingulis ramulis quaterna aut plura, longa, plana, articulis diftincta, & falcis inftar incura: Semen in fingulis internodiis nigricans, longiulculum, quod difficulter admodum eximi poteft, con-

Reperitur in Gallia Narbonensi, v. g. non procul Monspelio, ad ripam stagni, non longè à thermis Ballerucanis ante facellum, & alibi: in Hilpania copiosè agro Salmanticenfi, Granatenfi. &c. Nos eam in lingula illa inter portum Messanensem & fretum Siculum invenimus.

2, Hypecoum alterum Park. Hypecoi altera species C.B. Hyp. alterum Dioscoridis siliquosum Ad. Lob. Cuminum siliquosum Ger.

Hao minus cognita, exigua & pulchra, non procul Aquis Sextiis oriunda, complura gerit comicula, filiquofa, adurica, Scorpioidis dictae modo, fed craffiora, femine intus prafepiolis diffinêto colore flavo, oblongo: tauliculis graciles, teneriufculi, & folia parva Carui aut Scandicis. Pecinis Venerei Fumariave incifuris profundis: exigua radix: lutei flores, Maio mense Chelidoni majors aut Eruca, led minores.

Dioscoridi, Plinio, Galeno natura Hypecoi eadem qua Papaveris succo. Ejus succus instar Opii

fomnum inducit ex observatione D. Hermans. D. Palmer.

Lib. XXIII.

CAP. VII.

De Plantis anomalis.

Clematis tetraphylla Americana Zanoni, Bocconi, Moris.

Ara hac & peregrina elegantia planta à Radice perenni, lignosa Caules promit plurimos. Ara nec o parametrico parametrico parametrico productivo quorum qui vetuficores lignofi quoq funt, novelli verò teneriores, prolixi, geniculati, rotundi, graciles, juncis, lyrarum fidiumve chordis pares, quibus tanquam capreolis & viticurunai, grandon de parcei de parcei de parcei de parcei de vidente la ufa (leguminum & bacciferarum feandentium more) pergulas aut pedamenta proximè aftantia, hörtenséta, feenas feandit, quibus, facili negotio innecttur ediq, convellit: Folis quippe lixuriat, pume è fingulis geniculis bini pediculi contra le positi nafcantur, bináq, singuli folia sufficiente loga, pulche virentia, ad Mali Persica sive Hemionitidis vulgo existimatæ faciem colore neant longa, puncine vicintai, au train Fernac inve Frennonnuus vuigo extrumate raciem colore fio accedentia, inter que medius exit capreoles intortus, quo adminiculo quaque propè affiftentia apprehendit. Flores lecundum cauliculos ad foliorum exortum è pediculo unciali pendent, deapprenentation, oblongi, cavi, rotundi, forma atq magnitudine florum Digitalis lutea minoris, per oras similiter incisuris quinq, varie divisi, colore qualis in Avellanz nucis cortice, vel Cannella aut oras minute medicio quanta in avenana nuos corrice, vei Cannella alti Cinnamomo vulgò dicto confpicitur, quantor intus stambus, fingulis apices binos gerentibus foliaceos, nigricantibus maculis notatos. Sublequintur stiquae figura Smilacis hortensis, quibus semen

Hyeme superest, frigoris (ni acerrimum fuerit) patientissima. Florentiz videtur in hortis cultum.

CAP. VIII.

Caa-ataya Brasiliensibus Marggr. Euphrasiæ assinis Brasiliensis siliquosa.

Marger.

Tenui redicula, alba in pedalem affurgit altitudinem, caule quadrangulari, pallidè viridi, geniculato, tenui, qui partim terræ incumbit, partim erectus ftat, ad genicula quæ terram attingunt iterum radices agens. Ad quodlibet geniculum duo foliola fibi opponuntur, Nummulariæ magnitudine & figurå, feu rectius Veronicæ aur Chamædryos, in ambitu ferrata & pallidè viridia. Ad quodlibet par foliolorum foliculum inimus provenit, quafi galeatus, albus. Post hunc naicitur filiqua grani Avenæ magnitudine & figurå, quæ sponte se aperiens semen effundit minimum, rotundum, obscurè slavum, minus semine papaveris minimi. Nullius odoris est planta, sed

Hæc planta contula, cocta in aqua ac pota purgat egregiè per superiora ac inferiora. Foliis in caule oppositis, serratis, floribus galeatis, semine vasculis incluso cum Euphrasia convenit, quo etiam poterat referri.

CAP. IX.

Micambe Angolensibus Marggr. siliquis incurvis, Pentaphyllum siliquis incurvis Angolense.

N pedalem circiter altitudinem affurgit caule tereti, contorto, quem circundant foliola parvula, & hinc inde ramuli circiter duos digitos longi, quorum finguli suftinent flosculos ex albo subtuecos. Sequantur dein filique incurvate, obrotunde, renere, in quibus multum feminis nigri, round, majoris quam Papaveris. Ufurpatur à Nigritis in cibis.

Hujus plante, iemen è Brafilia aliquories millum nomine Molambes d'Angola J. de Laet felici-

ter pullulavis, nec tantum folia & caulem produxis, led & floruit liberaliter, & femen tulis, quod tamen à leviffimo frigore, initio Octobris, cum ipla planta corruptum fuit. Est autem (inquit) elegantifilma planta, foliis similibus Pentaphyllo, sloculis singularis conformationis, sed minutis admodum; filiquis contortis.

Ex Africa in Brafiliam translata putatur.

CAP. X.

Trifolium siliquosum Barsiliense, semine cochleato Marcgrav. Caapomonga III. Pisonis..

Erba hæc, quæ copiosè nalcitur in *sinu omnium Sanctorum* ex radice recta, paucis filamentis prædita, arbulculæ pænè figurå ad unius aut duorum pedum, altitudinem affurgit, in multos ramulos expanía: Suntque caulis ramuli lignofi, atq, hinc indè acutis fpinis munti. In pediculis propriis in quolibet ramulo tria foliola fibi invicem func oppofita, more Trifolii. Hinc inde proveniunt in pediculis digitum longis, flofeuli ex viridi albi, magnitudine florum Anagallidis, fubtilia ftaminula in medio habentes. Flofculos fequuntur fliquale teretes, circular della fibration della citer duos digitos longæ, in quibus semen rotundum, referens Limacis concham, coloris epatici. Quando semen est maturum filiqualæ sponte dissiliunt & essundant semen. Herba odorem habet initar Fœnugræcia Suspicor

GAR.

CAP.

HISTORIA PLANTARUM. Suspicor Trifolium hoc congener esse Trifolio siliquoso slore tetrapetalo, lib. 17. cap. 2. da

CAP. XI.

De Epimedio.

Pimedium Dioscoridis & Plimi quænam herba sit inter Botanicos non convenit: Discrepantes sententias vide apud J. Bodæum à Stapel Comment, in Theoph, hist. & Parkinsonim Cur ità dictum sit proditum non invenio.

Evimedium Ger. Park. C. B. quorundam J. B. Barrenwort.

Radix oblique agitur, nec altè demerfa, gracilis fatis, longe latéque sub terra reptans & se propagans. Hinc surgunt pediculi dodrantales, atque etiam cubito altrores, tenues, politi, rigiduli, in ternos furculos divifi, quorum finguli rurlum in alios ternos dividuntur, ità ut unicuique folium ternos iniculos divin, quorin iniguii ritutii in ambi necessaria in accuminatum, nervofum, averfa parte glaucum, fuperius ex viridi pallelcens, juxta pediculum pinnis duabus fubrotundis, quarum altera, altera longior donatum, circumcirca mitibus denticellis crenatum, tenue & velut membranaceum. Peculiaris quidam ramus paulò infra primam ramorum divisionem exit, palmaris aut dodrantalis, in cunaris quadam ramus paudo inita primain ramorum derinoment exis, paintais au doulatinas, ramulos divilus, quorum unulquilque plures, I tres Park. I gerit flores, privatis petiolis hirfutis nicos, ftructuræ fingularis quadripartitos ità ut tetrapetali tantum videantur, cum revera octapetali fint. Pe talis enim exterioribus que latiora funt & rubicunda, exterius tamen ex luteo rubentia, & lineis albis striata, interiora minora & lutea arcte superincumbunt, unde inferiorum petalorum marginibuscircumcirca fe oftendentibus, flos negligentiùs intuenti tetrapetalos videtur, medio flavo marginbus luteis. Medium florem occupant apices etiam lutei, Floribus fuccedunt filique tenues, oblogg, [cornutæ] femina compreffa, rubentia continentes. Florum descriptio Parkinsoni est, verum i adhuc curiossus observari desiderant, nec enim de interioribus petalis flavis mili statsactum est, an revera petala dicenda fint, & an quaterna; quantum enim memini, mihi conspecta fingularis cujustam substantiæ erant, & unicum corpus constituebant, in quatuor tantum obtusas lacinias divilum.

Cæsalpinus in montibus Liguriæ provenire ait. Camerarius propè Vicentiam in Italia. Bauhinus uterque in montibus Euganeis inter Balneum Aponense & Arqua, in Romania, locis humenthus & umbrofis. Nos in Alpibus non longe à Ponteba oppido, quod territorium Venetum & Imperiale disterminat observavimus, unde montium incolam esse apparet. Floret Aprili aut etiam senis in regionibus frigidioribus. In hortos translatum ob importunum radicum reptatum coercen requirit.

De viribus nihil traditum invenio, nam quæ Veteres de Epimedio habent an huic herbæ conve niunt non magis certum esse potest, quàm quòd hac eorundem Epimedium sit.

CAP. XII.

Guaiana Timbo Pison.

TOmine & noxia qualitate reliquis Timbo speciebus similis,cæterum dissimilima apparens, que fola in Medicos ulus recepta est, nec frondibus destituta sicut pleræque Timbo; sed floribus, foliis magnis, glabris, acuminatis hinc inde vagatur, atque in caulis extremitate tenuibus fliquit, levibus, cubitum longis copulatifque ornatur, quæ meritò à Lufitanis Faifaons d' Impige, five Fabæ imperiginis appellantur, quòd earum cortex fuccum pifcibus quidem infeftum, ficut & aliz Timbo, sed impetigini & puerorum scabiei, caterisque hujus generis affectibus cutanieis, prosicuum continet. Mensibus enim pluviis immaturæ, filiquæ & virides succo turgent præstantissimo, cóque frigido & acri, quo si fricetur qui impetigine laborat curabitur, modò aliquoties iteretur reme-

Quando maturaverunt filiquæ tempore æstivo, mox exsiccantur, túncque non solum tunicam externam, sed & succum atque semina quibus scatent paulatim nigrescere & aromaticum odorem spirare comperies: verum tunc prædictis malis minus aptæ judicantur.

CAP. XIII.

Volubilis siliquosa Mexicana foliis Plantagineis. Aracus aromaticus, Tlilxochitl, seu Flos niger Mexicanis dictus Hernandez. p. 38. Vaynillas Hispanis d vaginarum similitudine, Piso, Mantil. Arom. p. 200. Lathyri Mexicani Species Amman. The Banilla's, og Banilles.

Olubilis herba est, arbores conscendens & amplectens Hernand. Foliss undecim uncias longis, fex latis, figura Plantaginis sed pinguioribus & longioribus, viroreque infectis saturato: singulis ex utraq, parte caulis alternatim exorientibus: floribus nigricantibus: filiquis longis, angustis & pane teretibus, nigris, olentibus muscum aut Balsamum indigenam.

Lib. XXIII.

Calids regionibus, humentibus locis provenit, & filiquas verno tempore profert.

Lecus Siliquas bina aqua refoluta & pota urinam cient, menstrua evocant, cum Mecassebist partum ac-Vires Singua bina aqua rotatium que fecum expellunt: ventratua evocane, cum Meassaebiri partum accelerant, ac fecundas mortuimque fecum expellunt: ventratum calefaciunt & roborant, flatus celerant, accelerant, accelerant conference accelerant conference accelerant. celerant, ac iecumas inocumentamento appendix. Vontramum caleracium & roborant, flatus dicariunt; humores crudos concoquum, cerebrum confortant; & ad ictus venenatos utiles effe didicutunt; humores crucos concoquant, cerestant comortant; et au tetus venenatos utiles effe di-cuntur. Hinc Checolatae compositionem ingrediuntur. Elegantes Icones, foliorum, filiquarum, &c feminum microscopio conspectorum extant in D. Francisci Redi Experiment, circa res naturales.

SECTIO III.

Herba anomala ob convenientiam aliquam in partibus pracipuis ad superiora genera referendæ.

CAP. I.

Trifolii spica Crithmum marit, non spinosum Brasiliense. Caaponga I. Pison. Perexyl Lustrania Marcgrav

Emipedales aut paulo longiores caules adiplícitur, teretes, nodosos, rufescentes, partim humo incumbentes, partim nonnihil fe exigentes. Ad fingulos nodos duo aut quatuor folia habet, Hyffopi amula, sed craffiora & nonnihil carinata, opposita: superius autem capitulum oblongum sive ovale est, album ut in Trifolio ferè pro slore, habens in se aliquot staminula parva cro-

es conorma. Folia & breves ramuli decerpti ac parum cocti superfuso aceto condiuntur, & eduntur cum carnibus aut piscibus pro acetariis: excitant enim appetitum, movent urinam, & aperiunt viscerum

phanones. Hzc planta, quantum conjicio, ad Corymbiferis affines, Scabiofam, Eryngium, &c. pertinet.

Anonymos Brasiliana Limonio congener. Marggr. Ad Lib. 9. cap. 5.

Margy:

Indiquipedalem aut paulo majorem altitudinem affurgunt caules multi, firiati, pluribus ramis onufti, quorum quilibet eo loco quo è caule oritur nodum habet: rami inordinate pofiti; folia ad exortum folitaria, oblonga, faffigiata, venofa, ad tactum mollia, foliis Oxylapathi fimilia; interdum majusculo folio minutulum junctum, distat unum ab altero circiter sesquidigitum. In summitate caulis & ramorum extremitate nascuntur multæ spicæ, parvulæ, virides, quatuor aut quinque dig, longe, que fese aperientes flosculos promunt minimos, flavos, tante parvitatis, ut foliolum quodvis floris non fit majus culpide actis. Radin albicat, lignosa, nullo manifesto sapore. Perennis est planta & novos producit caules.

CAP. II.

Caapeba Brasiliensibus, Lusitanis Erva de Nossa Sennora, aut Cipo de Cobras Marggr. Pison. Lib. nono adjicienda. Convolvulus Brasilianus slore octapetalo, monococcos.

Canfilis est planta, caulibus teneris, rotundis, viridibus, admodum lentis. Folium quodlibet feorfum positum in caule, in suo pediculo rusescenti, duos digitos longo, & in exortu paululum incurvato, orbiculare, vel cordis latioris, uti pingitur, figura, confitentia folio fimile, fiperito dilute virens, inferitis albeteens (in quibuldam plantis folia pane omnia funt rotunda) Pediculus autem folii cujufque non inferitur in fimbriam feu extremitatem folii, fed plus dimidio digito ab ora versus medium folii, ut fit in Nasturtio Peruviano. Ad pediculos foliorum aumaio aguo ao ora versus meatum 10m, an in in trautino Destribilità. Al peticulus fonormi etiam pediculus provenit felquidigitum longus, felculum fuffinens pallide Havefeentem, octo petalis conflantem hoc modo: Quattuor fuperius adpolita funt parva, obrotunda, his fubeft amplum, obrotundum, adhuc magis inferiùs tria parva alternatim polita. In fummitate pediculi inter quatuor superiora folia granum provenit, magnitudine parvi Pisi, figuræ ovalis, interiùs viride, hinc rubrum. Radix longa, quafi contorta.

Planta hæc nullum habet odorem præter herbaceum. Folia contuía & imposita contra morsus venenatorum animalium fingulare funt remedium. Radin contra calculum excellentiffima eft.

Locus.

CAP.

1331

CAP. III.

Divetalos Brasiliana foliis Gentianæ aut Plantaginis. Lib. 9. capiti decimo subnectenda

Marcer.

N pedalem aut etiam majorem excrescit altitudinem, caule nodoso, partim incumbente terre,
partim se surrigente; pars quæ terræ incumbit crebras agit radiculas. Distant nodi circier partim le nurrigente; pars qua terre modificio cortas aga rationament de la contracta de la co riùs parum cinerescentia. In summitate caulis duo folia parva sibi applicata inveniuntur, segua conchulæ quam mifellam vocant, ex quorum medio flos enascitur, eleganter cœruleus, folis tan tùm duobus obrotundis constans, aliquot staminula habens coerulea flavis apicibus. Tota planta Gen. tianam aliquo modo repræfentat. Radia teres, tenuis, longa, fine fibris, hepatici coloris.

CAP. IV.

Erva Cidreira Lustanis Marcgr.: Citrago seu Melissa citrata Brasiliensis. Ad Lib. 11. cap. 12.

"N quatuor aut quinque pedum altitudinem affurgit, caule striato, geniculato. Ad quodlibet pe. niculum duo rami fibi oppositi nascuntur, & itidem duo folia opposita, tam in caule quàmin ramulis. Folium quodlibet duo aut tres dig. longum, acuminatum & in ambitu ferraum, brevi infidens, pediculo. In fummitate caulis & ramorum *lpica* provenit duos aut tres digitos longa habens flosculos minimos, dilutè cœruleos multo albo mixtos.

Tota planta maximi odoris, nec ante annum quamvis ficcæ odor minuitur, gratior quam Meliffæ cum Citro mixtæ.

CAP. V.

De Myosuro.

MYofuros ad Ranunculum accedit, idcirco Lib. 12. cap. 10. fubnectenda.

A. Myosuros J. B. Cauda muris Ger. Holosteo affinis Cauda muris C. B. Holosteum Louini, Cauda muris vocatum Park. Moulestail.

7. B.
Fibras numerosas pro radicibus habet: unde folia germinant multa, graminea, spissa, angult admodum, versile extremum latiora, tres quaturorve uncias longa. Cauliculi ex cadem radice pluts altitudine folia excedunt, enodes, teretes, nudi, non ramofi, flojeulos in cacumine gestantes singui fingulos, muícolos, quinque foliolis compositos, herbacei coloris, pluribus intus staminulis cumapicibus subluteis, succedente clava unius duarumve unciarum, tereti, mucronata, granalis multis compactili, caudam marinam affabrè mentiente. Ranunculis cognata est hæc plantula, sapore acri Aprili mense floret, Maio semen maturat & exarescit radicitus.

In arvis, hortis, ad vias, & inter fegetes sponte oritur, sed rarior.

CAP. VI.

De Ananas seu Pinea Indica ad Herbas Pomiferas referenda, Lib. 13. part. 1.

Nana Brasiliensibus, Ananas Lustianis Marggr. Nana seve Strobilus Peruvianus & Anana J. B. Carduus Brasilianus soliis Aloes C. B. Anana seu Pina Park. Matzatis seu Pinea Indica Hernandez. Pinea Inda Hispanis J. B. 1.1. 1.9. c.7. The Pine-Apple.

X radice Carduo eduli perquam fimili proveniunt quindecim aut plura folia, Aloes foliis amula, [Aloes aquaticæ foliis non valde diffimilia, minus tamen craffa Cluf.] duos arq etaim tres digitos longa, unum aut sesquidigitum lata ubi latiffima, versus extremitates angustiora & acuminata, crassa, saturate viridia, in ambitu denticulis prædita instar dentium Lucii; in medio horum capitulum provenit instar Cinaræ fructús, ejusmodi foliolis acutis compositum, insignis Cinna. brii coloris, quod fuccessu temporis augetur, figura instar Strobili, unde Pinea nuces & Pini apud omnes sere gentes dicuntur hi fructus: & dum augetur inter foliola ejus prodeunt slosculei, tribus foliolis finguli constantes. Fructus quando maturuit magnitudinem obtinet majoris Melonis * Oviedus Co- vulgaris [Alii autores minorem faciunt] figuræ ovalis, exterius eminentiis constans, quasi umbilicis tonei oderen humanis, que in totum flaveſcentis coloris, per oras autem incarnati, quælibet autem in medio foei attribut; liolum habet triangulatum, ſerratum, grifeum. Fruchus * odoris eft ſuaviſſſtimi [adeo ut prætereunter del Melo coloris of flaveſcentis coloris, per oras autem incarnati, quælibet autem in medio foei attribut; liolum habet triangulatum, ſerratum, griſeum. Fruchus * odoris eft ſuaviſſſtimi [adeo ut prætereunter del Melo coloris of flaveʃcentis coloris, per oras autem incarnati, quælibet autem in medio foei attribut; liolum habet triangulatum, ſerratum, griſeum. Fruchus * odoris eft ſuaviſſſtimi [adeo ut prætereunter del Melo coloris of flaveʃcentis coloris, per oras autem incarnati, quælibet autem in medio foei attribut; liolum habet triangulatum, ſerratum, griſeum. Fruchus * odoris eft ſuaviſſſtimi [adeo ut prætereunter del Melo coloris of flaveʃcentis coloris, per oras autem incarnati, quælibet autem in medio foei attribut; liolum habet triangulatum, ſerratum, griſeum. lis Mali Perfici bene maturi, Parkinsono vini cum aqua rosacea & saccharo permixti unanimi om-

nium consensu delicatissimo sapore reliquos omnes fructus longissimè superat] apprime succulentus Cortex ille abscinditur, & fructus secundum longitudinem in partes secatur, & comeditur. Medium illius quod relinquitur inter secandum, instar pilæ quadratæ, etiam ambeditur, & pro optima parte illus quod reinquamente de propunta para e lentam inftar Paftinace, que abjectiur. Continet fructus in le granula feminis. Fructus maturus fuperius plantam juniorem habet, que deceppitur, tructus in le gramac que acceptum; & ità fine radice (nullam enim habet) terræ imponitur, que fequenti anno fructum for Una-quaque planta (emel & unicum fructum profert annuo spatio, & fructus novam simul plantam, que cum plantatur vetus eradicatur & abjicitur utpote inutilis.

Ex fructu hoc fuccus exprimitur & cum aqua miscetur, daturque in agritudinibus a Brasilienibi prout nos Hydromel damus.

Lib. XXIII.

Ex provincia S. Crucis in Brafilia primum in Occidentalem Indiam, deinde eriam in Opentalem Locus. delatus est, autore Acosta.

Exhibetur fructus (inquit Fr. Hernandez) febrientibus refrigerii catisa, & ad excitatidiin appe. Vires. rimm, retineturque ore, at fitim mitiger, & linguam humectet. Pifo febricicaltribus, tum vulnerihus aut ulceribus infestatis prorsus abstinendum ab hoc fructu monet; adeo enim inquit humoresaccendit, ut non folum impediat restitutionemægtorum, sed & in pejus eos disponat. Ego potitis cum Hernandez senserim etiam in febribus moderate sumptum non inutilem esse

Jac. Bontius fructum hunc in taleolas dissectium aqua aut vino paululum macerare necesse esse ut erodens vis ipfi infita extrahatur, aliàs calore fuo palatum & linguam exulcerat, bullafque in is excitat. Quapropter omnibus & fingulis suaserim, ut his fructibus moderate utantur, ne decepti à gratiffimo sapore incurabilem dysenteriam incurrant.

Mirum est quod de hoc fructu referunt Acosta & Linschotanus, nimirum custellum ei infertum. fi unius diei aut noctis spatio [horæ mediæ Linschot.] relinquatur, ferè consumptum in totam scilicet partem quæ in vulnere hæfit. Hoc fi verum fit fuccum hujus fructûs valde acrem & erodentem esse convincit; atque ideirco non fine causa Bontius ab immoderato ejus usu cavendum monet; nec Linschotano assentiendum, qui fructus hosce communi usu hominibus vix nocere scribit, nifi supra modum sumantur usque ad gulam.

Aizoi majoris ortu perfimilis exotica planta Lobel. J. B. nihil aliud est quam Ananæ germina. Adde ex Pisone, , quòd tum recens fructus liquor, tum vinum inde expressum urinæ suppressioni & doloribus nephriticis succurrat, tum quoque venenis, in primis succo Mandibocæ adversatur; quod idem illius radix fructu deficiente præstat.

Omnia hæc efficaciùs operatur liquor stillatitius è fructu vi ignis extractus, si modica quantitate exhibeatur, largius fumpta nocet ob corrofivam qualitatem.

Ananas ſylvesfris, folio Aloes, fructu Cupressino J. B. Cardum Brasilianus ſylvesfris G. B. Nana brava, i. e. ſylvesfris Brasiliensibus Marggr. The wild pince Apple.

Alnus affurgit quam præcedens, námque truncum habet hastæ magnitudine, lævem admodum, rotundum, & Mali aurez crassitie, spinis horridum. Folia spinosis cuspidibus prædita, & per ambitum mollibus spinis septa. Singulæ arbores secundum radicem summa tellure magnam foliorum comam fundunt; majorum quam qua in arbore funt, quaque procul intuentibus Aloes foliis fimil-ima videanur, tenuiorum tamen, pluribus fpinis horridorum & dilutè virentium: Adnatis fe propagat, alizque stirpes ex aliis enascuntur, præsertim in sepibus & hortorum ambitu quos egregiè muniunt. Rami foliorum fimul glomeratorum capita proferunt, flaventium admodum & tenerorum, fuaviffimi odoris, que nihil aliud funt quam flos ipse: Ex horum singulis spica prodit, Arundinis spica non absimilis, sed crassior, compactior & elegantior, odore Cedri. E ramis dependent fructus, Ananas brava, i. e. sylvestres dicti, quia cum domesticis nonnullam habent similitudinem, Melonis magnitudine; coloris rubri elegantis, toti in partes divisi quemadmodum Cupressini strobili seu nuces exficcata, fed tuberculis foris obsiti, ut procul spectantibus magni Pinei strobili appa-

Marggravius hoc modo fructum describit. Ovalis est figura, Citrulli magnitudine, compositus è quadrangularibus cylindris, in extremitate quadrate pyramidalibus, per maturitatem flavescentibus, qui separari ab invicem possum. Cavi hi sunt, continentes granula ovalia innumera pallide flaventia, papaveris majoris femine majora, fuavia & dulciffimo rore imbuta inftar mellis. Quodlibet corpus cylindricum separatum exprimitur digitis in os, & granula illa rore melleo imbuta absorbentur. Fructus etiam transversim discinditur in taleas.

Succus Ananæ ferrum corrodere dicitur non secus ac Aqua fortis.

Vires.

CAP. VII.

Herba lanuginosa Brasiliensis Piso:

Erbam hanc aspectu egregiam Lanuginosam appellare placuit, quòd caulem & folia, eáque exigua, pulchra, longa, & molli lanugine obducta habuit. Fructum fert rotundum & viridem, lanuginolum, fatuum. Radicem habet parvum & tenuem, non ingrati, sed subamari saporis, cum quadam adstrictione, in qua sola parte plantae qualitatem medicam latere com-

Contra fluxus ventris à frigore natos, apud mediterraneos Brafilienses familiare est remedium. Viras.

tonei.

Locus.

Xxxxx

C AP.

Ambuvaembo Brasiliensibus Marcgrav. Pilon. Convolvulus Brasilianus, store ventriculo humano simili. Ad Lib. 15. cap. 4.

Lantis & fruticibus vicinis se circumvolvit caule suo sarmentoso instar Clematidis. Hinc inde ad caulem enascuntur folia unum atque alterum, in quorum medio pediculus longus, continens ad caulem enatcuntur Jossa unum arque ancrum, in quorum meeno peuteunis songus, contine refolium folitariè positum. Sunt autem folia figura cordis, lata, nervo crasso in medio, & venis obliquis decorata, dilurè seu ferè pallidè viridia (quasti paululum albedinis viridiari esse admiranti indè quoque fert sorem egregiz & pane mirabilis structura; habet enim figuram ventriculi humani, & est magnus, quippe longus absque processi & caule sex digitos serè: pediculis storiculi humani, & est magnus, quippe longus absque processi & caule sex digitos serè: pediculis storiculis entre quantitati de inferius orificium soloris curvatus est, spiritamam longus, virios & structura processi de successi de incompanya de instructura de constituire de la constitución de la constituci ventriculi humani Pylorum dictum; ab alia extremitate processum habet quatuor dig. longum, figura colli Cygni elevati, sed in extremitate retrorsum inclinatum, repræsentans orificium finistrum ra com Cygin Cordiam dictum. Secundum longitudinem autem processus ille superius apertus feu fiffus est. Ventriculo huic annectitur feu desuper incumbit tenuis membrana obrotunda duplæ latitudinis quam Imperialis, innumeris venulis rubris variè intertexta, haud malè referens hepar humanum, ventriculo incumbens. Totus flos coloris est ex albo flavescentis venis rubro-purpureis, majoribus secundum longitudinem, minoribus secundum latitudinem intertextus, & inter venas quasi rubro purpureo punctulatus: nullius tamen est odoris manifesti.

Fructum non describit; proinde quo referenda sit planta nescimus.

CAP. IX.

Rapunculus Brasiliensis tuberosus, seu Battata Tajaoba Brasiliensibus Marggr. Pilon. Lib. 15. Cap. 5.

PRima species, ut & secunda, folio est lactescente, radice orbiculari, non tamen bulbosa, emergie incornari calculari, transitudi de lactescente, radice orbiculari, non tamen bulbosa, emergie incornari calculari, transitudi de lactescente, radice orbiculari, non tamen bulbosa, emergie incornari calculari, transitudi de lactescente, radice orbiculari, non tamen bulbosa, emergie incornari calculari, accordinate de lactescente, radice orbiculari, non tamen bulbosa, emergie incornari calculari, accordinate de lactescente, radice orbiculari, non tamen bulbosa, emergie incornari calculari, accordinate de lactescente, radice orbiculari, non tamen bulbosa, emergie incornari calculari, accordinate de lactescente, radice orbiculari, non tamen bulbosa, emergie incornari calculari, accordinate de lactescente, radice orbiculari, non tamen bulbosa, emergie incornari calculari, accordinate de lactescente, radice orbiculari, non tamen bulbosa, con contrata de lactescente, radice orbiculari, non tamen bulbosa, con contrata de lactescente, radice orbiculari, non tamen de lactescente, radice de lactescente, radic riùs incarnati coloris, interius flavi, cepæ magnitudine aut porri, multa filamenta inferius obtinente, tres vel quatuor dig. longa: Caulem habet brunnum seu fuscum, folia pæne orbiqularia, & nervos foliorum rufescentes.

Ex secundæ radice prodeunt caules quatuor, quinque, sex, & interdum plures, rotundi, spongiosi, fucculenti, virides, craffi, novem aut etiam duodecim dig. longi. Cuilibet autem cauli infidet folium unicum, Sagittariæ figura & magnitudine, quando junior adhuc est planta, alias triplo aut quadruunicum, Sagittaria figura & magnituaine, quando junior aonuc en pianta, anas tripio aut quamplo majus, & Petafitidis herba foliorum magnitudine, nervos habens confpicuos, viride & ad tadum molle ut Braffica, ac in ambitu cinctum duabus venis.

Radis: cocta vulgò conieditur ut Battata, éfique dulcis, fingularifque, quafi mofchati aut floris violacei faporis. Utriufque specioi folia cum caulibus craffiffimis etiam inciduntur, & pro olere in aqua coquuntur; mollectum statim & optime sapiunt.

Tertia folio est non lactescente. Caule cum prima specie convenit ut & Radice: Folia habet Sagittariæ ut lecunda, fed anguftiora, pedalis circiter longitudinis, luperius laturate viridia, inferiusal-bicantia, nervo & vensi ex viridi flave Centibus, & in centro folii purpura Centibus. In caule longo qualem quodque folium habet) florem habeta unicum [que Marggr. floruit] longum feu laum quinque digit. monopetalon, cujus superior medietas alba instar corporis elliptici per medium seam dum longitudinem section. ris, magnitudine Juglandis & ejuldem figuræ, aperturam habens. Uno verbo totus flos figurâ est Cucurbitæ in medio vindæ dum crefceret; per albam autem medietatem floris multæ difcurrunt albæ regulæ, quarum pars circa extremum folii quodammodo purpurafcit. In medio floris ftamen eft dig, contans corpuculis clypeiformibus ac vesticum brevibus villis luteolis, qui facilè abstergumur. Ita autem composita sunt hæc corpuscula (quæ semen sunt) ut columna seu stamen læve & teres appareat. Flos caret odore aliquo perceptibili; clausus adhuc totus virescit.

CAP. X.

Caapomonga Brasiliensibus dieta, Lusitanis Erva do vina Marggr. Campanula Brasiliana storibus minimis. Ad Lib. 15. cap. 5.

R Adicem habet semipedem pænè longam, lentam, tenuem, rectam, alis radiculis interdum præditam, exteriùs croceam (cùm primò erutur) (ed podes della de candidiffimam; subdulcis saporis: è qua prodeunt caules tres vel quatuor; octo aut novem digitos longi, rotundi, nodofi, virides, ex parte ruffi, partim humi serpentes, partim surrecti. Ad nodos autem prodeunt ramuli; in quibus itidem ad genicula duo, tria vel quatuor folia fibi apponuntur, aut opponuntur, digitum longa, mollia, superiùs saturate viridia, inferiùs incana; quodlibet insidet suo pediculo, semidigitum longo, nervis conspicuis præditum. In summitate caulium rami sunt, continentes flosculos parvos, umbellatim positos, dilutè rubro-purpureos, quorum conformatio ob exilitatem con-

fpici non potest; sed adhibito Megascopio apparet hos slosculos esse instar slorum Campanulæ superios dentatos, habéntque in medio duo faminula, rubro-purpurea, figura u Campanula; habare folet, paulum extra floculum prominentia duobus apicibus. Erumpunt è conico cylindraceo corpusculo viridi, quod antequam se aperiat hispidum est & pingue, ità ut vestibus facile adhærescat.

CAP. XI.

Rosmarinum Stachadis facie Alpin. exot. potius Euphrasia Stachadis facie. Ad Lib. 15. cab. 7.

Radice lignosa, tenui, multifida caulem emittit propè radicem in tres aut plures surculos divifum, longos, furfum oblique actos, qui hinc inde inferius ramulis ex adverso positis ambiuntur, à quibus eodem modo alii furculi parvi recti exeunt; fuperius verò caules primarii utrino. & infi & furculis aliis, veluti teneris germinibus ex opposito ordinatim positis, & felia vestiuntur, tenuibus, in acutum definentibus, furculis abíque petiolis harentibus, crebris utrinque, oppositis, in observam albicantibus, odoratis, Stœchadis maximè fimilibus: totáque planta Stœchadi ità conspectu fimilis videtur, ut omnes Stoechadem esse dicerent. Flores verò in summitatibus inter folia emicant, finguli ex foliis fingulis exeuntes, parvi, & magnitudine, & figura, & colore floribus Rorifmarini coronarii fimilibus, à fuis petiolis pendentes. Quibus deflore (centibus faccedunt fingulis thece fingule, parve, rotunde, Piperis magnitudine & etiam minores, ex viridi albicantes, intus minuta femina continentes. Tota hac planta obscurum respirat odorem, foliorum Steechadis proximum, sapore verò astringit, aliquantulum amarescens cum obscura caliditate. Perpetua est planta.

Ex seminibus è Creta missis Alpino orta est.

Lib. XXIII.

CAP. XII.

De Polypala Ad calcem Libri XVI, adjiciend.

Dolygalon dicitur à copia & ubertate lactis quam vaccis & pecudibus deparcentibus facere creditur. Est autem herba planè anomala, vasculo seminali cum Thlaspi conveniens, cui ideirco subjicienda, flore singulari & sui generis.

A. 1. Polygala Ger. minor Park. vulgaris C. B. Polygalon multis J. B. Milk wort.

Perenni radice semipalmum aut palmum, interdum unciam longa, lignosa, alba, vel nonnihil viridi, purpurante, gustu subamaro, nonnihil aromatico, caules profert multos, alios surrectos, alios repandos, tenues, palmares & spithamæos, in viridi nonnihil rubescentes, foliis alternatim adnatis, crebris vestitos; spicam sustinentes flosculorum minutorum, non una vice sele pandentium, colore cœruleo, [aliàs carneo, albo aut vario] labello exiguo,& in fibras tenuissimas digitato, galea è duobus foliolis, alternatim subeuntibus & incumbentibus, latera claudunt alæ geminæ, passæ, latiusculæ. in obtusum mucronem definentes virescente lineola per longum signatæ; in rictu latent apices minuti crocei: bafin floris excipiunt [ad pediculorum exorum, (qui breves funt) in plo caule] foliola terna minutiffima, unum galeæ incumbens, duo labello fubdita, quæ delapfo flore defluunt. Flores excipiunt vafeula feminalia Thlaspeos, compressa, obtuala, bissa, in duo loculamenta divissa, femina bina continentia. Folia humi sparsa & in caulibus numerola, illa subrotunda, hæ oblonga & acuta. N. quòd alæ florum non defluant, sed paulatim auctæ in colorem viridem degenerent, & valculum seminale utrinque obtegant.

Polygala lutea seu vulgaris flore luteo non aliter quam floris colore differre videtur à vulgari Po-

In pascuis, præsertim siccioribus, ubique frequentissima est; maxime montosis. Si manipulus ejus per noctem in vino maceretur, idq bibatur, bilem per alvum mirè dejicit nullo Vires. periculo; experientia Geineri.

2. Polygala fruticescens Capitis bonæ spei Breynii.

Radicem possidet contortam, & pro planta proportione crassiam, extrinsecus cineream vel albam, intus candidiffimam : exinde virgulta affurgunt dodrantalia, juncea & viridia, Spartii Hispanici Clus virgulis non absimilia; Foliu raris, angustis & acuminatis, vix unciam attingentibus, nullo ordine posius vestita. Flosculus sert spicatos, Polygala vulgaris plane similes, quorum color ex viriditate suave purpurascit. Nec fructum, nec semen vidi, haud tamen à vulgari differre existimo, inquit Breynius.

3. Poligala vulgaris major J. B. Cluf. major Park. C.B.

Ex eadem interdum radice prodeunt quinq, aut lex virgulæ duriusculæ, pedales, graciles, lentæ & obsequiota, folis inulio ordine dispositis obstæ, angustis floris tinctorii, aut vulgaris Hyssopi angustis floris in accentes summas virgulas occupant, Fumariæ storibus non multum diffimiles, longiores tamen & dilutioris purpurei coloris elegantissimi, firmatikationes purpurei coloris elegantissimi, firmatikationes purpurei coloris elegantissimi, five dilutior rubore pulcherrimo nitentes: his fuccedunt penduli loculi plani, Bursa pattoris val-vulis pane fimiles, quos membranacea quadam veluti ala integunt, semina bina plerinque conti-nentes, nigricantia, hirsuta, longiuscula, qua aperientibus sese ad latera maturitate bursulis deci-

Lib. XXIII.

De Plantis anomalis.

1337

CAP. XVI.

Caa ponge II. Pifon. Portulaca Brafiliensis repens.

In montofis Austria & per Pannoniam inter amnem nusquam non occurrit. Floret Maio & Locus & Tempus.

Polygala vulgaris coloris obsoleti, folisi angustissimis J. B. An Polygala acutioribus folisi Mon. Speliaca C. B.

Paucis aliquot adfurgit coliculis, aliquando etiam fingularibus, pedalibus, altioribus, magna parte nudis; circa ima ferè foliolis vestitis quàm in reliquis Polygalæ speciebus angustioribus, acuminats, prope terram tamen existentibus latiusculis & brevioribus. Ramorum extremis quoq, selenti coloris prope terram tamen existentibus latiusculis & brevioribus. Ramorum extremis quoq, selenti coloris prope terram tamen existentibus latiusculis sinci folis lucentibus obducta, lincisque virentibus autata hærent, sel rariore stipata, e aque serie ur alterum post alterum ritè postum este videstul tata hærent, sel rariore stipata, e adque serie ur alterum post alterum ritè postum este videstul Tota spica palmum serè adacquat. Radiculæ simplex durinscula, alba, nullis pæne fibris pædia. Facies plantulæ, h. e. partium sigura & color facile eam à reliquis Polygali speciebus di stretti

rumpentem observavit Cherlerus: sat alioqui frequens loco suo natalitio, qui tamen rariùs occurrit

D, Magriol in Indice suo plantarum circa Monspelium nascentium Polygalam annuam, eredam.an-

In Galliæ Narbonensis locis saxosis, collibus præsertim sterilibus propè Monspelium, æstate mo

gustifoliam floribus coloris obsoleti, carneis lineis virgatis eam appellat: rarúmque esse scribir & paucis Botanicis notam.

CAP. XIII.

Verbenæ facie planta Brasiliensis Marggr. Tetrapetalis anomalis ad finem lib. 17. adjicienda.

Marggr. nuarggr. ¬X radice recta, haud craffa, multis radiculis prædita ad latera, alba, guftu amaricante, adhi-¶ git caulis angulofus ac nodofus in fefquipedalem altitudinem; ad fingulos autem nodos dio git caulis angulouis a coloculari i equipication i attaunica i medierate exteriore fenas, nafcuntur folis fibi oppofita, fefquidigitum longa, per latera in medierate exteriore fenas, ad eofdem quoq, ramuli duo exeunt, fibi oppofiti, cum timilibus folis ad nodos oppofitis, fednom folum duobus, sed tribus aut quatuor foliis minoribus semper junctis: & in hisce ramulis ad nodos cetian multi pediculi, breves, quatuor uplurimum ad quemiliber nodum; quorum quilibet liber capitulum rottundum, cum parva prominentia inftar culpidis acicula, quod fe aperiens protudi folgalum lacte (centis coloris, tetrapetalon, habetq, in medio multa parva fiaminula, erecte flantis, que reprefentant plumam, ità ut floículus quafi plumacus appareat.

CAP. XIV.

Spica trifolia Alpin. exot. Spica trifolia festucacea mirabilis Park. Ad lib. 18. cap. 8.

Irabilis hæc planta non una quidem, sed duæ diversi generis plantæ simul esse videtur. Prima est planta festucacea, spicis multis ramorum instar ab radice exeuntibus, coloresto ruffo; flores oblongos, magnitudine atque figura Hyacinthi floribus fimiles, albos, interfeptos ferentibus, dum recentes funt fuaviter olentes; à quibus fiunt semina alba, rotunda, minima. Ab radice verò ex spicarum festucis capillamenta Cuscutæ similia, subtiliora tamen, albicantisq il innumera ferè exeunt, spicas ex toto occulentia, definentiaq in folia parva, elegantissimi Tribli pratenfis foliis similia, minora tamen, & circumcirca perpulchrè crenata. Tota hæcolanta lata est, in orbem veluti acta, exterius Trifolium fimulat, interius, nimirum in parte convexa terram spectante, festucacea tota esse videtur; & florescens multam elegantiam præ se ferre.

In Creta infula nascitur.

C A P. XV.

Verbena Indica lanuginosa Bod. à Stapel. Ad fin. Lib. 19.

Olia habet oblonga, ambitu incifa, in extremo obtusè mucronata, lanuginofa, inodora, propè radicem crebriora; caulem rotundum, lemicubitalem. Cauli affurgunt flofeuli parvi, colors obscure phoenicei, quinque foliorum, racematim ex calyculis subluteis protrusi, inodori. Radix

Floret Aprili, id eft, Autumni in illis regionibus initio. Justus Heurnius, qui ex India Orientali misit plantam descripsit.

> race of anything Charge the late of the

Aule Portulaca, tereti, geniculato humi serpit & quibusdam fibris se firmat in terra. atoue Aute Fortunate State of the Capability of the Ca appoint, ngua i onorum savenum, verum crana co incementa ut Potentiace. Inter folia in fingular pediculo fert foliation, dilute purpureum, quinq foliolis confantem, deorsium incinva-ts, 8c millis ciridem coloris staminulis in orbent disponies, que in medio adhec stamen viride ovale continent. Radice hine inde unicas agit, pennam anterman crassas, impumerabilibes subtlissificontinents circundatas, & caule serpente fibre ex illo variis locis prodeuntes se terra in-

Folia muria & aceto condulitur, & in acetariis usurpantur, sicut Critimum marinum & si-Usu.

The maint of the property CA.P. XVII.

Viola spicata Brasiliana.

Aguara ponda Brafilianis Marggravii. Stattensteert Belgis, i. e. Myofiros. Ad Lib. 19, Sect. 2.

Marger.

N sequipedalem aut majorem quoq altitudinem assurgit, cause geniculato, tereti, viridi. Ad fingula autem internodia folia habet quatuor, quinq, aut plura, angusta, seriata & fastigata, viridia, inaqualis magnitudinis. In summitate causis spicam unum pedem longam, teretem, flosusis undique eleganter corruleo-violaccis plenam, colore Viola Martia nostratis, quinq, petalis fubrotundis compositis. Integer flosculus non malè refert Violam Martiam, & paululum etiam ejus odorem. Radin illius recta, mediocriter craffa, & multas parvas radiculas adjunctas habens, adhæc filamentola.

namenuosa. Reperiur & alia præcedenti planè fimilis, nifi quod ficica florum lata eft, cubicis foveis infig-nita, loncam repræfentans, viridis: ex foveis autem illis prodeunt flofculi cœrulei ut in præ-

C A. P.

Beranne,

CAP. XVIII.

Acetosa Bulbosa Bod. a Stapel.

Pithamæ altitudinem habet; Folia dilute viridis coloris duriuscula & complicata, longa. & anguifa, qua quinq, vel lex, vel vario numero ex fummo cauliculo exoriuntur, caule ca-terim foliis orbo. Radix bulbola, exterius lutea.

C A P. XIX.

De Galanga, quæ ad Iridis genus pertinere videtur.

Alanga, recentioribus Græcis [andipa, Vocem Arabicæ originis esse minime dubium est; sed corruptam mirifice, ut sudandum fuerit illi qui legitimam eruere velit. C. Hosman. corruptam mirince, ur manatum querir ini qui jegitimam eruere veitt. C. Hofman.

Quidam radicem Schenanthi effe volunti; alii Acorum Diolocordis; alii Cyperum ejudem: Nè defit (inquir C. Hofmannus) quod effutiant diftinguunt etiam majorem à minore; ego nibil video quò minuis ab eadem planta fit utraq, que l'idis forte fit. At pertiffilmi Botanici diftinguunt, ex pro diversis habent. Irdis tamen cujudam radices esse eriam cum Hofmanno & Clusso-opinamur, quod pari modo foliorum vestigiis, ceu zonalis circularibus cinctee

Utramo, Galangam Veteribus ignotam fuisse, & Arabibus non satis perspectam Botanici plerio.

1. Galanga minor Ger. J. B. C. B. Park.

Radice est geniculata, & in quossam nodos crassiores, (& juxta nodulos ex intervallis) nonnihil intorta, inaquali, lavi, & adnatis in transversum & in obliquum tendentibus brachiata, crassitu πιοτα, inzquali, lævi, & adnatis in traniverium & in obiquium tendentibus brachiata, craftitudine minimum digitum æquante [unde juncææ craftitudinis apophyses pronascuntur, eå fere formå qua Cypen radices conspiciuntur J. Β.] foliorum veltigiis ex intervallo ceu zonis circularibus cincâa, foris ruifa & subfusca, intus autem slava, [imò tam intus, quàm foris rubens] dura, folida, venosa cum frangitur tritu difficilis, [matrice parva folida, sapore & odore longê vegetiore generosioréq, constitutation of the substantial color and the substantial color was the quam major, & fervore aromatico totas fauces abunde implente,] odore valde acri, aromatum modo jucundo, & Gyperum quadantenus tum formâ, tum odore imitante: Folis, autore Garcia, Myrti. Duarum palmarum altitudine fruticat.

Sponte nasci aiunt in China, unde in Indiam defertur.

Xxxxx 2

Locus.

I.ocus.

CAP.

2. Galanga major J. B. C. B. Ger. Park.

HISTORIA PLANTARUM.

Radice est pollicem, & duos interdum pollices crassa aut majore, crebris pollicaribus apophysibus Restsee et poincem, & cutos meaturin paralle la la control faire extento, circularibus fubinde donata [nodola, inaquali, quafi ramis brachiatà C. B.] cortice fairs extento, circularibus zonis (quæ foliorum veftigia lum) cincto, fulco aut rubente, fubfrantia folidiufcula cinera albizonis (quæ toliorum veltigia funt) cincto, funco aut nucente, nuntanta folionitula cincta abic cantéve, punchulis (quæ extrema funt fibrarum) notata, venola, Zingiber, fimili, matrice magishica fungosáque: odore acri (non tamen aquè nt prior odorata & fragrante) fternutamenta progicante: fapore acerrimo, ingrato, ventriculum fubvertente. Caules Arundinacei ad Zingberiste altitudinem affurgunt [García binum cibitorum, Javanenfis verò quim, pinhamarum] Folla loga, a IV. part.

*IV. part.

Ind. Oriental.

men Pena:] Flores albicantes, inodori. [* Folia & flores florem Iridis amulantur] femen fa.

Locus.

um. Acofta folia Orchidisei, attribuit & appingit, caulem è foliorum involucris conftantem. In Java & Malabar fponte oritur ; fed in Java copiofissimé. Seritur radice in terramdefossi, ur

Neque Acosta, neque Garcias ab Hort. Clusio satisfaciunt in Galanga majoris descriptione, pra fertim si ea qua Europæ officinæ utuntur legitima sit Galanga major: etenim ejus radices milih majorem habent similitudinem cum Iridis quam cum Asphodeli aut Zingiberis radicibus. Et certà omninò fibi persuadet Galangam nostram, majorem Iridis genus esse. Jo. etiam Bauhinus cum Patavii esset in horto Cortusi Galangæ majoris nomine plantam vidit Iridi valdè fimilem foliis & radice.

Radix Galangæ majoris ad omnia utilis est ad quæ Zingiber, atq, eodem modo quoq condiri folet: in usu etiam est ad orexin excitandam, non secus ac cappares & Olea fructus apud Europaos. Recens quoq, utriufq, Galangæ radix in taleolas diffecta cum carnibus pilcibulq, coquitur in cundem finem. Sic quoq cruda sale & aceto & oleo inspersa cum piscibus & carnibus affis commodedi. tur ad juvandam concoccionem. Malabarenses & Javani non solum contra hominum sed & javani mentorum mala frigida magni faciunt. Polentas seu panes è farina radicis confectas in frequent usu habent, quas cum succo nucum Cocos præparant contra uteri & vesicæ mala exhibent. Vide

Galanga medicamentum est cephalicum; cardiacum & stomachicum, ad frigidos affectus magni ulus. Ventriculum roborat & concoctionem promover. Acidis ructibus commanducata libvenit. flatus discutit, halitum oris emendat. Colicæ opitulatur. Renes calfacit & Venerem excitat. Saccharo condita ad frigidos cerebri & nervorum affectus, Cephaleam, & artuum dolores con-

Cordis palpitationi cum fucco Plantaginis utilis est, & ad lipothymias si à frigore causentur pulvis cum vino generoso aut aqua Melissa, vel succo Boraginis: quare consuevere Germani iis quibus vena secta masticandam præbere.

Radix Ninzin Pisonis Mantis. Arom. Quibusdam Ginseng & Gensing.

Olia Pastinacæ sativæ Geel-peen Belgis dictæ similia sunt. Radix magnitudine Pastinacis multum cedit, ut quæ digitalis tantum fit longitudinis & crassitiei, in fine filamentosa : colore ex flavo albescente, sapore subdulci, non ingrato, pingui.

Nullibi quam in Regno Coreæ crescit, inq. mediterraneis ejus partibus, 200 plus leucis à man

Hujus decantatæ Panaceæ usus est non solum apud incolas Regni Coreæ, sed & Tankinde China & Fapeniæ, adeóque ad illam tanquam ad lacramanchoram confugiunt, qua tamen non semper sola & fimplici utuntur, sed utcunque aliis remediis nativis mixta, manente Ninzin Compositionis basi. Illa autem medicamenta quæ adduntur Coreæ incolæ celant & tanquam arcanum fibi refervant. Quando autem animus est expugnare magnos aliquos natura hostes, ut motus Epilepticos, Verigines, Spalmos, Hydropes, Lipothymias, Choleras, &c. tunc medici robur addunt huic radici ex va-lido aliquo additamento pro vehiculo. At verò nulli alteri mixta omnibus languidioribus & cachecticis non folum in usu est, sed earn tanquam præservans contra malignos & venenatos affectus domi forisque perpetuò ad manus habent, atq, bis térve de die exiguam particulam recentis radicis masticant : unde mirifice virium restaurationem, cordisq refectionem omnes se experiri testantur. Hacienus Pifo. Ob Similitudinem ad Pastinacam referri potest, lib. 9. cap. 19.

CAP. XXI.

Radix S. Helena Park. Rad. S. Helena, Galanga species J. B. Cyperus rotundus inodorus ex Florida C. B. Apoyomatli seu Phatzifiranda, Cyperus Americanus Hernandez.

By Bottu S. Helenæquæ eft in Florida radices quædam ad nos importantur teretes, oblongæ, nodis diffincæ, quibus diffectis perforatífque fiunt sphærulæ precatoræ, quæ ficcatæ mgantur; offeámque acquirunt duritiem: extrinsecus nigræ, intus candidæ: Cortex adeò adhæret medullæ ut unum fiat continuum. Sapor ejus aromaticus est & gratus, ut Galangæ quædam species effe videatur: Pollicari funt craffitie aut circiter. Herba verò parum habet caulis, & humi foareit ramos. Folia fert ampla admodum & viridia. Locis humidis nascitur.

ramos. rous et al. Alle depicta funt Cyperi (pecies effe nequir, ut ex defcriptione & faculta-ribus colligi poffe putat Clufius. At Icon & defcriptio Hernandez Cyperum effe convincuint. Herbam Indi lapidibus terunt, eaq, universum corpus balneaturi fricant: aiunt enim aftringere, Usus. membraque roborare odoris gratia: Hócq, sapius faciunt ob insignem utilitatem qua indè iosis refultat. Pulverem tenuiffimum ejus tam Indi quam Hispani in vino infusum ad ventriculi dolores fœlici cum fuccessu hauriunt.

CAP. XXII.

Drakena radix Ger. Contrayerva Hispanorum sive Drakena radix Clusii Park. Drakena radix J.B. item Contrayerva radix ejuschem. Cyperus longus inodorus Peruanus C. B. item Cyperus longus odorus Peruanus einsdem.

Adicem Hispanico Contrayervæ nomine in Officinis notam periti Botanici Thomas Johnsonus & Joannes Parkinsonus eandem esse affirmant cum radice Drakena Clusu: siguidem radicis Drakenæ descriptio Clusiana radicibus ex Hispania ad nos allatis Contrayervæ nomine examuffim convenit. Ea autem est hujusmodi:

Semunciali magna ex parte erat craffitudine & prælonga, subinde in nodos & inæqualia capita extuberans, atque in summis capitibus velut è crassis squamis contexta, Dentariæ wysapons ferè inftar, fors nigricans, rugosa & dura, quia resiccata, interiore parte alba: tenues fibras hinc inde adnascentes habebat, quassam crassiniculas & majusculas, duras & Jentas, è quibus alii nodi dependebant. Nullo manifesto odore præditam esse observabam, sed saporem habere deprehendebam nonnihil adstringentem, diutiùs verò manducatam tenuem suavémo, acrimoniam relinquere. J. Bauhinus in radicibus Drakenis diutiùs manducatis acredinem molestam adhuc sentiebat; unde non deeft radicibus hisce caloris gradus quem Clusius desiderabat, quò minus esse possent radices veneno resistentes seu Contrajero Monardi, quibuscum facultatum ratione valdè convenirent.

Monardus quidem radices hasce Iridis radicibus valdè similes esse sele scribit sed minores & Ficulnei

foliodore. At Parkinfonus nullam cum radicibus Iridis in forma convenientiam observare potuit in radicibus pro Comrayerva ex Hispania huc allatis, imò in multis differre ostendit. Petrus de Osma Folia Plantaginis quinquenerviæ Plantæ attribuit. Deest etiam Aromaticus sapor in Contrayerva Officinarum cujus meminit Monardus. Quicquid autem fit de Contrayerva Monardi, Officinarum Contrayervam nihil aliud esse quam Drakenam radicem Clussi certum est; qui id nominis ei indidit in gratiam D. Francisci Draci, qui ei illam donavit.

Contraverva, quafi dicas Alexipharmacum, appellant Hilpani, quoniam earum pulvis ex albo Vires. vino sumptus adversus omne venenum, cujuscunq, tandem sit generis præsentissimum est remedium, uno sublimato excepto, quod sola lactis potione extinguitur, vomitione illud rejicere faciens, aut per sudores evacuans; sed & amatoria pocula eo pulvere hausto educi ferunt. Ventris etiam animalia pellit. Febrium etiam quotidiana, tertiana & quartana ante accessionem sumpta paroxysmum minuit, ejusque usu continuato planè tollit. Plura de ejus viribus videsis apud Parkinfonum.

Drakenæ affinis radin J. B. Clus. Cyperus longus inodorus Orientalis C. B.

Radices hæ tuberosæ erant, & quantum ex earum forma colligere licebat summa terræ superficie repentes, multifq, villis & fibris oblitæ, fuliginoso colore præditæ, nonnihil tamen ad flavum tendente. falivam dum manducabantur inficientes & amaræ, foliorum quidem aliquos particulas adhuc retinentes; qualia verò illa fuerint nemo facile dixerit. Cæterùm magni usus apud Indos fuisse verisimile erat, quandoquidem Prorex Hispanus eas referret cum nobilibus aliis medicamentis in India Orientali natis.

CAP. XXIII.

De Zedoaria, quæ fortè ad Arundinis, fortè ad Cyperi genus pertinet.

Edoaria Gracis Veteribus incognita; recentioribus, ut Aetio & Actuario Zidae, Zadieg, & Zanes dicta est, ab Arabibus mutuato nomine. Folius est Zingiberis, sed majoribus, longioribus & latioribus, ut & radice; sapore etiam Zingiber amulatur, unde in Calecut Zingiber sylvestre, Garcia autore, vocitatur. Hujus

Vires.

Locus.

Lib. XXIII.

De Plantis . Anomalis.

1341

Hujustres species faciunt, quas tamen omnes unius & ejusdem plantæ radices esse peritiores Ro tanici existimant.

Zedoaria longa C. B.

Radicem habet longitudine fextantali, trientali aut quadrantali, craffitudine minimi digit, qua utrinque in obtufum mucronem definit: foris candida, intus ex cinereo in fuscum colorem regenutrinque in obtulum mucronem deimit: fois caindus, indis de mote de divisione de la color lettere et cujus substantia denfa, solida, pinguis & ponderosa: gustu arque odore tenui, subamaro, mediocriter acri cum gravitate quadam, ac valde aromatica suavitate, dum tunditur aut manductur spirante, minima portione halitum commendante & in caput penetrante.

Eligenda est magna, densa, plena, non rugosi; sibistantis veluti pingui, lenta, dentibus propter soliditatem aliquantulum repugnante, odoratissima, nullis foraminibus pervia.

Ur diutius fervetur loco ficco reponenda eft.

Sponte nafcitur in fylvofis Calecus & Cananor Regni Malabarici.
Zerumbet Arabum effe putatur; Anguillaræ Coftus Arabicus.

Zedoaria rotunda C. B.

C. B. Substantia pondere, soliditate, colore, sapore & odore longæ Zedoariæ omnino similis est, sola. que figura differt, quæ globola, unciali magnirudine; superficie aliquantulum inæquali, ac præcifarum fibrarum vestigus tuberosa, Ari bulbo similis, nonnunquam in brevem mucronem desinens. quo terræ adhuc hærens germen fundere consuevit.

In Java & Sunda copiosè nascitur.

In Java & Sunda copiose nafcitur.

A priore non videtur aliter differre, quàm quòd radicis partes fint diverfæ. Rotundam autem partem Zedoariam; longam vero appendicem Zerumbeth, veluti res effent diverfæ nominåsle åvicennam existimat C. Bauhinus, ignorantem, viz. ex qualinam planta, aut qua regione ejusnoti radix proveniret; sed cum vidisset in frusta rotunda, interdum verò in oblonga conciliant persicum verò in oblonga concilia Reliqua vide. Radix resecta & siccata saccharo condunt: cujus usus præstantior & commodior quam Zingiberis existit. C. B.

Zedoaria tuberosa foris nigricans C.B.

Rotundum hoc genus instar Aristolochiæ rotundæ, foris nigricans, interdum cinerei coloris, intus candicans, gustu usualis Zedoariæ apud quosdam Aromatarios Antverpiæ inveniri scribit Clusus, Block Zeduar ipsis dictum. Lobelius cum vulgari rotunda junxit.

Zedoaria Geidwar Avicennæ Garciæ C. B.

Radix est magnitudine glandis, ejusdémque ferè formæ, colore sublucido. At dicimus redius Anthoræ, vel Asphodeli bulbo minori similem esse, foris cinericei, interius verò slavescentis coloris, duram & solidam, gustu acrem & excalesacientem.

Hanc Garcias in regionibus Sinenfium provincia vicinis, magno emi, nec facile inveniri scribit, nifi apud circumforaneos quosdam & circulatores quos Indi Jogues appellant. Idem Zedoaria vo-

cabulum corruptum esse putat, & Geiduar dicendum.

C. Bauhinus Arabes triplicem plantam Zerumbeth nomine propofuisse putat. 1. Zedoariam Officinarum longam, quæ Zerumbeth Avicennæ, ut ex ejus defiriptione patet. 2. Zedoariam roumdam dietam, quæ Zerumbeth primum Serapionis, & Zedoaria Avicennæ. 3. Egregiam illam arborem in Libano foliis Salicis, odore Citri, quæ Zarnabo Avicennæ, hodie incognitam nifi fortè fit Sassaf Syrorum Rauwolfii.

Zedoariæ radix calida & ficca censetur, corpus impinguat & imbecillum reficit, ut volunt Arabes, flatus discutit, Odorem sumptorum Alliorum, Ceparum & Vini ausert; morsui venenosorum confert, alvum sistit, uteri apostemata resolvit, vomitum reprimit & Colicæ ventosæ confert. Nostræ atatis Medici contra pestilentis cœli contagia utuntur, & permultis medicamentorum compositionibus miscent. Ventriculo utilis est concoctionem juvando, eumq. & reliqua viscera calefaciendo. Germani ex ea Vinum Zedoriatum conficiunt ad usus prædictos, Zedoariam contufam & facculo inditam in doliolo mufti cocti pleno fuspendendo.

SECTIO

SECTIO IV.

Herbæ anomalæ incertæ sedis.

CAP. I.

De Pipere.

Arum que ambigue funt & incerta fedis principem locum fibi vendicat famigeratissimum Aromaticum Piper omnibus seculis, omnibus terris ad cibaria condienda experitum. Cum entan qui plantam descripserunt de silvante particular de silvante perfectos & petalodes obtineat, adeóque an ad genus earum que silva silvante perfecto, san potitis ad earum que silvante perfecto, semine nudo solitario, referenda sit.

"Il me vocem ant si massim, i. e. concoquere Etymologus deducit. Verissimis tamen est masse pergrinum & barbarum vocabulum este, ut sejum & silvante Verissimis tamen est masse pergrinum docet salenus, qui proculdubio ab Indis hauserunt, quibus (teste Garcia) Piper longum

Que de Pipere ejusque speciebus habent Veteres Greci & Latini manifeste ostendunt Plantas piperiferas iis prorsus incognitas fuisse, eósque rumores incertos & vulgi fidem secutos in ejus descriptione Ruellius pro Piperis specie Smilacem asperam proponit, ut existimat J. Bauhinus; Matthiolus Ribes nigrum. Nos incertis & suspectis omissis descriptionem Piperis è Cl. Car. Clusii Exoticis

Piper longum à rotundo genere diversum videtur : verum quia viribus conveniunt. & Botanici ad idem caput utrumq, reducunt; nos etiam de illis unà agemus.

1. Piper rotundum nigrum C. B. Piper nigrum J. B. Park. Round black Pepper.

Valde sarmentosa est Piperis nigri planta, & adeò imbecillis atque caduca, ut nisi pedamentis fulciatur, aut juxta arborem aliquam, circa quam se convolvere possit, pangatur, humi procumbat ac fpargatur, perinde ac Lupus falictarius: lenta verò ac flexibila funt ei farmenta, frequentibuíq, nodis five geniculis diftincta, & qua humi fparfa multas fibras ad fingula internodia agunt; quibus fe humi figunt, quemadmodumi Clematidis aut Periclymeni flagella, ut in illorum nonnullis obserte hum ngunt, quemaunouam Ciemataus au rerusymen nagena, u m morum membre vabatur que fibras adhue retinebane. Sarmenta porro ad fingulos nodos fingulare folium proferunt alternatim, Hederacea quodammodo forma, vel ejus Cyclaminis quod hederaceo conftat folio; cui tamen anguli defint, neq, adeò craffum, verùm multò tenuius, quatuor interdum uncias latum, forma quali orbicularis, nifi quod in mucronem definat; plerunq tamen binas duntasta uncias la-tum, quatuor longum, Tambul five Berle folio adeò fimile, ut alterum ab altero vix difeerni queat, tum, quattor ionguin, Lamour nee Berie roto acco immie, ur atterum ao aucto via uncerim quesat, nifi Piperis folium paulo durius, & nervos illos per folii longitudinem excurrentes craffiores habere videretur: nec illud in ambitu ferratum est, ut quidam pinxere, sed prorsis aquale, & nihil similudinis habens cum Mali Assyrii folio. Omnia verò folia quinq, nervis sunt practica, quorum medius & craffior medium foliorum per longitudinem secat, reliqui quatuor, minus craffi ab illo oriuntur, utrinque bini, in latera fecundùm folii pane longitudinem expanfi, & illi quidem in nonnullis foliis aqualiter ex opposito nascentes, in aliis verò inaqualiter oriuntur, neq, istam proportionem servant. Cæterum folia omnia prona parte dilutiora sunt quam supina, atque per universum folium venula obliqua transversim evagantur. Uva porro ad ramorum internodia nascuntur teretes & oblonga, multis granis orbicularibus, nunc majoribus, modò minoribus, ipsi scapo sine petiolo ad nexis constantes, & illa quidem non è foliorum sinubus, sele as altera sarmenti parte, folii pediculo viz, opposita. Non modò folia sicca acrimoniam retinent, sed etiam ipsa sarmenta, acque (quod magis mirum) ipsa radix quæ sub terra latuit.

Piperis folia à Betle folis effigie alissque non parum differunt. Piperis enim folia, quæ non tri-Injents total a bester forms emige amique non partim currentnt. Piperis enim folia, que non trabus tantim fed quinq, nervis per longum foli forè Plantagineis distingununtur, carnoficra & folidiora funt folis Beile, magisque ad ovalem figuram accedentia, & inde in acutum definentia: Betle verò instem nervis tenuioribus molliora & delicatiora sunt admodum, & circa petiolum latiora, atq, in summo sinuosa, ut ipsius Coni potus quam ullam ovi effigiem exprimere videatur. Piperis folium majus quod habumus (inquit Columna) Jaum in medio erat uncias quatuor, & dupla longindine grantivis distrabablestica extraord. longitudine, quamvis aliqua oblongiora ac etiam obefiora reperiantur, nec tamen in imo ità lata ut in Clufii figura, fed acutior circa pediculum, qui non lignofus, fed nervofus eft, dimidii folii longi-

tudine, Piperifque fapore. Hæc Columna notis in Recch. pag. 876.

Nafcitur in plerifque India provinciis: verùm in quibuldam regionibus yix tantum redundat ex cultura quantum ipfis incolis fufficiat: aliis autem in locis, præcipue in Malaca, Java & Sumetra, adeò luxuriat Piper hoc Aromaticum, ut indè per totum orbem diftrahatur. Seritur non procul à mari, & ad radices arborum, præfertim quæ Fanfel appellantur, vel appofitis perticis quibus adnititur more Vitis. Altitudo ei par cum ea arbore aut pedamento cui advolvitur. Sape cum veterascit & cineribus fimóque stercoratur, excedit altitudinem fulcrorum suorum, ut Lupuli instar cum scandere altiùs non potest, se demittat. Piso.

Fructus

I acut

Fructus seu uvæ leguntur ante plenam maturitatem, in colorem prasinum adhuc inclinantes [aliis cum jam plene maturuerint] & in tegetibus palmeis expansos Soli exponunt, cujus calore intra triduum nigrescunt & corrugantur.

Reperitur etiamnum in genere nigri Piper quoddam, nutrimento defectum, caffum fen inane ac leve quod Brasma Dioscorides vocat. Hoc non dubitamus nos asserere Piper esse imman.

rum. 7. B.

2. Piper rotundum album C. B. album J.B. Park. White round Devver.

Magnitudine videtur nigro cedere, utrinque umbilicello tantillum prominente exiguo, albido fre cinericco. Substantia ejus interior bicolor est, quemadmodum Piperis nigri, & cava in meditullio (præteralbam pelliculam quam habet) apparet; cortex quo grana integuntur nigricans facilè de trahitur, quod non fieret fi effet immaturum, ut Galenus & nonnulli alii volunt. Sapore non mi nus fervido præditum est quam nigrum; imo eo calidius & odoratius est, Lobelio teste.

Inter plantam quæ Piper nigrum fert & eam quæ candidum tam éxigua est differentia (inquir Garcias ab Orta) ut à solis incolis discerni possint, imo nulla omnino, cum Piper nigrum & albumuna eadémque res sint; quemadmodum Vitem que uvam sert nigram ab ea que candidam sert, non dieno. scimus nist dum uvas habent & illas quidam maturas. Candidi autem plantæ rariores sunt, nec nist

certis Malavar & Malacæ locis raræ nascuntur.

Gulielmus Piso in mantissa Aromatica Piper album nihil aliud esse quam nigrum ante insolationem decorticatum affirmat. Decorticatio autem illa fit bene maturo Pipere ex marina macerato. Maceratione enim cortex exterior niger dehiscit tumescendo, atque ità facillimo negotio, granum quod intra illum includitur album eximitur, & ad modum Piperis nigri exficcatur. Quem laborem laboris impatiens natio nisi fugeret, non tanta esset Piperis albi si cum nigro compares inopia.

Piper Dioscoridi vim habet in universum calefaciendi, urinam ciendi, concoquendi, attrahendi discutiendi, exterendi ea quæ pupillis tenebras offundunt. Commodum etiam est ad rigores per circuitum in febribus repetentes, tum fi bibatur, tum fi illinatur; & commorfis à beftiis venenation, xiliatur. Educit etiam fœtus. Putatur & conceptionem impedire fi post coitum apponatur: Tuss quog. & omnibus circa thoracem affectibus commodum est tum si delingatur, tum si in potu accipiant. Anginis item convenit illitum cum melle: Tormina quoq diffolvit cum teneris Lauri foliis potum. Pituitam à capite detrahit cum uva passa manducatum. Dolores sedat, & in sanorum usu multum est, ac appetentiam movet, & ad intinctus admixtum concoctionem adjuvat. At pice exceptum strumas discutit. Deterget & vitiligines cum nitro.

Piperis radix costo similis est calefacito, gustum & humores provocat. Eadem si cum aceto bibatursile.

nem minuit; Pituitam vero à capite detrahit cum Staphide agresti commanducata. Hactenus Dioscor.

Usus ejus præcipius est in frigiditate & cruditate ventriculi. Magna differentia in eo est, si vel integrum sumatur, vel in pulvere. Pulvis in ventriculo singultum facit, hepar autem & reliqua viscera valde inflammat. Qui ergò ventriculo consulere volunt deglutiunt integra grana, ut relè monet C. Hofmannus. Præftat etiam carnes elixas & in furno coctas in artocreis, &c. integro Pipere condire quam trito & comminuto, cum cibis enim coctum & maceratum fatis acrimonizis communicat, quod & facit integrum deglutitum, nec tamen ventriculo noxam aliquam aut mole stiam: cum pulvis interiori ventriculi tunica muco oblita adharescens aut in ejus rugas se infinuan, vel cardialgiam, vel fingultum in nonnullis constitutionibus excitet.

Extrinsecus in apophlegmatismis, gargarismis, sternutatoriis usurpatur; sedat odontalgiam, co-

lumellam tumidam imminuit, nervorum affectibus frigidis conducit. Schrod.

Vis piperis (eodem adnotante, & ante eum Galeno) volatilis valdè est. Vitentur ergo, inquit, præparationes in quibus volatile evanescit. e. g. Extractorum. Piper ejúsque oleum egregiè decantatur in febribus quartanis à Zacut. Lusitano, Langio, Kun-

Oleum Piperis extrinsecus in Paralysi egregium est medicamentum. C. Hosman.

Vulgus Piper longum in paroxysmo febrium exhibere soler: id quod non nisi in principio locum

habere potest. Schrod.

Non baccæ folum, quod propriè dicitur Piper, acrimonia præditæ ignea funt, sed & tota etiam planta. Nam & folia virentia, farmenta & radix, fi mafficentur, profits linguam faucéfque urunt. ac faliyam, haud fecus quam Costi Pyrethrive radices, movent.

Piper longum Indi linimentis addunt, quibus adversus dolores artuum à frigore utuntur, & ità ut basis hoc Piper sit, corpúsque addat Santalum rubrum. Utuntur & contra venena, vertigines, ca-

tarrhos, oculorúmque nebulas & cum successu.

Indorum plebs adversus diuturnam stomachi languiditatem bibunt aquam cui infusa est satis bona Piperis copia: In eundem usum quoque eliciunt ex Pipere recenti spiritum mirè igneum. Utrumq, cum adhuc viret, Piper, longum æquè ac rotundum, condiri muria aut aceto folet, & condi in penum ad usum familiarem mensæque delicias. Ejus usus frequentior mensibus pluviosis & in phlegmatica corporis constitutione.

3. Piper caudatum J. B. caudatum racemosum Park, racemosum caudatum ex Guinea C.B. Pep per, with a clufter'b tail.

Nomen partim à sapore, partim à forma invenit: grana sunt Pipere & albo & nigro plerunque minora, quadam aqualia, ex rotundo oblonga, & pediculum versus turbinata, & tu vulgare no men præfert, caudata, coloris nigricantis vel fuíci, inter Piper album & nigrum medii, cortice craffiufculo, extento, interdum nonnihil vel rugolo vel crifpo, medullam comprehendente Piperis vulgaris modo bicolorem, duriusculam, in cujus tamen medio non conspicitur vacuus ille scrobiculus.

Sapor idem qui Piperi vulgato, magis aromaticus. Grana hæc racematim coherent Uvæ modo, Uvæ hæ aliæ breves & unciales funt, nonnullæ tres uncias longæ, tenui ftylo inhærentes, longiuscu-Uvz na ana protunda, vel minora, vel craffiufcula continentes, vicena, tricena, interdum plura, to penolo grana Pipere minora, non minus tamen fervidi saporis, duráve & solida, ejusciem etiam negitimo quiuem a porto ipía planta perinde arbores ac perticas feandat, ut ejus quod ex Orientali pene coloris. An porto ipía planta perinde arbores ac perticas feandat, ut ejus quod ex Orientali India adfertur hactenus Clusio intelligere non licuit.

4. Piper caudatum feu Nhandu Marcgr. Pifon.

Suffratex oft inftar arbufculæ, excrefcons ad trium, quatuor, quinque & interdum fex pedum altitudinem. Caulis illius lignofus, teres, viridis, nodofus, ad afpectum fere ut caulis Solani. Folia finrunnens gulatim funt polita, quorum quodlibet fuum habet pediculum qui ad nodos oritur: Sunt aut illa lata, figura cordis ut pingitur, vel vomeris, multis venis arcuatim fecundum longitudinem elegantifjara, nguae coma mangantan nangantan nangantan kangantan nangantan nangan n vati, figura tere ut muris caucia, vintus, qui meine Octobri aut vovemori decerpuntur, & in Sole ficcai nigrefcunt, continentque granula rotunda, nigra, magnitudine feminum Papaveris, arcè juxta fe in uvam composita, acris laporis, inftar Piperis optimi Orientalis. Radio in alias plures tenues dividunțifulcas, infignis odoris instar Thymi, & saporis qui linguam vellicat.

Aliad habetur genus à Pisone & Maregrav. descriptum fosiis angultoribus & oblongis, fructu

grandiore & meliore, cauda Piperina longiore, in sylvis Brasilia mediterraneis frequentissimum. Folia hujus plantæ medentur ulceribus tibiarum : radix-valet-adversus apostemata. Utraque, cum Vires. fumme fint fortia, etiam exficcata & diu reposita ad balnea calida contra mala frigida usurpantur. Decocum radicis & stolonum discutit atque nicidit crassos & viscosos corporis humores; sanat hv-

dropem pedum.

Lib. XXIII.

en en vol. Aduarina Pifonia O Thild records Auf O record of the

Foliis przcipue à przcedente differre videtur, que Tiliz fimilia funt, paulo tamen grandiora. Descriptiones harum plantarum miscent & confundunt vel Piso vel Marcgravius. Caterim Piper caudatum dicitur hac planta à figura Juli caudam muss referente. Radix calida est & acris, atque inter Antidotales habita ; reliqua vide apud Prionem.

3. Piper longum J. B. longum Orientale C. B. Long Ogiental Pepper.

and respective income Piper longum nucamenta Berulacea amulatur, unciam aut sescunciam longum, teres, aliquando planum, coloris fusci vel cinerei reticulato vermiculatus plexu, in superficie alperum, cujus pro numero grana, pelliculis seorium privatis inclusa, Sinapi granis paria, foris, niguicantia, intus subalbida, gustu non cedente nigro vel albo, quanquam non statim apparente a pendent autem hi juli ex

pediculo gracili, unciali, alten fini inferto. Plante è Java allata ramulos cum fractu fic describi Clufius. Botrorum maxima pars duarum unciarum longitudinem rarò excedit; nullus vero minimi digiti craffitudinem æquat, fed gracilior est & zqualis pane ubique craffitiei, plurimis granis Milii repurgati granorum instar oblique secundum longitudinem dispositis constants, cineracci quodammodo externa parte coloris, interna albi, fervidi Iaporis. Planta ipsa non longè diffimilis videtur Piper nigrum proferenti plante: folia à Piperis nigri foliis non multum differre Clusiq, visa siunt, mil quod paulo teneriora, dilutioreque viriditate prædita essent, tum etiam breviore pediculo subnixa, atque etiam pluribus nervis insignita: nam à medio illo nervo folium à pediculo per longitudinem secante non modo quaterni alii nervi exoriebantur, sed utrinque quini & seni, interdum etiam & plures pro soliorum videlicet amplitudine, illi tamen minùs eminentes quam in nigri foliis, & inaquali ortu nati, multis etiam obliquis venulis per folium transversum evagantibus; & licet resiccata essent folia, ac per multos menses inter chartas adfervata, non levi tamen acrimonia erant adhuc prædita. Fructus qui Juli quodammodo formam amulantur, ad fingula internodia oriuntur non in folii ala, sed quemadmodum in Pipere nigro ex ipsius folii opposita parte, in altero videlicet ramuli latere, atq. etiam alternis, perinde atq. in Pipere nigro.

Piper longum intensa mordacitate præditum est, & subamarum quoniam immaturum, antidotis vives. item & theriacis medicaminibus opportunum. Diose. Nonnulli statim ab initio curationis uvulæ relaxata ab inflammatione pulvere Piperis longi auxiliari conantur; quod quidem periculo non va-

cat. J. B.

6. Piper longum Monardi. longum Occidentale, dimidii pedis longitudine C. B. An Piper ex Florida J. B? An Tlatlancuay Fr. Hernand.? Buyo buyo Philippinarum incolis.

Toto Continentis tractu, in quo Nata, Carthago, atque etiam in novo regno magnus est usus Piperis cujusdam oblongi, quod majori acrimonia præditum est Orientali, magisque aromaticum & jucundiorem odorem spirat quam Axi sive Capsicum, quinetiam præfertur Piperi nigro cum saporis

Altæ cujuldam plantæ fructus est oblongus, craffitudine quidem funiculi, ad dimidii pedis longitudinem, constans veluti multis granulis circa pediculum oblongum conjuncto & continuo ordine difpositis seminis Plantaginis modo, quibus ademptis pediculus nudus conspicitur. Recens viridis est:

Sole maturescit & nigrescit. J. Bauhini Piper stylis erat palmum plus minus longis Myosuri spicis non absimilibus, crassitudine pari, fuscis, verum pulvere crispatis, nudis tamen & politis circa imum, obsequiosis, sapore acriusculo ad Piper accedente. C. Bauhinus

C. Bauhinus Piper longum anguftiffimum ex Florida à Pipere longo Monardis diversum faci è Piperi longo seu Felfel Alpini candern, ut & Plantule peregrine Clussi, quam describit Caulinia and the control of the control Piperi iongo ieu Feirei Aipini canoem, ut ce Francias peroginae comis quam osicione assignio uncialis longitudinis aut amplioris, valde gracili; faftienen tiplurimum binas oblongas gracila quincuncialefque veluti fpicas, longo pediculo fubnixas, adeò obliquè quaquaverfum firiatas de quincuncialefque veluti fpicas, longo pediculo fubnixas, adeò obliquè quaquaverfum firiatas de rugolas, ut exilium Lumbricorum ficcatorum, aut tenuium limularum formam quodamunodo re ferant, coloris fusci & fuliginosi, subacris & calidi saporis, odore autem Melilotum pane refe

Filfel Alpini Junci foliis est sed crassioribus, è quibus sectis succus quidam slavus, valde acris ac Filfel Alpini Junci folis est sed craticorious, e quinous secus ucucus quadan navus, vatue ara exurens, totaque Planta est calidain quarto gradu, magis quam Piper exurens. Es tunturu empl. Her modo impostra ad coxendicis doloreni, mection ad frigidos articulorum dolores. Calorenes oleo Rosacco vel Myrtino temperant.

Ex particulis hise plaintarum musilis o impersettis vix quicquam certi colligi potest, de infarum guan

& forma.

7. Piper inane C. B. Comprinue it Canara loco natali distum.

Nostrati Fegopyro simile est, coloris cifiericet, intris carum & repletum granulis aliquot esiguis Manducatum pari pene acrimonia cum prioribus deprehenditur, sed minus aromaticum. Ejuradi apud infimam plebem nullus est in India ufus. Hac estam diversi generis planta est à Pipere magari, nec scio quo referenda.

than the state of the consistency of the man and the man of the sent of the special state of the sections.

Limonio congener Clus. congener Clusii Ger. emac. Park. Limon. peregrinum folin forma florum Aristolochiæ C.B. Incertæ sedis est.

oragonal/, is suitPisa mei nume. If we Anc plantam ficeam & mutila m Ulyffippone accepit Claudius Conier pharmacopour Li tetianus, à quo iconem ejus & tolium reliceatum habuit Clufius

De Plantis Anomalis. Lib. XXIII.

CAP. IV.

Melanthium odoratum Alpin. exot. Nigella Cretica odorata, foliis Lini, seminibus biformibus

ion. Radice parva, tenui, fibris tenuibus multis prædita cauliculos plures producit, graciles, teneros. Radice parva, tenui, noris tenuidus muitis prædita cauticulos plures producit, graciles, teneros, rotundos, palmum altos, foliis Lini ex opposito velticos. In caulium fummitatibis, plures fert ceruleos, Papaveris símiles, à quibus sítiques quinquepartitis sémina nigra, minita, colorata continentur. At in cauliculis etiam alia sémina minuta, rotunda, racemorum modo, albicantis pendent. Quibus hanc plantam naturæ summopere curæ fuisife constabit, quod sam nè designations de la constabit, quod sam nè designations producit seminis senere donavir. ceret duplici seminis genere donavit.

CAP. V.

Asberandi prima species Marggr. Incertæ sedis: Si flos persectus sit ad Lib. 9. partem primam

D'duorum pedum altitudinem affurgit, caule lignoso, tereti, per certa intervalla nodoso, tor-D duorum pedum alturdinem alturgit, easile ignolo, tereti, per certa intervalla nodolo, toro tuolo & inæquali, coloris grifei, quorum unus, duo vel etiam tres es una radice prodeunț, coloris produnt. Redix autem haud crassa est, se in ambie est una radice prodeunț, diridur, exterius ex albo savelcens, interius albicans, odoris acriusculi, saporis acris u Pyrethrum. În singulis ramulis ab internodiis pediculus, prodiens, digitum longus tria habet folia siti crucis modo opposta, ad actum ut Tilize folia mollia, partum pilotă, nervo conspicuo & venis obliquis, ab uno ad quinq digitos longa, totidem, lata ubi latifiima, inæqualis quippe magnitudinis, pallied virenția, inferne palum candicantia. În extremitate ramulorum multa foliola parva venabuli figură sibi inviem consertim sum opposita, in duos ramulos quasi cornua diducta, in quibus sipiculi albi, terrape conferium sum candicantia. Canabă si sicium, compessium presessium caracterium caracte ый пиов fequitur semen duplici paleâ tectum ut in Cannabi, fuscum, compressum, parvulum cordis

Locus

Vires.

Vires.

CAP. VIII.

Dentaria affinis Echii flore, capsula Anagallidis Hort. Reg. Paris. & Hort. Lugd. Bat. capsula. tunda Moris. præl.

Moris. Morif.

**Ec planta incunte vere folia promit, sub exortum Astrantiæ aut Diapensiæ similu, tan dem Dentariæ folia referentia: inter quæ exit caulis palmaris [imò femipedalis] foru fustinens quinos senosve aut etiam plures, Echii floribus similes [è quibus exeunt samb longa, tenuia, apicibus donata, cum stylo tenui, bicorni, qui sfore delapso in longum excrescit. ribus fuccedunt capsulæ rotundæ, Anagallidis capsularum æmulæ, semina solida in se continente Asperulæ odoratæ seminibus quasi paria.

Plantam hanc vivam mihi nondum videre contigit; ficcam curiosè affervatam, in horto Resin Parisiensi collectam ad me misit sæpius in hac historia memoratus D. Hans. Sloane.

CAP. IX

Caacica Brasilianis, Herba Colubrina Lusitanis Marggr.

X radice parvula, filamentosa multi proveniunt caules juxta se, semipedem aut etiam pedem longi, ex viridi rusescentes, paulum hirsuti, & unius digiti intervallo habentes nodos, & al fingulos bina folia apposita, subtiliter serrata, magnitudine & sigura Veronica soliis amul, aliquantulum hirsuta, superne viridia, inferne albicantia. Inter solia ad nodos multi produm flosculi, viridis coloris cum aliquantillo rubore mixti, in umbellam compositi. Tota planta sundi

Præsentissimum est remedium contra serpentum morsus herba hæc contusa & imposita. Valm etiam ad alia vulnera.

CAP. X.

Embyayembo Brasiliensibus Marggr. Lingua cervina caulifera Brasiliensis Marggrav.

Adicem habet digitum craffam, interiùs medullam lentiffimam continentem, variè contre tam, exterius fuscam, interius albicantem: E qua producit caulem lignosum, teretem, vindem, sesqui aut etiam duos digitos longum, folis hinc inde onustum, que insident pedicilis digitum longis, tenuia, tenera, duos aut tres dig. longa, læta viriditate splendentia, nero & venis prædita, quibus inferiore latere adhæret pulvis fuscus, quemadmodum in lingua cavim Sapor radicis eft acris.

CAP. XI.

Nhambi Brasiliensibus Marggr. Videtur esse Herba corymbifera acris store nudo.

Marggr. Aule est satis crasso, lignoso, tereti, geniculato, qui Portulacæ more serpit, & hinc inde fibras in terram demittens radices agit, partim quoq se erigit. Expanditur variè in multos ramulos, geniculatos, binos fibi ubiq, opposițos, in issque habet ad singula genicula binafilia opposita, interdum etiam plura, inæqualis magnitudinis: in extremitate autem ramulorum quinq, fex, septem folia fibi invicem apposita, oblonga, figura cordis, in ambitu leviter serrata, interdum & laciniata, dilute viridia. In extremitate quoq, ramulorum enafcuntur flores folitarii, magniadine Cerafi majoris aut minoris, conftantes folo umbilico rotundo & craffo, flavo, fine folis. Semes in umbilico fuíco per maturitatem, ovalis figura, planè compressim, ex susception gryfei coloris felendentis. Radin deniq, filamentosa, tenera, alba. Folia mastricata linguam pungunt instar Sinapiant Naffurtii.

Folia vel semen affrictum Bubonis dorso quantocius illum enecat. Præstantissimum est remedium contra quacunq, animalia venenata 3/16. pondere è vino pota, vel si decoctum illius sumatur cum media parte vini. Solet hac herba cum piscibus coqui & optime convenit.

CAP. XII.

Herba lanuginosa Dictamni æmula Pison. Nobio potius Gnaphalii æmula videtur.

N sylvestribus terris siccioribus luxuriat tenella herba ex radice exili, filamentosa. Ad pediscirciter altitudinem affurgit caule uno aut altero, tereti, ex viridi albicante, adeò lanuginolo, ut totus goffipio aspersus videatur. Pro vario natura lusu ramuli longi hinc indè à terra surgunt & sursum expanduntur. Folia solitarie posita, inæqualis magnitudinis, quædam tres, duos, etiam tantum unum digitum longa, in ambitu crispata, sigura ferè solii Senecionis; quæ omnia cum ra

De Plantis anomalis. Lib. XXIII.

musculis more Dictamni Cretici, lanuginosa instar mollis serici ad tactum apparent. In extremimulculis more Dictannu checks, tanugurota antica mons tenta at cacum apparent. In extremitable caulis & ramonum flores proveniunt, fpicatim congesti, parvuli, splendentes, ex argenteo subbavi, figura ferè storum Absinchii; quibus decidentibus stellula splendentes argentea refubbavi, figura serie substitut singularis provincia del Disappuno Contant splendentes argentear refubliavi, ngura nete nomme a promiser re-manent. Folia odoris funt fingularis proximè ad Dictamnum Creticum accedentis fi vel leviffimè

onfricentur.
Succus recenter expressus & leniter aspersus culicum & muscarum non solum puncturis, sed & Vires. aliorum infectorum ictibus malignis medetur virus extrahendo.

norum iniectorum. Câm nec flores nec semina bujus plantæ accurate describantur, ad quod genus proprie pertineat certò defaire nequimus.

CAP. XIII.

Carura Ape Brafiliensibus Marggrav. Piso. Leguminosa Brasiliensis fruetu ovato costa folis appendicibus aucta.

Mule est farmentoso ac lento, qui se arboribus ac fruticibus implicat, habens multos ramulos, se in quosibet quinq, solia, bina & bina sibi opposita, & quintum in extremitate: superius rinde siblendentia, sex incisturas habentia ut Serræ majoris dentes, estque inter hac solia ramults utring alatus, five ambitus cordiali folio ut in loga arbore. In extremis ramulis provenium longs spice, onusta folculis ex albo & viridi lutes centibus; post quos sequuntur capsulae, triangulatz in fammitate, propè exortum cylindraceæ, & ubi maturiores ovalis figuræ, externis rubicundæ, que sponte in tres partes dehiscunt: cortex autem exterior rubicundus, par crassitie cortici Mali; interius eximie off ruber, contineta, quiliber fruttus duas fabas Hispanicis albis magnitudine pares. teras canale de involuta materie molli, albå, nuci consistentià simili, ad tactum frigidà : ex illo tuque quanto Faba fecundum longitudinem eminet, nigerrima macula splendens, seu portus semicirculo tali secundum longitudinem notata, reliqua pars Fabæ fusci coloris. Continet deniq. Faba interius carnem Fabaceam flavam.

Aguis injecta necat pifces. Folia viridia, contufa vulnera primâ, ut vocant, intentione fanant. Vires.

CAP. XIV.

Utricaria Cap. bon. spei, Bod. à Stapel.

TUic folia que bina habet utribus inflatis fimilia funt & nervola: radix bulbola, ex dnobus. bulbulis compacta [icon Stapelii unum tantum exhiber] ex fingulis uno prodeunte folliculo. A Justo Heurnio habuit.

CAP. XV. Camara miri Pisonis.

NUbitum longa eft, caule tenui & lignoso, flore unico, exiguo, lutei coloris, qui (quod mirandum) quovis anni tempore se aperit, de die hora undecima, maneta, expansus ad sed cundam pomeridianam; atq. omnes fimul tunc eadem hora clauduntur ufq. in posterum diem; quod ficut veriffimum, ità & rarò oblectamento existit; milique per deserta peregrinanti horologii defectum ex parte supplebat.

CAP. XVI.

De Costo.

Noftus, Kér® Græcis, nomine, ut volunt, ab Arabibus mutuato, quibus Coff aut Cast dicitur. Veteribus, ut Dioscoridi triplex erat, 1. Arabiem, candidus & lavis, eximio suavique odore præditus. 2. Indus, craffus, levis ac niger ceu Ferula. 3. Syriaeus, gravis, colore buxeus, odore feriens. Arabes etiam plures species faciunt. Hinc magna disputatio orta est, an Costus le-

Seplafia, Arabes secuta, Costum in dulcem & amarum divisere, qua tamen hactenus nihil fere habuere, quod veri legitimique Costi faciem fine controversia referat. Nec mirum, cum nullæ nobis ferè fint plantæ peregrinæ delineationes: imò tanta rerum est confusio, ut is quem dulcem vocant amarus, & quem amarum nominant dulcior guftui sentiatur. His rationibus plerique moti Coftum legitimum nobis effe negărunt, & folum radices vel în Hispania, vel în Italia ortas pro Cofto legiumo in Officinis oftendi. Deniq, Garcias & Acosta unum duntaxat Costi genus ese credunt, & recentem incorruptumque dulce effe & candidius; ubi autem corrumpi incipiat vetuftate amaritudinem contrahere fieríque nigricans. Hæc omnia C. Bauhinus.

Costus Arabicus C. B. Zingiberis effigie, Costus Syriacus & Arabicus Ad.

Radice est Zingiberi cognata, substantia & figura candida, lavi, pollicem crassa, unciam &

Locus.

HISTORIA PLANTARUM.

fesquiunciam longa, hinc inde tuberibus oblongis donata, intus fibrofa, sed pallescente; etanin fesquiunciam longa, hinc inde tuberious obionigis contata, mus distribution odorem accedente, lucium inclinante, odore intenso ac jucundo, ad Cuprelli aut Cedri Libami odorem accedente, lucium contante distribution distribution de la contante de flu aeri, interdum & buxea visitur, uti vulgata, odore & sapore similis, subamara (eximizana tudinis utraq, Clusio) cætera fimiles. Teredines etiam ut Zingiber fentit.

E Syria & Ægypto Venetias maxima copia advehitur, quæ Zedoariæ aut Zingiberis est estrationale

Coffus Iridem redolens C. B.

Hujus radix facie & concretione Centaureæ majoris vel Gentianæ radici fimilis est, gravis, folidi Fillus raux racte & confections contains an analysis interdum ex cinereo flavescents colors, which is contained and the gullu peramara (fcilicet fenefcens) partettua extra tertam eminet caulis fragmentum inharet, qod Ferulaceum quiddam refert, & medullam fungofam continet

Ferniaceum quiadam reieri, ce incumani inigorani commence de Arbuti aut Azimbri ng. Convenire videtur cum Cofto à Garcia propofito, Sambuci effigie, & Arbuti aut Azimbri ng. nitudine, flore odorato. Præcellit, inquit, is qui intus candidus eft, cortice cinereo, inventur ciam odore buxi, cortice pallescente, tantá odoris fragrantiá præditus, ut plerisque nares feriat, a capitis dolorem excitet; guftu minimė amaro, nec etiam dulci, tameth jam fenekens interdum capità diodicità delle i giari infanti analo, nec analo i della di capità di dulla alba infarcto.

utilia alba marcco.

Macitur in Guzarate alifiq, India: Orientalis provinciis India: medici eo in mults medici mentis utuntur. Inde in Perfiam, Arabiam & Turciam quin & Chinarum regionem tan fertur quibus in locis ejus usus permagnus est. Exigua admodum ejus quantitas in Lusitaniam desemb

Nobis cum Clusio videtur Costum hunc non esse Veterum Costum, cum ille, ut ex Diocondi descriptione facile colligitur radix fuerit, quod Plinius confirmat eam radicem diserte appellans; hic [Garciæ Coftus] radicis minimum habet, & ferè nihil est nisi lignum suo cortice contestim

Costus Moluccensis corticosus C. B. Ad.

Hic major est, & arboris majusculæ cortex videtur : figura Sambuci adultioris & cineraca, nugo & plicis frequens, sapore & odore vehementi.

Costus Moluccensis lignosus C. B. Ad.

Præcedente minor est, radici Solani sylvestris valde similis, colore diluto pullo, gustu urente ut vix ardorem lingua ferre queat.

A Lunaio Medico Rupellenfi utrumque accepere Adversariorum Auctores, qui à nautent

Moluccis reducibus habuir. Locus.

Costus amarus Officinarum C. B. Helenii facie Officinarum I. B.

Radix est nostro Helenio per omnia similis, densior tamen & solidior, & ob celi calorem mages percocta, quapropter diffecta minus in exficcando flavescit, minusq, in rugas nostra contrahtur, quæ in concocta humoris plus habet, quo inter exficcandum exhalante flavescit, & in rugas contrahitur. Colore candicat recens; antiqua, vel intempestive esfossa, aut negligenter siccata live aut fusca est: lineis in cortice transversis, medulla alba & magna, sapore amariusculo, ut & nostra, note

tamen adeo acri: inveterata ingrato admodum & viroso est sapore, medicato tamen. E Comagena Orientis regione advehitur, & pro candido, i.e. Arabico Costo usurpatur.

Costus dulcis Officinarum C. B. dulcis Officinarum Centaurio magno cognatus I. B. C. B.

Hic radice est crassa, solida, ponderosa, lineis multis à centro radicis ad superficiem ductis, qui Centaurii majoris species videtur, etfi ejus odorem non habeat, & sapore sit subdulci.

Costus adulterinus insipidus C. B.

Hujus descriptionem videat qui volet apud Camerarium, aut C. Bauhinum in Theat.

Costus Officinarum ingratus sive Thapsia species C. B. J. B.

Radix per transversum in taleolas secta crassitudine plerunque manum complet, foris susco, in tus candicante colore: corrice craffo, substantia rara & levi, qua cum teritur rancidam aliquam pinguedinem olec, gustu supra modum acri, nauseosa, rancida, salivam ciens, & strangulationem comminans. Est autem Thapsiæ majoris species, in monte Gargano essos quam Agyrtæ communi nomine cum Italis Costones, quasi Costum amarum vocant. Cord. in Diosc.

Costus Dioscoridi vim habet excalfaciendi, [adeò ut etiam exulceret Galen.] urinam ciendi,menfes ducendi, & aduteri affectiones auxiliarem, & in peffis & in perfusionibus ac fomentis. At-pera morfis succurrit semuncia pondere potus, convulsis inflammationibus que mo & Ablindio. Sed & Venerem stimulat ex vino mulso. Pellit etiam lumbricum latum cum aqua, ob amarindi nem quæ illi inest. Illinitur quoque cum oleo in rigoribus ante sebrium accessiones itema resolutis Vitia cutis (ut contractas ex Sole maculas) aquâ vel melle illitus emendat. Additur etiam in malagmata & Antidotos.

DENDRO

DENDROLOGIA,

Arborum & Fruticum.

Yyyyy

PRÆFATIO.

Vires.

Locus.

RÆFATI

NUM Arbores ob infignem magnitudinem & staturam conspicue, cujusvis etiam ex itine. rantium vulgo oculis occurrerent: nonnullarum etiam flores inimitabili colorum varietate & nitore artifici natura penicillo depicti, aliarum fructus in elegantissimos schematismos ensi. dem digito pessuareno ritro efformati, intuentium visibus adblandientes, manus etiam ad se decemen. dos invitarent: hinc factum est, ut quamvis herbarum ad arbores, non in Europa tantum sed (ut aos invitateni : into tactum en a de acordo de

Verum chim earundem observatores & descriptores pleriq, Botanices minûts gnari, nec in plants describendis satis versati essent, breves, obscuras & ambiguas specierum historias reliquerunt; unde deteribendis saus versati duent, notes, ordenas e ambiguitate deferibilità maximam in ils diffunciatis, reducendis & rité ordinandis perlape difficultatem experimu. In tanta enim rerum & nominum varietate, brevitatén & ambiguitate deferiptionum exercitatiffimus quisque non rarò hareat, suspensusque & incertus fluctuet necesse est, & vel nihil omittendis studio fpecierum numerum lupra modum augeat, vel enția multiplicandi metu eundem nimis contrahar.

Hisce difficultatibus superandis, rectumque inter extrema cursum tenendo me omnino imparem fateor: ideoque ficubi in Arboribus exoticis Indicis & Americanis disponendis erravero, sapus autem erraturum vereor, Lectoris veniam imploro, quam me facilè impetraturum confido apud aquos rerum judices, qui rei difficultatem perpendant.

De ARBORE.

A Rhor prout eam Lib. 1. cap. 28. Jo. Bodai à Stapel verbis descripsimus, est Planta lignosa, ali. tudine & crassitudine inter omnes maxima, cui caudex pro superficie est perennis & natura simples, qui in multos ramos majores, & deinde ramusculos multiplices finditur.

Hac definitio nimis stricta est nec omnibus Arboribus convenit. Datur enim genus Arborum

Hæc definitio nimis stricta est nec omnibus Arboribus convenit. Datur enim genus Arborum & ramis & surculis carens, nimirum Palmæ issa affines.

Frutex est surculis carens, nimirum Palmæ issa affines.

Frutex est surculis carens, nimirum Palmæ issa affines.

Frutex est surculis carens, naturam arborum surculis surcul multiplici omnibus Fruticibus conveniat, ut alias rationes, Lib. 1. cap. 28. adductas omittam, hos ab illis minimè separandos duxi, sed omnes unà tradendas.

Met hodum autem illam qua in Arboribus & Fruticibus disponendis alibi usus sum, cum minus proba & natura consentanea, in nonnullis etiam vitiosa & erronea videretur, rejeci, aliámque

ejus loco, & meliorem, ni fallor, substitui.

HISTORIA

Arborum, sub quo nomine impræsentiarum & Frutices complettimur, Tabula Generalis.

Arbores funt vel Caudice

(Simplici, 1000 ramo]o, μανοτικερείε & μανοενείε Theophrafto, quæ etiam μανοκλώνοι dici possunt, eaimplici, non ramojo, μανογονέχει» Ος μονορούες i neophraito, quæ etiam μούσκουν dici politint, ea-rum pleræque &ς μουδοκούι hoc est, unicam tantum una vice in summo fastigio gemmam maximam producentes, funtque vel folio

Arundinaceo seu irino, hoc est, striato & nervoso, nervis secundum longitudinem productis, flore tripetalo, & pleræque etiam Spathiferæ; PALMA. Lib. XXIV. Lato, nervis à media costa vel à pediculo ad latera excurrentibus, seu

Circumscriptione subrotundo & in lacinias secto; Pepo Arborescens, Papaya & Manmoera. Ibidem. Longissimo & maximo, caudice annuo; Mus A. Ibidem.

Ramolo : Hæ autem funt vel fructu

[A flore sejuncto seu remoto; quæ vel

[Nuciferæ; Nuces autem voco fructus majores putamine duriore nucleum claudentes,

SOffee & fragili; Juglans & Avellana, Lib. XXV. Sect. 1. Coriaceo & molliore, exterius vel

Tegumento echinato undique incluso; CASTANEA & FAGUS, Lib.XXV. Sect. 1.
Calyce seu cupula excepto, superiore parte muda; QUERCUS & ILEX. Hæ
Glandiseræ dicuntur. Lib. XXV. Sect. 1.

Conifera, Conos voco fructus fquammosos duros & siccos, polyspermos, in coni seu meta formam plerumque eurbinatos: Hoc etiam nomine comprehendo fructus pluribus partibus crustaceis aut lignoss per harmoniam coaptatis & maturitate dehiscentibus constantes, quamvis Conoides non sin: vide Tabulam sequentem. Lib. XXV.

Lanigera, quarum Semina lanugine involvuntur essve lanugo adhæret; ut SALIX & Populus. Lib. XXV. Sect. 4. Vasculis membranaceis aut membranis auctis semina claudentes; BETULUS, Car-

pinus. Lib. XXV. Sect. 5.

Flori contiguo, quæ vel

Flore fructuve aggregato, seu ex pluribus in unum cocuntibus composito, ut F1cus, &cc. Lib. XXVI. Part. I. ∠Flore fimplici, nec è pluribus flosculis confecto: in quibus Flos vel

(Summo fruttui insidet, unde fructus à calyce floris plerunque residuo velut umbilicatus

[Humidus; pericarpio feu pulpa humida Semina vel universa simul, vel singula feorfim ambiente, éstque vel

Polypyrenus seu plures nucleos continens. Arbores autem ejusmodi fructu donate Pom I FER A umbilicata nobis dicuntur, v.g. Pyrus, MALUS, &cc. Lib. XXVI Part. 2. Sect. 2.

Monopyrenus, feu unicum nucleum claudens; cujulmodi fructum pro-

ducunt Indica nonnulla arbores, qua exinde Prunifera umbilicata dici possunt. Lib. XXVI. Part. 2. Sect. 2.

Minor, qui itidem vel Polypyrenus, vel Monopyrenus; Horum omnium matres productrices arbores Bacciferarum umbilicatarum nomine comprehendimus, Lib. XXVI. Part. 2. Sect. 3.

Siccus, ut in Pipere Tavasci & Caryophyllo aromatico Lib. XXVI. Sect. 4.

Imo mediove fructui adbæret; Hæ vel funt fructu

Subrotundo

Subrotundo breviore, eóque vel per maturitatem f Humido. Γ Majore, Monotyreno, feu unicum intus nucleum aut officulum includente. PRUNIFER & dicta. Lib. XXVII. Polypyreno, feu plures nucleos continente. Cute membranacea seu tenuiore teeto. Lib. XXIX. Sect. 1. seu fructu conoide squamoso. Lib. XXIX. Sect. 2. Corticolo seu cortice crassiore non tamen duro obducto, cujulinodi funt Malus Cirria, Arania, Limonia, &c. Pomi-FERÆ dici solitæ. Lib. XXIX. Sect. 3.

Cortice per maturitatem daro & crustaceo munito, cucurbitæ an melonis forma, unde hujusmodi arbores Cucur BITIFERAS Minore, vel nudo, vel calyce excepto, vel monopyreno vel polypyreno; BACCIFER Æ. Lib. XXVIII.

Sicco, quæ vel nuciferæ, vel bacciferæ, vel langeræ, vel fructu alato fen membranulis aucto, vel multifiliquæ, Lib, XXX.

In longitudinem producto, vasculo plerunque bivalvi & seminibus rachi seu doso adnascentibus; quæ S 1 L 1 Q u 0 s Æ appellantur. Lib. XXXI.

His addimus Arbores & Frutices vel anomalas, vel minus cognitas & imperfecte descriptes. Lib. XXXII.

Item Partes Stirpium minus cognitarum, Cortices, Ligna, Folia, Flores, Fruclus, Succos & La. chrymas, Ibidem.

Arborum Coniferarum Tabula.

Arbores Conifera fant vel

(Refinifera, fructu (Squamoso, binis sub fingulis squamis seminibus, foliis. [Perpetuis, (Angustis, (Sparsim undique è surculis exeuntibus, issque vel Congioribus & binis ex eadem theca feu tubulo exeuntibus; PINUS. Brevioribus & fingulatim enascentibus; A B 1 s., quæ duplex, mas & famos, Brevissimi, & Tamarisci vel Cupressi similibus Dura & pungentibus, conis minimis; SABINA vulgaris. Molloribu, ramulis compressis, and is no rugaris.

Molloribu, ramulis compressis, and majoribus è paucis squadrica lor mis compactis; Arbor Vita, Thyia. Agminatim in tuberculis, in penicillos velut coaggeftis, conis magnis furlum

Spectantibus; CEDRUS Libani. Latioribus, falignis fimilibus; Arbor Conifera è Carolina.

Decidnis, Cedrinorum in modum nascentibus, conis parvis, LARIX

LE clavatis tuberibus per harmoniam coaptatis composito, foliis brevibus in squamas degenerantibus; Cu PRESSUS,

Succo aqueo praditan

Folin minoribus Populi, virgis tenuibus lentis rubentibus, ramis adultioribus & calidice albicantibus, cuticulas annuatim exuentibus, conis minimis; Be Tu't A. Politis majoribus Coryli, in aquosis nascens, conis aliquanto majoribus; A L N u s.

Myrtum Brabanticam dictam ad hunc etiam locum pertinere suspicor. Examinent curiosi quibus plantam florentem & fructu onustam videre contigerit.

HISTORIÆ LANTARUM

LIBER VIGESIMUS QUARTUS,

QUI EST

De Arboribus caudice fimplici non ramofo.

OC genus Arbores à Theophrasto 100005 & 10000 appellantur. Possent etiam pleræq, si non omnes, 1000600000 dici, quia unicam tantum una vice in immo faffigio gemman, cam tamen maximam producunt, qua in Palmis iyulqan@ feu Cerebrum dicitur, quaque decis arbor interit.

Hujus autem generis præter Palmas paucissimæ arbores sunt, nimirum Pepo-

niferæ quædam, Mamoeiræ dictæ.

Musam arborem dictam, quamvis revera & propriè loquendo nec Arbor sie neg, Frutex, Botanicos fecuti, & quòd caulem habet pariter fimplicem non ramofum, his fubjunximus.

CAP. I.

De Palmis in genere.

NUm in Methodo Plantarum à me non ità pridem edità Palmas arbores congeneres à se invicem diftrahi, & ad diversa genera, Pruniferarum scilicet & Nuciferarum, relegari anim-adverterem; absurdum illud & à ratione alienum ratus, methodum illam ad examen denuo revocandam; & certiores Generum notas inveltigandas statui. Et imprimis Palmas dictas inter se conferenti, quibusque in rebus & inter se convenirent & ab aliis arboribus differrent confideranti occurrit illico, id genus omnibus commune, & folis ferè proprium esse, caudice simplici & individuo seu non ramoso assurgere, & gemmam una vice unicam, eam tamen ingentem, concipere. Quocirca proprietatem hanc pro Palmæ characteristica, natura ipsa dictante, adhibendam censui.

At inquies, Botanici uno ore Palmas ramosas esse pronunciant. Agnosco: verum eorum Autoritas me non multum mover, cum re non satis perpensa, vera & genuina folia pro ramis ab iis habita fuisse noverim. Ramos autem illos quos vocant revera folia composita esse, non difficile est

1. Nam primò, Deciduum esse solio non ramo convenit. Ramus enim utpote ipsius trunci divisi quadam productio, pars est stabilis & perpetua; Rami autem illi dicti, seu ramastri in plerila, faltem si non omnibus Palmis statis temporibus decidunt; proinde rami genuini esse non possunt:

2. Secundò, Partem pronam à supina diversam obtinere folii nota est, nontrunci. Ramus enim teres & undiq uniformis est. At in Palmarum frondibus costæ mediæ supinæ canaliculatæ sunt aut planæ, pronæ convexæ.

3. Tertiò, Nunquam germinare seu gemmas protrudere folium arguit, non ramum. Ramus enim quotannis semel aut sapiùs germinat, & surculos producit. At ramastri illi Palmarum cum semel expliciti funt nunquam gemmas edunt, aut partes aliquas aggenerant.

4. Quartò, In folium definere seu terminari folii compositi proprium est, à rami natura alienum. At ramastros palmarum in folia terminari notum est.

5. Quinto, Accedit levitas infignis, quæ ramastros hosce ligneæ naturæ, (quæ plerunque solidior est & ponderosior) minime participes esse arguit.

Nec quem ab hac fententia deterreat ingens illa & ramorum æmula magnitudo: Nam in Palma folio flabelliformi, quæ folia & funt & ab omnibus vulgo habentur, nihilo minora repe-

Objicies, Palmas nonnullas (id tradente Theophrasto) bisidas exire, ut in Ægypto, staréq, ità bifurcatas. Tradunt & Cretensium plures bisidas esse, quasdam & trisidas : in Lapza verò genus quoddam quinqueceps nasci. Observatum etiam est ab Horti Malabarici Auctoribus in Palma Ja-

ponenfi Todala Panna dicta, ex uno trunco quatutor aut quinq, vertices interdum enasci.

Respondeo, Rarum illud & insolitum este, & fingulis arboribus simplicem plerunque esse verticem: unde non datur genus hujusmodi Palmæ bisidæ aut trisidæ, quæ semine sata speciem suam constanti naturæ lege propagat. Sed ut Palma multiceps sit, præter ordinem & institutum naturæ accidit, & quodammodo monstrosum est.

Yyyyy 2

Notan-

Notandum tamen folia decidua obtinere Palmis omnibus commune non esse, Si Theophrastos Notangum tamen tona decidua vollation inter desource à Theophrasto recensetur, & Jo. Bauhino fides. Nam Dactylifera vulgaris inter desource à Theophrasto recensetur, & Jo. Bauhino J. Baunino nues. Nam Dactynicia vingais into la feconspectis, folia sponte non decidime observante, in nonnullis arboribus in Gallia Narbonensi à se conspectis, folia sponte non decidime. oppervante, in nontrains a coltoribus ut arbor ad scandendum opportuna sit; alioqui si derelinquan. tur impenetrabili vallo scandentibus aditum intercludunt.

HISTORIA PLANTARUM.

tur impenetrabili vallo Icandentibus aditum intercudunt.

Palmam dictam effe quod ramis fit expansis in modum palma: hominis tradit Isidorus, l. 17, 27, 19 almam dictam effe quod ramis fit expansis in modum palma: hominis tradit Isidorus, l. 17, 27, 19 almam humili id nominis sinito impositum videtur; cujus folia palmami/humanam cum distam. Palmami idi. 19 almami dentur. Phæniciæ autem regioni à Palmarum multitudine & præstantia nomen inditum volum dentur. Priemicia autem 1820m a antoniam fignificat. Cicero Orat. pro Rofelo Ameriko More plan Palma apud Latinos farpe etaim victoriam fignificat. Cicero Orat. pro Rofelo Ameriko More plan marum palmárum vettu ac nobilis gladiator habetur. Cauffa locutionis eft, quod victori certaminista. marum paimarum vetus ac nooms granding de retur corona ex Palma. Rationem ejus moris aperit ex Plutarcho Gellius, lib. 3. cap. 6. Propierea in certaminibus Palmam signum esse placuit victoria, quoniam ingenium ejusmodi ligni est, ut urgentibus or primentibús@3 non cedat.

Primentieni ya manistati Palma fructus Antiquis Latinis Palmulæ dicti funt: posterior ætas Dactylos appellavit, quoniam eorum nonnulli oblongå gracilitate curvati humanis digitis similes essent.

Vagina flores & fructus obvolvens & protegens adverfus cœli injurias Exam & Zados dicitur. Dioscoridi Palmula seu Dactylus immaturus mua seu muua dicitur, maturus recens commentano.

ficcatiis regionua.

Palmæ fructus respectu dividi possent in eas quarum fructus perscarpio seu pulpa molli ossent lum ambiente conftat, & eas quarum fructus materia ficciore nucem includente componitur. Nos potius foliorum respectu dividemus in eas que folio sunt composito, eóq, vel pinnato, vel ramoso, ec eas que folio sunt simplici plicatili e flabelliformi.

Palmarum autem notæ præter caudicem fimplicem non ramosum religuis hujus generis communem, sunt Folia habere striata & velut Arundinacea, flores tripetalos. Spathiferas etiam ellemmi-

bus convenit, ni forte Codda panna excipias.

CAP. II.

De Palmis folio composito.

1. Palma Ger. C. B. vulgaris Park, major C. B. dactylifera major vulgaris Johnst. Ette inte mon Palm Tree, og Date Tree.

Rbor est simplici caudice in rectum se attollens, viginti passium & amplius altitudine, ima & humo proxima parte gracilior debiliórque quam superiore: cortice densis gradation pollicibus, qua nihil aliud funt quam foliorum abscedentium vestigia extantia, scalio & inæquali, unde arbor ad scandendam facilis: sola inter arbores nullis ramis constans, autore The phrasto, at posterior atas alias prater Palmam non ramosas quamvis paucissimas observavit. Rami autem Botanicis dichi funt revera folia maxima composita. Ramus (seu potius folium) J. Banhino descriptus tricubitali erat longitudine, minimi digiti crassitudine & ampliore, præsertim circummum, sensim ad summa usq tenuatur, ut multum de crassitudine decedat, soláq, fere latitudo priftina sit notabilis, tandem in folia aliquot arcto ortu coharentia degenerat, triangularis, striatus, intus nonnihil fungolus, & quafi ex longis filamentis, quorum spatia farcit medulla quædam, compactus. Huic folia complura utring adnalcuntur, arundinacea, rigida, semunciam lata, (imprimis Superiora, infima enim dimidio sunt angustiora) in acutissimum mucronem desinentia. Adustis ad ramum [rectiùs folii coftam] est obliquus, ita quidem ut bina propinquo exortu, circa ramum infimum fint conjuncta, relicto inter conjugationes duorum triúmve digitorum intervallo, at su periora agminatum pari ferè paffu pinnatimo, exfurgunt. Id autem quod fpatha involutum fuets fuffinet, non malè fcopis comparaveris, à manubrio fiquidem compresso. Gesquiunciam lato, sensm gracilescente, materie cum ramis persimili, in fila solubili, bacilli scoparum forma cubitales & ampliores exeunt quamplurimi, gradatim ex intervallis modicis, ut totidem è vimine nassarum rudimenta mentiantur: finguli autem bacilli parte inferiore, quæ nuda est, quadrati, tanquam culto præcifi apparent: fuperius paulo inæqualiter torqueri, & crebris tuberculis, quibus fructus adhæret,

Dactyli figura oblonga mediante calyculo sessilis adhærent, cortice externo per maturitatem fulvo, cui subest pulpa pinguis & dulcis, huic verò subtenditur membrana alba, in tenua filamenta dividua, proxime officulum contegii ejufdem ut videtur portio, colore cinereo albido aut fulvo. Ipfium officulum oblongum, modò tenue bruchi inftar, modò craffum beneque habrum, rugosum, altera parte secundum longitudinem sulco profundo exaratum, adversa parte suspensa li neola notatum, in cujus medio impressus umbilicus, cui intrinsecus respondet antrum exiguum, conceptaculum germinis albicantis & mollis. Detractà ultimà membrana fubstantia apparet rubra, uvarum acinis concolor, superficialis, nisi quod ex sulco penitus se infinuat in intimam officuli seu nuclei substantiam, albam, duram ut cornu, adeoque verè ossem, ut marmoris sramenta fractu imitetur; ejusdem duritiam & colorem cum duritia & colore cornuum mistam ge rens, fapore subdulci, & haud instrenue adstringente, in cujus visceribus medulla latet, que pene carrilaginis refert naturam. Mirum quod satum in terra ità emolliatur, ut decorticari queat pars

exterior offea & lapidea & auferriab interiore medulla.

Plinius

Plinius succincte & eleganter more suo officulum, quod lignum vocat, ita describit, Es illida ab-Plinus succince es cusquine into suo onicinum, quoc ngium vocat, ita describit, Ef illule del longun, non ut olivis orbiculatum; preserva casium d'dorso pulvinata fissiva, de iti alvo medita plersigi umilicatum; unde primum stargitur radiu. Multis candidis, lignum boc à carribus discernitir tunica, amilicatum; unde primum stargitur radiu. Multis candidis, lignum boc à carribus discernitir tunica, amilicatum; adaerentium, laxeg, distans tantium, cacumimi filo adheret. Flores munecoli, tenuibus quialus corpor audus corpor audus de la compani de la compani

minores, colore albi. nnores, conce and Elate & Spatha prifeis scriptoribus dicta, flores & fructuum rudimenta primo Ipla vero vaguia, macs opania princis oftendens, qualem J. Bauhinus habuit pedale quiddani erat; tres uncias farmin, inodice compression; fed in medio inhistorinus produberans, utrog extremo tres uncas natura, intits cavum, fubfiantia corticosa, Artindinaceam diceres. Hae novo accedente vereangunus, mac arbore fructus appetunt, tumer velut in frugibus spicarum vagina, aut in Aro secum novi il nacionali de la controllar il nagiona picarum vagina, aut in Aro fe-minis corticolum involucrum, tenerà primum, mox lignosa materia, qua usa, dum flores prodeint cum latitudine aliqua in longuin procedit, prolatis deinde floribis, & post flores racemose Palmularum fructu, arefcit.

Infervit hee vagina ad flores & fructus dum adhuc tenelli funt fovendos & ab aeris externi in-

juriis defendendos. pums quandam imaginem refert Braffica capitata, tum caule, ima parte propè terram gracili-ore multo quam fuperiore qua fenfim craffeceit, necnon vestigia foliorum delapsorum extrantia ore mino suma contration de l'accion no l'accion de l' bor, dicitur Quò altius affurgir Palma eò minus ramulorum abscedentium nodis horret, annosior eos penitus obliterat.

Radicibus brevibus Palmæ omnes donatæ sunt, iis tamen densis & valde implexis intricatifq inter fe. ut mirum fit Palmarum altiffimos vastiffimos quadices posse fic brevibus, tenuibus, paucifq radichis in aere subsistere, neq sua multa gravitate, ventisq etiam vehementibus sape ipsas quatientibus humi concidere. Alpin.

Pars illa in vertice Palmæ tenera & medullosa, ¿γνώφαλ©, i e. Cerebrum Theophrasto dicta, Diofooridi împroprie τρομοδου πρέμου, id est, medulla trunci, nihil aliud est quam gemma grandis, inde enim, Theophrasto ipso docente, & folia & fructus exeunt, eamque siquis auferat sterilescit arbor enim, Incopinanto ple de la company de la co Schwingenhas ment. Gardins quoque y y tenerum germen appenat, quote i mittina pina 110. de appanta productiur. Hanc partem elculeritam esse milis Veterum testimonis constat. Xenophon ten. vist. vat. 116. 2. expedit. de Cyri, Milites eo primum in loco Palmarum cerebrum estatum, omnibus cui derrastium il fa infussionation estatum estatum estatum en infussionation estatum es plenitudinem corporis efficere, largiùs nutrire, ventriculum gravare, vix distribui, sitim inducere, alvum coercere narrat.

C. Bauhinus etiam in Alexandria ea vesci Ægyptios ait, & quidem cruda, Cinaræ etenim saporem referre: solere etiam Ægyptios rusticos Palmas abortivas requirere, quarum cacuminibus ex-

cifis medullam eximunt & venalem proponunt.

Veteres Palmas fexu diftinguunt. Theophrastus mares flores tantum sine fructu proferre, fæminas fructus fine flore scribit, inquit J.Bauhinus. Verum Theophrastus utramq, tam marem quam foeminam fructiferam facere nobis videtur, cum inquit, Tav หลองกุ่นอง อีเมลิ สัตร์อยรร, สม 3 วิทางเลน, อาสาร์อยา 3 สารทักลา หลาว மி ச ச்சிய வச்சி சையை விடிய வரிக்கு வாய்கள்கள் விடிய வரிக்கும் விடிய விடிய வரிக்கும் விடிய விடிய வரிக்கும் விடிய விடி didit, Ma. in Palmite floret, semina citra storem germinat tantim : Utriusg, autem prima gignitur Pomi caro, Nihilominus tamen nobis verisimilius videtuu Marem slores tantum proferre, seminam sructum.

Tradit præterea Theophraftus pulverem florum maris fæminæ aspersum eam fæcundiorem reddere, nec fructificare iplas ferminas, nisi juxta iplas mas consitus sit. Et Hist. lib. 2. cap. 9. Dum malcula, inquit, floret, spathá abscissá quá flores emergunt, protinus ut lanuginem, & pulverem & florem continet, super fructum foeminæ decutiunt. Illa sic ea aspersione afficitur, ut suos fructus nullo modo amittat, sed cunctos conservet. Et in secundo de causis, ad hoc illustrandum & probandum apposuit exemplum in natura piscium; in quibus Ova edita à sæmella sequutus mas aspergit

suo semine, atq, ità demum secunda fiunt ac vitalia. Ideni confirmant Plinius, S. Ambrosius, Cassianus Bassus, Ammianus Marcellinus, alisq, è Veteribus: Quibus aftipulantur è Recentioribus Guilandinus & Prosper Alpinus, quorum ille asserte Palmarios etiamnum in Ægypto, Syria, &c. ad cavendum nè fæminæ sterilescant aut fructus ante maturitatem amittant, ità ordinare utriusque sexus Palmas, ut mares eo saltem intervallo à sœminis diffent, quo pulvis ventorum flatibus à foliis [rectins floribus] mascularum sublatus, in fœminarum folia, seu porius fructus incidant: idque satis ad fœcunditatem & fructus maturationem sacere compertum esse: Hic [Alpinus] Ægyptias hodie ut fœminas fœcundent, pulverem intra maris involucrum inventum supra foeminarum ramos atque cor spargere tradit, & ni hoc fecerint fine dubio fæminas vel nullos fructus laturas, vel quos ferent non retinebunt, neque hi maturescent. Et ad objectionem, quòd in Arabiæ desertis sylvestrium Palmarum sylvæ reperiantur, quæ sine hominum cultu aut ejulmodi observatione optimos fructus ac copiosos producunt, retinent ac maturant, respondet, Palmarum fœcunditatem in Arabiæ desertis, licet arte non fiat, adjuvare ventos, marium è floribus pulveres ad ramos fœminarum asportantes.

Atque hae sane nobis verisimillima videntur, nec audemus tot gravislimis autoribus sidem derogare. Nam ex sententia nostra, primo in libro proposita, Apices in floribus staminibus incumbentes spermatis masculi in Plantis vicem præstant, & seminibus sæcundandis inserviunt. Unde quamvis Plinio illisque quos diligentissimos natura vocat non consentimus, Arboribus herbisque etiam omnibus sexum esse [individuis discretum] omnes tamen plantas in eadem specie, vel sexu disferre, vel saltem androgynas esse seu utriusque sexus participes suspicamur. Nec tamen hinc sequitur earum que sexu differunt foeminas fructum omnino non proferre nisi mas adsit, sed quem profe-

Хуууу 3

R.ocus.

runt infœcundum esse. In avium enim genere sæminæ nonnullæ, ova absque maris intervenu aut coitu aliquo non tantum concipium sed & pariumt, verum ea subventanea, ut vocant, & irrita; in piscibus autem plerisque coitus nullus observatur, sed sæminæ ova pringum edunt, deinde mas super veniens lac vitale iis inspergit.

Verum quæ prædicti Autores habent de Veneris intellectu in palmis, quod foeminæ in mares no. tent blandioribus comis, quodque vehementi se mutuo prosequuntur amore, quem variis modis m Stantur, ut fabulosa & falsa rejicimus, & Lectorem qui ejusmodi scire desiderat ad J. Bauhim histo.

Quod ad locum attinet. Nulla est, autore Plinio, in Italia sponte genita Palma, nec in alia pane terrarum nisi in calida: frugifera verò nusquam nisi in fervida, Et Theophrasto ipsaque experien. tia teste, caloris est avida, & frigidum ferre nequit; unde nè in Gracia quidem fructum ma

In Ægypto nascitur, ubi large suavitérque fructum progenerat, atque etiam magis circa Babylo nem ac Syriam fruetu præcellit Theoph. Provenit etiam in Arabia ad oram maris rubri; in Arabia Ægypto contermina, in Judæa, ut circa Hiericho copiosè, quæ idcirco in facris literis urbs palmarun dicitur. Idumæa à Palmarum copia poetis celebratur: Syria quoq & Persia Palmis fructifers a

Vidimus & nos Monspelii insignem illam Palmanı quam J. Bauhinus, & florere & dactyles ferre fcribit; & fe etiam ex arbore decerptos habuisse tam flores, quam dactylos fatis magnos refert; und & reliquas Palmas quæ Nemausi, Arelatæ, & alibi in Provincia & Gallia Narbonensi visuntur hand dubiè fructus laturas ubi ad ætatem pervenerint affirmat : Nam & Monspeliensis illa centelinum annum superare creditur: Et vulgò ibi persualum, ante grandem ætatem fructum non profetre, & vix ante quinquagefimum annum.

Amat loca falfa, argumento quod ubi Palmarum copia est solum tale spectatur, ut in Africa, Syria, &c. quo fit ut ubi fallugo non fit ope proxima falis subveniant. Theophr. Idem & Plinius confirmat inquiens, Gignuntur levi fabulosaque terra, majore in parte & nitrofa. Ergo ubi folim

non est tale, salem aspergunt, non radicibus, sed longiùs pauló.
Garcias memoriæ prodidit Palmas tota India nusquam reperiri, & fructus earum deferri ex Atabia in Indiam, ubi magna quantitate ficcas edi, fimiliter & in massas compactas, abjectis nucleis

Palmarum differentias non perlequar, cum easinter se non specie, sed accidentibus duntirar. quemadmodum Pyros & Pomos, diftare existimem, proinde & infinita esse possunt. Confide de his Theophrastum & Plinium. Libet tamen de differentia colorum respectu adnotare, quod Profeer Alpinus cum Theophrasto consentit dari palmites alios candidos, alios flavos, alios rubros, alios vintes. At Veilingius flavos tantum & obscurius purpurascentes meminit à se observatos in Ægypto.

Palmarum excellam fylvam in Arabix deferto Rauwolfius transivit, referente C. Bauhino, & tos Dactylorum (pecies observavit. 1. Quales ad nos adferuntur. 2. Penitus rubros. 2. Flavos, primis

minores, fed fapidiores.

Palmam medulla omnino carere autor est Theophrastus: Arborem maxime longavam essenon

sentiunt Botanici quotquot de ea scripserunt.

Palmam prævalidam esse ad sustinenda pondera scribit Theophrastus: non enim flectitur deossum ut catera ligna, sed ponderi retinendo sursum incurvatur: At non tantum Theophrastus sed & reliqui Vereres magno consensu id tradunt. Verum Veterum auctoritati, in re quæ rationi & natura analogiæ repugnat, Amati Lufitani & Antonii Musæ Brassavolæ experientiam oppono, qui se sal fum comperiffe testantur Palmæ lignum contra pondera inniti aut recurvari, imo experientiali indicare lignum hoc debile esse. Nec me mover, quod Historiæ Ebrodunensis Auctores tot Classiconum Autorum consensum unius experimenti putati specie rejicere, prudentis non esse dicant. Fortè cum Amatum rem non ritè expertum, vel in ligno non fatis adulto, aut non ritè fecto, vel non adhibia mora temporis competente. Hac inquam me non movent, cum ratio etiam experientia Amati fuffia getur; & vis sursum tendendi, siqua ligno ei inesset, majori vi & pondere proculdubio possit suprairi.

Hac autem & alia multa à Veteribus tradita, incerto primum autore prolata, & in vulgus paradoxorum credulum sparsa, avida aure ab eo hausta, & pro veris libenter admissa crediderim; que postea eruditi, partim experiundi tædio, partim quòd passim cognitis & confessis sidem derogare nefas ducerent fine ulteriore examine scriptis suis inseruerunt, alisque alios secuti, non quà cundum esset, sed qua iretur, magna sententiarum phalange veritate oppressa errorem confirmarunt.

Palmæ ligna ad ædificia & architecturam nihil valere scribit Bellonius: verùm Alpinus Ægyptos ex truncis domorum trabes facere ait. Utri potius fidendum? Alpino favet Theophrastus.

Palmæ folia, Plinii feculo, cùm primum novellas demonstravere gemmas, ad funes vitiliúmque nexus, & capitum levia umbracula findebantur. Ad storearum & sportarum texturam ut alba & idonea fiant viridia adhuc à ramis avellenda sunt, & sub tecto deponenda ad quatridium, & postea rursus roribus exposita, ad quatriduum complui finenda, & à Sole resiccari donec alba evadant.

Fiunt & è Palma foliis scopa; qua verò ad nos ex Hispania adferuntur, & in pracipua astimatione funt, è Palmæ humilis non è Dactyliferæ foliis fiunt, quæ tamen forte non minùs commoda ad hunc usum forent, si haberi possunt. Flabella etiam & sportæ ex iis texuntur; E caudicis autem

cortice funes pro navibus.

Palmulæbene maturæ non nimium pingues ventriculo gratæ funt, plurimùm nutriunt & corpus pinguefaciunt verum concoctu difficiles effe, & capitis dolorem inferre medici veteres pleriq omnes consentium. Unicus Aretæus omnia bellaria caput dolore infestare scribit præter Palmulas, ficus &

Veteres vinum è Palmulis aquæ infusis faciebant; cujus præparandi modum vide apud Diosco-

Palmæ fructus, eodem tradente, acerbus est atque adstringens & contra alvi profluvia sluxúmque muliebrem in vino auftero bibitur: Hæmorrhoidas quoque fiftit, & vulnera illitu conglutinat, re-

centes autem plus ficcis aftringunt, sed capitis dolorem afferunt, & copioligres in cibo sumptar inebriant. Sicce autem sanguinem excreantes, stomachicos ac dysentericos estare juvant: necnon & trite cum Cyclonio & cerato cenanthino velica vitiis utiliter illinuntur. Maxime vero carvota fi comedantur faucium alperitati medentur. Thebaicarum decoctum porum caulonem ledat, & cum hydromelite vetufto sumptum vires recreat: Quin & ipse cibo idem præstant. Fit etiam ex iis vinum ejusdem cum fructu facultatis. Decoctum earum per se potum & gargarisatum vehementer adftringir & cohibet.
Palmarum nuclei caterorum omnium more in fictili novo cremantur, deinde restincti vino la-

vantur. & tanquam spodii vicem supplentes ad ornandas decorandas ve palpebras conducture. Vim habent adfringentem, & spiracula cutis obstruentem, ad oculorum pustulas, staphylomata, ciliorimque defluvia addito Nardo efficacem. Supercrescentem carnem cum vino reprimunt. & ulcera

ad cicatricem perducunt, &c.

Palma spatha unguentarii in unguentorum spissamenta utuntur. Optima habetur odorata, adstringens, ponderosa, præclusa, interna parte pinguis. Vis ei adstrictoria, qua ulcera depascentia fiftit, laxatosque articulos committit, si trita malagmatis & cataplasmatis admisceatur. Prodest & przcordis, & stomacho imbecilli, necnon & jecinoris affectibus convenientibus mista caraplasmatis. Fins decoctum subinde affrictum capillos denigrat: Potui verò datum renum, vesica, aliorumque

viscerum vitiis confert; alvi uterique fluxiones sistit: ipsa verò scabiem sanat, diebus viginti, si adhue tenera cum refina & cera decocta imponatur. Ad eadem etiam valet fructus intus contentus Elate & Borasius dictus præterquam quod ad unguenta non sit utilis.

Ouz de viribus & utibus Palmaz ejúsque partium habent Plinius, Galenus altique Veteres apud

iplos vide, aut etiam apud J. Bauhinum, Hift. lib. 3. cap. 159.

E Recentioribus Alpinus fructuum in medicina apud Ægyptios usum enarrat his verbis. Ex fru-Aibus tria funt præcipuè quibus fanitatis gratia utuntur, quippe spatha, pulvis spatha contentus, atq. dactyli. Spathæ igitur niembranâ tum pulvis factâ utuntur, tum ex ea parato decocto. Pulvis ma-ximum ulum habet per os fumpta ad diarrhoeam, lienteriam, atque dyfenteriam; nec minus ad omnes alias vel sanguinis, vel alterius humoris non naturales rejectiones saltendas; pracipuè verò ad hepaticum fluxum, hæmorrhoidum arque uteri cruentam vacuationem, arque ad sputum sanguinis. Hoc pulvere quoque utuntur ad firmanda ulcera depascentia, ad uvæ relaxationem, atque ad dentium commotionem. Decocto ad omnia prædicta quoque utuntur, sed sæpe cum eo misto prædicto pulvere. Articulos debiles aptosque fluxionibus mirum in modum ipsum juvat, eos firmando & roborando. Pulvere verò albo in involucro veris tempore invento, quando sci. palmæ florere incipiunt utuntur familiarissime ad faucium raucedinem, tussim & ophthalmias cum saccharo misto; estque iple dulcis, fubaftringens: mulieres eum habent familiarissimum ad firmandos menses retinendúmo,

Eundem quoq usum habent Dactyli immaturi, tum in cibum usitati, tum eorum decectum, ad fourum fanguinis & quamcung, fanguinis vacuationem cohibendam, & ad lienterias, diarrhoeas & dyfenterias, ad vomitum fanguinis, hæmorrhoidas exficcandas arque ad ulcera vulneraque fimplicia persananda: in frequentissimo usu ad nuper dictos affectus habent syrupum è dactylis immaturis confedum. Iifdem dactylis utuntur probe maturis, qui tunc admodum dulces existunt, cum obfeura adstrictione; ideóque eas frequentant ad faucium raucedinem, tussim, dyspnæam, pleuririn ac peripneumoniam; nec minùs iplorum decoctum frequentant ad adjuvandas variolarum in pueris excretiones. Hactenus Alpinus.

Caterum Palma officulo feritur. Seruntur autem, docente Theophrafto, officula plura [Plinio bina juxta se composita, & supernè totidem juxta se in eodem foramine deposita, bina superiùs totidémque inferne colligata, quoniam infirma fingulis planta est. Horum radices mutuo amplexu connectuntur, & statim primæ germinationes ita coalescunt, ut unus ex omnibus stipes gig-

Officula sata etiam apud nos in Anglia facilè germinant, foliumque emittunt unicum, nervosum & arundinaceum: guod hyemes etiam nostras non raro tolerat. & seguenti anno alterum vel etiam tertium edunt, non tamen multum proficit, nec diu durat enata planta, sed post duos, tresve annos tabescit & interit.

Notandum autem quòd non ex fiffura, fed ex opposita seu gibba parte ubi ocellus seu umbilicus cernitur germen emittat; quódque unico & fingulari prodeat folio, cum alix plerxque plantx (non tamen omnes ut perperam existimavit Jo. Bodaus à Stapel) bina primo ortu folia è semine pro-

Plinius in Palmæ foliis olim scriptitatum tradit. Verum Palmæ vulgaris Dactyliferæ folia ob asperitatem duritiem & nervos crebros huic usui inepta videntur. Hoc ergo vel de Palma Indica coccifera, vel de Palma Lantor dicta accipienda sunt, in quorum foliis etiamnum hodie scriptitari testantur Rerum Indicarum scriptores.

Annotavit Plinius Elephantes Palmas excelsiores fronte prosternere, ac ita jacentium fructus absumere.

2. Palma Guinea J. B. Palma coccifera ex Guinea C. B. Nucula Indica altera Park, Cluf.

Altitudine & crassitudine sunt hæ Arbores navalis Mali, summo sastigio gestantes folia, deorsum instea, duodecim aut quindecim pedes longa, Arundinum ritu incisa. Sub his foliis nascuntur, brevibus pediculis inhærentes uvæ humani capitis magnitudine, in quibus congesti fructus Prunis majores, coloris aurei, quorum nucleos incola eximentes contundunt: Ex his exit liquor olei limpidi instar, oleum de Palma ab inquilinis appellatus, quem eduliis miscent ad odoris colorisque gratiam conciliandam. Is liquor huc delatus frigore concrevit butyri instar, colorémque aureum contraxit. Eum liquorem five oleum qui retulerunt, recentibus vulneribus & artubus contorlione læsis vel afflictis illitu levamen attulisse deprehenderunt. Incolæterebra persossis arboribus ligneum

1356 paxillum indunt : ex eo foramine profluit liquor dulcis seri lactis instar, quo cum melle sylvesti commixto potionem conficiunt, vini de Palma appellațione, quo liberalius haufto etiam temilen fiunt. Arboris materia rubescens flavis venis distincta, ad fabricas inutilis, quia fissa tentubes de

gracilibus fegmentis diffilit. In Guinea circa metallicas auri venas abunde crescit. A Fr. Penino habuit Clusius.

Huius Afboris fynonymam facir C. Bauhinus Palinam Ady Roelfio in Epift. ad Clufium; quam 1. Bauhinus diverlam statuit & seorsim proponit sub titulo Palmæ Ady, insulæ S. Thome, & come ideirea descriptionem subjiciemus.

Arbor est valdè cessa & procera, Pinum altitudine superans, trunco crasso, nudo, erecto, dans CASO: materie rara, succo prægnans, folius Palmæ cocciferæ fimilibus. In vertice plurima exce-fcunt germina, quibus præcifis vel cæfim læfis vas aliquod idöneum appendunt, in quo lacrymantem colligunt fuccum, qui vini vicem apud Indos tenet, & facile inebriat. Dulce hoc vinum est, ve rum post paucos dies acelcit. nec ideirco fructus suos facere desinunt esudem arboris reliqua gen mina, quæ à ferro intacta manserunt. Hujus autem Palmæ germen non edunt incolæ iffins in fulæ: quemadmodum Indi Palmæ cocciferæ.

Integer fructus Lufitanis dicitur Caryoces & Caryoffo, indigenis nigris Abanga. Cortex epis externoluteus est; huic subest pulpa seu caro fulvescens, quam pullum putamen offeum sequitur : hoc vem intus nigrum continet nucleum esui aptum, qui adempta pellicula candidus est. Fructus integer forma & magnitudine est Mali Limonii. Edunt ipfi hos fructus inassatos, frequenter etiam crudos Nucleos integros inter edendum milcent Mandiocæ farinæ. Hos credunt ipfi mirum in medum re parare languentes ex morbo vires: adeo ut suis ægris bis terve in die confortandi causa tris quanorve Abangæ nucleos exhibeant. Præterea ex hoc fructu oleum conficiunt: nempe ut cami a me cleis avulse adjiciant aque ferventis bonam partem; deinde jubent ut pulpa in lebete dir agretur commiscature, exacte super ignem, deinde remotum ab igne lebetem tandiu stare sinunt, sonet amurca omnis in fundum subsederit; tandem oleum aqua supernatans cochleari excipiunt; quest hausto aqua fervente iterum affusa operationem repetunt. Olei color croceus est; frigore concre fcit, alias liquidum eft, efculentum etiam, & ad eofdem usus ab incolis adhibetur ad quos apud nos oleum olivarum vel butyrum, quibus tamén & odore & sapore inferior est.

Olei hujus ufus apud incolas vulgaris est-ad inungendas partes corporis rigidas atque contrata imprimiso, nervos distentos relaxare dicunt. Exercitatos etiam & quovis labore sessos toto comor inungunt: nempe quod exercitis fimilares corporis partes exhalant & exficcantur, quod infumbra mectatione sua impedit hujus olei perfunctoria ac lubrica frictio. Hoc ipsorum acopon est & infigne lassitudinis remedium esse prædicant,

Vires.

3. Palma vinifera Theveti J. B. C. B.

Arbor est speciosa & procera, perpetuò virens. Fert parvos dactylos austeros & acidos, ut non facile edi possint. Caudicem ima parte duorum pedum altitudine à terra perforant sylvestre A. thiopes indéque exstillat liquor gustu suavissimo, colore vini albi Andegavensis; quem vals teres exceptum ad usum reservant, & Mignel vocant, & ut faciliùs à corruptione præservente sale al quantum condiunt; alioqui facile acescit. Aprissimum est ad odorem & strim. Ægyptios olimmon tuorum cadavera antequam Balfamo condirent hoc fucco ter quaterve abluebant, ità tutiora futura existimantes à putrefactione: quod unde hausit nescimus.

Abundat Promontoritim viride hoc genus Palmis, quod annon idem poffit effe præcedent cogitandum proponit J. Bauhinus.

De Palma Indica nucifera Coccus dicta.

Coccus five Cocus dicta est hac arbor à vocabulo Lufitanico Coquos, quod Simiam aut Cercopithecum fignificat, à tribus fructui impressis foraminibus Cercopitheci faciem aut larvæ alicujus effigiem æmulantibus nomine indito.

Nos in ejus historia describenda optimos autores, Gulielmum Pisonem, Georgium Marggravium, sed præcipuè accuratissimos Horti Malabarici conditores sequimur; omissis iis quæ vel supersua vel incerta putavimus. Lectorem etiam ad Hortum prædictum aliquoties amandamus, quoniam omnia transcribere tædio nobis fuisser.

4. Palma Indica coccifera angulosa C.B. Palma Indica nucifera J.B. Palma seve Nux Indica and vulgo, forens Coccos Park. Inaia guacuiba, vulgo Cocos Piloni & Marcgravio. Nux Indica & Goccia. Coyolli Mexicanis Hernandez, Tenga Hort. Malab. The Coco, of Cotter

Caudice est raro, recto, sed plerunque incurvato, quatuor, quinq sex, aut etiam septem pedes cras-10, 30, 40 & interdum 50 alto [Hortus Malab. pedalem tantum crassitiem ei attribuit, & in ima parte, ubi maxima, fermè bipedalem: at Piso affirmat partem caudicis humo proximam non crassiorem aut sirmionem esse quam que in summitate existat.] Cortex cinereus est instar Juglandis, & quasi vibicibus hine inde transversim per ambitum notatus. [Hort. Mal. cortex nigricans qua deglubi nequit, semiar nularibus circulis ac notas, quibus pedes solicoum insederunt, striatus I Lignum ejus non multi est usis: constat enim ex meris filamentis, & est dulce, quasi lacteo succo turgens, unde arbore cæsa à formicis appetitur [intus mollius, ad corticem durius, per vetustatem arboris etiam multo durius & magu nigricans ; aeri expositum intra duos trésve annos corrumpitur, in aquis durabilius est.]

Caret ramis, fed in summitate quindecim, octodecim, viginti aut plura habet folia, magna, alata, in orbem dispersa, partim surrecta, partim protensa, partim dependentia, grato aspectu. In exordio Lib. XXIV. De Arboribus caudice simplici non ramoso.

são hac folia alata quadam textura vestita sunt naturali, obscure grisei coloris, quasi crudum textum cantabinum este, & s successu temporis hac textura se solvit, subsequente altera, & à vento circumcannaoumun choca to folium alatum longum est circiter sedecim pedes, ac in exortu pedem circiter ageir. Quodibete is folius alatum longum est circiter sedecim pedes, ac in exortu pedem circiter agran. diffectum in folia five alas ordine juxta se positas aut oppositas. Quodlibet tale folium res aut amplius pedes longum est, duos digitos latum, & versus extremitatem angustius, acuminanos au ampuno medio fecundum longitudinem nervum offeum, flavescentem, ac transversim ormun, naconna strias virides (ut & ipsum est) ac totum carinatum cavitate sursum versus, subflantia instar folii Gladioli, læte viride ac splendens.

anua musa van Folia hac Hori. Mal. ramos foliaceos appellat, minus recte, siquidem, ut assirmat, decidunt alter post alterum temporibus ordinatis dum alii ex summitate caudicis de novo erumpunt; quod folio non ramo cen-

nones, tres aut quatuor digitos craffus, in plures ramos pedales aut fesquipedales distinctus, qui ità cassa seu vatongus, us an in theca complicati magnam spicam repræsentant. Rami hi onusti sunt triangulari-gma Coccohus corpulculis magnitudine Amygdalarum albis, quæ rudimenta sunt florum, & hure nucum; nam rum. H. M. rupia ragina rami hi se explicant instar arbuscular, & flosculos exhibent luteos, Hinc succrescunt fructus, quilibet infidens suo pediculo, pennam anserinam crasso, & cupulæ squamis constanti ex ruffo flavescentibus.

Hort. Mal. fructus à floribus disjungere & removere videtur: nam in bisce surculis in capsis flores & frattus eo ordine provenire afferit; ut fructus in inferioribus partibus prodeant quam gemmæ florum, & luculis arcte infideant. Flores autem parvis & flavo-albicantibus calycibus, trifoliatis excepti, ipsi tripetali lant, petalis ad imamoram rotundioribus, & in vertice cuspidatis, duriolis, rigidis & crassiolis, babentque m medio sex stamina slava, quæ oblongis, crassiolis, primum surrectis, dein decumbentibus apicitus dotata mmen experientis petalorum prodeint, ac cum is liylum brevem, crassolum & alticantem, supernò midum, sangue odore grato velus Lilia, licet debili, qui postquam è capsu eruperunt consessim è surcutis Aridam. Teriga fatione anno folia incipium defluere, nec enim antea jultam magnitudinem adipi-dentur. In arbore grandi ordinarie 28 plus minus conspiciuntur solia.

Constat fructus totus primum exteriore tegumento, secundo cortice, tertio nucleo, & quarto ama. Exterius tegumentum externè glabrum, in totum constat è filamentis crassius cullis, longis colors rufescentis instar Lini, referens stupam cannabinam, crassam ac crudam, estque in ea parte quà nux pediculo adhæret supra duos digitos crassum, in reliquis lateribus circiter unum. Cortex est crassus instar cranii humani, & ea extremitate qua adhæret ramo tria habet foramina nucleum Cerafi capientia. In cavitate hujus corticis seu in interiore ambitu ejus adhæret nucleus, qui & ipse sua cuticula vestitur, in sua convexitate (inter corticem ac se) rusti coloris, ad vistum ut nux moschata. Nucles nuc matură crassius est. † digiti, albissimis, lacteo succo turgens, sapore instar optimarum Arellanarum: denique in illa cavitate nuclei continetur aqua; pauca quidem quando plenè maturuit nux, nec ad potandum grata, sed quando media atatis est, nimirum quando tegumentum flavescere incipit, cavitas illa est plena aqua suavissima, continet enim pintam Hollandicam aut amplius, pro magnitudine. Aqua hæc tum gratissima est ad potandum, dulcis, frigida ac clara. At hinc cùm aqua abundat, nucleus adhuc mollis, nec ità gratus est. Ergo pro aqua haurienda eliguntur mediæ maturitatis, pro nucleo edendo planè maturæ, Ex nucleo maturo exprimitur lac, cui incoquitur Oryza pro pulmento.

Notat H. M. Fructus cum teneri adbuc sunt, & ex capsa cum spicis erumpunt calyce flavo-albicante, qui ex rotundis folius mutuò circum volutis constat arete & in totum obduci. Interna cavitas in fructu quomodo augetur hic vide. Nucleus seu medulla fruetlis cùm vetustissima est maximè oleosa evadit, ac ex oleo extulesceus, odorem fortem oleosum, qui ingratus est, spirans. Pro diversa medullae consistenta fruitus omis nomimbus sum donati, que bic vide; & que babem de mutatione gustus & consistentia in liquore. Aqua in fructu nonnibil duro id proprium habet, quod ut liquor dictus Suri, fermentatione ad oculum notabili cietur : chm medulla dura est, ac fructus exsecuri incipit, in ollam infusa & aeri exposita saporem dulcem illico amittit & subacida redditur, sidque ocyus st vento moveatur, sine ulla tamen fermenta-

Magnitudo fructus interdum capitis humani, forma externa oblongo-rotunda & Peponis æmula, tribus angulis obtufis, ad partes suturarum, quæ in interiore cortice sunt, coeuntibus.

In Coccis vetustis ad partem eorum inferiorem intra medullam seu nucleum oculus oblongo-rotundus albicans, qui postea slavescie se prodit, éstque tenerum germen fructús [plantula seminalis] qui eo terræ mandato ex superiore parte per oculum operimenti minus durum seu latius surculum novellum extrudit, arque ex inferna parte pirum dictum Lufitanis Pingo, quod magis & magis increscens dum aqua interea exficcatur totam cavitatem adimplet. Surculus autem novellus ex oculo prodiens extra operimentum emicans, paulò reflexus corticem exteriorem perterebrat, ac inferiori parte emittit radiculas, qua per corticem exteriorem primum oblique decurrendo, tandem eo perrupto se terræ hinc indè affigunt. Pirum quod in cavitate nascitur albicat & in strictiore parte, quà ex oculo prodiit sufflavum, exterius rugis in longum striatum, & granulatum, ac oleo inunctum, intus fungosum, humidum, molle & albicans, esculentum, sapore multò dulciori quàm medulla, verùm nonnihil fastidioso.

Radix crassa, cortice rufescente ae nigricante, interius ligno molliori, fibras latè transversim diffundens. At Pilo mirum elle ait truncos adeo proceros posse sic brevibus & tenuibus & vix terra coopertis radicibus in aere subfiftere, neque suo multo pondere & fructuum mole, ventisque etiam vehementioribus eos sape quatientibus humi concidere.

Cacumen arboris, quod à teneris ramis oircundatur, cum altior ac vetustior est in conum fastigiatur, ac molli & albicante pulpa seu corculo, dicta Lustranis Palmita, Pisoni Palma, quod exte-

Locus.

Vires &

Vsus.

De Arboribus Caudice simplici non ramoso. Lib. XXIV.

riùs è variis tunicis fibi mutuo superinjectis conflatur, ac intus densum est, constat : hoc cum tene ribs è varus tunics noi mutto inpennicas comata, a mas da faporis; cum majoris atatis (appris et Tenga, & altitudine unius cubiti, est dulcis ac grati saporis; cum majoris atatis (appris dulcioris & gratistimi appuliar saporis dulcioris & gratistimi appuliar saporis dulcioris de gratistimi appuliar saporis de g rior est tenga, ce annualità inima ciona, vi appris dulcioris & gratissimi, armulans inglands grati ac adstringentis; cum ventifor est saporis conceiver se come puris minis grati ac autringents; cum vetunior en japons cincora apponitur, & cum Braffica Cyprina noftrates, qua non cruda folum fed & cocta inter epulas apponitur, & cum Braffica Cyprina certat: ab elephantibus maximè expetitur qui ut ed fruantur arbores hafce eradicant. Ea ablati certat: ao etephantious manne capetoni que dit non immeritò Palnam vorare dicatur. Arbor moritur; quò fit ut qui ejulmodi germen edit non immeritò Palnam vorare dicatur. Arbor toto anno fimul flores, fructus immaturos & maturos continet.

Amat autem loca maritima & arenofa prope sepes & macerias: in mediterraneis non autrato. Amat autem Ioca maritima oca en paper per international magnitudinem affequitur. A 23 ad 30

ætatis annum in summo est vigore: 100 circiter annos durat.

Ex hac arbore elicitur liquor Sari dictus, qui potus ut vinum inebriandi vim obtinet, sapors grai Ex nac arbore enclud nquar our discussion and primum exceptus eft majori dulcedine, cum vertufior acidor, fubfalli & fubacidi, cum primum exceptus eft majori dulcedine, cum vertufior acidor, fubfalli & fubfall fubdulcis, lubiani et inbacati, cam pallidi, &c. Ex eo defillatur aqua ardens feu spiritus: Acetum etiam & Saccharum quod Jagra vocant ex eo fit. Modum educendi hunc liquorem accurate de feribunt Horti Malabarici Auctores; Capfæ floriferæ seu fructiferæ, quam Mammam arboris vocajir. feribunt Horti Maiaoanici Auctores; Capia nonicia con incurso, quanti Manina attoris vocas, culpidem incidunt, eig., ollam appendent; atq. infra culpidem intervallo quattor digitorum coticae capia obliquè fecant, fectumq, versus culpidem elevant, barbam, ut aiunt, efficientes, ut liquore culpide inciso per corticem capia dimanans, ex barba in ollam appensam infundatur, culpidem as tem incisum, &c. Reliqua quia nimis longa sunt, omitto, apud Auctores ipsos requirenda.

Bis de die, mane & vesperi, ollas cum Suri detrahunt, interdum etiam meridie. Qui medio die detrahitur in ollis mane appenfis dulcis eft, qui vesperi subacidus, altero die accscens, tenio autem die liquor acidus redditur, sium dulcedinem prorsus amittens. Ut acetum ex hoc liquore conficia tur, ollas in quibus exceptus est in calce per 15 dies imponunt, quo ad fermentationem vehimen. tiorem excitatus, multam spumam ebulliendo, ac in fundum ollæ materiam albicantem seu cinera

um demittendo, mutatur in acetum.

Saccharum Fagra dictum hoc modo conficiunt: Ollis induunt momentum calcis, quantum luf. ficit ad liquorem instillatum rubedine tingendum, nec plus, nec minus debito ob rationes ab Au. toribus dictas; dein hunc liquorem coquunt continuè eum cochleari movendo donec inspileur. habeturg, tum Saccharum rubrum, quod album iterata solutione ac coctione reddunt: modum vide. E villosa materia tegumenti hujus nucis exterioris rudentes & funes navibus necessaris sinut. autore Garcia, qui incorrupti manent in aqua marina. Sed & ex iis villis fiunt nodosa cingula marin ustis inter onnes ferè erudioris fortune mulierculas Ulyffipponenses.

Exterior hic cortex circa initia edulis esse dictur, & Cinara spiniseros resipere aculeos, return

dulciorem esse, aptissimumque cohibendis diarrhœis, satietati curandæ, & ventriculo inflan

Ex eadem materia stupæ loco nares obturantur ac stipantur, ipsísque adeo stupis præstat quò putredini minùs fit obnoxia, & aquâ marina imbuta infletur denseturque. Offeus cortex diligente politus, & argento decoratus apud plurimos hodie speciosi poculi vice in convivia venit; sed vim antiparalyticam ei denegat Garcias.

Liquorem seu vinum Suri phthisicis mire conferre aiunt & valde opportunum esse unng ne númque vitiis laborantibus. E nucleis contufis atque expressis lac extorquetur citra ignis operan lumbricis enecandis utilissimum ad 3viij, addito sale, manè potum, præsertim in pueris.

Quin ex ramentis nuclei (addità aquæ opportuna mensura) fervesactis ac multum agitatis okum supereminere solet, dulce, liquidum, splendidum, & oleo Amygdalarum dulcium non dissimile gustu, quod sex aut octo unciarum mensura potum, addita aqua in qua Tamarindi aliquandii maduerint, ventriculum intestinaque leviter purgat, humores præcipue melancholicos & pituitosogracuans, cum tamen nucleus dicatur alvum coercere; at recens extractum fit oportet; vulnerbus mire opitulatur, nam & sanguinem sistit & saniem exterget, coercétque dolorem, & tandem cicatricem inducit. Quin ex frustulis exficcatis nuclei, quæ in longinquas regiones transferi folent, extrahitur oleum utile lucernis, Oryzæ parandæ, nervis contractis laxandis, & necandis

Liquor nucleo contentus siti sebribúsque extinguendis, calorique contemperando idoneus est, medendis extergendisque oculis & emundandæ mulierum cuti. Emundat sanguinem, ventriculum & vias urinæ purgat, medetur pectori, ac pergrato constat gustu, plurimum præbet nutrimenti, & adversus biliolas febres est potio mirabilis. Hernandez.

Multæ præterea vires & usus in medicina aliarum hujus arboris partium habentur in HortoMa-

labarico, ad quem Lectorem remitto.

At non reticendum quod de medulla hujus arboris habet Jo. Linschotanus, nimirum eam [Palmito vocant] magno in pretio loco muneris ad opulentiores potentiorésque mitti. Charte autem tenuitate ac candore forma plicatili crescit, ut subinde 50 aut 60 plicas habeat togz mulic bris inftar. Ex hac Indi chartam & libros inftaurant; ex ea etenim charta tenuis ducitur. Virentibus inferibunt plicis, qua tum ficcatæ literas indelebiles habent, ftilo ferreo ante notats.

Indis Ollam vocari refert supradictam chartam; constantque ex eadem materià omnes gentis Annales, libri & volumina, quam & fignare nôrunt in epistolarum usus. Idem tradit & confirmat

D. Mandelsto in relatione peregrinationis suz in India Orientali.

Maffeus Folia tum Librariis pro Papyro effe ait, (de quo tamen dubito, eúmque per errorem folia Lantor pro hujus foliis habuisse suspicor) tum etiam in vestes forma facili simul ac spisso con-

Idem unam hanc arborem omnia prorsus ad rem nauticam instrumenta ac materiem prabere scribit: quippe truncum & ramos in malum, assamenta, clavósq.: comam in vela; * Cuyrum in funes omnium optimos, filáque ad laterum luturas; postremò Cocum ipsum, quæq ex eo consici-

Oubus fi addamus, præbere eam & vinum, & lac, & oleum, & faccharum, & acetum. & cibum folidiorem, & filum, & acus, & lintea, & vestimenta, & pocula, & cochlearia, aliaque vasa, bum folidiorem, се пашт, се постава, се постава, се росива, се соспевата, aliáque vafa, se fiorcas, se fiorcas, se forcas, se forca que similem & æquiparandam vix in toto terrarum orbe reperias.

5. Palma Javanensis longissimo folio C. B. Palmæ Indicæ genus Lantor dictum J. B.

Fructum fert exiguum, magnitudine Cerafi, colore qualis Aurantiorum, nucleum intus continen-Fructum tert enguant, magnitudine Colan, colore quans Aurantiorum, nucleum intus continentem quem Geeen nuncupant. Ex hoc fructu perelegans fit oleum, colore Auranti, efui jucundum, admodumq, falubre affuetis. Sunt qui hanc speciem Palmæ præcedentis feeminam faciunt. amooume, amo

is numer chartæ loco. Folia autem viri longitudinem æquant. s munum. Similia folia, cùm integra, tum per medium secundum longitudinem secta, Malacensibuso, characteribus inferipra, ab Hollandis ex Java funt relata. Ex his habuit Clufius cubitum longa, exractenuos micora recifis [nam integra bicubitalia aut longiora funt] fecundum medium nervium per longitudinem excurrentem complicata, & binas ferè uncias lata, utroque latere exteriore fecundum longitudinem tribus verfibus inscripta: videbat & qua quatuor versus inscriptos haberent; præterea librum 76 foliis constantem, non integris quidem, sed quæ extremitatibus recisis, per mepræteres notation fecundum nervi longitudinem fecta, utrinque quatuor versibus stylo serreo exarata erant, ut apud illos moris est tribus locis pertuso, in medio videlicet & duabus extremitatibus funierant, u apua de la contracto funiculo tegerentur. Sed & ea folia culottajecta, aptatis utrinque binis afferculis, quibus contracto funiculo tegerentur. Sed & ea folia muz nancifeebar, & aliquot alia quæ apud diversos conspiciebam, ab una extremitate pertusa erant, qua namotere quopiam in capite notata, ut funiculo connexorum feries dignosci posset. Intelor characteres nostro more exarari, hoc est à finistra ad dextram ducto flylo, &cc. Ea autem folia Palmæ cocciferæ non erant. Sed peculiaris illius generis Palmz, quæ Javæ incolis Lanter appellatur.

6. Palma coccifera figura ovali C. B. Coccus de Maldiva Park. Nun Indica ad venena celebris, sive Coccus de Maldiva J. B. Quibusdam Tavarcaré.

Niger est Coco de Maldiva cortex, & nitidior vulgari Coco seu Nuce Indica, figura ovali magna ex parte, nec ità rotunda ut vulgaris. Medulla five pulpa interior, qua ficcata dura admodum est & candida, nonnihil tamen ad pallorem inclinans, in superficie rimosa est & valde porosa, nullo fapore excellenti. J. Bauhino fungola, confiftentia quam videmus in fungis nucum, colore foris in luteo cinerco, intus pallido, fibris variatum fubinde ferrugineis & croceis, guftu infipido.]

Integra quas vidit nuces J. Bauhinus pedem longa fuere, rotunditaté quantam vix ambabus manibus amplecti potuit : pars compressa erat sex uncias lata, in qua amplum foramen apparebat ab alio fructu separatum, ità ut gemellus fuerat fructus: conjunctorum fructuum * ingentem fuisse magnitudinem apparebat; utriulq, capacitas erat infignis: cortex durus & spissus qualis aliis nucibus, * Capite bu externè stris obliquis longis excavatus, colore nigro, pulsatus olla modo resonans. Sic corticem mano multo

etiam villosum habet ut aliæ Nuces Indicæ. Vulgari fama accepimus (inquit Garcias) infulas Maldiyas aliquando continentem fuifle, fed inundatione maris fubmer fum has infulas effectifle: in quo obrutæ Palmæ fuerint quæ hos Coccos protulissent, qui terrà indurati in hunc modum conspiciuntur. Suntne verò ejusdem generis cum nostris facile judicari non potest, cum hactenus nemo folia aut arboris truncum videre potuerit; fed soli Cocci in litus ejiciantur, nunc bini conjunctim, interdum verò finguli separatim. Sed has nemini colligere licet nisi cum capitis periculo, quoniam Regis esse afferunt, quicquid de mari in lius ejicitur, quæ res majorem autoritatem huic Nuci conciliavit.

Eximitur autem ex his Coccis pulpa five medulla, deinde exficcatur atque indurescit eo quo ven-

Commendatur ab ipsis incolis & à Malabarensibus (ut testatur Acostá) non modò à plebe, sed à regibus & principibus viris, ut in omni fere morborum genere ad eam confugiant ranquam ad Vires. sacram anchoram: verum præcipuè adversus venena valere creditur: Fiunt & in eam gratiam ex illo pocula, qua auro vel argento excipiuntur ad aquam bibendam, in quam ex catenula mediulla ipfius Cocci fragmentum pendere finunt, fibiq, certo perfuadent illis qui aquam ex his poculis hauriunt nullum venenum nocere posse, fururosq, immunes à multis morbis. Verùm cum hæc aliaque que de nucis hujus viribus traduntur vulgi potius persuasione quam certis experimentis constant : & medici nonnulli se nullo successu ad pradictos affectus iis usos esse affirment: alii noxam potius corpori inferre, quam juvamen aliquod aut emolumentum conferre se experientia didicisse dicant; is recensendis & expendendis non immorabimur.

Quod attinet ad specificam qualitatem promovendi partum difficilem, & resistendi insultibus Epilepticis ejus non unam experientiam habent spectatissimi aliquot apud nos Medicinæ Coryphæi, & teltari de felicissimis successibus queunt, inquit Gul. Piso: apud quem plura vide in Mantissa

The part of the space of the state of a surface that a substitute is an all about the be-

Aromat. cap. 19. The Color of the major of the Color of the C

S. 17 C.

* Corticem

7. Todda panna H. M. Palma Indica caudice in annulos protuberantes distincto, fruchu Pro-

órve digito-

Locus.

H. 102.

In arborem excrescit justa magnitudinis, 40 circiter pedes altam, caudice crasso un 17024, qui diptor trésve circularibus & extuberantibus * annulis undu, circundatus, & cortice crasso, cinereo, squando, circundatus, a cortice crasso, circundatus, a circundatus, a cortice crasso, circundatus, a circundatus, a circundatus, a cortice crasso, circundatus, a circundatus, a cortice crasso, circun primum è terra erumpit, nullum caudicis fundamentum sub dio obtinet, sed Conus produt solutes force digitotrum interval tegminibus coopertus, qui cim undiq, fese aperit, ac novelli foliorum surculi [folia composia]
lo à se mutuo tribus semper insequentibus ordinibus (in inferiore sexdecim, in medio novem, in superiore ser octo) ex eo prodeunt, pedetentim foliacea illa tegmina sublevantur, ut qui primò, fermè plan Octo) ex eo proteints, poetentini tonaca na experimenta de la comen, ufquedum obtegentia illa file, la transitum, concedere cogantur foliosis furculis, qui, quo magis adolescunt eo magis explicante, fi liorumque illa operimenta versus latera diducunt, atq, ità foliofi furculi majori spatio indigenta magis reclinant & ad latera vergunt, donec tandem ipsam caudicis peripheriam circumvestiant la magis reclinant et au latera vergunt, uonet tanueni ipiani cautus peripietani et cumivettant, inguidis tune & marcefeentibus eorum primis tegminibus, qua dein decidunt & fui ftigmata relinqua
do circularibus prominentibus, angulis eam cingunt. Post hac inter iplas arboris fronds non
oritur conus, priori planè similis, è quo novelli foliorum alatorum rami [potitis nova solia pinas ta] denuò prodeunt, qua foliorum productio toties renovatur, quoad fructibus enitendis apta fi arbor: quo tempore conus in humani capitis magnitudinem augetur, ac undique fese aperiendo plures ramusculos reflexos fructibus ornatos exhibet, & simul ac aperitur novus ex ejus cavitate a mergit foligerus conus, qui cum denuò augetur apertur, ac novellos foliorum ramos undia emit, ecce novus intus adelt fructipromus conus: quæ folioromi & fructigeri Coni viciflitudius tota fiunt quousq, viget arbor. Contingit quoq, nonnunquam ut ex uno trunco quatuor aut quinq, renos enascantur, quum caudice ad viginti circiter pedum altitudinem aucto fructipromus conus non una fed plures includit novellos conos, è quibus totidem prodeunt arboris vertices; id tamen raro obler. vatur, & fingulis arboribus fimplex plerung, adest vertex.

Quoties folia cum foliaceis coni tegminibus marcescentibus decidunt (quod semel intra annun aut sesquiannum contingit) toties circulari prominentíque annulo caudex cingitur & augetur.

Conus constat è plurimis, oblongo teretibus, crassis coriaceis, densaque lanugine vestitis folia lanugine verò detrita viridi fuscis; que aperto cono erumpentibus foliis pinnatis (ut diximus) de

Folium pinnatum integrum octo pedum mensuram longitudine haud rarò superat, ejus pedicolos faturate viridis est, ac in superiore limbo exiguis spinis munita: pinnæ autem seu foliola media colle adnexa atro-virescentia supernè splendent, infernè nequaquam.

Fructipromus conus è multis linguiformibus involucris, veris fructuum loculis componiur. files ceis tegminibus involutus.

Sunt autem fructus oblongo-rotundi, prunis majoribus haud absimiles, quos tegit cortex glate, viridis ac nitens, postea subdavus, & dein rubescens, grati dulcissa, faporis, cui subjectus comex nfus ac lignofus, nucleum continens candidum, fapore castaneis haud absimilem.

Ubi transversim diffecatur caudex guttas expromit pellucidas, quæ radiis Solaribus incandicas

crystallinuma gummi inspissantur.

Crescit hac arbor locis montanis, petrosis & arenosis, in Tirstiour & Couronuada Provincia Malabar, necnon in Japonia insulis Ronkiou & Leguas. Indifferenter quocunq, anni tempore rissiliadines suas patitur, & foliipromos fructipromósque profert conos, atq à quinto sextóve circier lationis anno ad centefimum & ultra frugifera est.

Caterum arboris hujus tanta est fertilitas, ut recisus ejusdem ramus terra vel levius commissis in novam arborem progerminet: quinimo experimento compertum dicitur, rejectum trunci fultum novas radices emittere & in arborem denulo renafci; quodo, magis adhue mirandum, si vel per annum, vel per plures annos è terra evussa serverur sicca arbor, & postea terra committatur revue scere. Qua de sympathia hujus arboris cum ferro habent apud me certe fidem non inveniunt.

Fructibus vescuntur Malabarenses cum saccharo Thomao, alioquin alvum relinquint astrictam. Succus è novellis foliis expressus attat exhibitus intestinorum cruciatus compescit, stomachi ardorem sedat, & comitui cruento medetur. Fructigerus conus contusus, & in cataplasmatis formam redactus, lumbifque applicatus dolorem nephriticum tollit, & involuntarium feminis in gonorma effluxim mitigat. At verò è fructibus tenerioribus in aqua decochis medicamentum paratur, quodvomitum ciendo ventriculum egregiè expurgat. Ipfius arboris gummi affumptum quibulcunq venenis resuffit, and cum galling stercore mixtum & locis applicatum viperarum morsus mirifice sanat Ex arboris trapico Japonenles farinam, ex eaque panem conficiunt Sagou ipfis dictum. Deniq, il Ma-labarenles qui à D. Thoma se conversos profitentur, templa sua diebus festis foliis hujus arboris exornant atq, hanc ab causam arbor hac Palma d' Igresia, sive Armatoria das igrezias à Lustams appellatur.

Cum Auctores nostri è farina trunci hujus Arboris Japonenses panem conficere affirment, Sagui ipfis dictum, non video quid obster quo minus arbor ipsa possit esse Palmam referens arbor farinifera C. B. seu Sagu Amboensium: nihil tamen affirmo; forte enim è variis Palmarum speciebus diversis in locis fiat farina Sagou seu Zagou dicta. Variant etiam peregrinationum conscriptores in historia Zagon. Alii enim farinam eam fieri aiunt è medulla capitis cujusdam Palmæ in Ternate insula nascentis, cujus summum fastigium in orbiculatum caput instar Brassicæ capitatæ extuberat: alii exiplo trunci ligno, malleis Arundinaceis contulo. De hac farina plura vide in capite de Palma folio fim-

plici plicatili flabelliformi,

9. Pindoba Brasiliensibus Marggr. Pindova Pison. Inaia Brasilianus. Palma Brasiliensis caudice plabro, fructu ovi gallinacei magnitudine, & figurd.

Palme nucifere species est, caudice utplurimum crassiore quam Palma coccisera, proceritate aquali vel etiam longè majore. Caudex enim crassus ad quatuor, quinque, aut sex pedes, cortice quan ver cuamos quanque, aut les peues, cornoè gryseo seu cinereo, glabro, in quo vibices vix apparent, secus quam in Coqueiro. Folia fert ut illa alata, sed que non ità in orbem dependent, sed maximam partem stant surrecta. Propè foliorum alata, icu quae rami proveniunt dependentes, qui proferunt racemos, quatuor aut quinq pedes exorum cuams, quature aut quinq, pedes longos, plenos floículis: post quos etiam racematim proveniunt fructus, vel centum in uno racemo. 101805, political figura & magnitudine, aut paulo etiam majore, fastigium habentes acuminatum altera ovi gaminaci infident calyci vel cupula foliis triangularibus constanti. Maturus exterius è viridi flavescir. vel etiam brunnescit. Cortex exterior filamentosus est ut in Coco, verum haud crassus, sed duplam tanrum craffitiem testa ovi gallinacei habens, qui incisus detrahi potest: illo detracto apparet pauca caro crocei coloris, nullo manifesto sapore, que ab Æthiopibus cum farina comeditur: hæc ambit nucem duriffimam, ovalem, ejusdem ferme craffitudinis cum Coco, verum caret tribus illis foraminibus; hâc discussà apparet intus in cavo, per interstitium more juglandis distincto nucleus magnirudine Juglandis, candidus, duriusculus, saporis ut Coco, sed paulo siccior, neg tam suavis. Colliguntur per totum annum.

Ex carne crocea fit oleum croceum, quod in lucernis usurpatur, è nucleo limpidiffimum per ex- Ulus. preffionem ad condiendos cibos quandiu recens est, & itidem ad lucernas quando vetus. Utrumque

qualitate frigidum, & illud è nucleo expressum loco Rosacei olei usurpatur. E foliis arboris fiunt tecta domorum, storeæ, corbes & alia.

E fastigio arboris gummi pellucidum, odoratum & pulcherrimum fluit, quod in locum Arabici nonnunquam venit.

Postremò medulla coloris albicantis, & recentem Juglandem resipiens in vertice ligni continetur, optimum alimentum fi cum fale & pane comedatur.

Lignum albicans & scabrosum corticis loco habet hac arbor, ligni autem loco sungosam & intus filosam medullam, facilè combustibilem, è qua sane & fortissima lixivia norunt conficere.

9. Palma Brasiliensis quinta seu Tucum Pisoni. Pal. Brasil. aculeata, fructu Pruni Damasceni magnitudine & figura.

Arbor est mediocris altitudinis: si frondes spectes Pindovam, si catera, Palmam dactyliséram repræsentat. Truncum, ramos, atq, folia habet aculeata: lignum verò nigrum & durissimum, quo indigenz fagittas exasperant. Fructus producit rotundos racematim, Pruni Damasceni magnitudine & figura, 200, 300, & plures aliquando uno eodémque racemo. Sues & Simiæ iis faginantur. Oleum exinde limpidiffimum exprimitur, iisdem usibus quibus nuces Pindovæ dicatum, magnique fit apud omnes paffim incolas. Fructus hi exteriùs nigricant: nucleo funt albo non infuavi, præfertim recenti. Ex filis Brafiliani filum deducunt tenuiffimum & fortiffimum, rubicundo Serico perfimile.

10. Palma Brasiliensis Septima, seu Aquè Pisonis. Palma Brasil. vinifera, foliis cinereis.

Arbor est mediocris, folis cinereis. Fructus fert racematim Pruni magnitudine, slavos ubi maturmerint, dulciffimi faporis, nucleo albo ac pergrato, ex quo incole vinum conficiunt. Nigritæ illam appellant proprio idiomate Catolè. Familiaris est hæc arbor Brasiliæ Septentrionali non Au-

11. Palma Brasiliensis octava Iraibà dicta Pisonis. Pal. Bras. farinfera. An Iri Lerii? id est. Palma Americana fructu racemolo C. B.

Præcedentibus major est, familiaris in Piratiningæ sylvis. Ad summitatem illius circa ramos medulla continetur candidiffima, quæ cruda vel etiam cocta cum carne vel dleo inter bonos cibos numeratur: Substantia verò durior, candida, quæ contusa cogitur in massam farinæ similem, unde placentulæ non ingratæ fiunt; ex fucco verò illius pulmentum admodum dulce & fuave. Fructus quoq producit fapidos & dulces: remedium contra famem illis qui per fylvas eas & vaftas folitudines peregrinantur.

Lerius Iri fructum rotundum tribuit, Prunellorum specie, sed in racemum congestum tantæ magnitudinis ac ponderis, quantum homo vix una manu attollere queat. Sed meri sunt nuclei, & quidem Cerafi nucleis minores, quorum quidem fit ulus. Sed & teneram quandam gerit fummitatem inter folia [juniorum arborum] quam in cibum cædebat cum Sociis.

Fructus racemis præcedentem Palmam refert.

12. Palma nobilis seu Regalis Jamaicensis & Barbadensis. Palmiste Franc. D. Rochefort. The Cabbage tree, or Palmeeto royal. Rochefors.

Robefor,

Arbor est grandis, recta, altitudinis * immensa. Radices supra terram attollit in circuitu catidicis * Ad 256. fead duorum tuumve pedum altitudinem; sunt quidem ex pawa respectu proceritatis arboris quam dum altitudisunt quidem ex pawa respectus
sunt respectus quam adeo confuse & dense inter se implicitae & interestata, ut ei sumanda & stabili re atum, imb liendæ sufficiant. Hoc insuper peculiare habet hac arbor, quod crassior sit plerung, superne quam ad 3000 pedes; inferius. Cum junior adhuc est corticem habet tenerum, canescentem, ad fingulos circiter pedes circulis distanctum, unde atas arboris innotescit, novum enim quotannis acquirit circulum. Verum

8. Pindoba

cum adolevit & ad statum pervenit, adeò solida & compacta evadit, ut non amplius id observari

₽ [foliorum

Ulus.

Summitas seu fastigium multis * ramis pulchellis, cannulatis & politis exornatur, qui utring folic * [foliorum summinas red rating tulin material summeris viridibus, oblongis, angultis delicatis inftructi mirabilem arbori gratiam & decorem conci. compositorium innumeris virtuious, observiges, auguste cauliculos ra- liant. Ramuli teneriores, necdum planè expansi, in medio arboris rectà attolluntur, dum inte_{tim} reliqui qui circumcirca incurvati dependent pulcherrimæ coronæ specie erectos cingunt

Singulis ferè menfibus unum aliquem è ramulis [rectius foliis] abjicit hæc arbor, & conteen quendam exuit, qui ab infra primò abscedit, éstque quatuor vel quinq, pedes longus, duos circitor latus, craffitie corii præparati; Indigenæ Táche vocant, eumq, ad culinas integendas adhibent, alian

fuarum ædium conclavia, quemadmodum & folia ad domus operiendas.

In summitate trunci medullam quandam continet, albam, tenerrimam & sapidissimam, gush nucis fi cruda comedatur, verum cocta & condita cum foliis multis tenellis & albis, quæ eam un diq contegunt & obvolvunt, inter delicationa Antillarum fercula locum non postremum sibi ven dicat. Galli, & nostrates etiam, substantiam hanc medullosam cum foliis eam involventibus Ches de Palmiste, id est, Caulem [Brassicam] Palmæ vocant, quoniam eam jusculis incoquunt Caulig &

Siquis hujus arboris truncum bifariam in longum findat, eximátque (quod factu facile est) fil. Signs nups attorised the state of the state dem nigricante colore naturaliter imbuto, quodq, polituram facilè admittat, multa & rara vascula

aliaq, utenfilia detornantur.

E summo scapi cacumine eminet florum & fructuum involucrum, Spatham vocant, exteriis ca. nescens, intus è rubro deauratum flosculos innumeros flavos arbusculæ ceu scopæ cujusdam virgulis adnascentes continens: quibus decidentibus succedunt fruetus rotundi, ovi gallinacei magnitudine Spatha seu vagina ad florum & fructuum dum adhuc tenelli sunt tutelam comparata utraq extremi tate acuta est, medio crassa, ab uno latere rima in longum fissa, è qua, cum maturescere incount flores & expandi requirunt, ramulus seu arbuscula cui accrescunt foràs egreditur in dias lamina auras. Arbor hae circulis annularibus caudicis cum Todda panna convenit, fummitate esculenta cum præcedente specie. Capite detruncato arborem perire affirmant nonnulli, negant alii.

13. Urucuri-iba Marggr. & Pil. Palma Brafiliensis farinifera, fructu Pruni, cupulæ insident.

Palmæ species est, dactyliferæ per omnia similis, excepta magnitudine minore, & quòd folianon fint spinosa. Flos ut Giocara. Fructus (qui & Urucuri vocatur) fert racematim ut Pindoba; quilhe autem habet magnitudinem Pruni, & cupulæ squamosæ insidet, cuticula grisea, pulpå luteå filamen tosa, pauca, dulci constans, intus continet lapidem durum, in quo nucleus candidus, edulis.

E cortice nuclei applicato tubo fit instrumentum ad hauriendum petum. E ligno hujus arboris (quod filamentosum plane est) cæso & contuso, sine alia opera fit farina, Lusitanis Farinha de sae dicta, Brasiliensibus Urucuri, coloris rusescentis, qua utuntur in desectu farinæ de Mandiocu ad pa nem conficiendum.

Rami hujus arboris, seu potius folia lentissima sunt, unde serviunt ad tegendas casas, & ad vinciendum, ideóq, magni usús funt itinerantibus.

E fructu fit oleum ut è fructu Pindobæ, valdè medicinale, imprimis adversus Raiarumpuncturas venenatas; nec puto præstantius remedium dari contra illud malum. In ipfa arbore nascitur Polypodium Caraguata, quæ aquam præbet ad bibendum.

14. Palma Brasiliensis nona Miriti dieta Pisonis.

Familiaris est præsecturis Cearæ & Maranhan. Fructum fert unicum, edulem atq, dulcem ovali etiam magnitudine. Cortice est rubicundo nigris maculis; intus verò rubro. Folia illius magni fiunt ab indigenis, ut illis tegularum vice utantur.

15. Palma Brafiliensis decima, Miraiaiba dicta Pison.

Familiaris est præsecturæ S. Vincenții, cortice spinis armato: materie durissima, ex qua siunt arcus nigri coloris. Fructus fert ovi columbini magnitudine, edules & fatis gratos. Nimis brevis est Piso in harum arborum descriptione.

16. Jocara & Jucoara Brasiliensibus Marcgrav. Giocara Pison. Palma coccifera minor Bra-

Caudice tenui, recto, glabro, gryfeo exfurgit, more Palma coccifera, fed vix dimidia altitudinis. Flofeuli parvuli, tripetali, ex albo fubflavefcentes, in ramo duos circiter pedes longo, in multos ramulos tripedales plus minus expanso, è siliqua flavescente egresso numerosissimi, in medio aliquot staminula slava habentes. Flori succedit parvulus frustus figura Coco [Pisoni parvuli frustus, racemosi, instar Palmarum] Supra siliquam (quæ ambit suo exortu, ceu vagina, arboris quasi caudicem) folia in summitate proveniunt alata ut in Palma coccifera, sed breviora, nec alæ ità longa ac latæ. In summitate arboris plerunq, folium convolvitur, stans erectum instar fistulæ. Admodum lentus est floris ramus, & pro scopis, imò flagellis potest usurpari.

17. Palma Americana spinosa C. B. Palma Hayri Park. Palma facie Hairi J. B. Palma Brasilien-sis sexta seu Ayri Pison. The prickly Palm.

Arbor est ingens, trunco multis spinis armato tenuibus & pungentibus instar acuum, Rochefortio Arbor ett ingens, min longis, dentifcalpii figura, politis, colore è rubro nigricante: folisi Palme lans seu plans, ligno marmori nigro fimili, quod ferri modo in aqua fidit: quare Barbari ex eo sea sonficiunt acque monilia, adeóque durum ac validum est ut ex eo sagittæ quasivis ferreas soricas penetrare possint extended possinte quasivis ferreas soricas penetrare possinte quasivis ferreas soricas penetrare possinte quasivis ferreas soricas penetrare possinte conserve Palum soricas penetrares possinte quasivis ferreas soricas penetrares p peneurie poundum ut cæteræ Palmæ, sed non adeò racemosum] nucleo intus albicante, pingui, sed non eduli.

Rochefortius arborem totam echinatam este ait, per trunci ramulos & folia rigidis & acutissimis foinis, nec impunè tractandis obsitam, que si quem compungant periculosum nec facilè medicabile vulnus infligunt ni remediis idoneis tempestive succurratur. Quocirca Nigrita antequain eam nus unus artingant igne in circuitu accenfo aculeos amburunt. Fructum grifeum durum, rotandum, ru-cleum ekulentum çlaudere. Facta fub ramis incifione vinum quoddam inde ejiciunt Nigrica.

18. Areca five Faufel, five Avellana Indiana versicolor Park. Faufel sive Areca Palmæ folis I.B Palma cujus fructus (effilis Faufel dicitur C. B. Areca five Faufel Ger. Cann-

H.M.

Arbor est procera, altitudine Tenga seu Cocci, radice nigricante, oblonga, spithamam crassa, radiculas albicantes & rufas, quæ intus lignoso filamento funt, ex se diffundens, caudice ad radicem

foithamam crasso, in summitate paulo minore, cortice obducto viridi-claro.

Rami [verius folia] ex caudice decussatim bini ordine prodeunt, ex se mutuo emergentes, cum pede summitatem caudicis instar vaginæ seu capsæ rotundæ ac clausæ circumplectentes, exterioribus inveriores circundantibus, ac fimul caput oblongum in fummitate arboris quod craffius est iplo corpore caudicis inferiore, constituentibus: rami exteriores pede fisso ac rupto post successive suo tempore decidunt. Sunt autem rami hi seu folia pinnata pectinatave, costa media cein pinne seu solia adnectuntur superius nonnihil cava, inferius rotunda, colore utring, viridi : pinne seu solia bina ordine opposita, tres quatuorve pedes longa, quatuor plus minus pollices lata, ac instar flabellorum in duas tresve, etiam quatuor aut quing, plicas complicata, & cum plicis ex oris ramorum producta, in parte interiore in plicarum anguliseminentibus coftis viridi-claris obfita, & intus venis in longum striata, contextură rigidă, superficie plana, viridi-fusca & nitentia

In lumma arbore è foliorum finubus exeunt vaginiformes capfa, quatuor plus minus spithamas longe, è fingulis foliis fingulæ, furculos floribus & fructibus onuftos includentes, interiore latere 100gs, c miguis 10m miguie, inicitos notatos controls a ractorio situatorios incitos factorios concava, exteriore convexa, superficie glabra & æquali, in medio partis cave firis laculous ficiates, fecundum quam rumpuntur seu aperiuntur, exterius primum è viridi albicantes, pòst ætate flavescentes, exterius candida. Excrescente theca folium è cujus sinu exit vi detruditur. Ramuli seu Surculi capsis inclusi, ima & crassiore parte fructibus teneris dotati sunt, & in surculis tenuibus spicis solis seu gemmis florum in duabus oppositis partibus obducti; sunt autem gemme iste parve, angulofa, albicantes, in tria folia rigida, culpidata ac craffiola fe aperientes, continento, in medio stamina novem, albicantia, tenuia, fine ullis apicibus, tria longiora ex slavo albicantia, qua a sex

minoribus magis flavis cinguntur.

Fructus justam magnitudinem adepti oblongo-rotundi funt, in ima & superiori parte strictiores, cortice crasso tecti, pulpa ruso-rubescente, intus in medio medullam albicantem [nucleium sen semen] continente. Cum autem teneri sunt hi fructus candidi sunt ac nitentes, albicantibus surculis appenfi, forma non rotunda fed angulata, maxima parte foliis calycis oblongo-rotundiolis &c mutuo circumvolutis comprehensi. Quomodo fructus paulatim mutantur pro variis maturitatis gradibas hie vide. Cum teneri sunt humorem multum & clarum, saporis adstringentis, in medio pulpae continent, pulpă paulatim auctă humor minuitur donec nulla supersit, dein medulla albicans nascitur pulpa indurescente, & cortex tandem aureo flavus fit. Est verò pulpa cum tenera & humida elt colore albicante fibfiavo, formá oblongá, angustá & ad summitatem cuspidatá, dura, colore ex ruso rubescente, formá minus oblongá, craffiore ac magis ad conum accedente cujus basis est in ima parte fructus. Pulpa seu dura, seu mollis cum Betel addito momento calcis manditur, maxime

Cortex pulpam circundans corticula exteriore denfiori & duriori, que superficie plana & glabra est, ac primum albicans, dein viridis, post cum pulpa ac medulla dura est aureo flavi coloris, obductus est: reliquam corticis descriptionem, vide in H. M.

Quatuor plus minus capsæ in ejusdem arboris capitulo simul reperiuntur. Septimo à satione anno arbor hae fructum edit, aut si terra ferax sit quinto : vivit 50 annos, 30 in vigore durat, post languescit. Fruttus post unum mensem quo è capsa erupere aquam recipiune, post cres menses fructus omni aqua repleti sunt; post sex menses pulpa dura.

Clusius scribit arborem hanc corrice adeo lavi integi, ut nullum ascensum prabeat, nisi aptatis ad pedes compedibus ac laqueis, aut cincto per intervalla caúdice vinculis quibusdam, ex sparto aliave materia confectis.

Mirum autores nostros non meminisse interiorem nuclei substantiam candidis subentibus, venis

respersam esse Nucis moschatæ in modum.

Linschotanus ad captum rudiorem bene describit ramum floriferum & fructiferum vagina inclusum, Fructus, inquiens, ex longo crassóque ramo in periolos scopæ instar diviso dependent, magnitudine haud pari.

Ufus.

In arenosis & maritimis tantum locis nascitur, mediterranea respuit,

Maximam hujus arboris fructui famam conciliavit quotidianus ejus apud Indos magnates ufus. eum cum foliis Betle affidue masticant.

& Usus.

Areccæ ac Betelæ libum ex ligno five arbore quam Kaatam vocant etiam admiscent, ipsaque Retelæ folia calce ungunt ex oftrearum testis adustis confecta, quæ tamen ob exiguitatem corpori Betela folia caice ungunt ex oftrearunt reins adunts connects, que tantole experiment or nocter nequit. Hanc confectionem pariter deglutinite, fuccium neimpe, nam carera expann, Valet (ut aiunt) adversus fredum oris halitum, firmat derites ac gingivas, ofcedinem, five (ut ulgo vocant) Scorbutum avertit, atq, ideò experimente confitat, Indis os nutiquam male dentium dolorem effe, aut fromacacces feeditatem, vel hujufmodi alia vitia, ad fummam fenedutem tisque inviolato dentium ordine, chim interim os velur cruore delibutum fœdo aspectu squaleat. Eius elu ventriculum roborari, nauleam arceri, appetentiam excitari aiunt.

Siccatum fructum (Garcia teste) sic parant, Contusam nucem Faufel in tenuissimas partes cum

Lycio & folio Betel cui exemptus fit nervus mafficant.

Multæ funt hujus fructus varietates; tria genera è Linichotano proponit C. Bauhinus. 1. Latere uno pressius, altero latius ac majus. 2. Minis, nigricantius, durius, Checanyn dictum. 3. Acque masticatione homo aque ac à vino inebriatur. At scribit Garcias immaturum fructum stupefacere

Fructum quem forma oblonga Arecæ subjungit Clusius, Palma-pini suæ nucleo idem existimat

Lobelius, affirmat D. Syen commentar. in H. M.

Palma Bahei Coyolli dicta Franc. Hernandez, lib. 3. cap.42. huic eadem nobis videtur.

Hift. lib. 2. cap. 189.

I. Describit *Io. Bauhinus Nucleum quendam nuci Moschatæ & Faufel similem his verbis, Forma erat & magnitudine Nucis Molchatæ, non sessili & turbinata ut plerunq, est Faufel, unciam longus, durus, sectioni resistens qui injectus in aquam sidit: in una parte pulcher umbilicus, in medio non. nihil protuberans : ab umbilico exoriebantur nervi nonnihil elati, albi, qui per nucem fuscam se nigricantem obliqui & reticulatim perveniunt ad oppositam partem.

* Hist. lib. 3. 2. Alium fructum *describit idem sub titulo Fructus una parte sessilis, velut sulcis distincti inten nucio Fanfel. Magnitudine erat Juglandis cum fiiis runicis, ponderofus, in aqua tamen non fiir, durus, fectioni resistens, colore sulco, globosus fere mis una parte nonnihil sessilis effet, non unen Fausel modo, sed suo particulari, cui alioqui fere similes habet sulcos pane reticulatim distinctor. corticem duplicem, unum tenuem, nigrum, lucentem; externum fuscum cum aliquo ribore, fimilem cortici Nucis Moschatæ, durum fragilem tamen habet magnum umbilicum album.

Hunc fructum à Clusio traditum putat Exot. lib. 2. cap. 22. primo in loco. 3. Faufel accedens nux J. B. Exot. lib. 2. cap. 23. fecundo in loco à Clufio descriptus, sescunda lis erat longitudinis, uncialis craffitudinis, cutaceo putamine præditus, cineracei foris coloris, internè multis fibris constans, panè instar involucri nucis Faufel, inferna parte gemino & veluti di plicato calve munitus, extima five suprema mucronata: nucleum, five verius nucem, commebat pincato caryes minings, commings in the relation in the contraction of the contraction, confident migrain, valide rugofam duram, Faufel non diffimilem; ad cujus genus non inepte referr polis afbirratur Cluf. Similem deinde accipiebat, cujus officulum erat durum, nigrum, multis villisobitulm, nucleum continens rugofum, durum, infipidum.

4. Nucleus pyramidalis Indicus, ad Faufel accedens venis. Pyramidalis erat, unciam longus, extern's parte nigricantibus venis pictus, ad Faufel accedentibus, pulpa alba, dura; in medio aliqua cavitas, codem modo quo in Nuce Indica magna: faporem manifestum in eo non experiesaur

Siri gara Gamber Indis funt Paffilli ex Faufel, Lycio, Caphura, ligno Aloes & Ambari momento compositi, quos potentiores apud Indos esitant. Sunt autem circinatæ prorsus rotunditatis, plani,

Nucis Vomice magnitudine & pene forma.

Com- Control of M. M. Palma sylvestris Malubarica, folio acuto, fructu Pruni facie D. Commelin.

Quartiordecim circiter pedes alta eft. cortice nullo, fed crufta cinerea folummodo obducta, ligno albicanti præduro arctiffimè unità.

Rada: albicans, fibrata, odoris fylvestris, saporis unctuosi.

Folia pinnata o'dine decussato è caudice erumpint, è vertice folum prodeuntia, novellis autem crumpentibus verustiora decidunt. Horum pediculi seu costa media virides sunt, glabra & mentes, intus plana, extus convexa, necnon inferius spinis oblongis & rigidis obsita. Pinna brevibus petiolis ex adverso costa adharent, numerosa, oblongo teretes, acuminata, densa, glabra, virore nitenti, ad exortum interiora versus clausa, necnon nervulis subtilioribus in logum

Flores rigidis, viridibus ac coriaceis caplis primò occultantur, è quibus deinde apertis emergunt exigini, plui im pediculo inharentes, tribus rotundis è viridi albicantibus foliolis, tribus albican-tibus famuginofis framinulis doratis constantes; odore nullo, sapore austero.

Fruttus oblorigo rotundi, exigui, prunellorum sylvestrium ad instar, cuspide duro ac lignolo in vertice dotari, ad bafin verò calvee viridi, in tres lacinias fecto excepti, primitm virides, den ribicundi, maturiores verò rubro fufci, nigricantes "& nitentes, cortice tenui & fractu facili obducti, ac carne allicante, dulci, farinacea referti; intra quam officulum continetur oblongum, rufum, fulco profundo in longum striatum, nucleum continens albicantem & amarum. Hi verò fructus ramis proveniurie viridibus, glabris & nitentibus, duos ferme cubitos longis, duosq digitos latis, planis, rigidis ac lignofis, nullóque cortice vestitis, quorum tenerioribus abscissis liquor effluit pellucidus, aufterus.

Provenir hac arbor locis montanis, petrofis & arenofis ubiq in Malabar, imprimis circa Wardpouli & Trevanceer: quovis anni tempore floret fructusque fert, estq, non rarò ad sexagesimum an

'hum frugifera.

Fruchis hujus arboris, quemadmodum fruchus Faufel leu Areka cum folio Betel & calco viva à Vires & remoribus manducantur : avide quoque ab Elephantibus expetuntur ob Palmito, hoc eft. medul. Ulin. pauperious main, nice eir, medilis an fuaviffimam ramulis quibus fructus adhærent inclusam. Cæterum folia, fructus, aliæn arboris nam uavniniame aftringunt, & fluxus quoscunq potentissime sistumt. Insuper è foliis pileos contexunt indigenz.

20. Palmæ facie cuciofera J. B. Palma cujus fructus Cuci C. B.

Kunterey Theophrasto Palmæ similis est; similitudinem habens in caudice & foliis. Sed differt kouspeer 1 nul de la company d binda, arquice qua manum impleat, rotundum & oblongum, color favicante, fucco dulcem & gra-nitudine qua manum impleat, rotundum & oblongum, color favicante, fucco dulcem & gra-tiffimum, non congestum ut Palma, sed per singula discretium, nucleo magno vehementérque

Ex hac Theophrasti descriptione constat arborem cuciophoram Palmas speciem non esse: Verim quia Botanici omnes ad Palmam eam referunt, & pro Cuciophoræ fructum describant, qui for-

taffe Palmæ cujufdam fit. Nos quoq, eos fecuti eam Palmis fubjungemus and

Fructus quem Cucioferum vocant, describente Jo. Bauhino, pugillari est magnitudine coloris reuces que in altera parte latiore, altera magis turbinata, Cydonum malumi alquatenus referens; Cortice polito, punctis notato, duro, cui fungola fubelt fubltantia, medium digitum fere craffa. Nucleus minor quam figura Clufii [lub nomine Bdellii fructus] exprimit, Pari parvi forma turbiruncia inimi rugofus, fefcunciam ferè longus, unciam latus, cortice undiquaq, obrectis; nonni-hil ngolo, rufo, renui, pelliculæ interiori Avellanarum aliquatenus fimili, fub quo immediate fubfrantia candida, cornu instar dura [in ficca nostra] gustu sapido & suavi, ut Nucis Indica pulpa. aut Amygdalarum dulcium nucleus, femunciam crassa. Cavitates duas habet: alteram in totus aut minguatatum de de la comma del comma de la comma del comma de la comma del comma de la comma del comma de la comma de la comma del comma de la comma del ciojentem, & ad corticem definentem, oblongam, exiguam, quam exactè complet corpulculum guoddam, ruffum, molle, dulce, quod germen exiltimamus, à quo per majorem cavernam filum demittitur, duritie, colore & fapore cum nucleo conveniens.

Cordi Nux Indica minor, Theophrafti Cuci in omnibus præterquam magnitudine & figura, cum

Nuce Cocos dicta convenire nobis videtur.

Arboris Cuciophoræ descriptionem apud Recentiores non invenio. Fructus tamen Palmæ Indicæ foeciem esse arguit, & quidem cocciferæ angulosæ C. B. De loco nihil certi traditur.

CAP. III.

Palma Indica folio bicomposito, fructu racemoso, Schunda pana H. M.

H.M. Rbor est procera, nascens in arenosis, radice ex ruso obscuro cortice tecta, medio ligno molliore, fibris hino indè vestita.

Candex duorum hominum amplexum implet, cortice seu potius crusta cinerea obductus quæ deglubi nequit, ligno exteriore ad corticemd uriore, intimo seu medio molli.

Folia (ramos vocant) bina ordine decuílato è caudice prodeunt, * pedibus fuis eum ambientia * h. e. pedieuquemadmodum folia Tenga, & reticulato cortice, cuius filamenta ex oris pedum originem (umunt lovum bajibus. circumvestientia, suntq, ad pedem seu bases suas pediculi hi tenues ac cavi, tomentosa rufa lanugine exterius obsiti, ac tactu velut coriacei, interiori superficie albicantes seu rusti; inferius latiores, parte superiori, quà à caudice ressectuntur, rotundiores sunt, & duabus lacunis latis interius utrinque in longum striati, ex quibus versus oppositas partes surculos foliaceos emittunt, qui angulati, & merius friati funt [[urealos buju]mois in folis compositis ramastros appellar tumejus] ad exortum extuberantes, exterius virides ac pilosa lanugine, quæ facilè deteri potett, obstit, intus filamentis lignosis laxè pertexti, ob lignum paucum leves.

His versus superiorem partem adnascuntur folia, bina ordine opposita, oblonga & velut triangula, exteriore latere longiore, interiore ad scapum seu costam breviore, que concursu suo ad exortum folii angulum acutum efficiunt: tertium latus folium anterius terminans, & prædicta duo latera connectens, cum interiori & breviori angulum obtusum, cum exteriori & longiori acutum efficit. Folia ifthæc cuspidibus acutis eminent, suntq, contexturæ rigidæ, venis ex angulo exortús prodeuntibus, quæ certis intervallis velut nervi eminentes, in aversa parte extuberant, superficie utraq,

glabra ac viridi-fusca: & valdè nitentia.

Flores & fructus in capsis oblongis, que ex caudice supra originem surculorum foliaceorum exeunt, acunum brachium longæ funt, & quatuor vel quinque viridibus, scutellatis corticibus constant, simul proveniunt surculis numerosis, qui capsis apertisex iis erumpunt ac ramo medio crassiori coronatim circumpositi, octo plus minus cubitos longi evadunt, & graves fascias constituunt, denso ordine arctè insidentes.

Flores spicei, bini ex adverso, dipetali aut summum tripetali, petalis surrectis, cuspidatis, duris, rigidis, craffis, nullis venulis striatis, intus concavis, colore primum viridi, post rubescente, dein flavescente, alii aperti, alii claus, atque adeò diversi coloris, alii rubri, alii cœruleo-rubri dilutiùs aut intensiùs, alii flavi.

Zzzzz 3

E medio

E medio horum spiceorum foliorum emicat penicillus angustorum, flavorum, furrectorum ac stria torum foliorum, quæ instar staminum sunt.

Gemme fructuum juxta spiceos flores site sunt, minores quam flores, rotunde ac in ventre co spidatæ; & cum cuspide anteriora versus reflexæ, quæ floribus deciduis remanent ac in fruetus er. crescunt; ingenti numero cum jam adulti sunt ramum onerantes, plano-rotundos surculis striatos fine petiolis adnatos, dum immaturi funt duros ac virides, dein flavos, rubicundos & per maturiza. tem rubicundo-obscuros & nitentes, constantes cortice tenui, & carne intus molli & rubra, linguam

acerrimè pungente ac lancinante. Intus femina feu nuclei duri duo funt, totam ferme capacitatem fructus replentes, forma oblonei. una parte gibbi, altera qua fibi mutuo accumbunt plani, ftriis lacunofi, colore exterius rubro, ac carne intus cœrulea,: albicante & rubra. 20 1

Chamarhiphen peregrinam Cluf. D. Syen nihil aliud effe fuspicatur quam fasciam sen ran mum cui adhælerunt hujus arboris fructus; cui opinioni ut probabili nos etiam confentimus.

Palma vinifera fructu ex arboris trunco spinoso C. B.

Hujus arboris fructus ex stipite pendent; Pineæ Nuci seu Ananas non diffimiles. Ad me scripfit D. Tancredus Robinson Arborem istam, cujus elegans Icon ex India Orientali ad Regiam Societatem 10. and real Averagon Antonem mains union capanis contact in the Archemostration of the Condinentem transfinista suit sub nomine arbors Sagewer, esse file hanc palmam, vel ei valde similem, quod fructus exarboris trunco pendent, ut in Arbore Jaca dicta, & folia sunt pinnata, exadverso bina. A florei vulnerato extillat Vinum: me monuit idem Amicus hanc Arborem esse rezam Palmam ob ramastros Arundinaceos, folia acuta, pinnata, palmacea; & ab hisce notis facilimè diftingui à Faca, & Arbore Indica Mamei, Momin, & Toddy dictà.

Hæc Arbor à genuinis Palmis differt situ fructus, qui in hâc è trunco nudus, in illis è capite seu gemma prodit vagina Spatha dicta inclusus.

CAP. IV.

De Palma folio plicatili flabelliformi majore.

Palma coccifera, folio plicatili flabelliformi fæmina, Carimpana H. M. Palmeira brava fæmina

Adice est superne fibris capillata, rectà descendente, ac ramos transversos obiter emittente, cortice ac ligno nigricante.

Caudex ligno ex rufo nigricante constat, corculo in medio molli, exteriùs cortice les

crusta nigricante, quæ deglubi nequit, ut Tenga, obductus, ligno ad crustam duriore.

Folia (ramos vocant) decuffato ordine summum caudicem coronant, pediculo quatuor fermecubitos longo, supernè plano & nonnihil cavo, inferius rotundo, ac in oris ob cuspides eminentes afpero & incidente, ima parte forthamam ferme lato, fumma strictiore nec palmum latitudine er cedente, prægrandia, in latum expansa, ac veluti slabellum plicata, in plicarum oris eminendus costis asperis obducta, in anteriore parte incisa, ac in plures cuspides stricta, textura densa ac trass. in longum venis denfis striata.

Fructus externa forma fimiles funt fructibus Tengæ, sed minores ac rotundiores, & in vertice nonnihil plani, calyce areto & majori, & foliis aretè circumvolutis excepti, prodeuntes ex capsis qua tribus foliis arcte circumvolutis constant, ac supra ex exortu foliorum erumpunt. Fructus hi exterius corte e crasso constant, cui corticula densa obducta est, in fructibus immaturis viridi susca, nitensac glabra, in maturis inferius supra calycem nigricans & nitens, sulcis & fissuris in longum striata, su perius in vertice ex viridi flavescens seu prorsus flava; ipse autem intus pulpam habet densam, que primum mollis & alba est, dein cum fructus probe maturi sunt, filamentis lignosis, tenuioribus ac mollibus, densè pertexta, ac fucculenta, saporis subdulcis & non ingrati, odoris fortis ac ejusdem cum carne fructûs dichi Schacea. In medio hujus pulpæ duæ tréfve nuces, oblongo-rotundæ, & planæ, pulpa intermedia à se mutuò sejunctæ consitæ sunt, constante, externis operimento crasso aclignoso, cum vetustiores sunt poroso, ac nonnihil duro, quod in exteriori superficie filamentis lignosis albicantibus arctifsime obductum est, adeò ut minus glabrum sit quam operimentum lignofum in fructu Cocos. In hisce cum teneriores sunt intus medulla est cœrulea & transparens, crassa, mollis, gelatinæ confiftentia, ac esculenta, saporis dulcis hand ingrati, quæ tempore valde indurescit, adeò ut mandi nequeat.

Non est hæc arbor Talagaha seu Talipot, i. e. Arbor umbrosa Cingalensium, ut opinatus est D. Syen.

Nascitur in arenosis.

2. Palma coccifera folio flabelliformi mas, Ampana H. M. Lustranis Palmeiro bravo macho.

A præcedente in eo tantùm differt, quòd loco fructuum, capitula teretia & florifera proferat, quæ ex capsis pracedentis similibus exeunt è foliorum sinubus pariter emicantibus, duas spithamas plus minus longa, & nonnihil incurva, primum cum caulibus albicantia, dein virescentia & fractu facilia, in superficie plurimis squamulis, quæ ex intortione aperta summitatem eorum respiciunt, ob-

Flores quos ferunt inter squamas ex suis oculis emicant in tractibus spiralibus at non fignatis ac sibi Estat quos termin mana de la confrantes tribus partes, intentis cochicaro cavis ac rigi-mundo patalleis confiti : funtque ftellula, confrantes tribus partes, intentis cochicaro cavis ac rigi-diafeulis foliolis, que primum cum capitulo albicantes, deinde viridefounc, confrantes; continénteque in medio quinque vel sex tenuia stamina, que apicibus albicantibus, subslavis & grandius culis ac striatis dotata funt.

rnatis utilità di interiori intra carnem proximè ex adverlo oculorum florum Gemme oblonoci. rotunda, ad superficiem erecta, qua glabro loculamento occlusa sunt, continentur, quorum oculis

Capitula isthae & figură & textură suit se genuinos julos seu nucamenta esse produnt : unde arborem banc à pracedente specie distinctam esse non concedimus. Stantibus ergo natura legibus d'Mordono rom same s precuencia que de mais en especial de la constante verò fi fructum respicias secundum leges istas Palma ad diversa genera redicenda sunt. Alia sciliveto il interess, quarum fructus pulpa humida molli officulum ambiente conftat: Aliæ ad Nucifer ras quarum fructus pro exteriore etiam tegumento materiam habet ficciorem. At neg, figura conveniunt Palmarum fructus, ut earum descriptiones attendenti manifestum siet, nece officulorum seu seminum numero: Alii,enim & quidem pleraq fimplex officulum habent, alii,geminum aut etiam plura.

2. Palma montana folio plicatili flabelliformi maximo, semel tantim fragifera. Codda-Panna, seve Palma montana Malabarica H.M. Cingalensibn Talagas & Talagaiia, & Talipot. An Palmam referens arbor farinifera C. B?

Panna Malabarensibus generale nomen est, quod cuiq. Palma speciei attribuitur.

Magnam habet quoad folia fimilitudinem cum Carimpana & Ampana. Folia autem, cum arbor in fummo vigore est, latitudine quatuordecim, & excepto spinoso pediculo longitudine octodecim

Poliquam arbor hæc intra annos triginta quinq, aut sex ad 60 vel 70 pedum altitudinem excrevit, nullis interea floribus aut fructibus prolatis, è medio ejus apice novum quasi caudicem emittit, out trium quatuorve mensium spatio ad 30 circiter pedum mensuram assurgit, quo tempore folia pleraque decidunt, ac arbor altissimo ac lavigato malo plane similis est. Dein novus hic caudex, diodecim aut tredecim circiter hebdomadum decurfu, undiq longos, rotundos ac læves ramos, nullis folis aut ramulis lateralibus ornatos emittit, quorum inferiores viginti pedum longitudinem obtinent. Arq ex his ramis demum plurimi ramuli prodeunt, qui copiofiffimis ac exiguis albicanti-bus floculis, in falciculos quafi collectis, ternis quaternifve contiguis, tribus foliolis fexque staminibus dotatis, instructi, jucundum exhibent spectaculum. His autem flosculis post tres quatuorve feptimanas decidentibus exiguae fuccedunt baccae, qua indies augentur, & fex circiter menfium fpatio perfedos ac maturos exhibent fructus: quibus delaberitibus novus hic caudex emarcefeit, totaque arbor emoritur. Sunt autem fructus exactè sphærici, cortice glabro, viridi, carnoso, aqueo, succulento, subpingui ac subamaro vestiti ; nucleus verò qui hoc fructu continetur, satis magnus, rotundus, albicans ac eburneus, carne dura & offea infercitur: medullare autem corculum nunquam induratur, sed tempore consumitur, & cavitatem relinquit.

Hujus arboris ejusque partium omnium in initio & prima germinatione, in incremento, in statu & vigore, inque declinatione delineationes accuratiffimas, duodecim tabulis æneis comprehenías.

exhibent Horti Malabarici auctores.

Nascitur hac arbor locis montanis & petrosis in Malabar, nimirum Mangatti, Tintsjour, Katour, Locus. & plutibus aliis locis. Crescit quoq, in insulæ Zeilan provinciis Menda Corla, Agras & juxta Bhoudon Malec, seu Adams pico. Floret indifferenter quocunque anni tempore, quanquam in Augusto non rarohi flosculi observentur, qui intra quatuordecim menses vix maturos exhibent fructus. Una autem arbor plusquam viginti millia fructuum producit.

Foliorum hujus arboris apud indigenas frequentiffimus usus est ad homines inumbrandos: inte Usus. grum autem folium istius magnitudinis est ut decem pluribusve hominibus umbraculi loco inservire queat: quem in finem incola extremas folii lacinias confuunt, ut rotunditatem quandam acquirat quo facilius fub ejus tegmine aliquot homines ab imbribus radifique Solaribus defendi possunt. Insuper solia adium tectis inservient; necnon pro chartaceis philyris Malabarenses iis utuntur, adeò ut corum libri non ex libris, hoc est, arborum corticibus interioribus, ipsi ligno adhærentibus, sed ex hajus arboris foliis conflentur, admodum durabiles, & fi bene afferventur pæne perennes: quibus ferreo stylo suos characteres imprimunt, unde superiore cuticula dehiscente literæ infignatæ remanent. E fructibus autem globuli ad armillas, brachialia, moniliáque pro Domicellis [virginibus & matronis] tornantur, ifque lavigati & rubro colore tincti, pro genuino rubro corallo imperitis facile obtruduntur.

Caterum arbor hac in Medicina vix ullum habet usum: nihilominus tamen succus è surculis fructiferis expressus vomitum excitando conducit ex morsu serpentis vertiginosis ac delirantibus. Fructuum theca tenella adhuc fi discindatur liquot exstillat, qui radiis solaribus in substantiam du-

riorem condensatus, ac mulieri gravidæ exhibitus foetum necat & potenter expellit.

Arbor hac à Roberto Know Navarcho, qui viginti annos in insula Geylon captivus detinebatur, in Historia quam publicavir istius infulæ saris accurate descripta est. Hujus arboris (inquit) folium admodum tenax est & molle pergameni instar, & ut commode circumferatur ab itinerantibus mirabiliter conformatum. Quamvis enim cum extenditur tanta latitudinis fit ut vel viginti homines protegar & inumbret, est tamen slabelli in modum plicatile, usque adeò ut in magnitudinem brachio humano non majorem contrahi possit, & praterea levissimum est, ut in partes dissectum in manibus facilè gostetur. Integrum solium expansium circulum propemodum implet; verum partes quas secum circumferunt triangulares sunt, eas autem capitibus superimponunt, acutiore angulo an-

Locui.

Lib. XXIV. De Arboribus caudice simplici non ramoso.

trorsum directo, quò faciliùs arborum & fruticum densorum ramos obvios penetrent & viam apeiant.
Milites ea perpetuo secum circumgestant tum ad pluvias defendendas, tum ad tentoria sub quibis
internoctu quiescant. Flores graviter admodum olent, & propterea Cingalensibus adeò ingui
sunt & odios, ut siqua arbor eorum domiciliis vicina crescat, florendi tempore eam exscindum, nul.
la fructum ratione habita.

Médulla arboris antequam floret, (est autem tota ferè medulla pauco ad corticem ligno) esque lenta est. Pinsint eam in mortario, ut veteres frumentum solebant, & è farina panes seu placentulas conficiunt, quæ in clibano aut sub cineribus coctæ, panem similagineum sapore resume

In inopia Oryzæ ante messem frumenti vicem indigenis supplet.

Hinc forte Arbor hac Palmam referent arbor farinifera C. B. fuerit à Clusio descripta etc. lib. 1, cap. 2, que in Ternate insula Équatori proxima provenit, cujus summum faltigium in capu orbiculatum instra Brassica capitate aextuberat, in cujus meditullo farina, è qua panes ince etiam apud Amboenses & panes & alia cum lacte fercula conficiuntur: Quamvis descripto hac minime quadret nostra huic arbori, sed pocius Palma: nobili se u Regali Barbadensi, de cujus ma dulla farina non sit. De eadem arbore farinisera C. B. accipienda esse quam recsim in multas partes síndunt, quas malleis ex crassi arundine factis contundunt, atque inde esicum velat farinam quandam, ipsis Sagge appellatam, scobi lignorum qua serrá relecta sunt similem, ex qua panis fatis albi placentas quadrangulas consciuntu Palmi magnitudine, quibus non modò vescimur, sed magna fere ex parte mercimonia sua exercent.

De farina Sagu facta ex medulla Arboris Palmam referentis, ex qua panem Amboenies conficiunt guftui gratum, & boni nutrimenti. Vide Additamenta ad curas Clufii pofteriores. Ditiores deplunt hanc farinam cum lacte ex josa arbore haufto madefactam, quod pani multum gratia addit.

Arbor adeò mollis est materia & corticis ut eam cultello mensario pane transcindere poterunt nauta. Huc referendam putat Clusius arborem eam cujus meminit M. Dolus Venetus lib. 4. (iii

Itinerarii, de regno Faufur agens, his verbis.

In ea (inquir) provincia vaftarum arborum genus est, quas duorum virorum ulnæ vix amplegi queant. Harum adempto cortice, qui tenuis est, succeedit ligni materies, tres digitos per toumarboris ambitum cratfa, medullam in se continens farinaceam, similem carie lignorum. Hævin figuinum vas aqua plenum injecta baculo agitatur, ur furfures & reliquæ sordes supernater, purane farina subsidat. Estusa deinde aqua sit è repurgata farina massa, ad varii generis edulia conscenda idonea, pani hordeaceo colore & sapore similia. Illius arboris lignum serro conferri potes, nam in aquam injectum illico sidite & mergitur, directéque ut Arundo Donax sinditur. Ex co mode lanceas sibi parant, &c.

Cæterùm & Palmarum Brasiliensium Iraiba Pisonis & Urucuri-iba Maregrav. medullæ fainam

uppeditant

Ölm ergo tor fint Palmæ farimiferæ ípecies, an Amboenfis illa fit Todda panna Malabarenfum, an Codda Panna corundem feu Talipor Cingalenfium, an verò Arbor ab utraq, ípecie divería nobs nondum conflat: non video autem cur non eadem poffit effe cum Codda Panna dicta.

Ex quo hac scripfi me monuit D. Tancredus Robinson, Arborem istam, cujus elegans Ion ex Indiá orientali ad Regiam Societatem Londinensem transmissa fuit sub nomine Arboris Sagus sa Zagus, non esse Coddam pannam folio plicații stabelliformi Hort. Malab. sed potius Toddam pannam H. Mal. folis pinnatis, fructipromo cono è multis linguiformibus involucris (veris fructuum loculis) composito; & caudice în protuberantes annulos distincto.

4. Palma Brasiliensis prunifera folio plicatili seu slabelliformi, caudice squamato. Caranaiba & Ananachicativi Brasilians. Marcgrav. Pison.

Arbor est Palmæ dactyliseræ magnitudine & alcitudine, ligno duro, ruso seu brunno, craffisneris intus constante, nullius usûs; cortice exteriùs gryseo, & cartilagine à terra ad quoddam spatum squamato, squamis ordine cochleatim positis, quæ primo longiores, successi breviores siunt, imò tandem decidunt, supernè initio sacto; nam arbores adultiores caudicis medietatem superiorem hent glabram ut Cococio, inferiorem solum squamatam, squame autem nibil aliud sunt quam reliquiæ ramulorum [foliorum veriùs] qui decidunt arbore in altum assurgente enascentibus aliis. Ramus quilibet [rechità pediculus solii] duos vel tres pedes longus, compressis, in utroque latere acuduris spinis nigris armatus, siguri dentisca pium referentibus: unum in uniscupus, rami [foli pediculi] extremitate folium rotundum sigură, & ità plicis donatum ut manuarium sceninarum sulelum referat, viridis coloris, ab extremitate ad medietatem ferè introssium sectum in multa carinata segmenta, soliis Palmæ dactylisera simila: quodibet ex his sectis soliis circa duos pedes longum est. Arbor in summitate ramos suos, [rectius solia] quaquaversum in orbem expandit, sursum, deossum & ad latus, ut Palma dactylisera.

Inter ramastros seu sola ramuli prodeunt longiores, quatuor, quinque, aut sex pedes alu, in multos surculos, lanugine albescente obductos expansi alternatim, & quasi è vaginula prodeuntes, in lise scissiunt sola policulis pallidè flavi sine pediculis, tribus soliis constantes. Post hos proveniunt sputtu, si gură & magnitudine Oliva, dum virides amari, nec edules, nec ullius usûs; at maturi nigrescunt, & indigenis esculenti evadunt. Secta hac arbor nunquam renascitur è caudice; tardè quinetiam

crescit & longo tempore opus habet ut grandescat.

Folia serviunt ad tegendas casas & corbes faciendos.

Prío duas species pingit, & fibi notas scribit, fibi invicem multum similes, nisi quod mira soliorum

& corticis conformatione discrepent,

Utruifque arboris scapus interior egregie flammam concipit, & inftar facis diu fovet, ità ut mili tiquit) per destra peregrinanti solatio fuerit, non solùm ad illuminandum, sed ad abigenca que vis inseata, & serpentes noctè vagantes.

Huic valdè fimilis est si non eadem Palmæ tertia species, Latanier dicta Rochefortii. Folia expansa ad pediculum rotunda sunt, extremo plicarilia slabelli in modum, pediculis magnis adnexa, qui è silamentis quibussament runci caput cingentibus exeunt. Hace in sasciulos colligata casis integendis Usis, ferviunt: membranz seu cuticular pedunculis detracta, cribris, canistris seu soportulis, als que sasciular se se cutione sexendis idonez sunt, quæ Indi inter rariora sua & pretiosiora supellectilia habent. E signo ipsius arboris, ut & Palmæ Francæ dictæ, arcus efficiunt, & clavas quibus ensimm loco in conssidativa utinutur, Zagayas etiam, quæ sunt lanceolæ quædam, quas in hostes suos manibus projiciunt; quin & sagittarum acies eo muniunt, quo non minus penetrantes evadunt quam si chalybe cuspidatae essen.

CAP. V.

De Palma Humili.

1. Palma bumilis Hispanica spinosa & non spinosa J. B. Palma minor C. B. Palmites stve Chamerrhiphes Get. Palma bumilis stve Chamærrhiphes vel Palmites Park. Palma folio plicatili seu sabellisorni bumilis. The Dwart-Palm.

Rucus Chamarhiphes quos habuit J. Bauhinus magnitudine erant & figura olivari, triplici cortice obtecti: extimus colore caftanea, in ruffo nigricans tenuis eft: huic alter fubjacet craffior, colore cinereo, in fila ductilis: tertius ad nucis moschatæ colorem accedit, nucleum obvestiens duritie cornea, sapore dulcem, album, quem percurrunt lineæ ruffæ breves, ex issque una ceteis longior ad centrum pertingit.

Folia que ficca adfervavit, ità erant digelta ut muscarii inftar ex pediculo uno seu manubrio triangulari, non multùm crasso foliorum densè stipatum agmen assurgat, quorum singula semunciam

lata, striata, bisida aliquando, longitudine cubitali in cultratum mucronem definebant.

Folia nobis observata in locis natalibus, & è scopis vulgò venalibus exempta cuivis observatu facilia, ad pedicultum palmi unius spatio integra sunt, deinde finduntur in folia qualia describit J. Bauhinus; ubi autem tela folii integra est ad pediculum, slabelli in modum in plicas componuntur, pliceque foliorum diversorum speciem exhibent.

Hoc & J. Bauhinus alibi expressit, Quadam inquiens solia dividuntur, sed aliqua tantum ex parte, non ex toto, ut relinquat Palma manus latitudinem prater digitos, ut in humili genere apparet.

nonex toto, il cinquat a intudinem & amplitus afflurgit, inferiore parte (ut aiunt) craffior, fuperiore tenuior. Flores edit ex obliquo è capillacea quadain coma emergentes, & racematim coharentes, quibus fructus fuccedunt Palmulis vulgatis minores. Pars radici propinquior in globum exteberans interium germen quoddam, quod Cerebrum vocant, innumeris ferè involucris circum-feptum habet, tenerimum, fapidum, finavi Carduorum guffu, proinde fecundis menfis pro bellariis eftur cum Pipere & Salis momento, & ad Venerem excitandam haud parum præftare creditur. Bellonius Alexandria in Ægypto crudam mandi ait.

In infula parva ad Promontorium Siciliæ Pachynum, inque maritimis Etruriæ observavimus non hanc speciem sed quæ soliorum pediculis spinosis est: eandem etiam esse puto quæ in Hispaniæ manimis ordur: nam soliorum ex quibus scopæ illinc ad nos allatæ siunt, pediculi spinosi sunt.

Bellonius diaus ditinguir species nimitum, 1. Hispanicam non spinosam, quam à J. Bauhino deferiptam dedinius; 2. Creticam spinosam. C. Bauhinus unami tantum agnoscir speciem: Et reverpuequot no soblervavimus vel in Italia; vel in Sciolia, vel ex Hispania allata folia pediculis erant spinosis. Scopa tamen Hispanica è duum generum folis, aliis majoribus & mollioribus, aliis minonibus & durioribus composita videntur, ambobus tamen pediculis spinosis insidentibus. Verum hoc curiossis observandum propono.

cumona concivantum propono. Polia ad fportulas, tegetes & foopas parandas incifa funt: funt enim ad verrendas domos non *Ufus.* folium peridonea, fed eriam utilia, quod non confringantur, neque deterantur nifi tempore

Bacca sua adstringente vi dantur contra omnes corporis fluxiones.

Chamarfiphe peregrina Cluf, vide Palmam Indicam folio bicomposito, fructu racemoso sive Schunda pana H.M.

2. Palma humilis spinosa, Atitara Brasiliensibus dicta Marcgrav.

Polis eff Sigilli Solomonis. In septem, octo aut novem pedum altitudinem assurgit, caudice satis crasses sacutifimis spins ubique munito, untun etiam acque alterum de se spargens ramum mariorem. Per intervalla autem ambiunt rainuli structem, dios; tres aut quaturo pedes longi, aduncis se deorsim versis spinis varidibus cum caspidibus brunnis follendentibus: in his ramulis solia sunt, interdum bina opposita, interdum unum solitarium, inodora, sesquipedem longa, duos se sensi circiter digito lata ubi lattisma, solius sigilli Solomonis aut Listi convalium contistentis se colore plane simila, se in medio nervum secundum longitudinem habentia: tres aut quaturo etiam acutifirmi spina rece munium folium inférius. Extremitas autem ramulorum ad unius circiter pedis longitudinem care soliis, sitem spinola, se in modum sigittæ tripliciter sigurata.

Folia hijis plante antequam le pandunt acte funt complicata in modum folioram Palmæ, ramulo adharentia, deinde le explicant. Hinc inde in hoc frutice provenit filiqua, pedem aut quindesim digitos longa, teres, duos aut tres digitos craffa, & in utraque extremitate acuminata, paulumq,

U∫iis.

HISTORIA PLANTARUM.

incurvata, ubique per ambitum acutiffimis spinulis obsita, primò viridis, dein nigrescit, & sponte si aperiens promit ramum ex se, more & modo Palmae nucifera in multos ramulos distributumolo. ris ex flavo albefcentis, cui flosculi multi, hinc copiosi globuli fiunt, qui in fructus abeunt, qui multi, qui multi, fiunt copiosi globuli fiunt, qui in fructus abeunt, qui multi, qui m formam & consistentiam Auctor non descripsit.

jormam er conjuentiam Auctor non westriju. Vera dr. genuina Palma feotes esse violatur : nec obstat quod unum aut alterum ramum majoren esse spargat : hoc enim Palmæ etiam dactyliferæ interdum accidit, éstque insolitum dr merè accidentarium, pa

parga: nocessino a unime timo un mortifica de la compania del compania de la compania de la compania del compania de la compania del la compania del la compania de la compania del la com Purchasii nostri Navigationibus producit Johnstonus Dendrol. lib. 2. Verum quoniam imperson admodum descriptæ sunt, ut nesciam an à præcedentibus distinctæ sint nécne, omittendas census Earum quas meminit J. de Laet in insula Maragnana nascentium nomina barbara sunt, I. Mas ruty-uve. 2. Ynaia. 3. Carana-uve. 4. Ovacurii.

Palma Manicam Hippocraticam referens C. B. Palma saccifera Clus.

An hæc planta in Americæ Insulis nasci dicta sit genuina palma, multum dubito; cum nulla pan describitur ab autoribus præter folliculum seu fructus thecam.

De Arbore meloniferà Mamoerà & Papaia distà.

1. Mamoera mas & famina Ger. Park. Marggr. Arbor Platani folio, fructu Peponi matri nuamore mas & jamina Greie frustru Peruamus ejulaem. Papaia Peruami J.R. Papaia H. Papaia Peruami J.R. Papaia H. M. Pino guaeu Piloni. Papaya Orientalis, sive Pepo arbiresceni Col. Amor. in Recchum. Mamoeira mas Marggr. Ambapaia H. M. Che male Papa Cree.

Adix rectà in terram descendit, constans cortice & carne albicante, humida, pingu sine ligno, saporis & odoris oleofi, gravis & ingrati. Cauden affurgit ad altitudinem viginti & plurium pedum, pedem circiter craffus. Contra

cinereus est, satis lævis & Juglandis æmulus, in summitate autem, ubi folia circumstant, aliquant

lum ruffus: denfus, viridis H. M.

Folia pediculis infident rotundis, cavis, rufescentibus, satis crassis, ferè directè à caudice extense, furium interdum & deorsum vergentibus 1, 2, aut etiam 22 pedes longis, ambitu orbitulaita, pedem lata, in sex aut septem lacinias incisa, quæ singulæ anterius cuspidatæ sunt, & septem iterum incifuras habent, textura tenuia, mollia ac tenuia, & lætè viridia.

Folia nova è summitate caudicis semper erumpunt, vetustioribus quæ in inferiore parte stirpissum deciduis, & notas albicantes in ejus cortice viridi relinquentibus, ut inferior trunci medietas midalit.

fuperior foliis vestita.

Flores petiolis tenuioribus teretibus, tres spithamas longis, dilutè viridibus, in medio tubulo petulis, ex alis foliorum ortis infident, multi, conferti, pedicellis brevibus, albicantes, odoris grati, quique petalis oblongo-rotundis, in stella formam expansis compositi, calyce parvo, arcto & è vindission excepti. Marggravius colorem pallide flavum, cera amulum flori attribuit. E medio flore emicant staminula decem brevissima, ad unguiculos petalorum in duplici serie affixa apicibus totdem, oblongis, pallidè flavis infignes.

Floret toto anno, fructus fert nullos. At Marggravius falsum esse scribit fructum ferre nullum uti & fæminam non ferre fructum nifi mas adstet. Contrarium enim, inquit, me multiplex expe-

At nos utrumque verum credimus: possunt tamen fortasse nonnullæ arbores androgynædari, quæ & flores & fructus proferant; quomodo urticis accidit, quarum nonnullæ mares flores fine fructus aliæ fœminæ fructus sine flore, aliæ androgynæ tum flores tum fructus sed à se invicem sejunctos & remotos proferunt.

Nascitur in arenosis: H. M. ubique in sylvis obvia est; Marggr.

2. Mamoeira famina Marggray. Papajamaram H. M. Arbor Melonifera Bontii. Che female Papa Tree.

Mari fimilis est caudice & foliis, [minus excelsa & caudice graciliore H. M.] foliis plurimum majoribus. Flores fert non in pediculis longis, sed ad ipsium caudicem ex alis foliorum egreslos, magnitudine florum Gladioli, quinque petalis oblongis, flavis [albicantibus H.M.] ligulæ instar angustis, in cuspidem contractis, extrorsium & deorsium cum cuspide reslexis & contortis constantes, odoris jucundissimi. In medio stamen ovale est, pallidè flavum, magnitudine nuclei Pruni, cui infidet corona egregia flava.

Calyx quo continentur quinque brevium cuspidum est, qui petalis decisis fructum inferius com-

E medio cujuslibet floris nascitur fructus, nec petala decidunt antequam fructus Juglandis magninitudinem consecutus est, manente quoq ad tempus stamine floris in umbilico fructús

De Arboribus caudice simplici non ramoso. Lib. XXIV.

Pruetus ita caudici adnati referunt mammas, unde & nomen meruerunt apud Lufitanos. Magni-Hrudus ita caunici aunati vicioni mannius, unue oc nomen meruerunt apud Luftanos. Magnitudinem acquirit Mall cotonei aut vulgaris Melonis, & ejuldem figuræ: immaturus est viridis, & inclus exfudat lac, maturus ex viridi flavus, carne lutea instar Melonum, densa & folida. Cortex inclus exfudat lac, maturus extendiding grandi international densa & folida. incius extudat las, star & fructus dividitur, grandi intus cavitate.

eodem modo leparatur es riustus un muntum, grantui intus cavitate.

Semina in interiori fuperficie inter fungofam carnem numerofa, in quinque feries disposita, ad
120, 130, aut plura in uno fruetu, ovalis figura, magnitudine Coriandri, superficie rugosa seu aspera, 120, 130, aut pura m uno muchi, vrain nguiæ, magnitudine Coriandri, tuperficie rugola feu aspera, fisca, nucleo intus albo, fingula involuta in membrana albicante, transparente & nitente, quæ detrahenda est fiquis semina velit servare. Saporis sunt ejusdem cum Nasturtio aquatico nostrate. ahenda ett 1948. Melonum tum colore, tum sapore, sed inferior. Fruetus crudus edi potest.

rupa cause folus, aut cum carnibus coquitur, sed non magni fit ob abundantiam. Arbor toto anno fructibus onusta cernitur, & semper etiam floret.

Arbor toto anno featio habetur Arbor fructifera, nulla autem durat ultra quatuor annos. Signum mortis est quod cacumen sponte corrumpatur.

mum mores of quantum and a second man and alterum ramum, maxima pars ramis caret, atq.

ità speciosiores funt.

Arbor cucurbitifera Ficus Nigritarum Theveti J. B. huic eadem videtur.

Arbor cuemonne a ross ruginatum riveren 3. 5. mic eatem viocent.
Papaya Orientalis fructum Petrus de la Valle ità describit. Column. Annot. ad Recchum.
Vulgari nostro Melopeponi similis est, sed minor, ovali esfigie, lavi & virente cortice, nullis aut
vix apparentibus striis. Interna parte carnem habet Aurantii colore saturo, sapore dulci, nostrativix apparentions de quid amplius aromatici præ se ferente. Fructifera etiam satis est arbor, & semen colore nigrescente dum recens, & postea ad castaneum dilutum inclinans colorem, quod Coriandri femen æquat craffitie, verùm oblongius & densè asperum; medulla candicante, sapore dulci, ad oleosum accedente.

Rochefortius duplicem Papayer diftinguit, unam quindecim aut viginti pedes altam & pro altitudine satis crassam, minime ramosam foliis tripartito divisis Ficus fere in modum, pediculis longis appenfe, qui digiti craffitudine sunt & intus concavi: Fructu mali Cydonii magnitudine, è summo

trunco in circuitu enascente.

Alteram huic fimilem in infula S. Crucis nascentem pulchriorem, foliis crebrioribus onustam, fructu Melonis magnitudine, nec minùs delicato guftu, cortice exteriore flavo, lineis quibusdam viridantibus diftincto, innumeris granulis rotundis glutinosis & molliusculis, sapore acri & aromatico Nonnulli fructibus crudis vescuntur, verum delicatiores cum Saccharo præparatis. Ventriculum Vires.

roborant & concoctionem promovent.

CAP. VII.

Varias arbores Meloniferas seu Cucurbitiferas continens.

1. Guanabanus Scaligeri J. B. Park. Baobab Alpini. Baobab sive Abavi Clusii J. B. Abavo arbor radice tuberosa C. B.

"Anc arborem Scaliger stipite proceram esse ait, folio magno, oblongo: fructum serre Melonis magnitudine, cortice coloris viridis, splendore Cydonii, digitalis crassitudinis: carne intus candida, dulcedine lactis coacti: semina continere faseolacea. J. Bauhinus fructum à Bern. Paludano missum pro Guanabano Scalig. sic describit.

Fructus est Cucurbitæ formå, cubitalis ferè longitudinis, pugillaris craffitudinis, cujus cortice cucurbitino minimum duro detracto medulla in conspectum se dat, ex albo tantillum pallescens, non ingrata aciditate prædita, in pulvisculum vetustate fatiscens, cui semina immerguntur, pertinaciter harentia, turgidula, renum figuram imitata, cortice fi ungue radatur obducta nitidiffimo, coloris ni-gri, quibus nuclei infunt candidi, callofi, faporis strobili dulcis, tenui pellicula obvoluti. Caterium grana adhuc medulla involuta filis appenduntur tenuibus, quanquam femina fola nequaquam obser-

vavimus filis illis annexa.

Alpinus arborem quæ fructus Baqbab dictos fert, foliis esse ait magnitudine ac figura Arantiis val-

dè similibus: in Æthopiæ inflammatis locis nasci.

Fructus recenter ab arbore excisus gustui admodum gratus est, acido sapore, quem contemperant Vires & divites saccharo: sitim valenter extinguit, multúmque refrigerat. Ibi eo utuntur ad omnes calidos Usus. affectus, sebrésque putridas, præcipue pestilentes, tum ejus pulpam cum saccharo comedentes, tum succum expressum cum saccharo potantes, vel ex eo paratum syrupum accipientes. Cayri pulpa in pulverem redactà utuntur ad prædictos affectus & ad Lienteriam, dysenteriam, aliósque fluxus alvi

Huic cum C. Bauhino eandem specie esse opinor

Abavum Æshiopicum fructum Bello J. B. quæ Abavo arbor radice tuberosa C.B. Baobab sivie Abavi Clus. J. B.

Pulpa friabilis in pollinem facile resolubilis, acida ori grata, semina renibus animalium similia conveniunt: differt corticis duritie cucurbitina, que ab etate esse potest, & pulpe colore subrubro, qui etiam forte vetustate mutatur. Locus utrique Athiopia. Abavi fructus pediculo crasso & firmo arbori adhæret, ad quem fulcorum rudimentum cernitur, in quibus lanugo quædam inest, ut in cotoneis malis; reliquo corpore, in quo nulli excurrunt fulci, lævi.

Tempus.

Locus.

Fructus

I ocus.

Plantæ è semine natæ Bello prima folia habuerunt mali quidem Citrii foliis similia, nullo pet culo subnixa. At ubi caudex pedalem alcitudinem acquisiviste in ramos spargi ceptise ait, soligue protulifie longiore pediculo prædita, & illa non fingularia, sed initio bina, deinde terna, quatern & tandem quina ex eodem pediculo prodeuntia, quemadmodum in Pentaphylli, Lupim, Cafe & tandem quina ex codem peateuro protestua, quematurotum in Amapiri, m. 2011, Cali. neæ equinæ foliis videre licet, quorum medium reliquis majus est, deinde illi utrinque proxima. Hi infolens non est in aliis plantis foliis compositis donatis, ut prima que exeunt folia simplicia sim & singulari, deinde paulatim foliorum partialium numerus in codem pediculo augeatur, donec ad justam summans pr.

HISTORIA PLANTARUM.

Radice firmabantur fingulari in arborum genere, nimirum rotunda, tuberosa, ovi magnitudina appendicibus paucis & tenuibus utrinque exeuntibus, cortice tenui vestita, quem tenuisima pel cula fuliginei coloris tegebat, qui facile digiti attritu detergitur, ut tunc radix alba appareat, camala ting in the control of the control o cumierentiam ducta compicinium, u. ni Anaphani i accompandam relinquit, non fine eigeo a loris fenfu, falivamque copiosè elicit. Ligni materies fais infirma effe videtur, quaproper inte se arbores hanc recenfendam judico quæ brevi incrementum fumunt, & fortaffe etiam brevi fene

Baobab five Abavi Clufii, (quæ huic proculdubio eadem arbor est) descriptionem vide apud infin in exoticis, lib. 2. cap. I.

Hac arbor congener est & valde similis Mamoera dicta seu Papaya Orientali Columna notis in Recchum, specie tamen diversa; nam & pulpæ colore differt, & pediculi longitudine. Frueus etiam Baobab five Abavi Clufii brevi quadam lanugine seu flore virescente obsitus erat; cujus in Mamoer fructus descriptione nulla mentio.

2. Higuero Oviedi J. B. Arbor Indica fructu Cucurbitæ forma & sapore C. B. The Californ

Arbor est prægrandis veluti Morus nigra, fructum ferens Cucurbitæ rotundæ, interdum oblonge, fimilem. Ex eo pateras & alterius generis vafa conficiunt Indi. Materie est robusta atque apla fe dibus, fubfelliis Ephippiis, alifque operibus fabricandis, Mali etenim Medicæ aut Punica merian effe diceres. Cortice facile delibratur. Folio eft longo, angusto per extremum latiore, à quo al pediculum usque paulatim angustius fit. Indi in aliorum fructuum penuria interdum hujus came vescuntur, quæ Cucurbitæ carni cum adhuc viret fimilis est, Corticis etiam color & forma Cucur bira. Maximus eius fructus libram aqua continere poteft, minimus pugnum non excedi mani-

Vulgaris est in Hispaniola, reliquisque insulis & America continente.

2. Chivef Theveti J. B. Ficui Nigritarum similis fructu magno Meloni pari C.B.

Si modo recte describatur folio eximiè viridi, exquisitè rotundo, aureo nummo Gallico pai: faêtu magno Meloni pari, suavissimo, cùm manditur Mannæ modo in ore liquescenti, seminibus Ca cumeris nostratis, cortice cum maturuit croceo; à prædictis arboribus Cucurbitiferis specie diffin

4. Choyne Americana J. B. Laurifolia Americana pomis capitis magnitudine C. B.

Fructum fert magnitudine mediocris Citrulli, qui quamvis elegans non tamen edulis elle figura ovi struthio-cameli, ex quo Indi pocula conficiunt, & instrumentum Maraca dictum quo in liperilli tione sua utuntur: Folia Laurinis fimilia.

Frequens.est in regione Americanorum quam Morpionem vocant.

Clufius hujus fructus historiam non male Guanabano convenire videri tradit.

Arbor folio Lauri, fructu Cucurbitæ ex Guinea J. B. Laurifolia Guinensis C. B.

Juglandis arboris celfitudinem æquare, nec diffimili cortice tectum esse ferunt: Folia Laurinishabere similia; ad quorum exortum fructus in ramis nasceretur, initio quidem viridis, per maturitatem ex flavo spadicei coloris interdum etiam nigris maculis conspersi, interna parte fuliginosi, & nihi continens præter nigrum quendam pollinem. Mali magni fimilis erat, & orbicularis pæneformæ, crasso satisque sirmo cortice præditus; levis admodum pro sua magnitudine.

Hæc Arbor & præcedentes an ad hunc locum pertineant necne, non fatis scio: suspicor potitis non pertinere. Verum cum fructus Melonum aut Cucurbitarum figura & magnitudine zmulas proferant Mammoera dicta impræsentiarum subjungendas duxi. Ad Arbores pomiseras sorte re-

duci posfunt.

CAP. VIII.

Ambaiba Brasiliensibus Marggray, Pison,

Rhor hac elegantem nancifcitur altitudinem, & ferè recam, utplurimum & fine ramis; qua dam tamen & ramos habent, sed in summitate tantum. Cortex exterior fimilis ficui, constans primum cuticula tenui & cinerea, & sub ea crasso, lento, ac viridi cortice. Lignum album est instar Betulæ, verum molle, & quod facilè potest

Caudes mediocris crafficiei, & totus intus cavus à radice ad fummum ufque, & cavitas illa per interfitia femidigiti ubique diffincta est transversali membrana, in cujus medio foramen rotundura magnitudine Pili. In hac cavitate reperiuntur lemper formica rubra; ipla coloris est hepatici. Versus summitatem folia circumposita ut in Mamaeira, quodibet innitens suo pediculo, sati crasso, unum, duos & plures pedes songo, exterius ruto, interius spongioso. Ipsum folium latum, totundum, magnitudine integri folii chartæ expansi, aut etiam majus, in novem aut decem lacinias sectum. quarum centro infixus pediculus, à quo per fingulas lacinias nervus rufus tendit per longitudinem, & venz eminentes per obliquum; fuperius funt faturate viridia, & inferius cinerea, & vindentur colorem in toto habere qualem sanguis cum aqua mixtus, hispida ut folia Ficus, in extremitate laciniarum lineå cinereà sunt simbriata. In summitate arboris cavitas continet medullam albam, succulentam & pinguem, qua Nigritæ vulnera sua feliciter curant.

Incrementum autem sumit arbor hoc modo: in summitate arboris existit theca oblonga, foliacea, incana, quæ continet in se unum folium, & duas, tres, vel quatuor minores thecas. Exteriore theca se aperiente arbor folio augetur, & sensim sit altior; folium autem hoc in theca adhuc abfoonditum orbis mensalis magnitudinem habet; cùm theca natura sua aperitur, egregiè complicatum ac reconditum jacet, & quod jucundiffimum spectaculum novum illud folium plane incanum est infenits, ac diluté viride, superius plané rubrinn, ut aluta Prutenica, & eo modo splendens. In centro autem solit, ubi pediculus inseritur, in superiori superficie ceu stella rubra, è viridissibilava conspicitur, nimirum quasi centrum omnium nervorum dilutè virentium & subflavescentium, qui per omnes lacinias secundum longitudinem extenduntur. Exteriore theca operta reliquæ minores successive se aperiunt, & fimilia folia exhibent.

Flores prodeunt hoc modo; in brevi pediculo ex caudice superiori, ubi folia stant, enascuntur quatuor aut quinque, juxta se pendentia, farciminum instar, cylindracea corpora, sex, septem aut novem digitos longa, pollicem humanum craffa, intus cava, & confrantia goffipio, mollia, exterius autem acinis brunni coloris, ut flores filiginis nostratis: his decidentibus acini illi augentur, dentibus detrahuntur ac comeduntur. Cito admodum hæ arbores in eximiam altitudinem afcen-

Ignem sine pyrite & chalybe ità eliciunt Brasilienses: Fructum ligni aut potiùs radicis hujus arboris sumunt exsiccatum, in eo faciunt foraminulum, huic immittunt bacillum fastigiatum ex duro aliquo ligno, & quasi terebrando circumagunt, pedibus frustum illud immotum tenentes, ac applicantes folia ficca arborum feu goffypium, fic eliciunt ignem.

In svlvis rarò reperitur, sed in arvis quondam excultis.

Pinguis è summitatibus hujus arboris expressus succus non solum recentibus sed & inveteratis ul- Locus. ceribus medetur. Folium quoque tenerum & recens, aut levior hujus arboris cortex fi apponatur Vires. temperat & mundificat partem affectam.

Succus è gemmis expressus, qui facultate refrigerandi atque adstringendi pollet, pulti de Tipioca inditus calidam ventris proluviem fiftit : menses denique nimium fluentes tum & virulentum genitalium profluvium compescit. Idem puerperis nimio menstruorum profluvio laborantibus, in modum cataplalmatis umbilico impositum insigniter prodesse experientia sua confirmat Piso.

Ambaitinga Pisoni & Marggrav.

Ramo est rubicundo & ligno minus cavo, foliis verò superius saturate, inferius dilute viridibus, adeoque asperis, ut loco limæ quædam cum iis possint lævigari. Liquorem continet oleosum ejusdem cum succo Ambaibæ usus & efficaciæ. Fructus fert magnos, tenues, palmæ longitudinis: maturescentes dulcescunt & edules funt.

CAP. IX.

De Musa seu Muza arbore.

Usa Arabibus dicitur, Pala, ut putamus, Plinio à voce Bala, qua hodiernum, ut olim, Malabaribus innotescit.

Cæterum quamvis al omnibus Botanicis arboribus accenseatur, vix tamen frutex, nedum arbor, censenda est, cum caule annuo sit.

Nos quoniam Planta hac ad modum Palma unintrato est & non ramosa, ei subjungendum duximus, quamvis revera ab eadem genere differat.

Oviedo alissíque Platanus dicitur; à quo fonte nomen nostrum Anglicum, The Plantain-tree profluxisse videtur: ni potius à Plantagine ob folia nervosa Plantagineis similia ità dica

Cur Pacoeiram Marcgravii & Pisonis à Musa Clusii, Alpini & aliorum separem rationem non video. Malè etiam, nostro judicio, C. Bauhinus separat Ficum Indicam fructu racemoso, folio oblongo à Musa, quam Palmam Indicam humilem latis longsse, folis vocat: quanvis Bonanam à Musa specie distinctant faciant Piso, Marcgravius, Rochesortius, Hughesius, vulgus ipsum, inter quas magna tamen intercedit fimilitudo.

1. Musa arbor J. B. Park. Musa Serapionis Ger. Palma bumilis longis latifa, foliis C. B. Pauera. Pison. Marggr. Bala H. M. The Plantain-tree.

Hujus, radicem Horti Malabarici auctores fic describunt; crassa est, duas aut tres spithamas lon. ga, ambitu rotundo, pluribus fibris intus lignofis capillata, exterius nigricans, carne intus albicane, qua faporis aques, fubduleis & fubaltringentis eft, & incifa humorem albicantem nonnilil unduofum, fubduleem & valde aftringentem extillat, brevi in fubrubrum feu Perficum colorem abeunem Intervallo fermè pollicari ab ambitu annulo feu circulo tenui & parum lignoso ac etiam molli in orbem pertexta conspicitur, ex quo fibra radicis filamenta accipiunt, ac plurima filamenta lignos, tehuisima versis corticem hinc inde deducuntur, rarissima autem ac brevia versis interiores an

Reliquam descriptionem è Marggravii historia mutuabimur.

Ex radice propagatur: hoc modo, Primò erumpunt folia duo aut tria, in fistulam convoluta. (ad modum foliorum Cannæ Indicæ, quibus fimilia funt) paulò post secundo se produnt ad quod libet latus unum, in medio est fistula foliacea, & sic sensim planta trium aut quatuor Mensum spatio in quinq, fex, septem pedum altitudinem adolescit, caudice tibiam humanam crasso ant paulò craffiore, spongiolo, folis convolutis fimilis, & uno ictu facile discindi porest, supernis oco. novem, etiam duodecim folia expandit, quodlibet quatuor, quinq, interdum & octo pedes logum, quatuordecim aut quindecim digitos latum; in utraq, extremitate paulo angustius, nervo secundan longitudinem digitum humanum crasso, qui etiam sex aut septem digitudine per sex aut septem di gitorum longitudinem se exterens è folio pediculi vice fungitur. Nervus hic in superiori superficia sanguam canalis excavatur, & transversim lineæ subtiles à nervo ad latera extenduntur: lingque folia eleganter viridia, ad tactum lævia & folida, inftar chartæ membranaceæ, & eodem modo crepitant; deò non din integra manent, fed à vento agitatæ dilacerantur fecundum ductum framm. & Arepitum excitant commota.

Ex fummitate caudicis hujus spongiosi seu è medio foliorum prodit ramus seu brachium, qui prito o cum quafi sempedem longus est, tener & pollicem humanum crassus, in extremitate su continet corpus turbinatæ figuræ, magnitudine strobili majoris, circa quinq, digitos longum, constans è soliis latis ellipticæ figuræ, brunnei coloris obscuri, striatis, quibus quasi pulvis cinereus asperfus : has complicata invicem constituunt illud corpus turbinatum: fingulis autem diebus unum: duo aut tria folia se pandunt, sursum versus se convolvendo. Subter foliis hisce expansis apparen ser, saprem aut octo sorrer, ordine juxta se positi, ex albo slavescentes, quilibet duos circuter digins longus, scapus autem similis parvæ scaphæ, cujus pars quæ insider exortui suo sit prora, altera extremitas puppis, ex qua prominent quinq, foliola angusta, figuram habentia illius instrumentiquo utuntur nautæ in humectandis velis: eminent autem è puppi floris digiti longitudine, ex allo flavescentia, & in ambitu lateritio colore fimbriata; in medio porro corum stamen luteum crassificalum infidet, figură baculi cum nodo in extremitate, quali incedunt Nigritæ: Dimidia autemparte scapha tegmine subtenditur à prora incipiendo, ut in scaphis nostris lusoriis: sub hoc regnineirtus in scapha manna seu lentus humor continetur, ad tactum frigidus, saporis mellei, consistenta & colore similis albumini ovi recentis: in hoc humore ortum sumunt quinque illa foliola cum stamine: delectantur admodum formicæ illo nectare.

Flores hosce sequuntur fructus, ordine in quibusdam quasi verticillis, arcte inter se positi, quilbet brevi pediculo nitens, & oftentans primò in umbilico suo slorem, qui postea decidit, fructus antem indies augetur. Continentur plerunq, in uno ramo 10, 12, 14 aut 16 numero, (imò 18 aut 20) ita ut una planta proferat 70 aut 80, (imò 100, 150, aut 200.) Fructus autem justum magnitudinem nactus Cucumerem nostratem aquat, oblongus & trilaterus quasi, scaphoides, corio craffioretectus, quod facillime in tres partes se dividi finit deorsum caulem versus nutans. Pulpa mollis est instar butyri, medullam quafi Cucumeris per mediam longitudinem habens. Boni est saporis, & frequentissimè comeditur vel solus, vel cum farina Mandiocæ, vel coctus & frixus in oleo aut butyro.

Ramus autem ille fructibus onuftus interea dum illi maturescunt augetur, & ad duorum pedum aut majorem longitudinem excrescit, florésque semper extrudit ex corpore illo foliaceo, sed qui decidunt fine spe fructus: Nam una planta non facit plus fructuum quam nutrire & ad augmentum per-

Maturis porro fructibus ramus cum illis abscinditur, ut & tota planta, nam unum tantum vivit annum, & semel tantum facit fructum. Sæpissime autem accidit ut antequam fructus maturi sint planta cadat ac pereat ni fulcris sustentetur; five autem cadat, five præcidatur perinde est; nam antequam senescat planta filius unus aut alter ex radice natus est, & adstat parenti, monente,

fuccedit, & sic in infinitum propagatur. Toto anno fructus habetur venalis. Ita Marggravius, & quidem prolixe satis, hanc plantam describit, & tamen Horti Malab. auθοres in ea describenda multò sunt prolixiores, quos consulat cui nondum satisfactum est.

Fructus hi in deliciis habentur, nec ad fatietatem comesos ullam unquam noxam cuiquam intulisse aunt. Linschotanus eos gustu farinam & butyrum dulci mixtione repræsentare ait, ideò panis ac lacticinii loco serviunt, simplici victu, quo corpus hominis absu, alio cibo facile possit sustentan Varios modos eos praparandi ad esum vide apud Garciam.

De viribus fic Alpinus, Fructus fübstantia mollis, lenta, pinguis, dulcis, atque apprime suavis comedere afficetis, multum nutris, sed stomachum gravat, difficulter concognitur, siecenm generat comeace analys, and viscera obstruuntur, præsertim hebar. Opintlatur tamen tusiembus & sufpiriofis ex calore factis. Ejus decocto utiliter utuntur Ægyptii ad tuffim ex calidiorum humorum fpirions ex calore racus. Ents uccoole dunter utuntur agyptul at tutim ex calidorum humorum defullatione genitum, atq, at pleura Expulmonum inflammationem, atq, ad inflammatios renes & during difficultation: atum & commanducatum vel decoclum Venereminendere.

Hori Malazarici Auctores liec habent, Radin contrita ad épota in laste erriginem fedat; est aqua cum Saccharo mixta proficue biblitir pro ardore renum; qu'in & cadem aqua minimicirer eros

aqua cuma a mina obortis confert, daturq proficue iis quorum corpus argento vivo infectum eft. Corculum arboris seu medulla albicans qui fructum fert, tritum & cuminelle intus fimptum malis oculorum convenit, ad quod etiam servit butyrum, in quo fructus seu fici in frusta secti tosti

Pro diverfitate fructuum varias dari hujus arboris species aiunt: verum has varietates non sufficere putamus ad diversitatem specierum inferendam, non magis quàm in Pyris & Pomis, quorum re putamus ad divernation pocordinamentalisment in magnification and in the port immension variant; fructus figura, magnitudine, colore, sapore, florendi & maturescendi tempore immension variant; nec tamen ob id specie differre concedimus.

Omnibus Indiæ Orientalis ut & Occidentalis provinciis inveniuntur, necnon in Africa.

Figum Indicam Linschotani Muse varietatem esse opinamur, non speciem arboris distinctam. Fandem certè esse quam Horti Malabarici auctores describunt ex Synonymis colligitur, ut & à gament care de la company de l schotanum unam invenio Cadalin dictam.

Folia hujus que ulnam longa, tres spithamas lata (Lapathi aquatici, sex pedes longa, duos lata Lerio) in variam supellectilem Indis in Goa cedunt, quibus & Turca papyri loco utuntur. Surculus fape 100 ficubus prægnans est, uvarum modo in se compressis: Acini ex quibus dependent fepe in tantam molem grandescunt, ut à binis bajulis transversa pertica vix gestiari possint. Toto anno fructifera est, & Indis commeatum quotidianum largitur.

2. Banana Marggr. Bananiera Pilonis & Hift. des Antilles. Arbor folis amplissimis, fructu Cucameria forma C. B. The Bonana-tree.

Tota planta est ut Pacceira; at turbinatum illud floriferum corpus paulo minus est: & flores parum differunt, funt enim duos circiter digitos longi, & albo-lutei coloris, & dulcis odoris, éltque floris scapus non instar scaphæ, sed rectus, attamen cavus, repræsentans Canoam Brasiliensium: lex foliola angusta prominent è puppi, figura ut in pracedenti & ejusdem coloris, sed stamen in medio deelt: medietas anterior Canoæ etiam tegitur cavo tegmine albo-flavescente.

Fructus ut in Pacceira, octo, novem, aut decem digitos longi, plerunq, tamen non ita craffi, & funt

curvi five lunati; fubftantia quoq, ficciores & meliores ad concoquendum.

Historia Antillarum Bananieram à Musa in his differre tradit. 1. Quòd fructus ejus duodecim vel tredecim uncias longus fit, versus extremitatem paululum recurvus, brachii propemodum craffitie; cùm Musa dimidio minor sit, sex pollices tantum longus 2. Quod in fascia seu sapo non ultra 25 aut summum 20 fructus producat, qui non sunt ideo dense inter se stipati, cùm Musa aliquoties 100 aut 120 edat, adeò confertos & arctè stipatos, ut ægre à se invicem separentur. 3. Quòd fructus carnem habeant firmain & folidam; aptam ut fub cineribus aut involla coquatur, aut ut ficcetur in sole aut ad ignem, quo meliùs conservari queat : cum Musæ fructus substantia constet molliore quam ut his ufibus inferviat.

In calidis Regionibus, & Insulis America frequens reperitur.

Pacoveram Theveti huic eandem esse existimo, nam solia Pacovera quam Musa (quam in Ægyptovidit) duplo longiora esse scribit, fructum maximum pedalem, crassitudine Cucumeris, ad quem etiam figura fatis bene accedit. Crescunt autem 30 vel 40 simul, in glomerem seu racemum congesti, & sibi invicem proximè juncti.

Fructus magnitudo Cucumeri respondens, & nomen commune Paccera aliquem facile inducere polit ad credendum Pacoeiram Marcgrav. & Pacoveram Theveti unam & eandem arborem elle: proinde & Pacoeiram Marcgrav. non elle ipfiffimam Mulam, fed arborem specie diftinctam, & fortaffe Bananieram Rochefort.

Repugnat tamen nomen & descriptio Bananæ apud Marcgravium, ut arboris à Pacoeira di-

Arborem Manicongo nuciferam apud J. Bauhinum, lib. 3. cap. 181. figmentum esle suspicor. Muse affinis in regno Catay C. B. Photel, nonnullis Ficus Pharaonis Thevet, quanam arbor fit nos later, nec minus

Mulæ affinis altera C. B. i.e. Banam fructus m regno Congiano, formâ & gustu Musæ Ægyptiaça, part. 1. Ind. Or. lib. 2. cap. 1. Nomen ad Bananam accedit & etiam forma, proinde candem arborem esse verisimile est.

Arbor pomifera Ægyptia Girandeti à J. Bauhino proposita, Hist. lib. 1. cap. 75. Nos cum J. Bau-

hino saspeannur à Mula non differre, vide J. B. loc. cit.

Eloxochirl Recchi, quam Jo. Terrentius describit ex imagine picta, Foliis Muza, ex una parte faturatt, ex altera valde diluti coloris, quemadmodum Oleæ folia; Ramo nodoso ubi folia decidere, vonis frequentibus in inferiore foliorum parte, foliis in summitate rami valdè conglobatis; à Mula diversa fortasse est, sed impersecte descripta, ut nihil certi de ea statuere possimus.

HISTORIE

1:277

HISTORIÆ PLANTARU

LIBER VIGESIMUS QUINTUS.

QUI EST

De Arboribus quarum fructus à floribus remoti vel sejuncti sunt.

形 in quatuor genera dividi possunt. Sunt enim vel,

1. Nucifera; Nuces autem voco fructus majores putamine duriusculo nucle. um claudentes. Hæ vel sunt nuce duro & fragili putamine tectà, 74. glans v. g. & Avellans, vel nuce molliore & coriaceo tegmine obuda.
qua iridem in duplici funt differentia, nimirum vel I. nuce tegumeno que indem in dupici une differentia, nimirum vei 1. nuce tegumente exteriore echinazo undiq, inclusă, eôq, vel fipinis minus rigidis higho, nuce triquetra; ut in Fago, vel fipinis rigidioribus magifq, pungendus munico; ut in Cafanea: vel 2. nuce calvee feu cupula exceptă; ut munico; ut in Cafanea: vel 2. nuce calvee feu cupula exceptă; ut devide poffunt in eas que folio funt leniore & molliore ut Quercuum varize species; & est que

folio sunt aculeato, eoque vel semper virente ut in Ilice; vel deciduo, ut in Subere. 2. Conifera; de quibus vide Sectionem secundam, his adjungimus quasdam bacciferas ob notas

illis convenientes.

Hegia_

3. Lanigeræ; vid. Sect. tertiam. 4. Seminibus vasculis membranaceis, vel membranis extantibus auctis inclusis, vide Sect. qua-

Librum enim hunc pro hac divisione in quatuor Sectiones partiemur.

SECTIO PRIMA.

Arbores fructu à flore sejuncto Nucifera.

CAP. I.

De Juglande.

Uglans quibusdam dici videtur à juvando & glande, ut Macrobius refert; tamen non dubitan-dum quin sicvocetur quasi Jovia glans. Nempe es ratione à Joviglans est Juglans, qua à Jovipater Jupiter. Nam ut dicitur Marssiter & Diespiter, sic & Jovipater seu Jovissar, ubi lovis est antiquus nominativus.

Non est tamen Juglans Aide Adaar Theophrasti, cum ea potius Castanea sit, sed ut nonnullis videtur, Nux Perfica ejuldem, ut aliis, Nux Euboica. Nux Bafilica feu Regia Diofordi & Galeno dicitur: Perfica etiam & Bafilica Plinio. Nucem Caryon (inquit Plinius) à capitis gravedine, propter odoris gravitatem convenit dictum.

Nux Juglans J. B. Ger. Juglans vulgaris Park. Juglans sive regia vulgaris C. B. Che Mainut-tree.

F. B.

Procera arbor est, multis pralongsse, nixa radicibus, trunco ad binum ternumwe cubitorum complexus sapius crassecente, materie ampla, rusta vel subsuse, muitis exiguis segmentis scarificata, quibussam partibus undulatim crispa, robusta: firmis vastisse, muitis exiguis segmentis scarificata, quibussam partibus undulatim crispa, robusta: firmis vastisse, rasis brachiata, cortice cineraces, crasso, lavi, per senium hiulco, & in rimas altas dehiscente. Folia pinnatim disponuntur, conjugationes claudente folio impari, quorum fingularia ampla, sesquipalmum longa, palmum serelata, principio & mucrone angustiora, venis obliquis à medio nervo deductis, cum tenera adhuc sun rubicantia, suaviterq, olentia, cum adoleverint pulchrè viridantia, odore jucundo, ferè Laureo, sed reasoni

graviori & vehementi, fapore adfiringente. Julum profert longum, multiplici callo compactilem, cujus flavescentes panicula brevi decidunt: tum flos emergit herbaceus, [ego pro vero & genuino flore Julum habeo, ut qui è flaminibus & apicibus componitur] totideme, calyculacea tegumenta flore Julum nabeo, ut qui e natumnous et apicious componituri toridente calventaca tegumenta quot flores petiolo contrahuntur, quibus fingulas includuntur nuces. Nucem five fructum, quales fimul multi confertim ex eodem pendent pediculo jam perfectiorem tegir pulvinatus calyx, acerbi & amari faporis, nec fine acrimonia, nigro colore manus inficiens, cui fubjectus cortex ruacerbi & amari Iapons, nec une acrimonia, nigro colore manus inficiens, cui tulpectus correx rugofus, lignofus, in duas carinas apertitis *nucleum* continens in binas partes ad medium fere fiffaini, & pene quadripartium, revolutionibus cerebri fimiliter inæqualem, primò mucofum ac infipidum fere, deinde per maturitatem callofum, candidum, dulcem, cuticulà pallidà tectum, exorquin trahens ex candida, & exacido amaricante quadam fiubfantia pulpofa, cuitis terrefitiro profi in lignome, vele il ligno membranacea quadam nucleorum diffepimenta abit, qualibus tenerioribus interior nea, vel ex ugno memoranacea quaciam nucicorum amepimenta aoir, quantous tenerioribus interior offis cavitas magna ex parte obducta est. Integri & maturi magnitudine minoris aut mediocris Persici, & pulpa viridi, seu integumento externo pulvinato [quem Festus vocat culculum] quanti extremento externo pulvinato [quem Festus vocat culculum] quanti extremento dempto, unciá ferè latiores, & hac ipsa latitudine longiores, ex rotundo in oblongum subtunescentes, sed delumbata utrinq, quà valvularum commissione est circinatione ronuod. Nucleus duplici cuticula seu membrana tegitur, exteriore stavicante & subanara, que dum nux adbuc recens est facilè deglubitur, cum arescit arcstè adbæret nec potest separari; interiore tenniore &

pellucida.

Nicces Juglandes magnitudine, figura, duritie, fapore multimodis differunt. Recentiores fex po. Fuglandium illicum differentias adnotarunt.

1. Nux juglans, five Regia vunlgaris. Hanc à duro cortice & faciet. Frangendi mora Moraciam & Moracillam vocari tradit Hermolaus. Non facile à putamine purgari poteit. Surdam nominat Cæfalpinus.

2. N. J. fruëtu maximo. Caballinum Dalechampius vocat. Noftrates Elle French Walinut, i. e. Juglandem Gallicam. Bonitate & pondere ad proportionem reliquis cedunt: non enim intus oppletes, fed magna ex parte vacua funt, minus fapida, Malis magnitudine ferè acquales, è quarum cuppis feu valvis marfupia pueris geftanda funt.

2. N. J. fructu tenero & fragili putamine, à Dalechampio mollusca dicta, quod cateris generibus mollior fit; giúsque putamen ved digitis facile rumpatur. Tarentina vel eadem est, vel fimilis.

4. N. J. bifera : evus generis Hermolaus in Silvatiano Patavini agri viculo provenire fais constate radis. E Pli. pellucida. ejulque putamen vei digius raciue rumpatur. Tarentina vei eacem ett, vei inimis. 4 N.J. ogradicujus geners Hermolaus in Silvatiano Patavini agri viculo provenire faits conffare tradic. Et Plinius nuper (inquit) Confularem virum audivi biferas & Juglandes nuces (e habere profitentem. 5. N.J. frudu [eveino.] Nuces S. Joannis dictæ, quia ante diem S. Joanni facrum meg, folia, ner nuces offendunt; chiu verò id tempus adelt, pare reliquis nucibus quoad fructum & folia exiltunt; quales Tragus Valoniæ ad Rhenum, binas etiam Giengenbachii extare refert; J. Bauhimus circa quales fragus value and foreithin, binas ectain Gengenadam exact retest. Has ego non peculiare genus fuiffe existimo, sed differentiam quandam seu varietatem accidentalem & pratesinaturalem. 6. N. J. folio serrato. Hujus nuces teneritudine & longiori forma à vulgaribus diverse ab Hogelando sate non modo germinarunt, sed etiam folia protulerunt, vulgaris quidem Juglandis similia, fed longe magis tenella, atq, in ambitu serrata. Clus.

His adde Virginianarum Juglandium duo genera: Unum forma & sapore parum ab Anglicis dif-

fert, putamine craffiore & duriore : alterum majus, cortice scabro & duro, nucleo magno, dulci & oleaginoso, ex quibus contusis lac conficiunt cum suis cibis miscentes. Harum arborum nonnullæ & oleaginolo, exquisus contains lac conneunt cum ius cibis mucentes. Fratum arborum nonnuitate 80 pedes longse. Parkinfonus duas Juglandium Virginenfuir flecies deferibit, quae ab his videntur diverla 1. Prior, Nux Juglans alba Virginenfis eidem dicta, arbor est erectior & minore, putamine multo cirassione magsique albicante quam cujusvis ex practicis, nucleo ciam multo minore, aquè tamen candido & dulci. 2. Posterior N. J. nigra Virginifis denominata fructu potissimm à pracedente differet; qui niger est & rotundus, asper seu rimosas, putamine adeò craffo & duro ut validis mallei ictibus vix poffit confringi, nucleum intus minimum

Ubi sponte proveniat Nux Juglans nescimus: in Italia, Gallia, Germania, atque etiam Anglia Locur.] in viridariis & agrorum marginibus paffim plantatam observavimus. Amat loca montana, humida & frigida, plerunq, lapidosa, Autore Palladio. Quod in Italia & calidis regionibus fortasse verum elt, at in frigidioribus, ut Anglia & Germania, summitates ejus sepiùs gelu peruruntur, si pracociùs germinaverit: In Germania juniores arbores interdum perduntur, prasertim si loco

hamidiore plantate fuerint, teffe J. Bauhino, quod in Anglia nunquam oblevavi evenire.

Julos gemmath, protrudit Martio, aut initio Aprilis. Fructum ante initium Septembris apud nos Tempus, non perficit. Differunt tamen arbores hor respectu, aliar enim præcociores funt, aliar die ferotine, nec ante Octobrem mensem maturantur.

Diu est antequam fructum ferat hae arbor; viginti pletunq, anni prætereunt à prima fatione seu germinatione è semine ad fructificationem. Multos annos supervivit, ac mirum in modum grandessit. Cariem (ut annotat Tragus) vetustatémque non senit. Teneram este arborem, & in calidioribus regionibus locssque apricis seliciter provenire scribit J. Bauhinus, quod ut verum sit, frigidiora tamen non aversatur.

De satione & inficione hujus arboris consule geoponicos. Nucibus feritur Juglans, nec inferi vult ut alia arbores. Trag. Ruell. quòd sanè nobis verifimile videtur, quamvis Palladius altíq, contrarium affirmene. Utut res sit, nos cum J. Bauhino infitionis multa cura non opus esse judicamus, siquidem nucum fatu facile ac feliciter proveniant.

Ut nuces in proximum annum copiosiùs proveniant, mos est hodie apud rusticos quosdam, ut nuces perticis decutiantur. Hinc non inconcinnè quidam alludendo cecinit,

Nux, asinus, mulier simili sunt lege ligata: Hæc tria nil fructus faciunt si verbera cessant.

Verum hic mos, quantumvis apud nostrates etiam inolevit qui & suum rhythmum habent, Aaaaaa 2 M Spaniel. Vives.

A Spaniel, a Moman, and a Wainut-tree, The moze they are beaten, the better ftill they be.

rationi repugnare videtur. Quid enim aliud ab hujulinodi verberatione sperandum est, quam un

gemmæ futuri insequenti anno proventus spes decuterentur?

Umbram Juglandis noxiam effe pleriq, affirmant & capiti inimicam : Johan. Muis in Podalida redivivo, p. 57, 58. Decubitum sub hac arbore dolorem capitis inducere experientia D. Boyle probat. Hic autem dolor (inquit) non provenit ab umbra (ut vulgus arbitratur) fed à vaporibus et fo pore ad mulcas abigendas valde familiare eft, ramulum Juglandis ab arbore avellere; verum que quid est de museis, haud sacile id mihi persuaserint, imo cum D. Evelyno non tantum innociain, sed & amoenam, & salubrem existimo ob odorem gratum quem folia expirant, & deceptos suspino.

qui se contrarium expertos affirmant.

De viribus Dioscorides & Plinius hac habent. Nuces Regia in cibo sumpta concoctu sunt diff. ciles, stomacho nocent, [bilem gignunt] capitis dolorem inferunt, funto, tuffientibus immicz. Cites, itomacno nocente, fonemi giginario, sapras construires formatica feccine que un guinofiores funt, hac tradit; Recentes enim (inquit) jucundiores funt, lutiles verò in cibis jejunis ad vomitiones concitandas. [Pro his Plinius habet inimicas effe vomitum jejunis, aro, addit, apræ in Tenefino folo; trahunt enim pituitam.] Venenis quoque refifuncum ficubus & Ruta præfumptæ, ac etiam post ipsa Venena hausta comestæ, addit Plinius anginæ prodesse cum Ruta & oleo. Largiùs estrata latos lumbricos pellunt. Imponuntur & mammaruminflammationibus, absceffibus, luxarisq cum mellis exiguo & Ruta. Cum Capa autem melle & sale contra canis hominifque morfus proficiunt. Eædem cum calyce fuo peruftæ & umbilico admote tormina sedant: Putamen verò combustum tritúmque in vino & oleo puerorum capite perundo capillos condecorat, & Alopecias replet. At qui intra ipsum est nucleus tritus & cum vino appo fitus mentes fiftit. Perveterum autem nucum nuclei commanducati & impoliti gangrænis, cattun. culis, Ægilopibus & Alopeciis præsenti sunt remedio. Aliis miscentur ad acrimoniam ipsorum enmendam : Plin. Capis.

Cortex Juglandium lichenum vitio & dysentericis prodest: Folia trita cum aceto aurium dolori Plin. Antidotum Mithridatis ipfius manu descriptum constabat ex duabus nucibus siccis item Ficis totidem, & Rutæ foliis 20 fimul tritis, addito Salis grano: qui hoc jejunus fumat nullum venenum

Coquitur hac nux, autore Galeno, facilius quam Pontica, i. e. Avellana, stomachóque est gratior, & multo magis quando cum Caricis manditur. De recenti nuce hac accipe, nam ficca in fuccum pinguem transmutatur ut cibo prorsus sit inepta.

Corticis nucum exterioris fuccus expressus vel crudus, vel cum melle decoctus ad dandam confistentiam, in ore gargarisatus, ad uvulæ relaxationem, tonfillarúmque & gutturis inflammationes i fua adstrictoria cum tenuitate partium conjuncta utilissimus est Galeni experimento.

Virides feu recentes Juglandes ventrem cient. Galen. Aet. Veteres & ficca potius aftringunt. Concoquuntur probè in Ventriculis frigidis, in calidis in bilem vertuntur.

Cortex interior arboris ficcatus vomitum ciet valide; Juli five nucamenta lenius.

Tinguntur cortice illarum [nucum] lana, & rufatur capillus primum prodeuntibus nuculis, Plin.

Ineft quoq Juglandibus nucibus propria quadam ac peculiaris facultas ad remoratos mensescendos, aliis medicamentis nihil proficientibus. Macerantur in aqua donec nuclei membranis poffint nudari; deinde nuclei ita expoliati macerentur in Aqua vitæ per biduum, eorumque duo vel us quotidie manè jejunæ exhibeantur per decem dies ante tempus menstruæ sluxionis.

Succus radicis violenter purgare dicitur nonnifi rufticis exhibendus.

Aqua etiam Juglandium immaturarum destillata ad multa commendatur, v. g. ad dissolvendos thrombos concreti fanguinis, ad vulnera & ulcera calida, ad anthracem pestilentem foris imposita. Ad eadem valet & foliorum Juglandis aqua. An verò aqua Juglandium refrigeret, adeóq, Anthraci conveniat meritò dubitat I. Bauhinus.

Nuces Juglandes post pisces sumptæ eorum coctionem adjuvare creduntur, unde illud Scholæ Sa

Post pisces nux sit, post carnes caseus esto.

Certum est etiam eas venenis repugnare præsumptas in cibis unde sæviente pestilentia Process

pariter ac plebs infima, quinetiam rura toftas jejuni mandunt.

In transmarinis regionibus Juglandes teneras & immaturas, cortice exteriore acuto cultello decifo atque etiam putamine duriore, in aqua frigida maceratas aliquandiu & deinde ad mollitiem coctas in fyrupo è faccharo præparato leviter bullitas & in eundem demerfas refervant pro Bel-

Juglandes virides decerptæ Maio vel Junio appetente, antequam earum putamina obduruerint, faccharo adfervatæ ftomacho utiles evadunt. Imò ex nostra observatione Juglandes, dum virides adhuc & immaturæ funt integræ unà cum corticibus & putaminibus faccharo conditæ, five (ut moris est) in aqua saccharata decoctæ donec tenerescant, deinde eidem aquæ ad syrupi consistentiam cocta immissa ut serventur, si dua vel tres sumantur sub vesperam à cibo sumpto, alvum le-

Decoctum corticum exteriorum nucum Juglandium terræ superfusum lumbricos è foraminibus fuis vel elicit, vel exigit, Tragus

Lib. XXV. De Arboribus quarum fructus à florib. Sejuncti.

Tragus scribit quossam exteriorem corticem nucum Juglandium arefacere, inque pulverem re-Tragus scribt quotaan de la condiendis cibis ulurpare: cui ad faporem commendandum nonnulli pulverem foliorum Salviæ adjiciunt.

verem foliorum Salvizz adjiciunt.

Juglandis materies menfis & utenfilibis laudatis dicatur, & operi tectorio. In Gallia plurimi fit, Juglandis materies menfis & utenfilibis laudatis dicatur, & operi tectorio. In Gallia plurimi fit, hoc lignum pro menfis, feamnis, lectis, cathèdirs; ferimi abacis & aliis ejufntodi, quz tela cerea friesant tepe; fit egregie poliuntur, & nitidum splendoreiti acquirunt. D. Evelynus fabros nostros oleo fuo caldo affitche in proprieta de la contra del contra de la c

varium, verias undulatas aut crispas, & materia foliditatem

Farum, venas unquasates expressis elicitur oleum; quo nomulti ad gangranas, carbunculos, E nucibus tufis, calefadis & expressis elicitur oleum; quo nomulti ad gangranas, carbunculos, egilopas & nervorum ulcera utuntur. Infutum auribus farditani prodest, & idem utile calidis doloribus illitum. Marthiolus nullius in Medicina usus effe scribit, sed ad lucernas & lampadas præcipue expeti, quod durabilius fit oleo olivarum. Præfetter eriam pictoribus et quod è Lini femine expue expeu, quou un annue in vino orivaturi. Frienteut ettem percontous et quou e Lini ferring ex-primitur; iquidem hoc ceruffa admixtum tractu temporis colorem immutat; illud verò incorrup-tum perpeuto affervat. At alibi flatus potentei diffipare, 78º in coli affectibus à flatu genits pluri-num aftere auxilii tradit. Aetius candem ei vim tribuit quant oleo Amygelalino, infupérque hoc privatim habere tradit, quod inaurantibus aut inurentibus conducit. Siccar enim & ad multum tempus inaurationes & inuftiones continet & adfervat.

terronus generalitation (Quomodo autem ifcis ad ufitionem uterentur fie demonstrat Cælius Aurelianus. Fungos lignos inferius ac superius angustos formantes. L'convenientius inferius latos efficerent, quo melius cuti infifterent] patientibus apponunt locis, quos fummitate accenfos finunt concremari donec cinerateant and sponte decidant. Id hodie imitantes Turca sarmentum vitis bene aridum parti male affecta applicant & summitatem ejus accendunt. Hoc modo Moste dicta utuntur nune dierum, ad Podagram & alios morbos. Caterum creber est usus Fungorum Juglandium sclopetariis ad ignem conservandum : modum præparandi fungos ad hunc usum vide apud J. Bauhinum in historia hujus arboris.

Arbor vulnerata initio veris antequam folia emittit liquorem effundit copiolum, minus tamen dul-

cem quam fit Betulæ fuccus.

CAP. II.

De Corylo five Avellana Nuce.

Orvli vocis Etymon non invenio. Avellanam ab Avellano Campaniæ oppido ubi abundat dictam putat Servius. At Plinius Avellanas antea Abellinas patrio nomine dictas feribit, lib. 15. cap. 22. Abella igitur oppido nomen. Ponticæ dictæ funt hæ nuces, quoniam in Asiam Graciamque è Ponto venere. Auctor Plinius loco citato. Potius, crediderim, quia in Ponto abun-bat J. Bauhinus; Aliis Prænestinæ dicuntur ab Agro Prænestino, ubi affatim proveniunt; vel quia Pranestini olim à Pœnis obsessi ils famem toleraverint. Hippocrati de Diata resua maria, teste Cafp. Hofmanno, dicuntur.

A. 1. Corylus fativa J. B. item fylveftris. The Filberd, and the Palel-Rut.

Grellana

Folio est Alni, sed acutiore, nec eum in modum viscido, hirsuto, modice serrato, rugoso, suaviter odorato. Flor è gemmula erumpit coccineis filamentis compofitus; fimilique Juli longi, tentifores quam Nucis Juglandis, qui priufquam decidant flavi fiunt. [Ego Julos pro genuinis & legitimis floribus habeo, non filamenta illa coccinea] Frutim fimul aliquot juncti, involucris callofis, fuecosis, herbaceis, barbatis, hirfutis, adftringentibus & acidis obsepti, magnitudine dimidio minores utplurimum Juglande, oblongi vel globofi, putamine umbilicato, per maturitatem flavefcente au ruffo, lævi, lignofo aut duro fatis: cui fubeti pellicula, in domesticis quibusdam coccinea, in aliis subruffa, nucleum obvestiens albidum, firmiusculum sicut Amygdali nucleus, ejusdémque sapore dulci, lacteum remittentem succum. In Avellanis nucibus antequam nucleus formetur aut perficiatur ambiens pulpa est candicans, fungosa, saporis acidi. Ipsi verò nuclei plurimùm obnoxii sunt vermibus, qui omni intus nutrimento confumpto ipium etiam putamen pertundunt ac prorepunt. Ipia Corylus arbor eft ex radice crassa latè se diffundente, nodosa atque crispa caudices magna ex parte aliquot emit-tens, in multos ac robuttos subdivisos stolones, virgasque sentas 8c obsequosas quales quotannis emit-tit novas, nec ramosa; materie candida, molli. Caudex ubi annosus fuerit cortice obducitur incano, lævi, & viscum nonnunquam producit, ut nos etiam observavimus.

Nuces Avellanæ primaria divisione distingui possunt in sativas seu barbatas, nostratibus Filbertos

dictas, & folvestres seu calvas, Anglis Batel nuts.

1. Sativa fen barbatæ dickæ, quia membrana exterior callosa, totam nucem contegit, ultraq, eam fimbriosa in barbæ modum protrahitur. A vulgaribus seu calvis distinguuntur quod majores sunt & longiores, umbilico majore & elatiore, opposita parte acutiore, putamine minus crasso, fractu faciliore, gustu nuclei gratiore. Harum duas seu species seu varietates observavimus, Alteram nucleo mbrá vel purpurante tunica contecto, que fativa rubra J. B. Sativa fructu oblongo rubente C. B. Sativa fructu longo Park. Alteram nucleo albà pelliculà tecto, cujus meminere etiam C. Bauhinus

& Parkinfonus, qui præcedentis nucleunt gultu, gratiorestn & delicationem elle att quain bujus quo & nobis probatur, unde & illud genus pra aliis lautiorenti mentis adhiberi, folot, col

& nobs probatur, unde co mud genus post and constructive toram nucern non contegat less lugs.

2. Nuces fylveftres feu calvæ dickx, quod putamen exterius toram nucern non contegat less lugs riorem ejus partem nudam relinquato. Harum inninigari fere in sigura, magnituding, putament craffitie, nucleorum fapore, maturelcend rempore differentiz funt. Duz prz alus maxime oben craffite, incleorum fapore, maturescensi, compore amore un merculari de presenta de la composita de la composi

finaviate facile cum lanyascertantes. Acid also then in Joues paffin in hortos & virdaria traditions of the five firm general and generalized the firm of the firm

rere obtunous, must company to the result of ius nuces graciles admodum funt, & quædam calamum feriptorium craffiorem craffitudine, præfertim circa umbilicum, non superant, Colindriaca atq, torosa ferè figura, nifi parte inferna modica di

tarentur, At specie forte à vulgari Corylo differt genus illud quod in Macedonia nascitur, Arbore non quemadmodum apud nos multiplici caudice fruticolo, led fingulari, procero, & justam arborem aquante, folis laris, Nucibus in grandem atemum pugni magnitudine congettis, cujus Paulus Rubi; gallus è Buda ad Constantinopolin legatus historiam Cordo retulit.

Specie etiam differre videntur Nuces que è Virginia ad nos afferuntur nostratibus minores, acutiori vertice, putamine scabriore seu minus equali, duriore etiam & minus fragili, nucleo non pennde dulci & grato. Arbor qua has nuces feet Corylus Virginenfis Parkinfono dicitur.

2. Avellana Byzantina J. B. pumila Byzantina Cluf. Ger. emac. peregrina humilis C. B. Nux Avellana Macedonica five Byzantina Park. The Filberd of Confiantinople.

Corylus colurna Supra-cubitalem altitudinem rarò accrescit, sed pumilam semper persistere referunt. Crasso verò admodum magnósque fert tenuibus pediculis calyces, extrema parte in multas, crassas, longáque lacinias divisos, sede etiam multis laciniatis appendicibus obsita. Sunt autem ii calyces foris valde dura asperaque lanugine hirsuti, interiore parte læves, continento, fructum Avellanæ sylvesin & fponte nascenti fere similem, breviorem tamen, duróque putamine ut illa constantem. Folia quam vulgari Corylo oblongiora paulò, perinde tamen rugola nullo ordine virgis adnexa.

Corylus in sylvis & sepibus per totam ferè Europam frequentissima est: At sativæ illæ babatz apud nos sponte non oriuntur, nec scio unde primum accersitæ. J. Bauhinus in Alsatia non infrequentes effe scribit. Juli primo quoque tempore erumpunt nondum soluta hyeme: deinde Martin atq. Aprili faccrescentibus foliis flavescentes abscedunt. Fructus Augusto mense maturescunt, non-

Nuces Avellanas fromacho infestas esse & difficulter concoqui, necnon caput gravare prasetim largius fumpras Medicorum Veterum & Recentiorum communis est sententia. At Lacuna id experientiz & communi opinioni reclamare scribit: bonz quippe matronz Hispanicz tostis vulgarier utuntur ad gratificandum fromacho, cerebrúmo, confortandum non fine successiu. Ego cum Buyerini matronis apud J. Bauhinum toftās infalubriores esse existimo quam crudas. Recentes & maturitatem exactam non adeptas vetustis & siccis tum gratiores tum silubriores cum issue centes.

Quòd alvum sistant & dysentericis prosint nonnulli scribunt : Alii & veriùs Dysenteriæ aut DiatrhϾ obesse potius quam prodesse tradunt, ideóque in ejusmodi morbis ab iis omnino abstinendum. Intestinis infestas esse experientia docere conatur Tragus. Pueri namo, (infit) si Augusto mense Avellanas nuces avide devorant facile in dysentericum morbum incidunt. Ad dysenteriam etiam

pestilentialem nocuas esse vulgo persuasum est.

Quod Avellanæ Juli, & cortices aftringant & ventris fluores fiftant affirmant qui de iis scriple runt. In Plinii sententiam quòd nuces Avellanæ pinguedini corporis conferant, etiam plus quam fit verifimile, non folum posterior medicina sed & vulgus ipsum manibus pedibusque descendit: Anhelosos tamen & althmaticos efficere ad satietatem eis vescentes vulgò persuasum est. Dioscordes tamen tritas & in aqua mulfa potas veteri tuffi mederi tradit. Quod Dioscorides putaminibus uftis ac cum oleo tritis, glaucas in pueris oculorum pupillas denigrari prodidit, hoc illustri experimento facto aliquoties se cognovisse & verissimum esse comperisse gloriatur Cornarius. Credat qui

Oleum nucum Avellanarum efficacissimum esse ad tussim veterem & destillationes scribit

Cur Avellanæ tantopere obnoxiæ fint vermibus, Juglandes verò rariffimè ils infestentur rationem duplicem reddit J. Bauhinus. 1. Ob nimiam earum, præsertim cum recentes sunt, humiditatem: humor enim Aristoteli putredinis mater. 2. Quia parum olei habent, quo Juglandes abundant. Verum ego potius existimo vermes in Juglandes non penetrare, præcipue ob amarorem corticis externi. Vermiculos enim extrinsecus irrepere non autem intus sponte nasci affirmo, cum nec generationem ullam spontaneam è putri materia in animalibus agnosco: in nucibus autem illud pater, quoniam cortex fructus illius in quo vermiculus latitat semper perforatur, & in putamine exterius

vestigium aliquod seu cicatricula foraminis apparet. Vulgus Metallicorum ad Virgulam Divinam seu Divinatoriam (ut vocant) qua venas metallorum inquirit, præ cateris furcam eligit colurnam. Verum cum ex impuris fontibus incantatorum Lib. XXIV. De Arboribus quarum fructus à florib. sejuncti.

primò in metalla defluxent; Metallicus (utpote vir bonus ac naturæ peritus) ed non utitur, sed alia naturalia venarum signa observat. Schwenckfeld. Agricola. Qui plura de ea velit, J. Bauhini Histonaturalia venarum ngna opiet at. Consensor de la la la la la parta de ca vent, J. Baunini Hiltoriam petat. E ftolonibus sen surculis hujus arboris siunt virge piscatoria, & ad equos pigriores incitandos flagellorum vice. Ex issem intortis fascium vincula: Mirum autem (ut facerè Plinius) contuso ligno alicui majores ad vincula esse vires. Ex issem, cum satis excreverunt per medium content un un un de l'action d n iongum mus circum contacto and contacto and contacto and varios ulus parantur, ut v. g. ad fepta quibus internoctu ovium greges includant efficienda.

Ex ligno enam carbones parant pictores, fculptores & aurifabri ad delineationes & præludia figu-

rarum ducenda commodos. Ex hujus etiam ligni carbonibus pyrius pulvis confici folebat, antequam

Alni carbones ad eum usum commodiores esse comperti fuerant.

Ex radice nodosa & undulatim crispa vasa & supellectilia varia formantur, quæ ad longos anno durant, nec facilè corrumpuntur.

2. Avellana purgatrix C. B. Park. purgatrix Novi Orbis J. B. Nuces purgentes Ger.

Monardes has colore & forma nostratibus similes esse scribit, putamine tenui, coloris spadicei, triangulares, medullà interiore alba & dulci, fic ut multi dulcedine illecti decepti funt. At quam pinxit Clul. lentus & mollis contegebat cortex, partim ex cinereo candicans, partim nigricans: Hunc sequitur putamen minus solidum quam in vulgaribus Avellanis: id nucleum continet Avellanz magnitudine candidum, folidum, Avellanz vulgaris aut Ilignez sapore, tenui membrana obdudum. Integra Nux altera parte sessilis est, & conjunctim binæ nasci videntur, ut interdum Ca-

In Hispaniola infula nascitur.

Pituitam & bilem infernè & supernè purgant. Earum vehementiam affatione infringunt. Coli Vires, boloribus prælens sunt remedium, flatus discutiunt, & clysteribus injectæ mediocriter evacuant. Dosis eft à 3 B. ad 3 j. led affandæ.

Quamvis mihi non constat, an Nuces hæ sint genuinæ Avellanæ necne, quoniam tamen ab omnibus qui de iis scripserunt hoc nomine appellantur, huc referendas censui.

CAP. III.

De Fago.

Agus à Dorico (1987) pro (1987) à (1987), id est, edo: five quia ejus fructu homines vescebantur ante fruges inventas, ut Eustathius ait, five quòd vulgò saltem hoc cibo uterentur, quia exigno labore pararetty. guo labore pararetur, contra quam fruges, ut is rudioribus feculis ditiorum tantum cibus fuifle videatur. Cave autem credas Latinorum Fagum eandem esse arborem cum Gracorum enga. Haco enim Quercus species est.

A. Fagus C. B. Ger. Park. Fagus Latinorum, Oxya Gracorum J. B. The Beech Tree. Sylvalized

Arbor est magna, patula, ramis diffusa, caudice crasso, & procero; materie firma, alba, maculata, cortice levi, subcinereo, mediocriter crasso. Senio consecta cavatur, sicut & Quercus nonnulla. Ante omnia notatu digni in Fago oculi, seu losse & squamata illa gemma, quibus facile vel media hyeme omni nudata fronde, à cæteris omnibus arboribus distingui potest. Eæ unciam circiter plus minus longæ, angustæ, exacutæ & pungentes, ut & dentiscalpiorum vicem viatoribus non incommodè præbere possint, involutæ tunicis crassis ac lucidis, continentes foliorum primordia, quibus emergentibus intumescunt gemmæ, & tunicæ illæ fatiscentes decidunt. Folia ad Populnea, ut plerique volunt, potius ad Ulmea quodammodo accedunt, firmiora, lavia, & nonnihil lucida, integra (exceptis nonnullis in quibus aliquæ serraturæ, seu eminentiæ longè à se invicem distantes apparent) & lanugine interdum, præsertim in ambitu obsita; sapore acido præsertim novella: quæ colore ab ortu ex luteo viridia sunt, notante Trago, mox saturatæ viriditatis. Quo tempore folia erumpunt apparent fuli, ex longis pediculis pendentes, rotundi, ac multis apicibus luteis constantes, caduci ut Nucis Juglandis. Hos cum Trago veros & genuinos flores esse affirmamus, quicquid contradicat J. Bauhinus. Sequuntur ealices echinati, angulofi, hispidi, sed non rigidis spinis, interna parte lanuginofi, carnofi fatis & succulenti, gustu acido, qui adaperti quatuor æquis portionibus dividuntur; in quibus nuclei triangulares, lævi & spadiceo cortice, qualis ferè in Castaneis, intra quem præter tenuem cuticulam medulla alba, subdulcis, pinguis, cum exigua tamen adstrictione, esui tamen grata. Hic fructus, ubi maturuerit ex calyce echinato sua sponte decidit, qui si porcorum & murium gulam effugerit, vere appetente germinans è terra erumpit binis per exortum latis & pinguibus fohis, ut quivis facile observare potest. Radices nec multas, nec altas agit, pro arboris proportione, fed fumma terra obharentes.

Arborem hanc Oxyam Græcorum effe, non on on Bellonius, Dalechampius, J. Bauhinus abundo probant, quos consulat Lector. Ex collatione descriptionum Oxyæ apud Theophrastum, & Fagi apud Plinium, quæ in multis conveniunt, (ut hunc ex illo descripsisse minime dubium sit) id colligunt: cui accedit, quod Bellonius etiamnum hodie in monte Atho Fagum vocari Oxya, & in Macedonia Oxyas adnotaverit.

Amat montes sed pracipue humentes, nec aspernatur plana, Solo gaudet cretaceo aut petroso: non minus in Anglia quam in Germania multis locis provenit, præsereim in Meridionalibus; unde miramur Cæsarem in Comment, fagum Britanniæ denegasse,

Locus.

Tempus.

Vires & Ulus.

Vires.

Ulus.

Folia Fagi recentia tufa & impofița calidis tumoribus profunt, cofque difeutinit, & torpend membra corroborant, tefte Matthiolo, qui & estata labiorum gingivarumq, vinis minifice opinia

Aqua quæ in cavis Fagis & annosis Quercubus quandoque reperitur fingulari remedio al comme Aqua que in cavis ragis et animos concentrat quantitat rependir a consulta a goneris (cabiem & imperigines, Lichenafque facti, quod feipfium in pecoribus & hominibis etim feribit Tragus. Et fanè ob vim addirictoriam vehementem ad hoc utile effe verificité i

Fagineas glandes uftas & admixtas cum exungia porcina calide applicatas lumbis conferre eller. loss nonnulli affirmant. Trag. Matth. Glires Fagina glande maxime delectantur ac pinguellur nuamobrem cum ejus advenit maturitas, teste Matthiolo, innumeri capiuntur in Carmola, Suja & Carinthiæ fylvis; ut incolas mane videas faccos plenos una nocte captos ferentes. Nec Glim tantum eam appetunt, sed & mures, & sciuri, & turdi, & merulæ aliaq, multa Volatilia. etiam in Germania & Anglia iis faginantur. At nobis fane (inquit J. Banhinus) Fagineam glanden. potiffimum virentem & nondum exficcatum, fi paulò copioffus comedatur Lolii inftar caput tre bare observatum, ac ipsos etiam sues asserunt ejus esu turbulentos reddi, & tandem obdomisser bare onicivatum, ac ipius citati nes attain in la satura de la contracta de la cavæ & acuminatæ pilulæ fingulis pænè annis fubnafcuntur, verrucarum modo extuberantes, in o bus vermiculi procreantur.

bus verminum procesanum.

Facilis & in opere Fagus, quanquam fragilis ac tenera. Eadem & fectilibus laminis in tenur flexilis, capsifq, ac ferinis fola utilis. Apud Antiquos & inde vafis honos. Plm. Miramur flux flexilis. quit I. B.) Fagum olim in tam nobiles usus vocatam, maximè ejus materiem, quam scimus facile putrescere, nisi sit perpetuò tecta, aut in aqua semper mersa, quòd sape nobis observatum in ligini ad urendum fectis. Si enim sub dio maneant non tecta & madelcant, facile corrumpintus & ad ignem inutilia redduntur: alioquin inter nobis nota ligna ad focum & carbones utilifima, & piz aliis expetita. Nec concedimus Plinio capfis & scriniis solam utilem. Multa alia hodie paleun tur. Quanquam ad crassiora opera satis firma videtur, ut ad plaustra & similia: nostrates ad follium majorum quibus in fornacibus ferrariis utuntur valvas tabulas Fagineas adhibent, quia vix alle satis latæ haberi possunt: Navium etiam carinas ex ea ædificant, quia in aquis perpetuo mersa incorrupta durat, ut & Theophrastus olim observavit. Multa quoque utensilia è Fago sieri consueverunt, & pleraque instrumenta agricultura; non quia materies aliis prastat, sed quia cona en

Sed non postremus ejus usus est quod in tenuissimas laminas slexiles dissecta ensium vaginis sir mandis interseritur, unde & cultrariis bene nota; Quin & pyxides chartæ superinductæ ad linteanina tenuiora recondenda, & Galerorum capíæ, aliaq fimilia ex ea fiunt.

Tagio Caftanea

Astanea, Theophrasto Dide Canaro, non à castitate dicta est, ut quidam opinanter, et à Plinio jejuniis ferè dicatas dicente innui volunt: sed à Castanide terra nomen habe. No cand. in Alexipharm.

Tè Kasavis Eresosy Lia.

Plures autem fuerunt hujus nominis urbes, ut videre est apud Bodæum à Stapel in cap 10 lbs Theophr, hist. A quanam harum dicta sit Castanea non multum interest, proposito nostro suffici quòd ab aliqua. Nuces etiam "Auoru, & Nomua Græcis dictæ funt, & (ut nonnullis placet) Euboica At Theophrastus diversis in locis regeva Eucorge, & Dide Canavor nominat.

Castanea corticoso seu coriaceo putamine cum glande convenit, echinato calyce, totam nucen tegente, ab eadem differt.

1. Caftanea J. B. Ger. Sativa C. B. vulgaris Park. The Chefnut-tree.

Arbor off procera & magna, Quercuum annofarum craffitudine, tantæ nonnunquam amplitudinis vifa, ut truncum ejus tres homines vix complecti potuerint. Ramos extendit plurimos: furculos fert tenues phænicei coloris. Cortice vestitur lævi, maculoso, subnigro. Est ubi & in cinereum vergat, sed potissimum in ramorum extremis & junioribus arbusculis. Materies robusta, non sentiens putredinem, quæ tamen ab onere incurvatur, in igne multum crepitat : cujus carbones statimexturguuntur, proinde fabris ferrariis expetiti. Folia gerit ampla, uncias duas plus minus lata, quatuor aut quinq, longa, tenuia, ierræ instar incisa, nonnihil rugosa, transversis multis venis, in dotto eminentibus, à media infigni costa extensis. Fructum præcedunt nucamenta dependentia, infignis longitudinis, luteolis apicibus conftantia, & Juglandis julis quam fimillima. Fert calyces echinatos, pungentes, erinaceis fimiles, qui intus villofi ferici inftar tactu molles funt, in quo continentur binz aut terne nuces, alias unica, ex lata basi in acumen definentes, compresse, altitudine unciali plus minus, ab uno latere planæ, ab altero plerunq, in ventrem extuberantes, cordis formam quodammodo, ut vulgò pingi folet, amulantes: cortice exterius obducta non crasso sed veluti coriacco, duro, ac lento, exterius spadiceo ac lavi, excepta basi scabriore & subcinereo (qua parte adhasit)

Lib. XXIV. De Arboribus quarum fructus à florib. sejuncti.

interne incana langgine molli pubefcente: cui fubjacet alia tenuior cortex five membrana, ruffa, internè incana lanugine moni pubercente. un impacer ana renuior cortex tive membrana, ruffa, crifpa, & fiffuris glandis felè infinuans; fragilis, amaricans & aftringens, nucleum five glandem continens albam, callofam, folidam ac duram fatis, qualis glandium fere Quercus, fed dulcem & graduit de la fatis in the fatis of the fatis in the fatis in the fatis in the fatis in the fatis of the fatis in the fatis tam palato, præsertim si cocta suerit.

m palato, præjerum n coca desemble palato, præjerentia fructuum respectu, qui magni, mediocres & parvi. Castaneæ Castaneæ in triplici sunc differentia fructuum respectu, qui magni, mediocres & parvi. Castaneæ Cattanez in tripuci anno allocarrante l'Bauhino) revera non differint, sed ille ab his quæftús causa auem magnæ & mediocres (observante l'Bauhino) revera non differint, sed ille ab his quæftús causa autem magnæ & mequetes (obtat ante). Datinino i tevera non interentifice, inte ao nis quartitis causa à mangonibus duntaxat feliguntur. Minores vix ungues digitorum & raro pollicis æquant aut fuo perant, quarum vix decem aut duodecim unam magnam pendeant. Videntur & callo effe folytiore, perant, quarum va me inferiores. Hujufmodi fructus producum caftanea vel fylveftres, vel eriam fate apud nos in Anglia; unde cultum vel locum potius hane inucum differentiam facere opinamur, quam eas specie inter se differre.

Gaudent in genere montibus & acclivibus, Septentrionali clivo (ut tradune Veteres) regionum Lootis. ramen non frigidiorum, nam ccelum Aquilonium non ferunt. In Italia abundane, ubi plebs montanen magna ex parte iis victitat. Habentur etiam in Gallia, Germania, atque etiam Anglia noura folvestres. Incunte Vere germinant, nec multo post florent. Fructum circa finem Septembris maturant. Mauro fructu echinati calyces rumpuntur & hiant, castaneaque decidunt. Nonnulli paulo antequam plene maturuerint praelongis perticis, ficut nuces Juglandes, asporibus decitiunt.

Alternis fere annis agricolam uberi meffe exhilarant. Aquas odiffe dicuntur. Integrarum nucum probatio off ut in frigidam mittantur; fiquidem bonæ & incorruptæ mergantur, vitiofæ fuper-

De satione castanearum Columella & Palladius fusè, Plinius suo more succincte & elegantes przeipit. Qua radicibus exempta & deposita est Castanea biennio reformidat : propter quod comperum eft, commodiùs nucibus quam viviradicibus ejufmodi fylvas inftuui, Columet. Iden, aliis verbis tradunt Plinius & Palladius. Quod non provenire aunt mii quinis accevatim fatis experien-

tiá falfi convincit. Castanea, teste Ruellio, Juglandi, Fago & Robori insita comprehendit. Ego Juglandi insitam. vix comprehensurum crediderim ob fructuum dissimilitudinem, at Quercui facile, ob convenientiam corundem. Fructum inde meliorem evalurum promittunt; quod verifimile eft.

Materies arboris adificiis, atq, aliis domesticis utensilibus admodum apta est: siquidem ex ca non Vires & modò trabes, tigna, afferes & pedamenta, fed & cadorum coftæ, & corum cinctus fiunt; verum Ulus. igniariis inepta, testibus Matthiolo & Lacuna. Apud nos sponda, cathedra, menta, cista, aliac, lupellectilia è Cattanea fiunt.

Castanea: in cibos veniunt: aliquibus in locis ubi abundant molitarum farina ad panificium & ad pultes utuntur, ut Bononiæ in Italia observavimus. Verum ejusmodi pultes palato nostro non Japiunt: & recte Plinius, præstant jejunis quandam imaginem panis, potius quam panem.

Integra vel in aqua coquuntur, vel igne torrentur, idq duobus modis, vel in fartagine aut perfo-rata patina ad ignis flammam, vel fub prunis & cineribus candentibus. Prius tamen quam cineribus aut igni credantur, cultello obiter vulnerari debent, ut è plaga hiatu flatus igne citatus evadat; alioqui ubi flagrantes incaluerint, concepto intus spiritu magno cum crepitu profilient, non sine adstantium periculo: consumitur etiam melius flatuosa illa humiditas que sis inesse putatur, & equaliter torrentur. Præfertur posterior coquendi modus: nam in sartagine tosta vel patella ferrea, ut in cauponis fieri consuevit, partim comburuntur, aut certè aliquid fuliginosi empyreumatis con-

In Italia urbani & lautiores Castaneas sub cineribus tostas & decorticatas cum succo Arantiorum aut Limonum & tantillo Sacchari mensis secundis inserunt, & sic praparatas Pistacias Italicas vocitant. Pro plebeiis vidimus aliquoties in plateis urbium publice, in fartagine fornaculæ portatili superimpolita frixas venales. Verum quomodocunq paratæ slatulentæ sunt, ventriculo & capiti inimicæ, viscerum infarctibus opportunæ, colico dolori obnoxiis, & iis qui ad calculum proclives funt minus commodæ, imò noxiæ.

Castanez glandes astringunt similésq præbent essectus cum cæteris glandibus, sistunt utiq vehementer fromachi & ventris fluxiones & languinem excreantibus prolunt, unde & aqua in qua integra decocta funt bibita coeliacis, dysentericis & sanguinem excreantibus utilis censetur. Cocta quibus diximus modis & cum melle jejunis datæ tuffientibus prodeffe dicuntur: ut & Electuarium

cum earum farina ex melle paratum. Interior membrana rubens que corticem & fructum discernit precipuè commendatur ad omnes alvi fluores & sanguinis rejectiones seu in aqua ad tertias decocta & pota; seu in vino austero 3ij pondere: quinetiam cum pari pondere ramentorum eboris alba fœminarum profluvia cohibet ex

aqua albæ Nymphææ hausta. Dod. Emulio Castanearum cum decocto Glycyrrhizæ extracta, addito pauxillo seminum Papaveris,

confert is qui ardore urinæ laborant. Camerario communicavit Crato.

2. Castanea humilis Park. humilis racemosa J. B. C.B.

Matura [nux] nucis Avellanæ est magnitudine, echinato calyculo, corio, membranaque tegitur. Sola nunquam suo calyculo includitur. Multæ simul racematim coherent. Gustu est

Humilemhanc Castanez speciem non longè à Pilatino monte invenit Jo. du Choul, ante eum Loeue. nemini notam, at neq, post eum, quod noverim à quoquam observatam.

3. Castanella

HISTORIA PLANTARUM.

3. Castanella peregrina, an Gor arbor? J. B. Fructus peregrinus Castaneæ similis C.R.

Figura & facie Castaneam non male repræsentat, nisi quòd ea parte quà sessilis est Castanea hac in gibbum elata fit, & concolor, confimili corio universam integente, cortice spadiceo, Cafa. neæ simili integitur, nisi quod paulo saturatior sit, & plusculis striis inæquali : à cujus summo ad imum mucronem hyli facie linea latiuscula cinerea, striarum itidem eminentiis asperata protenti imum mucronem hyli racie innea aduucuia cinerea, itriaium mucronem inneaus aperata protentitur. Superna parte (five infernam dicere lubeat) linea coronali cingitur, intra quam pars danta nigrior, nullifique firiis donata. Imprefito arguit alteri cuidam adhacific. Sapor pulpe, ex albo m ingrior, munique inim donata. Antendra a facilità de la compania del compania de la compania de la compania del compania de la compania del compania de la compania del co

Gor arbor * Scaligero juxta fluvium Nigir oritur, cujus fructus Caftaneæ fimilis fed amanus e Exercit. 181. part. 20. Leo tradit has arbores mirandæ esse proceritatis, satis procul à mari in continente.

4. Castanea Peruana Clus. Park. Peruwiana J. B. leporino reni similis C. B. Castanea Peruana

Sphæricæ pene est figuræ, nisi haberet latera paulò depressiona, præsertim ubi pediculo inhæst Spinence pene ot nguer in masore transparent appearance pene ot nguer in masore corrice faits craffo, fragil tamen & velut fungolo, obducta, coloris ex fulco aliquantulmi flatforness. Huic fubfunt innumeræ, tenues quidem, fed firmæ fpinæ, putamini quod nucleum moladit te naciter inharentes. Ipsum putamen fuscum est, non densum, sed lentum & fractu continuax, interiore parte lave & splendidum, quo continetur nucleus Amygdala [suo putamine libers] magnitudine ac colore, forma autem Leporino reni fimilis, intus albus, sapore dulcis ferè ut Amyedali aut Castanea vulgaris.

5. Castaneæ purgatrices J. B. Castanea purgatrix C. B. Americana cathartica Park

Fructus est arboris cujusdam vastæ, Castaneæ similis, sed calyce lævi, non ut earumechinam Eo calvee fructus continetur Castanez non admodum absimilis, sed sine cortice & ferè quadrans. in duas partes divisus, medium intercursante, & totum deinde ambiente pellicula.

Ex maritimis Nicaraguæ invehitur in Novam Hilpaniam. Editur hic fructus viridis, aut contulus vino exceptus: si siccus, ejus pulvis ex vino aut gallinæ jusculo sumitur. Datur etiam tostus, ut mimus purget. Quocinq tandem modo sumptus fine molestia purgat, corpore ritè praparato, dein modo exhibita. Pellicula illa exterior interno solicitè detrahenda & abjicienda est, aliàs ministia. lenter purgat & gravia fymptomata inducit.

6. Castanea * Malabarica Angelina dicta. Ansjeli H. M. Angelina Zanoni Acosta. An Amelina * P. 3. T. 32.

Arbor est vasta magnitudinis, sedecim pedum mensuram crassitie non rarò superans, multiser ramis, rotundis, geniculatis, hirfutis, fubasperis & spadiceis donata. Lignum solidum, prædunm, albicans, intus subrufum, crasso, viridi, ac intus albicante cortice tectum, qui insuper cinerea & austri saporis crusta squamosa obductus est.

Radix crassa, albicans, fibrata, cortice crasso, candido, curicula rubicunda & squamosa obducto

tecta, odoris & saporis sylvestris & ingrati.

Folia brevibus rotundis ac hirfutis pediculis ramorum geniculis ordine decuffato inhærent, oblongo-rotunda, densa, glabra, longitudine spithamam, latitudine palmum æquantia, supernè colore ex atrovirescente nitentia, infernè viridi dilutiore, necnon brevibus ac lanuginosis pilis obsita, adeoq aspera, & manui tangentis adhærentia. At vero tenella folia è vertice ramorum prodeunt, spadiceo-viridi, villoso involucro inclusa, ut in Tilia cernitur: ipsa verò arbor cum tenerior est, in us plerunq, lacinias incifa funt folia.

Florum loco supremis ramis julos arbor hac producit virides, intus albicantes, teretes ac lanuginosos, longitudine spithamam, crassitie digitum æquantes, isque siccati candelarum instar à puers

in ludis accenduntur.

Fructus Angelica dicti rotundis, craffis, spadiceis ac lanuginosis pendent petiolis oblongo rotundi, cortice crasso, aculeato, seu potius echinato viridi & dein flavescente obducti, fructibus Daturz haud absimiles, at pugni magnitudinem superantes: intus verò, uti in Jaca cernitur, alii minores fructus, oblongo-rotundi, ac sulcati intra corticem & medullam occultantur, fabarum aut cassanearum ad instar, saporis acido dulcis & vinosi, odorísque fragrantis: necnon integro fructu discisso la-

Crescit locis petrosis & atenosis ubique in Malabar, imprimis in sylvis Kalycolan. Singulis annis mense viz. Decembri fructus profert maturos, ac integrum seculum fructifera manet.

Folia exiccata calefactáque artubus imposita corum dolorem ac rigiditatem demulcent. Eadem testiculorum intumescentiam ex contusione vel quavis externa vi ortam, ut & videntialu vi arthur Torinto discutiunt, at in pulverem redacta, & cum unguento albo caphurato forinsecus applicita Bubones venereos curant, vel cum radice curcumæ trita, atq, indies parti affectæ affricta, vi lua aftringente vasorum orificia consolidando inveteratum hæmorrhoidum fluxum planè reprimunt. Fructus verò immaturi avidiùs comesti diarrhœam facilè excitant, quam arboris radices & cortices pari facilitate sedant. At oleum è fructibus coctis expressum, vel intus sumptum, vel foris applicitum appetitum excitat ac alimentorum in ventriculo fermentationem juvat: Idem cum affato & trito Allio, necnon coagulato lacte frixum & podici admotum hæmorrhoidum dolores potenter fedat.

Ex ligno ingentes cifta & naves fabricantur, & ex hujufmodi arboribus excavatis naviculas Indi conficient quas Mansjous appellant, quarum nonnulla longitudine 80, latitudine novem pedes fuperant. At vero naves ex ligno hujus arboris, quamvis duro, constructar vermium putredini obnoxize funt in aquis fluminum minime falfis.

Lib. XXV.

De Quercu.

A PM Gracis generale nomen est, omnes arbores glandiferas complectens, quas una voce com-prehendi posse Latino sermone negat Plinius. Quercus enim inter PMM: differentias ab eodem recentetur. Verum quoniam Quercus nomen à vulgo extenditur ad omnes glandiferarum species figuificandas, nos non inviti, cum J. Bauhino, (nè quid novi sapere velle videamur) Quercum loco generica vocis usurpabimus. Quercus Jovi sacra erat, quòd vita causa in hac primum arbore mortalibus fuit, qui primum glande vescerentur.

Et que deciderant patula Jouis arbore glandes.

Huius enim fructu suos populos primum aluisse dicitur, ante fruges inventas. Civica corona, militum apud Romanos virtutis infigne clariffimam, è Querna fronde fiebat, de qua differentem lege Plinium. Civica dicta est quoniam dabatur ob civem servatum. Ouercus vox vel primitiva est, vel ignota originis. Vossius forte à memoso, quod valet durus, after, dictam putat. Est enim ligni duri & corticis asperi : quòd non verisimile nobis.

1. 2. Quercus vulgaris brevibus ac longis pediculis J. B. vulgaris Ger. latifolia mas, qua brevi pediculo est C. B. item Quercus cum longis pediculis ejustlem. The Common Dats.

J. B. Vix ulli genti Europææ (inquit J. Bauhinus) incognitam putamus Quercum vulgarem, recto, craffiffimo, valto, ac valido caudice, nec minus firma materie; craffo, intus rufo, rimofo, scabróque cortice sin caudice & ramis majoribus, nam in furculis & ramis minoribus lavis est & nigricans aut cinereus I brachiis longè latéque luxuriantibus magnam innoxiámque umbram loco inducentibus: folis longis, fumma parte obtufis, ad latera profundis anfractibus & crebris finuatis, præfertim in vetultiore arbore, minus in ea que cesa novam frondem emittit, glabris, nitidis, obscurè virentibus, pediculis brevibus nixis, cofta media utrinque elata & eminente, sed magis aversa parte, singulatim nascentibus. In hac arbore nucamenta seu juli observantur, in quadrantalibus tenuibus pediculis ex certis intervallis muscosi, ex apiculis sessilibus herbidis, eodem puncto pluribus exortis compositi, sic certs metre un retricillatim ligulam cui adherent coronent. Oblervantur quoq, & glandium rudimenta, tanquam globuli minimi purpurantes & hirfuti (qui mihi J. Bauhino * floculus) privatis pedi- * Non julos culis infidentia. Glandes in calycibus suis seu cupulis sessiles, vel surculo proximè adhærent, vel lon pro floribus gis tenubulque pediculis appenduntur. Atque etfi magnitudine varient, unciam tamen communiter habemus, longæ funt, corticosa membrana tectæ punicea, [porius leucophæa seu Bætica] nucleo calloso, acerbo & austero, quemadmodum & cupula exteriùs asperiuscula, interiùs lævis, prædicto cortice multò denfior, vix tertiam glandis partem capiens. Aculeus in fummo glandis fastigio eminer, brevior & minus pungens. Sape terna glandes fimul coharent, aut bina, rarò unica prodit; pediculus

eas sustinens inde nascitur ubi ramo folium adhæret. Arbor hac in * Anglia fylvis & sepibus ubique vulgatissima & nemini non nota; nec in Anglia * Species ea tantum sed per totam etiam Europam : nec ullum fere solum refugit. Ejus aliquot seu species seu va- que longu est tietates observantur. Dalechampius in Hist. Lugd. duplicis meminit, nimirum maris, quam descri-pediculis. psimus, & famina, in saxosis & asperis locis ferè nascentis, mare humilioris, cortice in tenellis surculis rubescente, non ut in illa albescente, folio minore, breviore, angustiore, antrorsum magis acuminato, tam denfis laciniis finuoso lateribus, ut eminus crispum videatur; lætiùs & nitidiùs virente. glande pufilla & strigosa: quin & fœminæ varietatis in aliis quercetis provenientis, folio quam maris breviore, antrorfum latiore & magis obtufo, infernè pallido, cortice ramorum nigriore; glandibus minimis, in ramorum & furculorum vertice prodeuntibus, interdum senis aut quinis, sape ternis aut quaternis, rarò binis, rariffimè fingularibus, quafi digito retufis, aculeo minimo, parum è calyce prodeuntibus, sed ei firmiter annexis. Verum non species diversa, sed varietates potius accidentales à loco aut semine ortum ducentes nobis videntur hæ differentiæ; ut & aliæ ab aliis Botanicis propositæ. At Quercum cum longis pediculis J. B. ab ea quæ glandem cum brevibus fert pediculis revera specie differre existimamus. Hac enim glandem non brevibus tantum pediculis harentem fert, sed nullis, ipsis calycibus earum ramis immediate adnascentibus. Harum gemina conspicitur varietas, una cum majoribus glandibus, binis aut ternis; altera cum minoribus, ternis aut quaternis. Istarum Quercuum differentiam vix ponere possumus; nisi quis earum quæ brevi aut nullo pediculo sunt folia inspicere velit splendidiora & paulò firmiora.

Quatuor primas Quercus species in Pinace C. B. hoc capite comprehendo. Ex sunt,

Quercus latifolia mas, quæ brevi est pediculo.

II. Quercus latifolia fœmina, i. e. platyphyllos fœmina Lugd. superius descripta. III. Quercus latifolia perpetuò virens, qualis in Thurino agro ubi Sybaris fluit, Theophr. & Plinius meminere: qualem etiam Glufius in montibus Calpi fretoque Herculeo vicinis virere femper Выбыбы

Locus. Vires.

1 287

HISTORIA PLANTARUM.

ait. Lugdunenfis quoq, Hift. in Appennino & Andium Gallice gentis agris reperiri referti Nec enim has arbores à raliquis latifoliis Quercubus (pecie diftingui exiftino.

IV. Quercus cum longo pediculo; quæ est nostra vulgaris Anglica; quæque sola; quod sciam è Quercus speciebus in Anglia sponte nata reperitur. Nam quas D. Euclynus in Sylva proporat pro varietatibus potius quam pro diffinctis Quercus speciebus habeo. Glandium autem respectu innume. ræ sunt Quercuum differentiæ. Nomina & descriptiones variarum Quercus speciarum à Veteribus Theophrafto & Plinio, proposita, Quercubus hodie notis accommodare difficillimum judicamus, quod vel inde patet, quod doctiffimi Botanici, qui id tentatunt inter se minime consentiant. Quocinci cim nec nos quicquam certi habemus quod adferamus, de iis omnino tacere malumus quam nihil dicere, & Lectorem adhuc incertiorem dimittere,

Ouercûs latifoliæ ampliffimæ circa Viennam Clufius meminit, cujus omnes glandes oblongis Dediculis dependentes quafi viridi quadam excrescentia, multis inæqualibus angulis prædita & scabra incluse crant, que resiceata gallarum modo dura & sirma erat. Ha excrescentia proculdubio acciden. taria erant, er insetticipiginem suam debebant; & proinde in enumeratione specierum Quercis mills

carum ratio habenda est.

3. Quercus parva, sive Phigus Gracorum & Esculus Plinii C. B. Phigus wel Esculus J. B. Pha. gus sive Esculus Park.

Fagus Theophrasto dicta, vocis argumento Latinis Esculus, quòd glans ejus esculenta & dulcis. fima effet: Brevis eft arbor, in orbem comola, non erecta, caudice craffiffimo: folio quam Hemeris angustiore & breviore, obscuriùs virente, infernè candicante, glande dulcissima, terete, longa, è brevi crassoque pediculo subrecta, calyce multum ejus complectente, tenaciùs hærente in ramorum furculis, ad exortum fingulorum propemodum foliorum unica, rarò gemina, graciliore quam in Lari. folia & magis acuminata, aculeo suo magis pungente.

Reperitur & in hoc genere arbor, que glandem fert superiori omnino figurá similem, sed cast siorem, altiorem, pleniorem, ob molis sue pondus è calice facile deciduum.

Esculus, si Virgilio credimus,

auantum vertice ad auras

Ætherias tantum radice in Tartara tendit.

Bellonius Quercus cujusdam meminit in Trachonitide provenientis, quam Esculum vocat, & Græcis antiquis, erroneè, platyphyllon statuit, qui fert glandem, magnitudine ovi columbini, qua no fent victitare homines tempore famis, ad gustum enim (inquit) Castanez accedit. Hac Scalineri Quereus peregrina seu Mauritanica videtur quæ grandem fert glandem, oblongam, sapore longe dulciore & delicatiore quam Castanea. Nam Hilpani, qui arborem Euzinam vocant, glandes verò Vellatas has ob suavitatem sub cineribus tostas mensis secundis apponunt.

Arbor hac diversa videtur ab Esculo Dalechampii, cujus descriptionem dedimus. Veleniz no men, & quòd glandium calyces pro coriis præparandis usurpantur, Cerri speciem esse arguit.

Aliam præterea Quercûs speciem memorat Bellonius à nostris diversam, quam Veteribus ignorant

arbitratur, cujus glandes minoribus Fabis haud funt majores.

Nos cum C. Bauhino sentimus Robur primum Clusii Phagum seu Esculum esse Dalech.

De huius potiffimum glande intelligendus est Plinius, cum ait, Glandes opes esse nunc quoque mul. tavum gentium, etiam pace gaudentium, confeat: nec modo inopia frugum arefaciti molitur farina, fifte turque in panie ulum; quin & bodie per Hispanias secundis mensiti glans inseritur. Dulcior eadem incinere cotta. Esculi tamen glande, vel sub prunis cocta, vel in aqua elixa, cum vescuntur rustici gavitate capitis tentantur & velut inebriantur, non aliter quam qui Lolium pani commixtum edernit. ut testatur Dalechampius.

Ego equidem suspicor Esculum Dalech, non differre specie à Quercu latifolia vulgari. Bellonir

Esculum pro specie distincta habeo.

4. Robur II. Clusti J.B. Querchs foliù molli lanugine pubescentibus altera species C.B.

Cluf.

Quercus ferè magnitudine in Austria, Stiria & Pannonia crescens, strigosius est Quercu, ligno

duriore, folio minus amplo, altera parte nonnihil incano; exiguam glandem fert.

Confiderandum proponit J. Bauhinus, quantum hoc Robur differat à Quercu vulgari cum glandibus fine longis pediculis minoribus. Ego libenter eundem fenserim, nè species temere multiplicen-

5. Robur III. Clusii J. B. Quercus gallam exiguæ nucis magnitudine ferens C. B.

Cluf. Humilior est, & interdum humanam altitudinem non excedens, alioqui priori omnino similis, tum facie, tum foliorum forma canitiéque, ut videatur illius pumilum genus effe. Fert hac pragrandem gallam, exigui Mali magnitudine, copiofissimam ramo ferè contiguam, &c.

In multis Castellæ veteris montibus frequens est, & plerunque numerosis ab eadem radice stolonibus fruticat. Harum ramis contortis, deinde fiffis & exficcatis tædarum loco ruftici alicubi

Locus.

6. Robur IV. Clusti J. B. Quercus foliss muricatis non spinosis, glande superiori simili C.B.

In arborem excrescit pusillum: ejus item folia minora sunt, duriora, angustioráque, nec adeò profunde incisa es sinuata, sed veluti aculeatis denticulis tantùm serrata, inferne quidem candican-

tia, fed nulla molli lanugine afperfa. s, sea muse main ifta alit gallam superiori similem, & tuberculis acutis ornatam, pallidiore tamen

colore.

7. Robur V. Clusii J. B. Quercus folis muricatis minor C. B.

Priori fere fimilis est, sed stolonibus brevioribus, & magis contortis, rugosioréque cortice: galla irem extremis ramulis nascuntur, aliis minores, laves & fine tuberculis, colore ex rufo nigricante. Nascitur utrumq, hoc genus in Lustrania solitudinibus, itinere Ulyssipponensi, non procul Ebora, Locus. & ab incolis Carvalla nuncupatur.

8. Robur VII. Cluss I. B. Quercus pedem vix superans C. B.

Cluf.

Adeò humile est hoc genus, ut rarò pedem magnitudine superet: ramuli tenues & flexibiles, vulgaris Quercus virgultis fimillimi. Folia ad proxime descriptas accedunt, sed aliquantum majora & molliora. Hoc fert glandem Quernæ vulgari brevi minorem interdum etiam craffiorem, calyce planiore, admodum amaram. In reliquis generibus nullas observavit glandes Clusius, præterquam

Inter Riofrio & Aldea Galega solo arenoso, non procul Ulyssippone invenit Clusius frequen. Locin. tiffimum.

9. Robur VI. Clusii J. B. Quercus humilis gallis binis, ternis aut pluribus simul junctis C. B.

Humile est, nec humanam altitudinem excedit, fruticis potius quam arboris nomine donandum, tenuibus & lentis ramis; foliis secundo ferè similibus, sed minoribus, nec adeò sinuosis, minorum gallarum, quæ plerunq, binæ, ternæ vel plures fimul nascuntur, admodum ferax.

Nascitur in Austria & Pannonia, ubi Rustici cum secundo confundunt.

Mirum Clufio tot Roboris species observatas cum nobis in Germania & Iralia peregrinantibus nè una quidem occurreret. An ex diversitate Gallarum certo colligi possit specierum diversitas dubito.

 Ægilops sive Cerrus mas majore glande Park. Quercus calyce echinato, glande majore C.B.
 Aphas Id.corum, Aspra Maurorum, Latinorum Cerrus ejuschem, Cerrus Ægilops, Aspras Theophrasti putata J. B.

Hujus glandium calyces Venetiis vidimus, ubi Vallonia dicuntur, ab Apollonia Dalmatiæ urbe hodie Vallonia dicta unde adferuntur, nomine accepto. Eorum usus idem est qui corticis Querni apud nos, nimirum ad coria densanda.

Glandis hujus calycem à Valerando Dourez Justinopoli allatum sic describit J. Bauhinus:

Cavitas ejus sescunciam in diametro habuit, paulo minus alta, quem undiq, crassa, rigidaque creberrima spicula obvallant, præruptæ rupis fragmenti æmulum, non minus ternis unciis in diametro habentem, internè hirsutum: squama lata: sunt, in cinereo candicantes. An arbor ipsa à quoquam descripta sit nescio: nam qua visuntur itinere à Pesaro ad Romam, quas describit Lobelius, easdem esse puto cum nobis visis circa lacum Volsiniensem, hæ autem Cerri minore & mitiore minúsq. echinato calyce erant.

Nec alia videtur cujus rami ad J. Bauhinum missi à Dalechampio. Folia habuit vulgaris Quercus, sed ut longiora, ità in tenuiores altiorésq lacinias divisa, supernè lucida, subtus autem cinerea. Cæterum proximè ligno adhærent fructus, calycibus hispidis & senticosis, unciam latis, glande tamen nondum matura, fimilibus planè calycibus Quercûs Burgundicæ echinato calyce.

Folia Cerri nobis observatæ circa lacum Volsimensem in Etruria omnino talia erant qualia hic describit J. Bauhinus, sed glandium calyces diversi à calycibus Cerri Vallonia dictis.

Usus calycum est ad inficiendos atro colore pannos Gallarum vice: Sed illis tinctura dilutior, Usus. fugacior, viliórq, est. 7. B.

11. Glandis magnus calyx Clus. exot. J. B.

Quem ex Wingandecaow Virginiæ delatum habuit Clufius parûm admodum differt à supra descripto Vallonia calyce; non tamen eundem affirmare audemus ob loci natalis distantiam. C. Bauhinus Glandem Virgineam vocat.

12. Haliphlæos five Cerrus famina minore glande Park. Haliphlæos putata, & Cerrus famina Dalechampii J. B. Quercus calyce hispido, glande minore C. B.

Clusius sic describit, Eadem altitudine qua vulgaris Quercus, atq, etiam celsiore assurgit, caudice erectiore, corticéque crassiore & magis scabro; Folia frequentioribus incisuris, sed minus aleis divisa habet quam Quercus [at à nobis observata in Etruria Cerrus folia habuit profundius sinuata seu potius laciniata, quam vulgaris Quercus] longioribus tenuioribusq, pediculis inhærentia; ramulos breviores frequentibusque nodis obstros, gemmas minores, & aliquot gracilibus foliolis, ceu staminibus aut villis, septas: Calyces brevi crassoque pediculo annotinis ramulis adnatos, non in foliorum Bbbbbb 2

f acer

alis, omnino hispidos & molliter echinatos, in quibus glans est querna, paulò brevior & obtusiore mucrone prædita, quæ Autumno maturitatem consequitur. Adhærent interdum inter solia multis fouamis constantia capita. [Hæc excrescentiæ quædam sunt, quales in Salicibus frequenter cernon. tur, Rosa dictas] Materies ejus candidior, laxiórque & ad opera minus apta à Rusticis censetur.

Non modò in Viennensi saltu, sed etiam in plerisq. Pannoniæ sylvis frequens est.

Quod habet de fragmentis hujus arboris in lapidem commutatis, non naturæ ligni sed ingenio foli in quo sepulta erant, aut vapori cuidam petrificanti qui in ejus poros se insinuans totum lighton permeavit, tribuendum arbitror. Nam & alia etiam ligna præter Quercinum alicubi lapidescere deprehenduntur.

Quercus Burgundica calvee bistido I.B. C. B.

Quam uterque Bauhinus præcedenti eandem esse suspicatur J. B. sic describit,

Glandes non multo vulgaribus majores erant, aut certe pares: Calyx paulò major, interim erhi natis spiculis, non rigidis tamen, satis, longis horret, atq, ternas & quaternas proxime jundas. non tantum fingulares extremitati ramulorum adharentes. Folia verò parum nobis à vulgaribus differre apparet, nifi quòd accedere videantur ad colorem foliorum Quercus pediculo brevi vel fine

Copiosè nascitur in Apennino, & in Burgundia, quà itur Vesuntio Dolam.

Hemeridis cujusdam seu Quercus pumilæ in Nova Anglia nascentis.

Mentionem factam invenio in D. Evelyni Sylva, inq. Actis Philosophicis Londinensibus,

Vires &

E.ocus:

Δρυδε materies, autore Theophrasto, spissa, dura, adeóq, flexum nullum recipit, tam navibus, quam domibus commoda; necnon in terra obruta durat.

Hujus foliis præ reliquis omnibus confervatum debemus melleum liquorem rorémve ex aere descendentem, ex quo apes mella conficiunt. Butler. Tract: de Apibus, tap. 6. n. 40. & Theoph. lik. de melle. Plinius etiam lib. 16.c.8. Constat, inquit, rores melleos è cœlo cadentes non alis magis in

Aliquando idem præstant Acer minus & Corylus, sed parcé. Idem Butler. ibid. Mirum sand melleum rorem harum tantum arborum non aliarum foliis infidere. An quod harum folia den. fiora funt, adeoque rorem faciliùs reflectunt & condenfant, qui in aliarum arborum folia, (que rariora & spongiosiora sunt) facilè penetrat & se insinuat? Adde quòd superficies horumce soliorum glabra & velut polita eft, adeóque conducit ad humorem incidentem fiftendum & congelandum : quemadmodum videmus speculi superficiem afflantis halitum ilico densare, & in sumi las brevi cogere. An forte fimilitudo quædam & quafi cognatio intercedat inter particulas foliorum hujus arboris, eorumve poros & roris mellei, quo hic iis facilius & promptius adha-

Mirum etiam nobis videtur quod apud Cordum legitur, Constare omnibus, qui usa ad extremam senectutem apum naturam scrutati sunt rusticis, apes ipsas mellificaturas tantum è floribus collectum liquorem, in favis reponere, rorem verò melleum cum decidit haudquaquam ad favos convehere, quod ipfi quoq, (inquit) verum effe deprehendimus. Hinc quamvis mellito rore delaplo ad eum frequentes convolant apes, minimè tamen ut eum in alvearia convehant, sed tanquam ad cibum & pastum, quo adeò se replent, ut prorsus inertes & ignavæ reddantur, multæque moi-antur. Itaq, rustici dicere solent, mellitos rores bonum quidem pastum apibus præbere, sedadmellificandum minime conducere. Hac Cordus. Nobis tamen plane contrarium videtur, iffo, qui apum naturam, actiones, totámo economiam diligenter & curiofe observârunt ingeniosis & enditis, quibus plus fidendum quam rufticorum vulgo, qui receptas majorum traditiones fine examine fequi & amplecti, issque mordicus adhærescere solent. Observavimus enim rore melleo delapso integra fere apum examina, pauciffimis domi relictis, evolare, mirâo, industria & maxima festinatione sese melle onerare, & ad alvearia convehere, multoties eundo redeundoq donec calor solaris rorem vel diffipaverat vel condensaverat.

Folia Quercuum nascentium circa ripam rivuli percelebris ad oppidum Smolnicium in provincia Hungaria Zepusiensi, non procul à monte Carpatho siti, Autumni tempore delabuntur in rivum, & sic metamorphosi quadam in as mutantur, sicut ferrum in hac aqua infusum in cuprum transmutatur: Ex observatione Wolfangi Wedelii Ephem. German. Ann. 6, & 7. & Itinerar. D. Brown. Communicavit D. T. R.

Quod ad vires attinet, Quercus omnis (possis & dicere omnibus suis partibus) autore Dioscoride, adstrictoriam vim habet; maximè verò astringit membranacea tunica quæ corticem & caudicem ipfum interjacet, fimiliter & ea quæ circa glandem est sub putamine. Harum autem decodum datur coeliacis, dysentericis & sanguinem exscreantibus: Eædem tritæ sluxione laborantibus sæminis in pessis subduntur. Sed & glandes eosdem effectus habent, urinam quoq, cient [miratur Jo. Bauhinus qua id facultate præstant. Respondeo adstrictoria, qua sanguinem velut coagulando serum ab eo separant, adeóq, illud copiosiús per renes excernitur. Non alia ferè ratione quàm alumen aliave adstringentia pituitam ex ore eliciunt, nam partes folidiores constringendo & comprimendo humorem in iis contentum exprimunt.]

Si comedantur capitis dolorem inducunt, & flatus gignunt. Difficilis sunt concoctionis, tardiùs descendunt & crudos humores gignunt: propterea eas porcis saginandis relinquimus: hoc enim pecus diffusum & grandissimum faciunt, ut Varro scribit, & testatur experientia.

Glandium & corticis decoctum contra toxica prodest ex lacte vaccino potum. Non probat hoc J. Bauhinus contra toxica assumpta, potissimum in principio: Si tamen vomitus vel alvi sluxus multum vexent, rejecto toxico per vomitum vel alvum, prodesse tunc posse existimat. Crudarac intum vexene, 10,000 illitu leniunt; vulneribus etiam recentibus utiliter imponuntur Galeni experi-

nenco. Agua è foliis Quercus juvenis destillata præscribitur ad album mulierum profluvium, ad dysente-

riampestilentem, &c. ampertmentoni, Con aridas adversus calculum exhibent, nescio quo successi, inquit I. Bauhinus.

Bartholinus de Medicin. Danorum domestic. refert Norwegos aliosq. Septentrionales in inopia frumenti confecere panem è glandibus quercinis. Folia tenera & rubicunda, vino decocta colluta ac gargarifata dentium dolorem fedant à fluxio-

nibus ortam, sed sape hoc decocto calido os colluendum; quo experimento nos sape felicissimè nos fuisse restamur, etiam in inveteratis dentium doloribus. J. B.

Th verbo dicam, Quercus partes omnes, cortex, folia, cupulæ, glandes, ac etiam lignum infum. ad fluxum omnem alvi, uteri, feminis, fanguinis fiftendum utiles funt, & ad omnia quibufcunq, adstrictione opus est.

Lithotomi ad vulnus urethræ inflictum fanandum & confolidandum utuntur balneo è cortice

Quercus in aqua decocto.

Corticis in scobem commoliti insignis & frequentissimus usus est coriariis ad coria præparanda: 8 ad hunc usum aliis omnibus adstringentibus antecellere nobis videtur. Coria enim Anglica, que eo denfantur, reliquis Europæis soliditatis & durationis respectu palmam præripiunt.

Carbones optimos è Quercu, tanquam materia spississima fieri auctor Theophrastus, solidissimos eriam esse ait & firmiores cateris.

Ligni usum nemo facilè declaraverit. Vix enim aliud habeas in hoc nostro orbe perennius, guódo, ad plures usus necessarios accommodari possit ac soleat, ut ad ædificia, naves, & instrumenta, tam ea que in terra, quam aquis usui esse possunt. Fiunt ex eo dolia vinaria ceteris omnibus præstantiora & sola ferè bona. Hactenus J. Bauhinus.

In adificiis immensum durat, modò ab humore nimio defendatur, imo vetuftate ita indurescit. ut chalybis aciem retundat, imò ipfius propemodum ferri soliditatem & renitentiam acquirat. At nec aliud lignum adversus viciffitudines humoris & ficcitatis magis firma & pertinax, & ab iildem difficiliùs corruptibilis.

Navigiis extruendis præ alia quacung, materie idonea est, quòd tenax & flexuræ patiens, quòd firma nec tamen nimis ponderofa, quòd aquam difficulter admittat, quòd percussa aut globis tormen-tariis trajecta non facilè findatur aut rimas agat.

Quercus autem Anglica ad naves fabricandas præcipuæ æstimationis est, aliiso, omnibus præstare

Quamvis autem alia nonnulla ligna, ut v. g. Buxus, Cornus, Ebenus, Lignum Brafilianum, aliáque Indica, duriora, folidiora & ponderofiora fint, pleraq, tamen fragiliora, nec ponderibus incumbenti-

bus fustinendis adeò apta & cominoda observantur.

Nulla est arbor que preter genuinum tot spurios & excrementitios producit fructus ac Quercus, Mila ett arbor qua præer genuntum to tjurios & exterioristico product inclus ac Quarter Hi à Theophrafto enumerantur, Hift. Plant lib. 3. cap. 8. item à Plinio. Vide Verulamii Nar.Hift. cent. 7. exper. 635. Hi fructus arboris non funt, sed excrescentia quaedam & tumores præter naturam insectorum morfibus, lancinationibus aut afflatibus venenatis originem suam debentes. Insecta enim hijus arboris gemmas, folia, furculos teneriores pungentes, humorem aliquem venenosum per willows infillant, qui tumorem præter naturam excitat. Forte etiam ova duntaxat venenato & fermentativo humore delibuta, millo vulnere inflicto ibidem deponunt, qui sufficit contagio solo succo nutritio alterando & in motus irregulares compellendo. Hi autem tumores & excreicentia quamvis arboris respectu præternaturales sunt; à natura tamen destinantur ut sint velut matrices & uteri, infectorum corundem ovis excipiendis, tuendis, fovendis, fætibus excludendis, editifq, alendis infer-

Horum autem excrementorum notiffima & utiliffima funt Gallæ, Græcis unistes dictæ. Harum multa sunt species, magnitudine, colore, lavitate aut asperitate superficiei, pondere, figura differentes de quibus prolixiùs agere magis curiolum esset quam utile. Placet ramen Galla Officinarum descriptionem è J. Bauhini historia petitam subjungere.

Gallæ Officinarum vulgatiffimæ rotundæ funt, leves, foraminulis pertufæ, læves, paucis interdum tuberculis afperatæ, interdum multis & angulolæ, magnitudine variæ, unciam amplæ, quamvis magna ex parte infra filbfiftant; funt etiam majores, rotunda, interdum turbinata ac pyriformes, colore ruffo, levi mallei ictu fragiles, intus unque friabiles, cavernolæ, fungofæ, guftu aditringente

C. Bathinus has species recenset. 1. Gallam maximam orbiculatam, qua duplex Orientalis qua fortaffe Galla maxima exotica J. B. oyi gallinacei magnitudirie, & Provincialis aut Illyrica. (2. Gal. oblongam. 3. Gallam minorem. 4. Gal. galericulatam. 5: Gal. angulosam. 6. Gal. umbilicatam. 7. Gal. Brasilianam quinquangulam. Alias adhuc varietates habet J. Bauhinus, quas apud iplum vide. Variant enim hoc genus excrescentiae pro natura arborum è quibus oriuntur, inse-ctorum quorum marrices sunt, & fortè etiam locorum in quibus inveniuntur.

Quòd Theophrastus & Plinius scribunt Gallam confertim & subito noctu oriri, unaque die au-

geri nobis non videtur verifimile.

Quæ glandem ferunt (inquit Plinius) omnes & gallam. Alii Robori duntaxat proprium effe volunt, gallam proferre; Nos potius Plinio affentimur Quercum nimirum omnem gallam producere, at non omnibus in locis: in Anglia enim nullus unquam auditus est gallarum proventus: quòd insecta illa quibus ortum debent in Anglia non inveniantur, ut nobis quidem videtur. Gallas enim Quercui latifoliæ nostrati simili, & specie (ut putamus) eidem in exteris regionibus adnascentes vidımus.

HISTORIA PLANTARUM. Gallæ tinctoribus magni usus sunt ad pannos atro colore inficiendos: Ex iis etiam cum calchan. tho, gummi, & vino atramentum scriptorium optimum paratur hoc modo,

Re Gallarum Jiij. Calcanthi Zii.

Gummi Arabici 31

Gallas craffiusculè contritas in vini Gallici rubri, (quod Claretum nostrates vocant) Sextanis duobus [a quart] infundas per novem dies, vas prope ignem collocando, & liquorem quotidie tudicula agitando aut commovendo. Deinde Calcanthum & Gummi immittas; & cum unum ampliùs diem steterit, atramentum usui idoneum erit. Litera hoc atramento exarata in charta dium. nitate temporis colorem non mutabunt.

Galla vehementer adstringunt: Trita, autore Dioscoride, gingivarum & Columella fluxiones in supéro, oris ulcuscula cohibent. Quod verò in earum medio est, dentium cavernis inditum dolo. res fedat. Cœliacis & dylentericis in aqua aut vino tritæ, feu illitæ, feu bibitæ, conveniunt, necnon obsoniis additæ; Item crematæ & in vino aut aceto extinctæ, quomodo & menses sistunt & vulvz procidentiam. In fumma, ubi quid adfiringere, fiftere aut ficcare opus eft, ufurpande fint. Tritarum pulvis intus affumptus in vino auftero alióve conveniente vehiculo certo experimento diar

Ad bubonocelen, epiplocelen & enterocelen quidam pharmacopœus utebatur liquore stillato ex Gallis Orientalibus, & multos licet ætate provectos fanabat. Liquor non est oleum, sed aqua cum

qua Sal quoddam volatile ascendit. D. Hulfe è Chesneau. Præter Gallas alia etiam multa excrementa seu tumores præter naturam in Quercubus observantur.

Anatom.

Plant. p. 2.

1. Pilulæ foliorum Quercus J.B. aquosæ C.B. quæ aversæ seu terram spectanti foliorum parti plerunq, adnascuntur, læves, sungosæ, pallidæ aut parte Soli opposita rubentes, sapore subació & adstringente molles, exquiste plurimum rotundæ, piso non multo majores, & exiguam gallamrarò acquantes, vetustatéq, corrugantur. Vermiculum intus alunt, qui in muscam figuratur, de quo confulendus D. * Malpighius.

Hæ in foliis Quercuum frequentissimæ inveniuntur in Anglia.

Ex adstrictionis argumento iisdem viribus quibus Gallæ præditas esse non malè quis dixeri. 7.8. 2. Excrementum Quercuum fungosum J. B. Dat Apples. J. Bauhinus sic describit,

Quercum rugarium frondibus verno tempore etiam fine pediculo adnafcuntur excrementa fungola, tara, laxa, fucculenta, acida, infigniter adferingentia. Magnitudo nucis Juglandis aut cicier, superficie inæquali, tuberosa, pulcherrimo rubore plurimum ornata, reliqua parte albida, aut Pomorum instar luteola. In quibus vermiculi hospitantur, qui in iis multas cellulas callosas sibi pro do-

Inveniuntur Maio in Quercubus glandes cum longis pediculis ferentibus. In Anglia frequentif fima funt & nemini è vulgo non nota, nec minus copiosa in arboribus nonnullis quam fructusiosi: Botanicis tamen nostratibus, ut Parkinsono, ignota funse videntur, adeò confuse de illis scribunt, e cum pilulis soliorum confundunt; quod & C. Bauhinus etiam facit. An Pilulæ in alis ramorum natæ Plinio ?

Uva Quercina, quam J. Bauhinus sic describit,

Links to partic

Radicum Quercus fibris sub terra adnascitur, & circumnascitur, Juglandis magnitudine, ex pluri bus velut acinis racematim cohærentibus (unde & Uvæ nomen) compacta, substantia dura innu rubentis seu ferruginei coloris, meditullio nonnihil albo, sapore infigniter acerbo & adhin-

Hujus pulvere nullum præsentius remedium in dysenteria, & in omni alvi fluxu.

Præter has à nobis observatas, & à quoquam facile observabiles Quercuum excrescentia alize adhuc enumerantur à J. Bauhino & Casparo fratre, v. g. Coccus Quercuum Diose. 2. Nucula acinaci enumerantur a J. Baumno ce Caparo Iratte, v. g. Coccia Querciumi Diol. 2. Aquat facie album Quercus excrementum, J. Baubino observatum & descriptum. 3. Excrementum antum Quercus J. B. Pilulæ lanatæ C. B. 4. Quercus capitula squamosa J. B. Pilulæ è folis convolutis C. B. 5. Quercus squama candidæ, caducæ ejustem. 6. Excrementum Quercus berosum ejustem. 7. Foliorum Quercus gemmæ foraminulentæ J. B. C. B. 8. Nodi sel-Verruze Quercuum J. B. C.B. 9. Quercus albumen eorundem. Excrementum tauri caput referens C. B. Joannes frater Gallis annumerat. His adde è C. B. pinace, 1. Excrementum moro fimile, sed du rum admodum, & fractu difficile, è Theoph. & Plin. 2. Excrem pudenti virilis effigie è Theoph. 3. Pilulæ capillatæ, ex iijdem. 4. Pumex quercinus, ex iijdem. Hoc etiam in loco agunt de muíco Quercuum & aliarum arborum, quem Quercús excrementum villofum appellat C. B. de quo nos libro secundo inter alios muscos egimus. Hic etiam de Agarico Quercuum alissque fungis tra-Aant; de quibus nos inter reliquos congeneres; Hic denique de visco Quercus & aliarum arborum, de quo nos inter Bacciferas.

CAP. VI.

De Ilice.

Lib. XXV. ... De Arboribus quarum fructus à florib. Sejuncti.

Lex Isidoro visum ab illiciendo deducere, quòd mortales eam nondum repertis frugibus in vi-Lex mono man a deducter, quou morates eam nondum reperțis frugibus in vi-ctum elegerint. Sed hoc eventereer. Magis verifimile fit este ab Hebræo 1728 que à robore nomen habet, nempe ab 28 robustus. Vest.

I. Ilex arborea J. B. major glandifera Ger. major aculeata & non aculeata Park. IV. seu folio rotundiore, molli modicég, sinuato C. B. necnon I. seu folio oblongo serrato C. B. The Daim-

Arbor est Mali aut Pyri magnitudine, multo frequentioribus brevioribusque ramis prædita quam Suber, quos latè spargit. Folia perpetua, supernè viridia, infernè candicantia, gustu adstringente, foliis Suberis minora, & magis orbiculata, in adultis arboribus plerunq, fine aculeis, præter novella & nunc primum enata, quæ aliquantulum incisa & aculeata sunt: certe in tenellis arboribus, antequam glandem ferre inciperent omnia folia aculeata observabam. Multos in extremis ramulis fert quam gamuent de la companya de la co ex autem Quernis glandibus sunt similes; nunc majores longiores, modò minores & breviores, que nonnunquam ante maturitatem nigrescunt, & gummi quoddam reddunt, gustu calidum, saporis tamen non ingrati. Maturarum cortex five putamen nigricat; nucleus candidus, firmus & dulcis est, præsertim majorum: utræq, tamen à nonnullis maxime expetuntur, illísque non minus avidè vescuntur quàm nos Castaneis & Avellanis. Hanc ob causam in foro Salmanticensi, aliisse, Hispaniz locis venales mensibus Octobri & Novembri proponuntur; ut non immerito dixerit Plinius. per Hispanias glandem mensis secundis inferri.

J. Bauhinus brachia ramulósque Ilici incana lanugine obductos esse observavit : inque foliis & ramis excrementum per vernum tempus nigrum & rotundum adnotavit. Theophrastus præter glandem

granum quoddam puniceum ferre scripfit.

Differentiæ Ilicum mihi accidentariæ potiusesse videntur, quam (ut cum Philosophis loquar) specifice. Nam in arbufculis junioribus folia finuata, aculeata, lata & Agrifolii æmula observavi, in vetustioribus oblonga, aliàs aculeata per margines, aliàs æqualia, neque serrata neque sinuata, & Oleagineis similia, prout ea rectè describit Matthiolus, quicquid alii contradicant.

Oragines minna, prout of roce determs exactioned and mare inferrum, in Gallia Narbonenfi & Hi-Loomi In Herturia alifd, Italia provincis, preferrim ad mare inferrum, in Gallia Narbonenfi & Hi-Loomi Ipania, in fylvis, collibus, & campeftribus maritimis paffim & copiosè provenit. In Anglia vidimus arbores annosas & grandes quatuor aut quinque in Horto D. Francisci Willagbby, Wollertoni prope Notinghamiam, quæ tamen glandes suas ad maturitatem non perducunt; quoniam hoc genus arbores, etiam locis natalibus, fructum fuum tardius perficiunt.

Phellodryn Theophrasti (quam & alio nomine Ariam eidem dictam probat J. Bauhinus) Plinius videtur eandem existimasse cum Subere, quod & Phellos dicitur, siquidem ea omnia Suberi tribuat

quæ Theophrastus Phellodryi.

Phellodrys five Cerro-fugaro Matthioli, cum nec ab eodem descripta fit, neque Clufio, neq. J. Bauhino, neque nobis in Italia peregrinantibus usquam conspecta, an ab Ilice specie diffincta sit meritò dubitamus. Si liceat suspicari exicone (inquit J. Bauhinus) ea accedit ad Smilacem Dale-

Phellodryos quinque species proponit & describit Historia Lugdunensis: verum cum in collibus Rhodano vicinis, aut non procul ab eo diffitis, eas provenire dicat: nos autem ibi loci Ilicis duntaxat varietates qualdam, non species distinctas, observavimus, Phellodryas illas non arbores vel à se invicem, vel ab Ilicibus specie diversas esse sufficient si fed llices majores folis ludentes. Fortè tamen Phellodrys nigra J. B. species distincta fuerit, quam sic describit,

Phellodrys nigra id nominis à ramis nigricante cortice vestitis & glabris adepta est. Folia ab Phellodrys. Ilignis differunt, quòd rotundiora multò & latiora, à Smilacis foliis quòd longè breviora pro latitudine, minúfque candida inferius ; a Suberis nobis traditi, quòd duriora, finis mordacioribus magis horida. Calyx glandis, tradente Dalechampio lavis eft. Forte hac eft Ilex folio Agrifolii D. Magnol, qua: folia habet ipinosa Agrifolii, obscure virenția; quam tamen ipsam à vulgari Ilice arbo-

rea specie diversam esse se nolle statuere ait, quousq, cultura innotuerit.

At nea, Smilaces Dalechampii apud historiam Lugd, ab Ilice arborea differre putamus : cum primum genus in agro Monspeliensi frequentem provenire asserti, ubi nulla prater Ilicame cus generis arbor, neq, à nobis neq, à D. Magnal observata: alterum in collibus Rhodanum respicientibus, totóque eo tractu qui à Vienna Allobrobogum Arelaten usque ducit, (ubi nihil aliud præter Ilicem nobis occurrit) observavit.

Aria & Phylica Bellonii quomodo ab Ilice differant, cum eas non describat, nescimus, qua de iis Aria.

habet collegit in unum Jo. Bauhinus lib. 7. cap. 3. Hift. Plant. Ilicistum folia, tum glandes cum Quernis viribus conveniunt. Hæ autem suibus saginandis utilio-Usus

res habentur. Usum in cibis in descriptione attigimus.

E ligno fiunt carbones ad metalla fundenda utiliffimi. Matthiolus Hetruscis in pretio esse tradit, non modò quòd ignem diu foveant, sed etiam quòd (ut aunt) caput minimè tentent. Arborum trunci ad molarum fabricas & alia opera servantur ob materiæ firmitudinem & durabilitatem, teste Clusio: Plinius rotarum axibus Ilicem duritià sua utilem esse ait, ut & malleis majoribus.

Magnitudine multum cedit aliis Ilicibus, ut qua non temere ftolones duobus cubitis altiores proferat, cofique non admodum craffos: Folia Aquifolia proxima, minora, muricata, utring, globa, verum non ità hilari virore nitida. Flòres vel potitis Julos copiosè fert, muscosos: glande ma maximam, quod in pumila arbuscula mireris, etiam Iligna altera majorem, calyce asperiore. præter hæc omnia triplicia excrementa in eis observantur.

I. Unum Maio & Aprili apparet, quod nihil aliud est quam grana in foliis rubra, parva, rotun da, parum oblonga, ex ipla foliorum lubstantia nata, Piss parvis similia, substantia intus alba, non ità absimili substantiz fructuum Oxyacanthæ Matth, gustu nonnihil acido, grato, in quibus tandem

2. Alterum huic cum Ilice majore commune, Maio mense apparens, ramis adhærescit, sed saire bleviter, copiolum, rotundum, nigrum, lavi nitidaque superficie, satis durum, intus liquore al bido plenum, cui vermiculi innatant, tandémque inarescit, circa quod fervent sape formicarion

4. Tertium deniq, eodem cum jam dicto tempore conspicitur in foliis, reliquis notius & celebra. tius, Coccum putà infectorium: grana funt rubra, faltem pulvifculo albo quo resperguntur abstern

fo, liquore fanguineo plena cum concoloribus vermiculis.

Clufus pufilam & valde amaram glandem Hispanice sue Ilici tribuit; cùm ex J. Bauhin observatione Ilex pumila Narbonensis glandem etiam quam arborea majorem proferat: quod & nos

verum effe comperimus.

Arbufcula hac in collibus faxofis circa Monspelium, Nemausum, Avenionem, & alibi in Gallia Narbonenfi oritur, ubi præcipuus cocci proventus: necnon in Provincia, &, Lobelio teste, ctiam in Italia, præsertim in Hetrusco, Romano & Senensi finitimo agro, locis montosis, glareoss, fletilibus, inter varias Ilices, Smilaces asperas, Terebinthos, Lentiscos, &c. Attamen, observante Custo non ubique coccum gerit. Nam is solum regionibus quæ Mediterraneo mari vicinæ sunt, & mae no Solis ardore torrentur oriri animadvertit. Sed neq, isti perpetuò sert; cùm enim sruter ado adolevit ur glandem alere incipiat, coccum non gignit: ideòque folent incola quadriennes autabilities frutices urere, ut proximo anno novelli refurgant, qui deinde fingulis annis aliquot lubequentibus coccum ramulis inhærentem instar exiguorum Pisorum coloris cinerei gignit.

Locus.

* Lib. de lau- Quomodo gignatur coccus * Quinqueranus declarat, Vere (inquit) medio rorati imbribusfrudibus Previn- tices. Coccum hoc modo ordiuntur. Ubi imus scirpus se in duo brachia partitur, in horum medio primum omnium increscit rotundum quiddam magnitudine & colore Pisi; hoc Matrem vocati, quòd ex eo catera grana producuntur. Matres ineunte aftate aftuque minutiffimorum vermiculo rum cateryam profundunt, fatiscunto, in summitate. In animalia prorepit nova soboles, colore cardida, pro se quisq in sublime. At ubicung, vermiculi geminantis surculi axillis occurrerint, desdent & incrementis aucti milii magnitudine fiunt. Inde liberius adolescentibus albus colorin onericeum transit, jamo, non animal sed pisum rursus apparet. Tumo, ea grana maturitatem adopa colligintur, jam coloratis vermiculis fœta.

Aliu grana non in divaricatione duntaxat ramulorum nasci perhibent sed etiam in folis ioss Grana hæc à Philosophis & Botanicis spurii quidam seu excrementitii fructus Ilicis pumila, & quidem folius proprii habita funt. Verum eruditiffimus & ingeniofiffimus Vir D. Martinus Lifter, amicus noster summus, ejusmodi grana etiam in Anglia Cerasorum aliarumq, arborum surolisteriellis adnaticentia obfervavit, cáque non éxcreticentia effe judicavit, fed infecti cujufdam opis, fæibus fuis excipiendis & fovendis domicilium feu nidum efformantis, ab codémque virgulis affisa: equod & nobis etiam (quibus Eboraci grana arboribus adhærentia oftendit) videtur, cum inletis adultis & egreffis à furculis facile abscedant & dilabantur. Adeò autem fimilia sunt hac grana coccis baphicis, ut agrè queant discerni, eisdem etiam in locis, eodémque modo surculis admicuntur, funde ab codem infecti genere efficta effe verifimillimum eft, quamvis fuccus tingendo minis idoneus fit ob diversitatem alimenti. Que è Quinquerano attulimus huit nostre opinioni de orum diornimi granorum, quod scilicer insecti opus sunt, non arboris excrescentia, favent. Putamus te men infectum istud ibi loci ubi granum effingit & surculo agglutinat, ejusdem corticem pertundere, & fuccum inde exugere quo cafculium repletur, quiq vermiculis in cibum fufficiat. Verum hacex

Manhiolus se coccum in Bohemia in Quercubus copiosè nascentem observasse scribit. Quod quamvis nonnulli carpant & videant, verum tamen esse potuisse qua à D. Lister observata promisinus déclarant: imò veruni esse non dubitamus.

cio Omissis is qua Quinqueranus alique habent de modo colligendi & praparandi coccum ad usum tinctorum; ea producemus que D. Verchand Monspeliensis Boranicus & Pharmacopœus insignis ex

propilia observatione riobis communicavit.

Coccus baphica, inquit, duobus ufibus infervit, nimirum medicinæ, & lanis tingendis. Pro medicihæ ufu oporter ut in mortafio marmoreo tundatur, & deinde per cribrum trajiciatur, ut pulpa inde separetur, æquali Sacchari quantitati permiscenda. Mixturam hanc Conservam appellant, è qua addito Saccharo, Serico crudo, pomorum succo & aquá rosaceá fit syrupus de Kermes, qui inlervit pro basi confectioni illi tantopere celebrata de Alkermes Mesua dicta.

Pro tinctorum ufu granum mattirliatem adeptum colligitur, deinde in area complanata, linteis fubftraris, Soli expónitur. Initio, quandin humore abundat, bis térve in die verfant, ne incalescar minimi. Cum pulvis rubicundus in superfitte apparet eum cribri ope separant, & grana de nuo linteis instermant, usque dum similis pulvis iterum percipiatur, quem secunda vice per cribrum transmittunt, atque hanc operationem toties repetunt donec grana nihil amplius pulveris red-

Lib. XXV. De Arboribus quarum fructus à florib. sejuncti.

Notandum autem quod primus pulvis è foramine illo exit quo pertunditur granum ab ea parte Notanoum autem quo per qua fun qui fub finem undique in grani superficie apparet, constet qua plante adhasit: Postremus autem qui sub finem undique in grani superficie apparet, constet qua pianta auna no liculum animatis cúmque penetrantibus, quoniam foramen dictum plerunque obturatum est.

ouratum ert. Quamprimum autem granula illa pulveris rubentia fe incipiunt movere, aceto acerrimo irroranda funt, & manibus confricanda, deinde in pilulas formanda, que Soli expositæ siccentur.

a junt, et manious commentes, donnée in primas formantes; que son exponte nécentur. Si quis pulverem hunc rubicumdum reflare finat, nec aceto aliéve acido liquore perfundat, & nt ità dicam, extinguat, è quovis ejus granulo efformabitur mulca quædam minima, quæ peg unam ità dicam, exanguat, que per una prominenta innue que que per una vel alterum dem nue illuc faltantes volantesve tandem colore mutato mortus decident, amaroce vel alterum dem nue illuc faltantes volantesve tandem colore mutato mortus decident, amaroce illo quem antea habuerunt omniño privatæ

illo quem antea napuerum commo private.
Granum evacuatum feu pulvere penitus exhauftum vino lavant, dein Soli exponunt: Siccatum in facco confricant, ut lucidum reddatur. Quo facto faccis infundunt, jam venalem pulvere inde in lacco commeant, at access in including lands in the land in the addringentem, cujus ratione vulneribus nervisque fauciatis trita ex aceto convenienter imponitus

Eximic conferre hoc granum mulicribus abortientibus cum pari thuris pondere in potti fumptum Diosc. Plin. Fuchfus & Matth. teftantur. Noftro tempore mulierculas Monipelienses & Nemausenses in difficili partu & collapsis viribus ejus pulveris scobem ex vino, aut ipsam etiam confectionem Alkermes non fine fructu sumpfisse cimus. Medicis Monspelientibus in quovis casu praccipiti, & morbis acutiffimis, Apoplexia, Paralysi & similibus, nihil præsentius esse sicilibus, f. B. Mesus cam ad cordis palpitationem, fyncopen, mentis alienationem seu desipientiam, & mœrorem sine causa manifesta celebrat. Quomodo autem Coccus baphica cor corroboret & exhilaret, cum præter adfrictionem & amaritudinem nulla qualitas manifesta in ea percipiatur nos sugit. Odorem quem fenserunt fragrantissimum in vermiculis & granis ipsis inter præparandum Lacuna & Quinqueranus, mirum cur alii aut non deprehenderint, aut non meminerint.

OUber Vossius à Suo dictum putat, quod calceamentis insueretur, fœminæ enim non tantum hyber-Ono tempore valetudinis causa eo utebantur sed etiam æstivo, ut viderentur grandiores.

Suber latifolium J. B. Ger. Park. latifolium perpetud virens C. B. Che Cont. Tiec.

Suber quod in Hispaniis nascitur, perpetuo viret, ut Ilex, cui adeò simile est, ut primo aspectu plerunque fallat, nifi cortex crassus et disrumpi solitus errorem detegeret. Majus est Ilice, plerunque & caudice ubi adolevit longè craffiore, cortice item denso, carnoso, scabro & rimoso, qui nisi suo tempore detrahatur dehiscit, alióque subnascente expellitur: eo detracto qui subest novellus ità rubet, ut procul aspicientibus arbores rubrica aut minio picta videantur. Suberis rami Ilignis firmiores sunt; folia majora, longiora, molliora, & superrie magis virentia, interdum nonnihil dentata, aliquando minime, ut in Ilice. Glans magna, ubi maturuit nigricans, Iligna longior & obtufiore cuípide, calyce etiam majore, magis hispido, & per oras molliter echinato. Glans admodum adfirringentis & exficcantis gultûs, Ilignâ multò ingratior: magna ex parte conjunctim nafcitur ut Pontica nux, fed crasso brevique petiolo, & firmiore quam Iligna. Ramulis nonnunquam adnascuntur dura & lignosa quædam cinerei coloris tubercula, adeò firmiter inhærentia, ut nisi fracto ramo eximi non

Clufius Suber in extrema Aquitania Pyrenæis proxima naícens folia non retinere fed hyeme abitcere observavit; ut mense Aprili foliis prorsus viduatæ erant quatuor Suberis arbores circa Bayonam. Quare (inquit) Theophraftus non immeritò tribuit Suberi deciduum folium.

Matthioli Suber alterum oblongis angustisque foliis, quod Pisano agro nasci tradit, sibi nunquam visum fatetur idem Clusius. At quis alius præter Matthiolum fide dignus illud conspexit?

Plerisque Castella nova Baticaque locis, & tota Lustrania nasci Clusius tradit. Circa Fundos & Viam Appiam copiosè nascentem simul cum Siliquâ Arbore seu Ceratiâ observavit D. Tancredus Robin-6m, qui affirmat folia Suberum rarò effe decidua. Uberrimè ettam in Olbienfi ora provenire auctor eff Quinqueranis in libello de laudina Provincia. Qua de triplici cortice habet Quinquer, nobis non probantur. Detrahendis corticibus hac eft ratio. Qua fipes telluri committitur circumscinditur ad lignosam usq, materiam, paritérq, in summis humeris antequam in brachia dividat sese, mox à summo ad imum finditur, detrahitur triplex cortex: Non explanantur aqua fed igni, nec demuntur nisi tertio mox anno. Quod si paucis diebus à tonsura largi imbres supervenerint, arbor interit; quod rarò accidit, nimirum regione calida & ficca, & temporum observatione rarò fallente. Clus. è Quinquer. Alii ut Lobelius, & quidem rectiùs. Cortex geminus stipitem amicit; alter interior, qui perpetuò hæret; alter craffior ad duos pollices, rugosus, perquam levis, qui deglubitur & quolibet

Cortex tritus ex aqua calida potus fanguinis fluxum fiftit; ejusdem cinis ad idem valere dicitur. Vires Une que est ad anchoralia navium, pifcantium tragulas, cadorum aliorumq, vasforum anguiti oris, & Uins. ampullarum vitrearum obturamenta, feminarum * calceatum hybernum, alvearia, & in Estrema * Plin. 1.16. dura Hispaniæ ad tuguriorum tecta, referente Clusio. SECTIO

* Tract. de

niferis, &c. * Lib. 16.

* Bellonium

defendit Sta-

pelius. v. su-

сар. 33.

Lib. XXV. De Arboribus quarum fructus à florib. sejuncti.

SECTIO II.

De Arboribus flore à fructu disjuncto Coniferis.

Onos voco fructus squamosos, polyspermos in coni seu metæ formam plerunque turbinatos: hoc etiam nomine comprehendo fructus pluribus partibus crustaceis aut lignosis per manini tatem dehiscentibus compositos, quamvis neq, squamosi sint neq, conoides.

Conifera arbores funt vel Refinifera, vel succo aqueo scatentes. Refinifera funt vel frudusque molo, vel fr. è clavatis tuberibus per harmoniam coaptatis composito, foliolis brevibus, acutis, in square moto, vet ir. e ciavats dioenois per national motor dint vel foliis perpetuis, vel folis de mas degènerantibus, ut Cupreffis. Refinifera fructu fquamolo funt vel folis perpetuis, folis de ciduis. Refinifera folis perpetuis, funt vel eidem fparfim & fingulatim undique è finculis exquencialis. tibus; vel agminatim pluribus firmul velut in penicillos quosdam coaggestis, cujusmodi est Cedrus l' bani conifera.

Ouz foliis sunt sparsim è surculis undique exeuntibus, sunt issem vel brevioribus & singulation nascentibus, cujus generis est Abies, vel longioribus, binis ex eadem theca seu tubulo egreffis. El

Refinifera foliis deciduis est Larix.

Conifere succo aqueo præditæ sunt vel foliis latis, majoribus Coryli Alnus, vel fol. minoribus Po puli: Betula.

CAP. I.

De Abiete.

Bies ab abeo Grammaticis dicta, putatur, ut à facio facies, à specio species, quod in aliudinem tendat: "Badan pariter Gracis dicitur meet no enant is the state of an animalus, teste Espundogo. Notandum autem, vocem indum aquivocam effe, & pro involucro fructús palma atoris interdum accipi, aut etiam pro fructu iplo.

Notæ Abietis characteristicæ in genere, prout Piceam Latinis dictam complectitur, sunt foliasin gularia ramulos undique cingentia, seu non ex lateribus tantum sed etiam ex superna & inferna &

rundem parte nascentia, brevia & angusta, proceritas eximia.

Jo. Bodæus à Stapel multis probat falli Botanicos qui Sapinum arboris speciem esse negant. statuuntque Sappinum, Plini autoritate decepti, inferiorem ac emodem partem caudicis Abiegni, offendique Plinium diftinguere Sapinum & Sappinum Piceæ Sativæ species est, Sapinum autom species Pini que cesa regerminat. Pars autem inferior Abietis enodis Sapinea dicitur non Sapinea Sic autem vocabatur pars hæc Abietis, quod enodis effet ut Sapinus. Recte ergo (inquit) Bella nius Sappinum arborem dixit. Vide Comment. ipfius in Theophr. hift. lib.3. cap. 10.

A. I. Abies Park. Abies famina sive Endru Sunia J. B. Abies mas conis sursum specialistus C.B. The Betwienved Fire-tree. Abies Taxi folisis.

Descriptionem hujus accuratam * Joannes Conradus Axtius nobis suppeditat.

Est (inquit) arbor procera & excelsa, Pinum altitudine superans. Candex ejus rectus elt, infe rius enodis, æqualem ferè craffitiem habens usque ad ramos. Hæc pars vocatur à * Plinio, & Vitruvio l. 2. c. 21. Sapinus; superior autem pars nodosa Fusterna. Errant itaque Bellonius & alis qui ex Sapino peculiare genus faciunt. Cortex ejus est albicans & fragilis. Rami in circum circa truncum crescunt, interdum quatuor, interdum quinq, interdum sex aut plures, & hoc continuant usque ad cacumen, fingulis enim annis novam congeriem ità arbor protrudit, ut facilè inde colligere licet, quot annorum sit [Hoc non peculiare est buic speciei, sed plerisque arboribus coniferu commune I Quidam ramorum funt in terram reflexi, quidam non, fed prius fieri puto à ponder multi albidioris, qui fapius copiolissime in ramis Abietum provenit. Utrinque surculos utplurimum ha bent instar crucis, interdum tamen unus tantum surculus ab uno latere erumpit, nullus ex ad-

Scribunt autores quod folia utrinque ex lateribus ramorum emergant, quod tamen falli aun la convincit: proveniunt enim non solum in lateribus, sed etiam in superiore & inferiore ramulorum parte, sed illa ità ad latera le deflectunt, ut intuentibus tantum è lateribus emersa videantur. Sunt autem folia, non ut alii volunt diluta, sed saura virditatis in superiore parte, in aversa autem pal-lulum candicantia [linea viridi distincta J. B.] qua ex superiore parte erumpunt breviora sunt quam qua ex sateribus & inseriore parte. Plinius scribit folia esse inserta patinum modo Picae & A. bieti. Quid vocabulo illo insetta vult equidem nescio. Sunt tamen folia ità ferè disposita, ut den tes in pectine, foliis Taxi similia, minimè pungentia, in acumine enim in minutissimam furculam dividuntur, partes tamen illæ non ità acutæ sunt ut pungant, in medio linea secundum longitudinem notata. Lignum habet album, molle, & lave.

Radices non altè descendunt, ità ut facilè à ventis validioribus radice tenus è terra eruantur. Coni quadruplo minores sunt quam Picez, squamis constant in superiore parte latis, sub quibus la tet semen subalbum, superiùs alatum, plenum acri & pingui humore.

Matthiolus & Bellonius rectè negant Abietem ferre florem: Thophrastum autem, & Plinium. & alios qui Abieti tribumt flores fefellerunt primum prorumpentes picea coni, qui ante Solftitium proauos qui rocte de funt jucundiffimi. Alii enim Fabæ magnitudine, alii ettam minores aut majores wennant, tantă rubedine praditi ut nihil fupra ; finguli fquamis fuis funt veletit, & progreffu temporis apparent, tanta ruocumo passassas anni nopra, inigun quanus uns tunt verent, et progrediu temporis paulatim fiunt virides. Ego potius illis accedo qui flores Abieti tribuunt : nam ex lententia noftra paniarim num vintes. Les potitis, pulviculum feu femen minutiffimum suppeditant semini masculo norum rannua, Deinde J. Bauhinus alinque autores fide dignifilmi difertis verbis Abierem normanden autorem noftrum de Pinu, cui flores etiam fidenter negat, deceptum norde amunication de la company de la compan

onis breviores & craffiores; Squamæ verò latiores multo, brevioresque, & velut hirlitæ, vel levi exficcatione caducæ, nt in Pinu Gembro dicta: neque enim hærent, ut in Pinu, Picea atque Pinastro. Svils conorum medis, squamis delapsis, diu interdum in arbore restant nudi, Clavos nostrates vocant, à

Dodonzus, eumque secutus Gerardus, de Abiete & Picea confuse scribunt, unde concludimus

cum J. Bauhino, Abietem & Piceam non bene notas fuiffe arbores Dodonao.

Quin & C. Bauhinum ex una specie duas fecisse opinamur, & synonyma consudisse. Abietem enim I. seu conis sursum spectantibus, sive marem C. B. & II. seu albam, sive feeminam ejustaem pro eadem arbore habemus. Certum enim est Abietem Plinii, & feeminam Theophrasti Cluf, bif. quam Abietis fuæ secundæ, i.e. albæ seu fæminæ fynonymam facit C. Bauhinus, iphillimam elle arhorem quam jam descripsimus. Abietem autem conis sursum spectantibus, aliam ab ea quam descriptam dedi, vellem quis mihi ostendat. Ego duas tantum Abietis species agnosco, alteram conis brevioribus, sursum spectantibus, foliis pectinatim Taxi modo dispositis, subtus albentibus, quam sci. descripsi, quamque Abietem sceminam Theophrasti peritiores Botanici, Clusius & Joan. Bauhinus faciunt : alteram conis longioribus, deorsum dependentibus, folis nec pectinatim dispositis nec subtus cinereis, quam iidem Latinorum Piceam, Theophrasti Abietem marem esse statuunt.

Interim hic monere convenit D. Plot in Historia naturali Comitatus Staffordiensis non recte cepisse mentem meam, cum arbores illas in Worton nascentes, seu mavis stantes, Picce generi à me adscriptas dicat. Mihi enim optime nota fuerunt illa arbores, quas non seinel vidi & lustravi, earumque semina collegi in horto nostro serenda. Nota ergo tertia ad Abietem in Caralogo nostro Jennarum Anglia ad Abietem cujus fynonyma dedi referenda est. [non ad Piceam ut opinatur D. Plot.] nimirum Abietem Park. Abietem seminam sive "Eratum Sandam J. B. cui etiam, (ut superius dixi) eandem puto Abietem II. i.e. albam sive foeminam C.B. ut patet, tum ex epitheto albe, tum ex nonnullis synonymis; quanquam fateor C. Baubinum synonyma confudisse, ab Autoribus quibus Abieris & Piceæ disserentia minus perspecta essent seductum.

Nos in Sueviæ & Bavariæ sylvis, sed copiositis in Alpibus Helveticis & Rhæticis Abietem observa-Locus. vimus. Axtius in Germaniæ & Bohemiæ fylvis frequentiffimam effe fcribit: alibi etiam variis locis in montibus reperitur: Coni, teste Clusio, virent Autumni initio, & multam resinam fundunt: sub

Autumni verò finem, & hyemis initium maturitatem consequuntur.

Materies ad multa utilis est, præcipue ad navium malos ob levitatem & altitudinem suam: nam in Usus. Alpibus Helveticis inveniri nonnunquam 130 pedum altitudine afferit, ità ut ufui adaptentur longitudine 110 pedum. Asseres & tabulæ abiegnæ multi apud nos usûs sunt in Anglia ad tabulata domorum & conclavium. Ex ligno etiam Abiegno in Germania (teste Axtio) fiunt dolia quæ picantur, cupæ, capedines, truæ, capulæ, aliáque quamplurima vafa cerevifiaria, aquaria, culinarià: in frequentiffimo usu eft in Anglia ad pyxides, thecas, cistas, loculos, &c. Pondus sustinent valide Abies & Pinus, remituntur enim, nec temere rumpuntur. J. B.

Hujus refina duplex in usu est, 1. Liquida; quæ colligitur è tuberculis Abietum novellarum sed pauca. Hanc Officinæ Terebinibinam Venetam (at nostrates Argentoratensem,) falsò vocant [Inter corticem & corticem arborum juniorum oriuntur quædam tubercula, (Danblattern Germani vocant) ex quibus fi vulneretur fluit præstantissima illa resina, Lariceæ consistentia similis, sed magis transparens, amaricans, valde fragrans, & sapore Citrii mali corticem proxime referens. 2. Sicca, qua uti Thus figura ementitur, ità usum ejus amulatur. Modum colligendi resinam liquidam vide apud

Rellonium.

Refina hæc à Matthiolo aliísque magnopere commendatur ad recentia vulnera, præcipuè capitis, Vires. fananda; ad calculum renum & arenulas, ad urinam ciendam (uncia pondere pota) ad arthriticos & ischiadicum dolorem. Ad gonorrheam etiam virulentam confert, si aliquot diebus continuis matutino tempore fumatur.

Abietem Anglia indigenam esse statuit D. Plot, nec ego sanè abnuerim, siquidem Abietes illa superius memoratæ in vico Worton crescentes ibidem sponte ortæ videntur; easque reliquias esse plurimarum in vicinia olim nascentium oftendit idem doctiffimus Vir: unde Cæsarem in utroque genere deceptum patet, cum scribit in Britannia Materiem omnis generis reperiri prater Fagum & Abietem, Fagum enim plurimis in locis provenire apud nos certum est; Abietem aliquibus.

Abies, autore Theophrasto, provenit tantum semine, radix nullam penitus sobolem profert: deciso cacumine radicitus inarescit eodem anno. Nos verò quamvis hac variis in locis iteret & inculcet Theophraftus, experienția docti affirmamus, ramulos Abietis decifos & terræ implantatos, non germinare tantum, fed & radices agere, & fortè etiam in arbores tandem adolescere posse: Siquidem oftendit nobis D. Franciscus Willingbby arbusculas Piceæ seu Abietis maris lætas & vegetas, ex ramulis à seipso ante quadriennium depactis.

Hermannus in Catalogo Leydenfi distinguit Abieteni marem conis sursum spectantibus sive

Taxi foliis ab Abiete fœmina Theophrasti J. B.

A. 2. Abies

A. 2. Abies mas Theophr. Picea Latinorum, five Abies mas Theophrasti J. B. Picea Park. Plus major Ger. Picea major prima five Abies rubra C. B. The common Fire Tree 02 Ditch: Cree. Abies conis deor (um fectantibus.

Axtius. Procera est arbor, caudice recto uti Abies, cortice rubescente, nullo modo fragili, ut in Abies, Procera est arbor, caudice recto au Abies, control and advect fed lento & flexili. Ramos habet Abietis ramis fimiles, & ità ordinatos, [decuffatim politos] non quidem in terram deflexos, sed ad cœlum spectantes: [è contrario ex J. Bauhini & nostra objette tione plerung, in terram reflexos] Folia sunt dilutæ viriditatis, nec ità ut in Abiete pectinum molo disposita, sed ex duodus surculorum lateribus, & ex superiori parte prorumpunt, nec inferior profus est nuda. sed illa ad latera slectuntur, ut intuentibus inferior pars nuda videatur, que autem in fuperiore parte crescunt, non ità ad latera flectuntur ut inferiora, Abiegnis angustiora sunt ho viora, curviora, acuta & pungentia. Surculi ramorum Piceæ plura habent folia quam Abiets: In L. 16. 0.25. ficcis ramulis folia admodum caduca funt, ut inter exficcandum experti fumus. Recte negat nius Piceam exhilarari flore, & immerito hanc ob cauíam à Dalechampio notatur, qui ferbir, p. nus Piceam exhibitati note, commission and cover are potent. Fefellit illum fine dubo color, per cere floren oblongum ac rubentem quivis observare potest. Fefellit illum fine dubo color, per vitque conos tanta rubedine non esse præditos : sed si diligentiis inspexiste, sané aliter superior ductions. virique conos tanta indocum non un prorumpentes & rubentes, & nihil omnino floribus fimile prate colorem repræfentantes. Nos potius affentimur J. Baubino, Clusso, Dalechampio, gravibus impima b colorem representantes. Nos possus assensina y . Danomo, compo, cuevo, consecumono, como desconso de desconsortos. Austoribus affirmantibus extrema ramorum bujus arborus ineume asset a julos pravudes sinas lares, pallescente quadam farina refertos, quam Axito id neganti: prasfertim cimo or ipsi sissensi julo in Pinu, cui ille pariter stores denegat, observaverimus. Praverea nullam omnino in retum natur plantam dari contendimus cui nec sios sit, nec aliquid stori analogum; nec enim sine sense me analogum si poste putamento de situatione si poste putamento de situatione de

sculo qui in apicibus florum continetur plantæ ullius semen prolificum esse posse putamus. Picea conos fert teretes spithama longitudine, extremitatibus ramulorum annexos, & deorsim pendentes, quod propter pondus iplorum fieri autumo, ex meris squamis coalitos; in melio se. pendentes, quoa propter pontata international actions, va most actions and propter pontata international pum haben longum, cui fquama funt adnata; que in medio late funt, in fuperiore parte aminatar ac tenues, in inferiore autem parte, ubi fcapo annectuntur, angultiores, craffiores mena: mediæ majores sunt, infimæ & supremæ paulò minores: Etsi dehiscunt squamæ non tamen excione. ut in Abiete fœmina. Singulis in latere exteriore annectitur longum & latiusculum foliolom, si perius paululum incifum, in interiore parte annechtur illis geminum [emen, magnitudine femin Cnici, fuperius alatum, colore fuco. Semen plenum est olei cujustam fragrantistimi, lingsingue acrimonia sua ferientis. Totus conus, si recens ex arbore venit, plenus est resina, & gratilimum

spirat odorem.

Usus Ligni.

niferis, &c.

Nascitur in montibus & sylvis. Nos in Sueviæ & Bavariæ sylvis inque Alpibus Rhæticis & Hol. veticis observavimus & quidem multò copiosiorem quam Abietem fæminam. Hanc arborem elle conjicio qua in Suecia, Norvegia aliisque Septentrionalibus regionibus copiose oritur. Mense Septentrionalibus regionibus copiose oritur. tembri fructus funt maturi.

Materies ligno quidem facilis fabris, sed in opere deterior, ut quæ pro aeris constitutione intumescit, detumescitve, subinde in ædificiis crepitans. Ad omnia illa adhibetur, ad quæ Abis femna, non tamen ità frequenter. Lignum accensum, imprimis resinosum, fumum edit attum, & omnia ad quæ pertingii nigrore afficientem. Quando cortex vulneratur magna copia effluir refiu, ex qua nostrates [Thuringi] picem destillant. Axiius & J. B.

Quæ de viribus Piceæ Veteres habent apud iplos requirenda omitto.

Cerevisia diætetica dicta, in qua infusi fuere ramuli aut summitates hujus arboris, in affectibus Scorbuticis bono cum successiu sepenumero usus sum. D. Needham. Idem affirmat Mollenbrous de Arthrit. vag. scorbut. Bartholinus de Medicin. Danorum domest, refert Norwegos aliosa septentrionales masticare corticem Abietis in inopia frumenti.

Hæ arbores (ut diximus) copiosam resinam præbent, cujus eliciendæ modum apud Germanos lis * Traslatu de verbis describit * Jo. Conradus Axtius.

Arboribus co-

Mense Maio, decrescente Luna, corticem Piceis detrahunt nostrates hoc modo. Incipiunt in parte superna qua ascia pertingere possunt, & detrahunt corticem latitudine trium digitorum us, in partem imam, ità tamen ut pedibus duobus à terra plaga absit. Deinde finunt corticem in arbote latitudine unius circiter palmæ, & iterum talem plagam inferunt, & fic pergunt donec tota arbot ità fit fauciata. Duobus aut tribus elapfis annis plaga illa ità funt repleta refina, ut deradere poffunt. Accingunt itaq operatores sese operi, & induunt tunicas lineas breves, ampliores tamen, ubi que consutas præterquam in inferiore & superiore parte, hæ pertingunt ad umbilicum, & resinam in rasura excipiunt, nè industa operariorum ab illa maculentur. Faciunt denio, vascula quadam, seu sportulas è cortice Sorbi sylvestris, figura coni inversi: has in terra ad latus arboris ponunt; quo facto deradunt refinam cultris five radulis incurvis, ancipitibus, longis infixis baculis, quam excipiunt sportulis illis, & in acervum congerunt, donec in casas, in quibus pix destillatur, convehatur. Picem è Refina picea hoc modo conficiunt Germani; Faciunt in Officinis suis furnum quadraum, oblongum, in quo duobus ferè pedibus à terra ponunt duos canales ligneos, in posteriori furni parte tantum prominentes, unicuiq canali imponunt tres ollas oblongas in fundo foramen digiti latitudino habentes, juxta ollas illas tria relinquunt foramina, in anteriore parte pedem unum circiter alta, & plus dimidio lata, in posteriore furni parte minora sunt, que loco fumariorum sunt, ut co melius ignis è foraminibus anterioribus flammam emittat. Furno ità perfecto implent ollas illas refina, & unamquamq, tegunt operculo: deinde accendunt ignem in foraminibus anterioribus. Cùm itaq, relina calorem ignis percipit, liquescit in ollis, & per foramina ollarum pix destillat in canales subditos, per quos in posteriore parte surin estilic. Canalibus ibi supponunt vasa abiegna, aut etiam alia va surin estilic control e cortice Picear fabresacta; hisce essentiale estilication estili plius fluat, refiduum eximunt ex ollis, & implent eas iterum refina, sícque pergunt donec omnis refina facta fit pix. Residuum seu caput mortuum resinæ in frusta magna quadrata cogunt, ex quibus

deinde fuliginem urunt.

ande rungment according piecem liquidam ex iplo Piceæ ligno, persimilis illi quem describir Theophrastus histor, lib. 9, cap. 3. Picez in Tadam conversa stipites assultation casos super area seu neophraius inition in 7 de la caracter de la control de luto ufto aut lapidibus antea praparato, & à centro undique ad circumferentiam paipaymento cinto and according component, et fimilem quem extruunt qui carbones facimin. latim declivi in tuesti sali in interest and in a declivi in dispersional sali in a declivi in tuesti sali in single sali in s relicto, desuper accendunt, quemadmodum Carbonarii solent, qui liquorem ligni oleosum seu resinaceum ad ima fubsidere compellit : Is autem ob pavimenti declivitatem in canalem (qui acervum undique corona instar cingit) ad id factum prompte delabitur, indéque per alios ductus in lacus aut unaque corone mesa comer, a au accessina prompte usantus, inacque per anos untens in accessina vala circeipiendo definata derivatur. Ex hoc in cortinas injecto, & tandiu decocto done comnis humor abfunatur, fit Pin arida & rafilia, Gracis Палінтов dicta, Nostrates Picem liquidam Car vocant, ficcam seu aridam Pitch. Hinc patet Picem à Plinio recte definiri Refinæ combustæ

De Refinæ & Piois ufibus in Medicina & Mechanicis dicemus in historia Pinûs.

In Nova Anglia pavimentum, in quo pineas taleas component ad excoquendam picem, non à centro ad circumferentiam, fed è contra à circumferentia ad centrum devexum faciunt, & canalem inde ad circumferentiam, ad picem defluentem derivandam, ducunt. Ibidem etiam lignorum Arnem luto undique illito obducunt, & foramen in fumma parte relinquant per quod igne desuper immiffo ligna accendunt; quibus jam penitus ignitis foramen illud obstruunt, & per foraminula aliquot circumcirca in lorica lutea seu tectoria relicta aerem admittunt quantus satis sit ad ignem fovendum, cauto interim ne in flammam erumpat. Foraminula quibus ignem moderantur, & vel occludunt vel aperiunt prout res postulat, Registros vocant.

2. Picea pumila J. B. Park. pumila Clusii Ger. emac. minor C. B.

Nunquam valdè affurgit, sed pumila maner, sertque quadam nucamenta Nucis Ponticæ mag-nitudine, è squamulis imbricatim compositis, sed in pungens soliolum desinentibus compacta, qua maturitate dehiscentia concavas inanitates & veluti cellulas oftendunt; à summis verò & extremis nucamentis ramuli nonnunquam enafcuntur, frequentibus, brevibus & pungentibus foliolis obsiti : fed tota arbuscula brevioribus & pallidioribus foliis quam superior prædita est.

Neque florem, neque fructum observavit Clusius.

Pinum tubulum five tibulum Plinii Dalechampius vocare videtur-

4. Abies Mexicana Fr. Hernandez. Avevetl & Ahoehoetl indigenis.

Hancarborem Hispani Sabinam & Cedrum ob materiei rubrum colorem vocare soliti sunt: venim ad Abietum genus omnino referendam esse præter fructum omnémoue faciem, materia fuadet, que mollis ac lenta eft, corruptionique & vitio abunde obnoxia, maxime fi terre de-

Sunt autem (inquit) quatuor, quod adhuc intellexerim, hujus arboris differentiz, inter se magni-

tudine, colore & fructu distantes.

1. Quædam fiquidem illarum altiffimas Pinus longitudine atq, amplitudine superant, & candidæ esse reperiuntur. Earum nonnullæ 24 aut amplius pedes crassitudine æquant.

2. Aliz, quarum materia quoq candens eft, & rubrum cor, fine medulla his cedunt, & nuces Pineas refina refertas producunt, fed qua vulgares Oleas minime magnitudine vincant. 3. Aliz his quoq inferiores spectantur, sed rubra materie, & orbiculatiore coma.

4 Postrema & qua omnium minima sunt, vix Malos Medicas vulgares vincunt magnitudine, quibus materies rubra est & candens medulla.

Cortice omnes teguntur rubeo, foliáq, ferunt Abietina, etfi minora & exiliora : Ex omnibúíque relina, fi non fponte, at flammis liquata fluit. Forma effet cadem que nostrati Abieti, ni folia, ut diximus, tenuiora, rami depreffiores & fastigia acuminatiora assurgerent,

Affulz in vasa fictilia conjecta opertaque igne supposito refinam fundunt : ea tamen sponte non

Quibufvis regionibus proveniunt circa fluenta, stagnantésve aut lente fluentes aquas uliginosave Loca: etsi omnium minima longe ab aquis & nasci & servari soleat. Nullo tempore aut loco inveniuntur florere. Nimis temere hoc pronunciavit Hernandez, nisi forte julos pro floribus non babendos

Refina hujus Abiegna vulgari longè acrior & calidior est & viribus vehementior. Corticis, Foliorum, Refinæ vires & usus, vide apud Hernandez, lib. 3. cap. 66.

100

Shill

De Pinu arbore.

Minus arbor Latinorum quo nomine Veteribus Græcis dicta fit non levis est inter eruditos com

Halizha Veteres Gracos pro Pinu usurpasse J. Bauhino dubium non est. Idem videtur Cat. paro fratri, Carolo Clusio, Bodao à Stapel. alisse, doctioribus. Mihi Turneri nostri sententia pro batur. nimirum Theophrastum adulu appellasse quam Latini Pinum: Plinium autem 11/10 Graco. rum pro Pinu accepisse, quòd Plinius Pityocampas Pinorum erucas vertat, non Picea. Galeno etiam Pityn Pinum esse, ait enim Pityn maximos ferre conos: Verisimile etiam putat Galeni tem pore Gracos & qui eum fecuti funt femper Pityn pro Pinu ufurpaffe.

Thus Theophrafto quæ arbor fit nobis non conftat, J. Bauhino Pinastrum seu Pinum sylvestrem

esse verisimile videtur.

Nominum mutationis, & errandi ansam præbuisse videntur Arcades, qui (ut scribit Theophraflus) quod cæteri พ่าน, พบริโม, contra quod สปรใบ พ้าน vocârunt.

1. Pinus sativa C. B. sativa sive domestica Ger. urbana sive domestica Park. officulis daris, folici longis J. B. The manured Pine-tree.

Excelfa est arbor, caudice recto affurgens, cortice scabro & subrubenti; materie robusta, substava. odorata, pingui. Rami per intervalla eo ordine rotatim prodeunt quo in cateris arboribus conife ris. Ex tuberculis passim in rugoso ramorum corrice extantibus folia enascuntur, bina ferè, circa imum connata, mox ab invicem abscedentia, quà se mutuò spectant canaliculata, Junci manni amula & aqualia, duorum triúmve palmorum longitudine, mucrone acuto & rigido. Coni magni. craffi, turbinati, arctiffimo squamarum contextu compactiles, quarum craffa, lignosa, lucida capia extantia tuberculorum agmine inæquales reddunit conos: fingulares squamæ unciam latæ, duplo longiores, à capite refinam albam, odoratam subinde fundentes, linesse, ex umbilico devens do natæ, paulatim hastam versus extenuantur, crassæ, sinu suo complexæ natura binæ unam autalie. ram pityidem, oblongam, ferè uncialem, torosam, pulvisculo atro-purpureo respersam, osse cumo duro; nucleo candido, pingui, dulci, pelliculá rutilá obvoluto.

Copiofissime in Italia prope Ravennam provenit, quo in loco sylvam ex se facit amplissimanin longitudinem extensam ad maris litus: alibi etiam in Italia observavimus spontaneam. In Gallia Narbonensi ad aquas Marianas spontaneam perhibet Lobelius, & circa Massiliam; Incolæ Provincia eam terebrant pro refinâ eliciendâ.

Radix nullam ex se penitus sobolem emittit, ideóque trunco reciso prorsus emoritur, & semine tantum provenit. Proprium esse aiunt huic arbori ut salso solo latissime fructificet, quemadmodum

apparet ex amœnissimo Pineto prope Ravennam.

Pini cujuscunq, cortices & folia refrigerant & aftringunt, unde in dysenteria & fluore mensium profunt. Decoctum aut infusum summitatum Pinus in Cerevisia aliove idoneo liquoread calculum renum & vesica plurimum valere creditur, necnon ad Scorbutum aliósque thoracis affectus. A turionibus Pini mille hominum liberatos à Scorbuticis affectibus refert Hofmannus in Mehod

Nuclei Pinei faporis func delicatissimi, ipsis etiam Amygdalis præferendi, ideoque in Italia ments fecundis adjiciuntur. Caliditate temperati funt & humidi; maturant, leniunt, impinguant. Ulis præcip. in Phthisi & tabe, quia nutriûnt bene, quamvis non omnino facile concoqui vult Dodonaus; in tussi & diuturnis pectoris vitis per se aut cum melle aliove eclegmate, quoniam exasperata lenium; in mephriticu affectibus, stranguria, acrimonia urina, &c. quos mitigant & dolores sedant. August item & lac & semen genitale, ideoque Venerem languentem excitant & naturam calefaciunt, prefertim Saccharo conditi. Torus Conus seu Strobilus cum Marrubio recenti decoctus (inquit Galenus) si postea addito melle modico iterum coquatur, donec ipsum decoctum mellis accipiat crassinalinem medicamentum est ad thoracis pulmonisq, exscreationes conveniens, veteri tussi & tabitudini conferens, ut Dioscorides etiam testatur. Aqua Strobilorum astringit, ideoq utilis est ad faciei rugas delendas, mammarum incrementum impediendum, in procidentia matricis, &c.

Notatu dignum est quod observavit Casalpinus, & nos etiam ipsi, nucleos hosce non bipartitos esse ut aliis plurimis, sed velut in alveo riovellum Pinum continere, cuius radix inferius

2. Pinus cui officula fragili putamine sive Cembro J. B. Pinus sylvestris montana tertia C. B. Pini Sylv. altera fructifera, Tæda arbor forte Park. Pin. Sylv. 2. Ger. descr.

Pini foliis breviora sunt Cembri folia, palmaria, itidem bina è tuberculo uno prognata, cannulataq, videntur acutiora tamen. Conus minor quam Pini, hoc commune habet cum cono Abietis, quòd squamæ facile à pediculo divellantur, in cæteris differt. Squammis compactus est minus multo extantibus & compressis, rugosis, non lucidis ut Pini sativi, nec firmiter compactis, extremam singularum marginem [non meditullium] occupante umbilico. Pityides binæ fingulis fquamis occultantur, dimidio minores quam Pini domesticæ, osse triquetro, turbinato, rubente, tenui & fragili, adeò ut digitorum pressu haud ità violento dissiliat, nucleo crassiore, breviore, sapore & substantia cum Pitvidibus domesticis eadem.

Lib. XXV. De Arboribus quarum fructus à florib. sejuncti.

In Rhætia copiosissime nascitur, ubi rustici ejus fructu vesciuntur, qui quamvis, Bellonio judice, Locus, minus duro sapidioreq sit nucleo quam Pini vulgaris, adeò tamen vili venu, ut vectura dignus non convoltante proprie l'accessione de la convoltante d minis auro iapianorea no iapianorea no iapiano anno iapiano anno iapiano no iapiano ia centeatur. Quintella nullus eft pagus qui earn fub Elvi nomine non agnoscat. Gesnerus in altis Medioramum not vo Vallefiorum nafci feribit, nec ullam arborem altius. Plinii Pinum Tarentinum esse volunt nonnulli.

um eue vouun noum. Theophrasto incognitium esse ait, in Gracia enim aut Asia montibus non Bellonius hoc genus Theophrasto incognitium esse ait, in Gracia enim aut Asia montibus non

nalci. Dalechampius Tædam arborem Plinii esse vult, Theophrasto ignotam.

3. Pinus silvestris C. B. Pinus silvo. vulgaris Genevensis, & Tæda J. B. An Pinaster Austriacus procepts 6. 1. I may feet a constant of the first five fines five Higharitan major Cult. B. ? I B. ? i. e. Pinus maritima altera C. B. ? Pinus files. Mugo Ger. ico. The Mountain

Caudicem habet * interdum distortum, sapissime tamen rectum : cortex in inferiore arboris parte * Imo plerum-Caudicem haber intertaum attq. fcaber, colore quodammodo cineraccios, in superiore tamen parte plenus que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccios, in superiore tamen parte plenus que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccios, in superiore tamen parte plenus que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccios, in superiore tamen parte plenus que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccios, in superiore tamen parte plenus que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccios, in superiore tamen parte plenus que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccios, in superiore tamen parte plenus que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccios, in superiore tamen parte plenus que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccios, in superiore tamen parte plenus que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccios, in superiore tamen parte plenus que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccios, in superiore tamen parte plenus que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccios, in superiore tamen parte plenus que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccio que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccio que si andem recum atq. fcaber, colore quodammodo cineraccio que si andem recum atq. fcaber, colore quodam recum atq. pienus en 18 rubicundus, in ramis teherioribus Lauri modo livefeit. Surculos ramorum habet borem inzelliiquamanum frangantur apparent inter corticem & corticem minuti pori, ex quibus refina exfu-gar.

dat. Adulta: arbores ramos habent minimè rectos sed sinuolos. Folia habent tenuia, rigida, multò longiora foliis Abietis & Piceae, semper gemina ab uno veluti tubulo exeuntia, in ipso exortu connoxa, in interiore parte, qua fese conspiciunt; concava, acitta, pungentia, gustu adstringentia; undiquaq, ramos vestientia.

Coni ex compactili squamarum acervo sunt turbinati; ramulis pediculo brevi, in nonnullis recto, in aliis adunco, ad latera ità firmiter adhærent, ut cum novi erumpunt anniculi adhuc in ramis hæ reant; quamprimum inaruerint dehiscunt. Squamæ sunt oblongæ, sub quibus semen latet nigri-

cans, magnitudine Anisi, alatum, plenum alba medulla.

Arbor hæc optimam fundit refinam. Descriptio hac in reliquis bene convenit Pinui sylvestri à nobis in Suevia, Bavaria, Austria, & alibi in Germania passim observata, sola seminis parvitate differt. Nostra solia habet longa, in viriditate nigricantia, conos fatis grandes, minores tamen quam Pini fativi, oblongos, turbinatos, ramorum alas spectantes & reflexos, nucleis parvis, nec Mali vulgaris nucleis multo majoribus, quibus & figura fua accedunt.

Habetur in viridariis nostris frequens in Anglia, & ab Hortulanis vulgò, The Mountain Pine, idelf, Pinus Montana, dicitur; excrescit autem in magnitudinem & proceritatem eximiam, quam-

vis cum sylvestris & suæ spontis sit, plerung, pumila manet in Germania.

Hac proculdubio est quam Bellonius libro Coniferarum describit sub Picea nomine, caudice, cum in arborem excrevit, contorto, rubro cortice vestito, rimis hiulco, sinuosis ramis, fragilibus, coma in latum expansa, mediocri magnitudine, &c. vide. Pinaster Austriacus major Clus. duorum est generum, aded inter se similium, ut pauci nisi materiae caesores discernere queant. Alterum tamen genus latiore & erectiore est caudice, laviore cortice, majore cono. Alterum verò craffiore plerunque est caudice, scabriore cortice, foliis paulò crassioribus ac minore cono.

Pinaster sive Pinus sylv. Hispanica major Clusio, in Aquitania, inq. Pyrenæis & plerisq, aliis Hifpaniæ locis frequentissima, quæ ipso monente, à Pinastro 1. Austraco albo parum & solis forte natalibus differt, in Pini sativi altitudinem excrescir, interdum etiam superat. Nobis observatæ quam-

vis satis grandes & proceræ, minores tamen erant sativis.

Sunt ergo nostra sententia Pinus sylvestris vulgaris Genevensis J. B. Pinaster sive Pinus sylveftris Hilpanica major ejusdem. Item Pinaster Austriacus major albus, & niger, una eademque Pini species, ut & ipse Jo. Bauhinus suspicatur. Quamvis, ut verum fatear, descriptio Pini sylvestris Genevensis J. B. huic arbori non bene conveniat: nec enim coni in hac parvi & breves & non turbinati sunt, sed rotundiores, fragili & brevi pediculo adhærentes ramis, verum è contrario magni, & longi, & turbinati; ut superiùs diximus.

Ex hujus arboris inferiore parte, radicibus viciniore fiunt affulæ illæ pingues ad ignem accendendum Ufus. & lumen præbendum idoneæ, magni per multas Germaniæ provincias usûs. Strangulat enim hu-

morad radices descendens ipsas arbores sic ut in Tædam vertantur, de qua assulæ.

De Tæda.

Transeunt in Tædam quandoq Picea & Larix, sed rarò admodum: Pini enim sylvestris proprius ac peculiaris morbus est. In Tædam autem arbor conversa dicitur, cum non modo cor ejus sed & reliqua substantia in pinguedinem mutata est. Hinc (inquit J. Bauhinus) Plinius non absq. errore Tædam sui generis arborem esse existimavit, & sextum Coniserarum genus statuit. Plinium pariter erroris infimulant Matthiolus, Bellonius, Casp. Hofmannus, Bodæus à Stapel, alisque. Ego potius cum Dalechampio, Clusio, Parkinsono sentio, Tada vocabulum suchrusor esse, & nunc Pini refinolum & pingue lignum [எய் செக்டி] fignificare, quod lucernæ candelæve loco uratur, nunc arborem sui generis Theophrasto ignotam.

Quoniam affularum Tædæ ad lucernas usus est, hinc tæda pro face quacunque, præsertim nu-

ptiali, accipitur.

At tibi ego ignarus thalamos tædás@ parabam. Ovid. Metamorph. 1.

Ex hoc genere in Aquitania, apud Cantabros & aliis Hispania locis, indigenas refinam colligere observavn Clusius, & nosetiam, nec in Aquitania solum sed etiam in Gallia Narbonensi, ubi arbores vulnerantur ejus rei causa, fingulis annis novo vulnere supra aunotinum inflicto; donec ad Gccccc 2

Vires & Usus.

decem aut duodecim pedum altitudinem pervenerint, & humor ab ea parte manare deficiti; jum demum fimili modo ex alia parte, ac deinde alia aperitur.

Pinaster latifolius julis virescentibus aut pallescentibus C. B. niger, latiore folio, julis pallescentibus

Pinaftri nigri genus interdum invenitur, triftiore arbore, contorto caudice, & in latum gargi ramis, minore adduc quam præcedens cono.

Fif cantum varietas Pinastri Austriaci secundi seu nigri Clusii: quæ nostra sententia non diffici à fecunda specie seu Pinu sylvestri C. B.

4. Pinaster Austriacio tenuifolius J. B. Pinaster tenuifolius julo purpurascente C. B. Park. Tadastes Pseudo-pinus Ger. Pinaster 3. Austriacus Clus.

Crescit ad nonnullorum Austria montium radices in scopulis, & supra Badenses thermas,quatum fupra Viennam mill in montium crepidine tenui gramine oblita, aliud quoddam genus, contono admodum caudice, divaricatis ramis, quorum furculi multò graciliores tenuiorelo, funt quam in fix perioribus duobus generibus: folia item habet illis longè tenuiora & breviora, tametti bina femper conjunctim ex codem tubulo in virgarum ambitu nascentia. Extremis virgis botrus sive Uva cuguorum julorum veluti nucamento tenuiorum fquamarum inclufa adnafcitur, qui non virefcunt aut flavent, ut in antedictis, fed purpurascunt, deinde in tenuissimum pulverem abeunt, successente ex eorum medio novo germine suis novellis foliis, membrana vel vesicula inclusis, onusto. Huine conus eriam minor est, & obtuso plerung mucrone.

Hujus arboris ramos folent nostrates Oenopolæ ante ædes suas proponere, ut Viennenses Abiene tenuiores ramos, & aliarum regionum incolæ Hederam C.B.

5. Pinaster conis erectis C. B. Pinaster Austriacus Ger. emac. pumilio montanus Park. As Pinus Sylvestris Mugho sive Krein J. B? Pinus tibulus seu tubulus Plin? Sylv. Mugo Math.

Humanam non superat altitudinem, sed statim à radice in lentos & obsequentes, tamessicrassos rugolóque & denfo cortice tectos, ramos dividitur, atq in latitudinem diffunditur: hos per lingulas squamas bina semper ex eodem tubulo simul prodeuntia & juncta folia ambiunt, quemadmodum in Pinu & vulgari Pinastro, magis tamen carnosa sunt, crassiora, breviora, & obtusiore mucone prædita, coloréq, faturatius virente. Strobili unciales, squamatim compacti, Lariceis cons band majores, sed magis turbinati reckiq, pediculo introrsum non inflexo ut in pracedentibus genebus, nucleus alatus ut reliquorum, 8c inter compactiles squamas latens. Radix crassa, lignosa, in dives

Nascitur in summis Austriæ & Stiriæ Alpium superciliis inter saxa & scopulos, ut plurimum ubinul.

læ aliæ arbores proveniunt. Pinum sylvestrem Mugho sive Crein sic describit J. Bauhinus, Parva & pumila arbor est respecta Pinus Sylve-ffris Mugo & Krein dictus. aliarum refiniferarum, & Pini sylv. Taier dicti, ramis bipartitis Folia prodeunt ex tubulo bina. tres digitos longa una parte rotunda & carinata, altera plana, fimilia Pino sylv. Tædæ, sed colore mags uridi, pungentia Coni deorfum nutantes, paulò longiores quàm Tædæ aut Pini fylv. Genevenis ut in illa, sed manifeste differentes, quia eminente pulche fursum vergunt, cum dorso evidenti, immediatéque hærent ramulis, à quibus facile drelli possum: ubi folia decidunt sunt tubercula crebra. Arboris cortex nigrior, odoratior etiam ridear arbor. Ramuli rectiores pluribus soliis ornati. Refina alba, sicca. Matthiolus & Carlipinus hanc speciem describunt ramis procumbentibus humi, spatio cubitorum decem, quindecima, utilibus ad cingenda vafa vinaria.

Dubitat I. Bauhinus annon hæc sit Picea nigra Corcyrensis Bellonii.

Pinum Ivlv. Mugo Matth. C. Bauhinus à Pinastro pumilione Austriaco Clus. diversam facit.

6. Pinaster tertisis Hispanicus humilis J. B. Pinus maritima minor C. B. Park. Pinaster marit.minur

Ejusdem ferè est cum superiore seu Austriaco quarto altitudinis, sicet in lentos & obsequentes ramos divisus sit, non sunt tamen adeò crasso rugosoque cortice tecti, neq, ità in latitudinem dissus: virgæ etiam graciliores, felia exilia, Laricis foliis non diffimilia, non adeò tamen mollia, neq ut illa decidua, sed immortali viriditate prædita, ut superiorum folia: Strobili exigui & graciles, nucleus etiam pufillus & nigricans, alatus ut reliquorum.

Solo Murciano regno hoc genus, idd, rariffimè, conspexit Clusius. Opinatur Lobelius hunc non differre à Pinastro humili Gallo-provincia: & Narbonenss collibus ad Lupum montem oriundo, Nobis Pinaster ibidem frequens idem videbatur Pinastro Austriaco primo Clufii, tertio in loco descripto.

7. Pinus sylv. maritima conis firmiter ramis adhærentibus J. B. sylv. altera maritima Lob. obs. An Pinaster 2. Hispanicus Glus?

Coni ex adverso bini, deorsum nutantes, crasso, lignoso pediculo firmiter hærent (quo nomine ab aliis differt Pini & Pinastri speciebus) trium digitorum transversorum longitudine, in acutum mediocriter mucronem definentes, quatuor in ambitu uncias ad bafin colligentes, Iquamis non multum extantibus compactiles, ad Pini domesticæ conos accedentes, nisi multo essent minores. Ligno materies alba, cui refina vehementis odoris sublutea.

Lib. XXV. De Arboribus quarum fructus à florib. sejuncti.

In collibus versus montem Lupi plures funt fylvulæ ex Pinis hujufmodi compositæ, quarum aliæ Locat, arborefcunt, alia vero pumila reperiuntur, inquit D. Magnol.

thoreteunt, aux vero punture appendituit, initiat de stragent. Dubitat J. Bauhinus an hac arbor eadem fit cum Pinaftro altero Hispanico seu minore Hispa-

ico CIM. Pinafter nobis observatus circa montem Lupi non videbatur differre à Pinu nostra tertia seu sylvestri C. B.

Pinus maritima major C.B. maritima major frustifera Park. sphoestric montana Ger. Pinus maritima Theophrasti Lobelio J. B.

Stipite, ramorum & foliorum facie persimilis videtur Pinastro montano, sed ramis glabris, caudice nigrioribus. Conus phœniceus, brevior & fupernè latior. Huc refert C. Bauhinus

Pinastrum alterum Hispanicum vel minorem Hispanicum Clus. Pinum maritimam majorem fruttise ram alteram Park. marit. majorem Ger.

Quen Clufius duorum hominum altitudinem rarò fuperare ait, inflexo & contorto caudice. utplumum ab imo ramoso. Folia illi majori Hispanico similia, sed breviora, dilutiùs virentia; coni punnum au monte, com etiam minores, oblongi tamen, turbinati & candicantes, multa plerunq, refinâ infecti, non admodum is diffimiles qui Auftriaco albo cognominato innascuntur; nuclei quales in majore, nigrâ membrana contecti.

Murciano & Valentino regno frequens.

8. Pinus sylv. foliis brevibus glaucis, conis parvis albentibus, bortulanis nostris, The Scotch fir, i. e. Abies Scotica perperam dicta.

Hac in proceram fatis arborem adolescit, caudice recto, firmo & minimè contorto, cortice minus scabro quam Pinastri vulgaris, cinereo seu albicante, foliis brevioribus, latioribus, glaucis, conis parvis turbinatis, & acutis, albentibus, seminibus intus minimis.

Hanc aliquando habui pro Pinastro altero Hispanico Clus. Verum non convenit caudex inslexus

& contortus: coni etiam majores pinguntur. In Alpibus Stiriacis spontaneam observavimus. D. Evelynus in Sylva, hujus semina è Scotia Locas. àD, Marchione Argatheliæ ad se missa scribit, ubi propè lacum Loughbrun dictum inter lacum & montem vicinum sponte proveniunt ea copia, ut ex iis casu delapsis aut subversis, & ibidem jacentibus aliis supra alias ad hominis usque altitudinem interstitiis paulatim tractu temporis oppletis collis mediocris aggeffus & elatus eft. Ob elegantiam fuam & pulcherrimum afpectum, nunc dierum in hortis & viridariis nostris frequens colitur,

Descriptio Piceæ, quæ in Olympi Phrygiæ montis jugo nascitur apud Bellonium in plerisq, huic arbori convenit. Ea Abietis rectitudine conftat, cortice, fi ad alia comparetur glabro & subalbido: cetera omitto apud ipsum videnda.

9. Pinus l'ilvestris, sive ut Bellonius, Picea. Sylvestris Idæ Troadis, cujus coni facilè decidum I. B.

Piceam, qua in Ida Troadis nalcitur, plurimum ab aliis discrepare comperit Bellonius Arb.conif. Siquidem in Ida Martio mense breves julos ut Corylus promit; quo tempore coni à montis Olympi Piceis decidunt, quod aliarum regionum Piceis non accidit. Pediculus quo coni ramis adhærent gracillimus est, quare cum maturuerint levi ventorum flatu deturbantur decutiunturq, ab arbore, aliorum fructuum modo, cum tamen in aliis ferè omnibus anniculi cum nuper nascentibus in arbore permanere comperiantur.

De Refina Pini, Abietis, &c.

Refina liquor est pinguis ac oleaginosus ex arbore sapius sponte, interdum ea vulnerata de-

Refina propriè dicta in oleo prompte folvitur, in liquoribus aqueis nullo modo. Refina respectu consistentia vel liquida est, subalbida & odorata, è Pinorum sylvestrium pracipuè generibus, vel sponte vel vulneratis effluens: vel arida è corticis rimis vel circa ablesssos ramos,

& quidem Piceæ vel Abietis exiens. Strobilina refina nomen accepit, qua circa conos seu strobilos concreta reperitur.

E Refina liquida colo prius defaccata ut fordes fecernantur in duplo aqua decocta, quousque omni lentore consumpto odorem amittat & friabilis reddatur, támque arida ut tundi, teri, cribrarique possir, fit candidissima ac fere nivea etiamsi antea oleosa aut mellei coloris fuerit. J. B.

Spillatur etiam refina cocta fine aqua in cortinis aneis subjecto primum lento igne, deinde ubi coire cœpit, carbonibus liberaliùs aggeftis, & aucto igne, ut quicquid serosi est exhalet: quod requirit trium dierum & noctium continuam cocturam. Idem.

Haud absimilis est coquendi modus Chymistis usitatus, oleum è Terebinthina elicientibus. Phialam ingentem luto oblitam, & refina ad dimidium usque repletam furno imponuns, & vas recipiens adaptant. Dein ea cautione qua dictum est ignem accendunt. Fluit primum liquidus sudor, Refina aquam vocant, Pisselaco veterum respondens, qui tanquam inutilis abjicitur, tametsi ad ea valear ad quæ Pisselsum commendatur. Sequitur oleosus liquor, qui cum totus exstillaverit arida & Geccc 3

Louis.

Locus.

friabilis in Phialæ fundo refina luperest, Colophoniam hodie nominant, magni, ut & olim, medicina usus. Idem.

Refina omnis confert præcipue tuffi aliífque pulmonum affectibus (cum melle) urine ac alro ciendæ. Calculum pellit, Arthriticos affectus juvat, gonorrhœam fiftit.

Extrinscoùs Chirurgis ustratissima est in Emplastris, movet enim pus, maturat, & scabie ne.

detur.

Sunt qui Terebinthinam vulgarem (est autem ea Laricis refina) in Cerevisia infundunt, aque
fimul deservere sinunt pro potu ordinario in præservatione calculi, viscerumque obstructioning.

Schrod.

Refina Abietina calefacit & humectat, confumit & feparat, articulos roborat, tumores duros de folvit, dolores podagricos & líchiadicos fedat, emplaffiris juncta pus promovet: mundificat & incarnat renes, eofque à calculo purgat: fpecificum est in vulneribus capitis: Inprimis emplasimodo clavis pedum aur manuum applicata dolores lenit, & partim ejusmodi tumores cradicat. Wagnerus, p. 297, 298. D. Hulfe.

De Pice

Pix non tantum ex Abietis, sed ex Pinús, & aliarum etiam arborum resinisferarum lignis alialaim de seris & in struem compositis, eo quem supra explicuimus modo, rudi quadam per descensim de serie.

Pix non tantum ex Abietis, sed ex Pinús, & aliarum etiam arborum resinisferarum lignis alialaim de series de

Nonnulli ad ulus subitaneos è Pice liquida, ficcam faciunt hoc modo; Liquidam in cacabum far reum infusam supposito igne fervefaciunt eousque ut flamma concipienda apta sit, deindeaccasam tandiu deslagrare sinunt, donec absumpto humore sicca evadat, cujus cùm in parva quantizate experimentum secerunt, imposito opercuio slammam extinguunt.

J. Bauhinus Picis aridæ duo genera facit. Vel enim, T. Liquida eoufque tantùm coquiur dun ad vifci craffitudinem coacta fit; atque hæc Bæræð; nominatur, fortaffis quòd in pellibus [m. Gazendar] pecudum conderetur ac venderetur; aut quòd pecudum fcabiem fanaret, aut quòd illingre ges privatim fignaret. Officinis pix mavalis, quòd hac naves picantur: Hæc ipla cum pulicitur aquæ ferventi, & trahitur, five (ut loquuntur) malaxatur manibus fevo inunctis in fuorum illa quá fila cannabina inungunt. Vel 2. igne tam valido & tamdiu continuato coquitur, ut ab fumpto profus humore (per quem aliàs tenax eft) fragilis ac rafilis fiat: Hæc Græcis sacè mas, La tunis Pix ficca & arida, aut rafilis, dictur.

Harthauer Dioscorteli fit è Pice separato quod in ea aquosium est, quodque eidem velus serui lacti supernatat. Excipitur porrò interea dum Pix coquitur expansis siupra eam mundis vellensus que post quam halim ex ea siblato permaduerint in vas aliquod exprimuturi, iteraturque illus un tisper dum Pix coquitur. Unde patet Pisselaum nihil aliud este quam serum picis seu aquampisi destillatam. Hoc Galenus Pissantos serum Picis vocat, Pisselaum autem picem liquidan cum oleo permixtam. Ad eadem facit ad qua Pix liquida.

Zopisla est Pinnovalo, ex cera sorefina conflata, derasa scil. ex navibus, qua du in man vestata essentia, ac sur vult Plinius) velut vitam illuc peregissent: Eáque per intensionem Zopiss, quas essentia callo stimulata sit. Ambam digerentis habet facultaris. Dos in unguentis se emplastris ab 3 s a 3; se plures. Picis usum apud Veteres daplicem suisse Rei rustice se reposentia. Unum ad dolia s suisse se processore se resultaris. Unum ad dolia s suisse se resultaris. Unum ad dolia s suisse se resultaris se resultaris. Unum ad dolia s suisse se resultaris se resultaris suisse se resultaris se resultaris. Unum ad dolia s suisse suisse se resultaris se resu

Picis usum apud Veteres duplicem fuisse Rei rustice scriptores tradunt: Unum ad dolia & seis centerias, vala ante quadragelimum vindemiz diem picanda; cujus usus erat ad duratricem simulatens vimo præstandam (inquit Plinius) nè corrumpatur, & sicubi rimosum vas sir nè transfluat. Verum cum hic mos dudum apud nos exolevit in vasis saltem majoribus; qui modum scire desiderat quo vasa picabant, hunc ad cosdem RR. Scriptores remitto.

Picis alter ufus erat ad condituras, ut vina infirma duare poffent. Picis autem odor sapórque Romanis olim fuit gratisfirmus in vinis, quæ ob id Picata appellabant. De modo condiendi vina cum pice opportunior erit diceadi locus cum de vinis agemus. At neq, ad vina condienda nunc die rum ullus, quod sciam, Picis usus est, unde nec de conditura modis opus est ut admodum soliciti simus.

Picerillita olim pilos avellere folebant è corporis partibus quas natura is veftitas effe voluit, quod जारीक & कार्यकारीक Graci dicunt; qui mollium & effeminatorum mos erat.

Quin & pice corpora hominum torquebantur: unde warmeller inter alia cruciatu & fipplicio affi-

Facir Pix liquida; eradente Diofcor, ad lethalia medicamenta [venena Lugd.] phthificos, purlenta exfersantes, tuffes; anhelationes, & humores intra pechis contentos agre exfereables, fi cyathi nienfura cum melle delingatur. Peruncta valet ad tonfillarum & twas inflammationes, & anginas, itémq, ad aures purulentas cum rofacco [Galeno concoquit duros & crudos tumores onnes exaplativaes indita] necnon & ad ferpentum morfus cum trito fale adhibita; pari verò cera admitita ficabros ungues detrahit [& impetigines Gal.] vulva tubercula "fedifque duritas dificuit. Cum farina hordeacca urináque pueri decocta firumas circumquaq, rumpit. Cum fulphure, Pincovitée, ant furfuribis lilita que ferpunt ulcera conibet. Mannæ Thuris ac cerato permixta finuo-fa ulçera agglurinat. Pedum fedifve rhagadibus commodè illinitur, ulcera replet & cum melle purgat. Qum & cum uva paffa ac melle carbunculos putrefcentiáq ulcera emarginat. Septicis quos, feu erodentibus emplatéris utiliera damifectur.

Calefactoriam vim habet Pix arida, mollit, pus mover, tubercula panósq, discutit, ulcera replet,

Lib. XXV.

Caletactoriam vim naber ria arina, monte pus inovers tabestena pariori, dicturi, incora ropes, and incora incora ropes, a

Pix liquida jumentorum & pecudum uncera teatemin, intel tanat. Noticiates certe oviunt e, jumentorum ulceribus & vulneribus Piccem liquidami illinere folent; vertim ad ea potifimum contra mufcarum injurias tuenda quæ locis crudis & ulceribus, ubicunq, cutis deteritur & caro denudatur perpetuò infidentes admodum moleftæ effe folent, ovifque ibi depofitis vermiculorum catervam in entererare.

Norwegici Picem liquidam Abiegnam cum cerevifia mixtam in febribus malignis magno fuccessu bibunt: lis etiam Pix arida podagræ præsentaneum habetur remedium. Th. Bartholin. Act. Med. An. 1671. Obs. 131.

An. 16/1. Cara de Pice præparata valdè celebrantur à Claudero de Balfamandis corporibus p. 88. Hatia de Pice præparata valdè celebrantur à Claudero de Balfamandis corporibus p. 88. Hatia de Pice præparata valdè celebrantur à Claudero de Balfamandis corporibus p. 88. Hatia de Pice præparata valdè celebrantur à Claudero de Balfamandis corporibus p. 88. Hatia de Pice præparata valdè celebrantur à Claudero de Balfamandis corporibus p. 88. Hatia de Pice præparata valdè celebrantur à Claudero de Balfamandis corporibus p. 88. Hatia de Pice præparata valdè celebrantur à Claudero de Balfamandis corporibus p. 88. Hatia de Pice præparata valdè celebrantur à Claudero de Balfamandis corporibus p. 80.

Oleum Templinum dictum fit ex conis viridibus Piccastri per descensum igne leni destillat. Oleum hoc cum olei Rosacei partibus duabus mixtum solamen est in omnibus vulneribus, pracipuè capitis cum fractura offis: imperiginem quinetiam sanat, verrucas consumit. Wagnerus Hift. Nat. Helvetp. 298. Transmist D. Hulle.

Verum præcipuus picis usus, in quem ingens ejus copia quotannis absumitur, est ad naves picandas earumque rimas & commissiuras omnes obturandas & communiendas nequa se infinuare possit aqua marina.

Caterum Refina liquida quadruplex. Terebinthina nomine dicta Officinis nostris in usus est.

1. Primò, Terebinthina Cypria, Cyprus Turpentine, qua genuina Terebinthi arboris lachryma seu
Refina est, quam in capite de Terebintho descripsimus. Terebinthina è Chio ex eadem arbore.

Rema ett duain in capite Totosimus veneta, Denite Curpentine, quæ Laricis arboris ad medullam tere brate lates eft.

3. Tortiò, Terebinthina Argentoratenssi, Strausburgh Turpentine, qua ex tuberculis Abietum novellarium colligitur. Vide cap de Abiete semina. Hac à multis Terebinthina Veneta presertur nec immerito, certe triplo pluris venit. In quibus à Veneta seu Larigna differt das Hosenanus nos docet. I. Abiegna longè pellucidior est Larigna; Ideò quidam (ait Matchiolus) Larignam colatam & ad ultimam claritatem. perductam vendunt pro Abiegna. 2. Abiegna non tan lenta est & contumax, sed subiet numpitur si digito immissi attollatur. 3. Abiegna est adoration non Larigna tantum sed ipsa etiam verà Terebinthinà. Est autem odor Thuris. 4. Abiegna est amarior, & quodammodo refert saporem corticis Mali Citrii. 5. Post annum incipit slavescere.

4. Quartò, Terebinthina communis feu vulgaris, Common Curpentine. Hac minus liquida & craftior est reliquis, nec pellucida, albicans, confistentia fere Olei frigore nonnihil densati; Hanc Pinus montana feu spivestris C. B. liquorem esse estitimo și squidem à Massilia ad nos defertur; ipse autem observavi non procul ab ea urbe montes hoc genus arborum spivis vestitos, carumq, plurimas deciso non longe à radice cortice vulneratas ut resmam funderent, esq. excipienda sictilia truncia appensa aut subjecta.

Thus vulgare Officin. nostrarum, Common Frankintense, og Barronn Pineam resinam esse assirant Parkinsonus in terram defluentem & brevi indurescentem; cui & nos facile affentimur,

quia ab codem loco ad nos adfertur, nec alie fint in vicinia arbores refiniferæ.

Piem Burgundiam noftratibus dictam, Burgundio, 20 Burgun pitth, idem Parkinfonus
Pieze arboris Refinam effe exiftimat, cum primo effluit liquidam, tempore indutefeentem, ut
tandem friabilis reddatur: quod an verum fit nefcio, necdum enim certi quicquam de ca

Sulpicatur D. Tancredus Robinson, Thus vulgare Officinarum non solum è Pinu, sed è Piceà, alissque arboribus resiniferis effluere in terram, & saxa, ibiq, in micas indurescere parte magis ole-os evaporata; unde candida illa gemma cum resinistapenumero mixta, & à Plinio annotata inter Mercatorum frandes. Olibanum pretiosus, & rarius, hoc igitur sit Arabicum, Thus vulgare Europeum. Atramentum illud fuliginosum nostratibus Lamp vlacta dictum, nil aliud est quam fuligo resina vel picis concremata; propter quod Officinas adificant simum eum non emittentes, olim ad atramentum scriptorium in usu erat, & ad colorandum. Adulteratur fornacum, balinearumq, fuligine. Vid. Plin. lib. 24. cap. 6.

CAP. III.

De Cedro conifera.

Edrus, Másses, muest où alertess, aurzeolus pde 68s, îl muest où sesteau fastios, quod facile accendatur uratúrque. Prius Etymon minori Cedro magis convenit, posterius majori: hac enim facile arder no refinam Cedriam dictam:

Cedri nomine dus disersolvem generale apparet donantius: alerta heceifare est falsa faincia fun.

Cedri nomine dua diversorum generum arbores donantur: altera baccifera est folio spinoso seu pungente Oxycedrus inde dicta, qua revera nihil aliud est quam Juniperi species major; Notandum autem, Lignum quod ad nos ex America desettur Cedrini appellatione, Juniperi cujusdam ibi nascentiscandice crasso ex procero lignum esse; altera conserva, de qua hoc in loco.

Differt

*Alii penis legunt.

12105

Differt autem Cedrus à Larice (cui alias fimillima est) trunco majore, foliis perpetuis, conse plus quintuplo majoribus.

Arborem hanc esse Cedrum Libani, in Sacris literis tantopere celebratum, cujus usus erat adtem plum Salomonis ædificandum, minimè dubium est.

Cedrus conifera foliis Laricis C. B. magna, sive Libani conifera J. B. magna conifera Libani Park The Cedar of Libanus.

Arbor est perpetuò virens, robustis ramis brachiata, orgyias aliquot crassa, ad summam Abiehim Artor est perpetuto viene, router and automatical processing and automatica di) sursum spectant, longi, tam pulchro ordine dispositi, ac si artificis manus resectos aquatos que posuisset: fic ut eminus etiam circinatus æqualiter dispositorum orbis egregie appareat: ex quo etiam antequam cominus contempleris, facilè inter hanc aliásque refiniferas arbores discrimen notes licer. antequan commissione in the manufacture of the manu ab uno furculo exorfa, 40 vel 50 fimul, ferie quadam in ordinem disposita, surculum radianta p ctoris penicillum referre videntur, odorata, subacida & cum levi amaritudine adstringentia, Solo inter arbores, dempta Abiete, conos in cœlum tendentes mittit; hos fic describit J. Banhinus. Quatuor pollicibus altiores, octonos in ambitu circa bafin colligunt (quos nimirum ille habuit) tim in obtufum turbinem fastigiati, squamis compacti sescunciam circiter latis, unciam altis, mediocriter craffis, rufis, per extrema extantia planis, alia alius finum ità fubeunte, ut quot fint eanum circumcirca agmina, totidem zonis præcincti videantur : inferior autem uniuscujusq, ex his squamis pars lambdoides mucrone suo hasta adnascitur, jugo elato medium percurrente, in valles latera. les declivi, totidem confimilibus ex adverso valleculis respondentibus, quæ totidem recipiunt muor las, pomaceis aut pyraceis granis duplo triplove majores, forma non abiimili, rutilante quadam refina, dura fed fragili, vehementer odorata, evidenter acri farctas; quarum unicuiq, uncialis, triquetta, tenuísque membrana affigitur, papilionis alam egregiè referens, ità quidem ut due membrane uni squamæ majori averso incubitu respondeant. Cæterum pediculus coni validus existit, uncialis& fer. tantalis longitudinis, craffitudine ferè extremi articuli minimi digiti, obliquus aut incurvus, cortice rugoso, & squamulis exiguis (ut in Pinastro) subinde loricatus, tam firmiter ramo adhærens, ut di velli non possit nisi avulsa arboris parte. Coni porro hiantes se pandunt, ac paulatim diffissi mri. bus ac pluviis decidunt, relicto in ramo pediculo seu stylo medio, cui squama adnascuntur, simo & tereti, quod & in Abiete fæmina observavimus. Pediculus autem squamas non priùs exuit quam

Ramus quem habuit J. Bauhinus pollice craffior, cortice erat craffo, rugofo, foris fulco, intus mi.

fo, materie dura, alba, in ramulos fatis crebros divifa.

Lignum colore erat undequaq, ruffo, (qualem in Pyri ligno subinde conspicimus) pectinibus re-&is fiffile, folidum satis, media tamen inter fibras spatia inania, ut lignum Quernum, offendens, nullam cariem, nullam teredinem fentiens.

Theophrastus eam Cedri trunco crassitudinem attribuit, ut eam ulnæ hominum quatuor veletian plures nequeant amplecti. Melchior Luffy apud J. Bauhinum Cedros montis Libani tam craffas fuille ait, ut fex vel feptem homines vix possent amplecti truncos.

Dodonaus corticem inferioris partis trunci, qua a terra ad primos porrigitur ramos, asperiorem

esse scribit; reliquum vero lævem ac glabrum, inter ramos conspicuum.

Duas profert refinas, quemadmodum & Abies, alteram in tuberculis albam, nihil profus amarulentam, nec gravis odoris: alteram sua sponte exsudantem, quæ cum retorrida sit, naribus admota, fraga redolet, odoratáque gustatu percipitur, sed ità pertinaciter dentibus inheret, ut nonniscum difficultate auferatur.

In monte Libani, ubi sponte oritur tantum 24 supputavit Rauwolfius; nec plures Melchin Luss prædictus: Bellonius circiter 28: qui & in Amano & Tauro montibus se Cedros vidisse refert.

An Cedrus Libani Recentioribus dicta Veteribus cognita fuerit non levis est controversia. Hint enim, Theophrasto, Plinio, Galeno, Dioscoride auctoribus, Cedrus etiam major, baccas, Cedridas dictas, fert, non Conos; proinde Cedrus montis Libani esse non potest, qua conifera est. Ex altera autem parte, magnitudo infignis quam Plinius & Theophraftus Cedro majori attribuunt Oxycedro, (quæ revera nihil aliud eft quam Juniperi (pecies) nullo modo convent: uti nec nomen Cedrelates, quod quidam, autore Plinio, Cedro majori attribuunt. At neque, fi Bellonio credimus, Cedrus minor in Syria reperitur, ubi Theophrastus miræ magnitudinis Cedros nasci scribit.

Cedros autem Libani Larices non esse, ut Guilandinus & alii voluere, inde constat, quòd Larici folia decidant, Cedrus magna perpetuò vireat: Rami Laricis deorsum dependeant. Cedri magna

furfum spectent; tandem quòd Larix in Syria non reperiatur.

Magnam tamen similitudinem cum Larice obtinere Cedrum non est diffitendum, ut meritò congeneres censeantur arbores.

Cedriam antiquorum Cedri lachrymam seu refinam esse, non Picem, ut nonnulli volunt probat

Bodæus à Stapel. quem confule.

Bellonius lib. de arb. conif. non Cedrum tantum Cedriam fundere, sed etiam Pinum, Piceam, Laricem, Juniperum, Cupressum, quarum omnium resinas desunctorum corpora servare scribit : quem hac de causa Matthiolus non immeritò reprehendit.

Cedriæ autem hæ facultates à Veteribus tribuuntur, Defuncta corpora incorrupta ævis fervat, viventia corrumpit, mirà differentia, cum vitam auferat spirantibus defunctis pro vita est. Vestes quoq, & pelles corrumpit, & animalia necat. Galenus 7. Simpl. septicam esse tradit, ob caliditatem cum substantia tenuitate conjunctam. Commoda est ad ocularia medicamenta, ut qua illita Lib. XXV. De Arboribus quarum fruttus à florib. sejuntti.

yılım acuat, & albugines ac cicatrices delear; cum aceto verò inftillata vermes aurium necas, & cum Hyllopi decocto infula fonitus ac fibila fedat. At Plinius, timuerim (inquir) vel gravitati aut vermi-Hynopi decocco mana lob fepticam vim fuperius tactam.] In cava dentium indita dentent frangir, bus aumunt international dente etiam fi cum aceto colluatur. Plinius dentes quod eo collucte timus se dolorem fedat: idem facit etiam fi cum aceto colluatur. Plinius dentes quod eo collucte timus erit. In anginis illinitur, & tonfillarum inflammationibus opitulatur. Hoc etiam, nec præter res ent. In anguns minimus. Phthiriafes eo inungere non dubitârit idem, & contra porrigines. Cerafte serpentis morfibus, cum sale imposita auxiliatur, & contra marini Leporis venenum bibitus in paffo. Prodeft & Elephantiafi laborantibus fi oblinatur. Purgat quoq, ulcera in Pulmone eaque patio. Prodeir ce Leepman a commanda a remain a commanda in commanda in cyathi menfura forbeatur. Mirum hoc non reprehendere Plinium. Vermes & Alcardas perdit per clyfterem infufum. Ulcera fordida & excrefcentas in eis autores quidam inaugunt eo fit & olem ex eo, quod Piffelaum vocant, vehementioris ad cadem omnia ufus. Privatam terò fit & olem ex eo, quod Piffelaum vocant, vehementioris ad cadem omnia ufus. Ouadrupedum, & canum ac boum scabiem curat, Ricinos etiam in iis perdit, & ulcerationes qua ex tonsura ipsorum oboriuntur ad cicatricem perducit.

Ex Cedro oleum nasci scribit Vitruvius quo libri alizve res peruncta à tineis & carie non laduntur. Ad quod pertinere videtur illud Perfii, Satyrâ primâ

____ Et cedro diona locutus.

Item illud Ovidii Trift. 1.

Nec titulus minio, nec cedro charta notetur.

Ego potius colorem aliquem cedri oleo temperatum poetam intelligere puto ob verbum notara additum: nec oleo fimplici, quod propemodum decolor est, aliquid notari recte dicitur.

CAP. IV.

De Larice.

Aricis nomen à Germanico antiquo Larch vel Larich dictum effe verifimile est. Apud Cafarem voces Germanicæ in ich terminatæ, observante C. Hofmanno, mutantur in ic. Laricem autem Theophrasto & veteribus Græcis incognitam fuisse cum Bellonio putamus, qui ait universis locis Græciæ per quæ transit Laricæn non apparere. Laric à reliquis coniferis & resinité is arborbus abundè distinguitur quòd folio sit deciduo. Verum de tempore quo folia decidunt non conseniunt Botanici. Matthiolus folia non decidere hyeme, sed novo vere cum recentia propellunt etera affirmat. Matthiolo suffragatur auctor desembrare J. Bauhinus, qui non Atummo sed Vere consenius de consenius de la consenius de folia decidua se observasse scribit. Alii è contra folia Autumno decidere & arborem hyeme nudam ese asserunt; præ reliquis C. Hofmannus. Quid autem? inquit, nisi omnes qui hortum medicum frequentavimus cæci fumus fingulis Autumnis folia decidunt. Ego J. Bauhino ut curioso & veraci poniùs affentior. Observent & litem hanc determinent quibus arborum harum copia est, & inspiciendi

Larix Ger. C. B. Park. folio deciduo conifera J. B. The Larch trec.

Caudice recto ac procero Abieti equalis est: cortice crasso, scabro, fuscóque [J. Bodaco cortex inferiore parte quæ ramis subest crassus, asper, undiq, in rimas dehiscir, præcisus interius rubere conspicitur, reliqua parte lævis, glaber, nonnihil foris inalbicans.] Rami circa stipitem velut per gradus collocantur, longi, graciles, deorsum dependentes. Folia leniter odorata, ramos confuso ordine ambientia, è tuberculis umbilicatis duodecim, viginti, aut triginta simul penicilli in morem conjuncta prodeunt, tenera, perangusta, crassitudine porcinas setas æquantia, uncialia & longiora, viridantia, Stapelio breviora, tenuiora, molliora quam Pini, haud aculeata fed retufa, adventante hyeme pallida effecta, (quod & nos observavimus) ad stipitis radicem decidunt] non ante Hyeme decidentia quam alize initio veris succedant. Non igitur universa simul, sed singula paulatim recedunt, alis interim successi ab issdem tuberculis prodeuntibus dilapsorum vicem occupantibus, ità ut non defluxisse folia, sed novæ juventutis habitum induisse videantur. [At Stapelius alisque nudam hyemem transigere Laricem affirmant.] Flosculi seu potius conorum rudimenta Stapelio rotunda, è tenerrimorum ramulorum summitatibus erumpunt, arborémq, mirum in modum condecorant, quòd in purpuram ardenter rubescentia, comantibúsque foliolis miro naturæ artificio annexa, viatorum oculos non parum recreant, funtque odoratiffima. Com pertinaciter ramis hærent brevi, contorto, craffiulculo pediculo, nutabundi, nucis Cupreffini magnitudine, sed paulò longiores, squamulis compacti latuiculis compressis, obtusis, tenuibus [ex rubro, ut inquit Clusius, purpurascentes, nimirum dum tenelli sunt, se nondum maturuerunt] qui dum novelli se recentes sunt ex issem tuberculis è quibus folia prodeunt, petiolo sursum reflexo nitentes, ut mucrone cœlum spectent: illosque intercedunt fquamulæ foliaceæ, tenellæ in ftylum acutiorem definentes quæ fingulæ continent femina parva, alata, gemina, magnitudine feminis Cupreffi, foris cinericeo cortice, intus autem candido nucleo constantes, sapore dulci & Pineam nucem reference. Materies firma satis & solida, in rectum fisfilis, fulva, crispantibus saturatioris coloris callis, pectinibus rectis, odorata, flammescens, odorem quoq, jucundum naribus aspirans.

In Alpibus Rhaticis & Vallesiacis abunde provenit. Nos in Alpibus Stiriacis & Corinthiacis co-Lossis, piosam observavimus, cum Vienna Venetias iter faceremus. In Viennensi saltu, tum aliis monti-

* Comment. in Theoph.hift. 1.9. c.1. p. 973.

Vires.

Lacus.

Ulus.

Vires

Histor. Na-

tia, p. 296,

bus Alpibus vicinis, exceptis fummis jugis, abundare Laricem scribit Clusius. Plinius, Vitruvium. viderur fecutis, Laricem nec ardere, nec carbonem facere, nec alio modo ignis vi confuni di landes scribit. Hoc tamen falsum esse experientia constat, nam apud Vallesianos quibuscam locis, non alia ligna in usum foci adhibentur, ac alicubi etiam in Alpibus ad ferrarias folinacen

Nec verius est, quod hanc perpetuò virere dicit, cum Botanicorum omnium consensu foliosis di ciduo: potest tamen hac in parte defendi Plinius; cum Larix (teste J. Bauhino,) non and foli-

amittat, quam Vere nova producat.

Erravit infuper Plinius Laricem nullo flore exhilarari, nec natales pomorum recurlus annuos ver ficolore nuncio promittere affirmans, cum, observante Casalpino, flores incunte Vere emergantin cacuminibus, in purpura valde rubentes, odoratíque: Quod fi hi nihil aliud funt quam conomin rudimenta, non immeritò Plinius arboreni floriferam effe negavit. Ego autem in hoc genere ma minus quam in alis coniferis dari flores à fructibus non tantum distinctos, sed etiam disjunction

At verò quomodo Plinium Laricis morbum esse ut Tæda siat scribentem excusem non video: in hanc autem errorem incidit quòd advidu Theophrafti, i.e. Pinum, pro Larice habuerit, & cunta Larici tribuerit qua de Pinu Theophraftus feripfit, cujus proprius morbus eft ut Tada fiat.

Larix (auctore Plinio) quam Picea materia præstantior longe, incorrupta vis, emori contumer. Fiunt ex ea (referente Clusio), vinetorum pedamenta, & pali circa Neapolin & supra Badense [Austriæ] thermas, ut quæ corruptioni minus sit obnoxia: item longissimi canales, tectis supponen di & aptandi ad pluviam & imbres ex iis decidentes excipiendam: funt enim ad hos ufus commo diffimi; nam cum firma & solida materia constent, diutissime Solis ardoribus, & aliis aeris iniunis resistere possunt, nec finduntur aut vitium contrahunt, eâque de causa non Picis aut alterius indu. ctione egent. Structurarum pondera firmiffime & diutiffime suftinet, idque Baptista Albents ad. notaffe scribit, cum alibi tum apud Venetias ex vetustis operibus.

Folia ejus & cortices adstrictoriam facultatem obtinent: lignum magni fieri adversus elephan.

tiasin scribit Stumpfius, Simlerus contra lepram.

Colligitur ex hac arbore refina liquida, candicanti melli, veluti Attico aut Hispanico, colore & confistentia fimilis, que tamen non sponte effluit, sed ex arboris trunco emanat crasso oblongoque terebro ad cor usq. excavato; manantem inde Resinam vasculis quibusdam è Piceo come parats excipiunt. Refina hæc Larix dicitur, in officinis Terebinthina appellatur, ejulque loco diendini. Quod novum non est. Nam & sua atate Galenus rhopopolas Laricem Terebinthina loovendi. diffe refert. Vide Bod. à Stapel comment, in Theophraft, hift. lib. 3. cap. 10. ubi è Galenooltendit eos citra errorem hanc illi substituere.

Parkinfonus & C. Hofmannus Refinam Lariceam effe quam Officinæ noftræ Terebinthinam Vis netam vocant affirmant; & C. Bauhinus hanc non tantum pro Terebinthina in ulum recepun esse, verùm etiam solo Terebinthinæ cognomento cognitam ait: nec desiint (inquit) qui intum

Laricis resinam esse volunt quam pro Terebinthina Officinæ habent.

Ea (inquir Jacob. * Wagnerus) odore, gustu ac facultate est præstantissima. Externus ejusoss tural. Helve- in scabie, plora, tinea, internus ad ardorem mitigandum in ulcere vesicæ, nephritide, purulentam ctione ad renes detergendos. Dilútum quoq, ex Lariceæ 3 j. cum vitello ovi & aq. Cardui basdicti egregiè purgat, inebriat pota, quod Rhætis lignatoribus familiare.

Pro usu Terebinthinæ vide resin. Pini & Abietis: & cap. de Pinu Sativa & de Terebintho.

De Cupresso.

Upressus Græcis Kumleuses เลง กัย แปะเท muelous าง ร สมเร็มแบบสะ à partu parilium ramorum dicitur, แ habet Auctor Teamoviner 1.11. C. 5. Cupressi autem notæ sunt, præter communes huic generi fructus è clavatis lignosis mbe

ribus per harmoniam in formam globosam coaptatis compositi: foliola brevia acuta in squamas de-

1. Cupreffus J. B. C. B. Park. Sativa & Sylvestris Ger. The Cuprets Tree.

Procero, recto, crassoque caudice surgit; cortice serè spadiceo, materie sirma, solida, odorata: supra medium in ramos abit, metam concursu suo effigiantes, unde Ovid. 10. Metamorph. meta imitata Cupressis. Folia Cedri retusa aut Sabina imbricatim connexa perpetuò virentia [imsunt tamen (ut recte Cæsalpinus) in nuper nascentibus foliola brevia, acuta, quæ in adultis degenerantin brevissimas velut squamas totos surculos convestientes.] Galbuli Juglandis nuci pulvinato cortico tectæ æquales, confragoli, rimas agunt, in clavata tubera dehiscentes, inter quarum commissuras so mina continentur ruffa, fublonga, altera parte rotunda, altera acuminata, femiculmo latiora, mo dulla donata. Sapor acerbus, qui potiffimum in pomo elucet. Lignum pallidum aut rubescens, nec cariem sentit, nec teredinem, firmum, durum, undulis nonnihil crispatum, micis saturationibus nunc longis transversisque, nunc parvis punctorum instar variantibus. Illi odor suavis, sapor vero vix ullus excellens, præterquam in cortice, qui evidenter linguæ offert aftrictionem cum amarore, ecq haud ingrato in veteri quod excessit triginta annos.

De Arboribus quarum fructus à florib. seinneti. Lib. XXV.

Cupressus in Creta insula sponte provenire dicitur, ubi, Plinio teste, quocung, loco terram moverit quipiani, ini istatu aperto 1010 & foonte] in Idais montibus & quos Albos vocant, fummisque jugis, unde nives nunquam absurc nonne In the many alibi nonnifi in tepore proveniens, & nutriceni magnopere fastidiens. Nunc plumina, quou militata, nuncia dierum, tradente Bellonio Cuprefforum (ylvas nequaquam comperies, fed sparsim hic unam. ibi aliam in abruptissimis locis, aquas enim odit.

Theophrastus, Plinius & Recentiorum nonnulli Cupressum servida loca amare, nec nisi in tepore provenire aunt. Alii, ut D. Evelynas, experientia fua Cupressum frigus non extintescere, nec pore provenite audition la provenite audition de la corrumpi affirmant, modò abfint venti Orientales, at nec illis ingruentibus facile peruri aut perdi nisi Autumno detonsam, unde, & Plinio ipso fatente, in nivosis gruentous issue per annuague illesse perennat. Vecunia contraitin mos doctif keyflinia illa & asperina Heyens Anni 1683. in qua gelu post hominum memoriam vehementissimum & diuturnum train Heyens Anni 1683. in qua gelu post hominum memoriam vehementissimum & diuturnum train Heyens Anni 1683. plerasque Cupresso per totam Angliam crescentes perdidit & vastavit: nonnulla tamen serocissimis eus insultibus animose resistentes evaserunt. Quid ergo dicemus? Cupressum frigori moderato reeus munuos ammuno cedere! an cum Bodzo à Stapel Cupressum frigida quidem natura sua oduste, quodque alicubi in summis montium jugis reperiatur, soli cœlsque proprietati tribuendum este? Ego fic censeo Cupressum montes & loca frigida amare, sed regionum calidiorum, proinde in frigidioribus fonte non provenire. At verò cum Brumæ patiens fit, in frigidis regionibus, ut Anglia nostra, culturam facile admittit, & frigoribus spretis in proceram arborem adolescit.

D. autem Evelynus Hortulanorum nostrorum vulgarem illam praxin improbat, quâ Cupressorum ramos vinculis & fasciis circumligant, ut in metæ formam coerceantur; quomodo, inquit, aerem nè liberè ad caudicem accedat, eumque circumfluat prohibentes, ventilationis defectu plures arbores interimunt quam hyemum nostrarum rigores; cum propositi sui facilius & felicius sine noxa aut detrimento arborum compotes fieri possent caudices decacuminando, & ramos in circuitu in eam

formam detondendo.

Atque hac occasione adnotabimus ex Plinio, Cupressum in quam velis formam duci & detonderi polle, trahi etiam in picturas opere historiali, venatus classesque & imagines rerum tenui folio breviq & virenti supervestientem, fieriq ex ea sepes tonsiles pulcherrimas ad hortorum & viridariorum ambulacra limitanda, diftinguenda & exornanda.

Theophrastum abuti sensibus nostris recte scribit Scaliger cum Cupressi semina prætenuia, exilia & furfuracea esse scribit, nec excusandi Matthiolus & Lacuna qui Veteres temere sequuti, quam na-turam ipsam consulendi laborem subire maluerunt.

Copressum aquas odisse Veteres testantur; Astipulatur Matthiolus, qui & slumina & lacus & omnes aquosos tractus aversari scribit, quo fit (inquit) ut in ejusmodi locis sata statim inarescat. Emori esiam dicitur fi copiosè novella adaquetur. Theophr Theophrafti fententiam (inquit Stapelius) probat experienția; & hortuli noftri damno didici, Cupreflum è femine naram crebra rigatione perire, modica lædi, pluvia etiam terraque humida nimis nocet. At Cato Cupressos satas irrigare jubet quoties opus erit; consentit D.Evelynus, verum Aspergillo potius leviter irrorandas, quam largè inundanda monet, cúmq, paulum succreverint aquam parca manu affundendam, nam in levi, arenolo & calente solo melius proficere experientia constat, quicquid nonnulli contradicant.

Cupressus Diri facra, & ideò funebri signo ad domos posita: cujus moris que ratio fuerit videss

A Veteribus in marem & fæminam distinguitur, quam distinctionem & D. Evelynus admittit. in Theophr. qua metà est in fastigium convoluta feemina appellatur: qua spargit extra se ramos mas dicitur hist. 1. 2. c. 6.

Plinio. Theophrasto mas est que omnino infecunda.

Cupreffi materies ad durandum perpetua, unde ea ex qua valvæ templi Ephefini fiebant, referente Theophrasto, quatuor atates reservata duravit : quin & valva Templi S. Petri in Roma, ex hoc ligno factæ à temporibus Constantini magni Imperatoris ad Eugenium quartum Papam per fexcentos paulo minus annos non tantum incorruptæ fed nitentes & novis fimiles permanferurit. Mortuorum insuper loculi in Ægypto, in quibus cadavera condita (Mumias vocant) recondi solent multi ex hac materia facti observantur; quos in cryptis illis arenosis sepultos aliquot annorum millia incorruptos jacuisse verisimile est. Usus ejus est hodie ad mensas & tabulas & alveolos extornandos, necnon ad Organorum muficorum tubos, reliquáque instrumenta mufica. Sola etiam hae (autore Theophrasto) nitorem recipit, ideóque ex hae condere operum lautiora consuevere: Tanti autem fiebat hæc arbor Antiquis Romanis, ut vulgo, referente Plinio, Dotem filiarum plantaria appellarent. Cupreffi autem materies ex hoc maxime laudatur, quòd neq vetuftatem, nequ cariem fentiat, & bonum femper odorem spiret.

Quod ad vires, Cupressi folia cum passo [vino Matth.] & modica Myrrha pota vesicæ sluidæ & Vires. urina difficultati [involuntariæ mictioni & ftranguriæ Matth.] auxiliantur. Pilulæ verò contulæ & cum vino pota ad languinis rejectionem, & dysenteriam, alvi fluxionem, orthopnæam & tussim commodant. Sed & decoctum ipfarum idem facit. Molliunt etiam duritias contufæ cum Ficu, & polypos narium fanant. Removent item scabros ungues cum aceto cocta & cum Lupinis trita. Comprimunt & intellinorum hernias impolitæ. [Sed & folia eadem faciunt] putantur etiam culices fugare com coma fuffica. At folia trita imposita vulnera glutinant, supprimiunt & sanguinem. Cum aceto autem trita capillos tingunt. Imponuntur etiam per se & cum polenta ignibus Sacris, Herpeti proserpenti, Carbunculis, & oculorum inflammationibus. In ceratum verò ammixta si impo-

nantur roborant stomachum. Dioscor.

Galenus omnibus Cupreffi partibus tribuit vim reficcandi absq. insigni acrimonia. Amaritudo autem infignis calidas effe arguit; quæ & lignum à tineis intactum præstat. Nescio an verum sit quod seribit Bellonius de Cupresso, nimirum hoc peculiare habere in Creta quòd ab incolis succisa ex cespite tamen regerminet, ut nepotes stolonésque è radicibus cæduæ sylvæ modo procurentur, qui tandem in maximas arbores excrescunt: siquidem Cupressum quocunq, local crescentem prope radicem etiam succisam regerminaturam suspicor:

Cupreffus

Lib. XXV.

Locus

Virea.

Ad fcrophulas, R folia Cupreffl nec duriora, nec teneriora; tortivo vino consiperge donec corpus coeant, & applica super Scrophulas. D. Hulse è Che seast.

HISTORIA PLANTARUM.

Cupressum resinam fundere superius annotavimus cap. de Cedro conifera.

2. Cupressus Virginiana Tradescanti. Americana Park, Tradescants Dirginian Cupress.

Hanc arborem ob fructum (ut puto) & in parte etiam odorem, Cupressi nomen adeptam, quamvis folia ab ea multum disserat, Parkinsonus sic describit, Aliquibus in locis America Septentionalis in proceram & speciolam arborem adolescir, caudice ad 50, 60, imo 80 nonnunquam pedum alitudinem nudo seu ramis viduo, ima parte tres propemodum orgytas in ambitu colligare, sum ramos grandes undiq, protendente, in surculos divisos, folis multis alæ in modum dispositios, tenuibus, oblongis, plants, lavibus, ad tactum mollibus, non ut in Cupressi quadrats, regos aut plicatilibus: quamvis autem ramulis hinc inde adnascantur, non tamen semper bina sin directio opposita, sed inordinaté. Nuces Cupressinis nonnihil similes sunt, sed majores, crassionibus squamis magssique hiantibus compositæ, semina intus majora claudentes. Lignum nonnihil odo

Habhel fructus Paludani ab hac nuce non multum abludit, seu formam spectes, seu squamarum amplitudinem; ob loci tamen natalis distantiam eandem non ausim asserere.

Me monuit D. Tancredus Robinson se vidisse in horto D. Assume speciem Cupressi huic valde similem, vel eandem, sub nomine Cupressi Virginianz foliis Acacize deciduis.

CAP. VI.

Arbor Vitæ Ger. Park. Vitæ, sive Paradistaca, vulgò dista, odorata, ad Sabinam acceden J.R.
Thuya Theophrasti C.B. The Tree of Lite.

Uanquam non inquilina elegans hæc arbor, facilè tamen cœlo folóque nostro assucia, se un in juste proceritatis arborem excrescar: caudice recto, nodoso, cortice cinereo aur mbente, materie Abiegnă, resinosă, ramis perpetuă comă virentibus, &c alarum modo expansă, qui in alios ramulos planos, alternatim è latere succrescentes divis, a beunt denuò in multaolonga folia, numerosis foliolis compressis, quaterna medium gibbosum complectentia ex ramulorum extremis aut paulò citra. Vere oriuntur solver, pufilli, selevecentes, quorum nonnissi deinice in consparvos, siublongos, Pinei nuclei magnitudine esformantur, è sex tenellis squamulis compactos, initio virides, deinide pallescentes, postremò ubi plane maturuerunt nigricantes, qui in quatuor cana dehiscentes, semina ostentant sublonga, quaterna, plerunq paleacea, medio paululum extuberant, in quo medulla acris & amariusculi saporis. Cont hi nonnisi detracti serè aut tabidi pedicole etcidant. Hujus plante odor nobis non est gratus. [Mihi quamvis vehemens sit non tamen ingatua] de quo hac Clussis. Tota arbor graviter odorata est, reliquas congeneres longe superas odor, quem, si quis folium digitis nonnishi duntaxat confricaverit, scilè chere non possis. Hunc av tem non modò viridis ex se exhalat, sed etiam multis in annis excila & reficcata retinet,

Nonnullis Thyia Theophrasti aut Bruta Plinii censetur: nobis tamen verisimilius Veteribus profus incognitam; ut recte Dodonaus, Novi orbis nova stirps habenda est. Galli Arbe de via, idest Arbor vira, ecsque secutar reliqua fere gentes nuncupant, nescio qua ratione ducti (inqui Clusus) nisi forte do immortalem ejus comam quam habet, aut odoris ejus vehementiam, quam salutem esse existimant, hoc nomen indiderunt.

E Canada Septentrionalis Americæ provincia in Galliam primùm illata, & Francisco primo Regi. Arboris witæ nomine donata est: indè in alias regiones translata, & in Germaniæ, Belgii, Anguli hortis frequens saéta. Facilè enim rami depaêti radices agunt, præsertim loco umbros, & serulinguique solo. Nascitur etiam semine: Sed tenellæ plantæ, antequam in ramos dividantæ & explicentur, Oxycedrum Juniperúmq, majorem primùm enatas admodum æmulantur. Frigoris patientissima est; hyeme tamen fuscum & fullgimosum colorem contrahentibus soliis, quæ novo vere prissinum nitorem & viriditatem recipiunt. Clus. Non profundè radicatur, quin oportet majores fulcire, nè à vento desiciantur.

Ex sapore & odore facilè colligitur hanc arborem temperiei este calidæ, & partium temuum, unde verisimile est digerendi & abstergendi facultate præditam esse. Parkinsonus folia tenera & cruda cum butyro pani illata & comesta ad tenaces & visidos humores expectorandos nonnullis in usu esse formation illata este comesta ad tenaces & visidos humores expectorandos nonnullis in usu esse formation partie in constitucione non convenire quad musem facile moveant. Elicitur ex ea aqua & coleum per Chymica organa, utile ad dolores podagricos rate impositum. Cam.

Hæc arbor, fi rectè describatur, flore fructui prævio & contiguo, in nostra methodo ad hoc genus proprie non pertinet, sed anomala est: Verum quoniam Cupressum foliis valde amulatur, & quodammodo conifera est, huc referendam duximus.

CAP. VIII

De Aln

Lnus, (Græcis κλήδεμ) indè dictam putat Curtius quòd ab amne alatur. Quid fi dicamus, quòd ipla potius herbas alat? Pafeis fata (inquit Plinius) & fab Alai tegmine berbas facculantines indici observatum. J. B. Hoc de gramine fortaffe verum esse potest (quod tamen nobis non videtur) at nec frumenta, nec legumina, nec linum, aut milium & similia, recèè & selicites sub esse proveniunt, ut observavit Aug. Gallus.

A. 1. Alnus Ger. vulgaris Park. J. B. rotundifolia glutinofa vividis C. B. The Common Mi-

Arbor est justa magnitudinis, cortice scabro, fusco, ligno molli, rufescente. Rami valde fragiles funt, ut vel digitales levi inflexu frangas, (ob id Frangula hæc arbor dici posset) cortice ex fusco Inheinereo, maculato, interne luteolo, amaro cum adstrictione, & ingrato, ligno intus albo & medullofo: folise vestiuntur latis Avellanæ vulgaris, rotundioribus, nervosis, crenatis, viridibus, splendentibus, lento & viscido humore oblitis. Oculi triangulares ex cinereo rufi, interdum & virides, aut in purpuram quodammodo vergentes. In ramulorum fastigiis nucamenta seu juli dependent, simul multi, virentes vel rubentes, unciam circiter longi & fragiles, antequam filluræ conferruminatarum particularum dehiscant, quæ ubi se explicuerint, duas etiam uncias longitudine superant, sapore ad-Aringente cum aliqua amaritudine. Cæterum portiunculas dictas ad mediam tanquam costam alligatas ambiunt staminula multa, ut in Corylo. Mense Septembri apparent etiam minimorum rudimenta. Eodem mense veteres conos videas, privatis ramulis pendentes, binos, ternos, quaternos plus minus, pulchre hiantes & apertos: item paulò ante, aut eodem tempore novos, magnitudine parvæ Avellanæ, primò virentes, ubi maturescunt rubentes, & mox hiantes, ex imbricata squamarum compage coaggeftos: è quibus & ante seminis maturitatem stamina purpurea prominula quædam observata, quæ fortasse storum loco haberi possunt. Horum gustus valde astringens cum aliqua amaritudine: in quibus semina ubi matura fuerint parva admodum, compressa, inæqualia, rubentia, atq. in iis medulla alba, pauca, sapore manifesto destituta.

Gesnerus, Tragus, C. Bauhinus, Bodæus à Stapel & alii Julos à Conis non distinguunt, sed in conos contrahi statuunt: cùm res sint diversissima Coni & Juli, exortu distinctæ, uno eòdemq, tempote in hac arbore observabiles: unde pater non temere fidendum esse descriptionibus shorum, senduum corúmq, partium apud Botanicos, sed res ipsas inspicienda. At Julos esse shores, quicquid contradicat i. Bauhinus, prædictis autoribus non inviti concedimus.

Gaudet aquis plurimum Alnus, ut haud ferè alibi quàm humechis & uliginofis nafcatur locis, ad Locus; fluminum ripas, inque paluftribus cœnofis & ad aquarum fcaturigines. Fructus communiter maturefcit septembri, quo tempore & novi excunt Juli. Vidimus fæpiffimè Julos, conos veteres & novos firmi † & conos veteres & novos

Folia Alni viridia impofita tumores discutiunt & inflammationes restinguunt: viatorum calceis Vires & immissa dolorem & lassitudinem mitigant: viridia rore madentia conclavibus inspersa, brevisa, amo - Vius. ta, pulices is sacis adharentes tollunt. Trag. E cortice Alni cum ferro detrito & rubiginoso per aliquor dies aqua macerato color efficitur niger, Artamenti similis, quo nonnulli ad tingendum utuntur, Sutores etiam ad coria denigranda. Cortex Matthiolo pro atramento scriptorio conficiendo galle vicem supplere potest. Dodonavo auctore cortex incipientibus inflammationibus utiliter imponitur, & ad oris & tonsilarum inflammationes ac tumores conduct.

Folia five viridia, five arida vetustis vulneribus sapius imposita hac ad sanitatem perducere fe-

Materies olim fabricandis naviculis inferviit.

Tunc Alnos primum fluvii sensere cavatas. Virg. Georg. i.

In adificiorum fundamentis sub terra posita in solo humido permanet immortalis ad atternitatem, & sulftinet immania pondera structura. Vide Vitruvium ubi agit de lignorum materie: Plin. 1.6. 0.37. Theopir. de caussi 1.3. 0.17. Curr Alnus sub aqua non putrescat sed duret rationem readit Scaliger, quod humidum habeat communis natura; non enim aquam sub aqua putresfieris, quod mili invehatur peregnini. Venetis magnis etiam sumptibus Alnus accersiri solet ad facienda palatiorum & adificiorum sum sarcis de Rialio dictus, canali magno impositus, & duas partesurbis connectens.

Cerum est & indubitatum (inquit J. Bauhinus) palos ejulímodi sub aquis infixos temporis progressi lapidescere, &c. Verum hoc nec₁, Alno proprium, neque materiei ejus natura tribuendum censems, sed potius conditioni soli aut liquori cuidam vaporive lapidescent, qui in ejus poros se infinuat; nam nec ipsam ligni substantiam in lapidem mutatam esse facile concesserim: nec Alno semper & in quocunq solo accidit ur lapidescar; & alia etiam lignorum genera in lapideam substantiam indurata vidimus.

Experimentum Kentmanni, quod refert J. Bauhinus, de Alno in lapidem transmutanda nobis tentantibus non successit, nec cuiquam successitum putamus.

CAP.

I neut.

2. Alnus folio incano C. B. Park. hirsuta Ger. emac. hirsuta & incana J. B. Doarn M.

Folia huic vulgari Alno fimilia, minus tamen rotunda: definunt enim in acumen, magis ferrate & pane laciniata, subtus hirsuta & incana, non virentia, nec etiam viscosa: Color quoque ranno. lorum diversus, non ità virens sed candidior. Julos & fructus ut vulgaris fert.

Circa Genevam & Montbelgardum variis in locis observavit J. Bauhinus, sed humidis potissimum uti præcedens. Alunt eam Austriæ & Stiriæ montana ad flumina: etiam in Danubii insulis circa Viennam frequens est priori commixta, teste Clusio.

2. Alnus Alpina minor C. B. Park.

Hoc cum prima convenit quidem, sed per omnia minor & humilior est, nec solia ità lento humore aspersa sunt: quæ in Alpibus Stririacis provenit.

CAP. VIII.

A. De Betula omnium Autorum. The Birch-tree.

Etula, (Theophrasto Suntofie) quibusdam sic dicta videtur, quòd bitumine scateat. Plinius Gallias ex ea bitumen excoquere tradit 1.16. c.18. Alii à batuere, i.e. cædere dictam malunt. q. Batula, quòd ejus viminibus cæduntur pueri.

Hæc arbor omnibus ferè Botanicis Betula dicitur, nec plures ejus species hactenus observata fuere. Fructu squamoso semina continente ad coniferarum arborum genus pertinere se prodit: folio de.

ciduo ad populneam accedente à reliquis speciebus distinguitur.

Arbor est fatis procera, sape etiam fruitcans; Ramos spargit tenues, flexiles, magna et pare deorsium pendentes. Multiplici libro vestitur: in tenera ætate rufum aut suscum ostendit contem; qui cùm illa adoleverit subinde candidior apparet, in tenues philyras ductilis, in adulta arborecandidus, rimosus: qui huic subest interior tenuis admodum, lævis, ac instar membranæ pellucidus. Cras. fiorum ramulorum cortices etiam inalbicant, sed minimorum puniceus aut spadiceus est, qui à siccatis & aridis pelliculæ specie avelli, & ungue separari potest, quemadmodum & incanus ille in n mis majoribus lavore inoffenso. Folia qua primo exeunt plicata ac crispa prorumpunt, vindi pulchréque herbaceo tinguntur colore, fingula fingulis, ifsque tenuibus, dependentia pediculis, ubi excreverint Populi nigræ ferè, sed minora, minùs lævia, saturatiùs virentia, paulò angustiora, siboinguia, odorata, sapore amaro.

Fert Julos feu nucamenta longa. Piperi longo vel Alni Julis fimilia, è fquamulis composita, in quibus semina parva, compressa; Ego convolos seminiferos à Julis diversos esse sus fusiones, unhi tamen

In frigidis, aquosis, inq. Ericetis humidioribus frequens invenitur. J. Bauhinus in arenossmaximè Germaniæ non infrequentem esse scribit. Apud nos in sylvis, ericetis & montosis provenit, led locis plerung, humidis, quibus tamen non rarò arena subest.

Hujus viminum seu surculorum gracilium usus ad magistratuum olim, nunc ad pædagogorum vir-

gas, ad equos domandos, ad scopas, visco illitorum ad aucupia, ad fascium vincula, &c.
Piscatores Northumbri corticem delibratum fisso bacillo interpositum accensimque usurpantal piscationes nocturnas, tridentéque adnatantes pisces confodiunt. Hinc è delibrato contortoque cortice faces ad nocturna lumina parant.

Laniones ex Betula verucula conficiunt. J. B. Nostri lanii Corno fœmina utuntur pro veruculs conficiendis non Betula, quod sciam, fortè quia rarior est, nec facile parabilis.

In Alfatia & alibi circulos ad dolia magna conftringenda probatistimos è Betula parant.

Tragus, Lonicerus & C. Bauhinus testantur Veteres ante repertum chartæ usum in hujus cortice candido scribere solitos. Vidimus nos (inquit Tragus) Curiae oppido Rhatiae superioris nonnulla camina in cortice Betulæ exarata. Et revera experientia teste, non inepti sunt huic usui exteriores illi candidi & membranacei cortices, qui veluti cuticulæ quædam in mediocris magnitudinis arboribus craffiorem corticem amplectuntur, cujulinodi quatnor aut etiam quinq diverlas nonnunquam leparavimus: unde suspicamur novam quotannis huic arbori cuticulam accedere, vel ex humore qui paulatim per corticem transudat concretam, vel ex annua à cortice decedente tunica, spolii serpentis in modum exarescente.

Folia calf, fice, atten, abstergunt, resolvunt, aperiunt, amara sunt, hine usus non minimi in hydrope, scabie, &c. intus & extus adhibita. Cortex quoq, quia bituminosus calf. & emollit, adhibeturque in sufficious aeri corrigendo dicatis. Fungus ejus vi pollet adstrictoria, unde ramenta ejus hamorrhoidibus inspersa ad miraculum fluxum cohibent. Schrod.

Hæc arbor veris initiis, antequam folia prodiere, in trunco aut ramis vulnerata dulcem & potulentum succum copiosè effundit, quem siti pressi pastores in sylvis sapenumero potare solent: quem admodum & nos (inquit Tragus) non semel eo liquore recreati sumus cum herbarum causa vastas peragraremus sylvas. Hujus liquoris vim & efficaciam in calculo renum & vesicæ inq stranguria & urma cruenta non immeritò celebrant Tragus, Helmontius, Charletonus, & alii.

Hac arbor interdum circa medium Februarii, cum sci. tempestas clementior suerit, succo ascendente percussa lachrymare incipit, interdum non ante initium Martii. Tragus ad morbum Regium

De Arboribus quarum fructus à florib. seinneti. Lib. XXV.

hunc liquorem commendat, alii faciem eâ abluunt ad maculas delendas & cuti nitorem concili-

ndum.

D. Gualter. Needhamus Medicus infiguis & amicus nofter fummus hoc fucco partim mero, partim cum melle mixto Phthifin Scorbuticam non femel curavit.

Ventriculi pecorum è quibus coagulum lactis nostri parant, succo Betulæ conditi seu macerati ca-Ventricui persianti qua constanti a transfatta de la contant lett macerati care foso somnes qui eo coagulo cocunt à vermibus afferunt, certo id attelfante experimento. Trag. Ionthis faciei certo experimento medetur fuccus Betulæ, interdiu, & præfertim manè & vessperi, fi facies co lavetur, atque finat eum sponte sua non detersam siccescere. S. Pauli Quadrip. Bor. Claff. 2. p. 27, 28.

SECTIO III.

Arbores flore à fructu remoto baccifera foliis angustis, perpetuis.

TE merito Coniferis subjunguntur ob folia angustissima, creberrima, perpetua, succum etiam refinosum consimilem.

CAP. I.

De Junipero.

TUniperus à Junior & pario, quod juniores & novellos fructus pariat antiquis maturescentibus, ut qui pariat ulq, ad tertium annum arbori (uo inharente fructu. C.B. Grecci, केम्युजील नावह ने गीर्थ बहुव प्रांत qui quid ejus odorem omnia reptilia aversentur, vel की के गेड्र्स नोई बर्गुजन प्रवास कार्यप्राविधेया. Idem. Oftendit Anguillara Juniperum Dioscoridis & nostram unam esse ex Cedris Theophrasti. Oxycedrus etiam seu Cedrus Lycia nihil aliud est quam Juniperi species major. Lignum quoq, Cedrini nomine ex America allatum Juniperinum est.

1. Juniperus vulgaris baccis parvis parpureis J.B. vulgaris Park. vulgaris fruticosa C.B. Communes item vulgaris arbor ejusdem. Juniperus Ger. The common Juniper tree.

Plenund, denfo ramorum flipatu fruticat duntaxat Juniperus, aliquando in justa magnitudinis arborem adolecit, sità ut in Hispania supra Segobiam qua Madritium itur, ex ea trabes & adium * clus bist. contignationes sibi incolæ fabricent; caudice tamen non multum crasso, cortice scabro & deciduo, conugnatores not incore tarticular, statuta de la mandata fuerta fuerta de la companio del la companio de la companio del la companio de la c angustis, ternis plerunque simul per intervalla. Baccæ per ramos sparsæ, numerosæ, rotundæ, umbilico in tres radios, totidem feminum loculos oftendentes diffincto, donata, duplo majores granis Piperis, primum virescentes, per maturitatem cerulea aut nigra, in quarum inigulis grana tria oblonga, triangula, (nonnunquam quatuor Cæsalp.) pulpa nonnihil rusta involuta, sapore acri, refinoso cum quadam dulcedine, tactu quoque ubi inveterarint oleoso & glutinoso; pro store tribus foliolis minutiffimis obseptum insidet futuræ baccæ rudimentum, tam exiguum, ut nonnisi à diligenter inspicienti animadvertatur.

impicienti anumaivertatur.
Noi pro fruettis calyce bace foliola habemus, non autem pro flore, Pro flore enim non agnoscimus quod staminhus & apicibus caret, qua ssort pracipua pars sunt. Unde & multi ssores petalis seu soliolis coloratis sugaribus carent, nulli autem apicibus. Apică enim, nostră sententia, sunt vascula seu conceptacula sermus masculi in plantis. Ada, ideirec Casasinus reste scripti, Juniperum qua fruttum sen sost pere 2004 & Vereibus observatum, Nam, resevente Thoophrasso & ex eo Plinio, Quidam Juniperorum duo genera tradunt; Alteram storene nec fruttum serre: Qua verò non storent, serre protinus, bacca subna-

(centibus, quæ biennio hæreant.

Per reliqua similis est huic Junipero quæ fœmina [rectius mas] dici potest, flores producens plurimos, aliàs quà fors gulit, sparsos per ramulos, aliàs confertos, conorum exiguorum instar habentes, purpurâ cum crocco mixtá pictos, ex plurimis corpulculis rotundis, papaveris semine minoribus, pulvisculo farinaceo farctis compactiles, intercedentibus raris quibusdam viridantibus acuminatis foliolis, squamatim corpuscula dicta obtegentibus. Videas autem cum dehiscunt effigiem capituli Equiseu florentis, unicuique squamulæ adnatis apicibus ruffis. Cæsalpinus vocat flosculos amentaceos exiles. Carerum tantum florum apparatum, quafi ad oftentationem comparatum, nullus fructus sequitur, sed in auras abiens pulvisculus vanam baccarum spem eludit.

Nostra sementid (ut modo dictum) flosculi bi non ad ostentationem tantum sed ad usum comparati : siquidem pulvisculus eorum apicibus inclusus fæminarum baccis aspersus spermatis masculini modo iis fæcundandas inservite. Consentit Tragus inquiens, Majo mense tenuissimus ac luteus pulvis è Juniperis in auras evolare conspicitur, quod semen illius esse animadverti [J. Bauhinus perperam pro semine torem scribit.] Post hanc quem diximus pulverem baccz prorumpunt exiguz, virides, que altero D d d d d d z demunt

Lecus.

Tempus.

demum anno, Autumno appetente, quod illis tempus maturitatis est, cœruleo tinguntur co

Juniperus in ericetis agri Cantiani, Effexiensis, & alibi in Anglia copiosè provenit, sed plenun. humilis & fruticofa; quoniam Jumenta eam affidue carpunt & coercent, & in arborem adolescere non permittunt: in hortis culta arboris modica magnitudinem & staturam assequitur. Invenibre

etiam non minùs frequens in Belgio, Germania, Gallia, &c. De tempore florendi jam diximus. Fructus, notante Casalpino, maturescit anno secundo, ut aliquando fructus trium annorum contineantur, cum is qui maturus est servetur ad tertii anni fin.

Aum nascentem. Quaccunq, in Junipero cernuntur (inquit Tragus) odorata sunt. 1. Humor qui ex ea, si ladann

cum in succo suo fuerit, effluit. 2. Radices & caudices aridi. 3. Baccæ recentes & maturæ. 4. Folia Lignum præcipue ob suaveolentiam commendatur (præsertim si Maio mense cædatur) unde in. censum ad aerem emendandum, & odores noxios aut contagiosos arcendos suffumigatur.

Juniperi arbor Maio mense cum pluviosa fuerit tempestas luteam è cortice sudat lachrymam, quæ magna in copia tanquam fungi exigui arbori adhæret, nec magnopere odorata eft.

Lignum vix sentit vetustatem, & carbones dat tantum non æternum viventes: Chymistæ, tradente Matthiolo, affeverant carbonem Juniperinum accenfum ac fuo cinere obrutum ignem integro anno fovere. Trabes Juniperinæ fuerunt in templo Dianæ Sagunti, cui religione inductus Annibal pepercit, ut est apud Plinium.

Rasura ligni non fine causa in cucuphis adhibetur, quippe cephalicum est, nervosumque genus infigniter roborat. Schrod. Fit etiam cinis ex ligno, per quem cinerem colatum vinum tam potens est sudorificum, ut quibuldam exhauserit aquas vel pituitam ex toto habitu. Ex arido ligno destillatur & oleum per descensum vel retortam; melius tamen elicitur per vesicam. Extent. fecus eius usus est in morbis nervinis, in tibiarum serpigine & cancro, vulneribus & ulceribus

Bacca in cibo efitata stomacho frigido utiles sunt, pituitámque qua in illo coit digerunt, contra inflationes & tormina faciunt, vitia pectoris purgant, tulsiq, medentur, urinam efficaciter ducunt. venenumo, à corde repellunt. Eædem menses & coxendicum vitiosos humores ducunt. Súntone Tragi judicio, ad cibos condiendos Pipere falubriores. Utiles etiam funt in affectibus capitas & nervorum. Differunt autem baccæ, aliæ enim dulces sunt & edules, aliæ acres & aromatica.

Lapponii Baccarum Juniperi decoctiones bibunt quemadmodum nos Caovæ & Thez, funtous præcipua apud illos medicinæ pars. Schefferus Hift. Laplandiæ. Earum vires fuse traduntur à Schaffio de Junipero, & Joan. Michaele de eadem.

Succus extractus è baccis Juniperi ad prædicta omnia utilis est, & alia multa, si credere fas sit. quæ vide apud J. B. Theriacam Germanorum nonnulli dixerunt, tum quòd fit efficax contra ve nena, tum quòd Germanorum corporibus amiciffima & maximè salutaris.

Oleum fit vel per destillationem è baccis contusis cum aqua mixtis, oleum enim cum aqua ascendit, vel per expressionem è baccis contusis cum oleo olivarum mixtis. Valet ad tormina aliaque multa. Guttulæ duæ vel tres puerulis verminantibus exhibitæ lumbricos quibus vexentur enecant & expellunt.

Vim diureticam in Juniperi baccis, earúmq, oleo (inquit Cargillus) in me expertus sum sapiùs manifestam, & tum ex illis paucas devoratas, tum panem hujus guttulâ tinctum evidenter volarum odore urmas imbuere, non secus ac Terebinthinam vulgarem ejúsque oleum stillatitium. Cum generoso vino albo decoquenda, & decoctum singulo manè saccharo edulcoratum calculossoropinandum.

Ego fretus hac observatione complurimis commendavi baccarum Juniperi blandè contus histente folum exteriore cortice infusum in vino, qui perbelle ab illius usu valuerunt, & à jugi nephritico dolore vindicati funt : exemplo fit Laurentius Rostochiensis professor : is enim quotidie circles j. pugillum grossè contusarum aut dentibus comminutarum bacc. Junip. deglutiebat, quo simpl medicamento obtinuit, ut non solum arenulas, sed calculos minutulos, imò etiam Lentis magnitudine, fi non fine omni molestia, attamen dolore excrevit, cùm ante usum harum baccarum sape oppidò male habuit. Sim. Paulus. Spiritus & oleum non modo contra calculum sed etiam pectoris vitia

Elixir Juniperinum admirandarum virium in calculo quod insuper stomachicum insigne est, &c. R. Baccar. Juniper. maturar. & electar. q. v. contundantur crasse, digeranturq, affusa aliqua aqua diuretica. Hinc exprime, abstrahendoque inspissa ad consistentiam mellis. Hujus mellis Juniperi cochl. 10, 11,12, &c. misce optime cum aqua vitæ Juniperina, digeréq, aliquandiu lenissimo calore (Solis aut fim.) Schrod.

Bacca apud Germanos fingulari remedio ad graffantia Pestilentia contagia depellenda usurpantur. * Pracer Ve. Trag. A nostris fiunt & 'alia Antidoti ex his baccis contra febres pestilentiales, quas laudo vel teribus memo- ideo quia medicamentum est domesticum. D. Bowle. Baccas in aceto maceratas, exficcatas deinde & in pulverem redactas in peste utilissimas esse scribit, in observationibus ad nos trans-

> Afferit Clusius Narbonenses Gallos è Juniperi baccis oleum exprimere, quod ipsi de Cade vocant, capitis scabiei, ut pecorum etiam scabiei, & ulceribus, quibus à tonsione infestantur, adprimè utile.

> Gummi Juniperinum sex Vernix sicca (Arabibus Sandaracha seu Sandarax, à Gracorum Sandaracha, que auripigmentum est, longe diversa) recens, pallida & pellucida probatur; cum inveteravit fit flava & friabilis, masticis modo, quam mentitur in multis: Sanguinem undequaque fluentem sistir, ulcera putria curat, cruditates ventriculi emendat, diarrhœas antiquas sistit, lumbri

cos necat. Schrodero Usus præcipuus est in nervorum affectibus, resolutione, frigiditate, contra-ctione, Scc. & in capitis affectibus reliquis à frigiditate subortis.

ione, ecc. Com capital feu Vernigo fit lachryma feu gummi Juniperi, falsò à Matthiolo, Lacuna, * Vernix Onod vernix inquiga icu vornigo inciacinyma icu gunnin jumpen, iano a Marthiolo, Lactina, * Vernix Czfalpino, & aliis afferitur, inquit Cornarius. Nam factitia res est Vernix: non tamen à lachryma quid.

Czfalpino, & aliis afferitur, inquit Contarius. Nam factitia res est Vernix: non tamen à lachryma quid.

Juniperi in oleo Lini foliuto (ut. * multi volunt) fed ex scobe Succini in oleo dicto decocta ut post * Schroderus, Informatica de dicto decocta de Juniperi in oleo Lain Tolaio (al. Halin Tolain) and & look outcome in oleo unco decocta di polt * Schroderin, Cornarium affirmat estam Casp. Hofmannus. Usus ejus est ad illustrandas picturas, ad nitorem ferro Parkinfanni. Concarum amma, seann Caip Leannannas. One spasser au muntanas picturas, au nitorem ferro-conciliandum, adtectoria oblinenda, fabris & pictoribus.

De ufu ligni Juniperini in lue Venerea, ad modum Guaiaci, & pro eo substituto, cum dubium

De um ngni jumporata in inc Voltora, ad moduli Guanaci ce pio co impiticato, cum dubium fit an profit necte, nihil dicam V. fi placet Hift. Ebrodun. lib. 9. cap. 23.

Umbram Juniperi noxiam effe verfus ille Virgilii multis perfualit, Juniperi gravis umbra, &c. Nonulli etiam rationem ejus reddere conantitr, quia sci. ob densitatem foliorum vapores è terra noxios nuit enant repercutit & difflari non finit, unde ibidem stagnantes aerem prava qualitate infiexmanantes potius Juniperi umbram falutarem esse crediderim ob suavem quem arbor expirat

2. Juniperus major bacca rufefcente C. B. Oxycedrus Park. Oxyc. Phanicea Ger. Cedrus Phanicea Quage of own.
Bellonio, five Oxycedrus, Quibusdam Juniperus major bacca rubra J. B.

Folia quam Juniperi vulgaris duplo funt longiora, latioraq, rigida, infesto mucrone pungentia: bates duplo aut triplo Juniperinis majores, coloris non utillæ cœrulei, sed russi, sapore tamen & odore simili. Clusius sic describit. Junipero ferè similis est Oxycedrus, magna ex parte contorto ut illa caudice, interdum etiam in arbufculam excrefcens, tenui & rufescente cortice. Folia habet Juniperi vulgaris modo pungentia, aliquantulum tamen longiora & rariora, terna semper circa ramulos simul nascentia, ut in Junipero min. Fructum initio viridem, deinde slavescentem. poltremò cum maturnit punicai coloris, Juniperi fructu multo majorem u interdum Avellanam magnitudine æquer, & tuberculis quibuldam, veluti fiquamarum rudimentis obfitum, nucleos tres aut quatuor inæquales continentem, majores quam in superiore, medulla intus alba.

Floret Juniperi minoris modo, & eodem tempore utriulque fructus maturitatem adipilcitur. In collibus circa Monspelium frequentem observavimus.

Provenit (inquit Clusius) plerisch Hispaniæ & Narbonensis Galliæ asperis locis: nusquam tamen majorem videre memini quam supra Segobiam & Guadarrama, itinere Madritiano, ubi arborum magnitudinem & altitudinem interdum æquat, trunco humani corporis crassitudinem æquante Cæfalpino. E fructibus Juniperi majoris cum maturi funt vino remollitis exprimitur liquor,qui Saccharo Vires. exceptus utiliffimus: utpore qui ex pulmone & pectore educit purulenta; ac tempore peftis præfervativæ loco effe potest.

Observavit D. Tancredus Robinson in Gallia Narbonensi itinerans incolas ex Oxycedro elicere oleosan seu resinosam substantiam, codem modo ut è Pinu, & Abiete, in tædam converso, destillatione rudi facta per descensum; qua utuntur in scabie, & ulceribus pecorum.

2. Juniperus major batca cerulea C.B. maxima Illyrica J.B. Park. maxima Ger.

Juniperi (inquiunt Lob. & Pena in Adv.) quasdam habuimus plantas non dispares fronde & figura acuta Junipero, sed fructus erat teres oblongior, mediocris Oliva par, cœrulei coloris. Videtur Dioscoridis major Juniperus.

A. 4. Juniperus Alpina J. B. Clus. Park. Alpina minor Ger. emac. Mountain Dwart War of the Juniper. Minor montana folio latiore fructiq, longiore C. B.

Cubitalem altitudinem non excedit, sed depressa est & quasi humi sparsa, multóque crassioribus & brevioribus constat ramis quam vulgaris, lentis etiam fractuq contumacibus & contortis: tenellos ramos ambiunt terna folia, aqualiter semper nascentia ut in vulgari: verum latiora, breviora. craffiora, nec minus quam illa pungentia, colore interius ex coeruleo candicante, exterius viridi. Florem non vidit Clusius: fructum autem in ramulis gestat, vulgari similem, paulò tamen (ut ei videbatur) longiorem, antequam plenam maturitatem consequatur viridem, ubi maturuerit nigrum,

ejustémo, cum illo saporis. Crescit in scopulis Durrenstein & Esteber: quibus duntaxat in locis inveniebat Clus. Augusto mense Locus: pauculas stirpes fructu maturo & immaturo onustas.

In altissimo Gambria monte Snowdon dicto, ínque montibus Westmorlandicis in Septentrionali Angliz parte sponte provenit: utrobiq monticolis Sabina nomine insignitur: Et revera validum Sabinæ odorem naribus offert. Decoctum summitatum, vel etiam succum expressum equis vermi-Vires. bus ventriculo & intestinis harentibus, 250ts nostratibus dictis, laborantibus exhibent.

5. Juniperus major Americana Park Cedrus Americana vulgo dicta. Juniperus Virginiana & Barba. J denfis. Noftratibus The Cedar of Dirginia, Bermudas, Barbados.

In magnam & proceram arborem adolescit [Parkinsonus assert se vidisse tabulas ex ejus trunco casas viginti pedes longas, latitudine cubitali, è Bermudis seu Sommeri insulis allatas] ramosam. Folia parva, brevia, Juniperi vulgaris perfimilia, sed minora, eodem modo ramulis adnascentia. Barcæ parvæ, vix Juniperi nostratis majores, nigro-cæruleæ pariter. Materia rubra, mollis, fragilis, odoratior etiam quam Juniperi nostratis; ligni color variat, ruber, flavus, albidus.

Multis America locis provenit, v. g. Virginia, Bermudas, Jamaica, Barbados, &c. Autor descriptionis Carolinae affirmat Cedros istius regionis, quod ad pectinem ligni, odorem & Locus. Dddddd 3

Lib. XXV. De Arboribus quarum fructus à florib, sejuncti.

colorem. Bermudenfibus Cedris, (quæ omnium Americanarum præftantiflimæ-håbentur) bonitate pares effe: unde & doliorum molychas & opercula ex iis facere folent, qua liquores acerrimi & fish

Antillarum insularum & Jamayone Cedros textura laxioris, rudioris & minus firma ac solida esse ut oleum & spiritum Vini vix contineant. E baccis decoquendo potum saluberrimum parant Ben mudenses. E ligno mensa, sedes, soapha, capsula, vasa, opera intestina, &c. finnt:

Pulvis & ramenta Cedrina vestimentis in arcis repositis interspersa tineas & omne genus vermi. culos enecant, ipía autem nunquam putrescunt, neque vermes generant; ipía etiam observaribio Londini, circumforaneos, & circulatores ob cadaverum condituram celebres, fcobe Cedrina multa Londini, circumioraneos, extremators of catastronic corpus undequaque integere; ur mili pane perfuadeam artis hujus fecretum (ut vocant) maximam partem in eo confiftere, fi addamus gummata nonnulla liquefacta ori, ano, auribus, &c. infula. D.

Tancred. Robinson hac communicavit.

Postquam Juniperorum historiam absolvissem, ab ingeniosissimo Amico & studiorum meorum adjutore maxime industrio, jam dicto, & sæpius in decursu operis dicendo D. Tancredo Robinson ad me transmissi est Horti Academici Lugduno Batavi Catalogus à Viro longè celeberrimo D. Paulo Her. manno. Medicinæ & Botanices Professore compositus; in quo Juniperum Americanam Bermuden. fem. (quam ego cum Virginiana & Barbadensi specie convenire existimaveram, nec aliter differre quam accidentibus nonnullis à loci natalis divertitate ortis) distingui & separari video : quocirca li bet hie utriusque descriptionem è prædicto Catalogo mutuatam proponere.

Funiverus Bermudiana.

In metam falligiatam sua sponte excessit hac arbor Junipero vulgari tam facie quam viribus similis. Est verò folisi angustioribus, tenuioribus, in rigidas & leviter pungentes cuspides desinentibus, denso elegantiq, ordine ramulos ambientibus, supernè glaucis, infernè hilari, perpetuo virore nitentibus. Flores fert exiles, amentaceos, purpuro-croceos: Baccas rotundas Avellanz mag. nitudine, ex fusco phœniceas, squamatis aliquot tuberculis obsitas, in quibus tres quatuorve angulosi arilli ritu congenerum continentur.

Feliciter propagatur per submersionem, circumpositionem, vel ramulos avulsos & terra infirme

Juniperus Virginiana.

Præcedenti formå & crescendi modo respondet. Ast folia edit angustiora, molliora & omnino

viridia. Eandem exigit culturam quam præcedens.

Ex his perspicio, Juniperum Bermudianam Junipero majori Europæz seu Oxycedro responden, ideóq, non temere aut imperite nomen Cedri ei inditum; Virginianam autem Junipero vulgari minori, ut ex baccarum utriusque colore & magnitudine patet.

Cum errorem errâsse & utramq, in sua descriptione consudisse.

Tandem Juniperum Barbadensen; (cuius arbufculam vivam ex ea infula delatam in navigio aliquando vidimus) cum Virginiana eandem effe, fiquidem folia ejus Juniperinisminora erant, alias perfimilia, & codem ordine nafcenta; baccae (nautis affirmantibus) cœruleæ; lignum rubrum, molle, fragile, odoratum; arbor prægrands & procera. Atq hac est quæ à nobis superitis describitur, non Bermudiana, quam nos per em-

His addit D. Hermannus Juniperum seu Cedrum ex Goa, quæ ramis est magis patulis, gracilibus foliis glaucis, tenuissimis & brevissimis, cateroqui superiori [Junipero Virginiana] videtur si-

CAP. IL

1. Cedrus Lycia retusa Bellonio dicta J. B. baccifera I. seu folio Cupressi major, fructu flavescente C. B. item II, seu folio Cupressi media, majoribus baccis ejusclem. Necnon III, seu folio Cupressi minor. Cedrus Phanicea folio Cupressi Park. Oxycedrus Lycia Ger. Juniperus major Clus. The Berry bearing Cedar.

Rbor est pumila, tricubitalis, [Clusio humanam altitudinem raro superans,] odore Cupressi grato, sapore adstringenti, amarescente cum acrimonia, caudice contorto non recto, multis ramis lentis & flexibilibus prædito, scabro cortice. Folia habet carnosa, & excontinua quaternorum foliorum mutuo connexorum ferie compofita, quemadmodum cupreffus: Flore Juni-pero vulgari & Oxycedro fimiles, flavos, fed extremis ramulis infidentes, ut in Cupreffo & Thuia: quibus succedunt fructus magnitudine baccarum Myrti, imo ad Oxycedri interdum accedentes, rotundi, conos Cupreffinos tuberculis nonnullis quodammodo æmulantes, primum virides, deinde ad phæniceum colorem tendentes, qui maturitate nonnihil mollescunt, sapore & odore Juniperi baccis timili, qui terna aut quaterna vel etiam plura grana, parva, striata, oblonga, resinosa continent, in quibus medulla, alba, Oryzæ quodammodo fimilis.

Vere floret, fructumque diu retinet antequam maturescat, uti Juniperus. Primum semine natus hic frutex & adhuc tener folia habet omnino diffimilia, utpote que alterius Juniperi folia æmulentur, nili breviora & paulò molliora essent : cum verò jam tertium aut quartum annum attigit rotunda & cupressea folia formare incipit, ut inferiores rami pungentibus & acutis soliis, summi verò obtusis & rotundis onusti interdum conspiciantur: quod & nos observavimus, & cuivis observatu facile est.

Hanc plantam non tantum circa Monspelium, sed & in Alpibus Stiriacis & Carinthiacis inveni- Leeur, mus, unde non miramur eam ad Matthiolum e Moraviæ montibus missam.

Cedrus baccifera fructu minore caruleo.

2. Sahina baccifera J. B. baccifera major Park. Sahina folio Cupressi C. B. a qua non separandam pato Sahinam folio Cupressi alteram ejuscletin. Sahina baccifera Ger. 11

Tota facie Juniperum majoreim referret, nisi latioribus ramis prædita esset & magis divulsis; & Tota racie jumps arming the following producerer, atq, eundern in nafcendo quem Taxus morem appendices mules in ramis ut Saprinus producerer, atq, eundern in nafcendo quem Taxus morem appendices municipal de capital produceret, acq cunten in naternao quem 1 axus morem fevaret. Transparentem refinam haber, duram ur Juniperi, velut fumo tactam. Arboris caudex fevaret. fervaret. Transparation remain traces, curant at jumpen, venu rumo tactam. Arooris candex finuolus eff, craftior plerunq, quam ut vir in ulfias' capiat. Corticem vitis habet, modice craftum, finuolus eff, craftior plerunq inuonis en, Gamos promis dani di manta capita. Corucem vies nauer, monice crattum, materiam foris albam, intus veluti gilvam, cui nullam aliam fimilem reperimus. Est enim veluti materiam forts and in, most require gurant, cui fundant anam finniem reperimus. Ett enim veluti indilutus quidam rubor, in fubnigrum degenerans. Perpetud comà viret: fuis feetibus gravida in hyeme comperitur, fed Lentifei naturam fervat quòd fructus perpetuo fue arbori infideant, decin dentibus (ci. anniculis cum alii jam ad maturitatem pervenerint. Fructus autem qui non perfecte dentibus ici, anincuns cum am jam aci maturitatem pervenerint. Fructus autem qui non perfecte maturucint egregie virent. Cum autem ad maturitatem dovenerint ex atro in cyaneum degenerant. Arbor ipla elegantifilmo virore niter, qua tota fructibus nigris fugillatur. Est autem ferarant. August 1922 August 1922 August 1922 Indeen Indeen Ingins inginaturi. Eit autem fera-ciffina, cujus baccæ vix Cedridibus majores: Amygdali bene magnæ altitudinem petit, multum ad cuuma, and ativam accedens, ut à perito vix dignosci queat, è longinquo spectata; sed craffiori Caprellum lativatio accounts, in a point vix digitored quesa; e longinquo ipectata; led tramori caidice conftat. Folia omnino Cupreflo corresponderent, ni frequentiora effent. Folia ejus gustatu caudice contra. Tona omnino Caprono Corresponderent, in frequentiona citetic. Fona ejus guitatu amara fentiuntur, aromáque olent, refinaceum quid præ se ferentia. Os leviter calefaciunt bacca, que in hujus extremis ramulorum surculis oriuntur, ità ut perpetuò singularis quivis surculus suam forat, cámq, rotundam. Hæ merulis & turdis gratissimus sunt cibus.

terat, canno, rodundani.
Hac omnia Bellonius, & alia adhuc plura, qua nobis dubia & incerta imò contradictoria, viden-nia, ut de foliis Filicis in modum compreffis & applanatis, quodque Arbori vita conifera Sabinam fin alteram, que baccifera est eandem faciat. Florem non promit fed statim seminis rudimen-ium apparet. De ligno que habet apud ipsum vide in libro de Conseris; vel apud J. Bauhinum

Hilf. Plant. lib. 9. cap. 21.

Inmonts Amani & Olympi Phrygiæ cacuminibus sponte nascentem utramq, Sabinam vidit Bel. Locus.

lonius, ubi fylvas faciunt.

Qua J. Bauhino, Lobelio, alissa, Sabina baccifera nomine descripta est à Belloniana diversa videtur: nec enim in eam altitudinem affurgit (quamvis hoc fortaffe loco debeatur) neq folia seu furculos habet pariter compressos & complanatos; sed teretiores.

Certe arbor quæ nobis in montibus Germaniæ observata, & alibi pro Sabina baccifera ostensa est, adéò in paucis differt ab arbore proxime descripta, un pro cadem habuerim; tota fiquidem « Cedro Lycia facceum refert, folâq, baccarum păivitate & colore differt; quantum quidem ego observare potui: resusa Bellon. quantus C. Baulinus odore gravi Sabina, & extremis ramis in acuta folia definentibus à Cedro

baccifera * eam distinguat. Describente J. Bauhino, foliis est Cupress, unde inosfense se demulceri patitur, sapore acri, lio cupressi. Baccas fert Juniperinis aquales; quas virentes & éx albido cœruleo quodam colore tinetas tubercula quadam obsident, maturæ atrocœruleæ sunt. Forte eodem modo differt à Cedro Lycia retusa Bellonii quo Juniperus minor vulgaris, à majore seu Oxycedro, baccarum sci. magnitudine

Alterius speciei meminit Lobelius, ramulorum exilitate & foliorum lenitate duntaxat diversa.

CAP. III.

De Sabina.

Sabina vulgaris Park. sterilis Ger. baccifera & sterilis J. B. folio Tamarisci Dioscoridis C. B., stebinol. Common Sabine.

Abina Latinis dicta à Sabinorum regione in qua multum nasceretur, Græcis Besläus, perpetua fronde viret, arbuícula humilis eft, in latum magis quam in altum proficiens, odore gravi & ingrato, foliis Myricæ Germanicæ pungentibus, sapore acri. Baccas fert Juniperinis pares, per maturitatem atro-cœruleas. Has baccas nulli præcedunt flores, sed duntaxat baccarum rudimenta, incurvis pediculis infidentia, ex tribus, quatuor aut quinq, viridantibus tuberculis inftar Myr-

Hac planta fexu differre videtur: Est enim duplex, 1. Mas seu sterilis, que flores duntaxat profett, non fratum: cupitmodi se Montbelgardi vidisse narrat J. Bauhinus sepius florentem, verum nullas unquam baccas in ea observasse; sterilem etiam mansisse varis in locis à se plantatam.

2. Fœmina leu fertilis, quæ baccas profert non flores.

Botanici plerique Sabinam vulgarem omnino sterilem faciunt : Verum id natura analogia repugnat, & J. Bauhinus disertè affirmat eam baccas proferre. In nostro solo & ceelo raro, fortè nunquam, fructum edit. At in loco natali, Amani & Olympi Phrygiæ cacuminibus proculdubio ferax est.

Sabina

necotos

Locus.

Vires.

Sabinæ folia ficcant & calefaciunt strenue, in pulverem redacta & cum melle illita fluentibus il ceribus medentur, nigra & fordida expurgant, nomas fiftunt & collectiones mitigant. Cum flore lactis temperata scabiei capitis puerorum unice prosunt. Porro essentia tenuitate menses quoque provocant, ut fiquid aliud, & fanguinem per urinas movent. Partum quoq, viventem interficir sa bina, & fætum mortuum ejicit. Certè hoc nomine nimis nota est ejusque usus frequentatus fæmi. nis inhonestis & meretricibus.

Aqua è foliis Sabinæ destillata maculas faciei absterget, & ut quidam afferunt, vertigini conducir Oleum Sabinæ ventri inunctum, aut frondes ejus tulæ & umbilico impolitæ vermes puerorum enecant. Decoctum intro affumptum idem præstat: verum usum ejus internum minus tutum putat Parkinfonus. Nos tamen novimus fucci expressi cum lacte mixti cochlear unum faccharo edul. coratum maximo cum fuccessu pueris verminantibus exhibitum. Este, sane medicamentum esticissimum & minime periculosum, quod post alia multa incassum ulurpata optatum sapenumen. ne dicam semper sortitur effectum eriam in deploratis pæne. Equis etiam & bobus in eundem nome frequenter exhibetur.

CAP. IV.

A. Taxus Ger. Park. J. B. C. B. & omnium fere Botanicorum. Smilax Diofcoridi lib. 4 cap. 80. Mix Theophrafti 2. bift. 10. The yem Tree.

Axus perpetuæ frondis arbor, procero fripite, Abieti & Piceæ fimilis. Folia Abietis foliis on tu & numero similia, dimidium culmum lata, non teretia ut Picea, ab Abiegnis in hoch (bescuntur quod infirmiora minusque rigida, neutiquam explicata foliorum servent agmina, quin codem vergentia ferè coincidant : jam verò fi fingularia spectes Taxi folia, sun ca A. biegnis acutiore mucrone donata, superne atro virore splendentia, inferne nitore destituta, unicoloria tamen & viridantia, nervo secundum longitudinem decurrente; cum Abiegna elatlorem aresa parte habeant costam, coloreque glauco sunt prædita, gustu amaricante. Porrò autem in extre. mis ramulis circumquaque inter folia oriuntur perpufilla sed copiosa capitella, sublonga, squamata, nus ramuus circumquaque inter roua oruntur perpunia tea copiola capitetia, iudionga, fiquiame ex quibus veluti fiolculi emicant, Juniperinis fere limiles, & tvirore pallecentes, qui deinde in me ros & mulcofos apices fatificunt. [Carlapinus Taxum floculos ferre amentaceos inter folia fine fructu tradit.] Circa menfem Augultum, uti objevavimus, fert baccas ex calyce ità emergene, fimile quid habere videantur cum glande; poftquam verò maturuere, quod fit mene Novembi, nihil plane fimile habera cum glande, fed figura quodammodo referunt florem Vitis Idza, quipe parvo, virente atq. (quamato calyculo, brevi pediculo adnato fructus inherete, grano Juniperano: finere a destrus sta, hians. velluti ex carnola cute confrans, colore pulcherimos filladame major, superne apertus atq hians, veluti ex carnosa cute constans, colore pulcherrimo & splendene coccineo confpicuus, intus cavus, fucco praditus vifcido ac dulci, in quo granum latitat Piper minus, nec exacte rotundum, fed leviter compressum, colore inter pullum & spadiceum medio, co tice duriusculo, medullam continens saporis non ingrati. Hoc granum fructus capacitatem non adimplet, sed undiq, ferè intactum à fructus pellicula in medio situm est, baccæ imo adhæren, haul secus ac ipsa ex pediculo enatum. Suspicor autem tum cùm longiusculæ sunt, & glandis soman aliquo modo demonstrant nondum maturas esse: jam verò maturiores aperiri, & propter hiamm figuram acquirere rotundiorem. Materies bicolor partim rubet, partim ex albo flavescir. Smilax Theophrasto arbor est glandifera è genere Quercûs, cavendum ergo nè consundatu cum

Smilace Dioscoridis seu Taxo.

Taxus in montofis, faxofis & præruptis locis oritur: in occidentalibus & meridionalibus Angliz partibus, in montofis sylvis & sepibus frequens est. Majores nostri in cœmiteriis Taxos plantarunt, ob æternum (ut puto) frondis virorem, uti symbolum essent immortalitatis & æternæ vitæ, quam ibi de posita cadavera post resurrectionem expectabant. Hujus arboris fructus perniciosos esse & lethales non Veteres tantum, sed & è neotericis plurimi tradiderunt. Dioscorides eos qui baccas ederunt in alri profluvium incidere scribit: Idem alibi Taxum potam frigiditatem totius corporis inducere, suffocationémque ac celerem mortem.

Refert Cælar, lib. 6. de Bell. Gall. Cativulcum Eburonum regem Taxo (fucco epoto) se exam-

Sunt (inquit Plinius) qui & Taxica hinc appellata dicunt venena, que nunc toxica dicimus, quibus sagitta tinguntur. Verum oftendunt Vossius & Jo. Bodaus toxicum aliud veneni genus fuille, Cervarium Festo dictum, quo Barbari sagittas inungere soliti erant, ut lethalia vulnera inferent. Toxicum ergo à 7600 dictum est.

Matthiolus etiam affirmat in Tridentinis montibus non veterina solum (quod Veteres tradide runt) sed ruminantia etiam animalia devorata Taxo interire : pastores etiam & lignatores cum has ediffent in febresardentes incidiffe & alvi profluvia, non fine magno vitæ diferimme.

Teltatur etiam J. Bauhinus à fide dignis hominibus fibi affirmatum in montibus Burgundiz foliorum ut etiam corticum esu mortuos boves & vaccas: & à Jo. Lutzio Pharmacopæo Kirchenheinense relatum in adibus suis Turturem album cum torque nigra baccarum esu periisse, & in pago Oberentzingen Afinum degustata Taxo subitò mortuum.

Nos è contra Taxum immeritò in crimen adductum suspicamur : siquidem Lobelius ejus baccas innoxiè puerulos in Anglia efitare affirmat, seque gult affe tub hyemem non ingrato fapore, fed fato vel fubamaro, ibique porcos paffim eas tanquam glandes comeffe. Gerardus etiam nostras tum feneripfium, tum plurimos è condiscipulis suis eas ad satietatem usq. sepuis ingessisse narrat, nec sib umbra tantum arboris, sed in ejus ramis aliquoties dormivisse, nec tamen minimum inde nocumentum

Lib. XXV. De Arboribus quarum fructus à florib. sejuncti.

aut incommodum unquam fenfisse. Sed & Camerarius Taxum innoxiam esse tradit: acinos ejus ruaut incommodum unquam semme. Sou occaminatus 1 avun innoxiam ette tradit: acinos ejus ru-bros avide expeti ab avibus, fed inde attonitas reddi, quæ facile poftea capiantur. Vel ergo falla funt bros avide expeu au avassas y el aeris conflitutio & conditio foli hanc in ejus qualitatibus diversitaqua de Laxo tradunt vocas arborem trifte virere, ejifique melancholicum (fi ita loqui liceat) adrem efficiunt. Fateor equidem arborem trifte virere, ejifique melancholicum (fi ita loqui liceat) adrem efficiunt. Fateor equidem arborem trifte virere, ejifique melancholicum (fi ita loqui liceat) adrem efficient malignam aliquam qualitatem ei ineffe fubinnuere; eóque tempore quo florere incipit & fucfpectum mangnam anguam que morien noxiam effe posse, nichi tamen affirmo. Nam & Veteresi psi de quaco maxime pragnament paintents tradain suc pour municipal aminio. Nam & veteres iph de qua-liate noxia & lethiera hujus arboris fibi parum conflant. Theophraftus fructum ab aliquibus homiletate noxia ce termina mini folia etiam jumentis lethalia, ruminantibus nequaquam. Plutarchus eo nibus innoxie mandi foribit, folia etiam jumentis lethalia, ruminantibus nequaquam. Plutarchus eo nibus innoxie manus soloris, tona comit juniorità soloris, ruminantious nequaquam. Plutarchus eo tantùm tempore noxiam effe tradit quo florere incipit. Diofeorides non ubiq, lethalem & venenofam effe innuit, cum de Italica & Narbonenfi tradat lethales effe, illam baccis, hanc etiam umbra. Fruette innut, cum de Panta de Pa

Sic tua Cyrneas fugiunt examina Taxos.

& alibi jubet,

Ne propius tectis Taxum seras.

E Taxi ligno laudatifiimi arcus fiunt, crátq, olim in hunc ulum expetitum maximéque celebre.

Ituræos Taxi torquentur in arcus.

Ligni porro materies, quòd rufelcat quamplurimis intercurfantibus venis, incorruptaque fit, lignans fabris maxime expetitur, & plurimi fit, præfertim concinnandis menfis & haftis tellíque congians la Germani hujus affères ad fua conftruenda hypocausta non exiguâ fibi comparant pemilâ. Ex hoc etiam ligno parare folent Saltzburgenses opisices pulchros scyphos, cucurbitulas, epicunta.

Adaque subtilia, elegantia & egregia utensilia, quæ per totam Germaniam distribuuntur. noma, anaque and molendinarium, postes terræ infigendos, vehiculorum axes, nulli ligno secundum elle affirmat D. Evelynus: Commendat idem ad mufica instrumenta, testudines, rotas, trullas.

Que de alio genere Taxi, in horto Pisano cultæ habet, cujus folia Abiegnis similiora sunt, arbor ina fruitoofior seu frondofior, frondibus crebiis à radice sursum instructa; adeoq densa ut sepes polus quam arbor videatur, quamvis procera admodum fit, quamq, Taxum Antiquorum mortiferam esse existimat, cum D. Belluccius horti Pisani præsectus hortulanos qui eam interdum detondere solent, non ultra dimidiam horam una vice tondentes durare posse affirmet, tam gravem eis capitis

dolorem arbor incurit; odore noxio & viroso quem cæsa exspirat; vide apud ipsum.

SECTIO IV.

De Arboribus flore à fructu remoto lanigeris.

H Arum duo genera sunt, alterum folio latiore anguloso nimirum Populus: alterum folio angu-fliore & circumscriptione magis æquali: Saliss.

De Populo.

Opulus à mus ob frondium multitudinem nonnullis dicta putatur. Martinius ingeniose à mmino tremo, ob folia tremula deducit, quod tamen Libycæ proprium est. Semine julis lanigeris incluso cuin Salice convenit, foliorum formâ latâ & angulosâ ab ea differt. Gracis commune nomen non habet: nam nigra dymes privatim dicitur, alba Adian, tremula menis, ut peritioribus Botanicis videtur.

A. I. Populus nigra Ger. C.B. Park. nigra sive alyem, J.B. Che black Doplar. J. B.

In altum se attollie, cortice lavi, exalbido, ac incano obducta: sed ramuli potissimum albicant, materie dura, pallescente, ac minus alba, minusque fissili quam Populi alba; quidam volunt aridam & levissimam. Radices profundiores quam in alba: Antequam folia erumpant oculos protrudit mucronatos, odorato, luteo & pingui ato, tenaci fucco pragnantes: Hinc folia Hederaceis fimilia, fed minus craffa; ex rotundo mucronara, ferrata, atro virore fplendentia, longis pediculis appenfa. Producit & quasi Julos, in longo racemo coacervatos, longis pediculis appensos.

Ad fluvios & in aquotis oritur tam in Anglia quam in exteris regionibus. Aprili mente aut etiam Locale & prils odorate gemma prorumpunt: Maio racemuli feu uvæ, quæ Junio decidunt, aut certé paulo l'empui.

Auctus est celerrimi & fere incredibilis, quòd ad aquas crescat. Consule D. Evelyni Sylvam, cap. 18.

Plinius

i 4.19

Plinius eumque fecuti è Recentioribus nonnulli Populum inter eas arbores recenfent que nullos fructus pariunt. Theophraftus de Populo variam fententiam effe air, an sci. pariat neene. At ho. dierna observatio fertilem esse convincit, ut ca de re nullum amplius sit dubium. Nonnulli tamen etiamnum hodie, ut video, Veteres errantes otiosè fequi, quam naturam ducem mallent. Si enim naturæ codicem, hoc est, arbores ipsas inspicere dignati essent, ad Lydium experientiæ lapidem Ve. natura concern, noc ert, arbores infas imprecio aiguat circum, au algumin experiorita infine informatica infasting ve-terum historias exigentes, nec Populum sterilem esse, nec albam in siigram spontanea Metamor. phofi mutari, quantumvis id Plinius affirmet, hoc Theophrafitis variis loois inculcet, quantumvis id Plinius affirmet, hoc Theophrafitis variis loois inculcet, quantumvis id Plinius affirmet, hoc Theophrafitis variis loois inculcet, quantumvis id Plinius affirmet, hoc Theophrafitis variis loois inculcet, quantumvis id Plinius affirmet. phot mutari, quantumvis id Pinnus ami inc., not tamen Salicem fterilem effe perfugi funt, ut idem de Populo credant facile induci possunt, cum fructus respectu Populus Salici simil.

HISTORIA PLANTARUM.

na ne. Primum illud erumpens germen cujus in medicina usus est, Ossicin*z oculos* Populi vocant, ali gemman Populi, Gracorum quidam angua, unde erroris occasionem acceperunt, qui non prima illa germina refinosa sed julos in compositione unguenti ex Populo accipienda temere existimant. in quibus nihil refinofum. J. B.

quinns mmi reimounis. 1.5.

De temperie Populi nigræ ejúfque gemmarum, an fci. calidæ fint an frigidæ varia est sententia, de qua vide J. Bauhini hist. 1.7. e.8. Verisimilior éorum sententia videtur qui moderate calidas faciunt: nec obstat quod Unguentum populeon frigidum sit, Autores enim in medicamenta atopa nonnulla calida immittere solent, non ad totam compositionem calidam reddendam, sed ad fri gidorum vim deducendam, aut certe tandem retundendam. 7. B.

Valet illud unguentum in omnibus calidis affectibus illitum: naribus inditum, & temporibus pulsantibusque arterns illitum somnum conciliat. Ejus quoq, usus est ad calidos dolentesque tuno. res. Quidam & feliciter podagris calidis illinunt. Sed ne inveterescat cautio est, alioqui eas vires

Oculi seu gemma adhiberi solent à sexu muliebri ad capillos exornandos promovendósque; utendi modum vude apud Mattholum & Jo. Bauhimm. Noftra obfervatione gemma fen furcul extremi polt mediam aftatem luteum, odoratum, pinguem & refinofum fuccum exfudant; non gemmæ tantum initio Veris antequam in folia explicantur: quantumvis Jo. Bodæus à Stapel nullam g. state refinam in hac arbore reperiri fidenter afferat; & erratum exscribentis esse putat in textu setti. ubi in descriptione olei Agirini legitur Endulent St de to been, one would met to omequante in buint.

Annofæ Populi lignum pulchre crifpante undarum discursu peramonum esse scribit J. Bauhinus ideoque artifices Germanici ex eo varia utenfilia, menías, abacos, lectorum fpondas, capiellas ofita, eriámig, cochlearia, [quadras, trullas] aliáque plurima parant. Plinius materiam lentam, adeòque scutis faciendis aptam scribit. Scutorum hodie usus in bello nullus, ex quo sci, bombarda invente funt, uti nec arcuum & fagittarum.

Quadam (inquit C. Bauhinus) floret & fructum non fert, quadam fructum fert & non flore: ideòque arbor hæc est-è sexu distinctis: quod quanvis nobis nondum observatum, verum tamen esse mitimè dubitamus, quoniam in Salice arbore congenere id dudum notavimus.

A. 2. Populus alba Ger. Park. alba, Adun J. Bepla (que Adun ab albedine dicitur) majoribus folius C. B. The white Poplar, & Abele-tree.

J. B. Plurimum differunt Populi albæ folia à nigræ foliis, totóque vultu aliam arborem docent: Sut ea enim omnium maxima, Aceris majoris potius, in acuminatas circumrofas lacinias divifa, supeme cum atro virore fortuita lanugine donata; at inferiore parte denfo tomento incano ceu Tuffilaginis folia, sed magis niveo, pubescunt, quo etiam obsiti sunt cum pediculis longis rami. Folia observa-vimus manús expansa amplitudinem facile aquantia. Quales sint stores vel fructus non observavi J. Bauhinus. Lobelius feribit catulos ferre ante foliorum exortum, & latifoliæ Salicis modo edere. Taber, feribit villofos effe, & è purpureo fuseos. Ligno est albo, quod facilè finditur, contice albo

lævi. Et hæc, ut prior, gemmas in primo foliorum germinatu fert. Plinius, ut & Theophraftus à quo haufit, Populi albæ folia in juventa circinatæ rotunditatis elle feribit, vetustate in angulos exire, quod & nunc etiam observari potest; è contra Hedera angulos rotundantur, quod & a Theophrasto traditum.

Lisdem locis provenit quibus nigra, nimirum in aquosis & ad fluviorum ripas, in Anglia etiam fed non admodum frequens.

* Hif. Plant. De hac arbore tradie * Theophraftus, & post eum Plinius, quod partes foliorum pronas seu vi-lib. 1. cap. 16. rain/spectantes mox post artitum fostitium vertit supinas, eoque argumento rustici sossitium confectum intelligunt: nobis nihil tale observatum, nec cuiquam, puto, è Recentioribus fide digno.

Ex avulsione, talea, ramo facile germinat hæc arbor, & celerrime crescit, brevique temporis spatio supra fidem augetur, ut vel ob foei usum mercatur seri. Materies ad eadem utilis ad qua Populi nigræ. Commendatur etiam ad calopodia & calceamentorum calcanea.

Quod ad medicas vires attinet, has ei Dioleorides attribuit. Cortex uncia unius pondere potus Ischradicis & stranguria prodest. Traditur & conceptum prohibere si cum mulino rene bibatur; sed & folia post purgationes cum vino pota idem præstare dicuntur. Tepidus foliorum succus aurium dolombas acilirer instillatur. Pilniz verò [opazeta] que primo foliorum germinatu erumpunt triz & cam mette illica oculorum hebitudimi medentur. Plinius foliorum fuccum calidum aurium dolori conferre air

Populus alba hunto terms fecta ufque ad radicem, & aqua calida in qua fermentum diffolutum perfula fungos copiolos intra quatriduum eder, efui quoq gratifimos. Matth. in Dioleor. lib 4. cap. 93. Dioscorides utriusq. Populi cortice in frusta concilo & stercoratis areolis insperso vim fungos edules producendi attribuit.

A. 3. Populus alba folis minoribus Park. C. B. folio minore I. B.

Hac non aliter ferè quam foliorum parvitate à præcedente differt.

4 Populus Libyca Ger. Park. Libyca Plinii, Ksquis Theophrasti J. B. tremula C. B. The fremula Asp, of trembling Poplar.

J. B. Racilè & brevi tempore in magnam exercescit altitudinem, radicibusque reptantibus latè se propa-Facile & Dievi Compared in insgriam occident autuninem, radicibulque reptantibus laté le propa-gat. Cortex partim nigricat, partim albicat. Folio est continuè tremente, breviore & rotundiore gat. Cortex partini ingricat, partini andicat, romo est continue tremente, previore & rotundiore quam nigra, per ambitum crenato, [inæqualiter & profundidis dentato] superna parte virente, interna ex cinereo candicante, ac propemodum glauco [Matth. punctis quibusdam albis conspersam terna ex cui o di catterno ramo interdum magis angulofa, & fubrus incana ad Populi alba quadantenus accedentia, qualia minima.

Rett & nucamenta uncias quinque circiter longa, lanuginola, cinericei & fulci coloris, arundinacez jubz portiunculis fimilia, quibus subsunt verticillatum quodammodo apices, perputilli, albidi.

Oculi acuti, nitidi, spadicei.

icun acuu, muns, pautoci. E femme fuo (inquit Tragus) quod Salicis fimile cernitur, revirefeit. In fylvis nafei amat, uliginofis tamen, & inter Betulas, éstque in Anglia magis frequens quàm *Locus*; reliqua genera, & passim cognita.

mayor Barrens candidiffima est & levissima, tornatoribus expetita. Ex eadem propter levitatem calo. Usis. nodia parantur, & in imagines exsculpuntur. Cortex arborum juniorum detrahitur à nonnullis pro facibus nocturnis. 7. B.

Gemnæ veris tempore digitis contritæ gratissimum odorem exspirant.

5. Populus rotundifolia Americana C. B. Park. Pop. novi orbis J. B.

Virgulta sunt aliquantum flexuosa, & per semipalmum palmumq, crebra, geniculata veluti infertione commissivaque partium nodosa: inde exeunt è singulo pediculo singula folia, orâ exquisite rotunda, nec uspiam niti quà pediculus haret intercisa, crassa, rigida Arboris Juda; cui Populi al-rotunda exeunt prælongi loruli, stipati acinulis multis exiguis, planè Populi ritu, quare & hanc Populum Peruvianam vocare visum fuit; gustu perquam adstringente, aliquantum calfaciente, sub-

CAP. II.

De Salice.

Alix Latinis à faliendo dicta putatur, quod ea celeritate crescat ut salire videatur; Græcis pariter 'Iria meet to iteus, quod citò in altum abeat.

Salix julis seu nucamentis è multis vasculis seminalibus compositis quæ semen continent pappo involutum cum Populo convenit foliis longis aut faltem circumfcriptione æqualibus & minimè

angulosis ab eadem differt. Salicum historia confusa hactenus & obscura nobis videtur; quocirca aliquam ei lucem scenerari

Multa Salicum species in Anglia nascentes observatæ sunt, aliquæ fortasse adhuc inobservatæ latitant. Has clarioris doctrinæ causa in duo genera diftinguemus. Primum erit earum quæ folio sunt compactiore & solidiore, texturæ quidem respectu densiore, profunditatis tamen tenuiore seu minus spisso. Alterum carum quæ solio laxiore seu sungosiore, codem tamen crassiore seu spissiore.

Salix Folio compactiore & solidiore.

A. 1. Salix maxima, fragilis alba birfuta J.B. vulgaris alba arborescens C.B. arborea angu- Alla a fifolia alba vulgaris Park. Salix Ger. The most common white Willow.

Salicum maxima, in magnam excrescens arborem, folis est alternatis, rarioribus, semunciam plus minus latis, sescunciam aut duas uncias cum dimidia longis, utrino, hirlutis & incanis (prioribus tamen nonnunquam glabris) potifimum verò parte inferiore & in extremitatibus virgarum fupremarum. Est & ubi superior facies pilis propè destituitur. Sed & in eo variant, quòd interdum serat sunt, interdum crenæ vixdum apparent. Virgis adnascuntur multæ florum spicæ molles &

At nobu observantibus spica ha seu Juli dulm generum sunt, alia storifera, alia seminifera. Flo-rifera stribes sunt, & postquam stores suos stamineos explicuerins brevis dessunts & marcescum. Seminiferæ nullu florum staminibus aut apicibus exhilarantur, sed ex vasculis seminalibus solus, semina pappo involuta claudentibus, & per maturitatem in duas carinas dehiscentibus, constant. Qua has producunt arbores fæminæ seu fertiles merito appellantur. Quæ autem floriseras tantum, mares seu steriles. An verd hujusmodi arbores sexum suum perpetud servent, boc est, an quie semel stores aut semina proferunt, son est annis constanter id faciant, an subinde mutent, & alternis stores & semina producant, mibi nec-

Vires.

Vius.

Locus.

A. 3. Populse

I ame

dum compertum eft. Hanc Salicis albæ seu Perticalis distinctionem à C. Bauhino factam inventoin fuo Matthiolo. Salix (inquit) perticalis vel est sterilis slores ferens amentaceos ante solia, vel est fructifera ferens racemulos, Populi instar, oblongis granulis.

Hac arbor est que passim in Anglia oritur, quam Botanici (ut suspicor) in plures distinguint species. Nihil tamen fidenter affirmo. Non enim mihi cognita sunt omnes Salicum species; nec quia mihi incognita sunt, non dari ejulstiodi pronunciare debeam.

Salicem tamen roseam non esse speciem à vulgari alba distinctam certissimum est. Nam capitula hæc squamosa, Rosas imitantia in diversis Salicum speciebus observavimus, v. g. in Salice alba vul. gari, in Caprea latifolia, in Salice humili folite angustis sabcæruleis, in Chamæitea, aliisq. Nihil enim gart, in Capres uniquia, in Sance comme co mis autem virgis semper innascuntur, & reliquis foliis delapsis hæ quamvis exsiccentur & nativim virorem penitus amittant, per totam tamen hyemem, etiam fævissimam, tenaciter virgis adhænt & se cuivis conspicienda prabent, quia fine pediculo iis firmiter adnectuntur.

A. 2. Salix pumila angustifolia inferne lanuginosa J. B. pumila brevi angustique folio inano C. B. humilis angustifolia repens Park. Parrowleaved Owart willow,

Hac gracilibus & cubitalibus interdum virgis affurgit, lentis, quæ à medio ad fummum ramulo. rum multas ferunt exiguas florum spicas, molles & incanas, maturitate in pappum & lanuginem abeuntes. Folia quam pumilæ angustifoliæ prona parte cinereæ breviora, angustiora, superne viridia infernè cana lanugine pubelcentia & splendentia. Radia digitum crassa est & tenuibus sibris pra dita. Sed & virgulta secundum summum radicis caput, quà telluri cohærent, subinde tenues & capillatas fibras agunt.

Invenitur in Pannoniæ & Austriæ depreffis quibusdam cæduis sylvis & uliginosis pratis,

Nec huic diffimilis, paulò tamen latioribus foliis prædita, quæ paffim in fabulofis Hollandiz ao. geribus Oceano objectis inter gramina & Spartum nascitur. Hanc speciem seu varietatem eam esse existimo quam observavi in arenosis maritimis circa Sandvicum oppidum copiosè nascentem, que tamen folio erat utrinque lanuginoso & argenteo.

A. 3. Salin folio lato splendente fragilis. An Salin fragilis C. B? Park? Salin spontana fragilis Amygdalino folio auriculata & non auriculata J. B? The Crack-willow.

In mediocrem excrescit arborem, corticem virgarum ex luteo rubente, glabro; ramulis fragilibus, unde vulgo Cantabrigiensi The Crack willow dicitur. Folia habet omnium Salicum que solio compactiore sunt amplifsima, angustiora tamen quam Salicis Laurini; quatuor nonnunquam ant quinq, uncias longa, unciam aut sescunciam lata, in aeutum mucronem definentia, brevibus pediculis nullo ordine ramulis adnexa, glabra, fplendentia, in ambitu ferrata, fuperne hlari viore pradita, inferne magis glauca, ad bain interdum auriculis, fed minoribus, furculis adnaficentibus, do nata, fapius tamen is deficituta. Jul Salicis arborea alba vulgaris fimiles; floriferi è flammulisfa filamentis luteis, apicibus polline luteo afperfis incumbentibus compositi; ad quorum filamentoum bases foliola lutea, fingula bina staminula amplectentia, apponuntur.

Tum descriptio tum figura J.B. huic arbori quadrant, ut vix dubitem candem esse quamilled

scribit. Synonyma adjecta non respondent descriptioni.

In aquofis & Salicetis frequens eft.

A. 4. Salix folio auriculato splendente flexilis. An Salix folio Amygdalino utrinque vinute un rito C. B? viminalis nigra Park? The round-ear'd finning Willow.

Hac in arborem, quantum adhuc vidimus aut observavimus non adolescit. Cortex virgarum te neriorum luteo-viridis est, interdum ad rubedinem inclinans. Folia alternatim posita, duas aut tres uncias longa, semunciam aut unciam lata, à basi ad mucronem sensim angustata, marginibus eleganter dentatis, supernè hilari virore splendentia, saturatione tamen nonnihil quam superioris, subtus pallidiora. Illud huic speciei peculiare est (certè cum paucis commune) quòd ubiq ad basin foliorum utring, auriculas obtineat amplas, subrotundas, eodem modo quo folia dentatas versus folium in angulum exeuntes. Juli floriferi muscosi, præcedentis similes, nisi quòd tria staminula ex unius folioli lutei finu exeunt, non duo tantúm.

In Salicetis.

Locus.

Locus.

A. 5. Salix folio laureo, feu lato, glabro odorato. An Salix latifolia non hirfuta cum gallu J.B. Bapilcated fineet Willow.

Hujus virgæ tenuiores nigricant. Folia inter Saligna latiflima, & Laurinis satis similia, glabra, fuperne saturo virore nitentia, subtus dilutiora, duas tresve uncias longa, sescunciam & amplius lata, per margines denticulis parvis crenata, brevibus pediculis hærentia, alternatim aut nullo ordine polita, suave-olentia. Flores non observavimus.

In montolis Westmorlandize pratis ad rivos frequens occurrit, & in montosa comitatus Ebora-

Salicis latifoliæ non hirfutæ descriptio apud J. Bauhinum huic plantæ satis bene convenit.

A. 6. Salix folio Amygdalino, utrinque aurito, corticem abjiciens.

Folia huic quam penultima feu quarta speciei longiora, angustiora in pralongos & tenuissimos murones producta, obscuro virore splendentia acsi polita essent, figura sua Amygdali aut Persicæ solia crones producea, orica margines eleganter dentata, appendicem etiam utring, ad baim habent magis conaccedentia, circa management pecies, prater auriculas ad pediculorum exorutum utring, repeter auriculas ad pediculorum exorutum utring; adnaticulorum exorutum ante folia defluunt. Cortex caudicis & ramorum adultiorum cinereus, rimas agit, & à ligno sponte abscedit. Color viminum luteus.

7. Salix lutea tennior sativa viminea I.B. sativa lutea folio crenato C.B.

1. Millina

In pulchras arbores adolescit hoc Salicis genus, quorum vimine nullam nobis notum ligandis viribus similibusque aptius, tanta est, tamq, lenta, rupturæ secura slexilitas, ut meritò viminea 1247 Boylu dici mereatur. Cortice integitur vitellini coloris, amaro. Folia rara, acuta, palmum circiseggiu una increatari de la compania del compania del compania de la compania del compania loa, potifimum superiora, exiguis per ambitum denticulis crenata, nullo manifesto amarore pradia ; adstrictionem aliquam præ se ferentia.

Ab hac differre volunt illi per omnia fimilem, cujus tamen cortex tantum pallidior, & quæ non

minoris usus etsi minoris commendationis.

Hac arbor in multis cum pracedente convenit, ab ea tamen differre videtur, quòd major & procerior, quodque folia breviora subtus nonnihil pilosa obtinere dicatur: nobis ergo incognita est.

8. Salix rubra minimò fragilis, folio longo, angusto J. B. Salix rulgaris rubens C. B. angusti. Ten landrafolia purpurea seu nigra Park.

Magni usûs est hæc Salix hortulanis ad ligandum; cujus cortex intensè rubet; folia oblonga, acuta, utrinq, glabra, sed subtus nonnihil candicantia, argutis denticulis undique crenata: Vimen lentum, & ut liber obsequiosum.

Huc pertinet varietas illa quæ vulgatior, cortice minùs rubente, fortè & foliis latioribus. Paffim in pratorum & hortorum marginibus colitur. Est & spontanea non infrequens. Bafilea Locus. & Montbelgardi abundat. Nobis hæc species circa Basileam non animadversa, si differat à quarta

ipecie nostra.

A. 9. Salix humilier folis angustis subcornleis, ex adverso binis. Salix tenuier folio minere of elixe utrinque glabro fragilis J. B. Che pellott Divart Willott.

Cortex ramorum exterior cinerei coloris est, & velut politus: Folia oblonga, angusta, non auriculata, ex intervallis bina utplurimum adversa seu opposita, non crenata, vel saltem leviter, ejustlem fere ubique latitudinis, & non à basi ad apicem sensim angustata, ut in reliquis. Hujus Juli floriferi omnium minimi funt five longitudinem, five craffitiem spectes, ex staminulis seu filamentis luteis & folis langinosis composita. Hæc densiùs stipata corpus nucamenti efficiunt compactum satis & lanuginosum, quod pediculo brevi foliis ornato sustentatur.

Observavir J. Bauhinus speciem hanc excrementum producere in ramulorum fastigio, Rosa amulum foliis confertim stipatis compactile, partim hirfutis, partim glabris. Ejulmodi excrescentias Rosarum amulas & nos quoq, in Germania ad ripas Danubii supra Ratisbonam extremis hujus (qua ibi copiosè crescit) virgis innascentes observavimus: necnon vesicas illas subrubentes, foliis insidentes, quarum ille in descriptione meminit, qualésque in Ulmi foliis reperiuntur. Hinc non immerito quarit idem J. Bauhinus, Annon hac fit Salix angustifolia Pannonica Clusi, quam sic defcribit,

Casso caudice & ramis in multo tenuiores frequentiorésque ramulos divisis prædita est, quam vulgaris ea Salix, quæ angustis alioqui foliis, prona parte incanis est. Hujus insuper solia non modo librus canescunt, sed licet supernè viridia, quadam tamen alba lanugine pubescunt, angustiora funt,in longiorem mucronem definunt,frequentioráq, in ramulis nafcuntur. Flores aliis generibus fimiles, pallidi; seménq, minutissimum nigrum, candida mollíq, lanugine exceptum, levis auræ arbitrio huc illuc fertur. Solet etiam hæc Salix alia quadam peculiari nota à cæteris distingui : Nam plerunq, subrubentibus quibusdam tuberculis, baphico cocco fere similibus onerata folia habere conipicitur.

Juxta torrentes & udis locis crescit. Viennæ torrens sub urbe Vienna in Danubium influens ea Locus.

Hanc Salicem eandem esse cum nobis observata & descripta mihi pæne persuadeo, quamvis folia

in noîtra (quantum hactenus observavi) glabra sint, nec ulla lanugine pubescant. J. Bauhinus in hoc genere foliosa capitula ramulorum vertici adnata delapsis jam foliis in arbore manentia observavit: quod nos in Salice vulgari arborea aliisque.

Quare annon hujus * Juli ipfiffimi funt quos describit idem pro excrementis bombycinis, uncià * Imo procullongioribus, candidis, lanam tum fubstantia fungosa, tum eriam colore per omnia referentibus teretibus dubio fune, in atq. oblongis, quæ fiquis aperit in fingulorum meditullio, insecti quoddam minimum genus reperiet al. meditullio insection insection in the first properties and the first properties a ath, oblongis, quæ fiquis aperit in fingulorum meditullio, inlecti quoddam minimum genus reperiet at meditullio labicans, pediculum capitis æquans, in eo tamen differens, quòd teres fit atq, oblongiulculum, depes, titante fæti. nullamque progrediendi vim in se habens. Cæteroqui notandum, quòd in exteriori parte nucamenti hujus flosculorum, lutei apices toto se proferant ambitu, exertíque suis finibus conspician-

A. 6. Salin

Lib. XXV. De Arboribus quarum fructus à florib. sejuncti.

tur, fuis tamen longioribus petiolis excrementitiz substantiz toti involvantur obtegantúrone

In aquosis propè Cantabrigiam reperitur.

In aquons prope Cantaorigiani content qua per duodecim horas maceratus fuerit. en dem colore tingit, ut aqua instar vini Hispanici appareat.

A. 10. Salix pumila angustifolia, prona parte cinerea J. B. Salix pumila linifolia incana C. B. pumila angustifolia recta Park. Chamaitea seve Salix pumila Ger.

Huic generi, describente Clusso, graciliores sunt-virge, utplurimum pedales, nonnunquam de drantales duntaxat, rectæ, lentæ, substavo cortice tectæ, uncialia folia, sativi Lini foliorum modo arantales duntaxat, rectæ, leinæ, monavo contro tecta, unicana poss, matri ann todorum modo angufta, fupina parte viridia, prona verò cinerea, & cum novella adhuc funt omnino cana. Flos angurta, numa parte vintua, proma vero cinacoa, e cum norda ante ante minimo cana. Fos ut in vulgari flaveícens, exigua, brevi mollíque fpica ante folia nafcitur, ut in candidam deinde lamginem refolvitur. Radix digitalis craffitudinis, obliqua, nigra, & tenuibus fibris donata eft. Crefcit hoc genus in udis cardinis fylvis circa Francofurtum ad Mænum. Hactenis Clufius.

Creicit noc genus in unis canus 191918 cited Francontunt au vicentum Francontus Cultus, Huic nobis eadem videtur Salis humilis repens angultifolia Lob. quæ in ericetis Antverpiani agn palmaribus & fesquipalmaribus cauliculis repit folio Rhamni in floribus muscosis, Salicis guita

Hoc genus Salicis in ericetis & paluftribus, præfertim montofis, frequens in Anglia provenir. Folio est angusto, oblongo, superne latè virenti subtus cinereo: virgis tenuibus, interdum pedalibus, aut cubitalibus, sæpius humilioribus, & humi procumbentibus; radice reptatrice.

Salix latifolia folio utrinque glabro, supernè splendente. An Salix pumila folio utrinque glabra
 B. Salix pumila repens Lob? pumila latifolia prior Clus?

Rami per terram sparguntur minimi digiti crassitudine, corticis colore glauco in crassionibus, in tenuioribus virente, in plurimos ramulos divisi, adeò ut terram cooperiant Uva ursi dicta modo. Folia in ramulis crebra, alternatim posita, pediculis brevibus fulta, utrinq, glabra, supernè sauro virore splendentia, nervosa, ex rotunditate acuminata, unciam, & interdum, quamvis rarius, sesunciam longa, Globulariæ Monspeliensium folia quodammodo æmulantur. Julos profett crebenimos, breviuículos, quum Soli exponuntur purpurantes, è plurimis vaículis seminalibus, è latiori base paulatim fastigiatis, & in binas carinas, quarum commissure facilè cernuntur, per maturitatem de hiscentibus, & semen pappo involutum oftentantibus, compositos. Quæ sloreos duntaxat Julos profert folia habet longiora & acutiora, non minus tamen splendentia.

In altiffimis montis Jura cacuminibus invenimus. Salicis pumila latifolia prima Clufii descripto huic nostræ egregie quadrat: Locus etiam convenit, nimirum montium herbosa & aperta juga, Nostræ ergò descriptio ex illius supplenda. Radix admodum crassa est pro plantæ tenuitate, crassa e oblique sparsit sibris sirmata. Cur C Bauhinus Salicem hanc repentem faciat nescio. Cultus

enim id non dicit.

12. Salix pumila latifolia secunda Clus. latifolia repens C. B.

Similes fundit virgas, nonnunquam paulo longiores, magis scabro cortice tectas, & in frequen-Cluf. tiores ramulos divisas: quas similia cum superiore folia ambiunt, magis acuminata, supernè vinda, inferne splendentia, licer tenui lanugine pubescant. Hujus slorum spica sive Julus crassinsuls est, illi pœnè fimilis qui in latifolia Salice nascitur. Radix cum superiore convenit, imò crassior que dammodo videtur, non minus quàm illa dispersa, virgis etiam secundum radicis caput interdum sibras agentibus.

Salix folio laxiore seu fungosiore.

1. Salix latifolia infernè hirfuta J.B. Salix latifolia rotunda C.B. item folio ex rotunduste acuminato ejuldem. latifolia rotunda & latifolia oblongior Park, caprea rotundifolia & caprea latifolia Ger. The common broad and round leaved Sallow.

Hujus folia interdum palmum aut sesquipalmum longa, latitudine quadrantali, aut etiam palmari, nervofa; funt & minora multò præfertim in arboribus adultis, prona parte incana & hirfuta, fupinà viridantia [magis scabra & rugosa quam in Salice folio compactiore] sapore adstringente sine morfu aut amarore, pediculo femunciali, cui fape auriculæ caulem amplectentes adnatæ. Catulos profert ftaminulis crocantibus plenos. [At Juli feminiferi in receptaculis racematim coharentibus femina lanitio quodam candido involuta continent.] Vimina craffiufcula incano hirfuto cortice amaricante tecta, tuberculis aliquando ex dulcedine leviter adstringentibus nodosa, fragilia: Interdum cortex velut fuligine obductus videtur.

Salix hæc foliorum figura in tantum variat, ut non satis sciam an species distinctæ sint nécnerotundifolia & latifolia dictæ. Verum quoniam species temere multiplicandæ non sunt, J. Baulini

potius sententiam sequor distinctas non esse.

Arbor hac in sepibus vulgaris est, interdum etiam procul ab aquis. Quamvis enim udis gaudeat, non tamen adeò impatiens est ficcioris foli ac reliqua plerarq, Salices. Hujus carbo citiffimè ignem concipit; quapropter ad pulverem tormentarium expetitur. Præstat etiam delineandis iis, qua Pictores ante accuratam operam imitanda fibi proponunt.

A. 2. Salix angusti & longissimu folisi crissis, subtus albicantibus J. B. Salix eblongo, incano, acuto folio C.B. An Eleagnus Dalechampii, & Salicis 6. genus Lugd? The Stirt.

J. B. Virgas cortex virescens obvestit aut cineraceus [ex nostra observatione vimina teneriora quæ in Virgas cortex viscoriuntur rubent nonnihil & hirfuta funt] lúntque ex longissima & simplices, sancers quotamus de rimplices, nullis adnatis virgulis donatæ, obsequiosæ admodum. Folia quoq, longa admodum, angusta & crenullis adnatis virgulis donatæ, obsequiosæ admodum. nulus adnatis viagua i prantia, fuperius vireficunt, inferius cum nitore ad objectum luminis vario ca-bro agmine ramos fitipantia, fuperius vireficunt, inferius cum nitore ad objectum luminis vario ca-neficunt, à nervo medio obliquis in margines nervulis exporrectis, in ambitu crifpa magna ex Hæc riguis gaudet locis, & ad aquas plerunq, exit.

Ex hac poriffimum, quod vimina proferat longiffima fine adnatis, & lenta, plectuntur quafilli, Viec. footulz, vanni, cathedræ & anaclinteria. J. B. Hine & peculiari nomine [The @ziet] nostra-

tibus infignitur.

3. Salin folio longo subluteo non auriculata vimine subluteo, item vimine rubro. Che long. Ten pures, seabeb yellowish and reddish Sallow.

Hac etiam in Salicetis colitur ad vitilia, si tamen permittatur adolescit in arborem mediocrem: virgis tenuibus subluteis; foliis unciam latis, tres uncias longis, acuminatis supina parte pallidè virentibus, prona incanis, pediculis fatis longis infidentibus, non auriculatis. Hoc genus interdum variat viminum colore rubro.

Hujus virgas annotinas summa parte sub Autumnum plures sureulos emittere observavi.

4. Salix humilis repens rotundifolia.

Hec in palustribus præsertim montosis oritur.

s. Salix humilis latifolia erecta C. B.

Innata

Hzc Salici latifoliz aquaticz acuto folio fimilis est, sed humilior, cum hujus virgz rotundz, striatærix cubitum superent. Folia minora sunt, act unuditate oblongata, in acumen desinenta, rugola, parte prona lanuginosa, tactu mollia. Juli rotundi, parvi slavi. Hæc (inquit) cum latisoarepente confundi non debet.

Michelfeldæ in humidis.

6. Salin pumila montana folio rotundo J. B. Round-leaved Owars Willow of the Relicitles appointains.

Vix humo fe attollit palmaris ifta Salix, ramulis pradita rubentibus, iifq magnam partem nudisa quounmamen faftigia plufcula coronant folia, valde concinna, ad Cotoneaftri folia quodammodo accedentia, circinatæ ferè undiq rotunditatis, nonnihil tamen in oblongum porrecta craffiulcula, rigidula, rugola, venis finuatis crebris à medio nervo exportectis, glabra utrinq, fed inferna parte canescentia, superiore atro-virentia, pediculis satis longis; ad quorum imum animadvertere est fortuita capitula lanugine Saligna plena: subinde verò & privato insidentem pediculo breven simi-

Hac à J. Bauhino in Rhaticis montibus collecta est. Nobis in rupibus à Boreali latere montis Locus. Ingleborough à Thoma Willisello ostensa & collecta est: necnon in monte Whernside è regione In-

gleborough, trans fluvium fubterraneum.

Hac Salix rectius fortaffe ad primum genus referretur: erat enim (quantum memini) folio folidiore & compactiore. Verum quoniam J. Bauhinus folia craffiuscula & rugosa ei attribuit hic col-

Sequentes tres Salicis species à C. Bauhino in Prodromo descriptæ an à præcedentibus omnibus diverse fint, & ad quod genus pertineant me nescire fateor.

1. Salin Alpina angustifolia repens non incana C. B.

C.B. Ex radice atro-rubente cortice tecta cauliculi palmares, humi fufi prodeunt, qui capillaceis radichus terræ affiguntur, ramulis tamen paucis sursum elatis: foliolis oblongis, latiusculis, brevibus cincti: florer ut in cæteris, quibus absentibus nullus Salicem esse crederet.

In Helvetiorum Alpibus & monte Fracto frequens est.

2. Saliz Alpina Pyrenaica C. Be

Hac ad femicubitalem altitudinem vix affurgit, virgit tenuibus, ramofis ; foliis oblongis, parvis, per circumferentiam pilofis holoferici inftar ob minutifilmos pilos tactu mollibus. Spicar florum angufta, unciales, molles funt.

In fummitatibus Pyrenzi montis collecta fuit.

Eccded à

Lociu.

2. Salix faxatilis minima C.B.

Hæc duas uncias vix superat, quæ ex radicula caudicem craffiusculum, vix semiuncialem emittir. qui in binos ternósve unciales ramulos, terræ incumbentes dividitur. Folia sunt parva, oblonga, sul rotunda, atrovirentia, venosa; quorum medio capitulum parvum, subrotundum, velut ex mulie baccis compositum insidet, quibus maturis apertis veluti ex triangulari capitulo mollis, candida se brevis lanugo effertur.

In Alpium Helvetiorum jugis faxis infidens reperitur.

4. Salix Syriaca folio oleagineo argenteo C. B. Ægyptiaca & Syriaca Park. Safiaf Syrorum, Salisis species J. B.

Magnitudine variat, Betulæ fimilis trunco, ramis frondibúlq, Virgæ longæ, graciles, molles, & ex pallido flavescentes. Surculis mollicellis solia harent Viricis. E ramis germana pithamæa hinc inde prodeunt, haud secus ferè ac in Ficu Cypriotica: Equibus primo vere flosculi mollicelliach nac procent, pallidi, Populneorum amuli, natura ficciores, jucundi odoris Hos legune incola [Halepi] eo quòd "nullum ferant fructum, & ex iis aquam Cardiacam pretiofifiimam

Imo fructus culdubio inter-

Viret.

Forus.

nciunt. Hanc arborem Rauwolfius, eumq, fecutus Clufius, Elæagnon Theophrafti esse censent. Idem Rauwolfius ait esse Arnabo Æginetæ, Zarnab & Zarnabum Arabum, Zurumbub Scrapioni communi nomine dictum cui & J. Bauhinus subscribit. Discrepantes sententias Botanicorum de Zarnabo & Arnabo vide apud J. B. hist. lib. S. c. 21. versus finem. Est autem Arnabo ex aroma. ticis, unde in unguenta miscetur. Zurumbeth Arabum siccat & adstringit: Cor exhilarat, & confortat, compescit vomitum, muliebria sistit, flatus resolvit, venenatorum morsibus resistit.

Calaf seu Ban Alpini.

C. Bauhinus & Parkinfonus pro precedentis fynonymo habent. J. Bauh. à precedente fepant. Ét revera Alpinus folis majoribus & latioribus depingit & deferibit, quocum etiam confentiente. tiff. Vellingius, annotat tamen varietatem eam potius accidentalem este, & loco deberi: at enim inter Syros vicinosq, populos angustioribus foliis contractam plantam conspici. Eam (pergir) nalla infidet lanugo, nec à medio nervo productæ fibræ ambitum foliorum divifuris interstinguist, ut con Alpini reprælentat. Ad foliorum exortum folliculi emergunt finguli, rubro leviter colorati, ordisque diastole sese stringentis figuram exprimunt, unde & nominis & virtutum ratio primitus de ducta videtur. Caleb enim five Calub Arabibus cor denotat. Dehiscens tandem folliculus floreum dicam an laneum partum excludit, interfusa candori flavedine pictum, quem in rectum exiens inclusus stamineus scapus fulcit.

E floribus elicitur aqua adorata, Macalef dicta Alpin. cujus freguens usus est in Affectibus cardiacis calidis. Rannostf. ad venena arcenda, ad cor recreandum, & putredinem exsiccandam em pradicant Ægyptii, & in febribus pestilentibus pro secreto habent. Alpin. Per variolas deturati infantulis cum Bezoar aliquot granis utilissime exhibetur. Vesting.

Aquam in qua flores multi infusi vel bulliti fuerint, exhibent ad dolores capitis, & ad reliqua ad que aquam destillatam, éstque ad quoscunque febricitantes maximo apud illos in usu. Alpin.

5. Salix Arabica foliis Atriplicis C.B. humilis Arabica foliis Atriplicis Park. Garb Mauroum Sa-

Rauwolf.

Arbor est patula, haud tamen multum affurgens, cujus surculi extremi teneriores fragilioresque quam at Salicum nostratium instar vimineo operi inservire queant. Cortex ex pallido flavescit, si cut & folia, quæ oblonga palmum circiter, duos digitos lata, per ambitum velut Atriplicis folia finuata, modice ficcante & adstringente facultate. Fructum & florem se vidisse negat.

mudata, montre recarrie et adrittingente factulate. Futchin et note in evaluation et al pulverent formenta-rium: Surculos sci. extremos cum soliis in cinerent comburi, affusâque aquâ macerari, separari & multa ebullitione coagulari. Sed pulveren illum nostrati haud æquivalere. Nihil certe aliud est quam Sal fixus istius arboris, quem ab alterius cujuscunq, plantæ sale fixo non differre specie

Caterum Avicenna, notante J. Bauhino, suo Garab easdem paene vires tribuit quas Salici.

6. Fruten Athiopicus conifer foliis Cneori, Salici æmulus Breynii, cent. 1. cap. 9.

Ramofus est valdè, ligno duro, subalbido, cortice è gryseo rufescente; Foliis frequentissimis, crassis, duris, Cneori similibus; quæ in surculis paulo minora, quò autem magis superiora versus tendunt, eò majora latioraq, spectantur: donec surculorum tandem fastigia coronando finiunt, inq. fuo meditullio, pariter ac inter furculorum divaricationes, Globulum lanuginofum & penitus niveum, Salicis Capreze Tabernamontani catulo fimilem, fed minorem, & tuberculis fubtiliffimis firobili instar immaturi de Pinastro exasperatum continet; è quo succrescente stofeuli muscosi, Salicis quo dammodo fimiles, framinulis pallidis confrantes, erumpunt. His deciduis globulus ille in conum fuscum, uncialem & majorem, squamis in extremitate sua albidis & lanuginosis, evadit. Reperitur hujus species major, foliis majoribus.

Lib. XXV. De Arboribus quarum fructus à florib. sejuncti. Julus descriptus, fruticem hunc Salicis speciem esse demonstrat: cuma, storifer sit. sexu masculum.

Capitis bonæ spei inquilinus est. Vullius (ut recte Plinius) tutior est reditus minorisve impendii [quam Salicti] aut tempestatum Lecus.

fecurior. Tertium locum ei in æstimatione ruris Cato attribuit, priorémq, quam oliveris, quama.

umento, aut plants.

Inter primas arbores germinat Salix, Julos & flores initio Veris oftentans. Juli autem floriferi Temolis. brevi decidunt; seminiferi ad æstatem usque in arbore durant. Componuntur hi è multis vasculles brevi decidunt; ieminion auxoration auque in anotice unant. Componentur in e muitte valcilis feminalibus, oblongis, mucronatis, per maturitatem in binas carinas dehifcentibus, & lanuiginem oftentantibus, cui femina involuta. Semina autem fata germinare & Salices edere à Trago obfervatum & produtum: idénque confirmat J. Bauhinus. Salix ergò ab Homero axan usque softenta, salices par de la Homero axan usque softenta de la confirmation de la confirm non quòd sterilis sit aut infrugisera, ut nonnulli opinati sunt, hoc enim experientiæ repugnat; neq, guoniam ocyffimè amittat semen, antequam omnino maturitatem sentiat, ut Theophrastus, Plinius alique statuunt. Nam Salices omnes semen perficiunt, nonnullæ etiam din retinent: Sed fortasse qua semen virile infeecundum reddit & conceptum impedit. Nam & folia Salicis contrita & pota intemperantiam libidinis coercent, & in totum auferunt ipsam sæpiùs pota. Plin. & sterilitatem inferunt conceptume, impediunt. Diosc.

Salicis cortex, folia, Juli refrigerant & aftringunt; exficcant etiam citra mordacitatem tum flo vires & res, tum fuccus expressus, quem medicamentis exficcatoriis reservant. Haud enim invenias quid ad visa. plures res utilius medicamento citra mordacitatem exficcante, quod paulum etiam adftringat. Gal. Hinc fanguinem expuentibus profunt. Corticis è ramis primis cinis clavum & callum aceto maceratus fanat; vitia cutis in facie emendat, magis admifto fucco fuo.

Succus è plaga manans cùm floret ad expurganda valet quæ obstant oculis; item ad spissanda quæ

opus fant, ciendamq, urinam, & ad omnes collectiones intus extrahendas.
Plura habent Veteres de viribus Salicis ejú(q, partium, que vide apud J. Bauhinum.
Rolia cum ramis in cubiculis firata a erem infrigidant & febriciantium ardores mitigant. In quem had infeliciter etiammum in Italia & Gallia 'quibufdam locis adhiberi obfervavimus. Folia cum alis refrigerantibus aquæ incocta ad lotiones pedum febricitantibus conducunt. Ex ejuídem ligno & bacilli rasorii parantur ad abradendam linguam causo & febribus ardentibus laborantium, notante Camerario. Hac omnia è J. Bauhini historia.

Salicis arboreæ ramorum usus est ad perticas pro Lupulis & ad stipites pro sepibus; ligni etiam olim ad scuta; nam cum lentissimum sir, plaga ei inflicta contraint se penitus, eluditque suum uulnus, & ob id contumacius transmittit ferrum; & quod levissimum sir, utilitatem eandem ingemi-

D. Evelynus lignum hoc ad cultros mensarios exacuendos & poliendos alii cuicunq, non ligno

tantum sed & coti præfert.

Pracipuus autem est usus viminum ad corbes, sportas, qualos, canistra, fiscinas, clathros, vannos, cathedras, cunas, anaclinteria, aliáque utenfilia innumera texenda, in omni vita adeo necessarius, ut non immeritò Cato tertium Salicto locum dediffe videtur, ut superius diximus.

SECTIO V.

Arbores floribus imperfectis, seminibus in vasculis membranaceis, aut membranis auctis contentis.

CAP. I.

De Ulmo.

Lmi vox (ut videtur) primitiva eft: fiquidem nullum ejus Etymon apud Grammaticos aut Botanicos reperire potuerini. Græcis Ππλεα dicitur. Ejus notæ characterifticæ funt follicult feminales compressi Atriplicis hortensis folliculo-

rum amuli antequam folia erumpant pracoci maturitate decidentes.

Ulmi duo genera à plerisque Botanicis Theophrastum secutis statuuntur. At neg, hi in nominibus aut descriptionibus conveniunt. Nos in Anglia tres observavimus species, quibus addit D. Goodyerus quartam. Eæ funt,

I. Ulmus vulgatissimus folio lato scabro Ger. emac. vulgaris Park. The Common

Arbor est grandis & procera, multis ramis brachiata: cortice juniorum ramorum seu virgarum ex cinereo rubente, nunc lævi, nunc profundiffimis fulcis eminentiffimisq, porcis secundum longitudinem exarato, interiori albo, lento admodum & tenaci, ut in longum facile fine ruptura detrahi possit. Cortex arborum adultiorum pro earum vetustate in rimas finditur, & admodum rugolus & inæqualis evadit. Lignum interius ex luteo rubescit, pectine in tabulis lævigatis valdè confpicuo; Eccece 3

Fulus

fpicuo, cum penitus exaruerit firmum admodum & lentum, nec findi facile, unde ad vehiculorum axes, quodque nodosum in eo est ad rotarum modiolos fabricandos expetitur. Quod cortici proximum est, Alburnum dictum, in hac arbore præ aliis hoc nomen meretur. Ante omnia store promun et, Albumula detuni, in muscarium congestos, ex staminulis plurimis atropurpureis, quorum terna aut quaterna includuntur receptaculo oblongiulculo in viridi purpuranie purpurens, quorum forma aut qualitation preffi, feminibus Atriplicis fimiles, multi ex oblongo rotundati, magni, tenues & in extremo parum fiffi, in quorum medio semen parvum, tenerum, planum, candidum, sapore dulci: masticatum plurimum reddit succum, ut & cortex. Tandem post semina è ramulorum qui semina sustinent fastigiis folia se proferunt, latius primum virentia, post observa rius, oblonga, crispa, in ambitu serrata, tres quatuorve digitos longa, duos tresve lata, (de media magnitudine intellige, alia enim longiora funt & latiora, alia breviora & angustiora) utrinq extotundo fastigiata, singularia alternatim posta.

tundo ratugiata, iniguiana aiternatini ponta. Per mediam longitudinem rectus, & à tergo magis conspicuus, transit nervus, à quo alii mino-res ceu costa, recti & veluti paralleli crebri exeunt, in uno tamen latere plures, quo fit ut altera foliorum pars alteram longitudine vincat, ut ingeniosè primum observavit Cordus. [Nostra obser-

vatione hoc non est perpetuum] Pediculi foliorum brevissimi.

Foliis quotannis adnalcuntur folliculi cavi, tuberofi, fubrotundi, ac diversarum figurarum, in qui bus primum glutinosus quidam humor ex quo vermiculi exigui gignuntur, qui in minutos culicellos transfigurantur. In Anglia vesiculae ha rarissimà observantur in Ulmorum folis. Succus hic ad usum Maio mense colligendus, antequam vermiculos producat.

An fructus à floribus lejuncti seu remoti sunt, nobis nondum certe observatum satemur.

2. Ulmus minor folio angusto scabro Ger. emac. minor Park. The narrow leaned

Præcedenti fimilis est, multò tamen minor & humilior, folia plurimum duos digitos cum se. misse longa, unum aut paulò amplius lata, circa margines pari modo ac præcedentis serrata. Inteliquis cum præcedente convenit. Flores & semina non observavit descriptionis autor Jo. Good-

Inter oppida Christ-Church & Limmington in faltu dicto Foresta nova in Hantonia invenit, & plantulam in hortum suum transtulit, ubi juxta Ulmum vulgarem sita diligenter intuenti facile to-

tuit discerni.

3. Ulmus folio latissimo feabro Ger. emac. Ulmus latiore folio Park. The Buth halel, of broad-leaved Eim.

In arborem prægrandem & proceram adolescit, præsertim in sylvis & inter arbores nascens Cortex exterius nigrior est quam in prima specie, non minus tamen lentus & tenax, quie ramis, cum succo turgent, absque ruptionis periculo detrahi potest ad duodecim plus pedum longitudi nem, & è quo non raro nectuntur funes. Materies colore prima speciei similis, minus tamen sirma ac tenax, nec ad modiolos idonea, quòd facilius findatur. Rami majores funt & craffiore, magis patuli feu in latum diffufi, magifque dependentes quàm illius: Flores & femina fimilia, ve rum hac nonnihil majora. Folia multo longiora latioráque quam alterius cujuscunque Ulmi specie, nimirum tres, quatuorve digitos plurimum, lata, quinq, aut fex longa, utrinq, tractanti affera leu feabra, per margines ferrata, Coryli foliis adeo fimilia ut incautum pro iis fallere poffint, unde & Arbor nostratibus Witth Datel, i. e. Ulmo-Corylus dicitur. In reliquis cum prima specie

In solo quocunque seu sicco, seu humido feliciter crescit vigétq,; tam in altis montibus quamin vallibus depreffis, non in Hantonia tantum sed etiam in aliis Anglia comitatibus.

Arcus ex hoc ligno olim factos fuiffe affirmant fenes.

Hujus ramulus à C. Bauhino missus describitur in Historia Plant. J. Bauhini.

A. 4. Ulmus folio glabro Ger. emac. Park. Witch Eim, og fmooth-leaved Eim.

Altitudine & crassitie primæ speciei æmula est; verum rami non adeò erecti sunt, sed ad præcedentis speciei modum in latum diffusi & deorsum dependentes. Folia prima speciei forma similia, verum utrinq, glabra & obscurius viridia cætera ei similis est.

Hujus varietatem habet Hiftor. Agri Oxon. D. Plott, sub nomine Ulmi solio angusto, glabro,

acuminato.

In agro Cantabrigiensi frequentissima habetur, & alibi etiam in Anglia.

J. Bauhinus in Allaria propè Polvillam arcem observavit Ulmi speciem, cui folia valde crebra, parva, nec multò majora articulo postremo pollicis, plurima etiam minora, minus rugola, superna parte nonnihil lucida, nervis eleganti ac exquisito ordine dispositis. Fortè hac varietas est pra-

Quòd Tragus Ulmum proceram nullo fructu prægnantem dicit, penes iplum fides fit. Plinius

Atiniam semen nullum proferre prodidit. Attamen Columella id fallum effe ait, nam rariorem fructum fine dubio creat, & idcirco plerisque sterilis censetur. Affirmanti potius quam neganti credendum. Nec verisimile est dari ullan vel Ulmi, vel alius cujulcunq, arboris in rerum natura speciem sterilem: fortè aliqua individua infœcunda observata fuerint, unde sterilitas toti speciei imputata. Semen autem Ulmi Samera Latinis dicitur; quæ circa finem Aprilis maturescit. Timus.

De Arboribus quarum fructus à florib. sejuncti. Lib. XXV.

Ulmus, Theophrafto auctore, lucos aqualq, defiderat. Apud nos patiim in tepibus provenus, torm, locis tam ficcis quam humidis, tam montofis quam planis. Confortio gaudere viderur. D. Evelocs tam nects quant name arborem non fponte provenire in Anglia: mihi tamen contrarium videtur, lims infloreatur hanc arborem felvis & faltubus Ulmos frequentes international tamen contrarium videtur, linus fulpicatur nanc alboma. Applica provenite in Angua: mini tamen contrarium videtur, qud D. Goodyerus in filtis & faltubus Ulmos frequentes inveniri afferit, quodq, in omnibus, pauguld D. Goodyerus in 1971 provinciis copiofe crefcant. Nec fi alicubi non inveniantur, efficitur diffinis exceptis, hijin Regni provinciis copiofe crefcant. Nec fi alicubi non inveniantur, efficitur ciffinis exceptis, nujus 108 11 Postantius Copinio Greature. Tree in anctuoi non inveniantur, efficitur inde frontaness albi non effe : Nam & Fagi quas omnes pro indigenis Angliz habent, in multis inde ipontaneas audi non oriuntur: niss & has etiam autoritate Cæsaris è numero spontanearum exclu-

vent. Ulmus è radicibus copiosos stolones emittit, unde iis avulsis & transplantatis propagatio ejus Umus e rauman talea, & commodiffimè femine feu Samera. Verum varios modos ferendi fedis. Serious etam talea, & commodiffimè femine feu Samera. Verum varios modos ferendi facilis. Serior coam casa, a coloniacrorum ufum vide apud D. Evelinum in Sylva, cap. 4.

raniplantation on the state of transplantations adeo patiens eff ac Ulmus, posse enim removeri Nuna arous, haud dubio fuccessu, seque expertum esse in arbore cujus caudex suinfins corpore

upo major cia: nam capræ & oves Ufus. Ulmorum olim eximius ufus fuit ad vites maritandas, & ad pecudum cibaria: nam capræ & oves Ufus. duplo major erat. Dimortun control sanda vefcuntur, itémque boves, fed magis Atiniæ; ideóque Veteres, & præcipuè moentume na modo Ulmaria facienda funt, reliquimo, harum arborum cultum fusè & eleganter

exponit: nunc dierum in honore minore funt.

xponic municipal de la ficco, vel in aquis diutiffime durat : at viciffitudinum ficcitatis & humoris minus patiens est: reliquas post Cornum firmitate facilè vincere autor est Theophrastus. Nostrates (ur patiens en l'incaram & vehiculorum axibus e à tuturtur proq. rotarum modiolis, ad quem ulum ariums/geo verrucofis & nodofis excrefcentiis totă fuperficie obducitur, quibus hac arbor præferapnor en que de contrate de la ficco nutritio ob ubertatem, & quia exitum non invenit, perruptis im detonla valdè obnoxia est, sicco nutritio ob ubertatem, & quia exitum non invenit, perruptis uni uccoma valis ei devehendo destinatis ab usitato tramite deerrans, & in irregulares motus, slexuolos, circulars, undantes, raptus hujufmodi tumores excitat. Hinc Theophraftus & Plinius Ulmum, quòd vigoren fortiffine fervet, cardinibus affamentife, portarum utilem effe feribunt. Celebratur & ad fores, prala & torcularia: utilis etam est ad afferes pro tabulatis conclavium in domibus & ad alia multa, quæ vide in Sylva D. Evelyn.

Quodad vires in medicina (autore Dioscoride) Ulmi folia, rami & cortex adstringendi vim ha-Virus. bent. Folia trita ex aceto ad lepram efficaciter illinuntur [Cortici hoc tribuit Galenus, Plinius & liro & foliis] & vulnera glutinant; multò verò magis cortex si fasciæ loco circumvolvatur. Radies eandem vim habent vulnera glutinandi; nam decocto earum [corticis radicum Diose] qui-

dam perfundunt fracturas, unde eas celerius obducto callo consolidant. Idem decoctum articulorum duritias emollire, & nervorum convulfiones refolvere dicitur: Decocto radicum fupernatans pinguedo illita pilos defluxos reftituit. Cortex rad, contusus, & muria

ulque adeò subactus ut malagmati similis sit, illitus podagricos dolores mulcet. Orticis denarii pondus [unciæ pondus] in hemina aquæ frigidæ [in vino aut aqua *Dio[c.*] potum

alvum purgat, pituitásq, & aquas privatim trahit. Plin. Diose. Mirum aftringens purgare. Lachrymam commendat Plinius ad collectiones, vulnera & ambusta; at Ulmus nostras nec sponte,

nec vulnerata lachrymam fundit. Cortex arboris si in aqua communi decoquatur, donec aqua consistentiam ferè syrupi acquirat, decocto autem admifceatur tertia pars Aquævitæ; fingulare est remedium adversus dolorem ischiadi-

cum, si pars affecta eo ad ignem aliquandiu foveatur. Humor qui in folliculis foliis innascentibus reperitur faciei illitus cuti nitorem inducit, faciémque gatiorem præftat : Matthiolus puerorum enterocelis mederi scribit, si splenia in eo madesacta ingunt superponantur atque sub femorali subligentur. Fallopius se nihil reperisse opportunius scribit in agglutinatione hoc liquore, séq, vidisse mirabilia in Villicis; modúmy, ejus conservandi tradit. magginalianona no inquoio, at him and him and

mis memorabiles de hoc liquore quorum priorem non pigebit huc transcribere.

Ante annos 29 multum maris & terræ emensus sum cum quodam Lithuano, Chemiam, variasque artes, serias, ludicras, etiam magicas, quarum tamen me præsente nullum unquam specimen, eti feriò conaretur edere potuit, profitente. Hic ab omnibus medicis, agyrtis, anubus, veneficis, chemicis, in tota quam obierat Afia & Europa, fecreta, ut vocabat, prece vel pretio, vel permutatione plurima collegerat. Inter alia gallum gallinaceum, utraque illum manu tenens, mihi obtulit, justit me oculum sepuis acutiffimo cultello punctum, intérq digitos pressum orbitz cranii reponero: Affudir illi liquoris guttas duas, obligatoq, capite ciftæ inclufit, è qua post horas octo eduxit, utroque oculo ita fibi fimili, ut nec ego qui secueram, nec astantium aliquis sectum oculum à fano posset distinguere. Altera historia est de filia viri nobilis, cujus oculum acu punctum, postquam totus humor aqueus & pars vitrei effluxerat, liquore hoc intra unius noctis spatium perfecte fanavit: mansit tamen lumine & visu cassa: Verum ità, ut etiam vigesimo post anno nemo excœcatum oculum à vidente, etfi curiosè indagabat, diferiminare potuit, imò multos annos cum marito orbitatis ejus inscio vixit. Hactenus Ab Heers.

Verum ex recentiore & acuratiore Observatione Franc. Redi, & Antonii Nuck colligitur liquorem prædictum ad vulnera inflicta sananda & humorem oculi aqueum expressum restituendum nihil contuliffe, sed naturam solam totum opus perfecisse : id quod cuivis manifestum esse poterit, sinquit D.Redi) cui placuerit oculos Hirundinum, aut alterius cujulcunque Avicula acuvel scalpro folerter terebrare. Ego ejus rei periculum feci in gallinis, anferibus, anatibus, gallis noftratibus, & Indicis, & animadvertendo omnia hæc volatilia fua sponte minore quam 24 horarum spatio sattari, Veracem deprehendi Cornel, Celfum, lib. 6. dicentem, Extrinsecus verò interdum, si ictus oculum kedit, ut sanguis in eo suffundatur, nihil commodius est quam sanguine Columba, vel Palumbis, vel Hirundinis inungere, nech id fine causa fit, cum harum acies extrinsecus lasa, interposito tem-

Varietas Locus

I ocus.

DE MORO.

pore in antiquum statum redeat, celerriméque Hirundinis, unde locus fabula factus est, aut pe pore in antiquum statum receas, celestimicque traumanis, une social natura est, sur parentes, aut id herbà Chelidonia refitiui quod per se sit. Antonius Nuck in libello quen muga parentes, aut id herbà Chelidonia refitiui quod per se sit. parentes, aut id herbă Chendonia retituii quou per le in aquofis & himne ceili quen imper evulgavit, De Duttu falivali novo, faliva, Duttibus ceilorum aquofis & himne ceili quite, Duttu evulgavit, De Ductu Jasvam novo, justos valle fundos humor aqueus affidue suppletur, de afficia hofce aquolos in oculi buibum inieri objetvavi, quiono inamo i aque a mana impretur, e effute intra paucarum horarum spatium restituturi: unde in vulneribus & puncturis oculorum mo afind intra paucarum norarum patuum rottatuu uun atud medicaminis genus magis necessarum putat quam quod mucagine quadam labia vulneris oblineris & viam quodammodo præcludere valeat.

viam quodammodo practiudere valcat. Quòd humor oculi aqueus sponte restituitur absque ullius medicamenti ope, experientia mobal Expertus (inquit) novi, loco faltem obscuriore servato animali (post cornea lasionem & humon aquei expressionem) decem horarum spatio, oculo humorem visumq; redditum finste, & nuprimi aquei exprelitonem) decem norarum ipano, ocuto minio di risanta, recutatui unite, ex nuperne in Theatro nostro Anatomico [Leydenfi] publice idem demonstravimus in cane cui ex vulnetto oculo tam copiosè effluxit humor aqueus, ur slaccidus appareret oculus lesus: observatum tama elapso sex horarum spatio oculi bulbum humore suo iterum repletum fuisse, idque suo ulla massi elapio fex norarum ipano com camentorum applicatione. Ipfum Galenum hoc non laturt, Oculos vulneratos refittui pofe; Ca terum incredibile quiddam, nec fieri vulgo solitum in puero vidimus, qui stilo in pupilla loco fi erat compunctus; nam cum statim effluxisset aquosus humor, tum pupilla ipsa minor est reddit. tum tota cornea apparuit rugosior, caterum sanatus postea rectè vidit, collecto sci. paulatim in es qui effluxerat humore. Et fi fides historiæ Byzantinæ scriptoribus, testantur hi Imperatores Com flantinopolitanos quosdam, quorum oculi pungente instrumento (qua de causa supervacaneum he dixifle) ità ladebantur ut aqua efflueret, brevi tamen postea oculorum & vigorem & prater expetitionem visum recuperasse. Hoc si minus verisimile videatur, testem adduco Josephum Zambere. rium, qui de Doctore quodam Nerio narrat sequentia, Canis (inquit) binos oculos scalpello chi rurgico, quo venas aperire solent, dextrè consodit, & ex iis totum humorem aqueum expessit; ut oculi tanquam duo facculi vacui corrugati manserint: cane deinde sub solius benesica natura n naturalem rediifle; cicatricis nota folum remansera, & Canis latus & alacer erar, act male raturalem rediifle; cicatricis nota solum remanserar, & Canis latus & alacer erar, act male at fectus fuisset incommodo, & quod pluris interest, cacus non mansir & acute videbat. Idem eroe. rimentum in variis aliis canibus, super Cuniculis, Indicis porcellis & Agno rursus tentavimus, senper omnes intra paucas horas feliciffimè sanati sunt, & adeò incolumes evaserunt, ut nè unsaide dem ex ipsis ex institeto vulnere cæcus remanserit. Hæc autem quæ Nerius expertus et vensima funt, fed locum saltem habent in oculis quibus pungente acu, aut alio quopiam instrumento, sol tenello vulnera instiguntur exigua: si verò majusculum fuerit vulnus, intimissis, adactum instrumento. mentum pungens aut secans, sanandi methodum quam supra proposumus observare pra

Ex hoc liquore oleum paratur, teste Sylvio, in vulneribus præstantissimum. Nobis verò laste. nus observatum, inquit J. B. Olea quæcunq, in vulnere simplici minus profecisse: nam & eis fere fordescit vulnus, & glutinatio, quæ imprimis desideratur, impeditur.

Cæterùm apes, ubi se post hybernam famem Samerâ impleverint, profluvio alvi, nisi succumant. intereunt. Hinc in regionibus Italia Ulmis confitis, raro frequentes durant apes; ut produc Columella. Nihil tale à nobis hactenus observatum at neq ab aliis fide dignis traditum accepimus.

CAP. II.

Ostrya Ulmo similis fructu in umbilicis foliaceis C. B. Ostrys siwe Ostrya Theophrasi Path.
Fagus sepium vulgo, Ostrys Theophrasti J. B. Betulus siwe Carpinus Ger. Che Don beam, oz Dard beam tree.

Rocerior magna ex parte est, quàm ut ad vulgatarum sepium humilitatem cogi possit, atq. adeò in infignem altitudinem sape excrescat, caudice crasso, cortice albido, aquali, materie durissima & solidissima, albicante. Folia per ramos ulmea, serrata sed longiora, deniculis in ambitu acutioribus, & velut in spinulas desinentibus, utrinque glabra, supernè hilari viroresplendentia. Ex ramis primo vere nucamenta quædam ac Juli dependent, foliati, oblongi, foliorum agminibus densè stipati acutorum, membranaceorum, ruforum, aut ex viridi suscorum. Fructus verò in longo pediculo spicæ instar, foliorum angustorum ligulis alatis obvallatus, pyramidali corculi effigie, striatus, compressus, lignosus: qui proveniens duo foliola Pomorum foliolis ferè similia pro-

Passim in sylvis & sepibus Anglia, Germania, Gallia, & aliarum provinciarum occurnt. In hujus arboris nomenclaturis & historia admodum confusi & obscuri sunt Botanici, ut apud J. Bauhinum videre est.

Lignum candidum est, solidum ac firmum, unde ad rotas molendinares, cochleásque actrochleas, aliaque instrumenta, quæ magnis ponderibus sustinendis inserviunt expetitur.

D. Evelynus commendat hanc arborem ad sepes tonfiles pro ambulacris in hortis & viridariis. Vere vulnerața lachrymam exftillat non fecus ac Betula.

Ad nos scripfit D. Tancredus Robinson mirum quoddam corpus ramosum globulos fungosos seu excrescentias in summitatibus ferens observatum fuisse inter corticem & lignum Carpini à D. Dodate; & à D. Marchand gummosam substantiam instar laccæ & spiritu vini dissolubilem è trunco hujus arboris copiose extillare, & longis filis dependere.

Morum huic libro subjungendam duxi, quod & ipsa julifera sit : an vero fructum à store seiun-Morum huic libro luojangenaam uuxi, quou ee ipia juirera iit: an vero fructum à flore fejun-dum gerat mihi nondum conftat. Vocis Mori multiplex Etymon adfertur, Qui Latinam effe volunt à mora feu morando deducunt, quòd arborum poftrema frondes germináque producat. Verùm a niora lea monaca de monaca en mona Mora & Moras ingra funt. Alii & rectius à Graco deductum exiftimant. Nam & arbor ipfa unt quia paccas anno arbor ipla Maga appellatur à Nicandro: Fructum vero Maga dici Eschyli, Sophoclis aliorumo, autoritate com-Mate appenatur a libro VI alii see is 1000, id eft, exitto, supplicio, infortunio deductum putant, propat Attendad caufa fuit illis qui exfeindebant. At quibus quarlo aut quando? Nec defuere quod exter qualitation pro litera ponendo] utiles rati arrigent dictam arbitrantur, id est; stul-Grammant Luin fit fapientiffima, Plin. lib. 16. c. 25. Noviffima urbanarum germinat Morus, nec nifi exacho frigore, ob id dicta sapientissima arborum. Idem 1,18. c.27. Cum germinare videris Morum, acia inguirari postea frigoris timere nolito: eadem de causa sapientissima fertur. Verum Etymologias istas 1917 den que explosit Vossius in Oratoriis.

Gun Mori albæ Julos longis pediculis hærentes observaverit J. Bauhinus : cúmque etiam in Mori nigra iconibus juli longis pediculis dependentes pingantur. Fructus autem utriulo, brevibus, nigra beriffinis infidere dicuntur, suspicamur julos à baccis disjunctos esse nec fructus is succedere, ut promulli volunt, quamvis nihil affirmemus, sed rem observatione diligenti determinandam relinquimust impræsentiarum autem, donec certius constiterit quò referenda sir, Morum huic generi sub-

mus: mpadendam duximus, & Ficui proximè præmittendum quacum in multis convenit.

Morn nigra J. B. nigra vulgaris Park: fruttu nigro C. B. Morns Ger. The black Mulberro. /ligra

Moro caudex fatis craffus, contortus ac nodofus: altitudo justa arboris; rami patuli; cortex rucolus, crassus, lentus: materies robusta & meditullitus flava: radices numerosa, magna ac robusta, gono, crams, tentos. Ametros contra a mantanta la variante mantante, magne a coolite, non tainen alci descendentes, sed ses diffundentes, si Matth. credimus. Folia ex rotunditate in actumen definentia, interdum vitiginea, finutata, per ambitum ferrata, tactu nonnihil aspera, hirsuta, fapore subdulci & viscoso. Pro sovibus Dod. autore Juli sunt virentes, lanuginos. Fructum fert briffino pediculo hærentem, majorem & longiorem quam Rubus, glomeratum fimiliter sed acinis minis rotundis, primum quidem virentem & aufferum, poft rubentem, acidum & addiringentem, per mauritatem nigrum, fanguineo dulcí fucco madidum, manus & os inficientem. Marth au modicam ubi maturuerit remanere austeritatem.

Simm florum in hac arbore fructuum respectu, at neg, formam eorundem nos docent Botanici; nea iofi hactenus observavimus. Theophrastus, qui omnium curiosissime eos contemplatus videtur, nea un naccenta con variante de la interprete hac habet. Etenim flores hac in tous fructuum intega-mente labet: at neque extremis seu summi insidentem, neque singulatim partes ambientem, sed medisi inculcatum, nist forte conspici nequeant propter lanuginem. Verum hac non satis clara sunt, ut inde certo colligue possimus ubi disponenda sit hac artior. Scribit Carsalpinus, non florere evidenter, sed fructum nafcentem binis squamis tegi, quibus decidentibus velut flosculorum apices totis fructibus infidere, que fanè observationem merentur.

Morus alba Ger. Park. J. B. fructu albo C. B. The white Mulberry.

Tota delicatior est, ut à nobis quidem observatum, caque propter bombycibus alendis, magis expetita: filie teneriora, anguitiora firmáque, oblonga magis non minus Nigræ folis ferrata, aliquando vigincii del tam concinna divifura; ut Gallici-fceptri Lilia artifici pictoris manu facta ad certamen projecent. Julos longiusculis pediculis hærentes plures sæpe simul profert, ut in ramo spontaneæ Mori ex Italia delato observavimus. Fructus non ut præcedentis niger, sed per maturitatem albus, sapore (Matthiolo teste) melleæ dulcedinis, quo fit ut minimè cum nigra facultate conveniant, mmor etiam, ante maturitatem viridis & subviridis, austerinsculo sapore. Radix in ingentem sele diffundit longitudinem, magis quam nigra, fortaffe quoniam amplior, altior proceriórque semper quàm nigra habeatur.

Morum albam Veteribus non penitus incognitam fuifie fabula Pyrami & Thisbes apud Ovidium alioque è quorum sanguine Mori baccis asperso qua prius alba fuerant in nigrum colorem mutatæ funt, arguere videtur: quamvis apud reliquos Veteres, Theophraft. Dioscor. Galen. Plin. & Geoponicos ejus mentio nulla. Quod fi Ovidii avo vel ante extitisset (inquit J. Bodaus) nunquam Plinius scripfisset, minimum in hac arbore ingenia profecisse, & ex instrione nullam nisi in magnitudine observatam diversitatem. Et Cæsalpinus candidam, quæ hodie frequentissima est & optima ad Sericum præstandum, peregrinam quondam suisse in Italia putat, ut etiam bestiolæ, quæ ex ejus frondis pastu sericum reddit.

Lacuna Morum hominum amicam dicit, & locis delectari que homines frequentant.

Lobelio Albæ Mora multò infipidiora esse dicit quàm Nigræ, ad nauseam potius quam ad alendum nata, caduca, fatuè dulcia.

Amat Morus loca calida, sabulosa & plerunq, maritima, planiora; nec temere in montibus Mo-Locus, rum visam Plinius scribit. Frigidiora tamen loca facilè tolerat, & in Anglia nostra non infeliciter

Serotino germinatu floret, maturátque celeriter fructum Morus. In noviflimis florent, inter prima maturescunt Plin. Ergo, ut plurimum (inquit J.B.) mense demum Maio germina emittit, fructum maturat Augusto, aut etiam citius pro loci temperie. Tardissime senescere hanc arborem Veteres prodiderunt. Seritur

Ulus.

HISTORIA PLANTARUM.

Seritur non tantum talea aut surculo sed commodissime etiam semine. Verum de satione eine & cultu confulendi rei rufticæ fcriptores.

Morum albam fieri per infitionem Mori nigræ in Populum albam fabulofum putamus; nam, ur sæpius diximus, fructus surculi naturam sequitur.

Ulus.

Vires.

Lib. 23.

feepius diximus, fructus turcui naturam iequicur.
Foliorum Mori ufus eft infignis in Italia, Sicilia, Hifpania, Gallia ad bombyces alendos, & in sum ufum Moros albas magno numero circa urbes & oppida ferunt; harum enim folis maxime debancur vermiculi. Quidam Mori folis deficientibus Ulmi folia & Urtica germina fubfituunt; All La Aucz, Endiviz aut Dentis leonis folia przebent; que omnia & nos experti fumus: fed junioribie Auca, Endiviza aut Dentis leonis foila prabent; qua omnia ce nos experti unnus: led junicibus tantum danda funt, nam fi majoribus paulo, aut inmismi des, alvo fluida facilè diffolvuntur de preunt. Quocunq, autem pabulo præter Mori folia eos alas nunquam textrinam inchaobum, de ta fericas fe includent. Colligende autem potibs vetera folia quam nova; mané cum ros Solaribus na disi diffipats fuerit: aut fi madida fuerint diligenter prius abftergenda aut ad ignem ficcanda fuur, nam nimius humno obelt bombycibus. Verum de Bombycibus & ferico agere hujus loci non eft, fel ad Historiam Insectorum pertinet.

Fructus Mori nigræ (Mora Celsi Officinis dicti) immaturi refrigerant, siccant & astringunt va. lide, [ubi aruerit Galen.] Itaque ad diarrheas, dyfenterias, affectiones cœliaas, fluxus menlina, exputitionem fanguinis accommodi funt. Extrinfecus in oris fauciúmque inflammationibus & ulc. ribus profunt.

ribus prount.

Mori fructus Dioscoridi (de maturo loquitur) alvum solvit, [initio pastus & ante alios cibos sumpta] facile corrumpitur, [post alios cibos] & ventriculo inimicus est. Plinio (cui etimos. perientia suffragatur) refrigerat, stim sedant, appetentiam excitant, si non superveniat alus chus intumescunt: cui etiam adstipulatur Galenus. At è contra Horatius

> Æstates peraget nigris qui prandia Moris Finiet, ante gravem quæ legerat arbore folem.

Alii etiam ventriculo grata & amica esse Mora volunt. Galenus autem conjectatur, Mora engum in seipsis habere facultatem ejusmodi, qualis magna medicamentis purgantibus inest, cujus benefico non modo facile fecedunt fed corrumpuntur, etiam fi diu in ventre manserint; immo totamadeo arborem in omnibus suis partibus mistam aliquam vim obtinere putat ex restringente & purgante compositam. Attamen in radicis cortice purgatoriam cum quadam amaritudine exsuperare, aleh ut & latum lumbricum interficiat.

Maturorum fuccus ad stomatica medicamenta utilis stomaticen quam Polychreston vocat, sicde. scribit, Plinius sextarii tres succi ex Pomo, leni vapore ad crassitudinem mellis redigatur: Poli additur Omphacii aridi pondus denar ii. Myrrhæ denar i. Croci unius, fimul trita miscenturde cocto. Neque est alius oris, arteriz, uvz, stomachi jucundius remedium. Alios modos stomatica componendi ibidem vide.

Folia vel fola vel cum cortice cocta odontalgiam fedant (gargaril.) Schrod. eadem ma om oleo, [exaceto Schwenchf.] imposita ambustis igni medentur. Diose.

Syrupus mororum grata sua aciditate in febribus ad strim extinguendam & ardorem temperandum

utilissimus est: & item ad inflammationes, pustulas seu ulcuscula oris, palati, uva, tonsillarun, gutturis & faucium commodissimus.

Materies utilis est operibus quæ flecti postulant; éstque solida, nec in aquis minus durabilisquim firmissima Quercus: aternam esse arbitrantur, tradente Theophrasto, & verustate Loti mode algrescere.

Morus Virginiana Park. The reddiff Dirginian Bulberrp.

Hac apud nos celeri auctu in magnam arborem adolescit, multis ramis & frondibus panlam. Folia præcedentis perfimilia, pulchra, ampliora. Fructus seu mora longiora, & per maturitatem rubicundiora, gustui non minus grata.

LIBER

STORIÆ NTARU

VIGESIMUS SEXTUS.

QUI EST

De Arboribus flore fructuque aggregato.

Uoniam Arbores flore fructique aggregato, seu ex pluribus composito per se Libro complendo non sufficiunt, cum Arboribus flore simplici quarum flos summo fructui infidet eas copulabimus, adeóque Librum hunc in duas partes dividemus, quarum

De Arboribus flore fructúque aggregato, seu ex pluribus composito. Posterior De Arboribus flore simplici summo fructui insidente.

PARS PRIOR.

De Arboribus flore fructuque aggregato seu ex pluribus composito.

L'Arboribus quarum flos fructui contiguus est, aliæ sunt flore fructúque aggregato, seu ex pluribus arcte stipatis composito, aliæ iislem simplicibus & à se invicem disjunctis, nec pluribus in unum totalem florem fructúmve cocuntibus.

Priori generis nonnullæ sunt sloselis intra fructum occultatis, quas Fieus dicimus, quæ slore

expons generis nonnunce unit notemis inita iructum occurans, quas rema dicamus, qua nore onni carere vulgò creditæ funt; aliæ flofculis apertis, ifique vel fingulis, fingulis feminibus infidentibus, yel fingulis, fingulis fructibus partialibus unum aut plura femina continentibus.

Ficus arbor (inquit Vossius) non inepte deducitur à swes, id est, Ficus novella. Sed malim ab Hebrao Fag & quomodo dicitur Ficus quæ nondum satis maturuit. At minimè audiendus Isidorus, qui lib. 16. cap. 6. Ficus Latine à facunditate vocatur, feracior enim est cateris arboribus. Nam ter gaateque per singulos annos generat fructus, atq, altero maturescente alter oboritur. Caterum Ficus ab aliis omnibus arboribus distinguitur store vel nullo, vel intra fructum edulem,

dulcem occultato.

CAP. I.

De Ficu Europæa.

I. Ficus J. B. Ger. vulgaris Park. communis C. B. The common Fig-tree.

Ujus caudex, licet fit ubi grandescat & contortus videatur, parum tamen est firmus, ut qui vitigineo, lavi tamen cortice, inferne cinericeo, in ramulis viridi, fit vestitus, tim ligni parùm, fungosa vero medulla plurimum obtineat: Materie namque constat melli, rara, ampla intus cavitate, cujus inane craisa fungosaque medulla, ficut in Sambuco ferè, refertum est. Ipia alioqui arbor mediocris, Sambuci magnitudinem nonnunquam superat, plurésque ab una eadenq, radice emittit ftolones, craffitudine variantes & proceritate. Radiciose nuttur multis, longis, firmis, entis, evulfu contumacibus, multis capillamentis fibratis, colore flavis atque Rutz radicibus finilibus majoribus tamen multo, ut annotat Cordus. Abundant cortices, ficut & folia fructifique adeò ipí nondum maturi, lacteo copiolóque faris fucco, glutinoló, odore ad Rutam accedente, quemadeo ipí nondum maturi, lacteo copiolóque faris fucco, glutinoló, odore ad Rutam accedente, quemadmodum & reliquæ ejus partes, fapore fubaciri: qui tamen in fructu paulatim in dulcem excoquiadmodum & reliquæ ejus partes, fapore fubaciri: qui tamen in fructu paulatim in dulcem excoquia fur fuccum. Folia conípicuæ funt latitudinis craffà, in lacinias plerunque quinas profundas divila, tur fuccum. minus acutas quam Platani, aspera [hinc Anguillis retinendis idonea] pediculo medicoriter longo, qui abruptus lac fundit.

I acit.

De Arboribus flore fructuque aggregato. Lib. XXVI.

Flores (ut omnes hactenus tradiderunt) non fert, fed statim parva fructuum rudimenta que groffor Latini vocant. Piso aut Fabe aqualia: ea paulatim increscunt, donec Pyri mediocris figura & magnitudinem consequantur. Comad mediam magnitudinem pervenerint, intra se fore 1900 fortaffe mireris] concipiunt, figura confertis staminibus fimiles, colore in candido purpura conte è carne exeuntes, & ad mediam fructus cavitatem se dirigentes : quæ sforum observatio Cordo de

tructus ex surculis Pyrisormes nascuntur, basi latiore coelum spectante, pulposi & molles, Fraction ex iniculis ryntormes nateuniui, seni iaunium sundentes, fulcive, quidam etiam per maturitatunal fed viroris quodammodo obsoleti, aut ex viridi rubentes, fulcive, quidam etiam per maturitatunal flavum inclinantes, mellez dulcedinis, carne pallida aut fubrubra, innumeris granis luteolis, que маўдеривам vocant, respersa; ex quibus seminibus nihil producitur, autore Camerario; odorem

etiam spargit haud injucundum sibiq, peculiarem.

At non movet me Camerarii autoritas ut credam Ficum ex semine non nasci; cum illud prater naine At non mover me cameraru anionio me desante infacundum. Semen enim a natura definatum e ordinem sit, ut quævis planta semen producat toto genere infacundum. Semen enim a natura desinatum e ordinem ju, su que ven punna seunen promient ven gener einen infe ob defettum aliquem ant impedimenta an plantam propagandam. Natura autem fine suo me excidis miss ob defettum aliquem ant impedimenta interveniens. Quin & Geoponici plerig, antiquiores Ficum è semine nasci fatentur. Et Citero it Catta majore. Ex Fici (inquit) tantulo grano tantos truncos procreat.

Ficus in toto Europao tractu temperatiori calidioreve, Gracia, Hispania, Italia, Gallia Narbonen obvia, in hortis & pomariis culta. In Anglia etiam in hortis frequens colitur, nec rarò fruenta maturitatem perducit, modò loco idoneo Soli exposito & à ventis Septentrionalibus tuto seratur. Sa vestris seu Caprificus in Italia, Hispania & Gallia Narbonensi passim provenit, in montants & ed

tis locis inq, vetustis muris & ruderibus.

Ficuum multas species, seu varietates potius, recensent Veteres, Theophrastus, Plinius, Attended & alii; sumptis differentiis vel ex ipsa natura & nascendi modo, vel à maturescendi tempore, rel diversitate figura, coloris & magnitudinis, vel à regionibus in quibus nascuntur, vel ab Autoins unverliede ignie, com se de la commentation de la c Ficubus hodie notis accommodare) non necessarium duxi. Consule si placet J. Bauhinum in Hist plant. lib. 1. cap. 56. & Bodaum à Stapel notis in Theophr. hist.

Hodie à colore & magnitudine præcipuè Ficus distinguunt, in albas sci. & cœruleas, pallidas, virides, luteas, purpureas, lubrufas, nigras, & varias; in minores & majores; irem à loc unde at-feruntur. Verum cum muh perfuasum sit, Ficuum non minus quam Pomorum Pyrorumg vanica tes à semine provenire, adeoq certus earum in natura & definitus numerus non sit, sed noras indies satione obtineri posse, omnibus enumerandis & describendis nec animus mihi, nec faciliza

Suppetit.

Qua de Caprificatione Veteres tradunt sic brevibus complexus est J. Bauhinus. È putrelement de Caprificatione Veteres tradunt sic brevibus evolant, eosta morsu aperientes supersuant him Caprifici fructu culices geniti in urbanæ fructus evolant, eosq, morsu aperientes supersuam him ditatem depascuntur, radiosq, una Solares intromittunt, adeoq, non tantum impediunt ne decidar, fed & earundem concoctionem & maturitatem promovent & accelerant. Hinc (inquit Plinius) Ficetis Caprificus permiscetur ad rationem venti, ut flatus evolantes culices in Ficus ferat. On plura de Caprificatione velit Theophrastum & Plinium consulat. Nunc dierum nulla ejustano

Hictamen mos suspicionem mihi injicit, dari etiam in Ficubus, sexuum diversitatem, Caprillos autem Ficus mares esse, earumque florum pulverem fæminarum fructibus aspersum, non autem culices è fructibus evolantes, tum iis perficiendis & maturandis, tum cenchramidibus fecundardis inservire; unde Plinius ad rationem venti Ficetis Caprificum permisceri ait, ut flatus non offices (ut ille vult) evolantes, sed pulverem prolificum & seminalem in fructus ferat.

Ficum fulmine non tangi Veterum opinio fuit, at non minus rationi quam experiente on

Observavit enim à fulmine tactam Ficum Laurumque lib. 3. Stapelius. Carnes animalium, et præcipue Avium, in Ficu suspensas tenerescere, arboris nimirum afflatu, iidem tradiderunt. Epildem notæ est proculdubio hæc observatio cum præcedente: Carnes tamen duriores teneritaten tempore contrahunt in quacunque arbore suspensa. Aer enim carnem ad corruptionem disponit.

Ejusdem commatis est quod fertur de Tauris, nimirum ferocissimum quemque huic alligatum arbori mitescere subitò, tangique manu ac subigi tolerare, &c.

Ficus recentes, modò matura fint, à Ventriculo ocyssime & facillime conficiuntur, imò quovis alio horario fructu celerius concoquuntur. Quod vel indè conftat, quòd non folùm citra noxam copiofius aliis fructibus eas ingerimus, sed etiam quòd illis præfumptis si consuetum & parem cibi modum addamus id nihil incommoder. 7. B.

Nos certè in Italia ante prandium Ficus sepenumero sine ullo incommodo copiosè ingessimus, prout ibi moriu est. Galenus ut salubrem vitam degeret ab omni fugaci pomo se abstinuisse tradit à 28. atats anno ad Senectutem usas, exceptis exacte maturis Ficubus ata, uvis. Quin & amicos qui ejus monitu ab erwent

fructibus abstinuerunt sine morbis fuisse.

Facultatem Ficubus glutinosam & salsam inesse probat J. Bauhinus, quòd ob lentorem manibus adhærescant, & illas tamen abstergunt salis lixivialis & nitri modo. Hinc alvi dejectionem moliuntur, fine torminibus tamen aut perturbatione. Augetur fallugo addito sale, quocum ferè recentes comedi solent etiamnum hodie in Italia & Galloprovincia. Est autem post sumptas Ficos alla tim bibéndum, ne in ventriculo subsistant sed facilius concoquantur & promptius descendant.

Veteres, Dioscorides, Plinius, Galenus in descriptione virium hujus fructus admodum sunt prolixi.

Pectoris & Pulmonum vitiis, Afthmati, tuffi, &c. caricas conducere inter medicos convenit. In usu est duas tresve caricas macerare per noctem in aqua vita, & mane dare edendas asthmaticas Verum (inquit C. Hofmannus) exiguum est valde quod cum saliva in masticatione descendit ad pulmonem?

pulmonem : efficaciffimum est decoctum cum Hyssopo, quod magnum abstersorium dicitur à Mesue. pulmonem: emcacamana.

Menulis renum & vefice medentur & urinam ducunt [virides C. Hofman, nam ficeis hoc de-

gat. I Virides etiam hanc habent laudem quòd fitim sedent & calorem extinguant: sicca contra; prævinces cuam natura ipforum convenientibus febribus affliguntur. Bilefcunt enim facile: ut Saccharum, Mel & alia dulcia.

t Saccharum, 1220 & ultimas cavebit (monente C. Hofmanno) quicunq humidioris est alvi. In-

primis cavebit in prandio, quòd febres generent putridas, fi ob moram putrefcant.

Hodie ulus fere ficcarum ficuum in duobus tantum casibus est: in decoctis pro puerorum variolis 8 morbillis: inque gargarifmis pro inflammationibus faucium & tonfillarum. C. Hofm. At superius & moronus eas Afthmati, Tuffi, aliífque pulmonum affectibus, unanimi fere medicorum confeniu. andixmus eas Arunnau, aunque punnonun anecuous, unanimi rere medicorum contentu, ap-prime conducere. Mulierculis noftratibus, appropinquante partu, ficuum toftarum efus ad partum facilitandum eff familiariffimus. Quin & familiare eft fuper ficus fpiritum vini accendere, brodiumque ad tuffim fedandam propinare.

numque ad tutum.

Caricæ extrinsecus applicatæ maturant, molliunt, attrahunt. Cum fermento tritæ admixto sale hubones pestilentiales aliosque abscessus intra paucos dies rumpunt. Eodem medicamento Regem

butones Propheta monitu ulum fuisse (2 Regum 20.) existimat Tragus.

Ficuum frequentem esum pediculos generare præter Galenum Paulus Ægineta, Oribasius, & Recentiorum quamplurimi fibi persuasum habent. Que opinio & apud vulgus nostratium viget. An ex-

perientia suffragetur dubito.

Fici fuccus, five is ex incifa arbore emanet; five è foliis expressus sit, valdè calidus est & mordax, ut fit inter caustica; debito tamen modo præparatus locum suum habere potest, in ulceribus malignis, lichenibus, lepris & aliis cutis fordibus abstergendis foris adhibitus: Verrucas etiam quas myr-

Idem judicium est de groffis sive Fici, sive Caprifici (inquit C. Hofman.) Nam hujus præcipud habent non minus cauffici quid quam arbores ipla; ut intelligere est ex illo quod in aceto soluti

fanguinem taurinum dissolvere valeant.

Hac qui confiderabit, mirabitur quomodo succus tam virosus in Ficu matura possit excoqui in rantam dulcedinem. De ratione hujus phænomeni Plutarchum in Sympofiacis disputantem videas. Afthoc in aliis etiam arboribus multis accidir, Pruno sylvestri, Cerasis, Piris, quarum succi amari aut ingrati, fructus maturi dulces. Plantarum enim succi coctione mitescunt; fructusque ipsi ex acerbis aules faut. Hinc tamen documentum tibi parabis, quantæ sit operæ pretium distinxisse sicum per-sede maturam ab impersecté: ut recte monet C. Hosmannus. De immatura habemus experientiam Bruyerini, 11. Cib. 37. In cibo usurpatum multorum sanorum valetudinem afflixisse. Tales autem fere funt Ficus quæ in locis algidioribus proveniunt.

R Surculos Ficus, in frustula incidantur, ad the decoquantur in vini the se aquae the B. Dosis 3 iii, mane in hydrope. Egregie sudorem movet, ut asseruit mihi vir quidam religiosus. Chesneau. Litera qua lacte seu succo turionum Ficus exarantur in charta, omnino inconspicua sunt, donec charta igni admota vehementer incalescat, tunc autem velut ustulatæ se manifestant : quod etiam aceto, lucco limonum aliísque acidis commune est. Hinc & Lac succo isto coagulatur in caseum.

Plinio & Dioscoride testibus.

2. Ficus fylveftris Diofcoridi C. B. Caprificus Ger. J. B. Park. The Wild Fig-tree: 1

Quidam Ficum sylvestrum à Caprifico distinguunt; verum on necessario, cum usu solum serieu sylvestrum. At neque à Ficu sativa specie differt Ficus sylvestris vel Caprificus, quod strit à sativa. Caprificandi differat. At neque a Ficu fativa specie differt Ficus sylvethis ver Caprintois, quodisse different signals and signal for a signal for fonè differt Caprificus à Ficu tum in genere sylvestri, tum in sativo. one differt Caprincus a ricu tum in genere 191veitri, tum in 121tvo. His addit C. Bauhinus † Chamæficum feu Ficum humilem, quæ omnium partium parvitate ex ranea ac in-

cepta, quodo, tenerior sit & frigoris minus patiens, à Ficu vulgari non differt.

Pro diversa specie proponit Parkinsonus Ficum nigram sive pracocem, qua tamen non alia in re priscus a Ficu à vulgari differt quam Fructus colore exterius nigro purpureo, cœrulei tinctura obducto, intus obtam in fivefurc rubro (eu atro-rubente & quod bis in anno fructus producat. scurè rubro seu atro-rubente & quod bis in anno fructus producat.

Libet hic adjicere quæ C. Bauhinus de Ficubus in Indiis nascentibus habet. Variant (inquit) tivo ut mas à Ficus in India pro regionum diverfixate: nam in Provincia bona fpei fructus perpetuo ferunt (part.8. fermina. Ind. occid.) & in Peru fumma earum ubertas (part.9. Ind. occid.1.4. c. 31.) Addit Josephus A. + Chamaficus. costa in India Occidentali diversas esse valles, qua integro anno fructus promant. Sic in Mala 13 milliariorum intervallo à los Reses Ficus est, qua parte dimidia, qua Austrum spectat frondes ac fructus fert, quando in montanis æstas viget, altera verò pars contrario anni tempore, cùm in planis aftas. Acosta 1.4. c. 22.

Ficus arbores, Monarde referente, ex Hispanica in Peruanas provincias delatæ plurimos & optimos fructus gestant: & ut solia isthic non deponant Deus singulariter voluit, quò semper remedium præsens esset contra insecta quæ, Araneæ appellantur, quorum ictibus virulentis lac ex Ficûs folis

manans, bis térve in vulnus instillatum remedio est.

Ficuum specie fructus Peruanus C. B. Papaie Peruvianis J. B. videtur esse Arbor Paponifera unvo-รณะพิระ Superiùs descripta.

Annotat Benzo Hist. suz l. 3. c. 18. Apud Peruviensium Mantam peculiare guoddam fructuum genus (Indigenæ *Papaie* vocant) Ficuum ípecie modicorum magnorúmque nafci, quale nuíquam m India præterquam in eo regno vidit. Arbor quæ illud Pomorum gignit procera & gracilis, fructus lapore dulci est. Vel Ffffff

Vel folum Papaie nomen arguit hanc arborem esse superiùs à nobis traditam & descriptam inter vei ioium rapate nonton argue amolo, F. Columnæ notis in Recchum Papate Orientalis & Ar. boris Peponifera nomine, C. Bauhino pro Platani specie, titulo Arboris Platani solio, fructu Pe. ponis magnitudine, eduli, Lufitanis Mamoera dictæ propofitam. Unde eadem arbor à Bauhino hie

pro duabus diversis proponitur. Benzo fructum pessimè describit Ficuum specie, unde proclivis in errorem lapsus est.

Arbor oucurbitifera, Ficus Nigritarum Theweti J. B. Ficui similis arbor fructu oblongo C. R.

Suspicor & hanc quoque ad Papayam referendam esse, nam & solia conveniunt; nec fructus præterquam figurå oblongå multum differunt. Solent autem Scriptores vetultiores & historici parum accurati esse tum in describendis tum in delineandis stirpibus.

CAP. II.

De Ficu Indica, Europææ analoga.

Icus Indica tria genera funt. Primum Europaza analogum voco, quia eodem modo cum Ficu. bus Europæis propagatur, nec funiculis è caudice aut rams versus terram demissis, & ubi eam attigerint radices agentibus se multiplicat.

Secundum funiculis, quos diximus, è summis ramis ad terram usq, demissis & radices agentime

fe propagat V. Cap. seq.

Tertium fibris ex ipso trunco exeuntibus & deorsum tendentibus eidémque accrescentibus, & in terram tandem radicatis augetur. V. Cap. IV.

* P. I. F. 25.

p. 43-1

1. Atty alu * H. M. Ficus Malabarensis solio oblongo acuminato, fructu vulgari amulo D. Sven. annot, in H. M.

Arbor est procera densis & opacis frondibus, late sparsis, nasciturque in arenosis.

Radix crassa radiculas laterales plurimas fibrosas, tam subtus quam supra terram longe lateque diffundir, cortice lacteo, qui sub crusta nigricante ex albo rubescit, ac incisus seu detractus pleniori rubedine celeriter perfunditur. Brachio incilo aquam limpidam & infipidam ac subrubram saporísque frigidi ubertim exhibet.

Caudex ambitu unius hominis amplexum excedit, cortice crasso, radicis concolori; surculi tamen*

teneri virides geniculati.

Folia pediculis mediocriter longis & craffis infident, longitudine ad latitudinem, qua inmedio maxima, ferè dupla, & petiolum subrotunda, anteriùs in cuspidem leniter contracta, tenuia, mollia, glabra, superne obscuriore virore nitentia, subtus dilutiore, Venarum per felia discursus descriptionen vide. Sapor foliis adstringens, odor nullus. In vertice surculorum conus oblongus & viridis inter foliosa involucra, viridia folia tenella recondens: quod & aliis hujus arboris speciebus commune est. Flores fert nullos: conspicuos intellige.

Fructus in surculis petiolis curtis, craffis nonnihil incurvis plures unà proveniunt, plano-rotundiac ad petiolum contractiores, nonmhil pilofi, cum umbilico in vertice, haud diffimiles noftris ficulas: cùm immaturi sunt virides, & lacteo liquore, maturi colore rubicundo & minùs lactei, esculent.

Insunt iis ut in Ficis grana parva, tenuia, oblonga, numerosa serie, constantia ex capitulo rotundo & rectà caudula, quacum ordine cortici interius infident, súntque inftar folliculorum, in suis capitulis unum femen minutum nigricans continentia, primum albicantia, ex maturitate substavefcentia.

Fructibus cum maturescunt formicæ innascuntur; hosque indigenæ habent in eduliis, non verò eos qui aliarum funt specierum.

Bis térve in anno fructus dat hæc arbor ut & cæteræ species.

Radicis decoctum, ut & ejusdem incisæ succus, vase supposito exceptus, servit ad purificandam sanguinem, ad hepar malè affectum, ad sulcos & sissuras manuum, oris, aliarumque partium. Cortex ad eadem datur in decocto, tritus ulceribus proficuè imponitur, ut & parti laboranti morbo sacro Lufitanicè dicto Cobrella.

Fructus alvum aftringit, éstque proficuus pro pituita humorumq, mala temperie corrigenda.

P. 1 F. 27.

Vires.

2. Are alu " H. M. Ficus Malabarensis solio cuspidato, fructu rotundo, parvo, gemino, D. Sien.

Arbor est procera, densis & opacis frondibus, late sparsis; nasceus in arenosis & petrosis, atq in arboribus, ut Itty-alu.

Radice cum Per-alu inferius describendo convenit.

Cauden crassus est, ad duorum hominum amplexum cortice ut in Per-alu. Surculi novelli virides,

Folia longis tenuibus pediculis appensa cordis humani formam habent, antrorsum angusta, aclongâ lanceola cuípidata, quæ vetuftiora funt ad petiolum rectioribus oris, quæ teneriora rotundioribus circumscripta, solida & densa, minus crassa quam Ity-alu, superne obscuriore virore nitentia, subus lucidiore. Costæ foliorum mediæ in utraq, parte eminent, nervi transversi inde egressi in supina parte maximé; nervorum per folia discursum vide. Fructus

De Arboribus flore fructuque aggregato. Lib. XXVI.

Frudus ramis surculssque supra ad exortum foliorum in nodulis bini & bini, arctè juncti insident. Fractus ratins in country Alu plane fimiles, cum umbilico parvo in vertice; formicis intus carentes. parvi, rotundis, mis mumerola Atty-Alu magnitudine, semen minutum nigricans in se recondentia.

Bit næc arbor poor manacata, que un neu ca natum ene æ nores inituitite tabulantur; éstque ex religione eorum hanc adorare, muro lapidum cingere, eámq, seu lapides juxta positos rubro colore fignare, quamobrem ab incolis Christianis arbor Diaboli nuncupatur.

Ouod ad vires non multum differt à reliquis Alu speciebus.

Ficus Malabarica fructu Ribesii forma & magnitudine, Tsjela dicta. Tijela H. M. P. 3. Tab. 63. p. 85.

Arbor est vasta magnitudinis 70 circiter pedes alta, caudice crasso, octodecim pedum mensuram in ambitu non rarò superante, multisque ramis in orbem diffusis donato. Lignum albicans, cortice craffo, scabro, cinereo, intus rufo obductum, cujus matrix prædura, crocea.

Radix albicans, flavescente cortice tecta, fibris suis crassioribus profunde terræ inhæret : sapor la-

cteus & subsalsus, odor nullus.

Folia rotundis ac subviridibus petiolis in novellis ramis densa congerie proveniunt, oblongo-romnda acuminata, communi virore supernè splendentia, infernè subviridia, insipida, inodora. Fru-Etus ipsis ramulis inter folia fine petiolis adhærent, cum formâ, tum magnitudine Ribesiis haud abtimiles; súntque exiguæ ficus, rufis granulis plenæ, uti omnes Alou ac Teregam fructus, infipidæ, in-

Nascitur locis sylvestribus, montanis ac petrosis Malabar, præcipue in Ambalakatti, atque per to- Locus, rum annum fructus fert. Vespertiliones, quoniam fructibus delectantur, in hac arbore frequenter

Ex radicis cortice cum Pipere longo in aqua communi decoctum paratur, quod tuffi inveteratæ Uin. alifque pulmonis affectibus medetur. Lacteus ex radice & fructibus expressus succus efficax in oculorum vittis remedium eft.

4. Ficus Malabarica semel in anno fructifera, fructu minimo, Tsjakela dicta. Tsjakela H.M. P.3.

Arbor est procera, caudice crasso, candido, multisque ramis crassionibus in orbem diffusis donato, cortice nigricante, intus purpureo, obducto, quo leviter incifo fuccus extillat lacteus, acris, ino-

Radix fibrata, albicans, flavescente cortice tecta, incisa & vulnerata similem plane emittit lacteum

foccum. Falia rotundis ac viridi-albicantibus petiolis in novellis ramis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, densa, longitudine spithamam, latitudine palmum superantia, colore ut in præcedente, infipida pariter & inodora, nervis aliquot albicantibus ac eminentibus è media costa in latera excurrentibus. Fructus præcedentis fimiles.

Crescit locis montanis Malabar, præcipuè in sylvis Parakaroo: Semel in anno, viz. Decembri & Locui. Januario mensibus fructus fert, atq, sobole sata ad quinquagesimum usq, annumenon rarò frugifera

Ex arboris cortice peculiari artificio chordæ torquentur, quibus arcus tenduntur. Necnon co-U/us. lor paratur rubicundus, quo vestimenta panos de Cambaya ipsis dicta tinguntur.

Eosdem habet in medicina usus cum Atti-Alou.

5. Teregam * H. M. Ficus Malabarica folius rigidus, fructu rotundo, lanuginoso flavescente, * P.3. T.60. Cerasi magnitudine D. Comelin.

Arbor est procera, triginta circiter pedes alta, caudice crasso, cortice atro-viridi, intus albicante obducta, necnon ramis lanuginosis ac asperis in orbem diffusis eleganter ornata. Lignum ex albo flavescens, molle, insipidum, inodorum.

Radix fibrata, albicans, cortice rubicundo intus croceo tecta, inodora, infipida.

Folia rotundis, viridibus ac hirsutis ramulis sine ordine inharent, soliis Mali Citrii haud absimilia, atro-viridia, densa, spinulis quibusdam tenuibus & rigidis omni ex parte vestita.

Eruilus ad ramulorum exortum ramis inharent, Alos fructibus perfimiles, rotundi, lanuginofi, Cerafi nigri majoris magnitudine, viridi primum, dein flavescente colore, ac granis pleni, insipidi,

Provenit locis sylvestribus Malabar, imprimis verò circa Cochin; per totum annum viret, fru-Locus; ctulque fert, ac diu superstes maner.

Folia usurpantur ad scrinia, ac quacunq, lignea, cornea, stannea & argentea vasa fricanda, atq. Vires. scabritie sua polienda ac laviganda. Radix cum aceto è nuce Indica confecto contula, & manè jejuno ventriculo affumpta viscerum ardorem compescit. Fructus itidem impensè refrigerant.

6. Perin Teregam H. M. Ficus Malabarica foliis asperis major, fructu itidem rotundo, lanuginoso H.M

Pracedentis species est major atque altior, caudice crasso, candido, molli, multisque ramis geniculatis donato, qui cortice cinereo, subaspero atque hirsuto cincti, intúsque medulla coccinea referti sunt. Radix albicans & lactescens, nigricante cortice obducta, necnon fibris suis late per terram diffula, inodora, infipida.

Ffffff 2

Vires &

HISTORIA PLANTARUM.

Folia pracedentis fimilia, fed majora & craffiora. Fructus vel folitarii, vel plures fimul junctira mulis inhærent, præcedentis speciei fructibus intus ac extus perfimiles sed majores.

Nascitur in sylvis Malabar, præcipue in Parou, per totum pariter annum viret, fructúsque fert.

& integrum seculum frugifera manet.

Folia iidem ufibus inferviunt quibus folia Teregam. Fructus contufi ufurpantur ad aphthas, infuper ex isidem in lacte caprino coctis potus conficitur, qui hepatis obstructioni ejusidémque circho potenter medetur: Ex issem in aqua coctis Balneum fit, quod endemis corporis maculis legione rollendis conducit.

CAP. III.

Ficus Indica funiculis è summis ramis demissis, & radices agentibus se propagantes.

Ujus arboris speciem fuisse puto quam Veteres Ficus Indicæ nomine tradiderunt, quamvis nota aliqua ei non conveniant, v. g. I. Folium pelta Amazonica non minus: cum omnes hujus species folia modicæ admodum magnitudinis obtineant, nisi, (ut vult Clusius) ad fimilitudinem potitis referenda fit hac comparatio. 2. Craffities ingens matrum plantarum, ut LXP. pleraque orbe colligant, quod de hoc genus arboribus verum non eft, cum ha trium hont num complexum ambitu vix excedant, nifi de specie Atty meer-alau dictâ, quæ omnium India ar-Borem valtiffima est, accipias; quæ tamen funiculis à ramis demissis se non propagat, sed sibris ex iplo trunco exeuntibus eíque accrescentibus augescit. 3. Propagandi modus ramis incurvatis terre infixis; cum hæ fibris seu funiculis è summis ramis exeuntibus ad terram usque demissis, & hidem radices agentibus se propagent.

Plinium attendamus eleganter more suo hanc arborem describentem.

Ficus ibi [in India] exilia poma habet: ipfa se semper serens, vastis disfunditur ramis, quonum imi adeò in terram curvantur, ut annuo spatio infigantur, novámque sibi propaginem faciant circa parentem in orbem quodam opere topiario. Intra sepem eam astivant pastores, opacam panter & munitam vallo arboris, decora specie subter intuenti procsilve fornicato ambitu. Superiores ella rami in excelsum emicant, sylvosa multitudine, vasto matris corpore ut LXP. pleraque orbe colligant. Foliorum latitudo peltæ effigiem Amazonicæ habet.

P. 1. T. 26. P. 45. * Atti-Alu,

cûs Indica

Pecie.

1. Itty-Alu * H.M. Ficus Malabarensis folio densiusculo nitente, fructu parvo rotundo corenato.

Arbor est procera, sed minor cateris Alu speciebus, densis & opacis frondibus, latè sparsis.

Radice cum * præcedente convenit.

Caudex amplexum unius hominis æquat, cortice lacteo, & cum detrahitur aut inciditur intus rubescente. Ex ramis hujus arboris filamenta seu radiculæ versus terram pendulæ demittuntur. Surculi teneri virides funt & geniculati.

Folia petiolis digitalibus harent, minora cateris, oblongo-rotunda, rotundísque ad petiolum & anteriùs oris, ac parva angusta & obtusa cuspide eminentia, latiora paululum ad cuspidem quam ad petioluni, crassa, solida, densa, utrinq, nitentia, magistamen in adversa & saturatius virentia. Nevi à costa media infernè eminente conspicui, densi, parallelo ductu transversim ad marginem serè excurrunt, ubi arcuatim flexi & fibi mutuo concurrentes folium cingunt. Sapor foliis adstringens &

Fructus vel solitarii, vel duo trésve simul, cum è foliorum sinubus, tum alibi hinc indè è ramis pediculis brevibus exeunt, parvuli, rotundi, in vertice umbilico eminente coronati, cum immaturi lactei ac virides: maturi verò minùs lactei, colore flavo ac minùs rubescente.

* Atty-Alu.

Grana * præcedentis fimilia, fed minora, minimum nigricans femen in se recondentia. Lac in quo cortex tritus & infusus, (percolando priùs separato cortice) datus vertigini capitis confert. Ulceribus curandis prodeit foliorum decocum cum oleo, fi cum co corpus perungatur, quo cum pracedente, ut & in reliquis viribus, convenit.

Vires.

P. 3. T. 55.

p. 69.

2. Iti-Are-Alou * H. M. Ficus Malabarica folio Mali cotonei, fructu exiguo, plano-rotundo sanguineo D. Commelin. Arbore de Raiis minor Lufitanis. H. M.

In proceram excrescit arborem, cujus Radix fibrata, albicans, nigricante cortice tecta, qui ubi inciditur lacteum fuccum stillat.

Caudex, ut præcedentis, plurimos undique diffundit ramos, qui (postquam annos 40 aut 50 vixit arbor) tenues qualdam easque singulares sibras seu filamenta rusi ac cerei coloris [qualia in Cuscuta conspicimus Clus.] deorsum mittunt, quibus ubi terram attingunt firmantur, novámque quali prolem generant, & in novos arborum caudices transeunt, qui rursus summa sui parte novos ramos in latera spargentes novis denuo fibris deorsum missis sese propagant. Sic alii deinceps rami in infinitum, ut interdum unica arbor fuis propaginibus milliare Italicum in ambitu occu-pet, fitque difficile quenam primaria arbor five illarum omnium prolium parens dijudicare nil ex trunci craffitie, qua interdum tanta est ut trium virorum ulnis vix apprehendi queat. Caterum non modo inferiores rami fimiles spargunt fibras, sed etiam in arbore summi acque ideo unica arbor sylvam efficit densissimam, & non rarò plura superstes manet secula. Sub cas verò arbores aditum fibi parant incolæ, ac fibras jam in truncos conversus, tenuiores sci. rescindere folent atque ea ratione velut concamerationes & umbracula faciunt, aftûs arcendi gratia, adeo enim denfis ramulis reliqui majores luxuriant, ut Solis radii nulla ratione penetrare queant;

De Arboribus flore fructuque apprepato. Lib. XXVI.

ind aliquot hominum millia sub tali arbore latere possunt. Hac omnia è Clusiana Ficus Indica bistoria ino anquot nontinuati communicati communic lore primum viridi, dein foris & intus sanguineo, granssque pleni uti vulgares ficus, dulces quilore primum vitam, grati saporis quàm illa, quapropter avibus potius quàm hominibus cibo sunt. dem, minus tamos puemadmodum vulgares ficus, hoc est, in novellis ramis, qua parte solia illis

marient. Nascitur ubique in Malabar, imprimis circa Warapouti; Viret per totum annum fructúsque fert. Locius Naichtur unique iert.

Caterium ex arboris hujus cortice, radice & foliis in oleo decoctis Ballamum paratur vulnerarium. Vires. Ex cortice in lacte ebutyrato cocto fit oris collutto qua aphthas abstergit, flaccidas & erosas gingivas fanat, nechon vacillantes dentes firmat.

nat, neuroni maximam partem desumpta est è Clusiana Ficus Indica, cum qua (ut videtur) vel Operis hujus Autor, vel ejusdem interpres Latinus hanc Arthorem eandem purayir. D. Commelino. & nobis alter videtur. Magnitudine excepta non multum differt à præcedente.

1. Tsjerou-meer-alou * H. M. Ficus Malabarica folig & fructu minere Comel

* P. 3. T. 56,

H. M. Minor est & humilior præcedentis species, endemque modo crescit & propagatur quo alla. Falia similia sunt foliis sequentis; [Atty-met-alou,] at minora & numerossoria. Fruitus itidem fructibus Itti-are-alou perfimiles sed minores, brevibusque penolis inter folia novel-

Grescit quoque hac species ubique in Malabar, pracipue in provincia Warapouli: per totum etiam Locus. annum viret fructúsque fert.

Vires autem hujus arboris exidem funt ac præcedentis, præterquam quod ex radice cum calce & Vires. Curcuma in aqua decocta Balneum efficitur ad Epilepfiam & Lepram curandam.

4 Katou-Alou H. M., Ficus Indica J. B. Indica arcuata Dark. Indica folis Mali cotonei simi * P. 3. T. 37. Fiere ibbus, frustu siculus simili in Goa C. B. Arbor ex Goa sive Indica Ger. Arbor de Rayz, P. 73. Greece. id eft, radicofa Linschot.

In arborem excrescit proceram, imò altiorem quam reliquas filamentis è ramis demissis se propagantes; quibuscum eo respectu convenit : ut & ligno, cortice ac radice.

Folia oblongo-rotunda, ac in mucronem definentia, densa, fragilia, superne glabra, atro-viridia, folendentia, infernè albicantia & lanuginosa, insipida, inodora: è costa media insigni plures nervuli ordinato ac parallelo ductu exeunt, qui ad oras arcuatim in se invicem incurrunt.

Fructus in novellis ramis, qua parte folia illis inhærent, fine petiolis proveniunt, rotundi, fructibus Inistralus perfimiles, sed majores, colore primum viridi, dein flavescente, tandémque rubicundo, ac ganis pleni ut vulgares Ficus, dulces quidem, sed minus grati saporis quam illa.

Crefcit in multis locis Malabar, fructulque fert, & viret per totum annum, & aliquot secula su-Locus. perstes manet.

Virbus non multum differt à præcedentibus duabus. Jo. Commelinus, quem sequimur, hanc arborem iplam Ficum Indicam Clus. Exot. lib. 1. cap. 1. esse affirmat. At Auctores nostri descriptionem Ficus Indicæ Clusianam penultimæ speciei accommodârunt, nulla interim Clusii mentione facta.

5. Peralu H. M. P. I. F. 28. p. 49. Ficus Malabarensis folio crassiusculo majori, fructu gemino intense rubente D. Syen. Н. М.

Arbor est cateris procerior, densis & opacis frondibus, late sparsis.

Radix crassa propagines fibrosas tam subtus quam supra terram longe latéque disfundens, cortice præ cæteris lacteo, qui incifus quoque rubescit.

Caudex quantum duo tresve homines Ulnis extensis amplecti possunt, cortice ut in radice præ cateris lacteo, &c.

Ex rams, ut in Itty-alu filamenta seu radiculæ multo numerosiores versus terram pendulæ de-

Surculi teneri, virides, geniculati, pilofi seu lanuginosi.

Folia petiolis mediocriter longis, craffis hærent, majora & craffiora funt cæterarum specierum folis, oblongo-rotunda, versus pediculum latiora, textura densa & folida, utrinque lanuginosa, lanugine sibrus densiore, holosericea, superné obscuriore virore nitentia, subtus pallidiora. Costa folis media valdè crassa est & nervos laterales oblique anteriora versus emittit, præter quam & binas hine inde laterales obtinet, pariter divifas: nervi omnes ad marginem folii arcuatim concurrunt, in aveila parte valde eminentes & conspicua, in adversa etiam nonnihil. Sapor foliis adstringens, odor nullus. Fructus ramis surculssque supra ad exortum foliorum bini, & bini juncti & uniti, rarius solitarii arcte infident, magnitudine Atti-alu, at rotundiores, necnon colore intense rubescente, seu incarnato laturo; cum maturescunt tomentosa lanugine obducti, cum umbilico parvo in vertice; in quibus grana numerofa, magnitudine eadem cum illis Atti-alu, in se semen minutum nigricans recondentia.

Liquor filamentorum quæ ex ramis deorsum dependent, cum aqua simplicater potus, vel in de Vires. coco datus mitigat ardorem febrilem, purificatque hepar & fanguinem. Cortex arboris tritus pro-

ficuus est pro morbo sacro parti affectæ appositus.

CAP. IV.

De Ficu Indica fibris ex ipso trunco exeuntibus esque accrescentibus augescente:

1. Atty-meer-alou H. M. P. 3. T. 58. p. 75.

Aftæ magnitudinis est hæc arbor, caudice crasso, tenues quasdam & singulares sibras deorfum mittente, quæ ipfi caudici adhærescentes crassissimum eum reddunt, adhæc eistem fibris arbor terræ firmatur, multisque ramis in orbem disfusis longe latéque propagatur. Lignum albicans, molle & flexile, cortice subviridi cinereo obductum, qui ubi inciditur succum fili lat lacteum, acrem, odoratum.

Radix albicans, glabro & nigricante cortice tecta, necnon fibris late per terram diffusa, las la

Radis anticans, gianto et nigitatine oriente tecta incideration properties evadit.
quorem fundit candidum unchuofum, qui dein cum incideratice purpureus evadit.
Folia foliis Atti-Alos haud absimilia brevibus petiolis novellis ramis inharent, oblongo-rotunda, rous roms Ann-Anna naud communi virore nitentia, superne glabra, inferne nonnihil aspera, newis aliquot è media costa, in duas inaquales partes solum dividente, in latera excurrentibus: sapor amaricans & acerbus. Fructus brevibus petiolis inter sola ramulis inhartent, fructibus Arealau persi

Provenit ubique in Malabar, per totum annum viret fructusque fert.

Initium fumit ex arborum quarundam caudicibus, aut è rupibus, vel antiquorum murorum timis 8 fiffuris, è quibus Convolvuli inftar prodit: dein radix truncufque tenuia quædam filamenta deorfum mittunt, quibus caudex infigniter craffescit, cúmque eisdem fibristerræ firmetur, longè lateque propagatur, adeò ut arbor è qua initium suum duxit moriatur, hæc verò evadat maxima omnium arborum quæ in Indis adhuc dum repertæ funt, necrton fecula aliquot fuperftes maneat.
In Kandenate regionis Cechin provincia, juxta templum Beykam hujufinodi habetur arbor caidee

crassissimo, qua in carcumferentia 50 obtinet pedes Geometricos, quámque incola 2000 anno bidem crevisse affirmant.

Foliorum succus sebribus medetur ardentibus. Fructus quoscunque alvi fluxus sistit.

2. Hondir-Alou H. M. P. 3. T. 59. p. 77.

Arbor est procera, caudice crasso, candido, fungoso, cortice cinereo obducto, multisque ramis latè diffusis ornato.

Radix nigricans fibris suis late per terram disfunditur, sapore acri, odore nullo. Folia fine ordine novellis ramis inharent, oblongo-rotunda, densa, glabra, fragilia, longitudas spithamam lata, quatuor circiter pollices aquantia, superne atro-viridia, inferne subviridia, splendentia, nervis aliquot in aversa parte eminentibus, è media costa ordinato ac parallelo ducu in la

tera excurrentibus: sapor austerus, odor sylvestris. Fructus itidem granis pleni uti vulgares ficus, ac fructibus Atti-Alu perfimiles. Ab hominbus non comeduntur, sed à Simiis & cornicibus appetuntur, unde à Lusitanis Figos dos Buzios, i.e. &

miarum ficus nuncupantur. Nascitur ubique in Malabar, præcipue in fluminum ripis, & locis montanis ac petrosis Mangati. Viret per totum annum fructusque fert, & aliquot seculis superstes manet. Ab avibus serinur. Ez nanque cùm fructus comedunt, exigua illorum granula (in quibus germinandi vis confilta) cum excrementis iterum deponunt, è quibus denuò arbores excretcum.

Poliorum tenellorum fuccus expressus ad erosas gingivas, similésque oris affectus egregiumeltre medium, si os eo colluatur. Ex eodem cum Butyro recenti digestivum sit, ulceribus mundiscandis & confolidandis perquam utile. Ex radicibus & folis fimul in aqua decoctis balneum paratus, quod fananda Lepra & Epilepfia conducere dicitur.

Adnotat ad hanc arborem D. Jo. Commelinus, eam præcedentis speciem esse; filamenta nama non è ramis sed è caudice deorsum mittere, quæ ipsi caudici adhærentia, crassissimum eum reddunt. Adhac magnam habere similitudinem cum Arbore peregrina fructum ficui similem gerente quam Clusius perfunctorie describit; cujus idcirco descriptionem subjiciemus: nobis autem alia arbot vi-

Arbor peregrina fructum Ficui similem gerens J. B. Clus. exot. lib. 1. cap. 11.

Ramulus quem habuit Clufius cum suo fructuo uvæ modum quasi congesto, resiccatus durus erat, crasso cortice tectus, gracilis & digitalis longitudinis, coloris ex susco cineracei, octo fructus exiguorum ficuum inftar, crasso brevique pediculo nixos summo fastigio sustinens, fuliginos coloris, cineraceis maculis coníperíos, duros & fatis folidos. Similem fructum habuit idem Clufius, non tamen tam copiosè ramo inharentem, fed fingularem duntaxat, interdum geminum fuis pedi-

Quum porro (inquit) hic fructus Ficui vulgari valde sit similis figura, & nonnunquam etiam adeò pufillus ut Ciceris magnitudinem non multum excedat, an ad Ficus Indicas circa Acefinen amnem nascentes reserri non possit, cujus Theophr. Hist. Plant. l. 1. c. 12. & l.4 c.5. mento-

Nos commonefecit D. Tancredus Robinson Arborem Americanam nostratibus the Mangrott dictam ad hunc locum pertinere ob ejus fructum & funiculos è ramis demissos, radicesque agents & se propagantes; suspicatur idem Amicus prædictam arborem esse admodum affinem (vel ean-

Lib. XXVI. De Arboribus flore fruttugue aggregato.

dem) Paretuvier D. Rochfert; in maritimis crescit, & ejus cortice utuntur in præparandis coriis, ex illague funes, lintea, & lecticas faciunt. Ostrea interdum ramis adhærent, unde quibusdam. The illaque runes, inues, commente de la fecie Arboris Mangrotte dietze reperitur in Mediterraneis Indix Ocophite Cree vocatur. Alia fecies Arboris Mangrotte dietze reperitur in Mediterraneis Indix Ocophite Cree vocatur. cidentalis, que ad aliquam prædictarum speciem fortè referri potest.

CAP. V.

De Sycomoro.

S'Acomori nomen adeptus est hic fructus à fimilitudine quam ad utrunique fructum, Ficum & Morum habet. Unde ridiculos cos esse at Galenus, qui Sycomora dicta putant quòd unesse dens, i.e. fatuis Ficubus similes existant; quibus verbis Dioscoridem notare videtur; nec quenquam hactenus inter probatos autores Græcos vidimus qui per a scribat, inquir J. Bauhinus.

Dictur etiam hac arbor Sycaminus.

Ett autem Sycamorus nihil aliud quam Ficus genus fructu ex arboris trunco exeunte.

I. Ficus folio Mori, fruttum in caudice ferens C.B. Sycomorus five Ficus & Egyptia Park. Syco., Sycomorus J.B. Ger. The Sycomore of Egypt.

Huius descriptionem Veslingianam, quam caeteris accuratiorem putamus, dabimus: Proceritate Hujus delcriptionem Veilingianam, quam catens accuratiorem putamus, dabimus: Proceritate caffinéque Morum albam adequat (inquit Rauwolfus) Dirimitur ferè ab humili, fed lata fripe; in truncos binos ternófve peramplos, è quibus deinde ramorum confertim digeftorum vaffa & robufa brachia opaci frigoris gratifimam icenam latè æftuantibus obtendunt. Folia magnitudine & funuolo illo ambitu, quem Alpini figura exhibet, prædita non funt: Mori quidem folis paria, nifi quod horum denfitas major & afperitas dificrimen inveniat. [Rauwolfus quoque folis Mori fimilibus donatam, paulò tamen magis rotundatis, in ambitu nullis incifuris crenatis ferratifve feribi:] Addo quod Sycomori folia perennitate donata funt, qua in Moro circa brumale folfitium penius delapfa. quot syconiori iona perenintate donata iuni, quae in proto circa o unitate ionituani penita dualpia vidi. Fructus cum ex caudice, tum ex ramis in craffitudinem adultis, qua parte trunco propiores funt enacuntur, non autem è ramis fummis, quod scire licet rectè negaile Dioscoridem. Fici infi in tam fœcundo proventu mediocre tantum corpus faciunt, nec ut nostrates laxius ventricosi. Pa-rum extra natalem caudicem vulneratum colla proferunt, cavitate quoq intus præditi, quæ subluteo minutoque retrimento conspersa, non rarò vermiculis succrescentibus hospitium præbet.

minutoque retrimento comperia, non raro vermicuis iuccreicentious noipitum prapet.

Adde ex Alpino, Arboris hijus fructum tarde nea, perfecte maturefecre, atq. faporem aqueum & jucinsum habere. Rauwolfus fructus bonitate noftris Ficubus inferiores effe ait, quo fit ut minoris altimentur, magnaque ex parte in pauperum ufus cedant. Bellonius recentes ficcis praftare foribit, at nec hos maxime commendandos videri, quamvis in Ægypto magni fiant ex iis reditus.

Multis fructibus nunquam caret, quos tamen non producit, mili prius multis verberibus sepe lace retur, fie ut catédicis quoque corpus vulneretur, ex quibus vulneribus lac continuè exit, unde ramus parus ficus ferens, interdum ternos, interdum quinos, interdum feptenos, & plures etiam.

Plinius, Dioscorides allique è Veteribus fructum non maturescere aiunt nifi ferreis unguibus scalpatur. Theophraftus oleo quoque inungi debere ait pott fealpuram, idque in fiat maturitatem adi-piti non pofte, propter affluentiam pabuli, fiquidem fealptu aliquid humoris prolicitur. Fructum granulis carere tradiderunt Veteres; & Alpinus atque Rauwolfius, ipfi abradiandou, idem teftantur. Nos tamen Bellonio affentimur contrarium affirmanti, nimirum Sycomori fructus plenos granis esfe, หรูงอยู่มีมีเ Gracis dictis; nec enim ullos Natura fructus producit tota specie seminum vacuos & infor-

candos, cum fructus feu pericarpia tutela feminum gratia pracipue efformata fint.
Plinius cum ventitifimis autoribus vere foripfit (inquit Vellingius) Sycomori lignum ftagnis immerfum ficcescere, hoc est ex raro fungoso densum magisque tractabile reddi, subducto quo prius scarebat lacteo succo. Caterum quia Sycomorus arbores Ægypti, si non altitudine, certè crafficie pluri-mum excedit, jure quarsveris, an hac arbor illa sit quam Veteres in sylvestri circa Memphin regione nalciprodiderunt tantæ molis ut eam homines vel terni circumplecti nequirent.
Sycomoros ego ea craffite plures atque etiam ampliores circa Memphis villas prædiaque confpexi.
Veteres tamen Sycomoros ego examplis villas prædiaque confpexi.

caminum à vastis illis evidenter sejungunt. Vesting. In Syria & Ægypto copiosè provenit: incola Cayri umbræ causá eam colunt. Promin Sycomori alvo utile eft, sed perquam exiguum prebet alimentum, flomachoque adver- Virai. Ponum Sycomori alvo utile eft, sed perquam exiguum prebet alimentum, flomachoque adver- Virai. Ponum Sycomori alvo utile eft, sed perquam exiguum prebet alimentum, flomachoque adver- Virai. Ponum Sycomori alvo utile eft, sed perquam exiguum prebet alimentum, flomachoque adver- Virai. Ponum Sycomori alvo utile eft, sed perquam exiguum prebet alimentum, flomachoque adver- Virai. Ponum Sycomori alvo utile eft, sed perquam exiguum prebet alimentum, flomachoque adver- Virai. Ponum Sycomori alvo utile eft, sed perquam exiguum prebet alimentum, flomachoque adver- Virai. Ponum Sycomori alvo utile eft, sed perquam exiguum prebet alimentum, flomachoque adver- Virai. Ponum Sycomori alvo utile eft, sed perquam exiguum prebet alimentum, flomachoque adver- Virai. Ponum Sycomori alvo utile eft, sed perquam exiguum exi mirum in modum commendar emplastrum sha Zinouder.

Lachryma arboris vim habet emolliendi, vulnera conglutinandi, & ea discuriendi quæ ægrè maturantur. Bibitur etiam, necnon & illinitur contra serpentum morsus, in scirchum induratos lienes, stomachi dolores atq. perfrictiones: Celeriter verò teredinem sentit.

Fiebat antiquitus & vinum è Sycomoris, quòd facilè in acetum acre degenerabat.

2. Sycomorus altera seu Ficus Cypria Park. Fieus Cypria J.B. Ficus folio Sycomori, frutium non in caudice gerens C. B.

Caudice, folio, fructu, admodum fimilis est præcedenti (inquit Rauwolfius) absque eo quod ut Sycomoro fructus inferius potius est in ramis majoribus ipsoq, etiam caudice, ità huic iidem nascuntur non in ipsis ramis, sed in privatis surculis soliorum expertibus; spithamam longis plerunq, ad-

F.acus.

Vires.

E ogus.

Vires.

modum conferti. Fructus ferunt hæ arbores ter quatérve quotannis, parvos, ad cinereum colotem In Cypro infula provenire vel nomen arguit. Nascitur etiam in Syria, Rhodo, &cc.

3. Sycomorus foliis minoribus C. B. Sycomoro similis I. B.

Similitudinem quandam habet cum Sycomoro. Foliis vestitur paulò minoribus quam Ficus. Frit. ctus fert Ficubus adfimiles, parvos, luteos, fine granulis aut femine. Trunco, ramis, cortice, fruên fucco lacteo, & foliorum acrimonia plane fimilis est Ficui. Fructus ejus nunquam ad perfectam maturitatem pervenit. Arbor est admodum fructifera, ut haud facile inveniatur absque fructu. Non provenit ex semine aut fructu, sed ex surculis aut taleis in terram depactis.

Invenitur in insula Mayo Viridium una. Linschoten. Non placet quòd habet de seminum carenta. Nos non agnoscimus tales fructus in natura dari, ut alias & sæpius diximus, mís forte Arbor has aliunde huc translata fuerat, adeóque ob cœli solive incongruitatem fructum non perficeret

De Jaca Indica.

Ycomoro fubjungimus Jacam Indicam, non ob fructuum fimilitudinem, qua exigua eft. sed quod ex arboris pariter trunco prodeant, nullo flore prævio: nulla certe floris mento fit ab Auctoribus qui de laca egerunt: videntur ergo existimasse eam flore carere. De floreergo diligentius inquirendum, quem huic arbori denegatum vix concesserim.

* P. 3. T. 26, 27, 28. p.17.

i. Jaca Indica J. B. Jacca vel Jaca Park. Tsjaka-maram * H. M. Palma fruitu aculent ex arbiris trunco prodeunte C.B. The Jack-tree.

Arbor est pregrandis & procera, caudice ex albo flavescente, variegato, crasso, præduro, multifa ramis viridi-fuscis, geniculatis donato, qui cortice crasso, cinereo, ruso ac intus croceo obdudi ubi inciduntur lacteum fuccum stillant.

Similiter radio crassa, cortice crasso aqueo, rufo, intus verò ad medullam croceo-rubescente tella.

necnon fibris suis latè per terram diffusa; sapore amaricante, odore nullo.

Folia oblongo rotunda, densa, glabra, brevibus ac rotundis petiolis ramulis inharrent, ac longim dine spithamam superant, supernè colore ex atro-virescente splendent, subtus viridi diluto; colli media crassa, & in aversa parte alte extuberante: diffracta succum lacteum insipidum & inodorum

fundurit. Fructus Jaca dicti ex ipso caudice & ramis crassioribus [non minoribus] enascuntur, & non rarò cum imo caudice cui inhærent intra terram sepulti sunt, oblongo-rotundi, seu potius cono. latitudine spithamam, longitudine duas spithamas, pondere 25 libras haud rarò superantes: contex nanique viridis est, crassus, & squamis densis aculeatis, velut gemmis adamantinis, bullatim exasperatis, intúsque albicans & lacteus [Acosta squamarum aculeos minime acutos aut pungenteselle ait, quamvis minitari videantur.] Caterum intus in fructibus hisce majoribus innumeri minores, fructus intra communem corticem includuntur; suntque hi oblongi, carne spissa, flavescente, dulcis gratiffimique saporis & odoris, referti, qui finguli in medio unam continent castaneam, que intra carnem tanquam facculum confitæ, ac alba, tenui pellicula, ceu tunica interiore, coopertæ funt Hæ autem Castanez oblongz, & sacculis inclusa, cortice tenui, cartilaginoso, albicante & transparente teguntur, cui alter rufus subjicitur, nucleum continens densum, albicantem ac lacteum, ejusdem cum castaneis nostratibus saporis. Porro in medio ingentis hujus coni stylus columnaris, crassus, albicans & lacteus adest; cui tanquam communi basi fructus minores in orbem locati, inserti sunt una, & altera extremitate ipfi cortici è diametro adharente, inter quos numerosa observantur ligamenta coriacea, albicantia & subslava, quæ & stylo medio & cortici affixa sunt, è quibus (discisso integro fructu) ut & è stylo & cortice, succus lacteus glutinosus, terebinthinæ instar exsudat; quo aves

capiuntur. F.ocus.

Usus in cibo

& medicina.

Nascitur ubique in Malabar & per totam Indiam : Singulis annis maturos exhibet fructus, mense viz. Decembri, atq, à sexto circiter sationis anno ad septimum & ultra fructifera est. Propagatur autem hunc in modum: Integer fructus terræ committitur, omnésq surculi, quos singuli minores fructus majori huic cono inclusi emittunt, ab incolis viminibus colligantur, ità ut in unum excrefeant caudicem. Id verò peculiare hie observatur, quæ arbores locis petrosis nascuntur crassiores funt & minus altæ; quæ arenofis altiores sed minus crassæ: ut radix arboris cum aquis insistit nullos profert fructus.

Arboris hujus ultra triginta numerantur species, ratione fructuum distinctæ, quæ tamen omnes ad duo referentur genera: quorum alterius fructus, qui carne fucculenta gratifiimi mellitique saporis turgent, Varaca, (Acosta: Barca) at alteriüs, qui carne flaccida, molliori & minus sapida referti funt, Tsiaka, papa, (Acosta Papa aut Girasal) nuncupantur.

Fructus hi maturi corticibus denudati in deliciis comeduntur, at largius comesti disficile digeruntut. Ab indigenis fructus teneri in eduliis Caril expetuntur, vel muria in Atsiaar condiuntur, vel etiam

in frusta concisi coquuntur, aut in oleo de Palma friguntur. Castanea assara castanearum vulgarium modo, dulcis saporis sunt, & inter bellaria ad secunda mensa delicias habentur [& Venerem excitant, ob quam solam rem plebs frequentius iis uti solet Lib. XXVI. De Arboribus flore fruituque aggregato.

Act.] verum aviditàs comestæ fauces pectifique ardore, ac dein raucedine infestant: indigenæ Aost. J verum avique constitue aque ex iis Sole ficcatis fatinam, ex eaque placentas, Apas quo in edulis Caril hifee utuntur, atque ex iis Sole ficcatis fatinam, ex eaque placentas, Apas quo in the constitue and Caste and Cast quoq in equins caririme accident, aque carir sono incano ianuam, ex eaque placentas, Apas dicas conficiunt. Neenon corricula, que Caftanea pulpam proxime ambit vicem Aregue five Kaniga iis prastat in manducatione Betel.

anuga ns pranta un meneriorum cineribus lixivium paratur, quocum lotrices linteamina eluunt.

Adhæd arboris lignum operi fabrili infervit.

anze aroons nguam flavescentem, lentam, Castaneas involventem grati saporis esse scribit, optimi Acosta pulpam flavescentem, lentam, Castaneas involventem grati saporis esse scribit, optimi Melonis pulpa admodum fimilis, dura tamén concoctionis esse & admodum gravare ventriculum. & fi in ventriculo corrumpatur noxios ac venenosos humores generare; quich frequentius hoc fructu et nin ventreure, quich peffimum illum & peffilentem morbum Morai appellatum incidere.

ecuntui sacre. E radicibus arboris decoctum paratur diarrhœam fiftens. E foliorum pulvere Bubali excrementis Vires. admixto cataplasma conficitur quod callide maxillis appositum spasmo cynico medetur. Lacteus admixio catagonico nuccui. Lactetts fuduum fuccus cum pulvere Calami aromatici tritus, oculifq, illitus Nyctalopiæ conducit. Tritum rum aceto lignumuvulæ relaxationi & faucium tonfillarumq, inflammationi prodeft. Radix cum cum accounte de la constant de la co ligno ac vermiculari herpeti cum vermium nece confert.

2. Ponga * H. M. Jaca minor sylvestris Malabarica D. Comelin. Tataiibæ Brasiliensium Pilon. * P. 4. T.35.

Arbor est procera, 40 circiter pedes alta, caudice crasso, præduro, cinereo, cortice survo, glabro, indoro ac insipido obducto, necnon multis ramulis, glabris, russ, intus albicantibus ac duris

Radiz rufa, inodora, infipida. Folia fine ordine crassis, rotundis ac fuscis petiolis circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, denfa, glabra, colore atro-viridi supernè splendentia, infernè viridi dilutiore, odor syl-

restris ac gravis, sapor nullus.

Flores haze arbor aut nullos fert, aut saltem non conspicuos. Fruction verò ipsis ramis adhærent, & haud secus ac Tijaka proveniunt, unde Lusitanis Tijaka do Mato, i. e. Tijaka sylvestris dicuntur. Sunt autem calyces echinati pungentes, erinaceis fimiles, primum virides, dein rufi, in quibus continentur plurima oblongo-rotunda, acuminata, ac rufa semina.

Crescit locis arenosis ac montanis circa Cranganoor. Semper viret & fructus fert. E viridibus hujus arboris fructibus contusis caraplasma conficitur, quod tumoribus impositum eo-Vires. nim suppurationem potenter promovet.

E cortice & radice in aqua coctis fomentum paratur, quod cedematofis crurum tumoribus (malo Indis endemio, & P.e do S. Thome Lustranis dicto) supervenienti inflammationi medetur.

CAP. VII.

Arbores fructu totali (si ità loqui liceat) è pluribus partialibus aggregato, quorum singulis singuli flores insident.

1. Arbor Indica fructu aggregato globoso, Katu Tsjaka dicta. Katou Tsjaka H. M. P. 3. Tab. 33. p. 29.

н. м. Ructus totalis ex pluribus fructibus partialibus polyspermis aggregatus, quorum singulis singuli infident flosculi.

Arbor est procera, caudice crasso, praduro, multisque ramis donato, qui cortice glabro, cinereo intus viridi obducti, atque medulla rufa & molli referti sunt.

Radix fibrata, albicans, ac fusco cortice tecta, coloris saporísque ingrati-

Folia geminata brevibus, craffis, ac rotundis petiolis ordine decussato surculis geniculatis inharent, oblongo-rotunda, glabra, densa, supernè obscuro virore nitentia, subtus dilutiora, sapore acidiusculo.

Summis ramis innascuntur globosa capita, queis densa congerie in orbem flosculi flavescentes inodori infident, qui è calyce candido, in quinque lacinias secto prodeunt, & quinque oblongis, exteriora versus reflexis foliolis conftant, totidem in medio staminulis rufis præditi, inter quæ oblongus, furrectus, albicans prodit stylus.

Flosculis verò decidentibus fructus globofi, virides primò fuccedunt, qui dein rubicundi, tandémque nigricantes & fragiles evadunt, & si asperiùs tractentur facile solvuntur, ac in plures oblongos, virides, nitentes folliculos secedunt; quibus numerosa, albicantia, exigua continentur semina: sapor intùs aqueus, in cortice verò acidus.

Nascitur in locis sylvestribus Malabar, inprimis circa Cranganoor: quovis anni tempore floret Locus. fructúlque fert, ac diu frugifera manet. U Hs.

E frucibus expressus succus ventris cruciatus mitigat.

2. Arbor

P. I. F. 52.

2. Arbor Indica fruttu aggregato conoide Cada-Pilava ditta. *
Cada-Pilava H. M. Arbor conifera, Macandou Bontii.

Radia cortice est è nigricante croceo.

Surculi superiore parte quadrangulares sunt & suleis striati, nodulisq, extuberantes.

Surcali fuperiore parte quadranguiares inite occuration prantia, noblongo-rotunda, ad petolum Folia è nodulis binatim exeunt periolis craffis rotundis, grandia, oblongo-rotunda, ad petolum Folia è nodulis binatim

flores supra ex fructibus proveniunt petalis quatuor vel quinque, oblongo angustis, cuspidats in stellar formam expansis constantes, crassis, interius candidi, externis è viridi diluto albicantes, la

béntque pedem rotundum, longum, viridi-dilutum & albicantem.

bentque pedem rotunaum, tongum, vinau-anatum et altorament.

Stamma quatuor, quinque, fex, pro numero petalorum, brevia fubflava prodeune: fyliri, ridis, ad fummitatem craffior, bifidus ac obleure rufescens, eftq, pes florum, per quem is traff mittitur, interius villo seu densis pilis obsitus. Gemmæ slorum oblongo-rotundæ & slavo-sli.

nnes. Fruëtus in caulibus è nodulis ex adverso foliorum proveniunt, in petiolis longioribus, sesquino. alibus, rigidis, viridibus & crassis, oblongi, conoides, ad petiolum crassiores, in summitate strictiones. exterius diffincti cancellis extuberantibus, oculatis, versus fummitatem minoribus, ex quorum oculis gemmæ, quæ in medio oculatæ funt, emicant ac extuberant, funtque colore primum vindi lis gemma, quae in medio occunata min, eminanti ac controllario, interesta de la carne albicante, odore cum maturi funt tetro & flercoreo, sapore amaro. Flores qui supra in hisce fructibus proteniunt, cum fuo pede gemmis ipfis infident, ac ex oculo qui in medio gemmarum eff flylum fuum accipiunt, funtque flores semper maxime conspicui plures arcte ad se invicem in summatate sudtis, cæteris ex gemmis inferioribus deciduis.

Semina forma oblonga & plana, ordinate jacent propius ad corticem, cum sua longitudine ad gemmas ex quibus flores erumpunt erecta, ac carne intermedia à se mutuò sejuncta, colore cum

licca funt nigricante.

Bontius fructum nucem Pineam plane referre scribit, nisi quod tam acute in conum non desinat. neq, tam lapidea fit duritie, sed mollis planè, sapore fatuo aut insipido potius: flores Pendymeni

floribus assimilat.

Malaii sub cineribus assatum comedunt ad dysenterias & cholera orgasmum sedandum & sistendum; tum pectoris vitiis Afthmati, Phthifi, Pleuritidi conducere aiunt, propter vim emplasticam

quæ in ipfius mucagine eft.

Bontius Consolidam Indicam arboream denominandam censet, quòd in Nosocomio vim fructis consolidantem in hamoptysi non semel cum successu expertus sit. Folia quoq, sarcotica esse air, & in vulneribus & ulceribus carnem egregiè generare & cutem cicatrice obducere: in quam rem fil quoq, ex foliis arte Chymica elici potest, quod præter consolidantem qualitatem etiam quævis inveterata & cacoetho ulcera munda reddit.

Succus expressus cum oleo è soliis Fici inferni decoctus podagræ convenit, si pars affecta eo perun-

3. Frutex Indicus fructu aggregato conoide Kaida dictus.

1. Kaida H. M. P. 2. F. 1. p. 1.

Frutex est spinosus & aculeatus, stipitibus numerosis, qui sæpissimè transitum præbent, ac per quos infisicienti celum pervium eti, terra impactus, nalcefuf, in ripis aquarum.

Folia culpidata, longitudine quinque, fex, feptemve cubitorum, tribus ordinibus aculeorum, duo

bus in oris, uno in medio, munita, venis subtilibus in longum striata, colore viridi saturo.

Loco Florum falciæ albicantes flocculofæ fupra exortum folorum prodeunt, quarum flocculi feu apies albicantes albiffimo farinaceo polline asperfi, petioli medii candidiffimi & nitentis ramalos obsident.

Fasciæ hæ in foliis oblongis, cuspidatis candidis, quæ quoq, spinis in oris ac in medio munita sunt, primum involvuntur, ac foliis apertis se produnt, ex diuturniore apertione rubescentes, sunta una cum foliis involventibus odoris acris & fragrantis.

Fructus, qui fasciis flocculosis succedunt, oblongo-rotundi sunt & prægrandes, primum viridi susci, dein veuiltiores colore rubicundo, in cortice confertis tuberculis exturgescentes, ac in singulis tuberculis tribus aculeatis, rusto-rubris, duris, lignosis papillis muniti, carne intus slava succu-

Folize super terram stratis indigenæ dapes imponunt. Floribus ob odorem amœnum mulieres se exornant.

Fructibus vescuntur gentiles dicti Poleas, uti & Elephantes.

Poliorum fimul & radicis fuccus pro balneo maniacis fubminifratur. Flores cum Santalo ac Cumino ad potiunculam aptati, fimulque comminuti atque hypogaftrio inuncti genitales viresinstaurant. Ex radice paratum apozema dysuriam tollit. Ex ejusdem succo deponitur coquendo oleum antarthriticum.

2. Kaida Taddi H. M. P. 2. F. 6. p. 3.

Lib. XXVI.

A priori hæc, ut & sequentes due species, in fructibus solum differt A priori nace, un established forma rotundiores, in corpore diversis grandibus nodis, qui Sunt autem fraum some film extuberantes; funtque in fuperficie nodorum feptem octove film profundis & latis interftincti funt extuberantes; funtque in fuperficie nodorum feptem octove files protunts et lans meantaine de la constante de la constan

primum viriai, dem contaminatore, carné intus fava; in medio caverna vacua excavati, ac carne albicante farinacea; in medio nodo cujufque num rotundum oblongum Jemen continentes. num rotunguin observatus fuccus cum faccharo fumptus dysenteriæ medetur. Ex maturo autem pires.

fructu pressus liquor saccharo mixtus aphthis adversatur.

2. Perin Kaida-Taddi H. M. P. 2. F. 7. p. 5.

Fructus hujus oblongo-rotundi sunt, ac minoribus nodis, qui sulcis quoq, profundis interstincti sunt, excuberantes, ac in superficie cujusq, nodi una papilla rusto nigricante dotati: suntq, hi slavorubescentes, ac odoris vegeti & haud ingrati.

4. Kaida-Tsjerria. H. M. P. 2. F. 8. p. 7.

Bructus hujus haud diffimiles funt fructibus Tsjaka formå oblongo-rotundå & angustiores, in surefice bullis seu oculis extuberantibus dotati & oblongis nigricantibus rigidis spinis in vertice bullarum muniti, cortice viridi, ac odoris vegeti ac grati.

Sufpicor hunc fruticem florem obtinere à fructu sejunctum seu aliquantulum remotum; proinde a minus rectè hec in loco disponi, sed ad præcedens genus potius pertinere. Verum quoniam Auor munos rectus fasciis flocculosis succedere in descriptione tradunt, impræsentiarum hic collocandum cenfui.

CAP. VIII.

Frutices flore composito seu aggregato è pluribus flosculis densè stipatis, quorum singuli singulis seminibus insident.

1. Alypum montis Ceti, froe Herba terribilis Narbonensium Lob. Al. Monspeliensium froe Herba ter-Globularcoe Aly ribilis Park. Al. Monspelianum sous Fridan tovibilis I B. Thurst Succifa C. B. Derb terrible.

Ruex est cubitum aut sesquicubitum altus, in multos divisus ramos, lignosos, foris tenues, rubentes, vel ex suscentia magnitudine sua, non ità penitus formà: Ex angustissimo enin principio ad extremum usq, propemodum dilatantur, ubi interdum una aut alterà crena incis obussum mucronem efficiunt, crassa, solida, amara. Floscus extremis ramulorum plurimum cis obussum mucronem efficiunt, crassa, solida, amara. alias ad medios ramulos glomeratim congesti hærent, purpurei, è tenuibus squamulis contexti. [Cluaus an menus ramutos gomeratum congerta materia par pares, e combina aquamina contexta (confedente pares) de manis ramulis fingulares inharent calyces, fquamatim compacti, interioris orbis forum Scabola aut Mortis Diaboli magnitudine, qui florem continent villofum & lanuginofum, ex combie candicantem in meditullio, at in ambitu omnino corruleum.] Radix craffa, dura, nigra, lignofa. Cuncta planta (inquit Lob.) amara, & inamœno Thymelææ aut Chamelææ guftu, aut vehementiore etiamnum à sexto anno.

In monte Ceti Frontinianæ versus Austrum opposito & in mare procurrente provenit copiosè. Locut. Quin & in aliis Narbonæ & Gallo-provinciæ locis ad mare & Auftrum devexis, & præruptis maxime (ut annotat Lobelius) natales suos delegit. Nos in collibus saxosis juxta S. Chamas Gallo-

provincia oppidum copiofum observavimus. Vim catharticam vehementem obtinet, nec minùs violenter purgat bilem, pituitam & aquas quam Vireir Tithymalus. Quapropter non temere eâ utendum censemus. J.B.

2. Cattu-Schiragam H. M. P.2. F. 24. p. 39. Scabiosa Indisa arborea.

Frutex est altitudine humana, nascens in arenosis.

Radix brevis, recta, una fascia albicantium ac glandulosarum fibrarum, quæ condensis pilis inter

Stipe, qui ex radice unus exfurgit, rotundus, pollicem ferme crassus, surrectus, surculos è superiore se implexe sunt, vestita, sapore subamaro. maximè parte emittens, cortice viridi diluto, ligno subrubro, in medio corculo cavo, seu fungoso &

albicante, corculo proximo molli, humido & fubviridi.

Folia subinde parvis foliis, quæ ex eorum origine oriuntur, comitata sunt, sorma oblongo-angusta, in inferiore parte lateribus strictis, inq mucronem acutum definentia, ad margines dentata; excepta parte anteriore ad cuspidem, & inferiore ad pediculum; textura tenui, languida in superficie raris, tenuibus pilis obsita, utrinq, ad tactum subaspera, supernè obscurè viridia, subtus pallidiora, sapore planè amaro.

Vires.

Vires.

2. Kaida-

Wive.

a persione

aquæ marinæ.

Flores parvi, plures fimul prodeunt cum pedunculis viridi dilutis ex superiore parte foliosorum ca pitulorum, funta purpureo rubro diluti, incisi quina cuspidatis foliis, quæ arcte clausa sunt circa me. dium viridi-dilutum stylum, ex quo tanquam thecula emicat filamentum tenue, albicans, superna bifurcatum. Súnto flores odoris nullius.

Semina, quæ in foliosis capitulis numerola continentur, oblongo rotunda ac angusta, in longum Semina, que in foliofis capitulis numerola continentur, obiongo-rotunda ac anguita, in longum friata, inferius in cuípidem ftriêta, cuípide balí capituli inferia, júntque infingula fupera in obiad penicillo longiulculorum, albentium & lubflavorum pilorum, ex cujus medio unus foliculis cum fuo pedunculo viridi diluto emergit, circundata. Semina cum ficca coloris funt ruffi.

Semel in anno fert flores tempore pluvioso.

Pro pultulis corporis, fi contrita cum oleo coquatur, & pars affecta decocto foveatur, conducir. in febre ex cholera orta confert delibutio capitis cum succo qui ex ea trita expressus est. Semina in pulverem redacta, & cum aqua calida epota pro tuffi dantur, ac flatibus tollendis ferviunt, ut & enecandis vermibus in infantibus, leniúntque ventris dolores, ac urinam cient, partique affed, podagra, vel doloribus ex frigore obortis commoda funt facta ex iis perunctione cum anno

3. Scabiofa Africana arborofcens seu Cupresso pinulus Capitis Bonæ ssei Breyn. Scabiosa assens buscula Africana ericoides, spherocephalos.

Breys. Arbor est pumila, semper virens. Virgæ à Breynio descriptæ pedales erant, teretes, pennæ sciptoriæ crassistiem pæne attingentes; i igno sibalbido, cortice ruses centre ex cinereo tectæ, foliolisque angustissimis, triangularibus ac mucronatis, Cupressi instar ramulorum, squamatæ. His verò viga ramuli duas tresve uncias longi, graciles, valdeque stexibles adnati, qui foliolis Ericæ vulgars par institutional de decustatum postitis dense vestimutur. Quilibet ramulorum superiorum strobilo, modo non, modo pluribus, exiguo, orbiculari, lanuginoso & albo, juxta ramulum planiusculo, foliolisque firmiter adhærentibus substitissime scandulate o nustrus, forma & magnitudine Fragentum, squamis sutem instruments, instructione parte solumentis. autem innumeris, intus villosis, ac argenteo nitore splendentibus, in anteriore parte foliolumvinde monfrantibus, archiffime compacto, cuius (quama: (ut autumo) procefit temporis dilatante. Ignum & cortex rami faporem. * falfum & nonnihil adfiringentem, fed foliola cum ramulisingratum, subadstringentem cum tantillo amarore præbent.

In Appendice hujus historiam ulteriùs prosequitur & illustrat, ramulum tum depictum, tum siccum ad se transmissum à D. ten Rhyne, nomine Ericæ noduligeræ capitulis birtis ex purpureo fusicioni describens. Hic, inquit, affinitatem aliquam cum Scabiosis prætendere videtur. Namque Strobilorum inter squamulas Pericarpia lanuginosa & dura occultantur, Scabiosa arborescentis Cretica hand imparia, concava intus, seména, oblongum includentia, in superiore autem parte, calycis locomenbranacci, foliolis coronata quinque, craffis ac lanuginofis, quorum in medio foliculus penapetas, Globulariæ luteæ montanæ Col. accedens; quem (etfi ad flavedinem inclinet ficcus) purpure colo ris existimo, cum ejusdem etiam coloris mentionem in Plantæ hujus nomine D. ten Rhymfaciat.

Hæc Arbuscula non ineptè mea sententia, denominari possit, Scabiosæ affinis arbuscula Afficana

ericoides, sphærocephalos.

LIBRI VIGESIMI SEXTI PARS POSTERIOR.

De Arboribus quarum flos summo fructui insidet.

Rhores, quarum flos fructui contiguus est, sunt vel eodem summo fructui insidente, vel basi fructus coharente. Quarum flos summo fructui insidet, fructu sunt plerunque ex residuo calyce umbilicato seu coronato; & dividi possunt in eas quarum fructus pericarpio seu pulpà humida femina vel universa simul, vel singula seorsim ambiente constat; & eas quarum fructus materia per maturitatem ficciore & feminibus inclufis componitur. Prioris generis arbores fint vel fructu polypyreno, vel fructu monopyreno. Qua fructu polypyreno funt dividi possimi materia per maturitatem ficciore & feminibus inclusis componitur. jore fructu donatas, quas Pomiferas dicimus, & minore fructu præditas, quas Bacciferas cum vulgo appellamus. Qua fructu monopyreno itidem vel eodem majore funt, quas Pruniferas, vel minore, quas Bacciferas appellare liceat.

1. Primò ergo in loco agemus de arboribus fructu umbilicato, polypyreno, majore seu Pomiferis umbilicatis. His autem necessariò admiscendæ sunt nonnullæ fructu minore quarum sci, fructus cum majoribus notis genericis & characteristicis conveniunt. Sic verbi gratia Oxyacantha vulgaris seu spina alba, quamvis fructu parvo sit, ob convenientiam in reliquinous omnibus cum Mespilo Aronia dicta, ab ea minimè separanda est. Idem dicendum de aliis multis speciebus Sorbi & Mespili, &c.

2. Secundò, de iis agemus quarum fructus pericarpio donatus monopyrenos major, seu de Pru-

2. Tertiò,

niferis umbilicatis.

Lib.XXVI. De Arboribus quarum flos summo fructui insidet.

3. Tertiò, de iis que fructu minore sunt seu monopyreno seu polypyreno, hoc est, de Bacciseris umbilicatis pericarpio donatis. Quarto tandem in loco eas trademus quarum fructus umbilicatus materia per maturitatem

ficciore constat.

SECTIO I.

De Arboribus fructu umbilicato humido polypyreno majore, seu

De Pomiferis Umbilicatis.

Ac Sectione comprehendimus omnes arbores fructu polypyreno majore quarum flos fummo fructui infident quamvis vel nullum calycem habeat, vel calyx flori superftes non fit, nè quis cavilletur arbores hîc infertas quarum fructus umbilicatus non est.

CAP. I.

A. De Malo fativa. The Apple Tree.

Alum priore producta à Dorico & Eolico Maner pro uñan est, quod non modò pecus & mammillam, sed & Pomi genus significat. Arbor ipsa Malus, Græcis unanad. Voss.

Pomi vox latius patet quam Mali: nonnulli enim Nucem etiam, quæ Græcis dægis pur. hoc nomine complectuntur. Alin Nucem à Pomo ità distinguunt, ut Pomum it quicquid foris habet quod edendo est, durum intus includit, Nuc quicquid foris duriore corio tegitur, intus habet quod edendo est. Sed vulgo genus pro specie accipitur. Pomum autem à mus sive sive potius musas hoc invenitur) dictum arbitratur Julius Scaliger: quia sitim tollerent eorum plurima, simúlque effent cibo & potui.

Malus autem, cum sit arbor tota Europa notissima, prolixa non indiget descriptione. Quin si indigeret, nostram in eo describendo operam superfluam reddit accurata J. Bauhini descriptio. quam

nonnihil auctam Lectori proponemus.

Mehor elt mediocris magnitudinis, ramis magis patula plerunq, quam alta, cortice scabro, sape muscolo, obtecta, foris cinereo, intus slavo, ac lavi portus quam aspero, materie alba, vel candimuscolo, obtecta, foris cinereo, intus slavo, ac lavi portus quam aspero, materie alba, vel candimuscolo, obtecta, foris cinereo, intus slavo, ac lavi portus quam aspero, materie alba, vel candimuscolo, obtecta, foris cinereo, intus slavo, ac lavi portus quam alta, cortice scabro, sapero successivo del candimuscolo, obtecta, foris cinereo, intus slavo, ac lavi portus quam alta, cortice scabro, sapero successivo del candimuscolo, obtecta, foris cinereo, intus slavo, ac lavi portus quam alta, cortice scabro, sapero successivo del candimuscolo, obtecta, foris cinereo, intus slavo, ac lavi portus quam alta, cortice scabro, sapero successivo del candimuscolo, obtecta, foris cinereo, intus slavo, ac lavi portus quam alta, cortice scabro, sapero successivo del candimuscolo, obtecta, foris cinereo, intus slavo, ac lavi portus quam alta, cortice scabro, sapero successivo del candimuscolo, obtecta, foris cinereo, intus slavo, ac lavi portus quam alta, cortice scabro, considerativo del candimuscolo, obtecta, foris cinereo, intus slavo, ac lavi portus quam alta, continuado del candimuscolo, obtecta, continuado del candimuscolo, obtecta, continuado del candimuscolo, obtecta, continuado del candimuscolo, continu cante, fragili, mediocriter dura, & variis utenfilibus præsertim domesticis parandis, atq ad torni artificium haud incommoda: radice non valde multa, nec admodum profunda, sed in summo ferè terræ obhærente.

Folia ex rotundo oblonga, vel obtufa, vel acuminata, infernè villosa magis quàm supernè, præ-

fertim nova, in ambitu crenata, alternatim posita.

Flores fimul multi, ex brevibus tomentosis pediculis, suave-olentes, candidi vel purpurascentes, pentapetali, apicibus in medio subflavis.

Ipfa verò Mala adeò variant forma, magnitudine, colore, fapore, maturescendi tempore, ut dinumerare haud fit facile. In genere tamen Malum fructus est magnitudine & figura varius; quippe alind rotundum, aliud turbinatum, aliud sessile, quædam etiam angulosa. Sunt etiam quæ ad pugni gemini magnitudinem accedunt, funt & parva & mediocria, tunica omnia contecta vel pallidă, vel fivescene, interdum rubră, aut ex toto, aut ex parte, rarius fubcinerea, aut ad glaucum vergente, cui caro seu pulpa subest mitis, odorata în maturis, în immaturis & spivestribus durior: sapore vel dula, vel subacido aut vinos vel acido dulci; în spivestri austrea atq, acerba. Pediculo su oqued, adhere a o insecuente acronica su considerate at a certa de considerate acronica su considerat ume, vei indactido aut vindio, vei acido quict; in igriestri autera acq, acerda. Pedictio indo quode, adhere, eo ipfo longitudine & craffitudine diverfo, è parte inferna, atque ur plurimim cavata, ratus prominente emerfo: in cipis opposito, parte minirum fuperna, est id quod πυδιάδια quidam vocant ex Polluce, alli ἐκραλον, umbilicus nempe seu cavitas quædam, cui inutile illad floris refiduum, [sois calyx] infidet. In ipfo fructus meditullio, seu Volva Scribonio dicta, semina latitant oblonga, altera parte obtula, altera acuta, qua petiolum (pectant, intuslatentia, per maturitatem nigra, membranaceis quibuldam arcı, duris pelliculis [cartilagineis potius] ceu parietibus intergerinis, sejuncta, taut fingula in fingulis latitent cellulis, interdum etiam gemina, quorum medulla candida, sapore

Mali unam duntaxat speciem agnosco: nam quæ feruntur species varietates tantum sunt accidentibus quibusdam, magnitudine, figură, colore, sapore, maturescendi tempore differentes.

Has autem varietates ideireo specie differre non existimo quia sationi originem suam debent,

funtque infinitæ, nullo certo aut determinato numero, cum ex semine sato novæ indies exori-

Bauhinus uterque Pomorum varietatem ex infitionum maxime varietate ortamesse asserunt: Nos è seminibus satis varietatem hanc provenire existimamus; cum (ut * alibi diximus) in insitionibus * Lib. 1. c. 19. frucus surculi seu gemmæ naturam semper ferè sequatur. Non tamen negamus fructum insitione emendari & velut cicurari, fucco ex acerbo aut acido in mitem evecto.

Tempus.

Vires &

Mali apud nos in Anglia florent sub exitum Aprilis, & initio Maii: Fructus suos maturant alicitius, alia tardius, pracoces Julio mense & Augusti initio, serotina non ante finem Septembris.

I ocus.

Amat quavis ferè loca Malus, fi ferventiora excipias, fed maximè temperata, aut etiam humidi. ora (ut rectè I. Bauhinus) non tamen frigidissima. Raræ sunt in interiore Italia & Gallo provincia ob cœli fervorem f. B. Abhorrent etam loca maritima, nec uspiam nobis visa in ejulmodi lo. cia ob cent retvoient J. B. Abnotione etalin cis; ac nè in vicinis quidem commodè coluntur. Idem. Concludit tandem Malos temperata loca quærere, quæ tamen nonnihil ad calorem & ficcitatem vergant, ut nascantur sapidiora.

Genera illa Malorum quæ C. Bauhinus in Pinace pro peculiaribus habet nobis non aliter differra videntur quam reliquæ varietates. Eæ funt

Malus pumila, quæ potius frutex quam arbor.
 Malus exigua pallidis floribus.

Malus fine semine interiùs in fructu.

Malus non florens fructificans tamen; que due species sunt degeneres seu monstros

Malus folio Pyri.

Malus flore pleno. Naturæ lusus est, ut in Ceraso.

7. Mala sylvestria, Persica, &c. quæ & alba & rubra, & majora & minora. De his tamen paulò

post specialius agemus.

Vires Pomorum varia sunt pro saporum varietate: Acida, acerba & austera astringunt acom. inde alvum fiftunt; verum cum butyro cocta cibum febricitantibus præbent commodum, inquit

Dulcia funt naturæ calidioris & laxantis.

Subacida seu vinosa natura sunt mixta, conveniunto, ventriculo & cordi.

J. Bauhinus Ariftotelis fententiam probat, ut Poma ante cibum fumantur. Sumpta enim, inquit, ante cibum facillime alvum folyunt at fi post cibum, nihil fere aliud quam inflant, & fatus excitando moleftiam creant fromacho, ut proprio periculo didicimus. Nostra experientia commo. diffimum tempus edendi poma non est matutinum ante prandium, cum ventriculus plane vacuus est & jejunus, ob cruditatem & acorem, uti nec ante cœnam ob eandem rationem: at neg staim à prandio aut cœna, sed duabus tribus, quatuorve horis post utramlibet refectionem, cum ventriculus nondum penitus exhaustus est, nec nimis repletus. Poma sanè sunt fungosa & spongiosa, que injecta aqua innatant, contra Pyra refidunt, unde Poma difficulter in ventriculo conco-

Pyra sive cruda sive cocta facilius fero, meliusque digero, inquit Idem.

Quamvis autem Poma ventriculo frigidiori & humidiori fortaffe noceant, calidiori tamen & bilioso apprime conveniunt, & alvum facilem reddunt.

Omnibus ferè Pomis commune est, quòd succus expressus admixto pauxillo Croci ebibitus veneno

adversatur, & ventris animalia pellit.

Punctionibus lateris Camerarius inducit cataplasma ex pomo dulci, cui thus contusum inditur, at fimul affentur. Idem ad pulveris pyrii empyreuma extinguendum pomum dulce in Plantaginislatifoliz aqua coquit ad tabitudinem, dein cum lacte facto cataplasmate vulneri inducit.

Nos in quotidiano usu habemus, ac magni facimus experimentum quod è Pomis in aqua codis paratur, & pulmenti specie oculorum inflammationibus imponitur. Possunt & ex lacte coqui, ve caprino, vel muliebri, vel ex aqua rosac euphras. vel ex alia aqua frigida. Ego tamen felicite sapius hoc medicamentum expertus sum, etiam sine lacte. J. B. Nostrates non minore commodo pomum putridum oculorum inflammationibus & tumoribus quibufcunq, imponunt. Memorabile est experimentum quod refert Simon Paulus, Quadrip, Botan, Class. p. 82. Recordor in quir honestissimam matronam mihi fassam, sibi à Lithotomo quodam Stralsundensi semur gangrana correptum, omnino restitutum esse postquam illius suasu poma putrida contusa, & sine ulius liquoris affutione cocta, cataplasmatis forma semel atq, iterum applicussset.

Geinerus in vitiis pulmonis & dyipnœa Malum affum excavatum, & drachmâ thuris repletum,

felici cum successu comedendum dedit.

Deniq, poma comesta, syrupus, de pomis simpl. & compositus cor exhilarare ejusq, palpitationi & fyncope conferre, inq morbis Melancholiæ summopere prodesse creduntur. [Casp. Hofmannus, quòd tantis laudibus par sit syrupus de pomis se vix credere scribit.] Pomorum etiam usus est ad nobilem illam confectionem Alkermes.

Caterum Poma commodiffime affervantur in loco frigido,& ficco potius quam humido, in acervum etiam congesta. Verum nè à frigore nimio congelentur diligenter cavendum: ideóq cum gelu vehementius ingruit, vel stragulis injectis, vel copioso stramine, (quidam Avenaceum pracipue commendant) contegenda sunt, vel in cellam subterraneam profundiorem recondenda; ubi à gelu etiam vehementiffimo tuta & illæsa latitant; ut plurimorum experientia constat.

E Pomis contusis & prelo subjectis succus exprimitur, qui postquam fermentatus & partibus heterogeneis secretis probè desacatus & clarus evaserit, potui idoneus redditur, nec vino multum inferior sapore aut viribus. Variat autem pro qualitate & ingenio Pomorum ex quibus efficitur, ut

Pomaceum parandi modus fimpliciffimus nobis omnium optimus videtur. Succum exprefium vale satis capaci & aperto exceptum tandiu restare sinas, donec sæces crassiores subsederint, & effervescere incipiat; deinde in dolium clausum & operculatum, cerevisiarii aut vinarii simile infundas; ubi cum sesse purgaverit & partibus heterogeneis secretis & ejectis clarus evaserit, (quod mensis unius minimum spatium postulat) in ampullas vitreas testaceasve angusti colli & oris exhaurias, eásq, bene obturatas in cellam aliúmve locum frigidum recondas. Hoc modo paratum & astervatum Pomaceum in multos etiam annos durabit incorruptum, nec in vappam aut acetum degenerabit; quin si ex Pomis electis, & boni succi fiat, generosum & lene experieris, quoque vetustius eò ferè melius. Nonnulli ut liquor clarior & defæcatior evadat, è doliis exhaustum in nova transfundunt, & aliquantisper denud restare faciunt.

Infinitus effem fi omnes Pomorum usus in cibo & medicina enumerate aggrederer. Sufficiat innnius enem in nos nafcentium arboreorum fœtuum longè utilifiima effe, nec fine infigni detrimento iis carere posse humanam vitam.

Pomorum Anglicorum laudabiliorum varia generas

Quamvis Pomorum numerus (ut diximus) incertus & indefinitus sir, celebriores tamen species feu potius varietates, que precipuo apud nos in honore & pretio funt, recenfere non ab re fuerit. neu pourus Poma Anglica, palato nostro arbitro, bonitatis & riobilitatis palmam Europæis omnibus præripiant, cur non & nos aliorum imitatione Patriæ nostræ in hoc genere divitias explicenius, nec prampiant, minore quam alias terras optimorum fructuum proventu eam abundare oftendamus. At nec inuminore quantification de conference ad delectum stirpium faciendum, ut vilibus & fatuis fructibus rejectis, nobiliores duntaxat, & opimo succo prægnantes, quæ pari facilitate. utilitate autem multo majore plantantur, admittant.

1. Poma molliora & fugaciora, mensis secundis instruendis idonea, quorum nonnulla præcocia.

1: The Ginetting, og Juneting, Pomum Ginettinum, quod unde dietum fit me later. Eft illed omnium apud nos nascentium Pomorum initium, ut præcocissimum ità ferè minimum, quibus notis ab aliis discretu facillimum.

2. The Margaret, of Magdalene. Margarete seu Magdalene Pomum; mihi ignotum, hoc

3. The Hing-Apple, Pomum regium.

The Aromatick, og golden Ruffetting.

5. The Har Apple. A Lino denominatum, nescio ob quam rationem. 6. The Spite Apple. Pomum Aromaticum ab odore & Iapore.

Che Summer Queening. Pomum reginale aftivum, nonnullis Carvophilleum. Che Bil in flower apple, ab odore dictum. 8. Che go no further, og Cats head, i.e. Caput felinum à figura & magnitudine denomina-

cum; Omnium, mihi saltem cognitorum pomorum maximum, nec tamen succi illaudabilis. 9. The Golden Pippin. Pippinum aureum, chrysomelum. Multa sunt apud nos Pomorum genera Pippini nomine infignita, à Gallis forte mutuato. Quodnam autem genus Londinenses hortulani, qui Catalogum hunc dederunt, hoc nomine intelligant non satis scio: nam quod apud nos in Essexia hoc nomine colitur, pomum est exiguum, sublongum, luteo aureove per maturitatem colore, unde & nomen, ni fortè ab excellentia aut dignitate & pretio suo ità dictum sit, carne firma, solida, & ad ver us, durabili, unde pomis æftivis seu frugacibus accenseri non debet, quamvis etiam initio hyems cudam esculentum sit. Ad omnes culina ulus præstantissimum habetur, & Pomaceo conficiendo egregium. Hoc nonnulli Che Bartoto Dippin vocant. Certe alia species est quam Parkindo

fonus Che Balding Dippin vocat, quod Pippinorum dictorum omnium, maximum effe non minus quam optimum (cribit

10. The Good Doulewife, og Bontradue.

11. The Giant-apple. Gigas, ob magnitudinem forte dictum. 12. The Domeinater. Pomum aqueum, olim apud majores nostros celebre. E majoribus est,

exteriis albicans, succo prægnans, acido, grato, & nonnihil una amaricante.

13. The Summer Pearmain; quod nomen Pyrum magnum æstivum significat, cujus rationem non affequor. Magnitudinis mediæ est, exteriùs rubro striatum, carne sirma, sapore de-

14. The Kirton Pippin, og Holland Pippin. Pippinum Kirtonianum five Hollandicum, Parvum est, depressum, & in latitudinem diffusum, umbilico lato, unde & Broad en in Sussexia dicitur, dulci & pungenti acore inprimis commendabile.

The Dange Apple. Pomum Aurantiacum seu Orangianum.

16. Dummer Belle boon. Bellum & bonum æftivum, ut nomen ità & fructus Gallice originis est. Aspectu pulchrum, media magnitudine, colore flavicante.

17. Che Paradife Apple. Pomum Paradifiacum. Visu pulcherrimum & speciosum, colore

flavo, verum carne levi & (pongiola, lapore dulci amaricante, minus laudabile. 18. Che Famagutta, à Cypri infulæ metropoli nomen adeptum, fortè quòd indè translatum-

19. The Cooling. Pomum coctile. Externe albicat, è latere soli obverso rubore persusum; cuticula lavi, quam à coctione facile exuit. Crudum vix editur ob duritiem & aciditatem, sed coctum vel cum cremore lactis, vel cum aqua rofacea & faccharo comeftum inter laudatiffima fercula ha-habetur. Avulfione vel ramulo decifo feritur & facilè comprehendit.

20. At nec omittendum est in hac Catalogo The Costart apple dictum, quod tante olim &-Rimations fuit, ut Melopolis per antonomafian quandam id nominis inditum fuerir. Nam Coffart

mongers' etiamnum hodie dicuntur. 21. Tandem nec nobis reticendum, nec à pomario excludendum Pomum The Sope in wine,

id est, Offæ vino intinctæ, dictum. Quamvis enim carne sit molli & fungosa, nec sapore præcipuo, tamen ob colorem rubentem quo pulpa interior per totum suffusa est, raritatis & spectaculi causa coli meretur.

2. Poma quædam provinciis nonnullis peculiaria; quæ locis suis natalibus laudatissima habentur de aliò translata ferè degenerant.

1. The Stockin apple, of Stoken apple ab oppido Stoke nomen forte adeptum, in Here. fordia celebre.

2. The Bolden Benet. Pomum renatum aureum, Hartfordiæ proprium.

The Darling. Pomum delicatulum Cestriæ.

The Angels bit, i. e. Buccea Angelica Worcestriz pracipuo in honore.

The Darbey apple. Pomum Harveianum ab inventore Gabriele Harveio Doctore nomen fortitum, Cantabrigiz fuz deliciz. Grande eft, colore è viridi albente, maculis plerunq nigris in secto; vix ultra natalitia Christi durat.

6. The Quarrington Devonia.

3. Poma Hyemalia, & durabilia.

1. The Minter Queening. Pomum Reginale hybernum, è lata basi in rostrum acuius productur: carne firma & solida, sapore Caryophyllum redolente. 2. The Quinte Apple. producture: carne nrma o conta, sapore casyonymum redoctive.

Pomum cyclonites feu cotonei formă. 3. The Winter Dearmain. De cognomine afiivo diximus superius. 4. The None-stuck.

Pomum incomparabile. 5. The Pealing.

6. The Leather-coat.

Pomum duracinum seu duricorium, si ità loqui liceat, cuius non ca-6. The realiser val. romain auracinum en autronum, in a tolan lecat, cuis son cuis tantum sed & pulpa tota dura est: nonnullis The Winter John, id est, Joannium hernum dictur. 7. The Ponne-Aop. Velu Rex Pomorum. 8. The Avoing. 9. The Justing. 10. The Pear-apple. Prisonne. 11. The Orming. 12. Using Bearmain. 13. The green Aussetting. 14. Other thussetting. Pong her. Rossettina dicta à colore quodammodo ferrugineo seu rosso cute sunt undiq, scabra & velut usulta. Robertina meta a colore quodaminous lettignico lett joing cale init undus legara & vent midiaz, carne firma, & folida, fucco pauco & bene concocto, fapore optimo, per totam durant hyenom, & faporis gratiam retinent. 15. The Willet Fillet of Wiolet. Pomum violaceum hyenom. 16. The Minter Belle & home. 17. The Palien pin. 18. The John apple, of Durans, i.e. Pomum Joanninum feu biennale. Pomorum omnium durabilifumum eft, & clim ala poma mollescere & corrumpi incipiunt, maturescit & esui opportunum evadit. 19. The metpoma molleicere & corrumpi incipiunt, matureicit & eiu opportunum evadit. 19. All Meterbury. 20. The Minter Rech. 21. Che Ploiter of Hent. 22. The Minter Ching, 22. The Minter Ching, 23. The Mainar apple. 24. The Short tart. 25. The Pelmell. 26. Thinter Ching, five faporem, five diaporem, five dayonem, five favorem, five favorem, five dayonem, five favorem, five f fuit, at nec ultimo in loco ponendum. 30. Locum etiam aliquem, nè dicam principem, fibi vendicat Pippinum Cantianum, quod prædicto majus eft & fucculentius, pythmene profunditi depref fo, faporis tamen gratia nostro judicio ei cedit. 31. Nec profus rejiciendum Pippinum Gallicum, The french Dippin. Pippinorum dictorum maximum, quod quamvis carne molli & fungola fit, fapore tamen grato palato arridet, & quod mirum diu durat.

4. Poma Pomaceo seu Cidræ conficiendæ maximè idonea.

1. The Red freak, i. e. pomum rubro ftriatum, omnium optimum habetur, quanvis gultu minus gratum sit, & ad sylvestrium potius naturam accedat. 2. The Bromsberry crab. 1. The minus gratum ut. o. an systemum poius naturam acceait. 2. Che Defining titud, 7. Ede Wellom Pippin, de quo jam dichum. 4. Che Gennet-moil. 5. The Welfturrapple. 6. The White and red Mall-apples. 7. The John apple. 8. Che Onderleaf. 9. The Winter Fillet. 10. Elliotes. 11. Stocken apple. 12. Bitter-Scale. 13. Clare thus apple. 14. Artier Apple. 15. Aichards, 9. Gange Apple. 16. Colling apple. 17. Side apple. 18. For whelp. 19. Pippins and Pearmains mixt. 20. The Gilly the control of the control of

Catalogos hosce Pomorum, ut & Pyrorum, Prunorum, aliorumq, fructuum, nunc dierum pracipuè celebrium ad me transmist D. Tancredus Robinson, quos dictantibus peritissimis nonnullis & ex-

pertiffimis hortulanis Londinensibus à se consultis in nostram gratiam conscripsit.

A. 5. De Malo sylveftri five agrefti Anglis. The Crabtree, 02 Milding.

Arridet nobis Scaligeri sententia, quam ex Platonis Timzo hausit, nimirum sativas omnes arbores olim fuisse feras, ned à seipsis niti cultu differre, translatămq Malum agrestem ex feris locis cultu mitescere, quod non fieret, inquit, si natură esser aut sterilis. Verum hoc intellectum volumus de arboribus quales nunc sunt postquam, Adamo è Paradiso excluso, terra maledica est, non quales initio à Deo creabantur.

Quicquid tamen de hoc fit, neq enim mordicus hanc sententiam tuemur, Malus agrestis atque ejus fructus in tantum differt à mitium genere, ut meritò velut distincta species haberi possit. Eam

autem J. Bauhinus fic describit,

Minus ferè procera est quam sativa, tortuosior, ramosior, strigosior, materie, ut putatur, duriore firmioreque. Multiplex illa ramorum & furculorum incondita divifura agrestem & incultum habitum facile oftentat. Sed & ftolones tam è caudice quam è radicibus luxuriantes ut neglectum cultum, ità & propria rigiditate sylvestrem naturam produnt. Folia quam sativa magna ex parteminora, constrictiora. Flores sativis similes, sed ferè minores, egregiè odorati, interdum subrubelli. In fructu differentia præcipua, qui parvus & raro Juglandem æquans, magnitudine fesè Mespili, sed Lib. XXVI. figură rotundior, longiusculo ac tenui pendet pediculo, cortice seu cute viridi, tandem & flavescente figura rotundior, roughineme de coma ponder punctuo, corrice leu cute viridi, tandem & flavelcente quorundam eriam pulchie rubente. Sed nec fluoritante mollitie, nec faporis convenientia, unquam ad quorundam eriam pulchie rubente. quorangam en am parent quidem ad infimæ notæ acidiffima vel auftera: tanta pollent adftringendi facultare, tantaque acerbitate, ut esui planè inepta, nec unquam fiant apta.

Cultate, tantaque acomo minus quam hortenfium & cultorum plures habentur species, quae pa-

riter enumerari nequeunt, nec fi possent operæpretium id forer.

Florent com hortensibus ferè, aut paulò etiam serius : tardius etiam maturantur, nempe Octobri. Tempus. In fylvis & fepibus frequentes occurrunt non in Anglia tantum fed etiam in regionibus transmarinis. Locus. In 1919 c. 1919 c. 1919 aufterus eft, acidus & adftringens nec minus fuccus è contufis prælo expref. Virei. Fructus vehementer autreus ett, acious & autringens nec minus incens e concinis prato experte, fus, cujus ulus frequentiffimus eft in Anglia, Gallia, Germania, Aceti loco, Agrefiam nonnulli venante. Repofitum per annum aut etiam plures affervant. Pices eo coctos firmiores fieri & fapidicas exifimant Gallia & Germani, quod nobis etiam probatur, inquit J. Bauhinus. Succum huncores exifimant fuccum appellant noftrates, à Gallis mutuato nomine. Cum flore ceregular probatur, inquit profit providential des deservices de factoristic proprietation. Detrime.

mixtus & impositus utilis est adversus ignem sacrum, scabiem, instammationes, quascunq, cocili installatus eorum instammationes & lippitudines specifica proprietate sanare creditur.

AdScrophulas, & Succum Pomorum agreftium calefactum, ulceribus diligenter eo lotis & purgatis lanam nigram oleo è pedibus bubulis priùs humectatam impone. D. Hulfe è MS nondum edito.

6. Malus Indica pomo angulofo Carambolas dista. Tamara tonga feu Carambolas H. M. Caram-Averrhoo-bolas Park. Carambolas Acofta J. B. Mala Goenfia frustu ostangalari pomi vulgaris mag-Caramrobulo-niudine C. B. erroneò, frustus enim quadrangularis est, aut peutagonus.

Ad duodecim aut quatuordecim circiter pedum altitudinem excrescit. Caudex pedis mensuram in ambitu vix superat, multisq, ramis in orbem diffusis donatus est, cortice scabro & fusco obdu-Aus. Lignum albicans, medulla intus albicante & molli refertum.

Similicer radix albicans, nigricante cortice tecta. Folia ordine parallelo ramulis inhærent, oblogo-jotunda, acuminata, crassa, mollia, glabra, viridia, supernè splendentia, infernè nequaquam : Odore sylvestri, sapore amaricante & adstringente. Flores racematim ipsis ramis inharent, atq. è calyce rubicando in quinq, lacinias secto prodeunt, quinq, tenuibus, oblongo-rotundis, purpureis folisconstantes, quinq in medio albicantibus framinulis, flavescentibus apicibus dotatis præditi: sapor is subacidus, odor nullus.

Frielles oblongi, umbilico exiguo, at eminente, in vertice præditi, quinque angulis craffioribus fulcati, qui tamen in medio emmentiores sunt, juxta utrumq, caput non tam evidentes, cortice tenui, undiq, carni arctiflime adhærente, glabro, nitente, primum viridi, dein flavescente cineti, carne nu, unou, carrii arcuiume aonarente, giaoro, intente, primum virigi, dein naveicente cineri, darine pinium albicante, deinde eådem flavefcente, tenera, fucculenta, faporifique primum acerbi, dein adio dulcis & fuavis intus referti. In pentagono ejus meditullio decem latitant femina oblonga, akera parte obtufa, altera acuta, rufa, glabra, membranaccis quibufdam arq, duris pelliculis, feu partebis intergerinis, uti in malis, fejunteta, ità ut gemina in fingulis latitent cellulis.

Garcias & Acofta fructum quadrangulum faciunt, in quatuor velut partes divifum, majufculi ovi

gallinacei magnitudine.

In hortis & pomariis seritur: ter singulis annis sloret & fructus exhibet maturos, Sobole aut se- Locus.

minibus sata à primo triennio ad annum quinquagesimum usq, frugifera est.

Succus è radicibus expressus & assumptus assum febrilem compelcit. E foliis contusis cum Oryza Virer. infulo cataplaina conficitur, quod tumores quolcunq, potenter emollir & refolvir: ex eisdem in O-ivzz infulo decoctis aut maceratis egregium fit decoctum vulnerarium. Succis è fructibus expres-las pruritum, imperiginem, ploram, timiletque affectus cutaneos fanat, fi linteis parti affectz fubinde admoveatur; idem, fi cum adusto Nucis Indica vino (quod vulgo Araque dicitur) propinetur, alvi queiatus lenit, & diarrhoeam fiftit. Insuper è foliis his contusis & cum succo è Palma floribus expresso cataplasma paratur, quod inflammationibus quibuscunq, medetur. E fructibus exticcatis, & cum folius Betelee contustis pulvis fit, qui cum Nucis Indice vino adusto propinatus dolores parturientum promovet, necnon fœtum mortuum & fecundinas expellit.

Fructus maturi in deliciis comeduntur, immaturi verò faccharo vel muria & aceto conduntur. E fructibus immaturis succus exprimitur, qui in vestes incidens suo acore colores exedit; atq. adeo ad maculas qua cunq, è linteis delendas frequenter usurpatur: colores etiam ad lintea tingenda ex co parantur: necnon cum fructibus immaturis Auri fabri vasa argentea decoquere & depurare

Duz sunt species, quæ inter se vix distinguuntur, nisi quòd altera dulcissimi plane sit saporis. Folia in bac arbore pinnata esse videntur, pluribus pinnarum conjugationibus mediæ costæ aduexis cum impari in extrema costa folio.

7. Malus Indica fructu pentagono, Bilimbi dicta. Bilimbi H. M. Billing-bing Bontii.

Adudual est humilis, octo aut decem circiter pedes alta, caudice tenui, namis in orbem diffatis eleganter ornato, qui cortice atro viridi, primum hirfuto, & spinis tenuissimis subaspero, dein glabra oddudi, atq, molli & albicante medulla intus referri sunt. Lignium tamen pradurum, albicans, in sipidum, inodorum. Radix similiter albicans, rufo cortice tecta.

Folia pinnata; pinnæ (cu foliola fingularia oblongo terepia, crassa, mollia, viridia, supernè spleridenta, infernè nequaquam, odore siavy, sapore inbaredo.

Flores non surculis foliosis, at infis ramis, nection tou caudici inharent numerosi, & quali in talcias fpithamam longas collecti, and, è calyce rubicinido, in quint, lacinias actiminatas fecto pro-dajni, quint, tenubus oblongo-terstipus, inperie colore purpureo, inferne pallidiore nitentibus re-dajni, quint, tenubus oblongo-terstipus, inperie colore purpureo, inferne pallidiore nitentibus re-flexis folis conflantes, decem in medio rubicindis framinibus, abicantibus epitiem ornatis mediam floris Gggggg 3

Pyras Malus

Lecus.

Vires.

floris cavitatem & albicantem umbilicum occupantibus, quorum quinq, elatiora extra florem prominent, quinq, verò breviora funt: odor violaceus, fapor fubacidus & gratus.

Fruction, qui etiam plures fimul floribus succedunt, fructibus Tomara-torgae plane similes, oblongo. Fruitss, qui ettam plures initia nonzia incecumi, includes a mines, solongia rotundi funt, ovo gallinaceo magnitudine respondentes, quinq, angulis craffioribus filetat, coruce & carne ut in illa, nisi quod hac primum viridis este dicatur & uvarum carni haud absimilis, ille 8c carne ut in illa, niti quou nec printum vineis one death carne ut in illa, niti quou nec printum vineis citati nitiati niti

ret fructusque fert, atq à primo sationis anno ad quinquagesimum & ultra frugifera est.

Easdem vires & usus habet cum præcedente. Fructus autem quanvis maturi subacidi gratique Eatdem vires & titus napet cum praecuente. The state action was a cidorum efu contractus grating titut faporis, immaturi tamen acerbi, adeò in fupor dentium ex acidorum efu contractus hides fuctibus comessis obsulcetur: quod & Bontius adnotavit: qui se ex ejus succo syrupum conficere solere scribit adversus hepatis intemperiem calidam, & sanguinis phlogosin.

Eo etiam utimur (inquit idem) cum Oryzæ non decorticatæ decocto, quod Padii vocamus, egregio juvamento in febribus ardentibus & continuis; tum fiti fedandæ optime confert, choleræ quon impetum fiftit.

8. Neli-pouli seu Bilimbi altera minor H.M. P. 3. T. 47. p. 57.

Duæ sunt hujus species (potius sexus) quarum altera quanquam floret, nullos tamen fructus fert. & peculiari nomine Ala-pouli dicitur.

Ad octo aut decem circiter pedum altitudinem excrescunt.

Caudex albicans, pedis mensuram in ambitu vix superat, multisque surculis foliosis, glabris, viri, dibus, in orbem diffusis donatus, cortice crasso, furvo, intusque purpureo obductus.

Radix purpurea cinereo tegitur cortice, ac fuccum ftillat lacteum; fapor acris, odor nullus.

Folia foliis Bilimbi plane fimilia, pinnata. Similiter flo[culi non furculis foliofis, non ipfi caudici, uti in Bilimbi cernitur, fed ramis lignofis racematim inhærent, exigui, uvarum flosculis haud absimiles, quatuor aut sex tenuibus, acumnais. purpureis, atq, in stellar modum expansis foliolis constantes, octo aut decem in medio albicantino fibris præditi. "Odor suavis, sapor subacidus.

Fructus qui floribus succedunt, ramis lignosis quoq racematim inharent, plano-rotundi Cerasio nigro majori magnitudine respondentes, sex octove angulis sulcati, glabri, subvirides, nitentes ac pellucidi, umbilico concavo exiguo in vertice ornati, necnon carne fucculenta (Prunorum carni haud absimili) subacidi gratique saporis intus referti, ac pellicula tenui, undiq, carni arctè adharente, cincti. Intra carnem officulum continetur, quod nucleum includit callolum, oblongum, è lex. octove seminibus, tenuis cuticulæ ope inter se junctis constantem, quæ detracta hac pellicula conspiciuntur, oblonga, supernè rotunda, infernè plana. Hi autem fructus subacidi & grati in delicis habentur, & in eduliis usurpantur, necnon saccharo aut aceto & muria condiuntur, vel in surno exficcati ad varios usus servantur.

Crescit ubiq, in Malabar & Canaria, sobole aut seminibus in hortis sata: per totum annum

floret, fructúlque fert, atq, à primo lationis anno ad quinquagefimum udi, frugifera etc. Radix hujus arboris cum lemine Sinapis & cumini contula atq, exhibita vomitum ciet, alvúmque movet: at verò cum fructu Tamara-tonga fi usurpetur, nimium alvi fluxum compescit & dyspnæam fanat. E foliis cum aqua communi decoctum conficitur, quod sudores movit, ac variolas expellit. Ex eisdem etiam cum Croco Malabarico (quam Manya-Cova indigenæ vocant) in aqua decodis balneum fit, quod quibuscung, membrorum doloribus potenter medetur. Ipfi autem fructussimmopere refrigerant, atque ideo ad fitim ingentem in febri continua compescendam perquam utiles

Malus Indica Acosta, Ber Garzia, quam C. Bauhinus Malum Maluccensem nonnihil spinosam vocat, ad Pruniferum potius genus pertinere videtur. Fructus enim ejus Zizyphis fimiles elle

Mala Guianenfia C. B. Pinas, quæ totius mundi poma superant, nec ullibi meliora quam in Guiana. Part. 8. Ind. Occident. Qu. annon fructum Ananas intelligant.

Mala Americana Pyri specie C. R. ad Prunorum potius genus pertinet, & Prunus Americana pyriformis nostra sententia rectius dicitur.

CAP. II.

A. I. De Pyro Angl. The Pear-tree.

Yrus à me, id est, ignis dicitur, quod fructus ejus flammæinstar è lato in oblongum fastigie tur, v in i transit ut à viw est sio. Verum quomodo scribendum sit Pyrusne cum y, an Pirus cum i, inter eruditos non convenit. Optima Plinii exemplaria ubique Pirum habent cum i. Alii Pirum à Graco Amo deducunt, truncato capite, ut in multis aliis. & inferto R. quomodo à κοείαννον est coriandrum, à φλέρω flagro, à πύθω putreo. Sed unde "Am@ an ab Apia regione, id est, Peloponneso, an hac ab "Amo", quod verisimilius videtur.

Ut Mali ità & Pyri unam duntaxat speciem agnosco ob rationes in capite de Malo dictas. Est autem Pyrus sativa, (describante J. Bauhino) crasso eóque recto & simplici caudice. Altius quam Malus assurgi, sed minus sit patula, ramis, insque plurimis, surrectis potius quam laterorsum extensis, cortice quam Mali scabriore est, materie sirma satisque tractabili, præsertim ad typos &

De Arboribus flore fructuque aggregato. Lib. XXVI.

foulpturas apta, item ad tornum & alia, ex pallida rufescente, qua siccata magis eriam rutila fit. Folia iculpturas apra, noti a distributa di sul propinta a magni ettam rituia fit. Folia-gicinata ferè, vel excircinato oblonga, marginibus aqualibus feu minimè incifis aut crenatis, eorum figucircinata iere, vei exercitate variante, longiusculo pediculo herentia, supernè levia, splendentia, inferra prospeciestum alternatim polita. Flores ferè quales Malo, pentaphylli, albicanta, ancaprendenta, internatim polita. Flores ferè quales Malo, pentaphylli, albicantes, apices ne alpernucuia, anotania, acordanii ponta. Pares fore quaios iviaio, pentapnyin, albicantes, apices purpurei. Fruetus, hocelt, Pyra parae omnia, turbinata, circa pythmena craffiora, & velut in Pyramidem fastigiata, in qua tamen figura multim variant, [imò non omnes eam observant] carne quam manorum alba, qualia Mali, cellulis coriaceis diffincta continentur; pediculo ferè quam toris nigra, mais Colore multum variant, quemadmodum & fapore: In genere non tam vividus his color quam Malo; neque cute tam lavi contecta, sed alias virenti, alias araneosa, alias subdus no color que de la color d nava, rams une de dincis, vel acerbus. Arbor caret spinis. Radicem habet profundè actam (ut scribit Theophrastus.) erus, vei accious de focundior, autore Theophr. & experientia teste. Паезблазий dicta est, h. c.

e radice emittens pullum: huic enim longè etiam subter terram productis radicibus stolones enascun-

Puloa in hoc aliisque fructibus esculentis quibus data est, non tantum ut Animalibus in cibum cedat à natura concessa est; sed etiam ad seminum præsidium: quæ etsi coriaceo amictu donata fint, melius tamen & felicius intra pulpam, vel putridam etiam, tota confervantur hyeme quam ex-

pyra plerag, calculoía funt, ideóque à nonnullis calculo in humano corpore generando idonea putantur & ob id in cibis damnanda.

Pyrorum non minus quam Pomorum genera, seu disferentiæ numerosissimæ sunt, aut verius no-Pyrorum non minus quam Pomorum genera, 1eu differentia numerofiffima funt, aut verius novis quotannis productis & aternium producendis infinites: nec tamen omnes qua etiam nunc extant varietates enumerare cuiquam facile nè dicam poffibile fuerit, cum unufquifq, ferè pagus quaedam genera peculiaria habeat. Sunt quaedam fateòr in unaquiaque regione aliis celebriora & paffim ogenita, in Gallia fellicet, Hifpania, Germania, Palia, Anglia, quae recenfuere Curtius, Dalechamopius, Ruellius, Matthiolus, Carlapinus, Ang. Gallus, Cordus, J. Bauhnius, Parkinfonus, Hortulani Gallici autor, aliique, ad quos Lectorem qui ea feire defiderat remitto. Duo tamen genera infigniora non apud Anglos duntaxat, fed & Gallos, & Italos & Germanos dudum celebria, nec minore in seniore horce hodie citara bebis: a ladda porteira pequad. Ea fina. pretto & honore hodie etiam habita, indicta præterire nequeo: Ea sunt,

1. Bergematia, à Bergamo Italia urbe denominata, succo saporéque egregia, rotundiore formâcolore herbaceo, qui nec dotem referat. Autumno appetente maturescunt, verum non diu durant, nifi paulo ante plenam maturitatem colligantur, & commode reponantur, five coda five ea coquant, fiquidem crudorum fuccus omnium non dico pyrorum, sed fructuum in Anglia nascentium, palato nostro sapidissimus est, & ut ita dicam, ditissimus.

2. Boni Christiani dicta. Serotina hæc, uti in Autumnum durent, amplissima, cucurbitæ figura, herbaceo colore, subnigro, succo dulcissimo, ut etiam cum senuerint crudæ per orbiculos in latum tenutter dissecta, addità aquà rosacea & saccharo edantur. Per summos enim calores refrigerare perhibentur, ut ægris etiam contra ardores præbeantur. Curt.

Pyrus loca temperata amat; in calidioribus, ut Ægypto, referente Theophrafto, pauca oritur. Leaus, Leau folo gauder, nec tamen glareofum aspernatur, ubi Mali non proficiunt. Nihil frequentius Germania, Gallia, sed præsertim Septentrionis plagis, Belgio, Northmannia, Anglia.

Pyrus, ut rectè Tragus, ante Malum plerunq, cum ceralo florem edit, Aprili mense aut tempestate

frigidiore etiam Maii initio. Æstate & Autumno fructus maturescit.

Pyrorum vires ex saporum generibus metiendæ sunt, Dulcia emolliunt potiùs quam astringunt, acida & acerba adftringunt.

Pyra esu stomacho grata sunt, & sitim extinguunt, etiam cruda, utiliora, autore Matthiolo, si po- Viren firema in pastu comedantur. Unanimi tamen consensu medicorum cocta crudis præstant. Deceta mire salubria sunt & grata, Plin. Crudis semper cocta utiliora & ad corporis nutritionem meliora. Matth.

Cruda gravant stomachum, relevant pyra coeta gravatum. Schol. Salern.

Nos pyra cruda bene matura, boni fucci & melioris nota, non infalubria putamus: ejufinodi enim multoties copiose ad satietatem usque ingessimus, nec tamen unquam vel levissimum inde nocumentum aut incommodum sensimus. Non tamen receptæ sententiæ adversamur,nec coeta crudis salubriora esse negamus. Ad coquendum tamen aptiora sunt nonnihil acerba & austera; & à coctione sapidiora & palato gratiora evadunt, quam dulcia & mitiora: Arida & reficeata pyra ventris fluxus fedant, & fanguinis quoque fluores fiftunt. Cum Fungis cocta eorum malignitatem corrigere di-

E Pyris non secus ac Pomis fit vini quoddam genus Apiites Veteribus dietum, Latinis Pyraceum, nostratibus Perry. Dulce admodum est, & palato mirè blanditur, verum apud vulgus nostrum malè audit quòd affidue eo utentes pro potu ordinario fcabiolos efficere solere credatur; quod an verum fit necne nobis incompertum. Non diu durat, sed prima æstate acescit.

A. 2. De Pyraftro feu Pyro filveftri. Wild Pear-Tree.

Pyrus (ylvestris (describente J. Bauhino) minus procera ferè est arbor quam sativa: verum surculosa admodum, & ramorum extremis spinosis, caudice rimoso, & hiuleo cortice, materia rutila & quam sativa duriore, ideoque discos & tabellas ex eo conficiunt. Primum emergunt flores instar umbellar, ex codem surculo seu nodulo multi, lanuginosis pediculis insidentes, pentapetali, Peralis albis, rotundis, cochlearis modo concavis, inter quorum fingula intercedit fubjecti hirfuti um-

Locus. Viret.

Locus.

Tempus.

Vires.

bilici radius, in viridi canescens: apices in medio multi, purpurei. Folia florence arbore subtus & m bilici radius, in viriui caneicens. apper in including inflar, superne virentia, splendida, aliàs utring, gla ambitu cana lanugine obsita, soliorum Cotonei instar, superne virentia, splendida, aliàs utring, gla ambru cana ratingnie conta, fondam Frudius non uniformes, sed alias rotundi & modice compressi pra, nucida, nucidadi de de la composición del composición de la c anas ex routines for the Octobri, femen intus continentia Pomorum feminibus fimillimum. Extima icant, quod tere in Octobi, tener interestant. A radice numerolos emitti folones, valde foinolos, alioqui facie Pyri speciem facile repræsentat. A radice numerolos emitti folones, valde spinolos, anoqui racie ryn i pocieni lacie copia se rigiditate spinarum facile discernuntur à stolonibus Malorum fylvestrium.

HISTORIA PLANTARUM.

An Pyrus fylvestris cultu mutari possit in mitem seu hortensem quastio est. Theophrastus di. fertis verbis id negat. Scaliger affirmat Pyrum feris translatam locis adhibito cultu deponere agre. fern illum habitum fimul cum aculeis quos adulta tuliffet, fimulque & laxatur illa denfitas que videtur in ejus popularibus, unde transportata fuit ad naturam meliorem. Quod an verum fe

nécne vix iosum Scaligerum expertum credo.

no Lagor Pyrananos.

Минерия стать в

nersy for Seep 3.

Pyrorum fylvestrium non minus quam sativarum plurime sunt differentie: passim occurrunt in ryrorum 1919en ann north montofis: loca calidiora refugiunt, unde in Ægypto nullum prorfis sýlvestris Pyri genus; mitis etiam rara.

Florent finul cum fativis, sed fructus tardiùs perficiunt, viz. non ante Octobrem mensem.

Pyrum splvestre ['Azess] siccat & astringit valida; longeque efficaciùs quam sativum: concidtur (inquit Plinius) suspensima, ficcatur ad fistendum alvum, quod & decoctum ejus potum prz.

stat. Decoquuntur & folia cum Pomo ad eosdem usus.

Veteres & Recentiorum nonnulli Pyrastri fructum adversus Fungorum venenum commendant. vel firmul cum Fungis coctum, vel à Fungis comefis confestim fumptum. His refragatur J. Bauhi. nus, & eruditis confiderandum proponit an tutus fit usus Pyrorum sylvestrium cum Fungs; cum Pyra validè adîtringant vomitumq, & alvi fluxum compelcunt adeóque impediunt, nè Fungi per vomitium rejiciantur aut per alvum prompte descendant. Fungi autem, cujulcunq, tandem generis funt, quò citiùs à natura denciuntur & extra corpus pelluntur eò falubrius, cùm ventriculum pra. vent, alit lancinent vexéntve. Reliqua apud ipíum vide.

Pyra Anglica celebriora.

1. Muris applicanda, aut ad pumilionum modum & staturam coercenda.

1. Bon-Christien Hummer & Winter de quibus superius diximus. 2. The Bury de ky, 19 Butter-pear. 3. The green Burp. 4. The Violet. 5. The Dobe. 6. The green Hush. 7. Amadot. 8. Kouselet. 9. Mestier Jean. 10. Great Hobereign. 11. Blood pear. 12. Windsoppear. 13. Greenfeldepear. 14. Dionier. 15. Great Bergama. 16. Viegalous. 17. Kothea. 18. Ked Catherine. 19. Oonble-flowered-pear. Pyss

2. Pyra mensalia seu esculenta, in viridarius serenda, & ut adolescant sinenda.

1. The Pill pear. 2. The Primating. 3. The white and red Beneting. 4. Gien Chiffel. 5. Sovereign. 6. Gange. 7. Statharine. 8. Anthony. 9. Sugar. 10. Il ong pear. 17. Someteign. 12. Berry. 7. mulgatine. 6. minjong. 9. Sugat. 10. Nong. 14. Dead-mans. 17. Saile. 16. Koyal. 17. Pontuch. 18. Kings. pear. 19. Ladies buttock. 20. Hulcate. 21. Oak. 22. Jeespear. 23. Galcoigne. 24. Bergamot. 25. Winter Popering. 26. Little Degebett. 27. Great Katr-ville. 28. Long Bergamot. 29. Nipper-pear. 30. Lewis-

2. Pyra coetilia, aut vino Apiiti seu Pyraceo conficiendo idonea in agris serenda.

In clibano coquendo, 1. The Portnich pear. 2: The black Wortelfer. 2. The Quince pear. 4. The Bithous pear. 5. The Arundel. 6. The Bell pear. 7. The painted pear. 8. Marbens of feveral forts.

Pro Apine feu Pyraceo. 1. The red and white Borle pear. 2. The Choale pear. 3. The pear. Bosberry and Bareland pear. 4. The Curgobian pear.

Catalogos hosce ad me transmist eruditifimus & amicifimus Vir, de hoc Opere déque ejus Auctore optime meritus D. Tandredus Robinson.

CAP. III.

De Malo Cydonia feu Cotonea. The Quince-Tree.

Rbor hæç Cydonia à Cydone Cretæ oppido, etiamnum habitata, à quibusdam dicta putatur. Plinius lib. 15. c. 11. Cydonia mala Græcis ex Creta insula advecta scribit. Et Serenus,

mignet Aut que poma Cydon Cretais misit ab oris.

Hoe Etymon improbat Goropius, cujus rationes vide apud J. Bauhinum Hist. plant. lib. 1. cap. 3.

De Arboribus flore fructuque aggregato. Lib. XXVI.

Cotoneum malum primus Cato, dein Plinius nominavit: quia (ut putat Lonicerus) lanugine [que ut ille ait Coton Gracis est] tecta fint: quod etymon Casp, Hosmannus etiam adsert. Verum I que ut nic au Coton de la companya de la coton de la fed barbarning Geron Gofftpinm eff, quod nec ipfum quidem quis propriè lanam dixerit. J. B.

Hujus arboris fructus Aurea Helperidum Mala tantopere Veteribus decantata fuisse multis probat

Goropius, & poli eum J. Bodæus à Stapel, quorum argumenta apud ipsos vide.

oropius, & putilla arbor eft, ligno contorto, intus pallente & albicante, firmo fatis & æquabili, cortice obtecto mediocri, non rimofo, nec valde scabro, inferna parte subfusco, superne subcibin, cornec obtat, glabro. Folia gerit Malo vulgari aqualia, nulla in ambitu crena incifurave dif-nereo, laviore atq, glabro. nereo, izviore de Santa lanugine ubertim oblita, fupina verò viridantia & lavia ferè, rarius [& nonnifi tenellis folis] lanugino la que lanugo facile affrictu digiti deraditur. Flores non multi fimul nonnit teuena de la financia su financia s muncia iautojus luteolis: flori autem toti subsunt quinq, folia, ex viridi canescentia, villosa, que poltmodum frustus molecula foliatum efficiunt. Sub illis lanuginosum quid extuberat, futuri frustus potmonum / mod cadentibus florum foliolis incrementum capeffic, done frudrus perficiatur mag-nutimentum, quod cadentibus florum foliolis incrementum capeffic, done frudrus perficiatur mag-ntudine Mali, figura varius, turbinatus, & torulis eminentibus tuberofus, parvus, magnus, mediocris, nitudine Maii, ngia varias, tudinatus, et ordina enimentous tuderonis, parvus, magnus, medioris, denla lanugine rafili obductus, pulpa melina, odora, adfiringente & fubacida. Semina in iplo Pomi centro, quinq, cellulis diffincto continentur, cortice spadiceo, medulla alba, Pyri seminibus non multum diffirmita, viscido quodam lentore lubrica, quem in aquam dejecta deponunt, & iplam micilaginolam reddunt. Radin copiola, fulco cortice vestita, aliàs recta, aliàs oblique acta, è cuius fommo multi stolones virgati sese exerunt.

minimum avuilfione, infitione, viviradice, ramulis & taleis. Ipfe verò fructus ex arbore pendens incirvatos trahit ramos prohibérque crescere parentem, ut Plinius; habérq, hæc arbor omnium Malorum infima omnium Malorum maxima, ut annotat Goropius.

Cydoniorum hortenfium duo genera describit Jo. Bauhinus.

1. Cydonia minora, Mala cotonea minora C. B.

Minora (inquit), quæ omnium vulgatiffima, pugnum vix æquant, nam quatuor uncias rarò fuperant, circa pediculum turbinata, juxta pythmena latiora & quodammodo feffilia, angulis torofis inaqualia, & veluti per longitudinem fulcata, colore primum quidem virente, fed mox maturata, fature aureolo, copiosa lanugine obducta, odore grato quidem, sed vehementi, & qui quorundam capita ità percellit ut ipfis dolorem moveat, præsertim si conclavi aut museo inclusa habeantur. Caro flava, firma, atq, quovis Pyro compactior.

2. Cydonia majora, Mala cotonea majora C. B.

Hzc ut prædicta magnitudine superant, ità & sigura variant ab iis & inter se quoq. Omnia verò circa pythmena videntur angultiora, circa pediculum verò alias acuta, alias feffilia, imò &c utring sessilia vidimus. Cortice hæc longe laviore tecta, exiguo aut fere nullo cotone obducta; dilatior etiam corum color five flavum spectes, sive ex slav viridantem. Caro minus frança quam minorum, nec tam vehementem ut illa de se odorem spirant. Hac Struthea putamus Veterum, illa verò Cydonia simpliciter dicta, & anisma 'Dioscoridis, si modò nobis sint ea ipsa genera Cydonia niorum quæ Veteribus descripta sunt.

His addit tertium genus quod miscellaneum vocat; C. Baulinus Mala cotonea media, qua proveniunt è Cotoneis quæ Strutheis, vel è contra, insita fuere. Parkinsonus quinq, recenset Mali Cy-

doniæ genera.

1. Malum Cotoneam vulgarem seu Anglicam.

2. Malum Cydoniam Lufitanicam, quæ duplex habetur, 1. Fructu Maliformi, magno & flavo, qui plerunq, rimas agit, gustu adeò jucundo, ut crudus mandi possit instar Pomi vulgaris; vulgari cotoneo quovis modo coctus multò delicatior. 2. Pyriformi fructu, præcedenti fimili, qui tamen non ut ille crudus efui aptus est, sed coqui requirit; nostrate tamen mitior est, & pauciori Saccharo opus habet ut palato arrideat.

3. M. Cydoniam Barbaricam, The Barbery Quinte, Bonitate & saporis suavitate præceden-

tis amulo fructu, verum minore & non rimofo.

4 M. Cydoniam Lugdunensem; fructu est mediocri, Cydonio Anglico simili, nec ità slavo ut

5. M. Cydoniam Brunswicensem; pomo pæne rotundo, nec Malo, nec Pyro fimili.

Præter hæc & alia proculdubio habentur alibi, & haberi adhuc possunt Cydoniarum genera: nam harum etiam non pauciores fructuum respectu à satione varietates qu'am Pyrorum & Pomorum obtineri posse minime dubitamus. Siquis sua interesse putaret ut id tentaret.

Cydonia autem in Anglia, Gallia, Italia, Germania, &c. in hortis & viridariis paffim coluntur. Leeur, Amant in genere loca frigidiufcula, tam plana, quàm declivia, humidiora tamen potuòs quàm ficca: Nos enim in Anglia ad fluviorum & ftagnorum ripas & fecundum rivulos & aquarum decurlus eas plerung, plantamus.

Florent una cum Pyris circa finem Aprilis, serius circusve pro tempestate & loco in quo nascun- Tempu. tur. Poma maturescunt Septembri & Octobri mensibus. Barbarica & Lustranica menstruo spatio

Hortulani nostri in Anglia nunc dierum Pyros Cotoneis inserunt, ut & planta & fructus firmiores, durabilioresque evadant, horum etiam sapores emendentur. Prinus Armemaca, Malus Cydoniæ

Var of the 30

CAP. IV.

Vires.

instata vel non comprehendent, vel saltem ad frugem non pervenient: oportet enim ut arboro cognatæ sint, que in se mutuò instata proficiant; cujusmodi sunt Cydonia & Pyrus, ltem Oxyacantha & Pyrus, Prunus & Armeniaca, Perscave: Prunus & Cydonia minime. Mala Cydonia fromacho commoda funt; ob adftringentem facultatem, quâ infigni pollent, uti-Mala Cydonia fromacio commoda unic. O actività gineri in accidenti in fun que in fun funci. Nos cum Jo. Bauhino coccione remitri adfiriccionem illam concedimus, amuti nequa:

N. Ante cibum sumpta alvum constipare credintur, è contra à pastu laxare.

N. Ante cioum jumpta avenir company of the circum and the company of the circum and the circum a mat. ranarum extracta est egregia. Etmuller, in cap, de deglutitione læsa communicavit D. Hulle.

Celriberi Veratri fuccum, quo fagittis illitis feras immedicabili vulnere conficiunt, fi ubi Cydona mala fuerint, reponatur, elanguescere & vim suam malesicam exuere usu deprehenderunt. Addit Curtius præstanti suo odore lethalium venenorum vires retundere, & eorum vehementiam hebetare. ficit venenum vendentes rem ità le habere deprehenderunt. Cydonia quamvis alvum altringum, tamen urinam cient; proinde in ardore urina cum ulcere vel fine eo ab eis cavendum.

tamen urinam cient; proinde in ardore urina cum ucere vei inte co ao es cavendum.

Ex Cydonis tufis & expressis fic vinuin, sed quo perduret quindecim sextaris succi unus *mel. sectarismo lo- lis adjurigitur, alioqui in acorem degenerat. Addringit, stomacho commodum est, dylenterico mellin adji- cis prodest, hepaticis, nephriticis, & in urinæ difficultate.

Miva Cydoniorum nihil aliad est quam decorticatorum Cydoniorum, & ex aqua & mellevel facture.

Miva Cydoniorum nihil aliad est quam decorticatorum Cydoniorum, & Vel ex successional con account section of contractions. Vel ex successional con account section of contractions decorticatorum conditions. Vel ex successional contractions decorticatorum conditions.

charo, addita etiam parte vini ad fuavitatem decocta caro arque condita. Vel ex fucco fit Cydonio.

rum cum vino cocto, addito melle optimo & despumato.

Cydoniatum seu Marmelata cydoniorum in usu est frequentissimo in bellariis ad secundas mensas instruendas. Sic autem paratur, Segmenta à seminibus & fungosis eorundem conceptaculis reintruendas. Sic autem paratur, seguienta a retinino de fangons sontintent contestadis re-purgata ara, decorricata, diutius in aqua elixa, addita facchari q. s. donec tabelcant, dende esemi-pra, vel in mortario ligneo tundas, vel cochleari in vale idonec premas & comminuas, donec in paffam feu pulpam mollem aquabilem redigantur: Comminutis liquorem iterum affundas, dende fimul denuo coquas donec debitam confiftentiam acquirat, tandémq, in scutulas, fictilia vitreata, aut etiam vitrea vafa effundas, & ad ufum referves.

Si Marmelatam rubram defideras Cydoniorum fegmenta in vafe occluso feu operculato, & diutius coquenda sunt: Operculum enim igneas particulas que ruborem conferunt detinet ne avolent aut evaporent. Si Cydoniatum album velis in vale aperto res peragenda, nec tandiu coquenda

fegmenta.

Ante cibum nucis magnitudine fumptum alvum cohibet, post cibum vero solvit. Ventriculo ao

Multi medici condita Cydonia mala gravidis commendant, statuentes non modo fœtum como borari, sed quoq usu venire, si sæpe is victitent gravidæ, ut scitissimi in lucem edantur liberivenusta Sount & ali modi varii Cydonia preparandi vel ad cibum, vel ad medicinam, quorum descriptones omitto, in Pharmacopeeis requirenda, aut erfam apud rei coduinaria feriptores. Conside si

Place J. Bauhini Hiff: Plant. lib. 1. cap. 3.

Paravi non femel mel acidulum, fyrupum, vel potiùs mivam Cydoniorum ex folo fuco alfirentiam blando igne decocto, cujus effectum laudabilem & fæpe valdè differentem miratus fum fæpenumero. Hujus fi cochi. ß. infafitibus, vel plus adultioribus exhibeatur, pinimam glutinosam incidit, & nunc tussi ex pulmonibus educit, nunc vomitu è ventriculo tenusque intellino, nunc dejectione ab iisdem partibus expellit, quódque maximi faciendum, robur simul affertagis, adeò ut hoc uno remedio plures, reftituerim ægros à plerisque medicamentis abhorrentes. Pitutæ autem inprimis conducit tum evacuandæ tum corrigendæ. Sylv. de le Boe Method, Medend. lib. 2. cap. 10. D. Hulle.

Est & seminibus sua præstantia. Ea siquidem cum aqua rosacea madesacta ac mollita lento crasfoque humore ambustis igni, & lingua gulæque ardori illita medentur; ad dolorem hæmorrhoidum

(in clyfter.) ad fciffuras mammarum.

Caterum Marmelata seu Marmelada ab Hispanico Marmellos, quo nomine Mala Cydonia ap-

Cum medici (inquit J. Bauhinus) Cydoniorum succum atque etiam substantiam stomacho samiliarissimam adverterent, qui ferè purgantibus lædi solet, medicinas purgatrices ei adjecerunt, & Diacydonium laxativum dictum vel purgans confecerunt, cujus confectionem & usus vide apud Practicos, & etiam J. Baulinium loco prædicto.

Diacydonii purgantis lucidi & non lucidi, quod in fecretis habere dicit fecretorum fuorum buccinatores, vide apud eundem J. B.

3 Malus Cotonea (ylvestris J. B. C. B.

Sativa per omnia fimilis existit, à qua ramis distat minoribus tantum, caudice surgens rectiore,

Nascuntur in Danubii petrosis ripis & collibus plurimumque supra Ratisponam & Keylhemium oppidum usque ad Petrasa fauces, per quas Danubius labitur, frequenter inter petras, & vinearum

lepibus, autore Cordo.

juxta terram minus fruticoso, sed singulari frequentius. Eadem numerosioribus scatet storibus & largiùs fructificat. Fructus serò perficit, qui etiam sativæ fructibus multo sunt minores.

Pomifera Indica Maliformis Guavava dicta.

1. Guayava Park. Ger. Guaiabo pomifera Indica C.B. Guayava Indica fructu Mali facie J.B. Journal Pela H. M. P. 3. T. 34. p. 31. The Boato Tree.

A Rhor eft jultæ magnitudinis, 20 circiter pedes alta, caudice recto, præduro, sesquipedali formes fer glabro, rubro-virente, saporisque austeri obducti sunt, novellis tamen omnino virentibus. In ablifula ex infula Barbados in Angliam delata & anobis wifa, wirgæ rube sebant Cornes samine virentibus. garum instar.

Radin rufo cortice tecta fibris suis latè per terram diffunditur. Radioi ruto cortace tecta nons uns late per terram oprunquur.
Folia decuffatim brevibus crafsífque pediculis ramis, furculiíque coharent, craffa, oblonga, acuminata & nonnihil crifpa, [nervo & venis parallelis lunaribus oblique discurrentibus & fubtus valde onificuis, superne profundis, unde quasi rugosa apparent folia Marcgrave.] inferne scalar feu apera, superne nequaquam, color ex atro virescens: [Marcgravio pallide viridis & splendens to superne color des des des la particula descriptions.] quodammodo, inferne non splendens; longitudo duorum vel trium, Clusio quatuor, digitorum ladudo digiti aut sesquidigiti aut duorum digitorum.]

times aigni au exquençar au quorium alguerent agentum; fin exortu binorum foliorum alius pediculus brevior nafcitur, qui florem fert magnitudine floris Cotonei, quinque petalis albis, oblongo-rotundis conftantem, ac in medio multa framinala villofa, abi habentem, figură criftæ Pavoninæ, apicibm flavescentibus ornata.

and mocinion, neura cinca caronnia, menoral navocations of nata.

Frudtu nostratibus pyris haud absimiles, [magnitudine & figură Pomi nostratis Maregrav.] in vertice umbilico praditi lacunoso, ac tenui & è viridi albicante cortice cincti. Pulpa pallide sanguinei est coloris, (aliis albicantis) dulcisque ac grass saporis & odoris etiam per maturitatem; intra quam numerosa, subrotunda ac prædura observantur grana.

Fructus pro diversitate temporis triplici sapore participat. Maturescens enim antequam mollefeat ac flavescat austerus ac astringens est, túncque coêtus ventriculo prodest. Mox paulò maturior media natura & optimus evadit: meliùs tamen sanitati consulit qui eum sive coctum, sive saccharo conditatin, quam qui crudum mensis infert: accedit quòd odoris & saporis sit gratioris & palato magis adblandientis. Ubi verò flavedine & mollitie integram maturitatem acquifiverit, odore & fapore est instar fructús Rubi Idai, alvum movens, nec ità salubris paulò largius assumptus, quia facile corrumpitur & vermes producit.

In multis America provinciis necnon in India Orientali oritur. Seminibus fata tertio anno fru- Leeus.

dus fert, manétque frugifera ultra 30 annos.

Radix hujus arboris quinque aut sex ulnarum longitudinem sæpe superat, extus rufi, intus albicantis coloris, substantiæ succulentæ ac subdulcis. Hæc cum cortice astringente in aqua cocta ac pota mirifice medetur dysenteriæ, quando indicatio est astringendi & roborandi. Folia sunt acida & adfringentia, odorata, balneisque dicata. Montibus & tylvis non innascitur sed planitiem

Addit Fr. Hernandez folia in lotionibus scabiem curare: corticis decoctum tumentibus cruribus Vires. opem ferre, & fiftulofis ulceribus mederi, furditati quoque conferre, & dolores ventris tollere. E

foliis etiam fit syrupus utilissimus adversus sluxum alvi. Duas species describit Hernandez. Alteri fructus sunt longè majores, neq tam malè olentes ac

delicatiores: alteri minores, cimices quodammodo redolentes. Hortusetiam Malabaricus duas exhibet species, qua à se invicem vixaliter differunt quam.

I. Foliorum & fructuum magnitudine.

Quod altera fructu fit rotundiore & Malis fimili.

2. Quòd fructus intus carne punicea, acidiuscula præditi sint in una specie, in altera albicante. Que sinch est majore ejúsque pulpa albicante, Pela simpliciter dicta H. M. Pisoni Araga guaça dicitus, Que fructu minore carne sanguinea Malacka-Pela H. M. Pisoni est Guayava.

2. Pelou sive Guayabo sylvestre H.M. P. 3. Tab. 36. p. 35.

Arbor est mediocris magnitudinis decem aut duodecim pedes alta, caudice mediocriter crasso, multíque ramis in orbem diffusis donato, cortice crasso, lignoso, scabro, survo ac intus rubro obducto. Lignum albicans, denfum, ponderofiim, infipidum.

Radis itidem albicans, cortice fusco, intus rubro tecta.

Folia oblongo-rotunda, crassa, mollia, lanuginosa, in ambitu crenata, crassis, brevibus, albicantibus petiolis ramorum extremis provenium rubicunda, qua tamen postea superne atro viridia, inferne subviridia evadum, longitudine tres, latitudine duos palmos facile superantia, infipida, in-

Flores brevi pediculo extremis surculis multi simul juncti insident, atq è calyce viridi quadripartito prodeunt, quatuor crassis oblongo teretibus, flaccidis, viridi-striatis petalis constantes, numerois staminulis albicantibus, stavescentibus dotatis apicibus, mediam sforis cavitatem & umbili-cum occupantibus; inter quæ sylus prodit oblongus albicans. Odor gravis ac fœtidus, sapor

Fruttu Pyris haud ablimiles, ac viridi, glabro, nitente ac duriore cortice cincti, intúlque carne denla & albicante referti: intra quam oblongo rotunda, glabra, rufa, denla, fapore Caltaneas æmulantia locantur ſemina: fructus verò immaturi valde duri ſunt, ſœtidi, ſaporiſa, ingrati; & quan-

Pyrus Cydonea

an second on the second passing and second on the Error Commission of the second of th

CAP.

Lacue.

Vires.

quam maturiores saporis subdulcis evadunt, non tamen ob venenatam, quæ prædita sunt, qualitatem

omeduntur. Crescit arbor hac ubique in Malabar, inprimis circa Cochin & Porka: mensibus Maio & Iunio floret, & antiquis decidentibus novis frondescit foliis; fructus verò sequentibus fert Octobri & No vembri, diúg, frugifera manet.

Cortice Apri delectantur, quem in finem venatoribus in usu est.

2. Araca-miri Pison. Marcgrav.

Frutex est ligno, foliis & floribus ut Guayaba. Locis gaudet apricis; raróque in sylvis aut umbrosk nemoribus conspicitur. [Marcgravius sylvas in Brasilia hisce fruticibus plenas esse ait.]

Flores habet albicantes, pentapetalos, cum multis staminibus longis. Floret bis quotannis: his quoq, fert fructum, mense nimirum Martio & rursus Septembri. Pruna coronis Mespilorum instanti quod, rert rructum, mome ammanta profert, quæ ubi maturuerint flavent, musteámque habentin ornata, innumerique acinis turgentia proteir, qua del materia potitis quam costa appetuntur, se dulcedinem, atque Fraga quodammodo referunt sapore. Cruda potitis quam costa appetuntur. ie autceannenn, augus riaga quotammen fluaviffinique odoris exifunt & faporis. Oportet autem ut tempeffive decerpantur; nam pro-pter intenfiffimum Solis ardorem non minor injuria fit, fi paulò tardiùs quam fi citiùs arel-

Conditus qui ex hoc fructu fiunt, jucundè refrigerant, astringunt & corroborant, locóque carnis

Cydoniorum, conservæ rosarum, &c. exhibentur.

Ex foliss & gemmis optima balnea componuntur, tam contra internos quam externos corporis affectus: sunt enim adstringentia, sed præcipuè radix, quæ & dysenteriæ medetur; at hoc peculiare habet, quòd fit diuretica, partiumq, subtilium.

CAP. V.

De Sorbo.

Orbus Latinis à Sorbendo nonnullis dicta putatur, quod caro matura sorbetur. Et sanèsraci orum illa pulpa vix commodiùs quàm forbendo affumitur, ne fimul cutim & fiquid imu fe minum aut calculofi deglutias J. B. Graccis On & n dicitur. Meritò à J. Bauhino promis poft Pyrum collocatur ob fructuum fimilitudinem in facie externa.

Sorbus fructu acerbo cum Mespilo convenir; folis pinnatis, Fraxineorum æmulis, & sloribis eoli sequentibus fructibus umbellatim congestis ab eadem rectè distinguitur, à C. Bauhino, quem no fequuti duas tantum Sorbi species facimus, nimirum Sativam, & Aucupariam, seu Fraxinum bu-

bulam dictam.

1. Sorbus J. B. Ger. fativa C. B. legitima Park. The true Services Tree, or Soib.

Salve Domestica Procera est arbor & ramosa, cortice rugoso, vel (ut ait Matthiolus) scabriusculo, colore ex flavo albicante, radice rara, crassa, solida atque descendente, materie rubente, solidissima an compacta. Folia pinnata pediculo unciali, feptena aut novena foliorum uncialium, anguforum, nambitu ferratorum, cofta per longitudinem decurrente, hirfutorum, fupina parte virescentium, pona canescentium conjugatione, imparique uno aliis confimili alam claudente, omnibus ad coltam incanam villolámo, alligatis conftantia, facie quodammodo Rhois, fapore acerbo. Flora eidem fu-culo eum foliis infident ex pediculis uncialibus & fextantalibus fimul multi junéti, quafi in umbella formam, albidi Fructus Pyrum moschatellinum parvum æquat, turbinatus, umbilicatus, magis mi núsve rubens, prout Solem sensit, (Scal rubiginosum dicit) carne flavescente, & ante maturitatem adeò austero succo ut strangulet, (teste Casalp.) colore in rutilum transeunte: At ubi velut fermentatione quadam emollita fuerit [vix mutato interno colore, quod tamen in Pyris fit] dulci satis & veíca non fine adfrictione. Semina Pyri funt, compressa, latiora, medullà albà, ejussem saporis, sol lículo membranaceo inclusa, cria numeravimus.

Frequens est in Italia & Germania; in montibus etiam Helveticis frequens teste Gesnero. Amat loca humida, montana, & frigidis proxima, & solum pinguissimum. In Anglia sponte non

Sorba præsertim immatura astringunt valide, & fluxus quoscunque alvi, uteri, &c. sistunt. Ad hos usus ante maturitatem collecta vel in clibano, vel in aere ad solem suspensa siccant, & in pulverem redigunt, vel aqua calida molliunt, vel vino decoquunt. Nonnulli melle condiunt. Condita aliorum fructuum modo, h.e. cortice & offibus mundata & in aqua cum sufficienti quantitate Sacchari decocta confortant stomachum, appetitum excitant, & frequenter compescunt sluxum &

Sorba matura seu fracida minus astringunt, & alimenti loco edi possunt iis quibus alvus laxion Amatus adeò parùm aftringere ait, ut meritò non conftringere aut conftipare fint dicenda. Minus constringere quam Mespila concedimus, non tamen prorsus non constringere.

Extrinsecus vulnera constringit pulvis exsiccatorum.

Ligni materies solidissima est ac compacta, ideóque ad mensas parandas lignariis fabris expetitus, quemadmodum & virgæ à bubulcis ad ftimulos parandos. Matth. Ac 2. Sorbus 2. Sorbus sylvestris folis domestica similis C. B. sylv. sive Franinus bubula Ger. aucuparis emerganta J.B. Ornus sive Franinus sylvestris Park. Quichenttee.

Arbor est mediocris, humilior plerunq, stipite recto, ramoso, quem cortex tegit spadiceus, pundis notatus, cui alius subjacet luteus, pundus, amarus, [cortice fusco instar Alni. Lugd.] Folia pindis notatus, cui alius subjacet luteus, pundus, amarus, [cortice fusco instar Alni. Lugd.] Folia pindis notatus, cui alius subjacet luteus, pundus, amarus, [cortice fusco instar Alni. Lugd.] Folia pindis notatus, cui alius subjacet luteus, pundus, amarus, [cortice fusco instar Alni. Lugd.] ens notatus, cui sorbi domestica: majora, quatenus observare licuit, eodem modo serrata, acutiora, nauni ungona, mentofa aut pilofa ut illa, fed glabra, fupra virentia, infra candicantia: Hæc ità rigida, non tomenora am puola in ma, tou gianta, tupra virentia, intra candicantia: Hac ità variè ludum, ut aliquando diverfas exiftimaverimus plantas, donce in eadem arbore diverfitas nobis agnita.

Sunt enim ei interdum folia nonnihili utrinque hirfuta, & utrinque ejuddem coloris ferè, agnita. agnita. Santido spinicia, potiffimum in arbufculis adolefcentibus, fapore amaricante. Flores umhellatin cohærent multi, candidi, odori: quibus succedunt bacca, acinis Sambuci aquatica pares. ex flavo miniata, sapore acido insuavi, in quibus semina aliquot oblonga. Oculi satis magni, longi. atro-purpurei, quorum squamis intertexta est incana lanugo.

Sorbum aucupariam vocitavimus quòd ad aucupia conferat, illiciendis avibus.

In montofis & uliginofis oritur, in Wallia & Septentrionalibus Anglia plurima. Augupes Germani fructu ejus avibus infidiantur; Baccæ enim ejus à Merulis, Turdis & ejulmodi Ulis. avibus magnopere appetuntur. Sapore sunt nauseoso & ingrato, ut non solum gustantem caperare frontem cogant, sed ii plures edantur vomitum etiam cieant.

D. Needhamus Medicus infignis & vetus Amicus noster Baccas succum acidum hydragogum egre-Vires. gium præbere ait, itémque Scorbuto sanando aptum, Wallis in frequenti usu, ubi vice diætæ purgan-

tis quotannis exhibetur.

Liquor ille qui verno tempore è vulnere inflicto exftillat affiduè potus ad Scorbuticos & Spleneticos affectus à nonnullis commendatur. Verum ex conjectura potius opinor quam expe-

Nobis enim arbor vulnerata lachrymam nunquam fudit. Fortè non adeo hactenus felices fuimus ut eam horâ opportunâ feriremus.

CAP. VI.

De Mespilo folio laciniato.

The duplex est vel major non spinosa Cratægus Theophrasti, & Sorbus torminalis Plinii credita; vel minor & spinosa, eaque iterum duplex vel mitjor, fructu majore, Mespilus Aronia dicta, vel spinosior, fructu minore quam Oxyacantham vocant.

I. Mespilus Apii solio sylvestris non spinosa, seve Sorbus torminalis C. B. Sorbus torminalis brategyns Ger. torminalis seve vulgaris Park. torminalis & Cratagus Theophrasti J. B. Che tome Yorminalis mon Service tree, og Sogb.

Figura differt à vulgari Sorbo, fiquidem folia Sambuci aquatica folia amulantur; acutiùs tamen & argutius incifa atq, ferrata, pedis anserini forma, excurrente in fingulos angulos nervo, utrinque pane glabra, potiffimum Autumno; apparent tamen pili in pediculis uncialibus & sescuncialibus, sapore subastringente, situ alterno singularia.

Florum dispositio que in vulgari: hi ex pallido candidi [Cordo favacei, candidi] quibus succedunt fructus rotundi [non rarò pyriformes] umbilicati, quales Oxyacantha vulgaris, coloris ferruginei, punctulis albis notati; cum funt molles, saporis primum austeri, tandem ubi mollescunt aciduli, grati: in quibus callus, vel cruîta bina vel terna semina continens, Pyri seminibus similia, minora, pene trangula, coloris serè castaneæ, nonnihil subaustera, medulla alba. Corrice teguntur rami spadiceo subluteóve, astringente, amaricante; caudex verò albicante, lævi. Excrescit in magnitudinem & flaturam Pyri æmulam. Materies alba, duráque. Oculi imbricatas conorum scandulas imitantur, rotundi ferè, non acuti ut in Sorbo Alpina.

Nos cum J. Bauhino & aliis putamus hanc arborem esse Cratægum Theophr. & Sorbum quartum sen torminalem Plin. nam descriptiones ei conveniunt.

Fructus maturi & jam fracidi eam acerbitatem quam cruda habebant ex parte deponunt, & sub-Viren acidum acquirunt, nec injucundum faporem, relicta tamen etiamnum aliqua acerbitate in callo qui ets inest. Alvum astringunt sicut Mespila, eis tanquam singulari & præsenti remedio contra tormina [dysenteriam] utuntur qui Harcynios montes accolunt rustici, ut testatur Cordus. Matthiolus candem etiam eis vim tribuit; quam inesse nos quoque in parte experti sumus.

Rob. Sorbi, speciatim torminalis est nobile specificum in diarrhæis epidemicis, item in diuturnis, qua ab usu fructuum horariorum superveniunt. Etmuller cap. de Diarrhœa. Communicavit D.

Éadem omnia possunt quæ Sorba domestica sed inefficaciùs, eodem autore; imò, me judice, efficaciùs, certè febricitantibus aptiora sunt cum refrigerent non minus quam astringunt.

Locis sylvestribus & in sepibus proveniunt frequentes apud nos in Anglia, nec minus in trans-Locut. marinis regionibus. Fructus ubi molles satis suaves sunt & gustui grati, pueris & mulierculis expe-

Scribit J. Bauhinus, In Comitatu Montbelgardico fuíos ex ligno parari optimos, & arbores in eum usum conquiri.

Hhhhhh

z. Mespilus

Torit.

Vires &

2. Mespilus felio laciniato spinosa fructu majore esculento.

Gralo, que Azarolus Mespilus Aronia Ger. Aronia Veterum J. B. Aronia strue Neapolitana Park, Apii solio laciniato
C. B. Lazarole Italis.

F. B. Foliis ad Spinum album accedit, sunt ea tamen majora, crassiora, in tria plerunque segmenta primaria divisa, aliquando in plura, profunda, altioribus incisuris & rarioribus subdivisa quam ut serrata dici possint. Rami & folia nonnihil pilosa sunt, magis tamen his illi. Fructum fert rotundum, ni brum, umbilicatum, Mespilo vulgari minorem, in quo nuclei terni, Cerasi nucleis paulò majores.

Arbor hac adeò fimilis eft Oxyacanthe vulgari, ut fola fere foliorum fructúfque, magnitudine, huius etiam sapore suavi acido & grato differre nobis visa est. Spinosa est, sed ubi magis domestica

fpinis caret, etiam Theophrasto monente. C.B. In sylva Valena propè Monspelium provenire eam scribit Lobelius Adv. & D. Magnol consumat. qui ex vicinis pagis, Septembri menfe, fructus copiose Monspelium deferri scribit, qui faccharo con-

diti stomacho grati sunt, alvumque constringunt. Fructus maturi ab Italis pro deliciis crudi appetuntur in cibis: nec tantum crudi fed etiam faccharo conditi & affervati eduntur. Lazaroli autem Italis dicti funt ab Arabico Alzaror. Nobis certe crudi grata aciditate placent hi fructus, & Mespilis delicatiores visi sunt, moderate admodum aftringunt, issque qui alvo sunt laxiore cibus sunt utilissimus.

Graly gru Days cantha

Locus &

Tempus.

Vires.

Spina acuta

A.ocus.

Usus.

A. 2. Mespilus Apii soliis sylvestris spinosa sive Oxyacantha C. B.

Oxyacanthus Ger. Oxyacantha vulgaris sive spinus albus J. B. Spina Appendix vulgaris Park Che White thorn, or Daw thorn.

Firma est sique alia materies Oxyacanthe vulgaris. Cauden mediocriter crassus, & ramis knis firmísque, operi topiatio maximè idoneis brachiatus. Spinis horret rigidis & acutis, multò etiam ligno durioribus. Cortex furculorum juniorum rubet, adultiorum cinerafcit. Folia Apii seu Mesoili Aronia, gustu viscido. Flores odoratiffimi, confertim nascuntur ex sesquiuncialibus ferè pediculis, albi. Aronae, guitti vincioo. Fiores ou concumination in the manufacture of sequential and the pedicular pentapetally, apicibus ut in Pyro rubentibus. Baccae per maturitatem rubrae, velut ex umbella pendent, Myrti baccis majores, umblico nigro, pulpa glutinosa pauca, molli ac fubdulci, finguaco ficulum continentes unum vel duo. Unum fi fuerit rotundum, at fi duo, per medium divia globulum efficiunt, & interna parte quà committuntur caveolam oftendunt incurvam. Duriffina funt & propemodum offea. Rarius tria in una bacca inveniuntur. Variant & figura, sed comminiffima orbicularis.

Mirum Parkinfonum nostrum Tragum & alios secutum fructum exiguis nucleis, aspera andidâque lanugine involutis refertum scribere. Hoc in Rosæ sylv. fructu deprehenditur, non in Oswa-

In sepibus passim provenit, tam in frigidis quam calidioribus regionibus, nec ullum fere solum aut cœlum refugit. Maio mense floret. Fructus Septembri maturescit, & in multam hyemem ra mis foliis jam viduis pertinaciter adhærescens cernitur.

Arbuscula hæc ad vivas sepes commodissima est, 1. Ob densitatem ramorum & acutissimas sonas, tum quod frigoris patientiffima sit, tum denique quod radice non reptet, adeoque nec solum latè occupat, & quotidianam agricola molestiam creat Pruni sylvestris modo. Est insuper ad sepes tonsiles & opera topiaria præ aliis opportuna.

Plores odoris suavitate commendantur; quamvis nonnulli odorem eorundem minùs salubrem exifliment nelcio quo experimento.

Quæ de hujus fructús viribus tradunt Tragus, Matthiolus, Schwenckfeldius, quòd sci. astringit & omnis generis fluxus fiftit non probat J. Bauhinus,nec enim fubaufterus eff (ut vult Lobelius) fed gustu aliquantulum glutinosus & dulcis: At neque è contra assentitur Anguillara: eum ventrem lubricare & fluxus provocare. Nec tamen negat aquam ex floribus pleuriticis utilem esse posse, aut calculofis prodesse. Certe fructus vel aquam destillatam, vel siccati pulverem, vel infusium in vino conferre adversus arenulas & calculum consentiunt Botanici.

Quamvis Oxyacantha frutex potius quam arbor censenda fit, cum fruticis modum plerunque non excedat, commodum tamen locum nacta, si permittatur, in proceram & justa magnitudinis

arborem adolescit.

Parkinfonus duas adhuc alias Oxyacanthæ species seu varietates producit.

1. Primam è Dodonzo. Spinam acutam humiliorem, cujus folia angustiora sed oblonga: Baccz luteo Croci colore rubentes: Spina ipsa humilior est, nec ita facilè arborescit, rara quoque & in paucorum tantummodo hortis apud Belgas reperitur. Dod.

2. Secundam vocat Spinam bifloram Britannicam, quæ quotannis circa natalitia Christi Domini floret, paulò serius citius pro hyemis temperie, quibus etiam succedunt baccæ antequam folia erumpunt: iterúmq, usitato tempore, Maio viz. mense, denuo sloret, adeò ut fructus virides simul & maturos eodem tempore habere conspiciatur. Hujus Generis arbor habetur propè Glassenburiam Somerseti oppidum, Spina Christi dici solita, altera reperitur in paludis Romaniensis vico Bigh street dicto. Nostamen fruticem hunc à vulgari Oxyacantha non differre specie existimamus: sed vel casu, talem initio extitisse, vel arte aliqua factum. Solo enim hoc accidente à vulgari difcrepat.

Frutex hic Oxyacantha Theophrasti esse non potest cum solio sit deciduo, nec Spinas Mali Medica fimiles habeat: at descriptio Oxyacantha apud Dioscoridem ei satis aptè convenit. Mespili Lib.XXVI. De Arboribus quarum flos summo fructui insidet.

terium genus Plinii videtur C. B. qui eum rectè Mespilis annumerat: Siquidem Mespilo Aroniz dicta adoc similis est ut fructus magnitudine & sapore tantum differre videatur. Materie eius (inquit J. Bauhinus) nihil magis expetitum ad tornum, propter duram & firmam

Materie ejus (majus). Sammas, mini magis experienti au tornu atque tenacem ejus aquabilitarem, qua proxime ad Buxum accedit.
Oxyacanthum baccis albis in Agro Oxon. Grefcere affirmat D. Plot.

CAP. VII.

Sorbo affines foliis integris.

Sorbus Alpina J. B. Sylvestris Aria Theophrasti ditta Park; Aria Theophrasti Ger. Asm Gralages Area efficie lanato solio major C. B. The white Beam-tree.

Rigidi cœli amafia egregiè adolescit recto & robusto caudice, atq, cortice rubente, potiffimum extremorum ramorum, materie alba & firma. Oculi primum emergunt sublures, acuti; squamati cum simple primum emergunt sublures, acuti; squamati cum sublures sublure extremorum ramorum, macerie aioa o firma. Ocun primum einei guint montes, actus, qua mati cum fimbria nigricante. Folia Alni ex oblongo rotundata, rugola, prona parte incana, fiperne viridia, ferrata, fapore aditringenti, multis nervis parallelis hinc inde a cofta media ad latera excurrentibus, pediculis brevibus, lanuginofis. Flores conferni Sorbi torminalis modo; utinbella quodammodo inftar, [tetrapetali Park.] candidi, odorati: quibus fuccedunt Poma parva, Avellana mnora, rubra, pauca quadam lanugine obducta, umbilicata, pulpa luteola, fapore acerbo priminin, que tamen mollia reddita gratiore fapore incipiunt commendari; in quibus semina aliquot spadicea, Pyri ferè, minora, medulla alba, eodem pæne sapore, cortice quodam duriusculo obtecta, ut in Sorbo torminali.

Non placet J. Bauhino hanc arborem pro Aria Theophrasti sumi, quæ eadem videtur Phel-

Gaudet præaltis & frigidis montibus, iifdémq, fylvofis. In montibus fylvofis & petrofis in Anglia Leaus. frequens occurrit, præfertim in Occidentalibus Infulæ partibus.

Fructus non ingrati funt, nec perinde adfiringentes ut Sorbi torminalis, unde ruffici in Burgudia eis avide vescuntur ubi molles evaserint, & ad hyemem. Fugaces enim non sunt si bene asserventur. Tuffes non aliter quam Ziziphi baccæ leniunt, & sputum adjuvant.

E ligno firmi & solidi fiunt baculi, item carbones qui diu retinent ignem.

A. 2. Sorbus fylvestris Anglica Park. thed Chefs apples, og English wild Berbices

Fruticis modum & staturam non excedit, stipite & ramis incano seu cinerascente cortice tectis; folisi latis ad Viburni accedentibus, per oras minimè incisis aut dentatis; floribus coloris muscosi obfolei, quibus succedunt fructus Pyri sylvestris magnitudine, exteriùs rubente, saporis acerbi Sorborum immaturorum. A rusticis tamen matura, meliorum fructuum inopia non rarò comeduntur, postquam enim decerpta & aliquandiu reposita fuerint mitiora evadunt.

In agro Westmorlandico nasci dicitur. Sufficatur D. Tancredus Robinfon hanc forbum effe forbum pyriformem Lobel. observatam in agris Worcestrensibus & Staffordiensibus à D. Pitt & D. Plot. vel sorbum pyriformem horum Autorum esse fativam C. B. superius descriptam, quam Angliz Indigenam esse denegavimus.

Clariffimus Hermanne in Catalogo Hort, Leydenf. aliam speciem recenses sub nomine Sorbi Virginianz foliis Arbuti Breyn. item Bontius sorbi, seu potius Corni Javanensis speciem. Idem Hermannus habet Mespilum spinosam sive Oxyacantham maximam Virginianam; & Mespilum spinosam sive Oxyacantham Virginianam nigram; Vide ejus excellentissimum Catalogum Hort. Lugduno Bat. An. 1686. edit.

3. Pyracantba Patk. Pyrac, quibusdam J. B. Oxyacantba Theophrasti Ger. Oxyacantba Diosco. Messential ridis sive Spina acuta Pyri solio C. B. Ever green Chon.

Frutex est spinosus, cortice nigricante tectus, cujus per ramos aculei, alii unciam longi, alii breviores, sursum fere spectantes, rigidi; Folia juxta aculeos, Arbuti foliis quodammodo similia, alia sescanda longiora, alia unciam longa aut breviora, semunciam aut unciam lata, leviter acuminata, quadam rotunda, pulchre per ambitum serrata, glabra, potiffimum inferiora, siquidem superiora interdum nonnihil lanuginosa sunt, nitore illo, quem superna facie ostentant inferiora, destituta ferè. Flores pentapetali accervatim congesti ex luteo rubentes. Fructus Oxyacanthæ vulgaris persimilis ex aureo colore ad coccineum vergit, densiùs & velut racematim coacervatus, acidi gustus grana aliquot continens, Parkinsono granula quatuor vel quinque, ex luteo albicantia, triangula, nonnihil

In Gallo provincia & Italia fepibus visitur sed non ità frequens Lob. Nascitur etiam in Alpina- Locus, rum gentium Bramovicum & Ebrodunensium saxosis convallibus, maxime quà torrentes præcipiti cursu vicinas terras glarea & arenis obruunt.

Quamvis Bauhinus uterq, hanc Dioscoridis Oxyacantham esse velint; nobis tamen potior videtur sententia Parkinsoni Oxyacantham Dioscoridis nostram esse Spinam albam: fiquidem Dioscorides Mespilum Aroniam Oxyacanthæ folio (quamvis alii Pyxacanthæ legant) este tradit: Mespilus autem Aronia seu Anthedon Theophrasti Apii solio est, quæ quidem sigura Spinæ albæ soliis com venit, non autem Pyracanthæ vulg. CAF Hhhhhhh 2

r orogit it within the a CAP. VIII. " (smalle S) to si

De Mespilo foliis integris & congeneribus.

Germanica

1. Mestilus vulgaris J.B. vulgaris sive minor Park. Germanica folio Laurino non serrato, sive Mestilus Islvestris C.B. The Median Atte.

Arva est arbor, foliis quam Pomi longioribus, angustioribus, Laurinis ferè paribus [Matthiolo Ceraforum] infernè incana lanugine pubelcentibus, supernè quoq, nonnihil pilosi, sel faturatius virentibus, aliàs ferratis, aliàs non ferratis. Flores singulatum nascuntur candidi sen turatus virentibus, anas ierratis, anas non terratis. Faces infiguratis in actional en dilute rubentes [quinq, petalis amplis, obtufis, in medio bifidis compositi] Cotonea mali: quibus fuccedunt poma exigua, fulva, perquam acerbi faporis, Pyris fylvestribus paria, hirsua, ex angusto principio in umbilicum latum excavatumque definentia; ex cujus fupercilio emicant quina folia principio in unionicum fatuni excavatunique definenta, compenta quana folia oblonga, angulta, acuminata, que florem antea tegebant. In fingulis autem pomis quina foir of ficula, comprella, triangula. Caro dura, alba, adftringens valde: que tamen fracida reddita acidilum suavema, acquirit saporem, & mensis secundis instruendis inservit.

Paffim hodie colitur in hortis & viridariis Germaniæ, Italiæ, Galliæ & Angliæ. In Germania eriam sponte proyenit; v. g. inter Argentinam & Badenses thermas in sylvis. Que non infize funr, fpinola ferè funt & parvos edunt fructus: Sed major, & præftantior nomifi cultura comparatur: inscriturque aprè Pyro Sylvestri aut Spino albo. Floret Aprili & Maio. Fructum persici Septem-

bris fine aut etiam tardius. C. Bauhinus eumque fecutus Parkinfonus quatuor genera distinguunt.....

11 Mespilus Germanica solio Laurino non serrato, sive Mespilus sylvestris C. B. Mespilus vulva-

2. Mespilus folio Laurino major C.B. maxima sativa Park.

Metpilus Italica folio laurino ferrato C. B. minor folio ferrato Park. J. Bauhinus in Mespilo

vulgari minore fe utriusque generis folia, ferrata & non ferrata, observasse feribit.

4. Mepilus fructu albo C. B. fructu albo magno Park.

Mespila ejustem remperamenti sunt cum Sorbis, & ad cadem valent, vomitum, dysentenam & omnes in genere alvi fluxus. Ventriculo noxia esse aiunt, præcipue dum duriuscula & acerba adhuc fint; nam emollita & fracida facta adftringunt minus. Si decocto immaturorum colluantir os & fauces, reprimit fluxiones in fauces, dentes arg, gingivas. Paratur quoq ex Mespilis ficcis, suco rosarum, Caryophyllis, pauco Corallii & nuce Moschata cataplasma, quod applicatum regionionificii ventriculi potenter compescit vomitum ciborum. Mespila virid in magna quantitate devorate multos diarrhœa pertinaci laborantes sanaverunt, aliis remediis nihil proficientibus. Forestus.

Folia fimilem cum fructibus vim obtinent. Herbariorum plurimi officula in pulverem detrita tam ad renum quàm ad vesicæ calculum conterendum& expellendum commendant. Nec Herbarii modò, sed & Practicorum pars major idfa ciunt & paffim in suis libris calculosis præscribunt; atque ità quà primùm data porta eft, ceu inpeu quodam ruunt omnes, inquit J. Bauhinus, magno mehercle & artis & rationis ludibrio; qui idaico

Mefpelon Chana, 2. Chamamespilus J. B. Cosonaster folio oblongo serraso C. B. Cosonaster Gesneri Ger. emac. Append.

Hanc ex ramo ficco fic describit J. Bauhirus. Rami craffiores fuere quam vel Cotonastri, vel Diospyri, cortice nigricante striato obducti. Folia plerunque indidem plura oriuntur, non ut Coto neastri rotunda, sed oblonga, alia palmum longa, sescunciam lata, alia sescunciam aut unciam longa, femunciam lata, utralibet in acumen definentia, per ambitum ferrata, utrinque glabra, nervola, atro-virentia, pediculo fatis brevi hærentia. Flores denfi velut in umbellam, Sorbi Alpinæ moredi gesti, pediculis lanuginosis, modò brevibus, modò longis, in extremis ramorum hærent: quibus Fra-fine succrescunt eodem dispositi ordine, Sorbi torminalis frustibus similes, oblongi, rubri, umbilico mediocri, in quibus grana continentur oblonga. Clufius plantæ quam Cotonaftrum Gefneri putat

flores purpuralcentes, pentapetalos attribuit. Hune fruticem in fummitate montis Juræ non longè à Geneva invenimus (pontaneum): Clufius

in Snealben jugis.

3. Lata Guineæ, Mespilum, ossiculo Levi, spadicei coloris J. B. Pyro similis ex Guinea C. B. Clus exot.

Hujus officulum à Mespili forma non erat valde absimile, præsertim prægrandium Mespilorum, & læve, & spadicei coloris, in medio nonnihil tumens, & paululum ab uno latere scabrum & subalbidus. Fructus exigui Pyri est magnitudine, magis tamen rotundus, coloris ex aureo flavi, interdum etiam rubentis inftar Pomi, tenui cortice praditus, qui detractus in tenuia stamina sili modo abit: Sapor cum dulcedine aftringens, ità ut valdè refrigeret; unde Lufitani iftic degentes in febri bus ardentibus exhibebant. Pulpa ipía coloris aurei faturi ad rubrum inclinantis, lenta nonnihil & viscida. Singuli autem fructus quina semina surrecta continent, quemadmodum Mespila, esque separatim tenui involucro tecta, Serico crudo candido simili. Arbor Pyro similis est, humanam tamen altitudinem non superans, cujus folia ex atro viridia sunt, & Pyri foliis magis orbiculata.

Lib. XXVI. De Arboribus quarum flos summo fructui insidet.

4. Mespilo similis fructus Americanus J. B. Mespilo similis fructus venenatus C. R.

Observavit Lerius in Brasilia in maris ripa multas arbusculas fructus ferentes Mespilis nostris simi-Objetvavit Lennis in Confission Sylvestres si videant Gallos & alios peregrinos monent ut hos fructus vitent, dicentes Tpochi, id est, non sunt boni.

Mespilo non valdà absimilis fruttus osiculis spadicei coloris splendentibus J. B. Fruttus 3. cap.14.
 L.2. Exot. Clus.

Cluf.
Melpilo Setanio non erat valdè absimilis, ejusdémque pænè magnitudinis, capite tamen non plano prillud, sed in angustum contracto, vetustate rugas contraxerat, & satis fragili cute constabat, fusco. nullius ferè (aporis, qui tamen ore retentus nonnihil adstrictionis cum pauca acrimonia conjuncta possidere videbatur: quina introrsum ossicula Mespili instar continebat, majora autem & non rugosa princere de valde lavia & splendentia, spadicesque coloris & nucleum continentia.

Mespilo valde similis fruëtus sine granis J. B. Mespilo similis fruëtus suscess s

Mespilo valdè similis erat, uncialis magnitudinis, tersus ac politus, susci coloris, adeò autem fragils ut paululum compressus disfrumperetur, valde lævis, materiam continens fragilem & spongiosam, valde falsi saporis, in qua nulla grana observare potuit Clusius. Corona autem illa superna summum fmetum occupans alis carebat, quibus Mespilum est præditum.

CAP. IX.

Dispyros J. B. Alni effigie lanato folio minor C. B. Vitis Idaea tertia Clussi Park. Vaccinia alba Mosspelars Ger. Amelanchier Lob. Pyrus cervina Italis.

D'Ucher est frutex, & qui multos à radice statim stolones edat, homine etiam proceriores, costice intectos spadiceo. Folia primo pullulatu plura simular continue etiam processores, costice intectos spadiceo. niunt, incana lanugine subtus pubescentia, supernè viridia, que adultiora decussa penitus lanugue utrinque glabra sunt, Piri foliis similia, magnitudine varia, unciam aut sescunciam longa, latudine semunciali, aut etiam plusquam unciali, per extremum rotunda, circumquaque crenata, pulchis frequentioribus nervis obliquis à medio recto donata. Flores inter lanuginosorum foliorum rudimenta oriuntur plures juncti, candidi, è quinque foliolis longiulculis compositi, inodori ferè, quos rummenta orinitus parties parteis cantum, equinque laciniis corontars; fapore dulci, fitavi, in quibus femma plura, [dena & interdum plura [dd].] oblonga, nigricantia, Pyrorum feminibus fimilia. Fructus Gefnero Cerafi est magnitudine & figura: At baccæ Myrto potius fimiles funt quàm Cerafo, & umbilicatæ.

Variat foliis obtufis & acutis. Locis montanis, præruptis & faxofis potiffimum gaudet. Sic Helveticis, Austriacis, Sabaudicis, ac Locus. Burgundicis, aliisque montosis variarum regionum provenire solet. Nos in montibus circa Genevam, inque lateribus montium Rheno adjacentium observavimus copiqsam. Suavis est ejus fructus. atque ità aptus fromacho ut qui copiosè etiam ingesserit non gravetur, ut testatur Gesnerus.

CAP. X.

De Malo Punica.

Alus Punica, Gracis 'Poul, Dioscoridi & Theophrasto 'Poul, quo nomine & fructus donatur. Flores sativæ Punicæ अमारा dicuntur Dioleoridi l. 1. cap. 152. & Gal. 6. Simpl. At Gal. 6. spr ने नर्जन . Cytinus fructûs rudimentum est, quod deciduo flore primum apparet Gal. 6. 1877 19878. Cythus fructus rudinientum ent, quod decidad note primum apparet & formatur. Et Plinio l. 22, c.6. Primus hujus pomi partus florere incipientis Cytinus vocatur Gracis: & in hoc ipio Cytino flofculi funt, antequam ficilicet malum ipfium prodeat, erumpentes, que Balaultia vocari diximus. Verum Βαλαύσω fylvestris Punicæ flos est Dioforidi. l. ι. c. 154. Officine Plinium fequentur, & Punicæ tam Sativæ quâm Sylvestris flores citra distinctionem Balautica. ftia vocant, quibus Cytinorum appellatio de sativis ignota est. Cytinus Theophrasto Calyx est sloris, quo flos continetur: adeo ut Cytini fignificatio apud Gracos ambigua fit.

Mali Punici putamen, quod tanquam corium fit, cortice durius, nucis involucro tenerius Mali-corium vocant, quod Græcis nunc มีเดินง, Dioscoride monente, nunc ซ่า ที่เรียนเลือง เลือง เลื i. e. decorricare dicitur. Plinius I. c. vulgus ex Punicis acerbis coria perficere novit, ob id Malico-

rium appellant medici. C. B. Malum Punicum à Carthagine, ubi laudatiffimum proveniat,, nomen accepisse volunt, à Granis verò quæ intus continentur Granatum, non à Granata Hispaniæ regione, ut nonnullis videtur, cum Jam ante Catonis & Varronis tempora ità fuerit nuncupatum. J. B. i. Malus Hhhhhhh 2

Var. of D.

Lacus.

Locus.

1. Malus Punica J. B. Punica sativa C. B. Park. Granata five Punica Ger. The Pointegra-nate-tree.

F. B. Humilis & haud magna arbor vel potius frutex est, ut recte J. Bodæus, quamvis interdum culta, ftolonibus abscissis in justam etiam arborem excrescat, ramis tenuibus, angulosis brachiatam, quos armant spina rigide aliquot, oblonga, subrectæ, cortex obducir rubescens. In his felia incondita, Myrti vulgaris æmula [vel oleæ] vel etiam majora, non ità acuta, ex viridi in levem quandam tribedinem vergentia. [J. Bodæo nitidi viroris, pediculis annexa rubentibus, rubrisque intercursatibus venulis prædita] aversa parte nervosa, odore gravi, præsertim si manibus contrectata naribus admoveantur, [J. Bodæo canum halitum, seliúmque urinæ graveolentiam aliquo modo referentia.]

Ex ramorum lateribus flores emicant punicei, pentapetali, quorum medium occupant complura flamina cum sui apicibus, cytino insidentia sive calyci, qui puniceo etiam colore silget, uncià ioni goir, corticossi in plures lacinias mucroniatas, totidem scil. quot stori folia, facessens successi successi accinias mucroniatas, totidem scil. quot stori fori folia, facessens, que umblic cum postea Pomi succedentis coronant. Est autem Pomo magnitudo varia, omni ferè ampla, & maximis Malis aqualis, rotunda ferè, nisi quò dutrinque leviter compressa. Cortex mediocrite crassi su durius durius successi qui su distributa accini su su su cardius, durius cultura, ante maturitatem viridis ac lavis, post puniceus & rugolus, qui tandem etiam ad spadiccum accedit, intus luteus, gustu adstringens, numerosis accinis plenus, vino abundanti ebriis, dulci aliàs, aliàs acido, interdum medio, favorum modo dissosti sissorios membranes sique dissepimentis, ceu parietibus intergerinis, circumceptis, amaris, modò candidis, modò purpuralcentibus; juste verò granis gigartorum vitis similibus, que constant ligneo cortice & nucleo amaro, non tamen sine adstructione.

Reperitur fingulare quoddam hujus Mali genus, quod nullum in acinis femen continet: Venum hoc accidentarium est. & ex lusu quodam naturæ.

Distinguuntur Mala Punica saporum respectu in dulcia, acida & vinosa, seu in dulcia, vinosa & media: qua genera aliter etiam distingui dicuntur, ut v. g. magnitudine: Dulcia enim sunt majora & speciosiora, & granis majoribus. Perhibentur etiam dulcia catteris magis scabro este cortice. **Awyluwa dicuntur non quibus nulla inest granorum duritia, sed quibus minor.

Amat hac arbor folum cretofum, macilentum; sed in pingui quoque provenit. In calidis Mendiem versus regionibus sponte exit, velut in Gallia Narbonenti, Balearibus insulis, Italia & Hispania ac præcipuè in regno nunc appellato Granatæ; quæ à frequentia Malorum Punicarum nomenacepiste creditur. [In sinibus Granatæ parcè, quicquid scribat Matthiolus; nam hac in parte misiem sidem habemus Lacunæ Hispano. J. B.] In frigidioribus regionibus, ut Germania & Anglia inciriosorum duntaxat hortis culta cernitur, ubi etiam hyeme curiosè contegenda aut reponenda est, nè à frigore violetur. Et tamen umbrasamare aiunt & rigationes.

Temperamensnum & Virer.

Poma omnia in genere censentur boni succi, ventriculo convenientia, sed pauci nutrimentinum & Virer.

omnia (autore Dioscoride) Veneris impetus excidunt, ea præcipue quæ frigidæ temperaturæ sur,

Dulcia eorúmq, fyrupus exhibentur in tuffi chronica & pleuritide: in febribus minus commoda funt, quia inflationes, calorémq, augent.

Acida frigida funt & adftringenta: ftomachica: unde eorum ut & fyrupi ex iifdem confeă ulius est ad itum, febres biliolas, gonorrheam, picam gravidarum, oris putredinem & fimiles at

tectus.

Vinofa (acido-dulcia, Granata muz.») mediæ funt naturæ inter dulcia & acida, cardiaca & cephalica Usus præcip. in Syncope, vertigine, &c. Ex malis hisce ad usus supradictos succus expinitur & fermentatus dépuratifs, vinum dicitur.

Varios modos parandi vinum Granatorum vide apud J. Bauhinum. Simpliciffimus videtur fe-

Acini maturi diligenter à cortice & membranis repurgati prælo committuntur ac exprimuntur, mox vinum faccis ad id accommodatis percolatur, & in valculis id excipientibus defidere finitur, defacatum reponitur affulo oleo ne vappescat aut acescat. Utilis est potus ad sitim sebrientium extinguendam.

Poteft etiam ex succo expresso & defacato, admixto saccharo, & decocto, deinde fermentato, parari vinum generosum & inebrians.

Flores, tam Balaufia, quam Cytini, natura funt terreftris & valdè adftringentis, unde creberrimus eorum ufus effe folet in omnis generis fluxionibus, v. g. diarrhœa, dyfenteria, fluxu uterino, &c. Extrinfecus in pulverem trita & infperfa intertriginibus aliffque ulceribus celerrimè ad cicatricem abfq, erofione producunt: fanant etiam oris ulcera, tonfillas, uvulam, &c. in collutionibus. Scorpionibus etiam adverfari dicuntur.

Correx (malicorium, pfidium) ejussem naturæ cum floribus est; Utilis etiam ad coria præparanda, & ad atramentum vice gallarum. Addit Constantinus, Malicorium vino decoctum & potum omnes ventris tineas necare, maximè eas quas Ascardas vocant.

Nuclei itidem refrigerant, aftringuntque, imprimis qui ex pomis acidis collecti. Breviter flores, cortex, nuclei [adde & folia] ad ea conducunt quibuscunq adstrictione opus est.

Ex Malis Punicis contufis cum fuis corticibus exprimitur fuccus qui purgar bilem flavam, ut ferbit Cæfalpinus. Hoc de Punicis dulcibus accipit J. Bauhinus, & corticis amaritudini tribuendum center.

2. Malus Punica sylveftris C. B. Ger.agreftis J. B. The wild Pomegranate.

Domeftica: & culta: per omnia fimilis eft, afperior tamen & fpinofior.

Paffim hac fua fponte luxuriat in fepibus Narbonenfibus. Nobis non videtur fpecie differre à faiva.

2. Maiss

2. Maiss

Lib. XXVI. De Arboribus quarum flos summo fructui insidet.

3. Malus Punica sylvestris major, seve Balaustium majus Park. Balaustium store pleno majus C. B. Van of R. Balaustia Hispanica J. B. Balaustia Ger.

4. Balaustium minus Park. Balaustia slore pleno minore C. B.

Folis atro-virentibus, calice craffiore, flore minore, triftiore, faturata purpura punicante à priore differt, inquit C. Bauhinus.

ameta, menus Oortex Granatorum menses movet, & febres intermittentes sape fugat, ab experientia Tachenii; abundat enim quodam Alcali aperitivo, quod patet multis experimentis. D. T. R.

CAP. XI.

Malus Limonia Malabarica fructu umbilicato.

Katou-Naregam H. M. P. 4. T. 13.

H.M.

Roor est procera, caudice crasso, candido, multisque ramis donato, qui cortice cinereo odorato obducti, ac sungosa intus medulla referti, necnon spinis suscis, nitentibus & aculeatis
insuper muniti sunt.

Radia flavescens, fusco cortice tecta, amara, odorata.

Folia persimilia sunt soliis Mal-Naregam, præterquam quòd nervuli è costa media excuntes crassiones sint, & infernè magis emineant; quo sit ut in plicas ea ac rugas crispentur.

nores me, commence mage amendad, qualification and management and management and management and management and management, viridi-flavescentes, odorati, subamari, quinque subrotundis foliolis constantes, faminis candidis octo aut decem medium obsidentibus; inter quæ splus prodit exiguus, itidem al-

Fractus Limones pufilli sunt, tennioribus sulcis striati, ac in vertice calyce florum surrecto cororati, atro-virides primum, albis interstincti punctulis, dein aurei, cortice Limonum cortici haud absimili cincti, carnéque candida, acidi ac vinosi saporis, intus referti; intra quam numero contimentus semina oblongo-rotunda, plana, candida & nitentia, duplici ordine locata, ac membraneis
nentus semina oblongo-rotunda, plana, candida & nitentia, duplici ordine locata, ac membraneis
quibussam pelliculis seu parietibus intergerinis sejuncta, ità ut singula in singulis latitent cellulis.

quonnam penicans em paractions into germis sounces, ha te infigura in infigura satisfic contact.

Creficit frequenter locis arenofis 8c petrofis circa Parakarò & Kaymaal provincias Malabar: Semel Locis.

in anno maturos fert fructus, mentibus viz. Decembri ac Januario.

in anno maturos fert rructus, mentions viz. Decembri az "Annaaro, son con foliorum egregium capiti expurgando habetur errhinum. Idem cum Pipere longo, Zinzi-Viru. bere, & faccharo exhibitus tuffim fedat, cateró que pulmonis affectus è caufa frigida natos potenter fanat. Infiper è folis hifce in aqua coctis Balneum fit, quod laffitudini, necnon artuum doloribus tuffico conducit.

CAP. XII.

De Ficu Indica Tuna dicta seu Opuntia.

Uamvis Frutex hic Theophrasti & Plinii Opuntia non sit, cùm illa, ab Opunte oppido circa quam provenit nomen sortita, herbula sit non frutex nedum arbor, merito tame Opuntia Indica arborea, aut fruticosa dici possit, quia insigni proprietate è folio radices emitendi cum Opuntia Theophrasti convenit, nec alia quavis prater cam, quod hactenus audivinus, arbor aut herba. Quinctiam Opuntiam hodie (ut puto) in Locride frustra quassiveris. Oun dico Tunam è foliis radices agere apparentiam potitis & opinionem vulgarem sequor, quam

Cùm dico Tunam è foliis radices agere apparentiam potitis & opinionem vulgarem fequor, quàmi rei ipfius veritatem. Qua enim folia videntur revera non funt fed potitis rami. Nam, 1. Folia non geminant, aliàque ex fe folia emitunt, fed rami. 2. Folia intra annuum faltem fazium in juftam magnitudinem extenfa poftea non augentur. In hac autem fitrpe qua dicuntur folia quotannis augentur & incrementum capiunt, & in nonnullis fipeciebus lignefunt. 3. Addit Gul. Pifo, Folia contigua tantum effe arbori, è contra omne quod rami vicem fubit continuum: Se autem in quibufdam Ficubus diffectis radices immediate continuatas vidiffe frondi. Tandem, 4. Folia plerifq, omnibus plantis, eriam femper virentibus, tandem decidunt; a tin hac propriè loquendo perpetua funt. Verum argumentum hoc non concludit quoniam dantur nonnulla v.g. Epiphyllofpermæ in quibus folia durant quandiu caules: ut neq quod hac fructum è foliis dictis emittat; nam epiphyllofpermæ quoq idem faculur.

Forma tamen externa lata & compressa cum foliis conveniunt, & à ramis differunt, qui in om-

nibus aliis stirpibus teretes sunt.
Dicitur autem hic frutex Botanicis Ficus Indica, ob aliqualem fructús cum Fico similitudinem.

Cactus Opuntia

1. Ficus Indica major Park. Indica Ger. Indica folio Spinoso, fructu majore C. B. Opuntia pulsi Herhariorum I. B. The Prickly Pear-tree.

In magnum interdum evadit fruticem, cui folia magna, longitudine nonnunquam plusquam pedali, latitudine fesquipalmari, ex oblongo rotundata, pollicem crassa, infima etiam multo crass fiora durioraq, supremis, foris membrana tecta, plurimis tuberculis asperata, è quibus spinula alba acutæ, facilè contrectanti adhærentes, infitóq, aculeo stationem nativam deserentes, succo innu turgentia, colore herbaceo, tactu viscido, falivoso, qui exsiccatus granulosus arenæ tenussismæ in ftar attritu digitorum resolvitur, per quem discurrunt nervorum plurimorum mediocriter crassonim reticulati plexus; atque hac quidem folia ex aliis foliis jucundo connexu succrescunt, quibus etiam Petricular pickus, adde in prachia diducitur. Posthac cum tempore incrassantir magi, se fiunt rotundiora, imo ligneam tandem substantiam acquirunt, prasfertim inferiora, tung, & fig. nas magna ex parte amittunt. Femoris craffitiem interdum acquirit, ut nos in Sicilia observant mus. Foliorum pinnis infident fructuum rudimenta multa, fimiliter spinosa, è quorum umbilio flores emicant, calathi Balauftii quadantenus effigie, succulentiore magnitudine, multi, lutei multi, porte inneant, catanti patantin qualattici profis inmilibus conftantes; quibus marcefcentibus fruit maturatur, Ficim magnam adaquans, fuperneumbilicatus, pulpa fanguineo colore manus tingente info ctâ, gustu subdulci, sed quam Ficuum insuaviore, graminulis farctâ Lentis sere magnitudine. sed finuatis & inaquali ambitu donatis, iisdemq, concoloribus in sinu. Gesnerus in fructu gravem quen dam odorem esse annotat.

Cùm primùm exit hæc planta foliola duo emittit craffa, succulenta [aliquod Sedi genus emergere diceres mucronata, è quorum finu conjugali ceu pili quidam candicantes & purpurantes, futurarum fpinularum primordia fimul exferuntur, quos non multò post folium sequitur issem vesti. tum & hirsutum totum, nec latum sed teres ferè, quod tamen temporis progressu paulatim in latitudinem comprimitur, fiúntque aculei cum tempore etiam duriusculi. Radicula novella planta sim-

plex & albicans eft. Exstillat & gummi hac arbor, Succino flavo colore & substantia, si duritiem eximas lapidosam, admodum fimile, & glebulis concretum, & Tragacanthæ ferè in modum vermiculatum, adeò dirum, ut dentibus comminuere vix sit. Candelæ admotum flammam non concipit, sed comburitur, nec tamen ullam odoris spirat fragrantiam, masticatum quoq nullum saporem essau dienum

Locus.

Cultura.

In omnibus ferè America provinciis & infulis, exceptis maximè Borealibus, provenit. In Europa etiam calidioribus regionibus facilè comprehendit & in magnitudinem proficit. Vidit Camerarius Neapoli altero tanto majorem quam hominem, caudice duro & lignoso. Vidimus & nos Rome in horto Pontificali Vaticano Belvedere dicto non minores.

Observavit D. Tancredus Robinson hanc sicum Indicam producere fructum maturum in Gallia Natbonensi, & Regno Neapolitano, ubi instar sylvestris plantæ loci Indigenæ ad vias, latera montium.

& inter scopulos copiosè crescit.

Tam vivax est hac planta, ut cum seminulo sato, tum folio humi medio tenus desosso crescat facillime. Frigoris impatiens eft, ideóque hyeme reponenda, attamen & loca nimis occlusa odit Humore nimio corrumpitur & putrescir: ideóque ab Autumnalibus imbribus & qui verno tempore cadunt persæpe læditur.

Multæ hujus fruticis species in America reperiuntur.

In Mexicana provincia Fr. Hernandez observavit sequentes.

1. Prima, Izbac-Nochtli vocatur, quod albus fructus ejus sit: Folia fert rotunda, parva, Izria rarisq horrentia aculeis: Florem luteum: Fructum spiniserum & candentem; & in fruticis attollitur

2. Secunda, Coz-Nochtli dicitur, quòd pallentem proferat fructum. Foliis constat amplis, orbicularibus, multisque & prolificis, horrentibus aculeis; flore coccineo, per extrema pallelcenti, &

pomo luteo ac raro.

3. Tertia, Atlatoc-Nochtli, seu Tuna ex albo in rusum colorem inclinans. Folia fert angusta, oblonga, impensè aculeata, & nonnihil purpurascentia, quod est huic tantum generi peculiare, cum cæteris omnibus viridia fint: fructum non valde spinosum: florem extra luteum, intra verò ipsius Tunæ cólore.

4. Quarta, Tlapalnocheli, id est, coccineum. Folia fert tenuia, angusta & oblonga, sed breviora pracedentibus, ac minus spinosa; florem ex albo rubescentem & parvum; pomum non adeò spino-

ium, sed coccineo flammatóque colore præditum.

5. Quinta, Tzaponochtli, ob similitudinem quam habet cum fructu Mexicanis dicto Tzapotl, tolia fert squalentia, ovi figura, quibusdam horrentia spinis, & flores in his luteos ex albo in coccineum

6. Caca nochili, seu herbacea sylvestrise, Tuna, in arboris magnitudinem attollitur, multis alis concava est, folisse, constant of spinos sonitant of spinos spinos sonitant of spinos sp

7. Est & Xocohonochtli, fimilis formâ præcedenti sed tam foliis quàm fructu acida.

Sunt & aliæ præter dictas hujus fruticis seu species seu potius varietates, pro diversitate regionum in quibus oriuntur, quemadmodum apud nos Pyrorum & Ficuum.

Ficus Indica lævis pilosa C. B. diversa species videtur. Hæc ex Creta missa; eáque duplex, altera

folio rotundo, altera oblongo.

Ficus Indica humilis C. B. Ramis est reflexis, & veluti repentibus: flore magno luteo. An Ficus Indica spinosa minor Park? Ficus Indica folio spinoso fructu minore C. B? Species

Species illa quam primo loco descriptimus eadem est que in Infula Jamaica & Barbados, The Species illa quam pinine de Pyrus spinola dicitur, quarque in Europa frequentissima est, cujus frumitship Deartree, id est, Pyrus spinola dicitur, quarque in Europa frequentissima est, cujus frumitship Deartree, id est, Pyrus spinola dicitur, quarque in Europa frequentissima est, cujus frumitship Deartree, id est, Pyrus spinola dicitur, quarque in Europa frequentissima est, cujus fruthis aliquot comefti rubro fanguineo colore urinam tingunt, ut admirationi fit.

us aliquot connections.

Tum fructus tum folia refrigerant & humectant, falivolaque funt, quo fit ut eorum fuccus ex-Vires. Tum tructus tum 15 maxime extinguat, & fitim expleat. Grana ficca & adftringentia funt: prefius tebres aruemes lis loco cibi fumpta alvum fiftere dicuntur: gratum præbent alimentum re-Hinc Poma cum granulis loco cibi fumpta alvum fiftere dicuntur: gratum præbent alimentum re-Hine roma cum a automi & corruptioni obnoxium fi largius fumantur, quemadmodum alii hofigeranique, actificationi incindifficum. Successione automa fillationi Automatica de la largius fumantur, quemadmodum alii hofigeranique de la largius fumantur, quemadmodum alii hofigeranique de la largius fumantur, quemadmodum alii hofigeranique de la largius fumantur. rigeranque, em antions jucundiffimum, Succus plantæ aut aqua ftillatitia admirabilis eft adversus rarii frucus, artiantus radicas aius que Hanadi anti Adilantus radicas aius que Hanadi anti aqua ftillatitia admirabilis eft adversus rarii tructus, antiliantur radices ejus cum Hieracii quadam specie Enterocelis, & Erylipelatis mebiliotas reoresidações expressos pro aqua utuntur; & D. Hughes se fructibus hisce in inopia aqua per-

fæpe fitim sedasse refert. ppe nun de nun de nunt folia eorumye fuccum vulnera recentia mirebiliter fanare: Tumores eiam & apostemata, quæ nautis plerunque accidere solent in Americam trasscientibus, potenter difenam co aportunt D. Hugbes folia charta madefacta involuta, & sub cineribus tosta ejusmodi Apostemacataplalmatis forma applicare solebat, successu supra spein & expectationem prospero, ut nullum vel præftantiffimum medicamentum compositum ad hunc usum æquè commodum & profi-

num ruent. Montanis magna ex parte in locis proveniunt referente Hernandez : at Hugefio in depressis præ- Locus.

cipue ad maris litus. Gummi plantæ renum & urinæ calorem temperat.

Species illa Tunæ quæ vermiculos Cochinillæ dictos producit & alit Nocheznopalli, seu Novab mibertii Indis Mexicanis dicitur. Hernand, studiosè colitur, & à pecorum armentorumque injuriis diligenter defenditur. Interdum sponte naturæ, interdum hominum industria vermiculi hujus senina [superioris anni] feu ova tunis admoventur, qu'a brevi animaleula excludunt, cum adoleverint & ab incolis exficcata fuerint Grana perperam dicta. Hac toti Europa inferuntur ditiffimo commercio, quinquies mille sexcentas septuaginta arrobas, anno 1587. una classe in Europam tradetas refert Acosta. Curam & culturam grani tradit Herrera his verbis. Est illud [Granum di-regium atque adeo totum hortum implet, & fernel atque iterum quotannis colligitur. Arbores certo ordine instar Vitium disponunt, atque studiosè colunt, & repurgant à zizaniis: quo recentiores sunt plantæ eò copiosius & præstantius ferunt granum : inprimis autem necessarium est ut à veriorum insectorum injuria defendantur, nec minus à gallinis que granum devorant. Utuntur valionis caudis ad plantas detergendas, mè novella infectorum feminaria lædant: ubi autem iam fatisadoleverunt, magna cura eximuntur, necantúrque aqua frigida aspersa, atque in umbra ficcantur & conduntur fictilibus. Eadem & cinere injecto enecant, deinde abluunt, atque aliis insuper mods fuffocant, frigida ramen enecta cateris præftant. Plurimis modis granam a mercatoribus adulteratur. Optimum longè granum dat Tlaxeallam, cujus indigenæ præftantissimam tincturam ex illo conficiunt, hoc modo, Comminuunt & macerant in decocto aluminis, & ubi refederit cogunt in tabellas, quas Hispani vocant Grana en pan.

Hanc Tune speciem describunt Pilo & Marggravius, Famacaru V. nomine. Ad nos scripht D. Tancredus Robinson Insectum illud, seu Vermiculum exiccatum Cochinili dictum & Ficum Indicam depafcens, evadere Hexapoda, & proprie nominari posse Scarabæum Mexicanum punctatum seu maculatum nostratibus Lady-cow dicto similem; cujus elegantem Iconem exhibuit

ingeniosissimus vir D. Edwardus Tyson M.D. in Philosoph. Transact, N. 176.

2. Ficus Indica seu Tuna prima, seu Jamacaru Brasiliensium prima Pisonis.

Adeò inter se variant Ficus Indica Tuna dicta, pro natalis soli diversitate, ut nisi flore & fructu, tum interna qualitate convenire deprehenderentur, ad diversa genera pertinere viderentur.

Prima species Fruticibus aut arboribus adnascitur, tenues radices habens, quibus se illis inserit. Folia ejus crassa, solida, instar Aloes triangularia, vario modo fibi invicem opposita, ut in Ficu Indica. Folia viridia, turgentia succo viscido, sed insipido; in extremitatibus angularibus foliorum rudimenta fructuum funt, & spinulæ acutæ juxta se positæ quatuor cinereæ.

Provenit in ejus summitate flos suavis odoris, caterum Nymphae majori similis, exterius constans multis foliis viridibus, angustis, oblongis, & in medio horum columna flava, rotunda, superius in

multas partes diducta.

Frudus ovi figură est, & plus minus magnitudine, triangularibus eminentiis conspicuus, cute tedus inftar corticis Mali Aurantii, internè & externè colore elegantifilmo ceu lacez & cinnabrii mixto. Caro interior alba, fucculenta, saporosa, seminibus nigris, splendentibus referta, quæ simul cum pulpa comeduntur.

Præterquam quòd ob delectabilem fructuum fragrantiam & ob fuccum ex acido dulcem, abæstuanubus expetuntur, febricitantibus imprimis & biliofis conveniunt recentes, quòd grato acore palatum afficiant, & fitim sedent, cor ac ventriculum mirè reficiunt. Succus denique ex hac planta

extractus febribus ex bile ortis medetur.

3. Jamacaru feu Ficus Indica 2. Pisonis, prima Marcgrav.

Frutex est arborescens, mediocris magnitudinis, caudice tereti, griseo & stellatis aculeis obsito: superiores rami deorsum propendent, quorum exortus sunt longi processus, teretes, stellatim aculeati ut caudex. His ramis versus exteriora infident folia Tuna modo, ovalia, compressa in ambitu aculeis fingulatim positis. In superficie utrâq, foliorum eminent tubercula quædam: color autem ramorum illorum & foliorum viridis est. Fert florem albicantem, qui ex illis tuberculis foliorum enascieur, & in multa staminula definit. Fructus haud multum à præcedente differt sed minor, can rùm gustu & dignitate illi par.

4. Famacaru. III Pisonis. 2. Marcgrav.

Arbor est magna & procera admodum, Caxabu etiam Brafiliensibus dicta. Primum erumpir a Arbor est magna ce procesa administration, aqualis omnes crafficiei, quasi excludi effent terra tolio uno octanguio, cujus angun terces unit, aquat un distributa da sales ftellulas transferalis ordine frinulis in ftellular modum pofitis armati, & inter quafilbet duas tales ftellular transferalis quaedam lincola eminet. Huic folio alta plura Tunæ more adnafcuntur, in altum erecta, brachi quaedam lincola eminet. Huic folio alta plura Tunæ more adnafcuntur, in altum erecta, brachi cum craffa, quodlibet ab uno ad fex pedes longum. Successfu autem temporis folium inferius con un craffa, quodlibet ab uno ad fex pedes longum. um crana, quoundet au uno au tox pour lignolum & crassum abit, spongiosum tamen & facilees ticem grifeum acquirit, ac in caudicem iignoium oc cranium aut, ipongonant aintenet facilete, duum. Folia verò que caudici proxima, ramorum vicem fubeunt e carera foliorum. Caudex vetis, & ramofa illa folia fpinas deniq, amittunt. Flos caudici huic folirarius provenit, albus, magnus, oc ramoia ma 1011a punas denne, amicianta valis figuræ, exterius obsereruber, qui comeditur éta grati saporis & refrigerantis qualitatis.

5. Jamacaru IV. Pisonis tertiæ secunda species Marcgrav.

Teretibus est ramis & nodosis, ad quos nodos sunt spinæ ut in cæteris. Trunco est admodum foinoso, con rectifiimo, verè Pinum diceres, si altitudinem & rectitudinem consideres, verum in cateris differt, quòd foliis potius se invicem protrudentibus quam ramis in arboris summitate deco. centeris unters, quot totus poutes to introduce and programma concentrating que rotunditate & craffitie palmam, longiffimis fipinis digitos mantis armulantur. Fundus Auctori non innotuit. Caudicis medulla est Sambucina facile mollior, que secta arbore continuò exficcatur, abitq in levissimum pulverem, qui decidit, móxque ablato spinoso cortice relinquitur fcapus concavus, arundine levior, miris cancellis, quafi ex arte fabricatus; qui fi ab igne accendatur, flammam luculenter fovet, facifque loco Auctori iter facienti de nocte infervieba.

Varietates Ficus Indicæ seu Opuntiæ in Horto Leydensi cultas sic distinguit clarissimus Hermannus vanetates entes interes de opportura maior folio finits longiffimis & validiffimis armato. 2. Eadem folio minori rotundion & comprefficori. 3. Opuntia maxima folio fpinolo latiffimo & longiffimo. 4. Eadem folio fpinolo latiffimo & longiffimo. 4. Eadem folio fpinolo latiffimo & longiffimo. gissimo & angusto. 5. Eadem folio oblongo media. 6. Ficus Indica minima folio subrotundo Histo addi possunt Opuntia laves seu non spinosa, aliaque varietates à flore & fructu desumpa. Vide Cap. primum feu Ficus Indicæ primæ Hiftoriam. Ab Amico quodam admonitus fum aliam feciem in horto non procul à Londino inveniri folio triangulari ensiformi (profundè canaludato) stellatim aculeato.

6. Jamacaru V. Pisonis, 4. Marcgrav. Nocheznopalli Hernandez. in quo Coccus Indian

E radicibus tenuibus, in terra haud profunde latentibus nascuntur triangularia autetiam quadrata folia, viridia, unum, duos, tres, quatuorve pedes longa, quibus alia hinc inde adnascuntur utia Fica Jona, virinia, unum, quos, ires, quanto re peues tonga, quione ana inte inte atinatement inter rea Indica: 1 quodibet corum latus duos, tres, vel quatuor digitos latum, funtque duplo craffica quam famacaru qua fruticibus & arboribus adnafcitur, fed illius longiora funt: in angulofis extremitatibus aculeis munita, unum, duos, tréive digitos longis, flavefcentis feu lignei coloris, fex, feptem reloco inacqualis magnitudinis juxta le pofitis. Florem fert ut pracedentis, fed minorem. Frudius figura ob longa, tres circiter digitos longus, quatuor in ambitu craffus, conftans cute craffa, fucculents, egregiè rubra, compressa per longitudinem facilè finditur & detrahi potest, continétque pulpamalham, fucculentam, friabilem, & quafi in multos globulos conglobatam: hæc multis seminibus nigis, fplendentibus permixta eft, Aquilegiæ similibus sed minoribus. Pulpa cum seminibus comeditur, sliq boni saporis, dulcis, Ficum vulgarem superans.

Succus è cortice rubro expressus acidi adstringentis saporis est, ut succus Ribium immaturorum. Folia autem hujus plantæ succulenta sunt, & succum dant herbosi saporis seu Brassicæ similem, qui fi amarus esset, planta hæc Euphorbium esset: nam per omnia convenit cum ejus descriptione. Euphorbium verum alia & diversa est planta, que ab Horti Malabarici auttoribus describitur & desingitur (ub nomine Schadida Calli.

Hac species Tuna in Nova Hispania profert Cochinillam, qua tamen hic locorum sedulò indagantibus nunquam apparuit. Piso.

7. Jamacaru VI. Pison. Brasiliensibus etiam Urumbeba dicta.

Caudice est recto, solido, spinis validis, inordinate positis armato; cui in summitate multa folia crassa, spinis horrida, palmæ figura, ramorum vicem subeuntia adnascuntur.

In desertis mediterraneis tantum reperitur.

Icon genuinam Fichs Indicæ speciem non demonstrat, ut neg, descriptio nimis brevis & succincta. Omnes Jamacaru species frigidas & humidas, licèt gradu differentes, comperi, exceptis granis qua funt ficca & adîtringentia. Quamobrem gummi quod ex illis deftillat, fructus, folia, ta dices febribus alissque malis ex intemperie calida natis sive assumpta, sive excus admota me-Temperamen-

8. Ficoides

dentur.

De Arboribus quarum flos summo fructui insidet. Lib. XXVI.

8. Ficoides seu Ficus Americana Cerei effigie spinosa & angulosa Hermanni Hort. Lugd. Bat. Cereus Peruanus spinosus, fructu rubro Nucis magnitudine C. B. An nostratibus. The wick in Cozch plant.

Hec superius Lib. 17. cap. 6. pro Euphorbii specie descripta est. Verum rectius puto à D. Hermanno ad Ficus Indicas refertur.

nanno au racas aum Dodonæi ab hac planta distinguit, cum qua Bodæus à Stapel eam mis-

cuerat. Idem Euphorbium *Dod.* pro ipfiffima planta ex qua Euphorbium Officinarum proponit, contra fontentian & affertionem D. Commelini, quem nos sequuti Schadida Calli *H. M.* pro Euphorbii planta tradidimus, nimis ut videtur fecuré.

Altera varietas Cerei Americani in Horto Chelseano propè Londinum à D. Watsio colitur. Hæc planta ficut Tuna feu Opuntia plurimas varietates feu distinctas species producere solet.

Ficoides seu Cereus angulosior & spinosior in Hort. Leyd. reperitur.

o. Melo carduus echinatus Penæ & Lobelii Ger. Melocarduus Americanus Park. Melocaetus Indiæ Occidentalis C. B. Echino-melocactos I. B. Ad. Lob. Clus. Pomum spinosum Opuntiatum Munting. Ficoides Occidentale spinosum Melonis facie sulcis rectis Hermanni.

Planta hujus generis mediocris quam descripsit Clusius, 12 uncias longa erat, infimæ partis ter-12 insidentis ambitus 25 unciarum à qua in metam assurgebat, 16 profundis sulcis, totidémque elatioribus costis prædita, quarum singula novem tomentosa tubercula habebant, è quibus decussatim acutiffima firmiffima que & tanquam cornea decem spina, unciam utplurimum longa, interdum etam ampliores prodibant, inter quas binæ, (in majoribus ternæ, in minoribus fingulares) surrectæ erant: ex autem sessili parte planta, qua viz. supra terram incubuerat, & veluti fornicis instar curva erat fusca & nigricantes, media parte ex spadiceo candicantes, superna cineracei coloris, cuspides verò purpuralcentes. Summa parte plantæ (quæ foliorum expers erat, & radice tantum nitebatur) denfissimum tomentum emicabat ad uncia altitudinem, trium verò latitudinem in diametro, cineracei coloris, exterior ejus pars viridis erat, qualis ferè foliorum Tunæ, parte tamen terræ proxima in albo pallescebat: interna pars sive pulpa candida, spissa & adeò lenta, ut in tenussimas etiam laminas secta & digitis extensa vix frangi posset, Cucurbita: quodammodo saporem referens: Pulpz meditullium & ipium cor minus album erat, nullamque cavitatem habebat : suprema autem pulpa pars, cui tomentum inhærebat nonnihil purpurascebat : ipsum verò tomentum tenuissimum instar lapidis Amianti, & candidissimum erat, in quo latebant multæ exiles spinulæ purpureæ, quæ supratomentum se exserentes, rigidiusculæ erant. Ab extima pulpa rari quidam prodibant in tomento latentes folliculi membranacei, five vaginæ, coloris fanguinei elegantissimi & floridi, unciam longi, superna parte craffiusculi, infima aqua videlicet pulpæ adhæserant angusti & tenues, pleni semine exili, nigro & splendente, instar seminis Amaranthi purpurei: Summo horum folliculorum capiti inharrebat oblongum quidpiam tanquam folculi rudimentum, quod fupra tomentum capiti exmilife videbatur. Radices craffiufculas, longas, lentas & fibrolas, infuper alias in ambitu minores adhuc retinebat, ex infima sede productas.

In infula Maio appellata & vicinis circa maris litus erutæ fuere.

Abrahamus Muntingius in Herbario Belgico exactiorem exhibet hujus plantæ tum iconem, tum descriptionem. In icone repræsentatur fructus Tunæ formå supra tomentum eminens cum slore ei insidente: quid descriptio oportet novi, cum Belgicam linguam non calleam, me latet; inter-

Sunt & alia: præter dictam hujus fruticis seu species seu varietates, quemadmodum Ficus Indica; in Horto quodam Hollandia, & in illo Reverendissimi Episcopi Londinensis D. Compton apud Fulbam (plantarum & ingenuarum artium Mecanatis in æternum celebrandi) Echinomelocacti alteram varietatem cultam observavit D. Tancredus Robinson. Sulcis seu canaliculis, rectis, & obliquis spinis, flore, tomento, fructuque variat, quoàd situm, figuram, magnitudinem, colorem, saporem, &c.

CAP. XIII.

De Rosa.

Osa à Graco posso fit, s in s mutato. Posso autem, si Etymologum audimus, nomen habet ab ६५, quali हेरिए, & रून क्लंजिस्ता हैरिकीए. Ita autem dici ait अस वेन्निक्ट्रता, quia हैंएकपूरण, quali हैंद्र ab «6, qual 1 edo», & χε' σερκάτων ρουν. Ita attent dut all ων συνοχώνη αμένουν το μεταικού ποι dicatur etiam de bono ac grato odore. Plutarchus melius, lib. 2. Συματόν cap. ult. ubi feribit nà vocari, quia ρείμεω πολύ τῆς δερκότι ἀρίπου. Cenfet ergo Plutarchus fieri à βίσω κέν δρέμδη, quai fillow ποι λουν σερκότι και κέν δρέμδη και δερκότι και και δρέμδη και δερκότι και και δρέμδη ab ca odor gratus. Vossius putat integrum esse Bebbr, quomodo Æoles pro pobbr dicunt. Bebbr verò dici censet xi ueral senv pro Bogow sen Bagow, idque à Chaldaico NTTI hoc est Rosa. Voss. Ety-

Rosam omnem initio candidam fuisse fabulantur Poetæ & Turcæ, illi ex sanguine Dei alicujus, seu Veneris, seu Cupidinis, tinctam erubuisse; hi ex sudore Mahumetis rubedinem contraxisse sibi perluadent, ac propterea ejus folia humi jacere non patiuntur.

Caterum

Lacus.

Vires.

14.69

Cæterum Rosa tum ob venustatem & amplitudinem floris, tum ob ejusdem fragrantiam, omni bus feculis, omnibus terris fummo in honore & pretio habita est, omnibusque floribus & odoribus

Rosam Pomiferis accensuimus; quoniam fructus in nonnullis Pomi magnitudinem affequing:

omnibus figura potius ad Pomum accedit, quam ad Baccam.

Rosam in genere sic describit J. Bauhinus, Est (inquit) frutex infirmus, Cas. & citò senescent nifi recidatur, ut cum fuffruticibus ambigere videatur, ramis aut potius virgis duris, lignolis eur plurimum hifpidis mordacibúfque aculeis horrentibus, non rectis, fed modice recurvis, frequentibus. plurimum mipuis mordacionique acuties intrictions, non rectairs, at most ecentric, it different foliis fubrotundis, afperis, per ambitum ferratis, quinq, & feptem ex uno netvo five pediculo coherentisus, fibi invicem oppositis, supremo fingulari: foribus primum herbaceo inclusis calve; qui umescentes in virides alabastros fastigiantur, quibus dehiscentibus fores panduntur (vel simplices, vel multiplices) in calycis sui medio stamina quædam capillacea, luteis apicibus donata complexi: semine multiplices) in the control of the c bros emittentibus.

Porro Rofa partes Medici numerant octo. 1. Capitulum illud folidum, lanugine quadam re. fertum, floribus substratum, ceu basin totam Rosam sustinens, Calyx vocatum, que nomme tame solubus rose totus nondum apertus sed adbuc connivuens dicitur. 2. Cortex, [rectius Calyx] aperta ros in quinque pinnulas seu lacinias divisus, Alabastros quibusdam dictos; Harum dua barbatula sunt. dua imberbes, quinta ab uno latere barbata, ab altera minimé. 3. Floris medium illud croceum, quod capillamentis infidet, Anthera Offic. [apices.] 4. Capillamenta Anthera feu apices fulfentan. tia. 5. Folium, тетилов, cujus 6. Ima pars candida unguis appellatur. 7. Lana in capite contenta. 8. Semen lanugine inclusum. Correx cum lana & seminibus inclusis Fructus rectè dicitur, quarum maturitas tum ex colore ruffo, tum ex mollitie æstimatur.

1. Rosa rubra Ger. C.B. rubra, flore valde pleno, & semipleno, & simplici fere J.B. Rosa

rubra Anglica Park. parad. The red Role.

Rosæ rubræ frutex minor est quam albæ aut rubellæ, virgæ non ità crassæ, spinæ multo rations & minores, nec ità mordaces; aliqui rami etiam fine spinis: folia ex longiusculo pediculo, cui in principio velut auriculæ, foliola funt terna vel quina, [plerunq, quina Park.] utrinque glabia, sipernè magis virentia, subrotunda. Flores sive Rosæ rubræ, magnæ, quædam plenæ admodum, coloris intense rubri five purpurei, quadam paucifolia, odorata omnes & potissimum sicca. Flores faquuntur fructus sive capitula sublonga, rubra ubi matura.

Flores colore plurimum variant; alii colore sunt intensè rubro sanguineove seu in rubro nigii. cante, plenæ admodum, foliis omnium Rosarum amplissimis; alii pallidiores sunt & ad Damascena rum dictarum colorem accedentes: alii adhuc dilutiores Rofæ caninæ ferè colore; omnibus tamen folia seu petala ampliora sunt quam Rosa Damascena vulg. apices etiam crocei in medio multo plures Odoris gratia & fuavitate quamvis Rofam albam superat, Damascenæ neutiquam conferenda est. [Odor quamvis satis validus est, nobis non admodum gratus videtur] Folia probe exsicatat repolita tum colorem, tum odorem diutiùs retinent quàm Damascenæ folia, quantalibet curâ & diligentiâ asservata.

C. Bauhinus huc refert, 1. Rolam Milefiacam flore simplici rubro, vulgo Rolafina. 2. Rol. ex rubro nigricante flore pleno. 3. Rosam Milesiam flore simplici rubro. 4. Rosam rubicundam

Saccharinam dictam, Graculam Plinii. Cam.

Ebrodunensis historia auctores huc etiam referunt Rosam rubram pallidiorem C. B. item Rosam saturatius rubentem ejusdem. Verum utramque erroneé: Posterior enim est Rosa 1. Prznestinz fimilis Clus. quam & ipsi distinctam speciem paulò post faciunt: Si autem per priorem intelligat Rolam holosericeam dictam, nos eam pro diversa specie habemus.

2. Rosa Damascena Ger. Park. Sativa IV. sive purpurea C. B. rubello store majore multiplicate five pleno, incarnata vulgo J.B. The Damask Role. Clufio Pranestina dicitur.

Rosæ hæ fruticis sunt præalti ut albæ, spinosiores tamen iis multó. Ejus rami abundant spinis aduncis & mordacibus. Folia non virent ut in rubra, nec polita funt ut in alba, terna, quina aut etiam septena, pænè rotunda. Flores multi fimul, ex longis pediculis hispidis, calyce etiam hispido. magni, pleni, incarnati, odoratiores dum virent rubris & albis, imò omnium non dico Rosarum, fed florum in genere longè odoratiffimi, ut quæ halitu suo suavifsimo sensum mirificè oblectant, citra ullam omnino offenfionem aut fatietatem.

Damascenæ dicuntur quoniam ex Damasco Syriæ urbe advectæ creduntur. Per totam autem propemodum Europam in usu frequentissimo sunt ad Syrupum ex multiplici earum infusione pa-

randum.

Hyemes nostras etiam asperrimas facilè tolerant.

Rofæ cujusdam meminit Clusius, cujus slos multò dilutior erat, Prænestina, & ferè albicans, perindè tamen magnus & plenus, in quo nonnulla etiam folia observavit media ex parte candicantia, altera purpuralcentia, vel fimilis coloris venis alperfa.

Alterius [aut ejuldem] Prænestinæ similis forma & magnitudine, quæ ut plurimum dimidia ex parte candida folia haberet, reliqua rubra, aut tertia duntaxat ex parte alba, vel nunc integra alba,

modò integra rubra inter se commixta conspiciantur.

2. Roja Provincialis rubra Park parad. rubra flore valde pleno I. B.

Hanc I. Bauhinus in urbe Provins Galliæ se vidisse scribit valde plenam & rubram, quæ in varias Gallia partes exficcata distribuitur, quia valde odorata. Ex hac conserva ficca ubique pararur. Huic flos denfiffimis farctus foliis multo minoribus quam in vulgari rubra, odoratior etlam quam illi. runc pos ucumatum Calvx spinulis horret. Folia duum ordinum, duo semper sibi ex adverso opposita sunt, quintum verò in fummitate medium inter ordines locum occupat, omnia in circuitu ferrata, glabra, fupernè viridia, infernè canescentia.

rrina, inicine Frutex iple paulò minor est quam Rose Provincialis Damascenæ, cortice viridiore, nec adeò rubente. Folia magnitudine paria: Flores paulò minores, petalis non ufque adeo confertis & nume-

rolis, colore minus faturo quam in Rubrarum optimo genere.

4. Rosa rubra humilis sive pumilio Park. parad.

Rosa rubra vulgari minor est & humilior, alioquin ei non ità dissimilis, spinulis paucissimis vel nullis. Florer multiplicibus consertis, arctè stipatis sollis constant, minores, minusque expansi &c patuli quam rubræ vulgaris, petalis adeò æqualibus ac fi forfice refecti estent; colore rubro minus fauro quam Rofæ rubræ Provincialis, odore languidiore rubræ vulgaris.

5. Rosa holosericea simplex & multiplex Park. R. rubra pallidior C. B.

Virga hujus vetuftiores cortice obscuro seu nigricante teguntur, stolones novelli viridi obscuro, rancissimis vel nullis omnino spinis muniti. Folia saturatius virent quam in aliis plerisque Rosis, lestem plerunque eidem coftæ seu pediculo communi adnexa, cùm in aliis plurimum quinque duntaxat observentur. Flos aliàs simplici quinque petalorum latorum serie, cum multis in medio apicibus croceis constat; aliàs duplici, exterioribus latioribus & majoribus, interioribus minoribus, colore rubro saturo seu sanguineo, holosericum cremesinum dictum referente: interdum etiam slos magis multiplex est, sedecim aut pluribus foliis compositus, magnitudine serè æqualibus. Omnes odore infirmiore quam Rola vulgaris rubra.

Hac C. Bauhino rosa rubra vulgari miaus rubet & flore simplici plerunque est, & foliis latissimis, coms frutex (pinis communiter caret.

6. Rosa pumila Pannonica flore rubello J. B. Sylv. 14. seu pumila rubens C. B. pumila rubra Austriaca Park.

Pedales atque aliquando cubitales etiam ex eadem radice profert virgas, virides, lentas, inferné paucis, superne multis spinis rigentes; foliorum alas rubras simillimas, quinque aut septem foliis, supernè viridibus, infernè candicantibus constantes: summis virgis & ramulis innascuntur satis magni calyces, five alabattri, hirti barbatíque, quales in Rosis rubris simplici soliorum ordine constantibus; ex quibus deinde sese explicant magnæ, non omnino odoris expertes rosæ, pentapetalæ, initio rubræ, deinde paulatim remittente & evanescente rubedine, carnei fere coloris, multis luteis staminibus floris umbilicum, quemadmodum in aliis Rofis occupantibus. Fructus ruber, rotundus, omnium maximus, & Pyri in modum turbinatus, fulvescente pulpa, inæqualia alba semina continet.

Floret passim in caduis sylvis, aliarum sylvarum marginibus, sublimioribus & desertis agris per Locus & Austriam inferiorem & universam Pannoniam Junio: Fructus maturescit Augusto.

Hæc eadem videtur Rosæ versicolori Park, parad, quam Anglice, The Hogh and Lancaster Hole vocant: est autem Rosa Damascena varietas potius quam species distincta. Odor Damasce-

Nec diversa videtur Rosa crystallina Parkins. parad, quæ non aliter à præcedente differt qu'am Rosa crystalcolore virgarum in flore pallente faturatiore seu intensiùs incarnato.

7. Rola Provincialis sive Hollandica Damascena Park, parad. Hollandica sive Batava Ger. maxima multiplex C. B. Hollandica rubella plena, quibusdam centifolia spinoso frutice J. B. The Damask Province Role.

Ad staturam & magnitudinem Damascenæ æmulam assurgit; cortice rubente tum à Damascenæ frutice, tum ab aliis Rofis facile discernitur. Folia etiam majora & rubicundiora aliis. Rosa colore incarnato cum Damascenis conveniunt, duplo triplove majores, foliis numerofissimis dense stipatis compositæ, extrinsecus majoribus, intrinsecus pusillis, staminum locum explentibus, & in ipsum calycem reflexis, adeò ut stamina & apices, fiquos habeat, vix compareant. Odor Damascena ad albam nonnihil accedens, Damascenae certè longè inferior, non tamen ingratus. Variat interdum flore albo C. B.

Antequalm plene explicatur flos admodum concinnus, venustus & speciosus est.

A Gallia urbe Provins, in cujus agro provenit, nescio an sponte, an aliunde translata, nomen accepir. Videtur equidem species Rosa distincta, verum de co mihi non certò constat, cum reperiantur ejulmodi & rubræ, & albæ, & luteæ, cúmque stamina & apices in slore nondum observaverim. Forte arte aliqua & mangonio talis initio effecta est.

Hujus varietatem observavit Clusius, priore aliquanto minus, hoc est, mediæ inter Prænestinam & centifoliam magnitudinis, alioqui colore, odore & forma conveniens, quæ Rosa centifolia Bata-

vica altera J. B. multiplex media C. B.

Locus &

Tempus.

Locus?

Locus.

8. Rosa sine spinis, flore majore C.B. sine spinis Get. sine spinis simplex & multiplex Patk.
Rosa acanthos, slore pleno, coloris rubelli J.B.

Cluj. Mults statim à radice assurgit virgis, humanam altitudinem interdum aquantibus [Rose intensè rubescentis altitudine, figura & effigie 7, B.] Si fertili solo & loco umbroso pangatur, unplummum verò longè infra eam magnitudinem, & cubitalibus duntaxat aut sequicubitalibus, lavibus, & sine verò longè infra eam magnitudinem, & cubitalibus duntaxat aut sequicubitalibus, lavibus, & sine vero ionge inita cain inaginatament, a diductis; [quarum tamen fummi proper floris calycem. spinis, viridibus, Hexuotis, in varios ramos auductis; Lutatum temer tamini proper nons calycem, & folia surculi horridiusculi sunt, ex densssima apicularum nigrarum & asperiuscularum congerie J.B.] Folia habet alata, hoc est ternis aut quinis uni costa (qua subaspera est) inharentibus, rie J.B.] Folia nabet alata, noe of terms att dans amplo conftantia, fusca viriditate superne nibinis temper inter le opponies, dationis infident flores, oblongis hirfutifque pediculis inhærententia, infernè canefcentia. Extremis ramis infident flores, oblongis hirfutifque pediculis inhærententia. tentia, interne canetectica. Damafentinis [Damafenis] majores, medii inter illas tes, munipinei ronorum numer varia vagaque venarum purpurascentium delineatio, subrus verò solia & rubras coloris [quem ornat varia vagaque venarum purpurascentium delineatio, subrus verò solia ex incarnato candicant omnia J. B.] jucundi odoris: fructus brevis crassus, pane orbicularis, maex incarnato canucaria ordina 3. 3.1 jacanta di presenti di presen

Aliud genus Rosæ fine spinis invenitur, non valde diffimilibus virgis, quod minores & rariore foliorum textura constantes flores profert, colore pæne fæcum vini rubri, quod C. Bauhino Rosa fine spinis flore minore: J. Bauhino R. fine spinis colore pæne fæcum vini rubri.

Florent hæ cum reliquis mense Junio.

9. Rosa rubella sive incarnata similis J.B. Rosa prima Pranestina similis Clus hist. C.B.

Prænestinæ, quam vulgus Provincialem vocat, valde fimilis est [Rosa prior Clusii præter vulgares] nec illa minùs altè affurgit : in folo flore discrimen est, qui circiter quadragenis aut plurbus folis, paulo amplioribus & faturatius nonnihil rubentibus conftat, multis staminibus slavis umbilicum occupantibus, alabaftróque multò craffiore ac breviore: odor minùs fuavis & albæ ferè pro-

Valdè frequens est Viennensibus hortis & totá Austria, nullius tamen apud illos usûs, quàm ad eliciendam aquam stillatitiam. Floret cum cateris Junio, interdum etiam Maio.

10. Rosa folio crispo rubello seu incarnato J.B. Rosa folio subrotundo & crispo C.B.

Rosa Damascena varietas esse videtur, cum non aliter ab ea differat quam solio subrotundo & crispo, flore rubello sive incarnato.

11. Rosa splvestris rubella parvo frutice J.B. An Rosa splv. odoratissimo rubro store C.B? Rosa splv. tertium genus Trag?

Hujus frutex parvus eft, cubitalis utplurimum, formā fimilis Rofæ intense rubræ, curvis nonnun-quam īpinis, fed raris: foliis ut in illa quinquepartitis, rarius in feptem foliola diftribuis, feratis, glabris, supernæ parte obscuriùs virentibus, denique ejusdem ferè & coloris & formæ, sed roundioribus & minoribus; flore non parvo, coloris rubelli five incarnati, ut vocant, quinquefolio, jucundissimi odoris, cui succedit capitulum cum pediculo insipido.

In collibus circa Genevam, v. g. la Bastie, Champe, &c. observavimus Junio slorentem.

12. Rosa rubello store parvo simplici, non spinosa J. B. sylv. minor rubello store C. B. qua vulgi à mense Maio Maialis dictiur.

Mitior hae nullis horret spinis, pediculo duntaxat floris nonnihil aspero: foliorum autem glabrorum conjugationes prater extremum impar tres funt vel quatuor, ferratorum, superius virentium, inferius albicantium, glabrorum: 10/2 funt parva, quinquefolia, odorata, coloris rubelli. Fruttu rotundus, parvo Mespilo paulò minor, per maturitatem rubens, grana tomento involuta conquet. In hortis sæpe altitudinem hominis excedit.

In montibus prope Genevam sponte provenit, nobis & J. B. observantibus. Ad radicem montis Albii prope Tigurum Gefn. Colitur etiam in hortis.

A. 13. Rosa spluestris inodora sive canina Park. canina inodora Ger. splu. vulgaris, store odorato mearnato C. B. filv. alba cum rubore, folio glabro J. B. The common bill Bilat og Dogs Kole. Cynosbatos & Cynorrhodos Officinarum, quibusdam the Beptitee.

In magnos hac excrescit frutices, magnis armatos spinis. Folia sunt satis magna, utrinque glabra: Flores fimplices, quinquefolii, albi cum aliquo rubore, in medio stamina lutea. Succedunt capita longa, primum viridia, deinde Coralli modo rubra, quæ ubi planè matura mollia reddunur, sapidi gustus cum aliqua aciditate: à pilis quibus semina involuta sunt inter edendum cavendum In hujus virgis spongiolæ villosæ sæpe visuntur.

In sepibus passim invenitur, omnibus in terris.

Ab hac ego specie diversam non puto

A. 13. Rofam filvestrem odoram Ger. silve. folis odoratis C.B. folis odoratis Eglentinam distam J.B. silve. odoram sive Eglenteriam store simplici. Park. The tweet Brian.

Lib. XXVI. De Arboribus quarum flos summo fructui insidet.

Non alia quippe in re quam foliorum odore ab ea differt: neque in ejus descriptione Botanici qui iverlam velint consentiunt, aut notas distinctionis certas adferunt. Cumque inter alias Rosas caninas hujus generis una vel altera sparsim & rarius in sepibus occurrat, & nunquam plures simul. mus numes in mul, werifimile eft has ab earum femine nasci. His adde quod Rosa Eglenteria transplantando interdum verifimile est has ab earum semine nasci. degeneret & odorem amittat, ut observarunt Gesnerus & Lobelius.

generet Nobis fuffragatur Turnerus, inquiens, Ego hanc nihil aliud quam suaveolentem Cynosbati spe-

hem exhause.

Ab hac non aliter quam flore multiplici seu pleno differt Rosa Eglentina flore pleno 7. B. fylv. flore pleno seu multiplici C. B. & aliorum.

Rola sylvestris flore odorato incarnato varietatem observavit nobisque ostendit D. Dale, quam & nos quoque dudum observasse meminimus pomo spinulis sed rarioribus obsito, rotundiore quam Cynos quoque la reconstrucción de la reconstrucción d

A. 14. Rofa splvestris altera flore albo nostras. Rofa splve, folio glabro, flore planè albo J. B. An Rofa splve, 4. species Trag? i.e. Rofa splvestris 17. seu arvensis candida C. B? An Rofa canina humilior fructu rotundiori D. Plot.

Differt à vulgari Rosa canina virgis gracilioribus, spinis rarioribus & multò minoribus obsitis ; flo-ibus albis, longioribus pediculis insidentibus, pluribusque simul in umbella; formam se componentihis; fructu minore & rotundiore: foliis minoribus & ad Rosa pimpinella formam quodammodo accedentibus. Planta tota minor est & humilior Cynorrhodo vulgari. In sepibus frequens est.

J. Bauhinus Rolam suam sylvestrem folio glabro sic describit, Floribus est multis simul junctis, Role molfichare in modum, majoribus, omnino albis, odoratiffimis, calycibus eorúmq, pediculis rubentisis: foliis feptenis, plané glabris, Rolæ fylv. albæ fimilibus. Non ità in altum excrefcit, nec tà robultos profert ramos ut Rola fylv. vulgaris, fed multum ferpens, ramis quibuldam parum fpi nosis. Floret Junio & Julio, paulò tardiùs quàm reliquæ sylvestres.

Rola lylvetitris Cesalp. virgis humilioribus & minùs spinosis, floribus albis, nobis eadem cum hac noltra videtur. C. Bauhinus ad Rosam humilem flore albo Clussi refert, minùs recte nostra sententià: diversam enim speciem putamus. Videndum quid differat ab hac Rosa campestris repens alba C. B. pumila campestris alba Park.

Cynosbati flores qualitatibus convenire videntur cum Rosis sativis, sed majorem vim adstringendi Vires.

habent, proinde in profluvio uteri rubro & albo fummæ funt æstimationis.

Fructus vi lithontriptica maximè commendanter, in qua tamen excellunt exempti arilli. Schrod. Pulvis iste in Antheris Cynosbati reperibilis, crocei coloris & summè volatilis, est genuinum sulphur vegetabile ab Archao sublimatum, egregiis dotatum potestatibus: cui consanguinei sunt pulveres, viz. Alcool ex Julis Coryli, fummitatibus Pini, musco terrestri clavato, & in Antheris Liliorum alborum. Habent egregiam vim anodynam, foporiferam, cardiacam. Hagendernius Cynubå-nleg. p. 48. idem tradit Wedelius de falphure plantarum. Ego in phthificis & convulfivis affectibus, in phrenefi, & doloribus leniendis utiles effe exiltimo. D. Tancred. Robinson.

În acinis feu feminibus Cynosbati reperitur oleofa & balfamica fubstantia, egregia efficacia in Lithiafi; flammam citò concipit, & continet ipsam effentiam planta: Hagendon. Cynobatolog, p.70.

Duo Hydropici pro desperatis habiti ad integram valetudinem reffituti sunt à diuturno usu decoct. fuduum Cynosbati integris cum arillis in vino. Hagendorn. Cynosbatol. p. 154. Idem affirmatur de his floribus à Wedelio.

Hujus poma cum maturuerunt pulpam continent saporis cum aciditate grati, ad appetitum excitandum & æstum febrilem compescendum perutilem.

Ex hac pulpa cum Saccharo Officinæ nostræ Conservam parant, non modò ad febriles æstus, fed & ad Scorbuticos affectus calidiores utiliffimam: ventrem etiam leniter aftringit, & defluxiones fifit, ut taceam palato admodum gratam esse, ventriculo acceptam, & concoctionem promovere.

Ex hac etiam pulpa bellaria & scitamenta multa, parare norunt coci & matronæ honestæ ad mensas secundas instruendas.

Inlanabilis ad hosce annos (inquit * Plinius) fuit rabidi canis morsus, pavorem aquæ potúsque * Hist. nat. omnis afferens odium. Nuper cujusdam militantis in pratorio mater vidit in quiete, ut radicem syl- 1.23. c.2. & veltris Rolæ blanditam sibi aspectu pridie in frutecto mitteret filio bibendam. In Lusitania res ge. 19. c. 4. rebatui, proxima Hifpania parte: calique accidit, ut milite à morsu canis incipiente aquas expa-vescre superveniret epissola orantis ut pareret religioni, servatusque est ex insperato, & possea quisquis auxilium simile tentavit,

Iu hujus ramis, fractis præcipue alitérve læsis, vel ab insecto aliquo compunctis per æstatem muau unus rams, tractis pracipie anterve iaus, vei ao iniecto anquo compinione per attacho initro focilius, vei accidenta della corpus herbacei & rubefeentis coloris ferpe excrefeir, quod « Beatguar Lobelius, vei Bedaguar Copingiolam alii appellant, vulgus [Germanicum fei, circa Norimbergam] quod fiippolitum officinis per formation incumbentibus provocet, Den schlaft; cujus cineres ad dyluriam, tines ad vermes per metidenta della constantia della expellendos Camer. laudat. Spongiolam hanc si incideris, vermiculis exiguis albis intus refer tia; est enim tam invenies, quæ per totam hyemem in cellulis suis latitantes, mense demum Maio insequentis Bedegua Araanni muscaum formà prodeunt: quarum nonnulla aculeo seu spiculo è cauda semper prominente bum Cardui armantur, & ad Mousset seticaudas referri possun, alia e a omnino destituuntur; & in hoc sortè genus J.B. sexuum disserentia. Descriptionem muscarum vide in Cat. Cartab.

Locus.

Locus.

F ocus.

A. 15. Rosa pumila spinosissima folisis Pimpinella glabris, flore albo J. B. Item, Rosa silvo pomifera

N. Kuja pumma jimojijima joiis zimpinena giaeris, juore abo J. B. Item, Rofa fylv. pomifra Lobelio, flore rubello, fine fpinis, pumila cjuldem. Item, Rofa arvina Tabernam. spinisa cjuldem. Rofa fylv. pomifra minor C. B. R. Pimpinella sve pomifera minor Park. Rof. Pimpinella folio Ger. The Dimpernel stote.

Frutex est parvus, humilis, cubitalis aut summum sesquicubitalis, virgis spinosillimis, soliis minimis. Pimpinellæ foliorum æmulis, unde ei nomen quatuor conjugationum: Rofis exiguis, candidis.

[inodoris Park.] Fructus rotundi satis grandes, per maturitatem nigri.

In fabulofis & petrofis frequens nascitur. Reperiri aiunt cum & fine spinis, C. Bauhinus se utram. que habuisse ait, & Parkinsonus in codem agro utramque simul sapius inveniri asserii. Nobis in Anglia speciem illam quæ spinis caret nondum videre contigit, nec puto apud nos oriri niss ex accidente: at neq dari inter has duas effentialem seu specificam quam vocant differentiam. Hinc tamen dente: at ned, oan inter hasulas chematour to provide a promiferam Ad. Leb. que levis, & Rolam arvinam Tab. que fpinofa. Rola pomífera titulo Lobelium describere Rolam Pimpinellam nostra arvinam Tab. que spinofa. Rola pomífera titulo Lobelium describere Rolam Pimpinellam nostra bitavit, annon Rosam suam rubello parvostore simplici non spinosam intelligeret.

Rolæ pomiferæ Lob. Camerarius eandem facit Rolam campestrem odoratam Clusii; cui & ego Rous ponniers Low Camerains cancern act to make a company of the c

pinellæ egregiè conveniat, quam adponemus ut Lectori judicium permittamus,

Rosa campestris odorata, infit ille, cubitalibus aliquot, aut ad summum, sed rarissimè, bicubitalibus Rola campetris ocorata, init me, cuoranous anquorata artininima, sociamina, s initio viridis, deinde plenam maturitatem adeptus niger, crassa, angulosa, dura semina continet Folia funt inter eum que luteos implices fert flores, & eam que ab aggeribus in quibus fonte provenit, five à Pimpinella foliorum fimilitudine nomen apud Belgas accepit (Dunnen roofen & Dimpernelle roofen enim appellant) ferè media, per ambitum ferrata, & nullius felendors. Radia dura, lignofa in diverta tendit.

Invenitur multis circa Viennam locis, præsertim editioribus & montosis. Floret Maio, quo tempore rufticæ mulieres plurimos ejus fasciculos, ob odoris gratiam, venales in forum deferunt. Fruêns

Augusto maturescit.

Rosa spinosifiima pumila flore rubro J. B. quae circa Monspelium in luco Grammuntio repeniur hujus tantum varietas est, colore floris differens. Bosan. Monsp. His adde

16. Rosam campestrem spinis carentem bifloram C. B.

Flore est languidè rubro, vere & autumno prodeunte, quæ duplex, alia odoris expers, alia folis exiguis suavissimi odoris in monte Pilati Lugdunensium.

17. Rosa sylvestris pomifera major Park. C. B. Rosa pomo spinoso, folio hirsuto J. B.

Foliis est palmum ferè longis, quinquepartitis, ad rubellam plenam panè accedentibis, minis rotundis, longioribus, serratis, subtus hirsutie quadam lenibus cactur & panè cinereis, capitibis sire fructibus spinosis, magnitudine Avellanæ rotundæ ex pediculis brevibus, spinosis: per ramulos sunt

C. Bauhinus Rosam suam sylv. pomiferam majorem sylv. pomifera Lob. majorem facit, altiorem, ramofiorem, paucissimis aculeis, foliis majoribus pallide virentibus; & Basilea locis humidis in Alnetis provenire scribit: quam describit J. Bauhinus à monte Calcari allata est. Ab hac diversa vi-

A. 18. Rosa pomifera major Park. parad. b. e. sylv. pomifera major nostras. Che greatet Apple-Role.

Hujus virgæ craffiores funt, cortice obscuro canescente tectæ; teneriores surculi rubescunt nonnihil, spinis crassiusculis acutis hic illic armati, verum nec tantis, nec tam crebris quam Rosa Eglanteriæ. Folia pallidè viridia, quinque fimul in eodem communi pediculo, rarius pauciora. Floru parvi, fimplices, pentapetali, inodori, aut leviter odorati, Rosæ Eglanteriæ parum majores, codem etiam colore rubello perfusi, capitulo spinoso insidentes, & alabastris barbatulis aliarum rosarum instar cincti. Capitula floribus delapsis in formam & magnitudinem parvi Pyri excrescunt, barbulas in Vertice seu umbilico gestantia, & spinulas etiam retinentia, per maturitatem pulchre rubentia, femina multa, alba, dura, subrotunda, lanugine involuta, pulpa molli inclusa continentia. Pulcitudo hujus plantæ in pomorum rubentium decora specie & jucundo aspectu potius quam florum formá aliúlve alicujus partis confistit.

In Septentrionalibus Angliæ montofis. Westmorlandia puta & Eboracensi territorio copiosè pro-

Lib.XXVI. De Arboribus quarum flos summo fruttui insidet.

19. Rosa cinnamomea multiplex Park. cinnamom. flore pleno Ger. odore Cinnamomi, flore pleno C.B. minor rubello multiplicato flore, asperis spinis armata J. B. The bouble Cinnamon Role.

Descriptio Jo Bauhini quamvis brevis huic stirpi apprime convenit, & ad eam ab aliis Rosis distin-

guendam fufficit.

guendam umun.
Frutex (inquit) est asperis, duris spinis armatus, in altitudinem satis magnam, multis virgis rubentibus valde excescences. Rose huic parvas, ex brevibus pediculis, plenæ, odoratæ. Adde ex Clussio, bertinis bentious value value value value value ex Citino, Foliorum ala quinis aut septenis foliis aquali inter se spatio distantibus constant, uno hinc. altero ronorum and quantum conjugatimque semper adhærente, unoque in cacumen exeunte, coloris superna nace generalisment candicantis. Flos multiplici foliorum pufillorum glomeratione conftat, colore mbello, Cinnamomi odore remisso, unde nomen. Radin late admodum serpir, & vivax est, novas virgas fubinde producens.

Maji mensis initio, omnium Rosarum prima floret, in hortis nostris frequentissima est, unde pri-Tempus.

mim delata, aut ubi sponte proveniat incertum.

Huic specie eadem est, accidentibus nonnullis diversa.

20. Rosa Cinnamomea simplex Park. cinnam. simplici flore Ger. odore cinnamomi simplex C.B. cinnamomea storibus subrubentibus spinosa J.B. Che single Cinnamon Hole.

Parkinsonus virgas hujus minus rubere ait quam ejus quæ flore est multiplici. C. Bauhinus hanc haber pro Rosa Maii [sine spinis] Albii montis prope Tigurum Gesn. qu. antecté. J. Bauhinus Rosam Maii Albii montis Gesn. diversam facit à Cinnamoniea simplici.

21. Rofa (ylveftris Ruffica Park. The mild Bzier of Bufcobp.

Stolones crebros, luteo-rubentes è radice emittit, tuberculis hic illic erumpentibus inaquales, quibus infident spinæ ut in Cynosbato vulgari. Folia non admodum crebra, parva, quam in illa minora. Rosæ simplices, parvæ, colore incarnato saturo.

22. Rola lybueftris Virginiensis Park. The Dirginia Brier-Role.

Stipitum & ramorum magnitudine & craffitie nulli Rofæ cedit; Virgæ & furculi novelli virides funt, vetuftiores canefcunt; plurimis aculeis tenuibus, cum craffioribus aliquot intermixtis, obfitæ. Folia in viridi obscuro nitentia, parva & propemodum rotunda, multa uni costa conjugatim adnexa, Rofz lutex fimplicis foliis quadantenus fimilia. Flores fummos ramos occupant, parvi, pentapetali, pallide purpurei seu saturatius incarnati, Cynorrhodi vulgaris floribus similes, caduci,

23. Rosa alba Ger. Anglica alba Park. alba vulgaris major C.B. candida plena & semiplena J.B. The white Role.

Virgis affurgit longis, lignofis, fungofis, in quibus spinæ acuta, aduncæ, raræ, cortex alioqui poli-tus & lævis: Poliola quina vel septena, crenata, glabra, sublonga, quædam pæne rotunda, pediculi dorfo foinoso interdum: Extremis ramis califees plures ex pediculis non minacibus inhærent: quibus apertis apparent rose pulchræ, odoriseræ, albæ, multorum foliorum: (interdum cum negliguntur pauca producunt folia, nifi aliud genus fit) quorum interiora minora, exteriora verò majora & ampliora, in medio apices luteos includentia. Succedunt fruttus rotundi, rubri ubi maturi, in quibus grana dura, lana involuta. Odor huic languidus.

Duûm est generum, altera flore majore & pleniore, quæ in umbrofis interdum ad octo aut decem polum altitudinem affurgit, stipite in hoc genere crassissimo; altera flore minore & simpliciore, Rolæ Damascenæ altitudinem vix excedens: illius flores imå præcipue parte versus fundum aliquam mboris tincturam oftendunt; hujus candidi purioris & impermixti coloris funt. Hæ tamen duæ non videntur specie differre, sed accidentibus duntaxat quibusdam à Soli aut cœli aut culturæ diversitate

At neque Rosa incarnata ab alba minore differre specie censenda est, cum solo floris colore incarnato, ejusdémque majore expansione discrepet.

24. Rosa lacteola J. B. alba minor C. B.

Elegans est, non magna, foliis multis, dense stipatis: qua singula si evellantur candida sunt, cum verò fimul calyci inhærent in flore integro, videtur quiddam diluti ruboris emicare.

Et hæc prioris varietas esse videtur.

Considerandum etiam quantum ab eadem differat

25. Rosa humilis flore albo Clusii J. B. sylv. odorata albo flore C. B.

Qua humilis est & fruticosa, foliis illi qua album florem fert persimilis: sed ejus flores, licet albi, longe minores, neq unquam plane sese explicantes, ejusclem cum alba vulgari odoris & coloris, qui tamen plus carnei admixtum habet. Paulò seriùs illa floret. Plurimum accedere videtur ad Græculam Plinii.

Tiiiii 3

ripile and

vincialis.

Vires.

Datur etiam & Rosa Provincialis alba, cujus mentio in Parkinsoni horto, inque Catalogo horti Rosa alba Pro-Oxonienfis habetur.

> 26. Rosa moschata minor flore simplici J. B. moschata simplici flore C. B. Ger. moschata simple. Park. The Mush Role.

Magnos habet stolones, rectos, crassos, statim à radice prodeuntes, decem interdum aut duodecim magnos naper reolones, recess, cranos, realitos, recursos, recurso nifi interdum spinæ intervenirent, in quo quiddam habent commune cum Rosis albis sativis, ac dif nui interdum ipinæ intervenirent, in quo quiddant habet pinofi. Folia fatis rara, que non rerunt ao incarnaus vingo inces, quarant tann different à Rofis albis & incarnatis, nifi quod minùs rugola & magis acuta, glabra. fismultim different a Rolls alois ce incarnats, ini quot apparentibus, in circuitu ferrata, qua urpherinè cum viriditate, infernè albidiora cum pilis vix apparentibus, in circuitu ferrata, qua urpherimum habent feprem foliola, interdum novem majori ex parte fibi invicem oppolita. In foliorum pediculis parte inferna spinæ valdè aduncæ. Rami extremi divisi in alios, minores, qui quadam quafi lanugine obducuntur & rubent: pauca habent folia, abundántque multis floribus fimul cohequan ianugino odiatatika (expandant longa apparent capitula, mollia & hirfuta. Aperta rofa vix rentibus, qui prius quam fe expandant longa apparent capitula, mollia & hirfuta. Aperta rofa vix diem durant, & mediocris funt magnitudins, alba, [habent nonnunquam ungues rubentes qui lutei funt antequam expanduntur] pentapetalæ: Apiees lutes foliolis decidentibus nigrescunt, relicto in medio uno magno hirfuto, clavam aliquatenus exprimente. Odor cum fuavitate infignis, mofchum proxime referens, sapor amarus, adstrictionis non magnæ particeps, aliquam acrimoniam in fauci-

De loco natali nobis non conftat. Frequens in hortis colitur; frigoris vehementioris impatiens est; unde colligitur calidiorem aliquam regionem ejus parentem esse.

Quæ flore est pleno, hujus duntaxat varietas nobis censetur, non species aliqua distincta.

27. Rosa moschata major J.B. Rosa moschatæ species major Ger. Rosa Hispanica moschata simplen Park. parad.

Et hanc C. Bauhinus pro præcedentis varietate habet. Frutex est robustus, rectus, spinosus, ut Moschata minor; in ramorum summitatibus ex pediculo raris aliquibus spinis aculeato Rose enascuntur, plerunque quinque aut septem foliis constantes, magnæ, albæ, cum aliquo rubore, qui no tiffimum detegitur cum exficcantur, odore suavissimo. Floret Junio.

Hac ex florendi tempore vera & genuina Rosa moschata species vix est censenda: illa enim

non ante finem Æstatis & Autumni initium floret.

Aliam Rofæ moschatæ speciem spuriam, forte præcedentis varietatem, proponit Parkinsonus in-

28. Rosa moschata multiplicis alterius, alis Damascena alba, vel verius Cinnamonna sins

Hac stipite & ramulis brevioribus, foliis paulò amplioribus pallidiùs virentibus, sloribus itidem tantillo majoribus, odore multo remiffiore, florendi tempore priore seu præcociore à Rosa moschata vulgari differt, cætera ei fimilis.

Tempus florendi & odor diversus, specie à Moschata distinctam arguunt.

Carterum Rofa moschatæ odore caput tentant, & potentiffimè alvum subducunt, non minu, autore Manardo, quam Scammonium, sta ut si sex vel octo folia acetario miscueris, totum purgatorium reddas. Idem confirmat Amatus, historiam recitans mulieris, qua ex gustato condito harum rofarum faucium & linguae excoriationem cum stomachi rosione contraxerit. Quapropter ab ea tanquam à pernicioso medicamento abstinendum suadent.

29. Rosa semper virens Park, parad, semper virens Clusii J. B. moschata semper virens C. B. The ever green Role.

Clu/. Multis statim à radice luxuriat sarmentis, flexibilibus & caducis, nist quis palo sustineat, aut ad parierem applicet; nam non valde crassa sunt, sed lenta, viridia, spinis rubescentibus, hami instar aduncis, & mucrone versus terram converso obstea, ut pleraque ser omnia Rosarum genera, eaque alternatim ambiuntur à foliorum alis, septem interdum, sed quinq, utplurimum folis præditis, ex adverso sele spectantibus; horum duo, quæ laxiori alæ sedi, qua ramum amplectitur proxima, minora sunt, bina alia que succedint illis duplo pene majora, quintum extremam alam occupans, & imparem numerum faciens omnium maximum: fingula autem à nervo medium folium occupante aliquot venas habent ad folii oras excurrentes; in ambitu funt ferrata, & præ viriditate splendent, nec defluunt ut in aliis rofis sed eriam hyeme permanent. Novo vere ex flagellis istis sive sarmentis è foliorum alis multi oriuntur novelli rami, inițio quidem cum foliis nonnihil purpurascentes, deinde verò colorem viridem contrahentes: quorum nonnulli summo fastigio ternos aut quaternos gerunt flores, uncialibus, gracilibus pediculis subnixos, quinque foliis pæne uncialibus constantes, prorfus nivei candoris, é quorum medio plura staminula prodeunt, candida, sfavis apicibus infignita, & inter illa capitellum hirfutum albicans. Floris odor fuavis est, & ad Rosa moschatz flore surplici odorem valde accedit, sed nec ipsius floris forma valde diffimilis.

Hujus femen Patavio miffum.

Lib. XXVI. De Arboribus quarum flos Jummo fructui insidet.

20. Rofa lutea Ger. J. B. lutea simplex Park. parad. C. B. The fingle pellow Aofe.

Rarior & speciosa est Rosa lutea, spinosis virgis, foliolis glabris, quinis vel septenis, vix tantillum Rarior & ipeciola de Aosa inca, ipinola virgis, josiuso giaoris, quinis vei leptenis, vix tantillum horidis; floribus lutes, fimplicibus, cum gravitate odoratis, pomo breviore, ventricofiore. Repit &

multum se propagat. ultum se programmenta craffa & lignosa ei attribuit, paucis aut nullis spinis in veteri ligno super-Parkinsonus samenta craffa & lignosa ei attribuit, paucis aut nullis spinis in veteri ligno super-Parkinlonus samenta ciama e ngitora et actriouit, paners aut muns ipinis in veteri ligno iuper-fitibus, junioribus (eu novellis virgis & ramulis, creberrimis (pinulis, pilorum inftar tenuibus, obfitis; Hitibus, junioria, pallidius virentia, eleganter tamen circa margines crenata, plura denique Journ mino-ad unam coltam adnexa [feptem aut novem] quàm in alia quacunque Rofa fativa: Florem minoad unam cortani moschatæ majoris, majorem quam Eglanteriæ.

31. Rosa lutea flore pleno J. B. lutea multiplex Gcr. C. B. lutea multiplex seve flore pleno Park. parad. The bouble pellow, og pellow Province-Tiose.

Non alia ferè in re quam floris multiplicitate à præcedente differt. Flos autem peramplus eft, & ficciolus, tum multiplici foliorum dense stipatorum serie compositus, ut Rosa provinciali Damaicenz feu centifoliæ Batavicæ hac in parte vix cedat. Florum adeò ferax est, ut dimidiam eorum partern ad maturitatem non perducat; imo pancos admodum perficit & integros expandit, plerifq parteur au maturi, (imbribus plerunq, copiosis slorendi tempore decidentibus) corruptis aut vioo ammo de la companio del companio de la companio de la companio del companio de la companio del companio de la companio del companio de la companio de la companio del com explicat in flores undequaq, perfectos.

Hinc nonnullis duplex habetur hujus generis Rosa, quarum altera florem totum expandit, altera vero semiclauso flore permanet.

22. Rosa subviridis & carulea C.B. J. B.

Si in teneras Agrifolii arbufculas Rofæ inferantur virides flores producere scribunt aliqui apud Camerarium. Quamvis interdum anni constitutione frigidiore & humidiore herbacei coloris Rosa fine calvce proveniant.

Est & jamdiu videre, ut refert Lobelius, Cæruleas Rosas in hortis Italicis. Sed optårim ego scire horros, si extent, ubi proveniant, & qua in re differant à reliquis Rosis. J. B. Imò ego nullibi ex-

tare puto, cum à tempore Lobelii altum fit de eis filentium.

33. Rosa sylvestris Austriaca flore Phaniceo Park, punicea Cornut.

Virga hujus novella tenues, rubentes, adultiores obscurè cinerea, spinis aliquot obsita non admodum crassis aut acutis: Folia paulò majora Rosa lutea, simplicis foliis, aliàs non multum dissimilia. Flu fimplici quinq, foliorum ferie constat, colore intus puniceo, à tergo croceo: quæ coloris diverfitas varium sape florem reddit, lineis quibusdam flavis per colorem phæniceum ardentissimum disperfis, jucundo spectaculo. Hujus Rola umbilicum tener pappus atropurpureus, mille filamentis & apicibus luteo pallidis cinctus. Capitulum flori subjectum rotundum est, ut in sylvestri Rosa. Odorem habet veluti mellis. Floret Maio. Parkinsonus pro Rose luteæ specie habet; ast diversa est.

34. Rosa omnium calendarum vulgo dicta: Italica flore suaviter rubente perpetua Ferrarii. Che menthip Role.

Role Damascenæ vulgari non multum diffimilis est: nec odore valde inferior. Per maximam zstatis partem florere perseverat, non tamen singulis calendis sloret, ut nomen innuere videtur. Ferrario observante densioribus sævit aculeis.

35. Rosa rubro & albo variegata Rosa mundi vulgo dicta. Che Mundu Rose.

Rofa rubra vulgari excepto floris colore fimillima est, ejusque progenies videtur, procerior tamen aliquanto & ramolior. Flos coloris respectu omnium Rosarum longe pulcherrimus est, albo & rubro elegantissime virgatus seu variegatus. Figura, magnitudo, odor Rolæ rubræ. In eadem stirpe inter multas variegatas una vel altera non rarò Rosa penitus rubra apparet, quo originem suam fatetur.

36. Rosa Francosurtensis Park. parad. inapertis storibus, alabastro crassiore Hort. Reg. Paris. The Frankford Role.

Virge hujus juniores cortice pallidè purpurascente obteguntur, spinulis numerosis pilorum instar tenubus obfitæ: veruftiores pauciffimis spinis donantur. Capitulum quod slori subett esque pro bas inservit majas est quam in quavis alia Rosæ sativæ specie. Flos iple multiplex est, & crassus, adeoque intumescit dum adhuc in gemma est, antequam explicetur, ut calycem rumpat plerunque & prapropero ortu exeat: Color inter Rosa rubra: & Damascena medius: umblicum sioris occupar glomus latus & densus ex staminibus & apicibus arcte stipatis compactus. Calycis segmenta in hoc genere præter aliarum omnium Rosarum ordinem nullis ad latera barbulis aucta sunt.

Viret.

27. Rofa Hungarica Park, parad. The Dungarian Hofe.

Rosa Hungarica virgis viridibus, spinis raris obsitis Rosa vulgaris rubræ staturam & magnitudi. nem affequitur, rarò excedit. Flos iple magnitudine, foliorum multiplicitate, & figura Rolam rubram amulatur, verum pallidior est, & si curiose spectetur maculis crebris dilutioribus eleganter respersa rubore velut irrorato, apparet. Odor quam rubræ jucundior.

Alias varietates Rosarum in hortis reperiantur, ut Rosa punicea Cornut. Rosa Arborescens non descripta Sibbaldi prodrom. Hift. Scot. Rosa Ciphiana seu Rosa Pimpinella foliis minor nostras, flore

eleganter variegato Catalog. Hort. Med. Edinburg.

De Rosarum temperamento, calidane sint an frigida non levis est intermedicos controversia. quâ misâ, nos earum vires & utilitates quas humano corpori præstant breviter indicasse contenti

qua missa, nos cartan vices cuine & incarnatæ, vulgò Damafcenæ dictæ.

erimus. In uln fintr tubræ præcipue & incarnatæ, vulgò Damafcenæ dictæ.

In rubris plus eft terreæ fubftantiæ, & reficcantis adfiringentifique facultats, non tamen abfq, humido quodam permixto, quod quidem ipfis adhuc virentibus inest, in resiccatis vero deperditum est Succus ergo hac de causa & dilutum earum ad alvum subducendam quoque facit, minus tamen quam Damascenarum. Resiccatæ autem hæ rosæ humiditate jam absumpta, adstringunt & resiccant, Dod Damaicenarum. Keniceate auten ne rota intimatana quocum peritiores medici confenium. Nam (ut recte Langius) virtus Rolarum laxariava & odori-fera in fupernis ejus partibus confifiti [unde & facilè evaporat] at adfricctoria & roboris altrix in internis delitescit. Hæc de Ross rubris intelligenda sunt; nam Damascenarum folia etiam resiccata catharticam vim retinent, ut & ipst experti sumus. Pergit Dodonæus, Robur cordi conciliant, ac tremori & palpitationi ejus succurrunt, hepar, renes & alia viscera debilia confortant: ventriculum flaccidum, debilem & humidum ficcant & corroborant: fluorem muliebrem, & fuperfluam menfruorum purgationem compescunt, sanguinis undequaq, eruptiones sistunt: sudores reprimunt al. vum nimio fluore laxam constringunt: antidotis omnibus utiliter admiscentur, & aliis quoq medicamentis, five foris adhibendis, five intra corpus affumendis, quibus adftringens ac corroborans ali. quod indè accedit.

Ipse expertus sum (inquit Simon Paulus) pulverem Rosarum ex atrorubentium 3ij. pondere fingulis vicibus bis quotidie in aqua Plantaginis propinatum ex sententia contumaciffimam dysente.

riam persanásse. Quadripart. Botan. Clas. 2. p. 181.

Apices crocei, Officin. Antheræ dicti, reficcant fimiliter & aftringunt, & potentiùs quidem quam iplarum Rosarum folia: Exficcati immiscentur dentifriciis ad gingivarum adstrictionem, fluxionsumoi exficcationem: cum aqua Cydoniorum destillata dantur utiliter nimio mensium fluxu.

Calyces quinetiam & alabastri iisdem viribus pollent, unde ad dentes à corruptione servandos, & gingivas roborandas sumitur aceti Scyllit. & aquæ è calycibus Rosarum destillatææqua portio. & eo lape os colluitur, annotante Monardo Hisoal. Sed (inquit Dodonæus) cum hisodor desit, minus utilia funt, humanæque naturæ minus amica.

N. Rofæ, præsertim recentes, adnotante Mesue, coctionem nullam sustinent; facultas enim earum tergens & purgatoria mox igni resolvitur, remanet adstringens manifestior; unde enam patet

vim catharticam in superficiaria & facilè resolubili ac separabili parte consistere.

Notatu dignum est, quòd quamvis Rose decerpta celerrimè exsiccentur, atque intersiccandum suavissimum odorem exspirent, tamen in horto sentibus adhuc hærentes, nullum ad aliquam notabilem diftantiam de se fundunt odorem, quemadmodum Caprifolii & Caryophyllorum nomullorum flores, adeò ut in Rosario floribus explicitis pleno deambulan fragrantiam nullam naribus percipis, ut si oculis clausis eo introductus esses, te in Rosario versari planè nescirés: quod argumento est odorem Rosæ in vapore aqueo facilè resolubili & diffipabili consistere.

Folia Rosarum renibus substrata copiam seminis imminuere scribit Galenus: séque in noctumis Venereis imaginationibus cuidam suafisse Rosas experiri, qui ex his substratis levamen sensit, citra ullam renum noxam. Ex foliis etiam aridis & expressis (referente Plinio,) Diapasmata olim siebant

ad sudores coercendos, ut à balneo inarescerent corpora, dein frigida abluerentur.

E Rofis multa parantur medicamenta, ut v. g.

1. Aqua destillata. Matthiolus vasis vitreis in MB. elicitam præcipuè commendat, cique que in vasis metallicis destillatur longissimè præsert: nec immerito. Nam & empyreuma omne hoc modo cavetur, nec aqua pravam aliquam aut noxiam qualitatem à vasis contrahet, ut in metallicis destillata solet.

Refrigerans est & cardiaca, spiritus languentes recreat & confortat, vel odore suo, naribus admota, vel in cibis & jusculis usurpata, vel temporibus ea fotis, vel in suffumigiis: Valet etiam ad rubo-

rem & inflammationes oculorum exteriùs applicata, necnon ad capitis dolorem.

Damascenarum aqua multò odoratior est, purgat etiam larga dosi, ad 3 x. exhibita, Costao teste. Tragematis, placentis, condimentis & aliis, que voluptatis excitandæ gratia conficiuntur multis admixta, faporis gratiam conciliat, adeóque frequentis usús eft in culina ut vix ullum fibi locum in medicina reliquerit.

2. Conserva rosarum, quæ fit tundendo rosarum exunguium partem unam cum duplo sacchari folidi in mortario marmoreo pistillo ligneo, Adstrictoria est & Cardiaca, post biennium pravalet vis cardiaca, recentior magis adstrictoria est, unde cum Mithridatio mixta destillationes in nares & defluxiones humorum in oculos cohibet: utilis etiam est ad alvi fluxus sistendos. Conserva ve. tustior cum Diarrhodo Abbatis mixta ad lipothymias, deliquia & tremores seu palpitationes cordis utilis est, ventriculum etiam languentem & infirmum excitat & roborat, concoctionem promovet, vomitum compescit; & antidotus censetur adversus morbos contagiosos.

3. Conserva ficca, Saccharum rosarum dicta, issdem viribus pollet quibus conserva humida

4. Syrupus

Lib. XXVI. De Arboribus quarum flos summo fructui insidet. 4. Syrupus ex Ross ficcis paratus ad eadem valer, atque insuper sanguinis fervorem temperat, &c febriciantibus utiliter exhibetur.

brictaniums and fit ex fucco rofarum expresso & folis contusis cum melle mixtis, servefactis, 5. Mei roiaium, 4. Mei roiaium, 5. Mei roiaium, 6. Mei roiaium & exprellis & connuc consta, constant account of the confine and the confine a danca & January etiam in clyfteribus ad refrigerandum & detergendum. Glent; ufurpatur etiam in clyfteribus ad refrigerandum & detergendum.

nent; umpressent & Aromaticum relatum in obstructionibus viscerum calidis locum ha-

bet, ésque cardiaca infignis & ad eadem valet ad quæ prædictæ præparationes.

Acetum Rosarum inflammationes omnes sedat, incidit, purgat, roborat. Multi etiam usus est ad formum inducendum, vel aquâ rofaceâ mixtum, & naribus admotum vel cum aliis hypnoticis tem-

8. Oleum Rofarum calores omnes fedat, inflammationes mitigat aut prohibet: membra debilia confortat, digeftivam facultatem & calorem naturalem excitat & corroborat, aliis etiam unguentis comortat, and cuam unguentis & medicamentis admifcetur quæ refrigerando & adftringendo inferviunt. Fit autem ex rofis recen-

thus contusts in oleo olivarum coctis in MB. & expressis.

num community of a co dinem: refrigerat febres ardentes, epar & stomachum calefacit: cum unguento Populeo mixtum. & fronti ac temporibus illitum fomnum provocat. Papulas, ulcufcula, & eruptiones quafcuno, cali-

das refrigerat & compescit.

10. Syrupus rosarum solutivus fit ex rosarum soliis viridibus modò per insusionem modò per deco Aionem. Per infusionem iteratam multoties, hoc est, ex infuso in quo pluries Rosarum virentium folia multa macerata funt, nobile & fecurum purgatorium medicamentum paratur (inquit Amatus) muta mecanica qualification quanto expurgatione alia potentiori aut opus non ella autui non expedit. Humectat porro & refrigerat, ideò etiam febrium ardentium calores nimis felat, & viícerum inflammationes mitigat & fitim extinguit, ut air Dodonzus, & experientia confimat. Est sanè medicamentum lene, benignum, tutum, multi usûs, & magni in morbis calidis præque solaminis, quodque ob vim adstrictoriam in dysenteria & aliis alvi sluxibus non secus ac Rhabarbarum cum ægrorum juyamento usurpatur.

Parantur etiam ex Rosis Damascenis Conserva & Mel rosatum earundem cum Syrupo virium. Utimur etiam (inquit C. Hofman.) fucco rolarum incarnatarum ad Electuar, rof. & de succo Tof. Utrumq recipit & fuccum rofarum & Scammonium eadem quantitate. [At Parkinfonus Eliftuarium rof. è succo rosarum rubrarum fieri ait.] Exploratum est (inquit J. B. hist.) contra gutramcalidam, & malos tumores calidos & furiofos; fortiter purgat; fanat tertianas fimplices & duplas, & reliquias malorum humorum in convalescentibus exquisité evacuat, potenter solvit, & est calcar aliarum medicinarum. Alia adhuc medicamenta è rosis parantur, quorum vires ex dictis

Folia Rosarum Damascenarum exficcata in odoramentis non postremum locum obtinent, à matrons nostris valdè experita ad pulveres Cyprios quos vocant & ad Sacculos cum aliis suaveolentibus inferciendos, quos in arcis inter veftes & linteamina recondunt, ad ea odore suo imbuenda. Eadem vel in infulo vel in pulvere exhibita satis feliciter purgant [Costæus in sero lactis caprini bibenda præscribit] Unde constat vim catharticam, saltem in hoc genere, parti tenui & volatili quæ inter ficcandum exhalet & evanescit non inhærere: at neq, in parte illa quæ tincturam & colorem communicat, cum Rosarum Damascenarum color, quamcunq, curam adhibeas, magna ex parte sicccando evanescit.

Rofæ autem, præcipiente Sylvio, mediocriter apertæ sereno cœlo manè lectæ, eodem die ut sunt ficcentur Sole, si potes, sæpe vertendo. Nam vix umbra siccaverit, quanquam id esset optatius;

ficcatas avelle, & vase terreo reconde.

Rosas proprietate quadam testes lædere scribit Fuchsius.

Rofæ albæ non minus refrigerant & exficcant quam rubræ aut incarnatæ; non alium tamen in medicina usum habent quam ut ex se aquam stillent, quæ specifica proprietate oculis prodesse, eorumque ruborem & inflammationem lentre & sanare creditur. Albas Damascenas cateris in purgando excellere scribit Manardus.

Semina dura quæ capitibus Rosarum insunt in pulverem redacta, ac è vino pota calculum pellere Trago teste) tradunt. Eandem facultatem nonnulli spongiolis quæ sylvestribus adnascuntur Rosis, fi in pulverem redactæ aut in vino decoctæ calidæ fumantur, tribuunt. Verùm cum Dodonæo confenut J. Bauhinus nec femina, nec spongiolas, ob eorum adstrictionem & ficcitatem ad calculum & urinæ difficultatem quicquam valere, nisi per accidens, renes corroborando, & refrigerando. Cum enim nonnifi calidi renes gignant calculos, & verò illi diureticis validioribus valdè debilitentur; mirum non est roborari indèrenes ut pellendo calculo apriores fint. Reliqua vide apud Dod.

Succus è fructu rubro maturo totăque fua fubftantiă tufo expressus, posteăque siccatus, demunq, in pulverem redactus gonorrheax, & tam rubris, quàm albis mulierum profluviis fingulari experi-

mento medetur.

In genere Medicamenta è Rosis præparata multum celebrantur in curatione phthisicorum, tabido-

rum, & pulmonarium affectuum à Riverio, Sennerto, Rosenbergio aliisque.

Egregias vires & efficaciam medicamentorum è Rosis præparatorum in phthisi, podagra, calculo, canum rabidorum morfu, capitis doloribus aliifque morbis, in fluxibus alvi aliarumo, partium ; in febribas, hamorrhagiis, vulneribus, inflammationibus, infectorum puncturis, Scorbuto, mobilitate dentium. Vide apud Carolum Rosenbergum in Rhodologia sua.

Caterum odorem Rosarum visus nocivum esse ab exemplo probatur in Ephem. German. An. 12. Observ. 140. quod sane nollem, cum nihil odore illo naribus nostris gratius & acceptius sit. Pro Medicamentis è Rosis Perficis seu Alexandrinis, alisse, vide Monardum apud Car. Clus.

* P. I. F. 17.

SECTIO II.

De Arboribus fructu umbilicato humido monopyreno majore, seu

De Pruniferis umbilicatis.

CAP. I.

De Arbore prunifera Indica fructu pyriformi, Jambos dicta.

1. Prunus Malabarica fructu umbilicato Pyriformi Jambos dicta minor. Jambos Park. J. B. Pison. Malacca Schambu * H. M. Persici ossiculo fructus Malacensis C. B.

igener lambo H. M. Acost. Rbor est, describente Acosta, procera & vasta, maximam Malum auream aquans, multis Rbof ett, delcribente Acoita, proceta et valta, maximam Matuni auteam aquan, multe & denfis ramis in latum expantis, multamque umbram præbentibus brachia, afpectique pulcherrima. Caudex ambitu brachii unius amplexum paululum excedit, cortuce cinereo techus, ut & rami majores, led magis fuico, furculi teneriores viridi. Folia bino ordine ex adverdo nafcuntur, petiolis curtis, craffis, viridibus infidentia, pulcherrima, lævia; cufpidata, ad petiolium quo, fitricta, fpithamam [palmum aut amplius Acofea] longa, duos trefve pollicos lata, craffis & denfa, parte fuperna faturatius, inferna dilutius virentia, fapore aftringenti ac nomibili fubacido aut vinoso diutius masticata, odoris nullius, nervo mediam longitudinem percurrente inseriis eminente, à quo multa vena obliqua & ferè parallela in latera excurrunt. Flores in petiolis spiritamam longis supra ex origine foliorum oriuntur [pictura furculos terminantes flores, seu in summis surculis plures simul ad tres, quatuor, vel quinque in petiolis brevibus exhibet,] tetrapetali, [ex rubro purpuraícentes, vividi admodum coloris Acofia.] ex viridi albicantes petalis ex oblongo rotundis, intus concavis seu cochleatis, rigidis, latiuscule distantibus, &c. H.M. E medio flore ad petalorum ungues ortus exit densus penicillus staminum confertorum, longiusculorum, candidorum, apicibus ex albicante flavescentibus infignium: & in eorum medio fylius albicans craftiolus, furredus, & in apicem desinens. Calyx floris quatuor brevibus, latis & subrotundis soliis constat. Sunt autem flo. res, dum in vigore funt inodori, cum autem flaccescunt (quo tempore è viridi flavescunt) acido seu vinoso sunt odore: [gustu Acost a capreolorum vitis simili sunt.] Fructus rotundi, primum virides. cùm ad maturitatem accedunt ex albicante fubflavi, probè maturi magis flavescunt. In vertice umbilicum seu corollam habet ex quatuor calycis, foliis residuis ad modum Pomi aut Pyri: Constat autem exterius cuticula seu membrana tenuissima, carne humida, intus magis albicante, latacavitate in medio, ac ad interiorem carnis superficiem filamentis nonnullis sungosis & albicantibus obduêta, in qua nucleus latet rotundus, cavitate minor, laxus & liber, qui cortice exterius est ruffo, ac sua an qua muera interitus densa ac viridi-dilută pulpă, saporis amari, & adstringentis, que vel simpler est, vel in duos trésve nucleos angulatos resolvitur. Acostæ ossiculum album, durum, on admedum rotundum, ossiculi quod in Persico malo est magnitudine, læve, & candidâ birsutăq, membrană testum fructum continere scribit.

Fructús fapor dulcis est & gratus, ac odoris Rosacei, valde amœni, quem etiam in sapore expirata frigidus est & humidus atque admodum tener Acosta.

Radiz crassa est & ramola, altè in terram descendens, cortice cinericeo, intus ruso, ligno albi-

Post quartum annum sit fructisera. Fructum sæpius eodem anno perficit, & nunquam sine slore & fructu conspicitur, cum idem rami floribus, fructu viridi & maturo semper sint onusti, aliis de: cidentibus, aliis maturescentibus, aliis subnascentibus. Comprehensi verò rami ad fructus colligendos facile ab arbore revelluntur; unde constat lignum esse fragile.

Fructus ante reliquos cibos initio mensa edi solent. Condiuntur etiam tum fructus tum flores, atque ità asservantur, succosa frigiditate sitim in febribus extinguunt, spiritasque vitales con-

Jambos prior Acostæ. Nati-Schambu * H. M. Prunus Malabarica fructu umbilicato Pyriformi Fambos dicta, major.

Hac quoque arbor excelfa est, A pracedenti differt, I. Caudicis craffitudine, ut qui ambita unius hominis amplexum implet; cortice exterius scabro, ex ruso virescente ac molli, astringentis, acidi vinosíque faporis. 2. Folis grandioribus, & pro longitudine latioribus, faporis magis acidi. 3. Flor rum penicillo stamineo breviore, apicibus flavis seu subrustis, & storibus ipsi purpureo-rubro nitents pulcherrimi ac vividi coloris. 4. Fruetibus majoribus, pyriformibus, cum maturi sunt ad unam par tèm candidis, ad aliam rubescentibus, candida etiam parte lineis rubris Ariata: nucleo cavitatem fructûs implente.

Bis in anno fructus fert. Fructus autem delicatior est quam præcedentis.

Cortex arboris tritus, & in lacte acido epotus dysenteriam fiftit.

lambos arborem ex Malacca piperifera in diffitas qualque regiones ob florum fragrantiam & fruambos auton translatam ferunt, inquit Gul. Piso: Inprimis autem ob perpetuam florum & fru-Adis Inapriacion qual altera arboris medietate frondibus & floribus orba, altera pars fructibus dum vicinituamioni, quota ancia alcoris inconstate rionatous se nontous orpa, attera pars tructibus maturis se immaturis oneretur, donce frondes recuperaverit, ità ut ils perpetuo, tempore vernali finul atque autumnali, frui concessum sit.

mul atque autuus Jambos frigidæ & humidæ funt qualitatis, infigniter fragrantes, ac proinde inter vires & Flores & fructus Jambos frigidæ & humidæ funt qualitatis, infigniter fragrantes, ac proinde inter vires & Flores & numerous pariter incolis habiti. Plurimi quoque usûs paffim in medicina exiftunt. Ujus, primas delicias omnibus pariter incolis habiti. Plurimi quoque usûs paffim in medicina exiftunt. Ujus, primas ucuram crudi. & flores faccharo conditi ab æftuantibus ægris cum fuccessiu usurpantur, quòd

fuccola frigiditate fitim in febribus extinguant, fpiritufq, vitales confortent.

Blatti feu Jambos sylvesfria H.M. P. 2. Tab. 40. p. 43. Hujus loci non est, sed ad Pruniferas store imo fructui adnascente referenda.

Mediocris elt magnitudinis, 14 circiter pedes alta, crafio, cinereo, lignolo corrice tecta: lignum abicans prædurum. Rami ac furculi geniculati, necnon teneriores quadranguli & alati, primum ruannans practical padicei, vetustiores verò alis privati ac rotundiores. Radix nigricante cortice tecta. beund, gent plants, purpureis ac alatis petiolis, ex adverfo upplurimum ramulis inharent, oblon-forounda, glabra, denfa, virore nitenti, longitudine fex, latitudine quatuor fermè pollices fuperan-ta, dornallus, fapor aufterus. Flores inodori ac acidi, floribus Nati-jambou haud abfimiles, fex oblogo-teretibus, acuminatis, tenuibus, purpureis conftant foliis, finguli brevi ac quadrangulo peopungo toto diculo extremis ramulis innascentes, necnon lato, profundo, crasso, viridi, in sex lacinias secto excepi calyce, qui plurima infuper emittit famina robufta, eminentia, oblonga, purpurea, rubicundis Copi caryes, que eleganter ornata. Fructus mala funt plano-rotunda ac lata, obscuro virore nitenția, în vertice stylo oblongo, subviridi dotata, ad basin verò calyce plano, lato, crasso ac viridi excepta, qui oblongos suos cuspides latè extendens, ac exteriora versus reflectens stellam exactè refet. Caterim fructus hi, quanquam maturiores, duri funt, carne intus albicante ac fucculenta, aportíque valde acidi referti, intra quam plurima angulata, albicantia observantur semina. Insuper fruetibus hilce transversim dissectis seminum folliculi eleganter in speciosa arboris formam per carnem dispositi albicantes se offerunt; qui tamen ab aeris attactu mox plane nigrescunt, ac si atramenti liquore essent imbuti.

In fluminum ripis aliísque locis aquosis plurimum hæc arbor nascitur: semel in anno, mense viz. Locus & Angulto, maturos exhibet fructus, & à sationis anno tertio aut quarto ad vicesimum circiter fru. Tempus. gifera manet.

Fructus autem hujus arboris ab indigenis coquuntur, & cum aliis cibis comeduntur: succus è fru-Viret. cibus expressus & melli admixtus aphthis medetur, necnon febricitantibus æstum potenter compescit. E folis contufis cataplasma conficitur, quod capiti raso in sebribus continuis impositum somnum conciliando delirium folvit.

3. Jambos Sylvestris Malabarica Samstravadi dictus. Caipa Tsjambou H. M. P. 3. T. 11. p. 15. Sugenta Rocemesta

Arbor est vastæ magnitudinis, caudice crasso, ramis cinereis, saporis amari, odorísa, subacidi, hinc inde in orbem diffusis donata. Lignum ex albo flavescens, densum, cortice viridi, intus albicante cinctum, qui crusta nigricante, scabra ac aspera insuper obductus est. Radix crassa, futva, albicante corrice munita, necnon fibris suis longe latéq per terram diffula: sapor acris & antarus, odor ingratus ac terrestris. Folia stella: in modum plura fimul juncta, crassis, brevibus, atro-purpureis petiolis, ramulorum extremis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, crafla, denfa, in ambitu tenata, fipernè colore atro-viridi fiplendentia, infernè viridi dilutiore, fpithamam ac amplius longa, palmum lata: costa media è viridi albicat. Sapor amarus & acris, odor suavis ac Pomum vinosum maturum redolens. Vetustiora autem folia vitri instar fragilia fiunt & decidunt, atque sui stigmata' in ramis & truncis relinquendo, variis tuberibus cos cingunt. Flores inodori ac amari, floribus Nati Schambu haud absimiles, itidem ramulorum extremis inter expansa folia proveniunt, caulibus minium rotundis, flexilibus, purpureis, glabris, nitentibus, ac duas, tres, quatuórve ulnas Italicas longis, quibus plures hinc inde adharent, atq. è calyce craffo, rotundo, viridi-purpureo, bipartito au tipartito prodeunt, quatuor oblongo-rotundis, acuminatis, craffis, ex viridi albicantibus, ac pellucidis foliis constantes, numerosis staminibus purpureis, slavescentibus apicibus dotatis, mediam floris cavitatem & umbilicum occupantibus; inter qua fiylus prodit oblongus, purpureus, è fructus ipfius vertice demum eminens. Fruetus Pyris nostratibus haud absimiles, at inferius latiores, superius angustiores, quatuor angulis craffioribus sulcati, & in vertice calyce florum surrecto coronati, cortice tenui, undiq, carni arctiffime adharente, glabro, nitente, primum viridi, dein ex candido rubelcente cincti; carne albicante & ad corticem rufescente, densa, saporisque ingrati ac amari, intus referti, intra quam nucleus locatur oblongo-rotundus, cùm formâ, tum fubstantia & sapore glan-

Nacctur locis sylvestribus ac humidis in Parce Oediampere aliisque provinciis Malabar: perpe- Locus tuò frondet, floret, ac fructus fert, quamobrem Brachmanis Sada pala, i. e. fructifera arbor nun-

Ethnici Jegues seu peregrinatores surculis hujus arboris floriferis & fructiferis sese exornant, colq Vires. ut facros de collo suspendunt, & ad preces numerandas utuntur. Porro folia in eduliis sunt: succus e folis expressus, & cum oleo Palma in unguenti consistentiam coctus scabiem sanat, si eo pars affecta ungatur. Nuclei fructuum in pulverem rediguntur, isc, diarrhœam sanat, si cum simo caprino, saccharo & lacte ebutyrato mixtus exhibeatur; si verò cum zinzibere & succo Limonum sumatur, tenesmo medetur: urinæ humanæ si admisceatur, quibuscunq, venenis antidotum est: cum

Vires.

Thus.

Jambos

rum aliósque morbos biliosos curat; at oculis adhibitus corum affectibus conducir. aginea acutangula.

Locus &

Tempus.

Usis.

Locus &

Tempus.

1480

hamorrhoidum dolores placat; tandem cum lacte muliebri epotus vomitum excitat, necnon ida 4. Fambos Sylvestris Samstravadi dictus alter. .

vino fi propinetur colicam paffionem fanat; cum aqua mixtus & exhibitus, vel foris application

Tsieria Samstravadi H. M. P. 4. T. 7. p. 15.

Præcedenti perquam similis est, nec proceritate cedit. Radix tamen ex albo flavescens, fibrata, amara, inodora. Flores purpurei, fructus quadranguli. faporis primò dulcis, dein amari & ingrati.

Provenit in variis provinciis Malabar, locis nimirum uliginofis & aquofis. Singulis annis ma turos exhibet fructus, mensibus viz. Januario, Februario, Martio & Aprili.

Arboris hujus lignum durum est ac solidum, atque operi fabrili accommodum: Catera verò par tes eundem plane habent usum cum Samstravadi.

5. Jambos sylvestris montana, Malla-katou Tsjambou H. M. P. 4. T. 8. p. 17.

H.M. Arbor est mediocris magnitudinis, 14 circiter pedes alta, caudice albicante, variis ramis in orbem disfinis donato, qui cortice scabro, primum rufo, dein cinereo, saporis adstringentis, dodissipue vestris obducti sunt. Radis: slavescens, ruso cortice tecta, unctuosa, insipida, inodora. Folia gominata brevibus petiolis ordine decussato ramulis inhærent, oblongo-rotunda, acuminata, crass, acuminata, acuminata densa, glabra, atro-viridia, supernè nitentia, infernè nequaquam; nervis aliquot è costa media al bicante, ac in aversa parte altè extuberante, in latera excurrentibus: sapor acidus & austerus, odor nullus. Flores exigui Tiliæ florum magnitudine æmuli, purpurei, inodori, acidi, numerofi furculis nums. From exign 1 me norm magnitudine arms, par parts, and configuration temperature and a capture virid in quinque rotunda, cochlearis inflar concar foliale fecto inharent, quinq aut lex craftis, mollibus, fubrotundis, ac exteriora versus reflexis pealis conflantes; in quorum medio fluor producti, indem purpureus, Inperios tripartius. Flocais perils continuis. Flocais perils co in vertice præditi, cortice viridi cincti, carnéq densa, acidi ac ingrati saporis, intus referti; intra quam nucleus locatur albicans, itidem acidus & austerus.

Nascitur frequenter locis montanis in Paroe aliisq provinciis Malabar: quotannis maturos fert

fructus, mense viz. Augusto.

CAP. II.

Prunus fructu umbilicato, pyriformi spinosa, racemosa. Idou-Moulli H. M. P. 4. T. 18. p. 41.

Rbor est procera, 70 circiter pedes alta, caudice crasso, multisq, ramis longè lateq diffus donato, intus viridi; necnon surculis numerosis, rigidis, fuscis, glabris, ac nitentibus spinis insuper dotatis, undique ornati sunt. Lignum albicans fibrosum, densum, cortice cinereo, intus rufo ac subviridi, saporis subamari tectum, cujus matrix rubicunda, prædura. Radix albicans rufo cortice cincta, saporis amari, odoris terrestris. Folia circa ramulos spinosos brevibus ac roundis petiolis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, glabra, supernè atrovindia, infernè subviridia, costa media rufescit, odor & sapor nullus. Flosculi itidem circa spinosos ramu-Institute novincia, corta menia indeter, otor et lapor inimis. Propuis interio information los arro-ribentibus ca deperis petiolis numerofi proveniunt, purpurei, quinq, oblongo-rotundis atminatis foliolis constantes, quinque in medio flavescentibus fibris, apicibus dotatis præditi; inter quos similis prominet βplus rubicumdus, exiguus: sapor ingratus, otor nullus. Flosculis para fettibate fuectedunt fruetus pyriformes, subvirides ab una parte, ab altera verò rubicundi, nitentes, exiguo in vertice umbilico coronati, carnéq, viridi, densa, succulenta amara intus referri, intra quam officialismost constantinament. culum hæret rubicundum, Nucleum includens candidum, gustu primum Avellanæ haud absimilem, dein tamen ingratum relinquentem saporem.

Provenit locis campestribus & arenosis in Paloerti alisse provinciis Malabar. Quotannis semel, nonnunquam bis, maturos fert fructus, Januario, viz. & Martio mensibus, diúque superstes

Cortex, flores, fructus valent adversus Maniam, Phrenitidem aliósque cephalicos affectus E cortice in aqua communi decoctio fit, quæ icterum, hydropem, aliósque chronicos morbos po-

Radicis cortex cum Santalo rubro in pulverem redactus, ex eóque cum lacte muliebri cataplasma

confectum ac inquinibus impositum bubonibus Venereis medetur.

CAP. III.

Prunus Brasiliensis fructu umbilicato Pyriformi, ossiculo Cerasino pari.

Ibiruba Brasiltensibus Marcerav. Pis.

Roor cortice, ligno & nascendi modo Guaiabæ similis, ramos tamen habet ut nostra Cera-fus. Folia fert duos aut tres digitos longa, [teretia Pi/.] membranacea, superius saturatè viridia, inferius pallida, uno nervo secundum longitudinem, nullis venis transversis, duo semper fibi invicem opposita : in ramorum quoq, extremitate duo fructus sibi opponuntur, in suis femper inti invocui opponiuntur, in fuis pediculis digitum longis propè oppofita folia enati; flavi feu aurei coloris, magnitudine pruni, fed roundi & versis pediculum turbinati, umbilicati, umbilicati umbilico è flore reliquo, cuticulà tenui vefitit, came fucculenta fulva, faporis acidinfeuli ac paulatim amaricantis, haud ingrati, odoris fubdulcis came incrumenta in appris schumeur as patianium amaricantis, haud ingrati, odoris fubdulcis & vinoli. Continet lapidem, (lape duos, in uno latere planos & conjunctos, catera rotundos) magnifidine Cerafini, qui continet intus nucleum album, amaricantem. Similis est lapidi Ubapitanga,

necratus accommendation de la función de la

Inter folia hinc indè caudici flores cum pediculo adnascuntur, albi, ut in Guaiaba ferè, Pilo.

CAP. IV.

Prunifera Indica fructu umbilicato sulcato, Grossulariæ simili.

Bella Modagam H. M. P.4. T. 59. p. 121.

Rbor est speciosa atque pracelsa plurimum; caudice crasso, albicante cortice obducto, ramulso, viridibus, fungosa intus medulla refertis plurimis donato. Radix albicans, flavescente cortice tecta, saporis acris. Folia Modagam foliis cum forma tum magnitudine similia. Flores suaveolentes, insipidi, plures simul juncti, extremis ramulis proveniunt, calyciq, viridi in quinq lacinias acuminatas secto inharent: constant ii ex unico folio oblongo-rotundo, bisido & in quinq atoninas acuminatas from the contraction of the contraction o rum surrecto in vertice coronati, tenui pellicula cincti, carneq, viridi & adstringente intus referti, intra quam officulum locatur candidum, nucleum includens albicantem.

Crefeit locis montanis & arenofis in Mangatti: Semper viret, floret ac fructus fert, diúg, frugi- Locui

Ex arboris foliis cataplasma conficitur, quod tumoribus impositum potenter eos emollit & ma. Viren turat. Ex iildem in aqua coctis Apozema præparatur, quod urinam movet, & menstrua obstructa provocat.

CAP. V.

Prunifera Brasiliensis fructu umbilicato, octies striato, seu sulcato.

Ibi pitanga seu Cerasus Brasiliana Pisonis & Marcgrav.

Rbor est figura Cerasi nostratis acida, nisi quòd truncus contortior hinc indè cum ramis Ad difpergatur. Folia habet lavia, supernè faturate viridia, inferne dilutiora, bina semper directe opposita. Ad foliorum exortum multos sert sores, in pediculis cerasinis, albos, qua a crecte oppointa. Ad rolorum exorum muiros rere juves, in peaculis ceratinis, albos, que unico folis confiantes, & mulici sfaminulis. Flores fequitur fructus miniatus, magnitudine verticilli feubacca Mori, rotundus & octies profunde ftriatus, umbilico praditus; cuticula vestitur miniata, cerasina, pulpa quoq, miniata succulenta, saporis caldid & subamari, cúmque gravi acore adstrini egents japotem continet rotundum, paulum compressium, albicantem, haud durum, in quo nucleus deprehenditur albicans, amar saporis: Qui lapis dignosci non porest à lapide fructus Masarandina.

Fructus secundæ mensæ deliciis non solum sed ægris prodesse solent: ventriculum enim langui- Virei. dum mirè reficiunt, flatus discutiunt, nauseam stomachi reprimunt.

Olim sylvestris tantum erat hac arbor, nunc ob usum & elegantiam in hortis Lusitanorum

Locus & Tempus.

Vires.

Lib.XXVI.

CAP. VI.

Prunifera Indica fructu umbilicato racemoso Avellanæ magnitudine.

Katou-Theka H. M. P. 4. T. 28. p. 59.

Hekæ species est minor & humilior, craffitie Pruno haud absimili caudice, cortice obducto cinereo, necnon ramulis viridibus, quadrangulis, ac fulcatis, plurimis itidem ornato. Lig. num albicans, inodorum, infipidum. Radix purpurea. Folia geminata ordine parallelo ramulis inhærent, oblongo-rotunda, craffa, denfa, glabra, fupernè colore atro-viridi nitentia, inmuis innerent, obiongo tounida caria, usuas gada, la circiter digitos lata, infipila, inodora, coftâ media flavescente. Flores è surculorum extremis inodori ac infipidi oriuntur in Jubæ formam dispositi, numerosi, quorum singuli ad flores Lilac accedere videntur, oblongi, candidi, quinque te oupont, numeron, quotum migati actione se la contraction conftantes, quinque albicantibis, recess & extro fum reflexis foliolis conftantes, quinque albicantibis, recess & acuminatis faminalis medium occupantibus. Fructus Nucum Avellanarum magnitudine amuli, oblongo-rotundi, exiguo in vertice umbilico præditi, glabro ac flavescente cortice cincti, necnon carne viridi-flavescente, succulenta, dulci referti; intra quam efficulum continetur, nucleum includens candidum, dulcem.

Nascitur ubiq, in Malabar, præsertim circa Warapoli: semper viret, quotannis floret, srushis fert, mensselbus, viz. Augusto, Septembri & Octobri, at diu frugifera non est.
Fructus loco Arequæ seu Kaungæ cum solio Betel frequenter manducantur. Arboris contexes-

catus & in pulverem redactus ficq, exhibitus bilis ardorem compescere dicitur.

CAP. VII.

Amygdalæ affinis Indica, fructu umbilicato, nucleo nudo, cortice pulvinato trifido testo.

Paenoe H. M. P. 4. T. 15. p. 23.

dena moica Rbor est præcelsa & speciosa plurimum, 60 circiter pedes alta, caudice 16 pedes plus minus craffo, multifq, ramislonge lated, affulfs, ac cortice craffo, cinerco, intus rufo, odduda, donato, qui vulneratus lachyymam fundit refinofam, candidam, pellucidam, odoratam, acrem ac amaram, quæ radiis solaribus tandem flavescit, spissescit, & vitri instar fragilis eradir. acrem ac amaram, que rams normos camem naveles, ponecas, se vint mara lagua esta. Lignum denfum, ex albo flaveícens. Radix nigricans, refinofa, amara, graveolens, necnon fíbris fius longe latéc, per terram diffuía. Folia fine ordine craffis, rotundis ac cinereis petiolis ramulis adharent oblongo-rotunda, acuminata, craffa, denfa, glabra, fiplendentia, longitudine fpithamam, latudine palmum fuperantia, fuperné viridia, inferné è viridi flaveícentia; fapor amarus ac refinolis, odor nullus. Flores circa ramulos teneriores candidis petiolis glomeratim non sparfim producuntur, fensimo, porrectis columellis umbella specie panduntur; constant è quinis, oblongo-terettibus, calls, candidis foliolis, atq, calyci albicanti in quinque lacinias acuminatas secto inharent numerois su canonins routins, and caryot autocant in quantities are reliable for minulus flavescentibus medium obsidentibus; inter quæ spilus prodit albicans, surrectus, apice rottundo ac flavescente: odor suavis ac liliaceus, sapor amarus.

Frustus nucum Juglandium viridium tundo ac flavescente: odor suavis ac liliaceus, sapor amarus. magnitudine æmuli, petiolis craffis, longis ac rotundis proveniunt, oblongo-rotundi, at superius la magnitudine æmuli, petiois cranis, iongis ac rotinius provenium, ociongo-rotinio, ac meetis tiores, inferius angultiores, & calyce florum versus caulem reflexo ornati, quos regir pulvinatus cortex, coriacus, atro-purpureus ac tribus angulis fulcatus, qui fructu maturo dehifcit plane, & tri-fariam finditur, ac nucleum exhibet majorem, oblongo-rotundum, candidum, rufa cuticula tecturo, uti in nuce Avellana cernturi, faporis fubamari & fubaltringentis. Hic autem pulvinatus calvaqui fructum ambit levibus incifuris vulneratiis, fimilem fundit lachrymam refinosam uti incifuscortex, que aeris attactu protinus Saccharicandi inftar fpiffescit, ac dein rufescit. Crescit ubiq in Malabar; perpetuò fronder; fingulis annis maturos profert fructus, mense viz. Aprili, & non rarò 300 frugitera manet annos.

Ex arborum teneriorum truncis mali navales fiunt: ex issq cum provectiores sunt excavatis naviculas majores (Manijous) Indi conficiunt, quarum nonnullæ 60 aut plures homines vehere

Refina quam radix, cortex, fructus, aliæque arboris partes fundunt cum oleo copiofiore vel par-ciore excocta picis liquidæ vel duræ loco ufurpatur, infuper Ethnicis in facrificis thuris loco

E folis discos conficiunt gentiles in quibus arboris gummi seu resinam excipiunt & servant.

Fructuum nuclei continti, & cum aqua calida fuper Porphyritem lavigati ventriculum roborant, naufeam & vomitum tollunt, ventris cruciatus mitigani, Choleram fanant. Exarboris refina cum Sefami oleo eliquata præftans fit balfamum vulnerarium. Eadem pulverifata & exhibita gonoriborant. am aliáq, Venerea accidentia potenter fanat,

CAP. VIII.

Arbor Indica Prunifera fructu umbilicato corticolo Persici simili.

Kara-Angolam H. M. P. 4. T. 26. p. 55.

Rbor est procera, altitudine 40, crassitie verò sex circiter pedum mensuram æquans, multis, ramis subcinereis ac viridibus, in orbem longè latéq, dissus, donata. Lignum albicans, densum, cinereo cortice obductum; cujus matrix purpurea. Radix crassa, densa, stavelens, survo cortice tecta, necnon profundè terræ inharens, fibrisq, suis latè per eam dissus, supera cortice a marco odore gravi. Folia brevibus ramulis inharent, oblongo-rotunda, glabra, mollia, supernè con servicio de la cortice acri ce amai o de la compania del compania de la compania de la compania del compania de la compania del compania de la compania del wmas, nouns and folis ramulos provenium, viridique ac profundo calvei infident, é fex teretibus, craffis, defis, acuminatis, candidis foliolis constantes, que extrorsum reflexa apicibus circa pediculum codens, acuminatis, genns, decem aut duodecim candidis & acuminatis staminulis mediam floris cavitatem occupantibus, inter ouz fylus prodit albicans, apice ornatus oblongo-rotundo; Odor suavis, sapor amarusa Flointer que proprie fructus globofi, pomorum minorum magnitudine amuli, exiguo in vertice præditi mblico, cortice craffo, molli, tonientofo, purpureo, intúfque albicante cincti, necnon carne ru-hionda, fucculenta, vifcida, tenaci, acidíque faporis, intus referti; intra quam officulum locatur oblongo-rotundum, rubicundum, nucleum includens candidum, amaro-dulcem.

Nascitur locis petrosis, arenosis & montanis in Kandenate alisse, provinciis Malabar. Semper fron- Locus.

det, floret, frugétq,, ac diu superstes manet.

Exarboris foliis cum oleo coctis unguentum conficitur vulnerarium. Radix cathartica est, humo- Vires. réla serosos ac pituitosos per alvum educit. Fructus autem rarò comeduntur, quoniam impensè languinem calefaciunt.

CAP. IX.

Latar arbor Park. Ger. Lotus arbor fruetu Cerafi J. B. Lotus fruetu Cerafi C. B. The petitie felles Australia tree: id est, Urticæ arbor, àfigura foliorum.

Otus dicta arbor magna eft, caudice craffiffimo, ramis Cerafi inftar brachiata, fed in latitudinem magis quàm in altitudinem extenfis, cortice lavi fubalbido (ut Cafalpinus air, ut Matth.

in cœruleum nigrefcente) foliis Ulmi longioribus, & magis in acutum definentibus, infenore parte nonnihil incanis, superna viridantibus, rugosis, in ambitu serratis, in acutum definentibes, que nihil nobis cum llice videntur habere commune. Ad unumquoda ferè foliam est bacca bibuga, Cerafo fylvestri similis, minor tamen, ex longo pediculo, pulpan paucam abam continens, cum dulcedine aftringentem, gratam: officulum ad fructus proportionem magnum: bacca tota ficciffina, ut vix ea quis satiari possit. Flosculi, teste Cæsalpino, ex binis foliolis constant, sum mo frustui insidentibus: Baccæ nigræ; officulum durum, veluti quadripartitum, intus unica seminis

Si floris fitum rectè describit Casalpinus, in nostra methodo ad hoc genus pertinet.

Multis Italia: in locis reperitur spontanea: nos circa Romam in sepibus observavimus, necnon in Locus.

Gallia Narbonenfi circa Monifelium.
Arbor hac effe non pount cujus fructuum dulcedine capti Ulyffis focii, cum Lotophagis permanere ut eis fruerentur quam ad focios reverti maluerunt. Quæ enim gratia effe potuit tam ficci & exfucci pomi, nisi fortè in ils regionibus carnosior atque etiam suavior quam in no-

Arborem hoc in loco à nobis è J.B. descriptam ipsissimam Theophrasti, Plinii aliorumque Veterum Lotum esse pro certo affirmare non ausim; adeóque an vires Loto ab iis adscripte huic conveniant nescio. Fructus adstringunt & alvum sistunt, maturi minús. Ramentorum decoctum Virei. vel infusum dysentericis fœminísque profluvio laborantibus confert. Rufat flavósq, etiam reddit capillos (quod præter Dioscoridem & Serapionem nemo tradit) eosdéma, defluentes continet.

Kkkkkk 2

SECTIO

Locus &

1482

Locus &

Tempus.

Vires.

Tempus.

Vires & Ufus.

SECTIO III.

De Arboribus fructu umbilicato humido tam polypyrenis, quam monopyrenis seu De Bacciferis umbilicatis.

CAP. I.

De Uva crifta five Groffularia. The Boogberrn-buffi

Va crispa dictus est hic frutex ab intortis & veluti crispis foliis & acinis quos producir. va cripa uncus ett me muex av michts er venut er sins et acms quos product. Groffularia verò à dura illa membrana feu cuticula, quà obducuntur acini iti, fiquidem manducati crepant inftar membranae qua difrumpitur J.B. Aliis ità dicta putatur quèd fructus Groffos referat. Certè vox est Gallica Groffelier Latina facta: cur autem Gallis ita appelle

Groffulariam Veteribus tam Græcis quam Latinis incognitam, certè indictam opinamur.

Groffulariam fic describit J. Bauhinus.

Frutex est bicubitalis & tricubitalis, ac etiam major, numerosa stolonum segete luxurians, variéq. in ramulos fubdivifus, cortice purpurante [in adultioribus ramis, nam in junioribus virgis & circulis albicat] materie ferè buxeo colore pallescente; spinis longiusculis, acutis ac rigidis ad soliorum exortum paffim armatus, fingularibus, binis aut ternis. Folia unguem lata, nonnunquam ampliora, nonnihil rotunda, modice divisa [Apri modo dissecta. Ruel.] superius saturo virore splendentia in ex pediculo brevifilmo, punicante, hirfuto, nutantes, quibus fibfunt globuli hirfuti futtarum bac carum rudimenta, ex foliolis quinis utrinq, rubentibus, extrorfum reflexis, ut radiatam fiellam exprimant, quæ totidem adnatas quasi lingulas albicantes, intus hirsutas surrigentes, florem reliquim concavum efficiunt: inter fingulas autem lingulas fingula ftamina rectà se tollunt, à rubris illis so rum folis fimiliter orta: ex globulo autem ftylus virescens, alba lanugine circa infimam param obsitus. Bacca succedunt rotunda: [aut ovales] interdum hirsuta, plerunque glabra, ante maunia. tem acidæ, maturæ dulces, in quibus grana multa exigua.

Hujus fruticis multæ funt fructus respectu varietates: nimirum,

I. Groflularia fimplici acino spinosa sylvestris C. B. que variis Germanie in locis sponte pro-

Recline turn 2. Groffularia fpinosa sativa C. B. Groffularia majore fructu Clusii, uberius nascens, majoriba foliis & baccis prædita; quæ (ut puto) cultura evadit talis. Großularian

2. Groffularia fructu maximo, hispido, margaritarum fere colore. Nostrates Groffulariam albam maximam Belgicam vocant. Foliis est amplioribus, spinis longioribus & validioribus, sman

* Clusius bu-

maximo albicante, aut Margaritarum propernodum colore, (unde à nonnullis, **The Pearl Good** betry dicitur) spinulis innocuis hispido, sapore delicato *. 4. Grossularia spinosa sativa altera, foliis latioribus C.B. Hoc genus (describente Clusio) amplio minit Großu- ribus nigrioribus nigrioribus, est foliis; spinas ad singulos foliorum exortus binas vel unicam habens, interdum etiam nullas, breves & vulgari multò infirmiores, præter alias inertes & longè breviores sparfim ramis cortice ex fusco purpurascente tectis innascentes; fructum dum immatura est vulgaris inftar virentem, qui maturus purpurafcit, plena autem maturitate ex purpura atrum colormiconthit, perinde ac nonnulla pruna. Triplicem hujus varietatem deferibit Parkinsonus. Nimirum, 1. Jam descriptam fructu obscure purpurascente.

2. Alteram huic similem, baccis minoribus, ruin jain description in the description of the first and in the description of the first and in the first and rem marinam uvam appellare scribit. 4. His addi potest quam pro specie distincta ponit Parkinsonis Grossularia cerulea, cui folia majora & primo exortu rubicundiora attribuit quam sunt secunde varietatis prædictæ, baccas in ramulis rarius sitas, minores etiam quam prædictæ Grossulariz rubræ minoris, colore cœruleo Pruni Damasceni instar, qui pariter detergi potest. 5. Grossularia viridis hirfuta Park. Spinæ huic mitiores: fructus virides etiam cum plenè maturi, fpinulis feu fetis innocuis obsiti, gustu præreliquis omnibus dulci & grato. Ex hujus seminibus enatæ sunt plantæ baccis lavibus & minime hispidis. 6. Groffularia fimplici acino coeruleo non spinosa, quam in hor tis nunc haberi ait C. Bauhinus.

Locus.

Tempus.

Amat frigidos tractus, nec ullum frigus reformidat: in Gallia Narbonenfi, Italia, reliquisque calidioribus regionibus minus frequens nec nisi in hortis ferè reperitur; per totam Helvetiam in se-

Vfus.

Sepibus hortorum imprimis commoda est. Facillimè enim nascitur, densè fruticat & propagat le ipsam, & spinis suis transitum prohibet, & acinis jucundi saporis placet. Gesn.

Veris initio pubet ac virescit Martio, sæpe etiam ante.

Floret Aprili: Fructum fert Maio, quem Junio & Julio perficit.

Fructus immaturus adhuc & acidus coquitur cum carnibus & pilcibus, nam fucco fuo fubacido Vires & riocus miniaturis probè coctis, contufis & faccharo edulcoratis cum cremore Vina cipos commune ferculum parant nostrates. Placenta etiam omnium delicatissima, quas Tartas vocant, ex eis fiunt.

ocant, or the states of the st noticus, imò apud nos dictiores & delicatiores meliora genera non afpernantur. Sunt autem adeò pentus, mu apua nos citiones e deneadores memora genera non alpernantur. Sunt autem adeò innoxia & ventriculo amica ha bacca, ut nemo unquam, quod equidem audiverim, ex earum efu quamvis ad farietatem ulq ingefferit, vel minimum nocumentum fenferit.

namys au manure jusquilis incoctæ febrientibus non fine utilitate exhibentur. Frigidæ namque sunt & immauri qualitatis. Quapropter diversimode administrari possunt cholericis, calidis, & bile reactuments, tam fanis, quam agris in intinctibus & condimentis. Valent contra gravidarum terts organisas, and contra gravitation picam. Appetentiam cibi excitant. Omne ventris profluvium, potifilmium verò Diarrheam & Dyfenteriam & Iliacam paffionem compescunt, ut tradit Matthiolus. .Commendantur etiam ad hemorrhagiam quamcunque, Gonorrhœam & fluorem album. Utiliter etiam applicantur inflammationibus calidis & Eryfipelatis.

Rede autem monet Parkinionus immaturarum elum largiorem, quomodocunque præparentur. ventriculis frigidis & flatibus obnoxiis non permittendum, ne dolores colicos aut tormina inducant. Nobis equidem liberior earum esus in quocunque ventriculo improbandus videtur, non tam quòd Haus excitent, quam quod ob excuperantem aciditatem intestinorum tunicas interiores corrodere & violare aptæ funt: in condimentis autem & embammatis, fi modus adhibeatur, egregiæ funt: in chis etiam probamus modò non feorfim & nimia quantitate fumantur. Matronæ nostræ cum

ons craim business affervant pro Bellariis; febriciantibus autem conveniunt.

Vinum etam è maturis parant nostrates hoc modo, Baccis in dolium injectis aquæ ferventis q.f. affindunt, & vase exacte clauso per tres quatuorve hebdomadas restare sinunt, donec liquor baccarum succo & spiritu penitus Imprægnatus fuerit, baccæ autem planæ exsuctæ & insipidæ reddantur; deinde exhaustum cum saccharo in ampullas vitreas infundunt, quas probe obturativa ad tempus refervant, donec liquor cum faccharo intimè mixtus & fermentatus in generofum & vini æmulum laticem exaltetur.

CAP. II.

De Ribeho.

1. Ribes vulgaris fructu rubro Ger. vulgaris acidus ruber J. B. fructu rubro Park. Groffu Hibrum. laria multiplici acino, sive non spinosa bortensis rubra, sive Ribes Officinarum C. B. fiet

Ultis stolonibus, parum crassis, bicubitalibus & tricubitalibus, aut etiam altioribus exurgit, cortice spadiceo aut cinereo, materie infirma, virente, cum ampla matrice seu medulla. Folia Uvæ crispæ foliis fimilia, sed multo latiora, sinuata, mollia, supernè virentia, glabra, infernè molli lanugine canescentia, sapore subastringente, acido & nonnihil acerbo. Flores racematim cohærent plurimi, ex pediculo tenui, unciali & sesquiunciali, aciduli, quinque foliis pallidè vinentibus, oris extrorium reflexis constantes [rectiùs unico folio in quinque lacinias profundè divio, nudi, h. e. nullo calyce excepti] saminalis (ex sessibles, exiguis umbilicum medium, qui counio, nuan in c. nuno dayo minuto bifido lacunam aperit, ambientibus. Succedunt fruêm paryi, rotundi, Groffulariis minores, initio virêntes, per maturitatem rubri fucco acidulo grato turgidi, pluribus seminulis fœti, florem in vertice gestantes.

Paffim in hortis colitur, Aprili mense aut serius pro Veris constitutione slorens, Julio semen maturans: ubi sponte provenit nondum didicimus: humidis tamen delectari videtur.

Ribes Arabum esse non potest; siquidem neq, capreolos profert, neque folia obtinet rotunda,

que Serapio Ribis notas facit. Veteribus Græcis incognita & indicta videtur.

Huius fructus omnium confensu utiliter exhibentur iis qui ardentibus febribus laborant, neque non Vires. his qui calidas alvi fluxiones patiuntur, autore Trago. Namque hi acini, ficut & ferapia, & ecleg-maa, atg, Rob (ut vocant) de Ribes (hoc eft, fuccus infpillatus ad mellis confiftentiam, vel feorfim, vel cum laccharo) fitim immensam restinguint, vomiciones fistunt, cibi appetentiam invitant, choleram morbum reprimunt, dysentericis ex calida causa prosunt. Quidam Saccharo has baccas condiunt ficut & Cerasa: baccas etiam in Sole siccant & affervant ad easdem affectiones. Reliquas cum Oxyacantha eafdem vires obtinet.

Ribes grata sua aciditate ardores febriles restinguit, bilem temperat, & sitim sedat: adstrictoria vi ad choleram morbum aliasque biliosas alvi fluxiones, ad hæmoptylin, uvulæ tumorem, &c. usui

effe poteft.

Fructus

Matronæ nostrates Ribium baccas in ollam inditas in balneo Mariæ (ut vocant) coquunt, donec marone notrates kiolum paccas in oliani nditas in balaci patrice di accomplianti (Gelati- guiddam inam Ribium vocant) & pro dulciario ad menias (ecundas inftruendas refervant. Eff ea palato gra- non permistissima, & ad omnes usus supradictos commodissima.

Exissem cum Saccharo vinum parant, eadem methodo qua vinum ex uvis crispis, post fermenta-

tionem & ætatem debitam, generosum satis, & palato, nec minus ventriculo gratum,

Folia vehementer aftringere teftis est Fuchfius.

Lib. XXVI.

De Pruniferis umbilicatis.

1487

vo. Ribes vulgaris acidus, albas baccas ferens J. B. vulg fructu albo Ger. fructu albo Park. Groffislaria hortensis fructu Margarita simili C. B. Mitte Currants.

Baccis albis, pellucidis, Margaritas pænè referentibus fapore vinolo jucundiore; contice fruticis candidiore, ftolonibus [Parkiniono] elatioribus, rectioribus, craffioribus, à præcedente differt. Ego pro præcedentis potitis varietate quam specie distincta habeo.

2. Ribes fructu rubro majore Park. Grossularia hortensis majore fructu rubro C. B. An Ribes stare rubente J. B? Secat red Currants.

Hanc sic describit Clusius, Amplioribus est folis, & majore fructu, licèt acidi saporis ut vulgaris. Hujus etiam flos variat ; quia qui in vulgari herbacei coloris est, in hoc eleganter ruber & puncous est. Ad hanc speciem annotat C. Bauhinus, cultură aliquando in arborem abire, & acins structură lana majoribus, acidismi saporis Florentia visam, referente Gesnero in lib. de hortis. J. Bauhino describente Ribes flore rubente firmior frutex est vulgari ac robustior, cortice rubescente vessitus; folis hirfutis, ad tactum lavibus; angulosis ut vulgaris, sapore tantillum acido, longis slorum racemis quos Maio mense profert, sere palmaribus, sigură fere Uva crispa storibus similibus, obsoleto rubore practitis, quorum simbria quinquepartita albescit, sapore subacido.

4. Ribes monocarpos J. B. Grossularia distinctis baccis C. B.

Cluf.
Fructum fert vulgari fimilem, paulò majorem, confertim tamen in eodem pediculo non nalcentem, fed fingularem, ut in uva crifpa, referente Jac. Gargto.

tem, teu iniguatari, a in un a arrea. Ex Anglia accepit Carolis de Taffis Uva crispa rubro fructu appellatione. Et fanè vensimilius est Uva erspa quam Ribis speciem fuisse, cum in Anglia ejulmodi Ribes nobis nusquam via aut

audita re

Ulmonum

Locus.

A. 5. Ribes Alpinus dulcus J.B. An Groffularia vulgaris fruttu dulci C.B? Groffularia fylus

Fruticat ut præcedens tenui vimine, cinereo cortice contecto. Folia ex alternis tuberculiseæunt fimul aliquot, cùm floret, plufquam dimidio minora vulgaris Ribis folis, uvæ crifpæ aquala, in tres acutos angulos exeuntia, in ambitu ferrata, leviffimè hirfuta, fupernè atro-virentia, infernè lato virore folendentia, excurrente in angulos fingulos nervo fatis elato, guftu fubdulci, ex pediculis é muncialibus hirfutis. Flores ex tuberculis ejuddem racematim coharent, numerofi ut in vulgar, hebacei, fed floribus Ribis vulgaris magnitudine multim cedentes, folis tamen quinis perinde & apicibus conftantes, odore gratiffimo. Singularibus floculis ad pediculum adnafcitur folium concolor, tenue & oblongum. Uvæ breviores quam vulgari, acini minus rubri, fubdulces & ferè infipidi.

Nos in montibus circa Genevam, Saleva & Jura, ubi & J. Bauhinus, observavimus. Provenit &

in montibus circa Basileam. In agro Eboracensi invenit D. Dodsworth.

J. Baihinus hujus Jynonymas facit Ribes candidioribus foliis acmis dulcibus Lob. ob. Groffulariam vulgarem Fructu dulci C. B. Ribes genus quoddam quod Auftriae & Stiriacæ Alpes alunt, nihile minimum'à vulgari differens, fructu tamen non acido fed dulci. Verùm hare species in multisdifert à Ribe vulgari acido fructu, non in sapore acido tantúm. Dari autem ejusmodi vaneatem Ribis vulgaris, fructu sci. dulci verisimile est: proinde Groffulariam vulgarem fructu dulci C. B. plantam: ab hac diversam & Ribis vulgaris fructu acido varietatem esse puto. Suspicor tamen Clufum verbis modo allatis hanc nostram intelligere ob locum natalem, quamvis male eam nihil vel minimim à vulgari differentem faciat.

Groffularia 10. feu sylv. rubra C. B. Groffulariæ rubræ sive Ceanothi lævis genus circa sylvas

Gefneri Lugd. huic eadem videtur.

A. 6. Ribes nigrum oulgo dictum folio olente J.B. fructu nigro Park. 3. Ger. emac. Grossularia non spinosa fructu nigro C.B. Black Currants, Squinance verrics.

Frutici huic folia vitiginea, lata, aversa parte leviter pilosa, odore sectido. Flores ex codem tuberculo plures, aut racematim digesti, Uvæ crispæ floribus persimiles, concavi, quinq, foliolis rubertibus extrorsum reflexis, totidem surrectis pallide virentibus, alternante cum quinis sibris concoloribus situ: stilus in medio viridis; odor, qui & foliis, gravis: baccæ oblongæ, colore nigro, quæ sive maturæ, sive immaturæ acidæ sunt, cum sapore partim grato, partim ingrato.

Me matura, the miniatura actual unit, cun hapote partin grado, partin mana Abingtoniæ in agro Cantabrigienfi: Blunhamiæ in Bedfordienfi, in Cumberlandia quoque & Warwicenfi agro; neenon in vicinia noftra ad rivum infra Brantriam defluentem prope pontem Hopper dichum, femper juxta aquas, unde Gefinero in Catalogo Ribes fylv. aquaticum Sabinæ ferè odore merito denominatur. Olitoribus Gallis Piper hortense dicitur, teste Ruellio, quòd atrum Piper colore &

fapore forfitan æmuletur. Nonnulli, tefte Parkinfono tum baccis, tum foliis in intinctibus ufurpant: Anginæ utiles effenomen Anglicum arguit. 7. Ribes verum Arabum J. B. Ribes Arabum foliis Petastidis C. B.

Rheum Ribe

Hune Rauwolfius fic describit, Vera Ribes Arabum caules habet asperos, longitudine ferè cubitali, craffindine pollicari, colore viridi, infernè (ut etiam meminit Serapio) rubescente vel purpuralcaraci. Autumno inveni Septembri mense sine sine socie & semine duobus tantum folisis praditum, anquam primtum prorumpentibus, rugossis, rotundis, Petastitidis folisi aqualibus, ex pediculis craffis, bevibus, que etiam grato illo acido succo sicut & caulis plena sunt.

brevious, 448

Huic sandem putat uterque Bauhinus pro Ribe à Bellonio descriptam lib. de Coniferis, quamvis Huic sandem putat uterque Bauhinus pro Ribe à Bellonio descriptam lib. de Coniferis, quamvis descriptames non conveniant in omnibus, Hac Spice Celtice nascendi modo aliquo pacto naturam descripti, squadem sub nive feré perpetud degit, folio Lapathi acuti prædita, ni grandus effet & roundius, & ad Papyrum accedens. Baccas sert ex sinu medio foliorum rubras, ut in Lauro Alexanum, Hogolosio & Rusco conspicimus. Septena utplurimum à radice assurant folia, in quotum nesso tructus velut racematim dependet, ex quo is succus qui exprinitur turbidus est, laccifique albesinen haber, ideò aliquantisper sin & insolari debet donce clarescat & depuretur.

In àbano nascitur, si à Cedris paulò altiùs usque ad præcipitium montis ascenderis. Haleni ag. Losut.

In Libano nalettur, n' a Ceans pauto artis inque au praceptumi nontes accenteris. Prategn agnovir Rauwolius Rob de Ribes ex vereri nomine & acido fapore, ubi non parva ejus quantitas apngratut ajò mittenda, præcipuè ad Conftantinopolin.

Viribus convenit cum vulgari Ribe.

Cartrum harc planta nec arbor est neque frutex, sed ad Herbas epiphyllospermas referri debet.

8. Ribes Norwegicum fruttu umbellato. Chamamorus altera Norwagica J. B. Clus. Park: Chamarubus folio Vitis C. B.

Ribelium (inquir Hoiserus qui hiftoriam hujus Clufio communicavir) foliolis & fructu pro sua proportione adeo æmulatur, ut non dubitem tertium Ribesti speciem appellitare. Dodrantalis est, orice petiolorum nigricante, foliis latis, dissecti Vitis foliorum modo: Baccæ in cujusque pediculi spice gumplurimæ conjuncæ tanquam in umbella, non ut in vulgari Eibesto è multis oblongis ranquilis pendentes, rubent; acidulæ, saporis valde grati. Incolis Terleberen nuncupantur.

C. Bubinus in Prodrom. recenset Ribem montan. Oxyacanthæ sapore. Duplex Ribes in Helvetionum Alpibus reporteur: altera, quæ frutice & folits, sed minoribus vulgari convenit: fructum habet ubenn, hortenst duplo serè majorem, sapore Oxyacanthæ structur respondentem, in Valesianorum montabu supericur: altera humilior est, & per omnia minor, baccis vulgari minoribus, minusq aci-

dis in Bernatam montibus provenit.

CAP. III.

De Vite Idea seu Vaccinio, Officinis Myrtillo.

Acanium Latinum ab Hyacintho deducit Salmasius in Presist. ad Synon. Hyles latrice. Nam prodiminutivo διαμέρθων Æoles scribebant διαμέρθων & Francis Interam μ per μ efferentes, ut citi Hyacinthum esse, per διαμέρθων βου διαμέρθων & simulia. Et sanè Vaccinium Virgilii, Theorist Hyacinthum esse, & de flore dict luce clarius est: unde ineptè id nomen hujus fruticis fructui attribuitm.

At nec, Vitis Idææ Theophr. descriptioni satis aptè respondet ulla hujus plantæ species, ut osten-

At neg, Vitis Idaze I neopir. Cateription has apter reprinted that many plants non valde actier poft Dodonarum Jo. Bodzus à Stapel. Verum cum Veteres in describendis plantis non valde acterati erant, hac autem planta ad Virem Idazam accedat, non video cur ad id genus non possit refeni, codéma, nomine generico insigniri. Myrtilli autem dicuntur hi fructus ab eorum similitudine cum Myrti baccis.

A. I. Viiis Idaa magua quibusdam, seve Myrtillus grandis J. B. Idaa foliis subrotundie, exalbis Vaccineum dis C. B. Idaa foliis subrotundis major Ger. Vaccinia nigra fructu majore Park. Uliginossism Ethe great Bilberry buth.

F. B. Fruicofior est hace, virgultis sesquicubitalibus, teretibus, ramos [Clussus ramos habere scribit interdum humi diffus, lentos] cortice spadiceo [modò cinereo, modò rubelcente Cluss.] obdetos; materie sais solida & denla: in quibus solia Vitis Idaze vulgaris angulose magnitudine paria, obloggi, magis tamen rotunda, glabra, nec ullo modò ut illa serrata, inferiore parte nomithi glauca [exaluda Clussus vulgari sance additringenti & nomithi acido prædita, decidua. [Flos vulgari simis, ex candido purpurascens, concavus, labris in quinq, crenas diviss & extersiva reflexis, itsi intus staminalis Cluss.] Bacce Jumperinis vel Myrti Tarentina pares umbilicum habent lanorem, ex cujus medio apex prodit, quo sit ut quam Vitis Idaze angulos bacce minbs rotunde sint: hærent autem pediculs longulculis, sapore præditer grato, sibacido & vinoso, quibus continentur grana aliquot minuta, sibutuea. [Radise est dura, lignosa, multis fibris capillata.] Sarmenta sive rami procum-

bentes subinde radices agunt.

Montoss frigidis gaudet. In Alpibus Austriacis & Stiriacis invenit Clusius, in Burgundiacis & Locus.

Missis J. Bauhinus. Nos in montosis Cumberlandie, medio itinere inter Hexam & Pereth oppida, observarimus, copiosius autem prope vicum Gamblesby ad sextum ab oppido Pereth lapidem, via

qua Novum Castellum ducit, utrobiq in pascuis palustribus.

7. Ribes

Baccis

Nigrums

Locus.

.

Vires & Ujus,

Baccis inebriandi vim inesse referunt venatores & aratores; testantur Du Choul, Camer, alique præfertim copiosius devoratis. Folia & virgulta eundem Silesiacis usum præstant quem Ledum Al pinum infectoribus Alpinis.

> A. 2. Vitis Idaa fructu nigro J. B. Idaa foliis oblongis albicantibus C. B. qui synonyma nonnulla pracedentis speciei huic attribuit. Vaccinia nigra Pannonica Park. Vac. Pannonica speciei huic attribuit.

Ramis est flexilibus & humi diffusis, gracilibusque, multis germinibus, vix è musco, (quorami occultantur) prominentibus; in quibus nullo ordine digesta sunt folia, prioris Ledi Alpini folia occultantur) prominentous, in quantum nominentous, in quantum venora, minúlo, crassa, admodum venora, superni fimilia, paulo tamen longiora, angustiora, teneriora, minúlo, crassa, admodum venora, superni nominentous, in quantum nominentous, in qu pané imilia, paulo tamen longora, angana sa renata, & mollibus quibufdam villis hirfuta, longo pediculo virentia, interne anutura, terreta per control producino inhærentia, guftús valde adftringentis. In fummis germinibus præcedentis anni baccas fert rotunda. inhærentia, guitus vaide auttinigentis.
Cerafi nonnunquam magnitudine, oblongis & tennibus pediculis dependentes, coloris initio viridis. deinde rubri, postremò nigri, succulentas, non ingrati saporis, nulla officula continentes, sed plans rami per terram sparsi similes fibras nonnunquam agunt.

Locus:

Locus.

Tempus.

Lacinum

My tillus

In unius Sneealben jugi [juxta Ericam bacciferam alteram nascentem] supra Newberg scopuls mense Augusto cruebat Clusius. Florem non observavit.

Hanc effe suspicor cujus in Catal. plant. Angl. mentionem feci nomine Vaccinii rubri foliis Myr. tinis crissis D. Merret. quam mihi ostendit Thomas Willisellus, prope Widdop vicum septem ab Hentenstall milliar. faxo magno innascentem ad fluvium Gorlp in Comitatu Lancastria.

A. 2. Vitis Idea angulosa J. B. foliis oblongis crenatis, fructu nigricante C. B. Vatima nigra Ger. nigra vulgaria Park. Black Whozts, oz Whoztle berries, oz Bilber.

7. B. Virgultis fruticat plerunque pedalibus, interdum cubitalibus, fatis crebris, virentibus, angulofis, & fractu contumacibus, in multos ramulos divifis: in quibus folia crebra, tenera, virenta, cadua, unciam circiter longa, pluíquam femunciam lata, acuminata, glabra, per ambitum arguis denicel lis crenata, sapore partim acido, potissimum primum emergentia, partim austero. Flores in singulis pediculis] hærent inter folia bullati, five urceolum referentes, colore ex albo punicante, five croceo. Succedunt bacca fingulares quoque, Juniperinis ferè pares, per maturitatem violatez potiùs quam nigræ, umbilicatæ, sapore grato & acido primulum degustatæ, quæ tamen paulo post tus quam migra, umbincate; rapore grato e acuto priminanti agrantate; que taturil puno pui neficio quid naufeabundi in ore relinquint, purpuro-violaceà, fatfique pertinaci tindurà, qui gana immerguntur multa, parva, rubentia. Radix tum recta, tum obliqua quaquaverfum agitur, è lipiu etiam parte stolones emittens.

Nascitur tam in Alpibus, quam in vastis, desertis, uliginosis & tenebrosis vallibus alissque humesis

locis Germania, Gallia, Anglia. Apud nos in montofis udis inter ericas, & alibi in ericeis & films humeêtis, folo putrido & fpongiofo, aquas retinente.

Floret Maio. Fructus Augusto, interdum etiam Julio maturos edit.

Bacce ha, Dodongo tradente, frigida funt, & cum manifesta adstrictione reficcant. Ventriculo Temperamentum & Vires.

Baccæ hæ, Dodonæo tradente, frigidæ lunt, & cum manifelta aditrictione reficcant. Ventrolo
tum & Vires.

æftuanti conveniunt, fitim fedant, ardentium febrium calores mitigant, alvum reprimunt, vomitum fiftunt, dysenteriam à flava bile ortam curant, adversus choleram morbum profunt. Sed ad ho usus Rob sive succus cum Saccharo vel melle inspissatus ipsis baccis longè præferendus, quoniam fitgidæ cum fint, crudæ fi edantur ventriculum debilem & frigidum offendunt, alvúmque perturbant potius quam adfringunt. Casp. Hofman. Myrtillos loco aprico natos & bene maturos nullatenus co

frigiditatis ascendere putat ut alvum frigidam cruditate sua perturbent, &c. Idem Myrtillos nigros rectè & ex ordine Myrtis substitui posse putat cum his conditionibus. 1. Si fumantur Septentrionales, non Italici & Hispan. 2. Si non exacté maturi. 3. Non virides seu recens decerpti, sed exficcati. 4. Non succus crudus, qui ob aquositatem multam multum refrigerat, adftringit parum, sed in Rob densatum.

Partes tenues huic succo inesse, eumq, etiam vehementer adstringere ostendunt note pene ineluibiles manibus & ori manducantium impressa. Hinc eo utuntur tinctores ad inficienda lintea-

mina & chartas cœruleo colore. Pastores & montana plebs baccis hisce libenter vescuntur: nam suavitate sua cum aliqua acidi-

tate conjuncta gustui placent. Myrtillorum vires & usus in Scorbuto apud Norwegos vide apud Sim. Pauli. Quadrip. Botan.

Cluf. 3. p. 406, 407.

A. 4. Vitis Idea semper virens fructu rubro J. B. Idea, foliis subrotundis non crenatis, fructu rubro C. B. Vaccinia rubra Ger. rubra buxeis folis Park. Red Whoats, of Whoatle

Ramis hac fruticat rotundis non angulofis, dodrantalibus, quos vestiunt folia satis frequentia, craffiora quam Vitis Idæa angulosa aut magnæ, oblonga, modò per extremum rotunda, modò leviter acuminata, non ferrata, in quibus nervi fubtus potiffimum apparent, guftu adftringente & amair cante. Flores racematim coherent in virgularum extremis, Lilii convallium floribus fimiles, albi, interdum blande rubentes: quibus delapsis baccae similiter racemosa succrescunt, sex plus minus race mulo uno, Pisi minoris magnitudine, ex albo luteóve rubentes, sapore acido valde jucundo, came fimili Vacciniis palustribus, cui immersa grana parvula, lutea. Radix obliqua fere, tenuibus ca pillamentis fibrata.

Lib. XXVI.

Camerario describente Bacca in summitate ceu corona quadam denticulata sunt. Candet & hac locis fylvofis, faxofis & opacis. Apud nos in Anglia una cum priore in cricetis Locus. Gauget & Marko rarior. Copiosam observavimus in montibus Eboracensibus, Staffordiensibus, Derovenit sed multo rarior. bienfibus, &c. inter Ericas. enisus, Maio & Junio: fructus Septembri demum mense perfecte maturatur.

Floret man de Junio. Trempt Cim bacca fint acidæ magifque adfiringentes cæteris, nec perinde fucculentæ ut Myrtilli facul Vires. utem utique frigidam ficcamq, habebunt. Quaproprer ad eos ufus ubi adfirietione opus est accomutem utique frigidam. modari possint, ut v. g. ad Diarrhoeam, Dysenteriam & prædictos plerosq. affectus. notation politis & ex harum fucco Rob conficere addito Saccharo aut melle ad viscerum calores & fitim

Pous ce and Auditis aromatibus. Auditis aromatibus. Hac ominia J. Ban-

5. Viiis Idea foliis carnosis & welut punitatis, sive Idea radix Dioscoridis C.B. Radix Idea Arbulus Uva putata, & Uva Ursi J.B. Uva Ursi Galeni Clusso Park. Vaccinia Ursi seu Uva Ursi apud Clussum Ger. emac.

Vii Idzz rubræ affinis est, à qua tamen manifeste differt, siquidem folia habet densiora, ad Ruxum accedentia, ex oblongo rotundara, angustiore ad pediculum cervice, utrinque rugosa, nec nervos ut illa præter unicum qui secundum longitudinem decurrit exhibentia, gustu cum anarore nerre quemadmodum Vitis Id. fructu rubro. Hærent autem ea ramis lignofis pedalibus. antinigento, qualitation of the state of the viente racemosus in extremitate ramulorum.

Dubitat J. Bauhinus an Uva urfi Clus. cadem fit huic plante, præcipue ob iconem, in qua pinguntur nervi transversi, qui in Radice Idaa nostra non apparent. Nos in montibus Jura, & Saleva, necnon in colle la Baftie dicta prope Genevam hanc stirpem Locus.

Nos in montibus julia, & Saleva, incenti in Solie in Bajori dieta propie and in Veganiis Narbonæ montibus se eandem legisse as

6. Viis Idaa rubra Bavarica baccis infipidis sine succo Cam. Idaa foliis longis acuminatis, baccis rubris insipidis C. B. Vaccinia rubra longioribus foliis Park.

Fruiculus est supinus crassiore caudice quam vulgaris [ea forte que rubro est fructu] que apud nospallim cum nigra [forte angulosa] in sylvis crescit, & Stein beetlin vocatur: folis itemobbagioribus, angustioribus, acuminatioribus, per Autumnum rubentibus: baccis rubris, infipidis.

Crefcit circa Monacum in campis asperis inter Ericas. Hanc plantam refert J. Bauhinus ad Rosmarinum sylvestre minus nostras vulgo dictum; i.e. ad Vui Idez affinem Polifoliam montanam. Verum cum Rosmarinum illud (ut puto) bacciferum non fit, sed Erica modo semina producat, proinde & Erica Rosmarini folio nobis dicatur, eò referri non debet, sed potitis ad Vites Idwas.

Vitis Idaa Cretica elatior Park. Cerasus Idaa Cretica Alpin. exot.

Fruiculus iste plures emittit virgas, tenues, lignosas, nigricantes, ligno duro, albo, inodoro, gusta inguam nonnihil excalefaciente, in ramulos plures divifas, ad nodos, inæqualibus intervallis, folias vestitas, singularibus nonnunquam, plurimum tamen binis, rarius ternis quaternssve simul, duriusculis, subrotundis, circa margines nonnihil dentatis similitudine quadam Agrifolii foliorum, minimè tamen ità duris & aculeatis, supernè obscurè virentibus, infernè canescentibus. In summis ramulis & ad nodos è foliorum alis exeunt flores multi, albi Cerafinorum fimiles, finguli longis infidentes pediculis, quibus succedunt fructus parvi, ex rotundo oblongi, rubentes, gustu jucundo, Fabæ magnitudine corolla in vertice villola infigniti, per ficcitatem nigri.

Vitis Idaa Cretica humilior Park. Chamacerasus Idaa Alpin. exot.

Pracedente humilior est multò, surculis pluribus, tennioribus, brevioribus; in quibus ad intervalla folia terna quaternáve interdum fimul, propemodum rotunda præcedentis modo, verum minora, molliora, laviora, minusque dentata circa margines; colore etiam minus saturo superna parte, nec adeo incano inferné. Ad nodos pariter una cum foliis exeunt pediculi longi, flosculos multos albos, racematin compactes fultinentes, quos excipiunt bacca minores, atrorubentes, ad verticem villofæ, Myni baccis nonnihil fimiles, à paftoribus & montana plebe vulgo comeftae.

CAP. IV.

Casta Poetica Lobelii Ger. Poetica Monspeliensium Park. lignea Monspeliensium J.B. Ospris fru. Oseprio Alba-

Mbitalis est aut etiam bicubitalis hic frutex, in multas virgulas variè divisus, fuscas, striatas, lentas, virescentes, interdum etiam nigricantes, præsertim cum novellæ sunt. Folia purpurascentia, angusta, satis longa, interdum foliis Linariae proxima, saporis amari. Flores ut Ribes vulgò dicti, odore jucundo, plane Gallium referente præditi [Lob. ex viridi flavescentes,

Tilis of desan

Camerario .

1490

Vires.

Tempus.

Cluf, adftrictoriæ facultatis, in eodem pediculo congesti] Baccæ satis magnæ, per maturitatem nubræ, dulces [Lob glutinosæ valde; Cluf subdulces, sentera tandem nonnihil acrimoniæ equencs] brz, dulces L Lob. guttinouz value; Club hubdulcam, fanta tandem hominina actiniomiz expenses in quibus offeus nucleus medullam continens albam, fubdulcem. Camerario bacca funt fapore si iore ingrato. Totus frutex adstringentem nonnihil facultatem habet. Radix dura & lignosa, subrusso cassoque

cortice valde adstringente tecta.

In Italia ad mare inferum multis in locis, itémque circa Monspelium copiosam observavimus. I onue

Floret Junio, interdum etiam Aprili & Maio. Fructus Octobri, vel ante maturescit. Cum totus frutex, ut diximus, aftringens fit, convenire in alvi fluxu aut fimilibus affectibus va

De Periclymeno seu Caprifolio.

Ericlymenum dici putatur quasi meeuursbahon, quia adminiculis se convolvit & scandit. Cani folium quòd folia sint extremis flexibus capreolata. Lob. Adv. Descriptio Periclymeni apud Dioscoridem, excepta radice, quam crassam ac roundam dicit, Caprisolio nostro vulgari saits bene convenit. Verium ob radicem disparem ambigiur an nocit, Caprilono nonto vingari atus con de la companio del companio de la companio de la companio del companio de la companio del la companio del la companio de la companio de la companio del la companio de la companio del la companio de la companio de la companio del la co riclymeni nomina pro hac planta ulu recepta esse. Lonicero Pericly

1. Periclymenum siwe Caprifolium vusigare Park. non persoliatum J.B. non persoliatum Gumanicum C. B. Periclymenum Ger. Common Hong stuckite, og Woods bind.

7. B. Hujus radir lignofa, reptatrix cum suis adnatis: flagella plura, alienæ opis indiga, tenuia, longa, lignofa, & in ramulos partita, furfum repentia, cauliculis & geniculis intercepta leviter pilofa funiora intellige antequam lignescant.] Folia ad genicula ex intervallis bina, longiuscula & acuta. mollia, dilute virentia, inferiore tamen parte magis incanescentia. Flores in summis ramulis complures pariter emicant, oblongi, ameniffimi, suavi odore, tubæ bellicæ directæ aut promuscid similes, ex corniculato angusto principio in latius orificium fatiscentes, laciniatæ fimbriæ ligularuma pulchritudine spectables, intus cavi, saminibus aliquot è medio exeuntibus. Color abus, ac interdum slavescens. Frustus acinis Sambuci similis, conglomeratus, per maturitatem rubens, in quo semen duriusculum. Succo abundant acini saporis ingrati.

Ligna quibus se circumvolvit tam arcte & pertinaciter ligat, ut sape vestigium iis imprimat, imò interdum recto succi motu ligatură impedito frutices quos vincit monstrosa figură in cochleam con-

tortos & in clavas turgescentes vidimus.

Hac species in Septentrionalibus regionibus, Germania, Anglia, Belgio, &c. in sepibus frequent est. Per totam fere aftatem floret, Maio, Junio, Julio, Augusto, inquit J. B. apud nos nec ado mature: florere incipit, nec tandiu durat in flore. Primo vere, imò Februario interdum mensossia edere incipit. Fructus sub Autumnum maturescit.

2. Periclymenum feve Caprifolium Germanicum flore rubello Park. Dutch Donn fuchte.

Major est & elatior, magisque ramosa & patula quam præcedens, alias similis eodémque modo fruticibus aut adminiculis vicinis se circumvolvens: Folia quoque fimilia habet, paulò majora: Flores etiam, Parkinsono describente, majores; nobis tamen flores singulares non videntur majores, fed potius graciliore tubo, at plures fimul congesti; dum adhuc in gemma sunt antequam explicartur rubentes, expliciti etiam rubent exterius, intus candidi funt.

Germanicæ originis esse scribit Parkinsonus; quocirca mirum nobis videtur neque I. Bauhinum,

neque Casparum ejus meminisse.

3. Periclymenum perfoliatum J. B. C. B. Ger. perfoliatum sive Italicum Park. Perioliate, Q double Donp luckle.

A vulgari nostro & Germanico differt foliis pane glaucis, rotundioribus, & pediculis brevishmis, quorum quadam sunt sape continua, & à viticulis trajecta, pertusave, suprema autem acetabuli instar modicè concava, sapore subacri, ex quorum cotyla slores prodeunt præcedentibus similes, ameniffimi, fuavi etiam odore, colore ex purpura albefcente, aut in luteum languefcente, fuperiori fimiles, breviores tamen & minores: ex tubulo eminent, ftamina albida. Semen glomeratim nafér tur, colore rubro dilutiore, acinorum Sambuci magnitudine.

Clusius modum quo stores nascuntur distinctius & plenius describit; Foliis est latioribus, & binis aut ternis acetabulis extremos ramos ambientibus, in quorum fingulis seni plerunq, flores exorium-

tur, præcociores & minùs odorati quàm in prima ípecie ; folia lapiffime variegantur. In Italia: & Gallia Narbonenfi oritur ; Monspelii florens observavit J. B. Aprili & Maio in

Locus & Tempus.

Locus &

Tempus.

Lib. XXVI.

A. Perielymenum perfoliatum Virginianum semper virens & florens Herman, hort. Lugd. Bat.

Eleganti perpetua coma viget ac floret. Periclymeno perfoliato pracedenti videtur conformici Ed omnibus partibus minor & gracilior. Folia sunt paulò rotundiora, lucida, inferna parte magis sei omnous partoni minos viticulos ordine quasi verticillato prodeuntes, odore equidem nullo eincana. Hores an aummos vincunos orume quan verticinato prodeuntes, odore equidem nullo e-rident funt, aft colore amenifilmo, fulgenti cocco filendente, effigiéque tubum venatorium per-bellé exprimunt, orificio in quinque aquales crenas laciniato. E medio profluunt famina lutea-piculata cum fifto pallido longiore. Singulis floribus fubjicitur capitulum parvum herbaceum, lu-giculata cum fito pallido longiore. Compten apud Eudhans. In Horto instructissimo teum, la referent participati De Campten apud Eudhans.

reum, Iruchis incinoamentum, quou in paccam apir more congenerum. In Horto initructiffimo Reverend. Episcopi Londinens. D. Compton apud Fulbam, Vehementer calefacit & deficat, in d quod gustine etiam ipio deprehenditur, fiquidem folia in Viret. Vehementer calefacit & deficat, and quod gustine etiam ipio deprehenditur, fiquidem folia in Viret. Vehementer calefacit & deficuta, ardorem & acrimonia tensum imprimunt, unde recte aliquandur retenta & degustata, ardorem & acrimonia tensum imprimunt, unde recte colligious et attenuantis, digerentis, dissolventiques inscriptore inscrip communation and one fauctument tumores & inflammationes incipientes in collutionibus & gargarifmis utile fit: aq on interesto errore, nequicquam reclamantibus medicis, à vulgo hactenus ea ufurpante crediprost, inverterato ciroro, nequicquain reciamantinus medicis, a vulgo nactenus ea ufurpante creditumelt. Idem dicendum de aqua foliorum aut florum deftillata, qua ad eofdem ufus à vulgo frequentatur, non in Anglia tantum fed & in Germania; forte locum habere possit in tumoribus fau-

cium à frigidis humoribus ortis. num a niguta de la control de care quim iplum tradunt ulcera humida & fordida, sanare impetigines & alias cutis foedicates, lienem absumere, difficultati spirandi conferre, parcus celeritatem facere, calculos pellere, faciei macilis abilergere, &c. F.R. Cæterum Matrifylva in eorum unguentorum ufum venir quæ ad capits vulnera parantur. Vide Matth.

Liquorem Periclymeni stillatitium cum semine Lavendulæ solitus est ad partum facilitandum ad

ji velii) propinare Rondeletius.
E Capitolii floribus conficitur oleum Jafmini fuccedaneum. S. Paullus. Quad. Bot. Class. p. 39, 49.

CAP. VI.

De Periclymeno recto.

1. Periclymenum rectum fruttu rubro Park, rectum fruttu rubro & nigro J. B. rectum Germanicum Lorn cero Ger. Chamacerasus dametorum frudu gemino rubro C.B. Dyzight Dony luckte, with xyloflowers

O caudice, nullius fulcri indigum furgit hoc Periclymenon, fruticibus annumerandum, cul filia Corni feemina vulgo dicta, molliora, minus nervola, utrinque hirfuta, bina opposita: quo numero quoque fleres, uni eidémque pediculo insidentes, ex foliorum alis erumpunt, ex luteo pallecentes, Perichymeni vulgaris formâ, minores tamen, fuperiore folio furfum re-flexo, fimbriato, inferiore demiffo angultiore, integro; quibus decidentibus bacce gemella fubnascantur, eidem pediculo testium instar appensæ, per maturitatem nubentes, Sambuci aquaticæ, sapore naufeofo

In locis ubi sponte oritur baccæ perpetuo æqualis fere magnitudinis sunt: at in Belgicis hortis culum (observante Clusio) vix unquam æquales ad maturitatem perducere deprehenditur, at cum

una excreícat & turgida fiat, alteram femper exilem, plenam tamen remanere. In Germania ad fepes & in dumetis vulgatiffimum habetur. Fructus Julio matureſcit.

Nullus hujus aut aliorum Periclymeni recti generum (quod hactenus novimus) in medicina

2: Perichmenum rectum fructu nigro Park. Chamæcerasu Alpina fruttu nigro gemino C. B. Peris chmenum rectum solio serrato J. B. rectum Sabaudicum Ger.

Periclymeno recto vulgari multò humilius est, humanámque altitudinem rarissimè attingit: multò gaciliores & rariores habet ramos, albicante cortice tectos, folia priore teneriora, longiora, in ambitu nonnihil ferrata, fupernè virentia, infernè minùs incana quam primi. Tenellis germinibus enalcuntur inter folia graciles pediculi, unum interdum, fed binos utplurimum flores fuftinentes, superiore minores & teneriores, non pallescentes ut illi, sed purpurascentes, quibus succedunt gemelli fradus, aque magni ac in priore, etiam aquales, nigri tamen, non rubri, fucculenti, guitu

Rarum est inventu. Nos in sylvis juxta sacellum Brunonis supra primarium Carthusianorum Locus. comobium observavimus: Clusius in montibus Sabaudicis, Austriacis & Stiriacis. Floret cum aliis

Periclymeni generibus, semen Julio maturescit. Baccas Chamæcerafi Alpinæ vomitum movere affirmant nonnulli.

3. Pariely-

Concera Algo

Periclymenum rettum fruttu rubro Got. rettum fruttu rubro fingulari majore Park. fed poprom.
nam geminum obtinet, nift ex accidenti in unum coalejcant. Chamacerafus Gipuri, vol.
Chamacpriclymenum quoddam Alpinum J. B. Chamacer. Alpina, fruttu rubro gemm, dubus puntiti notatu C. B.

Frutex ligni medulla alba, facie tota ad Xylofteum aliquatenus accedit, brevis ille quidem, licer fit ubi quatuor cubitos aquet, ramis adversis fragilibus, cineraceo corrice obductis. Polia Xyloftei jam dicti, fed majora multò, acuminata, hirfuta, potiffimim fubtus, nec usquam ferrata, binaqopostira. Flores longinsculti, ad floren Periolymeni recti seu Xylostei accedentes, riche paulo histotes, rubentes, ex adverso fitis pediculis, longis, ex alis fosiorum orus insidentes. Fratue ruber, interdum geminus, tanquam ocellis notatus, ex longo pediculo, Cerasi similis, succo insuavi & aman plenus, in se continet grana serè sex september, aut plura, alba, lata.

plenus, in se continet grant rete sex represents, any partial actions. Periclymenum IV. Class quality and escripto habent, fructum habet plerunque unicum, rarò geminum, tametsi gemino slori succedat duplici in summo ubi flores inhaferant site mate notatum, sed unicum granum continentem. At Chamaccerasus Gesneri prout ab ipso describitur, se à nobis etiam observata est, fructus obtinet gemellos, singulósque tanquam ocellia au pupillis notatos, se senina sex septemve aut plura continentes, non unicum duntaxat granum.

Xylosteum nonnullis quasi lignum osseum ob ligni duritiem dicitur.

Frequens est, teste Clusio, in montibus Pyrenaus & Allobrogicis, sed omnium abundantifimum in Pannonicis, Austriacis & Stiriacis. Floret Aprili & Maio, fructúmq, Julio & Augusto plerunq perficit. Nos in montibus Jura & Saleva Genevæ vicinis satis frequentem observavimus.

4. Periclymenum rectum fructu caruleo J. B. Park. Ger. Chamacerasus montana fructu singulari ca-ruleo C. B.

Ejuschem cum Periclymeno ferratis folis altitudinis, sed craffiulculo est stipite, multos in ramos diviso, nigricante cortice obductos, qui scaber est, & plerunque multis locis hiat; interdum statu à radice in multos ramos sed dividit: tenelli ramuli purpurascunt, & incana lanugine pubescunt, Folia contrario situ inter se disposita ut in reliquis Periclymeni generibus; illi quod bacas subra fert non dissimilia, exsiccantis & amariusculi gustus. Florus è tenellorum ramulorum alis pediculo inharentes profert geminos, rudimento fructus ut exterorum innixos, pussillos, pallescentes, cavo & in quinque lacinias divisos, ut reliquorum Periclymeni surrecti generum stores, è quorum unbilico prodeunt quinque staminula sava, appendice insignita. Fructus singularibus baccis, utinque inter folia brevi pediculo dependentibus constat, Chamamessipio Gesneri magnitudine aquabina, intersolia brevi pediculo dependentibus constat, Chamamessipio Gesneri magnitudine aquabina sinsipio supulo, coloris cerulei, qua vinnos & acidiusculo succo plena manus subro olose instituint, & multa plana grana continent. Radix late dissinatium & multas fibris prædita est.

Crescit sponte ad radices cujustam montis pago Malirz vocata contigui, ad sinistram viz quz ad Taurum superioris Stiriæ Saltzpurgensem ditionem pertingentis præcelsum montem ducit.

Incolæ fructum diligenter colligunt & in tinctorium usum reponunt.

Videtur nobis habere multa communia cum Chamæceraso Gesneri, inquit J. Bauhinus.

CAP. VII.

Pimpinella spinosa Park. Poterio assinis, solio Pimpinella spinosa C. B. Poterium quibusdam see Pimpinella spinosa J. B. Poterion Lobelii seve Pimpinella spinosa Camerarii Ger. Pimpinella spinosa Camerarii Ger. Pimpinella spinosa seu sempervirens Morison.

Aulibus cubicalibus densè fruticat, multis in terram procumbentibus ramis: plerique verò omnes ftolones fatim ex radice rubente faporis ficci & nonnihil amaricantis oriunus, contice techt exteriore incano, tenero, cui alius fubfit rubens. Folia tenella, longiulculis in pediculis ordine ex adverfo pofita, fuperna utrinque virentia, inferna cinerea, nofitre Pimpinelle Sanguiforbæ fimilia. Flores primo vere conficientur, herbacei coloris, ftellati, parvi quibus fuccedunt baccæ exigua; albicantes cum pauxillo rubore, ordine quodam ad ramos feffiles, Ribs nofit baccis haud abfimiles, conficcio adhue in unusfeujusque baccæ umbilico flore. Rauvolfii descriptio est à J. Bauhino Latina facta.

Planta hac in Greta perpetuo viret & multos annos durat. Adîtringendi vi pollet, vulgatiérque in tota Gracia Σπίζει με appellatur. In declivi montis Libani parte nafci vidit Rauwofines Sub finem æftatis floret; Autumno femen matureficit, cum folia primum erumpunt, que tum in fe contracta videntur, & Afglenii folia quodammodo imitantur, fed longe minora funt, que fuccessi temporis majora apparent. Reliquam descriptionem Hon. Belli vide apud ipsum, Ep. 2. ad Clifum, qui plantam hanc legitimam Dioscoridis Steeben esse contendit. Argumenta quibus id probare nititur vides soco citato.

In fanandis alvi fluoribus indistincte à rusticis Cretensibus usurpatur : nam ejus in aqua decocto jejuni bibunt, & a morbo ut aiunt liberantur. Bellus.

VI.

CAP. VIII.

1. Baccifera Indica fructu umbilicato quinque-capfulari polyfpermo. Kadali H. M. P. 4. T. 42. p. 87.

Rutex est seu arbuscula humilis, caudice tenui, nodoso, ramulisque quadrangulis, viridibus; lanuginosis & asperis, ceu frondibus umbrosis, in latum disfusis ornato: Lignum ex albo slavesens, prædurum; densum, furvo, lanuginoso, asperòq, cortec cinctum, necnos sunosis intus medullà, uti in Sambuco, refertum. Radis sibrata, albicans, ruso cortice tecta, inodora, sambita leviter crenata, inodora, astrinica, superne atro-viridia, inferne subviridia, solisis Malabathri haud absimilia, præterquam quòd sint aspera, exiguis spinulis horrida, maculata & in ambitu leviter crenata, inodora, adstringencique sapore prædica: A pediculo ad apicem soli tres nervi crassione transeum; è quibus transversim multæ venulæ parallelæ excurrum. Evera suminis ramis innascuntur, calicique crocco, histicus, profundo, se in quinque lacinias diviso inhærent, soli mata ampli, elegantes, quinque eve, profundo, se in quinque lacinias diviso inhærent, soli mata suminisco produent decem stamina, quinque viz. viridi slavescentia, apicibus lutes plumatsque ornata; quinque viz, quinque viz, viridi slavescentia, apicibus lutes plumatsque ornata; quinque viz odor nullus, sapor astringens. Frustus rotundi, se in vestice calyce florum surrecto coronati, crocco crasso quinque viz. viridi stavisos prupura esta cataim instendiba suministis destrict se aperitur: intus referti sinte carne molli, carneleo purpuracente, dulcis gratique saporita, atque in quinque distinctos loculos per membranulas intermedas nonnihil divisa, intra quam minitus intermedias nonnihil divisa, intra quam minitus intermedias nonnihil divisa, intra quam minitus diffinatos loculos per membranulas intermedas nonnihil divisa, intra quam minitus diffinatos loculos per membranulas intermedias nonnihil divisa, intra quam minitus videantur.

Nascitur locis arenosis & montanis, prasestim circa Cochin: Semper viret, floret, fructúsa, producir. Lecui: Ligni hujus carbonibus utuntur in praparatione pyrii pulveris.

Floribus Gentiles litare solent in templis Veneri dicatis, ipssíque Mogeni dictis.

Floribus Gentules intare joient in tempus y enen incars, ipsique adagen circus.

**Pudda maturi ab indigenis comeduntur: hife quoq, panni Goffypini purpureo tinguntur colore.

**E folis tenerioribus in oleo coctis unguentum conficitur aphthis fimilibuíque oris & gingiva- Viren.

**Imma affectibus fanandis conveniens. Foliorum fuccus cum Oryzæ infinifo exhibitus colicam paffio
Pudda affectibus fanandis conveniens.

**Foliorum fuccus cum Oryzæ infinifo exhibitus colicam paffio
Pudda affectibus fanandis conveniens.

**Pudda af

2. Ben-Kadali. H. M. flore albicante, fructu viridi, pulpa albicante.

Precedenti valdé fimilis est: Flores tamen albicantes decem filamentis erectis uniformibus luteis, abicàntibus apicibus ornatis, medium occupantibus. Fruttus vero cortice viridi cincti, carnéq, albicante referti, intra quam minutifima purpurea continentur granula.

Abindigenis comeduntur, ut in medicina nullius funt usus.

3. Katou-Kadali H. M. P. 4. T. 43. p. 91. storibus minoribus, fructus cortice aspero.

Caudice est tenui, spinulis exiguis horrido, necnon ramulis purpureis asperis ac hirsutis donato. Folis Kadali foliis simulia, at majora, aspera, & per folii longitudinem non tres, sed quinque nervi crafficres transcent, è quibus transversim multav venula excurrunt. Flore: inodori, calycique aspero ac hirsutian attacent, Kadali sforibus haud abstimiles, sed minores. Frustas oblongo rotundi, aspero ac hirsutio cortice tecti, carnéque intus succulenta, purpurea, dulcis gratique saporis referti, intra quam numerosa, minutissima latitant granula.

Crescive locis montanis, quotannis sorte fructusque fert.

Crefeit locis montants, quotannis Horet riuctulque fert.

Folia contrita & cum Piperis folis ficcatis in pulverem redacta, atque cum faccharo exhibita, Vires, tuffin fedant, ac phlegmata è pulmone ejiciunt.

A. Tsjerou-Kadali foliis, floribus & fructibus minoribus.

Humilis eft frutex, cum Kadali prorsus conveniens, nisi quod soliis, storibus fructibus, structibus, filminoribus.
Nascitur locis montanis & petrosis circa Kandenate: Semper storet, sructis que producit.
Ex arboris cortice, soliis, storibus, sructibus que in Sesami oleo coctis oleum conficitur, quod Viresi Apths, lingua s fisuris, potenter medetur: idenque Epilepsiam, Spasimum cynicum similésque affectus curare dicitur, si caput eo illinatur.

CAP. IX.

Frutex Indicus baccifer fruttu oblongo polyspermo. Belilla H. M. P. 2. F. 18. p. 27.

Ruex est altitudine sesquihominis, sinuosis ac tortuosis ramis etiam arbores scandens, in are nosis nascens. Radix rusta; sibras eapillatas emittens. Caules lignosi, nodulati, ac in supremis partibus quadrangulares, fusci [vetustiores cinerei] emittunta, hinc indè ex riodulis surculos passim binos & binos, se mutuo decussantes, ac anteriora versius incurvatos, qui dum teneradhuc sunt, rotundi, virides ac pilosi spectantur. Folia in nodulis bina simul, atq. citam terna vel plura petiolis languidis sescuncialibus insident, oblongo-rotunda, oris ad basin seu pediculum subrotundis, in cuspidem angustum terminata, tenuia, pilosa ac velut lanuginosa, superne saturatus viridia, subtus dilutiora. Gosta media in supina parte nonnihil eminet. Folia sapore sunt mullo nist sylvestri.

micedor Can -lea

Locus &

Tempus.

Locus.

sterium for : nofimm.

Locus.

Vires.

CAP.

Vires.

A. Fr 60

fylvestri. Flores in summis surculis umbellatim provenium fellati, quinq, petalis, rotundo-cussi, datis compositi apicibus albicantibus, ruga in medio unjusculia (apicibus albicantibus, ruga in medio unjusculia qualibus miscoria qualibus miscoria da la compositi apicibus compositi de la compositi de l datis compositi apicious albicantibus, ruga in incuno influenciare, acutoriante, interius contrada, ac versis inferiorem partem oris nonnihil inflexa funt, interius pulchie rubicunda feu fearlacin, ac versis inferiorem partem oris nonnihil inflexa funt, interius pulchie rubicunda feu fearlacin, ac versis inferiorem partem oris nonnihili inflexa funta partem partem originali influentification bilico in medio: infident flores cum pedunculo obiongo, viriai-aiuto ex pinolo, vertici friedis tenelli feu calvici qui oblongo-rotundus feu craffiolus eft, ac quatuor vel quinq, parvorum, angulo rum ac capillaceorum foliorum, odoris nullius. Friediu oblongo-rotundi, & minutulis pilis oblini cum immaturi funt virides; cum verò maturi ad flavum vergentes, intus-carne denfa viridi; fapor fubaffringenti & fubacido. Eft autem in eis congeres feminum minutulorum, in quatuor feries per fubaffringenti & fubacido. membranam intermediam albicantem distinctorum, colore viridi cum in ima serie coadunata, la memoranam intermediam anticanti albicantia & transparentia inftar arenularum, cum maorim autem fingula conspecta viridi diluta, albicantia & transparentia inftar arenularum, cum ma orinn autem migura composta vinta funt colore nigerrino. Ex umbilico fructus qui calyce quadrifolio tantum est emergit folium tura unit colore nigerrinio. Ex anionico interese quinti calycis folii cujus descriptionem vide, ego pro monstro aut natura lusu habeo ejusmodi vice quinti calycis folii cujus descriptionem vide, ego pro monstro aut natura lusu habeo ejusmodi fructum. Stravadi ling. Bram. est candidum, quod nomen huic plantæ datum est quod foliis sit can-

HISTORIA PLANTARUM.

didis.

Mirabilis eft (inquir D. Commelinus) lufus naturæ in hoc frutice per varios colores, quibus flores exornantur.

Eorum aliqui funt pulchre-rubicundi, alii vero albifimi: qui flores albi apud Indos tam frequenter comedi solent, ac apud nos lingulatum Blitum vel Beta.

Radix in decocto data hepati refrigerando humoribuíq, pituitofis expurgandis commoda est. Ea. dem trita cum aqua & peruncta corporis dolorem fedat, oculorumq, rubedinem tollit is applicata: eadem digestá & decocta in oleo proficue bibitur ab infantibus pro pustulis in ore, ad quod etiam fervit decoctum corticis in oleo intus fumptum. Foliorum decoctorum fumus seu vapor partium. externarum dolorem in iis exceptus fedat: Succus foliorum & fructuum fimul oculis indius mihes culam seu etiam pelliculam visum obtundentem tollit.

CAP. X.

Frutes: Indicus baccifer floribus umbellatis fructu rotundo polyspermo.

Cupi H. M. P. 2. F. 23. p. 37.

Rutex est altitudine humana, nascens in arenosis. Radix ei albicans & fuscescens, sibroli, cortice subamaro. Stipites & rami teretes, cinericei, nodulati, ligno albo, corculo intussaro, ramis & circulis ad nodos conjugatim binis. Folia petiolis uncialibus hærentia, ex adverso bina alterno ordine prodeunt, oblongo-rotunda & angusta, anteriora versus rotundis oris in cubi dem leniter contracta, textura densa, superficie plana, supernè saturo virore nitentia, subra diatiora, fapore fubadfiringente & amaro, odore jucundo, nevi è media cofta bini adverti ordinea; eunt, trantverto, obliquo partim, annulari & parallelo ductu. Flores in fummis furculis velutumbel latim dispositi, in petiolis bino ordine excuntibus, albicantes, ex vetustate flavescentes, odore fra granti, quinque vel etiam sex petalis constantes oblongo-rotundis, & leniter è rotundo culpidatis. grand, quinque vei etiani ex petans contiantes oblongo-rotation, et fortice e rotation cuipidals, angultis & craffiolis in ftellæ formam expansis, & deorfum reflexis, tubo ceu collo brevi calyci quinque angustorum & cuspidatorum foliorum infidentes. Sunt autem petala in medio in longum pilis interius oblita, in unguiculis quoque interius pilofa, ad orificium colli orbiculare: unde emeat fylus albicans cum oblongo albicante ac substavo capitulo in summitate: in interstitiis petalorum framuncula tenuia & subflava, quinq, vel sex pro numero petalorum, longiusculos & crassiolosapices ex albicante lubflavos, qui etiam in flore vetuffiori flavescente rubra linea ftriati sunt, geltanua, Succedunt frattus parvi, duri, rotundi, ad instar baccarum Lauri, maturi nigricantes, nullo

excepti calyce, sed in vertice umbilico quinque cuspidum coronatim cincti; saporis subdulcis, &in In hisce fructibus sunt septem, octove plus minus semina, intersepimento, quod fructum per me-

dium in longum fecat, in duos ordines diftincta, figuræ triangularis, duobus lateribus & uno rotundo circumscripta, primum colore viridi, dein rubro susco ac post nigricante.

Bis in anno tempore pulvioso & æstivo dat slores.

Folia & fructus simul trita & permixta cum lacte mulieris pustulis in pedum & digitorum articulis natis in fomentis adhibentur.

CAP. XI.

Baccifera Indica, floribus spicatis fructu rotundo, nigricante, polyspermo.

Ben-Kara H. M. P. 5. T. 35. p. 69.

'Umilis est arbuscula, duodecim circiter pedes alta, caudice tenui, albicante, multisque ramis in orbem diffusis donato, qui cortice cinereo & furvo cincti, ac spinis insuper oblongis, duris, aculeatis muniti sunt. Radix fibrata, albicans, atro-purpurascente cortice teda. Febra bina oppolita ramulis inherent, oblongo-rotunda, acuminata, craffa, denfa, glabra, fiperne atro-viridia & splendentia, inferne subviridia, Nervis aliquot è media costa in latera excurrentius,

lapor subastringens, odor nullus. Flores suaveolentes, viridi-purpurascentes è foliorum alis sumnifque caulibus fpicatim exeunt (viz. fingulis furculis flores multos in fpicas dispositos sustinentibus) mique camano oblongo-rotundis, acuminatis, tenuibulque foliolis conftantes, atque calvoi viquinque lacinias acuminatas secto inharentes; totidem brevissimis, tenuissimis, candidísque ridi, in quinque include a cinereo-firiatis apicibus ornatis mediam floris cavitatem occupantibus: inter main from the straight occupantions; interface from prominer viridialbicans, planus, capitulo oblongo albicante. Floribus fuccedunt bacca qua se siguo in vertice umbilico præditæ, virides primum, dein purpurascentes, hine nigricanrotunua, carbon cortice cinctæ, carnéque intus denfa, humida, faporifque fubdulcis & tes & premuentis refertæ; intra quam semina continentur scabra, angulosa, membranaceis pelliculis. nuoautatus intergerinis sejuncta, ità ut tria quatuorve plerunque in singulis latitent cellulis. Malcitur circa Cochin, semper viret; maturos bis quotannis fert fructus, Martio viz. & Septembri Locus &

Radix ficcata, in pulverem redacta & exhibita, foetum mortuum ac secundinas post partum in Vires. ntero relictas expellit, necnon menstrua obstructa provocat. Fructus immaturi diarrhœam com-

nescunt, & nimium mensium fluxum imminuunt.

Lib.XXVI.

CAP. XII.

Baccifera Indica fructu cum quadripartito in vertice umbilico, quadricaviulari.

Pee-Ponnagam. H. M. P. 5. T. 24. p. 37.

Rbuscula humilis est, duodecim circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, multisque ramulis in orbem diffusis donato: Lignum albicans, cinereo ac lanuginoso cortice munitum. Radix Ponnagam radici fimilis: quemadmodum & folia præcedentium arborum foliorum amula. Flores circa extremos ramulos oblongis & florigeris petiolis confertim proveniunt, súnto, foice seu potuis virgulæ plumosæ, viridi-flavescentes. Fructus subrotundi, quatuor angulis constantes, virides, quadripartito in vertice umbilico coronati, quatuor distinctis loculis semina continent exigua; oblonga, rufa, nitentia.

Provenit in Mangatti, semper viret, quotannis floret, fructúmque profert, mense viz. Au-Locus &

Caterum ex radicis è foliorum fucco cum melle cocto linimentum paratur potentissimum ad-Viresversus venenatorum animalium ictus morsusve præsidium. Idem præstat balneum, quod ex soliis hisce cum Allio decoctis conficitur.

CAP. XIII.

Baccifera Indica ad foliorum alas florida, fructu umbilicato & calyculato tricocco.

Katapa Part. 5. Tab. 47. H. M.

H.M. Rbor est humilis, 13 circiter pedes alta, haud ità crasso caudice, multisque rotundis viridibúsque ramulis donato. Lignum albicans, densum, rufescente cortice cinctum, necnon molliore intus matrice refertum. Radis albicans, furvo cortice tecta, amara, graveolens. Folia subrotunda ferè, acuminata, in ambitu leviter crenata, mollia, lævia, supernè atro-viridia & splendentia, infernè subviridia, costà media rotunda & albicante, odore nullo, sapore amaro. Floculi ad foliorum alas bini terníve fimul juncti proveniunt, inodori, amari, pentapetali, stelliformes, virides, disco medio diversi à petalis coloris, flavescente, viz. staminulis quinque viridibus, flavescentibus apicibus ornatis, ac inter petala expansis umbilicum occupantibus; inter qua stylus prodit viridis. brevis.

Flosculis succedunt Baccæ rotundæ, tricoccæ, umbilico trisido in vertice coronatæ, calycíque exiguo arcte inhærentes, subvirides, albicante cartilaginosoque cortice cinctæ, qui tenui pellicula insuper obductus est; intus continentur semina tria, triquetra, albicantia primum, at per maturitatem nigra, amara, membraneis pelliculis ab invicem sejuncta, ità ut singula in singulis latitent locula-

Crescit variis Regni Malabarici locis, præsertim in agris Oryzæ culturæ dicatis, quos immunes Locus. fervare fertur ab infectis cujuscunque generis, tenerioribus plantis summopere noxiis. Semper viret, quotannis floret, fructúmque fert.

Ex arboris radice decoctio conficitur, que Maniacis medendis summè utilis perhibetur.

Vires.

Lillill 2

CAP:

Ufus.

Lib. XXVI.

F.ocus.

Vires.

CAP. XIV.

Baccifera Indica floribus spicatis, fructu umbilicato tricocco, lacte acerrimo manante.

Cammetti H.M. P. 5. Tab. 45. p. 89.

M. Rhor est vastæ magnitudinis, 40 plusquam pedes alta, caudice crasso, multisque ramulis de nereis in orbem diffusis ornato. Lignum albicans, matrice rusescente, ac cortice obductum cinereo, qui vulneratus acrem lacteum succum stillat. Radix sibrata, rusa, stavescente cum cinereo, qui vulneratus acrem lacteum succum stillat. H.M.cortice cincta, qui incissi tidem acrem lacteum succum stillat. Folia oblongo-rotunda, acacortice cincta, qui inclus interna acconi naccum naccum naccum relata. Tormo conlego-fortuna, acconinata, craffa, denfa, glabra, fuperne atro-viridia, inferne fubviridia; intus acri lacte turgenia, me dia cofta e viridi albicante. Flofculi fuaveolentes, viridi-albicantes, in ípicas difpoliti, extremis dia cotta e virini anticante. Sunt ii gemmulæ exiguæ, lacteo fucco turgentes, medium occupantibus #2 minulis tribus surrectis, apicibus ornatis. Flosculis succedunt baceae tricoccae, virides, umbilico in vertice coronatæ exiguo, tripartito, atro-viridi, acerrimo lacteo fucco turgentes, intúlq, continentes semina terna, dura, albicantia, rotunda.

Mascitur in variis Regni Malabarici locis uliginosis, præsertim circa Cochin in Rapin & Pa.

E folis in aqua coctis balneum conficitur anti-arthriticum. Eodem decocto fi ulcera antiona & verminosa laventur, vermes necantur, ac ulcera potenter mundantur. Ex lacteo arboris succo & pulvere Carcapulæ pilulæ fiunt quæ in hydrope miris laudibus extolluntur.

C A P. XV.

Baccifera Indica fructu glabro tribus loculis terna semina continente.

Ponnagam H. M. P. 5. T. 21. p. 41.

Rbor est procera, 20 circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, multisque ramulis inor. bem diffusis donato. Lignum densum, albicans, cortice cinereo obductum. Radiu rube scens, albicante cortice cincta. Folia petiolis longis, rotundis, subrubescentibus circa ra mulos proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, glabra, superne colore vindessis of splendentia, inferne subvirida: à pediculo ad apicem soli conspicuus nervus decurrit: odor & securiti. prenuenta, interne tutorinta: a penerulo at aptent form competus fields to the defent of the por infratus. Flores inodori extremis furculis forcatim proveniunt, calycíque exigue úbrubelení inharent, tribus, rarius quattuor, oblongo-teretibus, viridescentibus, intúsque lanuginosis ac finais constantes foliolis, quae è globulo rubicundo, oblongo-totundo prodeuntia ac laté expansa jucundum intuentibus adspectum exhibent; medium occupantibus staminulis tenuissimis, brevissimis. Singuls floculis finguli succedunt fruttus, rotundi, tribus, interdum quatuor, angulis conftantes, vimitubescentes; totidem distinctis loculis semina solida continent, cuticula nigricante ac nitente in tecta, medulla alba, ex rotundo oblonga, sapore adstringente cum subsequente ardore.

Provenit in Parces: semper viret, floret, fructumq, fert.

E folis & fructibus cum melle contufis cataplasma paratur, quod ictibus ac morsibus Serpentum aliorumo, venenatorum animalium impositum eos potenter sanat. Radix trita, & cataplasmats formâ locis contufis impolita fanguinem coagulatum dissolvit & contufiones curat.

2. Baccifera Indica fructu lanuginoso, cum ossiculo tribus loculis terna semina continente:

Tsierou-Ponnagam H. M. P. 5. T. 22. p. 43.

Ltera Ponnagam species est, sed minor. Radix ei surva, aromatica, acris. Folia pracedentis similia, at minora & suave olentia. Similiter Flores Ponnagam flosculis haud absimidentis fimilia, at minora & fuave olentia. Similiter Flores Ponnagam flosculis haud abinimiles; prater quos tamen alii exigui insuper adfunt flosculis, quibus Ponnagam defluiutur. Floribus succedunt Fructus rotundi, in vertice umbilico trium filamentorum subvindium ac lanuginosorum coronati, tenui purpurascente ac lanuginoso cortice cincti: Nucem continent albicantem, tria distinctis loculis includentem semina, nigricantia, nitentia. Crescit locis arenosis in Baypin; semper viret, quotannis maturos exhibet fructus, mense circiter

Viribus cum præcedente convenit.

CAP. XVI.

Arbor Indica baccifera fructu umbilicato rotundo Cerasi magnitudine dicocco.

Angolam H. M. P. 4. T. 17. p. 39.

Recella est arbor atq, speciosa plurimum, altitudine 100, crassitie verò 12 pedum mensuram circiter æquans, multisa, ramis in orbem longè latéq, dissussi donata, qui cortice viridi obducti, acspinis lignosis, crassis, longis, ac rigidis muniti sunt. Lignum albicans, prædurum, coracipinis inginos, trains, tongeo, ac inguis intuinit initi. Ligitum albicans, prædurum, cortice glabro, cinereo, albis interflincto punctis, faporis acri-amari, odoris aromatict inchum. Rabir ingola, rufa, cortice flavescente tecta, odorata, amara. Folia brevibus petiolis circa ramorum spinas (suae tandem in ramulos excrescunt) proveniunt, ollongo-rotunda, crassa, mollia, glabra, spinas (suae tandem in ramulos excrescunt) proveniunt, ollongo-rotunda, crassa, mollia, glabra, spinas (suae tandem in ramulos excrescunt) proveniunt, ollongo-rotunda, crassa, mollia, glabra, spinas (suae tandem in ramulos excrescunt) proveniunt, ollongo-rotunda, crassa, mollia, glabra, spinas (suae tandem in ramulos excrescunt) proveniunt proveniunt in the control of th fpinas (qua tanuoni in tanuous execuciant) proveniunt, outoingo-rotunda, cratta, molita, glabra, informè è viridi fusca, odorata, amara, nervis aliquot è cofta media albicante, & in fugerne viridia, informè è viridi fusca, odorata, amara, nervis aliquot è cofta media albicante, & in aversa parte altè extuberante obliquè in latera excurrentibus. Flor ad foliorum exortum titdem spinare de la contrata del contrata de la contrata de la contrata del contrata de la contrat aveila parte ance extended ance conque in natera excurrentious. Fier an onforum exortum titdem fpins provenit, plerunque unus, aliquando duo aut plures, infidéra, calyci rotundo, in decem lacinas feão, è decem teretibus, craffis, denfis, fubviridibus, intus candidis foliolis conftans, quæ exnus tecuo, c account contrains, quaries, movimentes, mus caments folions contrains, quar extrorum reflexa apicibus circa caulem cocunt, prominentials accomminatis apicibus, quos pallida funtinent, quorum medium obtinet piftillum fiaminibus concolor; odor fuavis, fapor amapamis interest. Oct. Italy approximate training and the state globoli, Ceraforum majorum magnitudine amuli, exiguo in verice umbilico praditi, contecindi craffo, purpurafcente, qui maturo fructu sponte dehifcit, carnéque succulenta, dulcis, conce laporis, intus referit, intra quam duo tréfve, atri, glabri, plano-rotundi, intus candidi con-igentur nuclei. Hi autem fructus avidè expetuntur & in deliciis comeduntur. engeniul musei. An autom museus avine experiment & in deneus comeduntur.

Crefcit locis petrofis, arenofis & montanis in Mangatti allissque provinciis Malabar perpetuo fron. Locus.

det, frugésa, fert, ac diu superstes manet.

g, rugeun lore, actual importation maille. Emblema Regiæ Majertatis Malabarenfibus habetur hæc arbor, quòd flores diademati imperiali

haud absimiles rigidis inhæreant spinis.

Succus ex arboris radice expressus vermes necat, necnon biliosos & pituitosos humores per alvum Vires. expurgat, & aquas hydropicorum ducit. Radicis pulvis antidotum habetur venenatis morfibus ferpentum, aliorumq, venenatorum animalium.

CAP. XVII.

Baccifera Indica flosculis ad foliorum exortum confertis, fructu dicocco.

Tsjerou-Kara Malabarensibus H. M. P. 5. T. 27. p. 72.

Rbuſcula humilis est, seu potius frutex, sex septémve circiter pedes altus, caudice mediocriter crasso, multis, ramulis cinereis, spinis rigidis munitis, ac in orbem disffusis donato. Raticrubes cens, suave olens, amara. Fosia bina, terna vel plura fimul juncta circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, crassa, densa, glabra, supernè atro-viridia, splendentia, infernè subviridia, hirluta, è costa media crassa, rotunda, & in aversa parte extuberante, plures aliæ superiora versus exoriuntur costulæ, quæ in se invicem arcuatim deferuntur: sapor subamarus. Flores inodori. fabriides, exigui, plures fimul juncti ad foliorum & fpinarum exorum ramulis inharent, pentapeulodes, (è quinque viz. foliolis acuminatis & ftella in modum expansis constantes, qua tamen fimul decidunt) calycíque exiguo viridi, in quinque lacinias acuminatas secto inhærentes, staminumuni acciunity caspendre engru vittui, in quinque iacina acciminata de la marcine, panimi la quinque viridi albicantibus, flavo-rufe(centibus apicibus ornatis, mediam floris cavitatem & umbilicam occupantibus; inter que fiylus prodit craffus, albicans, inferne pilis candidis obfitus, fuperne culpidatus, nodulo rotundo flavefcente. Flofculis baccas fuccedunt virides, plano-rotunda dicocca, umbilico lato in vertice coronatæ, intúsq carne viridi, humida ac amara refertæ; intra quam duo locantur semina oblonga, seorsim locata.

Provenit in variis Regni Malabarici locis, præsertim in Bellange; Semper viret, floret, fructum: Locus.

E folis in aqua coctis fit oris collutio contra aphthas. Radicis contuse in aqua decoctum hepatis Vires. obstructiones aperit, sanguinémque purgat, & exhilarat patientem.

CAP. XVIII.

Bruxaneli H. M. P. 5. T. 42. p. 83.

Baccifera Indica flosculis umbellatis, baccis umbilicatis dicoccis.

Rbor est procera, circiter Mali magnitudine, multisque viridibus ramulis in orbem diffusis donata; Lignum albicans, molle, cortice cinctum fubcinereo, addringente, graveolente.

Radix fibrata, rufa, furvo cortice cincta, fubdalla, unctuofa, graveolens. Folia oblongorotunda, acuminata, crassa, densa, glabra, supernè atro-viridia, infernè subviridia; odore

LIIII 3

Locus.

Locus &

Locus & Tempus.

Vires.

Locus &

Tempus.

Vires.

tenui viridíque pellicula obductus est, intúsque continet bina ternave semina, dura, cinereo albicantia. dissepimentis ab invicem sejuncta. Provenit locis montanis & sylvestribus Regni Malabarici, præsertim in Paracaroo & Manganti. Floret Iulio & Augusto mensibus, Novembri autem & Decembri maturos fert fructus, diuqua

faminulis tenuibus, purpureis apicibus ornatis, medium occupantibus, inter qua fylus prodit craffior.

oblongior. Flosculis succedunt baccæ dicoccæ, nonnunquam tricoccæ, exiguo nigricante umbilico

opiongioi. Fiorenti incectanti dacca dicocata, managinali & quafi carneo cortice cinda; qui in vertice coronata, virides, inodora, fubialfa, cartilaginolo & quafi carneo cortice cinda; qui

Ex succo foliorum cum recenti butyro mixto linimentum paratur, quod in carbunculorum cum usurpare solent. Decoctio corticis ipsius arboris diuretica habetur. Ex radicis cortice cum Zinzibere & curcuma in ebutvrato lacte latamentum conficitur, quod ad Arthriticos dolores tollendos fumma pere commendatur.

CAP. XIX.

Baccifera Indiea fructu umbilicato racemoso, monopyreno Patsjetti H. M. P. 5. T. 5. p. 9.

Rhor est Pruno magnitudine fimilis, caudice haud ità tenui, cinereo, saporisque amarodulcis cortice munito, necnon ramulis subviridibus in orbem diffusis ornato. Radix sibrata, albicans, nigricante cortice cincta, saporis amaro-dulcis. Folia oblongo-rotunda, acuminata. in ambitu ferrata, denfa, crassa, glabra, nitentia, supernè atro viridia, infernè subviridia, sapons amaro-dulcis. Flo[culi albicantes ac suaveolentes, racematim surculis inharent, quinque oblongo. roundis, cuspidatis foliolis constantes, quinque flavescentibus staminibus medium occupantibus. Flosculis pari modo succedunt fructus rotundi, surrecto florum calyce in vertice coronati, primim virides, dein cœruleo nigricantes, ac nigricans continentes officulum, quod nucleum includit albicantem, dulcis adstringentisq, saporis.

Nascitur locis arenosis ac petrosis in Oedeampere & Candenate, semper viret, quotannis sloret ac mense Decembri maturos exhibet fructus.

Arboris folia oleo incocta oculorum vitia corrigere feruntur. Radicis cortex cum Cinnabaris pauxillo & lacte muliebri tritus ophthalmiæ medetur. Ex eodem cum Zinzibere & Iemine Cumini in aqua cocto potus conficitur, qui ventris doloribus placandis mirificè confert.

CAP. XX.

Baccifera Indica umbellata, fructu umbilicato, striato, monopyreno. Kare-Kandel H. M. P. s. T. 13. P. 25.

Rbor est 40 circiter pedes alta, caudice crasso, denso, cortice obducto crasso, cinereo, intes rubescente, multisque ramulis nodosis ac geniculatis donato. Radix itidem crassa, fibrata. Folia bina aut terna fimul juncta extremis ramulis inhærent, oblongo-rotunda, glabra, densa, superne atro virore splendentia, subtus dilutiora. Flores umbellæ in modum longis avviidi Ariatis periolis circa soliorum exortum proveniunt, inodori, exigui, sunta, quasi gemmula, è septem acuminatis, viridibusque foliolis constantes. Ex umbilico prodeunt staminala quatuordecim; quorum septem albicantia, apicibus crispis candidisque ornata, flosculi foliola intercedunt; septem verò longiora, rotundis flavisque nodulis dotata, mediam flosculi cavitatem occupant, altiusque eminent; inter quæ Jtylus prodit albicans, supernè velut stellula candida septem cuspidum exornatus Frucius confimili modo frequentes succrescunt suntque bacca rotunda, umbilico exiguo in vertice praditu, primum virides, dein rubecentes, tandem rubro-nigrantes, ac refinofis albicantibique ftris obducta, carne intus rubicunda ac fubacida referta, intra quam officulum locatur atro-pur-

Nascitur ubiq in Malabar; semper viret, quotannis floret & fructum fert.

Arboris foliis agri stercorantur: Etiam ex iisdem tenerioribus in Oryzæ infuso coetis oris colluto fit aphthis curandis summè utilis.

CAP. XXI.

Baccifera Indica fructu umbilicato, racemoso, candido monopyreno, rotundo. Pelluta-Kanelli H. M. P. 5. T. 20. p. 39.

Rbor est mediæ magnitudinis, caudice duro, albicante, furvo cortice munito. Nonnunquam verò plures caudices unica è radice excrescunt. Radix rubescens, odora, aromauca. Folia geminata ordine parallelo circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, crafia, densa, glabra, splendentia: costa media albicans, & inferne eminens è qua nervuli plurimi parallelo parallelo ductu versus superiora excurrunt, qui in se invicem arcuatim deseruntur; odor & sapor aroparallelo que u vosas aproprio de la calvación a cuatro de la calvación de la por aromaticus.

Ríores racematim in furculis proveniunt, fuave-olentes: conftant il unico viridi-albicante foliolo feu calvace, fed in quinq, leves incifuras feu lacinias divílo, numerofis fibris candidis, fubflatonolo lea a rotundis apicibus ornatis, medium occupantibus, inter quas fixfus prodit albicans, furvelcentious as source quas from productions for the source calyce, feu foliolo florum surrecto cororectus. Fromum, dein albicantes, tandem candidi, tenui pellicula cincti, intúsque albicante nati, vinues de la diffringente, odorífque aromatici carne referti, intra quam tenue continetur officumon mountaine carne lum, Nucleum includens rotundum viridem, aromaticum.

m, reucceum Coeroernade vicinisque locis montanis & petrosis. Semper viret, floret & fructum Locus.

ert. Folia ejus ficcata, & in pulverem redacta, atque cum lactis fero exhibita diarrhœam fanant. Ex Vires. folis in aqua coctis Balneum paratur contra quolcunq artuum dolores.

2. Tsjerou-Kanneli H. M. part. 5. Tab. 50.

Precedentis species est, esque haud multum diffimilis, præterquam quod humilior sit, octo circitor Pracocinis species de la craffo, ramulfíque & furculis tenerioribis in orbem diffuils donato. Ralis parier rubefcens, amara, aromatica. Folia oblongo-rotunda, acuminata, craffa, denía, gladis parier rubefcens, amara, aromatica. Raux parton la colta albicante in latera excurrentibus: odor & lapor arobra, ipremodulis in furculis multi fimul juncti proveniunt, inodori albicantes, hexapetali, numemanus. And manus. Interface apicibus ornatis medium occupantibus, inter quos figlios prodit rolls print canalists. Floribus fuccedunt Baccae tricoccae, virides primum, dein albicantes, tenui pelameaus, intufque carne molli, acido-amara ac aromatica refertæ, intra quam tria continentur lemina, dura, rotunda.

Crescit variis Regni Malabarici locis, præsertim in Baypin, Aroe & Bardette: Semper viret, flo. Locus. ret, fructumq, fert.

CAP. XXII.

Baccifera Malabarica fruccu umbilicato Pruniformi, unico intus nucleo. Perin Niara H. M. P. S.

Rborest justa magnitudinis, 40 circiter pedes alta, caudice crasso, candido, cortice obducto furvo, multifq, ramulis viridibus, ceu frondibus umbrofis, in latum diffufis, donato. Radia rufa, nigricante cortice tecta, aromatica. Folia geminata, ordine parallelo, extrems ramulia inharents, oblongo-rotunda, ac in mucronem definentia, denla, glabra, atro-virdida, plem-denta, nervulis plurimis è media cofta in latera excurrentibus; fapor amàrus, odor aromaticus. Flore pediculis oblongis circa ramos teneriores proveniunt, terni, quaterni aut plures fimul ferè con-Para poucuns obourges of a faith of a calculation of the control of the calculation of th mall, oblongo-rotundi, exterius gibbi, interius leviter finuofi, exiguo juxth verticem umbilico praditi, atro-pupurei, glabri, nitentes, carne intus fucculenta; albo-rufelcente, amaro dulci & aromatica referii: intra quam Nucleus continetur viridis, rufa pellicula cinctus, saporis acris & amari.

Nasciturubiq, in Malabar, præsertim circa Porka; semper viret, quotannis fructus fert, Augusto Locus &

Naicutti unud, in variations prosertime tracks per leftquifecultum non raro frugifera manet.

Tempu Exarboris cortice in aqua cocto fit oris collutio pro Aphthis.

Radix ficcata, pulverifata & exhi. Vires. bia diarrheam, dyfenteriam & Tenefinum curare dicitur.

E fructibus in aqua coctis gargarifina conficitur faucium affectibus tollendis utile.

CAP. XXIII.

Baccifera Indica umbellata, fructu umbilicato nigro, osficulo intus unico. Niara H. M. P. S. T. 27.

Rbor est procera, 30 circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, cinereo cortice munito, ramulisque in orbem disfusis donato. Radix crassa, fibrata, nigricans. Folia bina & bina fibi invicem opposita, oblongo-rotunda, ac in mucronem definentia, crassa, densa, glabra, supernè atro viridia, & splendentia, infernè subviridia; costa media albo slavescens ao protuberans, è qua nervuli transversi plurimi superiora versus excurrunt, qui in se invicem arcuatim defenutur; fapor aftringens & fubacidus, odor nullus. Flores candidi, inodori, circa extre-mos ramulos glomeratim, non sparsim producuntur, sensimque porrectis collumellis umbellas specie panduntur: constant ii quatuor rotundis, conçavis foliolis, numerosis stammulis albicantibus flave(centibus, apicibus ornatis medium occupantibus, inter qua fiplus, capicibus cafficique produc Floribus fuccedunt Fructus rotundi, virides primum, dein rube(centes, tandem nigricantes ac nitentes, umbilico in vertice stelliformi coronati, tenui contice cincti, carnéque intus succulenta ac subdulci referti; intra quod officulum continetur Nucleum habens viridi-albicantem.

Nascitur montanis Regni Malabarici locis: quotannis floret, fructumo, perficit. Radia variis modis ulurpatur ad oculorum palpebrarumo, affectus curandosi

Locus Viresa

CAP.

Locus: Ulus.

mane authorized inflammationem optime temperat.

Fona e normalentis collectis item è foliis aqua deftillatur, quæ refrigerans præferrim & mundifi-

Locus & Tempus.

C A P. XXIV.

Raccifera Indica racemosa fructu umbilicato rotundo monopyreno. Mail-Ombi Malabarensiba HM P. s. T. 26. p. 51.

Rhor est Mali magnitudine, caudice mediocriter crasso, multisque ramulis in orbem diffusis donato: Lignum molle, flavescens, furvo cortice munitum, cujus matrix dura, rufescens Radia furva, acris, inodora. Folia oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, glabra, sipernè atro-viridia & splendentia, infernè subviridia; costa media crassa, & in aversa parte protuberans, è qua nervuli transversi plures superiora versus excurrunt, qui in se invicem arcuatim protuperans, e qua nervan dannos pano protuperans, e qua nervan danno protuperans, e qua nervan danno protuperans, e qua nervan danno protuperans, deteruntur: Tapor moatra, oct. funt Gemmæ rotundæ, exiguæ, in tres quatuorve leves incalycique exigue, rotales in control in control in vertice ambilico, in totidem quot Gemmulæ incifuras seu lacinias diviso, coronatæ, viridi-susce, carne intus aqueâ ingrati ac sulvestric faporis refertæ; intra quam semen continetur solidum, oblongo-rotundum.

Provenit multis Regni Malabarici locis, præsertim in Cranganoor: Semper viret, quotannis his maturos exhibet fructus, Aprile viz. & Septembri mensibus.

De viribus nihil constat.

CAP. XXV.

Frutex Indicus baccifer, floribus verticillatis fructu monopyreno. Nedum-Schetti H. M. P.1, F.1e.

Rutex est altitudine duorum hominum, nascens in arenosis & petrosis, cortice exterius misso. intus albicante. Streuli novelli vrides & alati, quaturo feilicet alis lubitricti. Fola conquesti bina ramos amplectuntur, diverfo fitu, alia antrorfum furrecta, alia deorfum inflexa, alia transversim posita; suntque oblonga, ad basin latissima, indè ad apicem sensim contradiora. acuminata, versus interiora se claudentia, & laterum oras versus exteriora contrahentia, caffiora acuminata, versus interiora ne chaudenda, es latertum otas versus carectum acuminata, versus interiora, principa fue praccipue fuperna parte, qua etiam faturatuis virent, fubus dibiriora, faporis adfiringentis & amari. Cofta media in exteriori tantum parte eminet. Flore valde parvi congregatim brevibus furrectis ac tenuibus petiolis, parvo culpidato calvee excepti infident, è foliorium alis egreffi ad ramorum nodulos verticillatim, acq, etiam hinc indè ex ipfo ramorum verticillatim. caudicis corpore: proveniunto, fimul cum germinibus fructuum in ipsorum vertice, constantes oftatuor folis culpidaris, collore rubro ac cœruleo-purpureo, qui na aliis eft magis purpureo-rober, in aliis magis purpureo-cœruleus, in aliis verò magis albicans, colorífque nullius. Stamma in floribus octo corrulea feu purpureo rubra, furrecta, apicibus albicantibus donata, ac cum hisce stylus corrulei feu purpurei coloris, acuminatus rigidus & furrectus, ex umbilico calycis emicans. Fractus funt parvæ ac rotundæ baccæ, coronatæ in vertice umbilico, qui calyx florum est, colore primum viridi, dein albicante, feu fubflavo; poftea purpurafeente, ulcimo in totum nigricante a miente; carne intus fuccofa, cerulea, que faporis dulcis & nonnihil adftringentis, continento, in fe nucleum unum, rotundum, qui cortice est rufescente seu spadiceo diluto, intus pulpa viridi, sapore submaro

Flores fert tempore pluvioso.

Ejus decoctum cum oléo servit pro pruritu in unctione partis affectæ.

CAP. XXVI.

Arbor baccifera Brasiliensis, slore Rosæ, fructu umbilicato, polypyreno, Cerasi magnitudine. Ibabiraba Brasiliensibus Marggr. & Pison.

Rhor est caudice contorto, cortice cinereo; folisi dilutè virentibus, (quæ multas costas habent, & quasi rugosa sunt) tres circiter digitos longis, directe fibi invicem oppositis digitis trita spirant odorem Majoranæ cum Rosmarino mixtæ æmulum. Inter hæc sparism provenit pediculus, duos ferne digitos longus, fuperius tripliciter velut in crucem divilus, ferens tres flores, figuræ, odoris & molis fere figlveltris Rosæ, pentapetalos, albos, mense inprimis Januario integros campos fragrantia replens.

Mense autem Maio succedit frustus rotundus, Cerasi magnitudine, inftar pyri pediculo infidens, exteriùs coloris brunni, cum umbilico quinquefolio rifescente, reliquis nimirum floris emortui: confinet pulpam mollem, pallidam, cui aliquot nuclei coloris incarnati, obrotundi, compressi, molliusculi immixti, qui unà comeduntur; sapor autem illius dulcis aliquid refinofi admixtum habens; & post frequentem usum imprimit tandem gutturi ardorem

Arbor hæc in confragolis Brafiliæ nemoribus vafta est & altissima, ligno durissimo & contra putredinem optimo: in collibus verò & campis ad longè minorem molem affurgit, viz. Prunum adz quans, foliáque multo minora, fructúlo, fert minus agreftes.

C A P. XXVII.

ans ocunorati Pulvis ligni in carbonem redacti oculis inflatus confert in nubecula, &c.

Muiva Brasiliensibus Marggrav. Pomifera Brasiliensis fructu rotundo, cum pulpa molli polypy-

Rbor est mediocris magnitudinis, elegantia habens folia, bina & bina sibi invicem opposita, non en management de la dum ongauament som tranieumt, oc annuc in quomeer tarere umis tenuis, ut quinque inni in univerlum: traniverlim autem multæ venæ parallelæ recke currunt: folia infergis funt alba, lanuginola, fuperiùs faturatè viridia, fplendidiffima: ramuli juniores incani & ad tackum nojes; ficcata eo latere quod virebat evadunt nigerrima, pulchro adipedut. Flores Autor non descritir, pfit. Fratise rotundus, magnitudine fermè Pyri moschatellini, & pediculo infitar Pyri infidens, cute testa lenta, quando maturuit purpureo-ruffa, umbilico quinquefolio ex floris manubiis. Pulpam tectis tentra, quarico matunus, purputeo-rinta, unionico quiniquerono ex noris manuolis. Puipam continet mellis craffioris confifentifa, pallidam feu albidam, plurimis acinis minimis referenam, dulcis figoris. Fructus enim quando maturus mollis eft, & cùm digitis premitur prodit pulpa quæ deglu-

Brafilienfes non gaudent vesci hoc fructu, sed avibus devorandum relinquunt.

CAP. XXVIII.

Baccifera Indica trifolia, racemosa, acinis umbilicatis tricoccis. Tsjerou-Theka. H. M. P. 4. T. 29. p. 61.

Н. М. Rbuscula est humilis, septem circiter pedes alta, caudice pedem crasso, albicante, cortice ob-A ducto cinereo, amaro, multifque ramulis viridibus, triangularibus ac geniculatis donato.

Radis albicans, faporis amari, odoris terreftris.

Folia terna fimul circa ramulorum geniculos proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu crenata, fuperne colore arro-viridi nitertia, inferne subviridia & tomentola; costa media crassa & nervi inde exeuntes inferne lanuginosi; odor suavis, sapor acris & amarus. Teneriora verò hujus arboris folia rubicunda sunt. Flores haud fecis ac Katou Theka flores surculorum extremis racematim proveniunt, cœrulei, foliolorum stipatu obrallati, viridique & acuminato calyci inhærent, è quinque oblongo-rotundis ac introrfum reflexis folis constantes; quinque coeruleis staminibus, flavescentibus apicibus ornatis, ac extra florem late erpanis, mediam ejus cavitatem & umbilicum occupanțibus, inter que fijin prodit ex albo coeru-leus & in acumine divifus; odor fuavis, fapor fubamarus. Erutu fubroundi, triquetri, in vertice exiguo umbilico præditi, glabri, nitentes, primum atro-purpurei, dein furvi, intus molli carne reengan monteo practing game, sand process engui, virides, sapore sabaceo.
Cresci locis arenosis ubiq, in Makabar, presertim in Provincia Moutan, semper viret, quotannis Locui.

floret fructula, fert.
Ex huius foliis oleo butyrove incoctis unguentum conficitur, quod Cephalalgia, Ophthalmia & Vires. anrium tinnitui medetur.

E radice cum Zinzibere & Coriandri semine aquæ incocta Apozema conficitur, quod exhibitum, coctionem promovet & nauseam sanat.

Fructus contusi & in lacte ebutyrato cocti vel infusi alvum movent & aquas hydropicorum du-

Myrtum & Hederam ultimo in loco post Indicas bacciferas ponimus, quia cum earum fructus pauca carne sint, & per maturitatem sere sicci, ambigere widentur inter eas quæ fructu sicco funt & quæ fructu humido.

De Myrto.

Yrtus, Gracis Mugeiro & Mujeiro à Myrfine Athenienfi puella, pulchritudine & robore infigni, amica Palladi, quam juvenis ab ea cursu & palæstra superatus interemit, invidia ductus, quod elegantia caterisque natura dotibus reliquis virginibus præstaret: Arbuscula in demortuze locum successit, semper Minerva ut Olea chara. Sunt qui velint sic vocatam propter Myrrhæ quandam æmulam odoris gratiam, qua pollent bacculæ, ut annotant Adversaria: quamvis dubium adhuc fit, utrùm Græcis innotuerit prius Myrrha an Myrtus. Nobis sanè (inquit J. Bau-

Vires.

Locus.

hinus) longè petita videtur nominis derivatio, & Myrrhæ odorem longè diversum à Myrti bacca agnoscimus.

HISTORIA PLANTARUM.

moicimus.

Myrtum Veneri sacram dicatamque Camerarius ideò judicat, quia multos habeat usus in morbie Myrtum Veneri lacram utcatanque de almorativa de la lacrama de la mortis muliebribus: Sanè in quibufcunq, fluxionibus ritè adminifirata plurimum potest. J. B. Nosporits is assentimum qui ob odoris suavitatem Veneri dicatam putant: Veneri enim concilianda odores & unguenta plurimum valent: ut è contra ad appetitus Venereos refrænandos & extinguendos nihil efficacius est odoribus tetris & ingratis.

Myrtus foliis perpetuis, suaveolentibus; baccis umbilicatis cum pluribus intus seminibus albis in.

curvis ab aliis arboribus congeneribus diftinguitur.

curvis ao ains aronnois congenirados antiguaren. Plures ejus feu fecciesteu varietates habentur. Clufius annotat fe in Hispanica sua peregrinatione. Plures ejus seu fecciesteu varietates habentur. Clufius annotat se in Hispanica sua peregrinatione alissique locis multa genera Myrtorum observásse, nec dubitare quin ex fatione major adhuc varie tas oriri possit. Nos pro specie distinctis agnoscimus Myrtum communem Italicam, Myrtum Ban cam latifoliam Cluf. & Myrtum Tarentinam dictam: reliquæ an diftinctæ fint nécne dubitamie

I. Myrtus communis Italica C. B. item Myrtus sylvestris folis acutissimis ejusdem. Myrtus latifolia vulgaris Park. item Myrtus Bætica sylvestris ejuldem & Ger. Myrtus vulgaris ni ora & alba, fativa & fylveftris J. B. The common Mprtie.

The short y Vas of Do Huius generis fativa in arbores facile adolescunt, ramis flexilibus ac lentis, rubro cortice, foliu longiusculis, perpetuoque virentibus, Punicæ æmulis, quanquam in nigris nigriora, in candidis candidiora spectentur. Flores omnibus insident candidi, odorati. Baccæ oblongæ, agrestes Oleas ona dantenus referentes, multò sanè sylvestribus majores.

Inter sylvestres quoq, alba & nigra reperitur.

Myrti quartum genus five Bæticam fylv. huic eandem putat J. Bauhinus, quod & descriptio & icon, & locus suadent: Folia tamen paulò breviora & pro longitudine latiora pinguntur quam sunt Myrti communis Italica folia; qua, ut rectè Matthiolus, Mali Punica folia referunt.

Hac autem Myrti specie universa fere Tyrrheni maris litora virescunt; nec Tyrrhena tantum sed etiam Romana & Neapolitana. Nos certè nullam aliam Myrti speciem in Italia observavimus.

Provenit etiam in Gallo-provincia, propè Baffetum in sepibus copiosé. Scribit Anguillara in epift. Myrtum albam non esse speciem separatam à nigra, differretamen co-

lore, notiffimam esse utramo, in Italia.

Secundum maris Alexandrini littus iter faciens Bellonius pumilas myrtos nigras observavit, sed humiles, quòd perpetuò à ventis marinis affligantur; maritimis gaudent Myrti, eam ob caulam Veneri dicatæ, quam Poetarum fabulæ mari natam referunt.

2. Myrtus Bætica latifolia domestica Clus. J. B. latifolia Bætica 1. vel folius Laurivis C.B. Batica latifolia Ger. latifolia maxima Park.

Cluf.

Ramis est satis craffis; foliis duplici serie rariùs dispositis, magnis, ac interdum ad Lauri tenusfoliz aut Arbuti foliorum latitudinem ferè accedant, dilutiùs paulò virentis coloris, odoratis. Ranus hac floret aut fructum fert, quia texendis sopibus, quas tondere solent, ea plerung, utuntur.

Nufquam hoc genus vidit. Clufius nifi in monasterio quodam Hispali, & in latissimis Mauritano rum Granatæ viridariis, in quibus piscinas & lacus claudebant sepes illo Myrti genere constantes, & ex alio quodam non multum huic diffimili, minoribus tamen & paulò denfioribus foliis.

3. Myrtus latifolia exotica Park. latifolia Bætica 2. vel foliis latis confertim nascentibus C.B. Myrti Bæticæ latifoliæ secundum genus I. B. exotica Ger. quead descr.

Altuis fruticat, & à radice plurimos densos, crassos firmósque ramos promit: folia superioris se cundæ speciei similia habet, sed adeò confertim nascentia, ut pæne mutuò sese contingant petioli, duplici interdum serie, sapiùs triplici, valde odorata: flor ejus candidus, pentapetalos, Cerasiorum floribus ferè fimilis, albis villis plenus, odoratus; cui succedit paulò oblongior fructus quam in Tarentina, initio viridis, deinde cum maturescere incipit purpurascens, tandem plenam maturitatem adeptus niger, vinolus, grati saporis, candida incurvaque grana in se continens.

In Complutenfis arcis horto, inq. quibusdam hortis Cordubæ hanc speciem vidit Clusius.

4. Myrtus latifolia Belgica C.B. latifolia Belgica fortè Romana J.B. laurea maxima Get. latifolia vulgaris Park.

Latifoliæ Belgicæ prima varietas amplo est folio, quod tamen latifoliæ Bæticæ primæ magnitudi-

nem non æquat, viridi, rariore ordine & eo duplici circa ramos disposito. 2. Alia paulò minor est, interdum vegetiore, viridioréque folio, quandoque pallidiore & tri-

stiore.

3. Tertia denfiore est folio & magis mucronato, eodémque nunc vegetiore & lætiore, nunc etiam pallidiore.

4. Quæ medio est folio non multum absimilis est quarto generi Clus, i. e. Myrto Bæticæ sylt. Clus, quam pro prima nostra specie seu Myrto Italica communi habemus; sed minus nigricantibus & quodammodo pallescentibus, longiore etiam fructu.

Parkinfonus hanc pro Italica communi Camer. reputat: cujus sententia & nobis etiam probatur. Suspicor enim omnes hasce varietates è semine Myrti communis Italica initio oriundas & plures ad5. Myrtus angustifolia exotica J. B. Park. Batica angustifolia C. B.

padem est foliorum densitate & serie qua Batica exotica latifolia Clus. Verum minore folio & Bagamen, constant commune & lone qua partica exorica nationa Ctaj. Verum minore folio & fauratius virente; fructu etiam majore & magis orbiculato, qui reliquorum Myrti generum fructus inflar alba & inflexa grana fert, minora tamen quam Myrti Bæticæ latifoliæ.

6. Myrtus minor vulgaris C. B. minor Park. Ger. Tarentina I. B.

Nostro celo solóque reliquis notior est Myrtus Tarentina duplici triplicive serie dispositis soliis. rebris parvis, hilari virore nitidis, fragrantibus. Flores quinq, foliis candidis aliorum more constant. creors parties and an occupant numerola framina, odore grato & amabili. Bacca (per maturitatem band fecus ac aliæ) nigrescunt, semine plenæ inflexo, albo.

Hac omnium frequentissima est in Septentrionalium regionum hortis, quia fàcile propagatur ra-

mulis aut furculis depactis.

Hujus duas species seu varietates proponit Parkinsonus, alteram folio acuto, alteram rotundiore Buxi pumilæ folio, non alia in re diversam.

Myrtus domestica fructu albo J.B. fructu albo Ger. domestica minutissimis foliis fructu albo Park. foliis minimis & mucronatis C. B.

Satis altè fruticat tenellorum & rubentium ramorum frequentià densa, foliis omnium minimis. angultioribus & magis mucronatis, quam in ulla Myrto, faturatius virentibus, fragrantis odoris Flos par reliquis, tum etiam fructus, qui initio quidem viret, maturitate autem non nigrefcit ut reliquorum fed exalbidus manet.

In Afia hanc Myrtum observavit Bellonius.

Huius aliam inveniri speciem ejusdem formæ sed per omnia teneriorem, exiliore solio tradit Clusius. Hujulmodi Myrtum angultiore & minore folio apud Robinum vidit. J. Bauhinus. His addunt Parkinfonus & Cornutus

Myrtum flore pleno. The double-flowered Aburtle.

Hzc Matricariz modo multiplici petalorum, subrubentium tamen, ordine slores composit is habet, que in medio denfitis congesta levitérque crispata oriuntur ex subjecto capitulo globoso. Folia que blonga sunt & in acutissimum mucronem desinunt majoris Myrti speciem hanc esse declarant. Porro ut nulla species Myrti pluribus floribus luxuriat, ità nulla est floris diuturnitate commendaior. Nec enim geminum exacti mensis spatium florem decutit, sape trimestre durat, nec gelici-tis teretur, quorum inclementiam innoxiè sustinet. Tanta fertilitate floret, ut nunquam sine fore deprehendatur: priorum fiquidem defectum occupant novi. Rarò in femina profilit, quod plenique plantis flore multiplici donatis commune est.

Nos hanc (ut plerasq alias plantas flore pleno) pro varietate tantum [Myrti communis Italice] habemus non pro specie ab aliis omnibus distincta, que ob pulchritudinem & ornatum à cu-

riofis expetitur, & studiose colitur.

Myrtus in calidioribus regionibus Italia, Hispania, Gallo provincia sponte & copiosè provenit: n frigidioribus minime durat, ne in horris qudem culta nifi per hyemem reponatur. Ob perpetuæ Locus. frondis honorem, & odorem suavissimum in pretio est, & quidem meritó. Ad opera topiaria mihil aptius, nihil fequacius eft, tefte J. Bauhino. Ut magna frigora ferre nequit, ità facile à Solis æftu pati experientià didicimus J. B. Florent Myrti pro ratione loci, calidis citius, frigidis tardius, communiter æstate, Junio & Julio mensibus. Fructum apud nos in Anglia rarò aut nunquam persicit Tempus. Myttus, Surculo depacto seritur, facilè enim comprehendit, præsertim Tarentina, nam latifolia paulò morofior eft.

Gandet Myrtus jugi repurgatu: ità in altiorem proceritatem adolescit. Degenerat in fruticem nificrebrò purgetur.

Myridanum * Dioscorides vocat id quod Myrto adnascitur, inæquabile, verrucosum, intume- * L. I. cap: scensque, quod perinde quasi manus Myrti caudicem amplectitur. At Hippocrati ipse arboris fru- 156. cus, quod aliter nimes vocat, ità appellatur. Sed Plinio Myrtidanum est vinum ex sylvestris * L. 14. c. 16.

Vis tum ipli Myrto, tum etiam fructui adstrictoria. Galeno valenter desiccat. Tum folia, tum Vires. germina, tum fructus, tum fuccus non parum inter se in astrictione dissident. Folia arida viridibus plus deficcant. Restringendi tamen omnia vim habent tum foris imposita, tum intro sumpta in corpus, unde in cibo dantur fanguinem excreantibus, vesicæque erosione laborantibus. Virentibus baccis succus expressus stomacho utilis est, urinámque ciet. Prodest cum vino à Phalangio demorsis & à Scorpione ictis. Fructus quoque decoctum capillos tingit. Is ipse cum vino subfervefactus & impositus ulcera in extremitatibus corporis nata sanat. Cum tenuissimo verò polentæ polline impolitus oculorum inflammationes lenit: quin & ad ægilopas illinitur. Vinum porro Myrtites, quod expresso & aliquantum fervesacto fructu sit (aliter enim paratum acescit) præsumptum crapulam arcet & ad eadem ad quæ fructus valet. Utile quoque ipfum in defessionibus vulvarum & sedis procidentia, itémque fœminis fluxione vulvæ laborantibus, detergit etiam furfures, ulcera capitis manantia, & papularum eruptiones, fluentes quoque capillos continet. Additur & in emplaftris lenibus quæ Liparas vocant, veluti etiam quod ex ipfius foliis conficitur oleum. Quin & foliorum decocum ad infessus convenit; eóque laxati & ægrè solidescentes articuli, itémque fracta quæ non confurbuere utiliter foventur: vitiligines quoque emaculat: Ad aures purulentas denigrandosq capillos

I neut.

Bommunis

Locus.

Locus.

CAP. XXX.

De Hedera.

Edera, Græcis Klass, nonnullis ab hærendo dicta videtur, sed malè cum antepenultimam corripiat, unde etiam in antiquis & melioris notæ codicibus malè scribi per a nemo non videt. Alii edera scribunt, & ab edendo dictam volunt. Etenim arborum importuna amafia & velut affentatrix, cortice rimofo impacta macerias vetustiores demolitur, & radicatis proamaina o voice amplexa enecat & exedit, præfertim illa fpecies qua major & arbores dicitur. Emilifane ζ inquit Volfius) hac posterior placet ἐπιμακορία. Neque obstat quòd in antiquis codiebus per H scribatur. Nam additur ea, quemadmodum Pontanus quoque sensit, ut in accusativo

unoque dativo atque ablativo plurali à verbo ederam, ederas & ederis diftinguatur. Græcis dictum putant à Cisso, quem pussonem Liberi patris suisse Græci fabulantur, & in nominis sui fruticem conversum, dum administer cum eo Deo saliens allisus terræ periit. At probabilior etymologia est amo unos, i.e. verme seu curculione, qui in frumento, hordeo & tritico maxime paleitur, cui natura est semina illa cuspide potius, quam ore exiguis foraminibus terebrare, unde Pumex ob fiftulosas ac porosas cavitates dicitur. Eodem modo planta hac simis vocatur

à porosa textura, & innumeris spiraculis pervia, qua vinum transmittit. a puria tocuta, so ministratori por ria, qua minin transmitta.

Planta hac è nonnullis non inepta Paraftica appellatur, quòd aliena quadra vivat, & partem filem alimenti ab arboribus quas amplectitur extugat. Partem inquam alimenti: non enim (ut vult Theophraftus) apud nos nafcens ulla hedera species si inferius succidatur durat, nec emoritur, quin contrarium experientia constat, & nostra & aliorum. Miramur autem tot Hederæ species in Grzcia inveniri quot recenset Theophrastus, aut ubi eas viderit, cum in omnibus quas nos lufravimus regionibus unica tantum hactenus observata fuerit. Nam Hederam helicen dictam, promanuna volum & ferilem, à majore arborea & fertili non aliter differre cum Trago, Cæfalpino & J. Bau-hinoputamus, quàm vel ratione ætatis, vel loci ubi crescunt: hinc enim solum fieri quòd aut forma differant aut fructu.

A. Hedera communis major & minor J.B. arborea C.B. item major sterilis ejusdem. Arborea sive scandens & corymbosa communis Park. item Hedera belix ejusdem & Ger. Climbing, or berried Jup; also barren, or creeping Jup.

Sarmentis tenuibus longo & errabundo reptatu proximis arboribus aut parietibus innixa alta petit, is que femel apprehendit pro ridicis usa, barbetto fibrarum propagatas radices in alieno folo agens, contee magna parte rugoso, cinereo, in novellis ramis viridi, materie alba firma. Folia nullo ordine pediculis semipalmaribus & palmaribus appensa, magna, nervosa, rigida, supernè ex atro virentia & spendentia, infernè ad luteum tantillum ex virore declinantia, finuosa, triquetra, aliàs rotunda, in mucronem exacuuntur, sapore ficcante & acri. Flores in sarmentorum extremitaribus, sex herbaceis foliis radiatis constant, totidémque luteis apicibus in orbem circumacti multi umbellæ inftar. Corymbi fuccedunt per maturitatem nigri: acini finguli femuncia longioribus pediculis infident, baccis Juniperinis æquales, feifiles & quafi utrinque compressi, circulo umbilicato, cui abest ille reliqui acini nitor, inscripti, velut opercula imposita urceolo, cujus centrum designat prominules niger flylus: intus diffinctis sepimento membraneo, nonnihisque pulposo. Loculis contienentir semina, unum, duo, tria, quatuor, quinque, oblonga, gibba, turgidula, curculioni convoluto similia, cuticula tenui contecta, intus pulposa, confracta Oryza cum gluma sua, aut pulticula è pane syncomisto non absimilia.

Observante Cæsalpino, cum ad eam ætatem accesserit Hedera, ut fructum ferre possit totam mutat faciem naturámque, nam per se erigitur, & quidem in tantum aliquando, ut nullum relinquatur conjunctionis vestigium cum repente hedera. Quamdiu enim affixa est folia fert in angulos definentia, ad fummum quinos, quorum duo utrinque prominent, unus in fummo folio: quo autem magis adolescit, folia & pauciores edunt angulos obtufiorésque & ipsa majora fiunt & virentiora, & unicolora, cum ab initio eadem pufilla fint, nigra & maculis albis [secundum venas] distincta; aliquando infernè subrubentia, cum autem erigitur folia rotundantur, obliteratis ex toto utring angulis omnibus, solo eo qui in summo est relicto.

Hedera paffim nascitur ad arbores, in sylvis, campis & hortis, & ad ædificiorum muros. Sylva-rum opaca, arida & saxola perreptat, ut rectè J. Bauhinus.

Hedera Dionysias Dalechampii J. B. poetica C. B.

Ex congeneribus nigris folium habet minus atrum, minime angulofum, craffum, carnofum, venosum, in acumen fastigiatum, nec admodum densum, in corymbis acinos luteos, aureo nitore fulgentes, ex congeneribus aspectu maxime pulchros. Hæc radicosis brachiis reliquarum modo vicinas arbores enecat, succo eorum exhausto. Rarò in Gallia provenit: nec rarius puto in aliis regionibus; est enim, ut mihi videtur, varietas quædam hederæ, baccarum colore à vulgari differens, quemadmodum & Agrifolium baccis luteis ab Agrifolio communi: quod rarius etiam occurrit.

Omnis hedera, autore Dioscoride acris est, astringit, nervos lædit. Internus hederæ foliorum Vires. ulus (quia capiti nervoloque generi adversatur) rarus est. Externus creber in ichoribus exsiccandis & fanandis: in fonticulis ab inflammatione tutandis [imponitur quotidie folium] apertis conswandis, humoribusque illuc fluentibus eliciendis vi sua attractoria; in ozænis curandis; in aurium purulen-Mmmmmm

infunditur. Sed & corum succus eadem efficit. Ipsa verò folia trita & ex aqua illita humidis ulco ribus & partibus omnibus fluxione laborantibus, cœliacifque profunt. Siquidem admifto oleo om ribus et partious offinious indication factorial de comphacino, aut exiguo rosaceo cum vino valent ad herpetas, Erysipelata, testium inflammationes, epi pnacino, aut origino locale. Arentia verò folia trita paronychiis & pterygis, itémque alis seminibile nyctuas oc concytomata. Actina con the state of the state Pent. Catterum cremata au culain con vetere aut aqua coelefti, cujus recentis usus est: nam exficcatus fitum contrahit, virésque amittit.

Myrtidanum magis quam Myrtus aftringit. Tulum verò & vino austero addito coactum in 10. fillos, ficcatúmque in umbra reponitur. Efficacius porro est tum fructu, tum folis, ceratis, pellis, inseffionibus & cataplasmatis admixtum, ubi constringendum aliquid est. Hac omnia Dioscoride.

Ouz przeterea habent Plinius, Galenus, Sethi, alique vide apud J. Bauhinum Hift. pl. lib. c cap. I.

Usus internus foliorum aut baccarum nunc dierum rarior est. Adhiberi tamen possum in diar

rhœa & expuitione fanguinis.

Syrupi ulus est ad catarrhos calidos, tenues præcipue cum pectus occupant. Oleum duplex est in Offic alterum sit ex baccis Myrti, alterum ex foliis oleo communi infusit Atque ut differentia sit, quod ex baccis sit Myrtinum vocatur: quod ex foliis Myrtillorum. Ego (inquit Casp. Hofman.) non magni facio, & ticubi opus est illo extrinsecus, in fluxibus alvi, ambustis

intertriginibus debilitate generis nervofi, &c. utor potius melino.

Facultates Myrti omnes dependent à vi ficcandi, adftringendi, & fuavitate odoris. Myri/que

emendat oris odorem. Seren. Aqua è floribus Myrti destillata ob odoris suavitatem myropolis plurimum expetitur.

Plinius apud Antiquos, antequam Piper reperiretur Myrti baccas illius obtinuisse vicem tradit. quodam etiam generosi obsonii nomine inde tracto, quod etiam nunc Myrtatum vocatur. Eadem-

que origine aprorum sapor commendatur, plerunque ad intinctus additis Myrtis.

Varios modos faciendi vinum Myrtites, & Oleum Myrtinum apud Veteres vide apud Plinium, Columellam, DioCoridem, Catonem, Palladium. Confule etiam de his & corum viribus fi place I. Bauhinum, loco modò citato. Bellonius refert Illyricos Myrti foliis coria perficere, quemadmodum Macedones Rhoe; Ægyptios Acaciæ filiquis; Afae minoris incolas glandium Æficial calyclus; Gallos Queccós libro; Phryges fylveftris Pini corticibus. Cluf. bift. lib.2. cap.12. In Myrtis cocum nafci unico animali vivo veficula incluso præditum observavit Bellonius.

8. Cambui seu Myrtus Americana sylvestris Pison. Marggrav.

Due hujus species in glebosis terris, lento utraque ligno & cortice cinereo, luxuriant: que di fragrantiam, attrictionem foliorum, florum & fructuum, Myris sylvestris nomen merito obunen.

1. Prior arborescens, latifolia, Cerasum nigram per omnia externa æmulatur, si ramos, solia, flores & fructus confideres: caterum interna qualitate eam superat, quòd folia & flores optimi non solum odoris, sed fructus nigri admodum sunt saporosi, grata accedente adstrictione, omnibus pariter incolis expetiti, & in foro publico venales.

2. Posterior est rubra, quantumque magnitudine prædictæ cedit, tantum dignitate illam supera, ac proinde fructus inter delicias Pharmacopæiæ habentur. Frutex hic est folias solidis, læte vindibus, oblongis, alternatim fibi appositis, sed rarò oppositis.

Semel per annum floret, Sole ad Scorpionem accedente, tam grato odore olfactum, quam niveo

colore visum reficiens. Flos enim tetrapetalos totus albicat.

Vives.

Fructus crocei baccarum funt magnitudine, rarò folitarii, fed Ceraforum more copulatim politi & pediculis suis innitentes, rotundo umbilico papillari præditi, qui si tempestive avellantur, succo turgent optimo, sed tandem fauces, si multum illis vescaris, constringunt. Continent intus uncleum tenui cortici inclusum. Cæterum stomachum reficiunt, corroborant, æstumq sedant: Succi & fomenta foliorum & fructuum tibiarum imprimis ulceribus, atque aliis malis adftringendo & mundificando medentur. Balnea integra tam fluxibus alvi quàm uteri dicata cum felicifimo successi adhibentur. Aliáque præftat quæcunq, Myrtus vulgaris.
3. Tertia Myrti species hic reperitur, quæ Myrtus alba appellatur, sed infrequentior est.

9. Myrtus Zeylanica odoratissima baccis niveis Monococcis Hermanni. Maranda Zeylanensibus.

Ligno est candidistimo eboris instar, solido, ponderoso; cortice scabro, tenui. Ramis numerosis, fornicato ambitu perpulchrè orbiculatis; Foliis rigidis mucronatis, jucundo viridi lavore nitentibus, odore citri fragrante, sapore aromatico leviter adstringenta. Ad summos ramos prodeunt urceoli candidi diaphani globofi, florum unedonis inftar, è quorum umbilico profluunt innumera ap-culat aconcoloria itamina. His emarcidis urceoli tranfeunt in baccas pifi majoris magnitudine, molleculas, niveas, dulcis aromatici faporis, includentes acinum unicum fufcum angulolum. Baccas pueruli esitant; foliorum decoctum, observata tenui diata, Luem Gallicam vigorose expugnat. Lignum ad capías, scrinia, aliáque utenfilia experitur.

Alias varietates recenfet Hermannus, ut Myrtum foliis Buxi contortis. Myrt. minimam foliis fplendentibus. Myrt. balfamicam foliis Mali granate craffiufculis, pinguibus, lucidis. Myrt. bl. Rofmarini. Myrt. foliis odore Nucis Mofchater, cauliculis rubentibus vulgo odore Citri. Myrt. foliis ex luteo variegatis. Myrt. Africanam humilem foliis Myrtilli crenatis, cauliculis nigricanubus,

seu Fruticem Æthiopicum bacciferum foliis Myrtilli Breyn.

HISTORIA PLANTARUM.

purulentarum dolore sedando. Veteres folia cum vino cocta ad ambusta & ulcera maligna commendant, & maculas solares: cum aceto cocta aut cruda cum pane trita lienosis prosunt. Arthritici quidam dolenti parti imponunt cruda folia Hederæ, quibus aliquis inpræsentiarum levamen se sen fife narrat, adeo ut per multos annos non aliis topicis usus sit. Antonius de Heyde in Centuria obfervationum Observ. 5. Florum siccatorum pulvis quantum trium digitorum apicibus comprehendas, ex vino bibitus fluxum dyfentericum fiftit.

Acini drachmæ pondere cum vino affumpti mirificè calculum pellunt & urinam movent. Ad menses suppressos minime fallax traditur remedium, si acini tres Hederæ arboreæ in pulverem triti. cum aqua ftillatitia Pulegii & pauxillo Croci bibantur calidæ, ídque manè, diebus aliquot conti-

Quinque aut sex acini ante poculorum certamen comesti ebrietatem arcere dicuntur.

Bacca purgant per superiora & inferiora, unde à nonnullis contra febres exhiberi solent, Schrad Pulvis baccarum hederæ plenam maturitatem adeptarum larga dosi exhibitus arcanum est conruys paccarum nocte protein matthaten arbeit protein and accarum nocte protein and retained et control trapellem. Remedium et Alexis Pedemontani. D. Boyl. De utilitate Philosophia experiment, admictia pelle dicinam. Ry grana Hederæ quæ vergunt ad Septentrionem bene matura: in umbra ficeat in pulverem redigantur. Dos. 3 j. in vino albo provocando sudorem. Expertum sape remedium. Eins. dem meminit & J. Bauhinus è Camer. Corymborum pulveratorum scrupulus unus ex aqua Menthe aut fimili efficax est ad ventriculi dolores: Alicubi & peste correptis exhibent, quibus sudores eli-

Oleum è baccis destillatione elicitum præstans est ad frigidos articulorum morbos; mense ries

calculos pellit, fordida ulcera extergit.

Hedera hoc à natura peculiare habet, quòd prima ejus folia fint angulofa & varia, posteriora & fumma rotunda. Solet enim natura alias scindendo procedere à simplici ad varium, inquit C. Histmannus in De Medicam. Ossicinal. lib. 2. cap. 102. Idem tamen (quod pace illius discrim) observantes in De Medicam. vatur etiam in Agrifolio, in Smyrnio Cretico, in Sio aquatico maximo, Thlaspi vero Dioscoridis Zanoni, aliisque quarum folia ima & ad radicem sinuata aut laciniata, superiora integra sunt.

Vulgo jactatur & Wecherus ex Euonymo & aliis refert, Vinum ab aqua separari, si vasex he dera conficiatur, eíque vinum infundatur cui aqua permixta, brevi enim permanente vino aquam extillare. [Veteres Cato, Varro, Plinius, vinum extillaturum aiunt, remanente intus aqua, quod verisimilius est, cum vinum spirituosius sit, & tenuiorum subtiliorumque partium.] In hujus experimenti veritatem ut inquirerem, ex ligno Hederæ (cum mihi frustum obtigerit brachii magnitudine) pocula confici curabam, quorum maximum liquoris libram femis capiebat; cui vini duas partes, aque unam infundebam; que per tres dies mixta ubi fettifient, paulatim una transudbant. Ex quo de experimenti veritate judicium ferre quivis poterit. Worm. Muf. lib. 2. cap. 17. p. 171.

Lignum Hederæ de radice diffectum, ubi craffius effe consuevir, à futoribus in eum ulum parai

folet, ut postquam cultellos suos ad corium dissecandum idoneos ad cotem exacuerint, asperiores etiam tunc illos æquales lævigatósque reddant ad dictum lignum ultra citraque ducendo: quod præ aliis ad hunc usum idoneum judicetur, forte ob mollitiem substantia ipsius, qua etiam sensu perci-

Grana baccis exempta, triticeis nonnihil fimilia, cum à Sturnis alissque avibus in areis & templorum tectis sparsa à nonnullis inventa fuerint, occasionem iis dederunt, & fibi imaginandi, & in

vulgus prodigiorum credulo rumorem spargendi tritico pluisse.

Habetur in Officinis Hedera lachryma seu gummi ex saturo virore ferè nigrescens, vitro nitore, fed non pellucido, durá satis compactaque consistentia, non tamen uniformi, rubiginosis intercurfantibus micis: haud difficulter in pollinem redigitur, faporem imprimens ficcum haud injucundum, cum levi quadam amaritudine, falivam croceo colore tingens. Candelæ admotum claram & pertinacem edit flammam, nidore ferè thuris, & nè tum quidem liquescit. Hujusmodi resinam J. Bauhinus rubram, odoratam, pellucidam gustu acrem, chartam inbuentem olei instar, igni admotam flammam concipientem ut cæteræ resinæ, in castello L' Abatie propè Generam. Nec diffimile ad nos misit amicus quidem Worcestriæ in Anglia collectam: rarius tamen apud nos

In setaceis stylus fabricari potest è ligno hederæ, novúsque imponatur semel in mense. Experior id quoque in meis fonticulis, quibus loco piforum globulos ex hoc ligno hederace à Tornario concinnatos impono: commodiffimi funt, egregie enim attrahunt, & nonnifi femel in menle cos mutare necesse est. Hildanus Cent. 11. Observ. 41.

SECTIO.

SECTIO IV.

De Arboribus fructu umbilicato sicco.

CAP. L

Anomum quorundam odore Caryophylli J. B. Amomum aliud quorundam & Caryophyllon Plinii Cluso suspicionam Park. Caryophyllus aromaticus fructu rotundo, Caryophyllon Plinii C. B. Paper odoratum Jamaicense nostratibus. Sweet-scented Hamaica Depyter, 22 All spice.

Ructus. Piper odoratum Jamaicense dictus, nunc dierum copiose infertur in Angliam, estque in frequenti usu in culinis nostris ad cibos condiendos s'à vulgo All luice, quali omnium Aromatum inftar effet, appellatur. Orbicularis eft, Piperis grano plerumque major, interdom tamen æqualis aut etiam minor, cortice fusco, rugoso, umbilico seu coroltà summo tenus preditus quadripartito, duos continens nucleos (ut recte J. Bauhinus) nigros, atro virente memprature de la constant de la constan

Clustana fructus descriptio minus exacta est: ait enim eum apercum semen continere in binas partes scissile, cum noster fructus non unum in duas partes scissile, sed duo contineat semina, duohus diffunctis loculamentis seu cellulis à se mutuò separata, seu pariete intergerino disclusa: præteres umbilici seu corollæ in summo fructu nè verbulo quidem meminit, ut dubitem an eundem

fructum describat nécne.

Nos plantam ipfam nondum vidimus, neque quifquam post Clusium, quod scimus, eam descripsit,

religuam ergo descriptionem è Clusii exoticis mutuatam dabimus.

Fructus hic botri in modum nascitur, ut ex multis granis, que petiolos suos adhuc retinebant, & binis ternisque granis, uni ramulo inharentibus conjecturam facere poteram : his adjecta erant folia unius quidem formæ, sed magnitudine valde differentia: nam quædam septem uncias erant longa, tres lata, nonnulla quinque duntaxat uncias longa, duas cum femifie lata, alia trium unciarum longitudinem non excedebant,& vix duarum latitudinem attingebant; quædam etiam iis longè mmora & angultiora, præsertim quæ cum granis permixta reperta fuerant, pro loci quam in ramis aut ramulis occupaverant ratione: nulla autem inter illa reperi qua ferratas haberent oras, fed aquales omnia, & multis tenuibus venis à nervo folia per longitudinem fecante in latera obliquè excurrentibus pradita, corum mucrone nunc angustiore, obtuso tamen, nunc latiore & quasi orbiculato, cineracei ex spadiceo coloris, & satis acris saporis: ramuli qui additi fuerant, tenues, quadranguli, cineracei coloris cortice tecti, annotini videlicet, qui verò postea nati spadiceo, retinentes adhuc vestigia ubi folia adhæserant,quæ utplurimum ex adverso nata demonstrabant; & illi etiam acriuscuh saporis perinde ac folia, necingrati odoris. Radix unà ad Clusium transmissa que hujus fruticis ferebatur materie erat valdedura & firma, interna parte alba, externa & fub cortice latente fusca [ob vetustatem fortitan] erat autem gemino cortice tectum, interno quidem fatis denfo, fuscíq, coloris & acris faporis, externo vero breviore, ex cineraceo flavescentis coloris (quam ex argillacea terra in qua planta nata contrarifle verifimile eft) acerrimique saporis. Eam porro radicem multis tenuibus fibris firmatam fuisse, quædam adhuc adhærentia, & aliarum quæ abruptæ vestigia apparentia satis innuebant.

Hunc fructum Clusius Caryophyllon Plinii esse sentit; consentit C. Bauhinus, nec nos repug-

Nullus ejus hactenus in medicina usus est: verum calfaciendi, adstringendi & exsiccandi vi pollere odor sapórque demonstrant, & reliqua præstare posse que Caryophylli aromatici: nec ineptè ob odorem confimilem & umbilicum quadripartitum ad Caryophyllorum genus à C. Bauhino re-

In infula Jamaica copiosè provenit, & compositionem Chocolate ingreditur.

Locus.

Xocoxochitl (eu Piper Tavasci Fr. Hernandez lib. 2. cap. 5. Piper Chiapæ D. Redi.

Huic idem putatur, est autem Arbor magna, Mali Medicæ foliis, floribus coccineis Mali Punicæ forma, sed odore slorum Mali Medica, atque adeo jucundiore, quod etiam folia ipsa vincunt; fructu orbiculari, acinoso, racematim dependente, primò viridi, mox fulvo, ac tandem in nigrum

colorem inclinante, acri odorato, & ordine terito ficco atq, calido.

Pipens vicem fupplere poteft, & pro Carpobalfamo aut Carpefio fubfitui. Roborat cor ventri-Viru.

culúmque, utero confert, flatum diffipat, obstructiones aperit, urinam & menses evocat, frigus pellit, colicis & iliacis opitulatur, venerem excitat, crassos & lentos humores incidit & concoquit,

aliaque præftat quæ apud autorem vide.

Folia hujus Piperis feu Caryophylli Americani habent faporem acrem & valde Aromaticum; Piper odoratum Jamaicenfe noftrum esfe hoc Amomum seu Caryophyllum, & Xocoxochitl seu Piper Tavasci Fr. Hernandez, & Piper Chiapæ Franc. Redi à D. Tancredo Robinson primum edoctus sui.

Alterius cujusdam fructûs in insula S. Laurentii nascentis meminit Garcias, Avellanæ magnitudine, aut ea majoris, qui Caryophyllum redolet, sed incomperti adhuc usus. Caryophylli odore frudus exoticus C. Bauhino dicitur. Mmmmmm 2

Lib. XXVI.

CAP. II.

1. Caryophyllus aromaticus fructu oblongo C. B. Caryophylli Park. Caryoph. Indici J. B. Caryoph, veri Clusii Ger. Cloves.

Arvophylli vox Nucis folium fignificat, verum cur id huic aromati nomen impositum, aut quid fibi velit, me nescire fateor. Nostratibus Cloves, Gallis etiam Clou, & Hispanie Clavo, A Latino Clavus, quia Clavi in modum capitatus est, Belgis etiam Naghel codem fignificatu & eadem de causa dictus est.

Arbori magnitudo nostratis Cerasi [C. Bauhinus magnitudinem Pyri aut Mali ei attribuit, Gar. Arborn magnitudinem] Caudici eraffitudo quanta pane humano corationi, dai sa Lauri formam & magnitudinem] Caudici eraffitudo quanta pane humano corpori. Cortex Olea: Folium Pyri nostratis [Cum Pisone consenti C Bauhimus & Bodæus à Stapel, Linchota. nus, Maffeus, Clusius aliíque folia Lauri ei ascribunt, nervo fingula folia per mediam longiudinem nus, iviances, & nervulis inde multis ad latera utring, excurrentibus] Folio petiolus est longius Rami

plures & multum fruticantes, quorum plurimi definunt in tenues valde furculos. Surculos J. Bauhinus fic describit fructiferos. Ejus (inquit) ramuli aut furculi five pediculi ques Succios). De la coloris fint fuliginosi, longitudinis duarum circiter unciarum, cortice sis crass, gusting nominil aromatico. His adharent sape Caryophylli aliquot: partes interiores, que crass. ores, quadrangulæ apparent. Ex prædictis ramulis (quorum adversus fitus) ceu præpilau clavi rugofi affiguntur, fingulares, femuncia longiores, externè fuliginofi coloris, interne dilutiores paulò, qui quatuor denticellis radiatis decuffatim coronantur, quorum medio capitulum Pifi parvi magnitudine infidet, è foliolis squammatim implicatis contextum; quibus patentibus fibræ comparent pli-rimæ: tufescentes, & inter has ex cavitate quadrangula ftylus rectior, ejusdem coloris: atque hic nihil aliud eft quàm flos nondum explicitus, quaternis folis constans, initio albicans, dende vielcens, postremo rufescens (tradente Garcia) fragrantia insigni omnes flores superans. [Clusus al aurit flus intellexit, forma non diffimiles effe floribus Cerafiorum, non tamen candidos, sedelegantis cœrulei coloris, quorum fingula petala tribus candidis radiis seu venis essent distincta; staminula vero medium florem occupantia purpurei coloris.] Sapor recentium [Caryophyllorum] fervilus non fine amarore, valde tamen gratus & aromaticus (Cordo aftringens quoque) & nelcio quid flupo ris lingua imprimens. Succo oleaginoso & rubente. Flore autem excusso cauda clavi in ventrem turgelcit, longa tamen femper remanens, inque corticem degenerans; nucleum ventre concipit, alias implicem, alias geminum, ut duriorem dentibusque difficulter fragilem, ità parum illius grate aromatica fervida retinentem, nigrum, in duas partes dis worze commissas, fissilem. Matunus illeste tumidus Caryophyllus tam medicis quam Pharmacopolis Antophyllus appellatur. Hic in arbore re. manens infequente anno sponte cadit, ssq. languescente licet vi aromatica in pretio habetur, & loco seminis plantationi dicatur, Matrem fructuum appellant. "Horum aliqui ab agricolis neglecti, de otto quadem dies vegeti in lapli, & terræ gremio excepti, sponte germinant, atque octo intra vel novem annos, justa interes aies veger in adores factæ fructum juxta cæteras ferunt. Feliciùs tamen quotquot altero tertióve anno fruites

Ramulus quem Clusius cubitalem nactus est in ramulos alternatim ex adverso nascentes dividena tur : infima parte cineracei coloris cortice tectus erat ; graciliores tenellique ramuli eum candidum habebant, præter extremas festucas ipsum fructum sustinentes, quæ fusci coloris erant, & ternæplerunque junctæ ramulos terminabant.

Hinc apparet errasse Acostam, Matthiolum aliosque corum sequaces, qui fructus sparsim ramis

inhærentes Myrtinorum modo describunt & depingunt.

Carvophylli in Moluccis infulis sponte proveniunt. Moluccæ autem juxta Æquatorem sunt sitz, ut se à Borea in Austrum exporrigant, à se invicem non amplius vicenis leucis diffitz. Earum maxima ultra senas leucas in ambitu non habent. Omnibus solum est adeo aridum & siticulosum, ut non folum cœlo lapsos imbres momento imbibat, verum etiam à montibus descendentes aquas abforbeat antequam colligere le in flumen aliquod, atq, ità in mare delabi queant. Quin aliquot lo cis è terra sponte ignes & magno strepitu eructantur. Unde catera quidem steriles solos Caryophyllos proferunt. Certè quæ ad victum neceffaria ea incolæ coguntur omnia petere à vicinis in-Iulis. Porro ex infulis quæ Moluccæ dicuntur fub unius Reguli imperio funt Ternate Makian & Mutier. Quarta quæ Baciam alium fibi Regulum habet. Hæ quatuor olim abundare Caryophyllis folebant, nunc penitus iis destitutae, culpă non novercantis naturae, sed largissimae be benignissimae matri invidentis fortunae, imò Batavorum avaritiae, à quibus reguli aliquot millenis imperialibus excazati ex pacto omnes ibi Caryophylliferas arbores eradicârunt. Batavi enim, ipso Pisone fatente, ut uni lucro student, suâ interesse putârant, nè tam nobile Aroma vilesceret copia & fertilitate Divina. Ità Avaritia lege, modo, ratione carens audet ipsi natura Auctori, omnisque boni largitori tantùm non suam exprobrare benignitatem & liberalitatem. Moluccensium interea catera Tidor & Marigeron, quas sui juris Hispanus fecit, Caryophylla satis abundanter ferunt: Quemadmodum & Amboina, que Batavorum commercio patet, eorundem arboribus & arte consita est, & naturæ beneficio frequentibus locis dotata. Hactenus Piso.

Tempestate sicca admirabili luxurie sæpe fructus quam folia numerosiores. Neque tamen per annos constante tempestate omnibus par ubertas: nam altero, tertióve anno, aliquando septimo

Leguntur semel duntaxat in anno ab Octobri ad Februarium. Pars manibus leguntur; pars Arundine longa aut è funiculis flagello discutiuntur. Ab his periculum tamen est, nè non satis aut provida aut experta manus surculorum extrema quasset, cum certa in sequentem annum vindemiz etiam speratæ jactura. Mirum nobis videtur Caryophyllos, cum fructus rudimentum sint, & proculdubio

wirgis tenacissime adhareant, ulla quantumois violenta slagellatione decuti posse. Cùm * vindemiandum * h.e. cim eth universum sub arbore solum exherbatur, quò facilius legantur decussa Caryophylla, [alii tege-bacce è viridi eft, univerium nue autorio solution entre autorio solution esta de la contra caracteria contra contr tes aut micea de la ficcantur & infumantur, atque nè teredo invadat marina tepida aliquantum unt. us evauateurs, iterumq, ficcantur: itaque præparati per universum orbem distrahuntur. Quò appel- † Collecti cramacerantur, tectunic, according and provide the forting vend; qui Luftanis Baffor, vulgo ribu impo-lant bit plerumq, purgari à petiolis confierunt, & hi feorfin vend; qui Luftanis Baffor, vulgo ribu impo-fufit dicuntr. & hoche in quamplurimis locis, potifiimum Genuæ & Lugduni Saccharo incrumutur. El accuration de la confierunt de la confier Hantur. Gunta Guardina de la contra del la contra de la contra de la contra de la contra de la contra del la contra de la contra del la contra de la contra del contra de la c Caryophyllos nonnihil redolent, atq, etiam eorum saporem referunt.

aryophyllum deliges nigrius, folidius, ponderofius, & copiofiorem liquorem divulfum ungue, in Sole ficcan-Carophynian exidans, constants, community of community of the second of the constant of the co

Caryophylli calefaciunt & exficcant. Et sanè, Calor tam est huic Aromati essentialis & genuina, Vires. ucum in India emendatur, fi vas aliquod cum aqua alióve liquore adftet (tefte Linschot.) id omne intra duos dies, etiam aliquatenus diffitum, ingenti ficcitate Caryophyllorum exhauriatur. ompe muta tuos uses scani administration in the manufacture of the man folentin horreis five Caryophyllorum conditoriis apponere magnum & fatis capax vas, atque hoc replere aqua. Quæ omnis brevi exhalans subit in Caryophylla, & ponderosiora reddit, certo lucro: Quin invenitur serè Caryophyllon in tantum pondus auctum, quantum suit aquæ appositæ. Cujus Quin meanant and a deale and a phyllorum debetur: attractionem ullam proprie dictam dari non concedimus.

Carvophylli oris halitum commendant, ideò mulieres Indorum frequenter manducant in eundem finem, aliaque aliarum gentium. Ad oculi aciem conferre, & nubeculas exterere dicuntur: Ventriculo robur addunt & hepati; vomitum compescunt & nauseæ adversantur. Veneris incentivum funt Serapioni. Conducunt porro contra morbos omnes Cerebri frigidos, Apoplexiam, spasmum. paralylin, lethargum, ftuporem. Iidem five suffimento, five esu faciunt contra aerem pesti-

Pracipuus autem Caryophyllorum usus est culinaris ad condimenta & embammata: adeo autem expetuntur & placent ut fine Caryophyllis dapes ferè despiciantur. Nec eorum tantum pulvis omnibus propemodum ferculis & intinctibus admifcetur, fed & gallinæ, capones, galli Indici, bubulæ lingua, vaccarum ubera, aliáque ejulmodi Caryophyllis transfixa affantur: quin & iis frudus transfigi, & condituras, ut Mala, Pyra, Cotonea à mulierculis consueverunt. Usurpant item ad olfactoriola & vestium odores: in quem usum Mala Aurantia Caryophyllis infixis siccare

Quidam Cerevisiae aut vino Caryophyllis incoctis, aut eorum pulvere nodulo incluso & in vase fulpenso, odorem & saporem jucundum conciliant.

Ulus est etiam in ventriculo dicatis scutis & sacculis tum ad vomitum, tum ad ventriculi dolores à causa frigida.

Quidam pulvere Caryophyllorum caput spargunt contra capitis dolores ac gravedines.

Caryophylla viridia aceto & sale apud Malucanos condiuntur, teste Garcia, sed his teneriora faccharo affervantur in magnam palati amœnitatem. Nostri quoq, (inquit J.B.) Caryophylla sacharo incrustare solent, non inconcinno ad placendum palatui, & calefaciendum frigidum stomachum invento.

E Caryophyllis quog, destillatur Oleum, quod quidam pollere Balsami facultatibus afferunt tam interno quam externo ufu. Est tamen proculdubio calidius multo.

E floribus & Caryophyllis adhuc viridibus Indæ pariter ac Lusitanæ fæminæ destillando eliciunt aquam vel spiritum, mira odoris suavitate fragrantem, & cordis & cerebri affectibus singulari potestate convenientem, inprimis autem Paralyseos illi speciei Beribery dicta.

Magnates insuper acetum ex infusione Caryophyllorum viridium parant, durabile valde, & cibis condiendis ac ventriculo roborando atque concoctioni promovenda aptiffimum: Achar id ap-

Annotat Garcia craffiora illa & annotina Caryophylla in Java insula expeti, tum ad obsonia condienda, tum ad medicamenta.

Arbor hac gummi quoddam seu potius Resinam fundit, crocei coloris [ex atro rusescentem Clus. fragilem admodum & ficcam, nullum guftanti saporem offerentem [nili forte id vetustate accidit] odore tamen ubi adoletur suavi, Caryophyllorum: facile ardet, claraque incendia dat. De hujus viribus nihil certi traditur. Si sit eadem de qua Avicenna prodidit, quod suspicatur Clusius, Terebinthing facultate respondet.

Caryophyllus ramosus wel dentatus Jo. Bod. à Stapel. spicatus, Tshinka Popoua Indis Pison. Caryophyllus Regius Wormii.

Batavis Caryophyllum Regium vocatur, quia Moluccenfibus regulis & magnatibus ad superstitionem usque in pretio ett, non tam ob gustum & fragrantiam, etsi eam præ cæteris habet excellentiorem, quam ob fingularem formam, imò raritatem summam. Hactenus enim præter unam & alteram arborem negant repertani, & quidem in sola insula Makian. Arborum harum altera altera est ma-Mmmmmm 2

Antophyllus

G. Pifo.

quid. * At ne per vari possint transplantantur.
Anthophylli; Ramulus quer statim enim exficcantur, nec unquam germinant.

Locus.

jor, utraq tamen cateris supra descriptis similis, excepta proceritate. Fructus etiam eodem sunt odor-

1apore. Ego arbores hasce à vulgaribus Caryophylliferis non specie differre puto, sed ad monstrosorum Ve. getabilium ordinem pertinere, fructumo, nihil aliud effe quam Caryophyllum aromaticum vulgarem, in plures cuspidulas sensim enatas sed sphærula florifera carentes divisum. Unde speciem ejusdem iam interiisse haud est mirum, ut Autoris Scholii in Ephemer. German. An. 11. Obs. 21. verba usurpem.

2. Caryophyllo Aromatico similis fructus J. B. Fructus fuscus forma Caryophylli aromatici main.

In binarum unciarum longitudinem, vel etiam ampliorem, & uncialem craffitudinem excreve rat fructus septimus, cap. 15. lib. 2. Exot. Clussi. Totus fuscus erat, nec valde levis, superne qua rat nuctus reprintus, cap. A sur la financia dispositis præditus instar Caryophyllorum Aromaticorum, inruor aus accunaum cucato vonna angona pramine veluti caudà craisà aut tenui pro fructis ma-fernè angultior & pertuits, prodeunte ex foramine veluti caudà craisà aut tenui pro fructis ma-nitudine, qua nihil aliud elt quam nuclei extima pars, qui in fructu continetur, in majore craffior nitudine, que nim and cit quain interes extina parti. Research a mucronata: Fructus iple denso duróque & cava, & veluti articulis distincta, in minore angusta & mucronata: Fructus iple denso duróque 8c cava, & ventul articulus unintera, in immod articulus de la corrice erat præditus, ut cultro vis aperiri poffer, & utrumq, falfi faporis. An verò hic frudus falfedinem ex aquæ marinæ afperfione contraxiflet ignoro, inquir Cluffus, qui ettam fe vidiffe air hujus generis fructum Caryophylli aromatici vetufiioris, in fructum jam se formantis duntaxat magnim. dine, cui sanè valdè similis erat, ut primo intuitu ipsi imponeret.

CAP. III.

De Caryophyllo spurio seu Lysimachia fruticosa Indica, non papposo. D. Herman.

* P. 2. F. 49. P. 95.

1. Carambu * H. M. Caryophyllus spurius Malabaricus flore luteo minore D. Commelini. Lysima. chia Indica non pappo[a, flore luteo minimo, siliqua Caryophyllum aromaticum amulam

Uffrutex est altitudine sesquipedali aut bipedali, nascens in arenosis ac udis. Radix sibrosa est, & valdè capillata, exterius albo, fungolo, molli, crassiolo ac humido cortice obduêta. uti & fibræ, intus lignofa & humida, colore viridi claro. Cauler qui ex radice prodeun parum angulati, virides feu eriam rufe(centes, glabri, intùs humidi. Surculi teneri valde viridi dini and diffinctivis angulati. Folia nullis vel brevifimis petiolis havent, parva, angufto-oblonga, cuficadata, ad petiolum quoque contracta, texturá tenui, valdè mollia, fupernè viridia, fubus dilutioa. Costa media albicat, & in supina parte nonnihil eminet. Flores fructibus insident, suntquevalde parvi, colore in totum flavi seu lutei, quatuor petalis oblongo-rotundis, unguiculis ab invicem distantibus, tenuissimis, ac in medio in longum nonnihil striatis compositi. Stamina surrecta, bre via, albicantia ac flaviuícula, apicibus subflavis: inter quæ stylus crassiolus, viridi-dilutus, capitulo crassioni, viridi-albicante dotatus. Calyx soliis viridibus, oblongis, acuminatis, in stellæ formamerpanfis constat.

Sunt autem fructus quibus flores infident oblongi digitum aut sesqui aquantes, quadrilateri, angulis ob rotunditatem minus diftinctis, ad umbilicum capitulo extuberantes, formâ haud diffiniles Caryophyllis, cum cuspide eodem modo quo Caryophylli, caulibus supra originem foliorum instdentes, colore primum viridi ac nitente, postea rubro-fusco. Semina parvo-rotunda, primumex viridi flava, dein colore sanguineo-rubro, post rubro-nigricantia, seu etiam nigra.

Floret hic frutex tempore pluvioso.

Planta trita & in lacte acido epota sistit fluxum dysentericum: capiti admota ejus dolorem sedat. Ejus decoctum epotum flatibus dissipandis, urinæ ciendæ, ventri purgando, ac lumbricis enecandis servit. Succus cum lacte dulci sumptus proficuus est pro renum calore seu ardore. Semina in pulvere cum melle data tuffi profunt.

La Cattu-Carambu H. M. Lysimachia Indica non papposa lutea flore fructúque majore Caryophyl-

Cum pracedenti in plurimis convenit: verum radia hujus & flipites craffiores funt. Folia fermè eadem, nisi quòd longiora & angustiora. Flores eodem situ, petalorum numero, forma & colore, staminibus etiam & stylo conveniunt, verum majores sunt. Fructus quibus slores insident, quadruplo fermè longiores sunt & crassiores quam in prima specie, forma & colore iis similes. Semina pro magnitudine fructuum multò numerofiora, suntque etiam rotundiola, primum albicantis, dein rufi coloris.

Floret etiam tempore pluvioso.

3. Caryophyllus Spurius Malabaricus pentapetalos aquaticus repens. Nir-Carambu H. M. P.2. F.51. p.99.

Lysimachia Indica non papposa repens flore pentapetalo, fructu Caryophylloide.

Est plantula nascens in aquis, ac in ripis aquarum cum caulibus super fundum repens. Radicus quæ ex caulibus hinc inde ad exortum minorum cauliculorum exeunt, fibrosæ sunt, albicantes ac nbescentes, aqueæ & fistulosa. Caules craffi, fungosi, fistulosi, teretes, laves ac nitentes, in parte soli obversa rubescentes. Folia pediculis aliàs brevibus, aliàs longioribus, planis ac viridi albescentes. 1011 opvens oblongo-rotunda funt, anterius rotunda ora, ad petiolum firica, textura mollia, obtibus nixa, unusugorio mana anni, ancontra comma con a periodini inicra, textura mollia, obfaro virore nitentia, in finubus fuis plerunque germina furculorum foliaceorum continentia. Fines hice inde è foliorum alis proveniuntin petiolis ferme fefcuncialibus, fructibus infidentes, majores cateris, quinque petalis, oblongo-rotundis, tenuibus, colore albicante & ad ungues crocco, jores cateris, quinque petalis, oblongo-rotundis, tenuibus, colore albicante & ad ungues crocco, jores cateris, quinque petalis, oblongo-rotundis, tenuibus, colore albicante & ad ungues crocco, jores cateris, quinque petalis, oblongo-rotundis, tenuibus, colore albicante & ad ungues crocco, jores cateris, quinque petalis delicitis compositis. pores candination de la marcha furrecta, viridi-diluta venulis obliquis firiatis, compositi. E medio flore seu umbilico fructus stamina surrecta, viridi-diluta vennus out apicibus subflavis emicant, ac cum iis sylus medius, viridi-dilutus ac albicans, craffiolus. qui nodulo plano subflavi coloris, ac quinque struis radiato dotatus est. Calya quinque foliis obqui nous confidatis, tenuibus, viridibus, & inter folia expansis constat. Fructus quibus flores innascuntur, non ipfis caulibus immediate infident, ut in præcedentibus speciebus, sed pediculorum tenuium tur, non par dinterenti, funtq, longiores quam in Carambu, minores verò quam in Cattu-Carambu, crafinterventu amori, intus duri, ac filamentis lignosis pertexti, inter quæ semina seriatim in longitudine confita fint: Semina autem nonnihil oblonga & albicantia ac majulcula.

HISTORIÆ

1512

HISTORIÆ PLANTARUM

LIBER VIGESIMUS SEPTIMUS,

QUI EST

Hoc & de Sequentibus intelligendum: De Arboribus Pruniferis, quarum flos * Basi seu imo fructui adhæret.

Rbores Pruniferas voco quæ fructus majores proferunt officulum intus unicum, rariffimè geminum, pericarpio seu pulpa etiam per maturitatem humida undio. cinctum continentes.

His etiam annumero unam vel alteram arborem fructu Pruniformi cum nucleo intus nudo, seu nullo officulo tecto.

Hujulmodi arbores diftinguo in eas quæ fructibus funt ad fingulos flores fingulos, vel quæ fructibus ad fingulos flores pluribus, cujulmodi eft Theka

Prioris generis arbores sunt vel fructibus in singulis pediculis singulis; vel in eodem communios. diculo pluribus, quas Racemo[as appellamus.

Qua fructibus iunt in fingulis pediculis fingulis funt vel iildem pediculis breviffimis donais, vel

pediculis paulò longioribus, vel pediculis longiffimis. Prioris generis sunt, Malus Armeniaca, Malus Persica, Amygdalus, Nux moschata: Secundi sunt

Pruni propriè & stricte dictæ: Tertiæ Cerafi & congeneres. um proprie & ruceu auca. La company de la co

netu Caryce excepto. Quæ fructu nudo funt dividi iterum possunt in officulo fragili donatas, & officulo ligneo &len fructu Calyce excepto. to; utrumque tandem genus in eas que officulo funt monospermo seu nucleum intus unicum clau-

dente, & eas quæ officulo polyspermo seu multinucleo. oente, et easque omiculo polyppenno rea mantinación.

Officulo lento & ligneo donatæ funt, Mangæ feu Ambæ dickæ & affines, item Persea arbor & congeneres.

Officulo fragili præditæ funt Olivæ & affines, Padus Theophrassi, Machaleb, Lawo

ceralus, &c. Officulo fragili multinucleo est Myxa sive Sebesten, &c.

Arborum Pruniferarum Tabula.

Arbores Pruniferæ quarum fructus, majores cum fint, pericarpio seu pulpa molli officulum unicum rarissimè geminum ambiente constat sunt vel fructibus

Ad fingulos flores fingulis, issque vel

(Solitaria, feu in fingulis pediculis fingulis, quæ vel funt pediculis

[Brevissimis, fructu vel

Compresso seu pulvinato, officulo

Lavi aut aquali, folio rotundiore; MALUS ARMENIACA. 7 Inaquali, fulcis aut scrobiculis exarato, folio longo serrato, officulo

Rotundiore rugis scabro fructús pulpa copiosiore, molliore & esculento seu lanuginoso, ut Malus Persica, five glabro, ut Nucipersica. Productiore & scrobiculis exarato, pulpa per maturitatem ficciore; AMYGDA

Rotundiore & minus compresso, seu nucleo aromatico, venis slavo-rubentibus vano, triplici putamine tecto; Nux moschata, seu nucleo duobus tantum tegumentis incluso : PONNA Hort. Malab.

Paulò productioribus, flore

Albo speciosiore, officulo fructus compresso & minus crasso ac duro, pulpa molli: Luteo aut herbido minus pulchro, officulo duriore, arbore ipía

Non spinosa, fructu tereti, oblongo, valdè acido, officulo etiam tereti, durisfimo : Cornus mas. Spinosa, foliis trinerviis, per ambitum serratis, fructu Olivæ figura, ossiculo pariter, & ut Olivæ scabro; Zizyphus.

Longiffime in hoc genere, fructu breviore & ad basin latiore, rotundioréque quam sint Pruna, & officulo pariter breviore ac tumidiore; CERASUS.

Racemosis aut confertim nascentibus seu in eodem communi pediculo pluribus; issque vel ossi-

Monospermis seu unicum intus nucleum claudentibus, que vel sunt fructu

Nudo, calyce unà cum flore deciduo, officulo

Fragili; fructu ipso vel

Pruniformi, liquore pingui, Oleo dicto scatente, foliis salignis subtus incanis, perpetuis, officulo fructús duriffimo, fcabro; OLEA. Cerafiformi, folio

Perpetuo, lato, oblongo ferrato, fructu majore dulci; Lauro-CERASUS. Deciduo, seu fructu amaro, Cerasi ossiculo, soliis Berulaceis Maha-Leb; seu que fructu est dulci, ossiculo oblongo scabro, soliis longioribus subtus incanis; Papus Theophr.

Lento & ligneo, nervis seu fibris lignosis exterius undequaq, velut tomento obsito; fructu ipso seu renisormi ut in Mangus sive Amba; vel Pyrisormi, ut in Persea; vel Pruniformi ut in Acaja, &c.

Calyci infidente, ut in CINNAMOMO, Vidimaram, Karyl, Elengi, &C.

Polyspermis, seu plures nucleos continentibus cujusmodi sunt, Myxa sive Sebesten, Myrobalanus Emblica, &c.

Adeundem florem pluribus, THEKA H.M. Kyati five Bontii.

His addimus duas arbores pruniferas fructu majore bina intus officula continente: item duas fru-Aus nucleo nudo, seu nullo officulo tecto.

CAP. I.

De Malo Armeniaca. The Appicochitree.

Ala Armeniaca ab Armenia dicta Romanis, autore Dioscoride, Præcocia dicuntur, quòd ante alios fugaces fructus maturescant; nominantur & Pracoqua. Galenus etiam scribit vetus hujus arboris nomen [Minte 'Aquinuan'] vocare enim omnes tum fructum, tum Arborem egubusus; licet *alibi Pracoqua ab Armeniacis distinguere videtur, cium illa his præstantiora * 2. De Alifaciat. Benezhawa vox quá recentioribus Gracis hi fructus dictiunt proculdubio à Latino Pracocia
ment, fac.

Corrupta cft: à quo fonte nostrum Appiroch, & Gallicum Abricos profluxis. Plinius Pracocia mala inter Perfica numerat, & eorum duo genera facit, Supernas amplum & magnum, & vulgare parvum & strigosum, etlam Armenium dictum.

Differunt autem Pracocia à Perficis, quòd illis folia latiora, Pyrum aut Populum nigram refe-Var Alhe Di rentia: offa plana & lævia, cum Perficorum rugofa fint & cavernofa.

1. Armeniaca mala minora J. B. Malus Armeniaca minor C. B. Ger.

Magna est arbor Perficæ aliquatenus affinis, cortice nigriore, caudice crassiore, firmo, ramis magis patulis brachiata. Folia habet Perficæ foliis latiora, breviora, ad Populnea aut Betulacea quodammodo accedentia rubedine subinde secundum nervos respersa, acuminata, denticulata, & pinnulis subinde ad pediculum auriculata, sapore acido. Flores ex roseo rubore pallent, Persica floribus persimiles: Nobis Pruni potius floribus similes videntur, sed majores: Fructus verò præcocior citius maturatur, Pruno æqualis, ms plerunque major, inus flors(q. luteus, carne solidiore siccioreq, quàm Persica, necnon magis sapida, [quamvis aliqui diversum sentiant, & reverà optima Persica, Nectarea nostratibus dicta, Arme-

Malus Perfica J. B. & aliorum. The Deach Tree.

Amy Dalus Perfic

niacis etiam optimis nostro palato sapidiora & delicatiora videntur: in genere tamen verum est Ar. macis eriam optimis nottro palato lapidiota de deficación de describidad per excellere graftu vinoso, que ob officulo facile abscedit, non ità fugoso ut meniaca Perficis iapore excenere j guitti vincio, qual promineat, nucleum claudente ad officili proportionem, fed minus longum quam Perfici, & pro proportione craffiorem, fapore minus amaro quàm illius, & nonnibil ad Amygdalam accedente, non fine impressione Aromatica.

Matthiolus os in quibusdam amarum reperiri scribit, at Parkinsonus se id nunquam observare potuisse ait. Quamvis tamen ille non observaverit, non video cur res ità se habere non possit, cum Ai

mygdalus cognata arbor fructum nucleo amaro interdum producat.

Armenia Chimeria.

2. Armeniaca mala majora J.B. C.B. Armeniaca malus major Ger.

Hac paulo minora Perficis. saltem utplurimum, impressa lacuna fulcata [quod minoribus etiam commune eft] altera parte nonnihil interdum rubentia & maculola, altera ex luteo pallida, came tenera fed callofiore quam Armeniacis minoribus, dulciore, grata, odorata, que officulum facile na linguit, Amygdalino æquale, latius, lævius, compressum, ab uno latere cristatum, fractu haudous. quam facile. Harum notarum pleracq, etiam Malo Armeniaco minori conveniunt. Ipfa quoque arbor è prædicta nonmini evariat. Nam præterquam quòd infitione hæc comparata credatur, rarò in proceram excrescit arborem. Matth. & Dalech.

Folia Populi nigræ æmula, quam prædictæ rotundiora quaterna quinave fimul emergunt. Flat albus, Cerafi florum figura, cui succedunt fructus Persicorum quadantenus specie, aureo colore cum anus, Ceram norum ngura, cun necessante nactus come cum que a mante conferencia perpura mixto, unde Corpionela Romanis nuncupata. Peleriq, Herbariorum duas has differentias ae nofecunt, non tantum magnitudine fed & faporis fuavitate differentes, palmam tribuentes majoribus. Quod verò nonnulli à minoribus infitione majora haberi posse existimant experientia falsi convincirnam minora quamvis infita Pruno (ut mos est in hoc genus arboribus) aut alii Armeniaca aut in-

oculata, minora semper producunt.

His addit C. Bauhinus tertiam speciem, nimirum Mala Armeniaca majora nucleo dulci, qua Gefnero Mala Arm. candicantia, guitu fuaviffima, nucleo oblongo, dulci ut in Amygdalis.

4. Armeniaca alba Park, parad. folia habet multa fimul complicata. Fructum raro & parcè al-

modum profert, qui à vulgaribus Armeniacis non aliter differt quam colore albidiore, nec per ma turitatem ullatenus rubente.

5. Armeniaca mascula Park. Folia habet viridiora & tenuiora quam vulgaris Armeniaca; fructus rarò admodum, nec copiolos fert, non alia in re quam sapore paulò delicatiore à vulgaribus diversos.

6. Armeniaca maícula longa, à pracedente non aliter differt quam fructu paulò longiore.

7. Armeniaca Algerina, fructu est minore quam cujusvis præcedentium, non minus tamen delicato, flavo, officulo intus nigricante, Cerafi Lacutaria nucleo paulo majore.

At neq, Parkinsonus enumeravit species omnes que in curiosorum hortis aluntur, cum exquo ille vixit novæ varietates productæ fint. Nec fi quis omnes enumerare possit hodiernas, ille rem conficeret, cum producendarum numerus fit potentia (ut loquuntur Philosophi) infinitus, novisindis ex semine sato nullo certo aut definito numero exorientibus & exorituris.

In hortis & viridariis Italiæ, Galliæ, Germaniæ, Angliæ magno numero coluntur. Martio aut A-

prili, citius feriufve, pro tempeftate anni florent; fructum Junio Juliove maturant.

Ex nostra observatione Poma Armeniaca Anglica Italicis & Gallicis, quotquot nobis degustate

contigit, longè sunt præstantiora.

Bonitate Perfica superant: neq, enim, ut illa, in ventriculo corrumpuntur, neq, tam facile acescunt, vulgò etiam suaviora habentur, unde & stomacho sunt gratiora. Febres tamen causare dicuntur non minus quam Perfica, verum eas breviores & quæ facile folvuntur. Cum Saccharo condita & affervata, five liquida, five ficca inter præstantissima dulciaria seu bellaria à matronis nostris habentur, ex iis etiam Scriblitæ, Carte dictæ, omnium optimæ fiunt, five maturitatem adeptis, five immaturi, Oleum è nucleis Armeniacorum expressum mirificè valere tradunt inunctum ad inflammatas hæmorrhoidas, & ad ulcerum tumores & linguæ impedimenta, & pariter ad aurium dolores.

Item potum 3 v. pondere cum vini Cretici 3 j. calculos pellit, & colicos juvat. F.B. è Mat-

Locus &

Tempus.

Vires.

Muniacus arbor Petri Crescentiensis nobis Malus Armeniaca videtur.

Caterum Armeniaca mala qua apud Hortulanos Londinenses plurimi hodie fiunt, & majore studio coluntur, sunt, 1. Algeranum dictum à loco unde primò allatum, à Joan. Tradescantio, de quo jam diximus. 2. Masculinum duûm generum, cujus nominis rationem me nescire fateor, de quo etiam supra. 3. Turcicum. 4. Aurantiacum. 5. Album supradictum. 6. Romanum.

De Malo Perfica.

Atio nominis obvia est, fiquidem Mala Persica dicta sunt à Perside, unde primum ad Malus Perfica ab Armeniaca & reliquis congeneribus differt foliis longis angultis. Fructus officulo rugis & fulcis profundioribus exarato.

Nuciperficæ autem à Perficis fructus glabritie different.

Julia magnitudinis arbor est Perfica, caudice satis crasso, ramis brachiata, cortice rubente & Inter magnitudina a cortice rubente & california, interest particular, cortice rubente & faffusco. Flores profest pulchros, dilute rubescentes, odoris exigui, è quinque foliis latis compositos, Medium occupant famina multa, longiuscula, purpurantia aut alba, cum paris magnitudinis sylo. Meanum occupants, fine pediculis ramorum tuberculis adnati, calycibus rubentibus, in quinq, fomnuem autori de explicantibus. Poma nonnihil rotunda, denfo villo tomentofa, ex luteo herbacea. fioia acuta de flava, aliàs punicea area decorata, carne alba vel pallida, interdum flava, rarius rualias pulcure mara, ama guinson and accordant, canno and ver panna, intercoun nava, rarius rubente penius, aut fanguineis guttis cruentarta, fapore dulciufculo, pertinaci adhatio officulum vix deferente, in quibufdam tamen i peciebus facile feparabili, (que bonitatis nota habetur) cujus profundis fulcis & fecoliculis paffim fe infinuat. Eft autem officulo craffities infignis, durities ferè invicta, distinctionale de la companione de la companio ed interna facie lavor politus, externa multis fulcis profundiusculis nullo ordine canaliculata, binis teamenta taux de la mucleus callofús, oblongus, exacutus, albus, flavefente cuticula verticus, quê derated geninus, h. e. è duobus folis feminalibus compositus, conspicitur, amaricans, non tamen derration godinari. Folia oblonga, Salicis, acuminata, crenata, Amygdalinis, quibus perfimilia, majora, guitu muari. Anoge amaro qualis in Perficorum nucleis, ingratiore tamen. Materies ruffa, & circa media ferè punicea, fatis firma, ob id ad torni artificium præ aliis expetita.

He arbor non multam atatem acquirit, ut enim citò & prompte adolescit, & ad frugem pervenit ia non multis annis post senescens tendit ad interitum.

Malus Persica Theophrasto indicta videtur: nam quæ de Persia aut Persea habet huic arbori mi-

nine conveniunt: & Plinius Perseam à Persica manifeste distinguir. Malorum Persicorum multæ species seu varietates tum à Veteribus, tum à Recentioribus memo-Differentia.

pattir. Differentiæ autem fumuntur vel à loco natali, vel à figura, vel à confiftentia seu solidibie carnis, quo respectu alia duracina dicuntur, alia præmollia; vel à sapore, vel à colore pulpæ, vel

deleritate aut tarditate proveniendi & maturescendi. Duracinis, autore Plinio, quem sequuntur multi è Recentioribus, caro firmiter adhæret ossi, nec Duncanis autonica de la contrarium de la contrarium de la contrarium de la contrarium aplumam deprehendimus. Enimverò fanè hactenus in Gallia, Italia & Germania observavimus, magna ex parte Perfica quibus pulpa hæret offibus, cæteris ferè esse molliora, ac interdum penitus micola & lucculenta; firmiore vero pulpa cui non adharet: quod & nostra experientia confirmat. Commodiffima autem divisio Perficorum, me judice, est primò in ea quorum corpus pertinaciter Commondate, & ca in quibus fácile & fponte à ligno abscedit; utrumq, autem genus vel magni-muint, vel coloris, vel figura, vel fuperficiei respectu in plures species subdividi potett; quibus non immorabor. Species tantum celebriores quaq, hodie pracipuo in honore funt, è C. Bauhini pinace,

I.B. historia, & aliis recentioribus proponam. I. Persica minima alba J. B. magnitudinis parvorum Malorum Armeniacorum, alba, hirsuta. mile alba, adhærente offi, Julii fine & Augusto maturescunt, gustu sapida: Ossa sunt valde parva, oculata tamen. An Perfica aftiva, Armeniacis fimilia, five Perfica S. Johannis. Non probat I Baulinis, quod frater saporem pane similem cum Armeniacis habere scribit: sua enim sion habere sum laporem, nec etiam qui de parvis Persicis scribunt talem tradunt.

2. Perfica parva alba J. B; carne facilè separabili à nuce, sapore commendabili, ossiculis nec tam profinde, nec ità frequenter fulcatis, sed frequentioribus punctis & foraminulis refertis. Hoc

Seins eff, in fallor, quod noftratibus, Che Muttneg Beath dictur.

3. Perfica mediocria albida J. B. Tunica vestiuntur ex luteo pallescente, carne alba, facile ab officulis separabili; prædictis magnitudine superiora.

4. Perfica alba maxima J. B. carne fapida funt, nucleis non multum adhærente.

Persica lutea mediocria J. B. Externè lutea sunt, his pulpa firmitiscula facile abscedit ab

offe, sporis grati: minus rotunda sunt cateris, profundiore etiam sinu sulcata.
6. Persica inaxima lutea F. B. sapida & duriuscula sunt pupa, qua facile abscedit ab osse; ipmiponum satura slavedine, & propemodium crocea, & magnitudine insigni, qua cotoneum serè aquat.

7. Perfica alba mucosa & succulenta J.B. Pomum adapertum & leviter pressum facilè in liquorem diffluit, ex acido ac vinoso aliquid amaricantis habens, præsertim circa extima. Pulpa mordicus offibus adhæret, unica nota non probatæ bonitatis.

Meminit etiam Perficorum porcinorum, que suibus projici solent. Prædicta omnia (inquit) cute funt tomentosa, quamvis alia minús.

8. Persica Hispanica, Melocotonea quorundam J.B. Malus Persica melocotonea Park. Persica dura carne candida, aliquando en albo subrubente, item carne lutea C. B. The Melocotone

Folia & flores Perfica: Fructus majores, tardius maturescentes, sed diuturniores, pulvinato calyce, foras rubente, atque ex una parte maculis nigris notato: pulpa intus Pomi, difficulter os deferente Officulo in ipso Pomo sepiùs dehiscente, in quibusdam etiam ita in frustula diffracto, ac si id malleo esset sactum, quod aspectu mirabile quomodo id evenerit, fructu nondum aperto J.B.] Os ipsum compressios quam ceterorum Persicorum, altera presertim parte, adeoque figura ipla evarians, fragilius quoque si integrum sit. Caro sirma, & qua dentibus trita strepitet sicut Pomorum, alba & circa extrema suburidis interdum, quà offi adharet purpurca arque sanguinea, gustu siavis, sa-pita, vinosa; cure dura, villosa. Totius porro figura sublonga, & quàm reliquorum angulosior.

Parkinforius Melocororieum à reliquis Perficis differre ait, quod extremitatem seu apicem habeat

incurvum, & gustu sie reliquis delicatiore.

g. Perfica

9. Perfica parva glabra J. B. caro nucleis adhæret & non admodum fapida est.

o. Periica paiva giaora J. B. caro macasa 10. Perfica magna & speciola, carne usque adeò rubra, ut Carotarum instar tingant. fucco quafi fanguineo C. B. Hæc nucleo funt aliàs foris rubente, alias nigro, inquit C. Bauhing.

C. Bauhinus in pinace septem enumerat species. I. Perfica molli carne & vulgaris, viridis & alba. II. Perfica fucco quali fanguineo. 9 7. B.

Hæ duæ species (inquit) lanatæ sunt, carnem succosam & flaccidam habent, quæ communiter à nucleo tota recedit, & alia funt magna, alia parva, quadam prorfus vindia, quadam alba, qua dam maculis rubris picta; alia carne alba flavescente, alia rubra ut sanguinolenta videantur.

III. Perfica dura carne candida, aliquando ex albo subrubente. Hæc sunt Melocotonea 7.8 Duracina (inquit) ob carnem duriorem sic nominata, quæ Rhodacina dicta, aut ob odoris suriorem tatem, aut quod plerunque rubro colore altera sui parte niteant, aliquando pugni magnitudine. fructu anguloso, circa os rubente, quod aliquando per medium divisum, aliquando in partes distus tum reperitur, & à nostris Persica Moschata dicuntur. Horum, ut & sequentium caro dura & nucleo tenacissimè adhæret, quæ aliquando etiam intus saturatè rubet.

IV. Perfica dura carne buxea. Et hac Melocotonea dicuntur. V. Perfica aftiva, Armeniacis fimilia, five Perfica S. Joannis. Hac funt minima alba 7. R. Eorum que apud nos hodie precipuo in honore & pretio funt, I. The white Rutmeg, Perficient à nuce moschata denominatum album. 2. The red Butmeg, Idem rubrum. 3. The Crop neach, i.e. Trojanum aut forte Trecense à Trecis, i.e. Tropes urbe Gallica. 4 The Mabella Deach, 5. Che Satoon, Sabaudicum. 6. Che Bourbeaux, Burdegalenfe. 7. Che entir geluington, Novingtoniense pracox. 8. Che old Retuington, Novington. vetus. 9. Diolei Soulicate, Muscatum violaceum. 10. Persicum. 11. Mutinense, Modena. 12. Morello. 13. Runbulliam. 14. Bellice. 15. Scarlet P. 16. The Royal, Regale. 17. Kicket P. 18. Bloody Monfieur.

VI. Nucipersica, quod nucum Juglandium faciem repræsentet C. B. Nucipersica Park. parad. I.R. The Dectarine à sapore delicatissimo nectareo.

Nuciperfica arbor est humilis, Perfica plerung minor, trunco & ramis majoribus albicante cor. tice tectis, virgis & surculis tenerioribus valdè rubentibus; foliis Perficinis adeò similibus ut discerni nequeant, ni fortè minora fint [Amygdalæ, fed majoribus Ruel.] flore Perficæ, puniceo. Pomum emicat, viride, carnosum, succulentum, minus & rotundius quam Persici, nulla ad latus rima sulca tum, nec ulla exteriùs lanugine pubescens, carne firma & solida, sapore delicatissimo, dura intis & scabra nuce in qua nucleus Amygdali aut Persici amarus.

Nuciperficæ septem species seu varietates recenset Parkinsonus in Paradiso. 1. Nuciperfica moschata ab odore fructûs dicta: carne est rubra, optimæ notæ. Nonnullis cadem

2. Nucipersica Romana rubra, seu racemosa. Florem habet amplum, purpurascentem, Persica, fundo exterius rubente, interiùs viridi: fructum exteriùs pulchre rubentem, agminatim nascentem I duobus tribusve simul] saporis optimi.

3. Nucipersica rubra notha, florem habet minorem minusque apertum quam præcedens, petalis filamentorum ferè instar tenuibus. Fructus exterius rubent & ad fingulos nodos finguli nascuntur:

præcedente etiam cum plene maturuit gustui crudior videtur.

4. Nuciperfica flava, que duplex est, alia fructu teneriore & sapidiore, alia fructus carne duriore

& minùs probâ.

Nucipersica viridia majora & minora. Hac à nonnullis omnium præstantissima habentur. 6. Nucipersica alba, quæ non vidit Parkinsonus. Præcedente etiam quando matura extenits albidiora esse dicuntur & specie ab issem distincta. Præter prædicta in Catalogo Nucipersicorum hodie celebrium in Anglia ad me missum invenio, 7. The Murrey Dectarine. 8. The Tall nep, utrumque à colore denominatum, ut & 9. The Bellow, i.e. flavum. 10. The Austr. 11. The painted, pictum seu variegatum. 12. Algerianum, à loco dictum. Caterum Nucipe ficam non inde dictam putamus quod, fructus ejus faciem parentis succumque adoptionis exhibeat (cum à Perfica in Juglandem insita nata credantur) sed, (ut rectè C. Bauhinus) à similiudine quam fructus glaber & viridis habet cum Juglande, cortice exteriore viridi adhuc tecta.

VII. Amygdalopersicum J. B. Park. Persica Amygdaloides C. B. The Almond Peach.

Arbor est inter Amygdalam & Persicam ambigens materie, folio, fructu. Folia enim oblonga, ferrata, pediculo plutquam femunciali, virentia, fapore amaro. Flos quinque constat foliolis rotundis, colore carneo, unque sanguineo, staminibus multis purpurantibus ex umbilico calycéve quinquepartito rubente, Carnis pulvinus densior & copiosior quam Amygdalis; minus copiosus quam Perficis. Os licet Amygdalarum, ut Perficis tamen rugofum: nucleus qualis Amygdalis. Teneriorem fructum antequam durescat putamen condiunt. Nucleus verò edulis ut Amygdalarum, à quibus vix gustu discerni queat.

Spurium genus esse videtur, de quo J. Bauhinus sic rhetoricatur. Hac soboles mediam inter utrumque progenitorem naturam, ut spero, contraxit: attulitq, institionis, ut arbitror, diligentia, aut satorum mistio novum adulterii genus, ità ut ex Amygdalo seu Nuce Græca & Persico progenies invisa prioribus seculis exoriretur, utriusq parentis ingenium referens, & effigiem simul adoptans: hoc est, Malum quod foris æmula facie Persicum Pomum mentitur, intus dulcem Amygdalam & facie & gustu repræsentet, ipsum rectè uterque parens Amygdalo persicum nominabit.

Ex vulgatis institionis modis hanc varietatem initio ortam non puto, cum fructus surculi aut gemma na turam perpetuo fequatur.

Preter enumeratas alias adhuc Perficorum species proponit Parkinsonus.

Persica alba majora; curicula sunt & carne alba, boni saporis. 2. Perf. alba minora; parvitate sola à præcedentibus differunt.

1. Paf, incarnata trium generum, bina rotunda, tertium oblongum: omnia colore funt albicante. rubro perfusa : rotundum minus vulgatius est & magis serotinum.

4 Paf, incarnata grandia, præcedenti rotundo fimilia funt sed majora, & serotina.

Pers. ferruginea aut ruffa, omnium frequentissima in Anglia, gustu non adeò grato aut lau-

6. Perf. Islandica, pulchra & palato grata.

7. Perl. Novingtonensis, The Bewington Peach; colore exterius è viridi albente, èlatere tamen soli opposito rubicunda, sapore optimo, circa festum S. Bartholomai matura.

8. Persica du Troas; magna sunt & oblonga, ex albo flavicantia, extrinsecus rubentia, præcocia. 9. Perl. Reginalia, pulchra & grandia è flavicante fusca rubro saturo velut obumbrata, sapore iucundo, circa festum S. Bartholomæi matura.

10. Perf. Romana; inter laudatissima habentur.

II. Perf. Hispanica; colore sunt exterios ex obscuro rubro flavicante, intus alba-

12. Perf. nigra; colore extrinsecus obscure brunneo, sapore aqueo; tarde maturescunt.

13. Perf. Alberzana; serotina sunt, & saporis non contemnendi.

14. Perf. Monensia duorum generum longa & breviora; utrumo, laudabile, brevius tamen sa-

15. Perf. Cerafina ob parvitatem dicta, boni sunt saporis.

16. Persica flore pleno Ger. emac. in curiosorum hortis frequens.

Multa adhuc alia Perficorum genera à curiofis in hortis aluntur, quæ, ut suspicor, non secus ac Pira & Poma, fationi originem fuam debent, unde novis quotannis enalcentibus eorum numerus infinitus aut incertus est, ut omnibus enumerandis nemo sufficiat : Quocirca nos iam dictis contenti

Perfice quibuscunque locis proveniunt, ut tradit Palladius; Sed & pomis, & frondibus, & dura- Locus. bilitate przcipuz funt, fi cœlum calidum, solum arenosum & humidum sortiantur: Frigidis verò, & maximè ventosis, nui objectu aliquo defendantur intereunt. In Italia, Hispania, Gallia, Germania, Anglia & per totam Europam in hortis & vineis frequentiffimæ funt. At in frigidioribus, ut ad frugem perveniant defendi postulant: unde juxta parietem Soli meridiano oppositum Persicas plantare mos est, tum ut parietis objectu à ventis Septentrionalibus defendantur, tum ut Solarium radiorum calore ex reflexione geminato fotæ fructus ad maturitatem perducant, qui aliàs frigore perulti statim à flore explicito tenelli & invalidi interirent & deciderent. Quinetiam ramis superflus amoutatis reliquos extendunt, parieti applicant, & vinculis, adactis clavis, affigunt, ut libero radis aditu facto, rami, furculi, gemma omnes eorum beneficio fruantur, & tepore exhilarata tum flores explicent, tum fructus percoquant.

Florent Martio & Aprili, tardius aut citius pro natura loci. Fructus magna ex parte Septem-Tempus. bri perficitur. Pracocia passim Augusto maturantur, & in calidis regionibus etiam citiús. De sa-

tione, infitione reliquaque cultura confulantur rei Rufticæ scriptores.

Galenus & Paulus Perficorum omne genus damnant, ut pravi fucci, & quæ noxam ventriculo in-Vires. ferant; Suadent itaque & ut inițio refectuum ante alios cibos sumantur, & nè aqua superbibatur, sed vinum meracum. Addit Paulus eos qui crebriùs iis ad satietatem vescuntur febre corrini: læ-

dere & nervos proprietate quadam.

Ego tamen non video cur Plinii & Dioscoridis sententia, Persica sci. ventriculo utilia esse. & alvum bonam præstare, nec alium iis innocentiorem cibum, omnino damnetur & rejiciatur. Nec enim verifimile est, fructum adeò sapidum & delicatum, qui nostro quidem palato præ omnibus fugacibus arridet, ità ut à natura ipsa nobis ad edendum commendata videatur, noxium prorsus & insalubrem esse. Oportet tamen ut delectus Pomorum habeatur, & ut modus in iis ingerendis servetur. Hinc qua de Perficorum noxa à Galeno & aliis dicta funt, de pramollibus intelligenda effe credit Amatus: secus enim ait esse de Duracinis, ex quibus optimus spirat odor, suavis, gratus & spiritum receans: nam eorum sapor delicatissimus est, cum quadam austeritate, qua mediante stomacho conducit & ipsum roborat. Imò omnes principes Hispaniarum & viri delicatissimi ea post victum comedunt, nonnisi vino priùs infusa, & nullam indè noxam evenire persentiunt.

Difficulter adservantur Perfica, quia non aliud pomum fugacius, ut rectè Plinius, unde à matronis nostris, aut Confectoribus quos vocant, rarò condiuntur. J. Bauhinus condiendi modum hunc prascribit; ritè lecta manu, decorticataque & officulis exemptis optimè purgata cum aqua & saccharo decoquantur ad confiftentiam syrupo debitam. Mirifice placent agrotantibus, prasertim siti & linguæ ariditate vexatis, refrigerando corroborant, & in omnibus calidis morbis apprimè condu-

Brassavola sub cineribus coctum unum vel alterum Persicum ægrotantibus suis offerebat. Cibum

verò delicatissimum esse & ægris perquam gratum affirmat Amatus. Folia ob amarorem siuum in cerevissa aut lacte decocta & pueris exhibita lumbricos intestinorum

enecant & expellunt. Galenus trita & umbilico imposita id præstare ait. Parkinsonus enam alvum

lenter solvere scribit, si sufficienti quantitate exhibeantur.

Idem præstant & flores, efficaciùs etiam quam Rose Damascene, in quem usum ex isidem cum saccharo contulis fit conserva, mane potissimum jejunis exhibenda; sed & syrupus paratur ad prædictos effectus aptissimus. Recentes, autore Matthiolo, non tantum alvum dejiciunt, sed & vomitiones cient, & Hydropicorum aquas pellunt in acetariis efitatæ, sed non absque agrotantium labore. Aqua de-Itillata florum maculas faciei delet.

Vor of the i

1518

Gummi arboris commendatur ad alvi fluxum, calculum, imperiginem, tumorem faucium, afre, ritatem arteriz, sputum sanguinis, vitia pulmonum, dysenteriam commendatur. Varios utendi mo dos ad prædictos affectus vide apud J. B. in hist. è Valeriano, Matthiolo, Gesnero.

Nucleos commendat Matthiolus ad ventris torminas ad ebrietatem prohibendam [fex feptenre præsumptos] ad Alopeciam [tusorum & in aceto decoctorum pulticulam.] Oleum contusorum ad formum conciliandum, ad hemicraniam temporibus illitum; ad colicam tam porum quam clyfle. ribus infulum: ad iliacam paffionem & calculum, quatuor uncis potum. Aquam è nucleis Perlice. rum 50. Cerasorum 100. florum Sambuci manipulo in vini Cretici libris tribus maceratis, sicili per decem dies in fimo sepulto, destillatum mirum in modum renum calculos pellere scribit Matthiolis

Persica malus Africana nana store incarnato simplici. Amygdalus Africana vulgo Hort. Lugd Bat.

Complures emittit virgulas lignosas flexiles, rubentes, quibus alternatim hærent folia semidigitalia. in obtulum tendentia mucronem, Malo Perfica angustiora, pallidè virentia, per ambitum leviter ser rata, crebrioribus venis & rugis inscripta, prodeuntibus ad fingulorum exortum binis ex adverso te. rata, ocenionous voins de laga minispas, probabilitat a manifemis corniculatis villis, velut in communi Perfica. Ad fummitates virgularum oriuntur faus, parvi incarnati, rofei coloris, infidentes quinq, radiatis calycibus, modò multiplici, aliquando fimplici pertalorum fene referti, coloris, ut dixi, incarnati Rofei jucundiffimi, odoris languidi. Hos excipim fullur roundi, fubbirfini, Perficæ quidem haud abfimiles, fed triplo minores, faporis non adeò grati. Reperit hoc arbuftum D. Hermannus sponte luxurians ad promont, bonæ spei. In horis nostris frequens habetur cultum.

3. Umari vel Camarinhas Pilon. Marcgr. Arbor Prunifera Brafiliensis, fructu Persui instar

Pifon. Marcgr.

Arbor vix mediocris altitudinis, in campis gramineis amplè ramis suis expanditur; caudice quiden mediocriter crasso, nam plerunq tres, quatuor aut plures juxta se nascuntur, ligno albo, Betulinum ferè referente: in ramis autem ramulos habet, tres aut quatuor digitos longos, perpetuis spinis ob fitos, & in iis foliola cylindracea, Cassia ferè similia sed paulò angustiora, vel directè, vel alternatim opposita, saturate viridia, nervo secundum longitudinem & venis obliquis, vix digitum longa

Post slorem (quem Autior non describit) parvum, slavum, succedit frustus formæ ovalis, mentudine Pruni, ad visum & ad tactum referens Persicum nostras, coloris autem ex viridi palise slav vescentis, carne quoq, flavescente, pauca, dulci, qua ambit lapidem magnum, ovalem, albicantem,

qui continet nucleum edulem. Maturus fructus mense Martio sponte decidit.

Crudus comestus turbat ventriculum, & façilè excitat vomitum: ideireo integer solet coqui, & unà cum nucleo contundi, atq. cum carne vel piscibus loco panis vel farina comedi.

Frequentissima est hac arbor in campis graminosis juxta fluvium Cunkao, Mopebi, & Rio grande

quoq. Mense Martio fructus sponte decidit & colligitur.

Alterius Umari speciei meminit Piso, minus altæ, fructu præcedenti non diffimili, sed nigricante colore & sapore acidiore, qui stomachi æstum temperat & à sebricitantibus expetitur.

4. Persicæ affinis in Taprobana C. B. Arbor Gehuph sive Cobban J. B.

Thevet. Foliis est parvis, quemadmodum & arbor, que filiquam catharticam fert, ramis brevioribis, ortice flavescente sive croceo, fructu crassiusculo & rotundo pilæ lusoriæ instar, in quo nux Avellanæ par coercetur, quæ nucleum includit valde amarum, qui linguæ ad modum radicis Angelicæ faporem refert.

Fructus ad sedandam sitim commodissimus est. Eo tamen nucleus, quamvis amarus, longè prastantior, è quo oleum eliciunt Sumatrani (apud quos hac arbor nascitur) ad Hepatis & Lienis dolores valdè proficuum, five intus sumptum, five foris inunctum: quod & articularis morbi, cui hujus infulæ incolæ valde obnoxii funt, fummum est remedium.

Ex eadem arbore manat gummi utilissimum ad affectus prædictos cum mediocri oleo solutum, &

cataplasinatis forma partibus laborantibus applicatum.

Hanc arborem Persicæ affinem esse ex descriptione non constat, quia tamen C. Bauhinus, nesco quo argumento, eò refert, & fructus brevissimo vel nullo pediculo arbori proxime adhærens depingitur, nos quoq, eam Perficis subjunximus.

De Amygdalo.

Mygdalus, Gracis 'Aunydune & per contractionem 'Aunyduni vocatur: Fructus 'Aunydun & Audydusos. Amygdalam Græcis nominari Herodianus Alexandrinus autor est intes மி ம τος, μετά το χλαθέν αστορεί άμυχας έχειν πολλάς, quòd post viride putamen nucleos scarificatos oftendat, & in rimulas dehiscat, quas apuzas vocant, Athenao teste.

Latinis etiam, ut Catoni, Nux Graca vocatur, quamvis Columella Nuces Gracas ab Amygdalis videtur diftinguere, unde Ruellius eum per Græcam nucem tantum Amygdalam amaram intellexile fulpicatur. Naxia

Naxia Amygdala, à Naxo infula dicta Veteribus Græcis maximè commendantur: Secundas partes Cypria fibi vendicabat, que prater caterorum morem repando cacumine prodibant. Amygdalus à Perfica cui aliàs perfimilis est, differt pulvinato fructús callo minus spisso & per maturitatem ficciore, officulo longtore, lavi, & fcrobiculis infculpto.

1. Amygdalus sativa C. B. Amygd. dulcis & amara J. B. The Wimond tree.

Amygdalus Com

Tam arcta foliis Amygdali est cum foliis Persicæ similitudo, ut difficulter distingui possint. ob longa, angulta, acuminata, crenata, valde obscuro amarore, majore autem lentore pradita. Flos tonga and abfimilis nifi majore candore participaret [Alibi dicit, se Patavii observasse flores usq. adeò quoq, non some de la contra la contr worman, to compares, fed compressum & in arcum tensum pulvinato callo, minus spisso, eduli, acidulóg, dun tener eft, sponte in maturitatem tendente fructu dehissente, & facile officulum læve superficislibus scrobiculis pervium relinquente. Putamini aliàs fragili aliàs duro nucleus inest dulcis. curienlâtenui, rufa, veluti pulvisculo respersa obductus, tam in culinæ quàm in Seplasiæ usum: vel aneus communis officinis magis expetitus. Lachrymam quoque plorat in guimni conreceentem arbor ipla.
Radu que ex medio trunco descendit (autore Theophrasto) prægrandis est, & altè demissa citò

Amugdalarum plures sunt differentiæ, maximè celebris est in dulces & amaras. Matthiolus Delcium plures facit differentias: magnas, parvas, mediocres, compressas, rotundiores: quarum nonnullæ duriffimo integuntur operimento; aliæ fragili. His addit J. Bauhinus Amygdala lanuone carentia: item Amygdalas, vulgaribus per omnia fimiles, triplo tamen aut quadruplo minores. & ad proportionem gracilem nucleum continentes, eásque ex observatione Cordi duûm generum.

Amygdalæ fragili & flexili putamine, infit J. Bauhinus, multiplici ratione à vulgatis differunt. Amygdalæ Primò putamen nullis foraminibus habent punctatum aut scarificatum, sed quodammodo sulcatum fragili purapotius, cui extrinsecus venulæ albæ ex carne separata residuæ adhærent. Latitudo uncialis ferè, lon-mine. giudouncia major, cortex quam Juglandis aut Amygdalæ fragilior, ut levissimo digitorum pressu vel quamvis hujus generis puer decennis facile frangat, nihilominus pulchros & bene fucculentos intus continet nucleos, nescio quid in ipso etiam gustu, si recte judicamus à vulgatis discriminis ha-

Amygdalorum maximorum, mediocrium & minimorum descriptiones vide apud J. Bau-

Apud nos maximi æstimantur Amygdala Jordanica dicta, quæ & majora sunt, & longiora, & angultiora, craffiora tamen & teretiora, vulgaribus Valentianis, gustu etiam delicatiore.

Loca amat Amygdalus calidiora; unde in Belgio, Germania superiore, Anglia fructum rarò per- Locase Rott & maturat. In Italia & Galliæ parte Meridionali abundat: in Gallo-provincia Delphinatuque Amygdalis confitæ funt planities patentissimæ. Durum, ficcum, calculosumque solum (ut ait Palladins) crelimque calidiffimum, Amygdalis longè commodius est quam humidius; nam si solum altum sit & pingue, nimia pabuli ubertate lascivientes sterilescunt. Rauwolt. tradit circa Tripolim in sepibus sylvestres provenire Amygdalas, quas C. Bauhinus à sativis specie distinctas facit.

Amygdala omnium prima floret in calidioribus, ut Italia, auctore Plinio, mense Januario, Martio Tempus. verò pomum maturat : Mirum inquit J. B. intra mensem matura fieri Amygdala; unde placet lectio Plinii, non maturat, scribentis. Si quistamen dicat tenellos fructus qui esui apti sunt dici posse maturos, per nos licet, modò concedat improprie id dici. Nam proprie loquendo Poma tum demum matura funt cum ex Arboribus decidunt. Amygdalæ autem, Matthiolo teste, etiam in Apulia, regione calidiffima, Augusto demum leguntur.

Verum in Amygdalis uti & Perficis altisque arboribus pro climatum diversitate variat florendi tempus. In Italia enim & Gallia Narbonensi Februario aut etiam Januario slorent Amygdalæ. Patavii & Lugduni Februario & Martio, Genevæ Aprilis principio, & ità Basileæ, aut Martio si mitius sit cœlum veris. In genere tamen flore sunt pracoci, aliarumo, arborum flores praveniente, qui si per tempestatem licet mense etiam Februario se aperiant.

De fatione & cultura Amygdalarum nihil dicam. De his consulendi Theophrastus, Plinius, Co-

lumella, Palladius, aliíque rei rusticæ scriptores. De usu Amygdalorum in cibo & medicina si fusius agere vellem, omniáque quæ ab aliis dicta sunt & adhuc dici possent persequi, vix integrum volumen sufficerer. Brevitati ergo studens multa omitto penes Botanicos eosque qui de materia Medica scripserunt regulrenda.

Amygdalæ dulces multum nutriunt & corpus pinguefaciunt; quantumvis Galenus eas leviter alere Vires. scribat. Galeno opponimus Dioclis apud Athenæum, Simeonis Sethi alioruma, auctoritatem, & quotidianam fere experientiam. Humorum acrimoniam leniunt, semen genitale augent, unde tabidis & macilentis conveniunt. Exhibentur autem præcipuè in emulfionibus.

Lactis Amygdalini parandi modum describit J. Bauhinus his verbis, Amygdalarum dulcium à cuticula expurgatarum (quod fit aqua tepida, non fervente, ne oleola substantia provocetur in actum, sique la non bene album fieret) quantum voles, 3ii, vel iii, Addi possiunt semina Melonum & Quentitarum itidem decorticata ad 3j. seminum Lactuca & Papaveris albi ssi firefrigerare magis voles, somnúmque placidum, non violentum, quod fit opiatis, accersere) fingul. 31. vel ij. Contundanur in mortario marmoreo, quod omnium optimum ad hanc rem, sensim affusa aqua cocta, aut decocionis hordei vel etiam sero lactis pro ratione scopi; trajice per linteum, & in loco frigidiusculo relerva; nam citò acescit. Possis cum solo hordeato & Amygdalis parare.

Sunt qui moti autoritate Avicennæ, dicentis Amygdalas ob suam unctuositatem commovere choletam, sibi persuadent non tutum cremoris seu lactis Amygdalini usum sebricitantibus, & iis qui stomachum Nnnnnn 2

Locus Ed Tempus.

Wiret.

Vires.

machum biliofum habent, facile inflammare, mittere ad caput varores, vulnerato capite iis non machani omoratin machani racin Mos in cremore uncuonatem illam non observavimus, nec quicquam nocumentorum jam dictorum, licet in febribus & calidis morbis fæpus uf famus, u uamur ipfi indies, etiam in nostro corpore J. B. J. Bauhino nostra etiam experientia suffiagair, qui Lac Amygdalinum maximo solatio & levamine, in febribus sæpe potavimus, nec ulluminte vel levissimum nocumentum aut incommodum sensimus.

vet tevitamum nocumentan ac monimonatus entre de la compania del la compania de la compania del la compania de la compania del la c exploratum inquit J. Bauhinus. Ad Orthopnœam, R. Olei Amygdalarum 311. Sacchari candi in Fiat eclegma. Che neau è Thonero. Nos recens expressium syrupo aliquo Thoracico, ut Hystopi aut Hederæ terrestris, affusum una agitare & miscere adeóque bibendum præbere (parva quantitate una vice) solemus, sed sapius repetere illius usum, denuo agitantes vas, nam oleum a syrupo sacile rece dit, esque supernatat. De hoc oleo J. Bauhini sunt que sequuntur. Est sanè medicamentum verè come supernatat. Dandum, gratum, & quidam veluti typus aliorum oleorum ejuldem ge comeseys, & an injura cincea, in calculating statuting the statuting statuting the control of th per se, vel in jure carnium. In constipata alvo mite, tutum & probatum medicamentum, etiam renum dolore divexatis. Est etiam infigne anodynum, & unicum propemodum infantium medcamen: quibus etiam recens natis exhibetur ad tormina ventris compelcenda cum Saccharopenidiato ad 3ij. Mesues oleum hoc duritiem omnem & siccitatem juncturarum & aliarum partiumemen. dare, impinguare, conferre hecticis, semen augere, ardoriq, vulvæ & urinæ injectum commodare feribit. Convenit etiam mulieribus post partum difficilem ad dolores leniendos. Extrinsecis rel perse. inunctum vel cum oleo Tartari mixtum [cum melle Diosc.] maculas faciei, à Sole aut etiam frigore peruftis medetur, & cutem erugat.

Gummi Amygdalinum ad multa commendat Dioscorides: quòd verò illud aftringere& calefa. cere scribit, J. Bauhino verum non videtur. Facile tamen concesserit aftringere per accidens. nempe glutinando, viscido liquamine in humore aliquo dissolutum, qua ratione dysentencis quoq.

Magma reliquum post expressionem olei ad extersionem manuum & faciei & cutis lavigation

nem quovis sapone præstantius est.

Amygdalæ amaræ calidæ funt & ficcæ, atten. aper. extergunt, diureticæ funt, obstructiones jecoris. lienis, mesenterii, uterique reserant. Extrinscous lentigines tollunt si masticata illinantur, capitis

dolori subveniunt (in frontalibus.)

Amygdalas amaras quinæ senæve si præsumantur ebrietatem arcere Plinius & Dioscoridestradunt, réniq, exemplo confirmat Plutarchus in Sympos. l. 1. quæst. 2. Ipse quoque Dioscorides in Euros. mulfarum Amygdalarum amarum cyathi unius menfura ebrietatem arcere fcribit. Novimus tamen (inquit J.B.)qui amuletum illud adversus ebrictatem in usu habentes nihilo secius à Baccho obruuntur. ac nimia sui remedii fiducia decepti ità prosternantur, ut nec manus, nec pedes suo amplius sungi

Amygdalas amaras vulpeculis fi comedantur lethales effe tradunt. Marcellus Virgilius in fele. septem aut octo exhibitis, mortiferam earum vim expertus est: Jo. Lutzius in gallinis, qua ex est

magmatis post olei expressionem projecti interierunt. v. J. B.

Experientia compertum est, oleum Amygdalarum amararum præ omnibus oleis, auribus este convenientissimum.

Qui de facultatibus Amygdalarum disserere vult (inquit C. Hofman)

I. Hoc imprimis debet præ oculis habere quod Galenus monet 6. Simpl. etiam dulces habere aliquid amaroris, qui tamen à dulcedine vincitur. Hoc clarum facit ætas, ob quam amarescunt ac mel. Hinc omnes detersorià & abstergente facultate pollent.

2. Deinde & hoc debet animadvertere, ut five dulcibus, five amaris velit uti, utatur recentibus non rancidis, nam vetustate aquea humiditas absumitur & evaporat, adeóque evadunt pror-

fire oleofa.

3. Ab hoc pendet tertium, quousq, progresse sunt ille que nondum sensibiliter sunt rancidæ. Quæ enim recentifilmæ funt, quia plurimum habent fubstantiæ illius aqueæ, quæ ama-rorem illarum obscurat penitus, ventriculo sunt amiciores, sive alimenti sive medicamenti loco usurpes minusque caput tentant. Quò magis autem progrediuntur eò fiunt deteriores. Recentiffimæ autem funt, quæ extus fulviffimæ, planæ & non rugofæ, intus albiffimæ.

4- Et illud non videtur prætermittendum, lemper & in omni usu detrahendum esse coricem illum slavum immediate obhærentem nucleo. Ille enim quia terrestri sua substantia obtundit & mitem calorem dulcium & acrem rancidarum, quivis videt causam. Hactenus C. Hof-

Amygdalas tenellas antequam officula induruerint mensis secundisinferunt, & integras una cum

tegumentis efitant Itali, funtque revera subacido sapore palato & ventriculo accepti.

Ex Amygdalis contufis cum Saccharo & aqua rosacea fiunt delicatissima illa placenta Marcipa nes dicta, qua palato mirificè gratificantur, & principem nostro judicio inter bellaria locum vendicant. Ex iidem cum Amylo & ovis conquassatis debita proportione mixtis & contemperatis parantur lagana illa nostratibus tantopere expetita & in præcipuo honore habita, qua Macaronos appellant. Hae autem in clibano coquunt. Ex iisdem itidem cum Saccharo & aqua rosacea ad pultis consistentiam aut paulò crassiorem comminutis sit Butyrum Amygdalarum dictum. Aliaque insuper multa dulciaria, pastæ & cupediæ ex iisdem efficiuntur tum sanis tum agris grata & sa lubria.

Integra cum ficubus aut uvis paffis comeduntur, & Saccharo etiam incruftantur. Quocunque antem modo sumptæ gulæ blandiuntur, & ventriculo etiam si probè comminuantur conveniunt. autem mouo de la convenium.

Alèsenim fi non penitus atterantur dentibus, adeò densa & compacta est earum substantia ut

particulas deglutitas integras rejectas videas, quod observavit J. Bauhinus.

Lib.XXVII.

H. M.

rucuas augumnias Vanslebius in Itinerario suo Ægyptiaco observat, inundatione incipiente aquam Nili primò virivanueses de l'acceptant de l'accepta valde incommoda & nociva calidæ istius & siccæ regionis incolis foret, ni callerent artem aquam vaice mognin depurandi & clarificandi; qua hujulmodi eft: Aquarii nempe & bajuli quamprimum racin negotie feu cantharos aqua repleverint, interiora eorum palta ex Amygdalis contufis parata afnyarias mas in a dia salah nyaria arang mananan nyaria ang mananan nyaria arang mananan nyari meta ominiones de lucida evadir. Amygdalarum defectu au inopia ex Armeniacorum nucleis pari modo contulis paftam parant ad eundem ufum. Quin & farinam Fabarum eundem effectum præmodo contulis paftam parant ad eundem ufum. ffare Vanslebius ab Ægyptiis edoctus est.

2. Amvodalus Indica nana Hort. Reg. Par. Hort. Lugd. Bat.

Herman. Arbufcula est fruticosa, radice tenui, alba, reptatrice: Caudice digitum crasso, trium quatuórve pedum altitudine: ramis crebris, gracilibus, quos pallide flavescens tegit cortex; Foliis, floribus & maibus ab Amygdalo fativa nonnifi parvitate differentibus. Floret vere, fructus Autumno perficit. Tempus.

2. Adamaram, * H. M. Amygdala Indica Jo. Nieuhoff, itiner.

Pracella est arbor & speciosa plurimum, ramis decussatim in alios minores divisis brachiata, ità ut velut alæ expansæ videantur, ac, uti in Abiete, Pinu & Panja, sursum versus magis magisa, gracilescant frondes, donec pyramidis ferè formam attingat. Ligno est albo, præduro, cortice glabro, extus cinereo, intus rubicundo munito; ramulis verò tenerioribus, viridibus ac lanuginofis. Radix cinerea, rubicundo cortice tecta, inodora, infipida. Folia brevibus, rubicundis, ac villosis petiolis plura fimul juncta, ac in orbem expansa, ramulis utrinque inhærent, oblongo rotunda, splendentia, glabra, longitudine sesquispithamam, latitudine spithamam circiter aquantia, superne viridia, inferne è vindi flavescentia ac lanuginola : sapor amarus, odor nullus. Flores exigui, inodori, ac inspidi, tenuibus, rubicundis ac hirsutis petiolis inter expansa folia ramulis (uti Ribium flores) raconatim coharent, quinque acuminatis, denfis, intus albicantibus, extus viridibus foliolis constantes, decem in medio tenuibus, albicantibus staminibus, tot apicibus dotatis, mediam floris cavitatem & umbilicum occupantibus, quinque nimirum stellulæ in modum inter foliola expansis, quinque verò erectis, inter quæ frylus prodit vividis, hirsutus, ipsius fructus rudimentum. Fructus oblongo-rotundus, compressus & in arcum tensus, Amygdalæ persimilis at major; cortice primum viridi, glabro ac nitente, dein rufo, scabro & duro obductus, eo verò in maturitatem tendente dehiscente, & facilè officulum leve, oblongo-rotundum relinquente, putamini duro nucleus inest albicans, sapore Amygdala, præterquam quod inter masticandum, secus ac Amygdala, penitus dissolvatur, nulla remanente ipsus nuclei substantia. Hic autem nucleus duobus constat albicantibus ac rotundis foliolis, spiraliter convolutis, quæ in medio juxta longitudinem patens foramen relinquunt, uti apparet fi nucleus in aqua calida tantisper maceretur; tunc enim convolutione hâc laxata & soluta, nucleus in duo foliola rotunda candida, que pedunculo brevi albo infident, se expandit.

Nascitur hac arbor in sylvis Malabar, locis præsertim arenosis, plurimumque in hortis colitur. Locus. Ter singulis annis maturos exhibet fructus; cumque floret antiqua decidunt folia, iis præcipue in

locis ubi flores erumpunt, atque ab anno tertio ad 80. non rarò frugifera manet.

Ex folis arboris placentulas conficere nôrunt indigenæ, quas comedunt. Foliorum succus cum Vires & Orga: infulo mixtus & exhibitus humores biliolos temperat, capitis dolorem ex lafa alimentorum Usu. in returiculo fermentatione ortum fanat, necnon acerrimis doloribus colicis medetur. E foliis tenerioribus & fucco lacteo nucis Indica unquentum fit contra scabiem, lepram, impetiginem, fimiléiq cuancos affectus: eadémque folia, oleo Palmæ oblita, ac foris gutturi impolita, faucium tu-more refolvunt. Pructuum nuclei in deliciis comeduntur, ex iifq, lac emulgetur uti ex Amygdalis, necnon oleum exprimitur oleo Amygdalarum persimile, præterquam quòd nunquam rancorem con-

4. Amygdalus Æthiopica fructu holosericeo Breyn.

Hojus ramum duntaxat ad se à D. Beverning missum describit D. Breynius his verbis, Is ex virga rounda, recta, digiti min. crassitie, pedali, per duorum aut trium digitorum intervalla geniculis protuberantibus distincta, constat; cujus lignum subalbidum, haud durum ac ferè insipidum; cortice crasso, obscurè cinereo, multis punctulis ferrugineis guttato, ac per longum subtiliter striato, nonnihila lanuginoso obductum. Quodlibet geniculum folia septena, corona modo, summo ordine, plantarum stellatarum more circundant, viridia, sursum spectantia, Oleandri sigura, magnitudine, durtie, atq craffitie persimilia; pediculis etiam semuncialibus & longioribus inharentia; sed vehulis fibrifa craffioribus & obliquioribus prædita, ac circum margines ferrata. In fecundo & tertio verò geniculorum inferiorum, supra foliorum exortum, styli sex videntur crassi, lignei, ex fusco cinerci & incani, duas aut tres uncias longi; qui circum virgam stellarum forma in orbem aguntur. Himitum in modum frudibus mults, petiolos breves, craffos & lignofos habentibus, ornati, versus pediculum angustioribus, in medio crafforibus, tumidis & ventriolis, anterius nonnihil refloxis, aut in recurvum fimilémque papillis apicem exeuntibus, cernuntur. Cæterum fructus illi Nannan 3

Locus.

cum Amygdalis Europæis formå funt pari, quibus magnitudine quidem nonnihil cedunt, fed venuftate maxime antecellunt, ob pulcherrimum denfis villis subtilissimis sericeis, colore ad Cinnamomum vergentem pulvinatum callum, quo adeò scitè à Natura sunt vestiti, ut tastu non solum momum vergentem purmatunt canting que la companya de la companya d mirabili callo officulum latet, non nimis duro instructum puramine, nucleum continens mediocrem, cujus saporem odoréme, observare accurate non licuit.

Oritur in Promontorio bonæ spei.

5. Amygdala Guyanenses Clus, exot. l. 2. c. 6. C. B. Amygdala Guianensis quodammodo triangula cum tuberculis J. B.

Valde crasso & duro putamine erat præditus, ut non immerito Nux appellari queat, triangula quodammodo forma: infima enim parte ferè rectilinea erat & depreffior, binas uncias longa, de quonammodo formae. Infilma orbina para orbina de affurgebat, ut femicirculum formaret, quinque pane unciarum, qua parte longè denfior erat & magis tumebat, multis tuberculis per universum corpus sparsis, coloris ex rubescente spadicei. Ea in binas partes secta magnum nucleum continere deprehendebatur, ejusdem cum nuce figuræ, pelle five membrana opertum rufa, sed interiore pame candidiffimum, atq, in binas partes separatum, instar Amygdalæ, cui etiam similem saporem habe bat : quâ de causâ, inquit, non ineptè forsan Amygdala Guyanensis sive Guyanica dici possi.

6. Amygdalæ Peruanæ C. B. Fr. 2. cap. 18. l. 2. Exot. Clus. Amygdalæ Peruvianæ cotice trian.

Huic Amygdalæ Peruanæ nomen inditum, quia forte operimentum quo tecta fuit illi fimile quod Amygdalam tegit, aut quia nucleus quem continet Amygdalæ nucleo non est dissimilis: cene (mquit Clusius) hujus quam, aperiebam nucleus & substantia & sapore Amygdalæ nucleum valda referebat, sed offis five lignei corticis qui nucleum continebat forma diffimilis, nam triangularis erat, dorfo lato, in bina latera angulola definente, valdè rugolo, quemadindoum & urunque le tus: fupina pars etiam rugola, fed angulta & cuneiformis. In aquam conjecta hæc Nur non mergebatur, licet nucleum adeò integrum haberet, ut totum ligneum corticem expleret.

Tres ultimas arbores veras & genuinas Amygdali species esse non affirmo, nec enim scio an character genericus iis conveniat; quin potius contrarium suspicor. Verum quoniam à Boamcis peritioribus ad Amygdalos referuntur, nec mihi constat quò referri debeant, receptam sententiam sequi mallem, quam absque probabili ratione aliquid innovare.

CAP. IV.

De Nuce Moschata.

TUx molchata five myristica Recentioribus dicta, Veteribus incognita, nonnullis (ut C. Bauhino) creditur. J. Bauhino, ut & Gallandino, Comacum Theophrasti, Cinnamum & Caryopon Plinii esse videtur. Idem & Chrysobalanon Galeni esse suspicatur.

Ob florem fructui contiguum, & fructum lanuginosum, pulpa densa aliasque convenientias, ar borem hanc ad Pruniferas potius quam Nuciferas referendam censeo, & Malo Persica non Nuci Juglandi subjungendam. A reliquis autem hujus generis distinguitur triplici fructus integumento, nucleo ovato, exterius rugolo, pulpa interiore venis flavo-rubentibus varia, aromatica.

Nux moschata C. B. Ger. Park. Aromatica vulgo muschata J. B. The Dutmenttee.

Nucem moschatam conditam, prout ab Indiis adfertur, sic describit J. Bauhinus,

Perficum malum mediocre aquat, primimque pulvinato integitur, Juglandis aut Perfici in morem, calyce: huic fubelt mediocris craffitudinis putamen feu cortex lignofus, nullo nec odore, nec sapore, intus cinereus, foris ex nigro spadiceus, valleculis hinc indè depressis inæqualis, quas extimo & huic jam dicto cortici interjecta Macis dicta explet, reticulato plexu certis locis durum illum corticem obvolvens, pertinaciùs circa pediculum adhærens, alioqui liber, & incubitu duntaxat levi appressus, facili negotio avellendus, coloris ex rubro flavescentis, saporis jucundissimi aromatici, acriusculi cum amarore quodam, velut oleaginem quandam punctura remittens, quem & acu punctus reddit nucleus, quem vulgo omnes Nucem moschatam vocant, Oliva magnitudine, coloris ferè cinerei extrinsecus & rugosus, spadiceis & ex flavo-albicantibus venis undatim vel fine ullo ordine hine inde discursantibus, substantia solida, sed in pila fragili, nec difficulter in frusta disfiliente, fapore & odore aromatico & subastringente.

Duûm maximè generum funt Nuces aromaticæ seu moschatæ: unum figura Olivari, quod famina dicitur: alterum longius minusque rotundum, quod mas.

C. Bauhinus tres hujus arboris species diftinguit. 1. Primam vocat Nucem moschatam fructuro tundo. 2. Secundam N. M. fr. rot. parvo. 3. Tertiam N. M. fr. oblongo.

1. Nux mosebata fructu rotundo C. B. muscata rotunda sive sumina Ger. Nux aromatica sumi-

Descriptionibus aliorum imperfectis omissis, accuratam Gul. Pisonis adhibebimus.

Arbor est Perficis Malis aut Pyris haud diffimilis.

Lib. XXVII.

Aroot eschericeo est, ligno medulloso, medulla ex fusco rusescente. Folia parvis pediculis è ramis quibus arbor luxuriat, alternatim & ferè catervatim, rarò fingula dependent, latè viridia & tems quious as Renervo unico recto cum plufculis venulis obliquis pradita. Ea non recentia tantum nua, glabra, & nervo unico recto cum plufculis venulis obliquis pradita. nua, guardi manu fragrant, sed & cum exaruerint acrimoniam servant, & vim Aromaticam infignem. onuna mului Indigenis queant. Flores floribus Pyri Cerasive sunt & magnitudine pares & colore nr eue en au magnitudine pares & color finites, quique facile cadant & parum fragrent. Fruitu fuccedons circa podiculum nonnihi turbinaus, catera orbiculatior, non ipfis ramorum fastigiis nascitur, ut Nuces Juglandes, neque in folionatus, cercus jugiariaes, neque in rollo-mmalis, fed in ipfis hino inde ramulorum articulis. Quà defloruit fummum Nucis operimentum virens & rugosum, villosumq, primò, satisq, densum est, deinde maturescens interstinguitur multis wrote o 105-101. The prince, saura contain of a contact nature local interior multis lucis, purpureis, aureifque maculis, ficut apud nos Armeniaca Perficave Mala. Villus ifte mox fiffics hans Nucem oftentar fuo Maci quafi reticulo amietam, &c.

Nalcitur arbor sponte, & frequens admodum, & sine cultura, in insula Banda, [quam nonnulli Locus. Moloccensium unam faciunt, plerique à Moluccensibus distinctam] & quidem sola, si Pisoni cre-Minus. Alii in Moluccis inveniri tradunt & in Zeilan, sed infructiferas. Banda autem insula juxta Auguarorem fita, à Septentrione ad Austrum se incurvans, equinam veluti soleam constituere videmr. longa tres leucas, unam lata. Est hæc arbor annosa, & perpetuò virens & florens, perpetuóque nuces gerens, alias aliis maturiores. Proinde semper quidem bis, interdum ter fructum suum sert uno in anno. Vindemia prima fit Augusto & Septembri: altera Martio circiter; Tertia alio atque Tempus. alio mense, prout faverit tempestas cœli. Legi nuces nisi benè maturæ non debent, aliter minus and manufacture of the decision of the decisio ptionem, & omnem etiam externam injuriam, & apta per universium terrarum orbem longis navigationibus transferri. Optima funt quibus color est ex ruso cinereus, sed interpolatus striis quibus-

Hunc fructum variæ quidem aves depascuntur, sed maxime Columbæ genus album & parvum, de dehiscente nucamento, illecte suavitate Macis hunc cum Nuce eripiunt & devorant, nec nisi repleta ingluvie capaciffima lagmam deserunt. Nostrates ibi mercatores Columbis istis Neut-eeters sive Microris nomen impoluerunt. Quas autem vorant Nuces post integras per alvum reddunt. Redditz citus deinde germinant, utpote præmaceratæ fervore ventriculi. Arbores inde natæ, cen præcociores, facile funt corruptioni obnoxia, fructumq, ferunt cateris multo viliorem, & hâc causâ

negleaum incolis contemptima, præter Macin, quem ad adulterandum meliorem adhibent. Clusio Arbor est excella, Pyro haud minor, folis Laurinis, minùs tamen duris, & paulò interdum btioribus, verius Arantii foliis propioribus, fi appendices demas, alternatim & non ex adverso nascentibus, in ambitu non ferratis, pediculis brevibus. Fruetus fingularis utplurimum ex tenuioribus extrems ramulis dependet, interdum bini. Exterius densum fructûs operimentum sulci cujusdam illud in binas partes æquales dividentis formå præditum, eåque etiam parte maturum dehifcit. Macis color initio adeò rubens & elegans est ut admirationem pariat, sed aeri expositus paullatim illam elegantiam amittit, & flavescentem colorem tandem contrahit.

2. Nun moschata fructu oblongo C. B. myristica oblonga sive mas Ger. Nun aromatica J. B. Pala Mettri Moluccensibus.

Non ideo mares dicuntur quia dignitate & facultate antecellunt, quasi natura majoritatem & longitudinem fecisset notam præcellentiæ. Quippe (inquit Piso) secus se res habet. Nam quantum mole cæteras superant tantum ab his superantur virtute aromatica, omnibusque dotibus Muschatæ nuci genuinæ & nobiliori concessis. Nomen verò à plebe habet, quæ sibi persuadet non ratione aliqua, sed superstitione mera, oblongam Nucem in cibo viris datam potenter eos ciere in Venerem, & facere solito strenuiores. Macis tamen ejus quamvis elegantissimi quoq, coloris sit, adeò est infirmis viribus, ut etiam nullo apud suos sit in pretio. Unde & arbor ex qua nascitur inter degeneres & svlvestres habeatur negligaturq.

Arbor ipsa foliis est longioribus (ut quæ interdum pedem Romanum æquent longitudine, latitudine tres aut amplius uncias) craffioribus, nervosioribus, prona parte canescentibus, supina viridibus & splendentibus. Nuces majores sunt, non solum oblonga, sed & quadrata feré. Ex non è ramorum interstitiis ut priores excrescunt, sed summis, & Juglandium instar simul ternæ quaternæve. Macis etiam reficcatus elegantioris coloris est.

Nux moschata subastringit, stomachica est, cephalica & uterina. Flatus discutit, coctionem pro- Vires. movet, halitum feetidum oris emendat, foetum recreat, lipothymia ac palpitationi cordis fuccurrit, Lienem minuit, alvi fluores compefcit, vomitum fiftit, Urinas ciet, vifum etiam acuit. Aetius pul-

In dysenteriis aliisque fluxibus Nux Moschata meritò celebrari potest, quandoquidem diversas facultates, omnes in hoc affectu necessarias continet. Ejus oleosa substantia illinit intestina, nè radantur ab acribus humoribus, & dolores lenit; aromatica qualitas, in aereo spiritu consistens, partes nobiles penetrat, & mirifice corroborat; terrestris pars adstringit & exsiccat ulcera, cicatricémo, inducit. Fab. Hildan. lib. de Dysenter. c. 10.

Nuce moschata saccharo condità utuntur Brachmanes in omnibus frigidis cerebri morbis, Paralysi & aliis nervorum & uteri affectibus, quin & Cardiaca sensetur. Jam à multis annis ad nos adferri cœperunt

I. Nux

coeperunt ex Indiis Nuces moschatæ saccharo conditæ pro bellariis ad epulas lautiores. Delications etiam nucamento seu exteriore cortice viridi delectantur solo, eumq ipsi Nuci præferunt dum plant eft immaturus, tam propter odoris suavitatem, qu'am propter saporis adfringentis, atq, ob id stomado amici jucunditatem. Docuit interea ufus non omnino innoxias effe istas delicias, neq tantim quan do fine, sed quando cum suis nucibus sumuntur. Pollent enim, eaque insigni facultare narcotia, qua frequentiore aut largiore usu soporosos invehunt affectus. Hinc non dissimile veri est quod tra dit D. Tavernier, nimirum, cum hæ nuces maturescere incipiunt Aves Paradifiacas harum vescend. rum avidas magnis gregibus ad Moluccas infulas convolare, non fecus ac Turdos vindemiæ tempore in Galliam; Nec tamen deliciis suis impunè fruuntur, nam cum fructibus hisce ad satietatems ingurgitarunt, vertigine correptæ in terram velut ebriæ decidunt, ubi jacentium crura formicæ bren comedunt.

HISTORIA PLANTARUM.

Nuces iplas ficcatas [immoderate fumptas] eadem facultate donatas effe comprobat historia quam narrat Lobelius; nimirum, se in Anglia vocatum ad generosam matronam prægnantem, que cum fummo defiderio avide duodecim Nuces moschatas tanquam panem commanducasse, incidir in delirium vel potius ebrietatem, sed post impetratam quietem & somnum copiosum, repellentibus

capiti admotis, convaluit.

Vulnus cujusdam militis citò consolidatum ab usu Nucis Moschatæ internè sumptæ resert Tache. nius in lib. de morborum principe p. 110. Hic fructus etiam celebratur à Le Febure & à Wedelio in vulneribus consolidadis. J. Bauhinus cum in Apenninis montibus frigidam avidius bibiffe fa-bitò incidit in infignes vefica dolores flatibus in scroto vexantibus accedente tumore, fine tamen ulla hernia præcedente aut fubequente. Ciun exiftimaret se in monte præ doloribus perituum, jimers focius Ofwaldus Gabelekover amicè obtulit Nuces moschatas, quas secum habebat. Devorats quatuor subito per D.G. & hoc remedio liberatus suit à doloribus, atque iter perfect solpes & incolumie. Memorabile inprimis experimentum.

Ad paralylin partium deglutitioni infervientium Nux moschata masticata & deglutita est egre-

Exprimitur ex nucibus recentibus contufis & in Sartagine fervefactis oleum 1. communi, admulta utile v. g. ad ventris tormina & dolores nephriticos (in liquore calido exhibitum) ad tormina infantium umbilico inunctum, ad nervorum articulorumq, diuturnos dolores à frigore excitatos Extrinsecus conciliat blandè somnum temporibus illitum.

Macin seu secundum involucrum Nucis Myristicæ cum Macere Græcorum confundunt è Recentioribus Botanicis non pauci, vicinitate nominum, ut verifimile oft, inducti: cum tamen hec duo multium inter le differant. Macer enim cortex est radicis in Malabar nascentis, substanta figidioris & terrestrioris, & ob id fistendis alvi fluxibus destinatus. Macis è contra tegumentum Nucis Indica, & quidem egregiè aromaticum est, multóque & spirituoso calore plenum, unde &

adversus frigidos affectus, itémq, venenatos solet usurpari. Macis autem ille priufquam ex pleno maturuit, & adhuc colore est elegantissimo coccineo, condiri apud suos sale & aceto solet, & inferri prima mensa ad excitandum appetitum. Posteaguam verò maturuit Macis, adimitur Nuci & exficcatur ad Solem, collectusque cum cura reponitur, servatúrque. Odore semper quidem grato est, sed recens mire jucundo: Sapore aromatico & suavier amaro, & qui quandam à le ficcitatem ori relinquat. Eassem vires que Nuci ei adscribunur; qua tamen partium tenuiorum existit, ideo & operando efficacior, & magis penetrans habetur.

Macis oleum ut oleo Nucis quantitate cedit fic qualitate antecellit: magisque commendaturin nervorum affectibus & aliis frigidis morbis: quin & Podagram (mirabile dictu) pedi oblitum fa-

nare Cronemburgius refert.

Ad ventum utero inclusum. Accip. Nucem Moschatam non vitiosam, decid. in partes iii, Projece unam super carbones accensos, & sumum accipiat mulier per infundibulum, térq, id faciat. Hoc remedio Bonnæ mulierem juvenem curavit Hartmannus. Communicavit D. Hulje.

3. Nux myrifica major spuria Malabarica. Panem-palka * H. M. Avellana Indica genus oblosi gum Clus. Nux Indica oblonga, intrinsecus similis Nuci moschatæ J. B. Palma cujus fructus oblongus Faufel similis C. B. male Palmam vocat. Arecæ sive Avellanæ Indicæ versicolais genus oblongum Park.

Arbor est procera, caudice crasso, multisque ramis densis donato, qui cortice sulvo obducti, ac medulla intus molli, haud secus ac in Sambuco observatur, referti sunt. Lignum albicans, ponderofum, inodorum, infipidum, cortice obductum spadiceo-rubro, intus albicante, qui cuticula tenui, nigricante insuper munitus est. Radin itidem albicans, cortice cinereo, fragrante & subamaro cincta. Folia oblongo rotunda, acuminata, denía, glabra, mali Aurantiæ foliis haud abfimilia, excepta illa appendice, qua hujus arboris folia carent, brevibidique ac rotundis petiolis ramulis inherentia, fupernè colore atro-viridi fplendentia, infernè viridi dilutiore: Sapor fylveftris ac acerbas. odor suavis. Flores exigui, circa ramulos teneriores ubiq, inter folia brevibus, rotundis ac viridibus petiolis glomeratim non sparsim producuntur, sensimque porrectis columellis umbella specie panduntur; constant unico substavescente foliolo seu calvee, sed in tres quatuorve leves incisuras auticinias diviso, in cujus medio stylus prodit albicans & brevis; odor nullus, sapor sylvestris. Fructus bini, terni aut plures conjunctim ramulis inhærent, oblongo-rotundi, ac ovo Anserino cum forma, tum magnitudine haud abfimiles, extits è viridi flavescentes, cortice crasso, carnoso, molli, ac pu-vinato, saporis acido-adstringentis, odorisque ingrati tecti, Juglandis in modum. Huic subest puamen seu cortex lignosus, nullo nec sapore, nec odore, intus cinereus, foris ex nigro spadiceus, valleculis hine inde depretfis inæqualis; quas extimo & huie jam dicto cortici interjecta quædam subftantia, veræ Maci fimilis, explet, reticulato plexu certis locis durum illum corticem obvolvens, co loris ex rubro flavescentis, odoris ac saporis haud ità grati ac vera Macis: perrupto verò cortice ig nolo nucleus adest oblongus, dactylum tam magnitudine quam figura referens, coloris ferè cinerei. nolo nucieus auste Muci Molchata mari perquam fimilis, praterquam quòd vix ullus sapor odorve in hoc nucleo reperiatur.

in hoc nucleo reperiatur.

Crescit ubiq, in spiris Malabar; semel aut bis quotannis maturos profert fructus, Junio viz. aut Locus & Crescit ubiq, in spiris Manuario mensibus, diuque frugisera manet.

Decembri & Januario mensibus, diuque frugisera manet.

Nuces he nullius in medicina usus sunt. Verum Mercatores Turcæ & Judæi nuces Moschatis nu. Usu.

chus maribus, & macin veræ maci admissere solent & emptores fallere. Similaiter è nucibus hisse comment mari neura experiment. & genuino nucie myuribus cales admissate reaccione mario leura experiment. cous manuel maci oleum exprimunt, & genuino nucis myriftica oleo admifent.

earundemque internation eff (ut in historia Faufel etiam monutions) Lobelium in Observ. Avellare Carterium notandum eff (ut in historia Faufel etiam monutions) Lobelium in Observ. Avellare Indice sonis oblongum Clus. idem effe censere cum nucleo Palmæpini quod (inquit J. Bauhinus) Indice genus confiderandum est. In eadem sententia est & de Arn, Syen nous in Hort.

Ponna H. M. P. 4. T. 38. p. 79. Prunifera seu Nuciferà Malabarica folis Nymphaa frustu re-tundo, cortice pulvinato.

Н. М. Arbor est vastæ magnitudinis, altitudine 90, crassitie verò duodecim pedum mensuram circiter zquans, multisque ramis in orbem longè latéque diffusis donata; qui cortice glabro, primum viridi, dende rufescente muniti, ubi inciduntur albicantem stillant liquorem : lignum albicans, cortice obdenner indexenti. Alguamolo, nigricante, intus purpuralcente; ifque vulneratus lachrymam fundit fla-vecentem, viciodam ac tenacem, que Solis ardore in gummi duritiem non rarò exficcatur. Radia fibrata, albicans, flavescente cortice tecta, odoris gravis, saporis adstringentis. Folia geminata ordine parallelo circa ramulos brevibus petiolis proveniunt, oblongo-rotunda, Nymphææ foliis haud absi-nervuli superiora versus excurrunt, & ultra folii medium omnino evanescunt; sapor acidus. Flores aversam diracematim circa extremos ramulos petiolis longis proveniunt, Trifolii hepatici floribus cum forma, xerim. um magnitudine haud absimiles, octo candidis, crassis, rotundis ac intus concavis foliolis constantes, denfa viridium staminulorum, flavescentibus apicibas ornatorum congerie mediam flosculi cavitatem & umbilicum occupante, inter quæ albicans emergit flylus; odor fuavis, fapor nullus.

Simili planè modo fructus ramulis adnascuntur, rotundi, glabri, virides, nitentes, maturiores verò nitelcentes, cortice crasso, carnoso, molli ac pulvinato, saporisque acido amari tecti nucis Juglandis in modum; huic subest putamen seu cortex lignosus, albicans, Nucleum includens, oblongo-rotundum, ex albo slavescentem, saporis primum dulcis, deinde valde amari; qui dissectus (haud secus ac ar-

boris cortex) lachrymam fundit citrinam ac refinofam.

Prorenit ubique in Malabar, locis arenosis, præsertim circa Aregatti: quotannis bis fructum fert, Locus. Mario viz. & Septembri mensibus atq. 300. non rarò frugifera maner annos.

Ex fructuum nucleis ficcatis oleum exprimitur ad lucernarum usum: idem illitum membrorum Vires & dolores tollit. Infuper ex vetere hujufmodi oleo cum cera flava unquentum conficitur quod scabiei Ujus.

Lib. XXVIL

Ex arboris cortice & foliis in aqua communi coctis egregium fit collyrium. E cortice radicibus detracto & in aceto macerato extractum paratur, quod cephaleam fanat, fi caput eo fricetur. Lachryma exarbore & fructibus stillans, collecta & exhibita, vomitum ciet, alvum movet, adeoque humores vitiofos furfum deorfumq, vehementer expurgat.

CAP. V.

Cerasus Brasiliensis Masarandiba dicta Pison.

Rbor hæc Cerasum altitudine non solum, sed & ligno, foliis, fructibusque æmulatur, esque A si è longinquo conspiciatur, simillima apparet: olim sylvestris solum erat, nunc in hortis Lustranorum colitur. Floret mensibus hybernicis, móxa, sert fructus infinitos, Cerasi quidem Europei magnitudine, (ed figură nonnihi diffimiles, quod hi, non exacte phagules infrar rotundi fint, fed paulo compreffiores, & pediculis previoribus, craffioribufque ipfis ramis adnatcantur. Accedit quòd pellicula vestiantur tenaci, crassa prins rubescente, sed ubi maturuerim miniati & tristis coloris. Præter duriorem quem continent lapidem lacteo turgent liquore dulcissimo, eóque non ingrato, ideóque ab omnibus pariter incolis inter epulas expetito.

Qua temperate calidus est hic succus, & nutriendi facultate pollet, expressus emulsionis instar ex- Vives. hibetur; tum inprimis contra frigidos pectoris affectus, vel folus, vel alus pectoralibus remediis admixtus: guttur deniq. & alperam arteriam malè affectam maximopere mulcere compertum est.

CAP.

1526

Runus Afiaticae originis effe videtur. Nam Prunus sylvestris in Afia, auctore Galeno, சர்வத் நடைக்கை பா vernimite eine circian நிக்கார்க்கு முற்ற குக்கள் பூம் clim flore has ber cuculi è larebris suis prodeant: ut errent, qui à க்கை granum & மூலா ம் மூலா விரியா volunt, the eine sonnumitée Malum Granatum effet; quod nature repugnat; adde & κοκκυμηλέας inde dici repugnate Analogia, nam non κορκυμηλέα fed κοκκομηλέα scribendum effet. Pruna Rhodiis & Siculis Bolton.

1. Prunus fativa C. B. The Plum-Tree.

Notior est Prunus quam ut longa verborum serie describi debeat. Mediocris est altitudinis & raffities: Folia Pomi [ino minora, & pro magnitudine longiora & angultiora] nigriora, glaba, crenata. Flores ut in fylveftri candidi, majores, pentapetali. Caudex latis firmus, craflus, materia rubescente aliquantulum, sed pulchrè rutila circa interna, præsertim vetustiorum, durâ mediocriter & tractabili, cortice fusco, scabro, ex quo exsudat gummi fulvum, pellucidum, ori granum. Fruchis nihil aliud funt quam fucculenta quadam pulpa, tenui tunica obducta, magnitudine, figuri, colore, callo, fapore, infinite propemodum variantes. Os compressum, magna parte oblongum, denthis fragile, nucleum subamarum gustu continet. Pruni, auctore Theophrasto radice nituntur longa, numerofa, robusta ac mori contumaci.

Prunorum (inquit * J. Bodæus à Stapel) infinita funt genera, & inexplicabiles differentiz, vario Theoph. hift. cultu & studio inserendi inventa, cum Nuci & Malo & Amygdalo inserantur, qua faciem parente. succum adoptionis exhibent, ut ingeniosè Plinius. Coloris respectu, sunt alba, viridia, cerea, luta, rubra, nigra, cœrulea, ex cœruleo nigricantia: Saporis, acida, dulcia, medii saporis, austeriora; Magnitudine funt magna, media, parva: Figura, longa, rotunda, ovata, acuminata, pyriforma: Sulfrantia, mollia, dura, mediocria: in quibuldam caro ficcior facile ab offe abscedit, & hac in omni genere bonitatis nota est; in aliis humidior pertinaciùs adhæret. Prunorum differentias è vans autoribus quà Veteribus, quà recentioribus descriptas proponit J. Bauhinus quem consule. Nos celebriores tantum species, que nunc dierum in pracipuo honore & pretio sunt breviter persimi-

> Inprimis autem ingenuè fatemur nobis nondum conftare, an quæ vulgò habentur Prunorum fecies revera specie differant, an accidentibus tantum nonnullis à satione, & forte etiam cultura oris varient. Verifimile equidem videtur differentias hasce ad modum Pomorum & Pyrorum latione obtineri, quòd adeò numerolæ fint, novæq, & majoribus incognitæ indies in lucem prodeant; quòdque Schwenchfeldius, autor fide dignus Prunidactyla oblonga & cœrulea ex Prunorum cereorun semine nasci affirmet. J. quidem Bauhinus se opponens profecto, inquit, nobis hoc nunquam par fuaferit Schwenchfeldius. Confiderent Agriculturæ studiosi, an ex Prunorum Cereorum majorum femine, hoc est, à specie distincta, possit nasci alia species, nempe Prunidactyla cœrulea; quòd no bis non fit verifimile. At fummus Vir pro confesso & indubitato sumit, quod nobis dubium & incertum videtur, nimirum Pruna hac specie distincta esse; imò contrarium ex hoc experimento colligimus, ea sci. revera non differre specie, sed accidentibus tantum quibusdam à satione oris intra ejustem speciei latitudinem variare. Verum nihil affirmo, sed rem curiosis determinandam relinguo.

> 1. Pruna omnibus feculis à Veteribus & Recentioribus celebrata, funt Damascena dica, à Syriæ Damasco cognominata; quanquam suspicor non idem Pruni genus esse quod apud varios Auctores hoc nomine venit. Ruellius nigram cutem, carnem, fuavem, rotundum lignum, exilem nucleum iis attribuit. J. Bauhinus Pruna in horto Montbelgardico Ducis Wirtemberg, pro Damascenis habita purpurea esse scribit, valde rotunda, quibus pulpa ab officulis facile abscedit, ex brevi pediculo pendentia, cœrulea quadam nebula respersa, tota concoloria, etiam adhuc immatura, valde acida officula continentia; parva, fimilia officulis Ceraforum. Ejulmodi ferè funt quæ in officinis noltris exficcata prostant sub nomine Prunorum Damascenorum: quanquam Parkinsonus Pruna illa magna qua ad nos ex Gallia ficca adferuntur magna copia pro Damascenis habet. Et C. Bauhinus Damascena que ex Syria Venetias sicca adferuntur Pruna magna, dulcia, atro-cœrulea vocat, & nucleo esse longo & plano potius quam rotundo scribit, Bellonio monente: qua autem nucleum parvum non multum Ceraso majorem habent & à suis Damascenula vocantur ab his distinguit & Pruna parva dulcia atro-virentia appellat. Cæterum Pruna Damascena olim Palladii ætate, non minus quam hodie, ficcabantur in Sole per crates loco ficciore disposita. Hac quamvis Dioscorides ficcata ventrem sistere dicat; Galenus tamen & ipsa palam etiam subducere scribit, quod omnium seculorum experientia confirmat.

> 2. Pruna Briolenfia aut Brignolenfia. Pruna ex flavo rufescentia, mixti saporis, gratissima C.B. ea detracta cute, & uvarum passarum modo, velut in unum glomum compacta ficuum instar advehuntur, aut in scatulis. Colore sunt dilute rubello, ad flavedinem tamen inclinante, carne firmiuscula qualis corticis Citri conditi aut Cydonii mali. [Nobis tum colore tum confistentia ad Armeniaca ficcata magis accedere videntur] subacida atque vinosa, febricitantibus cruda, vel ex aqua levissime cocta mire expetita, nullo officulo, quippe eximunt incolæ qui reponunt. Figurà caricas pingues egregiè referunt si colorem demas, [imò nec colore ab iis multum abludunt.] Eadem cum officilis accepimus:

accepimus: oblonga erant ficut & officula, que parva, duriffima, nucleum continentia modice ama-

m, grammani Provincia oppido, loco suo natali dicta sunt, nostris corrupte Prunellas. Damafenis olim omnium præstantissimis Brugnolensia hodie palmam præsipuerunt bonitate, salubritate & fapiditate, inquiunt Adversariorum auctores.

printis Myrobalanus dicta J. B. Pr. fructu rotundo, nigro-purpureo dulci C. B. * Facile ado- * Cluf. defer. lescit hac arbor, & in vastam excrescit amplitudinem, majorésque ejus rami subinde in alios divisi opacam admodum præbent umbram. Caudex multo læviore gratioréque oculiscortice præditus opacani aum reliqua Prunorum genera; teneriores rami, graciles admodum, tenerimo cortice vestiuneit quam rougammodo media inter Prunum & Gerafum, tenella, per ambitum ferrata funt. Flos tur. Form quam in vulgari. Fructus, cujus alternis annis feraciffimus eft, rotundus, oblongo candidus, temulous pediculo inter folia pendens, adipectu jucundus, per initia viret, maturitatem adeptus purtennique paramita nitet: carnem succulentam ac palato gratam, & nucleum non admodum magnum habet.

Floret cum aliis ejus generis novo vere; sub Julii sinem & Augusto fructus maturitatem adioisci-In Casarei palatii horto crevit, unde primum eò delata incertum.

un in centre param Myrobalani fit appellatio data, fatetur le nelĉire Clufius: nam, inquit, nec fudus finilis est, neq officula, qua reliquis Pruni generibus fimilia habet, licet parva, cum legiti-motum Myrobalanorum officulis iva nucleis, qua canaliculata funt & striata, quicquam commune habent. Ex hujus nucleo natum est aliud genus minore fructu & dulciori pulpa, cætera similis.

Prunus folo lato gaudet & humido. Coelo tepidiore meliùs adolescere putatur, quamvis & frigi- Locus & ms possit sustinere. Non temere in montibus visa Prunus, inquit Plin. Locis glareosis & arenosis, Tempus. nii juventur latamine, caduca Pruna & vermiculosa non grandescunt: autor Palladius. Gignunon hodie in omnibus cogniti orbis regionibus, sed potissimum ubi terra sit soluta & hortensis. Flotent plerunq cum Cerafo Aprili, aut etiam citius, ante Piros: Flores autem folia antevertunt. Frudum diversimode maturant, Julio, Augusto, & Septembri mensibus: éstque contumacis vitæ Prunus. J. B. Seruntur offibus, aut stolonibus seu viviradicibus. Reptant enim radicibus, & subinde so-

Prini fructus esculentus est, sed ventriculum male afficit, alvuma, solvit. Plinius Pruna stomacho Vires. utilifima effe scribit, sed brevi momento. Alii succi mediocriter boni effe aiunt, facilè corrumpi & egeri, parúmo, alere. Nos quidem Pruna fi præmatura funt & humida, in ventriculo corrumpi apta putamus, ideóque non fine perículo copiofius ingeri : verum nondum plene matura, dum acidi apa punning, morphologistis interpretation of the morphologistis in the morphologist possible in onnihil retinent, ventriculo grata esse, & tine noxa est possible possible. Distinguendum etiam est de Pennis, nam quò dulciora sunt en magis medicamentosa sunt, magsis, purgant, si plenè matura simantur. Hac autem cum maturescere incipiunt maxime alimentosa sunt & ventriculo gratiora commodioráque. Distinguendum & de constitutionibus: Qui enim frigidiore sunt ventriculo staum offenduntur ab usu Prunorum; qui calido non item. Pruna recentia saccharo condita & asservata, ut moris est apud matronas nostrates, præsertim si ex acidioribus sunt, ventriculo convenire, & zgris vel febricitantibus permitti posse sine ullo nocumento putamus.

Pruna omnia, etiam ficcata, alvum folvunt, sed magis recentia ex sententia Galeni & omnium ferè medicorum; quod tamen experientia nostra in universum non confirmat. De plenè maturis & mollibus, succo dulci abundantibus id concedimus, non de acidis & acerbis, necdum plane maturis. Priora quia abundant multa humiditate, & corrumpunt tonum ventriculi & flatus gignunt : guod & Damascena siccata faciunt, quod quivis in seipso facile experiri potest, si ea copiosius inge-

Damascena passa aqua decocta donec turgescant, & pulpa eorum tenera evadat modico Saccharo aperla mensis secundis inferuntur. Frigefaciunt & humectant, alvumq, leniter solvunt, unde & in febribus conducunt modò parcè sumantur, æstum enim febrilem leniunt, & sitim extinguunt.

E Prunis fit Electuarium Diaprunum dictum, quòd ad omnes calidas & ficcas febres unice facit,

quippe cùm humectandi & refrigerandi vi polleat.

Pruni folia, Plinio & Diosc. tonsillis, gingivis, uvæ prosunt in vino decocta & subinde ore colluo: in lacte decoctis cum lacte ad puerorum aphthas colluere præcipit Apollonius apud Galenum. Ex floribus Pruni (ylvestris, (quidni etiam sauva?) per iteratam infusionem, ut in rosis, fit apud nos Spr. purgans, quem audaculi quidam substituunt etiam Syrupo Rosarum solutivo simplici.

Gummi Prunorum agglutinandi vim habet, & in vino potum calculum comminuit, auctore Diofcoride, quòd nec J. Bauhino, nec nobis probatur. Ex aceto verò illitum lichenas infantium fa-

Pruni lignum vulgò operariis ad tornum, ad sclopetorum thecas, & ad cultrorum manubria expettur: idque pulchello mangonio præparare nôrunt vel cum lixivio decoctum, vel cum calce viva & urina aut lixivio effuso maceratum ad elegantem rubedinem, si natura non habeat redigere.

A. 2. Prunus sylvestris Ger. Park. J. B. C. B. Acacia Germanica Schrod. Emostas Theophrasto: Spinus Virgilio. The black Thorn, or Sloe-tree.

7. E. Arbor fruticosa est Prunus sylv. sepibus notissima, radicis multiplici reptatu se propagans, multis ramis donata, & minacibus spinis horrens, cortice subpurpureo & cinereo. Flores ante folia è ramulorum tuberculis profert confertos, niveo candore infignes, teneros, amaros, odoratos, fi fepes us refertos appropinques, alioqui fi fingulares naribus admoveas odoris ferè expertes, pentapetalos, in quorum medio fibræ albæ, apicibus intensè croceis; cum stylo viridi longiore. His ortu proxima funt tolia, Pruni sativi foliis similia, sed multò minora, in ambitu serrata, sapore adstringente. Flosculis pan fertilitate succedunt fructus, parvi, extrotundo oblongi, Cerasis vulgatis minores, primo virides, Paulò ante maturitatem glauci, tandem maturescentes atroccerulei, insigni adstrictione præditi, of

Locus.

F.ocus?

Vires.

lum continens. Radice nigra est; sape in tuberes & nodos media radice se relaxat m continens. Rance mgia ett, 1290 in Augustine ferè proveniat, in lepibus, fylvestribus, fylvis, du meris, collibus & planis. Incommoda est ad sepes vivas ob nimium reptatum; commodior multimetis, collibus & pianis. International victoria de la collibus & prafertur, quod durabilior fit. Flore Spina alba, verum lente crefcit. Ad-fepes mortuas Spina alba prafertur, quod durabilior fit. Flore Aprili & Martio, serius citius pro Veris constitutione. Septembri & Octobri fructum matura:

ficulum continentes, Cerafi officulo par, aut paulò minus, sed longius, similem nucleum manson

A. Prunus Sylvestris major J. B. Pruna Tylvestria pracocia C. B. The black and white Bullace tree. fruetu nigro & albo.

Hae in hortos transfertur, inque justam Pruni magnitudinem excrescit, nec tam frequentibus fin nis horrer, fructuque est duplo triplove majore, succulentiore mitiore, suaviore, quíque aliquate citiùs maturatur.

A. Prunus (ylvestris, fructu rubro acerbo, & ingrato,

Nec caudice, nec folis, nec flore à Pruno sylvestri majore nostratibus The Winth Bullatettee dicto differt. Sola diversitas est in fructu, quem hoc genus obtinet subroundum, rubrum, pollme quodam cerulescente, qui digitis facile detergi potest, obductum, magnitudine jam dicta Pruni sm. ctus, sapore acerbo & amaricante quique comedentem serè strangules.

A D. Dale observata est hac arbor in sepibus secus viam publicam, uno minus milliari trans on pidum Chelmesfordiam versus Brantriam in Essexia. Item propè Bocking vicum, ad viam que inde Coggeshalliam ducit. Tandem ad dimidii milliaris distantiam à Clara Suffolciæ oppido innere Brantriano, in fepibus.

Pruni sylvestris fructus, si deflorescente arbore imbres contigerint, mutatur in oblongum quod. dam & mane corpus quod Itali Turcas vocant. Caf. Cam. At hoc non peculiare est Pruno silveftri, ut volunt Caf. & Camer. sed alis etiam Prunis accidere observavimus. Debetur autem cuidam insecto, quod fructum tenellum compungit, & ova sua ibidem deponit.

Pruna sylvestria refrigerantem & adstringentem vim obtinent. Ob immensam acerbitatem e. dendo non funt nisi vel aqua coquantur, vel igne ustulentur: nonnulla tamen gelu tacta mitescunt adeò ut edi poffint. Melle condita non tantum comeffationibus nocturnis proponenda funt. [64] dylentericis etiam & alvi profluviis laborantibus exhibenda. Ad eadem facit & decocum & vinum ex his fructibus confectum, quod ad Julium & Augustum usq, menses diligenter adservarecon.

Aqua è floribus destillata & data, ad laterum dolorem singulari facit experimento. Ea ven efficacior fuerit, fi flores recentes per noctem vino forti & optimo macerati in MB. deftillentur. Trag.

Adversus vini penduli vitia nihil efficacius Prunis sylvestribus reperitur. Pruna antequam flam tingantur colore leguntur, & in mortario tuía, pro magnitudine vasis multa aut pauca vino mucuntur, cúmque probe vino agitatione crebra commixta fuerint, obturatur vas per dies octo veldecem: tum intra paucos dies vinum restituitur. Cæterùm possunt Pruna syl. tusa & in aere siccata adem ulus per totum annum conservari.

Flores cathartica vi pollent, unde ad alvum subducendam in vino macerati, aut in Syrupo crebis infusionibus parato, exhibentur.

Fructus ad ea valent ad quæ adstrictione opus est. Consule si placet Matthiolum, qui toum silvestris Pruni plantam adstringenti facultate præstare scribit, quo cum etiam consentit Schwenckeldius. At flores excipere oportuit. Folia, fructus, cortex refrigerant, exficcant & adstringunt, unde usus eorum in hamorrhagia narium, in profluvio alvi, uteri, &c. frequens.

Prunellorum fuccus inspissatus Acaciæ succedaneum hodie habetur, qui refrigerat, siccat, astringit non fecus ac Veterum Acacia.

Germani nobiles & ditiores Vinum Prunellorum parant, ex Prunis fylvestribus maturis, vel gelu fracidis in fornace coctis, & contufis in multum conjectis, aromatico fapore, quem à granis contufis acquirit, haud ingratum, in fluxionibus & alvi profluviis ubi non admodum fuspectus fit calor aut febris, probatum. 7. B.

Hujus Arboris gummi quod sponte exsudat in aceto solutum & illitum herpetas sanat. Vide qua de seipso narrat D. Beale, Philosoph. Transact. N. 43.

Cæterum ut sciant nostrates, quænam hodie delicatiora habentur Prunorum genera, succoque mitiore & generofiore maxime commendata, adeóque quibus hortos suos & plantaria pracipue înstruere debent qui Prunis serendis & colendis operam dant; Catalogum generum prastantiorum

The red, blue, and amber Primordian. Hac omnia memorat Parkinfonus.

The Diolet plum, red. blue, and amber. Pr. violaceum.

The matchless, i. e. Prunum incomparabile.

The black and green Damascene. Damascenum nigrum & viride. Addit Parkinsonus album & cœruleum.

The Mozocco. Prunum Maurocenum à locum dictum. The Barbary. Prunum Barbaricum, ex Africæ Barbaria.

The Mprobalane plum. Duûm est generum, album & rubrum.

The Apricock plum. Prunum Armeniaciforme. The Cinnamon plum. Prunum Cinnamomeum.

The great Mogul and Cawnp plum.

The white, red, and black Dear plum. Prunum pyriforme.

The green Offerly plum.
The Multie plum. Horum tria genera recenset Parkinsonus, 1. nigrum, 2. rubrum, 3. al-

The Catalonia plum. Prunum Catalonicum.

The white and black Prunella. de quibus superiùs egimus.

The Bonum magnum.

Lib. XXVII.

The Wheaten plum, i. e. Triticeum, quia circa messis Triticeæ tempus maturescit.

The Cluffer plum. Prunus racemola.

The Queen-mother plum; aliis Prunum Moschatellinum, aliis Cerasinum.

The Marble plum. Prunum variegatum, marmoreum.

The Jimperial plum. Prunum Imperiale. The Beatch plum. Prunum Persiciforme. The Beatcod plum of several colours.

The Date plum, white, pellow and red. Prunum Dactyloides.

The Dutmeg-plum. Nucis moschatz zmulum. The Curkey plum. Prunum Turcicum.

The Prince plum, laft ripe.

The Lammas plum. Prunum Calendarum Augusti.

The white Pear plum, The Damafong og Damafceng.

the Berdock and Bullace are good fog prefecting, hoe est Prunum pyriforme, Damasco-num tem Derdock & Bullace dicka præ alis idonea sunt ut Saccharo condita asserventur.

Hac fere omnia & plura adhuc alia Prunorum genera recenset & breviter describit Parkinsonus in Paradifo, quæ apud ipfum vide l. c.

Prunis annumerant varios fructus exoticos J. Bauhinus in Histor. Plant. & C. Bauhinus in pinace p. 444. nimirum

I. Pruna Congiana lutea. Ogegha arbor fructu luteis Prunis fimili Pigasetæ in descr. Regni Congiani; quæ Prunorum flavorum formå fructus profert odore & sapore amœnos admodum. Ex hujus ramis serie quadam contextis sepimenta efficient, ut apud nos ex spinarum virgultis. Etiam ex iisdem porticus & viridaria exftruunt, ut à Sole tuti fint.

Traum Brafilianum Hyvourabe Amer. Pruni fructu J. B. Arbor eft procera, cortice crafto, 1 traum Brafilianum Hyvourabe Amer. Pruni fructu J. B. Arbor eft procera, cortice crafto, 1 de crafto, efui faits grato, postiffinum ab arbore recenter detracto. Lerins 1 coloris argentei, in no medicente, guftu fere falfo aut ligni Glycyrrhiza, qui recens colorem lacte eius macratini infilio colorem vini rubelli acquirit. Fructus Pruni noftri mediocris magnitudine, auri obryzi confilio colorem vini rubelli acquirit. lore, nucleum concludens mirè suavem & delicatum, ægris & iis quibus dejectus est appetitus utilissimum. Hez arbor (si Indis asseverantibus sides) quindeno quoq, anno fructum profert. At nos ne juratis quidem id crederemus.

Hujus lignum eodem est in pretio apud Americanos quo Guaiacum, & nonnullis idem putatur, Vires. quod tamen non probat Thevetus. Americani ejus decocto utuntur ad curandum morbum illis dichum Piaui, qui non minus malus quam Lues Venerea his regionibus. Lignum recens in aqua decoquunt per tres quatuorve horas, donec aqua vini rubelli colorem acquirit. Decocto quindecim

aut viginii diebus continuis utuntur cum tenui victu. 3. Pruno similis fructus Chinensis C. B. i. e. Manylkara H. M. de quo infra.

4 Pruno fimilis cortice & nucleo cinereo. De quâ nos inter fructus exoticos.

Pruno fimilis oblongis spadiceus, pulpa alba C. B. de qua etiam inter fructus exoticos.

6. Pruno similis fructus subfuscus ex Guinea C. B. Hic fructus polyspermos est, & proinde Pomum potiùs quàm Prunum. 7. Pruni figura fructus Guinenfis C. B. Inter fructus exot.

8. Pruno Cereo fimilis fructus Africanus C. B. Ergen arbor foliis Myrti, fructu Pruni cerei, osle Amygdalæ magnitudine, binis lineis diftincto.

9. Pruna insana spinosa C.B. Nuces insana, Belgis Prunula insana, putamine fusco, ossiculo membranaceo nigro cum macula alba J. B. Infanæ nuces Clus. exos. lib. 2. cap. 26.

Erat hac nux prorsus orbicularis forma: nam ejus ambitus, sive à pediculo per longitudinem, sive per transversum metireris paulo plus quam binarum unciarum erat, putamine non valde denso, satis tamen firmo constans, foris subfusco & non lavi, interna autem parte spadicei coloris & lavi, officulum membranaceum continens, nigrâ quadam pulpâ tectum, pruno sylvestri nec formâ, nec magnitudine absimilem, infima & sessili parte, qua petiolo respondebat alba macula satis ampla inlignitum, sub quo nucleus cineracei coloris, duriusculus latebat. Ipsa nux brevi craffiusculóque Pediculo pradita erat, quam maxima ex parte fingularem, interdum autem geminum fimul conjundum nafci intelligebam in arbore Cerafi magnitudinem aquante, cui folia effent longa & angusta, Mali Perficæ foliis non diffimilia.

Occasionem cur istum fructum nautæ Belgæ Prunula fatua seu insana Malle Pruynkens vide apud Clusium Exot. lib. 2. cap. 26. Quotquot scilicet eos vorârunt, capitis vertigine & mentis alienatione correpti sunt, mirásque imaginationes & phantasmata habuerunt pro natura cujusq, temperamento; somno evanuerunt imagines. Reperta sunt hac pruna ad sinum quendam (in Africa ut puto) 11. gr. 45 fcr. ab Æquatore versus polum Arcticum, ubi Cercopithecos iis vesci conspiciebant nautæ, qui cum alimentis non abundabant, id animadvertentes, eorum exemplo idem facere animati, ea lege-

runt & comederunt. Hermannus in Catalog. H. Leyd. habet Prunum Zeylanicam spinolam foliis & fructibus rotundis. His adde

000000

Lib. XXVIL

10. Valli-Teregam H. M. P. 3. T. 62. p. 83. Convolvulus Indicus arborescens fructu Primi.

Convolvulus est arborescens, humilis, sex, septemve circiter pedes altus, caudice tenui, candida cortice furvo obducto, ramis tamen lanuginofis late undiq, aliorum Convolvulorum in modum fernentibus donato. Radix itidem fibrata, albicans & lactefcens, rubicundo cortice intecta, india ra, infipida. Folia decuffatim ramulis inhærent, denfa, primum profunde incifa, dein oblongon. tunda, acuminata, spinulis undig vestita, ac Perin-Teregam folis similia sed minora. Fructus tim magnitudine tum figura Prunorum amuli, intus & extus Teregam & Perin-teregam fructibus has

Crescit in sylvis Malabar: per totum annum viret, fructúsque fert.

Folia iisdem usibus inserviunt quibus folia Teregam & Perin-Teregam. Succus è radice expressis & affumptus alvi cruciatus lenit; fimiliter è foliis cum lacte dulci contufis expressus dysenteriam curat. Radicis cortex cum Coriandri semine in pulverem redactus & exhibitus tuffi, althmati, somi libúía, thoracis affectibus medetur.

11. Nhua Brasiliensibus Marcgrav. l. 3. c. 4. Prunifera Brasiliensis fructu rotundo albescente.

1530

Locus.

Arbor est alta, cortice gryseo, superius in multos ramos contortos seu nodosos expansa, in rams habet ramulos alternatim oppositos, uti & folia in rams opposita, ac unicum in extremitate (mi mirum in quolibet duo aut tria paria foliorum, & quintum vel septimum solitarium) oblonga, supernè faturatè viridia, infernè dilutiore, & nervo ac venis obliquis conspicua brevi pediculo infistentia. Fructum fert globuli lusorii magnitudine, rotundum, albescentem, brevi pediculo innitentem. cuticula pallida, carne alba, faporis subamari. Intus autem habet lapidem durum, oblongum, suscescentem. Maturus decidit, colligitur & comeditur.

11. Iva-Umbu Brasiliensibus Marcgr. Prunus Brasiliensis, fructu slavo, nucleo Amyedala sa

Marcer.

Arbor est cortice fusco ac hinc indè in ramis spinosa. Folia fert oblonga, lætè viridia, crassiuscula, ad tactulm mollia, nervo secundum longitudinem & aliquot venis obliquis, plerunq retrossum inclinatis: in junioribus ramulis quibusdam solitarie sibi opposita, in adultioribus & pleris, aliis alternatim posita, duo vel tria juxta se, brevi pediculo innitentia. Ad pediculos foliorum nascuntur s. fculi, minimi, vel folitarii, vel duo aut tres juxta se positi, quinq foliis constantes.

Hos sequitur fructus, pruni nostratis slavi magnitudine & figura, slavus quoque, cuticula & carile ut Prunum, saporis boni, subacidiusculi, & cui admixtus sapor Amygdalarum amararum. Intos continet lapidem figura baccæ Lauri, durum, sed non ità crassum, & qui facilè dentibus frangitur: continens nucleum Avellanæ mediocris figura & magnitudine, substantia & sapore similem Amyr

Fructus est edulis: maturus Januario & Februario sponte decidit & colligitur.

Datur & alia species Umbu cujus radices aquam præbent ad bibendum, à Pisone descripta.

12. Umbu Pilon. Prunifera Brasiliensis fructu magno, radicibus tuberosis.

E longinquo (inquit) prospicienti, magnitudine, structura, & fructu, parva Citrus vel Limonia videtur. Trunco est breviore, nec crasso, sed ramis multis tortuosis, imbelle quidem fabricats dividitur. Folia fert haud magna, lævia, lætéque virentia, gustu autem acida & adstringentia: sloven albicantem; fructium ex albo flave(entem, Pruno majori fimilem, sed carne duriore, licet paus, quod intus magnum contineat lapidem, ficut fructus Acaia, qui ubi maturuerit mensibus pluvis, saporis sit gratifilimi, ex acido dulcis: sin minus, adeò est austerus, ur stuporem dentibus infent, proindéque tunc eidem usui cui folia, scilicet ad refrigerandum & adstringendum reservatur. Redix autem cui peculiare quid præ cæteris arborum radicibus concessum, imprimis est notanda: quòd longè lateque in diversa & crassa, ponderosa molis tubera sub terra luxuriet, si pondus, figuram atque colorem, exterius cinereum, confideres, majores radices Battatæ aut L'nhyame diceres; à quibus tamen ablatâ levi pelliculâ, differunt; quippe interius conspiciuntur nivei coloris, molli turgidâque medullâ, Cucurbitæ plane fimili, quæ manducata in aquosum frigidum succum, etimq, dulciffimum atque palato gratiffimum folvitur. Febricitantes, aftuantes, peregrinatores mirifice reficit; ut ipse quam pluries sum expertus: neque aquæ dulcedine & salubritate Citrullo quicquam

CAP. VII.

De Myrobalanis. Myrobalanes.

Yrobalanus Arabum inventum esse putatur, à quibus ad Græcos recentiores, ut Actuarium, ejus cognitio derivata videtur. Ex sententia Arabum, ut ostendit J. Bauhinus, quatuor duntaxat earundem genera sunt : posteri verò Chebulas & Citrinas differentes fecerunt : quales tamen vix essentialiter differe

(altem ut in Offic, hoc nomine habentur) quis existimaverit, qui eas inter se exacte contulerit. (latem u.m. Oliva de la Contuleria, qui Chebulas & Citrimas verifique ex una & cade un Diole, arbore elle affirmant, Citrinas immaturas, Chebulas verò maturas: Joubertus, Cordus in Diole, arbore ette attitution. Adv. allique. Quibus se opponit Garcias, inquiens, Fallumut ram ii qui omnia Myrobal, genera in eadem arbore naci putante, quam qui slava & Chebula tantúm. Nam quing, Myropan garborum genera, & quòd magis mireris, in regionibus 60 aut. 100 leucis inter se difantibus nalcuntur. De reliquis facile illi affentior, diversas arbores esse illarum productrices; de Citrinis & Chebulis 1712.

Ralanus myrepfica Græcorum Veterum ab his diversa videtur.

Officinis quinq, habentur Myrobalanorum species, quæ hoc disticho comprehenduntur.

Myrobalanorum species sunt quinque bonorum, Citrinus, Chebulus, Bellericus, Emblicus, Indus.

Caterum Myrobalani dicta quamvis nomine conveniunt, non funt tamen omnes eiufdem geners Emblica enim, faltem in methodo nostra, ad Myxa sive Sebesten genus pertinent.

Myrobalani à reliquis Prunis differunt costis aliquot elatis secundum longitudinem dictis & officulis majoribus craffioribúsque nucleis minoribus.

1. Myrobalanus Indica Park. Ger. Myrobalani Indie, nigna, sine nucleus J. B. nigra octangu-

Hz dimidio minores funt citrinis five Bellericis, graciliores, nec ut illa ventriola, rugola, turbinatz, picez nigredinis, substantia ubi franguntur succi concreti Hypocistidis, aut. potius Bituminis Indaici modo nitente, sapore evidenter acido, minimum acerbo, nullo intus vel putamine, vel nucleo, vel semine [Arbor foliis est Salici similibus, fructu octagono.] His admista inveniuntus aliquando in Officinis alia angulofa magis, paulò majores, nucleo donata, qua an eadem cum Indis non aufim affirmare.

Cordus Fructum ideo nucleum intra se nullum habere scribit, quòd immaturus est & adhuc adolescens, sed quoddam cavitatis secuturum nucleum exceptura rudimentum; quod verum est, Nuclei enim rudimentum nos etiam in nonnullis observavimus, & quivis facile observare potest.

2. Myrobalanus citrina Park. Ger. Myrobalani citrinæ J. B. teretes, citrini, bilem purgantes C. B.

Citing, à colore flavescente, qui tum in superficie, tum in substantia penitiore conspicitur dicta. ex roundo oblongæ funt aut turbinatæ, nucis Myrifticæ magnitudine, aut majores, rugofæ, protractione fibinde apophyfi donatæ, quà arbori suæ videntur adhæssife, necnon quinq costis, quas sæpe totidem aliæ intercedunt, per longum decurrentibus. Cuticulæ exteriori statim subest pulvinatus calyx, fragilis, gummosus, sapore mixto acerbo cum obscuro quodam colore & acore: Sequitur deinde putamen infigniter craffum, coftis donatum, per totam fubstantiam veluti foraminulentum, forobiculis perpusillis, concreta quadam melligine plenis, nucleum claudens longum, purpurante pellicula rectum, album, minus acerbum, oleaginofum.

Arbor Sorbi folio esse dicitur. Expendat Lector (inquit J. Bauhinus) an forte à Chebulis differant tantum maturitate, unde coloris divertitas fortaffe pendeat.

2. Myrobalanus Chebula Park. Ger. Myrobalani Chebula, citrinis similes, nigricantes J.B. Myrob, maximi, oblongi angulosi pituitam purgantes C.B.

Cirinis fimiles, majores, magilque turbinatæ funt, in quinq, fimiliter coltas elevatæ, rugolæ, colore foris obscuriore, & ad fuscum inclinante, penitius ex ruffo nigricante, sapore confimili, pulpa craffiore, cui putamen subest angulosum, craffium, cavernosum ut Citrinarum, nucleum continens pinguem, oblongum, sapore confunili præditum.

Arboris folia Perficæ fimilia esse dicuntur. Parkinsonus ossiculum in hac specie minus esse scribit quàm in præcedente, nucleum etiam minorem intus continere: unde eadem cum illa esse non po-

test (ut multi opinantur) maturitate sola differens. Nobis nondum constat.

Chebulorum conditorum major est gloria, que tamen rariùs ad nos adferuntur, & nonnisi dura & malè condita, teste Clusio.

4- Myrobalanus Emblica Park. Ger. Myrobalani Emblicæ in segmentis nucleum habentes, angulofa I. B. Myrobalani Emblica C. B.

Emblicæ seffiles sunt, pulvinato calyce omnium copiosissimo, nigro, sed non nitido, more carnis Indarum striato, etiam in penitiore substantia pro costarum ossis commissuris sponte dehiscente, qualia plurimum carnis fragmenta adferri folent; fapore Indarum acido, parum acerbo. Os lave, turgidum, hexagonum, substantia lævi, solida, non foraminulenta, ut putamina Citrinarum & Chebularum, senis loculis distinctis totidem semina disclusa continet, Piracea vel Pomacea, spadicea, triangularia, spontéque in partes fatiscit.

Arbor est Palme magnitudine, foliis minutim incisis & nonnulla fructu minimo nascuntur. Hanc crebro integram cum nucleis pediculo donatis conditam observavimus. J. B. & Parkinso-

nus crebrò ad nos adferri conditas scribit.

Hic fructus Myxx feu Pruni multinuclei species est & ad hunc locum non pertinet; verum ob nomen commune, & quia ab omnibus Botanicis Myrobalanis annumeratur, non feparandum duxi. Quanaa 2 5. Myrobalanus

5. Myrobalanus Bellerica Park. Ger. Myrobalani Bellericæ rotundiores J. B. Myrobalani rotund. Bellirica C. B.

HISTORIA PLANTARUM.

Bellericis, que altera parte seffiles ferè, altera turbinate, & in apophysin ceu pediculum crassim definentes: magnitudo que Citrinis, nifi magna ex parte effent rotundiores: superficies quoq le vior, minus rugofa, obiter duntaxat costarum putaminis vestigia ostentat, qua nonnunquam tereo, aliàs ferrugineo colore, licet penitior pulpæ substantia etiam flavescat, sapore Citrinarum. Pa tamen angulosum, brevius & rotundius, cavernulas non habet gummi receptrices veluti Citing & Chebulæ; cavitatem autem poffidet longe capaciorem, triplo puta quadruplove, in qua nucleus plerumq, marcidus.

Arbor est foliis Laurinis, subcinericeis.

Myrobalani omnes refrigerant, ficcant & aftringunt, ut vel sapor indicat, acidus cum tantilla acid monia, ut in Sorbis. Propterea usus est ipsarum in affectibus oculorum (inquit C. Hofmannis) qui cum frigidi fint, facilè laborant morbis frigidis, in defluvio capillorum, in dentium mobilitate (quos tamen denigrant) in ventriculi, hepatis, omnium adeò viscerum a robas, in quibus tantopere Mesue commendantur, ut dicat corpus floridum & juvenile servare, exhilarare, colorem cutis, odo. rem oris & fudoris commendare. Sunt etiam è numero purgantium. Purgant autem Chebula, Bel lericæ & Emblicæ pituitam: Citrinæ bilem flavam; Indæ atram.

Myrobalani feorfim & in substantia exhibitæ (qui modus exhibendi cum purgare volumus nunc non est in usu) minimum purgant, sed vehementiffime astringunt, & hoc eo magis quo tenuiùs pul-

verisantur, ut Mesue, vel longius decoquuntur, ut Melichius in Dispensatorio.

Toftæ etiam (quomodo quidam in Dysenteria dant, ut & Rhabarbarum) exiguum purgant, sed valide adftringunt [imò aftringunt quatum n. Dytenteria dain, in a chain ann utfæ. In initio slicius purgant & parciùs aftringunt quàm in decocto. Tamen, ut Garcias scribit, Indi in purgationibus utuntur tantum in decocto, sed in dosi majori quàm nos. Condita etiam minus purgant, imò aftringunt. Condiuntur autem vel recentes si fructuum est facultas, vel siccæ & industria humectate. Illæ valdè activæ funt, hæ contra languidæ. Chebulæ etiam præferuntur Emblicis: Hæ condita, autore Mesue, ventriculum firmant, appetentiam invitant, coctionem promovent, rationalem anime partem vegetam reddunt, visum acuunt, &c.

Tria sunt quæ in Myrobalanis correctione indigent. 1. Vis adstrictoria quâ obstructiones faciunt, ob quam exhibendi non funt iis qui obstructionibus obnoxii. Corrigitur hoc incommodum admixtis aperientibus acribus & diureticis, ut funt femina odorata. 2. Acrimonia, quá harent ventriculo ità ut non descendant, sed nimis tardè operentur. 3. Quòd corrugent substantiam venuiculi & intestinorum: qua duo incommoda corriguntur per pinguia, inungendo sci. Myrobalanos ipso oleo Amygdalarum dulcium vel butyri dum atteruntur & comminuuntur, vel miscendocuminss

passulas aut Cassiam fistulam. Hæc è Mesue J. B.

C. Hofmannus à Myrobalanorum usu libenter abstinet etiam in iis febribus in quibus obstructionum metus nullus. Dubitat insuper Annon Myrob, etiam conditæ in d. febribus habeant aliquid

mulm metus ntunus. Dundat intuger Annon Mayor. Catala Contact in the Contact internal malefici? neq. modicum earum ulum fecurum putat.

Quoniam in fubftantia minime purgant, Medici ità non dant, nifi cum aliis, v. g. in Elect. Elsfcoph, Hamech Tryphera Perfica, &c. idq. propterea ut retundant vim aliorum purgantium.

Fallopius infufi & decocit (utriufque eandem vult effe rationem) fummam dofin effe ait 3w, sl

quam nunquam ascenderit, contentus 3ij ad 3iij.

6. Myrobalani (pecies Rauwolfio. J. B.

Hic fructus Myrobalani quandam speciem præ se ferre videtur, & Rauwolfius qui misit quosdam censere Myrobalani speciem esse scripsit; sibi arborem videre non licuisse, reperiri tamen in Palastina. Magnitudine & forma Olivam Hispanicam æquat, aut glandem Quernam magnam, coloris buxei, verrucis raris afperatus, alioqui lavis, nonnihil canulatus, spiris circularibus pracincus; qua arbori suo hassit, calyculi vestigium, ut in Dactylis ostendit. Fragili huic cortici subest caro surgosa (vetustatis ut videtur ratione) sapore amaricante, offi aspero & canulato adharens. Nucleus offe continetur magnus, ut in Myrob. Bellericis, utrino, turbinatus, canaliculatus, Amygdalini nuclei confiftentia, pinguis, coloris melini obscuri, pellicula intectus albicante.

7. Myrobalanis flavis fimilis fructus C. B. Hobus seu Hovus Indica Pruni facie J. B.

Arbor est præalta & patula, umbræ falubritate apud Indos commendatissima maximéque expetita; quippe sub ea dormientibus caput nunquam gravari aiunt. Folia ei modica. Fructum sert, Prunis Damascenis similem forma, crassitudine & sapore, pauca carne, grandiore ligno [Fragolo Myrobalanis flavis adeò similem, ut pleríq eundem esse contendant.]

Est Hispaniolæ adeò peculiaris ut ejus fructibus porci saginentur.

Ex arboris cacuminibus & cortice odorata fit aqua ad crura roboranda, & fucandam faciem utilis, cutem etenim constringit & densat, in quem usum etiam balnea fiunt ex ea itinere desellis salutaria. Ejus radix vulnerata multa aqua manat, potui apta.

Fructus falubris eft, & facilis digeftionis, sed dentibus molestus & noxius ob fibrarum co-

Vius.

8. Fruitm

8. Frudus Myrobalani nigræ officulo similis nucleo subsusco C. B. Fr. 10. cap. 15. lib. 2. Exot. Clus. Myrobalani nigræ ossiculo non valde dissimilis fructus exoticus I. B.

Myrobalani nigræ officulo non valdè diffimilis erat, major tamen, inæqualis, suo externo cornce (fiquem habuit) aut pulpa denudatus, & duntaxat (ut fibi perfuadebat Clufius) fructus alicuius nce (nquon quod confractum fatis craflo putamine præditum esse observabat, & nucleum continere subfuscum, atque in binas partes divisum.

9. Fruitus Myrobalani officulo fimilis, niger acerbus C. B. Fr. minor 10. cap. 20. l. 2. Exot. Clus. Myrobalani officulo fimilis angulofus J. B.

Officulo Myrobalani neq magnitudine, neq etiam forma dispar erat, cum suo officulo ab una patte hexagono aut heptagono, nervis oblique per universium dispersis. Is autem nigra cute verius pare nexagono au cope gono, necesso conque per univerium disperis. Is autem nigra cute verius quam pulpa tectus erat, acid faporis: Officultum autem duro putamine confiabat, in quo nucleus ex mixo fulveficens, non infipidi gultús, fed Amygdalam dulcem veruftam referentis.

10. Myrobalani facie fructus Indicus I. B.

Extima facie ad Myrobalanum quodammodo accedere videbatur. Magnitudine eft pane Nuci luglandis, figura quali Myrobalanus Bellerica, aut Ficus, aut Pyrum, sed paulò ventriosior, angulosis, colore ex pullo rufescente, ea parte qua adhæsir in turbinatam apophysin extenuatus. Ponleve fatis, fubstantia carnosa fere, colore cinereo, nullo sapore manifesto prædita. Quid in eius visceribus lateret nescivit I. Bauhinus.

II. Myrobalani urentes Aretoæ dietæ. An Palmæ cujusdam Myrobalaniferæ fruetus?

In infula S. Mariæ proveniunt pulcherrimæ Myrobalani, quas Aretca vocant. Obscure rubent, & lapidem continent infignem. Gustatæ linguam & fauces adurunt in modum Piperis. Areca est Palma Indica [Faufel dicta] Species.

12. Myrobalano citrinæ aliquo modo similis fructus cavus I. B.

Aliqua huic fructui fimilitudo erat cum Myrobalano citrina. Unciam tantum longus, Parvi Piri modo formatus, parte una latiore, altera angultiore. In eo cofta notabiles fex, interpositis aliis minoribus, inæqualibus: acicula perforavimus, cavus repertus est. Color sordidus cum virore. Apud C. Bauhinum vidit.

CAP. VIII.

De Zizypho.

Zizyphi vox peregrina esse videtur. Zizyphi autem notæ quibus à reliquis congeneribus distinguitur sunt folia trinervia, flores herbacei vel luteoli, fructus Olivares, seu nonnihil

1. Zizzphus sive Jujuba major Park. Zizzpha sativa & silvest. J. B. Jujuba majores oblonga C. B. Jujube Arabum sive Zizzphus Dodonai Ger. Cht Jujube:tree.

Que in Officinis notas Jujubas fert, arbor est domestica, sed in fruticem spinosum facile degenerans, teste Casalp. alioqui satis magna, stipite recto, in ramos plures brachiato, quibus in tenuibus furculis quafi pediculis alternatim adnascuntur folia, unciam aut sescunciam longa, semunciam aut unciam ferè lata, in obtusum mucronem desinentia, splendido virore nitida, tribus secundum longitudinem decurrentibus nervis, per ambitum ferrata; ad quorum ortum rami spinis horrent, aliis aduncis brevioribus, aliis rectis longioribus (sed cum senescit aculeis caret, inquit Cæsalp.) eodema loci flores, plures ferè fimul excunt, pediculis brevifilmis ut fere feliles videantur. Ribes flo-ribus perfimiles, colore herbacco, apiculis concoloribus. Hosce frudm excipiunt, forma & magntidine Olivari, Corno craffiores, per maturitatem rubentes, vel, ut ait Cæfalp, expallido ngrecentes, quafi fumo infecti, pelliculà craffinculà, pulpam fubalbidam, mollem, fungolam, mellez dulcedinis contegente, cui immergitur officulum oblongum utrinq, acutum, rugolum, in quo nucleus compressus, Lentis majoris instar, rusă pelliculă tectus, sapore amaro.

Gaudet cœlo & solo calidiore, aut certe temperato: in Hispania, Italia & Gallia Narbonensis Locus.

hortis colitur. Clusius scribit nunquam sponte nascentem à se visam. Forte nullibi terrarum Ju-Jubæ majores sativæ sponte nascuntur: Sylvestres nos in Italia spontaneas vidimus. E sylvestribus verò fatione, infitione & cultu fativas initio factas existimamus. Sylvestres Monspelii frequentes occurrere scribit: At nobis circa Monspelium non observatæ sunt; neq. D.Magnol in Botan. Monsp. earum meminit. In rupibus & clivis maritimis propè Tropiam Calabriæ urbeculam sponte & co-

piosè crescentes vidimus.

Q00000 1

1533

Lib. XXVII.

1534 Tempus.

Vires.

Florent Maio & Junio: fructus leguntur Autumno vel pòft, unà cum furculis, & in manipulos colligati post aliquot dierum infolationem laquearibas suspendinturis: Postremò decerpiri in capsus reponuntur ad medicos usus. Sunt qui decerpta Zizypha, & cratibus tegetibusq instrata tandiu in solant quousque rugosa ibidem fiant.

Nos Venetiis recentes apud Melopolas abunde venales vidimus, quamvis palato nostro nostro

tum arrideant.

An hæc arbor Veteribus Græcis cognita fuerit ambigitur. Vide apud J. Banhinum concettations de nominibus. Inclinat (inquit ille) multum animus, Theophr. lub Loto, & Pliffium lub offea Inn

de Loto Athenzi locutos, ac Lotum Athenzi esse Jujubas.

Serica Galeno (quæ plefiq, Jijubas putant) vix quicquam ad fanitatis tutelam pertinent aut mac-borum profligationem. Mulierum enim aut infantium effranatorum funt edulum, quod exigui ef alimenti & concoctu difficile. Verim recentioribus Gracis & Arabibus in usum Medicum vocata funt. Moderate calida funt & humida, ideoque febrium ardentium calores lenium in Julepis and decocies, fanguinis acredinem fedant: ad pectoris & pulmonis vitia conferunt, tuffes afperas, and rize afperitatem, spirandi difficultatem; necnon ad renum & vesicze vitia, urinze ardorem, &c I. Bauhinus, fyrupum Jujubinum in Pulmonum vitus non à calida tantum canfa, fed & à frigida ma J. Bammus, 1914 pain Julianum in Funda de lios, qui in folis affectibus pulmonum caldis lo-cum habere putant. Sunt enim dulces & moderate calida. Ratio & experientia dicit (inquit C. Hofmannus) Jujubas habere vim contemperandi calidos & acres humores.

2. Zizophus sive Jujuba minor Park. Jujuba minores rotunda C. B.

Jujubæ minores, Plinio Tuberes appellatæ ex sententia Cordi, colore, nitore, carne, molli lentore, sapore & nucleo majores imitantur, iis tamen minores sunt, nec oblongæ sed rotunda, atque fimiliter flaccidæ.

Afferuntur hæ quoq, ex Italia.

3. Zizyphus sive Jujuba sylvestris Park. Zizypha sylvest. J. B. Jujuba sylvestris C. B.

Frutex Paliuro fimilis est, non solom solim, sed ramis & spinis, quatuor aut quinq, cubius alas, cujus rami se terram versus contorquent ad formam semicirculis, spinis abundantes craffionlus & fimiliter acutis, binis fimul dispositis. Folia disposita sunt ut in Sorbo. Fruettes similes Jujubis domesticis, nisi quòd multò minores, & similiores Oxycedri aut Lauri fructibus, qui ubi maturueint rubent, & esui apti fiunt: non tamen nuclei qui ossei, ideóq, rejiciuntur. Quibusdam in loci finctus hi in vinum immittuntur ut suavius reddatur.

Reperiuntur in agris Veronensibus referente Pona: Nos (ut diximus) in Calabria prope Trapiam observavimus.

R. Zizyph. Macerentur in sp. vini donec valdè turgeant: Accipe j. aut ij. manè & sero. Mirabilis eis vis inest præservandi à tussi. Hartman.

4. Oenoplia spinosa & non spinosa Ger. emac. ap. C.B. Nabca folio Rhamni vel Jujuba J.B. Ounplia spinosa & non spinosa, sive Napeca sive Zizyphus alba Park.

Arbor est (inquit Bellus) Piri mediocris altitudine, [Loti magnitudine Alpino; vidit Vessinging Cayri Ægypti trunco tam enormi, ut homo quamvis procerus eam amplexu cingere non pollet cujus caudicem & ramos tegit cortex exalbidus ad cineraceum tendens. Folia Paliuri Theophr. au Zizyphi rutilæ foliorum æmula, [cordis figura Velling.] binas uncias longa, unam lata, a quorum petiolo nervi tres crassiusculi in totam longitudinem porriguntur. Horum ille qui medius,uting, periodi nervi res crantacum in totam iongatantem poriginam. Arotum te qui meanta propagines minores fubmittit, reliqui duo externo potifimum latere, fuperna parte fatura viriditat nitentia inferne ad cineraceum aliquantulum tendentia, qua ramos alternis inordinate ambiunt [Denfitas folii vix nostrate Piro minor est. Vesting.] Floscuti, ad foliorum exortum copiosi nacuntur. ex virore quodam albicantes, flosculorum Olea instar [Jujubæ floribus plane similes Alpino] peculiaribus longis petiolis finguli nitentes. Fructus succedit pomum exiguum [fylvestre] tota habitudine quam exactiffime referens [ut pro altero alterum quis fumpferit Bell.] jurarefo, per oculos tuos Mespilum Aroniam te conspicere, solo nucleo quem Nabea continet gernellos hos discriminante, mas nitudine utplurimum Cerafi, interdum tamen Nucem Juglandem etiam æquante. [E spinola Nabea poma vidi majora, quaque flavam maturitate corticem eleganti rubore purpurabant. Vesting.] suavis gustus cum acore grati, officulum in se continens Oliva instar. Bifera autemest; nam & novo vere & Autumno fingulis annis fructum profert. Vernalis tamen plerunque ad frugem non pervenit ob imbrium copiam, fed a vermibus corrumpitur.

Oenoplia spinosa demptis spinis à non spinosa minime differt: nam reliqua facies utrique si-

In Ægypto folia per totum annum retinet. Alpin, at in Creta, observante Bello, per hyemem

Fructus ante maturitatem aftringunt, unde eorum usus frequens est ad stomachi alvique relaxationem firmandam, succo vel per os sampto, vel cum Clysteribus injecto. Qui in putrida febri ægris ea indulgent, blandimentum sanè certum afferunt, emolumentum nullum, inquit Veslingius, Succus perfecte maturarum optimus est ad purgandam bilem è ventriculo. Alpin.

Estillumme jucundi sunt hi fructus, præcipueque maturi; tamen parum nutriunt, facileque ut Cerala in fromacho corrumpuntur, fi eorum elui immoderatè indulgeatur. Apud primariostamen

Alpinus

Ægyptios & Turcas in deliciis funt & magno in pretio habentut.

Aloinus Connarum Athenai effe existimat hanc arborem, cui consentit Clusius. Verum nota non conveniunt: Veslingio judice, qua inter Ægyptias arbores de Coccymelea scripsit Theophranon dun Meridia de la contra del contra de la contra del la contra dela contra del la contra del la contra del la contra del la contra tus, or Plinius autem hanc Prunum Argyptiam vocat. An fit Lotus Polybii apud Athengum inquirant quibus animus & otium eft.

c. Perin Toddali, feu Jujube Indica C. Bauhini H. M. P. 4. T. 41. p. 85.

H.m. Arbor efi procera, caudice cráffo, candido, fibrofo, furvo intúfa, rubicundo cortice cindro, rlec-non tamulis, primum viridibus & lanuginofis, dein rubicundis longe latéq, in orbem diffusis, donato, qui ad foliorum exortum acutis & rigidis spinis insuper muniti sunt. Radia fibrara, albicans, cortice qui au ione de la compureo, intus furvo, inodora, infipida. Folia petiolis rotundis alternatim circa ramulos juxta tetta purpueci, inca inca proposa, intipida. Esta perioni rodininas atternasina circa ratmolos inxta finas provenium, oblongo-rotunda, craffa, denfa, fupernè atroviridia, & fipiendetitia, infornè fubridia & lanuginola: odor & fapor fylveltris. Enfeuti plures finuti juntif; ad foliciem sekortum circa ramulos provenium, quinq, teretibus candidis, è viridi firiatis atque in orbem expainfis foliolis constantes. Foliola hac intercedunt totidem albicantia, flavescentibus apicibus ornata flaminala, medimin occupante viridi ac bifido flylo; odor gravis & fœtidus. Fructus tum formal, tum magnitudine Olivis haud abfimiles, at exigua acutăque spina in vertice dotati, primum virides, dein ma-mines facti rubicundi, simile quoque ut Oliva ossiculum continentes, meleo intus asbicante; sapor acidiusculus & gratus.

Crescit locis arenosis circa Paloerti. Quotannis bis fructum producit, Martio viz. & Septembri men-Locus.

fibus, arque à 10. sationis anno ad 100. non rarò frugifera manet.

Bructus maturi ab Indigenis confleduntur, minus maturi verò fale & aceto in Atsjaar condiuntur. Vires & Arboris folia usurpantur ad gemmas quascuinq, fricandas & poliendas. Efolis in lacte dulci coctis potio paratur, que Gonorrheez virulente medetur: ipsa verò folia

ma umbilico cataplasmatis in modum imposita dysuriam & stranguriam tollunt.

Corticis expressus succus aphtharum perhibetur remedium.

Succus è radice expressus, atque cum Ricini semine & lactis sero exhibitus potenter ventrem subducitivatioloss, humores expurgat. E radicis pulvere cum Oryza sativa & butyro Cataplasma fit, gnod fronti admotum delirium compescit & somnum provocat. E radice iri Sesami oleo cocta Reference conficitor, quod membris dolentibus illitum, arthriticum dolorem mitigat.

Hanc arborem pro Jujuba Indica C. B. habet D. Commelinus, qui in Hortum Malabaricum commentatus eft. Et revera descriptio bene convenit. Miror tamen in historia hujus arboris nullam Light ab Autoribus mentionem factam. Jujubæ ergo iftius hiftoriam è C. B. Pinace & Acoftæ fub-

iciemus, ut Lectori integrum fit de eis judicium ferre.

Jajuba Indica C. B. item Malus Maluccensis nonnihil spinosa ejustem p. 422. Ber Indica fructu Ju. jubino I. B. Malus Indica Lusitanis, Ber & Bor Acosta Park.

Magna est arbor, multis foliis & floribus prædita, & copioso fructu. Folia minus rotunda sunt Mali foliis, tametsi ea amulentur, superne saturate virent, inferne candicant & pubescunt ut Salvia folia, gustu adstringente. Flores exigui, candidi, quinque foliolis constantes, inodori: Fructus Jujubis funiles, alii aliis majores & suaviores, nunquam verò tam probè maturescentes, ut conservari queant & in alias regiones transferri uti Jujuba, & perpetuò nonnihil adstrictionis retinentes: unde colligitur minime pectori utiles esse, quemadmodum Zizyphæ.

Conspicitur hac arbor aftate alatis formicis perpetuò onusta, qua in ramis ejus Laccam elaboranti: Hoc quamvis à Garcia etiam confirmatur, à multis tamen in dubium, nec immeritò, vocaur; & Lacca potius lachrymarum & reliquorum gummi modo sponte exsudare & concrescere

Reperitur hae arbor in Malacca, Malabar, Balaguate, Sumatra, alissque India provinciis. Jujuba Indica C. B. huic proculdubio eadem est, nam & descriptio & nomen Indicum Bora con-

Folia (inquit) hujus subrotunda ut vulgaris Jujuba venosa, sesquiunciam lata, duas longa, per marginem crenis exasperata, parte aversa molli, rusescente lanugine tecta Bora nomine cum ejuscem ramulo, cui Lacca adnata erat. Ex India D. Terentius misit.

Lacca gummi, ut in Officinis habetur, concretione bacillis pertinaciter circumnata adhærescit, superficie rugosa, inacquali & veluti granulata, pellucida, colore ruso, savo, aut ex rusor nigri-ciante, insus cavernosa, nescio quid nigri friabilis substantize in antris continens, sapore nullo evidente: sputum colore rubro tingit, qui longe apparer floridior si cum aqua misceatur. Prunis impolita bullat primo, levem odorem refinolum spirans, tandémo, flammescit. Vi detracta bacillis corticem fere fecum rapit, & canaliculata qua adhefit apparet. Bacilli duarum triúmve uncia-rum aut longiores cortice teguntur fatis craffo, melino fere: materies ut Coryli, fed medulla copioliore farcta.

De hujus generatione & fiendi modo non constat. Nam quod Garcias refert à magnis formicis alatis eam elaborari, ut apes mel conficiunt, materiam ex ipía arbore exfugentibus, nobis non videtur verifimile, sed porius (ut J. B.) ex planiet arbore, vel ejus ramis & surculis, statis tempo-

nbus exfullare liquorem illum, & demum Solis vi in eam quam videmus formam concrefeere. Lac legitimum hujus gummi nomen eft. Sie antem dicitur quòd hoc medicamentum ubi ejus ufus in Lac five Loc, id est, Mellis craffitiem dissolvatur: in Pegu vero & Martaban, ubi præstantissima est, Trec nominatur.

P.ocus

Vires.

Duplex habetur : ea quæ cum bacillis, vix enim fine eis adfertur, quam La ccam Sumetri vocant quia ex Sumatra infula, nonnullis Taprobana Antiquorum credita, habetur: ut eam quæ in glebi quia ex sulliata linua, ilonimia la sulliante de la compania del compania de la compania de la compania del compania de la compania del com filii. Laccam veram resinâ & cerâ interdum adulterari annotavit Acosta.

Lacca Veteribus incognita fuisse videtur. Nec enim eorum sententiam probare possumus mi Cancamum Dioscoridis esse existimant. Cum Lacca non sit odorata, nec sufficionibus apta, ut Can-

1536

Vires &

camuni.

Lacca attenuat & aperit, fanguinem purificat, fudorem ciet, diuretica eft. Ufus pracip. indufruct. Lienis, vefica, fellis, epatis, & hinc in hydrope, ictero, afthmate, apoftemate pulmonum; expellendis variolis, morbillis, atque pestilenti contagio, in ciendis mensibus, &c. Schrod.

Ad oppilationes tam hepatis quam splenis, ut & in hydrope & ictero à plerisq, medicis unanimi

consensu præscribuntur trochisci Dialaccæ dicti. J. B.

Ex Lacca etiam bacilli parantur ad obfignandas epistolas, Ceram Hispanicam vocant.

Alutas & coria vervecina Lacca contula & urina veteri macerata rubro colore infici ex altera parte tradit Clusius ex quorundam sententia. Cum Lacca in Ceram Hispanicam redacta, & Conchyliorum splendicantium in minutiffime

fragmentisligna, tabulas, arculas, &c. incrustant ad elegantiam. Pictores, aliique Mechanici utuntur Lacca ut Vernice, eamque variè colorant, & dissolvuntin

fp. Vini, vel ol. Terebinth.

CAP. IX.

De Corno.

NOrmus Latinis dicta videtur quòd duritie & rigiditate Cornea, vel potitis à Graco Kernia pri metathesin literarum. Kedvou autem dicta est quod Calvariæ instar dura sit. Note eius funt flores luteoli; Fructus oblongus teres feu cylindriacus, officulo intus terei duriffimo angusta cavitate, spinis carere.

1. Cornus mas Ger. Park. hortenfis mas C. B. sativa seu domestica J. B. The Comelian

Arbor procera fatis est Cornus, & multis ramis brachiata, cortice subrubro vel cinereo, matere alba, firma, folida & dura (corticem scabrum & adstringentem valde dicit Matth.) Flores primum omnium profert in ramorum furculis extremis infidentes, numerofos, breviffimo pediculo appenlos, è quatuor foliolis, extra vel intra purpurantibus, aliàs subluteis, intus convexis, luteolis: intra que alia concoloria foliola incerto numero, teneriora & minora, ex quorum concursu apices attolluntur octoni, noveni, deni, hirsuti, qui in quaterna crocea foliola explicantur, staminula exigua luta continentia. Subsequuntur fructus oblongi, ad Olivam accedentes, graciliores, primum virides, pr stea rubri, sanguinei, majores, manus purpurâ rutilâ inficientes contriti, formâ sua ad Jujubasacce dentes, gustu primum acerbo, at ubi maturatione remollita fuerint acido dulci & suavi cum quadam tamen adstrictione, ossa continentes oblonga, teretia, qualia ferè in olivis, durissima, in quorum angustis cavitatibus nuclei latitant exigui, subdulces, graciles, quiq, vix integri eximi queant. Fossa qualia Virgæ sanguineæ seu Corno fæminæ, glabra, venosa, per oras æqualia.

Cornum marem in hortensem & sylvestrem distinguunt. Hortensis fructus colore variat: nam

communiter ruber est & officulo longiore; aliquando cera colore, rarius albet: faturatius etiam rubet officulumq, habet craffius & brevius, & hoc est, inquit C. Bauhinus, Cornus maris aliud genus Cluf, Hift. cui tamen ramulos quam vulgaris maris longè fragiliores tribuit Clufius, folia vulgaris foliis latiora. J. Bauhinus quoq. Corna observavit Basilea apud Fel. Platerum magnitudine & colore discrepantia, alia aliis altero tanto & ferè triplo majora, succulentiora, saturate colorata, & purpurâ fua manus inficientia, gustu minoribus non minus sapida. Sunt & colore rubro manus non

Cornus sylvestris multis in locis invenitur, in Misnia, Austria, Pannonia. Nos in agro Pedemontano & Mediolanensi in sepibus eam observavimus, ubi solum frutescit; sed cultură in arborem pulchram evadit. Quod Hermolaus è Theophrasto haussisse videtur, nimirum Fructus sylvestris Corni maturiores suaviorésque esse quam urbanæ, & plerung, etiam majores, ut Cornus omnem cultum respuat, & negligi desideret, nobis non videtur verisimile: ideoque antequam de reipla & experimento constiterit, de ratione ejus reddenda non erimus soliciti.

Floret primo vere antequam folia erumpunt, Martio, & in calidioribus Februario mense; pro Veris constitutione & temperamento, serius citius en eodem loco: Augusto, Septembri, interdum

etiam Octobri demùm fructum maturat.

Corna refrigerant, exficcant, adstringunt, constipant quomodocunq sumpta. Hinc conveniunt pracipuè in diarrhœa ac dysenteria: ardorem febrilem ac sitim grata sua aciditate leniunt ac 10

Condiuntur muria ut Olivæ; fit etiam ex iis sapa quemadmodum ex Cerasis: itémq è pulpa Electuarium ad febres, ad fluxiones biliosas, ad sitim, ad excitandam appetentiam utilia. In diarrhœa & dysenteria exhibentur fructus exsiccati & pulverisati ad 31. Согла

Corna ficca contrita, & cum oleo Myrtino aut omphacio mixta in Emplastri formami, præsenti artilio funt ad vomitiones ventriculo imposita: contra fluxum autem alvi abdomini inducta. contra menses immodicos pectini ac coccygi applicata.

Comum arborem caveri oportet circa alvearia, nam flore ejus degustato alvo concita morimmur

apes. Plin. In Hetturia abstinent demorsi à cane rabido per integrum annum à quorundam lignorum, præfertim Corni maris & foeminæ contactu: Siguidem (ut testantur ii qui rem experimento comperram habent) fi harum virgæ tantisper manibus teneantur donec concalescant, illico demorfi rabie exagitantur. Matth. quem vide.

rolia quoq, & germina gultu acerba funt, valentérq, deficcant: itaq, maxima vulnera glutinare

Huus lignum omnibus lignis durius perhibetur, ad radios & dentes rotarum utiliffimum.

2. Tijerou. Ponna H. M. P. 4. T. 29. p. 81. Cornus Malabarica foliis Nymphaa.

Quanquam minor Ponnæ species habetur, tamen æquè procera est, frondibus umbrosis in latum diffulis: lignum prædurum, rubicundum, crasso ac nigricante cortice cinctum, ut Ponna. Radiz rufa, corco intilique rubicundo cortice tecta, odoris gravis, saporis adstringentis: ea verò dissecta la-chrymam fundit slavescentem ac resinosam. Folia Ponnæ similia, at minora. Similiter stores Ponnæ carguiani and in constant as seminari. Forta Forna timulia, at minora. Similiter fores Ponna fortas fimiles, praterquam quod non ex octo, sed è quaturo plerunq, conftent foliolis. Frutins obloggo roundi, glabri, virides primùm, dein rubicundi, acido dulces, Cornis nostratibus cùm figua tum magnitudine & substantia haud absimiles.

Crescit locis arenosis; quotannis fructus fert, Augusto viz. & Septembri mensibus, diúque superstes Locus &

Fridus hi ab indigenis comeduntur : E nucleis quoque eorum ficcatis oleum exprimitur ad lam. Ufus. nadas. Ulus in medicina nullus.

CAP. X.

De Cerafo.

"Erasus Keens Theophr. 2. hist. 12. fructus megina Diosc. 1. 1. c. 157. Cerasia & Cerasa; dicta autem à Cerasunte Pontico municipio, unde Lucullus Romanorum imperator, Mi-I thridate debellato, primum in Italiam arborem intulit, & fructum gentilitio nomine Cerafum appellavit, Athenxo lib. 2. & Plinio l. 15. c. 25. auctoribus. At verò ante id tempus, imò à mundipfius primordiis Cerasos in Italia spontaneas suisse, quamvis fortasse neglectas & incultas

Ceraforum multa funt genera, seu potiùs varietates, quas C. Bauhinus in Pinace explicat, Cerasa, inquit, alia funt fativa, alia sylvestria. Sativa fructús forma, colore, sapore; [adde & magnitudine] variant. Sunt enim pomi figura, turbinatiore, longiore, rotundiore, cordis etiam figura; & alia pediculo longiore, alia breviore, fingulis vel pluribus unà cocuntibus, ità ut ex uno petiolo vel fingula, vel tema, quaterna, quina dependeant, vel in racemi modum coacerventur. Colore albo fed rarius, partim mbro, partim candicante, & quædam in maturitate parùm ex candido rubent, quædam ma-gs, quædam planè cerea, quæ Pruno infita funt; rubro, rufelcente, nonnunquam in atrum vergente, nigro etiam, quadam nigerrimo, & succo sanguineo labia & manus inficiente. Sapore dulci, acido, austero, ex dulci & acido admixto, alia amaritudinis quid retinent, non tamen ingrata, Amerina dicta: fic alia nimia sua dulcedine fastidium pariunt, alia ob nimium acorem respuuntur, alla ob aquei succi redundantiam insipida sunt. Similiter alia carne sunt prædura, alia carne mol-lore & teneriore sive aquosa constant, & in quibussam caro pertinacius nucleo adhæret, qui in aliis fagilior. & nucleo non infuavi est. Sylvestria etiam variant magnitudine, figura & sapore.

Nos ex sativis pro specie distinctis habemus, 1. Cerasum vulgarem fructu rotundo, acido, rubro. 2. Cerasum fructu cordato dulci. 3. Cerasum acidissimum sanguineo succo. 4. Cerasum majorem fructu nigro parvo, subdulci, nigro colore inficiente. Fortè etiam & alia nonnulla specie differunt. Cerasum tamen flore pleno, pro natura lusu aut varietate quadam accidentali habemus.

1. Cerasa sativa rotunda, rubra & acida, quæ nostris Cerasa sativa C.B. Cerasa acida rubella J. B. Cerafus Anglica Park, vulgaris Ger. The common English Cherry tree.

F.B. Et majoribus Cerasis sunt que acida, rubro colore dilutiore [nonnulla ex his per maturitatem faturatus rubent] carne haud admodum dura vel compacta. His sapor valde gratus, præsertim faturatus rubent] carne haud admodum dura vel compacta. His sapor valde gratus, præsertim probè maturis, non nimium acidus, sed quodammodo vinosus; quamvis alia aliis in hoc genere acidiora, quod cultui dicandum judicamus. Fructus brevi prodit pediculo, & quàm reliquorum ferè craffiore [in nostratibus pediculi satis longi sunt] Arbores ipsa haud procera, nec recta, multis ramis brachiatæ, humiliores multò quam dulcium, quarum & minimæ, atque adeò paucorum annorum fructum ferre consueverunt: ramuli etiam non tenues sunt & flexiles ut in acidis nigricantibus. Ipla quoq folia rotundiora funt, Gummi ex se fundit lucidum, aurei pæne coloris. Huic radix reptando laté le diffundit, areásque & vicina loca suis stipat stolonibus, qui transplantati & culti in attores excrescunt. Lignum quoq & rami multò fragiliores, minusque flexuosi quam cæterorum: proinde periculosum has arbores conscendere.

L'ocus.

Tempus.

Vires.

Cerasus

Lib. XXVII.

Cerasus Flandrica nostratibus dicta à Ceraso Anglica, fructu majore & dulciore differt. Fonche Cerafa fativa funt Cerafa fativa majora G. B. i. e. Cerafa Hispanica Lob. Ger. Geneva tamen & alibi in Gallividimus Cerasa Flandricis multo majora, & nostratium vulgarium fere dupla.

> 2. Cerasa acida nigricantia solidiora, tardiùs maturescentia J. B. An Cerasa acidissima sangunno succo C. B. D. Herman in Hort. Leyd. hæc duo separat.

Inter lautiora quidam hoc Cerafi genus habent, cum ob vinofum saporem, tum ob carnis filili tatem, ut equidem censemus. Non est his ea arborum altitudo quæ sylvestribus Cerasis. Ab ato ribus acidorum multum quoque differunt. Non enim folent in magnos ramos dividi & extendi fel ramulis tenuioribus quam catera omnes donata funt, pendentibus ferè & ad Betulam quodammolo accedentibus. Fructus ex longiulculo pediculo magni, higri aut ex nigro ipadicei, fuo fucco infi cientes, carne firmiore, acida valdè, multum adfiringente.

An Cerafa acidiffima fanguineo fucco C. B? quæ in altiore arbore proveniunt, & longiffimum pediculum habent.

Commodè exficcantur pro fiticulofis febrientibus, pulpam etiam excoquunt Bafileenfes, p. rant ex ils contufis cum ipfis adeò nucleis, & mixtis cum vino bono, id vini genus quod tempore Caniculæ in deliciis habent nomine Wiechselwein. Modum conficiendi vide apud 7. B.

Hoc genus Cerafi pediculis longiffimis, fructu acidiffimo, fucco fanguineo ab aliis omnibus facile diftinguitur. Morella nostratibus dicitur, quamvis Parkinsonus pro Morello aliud proponat

A. 2. Cerasus major ac sylvestris, fructu subdulci, nigro colore inficiente C. B. Cerasus sylvestris fructu nigro & rubro J. B. Black Cherry tree. Mazzards.

Lemma C. Bauhini huic Ceraso apud nos sponte nascenti apprime convenit. Est enim arbor grandis & procera, fructu parvo, carne pauca, fucco nigro colore inficiente, pediculis longis & quantum adhuc observavimus aliorum Cerasorum tenuioribus.

. Bauhmus Cerafum fylvestrem fructu rubro & nigro quam vocat fic describit,

Vulgaris notitize arbor est, procera, recta; cortice exteriore spadiceo aut cinerco, maculoso, lan; interiore virenti, sub quo materies firma, subrusta. Folia Loti oblonga, Pruni foliis longiora, dende crenata, splendida, subamara. Flores ex eadem quasi vagina plures simul juncti, pediculis temulus sessiones sessiones fesquiuncialibus aut sextantalibus, nonnihil rubentibus, ex soliis quinque, candidis & ut in Pro q. vis, in quorum medio capillamenta multa, alba, apicibus croceis donata, quibus longior fylus in imo calvee furrigitur, oris in quinque lacinias reflexas, nonnihil purpurafcentes divifis. Ex hoc stylo observavimus hortulanum ingeniose prædicere solitum futurum Cerasorum proventum: ib eo enim latet fructús rudimentum, quod frigore affectum facile nigrefeit, remanentibus mihlomins aliquandiu integris, nulláque injuriá tactis florum petalis. Fructus fuccedit rotundus, uncidi anplitudine inferior, dulcis, magnitudine & colore diversus, in quo officulum orbiculatum læve, dunun, dentibus tamen fragile, nucleum continens album exacutum, amaricantem, flavescente tunica contectum. Gummi Itillat flavum, ruffum & denfum.

Hæc (pergit J. Bauhinus) quadruplici varietate potiffimum differentes fructus gignit; Rubum & nigrum, & utrumque vel majorem & carnofiorem, vel minorem & macriorem. Major tam niber, quam niger dulcior est cateris, cultu talis, ut equidem censemus, effectus. Minor nullius unquam cultús gnarus, tam ruber quam niger plerung, amaricat, fed eatenus ut prævalente dulceline haud fit ingratus. Videtur describere Cerasum nostram sylvestrem fructu nigro, que apud nos muquam (quod (ciam) fructum rubrum profert.

Ex hoc potiffimum genere meliora nostri torrent, & Electuar. conficiunt pro puerorum cho &

condimento.

4. Cerasus major fructu cordato magno. Cerasa duracena oblonga J. B. An Cerasa crassa cana dara C. B? The Deart Cherry. J. B.

Speciolus hic Cerasorum fructus magnus est, oblongus, ad cordis figuram aliquatenus accedens, carne dura folidaque, dulci, coloris ex albo rubelli, nucleo magno. Folia majora funt quam Cerafi vulgaris acidi, ad Castaneæ folia quodammodo accedentia, deorsum ferè dependentia.

In hortis fatis frequentia funt. Variant colore rubro, albo, nigricante. Horum Avicula appe-

tentissimæ funt.

5. Cerasus flore pleno J. B. Cer. hortensis pleno flore C. B. stem Cer. hortensis flore roseo ejustem. Cerasus flore multiplici Park. parad. Cerasus multislora fructus edens Ger. item Cer. multiflora pauciores fructus edens ejuschem. The double flower'd Cherry,

Non alia in re differt à Ceraso vulgari Anglica aut Flandrica quam florum petalorum multiplicata serie. Duum autem generum est, Alterius flores minus multiplices sunt, hoc est, paucioribus petalorum ordinibus, duobus nimirum tribuíve constant; alterius plenissimi sunt, & è pluribus seriebus petalorum compositi. Prior Cerasus flore roseo, posterior Cerasus pleno flore C. Bauhino dicinur. Hæ arbores fructus interdum sed pauciores & sparsos proferunt, illa autem quæ pleno flore est rariús. Gerardus in arbore hujus generis per multos annos à se in horto diligenter culta & parieti etiam affixa, ut Solaribus radiis foveretur, millos unquam fructus observare potnisse scribit.

6. Cerasus pumila C.B. J. B. Park. parad. Chamacerasus Ger. The Dwarf Cherry.

Variz altitudinis invenitur Chamacerasi frutex: nam interdum in cubitalem, bicubitalem aut yarız annum in cubitalem, bicubitalem aut ampliorem magnitudinem attollitur, umbrofis videlicer locis & tenui folo; ficcioribus autem locis & ampuorenti allerumo, fupra pedalem altitudinem non affurgit. Tenues & lentos habet ramulos gunta seminos de lonos nabet raminos de vingas, nigricante ex cinereo corrice obductas, que ex intervallis quedam tubercula & velut gemmas proferunt, unde tanquam ex Cachrye aliquot exigua foliola, Myrti Tarentinæ foliis æqualia mas proteunt similque flores bini, terni, quaterni aut quini sese explicant, candidi, pentapetali, multis prodeunt, immedio framinulis præditi, Cerafi vulgaris floribus perfimiles, minores tamen: infra hos flores atq. eriam in extremis virgis ex aliis tuberculis exeunt fine floribus folia superioribus majora, Cerasi vulgans acerbo fructu foliorum formam imitantia & in ambitu fimiliter crenata, longe tamen minora. Ratra viriditate splendentia, subamari gustus; His succedit exiguus fructus, rotundus, carnosus, maunitate ruber, exficcantis minusque grati saporis quam sunt acida Cerasa, osseo intus nucleo. maturation craffa, longa, dura, paucis fibris pradita, profundum petens, & qua difficulter erui possit.

Paffim in Pannonia, Austria inferiore & Moravia editioribus ficcisque locis nascitur; ad vineto-Locur.

nun etiam in collibus fitorum marginibus & ad publicas vias.

num cum no Not. Non peculiare est Chamaceralo germans alias soviteras minoribus soliis vestiras, alias entre seguina anum producere, sed Ceraso, Piro, Pomo, ahisque nonnullis arboribus commune.

A. 7. Cerafus (ylveftris Septentrionalis Anglica fructu rubro, parvo, ferotino. The with 202: thern English Cherry, with fmall late rive fruit.

Materies Cerafi nigræ fimilis. Caudex in infignem magnitudinem excrefcit, adeò ut Orgyiam nonnunquam feu duas ulnas ambitu excedat. Folia quam Cerafi nigra longiora latioráque & acutiorihis denticulis incifa. Fructus parvus, rotundus, ruber, quíque ante initium Septembris plenam mamutatem non affequitur, quamvis arbor cum primis sui generis floreat, tunc quoq, acerbus ut vix ntendofit. Officula sata prompte germinant, quæque inde emergunt virgæ seu arbusculæ Cerasis hortentibus inferendis apriffima cenfentur; furculis in arbores proceras celeri auctu adolefcentibus, fruchis etiam præcoces & guftui gratos edentibus.

Ad ripas fluvii Tesæ, propè Bernards-cast le oppidum copiosè oritur, observante D. Johnsono, qui

& descriptionem ejus transmist.

8. Cerasus uno pediculo plura ferens J. B. Cer. uno pediculo plura Ger. Cer. racemosa hortensis C. B. Cer. corymbifera Park. parad. The Flanders Clufter Cherry.

Hoc genus modò duos, modo tres, sæpe etiam quatuor aut quinq, uno pediculo profert fructus, nec aliter à Cerafo vulgari differt.

Nos pro luxuriantis natura effectu aut partu monstroso habemus, nec speciem distinctam consti-

mere putamus, cum in eadem arbone plures dentur fructus solitarii, seu in singulis pediculis singuli. cúmque speciem suam non semine sed stolone aut insitione producat.

Ceralus racemola L. B. Ger. & aliorum.

Nondiversa videtur à pracedente, etiam C. Bauhini judicio, quadam (inquit) racematim uva modo dependent; cum de præcedenti dixisser, Aliquibus terna, quaterna, quinave poma esse in uno

Cerasus amat cœli statum frigidum, solum verò positionis humectae. In tepidis regionibus parva provenit. Calidum non potest sustinere. Montana vel in collibus constituta regione latatur. Palld. Per totam Europam frequentissima est. Nusquam meliora habentur Cerasa quam Lugduni, inquit Amatus, cui aftipulatur J. Bauhinus, seu hoc loci natura, seu potius cultura diligenti de-

Florent omnes in Germania, atque etiam Anglia Aprili mense; in calidioribus haud dubiè citiús. Fructum maturant Junio & Julio pro specierum diversitate. Est apud nos pracox quoddam genus quod Maio mense maturescit, Cerasa idcirco Maialia dicta.

De satione, insitione reliquaque cultura Cerasorum consulantur Rei rustica & Horticultura scri-

Cerala recentia alvum laxant, ficca restringunt. Item dulcia alvum subducunt, sed minus grata Virei. funt stomacho. Acida & austera pituitosis excrementosísque ventriculis sunt apra, sed astringunt.

Aqua acidorum stillatitia, & cerasa ipsa in intinctibus febrilem ardorem compescunt, sitim extinguint & cibi appetentiam conciliant. Cum Saccharo condita ventriculo grata sunt, & inter prastantisima dulciaria à matronis nostris habentur : verùm ob humorem aqueum abundantem diu as-

Decoctum Ceraforum acidorum & arefactorum in affectu hypochondriaco fummopere valere, imò hoc unico remedio complures convaluisse liquidò asseverare non veretur Fernelius Consil. 43. ad D. de Matigny.

Cèrala dulcia in morbis capitis, Epilepfia, Apoplexia, Paralyfi, peculiariter proficua censentur. Riffius apud 7. B.

Cuidam Nobili Apoplectico, qui per tres dies loqui non poterat dedi Sp. Cerasorum, & loquelanz mox recuperavit. Tho. Kefler in lua Chymia, cap. de fructibus.

In balbutie & aliis loquelæ vitiis lavetur os sæpissimè cum Sp. Cerasorum nigrorum; sunt enim infiguiter cephalici, summopere roborant musculos lingua & Sp. ejus usui destinatos. P. Jo. Faber.

Locus.

Ulus.

1538

Vires.

Dulcium nigrorum recentium aquam stillatitiam à nonnullis ad Epilepsiam mirificè commenda ait 7. B. in iplo paroxysmo in os infusam dos. 3 iv. aut amplius. Hac valde celebratur, & and matronas nostras in frequenti usu est ad motus convulsivos, præcipue infantium. Lego apud J.Ban hinum. Præstans hæc habetur à quibusdam adversus puerorum convulsiones, Aquæ Ceras, nigr. s florum Tiliæ æquas partes misce. Dos. 3 j. aut 3 ij. pro ætate.

orum 11112 æquas partes finice. Lon 3 j. auc 3 j. p. . Ex Cerafis vina seu potiones variis modis parantur, vel per destillationem, vino Cerafis Alembio immiffis affufo; vel infufione fola, vel ex fucco expresso cum Saccharo mixto & fermentato. In Italia ex Gerafis recentibus potionem parant Marasco dictam, quam bibunt antequam fermenten

Æstivo tempore in tabernis venalis extat, & ad refrigerandum utilis censetur.

Oleum è nucleis Cerasorum per expressionem elicitum maculas & lentigines cutis auferre de tur illitu; utile quoq, habetur Arthritidi, necnon calculo renum & vesicæ.

Gummi Ceraforum cum vino dilutum diuturnæ tuffi medetur; colorem quoq commendat, vilim acuit & appetentiam invitat. Celebratur etiam vi lithontriptica ex vino potum. Diofe. Galen.

Nonnulli ut minus noceant Cerafa fi ad satietatem edantur, officula unà deglutire jubent. Va rum nobis tentantibus id malè ceffit. Nam pluribus Ceraforum una cum pulpa officulis deglumis rum noos tentantous tu mate contra para l'ambient per aliquot pòlt dies gravitatem & dolorem fentimus in fundo ventriculi, ex officulis biden per aliquot pòlt dies gravitatem & dolorem fentimus in fundo ventriculi, ex officulis biden per fantibus ortum, qui ægre nec nifi plurium dierum ípatio expulís nucleis fentim tandem evanua. Fortè ii quibus ventriculi tonus robustior est & validior totidem vel etiam plura fine noxa devorane

Videmus Passeres qui plurimum Cerasis delectentur eo tempore quo Cerasa matura sint longe majora habere hepata quam alias. Unde colligitur Cerafa hepar augere & corroborate. Expermentum est Arnoldi Villanovani, de cujus veritate dubito: nec tamen si verum esset inde sequitur quod ille deducit. Nam fortè magnitudo hepatis morbofam potiùs quàm fanam ejus conflimina

1540

Cerasorum quæ hodie in honore & pretio sunt Catalogus. Ceralorum quæ hodie in honore & pretio sunt Catalogus.

1. Cerasum præcox Maiale dictum. Che Many Cherry, quia Maio mense maturescit. 2. Cer. Ducale. The Dushe Cherry, 2. Cer. Archiducale. The Mithe Cherry. 4 Flandicum, superius dictum. The Flandberg Cherry. 5. Cordatum rubrum. The red heart Cherry. 6. Cordatum saguisfuum. The bleebing heart. 7. Neapolitanum. The Rayles. 8. Cer. acarnatum. The Carnation. 9. The Minter Cherry. 10. Purpureum. The Durple sporty. 11. Aurelianense nigrum. The black Opleans. 12. Nigrum vulgare. The summer black Cherry. 13. Luca Wardi Cerasum. Rushe Wards Cherry. 14. Cerasus raemos. The cluster Therry. 15. Cerasus nana. The Duart Cherry. Vino conficiendo pressa. tissima habentur Cerasum Mediolanense magnum & Cerasum Morellum. The Morello Circ ru: à fucco Mori amulo.

Paco-caatinga Brasileensibus Marcgr.

Ad Cerasa referri potest. De hac tantum habet: Fructus ferre in uvam congestos novem, at decem digitos longam, Magnitudine Cerafi fylv nigri coloris, & nucleo Cerafino, adfringentish poris: à columbis avidè devorari, ab hominibus non, usurpari ad tingendum colore cœruleo: las cas ficcari posse & diu servari.

Ibipitanga seu Cerasus Brasiliana Pisonis & Marcgr.

Ad hunc potius locum (ut fuspicor) pertinet; nec enim calyx floris refiduus effe videturumbilicus de quo loquitur.

Mourouve 7. De Laet. Ind. occid. lib. 16. c. 11.

De hoc duntaxat scitur, non multum abludere à Pruno; flores ferre luteos, fructus instar Ceraforum, longis pediculis, officulo exiguo, carne crocea & fuavi.

Capalxocotl Tepeacensium J. de Laet. Ind. Occid. 1. 5. c. 17.

Arbor est inquit Ceraso valde similis fructus fundens exiguis Pontis similes, qui salivam quandam valdè glutinosam fundunt, & ideò ab Hispanis Cerasa gummosa appellantur.

CAP. XI.

De Olea.

Lea Græcis 'Endia, Latinum nomen à Græco factum est, al diphthongo in e abeunte, scab รักสเอง oleum. 'Endia autem à ภะัอง i.e. læve vel lubricum deducitur, aut à ภะเอ lævigo, librico, quòd producat id quòd lavigat lubricarque, videlicet oleum.
Olea prunifera arbor est foliis perpetuis, fructu racemoso, pulpa liquore pingui scatente, ossicale

duro fcabro. .

1. Olea fativa J. B. C. B. Ger. Park. The Dlive-tree.

Medioeris magnitudinis arbor est, quandoque procera & prægrandis (ut rectè Stapelius) ramis in latum amplumq, diffuss [ ] Bauhinus haud valde patulam esse air] trunco magna ex parte nodoso, materie æqualiter spissa, satis solida, alicubi & crispa & intorta, gustu amaricante, colore inter doto, mana de incorta, guitti amaricante, colore inter-farum & figadiceum ferè medio, nonnunquam etiam maculis utriulq, coloris invicem convoluti con-fperfa, preferim cum ad justam atatis confistentiam pervenerit, teste Cordo. Cortex am trunco quam ramis obducitur coloris cinerei, lavis, glaber. [Cordo in his flavus] Folia oblonga & angusta. Salignis ferè fimilia, acuminata, incifuris ac manifestis venis, (excepto unico nervo infigni à pedi-Saigin accune oppositum excurrente) carentia, crassa, case una, figida, supernè coloris atro viren-tis, cerè sauratius virentis [rectius Cordus, in viridi slavelcentis] inferius canescentia, nullis ta-men pilis oblita, tam brevibus pediculis harentia, ut furculis quasi inferta videantur [ex adverso utplurimum bina Stapel.) ex quorum alis proferuntur pediculi, quibus flores racematim coharentes fuffinentur, albicantes, Sambucinis fimiles, è quatuor foliolis fructûs rudimentum complectentibus contexti, ex herbido candicantes, qui non omnes ad frugem perveniunt in Europa: in its verò locis quibus propria est hac arbor perveniunt ideoque congesta ejus bacca confertas uvas amulantur. Floculis succedunt fructus figura ovalis, aut glandium ferè, magnitudine varia. Nam in Hispania nalcentes, quos Olivas Hispanicas vocant, mediocre Prunum aquant; Italica pleraque & Narbonenses vix mediocrem glandem superant, quamvis ea fint habitiores rotundioresque, primum virides, postea flavicantes, per maturitatem purpurascentes, tandem & nigricantes, quædam etiam ex pur-pureo punicantes, sed rariús: Sunt & quæ in Hispania albæ fiunt (ut annotat Clusius) sapore valde acri & amaro, & nescio quid acerbitatis & nauseosi admixtum habente, etiam in maturis & mollibus, carne primum dura, maturitate molli ac pingui, officulum lignofum, oblongum, utring, acuminatum, & in hoc proportionatum nucleum unicum habente. Qui vero in iis continetur fuccus pinguis oleum fit dulce, aquosus, qui amarus, amurca. Foliorum quoq, sapor amarus est, non sine acrimonia tamen. Radicibus nititur (inquit Cordus) partim rectis, partim obliquis, in fummo cæspite obharentibus, materia trunci modo folida.

Lustanica Olea (inquit Clusius) minores Olivas proferunt [ità quoq, Lucenses quarum Oliva Differentia. apid nos laudatiffima, aliasque Italica] fed multum olei, ejúlque praftantiffini prabentes. Sic etam nonnullæ quæ in Gallia Narbonenfi & Batica nascuntur oleæ minorem fructum ferunt,ex quo

plus olei exprimitur, alteri quod de majoribus Olivis elicitur longe præferendum.

Decerpuntur mense Novembri, Decembri, Januario & Februario in Granatensi regno: namque Tempus. antea non maturescunt. Sternuntur deinde in pavimentis donec rugosæ fiant: deinde molæ supponuntur, & torculari exprimuntur, affusa fervente aqua; ità enim oleum reddunt. Nonnulli olivas penius decutiunt, quod alii improbant, qui potius admotis scalis manu legunt, ne sequentis anni spen decussis germinibus præripiant. Vehementer enim laborant Oleæ percusse & detrimentum capiunt. Olivantibus lex antiquissima fuit, Oleam nè stringito neve verberato. Plin.

Immaturas plerumq, condiunt per Hispaniam & Galliam Narbonensem: interdum etiam maturas & nigras: condimenti loco apud nos cum carnibus affatis præfertim vervecinis, efitantur, in acetanis etam usurpantur. Itali mensis secundis inferunt, & cum pane edunt. Excitant appetitum,

movent alvum, humenteni ventriculum exficcant & confortant.

Olea Minervæ dicata sacráque erat, vel quòd Minervæ munus esset, vel ut Martianus Capella, quòd artes & disciplinæ, quarum illa Dea est, Oleo ac lucernarum lucubrationibus perdiscantur. Olea quoq, veniæ pacífque index erat, proinde veniam pacémo, supplicantes Oleæ ramulos ma-

nibus gestare soliti erant.

Olearum differentiæ desumptæ sunt vel à forma, vel à colore, vel à succo, vel à magnitudine, vel à loci varietate, vel ab inventoribus, quas omnes persequi infiniti laboris esset. Veteres varia tradidere genera, quorum nomina speciebus hodie cognitis accommodare perdifficile esset: quocirca nos ils non immorabimur. Colymbades * Plinius diftinctum genus fecifie videtur : aliqui olivas * Lib.15. c. 3. conditas oleo suo puras innatantes esse volunt, & Halmades, i. e. muria conditas ab iis distinguunt.

Alii Halmades & Colymbades confundunt.

Olearum autem tot differentiæ non observantur quot Pomorum, Pirorum, Prunorum, vel quia arbor natură fuâ minus apta est ex semine nata variare; vel quia agricolarum non interfuit in iis ferendis, colendis & quoquo modo immutandis adeò industrios & diligentes se præbere. His adde arborem ipsam, cum frigidioris cœli minus patiens sit, Gallicis, Germanicis, Anglicis Hortulanis, qui in variis fructuum speciebus producendis & procurandis maxime curiosi & occupati sunt, se colendam non permittere.

Celebriores olivarum differentiæ à C. Bauhino & Joanne fratre recensitæ sunt,

I. Olivæ maximæ Hispanicæ, prunis mediocribus æquales, & figurâ fimiles, quæ etsi succulentæ funt & carne multa, amaritudinem tamen infignem habent, unde & olei minus reddunt, amurcæ plus, ideóque nonnullis minus probantur, minoréque iis sapore præferuntur.

2. Oliva minores, Genueníes, Luceníes, Provinciales, ezdem Lufitanica, Narboneníes & Batice Clusio. Hæ dulciores sunt & plus olei fundunt.

3. Oblonga, atrovirentes, ad lacum Comensem nata, quarum uterq, Bauhinus meminit, quibus conditis nihil sapidius & suavius, quamvis & macra sunt, & propemodum respectu maximarum Hispanicarum exsuccæ videantur, addit C. Bauhinus carnem duram esse & ossi sirmiter hærere.

4 Olivæ albæ, quarum & Plinius meminit. In Herruria habentur Matth. & Caf.

1. Minores & rotundiores, plurimum olei habentes, quæ Olivellæ vocantur Cæl. quas prægrandes arbores Juglandium instar ferre scribit Matthiolus.

Pppppp

2. Majusculæ

Locus.

Tempus.

Lib. XXVII.

De Arboribus Pruniferis.

1543

2. Majusculæ & oblongæ, oleum parcius sed dulcissimum reddentes, quæ nomine à radiis desum. pto Raggiariæ dicuntur Caf. Has Olea minores proferunt, isiq in cibo utuntur.

3. Majores & pulpofiores ad condituras tantum quæsitæ, quas Regias Cæsalp. vocat. Non videnme differre ab Hifpanicis maximis: nam Matthiolus eas multo plus amurcæ quam olei fundere scribir 4. Sunt quædam quarum caro ab offe recedit cùm franguntur, virides quæ conditæ gratiffimæ finnt

quas Colymbades Cæsalpinus censuit.

Varietates Olivarum in Galliá Narbonensi cultas recenset D. Magnol. in Botan. Monspel. 1. Oliva major oblonga, angulosa, amygdali formâ, vulgò amellau, ad condituram maximè er.

petitur, suavissima enim est, & rosa habet odorem. 2. Oliva media oblonga angulosa, vulgò oulivieire, vulgarissima ista est.

Oliva media oblonga, fructu corni figură, vulgò corniau, in multis etiam olivetis vilitur. fm. ctum habet oblongum magnitudinis ferè & figuræ corni fructus.

4. Oliva minor oblonga; vulgo pichouline, in variis etiam locis ista reperitur: in cibis multim 5. Oliva major subrotunda, vulgo ampoulau, inter olivarum species ista maxima est, & ad condi-

turam præcipuè servatur. 6. Oliva media rotunda viridior, vulgo verdalle, ista similiter ad condituram colligitur; cujus spe-

cies reperitur, quæ albidior est, & vulgo blancau dicitur. Oliva media rotunda præcox; vulgo mourau, citò maturescit, & ab arbore cadit.

Oliva minor rotunda racemola, vulgo bouteillau, in racemulos veluti congesta est, unde no-

9. Oliva minor rotunda rubro nigricans, vulgo salierne, non omnino nigra est, sed rubrum colo-

rem habet commixtum.

10. Oliva minor rotunda, ex rubro & nigro variegata, vulgo pigau; aliæ plurimæ variis in locis

nascuntur, sed ista, tum ad oleum, tum ad condituram meliores censentur.

Olea neq, frigidum, neq, præfervidum ceeli statum amat, ideóque trans Alpes & Cebennas montes non invenitur nifi in horus culta & à frigore munita. Quin & frigidiores hyemes etiam in Provincia & Gallia Narbonensi eam adurunt. Cum in Gallia peregrinaremur, Anno 1665, prace. dens hyems asperrima aliquot Olearum millia in Provincia corruperat inæstimabili incolarum damno. pleræque tamen à radice repullulabant. Modicos clivos amat, quod ventos tepidos suscipiant, olerum autem natura flatus deliderat. Nos in valle ampliffima Fullginensi in Italia, inque Temienss extrema parte, in ascensu collium convalles dictas terminantium amplissima omnium que in Italia vidimus Oliveta observavimus prægrandibus arboribus densa, ubi Februarii initio rusticos Olivis decutiendis & colligendis occupatifilmos observavimus. Lucos quinetiam Olearum denfissimos Gallo provinciæ & Narbonæ Hispaniæque alunt.

Solum Oleis commodissimum nonnulli esse aiunt cui glarea subest, aut sabulum pingue: sed & denfior terra, si uvida sit & lata, satis convenit. Humidior sanè floridiores & pinguiores olivas pro-

Hanc arborem multi existimant, ultra milliarium sexagesimum (quadragesimum Plin.) à mari aut non vivere, aut non esse feracem; quod tamen experientiz repugnat.

Quercum & Oleam tam pertinaci odio diffidere aiunt, ut altera in alterius scrobe depacte monantur. Plin. Nobis non videntur verifimilia quæ feruntur de hujusmodi antipathiis.

Junio mense magna ex parte omnes Oleæ florent, inquit J. Bauhinus, sed in Germania & los Septentrionalibus tardius, ubi guamvis diligentissime colantur nihil præter slorem producum. De tempore & modo colligendi superius obiter diximus. Optima atas ad decerpendum inter copiam

bonitatémq, incipiente bacca nigrescere; tunc autem Drupæ seu Druppæ vocantur. Olivas etiam decerptas sed præcipue excussas aqua calida lavare convenit, inquit Autor Isamuan

Constantino Cæsari attributorum.

Olea lente admodum crescit, Theophrasto & Virgilio autoribus, sed quam diutissime vivit. Plinius firmissimas ad vivendum oleas dixir, ut quas durare annis 200. inter autores conveniat. De satu & cultura Olearum consulantur Rei rusticæ scriptores, sed præcipue Columella, qui copiose de his agit: cujus de putandi tempore confilium an præceptum præterire nequeo. Quinetiam (mquit') pluribus annis interpositis olivetum putandum est. Nam veteris proverbii meminisse convenit, eum qui arat olivetum rogare fructum, qui stercorat exorare, qui cadit cogere. Quod tamen satis erit octavo anno fecisse, ne fructuarii rami subinde amputentur. Cui potius obtemperandum existimamus, quam aliis qui singulis annis putare præcipiunt; cum & Malos observaverimus à putatione aliquandiu laborantes malè affectas & infœcundas fuisse. Stipitem Olea etiam aridum & levem terræ implantatum & germinare & radices agere Fortunii Liceti experimentum est, quo confirmatur illud Virgilii Truditur è sicco radix oleagina ligno. v. Lib. 1. cap. 18. p. 35. Ex eadem Oliva differunt succi: Primum omnium è cruda atq, nondum inchoatæ maturitatis,

Omphacinum vocatur. Hoc præstantissimum; Quin & ex eo prima unda præsi laudatissima, ac deinde per diminutiones. Quanto maturior bacca tanto pinguior fuccus, minúsque gratus. Optima autem atas ut jam diximus ad decerpendum inter copiam bonitatémo, incipiente nigrescere bacca, Amurcæ color est qui Olivam cogit nigrescere, ideòque incipiente nigritia minimum amurcæ, an-

te eum nihil. Plin.

Olivam collectam in tabulatis servandi nec priùs quam sudet premendi; morem improbant Cato, Plinius aliíque, cum omni mora oleum decrefcat amurca augeatur, Addit oleum non tantum minui sed & deterius fieri. Oleum quidem inde deterius sieri non denegaverim, quod Olea in acervo comalescant præviå quadam ad putredinem alteratione, & amurca forte si in bacca remanserit elei saporem corrumpat : at verò mora in tabulato oleum minui, amurcam augeri neutiquam cencesserim, cum amurca aquets sit humor & calore facile evaporet; Oleum autem cum sit succus pinguis & tenan, non item; sed magnam caloris vim existi ut elevetur & ascendat, aut dissipetur. Quapropter

Quapropter (inquiunt) dubitare non debemus, Olivam lectam primo quoque tempore premendam. Ergo ut primum districta fuerit Oliva, substratis tegetibus aut pannis expandi debet, quo nam. Ligo reficcetur, & à foliis ac virgultis repurgetur. Hac enim committa olei diuturniaquonas Tum diligenter mundata protinus in torcular deferri, & integra in fiscinis novis includi. au obiana przioque subjici, ut quantum possir paulisper exprimatur. Postea resolutis corticulis emoliri debepratoque no proting fectariis integri falis in fingulos modios. Quod defluxerit in labrum protinus decapulator depleat, & in fictilia labra, huic usui praparata defundat. Hoc enim suavissimum est decapulator. Nam æneis & plumbeis vitiatur oleum. Longè melioris saporis est oleum quod minore vi præli quafi lixivium defluxerit. Nam fi nuclei confringantur olei saporem vitiant. Dererius est quod ex reliquis fracibus premitur, sed paulò graviore pondere. Hoc torrivum non malè dixerisoleum. Sed tertiatione multò deterius oleum exit.

Devitiis olei emendandis consule R R. scriptores.

Olivas condiendi foliciti fuerunt Veteres (verba funt Cherleri) quanquam revera nihil aliud funt mam palatûs blandimenta. Tam ingeniosus fuit venter ut & amara, nec ab ipsa natura percocta fuz quoq, voluptati placere coegerit. Quid queso gustu horridius Olivâ five maturâ, five immaturâ, at flusyratem invenit ars, quam non potuit natura. Plurimos eas condiendi modos tradiderunt Columella & Palladius, quos apud ipíos requirendos omittimus. Nam nunc dierum unico tantúm. confimplicissimo modo, muria ex aceto & sale parata conditæ ad nos ferè adferuntur.

Oliva quamvis per maturitatem nigras funt, sapore quoque acri, amaro & nauseoso, oleum tamen quod indè exprimitur ferè pellucidum est, nonnihil flavicans, sapore dulci & grato, unde pater Goorem hunc & odorem parti aqueæ feu amurcæ inhærere. Laudatiffimum autem apud noftrates

habetur oleum quod coloris omnis & saporis maxime expers est.

Olivæ maturæ ex Veterum sententia temperate calidæ sunt; verum facile corrumpuntur, ventriculos oculis ac vesica nocent; torrefacta tamen & illita nomas sistunt & carbunculos emarginant: immatura exficcant & aftringunt. Colymbades adftringere, ventriculum roborare, appetentiam excitate dicebantur. Quæ ad nos adferuntur conditæ funt antequam maturuerunt, intelligo tamen Italos maturas & nigras etiam interdum condire.

Olearum folia refrigerant, exficcant & aftringunt, Ulus externus & præcip, in fluxu alvi, menfrum, in herpetibus & fimilibus, Oculi medicamentis (autore Dioscoride) ob vim suam mitiorem convenientiora sunt Oleastri foliis. Quod intra fructus nucleum est cum adipe & farina scabros ungues excutit. Succus fruticis accenfi recentis destillans sanat lichenas, furfures, manantia ulcera.

Plures foliorum usus vide apud Plinium.

Olex materies præcipuæ commendationis est apud operarios pictores, & statuarios, à quibus ad maltantes operas desideratur, cum Ebeno, propter densam & tractabilem ejus substantiam, & colorem subruffum & varium (quem tamen Aqua forti affusa inducunt) quem ductus & nervi intori referent. Ad nos allata non mensura sed pondere venditur. Lampadibus, alissque usibus mechanicis inservit.

Olei ulus adeò multiplex est tum in cibo, tum in medicina, ut omnes explicare plus temporis & olei requireret quam instituti nostri operis ratio patitur. De his consulendus Galenus, tum Dio-

scorides. Plinius alisque tum è veteribus, tum è neotericis.

Pollionem Romulum, referente Plinio cum centefimum annum excedentem D. Augustus hospes interrogaret, quanam maxime ratione vigorem illum animi corporisque custodiret, respondisse intusmullo, foris oleo. Cardanus etiam tria præcipue ad longævitatem facere affirmat, nimirum Lac, mel, oleum: intelligit autem non foris inunctum, sed intro assumptum & in cibis usitatum. Oleum & salem emere oportere Aristoteles autumavit, utique quòd utrumque ad prorogandam vitam quàm maxime conducerer.

Oleum natura aerea particeps esse videtur, unde aqua innatat, nec cum humidis aqueis permiscetur, sed quamvis simul cum illis agitetur ob levitatem suam brevi se expedit & sursum ascendit. Ensmodi autem humida [oleosa & aquea] simul agitata, conquassata & per minima mista colorem

album contrahunt & lactis speciem exhibent.

Oleum ad usum per sanitatem optimum (inquit Dioscorides) quod ex immaturis Olivis exprimitur, unde omphacinum dicitur. Excellit in hoc genere recens, minime mordax atq, odoratum. Tale ad unquentorum compositionem utile. Quinetiam propter adstringendi vim stomacho accommodatum. Ore fi contineatur, gingivas contrahit, dentes firmat, fudores cohibet. Refrigerat. ficcat. astringit, adeoque multas compositiones ingreditur.

Oleum ex Olivis maturis expressum calsacit & humectat moderate [Vetus calidius est recenti] emollit, digerit, vulnerarium est, alvum laxat [cum Cerevisia calida assumptum 3i.] ariditatem pectoris corrigit, tormina ventris mitigat, meatus urinarios laxat, erosos abstergit & consolidat. Extrinsecus creberrimi usus est in clysteribus, tumoribus calidis, &c. Cum aqua tepida assumptum mo-

vet vomitum, unde exhiberi folet contra venena.

In patria mea Westphalia (inquit Schroderus) usitatissimum est vulneratis quotidie exhibere oleum olivarum cum Cerevilia calida, quo adeò largè utuntur, ut quoq, sudor oleum redoleat.

Ad alvum laxandam segmentum panis tosti oleo intinctum & bene madidum quotidie mane comedendum commendatur: quod præcipuam suavitatis gratiam nobis habere videtur, inquit Cherlerus. V. P. Borelli observat.

Oleo odores maxime confervari testatur Plinius. Oleum etiam membra recreare eidem dicitur. Et membra recreans olei liquor. Et sanè Veteribus usitatissimum erat oleo corpus inungere, quod vigorem & robur ei addere existimabant, & tonum conservare. Verum hic mos jamdudum obsolevit, nec immeritò nostra sententia, partim quod ejusmodi inunctio res sordida nobis videtur, parum etiam quòd cutis poros obstruat, & transpirationem impediat, quâ nihil sanitati corporis tuende utilius magifq, necessarium sit. Pppppp 2

Oleo

Oleo quidem non Apes tantum, sed & omnia insecta examinantur. Plin. l. 11.c. 19. quod Cla. riff, Vir M. Malpighius in Bombyce aliifq, experiundo verum invenit. Ratio obvia est, quia si oleum meatus fpiracula five poros quibus aer attrahitur & redditur obstruit, ob cujus defectum animalculum illico moritur. Nec enim minimis hisce insectis respiratio minus necessaria est ad animasculum inico morturi. Nec cinini inimini magis, clim vasa in his aeri excipiendo dell'inita vitam quam majoribus animalibus, quin potitis magis, clim vasa in his aeri excipiendo dell'inita majora proportione, plura, magisq, per omnes corporis partes dispersa in his sunt quam in persente.

Hypom. 1. cap. s.

1544

Oleum picem è pannis extrahit, quod aqua non facit. Plin. Vulgatum est (inquit *Sennertus) ut figuis manum pice inquinaverit, eam aqua non mundet, sed oleo aliquo aut pinguedine que piceni

Olei suprema regio melior est, nam ima ab amurca turbatur. Summum verò optimum, quòd remotissimum sit à nociva parte, nec sua spissitate ab aere læditur. Plutarch. Sympos. Idem legitur apud Macrob. in Saturnal. qui & vini mediam regionem, mellis imam optimam effe ait.

Oleum dealbandi modum vide apud Dioscoridem: item modum parandi oleum Sicyonium

Oleum etiam ex olei furculis paratum ad multa utile meminerunt Dioscorides & Galenus; quanquam ille ex oleæ furculorum pinguedine illud oleum fieri dicat, hic in oleo illo conficiendo tan-

tum addi solita germina illa scribit.

De Amurca quid fit superius diximus. Multiplex eius usus describitur à Catone, Varrone, Plinio, Galeno, Columella. Amurca fubigi areas terendis messibus, ut formica rimaque absim, & ne Curculio noceat, neve mures ladant. Quin & lutum parietum ac tectoria & pavimenta horreonim frumenti, vestiarium etiam contra teredines ac noxia animalia amurca aspergi. Commendatur maxime ad ulcera inveterata. Reliqua vide apud autores citatos. Cum enim rarioris hodie in medicina usûs fit, nec à nobis facile parabilis, non erit operæ pretium plura de ea dicere.

2. Olea sylvestris Ger. sylv. folio duro, subtus incano C. B. Oleaster sive Olea sylvestris J. B. Park. The wild Blive tree.

Cum Oleam sativam à sylvestri cultura tantum differri agnoscant Botanici, & sativam si negligatur in sylvestrem abire, & sylvestrem ex sativa nucleo nasci; sane Oleastrum ab Olea non see cie sed accidentibus tantum differre statuendum est: proinde in ejus descriptione non opus est ut

7. B. Utut caudicis & ramorum magnitudine Olex fativa non cedat, horum tamen frequentia fyperatur, adde quod & fpinas per ramos poffidet [quarum tamen Cluffus in deforiptione Ole fylv. Luftiamics non meminit] Folia minora, non diffimili interim figura. Ità quoque & four n cematim compacti fructum pracedunt, Oliva fimilem, fed minorem, firigofiorem, fucco purpuro mordaci præditum. Adde è Clusio corticem huic quam sativæ læviorem esse, fructum mucrone re curvo. Tota arbor infignirer amara eft.

Caudex Theophrafto peculiaribus quibusdam cavernulis ut in Olea sativa dehiscit. Gonorox

Oleaftri corona Olympiorum victores coronari folitos apud Gracos tradit Plinius; & Oleaftrum Olympiæ ex quo primus Hercules coronatus est, ad sua usq, tempora durasse custoditum religios, quemadmodum & Oleam Athenis, que traditur edita in certamine à Minerva.

Caterum Oleaster aque argillas & calculos amat ac Oleum, & eildem in locis provenit.

De viribus foliorum Oleastri multa habent Dioscorides & Plinius, quæ apud ipsos legi possint: nos non multim hoc respectu disferre putamus ab Olea sativa soliis, nisi quod in operando efficiora sint; nec oleum ab omphacino distat, nisi quod calidius sit, potentius astringat & tamen extergat. Hoc in cibos non venit, fiquis tamen eo quotidie barbam vel capitis capillos inunxent canitiem morabitur.

Amatus ex Dioscoride. Quin & defluos capillos inhibet, furfures & capitis ulcera manantia. sa

biem & lepras extergit.

Elæomeli Plinio & Dioscoridi, in Syriæ maritimis Plinio, Palmyrena Dioscoridi, ex Oleis manat Plin. ex quodam caudice Diosc. pingue, craffius melle, refinâ tenuius, sapore dulci [mellis Plin.] non fine nausea, alvum solvit, bilem præcipuè detrahit, duobus cyathis in hemina aquæ datis. Qui bi-

bêre torpescunt, at citra periculum, crebrò tamen sunt excitandi.

Elæomelitos hiftoriæ maximam lucem attulerunt Pena & Lobelius in Adv. cum inquium, Oleas Monspelii in vinetis mel five Elæomeli (quod mirum dictu sed verissimum) caudice vulnerato sundere: nimirum ex Olea arbore vulgari perquam amara tota & ingrata, cortice, caudice, fruetu nondum fale condito, emanare vere melleum non folium colore, fapore, fed etiam duratione incorruptum fe expertos affirmant, feq, è rimofis corticibus partim fealpello fauciatis fatis excepife non modò ad explorandum fed etiam ad amicis impertiendum. Verum nonnifi propenodum matura oliva ac, nigricante quifquam reperier mel iftud. Lunellæ autem plurimum exftillabat, prefertim sectis majoribus truncis, è quibus initio melle liquidior latex glutinosus effluebat, postea inibi refidens aliquandiu, frigore denfior evadebat, atque non tam Mel quam Mannam præ se ferebat, specie, gustu, sapore, concretione, omnium judicio qui degustârant. Hac & plura Lobelius, quem adi

Olea Æthiopica Strabonis, Diosc quæ lachrymam fundit Scammoneæ similem [Paulus lachrymam non Scammonio sed guttæ Ammoniacæ affimilavit] quam Cæsalpinus gummi Elemi esse suspicatur, quænam arbor fit, & an diversa ab Olea vulgari nos latet. Cæterum lacrymam illam ad oculorum cicatrices albuginésque & visûs hebetudinem illitum facere, urinam & menses ciere, eroforum dentium cavis inditam eorum dolores lenire, partus pellere, impetiginibus ac lepræ mederi autor est Dioscorides. In medicamenta quoq, exitiali vi prædita refertur. Olea Aristotelis Callistephanos cujus propaginis frondibus Olympiorum victores coronabantur si modò folia ejus forma reliquis oleis contraria, supinam non pronam partem habebant viridiomono roma prater eum nemo prodidit, monstrosa poticis varietas, quam nova Olea species viderur.

netur. Flavostaphylos etiam Geoponium Autoris Oleam uvámo, exacte resipiens ejusdem farinæ esse videur; nectamen putaverim hujufmodi fructum produci eo infitionis genere quam ablactationem

vocant, nec alio quovis vulgari, ut ille vult.

Lib. XXVII.

Vicum baccis rubris & purpuraccentibus in oleis nacci observarunt Bellonius & Clufius, quod eas theriles reddit, unde Olivetorum Domini ramos integros & maximam partem cædere coguntur, nè vitium latius ferpar.

2. Jambolones Garciæ C. B. Jambolonis Indica folio Arbuti I. B. Jamboloins Park.

Frutex est Myrti effigie, cortice ejusdem ferè coloris cum Lentisci cortice; foliis Arbuti, sed Myrti virentis foliorum sapore. Fert is fructum majoribus Olivis [Cordubensibus] similem, sed gultu admodum adstringentem, & fauces contrahentem. Muria conditur Olivarum modo. Nullum ulum in medicina obtinet, sed editur cum Oriza coctus, nam appetentiam excitat; non Usus.

tamen admodum sakubris æstimatur.

4. Olea Malabarica Nimbo dicta, fructu racemoso oblongo.

 Aria-Bepou seu Nimbo Acosta H. M. P. 4. T. 52. p. 107. Arbor Indica Fraxino similis, Oleafructu C. B. Nimbo solio & fructu Olea J. B. t. 1. l. 6. c. 8. Azederach storibus albis semper virens Herman.

Arbor est procera, caudice crasso, ex albo flavescente, cortice cincto nigricante; necnon ramulis mis, ceu frondibus umbrofis in latum diffusis, ornato. Radia crassa, albicans, atro-purpureo cortice toda, graveolens, amara. Folia numerosa circa teneriores ramulos proveniunt, oblongo rotunda, amminata, in ambitu profunde servata, tenuia, glabra, nitentia, graveolentia, amara; nervis aliquot è media costa infernè altè extuberante, & folium per longitudinem medium inaqualiter secante, in latera excurrentibus. Flores petiolis oblongis racematim proveniunt, exigui, candidi, inodori, calycique exiguo, viridi, in quinq, lacinias acuminatas fecto inhærent, quinque teretibus foliolis confrantes, medium occupante calvee fimbriato, exiguo, subflavo, staminula decem continente, necnon longum tenuéma, fytum, extremas calycis oras quodammodo superanten, haud se-disacin Narcisso juncisolio observare est. Fructus similiter racematim proveniunt, oblongo rotundi, Olivis minoribus forma haud abfimiles, primum flavescentes, dein purpurascentes, tenui pellicula sindi, carrreg, oleofa, acri ac amarâ intus referti, intra quam officulum locatur oblongum, nucleum includens albicantem.

Crescit locis arenosis circa Trevanceor, necnon in Tutucoryn, Jassanapatuam, aliisque insulæ Zeilan Locus.

locis. Semper viret. Quotannis floret & fructum dat.

Estructibus Oleum exprimitur, è quo pictores colores conficiunt pannis gossypinis pingendis. E folis in aqua coctis balneum paratur, variolis expellendis, & articulorum doloribus mitigandis Ujus.

Ex illdem foliis ficcatis, pulverifatis, & cum Oleo è fructibus expresso mixtis unguentum conficitur, quod partibus dolentibus, convulsis & spalmo affectis utiliter inungitur: & vulnera, puncturas &

contractiones nervorum curat.

Poliorum fuccus five per os fumptus folus, aut cum vino, aut aqua, aut gallinæ jusculo mixtus, five umbilico impositus aut solus, aut cum fellis bubuli, aceti aut Aloes tantillo, ad omnis generis lumbricos expellendos perutilis est. Quamobrem familiare admodum & perquam salubre est medicamentum omnibus Malabar incolis, quoniam lumbricis valde funt obnoxii.

Garcias & Acofta Nimbo arborem Fraxino comparant tum magnitudine, tum specie externa pro-

cul intuentibus, quamvis folia Fraxineis diffimilia fint.

5. Olea Malabarica Nimbo dicta, fructu racemoso rotundo.

Karibepou seu Nimbo altera H. M. P. 4. T. 52. p. 109.

Arbor est pracella & speciosa plurimum, caudice pracrasso, albicante, cortice obducto nigricante, graveolente, amaro; necnon plurimis donato ramulis rubicundis ac lanuginofis. Radia albicans, atro-purpureo cortice tecta. Folia Aria bepou foliis haud abfimilia, at minora, odoris ingrati & sulphurei, saporis acido-amari. Flores haud secus acillius flores racematim proveniunt, exigui, candidi, graveolentes, calycíque exiguo, rufo, in quinque lacinias acuminatas fecto inhærentes, quinque foliolis acuminatis compositi: Foliola hac intercedunt decem staminula candida, rufis apicibus ofnata, medium occupante stylo tenui, albicante, capitulo viridi. Fructus Aria-bepou fructibus fimiles, at rotundi & intenfiore purpura tincti.

Provenit phiribus locis in Malabar, præsertim circa Angiecaymaal: Semper viret: quotannis bis Locus.

floret & fructum edit.

E fractibus hisce oleum exprimitur. Ex arboris foliis tenerioribus in lacte dulci coctis & contu-Vires. fis cataplasma conficitur, quod serpentium aliorumq, venenatorum animalium morsibus medetur, si attectæ parti applicetur. Ex iisdem cum Aria bepou foliis in aqua coctis Apozema paratur, febribus peltilentialibus aliifq, morbis malignis perquam utile. Radix quoquo modo iumpta alvum movet.

6. Olea Sylvestris Malabarica, fruetu dulci. Perin-kara H. M. P. 4. T. 24. p. 51.

HISTORIA PLANTARUM.

Arbor est vastæ magnitudinis, caudice crasso, cortice crasso, cinereo, intus purpureo, cineto; nec non ramulis viridi suscis, plurimissque virgulis pullulantibus donato; lignum albicans, densum, fibrosim. Radiæ itidem albicans, rubicundo obducta cortice, qui cuticula nigiticante insuper tectus est. sapor subamarus, odor terrestris. Folia, quæ primo exortu rufa ac plicata circa ramulos tenesiose proveniunt, ubi excreverunt oblongo-rotunda sunt, acuminata, in ambitu crenata, densa, glabra, atro viridia, splendentia: sapor acidus primium, dein amarus. Flores suave olentes, candidi, cutamis surculus inter solia proveniunt, caulibus nimirum spithamam longis, quibus brevius petolis ad harent, quinque oblongis, aci in plurima tenuia filamenta, coma instar, circa extremitates diris foliolis constantes, acq, calyci viridi in quinq lacinias acuminatas secto inharentes; rusi siqueo siquinalis erectis mediam sfloris cavitatem occupantibus, inter quæ statu prominet viridi albicans, quis bass globulus exiguus, croceus. Frustus pari fertilitate storibus succedunt, cum sorma, tum substantia & magnitudine olivis majoribus similes, similem quoq, continentes nucleum: Maturi cœuleo-purpurei, acido-dulces, gratique saporis, immaturi vero stavescenes, austeri, subamari.

Provenit in Mangatti aliisque provinciis Malabar; quotannis bis floret fructusque fert, Martio

viz. & Octobri mensibus, diúque superstes manet.

Cateròm fructus hi in deliciis comeduntur, necnon faccharo condiuntur, ac utì Oliva in muia & aceto fervantur pro Achaar, iíque cum cibis inter prandendum & cœnandum comesti ventrealum roborant, ac alimentorum in eo fermentationem potenter juvant.

 Icicariba Brasiliensibus Marcge. Arbor Brasiliensis gummi Elemi simile fundens foliu, pomata, slosculis verticillaris, fructu Olivoæ sigură & magnitudine.

Corticem exteriorem non incifam fi manu mulceas paululum, infignem mox spargit odorem.

In annofis & effectis nemoribus reperitur.

G. Piso hujus gummi Elemi planè fimile esse ait; quod tamen nostro Officinarum, utpote receitus, odore & qualitate essecius. In omni topico, sive simplex sit, sive compositum, ad vulnea aperta, & ad interiora mala adeò expetitum, ut vix ulli unquam emplastro stomachali vel cerano adeò sum sissu quam huic.

Viscera enim roborare, status dissipare & doloribus seliciter me deri aliquoties sum expertus.

* 8. Azedaraeth arbor Fraxini folio, store cæruleo C. B. Azadaraebeni arbor J. B. Azadaraeb Avicennæ Park. Zizypha alba Ger. Che Bead-tree.

Jultæ magnitudinis eft arbor, cortice in novellis lævi, in adultioribus ſcabro & rimolo. Folia Fraxini ſere, ſerrata, cubito longiora, e ſoliolis multis ſibi mutuo reſpondentibus, ad codham unam ramoſam adhærentibus conſtanta, ſature viridibus & nigricantists, & ſibi hyemem cum ſuis pediculis decidentibus. [Cluf Barbæ caprinæ foliis comparat] Flores e longo pediculo dodrante majore, in ramuſculorum extremis ad exortum ſoliorum copioſi, racematim cohærentes, parvi, odorat, ſapore pullo, ex quinſ, foliolis expanſis conſtantes, in quorum medio veluti calyx longuſculus, ex purpureo nigricans, in quo ſtamina. Floribus ſuccedunt baccæ multæ, ſutææ, magnæ, amæræ cum ducedine quadam, initio virides, maturitate candicantes, magnitudine Meſplii Ārontæ, ſtætidæ, ingrati ſaporis, in quibus nuclei duri, eleganter anguloſi, nunc pentagoni, nunc hexagoni medullam continent albam, valde ingratam.

De loco natali hujus arboris, ubi fci. sponte proveniat nihil certi traditum invenio. In hortis ta-

men & viridariis Italiæ, Hispaniæ, Galliæ, atque etiam Angliæ frequens colitur.

Vires quæ huic arbori (fi modò Azedaraeth sit) ab Avicenna tribuuntur, vide apud J.B. Sed quicquid Avicenna tradit (inquit ille J nolimus hercle tam venenatā plantā internē uti, quandoquidem non desint infinitæ propemodum aliæ ad ejusmodi vitia utiles. Meritò suadet Matthiolus ut omnes caveant, qui hanc arborem in viridariis alunt, nè fortè imprudenter seipsos, aut liberos, vel domesticos in perniciem agant. Nam & Rauwolsius testatur fructus admodum noxios esse, cortinq esse care mori, essque observat Clussus tota hyeme in arbore durare nullis degustantibus avibus.

Ex nucleis precatorios globulos Monachi conficiunt, ad preces dinumerandas, hinc Arbor de gli

Patre noftro Italis, Arbor Sancta Gallis, nostratibus Bead tree dicitur.

CAP. XII.

Prunifera Malabarica frustu racemoso parvo, acri, succo tinitorio Katou-Tijeroe seu Chern H. M. P. 4 T. 9. p. 19.

Parcella est arbor & speciosa plurimum, caudice crasso, multissque ramis longè latéque dispersis, ac cinereo corrice tectis ornato, ramulis tamen tenerioribus viridibus. Lignum albicans, fis, ac cinereo corrice tectis ornato, ramulis tamen tenerioribus viridibus. Lignum albicans, densum, flurvo ac lanugimos corrice munitum, sique vulneratus lachrymam fundir rubicundam, glutionam, gravoelentem, acerrimam ac urentem, qua radiis Solaribus tandem nigrescit. Radix albicans, survo corrice tecta, inodora, saporis unctuos, necnon acris & urentis. Folia inordinami circa ramulos proveniunt, spithamam circiter longa, & pollicem aut sesquipollicem lata, surente colore atro-viridi nitentia, subus dilutiora. Costa media utrinq, altè extuberat. Sapor acris & urens, ficcsimq, continent rubicundum, itidem acrem & urentem, cutrénq, exuberantem un Ramuculus. Flores è ramulorum extremis racematim profert, petiolis oblongis, viridibus & hirsuis, candore infignes, teneros, suaveolentes, qui tamen odor in fingularibus vix percipitur, saporis acris ac urentis, è quinq petalis acuminatis, lanuginosis, & in orbem expansis compositos, in quorum medio fibre alber rubicundis & nigricantibus apicibus ornata, quarum nonnulla inter fosiola organis, nonnulla verò erectæ cernuntur. Floculis pari fertilitate succedunt frustu parvi, ex roundo oblongi, uvis corruleis majoribus, qua Graccis Biques dicuntur, cum forma, tum magnitune perquam fimiles, primum virides, paulò ante maturitatem glauci & lanuginosi, tandem maturescentes atro-cœrulei & glabri, intusque carne subfusca, succellenta, necnon glutinosà, acri ac unente referti; intra quam officulum locatur oblongum, nucleum continens albicantem, unceuosum, aranusulum & subbactem, normà Avellana haud absimilem.

Datur hujus arboris varietas fructu rotundo, nigricante, cætera fimilis.

Natitur ubique in Malabar, locis tum sylvestribus, tum montanis, necnon in sluminum ripis: Locus. perpeuto frondet, sloret aut fructus fert, manétque superstes ad 200. non rarò annum. Colitur pleum, in agris ubi Oryza aut frumentum provenit, ad aviculas deleterià ejus qualitate pellendas. Catetim ex ligno navicula siunt minores, Indigenis Manijeus dicta:

Lachymá è cortice, necnon fructuum fucco acri & glutino so, admixta calce, pictores utuntur ad Ulu Lina gossipina variis siguris indelebili colore pingenda. Fructuum decoctio in lacte dulci pota Scabit, lepra, capitis dolori è causa frigidal, vertigini, colicis cruciatibus, alissue affectibus e visicidis, pindios & flatulentis humoribus natis conducit. Succus è fructibus & arboris cortice expressus admotus odontalgiam sanat; necnon tumoribus frigidis applicatus cutem erodendo ac vestilas excitando, eos aperu.

venous exteration cost aperia. Reperiuntur inter Indos quibus arbor hac noxium est venenum, atq ex levi ejus attactu totum copus mirum in modum intumescit; quod symptoma lacte, butyro, aut oleo assumpto protinus mi-

tigatur.

CAP. XIII.

Prunus Indica racemosa, fructu pyriformi. Tani H. M. P. 4. T. 10. p. 23.

Rhor eft procera, caudice crasso, ramis glabris, viridi-cinereis, hinc indè in orbem disfusis donato. Lignum ex albo savelcens, cortice crasso, glabro, cinereo, intus croceo tectum, cujus matrix dura, è ruso striata. Radix albicans, furvo cortice cinetta, indotra, inspida, accon fibris suis longè latéque per terram disfusa. Folia juxta ramulos extremos rotundis, viridinientibus ac oblongis petiolis, plura simul juncta proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, densa, sibra, longitudine spithamam, latitudine palmum facile superanta, superno obscuro virore splendenta, subus dilutiora: odor nullus, sapor sylvestris. Florès itidem extremis succulis inter solientes, inspidi, quinq, oblongo-rotundis è viridi albicantibus foliolis vix apertis constantes, adeò ut gemmis non minus quam solibus affinilari queant; decem ex albo slavescentus suminus, più ornatis, mediam soliri savitatem occupantibus. Flosculis pari fertilitate strassi miccedunt, pritomes, Prunis majoribus magnitudine haud abssimiles, cortice tenui, undique carni adharente, glabro, niente ac rubicundo cincti, carne viridi, succulenta, infipida, intus referti și intra quam of siculum locatur oblongo-rotundum, nucleum continens candidum, grati saporis, ac Nuci Avellana haud abssimilem.

Creset locis arenosis in Padinjate, Bardelle, alissque provinciis Malabar; semper frondet, floret, Locus.

fructulque fert, atq. non rarò duo frugifera manet fecula.

Hujus lignum operi fabrili accommodum, ex eòque ingentes ciftæ & naves fabricantur: necnon Ujus & ex arboribus excavatis Naviculas Indi conficiunt, quas Manijous appellant.

Vires.

Fruchuum nuclei in edullis sunt, isque in pulverem redacti endemiæ illi Cachexiæ (quæ Pitao Lustanis appellatur) medentur, atq, oculorum vitia emendant: Adhæc expressum ex isldem oleum capillos strmat capiti inunctum. Arboris cortex Antidotum habetur noxio veneno, quod ex arbore katur Tipreus, estive fructibus quocunq, modo contrahitur; sique minutissimè contritus, addito Ase fride pauxillo tunc exhibetur. Insuper corticis hujus & radicis succus, cum Oryza & lacte decodus & exhibitus colicum dolorem lenit.

Locu**s.** Ujus.

Locus &

Tempus.

Vius.

C A P. XIV.

* P. 4. T. 19. P. 43.

1. Prunifera fructu racemoso parvo, nucleo saponario. Poerinsti * H.M. Arbor saponaria. Nostraibu

Rbor est procera, caudice admodum crasso, multisque ramis in orbem diffusis donato; qui cortice atro purpureo, intus viridi obducti, ac medulla intus fungosa & albicante refisi funt. Lignum flavescens, prædurum, cortice phæniceo, intus ruso cinetum, inodorum, h findum. Radia flavescens, albicante cortice tecta, necnon fibris suis longè latéque per terram de fusa: sapor subdulcis. Folia bina & bina sibi invicem opposita tenerioribus surculis proveniunt ob tula; japor iunauicis. Formunia conta mana propriata propriata programa, obliga programa, obliga programa, denfa, feptem uncias longa, tres quatuorve lata, atro-virida, inpene fplendentia, infernè nequaquam: odor fitavis, fapor fubdulcis. Floruli in racemum oblongum di gesti, extremis ramulis conveniunt, stellati, Sambuci floribus forma haud absimiles, quing tenuibus oblongo-teretibus, è rufo viridibus, nitentibus, intus candidis & lanuginofis foliolis constantes, minulis aliquot albicantibus, aureis apicibus dotatis, mediam flosculi cavitatem & umbilicum ocq. minialis anquot anomations, autors appears to cataly in the fructus rudimentum. At verdexigue horum gemmulæ vix quatuor mensium spatio in flosculos sesse expandunt, suntque rotunde ac vin des, necnon calyci viridi in quinque subrotunda foliola diviso inharent: odor nullus, sapor subafini des, nection carge virtui in quinque indicentale fonce de la companya de la companya meatura, gens. Frudui partier racematim frequentes fince fecult oblongo-rotundi, duo plerunq, trête artistime finul juncti, virides primum ac lanuginofi, maturiores verò fubflaveficentes & trif, a ficcati duri, rugoli & fufci. Teneriores autem huju[modi fructus carne intus albicante, molli, ac viicosì referti, quæ tandem mutatur in nucem rotundam & fuscam, Nucleum intus continentem exigum candidum, durum, acrem, inodorum.

Crescit variis in sylvis Malabar; perpetuò viret, quotannis maturos exhibet fructus, atque à decimo fationis anno ad centefimum non rarò frugifera est.

F ocus Ufus & Vires.

Ex arboris hujus ligno citharæ & pectines fiunt. Fructus pannis lavandis & abstergendis infer. vit, saponis vice; & aqua ejus lixivialis ad vasa argentea decoquenda & depuranda. Ejusdem agus spuma temporibus illita cephalalgiam, necnon febrem tollere dicitur.

Fructuum in aqua communi infusio aut decoctio spumescens, si exhibeatur, colicos cruciatus mi. tigat, necnon variis modis ad alios affectus intrinfecus & extrinfecus ufurpatur.

E foliis in aqua communi decoctis balneum fit antarthriticum. Ex iis pariter & recent Zinzibere ac Cumini semine in aqua communi decoctio fit ventris tormina sedans, flatúsque discuriens. Radix cum Oryzæ infulo trita & exhibita paralyli, necnon fævis articulorum doloribus medetur

Arbor (aponaria Americana.

2. Quity Brasiliensibus Piso Marcgr. Nuculæ saponariæ non edules C.B. Saponaria spharula arboris filicifoliæ J. B. Fr. exoticus 16. cap. 16. lib. 2. Exot. Clus.

Pumila est arbor, cortice cinereo ut Fraxinus, ligno molli & fragili, ramis contortis instar Rula. Folia late viridia, oblonga, non ferrata, fplendentia, quaturo, quinq, aut fex digitos longa, opofia, vel folitariè pofita, nam inordinatè ponuntur. Floribus est exiguis. In fingularibus ramulis mulos fert fructus; quilibet proprio pediculo insidet, duplicem rotundam eminentiam habens instar natium aut mammarum, magnitudine globuli lusorii aut majore, rotundus, flavus, instar cerz splendens & transplendens, ità ut globulus niger qui intus later videri possir, qui fructu common siroi-tum edit, nam ampla est cavitas: caro circumjecta haud crassa, cuticula tecta, lenta & glutinos, sa ponis vicem explens, eodem enim modo spumam excitat: amarissimi saporis, nec ab ulla ave gustatur; ideò & creber ejus usus vestimentis nocet. Globulus in fructu contentus niger, durissimis, rotundus, magnitudine Cerafi, ac in eo nucleus albus, pellicula rufa inftar Avellanæ tectus, figuram capitis Pfittaci cum suo rostro habens, sponte divisibilis.

Ufus. Tempus.

Ex his perforatis sphærulæ fiunt precatoriæ, Ebeno præstantiores & leviores. Fructus mense Octobri maturescit.

Nux purgatrix similis sphærulæ saponariæ susca J. B. Fr. 16. cap. 16. lib. 2. Clus. exot.

Non valde diffimilis erat officulo superioris fructus, qui Nucis purgatricis appellatione mittebatur (inquit Clufius) Etenim orbicularem, ut ille habebat formam & eandem magnitudinem; hujus tamen color non adeò niger, sed fuscus potiùs, in quo apparebant subflavescentes quadam vena. Alio autem fructu comprehenium fuisse, & nucleum duntaxat alicujus fructus esse apparebat: nam sectus versicolore substantia constare deprehendebatur, magnis maculis albis susce substantia & satis molli (ut quæ cultello fine difficultate incidi posset) permixtis.

CAP. XV.

Cerasus syvosprus amara, Mahaleb putata J. B. Cerasus XV., svoc Ceraso affinis C.B. Macaleb Gestusi Ger. Machaleb Germanicum Park. qui C. Baubinum reprebendit, quòd consundat Machaleb Matthioli & Gefneri. Mocht Cherry.

Rbor est Ceraso satis similis, ramosa & surculosa, caudice, teste Dal. plerunq, intorto, cortice rimolo, scabro, subcinereo, ramorum verò cortice ex ceruleo nigricante, lavi, colore oculis non ingrato; radicibus craffis, mulcis, brachiatis. Folia Betulaceis fimilia aut Populi nigra, minora, paulo minùs lata quàm longa, concinnè in ambitu crenata, Pruni fyle Jacini sa pullimis rentia, venola. Flora odoris grati, pentapetali, crebris flaminibus medium occupantibus fur filis intus candidis, apice rubro coronatis, Ceraforum floribus fimiles, albi, minores, pedibis ten filis intus candidis. pus, ieu inservibus, vix uncialibus, pluribus ab uno pediculo longiore & ramofo propagatis: quibus fuccecuis orevious, din parvis fructus, effigie Cerafi, rotundus, niger, amaricans, tinctura fua manus inficiens, officulo on payur junctes amaricante, ejudemque faporis cum Cerafi nucleis. Bacca (inquit Dal.) fucco plenz purpureo, qui expressus lintea coriaque munda & candida floridissima purpura tingit, colore nec fugaci, nec caduco, fed diutiffime permanente.

In petrofis montium & collium locis nascitur, non infrequens per Pannoniam, Helvetiam, Gal- Lecus: lam & Germaniam: Unde Gesnerus Chamæcerasum petræam aut Petrocerasum denominandam patavir. Nos in fepibus propè Gratianopolin, quà itur ad maximum Carthufianorum cœnobium.

observavimus.

Lib. XXVII.

Parkinfonus Machaleb Syriacum à Germanico separat, & C. Bauhinum reprehendit quòd ea miloeat. Verum Dalechampius Arbusculam qua Arabibus Machaleb dicitur; & ex Syria advehitur muese circa Lugdunum per sepes nasci asserti, sed arbore humiliore, frucții minus habito, nucleo te semine tenuiore & graciliore, folio rotundiore, slore albo, &c. Bellonium sibi retulisse, semi-nius eius, qua odorata surt, uti Lugduni illos qui Chirotheças odoribus imbuunt. Unde constat Bellonium, cui Machaleb Syriacum optime cognitum fuit, à Germanico circa Lugdunium nascente non diversum existimasse.

Baccis maturis Turdi, Merulæ, aliæque aviculæ avidiffimè vescuntur. Nuclei hujus fructûs calfa. Vires. ciunt, emolliunt, faponarios globulos ingrediuntur, pilosque horridiores & duriores emolliunt & at-

tequant affrictu crebro. Matth. quam recte confiderandum.

An Theophrasti Aassi leu Lacara fit, ut vertit Gaza, An Plinii Vaccinium, ut nonnulli existimant, omnino incertum est, neq, ex earum verbis utrumlibet colligi aut concludi potest.

CAP. XVI.

A. Cerasus avium nigra & racemosa Ger. racemosa frustu non eduli C.B. Cerasus racemosa quibustam, alis Padus J. B. Cer. avium racemosa Park. The wild Cluster Cherry, 02 Birde Cherrn.

Andice, ramis, cortice, crenatísque folis ad Cerasium quam proxime accedit : verum folia maturescente fructu, aut eo maturo, infra redduntur candidiora, supra aliquanto nigriora, ut longijis à Cerafi folijis abetse videri possint. Flores autem privato surculo palmum longo, racematim coharent, ut in Laburno, Ceraforum floribus fimiles, nonnihil odorati, candidi, pentapetali, apicibus luteis, pediculo femunciali. Frustus nigri, dulces, non tamen admodum grati, offi-gilo duro oblongo, feabro nucleum continente. Dalechi feribit flores fuavifilme redolere, nec minis olfacienti gratos quam Mali Citria flores: Fructum gustanti acerbum, Mespilacesque saporis, gave quiddam cum manditur naribus afflantem. Id ei admirationem parere : rarò quippe accidere lolere, ut luavissimi floris odorem fructuum molestus fœtor excipiat.

In Westmorlandia & montosa Comitatis Eboracensis parte, inq, Derbiæ sylvis montosis inveni- Locat. tur; In montibus Baillez vicinis, inque Lotharingicis, item circa Genevam & Lugdunum pro-

Semina Germani commendant ad epilepfias puerorum appenía collo. Schwenchf. Fructus cibus Firen ariculis gratus, quo & pueri delectantur, verum guftui ingrati funt, & facile nauseam movent.

CAP. XVII.

Lauro-cerasus Ger. J. B. Clus Cerasus folio Laurino C. B. Cerasus Trapezumina, sive Lauro-cerasus Park. The Cherry Bay, commonin called the Laurel.

Bramcena est arbor Lauro-cerasus, frondis aterna, Citriorum solia aquantis, palmaris aut ses quipalmaris, duorum triumve digitorum laritudine, obiter per margines crenatæ, hilari vitore micantis, lævis, pinguiufculæ, cujus medium percurrit nervus craffiufculus, averfa parte elatior, unde fine ordine in oras excurrunt venæ haud ita multæ: fapor fubamarus, aftringens, fitus in ranulis alternus. Ramulorum cortex viridis est, lignum internè album. [Oblongas in summis Locus.

Tempus & Locus.

Vires.

vetustis ramis fert hastulas inter superioris anni folia, digitalis longitudinis, craffiusculas, in cula brevi pediculo numerofi, & racemi in modum conferti nascuntur flores, candidi, pentapetali, mi tis in umbilici ambitu staminulis præditi, odoris tamen expertes Cluf.] Succedit structus, staminulis præditi, odoris tamen expertes Cluf.] Succedit structus, status tis in umbilici almoitu trainininis piecuti, otoris tenino saprato angli piecuti, delicis, Cerafo paulò major, fublongus, ex ceruleo rubelcenes. Sub pulpa, non femina bias terna plana (ut in fructu Confiantinopoli ad Clufum mifio) plurimum accedentia ad Loti African femina, sed officulum unicum Cerasi officulo simile, longius tamen, sapore amaro, ad Cerasi nu.

HISTORIA PLANTARUM.

femina, fed officulum unicum Ceran onicuio inmie, iongius canien, napore amaro, ad Ceraf niccleos accedente, neg, fimile quicquam habet cum Guiacana vulgo dicta.

A Trapezunte primum Conffantinopolin allata dicitur; inde in Italiam, Galliam, Germaium, Angliam, ubi frequentiflima habetur in hortis & viridariis, feliciterq, adolefcit, floret, frudumque perficit: eft enim frigoris patientiflima, & hyemes noftras ettam exporta contemnit. Facili exportation in the magnitudinis betyle evalute poseitis. comprehendit, citiffime crelcit & in arborem justa magnitudinis brevi evadit: operibus topianis minus commoda ob ramos subitò crassescentes & lignosos, nec foliis tectos sed nudos in conspectium

Ego cum I. Bauhino existimo Clusium duos fructus confudiste, nempe Lauro-cerasi cum Gin. cana. Nec enim mihi verifimile videtur unam eandémque arborem fructus tantopere differente proferre.

De viribus hujus arboris ejúsve fructuum in medicina nihil traditum invenio.

CAP. XVIII.

Capollin Mexicanorum Hernandez seu Cerasus dulcis Indica.

Hernand. Rbor est mediocris magnitudinis, foliis Amygdali aut Cerasi nostratis, minutim serratis, so-A ribus racematim dependentibus; ex quibus acini fiunt Cerafis noftratibus forms, volve, magnitudine offibus & nucleis fimiles. Nam immaturi paululum funt acidi & adlfringutes, exquifitam maturitatem affecuti dulces & gultús gratifilmi.

Floret vere, fructum verò per universam æstatem largitur. Temperato cœlo gaudet, & and Mexicanos in hortis campestribusque locis & fuapte natura, & humana diligentia provenit.

Germinum liquor aut fuccus linguam æftu aridam lenit. Jus corticis decocht per quindecim des infolatus, & 3i, pondere fumptus, dyfenteriam curat. Pulvis inflammationibus optulatur. Ex findu fit in annonæ caritate panis & potio: fed alimentum melancholicum præbet, & halitum frequen tiore usu gravem conciliat, tum dentes nigredine inficit, emendari tamen dentifriciis malum potest. Triplices sunt tales arbores, sed fructu tantum differunt, siquidem Xitoma capolin fructumfer Prunorum circiter magnitudine: Helocapolin paulò minorem; ac omnium minimum Tolacapolin; universim verò omnes racematim dependentem.

C A P. XIX.

1. Manga Indica fructu magno reniformi. Mangas Park. Mangas sive Amba J. B. Persica simila putamine villofo C. B. Amygdalam referens fructus bir utus J. B. The Mango tree.

Afta est hæc arbor, altitudine 40, craffitie 18 pedum, multisq, ramis in orbem longelateq, diffusis donata : qui cortice glabro, atro-viridi, ac nitente muniti, ubi inciduntur liquorem stillant fuscum, suaveolentem, acrem, amarum. Lignum albicans, molle, ac leve, cortice obductum crasso, scabro, & nigricante; ssque vulneratus itidem lachrymam fundit susam, viscidam & tenacem, quæ radiis solaribus in gummi consistentiam tandem spissescit. Radia crassa, albicans, cortice crasso, purpureo, at intus croceo tecta, necnon fibris suis latè per terram disfula, fapor amarus, odor aromaticus. Folia bina, terna aut quaterna fimul ex eodem pediculo ramulisin-hærent, oblongo-rotunda, denfa, glabra, longitudine spithamam, latitudine palmum superanta, supernè splendentia colore viridi-susco, infernè viridi dilutiore; costa media crassa, flavescens, divila, & in utraque parte altè extuberans, è qua nervuli aliquot transversi [craffiusculi, 16 vel 17 utring Clusio] superiora versus excurrunt, in ambitu non serrata; odor suavis, sapor aromaticus. Tenella & primium erumpentia plerunque fubrubra funt. Flores ramulorum extremis racematim inharent, exigui, uvarum flosculis haud absimiles, è calyce viridi in quinque lacinias secto prodeuntes, quinque tenuibus acuminatis candidis foliolis, flavescente macula intus notatis, constantes, quinque intus albicantibus fibris, flavescentibus apicibus dotatis, ac stellæ in modum inter foliola expansis, præditi, in quarum medio fylus prodit albus: odor suavis ac melleus, sapor aromaticus. Frustus oblongorotundi, plani, ad latus leviter finuati, renali formæ haud abfimiles, ovum anserinum magnitudine superantes, glabri, nitentes, primum virides, albis interstincti punctulis, dein viridi-flavescentes, tandémque aurei, carne flavescente ac succulenta (Mali Persici aut potius Pruni carni haud absimili) acidi primum, deinde acido-dulcis, gratíque saporis intus referti, ac pellicula tenui, villosa ac tomentosa aucti. Intra carnem officulum continetur oblongum, compressum & lanuginosum [undequaque tomento aut duris fibris transversim & oblique excurrentibus opertum Gare.] tenue, pradurum tamen & valde tenax, quod nucleum includit, callofum, oblongum, Amygdale perfimilem oblongs, eadeinque magnitudine, [candidum & candida cute tectum Garc.] amaricantem non tamen guftui infuavem.

Crescit sobole aut seminibus sata in multis provinciis, uti in Malabar, Goa, Guzarate, Balagate. Rengala, Pegu, Malacca, Ormuz, aliífque Indiæ locis.

engala, 1-6., Afbor hac perpetuum frondet, fingulisque annis semel aut bis maturos profert fructus. Colli Tempus. Aftor trace population of the region bus mente Aprili, in Grotinis Maio & Junio; interdum etam gendiem bus mente Aprili, in Grotinis Maio & Junio; interdum etam gendiem bus applications and Grinos a ganatempus de la fationis anno fexto vel feptimo ad centefimum ufque frugi-

ferà eft. ra en. Caterium fructuum horum haud secus ac Pomorum & Pyrorum nostratium variae dantur species. mæ pro regionum natura & diverfitate plurimum variant.

na protegament. Species autem illa fine officulo, palato admodum grata, varietas tantum feu degener fructus no-

s viuciui. Editur hic fructus in laminas sectus, aut sine vino, aut cum vino maceratus; conditus etiam Saccharo ut commodius affervari posset: atque interdum cultello adaperitur, & in ejus meditullium charo in commentation, Sinapi, Sal cum oleo & aceto insperguntur, ut vel cum Oryza edant, vel Olivarum conditarum modo.

Arque hoc modo conditi hujus generis fructus hodienum ad nos adferuntur; nobis etiam obserrantibus oblongo-rotundi, plani feu paululum compreffi, ad latus leviter finuati, renali formæ haud ablimiles; quales eos describunt & depingunt Horti Malab. Auctores.

Onod ad temperamentum attinet, frigidus est & humidus hic fructus, quamvis Medici Indi con-pires & ratium affirmant. Utimur hic conditaneo pro carnium assatarum condimento, eodemimodo quo Usu. Commerulis conditis Gurchens dictis. Ejus officulis affatis alvi profluvia fisti aiunt, quod verum esse

Lignum arboris cum Santalo in usu est comburendis Gentilium cadaveribus, utpote huic ritui figum: hinc & ex eo ciftæ fiunt ferales, in quibus cadavera recondunt: materies autem mollior

Caules vicem Arequæ seu Caungæ subeunt in manducatione Betel; iidémque calcinati ac in pulverem redacti verrucas tollunt. Ex foliis tenerioribus corticibus Avanacoe, hoc est, Ricini, semine Camini, & Parpadagam decoctio fit, quæ tuffi, asthmati, alissque thoracieis affectibus summonere modelt Arboris cortex in pulverem redactus, & cum jusculo gallinaceo exhibitus sanguinem ex rafualicubi extravasatum & coagulatum egregie dissolvit. Expressus è cortice succus cum albumine ori & tantillo Opii affumptus prælentaneum contra diarrhœam, dylenteriam & tenesmum est remedium; fimiliter ex arboris gummi & floribus Oryzæ, addito Opii & Piperis pauxillo pilulæ conficiuntur, quæ cuicunque alvi fluxui medentur.

E nucleis ficcatis farina fit, ex eaque varia ciborum genera conficere norunt indigenz. Hic fudus describitur à Clusso Exot. lib. 2. cap. 16. fruct. 4.

Amygdali facie fructus exoticus hirfutus F. B. Hift. lib. 2. cap. 10. vel ipso judice, nihil aliud est ouam Mangæ fructus.

2. Ambalam H. M. P. I. F. 50. p. 91. Mangæ affinis flore parvo (tellato, nucleo majore offeo

Arbor elt procera, ramos in altum minus, late in transversium disfundens, nascensque in arenosis: Radie longa, permultis fibris capillata. Candice crasso, ad unius hominis amplexum, cortice vestito crasso, ligno molli : ramis vetustioribus cinereis, tenerioribus viridibus & cœruleo rore conperfis. Folia composita ex duplici pinnarum seu foliolorum pari, cum impari in extrema costa. sunt autem pinnar oblongo rotundar, longitudine ad latitudinem ferme dupla, anterius parva ac contrada culpide, textura denfa, mollia, glabra, utrinque nitentia, virore fuperne faturo, fubtus dinitore. E costa media nervi transverso recto ac parallelo ductu exeunt, &cc. vide. Flore in furculis teneris, è vetustiorum ramorum summitatibus egressis, plures simul proveniunt: Súntque hi fuculi (ut & folia) saporis acidi & parum amari fimilis ei qui in fructibus Manga, odore quoque forți & acido. Sunt autem flores parvuli ac albi, velut stellular quinque vel sex petalorum cuspidatonm, que oris rotundiolis in cuspidem contracta, necnon rigidiuscula & nitentia. In medio flore orculum est flavum, fructus primordium, quod stamina circumstant decem vel duodecim, pro numero petalorum, parva, tenuia, albicantia, apicibus flavis. E meditullio corculi quinque vel lex minuze cuspides vel ftyluli eminent. Calyx quinquefolius, vel hexaphyllos pro numero petalorum, bilis albicantibus ac brevi cuspidatis. Cum florum gemmæ erumpunt omnibus suis folis nudatur arbor, ac quandiu floret, iis destituta est cum fructibus rursus nova solia resumens. Fructus in surculis floriferis petiolis longiusculis craffis, languidis, pandis & cinereo fusci plures simul pendent, oblongo rotundi, duri, fimiles fructibus Manga, colore per maturitatem viridi claro, dein subflavo, acaciditate jucunda guftui & odoratui, pulpa esculenta: duro ac grandi in medio osle, quod totam ferèfructus capacitatem replet, ac exterius nervis lignosis albicantibus retiformiter striatis contextum est ac hinc indè sub contextura lacunosum ac punctioni pervium, intus durum. Bis in anno floret, & fructus fert.

Fluxum menstruum suppressum promovet radix pudendis indita. Cortex ejus tritus, & in lacte Vires. acido epotus dysenteriæ confert, ad quod etiam juvat succus ejus mistus cum Oryza, ex qua genus panis, communi nomine Apen dictus conficitur. Ligni decoctum proficue datur in gonorrheea.

Foliorum fuccus cum fructu arboris trito auribus inditus eorum dolorem fedat.

2. Cat-Ambalam H. M.

A priore differt foliis minùs grandibus ac minùs oblongis : Fructu minùs oblongo, nonnihil m tundiore ac paulo minore, saporis acido amari; ob quem minus sunt in eduliis, nec tam ubei proventu in forculis.

Viribus cum præcedente convenit.

CAP. XX.

Manga fructu venenato, officulo cordiformi nucleo gemino. Odallam H. M. P.I. F.49. P.71. Man. gas fructu venenato C. B.

1552

Ltitudo ei duum triúmve hominum: Radix fibras capillatas in latum fubtus terram emire cortice albicante subdulci & subamaro. Caudex hominis amplexum implet, ramos torno. fos diffundens, ligno mollissimo, medullá intus rufa, cortice lacteo cinereo fusco, amano & mordaci, in surculis teneris viridi susco, medulla viridi & humida. Folia petolis crassis albicantibus infident, angufta, oblonga, linguaformia, ad petiolum ftriêta, antrorfim laiora, in cufpidem brevem & anguftum contracta, textura craffa, folida, lactea, mollia, lenia, gaba & nitentia, maximé fupina parte, qua & obscuré viridia; sapore amaro & pungente. E osta media crassa & ablicante nervuli valde subtiles transverso ac parallelo ductu exeunt, venuli subdissimis crafta ex anocante nervini vanue numes namiveno ac paranto ductu excum, vennue monumes innertexti. Flores umbellatim, petiolis longis, craftis, languidis nixi in fummis ramuls eumpunt, quinque petalis albiffimis, culpidatis, ima parte contractioribus, uno latere refore altero in arcum inflexo, unguibus croceis, compositi calyce quinq, soliis oblongo angustis cuspidats, cas fiolis, interius albicantibus, exterius dilute viridibus constante excepti. E medio florum emicant staminula tenuia, quinque craffiolis, flavis, striatis ac surrectis apicibus dotata, cumque iis sula tenuis, liber, albicans, cum nodulo craffo ac pyriformi in vertice ex primordio fructus, guinfa calycem est prodiens. Frustu floribus decisis succedunt pediculis crassiolis, longuiculis, languis ac pandis appenfi, grandes Pomorum instar, oblongo-rotundi & nonnihil plani, tenui fulo in parte magis compressa, per longum striati, pondere valde leves, cortice exteriore tenui, glabo et viridi flavescente, ad corticem intus pulpa tenui, albicante & lacteo, saporis aquei.

In medio os est grande, nonnihil cordiforme, durum, exteriùs sub pulpa mali lato intersitio, silamentis lignofis & albis reticulatim pertextum, ac inter cancellos fungofa albicante pulpa, flipatum. includitque nucleos duos albos, interfepimento crasso, duro ac cartilaginoso à se mutuo epincos oblongo rotundiolis, qua intersepimento adjacent planis, altera parte convexis, longitudine ad

longitudinem officuli parallela, & majori craffitie ad ejus bafin, fapore amaro.

Acosta hanc speciem sic describit, ni forte diversa sit.

Sylvestre genus Mangas bravas nuncupatum, dilutè viret, aliquantulum splendet, lacteo suco abundat, paucaq, carne præditum est: nam crasso cortice solummodo integitur, officulum presu-

rum & cartilagineum, Cotonei tamen mali magnitudine eft.

Adeò præsentis est veneni, ut indigenæ illis sese mutuò perimant: nam si quis paululum edent ilico moritur. Interdum oleum admiscent ad exacuendam ejus vim, ut celeriorem perniciem afferat. Sed quocunque tandem modo sumptum adeò celeriter perimit, ut hactenus nullum sir repetum antidotum ad illius vim compescendam.

CAP. XXI.

Persea C. B. J. B. Persea arbor Ger. arbor Clusii Park. Laurus Indica Aldini.

Yro fimilis est, in latum diffusa perpetuóque virente coma, ramulis ex viridi pallescentibus. Folia illi Lauri latifolia, superna parte virentia, infernè cinerei coloris, firma, nervis aliquot per obliquum discurrentibus, odore & sapore quidem commendata, cum adstrictione tamen linguam mordicantia. Flo Lauri ferè, copiolis, racematim compactus, pallidus, fex foliolis con-ftans. Fruëtus per initia Pruno fimilis, deinde fuccessu temporis Pyrini modum oblongus, nigro colore, jucundoque sapore; nucleum cordis effigie continet, gustu Castanez aut dulci Amyg-

Solo Valentino regno unicam arborem vidit Clufius, in monafterio D. Virginis cui cognomen de Jesu, primo ab urbe Valentia lapide, ex America, ut ferebatur, eò delatam. Vere florentem conspexit Clusius, Autumno maturum fructum ferre intellexit.

Persex arboris meminerunt è Veteribus Theophrastus, Strabo, Plinius, Dioscorides, Plutarchus,

Perseam cum Persica malo eandem esse nonnulli volunt quos Scaliger abundè resutat, licet Theophrastus utramque Hesoian nominet. Persea, describente Theophrasto 4 Hist. 2. soliis, sloribus & ramis, totaque adeo forma Pyro fimilis est, sed folio perpetuo, &c. Fructus Pyri magnitudine, sigura oblongus, Amygdali specie, colore herbidus, nucem intus habet quemadmodum Prunum,

&d minorem & molliorem, carnem valde dulcem &c. Multæ ex his notis non conveniunt Perez. A Clufto descriptæ, ideóque, vel ipso satente, diversa est hac ab illa; an eadem sit ei quam Pia Chimo usica de ade que Pliniana Persea diversa à Theophrasti, ut Clusio videtur, inquirant alii.

Hanc arborem prodidere nonnulli in Perside quidem exitiosam esse, translatam verò in Ægynaurâ mutatâ cibo idoneum fructum protulifle. Diofear, Idem narrat & Galenus. Plinius pum, naura inicata obstanti con produinte. 201607. Accom narrat & Galenus. Plining quoque venenatam cum cruciatu in Perfide gigni, & penarum caus à regibus tranflatam, nierra mitgatam de Perfea diligentiores tradidife affirmat: quod tamen eruditiores negáffe refert; fed à mugatantus de la persona de la rencom venenatam à Persea Ægyptiaca specie distinctam : præsertim cum & Rauwolfius scribat. arborem guendam mercatorem indicasse sibi de venenato fructu Persex eis noto nomine Sephæ: Pertramus un properer ab its negligi. Laurum Indicam Aldini cum Perlea Clufti candem arborem elle à D. Tamer, Robinfon, admonitus lum ; ideoq, ejus descriptionem subjictam.

Laurus Indica Aldini.

Ex Indicis quibusdam seminibus, quæ racematim brevi pediculo quinq, vel septem simul coharebant, baccarum Lauri vulgaris formam habentibus, verum non rotunda erant, sed oblongiuscula & parum acuminata, parvæ Olivæ figura, ab extra nigra & rugofa, ut Lauri baccæ: enata eft planta, brevi in magnam altitudinem adolescens: folia autem odore & figura Laurum nostratem panna, non parim armulabantur, inter Lauri vulgaris & Regii dietæ media, vel pouis Cedri foliis fimiliora, non enim ità dura ac lucida funt ficut Lauro. Colore funt fubviridi; Hyeme (que funt vetuftiora munication citrinefcunt ac rubent; longitudine aliqua excedunt palmum, alia femipalmum tan-tim aquant, latitudine verò nonnulla fex uncias excedunt. Manfa amariufcula primo funt, postea ann dulcedine pauca mucilaginofa, & odorem nostratis Lauri referunt. Foliorum autem pediculus, quicraffor est, atque etiam ramorum lignum subdulcia sunt: sed mirum quanta mucilago in ore fentiatur viscida & lenta his mansis: id nulla alia in re unquam observavi, quanvis ultra mille plants degustaverim. Sed neque talis apparet unquam mansis communibus muciliginosis seminibus, ut Cydoniorum & Psyllin, &c. nec radicibus Althæa, &c. Huc usque apid nos slorem non

Persicæ nuci similis fructus nucleo venenato Monardis I. B.

Catheretica vel veriùs septica est hujus fructus facultas, quo Indus quidam Æthiopissam (ut refert Vires. Monardes) cujus crura malignis & inveteratis ulceribus scatebant in pulverem redacto atq, insperso curabat, exela carne putrida. Eundem pulverem cum ellychnio eifdem impofiut ulceribus ad generandam carnem & ulcus ad cicatricem perducendum. Est is fructus in insula Margarita dicta admodum vulgaris, quo etiam in cibo frequenter utuntur, magnitudine Mali Allyrii vel Aurantii, nucem Perfici mali officulo fimilem continens, cujus concremati pulvis ad ea que modo dicta utilis eft. Nucleus qui intus continetur adeò noxius est, & deleteria facultate præditus, ut sive homo, sive beliaco vescatur præsentaneam mortem sibi moliatur, cui nullo remedio occurri potest, tanquam fiblimatum aut corrofivum aliquod medicamentum fumpfiffet.

Verifimile est fructum hunc eundem esse cum fructu Mangæ sylvestris seu Mangas bravas ab Acosta descripta. Quòd si Odallam eadem sit arbor, mirum deleteriæ hujus fructus nuclei qualitatis

nullam ab Autoribus Horti Malabarici mentionem factam.

CAP. XXII.

Schaperi Cottaus * H. M. Cornus Malabarica, folio cuspidato, ossiculo tomento obsito. D. Syen.

* P. 1. F. 56. p. 105.

Rbuscula est humilis, humana altitudine, nascens in arenosis. Radix surculos sibrosos spargit, cortice sub cuticula nigricante fanguineo, ligno albicante, laporis adstringentis. Candex brachii crassitic: Surculi vetustiores cinerei, teneriores spadiceo-clari. Folia petiolis curtis nixa, quàm prima: speciei multo majora, oblonga, cuspidata, ad petiolum lata cavitate, crispa, supernè saturo virore parum nitentia, subtus clariore: textura crassa, & in prona seu inferna parte ob nervorum eminentiam valde scabra. Præter costam mediam, è petiolo laterales duæ, hine indè una, exeunt. Flores in summis surculis plures simul proveniunt ac tres plerunque juncti, quatuor aut quinque petalis, oblongo rotundis, angustis, surrectis, ex viridi albicantibus & subflavescentibus compositi, intus concavis: habénique in medio congeriem numerosorum staminum, tenuium, flavos, roundos ac parvos apices gestantium, ac strum viridi-dilutum, ex globulo, qui primordium fructus est, emergentem : Calycis foliis angustis ac flaviusculis succincti. Fructus sunt bacca oblongo-roundæ, ac nonnihil pyriformes, ad petiolum strictæ, per maturitatem nigræ & nitentes, sa-Pore primium acido, qui ex maturitate dulcefcit, atque indigenis est in eduliis.

In medio durum, ex albicante subslavum & grandiusculum ac pyriforme officulum est; quod

in totum filamentis densis, quæ in arcus varios ad se invicem ordinate conducta sunt, est ob-

Ardori membrorum restinguendo servit Succus expressus, ac cum saccharo sumptus: Decocto os Vires. abluitur pro columella: tumefacta: relaxatione. Foliorum fuccus cum faccharo epotus conducit pro hepate ac fluxu ventris; ejus lotio pro oris pustulis: in angina cum eodem succo mixto cum aceto guttur commodè abluitur. Qqqqqq

Vires.

A Guiti-toroba Pilonus & Marcgr. Prunifera Brasiliens, minor, fructu Aurantia magnitudine

Quantum præcedenti altitudine cedit, tantùm elegantia eam superat: Aurantia tamen major, polis fert in frondes congesta, semipedem longa, saturate viridia ut Lauri folia, splendentia &

pous intermitations, plendentia & corda inflar Pergameni, ad tactum lavia, figură nucis Juglandis folis non diffinilia. Inter copiola folia ad frondium extremitates in ipfis ramulis copioli flores proveniunt, flavi, odore & magnitudine

foha ar romanni externacion in pas faminis copioni pare proveniume, navi, odore se magnitudine florum Tiliz, [brevibus pediculis, è calice rotundo] cavi ut nola ac rotundi, unico folio confrantes, fexue in circumferentia fcifiuris ad medietatem ufque, quæ floris globulum in fex veluti foliola difpedunt; in medio cavitatis framen inflar pilæ quod alia fex framinula circumfrant, ex medio fpedunt; in medio cavitatis framen inflar pilæ quod alia fex framinula circumfrant, ex medio

Vires &

CAP. XXIII.

HISTORIA

Prunus Brafilienfis fructuracemofo, ligno intus pro officulo.

Acaja Pisonis, Acaja qua & Irametara Brasiliensibus Marcgrav.

PLANTARUM.

Marcgrav. Pif. N altitudinem & magnitudinem procera Tilia affurgit, cortice rugolo & è cinereo albicante in. N altitudinem & magnitudinem process 1 ma aningit, contre lugior de e intere a inocano in far Sambici. Folia illi fiint lavia, directè fibi invicem oppolita, duos, tres, vel quauto digitar Sambici. Folia illi fiint lavia, directè fibi invicem oppolita, duos, tres, vel quauto digitar so longa, inaqualis magnitudinis, fesqui vel duos digitos lata, acuminata, splendentia, nero lato fecundum longitudinem, foliis Juglandis haud absimila sed acutiora. Floculos fert copiolo, in magnos racemos congestos, ex albo substavescentes. Post stores prodeunt pruma stava, nostrabbia magnos racemos congestos, ex albo substavescentes. Post stores prodeunt pruma stava, nostrabbia magnos racemos congestos, ex albo substavescentes. figura & magnitudine fimilia, pauxilla cute, acidi faporis, lapidem continentia magnum, ex filamentis lignofis constantem, net dutum, verum dentibus cedentem, qui nucleum continet ex alho

Folia hujus athoris (find & lignum) faporis est egregiè acidi & adstringentis, ac ad appetium pro-firatum revocandum & strim sedandam in sebribus utiliter usurpantur.

Frunt & intinctus ad carnes affas ex junioribus foliis tritis, gratiffimi faporis.

Ramus arboits decifies & terræ implantatus brevi radices agit, & in arborem adolefeit. Lignum rufum & leve ut Subers, cujus loco ufurpari potest. Fiunt & opercula ex eo ad obii. randas lagenas.

Fructus grari est acoris, & inter tragemata locum sibi vendicat, maturus statim decidit & suaviss.

mum odorem foirat.

Inter refrigerantes & aftringentes habetur, usque adeò ut immaturus dentibus afferat suporem, qui ex manducatione durioris alicujus ligni tollitur. Naufeabundis & æftuantibus profunt, & contra languinis alvi fluxus in pretio habiti. Vinum ex iis conficitur, quod vetus inebriat. Gemmæ & fummitates hujus arboris fanis & ægrotis in acetariis exhibentur, ex quibus connilis

emanat spuma fortis & tenuium partium, que oculis indita inflammationes arcet, visum clarificat, ne

vos & nubeculas oculorum tollit: dolor quem primò infert facilè evanescit.

Polia, succi, oculi & cortex externis juxta & internis affectibus medentur, quæ omnia in gargarismum contra gutturis inflammationes & similia mala præparantur, vel in lavacro contra mulos

externos pedum & corporis calidos affectus adhibentur. Peculiare habet hæc arbor, quod volucres Picæ magnitudine, nigris & aureis plumis eleganter vestità in extremitatibus ramorum affabre & concinne pendulos suos nidos construunt, ut insidas serpentum, aliorumque noxiorum insectorum declinent. Piso.

CAP. XXIV.

De Guity hve Guitys arboribus Brafilienfibus dictis.

Ariæ (inquit Gulielmus Piso) arbores excelsæ Guitys, ejusdem generis fructus producunt, pauca carne, magnóque lapide ovalis figuræ intus refertos, quorum fructuum ad minimum mihi tres vidiffe species contigit.

1. Guiti-iba Pilonis & Marcgrav. Arbor prunifera Brasiliensis, fructu maximo, ossiculo liguo.

Cujus fructus Guity-coroga dicitur: altitudine, soliditate & duratione ipsam Quercum superat, lignúmque à fabris in pretio habitum est: cortice tegitur gryseo. Rami folia habent alternatinap-fita, oblonga, lingua ferè figura, ad tactum instancorii Hispanici [novem, decem, duodecim au quatuordecim digitos longa, quatuor, quinque aut sex lata Maregrav.] superius dilute viridia, inferius ochræ coloris, nervo eminente secundum longitudinem, & venis obliquis, partim aqualibus, partim inæqualibus diftincta, hinc indè molli lanugine obducta.

Flores in longam quali spicam congesti, inodori, parvi, flavi. Floret Januario, & Maio ant Junio fructum maturat. Subinde alterum arboris latus uno anno, alterum fecundo fructus profert maturos,

tertio quiescit, quarto demum tota fructifera est.

Fruëus pomum vulgare magnitudine excedit, informis rotunditatis & tuberofus. Color cutis eff inftar panis fecundarii aut atri, vel corticis fulci Betulæ: pulpa mollis, flava, grati ac dulcis facilità de la color de la colo poris & odoris, panem recentem amulans. Lapis intus contentus magnitudine & figura ell ori Anferini, cortice lignofo hirfuto, continens nucleum albicantem, non edulem fed medicinalem, confistentia nucis Cocòs adstringentis qualitatis.

Drachma ejus plus minus rasa optimo cum successu ex liquore datur convenienti contra dysenteriam. Idem præftat nuclei infusum duplici quantitate exhibitum ad fistendos quosvis sanguinis

fluxus.

Tempus.

Vires.

ujulque legmenti prodeuntia, & spongia forme corpusculum gestantia.

Frutum fert rotundum, Aurantiæ magnitudine sed non figura, verum superiùs paulum turbinaregulariore to to to the state of the state cleus inclusus est, isidem usibus dicatus ut supra. Decidit sponte quando maturus est, alias edulis non est, nam lacte acri plenus est antequam decidat.

Die floret, tardéque fructificat idque mensibus æstivis. Caudex vulneratus lac acre exsudat inutile.

2. Guiti-iba Pilonis & Marcgr. Prunifera Brasiliensis Mangæ affinis.

Przcedentibus Guitis minor & tenuior est [Tiliæ magnitudine, sed caudice non ità crasso

Marger!
Folia fert linguæ figurå, circiter quinque digitos longa, felquidigitum lata, lætè viridia, fiplenden-in, infernè alba lanugine obducta (quæ digitis abitergi potelt; juniora tota lanugine obducta flavescunt) alternatim posita in ramulis, & ad quemlibet pediculum brevem foliorum uvula progerminatuna, duæ vel tres junctæ, vestitæ globulis parvis albicantibus, qui se aperientes produnt flosculoralbos, fex parvis foliolis conftantes, in medio multa staminula alba cum apicibus pallidis instar fcoparum fetacearum stant erecta.

Fruttum fert ellipticæ figuræ, magnitudine ovi gallinacei, interdum & majorem, initio viridem, ubi maturuit flavum exterius, citrina cuticula tenui, quæ facile separatur, tectum. Pulpa ejustem coloris, mollis ut pyrum emollitum, filamentofa, ob filamenta quæ exteriùs lapidi fructus adhærent. qui magnus, ovalis, exteriùs ex albo flavescens, villosus, mediocriter durus, nec crassus, magnum nucleum ex flavo incarnati coloris continens, ficcum, amaricantis faporis. Caro autem fructus intus pauca, dulcis saporis, quasi moschus dulcedini admixtus esset.

Iulio ferè & Augusto floret: Martio fructum maturat.

Tempus,

C A P. XXV.

1. Myna sive Sebesten J. B. Mynos sive Sebesten Park. Sebestena, Myna, sive Mynara Ger. Sebestena domestica, an emauagis Athenao C. B. Che Sebesten, og Affyrian Plum.

າ ໄຮ້ພາ dictam volunt hanc arborem ພັກກີ ກົ່າຮຸນປະເທດ i.e. humore lento è naribus destillante: nam & hunc fructum fimili mucoso lentore refertum esse. Sebesten Arabibus & Officinis dicta est, vel à Escas Augustus, in cujus honorem ità denominata est : vel à Sebasta Samariæ metropoli, ubi olim crescebat: nam è Syria in Ægyptum translatam refert Al-

Sebestena, describente I. Bauhino sunt fructus parvis serotinis Prunis pares, nigricantes, turbinati, in acumen definentes (in rugas contracti que in Officinis habentur) calyci infidentes facile receient, qualem in Dactylis videnus, fed longe majori, & acetabuli inftar concavo, cinerei ferè coloris. Horum pulpa atra est, viscida, dulci sapore prædita, pertinaciter officulo adhærescens, quod aliastribus costis donatur, alias compressum Pruni nostratis ossiculum imitatur; in cujus utrolibet fine foraminulum apparet, atque ex inferiore quoq, qui vel in geminos, vel ternos mucrones acu-tos finditur, germinis veluti rudimentum exfilit. Nuclei tribus loculis feorim tres continentur, oblongi, triangulares, albi, Melonum vulgari magnitudine & fapore, quíque eodem modo vetuftate rancescunt, qui non insuaves in recentibus: aliàs unicus nucleus officulo clauditur. Eligenda plena, majora, pinguia, carnosa, quaque situm non redolent, calyci adhærentia, teredine non

Aftoris infins dud'(inquit Alpinus) funt genera: Alterum fylvestre, Pruno simile: alterum do-mesticum, foliis latioribus ac crassioribus à sylvestri differens. Utraque arbor flores sert albos, par-vos, Geranii proximos. Sylvestris fructus sert minores, tardiùs maturescentes, imperfectiores iis quos domeffica Sebesten profert.

Folia Sebesten, adnotante Veslingio, extremis suis ovalem magis rotunditatem quam angulosum acumen præ se ferunt, superiore ambitu per spatia inæqualia variis incisuris dentata, & nonnun-guam segmento veluti stibducto mutilata. Fructus brevi insidet calyculo, rotundus tenui spinoloque umbilico leviter adstrictus, maturaq, jam atate pellucidus, non insuavi glaucedine inclusa semina manifestat.

Vere floret, Autumno semen maturat. In Ægypto, & Asiâ.

Tempus & Locus.

2. Guiti-

Lib. XXVII.

1556

Myxa Prunis minus frigida censet J. Bauhinus. In pulmonum affectibus, inquit, pluris facinus Myxa quam Pruna. Usus corum familiarissimus est ad tussim, [cum calore & siccitate jundam, ws. pnœam, orthopnœam, Pleuritin, Peripneumoniam & ad vocis raucedinem parato ex ipfis decodo. unde & multas compositiones præsertim thoracem & pulmones respicientes ingrediuntur. Vellistentes fuccum expressum excellens præbere remedium catarrhis ad fauces labentibus sistendis tradit.

nuccum expirimin excentis piacote fornicular assumption quippe Sebeften maturos continuones Ex pulpa ipforum optimum vicum conficiunt Ægyptii; quippe Sebeften maturos continuones atque lavantes. Sunt aliqui qui mafticando pulpam ab offe expientes vicum parant, quantitata horum fructuum in vase collectam, parum quoad aquea humiditas absumatur bullientes. Vilo utuntur omnes emplastri modo ad omnes scirrhosos tumores, resolvit enim eos & emollit omnem duritiem. Aliqui ad tuffim ex eo paratos bolos cum faccharo cando, & radicis liquiritia pulvere multis diebus sumunt.

Pollent fructus (teste Matthiolo) dejectoria facultate non secus ac Pruna, tam Gracorum quam Arabum testimonio, id quod etiam comprobatur quotidiana experientia. Eorum pulpa drach Io. pondere devorata, aut ad summum 12. eosdem ferè præbet effectus quos Cassia vocata. Utiliter

datur ex bile febricitantibus. Eadem confirmat Amatus.

*.P. I. F. 38. p. 69.

2. Nilicamaram * H. M. Acacia foliis Malabarica fructu rotundo, semine triangulo D. Spen An Myrobalanus Emblica?

Arbor est altitudine quatuor hominum, ramis densis, transversim diffusis, nascens in arenosis & petrofis. Radix crassa, plurimis fibris capillata, cortice exterius nigricante, intus nonnihil rubescente. Caudex ambitu ad unius brachii amplexum, cortice nigricante, ut & rami. Folia pinnata, plus spi. thamam longa vel folitaria, vel bina, terna, quaternave ex eodem nodulo exoriuntur: pinna fen foliola brevissimis petiolis costa media adnexa, parva sunt, oblonga, angusta, latitudine aqual ubique, plana, tenuia, folidæ feu denfæ texturæ, uno tantum per medium decurrente nervo, surenna obscurius, subtus dilutius virentia, nocturno tempore oppositis ad se mutuo adductis clausa. Flores qui foliorum costis, seu cauliculis, foliaceis maxime in eorum inferiori parte, ut & rams, plures juncti infident, parvi, sex petalis angustis, albicantibus compositi, cum stamme in medio albicane. nodulo seu apice flavo insigni, odoris nullius. Gemma florum rotunda & albicantes. France à fa ribus delapsis ramis & surculis arctè insident, plano-rotundi, duri, dilutè virides etiam cum maturi. ac nonnihil transparentes, sex subtilibus venulis, que in vertice concurrunt, in longum striati, came fucci plena, transparente, ac viridi diluta, sapore grato acido & subastringente, unde in edulis sint.
Succuli foliacei, quibus fructus infident, parte inferiore folis nudantur. In medio fructuum offici. lum est, durum, lignosis filamentis obsitum, sex lateribus rotundiolis, quorum tria opposita magis prominent, constans, ac per sex intermedia interstitia, qua angulis adstricta sunt, in sex capsula distinctum, in quarum singulis unicum continetur semen, parvum, triangulare, duobus lateribus redis 8c uno rotundo circumscriptum, primum albicans, deinde obscure rubrum ac nitens.

Folia ejus tenera, ut & fructus exficcati & in pulverem redacti, cum lacto acido spisso Tarr dicto exhibiti; fluxui dylenterico conferunt. Iidem in decocto dati proficui funt in febre calida; cum Saccharo decocti & epoti vertiginem sedant. Aqua ex fructibus destillata ardori jecoris restinguendo

3. Myxa pyriformis officulo trifpermo. Tsjem-Tani H.M. P.4. T. 11. p.25. H.M.

Arbor est vasta magnitudinis, caudice crasso; cortice itidem crasso, scabro, cinereo, intus rubicundo, odoris aromátici, faporis acriusculi obducto; necnon pluribus donato ramulis viridibus ac non rarò hirfutis. Lignum albicans, matrice viridescente. Radia rubicunda, cortice tenui flavescente tecta, amara, odorata. Folia sine ordine rotundis ac asperis petiolis circa ramulos proveniunt, lata, ex rotundo in acumen definentia, in ambitu ferrata. & horrentia, fuperna parte atto-viridia, inferna fubviridia, tactu nonnihil aspera, hirsuta, sapote subamaro & adstringente, odore aromatico, nervis & venis crebris intertexta. Flores inter foliolos furculos cauliculis spithamam longis proveniunt; quibus racematim petiolis lanuginosis adhætant, tribus oblongo-rotundis, candidis, mollibus ac exteriora versus reflexis foliolis constantes, atq, oblongo rotundo, albicanti, hirsuo, & pediculo viridi triculpide subnixo calyci inhærentes; tribus flavescentibus staminibus, nigricantibus apicibus ornatis, mediam floris cavitatem & umbilicum occupantibus, inter qua fylus produ itidem flavelcens: odor nullus, sapor amarus. Fructus hujus arboris pyriformes sunt, tribus angulis craffioribus fulcati, olivarum magnitudine æmuli, exiguo in vertice præditi umbilico, cortice vindi, aspero, & exiguis spinulis obsito cincti, carnéque densa, surva, odorata, amara intus referti; intra quam officulum haret oblongo rotundum, triquetrum, tres includens nucleos candidos, amaros, fimiliter triquetros, ex ligno membranaceis quibuldam, viridi albicantibus diffepimentis ab invicem lejunctos.

Provenit locis sylvestribus, petrosis, arenosis, montanis in Parabaroo, alissque provincis Malabar: Perpetuò frondet, semel in anno floret fructúsque fert, Decembri viz. & Januario mensibus, diúque

Cortex arboris calefacit, viícidos ac pituitosos humores incidit, attenuat, debilitata viscera roborat, necnon aquas hydropicorum ducit. Idem cortex cum fructûs pulpa in pulverem redactus & exhibitus febrem tertianam intermittentem tollit. Fructuum nuclei comesti alvum laxant.

Arbor trifolia prunifera Brasiliensis ossiculo trinucleo. Ibaparanga Marcgrav.

Marcgr.

Arbor elt cortice ac ligno Sambucino. Fert folia in pediculis duos digitos longis (qui bini oppo-nuntur) & in quolibet terna more Phafeolorum, superne viridia splendentia, inferne è viridi abicantia, superiùs etiam pilosa, inferiùs magis hirsuta, nervo & venis conspicuis. Ad quemlibet pedicolum foliorum provenit etiam pediculus qui fert flores pentapetalos: post quos in quolibet pediculo comm romotatis particulor aut quinq fructus magnitudine Uvæ spine aut Avellanæ nulongo congoni control virides & splendentes, maculis albicantibus conspersi; maturi verò obscurè cis, rotunus, nigrefcentes, punctulis albicantibus ubique notati. Detracta cute subjacet caro, sub insa purpurea, mg vaca feu brunna, interius alba, & in medio lapis durus, figurâ & magnitudine Amyequidem purpuis tres nucleos, albos, parvos. Comeduntur detracta cute, & funt laporis dulcis parum manifesti.

Frucus maturescit mense Februario.

Tempus.

Fructus manufactures mucleos continentia subjungemus fructus quosdam minores qui baccarum modum non excedunt.

C A P. XXVI.

Arbor baccifera Malabarica officulo fructus trispermo. Parili H. M. P. 5. Tab. 2. p. 5.

Rbor est procera, caudice crasso, albicante, cinereo cortice obducto, multísque atro-purpureis ramulis in orbem disflusis donato. Radia: flavescens, subalbicante cortice cineta, amara, graveolens. Folia geminata, brevibus ac rubescentibus periolis circa extremos ramulos ordine parallelo proveniunt, oblongo-teretia, acuminata, & in ambitu ferrata, crassa, densa, glabra, ntenția, subviridia, costă mediă purpurascente : sapore amaro. Flosculi ramorum extremis racematim proveniunt, Vitis vinifera flosculis haud absimiles, quatuor candidis & acuminatis foliolis onflantes, inodori, amari. Flosculis decidentibus succedunt bacce, rotunda, tripartite, viridi-rube-fentes, glabro crasso corrice cinctae, carne intus succulenta, adstringente, ac inodora refertae, intra quam officulum continetur albicans, tria continens semina oblonga, candida, amara.

Crescit in variis Regni Malabarici locis, præsertim circa Moutan, semper viret, sloret Augusto, Locus & fruding, maturat Novembri & Decembri mensibus, atque non rarò bis in anno maturos exhibet Tempin.

Radix & folia fanguinis constitutionem melancholicam corrigunt, ac acidos salsosque humores Vires.

Ex foliis cum foliis caretti in lacteo Nucis Indica succo coctis potio conficitur, qua cum externarum, tum internarum hæmorrhoidum doloribus mitigandis conducit.

CAP. XXVII.

Frutex baccifer Malabaricus floribus umbellatis simplici ossiculo tetraspermo. Beénel H. M. P. 5.

Rbuscula humilis est, duodecim circiter pedes alta, caudice tenui, ramulis in orbem diffusis eleganter ornato; qui cortice primum viridi, dein subcinereo, saporisque acris ac aromatici obducti, atq, molli & albicante medullâ intus referti funt: Lignum tamen prædurum, albicans, infipidum & inodorum. Radix fimiliter albicans, rubescente cortice cincta, aromatica. Fowanta, craffa, glabra, fupernè colore atro viridi fplendentia, infernè viridi dilutiore, cofta media Vindi, & in aversa parte valde extuberante. Odor & sapor aromaticus. Flores suave olentes circa extremos ramulos glomeratim non sparsim producuntur, sensimo, porrectis columellis umbellæ specie equeunos ramulos giomeratum non partinu producturants refining portes solutions of seasons & albi-panduntur: conflant is quattuor oblongo-rotundis, cufpidatis, rigidis, interius concavis & albi-cantibus, exterius virideficentibus, atcq, in ftellar modum expansis foliolis, octo candidis, furrectis, laus ac fimiliter expansis staminulis medium occupantibus, inter qua globulus prodit virideficens cum basi flavescente. Floribus succedunt Fructus subrotundi & ferè quadrilateri, cum cuspide brevi in vertice, crasso viridique cortice cincti, carne intus viridi-fusca, odoris saporisque aromatici referti, intra quam officulum continetur quadripartitum, quatuor candida ac oblongo rotunda in diffinctis loculis continens femina.

Crescit arenosis ac montanis Regni Malabarici locis præsertim in Baypyn: semper viret; quotan- Locus;

Ex arboris radice in Sesami oleo cocta linimentum paratur contra cephalæam artiúmq, dolores Viren inveteratos.

C A P. XXVIII.

Arbor baccifera trifolia Malabarica simplici ossiculo cum pluribus nucleis. Mail elon * H. M. Lust. * P. 5. T. 1. tanis Carilha. H. M.

Rbor est procera, 30 circiter pedes alta, caudice crasso, multisque ramis cinereo viridibus, supernè quadratulis ac geniculatis donato. Lignum ponderosum est, ex albo rubescens, cortice munitum cinereo, intus flavescente. Radix crassa, albicans, flavescente cortice Qqqqqq3

Vires.

Locus.

Vires.

cincta, inodora, infipida. Folia terna fimul juncta, oblongis ac alatis petiolis circa extremos ramulos

proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, & nonnunquam in ambitu crenata, superne atro-vindia.

renter cos maturare feruntur. Ex arboris cortice cum lacte, melle & butyro cocto balfamus paratur. num intus fumptum & foris illitum pleuritidem fanare dicunt.

Tsjeria Nirouri.

Pracedenii (inquiunt) perfimilis est, nec ullas distinctionis notas adducunt; nec figuram addont. Grescit abunde circa Cochin.

CAP. XXXI.

De Cinnamomo, Cassia & Canella.

TON levis est controversia inter eruditos, an Cinnamomum Veterum, Cinnamomo hodierno feu Canellæ eadem res fit, an diverla, & hodie penitus ignota. Revera fi Cinnamomum Veterum fuerir quale ab illis delcribitur, furculi feu virgulæ renues fruticis non magni, in Arabia nafcentis, Canella noftra elle non potoft, ut ex defiriptone patebit.

Yerim quoniam fabulola, yaria & incerta funt quæ de Cinnamomo & Caffia à Veteribus Græcis

& Jainis traduntur, ego potius in Garcia ab Horto, Monardis, Scaligeri & Amati sententiam pronendeo, Veterum sci. & Recentiorum Cinnamomum necnon Cassiam eorundem unam & eandem remesse. Dioscorides scribit, Cassiam esse virgulta crassi corticis, Piperis soliis: Cinnamomi verò remente Dioteories reteris, Santan en virgina d'ant contres, repetitoris. Indianomi value decipionem profus omitti. At Theoph. Caffiam & Cinnamomum magnitudine Virties, multos muss lignofos habere feribit. * Plinius Cinnamomum dicit fruticem effe, duorum cubitorum alti-* L. 12. c. 15. mine ampliffimum, palmíque minimum. Galenus 1. Antid. arcam Romam delatam è Barbarorum regione tradit, longitudine cubitorum quatuor cum dimidio, & licèt Cassiam & Cinnamomum di-cilefuerit. Hinc factum ut innumeræ fingerentur fabulæ, quas Herodotus pro veris refert. Et quonam ingens corum erat pretium, majorque in hominibus lucri cupiditas, adulterabantur aromata, & hac ratione fiebat, ut diversa illis inderentur nomina, tametsi plerunque ejusdem essent generis Propter locorum igitur diftantiam, & minus frequentatas hasce regiones à mercatoribus, probè cognita Cassia historia Veteribus non suit. In loco etiam ab illis erratum: Nam neque Cassiam, neque Cinnamomum apud Æthiopes aut Arabes nasci multis probat idem Garcias; quæ apud ipsum

At inquies, Veteres latere non potuit quid ad se pro Cinnamomo adferretur, cortéxne an virgula; illi autem expresse affirmant virgulas fuisse: proinde Cinnamomum seu Canella nostra Veterum Cinnamomum esse non potest. Imò hoc non impedit quin idem fuerit. Nam (ut rectè Casp Hosmannus) Quod magnam in planta ipsa nobis affert difficultatem, est quòd mutata sit ano afterendi ad nos. Antiquitùs enim tota planta, cortex cum ligno afferebatur: at cum animadversim esse lign quamvis nobis maxime verifimilia videantur, non est tamen reticenda opinio Jo. Bodæi à Stapel, quam à Dodonæo hausit, Magni (inquit) nominis Botanicus Dodonæus Caryophyllorum tenues ramalos Cinnamomum Veterum esse, Pempt. 1. lib. 5. cap.19. scribit. § Sarmenta seu virgulta tenuia, que cam caryophyllis inservantur legitimum Veterum sunt Cinnamomum. Hanc approbo opinionem; Omnibus enim notis Veterum repræsentant Cinnamomum. Sunt nigra, ex vinoso in cinereum regenua, colore ei quem descripsit Galenus omnino simili; sunt etiam lavia hac virgulta, tenues ramuli, frequentibus fatis nodis cincti, perquam ofentia, odore Baccharis, fapore acri ac mordaci cum calefactione & salsedine quadam, neque (ut Galenus observavit) mordicando palato tristium inferunt, rutam etiam ubi manducantur manifeste præ se serunt: Cum franguntur ac sti-amur pulverulenti quid emittunt, & nonnihil lanuginosa videntur. Quare nullum est dubium our Cinnamomum Veterum esse non credam. Inferet quis, cur itaque hodiè negliguntur? Respondeo, hoc fieri, quòd Caryophylli ipfi in locum ramulorum successerunt, qui Galeno, Dioscoridi, Theophrasto incogniti fuerunt; & ad hos non fuere delati, vel quòd in Zeilan, ubi suam mercaturam agebant, Moluccæ enim ipsis incognitæ suere, (quæ plusquam 200 milliaria à Zeilam stæ fant) arbor Caryophyllorum fructum non sert, vel quia temporibus Veterum incognitum suit Indigens tam aromaticum ac præstantem ferre fructum, vel quòd perpaucum tulit, quem incolæsibi servårunt, quod magis probabile videtur, &c.

Verum rationes istat non persuadent: Cum enim Recentiores qui judicio valent (C. Bauhino fatente) Cinnamomum Officinarum, vulgo Canella dictum, legitimam Antiquorum Cassiam existiment. Galenus autem Cinnamomum prorsus simile esse optima Cassia affirmet. Et alibi, Cassiani Cinnamomo genere proximam usque adeò esse, ut ex ipsa Cinnamomum quandoque oriatur, spedentirque interdum Caffiæ arbores integræ in quibus aliqua Cinnamomi virgulta è Caffiæ ramis prodean, Caffiam denique in Cinnamomum tranfinutari. Cúmq, Theophraftus aliique Veteres corticem in Cinnamomo tantum utilem effe fcribant non lignum; probabilius inde inferri exiftimo, Canamomum nostrum hodiernum, Cinnamomum Veterum, eorundémque Cassiam ligneam unam candémque rem effe, nec aliter differre Cinnamomum Veterum à Cassia corundem, quàm Cinnamomum five Canellam Officinarum nostrarum à Cassia lignea ipsis dicta; qua Garcia sententianon aliter à se invicem differunt quam nascendi loco & accidentibus inde ortis: siquidem Cinnamomum seu Canella cortex est Arboris Ginnamomifera Zeilanica; Cassia lignea cortex ejus-

proveniunt, colonigo-rotunda, acuminata, confrience fubviridia, nitentia, glabra, flexibilia, digitis confriena fuaveolentia, at infipida, tenerina tamen subaspera & rugosa. Flosculi odori, inspidi, circa extremos ramulos oblongis, subvindibus tamen lubalpera & rugola. Flocus ocori, impun, ence calgorium calgorium gas acuminatas fecto inharent, quinque foliolis confiantes, viz. uno majore, rotundo mas acuminatas fecto inharent, quinque foliolis confiantes, viz. uno majore, rotundo maro, lubalpera calgorium de la companio del companio de la companio de la companio del companio de la companio del companio de la companio del companio de la companio del compa quod interius cœruleum, exterius cœruleo-albicans, & quatuor minoribus cuípidatis, albicanibus exterius, interius viridi-dilutis cum basi purpuralcente, haud secus ac in Herbæ Trinitatis dicta fin exterus, interius viridi-diluts cum bati purpuraleente, naud tecus ac in Herve Irimitais dide lo-ribus videre eft, quatuor flaminibus albicantibus, fulcis apicibus ornatis medium occupantibus, inter-que flylus prodit candidus, capitulo flavescente. Flosculis pari modo succedunt Fruelius roumdi, Vac-ciniis haud absimiles, glabri, nitentes, virides primium, den nigricantes, tenui pelliculă cincăi, in-tisque carne molli, aqued, atro-viridi infipida ac inodora referti, intra quam officului locatur ol-longo-roundium, glabrum, tres quatuorve albicantes, unctuossque faporis nucleos continens.

Provenit in multis Regni Malabarici locis, præsertim circa Mangatti, semper viret, quotannis

semel, nonnunquam bis, floret, fructumq, fert, ac diu superstes manet.

Caterum lignum arboris operi fabrili accommodum. Ex foliis & cortice contufis, ac in Onza infuso coctis apozema conficitur, quod doloribus post partum potenter medetur, necnon secundinas in utero relictas expellit, & lochia expurgat. Idem insuper viris pariter ac mulieribus præter modum craffis ac obefis exhiberi folet pro potu, ut fensim attenuentur & gracilescant. Succus è vindi cortice cum maturæ Nucis Indicæ lacte exhibitus diarrhœam fanat, ac colicos dolores tollit. Ex hujus arboris, uti & Paal-valli ramulis tenerioribus fimul contufis & in aqua coctis Balneum fit contra febres inveteratas, Arthritidem & quoscung, artuum dolores.

CAP. XXIX.

Arbor baccifera Malabarica, folio pinnato, flor. umbellatis simplici ossiculo cum pluribus nucles. Katou-mail-elou H. M. P. S. T. 2. p. 3.

Rbor est vastæ magnitudinis, Mail-Elou altior, ramulis viridibus, quadrangulis atque lanuginosis, in orbem diffusis ornata. Lignum albo-striatum, cortice munitum survo, intus mo. Radix crassa, fibrata, albicans, rubro intúsque flavescente cortice tecta, odora, insipida. Folia geminata brevibus petiolis, ordine parallelo longis, rotundis, crassis ac lanuginosis ramulis inharent, oblongo rotunda, crassa, mollia, tomentosa, supernè atro-viridia, infernè subviridia, costà medià, craísa, sapore austero, odore nullo. Flosculi numerosi circa extremos ramulos ubiq, inter solia gloregarding non sparsing producintur, fensional professional substitution and the substitution of the substi cedunt, Mail Elou fructibus fimiles.

Nascitur montanis ac petrosis locis Regni Malabarici, præsertim in Candenate & circa Cochin: femper viret, quotannis floret & fructum dat, ac ducentos ultra annos superstes manet.

Lignum arboris operæ fabrili accommodum. Adhæc infignes ejusdem vires extolluntur in diarhœa, dysenteria & tenesmo. Ex folis cum pipere & semine Coddæ-palæ in Oryzæ insuso cocis antidotum fit Serpentum, Scorpionum, aliorumque venenatorum animalium ictibus. E conice contulo & cocto medicamentum conficitur ad fanguinem ex casu in corpore coagulatum dislovendum.

CAP. XXX.

Perin-Nirouri seu Ma Nirouri H. M. P. S. Tab. 45. Frutex baccifer Malabaricus officulo fragili cum (ex intus nucleis.

Ediæ magnitudinis arbor est, quatuordecim circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, albicante, duro, cortice obducto glabro, furvo, multisq, viridibus ramulis in orbem longè LVA latéque diffusis ornato. Radix rusa, adstringens, odoris ingrati ac sylvestris. Folia exigua, oblongo-rotunda, crassa, mollia, numerosa circa surculos proveniunt, supernè atro-viridia, infernè viridia & fplendentia. Flores exigui, subvirides, exiguis brevibusque petiolis ad foliorum exorum hinc indè circa ramulos proveniunt, sex rotundis foliolis constantes, numerosis intus tenuibus sa minulis, in quorum medio rotundus prodit globulus, qui sensim incrementum sumens ac auctus in Fructum excrescit, marcescente interim flore, adeo ut flos emarcidus fructui pro calyce intervat. Sunt autem Fructus hi rotundi, tribus angulis sulcati, & lato cavóque umbilico in vertice coronati, purpurascentes, tenui pellicula cincti, carnéque intus densa, albicante, subdulci refertæ, intra quam Nucula continetur fragilis, nivei coloris, sex includens semina oblonga, triquetra, triplici ordine locata, ac membranaceis quibusdam pelliculis, ceu parietibus intergerinis sejuncta, ità ut bina in singulis latitent cellulis.

Nascitur in variis Regni Malabarici locis, præsertim circa Granganoor: quotannis floret & fructus

fert, diúque superstes manet.

E foliis, fructibus & radicibus in aqua cum Pipere longo & Cumini semine coctis potus conficitur, qui in Asthmate, tussi, phthisi, similibusque Pulmonis affectibus valde commendatur. Folia eum cortice in Oryza infuso cocta, & in cataplasmatis formam redacta, ac tumoribus imposita po-

Locus.

Vires &

Usus.

Locus. Vires &

£.ocus. Pires. * Ephemer.

German. An:

4 & 5. Obs.

dem specie arboris in Malabar nascentis. Garciæ verba sunt. Verum cum mercatores cam que in dem specie arboris in Planton la Carlo and L Zeilan nata ellet Canellain ao ea quain ox jante cortices, pro foli colíque varietate folim illis indidere nomina, cum tamen ejuldem generis effent cortices, pro foli colíque varietate folim differentes, ut plerunque idem fructus pro regionum & soli varietate suavior fieri aut à naturali h. nitate degenerare folet.

Officinæ nostræ Cassiam ligneam à Cinnamomo seu Canella distinctam faciunt. Cassiam enim Cinnamomo craftiorem plerunque esse, colore rubicundiorem, substantia duriorem, solidiorem & compactiorem, gultu magis glutinolo, odore quidem & fapore Cinnamomum referre, optimo tamen Cinnamomo imbecilliorem & minus vegetam esse, ex accurata observatione Tho. Johnson.

tamen Cinnamomo imbeciliorem of minus vegetatii cin sa accommentation of the model value of the Eft ergo meá iententiá (ut jam dixi) Califa lignea Offic. Canella Malabarica cortex; Cinnamomum feu Canella earundem, Zeilanicae. Non tamen id fidenter affirmo, chim J. Baulinius feinomum feu Canella earundem, Zeilanicae. honnum reu Caretta carrantem Zonantea. Terra in Cinnamono feu Canella paulatine statuta Caffiam ligneam faporem fuum aromaticum (qui in Cinnamono feu Canella paulatine statuta in caretta confervaffe etiam post triginta annos, & * Jacobus Breynius utramque harum [Caffiam ligneam & Canellam] peculiarem arborem agnofeere fe dilucide demonstraturum promittat.

Diversas Recentiorum de Cinnamomo & Cassia sententias omitto. Cum enim plena & aconrata Cinnamomifera arboris descriptio & historia ab autoribus autoribus & fide digniffimis tradita

I. Cinnamomum sive Canella Malavarica & Javanensis C. B. Canella seu Cinnamomum vulvare J. B. Canella Ger. Carua H. M. part. 1. Tab. 57. The Cinnamon Tree of Mas

Arbor est ad quatuor, quinqueve hominum altitudinem assurgens. Radix crassa, rectà le in terram demittens, ac hinc inde fibris transversis se affigens, cortice in exteriore crusta ruso cinereo. sub ea rubescente, qui fortem camphoraceum odorem spirat, maximè tritus: ligno est duro, solido

Caudex ambitu amplexum unius brachii implet, diffunditque numerolos ramos & surculos, esta cum ramis cortice vestitus viridi, qui dein cum ætate rubescit, ac cum pellicula tenui lignum am. bit, & crutta cinera obductus eft. Eftq. is cortex fuo tempore deglubitus, & in fole efficates iplum Cimamonum. Verum quod in Malabar habetur eft minus acre Ceylonenfs, ac velut fybreltre. Cortice omni ex parte deglubito arbor emoritur. Lignum intus durum est, album, inodorum. Folia tum bina, tum folitaria proveniunt, petiolis curtis, ferme semipollicaribus, crassiolis, & interiùs latè striatis, suntque forma oblongo rotunda, longitudine ad latitudinem ferme dupla, in sunmitate cuffeiata; media parte latiffum, at cum minora & teneriora funt prope petiolum. Longitudo maxima spithama. & amplius: superficie sunt plana, in oris albicante zonula su nerro, que ex petiolo excurrir pracincta; îngerne viroris vegeti & vividi, fiibtus dilutiora dim tenera funt coloris hepatici; prout vetuftiora ficciora, & magis rigida ac fractu facilia funt, & inminorem ambitum contracta, & versus interiora crifpa. E petiolo tres costa viridi-diluta ac slavescentes ercurrunt, media lateralibus nonnihil crassiore, in recta & aversa parte extantes; laterales dua pimum brevi intervallo rectis tractibus meantes, ac ad mediam junctæ, indè obliquo ac annulam inflexo ductu anteriora versus altè ascendunt, ac proximè ad cuspidem progrediuntur; ubi in venulas subtiles, que versus cuspidem deseruntur, disparent: ex costis extantibus plurime sibre su venæ intimo tractu per ipsum folium transversim egrediuntur, subtili cancelliformium venarum contexta comitatæ, funtque in majoribus foliis nonnihil eminentes, maximè in recta parte. Folia funt forti ac aromatico odore, praccipuè trita, ipsum Cinnamomi odorem spirantia, & sapore quoque Cinnamomi, sed minus vegeto.

Flores petiolis viridi-dilutis, qui supra ex origine foliorum prodeunt plures congregatim seu um-bellatim proveniunt, s'untque stellisormes ac parvi, constantes sex foliolis, è viridi dilute albicanibus, parum oblongis ac rotundis oris, anteriora versus contractis, ac brevi collo seu pediculo odoris amœni: in medio corculum est, constans ex duabus staminum seriebus, in exteriore stamina sex, viridi clara, supra alia emicantia, in superiori parte plana ac latiora; in interiore itidem sex, tenuia ac parva, cum nodulis seu apicibus flavis ac craffiusculis: atque in ea serie ex iis insuper tria stamina, cum illis quæ in exteriore ordine fimilia paribus intervallis emicant, complectentia fylum tenuem ac viridem, in vertice nigricantem, qui ex capitulo viridi oblongo, quod primordium fructus est, ac in pediculi superiore parte continetur, egreditur. Floribus ad pediculum adest calyx arctus &

exiguus. Gemmæ florum rotundiolæ.

& albicante, odoris nullius.

Fructus sunt bacca oblongo-rotunda, terete forma instar glandis quercina, arctè inclusi in calyce profundiolo, craffiolo, viridi, qui sex cuspidum est; suntque superficie glabri, primum viridifusci ac nitentes, ac punctulis albicantibus conspersi, & tum sub cortice pulpa viridi-clara, qua flaviusculum, unctuosum humorem exsudat, & saporis subacris, adstringentis ac unctuosi, continéntque sub pulpa corticis unum grandem nucleum, oblongo-rotundum & glabrum, qui cortice tenui, cartilaginoso obtectus est, & pulpa densa, ex albo rubescentis, ac incarnati coloris, & humore unctuoso, qui in filamenta protrahitur suffusa, & saporis magis acris & minus adstringentis est, constat; dein cum maturi sunt cœruleo-fusci & nitentes, qui color est in tenui exteriore membrana, intus ctiam pulpă viridi, saporis aromatici & subamari & acris, ac pulpa nuclei ex rubro cœrulescente constantes.

Flores hac arbor semel fert in anno, sc. Januario.

Huic specie eandem esse existimo

2. Cinnamomum sive Canellam Zeilanicam C. B. & aliorum. Laurum Zeylanicam baccis calyculatis Herman. The Cinnamon Tree of Cepion.

Quamvis omnibus suis partibus longe nobiliorem & præstantiorem; nam (ut loquuntur Philosophi) Quamvis omnios non mutant speciem. Zeilanica quippe Canella non secus ac Malabarica folium habet magis & minus non maket minus nervis infignibus fecundum longitudinem decurrentibus præditum,& fruetum etiam profert cum mbus nervis inniguine filmilem, ut & D.K.noxius, qui in infula Zeilan 20 annos captivus definebatur, in calyce glandi quercine filmilem, ut & D.K.noxius, qui in infula Zeilan 20 annos captivus definebatur, in fula arboris hujus deficiptione diferre affirmat & D. Hermannus innuit, cum Canellam Zeilanicam, nua aroma nopusant de la compania del la compania de la compania del compania de la compania del compania de la compania de la compania de la compania de la compania del compani

randem edoctum, constat, quantumvis invito Jo. Bauhino.

Folia, inquit, habet densa, Laurinis similia, multo tamen majora. [D. Hermannus pariter & D. Knoxius folia *Laurina ei attribuunt] ad Citri potius folia accedentia, utrinque faftigiata, ter. * Aut Lauronas individualo, venas per longitudinem transeuntes habentia, quarum media crassior, rectáque est. cerasi. nas musuusas and productive service and productive service due de le l'enter curvantur, exque à tergo eminent, & evidentiores funt quâm intus. [In deferiptione moftre arring, eminent] Fructus fert Laurinis baccis fimiles, calycibus feu cupulis glandium modo nidentes, qui rariffime adferuntur.

Ouz Garcias habet de duplici hujus arboris cortice ad modum Suberis, nobis suspecta sunt, quaq. de deliberatione semel triennio factà, nec enim, puto, renascitur cortex semel detractatis. Verum est autem, exemptum corticem cinereà illa tenui & scabra exteriori pelliculà delibrari, in laminas fecari, atque ita convolutum ut trunci unius rami integer cortex videatur, in fole ficcari. Minores duntaxat arbores decorticant; quamvis majorum cortex non minus suavi & aromatico sit odore &

apore, ut nos monet Rob. Knoxius.

Lib. XXVII.

Ex cortice radicis Oleum cum Sale volatili, Camphora dicto per destillationem extrahitur, éstq. aqua, cum qua fimul ascendit, levius, consistentia clarum & transparens, ac coloris subslavescentis. odoris fortis ac vegeti, faporis peracris & profunde penetrantis, constans ex particulis tenuibus, & facile se diffipantibus in libero & aperto aere. Camphora candidissima est, & in odore Camphoracommuni excellentior. Ejus particulæ in oleo primum destillato natant, ac ejus partibus infensibiliter permixtæ funt, olei transparentiam ac claritatem minimè obfuscantes; dum autem oleum refrigeratur, particulæ Camphoræ natantes ac sejunctæ; unæ aliis formå satis irregulari se affigunt, constituentes primum hastas oblongas, quibus partes alia de novo accedentes, velut transguino, continuario de affigunt, atq, ità graviores facta: decidiunt, atq, ad fundum olei fub-funt. Verum hic notatu digniffimum eft, quòd dum fe affigunt in duos vorticofos motus, qui per borizontalia plana feruntur, cieri, ac primum quidem tardius, dein fenfim velocius, atq oleum ad fum fuperficiem ubi prius refrigeratur, & ad fundum plurimis particulis Camphorae, qua ejus tranfoarentiam adimunt, imbutum, cum in medio adhuc sit clarum seu magis transparens: quin & parreculæ Camphoræ, quæ fe fibi mutuo affigunt, partes oleosas primum intra se includint, eas visiti subducentes, quæ dein particulis salis ad angustius spatium versus inferiora detrusis, se ab iis resolvunt & separant, superiora præ levitate petentes. Est autem Camphora hæc maxime dissipabilis. & fumma celeritate flammam concipiens, ac nullam fæcem post deflagrationem relinquens.

De Oleo quod cum hoc Sale attollitur haz notanda occurrunt. 1. Quod odore & fapore Camploram maxime ærmuletur, atque adeò facile diffipabile fit, ut licet in pannos incidat colore aliquo
innos, nulla relictà maculà evanescat ag diffletur.
2. Promptifimum quoq, eft, ut ipsa Camphora, in flamma concipienda, in eo spiritum vini ab aqueis particulis depuratum referens, totumque n manuta conceptata, in a para la conceptata de la conceptata de la concepta de l plurimas ejus partes ignem depalci : extincto autem igne linteum illud primò acrem Camphoracem odorem exhalat, eo autem debilitato & evanescente, gratum aliquem Cinnamomi odorem foitat. 5. Præterea Oleum hoc in Sulphur vel Sal-nitrum, vel eriam in illos fales fimul mixtos conspersum, ils prorsus illibatis ac illæsis, à stamma in totum consumi ac depasci; quòd si pulvis tormentarius eo imbutus fit, flammam concipir eo accenfo, fed nonnifi tardiùs & postquam multæ paticula Olei depaftæ funt. 6. Singulare quoque experimentum eft, quod fimus Olei; qui ex eo calefacto fuper ignem exhalat, per pannum triplicatum feu quadruplicatum exceptus, ad ejus fu-perficiem in falem candidum concrefcens, quod ipfamer Camphora eft, fe affigit. Quin & hoc oleum ut purum & clarum fit, cum tempore particulas quafdam camphoraceas demittit. Relatum quoq nobis eft in locis frigidis, quò erat advectum, de fuo fluore remutere.

Oleum quod ex hoc Malabar. Cinnamomo extrahitur, transparens, clarum, flavum, rutilans, ac fragrantis quoq, odoris, & aquæ innatans; cum ex Cimathomo Ceylonenfi, præter oleum inna-

tans etiam extrahatur quod aquæ fundum petit.

2. Cinnamomum

Oleum ex foliis primum turbidum est, cum tempore flavescens, ac transparens, coloris viridescentis, éstque sapore quoque dulci & acri, odorem cinnamomi tenuem spirans, in aqua subsidens ad fundum.

De Camphora & Oleis quas ex variis hujus arboris partibus vel destillantur, vel excoquuntur

D. Paulus Hermannus literis ad D. Syen datis fic infir.

Mira natura diversitas in hac arbore conspicitur. Destillatur ex radicis corrice Camphora, ejitsdemq, Vires & oleum. Ex trunci cortice oleum Cinnamomi; ex foliis oleum Caryophyllorum; ex fructibus oleum Usus. Juniperino fimile, cum pauxillo Cinnamomi ac Caryophyllorum mixtum; ex his & excoquitur oleum pingue, crassum instar cera, ad emplastra, unguenta ac candelas conficiendas commodissimum; medicamentum itidem internè & externè usurpatum summè anodynum. Oleum hoc, referente D. Knozio, confistentia & colore sebum refert, æquè enim durum & candidum esse, odore fragranti,

quo in unquentis utuntur indigenæ ad dolores leniendos, & ad lucernas, non tamen ex eo cande las conficere, quoniam nemini præter Regem licitum eft candelis uti. Quinctiam folia contula (a. ryophyllos potius quam Cinnamomum redolere scribit idem.

HISTORIA PLANTARUM.

De Canellæ viribus placet adscribere quæ tradunt Horti Malabarici Auctores.

Radicis cortex in decocto datus, vel in pulvere cum melle seu saccharo servit pro tuffi & phleg. mate expurgando: idem contritus & permixtus cum aqua confert in podagra, facta perunctione. Cortex Hipitum in decocto datus confert quoque flatibus. Idem in pulvere datus cum aqua calida dolores ventris sedat fluxumq, ex frigore obortum fistit. Nestrates non sine successi lacti, vel znila. adoutes ventus secar nuxumq, ex mgoto doctum man signatus pala, vel Cerevista Cimamanum incoquam ad diarrhaam sifendam. Decochum etiam Cinnamoni recentis in vino rubro nimios mensium sluxus cohibet, Ephem. German. An. 10. Observ. 25.

Foliorum fuccus cum pipere & faccharo datus pro doloribus ventris, & renum flatulenta materia ferviunt. Folia in pulvere data cum faccharo conferunt in vertigine capitis, uti & Flores in pulvere

cum faccharo & aqua frigida dati.

Oleum quod ex cortice radicis, cum Sale volatili Campbora dicto, per destillationem simul extrahitur, infignium & multarum est virium : optime confert in omnibus affectibus paralyticis extrantum; intiginant de financiam et vinanciam; operation act praefecture et de la company de la comp afthmate alifiq, affectibus pulmonaribus fanandis intus fumptum etiam maximè confert, un & ad malignitatem febrium corrigendam, éstque sudorem pellens, in gangræna & sphacelo, alissa, affecti. bus; ulceribus malignis optime quoque prodest, juvatque etiam pro impetiginibus, doloribus artuum. ventris, oculorum, necnon tumoribus membrorum ex frigidis & pituitofis humoribus oboris; pravenins ocuorum, nection unintrious memorialis in funciona in funciona de venins pedium contufione ut & vilneribus, fenfum partium flupefactum reparans; prodeffue in rheumate feu fluxu capitis; ejus odor, qui illico ex titillatione fternutationem quam rheuma ciet internate territum capitus ejus odos, qui interest intus fumpetum; appetitum quod excita celarifiti; in flatibus dificultendis quoque efficas eft intus fumpetum; appetitum quod excita celarifotis prodeft; funtq, hæ vires experientia compertæ. Campbera fervit in affectibus uterinis ad provocanda menstrua, sudores quoq ciet.

Oleum corticis arboris confert in affectibus ventriculi, in torminibus ventris à frigore ortis. Aqua Cinnamomi, ut & florum Cinnamomi destillata, cardiaca habetur. Oleum ex foliis prodest exteriùs applicatum in Colica; summum, remedium paralyticis. Eorum aqua conducit in affectionibus

cardiacis frigidis, datúrque in potionibus sudoriferis.

Quæ Antiqui & Recentiores habent de Cinnamomi viribus, non multum differunt ab hisquarecensuimus, nimirum conducere ad putridos & serosos humores in ventriculo stagnantes; ad crassos etiam & viscidos; prodesse omnis generis obstructionibus, unde laudatur in hydrope, ictero, calculo, ischuria, mensibus retentis, partusque difficultate, &c. Laudatur etiam in affectibus pectoris. tuffi, afthmate, &c.

In Insula Zeilan non minus frequens est Arbor Cinnamomifera in sylvis & sepibus quam Corylus apud nos, nec ab incolis pluris aftimatur, sed sine delectu unà cum aliis arboribus ad sociim in-

struendam vel alium quemcunq, usum cæditur.

Suspicantur nonnulli Cinnamomum ad nos ex Indiis delatum olei sui maxima parte ibidem spoliari antequam navibus huc deportandum imponatur, quippe quòd hic destillatum paucissimum oleum præbeat.

3. Canella Solvestris Malabarica. Katou-Karua H. M. Part. 5. Tab. 53. The great wild Cin namon-Tree of the Mountains.

Præcedenti haud absimilis est, tum odore, tum sapore, nisi quod major sit & altior. Edia nidem pragrandia, oblongo-rotunda, longitudine duas fpithamas, latitudine duos palmos circier e-quantia: à pediculo ad apicem folii tres nervi craffiores transeunt, è quibus transverse multe venulæ excurrunt. Flosculi in umbellas expansi extremis ramulis proveniunt, inodori, viridi albicantes, pentapetaloides, quinq, viridibus brevibusq. staminulis, viridi-flavis apiculis ornatis medium occupantibus. Flosculis succedunt baccæ exiguæ, Ribium nostratium instar.

Provenit locis montanis in Berkencour, Teckencour alisse, vicinis provinciis, semper viret; Julio& Augusto mensibus floret, Decembri autem & Januario maturos fert fructus, diúque superstes

Ex Arboris foliis in aqua coctis balneum fit contra quoscunq, articulorum dolores. Ex radicis cortice cum Cardamomo & Nuce moschata in aqua cocto potus conficitur ad ventris tormina sedanda proficuus

Multas Canellæ & Caffiæ species adducit J. Bauhinus, ut, 1. Canellam feu Cinnamomum vulgare, craffiore cortice.

2. Canellam ad vulgare Cinnamomum accedentem.

Caffiæ Mofyliticæ nomine datum corticem.

4. Caffiam ligneam fuscam aromaticam, Cinnamomum ex Sarmatia dictam.

5. Cassiam ligneam fuscam aromatici & glutinosi saporis.

6. Caffiam ligneam fuscam aromaticam acriorem.

7. Caffiam externa parte infipidam. Quarum descriptiones apud ipsum videantur. Nobis enimut diximus, omnes ejusdem arboris cortices esse videntur pro loco natale aut ætate arboris disferentes

4. Malabathrum & Folium Indum Officinarum J.B. Folium Isdum seu Malabathrum Park. Tamalapatra Get. Tamalapatrum froe Folium C. B. Cadegi Indi, id eft, Folium Indum Ara-bibus edetti.

Cum Folium Indum seu Tamalapatra, (observante curiosissimo Fab. Columna) à Canelle solio. excepto sapore, vix possit dignosci nervis illis tribus & folii reliquis signis similibus, ut non ovunt excepto taporo, in ron eft cur in eo describendo laboremus, cum in Hiltoria Canella iamiam abunde descriptum sit.

ounce ucas relation des Folium Lentis palustris modo aqua innatare, nulla fultum radice. De Malabethro (inquit Scaliger) Veteres fomniârunt. Qui enim omnes Arabias & universas Indias pene-

batto (miqua tranus hodie nufquam folium illud mirabile compertum habemus. Garcias quog, Gracos in hoc falli affirmat, Folium enim Indum non aquis innatare, fed in procera arbore nasci, procul ab aquis, tum multis aliis in locis, tum in Cambaya. Tamalapatram vo-

cant, quam vocem Graci in Malabathrum corruperunt.

caus, quatum, tantisper donec promissium impleat, & diversum esse probet Jacobus Breynius, cum Nos autem, tantisper donec promissium impleat, & diversum Cassa odorata folium esse, aut saltem Amato alssigue docus sentimus Folium Indum Officinarum Cassa odorata folium esse, aut saltem Amatoamique de la filmant de la filmant de la filmant de la filmant Ruellius, Cordus, Amatus, Lacuna, alii; Cùm Garcias scribat Folium Indum Caryophylla quodammodo redolere, quem odorem Canellæ Zeilanicæ foliis tribuunt D. Hermannus & Knoxius; cum ipse J. Bauhinus (qui oonen ann fententiam tuetur) in nostro foio Indo, ejúsa, partibus quedam este que respondere vi-datur Cinnamomo Veterum fateatur; cum illud ipsum Canellæ folium à plerisque etiam doctis ordi feribat Valerius Cordus; cum deniq fructum legitima Canella (uti jam constat) interdum und cum Folio Indo vulgari ad nos adferri. se intellexisse refert Clusius, unde & Jo. Bauhinus illum mo Folii Indi fructu habet; & Clusius Tamalapatræ seu folii Indi ramulo eum appingat, Folium Indidum feu Malabathrum ipfiffimum Canellæ feu Cinnamomi folium effe, vix ullus supereffe videtur dubitandi locus.

Malabathrum viribus cum Spica Nardi convenire dicitur, urinam potenter ciere, oris halitum Vires.

emendare, vestes ab erosione vermium tueri.

5. Cinnamomum sive Canella Peruana C. B. Canella Peruana fructu Pileo simili J. B. Laurus Americana odorata. The American Cinnamon Tree.

Arbor est à Cinnamomifera genere diversa, describente Monarde. Mediæ magnitudinis esse ferut, & immortali coma prædita, ut reliquæ Indicæ arbores, foliáque habere Laurinis fimilia. Frudum esse parvo pileo seu petaso formà similem ea latitudine qua Thalerus nummus dictus, interdum etiam majorem, extrinsecus & intrinsecus ex purpura nigricantem, interius levem, foris asperum, cujus margines crassitie jam dictum nummum æquent, summitas verò longè superet, & pediculo prædita fit, unde ex arbore dependeat. Gustatum eandem saporis suavitatem & odoris fragrantiam habere quam legitima Canella ex Orientali India delata, cum nonnulla adfrictione conunctam. In pulverem tritum & eduliis inspersum eandem illis saporis & odoris gratiam conciliat quam Indica Canella. Arboris corticem qui crassus est nullum Canella: spirare odorem, aut saporear referre aunt. Folia trita tenuem quendam Canella odorem spirare ferunt; sed primaria vis in solo fructu constitut contra quam in Orientali Cassa. In Provincia Sumaco nascitut.

Diversam arborem quis crederet quam ex Historicis Indicis describit Clusius, folio Laurino, fuctu racematim coherente, qui calyce Suberino simili contineatur, ampliore tamen & magis cavo. colore nigricante. Hujus arboris fructui, foliis, cortici & radicibus, [licet Canellæ saporem & odorem habeat] longe calyces præferuntur, quorum duntaxat pulvis in usu est. Nam Canellæ modo cum cibis decoquantur, tantum abest ut suavitatem eduliis concilient, quin potius corum facultas &

faporis gratia decoctione evanescit.

Verum Locus eandem esse suadet, ex sententia Clusii commodius descriptam ab his Auctoribus. Calycum pulverem tum ad alia, tum præcipue ad Coli, intestinorum & stomachi dolores pro- Virei, pinant. Ventriculum roborat, flatus diccutit, oris sectorem corrigit, cordi prodest, & colorem faciei commendat. Ad eadem utilis est ad quæ Cinnamomum.

CAP. XXXII.

Vidimaram H. M. P. 4. T. 37. p. 77. Prunus Malabarica fructu racemoso, calvee excepto.

Rbor est mediæ magnitudinis, caudice crasso, albicante, cortice obducto crasso, squamoso, furvo, ac lineis purpureis ftriato, odorifq, gravis, & faponariam aquam referentis; nec-non pluribus ornato ramulis cinercis. Radix albicans, furvo cortice tecta, inodora, infipida. Folia inordinatè circa ramulos longioribus petiolis proveniunt, oblongo rotunda, acuminata, ex parte leviter in ambitu crenata, densa, supernè colore atro-viridi splendentia, infernè viridi dilutiore: nervus folii medius craffus, & præterea in quolibet latere unus tenuior secundum longitudinem excurrit: odor ingratus ac lixiviosus; sapor unctuosus. Flores candidi ac suaveolentes, petiolis longis circa ramulos racematim proveniunt, viridíque oblongo & acuminato calyci inhærent, sex oblongo-rotundis, acuminatis, craffis & extrorium reflexis foliolis conftantes, totidem albicantibus stami-

Locus & Tempus.

Vires.

is in anno notes. E floribus aquam stillatitiam indigenæ eliciunt, quæ odorata est, & epota melancholicis ac se Vires.

Locus Ed Tempus.

Vires.

nucleum continens albicantem, amaro dulcem, nucleun continens ableancem, annu-ouncem. Crescit variis in Jocis Malabar, prafertim circa Bardella, palustribus & uliginosis. Semperun, quotannis maturos fert fructus,mensibus sci. Julio & Augusto, atq, ad sexagesimum annum non mi

Baninulis, flavescentibus apicibus ornatis, medium occupantibus; inter qua globulus consistit vindidintus, è quo sex, septémpe tenuia acalbicantia filamenta plerunq, prodeunt. Floribus parienti

dhintis, è quo fex, feptemve tenuia ac anotama mantone permang protundi cum cuplus ferita-tate fruits fuccedunt; calycia, roundo, craffogue inherent, cibiongo-rotundi cum cuplus ferita-tice, alioqui glandibus noftratibus cum formá, tum magnitudine haud abfimiles, fubridas protuctions, glandibus moltratibus cum formá, tum magnitudine haud abfimiles, fubridas glandibus noftratibus cum formá, a plandia matiletimola, virida formát.

tice, altoqui giandibus notiratious tuni orina, tuni menta, ani menta giani molles, teniu pellicula cindi, carrice, albicante, pellucida, mucliaginola, vilcida, faporifa, primir fubacidi, ideinde dulcis intus referti : intra quam officulturi locatur rufum, oblongum, quadanum,

Fructus hi sale & aceto condiuntur in Assjaar, maturiores verò comeduntur, at alvum relinquine

astrictam.

Ex arboris cortice fuccus exprimitur, qui cum Oryza infuso & concreto Nucis Indica succo ex. bibitus vehementes alvi cruciatus (quos Tripas subidas, hoc est, imestinorum spasmum vocant Infra ni) fedat. Idem fuccus pedum clavis admotus eofdem emollit fensimq, tollit,

Radix quocung modo fumpta alvum movet. E folis aqua communi additis aliis specificis coctis apozema fit, quo indigenæ plerique quotannis per 40 dies continuos uti folent adversus vilcerum quorundam obstructiones & artuum dolores, Suc. cus è folis expressus & cum conchylis cujusdam pulvere in linimenti forma mixtus fœdas facei tori. usq corporis maculas delet, si eo illinantur.

CAP. XXXIII.

Prunus pentaphyllos Malabarica fructu calyci insidente.

Kariil H. M. P. 4. T. 26. p. 75.

A Rbor est vasta magnitudinis, 50 circiter pedes alta, caudice crasso, denso, albicante, orice obducto crasso, cinèreo, saporisque astringentis, siecnon ramulis viridi-albicantibis, simple of consistent medulla, ut in Sambuco, referts, ornata. Radius siruya, saporis aman, dois terrei. Fossa terna vel quina simul juncta petiolis longis circa ramulos proveniunt, oblongo romala, ac in mucronem definenta, denfa, glabra, fuperne atro-virida & filendentia, inferne fibridia, fapore fibamaro. Fores fimiliter petiolis longis circa ramulos proveniunt, cœrulei suavolente, iridia ac rotundo calyci inharent, quinque subrotundis & extrossum reflexis foliolis constante, or ruleo medium occupante stylo. Fructus pari fertilitate floribus succedunt, calycíq, glandium instar inhærent, oblongo-rotundi, Prunorum fylvefrium æmuli, fubvirides, glabri, carpetag milli, hu-mida, viícida ac albicante referti, quæ fructibus difciffis mox infpiffatur ac purpurea evadir, odar ingratus, fapor amarus: intra carnem officulum locatur oblongo-rotundum, nucleum conimus candidum, amaro dulcem.

Provenit variis in locis Malabar, præsertim circa Moutan: Semper viret; quotannis floren suctúmque perficit, Julio viz. & Augusto mensibus.

E radice, foliis, fructibus, aliifq hujus arboris partibus in aqua coctis balneum paratur quibulcunq articulorum doloribus tollendis utiliffimum.

C A P. XXXIV.

Prunus Malabarica fructu calyculato.

Elengi H. M. P. I. F. 20. p. 33. Oleæ affinis Pyrifolia Malabarica flore odorifero stellato. D. Syen.

Rbor est procera, frondibus densis & opacis, latè sparsis, in arenosis nascens. Radix ei crassa, altè descendens, ramósq transversos subtus & supra terram late extendens, cortice lasteo. Caudex quantum duo homines ulnis extensis amplecti possini na cortice crasso, extensis fuico ex scabro tectus, ligno lacteo, fiffili, gravi, in aquis summe durabili, extra aquas putredini facile obnoxio. Folia in parvis viridibus petiolis, oblongo-rotunda, rotundis ad petiolum oris, brevi anteriùs cusode petiolis. sùs exteriora reflexa, crassa, solida, plana, glabra, supernè obscuro virore nitentia, infernè lucidiora, odore foliorum Pyri nostratis. E costa, supina etiam parte eminente, venæ transversæ subtiles ac densæ excurrant. Flores è foliorum finulus exeunt quinq, vel fex finul, pediculis uncialibus, è viridi fave feentibus nixi, primò albicantes, dein flavefeentes, feu ex flavo fufcefeentes, flellati è 16 petalis oblogis, angustis, cuspidatis compositi, quorum duo & duo arctiùs juncta sunt, odore fragrant. In nesto flore octo alba surrecta folia, octo stamina surrecta, curta, crassa, albicantia ac pilosa circumières. versus funmitatem in culpidem tricka, ac flava, capitulo albicanti flavo, quo germen fructus ef, circumpofita, ex quo fizius viridi-dilutus & albicans emicat. Calyx octo oblongis, angultis, culpi datis, stellatim expansis foliis constat, exterioribus quatuor flavescentibus & muscosis, interioribus ea interjacentibus albicantibus. Gemma florum conica sunt & muscofi coloris. Ex floribus serta seu corollas efformant. Fructus calyce inferius comprehensi figura sunt olivarum, primum vindes, deinde flavi ac rubescentes, carne sub cortice flava ac farinacea, esculenta, intus continentes unum, CAP. XXXV.

ncitantious protecui. Gravidis in difficili partu fructus triti commodè dantur in aqua calida.

Prunus Chinensis duplici in fructu osliculo.

Manyl-kara * H. M. Prunus Chinensis Belgis. An Pruno similis fructus Chinensis C. B.

* P. 4. T. 24 p. 52.

Vires.

н. м. Rbor est procera, caudice crasso, multisque ramis longe, lateque diffusis donato; qui cor-nice atro-viridi obducti, ubi inciduntur liquorem extudant unctuosum, insipidum, inodorum. Lignum cinereum, cortice obductum denso, scabro, fusco, intus ruso. Radix slaveleens, saporis acris, odoris sylvestris. Folia crassis, rotundis, ac viridibus petiolis circa extremos verceia, mumerofa proveniunt, oblongo-rotunda, atro-viridia, crassa, denta, glabra, flendentia: media costa folii crassa, rotunda, ex viridi flavescens. Manibus si confricentur hæc folia viscidum, lacteum ac acrem fundunt liquorem, quo mediante eadem teneriora arcte complicata funt. Flores magnitudine Tiliæ floribus haud absimiles, itidem circa extremos ramulos inter folia rotundis, lanumagnitudie I no not a deal a samme of the control o iniquii ordines fex continent foliola. ac medius planè erectus est; inheréntque calyci crasso, ruso ac lanuginoso, in sex lacinias acuminatas secto, sex candidis staminibus rusis epicibus dotatis mediam floribus cavitatem & umbilicum occupantibus, inter quæ fyjus prodit, ipfius fruêtús rudimentum:
odor fuavis ac melleus, sapor nullus. Fruêtus tum forma, tum magnitudine Olivis similes, immaogor mays ac montes, rapon minus. Para tant omas, tant magnatante omas minus, minus minus

Arbor hac nullibi, nifi sobole aut seminibus in hortis sata; provenit in Malabar: Chinæ & In-Locus. milbas infulis appellatur. Quotannis maturos fert fructus, Augusto, viz. & Septembri mensibus, semper viret, diúque frugifera manet.

Fructus maturi inter bellaria comeduntur, appetitum augent, & concoctionem promovent. Ex arboris foliis cum radice Curcuma & Zinziberis foliis coctis & contufis cataplasma conficitur.

and tumores quoscunque potenter maturat.

Lib. XXVII.

Bis in anno floret.

bricitantibus proficua.

Ex iildem in Sesami oleo coctis, addito cortice hujus arboris pulverisato, litus paratur, qui affectui paralytico endemio, Indis Beriberi dicto, sanando summopere conducit.

CAP. XXXVI.

Ibacu-rapari Brafiliensibus Marcgrav. Prunifera umbellata fructu reniformi cum duobus ossiculis.

Rbor est mediocris, cortice grisco. Folia fert in frondes congesta, ab uno ad quatuor digitos longa, late viridia, foliis Persica haud absimilia. In cujuslibet rami extremitate umbella engla, tere vintua, tonia rennea mata administration de la capatica del capatica de la capatica del capatica de la capatica del capatica de la capatica del capatica de la capatica del riùs carnem luteam habens, odoris ut Sapo Hispanicus. Carni autem involuti duo lapides figura elliptica, compressi, duri. Fructus non comeditur.

CAP. XXXVII.

Prunifera vesicaria fructu multiplici, ossiculo in singulis quadrato.

Theka * H. M. Kyati seu Quercus Indica Bontii.

* P. 4. 7. 27.

Rbor est præcelsa, atq. speciosa plurimum, caudice præcrasso, cortice crasso, scabro ac cinereo obducto, necnon ramulis viridibus, geniculatis ac quadrangulis plurimis donato: Lignum albicans, durum, glabrum, ftriatum, quercino ligno haud abfimile. Radix rufa, saporis adstringentis & subanari, odoris subacidi. Folia geminata ordine parallelo ramulis inha-rent, oblongo-rotunda, acuminata, densa, crassa, superne splendentia, inferne nequaquam, duas hithamas aut amplius longa, spithamam lata: odor acidus, sapor austerus. Manibus si confri-

Locus.

Vires.

centur hac folia fuccum fundunt, qui illico fanguinis inftar atro-purpureus evadit. Flores exigu. fuaveolentes, circa ramulos teneriores ad foliorum exortum petiolis longis, quadrangulis ac fulca nuaveoientes, circa rannulos teneriores ad teneriores au t tis proveniunt, tensimque porrectis commens unioche peure pandinur; contrant quinq elle fibrotundis, candidis & extrorfum reflexis foliolis, inharenta, exiguo & acuminato calyci: flota hac intercedunt totidem [haminula alba, apicibus luteis donata, medium occupante fylo subvindi, acuminato. Tandem superveniunt vesicæ magnæ, virentes, superius apertæ, in quibus tres que tuorve, (ligneo tamen sepimento ab invicem sejuncti) locantur. Frustus, subrotundi, virides, lanutive, (ligneo tamen sepimento ab invicem sejuncti) ginofi ac hirliut, necnon carne viridescente incdora, saporisque amari & adstringentis, referti, inginon ac initiud, medion carno interior, in tra quam officulum continetur quadratum, ex albo rufescens, nucleum includens exiguum, albicantem

tra quam officium continetui quantamini Crefettim in provincia Atijen coji & Calicolan, ubi integra bluz ingentium harum arborum reperiuntur. Semper viret, quotannis floret fructimi, fert: menibu, viz. Augusto & Octobri.

Lignum hujus arboris Quercino ligno haud ablimile est, operi fabrili accommodum, atque nan. Lignum nujus aroons Quectum inguo nau accommentation, que nau pegis ad navium fabricam in ufu, fed in aquis, præfertim dulcibus, teredini facilè obnoxima pegis ad navium fabricam in ufu, fed in aquis, præfertim dulcibus, teredini facilè obnoxima Gentiles, nefcio qua fuperfittione ducti, hoc folummodo ligno fua vel confirmunt vel reparant

templa: Et retulit Princeps Calicolan se integrum templum ex unica hujusmodi arbore adificare

É folis tenerioribus purpureus conficitur color, quo panni fericei & goffipini tinguntur. Etiam tenera hæc folia in deliciis indigenæ comedunt, ex issque coctis cum saccharo syrupus fit, qui aphthis medetur. Ex floribus cum melle coctis medicamentum paratur, quod affumptum aquas hydropicorum educit. Radix ficcata, contula, & in pulverem redacta, sícque exhibita fanguinemex casu alicubi concretum dissolvit. E fructibus tenerioribus contuss unguentum conficitur herpeisa. nando perquam utile.

C A P. XXXVIII.

P. 2. F. 9. p. 9.

Vires.

1566

Locus.

Chu. El Vires.

Prunifera racemosa Malabarica fructu compresso, nucleo nudo. Panel * H.M.

Rutex est altitudine quinque sexve pedum: Radice capillata, cortice cinereo aromatico tella: Rutex est attitudine quinque lexve peaum: Raatee capinara, cortice cinereo aromatico teat.

Folia in brevibus & craffis petiolis oblongo-rotunda, ad petiolium contractiora, in medio latiffima, culpide modò obtufo, modò angultiori, utrinque adverfis extantibus nervis ex colta firiata, ac inaqualis fuperficiei ex groffo plurium nervorum undique decurrentium cancellifomi contextu; coloris viridi furdi.

Flores in racemis longis hinc inde è foliorum finubus egrefis concextu; coloris viridi furdi. fiftunt, candidi, quinq, petalis rotundis ac anterius rotundo-cuspidatis compositi, odoris haud intemunt, canqui, quinq, perans roundus ac anternas contro curpotata composito, origina decem, velut angulta foliola albicantia, apicibus parvis flavis dotata: [f]ui in medio craffits & fibviridis, in fummitate habens capitulum flavo-albicans, éftque principium ac gemen fruccis. Flores seguinatur fructus, qui sunt bacca plano-rotunda, in vertice habentes spiciulm seu nodulum, qui styli germinis sui capitulum constituebat, suntq, odoris aromatici, amulantis odorem Piperis dicti Capò Molagò, & gingiberis viridis, cum immatura funt colore viridi albicante, ac coriperistrici. Cap mongo, o ginguesta, sono ob gemmulas viriduiculas hine inde eminentes; et ice, qui craffiolus eft, aftero feu minus flavo, ob gemmulas viriduiculas hine inde eminentes; et maturitate primum albeicunt, dein cum plane mature funt colore albicante eburneo & ad pencum vergente, corticéque glabro nitente ac nonnihil transparente, carne succulenta & subdulci

Intus unum rotundiolum, planum ac grandiusculum semen continetur, quod tenuissimo acvindi cortice etiam cum maturum, ac pulpa alba odoris aromatici ac saporis subacris.

Flores fert toto anno.

Totius plantæ tritæ & decoctæ vapor in parte affecta exceptus sedat dolorem arthriticum. Radix humoribus evocandistrita, & cum aqua in qua Oriza macerata fuit in lotione adhibita inservit: eadem trita & in aqua sumpta appetitum acuit, in decocto data flatus discutit. Folia in capitis affectionibus conferunt, ut pracipue in phrenesi: eorum succus cum oleo decoctus & auribus immissus, earum dolorem sedat : decoctorum vapor ore attractus dentium dolorem mitigat.

C A P. XXXIX.

Oepata H. M. P. 4. T. 45. p. 95.

Arbor Indica fructu conoide, cortice pulvinato nucleum unicum, nullo osficulo tectum claudente.

Rbor est præcessa & speciosa plurimum, altitudine 70, craffitie verò 16 circiter pedum menfuram æquans, multisque ramis cinereis, longe latéq, in orbem diffusis, donata. Lignum albicans, cortice munitum cinereo. Radix fibrata, rubicunda, rufo cortice tecta, inodora, mucilaginofa, faporifq, fubfalfi. Folia geminata ordine parallelo brevibus petiolis circa ramulos proveniunt, oblongo rotunda, craffa, denfa, glabra, nitentia, fuperne viridia, inferne fib cinerea, inodora, infipida. Flores racematim proveniunt, exigui, fuave olentes, calycíq, viridi in quinq, lacinias acuminatas fecto inharent, quatuor oblongo-rotundis, acuminatis, luteris, atq in ambitu albicantibus peralis conftantes, inter quæ totidem albicantia, bifidis apicibus ornata frammula intercedunt, medium occupante [plo exiguo, candido. Pari fertilitate floribus frutim fuccedant conifornes ac plani, cum cuspide in vertice, cortice viridi, crasso, carnoso ac pulvinato redi

Amygdalæ in modum: huic includitur nucleus fábam majusculam cum formá, tum substantia & odore referens, & faporis amari, qui dum in involucro fuo adhuc continetur, germinare incipit, ac radicis foliorumo, primordia emittit.

Provenit locis arenolis ad ripas aquarum falfarum præfertim circa Cochin. Singulis annis maturos Locus. fert fructus, Augusto viz. & Septembri mensibus, atq per seculum non rarò frugifera maner.

Lixivium è cineribus præstans est ad pannos eluendos; Pictores etiam coloribus admiscere solent, Vires: nt picturis adhærere firmiùs queant.

Fructuum nuclei in eduliis Caril ab indigenis expetuntur, amaritudine per diutinam macerationem & coctionem in aqua sublatà. Insuper è fructibus hisce viridibus, cum folis Adamboe coctis & addito butyro contufis cataplasma fit, quod tumoribus impositum potenter eos emollit. & maturat: eundem in finem cataplasma hoc variolis & morbillis imponi solet, ut citiùs vel maturentur vel dis-

Fructus magnam cum Anacardio habet fimilitudinem.

CAP. XL.

Prunus Icaquensis Rochefortii.

Rbuscula est fruticis in modum sparsa, perpetuæ frondis honore gestiens; foliis parvis longiusculis, bis quotannis floribus innumeris, pulchellis, albis aut violaceis, interstinctis, onusta. Floribus fuccedunt fruttus parvi, rotundi, magnitudine Pruni Dama(ceni, qui maturitate albi aut violacei evadunt ad modum florum. Valde autem dulces funt hi fructus, Indis quibustam qui juxta finum Hondura degunt in deliciis habiti; qui corum adeò avidi & amantes sunt, eáque tanti faciunt, ut ipfi Icaquenses indè denominentur: Proinde quando maturescunt pruna excubias agunt, & armata manu vicinos arcent, nè furtim aut aperta vi ea rapiant, aut fruteta depopulentur.

Prunus de Monbain Rochefort.

Pracella est arbor, pruna longa, flava odore satis grato producens. Verum cum officulum grande. pulpam seu carnem paucam habeant, non magni fiunt, ni fortè ab iis qui potui Onicon vel Mobby diâo ea admiscent ad saporem gratiorem communicandum. Quo tempore maturitatem adepta in teram decidunt hac pruna, Porci in fylvis degentes ex eorum efu, quo multum delectantur pinpuescunt admodum.

Hac Arbor gummi exfudat flavum odore intensiore quam sit ipse fructus. Ramuli avulsi aut decifi terræ impacti facile comprehendunt & radices agunt, unde ad sepimenta vivariorum quibus pecora includunt frequentiffimus corum usus est.

HISTORIÆ

Rrrrrr 2

HISTORIÆ LANTARUM

LIBER VIGESIMUS OCTAVUS,

QUI EST

De Arboribus Bacciferis flore imo fructui cohærente.

Accam voco fructum minorem pericarpio seu pulpa humida donatum, cui femina seu nuclei includuntur vel solitaria, vel bina, terna, quatema aut

Ouz fructu funt monopyreno, hoc est fingulari seu unico intus ossiculo aut

Quae rructu um monopyreno, noc en ungulari eu unico intus olticulo aut nucleo, fola fructuum parvitate à Pruniferis diffinguintur.

Baccifera arbores funt vel fingulis acinis fingulis floribus fuccedentius, vel pluribus acinis conferris ad fingulos flores, ut Rubus.

Primi generis plantar funt vel bacca calviculata, hoc eft, calvee à flore facelle. perstite exceptă, vel baccă nudă, calyce scilicet una cum flore deciduo.

Quæ bacca funt nuda funt vel eadem monopyrena feu unicum intus nucleum claudente, vel polypyrena, nimirum vel duobus intus nucleis, vel tribus, vel quatuor, vel pluribus.

Draco arbor quam ad hoc genus refero infigni nota foliorum gramineorum ab aliis omnibus difert, ut per se genus unum subalternum constituat.

Librum ergo hunc in quatuor Sectiones partiemur.

Prima erit de Bacciferis fructu calyculato seu calyce à flore residuo excepto. Secunda, De iis quæ fructu funt nudo & monopyreno, seu unicum intus nucleum semene

Tertia, De iis quæ fructu funt nudo & polypyreno, five duos nucleos semináve contineat, sive tres, five quatuor, five plura, quibus admifceo eas de quarum nucleorum numero nondum

Quarta denique de iis quarum fructus eidem flori succedens ex pluribus acinis componitur.

SECTIO I.

De Arboribus bacciferis fructu calyculato.

CAP. I.

1. Sassafras Ger. Park. Sassafras sive lignum Pavanum J. B. Sass. Arbor ex Florida Ficultus so lio C. B. Anhuiba seu Sassafras major Piso. The Sassafras stree.

Axima hujus generis Pini funt magnitudine & forma: nam præterquam quòd funt trunco unico, & Palma instar non ramoso, valido & recto; ramos in cacumine habent corona instar ornatè expansos ad instar Pinús repurgatæ. Cortice sunt tenui, glabro ex givo nigricante [crasso, fulvi coloris, alio tenuiore cinericeo tecto] veluti odore, ità & sapore admodum aromatico, ad Feniculaceum accedente. Ramis harent folia viridia, tenuia, ficulnerum aut Vitis albæ amula, odorata, multóque magis exficeata: Tenera adhue Pyri folis fimilia funt, vixque ullum angulum oftendunt, inquit Monard. quod confirmat Tho. Johnfonus in Gerardo fuo magulum confirmat and propriato de visa in horto D. Galiel. Ceys Stratfordiz propè Londinum ramulum foctili et al. (1987). mulum describit & depingit foliis infimis integris & propemodum Pyriformibus, summis in trescuspides divisis; in eodem utiq, ramulo. Perpetua fronde est, floribus & fructibus Monardi & Piloni incognitis. At C. Bauhinus fructum oblongum, rugofum, longiffimis pediculis donatum ei attribut. Parkinfonus ex relatione Jo. Tradefeantii. Flores, parvos, luteos, stamineos Corni maris storibus

perfimiles effe tradit, quibus succedunt pro fructu bacca parva, nigricantes, calycibus parvis exceppermines one tracing parvis excep-te, multæ fimul racematim congestæ, pediculis longis insidentes. Radices nunc crassæ, nunc tenes, ad terra superficiem expansa, unde arbor exstirpatu facilis, quarum cortices arborum cornues, au torra rapor ità & in medicina præstantiores, Fæniculum recipientes Clustus Draconis herbæ gustui assimilat.

erox guitui attituita. G. Piso Monardis descriptioni circa lignum Sassafras non acquiescendum esse ait, siguidem affirmat Saffafras Floridæ lignum decorticatum vix ullius dignitatis effe, cum Brafiliense eximiæ dignimat samaras la pratine de control liberatum in aliquot annos immune fervatur: Duas adduc alias hujus arboris species describit Gu. Piso: 1. Prior albicante & flavescente est ligno, ac proand Lustranis Cedro branco vel Canella ob odorem dicitur, Brasilienses Anhuipitanga vocant. Foliis

est parvis, angustis & tenuibus. 2. Altera seu tertia species, Anhuibamiri, quantum duabus prioribus magnitudine inferior, tantum virtutibus superior, omnibus pariter Brasiliensibus in quotidianos usus reposita. Folio est Lauri, seu minori, fructu odorifero & nigro ubi maturuerit, eoque fimul cum cortice, ligno, foliis & radice

I. Bauhinus lignum Saffafras fic describit. Cortice tegitur interius fungoso nonnihil molli : materies subjacet alba, vel ex albo rusescens, aliqua interdum etiam ex parte ad cinereum vergens, molline & pectinibus Tiliaceis, odore & fapore suavi, aromatico, acriusculo & subdulci quodam-

Nascitur in maritimis locisque temperatis [in vastissimis & distitis saltibus Pison,] non tantum Locus. in Florida, sed & in aliis Americæ regionibus, etiam Brasilia ipsa.

Folia contufis imponunt Indi, ficca etiam in medicos ufus affumunt.

Ligni decoctum, sed maxime radicis ejusque corricis, multi usus est, quod vel meracius vel saturatius pro ægri viribus, ætate aut temperamento sumendum est. J. Bauhinus cum Monspelii ageret ligni cum suo cortice derasi 3i \(\beta \). in tribus tantum aguz fontanz libris à medicis Monspelsentibus infundi solere ait per horas 12. deinde ad lib. ij. consumptionem decogui & de colatura tt j. manè fumi calidé. Meliusque censemus (inquit) cum celeberrimis eius loci medicis in duas tantum doses fic parari quam in plures, tum quia affervatum gratiam odoris amittit, tum quod facultas illius facile evanescit. Est enim tenuissimarum partium.

Residentiam prædicti decocti infundebant per tres horas in lib. 16. aq. font. decoquebant ad lib. ii. consumpt. colatoque per manicam Hippocrat. Saccharo, Boscheti titulo, aut fine eo, pro potu ordinario utebantur, liberaliori adhibito victu quam in decocto Guaiacino, quo nomine frequens ejus ulis in corporibus macilentis. Hac ratione magno successi præscribebant ad podagras, ischiadas, weres fluxiones, obstructiones confirmatas, febres norhas & antiquas, & fingular propernodum experimento ad freedos virginum colores. In lue Venerea idem præftat quod Guaiacum, China, Sarlaparilla, fimili tiu & utilitate. Valet & ad membra refolicita. Ventrem folvir cuptass mane calide fumptus: Paffionem cocliacam diutturnam fanat, flatus uteri & cruditates confumit certo experimento; menses mirificè provocat, sterilitatem eriam emendat. Macilentis confert & carnem auget: Multi etiam ad pestis & morborum contagiosorum præcautionem aqua vel decocto ejus

Monardes ad frigidos ventriculi affectus & flatus commendat, necnon ad concoctionem promovendam, & vomitum compescendum. In morbis thoracis frigidis efficax est; ínque capitis doloribus tam novis quam inveteratis. Calculosis utiliter datur issque quibus arenulæ gignuntur in renibus. Adversa est iis qui urinæ ardore laborant. Halitum denique oris emendat. Hæc Monardes ad quem Lectorem qui plura velit remitto.

Notat Schroderus instar Panaceæ in catarrhis haberi.

Ligno Saffafras dicto subjungit J. Baubinus Lignum Anisi.

A Tho. Platero medico communicatum, odore Anifi & quam Saffafras fuaviore mitioréque, materie solida, subfusca, pectines rectos, maculis transversis ac splendicantibus intercipientibus, quales ferè in Fagino ligno videri solent, Facilè finditur. Flamme admotum facilè adolescit, & luculentam flammam præbet; fed odorem gratum non reddit ficuti Sassafras.

2. Sassafras arbor folio crenato Munting.

Hanc depingit & describit Abrahamus Muntingius in Herbario Belgico, quem consulat Lector; Nos enim linguam Belgicam non intelligimus.

CAP. II.

Tinda-parua H. M. P. I. F. 48. p. 87. Arbor Malabarica baccifera, cortice albicante, glomerato flore D. Sven.

H.M. Abor procera est, nascens in arenosis. Radix, quæ fibris terræ se affigit, cortice est crasso, substance substance substance. Stipes ambitut hominis amplexum implens, cortice est cinereo, subsacteo, un sunt se rami & surculi. Folia brevibus petiolis hinc inde infident, oblongo rotunda, nonnihil cuspidata, ad petiolum etiam contracta, in margine denticulata, intus sublactea, texturâ rigida seu dura, supernè obscurius viridia, Rrrrrr 3

fübtus lucidiora. Nervorum duttus & divisiones in foliu nibil babent singulare. Descriptionem si place vide. Flores in capitulis plano-rotundis, petiolis simplicibus, curvis insidentibus, per surcuis sinde, ut gemmæ plures unitæ prodeunt, quaturo petalis culpidatis, dilute virentibus compainte mina quaturor, ex foliis longe emicantia, apiees gestant albicantes, grandius culos. Systam in medio brevissimus cum capitulo albicante. Frustine sunt bacce rotundiole, callyce quadrisolio primunaritaten su-bicundi & parum nitentes. Unum capitulum gemmeum nonnis unum structum profert. Sub cortice exteriori tenui unus nucleus rotundus, viridis continetur, qui proprio, nonnihil cartilaginoso, russescentificante cortice tegitur.

Radis trita & cum aqua Oryza in lotione adhibita morbo facro confert: cadem trita Apostematis imponitur. Folia decocta in fomentis aut cataplasmatis quoscunq, dolores leniunt, & in puer-

peris juvant.

CAP. III.

Frutex baccifer Malabaricus fruttu calyculato, rotundo, monopyreno. Mystax dictus. Modera-canni H. M., part. 2. Fig. 19. à Modira, i.e. mystace ditta. Caniram species est descrip, P. I. F. 27.

Rutex est altitudine dusum hominum, nascens in arenosis. Radis: crassa, exterius cortice staro fen russo, qui albicante farina seu calce obductus est, intus ligno suscensor, & grain ac atomatici odoris. Rami cortice sunt cinereo, issque spina unciales, lignosta transversa hinc inde innascuntur. Folia in brevibus succius qui intervallo ab exorut serme unciali ad utransversa hincipale insulation. Folia in brevibus succius qui intervallo ab exorut serme unciali ad utransversa in lingua Malabarica mystacem denotata. Proveniunt, & in superiore corum parte que suprabam est, & infra quoque ad corum exortum brevibus pediculis appensa, sinteque oblongo-rounda, anterius obtuse cuspidata, ad petiolum nonnihil stricta, virore utrinque claro, superne parum niente; ad exortum duobus foliis cussidatis angustis velut auriculis comitata. Flores in summi suruslis pediculis vix semuncialibus insidentes, duo tresve sulta auriculis comitata. Flores in sumis suruslis tenus custo didatorum foliorum, sunte colore sulva expression in sunte sunte que cus in enunsus, oblongo-roundis, & venulis tenus sulfismà in longum striatis, unguibus albicantibus. Sumina in medio 10, longiuscula, substava conspiciuntur nodulis su apicibus. Frustim sotunde bace sunte in calyce mutuo unita capitulum medium albicans circumambium; è cusus vertice prodeura alia quinque samina parva, substava, cum viridibus nodulis seu apicibus. Frustim rotunde bace sunte, inferiori parte in calyce arcto profunde insidentes, glabri, intentes, per maturitatem savi su superno in ligitum de longitum, inferiori parte in calyce arcto profunde insidentes, glabri, intentes, per maturitatem su ablicans, durum, in longum venis stratum parum nuclei continens.

In lotione corporis adhibitus humores evocat. Radix inflammationibus fedandis & tumoribusic folvendis confert trita & impofita: eadem prafentaneum remedium est pro ictu virulento colibir, ultirpatur quoque pro febribus, pracipue infantium, intestinorum torminibus, dolore colico & wemium enecatione; éstquie sudorifera, urinam ciens artissque corroborans. E radicis cortice Alexi-

pharmacum contra venena formatur.

CAP. IV.

Baccifera Indica fructu cuspidato monopyreno, calyce residuo excepto. Basaal H.M. P. 5. T. 12.

H, M

Albor est mediocris magnitudinis, caudice tenui, albicante, cortice cinereo fusco obducto, necnon pluribus ramulis subviridibus ac subcinereis donato. Radix albicans, crasso, crasso, foque cortice tecta, saporis amaricantis. Folia circa extremos ramulos brevibus periolis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, mollia, flaccida, atro-viridia; costà medià crassa. Sapor anarus, odor acris. Flesculi numerosi racematim proveniunt, candidi primum, deinde ex albo rubcicentes, suaveolentes, calycíque exiguo, subruro, in quinque lacinias acuminatas secto inherent, quinque oblongo-rotundis ac stella in modum expansis, foliolis constantes, que totidem intercedunt subcidente subcidente

Provenit locis arenosis, præsertim fertili solo circa Cochin: quotannis floret fructúmque profeit,

atque à primo fationis anno ad decimum quintum frugifera effe folet.

E tenerioribus foliis addito zinzibere in aqua cocis gargarifma paratur faucium affectibus utile. E taccis in butyro frixis unguentum conficitur, quod fronti ac temporibus illitum phreneticis valde prodeffe dicitur. Nuclei verò earundem affumpui lumbricos necant.

CAP. V.

Baccifera Indica fruitu oblongo, calyci incidente monopyreno, ossiculo compresso. Kaka-Niara H. M. P. 5. T. 28. p. 55.

H. M.

Lara fpecies est sed humilior, quatuordecim circiter pedes alta, caudice tenui, albicante, cortice munito survo, intus slavescente, necnon ramulis viridi-fulcis, in orbem diffusis, donato. Radis sibrata, nigricante, intus subrubescente cortice cineta. Folia oblongo-rotunda, crassa, densa, densa,

Provenit in Porca & Moutan; semper viret: quotannis floret, fructusque fert, mense viz. Au Locus.

Exprefius è foliis fuccus, & cum lacteo nucis Indica fucco exhibitus lumbricos necat; & cum Vives.

CAP. VI.

Peragu H. M. P. 2. F. 25. p. 41. Frutex baccifer Malabaricus, floribus pentapetalos, binis, und bacca nigrà in calyce s'elliformiter expanso.

Ripedali est altitudine, in arenosis nascens, radice sibrosa, stava seu rusa, saporis & odoris nullius. Stipites & surculi teretes, verum in summo quadrangulares, vetustiores cinereio, teneriores ex viridi spadicei & tomentosi. Folia petiolis roundis, tenuiter pilosis seu tomentosis, bina conjugatim, & alterno ordine surculis adnascuntur, cordiformia, cuspidata, crassa pilosis altangue obducta & veluti instar lenia, viridia, subtus dilutiora, sapore subamaro, descriptionem duction parte hine indè supra ex origine parvorum a ce mutuo ordine decussantium foliorum, qua quidem cum miajoribus formà conveniunt, at longe minora manent, & minora sunt quò apici surculi propiora, sunt autem stores candidi, quinque petalis compositi, oblongo-angustis, ad unam magis partem firis, que in medio una vena striata sunt, insidénta, pediculo albo (tubo seu collo) substavo calyci amplo, axo, quinque foliorum cuspidatorum, que in medio anterius nervulis striata sunt. Stamina è medio exeunt quatuor, tenuia, candida, longa, cum apicibas nigricantibus lunulatis incumbentibus siem splus tenuis, candidus, in summitate viridis ac bissa migricantibus lunulatis incumbentibus: iem splus tenuis, candidus, in summitate viridis ac bissa migricantibus lunulatis incumbentibus sensifico se exterit, prodiens. Flores odoris sunt gravis male-olentis. Floribus delapsis succedunt secos singula, à calyce laxo primum in totum comprehense, dein è calyce Sielliformiter expanso, ac exteriora versus ressex essex essex es succentra, ac en summa qua fructus in totum replent, ac in singulis duo, tria, vel etiam unum continentur, una parte rotundiola sunt, alterà plana, vel duobus planis lateribus constitanta, in latera rotundo nervulis eminentibus cancellatim striata, ac colore cum sicce ex rubro nigricante.

Radix proficua est pro lienteria & intestinorum torminibus & dolore colico, in lacte acido vel Virenetiam vino data. Eadem in pulverem redacta ad pustularum exsiccationem confert. Foliorum

fuccus epotus lumbricos in ventre enecat.

C A P. VII.

Baccifera Malab. racemofa, tripetala fructu oblongo tricocco, calyce excepto. Tsjerou-Poeam H. M. part. 5. tab. 56.

Н. М.

Rbufcula humilis eft, caudice tenui, albicante; cortice cincto nigricante, intus viridi, multifluer amulis geniculatis donato. Radiv flaveficens, rufo cortice tecta, odoris ac faporis ingratis. Folia oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu leviter crenata, lenia, fuperne atroviridia & filendentia, inferne fubviridia ac lanuginofa, nervis aliquot è media cofta albicante, & in averfa parte extuberante in latera excurrentibus: Odor & fapor ingratus. Flore inodori, vindi-albicantes racematim ad foliorum alas in furculis proveniunt, calycique viridi tripation inharent, tripetalii, è tribus viz. oblongo-rotundas, acuminatis expansifique foliolis conflantes, medium occupante globulo viridi, è quo exfurgit flytos tenuis oblongus, è vindi flaveficens, capitulo rotundo. Floribus pari modo fuccedunt bacco oblongo-rotunda, tricocca, virides, calycibus excepta.

Locus:

Vires.

Usus.

F.aciss.

Vires.

Locus (6 Tempus.

tria intùs continentes semina, viridi-albicantia, amara, membranaceis pelliculis sejuncta, ita ne se

gula in fingulis latitent loculamentis. Provenit variis Regni Malabarici locis, præfertim circa Repolyn: semper viret, sloret & singles

E floribus, fructibus & cortice in oleo coetis linimentum paratur, quod capiti inunctum contel giam fanare fertur. Folia recentia contufa & parti eryfipelate laboranti impofita id toller di

CAP. VIII.

Frutex baccifer Malabaricus fructu calyce excepto, sulcato tripyreno. Katou-Patijotti H. M. P. T. 7. P. 13.

H. M. Rbuscula humilis est, caudice tenui, albicante, cortice obducto cinereo rubescente. Radio subalbicans, ruso cortice cineta, grave-olens, unctuosa. Folia oblongo-rotunda, acuminata in ambitu crenata, crassa, supernè colore atro-viridi splendentia, infernè subviridia, molli ac tomentosa; nervis aliquot è media costa in latera excurrentibus. Flores ad solionim exortum racematim furculis inhærent, tribus rubro-flavescentibus, subrotundis ac intus concres foexortum racemanm uncuns innatent, trust turbonium and trust in succession in contents to lits conferences odor nullus. Fractus calycibus quinquepartitis except floribus pair mode fuccedunt, fubrotundi, anterius in acutum mucronem definentes, tribus angulis fulcati, craffo tridique cortice tecti: in meditullio tria latitant semina, oblongo-rotunda, triquetra, purpureo-niguanta membranaceis pelliculis sejuncta, ità ut singula in singulis latitent cellulis.

Provenit variis Regni Malabarici locis, præsertim in Candenate, semper viret, quotannis fruênis fert, Septembri sci. & Octobri mensibus.

In re medica nullus ejus usus est.

CAP. IX.

Frutex baccifer Malab, fructu calyculato, tetracocco, umbellato. Tsjocatti H. M. P. s. Tab. 18.

H. M. Rbuscula est humilis, duodecim circiter pedes alta, caudice tenui, multisque ramulis lignosis donato: Lignum albicans, rufescente cortice cinctum, matrice viridescente, molliore, Radix albicans, amara, aromatica. Folia oblongo-rotunda, acuminata,in ambitu leviter cienza, crassa, densa, glabra, splendentia, supernè atro-viridia, infernè subviridia; costa media calfa, è qua plures exigui nervuli ordinatim ad prominentes dentatáfo, oras exeunt : fapor amarus. Flore flavescentes, inodori, umbellatim extremis surculis proveniunt, calycique rubro flavescenti, in quinq lacinias oblongo rotundas fecto inhærent, quinque oblongo rotundis ac stellæ in modum expanis foliolis constantes, luteis aliquot staminulis surrectis acuminatifq, medium occupantibus: inter qua contulum prodit planum albicans, quinquepartitum, è cujus vertice stylus exit tenuis, albicans, longus, aclupra staminula eminens. Floribus deciduis succedunt Bacca tetracocca, aliquando pentacocca, subvirides primum, at per maturitatem rubentes ac nitentes, calycíque atro-rubenti inhærent: faporacido-

amarus. Intus continentur semina quaterna plurimum, albicantia, renalis figura, saporis amaro dubis Provenit variis Regni Malabarici locis, præsertim in Candenate; semper viret, floret, fructúmque

E foliis cum sero lactis decoctio conficitur, que in Cardialgia valde commendatur. Ex iillem cum floribus & fructibus in aqua communi coctis oris collutio fit ad erolas gingivas lanandas, dentésque vacillantes firmandos. Ex radice cum Cumini semine in lacte cocta potus conficiur, qui potenter vomitum sedat. Eadem radix tanquam amuletum ventri appensa colicos dolores mitigare perhibetur.

CAP. X.

Baccifera Indica fructu calyculato, subrotundo, cuspidato, quadripartito, tetrapyreno. Acara Patrjotti H.M. P. 5. T. 8. p. 15.

H. M. Umilis est arbuscula, Katou-Patsjotti amula, Folia tamen minus lata, & in ambitu non crenata. Flores candidiffimi, fuaveolentes, ramulorum extremis numerofi proveniunt, atq. calyci viridi, in quatuor lacinias subrotundas secto, inhærent, quatuor oblongo-rotundis, ac versus exteriora reflexis foliis constantes, staminulorum albicantium, carneis ac subrotundis apuibus ornatorum congerie mediam floris cavitatem & umbilicum occupante: inter quæ globulus prodit oblongus, acuminatus, quadripartitus, quatuor feminum, in fructu dein fuccrescentium rudimentum. Fructus subrotundi, cum cuspide in vertice, quadripartiti, virides primum, dein atro-rubentes ac niDe Arboribus Bacciferis.

ientes, è calyce florum occlulo constantes, quattuor oblongo-rotunda, subviridia, ac distinctis sui tentes, y caives nomini occidio continentes; quattur oblongo-rot pelliculis incluía semina continentes; sapor ingratus & sylvestris.

ellicuis incluia *Jemnia* contantis & petrofis in *Candenate*: femper viret, Septembri & Octobri men- *Locus*.

bus tructus iere. Ex ejus foliis in Oryzæ infuso coctis gargarisma paratur, quod aphthis potenter medetur.

Lib. XXVIII.

CAP. XI.

Baccifera Malab. fructu oblongo, tetracocco, calyculato. Niir Notsjil Malabarensibus H.M. Part.

Rbuscula humilis est, seu potiùs frutex, sex circiter pedes altus, caudice tenui, albicante, cortice cincto cinereo, intus viridi, furculifque rubro pupureis ac nitentibus pluribus donato. Radix lignosa, fibrata, albicans, flavescente cortice tecta, graveolens, amara. Folia sine ordine ramulis inhærent, oblongo-rotunda, crassa, glabra, lenia, nervis aliquot è costa media albicante in latera excurrentibus: sapor acris, odor gravis. Flores petiolis longis, tenuibus, rubrooua automitos, in ramulis & extremis furculis proveniunt, candidi, pentapetaloides, perianthio excepti purpues, in tambés purpues, framinulus quinque tenuibus, longis, purpura-fiplendentibus, croceis falcais apicibus ornatis, medium occupantibus: inter quæ figlus prodit tenuis, longus, purpurafeens. Floribus succedunt Baccæ oblongo-rotundæ, tetracoccæ, virides primum, dein purpurascentes ac nirentes, calycíque profundo arcte inhærent, carne intus fucculenta ac lubamara refertæ, intra quam fimina continentur quaterna, oblonga, triquetra, dura, nucleis albis, amaris.

Nascitur locis aquosis & fluminum ripis circa Coebin, Porca & Paroe.

Nascitur locis aquosis & fluminum ripis circa Coebin, Porca & Paroe.

Polia ficcata in pulverem redacta, ac quotidie exhibita cum Saccharo & Oryzæ infuso luem Vires, Veneream sanare feruntur. Ex issae folis coetis & pistis cum ovi vitello cataplasma paratur, quod hubonibus inguinum Venereis impositum potenter iis prodesse statuunt. E foliis & radicibus in aqua coctis balneum fit, quod Phrenitidi, maniæ, aliísque cephalicis affectibus perquàm utile censetur. Ex radice in oleo cocta linimentum fit antiarthriticum.

CAP. XII.

Mail Anschi * H. M. Rhamnus Malabaricus fructu racemoso calyculato.

* P. I. F. 40

Ltitudine est trium hominum, ramis densis & opacis, latè sparsis: radice crassa & profundè se demittente, fibras hinc inde exserente, cortice tecta cinereo sub cuticula rubescente. albicante ligno. Stipes paulò minùs hominis amplexum implet, cortice cum ramis cinereo. ligno duro & albicante. Folia in furculis tenuibus, qui bini, terni, quaterníve fimul ramis, craffioribus erumpunt, bina & bina, vel solitaria, brevissimis pediculis insident, suntque parva. oblongo-rotunda & angusta, cuspidata, ad petiolum stricta, textura tenui, superficie plana & glabra, virore communi nonnihil nitenti, sapore subamaro, odore nullo. Flores in summis surculis, plures racematim juncti, parvis, tenuibus, rubris petiolis insident, odoris haud injucundi, quatuor petalis ex albicante subflavis, crispis, latiusculo intervallo à se invicem distantibus, que postea magis flavescunt, compositi. Stamina in iis octo, albicantia, apicibus grandiusculis & subflavis dotata, quæ bina & bina è foliorum intervallis emicant: in medio fe prodit globulus dilute viridis & rotundus, qui primordium est fructus cum stylo albicante in vertice. Calyx quatuor foliis cuspidatis & viridibus constat. Floribus deciduis succedunt in racemis bacca rotunda cum spiculo in vertice, & calvee suo inferius arctè contenta, seminibus numerosis repleta, & carne inter semina, saporis adfringentis, primum virides, post rubescentes, tandem nigricantes. Semina sunt oblonga, cuspidata, angulofa, cum bafi rotunda ad corticem fita, ac alia in parte superiore, alia in inferiore baccarum, cum frictiori parte seu cuspide interiora baccarum respicientia, primum subflava; matura fusca aut nigricantia.

Flores fert semel tempore pluvioso: nascitur in arenosis.

Radicis decoctum conducit in podagra: Foliorum cum Saccharo in ictero; item folia fimpliciter Vires. in lacte pota: Eorundem fuccus expressus & in lacte vacca cum Saccharo epotus urinantibus materiam albam & purulentam prodest.

CAP. XIII.

Frutex baccifer Malabaricus fructu calyculato, rotundo, rubro, polypyreno. 1. Schetti H.M. P. 22. F. 12. p. 17.

Rutex est unius hominis altitudine, in arenosis nascens, & petrosis. Radix profundè in terram fe demittit, cortice exteriùs rufo-obscuro, utì est & stipitum & ramorum majorum cortex, interiùs rubelcente, cùm in illis albicet: Ramorum superiorum cortex exterius cinereus, intus albelcens, ac teneriorum castaneo-fusco-rubescens. Folia in ramis & surculis bina, cuspidibus ad se

I ocus Vires. Vires.

CAP. XV.

Frutex Indiaus baccifer fructu calyculato monopyreno, Negundo dicta. 1. Negundo mas & famina Park. Negundo arbor mas & famina J. B. Piperi similis fructus striatus C. B. Cara-nosi. H. M. Negundo fomina Acosta.

* P. 2. F. 11.

Rutex est sesquihominis plus minus altitudine [Persicæ magnitudine Garciæ, Amygdalæ Aco flæ.] nascens in arenosis. Radix fibrola exterius fuscescens, intus albicans, cortice tenui & subamaro, diutius autem

Lib. XXVIII.

Folia in communi pediculo plerunque terna, bina fibi mutuò oppofita, unum in extrema cofta reliquis majus, oblongo-rotunda, anterius cuípidata, margine æquabili, textura craffitiei mediocris & mollia, superficie lenia, supernè obscuro virore nitentia, subtus pallidiora, sapore amaro & acri. LAcofta & Garciæ folia Sambuci fimillima videntur procul intuenti, fimili modo per ambitum fer-Lacotte & Garcia: One Samuel Infinition vicinities process and the process and the process of the state of th

& binis ordine decuffato egreffis proveniunt brevibus pediculis hærentes; purpuro-cœrulei. eodem quo folia odore fed magis vegeto, quinque petalis difformibus è collo Campaniformi, quorum unum fur form est & latius, interius concavum & pilosum, uti & collum floris quod ad ejus folii partem est interius est pilosum, quatuor reliqua petala in latum fermè expansa, & magis inter se similia funt, nisi quod quæ folio surrecto proxima sunt, parum latiora & rotundiora, duo reliqua anteriora versiis contractiora.

Staming quatuor tenuia, furrecta, purpuro-cœrulea, cum nigricantibus & arcuatis apicibus; interq. ea filus tenuis, purpuro-cœruleus, versus folium cœruleum cum cuspide bisido inflexus, qui ex rudimento fructus, quod inter calycem est, originem sumit.

Calva, qui floris collum inferius arcte arripit, quinque brevibus, viridi-dilutis, cuspidatis foliis con-

flat, ac costulis tenuibus in longum striatus est.

Fructus sunt baccæ rotundæ, parùm oblongæ, ejusdem cum floribus odoris, maximam partem à alyce comprehents, quaterns calyce tegentur colore vindi diluto, parte fiperiori quà eminent, pmmim rubefcentes 8 nitentes, dein cum ficci inftar atramenti nigricantes. In medio est oblongomundum officulum, durum, carne viridi & dura, quæ etiam ex maturitate fructús minus mollescit, involutum, continens nucleum albicantem, qui sapore est nullo.

Oleum ex radice per destillationem extractum clarum est subviridescens, saporis dulcis, acris &

penetrantis, odoris grati.

Adeò frequens est (inquit Acosta) hujus arboris usus ad medendum in his regionibus [Malabar &c.) ut nifi Deus recisos ramos multiplici fœtura renasci faceret, jamdiu fuissent consumptæ arbores, aut certè maximi pretii nunc essent. Sed quo magis præciduntur rami eò feliciùs renascuntur, & perpetua fronde virent.

Rami teneriores, folia, flores, fructus contula aut in aqua decocta, vel in oleo fricta aut elixa utiliter imponuntur omnibus doloribus ex quacunq, causa provenientibus; præsertim verò in articulorum doloribus ex frigida causa natis, atque in tumoribus & contusionibus mirabiles præbent affectus. Non desunt qui supra vulnera admoverint, unaque nocte dolorem sustulisse materiamque digessisse

Ulceribus etiam vetuftis folia trita imponuntur felici fuccessu, quandoquidem eorum materiam digerunt eaque emundant, & ad cicatricem perducunt. Et sane in vulneribus, apostematibus & contufionibus adeò utilem experiuntur, ut chirurgorum operam minimè requirant. Mulieres horum foliorum decocto omni tempore universum corpus lavant, tantáque invasit persuasio apud illas, Negundo flores, folia & fructus utilia effe ad juvandam conceptionem, ut eum qui contrarium per-fuadere conetur lapidibus fint obruturæ. Masticata solia oris halitum emendant. Hactenus Garcias & Acofta.

2. Bem-nosi H.M. Negundo mas Garcia & Acosta.

Hujus folia in petiolis terna & passim quina proveniunt, suntque oblongo angustiora, in cuspidem angustam contracta, ad petiolum rotundiora & latissima, in anteriori parte magis minúsve tenuiter crenata, colore viridi minus fusco, superne clariore; quòd in extrema costa est folium maximum est, bina illi proxima majora pediculis paulo minoribus pollice, costæ mediæ hærentia: duo reliqua valdè parva funt & petiolo communi infidentia. In reliquis cum præcedente convenit.

Folia ferrata Sambuci æmula hanc speciem Negundo marem Garciæ & Acostæ esse indicant.

invicem inflexis oblongo-rotunda funt, ad petiolum oris rotundis, in fummitate parum acuminata. craffiola, textura denla, lenia, supernè glabra, & obscuro virore valdè-nitentia, subtus dilutiora, se pore adstringenti & amaro. Tum costa folii media, tum nervi transversi in supina parte non. pore adtiringenti ce amaro. Luni comi menti di menti menti menti di menti ment anteriùs & ad petiolum rectis oris stricta & velut cancelliformia sunt, coloris utrinque incarnati in terius autem magis intenfi, ac postea ubi flaccescunt dilutioris ac flavescentis, insidéntque pedioso tenui longo ac furrecto, incarnato faturo, seu rubro Corallino, ac nitente calyci parvo quatuo culpi. dum minutorum; odoris nullius. E medio flore figlus parvus emicat cum nodulo fuperne bifido nobro-obleuro & nitente, inferne globulo viridi in calyce qui rudimentum fructús est insidens, acinoificio pediculi, inter petalorum ungues quatuor lingulæ seu stamuncula parva rubra insita sunt, que in nico petretur, inter petaro uncimuli funt, qui unguiculos foliorum in angulis intermediis arripiunt. Findia funt baccae calveibus fuis arctè infidentes: cortice glabro, per maturitatem formæ rotundioris, acolore rubro obscuro susso, dein rubro saturo ac nitente, suntque carne albicante ac parum humida. In hisce baccis, quæ dulces ac in eduliis sunt, duo, tria, quatuorve officula albicantia insunt, qua

fe mutuo contingunt plana ac duûm laterum, in alia autem parte rotunda, ac nucamento offee mi. nus duro constantes, pulpa intus viridi.

Flores & fructus fert toto anno.

Flores hujus fruticis Gentiles Deo Ixora in facris offerunt.

Radix trita & in aqua frigida epota fervit pro febre calida ac ardore manuum, & prodest eron. entibus sanguinem; cum aqua frigida in perunctione adhibita sedat dolores capitis; epota in lace vaccæ ardoribus renum restinguendis confert, ut & gonorrhœæ; cum liquore Suri in perunctione corporis affecti variolis prodest; atque eodem modo usurpata cum lacte Coqui Indici servit pro pustulis, aliisque morbis cutaneis exsiccandis.

Ex cortice, foliis & floribus extrahitur fuccus, qui mixtus cum oleo Sirgelim intus fumitur ad minuendam plethoram.

2. Bem-Schetti H. M. P. 2. F. 14. p. 19.

Hujus folia quam pracedentis longiora funt, anterius magis cuspidata, & ad petiolum monihil ftricta, & minus crasta. Flores albicantes & subflavi, pede autem quo catyci infident nonnihil quo, rubelcente, ac in iis est stylus superne bisurcatus, ex orificio alte emicans, & stamina quatuor tenuta, longiuscula, apicibus flaviusculis donata; fructus magis oblongi, ac colore primum viridi, deinde viridi diluto & substavo, carne intus succulenta & albicante, necnon ossiculis albicantibus. In reliquis cum pracedente convenit.

Fructus sunt in eduliis, ac saporis subdulcis farinacei.

Flores hic frutex in anno rariùs fert.

CAP. XIV.

Guaideum Patavinum latifolium & angustifolium Ger. Guajacana J. B. Arbor Guajacana son Guajacum Patavinum Park. Lotus Africana latifolia & angustifolia C. B.

Uaiacanæ proceritas quanta arboris magnæ: in ramis folia alternatim posita Nucis [liglandis I foliis fingularibus æqualia, acuminata, atro virore splendentia superius, subusmagis ablicantia, utrinque modice hirfuta, fed magis parte averfa, brevibus petiols hærenta, fapore mixto, fubauftero, leviter amaro, tandem & fubdulci. Flores radiatis calycibus infidents ramis apprimuntur, mari quidem majores, fœminæ non tantum minores sed etiam calyce illo dellituti, quos nullus sequitur fructus, qui tamen maris florem sessilis excipit, magnitudine & colore Pruni sylvestris, sapore dulci suavi, in quo semina aliquot, Pomorum seminibus paulò majora, emi dem cum illis coloris, tanta duritie ut vix dentibus atteri possint. Cortice vestitur hac arbor tenui, rugolo, fusco. Materies ei spiris in orbem circinata, colore cineraceo vel subcœruleo, in omnibus à Guaiaco valdè diversa.

Parkinfonus flores huic arbori attribuit tetrapetalos, ex purpura obscure rubentes, calyce panter quadrifolio exceptos, qui & fructum etiam ima parte obducit adinstar Sebesten. Fructum subrotundum cum parvo acumine in faftigio. Africana originis effe dicitur. Scribit tamen Gesnerus se audivisse nasci eam in montibus circa Veronam, & è ramis ejus aqua maceratis russicos Viscum parare. Quod non videtur verifimile, cùm Guaiacana tenerior fit quàm ut montium istorum frigus per hyemem toleret. Nos tamen itinere à Lericio ad Lucam in descensu montium non longe à Luca Etruriæ urbe arborem invenimus quam tum pro Guaiaco Patavino habuimus, ipíammet tamen fuisse non audemus fidenter afferere, sed duntaxat similem. Qui per ea loca in Italia peregrinantur diligentius observare possunt,

Matthiolus iisdem cum Loto viribus pollere tradit.

SECTIO II.

De Arboribus bacciferis fructu nudo monopyreno.

CAP. I.

Olea sylvestris folio molli incano C. B. Oleaster Cappadocicus Park. Ziziphus Cappadocica, on buldam Olea Bohemica J. B. Zizypha Cappadocica Ger.

Rbor est iusta magnitudinis [Salicis magnitudine Dal.] radicibus multis, crassis, huc illuc diffusis & loci plurimum occupantibus, per summam terram vagis, stolones multos mitten entituis & toet plantinum occupamentas per influenciari, avulfi verò & depacti vivunt & arboreconti ramis patulis. Cortex albicat, in flipite valde rugofus & craffus, in ramis tenuio; [laris 7. B.] & molli quadam lanugine pubescens. Folia mollia, longius à Zizyphi foliis recodun, Salignis propiora [imo Oleæ sativæ similia,] aliàs alternatim, aliàs nullo ordine per ramos nascentia. ngms propora i into Otea tava minita i anas atomatin, anas monoscimo por ranto materia, efecunciam circiter longa, unciam ferè lata & angulfiora, tota albicantia, potifitmum pare inferiore, brevique & moli lanugine prædita, modicè obtufa, brevi pediculo harentia: E quoma alis flojeuli emicant, argenteo pallore renitentes, in fex cuspides disflecti, odorati, vel ut Clususit, gavem non tamen injucundum odorem spargentes & caput ferientes. Baccae sublonga, exigus Olivis aut Zizyphis fimiles, albæ, fungofæ, & dulci carne five pulpå, [apice in fummitate aciculæ fimile Matth. I saporis aciduli, osseo intus nucleo, canaliculato. Rami interdum spinosi sunt. Mattries flavicar, non admodum firma.

In Syria nascitur, inque Æthiopia & monte Libano, notante Rauwolfio. Sponte etiam prove nire in Bohemiæ sylvis autor est Matthiolus: In sepibus cum Rhamno & Vitice juxta urbem Guadix in Regno Granatensi Clus. Floret astatis initio, fructus Autumno maturescit.

Non dubito (inquit Dalechamp, apud J. B.) quin ex hujus floribus præstantissimi odors aqua

destillari possir, oleumque parari odoris eximii & fragrantis.

In icone hujus arboris apud J. Bauhinum velut corolla feu umbilicus multorum cuspidum summo fructui appingitur, unde suspicor storem summo fructui innasci: corolla enim videtur este calyare fiduus. Verum Matthiolus non umbilicum feu corollam, fed apicem in fummitate aculeo fimilem esse scribit; ut dubius sim de situ floris in hac arbore, adeóque de ipsius loco in nostra methodo.

CAP. II.

A. 1. Arbutus Gev. Park. Arbutus, Comarus Theophrasti J. B. Arb. folio serrato C. B. Cht

* Ut in monte Atho, te-Stante Bello-

Locus.

Rbutus, quamvis * locis nonnullis in justam arborem adolescit, plurimum tamen frutexelt, contortis stolonibus scabro cortice intectis, in quibus perpetui viroris folia, Laurinis similia & paria fere, crassa, virentia, per extremum tantillum purpurascentia, circumquaque eleganter crenata. Flores tanquam ex amento racematim penduli, pulchri, fimiles ferè floribus I ilii convallium, concavi, albi, odoris jucundi. Hos excipiunt fructus Fragis fimiles, sed multo majores, exactè rotundi, acerofi, ante maturitatem lutei, maturi autem rubentes, fapore valdè grato & dulci præditi. Semen (ut ait Clusius) Milio non multo majus, inque fructus meditullio contentum, nihilominus tenui obductum membrana.

Hujus fructus Plinio Unedo dicitur ex argumento unum tantum edendi. At verò Galenis Unedonem fructum Arbuti non esse, sed Epimelidis arboris scribit. Hinc in diversa abeunt Botanici, alii Plinio adversantur, alii eum defendunt. Nostra sententia Unedo Arbuti fructus est non Epimelidis; Suspecta fiquidem nobis cum Jo. Bauhino videtur Galeni sententia, quem scimus in Italia susseperegrinum, ideoque Plinio, qui Italus fuit, citius falli potuisse. Si autoritatem spectes utrinque serè par pondus. At profectò non placet (inquit J.B.) Galenus Epimelidi Unedonis facultates & vires tribuens. Nam fi Epimelis fit Mespilus (ut plerisque doctis persuasium cimus) quis dicat ejus fructum noxam afferre capiti aut stomacho esse molestum, quem pleriq medici stomacho familiarem dicunt. At forte Galenus de fructu nondum fracido locutus est, quo tempore vere Unedo dici possit; nam nè unus quidem ejulmodi fructus abique difficultate & strangulationis periculo tunc temporis edi potest, Arbuti autem fructus plurimi fine noxa vorantur à nonnullis.

In Sicilia, Italia: & Gallia Narbonenfis sylvis & dumetis passim & copiosè provenit: quin & in Hibernia: quoque occidentali parte reperitur spontanea. Scribit Bellonius in montibus Atho tanto pere priscis celebrato vallibus vicinis Arbutos (qui utplurimum aliis locis fruticant) in vasta magnitudinis arbores evadere. Variat autem fructus magnitudine & sapore.

Arbuti fructus, Memæcylon Græcis dictus, ventriculo incommodus est, & capitis dolorem induct uti tradunt Veteres Dioscorides, Plinius, Galenus. Mihi sanè (inquit J. Bauhinus) quoties comedi dolorem causarunt ventriculi hi fructus. At Clusius se multos semel tine ulla noxa edisse ait, & revera sapore sunt non usque adeò grato ac Fraga, dulci tamen, cum proprio & peculiari quodam

gustu acerbo, quem vix exprimas, ut rectè J. Bauhinus. Patavii in foro venales vidimus; & à re nujoris fortuna hominibus non minùs in Italia quàm Hispania appetuntur.

Amatus ex Arbuti folis & floribus aquam vitreis organis elici tradit, eamque servari tanquam sa-Amatus ex Albata de la cratifimam adversus pestem & venena antidotum. Matthiolus pulverem offis de corde Cervi ei admissee. Eam verò aquam statim ipso morbi initio propinandam aiunt. Fructu delectantur Turdi & Merula. Ex ligno etiam carbones optimi fiunt.

Scribit Plinius hoc folum Pomum fimile fructui terræ gigni. Verum non adeò fimilis eft hic fruchus frago cum Fragum femina habeat in superficie pulpa, hic autem in ejus medicullio: & aliæ ar-

bores fructus edunt Herbarum fructibus fimiles; v.g. Morus.

2. Adrachne Park. Adrachne Theophrasti J. B. Arbutus folio non Serrato C. B.

Prequens provenit in Creta, montibus Leucis & alibi inter faxa, fruticis potius quam arboris modo: perpetua fronde viret, foliaque habet Laurinis adeò fimilia, ut folo odore dignofcantur: nam Adrachnes folium odore caret. Caudicis & ramorum omnium cortex adeo lævis, rubens & folendens est, ut Corallii rami esse videantur: astate rumpitur cortex, & in tenuissimas bracteas decidit: quo tempore neque rubens, neque splendens cernitur, sed medium quendam inter pallidum & cineraceum colorem adquirit. Florem & fructum bis ut Arbutus profert, & hunc quidem adeò fimilem, ut alterum ab altero nullo modo dignoscere queas. Differt tamen arbor hac ab Arbuto: quoniam tantum provenit in montibus, neque folium ferratum habet, neque corticem caudicis scaham Ligni materies duriffima eft, fragilis tamen, que flecti non potett.
Rufticis igni ftruendo fervit, & ad verticilla conficienda, mulierum fufis appendenda.

Theophraftus recenset hanc arborem inter eas quæ detracto cortice non intereunt, & perpetua

fronde virent, hyeméque in cacumine folia retinent, quod ità se habere à me observatum est.

Vocatur hac arbor in Creta, & tota sere Gracia 'Adednad. Hac Bellus.

Hanc arborem Bellonius multis locis in sua peregrinatione observavit; scribitque iter facienti Halepo Antiochiam in tumulis nascentem sibi conspectum, cujus ramos suo fructu onustos quilibet eorum qui comitabantur abstulerat, ut in itinere ederet, maturus enim erat, elegantique suo colore fingulos ad edendum invitabant: Racematim autem cohærebant, magnitudine & colore fructus Rubi Idai, mollisque ut Arbuti fructus.

Quin arbor hæc à Bello descripta sit 'Asein Theophrasti nemini historiam ejus apud Theophrastum legenti dubium esse potest: astipulatur etiam nomen Gracum hodiernum 'Asedina. ASedwin monente Plinio ab 'Avdedwin differt, cum hac herba fit, Portulaça Latinis dicta, illa

Arbuti autem vox vel primitiva est, vel incertæ originis. Nam ab "Aguado fieri non placet, cum Arrandos Juniperus fit non Arbutus.

Hanc Arborem D. Wheelerus observavit in Achaia prope Montem Pentelicum non procul ab A. Locuis thenis; fructúsque vidit Smyrnæ.

CAP. III.

1. Terebinthus Ger. J. B. vulgaris C. B. angustiore folio vulgatior Park; The Turnentine

Rbor est Terebinthus, sed quæ, Clusio teste, magna ex parte fruticat, ramis longis, raris, cinereo cortice tectis, nec ea quidem, quantum animadverterimus, frondis suz per hyemem tenax. Primus ferè est florum verno tempore apparatus, quos è ramulorum tuberculis copiolos in longo racemo producit, meris framineis fibris purpuralcentibus contextos. Hinc se explicant in alam folia, quanquam non semper aquali fitu, Laurinis fimilia, sed magis obtuat: [Pistachiis, & ejustem odoris Cluss] conjugatim ut in Sorbo nascentia, subrubentia, qua crebris obliquis nervulis percurruntur. Fructus delapíos flores excipiunt, parvi ex rotundo oblongi, rubentes, Carpobalfamo Offic. pane fimiles, refinoso lentore vilcidi, nucleum continentes f ex corruleo virecentes, tactu pingues & refinofi, manusque dum colliguntur inficientes.]

Fert etiam vindemiarum tempore concavos quosdam folliculos seu vesiculas, foliis & ramulis inhærentes, quales ferè in Ulmi foliis nascuntur, sed pallido aut purpurascente colore: interdum etiam extremis ramis oblonga & cartilaginea cornicula [rubentia, quatuor, quinque, aut fex digitos longa, aut etiam longiora J. B.] varia forma excrescentia, concava, quæ (uti etiam folliculi) aperta lentorem quendam continere deprehenduntur, cui permixta cinerea & fuliginosa excrementa, atque exigua animalcula alata. Horum Corniculorum meminerunt omnes ferè qui de bac arbore foripferunt: nihil autem aliud funt quam excrescentiæ quædam ab insectis folia & surculos compangentibus, & ibidem ova sua deponentibus, excitatæ, ut inserviant matricum seu uterorum loco iis sovendis

excludentăs, fatibilgue edits alendas & protegendis, miră natura providentă.
Adverfariorum auctores, Theophraftum (ur puto) fecuti, Terebinthum fempervirentem & perpetus folis esse scribino, Cluso, testibus விக்கைய் & கீழ்க்கையில் நிறையில் முற்ற கூறியில் கூறியில்

Terebinthus libenter provenit locis ficcis, lapidosis & Soli expositis, ut testatur Matthiolus. Autore Locus. Dioscoride in Judza, Syria, Cypro, Africa & Cycladibus infulis. Clufius in plurimis Lufitaniz, Hispaniæ & Galliæ Narbonensis locis, sponte nasci tradit ubi interdum in arborem adolescit, sed maxima ex parte fruticat. Addere potuisset & Italia, ubi nos eam observavimus. At nusquam, quod hovern Clusius, commemoratis locis refina è Terebintho elicitur. Lobelio tamen Terebinthi ar-

Locus.

Vires 3

Tempus. Vires &

Terebinthi-

7 Tiss.

1578

bores in Valena sylva Monspeliensium, ferro vulnusculis inslictis sapius non paucam Terebinthinam exfullarum lucidam Bellonius in Syria & Cilicia copiofam inveniri, ex qua gummi colligitur, quod vendendum ferunt Dama(cum: quod verò in Cairo venditur adferri ex regione Turcis dicta Ab. mia, i.e. Mesopotamia & Assyria.

Floret Monspelii mense Aprili: Septembri cum fructibus legit J. Bauhinus. Terebinthi folia, fructus & cortex (tradente Dioscoride) qua pollent adstringendi vi ad eadem. ad que etiam Lentiscus conveniunt simili parata modo, sumpraque. Ejus fructus esculentus est, at ad qua eriam Lendicus convenium minima para la seria de excitandam Venerem aptiffinus. Ex nonacno noxus: unnati veto cete de aprimi prodeft. Semen Plinio in capitis dolore bibur, vino verò potus contra phalangiorum morfus prodeft. Semen Plinio in capitis dolore bibur, Bellonius tefratur veterem morem in comedendis feminibus Terebinthi nunc adhuc durare in

Cilicia & Syria fibiq, aliquando rusticum Arabem occurrisse ducentem Camelum Terebinthi frust.

bus onustum, ut Damasci venderet.

Species funt Galla, magnitudine Avellana, intus cava, provenientes ex excrelcentiis foliorum Terebinthorum maculorum. Has circa finem Junii colligunt Ruftici Thracia & Macedonia, & carè vendunt ad tingenda Serica subtilia diversis coloribus in urbe Bource, i. e. Prusa Bithynia. Colliguntur autem vere, cum primum efformatæ Gallarum magnitudine funt: quo tempore mi colligerentur in longitudinem femipedalem excrescerent ad formam cornu. Eum duntaxat in ulum 6000 pondo quotannis infumi.

Terebinthina vocata, describente Cordo, est Terebinthi arborisresina, colore candida, substara. vitrea, aut candida cœruleum colorem affectans, interdum pellucida, quæ friata in plurimas micas virrea, aut canunda cumunum conocini reituri, mox lentefeit gelutinola fit: odorega habet acrem, fuavem, aliquantulum graven, & Latriceæ refinæ non diffimilem, præfertim manibus træctata & prunis impolita, gultu modo amaedir, riceæ reinæ non ainmiem, præierum manious ractata ec piums impontas guitu modo amaeder, a Arqui Per- & inter dentes lentescir, iis dum masticatur * adhærens. Destillat hæc primum liquida, dende fæ, autore Bel- paularim arescir. Siccam impostores Thus seu incensum vocant, & pro thure vendunt: This autem donio, mandant verum Olibanum vocant, non intelligentes hæc duo vocabula, alterum Græcum, alterum Latinum ejusdem rei nomen esse.

Refinas omnes (autore Dioscoride) antecedit Terebinthina, proxima huic Lentiscina. Galenis tenfes Mastis Lentiscinam przect. Quomodo hi conciliandi vide apud J. B. in hist. pl. lib. 3. cap. 20. & C. Host.

tibus hærere, mannum.

Vis autem refinæ cujulvis (Dioscoridi) molliendi, calefaciendi discutiendi disfipandive, & expornec in ore difgandi. Tussi ac tabi conveniunt in eclegmate, per se aut ex melle; quæque ex pectore elimi oportet expurgant. Urinam quoq movent, cruda concoquunt, & ventrem emolliunt: ad ageininandos palpebrarum pilos conferunt, itémque ad lepras cum arugine, sutorio atramento ac nim: ad aures denique fanie manantes cum melle & oleo, necnon ad genitalium pruritum funtuils. Emplastris quoque, malagmatis ac acopis admiscentur, & per se illitæ aut impositæ laterum dolo-

Galeno cum adstrictione moderata adjunctam habet amaritudinem quandam Terebinthina. Der quam magis etiam quam Mastiche digerit: Ob eam qualitatem inest & abstersio, tanta quidemut

& ploras lanet: Iildem facultatibus & ventrem movet.

Recentioribus, purgat thoracem ab omni immunditie, item jecur, splenem, renes & vesicam. Con fert veteri tuffi, spirandi difficultati, sputo sanguinis purulento, vertiginosis, calculosis, & peculiar-ter etiam schiadicis, Podagricis, Chiragricis: aperit, mundat, calfacit & roborat nervos. In spece utilissima est nephriticis & calculosis. Hinc Praetici in curatione arenularum postquam

mitefactum est symptoma, præcautionis ergo utuntur terebinthina, sed cocta ut dicunt, utminus calefaciat, magis adstringat. Idem siz in ischiade, paralysi, arthritide data bis in septimana, velillota, vel lota in aqua Cichorei. Hofm. Magnæ autem ipfius laudes in Podagra & omnibus anicularibus malis, fi accipiatur, ut docet Avicenna, quantitas nucis Avellanæ fingulis matutinisa je juno. Nec mirum quod calculo confert etiam Podagra prodesse, cum cognati sint hi morbi & eandem causam continentem seu materiam habent, unde non rarò in se mutuo transmutanun.

Exhiberi potest 1. Per se, placentulis quas oblatas vocant Involuta. 2. In aqueo liquore adjecto tantillo virelli ovi, fic lacteum sci. exhibet liquorem. 3. Inspissata aliquantulum, & in pilulas redacta. Vertim ob evanescentiam spiritus prastant modipriores. Schrod.

N. 1. Terebinthinam veram Officinis esse ignotam : Officinalémq, esse vel resinam Lariceam, vel

resinam Abiegnam è tuberculis Abietum novellarum collectam.

N. 2. Odoris vim manere etiam in urinis utentium, quæ violas quodammodo redolent. Audivi (inquit C. Hofman.) qui diceret, in doloribus partium genitalium præsentissimum esse ano-

Verno tempore ramulorum pullulantia tenella Terebinthi effracta flagella, ipío etiam Narbonensi aut Monspeliensi agro instar Ficulnez arboris lac stillant, quod conchis exceptum & adservatum in limpidiffimum, tenacem, refinolum laticem abit, qui dum recens est, id est, in musto (ut Plinii verbis utar) in laneam vestem fusus neq, maculam facit, neque si eluatur vestigium aut notam relinquit; senescens tempore crassescit, nec abluitur nisi ovi vitello addito. Lob. de

Terebinthina destillata, seu oleum Terebinthinæ proximum est oleo Balsami, vel parum calidios,

& confert omnibus ægritudinibus frigidis, sed præcipuè nervorum.

Oleum Terebinthinæ destillatum singulare solatium præbet in doloribus nephriticis intus sumptum: exterius illitum, & calida manu diu affrictum parti dolenti in nervorum contractionibus, tenfionibus aut relaxationibus egregium auxilium præbet, præfertim fi cum spiritu wini defæcatissimo mista & conquassata adhibeatur. Modum eliciendi hoc oleum vide apud Ebrodunensis Hist plant auctores lib. 3. cap. 20. vel etiam in Pharmacopœis vulgaribus.

Sunt qui Terebinthinam in Cerevisia infundunt, & simul deservere sinunt pro potu ordinario in calculo, viscerúmque obstructionibus. Schrod.

Dioscorides etiam vinum Terebinthinum parare docet è bacciferis ejus ramis tutis & in musto fervefactis: quod quoniam in desuetudinem abiit, omitto.

Apud Veteres tam commendabiles erant Asparagi Terebinthi, ut etiam in hyemem reservaren-

2. Terebinthus major Pistaciæ folio Ad. Lob. latifolia Ger. Park.

Huic folia multò latiora & rotundiora quam vulgari Terebintho, vicina Lauro & Pistachiæ adeò ut eminus intuentem fallant. Ast non solum folia latiora & rotundiora habet quam vulgaris Ter: fed & fructum duplo aut triplo majorem, quicquid dicat Lobelius in Adv. Raro autem cum fructui videtur quia fylvæ Valenæ ubi oritur arbores certis annorum intervallis exscinduntur, ità ut ad invidettir quia sur de la companya de Hanc C. Bauhinus cum Terebintho Indica sequente Rauwolfii miscet. Verum quamvis fructus refrondeat: folia tamen rotundiora Piftaciæ differunt.

2. Terebinthus Indica major fructu rotundo J. B. peregrina, fructu majore, Pifraciis simili, eduli C. B. Terebinthus latifolia Ger. Park.

Hujus nuculæ Pistaciis bonitate non cedunt; in quibus præter saporem salsum inest mediocris quadam ficcitas : Piftaciis etiam fatis fimiles funt, fed breviores & rotundiores, ex racemis pendent ut illa, vel potius ut bacca Terebinthi, pro qua etiam nonnullis habentur, potiffimum quia arbores suis maxime foliis longiusculis Terebinthi foliis satis similes, quâ notâ facile quoque à Pistacia arbore diffinguuntur, cui folia rotundiora speciosioraque, ut testatur Rauwolf. His inquilini perinde ut nos Avellanis vescuntur.

Copiosè proveniunt in Agemia aut Perfia, Mesopotamia & Armenia.

Hanc J. Bauhinus pro Terebintho Indica Theophrasti habet; quam plerique botanici Pistaciam effe volunt.

4. Terebinthus Indica fructu parvo, ad corculum accedente I. B. peregrina fructu minore & caruleo

Terebinthi Indica alterius nucula cum suis putaminibus magnitudine ferè sunt Pisi, rotunditate accedunt ad corculum aut Doram, id est, Indicum Milium; in cæteris fimiles præcedenti. lbidem ubi & præcedens nascitur. Rauwolff. cui Bel. Serap. Avic. & Rhas. Botin Souger

Incola perinde ut nos Pineos nucleos comedunt. His Pería pluíquam bis mille annis ante panis ulum vitam sustentarunt, & etiamnum totius Syriæ incolæ cum pane vescuntur, & propter colorem inter viridem & cœruleum medium Arabes veteres Granum viride, Bellonio attestante, appellarunt, C. B. Alii hæc de Terebintho vulgari accipiunt.

CAP. IV.

De Lentisco.

Entiscum dictam putat Ruellius quòd liquore quodam lentescat: Lentorem quippe foliorum attrectatu quilibet percipit, inquit Lob, in Adv. Vel forte Lentiscus ob virgultorum lentitu-dinem dicitur: ur Stapeljus: vel potius quod ipsa lentescat arbor, dum refinam fundit, ut Votius. Græcis รัสเซา รัช ฟูละ scindo, findo, quòd lignum ejus facilè finditur, quódque ejus july, hoc est, segmentis seu fragmentis è ligno scissis solerent uti ad dentiscalpia, ad nitelam alborémque dentium, ut etiamnum fit hodie.

Mastiche ลักซ์ กัด เผลงนั้วรู้, i.e. mastichando dicitur; nam & olim & hodie in masticatoriis usur-

Certe Graci in insula Chio eam perpetuo in ore habent, & ad multa utilem esse ejus assiduam masticationem fibi persuadent.

Lentiscus Lob. Ger. Park. J. B. vulgaris C. B. The Mastick-tree.

Multis fruticat Lentiscus stolonibus, mediocriter crassis, flexilibus ramis brachiatis, cinereo cortice obductis. Interdum in justa magnitudinis arborem excrescit, ut observavit Clusius. Folia minora quam Piftaciorum aut Terebinthi, Glycyrrhizæ foliis paria, fed Buxeorum folidirate [Nobis observantibus Glycyrrhizæ foliis minora erant] ex viridi nonnihil rubentia, conjugatim fine ullo impariad costam canaliculatam rubescentem annexa, in spinulam plerumque desinentia, inque eandem ferè partem yergentia, perpetua, jucundi cum quadam gravitate odoris, sapore acidiusculo & adstringente. Iis interdum folliculi vel vesiculæ quædam adnascuntur, culicibus exiguis referti, hand fecus quam in Terebinthinis aut Ulmeis. Ad alæ imum exoriuntur flosculi, veluti racemuli rubentes, vel colore ex herbaceo pallescentes, nonnihil purpurascentes, qui in fructus abeunt, dimidio fere Pifis minores, in ftylum minutum definentes, rotundos, rubentes & per maturitatem nigricantes, acidos, nucleum continentes parvulum, durum, nigrum, medulla intus alba. Fructum Cæfalpinus oleaginosum dicit, nucleum viridem.

SITTI 2

I ocus.

Tempus.

Vires.

In Italiz, Siciliz & Narbonenfis Galliz faxofis collibus, ora przefertim maritima, Lentiscum co-piolissimam observavimus: nec minus frequens, teste Clusto, nacitur in Lustania, Berica, regno valentino, & toto illo tractu ad mare Mediterraneum obverso: ubi nunquam (quod equidem vi. vaientino, con income a magnitudinem affequitur; fortè quia ab hominibus cafa aut à derim) juitam arbons naturant de inagimination adolescere. Nam quando non caditur sed negligijumenus ueparta de Coreta Anam flumen observavit Clusius) in arborem justæ magnitudinis er.

In fola infula Chio, Bellonio autore, refinam fundit Mastichen dictam. Alii in Italia quoque In 1012 initial Cities, Desionio autoro, matte quoque Maftichen prabere, fed non copiolam tradunt, ut v. g. Matthiolus, (qui tamen fibi contrains in Hill. Germ, dicit, in fola infula Chio Lentifeum Maftichen fundere) Cafalpinus & Lacina. No Hitt. Germ. diett, in 101a muta eine Leintein Francisch Martichen fundentem vidimus hare ein in Italia & Gallia Narbonenfi peregrinaremir nufquam Maftichen fundentem vidimus hare einem Italia & Gallia Narbonenfi peregrinaremir nufquam Maftichen fundentem vidimus hare einem einem die Leinte vidifie. Idem diett J. Bauhinus. Argumentum tamen ab Autoritate negativum nihil concludit, ut loquuntur. Neq. enim fequitur non dai tuni ramen au Autoritau and dan in Italia arbores Mastichen fundentes quia ego aut mille forte alii non viderimus, & plus valet unius in italia atoores istalia della mantis ad probandam affirmativam, quam vel mille negantium, ad negatellimonium se vidisse affirmantis ad probandam affirmativam, quam vel mille negantium, ad negatellimonium se vidisse affirmantis ad probandam affirmativam, quam vel mille negantium, ad negatellimonium se vidisse se vidis se vidisse se vidisse se vidisse se vidisse se vidisse se vidiss

Verum nonnullis Terebinthus refinam fundens ab Italica specie distincta videtur. Qui in Chio aliguandiu hæserunt Clusio retulerunt Lentisci arbusculas ab iis quæ in Italia nascuntur nonnihi differre. Et Camer. Sunt, inquit, qui velint Italicam Lentiscum à Chia in eo tantum differre, quèd fruticosa fit illa, hac verò arborescat, etiam fine cultu. Audivi ex quibusdam e Chio oriundo arruncola in ma, nær velo anoficiari, como pulchrioréfque fylveftribus effe, que manne codem bores, quæ Maftichen ferunt longè proceriores pulchrioréfque fylveftribus effe, que ramen codem loco nafei folitæ. J. B. verum Bellonio potius, curiofo obfervatori & veraci, fidendum, qui Lentiscos qui in Provincia & Italia proveniunt, fimiles dicit nascentibus in Chio; Mastichen ta-

men non fundere.

Floret Lentiscus magna ex parte Aprili vel Martio. Fructus Octobri & Novembri primum maturescit. Ter autem fructum ferre tradunt, forte quod tribus distinctis temporibus eundem perficiat. Cicer. ex Arato.

> Fam verd semper viridis, sempéra gravata Lentifeus, triplici folita est grandescere fætu: Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi.

Ciceronem nonnulli infeitir accusant quod 9900 Lentiscum transtulerit, cum vox 200 apud Theophrastum & antiquiores Gracos Scillam fignificet. Ciceronem quomodo defendat J. Bauhinus, aut potius Cherlerus, apud ipium vide.

Lentificus, autore Dioscoride, omnibus suis partibus, germinibus & foliis, fructu, ramorum & na dicis cortice adstrictoria est. Exprimitur & succus e cortice, radice aut folis in aqua decodis, ant etiam è foliis viridibus tritis, qui valet ad sanguinis rejectiones, alvi profluvia & dylenteriam in DOWA. itémque contra fanguinis ex utero eruptiones, atque tum ipfius uteri, tum fedis procidentias. In fumma denique Acaciæ & hypociftidis vice eo uti licet : nomas arcet, urinas ciet, dentes mobiles collutione firmat atque stabilit. Eadem ferè habent Plinius & Galenus.

Porro dentifcalpia è Lentifco parata tum prifcis, tum hoc feculo, magnatibus & delicatioribus pra-

fertim, in ulu quotidiano habentur.

Cherlerus fibi aliisque studiosis saltus & colles aridos Narbonæ peragrantibus inserta in os solia non

modò suaviter spirabant, sed etiam sitim arcebant & fauces humidas tuebantur.

Oleum Lentiscinum similiter atque Laurinum è maturo fructu confectum, ac priùs inspissaum, scabiem jumentorum canúmque sanat: Peffis, acopis & ad Lepras tollendas accommodatismedicamentis aprè & utiliter admissetur & sudores quoque cohibet. Gal. in defluvio capillorum Lenniscinum oleum valde commendat, habere namque adstrictionem, sponteque natura tale existere quale est ipsium Ladanum. Quare nech expertum se, nech mente concipere posse ullum præstantius pharmacum ad defluos capillos quam quod ex Ladano & Lentiscino oleo permixtum constat. Oleum hoc ad gingivarum inflammationem summopere commendat Actuarius, si moderate calidum ore continetur. Ab Hispanis oleum fructuum Lentisci in maximo habetur usu.

Itali lignum Lentiscinum in diarrheeis laudant, & decoctum exinde paratum. Transudat nempe ex hoc Mastiche: unde in ejus locum decoctum Mastiches ceu stomachicum nobile in diambers usurpari potest; quod etiam quorundam medicorum fuit secretum. Etmull. prax.

L'entifci varietas habetur in hort. Lugd. Bat, foliis minoribus & pallidioribus.

. De Resina Lentiscina Mastiche dieta.

Hujus grumi, quales ad nos importati in Officinis habentur Oryzæ granum æquant, longe etiam interdum majores, candidi, pellucidi, fragiles, qui statim sub dente diffiliunt, mox tamen friatura omnis denuo coit continuata masticatione, lentescitch mollitie cera [fine adhassionis ad dentes metu] quam rursus exuit simul ac aerem sensit. Prunis injecta slammam concipit, promptius tamen sumat quam flammescit, contra ac Thus, guttásq affatim destillat, id quod Thuri negatum, odoréma non ingratum spirat. Sapor leviter adstringens cum calore modico.

Olim adulterabatur Thure & refina strobilina, sed odore fraus deprehenditur, aut sapore gummi dente lentetcentis. Scimus (inquit J. B.) inter Mastiches glebas non rarò reperiri glebulas gunmi Tragacanthi & Arabici.

Præfertur pellucida, ceræ Tyrrhenicæ candore fimilis, denfior vel plena, arida, friabilis, odorata:

viridis minus probatur.

Galenus lib. 2. ad Glauconem Ægyptiacam Mastichen commendat: hoc autem tempore cionio in sola Chio reperiri; ubi Lentisci arbores tali diligentia & cura excoluntur, ut non minores in eam

rem sumptus fiant quam apud rios in vinetorum culturam; nec immeritò cum potiores incolarum hijus insula opes in Mastiche constituta. Nist enim diligenti cura colerentur exiguim gunimi pronujus minita organis gamini proventum darent. Maltiches proventum in Chio insula tantus est, ut singulis annis Turcico imperarori pro 4000 aut 5000 ducatorum pendunt, in deductionem ejus fummez quam illi tributi nomine ton pro 4000 aut 30000 ducatorum fingulas centenas libras 105 ducatis æstimant. Quicquid ejus dare debent, Le. 1000 decardant infigurac contonas notas 103 ducants attiniant. Quicquid egis fipperelt fibi refervant. Mercatores Galli Maftiches pretium idem perpetuo effe confiderantes, exifimant arq, etiam referunt incolas collecta ejus certa quantitate reliquum abjicere. Sed falluntur. Nam, uti diximus, magna impenfæ in Lentifci fruticibus colendis & curandis faciendæ. Quia verò Turcico Imperatori fingulis annis pro quatuor aut plurium millium ducatorum æstimatione pendent. eus pretium vel augere vel imminuere non licet. Bellonius Observ.

eus preudui vo. D. Thevenot Peregrinat. part. 1. p. 95. mira nobis de Lentifeis in Chio cultis narrat, nimirum tor-molas cas effe Vitium instar, & humi provolvi, seu per terram repere. Reptantes hasce arbores mensibus Augusto & Septembri compungunt, éq foraminibus in cortice factis Mastiche exsudat, & in terram defluit, ubi in fruftula plana indurescit; Hæc indigenæ colligunt, & in cribro ad id comparato [a ranging Sieue] agitant ut pulvis separetur, qui operariorum faciei adeò pertinaciter ad-hartet, ut abíq oleo elui nequeat. Viginti duo in insula pagi sunt quorum agri Lentissis constit, ut numerus arborum per omnes simul cultarium six circiter 100000, pro quibus annuarim Turcarum Imperatori pendent 300 Mastiches cistas, quæ simul efficiunt 27000 Oguas singulis cistis nonaginta

oguis attributis. Ogua autem unica 400 drachmas continet.

Vindemiæ (fi ita loqui liceat) tempore omnes infulæ aditus vigili cura custodiunt & observant, ne quis Mastichen suffuratus effugere possit. Quicung, autem deprehensus suerit istius criminis reus ad riremes illico ablegatur.

Matthiolus etiam Mastichen ex arboribus defluentem in terra circumpavita concrescere scribit. Mulctantur autem inquit, secta manu qui Lentiscum Mastichen fundentem in proprio vel alieno

Maftiche pota fanguinis rejectioni & veteri tuffi utiliter adhibetur. Stomacho quoque est utilis, ruttima, movet: additur etiam in dentifricia & faciei illitus: quippe que nitorem cuti conciliet. Quin & pilos oculorum fluentes glutinat & cohibet. Commanducata oris halitum commendat, gingivásque contrahit.

Oleum unquentúmve à Veteribus è Mastiche Chia confici solitum est. Modus præparandi duplex extat alter fimplex, alter compositus. Prior Mastiches 3iij. in olei Sesamini sextario coquuntus invase duplici, alter, Mastiches Bij. Vini boni albi Biv. alii viij. Ol. ros. tbj. in vase duplici coquunmr ad vini confumptionem. Cerebrum, nervos, juncturas, ventriculum, hepar corroborat, tumores duros lenit, dolores sedat. Posterius hodie ferè tantum est in usu, quod præstantius est pri-

Ad omnem ventriculi dolorem (ut refert Matthiolus) vomitum & nauseam magni faciunt hoc remedium Alfarabius & Matthæus de Gradi. Re vitellum ovi n. j. Mellis de spumati cochl. ji. Mastiches gr. xv. Contrita & commista indantur testæ magni ovi Anserini si haberi possit, & in cali-

dis cineribus affentur. Ad dolores ventriculi topicum.

In pulverem redigitur Mastiche inspergendum linteo aut aluta, post calesacta imposita ventri-culo vomium & dolorem compescit. Vel R panem tostum, tere subtilissimè, cui admisce Masti-ches 3ij. Sacculo immissa & calesacta ventriculo imponantur. Contra omne alvi profluvium, pracipuè verò hypercatharfin. Cingitor arctiffimè, mox prunis injecto pulvere ex æqualibus partibus Maffiches & Thuris fuffitum ano excipito, extemplo fiftit. Egregium & probatum ad inveteratum coxendicis dolorem. R Myrrha & Mastiches ana part aquales contrita coquantur in oleo Chamamelino. Eo calido inungatur locus dolens. Emplastrum ad arthritidem à frigida causa. R. Maflich. Cymini, Puleg. Salv. Bacc. Lauri ana partes aquales. Subacta cum melle calidè applicentur. Hæc è 7. B.

Coquitur 3/3 Mastiches in aquæ th. iii vel iv. & datur pro potu ordinario in Diarrhœa. Schrod. Extensæ super alutam Mastiches frequens usus est in defluxionibus ad dentes, temporibus applicità alutà. Cum enim in vasis cutaneis ferè eat materia, ipsa quidem intercipitur, vasa autem clauduntur. In iildem malis frequentatur suffumigium, præcipuè si non succedat affixio, & argumentum præbeat de via intrinseca. Casp. Hofman.

Ceterum Chinenses tam viri quam fæminæ & pueri Mastichen sere semper in ore habent, ad roborandos dentes & gingivas, necnon ad halitum oris emendandum Panibus etiam & bifcoctis immiscere & incoquere solent, ad eos gustui delicatiores reddendos.

Summa Maffiche in omnibus affectibus in quibus adfrictione opus est, præ aliis medicamentis commendatur.

CAP. V.

Pavate Park. Acosta. Pavetta seu Malleamothe H. M. P. 5. T. 10. p. 19. Pavate arbor foliis Mali Aureæ J. B. lib. 15. cap. 4. Arbor Malabarensium fructu Lentisci C. B.

Rbuscula humilis est, seu potius Frutex, trium circiter pedum, [octo aut novem Acostæ] altitudine, caudice tenui, albicante, cortice cincto cinereo, ramulifq, viridibus, in orbem diffusis ornato, [Acostæ non admodum ramoso.]

Radix fibrata, albicans, saporis amari, odoris aromatici [Acostæ alba & insipida cum nonnulla tamen amaritudine, odoris propemodum expers.]

Folia

Locus.

Usus.

Locus.

Virge.

Vires &

Folia geminata parallelo ordine ramulis inhærent, oblongo-rotunda, acuminata, craffa, molla, viridia, fupernè fplendentia, infernè nequaquam, media cofta è viridi albicante, odore grafi, la pore acido vinoso. [Acostæ solia rara, Mali aureæ soliis minoribus similia, excepta appendice me carent.]

HISTORIA PLANTARUM.

Flores in umbellas expansi extremis ramulis proveniunt, odori, quatuor candidis, acuminais, ac ftellæ in modum expansis foliolis constantes: folia hæc totidem intercedunt staminula alba similiren expansa, medium occupante tenui longo candidóq fylo. [Acostæ floris odor Periclymeni floris

æmulus.

Floribus fuccedunt Baccæ rotundæ, glabro, viridi-fusco ac nitente cortice tectæ, carnéq, intus aque: viridi saporisci, subacidi refertæ; intra quam nucleus continetur rotundus, dura cartilaginossa, pel

Crescit multis Regni Malabarici locis, præsertim in Warapouli: semper viret, quotannis floret, as

maturos exhibet fructus.

Ex arboris radice cultrorum capulæ conficiuntur. Foliis stercorantur agri. Adhæc ex foliis in Palmæ oleo frixis linimentum fit ad tollendam impetiginem & variolas exticcandas: Ex isdem in aqua communi coctis fomentum paratur ad hæmorrhoidum dolores placandos.

Radix cum zinzibere & croco in pulverem redacta, & cum Oryzæ infulo exhibita, hydronem 6. nat, serositates superfluas per vias urmarias potenter educendo.

Acofta ad duo præcipuè hunc fruticem commendat,

1. Adversus alvi profluvia, in quibus tamen fiftendis multis aliis medicamentis imbeciliior est.

2. Ad omnis generis Eryfipelata curanda, præsertim è mera bile orta. Truncum aut radicem tritum Oryzæ decocto macerant, & aliquot horas quiescere sinunt ut acescat hæc aqua, Eryspelas deinde ea inungunt, bibendamo, propinant sufficiente quantitate bis in die purgato priùs ventriculo: eandem aquam præbent iis qui jecoris inflammatione laborant & febrium ardoribus : eadem addito fucci foliorum Tamarindi momento vulnerum labia circumquaq, inungi folent ad inflammatio. nem prohibendam.

CAP. VI.

Lentiscus Peruana C. B. Lentisci Peruanæ similis Molle dieta Park. Molle J. B. Molle son Molle Clusii & Lobelii Ger. Aroeira Marcgr. Aroeira sive Lentiscus Pilon.

Olle arbor est procera & patula, foliis Lentisci, longioribus multo, angustioribus, acuminatis, lavibus, obliquis venulis à nervo per longum decurrente exportectis, conjugatim ad coftam latiusculam compressam alligatis, per ambitum æqualibus tantillum nonnunquam per extremum ferratis. [Folia in tenella incifa funt, in adulta nec diffecta, nec crenata ut in Sorbo aucuparia adolescente & adulta observatur.] Flores peculiari ramoso surculo harent numerofiffimi perpufilli, stellati, vitigineis pares, [Marcgravius Aroeiræ flosculos tribuit ex albo subluteos, quinque soliolis acuminatis constantes] quos baccæ excipiunt Asparagi baccis serè pares actimiles, pingues, rugolum officulum nucleatum continentes, sapore & odore baccarum Juniperi acri cum amarore aliquo. Folia trita Fœniculi odorem reddunt Clus.

Arbor vulnerata refinam fundit fragrantissimam instar Lentisci. Refinam hanc seu gummi de scribit J. Bauhinus, additque magnam habere similitudinem cum eo quod in Officinis prostat nomine

Gummi Elemi, nisi quòd paulò videtur candidior.

Lobelius Mollem arborem veri Balfami speciem esse vult, verum erroneé. Odoratum illum la ticem garagensmäs meliùs dixisset Balsami similem liquorem, quàm Mollem arborem veri Balsami

Abundanter nascitur in convallibus & locis planis Peruanæ regionis, ut referunt omnes qui Occidentalium Indiarum descriptionem dederunt. Bacca maturescunt mense Julio. Corticis decocto crurum dolores & inflationes fumma cum utilitate foventur.

Ex ramulis fiunt dentifcalpia utiliffima.

Ex fructu cum aqua decocto pro cocturæ modo fit aut vinum seu potio admodum bona, aut acetum, aut mel:

Foliorum decoctum doloribus ex frigida caufa ortis auxiliatur.

Gummi lacte dissolutum oculorum caliginem abstergere dicitur. Corvinus Romanus ejus 318 egregiè alvum ciere proprià experientià J. Bauhino testabatur.

Pulverem corticis vulneribus inspersum ea mundare & sanare scribit Monardes. Dentes codem fricati stabiliuntur & gingivæ abscedentes sanantur.

Folia contrita infignem & nobiliffimum odorem emittunt: in éorum decocto intincti panni, & calidi vulneribus, aut pulvere corticis illius insperso impositi curationem eorum accelerant & humorum eò defluxum prohibent.

Granum maturum habet in superficie parum admodum carnis suavis & palato grata, reliquum amaricat egregie. Conficiunt ex iis potionem confricando blande inter manus in aqua calida donec dulcor omnis defricetur, cavendum enim ab amaro quod potum corrumpit. Percolant hanc aquam fervánto, aliquot dies donec faces subsideant: potus est limpidus, gratiffimus ato, adeò salubris, prasertim illis qui affectibus renum aut vesicæ laborant, maxime si potio Mayzii adjiciatur. Aqua eodem plenius cocta evehitur in optimum mel, & Soli exposita, additis nescio quibus rebus vertitur in opti-

Tempore paroxysmi sebricitanti, Empiricorum more, exhibent cum successu oculos seu gemmas arboris ex aqua nocturno rori expositos. Piso. CAP. CAP. VII.

De Visco.

Figum feu Viscus ab Æolico essa pro 1805, quod idem fignificat. Latini Æoles sequuntur. Unde est quòd il non tantùm asperum spiritum in V convertunt, quo modo ab Esmes est Vesper sed & lenem, ut in "Owo vinum, "ww vomo, imako vitulus, est video, tag ng ver, sino vicus, iv ivds vena, is vis, aliisque qua apud Caninium legi possunt. Viscus est planta parasitica, seu Frutex arboribus aut fruticibus aliis innascens, baccifera, mono-

A. 1. Viscum Ger. vulgare Park, baccis albis C. B. Viscus Quercus & aliarum arborum J. B. Milleltoe and Mistel. Aureus Virgilii ramus Aneid. 6. nonnullis existimans.

Multis stolonibus fruticat, cortice tectus coloris herbacei, ac interdum flavescentis, minimi digiti ferè craffitudine, nonnunquam craffior, quos intercipiunt genicula, è quibus rami frequentes propagantur, nodofi & ipfi, fimilemq, fibi fobolem procreantes ramulorum. Folia bina oppofita, propagam.

Portulace foliorumi forma, oblonga, per extremum rotunda fere, coloris herbidi, crassa, nervis rectis

Plantaginis pentaneuræ modo secundum longitudinem donata, saporis subdulcis & subacris. Flores tum ad genicula, tum extremis ramis hærent parvi, lutei, quadripartiti, qui in baccas abeunt confertim coacervatas, uva crispa suppares, [imò multò minores] eodémque modo striatas, albicantes, pellucido, lento ac tenaci liquore plenas, odore quodam grato, vinolo; sapore jucundo, quibus immersa sunt grana, non tamen nigra, ut vult J. Bauhinus, sed potius argentea, singulis singula, lata,

Vicum multis arboribus innascitur. Vidimus in Acere minore & Fraxino in vivario ferarum Locus (Parcum vocant) D. Francisci Willughby Middletoni in agro Warwicensi, in Corylo, prope Brantriam in Eslexia, in Tilia, Ulmo, Salice, in Sorbo Aucuparia, & Rhamno cathartico. Malis & Pyris necnon Oxyacanthæ frequenter, aliis arboribus rariùs innalcitur. Apud nos rariffimè invenitur in Quercu. At Quercus latifolia, teste Clusio, per multas Pannonia sylvas Visci seracissima est. Et Bellonius inter montem Athon & urbem Ceres & Tricala nullam esse Quercum scribit, in qua non proveniat viscum, omnino diversum ab eo quod nascitur in Pyris, Pomis & aliis arboribus, at non indicat in quo differentia confiftat. Multas alias arborum species enumerat J. Bauhinus in quibus

viscum nasci à se & aliis observatum.

Vicum Amygdalæ innafci (inquit Tho. Bartholin. Act. Med. An. 1671. Obf. 67.) nemo hactenus opinor animadvertit; id tamen frequens est in Provincia Gallicana, præcipuè ad urbem Cisteronem, & in montanis, ubi ad vias publicas in Buxis & Amygdalis Viscum alte progerminat & co-

piosé. At J. Bauhinus in Amygdalo semel observasse se scribit.

Theophrastus & Plinius Hyphear & Stelin à Visco specie distingui statuere videntur: Verum err neé. Si enim res distinctæ sunt, cur à tot seculis, à tot post Theophrastum autoribus, non ab aliquo declaratæ? mirum tandiu curiosos Botanicorum oculos latuisse & diligentissima scrutinia cluisse. At neque distinctionem illam Visci probamus que desumitur à differentia arborum quibus innalcitur, ut specie distincti sint qui arboribus specie differentibus accrescunt. Quódque Theophrastus prodidit perpetuam frondem agere in arboribus despubbos nascentem, adnatum verò arboribus quæ amittunt folia, in iis quoq, sentire dispendium, experientiæ repugnat, siquidem quod Pyro, Pomo, Amygdala, aliifque multis qua folio deciduo funt, innafcitur, perpetua fronde viret, nec unquam folia amittit. Matthiolus Quercui, Robori & Castaneæ innascenti appetente hyeme omnia folia decidere affirmat, penes quem fides esto. Nobis certe in nulla hactenus arbore observatus foliis omnino ulla anni parte viduus. Quinetiam diftinctio Vilci pro baccarum numero in fimplex & po-lycoccon nobis minus arridet. Nam & nos cum J. Bauhino in eadem arbore aliquando binis vel ternis, aliquando pluribus baccis racematim coaggestis Viscum observavimus.

An hujus fruticis semen (perfectum cum sit & maturum) sui generis plantam aliquando producat necne controvertitur. Affirmativam partem tuentur Aristoteles, Plinius, & universus Antiquorum cœtus; Viscum nempe ex ipsius baccarum semine, per alvos turdorum, Palumborum cæterarumque id genus avium, postquam acinorum pulpam concoxere, reddito nasci. Hæc est natura (inquit Plinius) ut nifi maturatum in ventre avium non proveniat. His fe opponunt, & pro negativa depugnant Jul. Scaliger eumque fecutus J. Bauhinus & plerique recentiores multis argumentis, quorum tamen nonnullis facilè respondetur. Difficilior est responsio ad argumentum quod desumitur à situ Visci in ramis. Quomodo enim semen Visci consistere potuit in ramis tenuibus, erectis in quibus aves vix possunt consistere, iisque ventis agitatis, & crebris imbribus complutis? quomodo in prona seu terram spectante ramorum parte? Cui tamen non sine aliqua probabilitatis pecie responderi potest, excrementa avium visco pastarum de ejus natura participare, & proinde semina iis delibuta ramis agglutinare posse adeò firmiter, ut non facile ventorum impetu aliave tempestatum vi deficiantur. Nos sanè non libenter, spontaneam aut æquivocam generationem admittamus: cúmque, ut rectè Theophrastus, omne semen sit propter generationem, absurdum nobis videtur, nec verifimile naturam semen aliquod perfectum magna etiam copia creasse tota specie ad generationem inutile & infæcundum.

Viscum Veris initio floret: Baccæ tamen per totam hyemem in frutice durant. In quacunque Tempus autem arbore nascitur noxam ei affert, ut etiam interimere possit teste Theophrasto.

Vires &

Viscum ad aucupia ex hujus fruticis baccis tum olim tum etiam nunc dierum aliquibus in locis parabatur. Baccas in aqua decoquunt donec difrumpantur, postea contundunt & tandiu lavant in aqua quousque furfuracea excrementa eximant. Paratur optimum ex Castanea Visco. Quod anud nos in usu est Viscum è cortice Agrifolii fit. In Damasco è Myxis sive Sebesten paratur, quod va

Viscum seu gluten ad aucupia paratum multi apud Veteres in medicina usus erat. Vim luber emolliendi & discutiendi tumores, parotides & abscessus resina parique cera admixtum: Epinyeldas quoque in splenio sanat. [Strumas siccat, comitialibus medetur. Plin.] reliqua vide apud Diosin.

ridem, Plinium & Galenum.
Ligni usus præcip ac specific in Epilepsia. Præscribitur etiam contra Apoplexiam & Vertignem. tum intus epotum tum verò collo appensum: Quibus in morbis multum præstare tum veterum tum recentiorum medicorum unanimis est sententia. Scimus quosdam (inqut J. B.) Visci ligno in vino maccinato non inutiliter usos contra Vertiginem. Pulvis Visci (maxime Quercini) non Epilopia tantum medetur fed & menses movet. Arcanum etiam est contra Pleuritidem semel atque iterim & tertiò in aqua Cardui & Papav. exhibitus. D. Bowle.

I. Bauhinus contulum & aquis convenientibus maceratum adversus vermes inteltinorum, in puere

aliquos fuafu fuo ufos scribit.

Visci Oxyacantho innascentis pulvis vino albo aut Hispanico infusus, & duabus ante paroxysmum horis exhibitus, dosi subinde repetita si opus fuerit, febrem quartanam non rarò sugat & persecte

Commanducatæ fruticis frondes & depaftæ à jumentis & vaccis à rufticis nostris ad secundas re.

morantes ejiciendas utiles censentur.

Quòd Viscus Quercinus præ aliis in honore & pretio sit, Druidum superstitioni tribuendum antumo, qui Visco & arbore in qua nascebatur, (fi modò ea Quercus fuerit) nihil habuere sacraine Plin. lib.16. cap.44. Aiunt & Druidas solitos fuisse per adolescentes suos viscum suum anni principio mittere, quo viso clamarent omnes Annum esse novum: atque hinc manasse quòd juvenes hodique anni principio offiatini discurrentes, stipemque carmine poscentes appellent id aguilanus quali A gui l'an neuf, i. e. Ad Viscum annus novus. Voss. Exprolog. Foccunditatem eo poto dari cuicana animali sterili arbitrabantur Druidæ, contráq, venena omnia esse remedium. Plin. apud quem plura

Est Viscum Corylinum in Epilepsiis & aliis capitis affectibus longe efficacius Quercino: Sel non nascitur in Corylo nisi polt centesimum annum ex opinione Henrici ab Heers. Job. Helf. Jankani in Chym. experimental, curiosa. p. 618. Utrovis utaris perinde esse puto.

2. Viscum baccis rubris C. B.

Clusius non procul Hispali in Hispania Viscum copiosè in oleis nascens observabat. Habut rerò id baccas non albas, quales in aliis arboribus natæ, sed ex rubro purpurascentes. Bellonius quoque Observat. cap. 83. simile viscum in oleis Hierosolymitano agro crescere scribit. An hoc à vulgari baccis albis specie differat nobis non constat.

3. Viscum Indicum Ger. J. B. Park. latifolium senis circulis utrinque insculptis C.B.

Ex Indicis plagis accepimus, (inquit Lob.) hanc nuspiam nisi in ramis & truncis arborum enasci solitam, ritu Visci, quod quia multum adumbrat, Indicum Viscum vocavimus. Sessili, sed transversim excurrente est radicis cespite, gramineis genicellis, & Polypodii quadantenus sed albicantibus: Culmis item ex pallido virentibus, à medio lummo tenus crassioribus, fungosis, striatis, sesquipedem longis: in quibus folia semper virentia, Visci effigie, sed duplo majora, fungosiora, & secundum nervum medium folium intercurrentem circulis utrinque senis, non parum admirationis moventibus, veluti scalpro insculpta.

Plantis Capillaribus potius affinis videtur quam Visco, tum ex radicibus, tum ex circulis folis in

4. Viscum Indicum aliud J.B. Viscum Peruvianum Ger. Park. Visci modo arboribus Indicus adua-Cens C. B.

Ad. Lob.

Eidem coelo & natalibus ramorum arborum Indicarum debemus hanc; cæspite latiore sessilis caudicibus incumbit, fibrillis Cepaceis radicata, unde proximè surgunt folia invicem convoluta, tunicea, inferius ferè palmum lata, numerosa, quadantenus Aloes aut Scyllæ, & superne in ligulas prætenues mucronatas definentia, purpureum, striatum, concavum, alis donatum scapum Hastulæ Regiæ aut Aloes, duorum aut trium cubitorum ambientia, que multis glumosis siliquulis spicantur, Avene situ, magnitudine verò & sericeo tomento candido Apocynum & Asclepiadem repræsentant, & semine, sed Conyzæ exili; gustu salso, ingrato, nitroso, forte quia in aura marina adolevit, ut Aloes illic in

Planta est Graminifolia, à Visco diversissima.

5. Viscum Oxycedri I. B. Clus.

In Hispania (inquit Clus.) in Oxycedri ramis mense Octobri observabam plantulam digiti longitudine, ramosam, geniculatam, viridem, interdum flavescentem, ramulis Myricæ recenter enatis, five Salicorniæ nonnullis dictæ, fed paulo minoribus, constantem, quorum extremis interdum veluti fructus inhæret Musci qui in arboribus aut saxis nascitur fructui persimilis. Acido autem & persuam micus musa gultu tota plantula hæc elt, Oxycedro velut Viscum in aliis arboribus innascens.

6. Sedum arborescens Bontii. Frutex parasitious baccifer Sempervivi æmulus slore odoratissimo.

Arboribus Mangiferis & Quercus cuidam speciei, quam Indi Kiati vocant, Visci instar, accrescit. Foliis est oblongis Perficariæ, sed craffioribus longe & succulentioribus, qualia sunt Sempervivi matoris. Radices edit mirabiles, teretes, ex quibus fibras demittit, quæ vel lapidem, vel arborem apprehendunt, & fine limo vel terra fic affixa crescunt magnitudine glandium, formâ & figură tali prenennam, coma ce lighte tall quale eff manubrium haftæ vel lanceæ quibus Perfæ & Turcæ equites etiamnum utuntur. Florem profert parvum, Anagallidis flori fimilem, sed album, & tam aromatici odoris, Citri æmuli, ut me in vita nil quicquam odoratius percepisse sciam. Unde etiam apud Malaios nil ad cerebri & nervo- Vires; rum præternaturales affectusæquè conducere fertur. Hinc quoque in spasmo & cholera conserva ex floribus & foliis hujus plantæ fingulare est remedium. Comperi quoque egregios ejus effectus in desenteria: habent enim folia qualitatem astringentem, & saporem planè talem qualis est in Acerofa patria, sed palato longè gratiorem. Flores quoque conditi non minus cordiales sunt quam Bugloffe aut Boraginis. Fructus medium digitum longi, sapore mucilaginoso & fatuo, & per medium transversim dissecti semen ostendunt paulo majus quam Milii, itidem mucilaginosum, quod decusfarim fitum est, ut ferme arcem repræsentet, quatuor suis vallis & propugnaculis exornatum. Conducere dicitur ad venenata vulnera, unde & ad ictus venenatorum animalium utilem esse conjicere

CAP. VIII.

De Phillyrea.

Hillyream Dioscoridis multi cum Philyra Theophrassi confundunt: alii & rectius (ut existimo) eas distinguunt, Macaleb autem Arabum Phillyream esle Dioscoridis J. Bauhinus probat. An verò Mabaleb seu Phillyrea ea ipsa arbor sit quæ hoc nomine nunc vulgo innotescit non ità manifestum est. Rauwolfius scribit se vidisse Halepi apud aromatarios parva semina alba, Machaleb, qua duro cortice continentur, longinícula, acuminata, obducta tenui tunicâ, Pistachiorum modo, quibus utuntur ad odoratum saponem. Et Monachi qui in Mesuem commentati funt scribunt Mabaleb esse arbusculam in Syria notissimam, spinosam, foliis Olivæ similibus: ferre grana quasi racematim in ramis, ut Lentiscus; paulò crassiora tamen, è quibus Syri oleum exprimunt valde odoratum, ex quo conficiunt sapones, olfactu suaves aliaque plura. Hæc omnia quomodo convenire possint Phillyrea vulgari non video.

Phillyrea anguftifolia J. B. Ger. Lob. anguftifolia prima C. B. Park. i. e. 4. Clufti, item augu-ftifolia fecunda corundem, i. e. 5. Clufti. Parrow teabed Moth privet.

Lib.XXVIII.

Humanam altitudinem aquat aut etiam superat, ramos tamen minores & frequentiores habet quam Phillyrea latifolia ferrata aut lavis, nigriore cortice tectos [cortice cinereo, materie alba] Folia ex adverso respondentia, Oléastri, angustiora, viridiora, amaritudinis non expertia. Flores ad foliorum exortum multi utring ramulos coronant, Olea fimiles, ex herbaceo albi: quibus fuccedunt bacca, Myrtinarum magnitudine, rotundæ per maturitatem nigræ [cœruleæ vel potius violaceæ] brevissimis pedicellis racematim ramulis adhærescentes, dulces cum aliquo amarore: in quarum unaquaque officulum parvum, durum.

In Etruria copiosè provenit, necnon circa Monspelium, in locis Garrigues dictis. Magnitudine Locus, infigniter variat, unde Phillyream quartam & quintam Cluf. specie à se mutuo disfinctas non arbitramur. D. Magnol etiam suspicatur Phillyr. quintam Clus. nihil aliud esse quam varietatem quartæ.

2. Phillyrea latiusculo folio C.B. latiore folio Ger. latifolia, foliis ferè non serratis Park. folio Ligustri C. B.

Minor est utplurimum Phillyrea folia Ilicis, duorum tamen hominum altitudinem æquantem se vidiffe scribit Clus Ejus rami (inquit) exalbido cortice teguntur, aliquantulum rugoso. Folia habet ea quæ folio est Alaterni aut Ilicis angustiora, nullis crenis serrata, ejusdem ut in præcedente coloris, adstringentis gustus. Flores Olex fimiles, pusillos, ex herbaceo candicantes, confertim inter foliorum exortus nascentes: fructum deinde rotundum, superiori similem.

Desertis Batica locis nascitur, imò circa Monspelium frequens est. Rectè Lugdunensis in Gram-Lecus.

muntio luco, ac in ejus tractus faxofi glareosíque rupibus crefcere notat.

Hoc genus foliorum figurâ, colore, magnitudine mire ludit, unde Phillyream arborem Lobelio J. B. i. e. latifolium lævem C. B. ab his non diftinguo: quanquam in eam magnitudinem excrescere non observaverim.

2. Phillyrea

Phillyrea latifolia spinosa, seu 1. Clusii C. B. item folio leviter servato, seu 2. Clusii ciuldem.
Phill. latifolia aculeata Park. item folio lato servato ciuldem. Phill. folio Alaterni J. B. item
folio Ilicis ciuldem. Nam has duas specie differre non puto.

Prima varietas altius affurgit quam Ilex coccigera, ramo que habet pollicaris, vel etiam amplioris craffitudinis, cortice viridi fed candicantibus maculis asperso tectos: Folia Ilicis coccigera majora, viridiora, craffiora, in ambitu nonnihil spinosa, adstringentis quidem gustús sed non ingrati. flos Clusio non conspectus, sed fructus Lentiscino æqualis, è foliorum alis dependens, maturitan niger, officulum continens.

Locus. Varietas.

1586

Frequens est in Lusitaniæ incultis circa Eboram.

Secunda varietas præcedentem magnitudine superat, multis ramis, candicante cortice obtedis prædita: folis Alaterno priori pæne fimilibus, firmioribus tamen & minus nigricantibus, saporismi dem aliquantulum acris, sed in quo amaritudo sentiatur. Neque istius florem conspexit Clusius, ipsium autem fructum racematim inter folia propendentem, magnitudine granorum Piperis aut fructie Myrti, rotundum nigrum, calidi guftus, offeum & durum nucleum, candido & fragili cortice ob

Locus.

Vires.

Variis Luftania locis in sepibus crescit: nobis observantibus in Etruria copiosissime locis aspens & saxosis: item circa Monspelium in præruptis clivis non longe à specu Frontignana, ad montem

Foliis magna varietate ludit, ut à multis in diversas species distracta sit.

Phillyreæ folia, tradente Dioscoride, proinde ac Oleastri adstringunt, proinde ad ea prointe quæ aftrictionem defiderant, maximéque ad oris ulcera commanducata, tum etiam si decocto es colluantur. Quin & potum decoctum urinas mensésque ciet. Qua Arabes habent de viribus Mi. haleb, (quam Phillyreæ Dioscor. eandem esse ex sententia J. Bauhini superius dictum) vide and 7. B. Apud Recentiores nullum habet Phillyrea in medicina usum: ob perpetuæ frondis honorem expetitur ad sepes tonfiles in hortis, viridariis & ambulacris.

CAP. IX.

Withe Musim Denter A. 1. Sambucus aquatilis sive palustris Ger. palustris sive aquatica Park. aquatica J. B. aqua tica flore simplici C. B. Water Elber.

Quarum amafia hæc Sambuci species, indéque cognominata, arbuscula est quinque aut lex cubitorum altitudine, caudice craffitudine sua manum complente; ligno tenero, candido, fragili, fungosa intus medulla, polito cortice cinereo obtecto, geniculatis ramis gemellis, ordine utrinque uno brachiato: ex quorum geniculis folia exeunt lata, angulofa, rugola, Aceris minoris, vel Sorbi torminalis foliorum amula. Flores nonnihil odorati, in umbella candidi, tam lai aliquando, ut pollicis unguem æquent, quinquepartiti, sed circa umbilicum continui: maxime verò qui extimi in ambitu funt expanduntur, mediis intra umbellam exiguis conclufis, feriusque se expandentibus, flavescentibus. Acini rubri seu sanguinei, magnitudine baccarum spini albi semencontinent planum, latum, rubrum, cordis effigie. Hæ bacca, autore Trago, ingrati planè sunt sapois ità ut degustanti nauseam & fastidia continua pariant.

Zosus.

Ad aquas & fluviorum ripas, inter alnos in Germania, Gallia, Anglia, Italia pratenfibus udis, convalliumque marginibus vifitur. Umbellæ cum floribus Maio lætæ conspiciuntur: Autumno baccæ perficiuntur, nihilominus integra hyeme durantes, quo tempore tum reliquæ, tum potifimim Bonosa aves, summopere eas expetunt, ut non rarò etiam illis inescata capiantur, notante Trago, cujus judicio in eclegmate exhiberi possent ad vomitiones ciendas. Hujus bacca ad 3 ji, in jud pingui alterato coma Abfinthii ferofitates per vomitum benignè evacuant, Prævot. Medic, Pat-

b. roseum 13

2. Sambucus rofea Ger. J. B. Park. aquatica flore globoso pleno C. B. The Gelberiand

Amabili florum candidorum, magnorum, quinquepartitorum, unáque se expandentium, glomeratorum pilæ niveæ (unde nomen apud vulgus Germanicum invenit) inftar, fpectaculo horos decorat frugiperda ista aquatica Sambucus. Floribus parvis destituitur, cætera præcedenti similis, mst quod flores propemodum odore destituti videantur.

Colore floris purpureo interdum sed rariùs reperitur, quæ Sambucus rosea flore purpureo Ger. Tota hortenfis creditur hæc (inquit Dod.) & culturæ mangonio talis facta: quod & nobis videtur. Cum enim fructum proferre à nemine hactenus observata fuerit, non speciem à pracedente distinctam, sed ejus tantum varietatem natura ludente effectam verisimile est.

Ob florum in corymbos conglobatorum elegantiam in hortis colitur.

CAP. X.

Laureola Ger. Park. Laureola semper virens flore luteolo J.B. semper virens flore virid Daphne Jauresta quibustamar C.B. Dwart Hauret; Spunge Hauret.

D cubitos duos & altius grandescit stipite lento, aliquando simplici, aliquando in ramos aliquot divifo, quem subcinereus seu albicans tegit cortex, & fractu contumax. & flexuosus: folis fere nudum, que circa fastigium potissimum gerit, caque saris frequentia, adeò ut in obem umbellæ inftar diradiari videantur. Laureorum æmula, nec per hyems afperitates caduca, ex anguftore principio ceu cervice fensim dilatata, crassa, glabra, nigricantia, splendentia. E foltorum inubus egreduntur pediculi uniciales, crassfunciali, foliolis aliquot concavis velut totidem square orum mis vestiti, in fastigio sosso plures gestantes confertos vesut in umbella, ex herbaceo luteolos, è rubo oblongo in quatuor lacinias acuminatas, foliorum amulas expansa, fructuum rudimenta intiuno occelli complectentes, que in baccas excrescunt Juniperinis pares, noncili oblogas, primum vides, per maturitatem nigras, nucleo intus duro, Cannabis semine paulò longiore, medulla interiore candida. Radix subest in aliquot partes divisa, longa, crassa, lenta, que difficulter evelli potest. Ton plantæ sapor fervidus.

In sylvis & sepibus, præsertim umbrosis, satis frequens est. Februario & Martin initio floret. Fru. Locus & Aus Estatis fine & adventante Autumno maturitatem consequentur & nigri fiunt.

Daphnoidis Diosc. & Plin. vires huic conveniunt, siquidem solia gustatu os saucesque vellicant Vires. & inflammant. Eadem seu arida, seu etiam recentia potu pituitosa per alvum dejiciunt; vomitus quoque ac menses cient: quin & commanducata pituitam è capite extrahunt, & menses movent. quoque ac mentes cienti quin de comma denæve Plinio] purgationis causa fumuntur.

Folia commanducata os & fauces (ut diximus) inflammant: intus fumpta ventriculum admodum fubertunt, vomitum cient, partes internas ladunt & adurunt: Empirici nonnulli tum folia tum baccas exhibent hydropicis ad humores ferofos evacuandos. Caterium, inquit J. Bauhinius, non remere hanc plantam aut aliquam ejus partem præscripserimus ob insignem acrimoniam, quæ tamen in aceto macerando corrigi potest.

Pulvis hujus in aceto maceratæ, exficcatæ & comminutæ cancris inspersus prodest. Frigida & repellentia conveniunt in Cancro occulto, in ulcerato non item. D. Bowle.

CAP. XI

De Chamælea & Thymelea.

Hamælæam & Thymelæam eodem capite comprehendo, quia & flore & fructu & facultate Ratio nominis Chamælæa manifesta est. Thymelæam dictam volunt quasi Tithymælæ-

am, quòd Olez ferat folia, & Tithymali instar alvum solvat: certe tum folis tum qualitate Tithy-Hujus generis notæ Characteristicæ funt flores monopetali in quatuor lacinias acuminatas ex-

pansi, baccæ monopyreni, vis acris & cathartica. Huc etiam referri potuit imò debuit Laureola.

I. Chamalaa Germanica sive Mexereon Ger. Germanica, sive Mesereon vulgo Park. Liuvela Laphine folio deciduo, sove purpureo, Ossicini Lauvela samina C. B. Laur. fol. decid. sive Mexerman g. B. Mezereum. 1 B. Mezereum.

Frutex est ad trium cubitorum interdum altitudinem excrescens, radice in aliquot partes divisal minimi digiti craffitudine, vel etiam craffiores, longa, altéque se demittente, alba; ex qua affurgunt virgulæ plerunque fingulares, lentæ, teretes, tenues, oblequiosæ, cortice duplici tectæ, exteriore cinereo, tenui, fragili, interiore exterius virente, interius albicante, valde lenta & fractu contumaces, lanuginem quandam bombycinam dum divelluntur oftendentes, cui subest lignum candidum, solidum, medullå paucå præditum. Flores ad ramulorum latera fine pediculo, nunc fingulares, nunc plures finul juncti ex nodulo ante folia prodennt, palliduli, ex rubello purpurafeentes, colore ad flo-res Perfice accedentes, oblongi, in quatuor foliola mucronata, reflexa divifi, odore fuavi, in medio faminila aliquot crocea. Folia ex tuberculis plerunque plura fimul, colore herbaceo, Laureolæ folio perpetuo accedentia, molliora, nec ut illa splendicantia. Baccæ cum maturitate rubentes, quæ resiccatæ nigricant, quarum interior nucleus Cannabis semini similis, medulla candida. Tota planta, ut odore gravi est exceptis floribus, ità sapore acerrimo & urentissimo.

Amat loca sylvatica & montana. In Germania & montibus circa Genevam & alibi observavi- Locus, mus. Flores (ut in descriptione dictum) folia antevertunt, & Martio mense exeunt. Baccæ in virgis diu durant. In Anglia non habetur spontanea; sed ob slorum præcocium aspectum pulchrum & suavem odorem nostratibus in pretio est, inque hortis & viridariis magno studio passim colitur. Variat floris colore pallidiùs rubente, & albo. Hujus baccæ Officin. Coccignidil fc, grana Cnidia vo-

CAP

cantur. Schrod. Cord.

Mezerei

Lib.XXVIII.

1588

Mezerei vis est ignea, acerrima, exulcerans & mordens; commanducatum fauces & celophagum adurit. diu multúmque vexante impressione, Lobelio & experientia testibus. Febres accendit, ordi præcipuarúmque partium vires exfolvit, validiffimè bilem biliolasque serositates purgans. Comigina macerando hor. 24 in aceto (ut Elleborus ac Eluía) fucco mali Punici aut Cydoni, Portulare mucilagine fem. Pfyllii. Alii corrigunt infundendo in vino & iterum exficcando: Alii tridianam macerationem in aceto requirunt, fingulis diebus novum affundendo, & tandem aquá bene eluendo.

Verum Folia, cortex, baccæ quomodocunq, præparatæ & correctæ ob malignitatem ratifimem usum veniunt, nec nisi in tutiorum medicamentorum inopia & casu aliquo desperato exhibenda sine

idque magna confideratione.

2. Chamalaa Sabaudica folio utrinque incano, flore alba.

Dophno alpina Ad pedalem & sesquipedalem altitudinem assurgit, virgis in plures ramulos tortuosos & ad genicula seu divaricationes restexos divisis & subdiviss. Lignum ejus supra modum fragule est, tortex ci. nereus. Folia Mezerei Germanici, sed multo minora acuminata, utring, hirsuta, glauca summos ra mulos occupant: in quorum etiam extremis Flores existunt quatuor aut quinque aut plures simulos conferti, pediculis nullis, nullo calvec excepti, è tubo longiusculo in quatuor foliola acuminate, alle expansis, staminula crocea intus continentes. Floribus succedunt baccae longiuscula, quarum mi menta tantum vidimus; nam planta Maii initio cum eam invenimus in flore tantum erar.

In sylvosis ad latera montis Salevæ prope Genevam. Folia sicca degustata etiam post vicennium.

fervorem & acrimoniam manifestam prodebant.

2. Thymelea Ger. Park. foliis Lini C. B. Monspeliaca J. B.

Daplin Gnedium

Locus.

Locus.

Frutex est pollicaris interdum craffitudinis, cubitalis verò altitudinis aut amplior, & in multas virgas divifus, cubitales, tenues, pulchras, rectas, quæ fepiunt perpetuò virentia folia, Lini fere, fer majora, latiora, non obtufa cuípide ut Chamælæa, neg, adeò fragilia, fed mucronata, lenta, & gummosum quiddam si dentibus atterantur præbentia. Flores fert in extremis virgis copiosos, tetranetalos, Olea fere fimiles, candidos, racematim fere propendentes; deinde fructum baccarum Myntim terdimi magnitudine, paulò longiorem, initio viridem, postea Coralli modo rubrum, came finci plena Cerasorum instar; sub quo latet unicum semen, nigra fragilique pellicula obductum, & fervidi saporis medullam obvolvens. Radiz lignosa est & dura, in tenellis plantis Raphani modo efformata, crasso cortice tecta, sed quemadmodum tota planta lento & admodum tenaci.

In Italia & Gallia Narbonenfi agris depreffioribus inter alios frutices paffim provenit. Clufus per totam Hispaniam locis asperis nasci tradit.

Hujus fructum coccum seu Granum Cnidium Antiquorum Botanici peritiores existimant. Offi. cinis Mezerei Germanici baccæ pro cocco Gnidia habentur. Cocco Gnidiæ vis ardens & fauces adurens: unde miramur Perdices & aviculas Thymelax baccis avidiffime vefci. Aft grana non funt bacca integra rubra (qua forte esculenta sunt) sed semina qua baccis celantur. Rustic Hispaniarum fingulis annis propè infinitas aviculas hoc semine curvatis virgis & quibusdam lines di positis venantur, testibus Amato & Clusio.

Cavendum monet Camer. nè quis radice vescatur, quia paucis horis perimit.

4. Thymelæa folisi Polygalæ glabris C. B. Sanamunda glabra J. B. Sanamunda Monspeliaus glabra Park.

Lentis & obsequiosis est ramis, cortice tectis flavescente, in fila Mezerel Germanici in morem ductili, per quos agminatim confcendunt folia crebra, Myrteis fimilia, unciali plus minus longitus dine, vix semunciam lata, in acumen desinentia, glabra: è quorum sinu per integrum serè ramum flores oblongi, parvi, ex luteo herbacei, quatuor foliolis decuffatis constantes. Succedit granum retundum, fingulare,

In maritimo tractu Narbonensi propè Agdes oppidum collegit J. Bauhinus.

Mycono autore vis purgandi ei vehemens, & quam in Chamælæa valentior: nam 3 \beta. pondere potentissimè alvum movet ac aquas evacuat, non fine torminibus & magno cruciatu.

Thymelæa foliis candicantibus, Serici instar mollibus C.B. Tarton raire Gallo-provincia Lob. Ger. Massiliensium Park. Massilien. Sanamunda 1. Clusii J.B.

Frutex est cubitalis, valdè ramosus, radice nitens altè actà, crassa, quem cortex tegit mirè obsequiosus & lentus, in minima stamina non sine floccis quos lanam dicas carptam, ductilis, quali etiam cortice vestiuntur rami, sed superstrato denso tomento albido, & quasi argenteo. Folia Myrti Tarentinæ magnitudine, mfi quòd per extremum fint paulò latiora, in acumen tamen obtufus delinentia undique lanuginola & tactu mollia, albida vel argentea, lucida; inter quæ flores exeunt, Olez fimiles, Clus. oblongi, in quatuor foliola per extremum divisi, colore luteo. Fructus [quemadmo dum ex relatu accepit Cluf.] Thymelax ferè, sed nigricante colore.

Idem Clusius folia carnosa esse dicit, aliquantulum hirsuta, gummosa, si mordeantur amara intio, deinde acria & adurentia; ramos cortice exteriore nigrescente, obduci, alio interiore lento; qua nota non bene conveniunt planta à nobis observata in rupibus maritimis non longe à Salemo in Italia; unde non migum Lobelium separare Tarton raire Gallo-provincia à Sanamunda 1. Clus.

Circa Maffiliam, Igcis ad mare devexis, præfertimq, collem Mont rond vocatum, iqualidum, air dum, glareosum plurima fruticat. Frequens quoq est (inquit Clusius) regnis Granatensi & Valentino, in apricis & Sole illustratis locis. Verno tempore, hoc est, Martio & Aprili floret; Estate fe men perficit.

Polia funt adurentia, uti dictum: ob purgandi facultatem rufticis Hifpanis magno in ufu. Sed ef-Viner. franis & exuperans ejus purgandi vis, (inquit Lob.) non rarò dyfenterias fluxuique immoderatos accerfit : ideoque non nifi robustis & cum cautione exhibenda.

6. Thymelæa foliis Kali lanuginosis salsis C. B. Sanamunda 2. Clusii I. B.

Cubitalis altitudinis frutex est, ramis lentis, flexibilibus, carnoso & denso cortice intectis, qui sub-lata exteriore cute per totam plantam, præsertim circa radicem, Lini aut Cannabis modo in fila diduci potest. Superiores ramusculi densorum, confertorum, lanuginosorum, & velut tomento quoduci potent control de la cont quandoquidem Februario florentem inveniebat petroso & salebroso loco, maritimis Bæticæ, inter Calpen & Estepona, montibusque Granatæ proximis.

Drachmæ pondere cum decocto Cicerum sumpta mirificè purgat per inferiora. Circa Calpen, Vires &

nbi vulgo Burhalaga appellatur, nullus illius ufus præterquam ad excalfaciendos fornaces.

7. Thymelæa tomentofa folisi Sedi minoris C. B. Sanamunda tertia Clufti Ger. Park. Sefamoides parvum Dalechampii Sanamundi 3. Clufti J. B. Cneorum Cælalp. Pasperina hirfula

Nos fruticem hunc in infula parva ad promontorium Siciliæ Pachynum dictum fic breviter descriplimus. Foliss est Illecebra: caulibus & ramulis incanis, ut & supina foliolorum parte: Flos parvus, luteus quadrifolius, seu potius monopetalos in quatuor lacinias sectus: Folia in crucis formam disposita.

Clufius fic describit, Superiores duos magnitudine excedit, candidioribus & multo lentioribus vir-gis [Rece J. B. Ramos farchim densa, candida, cineracea lanugo obvolvit, quæ in majoribus virgis parcior,] quarum cortex supra modum lentus est & frangi contumax: extremi ramuli frequengopaloro, J quanto comentoli, procumbentem comam habent, & frequentibus foliolis obliti funt, canofis, parvis, Illecebræ vålde fimilibus, urentis etiam facultatis. Flores fuperioribus fimiles, interdum herbacei funt, aliquando pallentes. Sed neque iffius fructum Clusio observare licuit.

Floret cum superioribus: invenitur autem toto illo tractu maritimo, Meridiei objecto, qui ab Her. Locus. culeo freto ad Pyrenzos usq, excurrit.

Casalpinus fructum Thymelae similem, tenuiorem, semine nigro huic frutici, si modò ipsius Cneorum fit (ut putamus) attribuit. Viribus cum præcedentibus convenit,

8. Thymelaa Athiopica Pafferina foliis Breyn. Cent. 1. cap. 6.

Poperina pletornio

Hujus Fruticis ramus dodrantalis à Promontorio bonæ Spei ad D. Beverningh allatus tenuis erat, in ramulos duos alios diductus, quorum finguli rurfus in virgulas tres aut quatuor rectas dividebantur. Lignum hujus niveum, cortice obductum rubicundo, qui in candidiffimam lanuginem sericeam, corticis inîtar Sanamunda Clusti, discerpi potest ; æquè ac folia, vix semuncialia, angusta, crassituscula atq, acuminata, Passerinæ quodammodo amula, gustu initio paulisper adstringente; sed aliquantum mansa mucilaginem abunde reddentia. His foliolis ad extremitatem usque dense & undiq, stipatæ funt virgulæ, ubi tandem circinato congesta, acuminibus suis sursum tendentibus illas concludunt. & ex centro suo surculos duos aut tres perbreves tenuésque emittunt; quorum singuli pariter superiore parte minutioribus quibusdam foliolis coronati. E foliorum medio flosculi tres aut quatuor, pallidi, in lacinias quatuor per extremum diffecti, Thymelææ fimiles emergunt, in ima parte velut album, tomentofum calyculum oftendentes.

9. Thymelææ affinis facie externa C. B. Cneorum Matth, suffrutes J. B. fortè etiam Thymelæa minor Cordi ejusdem. Thymelæa minor sive Cneorum Matthioli Park. Deprime Encorum

Suffrutex est elegans, cui multi rami, graciles, flexibiles, lenti, surculosi, ab ima protinus tellure emergentes & humi diffusi. Folia nullo ordine disposita ramulos ambiunt, viridia, cutanea, Thymelaz verz proxima, ingrati primum, deinde amari saporis, nullà aut perexigua (quantum quidem gustanti deprehendere licuit) acrimonia prædita. Flores in summis surculis sex, septem, aut plures, conferti, tetrapetali, ex rubro purpurascentes, Centaurii minoris florum panè amuli, ingrati etiam & amari saporis, aspectus tamen pulcherrimi, atq. odorați, caput si diutius naribus admoveantur tentantes. Its succedit fructus exiguus, Thymelææ fructui haud distimilis, non ruber quidem, sed candidus, oblongiusculus, semen continens cinerea membrana tectum, rotundum, Thymelax grano par. Radix longa, minimi digiti utplurimum crassitudine, interdum nigricans, majore verò ex parte flavelcens, lenta, superna parte nonnunquam gracilior, unde rami flexibiles & humi dispersi emergunt, & subinde secundum alarum cava satis crassas fibras flavescentes agunt.

J. Bauhino folia circa virgultorum fastigia conferta, virentia, Thymelææ multo breviora, obtustiora, glabra, quæ notæ optime conveniunt.

Provenit in multis montibus Viennæ Austriæ vicinis tanta abundantia, ut rusticæ mulieres dum Locus. floribus abundat multos ejus manipulos in forum venales afferant exornandorum tricliniorum gratia; alibi etiam in Pannoniæ sylvis, & siccioribus pratis prope Francosurtum ad Mænum. Aprili pierung, Tempus. floret. Fructus Junio maturescit. Floret interdum ter in anno.

Floribus candidis variantem conspexit Clusius inter Ericas prope Francofurtum loco dicto. A Cneoro Matthioli J. Bauhinus diversam facit Thymelæam minorem Cordi: C. Bauhinus alisque liancillius synonymam faciunt. Nos in descriptione Cordi nihil fere invenimus quod non conveniat Ttttt

Japho Phymeloga

· I ocus.

Vires.

Domphow Porton raises

Locus &

Cneoro, nisi quòd Radicem gustu ad aliquot horas fauces & palatum Coccognidii instar excalfa. ciente & scarificante esse scribat. Nos circa Basiliam & alibi in Germania fruticulum observavimis. quem pro Thymelæa minore Cordi habuimus, verùm radicem non degustavimus. Mirum tamen videtur saporem radicis & foliorum tantum distare.

10. Chamelæa incana & lanuginosa J.B. Alpina incana Park. Alpina folio subtus incano C.R.

Recto stolone fruticat, ramósq, habet admodum flexibiles, tenaci cortice & qui difficile disrumni potest obductos: folia admodum conferta, carnosa, Daphnoidis foliorum formam imitantia, multi poteit obductos: 1011a admodum connecta, cannota, Darmodus constant toman annanta, much famen minora, & incana lanugine, inferne prefertim, pubelcentia: 1001s finul congeltos, utilo petalos, dilutifilme purpurafeentes, è lanuginofis colorifq, argentei calyculis prodeuntes. Frudium petalos, dilutifilme purpurafeentes, è lanuginofis colorifq, argentei calyculis prodeuntes. Frudium pon tricoccum fed unicum, oblongiufculum, tenui, miniata membrana tectum, fucculenta carne, & fervidum nucleum in se continente præditum.

In hortis Belgicis cultam vidit Clufius, bísq, interdum in eodem anno florentem. Frigoris impatiens: Clusius Viennas, Austrias, aliquoties ejus semen terras credidit, & natas plantulas diligenter summâq, curâ conservare voluit, sed subsequens hyems semper corrupit.

Italiæ originem fuam debet.

CAP. XII.

Sankana

Locus.

Vires:

horearea

F ocus

Viburnum Park. vulgo C.B. Lantana sive Viburnum Ger. Lantana vulgo, aliis Viburnum J.B. The Milant Meally-tree, The Waylaring-tree, Ger.

7. B. TIC frutex arborescens eft, grandis quandoq, licet in amplitudinem magis diffundatur quam in altum affurgat, lignoq conftat fungolo & medulloso. E radice summo caspite vagante in aitum aiturgat, ignoci contrat tuniguo et incuturolo. E raacee tutimo caipire vagane ramos digitali craffitudine emitrit bicubitales etiame, longiores, cortice tufio fainazo pulvifculo confiperio, maetrie pauca et viridi, medullà amplifitma ac alba. Folia ad Alnum velpotius ad Sorbum Alpinam accedentia, oppofita, lata, fublonga, craffitufcula, in ambitu crenza, infuta, & pulvisculo albo, maximè inferna parte, qua ob id etiam magis candicat, conspersa, gustu adstringente. Flores in umbella, odore florum Sambuci, candidi, caduci, quinque petalis, extrorium autringence. Forest in tamosina, conce tenti annomale autringuate per a modice reflexis, constantes singuli, in quorum medio stamina quina surriguntur, longa, albicania. Quos excipiunt supervenientes bacca, primium virides, deinde rubra, per maturitatem nigra, compresse, dulces & viscolæ, sapore tamen nostro palato minus gratæ; quamvis è rusticis multi is ve-Cantur, quos ut citius maturescant: supra paleas aut fœnum reponere alterno stratu solent: Semen intus continent latum, compressim & stratum, osseo cortice intectum.

In sepibus non infrequens est, solo maxime inculto & argilloso. Æstate floret, citius aut senis

pro tempeftate cœli, temperie & conditione foli. Magna ex parte acini rubescunt Julio, Augusti

fine demum & Septembri maturescunt, ut testatur J. B.

Tum folia tum bacca ficcant & adstringunt, unde ad tonfillarum & gutturis inflammationes, columellæ procidentiam, dentes vacillantes, alvi fluxiones commendantur. Folia in lixivio decocta capillos denigrant, & eosdem fluentes fiftunt. Paratur è radicum corticibus sub terra maceratis, & fubinde decoctis ac din tufis viscum ad aucupia haud inutile. Matth. Dod. Veremur cum J. B. ne Matthiolus multa tribuerit Viburno qua funt Rhois, cum casdem aliquando putân, Ruelli-

Ex surculis paratur optima aqua ad oculos. Camer.

Rura nostra (inquit Ruellius) Viurnam appellant, fluxu ferè invictam, & ob id fascibus ligandis utuntur; prout & alibi fere paffim ubi provenit; unde peritiores Botanici eam Spiream Theo-

Caterum Viburnum à viendo seu ligando dictum est : Viburnum enim non est aliculus particularis fruticis nomen apud Antiquos: à Recentioribus huic arbori ut proprium tribuitur, quia rami ejis funt lenti unde & Lantana dicitur.

CAP. XIII.

1. Rhus five Sumach J.B. Rhus folio Ulmi C. B. Coriaria Dod. Ger. obsoniorum Lob. Clust Sumaob five Rhus obsoniorum & coriariorum Park. Common Sumach.

Hus arbuscula est, altitudinem hominis superans, parvulis ramis, subhirsuto cortice, potissi mum circa faltigia vestitis; è quibus fosta alternatin excunt alaca, Sorbi, quinq aut ser conjugationibus, ex intervallo longuiculo dispositis constata, costa tenus hirsuta harentita; fingularia fosta oblonga, acuminata, hirsuta; ferrata. Ramulotum fastigia inter fosta sur sur fustinene racematim congestos, Sambucinis similes (Escalapino rubri ex minur) quos ex racemola dispositio della della control della dispositio della della control della dispositio dispositio della dispositio della dispositio della dispositio disposit grana excipiunt, orbiculata, Lenticula modo compressa, rubentia, medulla exigua, cuticula acidia: poris obducta. Radix haud alte descendit, per summa cæspitum hærens.

In collibus circa Monspelium, prope Castrum novum, & Garrigues dictis copiosè provenit. Clu-Lecus, sus magnum eius proventum Salmanticensi agro esse, istico, quaestas gratia diligenter coli observamis magnitui (inquit) agri eo confiti, nec minore ibi cura quam vineta, alioqui nec tam late affurgit, & fi cultura absit degenerat ac sylvescit.

git, & fi cultura abut cugenerar ac 1910-101.

Caeduntur fingulis annis enati furculi cubitales ad radicem ufq, aut fummam tellurem, deinde Ufin.

Caeduntur fingulis annis enati furculi cubitales ad radicem ufq, aut fummam tellurem, deinde Ufin.

deficcantur, in pollinem rediguntur, & in ufum convertuntur ad paranda coria, qui ufus in tota

Hispania celebratifimus habetur. Tarde fructus fuos ad maturitatem perducit.

Rhus Ponticum, Syriacum, Obloniorum, Colariorum, Robene ma apud Galenum non funt arbores
fpecie diverfa. Sed Rhus Obsoniorum nihil aliud est quam fructus; Coriariorum quam folia &
futicis ramusculi; Rubeum quam. ejus semen immaturum, cui major adstringendi facultas inest quam maturo, cujus acini quadantenus nigricant.

Folia & surculos teneriores hujus fruticis non minus olim quam nunc dierum ad coria spissanda perficiendaq celebres fuisse nos docent Theophrastus, Dioscorides, Plinius; unde patet ea adstrin-

gentis & deliccantis naturæ effe.

Ernerus ejusdem non minus ustati fuere ad cibos condigndos, vel salis loco, vel cum Sale mixti Veteres testantur, qui usus etiamnum hodie à Turcis frequentatus est, ut scribit Bellonius. Nam in Heraclea ubi in vicinis montibus abundat, magnos faccos venales videas hujus fructu plenos, quibus contulis cum sale & allus suis cibis non insuavem gratiam conciliare norunt, asperso hoc condimento tam affis quàm elixis cibis.

Notat Sylvius Rhois fucctum esse vice Omphacii in Gallia Narbonensi.

Cum ergo (ut diximus) Rhois folia & semen aftringant, refrigerent & exfeccent, hine fluxum Vires. nuemcung, alvi, uteri, menfium, hamorrhoidum compelcunt, vomitum fattunt, bilem obtundunt, feu intus in jusculis & sorbitionibus sumpta, five extus adhibita. Dentes denigrant, putredini & Gangrænæ refistunt : utilia experimento se agnovisse tradit Galenus ad crustas & uvulæ inslammationes. Gummi dentibus inditum odontalgiam fedat.

Rhus nomen accepit à colore coccineo acinorum. A voce 16@- Latinorum ruffum manaffe con-

tendunt. Bod. à Stapel.

Rhus non videtur pertinere ad hanc classem ob paucam vel nullam pulpam nucleos ambientem; Peritiores tamen Botanicis, quos sequimur huc eam referunt.

2. Rhus Virginianum C. B. App. Sumach five Rhus Virginiana Park. Dirginian Sumach,

C. B. Park.

Arbufcula est Rhoe vulgari major. Rami ex stipite pullulantes tenella cervorum cornua è crano modò erumpentia adeò referunt, ut obiter intuentem fallant : similiter enim hirluti sunt; eundem colorem, eandem figuram habent. Cæfi aut vulnerati lac pallidum reddunt, quod brevi in gummi formam craffescit. Folia alata multo majora quam vulgaris Rhois, octo, decem, aut pluribus foliolorum conjugationibus composita, impari extremum nervum seu costam mediam terminante. Foliola hac multo majora funt, acutiora, molliora, viridiora quam Rhois vulg. per margines argutè denticulata; quodlibet uncias quinq, aut sex longum. Folia superiora Jasmini elli sollis similia sunt. Spicæ in summis ramis multò majores quam Rhois vulg, ad tactum molles & tomentosa, raffiz, fulcar, è multis brevibus floccis compofita, inter quos fe produnt multi flofaili, minuti, floccis longe rubicundiores; quos fequuntur numerofa * femina dense ftipata, valde rubra, orbiculata * Ernetus compreffa Lentium inftar, quibus & minora funt, fub cortice exteriore cutaneo nuculam parvam porim. nigricantem habentes, telta duriuscula nucleum album claudentem. Radix longe lateq, sub terra reptat, stolones subinde emittens, etiam procul à matre.

Hujus species humilior habetur in Horto Academico Leydensi.

3. Rhus angustifolium C. B. in Prod. descriptum. An Rhus Vinginianum humile Herman. Hort. Leyd.

In paucis differt à præcedente foliis, brevioribus nimirum, angustioribus, minus profunde crenatis, & minus viridibus. Forte convenit cum Rhoe humili Virgin. Hort. Leyd. Brafiliam agnoscit

CAP. XIV.

Cornus famina Ger. C. B. Park. Cornus famina putata, Virga sanguinea J. B. The female for quinea Cornel, 02 Dog-berry-tree, 02 Batter-tree, 02 Britishnood.

The fruit of the first of the f quam rubore asperso, bina ex opposito nascentia. Flores in umbella gerit odoratos, candidos, quatuor folis radiatis constantes: in medio obliquè surgunt totidem ejusclem coloris stamina, sylo recto fubviridi. Bacca Hederaceis vel Juniperinis pares, fanguineis petiolis appenfa, primum virides, per maturitatem nigricant, lacuna in umbilico parva perfossa, in quibus officulum pulpa virente, acerba insuavi, nec fine amarore immersum, striatum, nucleum continens album, amarum. Ligni materies, autore Matth. dura offeaq, Corno minime cedens, virgis Corno tenuioribus, robuftis, nodofis, cortice sanguinis modo rufescente. Tttttt 2

Cælal-

Lib. XXVIII.

De Arboribus Bacciferis.

I ocus.

Czesalpino fructus niger, ut in Ligustro rotundus, osse binas cavitates habente, in quibus singula femina continentur.

In sepibus & sylvis seu frutectis passim provenit tam in Anglia quam in exteris regionibus. Æstate floret. Baccæ Septembri maturantur.

Lignum lanionibus ad verucula conficienda in frequenti ufu est; nam durum admodum est & renitens, ideóq, carnes facilè penetrat exacutum. Tragus ad utenfilia & ruftica inftrumenta, po tiffimum verò ad carros pertinentia conficienda expeti scribit ob durabilitatem.

Camer, tradit Italos ex hujus ligno aquam stillatitiam elicere, quâ solâ strumas (siqua id fieri possit ratione) penitus discutiant; fin minus maturare parum & diminuere.

point ratione, pennus uncutair, in instituto instituto producit Cornus fœmina. At Cæsalpinus à turis multum expeti assert; cui contradicit Dodonæus, baccas sapore ingratas, & volucrem nulli dessite. ratas esse scribens. Ananientia rura in agro Tridentino oletim ad lucernarum ulum conficiunt è Cornus formina

Modestinus in lapenule. H. ad legem Pompon, de parricidis, antequam sacco parricida inderen. tur, oftendit in more fuiffe positum, ut virgis sanguineis cæderentur, nempe ex hac arbore sumptis, non, ut quidam legunt, sagmineis, aut, ut alii interpretantur sanguine rubentibus, quoniam infeliciffimum haberetur & maxime infame. Magini, & ex eo Dalechamp.

Hino fortafle Veteribus Virga fanguinea dicta est hac arbor; ni potius quod virga eius maona

ex parte rubeant fanguinis inftar.

i a termenally a marketical per CAP. XV.

dile a ca ' a manfag av ' De Rhamno.

 ${f R}$ Hamni nominis etymon non occurrit; ita vocant Frutices quoídam Bacciferos ípinolos, quorum nonnulli fructu funt monopyreno, ípinis longis validis qui hujus loci funt.

Rhamnus ſpinis oblougis, sfore candicante C. B. cortice albo Monspeliensis J. B. primus Clusii sue albo Ger. secundus Monspeliensium, seve primus Clusii Park.

Frurex est magnus, totus spinis armatus, in caudice quidem magnis ut Oxyacanthæ Matth. in ranulis minoribus, cortice albicante: & quod observatione dignum, grandiores illi aculei, palmam circiter longi, rigidi, acuti, ex ramis enati, alios pariunt aculeos parvos, non minus rigidos pangentela coderna, loco fulle magnitudine varia. Rami una com ípinis cortice tegnutur cincreo, fulla fullinentes Salicis, terna aut quaterna, indidem orta, fragilia, candicantia, fueculenta, nulloinissi fapore prædita. [Vere natorum ramorum folia magna, ípinæ parvæ] Flores pauci, Laureolæ folio deciduo fimiles, parvi, lorigiusculi, candicantes [lubcœrulei J. B.] extremis oris in quinque cre nas divifi: quibus decidentibus feminis quoddam rudimentum relinquitur (inquit Cluf.) At Calalpino observante baccas fert parvas, Olea figura.

Nascitur multis Hispaniæ, Lufitaniæ & Galliæ Narbonensis locis, autore Clusio. Nos circa Monspelium & Florentiam Hetruriæ urbem copiosum observavimus. Floret Martio, pariter atque hu-

tumno. Autumno nova succrescunt folia, interdum decidua.

Hujus folia Salmanticæ & aliis quibuldam Castellæ locis, autore Clusio, cum turionibus ex oleo & aceto edunt primis mensis: nonnullam enim acrimoniam cum aciditate conjunctam habent, qua saporis gratiam conciliat.

2. Rhamni primi Clussi species altera J. B. Park. Rhamnus alter Clussi slore purpureo Ger. emac. alter solits, fastis, slore purpureo C. B.

Hic, observante Clusio, primò fere fimilis est, sed humilior, & frequentioribus ramis fruticans; minoribus foliis & magis carnofis, falsoque gustu, superiore candidior: Floribus ejusdem planè cum

illo formæ, sed purpureo planè colore. Uno tantum loco invenit Clufius juxta Horivelam urbem, Orcelim Veteribus dictam, ac flumen

Setabin Vet. nunc Seguram appellatam, Regni Valentini extremis limitibus.

A. 3. Rhamnus Salicis folio angulto, f. Diofeorida Lobello free lucralis of inprophar shamnoides thorn, or Sea Buththorn. 3. Rhamnus Salicis folio angusto, fructu slavescente C. B. secundus Clusii Ger. emac primus Dioscovidis Lobelio sve suvralis Park. Rhamnus vel Oleaster Germanicus J. B. Šallow

Frutex est tricubitali altitudine, quibusdam in locis arborescens, at ramis rigidis & frangi contumacibus; Oleæ folius fed angultioribus, superne viridibus, inferius candicantibus, perpetuis, Flor culi totis ramulis adnascuntur ad foliorum exortus herbacei, muscosi, quibus succedunt bacca seu acini rotunditate & magnitudine Myrti, in se numerosa congerie racematim compacti, ac ramis arctè applicati affixiq, perexiguo petioli appendice, colore flavescente ac luteo, maturitate crocato, sapore acido ac peracerbo, unico intus nucleo aut vinaceo, non lapidoso ut Corni, sed quæ dentibus facile atteratur. Baccæ per totam hyemem virgis adhærefcunt. Radice nititur multifida, diffula Totus autem frutex pulvere resperius videtur. Pro-

Provenit in arenofis maris littoribus propè Sandvicum Cantii oppidum & Delam. Item in mari-Lecur, imis aggeribus Lindleiæ Lincolniæ copiolé. In Galliæ etiam & Hollandiæ maritimis plurimis locis provenit. Nos in arenosis prope Augustam Vindelicorum observamus; inq glareosis ad Rhenum & Rhodanum amnem.

Floret Iunio, post Autumnum demum baccas maturat, quas subinde (ut diximus) tota hyenie Tempus.

De viribus nihil certi traditur. Scribit Camer. acinos purgatricem habere facultatem à quibus-Vires. dam affirmari. Addit tamen, parari ex eis Rob, quod vehementur acidum fit, & attenuans & incidens ut Berberis fere, commendarique ad dysenteriam: quæ quomodo conveniant inquirendum.

4. Rhamnus niger Theophrasti Park tertius Clusii Ger. J.B. tertius, slore herbaceo, baccis nigris C.B.

Fruticosus est, frequentibus ramis, Spini in sepibus nascentis, & Pruna sylvestria ferentis magniriuttousus, indicatoris anna communication de la contra del la contra de la contra de la contra del la contr muta initial state in the state

In incultis Granatenfis & Murciani regni locis invenit Clufius inter alios frutices frequentem : Locui: ad quem postea missus est ejus fructus ex Hispania Lycii nomine, ex quo natæ plantæ.

Lycium Hispanicum Lob. Historiæ Ebrodunensis auctores conjectantur non diversum esse ab hac Rhamni specie, cum Clusius unam tantum plantam ex suis Lycii nomine donatam in Belgio provenire tradat (nimirum hanc) non duas. Vide locum.

Fructus decocto membra relaxata & dissoluta, atque etiam podagræ dolores utiliter foveri incolæ Vireis

CAP. XVI.

Copiiba Brasiliensibus Marggr. Arbor baccifera Brasiliensis, fructu monopyreno, folio sesquipedali.

Rbor est alta, cortice cinereo, superius in ramos dispescitur, habens folia sesquipedem longa, majora minorave, bina sibi invicem opposita, in extremitate tria junguntur; suntque obloga, acuminata, nervo & venis paulum rusescentibus, superius viridiora, inferius diluta. In extremitate ramorum multi sunt congesti ramuli, quibus solia insident; ibidem & proveniunt rami storum, (quos tamen Auctor non descripsis) quibus succedit fructus baccae Lauri magnitudine & fallintum, (1900) in a sur a s fructus tamen comeditur: exlugunt Brafiliani fuccum & expuunt cutem. Maturus est mense

Folia huic arbori pinnata sunt è pluribus foliorum sesquipedalium conjugationibus composita.

CAP. XVII.

Arbor baccifera Brasiliensis fructu Piper resipiente. Pindaiba, nonnullis Ibira. Pison.

Uxta Olindæ promontorium speciosè utplurimum nascitur, ob acrimoniam fructus cæterásque Oxa Omnas Piperis Brafilienfis annula. Folia fert exigua & acuminata, & Oliva foliis fimilia. Lignum ejus tenue. Procera est admodum arbor, & in summam altitudinem rectà affurgit. Mensibus pluviis acini illius virent, sed maturescentes mensibus Decembri & Januario rubent, Temput.) atq deciduat: qui si fuerint desiccati nigrescunt, uruntque linguam, & aromaticum quid sapiunt, ablato semine nigro oblongo, quod in illis continetur, quod Juniperum redolet.

A jejunis manducati flomachum debilem corroborant, & discusiums flatus. Tum contust & ap. Vires. plicati morsibus serpentum medentur. Ex eistem fructibus in pulverem redactis & exsiscatis gargarilmata conficiunt contra frigidos gutturis affectus. Excoquuntur ut referventur in Officinis. Culinis

quoq, vicem Piperis præstant,

Ex arboris deniq corricibus funes igniarii, quibus milites ignem fovent, conficiuntur.

CAP. XVIII.

Baccifera Indica trifolia, fruttu rotundo monopyreno, pediculo longo. Molago Maram H. M. P. 5. T. 23. p. 49. Cerafo affinis.

Rbor procera est, caudice crasso, multiss, ramulis rotundis, viridi slavescentibus ac tomentosis donato: Lignum densum, albo slavescens, cortice munitum crasso, cincreo, aspero, Radis rufa, graveolens, infipida. Folia terna fimul juncta petiolis longis, rotundis ac to-mentofis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu crenata, iupernè lanuginofa, Tttttt 3

I ocur.

Locus.

Locus.

Vires.

Locus.

acus

I neus

Lib.XXVIII.

1595

infernè lenia, nervis aliquot è colta media, viridi- albicante ordine parallelo in latera excurrentibus: odor & fapor ingratus. Flofculi numerofi petiolis longis ac lanuginofis infident: conftant ii unio, odor ce rapor ingratus. Projem de l'integration de pilolo foliolo feu calyce, framinulis tribus candidis apicibus ornatis medium occupantibus ruto & photo fonoio lett caryes, parametrico de parametri Singuis noicuis iniguia inecedante successiva de la financia de la

Nascitur sylvestribus Regni Malabarici locis, præsertim in Parce: semper viret, floret & fra.

HISTORIA PLANTARUM.

Usus in medicina nullus.

CAP. XIX.

Frutex Indicus baccifer hexapetalos, fructu rotundo monopyreno nigro. 1. Tsjerou Panel H. M. P. c. T. 16. p. 31.

M. Rbuscula humilis est, atque tertium genus Narum-panel superius descriptæ, cui tum caudice. tum radice & crescendi modo similis est. Folia sine ordine ramulis inhærent, oblongo. tum radice & creicendi moto iminis etc. Fossa line ordine tamus innærent, oblongo rotunda, acuminata, craffa, denfa, glabra, fiperné atro-viridia & fiplendenti firemé fubviridia, coftà media crafsa, è viridi flavescente. Flores rotundis, viridibus ac lamginosis petiolis circa extremos ramulos proveniunt, rubescentes, calyciq exiguo, subviridis, ac tripartio inhærent, sex oblongo-rotundis, culpidatis, ac ftellæ in modum expansis foliolis constantes medium occupante eapirulo globoso, albicante primium, dein rufescente, punctis minutiflimis in superficieno quante eapirulo globoso, albicante primium, dein rufescente, punctis minutiflimis in superficieno quanto di prius fructis rudimentum etc. Floribus succedunt fructius rotundi, nigricantes, gabar, secondante cardodulci referti, intra quam ossimulato continetur rotundum. carne intus succulenta acido-dulci referti, intra quam officulum continetur rotundum, nigricans nucleum includens albicantem.

Crescit multis Regni Malabarici locis, præsertim in Angiccaimaal; semper viret, sloret, sru.

Caterum expressus è foliis succus, & cum opii tantillo in initio febrium intermittentium exhibitus illarum paroxylmos mitigat. Ex iisdem in aqua communi coctis semicupium paratur ad arthrucos

2. Katsjau-Panel H. M. P. S. T. 18. p. 35. Præcedentis fruticis minor species.

Arbuícula est humilis, quatuor circiter pedes alta, caudice tenui, multísque ramulis subviridous donato; Lignum albicans, cortice cinereo, intus viridi, faporis acris & aromatici munitum; nenon rufelcente ac fungosa intus medulla refertum. Radix verò infipida, inodora. Folia oblongo rotunda, acuminata, crassa, densa, glabra, superne atro-viridia & splendentia, inferne subvindia, nervulis aliquot tenuioribus ac vix conspicuis è costa media viridi-albicante in latera excurrentibus; odor gratus, sapor subacris. Flores & Fructus Tsjerou-panel floribus & fructibus similes.

Nascitur locis montanis circa Mangatti; semper viret, floret & fructum fert.

De viribus autem nihil constat.

3. Kaltsjerou-Panel. H. M. P. 5. T. 17. p. 33. Panella minor foliis minoribus aromaticis.

Arbuscula humilis est seu potius frutex, atq, quarta Narum panel species, pracedentibus haud abfimilis, praterquam quod folia minora sint, oblongo teretia, acuminata, suave olentia, aromanica. Provenit locis montanis & petrofis circa Paracaro; semper viret, floret, ac fructum profett. Viribus cum Narum-panel convenit.

CAP. XX.

Corinti-Panel H. M. P. 5. T. 14. p. 27. Frutex Indicus baccifer, flore hexapetalo, fruttu rotundo, racemofo, monopyreno.

H. M. Rbuscula hac Narum panel superius descripta altera species est, similíque modo, ac pari altitudine excrescit. Radix albicans, cinereo ac lanuginoso cortice tecta; sapor acris, odor aromaticus. Folia fine ordine ramulsi inharent, oblongo-rotunda, acuminata, craffa, denfa, glabra, nitentia, fupernè atro-viridia, infernè fubviridia, coftà medià craffà. Flores racematim proveniunt, constanta fex viridibus, oblongo-rotundis, ac extrorsum reflexis foliis, medium occupante globulo plano-rotundo, viridi, qui ipfius fructûs rudimentum est. Floribus succedunt bacca rotundæ, primum virides, dein rubicundæ, carne subdulci intus refertæ, intra quam ossiculum locatur rotundum, rubro fuscum, nucleum continens albicantem.

Crescit ubiq, in Malabar, & præsertim locis arenosis ac petrosis in Candenate: quotannis sloret, fructúla fert, mensibus viz. Julio & Augusto.

Viribus cum Narum-panel convenit.

CAP. XXI.

Arbor baccifera Indica racemosa tetrapetalo flore fructu rotundo monopyreno. Kasjavo-maram H. M.

Rhor est juste magnitudinis, caudice mediocriter crasso, multila, ramulis nodosis donaro. Lignum prædurum, albicans, furvo cortice munitum. Radix fibrata, albicans, rubicundo cortice cincta, inodora, fubaftringens. Folia geminata ordine parallelo ramulis inhærent, Control ministration in maintaing in Forta geninata orame paraticio ramuis inharent oblongo-rotunda, acuminata, glabra, nitentia, fuperia ettro-viridia, inferne fubiviridia, fubacido-altringentia. Flofessi inodori, subcerulei primum, dein purpurascentes, ad foliorum exortum racematim surculis proveniunt; calyciq, exiguo, rubicundo ac quadripartito inharent, quadril california in california del ruor fubrotundis foliolis constantes, octo framinulis, rotundis apicibus ornatis medium occupantibus. tuoi du fulla prodit tenuis, furrectus. Fructus rotundi, glabri, nitentes, virides primum, dein alhicantes & subcerulei, tandem cœruleo-nigricantes, carne intus cœruleo-albicante, succulenta dulcia referti: intra quam officulum continetur, nucleum includens albicantem.

Crefcit locis sylvestribus circa Cochin: Semper viret, floret, & fructum producit. Ex arboris foliis cum viridi curcuma in oleo coctis linimentum conficitur hyatidibus pellendis utile. Vires. Foliorum fuccus cum linteis ponè aures positus lippitudinem curat. Ex radice in oleo cocta litus paratur contra Arthritidem & Cephalæam.

C A P. XXII.

Baccifera Malab. floribus spicatis dipetalis, fructu monopyreno. Watta-Tali H. M. P.S. T. 32. p. 63.

Rbor est justa magnitudinis, 20 circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, multisq ramulis in orbem diffusis donato: Lignum albicans, densum, cortice munitum crasso, survo, ministrio, distributiona de la compania de la contra manda de la contr aliquot è media costa viridi albicante, hirluta, & in aversa parte extuberante, in latera excurrentianquot e menta conta vinturanticanto, initua e in averta parte extinctante, in tacca extenicanto.

Localis ad foliorum exortum fipicatim proveniunt: Sunt in gemmula rotundae, mucosa, viridifiavescentes, qua aperta duobus constant foliolis, bins se aminulis transversis, exteriora versus resexis, pluribusq, flavescentibus apicibus ornatis. Flosculis succedunt Bacca rotundae, viridi-flavescentes de la constanta de scentes, inodoræ & insipidæ, unicum intus includentes semen rotundum, viride.

Provenit variis Regni Malabarici locis, præsertim circa Cranganoor. Semper viret, quotannis Locus & floret, fructúmo, fert, Januario viz. & Februario mensibus.

Arboris folia cum viridi Tabaco & Oryzz infulo trita, ac ulceribus inveteratis & verminofis im Vires. polita, potenter iis medentur. Ex iisdem in aqua coctis balneum paratur, adversus algidas sebres. E floribus & fructibus contufis, & in nodulum colligatis, lactéq, muliebri incoctis conficitur errhinum, quod algidis febribus mederi fertur.

CAP. XXIII.

Arbor racemosa Brasiliana foliis Apocyni Breyn, Cent, I. cap. 3. sine nomine Marcgravio descripta · & depicta, Lib. 2. cap. 18. p. 134.

Rbor est Pruni altitudinem assequens, ramis peramœnis, umbram jucundam spargentibus, sed quodammodo deorsum inflexis, cortice cinereo tectis: Quibus Folia gemina in acutum termihantia, directè fibi invicem opposita, brevibus pediculis appendent, magnitudine & figura Apocyni 2 Clus. duriora & rigidiora, superius lævia & hilari virore micantia, inferius propter densos & subtilissimos pilos molliuscula instar Serici, atque ex cinereo argenteóq, colore splendentia, nervo conspicuo per longitudinem, & compluribus venis in latitudine prædita. Ramorum fastigia inter folia Flores in peculiari pediculo triunciali, brevissimis petiolis more Berberis, numerolos & densos dependentes racematim suftinent, è quaternis vel quins foliolis flavis congestos, multis in umbilici ambitu staminulis pallidis & subtilibus præditos. Quos Bacca tandem excipiunt rotunda Ribesii magnitudine, sed lutei coloris, quantum ex siccis observare licuit. Materies est alba & lenta, Salicis ligno fimilis.

CAP.

Locus.

Vires.

I ocus.

Vius.

inspersa, iisdem mederi feruntur.

CAP. XXIV.

Arbor Baccifera Indica fructu cuspidato monopyreno. Mala-Poenna H. M. P. 5. T. 9. p. 17.

H. M. Rabor eft procera, caudice flavescente, cortice obducto cœruleo albicanto, rugoso, necum ramulis subcinereis ac lanuginosis, in orbem disfluss, ornato. Radix rubescens, survo on tice cincta, amara. Folia brevibus, craffis ac hirfutis petiolis denfa congerie circa ramillo tice cinera, amara. tema stovane calla della glabra, filendentia, fuperne atro-virdia, inferne fibriridia ac lanuginofa, media costa craffa, viridi-albicante, hirfuta: fapor amarus. Interim fifst ams ridia ac lanuginosa, mena corta ciana, vineraloscanio, interna processo de la comme provenium fubrirides, exigua; rotundas, quadripartitae, quibus apertits quinque produment, culi, quatuor vel quinq, oblongo-rotundis, viridi-albicantibus, ac inferius fubrube (centibus folios) finguli constantes, octo vel decem albicantibus surrectis staminulis, slavescentibus apicibus onatas. medium occupantibus. Flosculis succedunt Bacca subrotunda cum cuspide in vertice, viridi susce glabræ, nitentes, faporis subamari & aromatici, unum intus Nucleum continentes.

Nascitur variis Regni Malabarici locis, præsertim in Rapolyn: semper viret, quotannis floret, fra Folia cum ficcato Elephantis fimo in pulverem redacta, & relictis post curatas variolas ulculente

C A P. XXV.

Frutex Indicus baccifer fructu racemofo, cuspidato, Ribium simili, monopyreno. Tsjeriam Cittam H. M. P. S. T. 11. p. 21.

Rbuscula est humilis, caudice candido, cortice obducto cinereo, inodoro, acri. Radixal. bicans, acris, inodora. Folia craffis brevibuíque petiolis circa ramulos proveniunt, obloneo. rotunda, crassa, densa, glabra, supernè viridia, infernè subviridia, costa media albicat. fapor adftringens & fylvestris. Flosculi racematim proveniunt exigui, suaveolentes, conftant ii quinq, viridi-fuscis, fubrotundis ac expansis foliolis, quinq, è viridi flavescentibus samuelium occupantibus: inter quæ stylus prodit tenuis, viridi dilutus, capitulo subrotundo. Floculis fuccedunt bacca rotunda cum cufpide in vertice, primum viridi albicantes, dein rubescentes carne intus humida faporisque acidi refertæ, Ribibus nostratibus haud multum absimiles, præterquam quòd unicum tantummodo in fingulis continetur officulum feabrum, albicans, plano-rotundum,

Crescit multis in locis regni Malabarici, præsertim in Warapouli & Paloerti: semper viret, quo-

tannis femel, nonnunquam bis floret fructúmque fert.
Ex arboris foliis in aqua coctis fit oris collutio, gingivis flaccidis ac prætumidis curandisutils.
Etiam ex cortice in fero lactis cum femine cumini decocto gargarifina paratur, quod aphthis potenter mederi dicitur.

C A P. XXVI.

Kari-vetti H. M. P. 4 T. 54 p. 1111. Arbor baccifera Indica racemofa, acinis oblongis mempressis, flore tetrapetaloide.

Rbor est mediocris magnitudinis, caudice crasso, flavescente, cortice obducto cinereo, multísque ramulis rufis ac quadrangulis donato. Radix fibrata, albicans, cortice cinereo, intus rufo tecta, inodora, faporis acris. Folia bina & bina fibi invicem oppofita, oblongorotunda, acuminata, in ambitu ferrata, craffa, denfa, glabra, atro-viridia, fuperne splendenta, inferne nequaquam, inodora, insipida: costa media albicat. Tenella folia è ramis prodemtia primum subcinerea sunt, dein purpurea, tandémque atro-viridia evadunt. Flosculi extremis surentiales de la costa de la lis racematim proveniunt, exigui, suaveolentes, insipidi, purpurei : constant ii unico foliolo, sed in quatuor profundas lacinias diviso, sic ut plura videantur, binis staminulis, luteis apicibus omatis medium occupantibus. Flosculis pari modo succedunt bacca, oblongo-rotunda, rubro-carulea, intúsque carne succulenta & amara refertæ, intra quam officulum locatur candidum, glabrum, nucleum includens albicantem, fubamarum.

Nascitur ubique in Malabar, præsertim circa Cochin: semper viret, quotannis fructus sert, menle viz. Augusto, diúque frugifera manet.

Succus è folis hujus arboris expressus, & cum sero lactis exhibitus egregium est vomitorium, humorésque biliosos ac pituitosos per superiora educendo ventriculum potenter expurgat.

CAP. XXVII.

Lib. XXVIII.

Calessam H. M. P. 4. T. 32. p. 67. Arbor Baccifera racemosa, Vitis storibus acinis obloneis. compressis monopyrenis.

Rbor est pracella atque speciosa plurimum, altitudine 60, crassitie septem pedum mensuram circiter æquans, multifque ramis cinereis in orbem longe latéque diffusis donata; Lianum atro-purpureum, glabrum ac flexile, cortice obductum nigricante, crasso, molli, intus albicante, qui incifuris alicubi vulneratus illico purpureus evadit. Radia fibrata, albicans, furvo corrice tecta. Folia geminata ordine parallelo tenuioribus ramulis inhærent, oblongo rotunda, glabra, mollia, supernè colore atro-viridi nitentia, infernè viridi dilutiore. Flores ramulorum extremis ramonta, nuperin control exigui; Vitis vinifera floculis perfimiles, inodori, inherenta, calçci exiguo, fabrirdi, guatuor acuminatis ac viridi-flavescentibus foliolis constantes, octo framinalis albicantibus, flavescentibus apicibus ornatis, medium occupantibus, inter quæ stylus prodit flavescens ipsius fructus radimentum. Fruetus pari fertilitate floribus succedunt, ac itidem racematim proveniunt, uvarum aut ribium adinstar, suntque baccæ oblongo rotundæ, compressæ, virides, tenui cortice cinctæ, inrusque carne succulenta ac insipida refertæ, intra quam officulum locatur viride, oblongum, compreflum, nucleum includens candidum, ac parne infipidum. Infuper prater genuinos hujus arboris fadus qui floribus fuccedunt, alii arboris caudici & ramis undique adna fcuitur, genuinis fructibus majores, rugosi, forma renali, viridi-diluto cortice tecti, carnéque viridi, densa, at humida, saporique acerbi intus referti, intra quam exiguus ac rubicundus vermiculus subinde hospitatur. Hi fructus nihil aliud sunt quam Gallie seu tumores ex insectorum punctionibus excitati, ut sint ovorum reunacula & fætuum tener orum alumna.

Provenit ubique in Malabar, locis viz. petrofis necnon in antiquissimarum ædium tectis: quo- Locus. rannis maturos exhibet fructus, Novembri fci. & Decembri mentibus: cum verò floret antiqua decidunt folia, iis præfertim in locis ubi flores erumpunt; atque sobole sata ab anno decimo ad quinquagefimum & ultra frugifera manet.

Ex ligno autem hujus arboris enfium ac cultrorum vaginæ conficiuntur. Cortex pulverifatus, & cum butyro in unquenti formam redactus spasmo cynico, alissque con-Usus rulfonibus è gravibus vulneribus ortis medetur; item ulcera quævis maligna dolorésque arthriticos fanat. Insuper corticis hujus succus aphthas curat, & assumptus dysenteriæ remedium est. Idem cortex cum cortice Codam-pulli in pulverem redactus & exhibitus alvum mover, humoréfque pituitosos & atrabilarios ducit. E foliis & cortice in aqua coctis Semicupium paratur fœminis parituris, ut facilior & felicior succedat partus.

C A P. XXVIII.

Mallam Toddali H. M. P. 4. T. 40. P. 83. Baccifera Indica racemosa, florum staminulis binis, acinis monopyrenis. Ex descriptione flos summo fructui insidere videtur, unde pertinet ad genus eorum quæ fructu funt umbilicato.

Rbor hac media magnitudinis est, caudice crasso, denso, albicante, cortice obducto survo ao glabro, necnon ramulis subviridibus & lanuginosis ornato. Radix albicans, rubicundo cortice cincta, sapor acris & amarus, odor aromaticus. Folia brevibus ac lanuginosis petiolis alternatim ramulis inhærent, oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu ferrata & horrentia, superne atroviridia, infernè subviridia, nervis aliquot è media costa in latera excurrentibus; sapor acris & aftringens, odor suavis. Flosculi circa ramulos ad foliorum exortum racematim proveniunt, suntque gemmulæ parvæ, subvirides, è vertice duo candidissima staminula pilis plumatim obsita, velut duo exilia cornua, transversim emittentes: odor nullus, sapor acris. Hæ verò gemmulæ maturiores frudim constituunt, iíque sunt baccæ exiguæ, virides, carne succulentâ & amarâ refertæ, intra quam exiguum locatur officulum glabrum, rubicundum cum nucleo intus, sapore Cerasorum nucleorum

Provenit locis montanis, attamen humidis ab imbribus frequentioribus, necnon in fluminum ripis Locus. circa Combotto: quotannis fructus fert, Septembri viz. & Octobri mensibus, atque per 60 non rarò

Arboris hujus partes, radix, cortex, folia, fructus, specificum habentur adversus Epilepsiam, Phre. Vires. nitidem, fimilésque cerebri morbos remedium.

Locus.

Vires.

Lib. XXVIII.

CAP. XXIX.

Appel seu Nalla Appella H. M. P. I. F. 52. p. 99. Arbor baccifera Malabarica store umbiliate odoro, fructu rotundo monopyreno. Tetragonia Indica.

Rbor est mediocris altitudinis, radice crassiola, plurimas fibras pilosas transversim emittente. Koor ett mediocits autulums, rause cramona panimas notas process autuvenim emiteme, colore croceo, ut & odore; caudice quinque aut fêx palmos crafto, ramos furretos in alam diffundente, ligno albicante, medulla rufto-fusca. Surculi teneri virides funt, quadrague lares, & in unoquoq, latere fulco firiati. Folia bina & bina petiolis brevibus rotundis me dent, oblongo-rotunda, anterius brevi & angusta cuspide, ad petiolum rotunda ora, in oris superiori dent, odiongo-rotunda, anterios device angunta companya personal des minutis ac raris apicibus alia magis, alia minus eminentia, texturá craffiufcula, folida, ac mollia. plana, glabra, supernè obscuro vivore nitentia, subtus dilutiora, odore acuto, haud ingrato, sapore piana, giaora, inperie obtento vicio interini, ampere umbellatim proveniunt, funque amaro & subacri. Costa & nervi sunt viridi-clarissima. Flores umbellatim proveniunt, sunque amaro & HDACTI. Cotta & Tiervi Inti vitatevatimita. Para initutis & rotundis composit, un magnegari, albi, seu ex viridi diluto albicantes, quatuor petalis, minutis & rotundis composit, un magnesiolo & latitis se aperiente, magis etiam albicante quam reliqua si amina quatuor tenuia, abicanta, apicibus rotundis albicantibus dotata continent, ac frylum tenuem, albicantem, seu viridi dilumm bi furcatum, viridi globulo, qui ex calyce rotundo emergit, ac primordium fructus est, infidentem, odoris fortis non injucundi. Floribus succedunt bacca rotunda, qua cum immatura sunt coloris vi. ridi-diluti, maturæ autem magis fusci seu nigri, intus officulum rotundum continentes.

Semel in anno fert flores & fructus. Decoctum totius planta in fomentis & lotionibus capitis totius corporis, & speciatim arthrinois

Radix contrita & epota cum aqua lienteria conducit; item cortex contritus & mixtus cum melle in cataplasmate. Radix cum aqua marina cocta sedat dolores podagra.

Oleum ex radicibus, aut potius earum corticibus extractum, tenue est & clarum, coloris aureoflavi & rutilantis, odoris vegeti & pergrati, saporis subacris & subamari, prodest in sebre frigida, mi & doloribus ventris flatusq, discutit unctum in partibus affectis.

CAP. XXX.

Draco arbor Cluf. Ger. J. B. C. B. Park.

Rocera est arbor, Pinum procul intuentibus referens, adeò æquales sempérque virents sun rami. Hujus truncus crassus, octo aut novem cubitales namos, æqualiter nascentes & nudos, fustinet, qui in summo fissi in alios ternos aut quaternos ramos, cubitales aut paulò ampliores brachialisque crassitudinis definunt, nudos item & fine foliis, in summo gestantes capita plena cubitalium foliorum, unciali latitudine paullatim in mueronem definentium, medià costà densore & eminentiore, ut in Iridis foliis, tenuium & rubentium in lateribus: mucronem planè reprefertant ea folia, sempérque virent, & Aloes vel Iridis modo invicem amplexando nascuntur. Trancus perquam feaber multis rimis dehifcit, humorémque fundit per caniculæ æftus, qui in robam la chrymam denfatus, Sanguis Draconis appellatur, ob quam fanè caufam arborem hanc Draonem nuncupavit Clufius. Materia trunci firma eft, ferrumque difficulter admittit, quòd velutiforis transversim & oblique excurrentibus constet: at rami cum multo succo prægnantes fint, saisfacile cædi pollunt.

Olyffippone primum vidit Clufius post monasterium S. Virginis à Gratia. Ramus fructifer ab hac arbore avulfus, & ad Clufium ab amico quodam missus, pedali ampliorite longitudine erat, cui inhærebant alii ramuli multo fructu racematim compacto onusti. Fructui color flavescens, sapor aliquantulum acidus, magnitudo exigui Cerasi. Eum in summis capitibus nasci verisimile est, ut in Palma dactyli nascuntur, spatha tamen ut illa includi non intellexi, inqui Clufius. Hujus porro arboris recentia capita tenella funt, & humilium Palmarum five Chamaribi phes modo, cujus cerebrum in deliciis eft, edirpoffent, nifi amaritudo prohiberet.

In infula Portus sancti (è Canariis una est) propè Maderam provenire auctor est Aloysius Cadamuftus: in insula Madera Thevetus: in colore baccarum differunt. Nam hic flavum dicit, cui fubscribit Clufius; ille Venetum, id est, cæruleum; quæ quomodo conciliari possum, inquitant alli. Cærerum Sanguis Draconis Officinarum Gummi est seu Resina obscure rubra, igni admota facile liquescens, inque eum injecta flammam concipiens, non tamen luculentam; compressu aut attriu colorem rubrum fanguineum, seu cremefinum vegetum, reddens; ægre tamen & difficulter liquore

quovis, seu aqueo seu oleoso, solvitur sive permiscetur.

Aditringendi vi pollet, ejusque usus non infelix est ad muliebres & dysentericas fluxiones, cruentas excreationes, firmandos commotos dentes & roborandas gingivas. J. Baubinus se nullam infer nem vim animadvertisse scribit in legitima ad reprimendos fluores sanguinis. Aurifabris & Gemmanis usum ejus este scribit Parkinsonus ad encausta, & suppositi pro folio, (ut vocant) ad gemmas & lapides pretiolos illustriores & nitidiores reprælentandos: Vitriariis etiam ad vitra colore cremelino tingenda, pro fenestris, &c.

Sanguinem Draconis Recentiorum Cinnabarin Dioscoridis esse docti pleriq, existimant. Cinna baris recentiorum Antiquorum est Minium.

De Arboribus Bacciferis.

Plinius & Solinus, qui Cinnabarin Indicam fanguinem seu saniem esse Draconis elisi Elephanto-Plinius & Johnson, qui permixto animalis utriulq fanguine tradunt, mercatorum fabulis decenti ità credidisse videntur. J. B.

Aliorum erroribus refutandis non opus est immorari, cum veritate detecta sponte sua conci-

nnt. Tacori folia Draconis arboris fimilia describit * Clusius, cubitalis vel etiam bicubitalis longitudi. * Exot. 1. 2. nis, uncialis verò laritudinis infima parte, deinde paulatim in mucronem gracilescentia. Incolas c. 21. nis, uncians vero anche de la contra del contra de la contra del contra de la contra del contra de la contra del l Ayana & wayaponici instar, quin & funes ex illis torquere ad tigna in suis fabricis colliganda Arborífie an alicujus alterius plantæ folia essent non adscriptum.

Pro fabula habeo cum Parkinsono & Lugdunensi quod tradit Monardes de Dracunculi figura huius arboris fructui à natura insculpta. Fructus Draconis arboris Olyflippone ad Clusium missus nujus aroons Araginitudine aut Oxymyrfines, rotundus, tenui pelle contectus; qua fublata offeus nucleus conspiciebatur, qualis est in fructu Rusci, sed is nullam animalis, nedum Dracunculi tanto arnficio fabrefacti figuram referebat. Verum rotundus erat, & lævis, & totus offeus, uti dictum.

SECTIO III.

De Arboribus bacciferis fructu polypyreno.

MEMBRUM PRIMUM.

De Arboribus bacciferis fructu dipyreno seu gemino in singulis baccis nucleo.

CAP. I.

De Jasmino seu Gelsemino.

Asiminum priscis Botanicis incognitum flore ex oblongo tubo in quinque lacinias expanso totidem folia amulantes, perquam odorato foliis pinnatis, bacca dicocca ab aliis fruticibus bacciferis distinguitur.

1. Fasminum album Ger. Park. parad. vulgatius flore albo C. B. Fasminum sive Gelseminum flore albo J. B. White Jafmine, og Jeffima.

Longiffimis & lentis, licet renuibus viminibus, & nifi sustententur appositis pedamentis prociduis donatum est, cortice viridanti intectis. Folia septem ad nervum alligantur, acuminata, Vicia foliis fere paria, glabra, atro-virentia. Flores velut in umbella, suavistimi odoris, exoblongo, gracili turere paria, giaora, atto-vitentia. Fiores vente in uniocial, navimnin odoris, oxobiongo, gracili tibilo in calathum quinquepartitum explicantur, colore candido. In frigidivibus regionibus marce-feunt flores nullo fucedente fruitu, unde nombillis fruitu profiu defitiui, feure nimia affirmărum; quos 6 nos olim feunti in Catalogo, plantarum Cantabrigienfium idem tradidimus. Verum nunc melius edocit um à Domino P. Hermanno, tum à Sr. Triumfeut Romano, fruitum proferre, nimitum baccas. libvirides semina rotunda, nigro circello notata continentes agnoscimus.

De loco hujus natali nihil certi traditum invenio, fed ut rectè Lobelius in hortorum angulis apri- Locui. cis & pro prædiorum cavædiis furculo pangitur, ádque ornamenta pergularum pedamentis erigitur

adfornices. Jafminum album ficut odore fragraf, ità viribus multis pollet. Oleum ex floribus confectum Vires. Ciudos discutir humores, frigidis ac cararthofis confert, & hyberno tempore utile est. Quibus autem temperatura contigit calidior, his dolorem excitat capitis, & fi diutius odoretur, periculum adient sanguinis è naribus profluvii. Pracipua ejus utilitas ad contractos induratosque artus, articulos, tendines, nervósque calefacit, emollit, aperit. Uteri morbos arcet non solum hypogastrio & locis muliebribus illitum, sed etiam potu aut enemate usurpatum. Simili modo prodest & doloribus colicis quos frigidus & viscidus humor concitavit. Præcipuus florum usus est ad diapalmata & odoramenta, ad Chirothecas & linteamina odore suavissimo imbuenda.

2. Fosminum seve Gelseminum luteum J.B. humilius luteum C.B. Fasminum luteum Ger. J. B.

Jalmini vulgati ritu fruticat, virgultis viridantibus, angulofis, ftriatis; in quibus folia aliàs terna, Polemonii Monspeliensium ritu, sed acutiora, firmiora quam in albo, interdum duodecuplo majora, ad Trifolii bituminofi culti folia magnitudine accedentia, alias verò pinnata ex una duabusve conjugationibus costæ annexis, impari semper uno alam claudente. Flores eo ordine & situ quo in Talmino

Vires.

B acus.

Vires.

Locus &

Tempus.

Locus.

Vires.

p. 87.

* P. 6. T. 50.

Jalmino five vulgato, five Hispanico, folis obtusis luteis. Fructus mediocris magnitudinis, niger, Jamino nve vingato, nve Impanio, como nigra, oblonga, quà se mutuò spectant plana, altera parte

3. Gelseminum Indicum slavum odoratissimum Ferrar. horticult. Gelseminum sve Jasminum Indi. cum flavum odoratiff. Park.

HISTORIA PLANTARUM.

Lavi cortice, Amarantum referente purpurat: in duo fermè cubita attollitur. Ab imo caule ramosus, pluribus virgis, itidem in ramulos brachiatis, fruticat. Foliss viret saturato, splendidoque comotus, pluribus virgis, itidem in ramidos biacinasis traducinfedis, denfis, non incifis, non decidus, lore confoicuis, oblongis, Punicæ Mali foliorum inftar durinfedlis, denfis, non incifis, non decidus, iore compicus, comongo, rumes and present per virgarum latera explicatis. Firiha binis ternifive in fingulos ramulos coeuntibus, alarum afpectu per virgarum latera explicatis. Firiha dattem flavet omnino aureis, vulgaris Gelfemini fimillimo pediculo innixis, per fummum ramorum in umbellam diffusis, Hispano Gelsemino minoribus, diutius vernantibus, invalescente cum stirpe majora quotannis incrementa capientibus, ejus floris, quem vulgò Saponariam vocant, facie, retufis. majora quotannis incicinda de la mana e cadavere odoratam animam spirantibus. Post florum gemmas baccis gravescit, minusculas oleas magnitudine, primóque virore exæquantibus, à maturitate de vaccis gravenet, inflate uvæ tranflucidis, inclusumque nigellum & longulum, quale pyra includunt, semen indicantibus, hic præterea solitariis planéque unionibus, illic gemellis & coharen.

Culturam exigit cum Hispano communem. Humorem imprimis amat & Solem. Gelidam Sen. tentrionis animam odit, imò etiam quodcunque hyemale frigusculum in tantum reformidat, ur viridiffima folia luteo pallore tingat, corticem lavore ac rubore decorum minutim granosa luridanie fcabie asperet ac decoloret, proserpente demum aritudine citò senescat & pereat. Nec singora tantum horret, sed per æstivos fervores sitientibus herbis cæteris expetito guttatimque propinato rorantis cœli nectare læditur. Etenim floris folia vel levissimo roris aspersu pallescunt, assiduo etiam in-

fusu exalbescunt. Ramis submersis propagatur: modum vide apud auctorem.

4. Jasminum luteum vulgo dictum bacciferum C. B. Jasminum luteum sve Trifolium fraicau, alise Polemonium Park. Polemonium sve Trifolium fruicans Ger. Trifolium fruicau, quibusdam Polemonium, flore luteo J. B.

7. B. Vario implexu serpit radix alba, ac ex pluribus progerminat locis; unde tricubitales assurami, angulosi, virides, in quibus alternatim surculi surgunt, solia producentes lato virore splendenta, terna fere, ut in Trifolio: fingulæ portiones ad Rutæ vulgaris portiones accedunt, sapore ingrato & fervido. In ramulorum extremis flores oriuntur Jasmini facie vel Arthriticæ sive Primulæ vens, quinquepartiti, lutei. Iis decidentibus succedunt bacca satis magna, rotunda, rubra, in quibus continetur semen, simile fere Piso vulgari minori, intus album, ingrati saporis.

Circa Monipelium in fepibus observavimus, necnon prope Scaleam in regno Neapolitano. Florentem vidimus (inquit J. Bauhinus) mense Martio, Aprill, Maio & Junio; baccas autem feren-

tem copiosè mense Augusto, quæ per Autumnum & hyemem durant.

5. Jasminum humilius magno flore C. B. Hispanicum flore majore, externè rubente J. B. Catalo. nicum Park, parad, Candiflorum majus Ger. Pitsjegam Mulla H. M. P. 6. T. 52. p. 91.

Ramis est paulò firmioribus, & Vitis modo luxuriantibus. Folia è contrario fibi positis surculis in fingulare folium latiusculum exeuntibus, innitentia habet tergemina, cateris minora, parum elon-

gata, in cuípidem angustam deducta. J. Bauhino foliorum conjugationes tres quatuorve cum extremo impari alam complent, at fingularia folia ex oblongo rotundantur, non in mucronem, vulgari more definunt, issque latiora propius plerunq, se mutuo contingunt, extremumque adeo folium impar contractius ac brevius quam in vul-

Foliorum superficies glabra & plana est, aversa verò facies costa eminente & in plurimos subtiles diducta venulas dotatur. Sapor amarus, color è viridi nitentior. Flores septem octove è calyce quinquies inciso in cacumine surculorum esumpunt, quinque constantes petalis, ex angusto patulis, nonnunquam ad oras purpurascentibus. Gemmæ oblongæ è purpureo albicantéque colore rubent. Inter framina bina, pufilia, albidula, flavescentibus ornata capitulis sylm candidus oblongo apice albo erigitur. Odore fragrantissimo omnibus præstat speciebus.

Arenarum amans in sylvis ad Ambalacatti non modò, sed & in hortis frequens est. Semper solia

Cortex cum foliis ex oleo butyroque coctus, donec in his unguenti craffitudo fiatulceribus & abscessibus phagedænicis medetur.

6. Sambac Arabicum seve Gelseminum Arabicum Alpin. plant. Ægypt. Jasminum seve Sambac Arabum Alpino J. B. Syringa Arabica soliis Mali Aurantii C. B. * Nalla Mulla H. M.

Frutex hic humi serpit, convolvuli instar quavis objecta surculis rotundis, viridibus, lignosis, geniculatis, minutissimis & raris pilis obsitis, obvolvens.

Alpinus etiam Fruticem hunc sarmentosum esse scribit, qui sarmentis serpendo altius se extollit. At quomodo hæc conciliari possunt cum accuratiss. Veslingii notis, qui eam adolescere affirmat stipite robusta atque adversits fortuitorum impetum frmissima, que terris quaterni que cubits in alum porigitur? Matth Cuccini literis ad Clusium, plantam hanc ad duorum cubitorum vel quatuor pedam altitudinem crescer feribit, kujus stipes insima parte pollicari est crassitudine, solida materia constans, & qua dissiculter scinds

esti: is duobus digitis super terram, aut paulo amplius, in tenues & longiusculos ramos dividitur. Velingius etiam ramos flexus omnes facili obsequio admittere tradit.

Radix albicat. Folia latiora, in cuspidem exeuntia, contextu solida, rigida, glabra, virore utring. Radix annuar intentia, numiero bina, brevibus & craffis inharent pedunculis; internedia cofta venas è viridi flavelentes quaquaverlum spargit frequentissimas. Odor ipsis nullus, sapor amarus est.

Albinus folia Mali Aurantii proxima ei attribuit. Clusius non dissimilia Syringæ albæ foliis sibi videri feribit, teneriora tamen & in ambitu non crenata semper en adverso nascentia, alternatim.

Ex novies incife, calice angustissimo surculorum summitatibus innitiuntur ad tres numero aut plures flores albiffimi septem, octove, sæpius decem constantes petalis, parte anteriori strictioribus & inflexis. Stamina duo flavo apice donata una cum stylo parvo virenti eminent. Ipfi autem flores altero ab apertione die inarescentes rufescunt.

Pr. Alpinus simplicem octo petalorum in flore ordinem exhibet; at ego (inquit Vestingius) duplicem sæous agnovi, nec octo, sed decem aut duodecim petala rosea serie breviore tubulo digesta. Caccini slores nunc decem, modo duodecim folis constantes, & quando minimum novem, duplici serie dispositis observanunc account, auguste ferte ai positis observa-vit, odoratissimi Jasmini Hispanici odorem etiam superantes, vel quasi storum Mali Aurantii & storum Falmini Hispanici simul permistorum odorem referentes; qua similitudine Vestingius etiam storum odorem comparans cum Caccini convenit.

Vespertino tempore ob gratissimum odorem in soro empti à mulieribus in corollas & varia ornamentorum genera colligantur, quinimo ethnici in facrificiis eos adhibere funt confueti. Maxima anni parte florifera, per universam Indiam in hortis colitur. Fructus vel rarò, vel adultiore demum

state ferre folet.

Lib. XXVIII.

Florum usus est magis ad ornatum corporis quam ad sanitatem, nihilominus parant oleum quo utun- Vires & nur mulieres in balneis ad uterum calefaciendum & laxandum: ut partum etiam faciliorem reddant Ufw. hoc oleum & bibunt calidum & ipfo liniunt etiam extrinfecas uteri partes. Utuntur quoq eo exterus inungentes thoracis regionem, tum per os ipfum calidum bibentes ad tuffim anhelitúfoue difficultatem, & ad pleuritim lethalem, & ad peripneumoniam, atq, ad dolores vehementes fromachi. intellinorum arq uteri. Parant hoc noftri unguentarii ex dulcibus Anygdalis, vel Sefami feminibus, ex quibus odore florum Jalmini imbutis oleum exprimunt valde odoratum. Alpin. Inferitur Ialmino vulgari.

7. Hudda Mulla H.M. P. 6. T. 51. p. 89. Gelseminum vel Jasminum Catalonicum multiplex Park:

H. M.

Convolvuli more, unde & Convolvulus domesticus dicitur, ramis suis in longitudinem mirabilem protenfis, rotundis, ligno medullâque virente, & pilis brevibus obfitis, vicina corpore amplectitur. Mia plana, glabra, craffiora, virore utraque parte nitentia sub obscuro, in obtusum definentia, costis è vindi prædita eminentibus, pedunculis crassis, curtis, interius planis ramis adhærent. Flores polypetali, candidi, slosculis hic illic interspersis viridibus; ob gratissimum, qualem & slotes Mulla vel Mogari fundunt, odorem avidiffimè expetuntur.

Cultura & usus Nalla-Mulla eadem est.

Rabidi canis morsus contrita & oleo frixa externè applicata folia sanant. Veneno serpentino ra- Viresi dix cum Calamo aromatico ex Oryzæ aqua decocta occurrit.

Planta hæc ex sententia D. Comelini, à proximè præcedenti nihil differt, nili quòd duplices vel plenos ferat flores. Idem & nobis videtur.

8. Tsjeni-Mulla H. M. P. 6. T. 49. p. 85. Jasminum Indicum flore albo odoratissimo.

Frutex hic ramusculos decussato ordine habet geminos, è spadiceo virescentes. Folia oblonga, acuminata, crassa, mollia licet, glabra, supernè intensè virentia, infernè dilutiora, utrinq nitentia, gemella pedunculis curtis inharent, media corum costa viridi, supina in parte eminente. Sapor odorve nullus. Suaviffimi odoris flores perstapetali, albi, quinis antheris grandiusculis erectis exornati confoiciuntur.

Crescit locis montanis ad Calare & Perate vidi. Usus hactenus ignoratur.

9. Tijiregam-Mulla H. M. P. 6. T. 55. p. 97. Jasminum Indicum flore polypetalo exalbido. fructu minori.

Frutex est hominis adaquans altitudineni, rotundos, duriolos, geniculatos latissimè dispergens furculos, qui novelli minutiffimis pilis obteguntur. Folia è viridi nitentia, glabra, lævia. costà in superiore corum parte uti Nalla-Mulla striata, gemina, sibique è contrario immediate opposita in genculis proveniunt: funtque oblongiora, anteriùs in angustum contracta, in cuspidem longiorem deducta, in oris crispata, ad petiolum verò strictiora: Sapor ipsis amarus, odor nullus. Flores exalbidi numero ternario aut quinario, è calyce sex plus minus incisuris distincto protuberantes, sex, septem, quinimo octo constant sape petalis, angustis, tenuibus, extrorsum in oris valde crispatis. Stamina duo breviora stylusque eodem ac in præcedentibus sese habent modo. Fructus insidentes calyci, Ceraforum minorum modo glabri, nigricantes, pelliculà tenui, carne molli, è rubro nigra ao fubdulci constantes, semen rotundum, ex albo internigrans & pilosum continent.

Ob jucundiffimum & fuaviffimum odorem florum, è quibus mulieres coronas fibi conficiunt, in

horns colitur, nunquam flores aut folia dimittens.

Unnunu

Folix

Locus &

Tempus.

Locus.

Vires.

Locus.

Ufus.

HISTORIA PLANTARUM.

Folia oleo incocta balíamum fundunt, fi capiti inungatur, oculorum quavis tollens vitia, & vifum corroborans: horum pulvis cum Croco ac pinguedine cuti illitus pruriginem ejus demit: ex radice ad peculiarem ulum exprimitur oleum.

10. Catu Pitsjegam-Mulla P. 6. T. 53. P. 93. Jasminum Indicum flore polypetalo, candido, orie rufescentibus.

H. M.

Mullæ feu Jasmini species est, & similis Nallæ-Mullæ, surculis solummodo languido virore in sulcum vergentibus.

Fula dissimili magnitudia ac figura, modò oblongiora, sine cuspide tamen, modò latiora, contrariis inter se semper pediculis oppolita sunt, ante alia virore obscuro nitentia. modo nationa, contrains inter is contrained in the contraint in the con tapore amara. Fiores repenti, accent, into nonmandant unaccon postals congo acutetts, pre exteris quoque angultioribus, in orbem expansis, è calyce virenti, fenis incliuris ditincto, candidic fimi, quamvis in oris clementer rusescentes, paullo latiores quam Tiferegam mulla prodeunt. Prater stamina duo colore ad virorem inclinato, oblongis, croceis, planis apicibus prædita, stylus intermedius albicans, elongato, viridi & craffiulculo ornatus capitello, è gemmula, qua huic flori conica & rufescens est, assurgit : odor jucundissimus.

Arenoso crescit solo ad Cranganoor & Catoer, alissque locis pluribus. Sempiterna viret coma.

Floret mense Junio Julióque.

11. Katu-Tsjeregam-Mulla H. M. P. 6. T. 54. p. 95. Jasminum Indicum slore polypetalo candidissimo, fructu majore.

Arbuscula isthæc caulis est subvirescentis & lignosi. Folia situm & siguram candem ac Tsjeregam-Mulla obtinent. Flores itidem candidiffimi, inodori equidem, feptem, octove strictis, protentis, actileatifque petalis, ex perianthio anguftiori & in fummitate complanato, plures numero furculorum cacuminibus innituntur, quod in Tojeregam-Mulla secus sese habet. Fruetus iidem ut in Tijeregam-Mulla, fed majores.

Loca amat aspera & faxosa montanáque. In Cranganoor & Coilan plurima est; omnibus horis

frondifera fimul & florifera.

Hujus folia ex oleo cocta oculorum rollunt vitia. Radix verò cum Calamo exhibita aromatico optime cujulvis serpentis morfibus medentur.

12. Katu-Mulla H. M. P. 6. T. 56. p. 99. Jasminum Indicum flore pentapetalo candidissimo fructu Tsjeregam-Mulla.

Arbuícula est hominis altitudinem vix excedens. Rami duri, vetustiores è rubicando susci sant. Radix capillaris, rubra, in latum ípatiatur. Folia longiora, anteriùs stricta, in cuspidem exeunua, denfa, glabra, supina parte è fusco nitentia, prona candida, vena recta in parte eminente: saporis fylvestris, odoris nullius. Flores albiffimi, quinque, uno è latere rotundis, crassius cultura reflexis constantes petalis, è calyce satis arcto, quinquies inciso emergentes, Tsjiregam mulla proximi funt: unà cum duobus exilibus capitatisque staminibus, subalbidus, è capitulo fructus primordium constituente prodit stylus bisidus, in summitate leviter rusescens. Fructus Tsiiregammulla possunt

Locis gaudet arenofis, & provenit in Oediampera & Ansjecaimaal; sempiterna fronde: Quinili

autem Sextilique menfibus floribus exornatur.

Succus foliorum olei inservit coctioni, & præterea nullum præstat usum-

13. Rava-Pou * H. M. Seu Jasminum Indicum bacciferum slore albo majore, notiu elene, vel * P.4. T. 475 Arbor tristis de die altera. D. Comelin. 48. p. 99.

Arbor est procera, caudice crasso, denso, albicante; cortice obducto atro-purpureo; glabro, inodoro, infipido, necnon ramulis atro-purpureis, intulens fungofis, ceu frondibus umbrofis in laum diffutis, ornato. Radix albicans, rufo cortice tecta, inodora, saporis adstringentis. Folia geminata ordine decussato rotundis, rusis ac lanuginosis petiolis circa ramulos proveniunt, oblongo rotunda, acuminata, mollia, glabra, denía, splendentia, supernè atro viridia infernè subviridia; costa media crassa, rotunda, albicat. Elores in ramis tenerioribus nascuntur, pediculis oblongis, rusis aclanugi-nosis, è foliorum interna sede prodeuntibus inharentes, copiosi, hoc est, terni, quaterni aut piares fimul ferè congesti, candidi, Jasmini aut potius Hyacinthi tuberosi ssoribus forma, magnitudinéque pares, fimilibulque foliis, ut illi, conftantes, fed pleniores, multiplicique foliorum textura, odoris fragrantifimi, & haud multim à Jasimini aut Tuberolæ florum odore distimiles. tem noctu in flores explicari, & oriente Sole, fimulato, ab ipfus radiis illustrari incipiunt, illico decidere, vel antipathia quadam, vel præ nimia fucci tenutrare, quem radii Solares ablumunt, nam quos Sol non artingit diutius in arbore hærent. Floribus fructus nonnunquam succedunt, glabosi, virides, exiguo à latere umbilico præditi, tenuique cortice cineti: huic lignofus fubelt cortex, me cleum includens oblongum, rotundum, albicantem, saporis amaro-dulcis & adstringentis.

Non provenit iponte in Malabar, sed aliunde advecta est. Semper viret, fragrantislimosq fent

flores, qui Sole occidente explicantur, & oriente decidunt.

E foliis hujus arboris in aqua coctis potus conficitur, qui mulieribus parturientibus exhibitus partum accelerare dicitur. Cortex in pulverem redactus, & ulceribus inspersus luxuriantem & sungofam carnem exficcat & tollit.

Hortus Leydenfis Herman. habet Jasminum Americanum trifolium odoratissimum slore albo. Et D. Watsus nuper imè recepit Jasminum novum latifolium ab Insulà Barbados dicta. CAP CAP. II.

De Ligustro.

Igustrum à ligando dici verisimile est, quia virgulta ejus ob lentorem & gracilitatem facilè flectantur & circumvolvantur.

Ligusfrum vulgare non esse Cypren Gracorum probatur, quia nec in arboream magnitudinem unquam excrescit, nec folia ejus capillum rufent : quæ Cypri apud Dioscoridem notæ sunt. Unde neque Alcanna seu Henne Arabum esse potest, cum Arabes plerag sua de Alcanna ex Dioscor. capite de Cypro transcripserint.

Floribus racemofis albis, baccis nigris dipyrenis, viminibus lentis ab aliis fruticibus diftin-

guitur.

A. I. Ligustrum J. B. Ger. vulgare Park. Germanicum C. B. Ditvet, 02 Drimpzint. J. B.

Frutex est elatior, radicem hine inde per obliquum spargens, crebris virgis lentis & in ramos Airifis conftans, cortice cinereo obtectis; præfertim verò ftipites & rami craffiores tali cortice vediffinanti: nam ramuli virides funt, materie albida, dura. Folia bina adverlo fitu ex intervallis ori-intur, oblonga, angusta, figura ad Salicis folia quodammodo accedentia, sed breviora, crassioraci, atro-virentia, lavia, nitentia, gustu acri & subamaro, non sine adstrictione. Flores in ramorum summis profert fuaviter olentes, candidos, racematim congestos, quorum singuli quaternis, quinis aut senis foliis constant, apicibus ex luteo herbidis, qui decerpti statim flaccescunt, quos excipiunt baccae. acematim quod, in pyramidis figuram aggestæ, Hederæ baccis minores, læviores ac nigriores, Juniperinis aquales, initio virentes, per maturitatem nigricantes, continentes bina grana, hinc gibba. inde compressa, cortice spadiceo, carne exalbida, vel digitorum levi pressu fragilia; sapore amaro ac inucundo, quamvis quibufdam aliquid dulcedinis habere videantur.

Variat interdum, adnotante Trago, floris colore luteo; fed rariús. Foliis argentatis & aura-

In sylvis, vepretis & sepibus frequens est Anglia, Germania, Gallia, Italia, &c. Floret tota Locus. ferè æftate.

Foliorum decoctum, eorumve aqua destillata commendatur ad ulcera & inflammationes oris gar- Vires. garifatu, ad carbunculos, pudendorum ulcera, & ambusta collutu. Flosculi aceto macerati, frontica impositi capitis dolorem sedant.

Acinis Ligustri maturis quidam rubello vino nigrum inducunt colorem. Solent etiam illi tam nigrum quam Venetum colorem præstare, quo nomine ab his qui chartulas lusorias aliasve picturas va-

nis coloribus illuminant leguntur.

Hveme baccis vescuntur aves, præsertim Merulæ ac Turdi. Frutex propter lenta & flexibilia vimina, furculósq, densos, & folia hilare virentia ad topiarias scenas expetitur, quas non ineleganter convestir. Recte Laurembergius, Inter omnes frutices arbores & herbas nihil est quod in tot figuras & elegantias effingi, flecti aut formari tondendo queat ac Ligustrum. Horticult, l. I. C. 20.

Vires à Matthiolo Ligustro traditas ab eo potius effictas rationabiliter, aut aliunde mutuatas censet I.B. quam experimento cognitas. Ex gustu (inquit) quivis facilè vel mediocriter versatus uniquia, plantæ vires probabiliter affignare possit. At pro veris & compertis prodere non deber.

2. Ligustrum myrtifolium Italicum C. B. Park.

C. B. prod. Hoc ad Ligustri vulgaris modum excrescere & in ramos brachiari audio. Rami rotundi funt. laves, nonnihil rufescentes. Folia atro-virentia, vulgaris foliis & latiora & longiora. Myrti Ligustri folio nomine Patavio habuit C.B. Ligustrum fol. laciniatis ad Syringas pertinet:

3. Ligustrum Orientale, sive Cyprus Dioscoridis & Plinii Park. Agyptium, Cyprus Gracorum. Elhanne Arabum J. B. Lig. Ægyptiacum latifolium C. B. item Lig. Ægypt. Angustifolium emfdem.

Fruticis potius vegetioris quam arboris proceritate adultam in villis [Ægypti] inquit Veslingius, passim compertam habui, confusa ramorum sylva, cultorum negligentia latius implicitam. Olivæ foliis non abfimilia producere vidi, sed latiora, & sub grato virore magis tenella, sapore acidulo subadstringente: nec ternis tantum quaternisve ordinibus tanquam alis, sed pro virgularum longitudine denis, duodenis, pluribusque ramorum latera stipant; sic tamen ut inferiora folia ampliora, ab his succedentia deinceps ad extremum usque rami paulatim minora conspiciantur, μονοφύλλο circa apicem vix ullo superstite. Flores Alpino coloris cinericei non albi, Sambuci floribus proximi, minores tamen; Rauwolfio ex luteo pallidi funt, odoris suavis, admodum acuti, Moschi: concolors floribus baccilli. [Semen ei pulchellum, spadiceum, pyramidale trigonum eleganter exprimens, bassina æquali ut surrectum latrunculi instar stet.] J. Bauhino Baccæ numerossissmæ, nostratis Ligultribaccis ferè pares, magis sessiles, coloris cinerei ferè [in sicca] quatuor decussatas impressiones ostentantes, semine referta copiosissimo, minuto, Melochia & figura angulosa & magnitudine aquali, coloris ruffi, faporis strenuè adstringentis, idque citra omnem morsum.

C. Bauhinus Cyprum feu Alcannam Rauwolfii, à Cypro Alpini feparat, partim ob diversitatem figurarum, partim quia Alpinus florem subcinereum Sambuci floribus minorem Elhannæ suæ

Uuuuuu 2

Locus.

Fires.

I ocus.

Vires.

tribuit. Verum quod ad figuras attinet, Alpini iconem damnat Vellingius & vitiofam effe oftendit; neque florum color aut magnitudo multium diversa describitur à Rauwolfio & Alpino; ut can dem ab utroque plantam descriptam non dubitemus.

dem ab utroque piantam descriptam non duoteums.

A Turcis & Mauritanis ob fuavem odorem molchi amulum quem flores exhalant magni fit, & diligenter custoditur, ne hyeme pereat.

Cypri folia ex Diole adftrictoriam vim habent, quare oris ulcera, & aphthas iplas commandu-Cypri rona ex Diote, autricioriani vini nabelit, quarto di accompando del particoloria pia commandicata medentur, litem ulcera capitis manantia, & collectiones & condylomata. Plini & illia um fervidis aliis inflammationibus, tum etiam carbunculis profunt. Eorundem decochum igni ambultis fervidis aliis inflammationibus, tum etiam carbunculis profunt. Eorundem decochum igni ambultis & luxatis applicatur. Rufant & capillos trita & illitar folia, five in Struthii fucco maduetint. Flosex & Juxatis applicatur. Kurant & capitos tina e lina Joha, from chadalla filecon inducting. Flosex aceto tritus & fronti inductus capitos dolorem fedat. [Folia aut eorum fuccus fromacho illinuature & vulva concitata. Plim.] Idem combuftus in cruda olla nomas fanat, & putrefeentia ulcera tur & vinva concitata. 1100.1 nont combinata in catac dia monas amais, o puncticenta ilicera per fe & cum melle. Succus Cypri nervis, articulis, & algoribus prodeft. Acini contra philinaper 10 cc cum mene. Success system (see fanant & gallinaceorum pituitas. Cetterum quod ex flore praparatur Cyprinum unguentum, (oleum vocat Plinius) odoratum est, ac nervos excalfacit ac mollit, fiquidem ferventi natura præditorum medicamentorum misturam accipit.

, nquius in terroint nature remediis hifee, admifeeri quæ ad lienem conficauntur. Hac ex Ve-Addit Paulus Cyprum aprè remediis hifee, admifeeri quæ ad lienem conficauntur.

Magai porro Ægyptis (ut fcribit Bellonius) ex Cypro reditus, Folia enim ficcata in pulverem redigint ad tincturas flavas. Nam per totum Turcicum Imperium consuetum feeminis manus, per des, partéfque pilofas flavo ryfóque colore tingere, viris verò codem ungues rufare: additóque aln. mine capillos pueris tam maribus quam fæmellis inficiunt; necnon equis pilos, pedes, mulcarium Regionum illarum fœminis decorum habetur, femora, epigaftrium partéfque pudendas flavo colore tinctas habere, id quod hoc pulvere efficiunt balneo egreffæ: Tunc enim tinctura facilitis im-

vessingius flores Elbanne mulierum [in Ægypto] potissimum delicias esse sesse fle scribit, canishisque plebis in balinea desceri, in quibus illa, lymphata, dicam an lymphaticae totos dies inguini cuiculaque perpolienda operam dant. Decocto foliorum in aqua fimplici crines defluentes firmant, &

ingratum pediculorum fodalitium excludunt.

Eodem illo unguibus hemicycli forma diutius hærentem notam appingunt: atq, ut olim Conscripti Patres lunulatis caligis ordinem fuum, fic illæ lunulatis unguibus nescio quod elegantiæ specimen profitentur, aurantii mali colore conspectiores.

Folia appolita in usu frequentissimo sunt ad dolorem capitis. Alpin. Ex pulvere foliorum cum aqua mulla paratur emplaftrum ad pedes exfudantes fœtentéfque exficcandos efficaciflimum, soe dibus appositum & per horam retentum.] Pulvere etiam hoc ad ulcera oris gingivarumq, & pudendorum maximè utuntur.

Duas Ligustri Indici species proponit Bontius quem consule. Una est Alcanna, altera est Ligu-

strum Indicum Garciæ Negundo dictum,

CAP. III.

De Alno nigra baccifera.

Foliorum similitudine Alni nomen adepta est, quamvis à vulgari Alno toto genere di versa, cum baccifera sit. Foliis latis subrotundis, baccis nigris, vi cathartica, ab aliis setti cibus discretu facilis est.

1. Alnus nigra baccifera J.B. C.B. nigra seve Frangula Ger. Frangula seve Alnus nigra baccifera Park. The binch Alber-tree.

Arbuscula est que complures à radicibus rectas edit virgas, sex vel octo cubitos plus minus altas, pollicaris craffitudinis, in ramulos tenellos divifas, cortice exteriore quidem fusco, sed glaucis maculis aíperío, quo detracto alius apparet croceo tingens. Ligni materies candida & fraguls, medo tenus rufescente quadam medulla farcta. Folia ad Alnum accedentia, vel, ut vult Mauthiolus, Corni & Virgæ fanguineæ, per ramos, ex oblongo rotunda, in mucronem obtufum definentia, atro virore nitida, nervola, ex quorum alis floculos coacervatos profert, fed fingulis fingulos pediculis nixos, parvos, pallefcentes; baccis fuccedentibus, primum virentibus, dein rubris, dennum nigris, ingrati plane saporis, [Tragus malignum dicit] in quibus grana bina Lentibus majora, comprella, in quibus nucleus. Radix per summa cæspitum vagatur.

In sylvosis udis persape reperitur tum in Anglia, tum in exteris regionibas. Floret Maio, Septem-

bri & Octobri fructum maturat.

Flavus hujus arbufculæ & medius cortex, tritus cum aceto, & scabiei illitus, intra paucos dies illam sanat & exficcat. Estque hoc experimentum fingulare. Idem in aceto decoctus putridis dentibus collutione prodeft. Cortici vis inest non modica tum exsolvens tum adstringens; ideoque Rhabarbari modo alvum ducit, & viscera roborat : idem bilem & pituitam expurgat, quinctiam hydropicorum aquas ducit. Decoquitur cortex cum Eupatorio comm. Pontico Abunthio, Agrimonia, Cucata, Lupulo, Cinnamomo, Ferriculi, Apii, & utriufque Intybi radicibus ad hydropem, malum corporis habitum & Ideritiam : datúrque potandus ità affectis \$v. pondere. Cortex ab arbore de librari debet in iplo flatim Veris principio, & in umbra ficcari, fiquidem viridis vomitiones movet. Quod ne faciat etiam decoctum duobus tribúfve diebus quiefcat oporter, donce flavus color in mgrum vertatur. Casp. Hosmanno corruptio hic subolet. Dodonaus

Dodonaus ob violentiam purgationis corticem hunc Rusticorum medicamentum appellat: expurgat énim (inquir) non modò per inferiorem sedem sed etiam per vomitum cum magna ventriculi perturbatione & molestia.

erturdatione of international entre and Agricolas hydropicos factos & pane suffocatos fuisse repentina malignæ materiæ repercussione. Eapropter ab ejus usu abstinendum suadeo, nisi probè fuerie

evacuatum corpus.

Lib. XXVIII.

acuatum corpus Flores apibus grati. Folia lætum feruntur bobus ac præcipuè vaccis pabulum, quæ horum paftu lac reddunt copiosius. Hoc nobis minime videtur verismile: quomodo enim planta adeo vehementer cathartica idoneum bubus aut vaccis pabulum esse potest?

2. Alnus nigra baccifera rugosiore folio, seu major I. B.

per omnia major est hæc species, caudex, rami, reliqua: cortex exterior tenuis, foris cinereus, inper omnia major con me aportos camos, tamb, tonque; cortes exterior tentus, toris enteretis, in-ming vero in quas deduci poteft, vel croco faturate vel verficolores, ruffo, flavo, flamentifq, albimine dis, fapore amaro. Folia quam in vulgari Alno nigriora, multo ampliora, palmo longiora, 2½ uncias os, japotunda, rugola, atro-virentia, splendida, crenata. Flosculi bini simul aut singulares ex periolo non longo adharent, colore herbaceo, in quatuor lacinias mucronatas divifi, totidem apicibus virescentibus interjectis, stylo in tria cornicula extrorsum reflexa dissecto.

In Burgundiæ montofis asperis prope S. Hippolytum, & alibi provenit. v. J. B.

Carbones commendantur pro pyrio pulvere.

Locusi Ulus.

CAP. IV.

1. Berberis dumetorum C. B. Berberis Park, Berberis vulgo, quæ & Oxyacantha putata J. B. Spina acida five Oxyacantha Ger. The Barberry, 02 Dipperidge-buth.

Nter arbores & frutices ambigit, modò humilior, densè fruticans, modò procerior caudice satis crasso donata: tota tamen perquam minacibus spinis est armata, duabus tribúsve utplurimum ex eodem puncto emicantibus: quò loci & folia pròdeunt, ad Pruni sylv. quodammodo accedenta, fed ex angusto principio latescentia, spinulis in toto ambitu mollioribus donata, sapore azido, sed que prima germinatione sinuosa videas, & pungentibus spinis horrida. Flores in liguis racemoli, senis foliolis luteis constant, quibus totidem concoloria stamina respondent, pistillo viridanti, odore gravi: quibus baccæ succedunt cylindraceæ, tenues, per maturitatem pulchrè rubentes, fapore acido & altringente. Extimo cortici rimofo & fubcinereo aut albicante fubeft liber ex viridi flavescens, & huic materia albida, satis fragilis, cui medulla ampla. Radio multifida. non craffa, nec alte descendens, in terræ summo se continet, egregie slava sub primo cortice.

crains, nee act controllers. Sponte nafcitur multis in locis, incultis, fylvolis, fruteric, campettribus, montanis, ficcis & aquofis: Locui; & rivulorum ripis ac collibus etiam potifilimum gaudet. Quantum observavimus in Anglia collibus cretaccis præcipue provenit, ut in sepibus prope Walden oppidum in Eslexia. In agro Basileenfi, Alfatia, & alibi in Germania copiofiffimam in sepibus observavimus.

Bacca refrigerant & aftringunt, appetentiam excitant, ventriculum roborant. Proinde cum Sac-Vires. charo conditæ usus sunt frequentissimi in morbis ubi refrigeratione & adstrictione opus est, ut in Febribus, Diarrhœa, Dyfenteria, &c.

Quod ex acinis exprimitur vinum aufterius acidiúsq est quam quod ex Mali Punici succo fit: utile autem est ventris fluxionibus à calore ortis sistendis : unde cœliacis, cibum rejicientibus, & dyfentericis exhibetur. In febribus fitim extinguit, & appetitum languentem recreat excitátq.

Scimus baccarum fuccum, quemadmodum & corticis decoctum item & foliorum contuforum fuccum cum aceto plurimum profuisse in calidis doloribus dentium à fluxione biliosa vel serosa obortis J. B. In doloribus capitis à causa calida fronti applicata multum possunt.

Maturi acini vel per se vel cum ramis decerpti in umbra siccari solent, & ad intinctus, ad patinarum margines exornandos, & ad usus medicos prædictos reservari.

E foliis viridibus tenellis Maio mense fiunt intinctus haud secus ac ex Oxalide ad appetentiam excitandam, ad refrigerandum, febricitantibus & temperamentis calidis utilissimi.

Cortex lixivio maceratus flavo colore tingit. Radicum cortex medicamentis adversus icterum admiscetur non sine successiu. Cortex interior flavus tam ramorum quam radicum, vel in cerevisia alióve liquore decoctus, vel potius in vino albo aut Hispanico infusus & potus experientia nostra in idero remedium est præstantissimum.

Vinum album tenue, in quo medianus ille cortex Berberis, qui inter extimum & ligno adhærentem est, lineo panno involutus per trium horarum spatium maceratus fuerit, mirificè si bibatur purgare Clusio pro secreto communicatum est.

C. Bauhinus Berberin fine nucleo pro distincta specie ponit, quam nos pro accidentali varietate Berberin sine Berberis aci-

Alitur autem in hortis curioforum, ut & Berberis acinis majoribus.

Simonis Pauli elegans encheiresis parandi Tartarum è succo Berberum; Quadripart. Botan. nis majoribus. Class. 2. pag. 105.

W Succi Berberum the ij. Succi Limonum 3ij. misce, digere per biduum in arena calida, deinde filtra, postea evapora ad dimidium, sed cave ne plus justo incalescat, colatum hunc succum ubi per aliquot dies in loco subterraneo recondideris, cernes Tartaro suo vitri fundum & latera incrustare: separa succum per vasis inclinationem, & iterum exhalare fac ad dimidium, ut residuum in eo Tar-Unnunu 3

Virea.

acus

Vires &

Locus &

Tempus.

tari compares; quem ac priorem vasi vitreo inditum blandissimo calore exsicca & usui serva. Ori & ventriculo gratum saporem conciliat, corruptioni humorum & astibus sebribus infimi

Rerberis vox est Arabica Averroi & Officinis usitata. Spinosus est frutex, fructu in racemos congesto, oblongo & cylindraceo rubente, acido.

2. Noela-tali seu Berberis Indica Aurantia folio H. M. P. 4. T. 56. p. 119.

H. M. Arbor est media magnitudinis, caudice mediocriter crasso, albicante, denso, cortice obducto ci. nereo, multile, ramulis viridibus donata. Radix rufa, nigricante cortice tecta, necnon fibris fiie late per terram diffusa; sapor aftringens, odor sylvestris. Folia fine ordine ramulis inhærent, ohlongo rotunda, ac in acumen definentia, Mali Aurantiæ foliis haud abfimilia, exceptà illa appendice, qua hujus arboris folia carent, crassa, glabra, densa, atro-viridia, splendentia, inodora, insipida unce, que imple autoristoria de la constanti con la constanti de l'efecunciali, acidulli, indori ; conftanti i è gemmulis exiguis, pallidè virentibus, frammulis tribus exiguis albicantibus, fupereminentibus. Floseulus succedunt baccas cylindraceas, tenues per maturitatem pulchrè rubentes, sapore acido & subastringente, Berberis fructibus persimiles.

Crescit ubique in Malabar, præsertim circa Repolyn: Semper viret, & per 70 non rarostrugifera

Ex hujus cortice haud fecus ac è cannabe funes texuntur.

Fructus in deliciis comeduntur, iique impense refrigerant, uti Berberes.

Folia antidotum habentur morfui colubri, Heretimandel Malabarenfibus dicti, cujus morfu homines quidem non statim intereunt, sed interim totius corporis carnes corrumpuntur, computescunt. decidunt, tandéma, post tot miserias debitum naturæ persolvunt, niss utantur potu que ex soliis hise cum salito Manga fructu in aqua coctis conficitur.

CAP. V.

Baccifera Indica floribus racemosis, fruetu plano-rotundo, dipyreno. Kanden-Kara H. M. P. c. . T. 36. p. 71.

Rbor est juste magnitudinis, viginti circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, multistarmis in orbem longe lateque disfusis donato, qui cortice cinereo tecti, ac spinis insuper longis, craffis, acuminariíq,, uti & caudex, muniti funt. Hæ autem ípinæ omnis virulentia: ac malignitatis expertes non sunt, utpote vulnera ab eis inflicta non rarò lethalia observari solent.

Radix fibrata, albicans, atro-purpureo cortice cincta. Folia oblongo-rotunda, tenuia, lenia, viridia, bina aut terna simul juncta, circa ramulos proveniunt, inodora, saporis ingrati. Flosculi suaveolentes, in racemos digesti, ad foliorum exortum circa ramulos proveniunt, calycíque viridi exiveolentes, in racemos orgeni, ao roporum exorum circa raminos provenium, carycique unia eta guo inharent, viridi albicantes, monopetali quadripartiti, hos est, ex unico foliolo, in quatuor la cinias acuminatas diviso, constantes; staminulis aliquot albicantibus, subrusts apicibus ornatis, medium occupantibus, inter qua sylus prodit crassior, candidus, capitulo viridi. Flosculis succedunt Bacca plano-rotunda, virides primum, dein slavescentes, tandem maturiores purpuro centrale caracteristica de la constanta de la constan néque intus succulenta, dulci, gratsque saporis refertæ; intra quam duo continentur officula furva,

plana, carne intercedente à se invicem disjuncta. Provenit in variis Regni Malabarici locis, præsertim circa Cochin: bis quotannis fructus sert,

Martio, viz. & Septembri mentibus, ac femper viret.

Usus ejus in Medicina nullus.

CAP. VI.

Nyalel * H. M. An Sambucus Indica Bontii? Arbor baccifera racemosa, fructu corticoso, di-* P. 4. T. 16 P. 37.

> Rbor est procera, 40 circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, cortice cinereo obducto, multilq, ramis rufelcentibus in orbem diffusis donato. Lignum albicans, inodorum, insipidum, matrice rubicunda. Radix rufa, furvo cortice tecta. Folia geminata, ordine parallelo brevibus petiolis ramulis inhærent, oblongo rotunda, acuminata, densa, glabra, colore atro viridi supernè nitentia, infernè dilutiora, insipida, inodora; costà medià lignosa, è viridialbicante, rotundâ. Flores exigui, candidi, numerofi, racematim circa extremos furculos proveniunt, & finguli calyci viridi, in quinq lacinias secto inharent, quinq tenuibus, lato-rotundis, ac in orbem expansis foliolis constantes, quinq staminulus albicantibus, apicibus flavescentibus falcatis ornatis, medium occupantibus; inter quæ firlus prodit furrectus, itidem abicans, capitello flavefcentes odor ingratus ac feeridus, fapor nullus. Flocalis fucedunt fruetus globofi, numerofi, ramis adharence uvarum in modum, quibus magnitudine haud abfimiles funt, cortice craffo, flavefcente, in the control of the control o tus candido & lanuginolo cincti, carnéque ex albo cœrulea, transparente, succulenta, subacidi ac vinofi saporis intis referti, intra quam duo continentur nuclei oblongo-plano-rotundi, subvirides, ex albo cœrulea cuticulá obducti, faporis è dulci adstringentis, membranaceo dissepmento ab invi-

Provenit frequenter in insula Baypin, necnon in Caymaal, alissque provincis Malabar. Perpe-Locus mo viret, quotannis bis maturos exhibet fructus, mensibus, viz. Aprili & Octobri, maneta, frugifera 70 circiter annos.

a 70 cm cultus in deliciis comeduntur. At nuclei cum zinzibere recenti contufi, & addito faccharo ex-Virez. bibiti alvum movent. Ex fructuum immaturorum (ucco cum faccharo fyrupus paratur, tuffi, afthmati, aliisa, thoracis affectibus præprimis utilis.

CAP. VII.

Baccifera spinosa Indica racemosa acinis globosis, gemino in singulis nucleo. Wadouka H. M. P.4.

Rbor est procera, caudice crasso, denso, albicante, cortice obducto survo, crasso, scabroso, necnon viridibus intusque fungosis ramulis plurimis donato, qui brevibus rigidisque insuper muniti funt. Radix rufa, flavescente cortice tecta, inodora, insipida. Folia oblongorotunda, crassa, densa, glabra, supernè intensiore virore tincta, infernè subviridia; à medio illo crasso, romana, vindi-albicante, in parte superiore sulcato, in prona verò altè extuberante, necnon folium per longiudinem medium inaqualiter secante nervo plures alii tenuiores, penéque invisibiles obliquè excurrunt. Odor nullus, sapor amarus. Flores petiolis longioribus racematim proveniunt exigui, Tiliz florum magnitudine æmuli, quatuor subrotundis, candidis, è purpureo striatis ac mollibus fo-abo cœrulea, insipida, inodora, intra quam continentur duo nuclei, oblongo-plano-rotundi, subvirides, tenui pelliculà cincti, saporis subastringentis, necnon dissepimento membranaceo ab invicem

Provenit ubique in Malabar, præfertim circa Cochin. Quotannis bis fructum profert, Aprili, Locus. viz.& Octobri mensibus, diúque frugisera manet.

In medicina nullum habet usum.

Lib. XXVIII.

C A P. VIII.

Siouanna-Amelpodi H.M. P. 6. T. 47. p. 81. Frutex Indicus pentapetalos gemina bacca, calyce excepta. Ad baccifer. calyculat. referend.

Rbufcula hæc hominis affumit altitudinem. Stipes ac rami cinerei funt coloris. Radiæ fi-brofa, cortice ruffo, guftu amaricante, veftita eft. Folia, quæ curris interiúfq, planis annectuntur pediculis, oblonga, aculeata, denía, folida, lenia, glabra, fupernè viroris nitentis obscuri, inferne clarioris, costam habent in supina parte paululum, in prona maxime eminentem, que laterales, parallelas, incurvatasque emittit minores. Flores perfecti, compositi & uniformes, surculorum albicantium cacumini brevibus petiolis infiftunt, confrantes quinque petalis, è lonne o rotun-dis tenuibus, clementer cufpidatis, ftellam fitu æmulantibus colore candidiffimo: horum in collo, pollicari, purpurco, in nodulum circa medium extuberante, quinque ftamina flavis capitulis prædita conspiciuntur; quæ comitatur stilus candidulus, viridi gemmå exornatus. Florum verò gemmæ, mi & calyx, in purpureum vergunt colorem. Odor iis deest. Floribus succedunt geminæ utplurimum, & quali in unum coalitæ baccæ, rariùs fingulæ, calyce arctiffimè exceptæ, rotundæ, paululum opido protentæ, primum virides & glabræ, fed ubi maturuere cortice funt glabro, ac nigredine nitenti, carrie in cœruleum inclinata, officula duo, plana & elonga fi coaluere, aliàs fingulæ fingula, continentes. In ramulis umbellæ inferioribus fructus prodeunt, dum superiores gemmis adhuc aut floribus exornantur. Estq. ipsa umbella ob varietatem quod ad flores, gemmas & fructus,

Montanis delectatur locis, provenito, in Candenate & Mangetti. Arbor ipsa omnibus horis bac-Locus. cifera est: aliæ enim maturescunt, aliæ turgescunt, aliæ florent.

Hujus radix folummodo ad Serpentium Scorpionumq, morsus valet.

Vires.

SECTIONIS

1608

Eocus.

Vius.

CAP. I.

De Alaterno.

A Laternus à Phillyrea differt foliis in ramis & furculis alterno ordine fitis, non binis oppofitis ut in illa: baccis tricoccis, cum in illa monococcæ fint; quamvis externa facie fais fimiles funt, & uterque perpetua fronde. Nostrates perperam Alaternum Phillyream

 Alaternus major & minor Park. Alaternus Plinis & Alat. humilior Ger. Spina Bourgi Monfpeliensfium & Alaternus J. B. Philyca elatior & humilior C. B.

Alaterni fruticis femper virentis duo genera funt (inquit Clufius) Unum arborefcens interdum; Alaterni fruticis femper virentis duo genera funt (inquit Clufius) Unum arborefcens interdum; alatente fub eo membrana quadam flavefcente, que terno cortice candido, virefcente integuntur, latente fub eo membrana quadam flavefcente, que lignum ambit. Ramos veftiunt incondito ordine difpofita folia, media inter Olea atque llicis folia, inganitudine, leviter per ambitum ferrata, craffiufcula, ex viridi nigricantia, guftu ingrata, & cam amaritudine paululum mordicantia. Ad fingulorum foliorum que in ramis nafcuntur exotus forta amaritudine paululum mordicantia. Ad fingulorum foliorum que in ramis nafcuntur exotus forta funtion pallefcentis, racematim ex oblongis pedicellis dependent. Vere interedum etiam media hyeme. Nullum in hoc fructum vidi.

Alterum multò humilius eft, ramis brevioribus, cortice qui hos ambit ex albo viridi & purparafeente coloribus fimul mixus infecto. Folia illi fuperiore minora, magis circinatæ rotunditaus, in

ambitu eriam ferrata.

Ex foliorum alis flores longiusculis pediculis dependent, ut in superiore, illis tamen majores, & coloris magis herbacei; quibus succedit fructus racematim coharens Lentiscini magnitudine, initio viridis, deinde nonnihil rubescens, qui tribus nucleis constare videtur. Pleniorem & nigri coloris maturitate fieri arbitror. J. Bauhino Baccæ parvæ, nigræ, rotundæ, in quibus semina tria, ità ut ex

ficcatæ baccæ tricoccæ videantur.
Primum genus Ulyflipponenfi agro locífque vicinis in Lufitania obfervavit Clufius: Alterum citam isidem locis, praterea multis Baticæ; tum Granatenfi regno & Valentino. Nos in Itala, pracipuè ad Mare inferum, necnon circa Monspelium in collibus s'axofis frequentem obfervarimus: Foliorum magnitudine, figura & incituris multium variat, quinetiam magnitudine & statura, pro ratione loci in quo crescit: ut specie differre vix putem Alaternum primum & secundum

Fatetur Clusius utrius, sui Alaterni nullum se ulum novisse: sed Lustanos asseruisse ejus coruce in aqua decocto pricarores sua retia subrutilo colore inficere: 8c tinctores è fragmentorum ligni, in aqua decocto pricarores sua retia subrutilo colorem conciliare.

quod pallet, decoctione nigrefcentem è certuleo colorem conciliare.

Quamvis autem arbufcula hæc ob medicas vires celebis non fit, ob celerem tamen auctum, perennem nitidæ & velut perpolitæ frondis virorem; quodd, tonfuram facilè admittat, & hyemse etiam noftras, non nimis afberas patienter tolerat, ornatés & spectaculi gratia, in viridariis noftris studiosè colitur. Seritur autem semine commodiffimè, vel etiam ramulo terræ infixo.

Vidinus olim in horto Regio Parifienfi duas Alaterni varietates, alteram foliis ex albo, alteram foliis ex luteo variegatis. Habentur & in horto Leydenfi D. Hermenni. Idem Hortus habet Alaternum feu Phylicam foliis angustioribus & profundius serratis.

 Alaternus latifolia Celaftrus dicta Herman. Hort. Leyd. Celaftrus Theophrafti Cluf. cur. poft. C. B. Park.

 non ut Tini aut Sambuci umbellæ instar expansos, qui serò admodum aperiuntur, & nonnisi extremo Anumno aut Hyemis initio, imò etiam quando mitior aura veris initio. Hactenus Clussus, quibus addit Pet. Paauwius, Arbor haccin horto Leydensi Anni 1610, mense Junio fructids rudimenmo stendere cœpit, producens brevem pediculum, cui adhærebat bacca, Myrti baccis magnitudino similis. Hacc quamdiu in accretione erat, viridem, justam adepta magnitudinem rubrum exhibebat colorem, qui paullatim ex puniceo corallinus reddebatur, adeò ut Asparagi maturam baccam (de minoribus loquor) te videre dixisses. Arridebat gratissimo hoc colore ad Augusti usque
initium bacca; tunc etenim paullatim corrugari incepit cutis sive exterior superificies, simúlque colorem mutare, ac ex rotundo oblongus sieti incepit, suscedinem namque contrabebat, tandémque
adustam nigredinem. Postquam decidisse repertum intus semen unicum, oblongum, quodammodor triangulare, uvarum vinaceis admodum simile: cujus cortice (durior is erat & quodanumodo
offeus) distracto proditi granum quoque unicum, tectum membranula crocei coloris, eaque ablata
medulla five caro, durior, albicans, ei similis quam nux Avellana ostendere solet.

Ramis porro facile pangi certum est.

Rams pouro rache panga coroni del Hac arbor in horto Academico. Leydenfi colebatur, unde delata non dicit Clufius. Si conflans fit huic fructui unicum duntaxat femen continere ab Alaterno genere diversa erit gius parens.

CAP. II.

De Sambuco.

Ambucus 'Awh Græcis à Sambuca mufico inftrumento, quod alii pectida, alii magadin vocant, dicta putatur. Alii ab autore cui nomen Sambyx denominatam malunt. Nobis vox incerta originis effe videtur. Sambucus flore & fructu in umbellas aut racemos composito, soliis alatis, ramis medulla plurima

Sambucus flore & fructu in umbellas aut racemos compolito, foliis alatis, ramis medulla plurima fattis pauco ligno ab aliis arboribus facile diftinguitur.

A. 1. Sambuem vulgaris J. B. Park. fructu in umbella nigro C. B. Sambuem Ger. Com-

naboream proceritatem excrescit, caudice plurima parte lignoso, in quo exiguum admodum medulla, tamen satis fragili findique facili, quandoque ramis suis fruticosa permanet, cortice scato, mnoso, cinericco colore sordescens. Ramit tamen se baculi, praesertim juniores, geniculis ex longiusculo intervallo articulati, materie pauca constantes, medulla plurima alba, eaque levissima facto, quorum cortex lavis, dilutè cinereus & quasi argenteus, sed nuper exeuntium viridans. Cinereo subest alius, lignum immediate investiens, Medianus Officinis dictus, cotus herbidus ac virens, nervosis tamen, suis fibris neutiquam carens, quorum etam materies caudici duritie multim cedir, magsique exalbida; Ramos patulo obsitu folia vestiunt, terna aut quina, interdum septena, raro ocona ad costam unam annexa, oblonga, acuta, ferrata, artovirentia, gustu amaro, & nescio quid moprii ac nausses in autoria de de contiscinum gratore. Flores in patula umbella, non ingrati odoris, albi, pentapetali, totidémque staminibus ad luteum vergentibus & umbilco, etgito petiolo innixi, & horum rursus grandisculo, donec tandem omnes in unum communem ac integnen coeant. Bacca initio virentes, per maturitatem atro-purpuieza, fuccum concolorem reddun, grana continentes exigua, plana, oblonga, communiter terna.

Multos stolones emitti è radice.

Aguarum accola est, ut observat Theophrastus: Apud nos autem non tantum juxta aquas sed ad Leeu & macerias & sepes, alissque ruderatis & incultis locis nascitur, præsertim humectis & umbross. Maio Tempus. Succe maturescum Autumno. Gemmas & folia tempestive admodum portudit, nimirum Martio & Aprilis initio.

De viribus & usu Sambuci integrum librum conscripsit Martinus Blockwitzius, cui titulus Anato-

Cortex Sambuci interior [Medianus Offic.] educit ferofos humores, unde & Hydropicos juvat. Vires. Turiones feu folia tenera in vino decocta, aut in acetariis fumpta non perinde funt efficacia, & imbecillioribus magis conveniunt. Iidem in pulverem redacti, & ex jure Piforum poti duram alvum emolliunt. Cortex interior ambuftis impofitus ad ardorem igneuni extinguendum utilis effe perhibetur. Dioforides folia recentia molliaque illita ex polenta ad ambufta commendat. Actuarius etiam ad recens ambuftum Sambucum imprimis laudat.

Flore discuriunt, emolliunt & resolvunt, sudoriferi ac anodyni sunt. Usus precip. intrinsecus in Erstinedate precavendo & abigendo, quartana curanda. Extrinsecus in colico dolore, in Erstinedate combusti, &c. (impositi) Schrod.

Florum umbellam (inquit J. Bauhinus) domestici nostri polenta immergunt, frigunt, gratumq, inde parant edulium ac salubre. Possunt etiam cibo aliquo permisceri, vel cum ovis frigi; nam blande dejectionem moliuntur. Reficcati verò slores fimul cum humiditate purgandi potentiam amutum, digerendi & attenuandi retinent. J. B.

Actum in quo flores macerati funt in cibis ventriculo gratum, appetentiam excitat, crassos crudóque humores incidit & attenuat.

A P. 11.

Bacca itidem Sambuci alexipharmaca funt & sudorifera. Spiritus è baccis elicitus inter pracipua est diaphoretica; itémque antifebrile nobilisssimum. Vinum ex eorundem succo vel mero, vel cum ent diapnorenca, nemque anthonne modification hydrope. D. Needbam. Scribit Camerarius fuevino and aut Michael Composito initia principal decoxerit, & expressional incomma admixtum jusculo gallina, in quo multum radicis Petroselini decoxerit, & expressional incomma decoxerity plurimum conferre hydropicis. Nuclei five semina Sambucina abstergunt ac per alvum & vomitum purgant vehementer.

Decoctum corticis mediani Sambuci vel Ebuli cum Syrupo Papaveris ad sudores movendos valet. N. Narcotica diureticis vel diaphoreticis addita sudores magis promovent, ut patet in theriaca & mithridatio cum opio. D. Bewle. Ad pedum inflationes. R. Folior. Sambuci q. v. coque in oleo cum

fale, & fove. Ad Arthritin, R folia Sambuci, immittantur in ollam vitreatam, adeò ut fine plicaturis ollam impleant, optime sarpe premendo: tege operculo; per annum sub terra reconde: in superiori parta crusta deprehendetur, in inferiore oleum, quo nihil efficacius, sape probatum. Flores saccharo conditi ad idem valent. D. Hulfe è MSS, nondum edito.

n au nuem varent. 2. 1219 e a con a grand Ebulus. Folia etiam non ità fœtent, baccaque non

tantam evacuandi vim habent.

Succo inspissato è baccis Germani crebrò utuntur ad movendos sudores, & pueris etiam prabent cum pane: quo & quidam non infeliciter usi sunt in iis qui ad hydropem proclives suere. Coquun. tur baccæ ex aqua, & cribro transmittuntur, denuóque coquuntur ad sapæ consistentiam.

Prunus in Sambucum insita, (si Camerario credimus, qui se expertum ait) quamvis non facile comprehendat, fructus fert purgantes. Nobis rieutrum verifimile, neque Prunum in Sambucum infitam comprehendere; neque ii comprehendat fructum purgantem ferre.

neam comprehenence; neque in compreheneat intertuit pur gantoni terici.
Contra Eryfipelas apud noftrates in frequenti uffi eff fotus ex aq. Sambuci part. ij. & Sp. Vini
part. j. Ratione & experientia ejufmodi praxis initiur; quippe Sp. Vini aptus eft in naturalem orpart. j. Ratione & experientia ejufmodi praxis initiur; quippe Sp. Vini aptus eft in naturalem ordinem reducere fubrilitate fua & particularum motu diffortos cutis tubulos & fibras. Porto Ery. fipelate affectæ partes hoc medicamento fæpiùs levamen notabile fentiunt. Antonius de Heyde Observ. 16. Vulgare oft hoc medicamentum Londini. Ego sæpiùs usus sum aq. flor. Sambuci cum oleo Sambuci mixta & conquaffată, bono cum fucceffu; interdum addidi fp. è baccis Sambuci. Non rarò etiam oleo Sambucino & Vino Canarino mixtis & conquaffatis Eryfipelate affectos curavi. Communicavit D. Hulle, sæpe in hoc opere dictus, sæpe dicendus.

Ad febrem quotidianum, R Cortic, rad. Sambuci 3j. Afari 3 iij. Cinnamomi 3i. ß. coq. in lacte & propinetur paroxyfmo incipiente.

Movet fimul & femel vomitum & fecessum. Chefman

è Quercetano. Idem.

Ad combustionem R cortic. Median. Sambuci, quæ viridis est, q. v. decoque in oleo quousq. contabescat, add. ceræ parum, ità ut unguentum maneat lucidum; quod pluries sum experus.

Hortus Edinburg. Sutherland. habet Sambucum humiliorem frutescentem foliis eleganter varie-

A. 2. Sambucus fructu albo Ger. Park. fructu in umbella viridi C. B. Sambucus acinis al-

Jam descriptæ quoad frondem, flores & materiam fimilis est, nifi quod odorem attinez ad Ebulum quodammodo accedere videatur. At infignis differentia nota eft, quòd acinos ferat albos. Tragus ex candido luteos dicit, ac in cereris vulgari fimilem, nec multis vilam putat.

Variat (inquit C. Bauhinus) baccis viridibus, in aliis albis vel ex albo flavefcentibus.

Sambucum baccis albis in Anglia observavit ingeniosissimus Vir & eximius Botanicus D. Leonardes Plucknet M. D.

3. Sambucus laciniata J. B. folius laciniatus Ger. Park. laciniato folio C. B.

Foliis multifariam fiffis & valdè laciniatis à vulgari Sambuco differt. Flores alioqui & bacca ei

Datur & Sambucus humilis five Ebulus folio laciniato C. B.

4. Sambucus racemosa rubra C. B. Park. racemosa, acinis rubris J. B. racemosa vel cervina

Quanquam cum vulgari Sambuco multa habeat communia, fic ut floribus & baccis vidua in re Botanica non versato facile imponere posset, foliis tamen est paulò minus fœtidis. At in sloribus & baccis clariffimum diferimen. Flores enim nullam umbellam faciunt, ut in vulgata, (ed in racemum oblongum digesti, stellati, colore ex albido in luteolum languente. Bacca confimili modo racematin frequentes fuccrescunt ex rubentibus pediculis, ipse quoque per maturitatem coccines, injucundi plane saporis, ex quibus novæ plantulæ si serantur progignuntur.

In Alpibus Carinthiacis, montibus circa Genevam, & fylvis juxta maximum Carthufianorum compobium observavimus. Nascitur enim in montosis & algentibus locis, maxime in opacis uligi-

nossíque sylvis, Burgundiacis, Lotharingicis, Germanicis, &c.

Eoldem cum Solano fitus occupare observat Tragus; unde intelligi potest fructus hosce frigidoris esse qualitaris. Camerarius quoq, testatur frigidas esse baccas, soporosos reddere edentes, nul túmque eorum usum effe noxium; cui etiam subscribit Lobelius.

Cervam Sambucum racemofam ficut & Solanum lethale magno defiderio inquirere fe didiciffe Cervain James Ubi namque locorum eas stirpes provenire intellexit eò se consert. Hisce cervus inice delectatur, folia utriusque non baccas decerpens, &c.

Praterea, (quod non minus admiratione dignum est.) observavi Cervum solum solum foliis harum plantarum velci, non autem Cervam, nisi ea prægnans fuerit, & Cervum in utero gestaverit, tum pantarum Trag. lib. 2. cap. 24. Sanè apud me fidem non inveniunt qua Tragus hoc in loco scripfic mamvis le expertum affirmet : nec video quomodo hac potuerit observare.

A. 5. Sambucus humilis sive Ebulus C. B. Ebulus sive Sambucus humilis Ger. Park. Ebulus five Sambucus herbacea J. B. Dwarf Cider, Wall-wort, or Danciwort.

Arbor non est, at neque frutex, sed verius herba, adeò tamen Sambuci æmula, ut illius nomen. numilæ adjectione, apud Gracos, sub voce zamadaln promeruerit. Rarò hominis staturam assequipunne augusti, magna ex parte fesquicubito non altior, caule herbaceo, striato, Sambuci ritu medulloso, hibernis mentibus contabescente: ad quam accedunt & folia ordinativs disposita, è tribus quatuorve coningationibus ad rachim annexis, imparíque extremo folio compolita; odore graviore; quorum fingularia Sambucinis longiora, acutiora: pares tamen umbellæ albæ flosculorum quinquepartitorum, odoratorum, & nelcio quid nucleorum Perficorum magmatis spirancium, sed esu vix ferendorum, ferrugineis apicibus, quos stamina sustinent candida: quibus fatiscentibus acini succedunt, per maturitatem nigri & torulis multis angulofi ante maturitatem, & pænè trianguli, post verò magis rotundantur, fucco suo manus rutilà quadam purpurà inficientes, semina continentes terna, altera parte gibba, altera angulosa. Radix longa, digitalis crassitudinis, non lignosa, latè sparsa.

Ad vias publicas, inque agrorum limitibus & cœmeteriis non rarò occurrit. Floret Junio & Julio: Locus &

Raccas Augusto & Septembri maturat.

Eastem dicitur obtinere vires quas Sambucus, eásque efficaciores. Cortices & seminula vim ha-Vires. bent educendi aquam. Conferunt igitur in hydrope, arthritide, cæterísque morbis à sero ortis. Ad hydropicorum aquas educendas ab omnibus fere botanicis celebratur radicis & seminum decoctum. Verum quoniam vehementiùs purgat, corrigi debet.

Infusim cort, rad. Ebuli valdè violentum est, decoctum minus. Coctura, auctore Fernelio, vis ems purgandi perit & exfolvitur. Post radicem (inquit Casp. Hosmannus) sunt acini & semen Ebuli.

Puto asparagos & folia etiam mitiora esse.

Ebuli non minus quam Sambuci contusa folia & imposita ambustæ parti eam persanant.

Ad podagricos dolores leniendos valent & folia in lixivio cocta, atque exterius applicata in fomentis, ut nos etiam in parte experti sumus. Idem sed efficaciùs præstat oleum seminis per expres-

Acini ejus, ut & Sambuci tingunt capillum. Ad Lienis affectus, R Aq. fillat. radic. Ebuli, Cape circiter \(\frac{7}{2}\) iii, per decem aut duodecimi des mane jejuno ventriculo. Est experiment. D. Du Val D. Medici in doloribus, inflationibus & obstructionibus Lienis. Chesneau.

C.B. habet Ebulum fol. laciniatis, quam Pona Ital. ex horto Nobiliffimi Contareni ad eum mi-

fit, Vide Ponam. In Horto Regio Parifienfi hodiè culta est.

CAP. III.

Pee-Tsjerou-Ponnagam H.M. P. 5. T. 23. p. 45. bacca tricocca.

Ajor Ponnagam species est, altitusque excrescit, cæteroqui ei valde similis. Fructus tamen à præcedentium specierum fructibus quodammodo differunt. Sunt iidem baccæ tricoccæ, hoc est, ex tribus globosis lateribus constantes, ac si ex tribus globulis unitis sint formata, viridi-flavescentes, lanuginosa, tria distinctis loculis semina continentes, subrotunda, nitentia, Nudeo intus candido.

Nascitur montanis Regni Malabarici locis, præsertim in Canjoer: semper viret, quotannis sloret Locus. ac maturos exhibet fructus, mense circiter Augusto.

CAP. IV.

Baccifera Indica floribus umbellatis, fructu rotundo tricocco. 1. Karetta-Amelpodi H. M. P. S. T. 33. p. 65.

Н. М. Rbuscula est humilis, septem circiter pedes Geometricos alta, caudice tenui, albicante, furvo cortice obducto, ramulisque viridi fuscis & geniculatis pluribus donato. Radix fibrata, nigricans, amara. Folia geminata circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, mollia, glabra, supernè atro viridia & splendentia, infernè subviridia, inodora, insipida. Flosculi candidi extremis surculis numerosi proveniunt, porrectisque columellis umbellæ specie panduntur, quinque crassis, acuminatis, intus candidis, extus rubescentibus lineolis striatis foliolis constantes, quinque framinulus albicantibus, subrubescentibus apicibus ornatis, mediam sforis cavitatem & umblicum occupantibus, iner que fylus prodit purpueus, fupernè bifidus. Floribus mar-celcentibus aut decidentibus, eorum umbilici in fructus excrescunt; Baccas viz. tricoccas, rotundas, Crescit colore viridi-fusco striatas, ac nitentes, inodoras, insipidas.

Locus:

Locus.

Vivee

Locus &

Tempus.

Vires.

Crescit locis arenosis & petrosis in Betsjour & Calecut. Semper viret, quotannis floret fructimo fert, mense circiter Augusto.

Vires.

Foliorum in aqua communi decoctum si exhibeatur, colicum dolorem potenter mitigat. Radiv antidotum habetur adversus Serpentum ictus morfusve, si in pera tantum geratur. Ex soliis & raantidotum nabetui adversus scriptinum coctis linimentum paratur, quod magnos tumores potenter digerit refolvítque.

Pracedentis minor species

2. Katou Bellutta-Amelpodi H. M.

Superioris species est, sed humilior, alioquin ei valde similis, nuli quod Radix albicans sit. Morres Crescit locis montanis & sylvestribus in Perate vidi, ac aliis Regni Malabarici locis. Quotannie

Locus & Tempus.

floret fructumque fert, Julio viz. & Augusto mensibus.

CAP. V.

Frutex Brasiliensis baccifer fructu umbilicato tricocco, Juniperino simili. Manaca Marcgrav. Pison.

Rutex est arborescens, cortice griseo, ligno mediocriter duro, sed fragili, qui in multos ramos dispergitur, & hi itidem in ramulos inordinate positos, in quibus sunt folia Pyri junioris soliis fimilia, dilute viridia, in frondes quafi disposita, nervo secundum longitudinem & venulis transversis vix conspicuis. Fert florem solitarie positum, è longo calyce prodeuntem, Susen Hollandici magnitudine, in quinque folia diflectum, staminulis parvis in medio. Flos coloris est dilurè purpuro-cœrulei, vel etiam albi, nam in uno eodémque frutice albi & cœruleo-purpurei flores re-Jumpers Dacce similem. Periuntur, suavis odoris instar Violagum Martiarum. Fruetum sert magnitudine instar * uva spinæ, viridem, rotundum, cortice griseo tectum qui superiùs quinque filluras habet, ut fructus per ififuras fellam quinquangularem repræsenter: continct in se tria grana seminis, magnitudine Lentis vel ettam majores, figuræ ellipticæ. Radicem habet magnam, solidam & albicantem, cujus metris vel ettam majores, figuræ ellipticæ. Radicem dullosa substantia in pulverem redacta magna in Maiicina pollicetur & præstat: verum quoniam corpus nimis violenter supernè & infernè moveat non secus quam Scammoneum vel Esula non mis robustissimis hominibus exhiberi solet, idque additis correctoriis tum & justa observata dos: amarore & acore non planè destituitur. Eadem in aquis macerata lavacra suppeditat, quibus vagis articulorum doloribus ex frigore potiffimum natis medentur. Inter vulneraria quoque à Brafilienlibus usurpatur.

CAP. VI.

Frutex baccifer Indicus spinosus, trifolius slovibus spicatis, fructu plano-rotundo tricocco. Kaka-Toddali H. M. P. 5. T. 41. p. 81.

Rbuscula humilis est, multisque ramulis rotundis, longè latéq, diffusis ornata, qui cortice atro-viridi cincti, & spinis insuper numerosis, brevibus, rigidis, acutisque muniti sunt. Radix fibrata, atro-purpurea, graveolens, urens, ac caufticam vim habens. Folia terna fimul juncta, longis ac ípinosis petiolis proveniunt, oblongo rotunda, acuminata, in ambitu crenata, crassa, densa, glabra, superne atro viridia, inferne subviridia; nervis aliquot è costa media albicante, & in aversa parte alte extiberante, fpinisque rigidis obsità, in latera excurrentibis: odor fortis, sapor amarus, urens. Flosculi graveolentes, candidi, è foliorum alis & summis caulibus spicatim exeunt, quinq, acuminatis ac expansis foliolis constantes, totidem albicantibus fammulia, rufescentibus apicibus donatis, medium occupantibus; inter quæ splus prodit brevis, surrectus, culpida tus. Floculis fuccedunt Bacca plano-rotunda, tricocca, virides primum, dein fubfusci coloris: in-tus continentur tria Semina oblonga, spadicea, saporis acris urentis q, membranaceis quibusdam pelliculis à se invicem sejuncta.

Nascitur in toto Regno Malabarico, locis viz. sylvestribus; semper viret, maturos fert fructus Augusto & Septembri mensibus.

Ex radice & viridibus fructibus in oleo frixis linimentum paratur contra dolores Arthriticos. Ex foliis in aqua coctis Balneum conficitur ad cachexiam, analarcam, pedum tumores cedematolos, fimilésque affectus, ex abundante sero natos, tollendos.

SECTIONIS

SECTIONIS III.

Membrum Tertium.

De Arboribus & Fruticibus bacciferis, fructu tetrapyreno seu tetracocco.

C A P. I Library and the ground of the property of the difference of the property of the prope

Itis non à vino, ut voluit Varro guatuor de L.T. fed ut Donatus à Viere, quod Festus In Eunuch.

Alligare, Nonius interpretatur, vincire & inflectere. Sante Vitis senta est facileque inflecti. 481. 4. 4. tur, unde & ea centurionum erat infigne, quo milites cædebant, uti oftendit Vossius in

rymound avi, ut quidem scribit Varro quatuor de LL. Sic autem dicitur quia vim inferat menti : unde Plinianum illud, Sapientiam vino obumbrari. Allis placet Vinum dici quafi vitinum à Viti. Ego am Vosso in Etymologico planè censeo Vinum dici ab 300, 300 verò esse à Punico & Hebrao jain, quod & fenfit doctiffimus Angelus Caninuts. Etymolog. Voll.

Notion et (inquit J. B.) Vitis Vinifera quam ut describi debear, sed gratistecture frigido subje-las Septentrioni: ut vel lectione novisse discant notissimi estam psis nectares liquoris parentem, De Vitium ès Sepentrioni : ut vel lectione noville dicant notifimi etami ipfis néctatef liquois patentem, po Vitimi qui nili abjectius intuenti videri possit, aliena opis indiga, ridicarum & pedagnentorum adm. magnitudine niulo inniens, tortuolo flipite, sulto rimofogue cortice liquica, qua ubi tepidiorem benignioris cui auram sensit gemmas protrudit, in Pampinos postmodum, jut familiari illis comparatione utar, liqui silicitarii abituros, minime tamen inamena illa aspredine horridos, sed lato virore splendentes i tuti diximus humo sulbatat, capreolorum beneficio adminicula. Tuti colinipeza à contemptu vindicami sele it; stosculorum suavelorum sensitico adminicula. Tuti colinipeza à contemptu vindicami [Carlap, socialorum sulla sull petitium [Certaip, noteunos parvos e canonios ur ores er autrount] rate in turnent control pre-ectat uvarum, quas alhas, nè colori pites obligatam generofinatem, octra, alhas rubriea; alhas nignite tinctas, allifve coloribus infignes producir; tanta talfque faporum yirlumqibe varietare quan-tam qualemque tam adverfa quam fecunda valetudine quotidie experimur; "Florem (addit Cafal-pinus) non in fummo fructu fed in fede habet, ac plura femina in communi, "conceptacible: Brevi tempore in magnam altitudinem crescit, ità ut nisi crebra amputatione coerceatur niultitudine viti-

Cularum luxurians fylvoscat. Folia fert ampla, varie laciniata iti Ficus; cidos Pampinos vocant.

Vitis Theophrafto, ut & Varroni, arbor est. Verum clim aliena opis indigat, infi iti propinquo sint que arripiat, humi provolvatur, Arboris nomen non meretur, quamyis catalest interdumi in humani cruris aut etiam semoris crafficiem excrescat. Prisci magnitudinis respectu arboribus annumerabant, qua revera arbores nonnullas vincit. Plinium attendamus id demonstrantent; Vol. 14. Managant, qua revera aroues nonnunas vincir. Pinnum attendamis id demonitratient, vol. 1: de 1. Jovis fimulacrum in urbe Populonia ex una [Vite] confociamis, tot avgis fincorrioptum: i tem Maffiliar pateram, Metaponti templum Junonis vitigineis columnis fletti. Edim mine featis tem Ephefia Diana feanditur Vite una Cypria, ut ferunit, quoniam ibi ad practipuam amplitude menexeunt. Nec eft ulli ligno diuturnior natura. Huc fertificient qual de garifum proceritate, ramorum & palmitum mira extensione & denfitate habet. Nullo finquity fine crefcunt. Villas & describitation and practicular describitations. domos ambiri fingularum palmitibus & fequacibus loris memoria dignum. Una Vitas Roma in Liva porticibus fubdiales inambulationes umbrofis pergulis opacat, eadem duodenis mufti amphoris fœunda. Ulmos quidem ubique exsuperant : miratumque altitudinem earum Aricia ferunt legatum Regis Pyrrhi Cineam facete lufifie in austeriorem gustum vini, merito matrem ejus pendere in tam alta cruce. the single theorems in Lot all the

De Vitium generibut.

C. Bauhinus Vitem dividit in sativam & sylvestrem. Sativa (inquit) alia major est, cujus plurima species; alia minor. Majoris uvæ & colore & magnitudine differunt: Alterius namque acini aut vindes albicantesve, aut fulvi, aut saturato rubore nigricant, aut cœrulei, aut subrubentis coloris: aliz acinis oblongis magnitudine & forma Prunorum, qua Pergulana dici potest: aliz rotundis issa, vel magnis, vel parvis : aliæ acinis sunt frequentioribus, aliæ rarioribus. Sunt quæ granis aut vinaces carent, interdum unicum vel alterum granum habent. Rarius uva barbata repețitur. Minor verò el acinis nigris, rariffime albis aut fulvis, nucleo minimo ac molli, Sapore etiam differunt, ut dulci, acerbo, mulcato, quæ Vitis Apiana Plinio.

In folis quoque differentia est, alia majora, profundiùs incisa, ut Italica, folis ad pediculum usq. in lacinias acutas divifis, alia minora funt. Sic alia tenuiora, alia craffiora, alia viridia, alia rubentia, alia maculata, alia ad tactum duriora, molliora, alia lavia, alia denique subhirsuta. Hactenus C. Bauhinus.

Xxxxxx

De uvarum generibus breviter *Plinius, Uvarum genera magnitudine, colore, saporibus acine innumera, etiamnum multiplicantur vino. Hic purpureo lucent colore, illic fulgent rofeo, nichtq 4 L. 14. c. 1. mnumcia, cuanticans enim nigérque vulgares: Tument verò mammarum more bumafti: Prælones dactyli porriguntur acinis, &c.

actyn pornguntur acuns, co. Genera vituum innumera & infinita esse non secus ac Pyrorum & Pomorum apud Veteresetiam in confesso fuit, cum (ut rectè Plinius) totidem pane sint quot agri, & nova indies producuntur

& usque producentur.

Columella & Plinii avo celeberrima apud ipsos videri possunt. Utriusque autoris consensu prin. Cipatus datur Animaia propertiumitatem fenioque proficientem ubique vini ejus vitam. Quinque arum genera, co. Proxima dignitas Nomentania, rubente materia, quapropter quidam rubellas appellavere vi-

Apianis apes dedere cognomen, præcipue earum avidæ, &c. Apianis apes dedere cognomen, practipue, carum ayane, soc.
Atque hactenus, inquit, potifitma nobilitas datur peculiaribus atque vernaculis Italia: Catera advenere è Chio Thalove. Vertim cum Plinii & Columella exemplaria in omnium manibus fiint,

non opus est plura huc transcribere. on opus en piura muctiametrosio. Nomina Vitium antiqua speciebus hodie notis & ob nobilitatem præcipue cultis accommodate perdifficile forer nè dicam impossibile. Nos ergo, quibus nec otium nec facultas suppetir, id non tentahimus. Nonnullas tantum vites quas inter se & ab aliis omnibus species distinctas esse suppetir.

1. Vitis Corinthiaca five apprina J. B. Uve passe minores, vel Passule Corinthiace C.B. Uve Corintbigog Park. The Currant Dine.

Foliis est (autore C. Bauhino) rotundis, crassis, subtus incanis, in pauciores lacinias obulas di-

Lobelio Corinthia quæ vocatur uva, nomen patrium testata, effigie nihil plano differt à communi. Sed algidioris coli impatiens, gracilitate tantum racemorum & exilitate acinorum superatur, qui gigarus carent, suntque amiena, ut quadam Mala Granata arillis vacua. Botri enim sue racemuli ipli conflantur acinulis Piperina aut Sambucina grana æquantibus.

Ebrodunentis historia auctores huc etam referunt. Uvas patlas Indicas gigartis carentes C. &

Quæ fequintur è D. Georgii Wheeler Itinerario translata funt. Uvæ à Corintho denominate circa urbem eam hodie non inveniuntur crescentes, ab incolis forte neglecta, quia definit mercatores quibus eas divendant, nec enim operar pretium foret was colere, non permittentibus Turcis naves majores Simum Corinthiacum ingredi. Vites qubus innafcuntur aliarum fimiles funt, folis duntaxat nonnihil majoribus. In Zacyntho, Cephalona, Nabaliye, Mesalongia & Parrie pracipue coluntur, ubi tum incola ex earum mercimonio quaettum faciant uberrimum, tum Venens ex earum vectigali ingentes reditus quotannis accedunt. Siquiden Zaombi rimum, tum veness ex simila quinq aut fex naviglis majoribus onerandis fufficit: Cephaboniz ut-infulta folius annua vindemia quinq aut fex naviglis majoribus onerandis fufficit: Cephaboniz ut-bus aut quaturo: Nathalie, Mejalongia & Patra uni. Pretium in mille pondo Thaleri feu Cor-nati plus minus duodecim; tantundem etiam Venetis pro tributo feu portorio dependiur; qui exhac fola, merce lucrari, feruntur quotannis quantum Claffi sux instruendax & alenda sufficiat. Uvz que in his infulis coluntur nigræ duntaxat funt quamvis Placentie Italiæ hujus generis abasvidife me mini: Suns autem omnes apprens. Augulto menie cum maturuerum decerptas humi frans rance fitu exficcant: ficcatas & a fordibus repurgatas colligunt, & ad apothecas (Serraglie vocant) deportante casque per foramen in tecto ad id relictum uvis desuper immissi seu infuss ad summun usque replent, ubi suonte pondere subsidentes adeo coherescunt brevi, ut quando eximenda sun serunque repient, un mogre ponquere autonoentes ageo concreicum previ, ut quando eximente inter-ramentis acuminatis effodi requirant. Cum in dolia infercienda funt ut venundentur se & aliò transmittantur, nudipes aliquis in vas infilit, uvasque sensim immissa conculcando premit & constipat, ut in angultum coactis dolium plures capiat, & aere excluso fructus diutius incorrupti durent. Hac de vice Copinthiaca ad nos transmitt D. Tancredus Robinson.

2. Vitis folio Apii J. B. laciniatis foliis Park. Che Parfien Dine.

Peculiaris folii forma hanc Viteru facile ab aliis dispescit, quippe non tantum plerunque minus Vitigineis vulgaribus, sed & profunde dissectum, ex pluribus quodammodo folis apparatum viden postit, singulis segmentis in Apii foliotum formam subdivisis, ità tenuiter, ut plurimis etiam vinitoribus, quibus obtuli, non agnoscerentur pro folis vitium, rară sane divisură. Betra fet al-bos, donatos acinis satis magnis, non multum compactis, sed paulo rarioribus, valde dulcibus &

Varietas potius Vitis à fatione initio orta quam distincta species videtur: verum quoniam ob elegantiam (uam & raritatem spectabilis nec minus ob uvæ præstantiam jamdudum nobilitata & ab omnibus expetita fit, fine speciali mentione & descriptione prætermittenda non fuit. In Catalogo Vitium celebriorum a D. Taner, Robinson ad me transmisso hanc speciem Canadensem cognomina tam invenio. Quod fi Canadenfis originis sit, proculdubio non accidentibus quibusdam sed tota specie à reliquis viribus differt. Forte tamen ideo Canadensis cognominata est, quia à Cornuo

Canadensium plantarum historiæ inseritur.

2. Uva passa major chuas @ Græcis forte C. B. an potius, Uvæ acinis oblongis magnitudine & forma Prunorum eju(dem?

Hæ magnitudine eximia, sed præcipuè forma Olivæ Hispanicæ aut Pruni æmula; ab aliis omni-

bus uvarum generibus facilè diftinguuntur.

Lib.XXVIII.

Hæ funt (ut puto) quæ ad nos ex Hispaniis Uvarum insolatarum [Haisins of the Sun] nomine deferentur. Eas autem hoc modo exficcant, Botrorum seu racemorum quos ad hunc usum deftinant pediculos ad mediam partem transversim incidiunt, adeóq, succi nutriti magnam partem intercipientes impediunt ne ad uvas copiose affluat sed parcè admodum derivetur. Racemos semifectos in vite pendentes relinquunt, donec paulatim calore folis & alimenti inopia exficcentur: cum sufficienter exsiccatos senserint demetunt & in vasa recondunt.

4. Vitis fylveftris Virginiana Park. fylv. Virginea Park. The wild Dine of Virginia.

Labruscis seu Viti sylv. Europææ cætera similis, acinis solis differt, qui minores sunt, pauco succo. gigartis verò duplo majoribus. Harum tres species seu varietates sunt, I. Acinis albis minoribus. 2. Acinis majoribus cœruleis, acidioribus. C. Bauhinus è contra ex Hariot. descript. Virgin. Uvas tenues acerbas facit, majores dulces. 2. Vitis Vulpina dicta, cortice rugosiore folio parum dissecto sed duntaxat serrato, acinis albis vulpem obolentibus & resipientibus.

5. Vitis sylvestris trifolia Canadensis Park.

Ortu & flagellis, necnon scandendo modo cum reliquis Vitibus fylvestribus convenir, foliis dif-fert, dimidio minoribus, tripartito duntaxat divisis, ad pediculum usque cui insident oblongum, glabrum, pertingente incisione, adeò ut terna videantur in unoquoque pediculo folia, crassiuscula, obfourè virentia. Fructus ut in reliquis sylvestribus pauca carne, cute & vinaceis crassis constat.

Uvarum genera in Anglia hodie maxime celebria, quibus comparandis & colendis Vinitores præciouè operam dant, sunt,

1. Moschatellinæ albæ & rubræ, The white and red Muscadine. Sapore dulci sunt, carne firma & folida, tum acini, tum racemi maximi funt. Parkinfonus racemos nonnullos fex libras pendentes observatos tradit, acinos dimidiam unciam.

2. Parvæ nigræ seu Corinthiacæ, The small black Beape, og Cluster-grape, og Currant

3. Uva Canadensis seu Apii folio. The Canada oz Parsip grape.

4 Uva Frontinianæ duûm generum, albæ & rubræ fapore sunt delicato, quod vel vinum inde expressum declarat generosissimum & moschum redolens. 5. Aurelianenie rubrum & nigrum, The red and black Ogleans.

The Raisin of the Sun-grape. Uvæ insolando in vite pendentes exsiccari solitæ. Hæ maximis funt tum acinis, tum racemis; colore per maturitatem rubente.

7. The Burlet grape. E maximis est, alba, omphacio magis quam vino idonea. Æstate ta-

men fervida maturescens mitis & palato grata evadit.

8. Che Grape de Arbois. Uva Arbosiaca rubra sive nigra J. B. à loco in Burgundia ejus nominis dictæ spectandæ pulchritudinis sunt: acini magni, sublongi, ovales, carne firma, dulces tamen. Difficulter maturescunt, ideóque frigidioribus locis non conveniunt.

9. The Burfarone-grape. Uva est alba, dulcis, speciosa, præcipuæ æstimationis circa

10. The Mulcate grape. Uvæ Moschatæ, Apianæ Plinio, C. B. 11. The Canary grape. Uvæ Canarinæ à Rheno huc translatæ.

Dantur etiam Uva non tantum cuticula exteriore nigra, sed & succo interiore ex purpura nigricante seu sanguineo.

Quod ad locum attinet, Vitis (ut recte Dodonæus) cœlo calido lætatur; æstuosissimum tamen Locus: non desiderat, frigidum verò & glaciale non sustinet. Eleganter Columella, Vitem nos cæteris stipitibus jure præponimus, non tantum fructus dulcedine, sed etiam facilitate, per quam omni pæne regione, & omni declinatione mundi, nili tamen glaciali vel præfervida, curæ mortalium respondet: tánque felix campis quàm collibus provenit, & in denla non minùs quàm refoluta, fape etiam gracii atque pingui terra, ficcâque & uliginosâ. Deinde qua cui regionis flatui cœli folive respedu tum genus Vitis, tum cultura conveniat exponit, quæ apud ipsum requirenda omitto.

At fi voto (inquit) est eligendus vineis locus & status cœli, ut censet verissimè Celsus, optimum est solum nec densum nimis, nec resolutum, soluto tamen propius nec exile, nec lætissimum, proximum tamen uberi, nec praceps, fimile tamen edito campo, nec ficcum, nec uliginofum, modicè tamen roscidum, quod fontibus non in profundo terræ scaturiat, sed ut vicinum radicibus humorem subministret, eumq nec amarum, nec salsum, nè saporem vini corrumpat. Cœlum porro neque glaciale vinca, nec prorsus æstuosum desiderat, calido tamen potius quam frigido lætatur, imbribus magis quam serenitatibus offenditur, & solo sicco quam nimis pluvio est amicior: perstatu modico leníque gaudet, procellis obnoxia est. Hactenus Columella.

Quò regio calidior est eò Uvæ feliciùs maturescunt, & succo meliùs concocto vinum generosius Prabent, modò calor non sit intensior quam ut eum vitis toleret, ut in Indiis, Arabia selice, Ægypto aliin regionibus intra vel prope Tropicos jacentibus. Hinc in Hilpania, Gallia Narbonenfi, Italia, XXXXXX 2

Lib. XXVIII.

Sicilia uber est potentis vini proventus: in frigidioribus, ut Galliæ parte Septentrionali & Belgio vinum tenuius est & oligophorum. In Anglia, ubi vites palmitibus luxurânt, & uvarum etiam teracis fima funt, ob defectum tamen caloris succus plerunque crudior est & acidior quam ut ex eo vinum nmæ nint, ob detectuin tainen expolitæ, radiorum tepore reflexione reduplica-fiat; nift vites parietibus affixæ, hinc Soli meridiano expolitæ, radiorum tepore reflexione reduplicato foveantur, inde à ventis Septentrionalibus & Orientalibus parletum objectu defendantur; aliafre in colle ad Meridiem prono & à prædictis ventis tuto statuantur.

De Vineis instituendis, de seminum electione, déque Vitium pastinatione, positione, pampina tione, ablaqueatione, putatione, reliquaque cultura prolixè agit Columella, alique rei ruftica forio

tores, ad quos Lectorem remitto.

Vires autem, pro loci genio, vel 1. arboribus maritantur, ut olim Ulmis & Populis; Nunc dienim in Lombardia Italia agros frumentaceos adeò denfis arborum ordinibus conferunt ut defuper intuenti fylvæ videantur; juxta fingulas arbores vitem statuunt, quæ ramos ejus conscendat; Vitium autem palmites ab arbore ad arborem traductos fibi invicem connectunt. Inter arborem ordines triticum ferunt, ut agri triplicem producant mellem, frumenti, uvarum, ligni. Hujulmodi vices Arbultivie Vereribus dictae funt. Vel 2. Pergulas & ambulacra opacant unde Pergulane dictae 3. Vel ve veteripus aicaz iunt. vei 2. reiguias de amounada opacani unas Arigamme dicet. 3. vei tribus jugis incumbunt, quæ pedamentis canterifique transverlis constant, ifique vel directis tantum, vei in latitudinem etiam fusis, cujusmodi vites Compluviatæ dicuntur. Vel 4. palis perticique fir wei in acticulment chain tuns, capitino in the company distinuity of the paint potential from manur; altitudine humana aut alicubi etiam majore: cujulimodi vineas in Germania feus Rhemania feus Rhem num & alibi plurimas vidimus; qua lupuleta nostra apprimè referrent, ni pertica humiliores es-

Denique nonnullis in locis, ut circa Monspelium, stat per se vicis sine ullo pedamento. Supites vix excedunt cubitum, & palmites veteres fere omnes quotannis ableinduntur. Novi autem herbarum modo vagantur per arva, & fuccum terræ passim uvis bibunt, ut Plinii verba usurpen, Hu-

jusmodi vinez Saliceta nostra zinulantur.

Notum est (inquit Palladius) majores uvas, pulchræspeciei, grani callosi & siccioris ad mensam; feracissimas verò, & cutis tenerioris, & sapore nobiles, & maxime quæ citiùs deslorescunt, vindemis

Vires.

Vitis viniferæ folia cum claviculis trita & imposita capitis dolores mitigant, itémque stomachi inflammationem & ardorem cum polenta. Id ipsum etiam folia per se imposita præstant, quippe que refrigerandi adfringendique vim habent. Potus eorundem fuccus juvat dyfentericos, fanguinem ex-creantes, ftomachicos, & mulieres malacia laborantes. Lachryma vitium, quæ veluti gummi ef, queque circa illarum caudices concrescit [in vitibus nostris hujusmodi gummi sponte exsudans non invenitur] ex vino pota calculos pellit, inuncta lichenas, ploras, leprásque nitro africto praparatas sanat. Eadem cum oleo sapius pilis illicis psilothri effectum habet; maximeque liquor quem accensa farmenta vicium viridia exstudârunt, quo & perunctæ myrmeciæ tolluntur. Cinis autem circa sedem condylomatis & thymis illitus ex aceto medeiur. Prodest & luxatis ac viperarum morfibus; quin & contra lienis inflammationes facit cum Rosacco, Ruta & aceto impofitus. Plures adhuc cineri & lixivio ex eo parato vires ascribunt Botanici verùm cum cineres lignorum eorumque lixivia non multum inter se differre nobis videntur, nifi quatenus salem fixum copiosiorem aut parciorem contineant, eas omittimus.

Uvæ, ex sententia Galeni, quemadmodum inter fructus Autumnales principatum obtinent, ità fugacibus omnibus magis nutriunt, minimumque pravi fucci habent, præfertim cum exactam mauritatem fint adeptæ. J. B. Quælibet uva recens alvum turbat & stomachum inflat, ideóque earum elis in febribus interdicitur: quæ verò decerpta aliquandiu pependit,propterea quòd ea ventilatione magna humiditatis portio deceffit, innocentior est, ac tum stomacho utilis est, tum appetentiam ciborum restituit, atque adeò ægris languentibúsve proficua; & alvum emollit. Cæterum magna est inter uvas differentia, dulces enim magis nutriunt & corpus pinguefaciunt, ventriculum inflant &

alvum subducunt: Austeræ è contra parum nutriunt & ventrem cohibent.

Memini me alicubi legisse Matronam quandam Germanam toto vindemiæ tempore per unum aut alterum mensem, quo uvis victitabat, nullum omnino potum haurire solitum, unde patet uvas

fitim restinguere.

Uvæ Passæ non à patientia dictæ sunt ut vult Plinius, quasi solem passæ, sed à pando quòdad solem expandantur. Monipeffulani Uvas Paffas hoc modo parant, Racemos binos hinc illine filis ligatos vitiofis acinis forfice detractis, ferventi lixivio, addito olei paululo immergunt, quoad flaccelcant tantum & corrugentur; deinde perticis imponunt ut siccescant, ac post triduum quatriduumve infolant, ut Columella docet, J. B. Uvæ paslæ, vinaceis exemptis alvum leniunt; pectoris angustie, tuffi, exasperatis faucibus & renum vesica que vitiis maximè conveniunt, unde & Ptissanis dictis immiscentur. Zibebæ dictæ h.e. Passulæ maximæ seu Damascenæ exemptis gigartis in aquá sontana vel stillatitia convenienti infuse, potum ægrotis exhibent satis gratum, litique convenientem. Passa apprenæ Corinthiacæ didæ aciditæte grata commendabiles, refrigerant magis & sebricitantium jus culis utiliter incoquantur. Gigarta vim habent adstrictoriam, conveniunta in vomitu & alvisuxu, five intrinsecus, five extrinsecus adhibeantur (torrentur sci. ac teruntur.)

Vinacea, id eft, filiqua: cum gigartis in expressione musti residuæ, magnarum virium perhibentur in arthriticis doloribus sedandis, si membrum affectum vinaceis per se calescentibus imponatur.

Uvæ passæ calore suo acri & penetranti dentes & gingivas vellicant, maléque afficiunt; & fre

quenter comestæ eos ad putredinem disponunt. Liquor ille generosus ex uvis, ut moris est, calcatis vel sponte effluens, vel torculari expressus fermentatus vinum vocatur, quod nomen à Græco 🐠 factum est, spiritu leni in v mutato, 🚧

autem ab Hebrao jain, ut jam diximus. Vini usus & facultates explicare omnino supervacuum esset, cum non possint non omnibus esse notiffimi. Liceat tamen hic inserere Observationem à D. Hulse ex Antonii de Heide Centuria observationum quæ tertia in ordine est descriptam & ad me missam. Ad Aphthas prætermittendum havd hand videtur, quòd in quibuldam ægris aphthola crusta non crassa linguæ & palato adeò pertinacinauti interest, ut lenientibus gargarismatis scil. à decocto Raparum, Hordei, &c. quæ contra Aphthás ter annate, in ternancia, intra paucos dies absterigeri haud potuerar, agri licer à sebre immunes essent, brevi tamen sugatur potu vini Gallici: quia particulæ aphthose subinde acriore stimulo ad sui liberationem egent.

Genera vini Veteribus celebrata recenset Plinius lib. 14. c. 6. D. Augustus (inquit) Setinum cuncis pratulit, & secuti Principes, confessa propter experimenta, &c. Nascitur supra forum Apoii (Setia oppidum est in colle à Terracina quinque millibus dissitum; hodie Sezza Antea Appii crat generofitas, celeberrima in paluftribus Populetis, finu Amyclano, quod jam inter-cidit & incura coloni, locíque angultiá, magis tamen folla Neronis, &c. Secunda nobilitas Falerno agro erat, & ex eo maxime Faustiano. Exolescit quoque hoc copia potitis quam bonitati Andentium. Falernus ager à ponte Campano lava petentibus urbanam coloniam Syllanam, nuper Truggament and the state of the Tria ejus genera, Aufterum, dulce, tenue. Quidam ità diftinguunt : Summis collibus Gauranum gigni, mediis Faustianum, imis Falernum. Non omittendum autem, nulli eorum quæ celebrantur incundum saporem uvæ esse. Ad tertiam palmam variè venêre, Albana urbi vicina prædulcia ac rara in austro. Item Surrentina, in vineis tantum nascentia, convalescentibus maximè probata propter tenuitatem, salubritatémque. Tib. Cæsar dicebat consensisse medicos ut nobilitatem Surrentino darent, alignum effe generolum acetum. Certant Maffica æquè ex monte Gaurano Puteolos Baiálque profrectantia. Inter Graca vina maximè celebrata fuere Maroneum in Chersoneso Thracia, Thasium. Creticum, Coum, Chium, Lesbium, Icarium, Smyrnæum, &c. Inter Afiatica Cyprium, & montis Libani vina. Reliqua genera vide apud Plinium loco citato. Nostri enim instituti non est omnia vini genera quorum nomina apud Veteres & Recentiores occurrunt enumerare. Sufficiat aliqua eorum quæ apud nos hodie in usu & pretio sunt breviter indicâsse. Ea sunt è Gallicis 1. Parisinum, tenue & oligophorum, ubi bene maturum grati faporis & studiosis aptum, Vin de Paris, Champagne: **Campanum omnium Gallicanorum delicatiffirmum: 2. Burdegalenfe feu Gravianum Comp mon Claret Wine, 02 Graves Wine. 4. Vinum Burgundiacum, Burgundy Wine: inter Burgundiaca autem primum locum obtinet Beaunense, secundum vulgare proverbium Vinum Belnense super omnia recense. 5. Vinum album vulgare, Common white Wine. 6. Vinum Frontinianum, gnerossissimum & moschum redolens. 7. Vina Aurelianensia magni fiunt in Francia ob generositatum & salubritatem. 8. Detmitage, Vinum Eremiticum.

Ex Hispanicis usitatissima & notissima funt, 1. Canarinum, Canarp Sack omnium laudatissimum, generolum & lene, natura amicum. 2. Malacense vetus, Malaga Sack, pracedente etiam opimius & pinguius, at fi copiose fumatur caput gravans. 3. Xeranam, Sherry-Saft, austerius & palato minùs gratum. 4. Alonense, Mitcant Wine, rubrum & crassum, pa-lao quidem gratum, at stomacho minus utile & caput gravans. Huic non multum dissimile est genus illud, quod nostratibus, Tent wine dicitur. Nominis ratio mihi nondum cognita. Adfertur enam ad nos ex Lufitania Vinum Portuenfe Pozto pozt Mine, fed rarius. Vinum Madera Infula ex majori parte in Americam transfertur. Ex Italicis pauca importantur, ex Hetruria Vinum Florentinum rubrum, ftomacho commodiffimum & in convictibus saluberrimum. 2. Verdea dictum, itidem ex Herruria, album, dulce & lene, magis gratum palato, quam stomacho utile. In Italia ipsa celebrantur, Venetiis Vin. Malvaticum, Malvasia, Canarino proximum, non in Italia natum sed in Creta infula; Vicentinum rubrum, dolce & piccante dictum. In Hetruria Faliscinum five de monte Fiascone; Roma Albanum olum celebre, & de monte Pulciano; Syracusanum ex Sicilia insula; Neapoli Vinum rubrum Lachryma Christi dictum, & Vinum Gracum ad radices Vesuvii montis ortum.

Vinum Moschatellinum rubrum ex insula Creta defertur. Act Muscatine.

Ex Germanicis Rhenana fola aut non procul à Rheno remotæ originis ad nosimportantur, ut Nicrinum Deccar Wine, Rinchovianum, Hochamore, Mosellanum, & Baccherac.

Vinum autem alus potulentis quibuscunque Cerevisia, Melicrato, Pomaceo, Apiiti, exterisque è fructibus factitiis tum voluptatis tum salubritatis respectu longe antecellit. Nunc dierum vina austeriora quamvis palato minùs arrideant, ventriculo tamen commodiora & cibo concoquendo magis idonea cenfentur; ut vina rubra Gallica & Florentina, quæ asperiuscula & styptica linguæ & palato fentiuntur; quàm alba, que lenia & dulcia. Verum fi omnia que de vinis dicta funt & adhuc dicenda restant persequi vellem huic soli historiæ non unum volumen sufficeret. Qui plura velit legat Andreæ Baccii eruditiffimum opus de Vini generibus Anno 1596. Romæ impressum, in quo quicquid ab Antiquis & Recentioribus de Historia Uvæ proditum occurrit complexus est, unà cum Observationibus plurimis propriis & animadversionibus in Vina Græca, Italica, Hispanica, Gallica & Rhenana, eorundem culturas, locos, nomina, varios præparandi & tractandi modos, morbos & remedia, vasorum veterum & novorum multiplicem varietatem, cellas, &c. respicientes.

Omphacium Veteribus fuccus erat acerbæ & nondum maturæ uvæ, Sole reficcatus & densatus ad confistentiam Rob. Recentioribus est succus Uvæ immaturæ expressus, colatus, in dolia reconditus, & vale clauso affervatus. Utrumque refrigerat & ficcat; hoc non ad medicamenta tantum sed ad ciborum condimenta & intinctus utile est, nauseam ac cibi fastidium tollit, appetentiam excitat, alvi fluores reprimit, ardores stomachi aliorumque viscerum mitigat, non modò intus sumptum sed & foris admotum.

Dioscoride autore, Omphacium Veterum oculorum claritati confert, eorundémque scabritia &

anguls arrofis, quod hodie de pomorum sylvestrium agresta verum experimur.

Schroderus Omphacium calidis morbis omnibus feliciori juvamento esse ait quam acetum, quod Prater refrigerandi vim & caliditate acri poller, fecus ac Omphacium.

Sapa, Græcis 🚧 μα 🖒 σεσίου ingenii non naturæ opus est, musto usque ad tertiam partem menfurz decocto. Plin. l. 14. c. 9. & 1. 23. c. 2.

Xxxxxxx 3

Defrutum

Defrutum Columellæ idem est quod Sapa Plinio, nimirum mustum ad tertias decoctum. Plinius Defrutum à Sapa distinguit, quod sit mustum ad dimidiam decoctum. His addit Palladius. Caranum, quod ait fieri cum duabus partibus deperditis tertia remanserit.

HISTORIA PLANTARUM.

De viribus & usu Sapæ nihil attinet dicere cum jamdudum in desuetudinem abiit.

Lora Gracis deuréea feu vinum fecundarium, fit ex maceratis aqua vinaceis. Tria ejus genera Plinio. Decima parte aqua addita qua musti expressa sità nocte ac die madesactis vinaceis, rursusque prælo subjectis. Alterum, quomodo Græci factitavere, tertia parte ejus quod expressum fit addita aquæ, expressoque decocto ad tertias partes. Tertium est fæcibus vini expressum, quod fæ

Acetum.

Tartarus.

Spiritus Vini. Spiritus vini seu Aqua Vitæ est liquor è vino destillando in vasis idoneis elicitus. Calidus est & ficcus, penetrantiffimus: Eximi usus in animi deliquiis, ut vel naribus admotus odore suo animam revocer, in cordis palpitatione ac tremore; resistit putredini, in tantum ut carnes vel cadavera ei immer. fa, diu servari possint incorrupta; spiritus languentes refocillat, apoplecticos & comate oppressos juvat. Extrinsecus resolvit tumores frigidos ac scirrhosos, arcet coagulationem sanguinis in contufionibus, cruorémque refolvit ac discutit. Nimis copiose & frequenter pro potu ordinario contunionious, ciaorcinque indiretta de la contra del contra de la contra del la Chymici) hoc est, solvens, ad tincturas extrahendas aliáque nobilissimum.

Acetum fit ex vino vel in loco nimis calido detento, vel diutius reservato, vel Soli exposito. Arte fit cum vinum aut cerevifia coquitur, refrigeratifque fermentum, aut panis calidus hordeaces [qui unus omnium prævalet] aut Pifa, aut Hordeum toftum imponitur. J. B.

Aceti usus frequentissimus est & fere quotidianus in cibo & medicina: in cibo ad condimenta & intinctus. Appetentiam cibi excitat, & concoctionem promovet acidum ventriculi, quò cibi maximè

conficientur, roborando.

In medicina usus est ad æstum febrilem contemperandum, putredinem arcendam, phlegmaticos & glutinosos humores incidendum, ut exscretioni & expectorationi habiles fiant. Extrinsecus scabiem, pruritum, herpetem, &c. calorem corum contemperando, & malignitatem corrigendo la nat. Nervis, nervosífque partibus inimicum est: corpus quoque extenuat, unde macilentis esus usus incommodus est. Memorabilis in hanc rem est historia quam narrat F. Strada de bello Belgico 1.8. Chiapinus Vitellius generalis castrorum præsectus sub mediam fere ætatem, increscente adeò mole, ut faícia è collo demissa sufficiendus effet venter, videns inde quotidie tardiorem se reddi ad belli munia, vino sua sponte sibi interdicto, acetum exinde bibere ad vitæ usque finem perseverari, effectique ut detumescente abdomine, defluentéque ventris pelle, quæ ipse se thoracis instar involvebat, octoginta septem librarum pondo decrevisse compertus sit.

Ad suspensos aut susfocatos etiamsi spumam emittant, da bibendum acetum mulsum cum Pipere. aut Acetum cum pulvere Pulegii & Pipere. Tres servatos vidit Christophorus à Vega. Chestreau. Ad tineam Re Zinzib. 3ii, decoque in Aceti acerrimi & Butyri ana thß quousque Acetum sir consumptum: deinde contunde & cum Butyro fiat ung quo mane & serò tinea inungatur, & intra

quatuor aut quinque dies sanabitur, (inquit lib. Arcanorum) Idem. Observationes è Chelneau ex-

cerptas transmisit D. Hulfe.

Vaporis aceti in peste usus est eximius de quo medici consulendi.

Pro Tartari Historia, usu, præparationibus, &c. vide chymicos scriptores; plenam uvæ historiam scribere mihi nec locus nec opportunitas est. Tartarus est vel albidus vel rubescens; albidus magis aftimatur, ut purior & minus terrestris; optimus è Germania defertur. Ejus parparationes habent facultatem attenuandi, incidendi, & aperiendi.

Cremore Tartari ad 5 \beta dato ardor ventriculi jam desperatus suit sublatus. Ettmuller prax.

cap. 8. Ad fingultum ex inanitione R. Vini Hilpanici & Sacchar. q. f. f. Syrup. fumat æger frequenter. Ex Manuscript. D. Page, Medici Suffolciensis.

Bulimos curatur optimè per Vinum, quod quo vetustius eo melius. Malvaticum præ cæteris

In piça & malacia specifice commendatur à quibusdam aqua pampinorum vitis vere ex vitium surculis stillans.

Quidam sani siti matutinæ sunt obnoxii, hos optimè curare solet haustus vini Absinthitis.

Tumor cancrosus ominino curatus est in quodam viro mihi familiari ex usu vini Rhenani lib. B. cui infundebantur Raphan. Sylv. 3ij. per horas duodecim; in cuius ufu perfeverabat per dies octo vel decem matutino tempore. Ex MS. D. Fifber, M. D. communicavit, D. Hulfe.

Ad mixtionem sanguinis & pulv. fol. Vitis quæ post Vindemiam rubescunt 31. cap. in Vino albo.

F. lib. Arcanor. Chefneau.

De Spiritu Vini illud adnotandum quod ille qui conficitur ex frumento multo magis anodynus sit

quam alius. Muis in Podalir. redivivo p. 31.

R Uvas suspensas putridas, projece in aq. ferventem per horæ dimidium; eas supra ardentes prunas injice, fumumque excipiat mulier septies in die ad deturbandum fœtum mortuum. Mirabile (inquit Zacutus) quod in tam facili remedio tanta vis recondita fit, quod ego feliciter sum expertus, lib.3. Prax. Hift. c. 17. Observ. 2.

Spiritum Vini vulgarem (Mandy, i. e. vinum ustum) cum pulverizat. Zingib. mixtum, & fortiter insufflatum in ejuschem lateris cum parte affecta narem, vel parti dolenti applicatum, ab experientia frequenti commendat D. Hulse in Odontalgia, cum alterutra ex gingivis afficitur absque ulla

dentium carie aut cavitate.

CAP. II.

The Sinensium sive Tsia Japonensibus Breynii. Chaa, Herba Japonia J. B. lib. 27. c. 1. C. B. p. 147. The Thee og Tea Plant.

He compluribus & denfis ramis est frutex : Folis obscure viridibus, per circuitum serratis, non tam Chamælæagni, quàm Spirææ Theophrasti substantia & toto habitu æqualibus. saporis exficcantis cum quadam amaritudine: Flores proferens (quantum ex pictura, & duohus, at imperfectis, ex Japonia transmissis flosculis conjicere potui) Cisti feeminæ & Gossipii menus, a multi medium dottinentes, uberrimos, quinis foliolis albicantibus aut pallidis confiantes, framinulis medium florem occupantibus. His demum fuccedunt fruitus, dum adhuc vigent (ut ferunt) virides, reficcati autem cortice magis rugolo, ex spadiceo fusco vestiti, in quibus non minus quam in Coccis Orientalibus mirabili varietate mutabilis Vortumnus ludit: quidam penitus globoli sunt instar déboum Coccorum, ed etiam magnitudine, aut duplo pane aliquando majores, femen tantum uni-cum continentes: alii contra geminati, five in duos loculos dilpertiti, alii verò trigoni, forma & magnitudine à fructu Ricino fimili J.B. non admodum abludentes: Hi maturi ubi se aperiunt in tres, illi in duas dehiscunt partes, quarum quælibet semen continet, quod vel orbiculare planè ad Styracis, vel quia minus splendet, ad Fructum exoticum 15. à Jacobo Gareto acceptum Clus. propius accedens, vel in una parte (effilis, nonnunquam etiam triquetra est nucula, tenu putamine & lawi, findicai fen subrufi coloris, exceptà basi (qua parte adhæsit) albidâ, constans, quo nucleus subabidas pallidusve, ac valdè rugosus, gustu primum dulci, postmodum amaro & nauseabundo, tandemque calido & valide exficcante, cuticula tenui & cinerea obductus, continetur.

Catalogum Autorum qui de hoc frutice scripserunt vide apud Jac. Breynium Exot. Centur. 1. cap. 52. mibus adde D. Pechlin Belgæ Tractatum de Thea anno 1684 editum, in quo historiam ejus plenam radit, & contra Sim. Paulli usum ejus defendit. M. Du Four historiam Theæ, Lugduni impressam 1685. & Tractatum quendam Anglicè conscriptum Londini 1682.

Verum omnibus quæ de Thea scripta ab aliis sunt Observationes D. Wilhelmi ten Rhyne, magni Imperatoris Japoniæ medici, præferendas censemus ; quæ apud Jacob. Breynium habentur in Appendice

Semen hujus fruticis circa mensem Februar terræ (ni nimio indurata gelu, vel nive altiùs tecta (m) mandant Japones sequenti methodo; In terra bona, dulci, non salsa, neque limosa, neque arenosanimis, sed temperata, rotundum ad octo aut paulò minùs pollicum altitudinem scrobem effodiunt, ora 40. ad 50. feminales folliculos confertim injiciunt, exinde scrobem operientes, eundemque inhorrescente bruma stramineis storeis tegentes. Hæ autem seminalia capitula communiter in sex, oto, decem, ad quatuordecim, & quandoque plures paucioresve frutices propullulant, quos absque ulteriore cultura naturæ ingenioque suo relinquunt agricolæ, niss quòd eos ab inutilibus herbis repurgent. Stirpes autem quo in spissius glomeramen altioremque apicem (rarius tamen supra quatuor aut quinquepedes) exsurgunt eò meliores judicantur, mollioribus utpote magisque benignis foliis, quæ rarenter intra primum triennium decerpunt Japones: decerpunt autem plerumque mense suo tertio, qui ordinariò juxta nostrum Aprilem est, nonnunquam adusque medium Maii procurrit (anno nimirum intercalari, quovis triennio recurrente) quando matres cum suis infantibus & ancillis foliahae calathis colligunt, novella & recens edita (fubflavescente suo virore & parvitate à virentibus foliis facillime distinguenda) cum parum adoleverint ficca tempestate, quacunque diei hora, inprimis intensiore Solis astu, avulsa circa vesperam portant domum.

Tum fingula folia fusæ ex ferro patellæ Sinicæ, nitidæ, candenti atque obliquè collocatæ (ne manus comburant) injectant, eademque manibus affiduè versant, usquedum flaccelcant, mundis tunc floreis papyrove imponenda, ac perflanda flabello ut frigefcant; hinc in planis ex Arundine Indica confectis corbibus conteruntur, donec compactè crispentur: hinc iterum in pura & modicè candefacta patellà uti antea manibus continuè versantur donec mediocriter induruerint, deinde patella eximunt & flabello frigefaciunt, & in tertia ac quarta patellis per gradus minus calefactis revolvunt, ut majorem ficcitatem duritiémque contrahant. Tandem ollis intrinfece vitreatis bene claufa fervant, & in urbes pagósve venalia transferunt. Postquam autem per Sextiduum circiter ollis reserata fuere, easdem aperiunt, foliorumque delectum, minora & teneriora à majoribus & durioribus separando, faciunt, ultimaque vice in quinta patella securitatis ergo siccant, in annos tunc durabilia, si

accurate obturata teneantur.

Pro Imperatore & Magnatibus majore studio & cura colitur. [Prope Misko urbem locus Oast dictus totius Japoniæ in hoc opere princeps est] Frutices nempe, à mmia pluvia, vel intenso ardore frigoreve, caterisque aeris, injuriis & pravis purgamentis, volatilibus reptilibusve insectis studiosè præmuniuntur, justo rigantur tempore, &c.

Congrua tempestate scrupulosa foliorum fit electio: tenerrimi fruticum ramusculi primavis in apice foliis nudantur, quæ eapropter cariffima potentioribus refervantur emptoribus; hæc autem à mediocribus; hac iterum à majusculis, hornotinis tamen fingulis, segregantur: omnia in umbra

Runcolæ & tenuiores folia eo quo diximus modo præparata promifcue in æneo cacabo aquá repleto lento coquant igne, & sic toto die pro communi potu in foco suspensum servant; donec iteratis tincturis folia illa debilitate rejiciantur, ingestis protinus novis. Primates autem & locupletiores cives nallum in redomestica opus majore diligentia, fastu atque nitore & artificio curant quam sui T'ebia parparationem. Quandoquidem qui in cateris parciffimæ funt supellectilis copioso & superbo instrumentorum famulorumque apparatu impensè imò ad superstitionem usque gestiunt.

Lib. XXVIII.

1621

T.ocus.

Vires

HISTORIA PLANTARUM.

Instrumenta sunt ex electo Ophite mola (quali nostrates semen Sinapi conterunt) qua suum T'chia in tenuem pollinem commolant. Præterea fornacula, ex mixto cum aliis metallis are arrificiosè fusă, cui aqua plenam cucumam, ex eadem materia confectam superimponunt, ut semper præsto sit Lympha servens. Hinc exiguis cochlearibus (ex testudineo cornu aliove pretioso ligno, vel pratto it Lympha fervens. Find exiguis continuation of the continuation of the calculation of the calculatio dunt, ac imperiusa cum municato mantito interconsiste and unaffant donec in spumameleve.

Arundine Indica crenarum forma artificiosè concisis, sein tandiu quassant donec in spumameleve. eur. Famulos qui in hoc opere occupantur omitto. Sinenses autem (quorum methodum nostrates fequuntur) fervefactam in cupreo cacabo aquam ficcis integrisque folis Thee, fingulari olla prins inectis superfundunt, tincturamque extrahunt, quam limpida aqua ad gratam amaritudinem temperatam calide forbent, faccharumque utplurimum una masticant, uti & nostrates, rarius autem Japo. nes, tametli 2000 Deinde nova affusa aqua tincturam iterum extrahunt secunda vice, que debilior est prima, postea folia abjiciunt; que sociis navalibus meliorum defectu acetariorumvicem supplent. Japones autem issdem foliis rubentes papulas ac cutanea sudamina curant; atque in tinctoria arte eadem (vetusta licet) usurpant Mauri.

Fruticis hujus natale folum varium est in Japonia: plurimus in regione Fisien crescit. Humo gan. der neque arenola neque lutola nimis, neque declivi neque acclivi nimis, aprica & temperata planitie latior: multis autem in locis inter ipfa frumenta in pulvillorum liris frutices Thea confitos in-

tuearis. In China etiam crescit. Pretium pro foliorum magnitudine variat. Quantum namque magnitudine sursum decrescunt :antim pretio accrescunt. Tanta est autem pretii differentia, ut una libra hujus Thez pluris veneat quàm centum libræ alterius: Foliorum verò bonitas in grata fragrantia (proxime autem ad Fœni accedentis odorem, tantisper aromaticum accedit) colore viridi, (nam parum masticata sindique ubi fuerint, viror vividus emicare debet) sapore subamarè dulci.

Has ei vires tribuunt Sinenles, Sanguinem purificat, horrenda pellit infomnia, vapores à cerebro arcet malignos; vertiginem capitísque dolorem, præsertim à crapula ortum mitigat; hydropicis conducit, egregiè enim diuretica eft, capitis rheumata exficcat, humorum acrimoniam corrigit, obftructiones viscerum tollit; visum instaurat; quippe quantum ego existimo, hæc decoctio T'ebia primarium Japonensibus est antidoton contra visus imbecillitatem ac oculorum, vitia illis frequentisima, ac ex affiduo Oryzæ calidæ & sui Sacqui potu & usu maximè contracta. Adustos humores temperat, calidum emendat jecur, induratum lenit lienem; fomnum coercet, in iis præfertim qui rarius The bibunt. Corpora porro reddit vegetiora; inprimis autem hebetiores à somno ac torpore sensus expergefacit, cor exhilarat, timorémque propullat, inteffinorum tormina ac flatus compecit, illéa, qui uterum infefant discutit : viscera virésque roborat, reminiscendi vim exsuscitat, ingenium acuit, bilem temperat: nephritidem tollit medicamen hoc lithontripticum; ego saltem nunquam in Japonibus vel minimum calculi, five renum, five vesicæ indicium reperi, sat sedulo licet inquisverim: ac tandem dulces in amplexus vernit officium thori.

Ad specifica stomachica pertinet herba Theze, non tantum stomachum roborans sed & à calculo & arthritide præservans, & capiti inprimis conveniens. Præservat ab ebrietate, & somnum arcet,

& flomacho inprimis confert. Ettimiller. Prax. cap. de chylefeos laftonibus.

Que in Bontii & Pilonis hiftoriis hujus plantæ reprehendit & emendat apud Breynium vide. Quòd in Europæis regionibus quædam fanitatis incommoda æquè efficaciter non arceat potusille

Thee quam apud Sinenses vel Japonas, non præparandi utendive modo adeò imputandum cenko quam quidem affiduitati usûs & temperatiori victûs rationi.

De nocumentis hujus potus hac apud Antonium de Heyde occurrunt in Centur. Observationum,

Tincturam è foliis Thee mediante aqua calida extrahi vulgo notum est. Ejus potum aliquando quibuldam conducere negare nolo; tamen ut eum omnibus utilem putem adduci nequeo: quippe verisimile videtur emolumenta quædam Thee adscripta ab aqua calida potiùs esse deducenda. Hunc potum quibusdam nocuisse videtur experimento sapius probatum: inter alia hoc patet sequenti historia, mulier vegeta & sana, potui Thee addicta, conqueritur de frigore acri interiora concutiente, præsertim noctu, quod à Thee potu derivandum putat hanc ob causam, quia eo potissimum corripitur ubi huic potui indulsit. Meminiante aliquot annos virum robustum conquestum esse de frigore acri in abdomine, quod etiam potui Thee, quem quotidie sumebat imputat. Communicavit D. Hulse. De potu Thez & Coffee, hac occurrunt in Muis Podalirio redivivo. p. 59.

Sed quid sentiendum de potu Coffee & Te: Ego cum Lugduni Batavorum studiis operam dabam; per totum annum Cephalæa miserè laboravi, & postquam potui copiosiori Teè & pracipuè quidem Coffee quotidie sumendo assuevi, semper immunis ab ea vixi non tantum, sed & abomni alio incommodo, quamvis anteà ità vixerim, ut mortis haberet vices lentè quæ trahebatur mihi vita gementi, qui per totum quinquennium cum longa morborum serie acriter conflictavi.

Et p. 85. Ego nonnullos novi meorum familiarium antea haud parum à nephritide cruciatos qui nullum incommodum inde amplius persenserunt postquam potum Coffæ satis magnå copià afsumpsêre.

Cæterum hæc arbor rectius fortasse ad eas quæ fructu sicco sunt refertur.

Quidam ex Oriente reduces affirmant Magnates Chinenses & Japonenses decoquere gemmas & flores hujus plantæ, majores vires iis attribuentes quam foliis.

CAP. III.

De Euonymo.

ո Uonymus, i.e. boni nominis, હાત ' તેમાંગલાવામ મેં મહત' તેમમામાનાત્રેય, ut volunt. Euonymi autem de-Icriptio apud Theophrastum & Plinium arbori ita vulgo dicta per omnia non convenit. Quomam tamen hoc nomen usurpavit per me retineat. Adeo panta pulpa nucleos oblinit, ut rectus ad Arbores quæ fructu sicco sunt referenda videtur.

A. 1. Euonymus vulgaris Park. vulgaris, granis rubentibus C. B. Euonymus Theophrasti Ger. Euonymus multis, aliis Tetragonia J. B. Spindle-træ og Prichtwoot.

Ramosa est arbuscula, aut certe frutex arboreus, altitudine quatuor aut quinque s'imò septem aut occinterdum] cubitorum: cujus stolones lato virore perfuh, & nuper nati ramuli, propter conticent in quatuor angulos excurrentem, quadrangulares apparent, non fecus ac fi dolabra ars perpolitifier, ipso alioqui ligno interno tereti, albo aut flavescente. Cortex viret. Rami crebrò intervallo in oppositos ramulos dividuntur. Folia oblonga, acuta, crenata, e Periclymeni genere murano in dictae foliis fimilia & aqualia. Paulò post veris initium Flores profert pallidos, aut herbaceo cuodam colore constantes, ex quatuor foliolis congestos, quibus totidem alternațim pofia calyculi folia subjiciuntur, pari numero apicibus luteis umbilicum curvosum viridantem cum stylo concolore occupantibus. Singulis floculis inguli fucedent fructus, seu singula filiqua quadrangula, rubentes aut puniceae [rarius alba C. B.] totidem distinctis loculis semina parva solida conment, cuticulà croceà intecta, medullà alba, figura femini cannabino fimilia, hoc est, ex rotun-looblonga, fed majora, sapore amaro, cum obscura quadam dulcedine nauseabundo. Ipsa etiam arbuscula tota gravem & injucundum habet odorem.

Mareries ejus fic satis solida, fiffilis tamen & æqualis est: ea cum adhuc succo turget cæsa diluto

roceo pallore etiam Buxum provocat. Nonnulli Tetragoniam Theophrasti esse volunt, quòd rami ob linearum quatuor rustarum, dorsi modo extantium, rectà per viridem corticem porrectarum discursum quadranguli appareant, quod hiicarbori peculiare est, & quòd in fructu quadrangula filiqua sit. Quod si Tetragonia sit, Euonymusnon erit, nec enim verifimile est eandem arborem diversis nominibus & locis tradidisse Theo-

In sepibus frequens est tam in Anglia, quam in exteris regionibus. Maio [in frigidioribus locis] Locus. floret: Autumno appetente filiquæ quadrangulæ purpureo tinguntur colore donec penitus rubescant, nostea sua sponte decussatim quadripartitæ rumpuntur, ac hiantes ita pendent in hyemem usque crocas bacculas vel femina oftentantes non injucundo aspectu. J.B.

Egonymum pecori noxiam esse, ut Theophrastus tradit, se scire ait Matth. & Ruell. neque pecu- Vires. dem, neque capram, novellarum etiam germinum avidam, hanc attingere scribit. E contra Clusus se in Pannonia observasse à capris maxime appeti, easque ejus foliis sine noxa avide vesci; quod nobis ob ingratum hujus plantæ odorem & vim catharticam minùs verifimile videtur.

Hujustres quatuorve baccæ tam per vomitum, quam per secessium purgant: Emolliunt etiam & resolvunt exteriùs appositæ.

In lixivio coctæ capillos flavo colore tingunt.

Pulvis exficcatarum in ufu est apud nostrates mulierculas ad pediculos interimendos & furfures capitis detergendos.

Ex ligno fusi muliebri netu celebres in Germania & Gallia detornantur, unde & Fasanne & Fufaria dicitur. Nonnulli ad dentiscalpia utuntur.

Triplicem proditum est parari ex hujus fructu colorem, flavum, si post festum S.Joan. Baptistæ dum adhuc viridis est collectus cum tantillo Aluminis parum bulliat; viridem & fulvum.

2. Euonymus latifolius Clus. C. B. Ger. Park, latifolia J. B.

Virgas habuit cum id reperit Clusius cubitales duntaxat, lentas & fractu contumaces, quas ambiebant bina folia, ex adverso semper nascentia, leviter in ambitu serrata, Euonymi vulgaris soliis non absimilia quod ad formam attinet, sed longe majora, Citriæ mali foliis amplitudine non cedentia, viridia, gustis ingrati & amari; Radicem digitalis crassitudinis, summa tellure in cubitalem longitudinem excurrentem, multisque flavescentibus fibris donatam. In horto culta post paucos annos ad humanam vel majorem altitudinem excrevit, ampliora folia nacta est, florésque ac semen tulit. Maio enim mense oblongi tenuesque inter infima folia pediculi nati sunt, è quibus aliquot dependebant Flosculi, quatuor albicantibus foliolis & ad carneum quodammodo colorem accedonibus præditi, formå perlimiles Euonymi vulgaris floribus; quibus successit fructus ut in vulgari quadrangulus, interdum etiam quinque angulis præditus, major tamen & quafi alatus, maturitate debifens, & alba grana, aurea pulpa incluía, nonnunquam Augusto, sed porissimum Septembri mense continens. Sub Autumni finem folia abjicit, & extrema ramulorum cuspide oblongam gemmam, spem futuræ germinationis novo vere producit.

In Pannonia interamni, nunc Sclavonia dicta, uno tantum in loco invenit Clusius in sylva illa Locus.

quaex Greben arce descensus est versus Waraldinum.

Locus.

3. Euonymus Pannonicus Ger. Park. flore phaniceo J. B. granis nigris C. B.

HISTORIA PLANTARUM.

Arbufcula est aut frutex homine altior, cujus caudex & rami tuberculis asperi, ac veluti pundie notati, & rami funt pulverulenti: folia serrata Pruno sylvestri similia: flosculi aliquot simul ex longis petiolis quadrifolii, fimiles Euonymo vulgari, phœnicci coloris. Cluf. fic fufius hane de feribit.

Bicubitalibus, aut etiam majoribus ramis affurgit, digitali, interdum pollicari craffitudine, lents & obfequiofis, denfo cortice obductis, viridi primum, deimde multis nigricantibus maculis afperto, qui in summo dividuntur in plures ramulos, ordine & serie quadam inter se oppositos, quos exor. nant folia, similiter ex adverso sita, latifolia Myrti foliis paria, teneriora, levitérque in ambitu cre. nant joua, inmitter ex adverto ma, natione rayit in paira partia partia primum exficcante, deide amariufculo & calido ; è quorum finu in oblogis graclibufq, pediculis unus, bini aut ad fummum terni flofculi, fplendentes & purpurafcentes dependent, tetrapetali, umbilico quadrato, & lureis framinulis quatuor angulos occupantibus, Coggygria flori non multum absimiles, majores tamen. Fructus succedit in quadrangulis siliquis, vulgaris Euonymi fimilibus, spongiosus, aurei coloris; iis dehiscentibus tenui filo propendens, in quo grana extima parte nigra & splendentia, Fraxinellæ granorum instar, bina interdum & terna eodem loculo &

Copiosè nascitur in sylvosis utriusq. Pannoniæ montibus; sed qui Alpes attingunt eam alere de

finunt. Invenitur & in Moravia.

Dantur & alii Euonymi, & Euonymo affines, qui ob seminum conceptacula per maturitatem ficca ad alium locum pertinere videntur. Ut Euonymus Virginiana capsulis eleganter bullatis D. Banister. Euonymus Virginiana Pyracanthæ folio ejusdem. Euonymo affinis Ægyptiaca, &c. C. R. Euonymo affinis Æthiopica, &c. Herman. Hort. Leyd.

CAP. IV.

A. Agrifolium Ger. Agrifolium sive Aquifolium Park. Aquifolium sive Agrifolium vulgo J. B. Ilex V. five aculeata baccifera folio sinuato C. B. The Dolly-tree.

Licubi in justam arboris magnitudinem excrescit, sæpius pumilum ut ad frutices referri possit, perpetua fronde viret. Caudex & rami lenti, flexiles, læves, cortice duplici muniti, exteriore viridi [in trunco utplurimum cinereo] interiore pallido; odore cum avelluntur, tum etiam sapore, ingrato, fœtente : materie chlorâ albâve, dura ac solida, ac circa interna nigricante, quæ præ pondere in aqua fidit, Buxi aut Guaiaci instar. Folia satis magna, densa, finuata, longis & rigidis in ambitu spinis horrentia [interdum licet rarius superiora folia Laurinis funt fimilia, fine aculeis, quod in vetulis arboribus copiofiùs observatur] colore obscurè viridi, splendente, ex pediculo brevi, fapore non ità ingrato ut cortex. Flores pulchit, parvi, chlori, quatemis foliolis, totidemque apicibus constantes [in quorum medio baccæ rudimentum] conferti ut in Lauro, brevibus pediculis appenfi; quibus fuccedunt baccae parvae, rotundae, rubrae, umbilicatae, gultu fubdulces, cum tetro quodam sapore: intus continentur semina quaterna, triquetra, oblonga,

Qui Agrifolium folio leni diversum statuunt à vulgari, næ illi multum hallucinantur, nam vetulæ tantum arbori accidit ut talis fiat; non tamen rariùs (ut vult J. Bauhinus) sed sæpissimè & ferè semper apud nos. At neque propriè Agrifolii varietas est; nam sæpe in spinosissima Aquifolia occurrunt eiusmodi folia non spinosa, ut cuilibet observare licet.

Fructûs autem color in hac arbore interdum variat. Reperitur enim alicubi in Anglia Agrifolium baccis luteis quales nobis oftendit D. Dale ab arbore in agro Wiftoni Suffolciæ vici non procul

à Buers oppidulo, loco paludoso nascente decerptas.

In Anglia frequentifilma est hac arbor in fepibus inq, frutectis & faltubus potius quam fylvis, præsertim in lapidosis & glareosis, incultis & desertis. Reperitur etiam non minus frequens in Germania. Videtur etiam gaudere montofis & frigidioribus regionibus: in calidioribus rarior est, & fruticis mensuram vix egreditur nisi colatur.

Hac arbor nonnullis 'Ayela Theophr. 3. hift. 4. videtur, quorum sententiam refutat J. Bodaus à Stapel. Plinii tamen lib. 16. cap. 18. 21. 24. Aquifolium an sit necne in medio relinquit.

Arbor hac operibus topiariis, in Septentrionalibus præsertim regionibus præ aliis commoda & opportuna est; cum sit frigoris patientissima, & perenni nitentium foliorum virore aspectui grata, nec tonsuram respuat; eóq, etiam hortulanis acceptior, quòd nec radicum reptatu, nec importuna ramorum luxurie moleita sic, nec tamen minùs densa & multiplicata fronde quam quavis alia arbor frutéxve tonfilis, quantumvis hoc nomine eam improbet J. Bauhinus. Vidimus in vindario D. Joan. Evelyn * tonfilem Agrifolii sepem densissimam, pulcherrimam 300 prope pedes

Ex hujus arboris corticibus vilcum parant nostrates hoc modo. Delibratis Junio aut Julio menfibus, quotquot videtur aut opus fuerit hoc genus arboribus, cortices detracti in aqua fontana per septem aut octo horas continuas decoquantur donec tenerrimi evadant seousq donec cortex cincreus a viridi abscedat aut separetur, quod duodecim fere horarum spatium exigit. D. Evelyn.]

Coctos in acervum humi cum Filice SSS componas, aquá prius curiose feparata [frondibus aut herbis quibufcunq, fucculentis obvoluti & contecti ad aliquam crafficiem in cellam aliúmve locum frigidam recondantur. Idem] & per duas trésve septimanas fermentari & computrescere sinas, donec inmediaginem abeant: Exemptos deinde in mortario tandiu tundas donec fingi formariq, poffunt intermalia farinacea. Maffam in aquam profluentem fubmerfam manibus verfes & diligenter inhar manus variacea. Aqua brevi fordes omnes & recrementa obharentefiq, corticum reliquias fecum auferet ibigas. Aqua bievi botas offines de l'eccementa conserenteiq, corticum reliquias fecum auferet dische, victo refiduo puro & defacato; in fietili aliquo vase per quatuor adhuc aut quinq, dies definando, donce se penitus purgaverit & perfecerit : deinde in novum vas translatum reservetur se perfecerit : deinde in novum vas translatum reservetur

duum. Baccz ad colicos dolores utiles funt; craffos fiquidem pituitofofque humores per alvum edu-Bacez au control control and states and states and plantonouture numores per aivum edu-ant decemant diodecim, numero fumpta, ut ab his accepiffe fe air Dodonaus, qui earum experi-

mentum quandoq, fecerunt. nentum quaixona. Zrehogalum factum ex cerevifia & lacte, in quo decocti funt hujus foliorum aculei, mire conducit ad dolorem colicum & tormina intestinorum, ut in semetipsa alisse, experta est matrona quadien nobis cognita post alia medicamenta frustra tentata, à muliercula quadam vaga & circumfoam noos Son video tamen cur non & foliorum ipforum decoctum idem præftet. Reccaviculis, praccipue Turdis Iliacis diétis, hyberno tempore terra nivibus operta in alimen-

imocuum. Mathiolis radicum decectum in fotu ad articulorum duritiem, tumores diffolvendos, offa fracta

ferruminanda commendat.

Frondes & ramuli baccis onusti natalitiis Christi Domini parietibus & fenestris appenduntur ad

Lignum ponderosum, firmum, album, ad molendinorum fabricas utile est, ad ea quæ torno elahorantur, ad manubria instrumentorum rusticorum, scuticarum, &c.

In Catalogo Horti Academici Lugduno batavi, à D. Hermanno editi, hasce Agrisolii seu mavis Aquifolii foliorum respectu varietates invenio,

Aquifolium foliis ex luteo variegatis. Idem foliis ex albo variegatis.

Idem foliis oblongis fpinis & limbis argenteis.

Idem foliis subrotundis, spinis & limbis argenteis.

i Idem foliis oblongis, fpinis & limbis aureis. Idem foliis fubrotundis, fpinis & limbis aureis.

Aquifolium echinata folii superficie Cornut.

Haue plantam observavit D. Tancredus Robinson in pulcherrimo horto Reverendissimi Episcopi Londinerifis, D. H. Compton, inter multas alias novas & rariffimas plantas cultam ab ingenioliffimo Vino & peritiffimo Hortulano D. Georgio London. A vulgari Agrifolio facile distinguitur foliorum. fgura, que non ambitu modò sed tota inperficie scabra sunt & spinis horrida.

CAP. V.

Baccifera Indica fructu tetraspermo in foliorum alis sessili. Scherunam Cottam H.M. P. 2. T. 16. p. 23. Corni seu Sorbi species Bontio.

Rutex est duûm triúmve hominum altitudine, nascens in arenosis & petrosis. Radia profundè in terram descendit, permultas oblongas, tenues fibras, capillamentis hinc indè vestitas, tam à latere quam subtus emittens, cortice exterius rubicundo obscuro intus rufo, saporis adfringentis, fulphurei & infesti. Stipites induti funt scabro cortice, cinereo, interius viridi & rubesente, intus ad lignum albicante, qui in plures tenuissimas planas corticulas (è quibus compresfa& implexis fornites igniaries conficiunt) refolvitur, effq, adfringens; ligno intus albicante, ac ponime ad radicem cavo, alias folido. Tam stipites, quam rami longis crassis lignosis spinis hinc indemuniuntur. Folia pediculis brevibus, rotundis, crassicolis fulta, oblongo rotunda sunt, ad petiolumparum contractiora, ac in vertice rotundo cuspidata, superne plana, saturo virore nitentia, subus dilutiora, saporis adstringentis. Florer, qui in summitate ramusculorum suis petiolis ex origine foliorum proveniunt quafi fasciatim fine calyce, sunt viridi diluti, odoris nullius, constantq, duplici ordine foliorum, quorum quinq, quæ exteriora cuspidata, surrecta, & interiora versus nonnilhil infexa sunt, quinq, quæ interiora rotunda sunt, & superiora versus punctulis eminentia. In horum medio ex umbilico fizius acuminatus exfurgit, paulò infra acumen quinq renuia fiamina fiellifor-mère ejiciens, qua nodulis albicantibus, ac dem flavescentibus dotata sunt. Florum periosi prodeunt in sua origine foliolis acuminatis. Fructus, qui surculis insident parvi & rotundi sunt, adinstar Pirorum Lauri, superficie glabra, primum virides ac nitentes; dein colore nigro cum maturi funt, & sapore subacido, continénto, quatuor grana seminis alba ac transparentia in propriis suis loculamentis.

Foliorum decoctorum vapor ore exceptus dentium dolorem mitigat, & vermiculos in dentibus Vires.

Vires &

non longè à Londino.

CAP. VI.

Frutex baccifer Malabarious flosculis pentapetalis ramis inhærentibus, fruttu tetrappreno, Perin-Patsjotti H. M. P. 5. 7.6. p. 11.

H.M.

Rbuícula est humilis, septem circiter pedes alta, ac Patsjotti similis. Folia ordine decussate file amulis inherent, oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu crenata, crasse, densa, glabra, splendentia, nervis aliquot è media costa in latera excurrentibus. Fioscali non sirculis foliaceis, at iptis ramis inharent quinq candidis. oblongo-rotundis & acuminatis foliolis confiantes, numerosis, spaminulis albicantibus, slavescentibus apicibus ornatis, medium occupantis, inter que stylus prodit exiguus, obtusis. Floscalis succedunt Baecer rotunda, quadripartita, vindissaves quaturo intus continentes semina rotucunda, collongo-rotunda; Proventi in Candenate, semper viret, fructus sert Septembri & Octobri mensibus.

Provenit in Candenate, lemper viret, fructus fert Septembri & Octobri mentibus. Ex hujus foliis in lacte vaccino & Selami oleo coctis linimentum paratur ophthalmicum & ce-

Locus. Vires.

1624

CAP. VII.

Frutex baccifer Malab. fructu plano-rotundo pilofo tetrapyreno. Pai-Paroea feu Courádi H.M. P. 5. T. 46. p. 91.

H.M.
Rbufcula humilis eft feu potius frutex, sex circiter pedes altus, caudice medioctier crasso, cortice vestitos spadiceo, ramulssa, que cortice cineta, acuminato, in ambitu crenata, spinulssa, caudice medioctier crasso, acuminata, in ambitu crenata, spinulssa, exiguis hine inde obstra, crassa, aprovensia, superne splendentia, inferne nequaquam: sapor amarus, aromaticus. Eleves inodori, plures simul juncti petiolo longo in surculis proveniunt, quina, oblongo-teretibus, acuminatais, intus abicantibus, stus viridbus ac subasperis, se exteriora versus reflexis folis constantes staminulis alique abicantibus, savedentibus apicibus ornatis, medium occupantibus: inter que stylus prodit virids, surcedur capitulo plano. Floribus succedurit bacca plano-ortunda, virides primium, dein flavescente ac croces; longista abicantibus pilis obsites: intus continentur officula quatuor, dura, abicanta, meleus includentia, candidos amaros.

Provenit variis Regni Malabarici locis, præsertim circa Porea, Cochin & Calicolan: semper vire,

Provenit variis Regni Malabarici locis, præsertim circa Porca, Cochin & Calicolan: semper vire, quotannis mense Julio sloret, Novembri autem maturos fert fructus.

E foliis, radicibus, fructibusíque in aqua coctis Apozema conficitur, quod in Arthridde perquant utile perhibetur.

CAP. VIII.

Fruten Indicus baccifer floribus umbellatis, fructu tetracocco. Sondari H. M. P. 5. T. 40. p. 79.

H.M.

A Budicula humilis eft, decem circiter pedes alta, caudice mediocriter craffo, ramulifq viridibus in orbem diffulis ornato. Lignum albicans, furvo cortice cinctum, necnon infecento intus medullà refertum. Radix nigricans, odora, faporis haud ingrati. Folia oblongo rotunda, acuminata, fupernè atroviridia ac fiplendentia; infernè fubbviridia; cofta media craffa, lignofa, viridi-albicans, ac in averfa parte extuberans, è qua plures exiles nervuli fuperiora versus exoritantur, qui in fe invicem arcuatim deferuntur; fapor fylvelfirs ac ingratus. Floris exigui, fivaveolentes, candidi, calycibus exiguis fubviridibus, in quirqa, facinias acuminatas fectis, inharentes, extremis ramulis umbellatim proveniunt, pentaphylli, è quinis fcil acuminatis foliolis, inferius juncitis conflantes; totidem flaminulis albicantibus, rufelcentibus apicibus ornatis, medium occupantibus: inter quue fylus prodit exiguus, viridi-albicans, ac fupernè bifidus, cupus bafis eft globulis exiguus, viridis. Flosculis fuccedunt baece tetracocce, aliquando pentacocce, virides primum & nitentes, den flavecentes, tandem maturiores nigricantes, carne intus referte fucculenta, nigricante, aromatica, intra quam quattor plurimum continentur officiale feabra, triquetra, albo-rufelcentia.

Crefeit in variis Regni Malabarici locis, præfertim circa Cranganoor; femper viret, quotannis floret ac maturos exhibet fructus, mense viz. Septembri.

In Medicina vix ullum habet ufum,

CAP. IX.

Frusex Indicus baccifer, floribus racemosis frustu oblongo, tetrapyrena. Perin-Panel. H. M. P. S. T. 15. P. 29.
H. M.

Ruex feu Arbuscula humilis, quatuor circiter pedes alta, caudice tenni, albicante, cortice obdeto cinerco, intus viridi, aromatico. Radix denla, albicans, furvo cortice tecta, faporis acris, odoris aromatici. Folia geminata ordine parallelo circa ramulos craffis a chivrindibus periolis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, tenuia, superne colore atro-viridi splendentia, inferne viridi dilutiore, costa media crafsa. Flores racematim proveniunt, candidi primim, dei messe quima teretibus, acuminatis, ac extrorsum reflexis folis constantes, toticam albicantibus spanimulus staves centro sum reservatarem & umbilicum occupantibus; inter que spliva prodis furrectus. Floribus delapsis succedum Bacca oblongo-rotunda, acuminata; crasso, duro & atro-viridi cortice tecta, pulpa intus albicante primum, dein subcerulea, aquosa ac inspid referes. In meditullio decussatim quatuor latitant semina albicantia, dura, oblongo-rotunda, membranaccis pelliculis à se invicem sequence.

Nalcitur Regni Malabarici variis in locis, præsertim in Berkenkour: semper viret, floret & fru Locus.

eaun eaux E folis hujus ficcatis & prunis impositis suffumigium sit, quod paroxysmos hystericos potenter Viren solvere servui.

SECTIONIS III.

MEMBRUM QUARTUM.

De Arboribus & Fruticibus bacciferis, acinorum granis vel pluribus quatuor, vel numero ngbis incognito, & nondum explorato.

CAP. I.

De Rhamno Cathartico seu Spina Cervina.

Uamvis arbufcula hac in fingulis acinis plura quatuor grana non contineat, quia tamen granorum numerus nobis nondum exploratus est huc eam retulimus.

A. 1. Rhamnus Catharticus J. B. C. B. Solutivus Ger. emac. Solutivus, sive Spina infectoria vulgaris Park. Buch thoan, og common Purging-Choan.

Celebravit Rhamnum catharticum usus in purgando multus & felix, arbusculam sepibus aliculsi familiarem, cortice externo migro vestitam, cui duo alii fubsunt, alter viridis, alter luteus, materie pallada, dura, ramis statis crebris, issque ferè ex adverso sitis brachitatam, duris rigidisque & longis spinis foliosis minacem, aculeis praterea aliis minoribus horrentem. Folia ad Pruni solia accedunt, acumnata, atro-virentia, crenata, nervosa, adstringenti sapore. Flores herbacei coloris, parvos profett, quatuor apicibus constantes, multos simul junctos. Succedunt bacea frequentes ad radicem spinarum, ex longinsculis pediculis, Frangulae pares, per maturitatem nigra, succo virente plenar, quabus grana terna vel quaterna, Pyrorum granis pane similia, sigura ser et riangulari, cortice nigricante, medulla alba, non ingrati saporis, qua facile ungue premente franguntur: sapor baccarum amarus, & astringens, & qui facile gustanti nauseam moveat. Habet & succus seatum nescio quem sibi peculiarem odorem.

Locis senticoss, sepibus & sylvis non rarò occurrit in Anglia, Germania, Pannonia, &c.

Bacce hijus fruticis tria colorum genera præbent. 1. Messis tempore lectæ, arefacæ & tusæ, vUsu.

Bacce hijus fruticis tria colorum genera præbent. 1. Messis tempore lectæ, arefacæ & tusæ, vUsu.

Bacce hijus fruticis tria colorum genera præbent. 1. Messis tempore lectæ, arefacæ & tusæ, vUsu.

Rocia tingenda etiamnum in tusu. 2. Autumno cum maturitatem assecutæ nigræ evaslerint collectæ, tusæ & in vase vitreo asservatæ pulchrè viridem exhibent colorem, quem ænjæstren vocant pictoribus accommodatissimum, & in magno usu. 2. Circa Festum S. Martini in arboribus adhue hærentes si legantur, Puniceum colorem reddunt (ut perhibet Tragus) iis qui coria insciunt, & chartas pictas coloribus illustrant utilem.

Bace pungatrices fint, atq. craffam pituitam & biliofos quoq, humores per alvum educunt, ut Virui. nonnulli volunt: Rectius earum vires æftimant qui ad pituitam tenuem & ferofos humores educendos utuntur. Nos (inquit J. B.) peculiarem earum vim in fero & aquofis humoribus educendis experti finus; quapropere non rarò earum fyrupus ad uncias tres hydropicis præferiptus notabili um fuccessi datur, atq. etiam exhibetur aridatum pulvis à 3j. ad 3j. nonnulli baccas numero exhibent à 15 ad 20. Verum ob vehementiam mollibus & debilibus in substantia non sunt exhibent à 15 ad 20.

Locus. Vires.

Locus & Tempus.

CAP.

I nous Ed

Tempus:

Locus.

benda. In fyrupo verò (pergit idem) quo quoridie & frequente utimur, etiam in delicatiffimis benda. In tyrupo vero (pergu noem) quo quottate de nequestre annua, ettam in deticatifimis naturis nullam moleftiam effatu dignam unquam deprehendimus, & folvendo corpori accommodatifimum à multis jam annis cognovimus, ettam in nobis ipfis. Syrupum parandi modus in modatinimum a muitis jain annis cognormas, continuis in fieri jubet. Succi baccarum maturarum extraĉi & Pharmaconceiis vulgaribus extat. J. Bauhinus fic fieri jubet. Succi baccarum maturarum extraĉi & rite depurati lib. V. coquantur cum mellis optimi & Sacchari ib B. ad Syrupi confiftentiam. Adde rice depurati no. 4. coquantur cum mens optimico sacciari in y. ac sytupi commentuam. Adde pro unaquaq, libra fyrupi Cinnam. & feminium Anii conquaffatorum ana 3ii. in pecia ligata immergantur. De hoc tuto ab 3 j. ab 3 ij. sumi potest.

2. Rhamnus casbarticus minor C. B. casharticus minor Paunonicus Park. folutivuu minor Ger. folutivus pumilus Pannonicus I. Clusis I. B.

Bicubitalibus affurgit ramis, in multas alas divifis, cortice lævi, Spinæ infectoriæ fimili tectis, qui memorana superiore detracta ex viridi pallescit & amariusculi saporisest. Ramuli paucis spinis hor-rent, sed aptim spinas plerunque desinere solent. Folia illi vulgari sere simila, minora, angustiora, rent, leg spirit ipinas preiginus de interes rotent. Posta in regent rete ininia, ininora, angultora, ad Pruni spir. five Spini solia plurimum accedentas, gustu linguam exticeante: storem it in vulgan congestum, ejustam coloris & forma; hoc est ex pallido herbaceum, tetrapetalon, minorem tanien haber: radicem ut in alis fruticibus lignolam.

Exit frequens in Leytenberg & vicinis montanis sylvis. Maio floret & Julio fructum perficit. exit frequens in Leytenoris ex evenis monants 19113. Anno fine de Juno fractum perior. In planta ficca J. Bauhini folia ex eodem tuberculo plura oriebantur, brevibus pediculis barenta,

unciam plus minus longa, femunciam lata, acuminata, circumcirca crenata, lavia, Bacer fice-Tergbinthi fructum referebant, tum magnitudine, tum forma turbinata, in acumen definente, pediculis semuncialibus appensa.

3. Rhamnus foliis oblongis serratis C. B. Bavaricus Park. Bavaricus Dalechampii J. B.

Hominis altitudinem superat, cortice est purpurascente, spinoso, foliis densis, pallidis, omnibus ferratis, fed aliis longioribus & angustioribus prima fei, ramorum parte, nec Ilici diffimilibus, alis brevioribus & rotundioribus circa ramorum extrema, Rhois folia utcunque amulantibus, fons multis, tenuibus sed acutiffimis foliosis ut in primo Rhamno. Matth.

5, temmous sea acummuna conons at an expensió Amanuno, prageto.

Botanici Ingolftadienles orandi funt ut hujus fruticis hiftoriam illuftrent & perficiant, addita flo-

rum & fructuum descriptione.

4. Rhaminus Siculius pentaphyllos Boccon. ad bacaifer: monecoccos referend.

Elegans hic frutex compluribus virgultis Pruni sylvestris modo exoritur, & humanz procentais modum nonnunquam superat. Huic rami multiplices, duris & crassioribus spinis armati. Foliam fingulis pediculis quinas, quorum singula Jamini lutei foliis sunt angustiora, indivisa, versis extremum latiora atque rotundiora hilari virore nitentia. Flores candidi, plures ab uno pediculo, tenti, longo, racemofo penduli; quibus fatifcentibus fuccedunt bacca, Myrtillorum baccis fimiles, al ma jores per maturitatem rubræ, putamine offeo & duro præditæ, in quo nucleus tenui membrana vo

Prope Panormum in agre dicto Fundaco dell' Abbate ad sepes. In Africa etiam nasci nonnuli dicunt. A colonis & villicis circa Panormum dicitur Zaccati.

De Lycio.

Yeium Veterum quid fuit hodie ignoratur. Lycium autem à Lycia provincia unde allaum fuit dictum creditur. Lycii historia apud Botanicos recentiores valde confusa est & intricata. Nullam novimus Lycii notam characterifticam qua ab aliis spinosis fruticibus, Rhamno præfertim, diftinguatur; quocirca frutices hoc nomine à Botanicis donatas Rhamno fubjungendas duximus. Nec tamen puto, genere inter se conveniunt stirpes omnes Lyciæ dictæ.

1. Lycium Gallicum J. B. C. B. Paliurus altera peregrina Ad. Lob. item Lycium laisfolium C. B. latifolium Monspeliacum Park. item Lycium Gallicum Avenionense ejusalem.

Spinis rigidiffimis horret Oxyacantha Matthioli fimilibus, circa quas flores parvi, multi fimil ex brevibus pediculis, quibus fuccedunt bacca, qua matura sub pellicula continent semina oblonga, polita, striata; exficcatæ bicoccæ & tricoccæ apparent, baccis Spinæ Burgundicæ fic fatis fimiles, amaræ valde; Lugdunum adferantur nomine Grani tintlorit. Folia ad Prunum fylv. nonnihl acedentia, tenuia, minora, in ambitu aliquantulum ferrata, nervofa, decidua. In ficcis nullum depre hendimus manifestum saporem.

Nascitur in asperis & saxosis circa Avenionem & Carpentoracten. Lycium Dalechamp, describitur Spina tres cubitos alta, cortice in cinereum pallescente, radicibis mults lignofis, aculeis foliolis, fructu Piperis magnitudine, nigro, adnexo brevi pediculo, nunctr angulo, nunc quadrangulo, nunc cordis figura pro nucleorum numero, è cujus faftigio pilus duples fubbilifirmus eminent, fapore ingrato & valdè amaro. Baccis ad tingendum fericum aureo celore infectores utuntur & vocant Granum tintforjum. Hinc patet Lycium Dalechamp, candem plantan esse cum Lycio Gallico J. B. & C. B. Paliurum autem alterum peregrinum Ad. J. Bauhinus Lycio elle cum Lycio Gallico idem existimat, & D. Magnol, qui illum prope Monspelium observavit, in eadem est 1110 Gaines Lycium ergo 4, sive latifolium C. B. & 5. sive Gallicum ejusdem una & eadem Planta

2. Lycium Italicum J. B. Park. item Rhamnus solutivus Pannonicus 2. Clusii ejusdem J. B. Lycium facie Pruni (yl. sive Italicum C. B. item Lycium Buxi folio eiusdem. Lycium vul-

Soina infectoria Pannonica 2. Clusii cubitales habet ramos, minimi interdum digiti craffitudine. plerunque minores, nigro rugolóque cortice obductos, superiore parte in ramulos divisos, qui tenuiore & laviore cortice tecti plerunque in acutam spinam desinunt. Folia Myrti aut Pruni sulv. potius, breviora tamen & minora, viridia, per ambitum nonnihil serrata, gustu primum adstringente, deinde nonnihil amaricante. Flores inter folia herbacei, tetrapetali : Fruetus deinde Spinæ infectoriz vulgari haud absimiles: binis, nonnunquam etiam ternis, commissuris distincti. initio viriles, dende per maturitatem nigri. Radix crassa, lignosa, dura, raras sibras in latera spargens.

Nacitur copiosè in monte Badensibus thermis imminente, loco petroso & salebroso.

Confiderandum Botanicis proponit I. Bauhinus quantum differat hic Rhamnus à Lycio Gallico: Locus; venim oftendit J. Pona non differre eum à Lycio Italico; cujus baccas duntaxat à Cortufo missas ex monte Baldo describit J. Bauhinus. Similes (inquit) erant baccis Lycii Gallici, colore tamen differebant: erant enim purpurascentes & ferè nigra: Semina in baccis ad Berberin accedebant, breviora tamen, lucida, polita, colore subfusco, aut è puniceo in nigrum vergente, pæne triangula, inter ea quædam sulcata: Saporem amarum non deprehendimus, sed aliàs ingratum. Quædam etiam bacca angulosa apparebant.

Lycium Matth. quod C. Bauhinus ab Italico distinctum facit, & Lycium Buxi folio appellat, J. Bauhinus pro hoc habet, & rectè nostro judicio: iconem autem Matth. quem & alii adhibent. ficti-

tiam effe demonstrat. Vid. Hist. Plant. lib. 6. c. 26.

Lib. XXVIII.

Lycium five Pyxacantham Narbonenfium Adv. quo pertineat tum C. Bauhinus, tum Joannes frater dubitant: hic ad Lycium suum primum seu Buxi folio, ille ad Lycium Gallicum refert sed dubitanter.

3. Lycium Cretense, sive Berberis Cretica J. B. Berberis Alpina Cretica C. B.

Lycii Cretenfis baccæ differunt à Lycii Gallici baccis, non enim ficcæ monstrant angulos, nec tam sunt amaræ. Differunt etiam à baccis ex Italia à Cortus missis, sunt enim tales quæ passellas Corinthiacas dictas referunt pellicula sua corrugata, argumento recentes succo refertas fuisse. Madefactæ chartam purpureo ac violaceo eleganti tingunt. In his grana funt minora, nec ita lucida ut in Lycio Cortufiano. Folia quoque differunt à Lycio Gallico, funt enim angustiora, oblonga & circumscriptione ovata, nec in longiusculum pediculum ut illa definunt. Hanc plantam Bellus fic

describut.

Frutex est ad quatuor aut quinque cubitos assurgens, totus spinis horridus, spinasque tres simul (ut in Berberi vulgari) referens. Folia habet parva ad Buxi soliorum formam accedentia, leniter ferrata: Flores copiosos, luteos instar Paliuri, sed minores, quibus succedunt fructus, aliquantulum longi, ut Berberis fructus, coloris autem nigri, saporis inter acidum & dulcem medii, in quibus vel unum, vel duo granula continentur. Cortex ligni non lævis ut Berberi, sed asper & pallidus est: materies ligni lutea atque radix elegantiffimo luteo inficit.

Oritur in altiffimorum montium convallibus. Differt autem à Berberi, cujus folia majora funt, Locus & fructus racematim nascuntur. Legitimum verò Lycium non est, quia fructus neque rotundus ut

Piper, neque amarus est. In Libano etiam monte frequentissimus invenitur.

Lycium Creticum alterum Park. Aakuniet & Melesawiy Sunas i. e. Amygdala petræa, licet cum Amygdalis nihil commune habeat. Bell. Ep. 1.

Frutex est ad duorum aut trium cubitorum altitudinem assurgens, densus, folia parva firmáque ferens; spinis totus plenus est, & fructum rotundum fermè, parvum ut Piper habet, cum ad maturitatem pervenit nigricantem. Radix lignosa est, maxima eaque firmissima. Hebrai ex hujus fructu elegantem colorem luteum parant,

5. Lycium Indicum foliis Pruni C. B. legitimum Rauwolfii Park. Lycium in Libano proveniens Bel. Ep. 1.

Frutex spinosus peregrinus, Arabibus Hudhadh, incolis Zaroa Ranwolf. in plantis montis Libani.

6. Lycium Hispanicum folio Buxi C. B. Park. Lycium quorundam folio Myrti Tarentinæ aut Buxi J. B.

Frutex est spinosus, multas ab radice virgas proferens, cubitales, sepenumero ampliores, rectas, Pulchras, tenues, rubentes, multis ramulis præditas, qui in acutam spinam plerunque definant, tamethalios hinc inde sparsos aculeos, breves interdum & infirmos, nonnunquam verò oblongos, firmos, & multis foliis obfitos, ut in Rhamno primo habeant. Folia nullo ordine digefta, Spini, fed multo breviora, Myrti Tarentinæ aut Buxi quodammodo æmula, gustu lenta, & cum aliqua aciditate mordicantia. Nec florem, nec fructum vidit Clusius. Apud **Тууууу 2**

N_ocus.

Apud Complutum aliifque Caftellæ veteris locis, & Bæticæ parte, quam vulgo Extremaduram vocant, circa fluenta, & declivibus locis, hyeme exundantibus nascentem observavit Clusius. Locus.

Castellanis scoparum usum præbet : componitur etiam in fasciculos pistorum fornacibus calfa.

encis nuoneos. Lycium Hispanicum Lob. non huc refert cum Lugdunensi J. Bauhinus, sed ad Rhamnum 2.Clus C. Bauhinus eumque secutus Parkinsonus pro distincta Lycis specie habent, & Lycium Hupanicum folio oblongo vocant. Judicent periti.

7. Fruten eniguus foliolis confertis C. B. Tamono Clus.

Pedali altitudine affurgit, frequentibus ramusculis præditus, qui adeo exiguis & consertis soliolis onusti sunt, ut ramusculorum lignum vix conspici possit. Ea ex cineraceo virentia sunt & extreme amaritudinis.

In incultis nascitur.

8. Lycium Garcia sirve Cate J.B. Lyc. Indicum putatum Garcia Park. Lycium foliu Erica C.R. Arbor spinosa ex qua Lycium seu Cate exprimitur Bont.

Arbor ex qua fuccus Cate Indis dictus extrahitur magnitudine est Fraxini, folio minuto Erica vel Tamarici fimillimo. Florere aiunt; sed fructum serre negant: multis spinis horret. Materies lieni robusta, dura, densa, ponderosa, nec (ut aiunt) putredini obnoxia, sive Solibus exponatur, sive

Porro succi extrahendi hæc est ratio; Ramos hujus arboris minutim concisos elixant: deinde contundunt, postmodum cum farina Nachani (semen id est nigrum & minutum, sapore Secalis confi. ciendis panibus aptum) & cujusdam nigri ligni, quod isthic nascitur scobe (interdum fine eo) pastilli aut tabellæ formantur, quæ in umbra ficcantur, nè Solis ardore earum facultas evaporet

In Cambaya, Bafaim, & pluribus aliis India locis provenit: in Sinarum regionem & Malacamde-

In masticatoriis, ad gingivas mollificandas & relaxandas confirmandásque plurimus illius cum Retre usus est. Medicamentum est cum amaritudine adstringens & exsiccans, ad alvi profiuvia curanda, & oculorum dolores tollendos optimum, in quibus plerunque optimo cum successi usissim (inquit Garcias.) Ex ligno propter duritiem & pondus pistilla fiunt deglumandæ Oryzæ idonæ in mortariis ligneis, fex palmos in ambitu continentibus.

Caterum Caten Indicam Lycium Veterum esle non posse (ut opinatus est Garcias) facile esse

oftendere: fiquidem Lycium Diofe. folia Buxi habeat, & pufilla fit arbor.

Bontius paulo plenius hanc arborem deferibit l. 6. c. 3. Greberrimis inquiens in trunco & rams
fipinis eft obfitus, foliis ferè Sabinæ vel arboris Vitæ, fed non tam pinguibus & craffis. Cærenin Fabas rotundas fert, punicei coloris, in quibus tres, aut ad fummum quatuor nuces claufa latent, tana duritie ut dentibus frangi nequeant: Hifce pueri apud nos loco sphæricarum lateritiarum in lufu suo utuntur. Sapor foliorum aftringens, unde eorum expresso in ulceribus usus est Bontius in aliorum medicamentorum defectu: idem è cortice & foliis multoties præftantiffimum excoxit. Lycium Cipressi aut Arboris vitæ species videtur.

9. Lycium Indicum creditum Alpino Park. Indicum Alpino putatum J. B. Lyc. Indicum alterum (Uzeg.) C. B.

Frutex est multis ramis rectifiimis, ab radicibus multis, duris, lignosis oblique incidentibus, longitudine trium cubitorum & plus observatis sursum assurgens; ramisque spinæ acutissimæ,& longæ multæque insunt, quorum quædam foliolis vestita spectantur. [Folio circa spinarum bases non quaterna tantum, fed plura dispari magnitudine consurgunt, Oliva soliis minora, magisque tenella, nec in acumen angustata, sed Buxcorum instar rotunda Vessing.] Flores ut minuti, sic numeros existunt, non ventricosi, sed à contractiore tubulo sensim ampliati amabilem in risum hiulca labia diducunt. Sinum intimum flavedine tingunt, purpureis aliquot punctis receffu foliorum inferipti, reliquo corpore hyacinthi ferruginem Violis permiscent, utroque tamen dapsili halitis gratiffimi exspiratu longe suaviores. Ex his fructus nigri, parvi producuntur, Ebuli fructibus prorsus similes, laves, gustu amari & adstringentes.

An succus ex hoc frutice paretur quem Lycium Indicum vetustissimi Auctores nominârunt ex

notis plantæ facilius divinari licet, quam ex Ægyptiorum fermone colligere, inquit Veslingius. Supra ripas rami Nili Calig vocati decem millibus passuum supra Alexandriam urbem invenit Al-

Qui ex vicinis Arabiæ atque Æthiopiæ locis huc in utribus affertur condensatus succus, saltem si rite paratus fit, Lycii Indici indolem minime obscuris fignis exhibet, inquit Veslingius. Alpinus adulterinum esse putat, quòd neque amaritudinem habeat, neque incensium rubescentem spumam edat. Hoc fucco in omnibus ulceribus utuntur Ægyptii, præsertim oris, aurium, narium, ani, intestinorunque: ad sputum etiam sanguinis, ad dysenteriam & diarrhœam, aliosque sluxus alvi & uteri. Illitum quamcunque partem à fluxu humorum valenter defendit.

Modus præparandi Lycium Indicum ex Acaciæ quadam specie extat in Ephem. German. An. 13.

Obl. 1. p. 9, 10, 11.

10. Lycio affinis Agyptiaca C. B. Agiahalid Agyptiaca Lycio affinis Park, Agiahalid Agyptium folio Buxi, an Lycium? I. B.

Arbor est magnitudine Pyri sylv. ramis raris non multis, in rectum inæqualiter delatis ordinatim acutilimis multis spinis obsita; Folia præ se ferens Buxi proxima, tamen latiora, pauca, rara, singula vel bina [etiam terna pluráve] æqualibus interstitiis adnata: Flores habet parvos albos, Hyacinthi Orientalis floribus fimiles, fed minores; à quibus prodeunt fructus nigri Ebuli fimiles, gustu subamari

Mihi sanè hac planta non videtur diversa à pracedente, siquidem magnitudine pracipue differre videtur & foliis Buxi æmulis. At Veflingius præcedenti folia Buxi attribuir, quem nos in eo descri-

Lib. XXVIII.

Quid quod frutex ille quem Veslingius Cayri in hortis ædibus Consulum Venetorum proximis vidit. Agiabalid Hortulanis dictus, quatuor vel quinque cubitorum altitudine, ipso judice Uzeg Alpini

CAP. III.

De Cappare.

Apparis Bodæo à Stapel dicitur non quòd in campis proveniat, ut vult Phavorinus, verum, quòd furori & melancholia medeatur, की में मुकार्तप्रसंप वेट्डीए

1. Capparis spinosa folio rotundo Park. rotundiore folio Ger. spinosa, frustu minore, folio rotundo C.B. spinosa J.B. Capers.

Importunius nihil Capparum luxuriantibus longè latéque radicibus Veteres prodidere. Iple autem futex multis etiam stolonibus præditus est, quos adunca spinæ deorsum spectantes Ruborum in modum armant. Folia alterno politu nascuntur, circinatze rotunditatis, alias modice acuminata, uncias dus circiter lata, parum variante longitudine, faporis perquam amari. Ex horum finu pediculi fingulares exeunt, longi, quibus capitula infident viridantia, qua explicata florem exhibent candidum, Role parvulæ amulum, medium obtinentibus infinitis fibratum cirris. Samen pericarpio oblongo, Olive aut glandis figura, clauditur, multum, parvum, [Parkinfono durum, fuscum, uvæ gigarto nonnihil fimile. 7

Locis arenosis & ruderatis gaudet. Nos in muris & ruderibus Romæ, Senarum, Florentiæ & alibi Locus. in Italia observavimus spontaneam; cultam circa Tolonam in Gallo-provincia, ad musos & maçerias. In foraminibus sci. murorum lapideorum, trium vel quatuor pedum intervallo prope terram ad id factis, Cappares plantant. Gemmas florum adultas, antequam tamen explicentur, colligunt, & per trium quatuorve horarum spatium in umbra sparsas relinquunt, donec flaccescere incipiant, or per muni quantific instantin patient in interest to the period of the period in a dispediendum nè le aperiant. Tun vafi immittunt, & acetum fuper affundunt affarculo impositio vas contegentes, adoque contectas octiduum restare sinunt. Deinde exemptas lenter premunt, & recenti aceto infundunt per alterum octiduum. Eandem operationem iterum repetunt, expressis gemmis & novo aceto tertium affulo. Quo peracto, eas in dolia cum aceto recondunt. Nonnulli lalem aceto admifcent, quod genus muria prarltantius habetur & Cappares ad triennium integras & incorruptas servat, nec colore nec sapore à recentibus discernendas.

Gemmæ hoc modo conditæ ad nos transportantur & in frequenti usu sunt ad intinctus pro carni- Viren bus affis & elixis, nec minus pro piscibus: appetitum augent, & concoctionem promovent, hepati &

lieni conferunt obstructiones corum reserando.

Lobelius in Advers. majores Cappares quamvis pretio viliores præ minoribus, quæ cariores sunt, commendat, quòd minus combibant muriam majores, &c. Quas vocat majores nelcimus, forte intelligit fructus, qui interdum condiri folent, & Capparum longarum nomine advehi, telle Parkinfono. At nunc dierum rarus vel nullus corum usus est in Anglia, proinde & importari desierunt. Quantumvis autem Lobelius aliive in Capparum conditarum usum declamitent, nobis non minus ventriculo commodæ quam palato gratæ videntur, nec ullum unquam in quotidiano earum ulu nocumentum percepimus, aut alios percepiffe audivimus.

Memorabile eft (fi modò verum) quod feribit Plinius, Ferunt (inquit) eos qui quotidie Cappa-ini Italicam edunt Paralyfi non periclitari, nec Lienis doloribus. Diofcorides Cappareos fructus plenem liquare afferit, fi duarum drachmarum pondere cum vino bibantur ad dies 40. Coxendicum quoque morbo & resolutioni opitulantur, ruptis item ac convulsis. Ducunt & menses, & pituitam de capite detrahunt. Dentium item dolorem sedant cum aceto cocti & colluti.

Eadem omnia, auctoribus Dioscoride & Galeno, præstat cortex, radicis imprimis, lienes sci. induatos siquid aliud juvat, tum intus assumptus, tum foris impositus, menses educit, ulcera exterget & deliccat: ad dolorem ischiadicum valere dicitur & affectus arthriticos: Vitiligines etiam cum aceto discuit, & chœradas [strumas] & duros tumores digerit, idoneis ad ea medicamentis mistus.

2. Capparis spinosa folio acuto C. B. Park.

Non alia in re à præcedente differt quam figura foliorum, quæ acuminata funt.

Locus. Vires.

Locus.

Locus. Vires.

ro. Lycie

Vires.

2. Capparis non spinosa fructu majore C. B. Park.

Capparis vulgaris (auctore J. Bauhino) interdum fine spinis mitssque invenitur. Scribit Albinne Capparis Vuigaris (auctore J. Baumino). According to the control of the control o quibus cortices radicum in uiu nabent frequentinimo au vernos negarious, au invertous inenies, an ad quofcunque tumores duros, præfertimque lienis fanandos, pro quo indurato membro exhibent decoctum per os multis diebus, exterius ex corticis pulvere & aceto facto emplaftro. In Arabia ar-

borescit & hyeme folia retinet.

4. Capparis arborescens fructu Juglandis magnitudine C. B. Arabica non spinosa Park. Cappares arborescentes I. B.

Cappares in Arabia invenimus pumilarum Ficuum altitudinem aquantes, ut nobis conscendenda Cappares in Araova invenimus punnatum returni automos de femina intus contientes, presint ad earum fructus colligendos, ovi gallinacei magnitudine & femina intus contientes, presi inflar calida: ipfe Cappares Juglandibus magnitudine non cedunt. Ut vero album Sinapi in peris initar canoa; ipiae Cappares Jugiandious magintudine non cedant. Ot veio adolin sinapi in vinum Vernachiam injiciunt, nè ferveat, fed diutius dulcedinem fuam retineat; fic Arabes istanum Capparum semina in suis Vinis commiscere solent, ut dulcia ea conservent. Bellon. Obs. 1.2. c. 20.

5. Capparis Sicula duplicata spina, folio acuto Boccon.

Foliis est Paliuri, acutis in mucrone, sed medio subrotundis, inordinatim dispositis & annexis cauli, colore ex luteo languescente, glutinosis; ad quorum exortum subtus gemina utplumum foinz aduncz adnalcuntur. Caulis Flos, capfula, Semen à cateris Capparis speciebus nihil discrepant, Planta est perpetua, prope Agrigentum frequens, atque oppidum dictum la Terra di Palmi, ubifm. ticosum non rarò vidimus.

6. Badukka H.M. P.6. T. 57. p. 105. Capparis arborescens Indica Badukka dieta, sore tetra-

Arbufcula est caudice brachium crasso, in hominis plus minus altitudinem adolescens. Folia aculeata spissa, mollia, è virore satura, eminente ab adverso costà, sapore sylvestri sunt, alternatim bre vibus pediculis ramis inharentia. Flores è calyce rigidiore, quadrifariam diviso, albi, bini temire, aliquando finguli, brevibus, è viridi-fuscis pedunculis in foliaceorum ramusculorum summiratibus infiftenes, quatuo conftant petalis, quorum bina digitum minorem longa, ab infina parem la tum, ubi divifura frequentiores, exarefcentia, trenuia admodum, utrinque molliffima obduda lanugine, venulis ftriata, levitérque erecta funt; bina verò ex angufto latiora, è corruleo alba opponumtur. Stamina verò plurimà, in cœruleum vergentia, supernè albis, infernè cinereis exornata apicibus comitatur sylus longior craffiórque, magis cœruleus, in conum definens.

Arenarum amans in Chanosti & Badois vulgatiffima, atque ob florum elegantiam culta, domestica est, florens mense Januario, plane equidem, restibus Indigenis, sterilis, sed semper frondens. Foliorum succus aprina admixtus axungia linimentum antiarthriticum, decocta verò cum sioni

bus folia potum alvum purgatione follicitantem præftant, cujus exceptus vapor oris mundificat ukeplus apud me ous rona potum arvum pangatorio concentiano per per per punta pulla pul

7. Solda H. M. P. 6. T. 58. p. 103. Capparis arborescens Indica flore pentapetalo Solda diffa. H. M.

Arbuscula isthac ramis est spadiceis. Folia è lato in cuspidem exeuntia, supina in parte summè virentia nitentiáque, in prona è cinereo ruffa, è spadiceis enascuntur pediculis, costa subtus solummodo eminente, multásque divisa in venas, intertexta. Florum quina petala oblonga, crassa, carnosa, intus glabra, albidula, postremo in flavum vergentia, exterius villosa, è spadiceo rubella sunt; ex albo flavescens, oblongior crassiórque sylus, in medio turgidus, ubi multa eum circumvestiunt purpurea stamina, in spadiceum excurrit caput.

Solum diligit arenaceum; florum, quos mense profert Martio, medio stylo includitur semen yarrexiguum. In Coebin utplurimum reperitur nunquam dimittens folia, que apposita telticulis corum dissipant tumores, pulverisata medentur Enteroceli.

Hac. & pracedens arbulcula, è genere Capparum funt, monente D. Commelino, & widentur earum esse quas Bellonius Cappares non spinosas, & Cappares Arabicas fructu ovi magnitudim, semine Piperis instar vocat.

CAP. IV.

1. Erica erecta baccis candidis C. B. baccifera Lustranica J. B. baccifera fructu albo Park. ba: cifera tenuifolia Ger. White berried Beath.

Ruticola eff, cubitalibus affurgens ramulis, fragilibus, nigriore quam reliqua cortice. Folia reliquis Ericis fimilia habet, fed nigriora & craffiora, trino ordine circum ramulos disposita,calidiulculi cum quadam adstrictione gustus. Septembri & Octobri fructum à reliquis differentem summis ramulis inharentem gerit, pulcherrimum, candidum transparentem, obscuriores & insquales uniones forma & colore referentem, fucculentum, acidi faporis, tria grana dura plerunque equales uniones in Novembri exficcatur & sponte decidit. An floreat ignoro (inquit Clusius) in-cola negabant & fructum paulatim intumescere, grandiusculumque fieri donec maturescat affir-

nuna Lustrania hoc genus observabam, non procul Ulyssippone inter Rio frio & Aldea galega nh qui Tagum trajicere volunt naves conscendunt, & etiam supra Ulyssipponem solo admodum upi qui 100 fuo fructu albo onustam, ut initio Manna grana isti frutici inharentia existimarem,

adeò procul aspicienti imposuerunt.

Lib. XXVIII.

Septembri & Octobri fructum fert, qui Novembri exficcatur & per se decidit. Fructus Septembri & Odobří menfibus Ulyffippone invenitur; febrientibus exhibent ad fitim qua premuntur exftinguendam: avide etiam fructus ifte à pueris & mulierculis experitur. Si Acacalis est, aquam in qua guenuam or reaction of aquain in qua Dioscorides.

A. 2. Erica baccifera procumbens nigra C. B. baccif. procumbens Ger. baccif. nigra Park. baccif. Matthioli J. B. Berry bearing Death, og black berried Death, Crake berries.

Huni diffusa est, & latas occupat areas, multis ramis, lignosis, flexilibus tamen, constans, ex atro rufelcente cortice techis, qui interdum fibras agunt, ut latius serpere, & sufficiens alimentum attalaere queant: Assurgentes ramulos numerosa ambiunt foliosa, ternis, interdum quaternis versibus diposita, crassa & carnosa, superioris ferè similia, sapore primum singuam exsiccante, deinde acri & inguam vellicante. Pufilii ad foliorum exortus floiculi, tribus foliolis conftantes, coloris ex herba-cos fubalbicants, purpurafcentibus framinulis præditi. His fuccedunt rotundæ bacca, Juniperinis co mozinicanis, purputarentous statimunts practice.

Laud minores, initio virides, maturitate nigra, & purputreo fucco, uti mora, plena, in quibus multa inaqualia, & veluti triangula grana. Radis lignola & dura elt.

In montibus udis Derbienfibus, Staffordienfibus, Eboracenfibus frequens est. Observavimus eti- Leun.

amin Ericetis elatioribus Warwicenfibus & alibi in Anglia, Crom berries & Crake berries inola vocant. Clufius in Sneberg & Snealben celfifftmarum Auftriæ & Stiriæ Alpium jugis, mense Julio

& Augusto florentem & immaturis maturisque baccis onustam invenit, &c.

Augunto notemen e immaturis maturique baces onditain invent, quod esus baccarum ejus ubefor capiti noxia quadam inferat symptomata, ad qua delira: subsequantur gesticulationes, ratione nonnihil interturbata, ut is qui iplis ulus fuerit copiosius Simiarum instar se habere gestu ridibundo videatur. Hinc plantam hanc deleteria facultate minimè carere contendunt, & ab ejus esu omnino abstinent, aliisque fructuum usum sancte interdicunt.

Fructum hujus plantæ in Dania innoxiè devoratum esse, & in alimentum plebeiorum cedere frequentiffine testatur D. Ol. Borrichius in Act. Med. Tho. Bartholin. Ann. 1672. Obs. 58. licet Matthiolus, Thalius, & Sennertus, necnon Schwenckfeldius, ut vidimus, scribant hasce baccas capiti nationals, and a serious superior of the serious superior of the serious self- and serious ser

CAP. V.

Caa-opia Marcgrav. Pison. Pao de Lacra Lustanis. Arbuscula gummifera Brastliensis, fructu Cerasi magnitudine, gummi Gutta-jemou simili.

Roor est haud magna, cortice è cinereo rufescente, striis brunnis, ligno lento, in multos ramos se spargens. Folia habet solida, inferiùs ex viridi quasi rufescentia, superiùs dilute viridia & splendentia. Florum illius in umbellis congestorum exordia sunt globuli brunni, magnitudine Lentis, qui succedente tempore protrudunt flores, quinque foliolis constantes, ex viridi flavescentes, interius tomento albo vestitos, & staminibus subtilibus luteis refertos. Floribus succedunt bacca, primò virides, cerafi magnitudine, rotunda, molli cortice tecta, qua diffecta è cortice fuo liquoris aliquid, eleganter flavi exfudant: intra corticem autem continetur pulpa alba, constans mens cylindris juxta le politis, qui invicem adharent. In extremitate ramorum qui fructus ferunt femper duo folia acuminata brunni coloris compacta funt, & quali femiglutinata, haftam seu venabulum figurâ referenția, quæ decerpta è pediculo fuccum emittunt croceum.

Floret potissimum mensibus Novembri & Decembri : Januario & Februario matura sunt bacca. Iempus. Si cortex hujus arboris incidatur, præfertim quando incipir florere, & linquatur per unum atque alterum diem exfudat lachrymam croceo-rubram, quæ coagulatur, initio mollis, sed sensim indurescit. Convenit colore & consistentia cum Gutta jemi, & purgat eodem modo, atque dissolvitur: est rufioris paulò coloris, crocci ferè, & tingit colore aureo paulò faturatiùs. Diffolvitur in spiritu vini, & tincturam reddit croceam.

Olim affrictu hujus refinæ in aqua dissolutæ impetiginem tollebant. Licet minoris efficaciæ sit Vires. quàm Gutta gamba; quod an infitæ tarditati an præparandi modo fit imputandum dubitat Pifo, tamen à 3 ß. ad 3 j. per integram noctem in aceto Scyllitico aut Sp. v. macerata, & ex vino propinata ventrem solvit, fortitérque per inferiora exonerat. Rectius in pilulas conglobatum exhibetur, quam in formá liquida, quòd ob tenacitatem difficillimè diffolvatur.

C A P.

Locus.

Eorum te-(immium parvi pendo; naturæ analo- ferat. gia ad contrarium [uadendum.

Vires.

Logus?

CAP. VI.

Fabotapita Marcgrav. Pilon. Arbor baccifera racemosa Brasiliensis, bacca trigona prolifera.

Itoralibus Brafiliz locis luxuriat. Arbor est mediocris altitudinis, cortice griseo, inaquali ligno molli & lento: Folia fert alternatim opposita, dilutè viridia, & in certis ramulis copiolos flosculos, racematim congestos, pentapetalos, flavos, suavissimi odoris. Fruetas quoque, oios pojeuros, racematini congentos, pointapetatos in confirma in quolibet pediculo bacca; qui maturefeit Martio menfe, provenit racematim, nimirum in quolibet pediculo bacca; magnitudine nuclei cerafini, conica fere, vel quafi triangularis; cuilibet autem bacca alia tres magnitudine nuclei ceranini, connes colore nigri, quatuorve infident fine pediculis, ovales, ejuldem cum inferiore magnitudinis; omnes colore nigri, quatuorve innuent line pentenni, orating state, sarent acinis, & funt faporis adfringentis: eistem ut Myrtilli nostrates, & codem modo tingentes, carent acinis, & funt faporis adfringentis: eistem non solum usibus dicati quibus myrtilli Europæi, sed & oleum in quotidianos usus pro acetariis receptum ex iis exprimitur.

CAP. VII.

Baccifera Indica fructu rotundo, cuspidato, Cerasi magnitudine, polypyreno. Anavinga H. M. P.4. T. 49. p. 101.

Rbor est mediæ magnitudinis, altitudine viginti, craffitie vero sex circiter pedum mensuram Abor ett mediæ magnitudinis, aintudine viginti, craintie vero lex circiter peditim menlitam acquans, multifique ramis fürvis intúfque viridibus donata: liginum albicans, denlium, ciareo, glabro ac amaro cortice munitum. Radis rufa, fibrofa, nigricante cortice tecta, fædda, amara. Folia alternatim ramulis inhærent, oblongo-rotunda, accuminata, & in ambitu quodammodo crenata, glabra, denla; colore atro-viridi fuperne fiplendentia, inferne viridi dilutiore, quodammodo crenara, giaora, denta, conte autovinta inpente ipendenta, interia vindi anticia, nervis aliquot è media costa in latera excurrentibus; fapor anarus, odor ingratus. Fuese excurrentibus; fapor anarus, odor ingratus. Fuese excurrentibus; fapor anarus, odor ingratus. Fuese excurrentibus; inodori, faporifque amari, brevibus petiolis ad foliorum exortum ramulis inharent, aquee quatuor rotundis, intus concavis constant foliolis; sex viridi-flavescentibus seminalis, rubicundis apiabus ornatis medium occupantibus; inter quæ fylus prodit viridi-flavescens, capitulo rotundo. Fra-Etas globofi cum cuspide in vertice, Cerasorum magnitudine amuli, virides, glabri, tenui pellicula cincti, carnéque viridi succulenta, saporisque amari intus referti; intra quem numerosa lemina rufa Mali Punici in modum disponuntur.

Provenit locis arenofis, in Malabar, præsertim circa Cochin; semper viret, quotannis maturos sen

fructus, mense viz. Augusto.

Succus è fructibus expressus & exhibitus sudores movet, ac morbis malignis medetur, necnon laxam fervat alvum.

E foliis in aqua coctis balneum fit, quibuscunque articulorum doloribus tollendis utile.

CAP. VIII.

Baccifera Indica floribus ad foliorum exortus, fruttu fulcato decapyreno. Pevetti H. M. P.4. T.55.
p. 113. Solanum somniferum Antiquorum Alpin. exot. forsè.
H.M.

Rbor ell'juste magnitudinis, caudice crasso, candido, cortice obducto cinereo, multisque ramulis cinereis donato. Radin fibrata, albo-flavescens, ruso, intus purpureo, cortice testa. Folia geminata, ordine parallelo ramulis inhærent, oblongo-rotunda ac in mucronem delinentia, crassa, glabra, mollia, nitentia, sapore acido astringente, odore nullo. Flosculi plures simul juncti ad foliorum exortum ramulis inhærent, exigui, inodori, infipidi; fex teretibus, acuminatis, subflavescentibus, ac extrorsum reflexis foliolis constantes, medium occupante stylo exiguo, candido, capitulo flavo. Flosculis Incedeunt bacce plano-rotunde, acuminate, decem angulis sulcatæ, purpureæ, glabræ, nitentes, intúsque in decem loculamenta per membranaceas qualdam pelliculas diftinctæ, in quibus totidem locantur semina, oblongo-rotunda, triquetra, crocea, glabra, intus candida, amaro dulcia, ità ut fingula in fingulis latitent cellulis.

Provenitubique in Malabar, præsertim circa Paloerti; semper viret, quotannis fructus sert, mense viz. Augusto, atque per octoginta non rarò frugisera manet annos.

Ex arboris foliis unquentum conficitur vulnerarium.

CAP. IX.

Arbor baccifera Brasiliensis storibus spicatus, Uvæ crispæ fructu. Mureci Brasiliensis Marcgr. Piso.

Ortice est cinereo, & ligno fragili, folis multis, ferè in frondes congestis, longis, & in extremitate latioribus quàm in exortu, non ferratis, colore & lanugine Verbalci folis fimilbus, juniora planè funt hirfuta & ruffa. Flofeulor fert spicatim congestos, luteos, cum suis pediculis, quinque petalis deorsum incurvatis, orbiculatis, sigura auriscalpii cum manubrio rubro: in medio autem flore extant staminula multa, ex flavo albicantia. Fructus sunt baccæ magnitudine & figura

De Arboribus Bacciferis. Lib.XXVIII.

fractuum Uvæ spinæ qui comeduntur. Maturi gratissimo quidem acore palatum vellicant, sed stu-porem tandem dentibus inserunt, simúlque adstringendo intense refrigerant. Quapropter probè porent condiri folent, & loco Berberis quibus sapore & efficacia similes sunt ægris ad restringendam sitim & stomachum recreandum exhibentur. Pifo.

Harum arborum quatuor minimum diversæ species numerantur. Earum duæ maximè celebres. & in usu habentur Mureci-petinga & Mureci-guacu dicta.

Arenola & fittentia loca eas producunt, qua omnes mediocris altitudinis funt.

Primi generis [hîcdescripti] corticibus retia & coria tinguntur, & contra putrefactionem mu-Vires & nuntur. Barbari ex iiidem potiones conficiunt ad purgandam alvum, quod à me nondum com. Uiu. probatum eft. Pifo.

CAP. X.

Ben-theca H. M. P. 4. T. 30. p. 62. Baccifera racemosa acinis oblongis polypyrenis Arecæ.

Rbor hac licet nullam cum Theka similitudinem habere videatur, ejus tamen species Indis habetur; A clique procera, caudice denfo, albicante, cortice obducto cinereo, necon ramulis cinereis ac glabris, in orbem diffusi donato. Radia furva, odoris saportique sylvestris. Folia inordinatè circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda ac in mucronem definentia, supernè atro-viridia & nitentia, infernè subviridia & lanuginosa, crassa, densa, longitudine spithamam, latitudine palmum æquantia, inodora, infipida. Flores exigui, è viridi albicantes & suaveolentes racematim proveniunt, atque calyei inharent exiguo viridique: constant ii unico foliolo, sed in racemaum proveniunt, atque caiyet innarent exiguo viridique: conttant il unico toliolo, fed in quinque profundas lacinias divilo, fic ut plura videantur; quinque flavelcentibus & acuminatis fibris medium occupantibus; intra quas fiyim prodit erectus, capitulo viridi. Floribus pari fertilitue fiiccedunt fructus, oblongo-rotundi, virides primim, dein rubicundi, glabri ac nitentes, Arame fructibus tenerioribus haud abfimiles, fimilique carne intus referti, intra quam plura contigentur femina, oblongo-rotunda, furva, glabra, nitentia, nec minùs dura, duplici ordine locata, transperage differienza de contiguiante for contiguiante fo a membranaceo diffepimento, seu pariete intergerino sejuncta: sapor austerus, odor nullus.

Crescit locis montanis & arenosis in Teckenkour: semper virer, quotannis floret & fructum fert, Loeus. ac diu frugifera manet.

Ex arboris foliis cum melle medicamentum paratur, quod exhibitum fudores movendo æstum se-Vires. brilem temperat & variolas expellit.

CAP. XI.

1. Vetadagou H. M. P. S. T. 30. p. 59. Baccifera Indica fructu rotundo atropurpureo pentacocco.

A Rouscula est humilis, septem circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, albicante, cinereo corrice munito, multisque, ramulis viridi rubescentibus, ceu frondibus umbrosis in latum diffusis, donato. Radia sibrata, albo-rusescens, inodora. Folia oblongo rotunda, crassa, mollia, glabra, splendentia supernè, nequaquam infernè; nervis aliquot è media costa in latera excurrentibus: fapor subamarus. Flosculi albicantes, quinis subrotundis foliolis constant; odor nullus. Flosculis succedunt Baccæ rotundæ, atro-purpurascentes, quinque intus continentes semina solida, triquetra, albicantia primum, dein rubescentia, tandem nigricantia.

Nascitur variis Regni Malabarici locis, præsertim in Angiecaimal; semper viret, bis in anno Locus & fructus fert, Martio scil. & Septembri mensibus.

E folis contufis & cum Sefami oleo coctis linimentum paratur, quod abdomini illitum difficili Vires. partui succurrere, & retentas secundinas expellere fertur.

2. Kal Vetadagou H. M. P. 5. T. 31. p. 61.

Præcedenti persimilis est præterquam quòd folia minora sint & magis teretia; Flores rubicundi: Baccæ mali Aurantii coloris, acidíque saporis.

Provenit locis montanis & petrolis in Techencour; viret perpetuò, quotannis floret fructusque fert, Locus. mense circiter Februario.

Vires eædem funt quæ præcedentis.

CAP. XII.

Arbor baccifera Brasiliensis cortice saponario fructu magno in quinque partes distiliente, polyspermo. Ibcixuma Brafiliensibus Marcgrav, Pis.

Rbor est instar Cerasi sylvestris nostratis, etiam ejulmodi pæne folia per ambitum venustè ferrata obtinet, cortice ex fusco cinereo. Ad quodlibet folium, sive illius pediculum, brevis enascitur pediculus continens flosculos parvos, quinque constantes foliis flavis deorsum flexis, quasi quinque uniones affixæ essent; in medio multa staminula slava extant: suntque

Locus & Tempus. Vires.

Locus . &

Tempus,

Vires.

Vius.

Locus.

Locus.

Vires.

flosculi in umbellam congesti. Fructum fert orbicularem magnitudine globuli lusorii, primò qui dem viridem per totum fignatum tuberculis fuscis: immaturus adhuc concilus continet materiam lentam instar visci: maturus autem nigrescit, & in quinque partes æquales sponte finditur, continens femina fusca suis cellulis inclusa, magnitudine seminis Sinapis, figuræ ex rotunda quasi oblonga.

Cortex hujus arboris detractus glutinosus est, & derala exteriori cute fusca, seu recens, seu siccus Longè præftat fructui Sabaon feu Quity; ille enim acrimonià sua nocet vestibus, hic autem nequaquam.

Nascitur ubique in Brasilia, maxima copia.

CAP. XIII.

Frutex Indicus baccifer fructu rotundo Polypyreno. Courou-Moelli H.M. P.5. T. 39. p. 77.

Rbuscula humilis est seu potius frutex, quatuor, quinqueve pedes altus, caudice tenui, cineren cortice cincto, necnon ramulis viridibus, aculeis armatis, pharimífque virgulis pullulantibus donato. Radix fibrata rufescens, inodora, insipida. Folia in ramulis aculeatis proveniunt, oblongo-rotunda, in ambitu vix crenata, craffa, denfa, fupernè atro-viridia & fiplendentia, inferne fub-viridia, nervulis aliquot è media cofta in latera excurrentibus, fapor ingratus, odor nullis. subvirides, graveolentes, quinque acuminatis expansisque foliolis constantes; numerosis sammula viridi-albicantibus, flavescentibus apicibus ornatis, ac in orbem expansis, medium occupantibus. Flosculis succedunt bacca rotunda, virides primum dein rubra, & per maturitatem nigricantes ac nitentes, carne intus succulenta & acida refertæ; intra quam semina continentur dura, ossea, aspera.

Nascitur in Baypin, alissque locis arenosis circa Cochin; semper viret, floret, fructumque fert Ex arboris foliis cum radice in lacte vaccino coctis potus fit, qui Antidotum habetur contra lerpentum morsus. Ex cortice in oleo frixo linimentum conficitur contra Arthritidem. Fructus maturi in deliciis ab indigenis comeduntur.

CAP. XIV.

Arbor baccifera Brasiliensis storibus umbellatis Tiliæ. Caagua-cuba Brasiliensibus Marcgrav.

Abor est parva, erecto caudice assurgens, haud crasso tamen & sine ramis: superiis autem ingentibus vestituur soliis, copiosis, sesquipedem longis, plus quàm pedem latis cum insignibus venis, ad tactum mollibus & hirsutis, superne viridioribus quàm inferne. Estrutet parvos, umbellatim congeftos, Floribus Tiliz fimiles, albos, quinque folis conflantes, & in medo habentes umbilicum luteum, odorem quoque florum Tiliz. Cortex arboris cinereus, lignum fa gile. Fructus maturus est niger, qui ab avibus comeditur.

Arbor trifolia Brasiliensis Populi tremulæ foliss. Iperoba Brasiliensibus Marcgrav.

Arbor est cortice cinereo, & punctulis albis variegat. Folia fert crassiulcula, ferè similia soliis Tremulæ nostratis, ex viridi cinerea, in quolibet pediculo duos aut tres digitos longo tria more Phaseolorum apposita. Lignum arboris album instar Betulæ, ad varia utile.

CAP. XV.

Poutaletsja H.M. P.4. T.57. p. 117. Baccifera Indica baccis oblongis in umbellæ formam dispositis.

Rbuscula est humilis, caudice tenui, ex albo flavescente, cortice obducto survo, multisque ramulis viridibus, quadrangulis ac geniculatis donato. Radix albicans, cinereo cortice tecta, faporis unctuofi & fubadftringentis. Folia geminata ordina parallelo crea ramulos proveniunt, oblongo teretia, acuminata, craffa, denfa, glabra, fupernè viridia, nervis aliquot è me dia cofta albicante in latera excurrentibus. Flores exigui, inodori, infipidi, extremis ramulis proveniunt. niunt, porrectifque columellis umbellæ specie panduntur, ac collo longiore inhærent calyci candido, lanuginolo, quadripartito, quatuor ceruleo purpureis, acuminatis & extrorium reflexis foliolis confiantes: foliola hae totidem intercedunt framinala alba ceruleis apicibus ornata, medium occuration in the confiantes in the confi pante stylo purpurascente. Flosculis decidentibus succedunt bacca oblonga, subcœrulea, intúsque leminibus numerofis ac furvis refertæ, aromaticæ, inodoræ.

Crescit ubique in Malabar, præsertim circa Cochin: semper viret. Julio & Augusto mensibus flores fert; at diu superstes non est.

Porro ex arboris foliis in lacte coctis potus paratur, qui fomnum prohibet, necnon Lethargo alióve foporofo affectu laborantibus prodeft. E foliis, floribus, cortice, radice, aliífve ejus partibus in aqua coctis balneum fit Epilepsiæ alissque spasmodicis affectibus utile.

Lib. XXVIII.

Rutex est an autumnem dum hominum affurgens,nafcéniq, in arenofis. Radis fibrola, cortice rufelcente & fusco, qui intra albicat, corculo in medio ligni fubrubro. Radis & sarculi nodost, superiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticen & si Con le sarculi nodost, superiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticen & si Con le sarculi nodost, superiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticen & si Con le sarculi nodost, superiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticen & si Con le sarculi nodost, superiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticen & si Con le sarculi nodost, superiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticen & si Con le sarculi nodost, superiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticen & si Con le sarculi nodost, superiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticen & si Con le sarculi nodost, superiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticen & si Con le sarculi nodost, superiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticen & si Con le sarculi nodost, superiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticen & si Con le sarculi nodost, superiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticen & si Con le sarculi nodost, superiores angulati, virides, superiores angulati, superiores angu H. M. Rutey off ad altitudinem duum hominum affurgens, nascense, in arenosis. Radix fibrola, cortice fuercones angulati, virides, ligno pauco, maxime ad corticem, & in filamenta fiffili, corfice in modeli, Folia in petiolis qui ad exortum extuberant, pinnata, è pinnarum foliorume calo intus mona. e pinnarum tonorumve operibus & craffiolis pediculis media cofta adnexorum, binis, ternifve aut etiam quinis conjugatiohewious contains terminante, composita. Sunt autem tum costa media, tum perioli foliorum mbus, or impartonant commande, component and amenitant corra media, rum perior rotorior pundulis afperi pinnæ ipfæ oblongo-rotundæ, anterius partin contractæ, ac cufpide angulto brevi eminentes, in margine rotundis denticulis incifæ ac crifpæ, lateribus versus interiorem partem contenientes, in margine rotundis denticulis incifæ ac crifpæ, lateribus versus interiorem partem contenientes. emnence, mais de la duriolà, fuperne obfeuro virore nitentes, fubtus clariores, fapore adfiringenti: tratus, trauma corta eff omnium maxima, ac anterius rotundioris ora. E media cofta, çuz in me in eminet, nervi bini adversi ordine exeunt obliquo annulari ac parallelo ductu mpina panto paramen, 8cc. Flores umbellatina proveniunt in petiolis planis, qui in medio ftriati, ac posme au margarem, etc. Passa uniconamine provenime in perions pianis, qui in medio firiari, ac pinduis fibasperi funt, ac è nodulis caulium erumpunt, parvi, quinque petalis acuminatis, deorfum relesis compositi, coloris albicantis ac viridi diluti. E medio flore eminet capitulum album, quod neterice decem denticulis brevibus donatur, firm parvum cum globulo viridi diluto ex quo prodit in venue accordens. Calyx florum parvulus eft, conftans folia quinque cufpidatis, viridi dilunis, quibus add florem apprehendit. Frutim forma plano-roundi, per maturitatem cœruleo-nigri, carne intus feculenta, fucco cœruleo ac nonnihil unctuofo: comelti os adurunt pungúntque: femina octo aut mem fingula continent, in orbem unofimplici ordine fita, ac mediante carne fructus à fe mutuo dincta, funtque trium laterum, quorum duo plana ac unum rotundum, & coloris ruffi.

Bis hic frutex in anno flores fort tempore pluvioso & æstivo. Balix in decocto data dolores fromachi compelcit, uti & dolores colicos & intestinorum tormina. Manx in accord data doings from a component, the cooless come a monitor formula bendum light epotum fedat fitim in ægrotis. Folia trita & igne tofta vertiginem & debilitatent equis toflunt iis appointa. Eorundem decoctorum vapor exceptus proficuus est pro dolore arthritischer

a Succus ex foliis teneris expressus & epotus stomachi concoctionem adjuvat.

C A P. XVII.

Bacofers Indica umbellata flore pallido pentapetalo, rarò fruttus ferens. Ramena-pou Maram H. M. P. 4. T. 61 . p. 125.

Rhor est procera, 70 circiter pedes alta, caudice crasso, denso, albicante, cortice obducto M. H. furvo, (cabrofo, ramulifque plurimis, in orbem longe lateque diffusis, donato. Radii flavelcens, nigricante cortice tecta, odora, aromatica. Folia petiolis oblongis circa extremos veícens, nigricante cortice teêta, odora, aromatica. Folia petiolis oblongis circa extremos ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, crafía glábra, fuperné atro-viridia, & fplendentia, inlene fibbiridia, odor fiavis, fapor fylvefiris. Folia hec clim decidunt, hand fecus ac Modagam folia, fitignata fui relinquendo circulatibus prominentibusque angulis arboris ramulos cingum. Flats extremis ramulis racematim inharent, fiaveolentes, quinque acuminatis, pallidé rubentibus, atus langinosis, ac stella in modum expansis foliolis constantes, medium occupante sylo candido, atus langinosis, ac stella in modum expansis foliolis constantes, medium occupante sylo candido, atus langinosis, ac stella in modum expansis foliolis constantes, medium occupante sylo candido, atus function supernicantes supernicantes. flavo-purpurascentes.

Crescit locis montanis in Berkencour.

C A P. XVIII.

1. Niruri H.M. Part. 2. Tab. 27. An Frutex Indicus baccifer Vitis Idea fecunda Clusis folise Breyn?

Rutex est altitudine septem aut octo pedum, nascens in arenosis. Radix in brachia divisa, ac fibris capillaceis veftita eft, ligno duro, ac cortice aftringente, qui sub cuticula fusca ruber est. Sipites ac rami cortice ruffo, qui faporis fubdulcis & adfringentis eff. E ramis hine inde prodeunt furculi foliacei valde tenues, virides ac tenuiter pilofi, quibus folia breviffimis petiolis hinc inde alternatim adharent, parva, oblongo-rotunda, tenuia, plana, glabra, inpernè obicurius viridia, fibus dilutiora, fapore nullo, nifi quod diutiùs masticata leviter pungant. exalis foliorum prodeunt, brevibus ac tenuiffimis periolis, parvuli, quinque petalis confantes, roexalis foliorum prodeunt, brevibus ac tenuiffimis periolis, parvuli, quinque petalis confantes, rotundis, inferiori parte rubris, anteriori ora albicantibus. In medio eff hylar viridis, craffiolis, tundis, fundio di productione de l'article de l que flavis nodulis. Fructus plano-rotundioli, caruleo nigri, fapore fubdulci & fibaltringente, intus cum maturi func fucco aqueo cœculeo repleti ; semina parva angusta continentes, trilatera, duobus lateribus planis & uno rotundo circumforipta, per maturitatem nigricantia, pulpa fueculenta intus cœ-

Fires.

Vires.

Locus?

Vires.

1626

Radin servit pro inflatione ventris, vel etiam alicujus partis tumefactione, trita & imposita in Indum placentulæ. Folia apostematis maturandis serviunt trita & cum lacte acido iis apposita: quod etiam conducit foliorum & corticis fimul tritorum cum aqua calida lotio.

2. Katou-Nirouri H. M. p. 5. Tab. 44.

Arbuscula humilis est, præcedenti valde similis. Flores exigui, rubescentes, tenuibus viridibusque petiolis ad foliorum exortum, & extremis surculis proveniunt, sex oblongo-rotundis ac expansis so fiolis constantes. Succedunt Bacca plano-rotunda, tricocca plurimum, rubro-cerulea primbin, dein ceruleo nigricantes semina sex semilunaria intus continentes.

Provenit locis humidis ac arenosis circa Cochin: semper viret, floret fructumque fert.

E folis in aqua communi coctis oris collutio conficitur ad erofas gingivas fanandas, dentefente vacillantes roborandos. Ex foliis cum fructibus, corrice ac radice coctis balneum fir antire thriticum. Ex radicis cortice cum Pipere longo & zinzibere cocto potus paratur, qui ad ventrice lum roborandum, pituitolosque humores incidendos & attenuandos summe utilis perhibenir

CAP. XIX.

De Fruticibus quibusdam exoticis Vitis Idea foliis aut fructu.

1. Frutex Indicus baccifer Vitis Idaa secunda Clusis folisis, Breyn. Caju-manis Indis, i.e. lienusis

Rutex videtur arboreus, pluribus tenuibus ramis diffusus. Rami, quos nactus est Jac. Breynius. lignei erant, teretes, tenues & læves, urrinque ramulis inæquali ortu, plus almaribu, inftar Filicis plani alati: in quibus pariter, alternatim, tam plana dispositione ab impulque ad fummum folia multa, rotunda, Vitis Idææ secundæ Clus æmula, solidiora, prona parte al bida, supina viridia se sistunt. Ex foliorum singulorum sede vel Flosculus exiguus, muscosis Caffia Monspeliensium non absimilis, vel bacca jam eminet rotunda, nigricans, Piperis magnitudine, pythmene parvo, sex granulis triangularibus referto.

2. Frutex Æthiopicus baccifer foliis Myrtilli Breyn. Cent. 1. cap. 5.

Solitudinum incola non procul à Promontorio bona Spei, lignum habet durum & album, contes è gryseo rufescente obductum; in multos autem dispescitur ramos, & hi in plurimos densè constipatos ramulos, quos nulla serie digesta sed confusa folia, brevibus pediculis insidentia, per ambitum leniter ferrata, viridia, superne splendentia, inferne nequaquam, Vitis Idaz angulos J. B. folis paria, nifi quòd craffiora & solidiora ambiunt. Baccas nigras, avibus maxime expetitus gene

Altera species in éo potifsimum differe à descripta, quòd densioribus ac minoribus ramis, angustioribus & oblongioribus foliolis præditus fit.

Hujus fruticis mentionem fecimus inter Myrtos.

3. Caagbiyuyo Brasiliensibus Marcgrav.Pis. Fruten baccifer Brasiliensis, fructu racematimcongesto Myrtilli

Suffrutex est instar Rubi Idai quoad magnitudinem. Caulis est plane lignosus & hirsutus; Folia bina fibi semper opposita, hirsuta, ad tactum mollia, leviter serrata, tribus eminentibus nervis secundum longitudinem conspicua, transversim autem multis venulis intertexta, superius magis viridia quam inferius, ac praeterea fuperius tuberculis per totum, inferius forobiculis factent: quodibet tuberculum pilum habet albefcentem. Fert flofesiós in pediculis parvis duos, tres, quatuor val quinque, in racemum fibi appofitos, albos, pentapetalos: post quorum casum nascumur bacer appositos albos, pentapetalos: post quorum casum nascumur bacer appositos de la companya de græ, magnitudine baccarum Juniperi, dulcis saporis, quæ comeduntur ab Æthiopibus, & succum dant instar Myrtilli feré.

Foliorum pulvis ulceribus ex causa calida ortis inspersus optime illa curat.

Nascitur pluribus locis in Brasilia.

CAP. XX.

Frutex baccifer fructu ad singulos flores multiplici. Narum-panel. H. M. P. 2. F. 10. p. 11.

Rutex est altitudine quinque sexve pedum, ac etiam juxta arbores quas amplectitur ad duum triúmve hominum staturam ascendens. Radix fibris longis crassísque terræ se firmat, cortice nigricante, intus rubescente, odore aromatico vegetiori quam pracedentis [Panel.] Cadicis quoque ac ramorum cortices nigricant. Folia petiolis curtis craffiolis appenta, oblongo-anguftiora funt quam prima speciei, cuspide acuto venulssque parum extantibus striata, acque adeò in superficie textura aquabilis ac glabra. Viror soliis magis saturus, ac etiam cum nutore, supinamaxime parte: odor aromaticus, haud dissimilis soliis Cinnamomi. Flores brevibus petiolis infident.

sex, rarius septem, petalis compositi, rotundis, oris in cuspidem contractis, craffis, rigidis, ex umbilico in planum explicatis, ac cuspidibus orbiculatim rigida flexione equaliter interiora versus inrorris: [unde flores rosas repræsentant] colore primum viridi-fusco, postea magis & magis rutorus; I una done tandem rubro-languineo-furda evadant. E medio horum florum (i non portis folliculi dicendi funt) capitulum emicat rotundo-planum, albicans, in cujus parte fuperiori genmula oculate ac plana denfo agmine in orbem confite funt, fubflavo primum colore, è quibus multus tunc temporis humor uncetuofus exfudat, postea, ut & capitulum medium, ruffelcente aut ex ruffo suscept. Fructus cum adhuc tenerrimi ac velut prima germina, funt oblongo angusta ac veluti spicæ in capitulo Agrim gemmis ejus oculatis infita, quo capitulum rotundum, spicatum repræsentant; cum autem in infram excrevere magnitudinem petiolis longis tenuibus ac surrectis gemmulis oculatis insident, ac capitulum in orbem coronæ inftar cingunt, funt-que oblongo-rotundi,longitudine fermè unius pollicis, friendine dimidii: per maturitatem ex flavo rubescentes, odoris aromatici minus vegeti, gingiheris

Semina, quibus fructus in totum repleti, plana utrinque oris rotundiolis, exceptis iis quæ in exrremo fructu funt, quæ ab uno latere convexa, ordine super se invicem velut totidem caseoli, lateribus suis planis in latitudine fructus sita, membranis tenuibus ac ad oras carne tenui fructus à se mutuò sejuncta, ac sub cortice fructus extuberantia, per maturitatem ex viridi subflava cum venulis

fuscescentibus, cum plane ficca subrufa.

Oleum ex radicis corticibus per destillationem extractum cum aqua ascendens esque innatans, te- Vires. Olem ex ratures continues per continuent carrier and a continuent carrier and a continuent carrier and a continuent carrier configuration and a continuent carrier conduct, inque dolore capitis, &c. cholera exufta; halitum male olentem reficit, juvátque pro fulcis oris, ut & radix trita mixta cum aqua & inuncta. Eadem trita & in aqua epota addito momento Sacchari confert in febre frigida & in ardore jecoris : eadem trita in aqua falfa feu marina fervit pro vermibus ex putrefactione humorum natis, facta inunctione membrorum, Ejusdem cortextritus & in aqua epotus proficuus est pro phlegmate & pro Angina, atque eodem modo juvat in febribus, ac in fluxu simplici ac dysenterico, ut & in ardore hepatis & oris aperturis ac scissuris.

Hanc arborem pro Nimbo Garciæ & Acostæ habet D. Commelinus: verum tum icones tum deferiptiones nimium diftant : fiquidem Nimbo Garciae Fraxini magnitudine est, cum Narum panel quinque aut sex pedum tantum altitudine esse dicatur, nec fruticis modum excedat. Deinde flores Nimbo pentapetali funt & albi, Narumpanel vero hexapetali, & rubro sanguinei: tandem nec nomina conveniunt. Vires autem attribuunt Nymbo suo Garcias & Acosta sequentes. Folia trita, & vulneribus cùm hominum tum jumentorum cum fucco limonum impofita miraculosè ea fanant. valuerous cum function un influention cum facco inflorum importa miraculose ca latana, foliorum item fuccus perutilis eff five per os fumpus, folus, aut ex vino, aut aqua, aut gallina pifculo, five umbilico impofitus folus, aut cum fellis bubuli momento, aut aceto, aut Aloe ad necandos & expellendos omnis generis lumbricos: ideoque familiare admodum & falubre medicamentum eff Malabarenfibus quoniam lumbricis valde func obnoxii. Magnus eft etiam eorum ufis, mm florum & fructus, in articulorum doloribus, tumoribus, membrorum debilitate & apoffematibus.

Olei etiam ex fructibus expressi magnus est usus in nervorum doloribus, quo vulnera, nervorum puncturas & contractiones curant Malabarenses.

CAP. XXI.

Baccifera Indica flore composito. Mala-Elengi H. M. Part. 5. Tab. 55.

Rbor est justa magnitudinis, 20 circiter pedes alta, caudice crasso, flavescente, cinereo cortice cincto, ramulisque viridibus pluribus donato. Radix albo-flavescens, amara, inodora. Folia oblongo-rotunda, acuminata, crassa, glabra, lavia, supernè atro-viridia, infernè viridia, indora, media costa albieante. Flores inodori, albicantes, oblongis tenuibusq, petiolis circa ramulos proveniunt, è quinq, floribus filtularibus compositi; singulis florem totalem componentibus flosculis suis privatis calycibus donatis staminibus binis viridibus medium occupantibus; inter que capitulum proindipinats taylor do la capital miles in the latest and the state of t

Crescit variis Regni Malabarici locis, præsertim in Baypin, Warapouli, & Angie caimaali: semper Locus, viret, quotannis floret & fructum profert.

E foliis cum Pipere & Calamo aromatico in Sesami oleo coctis linimentum paratur, quod in ver- Usus in meditigine, Epilepfia, fimilibuíq, cephalicis affectibus valde laudatur capiti inunctum.

Ex cortice cum thure & auripigmento unquentum conficitur, quod heparis regioni inunctum affectibus eius potenter mederi fertur.

Fructuum nuclei cum pipere nodulo inclusi è collo gestantur pro amuleto ad arcendam Epi-

Zzzzzz

CAP.

Vires. Locus. 1628

L.ocus.

Tempus.

CAP. XXII.

Tangaraca Marcgr. Tangar. II. Pison. Erva do Rato Lusitanis. Frutex baccifer Brasiliensis, flore staminoso, fructu deleterio.

Rutex est magnitudine Ribesii, cortice cinerescente: Foliis oblongis, viridibus, multis costis transversis intertextis. Sunt autem ramuli & folia directe sibi apposite & handing infernè canescentia, ad tactum quasi levi hirsutie prædita. In extremitate ramorum flas prointerne canetecina, au tactum quan i variante para la variante purpuro brunni coloris, magnitudine clavellinarum Indicarum, plenus, petalisquaro exterioribus paulò longioribus quam reliqua, figura vomeris, quibus inferius adftant octo ejuldem figura minora, & medium totum floris spatium constat foliolis parvis purpureis, more florum Scabiofa, è quorum medio prodit una bacca cœrulea, magnitudine Myrtillorum, ad vilum quali gemma Turcois flori effet imposita, & flos ut holosericum brunnum, sed cave tibi ab esu, est enim præsens ve.

SECTIO QUARTA.

De Arboribus & Fruticibus fructu ex multis acinis composito.

CAP. I.

De Polygono baccifero, Uva marina dicto.

 ${f R}$ Amulis & furculis Equifeti æmulis, foliorum carentia, baccis Mori fimilibus ab aliis fruticibus abunde diftinguitur:

1. Polygonum bacciferum scandens C. B. Ephedra sive Anabasis Dod. Park.

Dod. Ad Equifet fimilitudinem accedit, verum major & altior eft; caudice subinde assure crassitudine, in alas distributo, à quibus tenues, deinde oblonge, plurimis geniculis articulate virgulæ proveniunt, Equifeti cirris similes. Flosculi circa genicula muscosi, minuti, pallentes velut Corni, quos fruttu excipiunt rubentes, acidi, succi pleni, exiguis moris haud absimiles, in quibus femen. Radix dura est & lignosa.

Men. Main dura en de ngriora.

Affurgit in magnam sæpe altitudinem, quandoq, brevior ac humilior confistit: rarissimè solitaria, ponè arborem vel fruticem ferè semper nascitur, quarum etiam altitudinem assequitur. Hae si juxta arbusculam primum adolescentem nascatur prout illa crescit etiam attollitur, co-

mésq, in crescendo illi fier, etiamsi in immensam altitudinem arbor attollatur. Vidimus enim Platanos non minus celfas Abietibus in Hæmo monte nascentibus, quæ Ephedram ad summum usque fastigium deduxerant, fine clavicularum, (quas nullas habet) ope aut adminiculo ramis incumben-*Objerv.lib3. tem. Si verò juxta fruticem aut arbufculam nascatur, humilis manet, nec supra eam attollitur.

> Parkinsonus noster, nescio unde edoctus, asserit hanc plantam cirris seu radiculis è geniculis emissis, corticibus arborum hederæ modo se affigere, eorumq, adminiculo scandere. Hujusmodi cirrorum apud Bellonium aut Dodonæum nulla mentio, quod sciam.

> Descriptio Dodonzi adeò convenit cum Clusiana planta insequentis descriptione, ut mihi planè persuadeam unam & eandem plantam esse quam uterq, describit; an eadem sit de qua scribit Bellonius mihi non constat, potius diversam puto.

2. Uwa marina major Ger. Tragos siwe Uwa marina major J. B. Polygonum bacciferum maritimum majus C. B. Polyg. 4 baceff froe Uva marina major Park. Polyg. Plinii majus Clul. The greater Sea grape, or Shrull-Postetail.

Humana interdum altitudine fruticat, Spartii, quod Hispani Retamo vocant, modo, brachialis craffitudinis aliquando ftipite, oblongis ramis nigricantibus, qui deinde multas virgulas ferunt, pedales, tenues, multis internodiis diffunctas, ut Equifetum fere propendentes, fine foliis, admodum adstringentis saporis: slorem secundum internodia confertum, minutum & muscosum, Corni sloribus non ablimilem, pallidum: deinde fructum exiguis moris fimilem (ut quidem mihi retulerunt incola, nam florentem duntaxat videbam) rubentem, fucculentum, acidum, in quo pauca grana, Milio ferè fimilia.

In Sicilia propè Punto Cerciolo, observavimus humana altitudine, valdè fruticosum. Clusius circa Velez el rubio in Regno Murciano, nusquam alibi fibi conspectam.

Floret Maio mense: fructus Augusto maturescit. In plantis hujus generis quas in Sicilia observavimus color ramorum adultiorum cinereus erat, virgularum juniorum obscure viridis. Flores nodos seu genicula verticillatim ambientes, lutei, è staminibus compositi. Baccas nondum protulerat.

2: Uva marina minor Ger. Tragos sive Uva marina minor J. B. Polygonum bacciferum maritimum minus C.B. Polygonum bacciferum minus, sive Uva marina minor Park. The lester Seagrape, og Shaub Dogletail.

Fruex est parvus, vix interdum palmum excedens, nonnunquam cubitalis, sipite lignoso, simplici, qui post ex uno velut capite complures profert ramos viridantes, stracta contumaces, addringentes, medullà viscosà [quæ reficcata rubescit] plenos, crebris geniculis interceptos, sinque frequentes ramulos rursum dividuos, quibus ex articulis duntaxat est exortus: atque in his quidem rrequones ramado ramanas, quite mec folia, nec foliorum ulla comparent vestigia: Verum è geniculis Equileti modo prodeuntes ranee tous, nee tous in the companion to the state of the s edulem tamen. Hisce semina insunt gemella, oblonga, quà se mutuò spectant plana, altera parte leviter in gibbum protuberantia.

In arenosis litoribus propè montem Ceti & Frontignanam, inque saxosis collibus vicinis abunde Locus macionis montos page montom est e rionignamani, inque iazons comots vientis aounde provenie. Frequentem invenit Cluftus in quodam colle fecundo à Salmantica militari e Hispania meditullio, longiffime à mari, quod satis mirari nequit, cum antea nusquam observasses nis maritimis locis. Verum nos alias aliquammultas maritimas plantas in mediterraneis interdum procul d mari nascentes observavimus, ut v.g. Kali spinosum, Caryophyllum maritimum, Althæam vulga-

Equisetum montanum Creticum Alpin. exot. huic eadem planta videtur; quòd si ità sit, fructum vel Bauhinus, vel (quod potiùs credo) Alpinus minùs rectè describit, nihil tamen temere affirmare aufim.

CAP. II.

Arbor Baccifera Brasiliensis, fructu tuberculis inæquali, Mori æmulo. Tataüba Brasiliensibus Marggr. & Pilon.

Rbor est cortice cinereo, ligno intus crocei coloris, partim & rufescentis. Folia fert acuminata & serrata, Betulæ foliis quodammodo similia, in ramis hinc indè posita. Fructum fert mediocris Mori magnitudine, rotundum, è tuberculis compositum, pallidi coloris, multa filamenta exterius habentem, fulca, non admodum longa. Comedintur hi fructus ut Mora, vel per se, vel addito Saccharo & affuso vino: interiùs continent albicantia granula, per carnem dispersa.

Lignum arboris valdè durum eft, & diutiffimè durat, tam intra, quàm extra aquam & terram, Uiu. femper viride. Optimum eft inter omnia, & excellit ligno Majarandübæ quomodocunq, ufurpetur. Ex ligno vetere parant tincturam egregiæ flavam coquendo. Nalcitur passim in sylvis, præsertim maritimis: Fructus maturatur mense Maio.

Locus &

CAP. III.

De Rubo.

Ubus, Græcis Baro, vel quod virgulta ejus rubeant dicta putatur, vel quod mora ejus compressa sanguineum succum reddant. Fructu è pluribus acinis arctè stipatis composito uni & simplici slori succedente, folis in plura segmenta partitis, necnon parvitate & imbecillitate sua à reliquis fruticibus bacciferis diftinguitur.

A. 1. Rubus major fructu nigro J. B. Rubus vulgaris, sive Rubus fructu nigro C. B. Rubus vulgaris major Park. The common Bramble, or Black berry buth.

Nihil vulgatius norunt dumeta Rubo, qui ex radice nodosa importuna seracitate se propagans, longè latéq, senticosis & mordacibus sarmentis, angulosis, rubentibus vagatur. Si vicinis fulciatur in altum craffiores emittit virgas, que tamen & ipía gracilitate & proceritate sua nimia in terram retractar ac curvatar, defixis in eam capitibus radicantur. Virgar spinis aduncis & pungentibus aculeis vestiuntur; quibus prætereuntium vestibus sese affigunt, eosq remorantur. Felia terna, aut quina in codem pediculo ferrata, aspera, dorso aculeato, inserna parte candicantia, superiore nigricantia, ficco adstringentiq, sapore prædita : hyeme vix decidentia nisi altera succrescant. Flores albi, vel ex candido rosei, rosulæ instar, apicibus concoloribus: Mora rubra per maturitatem nigrescunt, ariths quibuldam afperuícula, acinis parvis, gultu grato, dulci. Magna tamen est in hisce moris laporis respectu diversitas: alia enim dulcacida sunt & palato grata, alia plane dulcia & nauseosa,

alli amaricant nonnihil, alia fatua & aquea funt.

Frequens est ubique in sepibus & dumetis. Maio mense, & interdum etiam Julio & Augusto flo-Locus & Tempus.

Tempus. res conspicui sunt. Fructus Augusto & circa Autumnum maturitatem assequitur.

Omnibus propemodum hujus plantæ partibus multas vires attribuunt Veteres, de quibus Plinius & Vires. Dioscorides consulendi. Galeno Rubi folia, germina, flos, fructus & radix qualitate adstringente participant, eaque non obscura. Fructus immaturus aftringit potenter, maturus temperatior est & Zzzzzz 2

3. Uva

1640

inbastringit; hinc in quibuscung, profluvis, vomitu, fluxu alvi, uteri, narium, &c. utilis est: Ex. trinfecus in aphthis alifq, ulceribus oris inq, vulneribus adftringendis. Commendatur à nonnullis nec prater rationem, ad Scorbutum; fiquidem nec facie, nec qualitatibus multum differre videura nec prater rationem, au scorbatam, inquitem fructu Chamaemori Alpina, qui ad hunc morbum specificum est. Quocirca non est cur comm esus ram severe pueris interdicatur. Dices Galenum affirmare dolorem capitis inducere copiosè sie vescentibus. At Tragus se id necdum expertum esse scribit. Verum (inquies) testatur ipse Tra. vetecnitous. At Tragus se in necumin experiment in the first guis mora illa vehementer refrigerare, ità quidem ut fi quis aquam fuperbibat eum horrores febriles continuo obruere posse. E contra J. Bauhinus se fapius comedific copiosè, noc nocumentum sen fife air, quamvis frigidum & humidum ac pituitofum haberet ventriculum. Apud nostrates infames funt quod achores & tineam capitis causare credantur, unde & Scaloberries dicuntur & hocno. nunt quoa acnores ce inicam capita saunte organi qua mine ab corum efu puer i deterrentur. Hoc ego pro populari errore habeo; nec putto corum ufum mine ab corum efu puer i deterrentur. Hoc ego pro populari errore habeo; nec putto corum ufum hoc respectu magis nocivum este quan aliorum fructuum horariorum, qui si copiose nimis ingerantur in ventriculo putrescere apti sunt, & hujusmodi fortè affectus inducere.

E succo mororum Rubi vulgaris expresso & fermentato cum tantillo Sacchari parari potest vini

quoddam genus satis generosum & gustui gratum.

Flores indem viribus pollent quibus fructus immaturi. Pures muem virious ponent quinous rectus minimum de ad aphthas & ulcera oris utilissimum censetur. Rubi vulgaris baccæ succum exhibent, qui in forma syrupi exhibitus maximæ efficaciæ eft in dvfuria. D. Needham.

Rubus minor fructu caruleo J. B. repens fructu casso C. B. Ger. emac. minor, Chamarubus froe Humirubus Park. Dem berry Bufh, og Small Bramble.

Contractior hic Rubus, proxime jam dicto minor, parum aut nihil interdum humo le tollit. reptatu gaudens, sarmentis longè latéque diffusis, Trago humi serpentibus, tenuissimis & aculeatis flagellis nunquam se attollens, sed protinus deorsum vergens, & folius minoribus, minusque sentico. fis, Trago auctore Lupulo respondentibus, misi quod magis nigricant, spinisque asperioribus homent. Flores similes, Trago ex candido rosei, stellati: at fructus, qui minor, primò exortu viridis, paulò post rubro, per maturitatem cassio vel caruleo colore tingitur, pilosus ut Rubi præcedentis, gustu pari, non injucundo velut arboris Mori: radice nodosa.

Inter segetes & in arvis demessa segete, inque sylvis caduis frequens reperitur; ut interdum to-

tos agros occupet tam cultos quàm incultos.

A. 3. Rubus Idaeus spinosus fruetu rubro J. B. Idaeus spinosus C. B. Idaeus Ger. Park. The Raly berry Buft, Framboile, or Dind berry.

Rubus Idaus vulgari illo fenticoso minor & mitior, brevibus & ferè innoxiis spinulis horridus, interdum iis omnino carens, potissimum (inquit Tragus) in virgis primo anno profilientibus, farmentis tenuioribus, teretibus & plerunque rectis, tricubitalibus & altioribus. Folia terna aut quina in alæ modum disposita, pediculo sescunciam aut duas uncias longo, lævi annexa, Rubi vulgaris foliis similia, sed tenera & mollia, superius atro-virentia, inferius incana, ut farina aspersa videantur (inquit Tragus) sapore austero. Flores albos excipiunt mora, per maturitatem rubenta, inter acinos pilis donata, dulci vinosóque carnei coloris succo ebria. Tragus air odorem uti fere Violam Martiam spirare. Radix est longa, per terram laté se spargens, quotannis surculos producens, qui secundo anno slores fructúsque proferunt.

Quin hæc planta fit Rubus Idæus Dioscoridis minimè dubitandum.

Uliginosis & umbrosis sylvis, locísque minimè apricis, necnon rorulentis & arenosis saxis gaudet, ut rectè J. Bauhinus. In montibus Walliæ, inque Septentrionalibus Angliæ udis & saxosis invenitur. In fylvis etiam humidis agro Warwicenfi observavimus.

Hujus baccæ easdem vires obtinent quas Rubi vulgaris mora, magis tamen cordiales sunt, &

gustui gratiores.

Aqua è moris Rubi Idzi destillata, vel corundem conserva & gelatina, vel syrupus è succo paratus, ad febres ardentes conducunt, tum propter manifestam refrigerandi facultatem, tum propter odorem suavissimum violaceum quem exspirant, saporémque gratissimum inter dulcem & acidum, quibus & naribus & palato se commendant, córque roborant & exhilarant. Gesnerus syrupum vel sapphyrinis & smaragdinis anteferre non dubitavit, sidque expertus in seipso & aliis Ex moris Rubi Idei exprimi potett vinum ad ufus multos, nimirum ventriculum imbedilim, alvi fluxus, variofque gingivarum, dentium, uvulæ, palati, aliarúmque partium affectus.

Qui cibos in ventriculo continere nequeunt, & frequentibus vomitionibus infestantur, his fructus Rubi Idai devoratus, & folia recentia tufa ac foris stomacho imposita mirè prosunt. Trag. Tum fo-

liorum tenellorum decoctum, tum folia ipsa trita & imposita, tum aqua destillata pota & illita, inflammationes quascunque sedant & restringunt, ut Tragus & alii volunt.
Folia Rubi lixivio decocta, si illo caput aliquoties abluas capillos denigrant.

Vino cui infusa sunt Rubi Idai mora saporem & odorem gratum communicant. Ex earum eriam pulpa cum Saccharo laudatissima Bellaria fiunt.

Rubus Idæus fructu albo C. B.

Vix alia in re quam fructus colore à præcedente differt, unde nec specie distincta censenda est.

Lib. XXVIII.

4. Rubus Ideus non Spinosus J. B. Rubus Ideus levis C. B.

Gignitur frequens (inquit Lugdun.) in Allobrogum monte Gratianopoli vicino, quem vocant La Mair catilibus multis fefquipedalibus, ut Idaus Chamabatus jure nominari positit, foliosis, fine foinis ullis, folio Rubo Idao fimili, aversa parte candido & lanuginoso; fructu rubro, sed non ut in superiori rotundo & dulci, verum ex granis sic coagmentato, ut in metæ modum fastigietur, ni napolione etiam cum maturuit. Incolæ vocant Des Afnes, & ab Idai Rubi fructu probe diftinguint, quem vocarit Des Ampès.

mun, quota Lugdunensis hane habet pro Chamæbato seu Rubo Idzo altero Tragi. At ostendit 1.Baulilitus Chamæbatum illum effe Rubum Alpinum humilem Gefn. seu Chamærubum saxatilem C. B.

Rubus montanus odoratus Park.

An & quid differat ab hac planta confiderandum vide descriptionem apud auctorem. Suspicor Partificium aliquo modo deceptum: mhildum enum de tali Rubo in Anglia nascente aliunde inandivi.

5. Rubus odoratus Cornut.

Hujus fruticis radis: Rubi vulgaris modo per fumma cespitum vagatur. Folia fert ex longo pediculo leniter hirsura, latissima, in angulos excuntia, acotambo hoc enim vocabulo Theophrastus accino ientici minuta, iaumina, in anguno excunta, важживоть пос entiti vocaono Ineopenarita peculiarem iltam foliorum figuram, quae Viti, Aceri majori & Rubo communis eft explicat. Alibi Theophraftus folium Rubo tribuit "Анаблъ, hoc eft, Viticis figura, quacum revera Rubi folia conveniunt, quod ad divifuram attinet. Folia ilthæc fragrantiflima funt, parémque Agrimonia odorata aut Pimpinella odorata fipirant odorem: fine ordine circumpofita funt caulibus, qui plurimi & ramosi à radice se attollunt, sarmentosi, flexiles, medulla pleni, spinis vacui, molliter hirfut. Nudantur foliis Autumno, przefertim in cacumine; yowa etanim in hyemen udue proro-gant moras, quo tempore & iplæ cadunt, unaque & areloit caulis, nec enim hyemis inclemen-um patitur, led quotannis renovari folet. Flores fert in fummo magnitudine & figura Rose fimplicis quam Caninam vocant, pentapetalos petalis finuatis, colore dilutifimæ purpuræ violaceæ, in calicis sui medio mille luteos apices complectentes ut Rosa: succedisque tandem fructus vulgaris Rubi hortensis, figura, non adeò gratus sapore, sed forma similis, முழ்கள் இதுகள்ள எதி ทั้ง คิดสิง h. e. quamplurimis acinis & granis rubris ità congestus ut Malum Granatum exempto cortice perbellè referat.

6. Rubi facie senticosa planta Lobelio J. B. Park. Rubus exoticus C. B. Clava Herculis R. S. Mus.

Quem Lobelius bacillus hujus fruticis descripsit, carpi crassitie erat, longam hastam æquans, & entice nigro denfo vestitus, tuberculis craffis, senticosis, creberrimis in clava modum muricato, solido, gravi & præduro ligno: unde Plantam à Rubo diversam esse pater. Observat D. Grevius fpinas mere corticales effe ut in Rubo, non ligneus, proinde & frangi faciles. Rubus Monococcos Hermanni in Cat. Hort. Lugd. Bat. Rubi vulgaris varietas effe videtur-

CAP. IV.

Champacam * H. M. An flos Indicus Champacca dictus Bontii? An Champe dicti flores Indici Gar- * P. 1. F. 19. ziæ I.B. C.B?

Roor est procera, densis frondibus, late sparsis, nascens in arenosis. Radix cortice est rufo, saporis amari & peracris. Caudex hominis amplexum implens, cortice crasso cinereo tectus saporis amari & subsacris, ligno albicante. Surculi rotundi cinerei, in apice ubi novello germine expullulant spadicei coloris. Folia petiolis uncialibus infident, spithamam & amphùs longa, latitudine quatuor aut quinque pollicum, in cuspidem oblongam angustam contracta, textura durrola, plana & lavia, superne obscuro virore nitentia, inferne clariore, saporis acris & amari: costâ mediâ crassâ, in aversa folii parte eminente, à qua obliquo & parallelo ductu nervi anteriora verifica exeunt, ac à margine reflexe arcuatim in le invicem incurrunt, ut in alia multis ellis objevatur. Flores in fummis surcults e foliorum alis exeunt, petiolis craftis, lenibus, surredis ac fescuncialibus, acuti ac fragrantis odoris, petalorum oblongo angustorum triplici ordine compositi; petala in exteriori ordine octo, tripla ferme latitudine eorum que in medio ordine odo etiam plerunque funt, versus summitatem magis rotunda, & nonnihil cuspidata, minus ta-men quam medii ordinis. Qua in intimo ordine parvula sunt, brevia, versus summitatem maximè cuspidata, dilute flava, ac veluti Stamina crassiola, inferius circumambientia stylum crassum, teretem, nonnihil conicum, spicis parvis, viridibus, craffiolis, cuspidatis scutellatim circunda-tum, suntque spica in cuspide, quo inseriora versus instexe, rubescentes, & rudimentum fructus continentes. Floribus quoque sapor astringens & acris est. Fructus racematim pediculo medio crasso & tortuoso petiolis crassis & curtis circumfident, oblongo-rotundi, cortice crassiolo, primum viridi, cum maturi funt flavo diluto albicante, sapore peracri, odore minus grato.

Stamina intus se invicem proxime contingunt sine ullo intersepimento, súntque uno latere rotundo, ad fructus formam, reliquis planis ubi se mutuò contingunt : constantque cum matura pulpâ tenui, humidâ, sublactea, qua membranâ incarnato-rubra est investita, intus osse grandiusculo Zzzzzz 3

Locus.

Vires.

A. Rubus

Flores bis fert in anno, fructum non dat nisi cum vetustior est.

Radix ejusque cortex ficcatus tritus & cum lacte spisso, Dayr dicto, mixtus & impositus aposte. matis maturandis & aperiendis infervit, in pulvere cum aqua calida exhibitus menstrua & fortum

Flores triti & cum oleo decocti facta inunctione cephalalgiae, oculorum affectibus & podagra conducunt; iidem in oleo per 40 dies infolati eadem præftant.

Aqua è floribus destillata odorifera est, & cor exhilarat.

Garcias formam florum Champe dictorum, aut stirpem cui innascuntur non describit, tantum di

cit, eorum in Indiis magnum ulum effe, & odore graviori quam Lilium album.

Sunt (inquit) odogibus adeò dediti regionis illius incolæ, ut plerunque cibo abftineant, quò ha-Sunt (inquit) odoribus adeò dediti regionis illus incolæ, ut plerunque cibo abitineant, quò habeant unde odores fibi comparare poffint, ideòque non immeritò proniores in Venerem elle cententur. Munera qua à tenuioribus offerni folent Regibus prædicti funt flores & Rose nostrate, quibus solent cubicula Regis infternere.

Nominis affinitas, florum gratissimus odor, aliæque quæ huic Plantæ ab Autoribus adscribunger circumftantiæ non difficulter mihi persuadent eandem esse cum ea quæ à Bontio cap. 45. describitur, inquit D. Syen Comment, in hanc Arborem, quamvis fateatur ejuldem descriptionem obserram effe, mutilam, quin & forfan vitiofam: cujus fententiæ nos quoque subscribimus.

HISTORIE

Lib. XXIX.

ISTORIÆ NTARU

VIGESIMUS NONUS.

QUI EST

De Arboribus Pomiferis quarum flos imo fructui adnascitur.

Omiferas arbores voco que fructum proferunt majorem, pericarpio donatum, & in) plerifque polypyrenum. In plerifque dico, quoniam pro Pomis habeo fructus om , nes majores cortice craffiore aut duriore tectos, quamvis unicum duntaxat intus nunes majores contine cando pulpam humidam femen ambientem habeant. Ad Pru-num enim confirmentum requiruntur officulum intus unicum, pulpa feu caro humida illud ambiens, & cutis exterior tenuis ac membranacea.

Hujulmodi arbores sunt vel fructu membrana fenuiore tecto, vel cortice crassiore, eóque vel molliore vel duriore.

SECTIO I.

Pomifera fructu cute tenuiore seu membranacea tecto.

CAP. I.

Serbus Spuria Malabarica Katou-Kalesiam dieta. Katou kalesiam H. M. P. 4. T. 23. p. 69.

H.M.

Rhor est mediæ magnitudinis, altitudine viginti, crassitie verò septem pedum mensuram raro superans, multisque ramis nodosis donata, è quibus ramuli foliosi in orbem eleganter disfusi demum emergunt: [quo ramulo folios vocam nibil aliud sun qiuam folia compensata.] Lignum albicans, prædurum, cortice munitum survo, scabro, crasso, molt, intus subvindi. Radiw albicans, survo cortice tecta, modora, inspida. Folia Kalessam foliis simila, et densa, fragilia & in ambitu serrata. Flores surcuis oblongis racematin instructurent, atque è cassice densa acuminaris servo. ar aenia, rragina ce in amoun ierrara. Profes inrenis obiongis racematin innarent, arque e casye fibblavo, in quinque lacinias acuminatas fecto prodeunt, quinque craffis, denfis, acuminatis, flavefentibus, extrorfumque reflexis foliolis conftantes, octo in medio citrinis, acuminatis flaminulis; inter qua fylus prodit viridi-flavecens capitulo viridi, globofo. Fructus globofi, glabri, fubrides, tenui pellicula cincti, intúfque carne denfa, fucculenta, fubrirdi, faporifque adfiringentis, referit intra quam quinque locantur rufa efficiala, feu potius femina, forma fabarum armula, nul deum continentia candidum, amaro dulcem, acrem.

Crescit locis arenosis circa Cochin; quotannis maturos exhibet fructus, diúque frugisera manet. Locus & Flores cum fert, Septembri viz. & Octobri mensibus, antiqua decidunt folia.

CAP. II.

Arbor Pomifera Brasiliensis fructu hispido Pomi magnitudine, seminibus plurimis minimis. Apeiba Brasiliensibus Marcgr.

Rbor est vasta, atque in multos ramos expanía, cortice cinereo. Folia habet quast in frondes congesta, longa, in ambitu autem leviter serrata, superius saturare viridia, inferius inagis incana, & denfa quadam lanugine vestita. Flores fert stellatos, slavos, quinque folis constantes slavis, & quinque alis ex viridi slavis, suadinodum odoris. Fractium predicit magnitudine Pomi aut circiter, orbicularem, compressum, hispidum exterius, instar spongia marina & villosum, ex muscoso colore fuscum, qui ubi maturuit in tres partes sponte dehiscit, con* P.3. T. 42.

P. 49.

Locus &

Tempus.

Vires:

Lib.XXIX.

De Arboribus Pomiferis.

1645

tinétque intus globulum magnitudine ficûs ficcatæ, conglobatum seminibus obscurè brunnis, magnitudine grani Sinapis, sed compressis quodammodo. Fructus apud incolas nullius est usus, ligno utuntur ad Cinchas, i. e. lembos pilcatorios & Janea.

das, quibus utuntur in fluminibus trajiciendis, atque etiam in mari.

CAP. III.

Pomifera Indica trifolia fructu Pruniformi caudato. Niruala * H. M. Tapia Brafiljensum simila D. Comelin.

Rbor est vasta magnitudinis, 30. aut 40. pedes alta, paucis ramis in orbem diffusis, cortice glabro, cinereo, albicantibus interstincto punctulis, obductis; lignum prædurum, flavescens Radis albicans, cortice cinereo tecta graveolens est at fere inspida. Folia tenna finul pe tiolis teretibus, longitudine spidiamam equantibus, proveniunt, oblongo rotunda ac in mucronem definentia, glabra, virore nitentia, fubacida, manibus confricta suaveolentia: E costa media, insigni plures nervuli ordinato ac parallelo ductu exeunt. Flores in ramorum extremis, tenuibus, oblongis, plares nervali ordinato ac paranezo ductura de la constanta de la composición del composición de la composición de la composición del composición de la composición de la composición de la composición del composición del composic faturato viridi eleganter ofnatus, è quo dem fruction emergit : odor suavissimus & vinosus. Fruction verò viridibus, oblongis, craffis, rotundis, lignofis pendent petiolis, qui articulatim florum junguntur pediculis, uti & hi geniculatim ramulis inhærent; suntque oblongo-rotundi, virides, cortice cinereo tenui obducti: intus carrie humida, albicante, quadripartita, odoris saporisque vinosi referta, intra quam numerola continentur semina flavescentia, prædura, angulata & plana.

Locis petrofis & arenofis provenit imprimis circa provincias Mangatti & Poiga in fluminum n. pis: Mense Aprili folia decidunt, verum sequente Junio & Julio dum floret novis denuo frondesci foliis: at Novembri & Decembri mensibus maturos fert fructus, vixque annos 40. frugifera ma-

Foliorum fuccus linteis exceptus, & inquinibus adhibitus urinam ciet. Idem præstant fruêtus contust & cum Sale, camphora & felis stercore in cataplasmatis formam redacti, & dictis locis apcontunt oc cum saire, campiona & rein record in catagamians formal relation, & dictainors applicati. Cortex in aqua maceratus, & cum zinzibere & pipere longo in lacte vaccino & oleo Sefami ad humidi confuinpionem excocitis, egregitini præbet exficcandis frigidis humoribus linimentum. Semen cum Oryzæ infulo coctum, & dein cum butyro recenti contulum ac cataglalmats forma absceffibus applicatum potenter eos emollit ac maturat.

CAP. IV.

Pomifera Indica flore Rhododendri, fructu Pyriformi. Modagam H. M. P. 4. T. 58. p. 119.

Rbufcula hae altitudine duodecim, craffitie vero quatuor pedum menfuram circiter aquatramulísque albo viridescentibus in orbem late diffusis donatur; lignum albicans, cinereo cortice cinétum. Radix albicans, furvo cortice tecta. Folia petiolis alatis circa extremos ramulos proveniutit, oblongo-rotunda, crassa, densa, glabra, supernè atro-viridia & splendentia, inferne fubiridia, colta media albicante. Cum decidum folia, fui figmata relinquendo circularibus prominencibus annulis, arboris ramos cingunt. Flores plures fimul juncti extrems ramulis proveniunt, odori, candidi, Rhododendri floribus fimiles, calicique viridi, in quinque lacinias fecto inharent, quinque fubrotundis foliis constantes, totidem albicantibus, luteis apicibus ornatis, frammibus mediam floris cavitatem & umbilicum occupantibus, inter qua fylus prodit albicans, capitulo viridi. Fructus pyriformės, virides, intus fungoli, adstringentės, numeroli, minutissimisque

Provenit ubique in Malabar, præsertim circa Candenate; Semper viret, floret ac fructus sert, sed diu frugifera non manet.

E cortice & radice in aqua coctis Apozenta paratur inveterato capitis dolori tollendo utile. E foliis potio conficitur ad menstrua suppressa revocanda.

CAP. V.

Arbor Prunifera Brasiliensis fructu ovali, polypyreno: Mangaiba Marcgr. & Pilon.

Rbor est pulchra, crispa & fœcundissima: magnitudine & figura nostratem Cerasum act dum aquat, aut etiam superat [supra altitudinem Pruni Europæz non attollitur, quam su-etu, præcipuè verò ligno & soliis æmulatur] In multos ramos variè distribuitur, qui in alios tenues ramufculos feu furculos definunt, ut in Betula. Cortex coloris fufci cinere afperfi, ramulo-rum autem fimillinus ramulis Betulæ junioribus: lignum lentum, exigua intùs medulla, fractum aut concifiim lacteum fundit humorem. Folia fert parva, folida, egregiè virentia, bina fibi semper

oppolita, nervo in medio secundum longitudinem, transversim autem venulis sive lineis subtilissimis opponta, narallelis prædita. Flores gignit Jasmini modo dispositos, calycibus sesquidigitum longis, & superius in quinque foliola acuminata expansis, stellulæ figura, coloris albi, odoris suavissimi. Fructus magin quantum dates Prunorum nostratium, aut ovi gallinacei, rotundiusculus aut ovalis, quam Soli exponitur aureus, rubrisque maculis distinctus [Marogr. ex viridi flavus, ac in uno latere egregiis punctulis rubris infignitus, quæ in quibuídam plura funt, in quibuídam pauciora, in aliis nulla l puncuan Tenuisimà cuticulà tegitur, pulpam continet albam, mollem instar butyri, gratissimi vinosi acidis fimi saporis, quæ licet sequax ac ductilis videatur, manducando tamen nihil tale deprehenditur. onım ıspons rique inferta flatim liquelcit; *Semina* lurea, compressa fex, septem, duodecim, aur plura continet, ovalis figuræ, in medio umbilicum habentia, cute instar Amygdalarum dulcium sed lenta, intus habenția nucleum albiffimum dulcis saporis, quare integra cum fructu deglutiuntur. Fructus non est edulis nifi sponte decidat, nam in arbore existens plenus est lacte acerbo & amaro, adeò ut vix necora quidem immaturum attingant, decidens in terram illico maturitatem affequitur. Maturi quopecua y qui die magna copia fub arboribus colliguntur, & qui non plane molles per noctem seponuntur & mollesant. Probe maturus facilis est digestionis, ardores viscerum domat, & febricitantibus auxiliatur. Porro haud facilè hæc poma noxam, etiam abundè jejuno stomacho manducata inferunt, nifi quòd frigida & humida fugaciáque alvum dejiciant, flatúsque excitent.

Exforante hyeme, mense nimirum Augusto, florere incipit, ultraque novem menses prunis onera. Tempus tur & ornatur. Seri non plantari amat in terra ficca, ubi nulla copia luxuriantium herbarum.

In finu omnium Sanctorum integræ fylvæ spontaneæ reperiuntur.

CAP. VI.

Su pim Arbor & fructus Sinensis Mich-Boym Jonston. Dendrolog.

Pud Sinas tantum nascitur. Est & aurei & purpurei coloris. Magnus Pomum excedit: carnem mollem & rubeam cum fimili pellicula refert; Officula hinc inde interiùs abscondit; cum ficcatur Ficubus Europæis fimillimus est, & per multos annos conservatus à Sinicis medicis sæpenumero in pharmacis adhibetur: Arbor onerata purpureis hisce pomis gratissimum exhibet aspectum, quæ nè ab avibus decerpantur continuis vigilisi custodiuntur. In calidioribus regionibus Januario, Februario & Martio; in Septentrionalibus Junio, Julio & Au-Tempus.

gusto maturescunt.

CAP. VII.

1. Arbor pomifera Brasiliensis fructu tripyreno Jito Brasiliensibus Marcgr. Pis.

Mortice est fusco, qui multa punctula, hinc indè sparsa lutea habet. Folia bina sibi opponuntur, sex, septem, octo, aut novem digitos longa, paulò plus quàm duos lata ubi latissima, non ferrata, nervo conspicuo & prominente secundum longitudinem, venis in quibusdam fibi invicem oppositis, in quibusdam alternatim positis.

Post florem (quem Auctor non describit) sequitur fructus, magnitudine globuli lusorii, major aut minor, obscure lutei coloris, qui in se tria ovalia semina continet, magnitudine seminis Pomi

vulgaris cuticula obscure flava tecta, nucleus autem illorum albicat.

2. Jito prior Pison. Arbor baccifera Brasiliensis, fructibus in racemos uvarum simillimos congestis.

Hac arbor Pyri Europææ magnitudine est, undequaque obvia: Foliis tenuibus oblongis, acuminatis, nervo eminente secundum longitudinem excurrente, parvo pediculo cauli ordinate appositis. Fructus racematim copulatos profert. Arbor ut ob fructuum rarum aspectum multis nota, ità paucioribus ejus radicis qualitates probè constant. Si ulli figura, colore, totâque prorsus facie racemi uvarum è longinquo aspicienti videantur, hujus sanè arboris fructus sunt; quorum tamen uva inutills habita, lignexque intus exiftunt. Toto anno apparent, verno tempore late flavelcentes, mox tills minati coloris funt, nihíque promittunt, ut neque folia, neque lignum ipium arboris: fed toum in cortice radicis, acri & calido, quod ad rem noftram faciat confiftir. Cujus efficacia indo Vires. mita ad turbandum & purgandum corpus tam altè à natura posita, ut non impuné ab imperito vulgo tractetur. In pulverem redactus ab indigenis & robustioribus agricolis Lusitanis contra inveteratas obstructiones capitur indiscreta quantitate, semipugillus circiter. Mihi rarior fuit illius usus, idque nisi deficiente fortè benigniore medicamento, mediantibus tamen correctoriis, & quæ vim

Ni idem huic cum præcedente nomen imposuissent Brasiliani, Bacciferis potius adnumeranda

CAP.

Locus. Vires.

Coapoiba Brasiliensibus Marcgr. prima species. Pomifera Brasiliensis fructu cupulæ insidente, seminibus singulis duplici pelliculæ involutis.

N fagi altitudinem & figuram excrescit, cortice cinereo, cui aliquid fusci admixtum, instarum dulati panni. Folia habet folida, oblonga, inferiùs dilutè virentia, fuperiùs faturatiora & folen. dentia, infigni nervo secundum longitudinem, at nullis pæne venis conspicuis: pediculus folii decerptus fundit aliquid lactei. Flos innititur pediculo quisque suo magnitudine Rosa, & folis albie decerptus trunue augum facte. The introduction occupated from inhibition globulus refinedus, favus, magnitudine Pifi; refina illa clara eft ut Terebinthina, glutinofa, flava, odois tamen injucundi: hunc circundant multa staminula rubra arcte sibi invicem adhærentia. Florem sequitur frustur cap. fulæ infidens ferè ut glans; immaturus secundum longitudinem concisus multos seminum ordines continet, magnitudine & figura seminum Mali, transversim per longitudinem positorum; quodliber autem semen includitur pelliculæ suæ rubræ, atque alteri pelliculæ miniatæ involvitur. Caro fructus est flava, & succum exsudat flavum.

Cortex licet crassus sit facilè se separat à ligno, quod fragile est, continétque in se medullam mollem quæ facilè extrahi potest, ità ut lignum remaneat instar fistulæ.

Altera Species.

Magna est arbor, cortice gryseo, in amplos ramos sese expandens; foliis in frondes congelis, oblongis carinatis, foliis Mureci fimilibus, sed non lanuginosis. Fructu globuli lusorii magnitudine, rotundo, per maturitatem exteriùs viridi, interiùs rubelcente, & multis granulis Fici modo refetto, ficco, saporis haud manifesti, ità ut comedatur quidem à quibusdam, sed nullius sit pretii.

CAP. IX.

Japarandiba Marcgr. & Pisonis. Arbor pomifera Brasiliensie, store rosa, fructu rotundo segmento Juperiùs velut ablato.

Rbor est cortice cinereo, subnigricante instar Alni; ligno duro, medulloso; ramis paucis. Folia fine pediculis ullis [cum pediculis Pifo.] inordinatè & copiosè circumpolita, folis Fanipaba fimilia, pedem circiter longa, acuminata, leviter quafi crenata in ambitu, coltà secundum longitudinem conspicua, multisque nervis eminentibus secundum latitudinem decumentibus, tres tantum digitos lata ubi latissima. Florem fert insignem, orbicularem, diametrum fere trium digitorum habentem octo craffioribus foliis constantem, figuræ, magnitudinis, coloris & odoris rosarum: in medio stant multa staminula erecta, in orbem composita & instar Lunula incurvata, & quasi globum repræsentantia, apice slavo & tremulo. Flos autem insidet crasso ligneo pediculo (plerunque bini aut terni in tali bifido aut trifido pediculo) Florem sequitur fructus Mali magnitudine & figura, sed superna parte planus, ac si pars abscissa esset, extus grysei, intus savi coloris, continens multos nucleos, fatuos, angulofos, hepatici coloris, fplendentes, magnitudine Avellanæ, cordis figurâ.

Ramorum paucitatem foliorum frequentia compensat, quibus solis, quatenus hactenus consistit vis medicatrix infita est. Hac autem vel integra, vel contufa, hepatisque regioni applicata durities hypochondriorum restituunt: eisdémque malis, si rité ex arte præparentur, atque in apozemate exhibeantur conducunt, ac proinde aperientium numero adscribenda sunt.

CÁP. X.

* Descript.
Ind. Occid. l. 1. c. 1.

Vires.

1646

Arbor venenata Mancinello dicta; Macanillo * Jo. de Laet. Araticu pana Marcgrav. Pilo. Franc. Redi Exper. natural. p. 76. The Manchinella Tree. Ex sententia D. Tancredi Robinson.

'N arborem excrescit haud grandem, ramis Araticu ponhe, similibus, sed soliis longe minoribus, tres quatuorve digitos longis, sesquidigitum latis, figura ut folia Pyri nostratis; flore minore & In totum luteo, exceptis unguibus internè, qui fanguinei funt fructu minore, per maturitatem flavo (aliàs viridi) pulpa intus aurea, odore casei putridi, nucleis multis ex flavo albicantibus.

Fructus propter frigidam suam qualitatem est venenatus. Profunde autem radices agit hac arber, amplas, craffiffimas, longas, ligno levi inftar Suberis, ex quibus clypei formantur, quos fagitta aut gladiorum ictus penetrare nequeunt.

Juxta flumina germinare solet. Notatu autem dignum est (inquit Gul. Piso) ejus radicem in pa luftribus crescentem profunde in terram descendere, (quod tamen in aliis Brasilia: arboribus haud facile conspicias) unde credibile noxiam ejus frigidamque qualitatem, qua fructum nocere constat, ex infesto terra frigore acquirere. Ejus autem fructus adeo venenata qualitate malignus est, ut a Cancris terrestribus comestus ipsos statim enecer, ut testatur Jesuita quidam apud Franciscum Reli in Experim, natural. p. 76. Verum Rochefortius alissique Cancros is impune vesci scribunt. Mirum in experimental Marcgravium de venenata & maligna qualitate fructuum hujus arboris adeo auten moustain and a few effu frigoris iis tantum nocerent qui fe iis nimium ingurgitarent; cum perfundorie agere, ac si excessi frigoris iis tantum nocerent qui se iis nimium ingurgitarent; cum dide funelta & perniciosa eorum vi admodum tragice declamitent. Hinc dubius aliquandiu hæfi an de Andreicupana Marcgrav. & Pisonis eadem esset arbor cum Mancinello Rochesortii & nostratium An Aranic vertica cum legerem; ut mox dictum apud Franc. Redi Araticu pana in Brasilia ettam Cannecne; vertica cum legerem; ut mox dictum apud Franc. Redi Araticu pana in Brasilia ettam Cannecne; ris terrestribus noxiam & lethalem nedum hominibus, omnis mihi scrupulus exemptus est, & in fententia D. Tancredi Robinson confirmabar eandem esse.

Addit Hughefius noster Arbores hasce fructibus plerunque abundare ad morem Malorum Svlvefrium Europæarum, issque adeò pulchris & speciosis, ut à decerpendo vix se potuerit abstinere ad frim restinguendam qua inter itinerandum interdum premebatur. De maligna & venenosa quali-

tate Manchinello arboris Rochefortius in Histor. Insularum Antilles prolixè agit.

Arbor est (inquit) aspectu pulchra, foliis Mali sylvestris, fructu Pomi Apiani [d' Apia] simillimo, shuno latere rubro striato, aspectu pulcherrimo, & odore perquam grato, ut facile ad se gustandum au uno la contra neftæ qualitatis particeps est, ut comedentem, non brevi aliquo 24 horarum, sed æterno & ex quo nunquam evigilaturus est sopore opprimat.

Grescunt non rarò hoc genus arbores ad litora maris & fluviorum ripas; quod si contigerit poma Locus. in aquas delapía à piscibus vorari, quotquot ea degustaverint mortem certam incurrunt. Diu autem in aquis incorrupta durant, crustam duntaxat è sale petræ solidam lapideæ serè duritiei contrahunt.

Cancriqui sub hisce arboribus versantur malignam inde qualitatem participant, ut ex eorum esu non pauci malè affecti fuerint, & in morbos inciderint; quocirca medici quo tempore poma maturain terram decidunt, à cancris comedendis abstinere jubent, quotquot saluti sux consultum

Sub cortice trunci & ramorum continetur aqua quædam glutinosa, & lactis instar candida, vehementer maligna & perniciosa: cúmque in viis publicis plures occurrant Mancinelli, si forte ramum aliquem inter eundum manibus confrices, exfiliet inde lacteus ille succus venenosus, qui si forte in canissam seu interulam inciderit, maculam illi inuret sordidam ægrè eluibilem; ti in carnem nudam, ni confestim frigidà illam abluas à loco tacto, cutim inflammat & pustulas excitat. Præcique tamen timendum oculis, in quos si forte aquæ hujus causticæ & venenosæ guttula inciderit insummationem vix credibilem excitat, & per novem fere dies visu privat. Ros aut pluvia foliis arlois infidens aliquandiu eundem producir effectum, cutim aqua fortis inftar adurens. Umbra hujus arboris homini noxia eff, & fiquis forte fub ea dormiverit totum corpus inflatum

fentiet miro modo. Accedit ad malignas Mancinelli qualitates, quòd cibis igne exejus lignis accenssacto coctis aliquid noxii imprimit, quo edentium os & fauces urant:

Harum qualitatum conscii Indi Antillani toxicis suis quibus sagittas illinunt ad plagas lethales inferendas tum rorem foliis arboris desuper incidentem, tum succum fructuum perpetuo admissent.

Remedium affectuum ab hujus arboris succo aut rore inductorum, quod pustulas excitatas brevi fanat, inflammationémque & inflationes sedat & compescit, est aqua quadam clara intra testam Limacis Militis dicti contenta loco affecto applicata, aut oleum fine igne ex codem infecto elicitum. Hæc & plura Rochefortius.

Hec etiam arbor esse videtur quam J. Bauhinus Arborem venenatam aliam vocat, quæ, describente Thevero, fructum fert Pilæ palmæ magnitudine, visu speciosum sed venenatum, cujus succo Barbari agittas imbuunt, iis contra hoftes ufuri.

Huic eadem nobis videtur, quamvis minus exacte descripta,

Tetlatiam (eu arbor urens Nieremberg. Hift. exot. l. 15. c. 14.

Venenata qualitate cum Manchinello convenit. Lac enim (inquit) ita adurit, ut contactu minimo etiam per umbram pilos defluere faciat. Corticis qui frigidus & ficcus decoctum articulorum dolores solvit. Ex materia que virorem Chalcanthi emulatur fiunt lectorum fulcra. Cimices quidem concipere non solent, sed fabrotum manus & ora ità inflantur dum illam contrectant, ut multis diebus non detumescant. Nostrates etiam Americae coloni conclavium tabulata, spondas, aliáque supellectilidex * boc ligno faciunt quoniam infecta qu.e aliam quamcunque materiam arrodunt & corrumpunt banc * Mancinelli. non attingunt. Nieremberg. Arborem effe magnam scribit, materie firma, Fructus virens, unedonis forma & magnitudine est. Nascitur in frigidis montosisque locis Tepozlani, at calidiora non refugete ait, nam apud Haitinos invenitur.

CAP. XI.

Carandas Indica Arbuti facie J.B. Carandas Garciæ C.B. An Auzuba Oviedi?

Rbuscula est Arbuti magnitudine, foliis similibus, copioso slore, odore Periclymeni, fructu exiguis Malis perfimili, nigricante per maturitatem, gratissimo uvarum sapore, ex quo à nonnullis vinosus succus exprimitur. Fructus autem virens magnitudine est nucis Ponticæ cum suo putamine, interdum major, succum nonnunquam exstillans viscidum & lacteum. Editurà nonnullis fructus maturus cum sale. Solet tamen cum viridis est muria & aceto condiri, & tà adservari ad excitandam languescentem appetentiam.

Nascitur tum in continenti, tum in Balagate.

Auzubam

Auzubam Oviedus in hunc modum describit, In Hispaniola insula vasta est arbor, pulchraque Auzubam Overaus in mine moutin teatre, and in longe fluaviffino ut funt Pyra Apian, (molchatellina vocant) fed qui lacteo fucco, eóque vifcido & glutinofo abunder, qualis ef qui ng. cubus immaturis, ideireo moleftus his qui eo vescuntur, nisi prius fructum in aquam abjiciant. lacteum succum digitis exprimant, qui in aqua sidit.

Arborum proceritas differt. Ergo an eadem sit vel diversa arbor illarum regionum vestigatoribus decernendum relinquimus. F. B.

CAP. XII.

Facaranda Brasiliensibus Marcer. Facaranda alba Pilonis, fructu manus magnitudine & crassiti

"Nodora & Pruno Europææ fimilis in apricis locis mediterraneis reperitur: Folia parvis, acumini. tis, directè fibi oppositis in ramulis alternatim sitis, tres circiter digitos longis, non serratis, si pernè obscuro virore splendentibus, subtus è viridi albicantibus sine splendore. In quolibetramo Derrie Obicuro Vifore pierincintuus, autus e vintu autocantous mus sportaete. In quomerrano versus exteriora multi proveniunt ramuli, qui quafi racematim per multos dies habent globulos multo Cerafini magnitudine, coloris olivacei, qui fe aperientes in quinque finduntur folia, deorflum inclinata, quag interius tactu & vifu referunt holofericum olivaceum filendens: his infidet flos dulcis odors, unico folio luteo, subrotundo, ad latus explicato constans; in medio autem flore eriguntur multa sta mina, alba, apicibus luteis satis magnis in scoparum setacearum modum. Floribus succedit frudim, palme mma, alba, apicione luteri atis magnis in coparum reaceatum indum. For nois necesal prana, palme manus magnitudine & crafficie, afpectu rarus ob inuficatos natura lutius, quod gibbosis & simios admodum & contortus appareat, arque ob gravitatem semper pendulus. Haud edulis est, simios admodum & contortus appareat, arque ob gravitatem semper pendulus. Haud edulis est, simios admodum & contortus appareat, arque ob gravitatem semper pendulus. Haud edulis est, simios admodum & contortus appareat, arque ob gravitatem semper pendulus.

Alteri speciei lignum est nigrum & bene olens atque durum. Frequens est in Bahia omnium

Sanctorum.

1648

CAP. XIII.

Jabuticaba Piso. Marcgrav. Arbor pomifera Brasiliensis fructu è tubere per totam arboris lementudinem extenso exeunte.

Rbor est recta, procera atque elegans, vastissimis ornata ramis. Fructum fert cinerei coloris, parem magnitudine Limonii, fucco dulci, tenui pellicula, inftar uva bene matur, qualitatis temperatæ atque falubris, febricitantibus jucundiffimum. Non fert flores, fel fructus in tubere, qui abima radice usque ad summitatem ramorum ità per totam arborem conjunctim catervatímque extuberant, ut continuus potius racemus quam arbor videatur.

Species quædam hujus arboris invenitur in fylvis Pagi Tabucurana, sed fructus fert cum aliis minimè comparandos: ex quibus incolæ exprimunt vinum delicatum & dulce, quod nisi statim ebibater

deterius fit & in acetum degenerat.

Utraque hac arbor nonnifi in vastis filvis provenit, & frequens est in præfectura S. Vincentii, tefte Emmanuele de Morais.

Quamvis fructum hujus arboris flore omnino carere non censeam, poterat tamen ficulus que etiam flore carere vulgo creduntur subjungi, in memoria excidisset.

CAP. XIV.

Arber racemosa Brasiliana soliis Malabathri Breyn. Cent. 1. cap. 2. An Muiva Brasilienshim Marc-grav. fructu rotundo, cute lenta, pulpa molli, polypyreno. Vid. p. 1501.

Rboris Canellæ mediocris ferè forma, iifdemque concinna ferie positis ramis se effert, quorum minores denso tomento obsiti, candidi ac lanuginosi, & partim brevioribus partim longioribus articulorum distantis intercepti. Ex quibus folia bina adversa, & alternatin dispositica, pediculis uncialibus inharentia exeunt, Folio Malabathro Officin. valde amula, misquod latiora, & parte prona, sicut pediculi, lanuginosa & alba; supina verò atro virore splendentia cernuntur: siccata autem eo quo virebant latere evadunt nigerrima, instar atramenti scriptorii; inde mira admodum nec alia apparent quàm si ex corio Hispanico confecta essent. Per uniuscujusque folii longitudinem grandes ac à tergo magis conficus transcunt costes quinque; quarum maxima, medium folium transcurrens recta, relique autem omnes arcum modo inflexæ, inter quas venæ minores recta, veluti parallelæ, per latitudinem nonnihil sursum tendentes, & ex his fibræ obliquæ innumerabiles, partim per latitudinem, maximè verò per longitudinem pulcherrimo spectaculo discursitantes, apparent Ex ramulorum apicibus racemus suam petit originem, pulcher, palmaris aut dimidio major, ex pe diculo internodii semuncialibus distincto, & ramulis directè fibi oppositis confectus, cujus ramuli, præsertim inferiores, in minores iterum divisi, qui ut & reliqui plurimis utrinque granulis orbicalatis, à Lunariæ racemolæ non abhorrentibus, aliquantulium modo majoribus, nec viridibus, fedex albo ad ferrugineum nonnihil tendentibus, onusti. Hic racemus, quoniam planè lanuginosis, sque ac arboris ramulculi, cum prona foliorum parte, ad tactum tam mollis est quàm optimus ex Britannia pannus. An flores & fructus ex Botri granulis prodeant, enucleare non potuit Jac. Brevnius. Hanc arborem esse iplammet Muivam Brasslienstum Marcgrav. nobis minime dubium videtur, ob partium ab utroque [Marcgravio & Breynio] descriptarum exactam in notis adscriptis convenientiam. Vid. p. 1501.

CAP. XV.

Pomifera seu potius prunifera Indica nuce renisormi summo pomo innascente, Cajous dieta. Anacardis alia species C. B. Cajous Ger. Park, J. B. Acajaiba Pisonis & Marcgravii. Rapa-mara H.M. P. 3. T. 54. p. 65. The Cajous of Cassu Cree. Anacardium occidentale Cajous dictum officulo reni leporis sigură Horman.

Rbor est mediocris magnitudinis [at Marcgravio assurgit in Fagi altitudinem & Pisoni Quantum lenta solent inter viburna Cupressi, tantum inter cæteras Brasiliæ arbores eminet. Forte num sengilia, nis indigena elf, ad majorem proceritatem attolitur, quàm in India Orientali, ubi advena & aliunde illata creditur] caudice craflo, candido, cortice cinereo, intus purpureo, odoris fubacidi, faporisque adstringentis, tecto, & ramis atro viridibus, eleganter in orbem disfiusi donato. Radix albicans, cortice furvo, tenuibus filamentis pertexto, obducta. Folia fine ordine ramis adharent. oblongo-rotunda, glabra, virore splendentia, nervis aliquot inferne eminentibus è costa media denfa in latera excurrentibus. Tenella manibus confricta glutinofa funt, & fragrantem fpirant odorem: veuffiora autem priusquam decidunt planè rufescunt. [Pisoni folia, si nervos, si figuram spectes, Juglandi fimilia.] Flosculi suaveolentes, ac melleum odorem spirantes, racematim ramulis extremis inharent, atque è calyce exiguo, viridi, in quinque lacinias acuminatis secto, prodeunt, quinque teretibus [angustis acuminatis Marcgrav.] reflexis, primum è viridi flavescentibus, dein rufis tandefinque pur pureis confrantes foliolis, framinulus quibuldam tenuibus, flavefcentibus apicibus ornacis, mediam floris cavitatem occupantibus: inter qua frius prodit, qui ex ipfius fructus germine emergit. Fructus tum figura, tum magnitudine Pyris nostratibus haud absimiles, glabri, splendentes, primum

rufi, dein virides, tandémque flavescentes, carne intus è viridi flavescente, fungosa & aquosa referti, ac tenui pellicula cincti: odor suavis, sapor vinosus, acris tamen & austerus, si nondum probe maturi funt. Hujus verò fructus alteri extremitati Nux quadam figura & magnitudine Leporinum renem referens, viz. altera parte gibbola, opposità lacunam impressam habens, adnascitur, qua cinereo tegitur cortice, præter quem alius Nucleum complectitur pallidum, eå formå quå & totus eft fructus, fucculentum, Amygdalæ dulcis sapore, substantia molliore. At vero inter duos hosce cortices, qui culmi fere latitudine invicem ablunt, tophaceis cavernulis coercetur melligo, craffiulcula & lenta, fape Ceraforum colore & confiftentia, fapore primum adftringente, moxintigni acrimonia linguam & fauces vellicante, servata tamen adstrictione.

[Post florem primò prodit Nux renis figura, qua incrementum capiente, inter illam & pediculum paulatim excrescit pomum oblongum, ovale aut etiam rotundum, nam in variis arboribus figura vanat, aque etiam colore rubro vel flavescente. Succus ferrugineo colore linteamina maculat, qui

difficulter admodum elui poteft.]

Provenit ubique in Malabar: at Brafiliæ indigena censetur. Singulis annis, Augusto & Septembri Locus. Mensibus, maturos fert fructus, manétque frugifera 30 circiter annos. In Brasilia, auctore Marcgravio, florere incipit circa finem Augusti, maximè autem floret Septembri, Decembri & Januario

maxima oft copia fructuum maturorum. Reperitur in Jamaice.

E fructibus hifce potus exprimitur, qui debito modo fermenatus vinofus fit & inebrians. * Fru. * Reinformis. aus [toflus] castaneis longe antecellit, saporémque non minus gratum habet quam Amygdala, Vires & Usus. Crudum nemo secure ore aperiet, quòd continuò cutem abradat, magno dolore eorum qui ignari temere eum resecant, ideo cultro aperitur. Guttur peculiari natura fructus hi cum deglutiuntur [crudi] ftringunt, guftu acri & auftero: ideóque in orbes scinduntur, adjuncta aqua vel vino, saléque miecto, quibus modis acrimonia illa mitigatur, palato ità gratissimi : ventriculium roborant, fermentationem juvant, necnon vomitum & nauseam tollunt; leviter tostis vescuntur Indi ad Venerem stimulandam. Succus verò è fructibus hisce expressus diarrhœam sistit, & diabetem sanar, Nuces flammæ admotæ flagrant.

Ex melligine, quam gemini cortices continent, copiosum indigena eliciunt oleum, quod pictori-bus ad linteamina quavis indelebili nigricante colore pingenda in usu est, codemque oleo si lignum ungatur, contra putredinem præservatur. Insuper acri illo oleo nihil præstantius esse ferunt ad lichenes, imperigines, scabiem, vermiculos necandos, &c. exteriùs illito.

Arbor hæc vulnerata fundit gummi pellucidum, confiftentia & colore planè fimile optimo gum-

mi Arabico. Marcgrav. An ex hoc fit confectio Cattee, sen Cassu, vel Catechu?

Brasslienses annos atatis sua per Castaneas Cajù computant, singulis annis unam recondentes: è ligno autem varia fiunt, est enim durum. Idem. Vermes non facile generat, unde navibus idoneum. Est hac arbor fructus respectu singularis: Poterat fortasse rectius ad Pruniseras referri.

SECTIO

SECTIO II.

De Arboribus fructu conoide squamoso aut reticulato Anona & Araticu dictis asperis & lavibus, & congeneribus.

CAR. L

De Anona, Araticu, Durione.

1. Pomifera Indica fructu conoide squamoso, viridi. Ata maram H. M. P.3. Tab.29. p.21. Abate de Panucho Recchi.

Rbor est mediæ magnitudinis ad viginti circiter pedum altitudinem assurgens : cortice tegitur fungolo, intus rubro. Lignum albicans, prædurum, cujus matrix viridior est, inodora. tur tungoto, intus runo. Ligram amicans, practurum, cujus matrix vindor ett, modora, guftu fubamara ac fibauftera: paucos diffundit ramos, quorum ut & ramulorum ac virgultorum cortex viridis eft, cinereis interifinictus punctulis. Radis: flaveficens tubido tegitur cortics, graveolens eft, faporis verò unctuofi, & in plurimas divila fibras, quae tamen per terram non lare diffunduntur. Folia oblongo-teretia aque glabra, foliis Malakatri ambeu haud abfimilia, fibi tamen è rumauntur.
regione non respondentia, supernè viridia & nitentia, subusi subviridia, manibus confricta unchussa, inodora. Floret singuli suis pediculis coharent, foliis ornatis minoribus, que postea decidunt; petalis conftant tribus, craffis, triquetris, coriaceis, intrinfecus albicantibus, extrinfecus verò diluze viridibus, odorem corio ufto amulum, fi adoleantur, fipirantibus.

Caterum è floris stamine fructus emergit, seu potrus Conus, qui maturus magnitudinem habet Citi vulgaris, exterius viridis ac striatus, interius verò albicans, necnon medullà succulentà saporis grati. odorísque suavis, refertus. In his autem fructibus, semina dura, oblongo teretia, glabra, nitentia, necnon plana ac utriculis inclufa, locantur; esque fucculenta & albicante fuctus pupi artificiole obducta cermuntur. At verò fructus ipfi immaturi decerpuntur, qui sponte per se Mespilona instar mitigantur & comeduntur.

Nullibi in Malabar sponte oritur, sed ex insulis Philippinis in Indiam delata fuit. Amat locum calidum & humidum, & fimo equino subactum, atque rigatione & fervidis solaribus radiis gaudet.

Porro post primum biennium aut triennium arbor hæc demum frugifera est, Aprili vz. Maiog, tum Augusto atque Septembri mensibus sloret fructúsque fert: slores namque qui mense Aprili emergunt, Augusto circiter maturos proferunt fructus; quique mense Septembri prodeunt proximo Februario perfectum exhibent conum. Non rarò ad quinquagefimum annum & ultra frugifera est, modò conveniens adhibeatur cultura.

Folia hujus arboris minutim contusa, & addito sale in cataplasmatis formam redacta, tumoribus, malignis impofita, potenter eos maturant. Fructus verò immaturi in aqua commune cum pautillo zinziberis decocti vertigini medentur; at fufficienter mitigati, & in deliciis comesti valde refrigerant, alvúmque reddunt laxiorem si aqua superbibatur.

Fructus huic fimillimus à * Reccho depingitur fub titulo Ahate de Panucho. At D. Hermannus Anonæ Maram H. M. synonymum facit.

Li-ci & Lumyen arbores & fructus Sinenses

Michaeli Boym in Flora Sinenfi depictæ à præcedente non multum abludunt. Lici, inquit, fiuctus Piniferæ arboris fructum refert, sed Lumyen sævissimam pelliculam habet, uterque sapit fraga & uvas Junio & Julio mentibus maturelcunt. Sinenses pulverem ex illorum nucleis bibendum prabent agrotis. Si dicti fructus sint sylvestres nucleos grandes & de subacida carne parum; si transfolantai nucleos exiguos & de carne dulci plurimum habent. Caro est coloris unquium humanorum. Recens collecti fi falita aqua aspergantur per plures dies conservantur; abstractoque cortice recentium saporem præstant.

2. Anona Indica fructu parvo violaceo Herman. H. L. Anona Maram, an Anon Oviedi, H.M. * P.3. T. 30, potius Guanabanus Oviedi, fructu squamato J. B. Pyro similis fructus alter in nova Hispania 31. p. 23.

H.M. Præcedenti haud absimilis est, nec proceritate cedit; Folia tamen angustiora, magisq acuminata, ac pluribus ornata nervulis, necnon altiori virore nitentia.

Flores à prioribus vix differunt. Fructus verò licet non, uti Atamaram, è compactili lignosarum squamarum strue compositi, sed undique glabro, hyacinthino, ac tenui cortice obducti sunt, nec magnitudine cedant, quoad catera tamen planè cum is conveniunt. Hac quoque arbor provinciæ Malabar peregrina est, & è longinquis regionibus delata.

Viribus cum priore convenit. Guanabani Oviedi icon quae habetur apud J.B. Tom.1. lib.1. cap.55. cum icone hujus plantæ in H. M. adeò exactè convenir, ut utramque ejusdem specie fructus esse minime dubium sit.

Guanabanum autem Oviedus fic describit:

Procera est arbor & formosa, folio ferè Mali Medica quam Limoniam vocant, frucht pulcherrimo, mediocris Melonis magnitudine, qui tamen interdum in capitis pueri magnitudinem excrefcit. Cortex huic fructui viridis, & qui certis quibuldam squamis distinctus videatur ut strobilus. Leviorihas ramen, neque ità tumentibus, quandoquidem totus cortex tenuis fit, neque craffior quan in Pyris, Caro candidissima, saporisque delicatissimi, quæ facilè pinguedinis lactis instar in ore resolvitur. Per ejus carnem sparsa sunt semina magna, cucurbitarum seminibus aliquanto majora & nigri-

Frigidus est hic fructus, & per æstus utilis. Nam tametsi quis integrum Guanabanum devoret. nullum indè sentier nocumentum. Infirma est ligni materia.

Per universam ferè Americam nasci tradunt.

Proceritate, & fructús colore differre videtur ab Anona-maram. Clusius air cum Durionibus pla-Locus. nè convenire Guanabanum Oviedi : Quod fi ità fit, Durio minùs rectè describitur à Garcia & Acosta fructu Melonis magnitudine, denso cortice septo, eòque multis brevibus aculeis craffisq, ac pungentihis horrente intus concamerationes quatuor fecundum longitudinem habente, fingulas tria aut quathor receptacula continentes, quibus fingulis fructus infunt admodum candidi, magnitudine qui Gallinacei, guftu fuavi, &c.

3. Anon Oviedi, Hispanis Mangier blanco, fructu minore luteo.

Adeò in paucis differt à Guanabona, ut specie diversam vix putem.

Anon (inquit) arbor est cujus fructus magnam cum Guanabona habet similitudinem, cum formatum carne & femine. Sed & ipfa Anonis arbor Guanabani arbori fimillima eft, & magnitudine, & forma, & folio. Duabus verò in rebus differunt. Primum quòd hujus fructus minor fit Guanabano, corticique color luteus, qui in Guanabano viridis est: deinde quòd meo quidem judicio gratior sic palato Anon quam Guanabanus, utpote firmiore carne. Utrumque magno in pretio habent Indi Americi, & diligenter in prædiis fuis colunt.

Annonam à Guanabano specie distinctam non esse Josephus Acosta 1.4 c. 25. affirmare videtur, Annona, inquiens, five Guanavano Pyri est magnitudine, Pulpa butyri modo, cui grana plurima ni-

gricantia includuntur. Nihil tamen temere affirmandum.

Fructus hic Hispanis Mangier blanco dicitur; Manjar autem blanco Hispanorum eum fructum esse mem nostrates America coloni Che Custato Apple vocant, D. Tancredus Robinsonus à quodam negotiatore Americano edoctus est. Idem ingeniossis. Amicus noster alionum relationibus & historiis cum descriptionibus Aratica quæ apud Psionem & Franciscum Redi habentur diligenter collatis exinde collegit The Cultard Apple nostratium cundem proffus fructum else cum Aratica tertia, seu Aratica Ape corundem Autorum: cujus sententia & ego liberter subscribo. Descriptionem autem ejus & historiam paulò inferiùs dabimus.

4. Anona Americana fructu majori, Soort ack parvum vulgo Herman. Hort. Levd.

Nomine (inquit) Soortfack parvi ex America huc invecta funt femina oblonga, angulofa, nonnihil depressa, flavescentia, Anona Indica majora, que sata protulerunt sobolem pedalis longitudinis, cui alterno ordine adstabant folia Lauri amplitudine, latè viridia, lucida, glabra.

5. Araticu prima seu simpliciter dicta Francisci Redi Experiment. natural. p. 75. Araticu ponbe Marcoravii & Pilonis, Nostratibus Jamayca & Barbados insulayum colonis, The Somer Sop, ut D. Robinsono videtur.

Marcgrav.

Arbor est caudicis & ramorum figura, ac colore corticis ut Malus Aurantia, sed folis, flore & fructu differente. Folia habet circiter femipedem longa, alternatim oppofita, elegantia, superiùs faturate viridia, crassa & ad tactum solida, duos prene digitos lata, lingua humana figura, & in extremitate acuminata. Hinc inde flos provenit magnus, egregius, magnitudine superans florem Fritillaria, totus flavus, exterius compositus è tribus foliis cordiformibus, sesquidigitum longis, & craffis inftar corticis Aurantii Mali, erectis, quæ in fui medio continent alia tria minora, & dimidiæ craffitiei, quorum quodlibet semiglobum concavatum refert : tria autem hæc ità composita & extremitatibus fibi imposita sunt, ut globum integrum, interiùs cavum, & magnitudine Juglandis referant: globus hic in cavitate sua Stamen habet globosum, magnitudine Avellana, luteum, & in flamine apicem parvulum, rotundum. Sunt autem & flamen & apex tuberculis exiguis luteis prædita, quavidentur ut pori in cute hominis algentis. Flos totus flavus est, odoris suavis sed nauseabundi decuduis; fingulis diebus multi se aperiunt, & post aliquot horas sponte decidunt, strepitum excitantes inter cadendum ac si baculo aliquis feriret arborem, gravis enim est flos & grandis.

Florem sequitur fructus, qui maturatur præsertim Decembri & Januario. Non est autem edulis nisi sponte decidat, tunc enim instar pultis mollis est: est autem figura turbinata, quatuor aut quinque digitos longus, ubi pediculo adhasit septem aut octo digitos crassus in ambitu. Externè colors est ex albo & viridi mixto, vel planè pallidè virens, & videtur quasi cutis è squamis composita eller, ita enim lineis viridibus pallidè virentes squama delineata sunt, & qualibet harum habet tuberculum in medio exiguum, fuscum, ita ut nucem pineam ferè repræsentet. Mollis est cum sponte decidit, ita ut instar casei veteris putridi digitis decorticari possit. Continet carnem seu pulpam subsaram, qua: quasi ex pyramidibus videtur composita, filamentis quibusdam intermixta & multis nucleis seu seminibus. Pulpa odore non malè refert massam panis fermentatam cui aliquid mellis admixtum: faporis ex dulci subacidi & subacris est. Eo loco ubi pediculo insedit fructus, durioris carnis corpus, suppositorii figurâ, in se continet, quod seorsum extrahi potest, quod comeditur & pro lautiffima buccella habetur.

Aaaaaaa a

Semina

Procera

Tempus.

1650

Vires.

* P. 248.

Vires.

Semina ovalis sunt figura, compressa, magnitudine Faba, glabra ac dura, coloris slavescentis, splendentis, quodlibet pelliculà alba obductum; intus est nucleus albus, dura substantia, sapore non malè referens radicem Helenii, ità enim in dulci amarescit.

Folia igne adulta, & cum oleo apostemati imposita maturare faciunt, aperiunt & optime sanan-

6. Araticu Ape Pifo; Marcgrav. Redi experim. Nat. p. 77. Noftratibus The Culfard Apple.

Describente Marcgravio, colore tantum seminis obscure brunneo à prima specie differt. Pisoni ei per omnia similis est: utraque enim poma ex acido dulcia profert, esculenta, sed fylvestria & frigida, ac propterea quibusdam non expetita, figura & magnitudine Nucis Piner. substantia & carne intus molliore & flavescente, seminibus ex fulvo nigricantibus turgida.

Lustranus quidam Jesuita apud Fr. Redi in Experim, natur. Fructum hunc melioribus totius orbie comparari posse ait. Quomodo boc convenit cum pracedente Pisonis descripcione? quamvis nulli aliquo modo fimilis appareat. Segmenta ejus acutis quibusdam cuspidibus quasi dividuntur, licet omnes eodem cortice seu pellicula conjungantur. Semen nigrum est, aureo quodam fulgore nitescene divisæ videntur ut duæ capsulæ seu vascula eo cibo referta, qui vulgò ex carne gallinæ cum saccha. ro & lacte contusa parari solet, eóque maximè blando, suavi & frigidissimo, vel sicuti pinguior pars lactis quæ supernatat, albo saccharo permixta, ideo nonnisi cum cochleari commode ipso vefountur. Cortex Imperialis monetæ craffitiem minimè excedit. Truncus, folia & flores minuis pulchra apparent quam primæ Araticu speciei.

Ex sententia D. Tancredi Robinson, hac species est quam nostrates The Custart Appliette vo. cant. Siquidem fructús pulpa (ut aiunt) cremoris seu floris lactis saccharo permixti saporem & confistentiam habet, ideoque nonnist cochlearibus excepta commodè edi potest; qua de fructu

Custard apple dicto narrant Coloni nostri Jamaicenses & Barbadenses.

Fructus Araticu quem describit Franc. Redi Experiment. nat. corticem habuit catera lavem, sed confertum spiculis vel spinis, raris, obtusis, non pungentibus, & à plano ipsius corticis oppidò parum assurgentibus. Color corticis hujus exiccati fructus in ferrugineum propendet, nigro missus qui ubi jam maturuit in croceum obscuriorem, intermistis subinde rubris maculis propendet. Intus usque adeò seminum plenus est, ut 170 in uno numeraverim; quorum suis singula cellulis, extenuissima membrana compositis, & cortici quasi alligatis constant.

Semina, si figuram & magnitudinem spectes, Amygdalas referunt. Folliculi seminum quoad substantiam folliculis seminum Citreolorum persimiles sunt, extrinsecus leves, nitidi, & coloris ex flavo rubri, sed intus candidi, asperi & rigidi ob membranulas quasdam duras, quæ à superficie folliculorum aflurgentes in ipfam medullam feminis penetrant. Semen ipfum candidum eft, &

figuram ellipticam habet, & à membranulis accurate incisum est.

7. Durio Garcia & Acosta. Arbor pomifera fructu aculeato Melonis magnitudine C. B. Duriones Acosta J. B.

Prægrandis est hæc arbor, materie valida & solida, crasso cinereóque cortice tecta, multisramis luxurians, & copiosum fructum præbens. Flores habet ex albo nonnihil flavescentes: folia di midii palmi longitudine, duorum aut amplius digitorum latitudine; in ambitu, tenuiter lerrata, parte externa dilutius virentia, interna verò saturatiore viriditate, & quodammodo ad rusum tendente prædita: fructum Melonis magnitudine, denso cortice septum, eóque multis, brevibus crassísque & pungentibus aculeis horrente, foris viridi & veluti striis quibusdam quemadmodum Melo secundum longitudinem distincto: intus verò concamerationes quatuor secundum longitudinem habet, fingulas tria aut quatuor receptacula continentes, quibus finguli fructus infunt, admodum candidi uti lactis pingue, magnitudine ovi gallinacci, guttu fuaviore odoratioreque quam fit condimentum illud ab Hifpanis Manjar blanco appellatum, [ex Amygdalis contufis, farina, lacte, aqua rofacea & faccharo compositum] non camen adeò molles aut glutinosi: nam qui candore illo non funt præditi, sed slavescunt, putridi sunt, aut aeris injuria pluviave corrupti. Optimi censenur qui tres duntaxat fructus in lingulis concamerationibus, deinde qui quatuor obtinent: nam qui quinque habent improbi censentur. Non solent autem in fingulis malis plures quam viginti fructus contineri; ique finguli inclusum habent nucleum, mali Perfici nucleo fimilem, non rotundum, sed oblongiusculum, gustu insipido, quique guttur exasperet, velut Mespila viridia, propterea non

Qui edere volunt hunc fructum, pede leviter comprimere & frangere solent propter spinas qui-

bus obsitus est.

Qui nunquam hos fructus ederunt cum primum illos olfaciunt videntur putridas cepas odorari,

sed postquam degustarunt præ reliquis cibis bene olere & sapere censent.

Est verò tanta in existimatione apud eos qui gulæ dediti sunt, hic fructus, ut putent neminem

Tanta tamen est hujus fructus in Malaca abundantia, ut finguli non pluris quam quatuor Maravedis veneant, præsertim mensibus Junio, Julio & Augusto: nam reliquis pretium intenditur pro hominum arbitrio.

Admiratione porro digna est Betele cum hoc fructu antipathia, quæ profecto tanta est, ut figuis in navem Durionibus plenam, adésve aut concamerationem ubi adservantur aliquot Betele folia reponat, corrumpantur & putrescant omnes. Et si cui ex Durionum immodico esu ventriculus in flammetur & gravetur, folio Betele supra ventriculum imposito, subitò mitigatur inflammatio, tuLib. XXIX. mórque tollatur. Et fi à Durionum esu ingerantur aliquot Betele folia, nullam noxam sentiet morque tonaun. Hee quamvis sidem meam strangulent à D. Mandelsto tamen confirman. * Liner in

8. Anova fructu squamoso pyriformi, monopyreno. Fructus squamosus pyriformis C.B. Baly insulæ talem.

*Exoc.

*Exot. 1.2.c.4.

Tres uncias longus erat; ejus ambitus ea parte qua pediculo inhæfise videbatur sex panè unciarum, superna verò parte angustior ex veluti in metam definens, ut quodammodo Ficus aut Pyciarum, ri forman amularetur. Afpero tectus erat cortice & ab infima parte sursum versus densis ordinibus velut quamularum fibi mutuo incumbentium ornato, qua fojungi nequibant, sed cum integro ous venue valdè denso eximi poterant, flavescentis coloris dum recens ex conditura exemptus, deinde subfusci. Continebat porrò ille fructus pulpam albam, odoratam, instar pyri formatam, submue manus.

Tantia autem non valde ablimilem albo illi condimento, quod ex Amygdalis repurgatis & contufis, lacte, farinæ flore, aqua stillatitia è floribus rosarum & saccharo fieri solet [Mangier blane] solidorem tamen, nec adeò glutinosam, sapore (quia fructus murià conditi fuere) valdè salso & linguam mordicante, continentem in medio officulum folidum, parnè uncialem & in metam affurgenten, formâque ipsum fructum referentem, inferna parte crassiorem, superna angustiorem; pulpa autem integras adjunctos observabam binos aut tres grumos, & velut ex crassiore fructús parte dependentes : Etenim corticem secundum longitudinem fissum facile integram à pulpa separare pomit Clusius haud secus ac serpentis exuvium, quia pulpa non adharebat, nisi paululum ea parte qua ex pediculo pependerat.

C. Bauhinus ab hor diversum facit fructum ex Baly insula Pyri magnitudine cortice instar piscis fquantarum aspero, nucleo tino vel altero Linscot, part, 3, Ind. Oriental. c. 39. & part. 4. c. 6. tinulo Fructus cortice squammoso: quem Clussus & J. B. cum hoc conjungunt; quamvis enim " au- * Part.1. Historia

tor quem citant alius sit, verba tamen descriptionis eadem sunt.

Ind. Occor-* Ever bloom cap. 4.

9. Araticu do mato Pison. An Baly insulae fructus aspero cortice * Clus?

Excrelcit ut Pana, & talia fert folia: Fructus congesti, oblongi, cepa junioris oblonga figura, virides, qui interius finguli duo habent semina Amygdalæ figura & magnitudine, at in una extremitate acutiora, coloris coracini splendentia, in quibus nucleus.

CAP. II.

De Guanabano.

1. Guanabanus Javanensis * Bontii.

* Lib. 6. c. 59.

71X, inquit, frutex dici potest qui hunc fructum profert, & vix ultra medium humana staturæ affurgit: sarmenta potius emittens quam ramos, quæ egregie flavos sores ferunt, quibus Guanamban fructus succedit, qui quinquangulus est, & totidem commissuras habet, prominentiores paullum, que aperte femen oftendunt instar Ciceris, quod viride primum, mox maturescens ex cyaneo atrum & splendentem colorem contrahit; qualem videre est in Corallo nigro expolito. Fructus hic in superficie lanosus est & pungens, ut in foliis Cardui benedicti etiam fit. Folia referunt planè pentaphyllum nostrum.

Apud Malaios eorum alius usus non est, quàm quòd inter catera legumina ab iis coquantur cum Viin. jure gallinarum aut aliarum carnium, & etiam flatus excitant ut catera Piforum & Cicerum gene-

ra, atque nescio quid fastidiosi sapiant: unde etiam insuetis alvum movent.

2. Guanabanus Africanus Pison. in Bont. Guanabanus ficulneo folio Munting.

Planta est fruticescens foliis magnis, Cardui vel Acanthi non diffimilibus, cum profundis pro vario natura: lusu incisuris, eaque caules sarmentosos cingunt. Ex his superius emergunt stores slavi, quibus fructus oblongi, craffi succedunt, cum multis striis & eminentibus incisuris per longitudinem excurrentibus, definuntque in coronam ex octo foliolis tenuibus constantem; qua corona his Guineensibus fructibus peculiaris esse videtur.

CAP. III.

Aninga-iba Pisonis & Marcgr. Arbor Brastliensis aquatica folio Nympheæ fructu reticulato, pulpå albå humidå.

Uinque aut sex pedes ex agua erigitur, unico tantum caudice fragili, quasi internodiis divilo, cinerco inftar Juglandis, in cujus summitate aliquot folia, magna, late viridia, craffa, lævia, figura pæne Nymphææ aut Sagittalis, nervo recto & venis transversis conspicua. Que fingula pediculo innituntur ultra pedem longo, fucculento. In eadem caulis funmitate interficial exfurgit flor unicus, magnus, concavus, folio unico, incarnato conftans, coloris pallide savi cum stamine crasso, flavo, in medio floris concavo. Huic succedit Julus, qui fructus evadit, Aaaaaaa 3

perpetuis quadratis constans, ovi Struthionis plus minus magnitudine & figura, coloris viridis, intus refertus pulpa alba humida, quæ maturefacta & exiccata farinacei fit saporis, & tempore fa mis comeditur. Cujus tamen excessus cum evidenti vitæ periculo fit, quòd ob frigiditatem & flori lentiam, more Fungorum terrestrium suffocationem minetur.

Lignum earum quæ ad arboream magnitudinem excreverunt ad varia mechanica ulurpatur: cùm enim levis fit, tenax, suberosus totus caudex, Indigenæ & Nigritæ exinde Langadas potissimum conficiunt, id est, rates suas ex trilignio copulato ad fluvios raptim trajiciendos. Medica autem

qualitas in bulbofa fua radice confiftit.

Aninga simpliciter dieta, seu I. Pisonis.

Eisdem locis stagnantibus, ejusdémque altitudinis conspicitur. Caudice itidem unico, sed qui dispescitur mox in varios caules crassiusculos, molles & junceos, Musa arboris instar. Inde ex unoquoque caule folium prægrande, oblongum, raris venis conspicuum fastigiatur. Flore est uni. co, atque magno & candido, ex quo progerminat fructus haud vulgaris, primo viridis, mox ex cinereo flavescens, oblongus, crassus, compactus, ac veluti granis & punctulis distinctus; Barbaris edulis defectu melioris alimenti.

Uterque Aninga radice est crassa, bulbosa, que sola folis & fructui harum plantarum in medicina præferenda est. Quippe cum tenuium sit partium & deobstruens, in varios usus adhibetur à

Lusitanis & Barbaris.

Contra hypochondriorum & renum inflationes ac obstructiones fomenta indè conficiuntur. Oleum expressum præstantissimum etiam habetur contra prædicta mala, atque olei Nymphær & Capparum vices supplet.

Si ex radicibus denique in urina humana coctis balnea fiant, eáque aliquoties calida reiterentur. fummo exiftunt folatio contra morbos articulares tam inveteratos quam recentes.

Arbor fructu nucis Pineæ simili C. B. Pineæ nucis species Melenken J. B.

Magnus est, Nucis Pineæ specie, cortice luteo, quo spoliatam carnem in particulas dissectam si degustaveris, saccharum ore continere dixeris, cum pauxilla Nucis Moschatæ portiuncula permixium. Hoc Barbari ad fedandam fitim utuntur.

Fructui Name satis similis est, nisi quòd in arbore provenit, Mori ferè proceritate, nigro conice vestita, folio quadantenus rubescente, longitudine & latitudine folii Angelica.

In Necumere maris Indici infula invenitur.

Pino similis Orientalis C. B. Pini forma Cibage I. B.

Ex Orientalibus regionibus Cibages nomine à Paludano delatum est semen, colore nigrum, acumine donatum, ex quo prodiit planta, Pini formâ, sed tenerior. Camer.

SECTIO TERTIA.

Arbores Pomifera fructu corticoso, floris calyce basi adharente.

Ructum corticosum vocamus qui non membrana tantum tenui pulpam ambiente sed cortice crassiore eo tamen molliore cingitur, cujusmodi sunt Mala Citria, Limonia, Aurantia, &c. Horum plerique polypyreni funt, quibus ob convenientiam in reliquis unum vel alterum monopyrenum adjungimus.

Nè quis autem objiciat hoc facto confundi Arbores Pruniferas & Pomiferas, sciat nos pro Pruniferis habere non omnes quæ fructum obtinent majorem pericarpio donatum monopyrenum, sed in-

fuper requirere ut is tenui tantum membrana contegatur.

CAP. I.

De Malo Citria five Medica, The Citron Tree.

Malus Citria, Gracis Malus Medica & Assyria dicitur, utroque nomine à regionibus, unde primum in Graciam allata, ducto.

Cum Veteres scripserint Mala Medica non mandi, conjectatur J. Bauhinus Mala aurantia nostra potiùs quàm Citria Veterum Medica fuisse. Tantùm enim abest ut Citria hodie non comedantur, ut præ cæteris omnibus in maximis deliciis habeantur: nisi quis (inquit) malit probare rationem Athenæi, non ideò abstinuisse Veteres à Citriorum esu, quod non fuerint edulia, sed quia in

alium ulium, tanquam rem magni pretii, potiils affervanda duxerint.

Athenaus Citrii nomen extare apud Veteres Græcos negat. Sufpicatur ille Citrium à Cedro tanquam Cedrium nominatum fuisse; propter odorem fortasse, inquit J. Bauhinus. Hæc conjectura Vossio improbatur. Palladii diligentia Citrus in Italia primum coaluit; hunc solers imitata posteritas eam Galliæ & Hispaniæ, ubi nemora jam & campos occupat, communicavit. Cæterùm

Caterum Citri vox aquivoca est & pro duabus arboribus accipitur, altera in frugifera è cuius ligno menlæ olim fiebant; altera pomifera, quæ aliter Malus Medica & Affyria dicebatur, ut Plinius di-

menta cum necoatti, un raintis di-feris verbis docer. Confule Etymologicum Clarifi. Voffii. Citrus, delcribente Cordo, arbor elt fruticofa veluti Cotonea, brevi trunco, longis ramis, craffis, lentis & obsequiosis, viridi glabroque vestitis cortice, ferendæ fructuum moli valdè imparibus, 118, tenus constant inchi value imparious, & ad terram pronis, ideoque subjectis per transversum hastilibus surcisque sulciendis. Folia Laurinis fimilia, denfiora tamen, multóque majora, & ad Juglandis magnitudinem accedentia, oblonga, nis minia, cuminata, egregiæ viriditatis íplendorísque, præsertim superne; inferne enim pallidiora funt, [per ambitum ferrata] totâ hyeme arborem fuam exornantia, odoris acerrimi, latê spirantis. qualis in Meliffophyllo sentitur, cum gravitate quadam cimicem imitante, [junctura quadam pediculo inharentia; Soli fi objiciantur, instar foliorum Hyperici foraminibus visum ferè effugientibus undique punctim trajecta cernuntur. Bod.] Spinis armatur sub omnium foliorum annexibus longiunique uncialibus, rectis, acutis ac viridibus [J. Bauhino rigidiusculis, flexilibus tamen nec ita infestisal Flores virentes gemmarum calyculi emittunt oblongos, candicantes [sepiuscule forinsecus tettis) Frores vicines goninatum caryoni camini in medio tenundi accominati priprintati chii purpurante, calabri effigie, folidos, odoratos, framinibus in medio tenunsi ac capillaceis.] Horum duplex eft genus; fterile & infoecundum quod colo caret; & fertile, quod in medio thylum exerit pensum colo involutum amulantem, cuíque à tergo fructús rudimentum annexum.

Fruttus florem sequuntur singuli, longitudine non rarò dodrantali, figurâ ovatâ, interdum etiam proposition in the control of the co iminista sunt oblonga & semuncialia semina, utrinque ferè acuminata, cute foris flava friataque, midam ambie innus candido duplicique nucleo constantia, quibus amarus, tenuis & mediocriter fervens est sa- pro cortice bapor, præsertim cutis, nucleus enim dulcedinem quandam admixtam habet. Radicibus nititur copio- beo.

Lib. XXIX.

Fructus Citrii magnitudine variant: quidam enim in molem excrescunt Melopeponibus parem, nà ut ad pondus librarum decem nonnunquam perveniant, hi nullo ferè succo sunt; adferuntur autem ex Liguria & Adriatici maris infulis: alii Limonum magnitudine funt: alii paulò majores, qua à lacu Benaco asportantur. Forma etiam differunt citria; nam alia pralonga sunt, alia rotundiora, alia in varias figuras hominum industria vasis figulinis inclusa formantur. Quadam sapore remiffiore funt, quadam vehementiore. In colore etiam differentia observatur, nonnulla dilutiora, alia faturatiora funt; non multum tamen differunt natura & viribus. Nos omnes has differentias accidenales & à satione aut forté etiam insitione ortas suspicamur. C. Bauhinus quatuor distinguit species:

I. Malus medica fimpliciter ei dicitur. II. Malus medica maxima, pulpâ plurimâ.

III. Malus medica fructu ingenti-tuberofo, Citrangula quibufdam. IV. Malus medica ab Imperatore Carolo V. ex Hungaria in Hifpaniam delata, quæ omnium Mali medicæ generum acidorum suavissimum, ut Clusius in sua historia refert. Parkinsonus noster in Theat. Bot. sex recenset & describit varietates: eæ sunt

1. Malus citria major.

- 2. Citria malus minor, five Limonera, qua à pracedente differt foliis minoribus & brevioribus : floribus etiam minoribus & faturatiùs rubentibus: fructu minore longioreque, cortice mediocriter craffo, flavo, minùs scabro, succo copiosiore cum paucioribus seminibus.
- 3. Citria malus five Limonera prægnans, alium fructum minorem in se continens. Fructus est monstros.
- 4. Limonera dulcis; Hispanis Limones Imperatoris.

5. Limonera acida.

6. Limonera multiformis: Has quinque posteriores species, Limoneras Clusio dictas C. Bauhinus, & rectius nostra sententia ad Malum Limoniam refert. His adde è Ferrario 1. Malum Citreum vulgare belluatum. 2. Malum Citreum Cucurbitinum vulgare. 3. Malum Citreum digitatum seu, multiforme. 4. Malum Citreum dulciffima medulla, apice non ità plerunque cuspidato.

D. Tavernier in peregrinationibus suis per regnum Tunquin duo citriorum genera observavit, alterum flavum, alterum viride, utrumque adeò acidum & immite ut mandi non poffint aut deglu-tiri absque insigni offensione ventriculi. Succus tamen, quemadmodum apud nos Aqua Fortis uturpatur ad mundanda metalla, cuprum, stannum, ferrum, antequam deaurantur; ut & ad tincturas pracipue Serici. In ulu etiam funt pro lixiviis ad candorem linteaminibus conciliandum, eaque emaculanda. Quin & per totum Magni Mogoris Imperium fucco ilthoc Citriorum utuntur ad pannos lineos Calecuticos dictos candefaciendos, unde interdum adeò nivei & lucidi evadunt, un

splendore nimio intuentium oculos perstringant & offendant,

Citrii Mali partes omnes, cortex exterior & interior, pulpa seu succus, & semina, eximii usus funt in medicina; & contrarios fibi invicem effectus producunt. Exterior cortex flavescens valdè odoratus est & aromaticus, sapore amaro, exficcatus cardiacum est insigne & Alexipharmacum, ventriculum frigidum & flatuosum calefacit & corroborat, flatus potenter discutiens, humorésque crudos ibidem aut in intestinis contentos concoquens & digerens; masticatus halitum oris emendat: ciborum concoctionem promovet, & melancholiæ conducit: in hypochondriacis morbis, ut in vaporibus, flatibus, palpitatione cordis, obstructionibus & imbecillitate viscerum plurimum commendaturabexperientia. Herman, Grube de Malo Citreo, p. 36, 37. Pulverem corticis exterioris Limonium & Aurantiorum ad eadem valere verifimile est. Saccharo conditus inter bellaria mensis secundis in fertur; Electuariis etiam cardiacis admiscetur adversus contagionem & affectus prædictos. Quinetiam alvo laxandæ conducit, in quem usum ex eo paratur Electuarium de Citro solutivoum ad humores frigidos & pituitosos evacuandos utile: tutò etiam usurpari potest cum bilis phlegmati admiscetur-

Vires.

Interior & alba pars corticis pænè infipida est, nec ullum habet in medicina usum; inservit tamen

pro confectionibus dulciariis, & apophoretis.

Caro seu pulpa interior aut succus inde expressus quamvis succo Limonum minùs acidus sit, vi ta. men refrigerandi ei plurimum antecellit, inquit Parkinfonus: in febribus ardentibus & peffilentalibus apprime utilis eft, ad venenum restringendum, æstum contemperandum, bilis effervescentiam & fanguins orgalmum reprimendum, firim extinguendam, spiritus recreandos, appetitum acuen. dunt : aiunt & ebrietati resistere & vertigini conducere.

Semina cardiaca funt & alexipharmaca, adversus ictus feorpionum aliorumque animalium vene. natorum, necnon peltis & variolarum contagia cor muniunt; ventriculi & inteltinorum veines enecant, menses provocant, abortum cansant, humores crudos & feroso digerunt & exsiscant tam internè in corpore, quam externè in ulceribus humidis & ichorosis.

Memorabilis inprimis est historia, quam Athenao narravit civis quidam suus cui Ægyptiman. data fuerat administratio. In malesicio deprehensos quosdam ille ad serpentum morsus damnave rat. Productis illis & ad theatrum euntibus destinatum latronum supplicio in via sortè caupona cure. rat. Productis inis exactinatum cuntious definitions delin. Acceptum verà dani, mifericordia commota, quod in manibus tum habebat Malum Citrium dedit. Acceptum verà illi comederunt; & paulò post ingentibus ac ferocissimis anguibus oblati, commorsique ab Afoidi. un comederant; ce paulo port ingentation au cultodem militem interrogaffet, nunquid bibiffent aut bus mini teri iuni: qui tandem cum inotum entecone de del Cirium illis traditum fiuffe, po-ediffent, ut id comperit quod id acciderat, nimirum, abfque dolo Cirium illis traditum fiuffe, po-ftridie alteri turfum dari juffit alteri minime: percuffus hic confessim peritt, illasso altero qui Citrium camedrat: indeque multis & expertis cognitum eff Cirrium adverfari venenis ornibus.

Citria innoxia & quafi recens collecta procul mitti poffunt, fi arboreo mulco fingillatim invol.

vantur ramulorum cassuris cerà vel cretà superlitis. Ferrar. Hesperid. 1.2. c. 19.

CAP. II.

De Malo Limonia. The Lemmon.

Alus Limonia Citriæ seu Malo medicæ congener est. Limoniæ nomen haud temerè apud ullum probatum, vel Græcum, vel Latinum autorem invenias, videtúrque posterioris seculi esse inventum.

Differt à Citria Malo fructu minore, cortice tenuiore, copiosiore pulpa, eaque acidiore.

Malus autem Limonia magno caudice affurgit, [Circa lacum Benacum in eam fefe attollit process tatem in quam aliis in locis Salices & Ulmi Calzolar.] ramosque habet tenuiores, longos, firmis. longis, virentibus spinis armatos, [issque aliquantulum hamatis, multoque pluribus quam Citia, quo fit ut ejus virgæ quandam Rubi imaginem referant. Cord. J. Folia per ambitum nomihl lerrate, minora quam Citria, confimiliter foraminulenta, denfa, viridia, ac glabra. Flor purpuralcens fors (J.B. purpureus) quàm Citria paulò minor, aliàs non diffimilis. Forma Pomo oblonga, umbinata, 19.10. put puteus y quant Cetta paulo minus quàm Citria; color pallidor, magnitud minor in co etam differt à Citrio, quòd cortice pulpolo tenuiore, minusque carnolo, succo uberiore doneur, coque acidiore, ut interdum nihil ferè nifi succum contineat. Semen non multum dissimile amaricat.

Hujus etiam arboris plurimæ species seu varietates habentur: Quatuor recenset Cordus. I. Primum anserini ovi formam ac magnitudinem habet, odore inter Citriam atque Arangiam

Malum medio.

2. Secundum globosum minúsque prædicto, utroque capite veluti eminente umbilico insiene cætera fui parte fruticofum.

3. Tertium oblongum est Gallinarum ovi figura & magnitudine. 4. Quartum tertio æquale est, sed globosum, & superficie magis æquali.

C. Bauhinus in pinace novem constituit species.

T. Malus Limonia acida, de qua dictum.

II. Malus Limonia major dulcis: fructu minore & oblongis Limis fimili Cluf.

III. Mal. Lim. folio serrato, fructu oblongo cortice tenuissimo, quæ Limas primum genus Coss.

IV. M. Lim. fructu rotundo orbiculato. Limas alterum genus Clus.

V. Limones prægnantes, alium fructum minorem in se continentes Clus.

VI. Limones variarum figurarum, toti fere carnei Clus.

VII. Malus Limonia minor dulcis, Limonis genus in Hispania, minimo fructu, vix nucis magnitudine, odore cateris praftantiore, excelsiore arbore.

VIII. Limonum Sylvestrium in Syria provenientium inque Ægypto & Africa meminit Scaliger, pomis admodum exiguis acidiffimis.

Limonum d Ferrario & Commelino descriptorum Catalogum sequentem D. Tancredo Robinson

Limon Ligusticus, infigniter variat, ut Limon S. Remi, Ceriescus seu Citriformis, Genuensis,

qui à fructu parvo rotundo Pufilla Pila nominatur. Limones Neapolitani multum variant, ut Limon Cajetanin figura ultra vulgarem modum ovata, at

cacumine fastigiata: Limon Amalphitanus forma oblonga, apice admodum eminente: Limon perpufillus Calabrensis fructu subrotundo.

Limon Romanus à Rio vel Rivo, infigniter cuspidatus, nonnunquam digitatus.

Limon prægrandis Dominæ Lauræ.

Limon incomparabilis, figurâ inter oblongam & rotundam ovatâ.

Limon Imperialis, cateris productior satisque crassus.

Limon medulla dulci duplex, vel vulgaris Italicus, vel Olyffipponensis, qui foliis & fructu facile di Ainguuntur.

Limon Pyri effigie, vulgò Peretta five Spatafora, isque major & minor, lavis vel striatus.

Peretta confimilis Limon, fed oblongior & angustior.

Limon Spatafora Rhegimus, crasso mucrone fastigiatus, Aromaticus, cortice punctim lacunoso. Limen Rhegimus fructu racemoso oblongo, paulatim extenuato in apicem cuspidatum.

Limon friatus five canaliculatus, fumma parte muliebrem in papillam extuberante, Limon friatus Amalphitanis, Mali Citrii magnitudine, cortice perquam verrucoso & scabro.

Limon Shardonius subrotundus, manente floris apiculo velut rostratus.

Limm Rosolimus, umbone retortum in mucronem emisso bene fastigiatus.

Limon Florentinus Barbadorus, foliis ferratis, viridi atrore pictis, & Hyperici modo punctim pertufis & translucidis.

Limon Scabiofus Lepræ facie.

Lib.XXIX.

Limmes varii Citrati, læves & scabri & alios Limones sæpe includentes.

Limon Pseudo-citratus Barberinorum.

Limon citratus sylvestris. Limon globofus Ponzinus, isque quintuplex, Ligusticus, Rubens, Romanus, Chalcedonicus, Tripolitanus.

Limon (ponginus Calabriæ rugosus.

Limon (ponginus (fpongiosus) Liguriæ verrucosus.

Lima est multiplex, dulcis, acris, agri Privernatis Romana, citrata. Lima Citrata oblonga, scabiosa & monstrosa, quandoque & subrotunda.

Lima subrotunda spinis crassitie & longitudine vastissimis Piorum in hortis Romæ.

Gaudent Limones eodem cœlo calido, curá ac cultu quo Citria. Ad nos deferuntur ex Hispania Lecus. & Italia, in quas regiones ex Media & Persia primum invecta, nec enim sponte ibi proveniunt.

Limonia cum gustu reliquis omnibus [Aurantio & Citrio] fint acidiora, ideò succo frigidiore Vires & esse probabile est. Valent ad cosdem usus ad quæ Citria; ad venena tamen ut minus essicacia, ità Usus. ad aftuantes morbos potentiora habentur. Et hæc quidam comedunt, non integra, (ut Jo. Bauhinus ait,) fed cortice denudata & in laminas concifa, asperso multo Saccharo, quomodo mag-

nam cum palato gratiam ineunt, fitim potenter restinguunt & febrilem ardorem compescunt. Succi Limonum sunt admodum efficaces in dissolvendis calculis & detergendis partibus. Herman. Grube de Limon. p. 10. Idem scribit Crato, alisque, ut M. Blegny in Zodiac. Med. Gallico An. 2.

Syrupus de succo Limonum magni fit ad calculum & obstructionem renum; item ad sitim & altum in febribus ardentibus: cordi & ventriculo robur addit, & bilis effervescentiam compesci: ideóque haud infelicites imbecillitates, lipothymias, fluctuationes, vomitus & fingultus febribus arden-

tibus fupervenire folitos curar. Cortices Limonum non minus quam Aurantiorum Saccharo condiuntur pro bellariis, & ad eof-

dem ulus valent. Condiuntur & parva integra ad varios ulus.

Aqua è Limonum, ut & Citriorum succo destillata cosmeticum insigne habetur. Succo Limonum scribuntur literæ occultæ, quæigni admotæ manifestantur. Eorum acido succo tam elegantem purpureum colorem conservæ Rosarum, aut etiam Violarum aliorúmque multorum conciliabis, ut nihil supra. Hinc & tinctoribus utilis est ad colores multos transmutandos aut fi-

gendos, qui magnam ejus quantitatem insumunt. Ad nephriticos affectus R Ligni querc. derafi 3 j. aq. font. th vj. fucci Limonum 3 inj. Infund omnia per 24 horas supra cineres calidos, postea coq. ad tertiz partis consumptionem: coletur. Doss 3 vj. valde prodest calidæ jecoris intemperiei, ulceribus renum, ardori urinæ, sed præcipuè pituitam falsam & viscidam è renibus & vesica evacuat. dysur. & strangur. causam. Potest ex hoc decocto vinum dilui. Mihi communicatum à patre religioso. Chesneau. Excerpsit D. E. Hulse.

2. Mal Naregam * H. M. Malus Limonia pumila sylveshris Zeilanica fructu monopyreno D. * P. 4. T. 12.

H. M. Mediæ est magnitudinis, cortice glabro, cinereo, coloris saporisque aromatici & acris obducta,

ligno albicante, denfo, præduro, arctiffimè unito; ramis foliaceis è caudice erumpentibus, spinis rigidis, è fusco flavescentibus obsitis. Radin albicans, subrubro cortice tecta, odoris aromatici, saporis amari. Folia juxta spinas circa ramulos proveniunt, oblongo rotunda, acuminata, densa, glabra, cum forma, tum colore, odore, & sapore Limonum pusillorum foliis haud absimilia. Flores plures fimul juncti extremis surculis inhærent, exigui, candidi, odorati, quatuor oblongo rotundis, acuminais, craffis ac mollibus foliolis conftantes, framinulis multis, calycis in modum junctis, medium occupantibus; inter qua figlus prodit craffus, albicans, finperius planus ac rubefcens. Floiculis succedunt fructus ovales, tum figura, tum magnitudine olivis hand absimiles, at in vertice exigua spinula dotati, colore primum viridi, in maturitate verò aureo sen citrino, uti Limonia: cortice ambiuntur tenui, gustu amaro, atque in mediis fructibus cavitas quædam est, succo acetoso ac subamaro, suis membranulis contento plena; cui inclusus est nucleus oblongo rotundus, acuminatus, albicans, rufa obductus pellicula, odore saporéque Limonum solia referens.

Nalcitur locis arenosis ac montanis ubique in Malabar. Floret plerunque Junio, Julio, Augusto Locus &

& Septembri mensibus, atque dein maturos profert fructus.

Decocta in oleo hujus arboris folia, ac capiti applicata cephalæam tollunt; corundémque fuccus Vires. prastans habetur errhinum capiti purgando. Expressus è fructibus endemia illi cachexia (pitao) medetur. E sola deniq radice pilulæ formantur antispasmodicæ.

Hic fructus quamvis in reliquis cum Limonio convenit, in eo tamen differt quod monopyrenos

3. Malus

3. Malus Limonia Indica frustu passilo. Isjerou-Katou-Naregam H. M. P.4. T.14. H. M.

H. M. Arbufcula eft humilis, ad fex, feptemve circiter pedum altitudinem affurgens, caudice tenui, ramulis fpinofis, cinereo cortice obductis conato. Lignum flavefcens, prædurum, inodorum, infipi dum. Radix fibrata, flavescens, saporis amari, odoris aromatici. Folia oblongo-rotunda, in ambien leviter crenata, odorata, aromatica, petiolis alatis seu foliosis circa ramulos geminata provenium duobus viz. tribuíve paribus, cum simplici plerunque folio in extremitate, adeo ut petiolos facile qui folia judicaret, & tria extrema folia fimul juncta vulgare pratenfe trifolium non malè repræfenten Flores brevibus petiolis ad spinarum exortum in ramulis proveniunt, & calyci viridi, in quinque lac. nias acuminatas fecto infident, candidi, fuave-olentes, amari, quinque oblongo teretibus, & in orben expansis foliolis præditi, septem, octove in medio albicantibus ac lanuginosis staminulis, flavescentibus expanis folions practifi, inter quæ fylus emergit, itidem albicans, capitulo flavescence. Fracius pe filli Limones sunt, rotundi, magnitudine uvarum æmuli, virides primum albis interstincti punctulis. dein aurei seu citrini: cortice ambiuntur Limonum cortici haud absimili, atque in medis fructibus cavitas quædam est succo acetoso, subamaro ac aromatico, suis membranulis contento plena, oi immixta funt tria oblongo-rotunda, acuminata, & ex albo flavescentia semina, membranaceis pelliculis à se invicem distincta.

Provenit locis montanis ubique in Malabar, præfertin circa Candenate, sempérque floret & fort

Vires.

Vires &

Ulus.

Locus.

Hujus folia præsentaneum habentur curandæ Epilepsiæ remedium. Radix alvum move, sudores expellit, nection cruciatibus colicis ac cardialgia medetur. Fructus ficcati ftomachum roborant. ac alimentorum in eo læsam fermentationem restituunt; adhæc aeri ex variolis sebribusque malignis & pestilentibus contagiolo potenter resistant, atque variis venenis præstantissimum censenur anti-

4. Malus Limonia Indica, floribus umbellatis, fructu parvo. Moul-Ila [eu Moul-Elavos H. M. P. 5. T. 34. p. 67.

Arbor est mediæ magnitudinis, quindecim circiter pedes alta, caudice crasso, ramulisq, geniculatis in orbem longè latéq, diffusis ornato, qui cortice viridi-fusco saporis subacris & aromatici cinch, & cras. fis, duris, rigidis acutifq, spinis insuper munitisfunt. Radia rufescens, aromatica, subastringens. Falis in ramis viridibus, rotundis, bina oppolita, oblongo-rotunda, acuminata, mollia, superne atro midia. inferne subviridia, splendentia: Nervis aliquot è media costa albicante, ac in aversa parte extube rante, in latera excurrentibus: fapor subacris, Flosculi in umbellas expansi extremis ramulis nume rosi proveniunt, quatuor oblongo-rotundis, subviridibus ac uniformibus foliolis constantes, suidem framinulis viridi-albicantibus, flavescentibus apicibus ornatis, medium occupantibus; interqua fram prodit exiguus, viridis. Floículis succedunt Fruetus rotundi, cortice cincu viridi fusco, crass, inaquali, odore corticum Citri, sapore quoque, at acriore & ardente, pulpáque intus referi succelent acidá. Quam ob causam cibis incoquuntur Limonum & Piperis loco. Hinc & Saccharo vel melle condiuntur, & comeduntur ad ventriculum roborandum, coctionem promovendam & vermes necandos. Insuper murià & aceto condiuntur in Atsjaar additis viz. Alliis, Sinapi, & Zinzibere. Provenit in Palattatsjirri, ubi in hortis studiosè colitur. Semper viret, sloret, fructumque sert.

CAP. III.

De Malo Aurantia. The Danne.

Aradilorum nostri seculi, ubi id solum & cœlum concedit; deliciæ sunt Medicorum malorum species, aterna frondis virore, & fructuum ubere quovis tempore proventu & luxurie, aliis primum è floribus eluctantibus, aliis adolescentibus, aliis maturis, atq, his quidem simul omnibus plerung, placentes. Notiffima verò reliquiss, vulgatiora sunt Aurantia dicta, quibus aureus ille & rutilus corticis fulgor nomen dedisse potuit. Hac aliis magis orbiculata, nonnihil compressa, parùm rugoso & foraminulento luteo cortice, interiùs tamen albicante non multum spisso (foeminas vocant) vel crasso (mares dictitant) amarissimo & evidenter calido teguntur, que tamen ante maturitatem viridis tegit cortex. Sapor fucco pro maturitatis progreffu aut generis varietate acidus, dulcis aut medius, seminibus æqualibus, multa medulla farctis, amaris. Folio peculiaris forma, semper virenti, & Hyperici instar infinitis propemodum foraminulis pervio, quippe quod gemellum videripossit, majori Laureo, acuminato, nec crenato, alio ceu corculo subjecto. Flos, ut & fructus, fragrantis odoris [qui Cordo cimicum virus nonnihil redolere videtur] coloris candidi, staminulis multis medium obsidentibus, pulchrior quam in Citro, & odoratior, intus subcitrinus, per oram verò limbi purpurascentes. Arbori, qua multò major quam Citri, cortex viridis, spinæ rigidæ sed raræ.

Aurantiam ab auri potius colore dictum puto quam ab @ange Gallia oppido, vel ab Aranta Achaiæ urbe. Aurantiæ enim nomen priscis incognitum, non ante in usum venit quam Aurantium

J. Bauhinus Malum Aurantium potiùs quàm Citrium diæum, Theophrafti & Plinii Malum Me dicum effe (ut superius innuimus) suspicatur; quod Auctores hi Malum Medicum non comedidicant, quod de Malo Aurantio verum est; de Malo Citrio minime, quod totum manditur. Verum pace tanti viri Malum Aurantium cortice excepto esculentum est, & vulgò comeditur pro cibo, & non in condimentis tantúm. Pulpa enim interior Aurantii multo mitior est minúsque acida quam

vel Citrii vel Limonii: & nos in Italia & Sicilia oblervavimus rufticos & nautas Aurantia mala cum vel Cittu de Comedentes, nunquam verò vel Limonia, vel Citria. Dantur etiam mala cum paie pro refectione comedentes, nunquam verò vel Limonia, vel Citria. Dantur etiam mala Aupane pro le la commandi posse ipse non negat. Est insuper in Europam nuper invectum Auranta quodam genus, esculentum, Chinenie dictum, saporis delicatissimi, cujus etiam cortex unà rantii quoquatii genus, ciculentum, Camenie dictum, iapons deneatumm, cajus ettam correx una came comeditur. Quocirca quod Domitianus Matianum malum fuper cœnam fiumpfit, non obliat quo minus Malum Aurantium hodiernum vel Ceftianum, vel Matianum Plinii fuerit.

puat que manantum Finni ruerit. Requirit idem, ut Scaliger vel alius aliquis fubrilitatis professor respondeat sine cunctatione alteri argumento quo idem probare nitituu. Aurantia (inquit) exficcata vel in multos annos odorem argumento que ideóque vertibus interponi ad odorem communicandum & arcenda noxia aptifnum change de la carrie de la c

Arantorum plures species seu potius varietates esse nec pauciores quam Citriorum aut Limonum commendabilia.

constat.

Lib. XXIX.

C. Bauhinus ista genera proponit:

I. Malus Arantia major. Cujus plura genera esse ait ab institione prodeuntia: pleraque cortice amaro, crasso, aureo : alia subvirente : alia cortice tenuissimo, subrubente, medulla dulci : aliqua & corner dulci: aliqua in uno pomo duo genera botrorum habent: alia abíque feminibus: Sie & pulpa sapore differunt; nam alia acida, alia dulcia, alia vinosa, sive media sunt.

II Malus Arantia humilis. III. Malus Arantia cortice dulci eduli: an Chinense?

IV. Mal. Arant. unico grano. IV. Mal Arant. unico grano. His addit Parkinfonus Malum Arantiam fylvestrem, quæ tamen in Europa non inventur. Ferrarius has habet varietates.

Aurantium ficciore medulla hybernum.

Aurantium femine carens, quod vel fubrotundum, vel oblongum Limonis effigie.

Aurantium geminum & crispo folio & flore duplici.

Aurantium stellatum & roseum. Aurantium virgatum & striatum.

Aurantium fæmina five fætiferum.

Aurantium hermaphroditicum five corniculatum.

Aurantium callosum multiforme.

Aurantium Olyffipponense, Sinense nostratibus & Belgis, quòd è regno Sinarum Olyffipponem transvectum fuerit. Circinata est rotunditatis, mediocrem supra modum tumens. Caro cum ipla cute confunditur, & editur jucundiffimé. Novem spicarum medulla blande mordacis dulcedinis tam vehementer flavescit, ut aurum in eam distabuisse credas. Corticis insuper seu potius cuticulæ glabritie & seminum paucitate à reliquis generibus distinguitur. Adde quod in hoc genus fructu pulpam vitiosam, cariosam, aut corruptam nondum viderimus.

Aurantium Indicum ex insulis Philippinis.

Aurantium dulci cortice & Sinense.

Aurantium omnium maximum.

Malum Aurantium Lauri angustis foliis. Malum Aurantium umbilicum Rosæ instar gerens; fructus quidam monstrosus aut præternaturalis

Malus Arantia hermaphroditica, fructu medio Citrio, medióque Arantio, odoratissimo Herman. Cat, infittonis ingenio producta videtur, applicatis ad se mutuò Mal. Citria & Aurantia surculis per medium secundum longitudinem fiffis, aliove aliquo artificio permistis seminibus; ad eundem serè

modum quo Mulus Afino equam ineunte generatur. Hujus arboris descriptionem vide apud D. Hermannum in Catalogo Horti Lugd. Bat. qui habet Malum Aurantiam Indicam fructu omnium maximo Pupelmum dictam medullâ pallescente & ruf-

Gaudent Aurantia issdem locis ac regionibus quibus Mala Medica, ubi passim abundant in hor- Locus. is & viridariis, maritimis præsertim tractibus, ut in Liguria circa Genuam, & în insulis Stoechadibus Hieres dictis propè Olbiam Gallo-provincia, ubi adeò familiarem esse Aurantiam scribit Lobehus, ut semper virentium lucorum amænitate & Pomorum fœtura perenni neutiquam inquilina videatur. Nosen infula Melita in Magni Magiifri viridario arbores fatis grandes & proceras vidi-nus malis majoribus æquales. Abundar etiam in Sicilia & Italia, nec minus in Hifpania. Hifpania lenía apud nos in maximo pretio funt. Peregrina tamen funt hæ arbores in Europa & aliunde initio advectæ, quemadmodum Citriæ & Limoniæ, nimirum ex Afia. Aureæ Hefperidum mala nonnullis creduntur, quæ verifimilius Cydonia fuere, ut alibi diximus.

Flores mali Aurantiz odoris gratia in pracipuo honore funt: decerpti etiam per maria in lonVires &

Vius
inquas regiones perferuntur. & aqua quodine fragrantiffimi odoris ex ils paratur are dell'illatoris ginquas regiones perferuntur, & aqua quoque fragrantifimi odoris ex iis paratur arte defililatoria quam Napham vocant: non tantum ad delicias, fed contra peffem & morbos contagiofos utilem, & cordi amicam, quæ & sudores movet. Hispani parturientibus in difficili partu propinant cum

pauxillo aquæ Pulegu.

Cortex amarior est ac proinde calidior Citri cortice, saccharo conditus verminantibus pueris utilis futurus ni amarorem refpuerent. Per aliquot dies aqua infufus amarorem deponit & edulis evalit, deinde conditus faccharo non tantum mensis secundis inter delicatissima bellaria infertur, sed & medicum usum habet, in corde & ventriculo roborando, inque iis affectibus quibus Citria conducunt. Modum condiendi cortices Arantiorum & Limonum vide apud J. Bauhin

Pulpa interior seu succus mitior est minusque acidus quam Citriorum & Limonum succus, frigidus samen & guftui gratus, & ad appetitum excitandum utilis, ut & ad fitim extinguendam in

Nos certè in febrili ardore magnum inde folatium multoties fenfimus.

Mala

De Arboribus Pomiferis.

1661

Mala Aurantia scorbuto sanando efficacissima esse perhibentur, ut quidam etiam solo esu con dorum diuturno percurentur. Malum Aurantium Hispalense integrum cum cortice & carne comessum ante accessum febri

intermittentis, prælertim tertianæ, perlæpe paroxysmum avertit, & febrem ipsam profligat.

Oleum è corticibus expressum igneæ pane qualitatis esse comperti sumus (inquit J. Bauhinus) quod facile patebit ei qui corticem recentem juxta candelam prefferit, ut exiliant guttula inflario. quod rache patent et qui conticon reconstruire ac fi pulverem fulphureum in flamman injecisset. Sunt qui existiment codem modo expressos cortices in oculos clarificare visum.

E tenellis deciduísque Aurantiis fiunt globuli ad monilia, & ad preculas numerandas, odore fin

ommendabues. Semina verminantibus pueris utiliter dantur. Ex femine terræ commisso arbusculæ primo anno prodeunt, que in acetarii modum comeste, admodum palato sunt grate, ventriculum insuper cor. roborant & appetitum excitant, autore Dodongo.

Ad lumbricos, R Malum aureum, perforetur, & digitis comprimatur, ut fuccus exprimatur. Deinde oleo Lini & fucco Abfinthii Rutæque paribus portionibus impleatur pauco Theriacæ & farina Lupinorum addito, parúmque bulliant. Hoc linimento pulfus, tempora, nares, ftomache & umbilicus linantur, & videbis mirabilem operationem. Alexis. Hoc remedium semper mihi placuit inquit Chesneau. Habui à D. E. Hulle.

2. Aracynappil Malis Aurantiis parvis similis fructus J.B. Malo Aurantio parvis fruction similis C.B.

His fructibus, quos binos videbat J. Bauhinus, fi non fuisset appensa schedula, cui erat inscriptum manu D. Paludani nomen Aracynappil, nihil aliud judicasset quam parva Mala Aurantia; grant enim eodem modo orbiculares, rugofi & nigricantes sapore eodem.

3. Arbor peregrina Aurantio simili fructu Clus. I. B. C. B.

Palmaris erat hujus ramulus, quam vidit Clufius apud Paludanum, è Nigritarum regione delatus, quadrangulus rugolus, nodis diftinctus fragilibus. Bini lemper ex adverso huic ramulo innascebanne furculi, sustinentes brevi crassoq, periolo fructus, è calyce velut quatuor squamis constante prodeur. tes, uncialis utplurimum magnitudinis, orbiculatæ formæ, rugofos, nigros inftar Arantii parvireficcati: intus plenos fungola quadam pulpà (cui commixta parva quazdam grana, pene ut in Figubus) adftringentis initio Iaporis. Nulla porro in eo ramulo foliorum veftigia apparebant, ut dubia ri posser, An hac arbor ex illarum sit numero, qua pediculo sive ramulo apino sitos sonos se sincetus proferunt, ut Aromatici Caryophylli. Grana Ficuum similia hujus fructus pulpa admina ar borem ad Ficus potius pertinere arguunt quam ad Aurantias.

CAP. IV.

Malus Adami C. B. Poma Adami J.B. Malus Assyria vel Poma Adami Park.

Roxima Aurantiis funt Poma Adami nuneupata, fi fructum spectes, orbiculatum illum que dem & aureum, aquabili Aurantiorum superficie, sed multis numeris majorem, & nonnunquam ad umbilicum veluti ambesum, colore magis sulvo quam Aurantia, & odore ignaviori, carne Citris fimili, sed gustu insuavi, multo interim succo prægnante, sapore Aurantis affini. At verò folium in Limonum aut Citriorum familiam cooptage jubet, ut cui nulla subjecta pinnula, nam pori quibus pertunditur omnibus communes sunt, veluti & spinæ virórque pertinacis vitæ folia Flores Citri.

Pomum Adami dictum volunt, quod in superficie ceu infixorum dentium vestigia habere videatur, quafi ab Adamo primo homine commorfum fuiflet.

Ejusdem originis est cum reliquis congeneribus & in eisdem locis colitur, iis tamen minis obvia,

nec ità passim nota.

Viribus cum malo Citrio convenit: peculiariter autem ad scabiem valere creditur per medium sectum, & tenuissimo Sulphuris slore aspersum, deinde cinere serventi calesactum corpori scabioso affricetur. Dalechamp.

Notat Clusius succum hujus fructus ut & Mali Aurantiæ brevibus folliculis comprehendi, cum in reliquis generibus folliculi seu vesiculæ succum continentes oblongiusculæ sint.

Cæterum Pomi Adami seu Paradisi, Lumia dicta, variæ recensentur & describuntur species, ni-

Pomum Paradifi fructu oblongo.

Pomum Adami subrotundius, idque vel Rheginum, Neapolitanum, Romanum, vel sœtum sive alia poma includens.

Lumia five Pomum Adami Spataforum nothum. Lumia five Malum Affyrium Ollulæ afpectu.

Lumia expers medulla.

De fitu, terra, fimo, fatione, infitione, propagatione, tranflatione, collocatione, flercoratione, ingatione, injuriis celeftibus, morbis, remediis & ufibus Malorum Citriarum, Limonum & Aurantiarum prolixé agit Ferrarius in Hesperid. & nuperrime Commelinus, quos consulat Lector.

Olea expressa & destillata ex harum seminibus, floribus & corticibus, præcipui usus sunt in Mecha-Virer. nicis & Pharmacia. Succi è medulla expressi juvant in febrilibus, scorbuticis & calculosis affectibus, nicis & Flatinia & pulverifati in affectibus fromachicis & flatulentis (præfertim in frigida' intemperie)

commenuation.

Three populique Orientales varias condituras ex hisce præparant, & suum Sherbet ex horum succes & Saccharo componunt.

Lib. XXIX.

Cigar, V.

1. Carcapuli Park. J. B. C. B. fructu malo aureo æmulo. Coddam-pulli H. M. P. 1. F.24 p. 41. H. M.

H. M.

A Rhor eft procera, dentis & opacis frondibus, latè sparsis. Radix ciassa brachia seu ramos sibusus ac supra terram latè diffundens, cortice albicante stavo, crusta nigricante obducto, ligno albicante & substavo: incisa perviscosium humorem, qui saporis est nullius, exsuata cantum duo homines amplecti possimit; cortice eòdem quo radix, ligno albicante. Folia conjugatim bina surculis advasculturu, petiolis brevistis, oblorigo fortunda, in medio latiora, ad utramq, extenitatem sensim contractiora, cuspide versus unam patrem nonnihi instexa, textura crassa, fusica solida, superne obscuro virore niteinta; inferne didutiora, venulis à media costra obsque describe per describe per la processimite. Se nullis prateres consciusives i sapore acido. Flores in simfurfum tendentibus infernè apparentibus, & nullis præterea conspicuis; sapore acido. Flores in summis surculis brevissimis insident pediculis, incarnati & flavescentes, quatuor petalis rotundis, parum oblongis & concavis, crassis & densis fine venis.

In medio florum emicat globulus viridis, sudimentum fructus, in octo latera oblonga per strias diflinctus, in vertice capitulo seu umbilico, quod ex gemmis albicantibus constat, donatus, quem cromstant samma surrecta albicantia, apices slavo-rubros sustinentia. Flores autem odoris sint milius & saporis subacidi. Calix quatuor pallidis concavis soliis constat. Fruesus uncialibus petiolis appenfi, grandes funt, rotundi, octo, novem, decemve costis extuberantes, capitulo in vertice parn, quod etiam costulis striatum est, primum virides, deinde slavescentes, cum maturi albescentes, pore acido-dulci. In medio pulpa semini, oblonga, magnitudine unius articuli, compressa, colore cœruleo-nigro.

Fractus Acofte Mali aurei cui cortex exemptus est, magnitudine & forma, ex grumis pariter matans, sed non ut in illo separabilibus, tenui levique & splendenti cortice tectus.

Siccus ex Malabar in alias provincias defertur.

Eoutuntur in cibis, magnaque apud incolas illius est laus in cunationibus, sed inter omnes quæ ex- Vires. reienta comprobatæ funt eminet profluvii albi cupicung, generis confercitio, in is prefertim qui rimo Veners ufu hoc malum contraxerunt. Editur verò aut iplo fructus maturus, aut ejus fuccus um oxygala fumitur aut illius exficcati pulvis: cum oxygala autem mixtus & cocta oryza mirificè appetitum dejectum revocat. Utilis etiam est ejus succus Sc exsiccati pulvis in oculorum caliginibus & luffusionibus. Familiaris est fructus pulvis obstetricibus, puerperis enim exhibere solent ad pellendas secundas, & ad purgationes atque lactis ubertatem præstandam, tum etiam ad facilitandum parmm magna, ut aiunt, efficacia.

Carcapuli Linschotani, quem C. Bauhinus cum præcedenti conjungit. Carcapuli de Bry.

Hujus fructus aliquot intus continet lapillos: gustu est admodum austero, magnitudine Cerasi,

ipla etiam arbor Ceralo nostro fimilis est. Linschot.

Dehoc fructu & arbore in Annotationibus D. Syen ad H. M. hac habentur, è D. Hermanni literis adiplum daris. C. Bauhinus in pinace utramque arborem Carcapuli Acofta & Carcapuli Linichotaní fib eadem specie perperam comprehendir. Differunt enim inter se flore ac fructu, licer in relisis conveniant. Prior fructu est acido, sulcato, aureo, mali magnitudine; altera fructu dulci, roundo, Cerafi magnitudine. Prior Ghoraka Cingalenfibus fimpliciter dicitur, altera Kama Ghoraka.
Utta, gummi Gotta fundit.
Præftat autem illud quod ex Kama Ghoraka.

Confundi autem non debet (inquit D. Syen) gummi Gotta hie descriptum cum vulgari, quod ab Esslæ Indicæ affini planta colligi testatur Bontius cap. 57. & ab Indis vocari Lonam Cambodja, quod in

Cambodja, vicina regno Indiæ provincia frequenter proveniat.

C A P. VI.

Caniram *H. M. Malus Malabarica fructu corticoso amaricante, semine plano compresso D. Syen.

* P.I. F. 37

H.M. Rbor est procera, ramis densis, latè sparsis, nascens in arenosis. Caudex ambitu amplexum duorum hominum implet, éstque ut & rami majores, cortice cinereo nigridante aut rubescente. Surculi teneriores ex viridi fusci sunt, nodosi, cortice amaro. Folia ex nodis oriuntur bina simul, oblongo rotunda, in medio latissima, anterius rotundo cuspidata, plana, virore communi, supernè nonnihil nitente, inserius surdo, saporis valdè amari. Præter costam folis mediam dux alix hinc inde è petiolo egrediuntur minores, in supina etiam parte nonnihis eminentes, ductu arcuato antrorsium excurrentes. Flores in surculis ex nodis umbellatim proveniums, sunt, Parvi, quatuor, quinque, vel etiam sex petalorum dilute virentium, cuspidatorum & crassiolorum,

cum peduriculo craffo, parvo, viridi, calyci arcto quinque foliorum cufpidatorum infidentes formae.

cum peduriculo crano, parvo, virtal, calyci atto diministration di finali si accoministratione de seguina landi diffinite Carpophyllis, odoris debilis, haud injucundi. Stamina quaturo vel quinque esintà haud diffinite si arropohyllis, doris debilis, haud injucundi. Stamina quaturo vel quinque esinta si diffinita in propositione della seguina di si di s

culti-spicetus tongis viriat-cituis e mean cimean, mea que prima internation aparece compen-qui è globulo viridi prodit. Flores com in genmis promicant, omnibus folis vetufts arbor el fipo-litat, ac cum genmis florum fimul tenella foliola velut nova germina prorumpere conficiuntur. Fin

nata, ac cum genimis norum inmutenena romoia veiue nova gerinina prorumpere conficientium, cettus, qui folitarii, vel etiam duo, tres, quatuor, pluréfve fimul furculis petiolis curtis adneduntur, notunda mala funt, glabra, abique rugis, colore aureo-flavo, carne per maturitatem candida & mucilaginoffa, cortice eraffiulculo & fragili, funtque faporis valde amari. Semina, que intra carnem frueducion forma forundiola plana ac comprefa, cum plans fuis fuperficiebus jacentia in longiudine fruetus, cortice exteriori per maturitatem inftat voluri viridi, funtque pulpa valde amara.

Alega [Pisoni cognita] folio est glabro, magno, uno nervo recto & rarioribus venis obli-Antesa La riori venta de la companio del companio de la companio del companio de la companio del companio de la companio del com macuis value, qui exiccato liquore Pomi strepitum edunt ut capita Papaverum. Pro pectoris morbis in usu habetur.

. Vires.

CAP. IX.

Karin-kara H. M. P.4. T. 23. p. 49. Malus Indica, pomo corticoso Juglandi pari, monopyreno.

Rbor est mediocris magnitudinis, caudice mediocriter crasso, candido; cortice survo, scabro, inodoro, ac amaro obducto, necnon ramis viridibus in orbem diffusis donato. Radix rufa, albicante cortice tecta. Folia fine ordine brevibus, rotundis ac fulcatis petiolis anx rura, anotante correc tecta. Pona line ordine previous, fortindis ac luicats petrolis circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, denfa, glabra, fupernè atro virore fplendenta, fubrus viridi-flavescentia; costa media albicat: fapor amarus ac austerus. Flores albicantes, magnitudine Paeme floribus, formà verò Genista aut Laburni similes, aut in ramulorum extremis, aut è lateribus in tenui ligula dependent, acque calyci viridi, in quinque acuminata, in propose de la companio acuminata, in propose de la companio del la companio de la companio del companio de la companio de la companio del companio de la companio de la companio de la companio de la extremis, au c'actions in agua de persona, and cango cargo vindi, in quanta actiminata, magnitudine inæqualia foliola fecto, inhærent, quinque oblongo teretibus, craffis, candidis foliolis conftantes, fupremo reliquis multo majore, lato, furfum reflexo, at inferius aperto hiatu, dehi-feente; è quo numerofa prodeunt framinala, candida, apicibus ornata: odor fuavis, fapor amarus. jecnic; e quo manciosa processa process molli, pultacea ac subdulci referti, intra quam nucleus locatur rotundus, bifariàm aut trifariàm divisus, subviridis, rufa pellicula tectus, fabarum sapore æmulus.

Crescit in locis sylvestribus Malabar, perpetuò viret; non rarò bis in anno maturos fert fructus, Locus. mensibus, viz. Aprili & Octobri: at non diu superstes manet.

CAP. X.

1. Pomifera Brasiliensis fructu tres nuces continente.

Ortice est grifeo seu succession de ramos suos directe projiciens. Folia habet in ramulis opposits opposita, ad tactum dura & membranacca, longa, solida, folis Araticu ponhe quodammodo similia. Fratisus maturius stavus, rotundus, Pomi magnitudine, cortice paris ferè cum Aurantio malo. crassitici, qui incissis facile separatur: Continet duas aut tres Castaneas, ovales, magnas, uno latere planas ubi invicem appofite funt: has patica ambit caro, albicans, fa-poris acris & dubamaricantis, que comeditur. Caftanea non est edulis Arbor incisa lac croceum de se fundit.

Propè finum Aquapetida invenit Marcgravius, fructu maturo mense Martio.

Locus &

* 2. Pequea sive Pekia secunda Pison. J. de Laet.

Folio est glabro, magno, uno nervo recto & rarioribus venis obliquis prædito. Fructum fert Aurantio malo majorem, cortice craffo, duro, fulvo, cineressque maculis variegato, quo melleus quidam liquor continetur, dulcedine sua certans cum Saccharo, cui nuclei multi sunt permixti. qui exiccato liquore Pomi strepitum edunt, ut capita Papaverum. Ab omnibus passim Barbaris peregrinantibus fructus ob dulcedinem gratam expetitus est: Europæis tantum pro pectoris morbis in ulu habitus.

CAP. XI.

Pomifera Brasiliensis fructu corticoso ovali, monopyreno. Pitoma Brasiliensibus Marcgrav.

Akbor grandis eft & ramola, cortice gryleo, coryli noftrātis cortici haud ablīmili. Folia inaqualis magnitudinis, à tribus, ad octo digitos longa, pediculis brevibus infident, & bina fine dipoponuntur, quemadmodust & ramuli, hic illic tamen folium folitarium invenitur: funt autem oblonga, anterius acuminata, auris Afinima figurā, fuperne lateè viridia ut Caju folia, inferius paululum pallida! Ad foliorum exortum duo ramuli enafcuntur oppofiri [interdum unicus] tres, quaturo vel quinque digitos longi, fpica modo in totum numerolis veltiti floculis, quorum quiliber fuo infidet pediculo brevi, parvulus, in quaturo crenas fectus, Pamina novem, femdigirum longa, erecta, crocci coloris, apiciatu remulus rubicumdis, corticitet. Pedicults floris coloris eft melini, flos iple ejustem cum pauxillo rubro mixti. Erustum fert inumquemque suo pediculo innitentem, elliptica figura, umbilicò autem inftar puncti eminente: exterius coloris eft boscur flavescentis, cortice carneo. Goldo ouidem. Get frasili ferè. maioris crafficie aman cortex Rbor grandis est & ramosa, cortice gryseo, coryli nostratis cortici haud absimili. Folia obscurè flavescentis, cortice carneo, solido quidem, sed fragili ferè, majoris craffitiei quam cortex elt Castanez, sub quo later pulpa, pauca, albicans, gelatinz consistentia, saporis acidi grati & ad-Aringentis, que sponte à cortice fracto se separat & comeditur. Continet denique in medio sui Bbbbbbb 2

Tempus. Vires.

Flores fert tempore aftivo, pluviolo fructus. Flores tert tempore autro, puntato fluctus.

Radio vel in decocto vel in infulo propinata cathartica eff, prodeftq, febribus pituitofis, doloribus colicis, interfinorum torminibus, ventris fluxibus. Conducit in podagra fi cum ejus decocto par affecta foveatur, in vertrigine inque atrabile, fi ejus decoctium cum lacte vacca mixium ad deli butionem capitis adhibeatur. Cortex contritus & mixtus cum aqua in qua fuit Oryza flava bills flu num reprimit. Succus ex foliis expetius ac in decocto datus capitis dolores fedat, largius epotus vene

ni vires habet, mortem inducens, in stercore hominis comesto salus est. Usis sensimum in fructibus per duos annos continuatus, sumpto singulis diebus uno aut duobus nu mero, efficit ut morfus venenatus Colubri, vulgo Cobra Capella dicti, nullas noxas adferat: si credera

fas fit.

CAP. VII.

Laurifolia Javanensis C.B. Mangostans Garcia J.B. Bont. 1.6. c. 27.

Ufilla est arbor (inquit Garcias) Malo vulgari similis, folia Laurinis, floribul luteis [Clusius olia Laurinis majora & latiora effe fcribt, ampliffimorum foliorum Mali forman magsir-ferentia, fex aut feptem craffioribus venis ex utroque nervi medii latere procedenobus pradita, intercurfantibus creberrimis fubriliffimisque venulis, ut qua parte attrita cam folia fubriliffimis filis contexto rete constare viderentur, sapore acriusculo. Quadam porto folia quatuor, quinque, aut sex unciarum longitudinem habebant, trium latitudinem, aut ampliorem pro foliorum magnitudine, eaque in ambitu non dentata aut crenata.] Bontius folia hujus arbois, pro iono um magnicuame, gaque in amouti non centara aut crenara.] Bontus rolla nujus aboris, ut & truncium & ramos, infiquod frinofi mon fint; Mali Citrei arborem æmulari ait, & nifi odore diffinguierentur, qui in Manigolf air follis intilus eft, proculdubio afpectum fallerent. Fudis inter omnes India fructus longe l'apidiffinus eft. Cortice refert plane Malum Granatum seu Medicum, codémique modo affringit cium paulo majore amarore. In basí seu inferiore parce veltur circa constitution de la constituti caudam tribus vel quatuor, quafi separatis corticibus, minutioribus, ut in Rosa videre est. In verrice vero coronam gestat, qua quod radios habet tot nucleos in aperto Mangostano, candidistina carne nivis inftar vestitos reperies; irà aliquando sex, aliquando octo, pro radiorum multitudine indubitato intus occluduntur.

In Java infula circa Bantam emporium nascitur.

Tota arbor ob amaritudinem celebris est.

CAP. VIII.

Tapia Brasiliensibus Marcgrav. Pison. Pomifera trifolia Brasiliensis fructu corticoso muliu ossuliu pericarpio inclusis pleno.

Rhor hac in Fagi aut Quercus altitudinem affurgit, cortice lavi, cinereo, ac multos habet ramos: folia autem in quolibet pediculo tria, fibi oppofita, lavia, filendentia, fupemè faturatius, infernè dilutius virentia, quatuor aut fex digitos longa. In extremitatibus laturatus, interne dilutus virenta, quattor aut iex digitos longa. In extramación ramoriém 20, 20, aut plures pediculi funt Cerafini, fri quibus fingulis for confians quattor foliolis albis, digitum longis; quodibet habet fium petiolism, digitum ferè longum, figura ferè venabuli, & nervum fecundum longitudinem, ac venulas obliquas virefcentes, ut folia alicujus aroris, eccum his alternatim pofita quattor foliola brevia, virefcenta: inter omnia hac enalcuntur fiance. minula multa, subruffa, circiter sesquidigitum longa: in medio denique horum erumpit pediculus duos aut sequidigitum longus. Fractum tert roundium, inagnitudine mediocris poni, qui quando maturuit savet instar Aurantii, ac corticem illi aqualem habens; interius autem plenus est capilis duris, magnitudine seminum Cerasorum, oblongis, stavis & nucleum continentibus albam: cara lapides autem est pulpa alba, mollis, dulcis saporis ac nauseabundi odoris. Edulis est fructus. Ligram hujus arboris fragile, medulla alba, Sambucina.

Folia hujus arboris contusa excellentissimum sunt remedium contra malum hic perfamiliare, quod vocant Bichos de cu si exterius applicentur; tædarumque instar ano indantur: omnes deni que fervores refrigerio suo restinguunt, doloresque mitigant. Præter hæc auribus indita restituunt dolores capitis ex calore natos.

Duz hujus arboris reperiuntur species: Prioris lignum judicatur durissimum, omniumque in his locis nascentium gravissimum; putredinis quasi expers omni corruptioni resissit, ac proinde navi-

bus fornendis dicarum. Arbor habetur infrugifera.

Virest

T.ocus.

Lib. XXIX.

nucleum magnitudine Castanea, elliptica figura, cuticula tectum flavescente; ipse autem incar. nucieum magnituume Cartanea, emplea nati est coloris, pulpa albicante, & facile in duas partes æquales divisibilis; sapore est amaro & adstringente, miniméque edulis.

CAP. XII.

Cumbulu H. M. P. I. F. 41. p. 75. Nux Malabarica unctuosa flore cucullato. D. Syen. An Adha. toda Zeylanensium Herman? Append. H. L.

Rhor est procera, ramis ex medio caudice in altum, minus verò in latum disfusis, nascens in arenosis. Radio cortice albicante, crasso, molli ac subamaro tecta, ligno albicante, si in arenosis. Radio cortice calbicante, si bras longas emittit. Caudex ambitu unius hominis amplexum excedit, cortice crassolosis. bras longas emittit. Canaex amoitu unius nomius ampiexum executi, critice craffiolo, molli, albicante obductus, intus albicans, odorem calcis amulum fundens. Rami nortice diffinêti, cinerei, fliriculi teneriores virides. Folia longis & craffiolis pediculis nixa, conjugatim bina, alterior ordine è nodulis egrediuntur, fpithamam & duos tréfve infuper pollices longa, palmos duos lato, ad petiolum maxima latitudine, indeque fenfim contracta in cufpidem oblongam definint: (cum minora formæ rotundioris funt & minus oblonga) tomentosa lanugine obsita, maxime in aversa parte, supernè virore saturo & nonnihil nitente, subtus dilutiora, sapore amaro, odore nullo. Cofte & nervi foliorum in aversa solum parte eminent, & à margine reflexi arcuatis multiplicibus ductibus in se invicem incurrunt; reliquam nervorum discursus per folia descriptionem vide. Flores in summis surculis plures simul brevissimis pediculis proveniunt, slavi, cuculiorum forvide. Fiore in imminis inreuis pinies inimi oterininis penienis proveninis, inavi, eucunomino mâ, laciniis quinque rotundiolis, craffiolis, quarum una majufula eft & latior ac cateris longiis propendens, quarum reliquae extrorfium reflexe, incifi, fuperne quam parte inferiori latiors, coloris interruis flavo-clari, exterius, ubi tenuirer pilofi funt, flavo-fulci, odore nominii debili & non injucundo. Stamina quatuor flavo albicantia ac nonnihil inflexa versus majorem laciniam, aniibus grandiusculis subflavis dorata, ac inferiori cuculli parte interius inserta. Stylus slavo-albican, superius bisturcatus viridi capitulo, quod rudimentum fructus est, insidet. Calya brevibus in oris eft culpidibus, arcte flores includens. Fractus, calycibus primum in totum & arcte except, obig-go-roundi funt, parte superiori craffiores, hinc inde tuberculis exturgentes, carne intus succulen-ta, flava, subdulci & amara, cujus humor expressis unctuosus slavo intenso ac rubescene colore manus tingit, cortice craffo, primum virides dein flavo-diluti, odoris quoque debilis non injucindi. In medio continetur unum officulum, albicans, oblongum, durum, glabrum, pyriforme, ac acutis tuberculis hinc indè eminens, parum nuclei in se continens.

nis in anno rert nores. Radix in decocto data addito pauxillo Oryzæ prodest in febre symptomatica comitante arhistin. Eadem data in lacte acido vel in oleo Sirebelim proficua est in statibus & dolore thorack. Eladem cortex contritus & in aqua decoctus juvat in febre frigida; per tostionem in pulverem redactus servit in podagra, facta perunctione partis affecta. In lacte acido datus intessinorum se

dat tormina, ad quod etiam confert fuccus foliorum epotus,
Hanc plantam observavit D. Tancredus Robinson fimul cum aliis novis & rarissimis plants cultan ab ingeniofissimo Hortulano D. Georgio London in Horto Reverendissimi Episcopi Londineass D. H. Compton Præsiulis nunquam satis laudandi: & ad nos scripsis hanc Arborem Malabancam esse Adhatoda Zeylanensium Herman.

CAP. XIII.

remain Convondi H. M. P. 4. T. 50. p. 103. Arbor Indica fructu rotundo, cortice molli nucleum unicum nudum glandi similem continente.

Rbor est procera, caudice crasso, denso, albicante, cortice obducto nigricante, scabro ac aspero, ramulísque plurimis intus sungosis donato. Radix albicans, cinereo cortice tecta, acris, graveolens. Folia geminata, ordine parallelo circa ramulos proveniunt, oblongorotunda, in ambitu leviter crenata, crafia, denla, glabra, fplendentia, fiuperne viridia, inferne
fibbritidia, nervis aliquot è media cofta in latera excurrentibus; fapor aftringens; odor nullus. Flores exigui, viridi-flavescentes, vitis viniferæ flosculis haud absimiles ad foliorum exorum circa ramules proveniunt copioli, hoc est, terni, quaterni aut plures simul ferè congesti, quinque subrotundis foliolis constantes, numerosis staminulis medium occupantibus, inodori, sapolis adstringentis. Floribus pari fertilitate frutus fuccedunt rotundi, purpurei, crasso, carnoso, molti, intul-que, croceo cortice cincti; Glandi similem nucleum intus continentes, qui rusa pelicula tectus, odoris ingrati, saporisque aftringentis est.

Nascitur locis montanis ac petrosis circa Paracaro; semper viret; fingulis annis maturos fert fru-

cus, Decembri, viz. & Januario mensibus, diúque frugifera manet. Succis è folis hujus arboris expressius & cum sero lactis calide exhibitus diarrhœæ & dysenteriz

medetur: idem præstant nuclei fructuum quoque modo sumpti.

CAP. XIV.

Arbor Indica Mamei ditta C. B. Mamay arbor J. B. Park. Che Mammee, Momin, or Cob-

Anant in hujus arboris descriptione historici Indici. Gomara arbor est formosa, simili modo virens uti Juglans, alta lataque coma, fed qua in pyramidem aliquantulum definat, Cupreffi modo. Folium longius quam latum: materies ligni fungosa: fruëtur rotundus & magnus [in infulis, in continent longus & craffior & gultu jucundiore, Benzo] carne Malum coneum referens, fed sapore Persici duracini: huic insunt terna quaternaque osla, interdum plu-

Cotoneum reterens, seu sapore retriet unitatini: sunt insunt terna quaternaque oua, intercum piura, finul juncta, valdè amara.

Oviedus Arborem speciossissimam esse scribit, magnæ Nucis Juglandis proceritate, felius paribus aut majoribus, crassisoribus, altera parte viridioribus, palmum longis & ad proportionem latis, thus frustus et omnium qui in insula Hispaniola provenium gustus suavissimus, quandoque

Hujus fructus ent omnum qui in iniula Hiipaniola proveniunt gultui luavitimus, quandoque perfecte, quandoque imperfecte rotundus, pugnos duos magnitudine aquans, aliquando miori cortice contegitur fulvo, modice aspero, Pyrorum sylvestrium ritu nisi durior crassiforque effet. Sunt qui unum, alli duos trésve concludunt nucleos, in Poni medio, interfitiis distinctos, acino-Sunt qui unum, aui quos treive concinquint nucleos, in Point medio, intertituis diltinctos, acinominiu membranula tenui opertos, delibratæ caftaneæ colore, quorum pulpam fi fecueris judicabis caftaneæ, præterquam fapore fimilem, fed interior acinus felis eft amaritudine, delicatæ tuniculæ contectus; quam inter & priorem illam membranulam caro five pulpa interecedir fere fulva. Perfici Duracini guftu, aut meliore, non tamen tam fucculenta eft, neque tam odora, transperit digitalis eft crafitudo in majoribus, minor in minoribus pomis. Scaliger negat intra nupæ itt digitais en cramtudo in majonous, minor in minorious pomis. Scauger negat intra nucleum feu medullam alteram medullam latitare amariffimam; fe enim in nucleo diffecto nihil tale observare potuisse: Verum Oviedo potuis credendum. Hughesius noster neque truncum, neque ramos, fed præcipuè ramos, hujus arboris admodum solidos esse, sed teneros, spongiosos & discindi faciles, scribit.

E ramis autem incifis deftillat liquor pellucidus copiosus, quem conscensa arbore, & ramo aliquo vulnerato, cucurbità appensà indigena excipiunt. Norunt illi ramum ità incidere, ut vulnus iterum claudere & obturare poffint, adecque impedire nè liquor effluat: internocu ergò vulnus apertum relinquunt, interdiu illud obturant, aliàs enim fi interdiu permitterent extillare, folarium radiorum vis adeò copiosè fuccum evocaret, ut arbor nimis exhaulta mori periclitaretur: quinetiam liquor interdiu emanans minùs falubris habetur, utpote cruda & inconcocta.

Liquorem hunc Vinum Mammeyanum [Momin oz Coobp Mine] vocant: parcè autem il Vires, lud bibendum est, nec plus uno cyatho una vice. Est enim diureticum insigne, facilè penetrat lud bibendum est, calculo præcavendo & disfolvendo essica. Mirum alios nullam hujus vini mentionem

E carne seu pulpa hujus arboris optimam efficiunt conservam. E carne seu pune augus au oris opumani cucium Connervani. Duum est generum, alterum fructu majore cujus osticulum falso Avellanæ Indicæ titulo à * Clusio * Annot. in depingitur & describitur. Occurrit etiam elegans ejus & accurata icon in museo Calcolariano: Garcia lib. 1;
Hujus descriptionem inferius inter fructus dabimus. Alterum fructu minore, cujus officulum descri. cap. 26. bit Clufius Avellanæ Indicæ minoris nomine erroneo.

SECTIO QUARTA.

Arbores Cucurbitifera.

Rbores Cucurbitiferas voco que fructus proferunt Cucurbitis aut Melonibus fimiles, cortice per maturitatem duro cinctos, quorum plerique pulpam intus mollem, humidam, femi-na ambientem continent: quibus ob fimilitudinem in reliquis unum vel alterum fructu ficco subjungimus.

CAP. I.

Cucurbitifera trifolia Indica fruttus pulpă Cydonii conula. Cydonia exotica C. B. Covalam * H. M. * P. 3. T. 37i An Malum Cydonium Indicum Bontii ? Beli seu Serifole Bengalensum, Cydonia eorundem Gar- P. 37. ciæ J. B.

Rbor est procera, caudice ex albo flavescente, variegato, crasso, præduro, multisque ramis donato, qui corrice craflo, lignofo obducti, ac ipinis oblongis aculeatis muniti funt. Rami autem vetuftiores spadieco-fusci, teneriores ab una parte virides, ab altera, qua radiis Solaribus exponuntur, rubicundi, uti & ipforum spina. Radia fibrata, albicans, ac rufo cortice tecta, odoris gravis, saporis dulcis, deinde amariusculi. Folia terna fimul ex codem pediculo nalcentia, oblongo-rotunda, in ambitu crenata, nitentia, suaveolentia, austera, manibus confricta unctuola. Flores suavcolentes sex, septemve uni pediculo inhærent, atque è calyce viridi in lacinias secto prodeunt, & quinque oblongo-rotundis, crassis, reflexis, externis viridibus,

Locus & Tempus. Vires.

un laur

Vires.

Locus.

CAP.

E ocus.

Vires &

interius albo viridibus constant foliolis, multis in medio subviridibus staminulis, viridibus apicibus do natis, præditi, inter quæ stylus prodit oblongus, crassus, surrectus, qui ipsius fructus rudimentum est ratis, praedus mala rotunda externa forma referunt, quos tegit subviridis, tenuis cortex, cui subjectus alter prædurus, lignolus, & pæne offeus, carnem continens vilcolam, fubflavam, humidam, faporis acidodulcis, intra quem semina plana, oblonga, alba, gummoso pellucido succo intus turgentia, recon-

Nascitur in Malabar inque insula Zeilan. Seminibus sata sexto vel septimo demum anno fructus fert; quos tamen fingulis annis Decembri & Januario mensibus maturos exhibet; ac integrum & culum frugifera manet.

Fructus teneri faccharo vel aceto condiuntur, maturiores verò in deliciis comeduntur : immaturi

diarrhœam ac dyfenteriam fiftunt.

Ex arboris cortice & radiculis cum aqua communi decoctum paratur, quod melancholiam hypochondriacam, cordis palpitationem & lipothymiam fanat. Ex cortice pulverisato & cum Melle mixto Electrarium conficitur, quod mane impun alimentorum in ventriculo fermentationem promovet, capitis dolorem ac vertiginem tollit. Foliorum decoctum afthmati medetur. Ex flori bus aqua deftillatur Cardiaca & Alexipharmaca.

Solent Guzaratenses medici (ut scribit Garcias) uti hoc fructu tenero adhuc & immaturo, aceto vel faccharo condito in inveteratis alvi profluviis fiftendis. Quocung, autem modo praparati in disenteria profliganda magno cum successu exhiberi solent. Plura videsis apud Garciam.

CAP. II.

P. 3. T. 41.

Pomífera Indica tinttoria Janipaba diéta. An Panitsjica Maram Malabarenjibus * H. M.? Janipaba Brafiliensibus Pison. & Marcgr. Genipat Park. Pomo similis Brafiliana C. B. Junipapegerwa Brasilianorum, nucum folisi, sive Genipat J. B. Junipa Rochesort.

Rhor est procera, altitudine 80, crassitie quindecim pedes non rarò superans, multisque ramis donata: Lignum prædurum, albicans, nigricante austerique saporis cortice obductum Radix itidem albicans, nigricante cortice tecta, & fibris suis latè per terram diffusa. Folia oblongo-rotunda, glabra, denía, nitentia, craffis, brevibus, viridi-flavis petiolis, rubicunda proveniunt, quæ tamen postea supernè atro viridia, infernè subviridia evadunt; odoris & saporis sylvestris ac ingrati [Marcgravius folia Janipaha lingua bubula figura esse scribit, sed in utrac pane faftigiata, pedem aut sesquipedem longa, superius splendentia ac dilute virentia, inferius saturatis & non splendentia] A pediculo ad apicem folii nervus decurrit conspicuus, rotundus, viridi albicans, infernè enimens, è quo plurimi exoriuntur nervuli, contortuplicati, exigui. Flores vel candid, vel albo flavescentes, brevi pediculo extremis surculis multi fimul juncti infident, atque è calque vindiflavescente prodeunt: constant ii unico folio, sed in quinq, profundas lacinias diviso, sic ut plura videantur, numerofis fibris pallidis erectis mediam floris cavitatem & umbilicum occupantibus. Odor fuaviffimus & aromaticus, necnon è longinquo nares feriens. Fruetus, qui etiam plures fimul floribus succedunt, ac calyce viridi, grandiusculo excipiuntur, exactè rotundi sunt, & pilarum obtinent magnitudinem, in vertice umbilico præditi, & cortice primum viridi, deinde rubro, villoso seu lanuginolo, tandem verò glabro & cinereo cineti, carne intus albicante, fubviridi, & aquosa seu poniis glutinosa, saporisque valde acidi primum, deinde acido dulcis referti; intra quam octo aut decem grunna rubicunda, plana, oblongo-rotunda, fructuum Caesa æmula, ac utriculis inclula in orbem lo-cantur, eáque glutinos frúctús pulpá artificios è obducta cernuntur. At verò immaturi cum hi fu-ctus fint humore glutinoso, gummolo & aqueo pellucido ità abundant, ut cortice pluribus foraminulis pertulo guttatim exfudet, qui radiis solaribus in substantiam spissiorem concrescens, ipsum fructum gummi instar oblinit : fructus autem cum indies maturescunt, viscositas hæc, ut & humor ipse minuitur, donec tandem modico ac grato fucco repleti, efui apti evadant. Nascitur ubique in Malabar: quovis anni tempore fructus fert, quanquam Aprili & Octobri men-

Tempus. Vires 83 Ufus.

sibus plurimum floret, atque à septimo circiter sationis anno ad centesimum & ultra frugisera est. Arboris hujus folia tenella cum aqua trita (quam medicaminis formam pleriq, Afiatici pro more habent) ac potui data, vel etiam succus è fructibus tenerioribus expressus, egregium est ad aphthas & linguæ fissuras remedium, si ore contineatur. Idem succus oculis instillatus ophthalmiæ conducit. Arboris cortex in pulverem redactus, ac cum Oryzæ infuso, & expresso è matura nuce Indica lacteo succo mixtus, atque febricitantibus exhibitus, æstum potenter extinguit : insuper decoctum ex hoc cortice paratur, cui mel admifectur, idque affumptum ventris tormina fedat. E fe-minibus oleum exprimitur, quod cum zinzibere & femine Cumini fumptum hydropicis faccurrit, insuper alvi cruciatus lenit, eandémq, evacuat. Fructus verò maturiores cum inclusis seminibus seu nucleis ab indigenis comeduntur. Succus deniq, glutinosus, gummosus, pellucidus, qui è fructibus haud maturis exprimitur, radiis Solaribus concrescens ac rufescens, seu ex rufo nigricans, & velut virescens, optimum evadit gluten, quo ad quæcunq, arctissimè conjungenda utuntur incola: quem-admodum Judzi & Lustani in compingendis libris solo hoc glutine utuntur, quíque ob id teredini nunquam obnoxii funt, &c.

Janipaba.

Immaturus fructus [Janipabæ] concisus & cuti affrictus tingit colore ex nigro subcœrulescente; quæ nullo modo elui potest, sed post octo aut novem dies sponte evanescit. Lignum seu ramus decerptus eodem modo tingit. Barbari in symposiis suis, & ad bellum ituri solent se hoc liquore inficere ut terribiliores hostibus videantur. Mirum Horti Malabarici auctores nullam hujus qualitatis & usus mentionem facere, si modò eadem sit arbor Panitsjica-maram & Janipaba, cum omnes qui de Janipaba Icripserunt ejus meminerint, Clusius, Thevetus, Lerius, Pilo, Marcgravius, Hernandez, Rochefortius. Ego cognatam potius quam eandem judico: quocirca Janipabæ historiam è G. Pisonis Hiff nat. & medic. Ind. mutuatam subjiciam.

Una ex procerioribus Brasilia arboribus est Janipaba: qua figura convenit cum Fago. Corticem habet grifeum feu canum; lignum fragile & medullosum. Rami foliis vestiti oblongis, linguæ cem nacet gineam de definin, agitum nague & medunoum. Kam roms veftiti oblongis, lingua bubula figură, led in utraque parte faftigiatis, feptem, octo, vel novem juxta fe dispositis, unum aut fesquipedem longis, superius splendentibus ac diluce virentibus, inferius saturate viridibus, qua fingulis annis, mense imprimis Decembri, decidunt, non omnia quidem simul, sed pars illorum diverso tempore: Mox nova prioribus multò latiora & majora acquirit, ídque fingulis menfibus.

Florem gignit exiguum mense Martio & Aprili, cæterum Narcisso haud multum dissimilem, qui odorem Caryophylli Carthusianorum æmulatur; coloris albi cum unguibus interius flavis; in medio floris stamen craffiusculum flavum habens ac insuper inter duo folia floris corniculum pallidum,

è medio floris prodiens, deorsum incurvatum.

Lib. XXIX.

Fructus illius magnitudinem habet Mali Auraici, vel majorem, rotundus, * cortice tenui, lento, * Junipappakinereo, sub quo primum continet carnem solidam, lentam, succulentam, flavescentem, saporis acidi evwa Clusia chicato, the duo dois grati. In medio autem fructus est cavitas repleta seminibus molitori pulpa cortice erat circundaris, ejustem cum reliqua carne saporis. Seminis grana sunt compressa & suborbiculata, si autem security ferè ut Mangaiba, qua un'à comeduntur. Immatura poma viridia sunt, mox matura, Mespilorum in- erat. star, putrescunt, atque esui apta fiunt. Cruda non cocta appetuntur, Saccharata & condita lautiora funt. Contra fluxum ventris feliciter exhibentur. Ardores palati & ftomachi compescunt, sanisque & zgris solatio sunt, nisi quod fortioris sint odoris, caput afficientis. Immatura poma tria, & in cataplasmatis formam redacta, ulceribus malignis & clavis luis Venerea imponuntur. Vinum quod ex illis exprimitur in eosdem usus reservatur, sed vetus redditum calidius existit, minusque adstringens. Ex pomo nondum maturo vi ignis liquorem extrahunt " indigenæ, quo adversus eadem * Brasiliani. mala utuntur.

Rochefortius narrat Fructus hosce inter decidendum strepitum edere bombardæ non absimilem; quòd indè accidere ait; quòd spiritus quidam seu flatus intra pelliculas semina involventes inclusicasu illo commoti vesiculis diruptis cum impetu egrediantur.

Fructûs hujus tinctura sapone elui nequit, verûm intra dies novem aut decem sponte evanescit. Cùm poma decidunt non aves tantùm sed etiam porci qui illa comedunt, carnes arque etiam adipes colore violaceo tinctas obtinent.

Clusius Exot. lib. 2. cap. 7. duos describit fructus Janipabæ similes.

Prior orbicularis erat pæne figuræ, è Brasilia allatus ; formâ non valdè distimilis Junipappeerwa Brasilianorum, teneriore tamen cortice præditus, & superna parte planus, atque quodammodo in tenerum umbilicum definens, continebat autem interna parte multa femina rugofa, Staphifagriæ feminibus non diffimilia, nucleum continentia in binas partes divifum. Pediculus cui inharebat triuncialis longitudinis erat.

Alter, etiam ex Brafilia allatus, pæne ovali erat figura, instar Mali Citrii five Limonis, superna tamen parte magis mucronatus, tres uncias longus, ejus ambitus sex unciarum erat, duro lento tamen contice praeditus: intus verò pulpa nigra continebatur, que propter vetufiatem in pollinem prorfus resoluta erat. Caterum hunc fructum lectum fuise arbitrabatur Clusius antequam maturitatem adeptus effet, quandoquidem rugoso erat cortice & plerisque locis velut in lacunas contracto.

CAP. III.

Arbor cucurbitifera Americana folio subrotundo. Cuiete Marcgrav. & Pison, vulgo corrupte Cochine. Higuero Oviedi J. B. Park. Arbor Indica fructu Cucurbita forma & sapore C. B. Che Calebath-tree.

Rbor cortice griseo, ut Sambucus, contorte nascitur, longos habens ramos, & in iis folia frondatim & alternatim posita; nimirum rami habent alternatim tubercula digiti intervallo, & ad quodlibet fex, septem aut octo folia, arctè sibi opposita, semipedem plus minùs longa, plane angusta versus exortum, versus extremitatem verò sensim ampliantur, sesqui digitum lata ubi latissima, in acumen quoddam obtusum desinentia, superne saturate viridia & splen-dentia, inferne dilutiora, nervo conspicuo & venis transversis prædita. Non solum in ramis sed & in caudice paffim proveniunt duo, tres vel quatuor flores juxta se positi, in pediculis digitum ferè longis, ipsi quoque duos & semis digitos longi, figura pane Lilii, quinq, incisiris in quinq, acuminata solia debiscentes, coloris ex albo & viridi mixti, & secundum longitudinem valde elegantibus nervis, ac hine inde venulis dilute purpureis variegati; in medio autem quinque stamma ejustdem extant coloris, quorum quódque corpus in summitate habet slavescens, & lineolis nigris variegatum, quintum & medium stamen [stylus] siguram habet auriscalpii; huic autem slos insidet & detrahi potelt, ut assum carnis frustum de veru: odoris flos est nauseabundi.

Post florem sequitur fructus, variæ magnitudinis & figuræ, vel ovi Struthionis, vel rotundus & magnitudine capitis humani, vel oblongus, initio viridis, per maturitatem niger ac durus, intus continens semina Cucurbitæ modo, fusca seu obscure brunna, magnitudine seminum Cucumeris, ac nucleo flavescente; exteriùs autem quasi fascia simplici semen convolutum videtur. Immaturus fructus pulpam albam succulentam continet, odoris ferè ut Nasturtium, sed cui dulcedo quadam est admixta; per totam denique pulpam non in medio tantum ut in Cucurbita, semina illa dispersa sunt, qua per maturitatem fusca fiunt.

Saccharo immaturus fructus conditur, & in febribus ufurpatur: maturis utuntur incolæ patinarum, poculorum & lagenarum modo. Præparatur hoc modo.

Maturus

Focus.

F octis

1668

Maturus fructus aquæ calefactæ immergitur, & plenè coquitur: hinc inciso foramine ligno duro excavandus est; Sin secare in patinas aut alias figuras illas velis, funiculo crassiore sectionem quam propofuifti circumliga cocto fructui, & malleo ligneo pulsa funiculum, sic sponte secabitur; cultro fi rem tentes operam ludes.

Arbor hæc certis anni temporibus omnia folia amittit, biduo autem post iterum foliis onusta cer-

nitur. Per ramos incisos, & terræ implantatos facilè propagatur.

Familiariffima est arbor omnibus infulis America, & pane toti continenti, & sub nomine H. guero Oviedo describitur.

Pulpa fructús matura non est edulis, sed ad placandos capitis dolores, præsertim ex fervore sa lis natos, infigne remedium: Si convenienter temporibus & fronti forma cataplasmatis appli.

Arborem hanc Calebassier titulo sic describit Rochesortius in Historia insularum Antillarum. Altitudine, magnitudine & formâ Mali vulgaris majoris crescit, ramis crebris; quibus folia oblonga.

angusta, glabra, obscurè viridia, per extremum subrotunda agminatim adnexa.

Flores colore sunt canescente (griseum vocat) cum viridi mixto, maculis nigris, ant interdum vio. laceis guttati, quibus succedunt Poma, brevibus pediculis nixa, magnitudine & figura adeò varia, ut difficulter invenias in eadem arbore bina paria & fimilia. Hoc habent commune omnia, quòd cortice integantur duro, lignoso, ea craffitudine & soliditate, ut pro valis [lagenulis, calycibus, scvphis, cochlearibus] inserviant. Materia intus replentur fungosa, per maturitatem violaceicoloris. pnis, cocinications i intervalida aliquot dura, alba, que tarde maturescunt: quin & liquorem quendam continent, odore vini amulum, at sapore non perinde grato, quem tamen Indi bibunt. Frudus hi feu poma initio viridia sunt & mollia; adultis cortex seu crusta exterior Cucurbitæ modo indurefeit. Cuticula viridi derasa cortex interior albus; unde fi stylo ferreo per cuticulam adacto aliquid fructui inscribas insculpásve, exsiccato eo pulchram & elegantem speciem sculptura exhibet. Fruen maturo pellicula exterior è viridi leucopha evadit, magnitudine varia funt (ut diximus) hac poma, à parvæ pilæ ad Melonis maximi molem; ut eorum nonnulla; medulla omni & pulpa interiore per foramen in extremitate parvum extracta, quatuor aque sextarios [duas quartas Anglica-1 capiant: quódque ad figuram attinet, alia oblonga funt, alia rotunda, alia ovalia.

In fylvis copiose inveniuntur hæ arbores, suntque per totum annum fructiferæ, pomis alis recens

natis, aliis adolescentibus, aliis maturis, aliis umedaum simul onusta.

Indi fructus hosce expoliunt, variis coloribus pingunt, aut etiam figuris perbellè insculpunt, ex isique omnis generis vala efficiunt, pyxides, lagenulas, calyces, patellas, cymbia, cochlearia, &c.

Chivef Theveri foliorum respectu ad hanc arborem accedit: at fructus videtur esse Papaya. Est enim (inquit) is magno Meloni par, suavissimus & cum manditur Manna modo in ore lique. feens, femina inus continens qualia in Cucumer noftro reperintur, cottice cum natural cocco, folio arboris eximiè viridi, exquifire rotundo, aureo nummo Gallico pari. In infula Zipanga provenit: vide fupra in capite 7. libri 24, p. 1372.

Hujus seminibus Cambales filum trajiciunt, cruribus alligant, & pro tintinnabulis utuntur. Higuero Oviedi, cujus descriptionem dedi loco jam citato, huc referendam censeo, arboremo, à

Mammoera toto genere diversam existimo.

2. Arbor cucurbitifera folio longo mucronato seu Laurino. Arbor folio Lauri, fructu Cucurbita ex Guinea J.B. Laurifolia Guinensis C.B. Arbor peregrina ex Guinea Clus. ex l. 1. c. 9. 2. an à præcedente diversa, & Laurifolia Americana pomis capitis magnitudine C. B.

Juglandis arboris magnitudinem æquare, nec diffimili cortice tectam esse ferunt: folia Laurinis habere fimilia, ad quorum exortum fructus in ramis nafceretur: Erat quem Clufio mifit Gareus, magni mali instar, & orbicularis pane forma: Nam ducta à pediculo per longitudinem fuctus mensura ad alteram partem pediculo proximam, decem unciarum fuisse repertum est; quam ea qua fructum per medium transversum ambiebat vix superabat. Levis erat pro sua magnitudine, & eraffo fatisque firmo cortice præditus, foris lævi & splendente, ex flavo spadicei coloris, interdum etiam nigris maculis consperso, interna autem parte, fuliginosi, & nihil continens prater nigrum

quendam pulverem.

Proxime ad hanc accedit, ut ego eandem suspicer, Choyne Americana Theveti & Leri, fructum ferens magnitudine mediocris Citrulli [capitis infantis Lerio] forma ovi Struthio-cameli, non edulem, cortice duro, quem perforant, & faciunt ex iis instrumentum iis Maraka dictum & pareras ad potandum. Arbor ipla folio Lauri est. Idem suadet nomen vulgare corruptum præcedents speciei quod occurrit apud Pisonem, nimirum Cochine, non multum diversum à Chonne. Hujus descriptionem superius dedimus pag. 1372. lib. 24. cap. 7. Hujus etiam arboris, aut præcedents ipeciei, fructum esse sufficient Lagenulas Americanas Clus. exot. lib. 2. cap. 8. descriptas, forma pano orbiculari, duro, lavi, spadicei coloris cortice præditas, extima parte funiculo trajectos & quodammodo connexos. Hæ forte sunt quarum meminit Americas Vesputius in Navigat. 2. quas viri de collo suspendunt, quarum una herba plena est quam mandunt, altera farina quam bacillo madela

Harum Arborum cucurbitiferarum mentionem fecimus inter Meloniferas & Papaias.

Macocqwer Virginiensium forte * Clus. J. B. Fructus orbicularis, granis cordis effigie C. B. * Exot. 1.2. c. 2.

Rhiculari prorsus forma erat, quatuor unciarum diametro, cortice duro præditus, foris lævi & subsulco, internè nigra membrana inducto, per quam sparsæ quædam fibræ à pediculo ad summum; continebat verò pulpam nigram, (quia non recens sed siccus & vetustus) acidíque & quodammodo falfi saporis, in qua plurima grana involuta, subsusci coloris, plana, & cor-

dis (ut vulgo pingitur) formam referentia, medulla albicante prædita.

Clufius tacile fibi perfuaderi fiverit, hunc fructum illum esse quem Virginienses Macocquer ap-Cuma taux no potamo liquo periculo liberati, vel bello defuncti, in lattita fignum fructo igni affi-pellant, & (magno aliquo periculo liberati, vel bello defuncti, in lattita fignum fructo igni affi-dentes) pulpa feminibulq, exemptis, implent lapillis aut craftioribus quibuldam granis, ut majorem frenium agitatus & commotus edat, bacillóque aptantes manu tenent, perinde ac Brafiliani fuum

Tamaraca.

Ego potius Macocqwer Peponis speciem esse existimo nam Macock Virginiensibus Peponem denotat, & * C. Bauhinus ex descriptione Virginia: habet, Macocqwer peponibus, melonibus & cu- * Pin. p. 3 ii. embitis valde fimilem effe, cujus unum genus menstruo, alterum bimestri spatio maturescit. Fructus autem descriptus à Peponibus valde diversus est.

Idem Clufius fructum hanc non valde diffimilem videri scribit Higuero tetrasvllabo Ferd. Oviedi. guod ego non invitus concesserim: nam à Junipappeeuwya, quacum J. Bauhinus conferendam pro-

ponit, diversam puto.

CAP. V.

Arbores due cucurbitifere imperfecte descripte.

1. Arbor fructum Melonis facie proferens J. B.

Elfa est hæc arbor in infula S. Mariæ Indicæ proveniens, ex qua crescunt fructus Melonis facie, cortice duro atq. lignofo, plurina intus continentes grana, viícida, lata, alvum cientia. Linfebre. ex brevi hac descriptione an hac arbor eadem fit alicui è Cucurbitiferis descriptis, an diversa colligi nequit.

2. Arbor Cucurbitifera Tabacensium * De Laet.

* Ind. Occids 1. 17. 0. 286

Folia ejus longissima sunt, sed angustiora & obtusa. Fructus trunco & majoribus ramis innascuntur, grandes cucurbitarum inftar, & qui fare duas fropas & dimidium, ut Hollandi loquuntur, capiunt. Cortice teguntur non quidem craffo fed duriffmo & penè ligneo, qui pulpam fpongiofam optimi faporis tegit. Singulis prope anni menfibus funditur.

Locis modice humidis nafcitur.

Succus dicitur alvum & fanguinis profluvium fiftere.

An & quantum hæc à supra descriptis differat considerandum.

Locus: Vires.

CAP. VI.

Juracatia Brasiliensibus Marcgrav. Piso. Arbor peponifera Brasiliensis spinosa, fructu Mamao simili, ramosa.

Marcgr. Rbor eft alta, recta, caudice inferius craffo, qui versus fastigium magis magisque attenuatur, cortice grifeo, ligno molli & lactescente. Caudex autem & rami armantur spinis brevibus, crassiusculis, duris. Et ramos quidem in orbem projicit, sed inordinate, superioresq, infeioribus breviores, nec, ramuli magis ordinati, in quibus folia in frondes congesta, Mandaba modo, feioribus breviores, nec, ramuli magis ordinati, in quibus folia in frondes congesta, Mandaba modo, feioribus folia in frondes congesta, Mandaba modo, feioribus folia in frondes congesta, Mandaba modo, feioribus breviores, nec, ramuli magis ordinati, in quibus folia in frondes congesta, Mandaba modo, feioribus breviores, nec, ramuli magis ordinati, in quibus folia in frondes congesta, Mandaba modo, feioribus breviores, nec, ramuli magis ordinati, in quibus folia in frondes congesta, Mandaba modo, feioribus breviores, nec, ramuli magis ordinati, in quibus folia in frondes congesta, Mandaba modo, feioribus folia in frondes congesta, feioribus longo dependentem, tres digitos longum, craffitie duplici pollicis humani, ftris haud profundis fe-cundum longitudinem, vel quafi lineis folum notatum, coloris exterius & interius crocei, ut Mammaaj laporisejulmodi lubstantia, & fimili modo granis refertum, magnitudine & figura grani Hordei, & carne haud manifesti: immaturus adhuc lactescit ac vellicat linguam, maturus autem sponte decidit & comeditur crudus atq. coctus.

Polia amittit fingulis annis, & mense Martio nova protrudit, hinc floret & fructum fert qui fine Tempus. Aprilis & Maio maturatur.

Fœmina dicta per omnia minor est mare, alias similis.

CAP. VII.

P. I. F.36. p.

1670

Marotti * H.M. Laurifolia Malabarica, fructu osseo, nucleos continente D. Sven.

Rbor est procera, ramis densis & opacis, late transversim diffusis, nascens in arenosis. Radis NOOF est process, tamb ucinis et opacis, fact tamb units maked in actions. Rature et craffa est, ramos laté pargens, cortice exteribs nigricante, intus rubeficente, faporis alfringentis, ligno albicante. Caudex quantum unus homo amplectatur, ligno albicante, contice exterios ex viridi nigricante, fub exteriore crusta rubescente. Rami cinerei, teneriores villos tice externus ex virial ingineante, and consists brevibus infident, fpithamam longa, quamor vel fiscus social quality of surellos fo-ac spacios, for muscos coloris. † Folia petiolis brevibus infident, spithamam longa, quamor vel lisaces vocam quinque políticas lata, oblongo-rotunda, cuspidata, circa margines denticulata, texturá folida, crassis. Autoret, Giu plana, utrinque nitentia, inperné obicurius vientia, inferné clariora, odore nomihil grav. Ner-vodeur relii-votum in foliis ductus & divifuras vide apud auctores. Flore in Iuperiori parte ramorum, tum è in autoritati is, quoniam voluni in ionis ducum ex iplo corpore excunt, septem, octove plus minus ad cundem exortum, per flores & fru- foliorum finubus, tum ex iplo corpore excunt, septem, octove plus minus ad cundem exortum, per tiolis curtis, tribus petalorum ordinibus compositi, petalis in singulis quinque, interioris series petalo minora funt, crassa, cuspidata, villosa, spadiceo-fusca & nitentia instar veluti: media majora, rotunda, interius cochleato cava, subrufa, ac pilis candidis, maximè in oris, obducta; exterioris cussidata, viridia, exterius viridi-mulcosa: Hac pro calycis foliis habeo. Stamina quinque, inferius crasfiola, viridia & pilofa, fupernè tenuia & albicantia, apicibus rotundiolis albicantibus fubflavis prædita, globulum viridem, qui fructus rudimentum est, complectentia. Gemme florum rounda. funt. Frustm petiolis curtis, crassis, ipsis ramis fermè duplo crassicoribus appensi, pandi sunt, oblongo rotundi, in summitate sæpè curto seu oblongo nodo eminentes, cortice exterius ruso acmusco. fo & scabro, intusviridi, qui in se includit os prægrande, durum, crassium & subflavum, quod inuis alba, craffiola & duriola carne obductum est, capacitate in medio satis grandi, nucleis decem, undecim, plus minus, fine intersepimentis intermediis repletum; suntque nuclei primum cortice craffiolo, molli, albicantes & flaviusculis pilis obsiti, forma irregulares & angulosi, intus replei medullà albå, quæ primum liquida est & mucilaginosa, dein cum planè maturi obtecti sunt nucamento osseo scabro, suntque tum forma oblongo angusto rotundi & cuspidati intus oleosi.

Fructus ac præsertim nuclei gravis & sylvestris odoris sunt, qui in foliis est debilior.

Flores hac arbor toto anno uberi proventu fert, ut & fructus copiolos.

Oleum quod ex seminibus fructuum educitur dolores sedat, scabiem & pruritum tollit illitu; oculis falsis humoribus infestatis confert: cum cinere mixtum vaccarum cæterorúmque jumentorum anostematis commodè imponitur.

Icon fructum umbilicatum repræsentat. An verò flos summo fructui innascatur non constat, quin potius contrarium ex descriptione colligitur.

Ambigit quodammodo hic fructus, ut & sequens inter Cucurbitiseras & Nuciferas.

C A. P. VIII.

Cacao Ger. Cacao sive Cacavate Park. Cacao America sive Avellana Mexicana J. B. Amygdala similis Guatimalensis C. B. The Caco Tra.

Uatuor hujus aboris species habentur, (nonnulli quintam addunt) magnitudine inter se differentes. Omnes locis riguis, pingui & uliginoso solo gaudent: În nova Historia, Guatimala, Nicaragua, Hispaniola, Cuba, Jameyea, &c, tum sponte proveniunt, tum magno studio coluntur. Omnium fructus ejusdem fere sunt facultatis, minorum tamen potionibus magis inferviunt, majorum nummis atque commerciis. Omnes Solarium radiorum ardoris, nocturni frigoris & ventorum tempestatum adeò impatientes, ut spontaneæ nonnisi in vallibus umbrosis appareant, cultæ patulam quandam & umbrosam arborem juxta plantari requirant (Caesaquananthli, five matrem Cacaviferæ appellant,) ut à cœli injuriis ejus veluti sub umbone tutiores sint Omnes facile cicurari se patiuntur; Hispani certe integra ex ipsis arboreta & plantant & colunt, non secus atque in Europa vineta atque oliveta. A † secundo ætatis anno fructificant, & quolibet anno bis: vindemiantur enim primum & uberiore fructu circa Junium, iterum circa Januarium. Ab anno vigefimo devigefcunt & sterilefcunt.

† A septimo Hughes.

Vires.

1. Cacava quabuitl.

Omnium maxima, Arbor est mediocris, trunco Pruni nostratis crassitie, non tamenusque ades procera, cortice glabro undique cincta, egregie frondosa, ramis quaquaversum extensis Cerasum fructu cordiformi perbellè refert: ea tamen, cum penitus adolevit, aliquanto magis in circuitu patula; & tantillo elatior est. In soliis etiam non magna est discrepantia; hujus enim pariter acuminata funt, verum circa margines aqualiora, obscurius viridia, & Aurantia foliis similia, sed angustiora & longiora, nullo fere pediculo cauli adnata, nervo unico & recto prædita, ex quo multæ obliqua venulæ sursum emergunt. Flos ei magnus, & colore ex slavo albescens instar Croci: quo deciduo remanent tenuia, viridia, oblonga & lanugino filamenta. Ex his deinde provinium trucius turbinati, quos Cacavacentli vocant, ramis & furculis, * nullo interveniente pediculo proxime adherente. harentes. Hi cum maturuere Melonibus magnitudine, craffitie, pondere non cedunt, coloreque funt croceo ex luteo albidi, incifuris per longum variis: nuclei viceni, fape triceni, qui racemi in star medio stipiti adhærent, Pistacus aut Ricini majoris semini similes, paulò tamen grandiores, &

nellicula fulva vestiti, qua sublata videntur non absimiles reni vaccino secundum incisuras onibus penicula divisi. Substantia eorum intus est tenuis, & spadicei ferè coloris, in dispares divisa particulas sed que arcte inter se hareant, adeóque sit pinguis ut sponte humor, quantumvis sit lentus. as, reu que aliquando exftillet; imo oleum ex ea abundantius quam ex Amygdalis exprimi poffit. Pulpa hæc anquation, non ingrati tamen saporis, multi nutrimenti, temperamenti subfrigidi atque humidi. maantan markatan accuratius describit, est is initio viridis, qui prout magnitudine augetur, Hughesius nofinas fructum accuratius describit, est is initio viridis, qui prout magnitudine augetur, ja sigură & colore variat ad perfectam usque maunitatem. Nonnulli subrotundi sunt Pomorum in na ngura co color o randa na portocana nagar matura kacona portocana nunt Pomorum in-flar, alii oblong Cucumerum forma, verum plerique ovati, Melonibus non abfimiles; magnitudine ttar, am oniones, magintulome varii, à Mali splvestris ad Pyri maximi aut Melonis mediocris molem; ejulmodi etiam cortice duro. wann, a tamen quam in Melone crasso, tecti: quo vel leviter inciso nuclei statim apparent. Praterea exterior pars fructus seu crustæ tuberculis quibusdam inæqualis est, secus quam in Melone, vebromatos causa à natura factis, protuberantiis iis que in Pomis vulgaribus non rarò cernuntur fimithos, obtains, extremi digiti magnitudine. Color fructuum pro maturitatis ratione variat, ad quam nuò propiùs accedunt, eò colore rubente seu incarnato, ut vocant, magis sunt tindi & striati, præcionè ex parte foli obversa ad modum Pomorum vulgarium; unde & maturitas cognoscitur.

once ex parte ion oversta at mount remount, under the maintais comolectur.

Nuclei Cacao dicti membranulis finguli fingulis includintur; 'gelatinam quandam lacteam includentibus, que in ore illico liquefcit. Nucleorum numerus pro-fructuum magnitudine variat, à duodenario ad tricenarium & ultra. Magnitudine funt Amygdalajum vulgarium, non tamen adeò murefft, membrana tenuissima seu cuticula cincti, ante maturitatem albentes, cum plene matumere obscurius rubent; exsiccati & Chocolata conficienda idonei nigricant magis, & ad colorem rens bovilli accedunt, quem & incifuris fuis imitantur: in primis autem hifce feu fiffuris pinguis qui-

dam & oleofus humor invenitur.

Lib. XXIX.

Cum fructus collegerint corticem exteriorem (qui nullius ferè usus est) incidunt, & nucleis exemptis abjiciunt. Hos pelliculis exutos & à mucilagine adhærente deterfos, fuper floreis aut linreminibus expansos Soli exponunt, donec humore omni evocato perfecte exsiccentur.

Muclei probè (ut loqui amant) curati guftu (ut diximus) subamari sunt & pingues seu oleosi, abre temperati, ut nonnullis videtur sicci & adstringentes, quod non probat Hughesius; uti nec 1860, qui substantiam Cacao ex crassioribus simul & tenuioribus partibus compositam tribuit. Nam in miverem (inquit) redigitur primum, & fola mox, etfi frequenti tufione, pinfitur, & in maffam cogitur: mod cum fiat fine ullius rei admittione ratio arguit aliquid er ineffe tenacis & bituminofi humoris. Multa infuper eidem, quibufcum fuapte natura immifcetur, infunt ignea, quæ neceffario incidere &c gerare debent corporis meatus, non verò præcludere, ut quidam volunt, nisi hoc intelligatur de ondo, vel tofto, vel Saccharo condito, quo mulieres in Indiis nimium vesci amant, unde uteri, al-1 & hypochondriorum obstructiones incurrunt difficillimas. Verum totum hoc oritur, quod intenot ejus substantia dentium incisione non exacte comminuitur, nec perfecte commiscetur: requiriper enim artificiosa molæ versatilis contritio, atque tunc demum siquid noxiæ supersit frigiditatis dionum calidorum commistione temperatur. Hughesius negat ullam, mulieribus Indicis ex horum du, noxam accedere; feque sapius estasse crudos magno numero tum in Jamayca, tum inter na-rigandum, nec tamen ullum inde nocumentum sensisse affirmati Electione tamen utendum, nec elitandas mucidas, cariofas aut ullo modo corruptas seu vitiofas: verum integras, pingues, bene affervatas & fapidas. Afferit tamen nuces hafce quantumvis diligenter curatas exficcatas & reconditas à marina tamen aura, inter vehendum, aerifque mutatione & humore nimio affici, fitum contrahere & paulatim corrumpi, ut multæ antequam huc appulerine cariofæ, mucidæ aut aliquo modo vitiofæ inveniantur. Restat enim etiam in optime affervatis unctuositas quaedam, quæ eas cœlo humidiore ad mucorem & corruptionem disponit. Hinc massa Chocolatæ quæ in America conficitur longe præflare creditur ei quæ ex nucleis huc transvectis in Anglia paratur. Afferit autem tum Hispanos, tum giam Anglos arborum harum magna Pomaria instituere, in quibus co ordine câque distantia plantas disponunt quo nostrates Cantiani Cerasos solent in Cerasetis. Solum autem initio levigant, & ab inutilibus herbis expurgant, quas etiam deinceps curiosè evellunt, nè arbores eis suffocentur, aut detimentum capiant.

De Chocolata.

Checolata Hispanis reliquisque Europæis, Checolatl Mexicensibus, accipitur vel pro Massa ipsa è nucleis Cacao vel Solis, vel cum aliis fructibus aut aromatis mixtis, confecta, vel pro potione inde facta. Simplicia alimentaria & aromatica que Chocolate compositionem ingrediuntur hac recenfent Pifo & Hughefius.

I. Atolli, i.e. Mayzii five Frumenti Indici farina, in aqua ad modum pulticulæ foluta.

2. Achiote seu Achiotl, i.e. grana rubra fructuum Urucu è quibus pastillos faciunt ad tingendum uules, quos & Chocolate admilcent ad gratum fimul saporem & colorem communicandum.
3. Chilli seu Chille, i.e. Capsicum seu Piper Indicum: quoniam valde calidum est pauca quanti-

tate ad orexin excitandam Chocolatæ admiscendum est, non tanta ut sanguinem inslammet.

4. Mecanochitl Mexicanis quam fic describit Fr. Hern. volubilis est herba, binos dodrantes longa, per terram repens, folia ferens magna, pinguia, obrotunda, odora & acris faporis, caules teretes, contortos, & praterquam unde pediculi oriuntur laves, per terram repentes, at circa fingulos folionum exortus radices oriuntur fibrata, capillíve pares. Fructus Piperi longo perfimilis est.

Nascitur humectis locis regionum ferventium, qualis est Quaubnabuacensis & Hociacocothensis. Calida est & ficca, ad Piperis longi species attinens. Bibitur cum Chocolata, cui gratum sapo- Vires. rem conciliat, corroborat, ventriculum calefacit, oris halitum emendat; crassos lentosque humores attenuat, adversatur venenis, iliacis & cholicis confert, urinam evocat, menstrua ac partus emortuos trahit cum Tlilxochitl, vivósque accelerat, obstructa reserat, frigora & exiis ortos dolores tollit, ngoribus febrium opitulatur.

5. Xochinacatlis seu Flos auriculæ, Orejuelas Hughes. Oregioella Cluf. ex.

Pediculus cuique modicus. Pifo.

Hujus

Hujus florem folum Chocolatæ immiscent, [olim immiscere solebant] ad odorem & saporem fuavem ei addendum.

avem et aquenquint.

6. Vaynillus seu Banillus, i.e. Tlilxobist Hernandez, de quo " alibi diximus.

7. Piper Tayasci sive Xoconochid Hernand. Piper odoratum Jamaycense nostratibus, Carpo.

ballamum officin. Hughefius inter simplicia Chocolatam ingredientia recenset, de quo alhi

8. His addit Pifo liquorem quendam refinosum, สมมา guem Indi Holli, Hispani Ulli nomi narunt, destillantem ex arbore Holquabuyil dicta, seu Chilli, quæ stipite est lævi, &c. Hic ranis admisseur Chocolata, tunc potissimum cum Diarrhoea aut Dysenteria mederi volunt, nuclessque quatuor Cacao uncia unica Holli miscetur. Verum Cacao nuclei ob pinguedinem, & gummi Hall ob tenacifirmum gluten primum debent torreri, ne viscera obstruant & cachexias producant.

ob tenacimmum giuren. priminin depent orien, incenta obit mair de carinxia producant.
Hac, aliaque vegetabilia (inquit Pifo) Nove Hifpania patria, non iderico putati recenfendi,
quòd omnis potio Chocolata finul ea recipere debet, fed ut ax iis quifque fibi maxime convenies
eligat. Indi ante Hifpanorum adventum fimplici Cacao farina contenti a compositionibus ablima-

bant, lanitaris potius tuendæ foliciti, quam palato gratificandi.

pant, jamasis postas success contritt in panes seu massas librales aut bilibres trilibresses. In Jamayca Cacao nuclei crasse contritt in panes seu massas librales aut bilibres trilibresses. In Jamayea Cacao, nucies craise cominiu in panes et manas nortes au ortes et infective effective april de mixtura. Hanc, pattam antequam pro petu tutuntur radula in folomi far pulverem tenffinaum, commitauunt, Arque hanc maffam à mercatoribus & nautis in Angham layerem tenffinaum, commitauunt, Arque hanc maffam à mercatoribus & nautis in Angham fape, allatam, ex, optimis effe paftis que Chocolate haberi poffunt affirmat Hughefius Nec enim convenit, inquit, ut nuclei in ternuffimas particulas comminuantur, hinc enim aeris imprefionibis. magis obnoxia evadit maffa, & Ipiritus foliuti facilius evolant, relictà paftà fatuà & infipida Varios Chocolatam parandi & componendi modos describunt Pifo & Hughefius.

1. Cacao nucleos probe curatos, & in Sole, vel supra lentum ignem in vase convenienti siccatos. detractis cuticulis in mortario marmoreo tundunt & comminuunt in particulas tenuissimas, palam aetracus cuttetus in motianto mannotos valadato ovo & farinæ Mayzii tantillo in rotulos, pilas, trochicos, made emuentes que se ser la partir de la par rescit pasta, & ad bebdomadam, mensem, anni dimidium, aut eriam integrum annum pro usu quo-

tidiano Jervari poteft. Si nucleos in farragine supra ignem exficcas cavendum tibi est nè adurantur. Nuclei non nimis tundendi funt, nè plus æquo oleofi eyadant. Panes & rotulæ Chocolatæ curiosè compingi & lævigan debent ne rimis aut fissurs hient, adeóque aere se infinuante mucidi brevi fiant, nec din duren.

2. Nonnulli supra lapidem amplumæqualem, lævem & perpolitum commolunt nucleos in tennisti. mam farinam. Supra alium deinde quem in promptu habent lapidem aut laminam ferream farinam extendunt, & supposito lento igne quantus sufficiat ad impediendum nè laminæ adhærescat,manibus extendum, ex supposito iesto sigue quastus inimicat au impositorium ne tarinta numeraturali nume mixtura illa & varia ingredientia Chocolatam meliorem reddiderint, ut eam potius depravavenut

3. Hispani & nostrates eos imitati nucleorum Cacao pasta adjiciunt vel Chille, vel Achiote vel aliud quodvis à fuoradictis ingredientibus, vel plura corum fimul, que haberi poffun progulu configuents, vel pro utentium configuents, vel medentis feopo addita tandem facchari q. l. Singul autem qua maffæ admiscenda sunt seorsim debent comminui & in pulverem subtilem redigi. Me-

thodum conficiendi massam Chocolatae compositam hanc tradit Jul. Piso.

Cacacius ceteráque ad mixturam hanc pertinentia pinsuntur lapide quodam Metatis nomine dicto, ad hujulmodi ulum excavato: Animadvertendum autem est 1. Ut omnia quo melius frangi possint ante torreantur ingredientia, præter Achiotem. 2. Ut diligentia adhibeatur ne adurantur nigrumque. contraliant colorem, aut nimio admota calori insitam suam exhalent virtutem, amarumque acquirant laporem. Præcedunt in comminutione Cinnamomum & Chille, quæ fimul cum Anilo moluittur: postremò autem loco Cacacius ipse, qui paulatim confringendus restat; singulis quippe vicibus quoties quid de eo molæ subjicitur circumagatur lapis ut faciliùs dissiliat, meliusque conteratur: deinde in ahenum post Cacacii comminuti ingredientium pulveres injicinntur, qui lignea quadam spanula eidem permiscentur. Coacta in unum massa lapidi rursus subdita, cui subjecte candenes fuerint pruna, perquam optimé diluitur. Cavendum tamen est, nè vehementior supponatur ignis, ut butyrosus nimio calore effervescens humor effundatur, Achiotem velim Cacacio admiscas, ut cum eo molatur, coloremque meliùs acquirat; cateri pulveres cribro antequam confundantur fecenta debent. Quòd fi sufficiens facta fuerit contritio (quod videbitur cum nulla amplius putamina apparuerint) spathula masse pars eximitur, quæstatim fundetur in orbem, atque in arculas tunc reponitur; cumque congelascit dura consistit. De modo exsiccandi arborum frondibus aut charta munda supposita eadem habet quæ supra ex Hughesio retulimus.

E nucleis Cacao oleum exprimi potest quemadmodum ex Amygdalis, & ad eadem utile ad que

Amygdalinum, atque etiam efficacius.

Iifdem enam nucleis Mexicani olim aliæque nationes Americanæ pro nummis ulæ funt, aque etiamnum utuntur seosque imitati Hispani eos pro mercibus permutant. Modus quo ex massa Chocolate potus paratur Gul. Piloni duplex traditur. Primo quidem modo diluitur Chocolata cum aqua frigida, fpumeulque ejus humor cuidam infunditur pollubro, id verò quod remanet igni admovetur una cum Saccharo. Hoc postquam incaluit cum spumea illa à qua sejuncta suit iterum confunditut atque ita ebibitur. Alter autem modus vult calefieri aquam, & in vase repositam Chocolatam quantum fatis est haberi, supérque illam parum aquæ fundi, ac versatili dispergi mola; tuncstatim atque bene diluta est reliquum calida cum Saccharo in eadem Chocolata misceri & hauriri. Si placuerit frigidam potare Chocolatam, dilues Chocolatam in aqua, molæque versatilis subsidio sonmam elicies, quæ magis augebitur quo diutius Cacacius ipfe comminuitur: effusam in æquali spuman paulum sepones; id quod remansit miscebis cum Saccharo, supraque spumam immittes, frigidamque potabis. Verum non convenir omnibus temperamentis hujulmodi potio ob nimiam frioidi.

tem. I Istatissimus fiujus potionis præparandi modus pro vulgo, agricolis & servis in Jamayca alissaus

infulis noftra ditionis hic est, referente Hughesio.

Lib. XXIX.

nium nonsona de la Roulos vel maflas Chocolatæ penitus exticcatas & aridas (nam duas fere feptimantas à prima compositione requirit, ut probe fermenteur & estit apra evadar) radula stannea in scobem subtilem deterunt quantitate sufficienti. Deinde aqua frigida clara quanta opus est (quam in hunc usum paratam habent) panis Casava dictæ aqualem aut paulo minorem quantitatem quam sit pulveris. Chocolata infundunt; qui in frigida facile liquescit & dissolvitur. Soluta Cassava aquam illam vafi idoneo infusam supra ignem suspendunt, & cum bullire incipit Chocolatam derasam infundunt. & ad horze pane quadrantem decoquunt, fape interim liquorem verfando. Decoctum in pelvim aut cainum effundunt, & pauxillo Saccharo edulcoratum, cyathis hauriunt & calidum ebibunt. Atque hoc quotidianum est jentaculum servorum & operariorum, fine quo labores suos improbos & arumnofos tolerare nequirent.

Sunt qui pro aqua Chocolatam cum lacte temperant, aut lactis & aqua aquis partibus. Verim melius nostro palato sapit, minusque obstruit qui paratur ex aqua simplici edulcorata, Chocolata comminuta, & ovo uno aut altero. Ova enim efficiunt ut aqua & Chocolata uniantur & in unum corpus quali coalescunt. Alii Atolle seu farinam Mayzii, & Gaslavam contritam admiscent.

Alios potionis paranda modos vide apud Highelium.

Caterum porus hic moderate admodum fumendus est, quoriam obstruentis natura esse viderur.

Oninque vel fex unciæ manè tutiffime forbentur omni ferè anni tempore.

Post sumptam potionem semihora aut hora integra spatio quiescere oportet & à labore cessare, nè concoctio impediatur aut turbetur : à cibo etiam aliquandiu abstinere convenit. Cæterùm Choolata stomachum corroborat, ciborum concoctionem promovet, tussi & asthmati conducit, sitim mirum in modum restinguit, continuato usu corpus pinguefacit, diaphoretica etiam est & sudorifera, vaporibus blandis ad caput elevatis formum inducit placidum & tranquillum, adeò copiosè
mirit & vires reficit ut commodè fatis absque ullo alio alimento eo bis in die hausto vivi possit. Labore immoderato defessos & exhaustos minifice recreat, & vires instaurat. Cuicunque confitutioni & corporis temperamento convenit, & fine periculo fiumi potest, à quovis sexu, ætate, condione, etiam non observata exacta dosi, modo ad satietatem sumpta non nimium gravet ventriolum. Ut verbo absolvam cardiaca est, & analeptica egregia, potio hac verè nectarea, multi & goimi nutrimenti pabulum, inquit Hughes & supra aliud quodvis alimentum, præsertim intra liomini nutinienti paoliumi, inqui riogiei. E rapia antu quotivi annientum, praettiin inta i mites Zona torrida, corpus reficiens & pinguefaciens. Quin & fuminè commendatur (inquis Edroderus) ad roborandum vitæ ballamum, & Venerem proritandam, Reverà omnium qui in America aliquandiu vixere unanimi confensu & testimonio faluberrimus est ils regionibus Chocolata porus, adeóque necessarius incolis & advenis, ut ægrè sine eo vitam tolerare, nedum labores fuos obire possent.

Medici ad varios morbos Chocolatam accommodant, medicamentis scopo suo convenientibus admixtis, v. g. ad ventriculum roborandum Croco, ad fluxus alvi fiftendos Cinnamomo, nuce moschata, aut limaturæ chalybis tantillo; ad tuffim & raucedinem Amygdalis earúmye oleo, Saccharo aut

Saccharo cando, &c.

piofum continere prodit.

D. Quatremain M. D. Hæmorrhoidas seu ficos ani in seipso curavit, partes affectas butyro nucis

Cacao inungendo. D. Stubbes de Nectare Indico, p. 180. Phthificus fere deploratus robori suo & sanitati restitutus erat præter omnem spem à quotidiano usu

nucum Cacao, seu potionis Chocolatæ. D. Mundy in lib. de potulentis.

Chymicam infuper analyfin nucis Cacao, è Le Febure aliorumque Chymicorum scriptis excerptam admetransmisti idem eruditissimus Vir, D.T.R.

Nucleorum Cacao non decorticatorum unciæ octo in pulverem comminutæ & Retortæ inditæ, fubflantiz adeò fixz & difficulter refolubilis se esse prodiderunt ut modica ignis vi nihil redderent przter album quendam liquorem aquæ instar clarum & pellucidum, idque pauca quantitate, quem pro phlegmate habuerunt : Aucto igne ad eum usque gradum qui spiritui vitrioli eliciendo sufficit septendecim horarum spatio elevatus est spiritus vaporum specie lactei candoris, qui præter aliorum spimuum morem in phlegmate subsidit ad fundum vasis recipientis; tandem adhibito igne vehemenoffimo reverberii in vegetabilium destillationibus minus usitato, ascendit oleum intense rubicundum & velut sanguineum, verum pellucidum valde, quod refrigeratum crassescit instar olei seu butyri ceræ. Destillatione peracta Caput mortuum 3ij & 3vij. pendere deprehendebatur; Spiritus 3ij: oleum jult reliqua materia in operatione aflumpta. Spiritus non admodum fervidus erat fed penetran-ultimus, nec gultui, nec olfactui ingratus, quemadmodum esse solent è sanguine aut carnibus eliciti. Oleum pariter mirificè pungit & penetrat, sale volatili cujus magnam quantitatem continet nondum separato, estque valde aromaticum & cardiacum. Spiritus brevi acescir, quo se acetum co-

Cacao similis fructus J. B.

Cacao fructum magnitudine pæne æquabat, membrana fusca tectus, per medium secundum longtudinem divisibilis, ut Amygdalæ, Avellanæ, Glandes & similes, non obliquè ut Cacao, ejusdem amen cum illo faporis, & forfitan ejus genus.

* Notis in

HISTORIÆ PLANTARUM

TRIGESIMUS LIBER

QUI EST

De Arboribus Fructu per maturitatem ficco.

A autem dividi possumi in I. Nuciferas, que fructus majores producunt duro putamine nucleum continentes. 2. Bacciferas, Baccas voco fructus minores parvoroundos. 3. Fructu alato seu membranulis aucto donatas, cujussimos sinte Acer & Fraximus. 4. Lanigeras. 5. Multifiliquas. 6. Dicoccas, 7. Tricoccas, &c.

Nos duobus prioribus quia numerosa sunt duas Sectiones affignabimus: reliquas una Sectione comprehendemus.

SECTIO I.

De Arboribus Flore ad imum Fructum Nuciferis.

CAP. I.

De Arboribus Fructu sicco squamosis.

1. Palma pinas sive conifera J. B. Palma conifera ex Guinea squamis ad pediculum conversu C.R. Yecotl, Palma montenfis Fructis S.R. Mul.

Ujus fructum (ic describit J. Bauhinus, Figurâ ex magnitudine ovatus, cortice constat fulvo in spadiceum polito & splendicante, duro fatis, tetragonis squamulis pyzidaim coaggestis artificiosissima compage, per quarum media singulis ordinibus aquablis canali codam coaggestis artificiosissima compage, per quarum media singulis ordinibus aquablis canali codam consultation in the consultation of dine ac descensu inter cateros conspicuo. Parte superna apex eminet, circa quem longe minutores fquamulæ reliquarum feriem claudunt, & in dictum apicem faftigiantur, pulchro prorfus & viendo artificio. Iple fructus concustu fonorus intus contentum nucleum prodit.

Fructum hune cum ipía arbore Lobel. & Pena in Adv. fic describunt, hujus arborem quali quandam hybridam ex Palma & Pinu natura ludibunda conflasse videtur. Est quippe lignum ipsum fungosa Palma prorsum textura, in villos dehiscens & squamosa cute loricatum, fastigio termits rungosa ranna prorum textua, in consultata de la compactili verticulorum & fquanarum numerofis, & in orbem exortis furculofis ligulis 40 aut 50. compactili verticulorum & fquanarum ferie pyxidatim articulațis pedem longis, rotundis, parum comprefiis: quarum fingulis committee finguli numerofi coni altius inferuntur, triceni aut quadrageni, qui mediocrem conum Cedriemen-tiuntui, pulvillis in quincuncem digestis, reticulatoque & imbricatim extuberante ventrioso nucis contice, fuico, nitido, polito, craffitie & concretione Nucis Indica; intus nucleum glandeme oblongam [fesquiunciam aut duas uncias longam] continente, præduro, inque farinamæge fria-

ruif gultu Glandis & Caffanez, que funt ei genti panis supplementum. Fructus hi cum ramo cui undecim inharebant à Clusso in cur. post. describuntur, sub titulo exotici arboris aut fruticis rami cum fructibus squamosis: locum vide.

Lobel, in Obs. Avellanæ Indicæ genus oblongum Clus. idem censet esse cum nucleo hujus Palmæ-

pini, quod & D. Arnold. * Syen affirmat. Miror D. Grew in Defeript. M. Soc. Reg. Scribere nullum autorem fittis squamarum hujus fructus cum apicibus sci. ad pediculum convertismeministe, siquidem tum Clusius tum Bauhinus ejus

2. Palma

2. Palma conifera squamis sursum conversis C. B. Fructus peregrinus Abiegnæ nuci persimilis 1. B.

Cluf.

Cluf.

Cylindroide erat formå, tres uncias longus, binarum unciarum ejus ambitus, multis veluti squamis, imbricum modo dispositis constans, in medio nonnihil compress, oris tenuioribus & quodammodo villosis, instar pæne abiegni strobili, sed brevior colore spadiceo, gravis & nuceum vel nucleum continens, nam agitatus crepitabat & sonitum edebat; brevi fragisique pedatus libnixus esse videtur. Nucleus oblonga forma est, durus, solidus, quíque confractus crebras venas ostendir, quales nux Faufel & nux mosfenta habent: Detersus & lavigatus pro insigni aliquo & raro lapide ab impostoribus interdum obtrudi solet.

3. Fructus squamosus orbicularis major, fuglandis magnitudine C. B. Fructus alius peregrinus ele-* Exot. l. 2. gans * Clus. Fr. peregrinus elegans squamosus s. B.

Forma non diffimilis erat proxime sequenti, sed longe major, ut qui Juglandem externum illum viridem corticem adhuc retinentem craffitudine superaret, orbicularis pane figura, magis tamen depresse, & quasi in umbilicum sidentis suprema & ima parte, (inter quas trium ferè unci-arum erat interstitium) & pane sex unciarum ambitu. Constabat verò veluti squamis eleganti ferie in obliquum dispositis ab extimo versus petiolum tendentibus, illisque quodammodo sectis & lacunam habentibus per longitudinem: Squamula: autem petiolo proximè furfum vergere nonnihil videntur: Nucis color splendens & spadiceus, eaque nucleum continebat: Nam commota & agitata strepitum edebat: valdè tamen levis erat pro ejus craffitudine.

4. Fruttus squamosus orbicularis minor Avellana magnitudine C. B. Fr. exilis Canna de Bengala creditus Clus. Exot. l. 2. c. 3. J. B. An Fruttus Canna seu Arundinis Rotang dista?

Parvæ Avellanæ nucis magnitudine erat, valdè elegans, orbicularis, nifi extima pars in mucronem abiiflet: Petiolus cui inharebat brevis, tribus appendicibus velut calyce fructum ima parte apprehendens, qui tanquam squamulis serie quadam in obliquum dispositis constabat, ab extimo versus petiolum vergentibus. Flavescebat autem & inanis erat. Abdalu Guzaratensis Cannæ de Bengala fructum esse, sed exilem & immaturum dicebat; quod & nobis videtur, & forte Cannæ seu Arundinis Rotang dicta, de qua inter Arundines egimus.

Fructus squamosus orbicularis sulcis rectis, obliquis & transcuersis C. B. Guyanæ fructus elegantiss. Exot. 1.2.
mus * Clus. Nun Indica tessellata perelegans. J. B.

3. B.

Amplitudo ei quem describit J. B. sescuncialis, exacte propemodum rotunda, nisi utrinque leviter sessitis esser. Interne sinum & pediculi vestigium habuit. In cortice decus praccipuum, qui culmum crassus & firmus satis, exterius lavis, splendidus, spadiceus, totus tessellatus, sulcis ac striis impreffis per fingulas teffellas fecundum longitudinem excurrentibus, & rurfus alis obliquè & inter-cuffatim, pulcherrimo mehercle natura emblemate. Corticis interna pars fungola, & eadem pane que interioris corticis Caftanea, tam colore quam fubftantia, fed denfior ac minus villosa Nucleum continet, magnitudine ferè Juglandis, sed rotundum aut certè rotundo proximum, supernè umbili-co præditum satis infigni à quo per ejus longitudinem sulcus infignis descendit, substantia osses, qui ferrà diffectus ebur politum colore, lavore & duritie refert, sapore quidem nullo manifesto, aut qui vetustate exoleverat.

In uno hujus generis fructu, quem vidit Clusius, squamæ magis distinctæ apparebant, & à summo ad imum progredi manifestè conspiciebantur, non à pediculo ad summam partem; quod in duobus aliis observare non licuit adeò arôtè & firmiter coherebant, ut ipsum corium sive integumentum fulcis duntaxat diftinctum videretur.

Locus Guyana.

CAP. II.

Malus Indica pomo cucurbitæformi monopyreno. Iripa H. M. P. 4. T. 31. p. 65.

Rbor est procera, 60 circiter pedes alta, caudice crasso, denso, cinereo, cortice obducto nigricante, intus rubicundo, necnon ramulis cinereis & subviridibus plurimis donato. Radin rubicunda, flavescente cortice tecta, necnon fibris suis latè per terram diffusa, sapor acris, odor mullis. Folia geminata ordine parallelo ramulis inharent, oblongo-rotunda, glabra, denfa, supernè colore atro-viridi nitentia, infernè viridi dilutiore; nervulis exiguis plurimis è media costa in prona parte extuberante, & folium per longitudinem medium inaqualiter secante, obliquè in latera excurrentibus: Odor nullus, fapor subaffringens. Flores inter folia circa ramulos sparsim proveniunt, exigui, candidi, inodori, è quattor acuminatis foliolis constantes, que intercedundo forminata alba, apicibus rubicundis donata, medium occupante fylo candido, qui infius fructus rudimentum est. Frustus oblongo-rotundi, compressi, inequales, ac sulco striati, cucurbitis forma hand absimiles, cortice crasso, coriaceo, necnon carnoso, molli, ac pulvinato tecti, Amygdalæ in modum; qui fructibus in maturitatem tendentibus, in utroque latere dehilcit, felég, aperit, ac Nucleum relinquit albicantem, tenui pellicula cinctum, denium, compactum, inodorum, saporisque adstringentis. Cccccc 2

HISTORIA PLANTARUM.

Locus & Tempus. Vires.

Vires.

Vires.

Crescit circa Repolyn, alifique in locis Malabar; semper viret, quotannis sloret & fructum persi-

cit Augusto, viz. & Novembri mensibus. t Augusto, viz. c. Novembri mediato . Arboris hujus radices alvum movent. E foliis in lotio vaccino decoctis addito melle potio para. Arboris nujus radices aivum movent. Et ionis in todo vaccino decocus adunto mente potto paratur, que scabiem, lepram, aliósque cutaneos affectus sanare dicitur. Ex issuem cum Mangas folis in lacte dulci coctis apozema conficitur, quod ictero, asthmati, lace in ventriculo alimentorum in lacte quici cochi apozonia commissimi, quota tecco, aminimi, anni contra feabiem allofque fermentationi, & inde nato capitis dolori medetur. E fructibus oleum fit contra feabiem allofque cutaneos affectus.

CAP. III.

Abovai Theveti Clus. Park. Abovai frustius venenatus J. B. Arbor America folius Pomi, frustu tri-angulo C. B. Aboay Psionis, qui duplex gemus distinguit Ahoay guauçu seu majorem, & Ahoay miri sive minorem.

Ructus triquetræ figuræ deltoides eft, mediocris Castaneæ magnitudine, duobus cornibus kuetus triquetra ngura ueronos ott, most sati, fuperficie aliquantum macquali ac inter duo inferiora cornua rimam agit ad intima penetrantem: A fummo apice, in quo foraminulum pervium, quatuor ducuntur fulci, in totidem quadrantes fructum dividentes, qui concussi nucle-

n mene terratur. Arbori (inquit Thevetus) altitudo Piri, folium verò duos tréfve pollices longum, duos latum, mali nostratis non absimile, æterni viroris : Cortex albicat; rami vulnerati succum lacteum maman nontratts non assume, sterm vincin infigniter feetidum [humanum ftercus referentem] ut nant: odorem autem fpirant amputati infigniter feetidum [humanum ftercus referentem] ut indigenæ co nullo modo utantur, ne ad ignem quidem fovendum.

Fructus venenatus est & pernecabilis, veréque deleterius, petiffimum nucleus; quo exempto sylvestres illi putaminibus tintinnabulorum more utuntur, qua cruribus circundata nihilo renuffius fonant quàm Campanulæ nostrates.

Ahoay duplex est, major & minor, Hujus fructus vix nucem Avellanam, cui multum similisest, adæquat : Illa plus quam Castaneæ magnitudine nuces profert.

Nucula quædam falso Higuero & Abovai putata J.B.

Fructus (inquit J. B.) quem Higuero nomine accepimus Phaseoli vulgaris est magnitudine, nihilque aliud quam puramen quoddam leviffimum, niidiffimum, coloris spadicei obscutions, intinfecus ftriatum, ruffum; gibbus foramine exiguo pertufus: Sima pars tota patet, ut lembum mentiecus itriaumi, runum; guous iorainmo vargue percunus. Onine para voca garces, ut ioniquii menti-atur. Collifu mutuo tinnulum fonum reddunt. Foraminula arguunt ex funiculo trajecto pepen-

Recte J. Bauhinus fructus hosce à fructibus Higuero Oviedi diversos facit. Non video cur lignum illud fœtidum, humanum ftercus olens, quod D. Philibertus Vennsti ex infulis Solon & Timor, ubi fponte oritur petitum ad Regiam Societatem Londinensem pro Muse fuo infruendo mifit, non possit esse ex hac arbore. Ponderosum est, durum, colore ligni Queco ni, & per multos jam annos fervatum de odore suo nihil remittit, sed aque validum & vehemenem spirat, D. Grevio attestante, quamvis incensum nullum odorem exhalet.

Nuclei Ahovai in pulverem redacti ferupulus unus ore assumptus graviora facile symptomata, quàm ab aliis ullis venenis illata inducit. Piso.

C A P. IV.

Arbor nucifera Brasiliensts fructu operculato, monopyreno. Ibiraha alba Brasilienstbus Marcgr. Pilon.

Rescit figură Pyri, cortice fusco, ramis inordinate positis, foliis solidis, saturate virentibus, alternatim politis, Pyri similibus, qua pediculis innituntur. Fert florem amplitudine Role; suavissimi odoris, & Rosam pænè superantis, quinque foliis constantem, pallide slavis. In medio flore est corpus flavum semilunare, more cochlez in se convolutum, castanez magnitudine, quod citò decidit, & magna copia sub arbore colligitur. Frustum fert instar poculi cum operculo quou cho de la companio del companio de la companio de la companio del companio de la companio del companio de la companio de la companio del companio de la companio del funt; magnitudo poculi eft quafi caffanea: Cum maturnit fufcum fit & operculum fronte diffiir, Rant; magnitudo pount est quan continet unicam, excidit, magnitudine nostræ Avellanæ; poculum adhuc in æbore pendulum ad tempus manet.

Atramentum ex hoc fructu paratur. Nascitur passim: Floret mensibus Octobri & Novembri. Abirabam nigram non describit Auctor.

CAP. V.

'Arbor Brasiliensis nucifera, fructu geminum nucleum continente. Anda Pisonis & Marcgravii.

ON procul à litorenfibus, nunc mediocri, nunc fumma altitudine pro terræ temperie ex-furgit arbor Anda, quæ ligno est lævi, raro & spongioso, multique usus. Florem sert magnum & concavum, aurei coloris. Folia nunc copulata, nunc inordinate & folitarie pofita, in extremitate acuminata, nervo recto & venis obliquis conspicua. Fructum seu nucem fert cortice duplici, exteriore cinericeo [viridi instar Juglandis Maregr.] interiore ligneo præduro & perforato, [una extremitate acuminatum, & uno latere fiffuram habentem;] quo due glandes continentur, jecinori leporino non valdè diffirmiles, & nuces Castaneas sapore quodammodo referentes, licet virtute & qualitate differunt. Una siquidem atque altera cruda manducata alvum referentes, nest vitute de quantate unicitume. Ona inquitorin acque antera critica manducata aivum ducit, quibuldam & vomitum excitat. Valida est operationis, quamobrem ægris morbo fractis haud tutò exhibetur, nifi corrigatur & in Electuarii aut pilularum formam redigatur. Re duas vel tres vires. Castaneas, contusas & cum saccharo despumato excoctas, addito Anisi & Cinnamomi momento. gratissimum non solum erit medicamentum, sed & tutissimum infantibus issque omnibus qui à purgantibus folent abhorrere.

Lultani & indigenæ ex eadem nuce oleum expriment, quod lychnis affundunt, atque eo corpus inungunt. E cortice autem uftulato incolæ optimum & familiare remedium contra ventris fluxum, issque quibus post assumptam nucem alvus immoderatius ruit, subministrant.

Barbari cortice illius utuntur ad capiendos pisces, aquâ enim in qua maceratus fuerit omnia animalia soporantur.

CAP. VI.

Iba-curû-part Brasiliensibus Marcgr. p. 119. Arbor nucisera Brasiliensis fructu striato cucurbitisormi multos nucleos continente.

Rbor folia habens in frondes congesta, pedem longa, duos & semis digitos lata ubi latissima, ROUL Point Hauses in Holines configures potent longs, due to this ugatos and not infilling, lingua figura, ad pedicios acutior quam in extremitate, figura folio; 7 mipake fimilia, nervo fubrufo fecundum longitudinem, & aliquot venis transversis conspicuis.

Eructus illus magnitudine responder Aurantio malo, sed figure similis est parvo Peponi aut Cucurbite; nam rotundus est, & paulum compressus, ac quasi striatus, tot strias seu cavitates fecundum longitudinem habens, quot intus Castaneas continet, nimirum quatuor, quinque, sex, aut septem, magnitudine nostrarum Castanearum: Cortex exterior viridis; interiùs in tot loculamenta dividitur. Quælibet castanea cutem fragilem habet, colore Isabellino dicto, seu flavescente & splendente: Nucleus albissimus edulis est.

CAP. VII.

Nucifera Brasiliensis cortice fructus ligneo quatuor nuces continente. Jacapucaya arbor Marcgr. Jaçapucaio I. Pison.

Marcor. Littlima est arbor, cortice gryseo, duro, & inaquali, instar veteris Quercûs, ex quo atra-mentum scriptorium conficitur. Folia juniora rufa sunt, vetustiora viridia, Mori folis simiina, in ambitu ferrata, quodammodo contorta & incurvata, alternatim in ramulis fibi oppofita. Post storem (quem nondum videre licuit) frustus sequitur, quilibet suo pediculo crasso, signed dependens, magnitudine capitis infantis, figuræ ellipticæ, inferius veluti in conum obtufum faftigiatus, superius sive ad pediculum depressus, referens poculum cum suo operculo; cortice ligneo & duro, ochræ coloris: operculo autem remoto (nam ipsemet fructus maturus se aperit) decidit operculum, & fructus interius in quatuor interstitia divisus videtur: & in quolibet loculamento castanea inventur, pruni magnitudine, cortice ex slavo subcinereo, rugoso, qui contusus nucleum exhibet album, optimi saporis. Nuces pariter maturitatem consecutæ excusso tegumento è calycibus sponte

Semel in anno maturescunt, media videlicet hyeme:

Caterum arbor in saltibus & mediterraneis locis adeò luxuriat, ut justo exercitui sufficienti su-Locus. Rentaculo fructus ejus aliquando fuerint. Sapore & excellentia Pistaceis adæquantur, & Venerem fopitam dicuntur excitare.

Potiones & pultes tam ad Medicinam quam adepulas ex illis comparantur. Oleum quoque pin Viren que ex illis exprimitur, Amygdalino calidius: Præstat assatis quam crudis vesci quod caput infestent. Tantæ duritiei pyxides funt ut Tepuyeris non modò vasa potoria, sed & discos & oslas fufficiant.

Duæ reperiuntur species sibi similes externa figura, sed qualitatibus internis discrepantes: nam Altera species. altera species calices magis deformes producit, eorumque nuces dignitate inferiores habentur, quippe ex immoderato illarum usu quibusdam capillos defluxuse incola testantur.

Vius. Tempus,

CAP.

Utriula.

Cccccc 3

Utriusque lignum putredini mirè resistit, unde ob summam simul duritiem molendinorum sacchareorum axes ex illo fabricantur, caterálque arbores multum antecellit. E cortice exteriore ficcato & contulo fit stuppa rufescens, quo ad obturamenta utuntur & naves.

CAP. VIII.

* Lib. 17. c. 4. Ind. Occid.

Arbor Totocifera Orellanensium, indigenis Ademonie Totocke * De Laet.

Rbor est valde procera & ramosa, foliis grandibus, & quæ forma non multum abludum ab Ulmi frondibus, obscurè virentibus, nisi quòd postica parte nonnihil videntur candicare. Nullos fert flores sed certas gemmas qua colore nihil differunt à folis, qua sensim craffe cunt & protrudunt fructum grandem, mole interdum capitis humani, pane rotundum, antica parte nonnihil compressum, cortice ligneo, duro & admodum crasso, exteriùs striato & tuberolo, coloris fusci & pæne nigri. Dividitur interius certis spatiis in sex veluti regiones, in quarum fingulis continentur octo, decem, & interdum duodecim nuces, arcte inter se conjuncta. quæ fingulæ iterum ligneo, duro, & fatis crasso cortice tectæ sunt, & variæ formæ, pleiæque tamen triangulares, una parte convexiore, cum tribus veluti futuris, valdè rugosa & aspera, minus tamen quam exterior cortex, tres uncias longæ, & fesquiunciam latæ, coloris rossi & interdum cinerei aut fusci. His continetur oblongus nucleus totas implens instar Amygdali, rubicunda membrana tectus, carne candidissima & solida, & nonnihil oleosa. Sapore videtur magis accedere ad Avel lanas çuam ad Amygdala. Horum tamen ulum in omnibus egregiè potest supplere, etiam ad tragemata facienda, uti à nostris suit observatum. Barbari attribuunt ipsi facultatem Venerem excitandi.

Quoniam arbores quæ hunc fructum ferunt adeò funt altæ, & fructus adeò gravis & durus, illis maturis non audent Barbari fylvas ingredi, nifi valida parma, aut alio tegmine caput techi; nam

fructus decidentes inftar filicis caput illis comminuerent.

CAP. IX.

De Camphora.

Amphora feu Caphura in panes fusiles ingentes coacta importatur, pellucidos & candidos totos, factitii Nitri instar, qui pulsu etiam tinnitum edunt argutum, substantia pinguiuscula, & quæ facilè flammam concipiat, quam in mediis etiam aquis inextinguibilem pertinacier retinet, füb dentibus lentescens, & exigua portione totum os veluti inflammas, odore vehemeni. J. B.
Ceterum nift diligenter affervetur, ex operculatis etiam capsulis nonnunquam evanescit. Aftervatur tamen secure vase marmoreo aut alabastrino, Lini & Psyllis semine sepulta.

Non una ex arbore colligitur: nam ex cortice radicis Canellæ Zeilanicæ destillando elicitur, ut in Historia cjus arboris oftendimus: & ex radicibus arboris cujusdam Japonicæ minutim concifis & in lebetem æneum conjectis, quibus aquam ea quantitate superaffundunt ut radices modicè obtegat. Lebeti autem imponunt pileum vel operculum stramineum, in acutum sastigiatum, móxque ignem admovent modicum, cujus ope partes radicis volatiles separantur, adscendunt & dicto pileo crystallorum instar adherescunt, qui vicissim ausertur, mundatur, rursusque supermonitur. In insula Sumatra, ex alia arboris specie obtinetur; non tamen destillations ope; sed fponte concretam ex arboris medulla eximunt indigena; qui, referente * D.Grimm. postquam externis signis, illis notis, percipiunt arborem divitem esse Camphora, spoliant cam omnibus soliis, contice, & externo ligno ufg, ad medullam, quæ ab eis finditur. In hac medulla Camphora eleganter in forma coggulara, inftar tenuis cryftallim foliati falis refidet, quæ à medulla ab eis feparatur. Nobs autem videtur ut & prædicto D.Grimm. arborem Camphoriferam Borneensem specie distinctamment. fe à Sumatrana. Siguidem modus colligendi Camphoram apud Borneenses non admodum diversus est à prædicto Sumatranorum, ut legere est apud Breynium, Cent. 1. c.6. ex relatione Matth. Sladi, in Tractatu ciujus titulus, Recherches & Observations naturelles par M. Boccone, his verbis, Caphura de Borneo, qua melioris nota & rarior est quam Japonica [Libra ejus, teste Garcia, tanti emitur, quanti centena libra ejus qua ex China adsertur] in ea insula ab arbore ibi Liono dicta profertur. Huic arbo ri tunc temporis cum Caphura abundare, & quasi turgere, opvar Graci eleganter dicunt, nônunt, fub ortum Solis aurem applicant, & notatu dignum strepitum percipium; deinde ipsam amputatam in partes diffecant, quas findunt, Solique ut ficcantur exponunt, ficcatas in particulas comminuunt, & Caphuræ fruffula eximunt, cribrôque à fordibus purgant; fi majufcula fruffula offenderint, is oculos leniter & leviter confricare folent.

Hæcautem Caphuræ plurimùm à Japonica diffat, magisque clara & perspicua est, nec ullo modo, ut Japonica, sponte evanescit & consumitur-

Caterum (ut recte annotat D. Grimm.) fi Sumatrani & Borneenses artem callerent destillatoriam, longe majorem quantitatem Camphoræ impetrare possent. Percepit enim ille, quod lignum illud, eth odore Camphora videretur carere, multum tamen Camphora in sese adhuc continere. S enim transversim (inquit) serrà discinditur, spirat odorem, & multum ostendit pinguedinis.

Mirum autem videtur quod scribit purificationem Camphora Japonenses adhuc latere. Matthiolus tamen etiam scribit, Camphoram omnem rudem Venetias importari, ibíque igne & arte vitreis organis fic ut candescat elaborari.

Camphora Veteribus Gracis incognita, Arabibus primo celebrari cœpta est. Calidane sit an frigida non convenit inter medicos. Vetustiores frigidam esse statuunt, eo argumento quod VeLib.XXX. De Arboribus fructu per maturitatem sicco.

nerem extinguat & libidinem compescat, quódque ophthalmiis & oculorum inflammationibus. mm etiam ambustis imposita, nivis frigiditatem reserat. Recentiores è contra calidam affirmant. quorum argumenta, Inflammabilitas eximia; odor aromaticus penetrantiflimus, ac sapor acer; facilis evanelcentia ob partium tenuitatem; qua sententia nobis probabilior videtur: Ad contraria autem argumenta facile respondetur. Dato enim quòd Venerem arceat, non tamen propterea necessario frigidam concludi argumento sunt Ruta, Vitex & sim. At nec Venerem arcere concesferit Jac Breynius; fiquidem observatum plurimos Camphoram quotidie purificantes tamen fœcundos & multa atque copiosa sobole felices existere: Nec scio (inquit) an multa in medium exempla adduci queant, Camphoræ purificandæ operam navantes conquestos, se propter tractationem Camphora in opere conjugali impedimentum aut remoram aliquam sensisse. Et quanquam sorte non negandum, quoidam dari quorum vis nature Camphora penitus extincta, tamen non neminem novi, qui contra Veneris irritamenta hac refina usus, queri solitus est, se multo magis ad talia opera incitatum. Deinde, quamvis in multis affectibus, ut in oculorum inflammationibus, Eryfipelate, aftu febrili, &c. refrigerantem potestatem obtineat, attamen hoc (inquiunt) non per se, sed per accidens folum evenit, ac eo fere modo (ut vult Breynius) quo per ignis calorem candelæque flammam adusti membri inflammatio extrahitur, vel ut immoderato Piperis usu calor nativus foràspellitur, intúsque debilitatur, eâque ratione corporis temperies in frigidam mutatur. Alii alios modos quo hac præstare possit comminiscuntur, quos partim quoniam non satisfaciunt, partim quoniam non omnino extra dubium est an in his affectibus conveniat Camphora, & annon potius obsit quam prosit, omitto.

Camphora refiftit putredini ac venenis; unde frequens ejus usus est in peste, malignisque morbis, & febribus putridis. Suffocationi uterinæ subvenit Aqua Melissæ in qua Camphora extincra fierit propinata. Usus externus crebrior est in Epithematis f. Frontalibus refrigerantibus & paregoricis, quibus ut commisceatur solvi solet in spiritu Vini, vel conteri cum nucleis seu semine ali-

quo oleaginoso, e. g. pineis, sem. Citrull. & sim. Schrod.

N. Spiritus vini Camphoram immissam brevi dissolvet, quæ in forma olei spiritus superficiei in-

Camphoram saponariis pilis admiscere solent ad cuti nitorem & lævorem conciliandum. Somnum inducit Camphora foris aut intus exiguâ quantitate usurpata: Siquis verò sæpiùs odoretur & naribus adhibeat cerebrum exiccat & vigilias creat. Garc. Applicatur in inflammationibus &

Camphora inter fortissima Alexiteria non immerito à viris doctis numeratur; putredini mirum in modum resistit, vapores putrefacti & corrupti membri repellit aut corrigit, in magnis tamen capitis & ventriculi doloribus hac caute utendum est. Fabr. Hildamus De Sphacelo cap. 12. Camphora mihi nihil aliud esse videtur quam Sal volatile oleosum, ut ex ejus analysi manifestum sit. D. T. R.

1. Arbor Camphorifera Japonica Breyn, cent. 1. cap. 6. & Hort. Leydens.

Arbor hac exuberante copia in Satíuma Japonia provincia, Tiliarum nostrarum instar specio-fa proceritate adolescit, materie firma, ponderosa, ex ruso subsusca, multis suscis segmentis, ligni inftar Juglandis fermè, scarificata, saporis amariusculi & aromatici, odoris vehementioris, nescio quid ad Juniperi lignum vergentis, quæ non solum cistis alissque machinis, sed extruendis etiam palatiis in illo Regno infervit. Hujus ramus ex Japonia transmissus spithameæ circiter longitudinis tenuis erat, rotundus, lavis, extrinsecus nigricans, intus albidus, sapore aromatico ad Camphoræ accedente. Huic alternatim, inæquali serie septena adnata sunt folia, semunciali & tenur pediculo, ex fusco spadiceo prædita, Lauri Leodinensis Batavorum, quà formam & magnitudinem non disfimilia, nifi quòd magis plerunque acuminata, inferiori parte albidiora, fubitantia tenuiore, cum Juglandis foliis melius conveniente: per cujulvis folii medium lubrufus vel flavescens nervus por-ngiur; ex quo alterno ordine, nonnullæ ejustem quidem coloris, sed magis ad viridem tendentes venæ conspicuæ sursum in latitudinem sparguntur; inter quas venulæ rursus quædam teneræ, latitudinem folii transeuntes, ea quodammodo, si accurate observes, forma, qua linea transversa in folio arboris Canellifera apparent. Hac verò folia contrita odorem spirant aromaticum, quemadmodum etiam saporem calefacientem, attenuantem & ad Camphoræ vergentem.

De floribus extremitati ramulorum innascentibus nihil adhuc memoratu dignum percipere potui. Fructus autem his succedentes odore quam folia fragantiores, è calyculo oblongo, versus pediculum fastigiato, petiolum tenerum atque parvum habente emicantes; sub quo nucula orbicularis, ex nigro fusca, non valdè dura occultatur, intus coloris nigri & splendens, Nucleum continens subalbidum, bifidum & pinguem, saporis aromatici, & acrimonia haud ingrata linguam titillantis.

2. Arbor Camphorifera Sumatrana * Grimmii.

* Ephemer. An. 11. Olf.

Propè Baros in Occidentali parte infulæ Sumatræ crefcit hæc arbor, magna & denfa, cujus lig- 153. num ob duritiem & firmitatem ad ædificia perutile. Caudicem habet rectà ascendentem; ramos sus ordinate explicat, elegantis format. Folia magna & carnosa, anterius acuta: que contrita odorem spirant Camphora, qui tamen cessat, si aliquantisser contineantur ob volatilitatem Camphore. Formosos producit fructus, parvæ nucis Avellanæ magnitudine, oblongo-rotundos, tenui tunica indutos, quæ rursus, instar Nucum Avellanarum alteri elegantis formæ tunicæ inclusa jacet, qua diversos habet colores, ut rubrum, purpureum, flavum & viridem; integrum fructum contegit, & inftar Tulipæ fuperiùs sese aperit.

An ab hac diversa sit Camphorifera Borneensis inquirendum, Liono insulanis dicta. Hac describente Matthao Slado apud Breynium, arbor est minor glaciliórque Japonica (qua interdum vastum Quercum æquat) ejúsque trunci diameter septem præterpropter digitorum longitudinem

* Ephemer.

An. 11. Obj.

153.

Locusi

Vires.

Locus.

gitudinem obtinet; ipsa fungosa est, medullæ Sambuci non valde absimilis; truncus sicuti Arundo variis nodis distinguitur, illamque arborem, quæ Pynak dicitur, æmulatur.

CAP. X.

Belutta-Tsjampacam, sive Castanea rosea Indica H. M.P. 3. T. 53. p. 63. Castanea Indica slovida

M. M. Aftæ magnitudinis eft, caudice furvo, variegato, craffo, præduro, glabro, multifque ramis, Tiliarum inftar, in orbem diffusis donato, qui cortice obducuntur craffo, glabro, fulvo; odoris aromatici, faporis amari & acerbi. Radix fibrata, rufa, glabro & flave. mivo; occupi atomatos, advantatios. Folia brevibus petiolis ordine parallelo ramu-fecente cortice tecta; fapor amarus, odor aromaticus. Folia brevibus petiolis ordine parallelo ramu-lis inharent, oblongo-rotunda, glabra, denfa, faperne viridia, inferne rore fubceruleo, (uti in is innarent, oponico totalia, Bana, and the stress aliquot fibbiliffimis & vifum pane fugientibus e, media couvis cernitur) obducta, nitentia, nervis aliquot fibbiliffimis & vifum pane fugientibus e, media couvis cernitur) obducta, nitentia, per suma constitution of the stress of t nitudine Rofis fylvestribus seu Eglentinis persimiles, calyci quadripartito, exiguo, denso, viridi in. hærent, quatuor candidis, rotundis, ac teneris foliis constantes, tenuium ac albicantium filamento. rum, flavescentibus apicibus dotatorum congerie mediam floris cavitatem & umbilicum occupante: rum, navencencous aprioss contact un confirmation de la confirmation d tem adepti rufi ac rugofi, cortice primum crasso ac molli, dein rufo ac duro, castanearum cortici persimili, obducti; intus autem tres quatuorve continentur nuclei, tum formâ & magnitudine, tum Substantia & sapore Castanearum æmuli. Fructus verò teneriores circa basin tenax & glutinosim exudant gummi, cujus odor acris est & aromaticus.

Arbor hæc ubique in Malabar, præcipuè in Provincia Mangatti, ob florum jucunditatem studiosè colitur, quos Julio & Augusto mensibus fert. A sexto sationis anno quotannis maturos fructus

exhibet, atque non rarò terna secula frugifera manet.

Radix cum zinzibere recenti contula, fi affumatur, fudores potenter expellit. Similiter arbons cortex cum affumptus, tum fub pulveris forma vulneri adhibitus, serpentum morfibus medetur. Ex foliis in lacte dulci coctis, & addito oleo Palmæ contufis cataplasma conficitur, quod vertici impolitum viscidos & pituitosos in cerebro collectos humores incidit, attenuat, & per nares expungat: ipfum verò foliorum decoctum potum phlegmata incidendo, attenuando ac expellendo tuffim carat. Fructus recentes cum melle cocti alvum emolliunt & laxant, ficcati autem aftringunt: ex issque oleum exprimitur, quod artubus illitum quoscunque illorum dolores jucundè tollit

CAP. XL.

Styrax arbor Gev. J. B. Styr. arbor vulgaris Park. Styrax folio Mali cotonei C. B. The Storar

Adudice est Malo cotoneo simili, candidiori cortice Cæsalp. Folio etiam est Mali Cydonia, minore, subrotundo, vel in obțulum mucronem definente, subtus cana lanugine pubelcente, I fuperius glabro & viridi. Flores fert in novellis furculis Arantii, candidos, plures & fimul junctos, pluribus foliolis constantes, odoratos: Fructum magnitudine Avellanæ æqualem, incanum, callo fusco, amaricante, qui in duas, tres, quatuorve carinas dehiscens exhibet lignosum officulum, buxei coloris, nucleum claudens aliquando unicum, quatuor lineis sulcatum, aliquando geminum angulosum, interdum & tertium: Hoc accidentarium esse puto. Nam natura unicum ossiculum unicum tantum nucleum includit. Medulla interna insuavis.

In Agro Romano & circa Tusculum in sepibus & sylvis copiosè oritur: ubi & eam ante nos Ca-

Cordus fructum ut reperitur cum ftyrace exactius describit his verbis, Nux Styracina globola figuræ fructus est, mediocris Avellanæ magnitudine, duplici cortice nucleóque constans: Exterior cortex carnosa substantia, & in viridi casso colore, supremum Amygdala putamen refert, is in maturitate tribus rimis in tres partes dehiscit, alterum lignosum, durum, flavum aut subruffum corticem oftendens, quo contineatur nucleus pinguis, oleofus, guftu acris, odoratus, & refinole syracis quilatatibus refpondens, fed multo acrior & fauces fearificans.

Qua descriptio adamustim congruit Styracis fructui à nobis circa Tufculum collecto.

Styrax resina duplicis generis in officinis prostat, siccus & liquidus.

Siccus, Officinis Storax Calamita à Cannarum calamis fic dicta, in quibus olim, (autore Galeno) è Pamphylia apportabatur, est arboris descriptæ gummeus resinosúlque succus concretus, ari-

dus, odoris suavissimi.

Non fine causa in calamorum internodiis occlusus advehebatur Styrax, fiquidem Parkinsonus noster observatione & experientia propria Styracis gummi syncerum, arte & prælo solo à se depuratum & fluidum effectum, non folum commissuras & articulationes doliorum verum lignum etiam ipium æstivo tempore penetrare, & essentiam, adeo ut vitreo vase probe obturato illud refervare necesse habuit. Cannarum autem internodia nullas habent rimas, nullas commissione ras, ideóque ad gummi tam odoratum & subtile continendum commodiora sunt.

N. Styracis arbor in Italia lachrymam paucam fert, ut aliæ multæ quæ in fervida regione multo

fucco abundant.

Caterium cum Styracis fimpliciter mentio fit, ea vox de Calamita accipienda est. Vim habet, teste Vires. Dioscoride, calefaciendi, exiccandi, emolliendi, concoquendi. Facit ad tusses, destillationes, grapolitorias, & raucedines, Convenit etiam ad uteri præclufiones & duritias: Et meníes potus & appoliredines & rauceomes. Convenicement au nem precumones et durius: Et mentes potus & appoints ducit. Alvum quoque leniter mollit, fi modicum ex ipfo cum refina Terebinthina devoretur, Mifectur etiam utiliter malagmatis difcutientibus & acopis. Uritur autem & affatur & torretur, fullge ex ipfo fit velut ex Thure. Quod vêrò ex ipfo præparatur in Syria Styracinum unguenum calefacit & emollit fortiter, capitis tamen dolorem inducit, & gravitatem ac foporem efficit. Invenio, inquit Plinius, potu modico [Styracis] tristitiam animi resolvi, largiore contrahi-

Magni usus est in odoramentis & suffumigiis. Præfertur Styrax pinguis, lentus, fragmentis albicantibus rufescens, vel flavo colore perseveranti, qui dum molitur melleum liquorem reddit; improbatur furfurosus, niger, ac inodorus,

Cæterum

Lib. XXX.

Storax rubra Officinarum, C. Bauhino cortex est arboris, quem Thus Judæorum & Thymiama vocant, quo Judai in suffumigiis frequenter utuntur: an Ndonapov seu Ndonapov Dioscoridi I. 1. c.22. quod ex India defertur corticosum, Mori libro simile, quod jucundi odoris gratia suffitur.

Styrax liquidus est liquor pinguis, instar Balsami crassius, graveolens. Sebrod J. Bauhino melleæ & tenacis substantia est, coloris fusci, aut ex susco rubentis, aut ex cinereo susci, odore valido, atque ob vehementiam fere ingrato, in quo tamen videtur apparere remissis ille Styracis calamitæ odor, multo tamen magis fi lingua admoveatur conspicuus, dum in nares inde pauca quantitate

anathymialis ascendit, sapore autem acriusculo.

De Styrace liquida magna inter Autores dissensio est; Aliis, viz. nihil aliud est quam Stacte, i.e. Myrrhæ colamen. Quod falsum esse inde constat, quod Myrrhæ lachrymæ ob substantiæ similitadinem in quovis aquoso liquore dissolvatur, Styrax autem liquidus minimè, sed in oleoso & pingui, ut aliæ refinæ. Aliis, ut Cordo, factitium quid ex Styrace Calamita in vino ac oleo foluta admittaque refina Laricea excocta, que decoctio ubi refrixerit, Styrax liquidus ad fundum secodere dicitur, ad superficiem mittens oleosam substantiam liquidiorem; alii expressu idem moliuntur. Serapioni Styrax liquidus est oleum ex nucleis arboris Storaciflux expressum; at cortex fruâis ex quo oleum expressum est, Styrax sicca eidem dicitur. Avicennæ Styrax humidus sit per decoctionem corticis, éstque colore nigro.

Fæx remanens eidem Styrax ficca dicitur, 1.6. c. 32. Facultates Styracis liquidi iidem sunt quas Dioscorides oleo Styracino attribuit, de quo supra.

Styrax liquida C. B. Styrax Aceris folio.

Ex radice rotunda, nigricante, rugolo, striato, & quasi articulato cortice tecto, folia terna etam quina, oblongis, tenuibus, nigricantibus pediculis donata ex uno veluti tuberculo prodeunt, que Vitiginea funt, foliorum Aceris vel Platam inftar, in lacinias ternas, etiam quinas divila, nervofa, per circumferentiam crenata, & mucronato cuspide.

Ab Honorio Belli habuit C. B. In horto instructifimo Reverendissimi Episcopi Londinensis D. H. Compton, culta est hac planta ab honestissimo viro & ingeniosissimo Hortulano D. Georgio London; transmissa fuit è Virginia à D. J. Banister. Q. an sit Acer odoratum Virginianum Herman? Fructum hujus Styracis Virginiaa D. J. Daimet. & at in Account of Parameter in pilulis Platania & Parameter indicatory and affirmavie ne, conglobate & celinate figure effe, qualem in pilulis Platania & Sparganii videmus, misi affirmavie D. Taucrette Rebinfon, qui eum observavie in celeberrimo Museo Clariffimi D. W. C. Medii Tenpli; ideoque quærit an sit Platano occidentali affinis, vel lanuginem seu pappum serat ?

CAP. XII.

Staphylodendron J. B. Nux vesicaria Ger. Park, Pistacia sylvestris C. B. The Bladber But-

Ensè fruticat Staphylodendron, nonnunquam in arborem adolescens, cortice virente aut ruffo, materie virenti, medullâ amplâ, albâ, molli. Folia Sambucinis proxima, vel Fraxini, acuminata, argutè crenata, quina aut feptena ad costam annexa, impari alam claudente. Flores longo & per lulo pediculo intervallis verticillatim oriuntur, ità ut eminus intuenti recemulum mentiantur, odore Sambuci, quinis foliis radiatim expansis, albis, mucrone interdum fore nonnihil rubente, totidémque candidis, item furrectis, coeuntibus leviter mucronibus, ut concavam urceoli figuram exprimere posse videantur, qua intercedunt totidem stamina alba, apicibus luteis donata, medium occupante sylo albido, bifido. Superveniunt vessoa magna, virentes, in duos loculos ceu scrotum dispertita, in quibus dua nucula coharentes, putamine fragili & tenui [reciùs Parkinsonus lento, duro & frangi contumaci] colore flavo aut subruffo, in quibus nuclei cono virescenti obtecti, sapore nonnihil nauseoso. Ex nucleis calvariæ commodè exprimi possunt

In Anglia sponte nasci hanc arborem pro certo affirmare non audemus, quamvis vidimus cir- Locuti ca Pontem fractum Eboracensis provincia oppidum in sepibus; & in Cantio circa Ashfordiam oppidum spontaneum inveniri apud Parkinsonum legimus. At in Helvetia variis locis nasci idoneos autores habemus. Provenit etiam in Italia & Germania. Videtur (inquit J. Bauhinus) udis

& humidis gaudere locis. Floret Maio, nucleos maturat Autumno, mense Septembri, J. B.

Tempus.

Scaliger hujus nucleos sapore Pistaciorum esse, séque ex hac arbore Pistaciorum medullam estasse Scanger rujus intereos aporte i malle scanger rujus intereos aporte i malle feribit. Fruatur ille, per nos licet, deliciis fuis, tam lautum ferculum ei non invidemus: Quin vete. ribus contenti Piltacias novas Scaligero cedimus, quibus ad fatietatem ingestis palato suo quantum voribus contenti Pittacias novas Stangero econnos, quantum vo-ler gratificetur. Nobis naufeam potius commovere & ventriculum fubvertere aptæ videntur quan

Nullum, quod fciam in medicina ufum habent. Pauperioribus tamen multis in locis globulos pre-

cibus numerandis ex iis conficiunt.

CAP. XIII.

1. Pifracia Ger. J. B. Nux Pifratia Park. Pifracia peregrina fruclu racemoso, five Terebinbus Indi-ca Theophr. C. B. The Piffachio of Fiftich-muttree.

J. B. Machine arbor, tradente Rauwolfio, trunco est crasso, ramis expansis, cortice obductis cinerco: In longa costa è ramis propagata folia conjugatim disposita habet, quanquam non usu adeò exactè semper respondeant singulorum foliorum ortus. Sunt ea verò nunc subrotunda, nunc in mucronem acuminata, nervosa, Terebinthi foliis, nisi iis majora essent similia. Fruesus Os. ficinis notiflimi, Avellanæ magnitudine, oblongi, acuminati, una parte in gibbum ciifatum eminentiorem protuberantes, altera depreffiori, in acutum fastigiati, opposita parte, quà pediculi quo neunoem procusames, and proper de la continuación de proper de la continuación de la cont us, tenuis & fragilis snpersternitur, colore supremo Amygdalæ putamini similis, in exoletis niger. us, tenuis co tragius inportoriment, con la figura de la etiam masticatu commendantem, præsertim recentiores. Flores racemosi, purpurantes Terebinthi. Al

Rauwolfius folia rotunda huic arbori attribuit, & fanè iis qua ex nucum fatu nobis orta funt talia fuere. Sunt nobis (inquit J. Bauhinus) rami Piftacia in quibus folia acuta; & à Lobelio alifque fo. lia acuta pinguntur. Quapropter diligentioribas confiderandum relinquimus an fit aliqua inter Pifts.

Plerique Botanici hanc arborem pro Terebintho Indica Theophrasti habent. Et sane Terebin thi Indicæ descriptio apud Theophrastum satis convenit Pistaciæ. Verum cum in ipsa quoquelidia reperiatur arbor correspondens, & quæ nomine quoque conveniat, maluimus potins eò referre qua de Terebintho Indica Theophrastus scribit, quam ad Pistaciam. Arborem autem illam demonstrat Rauwolfius, capite de Terebintho à nobis proponendam. Pistacia Syriæ multismocis reperitur, Rauwolfius narrat, cum tenderet ex Tripoli in urbem Damandt & Halepum, fo vidisse circa urbem Sermin sylvas arborum Pistachiorum, &c. circa Halepum quoque admodum vulgatam esse arborem.

Piltacia stomacho grata funt. Eadem sive edantur, sive trita in vino bibantur contra repullium bestiarum morsus opem ferunt Diose. Plin. alioqui cosdem esfectus habere quos Pinei nuclei aiunt.

Galenus Pistacias tenuioris essentia esse scribit, subamari quid & odorati habentis: Obstructions itaque liberare, maxime Jecoris; veruntamen etiam thoracis pulmonifque, parum murire. Verum Recentiores plerique apprime nutrire & Venerem ftimulare volunt. Quibus de caufis Bellans instaurantibus & reficientibus admiscentur tum ab Hispanis, tum ab Italis & Gallis medicis; imò tantum illis tribuitur, ut vix ullum sit medicamentum analepticum sine Pistacio. C. Hosmannus è contra fidenter affirmat falsam esse opinionem de mauresola, quinimo astuosa esse ait in calidionbus non minus quam Amygdalas. At Venerem augent; & maximus earum usus est in Italia, telle Braffavolo: Quicquid faciunt flatuando faciunt ob excrementitiam humiditatem. Hactenus Hifmannus: cui ut & Galeno & sequacibus oppono quotidianam experientiam & Medicorum praxin; quibus plus tribuendum quam Hofmanni auctoritati, aut ipfius etiam Galeni.

Oleum Pistaciorum potum internos dolores sedare perhibet Matthiolus, quibus origo sit a pituita viscida & flatibus: Idem prodesse contra spasmum & paralysin, & interno usu facere ad generation

2. Nucula exotica Piftacii (pecie J. B.

Ad Pistacium suo clausum officulo accedit magnitudine & forma oblonga, nonnihil angulosa, & convexa, inæquali putamine fragili, fusco, rugoso nucleum comprehendente solidum, coloris obfoleti, pingui, rancido, [in nostris saltem vetustissimis] sapore præditum, quem obvolvit tenerior quadam pellicula coloris cinericei.

3. Pistachia Virginiana sylvestris trifolia H. Blas. Staphylodendron Virginianum trifoliatum Her-

Foliorum terna dispositione, seminumque in Vesicis parvitate à vulgari facile distinguitur. Vesicas esse tricapsulares seu tripartitò divisas, & in unoquoque loculo seu scroto unam nuculam seu semen continere observavit vir in re Botanica maxime industrius D. Sam. Doody.

Hæc Piftachia feu Staphylodendron referendum eft ad arbores fructu ficco tricocco.

Caltanes equina Ger. Park. equina folio multifido J. B. folio multifido C.B. Che Dorte Chefnut-

Agna fatis est arbor, quanta Morus, & valde patula. Folia palmata funt, ex segmentis plurimum septem composita, quorum singula Pinnæ marinæ quodammodo æmula. ex angusto admodum principio sensim dilatantur, tandem in obtusum mucronem definentia. per ambitum ferrata, longitudine dodrantali, qua parte latiffina funt palmum circiter lata, à cofta media obliquis ordine nervis in ambitum directis, coloris fuperne atro-virentis, inferne hilarioris, fapore amaricante. Porro coeunt hac omnia in unum communem longum pediculum; éstoue nediculorum fitus oppolitus. Flores multi fimul in ramulo ex ala folii extremam rami partem ocpencuiorum parteni de prodeunte, longiusculis petiolis subnixi, quatuor foliis non valde amplis constant, candiengame procurum bina superiora reliquis paulò ampliora violaceas ex puriceo maculas orbiculares in me-dio supressas habent, è florum autem umbilico plura sflava staminula prodeunt in aureos apices definentia. Fructus iple non ità in conum definit ut vulgate nostre Castanez, globosior, altera parte spadiceus, qua vero echino adhæret impressionem cineraceam ostentat, cui cortici nulla inparte lanugine pulpa nostratibus Castaneis similis subjacer. Echinus ipse multo craffior & femior quam dicta, exterius rufus, internè albus, durus, fed rarioribus brevioribusque pinis obfinis, firmis tamen & infestis, coloréque flavicantibus, qui per maturitatem in tres partes dehiscens Nucom oftendit, ipfius lateri infima parte inhærentem, non à pediculo, ut reliquæ.

Hanc scribit Clusius Autumno cum folia amisit, protinus amentaceum quiddam extremis ramuis gignere, & turgidum quafi parturiret, pingui ac lento humore conspersum, in quo culices & huimodi insecta hæreant, totaque hyeme ità perdurare, donec ineunte vere, & præmature admogemmæ in folia se explicent. Corticem ramis tribuit, novellis quidem virentem, adultis auem cinereum, sub quo lateat alius succulentus, viridis, lignum ambiens, ut in Sambuco vel Ace-

Constantinopoli & in Creta nasci fertur: Certe Constantinopoli ad nos transmissa est. & ha-Locus. leur in hortis nostris frequens. Frigoris patientissima est, umbraque & aqua ut Platanus dele-atur. Equina dicitur quia equis anhelosis prodest, Matthiolo & Clusso tradentibus.

CAP. XV.

De Manihot five Tucca ex cujus radice fit panis Cassava dictus.

Uamvis quem fructum proferat hæc arbor mihi non conftet, quia tamen foliis digitatis Ca-ltaneam equinam æmulatur ei fubjungendam duxi.

Manihot Indorum sive Yucca foliis Cannabinis C.B. Manihot Theveti, Yucca & Cassavi I.B. Hiucca sive Mandioca ex qua Cassavi sit Park. Maniiba & Manduba Brasiliensibus, cujus radix Mandihoca. Pison. Marcgrav.

Pilon.

Frumento complures Indiarum regiones ad hac usque tempora caruerunt: ea tamen quibus hominum & animalium sustentatur vita, frumentsque vicem supplent desiderari benigna mater natura noluit. Radix enim sativa seu altilis, quæ Mandioca Barbaris appellatur, in farinam redatta, & in panem coacta cum optimo pane fimilagineo certat. Quâ plantâ licet Angola & Hifpaniolæ, atque aliarum infularum incolæ gaudeant (ubi radicem hanc Yuca, aliis Mexicanis Quaubcamuli, præparatam & in farinam redactam Callavi vocari Monardes testatur) Brasiliæ tamen naturalem, fummóque studio ibi cultam constat. Alii omnes America populos à Florida ad Fretum usque Magellanicum hoc pane usos assirmant, quanvis Frumentum Mayz dictum illis non deesset.

Plures hujus fruicis dantur species, qua licet prima fronte inter se haud differre videamtur, tamen ab experientibus agricolis dignitate, caule & cortice diffinguuntur. Prima species à maris accolis Brasilianis vocatur Mandiiba buara, qua albicantibus est radicibus & truncis: Mandiibparata, Mandiipeba, Mandiipuda, Mandiibimana, Aipi (que iterum plures habet species, quarum nomina vide apud Marcgravium) Tapecima, Aipipoca, Mandiipuba, Aipimacasera, que omnes rubentibus sunt & lactescentibus radicibus & caulibus. Omnium harum stirpium radicibus & caulibus. bus solum Mandihocæ nomen inditum, & alimentosis, medicamentosis, venossíque qualitatibus,

licet impari inter se gradu, pollent.

Frutex est ad quinque vel sex, ut Rochesortius & Parkinsonus, ad sex, septem, vel octo, ut Marcgrav, pedum altitudinem affurgens, caule lignoso * tortuoso nodoso, fragili, medullam intra * resto Piloni, se continente instar Sambuci. Ejus crassities pro secunditate soli cœlíque temperie varia. Superuis in multos expanditur ramos, qui iterum ramulos habent, atque in horum quoliber tria, qua-tuor, quinque, fex, aut feptem folia angulta, oblonga, in stella formam disposita, [ramuli quos vocat nihil aliud sunt quam foliorum digitatorum praelongi pediculi. Folia enim ad Lupini aut Hellebori nigri modum ex pluribus foliolis digitatim dispositis, aut ex summirate pediculi, quasi ex eodem centro egressis componuntur] ejusdem ferè viriditatis cum Paonia folio. Flosculos fert flavo pallidos, pentapetalos, multis staminibus luteis in medio: Semen autem Ricini semini simile, sed inutile. Radicem Pastinacæ haud diffimilem producit, quæ lacteum trahens succum ab oculis pronumpentibus, è trunci internodiis natis hoc liquore egregiè intumescit.

Lib.XXX. De Arboribus fructu per maturitatem sicco.

Terra minimè glebosa aut irrigua ut Canna saccharifera gaudet, sed ficca potiùs, sitiente & Terra minime glebola aut irrigia ut canna accionale a gandet, rei nece pouts, intente a montofa, atque in tuberculos, quafi à talpis, egeffa. Adeò humiditatis omnis inunica eft, ut aftim duntaxat mentibus terra committi velit, ádque-locis apricis ac minime umbrofis. Cum autem adeò acclive ac arenofum folum requiratur, malunt incolæ denfiffima demoliri nemora, demolita exure. re, eaque arvis & segetibus (Choras Lusitanis) destinare. Extra terram duobus vel tribus surtulis germinant, qui ubi octavo, decimo atque duodecimo mense liquescere incipiunt pro semine sinte germmant, qui un octavo, ucanto acque desdenno mento indecendo interparta protenne inter. Hoe frugum noftratium diferimine, guod Mandihoez nibil de fructu decedat ad fui propagationem, noftris decedat, quibus ign fructus fementem faciunt. Per radicem nulla poteff fieri transplantation nam ea extracta è terra, & tacta statim moritur.

nam es extracts e terra, ex tacts traini mortum.

Tres hujus planta trunci, frondibus fpoliati, figura propemodum pyramidali, haud profunde finul
terra grufinis, trium circifer pedum inter fe distantia inferuntur, prominenté/que ad palma altitudinem
superius se invicem amplicatuntur. Qui foliis licet denudati, novis tamen illico vestiuntur, nec quic

quam radix inde detrimenti patitur, modò caulis integer & illafus maneat.

Dignitate & mole excellir Mandiboca, fi anni terræque temperies ficca fuerir. Tum enim que liber radis Edquipedem, vel duos, interdum etiam tres pedes longa evadit, craffitiem habens brachi vel etiam fruris humani quando fatis adoleverit.

annuo circiter a plantatione fieri folet spatio, ad tertium vix sub terra durant: altero tamen plerung anno pars illarum putrescit & corrumpitur: ideò ad summum linquuntur annuo spatio, & de novo per taleas plantantur. Ingruente nimia humiditatis necessitate exscindi statim postulat sexmens.

bus ante pulta maturitatis tempus.

Mandibia qua vocatiu Mandibumana, omniuim citiffime crescit & maturescit, atque optima inde conficient farina. Hac planta maxime gaudet solo arenoso, & magis ambulto quam relique. Primaria officium, inque quotidiano usu & lucro producitur promiscue in quavis terra, vocaturo Mana

E terra evulle radices vix per triduum durant, etiam fi fideliter horreis recondantur. Mundate & à cottro, quem tenuitfimum habent, liberate, mole trufatili, à duobus hominibus circumade admovement, ferrique cuípide conteruntur, & contufarum radicum farinam excipit alveus. Rafura deinceps goreulari vel prelo fubicitur, quo magna vi humor ille fuperfluus & noxius exprimiur; ut ficca atquie abique ulla humiditate maneat. Mos cribro Urupeba dicto percolatur. Exinde plansfacto fictili aut aneo injicitur, in quo fubirructo igne circumagitatur tantisper done coquatur. Semicocta verò & adhuc mollis esculenta est, & vocatur Farinba relada, quod est, Farina coca non exficcata. Reliquum quod superest, & reservare volunt, supra majorem vel minorem ignem proarbitrio miscent, atque exacte ficcant. Farina enim hac quò plus exsiccata & excocta eò durabilior est. Optime tamen siccata & sideliter ah aere defensa, ultra annum vix servari potest; nam si vel levissima uligo eum infecerit corrumpitur, unde non parvam militum stragem in castris excitatam vidi. Quapropter nostri Barbaros imitati eam in bolos, quos vocant Bejus, pastillos & libacogunt, supérque craticulas modico igne induratam in penu aliquandiu recondunt.

Ex hoc frutice expedio manat liquor Manipera barbaris dictus, qui vafi infufus post dua hoss fundo adharesciett: ex quo alia sit farina, melior priori, ac majori affluentia floris, quam cremoren de Tipioca vocant. Ex aqua farinz in fundo subsidente bolos quoque conficient Tipioca dictos, or timi saporis. Tum Gummi quoddam seu potiùs Amylum ex ea fit, atque eidem usui inservit. Hic liquor Manipuera, quod dulcis sie saporis ab Animalibus avidissimè haustus vi quadam venenata ea statim extinguit: ex radice tamen non expressus (quod mirum) cætera animantia excepto homine nutrit. Praterea radice à fole exficcata alia fit farina & pollen albicans, imo & pans feligiones & bifcoctus, qualis è tritico (cui & fimillinus est) pinstur. Hoc alimentum integrum & noncomminutum pro jumentis & pecoribus, quibus in pabulum cedit, refervatur.

A vermibus & integris formicarum cohortibus hac planta misere solet infestari, magno agricolarum incommodo: non solum folia atque caulem, sed ipsam quoque radicem depopulantur ferarum greges & animalia domestica. Ipfi Brafiliani, Æthiopes & nostratium non pauci hujus planta folia amant adeò, ut contula, cocta & proba condita pro cibis & Lactucis apponant; que in massam esformata Manicoba nuncupant Brafiliani.

Porro radix hac quatuor aut quinque dierum spatio in aqua macerata & emollita Mandiopiba dicitur, que affata maxime ab agreftiori Indorum & barbarorum multitudine expetitur & manducatur. E sedimento hujus consistentia Farina mollis notaque melioris conficitur, quam Brasilianis Vipela; Lusitani Farinha fresca cognominant.

Ex Mandiboca contusa, butyro & saccharo infignes fiunt boli vel pastæ ad edendum optimæ. Pultis deniq, genus paratur ex Mandiopeba, quod nomen accepit Mingau petinga.

Mandihoca illa mollis, illis Puba, igni imposita exsiccatur, exsiccata appellatur Carima. Ex hac Afri panem optimæ notæ conficiunt, quem Musam, vel Angu, interdum Enfonde appellant. Omnium autem præftantiffimum pultis genus condium, quod vocant Minga de Carimá, cui aromanum loco momentum Piperis Brafilienfis, & floris Nhambi admifcent, quod optimi cùm fit saporis, sa nitatique conducat, frequens in prandiis esse solet, nec suaviter se vivere existimant, nisi hoc alimento utantur. Sanis æque atque ægris ejulmodi pultes, emulsiones, atque adeò ptilanas saluberrimas inde confectas exhibent. Tipioca fiquidem & Carima pota, vel Syrupi fpecie cum aqua florum Au-riacorum & pauxillo Sacchari exhibita antidoti loco plerunque est. Tipioca, fi multa lotione defacata atque exficcata probè ab omni humiditate reservetur, tabidis & dysentericis ex arte propinata medetur. Febricitantes, animo deficientes, veneno infectos restituit. Præter hæc violento exercitio fractis vires recuperat, sudoresque immodicos compescit Ptisana illius simplex. Quascunque hamorrhagias, imprimis ex vulnere inflictas tum intus aflumpta, tum emplastri modo applicata co-

Ex Macaxera optimum fit vinum, serum lactis sapore referens. Mandihoca rasa vulneribus & ulceribus antiquis imposita ea mundificat atque attemperat.

Manipuera cocta crassescit pultis in modum, alimentóque convenienti existit. Quod si Oryzam & Gocharum cum aqua destillata ex floribus Aurantiorum superinfundas conservæ gratissimæ formam induet, mutatoque nomine Marmelada de Mandioca appellatur.

Postremo illa species Macaxéra, præterquam quòd vicem farinæ prædictæ suppleat, igne etiam

assar absque ulla alia præparatione comeditur, ac Macapera appellatur.

A cateris radicibus abstinendum est, quod prassens sint venenum. Dantur enim quadam, quas citiis combusseris quam ut virus suum deponant, & ad edendum idonez reddantur. Quin ipsi indigenz olim minus exercitati in separatione alimentosi & venenosi, aliquoties mortem oppetierunt, nunc eruditiores facti, non folum illis præcipuo existit vitæ sustentaculo, sed omnibus Europæis in America degentibus: ídque pani triticeo præferre non verentur licet minoris habeatur nutrimenti.

Æthiopes & Brafiliani inter edendum pugnos farinæ plenos in os injiciunt, ut manu quoque ab ore longius remota vix tamen mica pereat. Rarò aut parum inter prandendum potu utuntur, quòd farina aquam nimis imbibat & stomachum inflet. Cum aratrum ejúsque usus hic ignoretur, & improbi ac multijugi laboris tædia declinent, facilem hanc & minùs ærumnosam agriculturam, tam vitæ ac rei familiari tuendæ, quam æri corradendo egregiè adhuc amplectuntur. Quippe unius duntaxat mancipii industria & labore centum tuberculos [monticulos] aliquando unius diei decursu abfolvunt. Hujus autem farinæ una, quæ viginti cantharos nostrates continet, aut sesqui Alkeira, h.e. modius unus aut fesqui homini robusto & laborioso in mensem integrum plerunque sufficit. Quem modium fex, aut septem, aut ad summum octo solidis comparaveris. Rochefortius unum terras jugerum hac radice plantatum pluribus personis alendis sufficere scribit quam tria optimo frumento sata. Hæc sunt quæ usu & sedula in hanc radicem inquisitione à rusticis & experientia propria resci-

scere potuit Gulielmus Piso.

Cum autem usus hujus farinæ tam latè pateat, ut non pauciores ed mortales vescantur quam frumento ipso, waltillimi nempe orbis Americani plerique incolæ, integram ejus historiam huc transcribere non piguit; præsertim cum alierum minus accuratas historias & descriptiones conferendi & examinandi labore & tædio nos levet. Alterius adhuc Mandibocæ (ylvestris meminit, ejusque itonem exhibet Piso, quam fruticem arborescentem vocat, cæterùm sativæ simillimam, si caulem & folia consideres, verùm dignitate longè

inferiorem.

Notandum autem quod omnium qui de Mandihoca scripserunt consensu succus è radice expressus omnibus animalibus venenum est præsentaneum; postquam tamen 24 horas steterit qualitatem fuam malignam & perniciofam amittit.

CAP. XVI.

1. Guaiacum Ger. Guaiacum sive Lignum Sanctum Park. Guaiacum magna matrice C. B. Fru-Etus Guaiaci putatus & folia 1. B.

Anc arborem plenè & accurate descripsit Jo. Terrentius Lynceus, notis in Res Medic. N. Hispan. Fr. Hernandez; atque idcirco ejus descriptionem mutuabimur. Guayacan est arbor Juglandis vel Ilicis magnitudine, cujus cortex colore extrinsecus cinericeo, Betulæ similis permixtis tamen multis maculis viridibus, intrinsecus verò subruber, non admodum densus, sed immodice durus, craffitudinis nempe semidigitalis; is ligno recenter caso

adeò firmiter hæret ut vix ferro separari queat, progressu verò temporis facilè sejungitur. Lignum in extremis colore qui in Buxo internè nigrescente conspicitur, & meditullium ejus est

maximum, totúmque adeò lignum splendida quadam donatum duritie.

Pinguitudo ejus refinaceum quid spirat, uriturq, odore non insuavi, & ab accenso gummi profluit, quod prædurum est ubi refrixerit.

Pondus ejus quale nulli præterea ligno; nulla ejus quantumvis minima pars in aqua fluitat, fed mergitur continuò & subsidit, unde lignum est fortissimum, quod duritie omne robur superat, & idcirco quàm minimè hiat, neg, facile videas quòd rimas traxerit.

Sapor non ingratus, amarus fratim, cum acrimonia miti palatum ac fauces compungens, qui femel cognitus nunquam errare finit emptorem in cognoscendo.

Decoctum ejus aftate ultra tertium diem non perdurat. Folium crassum, parvum, durum, viride, multis venis diffinctum, quidam Arbuto comparant, alii Buxo; in ramo fitum habet ex opposito alterius, ut in Siliqua vel Lentisco videre est; quaterna vel sena ad medium nervum adnexa.

Flores multi, quafi umbellam vel corymbum constituentes, pediculis viridibus infistunt pallidè lutei hexapetali, multis è medio staminibus prodeuntibus; in quorum medio rudimentum fructus

Burlam pastoris effigie refert.

Fructus à quibusdam Castaneis, ab aliis Prunis similis refertur, duobus Lupinis sibi conjunctis, aliquando etiam tribus, ut Clusius refert; vel Aceris fructibus, sed sine alis constat, cordis figuram eleganter referentibus; levissima porro distractione unum ab altero, sicut & Aceris fructus, divi-

Longitudo est transversi digiti, latitudo paulò minor; color totius corii castaneus aliquantulum corrugatus Pruni instar. In conjunctione cum altero fructu membrana est, densitate, odore, duritie perfimilis ei que Juglandis semen bifariàm dividit. Corium externum corrugatum mollius est, internum verò nucis interno putaminum duritie & colore respondet.

Nucleus intus conclusus colore & variis venarum ductibus Nuci myristica vel Buxi radici admodum fimilis. Hunc fi diu in ore volvas pulpam quandam abradis que acrimoniam manifestam Ddddddd

linguæ imprimit, & nucleus in recenti fructu manet coloris castanei, in aliis verò omnino niger. Nucleum fi secundum longitudinem findas, duritiem Dactylorum offendes, totúmo offeum. fiavum in recente, cinereum in obsoleto. Albæ autem lineæ transversim parallelæs totum pertranse. unt, ut admodum eleganter Lyncurium five Belemnitem radiis & splendore referat:

In medio eius concavitas est longa à summo ad imum pertingens, sed fine ulla ferè latitudine. qualis in Euonymo etiam conspicitur, ubi seminis duo ovalia sed plana, viridia quasi soliola sejuncta in fummo uniuntur, cólque extrorsum versus componunt, ad modum plane Euonymi, nisi quòd cor

in Euonymo versus pediculum fit constitutum.

Crescit hæc arbor in Hispaniola, Jamayca, & in Continentis regione Nagrando dicta tantá conia ut numero superent Pinus Hispania.

2. Guaiacum propemodum sine matrice C. B. Lignum Sanctum Terrentio & aliu. Guaiaci venus alterum, quod Lignum Sanctum, illo praftantius, & ex infula S. Joannis de portu divite affertur, quo maxime utuntur. Monard.

Arbor est admodum similis Guaiaco, sed minor, magnitudine Populi, stipitibus magis spinosis: cortex magis quam Guaiaci pustulosus, catera similis, cinereus maculisq conspersus, intrinsecus verò obscurè rubet, & in recenti ligno etiam facilè separatur.

Lignum à Guaiaco differt meditullio, quod in hoc est parvum & in ramis nullum. Ipsus ligni color magis albicat, & ad luteum quendam colorem vergit; meditullium porrò nigrum ad vinde inclinat evidenter, imò cyaneum est in viridi.

Tractanti nullus odor occurrit, amulatur tamen Guaiaci odorem, ut in decocto & oleo ejus de-Rillato patet, qui tamen in integro non percipitur, adeò terreis partibus permixta est, ut ne abinflammato quidem nisi parum admodum defluat, cum tamen per destillationem plus det quam à Guaiaco extrahatur.

Pondus Guaiaco idem est, aquè enim citò in aqua subsidit.

Sapor amarus, sed acrimonia longè major & evidentior, adeò ut amaritudo ab hac oppressa non statim percipiatur, ideóque Piperis inftar fauces pungit, mordicat, & pulvis ejus naribus indius sternutamenta ciet, unde longè ab incolis ob vires Guaiaco præfertur tum in curanda Lue Venerea, tum in multis aliis morbis, quamvis immoderato ufu nimium calefaciat. Decoctum ejus & amarius eft & magis odorum quàm Guaiaci, & intensiùs slavet.

Folia exigua, Rutaceis paulò majora, Lentisci modo bina ex adverso posita & ità ordinata sunt, ut

nullum fit impar in extremo.

Flos Vincæ-pervincæ admodum fimilis est colore & figura, sed fine aliqua longitudine, ejúss foliola

quasi duplicata fibi superposita apparent.

Nascitur copiosè in insula S. Joannis de portu ricco. J. Terrentius arbores hasce specie differe

concludit, licet genere proximo conveniant.

Notat C. Bauhinus hoc genus in plura alia genera dividi, eò quòd non unum colorem habeat; quoddam enim nigricat, quoddam etiam spadiceo colore flavescit, quoddam præterea omnes istos colores discretos habet: Quare Manardus & ex eo Matthiolus tria genera notârunt, que lice colore, magnitudine & pondere inter se discrepent, unius tamen esse arboris, contra quam Fallopius credidit. Matthiolus statuit; & causam resert in ligni maturitatem, quo enim maturius eò ni grius, & quanto minùs adoleverit tanto magis albicare afferit. Probatur maximè quod ruffum, spadiceum, slavum, lividumque colores simul mixtos habet.

In lue Venerea curanda nullum est medicamentum decocto Guaiaci præstantius aut certius. Nam fi ut decet procedat curatio, suòque tempore decoctum illud propinetur, certiffimum est huic morbo sanitatem persectam adserri; nec recidivam pati qui simili lue laborabat, modò in idem conum se

Vires.

Convenit item hydropicis, afthmaticis, epilepticis, morbis vesicæ & renum, doloribus juncturarum, omnibus morbis ab humoribus frigidis & flatibus procedentibus & diuturnis, quibus inutilia fuerant

ordinaria medicamenta, præsertim si morbum Gallicum subsequantur. Monard.

Usum decocti in curanda L.V. Hispani ab Indis edocti sunt. Magnis doloribus morbi Gallici (quem ab Inda muliere contraxerat) Hispanus quidam torquebatur: ejus famulus Indus, in illa provincia medicum agens, aquam Guaiaci propinavit, quâ non solum magnis illis cruciatibus liberavit, sed pristina sanitati eum restituit. Hujus exemplo plurimi alii Hispani simili morbo insecti curati funt. Unde brevi per totam Hifpaniam & univerfam orbem ejufmodi cura evulgata eft. Morbus iste India: Occidentali familiarittimus & endemius in hunc modum in Europam propa-

gatus fertur.

Anno 1493. co bello quod Neapoli gestum est à Rege Hispanix adversus Regem Galliz cognomento magno capite Christoph Columbus, ex prima illa profectione, quam Novi Orbis inquirendi causa susceperat, rediit, & detectis S. Dominici alissque insulis, inde Neapolin (ubi tum Rex Catholicus erat pace cum Gallo facta) viros & mulieres deduxit. Commeantibus ultro citróque exercitibus, Hispani primum cum Indicis mulieribus, & Indi cum Hispanicis consuetudinem habuerunt: deinde in Italos & Germanos serpsit hoc malum; postremò etiam ad Gallos & sic per universum

Initio varia fortitus est nomina, Hispani putantes se à Gallis contagium hausisse Gallicum morbum nuncupărumt; Galli existimantes se Neapoli eum consecutos Neapolitanum vocărunt; Gerbum nuncupărumt; Galli existimantes se Neapolitanum vocărunt; Gerbum nuncupărumt; Gallicum nuncupărumt; mani ab Hispanorum contubernio hanc scabiem ad se manasse videntes scabiem Hispanicam appel lârunt. Alii rectissimo nomine Serpiginem Indicam eum vocârunt, inde enim prima hujus mali ori go. Frustra etiam de causa & origine hujus morbi à medicis tunc temporis disceptatum est.

Decoctum parandi modum & methodum eo utendi ad morbi hujus curationem non pigebit è Monardis historia huc transcribere. Light

Ligni minutim concisi aut ejus scobis 3 xij. corticis ejusdem Ligni contusi 3 ij. in sex aquæ sextariis macerantur fictili novo, aliquantulum capaciore, 24 horarum spatio: fictili bene obturato lento & luculento igne coquantur ad quatuor aqua fextariorum confumptionem. Cocta aqua refrigeratur, colatur, & fictili novo affervatur. Statim supra idem lignum quod decoctum suerat injiciantur denuo octo alii aquæ fextarii, coquantúrque ad duorum confumptionem: coletur hæc aqua. & feorfim affervetur. Sumitur autem hoc modo.

Infirmus purgato corpore ex medici confilio cubiculum deligit apricum, quo neque aer, neque frigus genetrare potest. Lectum ingressus diluculo aquæ prioris calidæ § x. sumat, & egregie operiatur ut sudare possit duarum horarum spatio: deinde sudore absterso linteamina mutet, & indussum calefactum induat: quatuor deinde post horis uvæ passæ illi dabuntur & Amygdalæ, panísque bisco-Aus, neque affluenter, neque parce, & de aqua secunda bibet quantum satis erit, etiam interdiu. Odo horis postquam comederit ex priore aqua calente denuo uncias decem hauriat, sudabit item dabus hors &c à fudore uti fuperius mundabitur. Una post fudorem hora de iidem pass, attaubit et dabus hors &c à fudore uti fuperius mundabitur. Una post fudorem hora de iidem pass, Amygdalis &c pane biscocto coenabit, &c ex aqua secunda bibet. Servabitur hic ordo quindecim diebus prioribus nist vires, nimium collabantur, quia eo casu etiam præter supradicta pullus gallinaceus assus concedetur. In minus robustis, qui extremam illam victus rationem ferre nequeunt novem dies sufficient. bibet: 17. die ad priorem ordinem redibit, sumétque mane & vesperi aquam prioris decoctionis, sudabit, eademque victus ratione utetur, nisi quòd pulli loco dimidiam gallinam edere poterit. & sulli dabit, eatenque victus raturie uteurs, im quos pain acco culturaria, gaintain carte possant, ce inne misera aliquanto plus; eámque victus rationem ad vigefimum ufque diem producer, quo rempore per cubiculum veltitus & bene amictus ambulare poterit. Quibus elapfis denuò purgabitur, & per alios 40 dies aquam bibet, felectifimam victus rationem observando in rebus non naturalibus, mulieribus abstinendo & vino, cujus loco simplicem ejusdem ligni aquam, aut si eam fastidiat aquam in qua Anisum & Fæniculum decocta sunt bibet, eritque cæna sobria & sine carnibus. Hac. inquit, methodus Luem cujuscunque sit generis radicitus extirpat. Alii aliter sentiunt, neque hanc peltem abíque ope Hydrargyri extirpari posse affirmant, si penitius radices egerit. Cæterum de præparatione Decocti Guaiaci ejúsque utendi ratione in curanda Lue Venerea con-

fulantur Fernelius aliíque medici.

Lib. XXX.

C. Bauhinus Guaiacum cujus ramulum cum floribus & fructibus pingit Clufius notis ad Monardem à duobus prædictis distinctum facit, & titulo Guaiaci foliis Lentisci proponit: quam recte ipse vi-

Palmæ fanctæ similis arbor J. B. Guaiaco occiduo similis arbor Park.

Hujus surculi quos habuit Lobelius rami erant arboris grandioris, recti, cortice arboris Iuda, folio Citri, carnoso, nudo, Lauro latiore, breviore, nervoso, horum in summis hærent folliculi pallidi, coriacei, circinatæ rotunditatis, admodum compressi, nummo Coronæ Gallicæ pares; quorum medio infunt femina Lentis effigie & colore, compressiora, gustu amaricante.

Hanc C. Bauhinus Guaiaci sui secundi seu Guaiaci propemodum fine matrice synonymam facit-

Palum sanctum India Occidua Ad. Lob. Park, Guajacum Orientale C. B.

Species est hac à Guaiaco diversa, quamvis similis, nempe non vasta ut Fraxinus, sed minor & ei concolor cortice: folia cujusmodi Plantago, sed crassiona, minora, pinguiora, breviora: fructus Juglandis magnitudine, alvo fubducendæ idoneus.

CAP. XVII.

Andira vulgo Angelyn Pilonis Marcgrav. Arbor nucifera Brasiliensis, fructu ovi sigura & maoni-Pifo.

Ux species sub nomine Angelyn in nemoribus conspiciuntur. Utraque externa facie inter se similes, sed interna qualitate multum differentes, quæ facile utique dignoscuntur, quòd alterius cortex, lignum, & fructus amarissimi sint, instar Aloes; altera major nullius mamielti fit faporis, ex cujus fructibus fera pinguescunt. Utraque ligno est duro, & ad ædes fabricandas apto, utraque cortice cinereo, folis Lauri fimilibus, sed minoribus, oculis seu gemmis nigricantibus, è quibus plurimi flores fragrantes, copulati, purpureo & cœruleo colore infignes, prorumpunt. Frucum profert ovi figura & magnitudine [figura Juglandis, ovi gallinacei magnitudine Marcgr.] primo faturate viridem, sed mox nigrescentem, qui uno latere quasi saturam monstrat.

Fracto duro putamine nucleus apparet ex albo flavescens, amaricantis & ingrati saporis cum ad-Vireta strictione quadam, cujus pulvis ventris lumbricos expugnat, ea tamen cautione, ut infra scrupuli

pondus exhibeatur, ne medicamentum in venenum abeat.

Ddddddd 2

SECTIO

ulto omiti na

Б веловир в

า ไม่เมื่อ อากา มีรายคโลก เสรียดการ วิที่ เครื่อง

sugar S

De Arboribus Fructu sicco Bacciferis.

The Arboribus Fructu fucco 154

in the arboribus fructu fucco 154

in the state of the function of the functio Arrus, unde Laurea (inquit Vollins). Græcin videri posset. Nam apud Hesychium legas Auseu vid Abolu. Sed si à Græcis, pottus putem esse à leve des a laurea (inquit Vollins). Sin Laurius originem debet, fortasse est à leve dest, purge, nam sanguinse purgends habet potestatem. Vel, si Veteres potus audiendi, prins id est, purge, nam sanguinse purgends habet potestatem. Vel, si Veteres potus audiendi, prins id laudes, est que ad à laude. Servius ad Eclos 8. Cur iamen triumphantes Luno comonante ha ratio laudes, est que appud Vetere, a laude habeti pomo, nam Laudim dicebant. Nec tantilm laudem pro laure, est guniana appud Vetere, a laude habeti pomo, nam Laudim dicebant. Nec tantilm laudem pro laure, est service superiori laurea olim laudeam vel ludeam dixerium.

Admit Erymologo quali stoppim dicitur. In que est or mo distante confirment pon morbola Volstius, apud quem plura vides.

Etymon non improbat Voffius, apud quem plura vide.

Laurus Ger, J. B. malgaris C. B. major free latifolis Park. an minor ejuldem? The common May-true.

Laurus plerumque multis ftolonibus luxuriat, vel mediocris arboris altitudinem affectuta, alioqui in jufta magnitudinis arborem excrefcit, praefertim regionibus calidioribus, caudice enodi, corne in jufta magnitudinis arborem excrefcit, praefertim regionibus calidioribus, caudice enodi, corne tenui, materia rará, nec multium validà. Radices habet craffas, imaquales & obliquias. Catenim tenui, materia rará, nec multium validà. tenui, materia rara, nee mutum vanua, perpetui vivoris eft, nitidi in junioribus, in adultioribus faturatioris. *Felia* ei oblonga, dura, aominata, fed mucrone alias acutiore, alias obtufiore, fefcunciam aut duas uncias lata, palmo longora, versus pediculum & mucronem paulatim angustiora reddita, qua secundum longitudinem pecunit versus pedicilium et mucronem paulatim anguntora reduita, qua iecundum iongitudinem peicum costa recta, obliquos in margines nullo ordine nervos exporrigens: fapor acer, aromaticus se subamarus. Adharent autem folia ramis viridantibus brevi pediculo. Flores fecundum ramos exeunt conferti, hederaceis quadatenția similes, majores, abbi [Lobelio flavescentes] multis in medio apcibus: quibas succedunt baçea; Cerațiis minoribus pares, oblonga, colore primum viridi, ub matururim migrae, qua sub cortice tenui nucleum bissidum callosum ac durum, cum alăqua acimonia

amarum ac pinguem claudunts. Augustam floret cantium, flore copiolo, racemolo, (ivam Theo Laurus (inquir C. Bauhinus) quardam floret cantium, flore copiolo, racemolo, (ivam Theorem Laurus (inquir C. Bauhinus)) phraftus vocat) & fructum non fert; alia fructum fert, in quo etiam differentia: alterius intum-do modicè oblongus est: alterius oblongus, gracilis, & utrinque ovato mucrone turbinatis. Laumn fulmine non ici veteribus perfuafum fuit. Hinc Tiberius Imp, qui tonitrua præter modum expari & exhorruit, tonante celo, contra fulminum metus, nunquam non Lauream coronam capitegatavit. Verium quam hog fallium & juperfiitiola credulitate fundatum experientia quam adjetta-

cuna, elegantifume Lauri, Rome in palatio Ducis de Caftro fulmine iche liculenter, offender Eadem inperfittione nititur observatio illa de crepitu quem folia & virge Lauri, inter uendum edunt. Nam fi crepuissent au fonantiùs haud dubie portendi selicem eventum rebantur; quòd fi tacita deflagraffent, triftem & inauspicatum.

Laurum Apollini sacram inde fabulantur poetæ quòd virgo Daphne quam deperibat in hanc ar-

borem conversa est. Vide Ovid. Metamorph. 1. Triumphantes apud Romanos coronam Lauream gestabant, vel Lauri ramum dextratenebant. Sed & aliter præterquam in triumphis etiam victoriæ nuncia fuit Laurus: nam & tabernacula, & falces, & litera, & naves militimque jacula, lancea, pila Lauro in eam fignificationem adornata funt, ut & Plinius affirmat, & Ebrodunensis historiæ auctores adductis exemplis oftendunt.

nunt, ut et l'unius amirmat, et introdunentis nitrorize auctores adoutets exemplis oitenduit.

Lauris celli frigidioris impatiens est, minus tamen qu'am Myrtus. In Germania, Anglia, Gallia et Belgio nonniss fata et diligenter culta provenit. Qu'od si in Germania hyeme tegenda et hyocaulto reservanda est, reche scribit Turnerus in Anglia felicitis adolescere, virereque qu'an pocaulto reservanda est, reche scribit Turnerus in on requirit, sed interda est sibil do resica hye Germania; apud nos enim eam curam est. turelam non requirit, sed interda est sibil do resica hye meno nili præter folium afpera fit, facile tolerat. Quod fi quando frigore perufta & corrupta it

In Italia spontaneam observavimus non infrequentem in sylvis & sepibus. In monte Atho inà radice denuo repullilat. gentes & præaltæ Lauri spontance nascentes ardorem Solis omni tempore reprimunt, telte Bellonio, qui quinque species in Grecia notavit : quem consule pro usu olei baccarum apud Monachos.

Floret Marcio & Aprili, Baccæ maturantur fub finem Autumni cum Olivis, & nifi decerpantur per totam hyemem ad ver ufque in arbore hærent.

Laurus excalefactoriam [emollientémque Diofe, deficcantem Gal.] naturam habet, & folis, & cortice, & baccis. Iraque decochum ex his, maxime è foliis, infessi vulvæ ac vesicæ viriis convenis Virentia folia trita & illita vesparum, crabronúmque ac apum, trem ferpentum venenis refissant maxime Sapis, Dipladis & Vipera. [Profunt & mensibus feeminarum cum oleo cocta Plm.] cum polenta autem que tenera funt trita ad inflammationes oculorum, cum Ruta teftium, cum Rofa-

ceo capitis dolores, aut cum Irino. Non temere utendum foliis Lauri existimat I.B. in instammationihus oculorum & testium, aut etiam in capitis doloribus, pro inflammationibus ergo inflationes legi mallet. Eadem profunt suspiriis trita cum melle. Cortex radicis cavendus gravidis. Iosa radix calculos Eadem profinit infinition and calculos rumpit, jecinori prodeft tribus obolis in vino odorato pota. Folia verò pota flomachum gravant, se vomitiones movent. In Graco Diofcor legitur megani in shuaze, il est, mitigat, pro quo legit Cornar, Baquiles, i. e. gravat. Sanè in alterutro membro claufula errorem subesse oftendit corum inter se repugnantia. Verum is J.B. judicio, non in primo, sed potius in postremo. Certum enim, inquit, est tum experientia, tum ex Galeno, Laurum aromaticam esse totam, & amaricantem cum nonnulla adîtrictione, hepati amicam, qualia ventriculum tantum abest ut subvertant, ut nauseabundum corroborent potius: hinc Lauri folia à Recentioribus non rarò cum nonnullis cibariis, præsertim piscibus coquuntur: nec ulla inde nausea accedit, sed cibus istis conditus sapidior ac ventriculo gratior redditur; unde wie vocem in textum irrepfisse & expungendam este. Plinium autem corrupto codice usum existimat. Verum nos Plinium Dioscoridi saltem coevum, si non antiquiorem, alibi ex Salmafio oftendimus; proinde Plinium & Dioscoridem ex alio antiquiore annore que eadem habent exscripsisse, ideóque cum in facultate illa vomitus movendi Plinius & Dioscorides consentiant, posterius clausulæ membrum proculdubio sanum est, prius corruptum & per illud emendandum, ut recte fecit Cornarius; five verum fit folia vomitum movere, five id res vera refutet. Casp. Hofmannus proposita quastione, conferantne an ladant ventriculum, respondet. Tot autoritates faciunt, ut credam hoc pofterius potiús. Ideò cum Marc. Vergil. & Cornario pro περίνει apud Dioscoridem lego βαρωία. Pergunt Diosc. & Plin.

Baccæ magis quam folia calefaciunt, menses trahunt appositæ tritæ, vel potæ. In eclegmate tritæ enm melle aut passo prosunt tabi, orthopnϾ & pectoris rheumatismis; tussi veteri detracto cortice in vino pota: nam & concoquum Pituitam & extrahunt Pin. Noftra: atas non ad pulmonis & pedoris morbos baccis utitur, fed ad ventriculi, jecinoris, lienis & vefica: affectus tum baccas tum folia exhibet: refrigeratum ventriculum concaliacium; concoctionem crudorum humorum promovent, languentem appetitum excitant, cibi faftidium pellum; jecinoris ac lienis obstructiones aperiunt, urinas cient, menses movent, & ad secundarum expulsionem faciunt. F. B. Ad juvan-dum partum deglutiantur septem baccæ Lauri ante somnum. Chespeau. Contra scorpionum setus ex vino bibuntur, & vitiligines emaculant: [Addit Plinius, Epinyctidas ex oleo illita; & lentigines & ul-cera manantia & ulcera oris, & furfures. Cutis pruriginem fuccus baccarum emendat & phthiriafin.] Expressus ex iis succus aurium doloribus auditusque gravitati auxiliatur cum vino vetere & rosaceo infullatus. L'Perunctos eo fugiunt venenata omnia. Prodeft contra icus « potus bacca cum vino ferpentibus & fcorpionibus & araneis refiftunt. Ex oleo & aceto illinutur & lieni ke jecinori, gangrænis cum melle. Et in fatigatione etiam aut perfrictione fucco eo perungi nitro adjecto prodest. Sunt qui celeritati partus multum conferre putant radicem acetabuli mensura in aqua potam, efficaciós recentem quam aridam] Dioscoridi cortex radicis calculos rumpit, partus necat & hepa-ticis prodest tribus obolis in vino odorato potus. [In remedio uvæ jacentis quadrantem pondo baccarum foliorúmve decoqui in aquæ fextariis tribus ad tertias, eamque calidam gargarizare con-

Laurus folia trita olfactáque subinde pestilentiæ contagia prohibent, tantò magis si & urantur] Hinc Commodus Imperator, Herodiano tradente, tempore pestis, consulentibus medicis, ad loca Lauris abundantia laureatus secessit. Herbæ enim perpetuò virentes, autoribus S. Grembs, Cardilucio allisque Helmontianis, sunt pestis alexiteria, corruptioni resistunt, seque defendunt contra astrum & frigus, unde nobis planè fignavit Deus, illas plantas perennes femper esse ad manum pro quoudiano usu generis humani, continent enim in se balsamum, omnis corruptionis propugnatorem.

Adversus boum coriaginem, tradente Colum proderit Laurum decoquere, & ea calida terga fovere, multóque oleo & vino confestim subigere, atque per omnes partes apprehendere & attrabere pellem; idque optime sub dio Sole fervente.

Medicamenta varia ad Lachrymas Oculorum, Ambustionem, Aurium gravitatem & sonos, Coli? cam, Uvulæ relaxationem, urinæ retentionem, partum facilirandum, capitis dolorem, hemicraniam, è baccis aut foliis Lauri parata vide apud J. Bauhinum Hift, plant. lib. 4. c. 1. p. 414.

Olei Laurini multiplicis mentio fit à Veteribus & Recentioribus.

Aliud è baccis recentibus con

tufis exprimitur, aliud è baccis contufis vel etiam integris, in aqua fervente bullitis: oleum aquæ (ipper-natans in vafa colligitur. Aliud per destillationem elicitur itc, R Bacc, tibi; contufis super affunde aquæ tepidæ tibii, vel iv. Postquam aliquandiu steterint destilla per Alembicum vel Velicam. Sic prodibunt oleum & aqua per tritorium separanda.

Dicitur etiam oleum Laurinum quod fit è foliis aut baccis Lauri in oleo omphacino decoctis, Oleo Laurino vis inest excalfaciendi, emolliendi, spiracula venarum aperiendi, & lassitudines dicutiendi. Quin & malis nervorum omnibus, doloribus aurium ac destillationibus confert: restum verò vitio ex frigore contracto laborantibus illitum est præstantissimum, & maximè siquid aliud utile. Ob vim ejus excalfactoriam Paralyfi, Spalmo, ilchiadicis sugillatis, capitis doloribus inveteratis, detellationibus, auribus in calyce Punici calefactum illinitur. Colo doleni ciyftere influim mire prodeft, ut & horrori febrili. Verum in calidis & biliofis temperaturis ab eo abstinendum. Vermes & pediculos, tam agresses, quam domesticos & lendes enecat [Imo boc facit oleum quodcunque] In genere utile est in affectibus frigidis maxime exteriùs illitum; intus sumptum nauseam movet,

Schroderus de olco stillat. hæc habet. Discutit insigniter flatus & ventositates, præcipuè in spasmis gravidarum, ut & in colica. Siderata membra illitu restituit, auribus inditum dolores compelcit, auditumque confortat, delet impetigines, lentigines & qualcunque faciei maculas. Denique ichorofis capitis doloribus medetur: phthiriafin & tineas curat.

Emplastrum Laurinum ad Hydropen, ad dolores à flatibus aut causa frigida ortos, dolorémque colicum utile oft.

Electuarium etiam de baccis Lauri flatus diffipat.

Ddddddd 2

Si

1689

Locus.

Tempus.

Vires.

assumpte purgant deorsum non lavi totius corporis perturbatione, auctore Parkinsono. Unde miror Lobelium scribere sturnos issdem valde quam libenter vesci, turmatimque ad illas convolare.

Lib.XXX. De Arboribus fructu per maturitatem sicco:

4. Laurus Sylvestris Cretica Alpin. Exot. Park.

Nascinur in montanis Cretæ insulæ, pumila, fruticosa, ferens virgas oblongas, graciles, nigro cortice obductas, denfis veluti nodulis inaqualiter utrinque & in medio politis infectas, ligno albo. duro, feréque gustu insipido præditas, utrinque ramulos producentes, breves, virgis plane similes. at graciliores, in quorum cacuminibus spectantur folia Lauri Sylvestris figura, colore, crassitie atque duritie fimilia, fed paulò minora, in acutúmque definentia, pediculis brevibus inhærentia, numero quinque aut fex, aut plura etiam fimul in ramulorum cymis inordinatim polita, ferè omnino inodora, linguam excalefacientia cum levi adstrictione. Singuli verò ramuli habent unum aut duos aut tres breviffimos caudiculos, fubriles, duros, lignofos, tribus vel quinque pediculis minimis præditos, fingulis fructum rotundum ferentibus, Piperis magnitudine, in tres partes Lathyridis modo diffectum, corrice tenui, rufo vestitum, cujus quælibet pars continet semen unicum albicans, oblongum, magnitudine & figura Tritico valde fimile, substantia fragili, non expers odoris gravis, gustu amarescens atque linguam excalfaciens. Ex foliorum, virgarum & quadantenus etiam fructuum cum Lauro Tino fimilitudine, Laurum Tinum feu fylvestrem merito vocandum censuit Prosp. Alpinus. Usus in medicina nullus hactenus compertus. Conjecturas Alpini de viribus omitto.

CAP. III.

Coffee Frutex ex cuius Fructu fit Potus.

Bon vel Ban arbor J. B. stem Buna, Bunny & Bungbos Arabum ejusidem. Bon arbor cum fructus sun Buna Park. Euonymo similis Agyptiaca fructus baccis Lauri simili C.B. male Agyptiacam, negue enim spontanea, negue culta in Agypto invenitur, sed in Arabia selice stanum. Bunnu Rauwolf. Buna ex qua in Alexandria fit potio Clus.

Rbor hæc (inquit Alpinus) cujus femina ex Arabia felice asportantur, Euonymo similis A eft, foliis craffioribus, durioribus, viridioribus, perpetuóque virentibus. Nec flores, nec fructus describit. Vidisse se ati in viridario Halybei Turcæ. Vessingius cum in Ægypto

pergrinaretur în viridariis qua îbi accedere lionit arborem hanc non amplius confessit.

M. Du Four Mercator Lugdunerifis qui tractatum de potu Goffer edidit, omnium qui de eo scripti extant optimum, arborem lic breviter & imperfecte describit. Cerasos nostrates minores proxime refert, tum ramis & foliis, tum magnitudine; siquidem Arbusqulæ modum non excedit. Rami equi tenues admodum sint, folia parva, solida seu compacta, spissa, viridia, quæ subito decidunt. unde fructus in arbore nudi & folibus expositi ad perfectam maturitatem restant. Qualem serat slorem à nemine traditum invenio.

Fructum fic describit J. Bauhinus, magnitudine æquat aut certe parum superat Ricini nostratis semen, olivari figura, una parte sulcatus, vel utraque, cortice exteriore crassiore, nigricante, interiore tenuiore, & quà nucleum spectat rutilo, altera facie cinericea. Utroque cortice detracto nucleum comperimus durum, Dactyli officuli effigie, lacuna secundum longitudinem sulcatum. pallentis cinerei coloris, faporis amaricantis & ingrati. Ab umbilico ad oppositum mucronem oftendir gemina grana.

Rauwolfius fructum hunc in duobus locellis totidem grana flavescentia continere ait. Verum falfus est, non enim binis locellis distinctus est hic fructus, nec bina grana aut semina continet, sed unum & fimplex granum seu nucleum in binas valvas seu lobos, exteriore parte gibba, interiore quà committuntur plana, & in medio per longitudinem fulcatos, sulci seu fossulæ labris marginibusve introrsum convolutis, ut singuli lobi seorsim concham Veneream perbellè referant.

Ex his nucleis toffis, in pulverem redactis & aquá decocits tum Arabes, tum Ægyptii quin & Turca omnes per vaftum illud imperium potionem parant Coava feu Coffee dictum, colore nigrum, non tamen, ut vult Rauwolfius, atramenti inftar nigerrimum, quem pitiffando forbillant geum, non tamen, it vuit Kauwonius, attement intea ingerimium, quein primatuo loobaara. *Annota: in ex teftis & procellains quam poffunt calidifinuum, five inquit * Veflingius, otti fui oblectamen. *Annota: in tum, five bona: valetudinis firmamentum quarant. Venditurque hic potus in publicis tabernis, pl. *Annota: in tum, quarum aliquot mille, eodem teste, in una urbe Cayro habentur.

Utuntur autem hoc decocto, Alpino autore, ad roborandum ventriculum frigidiorem, adjuvan-damque concoctionem, & non minus ad auferendas à vifceribus obstructiones, inque tumoribus hepatis & lienis frigidis, & antiquis obstructionibus. Uterum etiam excalsacit & ab obstructione liberat; unde in familiari usu est apud omnes Ægyptias Arabasque mulieres; ut semper dum sluant menses, ipsorum vacuationem, hujus decocti ferventis multum pauliatim sorbillantes adjuvent: ad promovendos etiam in quibus suppressi sunt usus hujus decocti, purgato corpore, multis diebus utilis eft.

Potus Coffee celebratur maxime vi antihypnotica, ut nemo ferè sit ex ejus potatoribus qui virtutem ejus in somno abigendo satis efficacem in seipso non sit expertus. Hujus phænomeniætiologiam quam reddit Clariff. Willifius, quoniam non usque quaque mihi satisfacit, * apud ipsum re- * Pharmaceut, quirendum omitto. Que de ejus usu observavit & precepit adscribam. Hic potus communissimo ration part i, licet in usu, ac in quibussam casibus apprime utilis & valde medicus sit, in aliis tamen forsan no Sest. 7. c. 3. xius aut minus salutaris existit. Nam ex vulgari observatione Coffee potatores nimii macilenti sape-

Si Lauri exficcatæ ramus ramo frequenter confricetur, superasperso sulphuris pulvere ignis statim Si Lauri exticcate ramus ramo rrequentes commecus, imperante impinite puivere ignis statim exfiliet; quod mirum, cum Lauri lignumileve & spongiosum sit. Sed nihil Hedera præ stantus que teratur, quæ terat Lauro. Plis. cum attritio utrinsque sit, quæ teratur, quæ terat perinde est, ut nobis quidem videtur.

odis quintem vincente. In Catalogo Horti Academici Lugduno Batavi à D. Hermanno edito has Lauri species seu va.

notates invento.

1. Laurus Indica Aldini. Laurus Regia Hort. Regii Parif. Hanc nonnulli Persex arbori Clus. eandem esse volunt. Laurus cujus correx Cassia lignex assimilatur Park.

2. Laurus latifolia, manuries Diofcor. C. B.

3. Laurus vulgaris C. B. & aliorum. 4. Laur. vulgar, folio undulato Hort. Reg. Par. 5. Laur. tenuifol. mas Tab.

In Tho. Bartholini Act. Medic. Ann. 1673, inter Plantas à M. Stolle Hafniam allatus à Pro-

mont. Bonæ Spei invenio.

Laurum Africanam ferratis foliis: cujus folium Londino ad me misit D. Tancr. Robinson. Erat id pro magnitudine angustius & longius Lauri vulgaris folio. Ramulum etiam ejusdem habeo ex pro magnitudine anguitus co congress. An Euonymo affinis Ethiopica semper virens fructu globoso scabro, folis Salicis rigidis ferratis Herman. H. Leyd. Lauro ferratæ odoratæ Stapelianæ fimilis inodora Cap. Bon. Spei Breyn.

6. Bod. à Stapel habet Laurum serraram odoratam.

Compton, fub nomine Lauri Tulipiferæ baccis calyculatis, quam ingeniofissimus Vir D. Banister transmist è Virginia, folia ei integra, non tam viridia & crassa quam Lauro ceraso.

CAP. II.

Laurus Sylvestres sen Laurus-tini.

1. Laurus Sylvestris Corni famina foliis subbirsutis C. B. L. Tinus Lustranica caruled bacca Park Lauri Tini Sylvestris primum genus J.B. Tinus 1. Clus.

Clul. Agnitudine Cornum feminam æquat, virgásque habet oblongas, quadrangulas, ramosas Folia ordine diffineta, perpetuo gemina fimul inter se adversa, magna, lata, Cornus ferminæ foliis pæne similia, ad Laurina tamen accedentia, perpetua, nigricantia & splendentia; nullo odore & amaro sapore prædita cum nonnulla adstrictione. Summis ramis Florams pentapetalorum umbellas profert, candidorum & odoratorum. Deinde fructus succedit Mynibac cis paulo longior, planior, angulosus, cœrulei coloris elegantissimi.

Nascitur præruptis & lapidosis locis inter alios frutices, & in sepibus circa oppida Lustaniz Montemor ho novo & Tomar, ubi cum suo flore & fructu collegit Clusius mense Novembri, tamessi

aliàs Julio & Augusto floreat, fructus Octobri maturus sit.

2. Laurus Sylvestris foliis venosts C.B. Tinus II. Clus, Laurus Tinus alter vel 2. Clusii Park Tinus altera J. B.

Eadem que superior altitudine assurgit, frequentioribus & firmioribus ramis, cortice ex rubro vi-rescente recitis: circa quos folia superiore aliquantulum angustiora & oblongiora; pluribus vens distincta fibi invicem opposita ut in priore. Flores extremis ramis etiam umbellatim nascuntur, colore nonnihil foràs purpurascente, minùs odorati quàm superioris: fructus etiam minor est, ple-

nior, nigrior. Uno duntaxat loco in Lusitania quodam monasterio Pera-longa dicto locis incultis supra Ulyssip ponem recens extructo observavit Clusius secundum piscinas & deinde Bæticæ maritimis. Hujus igonem habet Gerardus sub Titulo Lauri Tini Lusitanica. Lauri-Tini fructum esse ficcum, Monococcum & umbilicatum observavit D. Sam, Doody; ideoque ad bacciferas umbilicatas fructu sicco re-

3. Laurui sylvestris folio minore C.B. L. Tinus sylvestris alter sive tertius Park. Tinus III., Clus. J. B.

Arbuículæ magnitudine, minore est folio quam superiores, Laurino tamen latiore, lavi, nigricante, perpetuo, ramos ordine quodam per intervalla ambiente, ut in superioribus generibus. Umbella: florum nonnihil foras purpurafcentium fummos ramos coronant; deinde fructus ex cœruleo nigricans, lavis, minor quam in aliis. Bis plerumque floret, Vere & sub hyemem.

În Italia circa Romam, Tybur & alibi frequens oritur. Observavimus etiam in Sylva Valena prope Monspelium. Ego cum J. B. sentio hanc speciem esse quam Lobelius in Adv. Laurum Tinum cœrulea bacca vocat, & in Valenæ nemore Norbonæ plurimam, & plerisque locis Ceti montis inter Cocciferas Ilices frequentem nasci scribit: quamvis C. Bauhinus & P. Magnol ad primum genus illam referant.

Bacca degultata non fecus ac Mezerconis aut Laureola os & fauces inflammant, eo ardore & Vehementia, ut nonnifi diuturno tempore aut lacte in ore detento leniri & mitigari poffit: intro

Locusa

F costs.

Lacus.

Vires.

numero, item paralysi & Veneris impotentiæ obnoxii evadant. Prior effectus ità frequens & numero, nem paras, ut pluribus Coffee potum ideò tantum interdixerim, quòd ad macilentiam disponar. Duoad cerebri autem & nervoli generis affectus, existimo me ad eos interdum curandos hunc po-

tum adeò frequenter præscribere, ut non alius quispiam magis.

1692

im adeo trequenter practicules, at non and dephalicis, viz. Cephalalgia, Vertigine, Lethargo, Profectò in agritudinibus & morbis plerifque cephalicis, viz. Cephalalgia, Vertigine, Lethargo, Catarrho, &c. ubi cum pleno corporis habitu & temperamento frigido aut minus calido, atque lan-Latarino, ecc. un cam pieno carponi de la figura de la fi atque functionum omnium nebulas dispellit: verum è contra qui graciles, & temperamenti biliofi aut melancholici sanguinem acrem & retorridum, cerebrum calidius, & spiritus animales nimis incitatos & irrequietos habent, à potu ifto prorsus abstinere debent; utpote qui tum spiritus tum niciatos & inequatos nacionales quibúsque obeundis inhabiles prorsus simulque impares numores magis pervetut, a impares reddit. Observayi enim multos spirituum copia haud satis uberi præditos, ac insuper cephalalgiæ. vertigini, palpitationi cordis obnoxios, artuumque tremori aut stupori, à potu Coffee illico deterius habuisse quoad istos affectus, & statim in toto corpore languorem insolitum persensisse.

D. Dufour jam dictus in tractatu suo supra laudato de viribus & usu porus Coffee magno cum indicio disserit, observationes & theorias experimentis inadificans aut confirmans. Utilem practipuè elle oftendit in digestione ciborum prava, appetitu languido, alissque viscerum affectibus, quo pue ene oriental in agrantia historiam narrat de ejus effectu in Marchione de Crillon, à quodam Professore Monspeliensi sibi communicatam: præterea in Arthritide vaga scorbutica, in calculo & arenulis (cui populi Orientales idcirco minus obnoxii funt) in fluxibus quibuscunque. tas fi, phthifi, febribus intermittentibus, cephalalgiis, &c. & in fingulis is affectibus curationum exem. n, putuni, reoriosi nerimentosi pla producit à multis è celeberrimis Europa; medicis ad fe tranfiniffa, addit infuper telimonia & fuffragia concordia D.Spon, D. Thevenor, D. Jo. Chardin, D. Bernier, qui in Oriente longe latéq, peregrifuffaçia concordia D.Spon, D. Thevenor, D. Jo. Chardin, D. Bernier, qui in Oriente longe latéq, peregrifuffaçia concordia D.Spon, D. Thevenor, D. Jo. Chardin, D. Bernier, qui in Oriente longe latéq, peregrifuffaçia concordia D.Spon, D. Thevenor, D. Jo. Chardin, D. Bernier, qui in Oriente longe latéq, peregrifue de la concordia de la conco nati funt. Tandem recenset constitutiones corporis quibus minus utilisaut etiam noxius sit sic pous.

Carterum bonitas Caova pracipue dependet à curiofa & exquifita toftione. D. Bernier affirmat duos tantum homines in urbe Cayro fuisse qui Caovæ rite præparandæ artem & mysle. rium callere reputabantur. Justum torrefactionis gradum modumve pauci norunt; si vel nimium vel parum torreatur corrumpitur. D. Dufeitr totum processum describit. Adulteratur crussis panis adultis, fabis toitis & fimilibus. Ad Coffeam decoquendam vafis cupreis aut stanneis passim numtur. Opinamur commodiora huic ului fore figulina; "quòd metalla non rarò liquorem fuis qualitatibus imbuere verifimile sit. Observat idem Dufour mundæ & probæ Caovæ libram unam Ingduni, caută in vasis diligenter occlusis destullatione 3 iv s phlegmatis cum pauco volatili spiriu leu potius sale admixto reddidisse: 3 ij & 3 v crassi & nigricantis olei, quod rectificando slavum evafit : Caput mortuum quatuor circiter uncias pendebat; adeò ut quarta ferè pars inter destillandum absumpta evanuerit, quantumvis vasa exacté commissa & cæmento, ut vocant, inducto clausa el sent, argumento non inefficaci Caovam multas particulas egregie volatiles & penetrativas in se continere, quibus ut verifimile est somnum arcet. Caput mortuum salis fixi drachmam suppeditabat. Excerpta hæc è D. Dufour tractatu ad me transmist D. T. R.

Muis in Podalirio redivivo p. 57, 58, hæc adfert. Quid sentiendum de potu Coffee & Tee? Ezo cum Lugduni Batavorum studis operam dareni, pet totum anum Ceptua confes da la periodi Lugduni Batavorum studis operam dareni, pet totum anum Ceptua botani, è postquam pottu copiosori Teé, è praccipue quidem Cosse quotidie sumendo assueri, semper immunis ab ca vixi, non tantum sed & ab omni alio incommodo, quamvis antea ità vixenm, u mortis haberet vices lenta quæ trahebatur mihi vita gementi, qui per totum quinquennium cum

longa morborum serie acriter conflictavi.

Idem potum Coffæ multum valere ait in Arthritide fixa.

Idem nonnullos inquit novi meorum familiarium antea haud parum à nephritide cruciatos, qui nullum incommodum indè amplius persenserunt, postquam potum Costa satis magna copia quoridie assumpsere. p. 85.

Complures hodiernarum puellarum ad nitorem dentibus conciliandum fricant eosdem pulvere

Coffæ toftæ. Idem p. 45.

Quidam correptus est cholera atrocissima, convulsionibus valde dolorisicis utriusque cruis stipatâ, ac ab interna causa exortâ, quem brevissime ac felicissime sanavi solo potu calido Costa copiosè assumpto, qui retinebatur in ventriculo; tinctură opii, aquâ mentha, sero lacits, Cereviia, vino per vomitum rursus ejectis ac frustra usurpatis. Idem p. 130. Communicavit D. Edu. Huls.

Qualitatum (inquit Veslingius) quas manifestas vocant in hoc fructu harmonia dispar est. Cortex enim frigidi particeps cum exsuperante tamen siccitate, nucleus verò moderatè calidus. Ille levi quadam aciditate, hic evidenti amaritudine linguæ fenfum haud inclementer afficit. Corticis decoctum inter aftivos ardores rectius febricitantibus exhibetur. Nostrates cortices exemptos an-

tequam nuclei torrefiant rejiciunt, nec ullius eis usus sunt.

Arbuscula hæc in ea duntaxat Arabiæ felicis parte quæ intra Tropicos sita est provenire dicitur: Avabes autem in vegetativa seminis vi destruenda seu coctione seu ustione id fiat, nè alibi sci. satum germinet, admodum diligentes funt. Nec ab re sane; siquidem immensa opes ex unica hac merce Regionis Caovifera incolis accrescunt; cum in eam ex hujus proventu & venditione aut permutatione totius ferè orbis divitiæ confluant. Unde hæc saltem Arabiæ felicis pars verè perappe est, imò Felicissima nomen meretur. Nemo facile dixerit, & certè fidem omnem superaret si dici posset, quot hujus fructus millena modiorum millia quotannis divendantur & in exteras regiones exportentur. Per universas Imperii Turcici provincias frequentissimus ejus usus est, adeo ut, teste eruditiss. Veslingio, mille aliquot tabernis decoctum ejus in una urbe Cayro divendatur. Nec minus frequentatur ejus potus in Barbaria magnâque parte Africa. Quin & Europam non ità pridem invasit, & in extremum usque Septentrionem penetravit. In Anglia certe nostra magni ex ejus vectigali & tributo reditus ad Principem accedunt : nec pauciores fortè in urbe Londino Lib. XXX. De Arboribus fructu per maturitatem sicco.

taberna Coffearia quam in Cayro ipfa inveniuntur. Nec in Londino tantum, fed & in omnibus per totam Angliam urbibus & oppidis celebrioribus ejulmodi taberna occurrunt. Mirum interim per rotation chefaurum unius gentis peculium effe, camque lucrofæ ftirpis plantaria intra unius provincia angultias coerceri. Mirum vicinas nationes extimulante invidia aut avaritia ca iamoridem non vel vi depopulatos effe, vel femina aut vivifadices dolo furripuisse. Mirum quem vigilem Draconem Caovetis suis tuendis præficiant indigenæ, qui omnes insidiantium technas & conatus frustrenen Caolada. Nec enim dubito quin in eodem climate eddem foli constitutione & temperis/cali gaudente sata, & feliciter adolescere & ad frugem pervenire posset. Missum denique unus regionis melles totius Orbis expenfis fufficere. Oporter utique ut & terra ferrilallima fitte & tarifundia arbufculis confita spatiosissima. 3. Charachana minor India Anne 41

> Ad three unit to the problem that $\mathbf{v}_{i}$ is decreased as a constituent, which is a review $\mathbf{V}_{i}$, $\mathbf{V}_{i}$, $\mathbf{v}_{i}$ Filipiación de la la contraction de la contraction del contraction de la contraction

laged according closely a decision legal D Uxus à Graco 7/60, foliis perpetuis parvis, odote gravi, matetie folida ponderofa flavicante, fructu tricuspide & tricapsulari cum seg intes seminibus lucidis spadiceis, ab alia io à vi li vits coltifie escricii. quacunque arbore facile diftinguitur.

A. I. Bunus J. B. Ger. arborescens C. B. arbor vulgaris Park. The Box tree.

Perpetuze frondis arbor est, densis ramis brachiata, cortice scabro, albo, materie durissima, flava, nullâ intus medullâ, valdê æquali, ponderosa, adeò ut aquæ injecta rectà sidat, imò nec cariem sentire in aquis notat Matthiolus, Folia creberrima, æterni viroris, lævia, Myrtinis obtusiora, firmiora, interdum concava, & quod notatu dignum duplicia, quæque diligenti vel cultello ità à se invicem separari possunt, ut tenuissima & ferè pellucida alterius planta esse accercitatissimo na a le nuvioni epatan permane de la colore parum grato, fapore tamen ingratiore, quorum deus, cuque videantur : fintque Buxi folia odore parum grato, fapore tamen ingratiore, quorum deus, cuque ramorum ferè est adversus : ex quorum alis fecundum ramulos globuli racematim esharent, qui mox in flosculos stamineos flavescentes explicantur, quo vascula excipiunt, urceolis similia, viridia, Myrti baccis paulò minora, superiore parte umbilicata, & tribus vel quatuor veluti anfulis donata, in quibus semen continetur lucidum, Fraxinellæ semini simile, slosqui pentapetali herbacei aut luteoli bafin fructús excipiunt, qui in fummo tricuípis est feu tribus anfulis donatus & in tres cellulas feu loculamenta divisus, quorum unumquodque bina femina oblonga lucida conunet. Radix magna ex parte nodofa, tuberosaque, parte præsettim superria & ex parte eminenti, qua materies ejus crispa & elegans ad varia opera expetita. Reliqua radix non magna, nec profunda, materie cum ligno eadem.

tunda, materie cum ligno eadem.

In colle quodam prope Darkingham Surreiæ oppidum, **2507** hill inde dicto copiose provenit, Locus.

Amat frigida, aprica, montes. Nulla magis quam hac glicunt montes & colles in Delphinatu & Galloprovincia. Quibuldam etiam alfiofis ad Septentriones, clivofis, incultis frutefcir. & arboref-cit. In Helvetia, Sabaudæ Burgundiæque montibus non infrequens. **f. B.** Nobis itinere & Genecit. va ad Lugdunum copiolium oblervavimus. Floret communiter Februario & Martio. Pructum fen Autumno, quo demum semen perficit, cum fructu diu arbori adhæsurum nisi avellatura Aprili nova germina promit: sed priùs lignum secare consultum si magis flavum cupis.

Durities ligni cum amarore teredines in eo nasci prohibet. Ejus materies pertinacius serris resisit, earûmque dentes replet aqualitate inerti, qua de causa artifices alterna inclinatione egerunt scobem. Imprimis verò (inquit Plinius) materies honorata Buxo est, rarò drispicanti, nec nisi radice: cætero lenis quies materiæ, filentio quodam & duritie ac pallore commendabilis, ipfa verò arbor ropiario opere, ad quod experientia sesse non alia accommodation, ut qua eb dense submassente sircu-lui & frondet in animalium aliorumve esse componi & detenderi pra alia quaecinque apta ess.

Quidam (ut Amatus) erroneè Buxum cum Guaiaco eandem esse arborem putârunt: in lue Venerea idem præstare decoctum ligni ejus cum decocto Guaiaci asserunt Amatus, Prævotius & alis. Lobelius quoque virgulta, lignum & folia decocta Guaiaci modo fudores elicère scribit, hujusque decocto famulam pauperculam Anglam à lue Venerea vindicatam. At Ditioribus propter ingratum & tetrum odorem rejicitur. Nunc dierum tam à pauperibus qu'am à ditioribus repudiatur, nec in usum medicum venit. Fernelius folia Buxi inter purgantia recenset, verum hodie ea nemo pra-

Alii ligni scobem astringere atque exiccare aiunt, unde decoctam in aqua alvi profluvia sanare

tradunt, & cum vino rubro prodesse in doloribus dentium à frigidis sluxionibus. Decoctum Buxi in lixivio pilos mirifice generare ab experientia confirmatur, Ephem German.

An. 12. Obl. 155. Infusio foliorum teneriorum Buxi in vino albo, calidè colata & propinata citò sanat colicam

flatulentam. Blegny Zodiac. An. 2. p. 75. Sunt qui oleum è ligno Buxi deftillant fummè narcoticum idque magnopere commendant in Epi-

lepsia, Odontalgia, dentibusque corrosis. V. Quercetani Pharmacop. restitut.

Hodie pectinum dote commendatur buxi materies ex qua laudatiffimi fiunt: imò & olim fiebant. J. B. Fiunt & pyxides, nomine etiam communicato, cochlearia, cultrorum manubria, latrunculi, doliorum fistulæ, nucifrangibula, radii textorii, cochleæ, trochi, radii Mathematici, amusses, regulæ, Quadrantes aliaque instrumenta Mathematica & utensilia innumera.

Et ut uno verbo dicamus, inquit J. Bauhinus, ad ea quacunque torno elaborari possunt, minil hoc ligno lautius, præftantius, sequacius. In hoc enim ligno sculptores exercent artem: nam politissimas quarumcunque rerum icones, plantarúmque imagines ob infignem ligni lavorem, ut vel vi vas non rarò repræsentent ex eo parant.

Verim radicum tophi ob varias maculas & intortos linearum discursus ad lautiora opera precipuè expetuntur. Buxus aurata Park.

Naturæ lusus est, non alia in re à Buxo arborea vulgari differens quam marginibus foliorum per aftatem flavis & velut deauratis.

Buxus longioribus foliis in acumen luteum definentibus. Herman.

2. Chamæbuxus minor Park. Buxus foliis rotundioribus C. B.

Ad duos aut tres pedes tantummodo attollitur, sed in latitudinem disfunditur: ramuli huic numerofi tenues admodum; folia valdė parva Myrti Tarentina, rotundiora & dilutius virentia quam Buxi arborez, crebros continuè furculos è radice emittit qui subinde radices agunt, unde facile pro-

ngarur. Magni fuperiore feculo usus erat in hortis ad areolas & pulvillos limitandos. Quoniam tames quantum æterno virore & tonfili in elegantes Schematismos facilitate visus adblanditur, tantum odore quem exhalat tetro olfactum offendit, delicatis præsentis seculi naribus fastidita & facessen justa, à viridariis nostris exulavit.

CAP. V.

De Tilia.

Ilia, si Papiæ credimus, quasi Telia, quod lignum ejus ad telorum usum sit utile ob levitatem ejus. At Martinius à mos penna, nempe ob foliola albicantia pennas referentia unde umbellatim flosculi efflorescunt.

Caterum Arbor hac ligulis foliaceis oblongis communi flosculorum pediculo adnascentibus, flo ribus pentapetalis, fructu rotundo parvo monococco, cortice lento & ad funes texendos habili à reliquis hujus generis non difficulter diffinguitur.

1. Tilia vulgaris platyphyllos J. B. fæmina Ger. fæmina major Park. fæm. folio majore C.B. The common Lime, Line of Linden-Cra.

Grata latè patentium, inque attegias fornicatorum brachiorum umbra placet Tilia, caudio mirum in modum grandescente; cujus cortici nigricanti & in vetulis crasso ac rimoso, in minoribus nec crasso multum nec scabro, sed lævi ac subcinereo, subest tenuis, lentus ac dulcis liber to tius arboris nomen indeptus, fi non potius illa hujus. Philyram dicunt. Materia alba, mollis, facilè calo cedit. Extremi ramuli fragiles sunt. Folia lata, ex rotundo in acumen desinentia, in ambitu ferrata, inferna parte minùs hirfuta quàm fuperna, quæ fere glabra. Ex horum als oi-untur ligulæ longæ, albicantes, foliaceæ, ex quarum cofta media pediculus emicat, qui in tres, qutuor, quinquéve petiolos abit, quorum finguli florem sustinent suaveolentem, quinque soliis ex luteo albicantibus confrantem, apicibus compluribus luteis, ftylo albicante: totum florem obvallant calycis dehifcentis quinque fegmenta, albida, pinguia. Fructus Pifo majori æqualis, rotundus, alquantum in oblongum vergens, angulosus, hirsutus, non durus, intus claudens semen vel nucleum fubfuscum, dulce.

Folia seminalia in hac arbore (observante J. Bauhino) in quinque communiter divisuras veluti digitos diffecta, extremis & media cateras longitudine superantibus, quod rarum & singulare. Thalius excrementum seu vitium uvis Quercinis simile observavit in Tiliarum antiquarum radi-

Botanici multi Philyram Theophr. cum Phillyrea Dioscoridis, quæ longè alia planta est, confun-

dentes graviter lapfi funt, de quibus confule fi placet Joan. Bauhini historiam.

Tilia, Plinio autore, montes & valles diligit: item aquofis gaudet montibus. Pingue latúm que solum desiderat, in stercorato optime proficit: in aridis ac saxosis agrè adolescit. In toto Germaniæ tractu, in urbium & mænium areis in deliciis habent, ob opacitatem, quam vel per le, vel in attegias disposita, deambulantibus recubantibusque tempore æstivo præbet. F.B. In Hollandiæ urbibus præcipuis Plateas ad canalium eas medias dividentium ripas Tiliarum ordinibus utrinque confitas obfervavimus. In Anglia etiam ad ambulacra experuntur: Sunt enim ad afpedum pul-chra, caudicibus rectis, cortice lavi & æquali [antequam veruftæ] folio amplo, rams & frondibus seu coma tota in conum fastigiata; nec olfactui minus gratæ suavissimo slorum afflatu, eodémque saluberrimo.

Turnerum & Gerardum errâsse existimo cum in Essexia Anglia hoc genus copiosè provenire aiunt, nam quamvis ipse Essexia incola sum, neque inibi neque alibi in Anglia Tiliam sceminam vulgarem platyphyllon sponte nascentem vidi. Quae frequens in sepibus & sylvis apud nos invenitur Tilia est minore folio J. B. & aliorum.

Floret Maio & Junio; fructum maturat Augusto, qui mox Septembri adapertus fatiscit ac sua

Hoc anno [1687] non ante finem Junii aut Julii initium florem explicuit, quinque petalis albis aut pallidis, latioribus paulò quam calycis segmenta (quæ pariter quinque erant, & in slore expanso nerala alternatim interjacebant) conftructum, cum plurimis intus staminibus, luteis apicibus dotatis. & fivlo longiore fructus rudimento infidente.

De Arboribus fructu per maturitatem succo.

Lib. XXX.

2. Tilia folio minore J.B. famina folio minore C. B. famina minor Park. The finall-leaved ne milb Lime, of Linden tra. Arbor Pfeudopiperifera Cat. Alt. au Tilia foliis Ulmi C.B.

Non minus patula est arbor quam prædicta: Folia tamen multo sunt minora, ad Berula accedentia. colore ferè Populi Libycæ, nigriora quam præcedentis, non perinde hirfuta, fed firmiora, rigidioraque, & glabra: Flores tamen fimiles nifi minores effent, coloris ejufdem, pallidi, odorati, forma raque, o giana Berberim, umbellam fere efficientes, fex, feptem, octo, novem, aut etiam plures ex acceuments and the state of the

Hanc facilè crediderimus prædicta firmiorem & duriorem: tota enum arbor torofior. Hec eft illa species quam in Essexia Anglia sylvis & sepibus frequentem diximus, nec minus in Lecus. Lincolnia ubirà rusticis (ut nos monuit D. Martinus Lister) Bast dicitur, quoniam ex ejus corticibus

fines texunt; cui usui & olim adhibebantur. Invenitur & alibi in Anglia multis in locis. Serius floret & fructum perficit quam superius genus.

Bacca seu fructus duplici tegumento, exteriore cutaneo & molliore, interiore ligneo & duriore. & nucleo intus contento constat.

3. Tilia maximo folio J.B. montana maximo folio, an mus Theophrasti C.B?

Tilia mas, nova arbor, crasso caudice, ramosa, materia ut Tiliarum robusta [caterarum alioqui materies mollis, etiam priscis & neotericis Herbariis testibus J. B.] cortice lanuginoso subruso: folis magnis quæ vix rotundantur, ut in fœmina fit, sed in acutum angulum desinunt, Mori sativæ foliis moad formam fimillima, eo excepto quòd profunde fint ferrata, ex virore nigricantia, prona verò parte splendentia, Tiliæ fæminæ vulgaris foliis triplo & quadruplo majora: in qua hactenus nec siotem, nec fructum videre licuit: quam tamen ab annis 17 nunc observavi in monte Muteto, vix horæ satio ab urbe Bafilia distante. J. Bauhino folium hirsutius apparet in dorso, quod nervorum eminen-

Cortex & folia Tilia ficcant, repellunt, urinam ac menses cient. Corticis mucilago in ambustis ac Vires: rulneribus magni eft folaminis. [Cortex commansus & illitus Dod.]

Folia trita & aqua conspersa pedum tumores discutiunt, ad aphthas etiam & spasmum flatulentum in gravidis fingulare remedium habentur. Eorundem fuccus expressus, cum vino mixtus, & calidus atubus infrictus spasmo eidem bene facit.

Florer partium tenuium & cephalici funt, corundem odor perquam suavis est. Aqua destillata in frequenti ulu est ad Epilepsiam, Apoplexiam, Vertiginem. Commendatur etiam ad cordis tremorem, uteri dolores, calculum renum fanguinem contusione aliqua concretum. Aliqui tritos Tiliæ carbones admiscent. Doss 31. aut 318. Quidam adversus ventris tormina exhibent. Mulierculæ etiam ea utuntur ad faciei fucum.

Bacca in pulverem redacta in dysenteria aliisque alvi profluviis summopere laudantur: cum aceto tritz & in nares inditz ad hamorrhagiam. Bacca aliquot deglutita valide sanguinis è naribus profluvium compescere dicuntur.

In cortice Tiliz interiore, Philyra dicta, recenti adhuc olim scriptitatum.

Sutores tabulis ex hujus ligno factis ad fecanda coria utuntur, quoniam ob mollitiem cedit ferro nec ejus aciem retundit, contra ac veteribus visum. Quin & sculptores simulachrorum ex hujus materia omnia pæne fimulachra exfculpunt. Levis enim est, tenax, facile secatur, diu durat, nec teredini obnoxia est.

Carbones hujus omnium optimi sunt pro pulvere pyrio conficiendo, item pro delineationibus piaoribus expetiti.

E cortice funes (ut diximus) & corbes, lagenæ, & cunæ, ut Theophraftus, vel potius ciftæ aliáq,

Basilez & alibi pauperiores adventante hyeme Tiliz solia recondere solent pro vaccarum & caprarum pabulo, uti refert J. Bauhinus.

CAP. VI.

De Vitice sive Agno.

Ic frutex Amo i.e. Castus Græcis dicitur, quòd iis à quibus estur, aut bibitur, aut substernitur Castitatem conservet, Galeno sexto simpl. autore: quare matronæ Atheniensium in Thesmophoriis Cereris sacro a y revisous i.e. castitatem custodientes foliis ejus cubitus sibi sternere solebant, Dioscoride & Plinio referentibus. Officinæ ineptè Agnum Castum appellant, non advertentes castum nihil aliud esse quam expositionem Agni. Auro dicitur, quasi vimen, ob invictam virgarum flexibilitatem. Vitex Latinis à vinciendo aut viendo ob eandem rationem. Semen quibufdam à Piperis fimilitudine Piper Eunuchorum appellatur.

Folio digitato, Cannabis amulo, seminibus rotundis, calyce exceptis, nudis, viminibus lentis ab

aliis arboribus distinguitur.

Tembus.

Locus.

1694

1697

1. Agnus folio non serrato J.B. Vitex folius angustioribus, Cannabis modo dispositis C.B. Vitex fove Agnus castus Ger. The Chastitree.

HISTORIA PLANTARUM.

Arbuscula est frequentibus ramis brachiata, quos cortex cinerei coloris tegit. Falsa adverso ortu uncialibus & fextantalibus pediculis hærent, digitata, Lupini modo, in quinque ferè lacinias seu sa uncialibus & textantanous peutenns nazioni, unguata, impini in propernodum, per margines lei lo-lia particularia subdivisa, coloris subtus cinerei, superius susce propernodum, per margines unique sibi fimilia. Spicas fert Lavendulæ, non singulares quidem ut illa, sed ex singulis nodis conjugatim, florum purpuralcentium, quibus grana succedunt numerosa, Coriandrinis & rotanditate & magningdine ferè paria, nec crispa tamen, nec striata, saporis acris. Notandum grana isthec sforis calue refiduo excipi.

inuo excipi. In Sicilia & regno Neapolitano frequentem observavimus. Palustribus locis gaudere Dioscondi

annotatum. Floret Augusto.

Microscopia d'impetus Venereos reprimendos & castitatem tuendam utilem esse jam dictum : unde Viticem ad impetus Venereos reprimendos & castitatem tuendam utilem esse jam dictum : unde in abundantia feminis, & contra nocturnas Veneris per fomnum imaginationes, & feminis incom-

nentiam sanitati hominis non parum confert. Fructus epotus demorfis à serpente, sed & lienosis ac hydropicis opitulatur ; lactis abundantiam facit, urinam & menses ciet. Caput tentat vini modo, [soporémque infert,] nam & odor & fapor similis. Plin. Quòd caput tentet omnes affirmant, & de ratione ejus reddenda Galenus solicius est. Folia tum suffitu, tum etiam substrata venenata sugant, & contra venenatorum morsis adhibi ta auxiliantur. Testium duritias cum butyro vitiumque soliis emolliunt. Rimas sedis semen cum aqua illitum mitigat; aliáque multa præftat, quæ vide apud Plinium & Dioscoridem.

2. Vitex latiore folio C.B. Park. Agnus folio serrato I.B.

Folio breviore & molliore, ut & latiore ac serrato à præcedente differt. Verum (inquit J. Bauhinus) expendant herbarum diligentes cultores, annon fit force nature lufus, tempori, atati, loco aut culturz adscribendus. Gesnerus Viticem alium arboralcentem dici,

Variat quinetiam Vitex floris colore, albido & cœruleo.

CAP. VII.

Cocceptia sive Cetimus putata I.B. Cocconilea seu Coggygria C. B. Coggygria Theophrasii, vel Caimus coriarius Plinii Ger. Coggygria sive Cotimus coriaria. Park. Denice Sumach.

Une fruticem Theophrasti Korrmanter est, seu potius, ut Ruellius legit, Korrmanter, se, ut Plinius, Korrmanter, consentiunt Botanici: Cotinum Pliniu este consensus non est adoi

Arbuscula est fruticola, contortis caudicibus, non crassis, ramis crebris, mediocris crassitudinis, quos rubens ruftúlve cortex tegit, medulla multa farctos, quibus folia pediculis subrubentibus seman cialibus & uncialibus alternatim adnascuntur, ex oblongo rotundata, Pistachiorum foliis paria, gabra, nervofa, odore quodammodo Lentifcino, gultúque adfiringente, non injucundo tamen. Sub bra nervofa, odore quodammodo Lentifcino, gultúque adfiringente, non injucundo tamen. Sub bra nervofa, odore quodammodo Lentifcino, gultúque adfiringente, non injucundo tamen. Sub bra nervofa, odore quodammodo Lentifcino, gultúque adfiringente, non injucundo tamen. Sub bra nervofa, odore quodammodo Lentifcino, gultúque adfiringente, non injucundo tamen. Sub bra nervofa, odore quodammodo Lentifcino, gultúque adfiringente, non injucundo tamen. Sub bra nervofa, odore quodammodo Lentifcino, gultúque adfiringente, non injucundo tamen. Sub bra nervofa, odore quodammodo Lentifcino, gultúque adfiringente, non injucundo tamen. Sub bra nervofa, odore quodammodo Lentifcino, gultúque adfiringente, non injucundo tamen. Sub bra nervofa (sub particular de la completa de la c rum fastigia infinitos propemodum mæandros tenuissimorum sed rigidorum filamentorum late distu fos sultinent, pilis plumatim obsitos, & in his obiter semina compressa, rubentia, Lenticulis aqualia, Cafalpino flavescentia, quasi triangula, duro putamine, sed ob tenacitatem impartibili (ur ille loquitur.) Materies slava solida, pectinibus rectis, externis orbibus albicantibus, interna pare usua ad matricem fungosa. Flores scribit Clus. esse ex herbaceo pallescentes: radicem duram, lignosam, raris fibris donatam, ut in Terebintho.

Propè pontem quem transivimus eundo à Gratianopoli ad fontem quem vocant ardentem observavimus. Copiose nascitur in Italia Lombardica inter sepes, multisque aliis in locis. Vid. J.B. Floret circa Viennam Austriæ Maio, calidioribus locis maturiùs fructus: maturescit Julio & Augusto.

Radicibus utuntur infectores, illísque pannum rusto [rosso] colore inficiunt. Foliorum etiam & ramulorum usus apud coriarios in repurgandis coriis. Ang. Clusius annotat hoc frutice ad paranda coria uti coriarios non minus quam Rhoe, cum alibi, tum circa Viennam Austriae, ibíque etiam Rhois vulgare nomen Sumach indidisse.

Corticibus decorticatis infectores utuntur, flavo enim colore tingunt. Cael. Canepar. de Atram. Vis illi adstrictoria infignis, exficcans cohibensque: hinc foliorum decocto sanantur in collutionibus oris & lingua ulcera, faucium & columella defluxiones, &c. Siccatorum pulvis ventri prius ace to rofaceo illito infperfus alvi defluxiones qualcunque compefeit. Matth.

CAP. VIII.

1. Amomum verum Ger. emac. Park. racemosum, quod verum credimus Amemum. C.B. Amomum novum, Cardamomi vulgaris facie, sive Indicus racomus J.B.

Ujus planta tota à nemine, quod sciam, describitur, sed ejus fructus seu uva duntaxat à Nic. Maronea M. D. in suo de Amomo commentario his verbis, Est ille parvus racemus. absque pediculis ex uno sarmento enatus, fibi ipsi arctè cohærens & convolutus in uvæ modum, constans decem aut duodecim ad summum acinis, seu folliculis fibrosis se mutuò comprimentibus, tanquam de communi loco inter se decertantibus, adeò ut fibi invicem parvas cavitates imprimant. Racemum fuftinet lignum teres pollicari longitudine, fibrofum odoratum, acre, folisconfertim exornatum, tum pufillis squamarum serie-distributis qua parte folliculorum est expers tum longoribus foliis fenis fingulos folliculos ambientibus quae vicem quandam præftant calycis illius quem in Nuce Avellana confpicimus; ex longioribus foliis tria quidem conftant longitudine femunciali, tria verò paulò breviora funt; eadem folia tenuia funt, fibrosa, acria, odorata: sed quæ privatim folliculos complectuntur, amula sunt foliorum Mali Punici, suis cacuminibus sape contracta, rarò integra, complecturum, sentia quin tonorum avant a unio, fini acadiminio lefe, quia mutuo attritu foliorum fimmitates confringuntur in longiffimo itinere. Acinorum craffitudo 86 figura orbicularis exultit qualis mediocris Uvei acini. Ornantur foliouli Amonti externis tenutatinis filamentis, seu pervis quafi lineis per longitudinem ductis, ternis caiam præditi funt parvis fulcis, totidemque intercedentibus exiguis eminentus, quæ triplicem internorum feminum feriem circumfcribunt: fingulos follicolos replent tres seminum phalanges, tenui membrana ab invicem sejuncta, unaquaq, autem phalanx pluribus constat seminibus angulosis eadem tenui membrana involutis, adeóq, strictim sibi cohærentibus, ut trium duntaxat seminum longiusculorum speciem præbeant.

Racemi totius & ligni color idem spectatur, in aliquo pallidus, in alio candidus, in alio verò ex pallido ad subrusum vergens, sed in candido solliculo semina insunt plerunque evanida, in subrufo semina solidiora & perfectiora frequentissime observantur: seminibus angulosis color externus ex ruso nigricans adess, internus albus. Semina interna eademi solida sunt quidem, sed frangibilia, non fractu contumacia ut Cardamomi semina. Racemo odor inest validus sed outsiss ingenitus verò non ascititius, qui vulgarem Lavendulam quodammodo redolet, suavior tamen; exemptis à folliculo seminibus major odoris acrimonia inest, minor autem odoris gratia: eadem ratione & racemus, & nuda semina acri sapore sunt prædita, sed in racemo hebetatur acrimonia, in nudis seminibus vehementior percipitur, quæ vulgarem caphuram quodammodo fapit.

Deinde oftendit Maronea omnes notas, quas tum Dioscorides, tum Plinius Amomo affignant, Indico huic racemo convenire, unde nunc dierum à peritioribus Botanicis pro genuino Autiquorum Amomo habetur, quamvis non desini in contrarium rationes, quibus recenfendis & vel confirmandis, vel refurandis immorari non necessarium ducimus. Hiccerte Cardamomi species videtur. Cardamomum autem & Amomum verum cognata esse vel nominum affinitas evincit. Aliorum opiniones, Amomum vel Rosam Hierichonticam, vel Cubebas, vel Piper racemosum, vel Piper Æthiopicum, vel Pedem columbinum vel aliud quid existimantium, resutatione non indigent.

Caterum, (inquit Maronea) Amomi uva, cujus notitia injuria temporum deperdita per aliquot secula latuit, denuo in lucem prodiit opera Cerchini Martinelli Veronentis Pharmacopœi, qui ex remo-tiffimis India: regionibus verum & legitimum Amomum ad nos transmisti.

Amomum (autore Dioscoride) vim habet calefaciendi, adstringendi, siccandi, somnum inducen-Vires. di, dolorem eximendi fi fronti imponatur, inflammationes etiam ac melicerides concoquit ac discutit. A Scorpio ictis cum Ocimo impositum prodest. Podagricis auxiliatur, ipsosque lenit: Octiorum item inflammationes & eas que in visceribus funt cum Uva paffa. Ad menses & in pel-fis & in insettibus commodumest. Decoctum verò ipsius potum convenit hepaticis, nephriticis, podagricis. Admiscetur etiam Antidotis & pretiofissimis unguentis.

Amomum Galeno Acoro similem facultatem obtinet, nisi quòd Acorum siccius sit, majore autem concoguendi facultate Amomum.

Pracipuus autem ulus Amomi apud Veteres erat ad unguenta. Qua constant Amomo, inquit Plinius, omnia acutiora fiunt, maximéque nares feriunt: acerrima per se Amomo. Hine Regale unguentum appellatum, quoniam Parthorum regibus ità temperatur, Amomo etiam conftat.

2. Amomum spurium Ger. Park. Amomum spurium foliosum C. B. Amomum verum quorundam J. B. Hamama Arabibus i. c. Pes columbinus.

Amomi nomine à Valerando Dourez infigni Pharmacopœo accepi aroma quoddam magnitudine fpicarum flœchadis Arabicæ, cujus tamen portiones feparatæ his angustiores erant: duas fimul junctas vidi Pedem Columbinum hirfutum exprimentes. Constant autem foliolis multis squamarum imbricato positu compactis, ex luteo albicantibus, simile aliquid & colore & forma cum Origano habentibus, odoratis, sapore viscoso amaricante & acri.

An hæc fit Garciæ Amomum quo se à Nizamoxa rege Decan donatum scribit, quia descriptionem ejus non adjecit, nescimus.

3. Amomis sive Pseudamomum J. B. Amomis Clus. ad Garz. C.B.

Ab eodem Valerando pro Pseudamomo & Amomide mihi exhibita sunt fragmenta seu partes quædam nonnihil Amomo præcedenti fimiles, inter quas ligneæ aliquæ portiones, nigræ, in quorum extremitatibus apparent partes squamosa, breviores quam in Amomo, minus albicantes, saporis viscidi, ut nobis quidem videtur.

Locus & Tempus. Vires.

> Locus & Tempus.

Vsus.

Viere

Locus

Ufus?

* P.I.F.21.

· P. 35.

4. Amomum racemolum ligno Alpin. De Med. Egypt. l. 4. c.10. Ægyptis Hamama.

Fift, inquit, ramulus brevis, gracilis, multis obliquitatibus, atque parvis, denfis, contortis ramis Eft, inquit, ramulus brevis, gracuis, muits obiquitatious, acque parvis, deniis, contortis rams praditus, veréque racemo uvarum figura fimilis. Eft tamen lignofus, durus, frangibilis, colore conticis quidem nigro, fubrubente: ligni verò vel albo, vel flavo praditus, valdè pucundum & aromaticum odorem fiprans, fed nullius faporis. Vide (inquit D. Jonitonus in Dendrolog.) annon potiushocomo Diofcoridis (en Armeniaco, fer Pontico Gimere malis, fine verborum violentia. Non Potentia de l'acceptant de alium fuisse credo Garcia: ramum quem collatum descriptioni Dioscoridis venustissime quadrasse refer-

CAP. IX.

Rhus myrtifolia Monspeliaca C.B. myrtifolia Ger. Plinii myrtifolia Park. Plinii putata I.R.

Amulis quadrangulis bicubitalibus donata est, [caudice pollicem crasso, fragili, cavo Sambuci modo, cortice cinereo maculofo, membrana rufescente subjecta, tecto Luga.] per quos ordine & serie quadam folia oriuntur bina ut in Nummularia & Jujubis; Jujubarum quoque foliis fimilia, fed acutiora & majora multo. Flores parvi, virides five chlori, racematim quafi congefti, cum apicibus multis, partim nigricantibus. Fructus Pilorum magnitudine, pentagoni, cujus feminula (ut notat Lobelius) intra angulosam tunicam inclusa sunt cochleata.

Circa Monspelium copiosè provenit, præsertim ad ripas Ladi amnis.

Cum frutex sit, Rhus Plinii Myrtifolia esse nequit que herba. Verum quia qualitatibus suis Rhoem æmulatur, & hoc nomen fibi usurpavit, per me licet etiamnum illud retineat.

Usus ejus nullus hactenus innotuit præterquam ad coria firmanda, quo nomine notissimam & usitatissimam cunctæ Narbonæ dicit Lobelius. J. B. Verum D. Magnol ad colorem nigrum, vulgo Roudou, tinctores ea uti scribit. Botan. Monsp.

CAP. X.

Manjapumeram * H.M. An Arbor tristis Myrto similis C.B? Arbor tristis Garciæ & Acostæ! IB t. I. l. 4. c. 54. Park.Ger.

Rbor est grandis, trium quatuorve hominum altitudine, densis & opacis frondibus, latesparfis, nascens in arenosis: Radin subtus supraque terram ramos spargit. Stipes ambitu amplexum unius brachii æquat; cortice cinereo. Garcias Arbori trifti magnitudinem Olea, folia Prani tribuit; Acosta magnitudinem & formam Pruni; Fabric. Mordente apud Clusium altitudinem trium hominum, in quo pulchre cum Ausoribus nostris convenit : folia Myrti. Surculi quadrangulares, ac nodulati, spadiceo cortice obducti. Acost a rami tenucs sunt, & certa per spatia nodulis distincii. Folia in nodulis pediculis brevibus craffiolis per intervalla bina fimul oriuntur oppofita, ad pediculum lata curvitate, anterius in angustam cuspidem contracta, textura crassa, superficie aspera, supernè obsuro virore nitentia, subtus dilutiore, sapore astringente & subamaro. Acosta folia mollia & lamgia-sa sunt parte aversa, quemadmodum sere Salvia solia, & viridia nonnibilque aspera parte supma, um aso ferrata in circuitu ut Pruni folia, neque tam multis venis prædita: qua descriptio cum descriptione & icone H.M. convenit. Flores in surculis rigidis bino ordine ex alis foliorum egressis, obliquè extensis, & in tres ramulos curtos brevésque divisis proveniunt, quini simul in singulis surculorum amulis. Acosta paulo aliter, è singulorum foliorum sede nasci ait pediculum, quinque capitula summa sui parte suffici nentem, quæ quatuor foliolis subrotundis constant, è quorum medio quinque sures exiliunt, candidi, elegantes, Mali Aureæ storibus magnitudine pares, tenuiores tamen, elegantiores & odoratiores; pediculo magu ad rubrum quam ad flavum colorem tendente, quo Indi edulia tingunt, quemadmodum nos Croco. Flores odore suavi sunt optimum mel amulante, albicante & aqueo colore, sex, septem, octove, petalis compositi, ad ungues strictioribus, versus apices dilatatis, summitate excavata in medio velut bicornibus, textura tenui & rigida, in Sole valde corufcantibus, venulis vix conspicuis, nifi ubi colore albicante attrito membranaceæ funt pelluciditatis.

Sunt autem pediculi florum, quibus è calyce oblongo profundo, viridi, orâ supernâ rotundo, emicant, vaginula breves, semunciales, crocea, in quibus duo stamina stava, apicibus crassis, surectis, save albicantibus dotata. Pediculi siccati croceum colorem acquirunt, issque Indigena cum ligno Santali mixtis atque tritis corpus inungunt. Fructus funt rotundo-plani ac compressi, colore viridi, in medio una sutura extuberante ad verticem utrinque perducta: in quibus duo rotunda compressa semina, qua utrinque sub cortice extuberant, intersepimento medio à se mutuo distincta.

"", que utilique las collece extinerant, interiepimento medo a le mutto dittincta, Acofte Frutius magnitudine Lupini est, vives(cens, cordis essigne, per medium secundum longitudinem setus, continens in utraque parte quoddam receptaculum, in quo semen occluditur, magnitudine semini Cerstiti, cordis essignem retinent, album, tenerum, membrand subviridi testum, nonnibil amarum.

Ego cum D. Spensentio Arborem hanc eandem esse cum Arbore tristi Acosta & aliorum, ob no-

tas multas communes, ut descriptiones conferenti patebit. Obstat tamen defluxus florum Arboris triftis de die, quamprimum Solaribus radiis illustrantur, cu-jus nulla hie fit mentio. Verum cum, Fabricio & Paludano testibus, illud eos duntaxat concernat flores ad quos Solares radii pertingere possunt, minoris facienda videtur hæç difficultas. Flos

De Arboribus fructu per maturitatem sicco. tib. XXX.

Flos sapore est subamaricante, quem cor refocillare incola censent. Nam & Gentiles ibi medici semen qua inter cardiaca referent. Volunt etiam nonnulli aquam stillatitiam storum ocudict temen of a state of the control am studiosè colliguntur ab incolis.

Edera trifolia Canadensis Cornuti, trif. Virginiensis Park. Epimedium fruticans Canadense Londinenfibus.

Olia habet Phaseoli modo tripartita, palmaribus ferè pediculis nixa, qui succo turgent lacteo dum rumpuntur, verum paullo post ità nigrescente ut atramentum videatur. Cujus rei gratia à plerisque habetur pracipuus tingendo capillitio, confectisque ad id tincturis insertus, nuper ad miraculum usque id præstitit. Ex tenui & pallido flore luteo-pallidos corymbos profert sparsiore racemo, in quo pulpa nulla est, aut saltem adeo sicca vix ut compareat; sed in ejus acinis præter semen rotundum, duriffimum, cineracei coloris, membrana tectum arida & corrugata nihil contineri vilum eft. Lignum obtinet ederaceum (longè tamen mollius ac medullofius) quod mira varietate lascivit. nunc enim viget ac fine adminiculo stat, nunc ortisab radice stolonibus per summam tellurem errat. ac fi proximo pariete conseratur tenaces in rimas ejus deducit fibras, ramulósque mittit qui helicis modo radicantur.

Floret Julio mense, semina maturescunt Septembri. Folia quotannis amittit.

Duplicem speciem distinguunt, alteram virgultis procumbentibus, alteram virgultis erectis. Io. Bod. à Stapel notis in Theophr. hist. lib.4. c. 5. p. 364. inter alias plantas exoticas & hanc de-

scribit titulo Apocyni trifoliati Indici vulgo Epimedii. Quarit D. Hermannus in Cat. Hort. Leyd. An erectior hujus fruticis species sit Hederæ trifoliæ Ca-

nadensi affinis Indica, Arbor venenata quorundam Hort. Reg. Paris ; quæ culta est in Horto opulen-tissimo Reverendissimi Episcopi Londinensis D. H. Compton, Rei Botanica Artiumque Maccenatis Il-

Hæc arbor à quibusdam nominatur Arbor Virginiana tinctoria.

C A P. XII.

Edera quinquefolia Canadensis Cornuti. Vitis seu potius Hedera quinquefolia Virginiensis Park. parad.

On enodi fruticat trunco, fed lignum habet farmentofum, geniculis articulatum, Vitis more medullosum. Cute verius quam cortice obducitur, lævi, similíque novellæ vitis palmiti, cum teritur inter se, tardè friatur. Amplitudo fruticis tanta, quantus paries aut arbor quibus velut adminiculis futtinetur. Pediculi longiores ex alternis geniculis inæquali fitu prodeunt, rubri : quibus folia quinque fingula per fingulos petiolos inferuntur. Adna cuntur hinc inde ex alruori : quotos josse quanque impata per inguas pertos mentantes. Textas elementes retra foliorum parte claviculi, qui in plures fibras crifpas forigintur, quarum extremitates limosfore callo teguntur. His velut manibus proxima quarq, comprehendit, & parietum asperitatibus illaqueat fese, quos tam jucundo spectaculo obvestit, ut ad topiarium opus nihil commodius natura produxisse videatur. Nec enim ruinosa est adificiis ut Edera nostras, quam ob causam eam à domibus procul arcent qui earum diuturnitati consulunt.

Sapor huic acidus ac parum acerbus. Nec florem, nec baccas vidit Cornutus. Folia ut præcedentis hyemem non fustinent.

Flores, observante D. Hermanno, ut habemus ex Annotatis D. Palmer, corymbosi, muscosi; baccz rotundæ Hederæ in modum. Fructum observavit eruditissimus Vir & insignis Botanicus D. Leonardus Plucknet, & capfulas effe affirmat, multa minuta femina continentes.

CAP. XIII.

Spiraa Theophrasti Clus. Ger. Sp. Theophrasti force Clusso J. B. Park. Spiket Willow of Theophrastus. Frutex spicatus folius saligois serratis C. B.

en e del guit tone . . . apad nas .

Uorum cubitorum altitudine affurgit, tenuibus ramis seu virgis, puniceo cortice obductis, per quos fine ullo ordine sparia sunt frequentia, longiuscula & angusta folia, salignis proxima, per ambitum serrata, superne diluciore vinditate pradita, inferne veluti arugine asperia, nullo peculiari odore præditorum, nifi qualis ferè in florente Olea est. Illis evanescentibus succedunt pufilla, pentagona capitula, qua ad plenam maturitatem pervenientia tenuissimum & quodammodo pulvereum semen flavescens effundunt.

A Briga Silesa ad Clufium missus est. Mense Julio floret, sub Augusti finem semen maturescit. Tempus. Eccccc 2

SECTIO TERTIA,

Arbores & Frutices Fructu sicco diversorum generum complectens. Ut v. g.

1. Ructu membranulis extantibus velut alato donatas; cujulimodi funt Acer & Fraxinus. 2. Lanigeras, seu Floribus & Fructibus spicatis ut Tamarifeus, seu in pillulas echinatas conglobatis, ut Platanus. 3. Coniferas, ut Myrtus Brabantica.

4. Multifiliquas, pt Syalita H. M. & Anonymos foliis Ribefii.

Fruetu Petasoide donatas, ut Paliurus.

6. Fr. Bivalvi dicocco præditas, Carim Carini.

Fr. Tricocco, ut Codi-Avanacu, Tira-Calli quæ funt Lathyridis seu Tithymali fruticescentis In. dici species, Chamelea tricoccos, Canschi H. M.

8. F. Pentaceco; Pocatsjetti H. M. 9. Telepesa annulis filiculas, ut. Rola Hierichontica dicta, quæ vera & genuina Thlaspeos spe-

10. Seminibus multis parvis in vasculis ficcis, ut Cebipira Brasiliensium, Amvetti H. M.

II. Vasculo subrotundo semina parva continente in imo slore occultato, ut Erica.

De Acere.

Cer hac arbor Voffio dicta videtur, quia acris, hoc est, duri admodum ligni sit, potius quam, ut Perotto videbatur, quia acria in ca artificum ingenia exerceantur juxta illud Plinii lib. 16. c.15. Acer ejustem (ac Tilia) amplitudinis, operum elegantid ac subtilitate Citro seundum.
Aceris nota sunt solia laciniata aut angulosa, semina bina juncta, vasculis duris membranis extantibus alatis incluía.

I. Acer minus Ger. emac. minus sive vulgare Park, Campestre & minus C. B. Vulgare mineri folio J. B. The Common Maple.

Caudice ramísque est plurimum sulcatis rugosssque: materie alba, satis fragili, & fissil medulla Caudice ramísque est plurimim fulcatis rugosisque: materie alba, satis fragis, & fishis inedula fareta. Ramuli minores adverso plerunque stru coriungatim oriuntur. Ramorum tenuorum cortex tenuis, fulcus, qui ungusbus facile abraditur, subest alter etiam tenuis shavescens [Ramorum cortex nobis observantibus cinereus, est cam aliquis ruboris tinctura!] Folia Hederæ folis quodamentodo similia, quintuplici divisura primatra incida, in penchosio tenera, molláque, quo temporelades quiddam fundunt; temporis progressir rigidiusculas, pediculis longis virentibus aut rubentibus barentia (bina sibi contraria) Flosius simili multi ex pediculis lanuginosis, interdum ramois, mulosi, in novem, decem aut undecim segmenta hirtura, coloris, herbaccs, divisi, stamina viresentia aut rubentia apicibus luteis una cum stylo bicorni obvallantia. Samen conceptaculo gemino als libelarum aquaticarum expansis figura simili, hirturo occiluditur, in extremis membraneo, qua cottus est alcum trusidulo & nonnihi elevato, intus duro & pene osse osse cavo, in qua cavitate suma est alarum turgidulo & nonnihil elevato, intus duro & pane osseo, cavo, in qua cavitate semen medullofum & virens vel pallescens latitat, saporis subadstringentis, non ingrati tamen. Aftrin-

medinionini et viens ver pariettes la transporter de la proportion de la portoricis et foliorium, nec fine amajore.

Notatu dignum est quod quamvis Acer majus et minus arbores fint congeneres, plantula tamen feminalis longè aliter complicatur in unius quam in alterius femine, ut examinanti et explicanti

Tragus Aceris folium Saniculæ non malè fimile effe scribit; corricem incanum; arborem modò humilem, modò magnitudine insigni: rarò tamen apud nos in insignem vel altitudinem attollitur, vel assission extenditur.

Arbor est passim obvia & nemini non nota. Gaudet præruptis & sylvosis (inquit J. Bauhinus)

at apud nos in fepibus ubique occurrit, omni fere folo.
Floret Aprili & Maio, Septembri ffuctum maturat.

In vivario ferarum D. Fr. Willugbby in agri Warwicensis vico Middleton, non procul Tamwortha

oppido vicam ferens observavinus. Veteribus seri solebat ad maritandas Vites non secus quam Ulmus. Aceris radix, Plinio prodente, contuna è vino secusoris doloribus utilifiume imponitur.

Si latus immeriliam norbo tentaim actus, embasiricas Accordion tingui landem fridemistios unda, encoperzo Hisio bibis; aut Acres radicent tinda, o una Cam vinò capu, hoc presens medicamen babetur Acor

Acor

The first of the second of the s

De Arboribus fructu per maturitatem sicco. Lib. XXX.

Acer operum elegantia & subtilitate Citro, non Cedro ut vulgo corrupte scribitur, secundum: cùm maxime annosum fuerit undatim crispatur: plerunque apud nos lautioribus dicatur suppellectilibus, orbibus, mensísque, &c. J. B. Excrescentiæ tuberosæ præcipue commendantur ad scrinia, puoillares, reliquaque curiosa, ob intortum, crispum, & varie undulatum macularum discursum.

2. Acer trifolium C.B. Monspessulanum I.B.

montpopulanna

Arbor est mediocriter procera, ramis satis explicatis, cortice quodammodo purpurascente; folio Aceri vulgari fimili, in tres tantum cuspides five angulos diviso, crasso, venoso, ex longo pediculo pendente, parvis intervallis utrinque fito : fructu gemino, membranulis duabus coharentibus. alis mufcarum fimilibus.

In Delphinatu non procul Gratianopoli eundo ad maximum Carthusianorum cœnobium obser- Locuin vavimus. Reperitur etiam in fylva Valena non longè à Monspelio; & in rupibus ad lavam Castri

novi, juxta Ladum amnem.

A. 3. Acer majus, multis faliò Platanus J.B. majus Ger. majus latifolium, Sycomorus falfo Menorus distum Park. montanum candidum C.B. The greater Maple, commonly, yet falily, the Sucomore Tra

Arbor est speciosa & procera, rubenti cortice intectis ramis affatim brachiata, materie alba nec multim renitente: foliorum verò ampla latitudo, que vitiginea, aut Aceris vulgatiffini forma, licèt acutioribus laciniis quinque prædita, fupra atrovirentia, infra pæne incana, utrinque glabra, fapore adfiningente cum amaritudine. Ob foliorum amplitudinem & formam Platani amulam cum Seitentrionalibus populis per aftivos calores praccipuam init gratiam. Flores muícofi, ex herbido al-hidi, calyculo continentur lanuginofo. At alati fructus ex vulgari cognitu funt faciles, per omnia majores, ex longo pediculo pendentes plures, sed finguli bini foliacei bipennem expansam & inverlam, aut Libellæ alas imitati, nucleos in medio quà alæ coeunt itidem gemino utriculo duro

fais continent, magnitudinis feminum Arantiorum albicantes, guftui non gratos. Humectis & altiffimis montibus gaudet. Nos in Saleva monte non procul Geneva observavimus. *Locui*: harders ex authum montous gaucet. Two in sarva mone non procur grows observa mone non in facts of commercia, harder manulacris & circa nobilium ades, ut mento pro indigena accipiatur. Nuper tamen minore in honore effe cœpit quam olim, ob folia decidua quae cum initio hyemis primis statim, pruinis decutiantur, in terra jacentia humore in putrilaginem illico folvuntur, hortofque & ambulacra inquinant & corrumpunt. Floret mense Maio: fructum maturat Septembri.

Materies candidior ab arculariis & mensariis ad varios usus expetitur. Quadra & orbes ex ea Usus.

Veris initiis cum germina novella turgescunt, antequam explicentur in folia, arbor hæc in trunco, ramis, aut radicibus vulnerata dulcem & potulentum fuccum copiosè effundit, non fecus ac Beula. Quin & Autumno quoque post delapla statim solia, & per totam etiam hyennem: quod primum observavit & nobis indicavit Clariss. Vir, & charissimus amicus noster, D. Martinus Lister. Notandum tamen hoc ei non accidere quacunque cœli constitutione aut aeris temperie, sed gelida tantum & leviter pruinofa.

Succus hic Saccharum non obscurè resipit, unde Canadenses Americani ex eo Arundinum liquous portunculam munere ingemofissimi & eruditissimi Viri D. Francisci Asson R. S. olim Secretarii, labemus.

Est Aceris occidentalis species folio minore subtus incano, supra atro-virente, que Acer sloflorescens Virginiana audit: hæc inodora est.

4. Aceris majoris varietas J.B. An Acer montanum Park? Acer montanum flavum sive crispuna C. B? An Ac, mont, tenuissimis & acutis foliis ejustem?

Pradicto foliorum amplitudine minimè cedit, nec tam altis finuum divifuris, nullis item ferratuis sed extremorum acutie exquificifima, ut cum quavis etiam acicula certet, pari nervum divisira, sed minus frequenti inferna parte: non incana sunt ut prædicti solia, sed dilute viridia, splendicantia; superna saturatius viridia, non tamen adeo ut priora. Tota caterum folia facies mollior, delicatiorque, longioribus etiam hærent pediculis. An in flore & fructu aliqua fit diverfitas nondum observavimus.

Habemus folia in montibus propè Genevam collecta, quæ descriptioni Bauhinianæ examussim

Acer montanum fœmina C. B. colore est magis flavo quam mas, ligno duriore & venosiore magisque crispo, citiusque floret. Germani, inquit, ob flexuosos venarum discursus ad opera lautiora utuntur, lignum nobile vocantes; ex hujus radicibus cochlearia pulchra conficiuntur.

In horto Edinburg. Sutherland. invenio Acer Maj. foliis eleganter variegatis.

5. Acer majus folio rotundiore minus laciniato, an Opalus Italorum?

femmes overs

Hujus folia habemus in Italia & Sicilia collecta qua magnitudine ad Aceris majoris vulgaris folia accedunt, longis pariter pediculis nixa, verum rotundiora, minus profunde laciniata, laciniis etiam seu segmentis obtusioribus.

Non pediculi tantum sed & venæ seu nervi foliorum insigniores rubent. Eccccc 2

Arborem

Vires.

Locus.

Tempus.

mpestre

6. Acer Virginianum sive Canadense. Virginianum odoratum Herman. Cat. app. An Styrax Aceric

CAP. II.

De Fraxino.

Raxinus Gracis Mila & 1861. Telo G etiam cognominatur, i.e. trinodis, quod ramos ordinatos & numero pares habeat. Latini nominis Etymon probabile apud Grammaticos non invenio: nam à Frago dici, quod in fragosis locis nascatur; aut à vestis sepimentum, quod ad sepes conficiendas utilis sit, minus placet.

Fraxini note sunt folia pinnata, folliculi membranacei oblongi, semine extremum inferius son cuod ad pediculum est occupante, non ante Autumnum maturo; stores staminei congesti, ante folia erumpentes, & brevi evanescentes.

1. Fraxinus vulgatior J. B. excelfior C. B. vulgaris Park. Common Albetre.

Speciola proceritatis arbor crasso, simplici, erecto, celsoque caudice adolescit, cortice cinereo. unde fortasse nomen Anglicum Ath, materie alba, crispo pectinum discursu undulara, validis ramis, binis ex adverso positis, brachiata. Folia itidem bino ordine inter se contraria, Sobi modo pinnata, quadruplici, quintuplicive, aut etiam fextuplici pinnarum conjugatione ad costam annexa, quam impar folium terminat, lævia & interdum crenata, ficco fapore subamaro, acrique ac mordaci prædita; quem etiam saporem linguæ imprimunt quoque fructus qui peculiari succulo numerofi dependent, quod inversam avis linguam referant, inde in Seplasis nomen adepti. Ex his finguli secunciam circiter longi, parum culmo latiores, infima parte [à petiolo remotiore] membranei, à medio ad pediculum medullà farcti siunt, alba, gustu acri & amaro. Radices summa estate in membranei, à medio ad pediculum medullà farcti siunt, alba, gustu acri & amaro. Radices summa estate in membranei. lure gaudent, & in superficie terræ latè extenduntur; unde & arbor emmadifield recte à Then-

Scribit Dalechampius se globosos muscos, quales tradit Theophrastus, in Fraxino observasse, se collegiste hyeme jam definente: esse tuberosos, velut ex resiccato-impensius glutinoso musco concretos, gustu nonnihil adstringente, lignoso intus nodo muscosum corpus sustinente. Nec I. Bauhinus neque nos quicquam tale in Fraxino hactenus observavinius. Si quod tamen ejulmodi sit, nihil aliud est quam excrescentia quadam à punctione aut afflatu venenato insecti cupultam

Cum dicat Columella Ornum esse Fraxinum sylvaticam seu montanam, ac Theophrastus resrat rupium Fraxinum colore esse luteo, & Germanorum Wald escher montana sit, colore luteo, u experientia sibi compertum esse scribit Turnerus, recte nobis videntur sacere, qui Fraxinum montanam & fylv, Germanorum esse Ornum Latinorum & Fraxinum sylvestrem Theophrasti statuant.

Nascitur Fraxinus æquè in montosis (sed humidis) ac planis; nec minus in calidis quam in frigidis regionibus : in Anglia ubique frequentissima est in sylvis ac sepibus. Auctu facilis est, & festinantius germinat.

Fraxinum duplicem faciunt nonnulli, marem seu sterilem que flosculorum racemos nigros duntaxat fert, & faminam leu fertilem, qua semen seu linguam avis dictum producit. Nos in Fraxins verno tempore ejulmodi florum stamincorum congestorum racemos observavimus, ante solia erumpentes, & brevi evane (centes: nec tamen infrugiferæ, (quantum meminimus) fuerunt hæ arbores, verum post flores etiam fructus protulerunt, quod & Parkinfonus affirmat.

Ligna Fraxini post vindemiam & Arcturum cædenda præcipit Theophrastus: nam sivel citius, vel serius quam par est cadantur, teredini obnoxia erunt.

Cortex interior Fraxini (ut refert Cæsalp.) aquam in qua maduerit cœruleam reddit. Fraxinus Homeri præconio & Achillis hasta multum nobilitata est. Plin. Porro tantus est materiei ejus ulus, ut Fraxinum præ aliis copiolissimæ materiæ causå naturam generasse scribere non dubitarit Plinius: quippe qua obedientissima sit in quocunque opere, tandémque pro hastis Corylo melior, Corno levior, Sorbo lentior. Est sanè Fraxini lignum tenacissimum ac durissimum. Multum tamen interest inter virgam seu stolonem è terra enascentem, & ramum è trunco arboris adultæ decerptum lentoris respectu; hic enim valde fregilis est, cum ille tenacissimus sit. Ad ephippia & fariflas conficiendas expetitur; ad aratra & crates, rotarum canthos & modiolos, ad rhedas, vehicula & fealas, ad menfas, cochlearia, pocula; ad circulos pro doliis, manubria & cr pulos organorum quorumcunque, pugionum, &c. ad ligones & palas, aliáque ferè omnia influ-menta fabrilia commodifimum eft. Denique (ut pergit J. Bauhinus) Quicquid ex ligno fier debet, ità ut subtile, fabresactum, etiamque forte esse debeat ut magnam vim sustinere queat, non meliùs ex alio quàm ex isto parabitur.

Fraxini semina contrita & cum vino pota urinam ducunt. Hipp. Cortices Fraxini in vino coctas per triduum da porcello, & in quarto die occide ipsum, & (fi

credere fas fit) non invenies splenem. Gal. Foliorum Fraxini olim usus fuit pro pabulo boum & caprarum: ficcant valide, curantque icus serpentum, si Veteribus sides. De antipathia inter serpentes & hujus arboris ramos soliáque mira

refert Plinius, que quoniam se expertum affirmat adscribere non pigebit. Tanta est vis, inquit, *Lib, 16.013: reteit Pillius, que quoi en estantiel en marina aumina controlle non pigeone. Lama est vis, inquit, at ul matuinas quidem occidentel ve umbras quim sint longissima, serpens ejus arboris attingat, aded eam pocul sugit. Experti prodimus, si fronde ea gyro claudatur ignis & serpens in ignem potita quam in Frazimum sugere serpentem. Idem estam se expertum prodit Ambrosius Parzus. At Camerarius contrarius fe expertum scribit in serpentibus Germanicis: & D. Charas in observ. & experim, de viperis non ita pridem Gallicè editis afferit se facto circulo è foliis Fraxini, qui habuerat circa tres pedes diametri viperam vivam in eum immississe, quæ folia (ut videtur) nihil verita, illico sub iis fese occultatum ivit. Vel ergo deceptus erat Plinius à magico quodam impostore, vel aliam arbo-

Lib. XXX. De Arboribus fructu per maturitatem sicco.

Cortex & lignum Fraxini ficcant & attenuant; lienis duritiem specifice emollire creduntur, unde & in poculis ex ligno factis si quis affidue bibat lienem extenuari aiunt, coque nomine & corricis decoctum quidam exhibent, quo etiam aliqui vice ligni Guaiaci felici successu utuntur. Corticem medianum Fraxini-in exteris regionibus in Febribus intermittentibus frequenter præscribi obfervavit D. T. R. Eundem & in Anglia cum successu exhiberi audivisse retulit idem, in Observationibus nobis communicatis. Foliorum & fummitatum feu furculorum teneriorum fuccus quotidie manè pauca quantitate potus hydropicis conducere dicitur. Sal Fraxini sudores movet, diureticis medicamentis mixtus: idem efficit & decoctum corticum.

Semen, Lingua avis dictum, calfacit & ficcat valide; conducit epaticis, pleuriticis, calculofis. Chymici moderni, & præ aliis Glauberus, ad calculum renum & veicæ conterendum miris illud przeoniis extollunt. Cum nucleis Piftaceis, Pineis & faccharo comeftus contum juvat. Exiccati post plenam maturitatem pulvis non ad calculum tantum, sed etiam ad icterum & hydropem remedium est præstantissimum, attestante D. Bowle, medico insigni.

Semina Fraxini ad 51. cum vino exhibitum ex Plinio Hydropicos curat, & corpore obelos ad maciem reducit: Arabibus etiam maximè commendatur. Epiphanius Ferdinandus historia 82.

Semina Fraxini viridia, seu potius fructus collecti ante maturitatem in Anglia muria ex aceto & Sile condiuntur pro acetario.

2. Fraxinus tenuiore & minore folio J. B. humilior sive altera Theophrasti, minore & tenuiore folio C. B. (vlvatica (eu petræa Germanorum Turnero forté.

Varietas potius Fraxini est quam species distincta, cujus folia pinnata segmentis dividuntur temioribus, strictioribus, acutioribus, perinde tamen serratis ut vulgaris Fraxini. Rami pluribus &

gebrioribus tuberculis, foliorum pediculo fedem daturis, inaquales. Ex Lugduno vicinis montibus habuit J. Bauhinus.

T ocus

3. Fraxinus rotundiore folio I. B. C. B.

Huic quoque folia conjugatim disposita, sed quæ Pistaciorum folia referunt, subrotunda, minora quam Fraxini vulgaris, in ambitu ferrata, in quibus medietas interior ad nervi imum brevior quam exterior fape conspicitur, id quod in Terebintho & Pistaciis usu venire subinde observamus.

Ex Italia attulit C. Bauhinus. Ex hujus ramis & foliis in Calabria æstivis mensibus exsudat Manna, & in granula Solis calore concrescit. Nam Mannam vulgarem Officinarum non esse rorem cœlestem aut mel aereum evidentiffimis argumentis & experimentis probat tum Altomarus, tum Pena & Lobelius, necnon Monachi qui in Mesuem commentati sunt, nequicquam reclamantibus Matthiolo, Casalpino & aliis. Qua enim evidentior potest esse demonstratio Mannam ipsius Fraxini humorem seu succum effe, gummi modo exfudantem, quam quod è trunco aur ramis vulneratis exfullat? quodre experi-mentum certius & efficacius ad id evincendum eo quod Pena & Lobelius tradunt, Ramos magnos Laricis & Fraxini pracifos, atque in vinariam cellam, quo affatis tempore Manna colligi folita eff. asportatos, Mannam postero die, quanquam non perinde nitidam ostentasse.

Idem quoque mihi cum in Italia peregrinarer confirmarunt tum alii Calabri, tum pracipue eruditiffimus Vir & fedulus naturæ operum indagator D. Thomas Cornelius M. D. Neapolitanus, Confentià Calabriæ oriundus, testis auromie & omni exceptione major, qui in ramulis & folis à seipso experiundi causa linteo circumvolutis & curiosè contectis Mannam læpiùs collegit: quod experimentum ante eum ab Altomaro aliíque factum legimus. Frustra ergo vel huic veritati confirmandae argumenta accumularemus, vel ratiunculis aliorum in contrarium allatis refutandis tempus infumeremus. Quæ utrinque adductæ funt probationes responsionésque apud I. Bauhinum videri poffunt.

Mannam autem in Calabria fingulis annis circa vel paulo ante caniculares dies & Sextiles plus vias colligunt; cùm autem pluit cessat fluere.

Est autem Manna duplex : quæ è Fraxino colligitur. I. Spontanea, caque duplex, vel corporis, ut vocant, vel folii.

2. Coasta, quam Sforzatellam vocant Calabri.

Observant collectores in Fraxinis Mannam emanare ex ramis ea potissimum parte quà foliorum pediculi eisdem annectuntur.

Notandum etiam, non manè priusquam Sol valdè perurat, ut quidam falsò retulerunt, colligi Mannam, sed meridie Soléque fervidissimo; non enim à Solis calore rarescit, solvitur aut evanescit, sed potitis concrescit, & durior ac candidior redditur. Atque hoc respectu, Altomari experimento, differt Manna Calabrina à Bombycina dicta, &, ut verifimile est, Massichina, reliquisque Orientalibus, qua fortasse sunt rores coelestes concreti seu mella aerea. Hanc se ferro ac lateri ignto cum Calabrina granis quibuldam injecisse refert, tam ejus quæ ex foliis, quam quæ ex ramis

Vius.

Vires.

Vires.

Locus.

Locus.

Tempusa

8c caudice colligitur; illam autem protinus solutam & liquefactam: hanc verò aridiorem duriorem-& caudice compaur; main autem promiserinam, non quidem ità repentè, sed sensim liquesactan; que redditum: Soli quoque expositam Bombyeinam, non quidem ità repentè, sed sensim liquesactan; Calabrinam verò duriorem redditam & albidiorem.

HISTORIA PLANTARUM.

alabrinam vero dunotem redutant commem quidem ex Fraxino & Orno; sed non ex omni-Notandum insuper colligi Mannam omnem quidem ex Fraxino & Orno; bus individuis, unde in Calabria venduntur tales arbores quæ Mannam dant, ut scribit Altoma-

is. Mannæ, referente Cæfalpino, usus est in tota Italia ad alvum leniendam dissolutæ jure aut sero. pondere duarum unciarum aut trium, mitiffinum enim est medicamentum, folum tenues humores educens, biliofos & ferofos. Tuto exhibetur fenibus, pueris, fœminis etiam prægnantibus & res enucens, omoros de rectors. Alto Annos fed omnes ante me & juxta me in hac regione Medicatis. Non ipfe folus (inquit Altomarus) fed omnes ante me & juxta me in hac regione Medicatis. nencaus. Ton the four fucceffu citra ullam noxam usi sunt, præsertim ad alvum molliendam. Lenit etiam thoracem & asperam arteriam.

dam. Lent etiam thoracem & apperain archant.

Cautela in ejus ufu (inquit C. Hofmannus) dua funt. 1. Nè detur cruda fed coêta. Habet enim non minus quàm Caffia flatuosum quid. 2. Ut detur cum acribus, Thymo, Hyssop &c. ut

actio sit celerior.

ctio ne ceremo. Eligenda, recens (anno non vetuftior) granis minoribus & rotundioribus, qualis est Manna

folii, candida, lucida, gustu dulcis, & cum his omnibus solida.

Jam si quaeratur, cur Fraxinus in Calabria Mannam sundat, in aliis regionibus non item, quaram & ego cur Lentiscus in Chio insula Mastichen maner, in Italia aliisque regionibus minimé. Relpondeo autem id evenire vel ratione temperiei cœli, vel conditionis foli, vel utriulque, vel forte etiam peculiaris naturæ & constitutionis ipsarum arborum,

C. Hofmannus Mannam Orientalem & Europeam ejusdem generis esse opinatur, sed neutrum melleum quid, verum fuccum feu liquotem arboreum : cui suffragatur Garcias, in Hist Arom. de Manna Orientali scribens, compettum fibi, esse eam gummi vel refinam arbors Persice ditre. Quest. Deinde, cum certum sit Europeam esse arboreum quid, Orientalis autem sit illi per omnia fimilis; quidni fit ejuldem natura? At verò fi ejuldem natura fint, cur tanta diversitas lionima minis; quain in Condon naturations respectus? Experientiam appellamus.

Observavit D. Tancredus Robinson in Regno Neapolitano itinerans multas cicadas sugere & depa-

Opiervavit D. Lancreaus Roomjon in Regul Avaapanana Allisani inimas canada nigote c depa-feere Fraxinum humiliorem, unde futpicatur Mannam facilius extillare per aperta vulnera feu foramina ab hisce animalibus perforata, ficut in India Orientali Lacca ex arboribus ab inscas exu-

Ante chartarum ulum veteres scripserunt res suas in interiori cortice Fraxini, Tilia, Fagi, alarúmque arborum, in arundinibus, papyro Niloticâ, palmarúmque folis; posteà metallicis (prasetim plumbeis) laminis, in linteis, &c ceris, in membranis seu pellibus animantium.

4. Fraxinus florifera Botryoides Morif. Fraxinus Americana florida.

Hac à vulgari Fraxino parum differt primo intuitu quoad foliorum dispositionem & contreme fed florum profert racemos, dodrantales, albos, pendentes, filiquas feminales nondum vidimus. Hujus plantam ficcam ad nos transmiste D. Hansius Sloan ex Horto Monspeliensis. In Hortis reperitur Fraxinus Halepenfis; an ab Orno diftinguendus?

CAP. III.

De Myrica sive Tamarico.

າ ຕະເພດ forte ພາກ ຕະເພຍຣຸລຽ, quod stillo & sluo denotat, nomen sumpsit, quod juxta sluvios na featur. Rectius விரும் இரு முரு quod lugere fignificat, quòd ut fabulæ tradunt, Cinyæ filia in hanc conversa sit. Hessels. Erat autem Cinyras rex Cypri: vel quòd improborum esset corona: quodque lignum ejus infelix habitum esset. Vide Jo. Bod. à Stapel. comment. in Theophr. Hift. lib. 4. cap. 7. p. 408. qui plura habet.

Ejus notæ sunt folia Cupressi seu Ericæ vulgaris, slores spicati, multa semina lanugine involu-

ta, fimul conferta racematim in fummis ramis.

1. Tamarix major sive arborea Narbonensis J. B. altera folio tenuiore sive Gallica C. B. Tamariscus folio tenuiore Park. Narbonensis Ger. Myrica 1. Clus. Tamarist.

Magna ex parte tantummodo fruticat, interdum in vaftam arborem adolescit [in Cotonei magnitudinem caudicémque abit] feabro caudicis cortice, ramorum verò punicante. Folia habet Cuproffi aut Ericæ humilis vulgaris, coloris ex viridi ad cinereum tendentis: Flores extremis ramis in oblongis pediculis confertos & racematim compactos, exiguos, foris purpurascentes, cum expansi funt candidos, pentapetalos, qui deinde in exiguum femen tomento involutum efformantur, exigus veluti valvulis inclusum; quibus maturitate dehiscentibus effluit, ut in Salice, Populo & fim. Ter plerunque in anno floret, Vere, Æstate, Autumno; recentibus soribus semen jam evanescens semper fublequentibus.

Ad mare prope Monspelium abunde oritur.

Curz Edmundi Grindalli Archiepifcopi Cantuarienfis Tamaricem Angli debent, quam induratam lienis pattionem eximiè juvare expertus, primus in Angliam transfulir. Cambden Elifabeth. Nuíquam eam neque in Hispania, neque in Gallia perpetua comá virentem vidit Clusus, sed no-

vo vere fingulis annis nova foliorum germina protrudentem.

2. Tamariscus folio latiore Park. Germanica Ger. Tamarix Germanica seve minor fruticosa I. B. fruticosa folio crassiore sive Germanica C. B.

Aquas amat (inquit J. Bauhinus) Tamarilcus nostras, radice crassa, & quæ crus æquet crassitudine, cortice craffiusculo, infigniter amaro tecta, que multam stolonum veluti segetem emitrit. virgultorum fragilium, purpurascente cortice obductorum, & in frequentes ramos divisorum: per virginotali l'aginati, paperent ferie, Erica vulgaris, majora quam Tamaricis Monspelensis, duplici versi ascendentia, colore ferè glauces, sapore adstringente, longitudinis palmaris aut semipedalis, Flores spicatim in extremis ramulis digesti, foliolis constant externis virescentibus, aliis purpurascentibus, apicibus in medio luteolis. Sequuntur calyculi five pericarpia mucronata, quibus dehifcentibus pappus evolat delicatiffimus, candidiffimus, appenso semine minutiffimo, coloris rari. Clufius Myricam Pannonicam magnum fruticem esse ait, nunquam arborescentem, brumam

ramen ferentem: Flores ex albo purpurafcentes quinque foliis constare Gallica Myrica majoribus. Secus profluentes amnes ac quandoque exorbitantes fluvios, non rarò etiam circa paludes nascitur, solo frequenter saxoso: humidiores siquidem & lapidosos amat tractus, ut recte Dodonaus.

Nos locis confimilibus circa Augustam Vindelicorum, Lindaviam & Genevam observavimus. Floret Maio & Junio, ac deinceps tota fere aftate flores & femen proferre non definit.

3. Tamariscus Ægyptia Gallifera J. B. Tamarin Ægyptia arbor C. B. Tamariscus Ægyptia gallas ferens Park.

Tamaricis domesticum genus, autore Alpino, in Ægypto spectatur, proceritate figurâque admodum à sylvestri Europæa diversum, quod ad magnæ Olivæ magnitudinem crescat; audioque etiam, inquit, supra Ægyptum, in loco Sabit ab iis populis vocato crescere ad magnæ Quercus magnitudinem, cujus ex lignis carbones faciunt; quibus tota Ægyptus & Arabia utitur, ex eóque ligno mul-ta vala conficiunt, ad multorum ægrotorum ulum. Folia fert fylvestris Tamarisci foliis proxima, ta vala conneunt, au miniorum agrocorum unum constructura de la constr dine, duros, lignosos, fine nucleo, & videntur ejusdem substantia esse cum gallis: omnes verò figură inter se disferunt, quanquam in omnibus superficies aspera & inaqualis observetur, quando alii longi, alii breves, alii rotundi, alii lati, alii crassi, aliique graciles existant. Corpora hase non veros fructus arboris elle exiftimo, sed excrescentias praeternaturales & genuinas gallas; quomodo ea vocat Bellonius, qui arbores hasce adeò multas subinde è ramis Gallas ferre scribit, ut onere carum gravatæ ferè fatiscant.

Hac etiam species in Ægypto, autore Bellonio, locis humidis secus slumina oritur, non rarò Locus. etiam aridis & fabulofis.

Hujus Gallæ, ut & cortex, non paucam fortitæ funt aftrictionem; adeò ut gallæ omphacieidi Virei fint (inquit Galenus) nisi quia acerbitas evidens est in galla, at Myricæ fructui temperatura inest inaqualis: immissa enim est natura ejus multa partium tenuitas, atque vis abstergendi, quod fane gallæ non accidit. Attamen ubi galla ad manum non est ea uti licet ad omnia ad que illa utimur, ad eadem & cortice.

Decoctum foliorum in vino potum lienem absumit. Diosc. succus expressus cum vino bibitus Plin. Adeóque mirabilem hujus arboris antipathian contra folum hoc viscerum faciunt, ut affirment si ex alveo facto bibant sues sine liene inveniri. Hinc ex ejus ligno, ut olim ità & nunc dierum detornantur pocula, in quibus potus lienosis præbetur. Clusius Doliola è Myrica affulis Francofurti ad Mœnum venalia memorat, quibus contentus liquor lienofis prodest. Ejusmodi etiam doliola ex Episcopatu Salisburgensi artificiosè constructa Viennam usque venala deferri feribit J. Bauhinus. Confirmilium valorum usus est etiam apud Ægyptios ad induratum lienem, autore Alpino. Eodem tradente Tamarisci ligni usus est tum in Ægyptio, tum magis supra Ægyptum, ubi harum arborum copiolus est proventus, ad ignem major, quando ferè nulla alia ligna ad comburendum habeant. Mulieres decocto ex cortice parato per os fumpro tutuntur ad fiftendas menftruas purgationes, ex quo parant etiam infeffiones, & clyfteribus in uterum injiciunt decoctum: idem quoque fructus facere auunt. Iis fiquidem utuntur in fputo fanguinis, in lienteriis, & in menstruis plus justo fluentibus, atque hæmorrhoidum immodico fluxu: Dentes etiam commotos atque collabantes ipforum decocto firmant, atque in iis concitatum dolorem demulcent. Utuntur etiam ad oculorum lippitudines incipientes in collyriis, atque ad oris ulcera. Cinis quoque corticum & fructuum ulcera curat. Atque ha vires & effectus sunt quos Veteres etiam Tamarici tribuunt.

De ligno multi decoctum, non fecus quam nostri ex Guaiaco ad curandam Luem Veneream facere folent, quod exhibent leprofis, fcabiofis, atque aliis multis puffulis & ulceribus affectis, feliciori cum successu: idemque faciunt in melancholicis, ictericis nigris & hydropicis ex refrige-

rato obstructo atque indurato liene concitatis.

Luem impura Venere contractam vere scripsit Alpinius non secus Tamarisci quam Guaiaci decocto profligari. Non enim adeò gravia funt qua in Ægypto infecti patiuntur. Excludit mali impetum purior corporum constitutio, tum illa sudorum per continuum aeris astum & balneorum frequentissimum usum consueta profusio. Vidi sapius pessime affectos, & in ossa ipsa fcede saviente morbo, cum extrema omnia frustra alibi tentata fuissent, in hac regione citra magnam præfidiorum vim noxiam luem evaliffe. Vesling.

Locue.

CAP.

CAP. IV.

De Platano.

Latanus à क्रम्मण dicta est, tum quòd folia habeat latissima, tum quòd ramis sit patulis & latè dissus.

Notæ Platani characteristicæ sunt folia latissima, semina in pilulis lanigeris, conglobata.

i. Platanus Orientalis vera Park. alis autoribus simpliciter Platanus dicitur. Platan. Orient, pilulis majoribus Herman. Che Plane Cree.

Platanus, describente Cordo, arbor est magna, ampla & in latitudinem diffusa Nuci similis & aqualis, Caudice affurgit robufto, non ità procero, sed statim in ramos diviso. Cortice tegitur lavi, acquais. Caudica and garden stationes & feabriores tunicas exuente, unde semper sub arcorio similis, subinde singulis mensibus exteriores & feabriores tunicas exuente, unde semper sub arcorio similis, subinde singulis mensibus exteriores & feabriores tunicas exuente, unde semper sub arcorio similis, subinde singulis mensibus exteriores & feabriores tunicas exuente, unde semper sub arcorio similis, subinde singulis mensibus exteriores & feabriores tunicas exuente, unde semper sub arcorio similis, subinde singulis mensibus exteriores & feabriores tunicas exuente, unde semper sub arcorio similis, subinde singulis mensibus exteriores & feabriores tunicas exuente, unde semper sub arcorio similis, sub arcorio similis, sub arcorio similis, sub arcorio similis, sub arcorio similis si corio inmus, iuonace iniguis mennous exteriores de rabioles tunicas catorice, inico icinper iuo ar-bore hac adulta firati conficientur cortices. Rami ejus nullo ordine in alios crebrò dividuntur ramos, furculi Nucis fimiles. Virga & furculi ex intervallo nodis & geniculis pracinguntur, ex quibus fingulorum annorum germinationes & accessus surculorum numerantur. Folia habet magna, quious infiguiorum amoitum germinatorum quoquoverfus amplitudine, fefquiunciali, pediculo, aut longiore furculis adnata, in quinas aut lengiore furculis adnata in quinas aut lengiore furculis adnata in quinas automorphisms and production and productio Aceri fimilia, nili fingulæ corum fibræ in plures partes utrinque diffectæ effent. Venæ à pediculo ad omnes foliorum partes & eminentes angulos evidentes derivantur. Vere cum germinavent, fecus folia etiam globulos quosdam producit, longis & gracilibus dependentes pediculis, undique asperis, & veluti lanugineis floículis plenos, paulatim in majulculas pilulas excrefcentes, parvo Caltaneæ echino æquales. Sunt autem hirfutæ hæ pilulæ & lanuginofæ, atque totæ ceu aculeis constantes. fed mollibus, Spargami fimilibus. Cum Autumno ad maturitatem perveniunt pilulæ totæ fatifcunt & diffolyuntur in totidem femina quot aculeis asperatæ fuerant: Singula enim femina in superficie pilulæ in acunten definunt. Porro ea semina parva sunt & oblonga, undequaque flava, aspera & pappola lanugine involuta; quo fit ut confractæ pilulæ nihil aliud quam pappola lanugo elle appareat, Amianto con rito fimilis : ea fi casu in asperam arteriam recepta suerit strangulat, ideóq inter venena à quibusdam Veterum recensetur. Materia arbori satis robusta, mixtæ cum Fago & Quercu fimilitudinis. Auctu facilis est arbor, si aptum nacta fuerit solum, quale est pingue, rarum, riguum; nam in asperis & saxosis contumaciter adolescit, & tortuosa nudosaque evadit. Hallenus

Quod ad locum in genere attinet convenit inter omnes quod gandeat riguis & palustribus, aquariunque ripis. In Italia sponte non nasci testatur Anguillara; quod eriam e Plinii verbis colligiur. Sed quis, instit ille, non jure miretur arborem umbre gratia tantium petitam ex alieno orbe. Platamus illa est, per mare lonium in Diomedis insulam, ejustem tumuli gratia, primimi invocta, inda in Siciliam transgressa, aque inter primas donata Italiae, &c. In Creta insula sponte provenit; item in Lenno; in Monte Atho ubi magnitudine comparari possint Cedris montis Libani, autore Bellonio; necono in Castagna Macedonia monte, inque Tauro Asia & alibi. Quinetiam in Sicilia ad radioes montis Ætnæ nasci aiunt. De quo tamen dubito; cum nullas in ea insula spontaneas observaverim, & Plinius Siciliae peregrinam faciat.

In urbe Roma multas vidi adultas & fatis proceras hoc genus arbores. In Anglia etiam propè Verulamium multa vifuntur, à Nobiliffimo Viro, & toto orbe celeberrimo, D Francisco Bacone, Barone Verulamii, Vice comite S. Albani sate; ut à D. Francisco Willughby certior factus fui.

In Creta prope Cortinam urbem Platanus una est insignis utriusque lingua monumentis, nunquam solia dimittens, alia in Cypro. An surint unquam istiusmodi arbores, dubium nobis videtur: quod si fuere, ex non peculiare aliquod genus Platani constituebant, sed casu quodam & extra ordinem natura tales evadebant; nec enim Plinio credimus semine satas regenerasse vitum, utilla process.

Errant qui Aceris speciem majorem pro Platano habent: quamvis enim foliorum aligualis sit similitudo, aliis tamen notis à Veteribus Platano adscriptis, ut v. g. fructus forma, manifeste differunt.

Sed minùs adhuc ferendus (inquit J. Bauhinus) eorum error qui Tiliam Platanum effeputarunt,

nam in hac nec folia conveniunt. Tenerrima Platani folia [& cortex Plin.] in vino decocta mox illita oculorum fluxiones fiftunt,

ac cùm cedemata, tum phlegmonas [viridia trita & illita Gal.] levant.

Cortex in aceto cochus ad dentium dolores colluitur, è vino Scorpionum ictus reftinguit Plin.

Sunt qui cum cortice combulto medicamentum deficcatorium & absterforium efficium, ut cum aqua lepras sanet, per sele autem illitum ob humorem nimium ulcera vetera & sordida.

Pilulæ virides in vino potæ ferpentum morfibus auxiliantur, exceptæ autem adipe igni ambulta fanant, vel frigore addit Plinius: tufæ autem cum aceto acri, magifque Scyllite, fanguinem omne fiftunt. Et lentiginem & carcinomata, melanias quoque [melandriáfque] veteres addito melle emendant. Plin.

emenant. Fin.
Foliorum pilularúmque lanugo (in aures & oculos) illapía auditum vifúmque labefactat: aíperam etiam arteriam infoirata offendit.

Hace è Veteribus Diolcoride, Galeno, Plinio: Hodie nullus ejus, quod sciam, in medicina usus est. In monte Atho, ut observavit Bellonius, cymbas parant ex magnis truncis Platani excavatis, sine magno labore aut sumptu.

Lib.XXX. De Arboribus fructu per maturitatem sicco.

Caterum Arbor hac quòd valta esset, quòd patula, quod soliis amplissimis, umbræ faciendæ percommoda, à Veteribus Græcis & Latinis præcipuo in honore habita & literarum monumentis celebrata est. Num est (inqui * Plinius) clara in Lycia gesidi sontis socia amanitate, itineri adopsita, * Lib. 12. demicilii modo cava, &o atque unius pedum specu, uemoroso vertice, & se casidi protegens ramis arbo cap. 1. ministar, agros longis obtinens umbra: a enequid desti spelunca èmagini, saxea intus crepidinis corona muscolo complexa pumices: tam digna imiraculo, ut Licinius Mutanus ter Cos. & numer etiam provincice equis legatus, prodendum citam possers putavui, epulatum, intra eam se cum duodevices comite, large ips la toros prebente fronde, ab omni assaus securium, antra cam se cum duodevices comite, large ips toros prebente fronde, ab omni assaus securium auro cubussse in cadem. Aliud exemplum Cais Principis im Veliterno rare mirat innius tabulata, lavsi sque ramovum trabibus (camma patula, & in ac equal can casi particum, com inspection convivarum, & ministerii capace triclinio: quam cænam appellævis ille nidum.

Platanus Occidentalis aut Virginensis Park. Platan. Occident. pilulis minoribus Herman.

Hac etiam Arbor magna est & patula; folia pracedentis aqualia, non tamen adeò profundè incia aut laciniata. Pilula seu echini spharicea pariter rotunditatis, minus tamen aspera & aculeata sunt; carera similes.

E Virginia in Angliam transtulit Joan. Tradescantius.

CAP. V.

A. Rhus Myrtifolia Belgica C. B. Myrtus Brabantica seve Elazgnus Cordi Ger. Rhus sylves fris, seve Myrtus Brabantica vel Anglica Park. Gale fruten odoratus Septentrionalium Elaagnus Dod. J. B. Sweet Willow, Gaule, Dutch Appetle.

Ignosis est frutex, sarmentosis Dod. cubici altitudinem rarò attingens, [imò apud nos non rarò superans] in ramos multipliciter divaricatus, cortice ruso ad spadiceum vergente lavíque. Folia quodammodo accedunt ad Vitim Idaam fruticosan, vel ad parvam Salicem, glabra, sed quodammodo incana: atque in quibussam illum foratura apparent. Ramorum extremis insident capitula veluti Juli, multò minores quàm in Betula, squamati, perelegantes, quippe qui diliuo spadiceo splendicent. Cortex amaricat non sine adstrictione; materies candida.

Lobelio flosetti sunt ex luteo pallidi, quibus succedunt seminum crebri racemuli, conferti & confati quasi spicis, in quibus semen pingue, odore Steechadis citrinx, sed vehementiore, & Trisolii quodammodo.

Radix, tefte Dodonæo, subest lenta ac dura. Totus frutex cum gravitate quadam odoratus. Gaudet locis incultis & ericastris, aquosis & palustribus ut restè Dodonæus. Invenitur plurimus Lecus & in insula Eliensi, locis udis & palustribus, solo spongioso: alibi etiam consimilibus in locis reperi. Tempus. mus, ut v. g. in Septentrionalibus Auglia, & prope Wareham oppidum in Comitatu Dorcestriæ. Maio & Junio slores apparent, Julio & Augusto semen perficitur.

Maio & Junio flores apparent, Julio & Augusto semen perficitur.

Sapor egregie amarus insignem habere vim siccandi & discutiendi monstrat; sed præsertim va. Vires. ker tam sumptum, quàm admotum ad lumbricos necandos & pellendos Dal. prodidit.

Hujus foliis & ramulis ædium conclavia per æstatem ornant nostrates, odoris gratiâ, quem slores & summitates suavissimum exhalant: Eadem in arcis inter vestimenta recondunt, non tantum odoris gratiâ quem communicant sed & ad tineas abigendas.

Hujus usu Polonos doctos esse enecare pediculos porcorum sibi relatum scribit Simon Paullas. Si enim subus in haris substernas Chamælæagnum, spatio aliquot horarum pediculi intermoruntur omnes, nec lendes post dein animantur. Quin & in saltibus in quibus Chamælæagnus rescir nunquam stabulantur aut cubilia sua habent serpentes, imo nè quidem accedere ad eos, multò minus eos perreptare unquam visi sunt.

Flores nonnulli Lupuli vice Cerevifiz incoquunt, qui caput admodum tentantem & citò temulen-

In tractu Bergenfi & aliis Norwegiæ locis vulgus parare novit unguentum ex pulverata Chamæ-lægno & butyro Maiali admodum efficax adversus contumaciffimam scabiem: S. Pauli, Quadrip. Buan. Class. 2, p. 45.

Nota funt hodie Thez arboris folia à Sinis usque ad nos delata, ex quibus in aqua communi dematis addito Saccharocando conficitur potio non injucunda, & salubris credita, cui fimilem ex folis bijus fruticis exficatis parari aiunt. Quin Simon Paullus affirmat ipfius Myrti Brabanticz folia este Thez dicta, tam longè petita, tantoque in honore habita. Verum toto celo errat, & Thea arbor um longè à Chamalzagno differt, quam China ab Europa distat.

CAP. VI.

Arbor Indica flore maximo, cui multæ innafcuntur filiquæ. Syalita H. M. P.la. T. 38, 39. P. 39. H. M

A Rhor est procera, 40 aut 50 pedes alta, eaudice admodum crasso, cortice itidem crasso munito, qui cuticulà cinereà squamosà obductus, intus albicans, ac copiosam aquam adstringentem ubi inciditur exsuadans. Similiter radix crassa est, 8c tenui, rubro-nigricante, squamoso, intus verò ad albicantem medullam purpureo cortice tecta, necnon fibris sius latè per terram dissus arcine, squamoso, odor nullus. Folia oblongo-rotunda, singula crassis, intus cavis ac lanuginosis

Locus.

Vires.

Locus.

Vives.

lanuginoss, petiolis inherent, longitudine spithamam, latitudine palmum superantia, supernè splendentia, infernè nequaquam, atro-virentia: Costa media crassa & in aversa parte altè extuberans, è qua nerviplures ordinatim fere bini & bini parallelo duetu ad prominentes dentatalque oras exeunt: fapor acidus. Inter ipía autem folia e valido, crasso, quadrangulo caule seu pediculo calya prodit, qui ad mali Aurantis magnitudinem auctus fele aperit; constans è quinque cochleato-cavis, viridibus, craffis, validis, nitentibus foliis, seu potius cavis involucris, continentibus formossismum & admirandum florem itidem e quinque albicantibus, glabris, cavis, rotundis, coriaceis foliis conflatum, plurimis in medio capillamentis albicantibus, aureis apicibus dotatis, præditum, que insuper albicante umbilico stellato, elegatiter è viginti angulis formato superius ornata sunt. Postquam verò slos ità apertus, suavissimo ac Liliaceo odore, septem, octove dies elegantiam suam orbi exhibit, quinque ejus albicantia folia ftellatum umbilicum, ut & albicantia capillamenta instar sativa Brassica arctifisme concantiationa itenatum minoneum, in co anicamia capitaniena interna activa biance activitine confiringunt; dein craffa, cochlearis inflar cava, viridia, nitentia calveis folia omnes illas floris pattes occludunt comprehendidatque, qua unita fingularum qua in Flore funt partium complicatio Fructum efformat prægrandi malo fimilem.

Huius fructus partium omnium accuratam delineationem & descriptionem hic vide. Stellatus floris umbilicus ex pluribus albicantibus seminum folliculis, inter fe iunétis exigua, albicantia, rotunda semina continentibus conflatur. Semina autem tenaci glutine tanguam pilcium ova cohærent, Tabaci seminibus haud majora.

Caterum fructus hi nostratibus Pomis vinosis ferè assimilantur odore, sapore & pulpa: meditullium tamen paulò aliter hic conformatur: etiam pulpa in fructibus hisce maturioribus factis mol-

liffima evadit.

Crescit in multis locis Malabar, præcipue circa Goehin & provincias Moutan: semel in anno. Decembri viz. & Januario mensibus fructus fert, & à sationis anno circiter quarto ad quinquagessimum & ultra frugifera est.

Fructus hi ob nimiam aciditatem in deliciis vix comeduntur, sed in eduliis, præsertim indigenarum jusculis, usurpantur. Ex arboris foliis lixivium fit, capillorum unctuositati, ac capitis sordibus absumendis, necnon argento decoquendo adeóque depurando accommodum. Succus è radicibus expressus cum linteis applicatus tumores phlegmonosos ac œdematosos resolvit. E fructibus tenerioribus expressus succus cum saccharo miscetur, ac inde syrupus conficitur, qui phlegmata incidit & expellit, necnon faucium inflammationem ac aphthas tollit. Fructus autem maturiores laxam reddunt alvum, & diarrhocam non rarò excitant. Denique arboris cortex cum Oryzæ infuso. (ouòd indigenæ Ambatacansja nuncupant) tritus, partique affectæ illitus Arthritidi medetur.

CAP. VII.

Anonymos Ribesii foliis Icon. Robert.

Rutex est sui generis, foliis Ribis, floribus pentapetalis diluté albidis in umbellæ ferè aut Co-rymbi formam in summis ramulis coaggestis, pediculis tenuibus oblongis infidentibus; calyce pentaphyllo. Singulis floribus fuccedunt binæ interdum ternæ caplulæ feu Siliculæ, ut in Dentaphyllo. Singuis norious inceccuint oine intertuuin terne captule let oliteus, it in Confolidà regali, in hortis noftris femine caffe, quantum hactenus novimus, ob cœli, ut credible eft, inclementiam; defcriptio eft D. Tancredi Robinfon, qui hunc fruticem Parifiis & in hortis disifimis Reverendiffimi Epifcopi Londinenfi D. H. Compton observavit.

A Canadà & Virginià delata fuit hac planta.

CAP. VIII.

Paliurus Lob. Dod. Ger. Paliurus sive Rhamnus 3. Dioscoridis Park. Rhamnus sive Paliurus folio Jujubino J. B. Rham. folio subrotundo, fructu compresso C. B. Chrifis thorn.

TON semper humilis est, verùm interdum adeò excrescit, ut arboris tueri nomen possit, materie perquam dura: virgas emittit rectas, & ab his ramos patulos, deorsum inflexos, subrubentes, quos tenues, rigidæ & mordaces armant ípinæ. Folia Jujubinis tam fimilia ut nihil fupra, quibus tamen nonnihil videntur minora, nec ità profundè per oras crenata, fed minimum ac interdum fere nihil: cateroqui Jupibini foli nervos tres per longitudinem decurrentes obtinent: Juxta qua fiores emicant parvi, ftellati, orbiculati. Succrefcunt fruitus lati, per marginem membranacci, compress, prominente utrinque umbone lignoso, cujus medio pediculus insentur, qui diffracti in geminis vel ternis loculis totidem oftendunt femina, lubrico lavore, & colore feminum Lini, sed rotundiora, torosiora, pulpa dulci, coloris fere porracei.

Fructus (ut describit Cæsalp.) depressus, ex tenui pediculo pendet, pulpa quadam fungosa circumducta, officulo intus duro, intra quem tria seminis conceptacula, singulis seminibus donata, que in

fuis alveolis tintinnabuli modo fonant. Facilè autem nobis cum J. Bauhino persuademus Theophrasti Paliurum esse hanc plantam:

eandémque à Dioscoride uno capite dici Rhamnum 3. alio Paliurum. Consule Jo. Banhinum. Circa Veronani, Bergamum Rom. & alibi in Italia, necnon circa Monspelium in Gallia Narbon. Paliurum in sepibus frequentem observavimus. Gaudet autem campestribus & incultis. Floret Maio & Junio; fructus Autumno maturescit, & tota hyeme arbori adharet. Hyemem etiam, nifi sit admodum acris, ferre potest, alioqui diligenter erit à frigore muniendus. J.B. Nonnullis Spina Christis dicitur, quoniam coronam spineam qua Servatoris nostri tempora violabantur ex ea nexam suise autumant; nec enim ullum genus Rhamni aliusve fruticis spinis acutioribus rigidioribusq horridum nec impune tractabile temere reperias: Hinc & sepes viva hominum pecudumque incursibus arcendis commodiffimæ ex eo parari folebant.

Adfringunt, ventrem fluentem cohibent, digerunt & phymata curant Paliuri folia & radix. Fru-Ans verò tantam obtinent incidendi vim, ut & calculos vesicæ comminuant, & pectoris pulmonísa, excretionibus auxilientur. Semina contula ad tuffim commendantur, iis etiam ad arenulas & calculum utuntur Monspelienses medici.

CAP. IX.

Carim-Curini H. M. P. 2. F. 20. p. 31. Frutex Indicus spicatus floribus galeatis, vasculo bivalvi

Adix ei fibrosa, albicans, saporis in cortice subamari. Canden surculique viridi-fusci, geniculati & supra singulos geniculos extuberantes. Folia petiolis mediocribus, viridi-suscis, languidis bina adversa, alternatim fita hærent, oblongo-rotunda, & petiolum contracta, anteriùs in cuspidem definentia, texturâ minus crassa, mollia, superficie leni, superne obscurius viridia, parim nitentia, subtus pallidiora, sapore nullo. Costa media & nervi inde egressi in supina etiam parte eminent. Flores è finubus parvorum & rotundo-cuspidatorum foliorum, que surculos bina & bina, alternatim fita, dense & surrectim circumstant, exeunt, viridi cœrulei, galeati, constantes tribus foliis, viridi-cœruleis, quæ ex galea ad unam partem protenduntur, ac pedunculo candido, nonmili inflexo, ac fuperius nodulato ac longiuculo, quo calyci quinque angustiffimorum, viridium & cuspidatorum foliorum, tenuiter pilosorum & striatorum insident, habentque in nodulo peduncili cui galea cum striis ex transverso astricta est, bicornes eminentias ex viridi subcœruleas, & ad posticam galeæ partem unam laciniam tenuem viridem, subcœruleam dependentem, suntque flores odoris nullius. Folia in medio interiùs striata, duo oblongo angusta, & parum cuspidata, medium quoque oblongum & latum, orâ anterius rotundâ terminatum.

Per pedunculum albicantem transmittitur stylus albicans, qui è vertice germinis capsulæ seminais oritur. Floribus deciduis è calyce prodeunt capfulæ feminales, quæ plano rejundæ ac cufipidatæ finnt, ac haftiformes, pediculo oblongo digitali conftantes cortice viridi, intus lignofo, ac in medio in longum striati, ut & in oris una stria quæ utrinque per mediam superficiem pedis excurrit. In fingulis capíulis feminaduo, ad utrumque latus unum, confita funt, per intersepimentum medium, quod ex oris capíulæ ubi firiata est instar latæ simbriæ excurrit, à se mutuò distincta, valde compreffa, rotundiola, ac inftar cordis cupidata, cum fuo cufpide capfula cufpidem repicientia; per maturitatem fubliava feu fubruffo-pallida, fuperficie ob punctula eminentia, maxime cum ficea funt;

scabra, saporis nullius. Radix decocta & sumpta servit pro doloribus arthriticis, decocta cum oleo & butyro vires adauget; Vires eadem trita & cum oleo Sirgelim data mitigandis podagræ doloribus servit. Decoctum ex radice & folis epotum frangit calculos, eâdem quoque virtute funt folia contula & alligata super ventre. Succus ex foliis extractus servit pro calculo. Folia in decocto data in dyluria prosunt; eadem epota in aqua calida in tuffi & doloribus calculi conducunt, quam etiam virtutem habent, fi cum aqua calida ad perunctionem ventris adhibeantur.

2. Bem Curini H. M. P.2. F.21. p. 33. Frutex Indicus spicatus storum pediculis brevioribus:

A præcedenti non differt nisi in soliis & capsulis seminalibus. Flores in summis surculis è riodulis. ad quos folia quaterna, parva, albicantia, culipidata fita funt, exeunt [Sunt autem folia hactenuia & nonnihil transparentia, coftis viridibus, quæ ex costa media binæ ac binæ excurrunt, ac propè marginem in se mutuò arcuatim deferuntur, striata, tria magis juncta ad floris exortum] & quidem finguli è fingulis nodulis, albicantes, odore nullo, collo minus longiuículo, calyci, qui quinque viridium, cuspidatorum foliorum est insidentes, quatuor petaliis tenuibus constantes, uno ex collo seu pede furrecto, quod latiffimum, interiùs concavum & in cufpidem conftrictum, tenuiffimum & tranf-parens, coftà media & duabus lateralibus versùs cufpidem e collo inflexis exteriùs firiatum; tribus cuspidatis ex collotransversim ad unam partem expansis, quorum quod medium latius est, & subrubris radiis ac undulis in colore albo tenuiter variegatum; effque collum florum nervis tribus, qua ad tria transversa folia excurrunt striatum. Stamina duo albicantia, folio surrecto ex adverso tractus costarum lateralium stricte adjacentia, ac cum apicibus subviridibus, que brevia filamenta tanquam appendices demitrunt, arcuatim ad se invicem nonnihil inslexa; ac cum is conspicitur stylus seu silamentum albicans mediæ costæ folii surrecti strictè accumbens, quod ex globulo oblongo viridi, qui in calyce est, excurrit. Floribus delapsis calyx se claudit gemmas oblongas seminales con-

Radia in decocto data infervit pro febribus, ac capitis corporisque malis affectionibus. Folia frixa Vires.

in oleo, dein contrita ulceribus Ianandis applicantur.

Locus & Tempus.

CAP. X.

Codi-Avanacu H.M. P. 2. F.34. p. 63. An Lathyris fruticescens fructu in foliorum als echinato.

OUffrutex est, nascens in arenosis, altitudine duum triumve pedum, ramis in latum diffissis Radix tenuis, fibrasque tenuissimas à latere ac subtus emittens, ac subrufa. Folia, qua hinc indè in furculis brevissimis petiolis proveniunt, valdè parva funt, angusto oblonga, plana, ad tactum lenia, mollia, in margine minutiffimis condensis, ac viridi-dilutis denticulis seu crenulis incifa, habéntque costulam in aversa parte eminentem, quæ & in recta conspicua est. Flores in brevibus petiolis è foliorum alis oriuntur, funto, gemmulæ ex viridi-flavo dilutæ, petiolis circumpositæ. bus petious e ronorum aus oruntur, munt, geninium ex vinturiavo unitae, petiolis circumpforte. Fruttu iis fuccedunt fingulares, fructibus Avanacu fimiles, upote tribus lateribus oblongo-rotundis circumferipti, in medio laterum ac utrinque à friis uno finiplici ordine aculeorum feu mintifilmorum fipiculorum muniti, verum parvi funt. Semina quoque in fructibus tria continentur, intra fingula rum i piculorummunta, ven par tum, and sum sulladira, & magiscinerea, minuíq, de finaliceo par-latera tanquam in propriis capítulis fingula forma cylindrica, & magiscinerea, minuíq, de finaliceo par-ticipantia, coloris furdi. Flores & fructus toto anno fert, fed tempore plaviofo uberiori multitudine;

Totius plantæ fuccus cum vino epotus fluxui fistendo proficuus est: idem cum oleo cocus utilite bibitur ad vires debiles reparandas. Oleum quod ex tota planta paratur capitis ablutioni commodimi

est ad ejus vertiginem tollendam.

Pandi-Avanacu *H.M. feu Ricinus vulgaris major.

A Vulgari Ricino in eo tantum differt quod altius aflurgat, quodo, stipitibus & ramis sit valle rubris seu miniatis & nitentibus : Foliis, floribus & fructibus paulò majoribus. Semina eadem, sed majora & paulò planiora, & inter spadiceo-fuscum & nitentem colorem cineris undulis rarioribus conspersa. Rarior est quam Avanacu sive Ricinus vulgaris.

CAP. XI.

* P.2. F. 44.

Vires.

P. 2. p. 60.

Tivu-Calli * H.M. Tithymalus Indious fruticescens.

Adix tenuior fibras è latere emittit; Stipite affurgit fimplici, tereti, craffitite fermè unius brachii, minus lignofo, cortice viridi, fubspisso, ramulos emittente tenues virides, è nodulis, qui longiuscule ab invicem diffiti sunt, fingulis sex septémye, alios transversim, alios ser fum, alios deorsum, qui in summitate quoque ramulos minores ex eodem nodulo in transversum diffundant, ac hi in alios teneriores furculos dividuntur. Stipes it & rami teneriores viridi-fulci, vendiores viridi-fulci, vendiores viridi-fulci, vendiores viridi-fulci. Polia hine inde rariffime confita in cauliculis precipite tenuioribus, vel fingula, vel in funimitate plerunque tria quatuorve fimul, minufcula, oblongo angusta, longitudine unius femile pollicis, plana, craffiola, in interiore parte in medio fulco ftriata, colore viridi, fubtus dilutiora pomers, pania, cantas, in cortex, folia lacte acri, linguam adurente foatent. Flores in vertice lirar Totus frutex, ftipes, rami, cortex, folia lacte acri, linguam adurente foatent. Flores in vertice lirar lorum proveniunt in ramulis craffis, curtis, viridi-fulcis, qui plures firmul è vertice emicant, pari, quatuor vel quinque petalis rotundiolis, magis arete tanquam in unum nodum unitis, fuperius plans, intus lacteis ac viridibus compositi. Frues succedunt oblongo-rotundi, similes fructibus Ana-Parua forma & colore, includentes tria femina, fimilia feminibus Nasturtii nostri.

Radix in decocto data servit pro torminibus ventris. Lac ejuscum butyro decoctum purgativum

est viribus quoque cum Schadida-calli, id est, Euphorbio iisdem.

Nascitur in arenosis.

Tithymali propriè dicta species est.

C A P. XII.

Chamelaa tricoccos IB. C.B. Park. Arabum tricoccos Ger. IDinolu wail.

Rutex est cubitalis ac bicubitalis, minor quam Thymelæa Monspeliaca, magis sarmentosis, rugo-ius, lignosus, intortus, in ramulos plures divisus: folisis retustoribus, latioribus, & viridioribus, te-nusculam Phillyman referenciam in the contract of the nuifoliam Phillyream referentibus: inter quæ flores parvi, luteoli, tripetali; quibus fuccedunt femina tricocca, primum viridia, maturitate verò ruborum induentia, pelliculà amari ac fervidi gultus obducta, in frutice suo perennia ut sunt Tithymali sive Heliotropii verrucosi dura, dentibus fractu contumacia, medullam albam continentia, ubi exficcata fuerint fusca.

Inter Monspelium & Frontignatiam in collibus saxosis plurimam observavimus. Squalidi, servidi, faxofi & maritimi soli amasia est. Non in Gallia Narbonensi tantum, sed & in Hispania a Clusso

inventa: at multo vegetior & viridior in Monspeliano agro quam in Hispaniis.

Qualitatibus magna ex parte cum Laureola convenit, eodémque modo corrigitur. Cum dubium fit an Veterum Chamelæa fit nécne, vires Chamelæa à Diosc. & Plin. attributas ei non adscribemus. Magnus tamen (inquit J. Bauhinus) succi totius plantæ usus etiam hodie, præsertim Monspelii, ubi Pharmacopœi pressum siccatumque habent, monente primum Rondeletio; cujus imitatione & nos sæpius densati succi recentis 3j. aut ij. dedimus per se & sæpiùs aliis Catharticis hydragogis mixtas,

perbono sanè eventu, sed non admodum multum excernit, nec aliquo effrani motu, ut solent Laureola, Mezereon Germanicum, Gratiola & alia. Quin perparum aut nihil interdum movet, nifi remixtis quibusdam lenientibus aut similibus catharticis. Pueris etiam datus nec tormina, nec vomitiones facit, sed aquas educit & serum: Admotum pubi & abdomini Hydropico, non ullum præ-stantius ad urinas proliciendas, quo modo libentius utebatur Rondeletius. J.B.

CAP. XIII.

Canschi * H.M. Arbor racemosa Malabarica fructu triquetro D. Sven.

* P.I. F.42.

Rbor est procera, nascens in arenosis. Radix crassa, ramos fibrosos quaquaversum ejiciens, cortice exterius cinereo fusco, intus rubescente, ligno albo. Caudex ambitu unius hominis amplexum implet, cortice cinereo, intus viridi cum ramis majoribus tectus: furculi novelli virides, & nodulis distincti, medulla ramorum & surculorum susca. Folia è nodis exeunt, petiolis longis, spithamam & ampliùs longa, duos fermè palmos lata, oblongo-rotunda, ad petiolum latissima, anteriora versus in cuspidem oblongam contracta, tenuia & mollia supernè obscurius, subtus dilutiùs viridia, utrinque parum splendentia, sapore adstringente & amaro. E petiolo quinque costa latissyridad, utrinique parten i premienta, iapore autringente es aniaro. E periori quinque coira feu nervi escunti in fupina parte foli in nominil eminentes, quarum difeurits diffributiones per folium & concurfus vide. E foliorum finubus exeunt furculi floriferi, in quibus flores racematim brevibus & tenuibus pediculis infidentes nascuntur, petalis cuspidatis tribus, rarius quatuor constantes, numerosis intus familius, viridi-dilutis, ftylo viridi circumpofitis, ac apicibus viridi-dilutis, feu etiam flavescenti-bus ac rufescentibus dotatis, haud diffimiles floribus Cit-Avanacu, odoris nullius. Sub tempus explicationis gemmarum in flores omnibus foliis spoliatur, quæ rursus tempore fructuum resumit.

Fruction, qui è longiusculis, viridibus petiolis dependent, sunt plano-rotundi, trium laterum, quæ striis distincta sunt, atque in vertice ubi striæ concurrunt gemmula eminentia, carne densa, etiam per maturitatem colore viridi.

Intus in medio continentur tria semina, per tenue intersepimentum à se mutuo distincta, quæ forma trilatera funt, uno latere exteriori rotundo, ac duobus quibus intersepimenta contingunt planis.

CAP. XIV.

Frutex Malabar, flore pentapetalo stellato, fructu pentagono & pentacocco. Pocatsietti H.M. part. 5.

Rbuscula humilis est, decem circiter pedes alta, caudice haud ità crasso, albicante, cortice obducto rubicundo, ramulísque viridibus, fungosa intus medulla refertis, pluribus donato. Radix fibrata, albicans, rufo cortice tecta, amara: Folia fine ordine circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, in ambitu leviter crenata, glabra, denfa, fragilia, splendentia, inodora, amara : nervis aliquot exiguis & panè invifibilibus è media costa in latera excurrentibus. Flores petiolis oblongis circa plumosas virgulas proveniunt, inodori, quinque luteis, acuminatis, & stellæ in modum expansis foliolis constantes; quibus totidem alternatim posita calyculi foliola viridia subjiciuntur, novem apicibus luteis umbilicum incurvum viridantem cum stylo candido quinquangulo occupantibus. Singulis flosculis singuli succedunt fructus, seu singulæ siliquæ quinquangulæ, rubentes, totidem distinctis loculis semma parva solida continent, cuticula rufa intecta, medulla alba, figura ex rotundo oblonga, sapore nauseabundo.

Provenit locis montanis & petrofis circa Kandenate. Quotannis bis floret fructúmque fert, Mar-Locus & tio viz. & Septembri menfibus, at diu superstes non est.

Folia contula, in pulverem redacta, & ulceribus inspersa luxuriantem ac fungosam carnem tollunt. Eadem affumpta fudores movendo Febris intermittentis paroxylmum minuunt.

Ex cortice & radice pulverifatis ac cum oleo mixtis unquentum conficitur ad scabiem similésque cutaneos affectus.

CAP. XV.

Rosa Hierichontea vulgo dicta C.B. Park. Rosa Hiericho J.B. Thlaspi Rosa de Hiericho dictum Moris. Hole of Diericho. An Myagrum Arabicum? Zanon. 7. B.

Ignofis & confertis statim à radice natis fruticat stolonibus, palmaribus aut paulò majoribus, craffis, cinerei coloris, in numerosam ramulorum sobolem cancellatim divaricatis, superiore parte omnibus in globum velut coeuntibus per quos folia rara, unciam fescunciamve longa, femunciam lata, laciniata, cinerea, hirfuta. Flofculi intrinfecus fecundum ramos ubique racematim quodammodo nascuntur candidi: quorum unumquemque sequitur vasculum duobus loculis membranulà disclusis totidem semina orbicularia, compressa, rusta, acria continens, binis supra loculos extrinfecus velut auriculis prominentibus, ex adverfo pofitis; ex intergerino calycis pariete furgente fylo longiufculo. Radis: fatis craffa, lignofa, fimplex.

Morifonus fingulis geniculis fingula folia adhærere air oblonga, angufta, oleæ foliorum æmula, è quorum finubus fingulis finguli exeunt flofculi, terrapetali ex herbaceo colore albidi. Unde appa-

Vires.

Locus.

Vives.

veram & genuinam Thlaspeos speciem esse, & inter Thlaspi species reponendam

Absurde admodum & præter rationem Rosa dicitur hæc planta, cum nihil cum Rosa commune habeat. Bellonius monachum quendam impostorem hujus nominis autorem fuisse refert, cum tamen naneat. Benonius monacham quam reperiatur, sed in Arabia deserta ad litora maris in sabulo. Sylvestrem tamen ejus speciem in Syriæ tectis & ruderibus invenit Rauwolfius. Hanc à pluribus annis in horro meo colo, cum facile & crescat & floreat (inquit C. Bauhinus.)

Plantam hanc Amomum Veterum non effe, prout multi opinati funt, constat, quòd nec folia alba Vitis proferat, necullo seu recens seu vetus spirat odore.

Radice aquæ calidæ immersa planta quamvis ficca & contracta expanditur, quocunque tempore. non natalitis duntaxat Christi, ut impostores vulgo persuadere solent, nec pariendi hora tantum partûs tempore immissa se expandit, ut illi sabulantur.

Rofa Hierichontea Sylvestris C. B. Park.

Parvitate sua & loco natali à præcedente differt.

Appyllon Indicum J. B. Rofæ Hierichunticæ ensiccatæ similis C. B.

In infula S. Vincentii plantam Hollandi copiosè invenerunt, & vocârunt Blatterlos, quia nulla folia exactè habebat. Teneriores ramulos Scorbuti curationi abhibuerunt non fine effectu. Ind. Or. Part. 1. Fig. 21.

CAP. XVI.

Arbor Brasiliensis storibus speciosis spicatus, pericarpio sicco. Cebipira Brasiliensibus Marcgr. Cebi pira-guacu, & Cebipira-miri Pilon.

Rhor est grandis & ramosa, quæ lignum habet durum, aspectu ferè simile Fagino, ex quo rotæ machinarum & curruum fabricantur, cortice griseo cum susco mixto. In ramis habet ramulos alternatim sibi oppositos intervallo semipedis ferè, in quibus alternatim vel etiam directè sibi opponuntur solia parva, duos digitos circiter longa, & † digiti lata ubi latissima, sigua rectè sibi opponuntur solia parva, duos digitos circiter longa, & † digiti lata ubi latissima, sigua sibilita solia susci latissima sigua liis olea Pifon copiolissimos, in quolibet ramulo quindecim, viginti, aut plures, suo quossibet pediculo bresi instdentes, magnitudine florum Pomorum, aut paulò majores, quinque petalis constantes, que prodeunt e nigro calyce, illíque infident. Duo folia floris majora sunt, & prope hac octo aut novem parvula stamina alba, apicibus nigricantibus. Floris foliis decidentibus nascitur è medio Siliquala, ex viridi fubflavescens, in qua semen continetur. Foliola floris omnia funt corrugata ut panass Gosspinus Lustanus: Color illorum dilure ceruleus cum albo; superius floris folium prope calicem maculam habet rufescentem, & est inodorus.

Floret mensibus Octobri & Novembri.

E cortice, qui amarus est & astringens, Balnea & decocta fiunt præstantissima adversus morbos à frigore natos, pedum & ventris tumores, dolorésque membrorum Curimentos Lusitanis dictos: ip sam denique Luem Veneream non inveteratam forinsecus & intrinsecus adhibita restituunt, sudo-

Cum verò adstringendi facultate simul & acrimonia quadam agant, scabiei, tinezque, & aliis

einsdem generis cutaneis affectibus medentur.

CAP. XVII.

Amvetti seu Vetti-tali H. M. part. 5. tab. 54. Arbor Indica floribus spicatis, seminibus parvis in

Ari-vetti & Pe-vetti Tab. 54. & 55. part. 4. descript. species est, atque arbor humilios, 13. circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, cortice cincto cinereo, intus ruscleente, ramilique viridibus pluribus donato. Radix fibrata, rusescens, odoris & saport sylvestris ac amari. Folia oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, glabra, arro-viridia superne & splentia, inferne subviridia; sapore amaro. Fosculi incolori, viridi slavescentes, ad foliorum alas Scirca surculos spicatim proveniunt: constant ii unico foliolo, sed in quatuor profundas lacinias diviso, fic ut plura videantur; stammules albicantibus flavescentibus apicibus ornatis medium occupantibus. Flosculis emarcescentibus semina perquam exigua, rufa, inodora, insipida, vasculis siccis per maturitatem inclusa succedunt.

Ĉ A P. XVIII.

Ricam Martinius ab letino frango deducit, quia calculos frangendi vi pollet. Ericæ notæ sunt statura humilis, folium perpetuum, slos nudus, & plerunque urceolaris: Vasculum seminale in imo flore cen calyce clausum; in sterilibus, squalidis & palustri seu spongioso solo vigere, quod paucissimis plantis conceditur.

A. 1. Erica vulgaris Park. vulgaris five pumila Ger. emac. folio Mrica I, seu vulgaris glabra Velgares C. B. vulgaris humilis, semper virens flore purpureo & albo J. B. Common Beath, og Hing:

Frutex humilis eft, rarò supra cubiti altitudinem assurgens: [vidimus tamen in montosis Septentrionalibus Angliæ putrido & spongioso solo quæ etiam duos cubitos superaret] radicibus longissimis. fractu contumacibus, spadiceis: virgultis numerosis, lignosis, duris, ramosis, colore itidem spadiceo præditis, vel in nigro rubescentibus. Folia frequentia, semper virentia, quatuor versiculis squamatim incumbentium foliolorum minimorum constant, ut superne deorsum inspicienti cruces continua vide-antur: ad Cupressum & Tamaricem accedunt, qua (ut ait Clusius) temporis successu in ramulos esformantur. Flosculi velut spicam exprimentes secundum ramulos à medio ad summum usque propendent, bullati quodammodo, tetrapetali, elegantissimo purpuræ dilutioris colore, interdum albiperbrevibus petiolis appenfi, quorum medium occupant apices ruffi.

Septentrionalibus regionibus, (ut recte Clufius) maxime familiare eff, locis incultis: præfertim autem in montofis frigidis, folo putrido cœnofo & spongioso, quod aquas combibit & humore perpetuo turget, ubi nullæ fere aliæ plantæ proveniunt, omnia latè occupat. Rarius in calidioribus

invenitur.

A. Erica vulgaris birsuta Ger. Myrica folio birsuta C.B. Myrica folio tomentosis & incanis folio Clussi J.B. vulgaris birsutior Park. Common rough leaved heath.

Nostra sententia à præcedente non differt specie: cum, teste Clusio, præter hirsutiem ei per omnia fimilis fit; nec minus frequens occurrat quam vulgaris glabra; non locis tantum incultis fupra Windesoram (ubi eam observavit Clusius) sed ubique in Anglia.

Tum succus Ericæ tum aqua florum destillata ruborem oculorum tollit & dolorem mitigat: quin Vires &

& colica laborantibus utiliter exhiberi expertus est Tragus.

Fomenta & balnea fudatoria è floribus confecta podagricis & paralyticis membris conducere creduntur. Aqua, in qua vulgaris Ericæ folia decocta funt, fumpta tepidè tam manè quàm vesperi per triginta dies 3v. pondere, tribus horis ante cibum valet ad vesica calculos comminuendos & expellendos, experimento Matthioli. Verùm id feliciùs succedere idem notat, si post id tempus malè affecti in balneum decoctionis Ericæ ingredi, atque ibidem morantes super Ericam decoctam sedere jubeantur, idque pluries repetatur. Addit Matthiolus se novisse aliquos, qui servata victus ratione, hujus tantum potu vesicæ calculos in minimas partes comminutos ejecerunt. Quis hoc

Oleo ex Ericæ floribus confecto ad tollendos herpetes fœdos & inveteratos totam faciem occupantes Rondeletium magno successi usum scribit Clusius.

Nec mel quod de Ericæ floribus legunt Apes in Anglia adeò improbum est, ut scribunt Dioscorides & Plinius, sed paulò duntaxat coloratius.

Ovium gregibus Érica hyberno tempore pabulum præbet, & ignibus fovendis inopiá lignorum

In Scotia materiarii è terra pulla inculcato stramine ex aqua subacta leviter, & alternis Ericæ stratis, extrorsum utrinque spectantibus comis, concurrentibus in medio lignosis radicibus, parietes cum casarum rusticarum, tum hortorum artificiose extruunt: qui vinculo straminis & Erica nec pluvias metuentes, nec atterentium jumentorum affrictibus concussi in multos annos durant. Fac.

Scoti montani pro lecto sæpe substernunt Ericam, radicibus deorsum, frondibus sursum versis: aléoque scité hac ratione lectos concinnant, ut mollitie cum plumis certent, salubritate longé superent. Erica enim naturali ficcandi vi prædita fupervacuos humores exhaurit, nervisque eorum molestia liberatis sium vigorem restituit, ut qui vespere languidi & fessi decubuerint, manè vegeti & alacres refurgant.

Quidam ex radicibus Ericæ calices affabrè componunt. D. Sibbald. in Prod. Scot.

A. 2. Erica tenuifolia Ger. virgata sive sexta Clusii Park. humilis, cortice cinerco, Arbuti store C. B. ramulis ternis, storibus saturatioribus purpureis J. B. Fine scaved Heath.

Altitudine est pedali aut cubitali, plures ex eadem radice caules emittens, tenues, fragiles, cortice cinereo tectos; germina tamen novella rubescunt. Folia terno ordine per intervalla ramulos cingunt, minus crebra quam in quadrifolia palustri mox describenda, perexigua, angusta, acuta, fature viridia, glabra. E foliorum finubus exeunt ramuli terno pariter ordine: versus caulium & furculorum summitates Flores, longâ interdum serie, crebri, tres tamen plerunque simul, brevibus & tenuibus pediculis rubentibus appenfi, monopetali, concavi, urceolos imitati, faturatius purpurei, è calpre quinque fegmentis angustis composito. Flos quinque intus staminata occultat apicabus ni-Fffffff 3

Tempus. Vires.

Fortis.

Hocus.

gricantibus infignia. Stylus staminulis longior è floris osculo apparet. In imo slore vasculum est seminale parvum, globosium, semina parva continens.

In incultis & sterilibus frequens occurrit.

A. 3. Erica Brabantica folio Coridis birsuto quaterno J.B. pumila Belgarum Lobelii, scoparia nostrat Park, ex rubro nigricans scoparia C.B. major flore purpureo Ger. emac. quoad descr. Loin Dutch Beath, 02 Befome Beath. Er. Coris folio 13. Cluf.

Humilior plerunque est quam præcedens, [Erica sexta Clust.] & in terram resupina, pedalibus tamen interdum caulibus, ramolis. Surculi minores rubescunt, minùs tamen quàm pracedenis, suntque incanà lanugine hirsut.

Folia crebra, quàm illius latiora craffioraque, hirsuta, quaterno ordine per intervalla fais crebra caules cingentia. Flores in fummis caulibus & ramulis velut in um orane per intervana iaus creora caucis cinganami pellis conferti, & non fecundum longitudinem eorundem alii fupra alios longa ferie dispositi, ut in præcedente, brevibus pediculis hærentes, majores quam supradictæ, verum colore carneo aut rubro dilutiore, totidem framinula occultantes cum vasculo seminali simili: fylus quoque è floris oscula eminet. Capitula antequam flores explicantur admodum hirsuta videntur.

In palustribus putridis frequens est.

Huc etiam puto referendam Ericam Anglicam parvam capitulis hirfutis J. B. quam fe à D. Petro Turnero ex Anglia ficcam accepisse scribit.

Johnsonus apud Gerardum hanc pro quarta describit & figuram Ericæ secundæ Clusii pro ea exhibet, sed perperam. Quid velit C. Bauhinus per Ericam suam hirsutam Anglicam non intelligo.

4. Erica Coris folio bispido Cerintholdes Africana Breynii.

Ramum pedalem à Promontorio Bonæ Spei acceptum sic describit Jac. Breynius.

Lignofus erat, durus, corrice ex fubrufo grifeo & reticulato tectus: quem exomni parte temere & fine certo ordine multa ambiunt folia, viridantia, crassa, nervo per longitudinem excurrente, Ericæ bacciferæ Matth. magnitudine & formå congruentia, nifi in ambitu pilis quibuldam rigidis, veluti spinulis, exasperata essent. Flores Cerinthæ florum æmuli, in rami apice brevibus pediculis, deni & duodeni in orbem conferti, ex rubeo colore lepidè purpurascentes, hirsuti, fistulosi, ventriosique, in quatuor lacinias parvas ora divila habentes, & ex totidem foliolis hirfutis acuminatifque, quali ex calyculo provenientes admodum magnificè se ostentantes in quorum alvo stamina quadam apicbus parvis prædita cum stylo longiore occultantur.

Erica Africana umbellata flore purpureo Bartholin. Act. Med. An. 1673. Item

Erica Africana arborescens store carneo ejustem ibid.

Has non describit, sed earum duntaxat icones exhibet, quas apud ipsum vide. Prior harum præcedenti à Jacobo Breynio descriptæ eadem videtur.

5. Erica Coris folio maxima alba Park. foliu Corios, flore albo J. B. major flore albo Clufti Ga: folio Coridis I, seu maxima alba C. B. Great white flowered heath.

Clus.

Hac omnium quas unquam conspexit Clusius Ericarum maxima, humanam altitudinem interdum superat, fruticosa admodum, ligno duro, ex rubro nigricante, foliis exilibus & brevibus, qua terno ordine ramos obsidentibus, gustu amodum adstringente; flore copioso racematim pane totos ramulos occupante, ut interdum majores rami pedali longitudine onufti conspiciantur. Eft autem flos concavus velut exiguum cymbalum, oblongus, odoratus, pulcher, albus.

Nascitur in Lustaniæ solitudinibus inter Ulystipponem & Conimbricam celebrem ejus Regni Academiam: inveniebam etiam, inquit, circa Tagum decimo ab Ulyffippone Milliani. Floret

Novembri, Decembri & Januario.

6. * Erica Coris folio maxima purpurascens Park. foliis Corios quaternis, slore purpurascente J.B. maxima purpurascens longioribus foliis C. B. major flore purpureo Ger. Beat purple flowered Beath.

Ejusdem ferè altitudinis est cum præcedente, etiam fruticosa, tenuioribus tamen ramis, ejusdem eum co coloris, exilibus fimiliter foliis quaternis ramulos fimul amplectentibus, quorum extremis oblongiusculi flores insident, superioribus similes, colore purpurascente.

Provenit eildem quibus superior locis: illa etiam frequentior, & codem tempore floret; forte illius

duntaxat varietas est.

7. Erica folio Corios multissora J. B. Erica Coris folio secunda altera species Clus. Junipai folia densè fruticans Narbonensis Lob. Rectius Érica Abietiformis diceretur. Junipet 0 Firre leaved Beath.

Hujus sane folia Abietina dicas, multis tamen numeris minora (inquit J. Bauhinus) [in Nar bo enfi à nobis obfervată minora quidem erant, fed non totupliciter] nec enim multo longiora & latiora funt quam in icone Ericas fecunda Matth. In ficcis superiori parte una velut costa apparet, in inferiore due. Crebra admodum funt folia, que in ramulis veftigia relinquunt qualia in Abiete,

Lib. XXX. De Arboribus fructu per maturitatem sicco.

vel pottus Pino relicta cernuntur: ramuli enim non manent politi illis decidentibus ut in maiore vei pottus I m. Extremitates ramulorum abundant copiolissimis floribus, ultra folia eminentibus. Monipenana.

Hi flores plures velut ex parvis nodis erumpunt, è pediculis tenuibus, longiusculis pendentes, pur-Hi nores puttes retuit of par income annual of parties of parties of parties periodices purely calculati, ex quibus apices multi prominent, oblongs, nigricantes. Hanc speciem à J. Baubino defenpam circa Pedenatum vià quà indè Monspelium itur copiosam observavimus: item eundo à Monspelio ad oppidum S. Lupian secus vias. Eandem sed humiliorem in Anglia invenimus eundo ab oppido Helston ad Promontorium the Lizzard Doint dictum in Cornubia.

guidæ: non multum inquiens diffimilis, quæ Narbonensi agro frequens, longiore paulò & copiofiore est folio; flore purpureo, minore, & extremis ramis confertim nascente. Nullum, quantum nos in ficca animadvertere possumus, certum ordinem in foliorum circa ramulos fitu observat. Sunt autem crebra admodum & conferta Abietinorum in modum ut ramulos occultent.

Huic similem sed minorem observavimus in rupibus inter Bolzanum & Tridentum mense Februa-

rio florentem.

8. Erica major floribus ex herbaceo purpureis C.B. Park. Coris folio 2. Clus. foliis Corios quaternis. floribus berbaceis, deinde ex albo purpurascentibus J. B. Breat Death with purvliff areen Flowers.

Cluf. * Przcedentibus perfimilis est, sed paulò humilior: aliquantulum majora & latiuscula nigrioraque * Penultime habet falia, quaternis ordinibus circum ramulos nascentia: plurimos flores per intervalla secundum & antepenti-tamulorum longitudinem nascentes, superioribus sorma similes, herbacei primum coloris, deinde ex tima. the purpurascentes. Tota etiam adstrictoria facultate prædita.

Supra Ulyffipponem frequens inter superiores, pluribus tamen locis occurrit, uti etiam circa Locus & Tagum. Floret Decembri & Januario.

Gerardus pro Erica majore flore albo Clu/. iconem habet hujus speciei.

9. Erica arborescens floribus luteolis vel herbaceis minimis J. B. scoparia Park. major scoparia, foliis deciduis C.B. pyramidalis Ger. Befome Death.

Hac etiam fruticosa est, duorum cubitorum altitudine, nonnunquam amplior, fragili ligno, temibus & minutis folia, ut in Corrula prima ferè, viridibus, qua in deficatis nonnihil ramis facilè
delluint, & veftigia fui relinquunt: iftus flos reliquis minor est, cavus etiam & herbacei coloris.

Extremis ramulis capitula è multis folis compacta nonnunquam gignit, his non multum absi-

milia, que in vulgari & duriore Thymo aliquando conspiciuntur. Capitula bac in hac specie & nos tiam observavimus: ejusam natura sunt cum rosis dictis in extremis Salicum virgis; suntque nihil aliud quam folia degenerantia ex Insectorum puncturis.

Vulgare est autore Clusio, toti Hispaniæ & Aquitaniæ: namque spatiosis illis solitudinibus & incultis locis supra Burdegalam, nullum sere aliud virgultum conspicitur: nota est etiam Narbonensii Gallia scopis faciendis maximè idonea. Nos in luco Grammuntio propè Monspelium; inque ericetis propè Liburnum in Italia observavimus.

10. Erica arborescens Monspeliensis, store purpurascente, ramulis ternis J. B. Er. ternis per intervalla ramulis Ger. C. B. Er, Coris folio 5. Clusti Park. Death with the Branches at a joint.

Hujus ramuli cuticula tenui cinericea funt investiti, terni sape majoribus circumpositi, foliis non ubique præditi, iis tamen Corrudæ ferè similibus, longiusculis, tenuibus, deciduis: in ramulorum extremitate flores ex cœruleo purpurascentes, satis magni.

In montibus Liguriæ propè Genuam observavimus hanc plantam insigni statura, humanam alti- Locus. tadinem longè superantem. Maxima est ex omnibus quas nobis hactenus videre contigit Ericis, cortice cinereo hirsuto, foliis parvis, brevibus; floribus diluta purpura obiter tinctis. Loco pradico Aprilis menfis initio florere ccepit. In fylva Grammontia propè Monspelium ad tantam altiudinem non affurgit. Alibi etiam in montofis Gallia Narbonenfis oritur, inque incultis supra Uliffipponem in Lufitania.

11. Erica procumbens dilute purpurea C.B. Er. Coris folio 7. Clusti Ger. foliis Corios, flore purpureo dilutioris coloris I.B. procumbens sive supina pallide purpurea Park. Pale Purple low Death.

Multos teretes humique procumbentes ramos habet, pedales, interdum etiam cubitales, ex atro purpuralcentes. Hos plurima gracilia ambiunt foliola, Tertiæ Čluf, foliis pænè fimilia, paulo tamen longiora, quaternis plerunque, interdum quinis verfibus ordine dilpolita, adltringente gultu. *Flofas*lin summis ramulis oblongi, concavi, purpurei dilutioris coloris, ex quatuor foliolis ejusdem ferè coloris prodeuntes; qui maturi & reficcati nigricans & minutum semen continent. Radia dura, Ignola, in diversa tendens: ipsi tamen procumbentes rami humique diffusi tenues capillarésque sibras nonnunguam agunt.

Copiosè admodum crescir supra Seehoft, in ascensu Herren alben, magno mill. Germanico supra Locusa Gamingam: invenit etiam Clusius in Stiriacarum & Austriacarum Alpium præaltis jugis, ubi Junio & etiam serius floret: inter Pragam & Noribergam etiam Junio florentem collegit. Nos hanc in Alpibus Stiriacis collectam habemus, Jocum non recordamur.

Locus & Tempus.

Millellora

Focus Ed

Tempus.

I ocus.

12. Erica tenuifolia calyculata Ger. scoparia altera Park. birsuta Anglica C.B. ramulis & foliu Corios ternis, storibus ex rubro purpurascentibus majoribus J.B. Coris falio 12. Clus.

Cubiali panè est altitudine, fruticosa, tenuibus virgulis pradita, qua terna semper circa majore ex intervallis nascuntur: folia similiter terna ramulis innascuntur, exigua quidem sed saltiri quam su fuperioribus, inferiore a terram spectante parte nonnihil candicantia, his sut sustia adstringentis summi ramuli ad foliorum exortus verticillatim exornantur per intervalla ternis perpendio sequali inter se spatio nascentibus, a in unam partem conversi, majoribus quam in reliquis generibus, concavis, ventre magis turgido, coloris ex albo purpurascentis, numero sex, novem, debederic quidecim aux pluvibus.

duodecim, quindecim aut pluribus.

Isdem cum Erica baccifera Lufitanica Lufitania arenosis locis crescit utplurimum. Floret Decembri mense, & subinde semen exiguum nigricans prosert.

cemori mente, ce monute jeme casgami nga pangang pendapan nullibi (quod ego unquam vide rim aut audiverim) in Anglia inveniatur.

13. Erica procumbens herbacea C.B. supina herbacea Park. parva foliis Corios quaternis, flere bebaceo, foliaceis capitulis J.B. supina herbacea Park. Er. cruciata Ger. Small greenflowered Heath.

Cluf.

Pedalem altitudinem rarò fuperat, magna ex parte humi procumbit, foliti quaternis ramulos contrario exortu femper ambientibus. Flores fecundum ramulorum funmam longitudinem inter folia dependent, cavi, pufilli, in quatuor angulos definentes, herbaceo colore pradti, deinde femen. Radix ettam dura & lignofa.

In tylvis montofis non longe à Lindavia Germaniæ urbe collegimus sub finem mensis Augusti, jam tum storere incipientem: Ericæ scopariæ circa Monspelium nascenti similis est sed minor multo, soliis tamen longioribus & crebrioribus in caule & ramulis.

Maximá copiá nascitur (inquit Clussus) in ascensis montis illius qui superandus est iis qui Gamingá ad Seebos vicináque loca proficisci cupiunt.

14. Erica procumbens ternis foliolis carnea C. B. parva Pannonica folisi Corios ternis, flore carne, capitulis Toymi J. B. supina cornea Park. Coris folio nona Clussi Ger. emac. Musis flowered teaning heath.

Equali cum præcedenti excrescit altitudine, tenuibúsque virgulis prædita est, humi disfuss, ex purpura nigricantibus, quæ summa parte in multos plerunque ramulos dividi solent. Falia in ordines & versius digesta ut in reliquis, tenuia admodum, Ericæ sextæ in Hispania & Galia in assenti foliis similia, terna semper, quemadmodum in illa, æquali inter se fitu virgulas ambiunt: Summiramuli onusti sum concavis & oblongis soleula, extrema parte in quatuor angulos sectis, colors quatuor illis foliois unde enascuntur carnei, octonis staminulis nigricantibus, stiloque purpura sentence è medio slore emergentibus: Seme maturitate nigricans exiguum habet: Radicem alis similem, lignosam. Adnascuntur interdum hujus etiam ramulis viridia capitula, è latioribus soliois compacta, capitulorum Thymi modo.

Invenir Cluftus apud arcem Stiebstain in fylva illa imminenti, quà ad Sneberg ex arce iter est, alia item ad sinistram oppidi Neukirobe sylva, & nonnullis montanis Pannoniæ sylvis. Floret utpluri mum Aprili & Maio, quo tempore aspectu venustissima est.

Hac est illa species quam nos ad latera montium eundo à Tridento ad Bolzanum & in mpi-

bus Martio mense abunde florentem observavimus.

A. 15. Erica supina maritima Anglica Park. An Polygonum pusillo wermiculato Scrpylli solio Lob?

Caulicului fundit plures, dodrantales, teretes, tenues, ramofos, per vetustatem lignescentes, in terram provolutos, juniores rubentes & interdum veltut farina albicante respersos, crebris geniculis distinctos. Folia ad fingula genicula multa conferta veltut in agminulis, vix tertiam une partem longa, angusta, marginibus reslexis, glabra, obscurè viridia, sapore nullo eminenti. Flores sami nagni, & quantum memini pentapetali, pulchrè rubentes [D. Goodyerus apud Gerardum emac-Polygono pussilo &c. Pene ramulos è sinubus seu agminulis media emergentes plures atribuit, in quorum unnuscujusque fastigio so unicus tetrapetalos, pallidè purpureus i radicem extrinscens ingicantem, in terram altè descendentem sapore valdè amaro & nonnihil excassacione [Fructum aut semen nondum observavimus.]

In palultribus maritimis, præfertim arenofis, fæpiùs occurrit: vidi in Lovinglandia Suffolciæ propè pontem Yarmouth feu Hieræ oftii oppidi, item in paluftribus Thurrington vici trans Colceftriam in Effexià, necnonad margines folfarum in aggeribus arenofis juxta viami quæ Camalodano

Goldhanger ducit, & alibi.

HISTORIÆ

HISTORIÆ PLANTARUM

LIBER TRIGESIMUS PRIMUS.

QUI EST

De Arboribus & Fruticibus Siliquofis.

ILIQUAS appellamus Folliculos feu feminum conceptacula in longitudinem producta, five ea membranacea funt aut coriacea, five crustacea aut lignea.

Notandum autem non omnes in universum fructus quos siliquosis accenfemus in longitudinem productos este, sed nonnullos breviores & tumidiores, quos tamen quia reliquis notis cum filiquosis conveniunt ab its nullo mod separandos duximus. Sic quacunque planta folliculos habent bivalves cum seminibus ad rachin annexis uno ordine firis, cujuscunque tandem figuras five longa sivebrevioris & subrotundas folliculi sunt, Siliquosa nobis cententur.

Notandum etiam non omnes in longitudinem productos fructus filiquis adscribendos, sed ejus duntaxat plantæ generis cujus pleræque & potiores species istitusmodi fructus producant. Sic cucumeris anguini v. g. fructum filiquam non dicimus quamvis longus & angustus sir, quoniam Cucumeris vulgaris fructus ejusmodi non est; semina autem in longo illo eodem modo disponuru quo in breviore.

Siliqua autem nomen pracipuo jure & per antonomafian quandam nobis convenire videtur foliculis bivalvibus, quorum femina rachi adnexa funt, & uno versu in eadem linea disposita,

Librum autem hunc in quinque Sectiones dividemus. Prima erit De Arboribus filiquofis flore papilionaceo.

Prima erit De Arboribus iniquois nore papinonaceo.
Secunda De Arboribus folio decomposito seu ramoso, cujuscunque forma flos sit.

Tertia De Arboribus filiquosis flore pentapetalo.

Quarta De Arboribus fruticosis miscellaneis, seu anomalis & sui generis seu minùs cognitis. Quinta de Lobis seu siliquis quibusdam, quarum arbores minus cognitæ necdum quod sciam descriptæ sunt.

SECTIO PRIMA.

De Arboribus & Fruticibus siliquosis slore papilionaceo.

CAP. I.

De Arbore Jude dicta.

Arbor Judæ Lob. Gev. Park. Judaica arbor J. B. Siliqua silv. rotundisolia C. B. Cercis prior
Theophrasti quibusidam, Colytea "Theophrasti aliis." *3. Hist. 14.

Rescit interdum in arborem justæ magnitudinis locis cultis, sed neglecta & sponte nascens * Aß flores painter frutices potùìs quàm arbores plerunque censenda est. Rariores ser rannos, alterna-pilionacei tim ex lateribus nascentes, corrice ex purpura nigricante tectos, qui primo ver antes quales sime solica, aut iis primò germinare incipientibus inferiore parte ternos aut quaternos stores simul Goulde aut jundos serunt, Genistæ aut Pisorum formá, colore purpureo elegante, se quinque solisis con-Pisorum texti, è quibus duo inferiora magnitudine superant, reliqua tria superiora simul juncta, apicibus è trapetat solica medio multis emicantibus \$\mathcal{F}\$. B. solia deinde ex intervallis prodeunt, Afari sere, minus tamen trapetatolides; carnosa, circinatæ propemodum rotunditatis, nervosa admodum urt Aristolochiarum, & dura, su es son supera sente viridia, inferiore verò nonnihil candicantia. Floribus succedunt membranaceæ pur-na buju arboratentes sissipate, & guodammodo transparentes, compresse, digitalis longitudinis suncialibus ri oscinata el longioribus pediculis pendulæ, palmari aut sesquipalmari longitudine, membranaceæ, purpura-lum speriore sentes, compressa, unciam sere latæ in quibus sonina coloris spadicei, dura, Lentibus majora, petalo danta-petalolonga.

Aliud xæ stidab.

£.cous.

Locus.

Aliud genm. Lectis.

1718

Aliud genus invenitur per omnia ferè fimile, præter florem, qui in hoc candicat, cùm in firperiore purpureus sit, & corticem virgultorum, qui candicat potius quam purpurascit. periore purputeus in, ec. conteent virginocian, qui annua qua callier primar genus Granatenfi regno, & quibufdam aliis Hifpania & Gallia Narbonenfis locis inter fegetes. Nos in collibus Roma vicinis Tiberi imminentibus, postea in Apen.

ninis montibus, vidimus,

2. Siliana sylvestris rotundifolia Indica C. B.

C. B.

Semen nummi instar rotundum, planum, denarii magnitudine, craffitifculum, ruffum, à Teren. tio ex India accepit C. Bauhinus cum hac inscriptione, Semen Nummulariæ est arboris Judæ India cæ, cuius flos magnus, elegans & odorus eft.

2. Arbor Judæ Americana.

Huius ramulum floribus onustum vidimus in Museo instructissimo Ornatissimi Viri D. Gul. Courtino Armigeri: Folia ejus non perinde rotunda erant ac Arboris Judz vulgaris, sed acuminata, flores longè minores brevioribus etiam multò pediculis infidebant.

4. Siliquæ fylveftri fimilis C. B. Acacalis quorundam feve Kefmefen folisi Ceratiæ J. B. An Dio-feoridis Acacalis? C. B.

Ex octenni semine enata tenella planta instar Ceratia primum erumpentis, rotundis soliis quaternis, utrinque costa annexis binis: Cauliculus subhirsutus: qua sub Autumni initium rursus exaruit. Semen altera parte rotundum latiusculum, altera in mucronem collectum.

Semen hujus Cayrinæ & Kilmelen nomine à Paludano ex Syria reduce accepit C. Bauhinus Tam vulgare Constantinopoli ad oculorum morbos est remedium, ut tritum sit proverbium: Si doleant oculi habes Chesmesen.

Vires.

CAP. II.

Siliqua arbor sive Ceratia I. B. Siliqua edulis C. B. dulcis sive vulgation Park. Ceratia siliqua st. ve Ceratonia Ger. Caroba Offic. Panis S. Joannis Germanis & Belgis. The Carobten.

Rbor (inquit J. Bauhinus) cui fructus cornu modo intortus filiqua & neguni nomen fecit. * Vefling. Flo-fculos rube-[filiqua modice admodum intorta & propemodum recta plerunque est] calidioris soli amantior, crasso, ut tradunt, caudice in magnam excrescit altitudinem, latè ramos spargeris. inserios produ- longos, firmos. Folia in alam disposita [Clus. alata ut Terebinthi aut Pistacia; majora] quorum njertos produs ungos, nrmos. rossa in aiam onponta [Cum aiata ut Terconntin aut Pritaciae, majora] quorum erre plurimar fingularia brevi pediculo ad coftam annexa, fubrotunda, tres uncias plus minus lata, paulo lonferibis, lateto giora, crafla, rigida, nervofa, crebris obliquis venulis in margines excurrentibus, fuperiis atro vicandore perfur rore fiplendent, inferius pallidiori. Novemb & Decemb, Julum inflar Juglandis fere in flores extended in the proposition of flavescentes a- sed & altero tanto interdum longiores, latiores, modicè intortæ, compressa, callo dulci, eduli, semma pices supersti- claudunt membranis distincta, seminibus Cassia solutiva ferè aqualia, minora tamen, colore spaproprint de l'est remains, dicco obleuriore, compressa modice, altero fine in acumen leviter desinentia, altero latinsculo, di sisti tandem pulpà buxea, durà, & leguminosi quid respirite. Quin hac arbor fit Siliqua Plinii, Megria & Megravia Gracorum, minime dubium est.

Locus.

Vires.

(centi thyrfo

In Sicilia circa oppidum Puzallu frequentem, & spontaneam seu sylvestrem observavimus. In Apulia & regno Neapolitano vel sponte oritur, vel saltem frequens colitur. Itinere à Neapoli ad Romam observavit D. Tancredus Robinson.

Veslingius paucas harum arborum in Ægypto vidit, frequentiores in Palæstina, plurimos in Ju-

dææ montibus, & circa facram ibidem urbem.

Siliquarum (ut rectè Plinius) cortex iple manditur; éstque melleo ac dulci sapore. Virides sumptæ, autor est Dioscorides & post eum Plinius, stomacho incommodæ sunt & alvum solvunt. Eædem ficcatæ alvum fistunt & stomacho commodiores sunt, urinámque cient. Quamvis omnes qui de his fructibus scripserunt, siccatos alvum suftere affirment, nobis tamen contrarium evenis, siquidem quotquot Venetis (ubi magna copia venales sunt) de iis comedimus, non solum naufeam moverunt, sed & alvum subduxerunt non secus ac pulpa Cassa, ità ut ventriculus postea ab iis

abhorreret. Non tamen negaverim posse impune its vesci qui asseventa atta anticata poste abborreret. Non tamen negaverim posse impune its vesci qui asseventa atta anticata poste asseventa anticata poste asseventa anticata antica fumendum concedunt ad subducendam alvum: ipso etiam alvus non minus quam pulpa Cassia ibi ad excretionem movetur. Utuntur etiam renum inflammationibus intus extraque appofito.

Ad tuffientes afthmaticos ipsum non secus quam Cassiam exhibent, valdeque ipsos juvat: nec

minus decoctum ex filiquis eadem hac prastat.

In ardore & dolore stomachi siliqua Ceratia comesta est egregia: item syrupus ex summitate Quercus, Etmuller, prax.

Siliqua purgatrix C. B. Caroba sive Siliqua ex Guinea purgatrix Park. Pona Ital.

Hanc loco fuo naturali in arborem grandem excrefcere; quamvis in Italia minor plerunque & humilior fit. Crefcendi modo & foliis à praccedente non multum differt. Flos qualis fit à nemine hactenus (quod novimus) traditum aut observatum. Siliqua brevis, crassa, incurva, & ut ait Pona, Anacardio Cajous dicto nonnihil fimilis, tres circiter uncias longa, exterius spadicea sbrunneam vocant] quemadmodum vulgaris Caroba: dorso per totam longitudinem convexo seu arcuato, lineá in ventre feu concava parte elatá quatuor vel quinque semina, rotundiora minúsque compressa, fumma parte magis circinata, imá acutiora quam Carobæ vulgaris, continens. sapore. acriore, quique guttur propemodum adurat.

E Guinea allata est hac species. Hanc arborem florem papilionaceum proferre afferere non ausim: alii observent quibus eius copia facta est, & si loco alieno à me disposita est in suum transferant.

Siliqua Africana fructu minore.

Hujus filiquas duplo triplove minores Caroba vulgaris filiquis vidi apud generofist. Virum D. Guiielmum Courtine Medii Templi, è Sancta Cruce urbe delatas.

CAP. III.

De Acacia Americana,

I. Acacia Americana foliis Colutea Monococcos, siliquis echinatis Hort. Lugd. Bat. Hermanni. Acacia Americana Robini Cornut. Pseudo-acacia Americana Robini Park. Cornut

Rbor est caudice amplo & duro, cortice nitido & subnigro, nec spinis armato ut Ægy-ptiacæ aut Cappadocicæ [Acaciæ] sed lævi. Firmissimis radicibus hæret. Cacumina longè latéque diffunduntur, multiplicibus diducta ramis, teneris, medullofis, aculeis crebris & acutis horridis. Observa tamen aculeos non rotundo stylo minaces, ut Rhamni, sed ex basi in amplam latitudinem compressa acute gracilescentes ut Rubi aut Sentis caninæ. Folia in codem nervo funt utrinque dena aut octona, uno semper extremun nervi claudente. Peculiaris est in es noctis sensus, statim enim sub vesperum in se adducta per media plicantur, donec sequenti die Sol postliminio reversus aperiat. Floret Augusto: slos albus est, Psio similis, in uvam compofitus, ut Cytifi, non adeò tamen fragilis, nec deorfum nutans, fed fe in fublime erigens. Succedunt semina Lenticulæ fimilia, quæ fingula fingulis nucleis, duris admodum, & ex omni parte echinatis clauduntur.

Totus arboris foliorum fuccus aut decoctum vi fumma ad refrigerandum & adstringendum est. Vires. Hzc arbor non (ut vult Jo. Parkinsonus) ad spartum Spinosum referenda est, sed ad Glycyrrhizam echinatam pertinet, quacum & foliis & filiquis monococcis, erectis, echinatis, pluribus in codem surculo seu communi pediculo glomeratis, in tantum convenit, ut non immeritò Glycyrrhiza echinata arborea dici posset.

2. Acacia Virginiana siliquis glabris. Arbor siliquosa Virginiensis spinosa, Locus nostratibus dicta

E Virginia in Angliam dudum translata est arbor huic non multum diffimilis, magnitudine & statura eximia, cujus truncus cortice lævi integitur, ramuli juniores virides sunt, & ad unumquemque articulum foins acutiuículis obfiti, unde & folia egrediuntur pracedents finilia, codémque fiu ad rachin anexa, impari uno alam pletunque terminante, quod tamen interdum deeft, brivar anonihi & rotundiora. Nondum tempore Parkinfoni] apud nos floruit, nedum fructum protulit. Que tamen ad nos è Virginia allatæ funt filiquæ tenues erant, oblonge & aliquantulum compressa, ad modum filiquarum Laburni, quibus tamen longiora, tenuiora & nigriora, semina parva, subcinerea, splendentia, rotunda, compressa claudentes, Hæc Arbor sæpissimè falsò vocatur Acacia Americana Robini ab Hortulanis nostris, annotan-

te ingeniofissimo Viro D. Leonardo Plucknet, M. D.

CAP. IV.

De Colutea vesicaria.

Oluteam vulgarem Theophrafti xoxoiréan non effe contendit Jo. Bodæus à Stapel. Colutea autem ✓ veficaria infigni nota, filiquis veficularum inftar tumidis, ab aliis omnibus arboribus fruticibúlve distinguitur.

Lib.XXXI.

1. Colutea vesicaria C. B. J. B. Vesicaria vulgaris Park. Colutea Ger. Bastaro Sena. J. B.

Arbor est non magna, in multos ramos divisa, materie fere Sambuci, duriore, intus non medullata fed cava; cortice gemino, exteriore cinereo, interiore viridi vestita. Folia multa; novem vel undecim ad unam coftam alligata, ut plurimum opposita, Glycyrrhizæ, Hedysari, aut Senæ modo. sed Senæ foliis molliora, rotundiora, nec in acutum mucronem desinentia, supernè glabra magisque viridantia, infernè albidiora & hirluta, gustu amaro. Flores ex longo pediculo multi, ut in Pisis & Cicerculis, crocei, forma fimiles praciétorum floribus, & Genifka angulofa ac rotunda: Quibus de cidentibus fuccrefcunt folliculi, membranacei, pellucidi, interdum tubentes, feiritu veluti quodam diftendente turgidi, ità ut pressu digitorum cum crepitu, eliso aere, dissiliant: in quibus continentur semina ad folliculi suturam tanquam costam, quæ maturo semine dehiscit, pediculis brevibus appensa. forma renis, antè maturitatem lutea, sapore Fabarum seu Pisorum, per maturitatem minora, Lentes amulantia quodammodo, minora tamen, rotunda, nec ità nigra fere, dura, compressa, lacuna in medio prædita, saporem pristinum retinentia; amaritudinem in iis non sentimus, ut perhibet Matthiolus.

In Italia multis in locis invenitur, uno præ cæteris notabili, in lateribus & prope summitatem montis Vesuvii, in alcensu ad craterem, ubi nullæ fere aliæ plantæ. Observavimus etam circa Mon-

Hujus folia, sed præcipuè semina, non solum purgant per inferiora, sed & vomitiones movent. veluti semina Genistæ; sunt autem ventriculo & visceribus inimica, ideoque nonnisi robustioribus

2. Colutea Zeilanica argentea tota D. Hermanni. Hort. Lugd. Bat.

Herman Fruticat altitudine humana: radice pallescente, brachiata, lignosa: Caule simplici, aliquando multiplici: Ramis non incomptis, incano molli tomento obfiris: Folis perpetuis, subrotundis, crassis. ·albentibus, lanuginosis, ut plurimum septendecim costam mediam binatim cingentibus, unico in fummo impari: Floribus papilionaceis, luteis, Genistæ Hispanicæ amplitudine, in spica palmari affatim coacervatis, pendentibus fingulis ex pediculis parvis, incanis, marginibus crenatis: Siliquis corraceis, bivalvibus, teretibus, digitum longis, ventriofis, aliquot quafi ilthmis interceptis, deorfum faccis, ovarvious, reterious, augusti ionis, ventronis, anquot quain mucronem productis, claidentibus, intus & extus incani, albentis coloris, & in molliculum mucronem productis, claidentibus parte quæ protuberat femes globofum, durum, fufcum, magnitudine Ciceris.

Abundat in vepretis maritimis.infulæ Zeylan, dicta ab indigenis Mundu Muringu, 1. c. Muringu L. Aromat. maritima. Videtur enim habere quandam affinitatem cum Moringa * Christoph. Acoste, quan

Zeylanenies Wattu Murungu, i.e. Murungu hortenie vocant.
Cæterum guftanti deprehenditur acris, amara, ingrata & naufeofa, virture purgandi prædia, fed

ob ignaviam & malignitatem à foro medico proscripta.

Propagatur facilè per novellos stolones à radice assurgentes, per submersionem aut circumpositionem, ut & per femina vere terræ commissa. Frigori subducta tota hyeme viget & viret.

D. Hermannus Coluteam dividit in Vesicariam, & Siliquosam: Siliquosam deinde in duo genera subdividit: quorum primum fert semina cylindracea, oblonga in siliquis bivalvibus articulatis: Alterum, cujus quatuor in Oriente offendit species fruticescentes, filiquas producit bivalves, ventrosas, quasi isthmo interceptas, seminibus intus rotundis; cujusmodi est planta descripta.

3. Colutea Æthiopica flore purpureo Breynii; Cent. 1. Colutea Æthiopica flore Phaniceo Barba Jovis foliis Breyn. Prodrom.

Planta Autori nostro descripta ex semine Africano, circa Promontorium Bonæ spei collecto, enata, caules plures sesquipedales, lignosos, striatos, incanos, medulla candidissima farctos proferebat, sapore dulci : in quibus hinc inde sparsa erant folia, è compluribus incanis foliolis, Cicers sylveltris angustioribus, uni costa quatuor unciarum utrinque inharentibus, unoque extremam alam occupante, composita. E singulis ferme alarum cavis surculus prodibat, duorem aut trium digitorum transversorum longitudine, floribus Coluteæ vulgaris longioribus, & florido colore ex suaverubente purpurascentibus à medio ad summum cacumen decoratus. Quilibet verò illonum slorum ex incano, firiato, in quinque segmenta expanso emergebat calvee: ex quo flore delasso felludas Colutea vulgaris, tener, membranaceus pellucidasque succrescebat: in quo semina ficuti in vulgari continebantur compressa, reniformia, suturæ folliculi supremæ pediculis brevibus appensa; quæ tamen ad justam perfectionem non pervenerunt.

In Hortis frequens eft.

1720

I ocus.

Vires.

Locus.

4. Colutea humilis vesicaria Syriaca flore ceruleo Breyn. Cent. 1.

Rarum hoc Coluteæ genus Syriæ in locis editis propè Halepum occurrit : Radice fusca, ampla ad Rhaphani craffitiem longitudinémque accedente; qua Coliculos fundit palmares, terram versus reflexos, quorum supremæ parti novem aut decem Lentis adhærent folia pennata: inter quæ slores emergunt Colutez Æthiopicz aft violacei coloris, inque orbem dispositi: quos folliculi excipiunt Colutez, sed paulò minores.

Hanc in Herbario Rauwolfiano observavit D. Breynius, qui eam pro Astragalo Dioscoridis,

(cui apprime fimilis) in Herbario pag. 116. descripfit.

Barba Jovis C. B. Jovis barba frutex Park. Jovis barba pulchre lucens I. B. Che Silver

Rbuscula est fruticosa, altitudine humana [nos tam altam non observavimus] cuius materiem duram atque lignosam ferè incanus & lanuginosus tegit cortex Rami huic frequentes latis. Folia quinque aut fex, aut septem etiam conjugationibus contexta, quarum singularia Lentis foliis paria, villofa argenteo colore fulgent. Ex pediculi foliorum ala appendices fingulares exoritutur, lanuginola, quarum extremis inharent acervatim congetii flocal quorum finguli non magnitudine sed forma Geniftæ flores æmulantur. Succedunt filique angustæ, breves, molles, cinerex, semina duo vel tria in rotunditate oblonga, ex cinereo nigricantia continentes. Radix dura, lignosa. Admodum tenera est & frigoris impatiens.

In clivis maritimis Hetruria & Regni Neapolitani copiosam observavimus. In Promontorio Ceti Locus prope Monspelium, ubi eam oriri tradunt, nec nos nec D. Magnol invenimus.

De viribus aut ufibus in medicina nihil traditur.

Arbor filiquosa trifolia Indica, flore papilionaceo siliqua grandi pilosa unicam intus fabam continente. Plaso H. M. Н. М.

Rium hominum longitudinis est, unius crassitiei, cortice exteriori cinericeo, sicco, fragili, qui è nigro rubea investitur tunica, interiore vero molli, quamvis crasso, quo inciso gummosus, sanguineus affatim exsudat liquor, sapore subdulcis. Radix susce codem cum caudice liquore est succida. Folia crassa, prægrandia, Brassicæ Sabaudæ hybernæ imitantia, è lato rotunda, sesqui ferè spithamam longa, albo nerveo obducta limbo, tactu subaspera, colore supernè è viridi-fusco nitentia, inferne dilutiora, terna pedunculis rotundis crassis, cubitalibus surculis inhærent. Venulæ quæ è media majori erumpentes in recta duntaxat parte visuntur, in se invicem revoltate fupinam superficiem striant, asperiatem dicto modo causantes; saporis expertia. Longiore densoque è ramo, supra foliaceorum exsurgente, petiolis spissis, sesqui serè unicalibus, parumper tomentos plures alterni provenium fuver, papilionacei, grandiuscult, tetrapetali, coloris cocinei, Muricu adeò similes ut catera exinde peti queant: odor ipsis acris. Calycis verò quinque cuspidati periolis parum tomentofis eft. Siliquae permagna, fpithamam longa, tres pollices late, nervis eminentibus, multis pilis dum adhuc virent decumbentibus oblites, lateribus pane contiguis, perplana, cortice interiore cartilagineo, candido funt, odore subacri. Harum in vertice una valde compressa ac complane reperitur faba, cortice tenui, rubro, pulpa in duas se dividente partes, alba: maturis feminibus filiquæ rubent, quæ priulquam faba confpicitur in justam excrescunt magnitudinem. Faba folitariæ magnæ inclusa filiquæ perdulcis est saporis, graveolens.

Crescit in Cranganron, Bellanga, multisque aliis Malabarici regni tam montanis, quam apricis locis copiola, semper frondens. Bimula flores Septembri & Octobri; fructus Januario sequentibusque fert mensibus. Quadragenaria emoritur. Ast rami terræ impositi consestim radicantur. Lignum & folia gentilium caremoniis inserviunt. In pulverem redacti fructus assumpti lumbricos enecant:

cortex eo modo cum zinzibere exficcato, exhibetur in morfu viperino.

CAP. VII.

De Anagyride & Laburno.

Nayeen dictum putant à natali solo, ut Anagyrum pro frutice non secus sumamus, quàm Anticyram pro Hellebore. Stephanus 🕬 สาร์ละยา Anagyrum locum esse ait in Attica, qui ad tribum pertineat Erechtheidem. Duplex est, non fœtida, quæ Laburnum Plinii putatur, & fœtens seu vera Dioscoridis. Foliis in codem pediculo ternis * floribus & siliquis in ob- * Hoc de Lalongo racemo pendulis ab hujus generis aliis diftinguitur.

burno tantum accipiendum

 Anagyris non fætida major, vel Alpina C.B. Anagyris Gev. Laburnum arbor trifolia, Ana-eft. gyridi similis J. B. Anagyris non fætida, sive Laburnum majus Park. Bean trefoil træ; not ffinking.

Arboris mediocris magnitudinem affequitur, ramis brachiatum, cortice virente, materie dura, ut ruftici palis ex ea confectis agros suos sepiant. Folia ex uno tuberculo plura Trifolit Asphaltii, infernè subbirsuta & ex virore pallida, supernè glabra, satssque saturo virore tincta, pediculo hirsuto, tenui, tereti ; longitudine varia, unciali & palmari : Flores ex eodem tuberculo cum foliis, aut in ramulorum extremis, aut è lateribus, in longa, tereti, tenui, hirfutâque & incana ligula dependent, Ggggggg

CAP

1722

Locus.

dodrantali, interdum breviore, flavi, Genistellæ floribus fimiles, è foliis quaternis, supremo reliquis multò majore, lato, sursum reslexo, nigrore intus nonnihil maculoso; bina à lateribus, quartum roftratum, in quo apices crocei, complexu suo coercent: Omnibus bec genus stirpibus quas store vavilionaceo dicimus, bujusmodi fere flores sunt.

Laburnum Plinii videtur esse hac arbor: nec obstat quòd Plinius storem longitudine cubitalem esse scribat, qua in hac arbore palmi longitudinem non excedant, ut object Matthiolus; Nam fide digni resque herbaria peritiss se in monte Jura cubito longiores florum racemos vidisse referunt, ut

tradit Camerarius.

tradic Cameratus.

In montibus propè Genevam, Saleva & Jura, inque Alpibus Sabaudicis observavimus. Maio & Junio aut etiam Julio mensibus grato in montibus spectaculo sloret. Ex semine facilè provenit.

mo aut ceiam juno memous graco at mondo. J. B. Piforum hortenfium filiquis fimiles funt, compressores, fractu contumaces. In extremis, ac nonnunquam intermediis spatiis continetur semen Lentis magnitudine, ex latitudine subrotundum, ima parte, qua siliqua per petiolum haret, tantil lum excavatum, renis prorfus effigie, quod antequam maturuerit viret, post maturitatem varium, durum & ob lavorem iplendidum est. Variat folis variegatis.

Corren v. L'aburnum spinosum Mauritanicum fol. Glycyrrhiza, flore albo Breyn. Prod.

2. Anagyris non fætens minor C.B. Laburnum minus Park.

Præcedenti, magnitudine excepta, per omnia fimilem esse aiunt. Statura huic humilior. Folia: flores, semina dimidio minora. Non modò non ingrati, sed nullius est hac planta odoris.

J. Bauhinus duo Laburna effe vix putat, sed duas figuras unius Laburni apud Matthiolum, qui confudir Anagyridis historiam cum Laburno: cum quo & ego lubens sensissem, si non observassem in Catalogo plantarum Horti Leydenfis à peritiffimo Botanico D. Paulo Hermanno nuperrime edito hanc pro distincta specie propositam.

4. Anagyris fatida C. B. Ger. Park. Vera fatida J. B. The Minking Bean-trefoil, J. B.

Laburno fimilis frutex est arborescens. [Fruticosa stirps magis quam arbor est, inquit Marcellus, Nos camen vidinus tonsura putationeque coactam ad legitimam arboris altitudinem crescere.] nuis frequentibus faits donatus, cortice (inquit Clufius) ex viridi nigricante, materie pallida. Faliaterna, oblonga, acuminata, fuperius virentia, inferius albicantia, odore adeò gravi & tetro pradita, potiffimum fi terantur, ut transcuntibus suo fœtore caput offendant, in unius pediculi uncialis caput inferta. Ex foliorum fedibus & alis flores ex calyce in quatuor lacinias fecto, glauco & velut argenteo emicant bini, terni aut quaterni, oblongi, quatuor foliis constantes, Genista ferè aut Cyusi genteo emicant uni, term aut quaterm, opionis, quatuor roms contraines, Gennita rere au Cyali modo, fed quorum fupremum, quodque reliqua integit, brevius eft & minimè reflexum ut in illis, colore intense aureo, reliquis pallefeentibus, è quorum finu apiculi plufculi emicant flori concolo-res. Floribus fuccedunt filiqua digitali longitudine, pollicari verò latitudine, cartilaginea, in quibus terna aut quaterna semina, nonnunquam plura, satis magna, exiguis phaseolis similia, renis forma, qua initio albent, deinde coloren purpuralcentem contrahunt, tantem per maturitatem ex cen-leo nigricant, ut aptiffime Diofcorides worklu dixerit, com in codem fructu non bene maturo us differentes colores conspiciantur, ut diligenter notavit Clusius.

Floret Maio & Junio menfibus, grato inter alios frutices per fylvas spectaculo. Nos in montibus fupra Messanam, & alibi pluries tum in Sicilia, tum etiam in Italia observavimus. Clusius in saxolo colle propè Arelatem urbem in Gallia, tum frequentem circa Hispalin & alibi in Hispania.

5: Anagyris fatida altera rotundo folio C.B. Anag. Cretica à Clusii diversa Honor. Belli ep.2. ad Clus.

De hac J. Bauhinus, Licet, inquit, Honorius Belli se in Creta passim, secus vias differentem Anagyrin ab ea quam hic describo observasse dicat, quæ rotundiora proferat folia; non tamen ob sola solia que parum variant, diversam existimo faciendam, cum præsertim exosus odor & facultates à Veteribus huic adscriptæ eandem esse clarè demonstrent. Facilior etiam naturæ lusis in soliis

Folia Anagyridis fœtidæ trita & imposita tumores reprimunt: sicca in passo pota menses ac secundas movent, fœtum mortuum ejiciunt. Semen commanducatum vomitiones movet, nec semen tan-

rum sed & folia, unanimi botanicorum consensu.

Accidit interdum (inquit Hon. Belli) ut capræ & oves in Creta fame vexatæ hujus folia depascant, licet odoris sit ingratissimi, & postea ex harum lacte caseus conficiatur: quo si forte ignarus aliquis vescatur aut lac bibat, statim excitentur tum vehementissimi vomitus tum sluxus ventris: Et cum hoc sæpissime accidat, multi in discrimen vitæ veniunt, quam ob causam frutex omnibus

Quòd Laburni flores apes non attingant, Plinius eumq, secuti recentiores Botanici affirmant. Sapenumero autem Laburnum ob ligni duritiem & nigrorem pro Ebeno vænit, ex quo pulchræ fiunt

pectinum thecæ. 7. B.

6. Phaseolus arbor Indica incana siliquis torossis Kayan dicta. Thora Paerou H. M. Cajan arbor Indica, foliis Trifolii bituminosi, siliquis Orobi Breyn. Prod. Pisum Arborescens quibusdam.

Arbor est fruticosa, radice rusta, obsusco cortice, inodora, caudice sesquipedem crasso. Folia Salicum effigiem habentia, ex oblongo angusta, quinque pollices aquantia, aculeata, nervis striata, numero terna, bipollicaribus striatis etiam è surculis brevissimis pediculis dependent, supernè lena, è viridi fusca, infernè hyalina, odore fimul & gustu haud ingrata. Flores hic illic in extremitatibus surculorum, propè foliorum exortum expullulantium erumpunt papilionacei, tetrapetali, tations intended in proper order to the transfer of the transf nata, divisus, stamine quod filamentum flavo capite ornatum transmittit crocca gemma nodulato. obtegitur. Eorum calix venosus hirsutusque, odor autem nullus est. Succrescentes floribus silique, digitum auricularem tum longitudine, tum craffitie amulantes, pilofa, maculis interstincta, è viridi dilutæ funt, cortice subrubro, cartilagineo, ubi expanditur transparente, multis venulis intertextae, His includuntur quatuor Pisa, cartilaginosis intersepimentis à se mutuo distincta, immatura virentia. glabra, nitentia, matura rubentia, quadam ex albido flaventia, fitum transversum obtinentia, in edulia ob gratum saporem relata, quinimo propterea in agris pinguioribus sedulò excoluntur, & ubivis venalia exponuntur.

Leguntur mense Januario. Frutex ipse semper frondens brevi emoritur.

Apozema ex foliis affumptum hæmorrhoidum fluxum nimis copiofum retardat. Cum Pipere con Vires trita folia gingivarum immunditiem, dentium tollunt dolorem. Decocta in Oryzæ lotura femina & cum butyro in linimentum redacta spontaneam ac dolorosam artuum propulsant lassitudinem. Paratur insuper ex iis quoque salubris contra variolas potio.

Hac Planta crevit hoc anno 1687. in Horto D.Doody.

CAP. VIII.

Cytisus spinosus Acacia dictus. Acacia trifolia C. B. altera trifolia Ger. secunda seu altera Dioscoridis Park. Aspalathus secunda trifolia, quæ Acacia secunda Matthiolo trifolia J.B.

Uunc fruticem Hon. Belli fic describit, pro Aspalatho secundo Dioscor. vero & legitimo. quique in tota Gracia nomen adhuc retinet. Ligni materies alba, duriffima & gravis est; medium autem ligni nigrescit, odore carens: flores habet luteos, Genista amulos. parum odoratos: vento autem spirante eorum odor satis suavis manè longius percipitur, succedunt parum filiqua in quibus tento aucum priante contain door tatas naava mane tongua peterputar, incecani parva filiqua in quibus tra quatutorve femina continentur. Folia Rutæ fimilia funt, terna fimul juncta, licet æftate ipfa amittat ut Autumno aliis induatur. Spinis totus frutæx feater, validis, du arum triúmve unciarum, quarum nonnullæ bifidæ aut trifidæ, ftriatæ, reliquóque ramo concolores, nuarúmo, non commissuris modò, sed ipsimet etiam medietati ex longiusculis pediculis folia liærent trifolia, exigua quadam ac vix quidem conspicua hirsutie pubescentia. Radice nititur firma, lignofa, odoris experte.

In Creta ex hoc sepes conficiunt, totæque sylvæ ex eo constare spectantur. Vere Lobelius univer- Lossis. fum Tyrrhenum, Ligusticum atque Mediterraneum littus, uti pleraque Italia loca hoc frutice scatere scribit. Eundem etiam in Sicilia circa Messanam, & Gallo provincia propè Tolonam portum obser-

Poruiffet hac planta Cycifis annumerari, cum quibus in omnibus praterquam fpinis convenit.

CAP. IX.

Cytifus adulterinus sive Alysson fruticans Ger. Cytiss facie quibusdam Alysson fruticans Park, Cytist facie Alysson fruticans quorundam Lob. J.B. Pseudo-cytisus slore Leucoii luteo C.B.

Noticus hic frutex floribus luteis Leucoii minoris æstate lucet, è sparsis, numerosis, ansractuofis Polemonii striatis coliculis. Folia Cytifi, habitiora, albida, hispida, setaceis pilis rigida: Radice lignofa, duriore, & in folliculis femine.

CAP. X.

De Genista vulgari trifolia.

Enista à genu dicta putatur, vel quòd genu instar flexilis sit, vel quod genubus medeatur Foliis in eodem pediculo ternis, viminibus tenuibus angulofis confertis ab aliis filiquofis & flore papilionaceo donatis plantis distinguitur.

1. Genista angulosa trifolia J. B. angulosa & scoparia C. B. vulgaris & scoparia Park. Genista Ger. & etiam Chamægenista ejusdem ex sententia C. Baubini & Johnsoni. Com?

Fruticola stirps est, frequenter in magnam altitudinem elata, hominis staturam attingens, interdum humilior multò, caudices habens tenues, lignosos, à quibus plurimæ tenues sparguntur virgulæ, Ggggggg 2

Vires.

Tempus &

Locus.

HISTORIA PLANTARUM.

angulosa, virentes, lenta & flecti nectique faciles, non raro quoque in alias divisa, in quibus folia anguloia, virentes, ienta es incurir a quinti per a quint crebra, hirluta, priora tritoni, ana impresa cum apicibus croceis. Siliqua compresa, lata, nigra, majores, papilionacei, staminibus recurvis cum apicibus croceis. Siliqua compresa, lata, nigra, majores, papinonaces, italininous majores, papinonaces, papinonaces, inquibus femen Colutea vesicaria, suscum, compressum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen Colutea vesicaria, suscum, compressum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen Colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum lucidum [alibi semen planum, du-hirsuta, in quibus semen colutea vesicaria, suscum luc rum, subrustum, Lente minus ei attribuit.] Radix multifida, nervosa, lenta, flexilis, lutea. Genista flor e albo Rara apud nos avis est, nigróque simillima cygno.

Locus & Tempus.

Vires.

Per universam fere Germaniam, Galliam, Angliam atque Belgium in pascuis, præsertim arenosis, glareosis & sterilioribus frequentissima habetur. Sponte nascentis (quod mirum) nulla vestigia ob giareons & mermorious nequentitum & Bohemia, neque tota Austria & Moravia. Floret circa finem Aprilis & initio Maii, & interdum serius pro veris temperie.

prilis & initio ivian, & interdum issued per consistent of the principle o & hepatica. Calculum pellit, serosos humores educit, tam per vomitum, quam per alvum & urinas. & nepatica. Carcinini penic, icrombus epatis, lienis & melenterii, adeoque in Hydrope, catarrhis

& arthriticis affectibus. In usu sunt flores, semina & summitates.

Folia, ramuli & summitates Genista, coêta in vino aut aqua, corúmve succus utilia sunt hydro. Fona, ramun & minimass defining renum ac vefice; partim enim purgant omnes ferofos & aquofos picis, & omnibus obfiruciónibus renum ac vefice; partim enim purgant omnes ferofos & aquofos ac fuperfluos humores per alvum, partim per urinas. ac inpernuos nunios por arrangement dere drachinge unius Dod. Purgat Genistæ semen non minus potenter fere quam Sparnium aut Helleborus 31 6. pondere ex hydro melite ventriculo ejuno sumptum. Quare ejus magnus est Heneborus 3) 1. Pontacia Matth. Idem confirmat Lobelius, semine Genista scoparia vomitum ulus nodie contra rouggrain. anno de la contra cont (inquit) prescenta income vomitionis nauseave, aut commotionis movere solent. Quin anud guittu maves, nec quequaminis, gemmantes dum adhuc virides funt condiuntur fale & aceto flo-Brabantos, & Anglos non minus, gemmantes dum adhuc virides funt condiuntur fale & aceto flo-Brabantos, & Angus non mana, 6 mm Olearumve pari commendatione. Creduntur enim non res, menfique inferuntur, Capparum Olearumve pari commendatione. Creduntur enim non res, mennique interuntur, Capparum Organimo pari commonaturie. Credintur enim non modò cordi vires, ac fromacho apperitum augere, fed etiam obstructiones referare ac calculum frangere. Ideiro falluntur falluntque qui hoice flores Officinis vomitioni ciendæ ficcandos praci-

Hinc patet diversas partes ejusdem plantæ diversis imò planè contrariis facultatibus pollere. Fa. dem differentia observatur inter Betonicæ radices, ejusque folia & flores, ut in ejus historia monus

mus. E contra Lapathi semen alvum obstruit, folia subducunt.

mus. E contra Laparm tenien avuint obtituit, fora abducturi.

Electuarium florum Geniftæ pulverifat. & melle rofato except. ad fcrophulas expertum, fi 60 quis utatur continué D. Hulfe è MS nondum edito. Ego non multum auxilii inde expectem. Pulvis feminum cum hydromelite exhibitus in liene tumido, hydrope, ictero utroque mira

Paratur ex Genistæ ramulorum ac virgultorum aridorum & combustorum cinere cum vino te nui albo lixivium quod ad cachexiam & Leucophlegmatiam à nonnullis valdè celebratur, & notenter quidem aquosos & serosos humores cum urina per vesicam expellit. Cam. Ego non multo plus

sperem ab hoc lixivio quam ab alterius cujuscunque fruticis.

Verum iis quaz de Genifia traduntur repugnat Casp. Hofmannus, fi Germanica intelligatur. Quia (inquit) de semine ejusciem scinus habere quidem sus sus proposes per la filosopie rum ut Rhaphanus, Oleum, Ficus & alia talia, & quidem in tripla aut quadrupla dosi, quis non funt. Verum nos ei non penitus affentimur, cum qua de fummitatibus & feminibus traduntur tot graves & fide dignos autores habeant : nec putamus Italicam Genistam tantum præstare Germanicæ quantum ille vult; imo vix omnino præstare catharticæ facultatis respectu crediderim.

Genittà Arabica, quae à nostra diversa, planities ad montem Sinai obstea sunt, quae etam in Arabia folitudinibus nascitur. Bellon, obs. Sed quid? (inquit C. Bauhinus) qui hanc quintam sun

Genistæ non spinosæ speciem facit,

2. Trifolium frutex Genistæ folio J. B.

J. B. Ex Iralia allatus est quem descripsit J. Bauhinus hujus Plantæ cubitalis ramus, Genistæ facie, striatus, fungolus, in alas alterno politu divilus, quarum commissuris folia harent, ima parte trifolia, extremă fingularia, Geniftz apprime fimilia. Ramorum extremis veluti fificatim, fed majore po-fitu, floculorum capitula ex longiusculis pedicellis alternatim hærent, flava (ut sicca ostendis) oblonga, ad quorum infertionem minutissima foliola adnascuntur.

CAP. XI.

De Genista humili.

7. Chamagenista folsis Genista vulgaris C. B. Chamagenista Pannonica Park. Chamagenista Ger. Genistella pilosa J. B.

Uffrutex est cubitalis & bicubitalis, radice longa, oblique serpente, fibris aliquot donata. Vi mins habet lenta, tenuia, teretal, in multos ramulos angulosos, firstanos divisa, per terram ut plutimum se spagneta. Folia * admodum exigua, inferius lanugine cana pubetcentia * Bina, terna, ur puntintuli le spaignitud. 2000 authorium eargus, interios satinguis cana pupercenta * Bina, ternal fiperius glabra. Flores ad ramulorum latera multi, crocei, ex hirfuto calyculo. Afpalathi Mon- aut quaterna fpelienfis, vel genifite vulgaris formă & odore, fed multo minores, exterios pilofi, intus glabri, abeodemexor-socedum flique parvæ, unciales, latiusculæ hirfutæ, in quibus plura semina. [Cytifi generibus si- ta Clus.]

In ducatu Wirtembergico & alibi in Germania: necnon in multis Pannonia locis ad viarum Locus & & folvarum margines, editis, ficcis atque desertis. J. B. Clus. Pluribus etiam in locis Garrigues di Tempu.

& Hyvarum margues, curtes access acques careers, f. B. com. Finition cuam in 100s Garrigues dies propè Monfpelium copiosè nafcitur. Botan. Monfp. Floret Maio, quandoque etiam Aprili. Vel C. Bauhinus ex una specie duas facit, cum Genistam minimam Lugd. sub titulo Genista ramola foliis Hyperici proponit, & separat à Genistella Pannonica Tab. cui titulum facit Chamaemoia toins 11/19 vulgaris: vel J. Bauhinus duas species confundit, & ad idem caput reducit.

2. Genistella tinctoria Ger. Genista tinctoria Germanica C. B. tinctoria vulgaris Park. Tinctorius flos J. B. Breen weed or Diers weed, or Woodwaren,

E radice lignosa, per terram plurimum diffusa, densa viminum seges fruticat, tenuium. cubialium & longiorum, teretium, quibus alternatim adnascuntur folia Hyssopi, majora, interdum paria, supra infraque atro virentia, fatuo lentore mandentis os implentia. Flores in thyrsis luces, Geniffæ angulosæ similes, verum minores & nonnihil pallidiores : quorum singulis appositæ sligeneral angunte annus, con interest of the state of the s

k butyrum & caseus ex eo facta amarescunt.

Herba ejusve flos luteum vel flavum colorem præbet, Glasto autem superinducta viridem efficit. Solent enim pictores ex cœruleo & luteo fimul contritis viridem efficere colorem.

Variat foliis latioribus & angustioribus, ramulis modò erectis, modò procumbentibus. Ut forma & temperamento Genistæ similis est, sic facultatibus haud dubie eidem respondet.

3. Genista tinctoria latifolia Lucensis J. B.

Hoc nomine exhibita ab Agerio, in montibus Lucenfibus collecta, furculo est lignoso, denso, striato, nodulis ab ima præsertim parte contorto. Quem ad intermedia mox alii stipant minores, fatis numerosi. Folia quam in vulgari tinctoria dicta multo latiora, molliora, brevioraque, alternatim posita, viridia, & aversa parte subcinericea, per ambitum leviter hirsuta, nervo insigni per medium excurrente. Flos luteus, hians more reliquarum. In ficca nullus guftus notabilis.

4. Genista tinctoria Hispanica Park. tinctoria frutescens foliis incanis C.B. Genistella tinctoria Hispanica J. B. infectoria Ger.

Ad duorum cubitorum altitudinem crescit interdum hic frutex, nudo stipite, enodi, recto, digitali craffitudine, candicante cortice tecto, qui in multiplices brevesque ramulos tenellos & fragiles summa parte dividitur. Hos ornant folia Lini aut Thymelass, frequentia, supernè virentia, infernè verò incana & argentei planè splendoris; gustús initio exiccantis & nonnihil adstringentis, deinde subamari. Flores summis ramulis nascuntur, spicatim congesti, Genistæ tinctoriæ Germanice fimiles, lutei. Tota planta elegans est aspectu.

Quo tempore floret fibe a crefcit Harmodori quoddam genus elegans, pedalis altitudinis, bra-dialis interdum craffitudinis, multis floribus à medio fcapo ad fummum ufque exornatum, magnis, oblongis, luteis, extrema parte hiantibus, & in quinque partes divisis. Totum humidum est,

pingui oleaginosáque materiá turget.

Musquam hujus fruticem conspexit Clusius quam Murciano regno secundum vias nascentem, & Locus & Martio mense sortem. Nos in montibus sylvosis supra Neapolin Italia versus Camaldulensium Tempus; conobium observavimus.

Hunc fruticem quamvis elatior fit quam ut humilis dici debeat, quia tamen Genistellæ tinctotiz fimilis eft, hic locum habere permifimus.

5. Genistella montana Germanica Park. lagopodoides major Ger. herbacea, sive Chamæspartium J. B. Chamagenista sagittalis C. B.

Herba est potius lignosa quam frutex, raro cubitum excedens. Ramuli molles hirsuri, duabus fimbriis latis mollibus ornati, internodiis veluti diftincti; ac ad fingula internodia folium unum oblongum, obtusum, pilosum, fine pediculo, majus quam in angulola, nec triplex ut in ea. In trigarum summitate sores parvi, lutes, hiantes, spicam fere efficientes, quibus succedunt siliques ralde pilose. Radin lignosa, cubitalis, in aliquot portiones magnas divisa. Clusio Locus.

F.ocus.

Vires.

Lib. XXXI.

De Arboribus Siliquosis.

Clusio plano est eòque altero ex altero nascente folio, quod deinde in cauliculum convertiur. In pascuis Germaniæ sterilioribus abunde provenit multis in locis : item circa Genevam.

6. Genistella pinnata altera Hispanica Park. Genistella pinnata Ger. herbacea platyphyllos J. B. Cha. mægenista caule foliato C.B.

Chanagenista peregrina Clus. vix palmari magnitudine affurgit, admodum tamen fruticosa. Chamælææ proximis, brevioribus, duris & carnofis, aliquantulum in ambitu finuofis & cri. fois, rigidiusculsque, uno ex altero è medio folii nervo prodeunte quemadmodum in superiore. interdum etiam binis termifve fimul exorientibus: hic vero nervus paulatim intumefcit, & in rainterdum etiam pinis termive inmu exoreminis; ne vero inavisi paniatur inquinetri, & in ramulum convertiur; fic cum tota planta foliofa fit, & nonnifi folis conftant videatur, fit tanden adinadum fruticofa. In extremis ifir folis quini fenive aut plures flores, finul junéti ex villos aumquum minores quam in Genista, aurei planè coloris, nisi bina inferiora folia incina lanugine pubescerent.

Descriptio J. Bauhini nonnihil variat a Clusiana, quam vide apud ipsum.

Chamagenistam peregrinam in solis Valentini regni locis incultis & asperis florentem observa-vir Clusus mente Mattio.

7. Chamagenista Cretica C. B. Park.

Hac virgulii est palmo minoribus, humi diffulis, tenuibus, potundis, subcanis, in ramulos aliquot duarum triumve unciarum divisis: foliolii oblongis angustissimis, binis aut ternis ab codem exorto, sed altero semper longiore, prodeuntibus, incanis. Ex foliorum alis societa terni aut quaterni, parvi, luter, Genista floribus amuli. Siliquas non vidit descriptionis autor C. B.

E Contareni horto habuit. Parkinionus hanc habet pro Spartio Cretico Alpini Exst.

a Nameda to 45 45 \$ 14 \$ 6 or solvaly but

His addit C. Bauhinus

8. Chamagenistam folio articulato, i.e. Chamaspartium Narbonense Tab.

9. Chamagenistam montanam bispidam, i. e. Genista minoris speciem Tab. laren aus representation libraria et

C A P. XII.

De Spartio non Spinoso.

1. Genista Hispanica Ger. juncea J. B. Spartum Hispanicum fruten vulgare Park. Sparium aborescens seminibus Lent similibus C. B. Spaniss. 2520011.

Rutex est ad quatuor vel quinque cubitorum altitudinem excrescens, interdum minor. Vi Rutex en ad quanto ver quinque construin attendent extendent interdum minor. In mina juncea, teretia, obfequiola, viridantia; per qua dum flore & novella adhuc plan eft, fparfa funt rara quadam folia, decidua, oblonga, ramis concoloria feré. Flore in vigularum fummitatibus multi, lutei, magni, afpectu lato, floribus fimiles Piforum & Cicercularum, gustu dulces. Floribus succedunt silique surrecte, uncias quatuor vel quinque longe, comprese aliquantulum incurva, colore ferè Caftanea. In iis ad 20 circiter semma, vel pauciora, compresfa, rubentia, lucida, Lente minora, non ita circinata. Lentem potitis referunt quam Ervum ant Viciam, quicquid scribit Matthiolus. Sapor leguminosus qualis pisorum.

Hane plantam Dioscoridis Spartium esse Botanici peritiores consentiunt. Nec obstat quòd Dio scorides Spartii virgas a'quinus esse scribat: nam quamvis in hac primò exortu raris quibuldam foliis vestitæ fint, ea tamen brevi decidunt, ut maximam partem foliis vidua cernatur.

Carterum ad Spartium Dioscoridis Plinii Genistam omnino referendam esle existimat J. Bau-

In Italia, Sicilia & Gallia Narbonenfi vulgatissima est. In hortis nostris ex semine facile provenit, nec multam curam aut culturam exigit, verum celeri auctu ad frugem brevi pervenit.

Viribus cum Genista vulgari convenit, qua tamen efficacior est. Pituitam & serosos humores vomitu & dejectione valenter expurgat, unde hydropicis, ischiadicis, arthriticis opitulatur, urinam movet, & calculum in renibus frangit.

Hujus etiam flores, autore Dioscoride, cum aqua mulfa obolorum quinque pondere poti vomitiones faciunt: Cum tamen Genistæ vulgaris flores plenis discis multi in acetariis ex multo oleo vorent, nec quicquam nauseent. Oleum è floribus extrinsecus illitum lienis tumores dissolvit. Flores quoque cum melle rosato aut ovo strumas resolvunt.

2. Spartium Hispanicum lobis rotundiusculis, flore luteo J. B. alterum monospermon semine reni simili C. B. Hispanicum minus, monospermon, flore luteo Park. Pseudospartium Hispanicum A Carelle

Cubicali plerumque stipite assurgit, pollicem crasso, scabro & striato cortice tecto, qui in pluses cubicales, virentes & striatos ramos dividitur, & hi deinde in junceas, striatas, virides virgulas, qua novella adhuc & primum germinantes aliquot foliis exornantur, statim atque planta lo rere incipit deciduis, ut tota deinde apun conspiciatur. E virgarum lateribus prodeunt longi per diculi, e quibus dependent aliquot exigui flores, Glycyrrhizæ vulgaris aut Trifolii pratentis floribus

pane similes, lutei, inodori. Succedunt cartilaginei, rotundiusculi lobi, vulgari Faba, qua in jupane ininies, mues, mentorum pabulum cedit perfimiles, ex flavo rufescentes; in quibus unicum maxima ex parte mentorum pasturum pasturum, marum, nigrum, exiguo reni fimile, quod in lobis agitatis aut concuffis crepitat & fonitum edit. Radia dura & lignofa.

ffis crentat & formum due locis crescit, arenoso solo, & Maio floret: Semen maturum est Junio. Locus & Tempus,

3. Spartium Hispanicum flore candido J.B. Hispanicum majus flore albo Park: tertium flore albo C. B. Pfeudo-fpartium album aquitor Ger. Cluf.

Pracedente longè majus est, & hominis altitudinem superans, virgulis quam illius tenerioribus, lentioribus & magis obiequentibus, flore equificem cum fuperiore forma; fed paulo majore & omni-no albo: lobi etiam conveniunt, fed minores funt & minus femen continent.

n albo: 1001 cuam and 1001 school of the local vicinis aura marina perflatis Clusio conspectum est, arenolo & steriTempus,

Local Consider constitution Februario. li folo, fuis floribus onuftum Februario. 1 C. D. Hermannus hanc speciem pro præcedentis rantum varietate habet. Horr. Lagd. Bat.

4. Genista Hispanica affinis C. B. Pseudo-spartium Hispanicum Park.

C. B. prod. Suffrutex est cubitum superans, caule tenui, tereti, candicante cortice tecto, qui in plurimas virgas tenuissimas dividitur: quarum aliquæ palmum superant, aliæ minores sunt: circa quæ folia gas tenunturas ureatura : quatura anques para appareant. Summis virgis fingu-longiuscula, angustissima & rarissima, ità pe virge para nuda appareant. Summis virgis singu-lis unicum capitulum rotundum, villosum, molle insidet, ut in Caryophyllo maritimo, ex pluribus Amibus Genistellæ tinctoriæ forma, sed minoribus, pallide luteis compositum. Nam quilibet slos ex calyculo villoso, hirsutie albo prodit.

In montibus planè faxofis ad aquas blancas D. Albinus collegit.

5. Spartum triphyllon C. B. Chamaspartum montanum triphyllon Park. Genista radiata sive stellaris J. B. An Spartum minimum montanum triphyllon Col?

Pulchra est planta, ramosa: Caulis unus in tres dividitur ramos, hi rursum in alios bis, aut ter, Princina et papas, tans un communi de la communicación del communicación de la communicación del communicación del communicación de la communicación del commu Genistarum, eo ordine quo in Anthyllide leguminosa, lutei si rectè memini.

benntarum, eo orume quo in Antalysine regulationa, austi i rece instituti. Spartium fium minimum triphyllon fic describit Columna, Fruter est amplus, Æquicolorum montibus Cornino saxosis nudis devexis, in imo lignosus, innumeris alis divisus, comam conficiens roundam. Caules primum juncei velue, Jánci folia, qua deinde lignosi, striati, flavescentes ex viridi fiunt. E summo verò tribus geniculis virescentes, atque lanugine alba obsiti atque striati: ridi fundi. E minino vero trious genicuis vivocones, acque anugine and conti acque itriati: fingulis verò geniculis ale aut auricule harent craffe, dure, in imo nude, lignofe; ex quibus com tenerior effet anno priore planta foliola terna, utrinque admodum tenuia, albicantia, ac veluti catenenor ener anno pinore pianta roman a managa cana, annoqua managa mana finul congesta, in quibus flores lutei Sparto & Genista similes ex utriculis parum hirsutis, minusimul onigetta in queus parcia la contra parcia de la contra del la contra del la contra del la contra de la contra del contra de la contra del contra de la contra del la aciem, in quibus quatuor includuntur semina dependentia, cordis figuram imitantia. Tota planta bicubitalis ad fummum, caudice craffescente fruticis instar.

6. Genista sive Spartium purgans I. B.

Duos ramos describit J. Bauhinus. Prior sesquicubitalis erat, firmus, rigidus ac penitus lignofis, cortice craffo amaricante, ligno internè albicante, in numerosam virgarum prolem temere ac nullo ordine divaricatus. In virgarum extremis aculei quidam apparent. Totus porrò ramus vigultorum denso stipatu Uvæ marinæ adsimilis quodammodo est, nisi quòd nuspiam uno ex atticulo gemini aut plures prodeant surculi. Ramorum extremorum potissimum geniculis folia berent parva, angusta, cineritià quadam lanugine vestita: Iisdem quoque stores ex longiusculis pedicellis hærent lutei, Genistæ vulgaris.

Posterior colore & ramorum divisura similis, verum quam illa senticosior & strigosior, quippe numerofioribus ramulis veluti in spinas definentibus, quæ facilè rumpuntur, innumeris nodulis torosus, vix pedalis, incurvo ligno, &c.

J. Bauhinus hanc Lobelio in Adv. descriptam putat nomine Spartii aphylli fruticosi junceis aculeis, lanatis capitulis; quam Lobelius perperam pro Erinacea Clufir habet. Confule J. Bauhinum.

7. Spartium Creticum Alpin exot.

Planta est procera, denfissime fruticans, surculosa; quippe ramulis à crassis veluti caudicibus rotundis, viridibus, dense maculis parvis albis punctorum alborum modo infectis, nascentibus, longis, hibilibus, sursum rectè actis, flexilibus, rotundis, cortice viridi prædita. Hi deorsum ramulos multos habent, utrinque inæqualibus intervallis inordinatim positos, & in medio ramis, folissque nudi hat, & postea sursum in spinis dense fruticant. Folia, stores & siliquæ Aspalathi sunt.

Tenera germina, flores & semina valenter per alvum & vomitum pituitam & serosos humo- Vires. res purgare dicuntur.

8: Genista

8. Genista arborea Cretica folio perpetuo Zanoni.

In horto Autoris Arbuículæ forma ad trium cubitorum altitudinem, trium quatuorve unciarum In norto Autoris Arbuicula forma au fummum usque ramoso, ramis valde lentis & flexilibus, cortica crafficiem excrevit, caudice ab imo ad summum usque ramoso, ramis valde lentis & flexilibus, cortica craffitiem excrevit, caudice ab mo ad immum inque ramiolo, ramis vaine lentis & flexilibus, cortice feabro ferrugineo, venis luteis obscuris firiato, quique facile à ligno abscedit. Lignum cortice de raudatum foris viride apparet, intus coloris paleacei. Rami in multos ramulos minores pariter lentos & plicariles varie dividuntur, & hi demum in furculos folis plurimis vestitos, parvis, angustis, oblongis, craffis & carrofis, nullo ordine positis, cum marginibus reflexis, tu folia concha formam imitagis, crattis & carnons, numo ordine points, cuit mai ginter a carnons, in aculeum folidum & durum, non ri videantur extremis tamen subrotundis & retrorsum reclinatis, in aculeum solidum & durum, non ri videantur extremis tamen introtundis ex retrorium recunats, in acuecum condum ex durum, non tamen pungentem terminatis; lanugine infuper albicante teguntur hae folia exad bafin dua interdum appendices eu auriculas obtinent. E foliorum alis in fupremis ramulis exeunt durculi nucli lanuginofi flores in pediculis bino ordine è furculis exeuntibus duo, tres, quattiorve fimul juncti, flavi, valde exigui, odore admodum grato Genitica amulo, papilionacci. Floribus delapfis reftat in calivalde exigui, odore admodum grato Genutæ amuio, papiionacei. Fioribus delaplis reftat in cali-ce una fola filique perexigua & brevis, è flavo rufefcens, apice acuto, unicum tantum femen conti-nens, rotundum, planum, lucidum colore obfcuro. Sapor foliorum aftringens, acidus & exficcans; florum fabas recentes refert. Planta est perennis, foliis perpetuis. Distert autem multimodis à Spartio spinoso Alpini, ut descriptiones conferenti patebit.

CAP. XIII.

Genista argentea J.B.

7.B.

**Ureulo hac adolescit lignoso, multiplici, in multas alas transversas diviso, tereti, argenteo. Ad

**Tamulorum exortum folia harrent singularia, oblonga, angusta, argentea hirsusie obsita. Fru
**Etus surculorum internodiis atque extremis harret similis Carpobalfami Officinarum vulgaris, calvoulo foliato contentus, fipadicei coloris, corticolus, in summo apicula acuta donatus: in quo semen continetur nigrum, rotundum, rugofum, ac ferè evanidum [in ficca quam descripsit]. Bauhinus] ac proinde nullo sapore effatu digno præditum. Surculi & folia modicè amaricant.

Vel hanc, vel ei fimilem plantam propè Monspelium in plantie quam transivimus eundo ab onoi-

dulo S. Lupiani ad montem Lupi observavimus.

CAP. XIV.

De Genistella spinosa.

1. Genista aculeata Ger. Park. aculeata foliosa J. B. spinosa minor Germanica C. B.

Orridus frutex est Genistella aculeata, Genistâ trifolia angulosa minor, densis tamen ti-mis fruticans, in quibus folia hirsuta alterno positu nascuntur, Genista vulgaris somia, acuminata: sed præter folia longis creberrimisque spinis minacibus armatur, majoresque spinæ minorum sobolem infesto mucrone pungentium è lateribus pariunt. Flores lutei, spicati, Genista tinctoria vulgaris. Semen in exiguis filiquis. Radia lenta & sublutea.

Botanici nostrates (Gerardus & Parkinsonus) plantam hanc cum Genista minore aspalathoide

imperité confundunt.

In Germania passim occurrit, præsertim in arenosis, secus vias, &c.

Adstringentem cum amaritudine facultatem obtinet, ac proinde valenter & citra mordacitatem exficcantem. Ut rem in pauca contraham (inquit J. Bauhinus) idem Genistella quod Hippuns

2. Genistella spinosa montis Ventosi I.B.

Frutici huic (cujus ramus palmaris J. Bauhino datus) priores ramuli plures, duas uncias longi, spinis Juniperinis ornati, alii longiores quatuor unciarum circiter, foliu hirlutis, longiusculis & latiusculis, sed quam in vulgari genistella spinosa angustioribus. Flores in summitatibus aliquot aurei, majores quam in prædicta Genista.

Si hac non est particularis Genista, certè egregia est varietas.

3. Genistella Monspeliaca spinosa C.B. prod. Spinosa minor Hispanica villosissima C.B. pin. An pra-· cedenti eadem?

Viticulii est palmaribus, in terram reslexis, quorum pars inferior in brevissimos ramulos ex parvis spinulis constantes dividitur, à medio verò sursum villosi sunt, quandoque in ramulos brachiati, chi longis, viridibus folis, minoribus sæpe additis, vestiti, spinisque carentes. Summitatibus sores pallide lutei, forma Genistæ spinosæ vulgari similes, insident.

Hanc quidam Monspessuli Corrudam luteam vocabant, que etiam in Ventoso monte reperitur. Rarius occurrit in incultis montis Lupi, copiofiorem vidimus ultra montem Elperon circa urbem

Meyriols, inquit D. Magnol.

A grant

Similent

Similem fed per omnia majorem, caulibus pedalibus, folius rarioribus, fpinis longioribus, minusoue ningentibus, floribus majoribus & aureis, quafi in ípica dispositis. Ex Hispania habemus. inquit C. Bauhinus.

CAP. XV.

De Genista spinosa seu Scorpio.

A 1. Genista spinosa vulgaris Ger. emac. spinosa major longioribus aculeis C. B. spinosa major vuli. Genesia progra organi Scia vitaca (programyor conferencia acutese C. B. spinoja major vul-garis, fue Scopius Theophrafti, quem Gaza Nepam transfulit. Park. Genistella spinosa affinis Nepa quibusdam J. B. Fuez, Whins oz Boels.

"Übitali aut ampliore [fupra Burdegalam Bayonenfi itinere tanta altitudine affurgit, ut duo-rum hominum altitudinem æquare nonnunquam viderim, craffitudine verò brachium humanum Clus, parem etiam in Anglia si permittatur staturam & magnitudinem assequitur.] altirudine affurgit, multis virgis ex atro virentibus, striatis, densissimo spinarum vallo obsitis fruticofum. [Ramuli adeo conferti funt, & spinæ densæ, ut totum caudicem & ramos contegant, & vix tom. L'Admini auco contest mas, es spina utoriac, de contro cauquem es ramos contegants, ex-limen ipfum nedum oculi acien transfiritaturi. Spina autem robustra faits, viridantes, firatas, glabriz-fepius, aliàs pilo brevi obfita, nova spinarum minorum è lateribus egredientium sobole focunda. Filores Geniste minores, pallidi, interdum ta-men adeò rufescentes ur rubere videantur, præsertim sub Autumnum: Siliques deinde succedune breves, cylindracea, magna ex parte inanes, aliquando tamen ferentes exiguum femen, pallidum aut fubfulcum cymuracea, magna ex parce manes, anquantus camen recentes exigunin jemen, pamunin aut normicim nt Genilta vulgaris Septentrionalium. Radix fingularis in alias tenues se spargens, & interdum latè fe propagans.

Non destituitur soliis hie frutex, nec spinam pro solio habet, ut nonnulli existimarunt. sed vere folia emittit in furculis tenellis, parva, ex rotundo acuminata, interdum longiora & angustiora, supernè ex cinereo viridia, subtus argentea aut incana, quæ brevi decidunt. Floret Maio & deinceps per totam æftatem ad Autumnum & Hyemem ufque.

In Anglia locis incultis, arenosis, squalidis & sterilibus frequentissima est, nec minus in Belgio, Gal- Locus. lia & Germania. Quin & in Gallo-provincia regione æstuosa ipsissimum hunc fruticem observavi. Usus hujus est ad sepes, & exsiccata ad fornaces calefaciendos.

2. Genista spinosa arborescens Africana Bartholin. Act. Med. An. 1672.

A Promontorio Bonæ Spei Hafniam allata est à D. Stolle cum aliis multis quarum figuras ibidem exhibet Bartholinus.

3. Genista spinosa floribus rubris D. Wheeleri Itinerar. p. 52.

A. Genista spinosa major brevibus aculeis C.B.

Non videtur nobis à præcedente specie differre. Observavimus equidem in Anglia Scorpii varietatem priore humiliorem, fpinis brevioribus, tenuioribus, pallidiùs virentibus, non tamen minùs crebris. que lub Autumnum precipuè floret, quando prior maximam jam partem florere defirit: verum cum noverim quot eadem planta pro loci diverfitate alifique accidentibus facies induat, hanc ab illa fecie diverfam esse adem onnino est Scorpio minori in Gallo-provincia nascenti, hoc est Genista spinosa majori brevibus aculeis C. B., nec enim ullam ego, qui utramque in loco natali florentem vidi, differentiam observare

Scorpium five Nepam Anguillaræ hujus Synonymam facit C. Bauhinus; verum floris color non convenit. V. 7.B.

CAP. XVI.

De Aspalatho, & varis Spartii & Genista Spinosa Speciebus.

1. Afpalathus 2. Monspeliensis J.B. alter Monspeliensis Park. Genista-spartium spinosum majur store luteo C. B. Cluf.

Ota planta cubitum non excedit, fruticosa admodum & ramosa, multis horrens spinis deorfum inflexis, firmis, acutis, in quibus enascuntur pusilla folia Lentis magnitudine, viridia, qualia etiam (sed teneriora) fert in novellis ramulis, quibus subsunt recens nati aculei. Flores in firmioribus & rigidioribus spinisterni, quaterni aut plures simul nascuntur, Genistæ similes, minores, coloris nunc lutei, nunc pallescentis: Semen in parvis siliquis exiguum.

Aspalathus secunda nobis observata in aridis & sterilibus saxosis collibus circa Monspelium, Nemaufum & alibi in Gallia Narbonenfi, planta erat bicubitalis, ut rectè J. Bauhinus: qui floribus odorem Meliloti Officinarum ascribit, saporem nullum manifestum.

Floribus cum Saccharo fermentatis ad firmandas & restaurandas collapsas vires utuntur Salmanticenfes. Cluf.

Locus.

Lecus,

1.728

Lib. XXXI.

1730

Locus.

2. Aspalatho Monspeliensi affinis Scorpius 2. Clusio J. B. Genista-spartium spinosum minus C. B. Park Genista spinosa minor siliqua rotunda Ger.

Pedis altitudinem raro superat, totum densissimis spinis horrens, que non consuso ordine, ut in fuperiore [Genifta spinola seu Scorpio vulgari] nascuntur, sed seriem quandam servant, & semper contrario inter se exortubina nascuntur, virentes quidem, sed languidus quam superioris, neque a-liæ ex aliis. Summis ramulisinharent, bini aut terni stores, superiori similes, lutei coloris, mense Martio, quo tempore exiguas brevéfque siliquas vel potitis semina Ervi magnitudine, inclus membraná quadam multa incanaque lanugine hirluta deprehendebam, densissimis ipsius planta spinisoc cultata, ut ex superiore affate deciderant: adeò verò canescebant, ut initio Aranearum telas esse esc cultata, it ex injenior artia de de la companio del companio de la companio del companio de la companio del companio del companio del companio del companio de la companio del co

Dubitat Clufius an fit Echinopoda Cretica Hon. Belli; plurimum certè (inquit) ad illam accedere

mihi videtur.

2. Afpalathus alter secundus Clussi Park. Genista-spartium spinosum majus 2. store pallido C.B.

Afgalatho altero primo Cluf. robustius & aliquanto firmius est, nonnunquam altius excesses; Flor perpetuo pallidio est, aliquin ei non multum diffimilis.

4. Alpalathus alter tertius birsutus Paşk. Abrotani facie incana J.B. Genista-spartium spinosum ma-

Ad cibit i nonnunquam magnitudinem accedit, plerumque tamen minor eft, & pedalis tandar altifudinis, totum etiam tenerius : ramuli in multo plures ipinas divifi, iftæ denuo in alias, fic it fingulæ spinæ totidem Abrotani multifida folia videantur, mili aculei obsisterent, qui à negligentils intuentibus vix observantur. Vere ex ramulorum lateribus exigui alii prodeunt ramusculi incani & hirsuti, quibus adnata sunt mollia & incana Lentis folia, majora quam in primo genere : in summis illis ramusculis flores priori similes, priore majores, lutei nascuntur.

In Cantabris duntaxat, tertio à Victoria urbe milliari, ad radices Pyrenæorum, quà Hispaniam

spectant, observavit Clusius.

5. Genista erinacea J. B. Erinacea Hispanica Clusti Park. Genista spinosa humilis Ger. Genista-spartium spinosum, foliis Lenticulæ, floribus en caruleo purpurascentibus C.B.

Plane nova & tota elegans est hac planta, dodrantalis, in orbem per solum disfusa, mulis spinis virentibus, sive aculeis horrida. Flores Genista, ex corruleo purpurascentes, minores, calveilis inclusi hispidis, villosis, omnino serè incanis, bini aut terni simul semper conjuncti. Foliola interdum dum floret producit, sed rarò, eaque perpauca, Lenticulæ similia, quæ cùm brevi marcescant & decidant, tota planta maxima ex parte fine foliis spectatur, & multiplici spinarum vallo Erinaceum in se convolutum repræsentat. Radix lignosa & magna est pro plantæ proportione.

Nalcitur regno Valentino, affluenter autem circa Siete Aguas oppidulum, septimo ab urbe Valentia milliari, Madritiano itinere, asperis locis & secus vias. Aprili florentem observavir Clusus;

Semen videre non potuit.

Incola Erizo, hoc est Erinaceum vocant, ob rationem modo dictam.

6. Echinopoda Cretensibus J.B. Echinopoda fruten Creticus Park. Genista-spartium spinosum aphyllon alterum, tribus aculeis semper junctis, floribus luteis C.B. An Scorpius secundus Clus.

Echinopoda (inquit Honor. Bellus) vulgatiffima in Creta planta est, & multum cum Erinacea Clusii convenit, nisi quòd foliis caret, & flores luteos profert, totaque viridi colore cernitur in orbem diffusa, & Erinaceum mirum in modum multitudine spinarum repræsentans. Spinæ ternæ simul in ramulis nascuntur. Flores in summis ramulis proveniunt, non tamen plures simul conserti, sed pauciores: quos apes nunquam attingunt.

Planta hac non in Creta tantum fed & in Chio infula & per totam Graciam vulgatiffima eft. Fallitur (inquit H. Belli) Dalechampius Athenzi interpres, quòd per Echinopoda Cardui Chii

genus intelligeret; cum ea revera fruticis genus fit non Cardui.

7. Genista-spartium spinosum folisa Polygoni C. B. spinosum Syriacum Park. Agul & Almagi Arabibus, Planta spinosa Mannam resipiens J.B.

Frutex est cubitalis aut altior, densissimo spinarum acutissimarum, gracilium, flexiliumque stipatu refertus. Ex quibus plurimi pendent flores rubelli : queis decidentibus succedunt silique rubentes, quales in Scorpio Monspeliensi me vidisse memini, semine concolori farctæ. Ex hac Halepi incola novum quoddam Manna genus legunt, cujus grana Coriandro nostro majora paulò, adeoque figură & sapore Mannæ nostræ Lariceæ persimilia. Surculis porro infinitis propemodum donatur, · teretibus, & à trunco eleganti ordine hinc indè sparsis, majori fere parte Cuscuta obsitis, velut in Thymo. Folia ad spinarum exortum harent oblonga, Polygoni figura, cinerea. Radix satis longa, purpurea.

Manna in hac arbufcula inventa Terepiabin aut Trangebin Arabibus dicitur.

Provenit in Persia & circa Halepum: item circa Kacka urbem Mesopotamia.

Folia eius calida funt ficcaque natura. Florum ufus incolis ad purgandum; quibus se purga-Vires. turis manipulus unus ex aqua coctus in fingulas dofes fufficit.

8. Spartium spinosum Creticum Alpin. exot. Park.

Stipite lignoso affurgit, nigricante cortice tecto, multos nigros ramos spargente, in virgas junceas heliles, nigrescentes iterum divisos, quibus in cacumine spina dura, nigrescentes, triangula. In furculorum exortu folia in eodem exortu quina, parva, tenuia. Flores lutei, parvi, Spartii Cretici fimiles, quibus filiquæ parvæ fuccedunt.

9. Spartium spinosum secundum Alpin. exot. spinosum aliud Creticum. Park.

Ramos possidet crassos, rotun dos, asperos. Virga in spinas acutas, triangulos multos facientes desimnt. Folis duplex ordo. Ad exortum furculorum ex ramis Spartii funt fimilia, fed tenuiora, ex uno exortu trina, quaterna vel quina, post in virgis rectis utrinque crebra Tragacanthæ modo, usque ad apices fere virgularum, quibus subtiles, dura & acutæ spinæ supersunt. Nascitur in Creta cum priore.

A. 10. Genista minor aspalathoides seu Genista spinosa Anglica C.B. Genistella minor Aspalathoides I.B. Genifta aculeata Gor. Geniftella aculeata Park. Dadie furz og Dettu Whin.

Virgæ cubitales & altiores, ramolæ, cortice cinereo tectæ è radice exeunt. Folia glabra, glauca in furculis novellis & vegetis parva, subrotunda, Chamæsyces paria, in adultioribus aut vetustioribus plantis angustiora & acutiora. Ex alis foliorum egrediuntur aculei, foliis aliquot minusculis vestiti, &ipfi interdum alias parvas spinulas [duas aut tres] è lateribus emittentes, Flores in summis ramulis velut spicati, papilionacei, flavi, è fingulis foliorum alis finguli, quibus succedunt siliquæ breves,

In cricetis & humidioribus folo spongioso frequens occurrit.

Locus

CAP. XVII.

Arbores & Frutices nonnullos exoticos Genista & Spartio assines completens.

I, Bahel-Schulli * H.M. Genista spinosa Indica verticillata, flore purpuro-caruleo, seu Spartium spino- * P. 2. F. 45. Sum siliqua geminata.

Rutex est spinosus, nascens in aquosis; radice sibrosa, capillata, albicante. Caules geniculati, supernè plani, ac utrinque sulco striati, virides ac etiam rubescentes, pilis longis & albicantibus dense obfiti, intus lignofi cum corculo aqueo & viridi, seu etiam albicante, è geniculis ramos passim binos ac alternatim emittentes, ac in geniculis singulis spinis sex, hinc inde tribus, longiffimis, lignofis, duris, ac leniter versus inferiora inflexis, aculeisque à se mutuo aversis muniti-Folia, quæ in nodis plura fimul ad spinas cauliculis circumposita sunt oblonga & valdè angusta, pi-Flores verticillatim è geniculis prodeunt supra spinas, octo plus minus simul, papitionacei, collo brevi albicante è calve tollis oblongis, cuspidatis valdè pilosis, viridibus ac etiam rubescentibus composito erumpentes, petala duo lateralia cœrulea sunt, subpurpurea; petalum, quod clypeum vocamus, in superiore ora in tres lingulas seu foliola, qua versus exteriora reflexa sunt rectis incisuris profunde discissum est, olore cœruleo purpurascente, maximè in lingulis; petalum quartum angustum, cœrulei quoque subpurpurei coloris est, in duas lingulas seu foliola, quæ versus exteriora reslexa sunt, rectá incisura diciffum eft. Stamina quatuor albicantia, crassa, arcuatim inflexa, apicibus longis, surrectis & coerules dotata sunt : cum is se prodit filamentum longiusculum, albicans, è rudimento fructus ortum. Sunt autem flores odore nullo.

Semina in siliquis lignosis, nonnihil cuspidatis, in duo latera [loculamenta] per strias intermedias diffinctis, ex ficcitate rufescentibus, ac foliis calycis, quæ etiam rufescunt, ferè obtectis, in fingulis lateribus [seu loculamentis] tria quatuórve, forma rotundiola, seu etiam longa, plana, coloris cúm ficca funt fusci seu spadicei.

Est & alia species Babel-Schulli, nascens in arenosis, qua cauliculos & folia habet viridi-clara, flores Altera verò albos ad cœruleum nonnihil vergentes.

Radix in decocto data urinam provocat ac suppressam ciet, unde & hydropem curat, præsertim si Vires. cum oleo Ficus infernalis decoquatur. Eadem præstant folia decocta & condita cum aceto. Ex folis fit pulvis, qui cum oleo expresso ex storibus Ficus infernalis epotus tumori pudendorum virilium solvendo conducit.

2. Genistella spinosa Africana Laricis folia Breynii.

Suffrutex est lignosus & spinis horridus, Genistella minori Aspalathoidi J. B. quadantenus similis, qui in multos dispescitur ramos: horum minores incani, in quibus spinæ acutæ & tenues, semunciam longa, alterno ordine, aquali quodam intervallo circumposita cernuntur. Singularum spinarum . exorui Foliola viridia & tenuia subnascuntur, numero decem aut tredecim, plura paucioráve semper

Locus.

Lacus.

Lacus.

Locus.

Folia

F.ocus.

conjuncta, ex uno tuberculo, ut in Larice, aut Corruda 3. Cluf. quibus fimiliora, prodeuntia. Flore conjuncta, ex uno tuociculo, ut fiede, plerunque solitarii, sepenumero etiam bini oriuntur, nequa vero temper inper inne innational des per quicquam à Genistellæ aculeatæ recedunt. Hi in siliquis semuncialibus & incanis Sparii minimi quicquam a Gennicha activate mucrone sursum reflexis, semina tria vel quatuor flavescentis Genistellæ relinquunt.

HISTORIA PLANTARUM.

Prope Caput bonæ spei oritur.

3. Myrto-genista Cap. bonæ spei Brevnii, Cent. 1.

Breyn.

Frutex est arborescens, ramis multis, quorum juniores fragiles & Genista instar angulosi: quos incondità serie disposita, nullis intervenientibus pediculis ambiunt folia carnola, Myrti Laurea so. lis similia, vel majora, quorum medium in longitudine nervo sulcatur, ex quo venula complures nis imina, vei majora, que un montatibus fuis non procul à folit margine fingulari ordine & ferie concurrunt. E ramorum apicibus & ad foliorum fingulorum exortum petioli exeunt duo, tre concurrunt. E ramorum apicious & au ionorum iniguorum exorum perion exeint duo, tres aut quatuor, ex quibus fleres aureo colore fulgentes propendent folitarii, Geniffæ aut Cyrili florum effigiem repræfentantes; quibus delabentibus filique prodeunt longæ & compreflæ, Geniffæ eriam respondentes, quantum ex nonnullis minus maturis colligere licuit.

4. Genista arborescens Africano Styracio folio, store caruleo Breyn. Prodr. Arbor siliquosa Afri. enisca arvorescens Astronovo Ossiano Jones, Inn. 1673. Obs. 131. Crotalaria arbir Africa Str. racis folio molli, incano, flore cœruleo Amman. Charact. Plant.

Herman. Malo Cotonez seu Styraci arbori fimilis videtur hac Genista, Radice lignosa, alba, caudice recto. pollicem craffiori, lignofo, cortice in viridi pallescente, ramulis frequentibus, vimineis, obsequiosis, ponicem cramori, nguoto, control in the property and cacumina incanis, quos denío alternatóque ordine ambiunt folia Styracis facie, rotunda, crafan cacumina means, quos uemo anematoque ordina ambiant ordina social ordina, craf-fiulcula, candida fericeà lanugine pubefcentia; inter qua erumpunt flores, plerunque fingulares, raro bini terníve, papilionacci, cerulei, exiguis fulti petrolis. Hos excipiunt filique bivalves, breve, tumidiusculæ, incanæ, claudentes semina reniformia, susca, depressa. Gaudet irriguis ad Promontorium Bonæ Spei. Vires cum Genista conveniunt.

Et Synonyma & descriptionem D. Hermanno debemus, apud quem etiam iconem vide in De Script. Hort. Lugd. Bat.

Hac arbor culta est in Horto refertissimo Reverendissimi Episcopi Londinensis D. H. Compton.

5. Genista-Spartium caruleum Capitis Bona Spei Breyn.

Genistæ vulgaris ferme facie nascitur hic Frutex, densis & crebris ramis, angulosis, slexilibus, non omnino lanugine quadam deftitutis, guftu aromatico; quos Folia veftiunt, unguem humanum ferè longa, angusta, in fruticis inferiore parte terna fimul uni petiolo inharentia, in superiore verò folitaria, appendiculas juxta basin angustissimas Trifoliorum ritu habentia. Ex ramorum lateribus, necnon aliquando fummitatibus furculi, densa lanugine adeò pubescentes, ut canescant, copiosifime pronafcuntur, foliolis incanis ac carinatis instar Sabinæ pæne ramulorum squamati. Flore in fummis ramulis veluti spicatos, vel acervatim, ex cœruleo purpurascentes, & figura qua Erinacez Clus. gerit, è calyculis striatis guttatisque in quinque segmenta desinentibus, ac Hyperici soliorum cinj. geris, e caryemis in auto gutatinque in quinque regineira definicitous ac rippend inominimi inflar infinitis propemodum foraminibus perviis, emicantes. Hofce flique excipiunt exigus, perbeves, Scorpii 2. Cluf. fed glabra & fpadicei coloris; in quibus è fuico ipadiceum femen, renis inflar formatum, Spartii 2. Hifpanici Cluf. perquam fimile, fapore vifcido & leguminofo.

6. Genista affinis arbor Africana monospermos, flore caruleo, folis pinnatis Hort. Lugd Bat D. Hermanni, Genista spartium coruleum Africanum foliis pinnatis Breyn. Prodr. Genista Ruteri

In tesquis & marginibus rivulorum Promontorii Bonæ Spei lumuriat hic frutex una cum præcedente, à quo & facie, & crescendi modo non multim abludit. Folia profert in principio terna, uni petiolo adstantia, in progressu verò pinnata, viridia, angusta, asperiuscula, ramulos densissimo ordine vestientia: quibus & ab imo ad summum usque circumstant flores coacervatim papilionacei, pallide cœrulei, prodeuntes ex urrienis oblongis, membranaceis, quinquifidis, fubbirituis, claudentibus fingulis [emen unicum, nigrum, lucidum, reniforme, tenui fuíca membrana, quai peculiari filicula, tectum.

CAP. XVIII.

Anonymus flore Coluteæ Clusii, Myrto.genista quibusclam. Chamæbuxus strve Chamæpyxos quibusclam J. B. Chamæbuxus store Coluteæ Ger. C. B. Pseudo.chamæbuxus Park.

Ultis virgultis, tenuibus, lentis, spithamam circiter longis præditus est, quæ ubi terramattigerunt fibris demissis radicantur: alioqui & radicem habet sæpe non multo ipsis virgulis breviorem, lignosam; ex cujus capitibus (quæ plura possidet) ipsæ emergunt. Folia per ramos incondita, Buxes quodammodo fimilia, magis acuminata, carnofa, pediculis brevifitmis harentia [gulfantibus primum ingrata, deinde amara & acria Cluf.] amaricantia, ex quorum alis in ramulorum extremis flores emicant, Coluteæ scorpioidis sloribus similes, simul plures juncti, qui,

teste Clusio, odoris expertes, nonnullis verò locis odoratissimi, & Narcissinam quandam fragrantiam æmulantes, tribus foliolis constant, quorum duo alba sunt, & alarum modo sursum expansa, galeolâ exalbidâ eorum exortum integente: tertium folium in oblongum veluti tubulum convolutum eft, sursum per lanuginem apertum, per extremitatem braccæ modo efformatum, atq. luteum, & veutflate interdum omnino purpurascens aur rubescens. Floribus succedunt late & compresse flique, Thlaspi latifolii siliquis paulo minores, virides, qua bina plerunque [interdum unicum tantum] continent grana, exigui Ervi magnitudine, colore ex cinereo nigricante, hirfuta, & veluti quoddam animalculum ementita, Polygalæ vulgaris majoris rubræ feminibus haud abfimilia, fed minora. que aperientibus sese per latera loculis sponte decidunt.

Variat interdum floris colore ex purpuro-rubente & flavo vario.

Fruticulum hunc variis Germaniae in locis observavimus. 1. In sylvis montosis Scaphusiam inter Locus, & Constantiam: deinde in planitie quadam prope Augustam Vindelicorum itinere Monachienti: tandem in montofis non longè à Tiguro Helvetiæ urbe plurimum mense Maio florentem. Loca

CAP. XIX.

1. Frutex Indicus, flore papilionaceo sanguineo, folis pinnatis, fructu viduus. Tsjude Maram H. M. P. 6. T. 60. p. 111. H. M.

Rutex est humilior, ramis geniculatis, cortice candido, teneriore, ligno pauxillo, medullà succulentà, è viridi diluto, in internodium ima parte quodammodo turgescentibus. Folia ex aĥgulto in culpidom exeuntia, plana, glabra, craffiola, costa striata turinque eminente, è vi-rore cum teneriora sunt nitentia, dein obsusca, colore variegata slavescente, ubi vetustiora in album vergentia, ordine geminato costis crassis, interiùs planis & candidis, aliquando rubescentibus, ramis adhærent; saporis sunt non planè ingrati. Flores tetrapetali, in exortu in sanguineum vergunt colorem; unum eorum petalum retro incurvatum, interius cochlearis cavitatem exhibens, supernè bifidum est, costa intermedia eminente, caterorum trium è longo angustorum, in transversum jacentium duo quæ ad latus fita funt, magis coarctantur. Inter stamina duo, apicibus oblongis rubris, striatis capitata, stylus procerior observatur.

Arenarum amans, oriundus ex China & Manilhas in Malabaricum invectus regnum est. Peren-Locus. nis in hortis colitur, vires ignorantur.

2. Tsjere-Maram H. M. P. 6. T. 61. p. 109.

Hujus fruticis ramus corticis rufi diluti flavescentis parúmque albentis est. Radix albicans, densa, fibrolaque. Folia plane ut in Tsjude-maram sese habent, excepto quod longe sunt angustiora, magisque flavescentia, & ordine confuso prodeuntia. Floribus simul ac fructibus destituitur; nobis non videtur hoc verum; potiùs quòd peregrinus sit fruttum in Malabara rarò prosert. Allatum è China Ma-labarenses in hortis colunt. Virium planè est ignotarum;

CAP. XX.

Pongam seu Minari H.M. P.6. Arbor Siliquosa flore papilionaceo: fabis longis & latis plana parte sibi invicem incumbentibus. H.M.

Rbor est excelsa, crassiore matre quam ut homo complecti queat, ligno candido mollioríque, cortice gemino, exteriore qualis in ramis vetustioribus, è cinereo obscuro, interiore è viridi læto, fragranti odore Glycyrrhizam recentem referente. Rami pæne inodori; tenenores corticem habent prafinum. Radia: villofa, nigricans, acris, graveolens. Folia grati odoris, nullius faporis, cuspidata, mollia, glabra, supina fusca, prona parte dilutiora sunt, quina aut septena, impari è surculi latioris summitate dependente, numero, passim prodeunt, mediana slavente costà intertexta. Flores tetrapetali, quorum gemma aculeata convoluti folii adinstar emicant, odorati, papilionacei, Cametti valli proximi, albicantes, digitalibus petiolis, surculis complures adhærent. Horum duo rosei coloris oblonga folia, tertium patulum, frequentissimis venis lineatum, quartum plane incurvatum est. Stilus densior, exalbidus in novem staminula rubellis apicibus dividitur; è quibus unum hirlutum eminet geniculatum, fructus germen continens. Fabæ nostrarum æmulantes saporem, acres austeræque sunt, duos admodum pollices longæ, unum latæ, ea qua planæ sunt parte sibi invicem incumbentes, in longum fitæ, ità tamen ut earum umbilicus filiquarum respiciat dorsum: primum virides, ficcæ rubentes, rugis transversis inæquales. Insuper quoque flores spurios fundunt fructus, qui sunt noduli cinericei, candida pulpa, nunquam filiquas edentes.

Locis montanis petrofisque in provinciis Paracaro & Mangatti provenit; idque tam facile ut Locus & vel terræ impositus radicetur ramus. Ab anno decimo quinto fructifera, ad quinquagessimum su. Tempus.

perfese eff. Flores fructufque ab Aprili ufque Januarium exhibet, frondes semper virentes.

Lignum foco inservit. Balneum ex folis paratum status Arthritdisque dolores, suffitus sebrim Viret & depellit. Eorundem succus in tempore adhibitus venenatos curat serpentum morsus.

Usur.

Lib. XXXI.

Vires.

* P. I. F. 55. p. 103.

Viret.

Colinil * H. M. Polygala Indica minor filiquis recurvis D. Syen. Nel five Indigo spuria.

H. M.

N duum triúmve pedum altitudinem affurgit; radice fibrofa, albicante feu ruffa, fapore amaro K fubacri, odore nullo; fitipite quatrior digitos craffo, ramos transversos emittente, cortice ci. & subacri, odore nullo; fitipite quatrior digitos craffo, ramos transversos emittente, cortice ci. & subacri, odore neda amaro & mordaci, ligno duro. Folia pinnata, pinnis ad costam mediam adnexis beevines petiolis, parvis, oblongo-rotundis, ad apicem subrotundis & latioribus, ad petiolium in angustum bus petiolis, parvis, oblongo-rotundis, ad apicem subrotundis & latioribus, ad petiolium in angustum rectus oris contractis, superne viridibus, subacria existence de la netvo venæ multæ transfulada versis marginem excurrunt, urtinque conficienz. Elast passiliant angustum de la negalidada versis marginem excurrunt, urtinque conficienz. inbamars, ac languidi ardolis ii quadus mandomati. I monta conficiale conficiale relate obliquo ductu parallela versus marginem excurrunt, utrinque conficiale. Flores papilionacci versa obliquo ductu parallela versus marginem excurrunt, utinique competes. Fores paplionacei funt, folio inferiore carinato ex viridi albicente; lateralia duo valde faturo & rofaceo nubore tincta funt. Stylus viridis, cavus inftar thecæ, filamentum viride quod è germine filiquolo prodit [hoc lunt. Stylus viridis, cavus initar thecx, mamentum viride quod e germine iniquolo prodit [hoe proprie ftylus eft] complectens, ac fuperiori parte in parva actenuia framuncula apicibus flavis dotata filius, uno ad concavam partem filamento libero. Floribus fuccedum flique angultz, tenues, ta filius, uno ad concavam partem filamento libero. ta mus, uno au concavam partem mamento mero. Tronous neccount parque auguita, tentes, plana & ad unam partem nonnihil inflexa, duos tréfve pollices longa, glabra, ex rubro fuscescentes. Semina intus sejuncta, oblongo-rotunda plana; longuadine sua ad filiqua longuadinem paraltes. lela, per maturitatem nigricantia.

na, per macuntarem magneantia. Præter filiquas Fructus nothi, virides, tenuiter pilofi ac durioli furcilis fæpe infidere confociumtur qui in vertice funt foramine pertufi & intus cavi. Hi nibil aliud funt quim Galla quadam fen

crejeentie iumorejose e puncturu injectorum orta. Succus e planta extractus addito momento mellis servit pro oris pustulis, ore cum eo penincto. excrescentia tumorésue è puncturis insectorum orta. Radix trita & decocta in lacte Coqui Indici conducit in morbo facro, facta perunctione.

CAP. XXII.

Noelvalli & Panni valli H. M. P. 6. T. 22. p. 31. Siliquofa Indica flore papilionaceo. Siliquo planis brevibus duo aut tria femina istemis distincta continentibus.

H M.

C frutex ramusculis suis proximas maritat arbores: cortice est nigricante, rubris inspesso IC frutex ramusculis suis proximas maritat arbores: cortice est nigricante, rubris insperson maculis, ligno viridi medulla perterebratos, radice subsalla atque inodora. Folia Fraimi maculis, ligno viridi medulla perterebratos, radice subsalla atque inodora. Folia Fraimi maculis suis contra inferente diluttora, ubi ex costa eminet lignosa, stavescens; sapor is subsaris. Inodori sura è capte monophyllo rubicundo papilionacet, longis è surculis dependent, candidi, tetrapetal, quoun unum latius rotundissi su incissim in cacumine leviter quodammodo instessita quo di ateralia oblingiora exteriora versus incurvantur. Styliu ut in Wellia Tagera, haud abstimilis exalbidis minolongiora exteriora versus incurvantur. Styliu ut in Wellia Tagera, haud abstimilis exalbidis minolongiora exteriora versus incurvantur. rem in se continet alium subviridem è calvee erumpentem. In gemmis compressis unum latius so lum catera complectatur. Siliquæ longitudine & gracilitate digitali, perplanæ, duo tria iflmis di-fium catera complectatur. Siliquæ longitudine & gracilitate digitali, perplanæ, duo tria iflmis di-ftineta femina, fabarum rudimenta intus includunt. Ipfæ fabæ fole percockæ cinericei funt coloris, Augusto slores, permaturos fructus Decembri & Januario mensibus, frondes perpetuas promit. In ingrati saporis.

insula Baypin cæterisque locis fluviorum ripas obvestiunt.

Comesta immites saba alvum cum torminibus solvunt. Folia in cataplasma redacta Erysspelati conducunt. Cortex Cannabinum æmulans in funes redigitur.

CAP. XXIII.

* P. 1. F. 52. 1.95.

Tempus & Locus.

Vires &

Ulus.

Agaty * H.M. Galegæ affinis Malabaricæ arborescens, siliquis majoribus articulatis D. Syen.

Uatuor vel quinque hominum altitudine est, trunco quantum homo amplecti potest: ra mis è caudicis fummitate & ex medio corpore surrectis in altum, in latum minus expansis, mus e caudicis iuminitate & ex medio corpore iurrectis in aitum, in iatum minus explaina filmanti. Lignum molle, corculum intus mollifitmum cortice incife extillat humor tenuis & aquesus, qui poftea incraffelcit & gummolus redditur. Folia pinnata, fefquifpithamam ferme longa, pinnis ad coftam mediam ad nexis binis è regione adverfis, pediculis breviffimis, anterits vergentibus, pinnis ad coftam mediam adversis binis è regione adverfis, pediculis breviffimis, anterits vergentibus, anterits vergentibus, pinnis ad coftam mediam adversis binis è regione adverfis, pediculis breviffimis, anterits vergentibus, anter Rintque pinnae parva, oblongo-rotundæ, extrema ora etiam subrotunda, sesquipollicem ferme longa, diutque pinna parva, obiongo-rotunda, extremà orà etiam jubrotunda, leiquipolitecm remic ionga, digitum transversum lata, à basi ad apicem aquali ferè latitudine, textura crassiola evalde moldia, superficie lenissima, supernè faturatius, infernè diluttis virida; odore si terantur sabacco. E costa media venula subtiles egressa folium permeant. Folia internodu pinnis oppositis ad se mucula adductis claudantur. Flores in surculo seu petiolo communi è foliorum alis egresso quatuor, tuo adductis claudantur. quinque, pluréfve una proveniunt, papilionacei, [petala autem hoc peculiare habent, quod surre chum & duo lateralia anguliformis curvature fint, fintque craffiola, albicantia, ac in longum venis firata: quartum latifimum, oblongo-rotundum, venulis fubilibus numerofis ex unguiculo in longum venis gum ftriatum, colore primum albicante, dein flavelcente, poftmodum rubelcente ac ex rubro puralcente, Jodore nullo. Stamen anguliforme, in funmitate fillum in filamenta apices flavos obpuralcente, Jodore nullo. Stamen anguliforme, in funmitate fillum in filamenta apices flavos obpuralcente, Jodore nullo. Stamen anguliforme, in funmitate fillum in filamenta apices paradiolis consecuence and propose secuence and propose secuenc longos gestantia divisa; reliqua non satis capio. Calyx profundus est, quatuor brevibus rotundiolis

foliis unques petalorum circundans, colore dilutè viridi. Floribus succedunt silique, quatuor spithamas toits ingues perantum circumants, consecutate virus. La notata inceduni puques, quamor ipithamas longa, digitum transversum lata, teretiuscula, rectav, virides, cortice crasso: in quibus Fabe oblongae, singula in propriis loculamentis parietibus carnosis sejunetis, cum sua longitudine in longitudine in linguarum consitae, nonnitali extuberantes, saporis fabacei, & similes plane Phaseolis nostris, nisi quod

minores, per maturitatem albicantes seu ex albicante subvirides; suntque in eduliis.

Flores & fructus fert tempore pluvioso duabus tribúsve in anno vicibus, etiam toto anno, sed ra-

Radix mixta cum urina vacca & imposita tumores discutit. Corticis succus cum melle permistis Vires. in collutionibus angina & oris pultulis prodelt. Cortex coctus cum aqua & comeltus pro variolis conducit. Foliorum fuccus naribus attractus juvat in Febribus quartanis & inveteratis die paroxyfmi Decoctum foliorum pituitam & phlegma, necnon biliofos humores expurgat: in vertigine capitis & cholera conducit fi folia cocta in aqua edantur. Flores in decocto dantur pro catarrho, quomodo etiam ad luxuriam incitare ferunt. Eorum fuccus oculis immiffus pellit nubeculas & vifum reddit.

C A P. XXIV.

Biti Malabarensibus H. M. part. 5. Tab. 58.

Rhor est procera, caudice crasso, multisque ramulis in orbem diffusis donato. Lignum atrorubescens ac purpureo striatum, densum, ponderosum, subacidi odoris saporisque, cortice munitum cinereo. Radix itidem atro-purpurea. Folia oblongo-rotunda, denfa, glabra, fupernè coloris subcinerei, infernè cinereo-viridia, nervis aliquot è media costa in latera oxcurrentibus, odor gratus. Flores papilionacei, flavescentes, racemis oblongis numerosi proveniunt, quibus Siliquæ fuccedunt.

Crescit locis montanis in Calicolan, Atsjencoil & alibi: semper viret, quotannis floret & fructum Locus. fert, diúque superstes maner.

Lignum ob fingularem ejus duritiem operæ fabrili accommodiffinum censetur, ex eóque varia Usus. fiunt domestica instrumenta.

CAP. XXV.

Karin-Tagera H. M. P.6. T.25. p.45.

F.C species humilis est, Corylo simillima. Cum præcedente, quod ad folia, planè convenit, excepto quod hujus rotundis oris leviter finuatis funt. Flores papilionacei, difformes, candidi, tetrapetali apparent. Siliquæ, cum cæterarum recæ funa, hæ incurvatæ fabas furvas nitentes continent.

Montofis locis in Candenate alifique regionibus familiaris est, semper virentium habetur in nu-Lecus.

Usus planè ignotus, nisi quòd è radice paratum oleum capillorum resistat profluvio.

C A P. XXVI.

Kedangu H. M. P. 6. T. 27. p. 49. Siliquosa Malabarica siliquis spithamæis angustissimis contortis.

Rutex est duos homines altitudine aquans, trunco crasso, semipedali, ligno candente, medulla verò viridi : libro ubi ficcus est cinereo, intus virente. Rami autem cortice glabro nitente, venis rubentibus striato, tenuiores hirluto, obducuntur. Radix perquam fibrola in transversum diffunditur. Folia tenuia, lenia, è longo angusta, pollicem longa, anteriùs rotunda, supina parte fusca, prona verò dilutiora, hirsuta, ubi talis quoque in cuspidem exiens multipliciter divisa cofta conspicitur; Tsiapangam, modo communibus surculis adharent, decessóque jam die collabuntur: sapor iis subastringens. Inodori, slavi, papilionacei, plures ex uno prorumpunt petiolo Flores tetrapetali; quorum unum exteriùs internigrans, interiùs flavescens folium est, duo verò anguflora atque erecta, flavo colore fatura, quartum è viridi atque albido nitens, funt. Stilm ex albo ni-tens, & circa medium inflexus in novem filamenta apicibus flavis dotata finditur. Silapua fipithama longiores, quamvis angultiffima valdéque contorta, dura ac fpinofa cufpide donata, virides primò languidarque funt, femmalibus loculis ab interiore carrilaginea contracta pelle productis fepimenta feminum efficientibus, protuberantes; aft veterascentibus iis evanescunt ac subsident extuberantia, ipsa vero filiqua elongantur, rigidaque incurvatura inflectuntur. Faba primum è viridi nitentes, exficcatæ perquàm parvæ funt; coloris è cinereo fusci nitentis, saporis nullius, vel planè sylvestris.

Natale solum diligit limosum udumque, ad urbem Cochin, Nari, alissque frequens est locis, sto- Locus & rens mense Martio: fructus Decembri leguntur.

Balneum è folis confectum omnes discutit tumores. Epilepsià aphthisque laborantes pueri florum Vires. fucco facillimè curantur.

> Hhhhhhhh 2 SECTIO

* P. 5. T. 7.

SECTIO SECUNDA

De Arboribus & fruticibus siliquosis folio decomposito seu ramoso.

CAP. I.

Siliqua silvestris spinosa, arbor Indica C. B. Coral arbor siliquosa J. B. Arbor Corallii Ferrar. Flora. Siliquosa e spinosa trifosia Indica, Coral arbor dicta Park. Tumamiiba Marcgray. Mourieou * H. M. Arbor fabifera Javanica Boa Tsinkring dieta Bontii l. 5. p. 124.

narcgr. Rbor est cortice cinereo, ligno fragili, in Mali sylvestris amplitudinem excrescens: cui ra-Rhor et cornes cinereo, ngino nagin in vian systema amplicament exceleris; cui mi decili & terræ infixi novas progenerant arbores, ideòque ad vivas lepes ab indigent ufurpantur. Juniores arbores ípinis acutis in caudice & ramis armatæ funt, adultiores amittunt spinas, & in ramos variè distribuuntur: illæ nunquam florent, hæ contra: illæ semper habent tunt ipinas, & in ramos varie untinsounter. International Decembri & Januario: polt flores demum folia, ha interdum nulla, sed tantum flores, nimirum Decembri & Januario: polt flores demum erumpunt folia storibus decidentibus: utrarumque folia sunt similia, subrotunda, seu potus cordis fublatioris figura, inferius tomentola, superne glabra & dilutiora, tria semper sibi apposita more Phaseolorum, in pediculo semipedem circiter longo; & talium pediculorum tres, quatuor, quinque fibi appolita funt in frondis modum.

Flor magnitudine Iridis florem fermè æquat, unico constans folio, crenato, sursum erecto, ad cuius latus interius cum adjacente tunica è qua prorumpit dulcis liquor continetur, ut in flore Paco, formicis gratissimus; & ex eadem multa habet stamina carina in modum ad latus sensim prodeuntia, coloris infignis miniati, fine odore tamen: stamina vergunt ad brunnum. Arbores florentes longe

conspici possunt, instar panni miniati expansi.

Floribus citò & copiosè decidentibus fequuntur fructus, viz. copiose filiquæ, ubi maturuerunt fu sca, ab uno ad quinque digitos longa, digitum crassa, teretes, & in tot ventres elata, & loculamenta divisæ quot continent phaseolos, quorum quilibet magnitudinem habet nuclei Avellanæ aut Fabz feu Phaseoli vulgaris. In totum est miniati coloris & propè hilum qua suscenti parvam habet maculam nigram: interius autem ex albo slavescit. Nullus ejus usus apud incolas. Turdi, teste Bontio, eo avide vescuntur.

Ex descriptione Marcgravii & figurâ & descript. Clusii folia hujus arboris videntur esse bicompofita seu ramosa. Privata seu particularia folia in arbore juniore, describente Ferrario, nulli incifuris interrupto, sed aquabili & prope rotundo ambitu circinata leviter fastigiantur; ipsius ciam

Hederæ rotunditatem, amplitudinem, oraffamentum, duritiámque referunt.

Mouricou H. M. in nonnullis differt à Tuinamtiiba Marcgrav. ut dubitem an specie eadem fit. Caterum Mouricou Malabarica Elephantis arbor Belgis dicitur, quia Elephantes summopere hoc

delectantur ligno, utpote leni ac molli.

Lignum Malabarenses in enfium ac cultrorum efformant vaginas: unà cum cortice ad vestium Saraffas dictarum lotionem, flores in confectionem Caryl adhibent. Caterum folia pulverilata ac matura cum nuce Indica cocta donec unguenti craffitudo fit, Veneris confumunt bubones, dolores offium fedant. Contrita temporibus applicata cephalæa opitulantur & ulceribus. Mixta cum Saccharo Jagra dicto ventris dolores, præfertim fœminis reprimunt, quod præffat cortex aceto læ vigatus, & nucleus pelliculà rubrà denudatus, si deglutiatur. Foliorum succus cum oleo Sergim assumptus dolores levat Venercos; cum Oryzæ infusione haustus sluxus tener, cum soliis Batelane in pultem redactus vermiculos in vetustis ulceribus præfocat, ex oleo coactus psoram & pruritum tollit.

Tres varietates Arboris Coral dicta recenset Hermannus in Cat. Hort. Lugd. Bat. I. Spinis ex albo virentibus & seminibus rubentibus, Erabudu Zeylanensium dictam. II. Minorem spinis &

feminibus nigricantibus, Jacerabuda Zeylanenf. III. Maximam Americanam.

Arbor Coral in Hortis frequens eft.

CAP. II.

De Brafilia arbore dicta.

I, Brasilia arbor Park. Brasilium lignum J. B. Pseudosamalum rubrum sive Arbor Brasilia C. B. Ibira-pitanga Brassliensibus Marcgrav. Ibira-pitanga seve Lignum rubrum Pison. Bzasil

Lta est & vasta, tante interdum craffitudinis ut tres homines amplectivix possint: cortice susco, brevibus spinis armato; ramis alternatim oppositis, in quibus & ramuli itidem oppofiti, utì & folia ad eundem modum, inæqualia nimirum paria in eodem ramulo, circiter digitum longa, figura Buxi foliis fimilia, crassiuscula, saturate viridia splendentia, fine petiolis ramulis innitentia & quidem non extremitate que medio folii respondet sed versus alterutrum laus. Hæc foliorum descriptio subobscura est ; videntur tamen tum ex sigura, tum ex descriptione folia bicompe-Hac falierum descriptio subbleura est e videntur tamen tum ex sigura, tim ex ageriptione s'unide e sita est e, ut in Filice aux Planta sensitiva, primmu ex succulis seu ramulis (ali tarsivo vocami) deimde e primulis, ità us scapus seu costa media bine indè emittat succulos, & unusquisque succulius since independent en consequence de la conseque nulas seu foliola, absque impari tamen in extremis costis folio.

Hinc indè etiam in ramis prodeunt ramuli, sesquidigitum & ampliùs longi, multis sforibus quasi in unum congestis onusti, pediculis semidigitum longis infidentes, quinque foliolis constantes, quatuor vulgariter cavis, & quinto repando, quod rubrum, & in extremitate sua flavum, reliqua flava; duo repando proxima ungues habent rubros; in medio staminula slavo pallida, apicibus slava ; duo repando promita materiale anticoloris, quam Lilium convallium. Sequuntur flores filiqua oblonga; duorum circiter digitorum, plana, compressa, exterius aculea-

Sequintiri nois impae continentes fabas aliquot exiguas, flendentes.

In locis mari vicinis non apparet, fed tantum in mediterraneis fylvis, unde magno labore ad li-Locus & toralia vehitur. Floret Decembri.

Tinctura hujus ligni rubra toti orbi est notissima. Sed minima moles tam vasta arboris tin Vives & Vius. git, dempta enim magna parte ligni superioris sola matrix tibiam circiter crassa rubri est coloris, & ad tingendum utilis.

Lignum est frigidum & siccum; mitigat febres, restringit & corroborat instar Santali. Macerata in frigida inter collyria contra ophthalmias ufurpatur cum fuccessu.

Ligni usus est ad multa opera fabrilia, sphæras lusorias, cultellorum & gladiorum manubria, bacillos. &c. est enim valde densum & ponderosum, necnon politura capax.

2. Brasilio simile lignum Vernimbock Germanis dictum J.B. An Redwood nostratibus?

Hoc lignum (inquit J. B.) à Brafilio nobis Geneva pro Santalo rubro exhibito differt, quod non fidit, habetque quo cum Fagineo ligno nonnihil conveniat [fi colorem demus] præfertim maculis illis transversis atque crispantibus per substantiam ejus sparsis neque dulcorem illum masticatum præfert. At superius paulo dixerat lignum Vernimbock ponderosum admodum esse, & in aquam insectum statim sidere, solidum Ebeni instar, rubens; insectores eo uti ad tingendum : addito gummi & alumine elegantem colorem rubrum pro scriptura præbere.

Vernimbock nomen accepit à Fernambuca arce Lusitanorum in Brasilia constructa, ubi Brasi-

lienses indigenæ cum iis mercimonia exercent.

CAP. III.

Ligno Brassliano simile, seu Ligno Sapou, lanis tingendis percommodum C. B. Tsiapangam H. M.
part. 6. tab. 2. cujus lobus * Clusto sub nomine Lobi membranacei nigri describitur & depingi- * Exot. lib. 3i
tur. An Hogtwod nostratium? Rashphout Belgis. Acacia tinctoria Herman.

Ntra binorum hominum altitudinem proceritas, intra palmam craffities fubliftit. Cortice estcinerco, intus fulvo, ligno admodum duro, rubello, matura æstar rufto: Ramis in latera pronis, intro albicantibus, spinis intercurrentibus curtis & deflexis: Radice fibrola, ex albo rubiquida, inodora, cortice crocco, nigricante obducto pellicula. Folia pollicem longa, digitum la-ta, rotundiuscula, Orni more, crafficre surculo, spinis privato, ex ordine appendentia, media cota de average de la control de amartants contentina incoming a mentanta contaminação. Frames modori, navi, nacematim e ramorum folis deficutorum extreme surculis erumpunt plures, decapetali, petalis pane rotundis, tenuibus, quorum quina exteriora cuspidata partim ac subvirida surt uno medianorum existente, venulis trajectis roseis, minusculo, cui adstat oblongum, viride, totum florem succingens folium. Emicant ex floribus decem geniculata, è flavo viridia stamina, nigris semilunulatis gelis incurvatis infructa, uti & pede communi plano, lanugine albido fructus primordium con-tinente. Æquabiles, compresse, succrete sliqua, petiolis adhærentes pollicaribus, quatuor transtinente. Afquiabiles, compretta, iuccreta: pinqua, petiolis adnarentes politicarious, quatuor transversos politices longa, duos propemodum lata funt, dorfo craffiore, cufpidato, ventre pauxillium incurvo; matura & ficcae cortice funt duro & corneo, è furvo nitente, intrinsecus candida obducto cartilagine, qua ubi teneriores sunt transfaret, postea verò involvit atque disjungit semina oblonga, subplana, è cinereo fusca, è transverso lingulis filiquarum dorso adharentia.

Arenarum cupida per universum Malabar ob ornatum usunque frequens colitur. Sponte in Lectu &

Trevanceor, provinciis Goendre & Ellé de Soroan, alissque montanis nascitur locis. Ab Aprili in Tempus Septembrem usque floret. Fructus carpuntur exeunte anno. Trima fructifera, vitam in 100 tra-

hens annos, quibus nunquam destituitur frondibus.

Ex ligno, quod ubique venale exponitur, rubro, aqua incocto tinctura elicitur nigra (Atra-Unic. mentum vocant) que cum Alumine diluta rubricola evadir, maximóque ad lintea & alia rubello co-lore imbuenda in ufu est, calce verò obscuratur. Quòd si furculorum lignum albicans calce perfrixeris ilico rubescit, quo existente molliori slavet. Ad opera pretiosiora magisque subtili elaboranda manu, hoc lignum adhibetur.

Figura exhibet folia bicomposita ad modum Acacia aut Fruticis sensitivi,

Hhhhhhhh 2

C A P.

Vires & Ulus.

Locus.

Vires.

Vis.

Glans unquentaria C.B. Nux Ben sive Glans unquentaria Park. Balanus myrepsica Ger. Nux unquentaria J.B.

Uces unquentariæ dictæ oblongæ funt, nuclei Avellanæ magnitudine, aut etiam nuclei oces unquentaria unes oponige funt, indese avenante magintante, au ettam nuclei cum fuo putamine fed minoris, figură friquetră; putamine teguntur albreațare, medocrafte craffo, fragili, cui nucleus fubelt craffulentă fungosă pelliculă, nivei coloris obductus, albidus, Avellanz nuclei att Amygdalæ confiftentå, pingins, quique nobi sim in nuclios attories della dus, Avellanz nuclei att Amygdalæ confiftentå, pingins, quique nobi sim in nuclios are o annos repositis non rancesceret, sapore tantum amaro præsitus. Hujus generis nuculæ aliæ sessiles oblongæ, majores, minores, effigies triquetra, sed rotunda & glandis æmula huic nomen generis apravit.

longe majores, minores, emigres inquesta, rectrounes e gentus emissa multi nomen genera apavir. Naicitur autem in filiqua admodum eleganti, palmum longa, carinula bifori conflata, terti. Paracili, binifone loculis ventriola, nempe ima mediaque fui parte quà protuberat, glandem fingulam fingulo claudens, fumma verò acuto ftylo roftri inftar, vel Rhododendri, vel Periploca repenris. acutum mucronem protendir: intus subrusto colore, foris pullo, cinereove, & secundum longitudinem striis rugisque exarata: coriacea tota, flexilis & corticola, insipida, subastringens & sic.

Veteres in Descriptione arboris inter se non conveniunt : Theophrastus folia Myrti ei attribuir. Plinius Heliotropii, Dioscoridis Myrica. Ast dicendum, Myrti & Heliotropii folia, quod ad figuram attinet non multum inter se different, & quoniam pupilins & pueluns voces quoad elementorum quibus scribuntur formam affines & similes sunt, facile à librariis hæc pro illa in Dioscoridis rum quious restu poni potuir: vel dicendum Diofcoridem inter ipfas arbores, non inter earum folia comparationem instituisse.

Arbor ipla, tradente Bellonio, Betulam refert tum magnitudine, tum ramis fimilibus, & trunco albo, ità ut è longinquo videntes certò crederent esse Betulam. Tobia: Aldinus, seu ponis Petrus Castellus, arbusculam in horto Farnesiano è semine natam accuratius describit. Folis autem erat bicompositis seu samosis. Nam nervus seu costa media totalis folii surculos seu nervos hine inde emittit juncis non majores, quibts ad intervalla longiora bina conjugatim adnafuntur foliola, nullo impari alam terminante fed nervulo medio in tenuem fetam exeunte. Poliola in furculis ima rotundiore cuspide sunt, Heliotropii foliorum instar, media acutiora & Myrtinis similiora, summa minora & angustiora, ad Polygoni folia accedentia: Omnia hyeme decidua cum furculis etiam & costa media.

Lacuna duas Nucis unguentaria species facit, Majorem, magnitudine Avellana, cortice fragili, Lacuna quas rucis unguentante species racus magnetin, inagintume Avenana, contre ragintriplici cofta, medullà albà, tenera, oleaginola, acri cum levi amarore: Mintrem, Ciceris magnitudine, cortice ad nigrum accedente, medullà ingrata, quam perniciolam existimari ait: magnetinolam effe in usu. Fortè in hoc Meluem secutus est. In magnitudine differentiam agnol-

rem joiam ene in the cimus, at species diversas dari non concedimus, nec tamen præfracte negamus.

In Arabia prope Pharagou in itinere à Cayro ad montem Sinai nascitur, autore Bellonio. Adertur verò ex Syria & Ægypto in Europam; atque illue putat Matthiolas ex Arabia advelii, & fortè etiam adhuc ex Æthiopia, tibi air Diofcorides nafci. J. B. In India non nafci opinaur I. Bauhinus, quia neque Vereres neque Garcias inter Indicas plantas eam recensent, aut in India nasci tradunit.

Dioscorides alisque è Veteribus multas ei vires adscribunt. Purgat superne & inferne, educique

Mesue Glans ipsa humiditatem habet excrementosam & acrem, qua ventriculum subvertit, nauseam excitat & viscera conturbat. Pituitam crassam & lentam vomitu ac dejectione purgat: quare confert colico affectui pituitolo sumptus, balano clystere injectus, cataplasmate ex ipsius medulla, hordei farina & melle appositus, & calore suo nervorum frigidis affectibus, spalmo, tetano, contractioni. Tumores quoque duros, firumas, nodos refolvit cum melle: Hepati au Lieni obfructo & indurato cum farina Lupinorum & fpica confert impolita. Dioleorides triam & ex polea drach, pondere potam lienem ablumere feribit. Oleum auri infulum tinnitui, fibilo, furditati auxiliatur: Cicatrices fœdas, lentigines, alphos & cætera cutis vitia emendat. Parvus autem fructus ad omnia est valentior, moleste purgat, vires dejicit, sudoremque frigidum movet. Magnus ne ventriculo noceat facit affatio. Ea enim humiditatem excrementofam & acrem, horum flymptomatum causam coquit & resolvit, tuneque solum dejectione purgat. Adduntur praterea ipsi, prassertim coquendo semen Anis & Fœniculi. Hinc etiam Mesue, & rectè, Ben antiquam recenti præfert in usu medico, quia in prædicta humiditas aquea evaporando consumpta est. Eundem in modum Asari etiam folia & radices violenter purgant per superiora & inferiora ubi virent, proprer tale aliquod ferum acre; fi exiccentur amittunt vim illam malignam & vehementem. Quod idem evenit quoque Iridi, qua virens urit & pungit violenter, exiccata non item J.B. Idem etiam observavit D. Grevius de radice Ari, quæ exiccando acrimoniam suam amittit.

Unquentarii oleo utuntur pro conficiendis odoratissimis unquentis, in quæ & moschum, ambram & zibethum addunt pro chirothecis & manicis, aliisque suffitu perfundendis aut illinendis. Porro præ omnibus aliis oleis hoc potiffimum celebrant unguentarii, non quòd aliqua odoris præftantià commendetur, sed quod solum nunquam verustate rancorem contrahat. J. B. Alii tamen ejus loco addunt oleum expressium è nucleis Cerasorum, in quo solvunt Benjoinum. Heurn. in Med. pract.

De Arboribus Siliquosis. Lib. XXXI.

2. Nux Been Zeylanica, siliqua triangula, seminibus alatis, Moringeros Lustanis, Katu Murungha Zeylanenfium Herman. Cat. ADD.

Huius descriptionem expectamus in Museo Zeylanico D. Hermanni.

CAP. V.

'Acacia Malabarica globola Intlia dicta.

Inorum hominum implet complexum: libro est cinereo, ligno candido, sulcis quinque. è quibus spinæ erumpunt striato. Radice est adstringente, fibrosa, nigro cortice, meus ru-bente. Rami cinerei, ligno albidiore, propis sentibus duobus in sulcis frequenter obsiti. Folia Nilicamaram, nisi breviora, essent, poterant videri, inferne striati, uno nervulo in exortu, ut & multis venulis donata, inferné dilutiora, superné summé sunt virentia. Flores odorati, candidi, rubris è gemmis erumpentes, Acaciæ Indicæ in modum foliorum acuminatorum, singuli, bini, nonnunquam terni, pedicellis pollicaribus in extremitate furculorum prodeuntes, penicillis tenuium filanunquam term, peantenis principalista di controlla di controlla di controlla protesta pendina capitali a apicibis verfis omnes fefe extendunt partes, ornantur. Fruetus perplana & longa finit filique, utrinque cufpidate, cortice craffo, duro, fubpurpurafeente nervo, obsepte, fingula aliquando genina è furculo dependentes. Ipse autém fabe molles, subamara, oblonga & plana, transversaria bolbiticanon imitantes in carne albicante includuttur.

Nascitur, quamvis sparsim, in multis arenosis petrolisque Malabar, ut & Cranganoor locis, nun-Lecus & quam in caudicem adolescens. Floribus induitur Julio & Augusto, fructibus maturis sub hyemem; Tempus. frondibus semper virentibus, que decedente die se complicant. Horum velut & corricis succus cum pauxillo (alis exhauftus ventris fedat dolores: ipfe cortex capitis lavamento utilis additur; qui in pulverem redactus fummo cum levamine ulceribus inspergitur.

CAP. VI.

Acaciæ foliis frutex Mesopotamicus Columna notis in Recchum p. 864.

Legans hæc & rara planta, Acaciæ foliis & ramulis adfimilis, nec amarorem, acrimoniam auc Legans hace & rara planta, Acacie rous ex ramtus acimmus, nec amarorem, acrimonam au Allii fectorem refert, nec manifetam adlitringentiam obtinet; foliii oft pennatis, & fenis pennatum ordinibus utrinque disfectis, ac lobulis fere viginti admodum exiguis, ut vix pictura rece exprimi, potuerint, incisis. Spinas ex lignosis ramulis ulmeo cortice vestitis non simul binar necortu foliorum, fed distinctas habet, & unicam tantum in illorum exortu. Semina pauca profert effigie Pyri fed majora, minora parum Ægyptiæ Açaciæ, compressa, lavia, nitida & colore spadiceo, sliquis sive crassis lobis contortis, obetis, medulla palente sungosa turgidis, oblique "Medicio nec ut in Acacia Ægyptia vera, couts filiquis et deperesa latitudine contenta. offe planted, main in the content of the first planted in the content of the cont Finden ignoranus caus in general, natura nece fantato non augra.

Finden ampum, non arborem fublimem effe Petrus de Valle Romanus eques, qui collegit & attulit Columnæ afferun abrama altitudinen non excedere, & juxta-flumen Tigridem in Mesopotamia, & in deserta Arabia juxta Euphratem vel parum dissitudio loco reperiri, cujus siliquam ab incolis ad sanguinis sluxum cohibendum utilem usurpari accepit, & vulgariter filiquam hanc, etiam ut Ceratonium Charnul dici, generico forfan nomine filiquarum.

CAP. VII.

Uty Brasiliensibus Marcgr. Acaciae affinis foliis & floribus.

Rhor eff faturate virens & spinosa, Scorbo Aucupariæ nascendi modo figuraque similis; in multos dispelcitur ramos, & ferè rotunda est, & in ramis etiam ramuli alternatim sunt oppositi. Folia habet minima, eodem modo disposita quo in herba viva, & in extremitate fua quali bicornia quo differunt à folis Tamarindorum, que pariter faturare virale, se mestremate acidi faporis, cum hac nullum faporem habeant manifeltum. Si fapore effent acide se filiquas ferrent, cum Acacia conveniret. Non tamen semper æqualia folia in hac arbore sibi opponuntur, sed interdum solitarium est in extremitate ramuli. Fert flosculos prope ramulos in uvam congestos, albos, longis staminulis, ità ut pilosi seu spinosi videantur. Lignum album est ac lentum. cortice ex gryleo subfusco ut Sorbus aucuparia.

CAP.

1739

CAP. VIII.

HISTORIA PLANTARUM.

Mimosa Malabarica flore pentapetalo, siliquis lanuginosis. Kal-Toddavaddi H. M.

D tres quatuorve pedes affurgit. Radia ruffa & capillaris. Ramis, qui primum rubei, deinde virides, pilis non modo, fed etiam fipinis diverte magnitudinis innumeris, deor-petiolum sese reclinant; duo posteriora oblique erecta sese mutuò respicium. Quintum inter duo periodum rete recimant, due est, ejustem at dilutioris coloris. Ex medio prominentia stamma emicans rigioum craisumque ett., ciatadin a decem funt, è viridi albentia, superne tenuia, inferne arctè compacta & lanugine obsita albicante decem sunt, è viridi albentia, superne tenuia, internè arcte compacta ex ianigine conta aiocante ucceni inni, e vinta aiocitata, inperfice tennia, internigrantibus flavis apicibus dotata. Calyx quinquies incêtus, permolis & purpusus. Succrefcentes Silquae duos digiti articulos longe, lanuginole, & arris intersperse maculis binas, ternas, rarius unicam includunt fabaris, transversariam, acerbam, subviridem, maturam in nigredinem vergentem. Sapore nostrates referunt.

1- Nasci amat locis petrosis umbrosisque. In Candenate, Teckencour, alissque locis plurima est. Sem.

perfrondet.

CAP. IX.

Guaibi-pocaca-biba Brasiliensibus Pisonis & Marcgrav. Arbor Siliqua tortuosa putrescente, Frazi. nellæ foliis Breyn.

Marcgrav. Rbor est ligno, cortice, medulla, odore, & fragilitate Sambuci æmula, elegans,, in mukos ramos divifa, qui in extremitatibus fuis longa germina protrudunt, in & iis multos ramilos, ternos aut quaternos juxta se positos.

Bina folia semper fibi opponuntur, brevibus pediculis innitentia, ad tactum dura inftar membranaceæ chartæ, exterius Salviæ foliis recentibus vens & viriditate fimilia, fuperius dilute viridia, duos aut paulò amplius digitos longa. Inter ramulos etiam routacemans, nopous unite vinua, quos au pano amparo angos longa in the faminos emploration prodeunt pedicali, duos aut tres digitos longi, qui 22 aut 24 falculus umbellatim congefios fuffinent, figură florum Primule veris, quorum quilibet conftat quinque foliolis, dilute flavs: in medio autem framinum loco propendent multa filamenta, fesquidigirum longa, que quoad medio autem framique constante constan dietatem lutea sunt, exteriore medietate Crocum Orientalem ruso colore & crispitudine referunt, & in extremitate cujulque vilitur punctulum flavum. Flosculi sunt suavissimi odoris. Frustus fert in Siliquis quatuor aut quinque digitos longis, anterius faftigiatis, catera parallelogrammis ac paullum compressis. In utraque laterali extremitate quasi sutura sutoribus usitara sunt clausa Pilo Arborem Siliquæ dulci dictæ comparat, funt enim, inquit, illius Siliquæ dulces, tortuolæ & deformes, primum quidem virides, mox maturitatem confecuta funt nigræ & putrefcunt.]

Apricis gaudet campis, mirificéque peregrinantes delectat florum elegantia & odore.

Radicis medulla ex albo flavescens, à leviori cortice liberata in taleolas disfecatur, eáque aquá fontana macerata per noctem sub dio, & aliquoties pota non uni malo medetur. Urinam enim cunctantem ciet, renum & vesicæ obstructionibus opitulatur, ejusque decoctum vel solum gonorrhœas restituisse vidi. Succus corticis recens oculis inditus earum inflammationes tollit,

Folia hujus arboris accuratius describit Jac. Breynius his verbis, Frondes seu folia ramosa quibus obumbratur hec arbor à Sambucinis folis longè sunt diversa. Quelibet enim illorum pediculo rotundo, striato, leniter hirfuto, dilurè viridi, dodrantalis longitudinis, candidiffima medulla farcto, constat: in quo Suffragines tres aut quatuor, holosericeae utrinque ex opposito, per interstitia uncialia & sescuncialia, summo ordine disposita cernuntur. Ex his suffraginibus, infimæ plerunque rarò longiores uncià: secundæ duplò majores: tertiæ tertia adhuc parte; sed quæ quarto aut ultimò locatæ breviores iterum se sistunt. Minimarum aut infimarum suffraginum unaquæque soliis uno aut duobus, subsequentium tribus aut quatuor; reliquarum quatuor aut quinque, Fraxinella figura & magnitudine aqualibus, utrinque sibi mutuo oppositis alata est. Reliqua videss apud BreyCAP. X.

1. Palega-Paianeli * H.M. Arbor siliquosa Malabarica, cordato folio, fructu maximo oblongo * P. 1. F. 43.
plano, semine membrangeo. D. Syeit.
p. 77.

Rbor est procera, nascens in arenosis, ramis minùs in transversum diffusis. Radix sibrosa, ramos quaquaversum emittens, cortice crasso, molli, exteriùs ruso, intus ex viridi slavescente, sapore subamaro, ligno albicante ac molli, quod facilè in filamenta protrahitur. reente, napote monimator, aguo anotante ao moni, quot acene in maneita protrainent.

Caudex ambitu unius hominis amplexum implet, ifque & rami majores cinerei, teneriores

virides, feabri & punctulis afperi, grandibus nodis, ex quibus ramulos transversos binos & * Verbis fe
binos ejiciunt, excuberantes; medulla fungosa & albicante ligno pauco, atque adeò valdè leves: quentibus folibinos ejicuint, extinerantes; meduna rungosa ex anotante ingito panedo aque de com ventificores funt, decidunt, notas relinquentes, in quibus estam novi erumpunt. Folia pinnata rum. egita Fraxini modo, costa media, cui pinnæ seu foliosa utrinque adnectuntur, quinque, sexve cubitos plus quibus pinne minus longa; pinnis in petiolis curtis adharentibus numero ternis, quinis aut septenis, una semper utrinue adextremam costam occupante, cordis humani figura circumscriptione ad petiolum rotundis, anterius harene descriextremam cottant occupante, coras numain ingua circumen puone at personan formatis, ancher se enternatico cufpide angulfà eminentibus, texturare tenuibus & mollibus, fuperficie leni, superne faturatius, fubrus bere adentir : pallidius virentibus, sapore subaturare, odore gravi. Costa & never pinnarum in aversa solum parce me enim rateminent. Flores in summis ramis plures una proveniunt, in petiolis crassification, grandes, campani- cuit decidante uni decidante con summis ramis plures una proveniunt, in petiolis crassification, grandes, campani- cuit decidante. formes cum collo oblongo, & ad unam partem nonnihil inflexo, calyci oblongo-rotundo & pro- in quae manue fundo inflentes, sex petalis craffiolis compositi, quorum quattuor quæ ad concavam colli partem pianta, sea fo-funt, exteriora versus maximè restexa, reliqua duo surrecta & minus instexa, omnia sungosa non lia tantim: venosa, ad oras crispa, duabus tribusve liris profundis exterius per longum striata, colore, maximè interius ex albicante subflavo; exterius in colli convexa parte, folissque surrectis, que versus eam parem fita fint, ftris rubelcentibus tincti, odore feetido. Stamina quinque craffiola, & nonnihil reflexa, ex albicante fubflava, quibus incumbunt apices lati, flavi, bifidi. Stylm tenuis, albicans, fellexa, ex atoleante indirava, quoda inclinate aprile ala, inalia in fundo calycis into, quod indimentum fructus eft, erumpit. Calyx craffiolus laxè collum floris excipiens, in ora parum cufpidatus eft. Fructus floribus deciduis ficcedunt prægrandes, formå velut macharer, tres fpithamas longi, palmum lati, digitum fermè crassi, cum oris ad unam partem nonnihil reflexis, cortice crastong, pamum iau, digitum rerine craiti, cum oris au unam partem nominii renexis, corrice craiti, cum oris au unam partem nominii renexis, corrice craiti fiolo viridi, tenera ac humida carne, qua edein in lignofam duritiem evadit, in cortice exterius in medio in longum in utraque parte uno fulco firiati. Membrana lata coriacea medium fructum, juxta ejus latitudinem in plantum extenfa, in duo loculamenta dividit, in quibus fingulis femina innumera continentur, lato-rounda & valde plana feu compreffa, cum umbilico longuiculo membranaceo, albicante involucro amidea, & lata membrana pellucida, albicante circumcineta, jacchique feriatim in planum in suis involucris, alia proximè ad unam, alia ad alteram oram: nudata suis involucris viridia funt & denfæ carnis, faporis nullius.

Cortex arboris servit pro consolidandis fracturis & scissuris tritus & cum vino impositus. Radix Vires. in decocto data in hydrope prodest. Folia tenella trita & cum Croco Malabarico ulceribus admota ad fanationem conferunt.

2. Pajaneli * H.M. Arbor siliquosa Malabarica, folio majore mucronato, fructu masimo ob- * P. 1. F. 45. longo plano, semine membranaceo D. Syen. p. 79, 80.

Est arbor procera, ramos in altum, minùs in latum diffundens, nascens in arenosis. Radix in ramos sparla, ex quibus hinc inde circa caudicem novæ stirpes expullulant, cortice crasso ex cinereo ramos iparia, ex quious mine inte circa cautici i nove impo expanitanti, contre ciatto ex cinerco nigricante, intus albicante, faporis fubamari, ligno albicante, laxiore, quod in filamenta facile protrahitur. Caudex craffitie pracedentis, ligno quoque fraglii, & in filamenta fe findente, cor- * Palega Paistice cinerco fulco. Folia è caudice egrediuntur, ut in pracedente, pinnata, coftà medià longitu- anelli. dine pari, viridi-diluta, & nonnihil scabra seu punctulis asperâ, rotundiola ac in una parte, quæ cum interiori petalorum convenit angulo acuto eminente, nullis extuberante nodulis, ut in prima foecie. Pinnæ seu foliola bina & bina adversa, multo majora sunt quam in prima specie, spithamam & amplius longa, forma oblonga, laterum difformium, quorum quod caulium fastigium respicit, duplo fermé amplius est & rotundioris ora reliquo, ac ex inseriore parte petioli egrediens, odoris maleolentis, texture crassionis, superne viridifusca, subtus clara. Flores pracedentis similes, in quinque lacinias seu folia incisi, petala quam illius multo crassiora, magis fungosa, ac in oris pilofa, seu lanuginosa sunt. Stamina tantum quatuor apicibus albicantibus. Calyx spisso ac mucoso lacte, quo etiam florum exterior superficies inuncta, intus obductus: suntque flores, uti folia, odoris male-olentis sen fœtidi. Fructus plane iidem.

Foliis ejus pistis & tritis, & una cum Cardiaca, id est, Myrobalano citrino maceratis in piru-Vires &

lis utuntur ad tingenda linteamina colore nigro, que in suis exsequiis gerunt.
Radix trita & decocta in oleo pro capitis dolore & gravedine servit facta perunctione: Cortex tadicis in decocto datus tumoribus resolvendis commodus est. Decoctum ex cortice & foliis simul tritis in unctione corporis pro pultulis ac ulceribus servit.

Quamvis arbor hae non fit folio decomposito seu ramoso, quia tamen siliqua omnino cum pracedente convenit, & codem nomine ab India insigniatur una tradendam duximus.

Fructum huic valde fimilem, exceptâ superficie scabrâ, vidi in Museo ditissimo excellentissimi Viri D. Guilielmi Courtine Medii Templi.

E ceus. Vires.

Locus.

CAP.

SECTIO

SECTIO TERTIA.

De Arboribus & Fruticibus siliquosis flore pentapetalo.

CAP. Í.

De Sena Alexandrina & affinibus.

Uamvis Sena revera herba fit, non Arbor aut frutex, quia tamen à Botanicis fruticibus annumerari solet, & à nobis in historia herbarum per oblivionem omissa est, hoc in leco eius historiam trademus.

Senæ nomen ab Arabibus fluxit, fiquidem Sena Veteribus Græcis & Latinis incognita & indiga Senæ notas characterifticas facit Paulus Hermannus Stamina falcata è flore exferta & femina in filiquis bivalvibus unicapfularibus, quafi per articulos iunctis.

I. Sena Alexandrina sive foliis acutis. C.B. Sena J.B. Ger. Sena Alexandrina Park.

Sena quam ex Oriente instigores important prima est nota: caulibus cubitalibus aut paulò altioribus, lignescentibus ex quibus alternatim exeunt pediculi tenues, palmo longiores, ad quos ex mediocribus intervallis adnexas funt foliorum quatuor aut fex conjugationes, nullo impari alam claudente, quod animadvereimus adnue. Singularia autem faine ex viridi in flavum decinant, proximéque costæ adhærescunt, Glycyrrhizæ sollis similia sed acutiora, gustús nomihil viscidi & amari, non fine nausea aliqua. Siliquae falcatæ, comprestæ, nigricant, semen continentes parvum, graaris simile, sed compressum, album vel nigricans.

Cordus flores luteos & pallescentes, quinque folis in cavitatem aliquam restexis constantes Sena attribuit; Matthiolus pariter sortes luteos, gentapetalos, Brassica similes.

Sena Gracis & Latinis Antiquis nulquam descripta invenitur: nam & Averrhoes novam herbam esse adstruit, & Priscis ignotam.

Camerarius Senam Alexandrinam, nè quidem in Italia, ultra annum durare, ideoque pro fruice haberi non posse ait. Nec scio an in loco natali longioris avi sit.

Amat calidas regiones, frigoris impatientissima est. In Septentrionalibus provinciis sata prorenit quidem, verum ad frugem non pervenit, imo tantum abest ut nec siliquas, nec sores promat. Seri aiunt in Syria, Persia, Arabia, inde in Ægyptum deportari, ad Alexandriam, unde ad nos

Vires.

Locus.

1742

Purgat Sena non tantùm bilem utramque, sed & pituitam: imò in melancholia & atra bile creditur habere Prarogativam quandam. Vim ejus catharticam ad stuporem usque extollunt pleri-**Medic Offi- que. Ego verò expertus sum, & ante me alii, esse insigniter flatuosum, inquit * C. Hosman & Lobelius Matthiolum reprehendens, folia si per se, pulvere, insuso aut decocto dentur turbarum multum ciere, & inteffina fromachtimque torquere afferit, ut vel plebecula conqueritur. Hocratio etiam dictat: Vicofum enim illud quod in lingua relinquit planè adfipulatur experienta: aftipulatur etiam virofus ille odor, Cynogloffi aut Punica ferè fimilis; quale quid etiam tam in infulo quam in decocto fentitur. C. Hofmon.

Quia calida & ficca est corrigitur flor. Viol. Borag. Prun. & quia flatulenta, quò minùs Ventriculo obesse possit, Cinnamomo, Galanga, Zingibere.

Quocunque autem modo datur, in decocto quidem minus flatulenta est sed debilior: in infuso autem flatulentior sed fortior. Debet autem decoctio esse mediocris, ut Mesue pracipit: nam cùm facultas purgatoria sit in superficie diutina coctione evanescit.

Datur in substant. ab 3 \(\beta \). ad 3 \(\beta \). in infus. à 3 \(\beta \). ad 3 \(\beta \).

Exhiberi potest (inquit Schroderus) omni atati & vel ipsis pragnantibus: debito modo corre-

Infignes ei vires adscribunt medici tum veteres, tum recentiores. Mirificè prodest capitis dolori, delirio, amentia, Epilepfia, refolutioni nervorum, scissuris totius corporis, Phthiriali, scabiei, puftulis, pruritui, &c. cor exhilarat, visum acuit, & auditum firmat quoquo modo sumpta, viscerum obstructiones aperit, auget juventutem, séniúmque retardat. Folia in capitis perfusionibus utiliter decoquuntur, præsertim addita Anthemide.

Folia exhibentur à stipitibus seu pediculis avulsa, rejectis stipitibus.

Ad Senæ præparationem purgantem fine igne. Ik Folior Sen. mund. q. f. Ponatur in lagena vitrea satis capaci affundendo aquam vita, tinctura Cinnamom, imprægnat, ita ut quatuor vel quinque digitis excedat, dein vase bene clauso sinatur per biduum, & postea utere. Doss coch il cum jusculo. D. Hulse è Chesneau.

2. Sena Italica Park. Italica foliis obtusis C. B. Florentina J. B.

Caule constat cubitali; folius similiter dispositis ac in Sena Orientali, sed multo majoribus, nervofioribus, non acuminatis, sed per extremum latis ac pæne cordatis, gustu glutinoso. Flores fert luteos, filiquas compressas & falcatas, angustiores Orientali, linea utrinque per medium inæqualiter extuberante, seminibus nigris compressis, figura cordis.

Truntur hac Medici loco Senæ Orientalis ad purgandos acres humores, sed longè inesticacior est ad eum usum.

2. Sena Orientalis hexaphylla, Tala Zeylonensibus Hermanni. Hort. Lugd. Bat.

Radicem fert albam, tenuem, fibrosam, annuam: cauliculos dodrantales, herbaceos, primum ere-Radicem ret. atomin. Contents, indicating antiquality confa fex, bina fibi opporita, fubrounda tangung primum ere-dos, poftmodum reclinatos: Folia in qualiber confa fex, bina fibi opporita, fubrounda ingramata, pingum si fubrounda primum ere-tata, pinguia, faporis fubacris, ingrati, cocta verò Oleracei haud ingrati. miles, aft minores, pentapetalos, staminibus in medio concoloribus, & stylo falcato, longiori: siliquas compressas, angultas, recurvas, unicapsulares, bivalves, quasi articulatas seu isthmis interceptas; in quibus semina oblonga, teretia, lucida, fusca.

terceptas; in quaes parametes and services and services are the externatur, turn etiam ob femina in filiquis bivalvibus, unicapfularibus, quafi per articulos junctis, annumerat D. Hermannus.

porations, unicapinations, quair per articulos junctis, annunierat D. riermanna, I. Paiomiriobz primam (peciem Pilona; quam vocat Seman Occidentalem, adore Opii virolo, Orobi Pamionici folisi mucronatis, glabram: Cujus descriptionem vide in lib. 18. p. 912. Hist. nostra. 2. Paiomiriobæ secundam speciem Pisonis; quam Sennam Occidentalem, odore Opii minus viroso, fo liis glabris obtusts appellat; cujus descriptio Hist. nostræ loco citato habetur.

3. Loto affinem Ægyptiam C. B. quam Sennam Orientalem tetraphyllum Abfus dictam nuncupat. Deferibitur Hift nost: lib. 18. p. 922.

4. Galegæ affinem Sopheram dictam C. B. quam Sennam Orientalem fruticosam Sophera dictam inferibit; & Ponnam Tagera Hort. Mal. Tom. 2. p. 101. facit Descriptionem vide Hift. nost. lib. 18.

5. Chamæcristam Pavonis Americanam siliqua multiplici Breyn, cui Sennæ Occidentalis siliqua multiplici foliis Herbæ mimofæ titulum facit.

6. Chamæcristam Pavonis Brasilianam siliqua singulari Breyn. Cent. 1. p. 64. quarum duarum descriptiones habentur Hist. nostræ p. 982, 983.

CAP. II.

Tagera, H. M. P. 2. F. 52. P. 103. Sena spuria Malabarica,

Lantula est altitudine trium quatuorve pedum; nascens in arenosis. Radix fibrosa, nigricans ac lignosa. Caules teretes, lignosi, virides. Folia in caulibus, qui ad exortum nonimi extuberant, & interius striata sunt, brevibus pedunculis in duabus seriebus bina & bina proveniunt, oblongo-rotunda & lata, anterius rotunda ora, ad petiolum firiata, textura craffola, fuperficie plana, ad tactum lenia, vivoris furdi. E costa media que in supria etiam parte nonnihil eminet, nervi fermè paralleli, qui folum in prona eminent, annulari ductu exeunt.

Flores formå & colore * præcedentis fimiles fed minores. Calya viridis quinque oblongo rotun * Ponnam Ta* dorum & viridium foliorum. Siliquæ floribus fuccedentes, rectæ quoque & oblongæ, sed plan-gera boc est ores & angustiores quam illius, septem pollicum. Fabre que in iis continentur, rotundiolæ sunt, Sophere. cum sua longitudine jacentes in longitudine siliquarum; saporis subacris, primum virides, deinde

cinerex & nitentes.

Folia trita serviunt pro ictu apum in iminstione partis affecta. Semina trita ac cum croco usur- Vires. pata conducunt pro pustulis & ulceribus, & cum succo planta Vetla Caitu servit pro malo nato in unquibus iis appolitæ.

CAP. III.

1. Arbor exotica spinosa foliis Lentisci C. B. spinosa Indica muricatis siliquis Park. Lobus symbolis cum Piso duro cineres coloris J. B. Lobus echinatus Ger. emac. Bonduch Indoram Pona Ital. * P.2. F. 224 Caretti * H. M. Lobum echinodem Chusii producens (pina, Inimboy Brasil. Marcgr.

D humanam altitudinem affurgit, inferiori parte caulium repens super terram. Radix ei si-A ingricant attendent among interioris parte cannon repetitions broad, nigricante & tenui cortice, ligno intus albo, odoris nullius. Supires virides, denfis aculeatis fipinis in totum muniti, intus corculo fungofo albo. Folia punata, bina in ramulis ex adverso fita, è pluribus pinnarum conjugationibus, brevissimis petiolis harentium composita, duabus ad exortum spinis rubescentibus & deorsum inflexis. Sunt autem pinna seu folialismis petiolis describing a constant antique de la constant acutem sin acutem pinna seu formatical describing a constant acutem sin acutem s liola parva, oblongo-rotunda, utraque extremitate ex rotundo cuspidata, versus interiora nonnihil claula feu crifpa, textura folidà, craffitie mediocri, fuperficie plana, glabra, fuperne faturatius viridia, fubtus lucidiora, fapore amaro & fubacri, odore nullo, fubtilifimis nervis & venulis intertexta Flores spicatim proveniunt in surculis propriis è soliorum sinubus solitariis, binis, vel ternis simul exeuntibus, duas fermè spithamas longs, incurvis, aculeatis, inferius raris pilis obstitis, striatis, vindiddutis, in vertice spicarum numerosis soliis angustis ac cuspidatis veltitis. Sunt autem stores statistical des solitis angustis ac cuspidatis veltitis. vi, quinque petalis angustis, oblongo-rotundis & à se mutuò nonnihil distantibus, quæ venulis obliquè anteriora versus in longum ftriata funt composita, unum quod minusculum & latiusculum est ac interiora versus nonnitii insexum seu concavum lineis rubris transversis variegatum est. Stamina decem surrecta, albicantia, dilutè viridia, pilosa, apices obscurè savos gestantia.

Locus.

Calyx quinque foliis oblongo-rotundis & denticulis nonnihil incifis, versus inferiora nonnihil reflexis constat. Post flores fructus è calyce erumpunt echinati, oblongo-rotundi, valdè plani, exterius in utroque latere numerofis spinis longis, acuminatis, rigidis ac surrectis obsiti, primum virides, postea ex cinereo nigricantes, duri, interius ad corticem carne crassiola viridi, qua plurime guttulis hine indè circundantibus est irrigata obducti, ac lata in medio cavitate.

HISTORIA PLANTARUM.

Fabæ intus duæ, tres, quatuórve ac etiam folitariæ, umbilicis, tenuibus, albicantibus, echinidorfo annexæ, oblongo-rotundæ primum virides, maxime versus umbilicum, cum maturæ ac ficcæ funt cortice duro, albo cinereo, venulíque nigris undulantibus firiato, intus albissimas sunt.

Putamen adeo solidum & durum est, ut fructus saxei videantur, & cum difficultate confringi poffint, Hinc ex America missum accepimus titulo fructus lapidei, suntque qui nucem Bezoardicam appellent. Nucleus guftu est impense amaro instar Lupini. Hic fructus J. Bauhino Hist. lib. 2. deferibitur fub titulo Fructus peregrini tanquam torno elaborati argentei: estque fructus 1. cap. 20. lib. Exot. Cluf.

Multis in locis tam in America, quam in India Orientali nascitur.

Fructus e filiquæ exemptus, & à D. Georgio Wilmer Stratfordiæ propè Londinum satus, eâdem æftate non germinavit tantum, sed ad bicubitalem ferè altitudinem excrevit, quaquaversum ramos soarte non germinavit tantum, sed ac bitubatein set e antitumen extrevit, quaquaveinin ramos paregens; parvis, acutis, aduncis spinis tam per caulem, quam per ramos obstitus, foliis alatis seu pinnatis, Lotus Virginiani amulis vestitus. Sequens hyems plantam corrupit. Park.

Hujus etiam generis esse puto fruticem quem depingit & describit J. Bauhinus lib. 3. cap. 47. sub

titulo, Fructus omnino rotundus luteus non splendens cum suo frutice.

Radis & Cortex, contriti, necnon folia trita feu in decocto epota, feu externè impolia; irem Fabz feu cum lacte Coqui Indiei tricx & impolita, feu in pulverem redacta & cum vino epota herniofis tumoribus conducunt, ac insuper flatus diffipant, dolorem colicum sedant, stomachum debilem confortant, menses movent, &c. in calculo etiam prodesse dicuntur.

Johnsonus apud Gerardum sibi à nonnullis relatum scribit hos fructus venenatos esse; ab aliis.

vomitum valide ciere.

Hanc plantam Marcgravius fic describit:

In Cynosbati magnitudinem excrescit. Caudex & ramuli pleni spinulis hepatici coloris, lignum autem intus medullosum instar Sambuci. Habet in quolibet ramo multos ramulos sibi invicem oppositos; in ramulis porro folia itidem opposita, à quatuordecim ad viginti in uno ramulo, qui inter quodlibet par foliorum duobus munitur aculeis. Sunt autem folio latte viridia, fplendentia, ferè quindracea, & unum circiter digitum longa. Flores fert in spicam congestos, luteolos. Hos sequin intulaced & cummartened grant long.

Associate plant plant colors of the first plant colors of t

1. Bauhinus duas alias hujus fructus varietates describit lib. 2. c. 48. alterum titulo Fructus peregri ni tanguam torno elaborati flavi: alterum tit. fructus Indici tanguam torno elaborati viridis.

2. Arbor spinosa Indica siliquis villosis monospermis, Ban karetti dicta. H.M. P.6. T. 20. p.35.

A præcedente differt, quòd hac flores proferat fimplices, juxta furculorum exortus positos, decaphyllos è viridi luteos, stilum rubrum emittentes. Siliquæ Kakamulla effigiem habent, cortice sur denso, subfusco duro, intus helvolo, foràs villosæ, non autem echinatæ, unicam duntaxat fabam continentes, qua perplana pilosáque est, sed prædura & apud mediços in usu. Nascitur propè montes densissimis in sylvis, in Provinciis Candanata, Cottate, ut & alis locis

In hac alii maturescunt fructus, alii turgescunt, alii florent,

Fructus huius arboris extat in Museo refertissimo Clarissimi viri D. Gulielmi Courtine Medii Templi.

3. Lobus echinatus Molucensis Ponæ. Lobus orbicularis suscess, spinosis tuberculis obstitus binos phaseo-los nigros continens C. B. Fructus 4, l. 2, c. 15. Exot. Clus. qui Indis Samparantam.

Orbicularis erat hic fructus five lobus, uncialis magnitudinis, infima parte in mucronem definente, spinosis subrubentibusque tuberculis undequaque obsitus, cultelli dorso non craffior, pediculum ad orbis latus habens, & totius lobi color fuscus. Omnes autem hujus generis quos conspiciebat Clusius in medio pertusi erant, ut funiculo trajecti ad commodiùs & facilius (ut arbitrabatur) reficcandum suspenderentur. Singuli verò lobi sive fructus binos phaseolos continebant, seminum Anagyridis formam & magnitudine, prorsus nigros, ut conjecturam faceret eos lobos antequam pertunderentur, non adeò planos fuisse, sed aliquatenus tumentes. Indi Samparantan appellabant: Quandoquidem autem filo trajecti adservabantur, apud illos aliquo in usu fuisse necesse est, fed quali intelligere nequivit Clufius.

Moringa Lentisci folio, fructu magno anguloso, in quo semina Ervi J. B. Arbor exotica Lentisci soito C.B. Moringa Ferrar. Flor. Park. Acost. Moringou H.M.

Uinos homines longa est, unius complexum crassa, cortice obducta nigricante, intus albido. odore & fapore Nasturtio aut Rhaphano rustico simillimo. Rami sunt ligno albicante, libro viridi. Radin vestitur cortice ex albo flavescente, trunci saporem referente. Eolia bina fibi invicem oppofita, communibus petiolis foithamam fere longis, cubitalibus furcu-lis ad verticem ufque adnafcuntur, diminutis fenfim petiolis: fúntque è longo obtula, tenuia, mollia ins an verticent unes animental, summate semini perces : tuttique conigo obcuta; tennas, incina catatu & leinia, media colta prominente, nervis aliquot in latera excurrentibus donata, superne è prafino fusca, inferne ex viridi latiora : odor Fabis sylvestribus proximus. Flores candidi, decapotali, petiolis incurvatis è ramorum cacumine dependent; quina externa foliola oblonga, extrorfum stellæ in modum expansa reslectuntur; quorum bina posteriora majori, trina anteriora minori distant intervallo. Intimorum lattorum quatuor inferiora obtegunt, quinto ex inferiorum medio prodeunte, è regione arrecto. Hac inter, elevatum foliolum proximè, medianus se erigit colus in decem staminula è viridi albula extrorsum inflexa divissi, quorum paria uno granductulo, stave-scente obteguntur apice. Foliola densa, maximè interna rigida sunt. Calicis latioris, ac è viridi fusci umbilico infidet globulus, fructus germen, oblongus, quadantenus piolius, filamentum prodens albugineum. Odor iis gratifimus & melleus. Deciduis fuccedentes floribus fructus funt, porcis altioribus striati, sesquicubitales, cortice coloris herbacei, intus carne exalbida, seminibus repleti te automos triad, inquientumas, control control recipient, interest and canona, jemmos repectandidis: in delicis ob gratum laporem habiti, graciles; quippe veturipores, eminentibus fingulis in lateribus coftulis ligneis, craffectunt, ficcíque rubent. Tribus fructes lateribus trigona incluía funt semina, cartilaginea pellicula, nucleo intus albente, membranis alata tenuibus, secundum siliquarum longitudinem dispositis.

Acosta tum ipsum fruticem, tum ejus ramos valdè fragiles esse annotat, fructum pedalem, Rha-

phani crassitie, octo angulis infignitum.

Lib. XXXI.

Arenarum amans non modò in Malabariæ, verùm & in Zeyloniæ, aliorúmque Indiæ locorum Locuie hortis ac villis ob fructus folummodo colitur, qui Fabarum more venales quovis mittuntur. Floret menfibus æftivis. Fructus nunc in anni exodio, nunc exordio, aliquando in utroque leguntur. Septuagenaria vel octuagenaria extinguitur. Folia fuccrefcentibus novis ei decidunt.

Ex foliis, radicibus, cortice & fructu parantur pilulæ antilpalmodica. Hujus arboris radix (telle Vires & Ujur. Acosta) Unicornu & Lapidis Bezaar vices supplet, veraque theriaca est, qua vulgo Malabarenses utuntur cum adversus omnis generis venenum, tum ad morfus Serpentium maxime noxiorum vulgò Cobras de Capellas dictorum, aliorumque infectorum & virulentorum animantium, tum intro fumpta, tum foris applicata. [H. M. corticis fuccum merum cum agua & Allio commixtum hos ferpentes tam con agua et anno commandam nos repenses ex adibus expellere tradit. In cholerica quam wocant paffione fingularis efficacia effe deprehendit Acofta. Foliorum fuccus una cum Pipere oculis irinmittitur contra vertiginem; qui Zintziberi si addatur sugat sebres. Radix probe nota est elephantiasi laborantibus, quorum plurimos continuo ejus ufu fanari perhibent : Acoft. fuppolita abortum caulat H. M.

Alios usus corticis triti ex aqua Oryzæ ad oedemata, & adjecto Cumino ad odontalgiam, ad venenatum glirium morsum, succi ejus naribus hausti ad maniam; epoti ad lancinationes artuum ex figore; Foliorum ad tumores Venereos discutiendos, ad pedum lumbricos; Succi arboris ad dolores

Venereos, foliorum ad vermes in ulceribus enatos,&c. vide in H. M.

Siliquosa Indica flore Papilionaceo decapetalo siliquis latis monospermis. Kaha Mullu vel Kaka Moullon H. M. P. 6. T. 19. p. 33.

Rachium crassa est, ligno candido, cortice leucophaeo & scabioso. Rămi ejus spinosi, medul-lă persost, aliquantulum contorquentur. Radix odoratus vibrat, subsăssa. Folia spissa, so-lida, glabra, summe viridia, e longo aculeata, ex adverso gemina, surculis, qui duobus spinis gaudent affiguntur, primum leniter constrictiva, ubi manduntur subaccia, inodora. E gemmis fulvis fores papilionaces, luce, furculis pollicaris longitudinis juxta florem inflexis è pedunculis adha-refcunt polyphylli: Decem namque Mouringo haud ablimiles conftant foliolis, quorum ex inferiori-bus unum inflectitur, cateris cochleari fimilibus, quatuor interiora è longo latiora funt. Stylus hirsutus ut Mouringo, nisi quòd in novem findatur stamina; odoris, licet languidioris, gratissimi. Silique latiores, duro cortice, intus exalbido, fingulæ unam folummodo grandiorem involvunt fabam, ex albo nitentem, quæ saporis subacris aromaticíque est.

Arbor palustrium cupida in Mali excrescit altitudinem; vivit prope Chenotti; Parou, Warapoli, ali-Locut & isque in locis ad fluminum ripas. Effloret Junio Julioque. Fructus edit sub anni initium maturos, Tempus. Frondibus nunquam nudatur.

Medicus ejus usus planè incognitus, nisi quòd cortex ex lacte contritus vaccino diabetem gonor-Vires rhœamque perfanet.

Hujus ut & præcedentis arboris flores decapetali esse dicuntur. Verum sorte quinque exteriora petala dica funt potius calycis quam floris.

CAP.

Lobum huic valde fimilem vidi in Museo instructissimo eruditissimi & ornatissimi Viri D. Gulielmi Courtine sub nomine Bonduch lævis.

C A P. VI.

Arbor Indica siliquosa store pentapetalo, siliquis in spiram contortis lanuginosis. Katou-Conna H. M.

Rbor est pracella, crassiórque quam ut duo homines complecti possint; ramis patulis umbrosífque, cortice & ligno spadiceo, rubra medulla donato: radice longe aberrante, cortibrositque, cortice et ingito i partico pianta mentanta cinaria. Felia oblonga, cufpidata, tenuia, rigida, fupernè è fufco nitentia, infernè dilutiora, venosaque, gemina utplurimum, parvis incurvatsque petiolis, surculis adharent. Flores candidi, odorique expertes, è surculis ramosis, quinque oblongis constantes foliolis, cuspidem deorsium demittentibus, conjunctim enascuntur. Horum è medio, staminum vice, fasciculus filamentorum tenuissimorum eminet. Calix autem parvus, quinque habens cuípides, florem arctè involvit. Siliquæ figura spirales, contorta, craffiorivus, quinque habens cuipides, norem arcte involvit. Simple figura ipinales, conocta, craffiori bus nervis extuberantibus fimul & lanugine oblira, apertis oris crifipatae, internum è crocco rube feentem oftendunt corticem. Fabæ in filiquis protuberantes, latioribus intervallis à se invicem differentem oftendunt corticem. junctim genmularum more dependent, glabro atroque cortice nitentes; pulpam habentes prafinam, duabus viibilibus pelliculis diftinctam. Odor iis gravis, fapor plane fylveltris.

In quovis proveniunt solo, præcipuè circa Parou & Repolin. Fructibus aut floribus semper virens jugiter vestitur.

Foliorum decoctum capitiem avertit, lepram fanat, quod præstat & cortex cum Saccharo in pastam redactus.

CAP. VII.

Wellia Tagera H. M. P. 6. T. 9, 10. p. 17. Siliquofa Malabarica flore pentapetalo, filiquis longii, pla-niis, diaphrogmatis femina secludentibus interceptis.

N craffitudinem brachii, altitudinem hominis adolescit, viridi involuta cortice, ligno admodum pauco, ramis rotundis atque viridibus, Folia è longo rotunda, permollia ac glabra, pluribus venis, media è costa exortis striata, glauca, foliis Tagerae proxima, communibus petiolis prasinis, fulcatis, contrariis, inter se pediculis adhærent. Floribis, qui minores, foliola que arboris poterant videri, quina sunt, lutea, singula tribus nervulis parumper eminentibus intertexta, & calyce pentaphyllo obsepiuntur. Horum in medio decem ex albo viridantia, oblongis majoribus, flavis, postmodum obfuscantibus donata apicibus, conspiciuntur stamina, eminente uno viridicato, oblongiore arque incurvo fabagineo germine. Succedentes floribus filique, duas palmas propemodum longe, perplanæ, digitum transversum latæ, læves, in transversum posta includunt femina elonga, transversi quoque intersepimentis à se invicem seclusa, aliquantulum sub cortice extuberantia.

Coltur ob solam elegantiam in hortis, in quos è sylvis circa Panam ac Petiette traducium. Practisti sone achibia estato. Sum massa competituatione de la constitución de la

cipiti flores exhibet æstate, seu mense Sextili: Semen maturum Novembri & Decembri mensibus, arenolos amantes locos, sempiterna virent coma.

Si radicem excipias, quicquid ex arbore exhibeas, addito Cumino, Saccharo candido & lacte finit gonorrheam virulentam. Folia lacti incocta vaccino vel in balneum parata articularem expellunt morbum. Cortex cum Saccharo & aqua lavigatus Diabete commodus est. Radicis cortex cum Croco virente lacte exceptus Podagræ nodosæ Sonida badda Malabarensibus dictæ succurrit.

CAP. VIII.

Caffia fifula Alexandrina C. B. fifula Ger. purgatrin J. B. folutiva unigaris Park. Coma ' H. M. The ordinary purging Cassa or pudding pipe tree. P. 37-

Rbor est procera, [Juglandi trunco, ramis, folissque proxima Alpin.] Radix cortice est fusco, ramos transversos spargens. Caudex ambitu unius hominis amplexum excedit, cortice cinereo, ut & rami majores, obductus, furculi novelli virides funt. Cortex adstringit & subamarus est. Folia è quinque pinnarum paribus impari costam finiente composita, pinnis seu folis partialibus ad basin latis, ad cuspides strictioribus & acutis, secus quam în Caroba, mollibus, densis, mediocriter craffis, glabris; superne saturatiore virore nitentia, subtus pallidiora, sapore subdulci & Duas spitha. subamaro. Flores longis tenuibus, viridibus surcuits sen pediculis harent è foliorum als exeuntibus, plures juncti velut racematim, eo modo quo flores Laburni, finguli petiolis triuncialibus hinc inde appenfi; flavi, quinque petalis oblongo rotundis & nothinhil crifpatis, angustis inferius unguibus, ex vena niedia latiore venis obliquis striatis, compositi. Medium sforem striama occupant decem, tria majora slava cum grandibus apicibus slavo-suscis, ecc. septem minora slava cum grandibus pariter apirobus, feu (emibifidis floor fulcis linguis. Ex medio longum filiquarum viride germen prodit, verim non ex omnibus floribus. Calya quinque cufpidatis foliis conftat. Siliqua floribus fuccedentes ad duûm cubitorum paulatim longitudinem excrescunt, formâ cylindraceâ, diametro unciali, colore per maturitatem nigricante, cortice lignoso, seu potius cartilagineo duro constantes, internis distin-

F ocus.

Vires.

Locus & Tempus. Vires.

De Arboribus Siliquosis.

& in loculamenta per diaphragmata seu orbiculos cartilaginosos, transversos ac parallelos, qui cortici interiori affixi, & in medio recta fissura, ad eandem cortis partem striati. Orbiculi hi pulpa subdulci, quæ primùm albicat, dein flavescit, post ex rubro nigricat obducti sunt. In pulpa fabæ involutæ funt, oblongo-rotundæ, orbiculis adjacentes inferiore parte, & cum sua longitudine refoondentes longitudini fiffura; tenera cortice albicante funt, pulpa intus viridi fubacida, qua carne pellucida & nervosa circundata est, sapore nullo; cum matura & sicca sunt cortice duro, rubro fusco obducuntur.

In regionibus calidis, ut Ægypto, & omnibus ferè India Orientalis provinciis, oritur. Egyptii diluculo per Caffiarum loca deambulare sapius odoris causa consueverunt: quippe aura Vires & à Caffiis, eximium ac graviffimum, Oriente præsertim sole, odorem spirantibus, ad ipsos delata Ulus.

oblectantur. Quod ad electionem attiner, ca est vel Fistulæ, vel succi nigri & dulcis.

Fiftula bonitatis note sunt, r. Ut sit recens, h.e. ut non diu reposita fuerit. Ægyptii autem non utuntur recentissimis, sed saltem post quartum mensem, quandoque juniores recentioresque inutiles neque à noxa immunes observantur.

2. Qui filtulam quò majorem eò meliorem pronunciant falluntur & fallunt. Alp. Eadem nigredinis ratio eft. Verus color est cum rubedine nigrefeere.

3. Alpinus, Quod aliqui cannas optimas manibus concustas sonum non edere aiunt, falsum pronuntiat. At eruditiffimus Vellingius crepitantes à concuffu fiftulas optimas effe vendaces quosdam Ægyptios Alpino persuafisse dicit; cautiores enim mercatores crepitacula illa à solidiore fructu secernere se vidisse, & siqua fistulæ parte se distinctiùs offerant eatenus obrumpere: Arida enim intra septum femina continent, & pulpamento melleo dellituta, humore tenui quo redundabant discusso.

Pulpa ipfa tres notas habet, pra nigredine fiplendens & pinguis fir: dulcis ferè ut Pruna, fed cum aromatica quadam acredine. Qua enim vel acerba ob immaturitatem, vel acida ob vetuftatem in arounder quadam acqualiter afficit fauces, nullo modo mordicans, illa est bona; qualifcunque fit fistula. C. Hofman. Et paulò post, quamdiu dulcis est, tandiu securus est ejus usus.

At Fallopius maturitatem Caffix ex aciditate dijudicandam esse ait: si enim mordicet valdè fauces, indicare quòd fit matura. Nos cum C. Hofmanno fentimus.

Collectas filiquas Ægyptii continuò in opportuna loca fic claudunt, ut nullus aer ingrediatur. cum ex minimo aeris contactu Cassia corrumpantur. Alpin.

Pulpa Cassia purgat bilem & serosos humores, & convenit in ardoribus tum externis, tum internis, fanguinem contemperans & puriorem reddens. Affectibus pectoris à destillatione acutorum humorum concitatis mire subvenit. Pulpa hac cum Saccharo cando & liquiritia pro secreto uti solent Ægyptii ad renum vesicæq, vitia. Proinde ejus frequenți usti e à calculo præservant. Monardes & cum eo Matthiolus pro infallibili præservativo habent 3iij quotidie tribus horis ante prandium.

Tamen monet Fallopius, intutum esse usum ipsius in ardore urinæ, quòd ducat ad locum affectum

&morbum augaat. Idem observavit Fabric. Hildanus Epist. 35.

Haber Cassia hae duo mala, Humiditate enim sua dissolvit tonum ventriculi, & slatus gignit: Unde nec humidis ventriculis, nec hypochondriacis & flatulentis, nifi carminativis & flornachicis (v.g. Cinnam. Mastich. sem. Anisi) correcta convenit. Schrod. Præstat tamen (inquit C. Hosmannus) abstinere ab illa in hypochondriacis ob intestinorum debilitatem.

Cassia etiam utuntur (verba sunt Alpini) ad tussim antiquam, dyspnæam, asthma & orthopnæam cum Agarico: pro calidis articulorum doloribus, maximéque in podagra, dolentibus partibus em-

plastri modo ipsam adhibent.

Lib. XXXI.

Saxoniam pro lectione dixisse meminit C. Hofmannus, Capitis dolores post cibum non curari feliciùs quàm Caffia post cibum: quod postea invenit apud Helidæum; qui curâsse se ait hoc modo pertinaciffimam ophthalmiam.

Omnia lenientia & inter ea Caffia fumi debere aiunt modico ante cibum tempore, quod alii bihorio, alia una hora, alii femihora definiunt. Vid. C. Hofman.

Errare eos scribit Camerarius, qui existiment semina Cassia purgare, cum potius astringant: cujuscontrarium se expertum affirmat Fallopius. Garcias etiam Monardi idem afferenti contradicit. Cortices filiquarum movere mentes & pellere fecundinas quamvis Ambrofius Paræus, Sepulveda

& alii affirmant, maxima tamen pars medicorum negat.

Siliquas Caffiarum, perinde ac Phaseoli, parvas, virides, in aqua prius parum bullitas, & mox in umbra ab humidiate ficatas faccharo vel melle condinnt, atque ad ulum feryant puerorum delicata-rumque mulierum. Exhibent verò ad fummum eas ad 3iii), atque ad 3j pueris, ad fupradictos affectus.

2. Cassia sistula Brasiliana C.B. Solutiva Brasiliana Park. Cassia siliqua Brasiliana purgatrix compressa Lob. in Pharmac. Rond. Tapyracoaynana Brasiliensibus Marcgrav. & Pison, Cassia fifula Brasiliana flore incarnato Breyn.

Arbor est alta & magna, atque in plurimos ramos late expansa, colore extérius ex cinereo albicante, Folia fert ordine fibi opposita, paulatimque surrectim stantia, figuræ cylindraceæ, duos digitos longa, & 3 digiti lata, brevissimo pediculo innitentia instar foliorum Senz, dilutè viridia, subtiliter hirfuta, ad tactum mollia, rubescente nervo secundum longitudinem, & venulis secundum latitudinem ordine positis prædita. Flores fert spicatim congestos sine ramulis, pentapetalos, cum tribus semilunaribus corniculis, quæ cum staminibus junctim positis surrecta stant, colore incarnato elegantisfimo, ob quem à longé conspiciuntur. Succedunt slique, immature quidem virides, mature nigre seu fulca, deorsum propendentes, duos circiter pedes longa, quinque digitos crassa [in ambitu] paululum incurva: in uno latere eminentia duplex est secundum longitudinem, in altero simplex, quasi chor-Tiiiiii 2

Vires.

da agglutinata effet sub cortice; non exactè teretes sunt, sed paulum compressa, nam transversa incifio ellipfin describit. Cortice sunt durissimo, lignoso, qui ut frangatur malleo concuti debet. Si. liqua porro intus multas habet cellulas, craffitte pennæ anferinæ, diaphragmatis diffinêas, in quarum qualibet nucleus latet Amygdalæ maggittadine & figurå, coloris ex albo flavefcentis, fplendens, lavis, durus, per longitudinem linea subruta in uno latere divisus, medulla intus alba, cornex subneves, ourus, per iongiquament mare autoritation and fantia, pulpă immerfus glutinola, nigricante, inftar Caffix folutive, fed ingrati & amari faporis, que ante maturitatem aftringit, post laxat alvum. Summitates foliorum vulneribus & pustulis me que ante maturitatem aftringit, post laxat alvum.

Foliorum & florum hujus arboris pleniorem descriptionem vide apud Breynium Cent. 1. cap. 21. Hujus pulpæ uncia una, adnotante Lobelio, plus purgat qu'am unciæ duæ alterius Cassia, nimirum Ægyptiacæ.

3. Cassia Americana fabacea D. Syen. in Hort. Malab.

Siliguarum loco fabas longiusculas & vulgaribus non diffimiles profert, quibus continetur vulna sitiquarum toco rabas tonguncutas ex vingantous non unimines protect, quine continectir pulpa ejusidem fermè cum vulgari faporis & efficaciæ. Ipía arbor radice nittur crassa, rotunda, que in plurima filamenta cortice nigricante obducta definit. Caudex cinerei est coloris, scaber, hibstantiag medullofæ; quem ramuli inordinate ambiunt, foliis vestiti subrotundis, ex glauco viridibus, brevistiméque pediculis donatis. Flores videre non contigit. Semen, quod pulpæ involvitur fubrorundum est, compressum & nigricans, Pisi minoris magnitudine, ex Americæ insulis, quas Galli les Antilles vocant, allatum.

CAP. IX.

1. Tamarindus Ger. Park. J. B. Siliqua Arabica quæ Tamarindus C. B. Balam-pulli, seu Maderampulli H. M. P. I. F. 23. p. 39. The Camarind Cra.

Rbor est grandis, ramis densis, in latum diffusis, Alpino Pruni, Garciæ Fraxini, Juglandis, Castanezve magnitudine, Marcgravio Tiliæ maximæ. Radix crassa est, brachia late diffundens, cortice rubescente. Stipes crassus, ambitu duorum hominum amplexum aquans, cortice crasso, cinereo in trunco & ramis vetustioribus, in surculis minoribus viridi, materie sima non fungola. Folia pinnata, Filicis fœminæ foliis fimilia Acoftæ, pediculo communi & costa cui pinnæ adnectuntur vix spithamam longo, in quo ordinatè posita pinnæ seu foliola parva, pollicari fermè longitudine [paulo plus semidigitum longa Marcgr.] latitudine sermè semidigitali, aqualis undique latitudinis, paulò tamen versus apicem angustiora quàm ad pediculum; bina autem exactè fibi ubique opponuntur, & nullis ferè pediculis innituntur, ac arctè se mutuo attingunt, apicibus subrotundis. Sunt autem foliola tenuia, textura solida, plana, inferne dilute viridia, superne sauratiùs: ac inferne nervo secundum longitudinem eminente, & venulis transversis secundum lattudinem, sed valde exilibus prædita, quæ superne vix conspiciuntur. Egregiam aciditatem sapore referunt, & ideò in febribus fitis extinguende gratia manducantur. Flore in furculis seu pediculse foliorum finubus egressis octo aut decem finul, Aureæ Mali floribus admodum fimiles forma exteriorum finulus egressis octo aut decem finul, Aureæ Mali floribus admodum fimiles forma exteriorum finulus egressis octo aut decem finul, Aureæ Mali floribus admodum fimiles forma exteriorum finulus egressis octo aut decem finulus. re & odore Acosta, octo petalis [H.M. septem] constantes, è calyce crassiolo & rotundo, [odore nullo H.M.] petala quatuor exteriora candida postmodum parum subflavescunt, oblonga, cuspidata, tenuia, nullis venis striata, [Acosta quatuor interiora alba sunt & crassiora] tria interiora extremo rotundiora, in oris tenuiter crispata, colore albo venis rubris variegato, duobus tertio longioribus & latioribus tertium autem surrectum est minusculum, concavum, cuspide parvo ac sufflavo eminens. Acosta bina è petalis exterioribus eleganti nervo radiata sunt.

E medio flore [Acosta quatuor] tria enascuntur stamina tenuia & incurva & viridia [Acosta candida & corniculorum modo inflexa] primò in unum juncta, post versus folium surrectum divaricata, exteriora, apicibus primò slavis, postea cum slores subslavescunt rubro-suscis dotata. Stylus staminibus crassior, inter hæc & folium surrectum prodit, qui filiquosum germen est.

Fructus lignofis & craffiulculis petiolis ramis appenfi funt; filiqua oblonga, craffa, in glandulas tres quatuorve extuberantes, cortice craffiolo, exteriùs rufo, interiùs viridi, fragili, pulpa per maturitatem molli, & flavo (eu rubro-fuscă, ad corticem ex petiolo lignosis filamentis sed raris in longum pertexte, acidi saporis gratissimi; sub carne filique in membranacea loculamenta in quibus semina,

Semina quadrata sunt & plana, Lupinorum æmula, dum adhuc immatura sunt cortice viridi, diluto & nitente, amaro, pulpa intus alba, folida & denfa, sapore adstringente, maturitatem consecuta in offeam duritiem cortice rubrofusco evadunt.

Florer femel in anno, menle Novembri. Folia Sole occidente ut in Acacia aliisque sese contrahere solent, eéque oriente aperire, ut tradit Alpinus. At verò fructum five filiquam frigoris vitandi causa foliis sese involvere ut Alpinus & Acosta scribunt & miraculi loco habent, mihi cum D. Syen fabulam redolere videtur.

Crescit hac arbor in Arabia felici, inque India Orientali & Occidentali five America. Tamarındi humorum acrimoniam temperant, bilem purgant, ejufque & sanguinis fervorem compelcunt, febres acutas & icterum fanant, fitim ac omnem ventriculi hepatisque ardorem extinguunt,

Turcæ & Arabes aftate longinquum iter suscepturi (ait Bellonius) Tamarindos coemunt, magni

in Turcia ulûs, non irredicinæ, fed fitis restinguendæ gratia. Utuntur Ægyptil, referente Alpino, foliis Tamarindi in pueris ad vermes necandos, atque ipsorum vel infuso, vel decocto ad solvendum alvum. [Medici Indi (autore Garcia & Acosta) solia trita partibus corporis Eryfipelate infectis imponunt.]

Arabes condiunt filiquas parvas ac virides faccharo vel melle Carob; tum etiam grandiores factas Arabes condume inflarum pulpam Saccharo, guam per itinera, qua in defertis Africa locis conficiunt, fecum viatores deferunt. Qua sape calesacti ac ex calore itinereque inflammati valde frientes refrigerantur, atque fitim reftinguunt, per alvum plurimum calidorum humorum fubducentes atque evacuantes.

In febribus verò pestilentibus, atque omnibus aliis ex putridis exurentibus, aquam in qua multa copia Tamarindorum infusa fuerit cum Saccharo ebibunt: potus siquidem ex calore sitientibus iucundiffimus est, maximéque refrigerat & sirim extinguit. Praterea ad gonorrheam usum Tamarindorum frequentant. Fallopius etiam in gonorrhora biliofa laudat.

In bilis redundantia, fanguinis fervore & ebullitione, fitt infesta, morbis cutaneis & prasertim Ictero fimplex medicamentum ex Caffia fiftula cum Tamarindo, unà cum Saccharo vulgo dicto Jagra de canna ab Indis datur, quod leniter alvum folvit. H. M.

Affertur ad nos Tamarindi fructus, non integer, sed contusus, ut bene compactus non admittat

Annos tres servantur in vase vitreato, stricti oris, & bene obstructo, & in locum purum & perstatilem seposito, nisi externus vel calor vel humor putredinis initium ipsis attulerit.

Nonnulli Tamarindum Arabicam ab Americano distinguunt. Nobis una eadémque specie Arbor videntur. Siliqua tamen Jutay five Tamarindi Brafilianæ Pison. brevior & magis compressa esse videtur.

2. Tamarindi facie fructus Indicus J. B.

Tamarindi seminis majoris ferè figura erat, unciam longus, tertiam uncia partem latus, compressus, fuscus & paulò minus quam niger, superne qua adhassiste videtur leviter umbilicatus, infernè acutus, utrinque linea ovata ad fructus figuram impressa notatus.

CAP. X.

Carandas Garcia C.B. Car. Indica Arbuti facie J.B. Caranda Bontii. An Auzuba Oviedi?

Rbuscula est Arbuti magnitudine, foliis similibus, copioso slore, odore Periclymeni; fructu exiguis Malis perfimili, nigricante per maturitatem, gratiffimóque uvarum fapore, ex quo à nonnullis vinosus succus exprimitur. Fructus autem virens magnitudine est nucis Ponticæ cum suo putamine, interdum major, succum nonnunquam exstillans viscidum & lacteum. Editur à nonnullis fructus maturus cum Sale. Solet tamen, cum viridis est, muria aut aceto condiri, & ita affervari ad excitandam elanguescentem appetentiam.

Nascitur tum in Continenti, tum in Balagater Nifi infe eandem dixisset, aliam arborem existimassem quam describit Bontius hoc nomine. For lia, inquit, Caraudie Malaiis dictæ cum Tamarindi arboris foliis plane conveniunt. Fructus maturi nucibus tanquam nuclei inclusi, finguli singulis, secus ac in Tamarindis. Colore hic fructus est, aperto nucleo, aureo, quem Dange nostrates vocant, & caro ejus exterior gratissimi est saporis, neque dentestam acidos reddit quàm Tamarindorum pulpa, sed de dulci sapore participat, neg, laxativa facultate prædita est ut Tamarindi.

Olufius Auzubam Oviedi 1.8. c. 12. huic fere fimilem ait. At illa vafta est arbor pulchráque (cum hace pumila fir) materie firma & utili: fructu longe fuavissimo, ut sunt pyra Apiana, muschatellina dicta, sed qui lacteo succo, cóque viscido & glutinoso abundet, qualis est qui in ficubus immaturis; idcirco molestus his qui eo vescuntur, nisi priùs fructum in aquam injiciunt, & lacteum succum digitis exprimunt, qui in aqua fidit.

Fructum huic similem observavi in Museo D. Gulielmi Courtine Armigeri sub nomine Tamarindi

CAP. XI.

Pala H.M. P.1. F.45. p.81. Arbor Malabarica pentaphyllos lattescens, filiquis angustis longissimus

ST arbor valdè procera, ramis transversim late sparsis, nascens in arenosis. Radix alte in terram descendit, radiculas late diffundens, cortice ruso, lactistuo, & valdè amaro. Cauden crassus ad duûm triúmve hominum amplexum cortice, uti & rami, cinericeo ac lactescente, ligno levi. Rami veteres è nodis plerunque tres quatuorve furculos diffundunt. Folia terna, quaterna, quinave fimul fummis furculis in nodo infident, transversum in orbem expansa, oblongorotunda, extremo subrotundo aut etiam cuspidato, ad petiolum angusta, textura solida, densa ac lade turgentia, superficie plana ac glabra, superne obscuro virore nitentia, subtusdilutiore & albicantia, sapore amaro. E costa crassa, viridi albicante, crassiuscula & lata, etiam in supina parte nonnihil eminente Venæ subtiles numerosæ transversim recto ac parallelo tractu proximè ad marginem progrediuntur, indéque reflexæ in se invicem incurrunt. Flores fasciculatim proveniunt in surculis nodofis & viridibus, qui supra folia è nodulis ramorum quos complectuntur rectà prorumpunt. Quatuor sci. vel quinque ramuli floriferi è singulis nodulis exeunt, singuli quinque vel plures simul flores in summitate gestantes è viridi albicantes, quinque petalis rotundiolis, versus unguiculos an-1 i i i i i 2 gustioribus,

Il ocue. Viree

Lib. XXXI.

Vires:

CAP. XIV.

De Mandaru seu Arbore siliquosa Malabarica folis bisidis.

Rhor hac à Jacobo Zanoni Histor, sua capite 20, depingitur sub titulo Assitra sive Ar-ROOT IEEE A JACOOU ZAMENT LIMITE AND ASSOCIATION OF STREET ASSOCIATION OF STREET AND ASSOCIATION OF STREET A apparerent fanguinea stria, ab effuso D. Thomas fanguine enata. Docuisse enim creditur D. Thomas in Malabar & Zeylan. Hasce autem arbores easdem non effe cum Arbore S. Thomas Acoftæ five Macere Zononius & Syenius censent.

Chovaima Mandaru prima * H. M. Árbor S. Thoma. D. Hermans, Arbor siliquofa Malaba. * P. 1. F. 32. rica ; foliis bifidis; flore purpurafoente spriato D. Syen.

Arbor est altitudine quatuor hominum, frondibus densis & opacis, late sparsis: Radice crassa. in latum sua brachia diffundente, cortice sub exteriore crusta nigricante-rubro: Caudice unum fermè pedem crasso. Folia petiolis brevibus insident, extremo bisida, ut caprarum pedes, ob id Lustranis Pet de Capra dicta, interiora versus nonnihil claufa, lateribus oblongis ac rotundis, antrorfum leniter contractis, rotunda ad bafin incurvatura, superne plana, colore viridi-fundo, subus viridi-fubcor-rulea, ac in margine nervo subtili viridi-diluto circundata. E petiolo nervi undecim, nimirum costa media in fiffuram terminata, & ad eam hine inde quinque, flavescentes. Flores in petiolis longiusculis supra ex origine foliorum proveniunt, odore fragranti ac rosaceo, petalis quinque rotundiolis & parum oblongis, ad unam partem magis sitis compositi, quorum unum quod majus est ac latius & roundius cateris, furrectum, colore intus purpuro-rubro, ad umbilicum floris flavo purpureis maculis hinc indè notato, & venulis purpureo rubris variegato; ad oras purpureo dilutiore tingitur, exteriori fuperficie magis albicante; extera quatuor oblongiora, colore intus rofaceo faturo, exteriùs diluto; horum duo quæ majori proximè adjacent, interius in ima parte sunt colore albicante, reliqua duo interiùs in totum colore fermè rosaceo: suntque venula media latiori, ex qua venulæ obliqua anteriora versus excurrunt, striata. Stamina in medio quinque vel sex, apicibus surrectis ac valdè compressa, rectæ, glabræ, septem aut octo circiter pollices longe, prodeunt: fabat continentes planas ac oblongo-rotundas, per maturitatem rustas, seu slavo-rubelcente obscuro colore ad spaticeum vergentes, in propriis loculamentis longitudine sua ad siliquas transversis, corneo ac duro intersepimento à se invicem sejunctas, cum parvo in vertice umbilico filiquarum dorso adha-

Toto anno hae arbor fert flores, tempore pluvioso uberiore proventu. In arenosis & petrosis Tempus &

Flores cum Saccharo decochi proficue ufurpantur loco facchari rofati pro leni purgativo.

2. Chowanna Mandaru fecunda * H. M. Arbor sliquosa Malab. foliss bisidis majoribus, slore in *P. 1. F. 33.

Hac quoque procera est arbor, densis frondibus, late sparsis, nascénsque in arenosis. A pracedente differt Foliis majoribus, profundiore fiffura incifis, lateribus antrorfum paulo contractioribus, tactu lenibus, in aversa parte, ubi venulæ inter costas mediæ minus extant, colore magis hvalo, at in fupina parte faturatuis viridi. 2. Floribus, qui unufolio, viridi-flavofcente & rubefcente calvee, craffiolo, plicato, & fegmentis in inferiori parte feneftrato fuccinguntur; petalis oblongo angustioribus, unquibus longiulculis & angustis constant, colore purpureo valdè rubicundo, quo eorum quatuor tota superficie tam exteriori quam interiori imbuuntur, unum ad unguem intus & extra striis albis venulas inter purpureas depictum ac variegatum est. Staminibus craffioribus, & ad exortum fex, septemve parvis filamentis comitatis, colore purpureo valde diluto seu albicante. Gemmis florum quinquangularibus. Siliquis omnium longe maximis, 12 aut etiam 2 spithamas, equantibus, latitudine pollicari.

In reliquis conveniunt.

Radix mafticata confert in dentium & capitis doloribus; trita & impolita, in dolore podagrico Vires. cum gingibere ficco trita & in unctione adhibita. Foliorum decoctorum vapor dolores corporis ledat in parte affecta exceptus. Flores simpliciter comesti purgativi sunt. Cortex slores & fructus fimul triti & mixti cum aqua in qua macerata fuit Oryza serviunt apostematis aperiendis & maturandis.

3. Velutta Mandaru * H.M. Arbor siliquosa Malab. foliis bisidis minor, store candido, striato. * P.I.F.34. D. Syen.

Præcedentibus humilior est & minor, altitudine unius hominis, Radice minus crassa, nec profundè in terram descendente, Caudice unum circiter brachium crasso, Folise profundius incisis, longioribus & versus summitatem in cuspidem contractis, supernè ad strias costularum nitentibus, subtus ex viridi flavescentiblis, nervisque craffioribus extantibus inter costas striatis. Floribus, qui calyce fenestrato viridi & tenui succinguntur, albissimis, nullis maculis tinctis, inodoris, petalis quinque rotun-

gustioribus, ad oras crispis ac rigidò extrorsum inflexis, non striatis compositos, pediculo albicanti. infernè & fupernè craffiori infidentes, calyci arcto quadrifolio cinctos, odoris jucindi & fortis, fed gravis, qui catarrhos & gravedinem excitat, & caput offendit. Stamina quinque tenuia, pilis alki. gravis, qui catalinos de gravos de liberis donara; intérque ea stylus albicans, tenuis & liber, nodulo albo capitatus, e capitulo parvo viridi, quod rudimentum fructus est, & in calyce situm, ortum di cens. Fructus, qui plures fimul in furculis nalcuntur, Silique funt, cubitum feeme longe, angulte. compresse virides, lacte turgida, in se recondentes numerosa semina, parva, plana, oblonga, cum fua longitudine jacentia in longitudine filiquarum, ac ex anteriori & posteriori oculo penicillam argenteorum filamentorum ejiciunt, in unam seriem per filamenta implicita, colore viridi flavo sen rufo.

Tempus. Vires.

> Locus & Tempus.

1750

Flores fert semel in anno, in Januario.

Correx tritus & in decocto datus commodus est ventri leniendo, stamacho roborando, (addito momento salis, & piperis) flatibus discutiendis, ac ardoribus jecoris restinguendis: idem tritus & in aqua calida pous lumbricos enecat: cum aqua tritus & impolitus ulcera purgat & fanat, & dolorem arthriticum lenit: idem cum femine Cudu-Pariti coctus in oleo auribus inftillatus fürditati confert.

C A P. XII.

Perin-courigil H. M. P.6. T. 24. P. 43. Siliquosa Malabarica pentapetala, siliquis tomentosis.

Rbor est Prung simillima: Radice ligni albicantis atque in circulos distincti, libro quod ad colorem fanguineo, crufta obducto atra, nullius odoris, faporis acris. Ramis ligno candido medullato, cortice spadiceis. Folia longiora, angusto cuspide aculeata, superficie glabra, spissa, rigida, Pyri paulò breviora, numero quina, viroresupina parte saturo, prona dilutiora, utraque ipina, rigina, ryn panio neviota, inimete quina; rivorania pare ratio, piona tilituta, tilituta, inimete mitente funt: venula utinque confocua frequentes per totum oberrant folium, cui fapor nonnial pungens, odor lentifimus. Exigut perianthio quinquies inciso stelliformes, candidi, pentaphylli flores perfecti, in furculorum cacumine ramulis innati, dena nivea flavis decorata capitibus habent framină, quorum quina, peraforum ex unguiculis quae exeunt, paulò planiora funt; Stylum intiperalbentom, craffum. Siliqua verò cortice coloris aureoli, interno rigido, cano, externo tomentolo, nitente, in dorfo, ubi matururere hiantes, fabaceum includiut femen è longo rotundum, pelliculà tenui, nigella, folendent involutum pulpa conftans, in viridem inclinata, umbilico filiquae in angulo extuberanti, duos in lobos divifum, adhærens.

Arenosis Ange-caimal vicinis, alissque ut in insula Zeylon, Paniture & Alican pratis abundantisfime provenit: florifera Augusto, Decembri vero, nonnunquam bis in anno maturos fert fruchis, Caterum è nimio rigentibus frigore membris motum restituunt contust fructus, quorum è lobis exprimitur oleum aphthis convenientissimum. Folia in balner formam decocta tumores resolvant cedematolos, incantatifque fuccurrent hominibus; quod idem præstat ex aqua Oryzæ contrita radix,

aliàs oleorum inferviens coctioni.

CAP. XIII.

Padri H. M. P.6. T.26. p.47. Siliquofa flore pentapetalo, siliquis longis angustis, quadratis in-

H. M. "Uic arbori decem hominum altitudo est, crassities unies. Rami teneriores virides, ligno fimilique medulla circa medium flava constant. Radia, correx, folia, fructus planè infipida atque inodora. Folia è rotunda bafi acuminata, spissa, mollia, prona parte dilutiora, fupina fusca, (ubi venarum porcis mediana lignosa è costa aliquot numero diductis striantur) gemella ubique, pedunculis è spadiceo nigris, communibus cubitum propemodum longis, spadiceis quoq geniculatisque adharent surculis. Ast propriis surculis plures ordine geminato tenuibus petiolis adfiguntur perfecti flores lutei, Caryophyllos insitantes, quinque è calyce subruffo prodeuntibus foliis, circum oras, ubi pallent, crispatis, venulas in averso latere habentibus, lanugine cana ac molli obductis. Quartior iis tenuia, candida, longioribus croceis inftrata apicibus stamina sunt. Stylus paulò eminentior è viridi albens, circa imam craffior, supremam strictior partem. E storibus prognatæ filiquæ è longo angustæ, longitudinis trium spithamarum quadratæ sunt, angulis ipsis acutis emmentibus, contorta, cortice è fusco nitente, maculis intersperso, substantia duro, filamentis intus pertexto ligneis. Semina ipfa oblonga, lignofáque funt, infipida, odoris exfortia. Montofis frequens loois in Teckencour, Calicolang alifque provinciis exfurgit. Floret Januario;

I nelle Ed Tempus.

fructus leguntur Aprili Maióque. Longæva in præcelfam excrefcit altitudinem. Foliorum decoctum viscerum rigorem intolerabilem expellit. Limonis hujusque commixti succi medentur mania. Corticis verò succus cum fructu pera subactus immodicum inhibet fluxum menstruum. Radicis cutis cum calamo aromatico & zinzibere contrita, foliorumque Padri succo admixta exhibentur morfis à putrefaciente colubro, Malabarenfibus Polenta dicto.

Vires.

diolis, parum oblongis, venulis fubtilioribus striatis compositis. Staminibus decem candidis cum avidois, parum osonges, ventus incursors in faltigiis, inter qua tenerum filiquarum germen, è cujus ventua cibus flavis ac nonnihil furrectis in faltigiis, inter qua tenerum filiquarum germen, è cujus ventua cibus flamentum craffiulculum exit.

Siliquis texteris minoribus, longitudine quatuor aut quinq, pollicum, niamentum transconari, nonnihil incuryis versus unam partem, ac dorso rotundo latóque circumlatitudine quoque poincari, nominim mentis seu minus compressis iis Chovanna Mandaru, ac multo feriptis. Fabu oblongo-rotundis, craffiolis seu minus compressis iis Chovanna Mandaru, ac multo minoribus, coloris flavi minus rubescentis.

Flores bis térve in anno fert, tempore pluvioso uberiore proventu.

Viribus ferè convenit cum præcedentibus speciebus.

* P. t. F. 35. p. 63.

Locus &

Tempus.

Vires.

1752

A. Canschena-pou . H. M. Arbor siliquosa Malabarica, folise bisidis minoribus, store albo stave-Scente striato D. Syen. Mandaru quarta species. Flos Divi Thoma.

H. 191. Arbor est altitudine duorum fermè hominum, ramos quoque densos transversim diffundens caudice fermè sempedem crasso. Radia intus corculo est flavo. Folia quam pracedentium, multo minora, antrorsum rotundiola, rectioribus ad petiolum oris, nullo ferè angulo incurvatis utrinque valdè lenia & lanugine pilosa, odore forti, maximè cum teruntur nocturno tempore duobus lobis adductis se claudentia. Flores calyce unifolio viridi succinguntur, albo slavescentes quinque petalis oblongo rotundis, lateribus unquibus mutuo convolutis, compositi; è petalis quòd magis surrectum iongo-rounus, iacenus anguous mano controllas, ad unguem infignitum est macula purpureo-rubi-est & angustius, & oris ad interiors contractis, ad unguem infignitum est macula purpureo-rubi-cundo-obleuri coloris, qua folium parvum in summitate acuminatum reprasentat. Odor es nullus, Stamina decem, ut in reliquis, albo flavescentia, pariter incurvata, apicibus oblongis & flavisornata: cum germine filiqua in medio.

Silique. longitudine funt ut ille prime speciei, exterius valde lenes & lanuginole cumteneriores

Fabre valde parvæ in loculis satis latis intersepimentis distinctis, codem situ quo in superioribus. Flores bis terve in anno fert, tempore pluvioso uberiore proventu.

Qua de viribus habent vide apud auctores nostros.

In Horto Reverendiffimi Epilcopi Londinensis D. H. Compton crevit hoc anno 1687.

CAP. XV.

Moullava H. M. P. 6. Siliquofa Indica flore pentapetalo luteo, siliquis lenibus tetraspermis

Uic sesqui-hominis altitudo, duarum palmarum crassiteis est. Graveolenti libro circumtogitur subfusco; ligno est solido & albente, nusquam non spinis duris & acutis obsia: Redice lignea, gravi, ingrata, terræ irrepente, resinosa, ubi læditur, adhærente; gravi cim
odore, tum sapore. Feliæ Buxo proxima, rigida, ex adverso gemina, supina parte è viridi nientia,
prona dilutiora sunt; mediam costam eminentem sepius subdivisam habentia. Inodori, lutel, profundo è calyce prodeuntes sorre, quinque solis Hyacuthina initantibus constantes, oblongis, longa
serie in modum corona surculorum soliaceorum summitatibus adhærescum. Stamina iis quina, in
series alla banasiae. Stamina il summa, in summa, pris quidam pris quina, in ferius alba lanugine, superius apicibus obscuris ornata. Stylus ejusdem, nisi quòd vertex albicet, generis ac coloris est. Siliquae autem subpurpureae, tactu lenissimae, lato è calyce, brevibus penois furculis inhærentes, quatuor plus minus oblongas, furvas, infipidas, ingratálque transverlarias inclu-

In insula Baypin alissque arenosis, ast raris crescit in locis. Vernat ubi tempus hyemat: fructus maturi colliguntur Novembri & Decembri mensibus: sempiternam habet comam.

Medicum nullum præftat ufum, nifi Pollias, id eft, pauperibus, qui foliorum fumo naribus admisso capitis dolores vertiginésque fibi adimunt.

CAP. XVI.

Mandijadi H. M. Arbor siliquosa Indica flore spicato pentapetalo, siliquis longis, nodosis fabis coc-

Rocera est arbor, binorum hominum crassa complexum ligno duro, libro crasso, fusco, squamoso, intus rubente, qualis ferè radicem obvolvit, qui tamen proximè lignum albicat. Rami ligno admodum pauco, è viridi fusco, glabro tamen nitent cortice. Folia obtusis oris obligno admodum pauco, e viridi fulco, glabro tamen intent cortice. Felia obtilis (insolinga, tenuia, mollia, lenia, fupină intense virentia, pronâ parte dilutiora, alternatim viridibus furculis, fpithamam propemodum longis; qui binarii e fpadiceo rubescentibus quoque alisi, interius fulcostraitis; è furculis prodeunt, appendentia confipiciuntur. Odoris funt Fabacei, guftûs fubamari. Arcto brevíque è calyce fuberocei pentapetali flores, anguftis foliolis acuminati, extrorfum reflexi, frequenti numero, tenuibus fimul ac brevibus pediculis, furculo duas palmas excedenti, agglutinantur. Stamina unà cum stylo eminente viridi, qui fructus primordium est, decem iis sunt surrecta, slavis quoque exornata capitulis; odor melleus. Siliquæ tres palmas longæ, transversum digitum latæ, se mina leu fabas includunt altè extuberantes: suntque cortice primum è viridi fusco, sicca è spadiceo nigricante, nonnullis venulis pertexto. Semina rotundis spatiis inter se diffidentia, ossis ad instar prædura, tunicâ crassa, coccinea, glabra nitentia, sapore Fabarum simillima sunt.

Arbor hae inter proceriores Regni Malabarici arbores caput extollens quocunque crescit solo. Lauri. maximè tamen in Mangatti, Cochin, Perquencour alisssque locis frequens. Anno demum à satione vigesimo flores Septembri mense; maturi fructus in fine atque initio, quamvis & aliis tempestatibus anni, frondes semper conspiciuntur. Usque adeò longava est, ut 200 annos perdurare ou-

terur. In usu quotidiano lignum ob soliditatem variis operibus inservit. Foliis in pulverem redactis Eth. Usu. nici in caremonis utuntur. Semina verò haud ingrati saporis, praterquam quòd à plebeiis sive coca. five comminuta in farinam, comedantur, magnum præstant usum aurifabris & gemmariis, quippe ob æqualitatem granorum vice in ponderandis mercibus adhibentur. Singula namq, Masjelina quamor pendent grana, quibus utuntur Aurifabri; qui quoque ex contufis hisce seminibus aquâ madefactis unà cum borace gluten ad elegantiora tum nova tum diffracta vasa conglutinanda conficiunt. Medici vero è foliis contritis potionem lumborum sedantem dolorem parare norunt.

Hac arbor folio est bicomposito seu ramoso.

CAP. XVII.

Arbor Indica siliquosa, storibus racemosis, pentapetalis, siliquis foliaceis, ad singulos stores ternis. Pongelion five Perimaram II. M.

Liquando, priusquam in ramos se disfundit ad 50 longitudine, crassitie ad duodecim & plures excrescit pedes. Cortice est cinereo, scabro, propè radicem, ubi excepta crassitie que illic major est, idem est, graveolenti. Folia extrorsum crispata, acuminata, densa, glabra, supernè nitenna, infernè paululum dilutiora, falciformia, gemina plerunque brevibus pedunculis communibus è furculis lignofis dependent. Costa verò intermedia aversa, in parte summe eminens ad oras usque extensa, arcuatim reflectitur, multas subtiles fundens venulas. Odor ipsins nullus. Inodori, absque calyce pentapetali prodeunt exalbidi flores plures racematim petiolis viridibus rotundis supernè angulatis inliftentes. Stamina ut in Manajadi colore & numero aqualia funt: fizius in vertice tricuspide plano ac viridi capitulo coronatur. Siliguæ foliaceæ tenuitatis e fingulis florum pedunculis ternæ prodeunt, lateribus carne intermedia tenui & pauca conglutinatis, digiti fermè quatuor articulos longæ, pollicem latæ, subvirides, craffiori nervo, qui unà cum cæteris surculum pænè efficit, donantur. Hic locis fingulis in filiquis annectitur semen è rotundo aculeatum, quod totum circulum penè implet, viride. Sapor leguminosus sed languidus, ipsi fructus perquam pituitosi sunt. Siliquæ omnes ad maturitatem perveniunt, externarum enim una vel altera decidit. Crescit pinguiore solo circa Moutan, Parca & Bardelle, ut & pluribus aliis locis.

Flores Maio Junióque, fructus verò Novembri & Decembri ferè menfibus, frondes semper, qua ut & flores è finibus erumpunt ramorum, qui exinde elongantur. Longavis annumeratur.

Lignum in cultrorum enfiumque formatur vaginas. Folia contrita aquam eleganter tingunt. Vires 60 Contulo è cortice excoctum oleum corpori illitum humores vitiolos educit. Extillans ex arbore fuc. cus, cum lacte ebutyrato epotus, flatus discutit. Fructus cum Munja triturati, Oryzaque decocto immixti cephalalgiz ac ophthalmiz oculis injecti medentur.

CAP. XVIII.

Nagam H.M. P.6. T. 21. p. 37. Siliquosa flore umbellato pentapetalo, siliquia digitalibus, spadiceis, monospermis, ad unum florem pluribus.

Ltitudine quatuor, craffitie unius hominis est, ligno candido, rubea medulla trajecto, cortice cinerco: radice odore gustúque sylvestri. Folia ejusdem ac radix odoris saporisque, oblonga, cuípidata, denía, rigida, in superiore parte glabra, subobscura, inferiore cinerea sunt, costa donata crassiori, in ligneos nervos porrecta. Flores umbelliferi, pentapetali, rubei, surculis ramuloss infidentes, globulum rufum ftylumque breviorem includunt. Floribus è singulis quaterni imò quini exoriuntur fructus. Siliquæ digitali longitudine, spadiceæ, cortice subamaro, unam fingulæ investiunt fabam, pelle candidam, intus mollem & fungolam, gustu amaram & adstrin-

Arenofis licet, paludofis tamen, gaudet locis, in insulis Rendurti, Aroe, alissque intra Cranganoron Locus & & Porta litis frequens, Augusto, Septembri, Novembri florifera, Martio & Aprili fructifera, perpetuò Tempus.

Foliorum fuccus cum Nucis Indica oleo ventri illitus lunaticam ejus intumefcentiam dispellit. Vires.

CAP.

Lib. XXXI.

CAP. XIX.

Codaga pala H. M. P. I. F. 47. p. 83. Arbor Malabarica lactescens, Jasmini flire odoro, sil. quis oblongis D. Syen.

H.M. Racedentis [Curutu-pala] altitudine est & craffitie, colore corticis in radice rubro fusco, in caudice rufo, & fapore minus pungenti ab ea differt. Folia in furculis bina opposita, petiolis curtis appensa, Curutu pala foliis similia, verum majora, latiora, texturæ minus solidæ, ac ve. nulis numerofioribus inter nervos transversos pertexta. Flores, qui supra ex origine foliorum uncialibus petiolis proveniunt, à Curutu-pala floribus differunt petalis textura denssoribus, & in oris haud crispatis. angustioribus, calyci arcto insidentibus, odore fragranti. Stylus & stamuncula quinq, parva, ut in slote Palæ, Siliquæ quoque oblongo-angustæ sunt, Palæ filiquis similes, sed crassiores ac minus compresse. virides, spithamam plus minus longa. Semina, qua quoque numerosa in se recondunt, sunt etiam plana & oblonga, ac paulo majora Palæ seminibus, cum sua longitudine jacentia in longitudine sik quarum, ac ex folo anteriore oculo penicillum argenteorum filamentorum emittentia, pérque ea in unam seriem implicita; colore cum vetustiora sunt viridi-slavo seu ruso. Nascitur in arenosis.

Cortex seu trunci seu radicis tritus & epotus in lacte acido, alvi fluxum quemcunque, ut & hamorrhoidum, fistit. Radix trita, & cum aqua in qua Oryza fuit lota decocta anginæ alissque tumo. ribus corporis fotu conducit; dolori arthritico parti affectæ imposita, dentium dolori in ore detenta: lumbricos quoque enecat.

CAP. XX.

Curutu pala H. M. P. t. F. 46. p. 83. Arbor Malabarica lattescens simbriato flore, fruttu circa cuspidem reflexo D. Syen.

Rbuscula est unius duorumve hominum altitudine, caudice pedem crasso, cortice susco, lacte scente in ramis cinereo: radice minus altè demissa, ramulos laterales latè diffundente. Folia petiolis brevibus ac craffis infident, oblongo-rotunda, ad petiolum contracta, & anterius in cuspidem oblongum definentia, texturâ solida, lactiflua, superne saturo virore nitentia, subtus pallidiora. Costa media albicat, ac in supina parte nonnihil eminet, unde plures nervi obliquo annulari & fatis parallelo ductu ad marginem ferè excurrunt. Flores in superiori surculorum parte proveniunt in petiolis rotundis, tenuibus, languidis, quàm præcedentis majores, in totum albi, quing, petalis oblongis, ad ungues firicitis, ad unam partem inflexis, (oris ab inflexura subrotundis, cilips & tenuibus, in medio craffiolis) nullis venulis striatis, compositi, quinque calycis foliis viridi dilutis & cufindus, in meno cianous, mans chains strains componing quantum carges controlled a controlled succined; coloris graft & debilis, Stamma quinque apicibus Havo-abicantibus dotata, ac inter ea frifux viridi dilutus, bifidus, utroque cufpide nodulo terminato, è globulo oblongo rotundiolo ac viridi, qui fructús germen eft, erumpens. Succedunt fructus bini ac bini ex transverso fiti, oblongo-rotundi, exterius cuspidati, ac deorsum maxime ad cuspidem reflexi, duobus lateribus rotundis, quæ acuto margine coeunt, constantes, & superiori latere protuberantes, cortice crasso, dum immaturi funt lacte manante & obscure viridi, cum maturuere exterius flavo-aureo, intus flavo dilutiore, aperiúntque le in superiore latere, ubi satura per mediam longitudinem striata funt. Semina intus quinque, sex, septemve, oblonga, figura valde irregulari accommodata ad alio rum seminum circumposituram, membranula exteriore Corallina obducta, ac intus constantia osficulo fusco minus duro, in quo nucleus albus continetur.

Flores fert toto anno, maximè tempore pluvioso. Radicis cortex tritus & epotus in aqua calida fluxum ventris sistit, ac prodest in dysenteria in lacte datus. Idem tritus cum aqua & apostematis appositus ea resolvit.

CAP. XXI.

Arbor sliquosa Malabarica pluribus ad singulos stores lobis. Cavalam H. M. P. 1. F. 49. p. 89. Nux Malabarica sulcata, mucilaginosa fabacea. D. Syen. An Telabo Cingalensium.

Rbor est procera, ramis densis, transversim sparsis, nascens in petrosis & arenosis. Radin crassa, rectà in terram descendens, hinc inde, à latere ac subtus fibris vestita, cortice albicante crasso ac minus duro, qui saporis est aquei & subamari. Caudex quantum homo amplecti potest, cortice crasso exterius cinericeo, ac subcinericeo viridi, ligno albo, quod confractum in filamenta protrahitur. Folia petiolis mediocriter longis, ad exortum atque ad folium extuberantibus infident, spithamam, & duos tréive insuper polices longa, latitudine longitudinis ferme subtripla, rotundis ad petiolum oris & tenuiter contractis, ac anterius in mucronem parvum, versus unam partem reflexum definentia, craffitie mediocri, plana, lenia, glabra superne & nicentia, colore utrinque obscurè viridi, sed supernè saturatione. Flores in surculis ramosis, viridibus ac pilofis, vel solitarii, vel etiam bini & bini in summis surculorum ramulis erumpunt, quinque petalis angustis & cuspidatis, cuspidibus introrsum flexis, ac mutuo ad unum nodulum unitis & clausis, quo rosam fenestratam repræsentant, ad oras extrorium restexas pilis transversis longiusculis obsitis,

exterius viridi-fuscis ac subruffis, interius ex viridi flavescentibus, oris valde lenibus, rubro-fuscis, que instar rubri Veluti sunc. E medio staminulum viride exit, cum apice seu nodulo crassiolo & favo. Ubi flores in gernmis prorumpunt foliis omnibus nudatur arbor, que cum fructibus rursus refumit. Floribus succedunt fructus duo, tres, quatuor, aut quinque simul, rarius solitarii, initio in remine capitulum spadiceum & villosum, totidem laterum quot fructus sunt arcte juncti, tandem cùm justa magnitudine sunt, relaxato capitulo in transversum rotundi ac parum oblongi evadunt, cum puta megnato aciduro, aureo, qui carne interiore albicante est, ac intus membrana lacunosa, carti-cortice crasso aciduro, aureo, qui carne interiore albicante est, ac intus membrana lacunosa, carti-laginea ac substava obductus, ab una parte dorso emicantes, ab altera sutura ex pediculo in ventre per medium in longitudine fulcati, qua præ maturitate laxata defluit materia viscosa seu gelatina. gue inflar mucilaginis exteriorem feminum superficiem lubricat, eámque hinc inde obducit.

In hisco fructibus, qui lata capacitate sunt, Fabz, novem circiter vel decem, oris suturæ umbilicis

affixe funt, utrinque quatuor vel quinque, versus dorfum dependentes, crafte rotunde & oblonge policem ferd, ac glabræ, cortice duplici tectæ, exteriore inftar cuticulæ tenui, & per fabæ maturiarem nigerrimi, nitentis, adeò fragili ut in minuta fruftula, velut cortices igne affati, ex attritione hiseat; interiore craffiore, duriolo ac puniceo, exterius obducto pulpa mucilaginosa & albicante, intus vestiro tenui & subruffa pellicula, que nucleum seu pulpam Fabæ albam ambit; suntque Fabæ toftæ in eduliis.

Ego hosce fructus pro lobis potius quam pro nucibus habendas censeo ob filiquas bivalves & similem intus feminum feu Fabarum dorso filiquæ annexum.

CAP. XXII.

Cara-Schulli H. M. P. 2, F. 47, p. 91. Frutex Indicus spinosus Capparis forma, Siliqua bivalvi

Rutex est spinosus, nascens in arenosis; radice fibrosa, capillata, albicante, dein rufescente, Caules lignofi, nodofi, pilofi, virides, corculo in medio albicante, fungolo, in nodis spinis lignofis, longiusculis, tenuibus, acutis ac nonnihil inferiora versus inflexis muniti; que binæ & binæ prodeunt, ad diversas partes tendentes. Folia è nodis ad exortum spinarum prodeunt, parva, craffiola, rotunda, parum oblonga, pilosa lanugine prona maxime parte obducta, sapore subamaro & fubacri. Flores in summis ramis ex origine foliorum, è medio duarum spinarum exeunt, pentapetali, colore planè cœruleo, pede longiusculo candido & nitente calyci infidentes, odore quoque nullo: sunt autem petala oblongo rotunda, tenuia, venulis suis oblique in longum striata. E medio forum emicant duo fiamina candida cum apicibus oblongis, furrectis, fucio-ceruleis, & cum iis fi-lamentum tenue, albicans, è globulo viridi, qui capiula feminalis rudimentum eft, emergens, Calyx quatuor folis conftat, duobus grandiusculis oblongo-rotundis, totidem minutis cuspidatis, urrique pilofis, quorum pleniorem descriptionem vide. Carfule seminales oblongas, quadrilatera, & in planum compressa, in lateribus planis seu latioribus viridi-diluti, in angustioribus viridi-fusci coloris, cortice lignofo ac duro, in duas camerulas oblongas, in quibus femina continentur, bina in fingulis, plana, rotundiola, lanuginofa, primò argentea, deinde rufescentia, sapore subamaro, interftitio lignolo, ex medio angultiorum laterum producto, distincta.

Tumoribus resolvendis, si in pulverem per ignem redacta ac aceto permixta adhibeatur in per- Vires: unctione corporis: In pulverem contrita & mixta cum liquore Swie dicto ex Coco Indico apoftemaribus maturandis ac aperiendis fervit. Radix in decocto data urinam suppressam movet; addito momento Oryzæ proficuè datur pro tumore ventris. Foliorum quoque decoctum cum momento Oryza intus fumptum membris tumefactis extenuandis commodum.

CAP. XXIII.

De Balsamo.

R Alfamum dicitur and vi தெல் பூ ம்.வீ. இவர் பூ ம்.வீ. quòd cœleftem divinámque messem reddat. Hesychius தெலர் ம்.மீல் நீ ம்.மூல், Solume, Cælam. Rectius Balfamum est vox Orientialis, q. Belsamin, quod in Orientalibus linguis Principem aromatum fignificat; imò pura puta vox Hebraica esse videtur Bánaun, Bal enim seu Baal Dominum significat, Samen pinguedo, oleum, unguentum, quafi unguentorum Princeps feu Dominus. An Balfamum hic recte collocaverim nefcio. qualem enim florem producat nondum discere potui.

1. Balsamum verum J.B. genuinum Antiquorum Park. Syriacum Rutæ folio C.B. Balsamum Alpini Ger, emac. The true natural Ballom Tree.

Arbuscula est viticosa, que excrescit ad altitudinem Elhanne seu Ligustri vel Cytisi, folia paucissima gerens, Rutæ proxima, non tamen iis candidiora, ut Diosc. Sed potius Lentisci foliis similia, scil. colore viridi-subalbido, perpetuóque virentia. Ejus lignum gummosum lenéque apparet, colore exterius subrubro, cujus ramuli eodem colore conspicui sunt, longi, recti, graciles, paucis foliolis ordinatim referti, foliáque fimul terna aut quina aut septena alæ adnata, aliquo pacto Lentisci foliorum amula. Sunt autem ramuli odorati, gummosi, digitisque contrectati eis tenaciter

Vires.

Vires.

adharentes. Flores fert parvos, albos, Acacia floribus proximos, ternos fingulis alis appenfos, quafi in Umbella forma, summe odoratos (odor paululo temporis resolvitur) à quibus semina proma. nant flava, folliculis nigris subrubescentibus contenta, valde odorata, intusque humorem flavum. melli persimilem habentia, sapore subamaro parumque acri linguam ferientia, Opobalsamumque redolentia, Terebinthi fructuum figura & magnitudinis amula, extrema aculeata & medium craf.

Opobalfamum, cum primum eductum, colore, ut audio, est albo, qui paulò post in viridem, tertio in aureum, & demum in melleum mutatur [longo tempore:] Eius succi etiam substantia inprimis turbida crassaque ut oleum statim ab Olivis expressum cernitur, postea tenuissima atque clariffima, demum Terebinthi modo craffescit, odore eximio inprimis atque acutissimo Terebinthum redolens cum fuaviore odoris fragrantia cernitur, saporéque amaro, acri & adstringente. Levissimum est in primis diebus, atque usque adeò validi & acuti odoris, ut aliquibus inter odorandum sanguis è naribus eruperit, & præ multa ejus levitate in aquam stillatum non desidet, sed ex alto in eam projectum parumper in ipla mergitur, feréque continuò affurgens supra totam aque superficiem totum expanditur, esque miscetur, & citissime in ea dissolvitur, ut ab aqua maxima cum difficultate separetur: in qua paulò post concrescit atque coagulatur, coagulaturique selo totum ab aqua eximitur, quod tunc colore lactescit, seu album quale lac visitur. Quò sic successannosion est eò sit inodoratior, atque ad motum segnior, & senio confectus crassus velut Terc

Bellonius ubicunque nascantur hi frutices duorum aut trium cubitorum altitudinem eos non superare scribit, & pedali altitudine cum fint, in multos graciles ramulos, anserina penna caules haud craffiores findi. Alpinus in Arabiæ folo ad Lycii, Terebinthi & Pyracanthæ magnitudinem.

& majorem etiam excrescere audivit.

Bellonius folium accuratius describit, Folia utrinque in nervo nata, ut in Rosarum, vel Fraxini. vel Juglandis foliis videre est; Ciceris tamen foliorum magnitudinem non excedebant, sicque constructa erat ipsorum series, ut postremum foliolum extremam illam occupans imparem numenum efficeret, eratque reliquis majus; facto enim ab illo progressu aliqua sensim minutiora fiunt.

Quod ad locum Balfami attinet scribit Plinius Balfamum uni terrarum Judza concessum, quondam in duobus tantum hortis, utroque Regio. Theophr. pariter in valle Syriæ gigni feribit, in duobus tantum, uti ferunt, hortis. His etiam confentanea feribit Justinus.

Dioscor, non solumin convalle quadam Judæz sed & in Ægypto nasci testatur, alisque in eadem

W.ocus.

Strabo, Paulanias aliique non in Syria tantum sed & in Arabia quoque, Sabxorum tractu maritimo provenire tradunt. Petrus Bellonius & Prosper Alpinus Arabiam felicem Balsami locum patrium semper fuisse, nunquam Ægyptum aut Judæam contendunt: quòd semper tum in Judæa. tum in Ægypto planta hæc in hortis culta fuit. Non solent autem spontaneæ plantæ tantå diligentia coli, neque enim e a indigent: quodque in Judaza duduri perit è e vanuit; inque Region frepius, novis plantis denuo ex Arabia advectis. Josephus etiam, Balfami plantam (inquit) aigui badie ferax nostra regio est, Reginam Saba in Fudazam attulisse aigun. Quo cum Strabone consenti. Sie rem expedit Bellonius, quanquam putarit Theophrastus Balsamum nusquam sylvestre reperin. constanter tamen affirmare audemus, & olim, & etiamnum in Arabia felice existere, unde lignum & fructus ab omni antiquitate cum aliis mercibus Arabicis deferri solita, quod ex Mithridatica Antidoto, ex Dioscor. Diodor Siculo, Pausania, Strabone, Corn. Tacito facile esset probare, adeóque infittores Cayrini de Balfamo interrogati responderunt quicquid Xylobalfami aut Carpobalfami un quam vendiderunt, cum aliis medicamentis Mechâ Arabia delatum; ubi crefcunt in monte quodam arenoso prope urbem: arbusculas autem quæ Matereæ Ægypti visebantur, magnis sumotibus hinc transvectas.

Liquor hic preciosus incisione facta è virgis emanat Junio, Julio & Augusto mensibus, tradente Alpino. Incifura autem, ut vult Theophrastus, unguibus ferreis faciendo, quocum consentit Dioscorides. At Plinius, inciditur, inquit, vitro, lapide, offeisve cultellis, ferro ladi vitalia odit: Quod & Solinus confirmat. Ego cum recentioribus perinde esse existimo sive ferro, sive alia re quavis incisio fiat, modò, ut Plinius, incidentis manus libretur artifici temperamento, nè quid ultra corticem violet. Alpinus partim sponte, partim stipite serro scarificato opobalsamum destillare & in

vitrea vasa recipi scribit.

Folia, ut tradunt Pena & Lobelius, exuit Decembri, quibus nonnifi mense Martio nova sufficiantur. Quod si verum, jam corruit omnium tam priscorum, quam neotericorum recepta opinio esse perpetuifolium. Et sanè inter notas à veteribus proditas, quibus Balsamum dignosci possit, una

est, ut perpetuo vireat. J.B.
Opoballamum, ad vulnera sananda omni avo celeberrimum, tantaque efficacia: habitum, ut aliis unquentis oleisque vulnerariis pretiosissimis nomen suum communicavit; ideoque Empirici & Agyrtæ ut medicamenta fua commendatiora apud vulgus redderent ea Balfamorum appellatione honestariint. Nec desunt exempla vulnerum etiam periculosorum brevi temporis spatio Balsami liquore perfanatorum. Quin & fordida ulcera expurgat, ut post Diofcoridem Alpinus feripsit: cujus de viribus & usu Balfami hodierno apud Ægyptios verba adferenus. In venenatis & demorfis à serpentibus atque ictis à scorpionibus tum epotum, tum illitum maxime juvat, quod & veteres Dioscor. & Plin. testantur. In peste ut ab ejus contagio defendantur, nihil majus habent quo utiliùs & tutius utantur, fingulis diebus ejus semidrachmam deglutientes. Multasque etiam putridas febres eo epoto illi sanant, largiore ab ipso erumpente sudore. In Chronicis febribus à crudis frigidisque humoribus obstructionibusq viscerum nihil utilius & præstantius experiuntur quam Opobalfami hujus binos fcrupulos vel drachmam per os quotidie exhibere. Oculis vifum deperditum, atque auribus auditum instillatum restituit, auriumque dolorem ausert. Modessim Plinius oculurum claritati plurimum conserve, caliginem discutere & auribus perquam utile esse service. Præterea ad con-

vulso ex humiditate ac frigiditate, ad vertiginosos, epilepticos, resolutos, trementes, ad tußimque ex frigido humore, orthopnœam, & omnem spirandi difficultatem, pulmonum fluxiones, humiditates & dolores, ad stomachi frigiditatem, cruditates, atque ad omnes slatuum molestias, ad uteri frigiex colores, at terrater in ad. præfocationes, dolores, fterilitatem, albos fluores, ad inter-dam hunidamque intemperiem, ad. præfocationes, dolores, fterilitatem, albos fluores, ad inter-ceptam urinam ex frigiditate, flattuvel lapidibus, ad calculófque in renibus valenter frangendos ac abstergendos usus Opobalsami est apud omnesillos populos notissimus, & ad hac omnia mala prafantissimum illi auxilium experiuntur. Mulieres verò Ægyptiæ steriles eo tum supposito, tum epoto, tum suffito feliciore successu sape ad removendam sterilitatem utuntur.

Pro Cosmetico etiam insigni à mulieribus habetur : utendi modum vide apud *Prosp. Alpin. In * De Plantis

Gonorrhœa datur præmissis præmittendis.

Lib. XXXI.

Carpobalsami nomine in officinis habentur semina Terebinthi acinorum oblonga forma & magni- Carpobalsatudine, pediculo brevi donata, cortice rugolo fusco, quatuor costis in totidem quadrantes distincto. mum. cui subest tenerum putamen album, sæpe cassum, interdum nucleo pingui, dulci, nisi vetustate nimia rancescat, gravidum: alioqui sapor effœtis, cujusmodi in officinis asservari solent grana, nullus: nullus odor. Alpinus duplex genus diftinguir, jam descriptum, & alterum oblongius, & ex medietate folliculo tectum, odoratum tamen & aromaticum.

Xylobal sami nomine venditantur exoleti ramuli, qui nec saporem, nec odorem ullum evidentem Xilobalsafenfibus ingerere folent, contorti, digitali craffitie, duplici cortice intecti, exteriore tenuiore. rn. mum. golo, cinereo, interiore crassiore, fusco, textura satis compacta: nodosi sunt admodum. & multis semilbus ramulis brachiati. Hos, ut & fructus prædictos, pro falfis, adulterinis & supposititiis habent plerique Botanici. Verum Prosp. Alpinus, qui omnium optime novit, verum esse Antiquorum tum Xylobal amum tum Carpobal amum affirmat. Virgæ autem parvo tempore omni odore quorum tum Aywanjamam tum Carpovanjamam anninat. Vinga autom parvo tempore omni odore ac fapore destituuntur. Tanta est enim (inquit) illius humida substantia, in qua odor sapórque fundatur tenuitas, ut citò exsolvatur, simulque cum ea sapor atque odor evanescat. Cæterum semina & lignum Ballami isldem facultatibus donata sunt quibus succus: verum efficacissimam vim habet liquor, proximam huic fructus, minimam verò lignum. Diofe. Alp. Ad robur ftomacho con-ciliandum horum pulverem cum decocto ípicæ Nardi ad binas drachmas exhibent: idem præftat decoctum: utuntur & eo in spirandi difficultare & tussi frigida: usum etiam frequentissimum habent pulvis & decoctum ad humiditatem uteri exficcandam, ejúsque calorem fovendam. Suffitum ex his frequentant ad omnes uteri morbos à causa frigida concitatos. Hac Alpinus de Ægyptiis.

Apud antiquos Balfamum ob odorem præcipuè expetitum ad unguenta. Plinius omnibus odori-

bus prælatum affirmat: unde & liquor iste interdum duplo rependebatur argento.

Qui plura de Balsamo velit, Lobelium consulat, qui integrum de eo libellum conscripsit; & Al-

pinum, qui Dialogum de Balfamo reliquit. Et Vellingii Opobalfam. Vindic.
Lobelius Opobalfami cujufdam craffi feu concreti à le affervati meminit, Terebinthinæ Cypriæ
veteris five vietæ aut Refinaceorum liquorum inflar denfati, glebæ Benzoini fere concretione, fapore acri & colore fulvo, malticanti ut Maffiche lentescente.

Huic forte idem Opobalfamum folidum J. B. à Paludano ad Ducem Wirtemberg, missum, nuod ità folida est substantia ut flexioni interim non resistat, pellucida & digitis ductili, non friabili ut Colophonia, quam colore rutilo egregiè refert, uniformi, odore suavi Benjoini, quem fragrantiorem cum adoletur adípirat naribus, nec segniter flammam concipit. Sub dentibus lentescit atque iis inhærescit.

Ballamiferæ Arbores Americanæ ad hoc genus non pertinent; quin & ipfæ inter se genere differre videntur: aliæ enim filiquolæ funt, aliæ potius nuciferæ. Verum quoniam omnes Balfamife-

rarum titulo superbiunt, non separandas duxi.

2. Balsamum ex Peru J. B. An Cabureiba sive Balsamum Peruvianum Pisoni? Cabui Iba Marcuray. Forte differentia sola est in loco natali,

Folio est exiguo instar Myrti, cortice cinereo, digitum crasso, tenui membrana miniati coloris exterius cooperto, sub qua flavus liquor, quo totus cortex turgere solet, latitat, qui vetus gratiorem foirat odorem quam fi recens fit, fitque confiftentiæ craffioris & coloris punicei: Cortex contufus & in massam redactus suavissimos efficit globulos & alia multa. Lignum illius singularem usum præbet

Revirescente arbore circa Februarium & Martium Luna plena, ex laso cortice destillans pendulis vasculis excipitur Balsamum hoc fragrantissimum Cabureieica dictum.

Ædes non folum, sed lucos integros gratissimo odore, Peruviano perquam simili, inficit. Subftantia est compacta & tenaci, sed calefactum sequaci & ductili.

Circa fluvium potiffimum Jeneiro, & in districtibus D. Vincentii & Spirits Sancti quam in Par- Locus;

nambucenfi crebrius reperitur.

Ad internos & externos affectus non inferiori gaudet qualitate quam Copaiba, calidum eft & fic. Viren cum, diffolvit, digerit, confortat. Aliquot illius guttulæ per os jejunis exhibitæ Afthmati profunt. intemperiem quoque ventriculi, viscerum languores inveteratos corrigit: tepidum pectori & hypochondriis illitum corum oppilationes & frigiditates tollit. Irrigatione & frictione capitis & cerebri ex panno rubro corroborat cerebrum & præfervat à Spasmo & Paralysi, imò debilitatum omne nervorum genus in pristinum vigorem restituisse septisme sumus experti. In nervorum puncturis acrimoniam saniei, unde tot dolores & convulsiones oriri solent retundit. Caterum Lustani aque ac Brafiliani adversus vulnera & morfus venenatorum animalium ineffe illi virtutem quendam fingularem testantur: ad quam Animalia instinctu solo naturali confugientia, corticemque deterentia parti læsæ præsentissimum inveniunt remedium.

Alia est species hujus arboris, rubescentis coloris, odoréque Cedro Brasiliensi, quæ incolis Acaia ca-

Kkkkkkk

tinga dicitur, non diffimilis. Hac omnia Pifo.

Franci

Novæ Hispa-

Franc, Hernandez Arborem Ballami Indici, Mexicentibus Hoitzilozitl dictam, id eft, refina af-

Balfamım

Mali Medicae magnitudine est, felisie Amygdali, majoribus tamen, rotundioribus & magis acis. minatis, floribus in extremis ramorum flagellis luteis, initio loculorum oblongorum forma, fed procedente tempore quorundam veluti foliorum cateris longiorum & latiorum, in quorum extremitatis cavitate semina inclusa continentur, candicantia, & in quendam pallorem inclinantia, oblonga & paulisper contorta, seminibus Mali Medicæ similia, aut veriùs his quæ Haytini vocant Manier & faccharo incrustare solent.

Incilo hujus arboris cortice stipitéve quovis anni tempore, sed præcipuè exactis jam imbribus. li.

quor ille nobilis destillat.

Regionibus provenit calidis, qualis est Pannucina.

Keyiomious proveniu caturis, quaus est a minoria.

Icon representat sorem papitionaceum, cui proculdubio succedit siliqua seu lobus.

Hac arbor cife videtur quam describit Monardes cap. 9. sub finem, esque duplicem tribuit conticem, unum crassum Suberis modo, alterum verò tenuem; fructum Ciceris aut. Pisi grano non ma-

jorem in extremă filiqua, angustă, digitum longă, albă, tenuitate regalis simplicis.

Balfami duo genera sunt, alterum quod ex incisa arbore ejusve cortice exstillat, tenax, albidine much præstantius; alterum coctione, modo Indis ustratissimo, elicitur, ex rubro ad suscum vergens. quou prattantus, attenum exiPern I. Bauhinus fic describit, Liquor est ponderosus, meller consistentia. quod vilius. Ballamum experu 3. Baunnus in caeteriori, Liquor en ponaerous, mette conflictadenfus, lentoris refinacci: color ex ruffo ad nigrum vergens: odor fragrantifimus Styracs, ad Benzoini fuavitatem nonthihil accèdens, et qui fuà fragrantià totum adeò conclave perfundat, duique perfeveret, fapor fubacris, linguam mordicans. Dentibus attritus, lentus, nec illico feparabilis adharefeir. Flammam facillime comopit igni admotus, fuavitérque olentem fimiliter fumum fpargit. Aque injectus mox fundum petit, in qua existens si vel statim digitis atteratur albescit; nec ideo lentorem deponit, sed instar Resina digitis etiam magis quam dentibus adharet.

Monardes eumque fecuti C. Bauhinus alique Botanici duplex Balfami Indici genus distinguint.

que forte non aliter quam eliciendi modo differunt.

1. Balsamum Indicum ex arbore Punica malo majore, Kylo dicta, foliis Urticæ C. B. Balsamum Peruvianum Park.

Pro hujus arboris fructu depingit Parkinlonus filiquam longam angustam, colore pullo, qui Balsamum Peruanum aut Benzoinum odore adeò referebat, ut sibi planè persuaserit ejustem arbeit fructum effe.

Clusius eandem hanc Siliquam lib. 3. Exot. cap. 18. Lobi oblongi aromatici titulo describit, & in Cur. post. ejus iconem à Joan. Pona ad se missam scribit pro effigie fructus Balsami Peruani, cuius

descriptionem vide inter lobos.

2. Ballamum purius Monard. Ball. album Park. Americanum C. B. Goaconez Oviedo.

Sunt (inquit Monard.) ex arbores ex quibus hoc genus elicitur in America continente, valta magnitudinis & ad radicem ufque ramofa, duplici feptæ cortice, altero craffo Subenini modo, al tero tenui interno, materiem arboris complectente. Ex eo quod inter utrumque corticem el fatio incisione Balsamum educitur, alba limpidiffimáque lachryma, suavissimi odoris, quod insignes facultates statim prodit. Et certum est illius guttulam potiorem esse alterius quod decoctione extrahitur arrova seu 25 libris, tametsi miraculosos ejus viderimus estectus. Fructus hujus Pisi magnitudine, amarâ, qui albâ filiquâ digitum longa includitur fimplicis Regalis Hispanici tenuitate.

C. Bauhinus huc refert Lobum obiongum aromat. Cluf. male nostro judicio, fi modo hujus arbor

à pracedente distincta est, quod mihi non constat.

* Exot. 1.2. c. 29. fr. I.

Vires.

Balfami Peruani fructes * Cluf. J. B.

Balsami Peruani fructus metæ formå J. B. fructus minor 3. Paludani Clus. Exot. 1.2.c. 20.

Item

Avellana Indica pro Balsami fructu missa, ejusque species alia minor J. B.

Nux five officulum Cypote fimilis Nuci Balfami Peruviani J.B. Cluf. Exot. lib. 2. c. 18.

Horum omnium descriptiones vide inter fructus exoticos. Ex his autem alissque superius allatis descriptionibus constat Ballami Peruviani arborem filiquosam esse.

Caterum de Balfami Peruviani viribus eadem habent Monardes & Hernandez, qua Pifo & multo adhuc plura, nam intus fumptum ad urinam educendam commendant, ad juvenilem vigorem diutius conservandum, quod exemplo confirmat Monardes, ad colorem emendandum: in pessilos efformatum ac, vulvæ obditum, secundas & fœtum mortuum trahere, & sterilitatem à frigida causa profligare affirmant, aliaque insuper juvamenta præstare, quæ apud ipsos vide.

2. Balsamum de Tolu J.B. Park. Tolutanum, foliis Ceratiæ similibus, quod candidum est J. B.

Arbores è quibus colligitur hoc Balfamum pumilis Pinis funt fimiles, plurimos ramos quaquaversum spargentes, foliáque Ceratiæ similia obtinentes, semper virentia. Inciditur tenuis & tenellus cortex ferventissimo Sole (nam nocte ob frigiditatem nihil effluit) liquor effluens cochlearibus è cera nigra factis excipitur: colore est rubro ad aureum tendente, mediæ inter densum & liquidum consistentia glutinosus admodum & ubicunque reponatur firmiter inharens, sapore dulci & grato,

nec fi fumatur nauseam movente, quemadmodum reliqua Balsama, odore excellentissimo. & Limonum fragrantiam quodammodo referente.

onum tragrantiani queuluminodo reservine. Farundem ferè virium est cum Ballamo Peruviano, quas prolixè describit Monardes, quem con-

fule: eas paucis complectitur Schroderus.

Advehitur ex continentis quadam provincia inter Cartagena & Nombre de Dioc tubes fita Tolk ab

Indis dicta.

Lib. XXXI.

nais cucia. Antecellere videtur facultatibus ei quod e Nova Hispania adfentur (Portwiam nonine) esticaxque Vives. est ad omnia ad quæ Balsamum Arabicum. Calf. & sicc. attenuat, resolvit, vulnerarium est, pectus expurgat, &c. Ulus præcip. in Afthmate & Phthifi, in ventriculi eruditate & dolore. Extrinscess doloribus à causa frigida quibuscunque & inprimis capitis, Arthriticis & Nephritico: in defluxionibus ad oculos cohibendis, in paralysi, in ventriculi imbecillitate, dolore, inflatione (inunctum cum oleo Nardino) in lienis imbecillirate, in tumoribus quibuscunque ac ædematibus, in contractura: parotides insuper seu scrophulas coecas curat. Inprimis autem celebratur in vulneribus consolidandis, defendendis, prasertim si ossa quoque sunt constracta (quippe fragmenta expellir,) in vulneribus articulorum, fectionibus nervorum, puncturis, contufionibus, &c.

A. Copaiba Pilon. & Marcgrav. Arbor Ballamifera Brafiliensis fruelu monospermo. Ballamini Eria rum quarundam plantarum quas Copaibas vocant [Brafiliam] J.B. e Maffee. An Fr. mis. 2. c. 20. 1. 2. Exot. Cluf. ?

Marcer.

Arbor est satis procera, cui lignum rubrum, quasi minio vulgari saturate tinctum, duritie Fagino aquale, ex quo afferes lati fiunt ad varios usus. Folia fert obrotunda, aut etiam ovalia, quatuor aut quinque digitos longa, duos aut duos & semis lata ubi latissima, in pediculis digitum longis, crasfis, uti funt & nervi, politica parte maxime eminentes. Florem fert mediocrem, quinque folissobrotundis constantem. Fructus est filiqua obrotunda, magnitudine unius digiti, fusca, que si digito prematur facilè aperitur, continens nucleum Avellana nucles magnitudine & figura, cuticula nigra membranacea tectum, quæ ad medietatem vestitur pauca pulpa, lutea, lenta, molli, odorisinitar Pisorum contusorum: iple nucleus constat carne lenta, instar cornu emolliti, cedente dentibus; faporis haud manifesti, coloris aquei, qui comeditur. Silique mature decidunt. Simie has siliques depopulari amant. In densis nemoribus mediterraneis reperitur; in insula Maranhou valde luxuriat.

Oleum seu Balsamum dat limpidissimum, consistentia & odore olei Terebinchini destillati. IAb * Caudice. inciso * cortice ad medullam usque Luna plena tanta quantitate destillat; in spatio trium horarum ad duodecim libras olei effundat. Si nihil fortè profluat, flatimi vulnus cera aut apilili doturandim eff, ne quid effuere poffit, & duabus post hebdomadis cum fenore rioram compensasse videbis.

Non solum mirina pollet vi mundificandi & consolidandi, & ad quavis vulnera, (inprimisner Vires,

vorum) prima intentione restituenda, morsusque serpentum curandos & cicatrices tollendas, sed & interné exhibitum infignem præbet utilitatem; quippe tres vel quatuor guttulæ in ovo forbili bis vel ter manè sumptæ dylenteriam vel alios ventris fluxus sistunc, fluxiones etiam muliebres & go-

Ejus falutares vires in circumcifione experiuntur Judai, sanguinem ex crudeli illo vulnere, antea

non paucis exitiali, profluentem eo coercentes.

Plerique Americani, adnotante G. Pisone, communi nomine omnes Resinas odoratas & gummi vocant Copal; variásque illarum species peculiaribus distinguunt nominibus. Ità Brasiliani arborem

hanc, refiniferarum facilè principem, Copaliba vel Copaiba nominant.

Hæ plantæ, Masseo perhibente, cernuntur affrictu animalium attritæ, quæ à serpentibus venenatis aut à feris icta ad remedium illud nature instinctu se conserunt. Idem tradit Guil. Piso de Cabureiba.

5. Balfamum fructu racemoso en Hispaniola C.B. novum fructu racemoso J.B. Maripendam * de * Ind. Occid.

Ad duorum hominum proceritatem interdum affurgit, caulibus einereis, foliis viridibus, superiore parte magis quam inferiore, grandibus, costa crassiore & elatiore per medium divisis, pediculis non virentibus sed rubescentibus. Fruetus est racemosus, longus, instar manus digitate; acini ejus rari. virentes, & quandoque rubelcentes, qui maturelcendo magis ac magis rubelcunt: Succum ex eo hoc modo extrahunt, Cymas & asparagos teneros colligunt, alii racemos addunt, & ex his succum exprimunt, quem in aqua coquunt ad dimidias, deinde magis ac magis ad Sapz aut Mellis craffitudinem. Refidere finunt & ad ulum reponunt. Vulneribus & ulceribus mirifice medetur, ea extergens & fanguinem reprimens. Ex eins fummitatibus defillatur aqua, praftantior aqua vita, vulneribus utiliffima, & morbis omnibus qui à frigore ortum habent, uti dolori ventriculi aut partis alterius, si aliquot diebus bibatur. Foliis Æthiopes loco sistularum ad hauriendum sumum Yest

Maripendam seu Balsamiferam arborem III. Franc. Hernandez sic describit,

Frutex est stipites ferens viginti fere dodrantum altitudinem habentes, ramósque fuscos, ac folia haftarum mucronibus paria crassa latáque, sed superna parte virentiora, & sparsim purpurascentia è rubeo, & appensa pediculis in coccineum colorem inclinantibus; fructu racematim dependente, & octo pænè uncias longo, concinnato acinis uvarum ferè fimilibus, fed tamen rarioribus, initio virentibus, deinde rubescentibus & tandem è purpureo nigricantibus.

Superior descriptio ab hoc fonte profluxisse videtur.

SECTIO

SECTIO OUARTA.

Arbores siliquosas Miscellaneas, vel anomalas, vel ob descriptiones impersectas nobis nondum fatis cognitas & perspectas, complectens.

CAP. L

De Locusta arbore nostratibus dieta, cujus siliqua Lobus ex Wingandecaouw Clusio, ex senteurià eruditi Botanici D. Leonardi Plucknet, M. D.

Walem ferat florem hæc arbor nondum discere potui, culta est in Horto instructissimo Reverendissimi Episcopi Londinensis D. H. Compton.

Arbor filiquosa ex Virginia lobo susco scabro C.B. item arbor siliquosa ex qua gummi Anime elicitur C.B. Jetaiba Brasilienssius Pison. & Marcgr. Arbor Brasilienssis siliquosa & gummisera, gummi Anime simili. Lobus ex Wingandecaouw J.B. The Rocust Tra.

Ligno est duro, albo, adificiis e machinis aptissimo, cortice lento, punctulis ex albo slavescenti-bus variegato, e hinc inde clypeisormibus maculis ex albo subslavescentibus. In ramis continet bus variegato, et une une experiormious macuis ex albo uninavercentibus. In ramis contineir filia duo vel tria fibi oppofita, figură parva, fed oblonga, viridia, ad tactum levia, nervo fecundum longitudinem, & venulis transverfis inferne confpicuis prædita. Fructum fert in filiaus oblongs, compreffis, duriusculis, coloris hepatici & quafi lavigati. E filiqua fracta promanat fibhtanta fiante marcgr. mollififima, filamentofa, fubincarnati coloris, laporis farinacei & fibhdantia recursa fibhtantia fibhtant Adaguirdun, f- magnitudinis dactylorum.

guræ ovalu. Marcgrav.

Hae arbor resinam dat odoriseram, quam Brasilienses vocant Jetica Eica, Lustrani verò Anna, ob similitudinem quam habet cum Anime nova Hispania. Eo non solum medici, sed & vulgus sa. miliariter utuntur, præcipuè in capitis doloribus à frigore ortis. Solus autem illius suffitus ad roborandum non folum caput, fedt & reliquas corporis partes frigore affectas valet. Luarillimi eft odoris & facilis confumptionis. Vi quadam aromatica & peculiari fuo calore hoc gummi preflare,
ac partibus nervosis illitum, vel emplastri forma applicatum prodesse multi mecum experi

Folia arboris contufa lumbricos enecare, fi exhibeantur, confranter indigenæ testantur. Interior corticis substantia rasa, & aquæ imposita contra ventriculi ventositates ad potiunculæ

formam præparatur, alvúmque fimul movet. .

Arbor hæc spissa & speciosa in Paraybæ præsertim districtu provenit.

Gummi per meatus corticis interiores decidere certiffimum est; illud enim tellure effossa, sub arboris trunco & radice occultatum extrahere solent. Quod potissimum fit sub finem æstatis, mense Februario. Monardes ex vulnerata arbore in Nova Hispania colligi testatur, haud aliter quam Mastiche aut Thus:

Hujus arboris lobus à Jo. Bauhino accuratiffime describitur & depingitur lib. 12. p. 426. appida

etiam planta novella è semine ortâ.

Arborem nostratibus the Locust Tre eandem cum hat esse mihi persuadeo: namque & figura & descriptio fructus apud J. Bauhinum Locustæ nostræ fructui conveniunt, & folia arboris te-

nellæ foliis Jetaibæ apud Pisonem.

Hujus arboris lobus, sed seminibus exhaustus ad me transmissus est à peritifsimo Botanico D. Doody, Pharmacopœo Londinensi, qui iconi Lobi ex Wingandecaouw Clusii ejusque descriptioni satis bene respondebat. Folia arboris, que una misit, idem amicissimus Vir Jetaibe arboris a Pisone depicte folis quoad formam fimilia erant, nifi quòd nervus feu cofta, folium per longitudinem dividens, non medium percurrebat, fed tela folii ad coftam exterior multo latior erat quàm interior & arcuata. Erant autem folia glabra, denla, supernè splendentia Laurinorum consistentià, & quodammodo etiam figura, nifi quòd ob telam folii dictam in latitudinem evagantem ab uno latere magis propuescas & arcuata dicta de la consistentia de la minerent & arcuata effent (An tamen hoc constans sit in omnibus foliis hujus arboris nescio) tres insuper circiter digitos longa, sesquidigitum lata, erant hæc folia. Addit prætereà idem D. Doody, se ab Amico quodam qui in insula Antego aliquandiu vixit, à quo & folia accepit, edoctum, Arborem iplam excelsam esse, caudice crasso, coma in cacumine frondosa & patula, umbram præbente spatiosam, ob quam præcipuè expetitur & in longinquas regiones, ut v.g. Novam Angliam, transfertur materie, alburno excepto, subrubente, dura, solida, & quando lavigata ac polita aspeétui pulchra, multi in mechanicis ufits, præcipie ad molendinorum Sacchareorum rotulas cylindróf-ve. Hinc etiam arborem hanc cum *Jetaiba* eandem effe conjicio, fiquidem Jetaibæ lignum, tradente Marcgravio, valdè durum est, & ad trabes ædificiorum atque axes Machinarum usurpatur. Cortice lavi, albicante. Florem ob proceritatem arboris se nunquam potuisse observare. Pulpam fructus, interiorem colore fublitio effe, sapore acido, indeque ad stim extinguendam ab indigenis comedi. Hæc descriptio, (inquit D. Doody, cui & nos assentiment), adeò exacte convenit cum Rochefortiana Arboris Courbary dictæ Histor. Antill. cap. 6. Art. 10. ut dubitare nequeam eandem arborem effe. Vide & confer. Hujusmodi

Lib. XXXI.

Hujulmodi lobum prolixe latis describit J. B. his verbis, Infignis erat craffitudinis, sex uncias longus, tres latus [Clufianorum alter fex uncias longus erat, 22 latus, alter quinque uncias longus, longus, tres tatus [Luciam craffus] exterius fubasper, tuberculis minimis inæqualis, duriffimus, Cabinas latus, uterque unciam craffus] exterius fubasper, tuberculis minimis inæqualis, duriffimus, Cabinas latus, uterque unciam cratius] exterius fubalper, rubercuis minimis inaqualis; duriffimus, Cafarinis faturati coloris una in parte, oppofita verò fufci nigricantifque magis ac filendentis, in extremitate una fecundum longitudinem confiderata duchu fuo continuo in tumorem magis ac magis affurgit; ex oppofita verò lobi parte fulcus infignis ipi impreffus confipicuus apparet: in latitudineigis lobi media parte evidenter intumefcit, ad latera verò fenfim detumefcit, tumore folummodo in extrema longitudinis parte pediculo oppofita liberaliùs excurrente; pediculum denique plufquam uncialem obtinet, obliquè infixum, duobus internodii spraditum; ad lobumtenuior eft & rotundus conficiente in forfuture, internodii proprediendo versits intrumque internodium craffice & conficiente. asperius fulcus fulcus que interius verò progrediendo versus utrumque internodium crassior & asperior asperiusculus suscus que un extremente la mar extremente abeat. Aperti jam lobi crassition evadit, donec tandem in extremitatem latam teretemque abeat. Aperti jam lobi crassities pennæ seriptoria vulgaris crassitudinem adimplet, substantia abicante suscente suscente aput uncias est, interius plusquam suscente animale animale aput extremente angustior sit, & in se omni ex parte coarcatur, in opposita verò parte sinali rotundatur & arcatur: Confricantis digi-sum tenus suscente suscente

ianz magnicione, dura, ingra, aroun nucicium continenta, Amygoaiz vei Avelianz iapore. Alium hujus generis lobum habuit Cluffus feptem uncias longum, 3 ½ latum, minus craffum fupe-fiore & coloris magis foadicei, qui plenam maturitatem nondum adeptus videbatur, ex infula Hayti five Ifabellæ vicina deferta & inculta delatus.

CAP. II.

Arbor siliquosa Brasiliensis Caaroba dicta. Caaroba Pison.

Rbor fylvestris terris potissimum glebosis Parnambucensis præfecturæ delectatur. Si minus felici solo crescat parvæ arbusculæ vix æquatur. Florem sert è cœruleo purpurascentem, idque menfe Junio : Semen autem nigricans, quod maturescit mense Septembri : Frasum rarum, sed inutilem, Phaseolo maximo similem, qui maturus factus aperitur manét-

Ejus folia oblonga funt, linguæ figura, dilutè viridia, nervo fecundum longitudinem, & costis obli-

quis eminentibus prædita.

Guffu funt amara; ficcata ac contula fomentis ac balneis peridonea. Quæ ex illis conficiuntur Virer. remedia, etiam internè assumpta, exsiccandi, mundificandi ac fanandi vi pollent: quod feliciter in plurimis chronicis & articularibus morbis, imprimis autem in Lue Venerea curanda, Pifo fe expertum air. Eadem trita, arque in emplatrum præparata, ulceribuíque applicata, mirifice profunt, morbunque radicius sepe expugnant, præserium firepurgato primum corpore corum decodum per aliquor dies bibatur, & fudores provocentur.

E floribus quoque componium confervam ad eundem utim. Hac omnia Piss.

C A P. III.

Planta leguminosa Æthiopica foliis Rusci Breynii.

Ujus ramulum duntaxat dodrantalem vidit Breynius. Ille autem lignosus erat, triangula-Opis annuam resis in ramulos duos divius; circa quem fine certo ordine sparla sunt frequen-tis et superius in ramulos duos divius; circa quem fine certo ordine sparla sunt frequen-tissamente folia, pediculis penitus carentia, dura, solida, Rusci æmula, majora autem, &, fi accurate eadem observes, in ambitu leniter serrata, anterius in mucronem acutissimum & pungentem exeuntia, in base sinuosa, & plane ficut corculum quod pingi solet formata, multis nervis, fecundum longitudinem excurrentibus, pallidi coloris, transversim venulas multas habentibus notata. Florum forma me latet. Fruttus verò ramorum cacuminibus infidentes, filique funt teretes, uncialis longitudinis, rigide, tumidiufcule, membranacea, & ex purpureo fpadicea, qua è calyculis ejusdem coloris & substantia, in lacinias quinque definentibus prominent, seminibus inanes, nempe priùs apertæ quàm à me conspectæ.

CAP. IV.

Pentaphylla siliquosa Brassliensis caudice spinoso media parte in ventrem intumescente. Saamouna

Iqua aspectu mirabilis, excella & patula sanè est hac arbor, issdem sylvis mediterraneis quibus Cabireiba conspicienda; qua superiore & inferiore trunci parte ordinaria eff crafficie, led in medio duplo plus obesa, instar amphora adeóque tumida apparet, ut peregrinantem attonium remoretur. Ex ramis pediculi emergunt longi, Pentaphyllum quisque protrudens, ornate divir Kkkkkkk 2

W.ocus.

Vires.

Vires.

fum & ferratum, multis obliquis venis vestitum. Siliquas fert oblongas, Pisa rubra continentes, Totus truncus substantia est intus alba, medulloa & plane suberosa, exterius cinerei coloris, validis & horridis spinis à pede ad verticem usque obsessa.

valuis & normus innus a peuc an terraminature eximius, cujus vel exigua quantitas inflam-Ex turgidis ípinis, rafis & contulis fuccus elicitur eximius, cujus vel exigua quantitas inflam-matis & involuntarie lachrymantibus oculis affrictus medetur, tum manifefte quoque viíum acuit, & robur illi addit.

CAP. V.

1. Arbor sliquosa Brassliensis folius pinnatus, costa media membranulus utrinque extantibus alata. Ingæ species, Belgis vulgo Lotus Marcgr.

* Quos ramulos vocat nibil alind funt quam folia binnata.

Aarege.

Rhor est haud magna, ramos & ramulos oppositos habens alternatim, & in ramulis duo, tria aut quatuor paria foliorum acuminatorum, itidem opposita: Caulis ad quodibet folium alatus cordis figura, ut & reliqua species. Florem non descripsir Auctor. Frustus. elt filiqua fabacea, compressa, flava, duos, tres reliqua species. Florem non descripir Auctor. Frudim elt filiqua fabacea, compressa, flava, duos, tres vel quaturo digitos longa, intus quatuor, quinque fex, vel plura semina transversm postra continens, vestira pulpa invea, quasi holoscica, ad tactum frigidiusculà, saporis duleis gratifismi, quae sponte separatur ab invicem pro numero granorum seminis, & dentibus separatur a seminibus, & comeditur, sestique boni saporis; Semen autem minime, quod est olivacei coloris oblongum, fiffile in duas partes secundum longitudinem. Fructus maturatur Maio.

2. Arbor siliquosa Brasiliana, siliqua bispida ferruginea, Ceratoniæ facie Breyn. Inga Opea Piba Brasilianorum Marcgrav.

Arbor hac Sorbi facie nascitur, ramis plurimis laterorlum extensis, cortice cinereo, & potisti mum circa fastigia instar Rhois subhirsuto vestitis: quibus folia alternatim adnascuntur, uni costa, fesquipalmaris ferè longitudinis, crassa & hirsutæ, dena plerunque ex adverso sita, per intervalla inharentia; fingularia verò folia ad Sorbi quodammodo accedunt à quibus poriffimum discrepant,quèd latiora, nullo modo lerrata, Mytti Laurez effigie, sed paulo majora, ac nervo rufescente, & vent, fibris, pilisque ferrugineis, tam in supina splendidissima, quàm in prona parte, dotatz sunt. breviffimos pedunculos, articulis duobus interceptos habentes in ramorum extremitatibus septem plurefve quafi in spica brevi coharent, ut credo, tubulosi, & albi seu lutei coloris, in modum pleratim-que Ingarum Brasiltensibus. Hi locum suum postmodum sponte concedunt siliquis subsequencies, quattior aut quinque uncias longis, unam latis, compress, forma Ceratonia, anterius adunco ance prominentibus, & fecundum longitudinem ad utrumque latus, veluti Piforum filiqua, filoquodam circundatis; quod invitibile interdum ob pilos hirtos ferrugineos filiquam hanc elegantiflimam impense ità vestientes, ut tactu & aspectu velut ex materia holosericea confecta videatur.

pense ita veitientes, ut caciu ce aipseut veint ex massi la nonori cea confecta vinegatur.

Caterum Inga-Opea-piiba Brafilienfium fic breviter describit Marcgrav. Arbor est cortice cinero, in multos ramos expansa: Folia fibi directè opposita habens, duos, aut duos & semis digitos long, rusescente nervo, ac venis & pilis rusescentibus superne & inferne; ramuli juniores item pilis vestiti. Post stores proveniunt sitiquae parallelogrammi figura compressa, & in totium pilis histate

rufis, in quibus continentur femina.

3. Inga alia sfecies Marcgr. Siliquosa Brasiliensu, Inga dicta, siliquis longissimis contortis. Marcgr.

Arbor est cortice fusco, in multos ramos expansa; folia opposita, & ramos alatos habens, ejuldem pane forma & conditionis, nec diffat multim à cateris speciebus praterquam fructibus qui floresiequuntur, quinque, fex, septem, pedes longi, ex viridi subrusescentes, contorti, Sacchari penidan figura, vel confectarum radicum Pimpinella.

4. Arbor siliquosa Brasiliensis foliis pinnatis, costa media ad singula pinnarum paria appendicions Aurantiarum æmulis alatis. Inga Brasiliensihus Marcgrav.

Arbor est cortice suscessente ut Alnus, ligno lento. Folia habet longa, non serrata, viridia, ordine fibi invicem opposita, & præterea ramulos inter folia appendicibus alatos, qua cor effigurant, to indimension opposita, se praecies ramaios mos rona espanacione asatos, que coi cingamas se virida funt ut folia ipla. Ad exortum autem ramulorum in ramis majoribus terni lemper juxta fe invicem provenium tpediculi, sefquidigitum longi, in quorum fingulis duodecim, quatuordecim aut quindecim, plures paucioresve in uvæ modum enascuntur ovalia capitula, quæ ses pandentia dant forem, constantem quinque folis albis, leniter birtinis instar serici, figura florum Lilii convallium pæne fimiles. E medio autem floris exit manipulus filamentorum albiffimorum, fericeorum, longitudine duorum digitorum. Flos porrò dulcis odoris ut Tilia. Filamenta hac in extremitate apices luteos obtinent, ac frant erecta inftar plumarum, & decerpto flore marcefcunt.

Hujus generis plantam Romæ aliquando vidi in horto Henrici Corvini, qui cam pro China China

Hæ Arbores Ingæ dictæ peculiarem habent foliorum structuram. Eorum enim costæ mediæ ad quas pinnæ conjugatim annexæ funt, inter pinnarum conjugationes appendicibus seu alis utrinque aucta funt, iis fimilibus que ad bafin foliorum Mali Aurantie cernuntur, due autem hunufmodi ap-pendices fimul cordis figuram referunt. Hujufmodi plantam Rome cum effemus nobis oftende D. Henricus Corvinus in horto suo crescentem pro China China. CAP.

AP. VI.

De Syringa.

1. Syringa carulea Ger. C. B. flore caruleo, sive Lilac J. B. Lilac Matthioli, sive Syringa flore caruleo Park. Blem Pipe-tree oz Hilac.

Rboris interdum magnitudinem acquirit, plerunque tamen fruticosa est, radice multum reprante & pullulante, coque plurimum multiplicante, stolonibus robustis: cortice exteriore in cinereo virescente detracto librum ostentans viridem, sub quo lignum solidum, firmum. In extremitate ramulorum funt crassa ac turgentes gemma. Folia bina adversa, contrarióque ortu serie quadam cruciformi disposita, Asclepiadis foliis quodammodo similia sed latiora, vel Apocyni rotundioris aut Populi nigræ, subrotunda, in acumen tamen desinentia, mollia primum cum sibnet communication and a co lentes oriuntur, in jubæ formam dispositi, numerosi, sine soliis, quorum singuli ad slores Laureola flore deciduo accedere videntur, oblongi, rubentes, aut ex rubore cœrulei, quinquepartiti, quatuor apicibus croceis, altè reconditis farcti. Subfequuntur veluti filiqua, rubentes, compressa, wx unguem longæ, ex brevibus pediculis, qua maturæ in duas partes leparantur, & pulchre hiant; in quarum interfititis secundum longitudinem porrecta latitant semina longa, angusta, compressa, foliacea, tenuia, Clusio bina in singulis.

De loco hujus natali nihil certi traditum invenio, nec enim cauda vulpina Turcarum Bellon. obf. effe potest, cum ea sit solio semper virenti. Cujusvis tamen cœli patiens est. Aprili mense floret. Et ob florum pulchritudinem & suaveolentiam in hortis colitur, quamvis nullius in medicina

Lib. XXXI.

Syringa Africum vocabulum C. Bauhino videtur. At Clusio placet hanc arborem Syringam à virgarum rectarum longitudine & fungose interioris medullæ copia dici, quâ exemptâ ramuli fistulosi fiunt. Floris colore interdum variat. Habetur enim flore purpureo, & lacteo seu argenteo.

Syringa Persica sive Lilac Persicum incisis foliss, Jasminum Persicum dictum Park. Agem Lilag Persarum, sve Lilac inciso folio Cornut. Syringa cerulea Ger. J. B. Ligustrum folisis la-ciniatis C. B. Syringa Persica-purpurea sol. laciniatis, & fol. integris.

Frutex est nunc trium, nunc quatuor cubitorum longitudine, ligno molli, subalbo, multaque intus medullà alba repleto, cortice pullo aut fuscè rubente, milléque punctulis subluteis maculato. Radix subest lignosa & fibrosa, ut Punica. Varietas est peculiaris in folio, quod in humiliori ramulo Gelsemini divisura laciniatur; in editiori autem fine laciniis est, refertque quodammodo Ligustri vulgaris folium : cui magnitudine & figura est aquale. Biferum est : primus slos ante Solftitium racematim coherens dilute purpurascit, efflatque odorem vulgari nostro longe suaviorem. Alterum floris tempus, est serus Autumnus (quanquam apud nos id accidat raro, & si quando contingit tunc temporis in florem profilire, non ille perfectus esse solet, nec pari copia subnafeitur) Excipit florem filiqua brevis & latior, quæ acumine extenuatur, utrinque lineola discreta. qua parte per maturitatem media diffinditur: apparétque semen subnigrum, vulgari simile, sed minus.

Foliis Jasminum Catalonicum proxime amulatur, unde à nonnullis Jasmini nomen ei inditum. Verum nulla alia in re cum Jalminis convenit, sed in omnibus cum Syringa; floribus in spicas digeftis, Syringæ cœruleæ adeò fimilibus, ut vel obiter intuenti Syringam effe se prodat, quin & florendi tempore, & fructus figura, (qui huic filiqua dura est & mucromata, Jasmino bacca) à Jasmino differt, & ligni natura, (quod huic album medullosum, cortice lævi) & denique seminis totiúsque fruscis sapore, (qui Lilac initio subasper, tandem sub finem leviter astringens, Gelsemino amarus, acer & c mordicans, ac fummopere adstringens.)

Jasminum coeruleum Serapionis esse videtur. Agem Lilag florem Persicum significat : Agem enim Persidem significat, Lilag slorem.

Variat foliis integris, unde Agem Lilag Perlarum folio integro Cornut. Jalminum Perlicum fol. non laciniatis Sutherland.

CAP. VII.

Syringa alba Ger. alba, sive Philadelphus Athenæi C. B. flore albo J.B. flore albo simplici Park.

Aldè elegans est hic frutex, multis ab radice longis virgis præditus, ræctis, cinerco cortice tectis, digitalis aut majoris craffitudinis (quæ tandem brachialis interdum evadit) nodosis & quodammodo geniculatis, multam medullam in se continentibus: hæ demum in multos tenellos virides ramos sparguntur, quos ex intervallis bina semper folia, contrario pediculorum exortu nascentia exornant, Laurinis majora, oblonga, per extremum mucronata, rugosa, viridia, in ambitu crenata, amariusculi primum degustantibus saporis, deinde acris. Flores extremis ramulis insident, terni, quini, septeni, nonnunquam plures, bini semper inter se oppositi, extremo impare: constant ii quatuor foliis acuminatis, albis numerosis fibris pallidis mediam floris cavitatem & umbili-

Lib.XXXI.

De Arboribus Siliquosis.

1765

CAP. X.

Isora-Murre H. M. P. 6. T. 30. p. 55. Frutex Indicus, fructu è styli apice egresso, s'extuplici funiculo, in spiram convoluto constante.

Runi altitudinem aquat frutex ifte. Ramie est cortice crasso, duro, colore cinereo, intus virenti, sapore subamaro, obductis; ligno duro candidoque. Radix stava, gustu amara, osfactu
haud ingrata. Folia crassora, rigida, supina parte hirsuta, aspera, Mori amula, lata, per ambitum crenata, vel plura, vel folitaria, brevibus capillatifque pediculis è viridi fulcis, pris ramis infiftunt; costa utrinq, eminentes tres quatuorve è petiolo prodeuntes in minores se diffundunt, guflu amaricante: Flores hinc indè ramorum è nodulis vel finguli, vel bini, vel terni pluréfve fimul brevioribus, rigidis, fcabris luteis petiolis erumpunt, inodori, tenuibus & translucidis colore aureis constantes foliis: horum unum, stylo accumbens erigitur petalum, quatuor verò lateralium instar alarum expansorum duo minora angultiorave oblique attolluntur, duo inferiora latiora & ampliora subtus atris aspersa maculis, deorsum incurvantur. Hæc inter aureolum, ast instexum, virescens procerior Bylas extollit caput. Fructus autem styli capitulo transversi velut pedunculo inhærent digitales, è sex velut funiculis, in quos præ ficcitate postea se resolvunt spirali modo in coni formam contorti. Semina plura è viridi fusca funiculis singulis inclusa continentur.

Arenosis proveniens locis singulare non postular solum: conspicitur inter Cranganoor & Mangatti, Locus ut & in aliis regionibus, sed rarior. Februario Sextilíque mensibus slores, continuo fere maturum exhiber semen. Frondes ei nunquam decidunt.

Vires egregias in empremate fromachíque affectibus præstant radicis succus, vel ipsa forinsecus vires adhibita. In exanthemate quoque & Paneritio similibusque vitiis summopere convenire fertur.

CAP. XI.

Katou-Pulcolli H.M. P.6. T. 23. p. 41. Frutex Indicus flore dipetalo capsula oblonga, binis cellulis bina semina continente.

Rutex est hominem longus, cujus inodora è radice, fibrola, rusta geniculatus carinatúsque exfürgit frips duntaxat unus, fractu perfacilis, ramulos è geniculis protuberantes habens gemellos oppositos. Rami ut & furculi pertenues ei sunt, colore susci, teneri, pilis rugosi. Folia his ci ilic surculis insident rara, è longo angusta, longicudinis policaris, è viridi susca, interne dilutiora, que lapits soribus ramis decidum. Flores purpurei è foliaceorum surculorum erumpentes extremitathus, folia habent è longo angultiffima, erecta, extrorfum crifpata, quorum unum angultius, infer-nè candidum venis firiatum, alterum latius est. Stamina bina exalbida, purpureis oblongis apidos, duabus quoque gemmulis exonnata, albens filsè calyce viridi exortum adjunctum haber fila-mentum. Decidentibus floribus è calyce capsulæ enascuntur seminales, ubi calyce excipiuntur è longo angustiores, capitulo compresso oblongóque sunt, virides hirsutæ, siccæ lignosæ, cortice albulo. Ipla verò femina complanata, è ruffo fusca, duabus in cellulis intersepimento quodam diffinâis, prope capitulum bina utplurimum reperiuntur, fabæ figuram æmulantia, odore saporéque

carenta.

Arenofis ipfis frutex apricifque gaudens campis circa Cochin & Warapoli multus eft. Flores Janu. Locii & ario, semen maturum Martio Aprilíque dat mensibus. Medicus internus usus in stomachi doloribus Tempus, California de Company and California de California atque interaneorum inflammationibus est: externus in scabie herpetiq.

CAP. XII.

Alpam H.M. P.6. T.28. p.51. Siliquosa Indica flore tripetalo filiquis teretibus pulpa absque se-H.M.

Ujus fruticis caudex bis térve divisus cortice vestitur è cinereo viridi, inodoro, acido adftringentique. Rami ligno albicante, medulla viridi perfosso, nodis interstincti sunt. Radix rubra in capillaceas deducta fibras undique se disfundit. Folia ex oblongo angusta, incussoidem exeuntia, superne saturo virore nitentia, inferne surdiora, costa majori, ramulosa, venis nevisique intertexta, craffis, curtis, interiùs planis, fingula duntaxat adhærent petiolis. Odore funt haud ingrato, sapore subacri. E purpureo nigelli, inodori, rotundis ac tenuissimis è petiolis prorumpunt stores bini ternive sape conjuncti, tribus latioribus cuspidatis constantes soliolis, externè niveis obductis pilis; quorum in medio conspicitur trifariam oblongis, transversis, rubris staminibus divilus stylus. Floribus cuspidatæ teretésque pulpam carnosam absque seminibus, saltem conspicuis,

Locis delectatur arenosis & apricis, in Aregatti & Mondabelle alsssque locis copiosus est. Flores Locus. & fructus in anni tam exodio quam exordio, frondes semper apparent.

Quodcunque hujus fruticis cum oleo in unquentum redegeris ad pforam vetuftiffimáque valet ul- Vires

cum occupantibus: odor jucunde gravis, qualis in aureorum malorum & citriorum floribus. His fuccedunt capitula è multis quasi valvulis compacta supernè obtusa, primum viridia, deinde per maturitatem nigricantia, quibus dehiscentibus oblongiusculum & tenue semen excidit, quod plerunque novellam plantam procreat: nascitur etiam avulsione, & stolonibus radices spargentibus mire se

Timpus & Lecus.

Tilis.

Vires &

Ulus.

Floret Junio, semen Augusto maturum est. Locus natalis non traditur: in regionibus tam frigidis quam calidis fatls latè viget, utriusque (ut videtur) extremi patiens, & culturam libenter admittens. În Sabaudia prope montem Salevæ eam observavi, procul à domo quacunque, non tamen

aufim dicere ibi sponte ortam.

Utuntur floribus recentibus sapius mutatis ad suavem odorem chirothecis communicandum. Ad hunc locum non pertinet, verum ob communionem nominis à Syringa cœrulea non feparandam duxi.

Brasiliensis siliquosa siliquis varie intortis. Avaramo-temò Pison.

Pilon. Ac arbor mediocris est altitudinis, montosis locis crescens, foliis triste viridibus, exiguis. buccini fimilibus: Siliquis est inutilibus, ex minio nigrescentibus, miris varisse, modis incurvatis, qua aftivis menfibus conspiciuntur, & acinis rubris exiguis repleta sunt.

Cortice exteriùs & cinericeo, interiùs sature rubente, quem solum expertiores in Medicina usum receperunt, licet foliis eædem qualitates adstringentes à nonnullis attribuantur. Cortex enim (qui gustu amarus est) five in pulverem redactus, five excoctus & fomenti loco adhibitus, ulceribus inveteratis & male moratis feliciter medetur, iplumque Cancrum subinde insigni mundificandi & ficcandi qualitate curaffe fuit compertum.

Præter hæc, quia efficaciffimè adstringit, balnea ad firmandas effœminatas carnes ex illis conficiuntur. Potiffimum verò meretrices ils utuntur, ut laxis pudendi partibus tonum restituant; imò

quà possibile virginitatem hoc dolo prætendant.

CAP. IX.

'Arbor siliquosa Indica siliquis longis contortis, in quatuor cellulas per longum divossis. Nin Pongdion H. M. P.6. T.29. p.53.

Yro haud abfimilis eft, caudice decemplus minus pedes alto, hominis unius complexum craffo. cortice è viridi cinericeo obducto: Ramos habet patulos, qui teneriores spadicei internigrantes sunt, vetustiores cinerei. Radien villosissima tam lignum, quam graveolens acidusque correx albicant. Folia mollia, densa, glabra, nitentia, subtus dilutiora, oblonga, propè pedunculum rotundiora, anterius acuminata, bina oppofita, curtis fulcifque pediculis, communibus innituntur rotuniora, anterius acuminata una opporta, cutto attendo portanti, contratibus initiatis, viridibus, alternatim prodeuntibus, fulco firiatis. Purpurei coloris eminens cofta oblique percurrit folia, que odoris faporifique valdè funt acris atque infesti, ubi tenuiora è spadiceo rubenua. Flore; in ramorum summitatibus provenire soliti, utplurimum propriis petiolis crassis parumper propendentibus insistunt, terni, tubæ formam referentes; quippe è calyce longo angustóque collo propendentes latum in orificium tetraphyllon definunt; folia crassiola carnosa circum oras crispantur: hacce inter framina candidiffima, spissa, acuminata levitérque inflexa eminent. Ex iplo autem umbilico candicante erigit se elongus candens ftylm, cujus caput explanatum est. Insequentes so ribus fructus inftar Cassia nigrae contortae, mucronatae, unum duosve cubitos longae siliquae sunt, cortice ab uno latere è rubro nigricante, ab altero è viridi fusco, lignosis intus filamentis pertexto, odore graveolenti: ha carnoso densoq juxta longitudinem intersepimento, in quatuor, mox transversim in plures divisa cellulas, semina includint, è longo angusta, superficie qua sibi mutuò in-cumbunt valdè plana, materie durora, lignosa, primum albidula, ubi siccescunt rubentia. Humido limosoque gaudens solo Oedampere alissque locis in fruticetis invenitur. Flores mense

Aprili sequentibusque, nonnunquam bis in anno prodeunt; Fructus Septembri Martióve mensibus

Semper virens, 30 complet annos.

Fructibus delectantur Pfittaci. E ramis radiceque confecta retia corticis decocto subrubro ea conservare affuevere piscatores. Fructús verò nucleus cum exficcato Zinzibere, radice fructúve Pavettæ contritus, mediante Oryzæ lotura, spalmodicis affectibus Malabaræi Padda-venera vocant, laboranti parti applicandum egregium linimentum suppeditat.

Tocas Ed Tempus.

Vires &

Lib. XXXI. De Arboribus Siliquosis.

1767

Foliorum fuccus cum Calamo aromatico contra ferpentium exhibetur venenum; speciatim verò Reguli serpentis (Cobra Capella) veneno resistir radix ex Limonis contrita succo, in nodulum ligata, naribissque pro errhino immissa. Ejuschem junioris colubri infringitur virus eadem radice cum vaccino lacte propinata: quem in finem etiam cataplasmata è Calamo aromatico atque hac radice confecta adhibentur.

CAP. XIII.

Waga H.M. Arbor Indica siliquosa flore tetrapetalo stellato, siliquis bipalmaribus planis.

H. M.,

Act Intific perfimilis eft, attamen ípinis carens, altas maritat arbores. Rami ejus virides, carinati, atque ubi novi prodeunt furculi binis donati funt folis. Radix aftringens & amara. Folis parva, è lato aculeata, uno è latere convexa, medio recto divifa nervo, intervirida, exteriis rubea, petiolis rubicundis ejuddem coloris furculo per ordinem adherent; qua vel fola, vel cum ramis mota statim, quod inclinato semper solent die, se contrabunt. Florat, qui odoris sint mellei, caliculo inclusi rotundo, constantes solis quaternis oblongis, stellarum modo expanis, tenuibus, mollibus, furvis, propriis racemosis surculis suspenduntur. Stamina 13 aut 14, eminentia, tenuia, lenia, quorum infimam partem obducit lanugo, apieum sunt è rubor suscensis enter caput ejuddem coloris se effer sipha oblongior crassisorque. Frustim binas palmas aquantes; se liqua sunt di un disconsistante caput ejudem coloris se effer sipha oblongior crassisorque. Frustimo binas palmas aquantes; se liqua sunt di un disconsistante su propriata del sunta su propriata su su propriata su su propriata del su propri

Provenir quocunque è folo denfis fylvis in Warapouli, alisseque Malabarici Regni locis, sempervirentium interponitur numero.

Hujus arboris fuccus unà cum Limonis & virente Curcuma in Nucis Indicæ oleo diutiùs cocusillinendo prodeft lepræ; multi infuper ufûs est in ulceribus inveteratis.

C A P. XIV.

Arbor Malabarica flore vario, filiqua nuciformi. Karin Nioti H.M. P.6. T.18. p. 31.

Rbor ell tantæ proceritatis ut lex hominum superet altitudinem. Caudex ei hominis crassitudinis; rami cortice nigro, ligino albo, sed amaro; teneriores viridi sunt. Radis umodare, cum sapore gravis aque amara. Feña peramara, crassa, solida, glabra, vecutifica sacle fragilia, oblonga, obrusa, reca in paree è viridi suca, infernè dilutiora; è crassitudis, ferè policaribus proveniunt petiolis, costà multas albidulas sundente venulas, divisa. Fanctica ramorum summitates in surculo periongo, rotundis, parvulis, purpureis petiolis plures conjunctim inherent, tribus, ès quatuor, ès quinque interdum, ad invicem inflexis constantes folis, exagusto latis ès obsuss, lenibus, colore ab uno latere substavo in album vergente, ab atero prope modum sanguineo, utrinque nitentibus, è calyce in quatuor lacinias dissecto prorumpunt. Sylumediastimus brevis crassifusque, filamentum oblongum è fusco stavum emittens, stamina oblonga, crocca, apieibus quae donantur russis, comitatur: odoris planè expertes. Successis floribus sustante pedunculis curris, tomentos sa faciati elongo cauli seu petiolo appendent nuciformes, quamvis alquo modo planiores, cortice crasso, lignoso, tungoso ac levi, qui includit unum nucleum dues in lobos cute è stavo rubente divisum, guitu amarissimum.

Arenarum amans propè littora invenitur in infula Baspin, pone Paloeri, Arregatii, aliifq locis, ut & in infula Zeylonenfi. Flores ejus Januario, fructus Martio Aprilique menfibus, frondes semper valuntur.

Folia balneum præstant sebres sugans algidas, contrita verò Erysipelati occurrunt; temporibus adfricta colubri cujuscunque adversantur veneno. Eorum oleo incoctus succus linimento Plydracizest, Estructibus autem primò conficitur oleum articulari, dein potio choleræ medens morbo. Radici Boream versus excrescenti magicas Malabarzi attribuunt vires.

CAP. XV.

Paina Schulli H. M. P. 2. F. 48. p. 93. Fruten Indicus spinosus folius Agrifolii siliqua geminata brevi.

Rutex est spinosus, nascens in arenosis, radice fibrosa & capillata, albicante; cortice crassiono, albicante, molli tecta. Caules teretes sint, virides, nodulati, spinis quatuor, transveris, duris, aculeatis, ac sibi invicem fermè oppositis in nodulis circundati. Felia ex spinarung simul exeunt, petiolis brevibus & crassis, densa, rigida & nitentia, obscurè viridia, seu stavo-viridia, turinque in oristribus cuspidibus aculeatis eminentibus, qui alternatim versus pronam & supinam folii partem contracti sunt, cum uno in vertice, munita. E costa media nervi in cuspides exeunt. Flores in summitate caulium bini una proveniunt, uno constant petalo grandiusculo, latori & coblongo, quod versus exteriora cum superiori parte sussique oris nonnilii reflexum est, ac rigidum & crassificatique, pilis interiùs albicantibus obductum, ungue rotundo calyci insidens, occasione de calculum.

lore cæruleo subpurpureo : in medio longitudinis, ubi extuberant ac craffiores sunt & glabri sine spinis, colore cærulo-purpureo magis saturo, subrus dilutiore & albicantes ac niternes, odore nullo stamma intus quatuor, longiuscula, crassa & albicantia, superne barbata densis, albicantibus seu etiam flavisculis spinis, ac bina & bina in se invicem decumbencia: inter qua emicat filamentum tenene, albicans, in summitate bisurcatum, exortum è globulo seu captuslo oblongo in calyce sino, quod rudimentum tructus est. Capjus folis rotundis & sibi mutuo circumvolutis constat. Capsus seminals grandes sunt, oblongo-rotundæ, inferiore parte paulo crafsiores, & nonnihl plana, in duabus oppositis partibus, ubi rotundiori superficie sunt, in longum una stria notate, aque in vertice uno spiculo nigricante eminentes, cortice per maturitatem ingicante, in profundiolo, virididiuto calyce constit, forma externa & magnitudine fructus Arequa referentes. Semina in duobus loculamentis in qua fructus per intersepimentum dividitur, continentur; in singulis bina, oblongorotunda, parte qua ad corticer fructus adjacent convexa, cum immatura sinte canadida ac nivea, & cortice crassiolo, candido & velus fungoso, intus nucleo albicante subviridi, saporis subamari.

CAP. XVI.

Nir-Schulli H. M. P.1. F.46. p. 89. Frutex Indicus flore dipetalo labiato, filiqua geminata aculeata.

Ruex est spinosus, in udis nascens: radice fibrosa, capillamentis densis vestita, cortice albicante, intus lignosa. Caules virides, geniculati, & ad articulos extuberantes lignosi, corcula aqueo aut viridi seu albicante, ramulos è singulis geniculis binos emittentes, alterno ordine, supernè quadratos, & in lateribus fulco striatos. Folia pariter ad geniculos singulos bina, petiolis languidis innixa, oblongo-rotunda, anterius rotundis oris in cuspidem contracta; ad petiolium stricta, tactu mollia, plana, glabra, supernè obscurius viridia, subtus clariora, in margine limbulo rubro acuto circundata. E foliorum sinubus soris plutes, ut quaturo vel quinque simul prodeunt, dipetali inodori, Babel-Schuli si forbus similes sed minores, collo angustiore, colore purpureo coruleo valde diluto, & maxima parte albicante & nitente, petalis minus profundè in oris seu labris incisis, quod latius est, interiori parte punctis rubicundis seu nigricantibus, quæ pilos emitunt, notatum, nullius pariter odoris. Stamina, spieta & fysim ità se habent ut in Babel-Schuli. Calyx foliis parvis, cuspidatis glabris constat. Siliqua surrectæ, quàm in Babel-Schuli longiores, teretes, lignosa, dura; superne aculeate ac pungentes instar spinatum, in longum sex firiis fulcatæ, calycis soliis rigidis maximam partem arcté contentæ, per maturitatem russa, in duas cellulas seu loculamenta interstrito lignos in longum divise, in quorum singulis semine plerunque sex rounda, plana, ex rubro fasca continentur. Niv-Schuli dicitur quia nascituu in aqua: nam Niv Malabaribus aquam significat.

Folia in pulveremurita, & cum oleo Ficus infernalis mixta, tumores corporis & pudendorum vi- Virei, rilium diffipant; ut de foliis Babel-Schulli dictum est.

CAP. XVII.

De Nerio five Rhododendro.

Rutex hic ad Apocyni genus pertinet quocum partibus pracipuis filiquis & feminibus convenit, Verum quia locis nonnullis fruticis modum excedit & in arboream magnitudinem excedicit, nec fucco lacteo turgeat, Apocyni in modum ab herbis feparandum & cum arboribus conjungendum duximus.

Nerium seve Oleander Get. Nerium seve Rhododendron slove rubro & albo J. B. Nerium statious rubus rubes embes embers.
 Nerium seve Rhododendron slove Laurus Rosea Park. Oleander, og Mole Day.

T. B.

Arborea est planta, caudice recto, rectisque ac firmis ramis brachiata, croceis seu ex viridi pallescentibus; in quibus folia multa acuta, longa, unciam circiter lata, utplurimum terna simul orientia, interdum bina, ubi rami dividuntur, transversum serè digitum invicem diffita, rigida, dura, crassa,
superiore parte atro-virenta, ut Lauri folia, infernò magis proper aspersa hine inde macules, albida, exsucca. Supremi rami in furculos aliquot divaricantur; quibus infident fores multi simul pincti,
odori, pulcherrimè rubentes, quali sere colore Rosa incarnata conspiciuntur, aut albi, divitar aquepartita Clematidis Daphnoidis: singulisque divissionis partibus interne adnata quadam trisulca appendix: in medio apices quinque simul juncti, albi, pilos. Floris verò longi velut calycis imum extinsecis obvallant folio la intensè rubentia. Silique marcidis sloribus succedunt quales Apocyni
vel Asclepiadis sursum spectantes, papposo semine plena.

Naíci in maritimis & juxta flumina autor est Dioscorides, & experientia confirmat. Passim ad Locue; adurum sulenta in Oreta reperitur: Autores Anguillara & Cameranius: quin & in Sicilia ad rivos è monte Etna delabentes: Ad Benaci ripas, & in Argentario promontorio in maritimis Senensibus. Matth. In tractu Alpino & montuoso Liguria inter Nicaram & Genuam cum siliquis copiosis finde Ladg. In montis Baldi parva insula Monachorum minorum Franciscanorum ex saxis nudis prope aquam pullulans abundanter provenit floribus rubris & albis, Pona.

ln nonnullis Cretæ infulis ad ædicularum trabes conficiendas aptum est, cum alibi parvum sit. Vi- Vius. de Lib. 1. cap. 27. p. 51. Dioscorides

Lecus.

Locus & Tempus. Vires. Vires.

Lib. XXXI. -

Dioscorides & Plinius Nerii flores & folia mulis, asinis, canibus, ovibus & Quadrupedum plurimis venenum esse tradunt; hominibus verò contra serpentium morsus conferre è vino pota, & magis venenum ene tracumt; norminus vaso contra terporati interest. I aquam bibant in quota et magis Rutá addirá: imbecilles etiam animantes, ut pecus & capras, fi aquam bibant in qua folia ca maduerint mori. Aft Galenus, cui magis credimus, Nerion foris quidem illitum digerendi vim obtinere, intro verò in corpus affumptum perniciosum ac venenosum non solum hominibus, sed ple risque etiam pecudibus esse.

riique etiam pecudious ene. Caterum Nerion Jo. Bodzo à Stapel dicitur hic frutex à m particula privativa & Leguas anno quafi inamabilis herba: Alii à nymphis Nereidibus nomen impositum scribunt. Alii à mò no rei hi sin. quòd corpus minime fluidum reddat; sed potum repente intolerabiles excitet angustias: intumescit enim venter, & subsequitur universi corporis inflammatio, omnisque humidi exstinctio. Rhodo. daphne dicitur à flore Rosa fimili & foliis, Laurinis : Rhododendron, Le. Rosea arbor, quòd alicubi

in magnitudinem arboream excrescat, & Roseo flore fit. Ob florum elegantiam & perpetua frondis honorem in hortis nostris studiosè colitur.

2. Nerio similis arbor C.B. Nerii facie arbor J. B. Nerii facie arbor Indica Park.

Huic arbori propendent filiquæ de ramis & furculis. Sambuci paluftris, medullofis, pallidis pullis, nodofis, fefquipalmum & pedem longis vaginis, cutaceis, uno cohæfu feptenis aut novenis, fingulis gracilem Lampetram effigiantibus: intus farciuntur pelficialis cepaceis & romentofis, adeo exuvuum ferpentis ementientibus, & quiddam cadaveruli angumi fimile involventibus, ut pueris horrori fit & illudat. Confimili florum exortu exeunt calyculi herbæ fanctæ aut Stramonii.

3. Nerion Indicum angustifolium floribus odoratis simplicibus Herman. Hort. Lugd. Bat.

Huic funt folia angulta, flores incarnati, nonnunquam rubentes, odoris grati, catera vulgaris Nerii omnino paria. În Belgiam advexit D. de Reede.

4. Nerium Indicum latifolium floribus ederatis plenis. Herman. Cat. Hort, Lugd. Bat,

Vulgare Nerium per omnia amulatur, nifi quòd flores multiplici petalorum serie sint constructi, ad amplitudinem Rosa moschatæ, coloris incarnati, propitiore cœlo dilutè rubelli, odoris suavissim, ob quem de collo gestantur ab Indis. Colitur in hortis Zeylonensium aliorumque Orientalium.

5. Nerii siliquæ effigie Kaye Baka J. B. Fructus Nerii siliquæ sigura C. B. Clus. exot. l. 2.

Teres, infráque digiti minimi craffitudinem erat fructus, qui integer sex unciarum longitudinem superasse videbatur, immatura Nerii siliqua formam quodammodo referens, denso cortice praditus, foris rugolo firiatoque & veludi innumeris tuberculis oblico, inflat Onagrica pellis, five coni è quo vaginas fuis cultellis & acinacibus excipiendis tegunt Turcæ, nigro alioqui, nifi ea parte que pediculo proxima, illa enim ruffa erat. Adeo folidus erat unus ex his fructibus, quem per longiture de la coni de coni e que pediculo proxima, illa enim ruffa erat. dinem secare tentabat Clusius, ut frangeretur citius & in partes dissiliret quam scissuram admitteret. In confracti tamen particulis lanuginem quandam observabat, illi non valde dissimilem que in Nesi filiquis conspicitur. Dum recens est edulem esse affirmabat Abdala Guzarate oriundus.

CAP. XVIII.

De Gelseminis spuriis siliquosis.

1. Gelseminum Hederaceum Indicum Cornuti. Gelsem, Indicum maximum flore phaniceo Ferrar. Pseudo-apocynum Virginianum, aliis Gelseminum maximum Americanum flore phanices Park. Tecomaxochitl Mexicanis.

Ivaci & lignoso est fipite, ligno raro, sarmentoso, medulloso, colore pallido, corticeaspero, subnigro, multiplici, ut qui extimâ parte rimis hiulcus in plures fibras radicis speciem gerentes finditur, Vitis in modum. Rami undiquaque luxuriant, Sambuci more, medullà pleni, tenues, geniculati, herbacei [caulem plantæ tenuem, geniculatum, lentum atque erraticum tribuit Ferrarius] Folia utrino, adverfa ad genicula oriuntur, Sorbi inftar aut Mollis Clufii more divifa, fimilitérque ferrara, guftu initio fungorum, tandem fine morfu leviter ficcante. Septembri menlo in apicibus ramorum corymbus denfior apparet, puniceis quibusdam velut racemis in orbem circumactis; globuli illi sforum gemma sunt, qui sensim in calathos oblongos coloris punicei dilutioris extenduntur, formámque capiunt quam Digitalis Recentiorum [hulco officulo in quinque labella refupinato, imo ventre fubficico, medio turgidulo, cervice angulfiore: quibus defluxis, ex arido calyce *filiqua* porrigitur, in viridi fubrubens, digitum longa, ima parte fummaque tenuis, media turgens, infra fupraque intercurrente prominulo toro bipartita, *feminibus* gravis, ut in luteo Leucoio, minutis, rufis, membranaceis. Quanquam hac membrana tenuis involucro circumfepta, multiplicíque ferie propè innumerabilia circa nigrum & molle diffepimentum, lingula imagine interjectim, confertim confertéque constipantur. Ferrar.] Ederaceum appellamus quòd ad fingula internodia nascatur asperitas quadam, innumeris villis composita, qua proximo parieti aut admini-

culo, aut propè consitis arboribus adnectitur & tenacissimè adhæret, Hederæ instar, adeóque quanvis suapre naturâ caducum ad excelsa fastigia evadit. Cirri autem hi quibus adminicula apprehendit, non è toto corpore ut in Edera, fed ex unis geniculis oriuntur. Radix per humum fummam nentur, non comme tantum feritur, sed & avulsis ramulis. Namque tot initia radicum habere vide-tur quot nodos in quibus asperitates sibrosa quas diximus si humo mandentur radicum aliquando esformant.

2. Gelseminum stve Fasminum luteum odoratum. Virginianum scandens & semper virens Park.

E flipite propè terram mediocriter craffo, lignoso virgæ aliquot (Caules vocat autor noster) exoriuntur, in plures ramos se dividentes, supérque arbores proximas aut aliud quidvis obvium late expandentes: quibus ad intervalla brevia bina adnectuntur folia Myrtinorum amula, majufcula, glabra, inter se contraria, alia supra alia, quemadmodum in Syringa Arabica slore duplici, disla, glabra, inter le contraria, aila iupra aila, quemaumodum in syringa Arabica nore duplici, dilpofita. Flores tres quatulorve fimul in extremis ramulis, Gelfeminocrum nonnihil fimiles, è longo
tubo in quatuor angulos excuntes, non tamen in folia feu petala expanfi illorum infar, flavi,
odorati: quibus fuccedunt flique parvæ flavescentes, glabræ, paululum compresse voltongæ, per
longitudinem in medio divisæ seu bivalves; seminibus parvis, compressis, substitcis, altero extremo membranulis velut alatis, & in utroque filiquæ latere aliis supra alia arctè velut aggestis sen

E Virginia, ubi sponte oritur, in Angliam intulit Joannes Tradescantius senior.

CAP. XIX.

Arbor siliquosa Brasiliensis store campanulato. Quera-iba Brasiliensibus Marcgrav. & Pis.

Rbor cortice rugoso & gryseo, in ramis oppositos habens ramulos, & in his tria, quatuor aut quinque folia, in frondem congesta, pediculis suis tres circiter digitos longis innitentia, pallide viridia, figura Salviz, semi aut digitum longa, folida, & ad tactum dura. Florer fert flavos, duos digios longos, figura Campana, (upertils in quinque partes fectos, totidem intus framinulis brevibus, flavis, apiece pallidos gestantibus; ità ut arbor florens tota flava appareat, inftar arboris quam Lusitani vocant Pao d' arco: nam racematim congesti sunt slores, & arbores hæ pauca habent folia.

Flores sequitur siliqua longa & compressa, nullius usus.

Nascitur locis graminosis tam humidis, quam siccis, & floret mense Decembri. Cortex contulus & coctus oleum suppeditat ad vulnera sananda, itémque ad ulcera in tibiis aut Usus. aliis partibus efficacissimum.

CAP. XX.

De Arboribus nonnullis Kandel Indis dictis.

Rhores ha an Siliquofis, an Cucurbitiferis fructu corticoso annumeranda fint ambigimus.

1. Candel H. M. P. 6. T. 31. p. 57. Frutex Indicus ramis demissis radices agentibus se multi-plicans, fructu oblongo, terete, corticoso. H. M.

Frutex est hominis complexum implens, tantóque numero novos è flagellis prono pondere deflexis, terraque superficiei duntaxat leviter insertis velut stolones erumpentes, emittit stipites, ut ipflexis, terraque Iuperficie duntaxat levirer iniertis velut troiones erumpentes, emitut itipites, ut ipflam matrem difficillimè queas invenire. Ramounn geniculatorim lignum intus duritia firma, cor
tex cinericeus, intùs rubens, exteriis fulcus eft. Ipli autem rami, ut & furculi in conum faftigiati,
foliofo involucro tenerum germen involvente in fuperiori parte foliis abundant, inferiori deltiruntur. Felia gemella ordine decuffaro, petiolis longuifculis è viridi dilutis, interius carinatis, longa,
aculeata, denfa. folida, fuperficie utrăque praplană glabrăque; virore in refa parte penê fulco nitenti, in averfa dilutiore, è geniculis prodeunt, cofta media craffa, in prona folummodo eminens,
multas fubriles venulas intra ipfum folium fubeuntes, externe haud confpicias, relicto ad margiamen lumbulo, parellela ducha alt ablique, apperiora verfus fecurentes, prodeur. Scare fulveffuis se nem limbulo, parallelo ductu aft obliquo, anteriora versus decurrentes, producit. Sapor fylvestris & adstringens. Flores rosis proximi, è flavo rubicundi, duodecim petalis rigidioribus, oblongis, erecis, introrsum quodammodo contractis, ac duabus cuspidibus anterius eminentibus, ut & filamentis è croceo in fulcum vergentibus constantes in foliorum exortu prorumpunt. Plurima verò in medio croceo in fulcum vergentibus conitantes in foliorum exortu prorumpunt. Plarima vero in medio famina longis elatifa, apicibus è rufo albicantibus capitata confipiciuntur. Infliper languidà alben spullare su mubilico affirigens. Eorum calpa oblongus in duodena angustiora, acuminata, craffa, rigida divisus folia, ex parte viridis, ex parte rosaceus externè, internè exalbicans est. Gemma verò elonga, cut fidata, duo stamina inter foliorum unguiculos recondita si diviseris exhibent. Deciduis floribus successeus su finalmam longi, pollicem craffi, rotundi, clementer in acumen exeuntes, prope calicem craffiores, cortice spisso su filostico, carne intus alba & signosa, quodammodo fungosa, medula intermedia rubes; si quod facilè sit, frangas, intus vides pilis eminentibus levissimis candidis obsiros, germen velut surculum foliaceum viridem continentes. Hi si in terram arenosam decidant LIIIIII

Locue

Vires & Vlus.

Locus.

Vires.

Locus.

I ceus. Vires &

Ujus.

ut cuspis inhareat, aculeo in commissura soluto, mox radices agunt, & in plantas adolescunt. Terra falla & arenola huic arborum generi apta, unde in ripis fallorum lacuum cæterísque locis paludofis, præsertim Cochin, frequens est. A bimatu fert maxima parte anni fructum, flores autemsemper: quinquagenaria moritur.

Radices lineorum inferviunt tineturis, ut folia agrorum stercorationi. Cortex quo utuntur coriàrii & lotrices ad vestes purgandas, si ex oleo teratur donec crassitudo sordium fiat, illitu finit artuum lassitudines. At lacte & buryro recente exceptus, opitulatur ex hepate albo (ut vulgus looni

amat) læsis.

2. Kavil-Kandel seu Kanil Kandel. Candela arbor floribus in codem pediculo ternis, fructu anou-

н. м. Arbuscula est cum præcedente plane conveniens, nisi quod altitudine ternos superet homines. neque in tot dividatur ftipites. Folia figura prorsus eadem aft longe minora, adeo ut quatuor aut quinque demum pollicum fint, petiolis minoribus imponuntur. Flores è calyce octo laciniis, qua quinque denium ponteum me, postos iniciales foliorum exortus terni, raritis bini pediculo inremanentes le retro nectunt præsito, cantout, hapfa tombolina derni, famis som pesticion in nixi prodeunt, octo etiam habentes acuminata petala, famina exalibida, rubris exorata apicibus. Fructus præcedenti per omna idem, excepto quòd digiti minoris latitudine craffitiéque fint, teneriores cortice viridi, vetuftiores è rubro cœrulei. Loca uliginofa valdè defiderat, frequens ideóque in Portea alissque locis. Annotina fructifera fertur, ut & 50 implere annos. Decidui fructus ut in Kandel eodem modo se irradicant.

Teneriores in eduliis funt; Caril in sole exsiccati etiam cum nucis nucleo eduntur. Cortex autem in sero lactis decoctus intestinorum tormina, dolores flatusque tollit. Huic ut & fructibus affusus Peladambu succus, oleum Marotti in vulnerarium unguentum coquuntur. Eidem si cortices minutulæ nucis Indicæ, ac viridi arescæ fructui additi contrissque ex aqua decoquantur pura, aphihis.

fi os ea alluatur, apiùs medentur,

3. Pee-Kandel H. M. P. 6. T. 34. p. 61. Candela Indica fructu longiore & crassiore, slore terra. petalo. H. M.

Proximè descriptarum species est, pluribus stipitibus fruticescens, trium hominum longitudine. Folia, quæ ni majora craffioráque effent, mox enarratarum poterant videri, prona parte dilutiora, inter rigrantia, craffis, è viridi albicantibus appendentia pedunculis, costà perquam crafsà atque eminente donantur: Sapor adstringens. Flores è calyce craffo rigido, quater, infecto bini & bini erumpentes, candidi, postea tamen rubescentes, curto rubentéque pediculo communi virenti inferuntur: constant hi quatuor, ex oblongo angultis, cufpidatis, circa oras lanuginofis, hirlutifque petalis in calyce farina alba quafi consperiis. Apicibus verò duodecim, decem, novem, rariffime undecim, elevatis, acuminatis, luteis, breviffimis faminalis infiftentibus, medium unà cum globulo fœtus primordiumcontinente occupantibus. Odor quamvis debilis non equidem ingratus. Fructus oblongiores cateris, longitudine enim duas, vel saltem sesqui-spithamam excedunt, crassioresq, sunt, præsertim circa apicem leviter fastigiatum. Teneriores virent, dein una ex parte cortice rubescente, capitulo crasso, oblongo angustóque sunt collo, cui mediante articulatione fructus alligantur; intra orificium sum furculum foliaceum exiguum, aculeatum rubrum, qui ex fructus procedit umbilico, recondentes, Eodem modo ut in aliis Kandel decidui fructus fe folo irradicant.

Ad Cochin ac Cranganoor copiosa est. Viribus cum proximè descripta convenit.

4. Tsjerou-Kandel H. M. P. 6. T. 35. p. 63. Candela Indica humilior flore exalbido pentaper talo, fructu majore.

Hujus intra septem pedes consistit longitudo. Folia gemina opposita brevibus pedunculis inhærent, planè quod ad texturam eadem [pracedenti] nili quòd longiora, orifque funt rotundis. Flores exalbid quina perala craffa, rigidiufcula ftella in modum expanduntur; quorum ex interfitiis qu merofa, nivea, productiora, fuscis capitibus nodulara, filamentis crispis & candentibus concomitata erumpunt framina, quibus adest bifidus candens frylus: odor non ingratus sed debilior est. Fructus funt simillimi Pee-Candel.

Salsa petit loca aquosáque. In Paroe alissque locis plurima est.

Lignum combustioni inservit; cortex verò cum exsiccato Zinzibere aut Piperi longo, tripali vocant indigenæ, & aqua Rosarum tritus diabetem curat.

5. Pou Kandel H. M. P.6. T. 36. p.65. Candela Indica floribus pentapetalis odoratif. fructu minore incurvo.

Priorum simillima, altitudine duorum hominum est, paucioribus stirpibus è radice protuberans. Folia cum fingula, tum gemina rubris brevibusque adnata petiolis, caterorum formam & texturam habent, excepto quod oris plane sint rotundis. Flores præ cateris teneri, candicantes, pentapetali, conjunctim è pedunculis gracilibus, è viridi dilutis dependent, foliis retro se flectentibus. Stamina quina, candida, apicibus grandiusculis, ex albo cinereis, striatis parumper & intortis, una cum style niveo acuto prodeunt. Ob gratiffimum odorem pluris veneunt. Frudus combinati eandem cum cateris habent formam, quamvis paulò funt minores, levitérque incurvati, & in acumen desi-

Per totum Malabaricum regnum copiosè provenit. Frutici longavo semper flores sunt, quibus Gentiles Corinbins dicti utuntur. Medicos non habet usus. 6. Kada 6. Kada-Kandel H. M. P. 6. T. 37. p. 67.

Frutex hic ramos habet è fusco atros: Folia crassa, glabra, oblonga, anterius leviter simuosa, rariusque incila, alternatim ramos ambientia, costà media nullas conspicuas fundente venas, subrus obducuntur. Flores quatuor, quinquéve foliorum, candidi, Hyacinthino more, propriis innitentes surculis, stamina quinque albula, rufis donata capitibus, è foliorum interstitiis erumpentia, & Stylum habent viridiusculum. Floribus insequentes deciduis virides, oblongi fructus sunt, utring, perblani, duri. filamentis ligneis pertexti, virentem habentes medullam, in flore verò calyces constituentes.

Arenofum diligit folum. Circa Warapoli, quamvis & aliis in locis, multa est.

Ignotarum habetur virium.

Lib. XXXI.

CAP. XXI.

Arbor Mexiocana fructu Castaneae coccisera C.B. Daburi Clus. ex. l. 3. c. 19. Bixa Oviedi cjust. ex. l. 3. c. 20. J.B. l. 13. Urucu Brasiliensshus Marcgr. Pilo. e qua sit tinstura Orellana dicta. Arbor sinium regundorum Scaligeri. Achioti Hernandez. Orleana seu Orellana folliculis lappaceis Herman. The Maucalt, og Roucou-tree.

Frutex est arborescens, [Mali Medicæ magnitudine Hern.] ligno albo instar Corvli, cortice fusco. Folia habet alternatim polita, in pediculis tres, quatuor aut quinque digitos longis, etiam brevioribus, oblonga, mucronata, cordis ut pingitur figura, quinque, fex, etiam decem & duodecim digitos longa, nervo fecundum longitudinem, & venis obliquis inferius prominentibus prædita, læte viridia.

Ad extremitatem ramorum in brevibus pediculis multi enafcuntur flores, in uvæ figuram disposici, quilibet magnitudine Rofas, quinque folis constans, albis incarnato dilutis: In medio ingens numerus staminulorum luteorum, apicibus purpureis. Vix sensibilem aliquem habet odorem.

Florem sequitur fructus, nimirum siliqua, Myrobalani, oblongi forma, seu pyramidali rotunda. duos aut tres digitos longa, magnitudine Pruni [quatuor modicis diftincta angulis, quæ secundum longitudinem discurrunt Hern, I quæ immatura virescit exterius, matura rufescit, estque tota hispida ob fila quæ habet prominentia, fed non aculeata. In qualibet filiqua ultra 30 aut 40 grana, fuo quodque pediculo innitentia continentur, figura conica acuta, aut exigni Pifi, at in duobus lateribus quafi digito compressa. Granorum color infigniter miniatus & splendescens, atque tali succo madens, ità ut ad tactum inficiat manus egregio miniato colore. Grana recentia mollia funt, instar granorum Pomi, quodlibet exterius punctulo argenteo notatum. Siliqua matura sponte se aperit. Grana siccata evadunt obscurò rubra; nihilominus tamen ut ante tincturam continent; & recentia five ficcata usurpari possunt Trita simpliciter in aqua simplici seu stillatitia egregiam dant tincturam miniatam, que pota per se prodest contra varia venena, & est boni saporis, subamara & quid aromatici fapiens. Collecta in maffam cogitur, sphærulæque & tabellæ in multos annos durabiles indè conficiuntur, & in Europam transmittuntur. Cum urina mixta tam pertinaci colore tingit lineos pannos, ut in posterum elui non possit. Magisterium etiam inde, more Coralli, praeparant, & in usus reservant. Brafilienses patinas suas & lagenas è Cucurbitarum corticibus factas hac tinctura exteriùs tingunt.

Radix cocta cum carne Gallinacea vel alia tingit inftar Croci optimi, & bonum faporem illi

Barbari maximi faciunt hanc arborem, eámque colunt circa tuguria fua: Viret toto anno, fructum autem fert Vere: & tum materies ejus cædi solet, quæ utilis est ad ignem eliciendum instar Silicis, confricando inter se. Hujus proprietaris & usus ligni mentionem sactam invenio à D. Rochefort in Hist. Insularum Antillarum, & D. Hughes in Medico Americano.

Cortex idoneus est ad funes & rudentes, qua robustiores sunt Cannabinis,

Tinctura cum aliqua aqua ejusdem temperatura hausta aut foris adhibita mitigat astus febriles, fiftit sanguinolentas dejectiones, discutit tumores & abscessus, quapropter commode missetur potionibus refrigerantibus, atque etiam cibis.

Miscetur etiam delicatæ potioni è Cacao, Chocolata dictæ, ad refrigerandum & bonum colorem atque saporem illi conciliandum, efficitque nè quavis quantitate hausta noceat : illius quippe ope facilè digeritur fine ulla craditate. Mitigat dolores dentium à calida caufa natos, promoyet urinam.

Tincturam è fructu faciunt hoc modo, Sumunt grana benè matura, caque infundunt aque calidæ, & ex fubfidentia tabellas conficiunt.

Observandum tamen (inquit 70, de Laet.) duplicem tincturam ad nos afferri: Unam simplicem & perfectiffimam, coccineam, cujus ufus est ad fucum fæminarum, [infulani etiam Americani corpora sua ea inungunt elegantia causa & ad Bellum ituri ut terribiliores, hostibus videantur I alteram cum Refina mixtam, & in magnos globos coactam, cui & credo fuccum radicis admixtum; tingit enim croceo colore magis quàm miniato.

Granum parvum figura & colore Urucu non multum diffimile ex infula Barbados Nottæ nomine ad nos defertur, quo in panes coacto tinctores utuntur pro pannis colore Limonis inficiendis.

L1111111 2

CAP.

1771

B.ocus.

l'ires.

CAP. XXII.

Mangle Pyri foliis, cum filiquis longis, Ficui Indica affinis J.B. Mangues seu Mangles tertia species Guaparaiba dicta Pilon. Paretuvier Rochetort. The Mangrobe Tre.

Rbbr est inter eas quæ in Oʻzcidentali India vulgariter nascuntur, selectissima, tum ad ædificiorum fabricas, tum ad reliqua fabrilia. Crescit uliginosis locis, litore maris, salsuginosílque fluminum & torrentium in mare delabentium ripis. Folia habet majoribus Pyri nosique muminum controlle de la constitución de la mutiti veens Jecunium annuament, sac experiment representation of the state of the penuria vescuntur. Etenim licet affiara fit, salubrem tamen cibum esse ferunt. Ego tamen (inouit Oviedus apud Cluf, in exot.) ab ejus efu in morbum incidi, tameth adeò dedicatus non fim. quir Cyricius apuro Citi. In 1807, 2007 and proposition of the control of the con gustabam; sed Brutorum animantium & sylvestrium hominum potius cibus dicendus videtur. Fru-Aus decidens Cancrorum terrestrium potius quam hominum est pabulum] Admiranda autem ejus etus decidens Cartonum controllario de la controllario della controllario de la controllario de la controllario de la controllario della controllario della controllario della controlla reliquarum arborum inftar habet, frequentibus etiam aliis craftioribus & tenuioribus arbonus sesse ad aquam demittentibus, aut sub terra aut arena radices figentibus pradita est: qui ubi apprehendean aquam definitions, and no terra and a stress professions on minus firmiter harent quam primarius arboris truncus, fic ut ex multis caudicibus firmit connexis videatur arbor. Lignum arboris eft grave, solidum, & corticem habet brumnum, qui coriis præparandis & densandis inservit, Quercini loco. Nam Quercuum in hifce terris nullus est proventus.

Radix arboris, quæ mollis est & humida, fissa & tosta, calida puncturæ venenatæ utriusque piscis Nigui applicata, ejus dolores sedar, & membrum læsum restieunt, licet prima fronte dolores exasperet. Magnum sanè rentedium est, & à piscatoribus primò inventum nobisque traditum. C. Bauhinus qui aliàs non parcus esse solet in speciebus multiplicandis hanc arborem resett ad

Ficum illam celebrem Indicam Arbor de Rays dictam. Verum non hoc proprium est uni dunta-xat arboris speciei funiculis in terram demiss & radices agentibus se multiplicare, sed pluribus commune, ut v.g. duabus tribusve Ficus Indicas speciebus, huic arbori, Sedo arborescenti, Kaide,&c.

Cereiba Brasslein, in quibus Marcgrav. Mangue seu Mangles prima species Pison. Arbor Brassliana foliis Salicis, in quibus Sal concrescit, storibus tetrapetalis.

Arbor instar Salicis pumilæ, tali ligno, ejus denique figuræ, foliis itidem fimilibus, sed vaulò craffioribus: Folia autem directe fibi invicem opposita habet: in extremitatibus autem ramulorum, inter tria, quatuor & interdum duo folia, duo proveniunt pediculi, quilibet tres, quatuor aut quinque flosculos habentes congestos, ex albo dilute flavescentes, tetrapetalos cum quatuor in medio sa minulis nigris furrectis, mellei odoris.

Folia hujus arboris lucente Sole falem albiffimum continent in fua superficie, quando verò cœlum nubilum est, aut tempus nocturnum, sal dissolvitur & instar roris adhæret, interdiu autem siccus & albiffimus digitis detergi potest: ac tantum ex duobus vel tribus foliis haberi potest quantum jusculo saliendo sufficiat.

2. Cereibuna, Mangue, 2. Species Pison.

Nec radices in terram agit, nec tam tortuolo flexu luxuriat. Folio est crasso, glabro, rotundo, dilutè viridi; flore albicante; exiguo fructu & valdè amaro, nucis Avellanæ magnitudine, quocum Palumbi & cæteræ volucres defectu melioris alimenti fese ingurgitarunt, earum caro adeò amarescit, ut vix esculenta sit. Cortice existit rubro, ex quo Rhois coriaria, Europea hand inferior, conficitur. Piscatoribus quoque ad retia tingenda in quotidiano usu est.

SECTIO

SECTIO QUINTA.

Lib. XXXI.

Lobos seu Siliquas quasdam quarum arbores minus cognitæ, necdum, quod sciam. descriptæ sunt continens.

CAP. I.

De Lobis Brasilianis * Clusii.

* Exot, lib. 3; cap. I.

t. Lobus Brasilianus ingens Clus. Siliqua Acaciæ forma J. B. Arbor siliquosa fuglandis folio Brasiliana C. B.

Cluf. Racella est arbor, in Brafilia nascens, Juglandis foliis prædita, fructum in lobis aut filiquis gerens, articulatim distinctis instar filiquarum Acacia, fingulorum articulorum etiam megerens, articulatini uninicis initar iniquaturi Acades, iniquorum articulatini cumente, quo viz. femen continetur. Erat is quem deferipiti Clufius, 2) pedes Romanos longus, quatuor uncias (ubi latitudo major) latus, arque planus, initar prædictarum filiquarum Acaciæ, cineraceo quodammodo colore præditus, qui tamen ante maturitatem lectus fuiffe videbatur, nam femina contracta & rugofa erant, orbiculari paene figura, Nuci Vomicæ non valde diffimilia, utr, nam femina contracta & rugofa erant, orbiculari paene figura, Nuci Vomicæ non valde diffimilia, quodam vestigio impresso ea parte qua lobo adhæserant, coloris ex albo rufuscentis. Semen matuquo coloris est spadicei seu leucophæi splendentis, diametro sescunciali, crassitie semunciali. Mus. R. S. Non probat filiquas à Bauhino articulatas dici D. Grevius, sed potius inter semina isthmis interceptas, numerandas censer.

Lobus Brasilianus crassus bumidus, Citris semine J.B. Arbor siliquosa Brasiliana lobo latissimo C.B. Lobus Brasilianus alius * Clus.

* Exot. lib. 3.

Duos hujus generis lobos habuit Clufius, Alter octo unciarum longitudinem habebat, z1 latitudinem, planus, dorso gibbero & alvo craffioribus & magis tumentibus ipso meditullio, quia fortè ad plenam maturitatem nondum pervenerat quum legeretur. Spiffitas tamen dorfi & alvi à lacunarum in quibus semen latuerat cavo uncia unius, materie adprime fungosa constans; lacuna binas uncias longæ, numero decem; in quibus semen quasi quadrangulare, unciam longum, obliquè fitum. Lobi color externè ex fusco cineraceus.

Alter longè minor crat, colore ex fusco rubescente foris præditus, qui per medium sectus octo duntaxat lacunas oftendebat, in quibus semen impersectum, Citrii mali semini non valde diffimile.

Uterque lobus è Brafilia allatus, & in præalta arbore natus.

3. Arbor siliquosa Guinensis lobo spadiceo fusco C.B. Magnus lobus ex Guinea Cluss. Lobus magnus ex Guinea fatidus cum granis Arboris Judae J.B.

Valdè planus erat hic lobus pro amplitudinis ejus ratione, nam cum decem uncias longu; effet, & trium unciarum vel ampliorem latitudinem haberet, vix quadrantis uncia erat ejus craffitudo; maturum tamen fuilfe lemma in eo reperta evincebant. Lento autem & veluti cutaceo cortice constabat, ex spadiceo fusci coloris, frequentissimis venis ab infima filiquæ parte ex pediculo dependente sursum & in latera utrinque sparsis prædito atque quodammodo ornato: medullam sive pulpam continebat pallescentem, satis gravis odoris & caput etiam ferientis, imo cerebrum offendentis, quâ involvebantur aliquot grana dura, ex spadiceo susca, non valde diffimilia granis quæ in Arboris Judæ lobis reperiuntur.

Incolæ illius regionis in qua nakcitur grana fructu comprehenía in pollinem comminuum, quo Ujiki ad vulnera curanda utuntur, intra corpus verò non affumenda funt quia perniciosa.

CAP. II.

Lobus quadrangularis magnus granis Lenticulæ nigris J.B. Arbor filiquosa lobo quadrangulo susco C.B. Lobus peregrinus quadrangularis Clus.

Obus hic quadrangularis erat formæ, septem uncias longus, pæne binas latus, prominentibus & protuberantibus quodammodo in acumen dorso & ventre, ac longo utrinque sulco à capite ad infimum lobum laterales alas superante, ejus color suscus & splendens. Continebat autem hic lobus in media spina aliquot semina, horum unicum nigro & splendente cortice tectum erat, Lenticulæ ferè magnitudine, cui suberat alba membrana viridem pulpam continens non insuavem, sed instar nuclei Pistaciorum, servidiore tamen sapore. Ipsa lobi ala intus inanes, nihilominus ubi circa sulcos intumescebant, succo quodam dulci, qualis pane Ceratiorum, præditæ esse deprehendebantur.

Lillill 3

Lib. XXXI.

CAP. III.

De Phaseolo Coles dicto.

1. Arbor siliquosa Africana, folio fere Pyri semine Fabaceo C.B. Phaseolus V. peregrinus seve Phaseolus Coles Clus. Coles Cacao sormani quedammedo referens, externa parte rugosus coniger J.B. item Cola fructus ad sitim ejusdem lib. 2. cap. 26.

Oles (inquit Tobias Roelfius apud Clufium) fructus arboreus est: huicque arbori folia func Oles (inique 10018 Accounts apar.)

Friebus Boonæ majoris five Fabæ noftratis fimilitudinem geri, nifi quod filiquæ Boons Phafeolífve longiores majoréfque funt & colore candidæ, in quibus # Exot. lib. 2. funt quatuor aut quinque semina seu sabæ: harum fingulæ suo putamine albo suerunt tectæ; quo ablato interior fruetus pars ex rubicundo colore purpurascit, cinnabarísque ac minii colorem habet: Facile etiam decorticatus fructus in duas semisses sponte finditur, uti nostrates fabæ. Coles fructus exiccatus valdè durus ac solidus est, ut mirum sit quod referant stomacho conducere, & quemlihet potum magis sapidum fieri præmanso Coles fructu. Sumunt autem hos fructus Africæ incolæ in tractu juxta Promontorium viride semper jejuni, perferuntque, ut perhibent jejunium, toto die ubi tres aut quatuor ederint.

Fructus hic, observante Clusio, Cacao formam quodammodo referebat: magnitudine unciali ant minore, saporis non ingrati & adstrictionis participe: gravis porro erat & in aquam injectus subsi-

Ex descriptione nomine & effectu sitim extinguendi apparet Cola fructum ad sitim J. B. huic eundem effe.

2. Coles fructus alius similis, niger, splendens cum macula subruffa J. B.

Cum Coles (inquit Clusius) quandam affinitatem habere videbatur hic fructus, sescunciam Iongus, femunciam latus, dorfo tamen latiore, rugofus aliquantulum & fatis levis, folicius evis, loicius carus, nec in binas partes dividuus, niger, fplendens, fubrufă maculâ fatis amplâ præditus, ea parte quâ putamini adhærebat: lobo enim vel faltem aliquo cortice tectus fuifie videbatur.

* Exot. lib. 2. cap. 14.

cap. 7:

3. Fruttus peregrinus ex Bengala * Cluf. J.B. oblongus cineraceus rugosus & gibbosus C.B.

Quinque pæne uncias erat longus, totidem ambitu complectens una parte gibberofus, rugofo & inaquali cortice conftans, satis crasso, duro & lignoso, cineracei ex fusco coloris, qui binas nuces, maquan contre continuis, iaux stains, uno congruedo continuo control qui onia indice five verius nucleos continuisfe videbatur, eòfque uncialis longitudinis, in quaturo partes dividuos, valdè duros, coloris ex fusco subruffi, saporis adstringentis & linguam exiccantis, post aliquod tamen temporis intervallum non ingrati, sed vires reficientis & fitim sedantis, quo in usu apud indigenas esse mihi facilè persuaserim; certè & substantia & colore & sapore plurimum accedere videbatur ad fructum Coles.

CAP. IV.

Lobi membranacei.

Lobus cortice cartilagineo rugoso fusco, duplici crista sinuosa donatus C. B. Lobus cartilagineus ex insula Mauritii phaseolo seve Faba nigra J. B. Tom. 2. p. 272.

Uos hujus generis lobos nactus est Clusius: Erant illi diversæ quidem longitudinis, æquacos nuns genera nosos nacras de Carllo, fed cartilaginoso potius cortice tecti, brevi nua la lanugine obducto, quam adhuc retinebat in lacunis, ubi attrita & deterfa non fuerat, supernâ & infernâ parte duplici crista sinuosa & semunciam ferè lata à pediculo ad mucronem usque Iobi producta prædito: Phaseolos autem continebant pænè unciam latos, orbicularis formæ, non tumentes tamen in medio, sed depressos, quia plenam maturitatem non erant adepti, in ambitu undequaque ferè veluti annulo cinctos, ut plerique fimiles Phaseoli, valdè duros & nigros, nucleo tamen albo præditos, quo recenti vesci licuisset, quia non erat ingrati saporis. Istorum autem loborum unus quaternas uncias longus erat, trésque Phaseolos continuerat; alter ternas duntaxat, & binos Phaseolos habuerat: uterque autem binas pæne uncias latus.

2. Lobus peregrinus carrilagineus, Phaseolo ex puniceo nigro, tanquam annulo cincto J. B. peregrinus cartilagineus Chuf.

Quatuor uncias cum semisse longus erat hic lobus, binas aut paulò amplius latus, cartilagineo potius quam duro & lignoso cortice constans, dorso infignito duplici veluti crista cartilaginea & sinuosa, ad extremum ulque lobum protenla: rugosus autem erat cortex, & coloris nigri verius quam fusci: licet porro ea longitudine effet præditus, tres tamen phaseolos duntaxat continebat, orbicularis formæ, media parte aliquantum tumentes circiter unciam latos, in ambitu fere undequaque tanquam annulo cinctos, valde duros & ex puniceo nigros. C. Bauhinus

C. Bauhinus hunc Lobum & præcedentes ad idem caput reducit, nec ego abnuerim. Macouna species esse videntur, & Leguminis scandentis non arboris fructus.

2. Fructus subrotundus durus, eleganter rubens C. B. Fructus peregrinus 10, Mates nomine acce-

* Exot. lib. 2. cap. 30.

Caffix folutiva aut Ceratiorum semen magnitudine aquabat, cui etiam forma satis respondebat. nimidum tamen aliquantulum & colore differens, qui in hoc egregie ruber erat, ut in Oxyacantha vulg, fructu, folidus, durus atque in aqua subsidens & imum petens. Siliqua aut lobo aliquo inclusum fuisse verisimile est.

4. Lobus cortice membranaceo, atro, tumido C. B. niger primus tumidus * Clus. Fruetus est Tsia- * Exot. lib. 3. pangam H. M.

Binas uncias longus erat, junam latus, prorsus atri coloris, tumidus instar lobi Ciceris, nec forma valde illi abfimilis, major tamen, membranaceo cortice fatis duro conftans, qui præ ficcitate dehiscebat & convolvebatur, quemadmodum pane leguminum lobi, semináque continebat bina aut terna, nigra, circinatæ ferè rotunditatis, plana tamen (quod mirum in adeò tumido lobo) formâ non multum diffimili articulis Lobi Acacia, non adeò tamen turgentia in medio, tenui admodum membrana tecta, caque etiam nigra.

5. Lobus membranaceus atro-spadiceus; planus Guinensis C.B. niger 2. planus * Clus. * Exot. lib. 2 cap. 16.

Hic lobus omnino planus erat, alioqui valde fimilis præcedenti, binarum etenim unciarum longitudinem habebat, unius latitudinem, extremitas paulo latior erat, color ex atro spadiceus.

6. Lobus membranaceus planus niver 1. B.

Omnino planus erat, alioqui forma valde fimilis Lobo quadrangulari Clus. Binarum unciarum longitudinem habebat, unius latitudinem. Extremitas paulò latior erat, color ex atro foadiceus. E Guinea delatus est.

Hos lobos arborum fructus esse conjectatur D. Grevius in Descript. Mus. R. S. p. 214. ut & quartam speciem quam ibidem describit Fructus quadrati alterius lobi titulo, 13 unc. longam, una extremitate 12 unc. latam, altera unciam tantum, semunciam in medio crassam, ubi utrinque intumescit. Duo margines oppositi convexi, reliqui duo concavi, glabram & ex spadiceo nigrican-

CAP. V.

Lobi Miscellanei.

1. Lobus quadrangularis Clusii Exot. l. 2. c. 17. C. B.

Obus hic quadrangularis est, quatuor craffioribus & eminentioribus nervis præditus, qua-drantem longus, & circiter semunciam craffus, cortice satis denso pro legumine præditus, eóque oblique firiato, coloris ex fusco fuliginosi, septena grana continente quadrangula, in binas partes aliorum leguminum instar dividua, que vetustate duritiem contraxerant.

2. Lobus oblongus aromaticus Cluf. qui est fructus Balsami Peruviani arboris Cluf. cur. post. Lobus aromaticus subfuscus, Terebinthi corniculis similis C. B. item Balsamum Americanum ejuschem. Lobus longus Aromaticus, odore fere Belzuini J. B.

Quinos senosve hujus generis lobos à Morgano habuit Clusius, qui variæ erant magnitudinis, nonnulli sex duntaxat digitos longi, alii septem, quidam etiam octo uncias longitudine superabant, nonnuli lex duntaxi diguos iongi, am reprent, quitam estant octo inicias iongatume imperatoria, finguli vix femunciam erant lati, omnes teretes & rugofi, fubiulci coloris, ea parte que pediculo inhaferant nonnihil recurvi, extima parte obtula, breviter forma non valde diffimiles quibuldam teretibus & oblongis corniculis que in Terebinthi arbufculis oblervantur, qui aperti (in binas enim partes æquales secundum longitudinem aliorum loborum instar dividebantur) nihil continere deprehendebantur quam tenuem quendam pollinem nigrum & splendentem, tenaciter interiori lobi parti inharentem, odoris ferè Belzuini initio, fed fiquis naribus admoveret capitis gravedinem in-

Hujusmodi fructum polline albido refertum vidi in Museo D. Gulielmi Courtine.

3. Siliqua Thymiamatis odore J. B.

Cum J. Bauhinus hanc eandem esse cum præcedente facile sibi persuaderi patiatur, non est cur nos de ea laboremus. Cava erat & plena minimis feminibus, minoribus quam Peti, nigris, splendentibus, sub dentibus stridentibus. Reliquam descriptionem vide apud * J. Bauhinum.

* Tom. 1. P.2. p. 439

4. Siliqua

4. Siliqua longa cinericea granis Coluteæ C.B. Siliqua Semine Coluteæ Clus. I.B.

Dabat Paludanus Clufio filiquam tres uncias longam [licet interdum brevior reperiatur] fatis gracilem, rugofam & inacqualem, cineracea cute conftantem, qua fecundum longitudinem in binas partes dehiscebat, multa grana continens, plana, dura, Colutez granorum ferè amula.

*Exat./.2.c.22

1776

5. Fruelus compressas quadrangulus, venis candicantibus & nigricantibus ut Coles fruetus distinctus C. B. Fr. 6. Parduyni * Clul.

Hie nudus omnino & varia forma erat, quem lobo inclusum fuisse arbitrabatur Clusus: Etenim nonnulli plani erant, & quasi quadranguli, alii oblongiores, & altera parte obtusi, edvero qua se mutuo contigerant compressi, omnes tamen floris rugosi, nigricantes, & candicantibus quibusdam venis distincti, in binas partes dividui, ut reliqua legumina. Substantia autem interior subsusca & solida, & ejus sapor etiam affringens perinde ac fructus Coles superiùs descriptus.

#Exot 1.2.c.21.

Ulus.

6. Orucoria fructus filiquosus J.B. Orucoria fructus arboris Furuwæ * Clus.

7. B. Siliquam refert majorem, craffiusculam, compressam, sescunciam longam, unciam ferè latam, siliquam refert majorem, craffiusculam, compressam, sescunciam longam, unciam ferè latam, siliquam refert majorem, craffiusculam, compressam, sescunciam longam, unciam ferè latam, siliquam refert majorem, craffiusculam, compressam, sescunciam longam, unciam ferè latam, sescunciam longam, sescunci Sinquani recett intapient, ciantitudini, compensaria necessaria della distributa di ficilitaria di ficilitaria partimi, partimi autem fibridicam, urinque multis majoribus 8 minoribus, partim ad latera recetà decurrentibus fulcis, partim ad Silique incurvee ductum oblique difperfis: petiolum gent exiguum, teretem atque fuscum, Siliquam totam sustinentem, à parte petioli superiore pergendo deorfum, latiusculam, unciamque ferè longam impressionem obtinet: quæ dein rursus in ascensu suorumi, tettucumun uncampa oce estatematur. Partis exterioris circuitus plulquam femicircularis perioris partis gibberofa: rotundatur & attenuatur. Partis exterioris circuitus plulquam femicircularis in ambitu, magis quam tres uncias longus eft, latiulculus, atque in medio nervum inharentem fortitur, qui si evellatur siliquam in duas partes æquales dividit atque sejungit : Concussa seminis inus latentis manifestum præbet sonitu argumentum. Siliqua vero isthæc aliquid similitudinis habet cum filiqua Senæ. Dum aperiretur facile fectioni cedebat, intus verò substantiam filiqua, spissantiati, utrinque exhibebat & durinfculam, unicum tantum nucleum Phafeolum æmulantem, compressium tamen continebat, lavi tenuíque tunica rugofa investitum, colore aliquo modoviolaceo imbutum, fuperat pulpa duriuscula, albicans, quæ nobis nonnullam dulcedinem gustando imprimere videbatur, Fructûs contufivel confracti fuccum in vulnera inftillare feruntur Indi Wiapock incolæ adea con-

folidanda.

7. Siliqua oblonga cinericea granis Coluteæ C.B. Fructus 12. cap. 20. lib. 2. Exot. Clus.

Siliqua isthac tres uncias longa erat, licet interdum brevior reperiatur, satis gracilis, rugosa & inaqualis, cineracea cute constans, qua secundum longitudinem in binas partes dehiscebat, multa grana continens, plana, dura, Coluteæ granorum ferè æmula.

8. Lobus fibrosus brevis Mus. R.S. Fructus reticulato corio Besler.

Tres proxime uncias longus est, 13 latus, unciam fere crassus, valde fibrosus & flexura rentens, tenui & valde lavi membrana intus obductus, cavitas interna unica est, & non dissepta aut in cellas divisa; unde apparet unico intus nucleo peramplo repletam fuisse.

CAP. VI.

Fabæ purgatrices & affines.

1. Faba five Phaseoli purgantes Park. Phaseoli purgatrices Ger. Phaseolus Novi Orbis, sive Faba purgans latissima cordis figura * J.B. Faba purgatrix latissima ex insula D. Thoma C.B.

* Tom. 2. lib.17. p. 276.

VI Ujus generis varia magnitudinis habuit J. Bauhinus. Alias unciarum duarum latitudine, alias sescunciali, utrasque orbiculatas fere, latiores tamen paulò, ubi finus parvus qua siliqua adhasferunt çavas, digiti fere crassitudine, modice compressas, spadiceo, duro striato & lucente cortice intectas. Quod intus continetur, teste Clusio, album, firmum & induas partes natură sectile, sapore primum quali fere sunt omnia legumina, sed illico linguam mordicante & acri, quo fit, ni fallor, ut purgandi facultate fint præditæ.

Hujus lobi icon ad Clufium miffus quinque duntaxat unciarum longitudinem habebat, binarum latitudinem. Duro autem crassoque cortice lobus constabat, colorssque erat ex cineraceo susci, de crasso pediculo pendens. Binos phaseolos solummodo continuisse videbatur. Horumalter, ad Clusum cum icone missus, binas uncias latus erat, sescun iam longus, sumpta ab hilo quo lobo adhaserat ad infimum fructum meníura, planus, medio tamen aliquantum extuberans lavis, coloris nigri & splendentis, quia persectam maturitatem adeptus erat, alias ex susco spadicei : plerique omnes quos vidit Clufius, cordis ut vulgò pingitur formam habebant, hoc est, ea parte qua lobo adhæserant pau-Inlum erant cavi, atque propter hanc formam, & quia in infula S. Thomae nascuntur cor S. Thomae à quibusdam appellantur.

Fabarum purgatricium solum fertile Carthago, Nomen Dei & insula D. Thoma dicta.

Caterum (ut Monardes pracipit) pellicula illa tenuis qua per medium illas interfecat, & caparum Vires. tuniculam exteriorem amulatur cum cortica abicienda oft, alioqui tanta vehementia iuperne & inferne purgant, ut in vitæ descrimen sumentem conjuciant. Assandæ deinde sunt ut illarum acrimonia infringatur, deinde in pulverem comminuenda. Datur hic pulvis vino aut faccharo exceptus ad cochleareunum, deinde hauftus vini sümitur. Apud Indos hoc medicamentum celebre est ob fumendi facilitatem: nam fine molestia bilem, pituitam & crassos humores multo lenius & facilius quam Avellanæ catharticæ aut Pinei nuclei cathartici purgat. Datur in febribus diuturnis, coli doloribus & intellinorum morbis. Dolis à quaternario numero ad fenarium, pluriumve aut pauciorum pro ægri viribus.

Hujus varietarem longiorein describit J. Batthinus quæ ab hilo, quod eminentius est. nec sinum facit, ad oppolitam partem 25 pollices lata erat, longitudo duarum erat unciarum fic ut ab orbiculata superiorum figura non parumi desciscat; color spadiceus dilutior, subricitas & nitor, ut videtur.

major, crafficles par.

2. Phaseolus peregrinas magnas, coloris Castanea cum magno hilo lavis J. B. Phas. 3. Nigritarum Cluf. Exot. lib. 3. cap. 11.

Silquæ iis fimiles funt quæ à Lobelio pinguntur *Phaseoli Brasiliani*. Clusii nomine, a Brasiliano tamen & purgatrice Faba diversa grana continentes, hac enim minora, illo majora; orbiculata, semunciali latitudine, cortice duro, lavi, spadiceto obducta, leviter compressa, quorum hilum profundus, canaliculatum, non pullum ti n Brafiliano fed reliquo cortici concolor, nec ità etiam la-tum longunve, ur quod duas duntaxas tertifas orbitee cingas, cum Brafilianus Phafeolus brevem ifthmun relinquat. Cortice separato, qui crassiusculus multum de intenso illo colore remittit, pulpa in conspection sele dar, superficie quidem renus rari coloris, intrinsecus alba, dura, sapore Vicia.

2. Phaseolus sive Faba arborescens ex Guinea latissima, ferè quadrata J.B.

Purgatricibus Novi orbis Fabis compressior est, trium unciarum latitudine, acutior ad hilum. opposita parte latus, & tantum non quadratus, longitudo sescuncialis. Cortex Castanearum corticem crassitudine aquat, ex spadiceo nigricans, oblique striatus, amarescentem substantiam claudens, &c. A Paludano accepit.

Huic eandem esse non est cur dubitet J. Bauhinus Phaseolum peregrinum 1. cap. 7. lib. 2. Exot. Claf. Utraque enim à Bern. Paludano missa est, Fabæ arborescentis ex Guinea appellatione, nec magnitudo, figura aut color multum diversa. Variat autem nonnihil magnitudine, figura &

craffitie.

Nec dubium est quin Lobus hujus fuerit quem Clusius capite præcedente describit sub titulo

4. Lobi Fabæ arborescentis, qui J. Baubino Fabæ arborescentis longissimus lobus, Phaseolis latis planis spadiceis. C. Baubino Arbor siliquosa Guinensis fructu Fabaceo, folio longissimo. C. B.

Valde magnus erat lobus, viginti unciarum longitudine, duróque & craffo cortice præditus rugo-fóque, coloris externa parte nigricantis & fuliginoli, interna autem fere spadicei, continens magnos foptem phaseolos 2½ uncias longos, 1½ latos, valde planos pro magnitudine, & minimè densos, colo-ris ex spadiceo nigricantis & splendentis. In alio hujus generis lobo, quem videbat Clussus, uncia una præcedente breviore, color externè fuscus erat, quem crassiores venæ sive striæ nigræ à pediculo ad extremum usque lobum secundum longitudinem ductæ exornabant. Internus color ex spadiceo ad rubedinem tendebat; ipse Phaseolus planus erat niger & splendens. Hujus etiam generis

5. Fabaarborescentis fructus, Phaseolus peregrinus secundus *Clus.

* Exot.1.2.c.7.

Superiori non valdè dissimilis, sed longè minor; sescunciam viz. tantum longus, unciam latus, planus, rugosus, spadicei quodammodo coloris, nervo qui eam ambiebat eminentiore. Item

6. Phaseolus peregrinus tertius Clus. Exot. l. 2. c. 7.

Lobo inclusus fuisse videbațur, formà ovum columbinum ferè exprimebat, longior unciâ, ambitu lescunciam ferè comprehendens, exalbidi coloris, cui flavi quidpiam circa extremam partem, qua lobo inhæserat permixtum; circum verò locum quo lobo adhæserat fuliginosa macula erat insignitus, lavis alioqui & splendens, gravis & ponderosus. Necnon

7. Phaseolus peregrinus quartus Clus. ibid.

Quem etiam lobo comprehensum fuisse non est dubium; erat autem crassiusculus, ejusdem pænè magnitudinis cum superiore, totus niger præter exiguam maculam subalbam, quà proculdubio inhæserat lobo, durus autem & solidus & in aqua subsidens.

Phaseoli Exotici filiquam longam falcatam semine ex toto albo vidi in Museo celeberrimo

D. Gulielmi Courtine Armigeri.

CAP. VII.

Piper Athiopicum Matthioli Park. Athiopicum siliquosum J.B. Athiopicum siveVita longa Ger. oblongum nigrum C. B.

Ilique plures ex uno tuberculo pendent, unciarum duarum, trium, quatuorve longitudine, rotunda, pennæ anserinæ crassitudine, nigricantes, incurvæ aliquantulum, thorulis pro contemporum seminum numero distinctæ, alioqui etiam rugosæ, sibris longis, lenis, fractuque tentorum feminum numero diftinctæ, alioqui etiam rugolæ, ihoris longis, lentis, frachfique contumacibus contextæ: interior fubstantia ex rubro nomihil est cinerea. Semina distinctis comprehenduntur loculis (carnoso pariete unumquemque distinguente loculum) ex routido oblonga, dissiculter è siliqua avellenda, magnitudine minimi Phaseoli, foris nigra & nitida, materia durinscula, rusescente, textura cancellata, (præsertim juxta pediculum qua integitur) savos apum imitata. Sapor tam siliqua, quam seminum ad Piperis nigri saporem accedit.

D. Grevius semina vel minimo Phaseolo dimidio minora esse scribe, se neque saporem habere Piperis nigri, sed potius Caryophylli, ut quod non valde acre sit, sed admodum aromaticum, præsertier di sema accedente.

tim ad ignem excalefactum.

Lobus Piperi Athiopico similis Clus. Exot. l. 3. c. 16.

Non valde diffimilis erat Æthiopici Piperis lobis; nam & illorum inflar articulis diffinelus, & grana in fingulis continebat nigra, craffiufcula, rugofa, acris faporis; alioqui lobus craffiorera Pi peris Æthiopici lobis, cortice denfo conftans, foris rugolo; coloris ex rufo nigricantis, luperna & inferna parte duplici nervo à pediculo ad extremum lobum excurrente. Pluribus aliquor articulis præditum fuisse verisimile est, nam post quartum articulum præcisus suerat.

ISTORIÆ LANTARUM

LIBER TRIGESIMUS SECUNDUS,

Arbores & Frutices vel anomalas vel minùs cognitas exoticas novas & in Europam nuper illatas exhibens: Necnon Partes quasdam Stirpium minus cognitarum.

UNC ergo Librum in duas partes dividemus, Altera erit

De Arboribus partim anomalis, partim ob descriptiones imperfectas minus distinctè cognitis, partim denique novis, exoricis & in Euproam nuper advectis, que nondum apud nos flores & fructus dederunt.

Altera de Partibus stirpium minùs cognitarum, nimirum 1. De Corticibus, & Lignis. 2. De Floribus & Foliis. 3. De Fructibus. 4. De Succis five Gummi sint, five Refine, five mixte & mediæ inter utrunque naturæ.

PARS PRIMA.

De Arboribus nonnullis Exoticis.

CAP. I.

Arbores Indica & Exotica ex Historiis Aromatum Garcia & Acosta.

1. Macer Veterum C.B. Macer Dioscoridis & Gracorum J. B. Macer Gracorum Park. Ulmo affinis, fructu vesiculis membranaceis. & semine intus incluso composito.

Ui Macerem Gracorum & Macin Offic. unum & idem esse opinantur, na illi multum hallucinantur. Macer enim cortex crassus est, contra Macis tenuis: Macer perquam aftringit, Macis sapore subacris est: Macer temperatus est, Macis calida. Præterea Arabes, ut Serapio & Avicenna, de iis, ut de rebus diversis, distinctis capitibus agunt, & Avicenna Macerem Talisafar radicis corticem vocat. Tandem Veteres qui de Macere agunt nullam Nucis nuissimis duabus sinual junctis & transparentibus membranis constante includitur: ea autem vesica in medio folio nascitur, aliis magnitudine non dissimili, sed cuspide obtusiore & circa pediculum angultiore, colore medio inter rubrum & fulvum, inaquali, & multis fibris à pediculo ad extremita-tem rectà lineà ductis crispo & rugoso, haud absimilis illi quæ in Ulmo nascitur, paulò tamen latior

Succo lacteo prædita est hac arbor uti Morus, radiccíque habet Ilici períuniles, magnas, craf-las, in latum & profundum diffuías, & cortice tectas crasso, aspero, cabro, duróque, cinereo toris colore, interius albo dum recens eft, cum ficcus flavescens & admodum aftringens: Succo cum adstrictione nonnihil mordicante, que tamen mordicatio brevi evanescit.

Radicis

1.781

Radicis cortice recenti trito, cum oxygala feu lacte acido mixto omnis generis dyfenterias & al vi profluvia mirabili fuccessu curant omnes Medici, tum Brachmanes, tum Canarini, & Malabanci Aliqui hujus corticis ficci & in pulverem redacti femunciam per noctem macerant in ziv. feri lactis Aliqui nujus corteis nect e in parte de la parte de la compute de la com agro exhibent: interdum fi necessitas urgeat, Opium admilcent. Solent verò etiam Arabes cuinfi cunque generis alvi profluvia opio nuce moschata admixta curare.

cunque generis aivi prontuvia opto nuce international activation of the Hujus item radicisulus salutaria creditur ad vomitus compescendos, & ventriculum roborandum cum aq. Mentha & Mastices pulvere. Plus autem pollere afferunt Indici Jogues hujus arboris portunculam in compescendis vomitubus alvique profluviis sistendis quam magnam quantitatem corticis Myrobalanorum, aut Arezæ, eámque præstantiorem esse Coru Malabarico. Præserea Macre fructum omnis generis lumbricos in humano corpore natos necare, & calculum in renibus frangere: tumetiam eos qui fingulis diebus manè uterentur liberos fore à calculo & à coli doloribus, nec inebriari posse Similitudo nominum Macer & Macre, & convenientia in viribus hunc corticem Diolectidis

Macerem esse arguunt.

Macerem ene argunut.

An Cortex ad alvi profluvia in Novo Orbe Monardis? Profert (inquit) novus orbis pragrandem arborem, foliis cordis effigie, nullo fructu. Ejus cortex digiti craffitudine aut amplior, folidus, du rns & ponderofus, tenui candicante pellicula integitur. Similis est admodum cortici Guyacan. un Gentiana amarus, manifeste adstringens, grati tamen seu aromatici odoris particeps. Caterum amaritudinem Monardes cortici suotribuit, cujus alii quidem non meminerunt, quantum quidem nobis constat.

Mangæ affinis Ambare. Ambare Indica J. B. Arbor Indica foliis Juglandis, frustu Nucis magni-tudime C, B. Ambares Park.

Crassa magnaque est arbor, foliaque habet Juglandis soliis magnitudine respondentia, sed non ejus sorma, dilucius virentia, se multis venis elaborata, qua illis magnam gratiam addunt: Florer exiguos, candidos: Fructus nucis Juglandis magnitudine, dilutius virentes, & cortice quam illa leviore, odoris gravis, & gustús acerbi dum adhuc virent : coloris verò flavi in maturo grationis odoris, & gultús grata aciditate commendabilis, medullam continentes cartilaginosam & duram. è

duris nervis obliquè intertextis constantem. Garcias fructum hune immaturum adhuc cartilagineo quodam cortice virescente integi scribit. Propter fructus gratam aciditatem eum Omphacii seu Agresta modo cibis admiscent Indi: maturum ex sale & aceto edunt : excitat enim edendi appetitum. Adversus biliosos humores unlem esse perhibent. Sale & aceto conditus diu asservari potest.

Nobis Mangæ species esse videtur aut ad Mangam proximè accedere.

3. Coca Indorum folio Myrti J. B. Myrta similis Indica fructu racemoso C. B.

Accepta.

Pumila eft arbor, folio Myrti, vel (ut alii volunt) Rhois coriariorum [quod veluti aliud folium fimili forma in meditullio delineatum habet] molli, dilutius virenti, fructu racematim cohærente, uti Myrti fructus, rubente quando maturescit, ejusdémque magnitudinis, quando verò plenam maturitatem adeptus nigricante: tum verò he bæ est messis, quæ collecta in canistris ad ficcandum reponitur, ut melius conservari posset. Historici Peruviani omnes referunt incolas iftus regionis Cocam à fummo manè ad noctem ulque perpetuo in ore retinere, tameti eam neque mandant, neque deglutiant, quòd eam affidue in ore habentes famem & fitim abique moleltia facile possint tolerare etiam per integrum diem. Hinc magna cura seritur & colitur in convallibus montium Andes dictorum. Maximo in pretio apud Peruvianos est, unde multi ex ejus mercimonio solo ditissimi evasere. Ex foliis dentibus attritis & cum aliquanto pulveris conchyliorum ustostorum admixtis trochiscos seu orbiculos conficiunt, & siccandos exponunt. Quando is uti volunt unum orbiculum in ore fumunt eumque exfugunt, subinde in ore nunc hac, nunc illac verfantes, & quandiu possunt retinentes: uno absumpto alium sumunt, & deinde tertium, sic pergentes toto tempore quo ii in longis itineribus conficiendis opus habent, præfertim fi per loca fiant, ubi nulla aut cibi aut aquae copia est. Si voluptatis gratia uti volunt, solam Cocam mandunt. Plus ra videfis apud Acostam.

4. Arbor exotica fructu racemoso Charamais dicta C.B. Charamei Acosta folio Pzri J.B. Charamei Park. Turcis & Perfis Ambela.

Hujus arboris duo sunt genera, unum mespili amplitudine, soliis pyro similibus, dilutè virentibus, fructu Avellanis fimili, admodum flavo, eleganter in mukos angulos definente, sapore omphacii & grata aciditate, quem vel immaturum, vel maturum, vel fale conditum vulgariter edunt, ad orexin excitandam: vel altis eduliis quibus aciditatem conciliare volunt admiscent. Alterum genus ejusdem est magnitudinis, foliáque habet Malo minora, fructum verò priore majorem, cujus decocto cum Santalis adversus febres utuntur Canarini medici.

Créscit in sylvis & montibus procul à mari diffitis. E primi generis (quòd secundum aquas nascitur) arboribus seligunt Decanini & Canarini eam quæ longiùs à mari abest: hujus radicis corticem (cui lacteus succus inest) quatuor digitorum longitudine sumentes cum drachma Sinapi probè terunt & asthmaticis exhibent: valenter enim purgat per alvum & vomitum. Quòd si immodica subsequatur evacuatiq, Carambolas fructum unum viridem edunt, vel aceti Canarini hauftum fumunt (quod nihil aliud eft quam aqua decoctionis Oryza, uno aut altero die refervata donec acefcat) & fi profluvium non-ceffat, ægris caput frigida ab luunt. At quis hoc ausit apud nos; aut que hujus medele ratio merito querit J. B.

5. Avacari Hæc omnia Acosta.

S. Avacari facie Myrti I.B. Myrtus Indica C.B.

Gare.

In Malavarica Indiae provincia pufilla enalcitur arbor, major frutice Coru, quæ foliis, floribus & fructu Myrto perfimilis est. Fructus ejusdem etiam est cum Myrto saporis, multò tamen aftringentior. Hanc arbusculam trifolium olere ferunt.

Nascitur in montibus. Aiunt miræ esse esserti caciae adversus inveteratas dyfenterias, à caufa frigida provenientes: ut & fenex quidam Lufttanus in filia sua expertus est, cortice trito & in aqua Oryzæ macerato.

6. Coru Canarica Arbuto vel Malo aurea similis J. B. Coru, foliis Mali aurea, flore luteo Acosta C.B. Lustanis Indiarum incolis Herba Malabarica. Coru arbor Park.

Arbor est pumila, Malo aureæ similis, cui etiam persimilia habet folia, sed quæ medium nervum crassiorem habent, aliis octo aut novem in latera excurrentibus. Flor luteus est, odoris serè expers. At Garcias folia Mali Perlica, flores candidos, Periclymeni odorem amulantes, ei attribuit. Radicis cortex diluto virore præditus est, levis & tenuis, qui si frangatur aut vulneretur multo lacteo succo manat, lentiore & magis viscido quam qui ex Macere fluit, gustu insipido, amaritudinis tamen alicujus participe, frigidus & ficcus, plus tamen ficcitatis quam frigiditatis pof-

Hujus virentis corticis succo, licet admodum ingrato, plurimum utuntus Malabar incolæ, tum Vires: Gentiles, tum Christiani, ob admirandos quos prabet effectus in omni genere profluvii, tum in Lienteria, tum in Diarrhosa & Dyfenteria, à quacunque causa prognata. Septem uncias manè, & totidem sub vesperam exhibent, si necessitats urgeat. Sed quoniam success amarus est & ingratus,

ab ejus potu serum propinare ad os colluendum solent.

Lib.XXXII.

Luftani corticem radicis destillant, atque utuntur in hunc modum. Re corticis in pulverem triti 5viij. Ammeos, Apii, Coriandri ficci, Cumini nigri nonnihil tostorum & in pulverem redactorum ana 3iij. Corticum Myrobal. cheba 3vij. Butyri vaccini non saliti 3ii. Lactis acidi q. sa de pulverem redactorum and siii. Corticum Myrobal. cheba 3vij. Butyri vaccini non saliti 3ii. Lactis acidi q. sa de pulverem sintos excipiendum. Destillentur in vase idoneo. Liquoris stillatitii unc. quaturo vel quinque, cum aqua Aveilanz Indica, vulgo Areca nominatz, aut aq. ex pediculis Ros. 3ii. propinant alvi profluvio laborantibus, semel in die, vel bis si opus sit: interdum si necessitats urgeat trochiscos de Carabe vel de Lemnia terra admiscent. Ilico autem post ejus sumptionem Oryzam cum Oxygala exhibere folent. Clyfteres etiam ex eo confecti fub noctem injiciunt.

Tametsi autem Garciæ semper bene successit hujusmodi aquæ usus, fatetur tamen Malvaricam herbam ab ipsis Malavarensibus præparatam magis præsentaneam opem adferre. Ea verò paratur ex issdem ex quibus dicta aqua rebus, tenuissime tritis, & sero aut jusculo Oryza probe cocta maceratis. Acoffa huic liquori longe præfert Maceris corticem viridem, licet multo ingratior & fumptu difficilior fit. Salutare etiam eft hoc medicamentum debilitati ftomachi, tum etiam vomi-

tus compescit cum aqua Ment hæ & Mastiches pulvere sumptum.

CAP. II.

Arbores exotice à Jacobo Brevnio descripte.

1. Arbor Kauki Indorum Breyn, floribus odoratis,

Auki Indorum ob florum fragrantiam à Javanis, apud quos oritur valde æstimata, Tiliæ ferè speciosa magnitudine & forma : Arbor est patula, ramis disfusa, cujus juniores ramuli cortice lavi, ex-albido ac incano sunt obducti. Foliii ornatur Pyri foliorum facie, ex circinato nempe oblongis seu ovalis figura, trium, interdum quatuor, unciarum longitudine, latitudine duarum, rarò trium, nervum crassium per longitudinem & nervulos transversos habentibus; at confiftentia duriore ac firmiore, brevioribuíque pediculis inidentibus. Ex foliorum alis & ramu-lorum apicibus Flofenti oriuntur orbicularis ferè forma, parvi, Pifi majoris magnitudine, duo, tres, quatuor, pluréfee juxta etc. peticilis brevibus, languignotis inidentes, finul pofiti quorum quilber ex multis petalis anguítis & parvis, è rubello albicantibus congeftus; & calyculo foliolis octo, acuminatis, lanuginosísque, alternatim positis constructo, penitus fere circumvallatus. Flores hosce ob suavissimum quem exspirant odorem filis aut quorundam foliorum nervis cum Mogori & Tsjampaca floribus trajectos in urbis Bataviæ foro venales exponunt Javæ infulæ indigenæ. Aqua etiam ex iis odorata & cordialis elicitur, ejusdem pæne illis cujus nobis Rosarum usûs.

2. Sanamundæ tertiæ Clusii affinis foliis Polii C. Bonæ Spei Breyn.

Brevn. Fruez et lignosus, Rosmarini facie crescens; cujus rami alba lanugine circundati, & foliis viridibus, subtus autem candidis & lanuginosis, conferti, Polii Lavandula: folio C.B. perbellè referentibus, quibus verò magnitudine, non autem crassice, cedunt. Ex ramorum lateribus nonnunquam aliquot; fed circa illorum faltigia furculi multi inftar Chryfocomes Columna in umbellam inor-dinatam dispositi, unciales & biunciales, foliis minutioribus donati enascuntur; quorum quilibet plerunque unicum, (rarò duo) Pisi magnitudine, circa basin parvis angustisque foliolis cinctum tent Capitulum, ex duodecim, tredecim, vel pluribus, Sanamunda tertia Clus. planè convenientibus tubulis aut flosculis compositum; qui extrinsceus planè albidi & tomentosi, in quatuor aut M m m m m m quinque

Ufus.

Visi.

Locus. Vires.

178

quinque foliola per extremum subtiliter divisi, atque inferius circa pedunculos squamis nonnullis mi. nutifilmis ferruginei coloris præditi. Ad Libri XXVI. Part. 1. cap. ult. referenda eft.

2. Chamælarix sive Chenopoda Monomotapensis Brevn.

Breyn. Alunt, inquit, juxta Bona Spei promontorium deserta Fruticem echinatum quendam, frequen-Aiunt, inquit, juxta Bona oper promonent au l'acceptant de l'acceptant l'influence ambiuntur à viridibus Las tillimis ramis unaque puons unvaricatum, qui per internata revia attricent anostanti a viriabus La ricis in modum in acervos congeftis foliolis, femunciam viz attingentibus, angultis, pilolis, pallido anterius aculeo, & nervo per medium craffo dotatis. Fert in ramis & ramulis, inter furculorum di varicationes globum album, hirfurum valdé five villofum, Cerafi magnitudine, ex foliolis compluribus, iis qui ramulos vestiunt multò hirsutioribus, & arcuum modo inslexis contextum: in quo inter foliola flores flavi enasci dicuntur.

Si fructus & semen cum Echino Alpini convenirent, Echini nomen huic inderetur frutici. ea

aptius cum folia & globi formá Echini animalis in orbem congesti se præsentent.

CAP. III.

Pruno sylvestri affinis Canadensis C. B. Hypericum frutescens Americanum store albo Park.

Rutex oft selquicubitalis [plurimis virgultis ad humanam ferè altitudinem assurgens Park] caule lignoso, rotundo, atro-rubente cortice vestito [cortice albicante Park. forte hic de adul. te ignoto, rotando, autorius nel contro l'accidente autorius l'accidente autorius virgis, ille de novellis & junioribus loquitur] in ramulos brachiato. Fella labet Rute hypericoidi fimilia [ex angulfo principio in fubrotundum apicem dilatata Park.] Flore Pruni fylyreftris floribus fimiles, fed multo minores, copiolos, candidos, pediculis oblongis uncialibus, & candidos, & candidos pilli modo tenuibus, calyculis virentibus sustentati, insidentes; in quorum medio filamenta plura est gua, & tenuissima. Flos nullo fructu succedente in hortis nostris decidit. Foliis etiam est deciduis.

CAP. IV.

Arbores exotica à Guliel. Pisone & Georgio Marcgravio exhibita.

1. Cuipouna arbor Brasiliensis Pison.

E hac arbore pauca hac habet Gul. Pilo, Multi multis & eximiis dotibus excellere agre-ftem hanc arborem teftantur. Floribus flavis decoratur species illa cujus succus è contice raso expressus & cum aqua limpida mixtus ulcera inveterata & purulenta mundificat eáque carne explet. Præterea ex eodem fucco atramentum conveniens elicitur, quo etiam ad tingendos pannos utuntur. Gluten quoque efficax exinde concinnatur, in usus familiares receptum.

2. Mucuitaiba, & Mocitaiba Brasiliensibus Marcgrav. Pyriformis Brasiliana.

Arbor est figuram grandis Quercus aut Pyri sylvestris habens, cortice cinereo, glabro: folia Pyri nostratis similia. Flores non describit Auctor. Lignum ex albo subflavum est; medium autem ex ruso

nigricat; optimum est & duriffimum.

In fummitate hujus arboris & fummis illius ramis nascitur planta illa spithamæ longitudine, quæ radiculis nistur in ramis, & radice paulo craffiore: in hac ordine reperiuntur, octo, novem, vel decem globuli flavi, instar myrobalanorum striati & superius acuminati, in quo acumine solium extat sex aut septem digitos longum, angustum, dilute viride, & ad flavum inclinans, nervo in medio fecundùm longitudinem.

3. Arbor Brasiliensis fructu ovali, Avellanæ magnitudine, Piperis gustu, & qualitate. Ibira Brafilienfibus Marcgrav. Pison.

Arbor Betulæ figura crescens, cortice fusco & punctulis albis notato, tenuistimo; ligno lento.

In ramis ramulos alternatim positos habet, & novem folia itidem opposita, tres circiter digitos longa, angusta, acuminata, figura foliorum Salicis, supernè saturate viridia, glabra, fisendentia, de la cominata, inferne cinerea; & mollibus pilis cinereis quafi lanugine tecta: quæ stantia in arbore deorsum se inclinant. Flores fert albos, sex oblongis foliis constantes, odoratos, ad singula foliorum paria binos. Fruttus est ovalis, & magnitudine Avellana, Japoris aromatici ac acris, qui loco Piperis in cibis usurpatur ficcatus & in pulverem redactus. Habet enim infignem vim aromaticam, nec ità acris est ut * Pimenta.

Cortex arboris detractus loco funium ufurpatur, eft enim lentiffimus. Ex eodem etiam finnt funiculi fulphurarii, ad felopeta explodenda necessarii. Quando detrahitur albus est separato ex teriori fusco, & statim fit rufescens quadrante horæ.

Floret mense Februario.

4. Tupeiçava

A. Tupeicava five Scoparia Pilon, 246. Lustanis Basourinha.

Piso.

Herba non fylvis sed apricis campis gaudet: vix cubitum alta, tenaci, lignoso, unico plerunque Herba non fylvis led apricis campis gaudet: vix cubitum aita, tenaci, lignolò, unico plerunque caule affurgit, cui à fundo ad verticere ulque perspetui ramufculia adnafcuntur, ornate expanfi fuperne pyramidis inftar: Qui undequaque plurimis angultis, exiguis & acuminatis foliu, ftellatim compactis, hinc inde fibi invicem oppositis vestiuntur. His inferti apparent infiniti ocili, virides, aciculæ capitis magnitudine, è quibus fofculi dilute ablicantes & corrulei erumpunt: Et post illos rotunda corpuscula inftar baccularum, quibus continetur femen minimum, fuscum. Radice est

rottina corpuicuia inital baccatatum, quious contincium jenera minimum, micum. Radice est recta, brevi, candida, filamentosa, que sicut & tota planta manifesto sapore & odore caret. Integra herba, prafertim juvenis, decocta, balnea, sustimingia admodum sunt ariodyna, emol-Vivez, lientia & attemperantia, ut tot infignibus Malvis in Brasilia luxuriantibus praferri debeant. Nec memini me in tenesmo, hamorrhoidibus, ani inflammationibus vel doloribus prasentius adhibuisse remedium, tam familiare, five externè ut supra dictum, admotum, five per clysteres injectum.

5. Gonandima Brasiliensibus Marcgr. Sorbo Aucupariæ similis storibus umbellatis.

Procera est arbor, Sorbo aucuparia ex parte fimilis, cortice cinereo, caudice in multos ramos disperso. Lignum illius incisum fundit de se luteum succum, qui sponte effluit, ac postea indurefeit, ità ut instar picis fit fragilis, nullius odoris, nec usus, quod sciam, apud incolas. Et quia liæc arbor ripas amnium amat, radices habet multas, variè extra ripas super aguas contorté expan-fas. Folia habet sibi invicem opposita, angusta, acuminata, solida, lavia, viridia, splendentia. las. Folia habet no invicem oppointa, anguita ; accuminata; notia; aevia; virinta, piendenna. Foliae habet mulcos umbellatim; qui ità proveniunt; primò elegantifilmi, miniati coloris in fingulis pediculis faturatè rubentibus, femidigitum aut plus longis enafcuntur; feprendecim; octodecim, viginti juxta fè in una umbella; "rudinienta floris conftantia ex foliolis complicatis ovalis ferè fit * Gemmic, guiræ funt, & magnitudine Pruni flyveltris; eleganter quinque lineis obfetter rubefecnibus fecundum longitudinem quafi diftincta; hæc paulò post fe pandunt in florem, quinquefolium, elegantiffime rubrum, constantem quinque folis cavis seu semilunaribus, exterius curvatis: in medio extar framen faturatè rubrum, figura planè ut Carvophyllus aromaticus, cui superius adhuc quinquangularis stellula rubra imposita cernitur.
Fructus ab Autore descriptus non est inventus.

Lib. XXXII.

6. Anil alia species Marcgr. Caachira secunda Pison. An Glasto affinis C. B.

Ad duorum aut plurium pedum altitudinem aflurgit, caule rotundo, geniculato, lento, fucculento, & quasi spongioso leu arundinoso, viridi, & hinc inde brevissimis pilis rusescentibus vestito. Ad genicula tam caulis quam ramorum folia sine pediculis duo semper opposita stant directe, tres Ad génicula tam caulis quam ramortum folia fine pediculis duo femper oppointa frant ducetè, treis el quaturo digitos longa, angultà inflar foliorum Lyfimachia, viridia, & cin utraq, planintie pilis albis brevibus pradita, ad tactum paulum lifipida. Ad eadem genicula ubi folia funt linc indè etiam duo pediculi juxta se postit, eredè frantes, duos vel tres digitos longi, supernis sorem album circularem sinfinentes, magnitudine Bellidis, circumeirca minuis folia sibis; in umbilico minima stamina alba. Radix sempedem aut paulo plus longa, paullum curva, paucas radiculas habens, lenta, lignosa, cortice obtcuri coloris vestita, qua detrahi potest. Planta hace tota cum sua radicular se successiva sund concentrare and su fine folium herbam contundendo & aquam affundendo: linquitur ut subsideat, hinc deminis est in Sola securus quad consolidir.

trahitur, & in Sole ficcatur quod confedit.

Hæc planta toto genere diversa est ab Altera Anil ex qua Indigo sit.

7. Tremate Brasiliensibus Marcgrav. Tremae Pisoni. Frutex Brasiliensis store composito, in pap-

Frutex arborescens Mali Punica figura est similis, cortice Sambucino, ligno albo, & medullam continente. Folia obscure viridia, haud magna, sesquidigitum longa, fine pediculis ramis adhærentia, aspera, multis venis conspicua. In extremitate ramorum fert multas umbellas magnas, floribus lucescentibus onustas, quibus aliquid purpurei admixtum. În medio autem sunt multa staminula sla-vescentia, ut slorum Hieracii, & codem modo desinunt in pappos: exacte odorem referunt Styracis, ut & folia trita. Post flores provenit in illis papposis capitulis semen minimum, rotundum nigrum, multò minus Papaverino.

Brafilienses utuntur folis contusis in oculorum doloribus & rubedine.

Vires;

8. Guirapariba vel Urupariba Brasiliensibus Marcgr. Arbor Brasiliensis folio ramoso, storibus magnis, pentapetalis flavis.

Arbor est alta, lata, & mediocris crassitiei, folia sua in frondes congesta ferens, nimirum qualibet Aroor et aita, lata, & meatocris crainteis, folia iua in rondes congerta terens, nimirum quaeline frons habeg quatuor, quinque, aut fes pediculos, unum aut duos digitos longos, in quorum quolibet quinque folia, quodibet fuo pediculo innitens, functim exiftunt (rarits tria aut quatuor folia) inaqualis magnitudinis, oblonga, faturatè viridia, fiplendentia, ad tactum membranacea, nervo fecundum longitudinem & venis obliquis practita; Menfe Decembri arbor fine folis exiftens, qua amifiti intito affatis, flores protrudit copiolifimos, flavos, magnos, tres aut amplius digitos longos, fuoribis in quinque quafi folia fectos, fine flaminibus; finodoros. Florens, arbor tota apparer flava, & longifimè dignolci poteft ad tria vel quatuor milliaria. Floribus decidentibus folia iterum cruminator. Dunt. Mmmmmm z Alia

Capsicum.

Vsus.

Tempu.

1784

Alia occurrit apud Marcgravium Guiraparibæ fpecies Cap. 9. p. 108, deferipta. Arbor est magna & ampla, cortice fimilis arbori Guayabæ. Folia fert parva, in ramulis oppositis opposita, in quolibet ramulo aqualia, paria, cylindracea aut similia, saturate viridia, nervo secun dum longitudinem, & venulis transversis vix conspicuis prædita. Lignum interius coloris est obscurè olivacei, ad nigrum vergentis; exterius tamen ex parte est pallidum, & illud interius amari est faporis, fi viride masticetur.

Ebeni species est, quare & à Portugallis Ebeno vocatur.

Folio decomposito seu ramoso esse videtur.

9. Visqueiro Lustanie Marcgr. Arbor Brasiliensts viscifera fructu longo tubulo pradito.

Altissima arbor & latissime ramos suos expandens, cortice gryseo aut subrufescente; in ramis au-Animina ariori oci atinini ramos mos capanicaris, circle gi yieto ati into motioni, in ramis ani-tem alternatim pofitis fert ramilos, quodam directe, quodam alternatim oppofitos in-pofita, fibi folia parvula, foliis pæne herbæ vivæ fimilia, lætê viridia. Flores non deferibis auttor. Fructum habet longo tubo præditum.

Hæc arbor dat copiosam resinam, mollem, viscosam, inodoram, colore picis qua utuntur ad volucres capiendas illinendo super baculum ut nos solemus viscum; radiis tamen Solis indurescit, quare

Duz dantur species, mitis & sylvestris.

10. Anonymos Brasiliana storibus umbellatis albis hexapetalis.

Marcgr Caudice est recto, & mediocris altitudinis, cortice cinereo, ligno fragili & medulloso; superius in multos ramos, led folis ferè nudos dispelcitur: folia tamen habet in illorum extremutadus in frondes congesta, quinque, sex, septemve juxta se, supernè dilurè viridia, infernè albicantia, que dam oblonga, quædam pæne rotunda, nervo secundum longitudinem, & venis transversis ordine fibi oppolitis. Inter folia in frondibus etiam proveniunt pediculi duos circiter digitos longi, qui fuperius multos flosculos, oblongos, in umbellam congestos suffinent, albos, hexapetalos, suavis odoris.

11. Anonymos baccifera foliis salignis Brasiliana Marcgr.

Marcgr. ' Cortice est cinereo albicante, multis ramis variè inflexis prædito. Lignum lentum, quasi Salig num obtinet: folia autem oblonga, directè fibi invicem opposita, solida, lavia, supernè egregià viriditate (plendentia, & ad tactum inftar holoferici. In extremitate ramosum fert multos flejula, fpicatim feu racematim congestos, suo pediculo, deorium incurvato infidentes, lutei coloris, & racemus florum elegantiffime est dispositus: post flores nascuntur bacce Ribium magnitudine.

12. Maratatabiba Brafiliensibus Marcgrav. Arbor Brafiliensis folius digitatis.

Marcgr. Arbor caudice recto affurgit, non crasso, cortice cinereo, superius autem duorum aut trium pedum longitudine pediculi enascuntur, in orbem positi, quorum quilibet continet septem, octo, no vem aut decem folia in orbem disposita, sex, septem, octo aut novem digitos longa, superne viridia, inferne inftar Serici glabra, infigni nervo & conspicuis venis prædita, foliis Ambaibæ substantia & colore fermè fimilia, pediculo infidentia duos aut tres digitos longo, cui è longinquo eadem Arbot

13. Tangaraca I. Pilonis. Erva do Rato Marcgr. Fruten Brasiliens. venenosus, floribus umbellatis rubris;

Frutex est arborescens. Lignum habet lentum, & in ramis ramulos oppositos, & duo semper fibi oppofita, vel etiam tria sibi oppofita foliola oblonga profert, dilure viridia, eminente nervo secundum longitudinem, se conspicuis costis secundum latitudinem prædita. In summitate ramorum ipica naicitur ex floribus multis umbellatim positis constans, oblongiusculis, cylindraceis, rubris: pediculi autem florum crocei coloris & longiusculi sunt.

Flores & folia præsentissimum sunt venenum. Radix verò mox exhibita tutum apud incolas re-

medium.

14. Tangaraca III. Pisonis. Frutex Brasiliensis venonosus storibus umbellatis aureis.

Planta est fruticescens radice crassa, folis nunc alternatim, nunc sibi directè oppositis, caterum eraffioribus & rotundioribus quam priores Tangaracæ. In extremitatibus ramorum pediculi longi, ex quibus flosculi umbellati producuntur, primo albicantes, mox aureo colore relucentes. Unde advena ignari, gratóque illecti colore, temeritatis sua nimis magnas pœnas aliquando dederunt, modo eos offecerint aut tractarint.

In haruin folis, floribus & seminibus tam altè posita est vis deleteria, ut vel ex levissimo corum gustu corpus intumescat,, mens turbetur, oculi incipiant caligare, vertigines animique deliquia oboriantur, denique mors ipsa sequatur, nisi quantocius præsentissimo remedio obviam eatur.

Artidota præstantissima sunt radices Ipecacuanha & Caapia: His proxima radices Jaborandi & Jambu. Quin ipfius Tangaracæ radices tutissimum censentur remedium, magna quantitate exhibita.

15. Curupicaiba

15. Curupicaiba Brasiliensibus Marcgrav.

Arbor cortice fusco, & instar Betulæ crescens: folia habet opposita, quinque aut septem in uno ramulo, splendentia, acuminata, non serrata, Betulæ foliis viriditate similia. Florem Auctor non de-Gripsie. În interioribus ramulis proveniunt folliculi, primum virides, deinde rubicundi, magnitudine & figura Pistaceorum; qui quemadmodum & lignum spirant odorem ferè ut Icica.

16. Guapereiba Brasiliensibus Marcgrav.

Arbor est ligno gravi & solido, cortice brunno. Ramos & solia habet opposita, atque hæc quidem craffa, nervo fecundum longitudinem, & multis venis fecundum latitudinem, adhæc lætè viridia, magnitudine Pyri foliis æqualia. Flosculos fert multos in calycibus longiusculis, ex viridi subluteos. Fructus (quem tamen auctor non describit) decidens Cancrorum terrestrium est pabulum.

17. Jecuiba Brasiliensibus Marcgrav.

Arbor satis alta, cortice subcano: folia fert in ramulis alternatim oppositis, sibi invicem directè. vel etiam alternatim opposita, & in extremitate unum solitarium, tres digitos circiter longas, acuminata, nervo secundum longitudinem & venis transversis. Florem fert cœruleum. Lignum huius arboris egregium est ad varia sculpenda, nam ex ruffo brunnum est, & nigro undatum.

18. Frutex anonymos Brasilianus flore Keiri Marcgrav.

Cortice est gryleo; felia habet alternatim opposita, carinata, scaphæ figura, circa extremitatem autem dentata, læte viridia, splendida, venulis obliquis, elegantibus prædita. In extremitate ramorum fpicatim proveniunt flores, & spica floribus adhuc clausis coloris est sanguinei elegantissimi, hinc fit flava, & flores se pandentes sunt flavi, pentapetali: cuilibet autem petalo subjacet folium acuminatum pallidum; in medio floris stamina lutea congesta. Flos suavis odoris, ut Keiri nostras.

19. Ibera-puteruna Brasiliensibus Marcgrav.

Ligno est durissimo, ità ut aciem cultri retundat. Arbor magna & ramosa; fert folia alternatim in ramis opposita, tres aut quatuor digitos longa, figura cordis, sed in extremitate acuminata, tenuia, superiùs dilutè viridia, inferiùs paulum pallida.

20. Pyri sylvestris facie frutex Brasilianus innominatus Marcgrav.

Marcer. In modum Pyri sylv. crescit, ligno fragili, cortice cinereo. Folia fert Pyri foliis similia, densa, superius splendide viridia, inferius dilutius, alternatim ordine quaque suo pediculo crasso brevi appenía & deorsum inclinata. In extremitate ramorum proveniunt quatuor, quinque aut sex in racemum disposita corpuscula elliptica, Piso majora, quæ sese aperientia ssorem promunt tetrapetalon, petalis albis, craffis, interiùs ex albo viridantibus, magnitudine Lychnidis, inter quæ in circulum difposita sunt stamina alba, alta, 120 & supra numero, sesquidigitum longa, fili Serici crassi crassitie, superiùs slavescentem spongiolam adjunctam habentia. In medio autem floris & horum staminulorum aliud stamen, duos digitos longum, fortius, flavescens, erectum stat, superius habens cylindraceum capitulum. [Stylus hoc non Stamen] Flos & visu jucundus est, & suavi Rosæ odore præditus sed non ità forti. (Reliqua non supplevit Autor) Ramulos, inquit, hujus planta appenso habui in museo meo ad libros: noctu ad quemlibet exortum pediculi cujusque folii, ut & ad quodlibet folium floris exfudarat guttula splendidi crystallini humoris, quasi plantæ affixa esset, seminis maioris Sinapi mole.

CAP. V.

Arbores quædam ex Horto Malabarico quæ steriles, storéque & fructu aut saltem fructu viduæ esse feruntur.

Rbores hujusmodi tota specie steriles & fructu omnino destitutas dari neutiquam concedimus; nonnullas tamen rariùs fructum proferre agnoscimus, quaque hujusmodi sunt quia earum fructus ab indigenis non fuerint observatæ, pro sterilibus habentur.

1. Nandi Erwatam * H.M. Syringa Malabarica lactescens, flore niveo, pleno, odoratissimo D. * P. 2. F. 54.

Fruticulus est quatuor pedes altus, nascens in arenosis. Radin fibrosa, cortice albicante seu subrufo, in ramos se diffundens. Stipites ex radice assurgentes cortice sunt scabro, cinereo, cum ramis fuis nodulati. Surculi tenues & novelli virides. Folia è geniculis ex adverso bina petiolis brevibus & viridibus exeunt, oblongo-angusta, rotunda, anteriùs cuspide parvo & angusto, qui versùs unam partem maxime inflexus est, eminentia, ad petiolum stricta, intus lactea, mollia, superficie lenia, superne obscuriore virore, subtus dilutiore nitentia. Costa folii media, & nervi laterales etiam in Mmmmmm 3

Vires.

Vires.

Vires.

Locus.

I ocus.

Vires.

Lib. XXXI.

supina parte eminent. Folia odoris & saporis nullius sunt nisi sylvestris. Flores in petiolis, qui siupina parte eminent. Fona odoris et aports inmul oriuntur, plures junctim proveniunt, rola-pra ex origine foliorum etiam duo; tres vel plures fimul oriuntur, plures junctim proveniunt, rolapra ex origine ronorum estam ano, tus ot primari se grato, decem petalis oblongis compositi, an-rum amuli, in totum candidi feu nivej, odore finavi & grato, decem petalis oblongis compositi, an-teriis latioribus, crassiolis, rigidis, ac venis subtlibus stratis, duplici ordine positis, qua in exteriori ordine funt quinque, in uno latere rectioni linea striata sunt, ac magis crassiola, in alterolatere reordine funt quinque, in mio lacto reconstruire fundiori ac tenuiori margine, & crilpo feu corrugato, exterius nervulo striata, qui proxime margine, tundori ac tenuiori margine, ce cinpo ica tortigano autori de que in interiori ordine funt, lat-nem rectum exortus in eum ductu inflexo incurrit; quinque illa que in interiori ordine funt, lat-ribus in utraque parte rotundiolis, ac non exacte unifornibus circumferipta, ac in oris undique corrugata. Flores autem calyci quinque parvorum foliorum, pedunculo fescunciali, qui externis viride dilutus & fubflavus, interus flavo ac croceo rore, quo ungues foliorum tingit, conspersus est. infident, Gemmæ florum conicæ.

HISTORIA PLANTARUM.

sub tempus quo florum exortus inftat, folia omnia decidunt, nováque fintul cum floribus erum-

Fructus num ferat dubium: imò ferre certum, licet ab Autoribus nostris non fuerint observati.

Hic fruticulus totus lactescir, in anno bis térve flores ferens.

rne municiones totus faccione, in anno sis ectores oculorum fedat facta capitis perunctione. Radix masticata,& in ore detenta dentium dolores sedat vermes enecando: cum oleo decocta servir pro omni indispositione capitis, & præsertim ejus dolorem sedat, facta perunctione: eadem trita & in aqua epota lumbricos enecat: trita cum fucco Limonis & oculis indita nubeculam tollit.

2. Nandi-Ervatam minor H. M. Jasminum Malabaricum foliis Mali Aurantii slore niveo odora. tissimo Commelin.

A priore tantum differt, quòd foliis fit nonnihil minoribus, quódque flores fimplicioribus ac mi-noribus foliis conftant, putà tantùm quinque quæ funt fimilia foliis florum prioris fpeciei, qui in exteriori ordine fita funt.

Joan. Commelinus hanc plantam pro Jasmini specie habet, quoniam slores Jasmini sloribus similes funt, cumque folia foliis Mali Medici respondeant, appellari posse censet, Jasminum Malabaricum folis Mali Aurantii flore niveo odoratissimo: à præcedenti autem omnino differre judicat. Nos potius assentimur Autoribus nostris testibus advirasaus congenerem esse affirmantibus.

2. Ben-Kalessam H. M. P. 4. T. 34. P. 71. Arbor Indice folis alatis, store & fructu vidua. H. M.

Arbor est mediocris magnitudinis, caudice mediocriter crasso, scabro & nodolo, multisq tamis viridibus ac nodosis, in orbem longe latéque diffusi donato; Lignum albicans, odorum, cortice ob ductum crasso, cinereo, intus candido. Radix crassa, fibrata, albicans, cortice rubicundo squamoso obducta; odor fuavis, fapor acris & aromaticus. Folia geninata ordine parallelo ramuls inha-rentia, (quos ramulos vocam nibil aliud fun quam faliorum compositorum costa) oblongo-rotunda, glabra, supernè atro viridia & splendentia, infernè subviridia & lanuginosa, in ambitu quodammodo crenata, odor suavis, sapor altringens. Flores aut nullos fert, aut incompicuos, nec magis sudus; nam quos pro fructibus describunt excrescentia sunt Gallarum amula, infectorum matrices, ad so liorum ortum, vel ipfis foliis innascentes, oblongo-rotundæ, acuminatæ, primum virides, dem purpurascentes, glabri, nitentes, intus cavæ, ac substantia farinacea refertæ, intra quam unum alterumve insectum volatile è Papilionum genere hospitatur : sapor aqueus & subastringens.

Nascitur ubique in Malabar, & frequenter in agris colitur ob folia, quæ eum in finem colligi solent, ut iis agri stercorentur. Semper viret diúque superstes manet.

Nos negamus ullam arborem dari tota specie sterilem, ideóque & hæc proculdubio fructus sert quamvis nondum fuerint animadversi.

Asjogam H. M. part 5 tab. 59. Arbor Indica folis adversis, store slavescente tetrapetaloide, odorato, fruitu nondum comperto.

Arbor est media: magnitudinis, quindecim circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, albicante, fusco-nigricante cortice cinéto, ramulísque paucis in orbem diffusis donato. Radix albicans, nigricante cortice tecta, inodora, profunde terra inharens, fibrisque suis late per eam diffusa. mediâ costâ viridi-albicante: odor & sapor ingratus. Flores odori, flavescentes, in sascias collecti, numerofi circa ramulos proveniunt, conflantur ii è tubo oblongo, in quatuor fubrotunda segmenta expanso, octo renuibus, rubro splendentibus ac longis stammibus, atro-purpureis apicibus ornatis medium occupantibus; inter quæ figlus prodit viridi-albicans, crassus, surrectus, acumine tereti. Quales fert fructus nondum compertum est.

Provenit variis Regni Malabarici locis circa Ethnicorum templa, qui istiusmodi arbores studiosè ibi colere solent, earundémque foliis & floribus uti in cæremonis suis ad templa ornanda. Semper

viret, quotannis floret, Decembri viz. & Januario mensibus, diúque superstes manet.

E foliis contufis succus exprimitur, qui cum seminis Cumini pulvere exhibitus colicam passionem fanare fertur. Foliorum pulvis cum Santalo citrino ac faccharo affumptus fanguinem reficere ac purgare dicitur.

5. Talijr-

5, Talijr-Kara H. M. P. 5. T. 38. p. 75. Arbor Indica spinosa store & fructu vidua.
H. M.

Arbor est procera, 30 circiter pedes alta, caudice crasso, albicante, cortice cincto cinereo furvo, glabro, ramulisque pluribus, in orbem longe lareque distruss donato, qui oblongis, duris, rigidisque spinsi insper muniti sunt. Radix albicans, survo cortice tecta, odoris gravis, saporis adstringentis, Folia oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu leviter crenata, crassa, densa, spendentia, supernè viridia, infernè subviridia; nervis aliquot è media costa in latera excurrentibus: odor gravis, sapor fylvestris ac adstringens. At verò folia teneriora è vertice ramorum prodeuntia plerunque por nyrenna ac antiningons. The cost of th

evacuat. Ex foliis cum viridi curcuma in oleo frixis paratur linimentum, quod ad scabiem tollendam valde laudatur. E radice in aqua cocta potus conficitur, qui acidos salsosque humores per diaphoresin potenter Vires.

6. Ben-Moenja H. M. part. 5. tab. 57. Arbor Indica foliis alatis, flore & fructu vidua, Ben-Moenja

Arbor est procera, triginta circiter pedum; caudice mediocriter crasso, furvo cortice cincto, ramulisque ruis, lignosis ac geniculatis pluribus donato. Radix albicans, amara, aromatica. Folia geminata in surculis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, tenuia, lenia, glabra, supernè viridia, inferne subviridia: odor gratus, hortensis. Nec flores nec fructus Auctoribus nostris inno-

Provenit variis Regni Malabarici in locis, præsertim circa Aroe & Poedegoyl. Semper viret. Ex radice cum aqua decoctio fit alexipharmaca, quæ in febribus malignis valde extollitur. Ex Vires. cortice cum calamo aromatico & fale in Oryza infuso cocto potus conficitur, qui vomitum fanguineum è morsu serpentis excitatum protinus sanare fertur.

7. Amelpodi H.M. part. 5. Tab. 51. Arbor Indica d'unpa@ floribus umbellatis, tetrapetalis. H, M.

Arbor est justa magnitudinis, caudica albicante, cinereo cortice obducto, ramulisque viridibus & geniculatis pluribus donato. Radix fibrata, flavescens, inodora, amara. Folia genninata ordine decuffato petiolis rufis circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, craffa, denfa, mollia, glabra, supernè splendentia, infernè nequaquam: nervulis aliquot è media costa in latera excurrentibus, ad quorum exortuu noduli exigui, virides in averfa folii parte conspiciuntur; odor acidus. Flores exigui, candidi, extremis surculis numerosi proveniunt, porrectisque columellis umbellæ specie panduntur, quatuor acuminatis foliolis constantes, inodori, sapore subamaro.

Crescit locis petrosis ac montanis circa Candenate: semper viret. Junio, Julio, Augusto mensibus Locus,

floret: Fructiu verò nullos fert, affirmantibus indigenis: quibus tamen fides minime babenda ef.
Radix verò lujus arboris fecum gestata Antidotum habetur serpentibus venenatis, atque ideò Vires. magni vulgò æftimatur.

Cum cateris Amelpodi speciebus (annotante D. Comelino) nullam planè habet similitudinem.

Belutta Amelpodi H. M. P. 6.T. 48. p. 82. Frutex Indicus ἀκαρτΘ foliis binis adversis, floribus
pentapetalis candidis, unguibus luteis.

Frutex est ramis subviridibus. Folia contrariis inter se pediculis surculis innitentia gemina, è longo angusta, acuminata, ad pedunculum quoque stricta, mollia, spissa, glabra, in superiore parte subviridia, inferiore dilutiora. Costa, quam in recta etiam prominentem habent, in plures dispertitur. Saporis expertia, intùs parum lactea funt. Flores in furculorum fummitate provenientes, quinque habent petala oblonga, candidissima, ab uno latere sinuata, ad unguiculos croceo colore leviter tincta. Odor ipfis nullus.

Montanis gaudet locis: Reperitur in Teckencour, alissque locis pluribus. Floribus exhilaratur Locus. mense Julio & Augusto, frondibus semper, fructibus verò nunquam, si credere fas sit iis qui retulerunt, proculdubio deceptis.

Ex aqua, si usum roges medicum, contrita & assumpta radix serpentium occurrit morsibus, si Usus in mesuperimponas arthritidi.

9. Tondi-Teregam H. M. P. 4. T. 60. p. 123. Arbor flore tetrapetalo odorato, fructu nullo. H. M.

Arbor est procera, 60 circiter pedes alta, caudice crasso, ramulis rectis, longis, atro-viridibus, lanuginosis, asperis, fungosa intus medulla refertis, plurimis donato; lignum albicans, nigricante cortice cinctum. Radin fibrata, albicans, lactescens, rufo, intus croceo, cortice tecta, inodora, faporis acris. Folia geminata ordine parallelo, petiolis longis circa ramulos proveniunt, oblongorotunda, acuminata, in ambitu crenata, craffa, mollia, glabra, fupernè viridia & nitentia, infernè
fubviridia & lanuginofa: odor fitavis, fapor aromaticus. Foliculi pediculis oblongis e folicum interna fede circa ramulos proveniunt, cerni atu plures fimul congesti, purpurei, manibus confricti
citati. suaveolentes, calycíque viridi, lanuginoso ac quadripartito inharent, quatuor acuminatis foliolis constantes. Foliola hac intercedunt totidem staminula purpurascentia, medium occupante stylo pulchrè rubente, capitulo albicante.

Fructus hunc arborem nullos ferre Malabarenses testantur: at nobis fidem non faciunt.

1787

Crelcit locis arenolis & petrolis in Mangatti. Semper viret. Julio & Augusto mensibus flores

Locus. fert, diúque superstes manet. Vires.

Extarboris foliis in lactis sero coctis sit oris collutio pro aphthis. E cortice & radice in aqua decoctis Apozema conficitur, quod astum febrilem temperat, hepatis obstructiones reserat, necon herpeti, scabiei, similibusque affectibus medetur.

10. Arbor Indica duma . floribus odoratis pentapetalis, petalo uno luteo, reliquis candidiff. Sida Pou H.M. P.6. T. 59. p. 109.

Rami ligno albicante, medulla viridi, cortice fusco obducti sunt. Folia acuminata, spissa, folida, glabra, è viridi umbroso supernè nitentia, infernè surda, costà albulà, venssque subtilissimis supina in parte conspicuis intermixta, è crassis contrariis inter se pediculis gemina, ramis inharescunt. Flores numero plures è calyce quinquepartito, in petiolis communibus provenientes, textura & aspectu gratissimi, odore amœnissimi, quinque latioribus, anteriore in parte innumera in filamenta divifis, quorum unum luteum, quatuor alia candidiffima transversim quasi obtegit, constant foliolis: faminibus verò denis, candidis, craffioribus, furrectis, croceis capitibus, ftylo medium occupante viridi, eminentiori, levitérque inflexo. Floribus deciduis tres gemmulæ virides, altæ, quæ introrfum folio funt erecto, conspiciuntur. Prorsus tamen habetur sterilis, quamvis quidam in senecture fructiferam prædicent.

Tempus & Locus.

Floret mense Maio, Junio, Julióque. Petrosis, glareosis delectatur locis, quapropter in montibus Paracari, Mangetti & Panpani visitur. Rariffima, ob florum elegantiam, odorisque jucundiratem in summo honore est. Nullum mechanicum nec medicum habet usum.

CAP. VI.

Arbores quadam Chinenses.

1. Pipa arbor & fructus Sinensis Michael. Boym in Flora Sinensi Jonston. Dendrolog.

Ructus cum maturescit ad flavum colorem declinat. Nostratia Pruna sapore imitatur. Arbor pulcherrima est, foliis & floribus conspicua jucundum præber aspectum. Officulum folidum & ovalis figuræ habet.

Plerique colligunt fructum Februario & Martio. Dulciffimi est saporis, & pelliculam similem Prunis continet.

2. Fructus innominatus Sinensis M. Boym in Flora Sinensi Jonston. Dendrol. Ficus Sinensis storida

è radicibus fructum emittens.

Arbor est procera, folia maxima, quæ medium hominem contegere possunt, producit i hoc admirabile habet quod media radice tellure inhæreat, ex alia autemparte radicis patente sorten en parte bros & fimul fructus fimiles Europæis ficubus progenerat, qui cum maturescunt rubent paululum, fed interior caro & fapor eorum figuram & faporem ficuum repræfentat. Julio & Augusto maturescunt.

3. Cerasus Sinensis fruttus pulpa sebacea. Johnston. Dendrol. Item, Arbor Sinensis pinguidinem Sebi instar ferens Martin. Atl. Sin. ejus dem.

Quod nos in ingentem sape perduxit admirationem (inquit Autor Atlantis majoris, tomo Sinensi p. 119.) est illud, quòd pinguedo in arboribus crescat, ex qua velut è sevo candelæoptime albentes, tactæ manum non polluentes, extinctæque fœtorem non emittentes, à Sinensibus Kieuyeu vocatæ, parantur. Arbor est satis magna, Pyris nostris folia & figuram non diffimilis: album edit florem uti Cerasus. Florem subsequitur bacca admodum rotunda, Cerasi magnitudine, corticem tenuem & nigricantem induta: caro contenta albet, nucleo prægnans, queni baccis maturitatem adeptis per corticem rimam concipientem videre eft. Baccas hafce colligunt, & fi in calida aqua coquantur caro diffolvitur; extemplo tamen à refrigeratione iterum, uti sevum, congelat, Tunc residuus est nucleus, quem imponunt aquæ, uti nos Olivas, ut oleum exprimere queant, quo tamen, non pro cibo, sed in lampadibus utuntur. Hyberno tempore folia hujus arboris planè ceu cuprum rubescunt; tandem decidunt, præbéntque (cum pinguedinis quiddam habeant in fe) mirum quantum laudabile vaccis & ovibus pabulum.

CAP.

Poterat hæc arbor ad Cerasos referri.

CAP. VII.

Lib. XXXII

Arbores Exotice è Jo. de Laet. Descriptione India Occidentalis & Nierembergii hist. Exot. Clufio, J. Bauhino & aliis.

I. Murucugifera arbor * De Laet.

* Ind. Occid. 1. 15. 6.7.

Rbor est in Brafilia procera, & Pyro sylv. admodum fimilis. Fructus, qui incolis Murucuge longum capum habet. Decerptur viridis, & bene mitigatus & sapıt & digeritur. Quia ut faciliùs colligatur proruuntur arbores, ideò rariores extant. E trunco incilo lacteus emanat liquor, qui conftipatus ufum cera in tabulis confignandis præbere poteft.

2. Irucaba insulle Maragnanæ * De Laet.

* Ind. Occid. L. 16. c. 11.

Arbor est vasta, & patula ramorum opacitate in vertice lasciva; foliis pane ficulneis, floribus flavis, fructu Pyri forma, cortice subflavo, carne intus sapida & optimi nutrimenti, ut credunt.

2. Copowich Occassou ejustem ibidem.

Pyro frondibus & fructu fimilis est, nifi quòd hic flavior & oblongior, & tria intus perdura officula continet. Oumery fructum fert, magno Pyro fimilem, qui ubi plenè maturuit inter optimos primum locum fibi flagitat.

4. Paltifera arbor De Laet. Ind. Occid. l. 10. c. 2.

Arbor est grandis & ramosa; fructum ter quatérve mole Pyra Europæa excedentem producit. Quia colore & forma nostris fimilis est Pyrum ab Hispanis vocatur. Peruani nomen Paliæ à provincia ubi copiosè nascitur indidere. Corticem habet tenerum & lævem. Medulla transversi digiti craffitie officulum ejuldem cum fructu formæ ambit. Cum Saccharo condita exhibetur ægris. Fructus in insula Hispaniola butyrum emulatur maturus: In Mexicana minor esse, & cutem teneriorem habere dicitur.

5. Agnacat Scaligeri Pyri Specie.

In ea India provincia, qua sub terra Laboratoris est versus Isthmum Dariem, arbor est Pyri facie & magnitudine, perpetuo folio, viridiffima nitidiffimaque superficie. Fructus quoque Pyri foecie sed colore viridi, etiam cum maturus; medulla intus concolor, dulcis, pinguis, butyri saporis. Validos adeò efficit ad coitum ut propius miraculo fit ejus efficacia.

6. Amatz quitl seu Unedo papyracea * Nieremberg.

* Hift. Exot. 1. 15. 0.71

Huic materia est levis & parum à Ficulnea distans: folia Limonis, sed magis acuminata, comata: fructus Nucum Ponticarum magnitudine, candidis diftincti punctis, & granula Ficulneis formà & natura fimilia in se continentibus. Provenit locis calidis qualis est Chietla. Jus decocti corticis radicum febrientibus valde prodest. Folia umbræ tantum gratia expetuntur.

7. Yızamotl, quam Haitini Ceibam vocant Nieremb. l. 15.c. 72.

Arbor est magnitudinis vastæ, materie lenta ac brevi, foliis novaculæ formå. Duæ ejus species: Altera foliis Mali Medicæ, quæ largos imbres dum viridia & tenera sunt effundunt: fructu orbiculari albis maculis distincto, ac granulis granis ficuum fimilibus referto, eduli, & saporem nostratium referente. Indigenæ Hispani Ficum Indicam vocant. Altera latioribus, sed tamen obtusioribus & nigrioribus, unde Tlimatl vocare malunt, fructuque minori. Hoaxtepecenses Mannam super eam cogunt nostra & forma & viribus fimilem, sed paulò duriorem & glutinosiorem.

8. Faruina Nieremberg. l. 14. c. 104.

Jucaiæ infulæ arbor est, Ficui similis, eodem modo frondosa, & Populi altitudinem superans, non solida quidem more aliarum arborum, nec inanis tamen uti Arundo, sed uti Ferula potius aut Sambucus; cortice lubrico aut lavigato. Fructum creat sesquispithamalem, mollitie Ficus, sapidum & salubrem sanandis vulneribus. Folia divulsa ferè à se invicem membra restituere dicuntur.

9. Arbor Sycomoro similis in insula Mayo Ind. Orient. pag. 4. fig. 19.

Arbor est patula, & quæ ex taleis in terram depactis oriatur, folissque minoribus quam Ficus vestiatur. Fructus fert parvos, luteos, fine granulis, absque quibus haud facilè invenitur, adeò fructifera est. Hoc peculiare in ea quòd fructus nunquam ad maturitatem perveniat.

Lib. XXXII.

De Anomalis & minus cognitis, &c.

1791

* Ind. Occid. l. 18. c. 4.

10. Cumana arbor dicta * De Laet, Gacirma Nieremberg. l. 14. c. 5.

Arbor infa & fructus Mori fimilis. E fructus succo syrupus paratur contra tussim & raucedi. nem. Materies arboris adeò dura est ut exficcata & collisa ignem filicis instar ejiciat.

Ind. Occid. 415. 0.8.

11. Fequitinguacu arbor * De Laet.

Fructus fert fragis similes, quibus seminis loco continetur durissima faba, orbicularis, nigra, & instar Thracii lapidis resplendens amarissimo cortice. Supplet egregie vicem Saponis, & validius quam optimum imegina Lufitanicum detergit. Brafiliæ indigena.

12. Onbou De Laet. Ind. Occid. l. 16. c. 11.

Mangaz foliis fimilis est. Fert fructus Perficis fimiles, intus & extus, ubi maturuerint plane luteos: nec nisi cum sponte decidunt edules.

12. Curupicaiba De Laet. Ind. Occid. l. 15.cap 8.

Folia Malo Perficæ fimilia habet: cortex vulneratus viscum, quo Barbari in aucupiis utuntur fundit: ipla fuccum lacteum ficulneo fimilem, fingulare adverfus vulnera & puftulas remedium largitur. Differre videtur ab illa quam Marcgravius describit, Lib. 3. cap. 17. p. 132.

* Ind. Occid. 1. 3. 6. 25.

14. Duchaminifera Virginia * De Laet. An Pishamin Virginianum Patk? Loti Africana similis

In Palma altitudinem adolescit, & fructum fert Mespilo quidem non absimilem, primò viridem. deinde flavum, ubi maturuerit subrubicundum: qui tamen inter Pruna computatur. Immaturus austerior est, & si masticetur os cum exquisito dolore astringit, maturus gratissimi est saporis, & omnino præcocibus fimilis. Incolæ Puchamias vocant.

15. Prunorum Indicarum in insula Maragnana nascentium decem genera recenset J. de Laet. Ind. Occid. l. 16. c. 11.

1. Pitom, mole, frondibus & fructibus Pruno similis, sed fructus suavior est.

2. Avenon bovih Acajou, Pomo valde fimilis, sed fructus illius similiores sunt Prunis, nisi quod crocei dinic coloris, finaviori fapore, officulo perexiguo.

3. Tacbica, Pruno admodum fimilis, floribus flavis quidem, fed fructus illius Prunis omnino finat

3. Aucona, Franco annocum minis, nortous navis quincin, act francos minis francos mini ctum fert instar majoris Pruni, rubri coloris.

7. Morecii; iridem amat arenofum litus. Fructus illius acrioris est saporis.

8. Marque, non multum quoque abludit a Pruno; flores fert luteos, fructus instar Cerasorum.

longis pediculis, osle exiguo, carne crocea & suavi. 9. Uwa-ovassoura, ingens arbor, frondibus Pyri, floribus candidis; fructum fert Pancerii non all-

similem, cute flava, dulcis saporis, osse interius facto ad Persicorum modum, nucleo Amygdalis paulò majore & ejusdem saporis.

10. Copovico ajoup, Pruni arboris mole, frondibus caftanea, floribus candidis & luteo colore mixtis. Fructum fert instar minoris Pomi, flavum, officulo intus exiguo, nucleo autem eduli.

His adde 11. Jacarandam Pruno arbori admodum similem, sed soliis latioribus, slore candido; quæ fructum fert duorum pugnorum magnitudine, & ubi coctus fuerit edulem. Barbari coquunt ex illo pulmentum quoddam stomacho inprimis amicum & salubre, quod vocant Manipoj. Ob nominis convenientiam suspicor hanc arborem eandem esse Jacarandæ Marcgrav. l. 3. c. 13. p. 136.

" Hift. Exot. l. 14. c. 318.

16. Macaxocotlifera arbor * Nieremberg.

In parem cum nostris Prunis attollitur magnitudinem, simili etiam constat materie. Radices & folia fibi respondent. Fructus Macaxocotl seu Pomum cervinum dicitur. Commune est omnibus fructum adhærescentem stipitibus ramísque prius quam folia proferre, quod paucis admodum arboribus evenire solet: è foliis salsamenta condimentave acida concinnari, emollire alvum: non admodum suave aut salubre præstare alimentum; atque earundem arborum cineris ope puellarum flavescere capillos. In quintuplici verò sunt hac Poma differentia. 1. Cacaxocott dicta, qua rubia funt & in longam protracta formam, nucum Juglandium mediocrium magnitudine, offibus magnis, firmis, extra & intra lentis, ftriatis, Dactylorum forma, callo modico mollique & fucco manante, intus luteo, quale est ipsium Os. In cibi hac ulum veniunt, & ab assure in oftris praferuntur. Alvum emolliunt, & dulci acidoque sapore palato sunt grata. 2. Atoyaxacotl, que longe minora, colora luteo, orbiculari forma, odore præstantiore, minore nucleo, rotundóque & gustu jucundiore. 3. Coxtieczocetl, ut Mexicani vocant, que à multis in Myrobalanorum referuntur genera. Pallidiora sunt, majora, maculis perspersa, gratiorisque calli. 4. Atoyaxocotl chichiltic, minima omnium, coloris coccinei, sed quæ suavitate odoris reliqua vincunt. 5. Chichiaxocotl, h. e. sudore manantia, nucum Juglandium magnitudine, colore Passeo, uberiore quam reliqua callo & minore nucleo. Nascuntur in calidis quibusque locis, campestribus, hortensibus & humectis. Corticum arborum decocti jus scabiem ac crurum tumorem curat, pulvis verò ulceribus medetur.

17. Tzopilotl Ximenis * De Laet.

* Ind. Occid. 1. 7. c. 10.

Arbor est grandis, foliis longis & angustis; fructu longo & grandiusculo, officula quadam amara, moschum redolentia, Amygdalorum amarorum sapore, quem putridum post se relinguunt. continente. Extrahitur ex illis liquor quidam oleosus & emolliens, quique Amygdalarum amararum facultates obtinere videtur.

18. Ajubatipita Brasiliensium eiusdem.

Arbuscula est quinque aut sex palmos alta, fructu Amygdalis simili, sed nigro; ex quo oleum eiusdem coloris exprimitur. Eo artus infirmorum inungere Barbaris suetum.

19. Amyedala Granatensis De Laet.

Tereti est trunco Pinûs instar, & genus quoddam Amygdalorum profert renum Ovillorum effigie, oblongum, sapore suavi & Hispaniensibus æmulo.

20. Jucaiæ arbor Nieremberg.

Malo Punica fimilis est, sed frondosior. Cortex Caryophylli odorem præ se ser, cinnamomi saporem, & zinziberis amaritiem: quotannis nulla glandium ja@ura detrahitur. In ramis columbarum hospitia, & quidem tam multarum, ut eò ex proximis regionibus venatum trajiciant, & naves columbis onerentur.

21. Arbor Naldivensis Candon Durchasii Ionst. Dendrol.

Suberi ligno affinis est, par Juglandi proceritate : caudici, qui fungosis & Subere levior, cortex candicans: fructus nullus. Lignum in afferes secatur & exuritur, miri de cætero usus. Ejus Ostario. enim beneficio gravissima quaque eriam mille pondo de maris profundo educuntur. Cingitur primò fune quod submersum est hinc per lignum perforatum funis trajicitur, additis tot ejusdem particulis quot necessaria operi exequendo esse nôrunt.

22. Platanus Indica Acaba dicta Nieremberg, Hist. exot.l. 15. c. 82.

Similis est cateris Platanis, angustioribus tamen foliis, fructu triangulari, decem unc. longo, candido callo, ac nucleis multis & nigris, Cicere paulò minoribus mollioribusque & orbicularibus: ex quo Platani genere lintea conficiuntur.

23. Platanus Ind. fulvo maculata ejusdem ibid.

Fructu parvo est & tenui, in tres pracipuas differentias dividitur, Tologdato, Goyot & Bolongon vocatas, fructu odoro, & oris halitum in multas horas commendante, saporis grati & nostris Apianis malis, si exquisitè maturuetint minimè cedente, coloréque extra viridi, ac diversa magnitudine, temperata natură, aut paululum frigenti, sed aliquanto humidiore. Flatum & pinitam ge-nerat, ventrem emollit, & oris commendat halitum: quin post esum mos est Indigenis ab omni potionis genere, nè ob immodicum humorem putrescant, abstinere.

24. Unni Chilensium * De Laet. Hispanis Murtilla.

* Ind. Occid.

Fructus fert uvarum in modum racematim collectos, Pilorum magnitudine, granorum Mali granati forma & colore, sapore inter suavem & acrem medio. Exprimitur ex eo liquor clarus, ad vinum quam proxime accedens, qui fæces sua sponte egerit: fit & laudatissimum acetum.

25. Guvavirap Brasiliensium* De Laet.

* Ind. Occid.

Arbor est procera & vasta, frondibus perexiguis, floribus rubicundis, fructu uvam crispam 1. 16. c. 11.

26. Johnalxochitl, aliis Colcaquahuitl, seu Flos orbicularis Nieremberg.

* L. 14. c. 37.

Sambuci Ebulive folia fert; Umbellæ flosculis orbicularibus ac pallentibus, interdiu contractis, nocte hiantibus coacervantur, unde acini racematim dependent, initio virides, dein coccinei, purpurei tandem. Radix est refinosi saporis. Dicuntur solia imposita pectori syncopen tollere; ex aquæ epota fudorem ciere, frixa expresso prius succo corpus impinguare, pulvis inspersus ulcera infanabilia curare, & resolutis ac uterino affectu laborantibus prodesse.

27. Enguamba Uruvapensium * De Lact.

* Ind. Occid.

Arbor est mediocris cortice rubescente, ligno fusco, medulla pallescente, foliis latis & conca-1.5.c.25. vis, quæ distinguuntur nervulis partim slavis, partim rubris; sloribus racematim pendulis & herbaceis, fructu nigro, pleno granis, è quo exprimitur oleum flavum ad tumores resolvendos & adversus plagas. Nascitur in saxosis locis.

28. Pilipoc

* Hift. Exet. l. 15. c. 9.

28. Pilipoc Philippinarum insularum Nieremb.

Duo genera funt, Mar & Fermina. Major ille & amplioribus foliis, intérque faxa nascitur: minor hac & in planis. Utriusque radici tubercula fusca, pugni magnitudine, innascuntur. Si minor næc ex in pianis. Ottuique facilita tuorionis tales, pogra dam membranis ceparum fimiles pites, qui fusci & enodes, transversim si scindas, in pelliculas quasdam membranis ceparum similes pues, qui mici e enoues, tranivernin i cinicas, in presente acuminata. Proveniunt in humetis dividuntur. Folia Laurinis fimilia, fumma parte impense acuminata. Proveniunt in humetis tumbrofifque locis, & arboribus advolvantur. Ufus radicis in venenatis morfibus & potionibus, fel lentè operatur.

29. Arbor Laurifolia Sinensis Martin. Atl. Sinic. .

Arbor est procera & magna, foliis Lauri similibus. In ramorum summitatibus racemi prodeunt. in quibus, ut in uvis fructus, sed rarior in longis pedunculis dependet, figura Cocculi, magnitudine m quious, ut il uvis prasm, ted tariot in long parameter accedente, Nucis Juglandis, nuci Pineæ parvæ æmulus, fquamofo cortice ad membranæ craffitiem accedente, Nucis Jugiandis, nuci rinea parva annuas, iquamos otto de Maturus purpurei est coloris, con intus nucleus succulentus, albi coloris, colorisa caporis rosacei. Maturus purpurei est coloris Officulum intra carnem occulitur. Vocant Sinenses Liebi, Lustiani Liebias. Nacciur in Foquie, pracipue in Focheu metropolis territorio copiose. Nucleus ad instar tragematis rosacei congelari li. quescit in ore.

Est & altera ibidem, quæ slores Quei profert, arbor procera, soliis Lauri aut Cinnamomi. Flos minimus, flavus, in racemulos dispersus, suavissimi odoris; apertus in ipsa arbore diu perstat integer, nec flaccescit. Ubi decidit, interjecto mensis spacio, repullulante arbore rursum novus Autumnali tempore gignitur: Turca: Limonum fucco maceratum ad tingendos equorum crines adhibent. Sinis multa bellaria ex eo. Prodit per totam regionem copiofiffimus in Quangfi.

Addi his potest fructus Sineus s Lungyen seu Draconis oculus dictus, superiore minor, cortice duriore magisque squamoso, ex quo liquor, vinum incolis, exprimitur, sed rarius. Distrahiur per totum imperium, sed succo evanescente non tam gratus.

* Ind. Occid.

20. Arbor Uvifera Tabacensis * De Laet.

Materie est rubra ligni Brasiliani instar: solia pane orbiculata, fructus uvis haud dissimilis, sa poris gratissimi. Nascitur potissimum juxta litora.

* Ind. Occid. l. 15. c. 8.

1. 17.5.28.

31. Igeiga & Igtaigeica * De Laet.

Illa producit speciem Mastiche gratissimis odoris; cortice illius contuso edit liquorem quendam album, qui condensatus supplet vicem thuris, & emplastro adhibetur utiliter in affectibus frigidis. Est & alia ejusdem species quam Igtargcicam, id est, Mastichen duram instar lapidis appellant; adeò enim dura & pellucida est illius retina, ut pane vitrum esse videatur: Barbari communiter utuntur illa ad fictilia vafa incrustanda.

32. Ambulon Scaligeri C. B. 459.

Atuchit infula fert arborem, cujus è cortice fructus exit candidus, Sacchari specie, & magnitudine Coriandri, Ambulon ei nomen est.

* Ind. Occid. L. 10. C. 11.

33. Ovajerova Maragnana infula * De Laet.

Arbor est alta & vasta, foliis Quercus, sed paulò majoribus, floribus dilutè flavescentibus. Fractum fert, pedem longum, majorib melonib parem, extra & intus flavum, fuaviflimi & fragrantissimi odoris, sed exilibus & nigricantibus nucleis plenum.

Hift. Exot. 1. 14. c. 62.

34. Texoctlifera Mexicana * Nieremberg.

Arbor est mediocris, permultis spinis horrens, foliis Malorum nostratium sed asperioribus & serratis. Mala fert nostratibus similia sed parva, nec nucibus Juglandibus majora, lutea, ante maturitatem prædura, postquam maturuere adipi mollitudine quadam paria, ingrato sapore, sed qui à multis non habetur infuavis. Semen (quod in fingulis pomis triplex) lunatum, magnum, duo-bus angulis & uno dorfo infigne, lapidi duritie non cedit. Mexicani permiffa prius puroficere in emporiis venditarit. Diutius ut in corrupta ferventur aqua nitri confergunt. Gernina tufa & ex aqua sumpta exanthematis medentur. Montosis locis sponte provenit.

* Ind. Occid.

* Thid

35. Pacourii insulæ Maragnanæ * De Laet.

Vafta est arbor, Pomi frondibus, flore albo, fructu duorum pugnorum magnitudine, cortice dimidium politicem craffo: binos aut ternos haud influaves nucleos continet. Cortex coctus, aut faccharo conditus in deliciis. Capacita, the Stripe Acti-

36. Wamcabec infula Maragnana De Laet.

Magnitudine, frondibus, floribus atque fructibus à Pomo non multum abludit. Sunt ifti crocci, fed nuclei ob infignem acrimoniam non manduntur. 27. Uva-Cava ejusdem insulæ * De Laet.

* Ibida

Pomi arboris est magnitudo; frondes Aurantiæ, flos subcroceus; fructus instar ovi oblongus, flavus, & palato gratus.

28. Uva-vyrup ejusdem insulæ * De Laet.

* Ibid.

Arbor est aculeata, foliis Juglandis, floribus è flavo, cœruleo & rubro colore eleganter distinctis. Fructus, quem fert orbicularem & mensis pergratum, nonnisi pluviis mensibus decerbitur.

39. Locos fructus in insula Magador, in arboris ramis & foliis carentis cacumine putamine sibro [o; nucleo Amygdalino part. 8. Ind. Occid. Fr. capitis magnitudine C. B.

40. Igbucami Brasilianorum * De Laet.

* Ind. Occid.

Arbor est præsecturæ S. Vincentii perfamiliaris. Fert fructum exiguis Malis similem, intus exiguis granis refertum, præfentissimum (ut fertur) adversus dysenteriam remedium.

41. Melocorcopali Scaligero. Corcopal Theveti Lugd.

A Corcopal India provincia nomen fumplit. Cydonia est magnitudine & foliis. Pragrandem gerit fructum, Melonis figura, eodémque fulcatum modo, intra quem terna quaternave grana, acinorum uvæ facie, acore Cerafi. Est & edendo quia suavissimus, & ad medicinas quia pravos humores per alvum expurgat utilis. Ex nominis identitate Carcapuli eandem suspicamur.

42. Quanhyyac Ocuilensium * Nieremberg.

* Hift. Exot.

Arbor est magna, ferens Mali Medicæ folia, sed tamen acuminata. Cortex adstringit, gravem lib. 14. c, 74. odorem spirat, calidaque & sicca constat temperie. Fluxum alvi coercet ac elicit sudorem. Naribus inftillatus fuccus sternutamentum excitat, caput purgat, atque ita febres tollit & capitis arcet dolorem; quarum rerum gratia in annuos usus recondi consuevit. Nascitur Ocuilæ saxosis

42. Pequea Brasiliensium * De Lact. Pequea sive Pekia Pisonis, de qua supra.

* Ind. Occid. l. 15. c. 7.

Duæ sunt species, Una fructum Arantio malo similem, crasso cortice, quo melleus quidam cum faccharo certans dulcedine humor continetur, cui nuclei aliquot sunt permixti, producit. Alterius lignum (quod Lufitanis Setim) omnium que in Brafilia nascuntur durissimum & gravissimum, idemque omnis putredinis expers judicatur; proinde navibus fabricandis expetitur.

44. Gojave Maragnanæ insulæ * De Laet.

* Ind. Occid. L 16. c. 11.

Fruticis est species que arbores complectitur, folis Campanella, flore eleganti & palmum lato, echinatis & stella in modum diductis foliis, purpurei coloris. Fructum fert ovi magnitudine, sed rotundiorem, granis plenum.

45. Uvavytou ejusdem insulæ De Lact ibid.

Folia fert longa, flores cœruleos, fructus Aurantiis haud abfimiles, sed suaviores.

46. Caoup ejusdem insulæ De Lact ibid.

Frondibus est Pomi sed magis patulis; floribus è luteo & rubro mixtis. Fert fructum Malo Aurantio forma & fapore haud diffimilem, nucleis plenum.

47. Vencu Sinensium Martin, Atl. Sinens. Lustanis Jamboa.

Arbor spinosa, Limonia major: flores albi suavissimi odoris. Fructus capitis magnitudine: cui cottex Pomorum aureorum, pulpa rubescens, uvæ non omnino maturæ sapore, qui suspensus domi ad annum durat. Provenit in Fokien. Ex floribus fragrantissima aqua elicitur. Ex fructu liquor pro potu exprimi folet.

48. Pytahaia * Nieremberg.

* Hift. Exot. l. 14. c. 80,

In scissuris saxorum nascitur. Odit pingue solum: fructus acro-dulci mixtus, sapidus quemadmodum malum Punicum: Rubri coloris intus & extra est: Malum aureum aquat magnitudine.

49. Pekey insulæ Marignanæ* De Laet. eadem videtur cum Pequea sive Pekia Brasiliæ.

* Ind. Occid. 1. 16. c. 11.

Tam craffum habet truncum, ut vix trium quatuórve hominum complexu ambiri poffit. Frondes fert Pruni; fructus duorum pugnorum magnitudine, cortice crasso duróque, qui intus tres quatuorve fructus, luteos, forma renis, optimi odoris, saporis non ingrati, osse aculeato continet.

Nnnannn

50. Agouti

* Lib. 1, cap.

50. Avouti treva ejusdem insula De Laet ibidem.

Foliis est Aurantiorum, sed levioribus, floribus roscidis, fructu amplo, cortice viridiore. Concludit intus acinos Granatorum instar, exiles, dulces & palato non ingratos.

51. Uhebehasou Theweti J. B. Arbor Brassica folio excelsissima Americana C. B.

Mira altitudinis est arbor, cujus rami alii alios subeunt, folia habet Brassica: singulos ramos onerant fructus pedem longi: fert & eadem gummi riibrum. Dum in America esset Thevetus, fex m. p. ab eo loco quo subsistebat, observatam sibi hanc arborem tradit, quam eminus artificio

portus quam natura arbitraetur quipipam efficiam.

Ad hujus arboris fructum (inquit) innumera convolant apes ex eo alimentum petentes, in foramen ejudem arboris fe recipientes, ubi mellificio & cera incumbunt.

Harum apum duo genera describit, Aliæ nostrarum apum magnitudine sunt, quæ mel optimum conficiunt, ceram slavam. Aliud on, and nottatum apun magnatum unit que meropulmin contenting cerani matam. August med genus dimidio minus; quarum mel bontate fuperat, cera tamen carbonis infar nigrae eff. Harum favos depopulatur bestia quaedam Heirat dicta [Tamandua] i. e. Bestia mellis, de qua agere non est.

Fructus Uhebaso quamvis ab apibus appetatur, hominibus tamen non est edulis, propterea quod non facile maturescit.

52. Pimpinichi arbor lattescens . I. B.

In omnibus continentis Indiæ oris (inquit Monardes) lacteus quidam fuecus elicitur exabutcu-lis Malorum fimiliudine; Indi Pimpinichi vocant, è cujus ramis recifis lacteus humor illico maiat, aliquantulum denfus & viscosus.

Hujus fucci tres aut quatuor guttæ fumptæ validiffime per alvum purgant bilem & aquas. Bibiur ex vino aut deficcati pulvis deglutitur, pauca quantitate propter nimiam vehementiam. Vino aut jusculo assumpto ejus operatio infringitur & cessar subito. Idem traditur de Ricino Indico Her-

53. Arbor vinifera Couton, Juglandi similis J.B.

In Canada provenit arbor (inquit Thevetus) craffitudine & figura fimilis Juglandis, cujus ulus diu incognitus mansit, donec quidam exscindendo arborem observavit sluere succum boni saporis, qualis optimi vini Aurelianenfis aut Beaunenfis. Ejus fucci subitò collegerunt quatuor aut quinque magnas amphoras.

54. Arbor Brasiliana Juglandi similis nucibus carens C. B. Lignum Copau simile Juglandu lig-no J. B.

Scribit Leri in Brafilia provenire lignum, quod nominant Copa-u cujus arbor fimilis quodammodo Juglandi, non tamen nuces ferens. Afferes, uti vidit, pro utenfilibus adaptati ealdem cum Juglande venas five fibras habent.

55. Arbor tinctoria 1. B.

Glandiferarum nostrarum craffitudine est, fructum ferens Dactylis parem, ex cujus nucleo oleum exprimitur, miris virtutibus præditum. Aque permiftum eam croceo colore plane inficit, quo ingunt pocula ac pileos quosidam ex Junci vel Oryzæ paleis contextos. Præterea id oleum odore est Violæ Martiæ, olei nostri sapore. Quamobrem multi pisces, Oryzam aliósque cibos eo condiunt. Oritur in Senegæ regno ubi Æthiopes degunt.

56. Baxana arbor venenata J.B. Arbor fructu venenato, radice venenorum antidoto C.B.

In insula deserta prope Ormuz Queionne dicta arbor est Baxana, cujus fructus vel minimum degustatus mox suffocat: id quod ipsius etiam umbra præstat, siquis vel quadrantem horæ sub ea moretur. Cum tamen aliis in regionibus ejusdem arboris radix venenorum omnium sit Antidotus, illic lethalis, necnon & folium ipfius & fructus qui Rabuxit vocatur. Hæc nobis non videntur verisimilia.

57. Juwh Amazonum Clus. Arbor exotica foliis alatis C. B.

Hujus specimen accipiebat Clusius, teretes, inæquales, angulosos bacillos, rusescentes, in quibus inter binas appendices alternis nascebantur alata folia, sive verius alæ tenuissima & firmissima, quinquagenis & pluribus foliolis fingula latera occupantibus præditæ, ut avicularum pennas opinari quifquam posset, magna quidem ex parte deciderant illa, vestigia tamen ubi hæsissent satis adhuc manifeste apparebant. Istis alis tanquam penicillo nobiliores incolæ uti dicebantur ad corpora sua variis coloribus pingenda.

48. Mippi,

58. Mippi, nonnullis Indis Cajahaba C.B. Clus. Exot. 1. 4. c. 14.

Ad arbores se applicare Hedera instar referebant nauta, ejusque adhuc viridis & recentis taleas An anones to appreciate the state of the sta fuis ædificiis.

59. Frutex India Orientalis Lavendula folio C. B. Arbor Lavendula folio I. B.

Admiranda natura erat arbor five frutex, cujus ramus trium pedum longitudinem non excedebat. craffitudinis diameter circiter duarum unciarum erat; cujusque fastigium in nodosum caput nonnihil extuberans definebat, è quo sesquipedales quinque minores rami profiliebant, adeò eleganti ferie ac ordine dispositi quasi humana industria suissent instri, inferiori ramo facie quidem similes, fed molliores magilque succulenti. In horum comosis fastigiis folia adhuc inharebant, virentia, forma, magnitudine & colore Lavendulæ folia valdè referentia, sed succi plena, aromaticum quidpiam foirantia, medium inter Angelicæ fylvestris radicem, gummi quod vocant Elemi, & Kunigundis herbam qualibus totum ramum vestitum fuisse ipsa in ramis vestigia indicium faciebant. Quantum verò ex resectione ramorum Clusio colligere licebat, densa spissaque medulla instar Sambuci ramorum præditi fuisse videbantur.

Ex India Orientali in Angliam delatus est hic frutex, & à Jac. Gareto ad Clusium transmissus.

60. Oxyacantha Americana Galli caloar dicta R.S. Mul. An Mespilus Virginiana fructu coccineo

Hujus baculus ulnamilongus, absque ullis enatis ramis in Museo Reg. Societ. asservatur, diametro unciali, consistentia seu soliditate Ligni Oxyacanthini, spinis validis cinctus, alternatim undique positis, eo ordine ascendendo, ut in codem latere superior ab inferiore 42 circiter uncias dister: craffitie Galli calcaris majoris, & rectiffima; non mere corticales ut in Rubo & Uva crifpa, fed ex ipío ligno egrefíz ut in Oxyacantha vulg. Hujus Oxyacantha feu Mespili folia & fructus ad me transmisti ingeniosissimus Vir D.Sam. Doody;

folia denticulata. Spina est craffitie & figura Galli calcaris: fructus Sorbi aucupariæ baccam refert.

Planta Indica sanguinea panacea Park, 4-e. Pl. sanguineas sudores excitans Monard. in Epist. C. B.
Herba mortem qui vitam in morbis prienuntians Monard. Lugdi C.B. Arbor Venereos stimulos domans in Epift. ad Monard. C. B.

De his consulatur Monardes, apud quem nullæ earum descriptiones occurrunt: Mihi certè magna ex parte fabulosæ videntur ejusmodi narrationes. Idem dictum sit de Arbore aquam sundente.

Herba Indica ad rupturas utilis Monard. Park.

Huius formam observare non potuit Monardes, tantum dicit miram habere facultatem in rupturis puerorum & adultorum, eaque usum Indum quendam recenti contusa & rupturæ imposita. adhibito miro quodam ligatura genere, quo fine braccis non minùs firmiter ligati incedunt quàm fi brac-cati effent. Fortafle ligatura fola ad curam fuffeciffet fine herba.

CAP. VIII.

Arbores Papyriferæ.

1. Papyracea arbor Guaiabara J.B. Guaiabara in insula Hispaniola ex Oviedo Lugd. C. B.

Ispanis Uvero dicta est hac arbor ab uvis, quòd pro fructu uvas ferat. Materia est rube-scente, rotunda, densa, atque ideo optima, prasfertim ad carbonem, ramis expansis. Uvas edit rarius sparsas, atque à sese distinctas, Moris fere concolores, exigua earum parte esculenta; nam Acini sunt Avellanæ nucis magnitudine, nucleum tam crassum concludentes, ut parum carnis supersit. Folium maximum, palmæ manus magnitudine par est, viride, aliquando rubrum, crassum & æquè spissum ut esse possum duo Hederæ folia simul juncta. Hispani in Hispaniola eo pro charta utebantur, tam prona quam supina parte literas acicula pingentes, modo recens effet folium & eodem die decerptum: venulæ autem cum tenues fint, scribentis manum parum aut nihil remorantur. 7. B. ex Oviedo.

2. Papyracea arbor Copeia J. B. Copey in insula Hispaniola C. B. Copeia Americanorum Nieremberg.

Guaiabara procerior est; folio specie quidem simili sed duplo majore [spithamæum latitudine & rotundum fere] craffiore, & ad scribendum aptiore cum acicula aut stylo; & quòd venula tenuiores sunt minus scribenti impedimentum afferunt. Chartæ lusoriæ ex illis ab Hispanis fiebant. Fructus parvus est uti Prunum, esui satis aprum. Ex hac arbore pix non aliter elicitus quam è Pinu. Vide Nieremberg. Hift, Exot. lib. 14. cap. 85.

Nnnnnnn 2

1795

Locus.

Lib. XXXII.

1797

HISTORIA PLANTARUM. Paprracea arbor amplissimis & tenuissimis folis Nic. Costini apud J. B. & C. B. non alia esse videtur

guam Codda Panna Malabarenfium, quamvis Papyri usum Malabaribus aut Ceylonenfibus præstare

on legerini. Papyracea arbor Tal, in provincia Magni J.B. C.B. quænam arbor fit ex imperfecta & obscurdescriptione Theveti colligi nequit. Quod dicit chartæ ulum præstare in tota India, Palmam Lantor dictam effe suspicari quis posset.

2. Xagua Martyris Nieremberg. l. 14. c. 86. Arbor Papyrifera Xagua dicta.

Non multum differt à Muza. Habet folia tam grandia ut quódque à pluvia tutetur in caput pertentum hominem totum ac filaneam penulam tergo injecusét. Mirum quod de eo scribitur, Polio à radice quà est arbori compactum eruto (facilè namque per demissam cuspidem captum solium detrahitur ab arbore) in interiore illius tergo philyra albuminis ovi pelliculæ fimilis reperitur candida; ea, ut ex arietis jugulati corpore pellis, excoriatur, tolliturque à fino cortice integra, nihilo minor Arietina vel caprina membrana, cujus opera utuntur omnes ac fi membranas iplas affecueminor Arietina vei capitula iniciaturana, cupio speta cuma transitati iniciatura del iniciatura canacimi effe inquiune cam philyram. Forcipibus tantum Cindunt quantum ad præfentem foribendi necessitatem sufficiat. Fructus porcos pinguesacit, estque hominibus incommodus. Palma potius quam Musa species videtur.

4. Papyrus arborea tenuissima ex Java J.B. Papyrus ex Java C.B.

Librum arboris scribit Clusius habuisse se, tenuissima membrana instar candidum, quo omnis generis scriptura perinde atque vulgari Papyro excipi queat. Eum in Java insula aliarum mercum permutatione Franc. Draci comites acceperunt. An pannus è libro arboris quo in infula Tidore freminæ pudenda tegunt; qui hoc modo fit. Delibratur cortex, & aqua maceratus donec mollecar ligno tunditur, atque qualibet longitudine ac latitudine diducitur, adeò temuter, ut Serici veli inflar venis transverim difcurrentibus contextus videatur. Pigefeta.

5: Papyracea arbor cujus liber subpunicei coloris J.B. Arboris liber subpunicei coloris C.B.

Libri hojus fragmentum Clufio descriptum pedalis ferè longitudinis erat, quatuor uncias latum, adeò lavis ubique & æquabilis superficiei, ut ne charta quidem scriptoria magis æqualis sit. Id tamets neque densum, neque crassum in 6 tamen pagellas nullà difficultate separari potuit, que perbellè feripturam admitterent perinde ac charta feriptoria, nec atramentum tranfiniterent. E nguis (inquit) majorem curam in feparando adhibere voluiflet, in plures adhué pagellas haud dubie dividere potuiffet.

6. Filum arboreum tenuissimum & candidissimum J.B.

Candidiffimi fili glomus à Gareto ad Clutium millus quem ex arboris corrice confectum lenbe bat, candidiffimis, validis tamen staminibus constabat, filo etiam à Lino aut Cannabe deducto lonpar, canadaminis, vanda anno tanima parte refectis, ur longiora fuifie verifimile effer, ex quibas vitta & fimilia ad muliebrem ornatum pertinentia commodifime fieri poffent, Cluf. Exot. l. 1. c.4. Hujufinodi fili ftamina ex Anglia habut J. B. tres ulnas longa, alba, Serici modo tenuia & firma: non monitus judicaret esse Cannabina. andred and a subsequence

Arbor febrifuga Peruviana China Chine & Quinquina & Gannanaperide dicta, Hispanis Palos de calentura, Cortex arboris Cortex Peruvianus vulgo dicitur, inque pulverem redativa Pelvin Parum [Sci. Jesuitarum] & Pulvis Cardinalis de Lugo. Angl. The Jesuits Potwer.

Ujus arboris ramuli iconem ex Italia ad Regiam Soc. Lond. miliam nobis communicavit Cl. Vir. D. Goodall M. D. quæ vera & genuina videtur; maxime quod conveniat cum descriptione D. Badi, qui se iconem arboris exactam Roma, è Collegio Romano Jenitarum nactam refert. Videtur (inquit) hac arbor aliquam habere similitudinem cum nostratibus, Nam folia ejus videntur fimilia cum his que funt Prunorum rubeorum, sci nec mimium patulis, nec acuminatis, prætorea filamentis intertexuntur ambo, & per lineas finduntur. In floribus videtur mihi convenire cum floribus Malorum Punicorum, qui caliculum coronatum referunt. Hanc aliquando unà cum aliis in as incifam, Deo volente, publico exhibere cogitamus.

Antonius Bollus Mercator celebris, honestus vir, qui multos annos in Peruvia commoratus est, & historiam arboris Italice conscriptam publicavit, referente Bollo, nasci eam ait in Regno Quitenfi, peculiari quodam loco, qui patrio Indorum fermone dicitur Loxa seu Loza, distatque 60 leucas ab urbe Quito: locumque obtinere inter montium coronam.

Corticis pulvis debita dosi exhibitus adversus febres omnes intermittentes tutum, certum & minimè fallax est remedium, etiam experientia nostra. Egregius Vir D. Thomas Sydenbam M.D. summum ad Febres intermittentes Specificum vocat, cujus ope nos nune temporis tum humores illos inquorum redundanția febrium effențiam collocabant medici priores, tum etiam Diatam & regimen quodcunque susque deque habentes, ac nihil nist methodum pulveri exhibendo debitam observantes, scopum rectà attingimus, vix ab illo aberrantes unquam nist ægrum lecto mulla necessitate addicinus dum in ejus usu est. Tanta tamen est hujus remedii vis, ut non obstante eo incommodi,

quòd sci. Febris à lecti calore plus quam erat opus intendatur, ægrum nihilominus ad sanitatem ut-

plurimum reducat. Pulverem hunc ante triginta annos, cum primò in Angliam invectus ellet, ad febrium intermittentium curationem in magna existimatione & frequenti usu fuisse memini. Verum animadverso cum, quòd scinimis parca dosi exhiberetur, paroxysmum tantum unum vel alterum aut forte plures avertere, nec febrem penitus expugnare, verum agrotum plerunque recidivam pati; ob suspiciones nefcio quas in crimen adduci ccepit, & paullatim in defuentdinem abire: Donec nuperis annis D. Robertus Tabor, dosi ejus valdė aucta, non minus selici successiu quam incepto audaci, Febribus omnibus profligatis, ufum refuscitavit. Hic enim non intra scrupulos subsistebat, sed ad drachmas

& uncias afcendebat, indéque voti compos factus, magnam & fibi & pulveri famam conciliabat. Vinum Gallicum à cortice Peruano intra breve tempus rubore pellucido tingitur, ut & pluvialis aqua, sed diluto magis, rectificatus autem vini spiritus multo intensiore: hinc ut pateat hunc spiritum corticis Peruanæ tincturæ extrahendæ genuinum menstruum esse. Notatu dignum tincturam adtuni control de de de de de de la conticem, qui extracât inclură viribus de flutur reperitur.

Antonius de Heide în Centuria Observationum Obs. 70. Verum quicquid dicar hic autor, ego [D. Hule] aliíque medici quibuícum confuetudinem habui corticis pulverem in fubítantia exhibitum efficacissimum esse semper comperimus, etiam adversus contumacissimas sebres & qua infulo ejus minimè cedebant. Quin & infigniffimus Vir D. Martinus Lister M. D. milit asserut infusum nihil valere, totámque ejus operationem subtilioribus pulveris partibus in liquore adhuc à defacatione re-

Ab codem etiam edoctus sum pulverem corticis vetustioris experientia propria non minus efficacem este ad profligandas sebres quam recentis, aliquo etiam respectu commodiorem, siquidem diuturnitate temporis vis illa cathartica qua in recenti observatur, & aquez ut verifimile est parti inharet, paulatim evanescit.

D. Spon in libro Observationum sur les sieures & les febrisuges, se accurata & diligenti inquisitione habita comperisse ait, Corticem Peruvianum dietum non trunci aut ramorum arboris esse, sed radicum; illorum enim, ut in particulis quibusdam ad se missis expertus est, minime amarum esse. Quae observatio alicujus utils esse potest iis qui in nostro orbe hujus carticis succedaneum quarunt. Ego (inquit) nonnullarum periculum seci. Radicum Persica cortex asperiratis multum obtinet, parum amaroris; unde apparet conducere eum ad diarrhœam: Radicum Fraxini pariter asperitatis plurimum & acredinis pungentis ob copiam Salium quam continet, quæ febrifugam fuam vim ei confert: Denique Cerafi nigræ radicum cortices & asperitatis & amaroris participes sunt; earum itaque pulvis in febre Quartana exhibitus illam quidem diminuit, non tamen plane suftulit; ut non dubitem eum debito modo usurpatum, & justa dosi exhibitum ad febres sanandas utilissimum sore. Qui plurade hoc Cortice velint, consulant medicos qui de eo ex professo scripserunt.

ra de not Corrice venint, commant incincis qui de cos proteino reposition.

Nos commonefecit D. Tameredia Rebinfon M.D. iconem folii arboris febrifuga in Mufao Cl.

Viri D. G. Courtine affervatam non bene quadrare figura: D. Goodall, & D. Redi, quia folium non usque adeò acuminatum, sed acutius & subrotundum esse videtur, quale ferè cernitur in Poma & Tse rou-Ponna Hort, Malab. quæ in India appellatur Kina ab Indigenis, ex observatione ejusdem Amici. Sunt qui dicunt eandem semini arboris (quod Hispani Patrio sermone Pipitas de Quina vocant) fugandarum febrium viminesse; estque simile (ut ajunt) semini cucurbita: Alii dicunt Pipitas fructum esse illius arboris; addunt etiam resinam quoque inesse arbori, nescio an ejustlem virtutis cum cortice & femine, fruffula quandoq, ligni admifeentur cum cortice, fed nulla amaritie aut viribus donantur. Observavit Bollus arbores febrifugas Peruvianas plerunque omni cortice fine noxa spoliatas cerni, quod & Suberi commune est quod sic potius juvatur exuta, ut scribit Plinius.

CAP. X.

Fruticulus Alpinus floribus umbellatis folio Spirææ minore & angustiore,

Emipedalem altitudinem aut spithamiaam vix excedit, virgulis plutibus assurgens teretibus, rubentibus, foliis vestitis alternatim positis, non admodum crebris, sescunciam longis, semuncias latis, acutis mucronibus, ad margines ferratis, denticulis acutis non tamen æqualibus, glabris quantum in ficca discernere licet. Summas virgulas occupant flores velut in umbellas dispositi, qui cum plantulam invenimus Septembri mense jam praterierant. Semina ut & vascula seminalia qua-

lia fint ob parvitatem eximiam in ficca clare difference non possimus.

Hane, stirpem itinere à Vienna ad Venetias in summis Alpibus loco confragoso prope Pontebam Lecus, Imperialem dictum oppidum invenimus cum aliis multis rarioribus. Qui per ea loca iter facient,

eam investigent, diligentiùs observent & describant.

Vires.

Lib. XXXII.

CAP. XI.

HISTORIA PLANTARUM.

'Arbores & Frutices rari & exotici à nobis nuperrime observati in horto cultissimo novisque & elegantiori. bus magno studio nec minore impensa undique conquisitis stirpibus resertissimo Reverendissimi vus magnu pause ne more more mente propose de la file quates à gravienbus cure vacat is contemplandis animum oblecta, & alia curiosis & industriis libero ad eas observandas describendásque aditu permisso Historiæ Plantarum augendæ illustrandæque desienat.

1. Angelica arborescens spinosa, seu Arbor Indica Fraxini folio, cortice spinoso.

AC folia habet amplissima, ramosa ad instar Angelicæ; Lobi seu solia partialia Angelicæ amula, sed glabriora; costæ soliorum spinis obstæ sunt, non admodum crebris, uti est & truncus arboris. Foliorum insuper pediculi latiuscula & velut membranacea basi caudici & ramis adnexi sunt. Folia hyeme decidunt. Vidimus in horto Chelseiano hujus generis arborem, quæ staturå humanam altitudinem, crassitie brachium superabat, summa parte in ramos divisam. Sunt autem germina seu surculi, quos quotannis emittit, admodum craffi, folis crebris obfiti. In quantam altitudinem excrecat, quo atatis fue anno florere incipiat, cujufinodi florem & fructum producat, quantamque diu duret nefcimus: umbelliferam tamen efle fulpicamur.

A D.Banifter è Virginia transmitta eft.

2. Arbor Tulipifera Virginiana tripartito Aceris folio, medià lacinià velut abscissa.

Herman. In proceram, Juglandis amulam arborem adolescit, cortice [in junioribus arboribus] lavi, susce aliquot cineraceis maculis asperato, odoris ignavi aromatici, nonnihil ad Sallafras accedentis, materie pallida, molli, medulla pauca ruffa. Ramos spargit inæquales, ordine inconcinno: ad quorum nodos è digitalibus pediculis prodeunt folia inflar Aceris minoris, trilobata, nitida, quasi forfice essent reseeta, palmum ampla, superne viridia, inferne incana, aliquotque nervis exdorso craffiore prodenat-bus inscripta, superiori & intermedio lobo productiori, frontato, binis lateralibus in parvum obtafum mucronem abeuntibus. Singulos vero ramos & folia excludit parva oblonga theca, in duas foliaceas pinnas debifeens, quæ ramis & foliis adolefeentibus exarefeunt & decidunt. Flora formoaceas printas demiceus que tanta de ficas vidimus. Floribus omnium quos confuluimus Vigine incolarum & advenarum confeniu fuccedunt pro fructu Coni erecti, & ut videtur squamofi, sub singulis squamis bina semina, alis membranaceis donata, ut in aliis Coniferis claudentes. Huic obconvenientiam in partibus præcipuis adjungemus aliam, quamvis in horto prædicto non reperiatur.

3. Arbor Tulipifera Virginiana Aceris majoris folio, conis erectis.

Arbor hæc à præcedente differt foliis in plures lacinias, minus tamen profunde sectis; mediælacinia apice tantum; coque non ut in pracedente recta propemodum linea abícislo, sed angulo obulo incifo. In medio flore coni rudimentum conspeximus. Hujus ramulum ficcum vidimus apud illustrem Virum D. Gulielmum Courtine Medii Templi Lond.

4. Laurus Tulipifera foliis subtus ex cineres aut argentes purpurantibus.

Hujus arboris folium tum formâ fuâ, tum confistentia & glabritie ad Lauri folium accedit, éftq. pariter ad margines æquale & minime incifum, verum pronæ superficiei colore ex argenteo pulchrè purpurascente ab eodem differt. Florem autem speciosum Tulipæ æmulum proferre nomen arbori impositum indicat. Fructus hujus non conus est ut præcedentium, sed bacca calyculata, amore D. Jo. Banister, qui Arborem ipsam, ni fallor, Laurum Tulipiseram baccis calyculatis inscripss.

5. Cedrus à Goa falso dicta, rectius Sabina Goensis.

Hæc arbor nec Cedrus est, neque Juniperus, sed potiùs Sabinæ Indicæ Species. Non enim baccas producit, sed conos è squamis compactos, aliarum Consferarum instar. Folia, odor, fructus, * Ex observa- (qui & Sabinæ vulgari sterili creditæ * conulus squamosus est) Sabinæ speciem esse arguunt. Hanc arborem in Historia ex sententia Hermanni pro Juniperi specie descripsimus. tione accurata D. Dale.

6. Nux Juglans Virginiana nigra.

Hujus in historia Juglandium superius mentionem secimus, eámque D.P. Hermannus in Catalogo pleniùs describit: cujus descriptioni adde Folia è duplo pluribus pinnarum conjugationibus quam vulgaris Juglandis componi. Nam cum vulgaris nostratis folia quatuor duntaxat paribus constent: Virginiani hujus octo plurimum componuntur: funt etiam pinnulæ minores & per ambitum ferratæ, colore viridiore; ut cum arborem primò viderem Juglandis speciem esse vix credere potuerim: reliquam descriptionem vide in Appendice.

7. Arbor exotica folius Fraxini instar pionatis, & Serratis, Negundo perperam credita.

Folia, quatenus observavimus in planta juniore, duabus pinnarum conjugationibus constant, folio [parriali] impari extremam costam quibus pinnæ adnexæ sunt, terminante. Pinnæ singulæ Fraxi-

nearum magnitudine autampliores, in acutos mucrones exeunt, dentibusque majoribus & etiam minoribus inordinatis obiter incisa funt, summa præsertim parte. Folium impar, quod diximus, extremam costam terminans ab angusto principio sensim dilatatur ultra mediam partem. E Virginia (ni fallor) delata fuit.

An Arbor hac Garcia & Acosta Negundo sit nescimus: Folia ab eorum descriptionibus abladunt.

8. Styran arbor Virginiana Aceris folio, potius Platanus Virginiana Styracem fundens.

Folia quinquepartità divisurà ad Aceris accedunt, media lacinia productiore, per ambitum serrata. majora paulo, longis pediculis nixa, nervis purpurascentibus, Fructus pilulæ sunt rotundæ, Platani majora pauto, tonges pedicans mas, nervis purputate neross, pilulis fimiles, proinde ad Platani genus nobis referenda videtur.

Plenam & accuratam hujus aliarúmque stirpium Virginianarum descriptionem & historiam ab eximio Botanico D. Joan. Banister expectamus.

9. Corylus maxima folio latissimo Virginiana.

Hujus virgas tantum juniores & folia vidimus, quæ & forma & confistentia sua textura seu ad Coryli folia proximè accedunt. Loto affinis Coryli folio Dedare. Icon. Robert. non est hac planta, est enim annua, flore albo papilionaceo, macula violacea notato; cui succedunt filiqua, semina nigra continentes.

10. Oxfacantha, Spina sancta dicta. Mespilus Virginiana fructu coccineo D. Plucknet (rutilo C.B.)

Folia hujus magnitudine & aliquatenus etiam forma ad Ribefii folia accedunt, minus laciniata circumcirca argutis denticulis incila. Spinæ validiffimæ, prælongæ, acutæ, furculos etiam ipfos quibus adnafcuntur craffitudine æquantes é foliorum finub. exeunt. Fructus plures fimul in fummis virgulis, umbilicati, pulchrè rubentes, seu coccinei, pauca pulpa quinque intus officula arcte invicem commissa, dura & frangi contumacia continent, Mespilorum in modum.

Hæc (ni fallor) est Oxyacantha Americana Galli calcar dicta, cujus mentionem fecimus inter

Arbores imperfectas, N. 64.

11. Arbor trîfolia venenata Virginiana folio hirsuto.

Foliis hirsuts, corundémque pediculis & costis mediis nervisque rubentibus à Vite Virginiana tri-

12. Rhus Virginianum Lentisci folis.

Folia integra ex pluribus pinnarum conjugationibus componuntur; quinque aut sex numeravimus. Costa media quibus pinnulæ adnectuntur, membranis foliaceis angustis utrinque extantibus à conjugatione ad conjugationem extensis augetur, Ingarum in modum aut etiam Lentisci; eaque ut & nervi pinnarum seu foliorum partialium medit subent. Folia minime serrata sunt quò à Rhois vulgaris & Virginiani differunt, multò etiam minora sunt & breviora hujus foliis; in acutos tamen pariter apices definunt. Flores racematim in extremis ramulis nascuntur: Nam in horto Fulhamensi floruit. Arbor est gummifera.

12. Amomum Virginianum Corni famina facie.

Hunc fruticem olim Londini accepimus Amomi Nova Anglia nomine. Virgis rubris & foliorum figura Cornum feminam refert. Observante Cl. Viro D. Leon. Plucknet, fructus sparsim è foliorum alis exit. Quantum hactenus vidimus humilior est multò Corno fœmina vulgari.

14. Senecio arborescens Virginiana Atriplicis folio.

Herba est, fruticescens, virgultis ligneis, humanam altitudinem superans. Folia crebra Atriplicis Pes anserinus dictar amula, led rigidiora nullo ordine ramulos cingunt. Summas virgas occupant flores coacervati lutei, nudi.

15. Solanum pomiferum frutescens Africanum spinosum nigricans Boraginis store, folis minus profunde laciniatis, spinis multò longioribus majoribus & crebrioribus horridum.

Differt ab hujus generis Solano seu Chunda ab Hermanno in Cat. Hort. Leyd. descripta foliis minus profunde laciniatis, spinis per caules & folia longioribus & crebrioribus.

Golitur etiam in Horto Episcopi, Chundæ species nullis præterquam in floris calyce spinis donata.

Aliam plantam ibidem conspexi, quam Solanum Betæ folio vocant.

Multarum è prædictis arboribus folia & ramulos habeo ex dono amiciffimi Viri & diligentiffimi Botanici D. Sam. Doody.

CAP. XII.

Arbore & Frutices variores, quorum partes aliquas exficatas [ligna, ramulos, folia, frutius] vidimui in illustrie Viri D. Guliolmi Courtine Medii Templi Londinensis Museo, ingeni supellectile Rerum naturalium, atque etiam artificialium, rariorum & selectiorum instructissimo, earsunque rum naturatum, augue crum allervatarum, ut per totam Europam haud temere reperias quod et conferri nedum præferri possit.

- 1: Arbor Tulipifera Aceris majoris folio, conis erectis è Virginia vel Carolina, superius memorata.
- 2. Arbor pentaphyllos Virginiana, floribus spicatis monopetalis.

Colia habet in codem pediculo quina, acuminata, ferrata, ad modum Samounae Pifonis.

2. Arbor conifera odorata, foliis Salicis rigidis, leviter serratis, è Carolina.

Folia longa angusta, hic illic leviter incisa aut serrata; manui affricta odorem suavem exhalant. Coni numerofi, praparvi, è plurimis squamulis compactiles, Elaagno Cordi seu Mytto Brabantica dicta quadantenus affinis D. Tancr. Robinsono videtur.

4. Arbor spinosa Virginiana, caudice & ramis Lanigera spinosa Malabarica similis; an Herculis clava Mus. Societ. Regiæ?

Corticis sapore acri & fervido à prædicta arbore Malabarica differt. Truncus quem affervat hujus arboris D. Courtine, tredecim uncias ambitu superat. Spinæ incurvæ tertiam digiti partem longitudine non excedentes tuberculis obtusis pyramidalibus digitum & amplius altis innascuntur. Sum autem tubercula hac seu spinarum bases, quantumvis magna, merè corticales, nec è ligno ortum

Qualem florem aut fructum producat nobis incompertum. Eandem esse putamus arborem quam describit D. Grevius in Museo Societat. Reg. Londin. Clavæ Herculis appellatione.

5. Fruticis exotici ramus in clavatam echinatam siliquam terminatus. The Cogch pod.

E crasso & lignoso principio in siliquam teretem lignosam clavatam, spinis undique obstam dilatatur. Spinæ crebræ duas tréfve uncias longæ, è vertice oblongi velut pediculi plures huc illuc sparguntur. Siliqua intus membranaceis rotundis transversis laminis, pluribus unà commissis, repletur: Membranas seminula interjacere videntur. Prima facie nemo filiquam esse suspicaretur, fed ligni duntaxat extumescentiam.

- 6. Tamarindus Occidentalis siliqua subrotunda, Carandas forte Bontii.
- 7. Bonduch Indorum, Siliqua minime spinosa.
- 8. Ramus Arboris peregrinæ fructum Ficui similem gerentis, fructibus onustus.

Non est autem hac arbor Ficus species, sed Pruni cujusdam fructu Ficiformi, aut forte Palma: Fructus enim non grana seu semina parva, sed unicam intus nucem seu officulum grande continet; proinde minùs rectè à nobis Commelinum secutis p.1438. cum Hondir-Alon conjungitur.

9. Fructus oblongus utrinque acuminatus seu conicus, lævis, splendens, spadiceus, quæ Cafaneæ species videtur.

Putamine crustaceo Castanea in modum tegitur. Putamen autem illud prope alteram extremitatem latè dehiscit, quà adhæsisse videtur vel surculo, vel alii cuidam exteriori tegumento.

10. Fructus tetrapyrenos sub putamine ligneo pulpam mollem continens.

Nuclei quaterni obkongi funt in fingulis cellulis finguli, validis interfepimentis à fe invicem fecreti.

Alios praterea multos fructus apud eundem vidimus, quos partim quia jam ab aliis deferipti funt,
partim quia deferiptos fufpicamur, omittimus. Multas infuper Corallii, Corallina & Spongia fecies de quibus in Appendice.

Caroba filiqua minore & Arbor Judæ Virginiana ibidem visæ, ad congeneres referendæ funt.

CAP. XIII.

Arbares quarum ramulos exflocatos vidimus apud infignem Botanicum, D. Leonardum Plucknet M. D.

2. Arbufcula Zeylanica Aceris folio baccifera Hermanni. Hujus multæ species foliis adversis, & alternis; glabris, & hirsuis. Uercus Virginiana Castaneæ folio.

3. Ejusdem alia species spinosa, folius alternis. 4. Laburnum spinosum Americanum flore rubro Muntingii,

Rhamnus Virginianus, Pruni folio, fructu nigro, officulo comprefio D. Banifter.

Thymelæa Africana floribus rubarrimis Hermanni.

Acer Bengalense foliis Laurinis. 7. Acci de la companie de la compani

10. Arbor Indica Juglandis folio ballamifera; qua succrevit in Horto maxime Reverendi Episcopi Londinensis D. Henr. Compton.

11. Arbor Aromatica è Cormandel laurinis foliis binis ternisve.

11. Arbor venenatz firmilis è Marafapetan; an Katou-mail Elou H. M.

12. Arbor venenatz firmilis è Marafapetan; an Katou-mail Elou H. M.

13. Frutex aculeatus Orientalis Ilicis folio : an fit baccifer non bene memini.

14. Frutex baccifer foliis Mali Granatæ è Cormandel

15. Frutex baccifer foliis Rorifmarini obtufis, & carnofis, plurimis ex uno puncto prodeuntibus.

16. Frutex baccifer foliis Lini vel Cassiæ Poeticæ. Ex eodem loco.

16. Frutex bacener foils Lint ver Cama Frostica. De coulin loco.

Prater alias multas, quas in Horto fuo fisco, omnium quos unquam vidimus domefticis & peregrinis ftirpibus refertifitmo; curiose affervatas idem erudififimis Vir nobis confpiciendas benigne obtulit: Nos autem ob angultias temporis quibus premebamur observare & adnotare non potuimus.

Earum Catalogum brevemq, Historiam absigio D. Pluckus expectabimus.

PARS SECUNDA.

De Partibus stirpium minus cognitarum.

SECTIO PRIMA.

De Corticibus nonnullis exoticis.

1. Cassia adulterina vel Pseudo-cassia nomine datus corten J. B. An Cinnamomum seu Cassia crassior, Pseudo-cassia C.B?

O C nomine exhibitus cortex, craffitudine ferè femunciali, Maceris aquat corticem, coloris ferruginei, punctulis albicantibus aspersis, superficie tam convexa quam concava lavi, substanția nullis fibris intertextă, sapore nullo evidenti.

2. Lignum aromaticum seu potitis cortex Monardis J.B. Canella ex arbore Clus. C. B.

Lignum hoc, quod quis primo intuitu Guaiacum putaret, adolescens candela fragrantissimi odoris fumum excitat, altoqui infipidum & inodorum haud secus ac lignum commune aliquod. Corticis verò odor aromaticus præstantissimus, sapor Macis aut Nucis moschatæ, cóque etiam vegetior ac suavior, aromatică sua gratia vel quodvis Cinnamomum & acrimonia ipsum adeò piper superans, & vel ex levi dentium attritu omnes fauces pervadens ac tota ferè die imbuens.

Lignum quod pro hoc habuit Clusius non minus grave erat quam Guaiacum, candidius tamen,

licer nigricantabus aliquot venis distinctum; illius etiam oor nigrum erat instar Guaiaci, odor autem valde tenuis erat, ut qui vix percipi posset, sapor verò nonnihil calidus.

Clussus in ea opinione est ipsi ligno aliquas inesse facultates illis quæ Guaiaco tribuuntur non ligno.

3. Laurifolia Magellanica cortice acri C.B. Cortex Winteranus acris sive Canella alba J.B. An Ligni aromatici Monardis cortex ?

Willielmus Winter qui D. Franc. Drake ad Magellanicum usque fretum comitabatur Anno 1567, ulterius non progressus, navim cujus prassectus erat Anno insequente in Angliam reducebat, atque collectum ifthic corticem referebat, viliori Canellæ cum substantia tum colore non valde distimilem, 1802

1802

plerunque tamen crassiorem & cineracei coloris, vel fuscum externa parte & Ulmei corticis instar pierunque tamen cramorom connegació control se multis rimulis hiantem Tiliz corticis modo, aliquando valde folidum & durum, odore non ingrato, sed perquam acri sapore, linguamque & fances non levius urentem quam Piper.

es non tevius utentem quam ripot.

Plurinium accedere videtur ad Ligni aromatici Monardis corticem, quamvis fingularem illam odoris fragrantiam, quam suo tribuit Monardes in hoc cortice deprehendere non potuit Clusius.

odoris parte gibba cinerel, convexa filci, per fubliantiam cinerei & fullvi. Saporem imprimit è coloris parte gibba cinerel, convexa filci, per fubliantiam cinerei & fullvi. Saporem imprimit è vestigio luculenter acrem subamarum & aromaticum; qualem haberet Zingiber multum cum Zedoveingio nicuientei acrem nuoanarum & a omaccam, que reinda ejus acrimonia, non irà multò post-aria pauca confusum. Sed cum tenuium sir partium, servida ejus acrimonia, non irà multò postaria panca communi. Sou cum communi in particular particular particular politicaria communication communication politicaria po

Arbons ipines fonum e viriar aloras, a opun in modali i varianti compactas, vel plures fimul confertas Oxyacantha inftar, dun plurelius in fingulis granulis.

Corticen hunc Canellam albam non effe, ut a multis falsò creditum fuir, oftendit Parkinfonus. Nam Canella alba dicta cortex eff albas; in tubulos convolutus ad modum Cinnamomi, nec eo multo craffior, saporis quidem fervidi, sed fieque Cinnamomum neque Piper referentis. At cortex Winteranus multo effellior effe neel in tabulos convolvitur, fapore acriore, colore obscuriore & ad Cinnamomum accedente.

Hoc cum recens ester nautz, partim melle condito ut acrimoniam deponeret, partim exsiccato & in pollinem trito, ut in calulis Calielle aliorumque aromatum vicem præberet, us sunt; postea ramen adversus Scorbuttim, quo colum monnulli in illa navigatione affecti fuerant, optimo fuccessin eum usurpărunt.

4. Canella alba Park, alba guorundam J. B. Cinnamomum sive Canella tubis minoribus alba B. C.

In oblongos tubulos Cinnamomi in modum convolvitur tam extus, quam intus alba, Cinnamomo craffior & lentior, apprecacri, aromatico, Carpophyllos referente potius quam Cinnam fed remissione, cranior extentior, input carri, aromatico, Caryophynios retetente potutsquam Cininami. Let feminiore.

Cliffinis divorios genera obfervavir. Unim majoribus, longioribus de tubis, ex etam craffius, qued feiro Alterum tenutus minóribusque tubis, quod praferentium. Urrique generi extimus cortex scaber vilius: alióve infirumento deterfus ex aquatus videbatur. Craffiori color minus albus, minórque acrimonia: tenuiori major acrimonia, ex color magis candicans majórque fragrantia.

Clus.

Cl raceo colore, satis verò acri sapore prædita erant, valde fragilia; quæ vel in minutas etiam partes fracta & protracta velui temuffina ftamina, inftar tella Aranearum, it lana autem candida oftendebant, quemadmodum Eriophori bulbi folia & squame radicis ipsius. An à radicibus, an ab arboris alicujus ramis defracta fuerint ignoravit Clufius.

6. Cortex antirheumaticus J.B. Cortex arboris Ulmo fimilis ad catarrhos C.B.

Refert Monardes è Peru missum esse crassum quendam corticem, exvasta arbore Ulmo simili tum amplitudine tum forma detractum. Ferunt nalci ad ripas fluminis cujuldam 25 leucis à Lima distantis, nec alibi facilè in India reperiri. Indos capitis defluxionibus, rheumatismis, aut alioqui capitis gravedine laborantibus hujus arboris corticem in pulverem tenuissimum comminutum naribus indere : humores enim infigniter educere, eaque ratione liberari : quod verum este expertum se tefratur.

7. Pacal arbor J.B. Pacal Indis arbor jam descripta minor C.B.

Arbor est proxime descripta multo minor. Nascitur etiam ad fluminis cujusdam ripas 25 leucis à

Hujus ligni ufti cineribus cum sapone mixtis Indi ad tollendos lichenes etiam fordidiffimos utuntur, cum qui in capite nascuntur, tum qui reliquas partes corporis occupant.

8. Pinus cujusdam è Nova Scotia cortex. Mus. Reg. Lond. Grevii.

Huic innascebantur hine inde tubercula multa seu nodi, Faba equima magnitudine, concavi, & Terebinthina quadam liquida, pellucida, fragrante repleti, quam prout destillat incola colligunt, & pro Balfamo utuntur.

In Ephemerid. German., An. undecimo mentionem factam invenio cujusdam corticis Massey dieti, ex occidentali parte: Nova Guinea in Indiam delati, quo trito & cum aqua in pultem redacto incola corpus inungunt tempore frigido aut pluviolo: Eximiè enim calefacit, punctiones & tormina ventris sedat, gratæque est fragrantiæ, Indi plerunque alium corticem adjungunt similiter calidum & aromaticum in infulis Moluccis nascentem, & Culilawan vocatum.

9. Arboris Ngæ cortex ad navigia. J. B. J. B. Sunt arbores (inquit Jo. Stadius) in regione Tga Tuera dictæ, hásque integras decorticant à sumo usque ad imum, & ut cortex illasus detrahatur peculiari apparatu arbores cingunt; hinc cortices detractos in montes prope mare ferunt, & ignibus excalefactos in utraque extremitate multum incurvant: per medium ligna transversa religant nè dilatentur; & se seaphas ità conformant, quarum Gortex Cortex hic pollicaris eft craffitudinis, latus quatuor circiter pedes, longus 40, alii etiam longiores funt, alii breviores. Has illi fcaphas furnma agilitate impellunt, & quolibet locorum iis vehuntur. Si mare impetuosum est subtrahunt eas in terram donec serenitas redeat. Ultra duo milliaria in alrum non progrediuntur, fed fecus litus pro libitu procul excurrunt.

10. Lawang arboris dicta cortex è Java majore missus Hist. Mus. Reg. Soc. Lond. Grevii.

Probe masticatus eundem planè saporem reddit quem cortex ligni Sassafras; ut arborem insam vel Saffafræ speciem, vel ei congenerem esse verisimile sit.

SECTIO SECUNDA.

De Lignis Exoticis.

1. Peno absou arbor Americana J.B. Arbor fructu orbiculari venenato C.B.

Thevet. Ortice est odoris plane admirandi, foliis Portulacæ, valde spissis, perpetuo virentibus. Fruduis edit magnos, grandioris Pomi magnitudine, orbiculatos pilæ lusoriæ modo, minime dedules, imò venenatos. Singuli senas nuces intus habent, Amygdalis nostris similes, nifi quòd latiusculæ sunt & magis compressa: in singulis singuli nuclei conduntur. Hi ad sananda vul. Vires. nera mirifice profunt, quibus etiam utuntur Barbari, fagittis icti, aut quovis alio modo in præliis vulnerati. Ex his contusis oleum exprimitur rufum, eóque vulnera illinuntur.

Goan arbor Tutiæ cui nucleus cum putamine J.B. Goan arbor & fructus, è cujus cineribus Tutia Alexandrina conficitur Garcia.

Tutia quâ nos (inquit Garcias) hîc in India utimur, &c. è metallicis conflata non est, sed ex corum est genere qua Dioscoridi diriosodu appellantur; nam ut retulit mercator quidam, Tutia hac in Quirimon Perfix regione, & Ormasse initima confatur ex ciperibus arboris cupidam ilhic nafoentis nomine Goan, qua fructum ejufdem nominis profert, cortice & putamine conftantem: corticem verò & nucleum putamine claufum edules effe. Hanc Tutiam Alexandrinam vocari, non quòd in Alexandria fiat, sed quòd è Quirimon Ormuz delata, deinde in Alexandriam exportetur; ex qua tandem & Italia & Gallia communicatur. At nos (inquit J. Bauhinus) non vidimus ullam hactenus in Officinis Germaniæ, Galliæ & Italiæ Tutiam præter Cadmiam botryiten.

Lignum Molucenfe, Pavana dictum, fructu Avellane J. B. Moluccenfe, folis Malve, fructu Avellane minore, cortice molliore & nigricante, Pavana incolis Lugd. C. B.

Arbor est domestica, Mali Cotonei magnitudine, cujus folia Malvæ vulgaris foliis sunt similia. Acost a. fructus verò Avellanis, sed minor, molliore cortice & nigricante.

Invenitur in Moluccis Seritur coliturque in hortis diligenter, nec alibi facilè invenias: tanti Locus.

Inventur in Moluccis. Seritur colturque in nortis auigenter, nec aini facile invenias: tanti Leein enim ab incolis affinatur, ut peregrinos nè ad ejus quidem confipedtum admittant. Semen ad aucupia utile-eft. Ejus pauxillum cum Oryza cocta mixtum avibus fylvestribus expo. Vires & nut, qua eo degustato illico decidunt sopita & stupida; qua verò avidius id edunt moriuntur, an-Ujus. tequam illis auxilium praberi possit, quod est ut frigidà caput perfundatur. Lignum in pulverem pelle cantcula marina aut limà ferre redactum, intus sumptum aut foris impostum, omnibus venenis resistit. Ad viperarum, regulorum, aloriumque terpentum morius intrò affumitur magno commodo ex aqua rosarum vel vulgari, aviúmque jusculo pulveris apta quantitas pro necessitate & natura ægri, modò x gr. non excedat: ipsssque morsibus inspergitur. Eadem ratione usurpatur ad vulnera à sagittis toxico illitis sacta.

Robustiffimo cuique pulveris dimidius scrupulus summo manè datus (cœna autem diei pracedentis parca esse debet) evacuat omnes humores, præsertim crassos, lentos, & melancholicos: convenir quartanis diuturnis, febribus continuis, Iliacis colicísque doloribus, flatibus, hydropisi, arenulis, requatams quaturms, reorious communs, maus concrique tonorious, naturus, nyaronin actination num calculis, urinæ difficultatibus, fævifilmæ cholericæ paffioni, articulorum & tibarum inveteratis doloribus, feirrhis & ferophulis. Omnis generis lumbricos necat, & appetentiam dejectam revocat. Observavit etiam illius præftantiam Acofta, in inveteratis capitis doloribus, hemicrania, apoplexis, aurium tinnitu, arthritide, ventriculi & uteri affectibus & afthmate. Si nimia fiat evacuatio bibat æger dimidium cyathum Cania, h. e. decocti Oryza, aut aviculam comedat & citò ceffabit. * Idem tradi-Diata ager dimidium cyathum Cante, n. e. decocti Oryza, au aviculam comedat & cito cenaor. * Idem tradi-Accedit, quòd neque fectorem, neque tedium, neque metum dum fumitur pariat, polifique fine trade Ricino Americano Diata oblervatione, etiam iis qui fua negotia foris peragunt propinari. Exhibendus efi fummo Hern. El de Diata oblervatione, etiam iis qui fua negotia foris peragunt propinari. Exhibendus efi fummo Hern. El de Pimpinichi mum cyathus jufculi gallinarum tepide detur, reliquam diata oblervationem vide apud Aurona. Monardin. Biliofis calidifque ventriculis nonnihil moleftiæ parere donec cibum fumunt & nonnullis vomitum excitare visus est. His pulverem nonnunquam dedit Acosta syrupo acctoso aut Carambola condità exceptum, aut in catapotia cum faccharo rofaceo efformatum. Solet interdum in nonnullis ani pruritum & excoriationem excitare, atque in aliquibus, (fed paucis admodum) hxmorrhoidas.

Viret.

Vires.

Vires.

Maffoy.

Culilawan.

Lib. XXXII. De Anomalis & minus cognitis. &c.

i 8õs

4. Lignum nephriticum Park. nephriticum caruleo & flavo tingens J. B. peregrinum aquam caruleam reddens C. B. Coatli feu Aqueus ferpens Hernand. Hernandez.

Aliis Tlapalexpatli, seu medicina sanguinis coccinea. Frutex est magnus, stipitem ferens enodem, crassum. Materia Pyri est, folis Ciceris, minoribus tamen, Rutacessve sed majoribus; flore luteo, elanguescente, parvo & longiusculo, composito in spicas.

Provenit regionibus moderate calidis, qualis est Mexicana; & interdum etiam fervidioribus, qua-

lis est Quauhchinacensis.

Eius usus (inquit Monardes) jamdiu receptus est [in Hispania] ad renum vitia, urinæ difficultates & incommoda: postea experimento compertum est, ejus aquam in jecoris & lienis obstructionibus utilem esle. Fit autem hoc modo, Lignum assulatim & minutim concisum in optima & limpidiffima fontana aqua maceratur, atque in ea relinquitur donec aqua à bibentibus affumpta fit: deinde novam aquam ligno affundunt, atque hoc tories repetunt donec lignum nullam amplius tincturam reddit. Dimidia circiter hora post injectum lignum coeruleum aqua colorem dilutiorem contrahit, qui sensim pro temporis diuturnitate intenditur. Adulteratur ligno illi simili, quod aquam croceo colore inficit. Addit Hernandez febres extinguere & colicis mederi; atque hac potentius præstare si radices Metl adjiciantur, quanquam ventriculum laxent. Exolescit post quindecim dies virtus. Mirum verò quòd saporem aque non mutet.

Ex nostra observatione lignum hoc aquam cui infunditur flavo & si diutius relinquatur croceo colore tingit. Si aqua sci. colorata phiala vitrea excepta inter lucem & oculum collocata per radios refractos spectetur. At verò si oculi situs sit inter phialam & lucem, & aqua per radios reflexos spectetur cœrulea apparet tinctura; ut cuivis volenti facile est experiri. Quod idem in vitro croceo colore tincto observatur: quotquot enim radii à vitro ad oculum reflectuntur cœruleum colorem exhibent, quotquot verò per vitrum ad oculum transeunt colorem flavum croceumve repræsentant ut totum vitrum in hoc fitu flavum, in illo cœruleum appareat.

5. De Santalo. Saunders.

Apud antiquiores Gracos nullam Santalorum mentionem invenimus; sed apud Arabes, qui ea nobis oftenderunt. & tria genera fecerunt. Album, rubrum & citrinum.

Santalum citrinum Park. J. B. pallidum Ger. C. B. Bellow Saunders. 7. B.

Decorticata Santali citrini quæ adferuntur fragmenta truncum arguunt satis crassium. Est autem * Ot aque im- lignum folidum, ponderofum *, pectimibus rectis, quo fit ut haud difficulter in rectas affulas findamifum funtur: colore ex pallido rufescente, aut verius flavescente, ac nonnihil in citrinum vergente, unde nomen; sapore aromatico, amaricante, cum acrimonia totum os implente, & ad caput usque penetrante, suavi, odore fragranti, moschum nonnihil æmulante, aut sane ex eo ad rosarum odorem nonnihil vergente.

Santalum album J. B. C. B. Ger. Park.

Parum colore differt à citrino, magis pallescit, Pyri ligno quod pallidum sit colore satis simile: alioqui eadem substantia, eadem textura, & pectines iidem. Sed odore inferius, quippe qui debilis vix percipiatur, uti nec sapor.

Scribit Garcias inter utriusque Santali [albi & pallidi] arbores tantam esse affinitatem, ut pallidum à candido discerni non possit, nisi forte ab ipsis incolis qui eas mercatoribus vendunt.

Caterum (inquit) Santalum in Nucis Juglandis magnitudinem attollitur; foliis admodum virentibus, Lentisci amulis: flos ex cœruleo nigricat: fructus Cerasi magnitudine, primum viridis, deinde niger, insipidus & admodum caducus. Inodoram ferunt esse arborem nisi detracto iam corice ex-

Nascuntur hæc genera in India ultra Gangem, plurimum verò in Timor insula quæ undique portuosa est: inveniuntur etiam in Verbali portu Javæ, vehementer quidem odoratum, sed brevi sene-

Quantum ex hac Sandali descriptione colligere licet, inquit Clusius, valdè erit dubitandum, an legitimum Sandalum pallidum habeamus; quandoquidem scribit vix in Lustaniam deferri, quum ejus pretium majus fit apud ipfos Indos quam apud Lufitanos. Fieri igitur poterit, ut aliquod aliud

odoratum lignum nobis pro Santalo legitimo obtrudatur.

Ligna hac epatica funt ac cardiaca: Ufus pracip in lipothymia, palpitatione cordis, obstructione epatis. Extrinfecus in catarrhis, cephalalgia, vomitu, Epatis intemperie calida (in Epithem.)

Arabes eósque secuti plerique medici recentiores Santala frigida esse statuunt : Verum J. Bauhinus aliis, & quidem rectiùs ex gustu & effectis ea calida esse decernunt. Electuarium Diatrion Santalon, quod ab his nomen accepit, præscribi solet à medicis adversus calidam hepatis intemperiem, ejúlque obstructionem & icterum, necnon ad ventriculi & viscerum debilitatem.

Garcias magnam Santali albi & citrini quantitatem per univerlam Indiam absumi scribit, quia omnes fere ejus incola, five Mauritani, five Gentiles illo in mortariis lapideis contufo & aqua macerato fibi universum corpus inungunt; deinde ficcari finunt ad astus corporis tollendos, & odoris conciliandi causa. Indi enim plurimum odoribus delectantur.

Inventur (inquit idem) & in Malabar odorati ligni genus, Santalo albo perfimile, quo se in febribus indigenæ inungunt, lingua Malabarica Sambarana appellatum. Commendatur ad Eryfipelata & inflammationes, atque Santali rubri modo eo utuntur.

Parkinfonus Santalum album in pulverem redactum & vel in ovo forbili fumptum, vel in vino rubro super cineres calidos per noctem infusum & haustum ad spermatis fluxum in utrovis sexu commendat.

Santalum rubrum I.B. C.B. Ger. Park. Red Sanders.

Lapidez ferè duritiei & ponderis sunt è Santali rubri truncis frusta, qua delibrata importantur. colore intenfius rubente quam lignum Brafilium, ut fere nigrescant, pectinibus rectis denlissimis. interdum crispis tuber aut nodositatum vestigia imitantibus. Odorem nullum evidentem spirant. fapore ferè fatuo cum levi adstrictione. Commansum vix modicum falivam rubeo colore tingit, at linteo affrictum tingit.

Garcias Santalum rubrum & lignum Brafilium eo inter se differre scribit, quòd Santalum rubrum neg, dulce sit, neque inficir; at lignum Brasilium utrumque. At vero Santalum rubrum quod ad nos adfertur rubro colore inficere Botanici pleriq testantur, & experientia confirmat, quamvis aliud ma-

gis, aliud minus.

Porro rubrum Santalum non nascitur in Timor, sed loco valde distante, viz. in India intra Gan-Locus. gem fluvium, in Tanasarim & maritimis quibusdam Charamandel. Ex his locis omne Santaluni

rubrum adferri pro certo asserit Garcias.

Hoc genus Santali refrigerat & aftringit: unde quicquid virium Arabes aliíque adversus ardores Vires. aliofque morbos calidos Santalis attribuunt, huic potiffimum conveniunt. Rubri Santali (inquit Garcias) apud Indos exiguus est usus & rarus. Utuntur tamen contra fervidas febres eo tempora, frontem & arterias inungentes.

Abelicea sive Santalus adulterina Cretica J. B. Pseudosantolum Creticum C. B. Pseudosantalus Cretica Abelicea dicta Park.

Abelicea, autore Hon. Bello, arbor est magna, recta, multis ramis prædita, adspectu pulchra, cui folia Alaterni, sed rotundiora, profundè serrata [quos flores proferat ignorare se fatetur.] Fructus magnitudine Riperis, figura quali rotundus, colore inter viridem & nigrum medio. Materies ligni dura & paululum odorata : pulvis enim hujus Santala imitatur.

Arbor hac in solis montibus Leucis, corúmque altissimis jugis provenit: & ex ea trabes fiunt. Locus & Antiquis ignotum fuisse putat Honor. Belli, ni sit Ulmus montana Theophrasti, lib. 3. c. 14. Sed Usus.

folia neque leviter ferrata funt, neque magna, ut Pyri, verum longè minora.

6. Ebenus I. B. Chonp.

Hujus duo genera describit J. Bauhinus, Verum seu genuinum, & Sylvestre.

Verum dictum sylvestri ponderosius est, nigrum, alicubi interdum colore nucis Juglandis, aut estam pallidius; quam coloris varietatem in bonitatis notis habent: paffim ceu minutis quibufdam segmentis scarificatum longe frequentibus, aliis splendicantibus nec impressis refertum. Schickardus mennes icarincación inger requestiones ains institutatations nec impressis referetum. Schickardus Architectus aliquando fed racius hominis crafficulaine truncos se vidife testatur, sed nullim unquam quod non putredinis aliqua labe alicubi fuerit infectum; quale & nos aliud habemus (inquis J. Bathinus) ac Suberis quodammodo fungosa substantia in parte quadam; quod atati & corruptelae tribuiffemus, ni is monuisset aliter.

Sylvefire vocatum prædicto nigredine ac pondere cedit, sed vix elegantia ac splendore: passim quoque lineis, ceu scarificationis quibusdam vestigiis, verum non ut in priori profundis aut incisis. nihilominus tamen splendentibus, conspicuum. Veri portio adolescens flamma non injucundum spirat odórem, ut nobis quidem videtur, non tamen fine odoris quadam gravitate peculiari. Utrumque aquæ injectum protinus fidit, & vix aliud è lignis invenias ponderofius. Videtur tamen fylveffris nonnihil pinguior & oleaginosior esse.

C. Bauhinus etiam duo genera habet, ea funt,

I. Ebenus Theveto in Indiæ insula Palmobotere præstantissima & nigra. Val. Cordus scribit quoldam Guaiacum lignum Ebenum effe contendere, & Pena cenfer Officinarum Ebenum speciem Guaiaci effe. Verum meminerimus (inquit J. Bauhinus) ab Autoribus prodi frondes Ebeni Buxo fimiles; at Guaiacinas allatas vidimus Comari Lauríve facie. Præterea Guaiacum neque nigra materie est, & venas pectinum modo discurrentes habet.

2. Lignum pice ferè nigrius & polito ebore lævius : arbor crasso cortice vestita : in cuius intimis Ebenus clauditur. Ejuldem generis ligna rubentia, & ceræ modo flaventia reperiuntur in infula

Theophrastus Ebenum Indiæ peculiarem esse scribit, cujus duo genera, alterum præstanti pulchroque ligno, alterum vile ac ignobile; ipsa arbor fruticosa est velut Cytisus. Virgilius quoque, Sola India nigrum. Fert ebenum, inquit. Verum observante Plinio, Herodotus eam Æthiopiæ intelligi sola inala nigrum. Lett vertuerium, inditation in inalait. Ren in tributi vicem regibus Perfidis è materia eius centenas phalangas tertio quoque anno penfitaffe Æthiopas cum auro & ebore. Et Diofcorides, qui duplicem Ebenum deferibit, alteram camque optimam Æthiopicam facit; alteram bonitate inferiorem Indicam.

Plinius duo genera ità diffinguit, 1. Rarum id quod melius, arboreum, trunco enodi, materie nigri splendoris, ac vel sine arte protinus jucundi; 2. Alterum fruticolum Cytisi modo, & tota

India dispersum.

"Ebenum foffile & lapideum, quod Georg, Agricola describit ad septimi libri De nat. Foffilium fere calcem, alia longe res est ab Ebeno vulgaris hodie usus & nostita.

Vulgare Ebenum non esse Æthiopicum Dioscoridis vel his argumentis probatur, quòd gustu non fit mordax, nullam dum manducatur oftendat acrimoniam, nullum igni injectum emittat odorem, nec ullam pinguedinem, fi accendatur, fundat. fo. Bod. Theophrastus 000000

Parkinfonus

Locus. Vires 3

Locus.

Vires.

Sambarana.

Ulus.

Theophrastus Ebenum coloris gratiam reconditam & asservatam non acquirere scribit, sed natura statim. Verum D. Tavernier insignis peregrinator, de Mauritii insula agens, affirmat, Ebeni arborem quamprimum cæla est in assers serra dissecandam esse; assers autem illos per biennium, & interdum etram triennium fi lignum denfius fit, ad septem aut octo pedum altitudinem in man, ce merchan etrani in mana de marcia tractabilis & operibus fabriliterram mumorom denisario appropriata del seguina del s ideoque solis servis & mancipiis à Belgis deputari.

Alia etiam ligna hoc modo in terra defossa diuturnitate tempóris & colorem nigrum & duritiem

Ebeno parem contrahunt, ut Ebenum genuinum mentiantur.

Ebenus consentiente Veterum testimonio oculis utilis est. Scobem ejus oculis unicè mederi di

cunt, lignoque ad cotem trito cum passo caliginem discuti. Plin.

Hodie varia opera ex ea fiunt, thecæ, arculæ, abaci, capfellæ, speculorum thecæ, pectines, tragematorheca, fella plicatiles, imagines, & alia propemodum infinita, eaque vel per se pura, vel auro. argento aut ebore vario artificio adornata, qualia Venetiis & Augusta Vindelicorum videre li-

Anglus quidam ex breyibus intervallis convulfione flatulenta premebatur, post varia auxilia ouz Angus quadan occurrent numerican services folo Ebem decocto ad 40 dies, cupus usu copiolis sudor proliciebatur, convaluit. Zacut. prax. Obs. 44. ex Advers. D. Edw. Hulfe.

7. Lignum Bresilio simile carules tingens J.B. An Loginal nostratium ?

Haud ità dissimile Bresilio est, colore & pectinibus iisdem; sapore tamen luculentiore, & cum dulcedine nonnihil acri, & odore grato, quem acquifitum negant: fed lignum effe recentius quo odoratius. Hoc leniter mafticatum coeruleo colore tingit, ideò à tinctoribus experi aiunt ad coriorum & telarum tincturam.

8. Ligium candidum fungosum, cotis vicem præbens J. B. Lig. leve fungosum è Fava majore.

Hoc, autore Clufio Exot. 1.1. c. 8, valde leve erat, ut nihil nifi Sambuci medulla quodammodo viderettir, fungosa materia confians se candida, cortice admodum tenui, se quasi membranaceo tecta, cineracei coloris, ad cultrorum obtulam aciem exacuendam valde commoda.

9. Lignum levissimum J.B. Suberi affine lignum, fomitis vicem præbens C.B.

A Jac. Gareto habuit Cherlerus hujus ligni fragmentum, quod leviffimum erat, per transversum A jac, Gareto naouit Chenerus nujus ingni fragmentum, quou evininium eta, per trainvellim fecta rotula fui circumferentia majori ex patre rotunda, in quadam parte totum fungolum, quius fuperefit etiam aliquid corticis tenius, cinerei, totum Suberi fimile, flavefcens, diffindum circularius lineis, ignem facile concipiens, odor indorulentus. Deferibitur idem Clufio Exot. I. 1. c. 8. Unle est ad ignem confervandum fomitis loco, non fecus ac fungus aut ellychnium.

10. Citra Indis lignum J. B.

Hojus fruftulum ad J. Bauhinum mifit Coldenbergius, pectimibus contextum Faginis, transversis micis interlucentibus, odorum, colore subruhente, sapore nonnihil aromatico cum quadam falledine dilam accidentariam suspicabatur. J. Bauhinus, Idem Coldenb, disquirendum propositi num esser Veterum Citrus arbor, ex qua mensa pretiosistuma parabantur.

II. De Ligno Colubrino.

Lighum colubrinum dietze fünr hoc genus fürges guod fingulæ mirum in modum utiles funt adversus colubrorum virulentos ichig es morfus. G. Bauhinus Clematitides vocat quia pleraque farmentilia func & per arbores repant. Hoe autem lighum quomodo deprehenfum fit ferpentium morfibus prodesse vide apud Garciam:

nobis enim fabulam refipere videtur ea narratio.

Lignum colubrinum I. Garcia J. B. Park. Clematitis Indica foliis Persica, fructu Periclymeday inma C. Brasha a soul war that office of base it

Dufin aut trium palmorum altitudine affurgit, paucis virgulis, quattor aut quinque duntaxat, te-mindel. Radix, qua niaxime in ultim venit, veluti tenuiorum notifarum Vitium fadices, mulus capitibus aut nodis le propagans, ità ul femper radix aliqua extra folum fe exferat, & radice una exempta alia in ejus foctim fuccedant. Radix hac candido-cinerea ett, folida, admindiim amaria guitu. Folia Perfice mali, magis tamen virginia. Tei longe à folia retemitim colarete pulcherimio colore ribens: Fructus Sambuci, fedrubens, & duris, racematim colarete, velut in Periclymeno: in infulia Zelfari de multis aliis regionibisi se in Goa continenti natel tradunt:

Terium palmo hac radix & expressive considerativa propaganta à fercente tiercumes tentir.

Teritur primum hac radix, & ex vino aut agua cordiali propinatur à serpente percussi; teritur étain ad corem Santali modo, & vulneribus inspergntur.

1300

Colubrinum lignum II. Garcia, Clusio scandens J.B. Clematitis Indica spinosa foliis luteis C.B.

Arbor est (cum sola provenit nullis vicina arboribus) Malo Punica similis, spinis brevibus & str-mis horrida; cortice candido, denso, rimoso & amaro, non tamen veluti prioris cortex: Folizi est luteis, aspectu pulcherrimis. Flanc autem (fi juxta aliam quampiam arborem proveniar) per summos ejus ramos serpere, atque Cucurbitæ modo amplecti ferunt. Materies Clus. firma, candida. venis quibuídam diffineta, non diffimilis Fraxini ligno; cortex candicans & quali cinereus: utraq. verò degustata amaro sapore esse deprehendebatur.

In insula Goz nasci ferunt, sed nunquam Garciz videre contigit. Commendatur adversus venena velut primum, & eodem modo usurpatur. Solent ipsum lignum Vires.

cum cortice & radice permixtum exhibere: præfertur tamen radix.

Lib. XXXII.

Lignum Colubrinum III, Garciæ Park. Col. Lign. 3. Garc. foliis Lentisci J. B. Clematitis Indica foliis Lentiscinis candidis maculis aspersis C. B.

Ramos habet paucos, tenues, quatuor aut quinque digitorum longitudine, qui nisi alligati sustentare se nequeunt, sed per solum sele diffundunt. Folia rara, Lentiscinorum effigie, oblonga, non viridia sed maculosa, tive nigricantibus ex candido maculis respersa. Radix tenuis est, dura, nigra

Cùm Prorex in Jasanapatan insula Zeylan contermina esset, dono data est illi hac radix, quam mirifice adversus venena prædicabant. Similem in Continenti Goæ nasci ferunt.

Colubrinum lignum bederaceum folisi Brioniæ, Acostæ I. J. B. Lign. Col. I. Acostæ Park. Clema-tisis Malabavensis folise Vitis, colore Dracuncust C.B.

Nascitur in Malabar Hederæ modo, colore Dracunculi majoris five Serpentariæ. Folia illi sunt Bryonia ferè fimilia, integra tamen initio, nervoque pradita per longum excurrente, & quinque aut sex venis in latera vergentibus. Successi temporis accedunt exigua foramina, quæ paulatim cum foliis incrementum fumunt, donec tandem omnino folia scindant eaque Vitis foliis similia reddant. Confipiciuntur etiam interdum in eadem ftirpe folia integra, alia exiguis, nonnulla majori-bus foraminibus pradita, omniágue adeò inter le diffimilia, ut ejufdem planta folia minime effe videantur. Tantam verò habet hoc lignum cum colubro fimilitudinem, ut (Acosta tradente) qui non nôrit aut de die non viderit, si ad Lunz splendorem noctu conspicit, vivum colubrum esse exi-

Solo hujus ligni odore ferpentes fugari aiunt, idcirco incolæ maxima ex parte illud circumferre folent.

Colubrinum lignum Dudasali Canarinis, Acostæ II. J. B. Lig. colubr. 2. Acostæ Park. Clematitis Malabarensis altera, radice serpente C. B.

Planta admodum brevis est & tenuis, triáque solummodo folia habet mollia, lævia, saturatius virentia. Flos aut fructus non conspectus, nec quisquam se vidisse afferit. Radix oblonga & tenuis renta. Filos aux rructus non conspectus, nec quinquani le vionne airerit. Kaaix obionga & tenuis eft, minimo digito minor, hinc indè nomunquam extuberans & fumma tellure ferpens: cæterum ejus cortex valde tenuis eft, & cinereus, nullo dum guftatur manifefto fapore præditus, deinde tamen guftum in ore relinquens suavem, & utì Moschus odoratum. Fissus est undique hic cortex, & sponte sese expedit ab alio crafficre flavóque cortice subtus nascente qui odorem Trifolio odoration. rati vulgaris refert, & saporem Glycyrrhiza dulciorem: præmansus odore admodum suavi, nec injucunda mordicatione, momentanea tamen præditus effe deprehenditur: ipla materia lignola eft, candida, dura & infipida. Folia napi saporem referunt. Germen producit radix hæc supra terram, circiter quatuor uncias longum in caput extuberans.

Invenitur in Malabar locis humidis, & inter arbores, præfertim verò circa illas quæ Angelins nun- Locus. cupantur, nec procul à mari.

Ad eadem valet ad quæ præcedentia.

Colubrini ligni tertium genus in Malabar vasta arboris magnitudine Acosta C. B. Colubrinum lignum Clusii Pao de Cobra dictum, forte III. Acosta J.B.

De hac arbore in alio libro (qui tamen nunquam quod scimus editus est) se acturum scribit Acosta. Pingitur à Clusio notis ad Acostam fragmentum ligni cum tubere sive superiore radicis parte in nodum coacta, quod Colubrino 3. Acostæ idem esse suspicatur. Similis ferè ligni fragmentum à Jac. Gareto acceptum à Clusso, per medium secundum longitudinem sectum, coloris erat pallidi; ipsim quidem lignum amarum, sed cortex paulò amarior, cujus superficies quodammodo flavescit, ipse verò ex candido cineracei coloris est.

Harum omnium stirpium lignum sive potius radix, non modò adversus animalium virus ejaculantium morsus ictusve efficax est, sed etiam ejus pulvis lumbricos necare, papulas, exanthemata & impetigines tollere creditur, & cholericam quam vocant paffionem (incola Mordexi dicunt) sanare. Similiter utile esse medicamentum ferunt adversus febrium circuitus unciae pondere propinatum, prius tamen tritum & aquâ maceratum, per vomitus expurgata multa bile: Addit Acosta, Syncopen, ventriculi debilitatem & cordis tremorem. Hinc conjectatur D. Grevius, vel cognata esse hac ligna arbori ex cujus cortice pulvis Patrum fit, vel ejus in febribus intermittentibus vim experiundi & inveniendi occasionem Indis dare potuisse.

0000000 2

Vires.

 $p_{\rm eff}$ and $q_{\rm eff}$ at Γ

Locus.

Veres.

Attendamus experimenta Antonii de Heide in centuria Observ. 7. quæ ad me transmisit D. Hulse. Ad sebrem guoridianam sedandum Ligni Colubrini pulverem assumit Tornator quidam circa vesperam. Subsequente nocte sele sais bene habuit, sed mane surgere vel corpus movere satagens venperant. Subjection for late late accertifus exhibut mixturam hypnoticam, & intra paucas how ras tremore liberatur ager. Ejuldem ligni 3ff. affumpta à muliere cachectica prater tremorem exciras riemore moeratur agot. Dianochin excitavit & fluporem, ita ut agra nullius rei curam haberet, nelciens (ut milii retulit) se esse in mundo, vel vivere. Curatur mixturâ hypnoticâ.

Retulit mihi illustris Domina famulum suum ab assumpto hoc ligno instar fatui extitisse. Hac Recupt mini mattas Commentaria annual annual

Ligni Colubrini. Hac mera est conjectura.

12. Lignum Angolense Tacusa Indigenis dictum R.S. Mus.

Valde solidum est & ponderosum Ligni Vita instar, pectine nigricante.

13. Lignum Angolense aliud Chicongo dictum R.S. Mus.

Durnisculum est & ponderosum, colore Quercus Hispanicæ: in pulverem redactum saporis amaricantis.

14. Agallochum Officinarum C.B. Lignum Aloes Park. Lignum Aloes Officinarum & Agallochum plerisque putatum J. B.

Lignum peregrinum, quod Xylaloen vel Lignum Aloes vocant Officina pectinibus plerunque densis & rectis est pertextum, quodque transversim sectum Quernei ligni pectines amulatur, partim albicans, durum, grave, pingue, fapore amaricante cum quadam acrimonia aromatica; prunis injectum bullas agit, torumque sensim colliquescit, suavissimum spirans odorem, tandem vero si fufflando pergas flammelcit.

Hujus Ligni frusta rarò magna ad nos advehuntur, ut plurimum enim in fragmentis nobis trans. mittitur, que optima censentur nigro-purpurea, venis cinerei coloris intersecta, amara, ponderosa. aquæ tamen supernatantia, liquorem si Prunis candentive serro imponantur exsudantia, suavem, ac acidulum, fumum si incendantur præbentia, bullulásque simul post se relinquentia. Selbrod.

Ipsa arbor, teste Garcia, Olea similis est, interdum major. Vidit enim ramum ejus cum soliis: ruckum aut florem videre non conégit, ob difficilem & periculofam hujus arboris diturnam oblé; Fruckum aut florem videre non conégit, ob difficilem & periculofam hujus arboris diturnam oblé; vationem, frequenter in illis locis ubi crefcit graffantibus Tigribus. Ferunt autem recens diffectum Agallocum nullà odoris fragrantià gratum effe, nec nifi ficcatum odoratum effe, imo eum odorem per universam ligni materiem non diffundi, sed in ipso arboris corde five matrice coacervari. Craffum enim esse corticem, & ligni materiem odoris expertem.

Sethi & Serapio excisos arboris ramos terra obrui scribunt, ut putredinis interventu corrumpatur id quod inodorum, nempe cortex & exterior ligni pars, quod nobis minime videttur verifimile. Legitimum Agallochum in Malacca & Sumatra infula nafcitur, inque Cambaia & Siana.

Garcias unicum genus Indicum novit; alii multa distinguunt, præsertim Arabes. Officinz, ex observatione Clusii, demonstrant duo genera Ligni Aloes, præter lignum Rhodium, quo use sunt loco Ligni Aloes. I. Uni diversi colores ex venis sibrisve albis aut ex luteo pallidis; sive ex nigro rufescentibus simul mixtis, magis in ramis quam trunco. Hoc genus quidam dodi Thuiæ lignum existimant, alii Aspalathum Dioscoridis. 2. Lignum Aloes aluud ex nigro rufescit, refinosum, quod ultum gratum ex se reddit odorem, ponderosum, & aqua fundum petens. Hoc quidam putant speciem Ebeni Dioscor.

C. Bauhinus ex autoritate Ludov. Romani & Jo. Linscotani triplex genus distinguit,

1. Primum vocat Agallochum præstantissimum, quod Calampart vocatur, & solum inter Reges Indiæ distribuitur, cujus fragmentum duarum unciarum manibus contrectatum inenarrabilem odoris suavitatem supra omnia suffimenta spirat. De hoc Scaliger, Agallochum nostrum quod habe-mus leve est, odoratsimque adeò ut solà tractatione, sine ullo subjecto igni spiret admodum valide sed jucundé. Hoc genus, tradente Linschotano, Calamba vocatur, quod sincerum cum auro argentóve persæpe deponderatur.

2. Secundum Agallochum Officinarum est, Palo de Aguilla Linschotano, de quo egimus.
3. Tertium Agallochum sylvestre, Aguilabrava. Ex hoc sphærulæ precatoriæ, odoris jucunditate & pretii magnitudine commendabiles conficiuntur: magno item in pretio est, quod ex eo Indi fatrapis & facerdotibus inde rogum defunctis struant, pari honore quo apud nos marmorea fepulchra celebrantur.

Caterum Lignum Aloes calfacit & ficcat: confortativum est omnium viscerum ac præcipue cordis acuteri. Spiritus vitales ac animales recreat: hinc medetur lipothymiæ; amaritudine sua

lumbricos necat. Externè creber ejus usus est in cucuphis & epithematibus cordialibus.

Agallochum Dioscoridis commanducatum, itémque decocto collutum halitum oris commendat, ac toti quoque corpori ficcum tritumque odoris gratia inspergitur: ad suffimenta denique Thuris inftar adhibetur. Radix vero drachmæ 1. pondere pota stomachi superfluos humores imbecillitatem ardorémque mitigat: Iis quoque quos lateris & jecinoris dolor excruciat, ac Dysentericis aut torminofis ex aqua bibita opitulatur.

Agallochum Antiquorum plerique Botanici idem esse putant cum Xylaloe seu Ligno Aloes Officinarum. Xylaloen autem ob amaritudinem dictum volunt. Hermolaus'à nonnulla fimili-

tudine coloris.

Ligni Aloes frustum cum gummi adhærente à nobilissimos Viro D. Rob. Boyle Museo Reg. Societatis donatum meminit *D. Grevius. Erat autem istius gummi sapor Ligni unde exudavit prorsus similis, * In Descript, tts donatum menimin lucidas, Socotrina dicka, fluudem radius reflexis (pedatum Picem referebas, Aufür Reg. refractis yerð, inter oculum & lucem suspension Carbunculi instar splendebat; in pulverem re. sec. dactum fulvum apparebat. Hoc aliúdve fimile gummi aromaticum antiquam Hebraorum Aloen fuisse afferit prædictus eruditissimus Vir, à cujus similitudine vulgaris Aloe nomen accepit.

Ex relatione D. Philiberti Vernatti lignum hoc lac manat adeo virulentum ut fi in oculos incidat crecitatem caulat, fi in ullam aliam corporis partem puffulas excitet, cutem inflammet: quod idem de ligno arboris Mancinelli dicta in India Occidentali traditur. Hoc (inquit D. Grew) neque de ligno interiore neque de alburno accipiendum est, sed de cortice solo, se enim in nullius arboris

ligno vafa lactea hactenus observare meminisse, sed in cortice tantum.

15. De Aspalatho.

Aspalathus Theocriti Scholiasti dicitur, da ซ แต่ คลงโลร เซอ สุร สมาชุยโลย รถองสมัยน์, ด้าย สอนเยเมื่อเล à percuffis difficulter avellitur vel aufertur.

Aspalathum Veterum Officinis incognitum esse Matthiolus alisque existimant,

Ruellius lignum Rhodium Officin. Afpalathum esse multis probare nititur: cui se opponit Cordus & Lignum Rhodium Offic. pro Xylaloe à nonnullis venditam Afpalathum non effe contendit & Ruelli argumenta refutat. Matthiolusetiam Ruellium erroris arguit, qui tamen in tradendo ligno Rhodio Cordo contrarius est, cum ei deneget acrimoniam & amaritudinem, quas ei tribuit ngno minora control de la compania del compania de la compania del compania de la compania del compania del compania de la compania de la compania de la compania de la compania del compania de factas fauces propemodum ut Coccognidium exasperet & fervore detineat; ut demonstret sci. Lignum Rhodium esse Oleam Æthiopicam. Utri (inquit J.B.) credendum.

Matthiolus Ligni Rhodii plantam Oleaftri in infula Rhodo nafcentis foeciem effe ait cujus etiam deferiptionem & historiam dat à Rhodiis fibi communicatam : Anguillara etiam ejus descriptionem descriptioneri de international de la constanta de la constant riuntur interdum arbusculæ quædam quæ detracto cortice coloris sunt rubescentis; quo vetustiores eo vegetior color. Totum lignum non rubet sed solum partes qua adherent cortici. Non reperitur intota insula Rhodo lignum ullum ibi nascens odoratum excepto hoc, ex quo Turcarum nobiles fingularem parant compositionem ad suffumigia, cujus descriptionem vide apud J. Bauhinum.

Honorius Belli Lignum Rhodium Matth. & Officin. à plurimis pro legitimo Aspalatho in Theriacis usurpatum, nil aliud esse affirmat quam Cytisi veri à Marantha descripti lignum, qui in insulis Rhodo propinquis & Rhodo ipsa Calsieri oritur. Patmi in spharularum precariarum usum convercutn. Erravit (inquit) Matthiolus credens lignum spinosum este, & Olex speciem: non esse autem

Aspalathum recte judicat. Erravit & Anguill. cum suo Rhodiensi pharmacopœo, qui illud suffumigii genus fomniavit, &c.

I. Bauhinus pro Aspalatho observavit in quadam Officina Lignum quoddam validissimum & solidiffimum durum, grave, tortuosum, nigricans partim, partim albicans, alternantibus interdum utriusque hujus coloris venis, alicubi flavescens, subinde transversis micis pectines secantibus, odore nullo, sapore amaricante.

Considerandum proponit, an hoc lignum traditum sit à Botanicis nomine ligni Rhodii &

Ligni

Lignum Rosa odore, aliis Lignum Thuris, aliis Aspalathus J. B. Aspalathus colore Buxi C. B. item Aspalathus albicans torulo citreo ejusdem.

Durum & solidum est, Guaiaci ferè textura, pectinibus utcunque rectis, secundum quos finditur, ponderosum odore Rosarum: bicolor quemadmodum Guaiacum, in medio fulvum, in ambitu album, corrice adhuc alicubi adhærente satis crasso, scabro, coloris ex suseo cinerei, sapore paulò acriore nonnihil amaricante. Sapor ligno aromaticus primum amaricans, post acer, ad Scheenanthus faporem quodammodo accedens. Prunis impositum sammam celerires fais concipis, & quidem axamus, sed nihil resinosi aut pinguis fundit. Fragmentum brachiali crassitudine habut J. Bauh. Ruellio Lignum rofaceum dicitur à novo Orbe delatum, qui & bis illud describit. V. J. B.

Lignum quod descripsimus (inquit J.B.) optime respondet Aspalatho I. Advers. cui forte congener si non eadem Aspalathus 3. Lob. C. Bauhinus eas distinguit & diversas facit, uter rectius. Rectè tamen J. B. vel Cherlerus C. B. reprehendit, quod Cordi Lignum Rhodium, five Rhodium Oleastrum Aspalatho 3. Lob. idem fecit, cum hac albida foris, intus subslava: illud venas habeat partim albicantes, partim fuscas & nigras, multúmque differat à Santalo albo & citrino: in hac odor Rola, in illo nihil tale prædicetur; hæc careat manifesta qualitate, illud amarum sit, &cc. ut descriptiones eorum apud Cordum & Lobelium conferenti patebit.

Aspalathous rubeus C. B. Aspal. Rhodius rubens, odoratiss. I. B.

Hujus apud Nic. Comascum medicum Venetum Rhodo advectum truncum maximum vidic Lob cortice exutum, rubentem, Taxo concolorem, odore adeò fragrantem, ut quàm late patebas cœnaculum eximio imbueret odore.

Aspalathi nomine datum lignum graviter olens J. B.

HISTORIA PLANTARUM.

A Valerando Dourez Afpalathi nomine nactus est Jo. Bauhinus hoc ligni genus, cujus fragmenta dura, contorta, nodoía, micis per transversos pectines apparentibus, ut in Fagino ligno, colore per meditullium aliquatenus fusco, per reliqua cineraceo exalbido, odore gravi hircoso, quem & per fe, & prunis impositum spirat, sapore ingrato. Ex frusti (inquir) nostri consideratione facilè dijudicamus sive truncum sive ramum brachialis craffitudinis suisse.

Aspalathus prima Diosc. Plinii & Galeni, legitima Ponæ J.B. Aspal. cortice cinereo, ligno purpureo C.B. Afp. primus Dioscoridis odoratus Park.

Hac substantia non est tam compacta, ut injecta in aquam proruat in fundum, sed si conseratur cum multis aliis lignis fatis compacta & gravis dignoscitur: cortex ipfius superior est colore cinereo nigricante, & quadam acrimonia adfringente præditus. Hoc cortice exempto offert sese membrana quadam fibrola, longè efficacior i degulfetur primo cortice, colore rubro ignem imitante, quo dempto ex parte inhærente lignum in fuperficie ad purpuram vergens detegitur, intus pallefcens, quo dempto ex parte inharente ignum in inpernete au purpurant vergens decegiur; intus palieleens, pars verò interna ad nigrum vergens. Lignum hoc totum est qualitatis valde afrigentis cum aliqua acrimonia mixta. Odoratum est, validi odoris & qui nares ferit tam citò & profunde quam Castoreum; istud est farmentosum, spinis quibusdam oppletum.

Miratur Johan. Bauhinus Ponam non adnotare unde delata sit & ubi observaverit suam Aspa-

lathum.

* Ideft Li-

Aspalathus Cretica Alpini odoris persuavis J.B.

Frutex est densis ramis, spinis albis, duris, horridis; cortice caudicis albo, ad trium plus cubitorum altitudinem in altum affurgens, floribus multis, parvis, croceis, Spartii fimilibus fed fummè odoratis. Hujus arbusti radices duræ, longæ, crassæ, colore slavo atque cortice summè odorato ab Alpino fuere observatæ.

Prope Fraschyæ portum in quodam colle virentem atque florentem sæpe inspexit Autor. Cum tot difficultatibus intricata fit Aspalathi historia tam in Antiquorum quam in Recentiorum feriptis, rem dignam induftrio Botanico præftitisser Alpinus, si diligentius paulo Aspalathum fuam Creticam descriptist, ac demonstrasser, solia, florum formam & totius plantæ saporem. Mirum præterea hunc fruticem tam suavis odoris non observatum in Creta per Bellonium & Honorium Bellum. 7. B.

Aspalatho adjungit C.B. tria alia Ligni Indici genera.

16. Lignum Americanum album C.B. Candidissimum Lignum Brasilianum I.B.

In Brafilia scribit Lerius vidisse se lignum candidum ut charta. Thevetus quoque tradit in America nasci arbores ligno candidisse se tenerrimo, nullius tamen apud Americos pretii.

An populo similis Tocot guebit, cui resina thuris candidior? J. B. Hanc in India Occidentali inveniri Fragosus resert, Populo similem summi candoris, cuius materies ob candorem, levorem se splendorem summi experebatur ad idola fabricanda. Sub ejus cortice nascitur gummi se refina Thuri nostro fimilis, sed candidior & minoribus fragmentis, quo isthic utuntur ut nos Thure.

- 17. Lignum Americanum violaceum C.B. Violaceum Brasilianum J.B. An Lignum colore vurpureo Thevets ?
- 18. Lignum Feixo, quod insula Pico promit Linschot: adeò durum ùt ferrum aquet, interius coccinum undulatum expressissimè referens.
- 19. Lignum ferri duritiem æmulans, nostratibus Aron-11000 dictum. An Lignum de Cochi quod ejufdem cum ferro ponderis ex quo anchoras consciunt, & d Lustranis Pao di fetro, bee est Lignum ferreum vocatur C. B.? ex part. 7. Ind. Or. c. 44.

Lignum ferreum dicitur ob extremam duririem cum gravitate conjunctam, unde ad adificia minus commodum est, & instrumentorum aciem rotundit, ob id operariis & architectis invisum. A Sole & pluvia nihil patitur, unde ad opera externa & aeri exposita convenit, præcipuè ad dentes Rotarum molendinarium.

20. Arbor Populo similis resinosa C.B. Tocot Guebit Clus. Not. in Monard.

Refert Fragosus in India Orientali arborem reperiri, Tocot guebit, i. e. lignum desiderii seu exoptatam dictam, Populo fimilem, fummi candoris; cujus materies ob candorem, lavorem & splendorem summe expetebatur ad idola fabricanda. Sub ejus cortice nascitur gummi seu resina Thuri nostro similis, sed candidior & minoribus fragmentis quo isthic utuntur ut nos Thure.

21. Lignum nostratibus fustick 1900 dictum ex India Occidentali ad nos transfertur, tinctoribus expetitum ad colorandas lanas flavo colore.

Flores & Folia quedam Exotica.

1. Mogori flores odore florum Mali aureæ J. B. C.B.

Mali aurez floribus multò odoratiores effe dicuntur, quorum stillatitius liquor eundem apud Indos usum obtinet, quem apud Hispanos florum Mali aurez aqua.

Plantam hos flores ferentem depictam exhibet Jac. Breynius, & describit his verbis,

Frutex est quinque cubitorum altitudine, ramolus, foliis binis (partim rotundioribus & obtusioribus, partim longioribus & magis acuminatis) ex adverso sitis, Jasmini Arabici Clus. majoribus, Substantia tenuioribus, fibris densioribus ac subtilioribus discurrentibus præditus: Floribus item plurimusi in ramulorum cymis, perelegantibus, candidis, admodum fiaviter olentibus, Violarum, Jalimini & Malorum Aurantiorum flores longe fuperantibus, tubulofis, in decem folia divifis, duplici ferie dispositis onustus; è calycibus in tenusssimas, filo similes lacinias diductis, quasi barbaris, exeuntibus. Hi flosculi magnitudine paululum excedunt Jalmini Arabici memorati, cum quibus planè conveniunt, cui hic frutex, nisi unus idemque ratione tantum loci variat, affinis.

2. Tianche flosculi Indici I. B. Clus. Exot. l. 2. c. 15. fr. 16.

Arborisne an herbæ flores essent Clusium latebat, color etiam in exsiccatis evanuerat: calvoes habebant è quatuor veluti fiquamis compactos, & brevibus petiolis præditos, in quibus flores quatuor foliis longioribus & calyces superantibus constabant angustioribusque quam calycum squama. decussatim compositis, protuberante in medio umbone, ut in Malorum Aureorum & Citriorum floribus: Odor fi quem habuerant evanidus, quemadmodum & fapor propter ficcitatem. Ab incolis tamen [insulæ Madagascar] in aliquem usum adservatos suisse verisimile est.

2. Arbor violarum Indica J. B.

Arbor est Indica, flores ferens, quibus Pharmacopola Violarum loco utuntur, quorum tamen usum non admittit Garcias, (quia diversæ planê facultatis sunt à nostris Violis) nisi in iis medicamentis quæ foris applicantur.

4. Champacca flos Bontii.

Crescit in arboribus non absimilibus Persica Malo, follis eodem modo oblongis & in cuspidem pyramidaliter definentibus. Colore flores funt duplici, viridiori & aureo; forma florum Colchici aut Croci Anglici; odore Rosam cum Viola mixtam amulante. Unde etiam fæminæ Indicæ iis in nobili fuo unquento Borborii dicto utuntur, ut corpus à capite ad calceni eo inungunt. Nominis convenientia cum Champacam H.M. & florum gratiffimus odor hanc ei eandem effe arguunt, ut in Historia Champacam diximus, licet descriptio Bontiana imperfecta & vitiosa videatur.

5. Benjoino obvolutum folium maximum J.B.

Arborisne an herbæ folium esset incertum: apparuit tamen ex fragmento quod habuit J.B. maximum fuisse, adeóque & Musa fortè folio majus. Erat autem colore rufelcente, costa elata posteriorem folii partem secundum longitudinem percurrente, à qua nervi elati, & ipli sapius oppofeit, aliquando inæquali ortu, omnes obliqui prodeint, inter quos patim intercedens unciam unam latum est, interdum tres, sibinde palmare, aque nervis obliquis ultro citróque discurrunt venulæ transversa semuncia aut paulò plus inter se distrantes, aliquando brevioribus intervallis difficæ: quo nomine à Muse quoque folis diffat, que à costa quidem longitudinem percurrente, obliquis illis nervis carent, transversisque ut diximius, venulis destituuntur.

6. Nucis Indicæ folium quibusdam J. B.

Debemus (inquiunt Pen. & Lobel.) Occiduis Indiis istud concavum folium, cui simile aut par latitudine aut crassitie nullum novimus. E Palmæ congenere arbore avulsum videtur: quin ipså tota textura afferem binos cubitos latum, aut porius tegetem quaternos aut quinos cubitos longum refert, tegulæmodo fornicatum, & media secundum longitudinem costa semidigitum crassa carinatum; superna ora quasi præsectum esset, margine tenusore duriore clauditur. Universum folium à summo ad inium in villos iis quodammodo similes qui obducunt Nucem Indicam, aut capillitium texendis funibus aptum discerpitur, quemadmodum totum est tectoriis adium & storeis ac-

An Palma alicujus folium fuerit nescimus: certe Cocci Indici dicti (ut suspicatur J.B.) folium non eft.

SECTIO

Vires.

SECTIO TERTIA.

Fructus stirpium minus cognitarum è Clusii Exot. J. Bauhini Hist. Plant. Grevii Mulei Soc. Reg. & aliis.

CAP. I.

Fructus Officinales.

1. Cocci Orientales J. B. Ger. Coculus Indus Park, Cocculæ Officinarum C. B.

f. B.

Niceribus paria funt aut majora, renis fere figurâ, describente J. Bauhino, [baccarum Lauri magnitudine, sed rotundiores] fusco rugoso cortice exteriore, interiore crassiore, cinericeo, so itidem rugoso, utroq, lento, nucleum claudente fragilem, obsoleti coloris, Lenticulari apophysi, quam geminæ ex umbilico corticis partes emittunt, circumjectum. Cohærent autem cocci interquam gemina ex unioneo cortess parco sintentia, circumperanti cocci interdum bini aut terni, crufculis totidem harrentes, utplurimum fingulares. Suftinentur pediculisuncialibus, unico nodo articulatis, qui fane lignei cum fint arboris fructus effe haud obscure infinuant. Sapore funt admodum amaro.

Sapore unt aumountament. Hi fæpe racematim pediculis adhærentes (verba funt C.B.) hæderæ corymborum modo ex Alexandria adferuntur. Quidam Solani maniaci, quidam Tithymali alicujus, quidam Clematidis fructum opinantur. Nobis J. Bauhini sententia verisimilior videtur, Arboris alicujus fructum esse.

De baccarum harum loco natali nihil certi traditum invenio. Quod ad vires attinet certum est De baccarum narum 1000 natan mini certi trautum mivento. Quod ao vires artinet certum ette earum pulverem capiti infiperfum pediculos interimere. Condronchius (qui peculiarem de illis tractatum feripfit) millise expertum in puerulis tradit pulverem harum baccarum etiam in exigua quantitate cum adipe fuilla vel pomo decocto & fimilibus permixtum & capiti appofitum egregie pediculos in capite ortos interficere, & felicitis quam Staphidem agriam, tuttufque quam hydrargyrum.

Verum pracipuus earum usus est ad pisces capiendos. Compositio Cardani ad pisces capiendos experta hac est. Baccarum Orientalium quadrans uncia, Cymini & aqua ardents fingulorum fextans, case uncia, farina uncia tres: Digeruntur contula in pastillos. Solent alii Coccos Orient miscere cum veteri caseo, melle & farina tritici, & inde pilulas formare piscibus projiciendas. Alii multo adhuc plura Cocculis admifcent. Verum non opus est tanto apparatu, nam nostra experimuito annue piuta Coccuis autinicate. Vaturi Iro appli ett autin appliatu, inai notat experientia, fimplex pafta è pulvere baccarum & farina tritici aqua contemperatis facta paris efficacie efficacie efficacie atomicos reddendos & tandem interimendos. Nam quod nonnulli feribunt piles ex hujulimodi pilularum efu ad tempus duntaxat vertiginosos & stupidos reddi; plerosque autem brevi ad se redire & quasi reviviscere, nobis non probatur. Experientia enim nostra piscatorum apud Condronchium opinioni suffragatur, nimirum pisces ab isto medicamento brevi etiam temporis curcondominant opinion ramagatary, annual purces a no incurrent object chain tempors curriculo necari; an vero (ut illi etiam affirmarunt) nifi quamprimum capitantur facilitme putre (anti & in partes dividantur nobis incompertum. Et ii quis objiciat infit Condronchius, pifces per aquam difcurrere & volutari affumpto pulvere, & id ratione ebrietatis aut vertiginis evenire, illis dicam ego, non harum ratione fed doloris quem percipiunt à contrario illo fic agitari & volutari, ut unumquod-que animal facere & prafertim homines folent cum dolore aliquo torquentur. Ego pifces primo que animai racere ce presentin nominos incire cum conte anque orqueintai. Ego pines pinios velut ebrios & vertiginofos fieri ab aflumptis pilitalis concederam, poftea nibiliominus eleteria earundem qualitate interiui. Nam pifees ab acri & amara qualitate baccarum tantum interfici non concederim, quin potius baccas ipecifica quadam & in comperta qualitate pifees vertigine afficere & tandem enecare crediderim. An verò piscibus sic captis tuto absque ulla veneni suspicione nos vefci possimus, non facile dixerim, puto tamen cum Condronchio si quum primum capti sunt eviscerentur & coquantur absque periculo comedi posse

Quòd verò coccula ha calida fint, & minimè ut Matthiolus contendit frigida, non obstante soporifera earundem vi, à sapore acri & amaro, necnon ab estectis manifestum est, ut luculenter de-monstrat Condronchius.

Baccas hasce nullo pacto facultate deleteria vel venenosa præditas esse, neque hac ratione verùm Macas marum qualitatum & fax amaritiei animalia ifta interficere, opinatur idem Condronchius. Verum fententia lue minus firmam probationem affert. Mihi ex Amati experimento contrarium pottus colligi videtur, Pædagogus quidam Culebas pofcens ex imprudentia Pharmacopola fructum accepit, quem pifcatores vulgo Coccum vocant. Cujus cum quatuor ad fummum grana avidifimè comederet, ille in nauseam & fingultum & animi angustias incidit: mox ei vomitorium exhibitum, quo vel intra horam abeo periculo & agone liber est sactus.

Cocculi Indici aromatici Mus. R. S.

Rotundi funt & aromatici, nonnulli Piperis nigri grano non multo majores funt, alii Cerafi nigri propemodum magnitudine, omnes Caryophyllorum colore.

2. Anacardium J.B. C.B. Ger. Park. Anacardiums of Malacca beans. 7.B.

Anacardio fructui nomen dedisse videtur forma aviculæ cordis æmula, compresso, unciam longo, aliquando majori, in obtustum njucronem definenti, ex pediculo rugoso, totam basin occupante appenfo, colore nigro aut fusco splendenti. Inter externum corticem & alterum nucleum immediatè peans, conte man a manufacture in minima ambientem clauditur liquor glutinolus, feu melligo nigricans, cui alii vim caufticam, Cordus faporem primum dulcem, mox acrem, deinde vehementifilmè addringentem, adeò ut fauces in angufliam conftringat; adfcribit;

Garcias Anacardio, inquit, nomen indiderunt recentiores Graci (nam Veteribus incognitum fnir) à cordis [præsertim exficcati C. B.] tum similitudine, tum colore, Arabum vestigia secuti. Lusitanis Fava Malaqua dicitur, quod viridis & in arbore pendens similis sit majori nostrati Faba. Miramur (inquit J. Bauhinus) neque Garciam, neque Acostam arborem Anacardiorum descripssis; si modò arbor sit, de quo valde dubito, cùm in Hors. Malabar. nullam ejus inter arbores mentionem inveniam. Et tamen Acosta magnam resert esse copiam horum fructuum in Malabar.

In multis India provinciis nasci consentiunt Autores. An verò in Sicilia monte Ætna ; r' re-Locus. ferente J. Bauhino, Paludanus se virides ex arbore pendulos vidisse testatur, vehementer ocoito. quantumvis id confirment Monachi in Mesuem, Serapio, & Curtius, qui in Apulia etiam provenire

Arabes Anacardia calida & ficca effe usque ad quatuor gr. proinde vim causticam habere, delere Vires. verrucas & exulcerare cutem; quod repugnat experientiæ. Eorum etiam melliginem exulcerare, inflammare, sanguinem & humores adurere statuunt, quod Acosta etiam confirmat, & tota provinria Malabar ejis ulim efic auflici vice feribit. Siquis infilier in putridum & cavan, & oca provin-frangique & corrumpit facilè. Calce addita ad bombycinos pannos obfignandos, & alias res quaffibet notandas utuntur. Etenim notam adeo firmam imprimit, ut nulla lotione eximi queat.

Idem Garcias fructum ipfum deleteriam facultatem habere negat, & ad experientiam provocat: fiquidem in Indiis è lactis sero maceratum asthmaticis dari & adversus lumbricos scribit. Præterea iis viridibus (addit) & fale conditis utimur in cibariis, olivarum conditarum modo. Causticam tamen vim ficcato ineffe concedit. Quinetam Acofta non tantum viridem fructum edulem effe air, & ad excitandum appetitum, non folum quidem edi, fed coctæ Orizæ admifceri ad modum Mangai, &cc. fed & in deficcato medullam internam edi ad bibendi appetitum irritandum affirmat, folam melliginem quæ inter duos cortices continetur causticam esse.

Mesties Elect. Anacardino has vires attribuit, Ventris totius inferioris, & cerebri affectus frigidos compescit, sanguinem reddit puriorem, & inde spiritu animali reddito purgatiore & tenuiore, sensus omnes, apprehensionem, intellectum & memoriam juvat, colorémque vividum corporitribuit.

E contra Casp. Hosman. non admittit Anacardios quovis modo præparatos, imò damnat penitus consectionem Anacardinam, quamvis sapientum dicatur: imò, inquit, est consectio sultorum. Habeo enim ab amicis, quosdam ab ejus usu maniacos esse sacrenis opus habuisse; & à quodam Joh. Heldero præceptore suo multa exempla proposita eorum quibus malè cesseri. Interim tamen Historiam narrat oppidò mirabilem de quodam ex ordine suo cui alter præceptor confectionem hanc dediffe ferebatur. Hic enim cum antea sciebant eum omnes afinum suisse, à sumpto Elect. intra paucos menses eò doctrina provectus est, ut J. C. sactus ad Professuram Wittebergensem aspi raverit. Sed intra paucos annos irà exficcatus est, ut cum perpetua siti premeretur, quotidie ad ebri-etatem usque biberet, itaque & sibi & suis inutilis factus tandem miser perierit.

Solent interdum Indi nonnulli hunc fructum cuspidi cultelli infixum candelæ ardenti imponere, qui dum uritur mirum quos strepitus edat, quas ignis scintillas quasi fulmina ejiciat variorum colorum, eaque ratione impostores mulierculis & rudioribus imponunt, &c. Vide Acostam.

2. Cubebæ J. B. Ger. Park. Cubebæ vulgares, nec Arabum Cubebæ, nec Galeni Carpesium Matth. C.B. Cubebs.

Cubeba grana funt Piperi fimilia, interdum paullo majora, pediculo longo ftili inflar donata, cortice fusco, rugoso, interdum erugato extensoque, nucleo subjecto exiguo, rotundo, foris nigricante, intus albo; aliquando cassa reperiuntur, æquè efficaci, vel etiam efficaciore sapore prædita quàm nucleata, suavi, aromatico acri, sed qui Piperis acrimonia multum cedat, pertinaci tamen.

Arbores earum Pomis nostris haud absimiles sunt, racematim coherent grana sicut uve vitium, quaque tamen proprio harent pediculo. Java incola Cubebas coquunt antequam divendant, ne & albii locorum semimentur atque proveniant. Crescunt (tradente Linschotano) in Java sylvis sua fponte ad ripam Sunda. Fructus autem neque Piperis genus funt, neque Oxymyrlines, neque Carpesium, neque Viticis semen, ut facile esset oftendere.

Cubebæ calfaciunt & exficcant. Languentem ex pituita ventriculum vel etiam ex flatu roborant, Vires. pectus à lentis craffique humoribus expurgant, lienem juvant, flatus difeutiunt, & frigidis uteri af-fectibus auxiliantur. Diu cum Mastiche mansæ pituitam à capite trahunt & cerebrum roborant.

Cubebarum, inquit Garcias, magnus in vino maceratarum est usus, ad excitandam Venerem, tum

etiam in Java ad excalfaciendum ventriculum.

Cubeba fi ore contineantur claram vocem facere pronunciantibus perhibentur; quin & majorem in coitu voluptatem inde fentiri; quafi verò (inquit J. B.) non fit in ea titillatione mens commota fatis, nisi doceamur quemadmodum nos Venus adminiculatior & violentior transversos auferat. Cubebæ ex autoritate Avicennæ, urinæ vias emundant, arenulas extergent, calculos pellunt tam

Renum quàm Veficæ.

2. Ana-

4. Faga-

4. Fagara major J. B. Cubebis affinis Fagara major C. B. Fagara Ger. Fagara Cocculo Indo similia

Ciceris arietini, describente Clusio, magnitudine est, cortice tenui constansex cinereo nigricante. cui fubelt puramen, nucleum continens fatis folidum, & renui nigraque membrana obductum. Ia-teger fructus tum magnitudine, tum forma & colore adeo fimilis elt Cocculo Indo, ut primo afpectu fallere & pro eo sumi possit.

I. Bauhinus à Cortuso fibi missa att Fagaræ Avicennæ nomine putamina Piss paria, rugosa, fusca. in geminas carinas ad mediam usque dehiscentia, pediculo temu donata, intrinsecus lavia.

Fagara minor J.B. Cubebis affinis Fagara minor C.B.

Sunt, inquit, nobis præcedentibus fimiles cortices, fed minores multò, quales Imperatus pingit pro Fagara minore: Cortice quoque sunt bivalvi, hiante, foras aspero, intus pellicula candicante inter-fepto sapore aromatico, subamaro, linguam calore suo vellicante, non ingrato tamen, simili ferè con am Arantiorum.

Linschotanus in Java crescere ait.

Temperamento & viribus cum Cubebis fere convenit: ad alvi fluxiones confert & concoctionem

5. Nux Vomica Ger. Park. Vomica in Officinis C.B. Vomica vulgo Offic. compress, hirsuta J.B. J. B.

Nux vomica perperam vocatur hic fructus cum vomitum non moveat. Est ea orbiculata, nummo aureo quem scutatum vocant aqualis, subinde minor, compressa, calamum scriptorium vix crasfa, tenera & tactu molli superficie, villum holosericeum imitata, coloris ex casso cinerei, & vario lucis objectu renidente, umbilico utrinque medium occupante, sed altera facie expressiore. Villus derafus comminuto Adianto fimilis quodammodo Cordo teste. Fissa in geminas abit crustas, duritie ferè cornea, coloréque ex fulvo candicante, fapore infigniter amaro. Ipsa fublianta tritu & contunt contumax, adeò folida lentaque est, nec nisi probè ficcata frustula, & ea quidem vix ac nè vix contundi. Seu in pulverem redigi apta. Cum in duos orbiculos finduntur uterque in orbis circumferentia exiguum foramen habet, quo continetur (ut annotat Cordus) germinatura & ex semine hoc sato exitura planta rudimentum, exiguo pediculo & veluti parvo Tiliagineo aut Hederaceo, venoso, duplicíque folio constans, tam exquista perfectaque figura, ut cum veri folii consummata forma de perfectione certet. Ejus unica tantum pars, hoc est, pediculus pradicto foramine vel caverna continetur, foliola vero duplicis fructus commissura clauduntur.

Reperitur sed rarius forma oblonga.

Nonnulli Nucem vomicam radicem esse opinati sunt, sed erroneé: at neque sungus est, ut alis videtur: fructum esse ex descriptione patet, verum an arboris an herbæ incertum.

Nucem Metel Arabum nonnulli cum Nuce vomica eundem esse volunt, verùm descriptiones ei

Nux vomica narcotica est, virulenta, & vel Opio deterior, in pulverem redacta & cum cibo exhibita canes & feles interimit: exempla habes apud Gesnerum & Jo. Bauhinum, quibus addemus ea quæ nobis communicavit D. E. Hulfius, excerpta ex Antonii de Hude Centuria Observationum Obs. 50. Duas (inquit ille) nuces vomicas, in frusta incilas, pani butyrato mixtas cani apposui, qui ea avidè devorabati; post semihoram ingurgitabat se offibus & cartilaginibus coctis, sed altera elapla semihora tremebat totus, de loco in locum discurrens; erectus stare haud potis erar, nisi sulcro innitens: Rigore & convultionibus crura afficiebantur: Tertia semihora finita ut mortuus corruit; brevi postea respirare coepit celeriter, & adjurus pedibus insistebat; ad minimum rumorem horrere videbatur, & celeriùs respirare. Hoc in statu per quartam semihoram superstes manet canis, & tandem fubito moritur. Diffecanti mihi canis cadaver hæc occurrere phænomena. Stomachus ingurgitato ci-bo refertus erat admixtis nucis Vomicæ fegmentis, quæ nullam mutationem paffa videbantur, quàm quod molliora effent: idem acciderat fegmento per idem temporis spatium in aqua calida detento. Porro ftomachus, œsophagus & intestinum naturali constitutione gaudebant: Vala lactea in melenterio turgebant chylo: pulmones solito rubicundiores, & cordis ventriculi ejusque auriculæ debito tumidiores erant. Ex diffecto cordis ventriculo dextro, vena cava ascendente & descendente stricta magna fanguinis copia effluebat, in thoracis cavitate flatim coagulans. Circa cerebrum nihil prater naturam notare potui. Felis ab affumpta nuce vomica aliquandiu in aqua macerata, & partim excoriata iildem Symptomatis impetebatur ac prædictus canis, ut & alius canis, qui tantum reliquias à fele prætermiffas devorabat. Defuit occațio investigandi dofin hujus nucis Vomicæ requifitam ad animal interimendum. Ex observatis patere putem hanc nucem virulentam potissimum inficere fluidum cerebrum nervoque irrigans: Hinc enim inquietudo, rigor, convultiones, horror, tremor & respiratio inordinata facilè derivantur. Prædicta symptomata me ab usu hujus nucis in homine absterrent, licet bestiis non hominibus ean noxíam statuant quidam. At statuant illi quid velint, mihi minime dubium est quin cosdem in homine haberet effectus; Avibus certe non minus perniciosum esse constat quam bestiis: nostrates enim ejus pulvere carnibus insperso Corvos, cornices, aliasque aves noxias inescare & perdere solent. Adolphus Occo in sua Pharm. testatur Julium Alexandrin. ad se scriptisse, Nucem vomicam ablegandam, nec ad compositionis ullius usum admittendam, quippe adversaturam semper naturæ humanæ, nec quicquam tamen interea unquam commodi allaturam, quæ doctiffimi Viri fententia (inquit J. Bauhinus) nobis perplacet; nec quenquam hactenus vidimus, qui suo experimento aliquid laude dignum illorum usu perfecisse prodiderit. Hinc non immerito nuperi medici in Pharmacopogis suis in Electuarii de ovo (quod olim ingrediebatur) descriptione eam omiserunt. Si pulverem Nucis vomicæ velis ea radula deterenda est, nam in pila tundendo ob corneam subfantiam comminui nequit.

6. Nux Metel Officinarum oculata C.B. Nux peregrina oculata compressa J.B. Fructus pereprinus 6. Cluf. Exot. l. 2. c. 30.

Major est Nuce Vomica Offic dicta, qua hirfuta est, hac verò circumscriptione haud ità rotunda, fed per ambitum nonnihil sinuata, altera parte in gibbum extuberante, altera compressa. Color cinereus, vel in rustum declinans: Gibbus per declivia ordine positos habet ocellos quinque impressario fos, compressa pars scrobiculos habet insculptos, in umbilico quidem unum; unde pediculus videtur prodire, in marginibus autem multos incerto numero. Ocellis respondent totidem loculi distincti, in quorum unoquoque semen unicum, Pomorum aut Pyrorum seminibus simile, sed habitus, substatità pingui, oleosa, sapore Avellanæ: circumjecta omnis substantia lapideze est duvitiei.

Hic fructus melius respondere videtur Nuci Vomica Serapionis quam ejusdem Methel.

7. Juglandis fere facie fructus exoticus, sulcatus, tuberosus I. B.

Magnitudo nucis Juglandis majoris habitiorisque cortice tectus non duro, sed gallarum instar fungolo, quasi recens putamen carneum fuerit: Totus per longitudinem speciosè sulcatus est; sulcolque rectos decem in hoc numeravimus, nec fine eminentiis extraordinariis, inæqualibus, tubero-Ima parte quà fulci conveniunt scrobiculus est, opposita gibbus. Si acu substantiam eius confodias interiora dura deprehendes.

Huic alium Inbjungit fructum J. Bauhinus, quem vocat Nucem Indicam oblongam cortice contectam quem præcedentis speciem videri ait, fi non eadem sit: Hist, lib. 3. cap. 205.

8. Beretinus fructus Cluf. Exet. l. 2. cap. 27. Laurifolia Terenatensis C.B.

Cluf. Arbores hos fructus ferentes foliis Laurinis prædiræ effe dicebantur, craffis, filendentibus, in ambitu minime ferratis, oblongiufculur, fructum, exiguis Hignes glandibus fimiljem ferentes, nullo tamen calyèe (ut affirmabant qui inveniebane) incluluri, tennicorities' cineracei; coforis, interdum etam atti tectum, inteletimque continentem oblongiufculum, candidum, nullo manifefto fapore (quia præ ficcitate induruerat) præditum, & ut ab incolls Beretinæ infulæ edocebantur edulem, feu more leguminum elixum, seu in farinam tritum & pultis instar inspissaum & coctum.

In deserta primum insula, deinde in Bereima dicta, & in Moluccis à Fran. Draci comitibus in-

ventus & relatus eft.

Glandi Ilignice quodammolo fimile fruities, chrice fragili J.B.

Iplo fatence Berecino pracestenti fimilis videtur.

Nucula Indica cortice tenero, forțe Beretinus frucțus J.B.

Olivae magnitudine, qua adhaefit latiuscula, altera parte in acumen desinente, sex costis rectis Onvæ magnitidine, qua attrati attration parvis diffunctis, foriorus. Correx cedit uligue compreffus.

o Trais Abrahab are in aidim C.H. Arik 🚭 e e il 17 per E C.M. Trait proper e guina. Ele periodo por color J. B.

Frustus rotundi & orbiculares C. B. p. 40 5 100 200.

1 Frustus munus ex retimistiate compression corrier rugoso suscession C. B. Peregrang frustus crassion accompression control of the control of the

Claf.

Add craffis erat hic fructus, nam genitimum pugnum ingantudine aguabat; orbitulari pene figura, fed latior five craffior quam longior, pie citius eitemnferentia effet decem unciatum, longitudo verò à pediculo urrino, ad immum fattagiam duntatad hovem craffio sugolog, cortice, illog, fuico, cavum orbem umbilici inflar circa pediculum habente, fuperna autem parte tuberculis quibuffam obifio i interne magnum continebar fucicium; in binas partes fectum, valde rupolum, fuici (quia ficcus) coloris externe, ver arrolvero rubentis interne, autrinigentis intio faporis, deinde finduleis. De loco mbil babet. deinde fubdulcis. De loco nihil habet.
-nim and logan by ... and habet in the surface of the sur

mp 1. Frait at Frimida cortice flanco fubra paraficine C. B. M. Fr. 11. Carette Cill. Fr. plants fabrar. Exc. 1. 2.

man to the finite finite flanco C. B. M. canada and the man to be a set of all and a set of a cap. 16.

Clay meaned a stantagrants and active research of the man to be a set of a cap. 16.

Planus crat, & circino ducta fere rotunditatis, quent nort finigularem, fed plutes fimul connexos alio fructu inclutos fuife arbitrabaur Clufus: nam alia alis quai incubuiffent, veltigia in nonnul-lis admir apparente Erat vero crafo mindem led fungolo cortice pradicip, fubpurpuraforiris co-loris, levis, fefcunciam latus, nucleum conditiens platfilm; candicament, impense amarum.

loris, levis, leteunicam atus, meccam Millum nec nomen, nec locus aderiptus Andrea nec nomen nec locus aderiptus and consumer material technic continue and proposed and the salidate state of the sal

Vires &

Vires.

* Exot.l. 2.

¥Exot.l.2.c.25

3. Fructus orbicularis spadiceus lævis C. B. Fructus miscellaneus 3. * Clus. Fr. orbicularis perpolitus mucrone glandis J. B.

Orbicularis erat formæ, uncias pæne tres ambitu comprehendens, lævis & perpolitus, spadicei coloris, superina parte exiguo mucrone (veluti glandes) præditus, inferna vestigio quodam cui pediculus inhæssiste videbatur, levis & aquæ innatans, tametsi nucleum aut pulpam continens, ut ex strepitu deprehendebat Clustus.

*Exot.l.2.c.29

4. Fructus orbicularis fuscus nucleo cineraceo C.B. Fr. miscellaneus 4. * Clus. Fr. sublongus cortice duro, susca testus epidermide J.B.

Cluf.

Descriptio non valdè dissimilis erat, paulò tamen minor èt oblongior [interdum aqualis] Cortieem verò habebat duram, pane instar putaminis nucis Pontica, fusca techum epidermide, internam
autem partem cineracei coloris: aqua mersus non sibbsidebat, sed innatabat, sicet nucleum continebat Avellana non minorem, cineraceum, rugosum ob vetustatem, non adeò solidum ut primo intuitu apparebat, sed qui cultello facilè secaretur, substava carne sive substantia, qua manducata satis
aeris deprehendebatur.

*Exot.l.2.c.29

Fructus orbicularis flavus, maculà subsulca notatus C. B. Fr. peregrinus 6. * Clus. Fructus peregrinus tanquam torno elaboratus slavus.

* Tam corticis exterioris quàm nuclei pulpæ.

s Non alia in re quam colore * flavo à fructu Lobi * 1914 Mes Cluf. seu Caretti H. M. differt. Per extremitatem qua lobo adhæserat maçula subfusca notatus erat.

6. Fructus orbicularis spadiceus nucleo duro C. B. Fructus exoticus 4. Clus. Exot. l. 2. c. 19. Nuci Cypote accedent fructus, orbic. Lavis, spadicei coloris J. B.

Orbicularis pane erat formæ, quatuor verò unciarum ejus ambitus; cortice five veriùs putamine quidem duro, fed non valdè crafio rectus, qui fuperna parte lævis & spadicei coloris, inferna rugolus & fusus, nucis Cypote ferè inftar, nucleum continnes durum, foris fusum, intus album, non ingrati saporis, ea parte qua levi putamine tectus fuerar striatum, altera prorsus rugosum.

7. Fructus orbicularis ex ruffo nioricans C. B. Fr. peregrinus 3. Clus. Exot. l. 2. c. 30. Fr. peregrinus orbiculatus cuspidatus J. B.

Claf.

Mediocris Avellanze magnitudinem non excedebat, pane orbiculari erat forma, nifi inferna pars paulo angultior in triangularem quali mucronem defiiflet; color ex ruffo nigricans, & tametti levis ribillominus in aqua fubridebat. Duro craffoque putamine conftabat, & nucleum candidum tenui fulcă membrană tectum continebat. Ex Guinea delatus erat.

8. Fruetus orbicularis fuliginosus C.B. Fr. 15. a Ja. Gareto Clus. Exot. l.2. c. 16.

Clsi.

Chicularis erat & femuncialis magnitudinis, duro cortice tectus inftar fructús Styracis, duplo tamen major, colorífque minus illo fplendentis & quafi fuliginofi, nucleum aliquem continens, quia agitatus frepitum edebat.

*Exot.l.2.c.13

9. Fructus orbicularis ater & acidus C.B. Fr. peregtimus acidi saporis * Cluss. Pruni parvi magnitudine fructus sonorus acidus J.B.

Orbicularis ferè erat forma, unciam viz. longus, tantundem latus, paulo tamen planior, utrinque tumens pulvini inflar, ater omnino, è tenui curvoque oblongo petiolo pendens, tenui fragilique cortice praditus, qui preflus illico frangebatti, & pulpam continere deprehendebatur fungolim & friabilem, fubrubentis coloris, atque valde acidi faporis Tamarindorum pane inflar, (properea valde cominodam meo judicio ad fedandam. & extinguendam fitim) in cujus meditullio femen planum, frito; lozoloris, candicante membrana juyolutum erat.

De arbore aut loco nihil resciscere potuit Clusius.

#Exot.l.2.0.15

10. Frustus orbicularis cinericeus ut Chamorrbiphes nucleus C. B. Fr. 12. navigat. Bat.* Clus. Chamarrbiphes officulo non diffimilie, sed major, orbicularis pane J. B.

Claf.

Orbicularis pane forma erat, Chamarrhiphes fructus officulo non diffimilis, fed major, lavis, cineraceo colore praeditus, putamine fatis tenui, quod fungola quadam materia fuffaltum, interna, qua nucleus includebatur lave & fulcum erat: pie etam nucleus fere orbicularis forma; infima tamen parte in mucronem definens, qui in binas partes dividuus erat inftar glandis & fimilium. Ejus fubfantia dulcis ut Amygdalar fere, fubflavi coloris.

*Exor./2.020 11. Arantii formă coloris cineracei fructus firepitum edens J. B. Fryttus orbicularis Arantii formă cineraceus C. B. Fr. minor 7 Paludani ° Club.

Claj.

Profus orbicularis erat, parvi Mali aut Aurantii forma, quatuor uncias ambitu continens, levis, coloris fere cineracei, folidus & durus, pulpam aut nucleum jam reficcatum continens, quoniam commotus firepitum edebat.

12. Fruitus

12. Fruitus rotundus parvus, putamine spadiceo flavescente, nucleo subacido C.B. Fr. 7. à Jac. * Exot. l. 2. Gareto * Clus.

Lobo inclusse fuisse videbatur, aut saltem alio operimento: nam vestigium supina parte retinebat, qua alteri rei inhaserat, alioqui sirmo putamine pradituserat, licèt valde tenui & pra politura splendente, coloris ex spadiceo slavescentis, nucleum putamini non adhærentem continente, in binas partes dividuum, interne candicantem, subacido sapore.

13. Frustus orbicularis compressus comeraceus C. B. Fr. minor I. Paludani * Clus. Fr. rugosus, par * Exor. 1. 2. vus, gravus, orbiculatæ pane siguræ, quasi compressæ J. B.

Crayis erat, orbiculatæ pæne formæ, planioris tamen & quasi compressæ, rugosus, cineracei ferè coloris, durus & solidus, aquá tamen mersus non subsidens. Et nomen & locus Paludano ignotus.

CAP. III.

Fructus orbiculares sulcis nervisve distincti C.B. p. 405. Nucula Taphet Herc. Saxonia J.B.

Agnitudine sua unguem medii digiti aquat. Sessilis est modice, in gibbum hemispharicum pene elata, ita ut per medium sectum globum sere repræsentet. Cortice munita est duro, cinereo, perinde ac Nux Vomica. In centro partis planæ foramen umbilicale impressum interna nigra est, duritie cornea, sine sapore notabili. Ad nucem vomicam referenda videtur. An granum nucis sequentis?

1. Fructus orbicularis major fuscus striatus C.B. Fr. orbic, peregrinus 1. Clus. Exot. l. 2. c. 9. Fr. orb. pereg. cum granis nucis vomicæ smilibus J.B.

Orbicularis & sphæricæ prorsus formæ erat. Dimens, five per longitudinem linea duca, five per transversum, ambitus erat pæne unciarum novem, nonnihil tamen striatus erat, circa eam partem quà pediculus adhæsterat coloris fusci, lavis & intus cavus, aliquid tamen continens, ut ex strepitu quem agitatus edebat conjecturam facere licebat. Ex illo pettus educa sunt multa grana plana nucis vomicæ formam perbellè referentia, nisi minora fuissent, & oras minus crassas habuissent, saporémque minime ut illa amarum: ossea tamen eorum durices.

2. Fruitus orbicularis minor cineraceus striatus C. B. Fr. orbic. peregrinus 2. Clus. Exot. lib. 2. cap. 9.

Prorfus orbicularis erat etiam hic fruetus, fed minor, ut cujus ambitus quatuor duntaxat unciarum effet. Pulvinato aliquo integumento inclufus fuilfe videbatur, conjectura factà é fibrarum, quibus putamen (quo inclufum erat preditum fuerat veftigis ipfi impreffis. Cineracci coloris erat externa ejus pars, interna cava & nucleum continens, qua ftrepitum agitatus edebat. Si habuiffet ea foraminum veftigia, quæ funt in magna illa Nuce Indica, parvum Coccum quifpiam exitimare potuiffet.

3. Fructus orbicularis subniger & splendens, sulcis distinctus C.B. Fr. 1. Guil. Parduyn. * Clus. * Exot. 1. 2.

Orbicularis pane erat figura, una tamen parte seffilis & quodammodo planus, altera in orbem asflurgens, creberrimisque subnigra splendentéque qua tegebatur cute sive membrana, quaquaversum velus sulcis distinctus, verum longè major, nec adeò turbinatus. Gravis erat, cortice susce praeditus eóque quem dixi modo sulcatus: interna pulpa sive substantia dura candicans, sals initio saporis, deinde adstringentis. Ex India.

4. Fructus ater folendens, quatuer suleis distinctus C.B. Fr. 9. d Jac. Gareto Clus. Fr. aterj qua * Exot. l. 2. tuor suleis distinctus J. B.

Profus ater erat, levisque & splendens, quatuor sulcis supernè distinctus, (tanquam in quatuor partes divisus esser) quorum bini ad partis adverse umbilicum usque dusti, planus alioqui, & orbicularis pene forme, uncià paulò minor, superna parte aliquantulum tumescens & quasi pulvinatus, nili qua parte sulci deprimebant: adversa pars vestigium retineban fuscim, quo successi cortici qui tegebat firmiter inhassifie videbatur, quale in Castanea equina conspicere est, verium non adeo amplum, durum tamen & folidum deprehendebatis, adeo ut etiam limam quodammodo respueret: eam ob causam quem nucleum contineat mili incompertum.

5. Fructus orbicularis in summo lined trigond distinctus C. B. Fr. 10. d Jac. Gareto * Clus.

Paulò major erat femuncià, orbicularis pane forma, fusci coloris, qui an officulum duntaxar alicujus fructus essentine a trigoni quodammido diffini que batur, illa viz. a summo in quo foramen ducta:

ducta: infima autem parte tres illæ linær, æqualiter latera fecantes ferè ad umbilicum pertingebant, h.e. ad displicatas alias lineas quæ triangulum conflituebant, in quarum medio erat umbilicus five foramen magis amplum quam in fuperiore parte, non tamen pervium, &c interfitiium illud duplicatas lineas triangulum efficientes occupans paulò candidioris erat coloris quam reliquus fructus: an verò nucleum continere ignorabat Clufius, quia motus aut agitatus nullum frepitum edebat; aqua tamen merfus fubfidebat:

* Exot. l. 2.

6. Fructus orbicularis Arantium ficcum referens octo vienis diffinctus C.B. Fr. 2. Jac. Plateau * Clus.
Fr. Malo Auranio reficcato fimilis, levis, aurei coloris, octo nervis diffinctus J.B.

Prorlus orbicularis erat formæ, quatuor enim unciarum erat ejus ambitus, five à pediculo circumferentiam metireris, five medio corpore, corio five cute tectus coloris ex aureo flavescentis, ut exiguum aureum Malum reficcatum videretur; octo tamen nervos faus crasso à pediculo ad fimmum fructum omni ex latere ductos habebat, eorúmque nonnullos geninos, alios quaternos fimul junctos, alios singulares: valde autem levis erat quia reficcatus; breviter omnes notas habebat Mali Aurantii præter illam nervorum distinctionem.

 Fruêtus orbicularis fulcus sensis aurois distinctus ex Guinea C. B. Fr. orbicularis peregrinus 3. Clus. Ex. 1. 2. 6. 10. Fr. peregr. orbicularis sensis nervis distinctus J. B.

Cluf.

Hie etiam prorsus orbicularis formæ erat, sed senis duntaxat nervis distinctus, ab infima sede ad extremum usque per longitudinem rectá lineá excurrentibus, sescuriam longus & crassus, susci coextremum usque per longitudinem rectá lineá excurrentibus, sescuriam longus & crassus, susci coextrement a liqua tamen ex parte cineracei, nucleum vel pulpam à cortice sejunctam & liberam continens: l'evis tamen erat, & aquá mersus innatabat.

8. Fruetus orbicularis spadicus novem venis distintius major C. B. Fr. orbic. peregr. nervis difinetus 1. Clus. Ex. l. 2. c. 10. Fr. peregr. 9 nervis distintius J. B.

Cluf.

Non inelegans erat hic fructus, formæ orbicularis, fex uncias in ambitu craffus, tres longus, ductà à petiolo cui inhærebat ad extremum fructum lineå, h.e. in toro illo ambitu fex unciarum longitudinem explens, novem nervis à flumino ad pediculum, femunciam pæne longum, ductis diftinctus; fulci vel spadicei quodammodo coloris, levis, prægnans tamen, & nucleum vel pulpam reficcatani cum seminibus continens, quia agitatus strepitum edebat.

Fruëtus peregrinus orbicularis novem nervis diftinëtus minor cum officulo angulofo J. B. Fruëtus orbicularis minor, novem venis, ut & semen, distinctus C. B. Fr. orbicularis peregr. nervis difinëtus 2. Clus. Ex. l. 2. c. 10.

Cluf:

Orbicularis erat formæ, novem fimiliter nervis à fummo ad petiolum diftinctus, minoribus tamen neque adeò eminentibus, longè etiam minor: nam trium duntaxat unciarum quaquaverfum ejus ambitus, nec firepitum ullum edebat agitatus, quia maturitatem forfan nondum adeptus, & levis ut pracedens: hunc aperiebat Cluffus, & in eo multam pulpam cortici adherentem inveniebat cum officulo valdè inæquali, & totidem angulis quot fructus nervos habebat ad fummum corticem pertingentibus difficielum, cui fimile officulum nullum vidife meminit: qualem vero nucleum continere ignorabat quia confringere noluit.

CAP. IV.

Fructus figurà oblongà ovali C. B. pag. 405.

* Exot. /. 2. 6. 13.

* Exot. 1. 2.

eht 6.

1. Fruttus ovi anferini magnitudine fusco-cincreus C. B. Fruttus peregrini pulpa * Clus. Fruttus peregrini nucleus J. B.

Cluf:

Nierini ovi magnitudinem æquabat, imò fuperabat, quinque videlicet uncias pænè longus, 7½ craffus, five totidem ejus ambitus comprehendebat, valdè gravis, nucleus five pulpa cimpipam fructus veriùs quam fructus ceniendus: nam mollis erat, tenui quadam & rugofa membrana ex fufico cineracci coloris tectà, unguibus (fiquis premerer) cedens, coloris fibilari, ob vetultatem fortè, & falfi quodammodo faporis, qui an naturà ipfius pulpa, an arte acquifitus ignoro: fed haud dubèc aliquo putamine claufa fuerat; nam membrana cum tegens veftigia adhuc retinebat imprefia à craffioribus ipfius nuois internis nervis.

2. Fructus ovi anserini forma C. B. Fr. orbicul. peregr. 3. Clus. Exot. 1.9. c. 9.

Non valdè diffimilis erat Fructui minori orbic. cineracco firiato C.B. fed longior & craffior, ovi Anserini forma & magnitudine: adservabatur in co Balfamum Peruvianum.

3. Fructus ovalis fuscus, nucleo Avellana simili C. B. Ja Gareti * Clus. Fr. exoticus inaqualis coloris J. B.

Clus. Clus. Duro, densoque cortice præditus erat, eoque inæquali & fusci coloris, internè laviore & quodammodo cineraceo, media ejus parte fibrola & farma: nucleium autem continebar Avellanæ suo putamine

Putamine inclufæ magnitudine, gravem, durum, rugofum (quia reficcatus) in binas partes divifum, folidum, interiore parte albicantem, in quo hullum manifeftum faporem deprehendere poterat Clufius, quia omnis vis ob vetuftatem forte evanuerat.

4. Fructus ovalis putamine crasso sibroso C.B. Fr. 3. Jac. Gareti Clus. l. c.

Officulum veriùs alicujus fructus quàm fructum dici poterat, idque valdè duro & crasso putamine præditum, quod externa parte multis fibris constabat, interna verò nigrum & quodammodo saxeum, nucleum crassum, durum & rugosum continens. Ovali porro erat illud officulum forma, secundam longum, unciam crassum.

5. Fructus ovalis fuscus C. B. Fr. Miscellaneus 1. Clus. Ex. l. 2. c. 25. Fr. Indicus ovalis rugosus J.B.

Selcuncialis erat longitudinis, binas uncias aut amplior eius ambitus; duro, inæquali, rugosòque cortice conftans, fufci coloris, gravidus, h.e. alium fructum vel officulum five pulpam continens, nam agitatus ftrepitum edebat. Apertum nucleum continere deprehendit Clufius, craffum, ejufdem cum iplo fructu forma, cavum intus & inanem, fubftantia tamen fufca conftantem, & fapore quafi vetulta & ranciak Amygdalas.

6. Frucius ovalis lapidi Judaico fimilia ex fuiço nigricans C. B. Fr. peregrinus ovatus, fimilis lapid[†] Judaico J.B. Fr. 2. cap. 30. l. 2. Clul. Exos.

Judaico lapidi magnitudine par erat, & ejus formam exceptis striis pulcherrimè exprimens, ex rufo nigricantis colòris est, ut majores nonnulla galla, levis & aqua impositus supernatans, duro putamine constans, ac nucleum continens.

E Guinea delatus erat.

Lib. XXXII.

Locus,

7. Fructus olivos officulum referent C. B. Fr. minor 5. Paludani Clus. Exot. l. 2. c. 20. Baccae cujufdam prægrandis officulum J. B.

Bacca cujudam prægrandis officulum videbatur, formå Olivæ officulum utcunque referens, longé tamen majus, utpote fefcuncialis longitudinis, uncialis verò latitudinis, rugofium, folidum, nucleum in lé continens ut ex agitati ftrepitu conjecturam facere licebat Clafa.

8. Fructus ovalis spadiceus C.B. Nun peregrina 2. Clus. Ex. l. 2, c. 13. Nun orbicularis peregrina, glabra, spadicea J.B.

Nux hac orbicularis pæne formæ erat, paulò tamen longior; nam illius ambitus, fûmptå utrinque per longitudinem menfurā 5½ uncias continebat, vix autem quinque unciarum erat circumferentia; inferna parte nonnihl mucconata,fuperna verò obtufore,duro & fais glabro putamine contrans, faadicci coloris & nucleum continens, ut ex agitatæ ftrepitu conjecturam facere poterat Clufus: alio verò involucro tectam fuiffe certum est, quale porro id fuerit, aut quali in arbore nata intelligere nequivit Clufus:

9. Fructus oblongus fuscus striatus C.B. Fr. exoticus 3. Petri Paauw * Clus. Fructus fuscus durus * Exot. 1.2. a friatus strepium edens J. B.

Paulò longior erat uncià: trium verò unciarum ambitum (qua parte craffior) continebat, colore fusco præditus, durus, striatus, in obtusum mucronem desinens, in quo officulum vel nucleus inclusus, quia agitatus strepitum edebat.

10. Fruellus oblongus arcuatus fuscus C.B. Fr. 1. è navigat. Batav. * Clus. Fr. exot. prona parte in * Exot. 1.2. & arcum elatus, supina planus, suscus J.B.

Binas peneuncias latus erat, paulò autem longior, prona parte in arcum elatus, fupina planus, denfo, craflo, duróque cortice pradius, fufci coloris & quando immaturus quodammodo fpadicei, materià fipongiosa, firmà tamen conftans; nucleum verò continebat uncialem, planum, fufci coloris externa parte, fubrubentem internà, in binas partes divifum, quadam adfirictione initio praditum, deinde falivam cientem, tenui fpadicea membrana involutum.

Ex Iava.

 Fruëtus oblongus fuscus spiendens C.B. Fr. 1. cap. 18. l. 2. Clus. Exot. Coxco Cypote dicturg Nux seve Ossiculum Cypote, simile Nuci Balfami Peruviani J. B.

Non valde absimilis erat illi, qui Clusso aliquando missis pro fructu ejus arboris, que liquorem illum Balfami appellatione donatum in insula Hayri sive Hispaniola profert, sed misor, necipadie et ut ille coloris, fed fusci prossus, & præ levore splendens, ventre sive inserna parte cineracci coloris, non lavi ur superna, sed scaba. Alto fructu haud dabié incluss suerat, nam officulum duntaxat erat alterius fructus: qualis autem suera arbor que fructum pertulir, aut qua in provincia nata, inhil erat adscriptum. Agitata nullum streptum edebat, nec in aqua subsidebat.

Ppppppp2

12. Fructus

12. Fructus oblongus cineraceus nervis crassis C.B. Fr. 3. Parduini * Clus. Cunane nuci similis cinerei * Exot. l. 2. c.

Longus erat 2½ uncias, quâ parte latiffimus unciam aut paulò amplius latus; forma ei nonnihil convexa, dorsum elatum & affurgens, arctius caput, infima pars in mucronem definens, cineraceus color, craffiores eminentiorésque nervi, à summo capite ad insimam partem per dorsum excurrentes, tanta arte expressi et humanâ industria sculptos quis arbitrari potuisset: Alio autem cortice tectum fuisse verisimile est, qui affidua à fluctibus marinis in litore volutatione attritus fuerit: constabant verò illi nervi ex fibrosi materie, que amendo manifima pars nonnihi attritti fidem faciebat. Ad nucis porrò Cunane formam valde accedebat, excepta illa nervorum eminentia, tum etiam colore, qui in Cunane pr orfus ater erat.

* Exot. 1. 2. c. 16. fr. 12.

- 13. Fructus oblongus cineraceus acidulus C.B. Oregioella ex quo Cacao potionem conficiunt * Clus.
- 14. Fructus oblongus cortice flavo-spadiceo C.B. Fr. 13. cap. 16. lib. 2. exot. Clus. Fr. Brasiliano. rum perniciosus J. B.

Uncialis longitudinis erat, non tam denso quam lento cortice tectus, spadicei ex flavo coloris, nucleum continens cineraceo colore præditum, & tenui nigerrimâque & íplendente membrana obvolutum, præterquam infima parte, quæ aut candicans, aut (deterså membranå) nuda, quantum Clusio observare licebat in fructu imperfecto.

Brasiliani perniciosum esse dicebant.

15. Fructus oblongus lobum referens niger C.B. Fr. 14. c. 16. l. 2. exot. Clust.

Splendens præ nigredine erat, uncialem ferme longitudinem, & minimi digiti craffitudinem æquans vel etiam amplior, parvum quendam lobum formå referens, mucrone roftellum aviculæ quodammodo repræsentante: exalbidam pulpam continebat, in qua latebant bina aut terna semina spadicei coloris, Malorum vulgarium seminibus pane similia.

CAP. V.

Fructus Pyriformes C.B. p. 406.

1. Fruelus pyriformis major rugofus niger binis cellulis distinctus C. B. Fr. exoticus 1. cap. 24 lib.2. Clus. exot. Pyriformis fructus rugosus niger, duro corio tectus J. B.

Urbinatus erat, Pyrique formam æmulabatur, 2½ uncias longus, 4½ ambitu, levis tamen, rugosus, prorsus niger, adeò duro & tenaci corio tectus licet non valdè denso, ut difficulter cultro nifi malleoli vi adacto aperire posset Clusius. Apertum binas cellas habere deprehendebat, membrana quadam fusca & splendente distinctas, in quarum singulis nucleus bifariam divisus, media etiam intercurrente membrana, quemadmodum fere in Nuce Juglande. Totus nucleus situm vetustate contraxerat, & initio quidem sapore nullo manifesto præditus videbatur, diutiusculè tamen in ore retentus quandam acrimoniam habere, & tandem fauces quodammodo urere

2. Fruetus Pyriform, minor spadiceo-cinereus C. B. Fr. exot. 2. Clust l. c. Pyriformis fruetus lewis, spadicei coloris, fragils cortice tectus J. B.

Hic etiam 21 uncias longus erat, minus tamen crassus; nam ambitus ejus trium duntaxat unciarum erat, lævis totus & spadicei cum cinereo mixti coloris in longum mucronem definens, fragili cortice constans, qui an alio operimento tectus fuerat Clusium latebat: Pulpam autem continebat nigram in qua officulum latebat, uncia magis longum, durum, cineracei ex fusco coloris, obtuso mucrone præditum, & summa parte in uno latere veluți exsculptum; in quo haud dubie nucleus latebat, licet nullum agitatus fonitum ederet.

CAP. VI.

Fruelas orbiculares & rotundi & ovales tuberculis obsiti C.B. p. 406.

1. Fruelus orbicularis fuscus tuberculis obsitus C. B. Fr. 2. Parduini è Guinea * Clus. Ossiculam fructus orbiculare, aliquantulum mucronatum, tuberculis obsitum fuscum J.B. * Exot. 1, 2, 6.

Ncialis erat longitudinis, sed officulum fructus verius quam fructus, orbiculari pane forma præditum (nisi qua parte fructus ipse quo continebatur è pediculo pependerat, & extima, quæ aliquantum mucronata) trium ferè unciarum ambitu, fusci coloris, durum & perpetuis tuberculis obsitum, in quo tamen apparerent veluti triangularis formæ vestigia in utraque extremitate, solidum, grave, aque tamen innatans, nec sidens etiamsi ea mergatur. E Guinea allatus eft.

2. Fructus orbicularis cineraceus tribus foraminibus donatus C. B. Fr. 8. cap. 16. l. 2. Exot. Clus. Fr. orbicularis ferè cum tribus sulcis & tribus foraminibus J. B.

Formam orbicularem habebat, paulò tamen planior erat superna & sessili parte, unciam latus. folidus, nec ullum strepitum dum agitaretur edens, cineracei coloris, tribus canaliculis sive sulcis diffinctus, à summo usque ad tria foramina que in lateribus obtinebat, tribus aliis minoribus summa

2. Fructus rotundus flavuis tuberculis obsitus linea eminentiore transversa C. B. Fr. peregrinus 4 Clus. Exot.l.2. c. 30. Fr. peregrinus tuberosus major Clusio J.B.

Huie spharica ferè erat forma, magnitudo pene uncialis, putamen admodum crassum & durum, perpetuis tuberculis undique obsitum, flavescentis coloris, linea eminentiore transversum secante, quam ut in Juglandibus putaminis conjunctionem & commissuram esse arbitrabatur Clusius.

4. Fruetus rotundus flavus tuberculis obstus C.B. Fr. peregrinus 5. Clus. l. c.

Sphæricæ prorsus erat huic formæ, magnitudo globuli minoris sclopi, putamen ejusdem cum præcedente coloris & perpetuis etiam tuberculis, non adeò tamen crassis, obsitum, nullaque linea

5. Fructus ovalis ex fusco subrubens, tuberculis mucronatis obstitus C. B. Fr. 5.c. 1. lib. 2. Exot-Cluf. Fr. Exot. Stramoniæ modo tuberculis obsitus J. B.

Sescuncialis erat longitudinis; unciam latus; paulò enim planiore erat forma, colore ex fusco subrubente, totus tuberculis leviter mucronatis obsitus, perinde ferme atque Stramoniæ fructus. Nucleum autem continebat fusca quadam membrana tectum, oblongiusculum, lavem, spadicei coloris, qui albescentem medullam continebat, sed duram quia sicca & quodammodo insipidam.

6. Fructus Olivæ officulum referens, tuberculis obsitus C. B. Fr. 6. cap. 20. lib. 2. Exot. Clus. Fr. Olivæ ossiculum referens, rugosus cum tribus lineis J.B.

Unciam craffus erat, sescunciam ferè longus, forma etiam Olivæ officulum quodammodo referens, minor tamen, rugosus, & veluti frequentissimis tuberculis obsitus tribus nervis secundum longitudinem diftinctus; extrema altera parte obtusa, altera verò mucronata, satis gravis, & nucleum aut tale quidpiam continens, ut ex agitatione conjiciebam; in aquam injectus non mergebatur. Alterius fructus haud dubiè officulum.

7. Fructus oblongus cineraceus durus tuberculis exasperatus C. B. Fr. 1. cap. 19. lib. 2. Exot. Clus-Fr, Exot, cinereus cum lineis & tuberculis duris I. B.

Binas uncias cum femisfe longus erat, quatuor in ambitu crassus, cineracei coloris, quem aliquo operimento tectum fuisse arbitrabar: in quinque partes dividi posse venæ per longitudinem ductæ indicabant, alioqui eminentibus aliquot tuberculis instar vesicularum obsitus erat, quæ aperta inanes & inæquales lacunas oftendebant, fpadicei coloris & splendentis, quasi semen aliquod continuissent. Valde durus autem erat is fructus & adstringente facultate præditus.

8. Fructus cordis formam referens, fu/cus tuberculis inaqualis C.B. Fr. minor 2. cap. 20. lib. 2. Clust. Exot. Fr. planus forma cordis cam multis tuberculis J. B.

Planus erat, binas uncias longus, totidem latus summa parte, cordis, ut vulgo pingitur, formamquodammodo referens, multis tuberculis eminentibus inaqualis, fulci coloris, kevis, aliquantulum cariofus, quia immaturus collectus fuffe videbatur. An aliquo putamine inclufus fuerit me latet, inquit Clufius: quia nullum petioli à quo pependifler veftigium in eo apparebat.

CAP. VII.

Fructus angulis donati C. B. p. 406.

1. Fructus orbicularis fuscus trifidus, granis refertus C. B. Fr. 5. cap. 25; l.2. Clus. Exot.

Escunciam longus erat, media parte crassior, extremis gracilioribus, qui è multis fibris con-textus videbatur, sed adeò firmis, ut frustra culcello aperire tentaret Clussus, coloris fusci, pelle tamen spadicea lavi & splendente tectum susse reliquia quas adhuc retinebat indi-cium faciebant; atque licèt non adeò gravis videretur, aqua tamen mersus subsidebat.

* Exot. 1. 2. c. 11.

2. Fructus rotundus inequalis cineraceus saxeus C.B. Fr. 6. Camiri India Clus. exot. l. 2. c. 15. Fr. Juglandis fere magnitudine durissimus, India Camiri, sapore nucis moscatæ I. B.

Uncialis erae magnifudinis, Nuci Juglandi suo illo viridi externo cortice exempta non diffimilis. inagualis, summa parte latior, infima in obtusum mucronem propemodum definens, putamine fatis craffo faxeæ durítiei præditus, nucleum continente album, Amygdalæ pæne fapore. Alio fruchu seu externo cortice opertus fuisse videbatur, quia depressionibus putaminis locis cineraceam quan-dam materiam adhuc inharentem retinebat. Uberiorem hujus fructús descriptionem vide apud Clusium Exot. lib. 2. cap. 29. Fr. 2. p. 57. aut J. Bauhinum Hist. lib. 3. cap. 40.

3. Frustus in gibbum extuberans cortice reticulato villoso C.B. Peregrinus frustus reticulato corio Clus. Fr. reticulato corio peregrinus J.B.

Duro corio, & multis fibris retis in modum quodammodo inter se intertextis & duris contecto præditus erat, foris quidem inæquali & rudi, intus verò lævi & fplendente, coloréque ad fpadiceum tendente, 3² uncias longus, pinas & amplius latus, fupernè in gibbum extuberans, infernè planus ferè, nucleum continens crassum, plenum, succulentum, & qui in navi, quâ recens ex Guinea advectus fuerat, jam germinare inceperat.

Alterius ejuldem generis fructus nucleus folidus erat, quia tamen vetuftus, rugofus foris. Non est autem hic fructus Nux fed Pruni cujustam Indici officulum: Ad Mangam det referri.

4. Fructus angulofus cineraceus coreice fibrofo C. B. Fr. miscellaneus 2. cap. 25. lib. 2. Clus. Exot. Fr. exot, oblongus, angulofus, cineraceus J. B.

Cluf. Sescuncialis erat longitudinis; binas uncias aut ampllor ejus ambitus, non in rotunditate oblongus, sed angulosus, cortice inæquali & valdè fibrolo, cineracei foris coloris, interne fusci, levis, aquæ dum ea mergebatur innatans, nucleum continens prorsus rugosum, (quia forte ante maturitatem lectus) & substantia rufescentis, adstringentisque saporis.

5. Fructus niger in duas partes separabilis acidiusculus C. B. Fr. 18. cap. 16. lib. 2. Exot. Clus.

Valdè rugofus nigríque coloris nucleus erat, in binas partes feparabilis, exilis, fubstantia, quia reficcatus, durá, acidiusculi saporis, an aliquo officulo aut putamine tectus suerat Clusium latebat.

6. Fructus Avellanæ magnitudine, putamine velat in duas partes diviso C. B. Fr. peregrinus 4. c. 29. l. 2. Exot. Cluf.

Pontica nucis magnitudine erat, ejuídem coloris, putamine duro, velut in duas partes divifo, nucleum continens, ut ex ftrepitu conjiciebat Clufius. Nucleus albus, dulcis, quem ad Unguentariæ nucis genus aliquod referendum esse censebat idem.

Ex Africa delatus est.

7. Fruetus subrotundus cineracens duplici angulo C. B. Fr. exosicus 9. cap. 15. lib.2. Clus. exot. Fr. exos. duobus angulis distinctus J. B.

Unciam longus erat, minus uncia latus, cortice denfo constans, cineracei coloris, duobus angulis distinctus, & extima parte mucronatus, levis & in aqua haud subsidens, tametsi ea mergeretur, durus ramen & agiratus strepitum non edebat.

8. Fructus triangularis fuscus C. B. Fr. peregr. minor 4. cap.20. lib.2. Clus. exot. Fr. triangularis scission os opendens J.B.

Triangularis formæ erat, eminentibus tribus angulis, & scissuras ostendentibus, ex quibus in ternas partes facilè dividi posse intelligere licebat. Levis erat, & aquæ innatans, nec imum petens, tametsi diuturno tempore in ea hærens; foris fusci coloris, an quicquam interiore parte contineret ignorabat Clufius, arbitrabatur tamen pulpam continere, licet agitatus nullum strepitum ederet.

9. Fructus pentagonus tuberibus inanibus obsitus C.B. Fructus minor 9. cap. 20. lib. 2. Clus. exot. Fr. pentagonus vel officulum J. B. Hift. lib. 2. cap. 23.

Pentagonus erat hic, veriùs fructûs officulum dicendus, uncialis longitudinis, quod ex quinque velut longis tessellis compactum, quibus sublevatis longus nucleus in singulis apparebat, sed inanis & membranaceus duntaxat, totum officulum tuberibus manibus erat obsitum: Illud unicum habebat, & quidem vetuftate velut attritum.

Frukhus oblongus pentagonus fuscus C.B. Fr. exoricus 2. cap. 15. lib. 2. Clus. exot. Fr. exoticus Bamine instar angulosus J.B. Hist. l. 2, c. 108.

Binas ferè uncias longus erat, unam crassus, in quinque angulos distinctus, instar pæne fructus Bamiæ, durus, fusco colore (cui albedo permixta) præditus, solidus, h.e. nullum strepitum quamvis agitaretur edens, levis & in aqua non subsidens. 11. Fructus 11. Fructus criftatus spadicei coloris C. B. Fr. 11. cap. 15. lib. 2. Exot. Clul.

Cuiusdam fructûs officulum videbatur, uncialis fere longitudinis, semuncialis crassitudinis. lævi foadiceique coloris putamine tectum, supernè quodammodo cristato, & coloris albi, atque paulò infra conum illum ad latus vestigio apparente quo pediculo suo inhæserate man anno Inter Aromata repertum fuerat cum feminibus Tamarindorum. - contract routing to a square,

CAP. VIII.

Fructus exotici miscellanei è Clusio, Jo. Bauhino & alii.

Fructus in orbem convolutus fuscus C.B. Fr. minor 11. cap. 20. lib.2. Exot. Cluf. Nucleus nucis quodammodo convolutus J. B.

N orbem quodammodo convolutus erat, nucleus verius quàm fructus, qui putamine aut nuce aliqua conclutus fuisse videbatur; solidus tamen, & fusci exterius coloris, internè albus, non ingrati quidem saporis, sed acidiusculi, quem tamen vermiculi albi, iis non dissimiles qui in Ponticis five Avellanis nucibus generantur sed minores valde appetebant, & brevi totum erodebant.

2. Fructus è 4 membranaccis foliis compositus, nucleo orbiculari C. B. Fr. 17. cap. 15. lib. 2. Exot. Clus. Admirabilis fructus Indus J. B. bist. 1. 2. c. 15.

Admirabilis erat forma; quatuor enim membranaceis foliis ex adverso inter se oppositis ex eodem tamen pediculo prodeuntibus constabat, que inperna & extima parte velta coentia, ossicialum infima parte ipsi inhærens & fragile occultabant, in quo nucleus orbicularis forma, Nucis mochatæ magnitudine continebatur, foris fulca & fungosa quadam materia oblitus, durus, ur qui reficcatus internè albus, & corneæ duritiei. Membranacea illa folia multis nervis erant diftincta, & rhomboidis formæ, atque uncialem longitudinem & latitudinem habebant. Ex India Orien-3. Fructus è multis fibris contextus spadiceus. Fr. 6. cap. 25. lib. 2. Exot. Clus.

Scienciam longus erat, media parte craffior, extremis gracilioribus, qui è multis fibris contextus videbatur, fed adeò firmis ut fruftra cultello aperire tentaret Clufius, coloris fusci, pelle tamen spadicea, lavi & splendente rectum suife reliquiæ quas adhuc retinebat indicium faciebant: atque licet non adeò gravis videretur, aqua tamen mersus subsidebat.

4. Fructus metæ figuram referens cineraceus C.B. Fr. minor 3. cap. 20. lib. 2. Exot. Clus. pro Balsami Peruani fructu missus. Balsami Peruviani fructus metæ formå J. B.

In aquam conjectus non mergebatur, licet sais gravis & nucleum contineret, ut ex strepiu quem agitatus edebat conjectabatur Clussus: uncialem superabat magnitudinem, metæ formam quodammodo referens, h. e. ab ampla basi sensim gracilior assurgens, cineracei serè coloris. Ad Paludanum missus est pro fructu Balsami Peruviani & sane convenire videtur cum fructu Balsamisera arboris Copaibæ dictæ apud Pisonem.

5. Fructus Jacianensse quadrangulus, cortice reticulato spadiceo C. B. Fr. peregrinus tetragonus J. B. Clus. Exot. 1.2. c. 5.

Quadrangularis erat formæ, nitido & lævi cortice tectus, septem uncias à summo fastigio ad pediculum ufque longus, pedem cum femifie craffus, five fequipedalis ejus ambitus, finguli enim anguli 4½ pane uncias diftabant ab invicem. Cortex valde denfus, ex multis fibris, retis quodam modo forma contextis constans materiam sungosam intermixtam continebat, corioque ut dixi lavi & fplendente, spadicei coloris exteriore parte tectus erat. Tota tamen nux valdè levis pro sia mag-nitudine. Intus officulum continebat [minor ejuddem generis quem aperuit Clufius] ab infima sede latiore in metam assurgens, craffiusculum, molle tamen (quia fructus immaturus) subrubente cute tectum, acidi saporis, sicut etiam nucleus qui in eo continebatur candida membrana tectus. Prægrandis alicujus Palmæ fructum esse conjectabatur Clusius,

6. Nux sive officulum fructus ex Palmarum genere J. B. Fr. 3. tabellæ 3. cap. 14. lib. 2. Clus.

Nux aliqua erat sive ossiculum fructûs ex Palmarum generibus, cui villi qui illam vestiebant adempti fuerant; nam valdè terfa & polita erat, multisque venis nigris à summo ad imum distincta, præsertim ils quæ à tribus veluti umbilicis, æquali propemodum spatio ab invicem discretis, originem ducebant, & magnam venustatem nuci adferebant. Alioqui nux binas uncias longa erat, ejus ambitus 3 à continebat; umbilici autem pane unciam ab invicem distabant. Duro cortice nux illa erat prædita, & nucleum continere ex motu strepitum ciente manifestum erat.

1825

7. Semen Tamarindi Semini similes, una extremitate dentatum J. B. Fr. 20. c. 16. l. 2. Exot. Clus. Tamarindus simile semen spadiceum.

Hoc seitien (inquis Clusius) cujus fructus fuerit ignoro, quod quidem Tamarindi semini non valde diffimile erat figura; sed magis planum & oris magis compressis, cortice spadicei coloris tevaide unminine et al. ingui as considere de la marcha de considere de la marcha de la verificación de la marcha de la verificación de la marcha de la verificación de ab una extremitate dentatum.

8. Semen fructus exotici, forte Cucurbitacei J.B. Fr. 19. cap. 16. lib. 2. exot. Clus.

Non fructus, sed alicujus fructus semen videbatur Clusio, vel Cucurbitacei generis, vel alterius cujussiam; nam similem, quodammodo formam habebat, licet aliquantulum crassior, nec adeo rugolus, verum lavi, colorisque vel spadicei vel ex spadiceo flavescentis cortice tegeretur: sed nec hujus generis semina ejusdem erant magnitudinis.

9. Cucurbitacei generis peregrinus fructus à Franc. Peninio Clus. exot. l. 2. c. 12. Fr. Indicus Pyriformis, granis intus nigris, Cucurbitini generis J. B.

Quinque pane unciarum longitudine erat à pediculo ad fummum mucronem : ambitus qua parte craffior functus 9 nuncias explebat, à pediculo fatis crasso sensim tumescens, deinde à medio corpore paulatim in acutum mucronem definens, fuíco duróque cortice conftans, cujus interna pars valde levis erat, cineraceique ex fusco coloris, continens pulpam spongiosam nigram mollem, acivalue levis et al, cineraccique ex inico colori, comminent purpum prena nigra, pane orbicularia, con-diulculi faporis, in globum compactam, in qua latebant aliquot grana nigra, pane orbicularia, com-pressa tamen & magis lata quam longa, in binas partes sectilia, quemadmodum Cucurbitarum & fimilium semina, sic ut Cucurbitacei generis alicujus plantæ fructum esse sibi persuaderet Clusius.

10. Peregrina nux 1. Clus. exot. l. 2. c. 13. Fructus subrotundus rugosus ater C. B. Fr. planus, rugosus, niger, semina contineus J. B.

Planus erat, duas uncias longus, paulo plus quam duas latus, femunciam crassus, totus rugosus & ater, dento duróque putamine confrans, & femina continens, ut ex frepitu quem agitatus faciebat deprehendere poteram, inquit Clusius. Alio integumento haud dubie tectus fuerat; nam alterius fructus officulum five nucem esse apparebat.

11. Frustus 2. cap. 14. lib. 2. Clus. exot. Nux orbicularis cineracei coloris I. B.

Frieus hic, seu verius nux, orbicularis erat formæ, variæ tamen magnitudinis (plures enim confinciebat Clusius) quorum nonnulli ternas, alii binas duntaxat uncias ambitu comprehendebant, omnes duro sed non crasso praditi cortice, cineracei foris coloris, & qui alio operimento tecti susse viderentur. Interna nucis pars fusca & splendens, atque nonnulla ex parte (qua videlicet nuclei representation) in processi naturali aleman, pudamentation de consideration de la consideration de consideration d quem continebat fastigium tegebat) fungosa materia plena : nucleus autem inferiore parte crassion erat, deinde in metam quodammodo affurgebat, & in nutantem mucronem definebat, coloris exteriùs subpunicei, substantia satis molli, & interiore parte flavescente præditus, injucundi odoris, & valdè ingrati suporis, ut non mirer eos qui edissent malè affectos fuisse, quemadmodum mihi refo rebant qui observaverant.

12. Fructus primus tabellæ 2. cap. 14. lib. 2. Exot. Clus. Nucis Amygdalinæ pæne cortice fructus, rugosus, subrust ex susce color. unå parte planus J. B.

Cluf. Fructus hic five Nux (nam alio operimento tectus fuiffe videbatur) 2 1/2 uncias longus erat, sescunciam latus aut paulo amplior, Amygdalina pæne forma, rugosus, dorso aliquantulum sublevato, supina parte plana, & infima latiore quam ea qua è pediculo pependerat, subrufi ex fusco coloris, non valde gravis, licet denfiffimo corio constans, ut quòd semuncialis fere esset crassitudinis, multisque fibris obliquè & transversim sese secantibus contextum, & adeò durum ut aperire nequiverii Clufius ad conspicandum quid contineret, nifi cultro magna vi cum malleo adacto: genunum autem & oblongum nucleum continere deprehendit, nigra membrana septum, interna quidem parte albicantem, dulcisque ut Amygdala saporis, niss ranciditatem ob vetustatem contraxisset.

13. Fruetus sesundus tabella 2. cap. 14. lib. 2. Expt. Clus. Fr. inferna parte planus membrana spadicei coloris tectus J. B.

Cluf. Ejusdem erat longitudinis, minus tamen crassus, inferna parte planus, superna in gibbum affurgens, infima parte qua pediculo adhæferat latior quàm extima, quæ in obtulum mucronem defusfe videbatur: membrana autem dura & splendens spadicesque coloris suscum corticem tegebat, continentem nucleum five pulpam quandam cineracei ex albo coloris, quæ ore aliquantulum retenta in farinaceam materiam resolvebatur, quadam acrimonia præditam.

14. Fructus tertius tabellæ 2. cap. 14. l. 2. Exot. Clus.

Mespilo Setanio non erat valdè dissimilis, ejusdémque pane magnitudinis, capite tamen non plano ut illud, sed in angustum contracto; vetuftate rugas contraxerat, & satis fragili cortice constabat, fusco, nullius ferè saporis, qui tamen ore retentus nonniail adstrictionis cum pauca acrimonia conjuncta possidere videbatur. Quina introssum officula Mespili instar continebat, sed majora & non rugosa ut illa, verùm valdè lavia & splendentia, spadicesque coloris, & nucleum continentia.

Lib. XXXII.

15. Fructus quartus tabellae 2. cap. 14. lib. 2. Exot. Clus. Fr. orbicularis fere forma, fusci colo-

Præcedente minor & fere orbicularis erat figura, uncialis magnitudinis, lavis, fusci coloris, brevi quidem fubrixus pediculo, sed cortice satis duro, tametsi non valde crasso præditus, qui apertus (nam in binas partes dividi posse ex signis apparebat) quatuor grana nigra continere de de dendebatur. femunciam lata & longa, cordis humani formam quodammodo referentia, sed magis plana, binis duris membranis, ut in nuce Juglande, illa separantibus.

Fructus primus tabellæ 3. cap. 14. lib. 2. Exot. Clul. Fructus officula terna aut quaterna fimul
jancta continens, &c. J. B.

Hie five fructus, five verius officulum fructus (terna enim aut quaterna fimul conjunctim nata fuisse videbantur alio quodam fructu inclusa) binas uncias longum erat, totidem latum, media parte tumente & sese attollente planis & compressis lateribus, que fidem faciebant bina minimum alia adjuncta fuille, cortice non valde duro præditum, externa parte rugolum & scabrum, cineraccique coloris, internà autem lave & candidum, magnum nucleum continens, prorfus implentem corticem. folidum quidem, non tamen durum, tenui membrana tectum: ipfi autem interna materia five pulpa nucis unguentaria pane odorem habebat, fed acriusculum saporem, an ob vetustatem ignorabat

17. Fructus secundus tabellæ 3. cap. 14. lib. 2. Exot. Clus. Fr. orbicularis crassi corticis, tuberculosi. nigri coloris J. B.

Orbicularis propemodum erat, binas uncias longus, quatuor unciarum ejus ambitus, crasso praditus cortice, inaquali et multis tuberculis obsito, nigri extrinsecus coloris; intrinsecus subrusti, continens nucleum tenui, cineracei coloris membrana tectum, odoris non infuavis, fed violam quafi referentis, & non ingrati saporis. Crasso pediculo subnixum fuisse videbatur, ut ex vestigio cui inhaferat conjecturam faciebat Clufius.

🐕 Fructus quartus tabello 3. cap. 14. lib. 2. Exot. Clus. Fr. peregr. exiguus orbicularis cum

Valdè exiguus erat, & orbicularis pane forma, vix femuncialis longitudinis, lavi cortice præditus, & fex quali nervis eminentioribus, à pediculo ad fummum caput aqualiter distante fere spatio excurrentibus distinctus, fusci coloris: quid verò contineret me fugit (inquit Clusius) quia agitatus &c commotus nullum strepitum edebat.

19. Fructus quartus cap. 15. lib. 2. Chus. exot. Lobus orbicularis fuscus, spinosis tuberculis obsitus. binos phaseolos nigros continens C.B.

Orbicularis erat fructus five lobus, planus, uncialis magnitudinis, infima parte in mucronem definente, spinosis subrubentibusque tuberculis undequaque obsitus, cultelli dorso non crassior, pediculum ad orbis latus habens, & totius lobi color fuícus. Omnes autem hujus generis quos confoiciebat Clusius, in medio pertusi erant, ut funiculo trajecti ad commodius & facilius, ut arbitrabatur Clussus, exficcandum suspenderentur. Singuli verò lobi five fructus binos phascolos contrabant seminum Anagyridis formà & magnitudine, profus nigro, ut conjectaretur Clusius eos lobos ante quam pertunderentur non adeò planos fuiffe, sed aliquatenus tumentes. Indi Samparantan appellabant. Quandoquidem autem filo trajecti affervabantur apud illos in aliquo ufu fuisse necesse eft, fed quali intelligere nequivit Clufius.

20. Granis Paradisi sive Melegetæ assinis fructus C. B. Fr. 14. sive Melegueta spurta Clus. exot.

Elegantis alicujus plantæ hunc fructum fuisse rebatur Clusius, quæ fortasse crescat Cannæ Indicæ vulgò vocatæ modo: nam caulis suprema pars capita sive filiquas sustinens prorsus similis mihi videbatur, lenta ut illius & fibrola, multisque foliolis ceu appendicibus septa. Quæ folia, quem florem proferat nemo Clutio indicare poterat. Erant porro hac capita binas uncias longa, infima parte craffa, deinde paulatim ad fupremam ufque partem gracilefcentia,, quafi triangulari forma pradita, obtulis tamen angulis, cartilaginofa, externè fusci ex rufo coloris, internè veluti in ternas cameras secundum longitudinem membranacea quadam cartilagine divisa, atque plena nigris splendentibusque seminibus, Milio majoribus, densi simul congestis, & tenui membrana involutis, intus albis & quadam acrimonia præditis. Nascuntur autem ea capita in summo caule, quaterna aut quina, arque veluri ex eodem ortu prodeunt.

A Cardamomo majore five Melegueta different, quòd Melegueta fructus magna ex parte brevior & craffior fit, hie verò gracilion & oblongior. Meleguetæ cortex etiam minus illius cortice durus aut satis fragilis. Hujus praterea grana non tam numerosa quam in Melegueta, majora tamen, fusca & splendentia, fingulari candicante membrana involuta, Meleguetæ vero grana, licer

trifariam quadam cartilagine diftincta sunt, & singula sua pecultari membrana involuta videantur, minora tamen sunt, magis rugola & dura istus sructus granis; præterea non ità splendent, & subrusi funt coloris acerrimique saporis.

21. Fructus quintus cap. 16. lib. 2. Exot. Clus. Fr. totus niger, binis foraminibus insignitus J. B. Clus.

Uncia major erat, circiter unciam latus, totus niger & fatis lavis, anteriore parte binis forami-nibus infignitus, posteriore vestigium retinens, quo ves petiolo inhasferat ves sino lobo, si aliquo lobo inclusus fuerat. An nucleum contineret ignorabat Clusius, agutatus enim nullum strepitum edebat. & in aquam conjectus non mergebatur.

22. Fruetus undecimus cap. 16. lib. 2. Clus. exot. Fr. pyriformis fuscus, levis, striatus, cum coronula, in quo nucleus J.B.

Uncialis magnitudinis erat, prorsus fuscus, pæne orbicularis, striatus, levis admodum & in anna supernatans illa mersus, tametsi nucleum continere ex agitatione deprehenderetur, anteriore parte veluti coronulam striatam habens, in qua florem sedisse verifimile est, posteriore autem in oblongiusculum pediculum definens.

23. Fruëtus Juli formam quast exprimens cineraceus grana spadicea continens C.B. Fr. 8. c. 25. h.2. Clus. exot.

Lobi quodammodo formam habebat, & uncialem longitudinem, Juli figuram quafi exprimens, gracilis, cineracei coloris, aliquot grana (ut ex involucri ruptura apparebat) fatis craffa continens, spadicei coloris, lavia, ab altera parte plana, insipida, vieta & vetustate evanida.

24. Baruce fructus primus cap. 21. lib. 2. Exot. Clus. Baruce fructus è pluribus nucibus arboru

Admirabilis erat formæ, & in Guyana nasci ferebatur satis celsa arbore Hura nuncupata. E multis autem veluti nucibus uncialis magnitudinis, mirabili modo fimul junctis & connexis constabat, que in bina lignosa duráque putamina dehiscebant, & orbicularem planúmque nucleum continebant, cineracea membrana tectum. Eum verò fructum tot nucibus fimul junctis, & velut in unum caput coactis interdum crescere intelligebam, ut tanquam orbicularem clavam geminum pugnum craffitudine aquantem, & in multos angulos definentem referre videatur. Hujus fructus nucleo incolas uti dicebant ad corpus vomitu & alvi dejectione purgandum.

25. Arara fructus secundus cap. 21. lib. 2. Exot. Clus. Arara fructus Americanus J.B.

In Kayana crescit, arboréne an herba non erat descriptum. Erat verò uncialis longitudinis, cute rarius quam putamine conftans, satis dura tamen nigraque, longiore pediculo & inæquali mtens, ut plures flores inhæfisse viderentur. Incolæ ejus confracti & in aqua elixi decocto maligna ulcera lavant ad ea curandum: aiebant etiam utilem ad alvum emolliendam, quod de nucleo intelligen-

26. Canane fructus 4. cap. 21. lib. 2. Exot. Clus. Cun. fructus arboris Morremor, longus vel ovalis, fere niger. J. B.

Binas uncias longus erat, unciam fummo capite latus, deinde paulatim ad infimum ufque gra-cilior fiebat, dorfo paulo elatiore, levis, niger & folendens, tribus foraminibus fummo capite pra-ditus, uno supernè, binis inferné. Illum in pumila arbore nasci ferebant, cui nomen Morrems, immaturus autem erat, sed plenam maturitatem adeptam duplo majorem asserbant, eumque supra prunas tostum manducari ab incolis adversus capitis dolores.

27. Waricoramori fructus 5. cap. 21. lib. 2. Clus. exot. Waricor. rugosa glandi similis fru-

Secundum flumen Arriwari crescere adscriptum erat, ad quam tamen rem utilis esset ignorari. E binis quos habebat Clusius unus binas ferè uncias longus erat, alter uncialem longitudinem non superabat: uterque tereti & rugosæ glandi similis, adstrictoriæ facultatis, qui alio cortice sive putamine tectus fuisse videretur.

28. Cropiot rugosus fructus acerrimus, semine simili Piperi Æthiopico J. B. Fr. 6. c. 21. l.2. Exot. Clus.

Parvus & rugosus fructus erat, non valde diffimilis singularibus ejus fructus articulis, quem Piper Æthiopicum appellant, magnå acrimonia præditus, nigrtimque semen continens ut Piper Æthiopicum. Solere autem incolas eum fructum admisere Tabaci foliis adscriptum erat, cum illius fumum haurire vellent ad capitis dolorem leniendum. Erant autem aliquot ejus fructus funiculo trajecti, quod incolas fecisse arbitror ad eos commodius resiscandum, vel ut in promptu haberent quando illis utendum. 29. Phaseolus 29. Phaseolus orbicularie niger Americanus C.B. Parapar Clus. l. 2. Exot. c. 21.

Phafeoli quoddam genus erat, orbiculare, nigrum, splendens, quod lobo inclusum fuisse videbatur, ut ex hilo quo præditus conjecturam faciebat Clusius. Plures similes sinctus per medium pertur, ut ex hilo quo præditus conjecturam faciebat Clusius. tur, ut ex mio quo practicas compocutam nacional Caurius. France intines fractus per inculuit per-tulos funiculo trajecerant incola, ut ornatús gratia è collo fulpenfos fub finisfrum brachium admitterent, oblique torquis inftar supra pectus recumbentes.

30. Fructus 4. cap. 22. l. 2. Exot. Clus.

Exilis erat, semunciam magnitudine non superans, exiguæ & immaturæ nuci Faufel non valde diffimilis, exalbidi coloris, calyce præditus quatuor squamis constante, continens aliquot grana fusca, ortunda inftar Piperis nigri, fed valdè rugofa quia forfitan immatura, intus alba, acris faporis. An Bralma apud Diofcor. cap. de Pipere.

Cardamomi facie fructus triangul. malignus J. B. Fructus 5. cap. 22. l. 2. Exot. Cluf. Bacca of Amomi racemosi C. B. seu veri Pona.

Cluf. Triangularis erat formæ, femuncialis etiam magnitudinis, exalbidi coloris, tenuíque membrana tectus, Cardamomi Officinarum fructum perbellè referens, continénsque multa grana rugola, cine-racei foris coloris, intus albi, omnia in globum congesta, satis validi & gravis odoris, & acris saporis, qui brevissimo & vix apparente petiolo planta inhaserat, calyce tribus foliis constante inclusus. Qui mittebat (ad Clusium) Consulem suz urbis unum ex his fructibus edisse scribebat, ex cujus esu morbum contraxisset. Vide Clus. cur. post.

32. Fructus 6. cap. 22. lib. 2. Exot. Clus.

Nudus omnino & variæ formæ erat, quem lobo inclusium fuisse arbitrabatur Clusius. Etenim nonnulli plani erant & quasi quadranguli, alii oblongiores & altera parte obtusi, ea verò qua se mutuò contigerant compretti, onnes tamen foris rugoti, nigricantes & candicantibus quibuldam venis diftincti, in binas partes dividui, ut reliqua legumina. . Substantia autem interior fubfusca & solida, & ejus sapor etiam adstringens, perinde ac fructus Coles.

23. Fructus I. cap. 23. lib. 2. Exot. Cluf.

Pruni fere magnitudine & forma erat, duas pane uncias longus, fefcunciam latus, infima parte mucronatus; cortice five ipfo corpore latis craffo, & veluti fungola materià conftante, foris aliquantulum rugolo, & fubfulco colore, internè cavo & pulpam quandam continente in globum convolutam, albicantem, friabilem, insipidam, in qua tenella quadam semina.

34 Ricino affinis fructus C. B. Exoticus fructus 4. lib. 2. cap. 24. Clus. exot.

Ricini fructum valde æmulabatur, nam triangularis erat, & in tres cellulas distinctus; quarum fingulis semen continebatur rugosum, ut ante maturitatem lectus fuisse videretur, nigrum: exterior cortex fuscus & glaber erat, pendebátque inter quinque folia longuiscula & latiuscula (quae medium fructum tegebat) è pediculo semunciali, satis firmo.

35. Daturæ semine fructus J. B. Fr. minor 8. cap. 20. l. 2. Clus. exot.

Orbicularis ferè forme erat, & tenui veluti membrana conftabat, brevi petiolo præditus, pæne cineracei coloris, intus inanis, nifi quædam rugofa granula continuifiet, iis quæ in Stramonio confpiciuntur non valdè abfimilia: inhærebat autem farmentis quibufdam Vitis Viniferæ farmenta referentibus.

36. Fructus hepaticus Indicus J. B.

Figura hepati quodammodo respondet: Est enim altera parte gibba sive convexa, altera sinuata, &c concava, figura oblonga, magnitudo Castanea majoris, esque concolor, h. e. spadiceus, sed ad pullum accedens: superficie tenus inaqualis, rugosus, nihil corticos habet, eademque fere substantia interna. An alio cortice fuerit comprehensus nobis incertum. Nobis videtur mucleus fuisse alicujus destructures accessives activis fusione estate control destructures. fructus. Bivalvis est, aut geminus potius, fusco tamen satis insigni in ambitu coharentiam designante, nec multa vi dividuus. Subfantia tota glandulofa, Quernez glandis ficcatæ, durior, præter lewem quandam quam præbet adfirictionem, nullo nec guftu, nec odore infigni.

Fructu noc Indi in obstructionibus hepatis uti dicuntur, referente Robino, qui fructum ad J. B.

transmist.

37. Fructus 5. cap. 25. lib. 2. Clus. exot.

Uncias pæne tres ambitu comprehendebat, & sphæricæ formæ erat, putamine constans quali Nux Juglans, firmo, fusci externa parte coloris, interna spadicei, qui in tres æquales partes dividebatur, & interna parte in tres veluti concamerationes vel loculos separabatur, in quibus singularia grana, Malorum vulgarium seminibus non valde dissimilia.

46. Nun purgatrix C. B. Fructus 17. cap. 16. lib. 2. Clus. exot.

Non valde diffimilis erat hic fructus officulo Baccæ Saponariæ: etenim orbicularem, ut illud. ha-

bebat formam, & eandem magnitudinem. Hujus tamen color non adeò niger sed fuscus potius, in quo apparebant subflavescentes quædam venæ. Alio autem fructu comprehensum fuisse, & nucleum duntaxat alicujus fructus elle apparebat; nam sectus versicolore substantia constare depre-

hendebatur, magnis maculis albis fusca substantia & satis molli, (ut qua cultello fine difficultate in-

28. Fructus Ind. rotundus tuberculis asperatus niger J. B.

HISTORIA PLANTARUM.

Adipectu non usque adeò speciosus est, circinatæ fere rotunditatis, uncias duas pænè latus, com-Preflus, fed eò ut unciam mediam craffitte adaquet, prafettim parte gibboinee, nam utrinque cen gibbus quidam eminet. Cortice veftitur nigro, tuberculis quibufdam afperato, duro, fuperne umbilicatus; lub cortice tunica intermedia albicans lubstantiam internam nucleatam involvit.

An Nux effet, an de Phaseolorum genere pro certo asserce non potuit J. Bauhinus.

39. Fructus Guyanensis ovalis cineraceus J. B. Guyanensis fr. 2. Clus. exot. lib. 2. cap. 6. Pruno similis ovalis corice & nucleo cinereo C. B. p. 444.

Valde folidus & gravis erat, ovalis forma, pane binas uncias à pediculo ad extimum mucronem longus, tres cum semisse medii corporis ambitu complectens, corio denso, fibroso, cineracei coloris rectus, ambiente putamen crassum admodum, durum & nigricans, quod nucleum continebat, ferè orbicularem, durum, cineracei pane coloris. Ad pruna aut positis Myrobalana referri potelt.

Nucleus ex Guyana, spadicei coloris membrană tettus J. B. Nucleus ex Guyana Clus. exot. l. 2.
 c. 6. Pruno similis oblongus, spadiceus, pulpă albă C. B. p. 444.

Cluf. Paulo longior erat ovali: nam duarum unciarum longitudinem superabat, non adeò tamen crasfus ut superior, & magis inaqualis, ut verius dici mereretur nucleus alicujus fructus, quam fructus spadicei coloris membrana tectus, qui haud dubie aliquo fructu aut nuce erat inclusus, medullam sive pulpam continens albam, non ingrati saporis, licet verustate contractior esset, & ejus meditullium in lacunam dehisceret.

41. Avellana Indica officulo trifido C.B. Avellana Ind. Mehembethene Cortuf. J.B. Mehembe-

Æquat magnitudine parvam Juglandem, formå fere ovali, in cujus bali triquetrum patet formen, producens ex fingulis angulis coftam, ità ut præter ternas illas coftas totidem aliæ alterno fitu per longum conscendant. Putamen durum, craffum, nonnihil inaquale, ex cinereo flavescit; quo effracto tres cellulæ sese ostentant, nucleum continentes oblongum, album ac dulcem.

Matthiolus (fi modo hanc intelligit) tegumentum [exterius] læve molléque, colore subpallido, nec folio Palmæ crassius ei attribuit.

42. Avellana pradict à affinis fructu spadiceo velus in binas partes secto C. B. Avellana Indica Mehembethena valde similis fructus J. B. Fructus miscellaneus 7. Clus exot. lib. 2. cap. 25.

Inter Aromatum Tripoli allatorum purgamenta inventus est. Erat autem figura orbiculata, cortice spadicei coloris eoque lavi constans, atque veluti in binas partes secto. An verò alio cortice five involucro tecta fuerit hac nux (ut verifimile est) me latet: alia tamen addita erat minus craffa fed paulo oblongior, neque adeo spadicei coloris, que media ex parte tecta erat suo involucro nigro & rugolo, cui petiolus adhuc inhærebat quo in ramo firmata fuerat.

43. Avellana Indica villosa, foraminata J. B.

Tribus lateribus elatioribus, atque itidem tribus foraminum vestigiis, uti Nux Indica five Coccus, conspicua, villoso quodam involucro, veluti Faufel sere, tecta, nucleum continens dulcem, tenui candicante membrana inclusum. Hanc Lobelius non separat à Mehembethene ut Clusius, sed eandem facere videtur, varietate tantum diftinctam; quocum consentit etiam C. Bauhinus.

44. Avellanæ Mehembethene Cortust species alia nuda & vestita villo I.B.

Mehembethene superiùs descripta speciosior est, & altero tanto craffior, minúsque longa. Reliquam descriptionem vide apud F. B. Magnitudine pracipue à Mehembethene differre videtur.

45. Avellana quadrifida C. B. Fruttus exoticus 6. cap. 16. lib. 2. Cluf. exot. An Avellana purgativa Oviecis? Fr. Indieus decussatus J. B? Clus.

Elegans erat fructus, & velut ex quatuor Avellanis fimul connexis constants, Levibus, spadicei coloris, qui alio operimento tectus fuisse videbatur. Nam Inter interstitia quibus singula nuces ab invicem separatæ restabant adhuc membranaceæ cujusdam susce cutis partes, qua tuti fuerunt. Constabant porro singulæ istæ Avellanæ putamine spadicei (ut dixi) coloris, sirmo quidem sed non valde denlo, in quo nucleus continebatur crassus, durus, foris subrusus interna parte candicans, nee ingrati saporis. Vide descriptionem J.B. qua alterius fortasse fructus est. Renis ovilli, inquit, formam habet, &c. ino, for

cidi posset) permixtis.

47. Avellana Indica major subrusa * Clusii J.B. Avellana Indica 3. genus Matth. Lugd. C.B. * Avnot. in Mamay fructus officulum D. Grevio in Mus. Soc. Reg.

Tres uncias longus erat, duas ferè crassus, inferiore parte sessilis, rugosus scabérve, & cineracei coloris, superna autem & eminentiore sive protuberante parte lavis, subrussique coloris, ut animalculum duro corio tectum videri poffit. Nucleum in fe continet.

Huic descriptioni addit J. Bauhinus corticem esse fragilem instar ferè testæ ovorum, minùs tamen cum sit spissior. Continet nucleum magnum, tectum tenui membrana cinerea, in qua saporem infignem non animadvertimus: nucleus autem magnus, rugofus, firmus, Amygdalæ modo,

Mammei fructus officulum est, & erronee pro Nuce accipitur à J. Bauhino & Matthiolo.

48. Balfami Perwiniani fruetus Cluf. J. B. Fr. 1. cap. 29. lib. 2. Exot. Cluf. Avellanæ Indica 3. genus Matth. Lugd. C. B.

Ex eodem cum præcedente genere eft, [nec ut nobis videtur specie diversus] sed longe amplior, utpote qui ternas uncias longitudine superaret, latitudine unam, altitudine pæne duas æquaret, alioqui forma & colore eidem plane fimilis: nempe craffo cortice tive putamine constans, inferiore five fupina parte feffili, rugofo scabrove & cineraceo, superna autem sive gibba levi, subruso, vel potius spadiceo, ità ut animalculum duro cortice tectura videretur. Nucleum continere depre-hendebat Clusius binas uncias longum, unam latum, gemellum, sed extima parte simul coherentem, tenui cineraceâque membrana tectum, substantiâ firmâ, ut Amygdalæ aut Castaneæ recentes, subfusca, pingui & oleaginosa, odore satis jucundo prædita, & sapore non ingrato.

Pro fructu Balsami Peruviani accepit Clusius. Verum non convenit cum descriptione Balsami

apud Monardem aut G. Pisonem.

Aliam adhuc Avellanam Indicam ab Hercule Saxonia missam pro Balsami Petri de Frias fructu minore, ejusque speciem aliam minorem describit J. Bauhinus, magnitudine digitum ferè aquantem, quæ si competentem haberet crassitiem atque rotunditatem galeam quodammodo repræsentaret. Teftà constat lavi, splendida, ex russo ad spadiceum vergente, crasso statis, substantia osses. Nucleus intus latet Amygdalini facie sed latior, in cateris proportioni nucamenti respondens, sapore

Minor species concolor erat, sed figura nonnihil evariabat, potissimum hili illud vestigium quam in Pabis nostris vulgatis non latius, nec ut in prædicto eminet. Testa tenuior multo nucleum quo-

que parvum, fibíque proportionatum continet.

49. Nux Indica non biforis Juglandi similis J. B.

Advehitur quidam fructus ex occiduis, adeò Nuci Juglandi fimilis, ut nondum introspectum sepius putaverimus nucem Juglandem esse: sed effracto caro fuit vesca, intus albida, Castaneæ sapore, nulis diffincta nucleis, putamine & testa utraque crassiore quam Nucis Juglandis.

50. Fructus bivalvis Indicus niger J. B.

Levitatis pracipuæ fructus anonymos bivalvi tegitur cortice, non duro, & uti videtur fragili, hi-antibus jam medio tenus valvis, fubicabris, figura oblonga, utrinque exacuta, modice compreffa, alioquin ovatam relatura : Latitat intus nescio quid nuclei.

Fruëtus Indicus, vel nucleus luteus parvus, Avellanæ oblongæ facie compressus J. B.
 E.

Unciam fere longus erat, flavus, lavis, lucidus, Ricino majori aliquo modo accedens, uncia femis angultior, pæne compressus, utrinque tamen ferè in medio elatior, una parte paulo latior & rotundior, parte autem quà hassisse apparet nonnihilangustior, & non ità rotundus, asperior. Cortex facile acicula perforatur, in eo nucleus; qualis medulla nobis nondum conftat. Alius hujus generis fructus, quem apud fratrem C. B. vidit, brevior erat, minus comprefius, multo qua adhæfit parte angustior, quasi umbilicus aut oculus, crista item non ità apparet. Repræsentat Staphylodendron.

52. Fructus peregrinus Jerasoy J. B.

Jerasoy dictus fructus è rarioribus quoque esse videtur: Per medium sectus cavus apparet, sed binis cellulis intergerino pariete interveniente diftinctus, aut si integer esset quem vidimus (uti non esse conjectamur) quaternis. Extima facie lavis, sed squamatus, albicans, pediculo crassifuculo. Qqqqqqq

Vires.

Lib. XXXII. De Anomalis & minus cognitis, &c.

1831

Rose nondum expanse, ac per medietatem sectæ figuram nonnihil referret, nisi esset cavus; ita squamata eum extrinsecus ambiunt soliola.

53. Fructus exoticus latus compressus, colore Suberis. J. B. hist. lib. 3. cap. 150.

T. B.

Duas uncias latus erat ac paulò longior, æquabili ferè ambitu ad orbicularem figuram accedens, praterquam quòd parte fuperna [ubi fortè adhafit] exiguum quendam finum umbilicali fpecie praterquam quòd parte fuperna [ubi fortè adhafit] exiguum quendam finum umbilicali fpecie prateria properti parte andice incurvus, ut altera facies concava, altera in gibbum fublata convexa videretur. Cortice conftabat colore Subris ferè, non valdè duro, fed vel medicori compreffu fragili, nucis Avellana craffitudine, fungolo beris ferè, non valdè duro, fed vel medicori compreffu fragili, nucis Avellana craffitudine, fungolo quodammodo, fed interior pars magis fungola erat, fufca, infipida, quia evanida & magna ex parte Gava, unde & pro magnitudine admodum levis.

54. Cordis figura nux plana cineracei coloris J. B. Fruelus 3. cap. 26. l. 2. Clus. exot. Clus.

Cluft.

Nux erat plana cineracei coloris, formam cordis (ut pingi folet) referens, & quibufdam locis Nux erat plana cineracei coortice conftans ut maxima cum difficultate aperiretur. Reperit autumelicens, adeóque lento cortice conftans ut maxima cum difficultate aperiretur. Reperit autum fub eo Cluffus alium corticem, non minus lentum fuperiore fubflavi coloris, tegentem nucleum candicantem, falfi faporis, involutum rufefcente membrana.

55. Fructus Indicus echinatus sonorus J.B.

F. B. Magnitudine erat circiter Nucis moschatæ, coloris cinerei, plurimis abundans tuberculis obudis. Degustatus videbatur aliquid adstrictionis habere. Pediculus crassus ligneus. Sonorus erat.

56. Fructus Indicus Juglandi similis tuberosus J. B.

J. B. Juglandem pulvinato suo calyce etiamnum intectum æquat, perpetuis suberculis & longioribus jugis asperatus, ex cinereo ruffelcens, cujus intervenia tenuis replet cortex suscus. Infima pars umbilicum habet sessilem, opposita modice in conum fastigiatur. Durus est & gravis fructus.

57. Fructus multifariam fissus J.B.

Ferè orbicularis erat totus, nifi utraque parte effer nonnihil compressus. Finditur circiter in 12 partes, que sungose sunt, saporis manifesti nullius; inest internè officulum durum. Cortex totus fructus exterior tenuis suscus ex cinereus.

58. Pinei nuclei Malucani seve purgatorii J. B. Pinus Indica nucleo purgante C. B. Pinei nuclei

Acoff a.

Alitur in hortis quibuldam Malabar, inquit Acoff a, tum etiam in nonnullis fylvis sponte nascitur abor magnitudine Pyri, cujus folia infernè diluto virore prædita sunt, supernè autem sautem sautem dauro, admoathor magnitudine, qua gustata valdè acria deprehenduntur, & linguam diu vellicant. Fructus dium tenella & mollia, qua gustata valdè acria deprehenduntur, & linguam diu vellicant. Fructus diriangularis Avellanæ magnitudine, interitis in multa receptacula diffinctus, in quibus semen est altriangularis Avellanæ magnitudine, interitis in multa receptacula diffinctus, in quibus semen est altriangularis Avellanæ magnitudine, interitis in multa receptacula diffinctus; in quibus semen est altriangularis Avellanæ magnitudine, interitis in multa receptacula diffinctus; in quibus semen est altriangularis acceptacula diffinctus; in quibus semen est altriangularis acceptacularis acceptac

bum, folidum, rotundum Pineo nucleo fuo putamine exempto par.

Confiderandum (inquit J. Bauhinus) An eædem fint Pineæ nuculæ catharticæ Monardis, quas fic defignat, Tranfinititi Nova Hispania Pineorum nucleorum genus quo Indi se purgabant, quos imitati sunt plurimi harum regionum. Nostris Pineis nucleis similes sunt nascentes in strobilis magnis quales sunt Mayzii Spicæ muticæ, molliore putamine & nigriore quam nostri rotundi, intus albi,

pingues & guftu dulces.

Indi, Autore Acofta, binos nucleos membranis nudatos, terunt, & clyfteribus admifcent adversibs.

Indi, Autore Acofta, binos nucleos membranis nudatos, terunt, & clyfteribus admifcent adversibs urina difficultatem & dolorem ifchiadicum, aut cum galline jufculo propinant ad educendos putriurina difficultatem & dolorem ifchiadicum, aut cum galline jufculo propinant ad educendos Ex aqua tris impedios, lentos, craftos frigidofque humores & peculiarier ad adthmaticos curandos. Ex aqua tris impetigines inungum & curant fed admodum urunt: Nuclei pinei cathartici tradente Monarde bilem, pittintam & aquas validiffime purgant, & licet Avellamis mutiores tamen vomitum cient. Affi nectam valenter, nec cum tantis torfionibus purgant.

Dantur in diuturinis morbis, & peculiari quadam facultate craftos humores expellunt.

Cuitate cranos numores expenient.

Quibus obtingent nuclei Pinei, five Malucani Acoftæ, five cathartici Monardis, five diversi, five Quibus obtingent nuclei Pinei, five Malucani Acoftæ, five cathartici Monardis, five diversi, five diversi,

59. Pineos nucleos daros referens fructus C.B. Nucula peregrina alia J. B. Fr. peregr. 8. Clus. Exet.

Pinei cujusdam generis nucis nucleos quispiam æstimare posset, adeò nostratis Pineæ nucis sive strobili nucleos reservebant, licet magna ex parte nostris & longiores essent & crassiores: durum similiter putamen & idem color.

60. Cureas

60. Curcas Avellana magnitudine J.B. Curcas Malavarensium, Carpata Cambayensium Garcia C.B.

Nascitur in Malavar, autore Garcia, fructus quidam magnitudine Avellanæ cum suo putamine; non tamen adeò rotundus est, candidus, gustu quali sunt Tubera cocta; dependet ex ramis cujusdam plantæ quæ seritur, nullius, quod sciam, in medicina usus. Dicitur in Malavar Chiviquilenga, id est exigum Inhama.

Habalculcul Serapioni videtur, cujus frequentem ulum feminis quidem copiam facere, sed cholericam quam vocant passionem excitare scribit: que omnia Malavares huic fructui tribuunt. Fructum hunc ad Ricinum refert C. Bauhinus.

61. Pepita Peruanus J. B. Pepitas del Peru, Fr. 9. cap. 20. lib. 2. Clus. exot. Amygdalo similis fruëtus Peruanus suscus vel spadiceus lined candida C. B.

In fructu hoc quædam eft varietas, nam alter altero major & amplior eft, licet color & forma propeniodum eadem. Planus eft & oblongiusculus, altera parte latior, altera angustior, glaber & lævis, totus succi, aut interdum spadicei coloris, niss linea quædam candicans, que parte suo fructui adhæsia (nam alteri inclusus fuisse videtur) varium faceret, prægnans est & sonitum edit.

62. Brindones Indici, fructus rubentes acidi J.B.

In Goa India (uti refert Garcias) est fructus quidam Brindones vocatus. Is foris aliquantulum rubicat, intus verò sanguini sinsta rubet, gultu admodum acido: inventur interdum foris nigrians [qui color maturitate contrahitur] nec adeò acidus uti superior, qui tamen non minis quàm ille intus rubeat. Multorum palato sapidus est hic fructus, meo verò inquis Garcias minime ob nimium aciditatem. Eo tinctores utuntur. Cortex verò adservatur atque mari aliò transvehitur aceti consciendi gratia, quod à Lustianis quibisidam etiam in Lustrania factum est.

63. Beguill Purchasii.

Fructus in finu S. Augustini prope Sierram Lionam proveniens, magnitudine Mali, cute aspera & nodosa vestitus; sub quopulpa Fragorum instar, sive coloris, sive granorum rationem habeas.

64. Beninganio ejusdem.

Fructus ejusdem loci, Limonii magnitudine, cute rubida, ventriculo gratus.

65. Rucma Hispanis Lucma * De Laet.

* Ind. Occid. l. 10. c. 3.

Fructus eft qui forma & mole ad Aurantia mala accedit: intra medullam officulum Caftanea, a molore corticis, quàm nuclei, qui amarus & cibo ineptus, albedine validè fimile, aliquando duo continet. Inter craflos cenietur cibos: Sapore tamen eft magis dulci quàm acri:

66. Mungo J.B. Garc. Fructus niger Coriandro similis C.B. Messe seu Meisce Avicenna.

Est semen (inquit Garcias) viride, quodipermaturitatem sit nigrum, Coriandri sicci magnitudine. Nasci serunt in Palattina. Pabulum est equorum, interdum tamen ab hominibus editur. Guzarte & Decan incola in febrilus hoc modo utuntur. Febricians cibo abstinet per decem, nonnunquam per quindecim dies, post quos hijus fructus decoctum illi propinatur, in quo nonnihil pulper remansit: deinde cortice delibratum Mungo, & instar Oryza coctum sebricitanti exhibetur. Panis verò triticeus nonnis post multos dies administratur.

Mungo autem frigidus est, quantum ex ejus facultatibus colligere licet.

67. Sel Serapionis & Avicenna J. B.

Fructus Sel, quales Rauwolfius vidifle (cribit carent duris putaminibus, planéque nudi funt, magnitudine, Piftaciorum, colore Juglandibus noftris non diffimiles, fapore fatis amaro cum manifefta acrimonia. Dediffe fibi Minoritam quendam Hierofolymis, qui dicebat in vicinis locis provenire; effe autem Sel Serapionis & Avicennæ, quod virtutem haber Zingiberis.

68. Nux Indica pulchra, cui unguis albus J.B.

Unciam & femis longus erat, unciam latus, compressis, niger, splendens, in suprema parte veluti unguis albus. Sonorus est. Cortex niger, mediocriter crassus; subost medulla alba, in iis saporem manifestum non animadvertimus. Medullæ autem albæ subost forte officulum, est enim sonorus.

69. Nucula Ind. Lob. & Pence J.B.

Nuculam Indicam hanc admodum fructu variam fortéque & fylvestrem este suadent nuculæ, quas ex finibus Troglodyticæ Guineæ habemus. Hæc vix magnam æquat Olivam, coricoso nucleo, oleaginoso ac sapido, illi prorsus Nuci Indicæ similis, sed huc. Nuculæ testa ossa. Icon integræ magnam habet similitudinem cum Chamærshiphes sructu, inquit J. Bauhinus.

Qqqqqqq 2 70. Naculæ

Lib. XXXII.

70. Nucula Indica ab Hercule Saxonia missa I. B. Cochiglio de Guigne, dicta.

Uncià brevior est, semunciam vix lata, nigra, dura, modice exterius arcuata, interius sinuata Phafeoli modo, multis fissuris seu lineis varie sparsis sulcata; quæ tamen omnes in tuberculum parvum. umbilici speciem præferens, coeunt.

71. Ficui similis fructus exoticus J. B.

Ficum communem figura & magnitudine quodammodo repræfentaret, fi non angulosis esset & superne cordatus. Cortex exterior subslavus, fragilis, quo decorticato alius subest, crassus, adurus, niger. Concussus non crepitat, aque injectus suo pondere sidit.

72. Fructus peregrinus sulcatus J.B.

Avellanæ domesticæ magnitudine est, oblongus, turgidus, niger, cætera lavis & politus, præter-quam ad latera profundus suicus, rectus. (quem à lummo ad imum habet exaratum, lineola inmedio tantillum eminente) ubi nonnihil rugosus. Parte opposita suico respondent levia quædam alterius fulci veftigia imprella. Quem fervamus (inquit J. Bauhinus) foramine per longum pervius eft, ad cujus margines in altero finium apophyfis parva eft, in medio fifla. Inanis eft, & pullatus refonat, proculdubio aliquando pulpa plenus.

73. Lauri baccæ similis fructus I. B.

Magnicudine est & forma baccæ Lauri majusculæ, coloris nigricantis, lævi & nitida superficie, ex altero suripinato sine stylum rettusum, quemadmodum in glandibus videre est, proferens, altero autem tanquam ab acicula impressum vestigium habens, durus & Japidi allisus cum sonitu resiliens. orum uni circa medium insculptus apparet scrobiculus, natura an arte nescio.

74. Fructus quadrangulus niger cum membrana miniata I.B.

Ostendebat Clusio Exot. l. 2. c. 26. Christ. Porretus fructum unciam longum, quadrangulum, lareribus aliquantulum depreffis, prorsus nigrum, media tamen ex parte tectum, tanquam membrana foris miniata fructui firmiter inhærente.

75. Officulum fructus Indici tuberculofum J. B.

Majus erat officulo Cerafi, subrotundum, undique rugosis tuberculis exasperatum, colore pullo.

76. Avellana compressa facie fructus vel semen J. B.

Unciam ferè longus erat, vix semunciam latus, modice compressus, durus, dilute croceus & splendidum, parte angulfiore qua adhafifig putamus fautratitis tinchum. Longa alicujus Avellana speciem quodamunodo reserve videtur; sed plane exoticum esse 8c notas jam scriptas satis inserting de contra de con nuant. Alii hujus generis aspersi erant longiusculis maculis albicantibus, cortice paulò firmiore quam Castanez & tenaci, medulla intus alba tenera, acrimoniam resipiente. Unde commodius (inquit) forte Ricino subnecterentur.

77. Fruetus Indicus villofus parvus J. B.

Magnitudine erat Avellana vulgaris, constans tunicis villosis, subflavis, cortice tenero, una parte nigricante.

18. Castanez specie fructus peregrinus J. B.

Mediocrem Castaneam non tantum magnitudine, sed & tota forma refert, ut pro ea primo obtutu possit fallere. Color tamen paulo dilutior ad flavum inclinat: nitor & lavitas eximia, exceptâ balis portunicula oblonga, qua videtur aut arbori aut echino adhæliffe. Cortex extimus admodum tenuis fragilisque, cui fungosa substantia adnata subest: ipsa verò cavitas vacua est, quo fit ut insignis totius fructûs fit levitas.

79. Leucoma fructu Calbaneæ J. B.

Monard. Similis est nostrati Castanea, cum colore, tum magnitudine, tum etiam sessili illa & albicante parre quam Caftanea obriner, quæ prægnans videtur. Arboris eft vaftæ magnitudinis, materiæque firmæ & robuftæ, cui folia Arbuti. Fructum edulem gratíque faporis effe atunt, & alvi profluvia fiftere, quoniam aftringit. Temperatum esse afserunt.

80. Glans Indica J.B.

Glandi Quercinæ figura & magnitudine fimilis est, intus candida, substantia dura ac propemodum offea, nullus saporismanifetti, exterius nigra, lineis ac ventilis squamatis corticatifque rulis reticulatimi per superficiem sparsis, Cupula dura, crassa ac lignosa fere, exterius plurimorum denticulatimi per superficiem sparsis, Cupula dura, crassa ac lignosa fere, exterius plurimorum denticulatimi per superficiem sparsis contrata contra lorum mutuo incubitu imbricatoque asperata, colore cinereo, pediculo semunciam fere longo, crasso & lignofo. 81. Glans

81. Glans Indica magna, subrotunda J. B.

F. B. Inglandem magnitudine æquabat, cortice constans flavescente, uti Glandis Quercus exsiccatæ. lavi, crassiusculo, qui tamen à fortiori digitorum compressione facile frangatur ac dissiliat. Per longitudinem area infignis, inæqualis & scabra subcinerea excurrit, hili imaginem præ se ferens, quaque parte cortex reliqua firmior est crassior, duriórque eam adhasisse vel alteri cortici externo vel arbori verifimile est. Interna facies cortice contecta est rusto, tenui at que fungolo, intercurrentibus veluti venulis ut in interiore cortice Castanez immediate callum complectente. In quo cen remous venut venus un mentone contro cartana minetana caman competerene. In quo cen pulvino immerfus jacet, omnem ferè cavitatem adimplens, nucleus, figura rotundus, facie Glandis aut Caltanez nucleo perfimilis, geminus ur in Glandibus, extima facie feaber, rufa cuticula inte-dus, quà verò committiur lavis, fubfitantià durá, & colore glandis nuclei, fapore dulci, grato. Pro fructu Balfami à Robino ad Platerum missus erat.

82. Fructus Amygdaloides nitidus peregrinus, J. B.

Lavis & lubricus eft superficie, nuclei Amygdalini magnitudine & forma, nisi quòd una parte paulo eft acutior obtusa Amygdali parte, infraque mucronem alterum lacuna orbicularis insculpta, non tamen effatu dignæ altitudinis, forté hinc prodibat germen. Color est ex flavo ferè cinereus, & altera quidem parte magis in arcum curvatus, Damasceni pruni nuclei modo, corticéque tegitur tenui, fragili, nucleum in se continens.

82. Fructus Peruanus Amyodaloides, sub terra nascens, J.B.

Pulcher admodum afpectu est, & grati saporis, qui & radice caret, nec aliquam plantam profert, aut ab ulla planta producitur, sed solummodo sub terra enascitur quemadmodum tubera. Dimidii digiti magnitudinem æquat; rotundus est & contortus & affabrè elaboratus, coloris spadicei, nucleum intus continens resonantem dum siccus est, Amygdalæ similem, cortice susco, intus album, & in du-

intus continens continens continens continens and a spares division, ut Amygdala, grati faporis, & Avellanam guftu referentem.

Invenitur apud flumen Marannon, nec ulibi alibi per universam Indiam. Editur recens & Leeus & exficatus sed torreri præstat. Adponitur secundis mensis bellariorum loco, quoniam ventriculum Usus, admodum exsiccat & roborat. Sed si liberalius edatur capitis gravedinem generat.

Dari in rerum natura hujusmodi fructum subterraneum mihi sanè non videtur verisimile.

Dubitat Clufius, an hic fructus fit Mandobi Lerii, quem ait subterra Tuberum modo nasci, tenuibus filamentis fimul coharere, nucleum non esse majorem domestica Avellana, ejusdémque saporis, cinerei coloris, cortice non duriore quam Piforum filiqua. An vero folia seménve proferat ignorare se fatetur, licet fructum sepiùs ederit.

I. Bauhino Mandobi Lerii fructus arboreus esse videtur, aut forte Trasi genus aliquod: Trasi enim,

inquit, funt veluti fructus & nuclei Avellanarum.

84. Nucula Indica Pyriformis & Sonora J. B.

Articulo postremo pollicis non major erat, exprimens parvum Pyrum moschatellinum, solidus, durus, rugolus, fere cinereus, lignolus, fonorus, faporem manifestum non sensimus.

85. Nucula Indica globofa fonora J.B.

Orbicularis five globosuserat, gallæ parvæ sive parvulo globulo similis, cinerei & maculosicoloris, cofta pæne totus cinctus, sonorus. Cortex non admodum durus.

86. Nucula ex Guinea J. B.

Nucis Myriftica ferè magnitudine & forma, levis, concussu sonne dens, cujus alter finis styli quid simile habet, ex quatuor parvis sulcis sive eminentiis procedens; oppositus verò scrobiculum, unde avulsus videtur pediculus, unde radii recti producuntur: cortice mediocriter lavi, subruffo tectus, quo abraso subest alius durus qualis in nuce Moschata: huic subest alius crassior, spadiceus, fungosus, politus. Nucleum ambit immediate quartus, pertinaciter adhærens, pelliculæ tenuis inftar rugofus, spadiceus quoque: ipse verò nucleus amplus, candidus, pinguis, gustu dulci cum fastidioso quodam sapore.

87. Nux Indica alia 1. B.

Minor est Juglande, latitudine unciali, paulóque longior, colore pullo obsoleto, suscis maculis consperso. Definit in brevistimum acumen qua parte quinqueparita elle videtur. Parte opposi-ta pediculi para adhæret, lignea prorsus, firma crassaque, unde conjectura arboreum settum. Ipse alioqui fructus levis & minimè ponderosus.

88. Guabam De Laet. Ind. Occid. l. 10. c. 6.

Fructus est binos palmos longus, cinereo cortice, pulpá candida, duriffimis quibusdam nucleis permixta, suavis & refrigerans. Provenit in calidioribus Quitensis præfecturæ regionibus.

HISTORIA PLANTARUM. 80. Pomum Sucu Sinenfium Martin. Atl. Sin.

Nascitur in mediocri arbore, & quæ vixulla cultura opus habet. Majus est nostratibus, rotundum, puniceum aut rubicundum. Pulpa intra aliquando exos, plerunque ad superficiem acinos, teruncii mole, planos & rotundos, verticalitérque erectos cortice lignolo quinque vel decem conti-net. Caro tota rubelcit, mollecit Sorbi inftar matura & fluavifilmi faporis eft. Siccatum cruftam mellis vel facchari emittit. Est & cortice viridi quod non mollescit, sed cultro vel dentibus detrahitur, Provenit in Xantunque, & extra Sinas nullibi.

* Ind. Occid. 1.7. c. 10.

Vives.

90. Ziccura Guatimalensium. Capote * De Laet.

Est instar Pinearum nucum, in quo viginti, aliquando & triginta Amygdala continentur.

91. Fructus Indicus granulosus vel tuberosus minor. I.B. Fr. Indicus 5. c. 30. l. 2. Exot. Clus.

Prorsus sphærica huic forma erat, magnitudo globuli minoris sclopi : putamen flavescentis coloris, & perpetuis tuberculis, at non adeo craffis, obfitum, nullaque linea cinctum.

I.Bauhinus formam olivarem ei attribuit, lapideam & invictam duritiem, colorem rutilum, fuperficiem granulis omnigenis asperatam, &c.

92. Fructus dysentericus flavus J.B.

Monard:

Provenit in India, autore Monarde, fructus Dyfenteriam fanans, delatus ex Quito, qui videtur esse vastæ arboris, altera parte lævis, slavus, altera asper, coloratissimus ac veluti pullus. Cæterum qualis effet fructus, cujusve arboris nunquam pervestigare licuit.

In pollinem tenuissimum redactus, & cum aqua capitum rosarum manè & vesperi exhibitus dysen-

terico fluxu miserè afflictum brevi sanitati restituit.

92. Nicaraguæ pomum nuce rotunda J. B.

In Nicaragua (inquit Benzo) Novi Orbis provincia Pomi quoddam genus peculiare est, neque Hispaniola, neque ulli alteri parti India concessium, Piri nostri specie ferme est, ligno interiore rotundo, Nucis craffitudine & dimidio amplius, optimi & jucundiffimi faporis. Arbor procera, exiguis foliis vestita.

94. Pruno similis fructus subfuscus ex Guinea C.B. Pruni facie fructus è Guinea, in quo semina
]. B. Fructus Exot. 1. à Clusio. Clus. Exot. 1.2. c. 23.

Pruni ferè magnitudine & forma erat, duas pæne uncias longus, fescunciam latus, infima parte mucronatus, cortice five iplo corpore fatis crasso, & veluti fungola materia constante, foris aliquantulum rugofo & fubfulco colore, internè cavo & pulpam quandam continente, in globum convolutam, albicantem, friabilem infipidam, in qua tenella quædam femina.

95. Pruno similis spinosa C.B. Jangomas Prunis similis J.B.

Arbor Pruni magnitudine sponte nascitur in agris & etiam in hortis in Basaim, Chaul & Batequala, multis spinis horrens, foliis itidem Pruni, floribus candidis, fructu Sorbo simili, gustu Prunorum adftringente & acerbo.

96. Nux Pontica nuci non valde absimilis, spadicei coloris J. B. Nux altera cap. 26. lib. 2. Clus. Exot.

Spadicei erat coloris, Ponticæ nuci non valde abfimilis, unciam longa, ejus ambitus uncia paulò major, sessili sive infima parte angustior, extima crassior, & velut decussatim formata, dura, solida, nec ullo modo ftrepitum edens. Inter aromata reperta est.

CAP. VIII.

Parvi quidam fructus à J. Bauhino vist apud Ill. Duc. Wirt. & descripti Lib. 3. cap.80,81,82.8cc.

1. Nucula Indica altera, compressa, cortice duro, coloris sonora. Parvi Pruni quodammodo similis erat, sublongus, compressius, lucidus, costis in uno latere constans, lucidus.

2. Nucula Indica tertia splendidior. Idem sortè pracedenti. Color idem nist dilutior & splendidior, magis etiam compressus & latior, potissimum una parte.

3. Fr. Indicus ovi parvi ser sorma. Coloris erat quodammodo Castanez, dilutioris, splendens. Circulus ambis serà coum qui non splendes qui riquia sortia. Uniciam latio a Uniciam latio a Uniciam latio. Uniciam latio a Uniciam sortiam serviciam serviciam

4. Nucula ſablenga, vel Or fruitus alicujus Indici. Unciam longa, unciam ſemis circiter lata, rotunda, fuſci coloris, una parte latior, lignoſa, cava: in ea nucleus cortice tenui tectus, qui fuſcus, incapatical parte latior. tus fiffus, durus, albus & sapore manifesto destitutus.

5. Nucula triangularis Indica, Castanella ferè facie. Piso majori haud major erat, inter angulos compressa, ex uno latere commissura nigricante infignita, colore subfusco, in rustum quasi ex cinecomprena, ex uno latere communa ingivento impina, conore mornico, in rurum quan ex cine-reo in fpaciocum vergit. Conculla non frepitar, fed circulum perelegantem nuculæ concolorem, partim [effili innatum vel potus enatum (nam linea elevatior & nonnihil fplendicans) interfecat

partini fermi innaturi vei pointe citaturi vitari interiocate commillura linea pracideta: Ex obfervatione Cherier.

6. Nucula Indica ovata fere. Nifi utrinque acumen quoddam extaret ovatæ effet figura. Longitudo uncialis, latitudo media, colore inter fufcum & pullum medio, maculis dilutioribus picturato, costis quibusdam eminentibus quales in Nuce unguentaria infignita. Nucleus intus latet albus.

7. Officulum fulcatum fruil is peregrini. Figura ovata erat, utrinque extremorum acuminatum, per longitudinem profundè fatis sulcatum, colore pullo.

8. Fructus exotici officulum aliud. Semunciam longum erat, mucleo Pini ferè figura par, ambitu tereti, obiter turbinato, durum, politum, lave; colore ruffescente, maculis quibusdam albicantibus

9. Fr. Indicus Corni figură. Diceres Cornum esse si residence este adeò figură & proportione respondet, sed niger est, splendidus, durus, pediculi residuo crasso, conculsus non sidit ponderis argumento.

10. Fructus Indici officulum perelegans. Magnitudo fere Amygdalæ est, sed figura nonnihil diverfa. Collo supernè donatus angusto, quatuor infignibus per longitudinem lineis notatus, catera quoque parte nonnihil rugofus, colore pullo.

CAP. IX.

1. Hiboucoubu fructus Americanus I. B.

IC fructus Dactylo fimilis est aliquo modo, nec edulis, oleo ejus tumores molestos in pedibus à vermiculis quibusdam Sironum vulgò dictorum magnitudinem non excedenti- * Tom.dictis. bus, qui in cutim se infinuant excitatos, curant. Eodem oleo affricto corpora labore & lassitudine fracta refocillant : vulnera quoque & ulcera sanant. Oleum istud adservant in vasculis quibusdam ex fructibus excavatis paratis, quos Carameno suo idiomate appellant.

Palma faccifera J. B. Ger. Arbor sive Palma faccifera Park. Palma manicam Hippocratis re-ferens C. B.

In infula quadam America: deserta Coronopez dicta invenerunt Batavi integras sylvas nulla alia arbore constantes, quam Palmæ quodam inustrato genere, cui ab involucro saccum seu colum manicam Hippocratis dictum referente in quo fructus reconditus, Saccifera nomen indidit Clufius. Nam creberrimis quibuídam fibris spadicei coloris, transversim & obliquè ab insimo ad supremum excurrentibus magno à natura artificio contextum est, idque varia longitudine: unum vidit Clusius 22 uncias longum, & ea parte qua patebat septem latum; alterum 22 pedes sive 30 uncias longum. paris cum illo latitudinis.

Ista porro involucia (iis referentibus qui ab arbore resciderant) plena fuerant fructibus nucem Juglandem cum externo suo pulvino five viridi cortice magnitudine aquantibus, in quibus orbiculares altar nuces adeò rotunda ut torno elaborata viderentur, atque adeò dura, ut non nili ferreo malleo, & cum difficultate confringere quiverim, tametti non valdè craffo putamine fint prædita: Continebat autem ea orbicularem nucleum, putamini adhærentem, medio cavum, & qui ficcitate lacunam contraxisset, candidant, sapore initio quasi leguminum, deinde instar Lupini amaro.

Sacci hujus Palmætexturam exactivis describit D. Grevius Mus. Soc. Reg. pag. 185. quem consule. Inter palmas hujus mentionem fecimus.

3. Zingi fructus stellatus stve Anisum Indicum J.B. Anisum insularum Philippinarum C.B. exoti-cum Philippinarum insularum Park. Faniculum Sinense D. Fr.Redi.

Fluctus hic ftellæ figuram repræfentat, conftárque ex feptem nuculis particularibus, radiorum in morem in centro coeuntibus, triangularibus, longis, leviter compreffis, eà parte quà committuntur impreffis, extimà & convexà peripheria femicirculum ferè describentibus, cortice gemino tectis, exteriore duro & spadiceo, nigricante, rugoso, interiori propemodum oseo, interna substantia cupri diffracti inftar lucente, bivalvi atque in ficcis & inveteratis nonnihil hiante. Nucleus vero in fingulis nucibus latitat fingularis, lavis, splendens, colore seminis Lini aut Pomorum, sed dilutiore paulo. Odor & sapor Anis planè est, nihil tamen præterea cum Aniso commune habet. Relinquit tamen nescio quid acrimonia in lingua commansus.

De hujus radice, caule, foliis vel etiam floribus se quicquam pronunciare posse negat Clusius: quòd feminum & umbellarum tantum partes Londino acceperat Anifi nomine.

CAP.

CAP. X.

Fructuum exoticorum officula è Musei Soc. Reg. Londin. descriptione à D. Grevio edita.

S Pruni Indici fere globulare. Juglandis mediocris magnitudine est, colore leucophæo obscuro, undique tuberosum, duriffimum, ad basin & verticem aliquantulum pro-

2. Os globulare aliud. Magnitudine & figura præcedentis, nifi quòd ad bafin tantillo latior, colore citrino seu stramineo, duritie Juglandis, undique inaquale & scabrum, cum sulcis parvis & fo-

2. Os globulare tertium, in quinque tamen valvas seu latera dividuum, primi modo inæquale & tuberculosum undique, aquè durum, ejusdémque leucophai coloris, verum magnitudine Cerasum mediocrem non excedens.

4. Os Pruni ovale, Magnitudine & figura est ovi Columbini, asperiusculum seu scabrum, ferreo

colore, substantia dura, non tamen admodum crassa.

colore, montanna cunta, non tanieri admoduni canta.

5. Or aliud ovatum, Ovi Gallinacei magnitudine & propemodum figură, nifi quòd bafis aliquanto obtufior fit, conus feu vertex minor; colore leucophao, mira duritie, in quinque latera divilum, rugofium & inaquale, cum plurimis foraminibus & profundioribus fulcis.

Latera totidem fiffuris rectis distinguuntur, paulò supra basin incipientibus & inde versus apicem productis. In horum uno quoque continetur offeum & veluti dentatum corpus unciam longum.

6. Officulum ovale productius, Duos digitos longum est, unum latum, Olivæ officuli figura, membrana quadam straminei coloris rectum, sub qua sulcis undique inaquale est, exterius colore cinereo

obscuriore, intus albicante, duritie eximia.

7. Officulum ovale obtorgum aliud. Nudum seu nulla membrana tectum, præcedente multo majus, ut quod 2½ uncias longum est 1½ unciam latum. Sulci etiam hujus plures sunt & profundiores. 8. Officulum ovale oblongum tertium, præcedenti cognatum verum multo minus. Cornum vulgare

magnitudine parum excedens. Hæc tria cognata inter se sunt, non tamen ejusdem fructus junioris & adultioris officula, æquè enim dura funt omnia, proinde & plenam maturitatem adepta.

9. Pruni Officulum Juglandi ferè simile, Unciam 1 tolongum, dimidiam unciam latum ad basin, quæ paululum excavata media parte unciam 12, vertice nonnihil acuminato & prominente. Trilate-

rum eft fingulis lateribus fulcis plurimis & profundiufculis inæqualibus.

10. Officulum figure animale. Duabus unciis longius, duas propemodum latum, 12 craffum, coloris citrini obfcuri, afperiufculum ac fi arena respersium efter ab uno latere inæqualiter planum, ab altero in labium duplex intumescens, valde asperum, fissura per longitudinem decurrente.

Duo adhuc alia officula anomalæ & infolitæ figuræ describit: quæ apud ipsum vide Mus. Ree. Soc.

1836

11. Officulum acuminatum aliud. Prægrande eft 3½ digitos longum, 1½ craffum, duos pænè latum; ab uno latere valdė convexum, ab altero propemodum planum, bafi ovali, cacumine in punctum flatim exacuto, colore rubiginoso, prædurum & rugosum seu asperum, sulcis latinsculis plerisque secuni dum longitudinem extenfis, è quorum nonnullis ligneæ aliquot fibræ exorintur. Sulci in hocalifique hujus generis officulis fibrarum lignearum fedes feu veftigia impressa intelligendi funt. Aliud huic lubjungit fimile officulum, multis non tamen valde profundis fulcis undique inæquale, quo-rum nonnulli à bafi ad verticem ferè producti funt.

12. Officulum [en Nus coulus, magnitudine & figura Olivæ mediocris. Undique læve eft, coloris leucophari fplendentis, veluti Mammei officulum, exceptâ duntaxat baſı, quæ fordidior & rugoſacam duobus angustis glabris marginibus labiorum aut oris aperti æmulis à cujus angulis crena seu sulcus

naturalis Nucem seu ossiculum undique cingit.

12. Nux Indica velut larvam oftendens I.B.

Niger est, duas uncias fere longus, unciam pæne latus, ceu monticulis quibussdam inæqualis, ovata figura longiore; cui terni scrobiculi supernè adversa facie impress, eo situ ut larvam quandam Simiæ caudatæ aliquo modo repræfentent fine nafo.

14. Alia præcedenti similis, si non eadem J.B.

Figura à pracedente nonnihil evariat. Nam & tres illas scrobiculas habet, sed tribus lineis canaliculatis, in medio concursu tres angulos oppositos facientibus, interstinctas. Figura fructus etiam ad triangularem accedit, secundum se longitudinem canaliculis striatus atque sulcatus, ea parte quâ foramina sunt latiore, opposita angustiore; color ex pullo cinereus. Concussus nullum sonum

Defer. Mufei

Hujus generis Nuces fex septémve describit *D. Grèvius Palmacoci nomine. 1. Prima longitudine semipedali erat, media parte duos digitos lata, basi nonnihil ovali & prominente cum tribus amplis foraminibus ut in Coco, superius conica & paululum inflexa. Tribus valvis seu laminis compoamplis foraminibus ut in Coco, fuperius conica & paululum initexa. Tribus vaivis ieu iainimis con-p. 201, 202. initur, qua totidem angulos concursi suo efficiunt, inferne obscuriores, superius acutiores. Color initur, qua totidem angulos concursi suo efficient, inferne obscuriores, superius acutiores. varius pro diffributione fibrarum lignearum. 2. Secunda media magnitudins, Juglandi majori par, 1½ unciam longa, bafis diametro unciali. Ad margines foraminum in bafi, fibrillæ nigræ plurimæ in ambitu expanduntur ad modum proceffium ciliarium circa humorem oculi cryftallinum. 3. Tertia pariter conica sed minor, figura Pyri moschatellini, Nuci myristica: parvæ magnitudine, substantia lignea, colore Buxi, cum tribus, ut in reliquis apertis foraminibus. 4. Quarta, Palmacocus caninus

dicta, Nuci Indicæ larvatæ F. B. jam descriptæ similis, specie tamen (ut putat) diversa, caput cani-num non inepre exprimens. Descriptionenn vide apud autorem nostrum loco citato. 5. Palnum non mepa deprintura. Acces para la construcción nortum noco citato. 5. Pal-macocus ovalis, Nucis Myri. 6. Palmacocus latus, in transferim unciala, à basí ad verticem non ultra à unciæ extensa, tribus in lateribus foraminibus propernodum æquidifantibus.

7. Palmacocus orbicularis, aliquantulum tamen compressus, diametro semunciali, colore & duritie Buxi, officuli Perficini in modum fulcata, Foramina in lateribus terna æquidiftantia, fibris ca-

pillaribus nigris obvelatis.

punarious inglio doi calca. 8. Nux rhomboides, pracedentibus affinis, 1½ unciæ longa, ¼ unciæ lata, femunciam craffa, late-ribus paululum compreffis, fibris ligneis tenuibus à bass seu pediculo ad fastigium productis undique opertus.

15. Nucidattylus Mus. R. Soc. D. Grevii.

Duos plus digitos longa est, ad pediculum unciam lata, prope summitatem propemodum duas, Pyri inftar turbinatus, linea ab uno latere elatiore fecundum longitudinem decurrente. Pediculus alba lanugine ut in Malo Cydonio tectus. Tunica exterior leucophea, tenuis, mollis, glaria, fiib qua fibrillarum operculum non ut in aliis frucțibus fecundum longitudinem productarum, fed erectaqua nomanum operanum non a main mentana scantani nonganantem producatum, tecteretarum ad modum villorum in veluto dicko, aut fetarum in dorfo porcino, ut exteriore, tinicia exuta, frudtus foopulam fetaceam feu echimum repræfentat. Omnes ha fibella proximo tegumento cirrructus reopularis Academi, quod substantia constat lignea, lenta admodum & dimidiam unciam crassa. Operimento seu cortici huic proxime subjacet substantia quadam mollis levisque, qua ex spatio re-Opermento sea concerna promata refuccione para fuilfe apparet. Intra hoc pericarpium latitat officulum magnitudine circiter ovi columbini, non ut in Pruns concavum, fed folidum prorfus ut in Dactylis, ejuldémque albicantis, densæ & corneæ materiæ. In summo officulo ut in Nuce moschata efformatur cellula quædam rotunda in qua semen seu nucleus genuinus continetur.

16. Nux oleofa, The Butter But. Ejusdem.

Novam Angliam agnofcit matrem Nux ifta que ab oleo dulci quod copiolum nucleus fundit cog-nomen Butyracca meruit. Uncias 23 longa eff; media parte unciam 13 propemodum lata, urrăque extremitate angultior, & aliquantulum prominens, ad Cucumeris parvi figuram accedens. Cute que cantennae autorio de Batico in ficca. Substantia interior nigricat, qua initio pulpa quadam erat, integitur laviore, colore Batico in ficca. Substantia interior nigricat, qua initio pulpa quadam erat, fen correx carneus † circiter digiti, crassius, cortici Juglandis pulvinato respondens. Os fere ovale ten cortex, earneus a citetto angla Gamas conten Juganian paramato reponteris. Os fete obtaite erat, fex feptémve angulis fecundum longitudinem firiatum, maximis, qui oppositi funt, in mucro-nem acutum definentibus. Angulorum interftiria inæqualia funt, lamellis plurimis & tuberculis ru-

Decocto corticis coloni Angli pannos lineos laneólque Cinnamomi colore tingunt, abíque additi- Uliu:

one Aluminis, aliúsve rei cujuscunque.

17. Juglans angulosa, ejufdem. The edged Wallnut.

Colore et Juglandis vulgaris, unciam fere longa, tantundem lata, paulo plus femuncia craffa. Ba-fis, sed precipue vertex, aliquantulum prominent: Octo angulis distincta est alternis acutioribus & obtutioribus. Nucleus in figuram Juglandis vulgaris efformatus.

18. Avellanæ Indicæ species, Ejusdem.

Figura est triangularis, uno latere majore duobus minoribus subtenso. Basis semunciam crassa, 12 uncia longa latave, à bafi ad cuspidem tantundem extenditur, coloris cinerei obscuri, undique rugofa seu scabra, ex distributione sibrarum plurimarum. Vera duntaxat basis qua putamini adhasit glabra est, & ut Avellanæ in medio fissilis.

19. Avellana Nova Anglia, Ejusdem.

Breviores sunt & latiores hæ nuces quam Coryli vulgaris, apice depressiore, basi productiore, colore fimiles.

20. Avellana purgatrix Novi Orbis. Bertbitto But. Ben magnum Medicorum vulgo Monard.

Hanc superius è Monarde & Clusio descriptam dedimus. Pruni cujusdam (si Ligono credimus) revera fructus est non Avellana. In nuclei meditullio latitat plantula seminalis soliis binis cum radicula & gemma conftans, in qua fola vis cathartica hospitatur; hac enim exempta reliqua pulpa innoxiè non minùs quàm alia quavis Nux edi potest, teste Ligono Hist. Barbad. p. 68.

21. Nun purgatrix Angolenfis Mul. R. S.

Longa est aurcia, tantundem lata, ab uno latere convexa ab opposito plana; colore Aurantii, testa prædura; nucleo præcedentis simili. Sursum & deorsum purgat vehementer, ut vel una nux duodecies alvum fubducat. 22. Caftanea figura fructus Muf. R.S. p.207.

Vulgaribus Castaneis multo minor est. Cortex exterior fuscus, tenuis, filicis tamen propemodum duritie aut Lithospermi vulgaris. Huic sübjacet alius officuli Pruni consistentia & soliditate, cui includitur nucleus saporis non injuctindi qui tamen asperitatem in faucibus aut gutture creat.

22. Castanea Novæ Angliæ. Mus S. R.

Figura est Castaneæ vulgaris, sed tantillo minor.

24. Fructus Indicus decuffatus J.B. Tom. 1. lib. 2. cap. 116. Castanea purgatrix Mus. SR

Ovilli renis formam habet, tanquam ex pluribus partibus coagmentatus, castaneæ magnitud & colore, oblongus, craffiufculus, parum compressus, interdum magis orbiculatus, pastillum terræ Sigillatæ (qualis in Officinis fere oftendi, & haberi solet) forma & magnitudine adæquans, quem una lata (quais in Ometins feet outside) de la control de la c nentia germinis feder.

25. Ceratium monococcon Indicum J.B. Lobus Bugloffoides Mul. S. R.

Quinque uncias longus est, duas ferè latus, pediculo brevi, crasso, firmo, non fructui super-Quinque uncias ionigus ett, quas rece iatus, pedicato pierty cataet, initro, non mucui fippericie tenus inferto, fed cortici continuo. Cortex porro craffus, (thaleri craffutudinem fupreras) extima facie spadicea, rugola, quadam sui parte pellucente, cum quibusdam verrucosis tuberculis, interna fusca, pulverulenta, digitorum contactum fusca quadam fuligine, veluti utiliago (que è terna tutca, putermenta, ungrotum contactum tutca quadam tunggus, vana amago (qua e fructis superficie) inficiens. Ipla carerum corticis substantia veluti ex arenofis quibuldam micis firmiter adeò compactitis eft, ut fine vi quadam rumpere haud ità fit facile. Quod cavitatem replet intus non faba est aut Phaseolus, sed phalloides fungosus quidam fructus, internæ atque convexa corticis cavitati exterius respondens magnitudine, ut integer fructus agitatus sonitum intus edat : pulverulentus quoque est, teres, modice recurvus ex fungosa quadam materie compactus, Olive fusco intus fors (que : fapor fatuus nec olfactu dignus.

Qui in Musco R.S. hujus generis asservatur lobus (describente D. Grevio) triplo major est

jam deferipto, nimirum decem uncias longus, & in medio 41 latus, utraque extremitate ovali, planus & tenuis, dimidium digitum craffitie vix superans, ventre æquali, dorso convexo, obuso, pianus ce cenus, uninciumi agrum cianue via inperairs, ventre æquan unito cuclexo, obulo, unberculis plurimis undique after, colore ruffo obleuro. Tota cavitas interna unico nucleo replatir, è mira congerie fibrarium albentium, neque fecundum longitudinem neque fecundum latitudinem fructus extensarum, sed secundum crassitiem utrinque veluti dentes in pectine duplici, composito.

Fibrarum interstitia pulvere replentur, qui initio pulposum fructús parenchyma fuit.

CAP. XI.

Fructus peregrini Wormii.

1. Rimus est sessible excavatus, pulpam quandam tenuem, exticcatam continens, patina modo cavam, ut nucleum alium ambivisse suspicio sir. Parte inferiore & sessible foramen haber, quod tamen cultro majus redditum videtur; tante magnitudinis ur nicem Avela-nam capere possit, per quod interiorem superficiem suffrare licet. Cinereus, asper, inaqualis, ad rotunditatem accedens, figura ferme lapidis Brontii, in circumferentia pollices fex cum dimidio

2. Secundus est ovalis, cinereus, asper, ovum parvum gallinaceum figură referens, paululum acuminatum, sed parte crafsiore pediculi servans vestigia. Ab hoc pediculi puncto ad summam apicem pollices duos cum semiste habens in ambitu quatuor, concustu sonitum ab inclusi inclus attactu edens: sed nullis prominentiis aut tuberculis inæqualis, affinitatem quandam habere videtur

tacti celesis et unins prominents au constant measurement quantum function cum fructu 2. Garetti 3 Cluffo 1. 2. Exot. c. 16. deferipto.

3. Tortius quodammodo figură refert fructum, quem Cluffus I. 2. Exot. c. 16. vocat Conse-oppote, colore fufco, præ levore folendens, in attroque appece cineream & falcatam quandam habens promineniam. Nec fructus mihi videtur, nec alterius fructus officulum, quia cavus, mollis, lavifitums, de la cavus, mollis, la cavus, m nullum in se nucleum habet, nec in aqua subsidet. Si acu aut cultello pupugers facili ad interiora penetraveris : potius Fungi genusquoddam dixero. Ovum columbinum majus figură refert.

4. Quartui elegans cst, altera parte sessibili, Nucis moschatæ magnitudine: cortice constat tenui,

4. Larini ciegais ett, aiteta parte tenti, redus inotatat inantantie: Coloris cuius parsertia fabra ett, inacqualis, coloris spadicei, lapidem Biltonium colore & Lavore femie referens. Parte sessili foramen ett, non natura, sed casu proculdubio impression, per quod & corticis tenuitas, & nuclei et innatantis, fermè constitutio videri potest. Est autem nucleus cortice paulò minor, unde concussits fructus alltid sonitum excitat: acterum ple nucleus externis coloris est purpurei sed interius albi. Sunt qui Ballami Peruviani fructum esse patent.

5. Quintus ejuldem ferè cum priore est magnitudinis, parte altera lavis & lubricus cum exigua prominentia in medio, colore luteo, figura ovali, aliquantulum ad angulos obtulos protuberante: Parte altera inaequalis & Cabra, fortem fundus feu foraminibus in medullam pervis præditum, coloris cinerei, nucleum nucis Juglandis quodammodo referens, fed lignofiis & durus etiam hac parte eft. Ego arbitror affinitatem magnam habere cum fexto fructu deferiro a Clufio 1.5. Exot. c 30.

Quidam veram nucem Metel, esse arbitrantur.

6. Sextus Dactylum ferme figura æmulatur, oblongus, compressus aliquantum, duas uncias longitudine superans, mam latitudine, utrinque acuminatus, colore purpureo, striatus & rugis inaqualibus dotatus. Aut è genere Nucum esse videtur, aut os majoris alicujus fructus. Lignosus namque est; durus, an verò nucleum in se contineat non liquer, quia concussus non resonat. Nescio an ad Zabučayo referri debeat.

Lib.XXXII. De Anomalis & minus cognitis, &c.

7. Septimus ovalis est figuræ Os, ovum gallinaceum parvum magnitudine æquans, sed utrinque acuminatum, lignosum, flavum, nucleum continens, qui moto & concusso fructu resonat. Te-Aum verò fuisse videtur pulpa quadam candida, cujus reliquiæ tenaciter adhuc ei adhærentes con-

8. Oftavus gemellus erat duorum Prunorum majufculorum, invicem coharentium magnitudine. Alter verò illorum (inquit Wormius) appendicem habebat rostratum, Nucis Avellanæ minoris magnitudine. Nec genuinum ejus colorem, nec pulpam aut nucleum delineare potuit Worm. quia interiore nucleo aut substantia spoliatus erat & exterior facies vernice obscure slava obducta: in extremitate appendicis colore nigro splendente præditus, ex eo namque retenta naturali figura pyxidem fecerant Tabaco sternutatorio destinatam.

CAP. XII.

1. Pinei coni facie fructus exoticus J.B. T. 1. P. 2. pag. 264.

Pédiculo minimi digiti ferè craffitudine, rufo, duro atque lignofo, folia mutuo incubitu ad-nafcuntur, digitum ferè longa, firma, fubftantia lignosa, triquetra, principio angustiore, reliqua parte latiora, & fastigio tenus recurva, numerosifque squamulis, foliaceis, lucentirenqua parte sationa extantigue contra modifique verbita. Hace pars quas incurva, modifique verbita. Hace pars quas incurva, modifique paratur, ut fructum elfe fiquamofum futfpicio fit. Folia qua intus delitefcunt extimis breviora, & denfiore dictorum foliorum ftipatu oblepta: per quorum longitudinem extimam cofta infignis, angulum faciens, excurrit, parte interna carinata. Sapor nonnihil amaricat, non fine aftrictione midorulenta, ac fi fructus in funo effet exficatus. Partes ex comeftione dentiúmque attritu harent, quod argumento elf fubstantiam nonnihil esse viscosam.

A C. Bauhino fratre hunc fructum habuit. Dignus est inquit qui cum Carduo Madagascar

conferatur, cujus ergo descriptionem subjiciemus, ut Lector invicem conferat.

2. Cardum ex Madagascar India: J. B. Insulæ Madagascar C. B. Cardui cujusdam elegantissimi caput, sub fructu 15. Clus. Exot. lib. 2. cap. 15.

Erat id caput tres uncias cum semisse longum, inferna parte unciam latum, superna magis, ut quod explicatum ex multis squamis imbricum modo sibi invicem incumbentibus constaret, quae quod expucatum ex mutts iquamis impricum modo ini invicem incumpentious contraret, quacirca mediam & fupernam ipfius capitis partem majores, præ-ficcitate reflexæ erant fummo fafuejo, & quodammodo in lacinias divila, coloris fpadicei; inter quas exortæ erant velut exiguæ
membranaceæ ligulæ, planæ & faits angufæ, cineracei quafi coloris, fiumma parte latiores &
foris exalbidæ, internè autem fpadicei coloris, mollifium longóque villo faturæ purpuræ elegantiffiumæ per oras ornatæ, quæ temporis fuccessi in atrum degenerabat. In medio capite densa
erat villosorum staminum stavescentis coloris congeries, inter quæ latebant angusæ & pungentes
filmæ historische longæ gusbæ infinar peræ villossim semen inhærebat. Nerti seminu non aktispinæ, binas uncias longæ, quibus infima parte villosum semen inhærebat, Nerii semini non disfimile, fusci ex rufo coloris, sed immaturum.

In magno illo finu infulæ Madagascar à Lustranis Bayo d' Anton. Gill nuncupato lectum

2. Cachos J. B. Solanum pomiferum folio rotundo tenui C. B.

Arbusti modo nascitur, & insigni virore pradita est, folio rotundo & tenui. Frustum sert Malo insano similem, altera parte sessione, altera turbinatum, cinerei coloris, grati saporis & acrimoniæ expertis, minutum admodum semen continens.

Invenitur tantum in Peruvianis montibus. Magnæ est apud Indos æstimationis ob insignes facultates. Nam urinas ciet, calculum è reni-Vires: bus pellit, quodque præftantius eft, illius ufu calculum in vefica comminui ferunt, fi mollis adhuc

fit, ullisque medicamentis cedat.

SECTIO

SECTIO QUARTA.

De Plantarum quarundam fuccis in Medicina ufitatis.

Notas Gummi, Refina, & Succi inspissati, vide Lib. 1. Hist. nostr. p. 10.

I. Olibanum, five Thus Park. Thus J. B. Arbor thurifera Ger. C. B. Frankincente og Dlie

7. B. Stea ac pinguior est Thuris lachryma qu'am Mastiche, statimque in luculentam pertina-cémque stammam exardet, sodore multo imbecilliore, sed minil per incendium stillat, ut Mastiche; dentibus statim friatur, verum friatura non cogitur denuo, ut Mastiches, neque Matucne; centions ratin mann, vention mann and cognitication in Matucnes, neque ut ea libere volutari poteft, còm dentibus corúmque præfepolois adhereícat. Sapore et amaro & modice acri, non ingrato tamen, Cæfalpino adhringente fubamaro. Colore eft ex albo fulvefcente, minúfque pellucet quam Maftiche, colore candicante aut fubruffo; tranflucide gutta, aliàs fingulares, aliàs gemellæ tefticulos aut mammas, prout eæ majores minorésve fuerint, imitantur. unde & Mammoti & Mafeuli Thuris cognomenta: interdum quaterna aur quine, magnitulne Ciceris, Avellana, & majores, adharentes nomunquam fuo cortici unde exfudarunt: friatura vero immundior ex grumorum attritu decuffa Thuris Manna Grazcis appellatur.

Quod ex eo [Thure] inquit Plinius rotunditate, guttæ pependit majenlum vocamus, cùm alias non fere mas vocetur ubi non fit femina. Mafculum alii putant à specie testium dictum. Casp. Hofmannus quam ob causam masculum vocabant se nescrie fesibit, nec enim arridere qua Plinius

Hofmannus quam ob cautam matculum vocabant le neicre icriost, nec enimi arinere qua Plinus dicit lib. 12. cap. 14. Nobis fatisfacit Plinius ob formam vel praffantiam mafculum dicinu. Mammofum Thus J. Bod. à Stapel à mafculo diffinguit quod illud oblongis grumis mammarum inftar pendulis compositum sit; hoc parvis rotundis candicantibus aut flavis, interdum singulis, interdum testiculorum inftar gemellis constat: Ali hoc ab illo non differre volunt.

De Arbore Thurifera nihil certi traditur. Theophrastus Arborem non magnam esse tradit, quinque sere cubitis attolli; ramosam esse, folia habere Pyro similia, corticem lavem ut Laurus. quinque rere cubtis attolli, ramotam ette, roua nabere ryro inmia, corticem azvem ut Laura. Alli tamen (inquit) fimilem Lentico effe aiunt, & enidem fructus fibrutulo folio. Ali & cortice & folio etiam Lauri. Diodorus Siculus Acacia Ægyptiacæ formam Arbori thuriferæ attribut, Salicis folia, Lentifici autem folia Myrrhæ arbori, in quo Dioforidi & Theophraflo plane contrariatur; quomodo hæc concilianda non video, nifi fit quædam transpositio. Garcias quoque Thuris arborem humilem effe & folia habere Lentifico fimilia teribit.

At Thevetus Arborem Thuriferam Pinus refiniferas referre tradit : verum iconi quam proponit cum Pinis nulla est fimilitudo; quamvis se fingat adstace arbori, aut ei adstantem pingat De vera ergo forma hujus arboris etiamnum incerti manemus, quod neque Veterum quisquam, neque Recentiorum in vastas illas Arabiæ solitudines penetravit quæ Thus dant, ut Casp Hosmanni verba ufurpem.

Oportet tamen ut Regio thurifera satis latè pateat, & arboribus etiam abundet, cum thus tam

De loco Thuris natali magna lis est: nonnulli Arabiam solam Thus gignere scribunt, nec tamen eam omnem, sed Sabzam dictam, Solis est Thurea virga Sabzis, Virg. Juba, autore Plinio, negat in insulis nasci præter Arabiam ullis. Thus quoque præter Arabiam nullis gigni Theophrastus & Plinius tradunt. Dixere tamen postea, quod ex relatu acceperant, id etiam nasci in quibusdam insulis. Thevetus etiam multas insulas & regiones hujus seraces esse scribit præter Arabiam, & quibusdam in locis tam vulgarem esse quàm Aurantiæ Malum: Thus tamen quod ex Arabia defertur ut olim ità & nunc omnium præstantissimum haberi.

Dioscorides præter Arabicum Thus inveniri & Indicum scribit. At Garcias per universam Indiam Thus non nasci certiffimum esse ait, cùm quicquid Thuris ibi consumatur ex Arabia deferatur: & miratur à quo Dioscorides id acceperit. Potuit fortè à colore nigro quoddam Thuris genus In-*Comment.in dicum appellari, quemadmodum Myrobalani nigræ Indæ denominantur. At * Bodæus à Stapel Theophy. bifl. Indium Graecos vocaffe air hoc genus, non quòd in terra ipfa India continente nasceretur, sed in lib. 9. 6.4 infulis Arabiæ adjacentibus, qua tum temporis erant sub Indorum potestate, qua deinde ab Arabibus. forte sunt recuperata, & hodie sub corum sunt principatu. Duplicem Thuris quotannis messem esse tradit Plinius & confirmat Thevetus. Meti semel anno solebat, minore occasione vendendi; jam quastus alteram vindemiam affert; prior atque naturalis vindemia canis circa ortum flagrantissimo æstu, incitustium vinatemum useris, prior avone musuum vinatemus cano etico vinam jugramijum espi, init-dentibus qui maxime vidatur elfe pregnans, temilijimis[que tendi cortex. Autumno legitur m africo partu. Secunda vindemia est vere, ad eam hyeme corticibus inciss, Plin. Quod arlate colligitur candicans, purum, nitidum, pellucidum est (inquit Thevetus) alterum quod vere rubescens, pon-

dere, pretto, bonitate, viribus fuperiore longe inferius.

Quod ad vires attinet, Thus calfacit, ficcat & fubaftringit. Ufus præcip, intrinfecus eft ad varios capitis & pectoris affectus, ut & cal advi uterfue profluvia, ad tuffim (deglutitur vespen frustatim) yomitum, languinis excreationem, diarrhœan, dylenteriam mitigandam. Avicenna depravatis lenders in the calculation of the calculatio fibus & abolitæ memoriæ Thus opem præstare tradit. Dioscorides Thus in secunda valetudine haustum infaniam facere, & largiùs cum vino sumptum interficere ait. Nos ergo (inquit J.B.)

consulimus, ut nulli affectui interno præscribatur, nec etiam in suffumigiis, si vera scripsit Dioscorides de eius natura. Sunt nobis alia tutiora medicamenta pro roboranda memoria, & adversus alios pra-

Extrinsecus inservit suffitibus pro capite roborando, catarrhos discutit, cava ulcera carne replet & ad cicarricem perducit: cruenta vulnera, cephalica imprimis glutinat, permones (cum fuillo adipe aut anserino) sanat; ulcera cacoethea tum sedis, tum reliquarum partium demulcet (tritum cum lacte linimentum:) oculorum rubedini ac lippitudini medetur (scil. aq. Rosarum multiplici in extinctione Thuris imprægnata, lactíque muliebri poltmodum commixta pro collyrio liquido:) verru-cas incipientes & impetigines abigit (cum pice & aceto impolitum) Emplastris, unguentis, Balsamis ad vulnera & ulcera mundanda & carne replenda utiliter admilcetur. Præcip a usús est in Cranii fracturis.

Olibanum cum albumine ovi tritum & temporibus applicatum hemicrania & cephalalgia

Ad aurium dolores, [aures ulcerosas Matth.] cum vino dulci [& calido] infunditur.

Cortex thuris vim habet eandem quam thus, efficacior tamen est & magis aftringir. Quare potus magis commodat sanguinem spuentibus, & sluidis affectionibus appositus. Hodie in usu non
est, nec scio an olim importaneur per se, sed duntaxat qui una cum Thure ab arbore deradebatur, eíque adhærebat.

Alia res eft cortex thuris nonnullis dictus, vel Thymiama, vel Thus Judæorum quòd Judæi in suffumigiis frequenter utantur, est corticosum quid ex India allatum. Manna Thuris dicta eandem etiam vim habet quam Thus ipfum; nec enim aliud est quam micæ Thuris concussu elifæ, ut Pli-

Fuligo etiam Thuris olim in usu fuit ad mitigandas oculorum inflammationes, sistendas fluxiones, repurganda ulcera & cava implenda compescendáque carcinomata; verum nunc dierum non amplius in usu est. Modum autem faciendi fuliginem vide apud J. B. tom. 1. part, 2. pag. 206.

Caterum Thuris usus antiquissimus & longè celeberrimus erat in sacris; thure enim sacrificabant olim, eoque in templis ad fuffitus utebantur. Nec rarior ejus usus est nunc dierum in templis Christianorum ad suffumigia. Ejussem (inquit Amatus) etiam usus est in lustrandis mortuorum cadaveribus. Et mirum dictu ut hic mos per omnes atates, inter omnes ferè gentes & religiones

Thuris limpidi folium Lob.

Nobis cum Parkinsono nihil aliud esse videtur quam Limonio congeneris planta Clusio dicta folium. An J. Bauhino eo nomine descriptum diversum sit inquirendum.

Thus, vel Tus ut in antiquis codd. absque aspiratione legitur à tundendo dici scripsit Sosipater, ut

Thus, ver It us it in antiquis coad. abique alpiratione egitur a tunicancia citi cripin Sonipater, it Tus dicatur quafi tufum, nempe à globis tufis, five tuntis. Aliis placet thus dici quafi διδε ἀπό κα Solew; quod Voffio magis placet: nam Soles Græcis idem ac Soledana fuffitus, five ut Recentiores loquintur incentum. Quemadimodum Soles unde Soles idem interdum ac Soledana fuffice, Voff.
Alβanos fraccis quidem dictum volunt à juvene Alfyrio ejus nominis in hunc fruticem converso, quem Deos studiolissime colentem invidi occiderunt. Hinc Dis Thure gratius inhia alserunt. Alii

malunt à monte Libano : Sed in eo, Thuris arborem reperiri Veterum nemo prodidit. Verifimilior illorum opinio, qui à xico stillo nomen accepisse scribunt. Officinæ Olibanum vocant à Græca voce ΛίδανΦ, Λίδανος arbor λιδάνωτΦ lachryma. Euripidi vice versa Λιδάνωθος arbor, λίδανΦ lachryma ut Recentiorum nonnulli observarunt.

2. De Myrrha.

Myrrha Græcis Σμόρνα & Μύρρα. At Μύρρα pro Σμόρνα Æolicum est, à quibus Latini mutuati funt. Myrrhæ nomen (ut Poetæ fabulantur) accepit à Myrrha Cinaræ regis Cypriorum filia, quæ nefando patris amore capta, cum aliquot noctes auxilio nutricis cum illo concubuiffet, tandem illato lumine agnita, cùm illam pater occidere veller, noctis beneficio elapfa in Arabiam confugit, ubi in arborem sui nominis est conversa. Vide fab. Ovid. Metamorph. 10. Verius Etymon est à west unguentum. De Myrrha arbore nihil certi traditur, nec à Vetenbus neque à Recentioribus. Theo-phraftus Myrrham quam Thuriferam arborem & minorem & humiliorem esse dicit, fruticosiorémq. caudice duro contortoque juxta terram, craffiorémque surâ hominis; folium habere Thuris, aculeatum tamen & non læve ut illius. Dioscorides Myrrhæ arborem fimilem Spinæ Ægyptiacæ esse dicit. At Diodorus Thuriferam arborem Spinæ Ægyptiacæ fimilem facit; Myrrham autem Lentisco cui Dioscorides Thuris arborem comparat. Quod de Bellonio 2 Obs. 8. recensent quidam (inquit * Casp. Hofman.) quod viderit Ramæ in Palæstina inane est. Hariolatur tantum (ut Scali-* De Mediger loquitur) ex vicinia cum Acacia Ægyptiaca, cui comparari audiverat à Diofooride l. 1. c. 78. cam officin. Interim non contemno spinosam arborem Pena Adv. f. 428. quod & Acacia spinas habeat in l. 2. c. 154: trunco, licet alio modo. At Theveti arborem, quam Hist. Lugdun. etiam dat, rideo.

Myrrham sic describit J. Bauhinus. Gleba Myrrha alia pugillares serè, alia Ayellana magni-

tudine & minores, colore fulvo, ruffo, aut ferrugineo, aliæ pellucidæ, aliæ minus, subinde etiam un-guibus eximiis albis præditæ: sapore amaro, subacri: odore nares ferit acriter, ubi adoletur, nam flammam concipit. Dentibus attritæ friabiliores apparent quam quod pro Bdellio exhibent, nec aquæ immersæ dissolvuntur ut gummi, sed diutiùs in ea relictæ limi instar dissuunt & slavescunt. Digitis etiam faciliùs confringuntur terunturque. Quibus notis (inquit) facile diftingues ab admixto adulterato gummi, & supposititiis glebis.

Myrrham Officinarum legitimam non esse suspicatur Fuchsus, quòd notæ Myrrhæ apud Dioscoridem illi non conveniant. Quin ipsi Bdellii indicia magis respondere videntur. Concludit autem siquidem Myrrha sit eam esse speciem que Caucalis & Ergasine Dioscoridi cognomi-

De Anomalis & minus cognitis, Coc. Lib. XXXII.

Braffavolus aliíque Myrrham Officinarum pro Bdellio habuerunt. Et revera tanta intercedit inter Bdellium & Myrrham fimilitudo, ut facile ab incautis & minus expertis unum pro altero accipi possit. Verum Myrrha facile discernitur, quòd impense amara sit, non autem Bdellium, præterea pallidior, pinguior, fragilior, odoris actioris & magis pungentis, minus denique pellucida

Langius & Alii Benzoinum dictum omnes Myrrhæ electæ proprietates habere scribit. At ipsius confessione desideratur amaritudo, quam Dioscorides in Myrrha requirit. Plerique Murrham Officinarum improbant & pro genuina & optimæ notæ Myrrha non habendam flatuunt, sed vel Ergancinarum improbant & progenuna & optime note Myrina non navoranin tatuant, sea vei Erga-finen Diofeoridi dictam vel Indicam à Plinio vocatam. Verum J. Bauhinus, Parkinfonus alique in fimplicibus medicamentis examinandis versati Veram Myrrham ad nos adferri statuunt, quamvis fapius adulteratam cum Gummi, & argumentis in contrarium allatis relpondent.

Nota optima Myrrha Galeno sunt, quod sie mundissima & tactu quidem aspera, & arida & fragilis & levis, & globulis puillis, extrinfecus uno colore, intrinfecus deinde fubruffa & veluu venulas gins α tevis, α giodins pannis, extinuecas uno colore, mannecus dende mortuna α vendu ventulas habens albicantes, odore fuavi, gultu amara & excalfaciens. Adde ex Diofcor. quòd fit recens σεύσφα[@. Hac dubio procul (inquit Cafp. Hofm.) illa eft quam vocat λιπαζού & λιπαζοπίστω ο ο Omnibus autem præfertur quæ à loco unde convehitur Troglodytica appellatur, colore pallescens copiofum Stacten.

neu nuovincus, ipienciens ac mortua. Pro fecunda nota, ut fit friabilia pelucia Calp. Hofman, ponit i pelucia non friabilis, cujus ratio-nes apud ipfum vides nobis non fatisfaciunt. Nam eadem nota habetur apud Plinium, qui Diofcoridi vel coavus erat, vel antiquior, & apud Galenum. Aliarum notarum explicationes vide apud

De Myrrhæ generibus non attinet dicere, cum nihil certi fit, & omnia mercatorum fraudibus constent, uti nec de Myrrhæ adulteriis. At verò inquiret fortaffe Lector quid sit Opocalpasum seu Opocarpafum, à quo maxime cavendum juber Galenus nè Myrrhæ admixtum fit. Opocarpafum ex fententia Calp. Hofm. est Myrrha Indica Plinii, quæ ibidem quadam é spina colligiur; fiquidem hac Plinius fallacissime adulterari Myrrham scribit. Galenus autem Opocarpasium mentiri poste optimam Myrrham ait: at quei possite este major fallacia. Mera hæc est conjectura, nec nostro judicio valde probabilis, cui tamen refutanda: immorari opera: pretium esse non ducimus. Opocarpafus certe luccus erat venenatus, soporem & strangulationem praccipitem inducens. Et Galenus in ætatis suæ decursu se multos vidisse resert mori, quòd Myrrham cui Opocarpasum admistum este nesciebant sumpsissent. Cujusnam autem plantæ arborisne an herbæ succus ester Opocarpasum dictum nemo Veterum nos docet, nec recentiorum quisquam novit. Adjuvantur autem qui hunc hauserunt epotæ Cicutæ remediis.

Stacte in genere nihil aliud effe videtur quam Myrrha liquida, Duplex autem ejus colligendi modus apud Veteres occurrit. I. Sponte ex arbore non vulnerata exsudat. Sudan (inquit * Plinius) arbores Myrrhæ sponte prinsquam incidantur Statten dictam, cui nulla præsertur. 2. Exprimitur ex Myrrhæ cum modica aqua contusa, ut docet Dioscorides. Hoc modo Cordus ex electa Myrrhæ se Stacten expressisse afferit; qua vix aliqua reperiatur qua diutius & latius oleat, odore aromatum modo jucundo. Et Valerandus Dourez è Myrrha trita & calefacta eo modo quem præscribit Diofcor. Stacten przeparabat : quam fane fatis jucundi odoris & amaram experiebatur. J. B. Hoc mo-

do & Oleum Liquidambar è Refina ejusdem nominis exprimitur.

Stacten Arabes Styracem vel Storacem liquidam appellarunt, quos secutæ Officinæ & medicorum vulgus. At verò quicquid fit de Arabum Storace liquida, Officinis ità dictam Stacten non esse

oftendit Cordus.

Myrrhæ Dioscorides has vires attribuit, Vim habet calefaciendi, soporem inducendi: [non in omnibus (inquit Casp. Hofman.) sed in capitibus, aut frigidis natură aut alioqui pituità occupatis, in quibus aromata id faciunt. At Cordus Stacten propter gravitatem aliquam fenforis irrepentem facile fomnum conciliare feribit] glutinandi, ficcandi, adfringendi [Alii Myrrham aftringere negant, cum menses & partus celeriter ejiciat Mollit etiam uterum conclusium & aperit. Ducit item menses & fœtus celeriter cum Ablinthio, aut Lupinorum cremore, aut Ruta succo apposita. Myrrha etiam nunc dierum à multis commendatur in partu difficili, [quòd menses interdum fistat id fit ficcando & ferum absumendo] Sumitur etiam pro catapotio magnitudine Fabæ ad tuffim veterem, & orthopnœam, & laterum ac thoracis dolorem alvíque folutionem & dysenterias [hoc efficit non adstrictoria vi, quâ caret, sed quatenus siccat & digerit humores acres & rodentes. Casp. Hofm.] Solvit quoque rigores ante accessionem cum Pipere & aqua magnitudine Fabr pota. Arteria etiam asperitatem & vocis raucedinem corrigit, Lingua supposta, & succo inde deglutto. Ne-cat & lumbricos amarore nimirum, & ad oris graveolentiam manducatur. Ad alarum dolores illinitur cum alumine liquido. Si verò cum vino & oleo colluatur gingivas & dentes corroborat: inspersa quoque vulnera in capite glutinat. Et contusas aures & denudata ossa cum Cochlez carne imposita sanat. Et pure fluentes inflammatásque aures cum Papaveris succo, Castoreo ac Glaucio illita. Ad varos autem cum Caffia & melle illinitur, & imperigines deterit cum aceto. Defluos item capillos cum Ladano & vino Myrteo oleo illita corroborat. Mitigat quoque duturnas deftillationes naribus cum penna illitis. Replet ulcera in oculis, ac ea quæ pupillis tenebras offundunt,

ex appendites determ.

Exficcatoria & absterforia vi pleraque hec præstat. Unde & olim insignis ejas usus erat in confervandis cadaveribus. Ast inquit J. Bauhinus, Myrrha non ex omni parte beata est. Scimus enim cum Galeno Myrrhæ odorem plurimis etiam fanis dolorem capitis inducere. Et Galenus, citante Casp. Hofman. 5. Simpl. 19. Myrrham habet inter ea quæ ob copiam humiditatis, si largus sumantur, quosdam dementant, quibuldam etiam mortem inferunt.

Recentiores nonnulli Myrrham hydropicis conducere scribunt. Matthiolus cum Agrimonia po-

Schroderus

Schroderus extrinsecus prodesse ait in igne sacro, gangræna, tumoribus, vulneribus inveteratis ac recentibus, pracipuè capitis, unde in Emplastris stricticis, ut vocant, usus ejus creberrimus esse

Myrrha Bœotica Dioscor, quam dicit Arboris cujusdam in Bœotia nascentis radicem esse, & calefaciendi, emolliendi vim habere, utiliter etiam in suffitus admisseri, hodie prorsus incognita est. Ægyptii hodie tempore Pestis Myrrham masticare dicuntur.

2. Sagapenum omnium Autorum,

Serapinum Offic. à Sagapeno corruptum est. Sacopenium Plinius à Sagapeno aperte distinguie 1.20. c. 18.

Est autem Sagapenum Dioscoridi succus herbæ ferulaceæ in Media nascentis. Schroderus lachremam seu gummi arboris cujusdam ferulaceæ esse scribit ejusdem nominis ex qua sauciata educitur. Galenus stirpem ipsam Sagapenum primariò vocari ait, succum abusive, cum rectius Sagapeni suc-

Quemadmodum autem olim incognita erat planta qua succum hunc dabat, ita & hodie quoque

Cafp. Hofman.

Sagapenum ita describit J. B. Guttis constat magnis velut Thuris mammosi aut masculi (interdum in glebas magnas coactum) Opopanacis modo rufescentibus, intus corneo quodam colore praduin in gleus magina coactuir. Opporations mous intercentius, since contro quotam conce pra-ditis, fits dente vel etiam digito lentefeentius, albefeentius(que, mordaci acríq, fapore, odore virolo, candela: admotis flammam concipientibus. Affula: rarius in malla inventa; fubftantia fungosa, alba, foris purpurafeente, rarius adhuc caulis, ipfius portiones justae, digitalis craffitudinis, firjatae, fibris longis contexte, quarum fpatia opplet fungola laxáque fubfrantia: femen quoque gemellum, Ferulaceo par, femuncia longius, femunciam ferè latum, impuriores funt gleba quarum vix grumos internofeas, ita omnes funt concreta veluti fufa, colore fordido, fapore & odore fimili.

Mote bontatis Diofcordir funt pelludium effe, extrinfectis fullyum effe, intus album, odorem inter Silphii fuccum & Galbanum medium habere, acrem faporem. Mefue colore medium effe inter subrubrum & subalbum, odore Porri in aqua facilè resolvi (quod nec Asta, nec Galbano

Contigit.)
Sed quo sensu (inquit Casp. Hosmannus) accipere oportet illa in Galbano, son deposte se sensus. non esse amplius Galbanum, sed transire in Sagapenum modo in aqua dissolvi? Hoc, notam illam facilè in aqua diffolvi non effe propriam Sagapenni fiodo in aqua diniovi? Froc, notami Illam facilè in aqua diffolvi non effe propriam Sagapeno; fed convenire etiam deteriori Galbano. Unde & ab odoris convenientia valdè adjuvatur fententia Lob. & Penæ Adv. p. 249. Tria bee gummata Sagapenum, Affam, Galbanum esse cognatarum plantarum ferulacearum natalibus disservium

Sagapenum potentissime aperit, discutit & attenuat, non leviter etiam abstergit. Facit (an tiret. tore Dioscoride quocum & Plinius consentit) ad thoracis & laterum dolorem, rupta, convulsa, & tusses veteres. Crassa in pulmone harentia repurgat. Datur & comitialibus, opisthotonicis, folenicis, paralyticis perfrigeratis, in febribus per circuitum repentibus in potu. Sed & in unquenris commodè adhibetur. Ducit & menses & fœtus corrumpit cum aqua mulsa potum. Auxiliatur Commorfis à bestiis venenatis cum vino sumptum. Excitat eas que ab utero strangulantur si cum aceto ipsum olfaciant. Deterit cicatrices oculorum, & quæ pupillis tenebras offundunt, & suffufiones.

Inter purgantia validiora habetur. Mesue ait nocere ventriculo & hepati. Corrigit astringenti-

bus & tonum conservantibus, ut Spica, mastice, &c.

Vires summatim recenset Schroderus. Tanta extrahendi vi pollere dicitur, ut quoque spicula è carne eliciat. Purgat lentos & crassos, imò & serosos humores ex ventriculo, intestinis, utero, renibus, cerebro, nervis, juncturis, pectore. Hinc prodest in hydrope, tusti inveterata, asthmate, cephalalgia, spasmo, epilepsia, paralysi, tremore artuum, in obstructione & tumore splenis, febribus intermittentibus, dolore colico, menses ciet (sed fœtum enecat) urinam movet. Convenit extrinsecus in Pleurifi aliisque tumoribus ac doloribus mitigatione & resolutione opus habentibus. Fumus excitat epilepticos, hordeola ciliorum sanat. Doss à 3 s. ad 3 j.

4. Asa fætida C. B. Park, nostras Officinarum I. B.

Alam vocem ex Lasere corruptam esse plerique putant. Est autem Ala (describente J. Bauhino) lenta & sequax, compacte substantia, colore rusto, glebis satis magnis coacta; odorem nobis virosum, Allis ferè, vehementiorem magssique abominandum late spirans, & nares acriter feriens; sapore primum amaro, postmodum mordaci, in Officinis sape impura, atimota igni slavescens.

In Officinis sape duplex habetur; una pura & translucens: altera impura & turbida, cui Saga-penum (quo adulterari Dioscorides scribit) cujus odorem refert, permiscetur, unde Germani Dia-la segue de segue de la constanta boli fiercus, [ecíque fecuti noftrates Devilis biting] nominant. Utraque tamen gravisòdoris est. Cujus si usus esse debeat ad medicamenta liquida, aqua, aut aceto, aut vino injecta super prunas resolvenda, & quod in fundo manet resiciendum; vel per colum, cui adharebit, transmittendum.

Plerique Botanici Alam foetidam Laseris seu Laserpitii planta ferulacea qua Zingior Dioscoridi lib. 3, cap. 9.4 dicitur, gummi effe volunt, è caule aur radicibus incifis effluens. I ne fententiam ità probat Garcias, Alcilic Arabum effe Laferpitum Diofooridis & Plinii fatis oftenditi Serapio lib. fimpl. cap. 2/f. qui de Alcilic agena di verbume ar referr que Galenus & Diofoorides de Laferpitio feripfere. Certum autem est Alam fœstdam Arabibus altibu dici: nam cuicunque Arabi gummi Imgu aut Imgara ab Indis vocatum, h. e. Asam sociidam osterideris, statim id Alisht sive Antit esse pronunciabit. At verò quamvis fortasse Arabes in ea opinione fuere, non indè sequitur Asam fortidam Antiquorum Lafer effe. De Cyrenaico id concedi non potest, quoniam nota ejus Alæ fort-Rfrerer 2

do nullo modo conveniunt; an Medicum & Syriacum doctiores dubitant. Jo. Bodaus expresse negat, quem adi. Not. in Theophr. hift. p. 594. Verum non opus est argumentis ultro citróque allacis depugnare: cum Jacobus Bontius jamdudum rem definivit, & controversam diremit. Hist. nat. &

medic. Indiae Orient, lib. 4. qui continet Animadversiones in Garciam.

Planta (inquit) è cujus radice Affa exprimitur magna quantitate crescit in Imperio Persico, inter Planta (inquit) e cujus radice Alia exprimitur magna quantitate creict in Imperio Pertico, inter Laram & Gamaron civitates, quarum prima non longe diftar à mari, & nofiris mercatoribus, & Anglis etiam, frequentatur. Elique hec planta duorum gunerum. Prima farmentofa fere ut Sahay aquatica. Ex ejus foliis & flolinibus incifis. Afa fœtida per torcular exprimitur, quæ ut reliqui fucci, fole indurata in confiftentiam evadit, qualis eft Aloes. Secunda porro Affæ fpecies longe foecundior extifit, élique fuccus exprefitis & radicibus hujus plantæ, quæ craftificimos Rhaphanos, folia formatical de aliment radices domi belantífe que que conservador de aliment radices domi belantífe que conservador de aliment radices domi belantífe que conservador de aliment radices domi belantífe ai que conservador de aliment radices domi belantífe ai conservador de alimente radices domi belantífe ai conservador de alimente radices domi belantífe ai conservador de alimente de al autem Tithymali folia referunt. Hujus generis se aliquot radices domi habuisse ait, qua quamvis jam autem 1 muyman iona foretun. Tripis gonorio anquest vix tolerandus effet. Quod Javani se effent exfuces, tamen totas ædes fætore replerent, qui infuetis vix tolerandus effet. Quod Javani se Malaii & ceteri Indiarum incolæ negabunt, se quicquam odoratius nunquam naribus percepisse assir mantes. D. Mandelllo, qui in Perfia peregrinatus est, duo etiam Asa feetidæ succo prægnantium plantarum genera agnolcit, verum ea paulò aliter describit, Alterum fruticosum seu farmentosum est. foliisparvis, Oryzæ fimilibus. Alterum Rapi folio, colore viridi folia Ficûs referente. Locis ficcis & lapidolis melius proficit. Gummi circa finem æftatis manare incipit, Autumno colligitur. Confirmar etiam quæ Garcias & Bontius habent de ejus usu apud Indos in cibis condiendis.

Nullum medicamentum fimplex per totam India majore est in usu quàm Asa sætida, tum in medicamentis, tum in condiendis cibis, ut post Garciam testatur Bontius, ut propter hanc causamuna fit cum Opio ex pracipuis mercibus qua per Indiam distrahuntur. Solent Baneanes & omnes gentiles provincia Cambaia, qui à carnium esu abstinent, Asam jusculis & oleribus suis commiscere, confricato primium ex ea lebete, nec alio condimento utuntur omnibus in cibis. Multa in hanc

rem vide apud Garciam.

Utuntur câ Medicamenti loco ad Appetitum prostratum excitandum, ventriculum roborandum. flatus discutiendos, venerem irritandam. Apud nos in Europa, præcipuus ejus usus est internus in fuffocatione uterina, peripneumonia & vulneribus. Extrinecus in tumido Liene & uteri fuffocatione, paneritio (cum allio ovi alb. fufcepto) Schrod. N. Siquis Epilepfiæ obnoxius fenferit fufficum ex assa fatida & cornu caprino paroxysmo actutum corripitur. Idem.

5. Ammoniacum C. B. & aliorum. Ferulæ lacryma Galeno.

Viret.

Ammoniacum * Plinio ab Hammonis oraculo nomen habet ; juxta quod gignitur arbor quam Metopion vocant: At Diologidi torus cum radice frutex Agalyllis appellatur. Advehitur nunc in magnas glebas coactum, grumis magnis conftans, unguibus lactei candoris nitentibus, autrufis, per fubitantiam coloris obfoleti & fulci permixtis, odore Galbani virofiore, fapore amaricante.

Elige syncerum, minime arenosum, purum, majoribus grumis, foris flavis aut croceis, intus candidioribus, quod claram flammam cum accenditur alit, in manibus cum lentore tractatum mollecit, repentinóque ictu propter denfitatem aridiorem, in plurimas splendidas nitentésque micas distilit.

Attenuat & resolvit, attrahit valide, alvum movet, splenicum est. Usus pracipuus est in doloribus arthritidis, in resolvenda mucilagine viscosa, crassa ac contumaci pulmonum, mesenterii, & hinc in obstructionibus contumacibus Lienis, epatis, uteri, in calculo, extrinsecus in scirrhis, panis tophisque juncturarum, in scrophulis aliisque tumoribus durioribus resolvendis, &c. Schrod.

Succi inspissati Exotici, quorum Historiam tradit Clusius, quem consule. Exotic. Lib. 4. cap. 7, & 8.

Succus splendens Anethi odore C.B.

Succus Aspalatho similis Anethi odore C. B.

Succus colore albo, flavo & rufo mixtis, anethi odore C.B.

Succus cinericius fœniculi odore C, B.

Succus Aspalatho fimilis ater, micis albis aspersis, odorus C. B.

Succus Aspalatho similis inodorus C. B.

Succus atrorubescens inodorus C.B.

Succus flavus albis granis commixtis gravi odore C. B.

Succus visco similis colore vario C. B.

Succus Maftichinæ refinæ non abfimilis C. B.

Succus fuccino non abfimilis C.B.

Succus fanguini Draconis affinis C. B.

Succus Camphoram redolens, ex radice Canella vulnerata Garc. G.B.

Consule Histor. Arboris Cinnamom.

Succus Aloes facie C. B. Musæ foliis involutus Clus.

Vide Cluf. Exot. Hiftor. Lib. 4. cap. 7, & 8.

6. Bdellium omnium Autorum.

Bdellii veri nomine (inquit J. Bauhinus) magnas habeo glebas, Taurino glutini, ut habet Dioscorides, aliquatenus fimiles, colore ex fusco nonnihil ruffescente, concretioneque, quanquam hac molli & tenaci, ad gummi magis accedente: sapore subamaro est, multium tamen à Myrrha relinquitur. Odorem non insuavem spirat slammamque concipit, & quidem pertinacem, licèt cum crepitu. In superficie granula exsudantis gleba: hinc inde apparent. In glebarum medio subinde digitalis crassiante de la concepta d fitudinis bacilli reperiuntur, spinosi. Exterior facies glebarum aliquando Myrrham vulgarem refert, coloris ferruginei, sed non tam intensi amaroris.

De Anomalis & minus cognitis. &c. Alia gleba pro Bdellio adulterino exhibita, nigricantes, micis si scindantur pellucentibus, alioqui

vista aciem nequaquam admittentes, consistentia & suporie gummi, cujus modo tenaciter dentibus

hærent; concipiunt tamen flammam relicto interim crassamento copioso.

merent; contenunt autorn annum forten ment in de manne de position de la faction de la fe multos hujus ligni furculos expifcatos tradunt, folida fubftantia; cortice duro nigricante, folinis multis rigidis & craffiufculis horrentes, quibus multa copia Bdellii erat aggefta, intus forífque valdè

Matthiolus Bdellium, si suo tempore in Italiam importaretur, adeo rarum esse scribit, ut ad ostentationem tantum affervetur vel ad adulterini & reprobati normam. Lob. & Pena quod Bdellium putatur, Myrrhæ speciem esse existimant. C. Bauhinus apud Matthiolum sex Bdellii disferentias habet.

quarum descriptiones ibidem requirendas omitto.

Probatur gultu amarum, translucidum cum frangitur, pingue cum fricatur, odoratum, facile mol lescens, fincerum (Parthicum nominant.) Reprobatur fordidum, nigrum, in offas convolutum, quod Adrobalon nuncupatur.

Sunt qui gum. Anime verum Antiquorum Bdellium esse putant ob multas notas communes. Sant qui gain. Annue vertait randquorian Buenani et petart o manas notaren indice. Unde autem Bdellii tot differentie, Indici, Arabici, Mechii feu Petræi, Judaici, Siculi, Scypthci?
Omne Bdellium eft ex India, fed prout huc vel illuc mari defertur, inde accipit nomen. Casp. Hof-

Bdellium Galeno vim habet emolliendi, & eam quident potentiorem dum recens est: infigniter Vireis etiam discutit, aperit atque absterget, sed alia atque alia atate; si discutere velis media atatis sumendum est; si discutere & abstergere tantum quo vetustius eò melius.

**Usis pracip. intern. in tussi ac pulmonum apoftemate, calculo atterendo, urina cienda, menfibus immodice fluentibus ut & in fluore uterino fitendo, feetu expellendo. Extrinsecus difeutit hernias, mollit durities ac nervorum nodos, adeóque creberrimi usus est in emplastris sticucis. Contusum solvitur astuso vino, aqua calida aut aceto. Schrod.

7. Belzoinum Officinarum C. B. Benzoin Park, Benjoinum cujus arbor folio Citri J. B. Benjamin.

Refina isthac nobilissima magnis constat glebis inæqualibus, puris, nec ulla ferè sorde utplurimum infectis: colore sunt massa aliàs rutilante, aliàs magis ad albedinem vergente, & creberrimis ceu unguibus aut Amygdalarum friatura mista; verum in rutilis illis massis obscurius lucent ungues, in aliis candidi admodum, sed non ità pellucidi: substantia omnibus satis compacta, sed ungues, in anis canutui admoutuin, ica non na pentuciat; ituriantia oninious iaus compacet, ied vel attritu digitorum in pulverem friari potis, nec qua fiub dentibus lentescat, saporis fere expers, verum odor suavisimus, qui accenso vegetior. Eidem interdum adharescens inventure cortex; qui magna fatis arboris suspicionem injicit, foris rugosus, ad cinereum inclinans, substantia compacta, colore intrinsecus russo cen Canella; qui gustanti nihil præter ficcitatem quandam offerre

Arbor Benivifera (inquit Garcias) procera est, vasta, pulchra, magnam spargens umbram ob ramorum frequentiam, quos pulcherrimo ordine digestos & in aerem elatos habet. Ejus folia partim aceto condita, partim adhuc adharentia accepi: Minora funt ea aliquantum Citri five Limonii foliis, non tamen adeò virentia, sed parte adversa candicantia; quæ verò in ipsis majoribus ramis nascuntur ad Salviæ folia magis accedere videntur, latiora tamen sunt, sed minus longa. Vulneran-

tur arbores ut gummi emittant. Benivi plura sunt genera, I. Amygdaloides è præstantissimis, se dictum quòd ungues seu maculas candidas admixtas habeat Amygdalarum inftar, in Sian & ejus contermina Mirtaban proveniens.

2. Nigrus in Jaoa & Sumatra inventum, quod vilioris eft pretii.

2. Nigrum in Sumatra provincia za. Niginis in jaca co contata incentum, quot vinoris e premi vi de Beninas vocant; superiore decuplo charius. Quia candidum est eleganțius, nigrum verò ex novellum odoratius utrumque per-

miscere solent, ut fragrantiæ elegantiam concilient. Benjoinum Veteribus Gracis & Arabibus ignotum fuisse ostendir Garcias. At neque Assam dulcem feu Laser elle, ut multi opinati sunt, cum magnæ arboris gummi fit, non herbæ lachrymæ; ut restantur fragmenta ramulorum ligneorum admista, & Ludovici Romani aliorsimque hi-

ftoriæ.

Benzoinum Myrrham non esse patet quia amaritudinis omnis expers est.

neuzonium Mydinam non vine Paucellius [in eo quod Benivi Ben Judænim vocat] lapfus fuerit Fieri porett, inquit Garcias, ut Ruellius [in eo quod Benivi Ben Judænim vocat] lapfus fuerit nominum affinitate, debuirque potius nuncupare Benjaoy, id eft, filium de Jaos ubi plurimum na scitur. At Garciam lapsum esse ostendit Scaliger quod Ben filium interpretatus sit, cum ea vox Arabibus etiam lachrymam fignificet.

Usus Benzoini internus in medicina rarus aut nullus; Schroderus tamen in affectibus pulmonum Vires & catarrhofis, tuffi, afthmate intrinsecus sumptum præcipue utilem esse scribit. Extrinsecus in cerebro Viu. per flermutationem expurgando, in odontalgia mafticando, in tuberculis ac rubore faciei extergen-do, in emplaffris, ícuits, cucuphis, 8cc. Ob fuavem halitum fæpiffime fuffumigiis admifcetur. No-tat tamen Schroderus, fi fuffitus ex folo Benzoino paretur tuffim excitari.

Pracipuus ejus ulus eft ad odoramenta & suffumigia: Solvitur in oleis & spiritu vini rectificatiffi-

no, ut & in aere humido ad lique(cendum expofitum.

Habetur ejus oleum duplex, 1. Ex recenti in India exprefium quod præftantius: 2. Deftillatum; multo ignavius. Chymicas multas præparationes Benzoini vide apud Schroderium in Pharmacop.
Ad nos feripfit D. Tannedin Robinson Arborem refiniferam odoratam folis citrinis prædicæ haud

absimilem transmissam fuisse è Virginia à D. Banister, ad illustrissimum Prassulem D. Henr. Compton, in cujus instructissimo horto culta est à D. Georgio London, viro admodum honesto, & in re Hortensi peritiffimo. Arbor ista Virginiana Citrii vel Limonii foliis Benzoinum fundens, in Horto Reve-Referer 2

aversi parte candicantia, & per margines æqualia.

Plantarum. rendiffimi Episcopi culta habet folia Citri minora aliquantulum, non tamen adeò virentia: sed

8. Cancamum I. B. C. B.

Cancamum Dioscoridi est lacryma Arabicæ arboris (folia Myrti habentis Amato) Myrrham quadantenus referens, virofi gustus, qua tanquam thymiamate i. e. suffimento utuntur: Vestes eo addiris dantenus reterens, viroli guitus, qua tanquam tnymiamate A. iummento utuntur: Vettes eo additis Myrrha & Styrace fufficiuntur: datur lienofis, comitailibus & fufpiriofis: menfes cum aqua mulfa pellit; oculorum cicatrices confessim emendat, ac vino madefactum eorum medetur hebetadinibus, adversis gingivas humore prægnantes non aliud, ut & ad dolores dentium, ac per plusculos dies termim obolorum pondere at aqua aut aceto mulfo bibitum obefos extenuat.

Quid sit hodie ignoratur. Alii Laccan esse volunta, sed perperam, cùm vires non conveniant: alii

Benjoinum, nonnulli gummi Anime, ut Amatus & Garcias.

9. De Gummi Anime.

Anime duplex eft, Occidentalis & Orientalis.

Occidentalis arboris in Hispania nova crescentis lachryma est seu resina alba, ad Thuris colorem Occidentals another in Impania nova concessor with Copali magis oleaginola. Defertur granis Thuris, fed craffioribus, que confraçta luteum colorem oftendunt inftar refine: gratifiimi & luaviffimi odoriselt, & prunis impositum facile consumitur. Differt ab Orientali quod nectam candi-

mind odorsers, ex prime important teste communication. Direct as Grientan quot nec tan candidum, neque tam lucidum fit. Orientale item magnis fragmentis adfertur transparentibus.

Orientale triplex est. 1. Album. 2. Subnigrum, quod Myrrhæ quodammodo fimile, odoratum, quod Dioscorides inter Myrrhæ species tanquam improbam commemorat, & Minæam à terra ubi pracipue national and poellar: Serapio Aminaram, quam vocem Luftani in Anime corruperunt.

Amat. 2. Quod Clufius addit pallidum & refinaceum retorridumque. Anima omnia genera jucundum in fuffumigiis spirant odorem. In medicina usus pracipuus externus in capitis & nervorum affectibus frigidis, dolorificis, catarrhofis, flatulentis; in affectibus articulorum, paralyfi, contractura. laxationibus, contufionibus, &c. Miscetur emplastris & cerotis, ad usus prædictos.

Gummi Anime quinque species describit J. Bauhinus, quæ
1. Animes species ad succinum luteum accedens.

2. Anime fimilis refina ex albo flavescens.

2. Anime alba perlucida, sapore Vernicis, odore Mastiches.

Anime colore Colophonia.

5. Anime species alba, Copal Indis.

10. Refina Copal, Schrod. Copal J.B. C. B. Gummi Copal Park.

Monard.

Refina est admodum candida & lucida & transparens, magnis fragmentis Diacitro valde transparenti haud diffimilibus, fais odorans, fed non perinde ac Anime. Eå Indi in fuis facrificiis fuffumigii loco urebantur, hancque ob caufam Sacerdotibus fuis in templis frequenti, in ufu erat, adeò ut cum Hifpani primum illuc appellerent, hujufmodi fufficibus naribus eorum admotis exciperentur.

Utilis est ad frigidos capitis morbos, & Thuris aut Anima vicem expleta.

Cœpit ab annis aliquot (inquit Clufius) ex India Occidentali liquor quidam inferri Olei de Copalyva appellatione, quod an ex Resina jam dicta eductum sit me latet; valde tamen commendari &

perutile elle intelligo ad vulnera recentia curanda.

Copalliferarum arborum octo species enumerat & describit Franc, Hernandes.

Caterum Copal vox, monente Gul. Pilone, Indis refinas omnes arborum odoratas & gummi

11. Tacamahaca C.B. Park. Tecomahaca Hernand. Tacamahaca Populo similis fructu colore Paonia J. B. Arb. Populo similis resinosa altera C. B.

Colligitur vulnerata arbore magna ut Populus, admodum odorata, cujus fructus ruber est Paonia feminis modo. Monard. Fr. Hernandez folia obrotunda, mediocria & ferrata arbori attribuit. fructum parvum obrotundum, fulvum refertum semine nucleo Perfici haud absimili in summis amorum flagellis. Color est Galbani (nec desunt qui idem esse putent) unguibus albis uti Ammoniacum, odore gravi atque etiam sapore Monard. J.Bauhinus plenius describit; Coloris est rutili partim, partim flavi pallidioris, veluti ex unguibus diversis compacta, refinæ strobilinæ concretione, bullatis tamentuberculis alicubi cava, sub dente in pulverem dissilit primum, mox rursum recolligitur, lentelcéníque pro arbitrio ducitur, sapore amaricante, haud ingrato & aromatico. Suffita jucundum spirat odorem, Mastiches serè æmulum, minus vehementem & suaviorem, nullóque relicto crassia-

Magni est apud Indos usus in quocunque affectu, præsertim in omnis generis tumoribus in qua-cunque corposis parte, siquidem mirificè resolvit, maturat & dissipat: tollit etiam omnes dolores ab humoribus frigidis & flatulentis provenientes. Prunis injecta naribusque admota mulieres uteri suffocatione laborantes illico liberat: Umbilico emplastri modo imposita uterum suo loco retinet, usu familiarissimo. Delicatiores Ambram & Moschum addunt. Defluxiones quascunque à capite repri-mit (linteo excepta & post aurem alteram vel utramque applicata suffituve attracta) Temporibus adhibita cerati modo defluxiones in oculos aut alias faciei partes revellit: Dolores dentium fedat dentibus corruptis indita/

De Anomalis & minus cognitis, &c.

1847

Ex ea, Styracis tertia parte & Ambræ momento fit emplaftrum ftomacho longe utiliffimum, fiquidem illum roborat, appetitum ciet, concoctionem juvat & flatus discutit, codem modo cerebro impofita. Magnæ est efficaciæ in doloribus coxendicis, & omni articulorum morbo præsertim si ab interiorismi doloribus coxendicis, accompanye de la companye de moribus frigidis vel mixtis proveniant. Sola juncturarum aut nervorum vulneribus impolita, ea curat; nam flatim fuppurat & spasmum prohibet. Ego (inquit Monardes) tertiam partem cera adjicio, ut facilius inducatur. Hæc omnia Monard. Emplastrum de Tacamahaca ventri applicatum cephalalgiam lenire dicitur; efficax etiam est ad tumores lienis, & durities discutiendas.

12. Caranna C. B. Park. & aliorum. Tlabueliloca Quabuitl. i.e. Arbor infanice Fr. Hernand.

Ex continentis parte interiore per Carthaginem & Nomen Dei defertur refina colore Tacamahacæ, sed splendidior, liquidior & densior, [foliis involvi solita, nè frusta sibi mutuo adhærescerent, est enim valde glutinosa] lingua Indica Caranna dicta, quod nomen etiam apud Hispanos retinuit, odore Tacamahacæ, fed graviore. Pinguis est & oleaginosa, ideóque tenax sine multa adglutinatione &

Ea utuntur Indi in tumoribus & omnis generis doloribus. Ad eosdem morbos laudatur quos Tacamahaca curare folet, & minore temporis spatio vires suas exerit; sic ut quos Tacamahaca non

curarit Caranna fanet.

Lib. XXXII.

Sed ex eadem Carthagine allata ad nos est Caranna quadam purior, & Crystalli modo limpida. superiore multò præstantior, utilior & odoratior.

Praparatur inde Emplaftrum antipodagricum infigne. Fr. Hernandez fic arborem defcribit, Arbor eft magna, fulvos ftipites fundens, laves, nitidos & odoros: Folia oleaginea, in crucis formam composita, orbicularia. Odora arbor est, gustus acris & nonnihil aftringens.

12. Sarcocolla C.B. Park. Officinarum J.B.

Nominis ratio obvia est: ita enim dicta est quòd carnes agglutinet: vim, inquit Dioscorides habet glutinandi vulnera. Lacryma eft arboris in Perfide nalcentis, thuri renui fimilis Diofe, Galen. Sarcocollæ (inquit J. Bauhinus) grumi albicantes funt, aut ex albo fubruffi, spongiosi, micis lucentibus subinde mistis; globosarum lachrymarum fragmina. Pisi aut parvæ Avellanæ magnitudi-

ne; tanta est enim fragilitasut in pulverem craffiusculum vel concussu levi frietur, saporis amari cum quadam dulcedine oblicura", ingrata. Sub dente lentescit, & candelæ admota primum bullit, postprovocante modum in claram flammam exarder: Admifta reperiuntur aliquando folia ex candido flavelcentia, Tithymali myrfinitis folia ficca egregiè referentia. [Granula Papaverinis feminibus non multo majora effe Parkinfonus ait.]

Eligenda recens, colore ad pallorem vergens (vetusta enim rubescit) saporis amari, substantize porosa & quasi spumosa, facileque in aqua solubilis. Schrod.

In Sarcocollæ notis non conveniunt Plinius & Dioscorides: hic enim subflavum seu flavescentem dicit: ille eo meliorem quo candidiorem. Dioscorides laudat gustu amarissimam, Plinius cum a-

crimonia dulcem, in quo ab omnibus deferitur.

Schrod. Calf. & fice adfringit, confolidat, glutinat, coquit, maturat. Usus przeipui in vulneri-Virez. bus consolidandis, cicatrice obducendis, unde & nomen adepta est. Mirifice præstat & in oculorum fluxionibus, albugine, nubeculis (maceratur in lacte Afinino vel humano, 5v, postea cum aqua rosarum mixta ciliis imponitur addito si libet tantillo Sacchari. In hæmorrhagiis narium anacolle-

Serapio multum perforativam effe feribit, comedere carnes ulcerum, exulcerare inteftina, inducere calvitiem & alia. At quomodo quod causticum est glutinabit vulnera? Scribunt purgare pituitam craffam à remotis partibus veluti oculis, cum quibus tantam habet affinitatem, ur purgandi gratia in illis data exulceret. Mifera affinitas? quamhoftibus optem. Mefue dat in fubftantia à 5 j ad ij, quod ego nè in pilulis quidem audeam, quantumvis bene correctae videantur. Costaus suo more multa excusat: Ego dico, Abeat Sarcocolla cum pil. suis in maximam malam rem. Casp. Hofm. Veteres Sarcocolla foris tantum usi sunt : de vi purgatrice nihil dicunt.

14. Gummi Elemi Park. G. Elemi Officinarum C. B. Elemi resina J. B.

In maffas cylindraceas cogitur quas pollice & medio digito complectaris, duarum palmarum circiter longitudine. Substantia verò est fere uniformi, cera flava colore & consistentia simili, facilè flammam concipiens; color aliàs intensior, substantia refinacea: sub dentibus facillimè lenrescit dealbatúrque, fapore non ingrato, nonnihil acri & fubamaro, odore fere Fœniculi. Obvolvuntur autem gleba qua ad nos importantur pulchro folio, è cujus nervo medio parallela oblique creberrima in margines feruntur venæ, quod Cannæ Indicæ videtur esse. Funiculis præterea xylinis omnia conftringuntur.

Multa habet communia cum refina Gummi Molle arboris à Paludano missa J. B.

Impropriè Gummi dicitur cum. Refina fit, ut quæ flammam facilè concipiat, & oleaginofis dihiatur.

Olex Æthiopicz gummi effe multi volunt, fiquidem Elemi vox ab Elex corrupta videtur. Aft Elemi Officinarum Dioscoridei notas non habet, nimirum flavum esse & Scammonio utcunque simi-Oleaftros fimilem fere lacrymam fundere ait. Et apud Cafp. Hofmannum invenio locum ex Andreas Baccii autoris graviffimi lib.5. de Vinis Apulis adductum, quem huc transcribam, quia hanc rem illuftrat valde, & gummi Elemi originem declarat. Olearum ibi [in Apulia] mira vetuftas & magnitudo, Quercuum instar procerrima, & quod fœcunditatis earum argumentum est, (quod in Ti-

Vires.

burtinis non video, nec in Sabinis oleis) ob affiduos, ut reor, in Apulia calores, gummi hic Oleæ ex. fudant optimum, quod Chirurgi gummi Elemi appellant. Gleba est pinguis, ac Myrrha instar Iudant optimum, quoa Canturgi gummi Elemi appeilant. Gieba eir pinguis, ac Myrrhæ inltar fragranti odore, ut non folum in unguento probandam exiftimem, ucique applicata fimplicate Certai inflar, tumores dificutiat, emundet fordida ulcera, ac carnem inducat ad cicatricem: Verumetiam prunis afperfa fuffimentum balfami in cameris edit gratiofium, fuperans thuris & flackæ Myrrhæ fragrantiam, quod Reverendiff. Adriæ Epifcopo Lucæ Ant. Refti Barolitano acceptum refero. Haccille. Cupis (inquit Cafp. Hofman.) gravifi. Viri reftimonio fifus Gummi Olearum noftrarum in possessionem nominis Elemi immitto: Et Materialistas nostros jubeo, non ex India alterutra petere,

in ponemonem nomme seem numeo. Le viauchantes nomos passos, non various a aucutta petere, fed ex Apulia regni Neapolitani.

De loco ejus natali nihil adhuc certi accepimus. J.B.

Testantur plerique qui de eo scripferunt admirabiles ejus vires esse in vulneribus capitis. Practici ergo in Calvariæ fracturis & vulneribus nunquam id in suis emplastris ac unguentis omittunt, mirabilem ejus usum continuo experimento edocti: qua de causa ex eo & unguentum & ceratum à Pharmacopolis diligentioribus concinnatum habetur.

Liquidambar C. B. Park. Liquidambar Restina arboris Ocololt distra, foliis Hedera, odore Styracis liquida J. B. Xochiocotzo Quauhuit seu Arbor Liquidambari Indici Hernandez.

Refina est, teste Monarde, effluens incisis arboribus vastæ magnitudinis, pulchris & ramosis, quarum folia Hederaceis similia sunt, Ocosost Indi vocant, cortice crasso cinereo. Huic cortex odoris causa commiscetur comminutus, ut sci. suaviùs ac diutiùs spiret in suffitibus, Fra. Hernandez arborem Liquidambari Xochiocotzo Quauhitl Mexicenfibus dictam Aceris fere foliis esse ait, in tres cuspirem Lquidambari Xochicotto. Quauhiti Mexicentibus dictam Aceris tere toilis ette air, in tres cilipides diofque finus divifis, altera parte albicantibus, altera verò obcurioribus ferrattique. Conticem tripitis partim fulvum, partim virentem. Addir Jo. Terentius, Fructum rotundum effe, fed inflar Polygoni multos habere ungulos luteos, fuperficies vero nigras. Ubi nafcuntur ejufinodi arbores fragrantiffimus eft aerio door, adeò ut Hifipan primium eo appellentes, ifite aromata nafci, arque adeò eas aromatiferas effe arbores exiftimarem. Eo hic utimur in fuffittibus, odoramentis, paftilis Styracis liquida loco, cujus odor proximè ad hunc accedir, adeo autem validus eft, ut celari etiam fufficibus non additum non possit, sed totas ejus, si ejus sit copia, atque adeò plateas suo odore

Plurimus in medicina illius usus est, nam calefacit, roborat, resolvit & anodynum est. Cerebrum per se illitum aut aliis aromatibus mixtum confortat, omnigenosque dolores à causa frigida emplastri modo impolitum mitigat. Ventriculo adprimè utile Stomachici instar adhibitum nam appetentiam moto impolitum mitigat. Ventriculo adprime utile stomacnici initar audibitum nam appetentiam excitat & concoctionem adjuvat. Cum Styracis, Ambari & MoGhi momento mixtum empaftrii confiftentia, & feuti formă fuper alutam extenium ad eadem utile eft. Ex eo recens collecto & loco idoneo [in Sole Park.] repofito oleum quod de Liquidămbar nuncupant deftillat multò perfectifimum illoque longè fuavius. Sunt qui expreffione etiam eliciant ut majori quantitate colligant. Nam chirothecis imbuendis plurimum abfumitur. Utile eft ad plerosque morbos frigidos, adtumors resolvendos, & privatim ad tumores & obstructiones uteri, menlésque provocandos.

Sunt qui ex arboris ramis comminuis & coctis pinguedinem innatantem colligunt & vendunt pro legitimo oleo. Atque hic liquor a nonnullis Storax liquida putatur in Aromatoriorum & Pharmacopœorum officinis vulgò venalis. Fr. Hernandez oleum hoc est, arbore ipsa vel sponte vel incisa

Arboris pampini & summitates in fasciculos collecti vestibus & stragulis ab Indis inseruntur odoris gratia, in eúmque usum Hispanis etiam vendunt.

Fr. Hernandez somni inducendi vim Liquidambaro ejusque oleo tribuit.

APPENDIX

ENDIX

HISTORIAM PLANTARUM:

CONTINENS

ADDENDA & EMENDANDA.

Addenda LIBRO SECUNDO.

D finem prime Sectionis p. 66. adde Lithophyton quorundam nondum descriptorum icones ad Plantas ab Ever-hardo Rumphio ab insula Ambona missa delineatæ exhibentur in Ephemer. Germ. Ann. 11. Observ. 21. nimirum,
1. Lithodendri calcarii five Caranæ, Calcis Ambonicæ.

2. Corallii nigri anguini Ambonici Acarbarum incolis dicti,
3. Amaranthi Saxeicum fuo faxo annato.
4. Pfeudocorallii rubri fiftulofi.

Pag. 69. lin. 5. adde, Equisetum junceum Africanum fruticoscens nodis candicantibus apud D. Plucknet vidi. Planta est

fubmarina, Equiseto junceo nigrinodo Breynii affinis.

ioniarina, equineo sectionis secunde, adde Pag. 69, ad finem Sectionis secunde, adde Corallinam marinam Piniformem, apud ornatifirmum Virum D. Gul. Courtine vidinus, que fo-Corallinam marinam Piniformem, apud ornatifirmum video verses referebat, in non immeri-Corallinam marinam Piniformem, apud ornatifimum Virum D. Gul. Courtine vidimius, quæ foliorum longitudine, figura, & fitu in caule Pini ramulum adeò exachè referebat, ur non immerito Pinus marina dici poffet. Erant autem folia cruftâ purpureâ Corallina retricultare modo obducta, ligno interiore corneo & lento. Ramus ipfe fefquipedalis longitudinis erat aut major.

Self. 2, Cap. 1. Spec. 1. p. 70. adde, ad finem.

In veficulis oblongis extremis hujus foliis innafcentibus observavit D. Tancred. Robinson corpora
multa, parva, obscura, rotunda, interiori vescularum membranæ adhærentia, mucilaginoso quodum liquose repleta crim relinus vescular foliis innatæ tub liquore conni, tun glabalis illis foli-

multa, parva, obícura, rounda, interiori veticularum membranæ adhærentia, mucilagniofo quoc dam liquore repleta; cùm reliquæ veticulæ folits innatæ tum liquore omni, tum globulis illis folicioribus nigricantibus deftiruerentur: corpufcula itihæç plantæ hujus femima effe conjectabatur, proinde & hanc & reliquas fubmarinas non minus quam terreftres ftirpes femimaprædicta fol-Poftea literis Septemb. 7. 1686. ad me datis feripfir idem ruduitifilmus Vir, femima prædicta folfetlatis contenta adeò manifefta effe. & vel nudo & inermi oculo confpicua, ur primo ftatum veliculis contenta adeò manifefta effe. & vel nudo & inermi oculo confpicua, ur primo ftatum veliculis contenta adeò manifefta effe. & vel nudo & viris ingeniofis & curiofis oftendiffe qui rei evidentia victi pro feminibus initio nudo oculo confisca, agua etiam poftuam microfcorio, examinaverant. Se autem primam hoconfiged habuerunt, atque etiam poftquam microfcopio examinaverant. Se autem primam horum notitiam & observationem D.S. Doody pharmacopoei Londinensis conjecturis & suggestioni-

bus debere ingenuè profitetur.

Alga quadam in litore Islandico nascens invenitur, è quà calore Solis extrahitur Sacchari quoddam genus, Sacchari communis loco ab infulanis ultrati. Tho. Bartholin. Act. Med. An. 1671, 1672, & 1674. Eadem lattifimum oribus pabulum effe dicitur.

& 1674. Eadem lættlimum ovibus pabulum elle dicitur.

Lib 2. pag. 71. lin. 24. poß verba illa pro remedio adde,
Algam Hibernis Duleß dicham, quam affidue in ore habent, pulchrè exficcatam & convolutam,
ut moris est, ad memistr ingeniossis. Vir, D. Hams Sloame: Eam ab hoc loco descripta specie differre
extistimo, ex angusto principio in insignem laritudinem duarum interdum trissineu unciarum extencitur, & in plures lacinias dividitur, non enim divisione sur dichotomiam observat, quim & segmenta
chimaria in alia labdividuntur nullo ordine, qua sensim angustata in acutos mucrones delimint.
Subtantis di tenni & membrances ad l'admenti marianta accedente, colore purpures. Surhame Substantia est tenui & membranacca, ad Lactucam marinam accedente, colore purpureo, Spithamæ longitudinem vix excedens. Odorem non invalidum Violæ exfpirat. D. Sloane Hibernos hanc mafticare feribit, non quòd vim ullam falutarem aut medicam ei meffe exiftiment, fed animi tantum causa & quod more receptum sit. Hanc esse quam describit C. Bauhinus in Prodromo Fue membranacei ceranoidis titulo, tum descriptio, tum nomen Scoticum Dils ad Dulesh acceden

Pag. 72. lin. 28. pro decimaquarta Specie adde,

14. Alga spiralis maritima Boccon.

Tenuis est hac & angusta membrana, in modum spira convoluta, duas aut tres uncias longa, cuius extrema minutissime incisa sunt, sive simbriata: simplex est, in plures quandoque ramos divila, totaque subnigro, fuscove colore nitet. Saxis & tectis innascitur, lignisque uti Corallina Liburni, Saccæ, & alibi maritimis fluctibus ejectam in litore fæpius collegi.

Page adem Ad bistoriam finci foliculacei serrato folio C. B. ad calcem pagine adde,
Hic fucus Sargazo Hispanis dicitur, depingirúrque & describitur à Gul. Pisone pag. 266. Hist.
Nat. & Medic. Brasilia.

Lenticula marina (inquit) sed impropriè nominatur. Est enim non Alga, sed arbuscula baccifera, palmum longa, tenuibus caulibus, grifeis & perpetuis foliolis ferratis, fature rubris in glomos ctrera, palmum origet cerumus cautious grines de percues teners acus acus acus in giomos convoluta, que circa indulas Flandricas vulgo dicks, incerta quidem origine undequaque fluitans adeò magnam maris partem obfidet, ut folum non falum diceres, & remiffiore vento moram navibus haud parvam faciat. Raram hanc plantam pubes nautica Lufitanorum ut & Batavorum indifcreta quantitate macerant & coquunt cum liquore convenienti, eóque non fine felici fucceffu contra difficultates urinandi utuntur. Infipida est præter falsuginem à mari contractam. Nulla Radix conspicitur, sed sola ruptura vestigia apparent.

Americam navigantibus magna hujus quantitas in mari fluitans occurrit atque hoc fignum habent nautæ se terræ appropinquare. Aiunt cum fluentivi è sinu Floridæ in Oceanum expelli, cujus cursus cum impetu Orientem versus dirigitur unde sit breviori tempore è Virginia in Angliam

quam retro navigetur, navibus etiam magis onustis. D. Banister.

Pag. 80. ad Cap. XI. pro 32 specie addatur, 32. Muscus maximus ceratoides maritimus Triumsetti.

Ex imo maris numerofa ramorum sobole usque ad aquarum superficiem enititur, qui rami in minores alios iterum aque iterum fubdividuntur, donec in extremo bifurcati iofas quodammodo arcium feu turrium pinnas æmulentur: hujufmodi ramulorum craffities plerunque pollicem aquat, quoad extensionem verò inordinatè procedunt, cum nonnulli ramorum jam per-fecti cespites palmo haud sint longiores, alii verò supra cubitum eleventur, adeóque copiosum ramorum numerum fundant, ut etiam non tam leviter ponderent. Prædictorum ramulorum materies satis rara ac flaccida, nullis apparentibus potitur nervis, propter quod nec sub aquis recti confistunt, at flexi, simúlque taliter recollecti, ut iple primo intuitu implexos potius funium ve-tustorum fasciculos illuc à nautis projectos eos dem existimaverim. Horum insuper color atrovirescens est, nullúmque præter ab aquis marinis communicatum (quas etiam intra se continent) saporem aut odorem reddunt. Denique expositi rami prope fundum omnes in simplicem veluti truncum conveniunt, cui pro radice inservit lata quadam ac subrotunda basis ejusdem cum planta substantia. ac faxis firmiffime adhærens.

In portu apud centum cellas observavit Autor.

Pag. 81. Ad finem capitis de Spongia adde, Apud illustrem Virum D. Guilielmum Courtine, Medii Templi Londinensis rarissimum Spongia genus vidi, reticulatum, texturæ adeò raræ & maculis magnis, ut lumen facilè transmitteret, & ut fibrarum artifici Naturæ manu contextarum discursus plexusque clarissimè discerni possent. Erat ea concava nec valdè crassa.

Aliam præterea speciem apud eundem vidi quam Spongiam ramosam tubercularam deno-

Multa insuper lithophyta rariora ut v.g. Corallium album punctatum creberrimis punctulis.

Corallium manum humanam cum pollice & digiris adeo exacte referens, ut non casu productum sed arte elaboratum videretur. Lapidem fungitem cerebriformem. Corallinam tuberosam majorem lævem. Corallinam maximam compressam. Corallinam luteo-pallidam. Pori asterioidis quatuor aut quinque species. Hippurim saxeam sulvo-rubram, aliaque qua curiosiùs observare & describere non vacabat.

Pag. 92. Ad finem cap. 22. adde,

Hac species Tabernamontano Fungus Capreolinus dicitur. Hujus esum admirabilis sape urina ribedo comitatur. Cujus rei veritas illustratur ab exemplo. An. 9. & 10. Observ. 68. Ephemer.

Pag. eadem Ad finempaginæ adde, Fungus Sinensis Antidotalis Lac Tigridis dictus.

Sina illum in locis arenofis, inprimis in litore maris gignit, ubi Sinenfium relatione ex Tigridum lacte elapío oritur. Tenuem ex tubere rotundo candidóque protrudit pediculum, in quo or-biculatus, infra plicatus albúfque pileolus eminet:

Antidotum tuber illud præsentissimum, plurimis resistens venenis, perhibetur in morbis malignis

maxime expetitum. Ephem. German. Ann. 4. & 5. Observ. 153.

Pag. 103. post finem capitie VII. adde CAP. VIII.

Fungus typhoides coccineus Melitensis Boccon. & Jequentium capitum numeri mutentur.

Almaris est altitudinis, interdum major, fungum nondum explicato capituli disco planè referens. Pediculus uncialis est craffitudinis, tres aut quatuor uncias longus, scaber, fungoterens. Peauciuus uncains en ciantiaunis, ues aut quatuor uncas longus, icaper, fungo-fus; capitulum etiam ipfum fungofum, pedicule paulò crafilus minoris Typha paliftris clavam aliquatenus reprafentans, quod dum viret, fi digitis premas voluti fanguineum fuccum fun-dit. Per maturitatem granis minimis innumers exafperatur, undique cocci colore iplendentibus. dit. Per maturicaren grains imminis ministri exasperatur, initique cocci colore ipencientolis. Æftatis munus eft, aliis tempeftatibus temere & fruftra quæficirs. Aftringit maxime, unde ei præcipia laus in cohibendis fangunis profluviis, cujus graina Melicenies ex Gaulo infula illius in pulverem foliut ferupulum aut amplius vino vel jufculo dilutum hauriunt, ducta à majoribus hac nunquam fallente medicina.

Oritur in scopulo Melitæ insulæ adjacente dicto Scoglio del Generale; hinc ipse Fungus Heritz tal General vernacula lingua dicitur. Folia tenuiffima primo nascenti adesse, atque maritimis succibus

continuè irrigari dicuntur.

Pag. 104 poff im 14 adde, Hie Fungus effe videtur quem D. Plot in *Hift. Nat. Com. Stafford.; Jub. titulo Fungi ramofi *Cap.6. \$, 3; candidissimi ceranoidis sive digitati minimi proponit & describit. Differt quod spicæ nonnulli seu digiti circumcirca crispi sunt & cornu cervi in modum divisi.

Pag. 105. lin. 20. post secundam speciem adjiciatur,
3. Fungus pulverulentus cute membranacea; substantid intus spongiosa, pediculo brevi crassore in oras * Hist. Nat;
fere duito * D. Plot. & sequentium specierum numer mutentur.

Stassord.cap

Peramplus eft hic fungus, quatuor vel quinque digitos diametri obtinens, duos propemodum digitos craffus, pediculo brevi craffo, à bafi feu principio angusto paulatim se dilatante ad margines ulque Fungi, in metæ seu coni inversi figuram, nonnihil fimilem Fungo tuberoso esculento albo, fulco permixto J. B. aut Fungo duro arborum five igniario Park. Eorum tamen neuter effe potest hic Fungus, cum mollis sit, cute membranacea lenta tectus, substantia interiore spongiam tum textura, tum colore referente, poris intermediis per maturitatem enafmodi pulvere fubtili repletis, qui è Fungo Crepius Lupi dicto compresso evolat. Propè Packington à D. Waltero Allumore observatus est, &c.

Eadem pag. post quartam speciem pro quinta & sexta ponantur sequentes.
6. Fungus Siculus subcarules pulpă, arillis stavis refertus Boccon.

Fungum hunc globosă figură, nonnunquam ovată crescentem vidit P. Boccone, Nucis Juglandis magnitudine. Breviore & crasso pediculo terræ coheret, cutéque tegitur rugis quibusdam atque tuberculis exasserata, adeóque lenta & tenaci, dura & crassa, ut corium repræsenter: Pulpa alsoquin interiore, inchoata maturitate subcœrulea, absoluta, arillis compluribus flavis referta. Hujus coriacei corticis decocto Messanes mulierculæ pannos lanásve subpurpurascente colore inficiunt. Autumni exitu & mense Martio colligitur esui aptus, ubi & Catatumphili nomine notus,

f. Fungus Malicorii facie Boccon.

Est & hic quoque Fungus notatu dignus. Mespili facie, lavis, vesica forma, nigricantis coloris, intermediis fibris terræ cohærens. Pulpa illi ut cæteris rara, sed Cutis per maturitatem dura, ad inftar corticis Mali Punici.

Oritur in fylvis Barga in Hetruria.

Pag. 110. post Cap. XV. adde, Fungus barbatus Quercinus teterrime setidus Breyn. Ephemer. German. An. 4. & 5. Observ. 151.

Mense Augusto in sylva non procul ab acidulis Schwalbarensibus in quadam Quercu observavit J. Brevnius Fungum magnitudine pugni minoris, niveum, carnolum, ovali pæne figura, superiùs latiorem, inferius magis acuminatum, & undique radiis craffis unciali longitudine deorsum vergentibus velut pilis in modum barbæ inferioris culpidatæ è caudice excrescentem. Odorem dum avellere eum ab arbore annitebatur baculo adeò gravem, fœtidum ac virofum emittebat, ut eundens missum facere cogeretur.

Pag. 113. Ad finem Capitis 1. pro [pecie 11. adde, 11. Mu[cus multiformiter pyxidatus apicibus coccineis D. Plot Hift nat. Stafford,

Colore est cinereo, pro anni tempore obscuriore, magnitudine & interdum etiam figura Caryophylli aromatici, calyce rarius quadrato, plerunque rotundo aut ovali, nunquam valde profundo. marginibus undique eminentiis coccineis, capitellorum acicularum magnitudine, perpetud obfitis. In Canoci fylva circa Wildmore Hollies, Fair Oak, & Wolfely parcum à D. Edwardo Byrch Ar-

migero observatus est, & Autori nostro ostensus.

Pag. 115. lin. 14. post pag 92. adde, Ad tuffim convullivam feu catarrhum ferinum, R pulverem musci * Querno afferi innascentis * ### Daker

APPENDIX.

1852

in Syrupo Irionis. Affidue utere. E. M. S. D. Page M. D. D. E. Hulfe.

Pag. 118. l. 22. adde pro quarta & quinta speciebus.
4. Lenticula palustris major Commelin. Cat. plant. Holland.

5. Lenticula palustris bisida, fructu tetragono Magn. App. ad Botan. Monsp. C. B. Callitriche

Hanc Neapoli in Sebeti palustribus observatam depinxit Columna, aquatica Lenticula foliis binis in tenuissimis caulibus, fructu juxta illa tetragono. Cum & caulem habebat & semina producat. ad hunc locum propriè non pertinet.

Pag. eadem, Ad Cap. VIII. pro tertia specie adjiciatur

3. Conferva reticulata D. Doodv.

Pufilla admodum est & tenella, è filamentis tenuissimis in retis formam contextis composita. maculis sape pentagonis, interdum hexagonis, aut etiam tetragonis: colore viridi; Quantum discernere licuit in tubulos non rarò contexitur.

In fossis propè Westmonasterium & rivulis in ericeto Hounsleiano observavit D. Doody. Herba-

rum caulibus, foliis & aliis quisquiliis adnascitur.

Addenda LIBRO TERTIO.

Ad finem Cap. I. pag. 119. post lin. ult. adde,

3. Fruten cineraceus muscosus Capitis bonæ Spei Breyn.

Frutex arborescens hic, admodum rarus, & mirifice quasi cineribus conspersus. Lignum obtinet album; ramos frequentifilmos, rigidos, & varie divaricatos; cortice tomentolo, cinereo penitus circumtectos, minutílque tenuibus, brevibus, tomentofis ac cinereis coacervatis, foliolis muícofis ornatos. Quæ in ramis rariora, majora, & eâ fere forma, ut Cannabis luteæ sterilis Contareni stolonum fummitatibus, stellularum in modum; in ramulis verò densiora, minora, magisque crispula, pæne instar Abrotani fœminæ foliolorum collocata sunt.

Pag. 121. post. lin. 21. Capiti II. pro tertia specie addatur 3. Selago India Orientalis sive Plegmaria admirabilis Zeilanica Breynii.

Planta quam descripsit Autor ex Zeilan delata, è vetustæ cujusdam Jacæ arboris caudice ibidem enata, tripedalem obtinebat longitudinem, atque caule olorinam ferè pennam craffo conftabat, rotundo, Itriaco, ex viridi flavo obsoleto, ad Olivarum conditarum colorem accedente, qui parumper ultra semipedem à radice, in ramos duos panè dodrantales dividebatur, aque hi in totidem aliquan-to longiores, quorum quiliber rursus in binos, vix triunciales tenues detinebat. Dictus caulis ab insima (cui quazdam adhuc radicum fibra adharebant) parte usque ad extremum apicem solis craffiulculis cordis figuram inversam exprimentibus, semunciam in longitudine, & quadrantem unciæ in latitudine vix superantibus, ex flavo-viridi ad Olivarum colorem inclinantibus, rigidiusculis & splendentibus, Tithymali paralii ritu, velut squamis densissimė obtectus conspiciebatur. In unoquoque autem supremorum ramorum apice artificiosum plegma, sesquipalmare, tanto studio, tam curiose & scite à Natura elaboratum, ut potius artificiale quid quam naturale putandum sele ostentaret. Hoc pediculo perexiguo innixum, in duas utplurimum partes primitm dividebatur: fingulæ verò deinde plurimis divifa tenerrimis flexibilibus claviculis (aut ramulis) in divisione bisidum ordinem frequenter observantibus & tam accurate tandem terminantibus acsi forfice essent reseate, quæ in universim cruciformi serie (ut Cupressi ramusculi) plane contectæ squamulis sen soliolis roundis, Sa namundæ 3. Clus. foliis ex parte respondentibus, sed longè minoribus, eodem quo planta integra ejúsque folia colore; quarum fingularum in gremio granulum orbiculare, albicans & pellucidum, Bombycis ovi magnitudine & facie latebat, superiore medietate ex squamula sepiùs emicans, intus

inane ex denegata forfan maturitate. Reperitur etiam granulis trigonis.
An species Quamjavati. Nardi Anton. Recchi Rerum medicarum Novæ Hispaniæ lib.6. cap. 61.

pag. 258? aut genus Tlamacozqui y papan ejustem pag. 414? Raristime in Zeylan reperitur: frequentior est in Malabar, non procul à Cochin, quamvis & ibi

perrara æstimetur. Musci clavati species nobis videtur.

Pag. 130. lin. ult. Pro Equiseti duodecima specie adjiciatur, 12. Equisetum junceum nigrinodum Capitis bonæ spei, An Arundinis grammeæ aculeatæ Alpini дения? Вгеуп.

Hujus ramus à D. Beverning Breynio donatus intra binas spithamas substitit, Caule constants calami frumentacei craffitudine, nodoso, lavi, tereti, in altera tamen parte plano, non adeo ut Equiseti vulgaris flexili ac molli, sed magis lignoso Arundinis instar, intrinsecùs niveo ac concavo, extrinsecùs ex obsoleto virore castanei coloris, & quasi punctulis atris infecto [Alius ramulus quem à D. ten Rhine obtinuit, obscuriùs virescebat, guttulis nullis intensinatus erat, & nihil pene ad spadiceum tendebat] Genicula foliorum vice involucris nigris striatisque, in acutum desinentibus circeum tenceua y Generala fondum vos managara la la la la la la composita funt; ex quibus rami graciles, lenti ac oblequiofi, generalis celebrimis diffindiç, contra-rio fitu protumpunt; qui rurfus ab imo fuccessive in frequentia divaricantur vimina, hæcque iterum in alia minora, ramola, tandémque in parvas furculas pari cum caulis, ramorum & viminum colore terminantia. Totus ille ramus caudam non-malè equinam repræsentabat; unde plantam Equifetum denominare placuit.

In ramo à D. ten Rhyne transmisso Congeries squamularum quædam minutissimarum, in modum ferme utriculorum Junci foliacei capfulis triangulis J. B. se præbuit. Quæ, nisi abortus maiorem hujus plantæ cum Juncis vel Graminibus quam Equiseto esse cognationem manifeste in-

Pag. 135. Poß lin. 4. adde, In Catalogo Horti Acad. Lugduno-Batavi à D. Hermanno editi Phyllitidis varietates vel si mavis species sequentes inveniuntur.

I. Phyllitis polyschides, laciniis fingulis cruciatim decussatis, in sylvis Anglia à Jacobo Bobarto

2. Lingua cervina angustifolia major sua lanugine foliorum lacinias involvente. Hort, Reg. Par.

3. Lingua cervina medio folii nervo in aculeum definente. Ejusdem Hort. Par.

4. Lingua cervina minima Anglica Bobarti.

5. Lingua cervina seu Phyllitis minima undulato folio Hort. Reg. Paris, His addenda

1. Phyllitis minor Triumfetti.

E radice craffiori, subrotunda, nigra, longis exilibus ac numerosis fibris capillata numerosam foliorum fobolem femipalmari circiter in femioribus plantis longitudine praditam, & in gyrum velut difpolitam producit; quorum fubftantia Phyllitide multo craffior, fuperne fplendide virefcit, infernè albicat: insuper eorundem forma triangularis instar reliquarum sui generis, geminas tamen ad bafin exiguas veluti alas fortitur, uncialis magnitudinis, versus externum limbum acutiores, at in opposito, qui petiolo propior, rotundiores, ubi etiam decussate mutuo supersternuntur. Ulterius eadem folia, uti sapius propè apicem dentata cernuntur, ità perpetuò circa reliquum ambitum crispantur, habéntque breves petiolos coloris splendidè nigricantis, ac taliter integram soliorum longitudinem percurrentes, ut sulcata videantur. Denique tota planta tum sapore subastringenti, tum fungi odore quem mansa reddit perbellè imitatur vulgarem Phyllitidem.

2. Phyllitis parva saxatilis Virginiana per summitates foliorum prolifera D. Banister, à quo de-

fcriptionem & iconem ejus expectamus.

3. Jac. Bontius Phyllitidem quandam Indicam caule foliis pluribus donato depingit & describit fuo modo.

Pag. 137. Poft lin. 43. adde, Non moonmodum eft fi recipiatur vinum, cui permisceatur spiritus sulphuris ut acescat. Huic immitte radiculam Polypodii per 24 horas: tunc ficca & utere pro dentifricio. Firmat, mundat & candorem dentibus inducit. Etmuller pran. cap. de Dentium vitiis. D. E. Hulfe.

8c candorem dentibus inducti. Etmaller prax. cap. de Definium vinis. D. E. Tanje.

Pag. 138. poff lin. 21. pro quinta flecie adde,
Hemionitis parvae Antegoana folio Platani ferò in modum divisio.

Hujus folium nobis communicavit peritifi. Botanicus D. Doody pharmacopœus Londinensis. Pediculo innicibatur tenui nigricanti, & Capilli Veneris in modum Iplendentia quatuor digitos longa.

Folium 2½ uncias longitudine fluoreabat; ima parte tantundem propemodum latum; ad basín durante folio describations. Pediculo describations de la latera.

Polium 2½ uncias longitudine fluoreabat; ana parte tantundem propemodum latum; ad basín durante folio describations. Pediculo describations de la latera.

Polium 2½ uncias longitudine fluoreabat; ana parte tantundem propemodum latum; ad basín durante folio describations. Pediculo describations de la latera de la later plicem laciniam seu apophysin habuit velut Hemionitis peregrina Clusii, utramque tamen ad latera dentatam seu laciniatam, & in acutiorem mucronem productam. Medium etiam folii segmentum utrinque laciniatum, in acutum cuspidem procurrebat. Semina folii marginibus circumcirca reflexis adnascuntur ut in Filice fœmina vulgari aut Filice peregrina Osmundæ facie Bod. à Stapel, non lineolis aut punctis in aversa folii parte.

Pag. 141. Ad Cap. VI. adde, Filiculam hanc magis perfectam & integram cum omnibus suis partibus vide apud Clariss. Virum D. Plucknet, candemque mihi communicavit D. Doody. Plurimis autem tenuibus nigris filamentofis oblique incedentibus radiculis variè implexis & cum musco cui intermiscentur velut contextis in superficie terræ seu petrarum quibus innascitur se diffundit ceu velo quodam eas operiens. Filamenta obiter foliola emittunt uncialia aut sescuncialia, è pinnulis composita hinc inde tribus, quatuor, quinque aut pluribus, alternatim positis, singulis in tres quatuorve lacinias longas anguitas ad pediculum usque divisis. Singulas lacinias seu soliola mavis dicere nervus niger per longitudinem medias dividit.

Pag. 146. Post primam speciem Cap. IV. adde, Ostendit nobis D. Pettiver Filiculæ speciem è China delatam, que plurimum accedere videtur ad Filicem minorem palustrem, verum extremum folium in longiorem mucronem procurrebat, & Lonchitidem divisurâ sua æmulabatur.

Pag. 149. Ad finem Capitis VIII. de Adianto adde,
4. Adiantum foliis Coriandri ramosum Chinense.

Pediculis nigris splendentibus cum Adianto nigro Coriandri foliis convenit: foliis magis accedit ad Adiantum Americanum Cornuti. Sunt autem ea nusquam adverso situ disposita, sed ubique alterno. Cauliculus seu pediculus ramos ad eundem fere modum emittit quo Filix foemina vul1854

garis; in ramos scil. adeò divaricatur ut verus caulis videatur, non solli compositi seu ramosi pe-

Ramulum ficcum è China allatum nobis communicavit peritiffimus Botanicus D. Pettiver Phar-Ramuum necam e Cinna anaum mous communication and arque etiam fubdivilim: medus macopeus Londinentis, femipedali longitudine, in ramos dividum, arque etiam fubdivilim: medus fcapus duodecim foliorum feu pinnarum paria adnexa habuit.

Pag. 153. Ad finem Capitis 8. adde, 5. Advantum nigrum seu Dryopteris Chinensis lanuginosa.

Hujus folia [totalia] longiora & angustiora sunt, magnitudinis ratione habita, quam Dryopte-Hujus tolia L totalia I iongiora & anguniora iunt, magantuumis rauone naoita, quam Dryopteris nigra Officin, in ramulos ex adverfo plerunque fitos divifa : at pinnulæ in ramulis alternatim plerunque diffostita fiint; ha autem divisitud fiu folium Quernum quodammodo imitantur. Peplurimium diffostita fiint; ha autem divisitud fiu folium Quernum quodammodo imitantur. Pediculum ficosolarus diffostita que per pediculum ficosolarus diffostita que pediculum ficosolarus diffostitudi ficosolarus diff nobis hactenus vitis Capillarium speciebus differt, quod non pediculi tantum sed pinnula seu solia ipsa hirfuta & lanuginola funt.

uriuta oc ianuguiena sunt. Hujus etiam folium ex China allatum nobis communicavit fuperius laudatus D. *Jacobus Pettiver*.

6. Adiantum nigrum Chinense tenuiter divisum pinnulis minimis obtusis plerunque bisidis.

Hujus cauliculus feu feapus folii medius ramulos emittit alternos, in furculos pariter alternatim pofitos divifos, & hos demum in pinnulas minimas ab anguito principio paulatim dilatatas, ad fummum ulque, quod latinfeulum & plerunque bifidum eft. Pinnularum parvitate & figura ab omnibus nobis cognitis Filicum speciebus diftinguitur, adde & frequenti divisura.

Hanc quoque à prædicto D. Petriver habumus.

7. Adianium album floridum Cicutæ foliss Virginianum D. Plucknet in borto ficco.

Addenda LIBRO QUARTO.

Ag. 159.l. 18. D. Hermannus in Catalogo Plantarum Horti Med. Lugd. Bat. Banguen pro Al-thææ [nobis Alecæ] Indicæ specie habet.

Pag. 159. lin. 41. Pro tertia specie ad finem Capitis secundi adde, 3. Herba de Bengala C.B.

De hac herba C. Bauhinus ex Linfcot. part. 2. Ind. Orient. 18. &c. hac habet, In Bengala ex herba quam ad colum instar Lini nent, telam texunt, que subtilitate sericum antecellit : ex foliis linteamina elaborant, acu pingentes nunc flosculos, nunc historias vario co-

Observat Mandelso in Indica sua peregrinatione è glomo laneo summo cauli planta cujussam lore, quæ lectulis insternuntur. Herbs de Bengala Lustranis dictæ innascenti, pilæ parvæ seu fibulæ vulgò dictæ majori simili, opti-

mos pannos, aulæa & peristromata fieri. Hancherbam fimili omnino fructificatione gaudere cum Curcuma, Cardamomo, Zedoaria, &c. nos docet D. Paul. Hermannus Catal. Hort Lugd. Bat. pag. 211. in historia Curcuma, cui ob hoç aliaque sua observata & inventa plurimas debemus gratias.

In procidentia uvulæ gargarisetur succus Urticæ. Ad morbum equorum [The Stratches Anglicè dictum.] Ex cineribus Urticæ cum aq. font. q. f. fiant orbiculi; quibus tempore usus adde axungia q. f. m. f. ung. pro ufu. D. Halfe è MS. cujustam Doctoris Page.

Pag. 162. Post lin. 4. pro octava Urtica specie adde, 8. Urtica Racemosa Canadensis Moris. præl. Dodart. Mem.

Hujus folia multo obscurius virent quam Urtica nostratis majoris; ad tactum mollia sunt, non tamen pungentia, pediculis longis teretibus appensa. E foliorum alis & versus summitates slorum

velut racemuli exoriuntur. Invenio inter plantas meas ficcas ante triginta annos Londini collectas hujus Urticæ folium. D. Paul. Hermannus in Appendice ad Cat. Leyd, Pino Marcgrav. & Pison. ad Urticam [intelli-

git puto racemosam Canadensem] refert.

Pag. ibid. Ad finem Capitis de Spinachia adde, Abrahamus Muntingius in Herbario Belgico lib. 2. cap. 37. pag. 162. Plantam quandam fpinofam describit & depingit, quam Spinachiam frutescentem Americanam vocat; qua tamen ad hunc locum non videtur pertinere: qui linguam Belgicam callent rem certius definire poterunt.

Pag. 164. Post. lin. 23. pro quarta Mercurialis specie addatur, 4. Mercurialis Zeylanica tricoccos cum Acetabulis Kupamenija Zeylanensibus Herman. Cat. Leyd.

E radice annua, albente, modicè fibrola furriguntur caules nunc unicus, nunc plures, ramofi,

rotundi, pedales, firiati; ad quorum genicula hærent folia, ex longis pediculis, Mercurialis effigie, subrotunda, glabra, levissimè crenata: Ex horum sinubus verò oriuntur teneræ semidigitales alæ, quos alterno ordine cingunt parva, herbacea acetabula, cum parvis è medio prodeuntibus pulchellis breviffimis thyrsulis, multis herbaceis villosis & cirrosis flosculis vestitis, quibus subsunt rotundi, lappacei globuli, terni fimul juncti, fingulis continentibus semen parvum, congeneribus

In Zevlona & Malabara luxuriat in fimetis. Hinc Kupamenija, hoc est stercoris aut fimi amans Lacut. appellatur.

Cum fructus flori subesse dicatur in nostra methodo ad hunc locum non pertinet.

Pag. ibid. Ad finem pagina pro secunda Ambrosia specie addatur
2. Ambrosia foliis Artemisia inodoris elatior Herman. Cat. Lugd. Bat,

Hujus virgultis trium quatuorve pedum altitudine affurgentibus adhærent folia * priori ampliora, * Ambrofie Artemifiæ foliis proxima, profundiùs laciniata, superne viridia, infernè pallescentia, odoris nul vulgari. lius evidentis. Flores in summis spicis apparent minores, foris viridantes, intus nigricantes; quos fingulos excipit femen unicum, muricatum, vulgari fimillimum. Ex feminibus Venetiis tranfmiffis prodiit.

Pag. 165. Habetur in Horto Hafniensi Lappa quadam minor, aculeata dicta Bartholin. Act. med.

Qu. quomodo differat à vulgari Xanthio.

Pag. 169. lin. 19. post verba illa, è Syria allati adde, Hæc Ricini species esse videtur quam * Horti Malab. Auctores describunt sub titulo Pandi Ava-«p. 2.9. 60. nacu his verbis.

Pandi Avanacu, quæ fecunda species Avanacu, ling Bram. * Vollò Erandò à priore specie, *1.e. Erando quam pro Ricino vulgari habemus) in eo tantum differt, quòd altiùs affurgat, quódque stipiti- do major. bus & ramis est valde rubris seu miniatis & nitentibus: Folis, sloribus & fructibus paulò majoribus. Semina quoque eadem sed majora & paulò planiora, & inter spadiceo-fuscum & nitentem colorem cinereis undulis rarioribus conspersa.

Rariùs in hisce terris quam Avanacu reperitur.

Ricinus Africanus maximus caule geniculato rutilante Hort.Reg. Parif. Hort. Lugd. Bat. Herman.

Idem totus ruber Indicus Hort. Lugd. Bat. Herman.

Quantum differant à præcedente nôrunt qui eos coluerunt.

Ricinus Americanus major caule virescente Hort, Reg. Paris. Hort, Lugd, Bat, Herman.

De his, cùm nondum eos viderim, nihil amplius dicendum habeo.

Cadel Avanacu H. M. ad finem pag. 167. post verba illa, ad Cadel-Avanacu plantam dictam addenda,

Frutex est in arenosis nascens, stipitibus ac surculis solidis. Folia que in pediculis tenuibus, quatuor pollices longis proveniunt, oblongo rotunda funt, anterius in cuspidem stricta, ad petiolum latiffima, oris rotundis, tenuibus & raris in margine denticulis incifa; fuperficie plana, glabra & textura tenuis ac fubrilis: nervis è costa media subtus eminente oblique antrorsum exeuntibus, & in le invicem arcuatim subtili tractu incurrentibus, colore viridi-claro, in hac parte. Flores in fummis furculis albicantes, plures; quibus fuccedunt Fructus pedunculis brevibus, rotundis & tenui-bus appenfi, forma oblonga & trilatera, tribus plano-rotundis lateribus conftantes, & in medio fingulorum laterum futura fubrili in longum striati, ad petiolum strictiores, in superficie punctis lacu-nosis esfossi, in vertice cum teneriores sunt umbilico trium rubrorum soliorum, quæ dein decidunt dotati, corrice exteriore viridi diluto, interiore lignoso ac corneo, ad petiolum calvee parvo, qui cuspidatorum viridium foliorum est, comprehensi, in terna loculamenta divisi, intersepimentis lignosis, qua angulis laterum & stylo medio astricta sunt à se mutuo disjuncta; in quorum singulis singula continentur semina, formà oblongà in parte interiore, quà stylo medio fructus accumbunt, pellicula albicante tenuissima obducta, ac in medio, ubi cum teneriora sunt angulo eminente extuberant, sutura flava ftriata : fúntque cum ficca parte interiori planiora, in altera rotundiora & magis extuberantia, coloris in totum nigricantis & parum nitentis; in vertice nullo umbilico albicante funt, uti quidem semina priorum specierum.

Bis in anno flores & fructus fert, ferme in Januario & Julio. Bis in anno notes & fractus tert, ferme in Januario & Juno.

Folia trita & cum aqua epota purgativa finn. Pro morfu ferpentis dicti Cobra Capella juvant fi Lempus.

in pulverem trita vulneri indantur; eadem cum foliis Pandi Avanacu, & floribus "Schem-Pariti" dice Indimelli permixta pro capitis pustulis serviunt facta unctione. Unum fructus semen sumptum usum ca species esta

purgandi obtinet si tritum in aqua propinetur.

Hic frutex fructu tricocco & vi cathartica cum Ricino convenit, in reliquis satis differt.

Caterum Ricini vires in Historia omissas placet hic adjicere: Oleum è nucleis expressum non solum Lychnis affunditur, sed omnibus passim incolis [Bra-

filiæ] in usu est quotidiano contra affectus frigidos tam internos, quam externos. Resolvit apostemata, & matricis ventrisque tormina ac flatus illitum discutit: prodest tinnitibus aurium: restituit tensos convulsosque nervos. Tres vel quatuor guttulæ ex conveniente liquore subinde per os vel anum exhibitæ lanant frigidos articulorum affectus & fimul alvum laxant. Cutem quoque à * AR. Philos pfora reliquisque vitus vindicat. Umbilico inunctum lumbricos puerorum expugnat. At D. Stubs soph, N. 56. SIIIII 2

affirmat Oleum expressum, quantumvis nuclei ipsi vehementer purgent, nullam omnino vim catharticam obtinere, nè quidem si integri cochlearis mensura una vice deglutiatur, aut trium ber anum injiciatur. Pilonem attendamus.

Semen purgat validé. Sex septémve nuclei per os intro assumpti humores crudos per superiora & inferiora exturbant cum vehementia. Convenit ergo in spiritu vini optimo loco correctorii

femina multa macerare, & tincturam exhibere. Pifo.

Folia aqua vel aceto macerata Herpetis aut hujus generis affectibus mederi, præter Diofcoridem testem habeo quotidianam experientiam. Piso. Eadem, teste D. Stubbes, unicum sunt apud Indos

Cephalalgiæ remedium.

N. Indi ante Europzorum adventum non expressione oleum eliciebant, nullam enim nôrant. sed coctione; cadem scil. ratione quam docuit Dioscorides h.e. contuso semine, deinde in aqua cocto, postremum oleo innatante cochlearibus excepto: quæ eliciendorum oleorum ratio è seminibus & fructibus Indis admodum familiaris & ufitata eft, quomodo facilius etiam quam expref-

Hucipochotl Huaxacensis sen Ricinus Novæ Hispaniæ Hernandez. Qu. an differat à Curcas?

Si rectè depictus sit ad hoc genus propriè non pertinet, huc tamen ob similitudinem foliorum & fructus crum Ricino Americano Caras dicto reterri potett. Arbufcula eft, defcribente Hanandez, vituum modo ferpens, finuofis ac tricuspidibus folis, floribus eoccineis, parvis & aggregatis in comam, unde generantur fructus Nucis pæne Ponticæ formå ac magnitudine, sed ternos in-

cindentes Ricini more cardicantes nucleos. Toto anno folia, flores ac fructus fert.

Liquor fillatitus vires elangue(centes inflaturat reficitque, ut homines ferè mortuos ferant ex
fuscitare; idem refrigerat & impinguat, autipla arboris folia oleris vice devorata, intidumque red
dunt colorem. Lachyma fillans è perfiradis germinibus inflatimationi oculorum mirum in unic conordi. Lacinyila mains e periactis gominios inflatinatori occurant mum in modum confert. Nuclei quini, aut fi robulfior homo fit fepteni, enundata i quodam illos te gente membrana vacuant egregie pituitam & bilem per fitperna & inferna, adeo fecuro eventu,

ut vel levis momenti re ingesta, medicamenti hujus vis si ita expediat coerceatur.

* P. 4. T. 51. p. 105.

Bengi eiri * H. M. Ricini Indici Species.

Arbor est mediæ magnitudinis, caudice crasso, albicante, cortice obducto nigricante, necnon

multis ramulis cinereis, intus fungofis, inodoris, faporísque acris donato. Radix albicans, flavescente ac lactescente cortice tecta, inodora, saporis acris & urentis.

Folia alternation brevibus petiolis circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda acuminata, in ambitu ferrata, crassa, densa, glabra, nervis aliquot è media costa albicante & inferne extuberante in latera excurrentibus; sapor dulcis & aftringens.

FloCeuli exigui & pæne invifibiles furculorum extremis racematim proveniunt, calycíque viridialbicanti & exiguo inharent, tribus faminulis, luteis apieibis ornatis constantes. At verò flosculi hi Juli potiùs dicendi sunt, cum ex iis fructus non enascantur: sed infra flosculorum analogice dictorum racemos seu potius spicas, gemma observatur oblongo-rotunda, tria emittens reflexa, albicantia, flavelcentibus *opicibus* ornata filamenta ; qua gemma inodora ; infipida ipfius fructus rudimenum elt. Fructus rotundi; (ex angulis craftioribus fulcati, fructibus Nilcamaram haud abfimiles, virides,

crasso cortice cincti: cui subest putamen su cortex lignosus, rufius, bina ternave includens semina, abicantua, dulcis, gratíque. saporis, Ricini seminum forma emula. Crassus autem qui fructum hunc ambit cortex, levibus incifuris vulneratus lachiymam fundit lactefcentem, acrem, urentem; quamobrem fiquis fructus hofce dentabus confringete conetur, ribix infigni acrimonia lingua, fauces, careraque oris. partes vellicantur, intumefeunt, inflammatiur, que fymptomata mors intempestiva non rarò excipit.

Crescit locis arenosis & humidis in Malabar, præsertim circa Cochin: semper viret; quotannis ma-

turos fert fructus, mense viz Decembri.

Folia contrita & pulverilata ulceribus insperguntur ad fungolam luxuriantémque carnem tollendam. Eadem folia concisa, & cum Bubali facibus in nodulo constita ac calefacta convulsis & spasmo affectis partibus utiliter imponuntur.

Pag. 180. Species Acetofæ undecima seu scutata repens copiosè provenit juxta scaturigines aquarum in cautibus clivofis montis Snowdon supra vicum. Llandberis; nechon ad rivulos in confragosis rupibus montis Cader Idris lupra lacum quendam nostratibus Lbiri Cau dictum.

Pag. 194, ad finem cap. 4. adde, Atriplex maritima Mauritanica foliis Polygoni argenteis, semine amplo fusco, vasculis rotundis: quam apud D. Plucknet exficcatam vidimus.

Pag. 195. adde, Halimus angustifolius seminibus singularibus, vasculis Bursa pastoria amulis bicornibus inclusis.

D. Plucknet in agro Lincolnienfi invenit.

Pag. 199. Ad finem paginæ adde, Pleniorem hujus plantæ descriptionem vide apud D. Hermannum in Cat. Hort, Lugd. Bat. sub titulo Amaranti Indici spinosi spica herbacea, Kathutampala Zeylotiensibus h.e. Pala seu Ama-

Pag. 201. In horto Reverendissimi Episcopi Londinensis, cuitis frequens in hac Appendice mentio, Amaranti speciein vidinus maximam, humanam altitudinem superantem, quam arboream meritò appelles, foliis multò pallidioribus quam purpurei vulgaris spicis erectis: spicis etiam multo quam illus gracilioribus, & brevioribus fi modo adulta fuerint, colore minus faturo, at lucidiore, Quinue Clusii in modum sparsis seu deorsum dependentibus. Semen nondum perfecerat Septembris medio. Verum æstas hujus anni supra modum frigida, & seminibus exoticis maturandis minus propitia fuit.

Pag. 203. Post lin. 64. pro septima Amaranti specie addatur,

rag. 203. 1 op modern production of the Property of the Proper

Pag. 208. Ad secundam speciem Asari not. Hac Asarum Americanum Parkinsoni esse videtur, descriptiones tamen non in omnibus conveniunt. D. Banifer in Catal. Afarum Americanum Park. Serpentariam radicem magnam vocat. foliáque ejus maculofa effe afferit Cyclamineorum inftar, quibus tamen minora funt, nec Afari noinague en maura quicquid dicat Parkinionus. Communicavit nobis D. Pettiver folia & radicem cujudam plantæ è Provincia Americæ Terra Mariana dictà allata quam incolæ iftius regionis Serpentariam nigram vocant. Radices fibrosæ erant, nigricantes: folia pediculis longis insidebant figura & magnitudine foliorum Chelidonii minoris, yerum circum oras crenata ad modum Calthe palu-ftris quibus & fimilia nifi quòd minora. Eandem plantam ficcam vidimus apud Virum infignem D. Leon. Plucknet. Fibra è radicis quodam velut trunco exibant. Eandem hanc effe puto cum Afaro Americano D. Banister.

Pag. 211. Kali geniculatum majus sive alia nova species Kali perennis à D. Sloane observatum est propè infulam Shepey.

Pag. 217. Ad finem Cap. XI. pro tertia Saxifragæ aureæ specie addatur, 3. Saxifragæ aureæ Lichenis facie Moril. Præl.

Satis frequenter, inquit, reperitur in rivulis aquæ dulcis à fontibus jugibus manantibus. Folia gesantinguestus, inquis, sopri terram intrata; ifoculosi nalis luteos; quin & primo flatini intuitu à Saxifraga aurea montana rotundifolia discernitur à foliorum densa dispositione & forma longa, cum alterius montanæ fint rotunda & rariora.

Suspicor illum intelligere primam nostram speciem; verum tum male illam describit floribus in

foliorum alis.

Pag. 219, post lin. 40. adde speciem sequentem. 8. Lactuca sativa maxima Austriaca capitata, variegata, Lactuca Caryophyllacea vulgò Herman.

Refert, inquit, variegato colore Caryophyllum hortensem.

Viribus Lactucæ addo fequentia.

Lactucæ frequens esus Veneri adversatur ut quod maxime; unde speciem ejus quandam Veteres Eunuchion & Astutida vocarunt: cavendus ergo iis imprimis est qui liberis operam dare vellent. Hanc ejus facultatem quamvis superius leviter attigimus, quoniam non levis momenti res est, iterum inculcandam duximus.

Pag. 222. post lin. 40. adde, Hanc speciem D. Magnol in App. ad Botan. Monsp. accurations describit nomine Lattuca sylve-Bris angufto laciniato folio, & quarit An fit Lactuca sylvestris altera angustiore folio Hort. Reg.

In Catalogo Plantarum in Horto Reg. Parif. enutritarum necdum editarum à D. Tancr. Robinson ad me transmisso invenio, Lactucam pratensem fol. angustiori & longiori D. Fagon.

Quæ quomodo à præcedenti differat inquirendum.

Pag. 229. Ad finem Capitis quarti de Chondrilla adde, Chondrilla Tingitana floribus luteis Papaveris hortensis folio D. Hermanni in Cat. Hort. Lugd. Bat.

Radice nititur digitum crassa, pallida, fibrosa, annua, è qua prodeunt folia Papaveri hortensi non-Anatee mutur unguun cana, panna, noton, annua, e qua procauri, arrofa, albentibus venis infignita, per ambitum crenata. Intra hac affurgunt eaules, cubito longiores, in aliquot alas divaricati, laves, pallide virentes, folidi, circa cacumina verò fiftulofi. Horum fingulis nodis harent fo lia fine ullis petiolis, auriculata, inferioribus latiora, & profundioribus crenis incisa. Apices verò exornant capitula, Sonchi effigie, squamata, qua Augusto mense explicant sorem, congenerious affinem; ex numerosis petalis, planis, slavis, ad basin purpurascentibus, radiantem stellam imitantibus congestum, succedentibus seminibus oblongis, albis, sungosis, sulcatis, denticulatis, candidissimo sericeo pappo cristatis. Tota planta scatet lacte amaro, ingrato.

Pag. 236. Hieracium maximum asperum Chondrilla folio C. B. a D. Newton in Cantia inventum eft.

Pag. 238. Hieracium fruticosum fol. Subrotundo C. B. in Parco Edinburgensi, & alicubi in Westmorlandia observavit idem D. Newton.

Aliam adhuc Hieracii speciem Sonchi vel Chondrillæ folio hirsuto ad me siccam transmist diligens & industrius Botanicus D. Doody. Caulis erat semipedalis aut paulò altior, unico folio laciniato donatus ad modum Pulmonariæ Gallorum, flores pariter in faftigio geftans non multos nec valdè diffusos, luteos, non grandes, calycibus lanuginosis. Semina parva nigra esse videntur Pulmonariae dicta. Folia laciniis & figura Cichorium, Dentem leonis aut Sonchum imitantur. Hæć STITTE 3

Locus. Vires. Hæc planta accedit ad Hierachium maximum afperum Chondrilla' folio C. B. Flores antequam aperiantur rubore quodam dilutiore exteriùs tinckæ videntur, ut in Myofotide etiam cernere est. Pag. 239 lin. 9. Speciem Hieracii Pulmonaria sextam sic describit D. Hermannus in Cat. Hort. Lugd.

Ex fibrofis candidis radicibus quotannis fruticant novi furculi, fesquicubitales, tenues, in viridi albentes lackescentes; folis concoloribus, longis, angustis, pane setaceis ab imo ad summum usque densè stipatus; quorum fastigia in complures abeunt ramulos, sustinentes è calyce oblongo incano modice hirstuto & squamos fores luccos, ex multis petalis planis in gyrum dispositis confractos, qui marculi facessium in semina atro-rubentia, gracili pappo cristata.

Pag. 251. lin. 57. Ad finem Cap. XII. pro decima septima specie adjiciatur, 17. Tragopogen sive Scorsonera humilis crassore folio Magnol. App. ad Botan. Monsp.

Radix ei craffa, brevis, fibrofa, quæ in plura capita dividitur; è quibus multa nafcuntur folia, longa, angusta, craffa, glabra: inter quæ surgic caulis palmaris, cavus; florem in fastigio ferens slavum, Scorionerae modo squamattum, sed minorem; Semen estam minus.

In pratis ad lævam Lateræ versus stagnum Maio mense sloret.

Pag. 261. post lin. 22, ad finem capitis II. pro quarta specie addatur, 4. Petassites Africanus Calthæ palustris folio Herman. Cat. Hort. Leyd.

Novum (inquit) hoc Petafitidis genus ex paluftribus C. Bone Spei in hortum translatum folis est rotundis, rigidis, crenatis, Calcha paluftris facie, radice stavescente crassa, extera vulgari simile. Hanc plantam cum caule fructu suo racemoso onusto apud D. S. Doody vuidinus, unde cam Petafiten non este constat, sed anomalam quandam stripem Petafitis folio. Bhti stuctu.

Pag. 164. Conyza 16. feu Melitenfis folis retufis Boccon. in hortis Londinenfibus nomine Se-Pag. 164. Conyza 16. feu Melitenfis folis retufis Boccon. in hortis Londinenfibus nomine Senecionis arborefeentis C. Bonæ Spei innotefeit, ut me monuit D. Tancredus Robinfon. At D. Hermannus Conyzam Africanam Senecionis flore, folis retufis à Bocconiana abludere feribit florib, difeoidibus nudis non radiatis Senecionis facie & modo in umbellam dispositis, extera cum ea conve-

Pag. 265. Ad finem capitis de Conyza add. Conyza Africana folis Stechados citrina Gallica Falcic. plant. rar. Breyn.

Suffrutex pedalis est vel altior, Elichrylo II. C. B. similis, sed magis lignosus. Foliis pluribus Steechadis citrinæ Gallicæ sed angultioribus: Flore majore, cujus umbo petalis longis & angultis circumyadiatur. Radix lignosa, multis fibris divaricata. Semen pappescens. In Africa juxta Promoth. B. Sp. D. Ten Ripne collegic.

Eadem Pag. add. Conyeam Africanam Urticæ solio Hort. Amsterodam.

Pag. 270. lin. 18. pro 21. Asteris specie interponatur, 21. Aster latifolius Tripolii slore Dodart. memoir. Tripolium altissimum Americanum, caulibus viridantibus Herman. Cat.

Ad finem Cap. IV. in eadern pag. addantur species sequentes.

22. After Africanus latifolius maximus puniceis caulibus Herman. Cat. Leyd. App.

Altiùs affurgir quàm Afteres Novæ Angliæ, caulibus robuttis, puniceis, in breves, concolores ramos divifis. Foliu Tripolii facie, fed rigidioribus, craffioribus, per ambitum nonnihi dentatis, in ferioribus palmam æquantibus, tiperioribus verò brevioribus & angultioribus. Floribus amplis, violaceis, medio difco purpureo fitavefecnte, & în albentem pappura farificente. Subeft radix fibrofa, vivax, numerofa fertilitate fe propagans.

24. After Nova Belgia latifolius, paniculatus, floribus faturate violaceis Hort. Leyd. Herman.

Elegantifirmus hic After, huntanam altitudinem longe fuperatis, fundit radicem albam, lignofam, perennantem, innumeris tentitifiimis fibris capillatam, ex qua furgunt virgutar quamplunma glabra, purpurafcentia, Calami crafifirei, infirma, circa faftigia in frequentes furculos, quafi in foecolam particulam collectos fubdividia. His firtide adherent feita, abfque petiolis, digitum longa, duofiq crafiverfos lata, plana, craffitufcula, mucronata, altera parte glabra, late virtia, altera ex viridi pallefcentia, ininieroris exiguis venulis è media coftà oriundis inferipa, ad extinos linbos pupurafcentia, tià, ninieroris exiguis venulis è media coftà oriundis inferipa, qua verò immediatà e radice prodeunt fuperioribus ampliora func, fulta petiolis digitalibus, alatis, ex viridi ruffecentibus. Juxta furculorum faftigia eminent capitula parva, brevib, angulftifimis foiloils, fuamatim dispofits, veftica qui-bus fingulis infidet flos ftellatus, Afteris Attici facei, inodorus, radiatus, difcoiles; radiis purpureoviolaceis, difco parvo, flavescente, abeuntes in semina papposa, cinerea, more congenerum.

25. After Nova Beigia latifolius umbellatus, floribus diluie violaceus Herman Hort. Leyd.

Forma & crefcendi modo cum inperiore convenit, ferens radicem longe latéque repentem, albam, parum fibrolam, ex qua prodeunt folia pracedenti hand abfimilia, at paulo angultiora, injudiora, diora, d

diora, minùs glabra, & quodammodo finuata. Inter hac eriguntur eauler bicubitales, viridantes, ad radicem nihil aut parùm rubentes, firiati, fuperioribus rigidiores, duriores & robuftiores, circa fiuma faftigia in frequentes foliofas alas magis expandas, umbellam mentientes, divifi; fufficientes in capitulis pagvis, ex longioribus foliolis fquammatim dispositis, super priori paulò majores ex diluta purpura violaceos, petalis duplici serie sibi invicem incumbentibus, disco luteo, fatiscente in semina cinerea papposa priori simillima.

26. After Æthiopicus, Stuchadis foliis, flore aureo Herman. Hort. Leyd.

In montolis aridis ad Cap. Bon. Sp. reperitur. Constat radice parva, lignola, fibrola, fusca: Caule iridem lignolo, dodrantali, modò fimplici, modò multiplici, candicante, in ramulos divaricato, undique foliù fetaccis, tenuissimi, incanis, Svechadi cirinae amulis, vestito. Horum simmitatibus insidet è capitulo oblongo, squamato fos luteus stella instar, cuius medium umbonem pallide savescentem cingunt foliola, radiorum instar, aureo colore sulgentia. His senescentibus succedunt seminia pappola, velut in congeneribus. Viget & sforet per totum annum, dummodo ab aeris singidioris injuriis vindicettur.

27. After exoticus Hyoseridis folio minor.

Siccum nobis oftendit Clariff. Vir D. Leon. Plucknet.

28. After Africanus Stuchadis folio incano ejusdem.

Pag. 278. Ad finem cap. 8. adde,
15. Doronicum maximum Americanum, latissimo anguloso folio, radice transparenti Herman. Cata
Hort. Leyd.

A Jacobo Boberto habuit. Flores & semina nondum viderat.

16. Doronicum integro & crasso Hieracii folio Magnol App. ad Botan. Monsp. An Doronicum Hebveticum incanum C. B. prod?

Radix fibrosa est, è qua oriuntur folia pediculis donata, longa, latiuscula, serrata, crassa, subtus tomentosa, supra viridia: Caulis sesquipedalis folia angusta habens sare pediculis. Florem fort magnum, petalis luteis, in extremitate crenatis umbonem luteum cingentibus, qui in pappos abit. Floris calvx striatus in basi foliis viridibus coronatur.

In herbidis locis montis Serrane frequens est & Junio mense floret.

Pag. 280. Ad finem Cap. IX. pro 12. specie adjiciatur.

12. Virga aurea Canadensis folius Scropbulariæ Dodart. mem.

Item, 13. Virga aurea Americana foliis serratis angustis subtus nervosis Moris. prælud.

Hujus folia funt subtus adeò nervosa, & eminenter angusta maximéque serrata ut notu inde facilis sit. Quin & radicem habet odoratissimam.

Item, 14. Virga aurea humilis Alpina Morif. prælud.

Hac in omnibus vulgari accedit, sola parvitate discrepans: est enim Virgă aurea vulgari triplo minor. Pag. eddem. Capiti X. de Helichryso seu Steechade citrina addantur species sequentes:

1. Heliochryson quorundam folisis Abrotani J. B. Elichryson folisis Abrotani C. B. Helychryson sive

Pedalis, nomunquam cubitalis eft planta, caulibus rectis, robultis, fruticofis, in multas alas fubinde divifis; per quos & ramos numerofa joila, Abrotono fimilia, candicantia, ubi primim erumpit, tennifilme divifa, brevia, hifutas, cum gravitate odorata. Flores in fummis ramis umbellatim congefti, lutei Agerati floribus forma & odere perfimiles, verum majufculi. Radix lignofa, mini-

mi digiti interdum craffitudine, que tamen fingulis annis perit. Leto folo provenit, & copiose circa Madritium tinere Complutenfi, aliisque Hispaniz locis in Locus.

agris, ubi Septembri & Octobri florentem videbat Clufius.

Coma aurea Ger.

Quòd dubius essem quò referenda este hac planta, nec ad hunc locum pertinere putarem, commodiorem quarendum ratus, tandiu eam Historia inscrese distuli donec tandem pensita è memoria excidit & omissa est pou sunt qua me hactenus dubium & suspensium tenent. 1. Quòd no facciam an papposa sir. 2. Quòd mihi nondum planè constat an slorem habeat radiatum an verò nudum; quamvis ex descriptionibus qua ejus extant nudum habere colligitur. A reliquis certè Steechadis citrina seu Helichrysi speciebus solis multifidis differt. Qui coluerunt & observarunt nos certiores de ejus genere facere possum.

Helichrysum Africanum inodorum glabrum Magnol App, ad Botan. Mons. Elichrysum inodorum glabrum Coronopi folio annuum Magnoli, Hermian. Cat. Leyd.

Nobis describitur inserius pag 364. pro Agerati specie titulo Agerati Africani foliis laciniatis inodori. Verum fi femina pappola obtineat (ut affirmat D. Hermannus, nam in planta quæ nobis fuccrevit pappum nullum feminibus adhærentem observare potuimus,) Elichrysi potius quam Agerati species cenpun nunum reinimous auna centern obiet vale potentials, parties de la Aller au partie de la Potential de la Company de la Compan pappolam esse; proinde & Hermannum errasse. Quin & ipse (ut video) in Appendice sententiam luam mutat, à Ciassi certiora edoctus.

Chrysocome Africana flore albo, angustissimis foliis Brevn. in Fascic.

Breyn.

E radice hujus virgæ exeunt multæ, pedales, nonnunquam ampliores, lignofæ, firmæ, fir multøs ramös tomento albo candicantes diducæ, & ab imo ad fummum foliolis crebris ac angulfiffimis, Steechadis cirrinæ Italicæ Herbariorum dimidio brevioribus densè ftipatæ. Summos verò ramulos corymbi occupant admodum elegantes Gnaphalio Americano Cluf, valdè accedentes, quadruplo minores, è candidulis, infra aliquando ruffescentibus ità compositi squamulis, ut umbonem in medio comprehensum duplici & triplici serie notabiliter circumradient. Semen minùs pappescens, Chrysocomes vulgaris feminibus par.

In herbosis juxta Promont. Bonæ spei D. ten Rhyne ut & duas sequentes collegit.

Chrysocome Africana flore phoniceo angustifolia Breyn fascic.

Planta alba & penitus tomentola est Chrysocomæ Germanicæ angustifoliæ flore ex aureo rutilante fimilis, nifi quòd folia angultiora & breviora; corúmque ex alis ramulos quamplurimos folis minoribus veftiros promittat. Flores denfiffime in glomerulum congelti multo funt minores, squamulis exilioribus mintífque splendentibus ex ignoscente phænica coloris imbricati; quorum medium famina quadam minutíssima in pappos, semine appenso perquam pusillo, abeuntía occupant.

Chrysocome Africana flore phaniceo serratifolia Breyn. Fascic.

Perrare hujus plantula: caules etiam candicant, multò tamen infirmiores sunt, sinque debiliores, & longiores rames divili: Foliis paucioribus multoque brevioribus, latioribus, ferratis, nervofis, incans quidem, minus tamen quam superioris, [Euphrafiæ latifoliæ Italicæ Col.] quodammodo æmulanubus fepti. Flore & semine cum præcedente convenit.

Chrysocome sive Argyrocome Gnaphaloides Africana flore amplissimo Breyn. Prod.

Chrysocome Africana Ericoides flore albo Breyn. Prod. Item fl. Sulphureo.

Chrysocome impia, strue Filago dicta Cap. B. Sp. Ten Rhyne apud Breyn. in Fascic. Due species. Vidimus apud D. Plucknet.

Elichryso affinis Africana arborescens, floribus purpuro-violaceis, foliis Salviæ, odore Rosmarini: Conyza Africana incana arborescens odore Salvia & Rosmarini vulgo Herman. Car. Leyd.

Ouanquam hac arbufcula nomen Chryfocoma non mereri videatur, quod ejus flores aurea luce non refulgeant; Attamen ob florum fquamatam corymbaceamq ftructuram, & feminum pappofam dispositionem, ceu primariam plantarum partem, Chrysocome hand dissimilem, huic adjungendam esse existimavi. Sponte nascentem reperi locis saxosis & salebrosis ad radices montis tabulati Capitis Bonz spei, unde in Hortum translata leta fertilitate germinavit. Figit radicem longam, obliquam, pallidan, in brachia divaricatam, ex qua virgulta affurgunt complura (nonnunquam unum) fex septémve pedum proceritate lignosa, ramosa, candida, incano tomentosi corrice vestita. His adltant folia, Salvia quadantenus fimilia, rigida, craffa, perpetua, fupra viridia, infra candida, inferipta numerofis obliquis nervis, è cofta media in margines exporrectis, faporis acris, amari, aromatici, odoris fragrantiffimi ex Rofinarino & Salvia mixti. Ad ramorium cacuminia pullulant miuli ramuli, m quibus apparent parvis, fquamati tomentofi fafolati, Elichryfi vulgaris effigie; barbulistamen angultifire purpure, violagois cupratulbus chii chipun pullulant miuli vulgaris efficies para la consideratione della consideration mis purpuro violaceis cingentibus orbiculum pallidum, fatifeentem in tenuiffima pappefeentia [mina. Mentibus Martio & Aprili floret in Hyenali, inque Prom. B. Sp. iifdem mentibus perficitur. Virginia (1988).

tutibus respondet Rosmarino. Oleum ex destillatione prolectum præstantissimum esse deoppilativum experientia nos docuit.

Elichryso affinis Peruana frutescens Herm. Append.

Surrexit in horto Beverningiano ex feminibus Peruvia advectis ad altitudinem sex sepremve pedum, viticulis lignosis pallidis, lentis, geniculatis, valde ramosis; foliis binis, ex opposito nascentibus, forma & magnitudine nescio quid affinitatis cum foliis Costi hortoruin, sive etiam Scabiola Hipanicæ fellær habentilst, per margines tamen crebritis ferratis, tribifique per longitudinem ex-currentibus nervis inferiptis: **Floribus** ad foliorum exortus circa ramorum cacumina corymbofs parvis, ab Elichylo non multum abludentibus, pendulis, herbaceis, difcoidibus, modò folitatiis, modò tribus quatulove finul junctis. Seminibus exiguis, ut conjicere potuit, pappofis, ad perfectam tamen maturitarem hucusque nondum perductis; sapore & odore nullo evidenti. Aliam

Aliam adhuc Elichryfo affinis fruticelcentis speciem à præcedente diversam à D. Hermanno ad Reverendisf. Episcopum Londinensem missam plane novam & cujus nulla in Catalogo Horti Academici Lugd. Bat. mentio, se Fulbamia in Horto prædicti Episcopi vidisse literis Aug. 27. ad me datis fcripfit D. Tancredus Robinson. Folia ejus breviora, crassiora spissiora, rotundiora & obscurius viridia funt quam Elichrylo affinis Peruanæ fruticescentis Herman. Append. An Senecid Arborescens Atriolicis folio?

Pag. 287. lib. 13. pro undecima Jacobææ specie adjiciatur, 11. Jacobæa supina maritima Triumsetti.

Lib. XXXII.

Ab unciali nervola radice multas fibrillas emittente & albida cute vestita oriuntur terni aut plures cauliculi, vix plerumque palmares, supini ponus ac veluti in terram reclinati quam reci, intus cavi. externè rotundi, molles ac tenues, subrufo vel etiam purpurascente colore infecti: folio millo ordine positis, nitide virentibus, & aliquantulum crassis vestiti, caules absque ullo pediculo amplectentibus. Prater folia prædicta habentur infuper pauciora alia ad ramufculorum exortus, ejufdem licet cum fu-Prater tona praesca mounta impor pateora and an animenorum exorus, epintem neet cum in-perioribus substantia, atamen conspicuo sinstita pediculo, & semuncialem latitudinem, unciam ve-ro longitudine superantia, caque non pure dentata, sed postus denticulatis laciniis interrupta. Caules ro iongruame inparameta, esque non pure corinata, sea points uciniculatis faciniis interrupea. Caules propè fummum duos trélve ramufculos è finubus foliorum proferunt quorum finguli tres aut plures fuitiment fiores, fingulos longiufculis petiolis inharentes, calice è pluribus anguftis & fubviridibus foliolis, in nigrum acutúmque apicem definentibus composito obvallati, barbulis aureis, oblongis latisque discum medium luteum cingentibus constantes. Semen succedit pappo innascente alatum. Plantze odor nullus, at sapor inter amarum ac salsum medius.

odor nums, actapor med antatum actanam medica.

Martio & Aprill viget, deinde ex toto perit. Copiosè admodum nafcentem observavit Auctor per Tempus & totam oram maritimam, campósque adjacentes, quà a Centumcellis Cajetam versus iter est.

Lœut.

Donavit me eximius Bozanicus D. Jac. Pettiver cujusdam plantæ à Terra Mariana missa ramulo

que foliorum divilura ad Erylimum vulgare & capitulis in fummo conglobatis ad Jacobeam aut Sequa conomin urmae as Expansion vogas es captura in infinito congruosata a Jacobzam aut Se-necionem accedere videbatur. Florem cartileum habere; inicolas autem Morfum Diaboli vocare feripit. Tota planta hirfuta est, & folia ad margines ferrata.

Caaetimay Brafiliensibus Marcgr. Senecio Brafiliensis folio angusto, serrato.

Maregy.

In trium pedum alcitudinem excrescit, coale viridi, intus medulloso; quem ab ipso exortu numerosa ambium folia, quatuor dig. longa, angusta, per ambitum incisa, levi hirsuite prædita (ut & caurota amount, 1988, quattor ug, tonga angutara por amount mena, ter minute prætte (ut et et elle) & molli lanugine paulum incana. Caulis fuperius in quattor, quinque, fex, aut feptem ramos fe fpargit, & foliola parva obtinet, foliis Hyffopi figură fimilia: in ramulis autem multos fert fofculor, florum Senecionis fimiles, pallide flavescentes, qui in pappos definunt, vento diffipabiles. Folia hujus plantæ acrem & calidum faporem habent, ac cocta, contula atque illita fanant scabiem in quacunque corporis parte.

Pag. 291. post lin. 22. pro quinta Senecionis specie addatur, 5. Senecio Lamii folio D. Fagon.

Quam invenio in Catalogo plantarum Hort. Reg. Parif. nondum editarum à D. Tancred. Robinfon ad me transmisso.

6. Senecio arborescens Virginiana Atriplicis folio. Descriptionen vide inter Arbores & frutices in borto Rev. Epist. Londinensis visas.

Pos. 191. Cacaliæ speciebus vel si mavis Eupatorii Cannabini add. Eupatorium Novæ Angliæ Urticæ solio, ssoribus purpurascentibus, maculato caule Horman. Cat: App.

Hor à * præcedente diftinguitur quod radices habeat odoratiores, caules humiliores & tenuiores, * Valeriana fesquicubitum raro excedentes), pallide virentes;, puniceis lineolis inscriptos : Folia minora, profundiur urtice solio lis crenata, stores purpureos Eupatorio Enulæ folis omnino pares.

Hag. 296. Gnaphalii fexti feu minimi deferițiioni adde,
Hag species plus duplo minor est Gnaphalio rulgari. Capitula paucioribus storibus storibus

Pag. 297. 1.15. adde, Gnaphalium flore sulphureo Herman. cujus specimen nobis ostendit insignis Vir D. Leon.Plucknet in Horto fuo ficco affervatum.

Pag. 303. post lin. 5. pro tertia Cnici specie interponatur
3. Cnicus perennis caruleus Tingitanus Herman. Hort. Leyd.

Planta hac natura totoque habitu Cnicum, referens radicem agit albam, longam, tennem, abique fibris, modò oblique, modò rectà in terram descendentem, emittentem folia rigida, craffinicula; foithama longiora, pollice angultiora, circa margines crenata, & fimul exiguis aliquot spinulis obsutum fere fugientibus armata. Intra, hac prodit saulu ut plurimum fimplex, aliquando flatim à radice in binos ternós re ramos subdivistas, sustinens excapitulo oblongo squamato, & aliquot rigidis, brevibus Locus

foliolis circumvallato flores cœruleos, fistulosos, oris laciniatis, quos excipiunt semina fusca, barbata. more congenerum. Circa Tingidem Africa collectus erat.

Pag. 207. lin. 50. adde,
Huic peciei [11.] valde fimile est si non idem Cirsium angustifolium C. B. prodFolia angustiora & raris aculeis prædita esse dicuntur; capitula hispida.

Pag. 310. post lin. 54. pro nona Cardui specie adjiciatur, 9. Carduus pycnopolycephalos sylvestric Triumsetti. §

Triumf. Radice est perenni, Raphani hortensis forma, crassirie pollicari, longitudine palmari, circa extremum ramosa, ramis in craffiusculas fibras divisis, raris quibusdam barbulis, ut & radix ipsa obstitis: Hæc è ligneis filamentis fungosæ substantiæ mustelini coloris intermixtis componitur, necnon externo molliori cortice ejusdem coloris obtegitur. Folia radicis caput multiplicatis cespitibus coroterno molliori cortice ejuicisti conoris oriegiani. Forta l'autre capit initurpieras capitiblis coro-nantia breviffimo ipfi adhærent pediculo, palmo plerunque minora, latitudine uniciali, folidam for-tiuntur fubitantiam prona parte, quæ denfa lanugine obruitur, candidam, fupina verò atrovirentem, fed maculis feu potius lineis quibuídam albis interruptam, ob hirfutiem tum primarium nervum, tum ted macuits ten pours intes quionicant alos interrupcan, or interient can printarian nervum, tum ipfius propagines occupantem, qua versis lateralem extremitatem bifurcata literam Y egregiè æmulantur, & pottea in tenuem ac flavefcentem aculeum, longum tamen & fatis pungentem, terminantur, imò propè extremum foliorum ambitum ità ordinantur, ut ipfa velut crifpatis oris evadant. tur, mo prope extenium communication in a communication in continuous de la communication de la communicat losi, alati, aculessque muniti cernuntur, colore etiam quasi cinereo ob modicam lanuginem praditi. ton, autr, acutenque munici cerminari, contante, medullà frongolà intus replett, folis multis, insi fimilibus, fed minoribus ornati, & ad modica intervalla nullo pediculo cauli adnexis, raro in ramos, &c tum pauciffimos, divisis ac breves, unde in ipsius fastigio, quatuor seu plura notantur capitula, cuncta tum paucinimos, unun acuteves, unue in ipine nategos, quaturo neu puna notantui capituar, cuntei conferrim fimilique collecta, ac breviffimis innixa petiolis, magnitudine plus minùs nucis Avellana, 8c princiquam florem expandant rotunda, viridia, è multis squamulis in luteum ac pungentem acule-um definentibus composita; Flos ex plurimis flosculis atto-rubentibus, & ex ipsorum centro album stamen proferentibus dense perpetuo juncais, nec ut in aliis Carduis dilatatis donec siccati decidant, constat. Semen densa ac alba involutum lanugine forma, colore ac magnitudine (nisi quòd rotundius existat) perquam simile est seminibus Cardui Leucoii folio. Tota planta reliquorum Carduorum odorem obtinet, sapore est initio dulci, post amarorem relinquente.

In umbrofis íylvis ultra Tuículanos agros extenfis quà præsertim itur Lavicano Anagniam. &c. re-

perit descriptionis autor Jo. Baptista Triumfetti.

Accedit ad Carduum polyacanthum fecundum Ger. emac. quem nos pro Carduo acanthoide 7.B. habuimus.

Pag. 314. Post secundam speciem adde, Carduus Bæticus spinosissimus echino aculeis rigidis armato.

Exficcatum vidimus apud eruditiffimum Virum D. Plucknet.

Pag. 317. l. 24. Pro secunda specie Cardui stellati, seu pro primæ varietate ponatur
2. Carduus stellatus folius integris serratus Magnol. App. ad Botan. Monsp.

Differt pracipuè à pracedente foliorum forma qua in hoc integra sunt, cùm in illo sint valde dissecta. Invenit D. Tournefort juxta rivulum dictum Viftre, inter Candiac & Vauvert.

Pag. 222. Post secundam Cyani speciem pro tertia interseratur 3. Cyanus Centaurioides fruitesseens Lavandulæ solio cap. B. Sp. Breyn. Fascic. Breyn.

Frutex mihi videtur lignosus quantum ex ramis missis augurari licuit. Hi quadrati, lignosi, necnon incani funt, binis alternatim ramis. Folsola Lavendulæ haud diffimilia sed breviora è regione habentibus præditi: quorum summitatibus capitula etiam ex adverso bina innata, haud crassa, pollicem transversum longa, latis incanarum squamularum & membranacearum squamulis, Caryophylli spi-cati Aldini, calyculorum de more, imbricata; staminulis referta Serratula similibus quorum color me latet. Semen magnum, oblongum, pilis molliusculis argenteo colore splendentibus hirsutum, longiffimisque in modum Steebes Rosmarini foliis Pona, sed ad phoeniceum tendentibus coronatum.

Pag. Ibid. Pro tertia Cyani specie interponatur 4. Cyanus major Alpinus foliss incissis Triumfetti. Triumf.

E radiee carnola, cinerea, palmum circiter longa, infra digiti craffitiem, in minores tenuioribus barbulis præditas divila, gustu lubadstringente, mansu mucosa. Martio mense plura exeunt folia, crassa, denso licet brevi tomento ipsa cooperiente candida, primò exeuntia ad Cyani majoris vulgaris formam accedentia, apice acutiora, digitum circiter longa, vix unciam lata; succedentia: non tantum prædictis (ut plerunque solent) majora, verum etiam tribus, quinque vel septem profundis incifuris distincta. E medio foliorum cespite circa Aprilis initia tenuis sed lignosus attollitur caulis, palmarem circiter longitudinem obtinens, quandoque ramolus, externe striatus, ac similibus foliis licèt angustibribus infignitus, quæ nullo pediculo caulem amplexantes, alatum quodammodo efficiunt, præfertim quæ floribus sunt viciniores, quibus etiam laciniæ desunt. In caulis ac ramorum fastigio flores aperiuntur magnitudine, forma & colore Cyani majoris vulgaris, uti est & semen floribus tabefactis subsequens. Radice & foliis perennat, non tamen serpit more Cyani vulgaris. Humore nimio corrumpitur.

Sapore est amaro, & odorem veluti Cinara inter manducandum reddit. Folia acie cultelli scari-Vires: ficata vulneribus etiam majoribus applicita intra diei spatium eadem ad cicatricem perducunt. In altissimo asperrimóque illo Aprutii monte, (quem vulgus Hortum Centauri nominat) ab Au. Locus. rore primitus reperta est hac planta.

Pag. 323. Post lin. septimam interserantur

7. Cyanus Orientalis after seu Constantinopolitanus store sistuloso candicante Hort. Reg. Paris. Herman.

Hort. Level.

Idem fiftulofo purpureo flore corundem. Mem flore luteo fistuloso Dodart, Mem, Herman Cat. Lugd. Bat. Hujus specimen ad me miste D Doody

Par. 329. Ad finem Cap. XIII. pro 32. specie Jacen addatur. 32. facea luitea Cretica folia Cineraria Dodart. Mem.

Pag. 335, lin. 26. add. Helenium Indicum flore & semine maximis perenne Herm. Cat. Pag. 336, ad finem Cap. I. pro quintas specie addatur,

5. Helenium Indicum flore & semine maximis pereme Horman. Hort, Leyd. Pag. 338, post lin. 19. pro tertia & quarta Calendula speciebus addantur

2. Calendula minor arvensis Hispanica Herman. Cat. Hort. Lugd. Bat.

Minore arvenfi gracilior & humilior est; quotannis ritu congenerum ex semine deciduo propul-Inlans.

4. Calendula humilis Africana flore intus albo, foris violaceo fimplici Herman. Cat. Hort, Leyd.

Sequentes potius florum & seminum dispositionem, quam foliorum caterarumque partium affinitatem Calendulis inferendam censuimus hanc plantam. Mittit ab albente radice cauliculos multos ramosos, dodrantem raro superantes, nunc erectos, nunc reclinatos; Folia pinguia, craffiuscula, glabra, aliquot laciniis iricila, Erucæ maritimæ non adeò disparia. Flores in ramulorum summitate petalis fimplicibus, Calendula vulgari longioribus, intus lacteis, extus violaceis, ad solem radiatæ stellæ in modum expanse, exteroqui clause, ad se collectis, & in gyrum revolutis, medium occupante orbiculo crocco, aliquot purpuro-nigricantibus granulis, in tenuissimos villos satiscentibus insperso. Semina nuda; in parvis capitulis disposita, ritu Calendulæ, duplicis speciei; alia orbiculata, membranacea, comprella inflat Orocolchin (due) coloris dilute castanei; alia que his eleganti ordine interjacent teretta, spadiceo-fulca, superficie granulata. Utraque fecunditatem probant suo partu, quem vel Autumno decidua, vel Vere studio sata feliciter excludunt.

Alumna est aridorum collium ad Promont. B. spei, cultura sub nostro climate patientissima. Ejus

fapor percipitur fatuus, aliquando subamaricans; odor medii disci crocinus debils.

Hujus planta specimen ad me misst D. Pettiver Pharmacopœus Londinensis Rei Botanica apprimè gnarus.

Eadem pag. Pro tertia Chrysanthemi specie addatur 2. Chrysanthemum Asteris facie, solisis ad sorem rigidis, store missore elatius Herm. App.

4. Idem flore minimo humilius Ejuschem.

Prius erigit caules pedales, aliquando altiores, rigidos, duros, ramosos, tenui tomento obsitos, quibus harrent folia, Afteri supino Clusii paria, rigida, deorsum inslexa, medio nervo in brevem aculeum abeunte. Flores fert Bellidis minores, luteos, radiatos, discoides, denis foliis supradictis similibus, quinque majoribus, totidémque minoribus circumvallatos. Disco marcescente defluunt semina, exigua, fusca, solida, ex quibus planta renovatur. Huic simile est posterius, ast humilius & omnibus partibus minus.

Pag. 339. l.66. Pro tertia Chryfanthemi specie interferatur 3. Chryfanthemum Canadenje Rapunculi radice, strumosum vulgò Herman. Cat. Leyd.

Multis firmatur radicibus, albis, carnofis, fufiformibus, Rapunculo aut Afphodelo haud disparibus, qua caules attollunt quamplures, novem decémve pedum altitudine, rotundos, asperos, nonnihil hirfutos & striatos, in numerosos ramos subdivisos. Hos sine ordine cingunt folia palmam longa, pollicem & amplius lata, in acumen definentia, afpera, atroviridia, per ambitum leviter crenata. Ramorum cacumina occupant flores lucui corymboli, Chryfanthemo Canadenfi humiliori fimillimi, nifi quòd petala dilutius flavescant, in mucronem bifidum terminentur, & foliola flori substrata longius producantur. His fatiscentibus succedunt semina angulosa ritu affinium. Radices subamarum, aromaticum, non ingratum habentes saporem à Canadensibus parantur in fercula, velut ab Europais Rapunculi, Rapæ & fimiles.

Pag. 340. l. 7. Adde Duz adhuc aliz Chrysanthemi segetum species à C. B. proponuntur, nimirum. I. Bellis lutea foliis profunde incisis minor C. B. Chrysanthemum minus Cam. ep.

Hanc I. Bauhinus ad Chrysanthemum suum majus folio valde laciniato, flore croceo refert.

2. Bellis lutea foliis subrotundis C. B.

Quam D. Hermannus eandem facit cum Chryfanthemo folio minus fecto glauco J. B. quod no-bis non probatur. Ex fynonymis enim & ex deferiptione patet, Chryf, folio minus fecto, &c. eandem esse plantam cum Chrysanthemo segetum nostrate, hoc est, cum Bellide lutea fol. profundè incisis majore C. B. quamvis non fim nescus compilatores Hift, Ebrodumensis Bellidem illam aliò referre.

De his nobis nondum satisfactum est. D. Hermannus in Catalogo Horti Lugd. Bat. tres recenser & diftinguit species Chrysanthemi folio glauco à Creticis Chrysanthemis distinctas.

Pag. 241. Chryfanthemum nostrum octavum seu Alpinum secundum Clusii ex observatione D. Leonardi Plucknet M. D. Londinensis semina producit papposa, ideoque ad Afteres transferen-

Pag. 342. Ad finem Cap. IV. de Chryfanthemis add. 12. Chryfanthemum Peruvianum flore albo Catal. Lipfienfis Amman.

14. Chryfanth. Virginianum Platani folio Hort. Oxon. Utrumque vidimus apud eundem peritissimum Botanicum & insignem medicum D. Plucknet.

15. Chrysanth. Americanum Scrophulariæ folio Ejuschem.

Pag. 344. Ad finem paginæ addatur.

Ptarmica Alpina Matricariæ folis Triumfetti.

Hanc plantam Corymbiferæ nostræ Millefolii umbellå, folio alato & laciniato candem esse mihi pæne persuadeo, quamvis nec figura ejus, nec descriptio in omnibus conveniunt plantæ nostræ: namprimò foliorum laciniz obtufiores funt, deinde caulis internè medullosus, tum folia in nodis, è quibus alter erumpit furculus, communiter majora funt reliquis inferiorum nodorum è quibus ramuli non exeunt : tandem flores quamvis integri naribus admoti nullum sensibilem odorem exhalent, triti tamen Ageratum redolent, aut potius suaviorem odorem florum Ptarmicæ prioris Matib. emittunt. Quæ in nostra non observantur: in reliquis convenire videntur.

Nos etiam primo aspectu Prarmicam folio alato plantam nostram denominavimus: verum postea animadvertentes eam odore & sapore carere, foliaque proferre alata & laciniata Matricaria ferè in

modum, fententiam mutavimus.

Pag. 346. lin. 12. post werba illa Hort. Blas. adde Botan. Monspe. Millef. odoratum minus album Monspelienssum Dodart. Mem. ubi plenamejus descriptionem viid. Pag. 348. lin. 2. adde Millef. montanum purpureum Tanaceti foliis Dod. mem.

Frutex corymbiferus Africanus Chrysanthemuli Ericoidis facie, sloribus Globulariæ Breyn, fascic.

Frutex est lignosus, ramis compluribus, cortice ex obsoleto purpurascente fusci coloris tectis: quorum juniores Chrysanthemuli Ericoidis proximè descripti adeò similes, iisdemque stipati foliis ut non facile ab co diffingui poffint. Flore ramulorum extermitates lutei occupant Tanaceti inflar florum quafi in umbellam dipofiti, orbiculares omnino Globulariæ feu Aphyllantidis Herbariorum perbellë referentes, minores quidem & ex tubulis minutiffimis quinquepartitis densè admodum conflat, fedem fuam minutiffimo in fructu fixam tenentibus: quem propter immaturitatem exilitatémq, fortuna examinare mihi non concetti; an veluti Cuprefio pinuli feminum pericarpia concavus & femine refertus, aut an ipfe Semen illud. Quicquid vero fit, five fructus five femen, certo certius illud eodem pæne quo Absinthii semen modo teneræ involutum lanugini observatur.

Pag. 350. Ad finem Cap. I. de Bellide minore adde, Bellis minima annua Triumfetti.

Februario labente in conspectum se prodens semiunciali circiter radice nititur, cortice albo tenui induta, & ex paucis fibris tenuiora aliquot capillamenta mittentibus coagmentata, qua fibra omnes supernè in exilem ac brevissimum veluti truncum albidi coloris desinentes basin esformant quinque aut pluribus foliolis dilutè virentibus, at fimul nitidis, succosis, nervum duntaxat medium ostendentibus, ovali forma, extremo rotundioribus, leviter crenatis, magnitudine unguis minimi digiti, longitudine circiter femunciali incluso pediculo, pallidioris coloris, breviffimis ac rarioribus pilis donato. Inter solia ad parvi digiti altitudinem assurgit cauliculm ercetus, fragilis, licet capillaribus nervulis aliaque fibhfantia apparenter cartilaginea compositus, nec vulgar filo carffor, imò internè concavus, ex-ternèverò tenuissimà ac rubra quodammodo circumseptus membrana; ab eodem verò infra su medietatem quatuor aut plura inordinatè exeunt folia, ab infimis quoad solam parvitatem diversa: denique in ejuldem summitate nonnihil latiore intra calycem ex duodecim viridantibus squamulis conftructum unicus flos aperitur, habita totius planter ratione valde infignis, difcum oftentaris lureum, etam triginta angustissimis albisque petalis circundatum, quæ ad differentiam Bellidis minoris vulgaris non in duplicem, at unicum difonuntur gyrum, necton longiora exiftunt quam in illa. Semen flori fuccedens minimum, cinerci coloris, oblongioris forma ac Bellidis pradicti min. vulg. fimile.

In locis Roma vicinis prasfertim aridis & incultis & arvis restibilibus mira fœcunditate luxuriat. Februario & Martio florens, brevique ex toto deperditur.

Bellis montana gramineis foliis Magnol. App.

Radix vivax eft, fibrola, è qua plurima prodeunt folia, longa, angusta & graminea; leviter versus extremum crenata, rigidinicula. Caules sunt sesquente als, in quibus folia sune ordine aliis angustiora villos quofdam pro denticulis habent. Flor in quolibet caule unicus cum umbone luteo plurimis petalis albis cincto. Orienr in planitie montis Serane & Majo floret.

Pag. 351. lin. 18. adde, Bellis Alpina major rigido folio breviore & latiore Herman. Cat. Leyd.

Precedente humilior est & tenerior, foliis latioribus, brevioribus, magis reflexis; Floribus minoribus. Floret in hybernaculo tota hyeme.

Bellis montana major foliis Chrysanthemi Cretici angustioribus Magn. App.

Radices fibrofa perennes plurimos caules producunt, cubitales, striatos, in ramulos divisos. Felia secundum ramulos in profundas lacinias divisa sunte dissecta. Extremis ramulis sunte magnus insider, cujus pars inferior ex plurimis foliolis viridibus squamatim dispositis componitur. Ambiunt umbonem luteum plusquam triginta petala alba, in extremitate leviter serrata. Semen habet aliarum more. Florentem invenit Julio mense in depressis & ferè inaccessis locis montis Calcaris in lo- Locus co dicto Barroc juxta fluvium descriptionis autor P. Magnol.

Bellis Americana fruticescens ramosa.

Hanc exficcatam vidimus apud D. Plucknet., Ejusdemque ramulum ad nos misit D. Doody. Caule firmo & rigido esse videtur, summa parte ramoso, crebris foliis angustis, oblongis utraque extremitate acutis, denticulis ratioribus ad margines obiter incifis vestito. Ramulum unumquemo, ut & caulem medium terminat flos albus umbone luteo.

Buohthalmum Alvinum flore candido Triumfetti.

Radix lignosa multis ac gracilibus barbulis capillata, talem etiam scabritiem possidet, ut nodulis undequaque referta videatur, spadicei coloris, inodora ac ferè insipida ex seipsa emittit quandam digitalis trunci (ut ita loquar) portionem, in cujus summo densi germinant foliorum cespites, quorum si quandoque aliqui terram attigerint facile productis radicularum fibris eidem implantantur: hoc pacto plantam quodammodo repentem, ipfiq quandam perennitatem reddentes. Folia ipfa forma, colore, odore ac (apore iis Buphthalmi vulg. Matth. omnino fimilia verum triplo majora. Adventante Junio è fingulis fere cespitibus pradictis recti, ramosi ac fragiles assurgunt eaules, consimilibus vestiti folis, fed proportionaliter minoribus: in caulium ac ramusculorum sastigio eapitulum squamosum protuberea proportionance intervious. It cannot a carmeter a color prater oblicarum (quamularum limbum ex toro viridi; quo le aperiente soi emicat discum ex luteis staminibus compositum habens, & sapius 24 albis petalis circundatum; quibus arefa-Ais superest capitulum hispidum, ut in Buphthalmo vulgari, clarioris tamen ac ferè lutelcentic coloris i seminis pariter forma cum illo convenit, at magnitudo minor & magis candidus color.

In Alpibus Castilionensibus Autumno observavit Auctor noster caulibus vix palmo altioribus & Locue. minime ramofis: verum in monte Cavi prope Albanum æftivis menfibus caulibus cubico altioribus

& in quamplurimos ramulos divifis.

Pag. 357. lin. 22. Inter varietates Matricariæ recenfenda venit Matricaria sylvestris slore toto luteo quæ in Hort, Lugd. Bat. à D. Hermanno colitur. In sylvis cæduis reperiri scribit Tab.

Pag. 360. Ad finem Cap. I. de Abrotano famina adde species sequentes. Abrotanum famina foliis Crithmi D. Fagon. Hort. Reg. Paris.

Abrotanum fœmina foliis Roris marini totis viridibus D. Fagon ejustem. An Abrot. fæm. 6. Clusi? Abrotanum fæmina degener ex Abrotani fæminæ viridis femine flore pallido ejufdem.

Habui è Catalogo M.S. plantarum Horti prædicti nondum editarum à D. Tancred. Robinson & à D. Hanf. Sloan communicato.

. Abrotanum fæmina canescens foliis Steechadis citrinæ Breyn. Prod.

Pag. 361. lin. 34. Ad finem Cap. II. de Eupatorio Cannabino adde, 4. Eupatorium aquaticum Americanum Park. Chryfanthemum cannabinum Americanum Moril. præl.

A nostrate discretu facile est: quippe caules edit quadripedales, subrubentes, firmiores & rectiores: Flosculos ex multis staminulis luteis conflatos habet, & semina bidentia vulgaris Chrysanthemi canna-Bini feminibus multo majora, veftibus pariter adharentia. Addit Parkinlonus caulem ab imo fratim ramulos longos crebros emittere. Folia ima quinquepartita esse, superiora in caule tripartita: Caukem ad quinque aut sex pedum altitudinem assurgere.

5. Chryfanthemum aquaticum foliu multifidis Cicutæ nonnibil similibus Herman. Cat. Hort. Lugd. Bat.

Fibris radicatur numerofis, pallidis: Caules tollit tripedales, aliquando altiores, ramofos, glabros. quadrarigulos, geniculatos, fubinde ex viridi rubentes. Folia ad fingulos nodos promit bina ex adquauranguros, gomenacos, momento va da minora & robustiora. Flores infident ramorum fastigis, discoides, vix radiatis, Chrysanthemo Cannabino Americano duplo minores, parte extima mulris viridantibus foliolis squamarum instar obvallati, medio verò orbe ex minuis aureis fistulosis tutis viriuantious romons aquamatum arrear obvintari, inscredient oblonga, depressa assers, in duos bulis, apiculos fuscos exferentibus compacti. semina succedunt oblonga, depressa assers, in duos apices definentia more hujus generis reliquorum.

7. Eugatorium cannabinum Jacobææ folius Virginianum. Item 8. Eup. Americanum, caule incano. flore aureo, umbone nigercimo. Utriusque spesimen siccum apud D. Plucknet vidimus.

Pag. 362. Ad finem Cap. IV. De Bellide flore luteo nudo adde, Bellis Africana capitulo aphyllo huiso, folise & sauliculis juncess erectis Herman. Cat. Leyd.

* Chryfanthe-Sp. repens flore aphyllo Breyn.

Nata est ex seminibus Bone sper, * priori similis est sonis & cauliculis tenuioribus erectis & junmum Cap. B. ceis: Sapore & odore veluti præcedens fatuo.

> Pag. 364. Quartæ Agerati speciei hæc synonyma addantur. Helichrysum Africanum madarum giabrum Magnol App. Elichrysum inodorum glabrum Coronopi folio annuum Magnoli Herman. Hort. Leyd. Chryfanthemum corymbiferum Africanum Triumfetti, à cujus descriptione nostram supple.

Radix circiter semipalmaris, intorta, gracilis, plurimisque tortuosis capillata fibrillis, substantia carnosa & alba, supérque ejustem radicis indivisum caput ceu fi in breves quandoque ac fere lignolos truncos multiplicetur. Foliorum longitudo maxima vix unciam æquat nec latitudo illam parvi digiti superat etiam quà latiffima sunt versus apices. [Magnitudo pro loco aut solo variat.]

Pag. 369. l. 29. pro duodecima specie Absinthii interseratur Absinthium Santonicum Gallicum C. B. Magnol. App.

In nostro litere (inquit D. Migno!) frequens est, cum Seriphio Gallico permixtum; à quo facilè distinguitur ex eo quòd folia longiora, latiora & minus dissecta habeat.

Pag. 371. post tertiam speciem add.

Abrotanum mas ex Surinam molli hirfutie canescens, ex horto Fageliano D. Plucknet. 5. Abrotanum campestri simile, Tingitanum Herman. Cat. Hort. Leyd.

Formâ & crescendi modo Abrotano campettri vulgari fimile est, odoris & saporis aromaticinon omnino expers, ubi verò adoleverit acquirit virgulta magis lignola & fruticola. Summitates vifcosa sunt. Folia tenuiora, hilari virore nitentia, inferiora utplurimum trilobata, superiora integra. Semina exigua cinereo spadicea, more congenerum. Londini in hortis colitur. Ramuli sforieri in frequentiores surculos dividuntur quam in vulgari Abrotano campettri.

P. 373. Ad finem Capitis de Artemisia adde, Moxam tam celebrem in curatione podagra per ustionem nihil aliud effe quam Molluginem Artemisia ostenditur in Ephem. German. Ann 11. Obs. 6. Recipiantur folia Artemissia. Exsiccata probe & caule suo decerpta conterantur manibus coulq, donec excusso pulvillo viridi lanuginose interiores fibræ velut subtegmen substratæ remaneant. Sin madefiant udore manús repetendum opus est ad desideratam teneritudinem. Joan. Harmannus Kornmann. Vide observationem.

Pag. 378. pro 15. Scabiosa specie interponatur 15. Scabiosa stellata annua prolifera Dodart. mem.

Pag. 279. pro 18, Scabiosa specie interseratur, 18. Scabiosa altissima annua soliis Agrimonia nonnibil similibus Herman. Cat. Hort. Leyd.

Supra viri altitudinem assurgit caulibus rotundis, cavis, geniculatis, pilosis, ramosis quibus ad singula genicula harrent folia, bina ex adverso, pinnata, crenata instar foliorum Agrimonia, nonnthil hirfuta- Summis ramis infident capitula ex multis fosculas pentapetaloidib. composita; fingulis subjiciuntur semina oblonga, parva, in summo umbilicata seu stellata ritu congenerum. Radix subest alba, lignosa, fibrosa, annua.

Pag. 380. pro 22 & 23. Scabiosa specie interserantur 22. Suecisa Alpina Globularia foliis Triumfetti.

Singulis hujus generis plantæ in feecundiffimos foliorum fuis petiolis, unciam circiter longis, infructorum propagantur cespites, & felia quidem magnitudine ac forma foliis Globularia feu Bellidis cœrulez omnino correspondent, verum crassiora existunt, nullisque arantur sulcis aut conspicuis venis, fi illam per mediam ipforum longitudinem excurrentem excipias, colore viridi folendente, sapore amaro. Non radice tantum perennat hac planta, sed etiam per hyemem solia re-

tinet, quamvis ista vario tempore variant inter se: nam Vere alia habentur dentata, alia etiam laciniofa, ast recurrente Autumno his omnibus planta se exuens nova omnino integra induit. Maio mense è fingulis cespitibus germinant unus, interdum plures cauliculi, ima parte ramosi, herbacei, teneri, læves, longitudine circiter digitali, uno, vel ad fummum duplici nodo distincti, quibus utring, ad latus bina folia nullo pediculo harrent, à fuperius expositis longe diversa, utpote profund laci-mata instar foliorum Scabiose calidarum regionum. Singulis cauliculorum ac ramulorum apicibus flos infidet, vulgaris Succifæ flore amplior, formå tamen nullatenis discrepans, colore aliquantulum clariore donatus: quibus delapsis hispida emergunt capitula, semen valde exiguum continentia, oblongum, angulosum, hirsutum, cinerei coloris, quini, in summo apicibus veluti coronatum: Radix susceptiones fubriantica, ac in multas sibras discinditur (è brevi ac ferè nodoso trunco provenientes) & fui extremo inducta veluti carie contabescens.

In falebrofis nudífque celebrem Centauri hortum circumvallantibus jugis ab Autore descriptionis reperta est.

Pag. eadem. Ad finem paginæ adde,

Clinopodium Virginianum angustifolium flore luteo Herman. Hort. Leyd.

Caulibus exit humilioribus & gracilioribus: Foliis angustioribus, pallidioribus, contactu mollioribus & odoratioribus: Floribus in caulis fastigio paucioribus, tenerioribus, flavescentibus. Cateris partibus Canadensi simillimis.

23. Succisa angustifolia palustris Triumfetti.

E radice nonnihil corrofa aliquot parùm crassos producit veluti truncos virides, herbaceo munitos cortice, nonnullisque albis carnosis fibris barbatos, qui reipsa aliud non sunt quam infimæ cau-Iium partes, qux dum ipfi magis protenduntur, dependitis foliis novas radicum barbulas super hu-mum effundunt, haud dispari ritu ac in Millefoliis, Ageratis & similibus. Ab his verò infimis caulium partibus Veris tempore plura exeunt velut in gyrum expansa folia suis innixa pediculis, longitudine (inclusis etiam pediculis) sesquipalmari, at latitudine circiter semunciali. Flores quam in vulgari Succisa dimidio minores observantur: In reliquis cum ea planè convenit, uti tum descriptio, tum figura oftendit.

Caterum arescentibus floribus hispida succedunt capitula, semen valde exiguum, ovale, aruginei coloris, ac glabra continentia, neutiquam illi absimile quod in tertia Scabiosa Clussi conspicitur.

Tota planta perenniter durat, uliginofa loca ac umbras expetit,

Pag. 381. Scabiosa Geciebus adde, Scabiosam foliis Dipsact.

Item, Succisam angustrifoliam Alpinam. Qua nomina in Catalogis plantarum ad me transmissis. invenio.

Pag. 385. Pro sexta Evyngii specie interponatur
6. Eryngium Americanum satidum, Itubu Surinamensibus Herman. Hort. Leyd.

Pedis altitudinem nonnunquam superat Eryngio montano pumilo C. B. J. B. non multum dif-simile. Nititur radiculis tenuibus, fibrosis, pallide flavescentibus; caulibus ternis quaternisve, viridantibus, rectis, firmis, firiatis, in frequentes ramos divaricatis: quibus infident capitula oblonga, echinata, herbacea, Pfyllii craffitie, fubtus aliquor rigidis aculeatis foliolis circumvallata. Intra echinos capitulorum absconduntur flosculi exigui, pallidi, vix conspicui, fatiscentes in semina parva, sua fortis paria. Folia circa radicem humi procumbunt, in orbem digefta, digiti longitudinem & latitudinem aliquando excedentia, molliora, obtufa, in ambitu crenata, fingulis crenis in molleculas spinas definentibus. Ast qua caulium geniculis per intervalla adnascuntur sunt rigidiora, mucronata & laciniata, marginibus profundiùs ferratis & robustioribus aculeis armatis. Tota planta est ingrati fragrantis odoris, ad Coriandri recentioris folia accedentis; guftus verò acris & fubdulcis. Surinamenfibis audit *Itubu*, id est, fuga serpentum, eò quod Eryngii hujus auram serpentes fugiant,

nec eo loci quo germinat unquam reperiantur. Ob salem volatilem quem obtinet reponitur ab Americanis inter Alexipharmaca præstantissima. In uteri vitiis tantæ efficaciæ est, ut solus odor naribus exceptus hysterica passione correptas restituere valeat.

Pag. 390. pro quarta Valeriana specie interponatur 11. Valeriana Cacalia: folio Alpina D. Fagon. Hort. Reg. Paris. inter nondum editas.

Pag. 399. Lineæ 19 & 20. deleantur: Revoco enim quæ ibi dicta sunt, & sententiam muto, nec genere tantum cum Admirabili Peruyiana plantam hanc convenire, sed & specie quoque cum D. Hermanno existimo: Nec obstat foliorum hirsuties, nam ut observavit perspicacissimus * F. * Notii in Columna, id evenire potelt loci varietate: Nam Cichoreum dulce (inquit) à nobis propofitum in Recebium, montano natali loco & frigido hiríquum est admodum, translatum & cultum Neapoli omnem hir futiem depoluit. Sic etiam in Sanguisorba & aliis observatur, & in maritima Brassica oleracea. Posfunt etiam flores tubi longitudine variare.

Pag. 401. l. 6. pro nona Eupatorii specie adde,
9. Eupatorium Indicum sfore albo Bartholin. Act. Med.

Pag. 402. pro quinta Pimpinella (pecie interseratur 7. Pimpinella Africana maxima fatida Hermanni. Siccam nobis exhibuit D. Plucknet. I ocus.

Pog. 414. add. Sefeli Pyrenaicum Thapfia folio D. Plucknet post Sefeli Massiliense. Pog. 421. Ad sinem Cap. XIII. de Ferula addansur species sequentes.

Ferula lucido & crispo folio D. Lock Hort Reg. Paris.

Ferula folio latissimo D. Fagon ejustem.

E Catalogo Plantarum Hort. Reg. Parif. nondum editarum ad me transmisso à D. Tancred. Ro-

Pog. 427. Ad finem Cap. II. de Laserpirio addantur ha species. Laserpirium umbellà contractà & D. Fagon Hort. Reg. Paris. Laserpirium sociolum solio fragili & anguloso D. Fagon ejusaem.

Laserpitium angustisolium non sinuatum ejusdem.

Habui è Catalogo proximè dicto.

Laserpitio Lobelii similis angustifolia J. B.

In horto Robini Lutetiæ vidit J.B. Robinus autem fibi missam affirmabat nomine Dauci mon-

Pag. 429. Ad finem paginæ & Cap. IV. de Cicutaria adde, 4. Cicutaria Cassubica Thysselini folio Breyn. Prod.

Planta est cubitalis, caule recto, striato: soliis Thysselini, sed minoribus minutiúsque dissectis: Umbella alba & densa, semine striato Cicutariæ fatuæ Lob. simili

In Cassiubiæ montibus atque dumetis sylvarumque marginibus ubique ferè nascitur.

Pag. 431. Specierum Myrrhidis quarta & quintæ pleniores descriptiones habentur in Morison. Umbellif, p. 66, 67. Ubi posteriores hujus duas tradit varietates, Alteram foliis hirsutioribus, seminibus longioribus; Alteram foliis hirsutissimis, seminibus longioribus; Alteram foliis hirsutissimis, seminibus longis substuscis.

Pap. 433. Ad finem Capitis de Meo adde, Meum latifolium adulterinum longiori folio D. Tour-

Pag. 436. lin. 11. Add. Angelica Acadiensis flore luteo Dodart. mem.

Radix ei nigra est & densa fibris confertis, plures emittens caules, striatos, angulosos, altitudine sel-quipalmares, inferitis vestitos pediculis quibusdam, origine sua membranaceis, progressi triangulis, extremo in tres pediculos subdivisis, quorum medius quinque sustinet folia denticulata, reliqui duo tria tantum. Caulium nonnulli ramulos ex alis foliorum emittunt. Singuli autem caules & ramuli fastigio suo gestant umbellam pluribus fasciculis slosculorum minimorum, luteorum pentapetal n compositam. Petala autem pericarpio viridi aciculae capitelli magnitudine innascuntur. Siamina intus duo vel tria viridia apiees luteos sustinent. Flore praterito perficiuntur semina, per maturitatem brunnea, striata, Cari seminibus satis similia.

Tota planta acris est, amara & aromatica, odore ab Angelica communis multum differente. Vivax est, non cessar semen producere quemadmodum Angelica vulgaris, Ast Angelica vulgari possenam semes semen per se secent radicitus interit. Allata est ad nos (inquit) à D. Richer, à Rege mis-

fo in Ácadiam & Cayennam.

10 in Acadiani et Cayannani. Pag. 445. Planta in agro Cantabrigien. fi observata, quam pro Pimpinella Saxifraga media J.B. habuinus, eadem videtur Apio petraco five montano albo J.B. p. 463. descripto, ut ex planta è semine orta & in horto culta didicimus. Caulis etiam altitudo descriptioni J. Bauhini respondet.

Pag. 446. lin. 26. Ad finem capitis de Pimpinella Saxifraga adde, Hxc planta à D. Magnol in Append. ad Botan. Monspel. sub titulo Pimpinella Saxifraga maxi-

mæ Americanæ sic describitur,

Radicem habet crassam, in plurima capita divisam; folia Pimpinella, lobata, sed latiora, ad Pa-Stinacam sylvestrem latifoliam accedentia, serrata, supra glauca, subtus leviter pilosa. Caulem erigit bicubitalem & tricubitalem, quali Junceum, in multos ramos divisum; ad quorum articulos oritur folum parvum, longum. Umbella confisciuntur plurima, parva pro plante magnitudine, quas componum capitula lutea cum faminibus albis. Succedunt femina, bina fimul ut in Pimpinella Saxifraga, fed majora.

Ex infula Tabaco nactus eft.

Pag. 448. Pro tertia Apii specie interponatur,

3. Apium palustre minus cauliculis procumbentibus ad alas storidum Herman. Cat. Hort. Leyd.

Hoc pracedenti est consorme; ast omnibus partibus minus & gracilius, cauliculis humi procumbentibus, alis quamplurimis donatis: ad quarum finus oriuntur parvæ florum albicantium umbellæ quos excipiunt semina exigua, striata.

Luxuriat locis undoss & aquoss Belgiæ: nec dubito quin & Angliæ etiam, quamvis à nobis minus curiose spectantibus nondum fuerit animadversa.

4. Apium palustre fruticescens store amplissimo Barthol. Act. Hofman.

Pag. 450. Add. 2. Anifum Africanum fruticescens D. Plucknet. Pag. 451. lin. 35. adde, De noxis Cicutæ terrestris vide longam epistolam in Ephem. Germ. An. 13. Observ. 115.

Peg. 452. Ad finem pagina adde, Seseli Pyrenaicum Thapsia folio D.Fagen. In Catalogo nondum editarum horti Reg. Parif. à D. Tancr. Robinson ad me transmisso.

APPENDIX

Pag. 464. ad finem Cap. XVIII. add. Daucus Pyrenaicus odore Citri D. Fagon. ex eodem Catalogo.

Pag. 469. l. 24. add. Caucalis elegantissima Pyrenaica D. Fagon. ex codem Catalogo.

Pag. 476. lin. 12. adde,

Pastinaca Oenanthes folio Bocconi,

Folia huic Pimpinellæ Saxifragæ five Oenanthes non abfimilia. Caules pedales, recti, ramofi: Umbellæ magnæ aliarum Paftinacarum tenuifoliarum more. Flores albi, quibus succedunt semina exigua, aspera seu potius villosa sive hispida.

Supra muros Leocatæ urbis in Sicilia invenit D. Boccone: neque enim in pratis aut fecus via-

rum margines cum spontanea sylvestri seu tenuifolia nascitur.

Sufpicor hanc eandem effe cum Dauco (ecundo Siculo Sophiæ folisis Zanoni superiore capite descripto, cujus femen à D. Boccone transmissum.

Pag. 478. Ad finem pagina, & capitis I. adde,
6. Rubia quadrifolia asperrima lucida peregrina Herman. Cat. Hort. Lugd. Bat.

Folia ex nigro virore lucent: flores albicant, quos fingulos excipiunt baccæ gemellæ nigræ, cætera non differunt à vulgari.

7. Aparine minima vel Rubia (axatilis minima Magnol App.

Magn.

Planta est pedalis, radices habens parvas, subrubentes, quæ plurimos ramulos profert, quadratos, subrubentes, asperos, ad quorum articulos folia sex vel septem angusta, brevia & acuminata, radiatim difponuntur: pedicellis infident flosculi herbacei, quibus succedunt bina semina simul juncta, nigricantia, oblonga, ex una parte concava. Æstate florer in asperis circa la Valette & la Colombiere. Satis accedit ad Rubeolam faxatilem C. B. in prod. fed noftra non est incana. Figura prima Rubiæ angulosæ asperæ J. B. istam optime repræsentat.

Caapo tiragua Brasilianis Marcgr. Rubia Brasiliensis floribus verticillatis albis, maritima,

E radice longa, intorta, lenta, exterius fusca, intus candida multi enascuntur caules, quadrati, duorum aut trium digitorum intervallo, geniculati, octodecim, viginti, & interdum plures digit. longi, orum aut trium digitorim intervano, geniculan, octodecim, yiginti, & intertuum piures oigit. 100 gui partim terrae incumbunt, partim le furrigiunt. Ad fingulos autem nodos adnafcuntur duo, tres, vel quatuor folia, figură & magnitudine Hyflopi, inaqualis tamen magnitudinis. Quidam etiam caules hinc inde ramulos portudunt ad nodos, codem modo folia verticos. Caulis autem ramuli & folia funt pilofa, viiridia, incana. In fummitate caulis & fefquidigitum fub illa, & tali intervallo rurfus versits inferiora verticillatim enafcuntur fisfeuli, globuli lufori magnitudine, plurimi, albi, terrapetali; & propè quemlibet verticillum flosculorum bina foliola Hyslopi æmula. Post flosculos cap-sulæ rotundæ striatæ sequuntur, magnitudine Myrtillorum, in quibus semen. Planta hæc salsi est saporis, & proinde Kali geniculatum seu vitraria potest appellari.

Frequens est in locis arenosis maritimis, in mediterraneis autem nequaquam reperitur.

Reperitur & alia ejusdem species, caule lignoso, foliis Rosmarini.

Ad Rubiam in nonnullis accedit, non est tamen vera & genuina Rubiæ species.

P.ag. 487. Ad finem partis primæ lib. decimi pro secunda Specie Nasturtii Indici addatur 2. Viola Indica scandens Nasturtii sapore maxima odorata Herman. Cat. Hort. Leyd.

Si unquam amœnioris Flora cultoribus tum varietate, tum infigni florum elegantia sese commendavit planta, hac profecto Nasturtii Indici nova species est. Multo feracior, & omnibus suis parribus amplior eft Nafturtio Indico vulgari. Etenim è crassa, pallida, repente, fibrosa radice admirabili fertilitate luxuriant viticuli longissimi, herbacei, succulenti, glabri, qui vel solo incumbunt vel vicinos stipites bacillóse complexibus suis involvant. Horum genicula emittunt tortiles, fequidodrantales pediculos, furtinentes folia orbiculata, peltata, hedera inftar angulofa, vulgari Nafturtio duplo ampliora, medio pallente umbone, cui pediculus inferitur, in aliquot concolores radios ad ambitum ulque diducto. Ad fingulas foliorum alas prodit alter petiolus brevior & gracilior, qui terminatur in florem ampliffimum odoratum extus croceo, intus nunc cinnabarino, nunc coccineo, nunc fimul ex utroque colore pulcherrime variegato superbientem, quem si Solis radiis illustratum inspexeris gracili holoserica pube aurato pulvere perfusa diceres interpolatum. Flos quinque contexitur petalis, sesquipollice latioribus, quorum duo superiora surrecta è basi angusta, coccineis sulgentibus virgulis striata sensim in rotundam latitudinem expanduntur: tria inferiora sulciuntur angustissimo crassius sulo crocato cervice & ubi in latum orbem se disfundere incipiunt concoloribus ad margines barbulis capillantur, unguibus holoserica macula, modò coccinea, modò intenfiùs miniatà inscriptis. Medium occupant aliquot brevia, rigida, recurva, miniata stamina, oblongis striatis concoloribus apiculis ornata. Flori verò subjicitur flavescens calyx, parte antica qua floris petala amplectitur in quinque mucronatas crenas, postica verò in longissimum calcar, purpurascentibus per longitudinem striis insignitum productus; quo unà cum slore delapso sequuntur vafcula fubrotunda, & rugofa verrucofa, utplurimum terna, rariùs bina, pressiùs invicem juneta, quibus fingulis involvitur semen oblongo rotundum, fuscum, crastium, folidum, rugosum, striatum feu angulofum, nonnihil incurvatum.

Quamvis radix hyeme perire solet surculi tamen decisi & in terram depacti, radices agunt, & à frigore muniti hyeme tota vernant, & succedente Vere flores & semina numerosa sertilitate lar-

umuu. Pag. 497. ad finem pag. adde In Catal Hort. Leyd. Herman pro diftincta Anchulæ specie positam invenio Anchulam primam Matthioli C. B. Matth.

Pag. 500. Ad finem pagina & capitis de Echio addatur, Lycopfis Diofe. quibusdam J.B. Echium latissimo folio Lycopfis dictum, store dilute purpurascente Herman. Hort. Levd.

Lycopfi Dioscor, apprime similis planta radice nititur rubra, è qua caulis surgit rectus, cubitalis, ex cujus parte ima plurima prodeunt folia, rugosa, rigidaque Buglossi sylvettris, nullo ordine in ambitu extensa, qua summa versus minora sensim evadunt in cacumen usque. In viginti aut ni amortu externa, qua tamma rossa minora rurfus adhærent folia, ut in Echio: ex quorum finu flosculi emergunt tenelli, purpurei, inferiori parte integri, in ambitu verò in quinque angusta soliola Caryophyllorum fylvestrium instar dissecti.

Echium Lycopsis facie Africanum perenne Herman. Cat. Hort. Leyd.

Producit cauliculos bipedales, asperos, nonnihil pilosos, ramosos, ex rusto viridantes. Folia pinguia crassiucula, Lycopsis vulgaris angustiora, breviora, aspera, hirta, quassque verrucosa & obusta. Flores in cœruleo purpurascentes: Semina triangula, nigricantia. Cætera superiori fimillima. Pag. 502. lin. 2. adde,

Pro Synonymo Jacua acangae Heliotropium Americanum cœruleum foliis Hormini Dodart.

Pag. 509. Pro prima (pecie Salvia ponatur, 1. Saliva maxima foliis & floribus amplissimis Herman. Cat. H. L. major peregrina amplissimis floribus Brevn. Prod.

Pag. 519. Ad finem capitis de Satureia adde, Thymbra Africana foliis spinosis, store purpureo Bartholin. Act. Med.

Saturcia floribus in summitate dispositis Herman. Cat. Hort. Leyd. Pulegium nostrum quartum Satureia hirsuta purpurea Libani Dod. mem.

Pag. 526. Ad finem capitis de Polio adde, Polio affinis Guacatane C. B. Guacatane Scrophularia Indica Park.

Ex Hispania Nova missa est. Ad hamorrhoides, ejus decocto ex vino (si calor absit) alioquin ex aqua hæmorrhoides abluuntur, deinde blandè ficcantur, poltmodum ejusdem plantæ pulvere in-

Dolores ex frigore & flatibus ortos in quacunque corporis parte fedat, fi locus refinâ priùs inunctus tenuissimo hujus pulvere inspergatur, & linteum superimponatur, &c. Vide.

Pag. 527. Ad finem capitis de Teucrio adde, Teucrium regium purpureum Morison. Prælud.

Multò altior est hac species Chamadrye vulgari; humilior Teucrio C. B. Flosculos gerit amplos, rubros, galeatos: quibus pereuntibus subveniunt semina itidem magna. Folia sunt lucida obscuréque virentia.

Nihil video in hac descriptione quod non conveniat Chamædryi majori.

Teucrium Americanum procumbens Veronicæ aquaticæ foliis subrotundis Herman, Hort, Lugd Bat.

Radice firmatur tenui fibrosa pallida, spargente coliculos spithamizos, quadrangulos, humi stratos; quos per intervalla ambiunt folha bina fibi adverla, fubrounda, glabra, pinguia, in ambiu leviífime denticulata, Veronicæ aquaticæ rotundifoliæ nonnihil fimilia. Ad horum exortus prodeunt flores, utrinque unus, parvi, pallidi, labiati, vix galeati, labio trifido, galea fimplici, exigua, vix conspicua. Singulis subest utriculus quinquesidus, sustinens semina subrotunda, fusca, quaterna.

Pag.532. lin. 43. adde, In cholera etiam morbo convenit Mentha ceu egregium specificum, stomachum nempe suo mo-

do pacificans. Pag. eadem, Mentham angustifoliam spicatam C. B. invenit D. Dale Bockinga in Essexia, ad ripas fluvii duobus tribúíve locis copiosam. Odor tamen vehementior & ingratior huic est quâm Menthæ Romanæ in hortis cultæ.

Pag. 533. Mentha undecima ab codem ibidem inventa est ad fluvium propè Molendinum Ful-

Pag. 534. Ad quartam speciem adde, Planta hac Botanicis Londinenfibus Satureia Virginiana florib. in summitate dispositis satis aptè nuncupatur. Siquidem flores in fummis duntaxat ramulis confertos gestat velut in umbellulis.

Pag. 536. Pro Sexta Verbenæ Specie adde, 6. Verbena Americana Urticæ foliis longioribus, flore cæruleo Herman. Append.

8. Verbena Africana minor flore luteo Bartholin. Act. Med.

Q. Verbena Indica lanuginosa flore rubente ejusdem.

Pag. 540. Ad finencapitis de Origano & Majorana adde, l Origano Congener Zatarendi C.B. Zatarendi berba J.B. Zatarbendi Origanum Indicum Velling.

Vessing.

Magnitudine pedali adolescit, caulibus rectis satisque firmis: cujus folia Amaraci habitudine, tenella, mollíque veluti lanugine aspersa tactui blandiuntur. Rotunda quidem illa sunt, in conum tamen leviter coarctata & excurrentibus in longitudinem fibris cum virore pallidula. Floculos producit quamplurimos, niveo candore lactefcentes, qui per extrema caulium inter numerofa foliorum capitula prominuli, Onitidis Origani umbellam glomerato ambitu propemodum exprimunt: linguam gustantium aromatica nec ingrata acrimonia perstringens Creticum Origanum odoris vehe-

In fonticis capitis affectibus, cum fensuum motusque voluntarii nobiles functiones improba mucedine vel imminuuntur, vel penitus obruuntur, eximiè opitulatur. Stomachi vigorem excitat, folutísque tetro veneno vitæ præsidiis gratum & esficax remedium adsert.

Pag. 541. lin. 20. adde, In Catalogo Horti Academ. Lugduno-Batavi à clariff. Viro D. Paulo Hermanno edito, Ocimum Ægyptium Alpini Ribau dictum pro specie ab Ocimo Caryophyllato majore C. B. distincta posi-In eodem Catalogo Ocimi varietates seu species habentur sequentes:

Ocimum foliis ex nigro virescentibus flore albo Cat. Hort. Reg. Paris.

Ocimum violaceo flore ejusdem horti.

Ocimum nigrum majus acuto Rutæ odore.

Ocimum medium crispum conglomerata brevique spica Cat. H. R. Paris.

Idem bullatis foliis ejusdem.

Ocimum tricolor ejusdem. Ocimum angustifolium foliis serratis.

Pag. 547. Ad finem capitis de Hormino adde, Horminum Pyrenaicum Anguria folio viscosum D. Fagon Hort Reg. Paris. inter nondum editas.

Horminum Verbenæ laciniis angustifolium Triumfetti.

Triumf. Radin lignosa, alba, vix ultra digitum longa, rariùs in alias divisa, semper tamen numerosis fibris referta, ac rugolo oblcuro cortice induta uberrimam foliorum lobolem multiplicis sanè formæ super humum effundit : horum enim aliqua altiùs ex utroque latere incisa Verbenæ vulg, frondibus plurimùm affimilantur, præterquam quòd in apice magis subrotunda existant; alia verò non tantum incila, fed etiam dentata spectantur; dum ex adverso nonnulla crenis solummodo per margines di-Ringuuntur. Variant præterea penes utramque longitudinis ac latitudinis dimensionem, quamvis nulla lattudine unciam, binas vero longitudine superent, petiolus autem cui innituntui oblongus arque compressus, extenso nervo in adversa folii parte eminente, ac in minores subdiviso totam iplorum longitudinem percurrit. Hujufmodi porro foliorum fubstantia haud crassa, attamen glabra, imò si ope microscopii examinetur talem crispitudinem ostentat qualem in Brassicis, color obora, mo n'ope interiorie de la commentation de la c nodis bina folia adnascuntur, petiolis prædita (exceptis tamen supremis) interdum latiora, simúlque breviora iis quæ ad radicem, interdum verò iis longiora sed angustiora: prope radicem glabri, versus faltigium pilis exiguis denfis donati, præfertim ubi flores erumpunt, qui calyculo, quo prius inclusi erant, hiante, viridémque colorem obseuis lineis distinctum detegente, se produnt ampli, galeati, in rectam oblongam spicam verticillatim dispositi, coloris saturate cœrulei: quibus deinde ipadiceum fuccedit semen, minutius reliquis hujusce generis.

Not. Caulium summitates unà cum floribus eorumque calycibus fragrantem ferè Pulegii odorem

2. Planta toto anno, tam hyeme quam æstate, floret in aridioribus ac sabulosis Romanorum arvorum tractibus.

Pag. 551. Ad finem capitis de Betonica adde, Betonica purpurea spica longiore molliore & serius florente D. Tournefort. Inter nondum editas Hort. Reg. Parif.

Pag. 552. Ad finem capitis de Prunella adde, Prunella Alpina folio angusto integro D. Tournesort. Inter nondum editas Hort. Reg. Paris.

HISTORIA PLANTARUM.

Item, Brunellam Lusitanicam store & spica majore Dodart. Mem. foliis Scrophulariæ Herman Car.

Pag. 555. Capiti de Stachy adde,

Stachys Pyrenaica D. Fagon. Inter wondum editas Hort. Reg. Parif. Stachys Alpina folio Betonica Dodart. Mem.

Stacbys Betonicæ folio subincano Herman. Cat. Leyd.]

In altitudinem bicubitalem adolescit, radice pallida, digitum crassa, carnosa, multis fibris capil-In altitudinem dicuoratein adorecto, runte painta, ingiant ciam, actività, manta horis capitala, caulibu tribus quatorore, ramolis, rectis, loidis, quadrangulis, rigidis, in fipicam definentibus palmarems, quam undique cingebant denfiffima verticillatăque ferie flores dilute purpurafcentes, palmarem; quam undique cingebant denntima verticilitataque jers nores diute purpuralcentes, galea bifida erecta, labio promifio amplo (cutellam exprimente, & ad collum angustus utrinque auriculato: fingulis verò subjiciebantur utriculi longi quinquessidi, nullis vel brevissimis petiolis fidit, continentes semina quaterna, susca. Insuper caulibus ac ramis adnata erant solia rugosa, serrata, pallidè virentia, Betonica facie, bina adverso cruciatoque situ disposita, saporis subacris, odoris debilis, aromatici quidpiam redolentis.

Semina ex Italia allata funt.

Pag. eadem, Ad finem capitis de Stachy adde,

Stachys Indica procerior Betonica folio D. Plucknet.

Pag., 560. lin. 34. pro septima Lamii specie adde, 7. Lamium paludojum Belgicum Melissa foliis Herman. Cat. Hort, Leyd.

Exilem, albicantem, fibrosam gerit radicem: cauliculum palmarem, aliquando longiorem, qua-Exnem, amerantem, noroiam gerit raasem: caustemm paimarem, auquando iongiorem, quadrangulum, geniculatum, fübbirituum, in ramos divilum, quorum geniculis adftant folia ex longioribus petiolis, bina ex adverfo, Meliste folis paria, fed graciliora. Summitates ambiunt verticuliata ferie folauli exigui, pallide purpurascentes, galea angustiore, minore & integra, labello majore, latiore & trilobato. Hos excipiumt femina fusca quaterna in utriculis foliaceis quinquesidis. Sponte sua luxuriat in paludosis Belgiæ, scetido & gravi odore ad congeneres species accedens.

Pag. 563. lin. 2. adde, An Sideritis Africanæ flore aureo oblongo Tho. Bartholin. Act. Medic.

Post lin. 20. pro specie Sideritidis tertia adde, 3. Cardiaca Americana amua, Nepetæ solio storibus brevibus phaniceis villosis, Leonurus annum Americanus vulgo Herman, Cat. Leyd.

Caule adolescit tricubitali & altiori, herbaceo, candicante, quadrangulo, striato, solido, alba medulla farcto; quam per remotiora intervalla verticillato ambitu amplectuntur utriculi densa numerodullá farcto; quam per remotiora intervalla verticilato ambitu ampieteuntur utriculi denia numero fique congerie invicem incumbentes, tubulofi, quinquanguli, firiati, "fuperiore longiores, ex trevibus pedunculis deorfum flexi, & quadantenus falcati, orificio ampliori, feptem molliculis aculeis, fex brevioribus, uno in fummo longiore & robuftiore armato. Ex his exeunt flores galeati, vix labiati, præcedente Africana triplo breviores & graciliores, villofi, phenicei coloris, fuccedente de la companya firidam heavisches de gracilioris funcarea tridam heavisches de gracilioris. tibus quaternis seminibus oblongis, angulosis, spadiceis, superiore itidem brevioribuss& angustioribus. Ad fingula genicula ab imo caule ad fummum ufque nafcuntur folia bina ex oppofito alternatim, Nepetæ haud multum absimilia, ampliora tamen, nonnihil incana, mollia, & in ambitu magis crenata. Radix subest lignosa, albicans, fibrosa, pro plantæ ratione sat parva. Nata est semine ex Surinama advecto.

Pag. 568. Tertia nobis Moluccæ species Melissa fruticosa Sicula, &c. dicta non videtur disferre à planta quam hac aftate in hortis circa Londinum Lamii arborei Zanoni, & Teucrii Tingitani

nominibus cultam vidimus.

Protestia Marrubii nigri specie Capiti 24. adde, Marrubium nigrum Creticum Alpin. Exot.

A radicibus multis Primulæ fimilibus falia complura profert, oblonga, extremis acuta, parvis fius pediculis furfum in orbem acta, nigra & nigra lanugine obitta, Marrubii albi foliis majora, longiora & latiora, magnitudine & figură ad Apiastri fere folia accedentia. E quibus sane duos vel plures caules producit, longos, rectos, quadrangulos, nigros, per intervalla geniculatos, in quibus e singulis geniculis exeunt circum ipsos ex opposito folia complura, numero ferè septena, ac plura etiam, oblonga, prioribus fimilia, sed longe minora, multum nigricantia quæ circa ramum veluti in orbem aguntur. In caulium summitatibus flores utrinque virgas ambiunt, non diffimiles Marrubii floribus, itidem nigricantes. Tota planta colore nigricat, ut de industria ab aliquo videatur eo colore obducta. Saporis & odoris expers est.

Hac planta, fi ab Alpino rectè descripta fit, pluribus semper ad singula genicula foliis anomala

Pag. 583. Addatur Synonymis 11. Speciei, Ranunculus Alopecuroides Ajugæ foliis P. Boccone; quem consule p. 28. 29: Pag. 584. Pro Ranunculi nemorosi specie tertia interponatur, 2. Ranunculus nemerosus Virginianus parwo store, molliori folio Herman. Cat. Hort. Levd.

A fuperiore hand abhorret, sed slosculis & seminibus valde exiguis est, caterssque partibus omnibus tenerior & gracilior. 4. Ranunculus Cassubicus folio Thorae Breyn. Prod.

Apud J. B. (inquit) cum Ranunculo auricomo Lob. confunditur, à quo tamen manifeste differt, altius namque excrescit, & in omnibus major est. In sylvosis Cassubia oritur.

Pag. 599. adde,

Malva altera repens Betonicæ folio Zanoni.

Caule & foliis Malvæ Betonicæ folio Bocconi fimilis est, sed minor, & natura reptatrix. Flos pariter fimilis, verum petalis majoribus. In plano Groffedæ eundo ad montem Pescalis in Etruria, & locis vicinis oritur.

Pag. 600. Post sextam Malvæ speciem adde, 7. Malvam Tingitanam store cæruleo D. Plucknet.

Pag. 602. Althaz vulgaris dua varietates habentur in Cat. Hort, Edinburg. & Hort, Lugd. Bat. Herman. Altera folio rotundiori five minùs acuminato: altera folio angulofiora

Ad vires Althae adde. Pulvis radicum Althawad 31 omni mane in lacte epotus in Gonorrhea est remedium prastanstiffimum. E MS. Doctoris Page medici, Suffolciensis.

Pag. 603, pro secunda specie Malvæ fruticescentis interseratur, 2. Malva Hispanica soliis mollibus undulatis in margine, superius micis sulpbureis ad Solem fplendentibus donatis Moril. Hist. Morif.

Folia producit mollia, undulata in margine, superiùs micis sulphureis ad Solem splendentibus donata. Caules edit bipedales aut tripedales. Flores & semina aharum Malvarum modo. Perennis est planta, quin & perpetua fronde viret, ut Althæa Olbiæ. Provenit in Hispania, alissque Meridionalibus locis.

Pag. 606. Ad finem cap. 10. adde, 10. Alcea Zeylanica folio latiori cordiformi Herman. Cat. Leyd.

Hujus folia fummis marginibus cordis figuram referunt. Caules rubent: Radix perennat. Catera cum penultima conveniunt.

11. Alcea Zeylanica foliis fasciculatim congestis ejustlem.

Sunt huic flores admodum exigui fasciculatim seu in racemos densissime dispositi. Catera verò partes ultimæ speciei omninò fimiles.

Pag. 609. lin. 5. Ad finem capitis de Caryophyllata adde, Huic eadem videtur Caryophyllata Virginiana albo flore minore, radice inodora Herman. Cat,

Huic folia longiuscula sunt, attactu aspera, crenata, inferiora palmam ampla, laciniata, superiora angusta, rarius laciniata, leviter mucronata. Caules ad duo cubita elevati, nonnihi, villosi & asperi, in multiplices surculos divisi. Flores Caryophyllatæ vulgaris effigie, petalis pallidis, angustissimis, exiguis stammibus herbaceis cum apiculis pallide flavescentibus. Semina rara superiorum nuda, in capitulum congesta, brevioribus & minus rigidis filamentis caudata. Radix subest alba, multis capillamentis fibrata, sapore & odore satua.

Pag. 616. Pentaphylloides erectum J. B. invenit D. Lloyd ad latera montis cujusdam Craig-Wraidhin dicti in Comit. Montis Gomerici Walliæ.

Pag. 633. Ad finem capitis de Anemone adde, Anemone affinis Athiopica, fibrofa radice flore Afteris, Tanaceti foliis fubincanis Herman. Cat. Leyd. Chryfanthemum Stæbes foliis latioribus Breyn. Prod. After Jacobæa foliis latiori-Eadem foliis angustioribus. Chrysanthemum Africanum Stæbes foliis angustioribus Breytt.

Prior spargit per terram folia digito longiora, forma inter Taraxacum & Steeben media, prona parte pallide virentia, superna incana & subhirsuta, in aliquot lacinias, situ modò opposito, modò akerno, intercedentibus longioribus intervallis, diffecta. Inter hæc prodeunt cauliculi terni, pluréfve dodrantales, molleculi, succo aquoso pleni, angulosi, viridantes, atro-puniceis, latiusculis per longitudinem excurrentibus striis inscripti, que caules eà potiffimum parte qua humi procumbant penitus videntur obliterare, ità ut nihil aut parum viriditatis in iis appareat. E medio caulis

* Leanura perenni.

eriguntur aliquot alæ, digito longiores, fuftinentes è capitulo rotundo, fquamato florem amœnum, amplum, radiatum, difcoidem, facie Afteris, radiis interius omnino aureis, exterius pallide punicantibus ftriis inscriptis, medio verò disco ex puniceo nigricante, qui cœlo sereno croceum spirat odorem. Post huus exanthesin sequuntur capitula facie Anemonum, rotunda, nuda, tomentosa, pallida, quibus innujus examinemi requantus espania, qui Autumno fata subsequente Vere progerminant. Radice fibrosa, alba, tenui, quotannis pereunte.

Nascitur aridis montosis apricis ad Promontorium Bonæ Spei, unde semina ad nos sunt delata. Posterior issdem locis reperitur, Foliis priore angustiorib. catera vero simillimis. De viribus nihil certi constat. Turgent succo aquoso, nullo evidenti sapore prædito.

Pag. 641. Post. lin. 3. pro tertia Peponis specie interponatur Pepo Indicus reticulatus seminibus nigris minor Herman. Cat. Hort. Leyd. Pepo Indicus reticulatus minor Tutawatha Zeylonensibus ejusdem.

* Luff.c.

Locus.

* Luffa Arabum Velling. & Pepo reticulatus minor Tittawætha.

Hæ duæ species o præcedenti à Veslingio descriptæ accedunt, sed solia ferunt integra, & fructue Antequam ad maturitatem pervenerunt * adfumuntur in India ad rem culinariam. Dempto

enim cortice coquitur interior tenella pulpa in aqua; exempta vel in butyro seu oleo frigitur, vel cum lacte, aliisq, jusculis paratur. Hunc in usum conseruntur in hortis. Secunda seminibus nigris fylvestris est, in declivibus humidis provenit, & ob immensam suam amaritiem à culinis proscri-

Par. 643. Historia Melonis aquatici adde, Hujus fructus duas species in America reperiri, alteram pulpa rubente, alteram alba à D. Banister certiores facti sumus.

Pag. 647. Ad finem capitis septimi pro secunda Balsamina specie addatur Cucumis puniceus Zeylanicus, Maragosa Lustanis Herman. Cat. Hort. Lugd. Bat.

Fert farmenta longiora & craffiora; folia ampliora, profundiùs laciniata; fructus pyriformes, ex flavo rubentes, fuperficie verrucofa. Catera cum priore conveniunt. Seritur in Zeylan & Malabara ad hortorum sepes, quas cincinnis ficcis implicat. Folia amarissimi gustus sunt instar Lupuli, cujus loco à Belgis in Oriente degentibus ad decoquendam Cerevisiam adhibentur. Indigenæ commendant decoctum & expressum succum in morbis chronicis à sale acido adusto, quod subvertit Sal Alcalicum.

Ab hac diversa videtur

Balsamina Cucumerina Indica Poncley dieta, vel Bals. mas fatida D. Doody.

Hujus flagellum cum foliis & floribus exficcatum ad me misit peritissimus Botanicus D. S. Doody. Folia majora sunt quam in Balsamina vulg. in longiores & acutiores lacinias divisa, & in ficca obscurius viridia videntur. Flores minores in medio pediculo foliolum obtinent lunulatum. Dum adhuc viret fœtidiffimum odorem exhalat. Fructum apud nos nondum perfecit. Semina (quæ ficca misit) majora quam pro plantæ modò, longitudine latitudinem non multum superante, compressa, ab altero latere non raro paululum convexa seu gibba, ab altero concava, colore pallido aut ex luteo albicante, lineis elatis flexuosis varia seu inæqualia, præsertim ad margines utriusque superficiei, tum gibbæ tum convexæ, ubi limbus duplex denticulatus semen in orbem cingit, annulo intermedio relicto paulo depressiore.

In Appendice ad Catalogum D. Hermannus duas diftinguit species Cucumeris punicei Zeylanici, Prima producit fructus palmam longos, fativi Cucumeris craffitie, in obtufum mucronem definen-tes, cute craffa velut in flavo virente, spinosis bullis seu tuberculis exasperata, carne pulposa ex flavo rubente, dulci, grata, q. faccharo condita.

Hi per maturitatem finduntur in tres partes, oftendentes semina alba, superficie granulata, Momordicæ vulgari fimilia, aft majora.

Secunda omnibus sui partibus minor est, fructibus digiti longitudinem vix excedentibus, in mucronem recurvum terminantibus, seminibus Momordica vulgari minoribus nigris.

Utramque speciem in horto Acad. Leyd. viguisse & semina sua persecisse scribit Hermannus.

Pag. 648. Ad finem Capitis de Cucumere sybvestri adjiciatur,

1 ng. va. Janen Capus de Catalineis Isropier insperant 1. Cucumis sylvuestris glaber Mul. R. S. pog. 221. 2. Cucumis Assimus folio Angurie D. Fagon Hort. Reg. Paris. In Catalogo nondum editarum ad me transmisso à D. Tancredo Robinson. & D. Hans. Sloane.

Pag. 650. Tertia Granadilla seu Murucuia speciei adde sequentia synonyma. Clematis pentaphylla store roseo clavato Morison hist. Clematis passisfora pentaphylla store caruleo punctato Munting, prax. Cucumis Flos passionis dictus, pentaphyllos, flore clavato Herman. Cat. Hort. Lugd. Bat.

Octavæ (peciei adde (equentia.

Clematis passisfora flore luteo Munting. An Clem. s. flos Pass. Hederæ fol. floribus parvis herbaceis, fructu minimo, quando maturus nigro D. Banifi ? Cucumis, Flos paffionis dictus hederaceo folio, flore ex luteo viridante Herman. Cat. Ghandiroba vel Nhandiroba Brasiliensibus Marcgr. Granadillæ species videtur.

Hoderæ scandentis species, more Murucuiæ seu Granadillæ ascendit, sarmentis paullò tenerioribus. Folia habet disposita more Hedera, sub orunda & quasi in tres angulos desinentia, quatuor dig. ous. Fond note important of treates, an outline of quantities angues sometine, quantities longs & totidem lata, viridia, glabra, filendenia. Folgado for parvos, expallido luefectnes, tetrapetalos. Frutus fequitur rotundus, viridis, filendens, inftar Murucusz, Pomi majoris magnitudine, superius circulum insculptum quasi continens, & in centro ejus tres lineas, una extremitate ad angulos obtulos (e contingentes. Fructus fecundum longitudinem diffectis intus apparet cavus, cortexque illius Murucuiæ cortici crafficie est aqualis, duplici substantia compositus, exterius minimâ, crassitie lignosa, reliqua interius spongiosa, succulenta, alba: Cavitas fructus in medio per interstitia more Juglandis in tres dispescitur concamerationes, continétque in qualibet quatuor, s in totum duodecim] ordine disposita corpora subrotunda, clypeata, satis crassa, magnitudine pataci. in extremitate ambitus tenuiora, folida versus medium. Quodlibet corpus pellicula primum obductum est uvea, punctulis seu tuberculis nigricantibus, quâ defrictâ, cortex ligneus fuscus apparet, instar testa ovi fragilis, in ambitu dentatus: cortice fracto intus albus apparet, continétque oleaginosum nucleum ex albo flavescentem, pellicula inclusum.

Ex hoc nucleo oleum parant Brasilienses; quo in lucernis utuntur, clarissimum, & optimum, tardè enim confumitur; in cix America nuper invecta eft Granadillæ quædam species dicta Flos Passionis.

folio pyriformi, flore candidiffimo q. An Murucuia veficaria lanuginosa odoris gravis Marogr. à D. Tancredo Robinson.

Pag. 660. lin. 16. Ail finem Capitis de Bryonia alba adde, Bryonia Zeylanica foliis profunde laciniatis Herman. Cat. Hort. Leyd.

Ingenium catharticum congeneribus haud dissimile probat hæc Bryonia, tum gustu suo, acri, amaro & naulcofo, tum etiam ufu, Zeylanenfibus in hydrope frequenti, penes quos in parietinis ruderibus, aliifque incultis fordidis fua íponte luxuriat. Spargit à radice albicante, fibrola, in modicum ventrem extumescente flagella tenera, flexibilia, longo varióque reptatu cincinnatis suis claviculis vicina quaewis apprehendentia. Folia atro-viridia, afperiulcula, quinque vel fex profundis laciniis divifa; Flores ad foliorum finus folitarios, aliquando binos ternósve, parvulos ex quinque petalis reflexis pallide flavelcentibus & subhirsutis compositos, Baccas Cerasi magnitudine, oblongo-rotundas, primum virides, postmodum rubellas, aliquot lacteis striis perbelle inscriptas, continentes in pallido lentóque fucco acinos fuscos, duros, asperos, subrotundos, cingulo medio quasi fascia in obtusum apicem protuberante. Radix ad multos annos perennat in Zeylon, sub nostro verò duriori climate facile perit.

5. Hippoglossum folis angustissimis, baccis ex oblongis petiolis in extremo ramulorum dependentibus Breyn. Prod. Pag. eadem, pro quinta specie Lauri Alexandrinæ adde,

Pag. 667. post lin. 33. adde, Ad ecchymofin [fugillationem] nobiliffimum Cataplasma. R Radicum Sigill. Solom. Ireos Florent, pulverisat. ana partes aquales. Aq. vitæ coch unum. Ol. Ros. q. s. M. F. Cataplasma ap-

plicetur loco affecto. Pag. 669. Ad finem paginæ add. Quartam hanc speciem sic describit D. Herman. in Append. Multis fruticat virgis cubitalibus, flexibilibus, obsequiosis, ramosis, quæ ornant folia hilari virore lucida, mucronata, ad Myrtina accedentia. Sept. mense exeunt è ramorum cymis capitula parva, rotunda, herbacea, ad basin slo. monopetalo, in viridi pallescente, sex exiguis crenis diviso vestita, quo marcescente transeunt capitula in fructus globosos, pulchrè rubentes, baccis Asparagi similes, includentes sub pellicula tenui & parca pulpa nucleum unicum rotundum, pallidum, durum. Subsunt radices fibrosæ, albæ, multæ, longæ, facie Asparagi, ex uno capitulo promissæ.

Pag. 672. post lin. 33. adde, Westphali, quibus Scorbutus valde familiaris est, decocto Glycypicri cum radice pro potu quotidiano utuntur cum fuccessu in hoc morbo.

Pag. 674. lin. 34. post verba illa hic subjiciam ad finem speciei nona adde, Cùm in Catalogo Horti Academici Lugduno-Batavi à Clariss. Viro D. Paulo Hermanno editi inveniam Solano Pomifero Indico spinoso, Boraginis flore fructu croceo pro synonymis adjuncta Solanum spinosum fructu rotundo C. B. & Pomum de Hiericho Melongenis congener J. B. pristinam sententiam mihi resumendam video: siquidem D. Hermanno non potest non esse probè perspecta hac planta, ut qui eam tum in loco natali crescentem viderit, tum in horto aliquandiu

Plures ejus species distinguit idem eruditist. Botanicus, nimirum, 1. Eam cujus Synonyma dedimus, quam Chunda fimpliciter dicta Hort. Malab. eandem facit.

2. Eandem spinis violaceis.

3. Eandem spinis ex albo virentibus.

4. Solanum, &c. candicans maxime tomentofum: i. e. Sol. spinosum maxime tomentosum P. Boccone, cujus descriptionem dedimus. Hanc speciem pro Anachunda Hort. Malab. habet, cujus fructus pilis denfis longis, surrectis ac nonnibil hirsutis ex albicante flaviusculis undique circundati & fubasperi sunt: integram descriptionem si placet vide.

Locus

Vires.

5. Solanum, &c. Americanum floribus ex lacteo & cœruleo mixtis. Hanc speciem pro Turepeba fcemina Pisonis habet. At D. Commelinus præcedentem.

6. Solanum pomiferum frutescens Africanum, spinosum, nigricans, Boraginis slore. Huic (inquit) Solano suppingitur radix alba, lignosa, perennis, longo & obliquo reptatu dispersa. Ex hoc fruticat caulis lignofus, lesquicubitalis; ramosus, in viridi nigricans, aculeis mordacibus undique armatus. Folia promit atro-viridia, oblonga profundè laciniata, costis ab utraque parte supparibus ípinis oblessis. Flores ad ramorum cacumina pentapetaloides, Boraginis facie, ex cœruleo pallêntes. Baccas Pomi amoris amplitudine & forma, primum virides, deinde flavas & ex maturitate in nigrum degenerantes colorem, foventes semina compressa, orbiculata, susca, in pulpa slavescente, viscida, acri, amara, nauseosa & virola.

Ad fossarum margines locisque aliis incultis Promontorii bonæ spei sponte provenit. In hortis tam per femina, quam ramorum circumpofitionem vel submersionem commodissimè propagatur.

Hujus radicem, quam acrem & amaram deprehendi, exemplo Hottentottorum ad Hydropicorum aquas per urinam educendas ex decocto præscripsi magno semper ægrotantium levamine: pulpam verò baccarum virulentam reperi, inducentem capitis gravedines, torpores, dolores, furorem denigue, ipsámque necem,

Hujus aliam speciem vidimus in Horto reverendiss. Episcopi Londin, foliis minus profunde laci-

niatis, spinis crebrioribus craffioribus & longioribus de qua alibi diximus.

7. Cheru Chunda H.M. Jurepeba mas Pison. ex sententia D. Commelini. Solanum Indicum spinosum fructu minimo, miniato, glabro:

Reliquis minor est, altitudine sesqui aut duorum pedum, ramis in latum sparsis, ejus caules non rubescunt: Radix fibrosa & albicans: Stipes cum surculis tenusssimis pilis obsitus & viridis, medulla intus molli. Folia multo minora careris, pilofa ac aspera nonnihil, paucioribúsque & minus cuspidatis laciniis sinuata. Flores omnium minimi, stellati, quinque vel sex cuspidum, coloris cocruleo-diluti & subpurpurascentis, un fingulis cuspidibus in medio venula albicante ac nitente & ad umbilicum calycis viridescente striati, è calyce in quinque cuspides partito. Corculum, quod in medio, flavum feu croceum ett, conflat furrectis & craffis flaminibus, que superiora & inferiora versis ejuldem fere craffice lune. Fructu ex omnibus speciebus minimi sunt, rotundi, glabri, fine pilis ac nitentes, à suis calycibus arcte inferius comprehensi, colore dum immaturi sunt viridi, dum verò maturi flavo, deinde corallino rubro. Semina præcedentium fimilia.

Radicis decoctum confert in febre calida; idem cum melle prodeft catarrhis & gravedini, item stranguriæ; cum momento Cardamomi flatibus & intestinorum torminibus conducit. Radicis aut foliorum succus decoctus & epotus concoctionem promover; idem cum saccharo datus uti, & ejus decoctum cum melle servit pro phlegmaticis juvatque in pectoris alperitate. Foliorum & tra-ctuum decoctum addito pauxillo Sacchari & calcis pro pruritu corporis servit in unctione partis

Pleræque hæ vires nobis suspectæ sunt.

An planta spinosissima Virginiana nobis ante 30 annos apud Tradescantium visa, cujusque solia & flores etiamnum retinemus, sit præcedentium aliqua, an species ab omnibus distincta, mihi non constare fateor: sunt autem folia, quantum in sicca discernere licet, lavia & pilis omnino destituta, utrinque non per mediam tantum coftam sed & per nervos laterales spinis acutis flavicantibus obfita. În surculo florifero quinque aut sex flores sunt. Spinulæ tenues, oblongæ & propemodum redæ funt fecus quam in Hort. Malab. pinguntur.

Pag. 679. Capiti 22, adds, Solanum peregrinum Betæ folio. Folia habet grandia, crassa, facculenta, ad Betæ formam accedentia; nec slores nec semina vidimus. Suspicamur isthoc congener

esse Solano Americano racemoso: in Horto Chelseiano ut & Fulhamensi colitur.

Pag. 681. Ad secundam Solani vesicarii speciem nota. D. Hermannus in Catalogo sapius laudato Solanum veficarium Indicum à Sol. Vefic. Americano specie distinctum facit, & hujus Synonyma ponit Tomati seu Planța acinosa Hernand. p. 295. Camuru Pisonis; nec nos repugnamus, cum illi (ut qui utramque coluerit) planta ha non possunt non esse notiores quam nobis, qui neutram hactenus virentem vidimus: unde & Halicacabum Virginianum Park. ab Indico diversum esse absque ulla tergiversatione agnoscimus. Deleatur ergo illud Quarendum, An specie differat à pracedente.

Solanum spinosum D. Fagon in Catal. nondum editarum Horr. Reg. Parif. ad me transmisso quomodo in pracedentibus differt inquirendum.

Solanum Caianense birsutum, caule & pediculis spinosis Dodart. Mem.

Pag. 682. Quartæ Solani Halicacabi speciei, i. e. Halicacabi sive Alkekengi Indici Bontii pleniorem & accuratiorem descriptionem tradit Paul Hermannus in Catalogo Horti Academ. Lugd.

Radice nititur tenui, alba, fibrofa: Coliculis dodrantalibus, tenuibus, rotundis, glabris, crebros in ramos diductis, media fui parte humi procumbentibus: Folis Solano vulgari fimilibus, fed multò minoribus, atro-viridibus, acuminatis, in margine aliquando leviter crenatis, sapius integris. Ad horum sinus prodeunt subinde in calyculis quinquisidis stores parvi, pallide slavescentes, monopetali, in quinque angulos acutos diffecti, & ad fundum fulcis maculis inscripti. Hos excipiunt velicula herbacea, anguloso Solano pradicto duplo minores, quibus includitur bacca concolor, referta seminibus depressis pallidis, in pulpa virenti, acri & amara.

In incultis, sordidis aridis Malabara & Zeylona collegit D. Hermannus. Ex seminitus deciduis quotannis se renovat. Facie ad Solanum J. B. accedit, partibus tamen omnibus tenuius & graci-

lius eft.

Solanum pomiferum Americanum non spinosum lacteo slore. Iva Brasiliensibus Marcgrav. Ivabeba Pilon.

Friex et eodem modo crescens quo Jurepeba, fimilique ligno, sed solet altiùs assurgere. Caudex spinoss, ac lent hirsuite praditus. Folia diversa figura, inordinate posita, pallide viridia, oblonga, non ità laciniata ut Juripeba, levi hirsuite seu lanugine insecta.

Flores itidem fert ut Jurepeba, lacteos, pentapetalos, instar stellæ expansos, in medio autem stami-

Fructium fert * magnitudine majoris Pomi vulgaris, rotundum, initio saturate viridem, ac brunna * Rotundus inlanugine tectum, per maturitatem citrini coloris ac splendentem. Cortex fructus instar testa ovi star Pomi Pilo. fragilis, intus continet pulpam succulentam, flavescentem, admodum dulcem & gratam formicis, ca- de magnituditerum non edulem, quæ copiosa semina, Lentium magnitudine, figura & colore continet.

Radix planta est amara & tenuium partium, atque inter remedia deobstruentia in pretio habita, Vires. præsertim in renum viscositatibus abstergendis. Quia radix quibusdam nimis amara videtur. deco-

eta exinde parata temperantur cum Liquiritia Americana.

Pag. 675. Pro decima guarta Solani specie interseratur, Pomum amoris majus fructu rubro Park. parad.

Hac planta omnibus suis partibus caule, folio, flore, fructu, multo major est ea quam descripsimus in historia, alias similis. Fructus pomi mediocris magnitudinem æquar, éstque striatus seu sulcatus plerunque & inæqualiter hic illic protuberans, cum illius æqualis & rotundus fit; magis infuper planus & depressus, non globosus ut illius; ejusdem rubri coloris, quamvis habentur etiam hujus generis colore per maturitatem luteo, aureo, albo.

Parkinsonus, experiențiă sua, iterata per aliquot annos in hortis nostris satione fructum multo mi-

norem evadere afferit.

Hoc genus in Horto Reverendiff. Episcopi Londinensis Fulhamiz prope Londinum vidimus hoc autumno cum fructu maturo, & specie distinctum putamus à vulgari nobis descripto.

Pag. 684. Ad finem capitis de Asparago adde,
6. Asparagus aculeatus, maximus, sarmentosus zeylanicus Herman. Cat. Hort. Leyd.

Huic fubfunt radices longx, fufiformes, plures ex uno capite propendentes, albicantes, carnofar, policem crastas, sapore subdulci, grato, ad Scorzoneram nostram accedente. Ex hac pullulant aliquot sarmenta longissima, in multas alas divisa, brevibus pungentibus aculeis, modò sursum, modò su deorsum spectantibus, armata, vicinas arbores scandentia, casque amplectentia. His adhærent folia reliquis hujus familiz ípeciebus omnibus latiora, longiora & robultiora. Ad quorum finus prodeunt è calyculis exiguis flores parvi, pallidi, hexapetali, fulciti brevibus tenuiffimis pediculis. Hos excipiunt baccærubentes, in quibus continentur utplurimum terni angulofi, nigricantes acini, velut in

Sponte nascitur in sylvis insulæ Zeylonæ, indigenis Hattawariia, Europæis verò ibidem degentibus Locui Scorzonera dicta. Radices vel cum lacte aut brodio carnium, vel sale aceto & pipere conditæ ab incolis habentur in deliciis.

7. Asparagus aculeatus Africanus ejusdem.

A Corruda vulgari nihil discrepat, nifi radicibus crassioribus, rotundioribus bulbillorum instar. ex uno cespite dependentibus, sapore cum Asparago Zeylanico consimili. Ad rivulorum margines circa Promont. Bon. fpei luxuriat.

8. Afparagus aculeatus Siculus.

Cauliculos seu flagella multa edit, tenuia, angulosa humi fusa, ramulos hinc inde crebros ad semuncialia interdum intervalla emittentia. Ramuli pariter crebris foliis sescuncialibus aut longioribus rigidis aculeatis angulofis, quæque ípinæ veriùs funt quàm folia, alterno fitu vestiuntur. Flores circa toliorum seu spinularum bases exeunt herbacei coloris, Asparagi storibus similes: Fructus non obser-

Prope Tauromenium in Sicilia invenimus circa finem Maii florentem. An vera & genuina Aspa-Locus. ragi species sit nescimus cum fructum non viderimus.

Pag. 685. lin. 25. adde,

Christian. Mentzel. in pugillo rariorum plant. duplex genus distinguit, Alteram vocat Vitem Ideam palustrem folius majoribus acutus; Alteram Vit. Id. pal. folius parvus acutis Serpilli instar.

Eadem pag. Ad finem Lib. 13. in capite seorsim addatur,

CAP. XXVIII.

Sempervivum marinum bacciferum Brafilianum Marcgr.

'N sesquipedalem aut majorem altitudinem assurgunt multi caules, digitum crassi, lignosi, fragiles, 👤 teretes, foliis circumcincti eo modo quo Porticulaca ; qua funt egregie viridia, craffa, fucculenta, figura Portulacæ foliis similia, verum longè majora, & magnam Acetosam æquantia. Inter folia in fingularibus pediculis prodeunt flosculi quinque foliis conftantes, uno latere in ambitu serratis, albi co-Uuuuuuu

loris, figura Caryophyllorum. Flores sequuntur bacca magnitudine oliva, nigra, splendentes. succulenta, carnem habentes inftar nigrorum Ceraforum multam, & nucleum in medio inftar Pruni. Radix longa, recta, uno latere multa filamenta coacervata habens, lignosa, albicans, sed intus subflava

Pag. 687. Ad finem descriptionis Sedi majoris arborescentis adde, Hass planta funiculis è ramis ad terram demissis & radices agentibus se propagat, ad modum Fi-

Post verba illa Cotyledon altera Dioscoridis adde

Sedum Africanum frutescens incanum, folis orbiculatis Herman. Cat. arborescens Promont. Bon. Spei Stapel in Theophr. bift. pag. 335. Breyn. Prod.

Locis maritimis, aridis, glareofis ad Promont. B. Sp. fruticis altitudine affurgit, radice succolalonga, brachiata, robulta, rufescente, nonnunquam albida, frequentes fibras emittente: caudice pollicem craffo, ramofo, in viridi canescente, qui parte inferna cingitur foliu, denfiffimo stipatu absq. petiolis congeltis, orbiculatis, craffis, fucculentis, aliquando vola manús magnitudine, glaucis, ambitu nunc rubente, nunc pallescente; parte verò superiore conspicitur nudus, in tenue geniculum protuberans; quo mediante divaricatur in aliquot ramulos digitales & palmares; quibus ex calyce quintuperans; que incument un ancesta in anquanguis, quinque rubentibus incarnatis petalis oris, furium quefolio dependent finere oblongi quinquanguli, quinque rubentibus incarnatis petalis oris, furium reflexis, cum totidem è medio fe exferentibus flammibus apiculatis flavofcentibus confitudi. His evanidis succedunt more congenerum quinque siliculæ corniculatæ, oblongæ, pressus invicem junctæ. includentes semina exigua ruffa. Tota planta aquolo, viscidoque gaudet succo, consimilique virture qua catera species. De facili vero propagatur ramulis abscissis & aridiori solo impactis.

Al finem ejustem pag. addantur sequentia.

R. Sempervivi Mi. confundatur & coo, in lactis recentis thij. F. posset. Bibat the bis vel ter in die.

In inflammationibus oculorum est egregium remedium. Ex MS. D. Fisher. D. Hulfe Unguentum egregium ad combustionem, curans sine cicarrice. R. Axungiz recentis the, Succi Sempervivi II.jB. M. & parti affectæ inungatur. D. Hulle è MS. prædict.

Fulhamiæ in Horto Reverendiss. Episcopi Londinensis, monstrante D. Doody, Sedi majoris speciem vidimus germinibus seu globulis è foliorum sinubus emissis se propagantem, foliorum inquam non infimorum & terræ proximorum tantum fed & mediorum in globulis, quod fanè mirati fumus. Sedum vulgare maximum Herman. Cat. Hoc non describit. Afteriscus præfixus Batavicum esse

indicat.

Sedum vulgari magno fimile J. B. Hac planta non describitur, verum Histor. Ebrodunensis compilatores pro ea affumunt iconem Sempervivi majoris crenati myrtifolii Lob. ico. primo in loco exhibitam. Sufpicatus autem quondam fuit J. Bauhinus Sedum montanum latifolium flore purpureo cultura in hoc mutari.

Pag. 692. post Seda minora in capite proprio addatur 1. Cosyledon vera vadice tuberosa J.B. Cot. major C.B. Umbilicus Veneris Get. Veneris vulgaris Park. Wall penny wort, Pavel wort, Ridney wort.

Ex radice tuberofa, exiguis fibris donata pediculi exeunt palmares, in medium peltati circinatique folii, crassi, succulenti, glauci umbonem inserti, saporis viscidi & aquei, indidémque adeò caules prodeunt duo aut tres, dodrantales aut altiores, aliàs simplices, aliàs ramosi, ab imo serè ad summum usque confertis floribus oblongis, herbaceis comosi, floribus Polygonati similibus, concavis, minoribus tamen : semen exiguum, Portulaca simile.

Folia que in imo caule duo vel tria plerunque funt non ut reliqua circularia, neque in eonum centrum feu umbilicum inferitur pediculus, fed al datus. Folia interdum fuperne concava fint infundibuli aut acetabuli ferè in modum. Infaxis & vetuftis parietibus.

Alterius speciei è Lustania allatæ à Boelio meminit Parkinsonus, quam Lustanicam majorem, fo-

liis pallidiùs virentibus vocat.

Superiore æstate in Cotyledonis plantis, quas in horto suo coluit, observavit milique ostendit D. S. Dale pro vasculo seminali quinque theculas seu filiquas discretas seminibus refertas singulis flosculis succedentes, adeóque de ejus loco omnem mihi scrupulum exemit.

2. Cotyledon radice tuberosa longa repente Moris. Cotyledon slore luteo maxima Herman. Cat. Leyd.

Præcedenti quam proxime accedit, nifi quod folia gerat majora spissiona, nec circulariter scutellam seu convledonem essingentia, sed juxta pediculi infertionem aperta. Quin & radicem non promit rotundam & tuberolam Rapi instar, sed longitudinaliter porrectam & sub terram repentem, à qua

exeunt fibræ multæ exiles, quibus nutritur radix. Flores & femina vulgaris fimilia.

Plenior hujus descriptio occurrit in Dodart. Memoir. Folia, inquit, crenata sunt, intercrenis nonnihil denticulatis, per hyemem virent, Maio marcescunt vestigiis duntaxat nonnullisrelictis: inter quæ caulis assurgit, teres, rubicundus, firmus, foliis aliquot minoribus vestitus, in tres vel quatuor ramos floribus luteis, pentapetalis, spicaris, calyce longo viridante exceptis onustos. E medio flore exoriuntur quinque theculæ seu siliculæ angustæ rectæ, viridantes, seminibus minutissimis rubentibus repleta, quas quinque circumstant stamina citrina, apicibus donata. Junio mense floret.

Cotyledon Galeno 7. Simplic, mistæ est facultatis, nempe humidæ, subfrigidæ & cujusdam obscure adstringentis, & cum ea leviter amara: valde refrigerat, repercutit, abstergit & discutit, itaque phlegmonas eryfipelatodes & eryfipelata plegmonode curar: & maxime fromachi ardore aftuantis utile epiplalma. Putantur folia cum radice manducata calculos confringere & urinamimovere. Dioscoridi Coryledon plus res evandons send fucco ejus cum vino circumlito inffillatove. Inflammationibus, facris ignibus, ftrumis, pernionibus illitu auxiliatur, ftomachi atdorem refrigerat. Hydropicis folia ex melle dantur. Herba utuntur ad amatoria.

Eadem pag. Ad finem Capitis tertii de Sedis stellutis adde Sedum Africanum umbellatum album Herman. Cat.

Exilem, fibrolam, albam habet radicem: caules complures, ramolos, succosos, spithama altiores: Folia viridia, augusta, acuminata, caulem ab inro ad silminium signie cruciato positive sili Gentiana ambientia: Flores albos, pentapetalos, in muscario seu umbella dispositos: semina exigua in filiculis quinis invicem junctis. to be relieved the the beat of the complete the

Eadem pag. Sedum minus d'rupe S. Vincentii Catalog. noftr. plant. Ang. S. Vincenti's Songten. Hoc ad seda multicapsularia pertinet. Folia dense stipantur.

Pag. 693. Ad finem Capita quarti adde, Plantas hasce eruditis. Paul. Hermannus in Catalogo Horri Academici Lugduno-Batavi ad Ficus Indicas Opuntias dictas refert, & Ficoides seu Ficus aizoides appellat. Exenim (inquir) hafunt otrinium floribus subjicitur fructus ad modum Ficus Indica, quicujuscunque sit magnitudinis ac figura includit pulpam fuccofam dulcem Freue Indica fimilem, quanquam, ficciate in Fungofam aridam membranaccam fubftantiam degenerantem, & varios feminim loculos deferibentem.

and committee and other and plants.

Mihi necdum conspecti sunt harum plantarum fructus, ad Aizoa tamen potuis quàm ad Ficus Ind. referenda videntur; aut rectius novum planta genus conflictaint. Dispetcuntur autem à D.Hermanno in quinquecaplulares, quarum due funt fructu pyriformi majore, quinque fructu pyriformi minori; tres vero fructu orbiculato: & multicapfulares, quarum altera est fructu majori, altera minori.

Ficus Aizoid, Afric, maj. procumb. triang. fol. fruct. maxim. eduli.

Eructum maximum edulem Ficui fimillimum proferens, spargit ab radice crassa, fibrosa, repente, multisque fibrata capillamentis ediculor multos, shumi stratos, digitami crassos, duoes tresve, cubitum & amplitis longos, siuccolos, exviridi pallefennes, penes radicem aliquando rubentes, ad quorum genicula excunt folia bina ex adverso, digiti longitudine & crassini, rangularia, yiridia, succulenta, cum totidem ex opposito ramulis, & ex his alius acqués allis, fastilientibus in caciamintous fructum rudimenta, pyrifornia, quinqua ngula, quinque erigonis foliosi linterioribus multo minoribus circumvallara, intra qua cunicat Flos fellar vel Solis effigir radianus, afteris store amplior, ex mollectilis. tenuibus numerofis petalis quafi radiis da Solemaureo fulgore fulgore fulgore fundita concoloria famma, farinaceis flavefeentib, apfentibus concoloria famma, farinaceis flavefeentib, apfentibus multa concoloria famma, farinaceis flavefeentib, apfentibus materofeentibus finaturatur fundia, adotto comicula, ex luteo viridantia, in orbem diffuila. His materofeentibus maturatur fundia, adotto comicula, ex luteo viridantia, in orbem diffuila. aquans nonnunquam Ficum vulgarem, viridis, pulpofus granis minutifilmis, láporis dulcis, aquofi, haud ingrati, fummo umbilico quinque ftellatis decufatis radiis inferipto, pulpa vel cito putre [cente, vel intenfiori Solis æltu in fungosam substantiam transcunte, quæ dispescitur in quinque loculos, includentes semina exigua, angulosa, fusca.

Luxuriat cum cateris subsequentibus hujus sortis locis marit, aridis sabulosis ad Promont. Bona Spei, Licus. ubi fructus tam à Belgis ibidem hospitantibus quam ab indigenis Hottentottis esitantur. Hujus propagatio fit vel per avulfos ramulos terræ commissos, vel per radices quas caulium genicula terræ proxima demittunt. Toto anno in Belgia viget & viret, aft præservanda est à Brumæ injuriis. Conspi-

citur triplici florum colore, albo, purpureo & flavo.

Eadem folio triangulari enformi.

Priori omnibus notis respondet, exceptis foliis nonnihil brevioribus ensem falcatum latiori dorso imitantibus.

2. Ficus aizoides Africana minor erecta, folio triangulari glauco, flo: luteo. An Chryfanthemum Aizoides Africanum triangulari folio, flore luteo Breyn?

Partium exilitate, neutiquam dispositione & forma ab ante allatis differt. Frutescit cauliculis cubiti altitudine, rectis, tenuibus, lignofis, albentibus: Foliis duplo brevioribus, digiti minimi craffitiem vix adæquantibus, glaucis, triangulis: Floribus intra quinque foliola luteis, ad Solem expansis, superiore minoribus. His subjiciuntur fructus Avellana nuclei magnitudine, pyriformes, quinquanguli, succulenti, dulces, vetustate fungosi, tenaces quasique coriacei, in summo plani, quinis stellatim decussatis radiis notati, claudentes in totidem oblongis loculis semina pallide stavescentia, angulosa, dura, evigua. Indiget eddem qua superior cultura: Foliorum sapor observatur nunc saltus, nunc aquinfipidus, prout fert ingenium foli in quo nafcitur.

Eadem triangulari folio viridi, flore intus aureo, foris purpureo. An Chrysanthemum Africanum flore carneo Breyn?

Tota aftate floret cum proxime descripta, cujus situm & figuram omnino imitatur, sed videtur paulo minor & gracilior. Folia edit viridia; flores intus aureos, extus purpurascentes, eminus colorem quodammodo incarnatum mentientes.

Cotyledon

Lusitanica.

Eadem folio tereti procumbens store purpureo. Chrysanth, aizoides Africanum triangulari folio, store purpureo Breyn.

Cauliculis est infirmis, herbaceis, resupinis, dodrantalibus. Foliis viridibus, teretibus, angustis, gracilibus digito longioribus: Floribus purpureis: cæteris antecedenti paribus.

Eadem flore coccineo.

Hac à modò dicta differt folis nonnihil longioribus & floribus elegantiflimo coccineo colore comantibus.

3. Ficus aixoides Africana major, flore flavo, folio plano latiori. Chrysanthemum aixoid. African. primum seu latifolium Breyn. Cent. I.

Hujus flori subjicitur fructus orbicularis, succulentus, dulcis, ex vetustate sungosus, candidus, ima parte convexus, lumma planus, medio umbilico barbato; ex quo quinque stellatim decussata linea ad extremum ambitum ducuntur, dividentes fructum in quatuor cellulas feminibus duris pallidis refertas. Cætera superius vide.

Eadem folio angustiori.

Omnibus partibus minor & gracilior conspicitur.

Eadem minor multicanlis flore intus rubente, extus incarnato.

Spargit cauliculor numerolos, fucculentos, geniculatos, refupinos, ab radice pallida & buxea. Folia bina ex adverso, superioribus multo minora, Portulaca inter & Halimi folia media, incana bullataq aspergine persula: Flores densisin ambitu barbulis radiatos, intus grate rubentes, extus incarnatos, sero & manè congenerum ritu clausos, medio verò die sole illustratos expansos, aspectu jucundissimo. Semina pallida, exigua, in fructu superiore minore.

4. Ficus aixoides Africana, triangulari folio longissimo, fructu multicapsulari, slore luteo major. Chrysanthemum aizoides Africanum secundum sive teretifolium Breyn.

Hanc eardem esse existimat quam Jac. Breynius in Prodr. 25. nomine Chrysanthemo similis Aizoidis Africanz majoris, triangularisolitz, store luteo majore descripsit. Etenim pro ratione soli & zetatis, modò amplior & robustior, modò minor & gracilior observatur. Frustra amplitudine nunc Cerastim, nunc Nucem juglandem zgiar, sicculentus, subdulcis, in fungosam membranacam sibfrantiam transfens, communiter 175, pluribus vel paucioribus membranaceis loculis, favis apum fimilibus partius: excujus summo ambitu eriguntur totidem radii fungosi, fusci, acuminati, duas tresve uncias longi, effigiem coronulæ exprimentes. Radix perennat, coliturque velut species superiores.

Eadem miñor Chry anthemum aixoides. Africanum tertium, sive triangulari folio, slore aureo Breyn. Cent.

Hæc antecedente minor, profert fructus Cerafi magnitudinem vix excedentes, 15 aut 16 membranaceis loculis, totidémque radiis brevioribus, (veluti femina Malvæ) in orbem junétis, & in mucronatum capitulum terminantibus conftructos, quibus includuntur semina exigua dura, angulosa, rufescentia. Reliquam descriptionem quæ Breynii est, vide supra.

Pag. 699. Ad finem paginæ adde Abutilo Indico Camerarii simile si non idem, Beloere H.M. P.6. T.45. p. 77. D. Hermannus Beloere Abutili Indici intrepide (ynonymum facit.

Vires.

Altitudinis duorum triúmve pedum est, ramorum è spadiceo suscorum, lenioribus pilis hirsutorum. Radix ejus fibrosa. Folia Verbasci mollitiem reddentia, tenuia equidem, è lato acuminata, quibus incifuræ funt crebriores, longis pilofisque adhærentia pedunculis, ternas habent costas, frequentius indinias, in queriore duntaxat eminentes parte. Sapor fibaciris, odor haud planè ingratus. Lutet flores, inflexisque supernè petiolis infistentes, qui Catu-uren possen videri ni paululum majores essenti quina habent petala, è longo latiora, venis rectis striata; excurgenti è medio systo, multa sunt sami quina habent petala, è longo latiora, venis rectis striata; excurgenti è medio systo, multa sunt sami quina habent petala, è longo latiora, venis rectis striata; excurgenti è medio systo. nula tenuia, flava, ex umbilico autem germinis fructus virides erumpentes. Hisce succedunt capita feminalia, quinque virentibus circumfepta folis, vertice plana, in frequentes, que duo triáve plana continent femina, capfulas feminales, primum rubentes, dein nigricantes, lintei collaris more complicata seu carinata, pilisque obsita.

Arenarum amans cit, semper frondens & florifera. In Ange-Caimal, uti & in hortis reperitur. Foliorum pulvis inteltinis alienus eft, hypercatharfin enim excitat facillimé. Radix, que olei infervit aliàs concoctioni, fi earundem facultatum ei addas herbas, lepræ prodeft; contritum & calidè

assumptum semen citat alvum.

Mox descriptæ Beloere stipite, ramis, radice proxima est. Folia densa, mollia, in quinque divisa culpides, per ambitum ferrata, petiolis longioribus & pilofis inharent. Costa, qua tria pracipue ha-

bet brachia, vix nova spargit. Viror in supina parte obscurus, in prona clarior est. Odor iis ac sapor nullus. Flores pediculis innitentes, quinis constant petalis, è longo rotundis, que è viridi diluto nonnihil flavent, uno in latere leviter finuatis, venis in parte inferiore eminentibus fecundum longitudinem striatis, & rugis minoribus crispatis: horum ex umbilico assurgens stylus crassior & longior, coloris purpurei staminulis circundatur rubris, quæ gemmas habent rustas, & in vertice bifariam dividitur in filamenta, colore purpuram, lenitudine fericum referentia. Calix vero quinque foliorum juxta in hamenta, colore purputant, tentualite tentuali tententia. Cains vero quinque ronorum juxta pedunculum leptem, octo, fapillime novem foliolis angultis fuccingitur. Floribus deciduis è penirathi medio enafcuntur caplulae feminales, numero quinae, planae, pilofae, nigricantes, in vertice eminentes: ha propriis loculamentis femina trilatera, quorum duo plana, tertium convexum, coloris è rubro nigricantis includunt.

Arenolo letatur folo: neque flores, neque frondes unquam ei deficiunt: in Angecaimaal fre-

Radix olei butyrique infervit confectioni : item ex ea conficiuntur globuli fonticulis non inutiliter Ulu & immittendi: è foliis chirurgi (ut ipforum utar voce) lavamentum parant ulceribus ac eryfipelati con. Vires

Pag. 701. Cap. XI. add. Hujus majorem seu speciem seu varietatem observavit D. Plucknet, nobisaue liccam oftendit.

Pag. 723. Qu. An Methoacanna alba à nigricante seu Gialappa aliter differat quam ut Radix decorti-cata ab eadem integra seu cortice vossitia, quimodo Piper album à nigro dissert, non aliter disserve conjectura seu suspicio est D. Tancredi Robinson. Et sane non est dissimile veri Mercatores compendii causa viam invenisse unam radicem, pro duabus obtrudendi.

Pag. 727. lin. 40. pro Decima septima Convolvuli specie interponatur 17. Convolvulus Indicus villosus Hederæ solio tripartito, store cæruleo Herman. Cat. Hort. Levd.

Gaudet radice exili, pallida, modice fibrofa; Viticulis longis tenuibus, pilofis, infirmis, qua vel vicinis stipitibus implicantur, vel terræ incumbunt, & ex viticulorum nodis novas radiculas defigunt : Folis pariter pilois, superne viridibus, subtus pallidioribus, in tres lobos Nil Arabum instar divisis, ast angultioribus: Floribus monopetalis, campaniformibus, perangultis, pallidè cœruleis, fugacibus, ad Solem expanís, careroqui claufis, tribus quatuórve in infutum capitulum congeftis, fingulis infidenti-bus calyculis villofis quinquefoliatis. His includuntur vaícula rotunda, plana, cruftacea, in quibus quaterna semma triangula, fusca, hirfuta. Madet tenui lacte, subacri, ingrato, suspecto virtutis purgantis.

Locis aridis incultis Indiæ uberrimè provenit.

Pag. 728. Descriptioni Battatæ Hispanicæ adde Gul. Pisonem asserve eam Flores ferre externè dilutè virides, internè candidos, figura Campanulæ.

Pag. 730. Post lin. 16. adde pro 29. Convolvuli specie

29. Convolvulum Americanum villosum pentaphyllum & heptaphyllum majorem Herman. Cat. Hort. Levd.

Herman.

A radice non adeò magna, albente fubrotunda emittit farmenta hirfuta, herbacea, infirma, in ramulos quamplures divaricata, sex aut plurium ulnarum longitudine, vicinis quibus si adminiculis multi-vario amplexu se involventia. Folia palmam ampla, hirsuta, digitata, quinque vel septem profundis laciniis incifa, altera parte viridia, altera subincana, longis pilosis petiolis adhærent. Ad horum exortum prodeunt hirsuta capitula: in quibus sunt flores pallide flavescentes, & post florum exanthefin fimina præcedenti omnino fimilia. Lacte quoque dilutiore turget, subacri ingrato. Ex America transmissus est: non multum differt à Convolvulo Ægyptio Vessingii.

Idem Zeylanicus minor Ejuldem. Pes Tigrimus dictus * Diwipahuru Zeylanensium Convolvulus Indi- * à folis cus heptaphyllus villosus Breyn. Prod. similitudine.

Præcedenti fimillimus est, ast minor & hirsutior. Foliorum incisuræ sunt latiores & obtusiores, pedem Tigridis exprimentes. Flores candidi quini aut septeni prodeunt alternatim è capitulis hirsu-Seminum medulia in aquam tepidam injecta peramoeno spectaculo resolvitur in tenuissima candida folia, planta foliis exacte respondentia.

Pag. 731. Ad finem Capitis quarti adde foquentes Convolvuli species, Convolvulus maritimus Zeylanicus folio crasso, sendiformi, Bintamburu Zeylanensibus, * Pes Capræ Lu- * à folio fitanis Herman. Catal. Hort. Leyd. fimilitudine.

Hujus radix, Salfaparilla non abfimilis, in obliquum longe latéque prorepit, fusco crassoque cortice secta, & lacte tenui, in refinam concrescente referta. Ex qua sparguntur sarmenta, herbacea, glabra, infirma, humi strata, trium quatuórve ulnarum longitudine. His alternatim adhærent folia subrotunda, carnola, lucida, glabra, expansa aut complicata quasique bisida, imitantia figuram cordis. Flores prodeunt ex parvis quinquefoliaceis calyculis, monoperali, ampli, pentanguli, campaniformes, roseo vivaci colore, umbone medio atropurpurascente. Semina sequuntur quaterna, angulofa, hirfuta, locata in vafculis fubrotundis, in parvum definentibus mucronem.

Katou-Beloeren H. M. P. 6. T. 46. p. 79. Abutilon Indicum quinque ad fingulos flores thecks.

Unununu 3

Confi

APPENDIX.

1882

Vires.

Confimili purgativo sale ac alii congeneres præditi sunt hunc quoque convolvulum gaudere colligit D.Herman non tantum ex lacte acri linguam & fauces pungente, sed & experimentis multijuea experientia comprobatis. Refina enim radicis drachmæ pondere cum vitello ovi, lacte coccineo, aliave convenienti emultione data hydropicorum aquas blandè fubduxit. Idem officium præftitir radicis extractum cum fpiritu Vini paratum. Hinc fallam & imaginariam effe existimat opinionem quam habent Lufitani & nonnulli Indi de vi ejus diaphoretica, inde fortè ducta quod facie externa Sarsaparillam referat. Licet in censum purgantium reponatur radix, tamen ejus solia cedunt in pabalum cunculis, cervis, damis, capris tam domethicis quam (ylveftribus. Luxuriat locis maritumis Malabara, Zeylan, aliarumque regionum & infularum Orientalium.

Plante huic finilis è China allata folia nobis communicavit eximius Botanicus D. Jac. Petsiver.

Convolvulus Indicus alatus maximus, folisi Ibifco nonnibil similibus angulosis. Turbith Officinis Herman. Cat. Turpethum repens folis Althaæ, vel Indicum C. B.

Vario longóque reptatu ad tria quatuórve cubita descendit radix, pollicem & ampliùs crassa, lignofa, in aliquot ramos divifa, craffo fulcóque cortice tecta, qui ruptus ftillat fuccum lacteum gluunofum in pallide flavescentem refinam illico concrescentem, gustus primum subdulcis, postmodum pungitivi, vomitum minantis. Ex hac prodeunt farmenta ramofa, quatuor alis donata, varios in gyros sese contorquentia, propè radicem lignola, digiti crassitie, rusescentia, in progressi verò viridia, sex septémve ulnarum longitudinem aliquando superantia, quorum nonnulla humi procumbunt, alia vicinas arbores fruticésque scandunt isse, multiplici plexu se involvunt. His adstant ex carinatis alatífque pedunculis folia Althaza nonnihil paria, mollia, incaná rarâque lanugine obfita, angulofa. in ambitu crenata, leviter mucronata: Ad quorum finus circa ramorum summitates exeunt petioli, fuperioribus longiores, robultiores, alis & carina omnino destituti, sustinentes terna aut quaterna capitula oblonga, mucronata, quinque viridantibus in rubro foliolis conflata, quæ fingula excludunt florem monopetalum, Convolvuli vulgaris magnitudine & forma, candidum, intus quinque pallescentibus apiculatis ftaminulis cum fexto intermedio subjectæ seminali capsulæ impacto refertum. Flore excusso capitula expanduntur, in quorum centro conspiciuntur quaterna, rotundo-angulosa nigriexcuno capituta expanduntui, in quorum centro competuntui quaterna, roundo-anguiota nigricantia femina, Piperis magnitudine, incluía vafculo tenui, membranaceo, fubrotundo, depreffo, quadripartito. Confinilia femina, florum feminiumque involucra memini, inquir, me observáse in Mechocanna, cujus expansum involucrum unà cum capsula seminali falsò pro flore proposuit Monardes & ex eo Dalechampius, J. Bauhinus aliíque.

Turbith frequens offendi locis opacis, humidis, ad fossarum margines, retro hortorum sepes alissa

locis sylvestribus à mari longe dissitis in Zeylan & Malabara. Colliguntur in usum medicum non caules, ut perhibet Garcias, sed radices crassiores, turgentes lacte & resna copiosiore. Qua ad nos transferuntur fodiuntur in Guzaratta, ubi proventus luxuriofus. Hac omnia Hermannus.

Convolvulus Bona nox dictus, flore candido grandi J.B. Smilax aspera India Occidentalis C.B. Buenas noches Hispanis Park, Fructus 3, cap. 18. lib. 2. Exot. Clus.

Primo ortu bina profert folia Campanula Indica primum nascentis foliis similia, sed majuscula & crassiora, cui etiam fimilia edit folia recens natus Mechoacanus. Multi porro ab hujus plantæradice prodeunt caules, qui pedamenta affixa vel vicinas plantas multiplici ambiunt spira, Smilacis asperæ instar, cui etiam similia habet solia, majora tamen & molliora. In caulibus etiam aliquot hamatas continet spinulas, quales & Smilax aspera, sed minores & minùs horridas. In planta ex semine nata Sarmenta tenellos veluti spinarum aculeos, præsertim circa articulos generabant, quæ Clusio nihil allud erant quàm radicum rudimenta, ut in plerique plantis, putà Mayzio, Harundine, &c contingere videmus. Cujus etiam fententia nobis arridet, fiquidem in nulla Convolvuli specie sarmenta spinulis obsita hactenus videre contigit. Flores autempandit candidos & grandes, mediocri disco pares, qui matutino tempore dehiscentes, noctu illico flaccescunt, unde nomen accepisse videtur. Calyx florem continens, [in planta ad Clusium missa] quinque foliis unciam ferè longis & latis invicem amplectentibus constabat, ut in Cappare, quibus includebatur caput trigonum membranaceum, tria grana instar magnorum Pisorum continens, coloris ex susco cineracei & pæne suliginofi: tres autem flores ex longis pediculis dependentes craffiusculo ramo inhæsisse apparebant. Hac planta cum genuna Convolvuli species sit à Smilace aspera genere diversa est.

Convolvulus folio Sagittariæ Wheeleri.

Exficcatum vidimus apud D. Plucknet.

Convolvulus (erpens maritimus Spicafolius, Triumfetti.

Cespites aliquot plurium erectorum soliorum supra humum fundit, nonnullos immediate radici, alios lignois, perbrevibus tamen, ac exilibus veluti truncis innixos, quorum majora una cum petiolo parum excedebant minimi digiti longitudinem, formaq fimilia erant is Cantabrica vulgaris, multum tamen angustiora; imò ab excurrente nervo mediam inforum longitudinem (aliquot etiam propagines aquali ordine hine inde ad latera demittente) superne eleganter sulcata reddebantur, inferne verò torosa. Porro hujusmodi foliorum color cinereus simulque splendens observabatur, excitante ipfum brevillima, tenurac denfa lanugine cadem folia occupante; fubstantia folida ac pinguis, nullius tamen fensibilis saporis aut odoris. Subtus foliorum cespites pro radicibus craffiusculae ad instar ferrei fili extenduntur fibræ, intortæ, ac ruditer annulofæ, adeóque fimul connexæ, ut illas uni celpiti

Subjectas trahenti relique etiam aliis remotioribus cespitibus inservientes eadem opera, (ni forte continuatio disrumperetur) succederent. Harum substantia nervosa, cortice crasso subspadiceo tecta, infipida plane ac inodora, nec tenuioribus capillamentis omnino destituta, imperfectis priorum more annulis voluminosa ac inflexa.

Flos brevissimo ac gracili inharet petiolo plerunque nudo, interdum binis valdè exiguis foliolis. foliofis appendicibus ex adverso sitis donato circa Aprilis finem se explicans, forma ut in reliquis sui generis, fed parvitate Convolvuli Siculi Bocconiani amulus, non tamen cœruleus fed in candido carneus. & in medio quædam stamina minimis apicibus prædita, obscurioris coloris continens, calyci insidens herbaceo, aliquot incifuris diffincto, Flore verò citò arescente parva, glebosa succrescit capsula, interdum quatuor vel quinque, parumper angulosis, nigri coloris seminibus prægnans, singula tamen intus candida ac tenui membrana invicem discreta.

Tota planta maximè vivax est & folia medias etiam inter hyemes conservans.

Juxta oram maritimam quà è Centumcellis Romam itur in eminentiore quodam loco lateralem Locuri veluti limitem viæ publicæ præfignante à D. Trionfetti inventa est.

Pag. 742. Campanulis glabris addatur, Campanula minor Americana folisi rigidis, flore cæruleo patulo Herman. Cat. Trachelium Americanum minus flore cœruleo patulo Dodart. Mem.

Dod. Mem.

Radicem habet fibrosam & velut capillatam, è cujus capite initio fundit folia Rosa instar in orbem posita, pollicem & dimidium longa, & tres circiter lineas [lignes] lata, leviter crenata, firma, glabra, desuper obscuriùs viridia. Emedio foliorum exit caulis, paullum striatus, dimidium circiter pedem altus, foliis circumcirca oblitus, figura inferioribus fimilibus, fed minoribus magilque acuminatis. Circa mediam partem plures emittit ramos, folius etiam vestitos, eis qui in caule similibus, verunt adhuc minoribus & acutioribus, quorum unusquisque fastigio suo florem gestat, calyce quinque-partito cinctum, è cœruleo in violaceum colorem tendentem, Campanz finilen, quinque-partitum: è cujus medio exit *filiu*s flavo-viridis, funma parte trifidus vel quadrifidus: imum filium circumftant quinque filamenta tennia, lutea apices fuffinentia, triplo ipis longiores. Flore praterito crafis/cit calyx & quandam quasi stellam efformat, in cujus medio se elevat pericarpium, in tres cellulas divifilm, [ewes continens parvim, ruffum, Rapunculorum fimilem. Radix è lateribus propagues emit, qui germina novalque plantas edunt. Folia sapore sunt leviter adstringente. Planta vivax est & umbra gaudet. Ex America ad nos allata est.

Pag. 743. Ad quintam speciem seu Evinon Col. adde,
Plantam ab hac diversam depingit & describit Abrah. Muntingins in Historia plantarum Belgica,
quam vocat Erinum Dioscoridis, ad quem Lectorem remitro. Lib. 3. Cap. 269.

Eadem pag. pro specie sexta post Erinum F. Columna addatur,
6. Campanula minima Africana, Erini facie, store violaceo, cauliculis procumbentibus Herman. Cat.

Erino F. Columna accedens plantula in pascuis alissque irriguis locis circa Promont. Bona Spai reperitur, cujus semina huc advecta lætè progerminarunt. Nititur radice exigua, pallida, emittente cauliculos tenues, humi procumbentes, in aliquor ramulos divisos, quibus aditant foliola Erino Columnæ longiora, angustiora, pinguia, crassiuscula, hilari virore nitentia, sinuata, per margines leviter crenata. Ad horum alas prodit tenuiffimus pedicellus, fuftinens ex calyculo exiguo, hirfuto quinque partito flosculum parvum, oblongum, monopetalum, campanulatum, quinque profundioribus crenis diffectum, coloris in purpura violacei. Hoc defluxo succedit more congenerum vasculum oblongum, exiguum, trigonum, trigonum, trigolum, trigolum, exiguum, exiguum, trigonum, in mediam hyemem usque seminibus deciduis se propagans.

7. Eadem cauliculis erectis.

Antedictæ adeò fimilis est, ut antequam adolescat vix ab illa discerni queat. Cauliculos acquirit robustiores, recta assurgentes, dodrantales: Folia longiora & angustiora: Flosculos minores in pedunculis longioribus. Catera conveniunt. Offendit cum superiore locis humentibus ad Promont. Bo-

Pag. 749. lin. 34. D. Hermannus Hummatu H. M. idem facit Solano spinoso fructu rotundo, longo slore C. B. Ego etiam mutată sententiă à Stramonio majore albo diversum puto.

Pag. 750. Ad finem Lib. 14. add.

Anonymos Brafiliana flore monopetalo specioso.

N felquipedalem altitudinem affurgit, caule rotundo, leniter hirfuto, geniculato: ad genicula autem bina folia fibi invicem oppolita, leniter etiam hirfuta, oblonga, viridia, & in extremita-tibus ramulorum multa foliola fibi adjuncta, atque inter illa flores ex longo calyce prodeuntes, ex lactescente dilute purpurei coloris, unica quidem parte confrantes, sed superius in quinque lacinas divisi, nullo in centro stamine. Post florem sequuntur folliculi magnitudine grani Cannabis, quibus continetur semen compressum, fuscum.

1885

Pag. 755. Pro 16. Linaria specie interseratur,
16. Linaria annua angustifolia slofenlis albis longilis caudatis Triumsetti.

E radice binas circiter uncias longa, eaque lignosa, tenui, albo cortice induta, in contortas fibras diffecta, ac barbularum fatellitio stipata germinant duo vel tres cauliculi initio recumbentes, tenuiffimi, subvirides & succosi, quos radiatim per intervalla cingunt foliola utplurimum quaterna fimulintegra, oblongo angulta, craffiufcula tamen ac faturatiis virentia. Horum cauliculorum unus vel alter ad fummum, planta fitagis adolefcente erigitur ad palmarem vel fefquipalmarem altitudinem arer ao immum, pianta mago aosectorios regiona de pantatiri interea contabelcentibus cateris), tineque hijufinodi caulis redus, rotundus, lignofus & craffior fectari incipi; internè quidem alba medulla repletus, externè vero involutus membrana, primum fulva, deinde pallescente, qui insuper in aliquot pauciores ramulos sæpe dividitur è sinu soprimum tutva, deinde paneicente, qui minuer in anquot pateiore rannuos nepe divindire e fini fo-liorum erumpentes. Folia autem fuperiora ordine longiora finir & angultiva inferioribus, & un-cialia tandem evadunt, fuprema fingulatim dependent & ferè capillacea redduntur. Ex fummo cauliculorum adventante Junio prodeunt flofculi rari ac exigui, brevibus pediculis fuffulti, è calyce caunculorum auventante jumo procedite motenti fair ac caigus, provious poutcuis initiuti, e catyce quinquefolio reliquorum congenerum fimiles, fed perexigui, calcari longiffimo, colore penitus albo, Capfulæ oblongæ, turgidæ, circa medium patenti rima diftincæ, tenui candidoque diaphragmate in geminas cellulas discretae, utramque copioso ac minutiore semine, maturitate nigerrimo, ex rotundo in oblongum declinante repletus, altera extremitate latiore, cujus pariter sapor, uti exterarum partium, subamarus.

HISTORIA PLANTARUM.

Semine completo Planta penitus exficcatur. Romæ prope Farnefianos colles, non longe ab eo fitu quo meridiem respiciunt, sapius observavie

Joan. Baptista Triumfetti.

Pag. 756. Pro 19. Linaria specie ponatur Linaria Americana maxima purpureo ssore Herman. Cat. Hort. Leyd.

Caules huie rotundi, laves & ramofi, humana altitudine quandoque superiores. Folia quina, quaterna, ternáve ex adverso, absque petiolis ordinatim disposita, consimili ferè facie Gentiana concavæ, ex bafi lata in acutum mucronem tendentia, fupernè glabra, lætè viridia, infernè pallida, aliquot per longitudinem excurrentibus nervis inferipta. Summas virgas occupant flere monopetali, in fundo integri, purpurei, reliquis omnibus Linaria: speciebus ampliores, anterius rictum, posterius calcar habentes. His defluxis succedunt vascula rotunda, sursum versus bifariam dehiscentia, in quibus semina nigra, orbiculata, compressa, foliacea, que globulo rugolo palido, tanquam septo intermedio imbricato ordine circumstant. Radix subest, alba, tenuis, fibrosa, vario reptatu longè latéque sese diffundens & singulis annis nova germina protrudens.

lateque lete diffundens & tinguis annis nova germina protrucens.

Pag. 761. Ad finem Cap. de Anirribino add.

In Hort. Reg. Parif. & Hort. Acad. Eigd. Bar. habetur

Anirribinium longifolium majits Italicum flore amplo, nivvo, ladlefcente.

Anirribinium longifolium majits Italicum flore amplo, nivvo, ladlefcente.

Pag. 763. Ad finem bifterio Piflolochia Cretica didd. Medici & Pharmacopori Londinenses Polyribizon Virginianam dicham à Piflolochia Cretica diversam esse contendunt: Et sane specimina ficca utriusque plantæ quæ apud Clariff, virum & Botanicum longè peritissimum D. Leonard. Plucknet, MD. vidi, plantas diversas esse argunht. Rem curiosis diligentius examinandam propono. Carterum omitti non debuit Herbam hanc certiffimum effe & prasentaneum remedium adversus lethiferos morsus Serpentis illius, the Rattle make nostratibus dicti.

Herbæ commanía fuccum deglutiunt, ftatim à morfu, & contusam vulneri imponunt. Radicis & herbæ pulvis in vino aliove convenienti liquore sumptus morfum canis rabidi sanat, & ab hydro-

phobia defendit.

Pag. 764. Ad finem Capitis de Aristolochia addatur Ariftolochia longa Mexicana, TomahuaHli copatli Hernand. I. 2. c. 24.

Herba est volubilis, folis cordiformibus, Cacalictla coparlis similibus sed majoribus & rotundioribus, caulibm tenuibus, plexis, geniculatis & purpureis, purpureis que floribus radice longa, craffa & palida; fructum ferr craffiulculum, Curcubiris triatis ac pentagonis quadantenus fimilem, referrum femine. Nascitur in montofis & calidis locis; qualis est Tłackmalacensis & Huaxtepecensis. Radix est nonnihil amara, gustu adstringente, & refinosa.

Pag. 767. Ad finem capitis de Scrophularia adde, Scrophularia peregrina frintescens solita Tenerii crassinsculis Breyn. Prod. Hort. Lugd. Bat. Her-man. An Scrophularia Telephii solitis?

Hac ob elegantiam & perpetuò virentent comam omnes Scrophularia species antecellit. E radice pallida in contortas fibrillas abeunte caules erigit rectos, firmos, frutescentes, altitudinis sesquipedalis, quadrangulos, virides, finates, geniculatos, frequentes in ramos divifos, quos ad fingula genicula cingunt folia, craffinfeula, fubrotunda, crenata, unguem vix excedentia, vulgaris Teucri-facie, parte inferiore bina adverfa, fuberiore verò folitaria. Flofedi infident exiguis quinquifidis calyculis, Scrophularie Rutæ caninæ dicæ fimillimi, monopetali, fubrotundi, in quinque lacinias, quafi totiden petala diflecti, petalo fuperiori purpurafcente, bifido, galeæ inftar, binis lateralibus auriculatis, palidis, imo labiato, exiguo, purpurascente; profluentibus è medio rictu staminibus candidis, apiculis pur-purascentibus donatis. Flores excipit vasculum subrotundum, acuminatum, bicapsulare, in duas car rmillas dehiscens, continens semina exigua, fusca. Propagatur felicins ramulis quam seminibus. Pag. 774

Pag. 774. Ad finem Capitis de Euphrafia addatur Euphrafia affinis Indica Echioides Kawatuwa Zeylonenfibus Herman. Append.

Afterm.

After ab radice albente, lignofa, digitali craffitie, multifque fibris capillata, Cauliculus pedalis, statim ab radice in aliquor ramos divifus geniculatus, quadrangulus, asper, villosis. E singulis geniculatus, quadrangulus, asper, villosis. lis ab imo ad summum usque exeunt folia lætè viridia, subaspera, villosa, digitum longa, unguem lata, obtufa, bina ex adverso posita, saporis satui, ad quorum sinus prodeunt ramuli, tenues, biunciales, quibus ex angustissimis herbaceis quinquesidis calyculis insident flores quini, septeni, aliquando plures, ad basin candidi, cætera purpurascentes, consimili ferè ordine quo Echii Alcibiadici flores difooliti. Forma tubulum fefquiuncialem exprimunt, qui in amplum orificium quafi galea trifida & labio integro obtulo constructum desinit: profluentibus è medio duobus capillaceis, atro purpureis tentique abente lanugine pubelcentibus staminulis cum [f/lo corniculato concolori & longori. His discultis succedunt vascula bicapsularia, oblonga, quadrangula, membranacea, granum Hordei imitantia, quæ semina continent quaterna, ex fusco flavescentia, fingulis in loculis bina. Frequens

canna, qua: jemma commen quaterna, ex nuco naveteenta, iniguis in locuis bina. Frequens occurrit locis fordidis infula: Zeylonæ. Floruit in Horto Acad. Lugd. Batav.

Hanc plantam eandem effe qua è Jac. Breynio deferipta occurrit Ephemer. German. An. 4 &c. Obferv. 139. fub titulo Bugloffi Echioidis Indici Convolvuli cœrulei minoris folio, & con & deferiptio & locus suadent. Rectiùs autem nostra sententia à D. Hermanno pro Euphrasiæ specie habetur quàm à D. Breynio pro Buglossa. Ideóque à Libri X. Cap. VI. ubi eam in Historia colloca-

vimus hunc transferendam cenfemus.

Pag. 776. ad finem paginæ,

CAP. IX.

I. Gratiola J. B. Ger. vulgaris Park. Centauroides C. B. Gratia Dei. Germanis Gratiola S. Centaurium aquaticum, forte Polemonium palustre amarum Hippocrati veterinario Ges.Col. Debge-Doffop, rectius Water Doffop.

Bertim luxuriant hujus radices, pennæ Anserinæ crassitudine, obliquè reptantes, albæ, crebris geniculis nodosæ, à quibus plurimæ demittuntur fibræ albæ: Caules plures dodrantales surgunt, teretes, propter terram rubentes, superius ex albido virescentes, creberrimis genicugunt, teretes, propert terram rubentes, juperius ex albido virelcentes, creberrimis genicitis diffincti, ad quorum ingula folia bina, Saponaria minora, interdum in ambieu noninhili cenata, aliàs aqualia nafcuntur, & ex eorum alis modò Surculi foliis Hyflopi minimè crenatis donati, modò fibrer fingulares, firiati, oblongi, colore quà pediculo femunciali & longiori committuntur fibravo, per reliqua albo, excepto folio, ex quaturo qua habet fipremo, furfum reflexo, quod interna parte lanuginem luteam oftentat: infidet autem totus flos calyculo quinquepartito, cui bina foliola Hyffopi appofita: Porro autem pericarpium ex rotundo oblongum eft, femen continens minutum. Tota planta infigniter amara eft scinodora, quadam cum obícura adfirictione.

In palustribus prope Constantiam Germania urbem uberrime provenit: in aquosis etiam tum in Locus. Italia, ubi Stanca Cavallo appellatur, tum in Gallia Narbonenfi. Flos communiter in purpura albicat.

interdum luteus eft.

Efficax remedium est in humoribus aquosis, lentis biliosisque specificè evacuandis, quosvel ex re-Vires. motiffimis partibus trahit, atque tam per secessium tam per vomitum expurgat. Hinc magni usus effe potent in Hydrope & ictero flavo, necnon ad diutinos coxendicum dolores & inveteratas febres five ficca in pulvere, five recens decocta & exhibita: verum quia violenter nec fine molectia purgat corrigenda est Zingibere, Sale Gemma, Cinnamomo, &c. Quia amaritudine dotata est infigni Immbricos fugat, eorumque saburram expurgat. Vulneribus celeriter medetur ea glutinando trita & impofita, autore Matthiolo.

2. Gratiola Alpina I.B.

Vix fescunciam excedit coliculus, qui fingularis, superna parte, ubi aliquot flosculi, bifidus, per quem folia duo aut gria oblonga, inferiora latiuscula, unciam circiter longa, sapore nullo evidente: multis tenuibus fibris radicatur. Florentem invenit Autor noster mense Julio in monte Braulio

Hæc planta florem habet monopetalum ex oblongo tubo in quatuor petala seu potius lacinias petalorum amulas, non eas tamen uniformes & inter se omnino similes, divisum; proinde ad Tribum Herbarum flore monoperalo difformi pertinet. Verum quoniam figura floris non usquequaque convenit cum ullo genere sub prædicta Tribu contento, seorsim collocari, suumque ac proprium genus constituere debet.

Pag. 780. Post tertiam Leucois speciem pro quarta adde, Leucois assime Tripolium Anguillara & Leucoium maritimum Camerarii J. B. Maritimum soliis & si-liqua birsuis, eaque tribue in summo apicibus donară. Morison. hist.

Provenit Tripolium inter Scyllam & Charybdim circa S.Georgium. Folia fimilia Plantagini, angultiora & craffiora; exfilit è medio caulis palmum altus, in tres ramos divifus; flores fimiles Violæ matronalis: Radix alba, acris, odore Rhaphani, crassa, non odorata, ut vult Dioscorides.

Icon Leucoii marini (inquit J. Bauhinus) Camerarii non mihi videtur respondere descriptioni Anguillaræ, non enim sunt folia Plantagini similia.

C. Bauhinus

C. Bauhinus Tripolium Ang. & Leucoium maritimum aliud Cam. Leucoii marini latifolii Ger. (vnonyma facit. Parkinfonus iconem Camerarii affumit pro Leucoio fuo marino maximo, quod nihi aliud est, nostra sententia, quam Leucolum maritimum nostras, ut diximus; maritimum autem and and etc., norther commander class, idem videtur. Quocirca ni invenissem in Catalogo hort, med. notrias cum maritano major finato folio C.B. & Leucoium marita Camerarii J.B. a D. Herman-Lued, Bat. Leucoium marita finuato folio C.B. & Leucoium marita Camerarii J.B. a D. Hermanno, cui notiora esse debent quam nobis, utpore qui utrumque coluerit & ob oculos habuerir, pro dino, cui notiora one decont quant no so, cui notiora per li fillem, eandem plantam elle Leucoium marit. Cam. & versis speciebus proposita in sententia perstitussem, eandem plantam esse Leucoium marit. Cam. & marinum majus Cluf, quamvis Tripolium Anguillaræ longè alia res fit & rectiùs à C. Bathino ad Leucomm maritimum latifolium referatur.

Pag. 781. Ad finem Cap. I. de Leucoio adde, Leucoium Africanum cæruleo flore latifolium birfutum Hertnan. Cat.

Ex radicula tenui, albente, fibrosa exoriuntur caules fingulares vel tramosi, bipalmares, graciles, hirfuti, atro-virentes; quibus ad ramorum finus adftant folia nonnihil finuola, pilola, craffiufcula. hirlutt, atro-virentes; quibus au ramorum mus autem, possible annual arangement, integra, rarò laciniis incila, digitum longa, unguem lata, nunc latiora, nunc angulfiora, nervis venifvenullis inferipta. Flores brevibus infident petiolis; forma & colore Lini fativi floribus amuli, ventive nullis interipta. Puores previous innuent penons, sonna account naturi norbins amuli, aft quatuor tantuun petalis conftructi, totidemque fubrus viridantibus parvis foliolis muniti. Hos excipiunt filique, digitum longa, angufta, compressa, bivalves & bicapfulares, quarum septo intermedio urraque parte adharent Jamina exigua, rufescentia, oblonga, parum compressa. Seminum sapor deprehenditur subacris: Odor florum nullus.

Incola est Promontorii Bonæ Spei, amans faxosa inculta Sole illustrata.

Leusoium Africanum ceruleo flore Coronopi angusto folio minus Herman. Cat.

Ab antecedente differt partium omnium exilitate.

Pag. 785. Ad finem pag. adde, Muntingins in Historia plantarum Belgica Dentariæ quandam speciem depingit, quam vocat montanam radice non dentata, raræ & infolentis formæ, quam apud ipsum vide lib. 3. Cap. 185. Pag. 790. Add. Paronychia Buglossa folio D. Banister, apud D. Plucknet visa.

Pag. 807. Ad finem paginæ, pro septima Erucæ specie adde, 7. Eruca echioides Africana flore cæruleo Breyn. Prod.

Pag. 814. Ad finem Cap. 19. pro 17. Eryfimi specie addatur Eryfimum siliquis quasi implicitis Pyrenaicum D. Fagon.

E Catalogo nondum editarum Hort. Reg. Parif. à D, Hanf. Slaone ad me transmisso.

Pag. 816. Ad historiam Nasturtii aquatici vulgaris addatur Nasturtium aquaticum maximum D. Fagori.

Item Nasturtium aquaticum minus, quod hac æstate [An. 1687] observavit D. Dale. Folia triplo minora funt quam Sifymbrii vulgaris; flores & filique conveniunt. Florendi tempore menstruo spatio illud antecedit. Iisdem in locis crescit.

Pog. 819. Ad finem Capitis de Rhaphano Glovefi d'adde, Naffurtium impatiens luteum filiquis curiis, forte Rhaphani aquatici species Banister. Cat. Plant.

Ramulum hujus ficcum vidimus in horto ficco D. Leon. Plucknet M.D. Londinenfis.

Pag. 813. Post lin. 30. adde, Cochlearia major Batavica erecta folio oblongo Herman. Cat. Hort. Levd.

A vulgari majore Cochlearia differt tantùm cauliculis rectà affurgentibus, dodrantalibus, aliquando cubitalibus, & foliis oblongis. Reperi in udofis circa Catwiick.

Pag. 827. Add. Nufturtium Virginianum siliqua compressã.

Pag. 837. Ad calcem paginæ adde, Thlaspi Halimi folio semper virens Herman. Cat.

Forma & magnitudine à Thlaspi fruticoso spinoso non multum abludit: verum cauliculis est herbaceis, spinis omnino destitutis, pallidis, glabris, incumbentibus humi, & in aliquas alas divaricatis: Foliis brevioribus incanis, splendentibus Halimi de more: Floribus nunc in spica, nunc in umbella dispositis, candidis, tetrapetalis; quos excipiunt silicula orbiculata, depressa, septo intergerino per transversum, hoc est antrorsum & retrorsum, eas in binos loculos dividente; quibus singulis includitur femen unicum, orbiculatum, depressum, rustum, acre.

Pag 8,10. lin. 2. Not. D. Hermannus in Cat. Hort. Leyd. cum Morisono Erucam maritimam Italicam ab Anglica diversam facit. Et revera si altera monospermos sit, altera dispermos; altera folio latiore & crassiore, altera angustiore; non prater rationem id facit. Nobis tamen negligentiùs contemplantibus Eruca maritima nostras cum Eruca maritima Narbonensi & Italica eadem specie planta visa est. At Hermanno potius fidendum, qui urramque coluit, & ut credi par est, disfepianta via cit. Aft illi non libenter concedimus Erucam maritimam Anglicam folio effe latiore & graffiore quam Italicam.

Eadem pag. Raphanistrum Monospermum capsula capitata & acultata ad instar rostri avicula; Morison. Myagrum ex Sumatra capsula spinosa Zanon. Rosa Hiericonthea sylvestris species.

Eadem pag. Ad finem pagina adde, Raphanifrum monospermum maximum Chalepense, store luteo, capsula rotundu striata Morison. hist.

Folia prima edit Sinapeos more: Caules producit bipedales & tripedales secundum solum cui committitut, nunc humiliores, nunc altiores, ramolos admodum, in quorum ramufculis exeunt flores tetrapetali, lutei, cum multis staminulis itidem luteis, quibus singulis succedunt siliculæ singulæ, rotunda, friata, hirluta, definentes in apicem acutum, ramis brachiatis prædictis infiftentes, dense fatis disposite ad pedalem & sesquipedalem aliquando longitudinem.

Pioret sub finem astatis, & semina matura edit ineunte Autumno. In singulis filiculis singula continentur femina.

Pag. 843. Ad finem Capitio de Isatide adde, 14g. 044. Auguettis minor Lulitanica Herman. App. Folia profert Myagro quodammodo paria, fed paulò ampliora; cauliculos spithamizos, ramosos, graciles; Flosculos luteos, tetrapetalos, exiguos: Siliculas compressas, fungolas, avis linguam references, in quotum medio Semen unicum, flavum, oblongum, acre, more congenerum.

Pag. 845. Veronicam spicatam latifoliam C. B. invenit D. Lloyd ad latera montis cujusdam Craig Wreidbin dicti in Comit. Montis Gomerici Wallia.

Pag. 855. Ad wire: Opii add. R. Opii 9j. Sal. nitri, Camphoræ ana gr. iij. Olei Caryophill. gut.vj. M.f. pilulæ parvæ indendæ in cavitatem dentis dolentis & permitte fallvam ex ore effluere. Sæpe tollit dolorem dentium in momento. D. E. Hulfe.

Pag. 857. Post Papaver cornic, violaceum adde, Papaver corniculatum Hormini folio D. Plucknet.

Pag. 858. Ad vires Chelidonii majoris adde, Usum Chelidonia majoris in Peste magno encomio celebrat Isbrandus Diemerbrook lib. de Peste.

Pag. 859. Ad finem Cap. II. pro specie Chelidonii majerie adjiciatur Chelidonium maximum anaurav Canadense Cornuti. Park. Isem Ranuneulius Virginiensis albus ejusdem.

Laurium. Egregia hacplanta perpaucis constat soliis, longis pediculis è radice originem trahentibus, amplis, rotundis, glaucè virentibus, & Vitium soliorum modo laciniatis. Radicem habet carnosam, ut & solia fucco flavo, aut aureo virus quoddam olente turgida; fi quælibet ejus pars rumpatur illico prædictus fuccus emanat. E radice immediate oritur pediculus brevis, tenuis, fubrubens, fuftinens forem album, ex plurimis petalis conflatum veluti Cyclaminis flos. Plantæ deflorescenti spervenit shiqua bivalvis, craftior seu spission, fine septo medio, continens multa semina, majora seminibus nostratis

Planta est Americana, in Virginia vel Canada proveniens. Anomalis filiquosis potius quam Chelidoniis annumeranda nobis videtur.

Pag. 860. Ad finem capitis tertii add. 4. Sinapistrum Indicum triphyllum flore carneo minus non spinosum. Herman. Cat.

E radice tenui, albente, parva cauliculum erigir cubitalem, in paucos divisum ramos, ad tactum glutinosum, cui adnectuntur folia terna, petiolo modò longiore, modò brevissimo ramis cauliculoq, preffiùs juncto, suffulta. Flores modò albicant, modò ex flavo pallescunt. Cætera Sinapistro Indi co pentaphyllo omnino paria.

Locis aridis ficcis, cultis & incultis utriulque Indiæ mirabili fœcunditate luxuriat. Harum plantarum semina sapore & virtute Sinapi non tantum æmulantur ejusque soco substituuntur, verumetiam à Lusitanisin India degentibus Mustardo demato, hoc est, Sinapi sylvestre appellantur.

Pag. 864. Pro septima Tithymali specie interponatur 7. Tithymalus Lithospermi majoris folio Magnol. Append.

Plurimos producit caules cubitales, in quibus felia felquiunciam longa, Lithospermi majoris, sed angustiora, confertim nascuntur, que videntur glabra, quamvis brevissimis palis donata sinc. Flore, &c femina funt ut in aliis speciebus.

8. Tithymalus Amygdaloides sive Characias arborescens storibus purpureis major. 9. Idem storibus slavescensibus minor. Horman. Cat. Hort. Lugd. Bat. Pro octavo & nona, Hos neque depingit, neque describit.

HISTORIA PLANTARUM. 10. Tubymalus Hibernicus Mackenboy dictus.

Hunc virentem mihi nondum videre licuit : in ficco folia latiuscula & obtusa sunt, non crenata. nec admodum crebra in caule, qui fatis crassus est, dodrantalis aut pedalis fastigio in ramulos aliquot diradiato, & foliorum velut corolla cincto, ut in aliis Tithymalis.

Semina non observavimus.

Pag. 870. post lineam quartam adde, Chamæfycen alteram Virginianam, foliis crenatis & maculâ fusca eleganter notatis, quam exficcatam apud D. Plucknet vidimus.

Pag. eadem, Speciem Tithymali 36. P. Hermannus in Catalogo plantarum Horti Academici Luoduno-Ratavi.

Tithymalum Ragusinam flore litteo pentapetalo vocat, & sic describit.

E Radice lignosa, tenui, pallida, cauliculos promit dodrantales, ramosos, quasi fruticosos, graciles tamen, glabros, subrubentes, aliquando exignis ferrugineis punctis & tuberculis aspersos. His adtanten, gianos, incancence, and antique de la constantina del constantina del constantina de la constantina del constantina de minula, fingulis duobus apicibus donatis constructi: è quorum medio prominet vasculum, parvum. minins, iniguis diouse aprodus contains contains. The control of t dum, fuscum. Exactam postulat culturam, inprimis hyeme, cujus rigidiores injurias minime sustnet. In nostrate cœlo soloque semina raro perficiens, per ramulos se propagari patitur. Anomala est planta, nec genuina Tithymali species.

Pag. 871. Tithymalus verrucolus J. B. à D. Dale alicubi in Essexia aut Suffòlcia inventus est &

in hortum translatus: locum non meminit.

Pag. 872. lin. 9. adde.

Tichymalus Ranunculi radice D. Fagon. In Cat. Hort. Reg. Parif. nondum editarum

Pag. 873. pro tertia specie Euphorbii adde, 3. Cerens alter spinis crebrioribus horridus D. Watsio in borto Chelsiano cultus, angulosior & spinosior Hermann.

4. Ela Calli H.M. P. 2. F. 43. pag. 83.

Frutex est duum hominum altitudinem superans, nascens in arenosis. Radix crassa, se rectà in terram demittens, ac fibras hinc indè emittens, intus lignofa, cortice exterius fusco, intus candido & lacteo. Stipes qui ex radice unus affurgit, rotundus, ac ambitu amplexum unus brachi implens, ut & rami, quos hine rectos, hine tortuolos emittit, cortice valde lacteo, ac in fuperficie spinis & binis & binis, transversis, duris & aculeatis, ac in spiralibus tractibus ordine sitis in totum muniti, cum teneriores sunt cortice viridi-sulco, ac intus pulpa etiam albicante lactea, vetustiores lignosi cortice minus viridi seu cinereo, & intus lignosi. Folia transversim, vel etiam surrectim prodeunt, petiolis rigidis, craffis, brevibus, lacteis, proxime supra spinas stipiti vel ramis coronatim circundata, funtque oblonga, linguæformia crassa, densa, anteriùs rotunda, seu etiam rotundo-culpidata, nullis venis seu nervis ad visum conspicuis pertexta, in exteriore parte unam costam eminentem in medio habentia, in interiori ejus tractu fulco striata, nullis aliis nervis ad visum conspicuis pertexta, intùs valdè lactea, superficie plana & glabra, colore cum teneriora sunt viridi-susco, cum vetustiora viridi-claro, ac dein flavescentia decidunt. Folia semper ex summitate ramorum ac surculorum increscentium, qui virides sunt, erumpunt, inferioribus deciduis, notásque albicantes & extuberantes relinquentibus.

Flores similes floribus præcedentis, ac supra ex nodis prorumpentes. Floribus erumpentibus folia magna ex parte decidunt, ac maximè in superiori parte caulium visuntur. Fructus cum prima

speciei iidem, cum qua & unà floret.

Radicis cortex tritus & epotus in aqua in qua Oryza cocta & lota est, servit pro hydrope, estque medicamentum valde * lene : ejus lac cum butyro in quo decoctum est datum blande & lenter nouvum 1000 purgat. Folia ad ignem calefacta urinam provocant; eorundem decocti fumus seu vapor exceptus doloribus corporis seu membrorum mitigandis ac depellendis confert. Succus ex foliis calefactis seu parum tostis expressus & auribus inditus eorum dolores sedat; idémque oculis instillatus eorum nubeculis tollendis confert; quin & in lotione corporis prodest pro pudendis tumefactis.

Not. De Euphorbii planta dissentire video eximios Botanicos Paul Hermannum & Joan Commelinum. Hic disertis verbis negat figuram Dodonai esse veri Euphorbii; ille pro Euphorbio vero iterum proponit, Dodonai & Lobelii Euphorbium. Uter rectius? Ast Stapelium falsum puto cum affirmaret Cereum Spinosum Ger. non aliter differre ab Euphorbio Dod. quam ut adultam plantam

à juvene.

Euphorbiæ cornata vel Esulæ Indicæ Bontianæ planta Breyn. Prod.

Pag. 878. pro quinta Rutæ specie addatur,

3. Ruta Chalepensis tenuisolia florum petalis villis scatentibus Morison. hist.

Morif. Hæc cum præcedente in omnibus fere quadrat, nisi (quod notatu dignum) quatuor petala slorum eleganti spectaculo, numerosis villis seu pilis luteis scateant. Capsulas seminales producit tetragonas, minores, capsulis præcedentis pares, atque in singulis loculamentis (quæ sunt quaterna). minutiora femina, angulofa, quam prædictarum specierum cujusvis minora. Habetur

Habetur in Horto Acad. Lugd. Bat. hujus generis foliis latis. In Catalogo quodam ad me misso invenio Rutæ speciem arboream latifoliam dictam.

Pag. 878. post nonam Plantaginis Speciem adde, 10. Plantago Myofotis sive trinervia hirsuta Caroliniana. Monte ear Mantain from Carolina.

Ex feminibus è Carolina America Septentrionalis provincia delatis induftrio Hortulano D. *Derby* Hogideniæ propè Londinum enata est. *Radix* fibrola reliquarum Plantaginum fimilis. *Folia* tres Hogldenæ prope Lonamum enata ert. Kaans norola tenquatum Francaginum minis. 2013 tres plus minus uncias longa, unam lata ex angusto principio fensim dilata aliarum more, histita, tribus tantum mervis [in plantæ ad nos transmisses folio] per longitudinem decurrentibus. Spicæ brevibus & tentubus pediculis vix unciam excedentibus hirsutis, iplæ pariter tenues, brevesque, adulæ fortè aliquanto longiores sunt, tunc tamen proculdubio tenues & perexigua. Communicavit D. Doody.

Pag. 879. pro 12. Plantaginis specie adde,

Herba ex Peruvia missa, incolis Payco dicta, cujus folia Plantaginis foliis forma & colore sunt fimillima, reficcatà valdè tenuia, & gustata impensè acria calidaque deprehenduntur.

Ejus pulverem ex vino sumptum nephriticum dolorem à flatibus aut frigida causa provenientem tollere aiunt; ipiam verò plantam coctam & emplastri modo dolenti loco impositam, eundem effectum præbere: quod veriffimum effe se experientia didicisse affirmat Monardes.

Pag. 880. lin. 11. adde,

Pag. 880. lin. 11. adde,
D. Edv. Hulle in Manuscripto quodam D. Page, M. D. Suffolciensis hujus herbæ pulverem adversus morsum canis rabidi commendatum se invenisse surfice service surfice service surfice service surfice service s minusve pro ægroti ætate, in convenienti aliquo liquore ceu vehiculo propines.

quam in Suffolcia Stellam terze occant, pro Coronopo quam herbarii nonnulli Herbam Stellam vocant babuerit : fiquidem Sejamoides ti-lud adversis moțium canis rabidi valdê celebratur.

Pag. 887. pro 21. Phaseoli specie interseratur, 24. Phaseolus Africanus birsutus, bituminosus, siliquis bullatis, flore flavo Herman. Cat. Hort. Leyd.

Hujus semina (inquit) ex declivibus irriguis montis mensalis seu Tabulati Promontorii Bon. Sp. huc advexi. Proferebant plantam farmentofam circiter trium ulnarum longitudine, more Phafeoli hottensis emittentem ex radice lignosa, alba, fibrosa sarmenta tenuia, terna quaternave, valde ramosa, folia subrotunda, obtuse mucronata, subhirsuta, glutinosa, bitumen quadantenus redolentia. Eleres Papilionaceos flavos, aliquando lineolis purpureis inferiptos: Semina quatariteris parva, parva, hilo albo exiguo, in filiquis parvis, tumidis, villofis. Diligenter cuftodita viget tota hyeme, multófque annos durat.

Pag. 889. post lin. 21. adde,
Phaseolus Brasilianus Mucuna Guacu dietus Pison.

In tanta Piforum Fabarúmque apud Brasilienses varietate hac species cæteris facilè antecellir, tum magnitudine tum pulchritudine. Crescit ex arbore que ejusidem est nominis. Faba hæc nigra pelle, lapidis sere duritie, pilis slavis molliter est vestita, manum longa, & tres digitos lata. Vi effracta pulcherrimi globuli, interstitiis divisi exinde prodeunt tres quatuorve punices & rubri coloris, rotundi, leves, magno hilo, qui fi in aqua maceranture, vim noxiam ex patre deponunt, & cum Tipioca de Mandiboca preparati Barbaris edules fiunt. Ità ut venenata earum qualitas non usque adeò alrè posita à natura videatur quin retundi patiatur à correctorio convenienti. Quippe cum interior fabæ substantia acris sit & mordicans, viscera vellicet & usque eò turbet corpus, ut vomitus violentus & alvus moveatur, refrigerans & demulcens alimentum hoc medicamentolum ex Tipioca factum cæteris Antidotis præferri solet.

Phaseolus Americanus spinosus folio parvo Rhomboide D. Plucknet.

Phaseolus perennis fruticescens Africana siliquâ triangulâ erectâ Tho. Bartholin. Act. Med.

Phaseolus alatus Indicus fructu. fusco, orbiculato maximo, lebis latissimis & longissimis, Puzwal Zeylonensibus Herman. Cat. Hort. Leyd.

Phaseolus alatus arboreus, fructu orbiculato compresso coccineo Mandhathija seu Mara Zeylonens. Eiusdem ibidem. De Phaseolis Brasilianis Cumanda dictis.

1. Cumanda guacu, i.e. Fabæ magnæ Pison.

Pollicis sunt crassitie, & sicut præstant Europæis magnitudine, ità etiam sapore & salubritate. Inftar funis ad arborum cacumina enituntur, easque Hederæ modo complectuntur. Fabæ torrefactæ & contusæ, cúmque oyo exhibitæ, contra fluxus ventris in usu sunt. Coctæ verò Viril ad cataplasmatis modum & ventri impositæ colicis doloribus medentur, ad resolvenda quoque apo-Xxxxxxx stemata parti affecta applicantur.

& caustico planta tur-geat.

Plantam hanc cum neque describat, neque depingat Piso, an sit ex descriptis, an nova alissque indicta nescimus.

2. Cumanda guira Marcgr. Piso.

Frutex est elegans, toto anno florens & fructifera: cortice vividi, ligno fragili; in ramis autem multos habet ramulos, furrectos, fesquidigitum longos, directe fibi oppositos, sed paria alternatim posita; in quorum uno tria sunt folia oblonga, acuminata, folia Salviz acuta similia, infernè albicantia, supernè viridiora, & ad tactum instar Serici lavia, conspicuis venis prædita; in altero flores fex, septem, aut octo, lutei, Pisorum nostratium magnitudine, foliis duobus sursum versis cum suo involucro, & uno deorsum, quod maximum, inferius rubris venulis per totum infignitum. [Vel male involucio, & uno deorium, quod maximum, involventiur, funt autem proculdubio tetrapetali & papilionacei I Floribus succedunt siliqua compressa & quasi contorta, quarum qualibet continet quatuor grana Phaseoli, alba, nostris Piss paulo minora, qua cocta bene sapiunt, & alvum laxant; ideoque Brasilienfibus atque etiam Lufitanis in frequenti funt ufu.

Florent ac fructus ferunt toto anno.

3. Cumandas fimpliciter dictas non videntur differre à Phaseolis vulgaribus.

4. Comandamiri, i. e. Fabæ parvæ, sune Pisa Europæis magnitudine paria, sed oblonga & non rotunda, albi quoque & leucophai coloris. An Phaseolus tumidus minimus niveus J. B.

5. Phaseolus elegans, Guandu dictus, Turcicorum modo scandit, iisdémque est folis & floribus. def multo minoribus. Jucundè femper viret, perpetuisque copulatis filiquis parvis decoratur: ità ut ob ornatum aquè ac usum sativa facta sit planta.

Hoc genus Phaseoli adeò expetiti sunt præ cæteris, ut non minus ægris quam sanis conducant. 6. Garumbee dictae Turcicis Phaseolis aliquanto sunt majores, coloris nigerrimi & optimi saporis.

fed minus frequentes pracedentibus.

In Horto Reverendissimi Domini Episcopi Londinensis Phaseoli speciem vidimus foliis parvis. mollibus lanuginofis & ferè incanis, brevioribus & rotundioribus quàm cujus aliis Phaseoli nobis hactenus visi, filiquis pilos, semine nigro splendente. Eandem hanc putamus Phaseolo Africano hirsuto bituminolo, filiquis bullatis flore slavo D. Hermanni superus descripto. Folia utique tam formaquam odore ad Trifol. Phaseolus Horti Francosurtensis solio subrotundo apud D. Plucknet visus nescio an idem fuerit præcedentium alicui.

Aliam etiam speciem habemus ex eodem horto à D. Doody transmissam foliis magnis glabris, in longos mucrones productis, an descriptum nescimus, nec enim flores, nec fructum vidimus.

Phaseolus Indicus cochleato store Triumfetti. Americanus perennis store cochleato odorato, seminibus fuscis orbiculatis, Caracalla dictus Hermann. Cat. Leyd. Phaseol. calyce cochleato D. T. Robinson.

Innititur radici infigniter craffæ, & ad palmi circiter longitudinem tuberofæ, quæ præterquam quòd in alias minores adnatas multiplicetur, sensim etiam imminuitur, hoc pacto multum similis radici balani myrepficæ Aldini, omnésque tandem in fibras non omnino rectas absumuntur. Porto hujufmodi radicum substantia carnosa & albicans est, odorem oleraceum referens, exteriusque nujumou raucum nantanta camora co appears o describinos de consecuent referente embrana, nec fibrofis propaginibus, in funumo præfertim ubi caulis erumpit, deflicuitur. Caulis verò farmentofis utique ac lentus digitalem ferè craffitiem, potifimum in senioribus, acquirit, infirmus, saturate purpureus. Circumvolvendo se scandens ad 30 usque cubitorum altitudinem una aftate, in minores alios fimiliter scandentes divisus & subdivisus, summitatibus subviridibus & herbaceis. Folia vulgarium Phaseolorum foliis adamussim respondent, nisi quòd minùs crassa. duriora tamen existant, vicia sapore, odore nullo, pediculis semipalmaribus raro intervallo canliculis inordinate inharentia. E quorum finubus inclinante aftate prodeunt palmares cauliculi, teretes, fractu contumaces, nitide virentes, rectà sursum spectantes, ac argenteis globulis velur margaritis copiosè onusti, qui magis intumescentes circa Autumni initia sic in spiralem formam aliquatenus turgidam elongantur, ut cochleam suo putamine exutam egregie repræsentent, colore prius mide candido janthino, suavique purpura, pracipuè circa spirarum centra persuso. Hac autem sorum sunt rudimenta. Flos ipse ex argenteo calyce (quem sustine nitide virens petiolus) cytinum Mali Punici quoad formam referente, breviore tamen, pandit exterius quoddam petalum, unciali latitudine, at longitudine majori in tres spiras circumvolutum, intus ac foris dilutiore ærugineo colore infectum, quà tamen calyci inferitur aliquid splendentis purpuræ admixtum habens. E medio intra spiras exeunt bina breviora & angustiora petala, ibique simul veluti coeunt, exterius intenfissime, intus dilute violacea, prope centrum tamen fulva remanente portione. Inter hæc duo petala tertium brevissimum (nec primo intuitu satis apparens) excipitur clypeisorme, coloris albi impurioris, quod sui extremo in tubulum arctatur argenteum, in crebros annulos circinatum, si tamen extendatur petalis duplo longiorem: denique in hujusce posterioris petali sinu quarta occluditur membranula portius quam petalum, brevior, argentea, ovalis, angulfiffima, in fibram pariter fiftulo-fam ac priori inclusam degenerans. Sub his omnibus petalis parva fovetur filiqua, in fibram pariter de-sinens, ac sui extremitate villosa. Marcescentibus petalis filiqua aliquantulum curva ad quatuor uncias elongatur, mediocriter tamen crassa ac rotunda, colore viridi, in qua perfectum semen ad Lentis magnitudinem paulò majorem accedit, minùs tamen sphæricum, at recta in summo donatum linea coloris ad rufum tendentis.

Planta est perennis, è Lustrania in Italiam invecta. E qua Indorum regione Lustrani hanc comparaverint nos latet. Flos odoratus est, at sub hoc coelo brevi admodum incorruptus servatur,

& pro maxima parte semen post se non relinquit.

Pag. 894. Ad finem paginæ adde, Pila nana rotunda, sine adminiculis recta Herman. Cat. Hort. Reg. Paris.

Pag. 898. Ad finem Capitis IV. adde In Catalogo Hort. Acad. Lugd. Bat. à D. Hermanno edito tres sequentes species occurrunt, quæ an aliquibus ex sipraferiptis eadem sunt, an novæ & nondum descriptæ, me latet,

- T. Latherus Narbonensi similis annuus.
- 2. Lath, annuus flore caruleo, Ochri filiquis.
- 2. Lathyrus Hispanicus flore luteo.

In Iacobi Brevnii Prodr. habentur.

- 1. Lathyrus Zeylanicus, flore pulchro rubro, siliquis Pisi.
  - 2. Lath. Syriacus minimus, filiquis Viciæ.

Pag. 899. Ad Cap. VI. adjiciatur, Lathrus Ochrus dicta fructu hispido ex caruleo nigricante, semine pullo Hort, Reg. Paris. Herman. Cat. Leyd.

Pag. 903. Viciæ multifloræ speciebus adde sequentes,

1. Vicia multiflora Cassubica frutescens, Lentis siliqua Brevn. Prodr.

Caulem habet lignosum, erectum, foliis Viciæ firmioribus, levitérque incanis vestitum: Flores spicatos, ex rubro purpurascentes: quibus succedunt stiquæ deorsum reclinatæ, Lentis majoris effigie, semina verò rotundiora continentes. Ad Sylvarum nonnullarum Cassibile margines abunde provenit.

2. Vicia multiflora perennis majori flore ex caruleo & albo mixto Magnol. App. An Vic. nostra multiflora Messanens.?

anagnos. Caules habet cubitales; plurima folis longa, angusta, in acumen definentia, villosa, ex artículis nalcentia; pediculos palmares & bipalmares, florum Papilionaccorum spicam sustinentes, octo vel decem numero, qui majores sunt quam in aliis Viciarum speciebus à nobis visis. Pars floris superior est cœruleo violacea, inferior alba, ità ut ex cœruleo & albo sit mixta. Eilique latæ sunt; semen maturum non vidimus: Radix ferpit. In devexis herbidis montis Serane oritur, & Julio mense floret. Si hae fit (inquit) Vicia Onobrychidis flore C. B. Prod. ejus descriptio valde manca est.

Vicia multiflora spicata cœrulea annua procumbens Morison. hist.

Hæc fola partium tenuitate & duratione à vulgari Vicia multiflora perenni differt. His subjungantur,

Vicia Benghalensis hirsuta & incana, siliquis Pist Herman. Cat. Hort. Levd. Herman.

Ob elegantem florum purpuram inter hortenses ornatus recepta est exotica hac vicia, constans radice fibrofa, alba, cauliculis bicubitalibus aut tricubitalibus, ramofis, viticulofis, angularibus, striatis; è quorum geniculis prodit costa in tortilem capreolum desinens, cui à dextris & sinisfris adharent folia, exteris viciis longiora, fiibincana, parte averla modice pilola. Ad coftarum finus oritur pediculus digitalis, fuftinens aliquot flores Papilionaceos, oblongos, puniceos, extremis oris nigitori purpura fplendentibus. Hos excipiunt filique Pifis fimiles, aft breviores, & compresse, undique sericeis incanis pilis obducta, continentes semina subrotunda, nigro-fusca, granis Piperis paulò minora.

Passim provenit in tractu Benghalensi.

Vicia minima radice granulofa Breyn, Cat. hort. Amftel. Comelin. Catal. Herm. Cat. Hort.

Afterifeus præfixus Belgiæ indigenam esse indicat.

Oltendit nobis D. Petivoer raræ cujuldam plantæ leguminolæ erecæ ramulum, è China, ut puto, acceptum. Totus hirfutus erat præcipuè caulis. Folia binis pinnarum conjugationibus & impari in extremo folio conftabant; erant ea ovata fere, extremis fubrotundis. Spicæ florum longæ ex alis foliorum exeunt ferrugineå lanugine hirstæ, præsertim slosculorum calyces, qui profundê in lacinias quinque dissecti, surculo absque pediculis adnati videntur, cum aperiuntur slosculi deorfum nutantes. Flof culi quidem parvi funt, cujus autem coloris in ficca discernere non licuit. Siliquas & femina non vidimus.

Pag. 911. Ad finem Cap. IV. de Glycyrriza addatur, Ibiracem sive Liquiritia sylvestris Pison.

Familiarissima (inquit) illa radix, quæ Brafilianis Ibiracem (quod dulcedinem exprimir, Lusitanis Familiaritima (inquir) ina raus, que manuais armen quot momente exprimir, Lultanis accept. Majoris fruicis el altitudine, caule lignolo, folis Pyri fimilibus. Locis aridioribus crefcit in fylvis Parnambuci, Glycyrhizæ, nonæque tamen dulcis fi mafticetur radix.

HISTORIA PLANTARUM.

Par, 912. N. Pilo secundam habet Paiomiriobæ speciem, quæ à præcedenti seu prima specie differt foliorum figura ovali, seminéque rotundo, nigro minuto & multo. Utræ Senæ species sunt non Orobi, ideoque hinc ad Senam transferendæ.

Pag. 915. Speciebus Orobi adde, Orobum Americanum luteum, siliquis incanis Breyn. Prod.

Pag. 917. Ad finem Capitis II. de Orobo sylvatico adjiciatur, vel si mavis pro secunda Orobi specie interponatur,

A. Orobus Sylvaticus nostras Cat. Ang.

Radice nititur crassa, lignosa, perpetua, unde caules exoriuntur numerosi, pedales aut cubitales, terram versus reclinati, hirluti, firiati, ramofi. Folia Viciæ vulgaris minora, conjugatim ad eandem costam adnexa, ad septem aut octo paria, nullo in extrema costa neque impari folio, neque clavicula. Flores fex aut septem in codem surculo seu communi pediculo, è foliorum sinu egresso, conferti, ut in Lathyro luteo dumetorum, purpurei. Siliqua breves, lata, glabra, duo vel tria, rariùs

puira jemma commences. Ad fepes & in pafcuis circa Biggleiby Cumberlandiæ vicum, itinere à Hexbam ad Pereth oppidum observarimus copiolam. Tho Willisell infra montem Brecknock eundo ad Caerdiff Walliæ urbem: item in Comitatu Merionethensi non procul à Bala oppido prope vicum quendam in descensu montis Denbighenfis. D. Sutherland in Scotia invenit.

Pag. 927. Post Cap. I. de Nil seu Indico interponatur pro Cap. II.

Polygala Indica minor siliquis recurvis D. Syen i. e. Colinil H.M.

E radice intus albicante lignofa, cortice albicante aut ruffo tecta amara & fubacri, inodora caulem erigit bipedalem aut tripedalem, quatuor digitos craffum, ramos transversos fundentem, ligno duro, cortice subcinerea crusta viridi, amaro & mordaci. Folia alata seu pinnata, pinnulis costa angulocontres monistres cultura runs anna communication de annexis parvis oblongo rotundis, a petido fenfin dilatais & extremis fubrotundis, fuperne viridia, fubtus hyalina feu ex viridi fubcærulea, faporis fubacris & ocexterms morounus, algoris dutus marticata. Perer parti, papilionacci, imo petalo ungula-for-mi, claulo acmultum inflexo, viridi-albicante, duobus lateralibus angultioribus fauro ac rofacco rubore perfusis, superiore lato & reflexo. Floribus delapsis succedunt sliquæ, angustæ, tenues, planæ & ad unam partem nonnihil inslexæ, duos trésve pollices longæ glabræ, primum virides, deinde rubro fuscescentes. Semina seu Fabæ quæ intus sunt à se mutuò per ipsam carnem siliquæ sejunctæ, oblongo-rotundæ, planæ, cum sua longitudine jacentes in longitudine siliquarum, cum umbilico ventri fliquarum affixa, primum virides, dein nigricantes. Bis in anno fert fuere & fruttus, tempore pluviolo & attivo.

Præter fliquas fructus nothi virides tenuiter pilofi ac durioli furculis fæpe infidere conspiciuntur, qui in vertice sunt foramine pertusi & intus cavi. Hi nibil aliud sunt quam tumorei & Succus é planta extractus addito momento mellis fervit pro oris putfulis, ore eo peruncto. Radix,

trita & decocta in lacte Coqui Indici conducit in morbo facro, facta perunctione.

Pag. 936. Post quintam Astragali speciem interseratur Astragalus Canadensis store viridi stavescente Dodart. Mem.

Radice est alba, minimi digiti crassitudine, in plures radiculas divila, sapore initio dulci, paulo post subacri, & ad Raphani saporem tendente. Caules emittit 4 vel 5, bipedales & interdum altiores, teretes, leviter striatos, nodosos, inferius rubentes ut & circa nodos, quorum unusquisque alternatim producit alam foliosam è pluribus foliorum conjugationibus compositam. Ex alarum sinubus emergunt ramuli nodosi pariter & foliosi ad modum caulis. Summos caules & ramulos occupant Spicæ è pluribus floribus leguminofis è viridi flavicantibus compositæ, aliorum Astragalorum similibus. Floribus præteritis efformantur siliquæ plures, dimidium circiter pollicem longæ, glabræ, brunneæ. Unaquæque filiqua intus secundum longitudinem tenui membrana in duas celluias divisa est, seminibis que parvis, xerampelinis, planis, glabris, reniformibus, aliorum Astragalorum similibus repleta. Julio floret, Hyeme perit. Frigoris minus patiens eft.

Pag. 940. lin. 24. Plantam à D. Sloane ad me transmissam pro Glauce Hispanica Clusie eam esse puto quam P. Hermannus in Cat. Hort. Lugd. Bat. describit & depingit pro Astragalo Hispanico, iliqua Epiglottidi simili flore purpureo majori Tournefortii: quam veram Clusii Glaucem este asterere non aufim, uti nec negare: nonnulla tamen funt quæ diversam arguunt, ut quòd florum spicæ in hac specie non extremis cauliculorum fastigiis innascuntur, sed è foliorum sinubus excunt, quod que paucioribus componuntur floribus. Qui ergo receptæ fententiæ adhæret, & plantam præcedenque paucionous componintui no passe de la componintui no passe de partier per Glauce Hispanica Clusti habet, me volente id faciet.
Planta fequens, Glaux Catalonica dicta, eadem videtur Altragalo Hispanico, siliqua epiglottidi simi-

li, flore albo, minori Tournefortii Herman. Cat. Hort. Lugd. Bat. Harum descriptiones vide I. c.

Pag. 943. Post lin. 32. pro nona specie Trifolii pratensis & montani adde 9. Trifolium Norwegicum majus foliu crenatus, flore luteo non descript. Bartholin. Act. Med.

Pag. 948. Trifolio Lagopus dicto tertio seu Ebeno Cretica Alpini, addantur Synonyma sequentia. Cytifus incanus Creticus C. B. Cytifu genus mislum, nomine Ebeni secundi floribus purpureis T. B. Cytifus Creticus incanus feu Ebenus Cretica Belli & Ponæ Park.

Pag. 952. Post decimam Meliloti speciem interferatur, Melilotus Lustranica rotundo crenato folio procumbens, corniculis reslexis longis, ex codem centro ortis Herman. App.

Pag. 954. Protertia Fænugræci specie interseratur, 3. Fanum Griecum sylvestre minus Arabicum Herman. Cat. Hort. Leyd.

Exilitate partium à superiore differt.

Pag. 958. Pro septima Anonidis specie interponatur, Anonis non spinosa procumbens Lusitanica flore purp. spicato Breyn. Prodr.

Pag. 960. Post penultimam Anonidis speciem adde, Anonis arborescens flore rubello in Hist. Plant. Belgic. Ab Muntingii lib. 2. cap. 337. depicta & descripta accedere videtur ad præcedentem. Cicer sylvestre perenne dictam, forte eadem est, folia vix crenata pinguntur.

Eadem pag. Anonidibus subnectantur Plantæ Crotalariæ dictæ, quòd in India Crepitaculorum usum pueris prabent corum ramuli filiquis maturis onufti. Harum quinque species in Horto Lugduno-Batavo enutritas describit infignis Botanicus D. Paulus Hermannus in Catalogo plantarum Horti Academici Lugduno-Batavi.

Crotalaria Afiatica frutescen, trifolia, storibus luteis amplis Herman. Laburnum Zeylanicum stori-bus ex luteo & rubro variegatis, siliquis bullatis Breyn. Prod. Cytisus Zeylanicus soliis Laburni

In caulem frutescit bipedalem, glaucum, crassitie digiti, varios ad latera spargentem ramos. Folia concoloria, glabra, terna ab uno digitali petiolo, in obtusum mucronem gracilescunt, Anagyridi concorona, giana, teina ao uno organi ponoto, in ordani macoroni giantecuni, Anagyridi prickima. Caulium fpica ornantur fioribus luteis papilionaceis, Anagyridi partiere fimilibus, fingulis ex calvec quiquetariam fecto longis gracilibus petiolis dependentibus. Hos fliquae excipium bivalves, teretes, membranacea, rigida, glabra, ex bafi angultiore in ampliorem quafi ampullam, cum longiore protenso filamento caudæ instar terminantes, siliquis Anonidis similes, sed longiores & ampliores, quæ includunt f*emin*a parva, comprefía, flava, renalia, brevififinis tresnulis petiolis affixa, facie & fapore Genifitæ æmila. Radix fubelt lignofa albicans, in aliquot ramos & paucas fibras diducta, vivax ad tertium, quartumve annum.

was au ceucuit, quattum o aintain. Spontanea reperitur in fylvis *Malabar, Zeylan*, aliarúmque Orientalis Indiæ regionum. Hactenus nonnifi feminibus propagari potuit. Semina apud Indos in ufu non funt: fuspicionem tamen præbent Salis purgantis, quod ftatim ac ex infuso aquæ calidæ sumpta sunt vomitum minentnr.

2. Crotalaria Asiatica trifolia subbirsuta Herman. Append.

Præcedenti non multum diffimilis est, ast tota subhirsuta, & quoad omnes partes minor & tenerior. Caules fert herbaceos, quorum cacumina, flores & filique frictius ambiunt, facie Crotalarie fecundæ & tertiæ. Hanc in Append, pro quinta specie Crotalariæ proponit Hermannus.

3. Crotalaria Asiatica, folio singulari, verrucoso, floribus caruleis ejusdem.

Eradice albente, partim lignofa, raris fibris conspersa, annuatim percunte caulem tollit herbace-um, cubitalem, aliquando altiorem, nodosium, angulosium, in progressiu quadrangulum, & propo-modum alatum, frequentibus ramis in orbem dispositis ornatum, quibus per uncialia intervalla bre-vissimis petiolis adharent folia, semidigitum longa, duos ungues lata, in summo obusla, parte sipran-dilute viridia, inferna ex viridi candicantia, netvosa, modò pro soli & climatis ingenio glabra, modò verrucosa & ad margines undulata. Ramorum apices fastigiantur in spicam, quam ambiunt stores papilionacei, superiori multo minores, coloris cœrulei, vel in cœruleo pallescentis, numero quinque aut septem, non raro etiam triginta uni spica adharentes, qui ex paracornis quinquesoliis in tenuissmis tremulis petiolis nola instar dependent. His defluxis succedunt silique pracedenti consimiles, ass nigricantes, minus glabræ, sed rarioribus pilis obsitæ cum filamento ad extremum breviori, claudentes semina velut in priore, cum quo & iisdem natalibus perficiuntur. Foliorum sapor est oleraceus, seminum verò subacris & ingratus, quidpiam cathartici portendens.

Locus.

Vires.

4. Crotalaria

4. Crotalaria Asiatica floribus luteis, folio singulari cordiformi ejusdem.

Pares cum superioribus agnoscit natales, faciem, crescendi modum & vires. Ast foliis omnino Herman. Pares cunt imperioritus agunta matas, tactum este antica tractum este antica tractum perioritus este antica fentim in latiorem, obtulan 8c condiformen aciem definentibus, 8c feptémico per transferdium nervis inferiptis; floribus flavis, 8c feminibus in filiquis glabris ritu congenerum.

5. Crotalaria Americana birsuta minor, herbacea, caule ad summum sagittato ejusdem.

E radice pallida fibrosa cauliculum emittit gracilem, nunc simplicem, nunc multiplicem, ramofum, spithamizum, hirsutum, ad radicem rotundum, in progressu verò propè singulorum soliorum exortus alatum quafique fimbriatum, alis faciem fagittæ, ut in Chamægenista peregrina Clusii, exexortus aiatum quanque innoratum, exprimentibus. Folia cæteris speciebus minora, unguem lata, leviter mucronata, hirsuta, craffiuscula. pallide virentia, cauli fine pediculo pressitis adharent. Flores ex spica propendent, papilionacei. dilutè flavescentes subhirsuti, Cytisi floribus haud majores, quos sequuntur semina reniformia, in siliquis bullatis, parvis hirfutis.

Pag. 967. Pro Synon, tertiæ speciei addatur, An Lotus tetragonolobus maritimus flore luteo Danicus. prope Cruciforam nascens Bartholin?

Pag. 971. Ad finem Capitis de Loto adde,

Lotus incana procumbens quaternis siliquis cruciatim dispositis.

Lotus parva birsuta foliis acutis slore luteo. An Trisolium argentatum slore luteo? Quas apud D. Plucknet exsiccatas vidimus, ut & Lotum asperiorem fruticosam Africanam folisis

incanis, floribus binis amplis coccineis. Loto Affinis Coryli folio Icon. Robert. Dodart.

Pag. 973. Ad finem Cap. de Cytiso addatur, Cytisus flore primum incarnato, postmodum rubello Herman. Cat.

Pedali, nonnunquam cubitali, affurgit altitudine, virgis gracilibus, lignofis, foliis glabris, ternis in brevi pediculo, floribos in ficia coacervatis, papilionaceis, ab exortu candidis, poft incarnatis, grae rubellis, filiquis & feminibus ut in Cytifo glabro nigricante C. B.

Pag. 974. Post Fumariæ primam speciem adde pro secunda, Fumaria amplexicaulis vesicaria Bartholin. Act. Med.

Pag. 977. lin. 9. add. Fumaria Canadensis radice tuberosa squamata Dodart. Mem.

Pag. 980. Post quintam speciem Aschynomenas interferatur pro sexta, 6. Herba casta Americana supina, velusi spinulis exasperata, foliolis Acaciae latioribus & breviaribus Brevn, Prod.

N. Folia Herbævivæ in pulverem redacta, & exigua quantitate aliquoties exhibita clam exitium hominibus inferunt, pecoribus alimentalia existunt, idque præsertim de prima specie dictum vult

Radices ejus non minus tutum præstant Antidotum quam folia, pernicioso turgent veneno, si multum & fæpe in ufum adhibeantur. Providi autem est medici in hoc & fimili calu præter specifica ad generalia quoque confugere Alexipharmaca, sive exotica, sive domestica. qua habet tum de lethifera foliorum vi, tum de salutari radicis. Nec enim videtur verisimile pecoribus alimentalia esse quæ hominibus extiosa sunt; aut radicem ejus plantæ alexipharmacum esse posse cujus folia venenata. Quin & ipse Piso radici soli non fidendum monet, sed ad generalia confugiendum.

Pag. 983. Ad finem Paginæ adde, Herba viva foliis & floribus long is pediculis, uni thyrso insidentibus Ambonica Rumphii, Ephem.Germ. An. 11. Obs. 32. Herba sentiens & pudica Bontii p. 120. Figura utrobique eadem. Bontii descriptio nibil valet: Icon autem longe diversam plantam ostendit ab omnibus à Marcgravio, Brejnio, Zanonio descriptis.

Item. Æschynomene foliis minimis à D. Plucknet nobis ostensa in horto suo sicco.

Pag. 995. Lychnis major noctiflora Dubrenfis dicta proximè accedit ad Lychnidem viscosam quintam nostram, id est montanam viscosam albam latifoliam C. B. ut eandem suspicer. D. Newton qui utramque contulit inter se, diversam affirmat.

Notandum etiam D. Dale Lychnidem præcedentem nochifloram in Anglia spontaneam invenisse.

Pag. 996. lin. 10. Botanici Londinenses assirimant Lychmidem sylv. albam restex she she Magnoli in Botan Monspel, candem plantam esse cum sequenti seu Lychnide store albo minimo mestrate. Nos ta men nullam in spica nostratis restexionem hactenus vidimus: at neque sforum petala profunde bisida sunt in nostrate, imo vix omnino fissa; adeóque parva, ut eorum incurvatio vix sit observabilis. Oportet ergo ut locus in hac planta infignem varietatem efficiat. Sive eadem fit five minus, Lychnis certè flore albo minimo nobis dicta Anglia indigena est, à D. Dent in agro Cantabrigtensi dudum observata, & ad nos transmissa, quam * Lychnidem sylv. annuam angustifoliam slore purpurascente * In Catallandenominavimus, & per errorem pro Lychnide sylvestri annua store minore carneo Morisoni habui. **carum Angh.e.*

mus. Nuper etiam in vicinia noltra inter fegetes eandem invenit D.Dale.

Hac planta adeò fimilis est decima nona speciei seu Lychnidi bir sura store eleganter variegato, ut floribus exceptis vix poffint internosci. Et quod ad Lychnidem illam decimam nonam attinet, vix posfum mihi persuadere eam specie convenire cum Lychnide hirta minima sexta Clusii, & floris duntaxat colore variare; fiquidem non colore tantum sed etiam forma florum differunt; cum Lychnidis hirtæ 6. Clus, petala incisis marginibus pingantur, hujus autem integra & subrotunda sunt. Ex semine deciduo se renovans in hortulo nostro nondum produxit plantas vel floris figura vel colore à matre diversas.

Pag. 998. Historiæ Lychnidis maritimæ repentis adde,

Hanc plantam à D. Sam. Dale in Horto cultam superiore asstate diligentius observavi & cum Lychnide Behen albo collatam specie diversam este deprehendi.

Eadem pag. lin.23. Adde, Alias adhuc seu species seu varietates Lychnidis sylv. seu Ben albi vide in Catalogo Hort. Lugd. Bat. à D. Hermanno edito.

Pag. 999. lin. 24. Scribit D. Hermannus in Cat. Hort. Leyd. se in Promontorio Bona spei collegisse Lychnidem fegetum Nigellastrum minus glabrum dictam, &c. ejusque semina ad D. Morisonum

Pag. 1000. Post Lychnidem plumariam (ylvestrem simplicem adde Lychnidem Caryophylleum Virginianum, Gentianæ foliis glabris, quatuor ex fingulis geniculis caulem amplexantibus flore amplo fimbriato, quam inter ficcas D. Plucknet vidimus.

Pag. 1002. Ad speciei nonæ seu Lychnidis viscosæ flore muscoso historiam adde,

Hac herba vulgo Suffolciensi Stella terræ dicitur, éstque in magna existimatione ad morsum Canis rabidi. Grayus in libro suo de Equorum cura & medicina [Hippiatrice] cap. 5. Sect. 9. adversus malum prædictum eam fic præscribit. Herbam integram una cum radicibus diligenter mundatam, elotam, & probè contusam in lacte, cerevisia, ala, aut vino albo Equo à cane rabido commorso exhibe, tribus matutinis succeffivis, prima vice tres herbas integras cum radicibus scilicet & tota inperficie præbendo, fecunda quinque, terta feptem, videndo femper ut Equus omnes partes fumat & deglurat. Que froblerves, Equus haud dubie fanabitur, & ab omni Hydrophobiæ periculo liberabitur. At nec equos solum, led & omna alia animalia & hominem etam upum curat hoc medicamentum. Generofi cujuldam (inquit Grayus) mihi familiaris filius à cane rabido infeliciter demorsus, licet consque vis morbi progressa esser, ut capite affecto delirare inciperet, hujus medicamenri ufu perfectè fanatus el Re etiamnum post multos annos fanus persistit. Habbi ab amicissimo vico eodemque ingenio & eruditione præstanti D. Edugardo Hulfe. Potest etiam herba cum butyro recenti contufa & in pilulas efformata exhiberi pari effectu.

In his numerorum imparium observationibus aliquid superstitiosi inesse mihi videtur, ut & in integræ plantænullå parteomissa sumptione. De medicamenti autem esticacia minimè dubito. Vide

plura in Philosoph. Transact. N. 187.

Pag. 1005. Post Ledi Alpini secundam speciem addatur pro tertia Cistus Indicus Ledi Alpini soliis & storibus amplis Herman. Cat. Chamærhododendron exoticum am-plissimis storibus Liliaceis Broyn. Prod.

Fruticat dvorum cubitorum altitudine, trunco pollicem crasso, cortice scabro, inæquali, ex susco cinereo; Ligno duro, folido, pallescente; Ramis brevibus, contortis, inordinatis, circa fastigia folis Ballamo Alpino non disparibus, sed rigidioribus & villosis densissima serie perpetuóque virore refertis. Intra luce prodeunt fieres, quodammodo Liliacei, monopetali, quinqueparitti, frutural Balfami Alpini, amplitudine Narciffi Gareti, colore fulgentis dilutioris Cocci. Julio verò & Augusto tantà ubertate luxuriant, ut superiorem fruticis partem quasi elegantissima coccinea veste videantur cooperire. His mit odor deeffet, diceres naturam nihil amabilius, nihilque admirabilius unquam produxisse. Attamen odoris desiderium rependere videtur slorum congeries numerosa, amænissima Liliacea structura, & vivacitas exquisitissimi coloris. Camerum ex singulis sloribus sese exserunt quaterna apiculata stamina, incurvata, pallide coccinea, unico intermedio longiori insidente futuri fructus rudimento. His una cum flore defluxis perficiuntur in parvis, oblongis, villosis, quinquisdis utriculis conceptacula villofa veluti in Ledo Alpino, quinque intus carinulas habentia, in quibus semina exigua flavescentia. Quo contumacius est Balfamum Alpinum locis quirioribus, in quibus vivere refragatur, tantò sequacior est hic Cistus, qui hortensem culturam admittit. Facultate ad congeneres Ciftos accedere putamus, ex adfringente guftu quem cum illis habet communem.

Pag. 1013, lin.4. D. Magnol in Appendice ad Botan. Monsp. qua de identitate utriusque Tuberaria Myconi habet revocat, majorem a minore diversam esse agnoscit; seque majorem invenisse Maio mense storem in incultis locis circa Vauviers pagum refert. Radix utique vivax plura capitula cum foliis hirfutis producit, quæ caule glabra funt.

Pag. 1015, lin. 29. Adde, Chamæcistum quendam montanum quem Polii folio vocat invenit D. Plucknet in montibus Brent-Downs dictis, in Somersetensi Com.

T.ocus.

Pag. 1016. Pro duodecima Helianthemi specie addatur, 12. Ciftus humilis Aizoides maritimus Africanus flore rubello Herman. Cat. Hort. Levd.

Radice nititur parva, ex ruffo albescente; Caule concolori, dodrantali, rotundo, nunc bifido, nunc quadrifido; Folis teretibus glabris, Sedo minori luteo acutifolio amulis, sed crassioribus & quadruplo longioribus. Inter hac erigitur pediculus gracilis, tenuis, nudus, subrubens, semipalmaris, circa pio ingiorius. The fact of the production of the marcescit, relinquens conceptaculum rotundum, trigonum, in terna foliola carinata diffiliens, fundénsa, semina exigua, compressa, nigra. Frequens occurrit maritimis locis ad Promont. Bona Spei. inter species Ficus aizoidis, & proinde eandem culturam requirit. Solum amat arenosum, ficcum, aeris rigidioris injurias ægrè ferens, progerminans non minùs seminibus quàm ramulis resectis & in terram depactis, virens toto anno. Sapor percipitur aqueus, odor nullus.

Chamæcistus Frisicus folis Nardi Celticæ C.B. Chamæcistus Frisicus Park. Hirculus qui Chamæcifti genus Cluf. cur. post.

Plantula hæc Celticæ Nardo ferè fimilis foliis & radice, ejusdémque propemodum magnitudinis: Cauliculo tamen dispar est, qui gracilis, sese attollens, quinis aut senis Horibus onustus conspicitur, speciosis, Ranunculi florum æmulis, sex foliis simplici serie dispositis constantibus, slavi coloris, parvis tamen maculis alterius coloris duplici serie circa umbilicum orbiculatim distinctis: Iis succedunt capita seu vascula mucrone bisido prædita, paleaceo semine referta. Tota planta aliquantulum graviter olet.

Nascitur in palustribus siccioribus locis permixta Gramini Parnassi vulgò dicto propè amoenissi-

mum quendam pagum in Comitatu Drentiæ. A Dortmanno habuit Clusius. Planta est anomala, magis tamen accedit ad Sedum quàm ad Chamæcistum.

Pag. 1019. lin. 3. Plantam hanc à Joan. Baprista Triumfetti in Observationibus de Ortu ac vegetatione plantarum descriptam invenio. Liber autem iste non ante ad manus nostras pervenit quam Hiftoria nostra de Herbis penitus absoluta & impressa esset.

Pag. 1034. Spergulæ speciebus adde,
Alsnem Spergulæ facie minimam Commelin. Catal.

Pag. 1036. Ad finem Cap. XII. quæ est de Alsine adde, Alsine procumbens Gallii facie Africana Herman Cat.

Spargit per terram ex tenui capillari radice cauliculos graciles, rotundos, glabros, geniculatos, ra-molos, Folia ad genicula fex septémve stellatim, Gallii modo expansa. Intra hac excunt aliquor pedicelli tenussimi, sustinentes stores nudos, stellatos, exiguos, pentapetalos, foris virescentes, intus pallidos, subsequentibus seminibus fulvis in capsulis Alsine proximis. Annua est, ex Africa advecta, florens Augusto, propullulans quotannis ex seminibus deciduis. Sapor apparuit muricatus & in-

Alsine litoralis graminea Magnol. Append.

Plantula est triuncialis, cauliculos habens plurimos, partim rectos, partim supinos. Folia ad articulos bina, parva angusta; inter quæ oritur pediculus fere uncialis, unicum producens florem Alfines mediæ flore multo minorem, cui succedit capitulum cum involucro, minutissimo semine plenum. In herbidis maritimis cundo ad montem Cetium, ubi stagnum trajicitur, Maio mense copiosè re-

Pag: 1042. Ad finem paginæ adde, Sedi minoris flore albo quadrifolio speciem in rupibus circa Voltagium in territorio Genuenfi observavimus, nifi error sit in notis nostris.

Pag. 1045. Pro Synonymo primæ Cotyledonis speciei adde, Sanicula Aizoides foliis longissi pis serratis candicantibus Herman. Cat. Hort, Leyd.

Pag. 1046. Pro lynonymo sexta Cotyledonis speciei adde, An Sanicula Alpina rosea oblongo rotundo serrato folio, umbilico rubente? Herman. Cat. An paiius Sanicula montana crenata umbilico rubro Cat. Hort. Reg. Paris?

Pag. 1047. Decimam quartam Cotyledonis speciem sive Saniculam montanam roseam flore guttato Hort. Reg. Parif. eandem esse plantam puto cum specie sexta, seu Sedo serrato latisolio montano guttato flore Park. Ejus ergo vice substituatur.

14. Sedum serratum flore albo multiflorum Dodart. mem. & pro 15. specie addatur

15. Sedum Africanum annuum, Centaurii minoris facie, flore aureo Herman. Cat.

Altitudinem palmæ vix attingit hæc planta, figens radiculam tenuem, fibrosam, albam, ex qua asfurgit cauliculus fumplex, rotundus, pallidè virescens, ad summitatem ramosus, cui per intervalla adftant folia crassiusculenta, bina ex adverso, Centaurio minori nonnihil fimilia: Ramorum fummicates fuftinent perianthium quinquefolium, quod dehifcens excludit florem pentapetalum, ftellæ instar expansum, foris purpurascentem, intus aureum, staminis in medio apiculatis slavescentibus, fingulísque petalis ad fundum macula cordiformi sanguinea inscriptis.

Dus, inigunque pocata du tunuan macata controlla appara inicipas.

Pag, 1055. Duabus illis plantis, 1. Gratiola angultifolia Ger, emac. 2. Ageratum purpureum Dalechampii J. B. duo capita affignanda funt; quòd genere fint diftincta tum à præceden-

tibus, tum à se mutuo.

Pag. 1056. Pro quinta specie Geranii Althae folio addatur Geranium Africanum arborescens, Ibisci folio rotundo, Carlina odore Hort, Lugd. Bat. D. Her-

Ad radices montis Tabulati Promontorii Bona spei frutescit hoc Geranium, radice lignosa, aland rauness months Laurant romanium norms per nucleit the Geramum raures 190013, at-bente, craffa, fibrola ; caule rotundo, hirfuto, tres & amplitis pedes alto, aliquando fatam à radice in complures ramos divifo, quibus ex longis, pilofis, crassifque petiolis circumftant folia in ambitu rotunda, leviter crenata, modò plana, modò finuata, craffinfeula, mollia, hirfuta, Ibilci inflar, dilune vientia, odoris fragrantis, Carlinam amulantis. Circa fatigia prodeunt palmares ramuli, quibus ex oblongis, quintquifidis, fubhirfutis calyculis infident flores, ex incarnato rubentes, ampli, quous ex consignes squarements, and provides a square squa nibus cum fiylo longiori, in quinque fanguineas lingulas divaricato. His defluxis succedunt more congenerum quinq espluse membranaceze, arche this invicom annexes, & in longum actumi mucro-nem terminantes: ex quibus præ maturicate dehifeentibus profiliunt totidem senina, oblonga, spadicea, roftrata, contorta, incana lanugine pubescentia, cum stilo intermedio, è cum sapice semina hærent.

romata, comorta, imprimis folia, fubacrem & aromaticum præbent faporem, cum levi vificidirate, Hinc reponi meretur inter carminantia & emollientia. Folia leviter exficcata non infelici facceffu Vites. adjeci clysteribus contra ventris tormina, passionem Colicam, Iliacam, Nephriticam, prasertim Calculum, cæterásque urinæ difficultates.

In Belgio de facili propagator feminibus, ramulis & viviradicibus.

Pag. Eadem. post septimam speciem. Geranium Africanum Coriandri folio, sloribus incarnatis minus Hort. Lugd. Bat. D. Hermanni.

Hujus & præcedentis [Geranii Æthiopici Myrrhidis folio tertii flore magno striato Breyn.cent.t.] folia prima feminalia funt fubrotunda, brevia, modice lacimiata, in progressu verò elongantur & frequentioribus fegmentis difecantur, que in hac minori ípecie apparent tenuiora, angulfiora, haudquaquam hiríuta. Flores prodeunt paulo minores; Semina cateráque omnia prædicti Geranii fimilia.

Geranium Africanum Betonicæ folio laciniato & maculato, floribus incarnatis Hort. Lugd. Bat. D. Hermanni.

Prioribus accedit & hac species, cujus folia inferiora, radici proxima referunt effigiem foliorum Betonicæ, que verò in progreffu cauli adftant, majora funt, profundioribus laciniis incifa, & medio finu ex fuco rubente maculà infignita, aliquando omnino viridia. Caubados spargit spirhamam longos, geniculatos ex viridi nonnihil rubentes, resupinos, suffinentes sono perapetalos, incarnatos, Geranio Africano Coriandri folio perquam fimiles; quos excipiunt semina quina, rostellis contortis lanuginosis.

Geranium Africanum Alchimilla hirsuto folio, floribus albidis Hort. Lugd. Bat. D. Hermanni.

Cauliculos emittit bicubitales, ex viridi rubentes, pilosos, geniculatos, procumbentes, & ex fingulis nodis novas radiculas demittentes: quibus ex longis pediculis adftant folia rotunda, Alchimilla fo-lis paria ferè, pilofa, in viridi candicantia, media fui parte interdum maculata, in ambitu crenata & laciniata. Flores edit multos, fimul junctos, fuperioribus fpeciebus minores, albidos, & pro ingenio foli & climatis in pallido vel flavescentes vel incarnatos, subsequentibus seminibus quinis, difpositione & facie congenerum.

Pag. 1057. Synonymis 10. Speciei adde, Geranium Cicutæ folio moschatum C. B. & pro undecima specie, aut octavæ varietate potius adde, Geranium moschatum folio ad Myrrhidem accedente minus J. B.

Hæc enim species aliàs odorata est, aliàs inodora.

Pag. 1058. Geranii quarti titulo adde, Geranium Africanum nottu olens tuberosum & nodosum, Aquilegiæ folis Hort. Lugd. Bat. D. Hermanni, è quo & descriptionem supple.

Contar radice longa, tuberosa, crafsa, nonnihil lignosa, ex viridi pallefcente, fubinde aliquot fibris capillata: Caulibus furrectis, bipedalibus, cineraceis, glabris, lignofis, ad genicula craffecentibus. Folis utrinque appositis Aquilegia facie, craffiusculis, segmentis tamen paucioribus & amplioribus diffectis. Floribus pentapetalis in umbellam congestis nunc sursum, nunc deorsum spectantibus, coloris buxei, nonnunquam obsoletè purpurascentis, a vespera ad Auroram usque jucundissimum spirantibus odorem: Seminibus antecedentium ritu quinis rostratis, candida, sericea, modica lanugine pu-

Propagatur seminibus, & tuberibus seu geniculis.

Pag. 1062. Geraniis Malvæ foliis addatur Geranium Africanum frutescens Malve folio, laciniato odorato Hort. Lugd. Bat. D. Hermann. Ger. Malvæ folio odoratum, flore purpurascente C. Bonæ spei Breyn. Prod.

Fundit radicem crassam, candicantem, fibrosam : sauliculos cubitales, geniculatos, nodosos resispinos: folia digitalibus periolis, Malvæ paria, subrotundo angulosa, crenata, undulata, nonnunquam laciniata, odoris grati & aromatici . Flores facie antecedentis, ast paulò minores, sex septémve plures vel pauciores quasi in capitulo seu umbella simul junctos; cui subjiciuntur quinque, in orbem radiata, hirluta, subrotunda foliola, ambitu rubente & in exiguum molleculum mucronem abeunte: Sequentur semina superiore tenuiora.

Tota planta pilosa hirsutaque facie est, gaudens ilsdem natalibus cum præcedente, cadémque cul-

tura & virtute, led remissiore.

Pag. 1063. Ad finem capitis de Geranio, Geranium Africanum Uvæ crispæ foliis, cauliculis procumbentibus, floribus exiguis rubellis Hort. Lugd. Bat. D. Herman.

Germinavit (inquit) nobis ex seminibus Africis hac pusilla Geranii species, radice tenui, fibrosa: eauliculis plurimis, ramulis gracilibus, geniculatis, humi jacentibus, prona parte rubicundis, fupina vi-ridantibus. Singulis geniculis adstant folia, interdum bina è regione, glabra, latè viridia, Uva cuspa rubellos: quibus fingulis fublicitur pediculus tenuis cum calyculo quinquepartito, includente vafeu-

lum pentacoccum rostratum, in quo quina semina exigua more congenerum.

Pag. 1065, Poss sin quartam adde, Hujus arboris in Hort. Lugd. Bat. duplex habetur species seu varietas, Altera flore purpureo; altera flore flavo. Lin. 26. adde, Quarendum an fructus à Jo. Bauhino descriptus pro fructu Xyli Brafiliani non sit potius diversæ speciei quam illius quam Marcgravius describit; fiquidem in illo semina duplici ordine in loculamentis fita sunt, cum in descriptione Marcgraviana Xyli Brasiliani seu Aminija hujusmodi seminum situs nulla mentio; alia etiam sunt Marcgraviana Ayii Brainian lete Animaya Injuniodi Albanian Bononientis duas dari Xyli Braifiliani fpecies diverfas existimat. Nam primo qua à Marcgravio describitur pentapetalos esse dicitur, cum à se culta & descripta, (referențe Fratre Stephano Capucino Ravennate, qui 14 annos continuos Fernambuci commoratus est) slorem slavum campanulatum producat, quod & ex Lerio consi-matur, qui eam Flores ferre luteos Campanulis similes instat Cucurbitarum vel Citrullorum tradidit. 2. Marcgravius Xyli sui folia in tres lacinias secta esse scribit; cùm plantæ ejus quam è semine natam coluit Zanonius folia variæ admodum formæ essent, prima integra & subrotunda, secunda acutiora, fequentia laciniata una, duabus, tribus, quatuor & pluribus laciniis pro plantæ ætate magnitudine & statura, ut suprema in ramis ad septem usque lacinias incisa essent. 3. Quod fructum ferat ovatum, & tandem semen Pistacei magnitudine; cum in suo septem semina conjuneta, ut plerunque funt, non multum fuperent molem nucis Piffacci. Verim his argumenti facile poteft responderi. Nam primò mihi verifimilius videtur florem Xyli Brafiliani quinque petalis compositum esse quam monopetalum, quum reliquae omnes Xyli species pentapetalo flore sint, magisque fidendum est curiosis spectatoribus Pisoni & Marcgravio, qui planta ob oculos posita florem descripferunt, quàm vel Lerio, vel Stephano Capucino; qui minus curiosè eum spectarunt & examinarunt, & ut verssimile est, è memoria descripferunt. Denique Marcgravius solia in tres quidem lacinias secta esse scribit, non tamen semper & omnia: hoc est, pleraque hoc modo secta effe, aut sectionem hanc affectare. Deniq non dicit Marcgravius semina singula seorsim Pistaceis aqualia esse, sed in quolibet flocco contineri septem nigros fructus magnitudine simul Pistaceorum: quod quidem obscurius dictum esse fateor, ut Laetius etiam id de singulis fructibus acceperit. Lerii autem autoritas apud me minoris momenti est, qui fructum etiam quadripartitum esse scribit præter normam aliarum omnium Xyli specierum quæ fructu sunt vel tripartito, vel quinquepartito. Nomen autem commune Aminiu eum eandem plantam intelligere arguit, quam describunt Piso & Marcgravius.

Melianthus Africanus. Pimpinella spicata maxima Africana Bartholin. Act. Hafn. An. 1653. Vol. 2. p. 58. Herm. Cat. Hort. Lugd. Bat.

Mellifera hæc planta radice nititur vivaci, lignofa, crassa, pallida, brachiata, longo profundoque reptatu hine inde diffusa; Seaso multiplici supra Viri altitudinem assurgente, viroris & vigoris perpetui, pollicem crasso, rotundo, striato, scabro, geniculato, ad radicem lignoso, solido, in progressu ex ruffo virente, & ubi in floriferam spicam fastigiatur punicante, facile ex geniculis in terram demisfis se propagante. Felis pinnatis, facie Pimpinella, alt sexuplo, amplioribus, rigentibus, nervosis, per ambitum profundits serratis, colore in glauco virente, Costa media ad summum usque, cui iolia ex adverio firifitiis adharent, alata & crenata, parte vero ima & prona contecta folio, digi-tum longo, concolori, integro, lata fua carinatáque bali, qua ad fcapi genicula prorumpit in mucronem porrecto, & costa instar ligula incumbente, Odore sœtido narcotico gravi, sapore herbaceo parum adstringente. Floribus in summo numerosis nudis, ex nigro puniceis, in spicam congestis, hærentibus

harentibus ex petiolis longulis, punicantibus, tenui raraque lanugine pubescentibus: quibus fingulis natignione ex postorio songuins princeations, comi rataque rangine processimos quiens iniguins fubbicitur foliolum, nunc puniceum, nunc ex puniceo virelcens, unguem adaguans, & in deleoulem effigiem gracilefcens. arcte junguntur, in longum protenfis, duobus supernis latioribus & longioribus, binis lateralibus brevioribus & angustioribus, unico inferno brevissimo carinato. Hoc in flore constanter deprehenditur, reliquorum vero numerus & amplitudo variant. Ex his profluunt decem *framma*, punicei faturati coloris, quinque longiora & tenuiora, apicibus flavelcentibus parvis, totidémque previora, apicibus robustioribus, levissima concussione deciduis. Inferiori petalo includitur receptaculum cartilagineum carinaforme, refertum liquore melleo, diluto puniceo, faporis vinofi jucundiffimi. Hunc à Belgis ad Prom. B. Sp. degentibus non inepto nomine Melianthum five Florem mellis appellari ait. Mellea verò hæc substantia neutiquam videtur productum roris seu aeris in slore collecti, sed eo ipso quo flos perficitur incipit ex porulis & villulis internæ floris baseos instar subtilissimi vaporis emanare, & in hiantem hanc carinulam deponi. Sive enim plantam mox flores parituram aeri liberiori exposueris, five in conclavi diligenter custodiveris aquam mellis proportionem observabis, tanta utrobique ubertate ut in subjecta folia stillatim defluat. Melle floréque exarescente sequitur vasculum ovale, nigrum, lucidum, semini Pæoniæ suppar.
Sponte sua luxuriat locis udis & paludosis ad Prom. B. Sp. Transposita in hortos mirum in mo- Locat.

dum multiplicatur. Brumam rigidiusculam quamvis patienter ferat, tamen custodienda est in commodo hybernaculo, nè flores, quos media sæpe hyeme suppeditare solet, virium capiant & pereant. Eo adeò delectantur Hottentotti, & nunc quoque Belgx, ut Melianthum nunquam prætereant, quin melleam ejus dulcedinem avidè resorbeant. Hactenus Hermannus. Plantam in horto

Reverendiss. Episcopi Londinensis cultam vidimus.

Pag. 1065. Ad finem Capitie VIII. de Gossipio, 5. Moul Elavou sive Arbor lanigera spinosa H. M. P. 3. T. 52. p. 61. Gossipiam arboreum caule Spinoso C.B.

Arbor est procera & admiranda, altitudine 50, crassitie 18 pedum mensuram haud rarò superans, antequam ullos diffundat ramos. Lignum molle, fragile, subrufum, cortice crasso, molli, cinereo, intus rubicundo ac scabro cinctum, qui squamis numerosis, rigidis, atris, glabris ac nitentibus fpinis insuper dotatis undique ornatur : hæ autem spinæ acutæ circa caudicis exortum demum decidunt, manent tamen in ramis superioribus, quos omni ex parte obducunt; atque hæc ratio est quod Simiæ nunquam hasce scandant arbores.

Radix crassa, fibrata, albicans, cortice subruso, flavescente ac nodoso obducta: sapor acerbus,

Folia infipida, inodora, manibus confricta unctuofa, Panjæ foliis haud abfimilia, longis itidem, rotundis, glabris, necnon viridi-striatis, ac in exortu nodosis petiolis plura simul juncta, & in or-

bem expansa inhærent.

Flores suaveolentes, ac magnitudine palmum æquantes, plures simul juncti ramulorum extremis inhærent, atque è calyce crasso, denso, intus subviridi, extus slavescente prodeunt, quinque oblongis, craffis, denfis, undique colore purpureo nitentibus, extus lanuginofis & reflexis foliis constantes, numerofis in medio craffis, denfis, longis, ac rubicundis staminibus, atris falcatis apicibus dotatis, duplici ordine mediam floris cavitatem & umbilicum occupantibus: inter quæ fylus prodit fissus, qui ipfius fructus rudimentum est. Insuper in floris umbilico subceruleus ac pellucidus observatur humor, qui dulciffimi gratiffimique saporis est.

Fructus cum Panja fructibus in omnibus conveniunt, excepto quòd semina in loculamentis non tri-

plici ut in illa, sed duplici ordine locata fint.

Crescit ubique in Malabar, seminibus sata Anno circiter 16 fructus fert, quos dein singulis an- Locus & nis, viz. Februario & Martio mensibus maturos exhibet, atque ad annum 200 & ultra frugifera Tempus.

Lanugo lectulis & pulvinaribus farciendis inservit. Arboris cortex pulverisatus, & cum succo viu & Limonum in limimenti formam redactus, inflammationes qualcunque compelcit, & offlum fractu- Vires. ras confolidat : cum adulto verò è nuce Indica vino fi permiceatur pro linimento ad herpetem ulur-patur. E radicis verò cortice egregium fit vomitorium. Humor ille dulcis, qui in floris finu colli-gium, cum Tamarindi foliis exhibitus quoscunque aquosos humores per alvum & vesicam potenter educit.

6. Gosspinm Indicum Salicis folio, frutlu quinquecapsulari * Panja Panjala H. M. Arbor la * P. 3. T. 49, migera sive Gossampinus Plinii Bontio. Gosspinum Javanense Salicis solio C. B. Lamsera 50, 51. p. 59. arbor peregrina J. B. Clus. Gosspinus arboreum Orientale folisi Salicis digitatis latioribus Herman. Cat.

Arbor est procera, 40 aut 50 pedes alta, ramis decussatim in alios minores divisis in orbem brachiata; ità ut velut alæ expanse videantur, ac (uti in Abiete & Pino observare est) sursum versus magis magisque gracilescant frondes. Lignum albicans, molle, cortice glabro, atro-viridi variegato, inodoro atque infipido obductum.

Radis: albicans, cinereo & glabro cortice tecta, fibris fuis non late per terram diffunditur, sed profunditis ei inharer: sapor viscidus & unctuosus, odor nullus.

Folia longis, rotundis, glabris, necnon rubicundis petiolis plura fimul juncta, ac in orbem expansa inhærent, oblongo reretia, glabra, densa, longitudine spithamam, latitudine duos circiter polices æquantia, virore nitenti.

I ccus

Vires &

Vires.

Ulus.

Flores inodori ac infipidi, plures fimul juncti, rufis, rotundis ac hirfutis petiolis, ramis lignofis inharent, atque è calvee crasso, viridi, in quinque lacinias secto prodeunt, quinque subrotundis. denfis, intus lanuginofis, extus glabris, nitentibus & albicantibus foliis constantes, quinque in medio tereribus, crassis, albicantibus staminibus, flavescentibus, falcatis ac divisis apicibus eleganter ornatis. mediam floris cavitatem & umbilicum occupantibus; inter quæ ftylus prodit, flavescente globulo

PLANTARUM.

Fruetas oblongo-rotundi funt, quinque angulis levioribus fulcati, cortice primum viridi, glabro ac nitente, dein rufo, scabro ac duro, obducti, intus in quinque loculamenta, alba ac nitente la-nugine, feu goffypio referta, divisi. Intra quam lanuginem, dehiscente demum tructu, numerosa observantur semina rotunda, glabra, nigricantia. Hujus verò arboris fructibus maturis pleræque

HISTORIA

Provenit ubique in Malabar. Semel in anno, viz. Januario & Februario menfibus fructum fert. Martio autem & Aprili denuò frondescit & floret; atque sata seminibus 40 annos non rarò fru-

Fructuum horum lanugo seu gossypium colligitur, ex eóque lectuli & pulvinaria fiunt que summam ob mollitiem pluris æstimantur. Bontius lanuginem hanc propter brevitatem carminari non posse ait, ideoque nec lintea inde texuntur: facillime flammam concipit. Flores fructúfque teneriores in cataplasmatis formam contust, ac capiti impositi cephalalgiam & vertiginem tollunt.

Hajus arboris fruitum esse quem descritir de designis Clustus Exol. I. cap. 14. minim dubito. Folia tamen arboris à Franc. Roderigues minis angusta describuntur. Et Schaldus de Wert apud Clussum loco cisato arbores quat observavis similem fracilum gerentes in Guineae maritimis ampliora babere solia assir mabat. Forte Javanenssi soliorum argustid à Guineensi dissert; imò utraque diversitas babetur in Hort. Academ. Lugd. Bat. Herman. Cat.

Pag. 1066. adde, Bammia ex Surinam Urticæ foliis D. Plucknet.

Pag. 1067. lin. 1. D. Hermannus Quingombo I. seu Alceam muschatam Pisonis, quæ Alcea hirsutæ store stavo & semine moschato Margrav. eadem est, ad speciem nostram tertiam seu Alcaam Ægyptiam villosam C.B. refert: & certè ei simillima est, si non planè eadem. Descriptiones per omnia non conveniunt, ut conferenti patebit.

Pag. 1069. pro Synonymo tertiæ Speciei adde, Althaa arborea Indica Populi folio, flore ephemero Herman, Cat. Hort. Lugd. Bat.

Pag. 1070. Pro Synon. decimæquartæ Speciei ladde, Althæa arbor Indica Tiliæ folio, flore ephemero Herman. App. ad Hort. Lugd. Bat.

Ad finem Capitis 10. de Althea Indica addantur Species sequentes. Althea Indica flosculis parvis, folliculatim ramulis affixis D. Herman. Breyn Prod. Item,

Althæa Orientalis Pernambucensis foliis latioribus & rotundioribus D. Plucknet.

Item.

Althea Indica Bryoniæ folio ejusdem.

Alcea Indica fruticosa flore coccineo petalis crispis.

Ain Pariti H. M. P. 6. T. 43. p. 73. An Rosa Batavico-Indica inodora, seu Malva fruticescens

Frutex est Bem-Pariti plane similis, & nonnisi arte aut culturâ in arborem adolescit. Flos tamen simplex, coccinei, intensè rutilantis coloris, in eo differt, quòd quinque constat petalis latioribus, rotundis & crispis, circa unguiculos rubenti macula conspersis. In quinque pusilla, villosa, filamenta, que capitulis è fulco gaudent purpureis dispertitur subpurpureus striur, qui in summtate multis stammulis, semilunatis apicibus exornatis circumtegitur, infrà verò, si slos plenus suerit, petalis

Ob florum gratiam per totam Indiam in hortis colitur: éstque longæva, & ubi octo vel decem annorum complevit atatem flos è fimplici evadit plenus, quo Ethnici utuntur in caremoniis.

Contrita folia atque ex aqua exhibita iis qui ex variolis febricitant, eorum copiosam inhibent eruptionem, præcordiorum temperant æftum, cum butyro nimium menstruorum fluxum; Ex oleo cum foliis Curumulli cocta unguentum præstant vulneribus aptum. Ex slorum gemmis decoctum mulieres reddit steriles : ipiæ autem oculis illitæ ophthalmiam tollunt. At flores aperti, recentéfque

ex butvro triti aphthis mederi incolis dicuntur. Hanc speciem D. Commelinus pro Rosa Batavico Indica inodora seu Malva frutescente Bontii

lib. 6. cap. 4. habet qui à nobis lib. 12. cap. 9. dubitanter ad Althæas refertur. Bontius in febribus continuis se aqua ex hujus floribus destillata ad somnum conciliandum pro frontali ulum esse scribit.

Althaa Indica Gossipii folio, Acetosa sapore Cat. Lugd. Bat. Herman. Alcea acetosa trisido folio India Orientalis Breyn. Prod. 1.

Radicem habet fibrosam, albicantem, fingulis annis pereuntem: Caulem tripedalem, viridem, glabrum, aliquando angulosum, ramosum, in fila ductilem: Folia trilobata, latè viridia, forma & magnitudine ad Goffipii folia accedentia, longis innixa petiolis. Ad horum finus prodeunt flores, ex breviffimis pediculis ampli, rofei, incarnati, ex quinque petalis in bafi arctè junctis, & intermedio piftillo racemolo concolore extiructi. His fubjicitur calyculus quinquefoliatus; ex quo poft florum exanthesin prodit capsula membranacea, oblongo-rotunda, pentagona, quinisintus loculamentis donata, in quibus semina compressa, ex rufo spadicea congenerum more.

Folia subacidum & leviter viscosum præbent saporem. Caules non minus quam apud nos Cannabini in fila ducuntur, & ad funes texendos ulupantur. Hinc in agris & hortis Indorum quotannis seritur. In Horto Reverendissimi Episcopi Londinensis cultam vidimus.

Hujus & alia datur species, à Garcia ab Horto Bangue dicta.

Althea Indica Visis folio, flore amplo flavo pendente Herman. Hort. Leyd. Althea Indica non fpinosa flore amplo, pendulo, flavo Breyn. Prod. 2.

Ex radice alba lignosa protrudit caules modo unicum, modo plures, bicubitales, lignosos, rectos. plabros, aliquando fubhirfutos, ima parte rubentes, fumma viridantes, in multos ramos brachiatos. Cum his fimul exurgunt folia longis infidentia petiolis, tribus quinisve legmentis divisa, foliis Vitis cum in municaliguit ou ingrammenta petonis, inclus quimme expinente espinente un infrancio in haud abfimilia, sed rigidora, crassiona, aliquot venis ac infignibus nervis donata. Ad alarum fummitates prodeunt breves, tenussissimi pedicelli, quibus nolarum instar appendent sorte, ampli, Rosa minoris magnitudine, ad Solem aperti, careroqui clausi, quinque petalis slavescentibus, unguibus violaceis holosericeis, in fundo juncus conflati, prominente è medio pittillo, copiosis api-culis puniceis eleganter paniculato. Floris basin tegit calyculus parvus, in quinque profundas, acuminatas, viridantes crenas, quali totidem foliola diffectus. Huic verò incumbunt quina aut feptena angultiffima fetacca foliola ftellatim decuffata. Floribus emarcidis fuccedunt vafeula membranacea, duriufcula, fubbirfuta, ex quinque fulcis vel alis & totidem loculamentis conftantia, in quibus continentur semina compressa, fusca, reniformia, congenerum more.

Ex seminibus in insula Zeylona collectis germinavit.

Tifdem in locis ubi hac provenit invenitur & alia species foliis asperis profundè laciniatis, folio. Altera Sperum Cannabis instar, saporis acidi; caulibus aduncis hamis undique armatis, exteris verò partibus casa. superiori fimillimis.

Bontius I. 6. p. 112. hanc alteram speciem videtur descripsisse Acetola Indica nomine. Folia fi masticentur, acetosam planè sapiunt nisi quòd gustui pinguius quiddam & glutino-ca Bontii.

sius repræsentent. Quod addit semen ejus instar seminis Cardui Benedicti spinosum esse non ca-

pio, nifi feminis nomine vafculum feminale intelligat.

Qualitate eft è frigida vergente ad ficcam. Malaii & Bengalenfes & cateri Mauri eam in eduliis Vires & pro olere reponunt. Herba hac quoque in frequenti ufu est pro topico medicamento. Conte Viss. runt quippe folia super lapidem marmoreum cum scobe ligni Santalini, & intinctos pannos capiti imponunt mixto oleo Nucis Indicæ & aceto in doloribus capitis biliofis. In febribus ardentibus etiam & phrenitide admodum frequenti in usu est.

Alcea Indica spinosa magno store ex albido stavescente D. Comelin. Navinam Poulli H. M. P. 6.7.44-p. 75. Н. М.

Rubi more luxuriat frutex iste, cauliculis rubescentibus, spinis ejusdem coloris licet interalbicent, perquàm acutis obfitis. Folia craffa, oblonga, in tres cuspidatas lacinias, quarum media protenditur, divisa, villosa, aspera, in oris serrata sunt: horum ternæ senticosæ, è viridi rubentes coftula in parte supina, ubi quoque protuberant, spinis carentes, in prona magis eminent. Novella hac teneraque solia non inciduntur, aft in cuspidem exeunt, que quò vetustiora eò profundius venta nac terieraque rotal anon incutantul, an in culpidant exami, qua quo estato e prominenta infecantur, infecantur, Flores ex albido flavelcentes, petiolis qui juxta foliaceorum furculorum exortum prodeunt, adharent triuncialibus: quinis confitantes petalis, leviter crifpatis, venis prominentibus firiatis, maculis autem grandiusculis è rubicundo obscuris, qua circum oras exterius apparent, interstinctis. Exsurgens spissus rubicundusque stilus, in ambitu staminulis rubris, que majuscula è croceo rubra habent capitula circundatur, & in fummitate quinquies dividitur. Florem involvens perianthium quinquelaciniatum, pilis candidis, oblongis, rigidis afterum eft, hócque decem, elongi, angusti, pilosi, cubitali modo inflexi unguiculi coarctant. Odor ipsis nullus. Floribus deciduis capfula fuccrescunt seminales, conica, pilis candidis villosa, perianthii foliolis obtecta, que ficce (centes in quinque conceptacula fejunguntur, quorum in fingulo femina interfepimento mediaftino inharent. Foliis ac floribus nunquam denudatur.

Per universum Malabar regnum in locis arenosis plurinius est. Folium hujus fruticis oculorum prerygio impositum, submovet. At ex soliis hise adjectis Pi-Virei, pere, Zinzibere, Lacte, Nucisque Indicæ succo expressis liquor resistit sluxionibus. Plantæ pedis aftus balneo ex radice parato facile difcutitur.

Althaa Ricini folio Virginiana Herman. Cat. Leyd.

Herman.

Enata est seminibus ex Virginia delatis Planta humanam altitudinem multum excedens, ex cujus radice Ibileo fimili, pallida, longè latéque repente, perenni, gultus vilcofi affurgunt coliculi glabri, viridantes, frequentibus alis lubinde divifi. His adfiant folia longis infiluta petiolis, Ricinaremula, ternis quinifice, mucronatis se circa marginem crenatis lobis differat. Ad horum exorus ab imo caulis ad furmum ufque prodeunt fimul pediculi longiores & graciliores, in aliquot pedicellos tenuissimos divaricati, quorum finguli fustinent ex caliculo viridanti quinquefariam crenato florem parvum, candidum, quinque carinatis petalis in basi junctis constructum, medium occupante columella racemosa, innumeris violaceis apiculis exornata. Flore discusso sequitur capitulum, quinque exiguis membranaceis, angulofis, arctè invicem conjunctis & in acuminatum apicem coeuntibus thecis efformatum; quibus fingulis includitur semen unicum, parvum, spadiceum, reni-

Adamboé

1901

Locus &

Tempus.

Vires.

Locus &

Tempus.

Vires.

Adamboe H. M. P. 4. T. 20, 21. p. 45. Alcea Indica arborea pericarpio carnoso in plura locula-

Arbufcula est humilior, septem circiter pedes alta; caudice albicante, variis ramis in orbem diffuss donato, qui cortice scabro, primum viridi, dein survo obducti sunt. Radix albicans, cinereo cortice tecta, odoris gravis, saporis unctuosi. Folia oblongo-rotunda, crassa, densa, fine ordine, brevibus ac nodofis petiolis circa teneriores ramulos proveniunt, longitudine spithamam, latitudine perions ac nous pensis erea effective annues pensis vicem coeuntes: odor fylvestris, sapor subastringens. Flores elegantes, purpures, nitentes, rosis hand vicem countes; ouor systems, lapor materiangers. A segamos pur purs, memos, folis haud abfimiles, rotundis & hirfutis petiolis, numerofi circa ramulos provenunt, a circ keptéme, mollibus, fubrotundis, expanfis, at nonnihil crifipis conflant folis; necnon calyci lato, profundo, craffo, ac rugofo, fubviridi, in fex feptéme lacinias, acuminatas ftellæ in modum fecto, inhærent, qui rugoio, inovitria, in lea repetito tacinias, accinimatas conserva de interent, qui plurima infuper emitti. Hamina furrecta, inferne allocarita, fuperne rubicunda, flavefecantius, ni-tentibus, ac planis apicibus ornata; inter quæ fylus prodit acuminatus, inferne rubicundus, finerne viridis: fapor fubfalfus & fubaftringens, odor nullus.

virius: lapor novamos de nostringons, over la frustra sport novamos de la frustra de l ac exteriora versus reflectens, iteliam quodammodo refert, intus porro carne albicante referti, intra quam rumerola latitant semina plana, Malvæ semini haud absimilia, sex septemve loculamentis.

membranaceis, quibusdam pelliculis à se invicem sejunctis, conclusa.

Crescit frequenter locis arenosis & petrosis in Mangatti & Cranganoor, præsertim circa fluminum ripas, Julio & Augusto mensibus floret, fructusque fert Novembri & Decembri. Viret tamen perpetuo, ac diu superstes manet.

Ex arboris radice in aqua decocta gargarilma conficitur, quod palati orilque ulculculis, necnon quibuscunque faucium affectibus medetur. Ex eadem radice decocta & dein contusa cataplasma fit. quod tumoribus impositum potenter eos emollit ac maturat. Ex arboris cortice, foliis ac floribus cum aqua communi decoctio paratur, qua pota hepatis, lienis, aliorumque viscerum obstructiones aperis, & aquas hydropicorum per alvum & urinam potentre educit. Semen haud fecus ac Co-riandri femen capiti infettum eft, ac vertiginem, ebrietatem, fimiléfque affectus producit.

Katou-Adamboe H. M. P. 4. T. 22. p. 47. Alcea Indica arborea elatior pericarpio carnoso sub-

Præcedentis species est sylvestris & major, altiùs namque excrescit. Ab ea differt quòd folia & rami lanuginosi sunt ac hirsui quòd florum mediam cavitatem & And a currert quot rous et ann tamagnori unit à mittat quot nordin intendin cavitatem à umbilicum quinque tantium famina litereta, candida, rubicundis apietus nornata occupant, inter qua fryim prodit albicans, cacumine bifido: denique quòd fructus pilis tenuiffimis lubalperi.

Nafcitur locis montanis in Mala & Poige provincis Malabar, Maio, Junlo & Julio menfibus floret, Decembri verò maturos fert fructus, viret autem perpetuo.

Ex foliis hujus contufis cum Nucis Indicæ aqua emplaftrum conficitur, quod bubonibus Venereis. aliisque glandularum tumoribus impositum medetur.

Pag. 1084. polt lin. 6. adde,

Auricula ursi minima, folio inferiùs venoso & incano, slore suave-rubente Ciassii Herman. Cat.

Discriminatur à præcedente foliis longioribus, infernè venosis, nonnihil incanis, supernè viridibus, summis marginibus crenatis: Floribus quinis vel septenis, coloris suave-rubentis, quasi in umbella caulis fastigio insidentibus.

Pag. 1089. Nonæ Apocyni speciei adde, Synonym. & Descript. Apocynum Novæ Angliæ, subbirsutum, tuberosa radice, sloribus Aurantiis Herman. Append.

Radice constat tuberosa, pugni magnitudine, carnosa, nodosa, paucis fibris vestita, solo aridiori commiffà hyemem superante. Ex qua sub ærtatis initium assurgunt aliquot Stolones, altitudine pedali aut cubitali, rotundi, striati, herbacci, parte qua Sole illustrantur subrubentes. His adhærent foliæ fine ordine, modò bina fibi opposita, modò solitaria, semidigitum longa, unguem lata, ad radicem minora, in progreffu verò majora, rigidiufcula, in parvum obtulum mucronem abeuntia, fupra è virore nigro fplendentia, infra pallida, fubbirfuta, venosa. Ramorum faftigia suftinent flores, in umbellam congestos, Apocyno Canadensi Syriaco minori Cornuti forma & magnitudine fimiles, elegantiffim Aurantii coldris. Hi antequam perficiuntur exigua, oblonga, crocata, angulosáque capitula mentiuntur : dehifcentes verò in decem petala finduntur, quinque externa longiora, tenulora, deorsum flexa, totidemque interna breviora, crassiora, erecta: è quorum singulorum basi exit staminulum concolor, tenusssimum, apiculo destitutum. Medium occupat pallidè flavescens capitulum, quinquangulum, structura valde eleganti. Fructum nondum videre contigit. Turget succo viscido, lento, in viridi pallescente, sapore acri, amaro, nauseoso.

10. Apocynum Americanum foliis Juglandis quod apud D. Plucknet siccum vidimus.

11. Apocynum bumile aizoides siliquis erectis Africanum Herman. Hort. Level. Fritillaria crassa Promont, bonæ spei Stapel not. in Theophrast, hist. p. 225.

Locis montolis, faxofis, præruptis ad Prom. B. fp. luxuriant è ràdice exili, alba, fibrola cauliculi modò humi proftrati, modò oblique afcendentes, fpithamam & ampliùs longi, valde ramofi, digitum craffi, aphylli, læte viridantes, ingruente verò tempestate rigidiori ex livore ad purpureum vergentes, propernodum trigori, denticulari & circumquaque brevibus, craffis, obtufis quafi aculeis, feu prominentibus dentibus, angulorum preruptorum rupium inflar, flipati, fuccovifcofo, acri, amaricante, virofo & naufeofo turgentes. Ad dentium finus prodit pediculus digito brevior, tenuis, pallidè virescens, vel ex livido purpurascens, communiter in tres, raro in quinque foliaceos cuspides abiens, fustinens florem amplum, flavum, monopetalum, crassum, quinque acuminatis laciniis expansum, foris glabrum, viridantem, quinque purpurascentibus per longitudinem striis inscriptum, intus tenacem, corraceum, rugolum, flavescentem, punicantibus maculis eleganter conspersum, odoris feeridi viperini: Ex hoc protuberat umbilicus orbicularis, ejusdem cum flore consistentia & coloris, occupans fermè mediam floris partem, cujus centrum concavum regit ftella, quinque radiis compreffis puniceis in extremo bifidis lividi[que conftructa : huic infidet breviffima craffiufcula columella: punicas in imo radios quinque, teretes, rigidos, pallide punicantes, in fummo totidem alios, brevil-fimos, concolores. Florem deciduum fequuntur filique gemelle, erecte, virides, fpithamam longe, digiti craffitie, includentes Apocynorum more semina orbiculata, compressa, tenuia, marginibus craffiusculis, castanei coloris, imbricatim invicem incumbentia, quibus fingulis insident flocci sericei, candidi, ad folem aureis micis fulgentes.

Culturam exigit quam Opuntia spinosa. Solem aurámque calidiorem amat, Septentrionalem verò & hyemale frigus in tantum reformidat, ut illico livescat, arescat & pereat. Propagatur tam femine quam avulfis ramulis in terram depactis.

Virtutem poffidere cum Apocynis communem indicant acris, amarus, nauseosus sapor, & virosits odor.

12. Apocrnum Americanum arborelcens filiqua maxima Herman. App.

Folio palmum amplis, mucronatis, è regione oppositis, longis pediculis appensis seminibus è Surinama missis prodiit. Semina erant membranacea, compressa, fusca, cum alba lanuginosa cæsarie.

Pag. 1090. Ad Caput de Asclepiade add. A(clepiadi affinis siliquis foliaceis pappo destitutis D. Plucknet.

Pag. 1098. Ad finem Capitis de Blattaria addend. Blattariam Zeylanicam flore amplo miniato Herman, Cat. Hort, Leyd.

Eaden pag. Oxys froe Trifolii acetosi speciebus adde, Trifolium acetosum corniculatum luteum majus rectum Indicum seu Virginianum Moris. hist.

Hujus cauliculi recti funt, seu rectà ascendunt ad pedalem altitudinem: Folia, flores & cornicula feu filiquas pentagonas, Oxyos lurea minoris repentis quoad omnes suas partes multo majora, aliàs fimilia fert.

Pag. 1100. Ad finem Cap. XV. de Nummularia addatur Nummularia rara Norvegica flore purpureo Bartholin, Act. Med.

Pag. 1101. Ad Cap. XVII. nota. Nonnulli Violæ aquaticæ duplex genus diftinguunt, Alterum folio latiore, quod jam descripsimus; Alterum folio angustiore, Millefolium aquaticum equiseti folio, caule nudo C. Bauhino dictum; cujus hoc in loco mentionem non fecillem, si non invenissem in Cat. Hort. Lugd. Bat. à P. Hermanno edito.

Pag. 1103. add.

CAP. XXIII.

A 1. Cuscuta Park, major C. B. Cuscuta sive Cassutba Ger. Cassutba sive Cuscuta J.B. Dodder. Anomalis accenseri potest, vel monopetalis flore tetrapetaloide.

Lienæ quadræ affecla nunquam non parafitatur Caffutha, ingrata hospes, quippe quæ herbas fruncesque quos semel arripuit longissimis stamineis claviculis rubentibus tam arcto nexu complèctitur, ut eorum genium defraudet, subductoque alimento eos penitus enecet, nullis postquam in altum conscendit nixa radicibus, quibus tamen primulum erumpens haudquaquam de-Rituitur. Folia ei omnino nulla. Flores ad intervalla glomerati, caules non ambiunt verticillatim. fed ad unam duntaxat eorum partem vergunt; finguli autem * quatuor foliolis acutis craffis & fuccu- * Hee calycis lentis conftant; intus framina totidem medium florem occupant. Ad fingulos florum glomerulos ap-foliola [eufog-ponitur foliolum minutum membranaceum, quinetiam è fignis illis, ubi flores nafcuntur caules ramos menta funt.

Cæterum planta hæc prolixa & verbosa descriptione non indiget, cum ab alis quibuscunque abunde distinguatur in eo quod foliss caret, & postquam succreverit etiam radice, longissimis tantum filamentis constans, quibus plantis contiguis se circumvolvit & adhærescit, alimentum inde exugens. Semina rotunda, Papaverinis magnitudine paria. Yyyyyyy 2

Vires.

2. Epithymum seve Cuscuta minor C.B. Cassuthaminor Dod. Cuscuta Park. qui duas species non

HISTORIA PLANTARUM.

An hac specie differat à pracedente meritò ambigitur : nobis nondum constat. Certe qua in Officinis habetur Cuscuta filamentis constat multo tenuioribus, quàm qua apud nos passim sponte provenit; & tamen Parkinsonus affirmat eam que Vicia innascitur frequentissimam esse circa provent; ce tamen ratkinionia amitiae cani que vicia instituta incluentimismi ene circa Londinum, indéque Pharmacopolia notira pracupie lippleri. Et forté tenuitas apparens exticcationi debeur; porefi citam planta ipla pro-fterilitate foli, aut plantarum quibus adhæret natura, vel

major vel minor evadere.

Cuscuta è semine in terram deciduo se quotannis renovat: Cum tamen adoleverit radix penitus marcescere dicitur, plantaque ipsa ex stirpibus quibus adnascitur totum suum alimentum exsugere. Verum ex accuratione observatione D. Sam. Dale, Radices, quæ longæ sunt & susci coloris, non ità fraim intereunt, imò (ut ei videtur) non intereunt omnino, fed plantam ipfam propagant: quamvis verum fit ex Parkinsoni. & nostra observatione si semen in sictili seratur emergere quidem plantulam, sed brevi radicitus perire, si non sint in propinquo stirpes quibus irrepat, unde proculdubio aliquam faltem alimenti (ni pattem inde exugit Ex ejuscem peritiss. Botanici observatione Flores Cuscutæ monopetali sunt in quatuer (rarius quinque) segmenta brevia acuta divisi, colore albo, calvcuicua: monopeamum mi managa managa managa di ce viridi fucculento in quatupo parice fegimenta divifo excepti: quibus fuccedunt vafcula feminalia rotunda fingula quaturo femina oblongo-totunda [Parkindono Papaverinis duplo majora] continentia.

3. Cuscuta Americana, super arbores se disfundens; Cusc. trichodes lendiginosa, arboribus innascens ex terra Mariana D. Plucknet.

Hac super arbores laté se extendit veli instar, tennibus filamentis, ramosis, variè implexis, & dependentibus. De flore aut senine nihil novimus. Gratum bobus & vaccis pabulum esse feur. Vidimus primo apud D.Gul. Courtine, deinde apud D. Leon Plucknet.

Cuscuta Linum & Legumina in quibus copiosissime sepenumero apud nos provenit, vel strangulat penitus & corrumpit, vel certè humi deturbat & alimento fraudat, unde non immeritò à nonmilis Orobanche dictur. Hine in Sulfexia & albi ruftici & agricole eam execrantur, odiofis no-minibus Dell'uneo, id est, Inferni herba, & Debits guts, id est, intestina Diaboli eam appellantes. Plantarum quibus innascirur temperamentum participare aliquatenus creditur. Sic humidior est qua Lino implicatur, qua Genistam superat urinas potentius movet, adstringendi facultatem admixtam habet qua Rubia insidet. In occidentalibus Anglia qua in urtica nata est urinis potenter elicitain naoce que renore innoce. In occuerrantos rengas que in utrea nas est a una preente elec-endis efficacem experimento fuo confirmant incola, adnotante Lobelio & poft eum Parkinfono. Cufcuta humorem melancholicum blandè purgat. Utilis eft in fcabie, ictero nigro, obstructioni-bus hepatis & lienis. In fomentis, defettionibus & balneis fudatoriis ad quafvis melancholicas affectiones Regiúmque morbum inveteratum præstantissima habetur.

Pag. 1106. Adde Lilium Perficum minus Dodart. Mem.

Pag. 1109. Cap. 4. Ad, Lilium Americanum Acadiense flore rubro punctato D.M.

Pag. 1110. lin. 8. Add.

Alcool Antherarum Liliorum alborum in diuturna urinæ suppressione unicè olim profuisse recordamur. Hagendorn. Cynosbatol. pag. 48.
Ad dolores poft partum. ik Olei Liliorum 3jv. Lanz fuccidz eo imbutz calidè ventriculo supponantur. Est fingulare remedium inquit Matth. Chespaau. Habui à D.Hulfe.

Lin. 19. Post secundam Lilii speciem pro tertia adde,

Lilium lato caule multiflorum Cat. Hort. Reg. Parif. Lilium album Syriacum Rauwolfii J. B. D. Hermannus diversum facit à Lilio albo Constantinopolitano Sultan Zambach dicto Clus. Nobis varietas tantum esse videtur.

Lilium Canadense impersectis floribus & irregularibus multis albis Moris, hist. anomala & monstrosa planta esse videtur.

Pag. 1117, lin.4. Incipientem cancrum Cepa sub cineribus cocta & applicata aliquoties sanásse

Contra colicum dolorem remedium infigne.] R. Cep. incif. & rad. Raphani fylv. 3β. Zingib.Nucis moschatæ ana 313. Coque in vini albi tbjß, ad tb.j. Cape 3iii. ineunte paroxysimo, & deinde quando opus fuerit. Habui à D. Ed. Hulfe.

Pag. 1137. Addatur, Narcissius Zeylanicus flore albo bexagono odorato, Lunala Zeylanensibus Herman. App.

Huic substernitur bulbus oblongo rotundus pallidus, sub corticibus suis lanuginosus, folia promens Narcissina, aft breviora. Ad horum latera assurget thyrsis levis, crassitudine calami, proceritate dodrantali, in cujus apice turget vagina membranacea, excludens storem unicijim hexagonium, monopetalum, candidum, odoratiffimum, sex foliaceis, deorsum flexis, circinatisque laciniis dissectum. Medium occupat calyx 12 per oras venis incifus; ex quo producitur ftylus cum fex fubalbidis falcatis staminibus in luteos apices definentibus. Sequuntur semina fusca angulosa in vasculo tricapsulari, more congenerum. Minor hujus Narciffi species à majori differt partium omnium parvitate, aliquando etiam florum laciniis minus contortis, & per oras pallide cœrulea linea virgatis.

Pag. 1143. Ad finem Cap. III. adde,
Lilium Africanum humile longiffinis folis polyanthus, faturato colore purpurascens Herman. Cat.
Append. Lilium idem diluto colore purpurascens ejusdem.

Bulbus huic rotundus, magnitudine & forma Lilium Sphæricum adæquans, cujus duris membranaceis corticibus, ex quibus totus componi videtur, lanosa pallida filamenta intertexta funt. Foliis viget totà affate spharico paribus, sed proventu prolixiori humi jacentibus. Septembri mense erigitur scapus propè palmaris, in viridi puniceus, è cujus bifida membranacea vagina funduntur deni, ali-quando viceni flores, in orbem diradiati, hexapetali, forma & colore Narcisso Liliacea Ferrarii pares, magnitudine verò inferiores, odore Hyacinthum racemolum Muscari seu Dipeadi dictum amulante, Alterius flore purpura saturatiore, Alterius verò dilutiore gratissimè rubente. A floris interitu apparent vascula oblonga, trigona, tricapsularia sœta seminibus.

Lilium Zeylanicum umbelliferum & bulbiferum, Tolabo Zeylanensibus Herman. Cat. App.

Ex hujus bulbo, oblongo, albido, lanuginoso assurente solia Narcistina, lata, glabra, plana, carinata & slexuosa; inter que attollitur shyrius nudus, rotundus, bipalmis, cujus summum caput coronatur storibos sono entre plante aut soli ubertate, modo paucioribus modo pluribus in umbellam congestis, omnibus simul è vagina membranacea bisida prorumpentibus: Singuli verò fex candidis angultis longulis petalis conftruuntur; in quorum medio prominet Fylsa cum fex al-bidis ftaminibus in verfatiles flave (centes farinaceos apices definentibus. His defluxis fuccedunt in conceptaculis trigonis, tricapfularibus femina fuica angulofa, que in bulbos grandefeunt, conceptacula drumpunt. & germina protrudunt. Eadem femina bulbacea observantur in Lilis sphæricis, Sisyrhynchiis nonnullis, alissique hexapetalis bulbosis Indicis Africisque.

Pag. 1151. lin.6. Succum inspissatum bulborum Tuliparum ferunt inficere nigerrimo colore, qui nulla arte clui potest. An ergo cum in Oriente Tulipæ sponte nascantur in massulas planas morsellisormes cum redactum ità temperare norunt Chinenses, ut iis atramenti scriptorii vel rubrica fabrilis loco madefactus inserviat, aut eodem mappas Gossipinas colorent, aut illius beneficio alia pigmenta ità præparare docti sunt, ut elui nequeant, aut apricationi expositæ telæ Gossipinæ minimè decolorentur. S. Paulli quadr. Bot. Cl. 2. p. 122.

Tulipa serotina ramosa maxima, flore simplici, simbriato, slavo-vario Herm. Cat. Hort. Leyd.

Hujus bulbus emittit caulem pede altiorem, robustum, incano madore pubescentem, & in tres, quatuor, pluréive ramos divisium. Singulis insidet flos amplus, in viridi rubro aureoque eleganter variegatus, & multiplicibus petalis modò planis, modò fimbriatis, Rosa vel Paonia in modum dispositis resertus. Huic astate serventiori succedit aliquando capitulum oblongum trigonum, cateris Tulipis majus & robuftius, quod dehiscens in tribus loculis sex seminum series oftendit more congenerum. Cauli verò ac ramis adftant folia lata, firma, erectiora; qualia fert Tulipa serotina zaestis Cluf, cum qua hac planta folis exceptis floribus omnino convenit,

Pag. 1152. Pro Ornithogalo spicato octavo interferatur Ornithogalum Indicum spicatum store lacteo magno, folio Cepa sissuloso D. Plucknet.

Pag. 1155. Ad finem Capitis de Ornithogalo add. Ornithog alum Africanum luteum odoratum, foliis Cepaceis, radice tuberosa. Herm. Cat. Hort. Leyd.

Huic subest radix ampla, tuberosa, nonnihil depressa, sessilis, pugni magnitudine, coloris flavescentis, Folia promens longa, fiftulofa, cepacea; Flores in spicam congestos, hexapetalos, luteos, odoratos, à quibus profluunt stamina concoloria, lanuginoso tomento oblita. Sequuntur semina more congenerum in vasculis tricapsularibus. Locus?

In udis petrofis Promontorii Bonæ spei provenit.

1905

Pag. 1164. Ad finem Capitis de Hyacintho add. Hyacinthus Africanus tuberosus flore caruleo umbellato Breyn. Prod.

Radicem habet tuberosam, si rectè memini, albam vel cineream, sibris crassis & longis ima basi diffusam. Folia virentia, oblonga, Hyacinthi Orientalis & Lilio-narciffi Indici Ferrariani mediam faciem obtinentia. Caulem rotundum, nudum, felquipedalem & altiorem haud craflum, in cujus api-ce 10, 11, nunc plures nunc pauciores flores Hyacinthi Indici tuberoli & effigie, & magnitudine nalcuntur, umbellatim autem dispositi & cœrulei pulchri coloris. Fructus forma me later.

Pag. 1170. Gladiolus Athiopicus flore miniato Hort. Reg. Paris. q. an d pracedenti diversus? Add. Gladiolus max. Africanus Bartholin. Act. Med. Hafn.

Pag 1172. Ad finem paginæ adde, Colchicum bistorum leu were & ausumno florens an à Colchico sverno Camer, differat confiderandum proponit J. Banbinus.

YVVVVVVV

المدوية

Pag. 1177. Ad finem paginæ addatur

22. Crocus vernus anguftifolius serotinus parvo argenteo versicolore flore Herm. Cat. Hort. Lugd. Bat.

22. Crocus vernus juncifolius serotinus caulescens, floribus violaceis, ad Solem aureis micis fulgentibus Ejusdem.

Hic Cinquit) adeo fimilis est Croco verno angustifolio Clusir Rar. l. 2. 207. ut pane ideni videatur. Sed dubium movet cauliculus semipalmaris, è cujus apice prodeunt tres quatuorve flores violacer ad Solem expansi, auressque micis nitentes.

Pag. 1194. l. 20. adde, Ephemerum Africanum annuum flore dipetalo Herman. Cat. Leyd.

A Marcgravio in Hift. Brafil. pag 8. depingitur & describitur fine nomine, & à nobis, qui tum plantam iblam non videtamus, lib 23, p. 1332. inter anomalas disponitur sub titulo Dipetale Bra-liliana sobis Gentiana aut Plantaginis. Alt jam Pseudophalangii speciem esse percipimus. Hermannus à Zanoniano Ephemero ramoso, &c. distingui tantum radice annua & floribus minoribus duobus petalis constructis afferit. Verum si ego verba Zanoni recte intelligo, in florum situ insignis est differentia: nam en Phalangio Virginiano Zanone stores seminalibus vasculis non sunt contigui. quemadmodum in hoc, inec per confequens tres uno calice inclusi fed unus tantim tripetalos tribus vasculis seminalibus postea se exserentibus communis, cum in hoc nullus hujusmodi flos sit, sed tribus vasculis sem. ex codem calvee exeuntibus terni insident flores dipetali, hoc est, singulis vasculis

Luxuriat in tesquis & ad margines rivulorum circa Promontor. Bon. Sp. Seminibus deciduis in

Similent speciem, aft multo minorem, observavit Hermannus in Zeylan & Malabar, que in locis uliginofis, aliííque herbidis abundabat. A medicis reponebatur inter aquea & refrigerantia medicamenta.

Pag. 1200. Ad finem Cap. de Aloe adde,
Aloe Americana sobolifera Herman. Cat. Leyd.

Ex crassa, fibrosa, pallescente radice prodeunt folia facie vulgaris Aloes Americana junioris, carnofa, fucculenta, modò plana & humi procumbentia, modò canaliculata & arcuatim furfum vergentia, latè viridia, in mucronem minus pungentem abeuntia, & in ambitu crebrioribus exiguis, fulcis, rigidiulculis fainulis armata. Ex horum medio quinto aut fexto à fatione anno affigie cau-fulcis, rigidiulculis fainulis armata. Ex horum medio quinto aut fexto à fatione anno affigit cau-fu, fex feprémve pedum altitudine, firiatus, compreffus, folidus, durus, herbaceus, raris aliquot fe-liu, inferioribus longe angultioribus & tenuioribus caulem firmiter amplectentibus veffitus, spargens circa faltigium fex feptemve, plures vel pauciores ramos, palmares, fuffinentes ex brevibus crassis petiolis capitula oblonga striata, trigona, capsularum seminalium rudimenta. E quorum cyans eriguntur flores oblongi, sex luteo-viridantibus crassis, obtusis petalis constructi, prominente sylo flavescente, cum sex brevioribus concoloribus staminibus, longis, transversis apicibus donatis. His emarcidis perficiuntur subjectae capsulae, includentes semina parva, angulosa, susca, duplici serie in tribus loculamentis disposita. Ad singularum capsularum exortus, aliquando etiam ad ramorum & foliorum in caule finus progerminant novæ foboles, quæ avulse & in terram depactæ nullo negorio

D. Hermannus Iridem uvariam Cap. B. Sp. Bod. à Stapel. Aloes speciem facit, vocatque Aloen Africanain folio longissimo, & angustissimo, floribus luseis scetidis.

Pag. 1201. Cannæ Indicæ plures species distinguunt Herbarii, nimirum, Cannam Indicam latifoliam maximam Herman. Cat. Arund. Indic. latissimo folio, flore rutilo. Hort. Reg. Parif.

2. Arundo Indica latifolia flore luteo punctato C. B.

Canna Americana flore fulgenti cocco splendente Herman. Cat.

Hugus femina ex Surinama transmissa funt. Stipites edit vulgari Canna Indica paulò humiliores : Flores fillari cocco intentissimè rubentes; Semina minora, in spadiceo nigricantia; catera paria.

4. Canna Indica angustifolia store stavo. Albara Pison. 1. 5. 21. Herman. Cat.

5. Canna Africana minor flore suave-rubente Bartholin. Act. Med.

Pag. 1204. Curcumæ synonymu adde, Curcuma five Terra merita Officinarum radice crocea J. B. qui verum Indicum Cyperum Antiquorum hunc esse statuit. Plantæ iphus descriptionem accuratam debenius observationi & industriæ Clariffimi Viri & eximii Botanici D. Pauli Hermanni, cujus frequens in hac Appendice mentio, qui non hanc tantum plantam descripiti, sed & novum una stir-pium genus in lucem producti: Nosque docuit, quod antea nescivimus, Simili omnino fructificatione gaudere Bengalam Indorum, Cardamomum majus & minus, Costum Arabum, Galangam utramque, Zedoariam, Zerumbeth Garcia & Zingiber. Plurimum certè vel hoc solo nomine ei de-bet Respublica Medica & Botanica, quòd tenebras illas quibus involuta essent, simplicia isthac medicamenta paffim ufitata dispulserit, omnésque de illis disputationes & litigia determinaverit & su-

APPENDIX

Constat (inquit) Curcuma radice tuberosa, tereti, in transversum acta, Zingiberis facie, crassitie digiti, ex multis propaginibus cum circularibus in superficle zonis geniculatim conflata, aliquot craffusculas fibras è geniculis demittente, ponderosa, foris pallida & modicè scabra, intus crocea ac temporis decursu in puniceum inclinante, solida quasi ex condensato croceo succo pressios compacta, pons accuma in panicam incumano, some quanto connectina cross taxo premis compacta, gufftis acris, aromatici, pinguis, odoris fragrantis. Hujus fingula genicula protrudunt folia, lara, fipithaman longa, unam duatve palmas lata, in modicum acumen definentia, folis Canna Indica junioris adeo fimilia, ut à rudioribus non facile ab invicem diferent queant. Hoc Cannæ indicæ jamons acco minuta, un a tacantosa non tactic as invocan diceonia questir. Floe errore ductum video Bontium, qui Hijé. Nat. & Med. Ind. Orient. 1, 7. c. 20. loco Curciums delineativir Cannam Indicam in India Requentem, & hortis noftris familiarem. Cæterum è novellis & robuttioribus radicis tuberibus origitur fcapus dodrantalis, teres, fucculentus, foriptorii calami crafitu-buttioribus radicis tuberibus origitur fcapus dodrantalis, teres, fucculentus, foriptorii calami crafitudine è viridi pallescens, inferiori parte nudus, à medio verò ad cacumen usque un crassam rotundam foicam faftigiatus; quam formant foliola ab exortu pallide viridia, postmodum ex slavo rubentia, vel ex pallido flava, duos ungues lata, fenfim in recurvum mucronem abeuntia, fquamatim dispolita; intra quorum commissuras delitescit tenax & viscosus humor collectus ex nocturno deciduo rore. Inintra quoi un comminuta a democia contacta de vincona munos consecus es noctuno actiquo rore, infuper ex fingulis Iquamis fuccessive prodeunt flores oblongi, Canna Indica facie, aft triplo minores, quatuor utplurimum pallide flavascantibus au purpurascentibus petalis constructi, uno superiore oblique furfum vergente, binis inferioribus recta protenfis, intermedio verò quadantenus intorto & simbriato. Quibus excussis succedunt vascula parva, membranacea tricapsularia, quæ continent femna rotunda, fusca, seminibus Cannæ Indicæ minora.

Indis adeb familiaris est Curcuma, ut vix hortum in Oriente reperire liceat, in quo non colatur. Indis adeb familiaris est Curcuma, ut vix hortum in Oriente reperire liceat, in quo non colatur. Manurescit foditurque radix postquam sortum. Propagatur tam seminibus, quam nodulis feu germinibus à radice refectis. Donatur sale oleoso volatili, partibus blandis viscosis immerso.

Methonica Malabarorum Herman. hic inserenda. Vide descriptionem inter anomalas in-

Pag. 1207. Cyclamini multæ species à nobis omissa habentur in Catal. Hort. Reg. Paris. & Horti Academ. Lugd. Bat. à P. Hermanno editi, quas hie récenfere non pigebit.

1. Cyclamen Autumnale orbiculato, circumrofo folio, fubtus rubente, odoratifilmo flore : Cor-

cyraum Hort. Reg. Parif. Herm. Cat.

Cyclam. Autumnale, folio subrotundo lucido molliore & crenato, suave-rubente flore, Syriacum ejusdem.

Cycl. hyemale orbiculatis foliis, inferius rubentibus, purpurascente flore, Coum Herbario-

4. Cycl. hyeme & vere florens, folio anguloso, amplo flore albo, basi purpurea, Perficum dictum ejusdem.

Idem carneo flore, basi purpurea ejusdem.
5. Cycl latisolium auriculatum flore suave rubente ejusdem. 6. Cyclamen folio longiore anguloso & linguam Serpentis mentiente, Regium ejastem.

7. Cycl. folio paulò longiore, vixdum maculato, flore dilutè purpurascente, Romanum recentiorum ejufdem.

Pag. 1210. post historiam Ari Agyptiaci Colocasia ditti adde; Arum maximum cauliculis nigricantibus Zeylanicum Herman. Cat. Leyd. Item, Arum Album Æthiopicum flore albo odorato, moschum redolente ejusam. Item, Dracunculum Indicum caule viridi non maculato Dodart. Mem.

Post bistoriam Dracunculi aquatici adde, Arifarum Potamogeiti folio Bocc.

Radice & caule maculato cum aliis Arifari speciebus convenit. At Polia unciam lata, duas longa, fubrus paululum nervofa & per terram sparsa quadantenus Potamogeiti rotundifolii sunt similia.

Flos brevior & radii textoris instar apertus, exili pistillo piloso prægnans, extremo mucronato & hami inftar adunco. Natales illi Saccæ & Panormi in sylvula S. Mariæ à Jesu, &c.

Pag. 1211. Ad finem Capitis de Aro adde, Arifarum angustifolium minimum P. Boccon. p. 80.

Humilis est hac planta, & palmarem altitudinem vix superat, Caule, involucro, pifillo, tecnon radice globosa eáque candida Arisaro angultifolio vulgari perfimilis, sola omnium prædicarium partium exilitate, atque Folisi angustis & longis à vulgari discrepans. Ad Saccast, medis in saxis atque in faxorum fissuris mihi obvium factum est, in loco La Pirrera dicto. Pag. 1218. Orchis anthropophora feenjina Col. à D. Dale inventa est in Essexia juxta Dalington

vicum, prope Sudburiam in veteri Sabuleto.

Pag. 1220. Orchis Scarabæum referens Breyn. Cent. 1. p. 45. ejusdem Orch. myodes susca Lusi-

Pag. 1240. lin. 30. Ad dolores oculorum vehementes] R. Gruftum panis secundarii, torreatur & flatim quam maxime calens aque immergatur, & extracta mox oculis applicetur per noctem relin-

T.ocus.

1906

quendo. Excellens ett remedium, inquit Liber arcanorum. Chefneau, Tranimilit D. Hulfe.

Ad sudorem provocandum in sebribus] Remicarum Panis communis q. s. Calefiat in MB. & irroretur vino Hispanico & aqua Theriacali, deinde applicetur suris pedum & post horas septem removeatur. Idem.

Pag 1245. Ad finem paginæ adde,

Pulpa Pomorum aflatorum comminuta & mixta cum aqua fontana, aut Cerevifia tenui non Iupu-

lara, deinde fyrupo violarum edulcorata & pota ad stranguriam valet.

Ad Chum nervi aut tendinis læsum, & dolorem in quavis parte] R duas quartas Cerevisia optimu; veteris, ad Olei aut extracti confiftentiam decoque, eoque pattem affectam frequenter inunge.

1746: 1746. Ad finem capius de Hordeo addei. In Hiltoria nelcio quomodo omillum est Hordeum

nudum fen Grinnosrithon J. B. quod fic describir. Hujusspica Hordeaceam imitatur horrido aristanuoquinea Cymnocation / 10 decini, utrinq acuta, una facie fulcata, ex adverle partis mucrone germen forigiulculum oftentantia, gluma fimplici obvoluta levi etiam digitorum attritu facilius quam Triticea exfilium. Siquis autem versuum ordo observari possit quaterni ii videri possint, porro solium latum, multum calamos amplectitur.

naturn innegative annos annos

Pup 1141. host vertiam Milii speciem adde, Milium Indicum Arundinaceo caule, granis stavescentibus Herman Cat. Hort Leyd. Frumentum Indicium, quod Milium Indicum vocant G.B. Theat.

In septenum pedum altitudinem assurgit culmo Arundineo, digitum crasso, quem à geniculo ad geniculutti involvunt folia frumento Indico angustiora & longiora, lineà albà per mediam longitugenicum involvant iona riquento indico anguitto a congrora, mica and per nicolani longitu-dinem riotata. In lummitate erigitur juba dodrantalis, pugni craffitudine, multis paniculis, firiculus invicem junctis coacervata, flores latingineos pendulos Milli inftar flavelcentes proferens; quibus defluentibus succedunt grana copiosa, rotunda, nitida, dura, pallida, farinacea, magnitudine Orobi; fingula infident calyculis bifidis, parvis, nigris, splendentibus.

Milium Indicum Arundinaceo caule, granis nigris ejustem ibid.

Hoc cum priore convenit crescendi modo & forma, ità tamen ut grana ferat nigra, lucida, in fummo nonnihil tomentofa.

Utrumque Milium quanquam in utraque India omnium frugum fertiliffimum fit, satum tamen in hortis nostris difficulter ad frugem perducitur.

Pag. 1152. Capiti de Milio Arundinaceo adde, 2. Milium maximum Indicum. Lithofpermum Arundinaceum aliud, Tozcuiilapil xochiil Hernandez p. 282. Milium Solis Bontii, p. 152.

Hernand. Folia fert Arundinacea, fructum initio candidum & gemmantem, tandem nigrum, & nitidum & precariis vocatis globulis perfimilem. Quamvis calidis maxima ex parte locis nafcatur, frigida ta-men & temperata non refugit, translatum jamdudum ia Hispaniam. Tumores prater naturam repellit. Valet eriam adversus renum & veficæ affectus.

Pag. 1263. Graminis Loliacei hac æltate speciem in pratis observavimus spicis partialibus totalem componentibus angustioribus teretioribus nec ità compressis, longioribus etiam, quam in vulgari, inferioribus non feffilibus in ala Yeu finu cujusdam folioli, sed longis pediculis infidentibus;

aliz adhuc differentiz observari possent.

Pag. 1266. Ad finem Capitis VIII. adde, Gramen Alopecuroides Indicum maximum.

Culmis affurgit bicubitalibus aut tricubitalibus, Spica tres uncias longa, teres, Graminis typhini fimilis, sed major, non è squamis compactilis quemadmodum illius, sed ex seminibus confertis singullispilorum tenunum congerie velut penicillo quodam ad bafin cinclis.

Ex seminibus Indicis in horto Reverendiss. Episcopi Londinensis succrevit.

Pag. 1271. lin. 9. adde, Gramen birsutum repens spical simplici, molli J.B.

Importuna luxuries est radicum albentium, nitidarum, geniculatarum, sapore subdulci, quibus in immensum se propagat. Felia longa, hirsuta, mollia, vagina longissima culmum nodosum tenuem cubitalem obvolvunt. Panicula mollis contractior, palmum circiter longa ex viridi purpurafcens.

Abundat in vincis Montbelgardi florens Junio & Julio.

Pag. 1273. Ad finem pag. & Capitis de Gramine Dactylo adde, Gramen Dactylon maximum Americanum Hort. Reg. Parif. Dactylon Indicum esculentum spica artieulata Ambrofin. Phyt. Sefamum perenne Indicum Zanon.

Semine ex India delato enata est, mihilominus hyemis secura, in horto Jacob. Zanoni ad trium ulnarum altitudinem excrevit, radice fimplici altè descendente, è capite multa germina emittente

& fibras spargente. E majoribus radicis germinibus exeunt culmi, penna scriptoria majores, ad medietatem usque crebris folis cincti, reliqua parte nudi, ex rotunditate plani seu compressi, supernè virides, inferius lucidi, foris Arundinum simillimi, intus spongiosa medulla Sorghi instar pleni: nodis prægrandibus raris intercepti, ima viz. parte plus quatuor digitis à se invicem distantibus, & superius multo adhuc plus, ut suprema internodia aliquoties ulnam longitudine excedant: inflexi rumpuntur & contriti fuccum reddunt aqueum. Folia ad radicem ulnam aut etiam duas ulnas interdum longa; quæ in caule ordine breviora, fragilia, per longum firiata & velut plicatilia, foris viridia, m-tus albicantia, ad margines afpera, abíqua ulla tamen ferartura, pilofa. Singuli culmi fingulas, binas, ternálve, interdum etiam quaternas aut quinas gestant spicas spithamam longas, triangulares, squamosas; inter squamas [singulas] mense Junio exeunt lingula dua lanuginosa colore Lacca del Verzino, & post has eodem mense, atque etiam sequente, per unamquamque spicæ divisionem enascuntur flores staminei apicibus obscure flavis ut in aliis hujus generis, quorum particularem descriptionem apud autorem nostrum vide. Floribus succedunt semina tegumento pyramidali, duro, foris colore paleaceo, intus argenteo contenta, éque tribus lateribus glumis coloris paleacei cinéta; Teguminibus hisce exutis /emen membrana ex albo sublutea tectum apparet; quá detracta nudum ovramidalem retinet figuram, dum recens est Pistacii mundi colore, exsiccatum ad albedinem inclinans, valde oleosum. Spicæ scapus medius ex articulis invicem commissis componitur, quorum unusquisque dentis sine radice formam habet. Reliquam descriptionem vide apud Zanonium.

Pag. 1275. lin. 6. adde, Gramen Filiceum paniculis integris Bocconi.

Radice est fibrata, culmo tenui & geniculato, foliis paucis vestito, cujus fastigium obtinent pulchræ paniculæ, vulgari Gramini Filiceo pares, ni fimul essent conjunctæ, & palmam manûs extensis junctifque digitis imitarentur.

In litore S. Erasimi loco li Stazzuni dicto nobis apparuit.

Pag. 1277. post decimam Arundinis Speciem adde, Arundo Indica variegata seu Laconica Cornuti 55. Laconica d Petro Mullerio Stapel 440. Herman. Cat.

Cornut Hujus radix vulgaris more natura vivax & geniculata: Singulis annis calamos & folia vere novat, quæ duo fimul apud nos hyeme intercidunt. Calamus hominis proceritatem implet ac superat, vix nudus oculis patet. Folia enim, qua in suo exortu tubulo facto, pediculi vicem prastant, complexu tenues, per ambitum inducunt tunicas atque ità subinde nascentia ab imo ad summum usque calamum operiunt. Inter hæc folia quædam cubitum longitudine superant, latitudine unciam alteram explent: incana funt omnia, variè tamen colorantur, excurrentibus lineis latis, quarum alia fubflava funt, aliæ virides, aliæ fubrubræ, quanquam is rubor non omnibus foliis communis fit, fed tantum ad radicem natis. Ejus paniculam videre non licuit.

Pag. 1280. Cap. 4. post tertiam speciem Graminis Arundinacei interseratur, Gramen Arundinaceum aquaticum panicula Avenacea.

Hoc genus à D. Sam. Doody Pharmacopœo Londinensi, Rei Herbaria peritissimo & maximè industrio ad ripas Thamesis sluvii inter Londinum & Chelseiam observatum ad nos siccum transmisfum eft. Ad tricubitalem altitudinem affurgit culmo grandi, Arundineo, geniculato, longis internodiis, in cacumine longam, non multum sparsam, subinde purpurascentem, è spicis squamosis muticis compositam paniculam gestans. Folia angustiora quam pro magnitudine planta, longissima.

Pag. 1289. post septimam Gram. Avenacei speciem interponatur, Festuca Avenacea spicio strigosoribus è glumis glabris compactis.

Ad pedalem aut cubitalem altitudinem affurgit, culmo tenui, tribus aut quatuor articulis intercepto, foliis angustis, oblongis, utrinque hirsutis cincto. Paniculam in fastigio explicat longiorem & anguftiorem seu minus sparsam, & paucioribus spicis compositam quam præcedens. Sunt etiam spicæ singulares glabræ & strigosiores quàm illius, alias fimiles.

In pratis humidis provenit. D. Dale observavit & attulit.

Gramen Avenaceum glabrum panicula è spicis raris strigosis composita, aristis tenuissimis.

Culmo est cubitali aut etiam longiori, tenui, quatuor aut quinque geniculis intercepto; ad quorum fingula Folia fingularia, ut in omnibus ferè Graminibus, aliquousque eum obvolvunt, modicè lata, viridia, striata, glabra. Fastigium occupat panicula, laxa, è spicis strigolis, paucioribus & rarius fitis composita. Spicarum squamas singulas arista terminant longiuscula, capillacea ferè tenuitatis. Radices fibrolæ. Fulhamiæ propè Londinum, in aggere inter locum exicentionis è cymbis & Epi-fcopale palatium, à D. Doody observatum oftensium & ad nos transmissium est.

Gramen Avenaceum panicula purpuro-argentea splendente D. Doody.

Radix, quantum ex ficca discernere licuit, paucis & brevibus fibris constat, plantam tamen perennem este conjectatur D. Doody, Culmi cubitales & altiores, tenues, duobus tribúsve articulis donati, toridémque foliis vestiti, paniculam in iummo gestantes, non multum sparsam, purpuro argen

Locus.

* Bononien-

Locus.

I actie.

teani & splendentem, non è spicis squamosis compositam ad modum pracedentium, sed ex locustis Avenacearum, amulis, quarum unaquaque tria plerunque grana glumis obvoltat & ariftata con-tinet, ariftis: pratenuibus, "nonnihil incurvis", purpuralcentibus. Folia ad radicem & in caulé ima hirfuta, in fuperioribus hirfuties non apparet in ficca, omnia, brevia & angulta potius quam lata, & longa; que autent è radice exeunt in ficca angustiora videntur.

In pascuis circa ades Comitis Cardigania ad Twitnam Middlesexia vicum.

Pat. 1296. pro fexta Graminis Cyperoidis Polystachii Specie adde,

Gramen Cyperoides foliis mollibus tenuibus, spicis brevibus coacervatis tribus quatuorve in summitate

Hec species ambigere videtur inter hoc & sequens genus: nam spica in summo paleacea cassa ad hoc pertinere eam arguit : at spicæ ex seminibus compactiles, brevissimæ, & globulorum amula, in fummo caule coacervata, non exeuntes è foliorum finubus, nec pediculis infidentes, sed cauli immediate adnata, ad sequens. Folia ei angusta, oblonga, è radice crebra, & Gramineorum instar mollia. Caules pedales, tenues, nudi, triquetri, enodes. Radicibus & modo se propagandi non videtur ab aliis Cyperoidibus differre.

In criceto Hampstediensi propè Londinum invenit D.S. Doody.

Pog. 1299. lin. 4. adde, Gramen Cyperoides spica simplici compressa distriba.

Caulis femipedalis aliquousque supra spicam producitur, ut spica è finu caulis egredi videatur quemadmodum in Juncis. Est autem spica simplex, mollis, non admodum compacta compressa, disticha, colore Castaneo, Jucido. Folia, forma & crescendi modo reliquis Cyperoidibus responsar dent. Hoc genus à D. Neuton mihi primò oftenfum est, à se collectum in aquosis propè Orton West-morlandia vieum, necnon circa Chilfelburst. Habui etiam à D. Doody; & exticcatum vidi apud D. Plucknet, qui primus illud observafie dicitur.

Pag. 1312. Sparganium secundum seu non ramosum apud nos nascens superiori astate observa-

tum descriplimus his verbis,

Fibris multis, prælongis, fimplicibus, crassiusculis, è luteo albentibus, profunde in limum demissis radicatur. E radicis capite plurima exeunt folia pedalia aut cubitalia, etiam longiora, vix femunciali l'atitudine, lavia, mollia, neque carinata, neque firiata ut in majore specie, intus con-cava, in acutum terminata: Inter qua affurgit caulis teres, geniculatus, folidus, infirmus, cubitali longitudine, vel major minorve pro altitudine aquarum in quibus oritur, ad fingula genicula finaniguame, ver maor, minove pro arreanne aquatum in quios orient, at migua geneda ini-guis folis vefitus, qua: ma parte eum vagina inflar cingunt, fenfin breviora ad fummum ufque. In fummo caule florium & feminum globuli quatuor vel quinque habentur, quorum infimus pedi-culo longiufculo è folii finu egrefio infidet, fuperiores in alis foliorum feffiles non tamen caulem undique ambium, quo à planta J. Bauhino deferipta differt. Summi globuli meris ftaminulis flores quibus nullum fuccedit semen constant, inferiores pilulæ seminiferæ sunt.

Pag. 1313. Adde, 2. Capicagtinga, aliis Facarecatinga Acori Species Pilon.

Europeo nostro externa figura, sive radicem, sive folia spectes, excepta magnitudine, multum fimilis. Sed quantum mole inferior, tantum efficacia superior existit, inprimis radix, quæ calida & ficca est, grato amarore & aromatico sapore linguam vellicans. Ea sola, vel aliis mixta non tantum ad incidendos frigidos humores peccantes feliciter adhibetur, fed & contra venena affumpta inprimis usurpatur, ab advenis aquè ac indigenis. Non semper uliginosis locis sicut Iris, sed etiam promifcue aliis terris gaudet depreffis, glebofis.

3. Acorus Assaticus radice tenuiore Herman. Cat. Calamus aromaticus Garcia Arom. hist. lib. 1. cap. 22. Q. an & quid differat à præcedente.

Acorus hic omnibus partibus convenit cum Europæo, excepta fola radice, quæ tenuior est & compactior, superficie crebriùs geniculata, odore & sapore gratiori.

Sponte fua luxuriat in Malabar & infula Zeilan. Incolis Vazubu & Vazumbo audit.

Pag. 1318. Ad plantam Jupicai Pisoni dictam & pro Graminis specie propositam nota, D. Banister in Catalogo Virginiensium pro Gladioli specie habere titulo Gladioli lutei tripetali storibus pluribus minimis ex uno capitulo fquamofo erumpentibus.

Nardus Indica Ger. Indica vulgaris J.B. Indica sivie Spica Nardi Park. Indica, qua Spica, Spica Nardi, & Spica Indica Offic. C. B.

Nardus Diosc. l. 1. fortè à Naardo, urbe Syriaca Euphrati contermina, aliis Napolegies. Genera multa recenser Dioscorides cap. 6. quæ varietates potius loco natali solum differentes, quam species dillinetæ videntur. Nardi Indicæ nomen (inqui J. Bauhinus) particula duntaxat plantæ hodie obtinet, quæ & Spica ob figuram dici meruit. Eft autem nihil alliud quam comatum radicis caput, ex marcidorum foliorum nervofis flamentis convolutis congeftum, colore nufefcente, sapore amaro, acrique & aromatico, odore Spice Celtica, validiori. Adharet haz coma radici digitalis oraffitudinis, saturatius rustæ, solidæ, sed fragili: est ubi solia quoque nondum in nervos divulsa, albicantia inveniuntur: Cauliculi etiam concavi, striati, pluresque ex eadem radice capillatæ spicæ enatæ, fubinde conspiciuntur. Miror

Miror autem quenquam huic planta eaules potuisse negare, cum corum partes infimæ filamentis nervosis obvolutæ, se cuivis examinanti sacilè conspiciendas præbeant.

nevons orvonue, ne unto cammandata compositions present.
Quicquid autem repugnet Anguillara aliique, ego cum J.B. Garcia aliique peritioribus Botanicis exiftimo noftram Spicam Nardi Officinarum veram effe & genuinam Antiquorum Nardum

Porrò non esse diversa Nardi genera, sed unicum duntaxat sibi notum testatur Garcias, id sc. quod in monte quodam juxta Gangem fluvium provenit, qui altera quideni parte Orientem foe-

cat, altera Occidentem; ad quem Occidentem fita est Syria, multis regionibus ab India discreta: neque una præstantior est altera, spicamve habet alia altera multo longiorem. Nec est quod quis ex ingenti pretio quo antiquitus teste Plinio I. 12. c. 12. emebatur, inferre studeat nostram Narex ingenta protes que antifuerunt, & ipla aromata majori copia, minúsque adulterata quam Plinii tempore ad nos adferun-

therunt, & ipia aromata majori copia, minuque adulterara quam Prini tempore ad nos adteruntur, proinde & viliori pretio emuntur, ex quo in Indias circum Africam navigari cceptum eft.

Magna eft inter eruditos quæfto, quæ pars Nardi zinge fit. Quidam radicem efte affirmant, quidam negant Prioribus suffragatur Galenus, i. Antid. 14. 'O'Ardefuar, & 'Irdulu vågdor undu Bankir, irme 'is sange broudeguar vågdor, nai en filan san, omo tile engle roo' destogas santenil@raeni etta passale. Posteriores Dioscoridis autoritatem opponunt, dicentis, Plures babes spicas ab eadem radice, tum co-mosas, sum sibi inviteem corvolatas. Dicendum, spicas dici cauliculos multis capillaceis soliis obtitos, qui quamvis radices videantur, reverà non sunt, subsunt enim radiculæ seu sibræ quibus alimentum attrahit planta; atque has vocat radices Diofcorides & à caulibus distinguit. Interim tamen hanc plantam caules emittere summa parte spicis, aut paniculis onustos, ad modum Graminum aut is affinium plantarum, minime dubium est.

Nardi Dioscoridi vim habent calefaciendi, exficcandi, urinásque ciendi. Quamobrem & alrvari Diotoria viti nacion care acceptanti care a la competer e la competer de appoirtas ex urero fluxiones faniémque competere. Ex frigida veró potas naufeæ & fromachi rotionibus auxiliari ; irtemque iis qui à flatibus exagirentur, hepaticis, ichericis atque nephriticis; coctas verò in aqua & pro fomento insessibus adhibitas vulva inflammationibus adhiberi. Facere & ad superfluo humore redundantes oculorum palpebras, dum ipsa cilia aftrinaumott. Faceto de la lujorino de la lummovendam graveolentam humentibus corporibus utilete infeergi: Mifeeri etiam antidotis. Porro ad ocularia quoque medicamenta ufque ad fummum lavorem tritas & cum vino in pastillos conformatas vase novo non picato recondi.

Nardi folium Plinio principale eft in unguentis. Variè autem præparabatur Nardinum unguentum ab Antiquis. V. Dioscoridem. Vis autem ejus attenuans est, acris, extersoria & rarefactoria

humorum, & calefactoria.

Nardus Gangitis Spuria Narbonensis Park. Spuria Narbonensis C. B. Narbonensis Ger.

In montis amœnissimi & celsi, herbarum lectiorum feracissimi, cui idcirco nomen Horti Dei impositum, septem plus minus mill. à Gange urbecula dissiti clivo quà ad meridiem maréve Mediterraneum vergir, hac uberi proventu erumpit, muscidis & udis tractibus; infima radix pusilla, terraneum vergit, næc uperi proventu erumpit, muicias & tuas tractibus; intima radix pullila, extilibus fibris duris & raris, quæ fublunt fpicatis comosisque torulis, innimum digitum craffis, co-lore pallecientibus ex fuico, ferè palmum altis, non valde mucronatis, fed quadantenus per extrema recifis. Folio est viridi, rigido, junceo, vix pedem alto, numerolo, quod ab ima cadice or tum trans spiceam comam imum caulem ambientem see exfecti: multæque plantæ qual moc espiris ambitu amplexæ unius effigiem præ se ferunt. Tota inodora est præterquam capillamentæ seria ambitu amplexæ unius effigiem præ se seria, doter music Quemi vel terrestris, cui seminare et ambie quemi como capillamentæ seria. humo inferuntur comofa capillamenta: è quibus gracilis ac nitidus junceus culmus Elpha vocata non diffimilis, cubitum altus exit, à medio ciujus ad fummum alternatim fine admodum exiles herbacer filique, apiculis è calyculis aliquantum Schemanthi flori, aut deflorescenti Geranio aut Cotyledoni similibus.

Adversariorum autoribus Nardo Gangitidi Dioscoridis prorsum quadrare videtur.

Pag. 1323. pro Synonymo Cotyledonis repentis Brasiliensis adde, Acaricoba Pisonio p. 259. ex quo & descriptionem supple.

Flores hinc inde ex diversis caulibus ex luteo albescentes fert. Radix, qua longa & sarmentofa quafi est, contrita odore est radicis Petroselini, gustatu perquam jucunda & aromatica, tenuium & calidarum partium, it inter radices aperientes haud postremum locum mereatur. Incola recentem foliorum fuccum inter decantata habent antidota, vomitumque ficut nostrates foliis Afari eo fuscitant. D. Bannister in Catalogo Virginiensium se nullam potuisse observare dissertant scri-

bit inter hanc & Cotyledonem palustrem nostratem.

Pag. 1325. Ad finem Capitis XII. de Gladiolo lacustri adde, Nos plantam hanc cum primo eam invenimus quam potnimus accurate descripsimus his verbis : Sub aquis crescit, plurimis fibris majusculis albis in arenas demissis, sapore nullo præditis. Folia ad radicem plura, duas circiter uncias longa, angusta, extremitatibus reflexis, duplici intus secundum longitudinem tubo excavata. Caulii ab una radice assurgit unicus, pedalis & altior, teres, intus concavus, purpuralcens, foliis per intervalla longiora veftirus: pedians ce antor, ceres intus concavus, purpuralcens, foliis per intervalla longiora veftirus: pedians ce antor, ceres intus concavus, purpuralcens, foliis per intervalla longiora veftirus: pedians ce antor, ceres intus concavus, purpuralcens, foliis per intervalla longiora veftirus: pedians ce antor, ceres intus concavus, pedians ce antor, ceres intus concavus, purpuralcens, foliis per intervalla longiora veftirus: pedians ce antor, ceres intus concavus, purpuralcens, foliis per intervalla longiora veftirus: pedians ce antor, ceres intus concavus, purpuralcens, foliis per intervalla longiora veftirus: pedians ce antor, ceres intus concavus, purpuralcens, foliis per intervalla longiora veftirus: pedians ce antor, ceres intus concavus, purpuralcens, foliis per intervalla longiora veftirus: pedians ce antor, ceres intus concavus, purpuralcens, foliis per intervalla longiora veftirus: pedians ce antor, ceres intus concavus, purpuralcens, foliis per intervalla longiora veftirus: pedians ce antor, ceres intus ceres int pauciorelve, rarius dispostos, pallide purpureos cœruleosve, è tubo simplici in quinque segmenta expansos, quorum duo superiora augustiora & sursum reflexa, inferiora tria latiora & concava-Succedit valculum feminale majulculum, femina intus continens plurima, perexigua, purpura-feentia. Stylm in medio flore, & framina purpuraffaibus apiculis donata. Calyx floris quinquepartitus. Repit hæc planta flagellis emissis Fragariæ modo. Capparis

Locus.

1913

Capparis Portulaca folio C.B. fabaginea, sive Peplios Lateidnorum J.B. Telephium Dioscoridis & Plimit Col. Capparis sabago Ger. sabago, sive leguminosa Park.

Radicem habet crassam, perennem, longam, æqualem, candidam, tenui cortice obductam, teneram, sed vetustate lignosiorem, capite extuberante ob germinum vetustorum amissionem, & novorum quotannis erugtionem. Plures quidem exeunt ab radice rami, firmi, teretes, laves, virenvorum quotannis eruptionem. Plures quidem exeunt ab radice vams, firmi, teretes, leves, viren-ces, geniculati, spontanea Portulacze similes; fingulssque geniculis folia utrinque adharent uncia-libus periolis vel minoribus, craffis, foliatis, Aurantiorum petiolis quibus folia infident similibus, minoribus, atque angustioribus bina ab eodem ortu prodeuntia, carnosa, crafs, lavia, effigie Portulacze, lenta, succosa, ad cœruleum quodammodo vergentia,, ob can-didam asperginem, qua dealbari videntur ex viridi, circa radicem latiora & majora, ut lata fint uncias duas, & longitudine 21 fuperent; circa ramos decrefcentia Portula caparia, & in fummo minora. E foliorum ortu & caulis geniculis breves bini producuntur perioli, circa fummo minora. E foliorum ortu & caulis geniculis breves bini producuntur perioli, circa fummum è medio ramulorum, in quibus primum virides corymbi, rotundi, parum oblongi infident, erecti, qui dehificentes alba folia interna exferunt parum, numero quina, ficuti & externa illa continenta calycis vice, corymbum efficientia, pluribus croceis, oblongis, intermedis, tenuibus faminibus capitatis productis, ex eorum centro tantundem excedentibus. Stamina quidem illa primum crasso capite, brevi filamento sunt, cum slos parum hiat & cavus conspicitur; at perfectione flore productutur admodum framina, capitella fet apiece minututur ; arque interna foliola floris candida croceum unguem, dimidium folioli occupantem oftendunt. Floribus marcefcentinons cannua cioccum unguent, unmunin nono occupanten orientati. Territori materienti bus atque decidentibus petioli remanent, fliquae habentes, elaras, parvas faminibus adne rementibus: At perficiente le filiqua, Raphani filiquam amulante, framina pereunt, petiolus intorquetur & filiqua deorsum nutat, virescens, levis, nitida, circa extremum crassa, aque pillum haequetur ce iniqua cootinii inteat, vinciciis, teves inteas, orica exterimii ciatas acque pinini na-bens, à quo veluti linex quinque per longum deducuntur, quium filiqua jam maturitatem & fic-citatem adepta dividitur hians, feminaque demittens oblonga, plurima. Junio & Julio floret, & filiquas profert, Augusto & Septembri mente perficitur.

Sapor plantæamarus, parum acrimoniæ offerens gultui, non multum à Capparis vulgaris sapore

alienus, unde & Capparis nomen ei inditum. Quia foliis alatis Fabæ folia imitari videretur, alii Fabaginem dixerunt. Radicis sapor acerbus, parum acris, ad amarum inclinans. Folia verò magis amara. Ob ama-

sorem ad vermes necandos apud Syros in usu esse tradunt.

In Italia locis ruderatis sponte nasci perhibetur. At nos nullibi in Italia spontaneam observavimus, nec ab alio quoquam fide digno observatam audivimus.

Pag. 1326. Ad finem Capitis de Acambo adde, Acanthus exoticus Breyn. Prod.

Pag. eadem, Ad Cap. de Leontopetalo adde,

Leontopetalon capitatum Americanum Muntingio in Hist. Plant. Belg. descriptum & depictum,

Lib 3. pag. 361.

Pag. 1338. Ad finem paginæ adde,

Hac planta umbellitera Chinenfis foliis Sefelios Æthiopici, radice Paftinacæ, Nifi feu Genfeg

Hac planta umbellitera Chinenfis foliis Sefelios Æthiopici, radice Paftinacæ, Nifi feu Genfeg dicta D. Tancredo Robinson inscribitur. Qui ex accurata planta icone è China ad Regiam Societatem missa, foliis longis, angustis, acuminatis, alternatim dispositis eam esse scribit, floribus albis, pentapetalis, umbellatis.

P. 1340. Zedoariæ longæ bistoriæ adde, Celeberrimus Vir D. Paulus Hermannus in Cat. Hort. Leyd. hanc plantam Zingiberis latifolii

Sylvestris Zerumbet Garcia nomine, plenè & accurate describit his verbis.

syntance contains a point of a contain unit in Svetos.

Sontaneo proventu luxuriat in Sylvis loctique aliis umbrofis infulae Zeylan, Malabarae, carerarfunque Orientalium regionum, Malabaris Kua, Zeylanenfibus Walingburu, hoc eft, Sylvestre Zingiber dictum, cujus radix pralonga, brachium crassa, inacqualis, nonnihi depressa, es crebris prominentibus tuberibus ceu apophysibus per genicula junctis compacta, alba, nonnunquam stareform canada filmania and filmania filmania and filmania vescens, carnosa, succulenta, tenacibus craffioribus filamentis intertexta, modò in soli superficie harens, modo altius demilla, paucifque albentibus fibris capillata, gulftis acris amaricantis, aromatici, ad Zingiber accedențis, fed magis terreftris & minis grati, odors fragrantis. Ex hujus tuberculis eriguntur caule scleptucibales, craffitudine digitali, herbacei, deprefit, viridante medulla pleni, quos alcerno ordine ab imo ad fummum ufque veftiunt folia fpithamam longa, tres, quatuor te transversos digitos lata, in mucronem abeuntia, glabra, polita, altera parte virida, altera in viridi pallentia, fulcita pediculo crasso brevistimo, qui lato ac folioso suo principio Arundinum Graminiamo ritu caulem imodvit, & in nervum per solii longitudinem excurrentem terminature. tur. His in caulibus flores nulli conspiciuntur, sed ex peculiaribus radicum tuberculis, velut in Curcuma caterisque hujus sortis aromatibus, singularis erigitur scapus, pralongis aliquot foliaceis squamis, scapum strictissime ambientibus contectus, apice in oblongo rotundum, squamatum rufescens caput, ex multis obtusis foliolis imbricum modo hærentibus constructum, fastigiato; è cujus squamarum interfittiis profilit flor oblongus, utplurimum pentapetalos, Curcuma aut Zinzaberi fimilis, petalo fuperiori oblongo, pellucido, galea inftar erecto duobus inferioribus conformibus inftar labii protenfis intermedio flavescente, finuato, ad marginem fimbriato, ex angusta cervice in rotundam latitudinem diffuso. Huic demum ligula inftar incumbit petalum crassim albidum, reliquis anathus crassim santones. guftus, craffins tamen & robuftus, definens in parvum, leviter inflexum mucronem. His omnibus marcefeentibus fuccedit vafculum pænè trigonum, continens in tribus loculamentis femma rotunda, fusca, Cannæ Indicæ paulò minora, exteroqui valdè fimilia. Culturam poscit eandem quam Curcuma. Sale

Sale volatili oleofo aromatico abundare hujus radicem inter alia probat deftillatio. Transmittit enim per Alembicum aquam fragrantem cum sufficienti oleo, cui, si recens suerit destillata innatat Sal volatilis paucus, formâ nivis aut Camphoræ. Hic in spiritu vini solutus, conditis, electuariis, aliisve debite remixtus, acidis ventriculi cruditatibus & ex issdem obortis flatibus ac doloribus mirabiliter conducit. Idem sed cum blanda alvi dejectione præstat succus ex radice recenti expressus. Conscissa, siccata & in farinam trita plurimam acredinem amittit, qua ratione conficiuntur ex ea panes, quibus annona duriore vescuntur Indi. Mucilago squamati capitis interstitiis inharens aromatis hujus virtutem nonnihil redolet, & propterea dolorofo & debilitato ventriculo cenferur utiliffima. Hac omnia Hermannus.

Juneus Floridus minor C. B. Prod.

Radice est candida, geniculata, fibris plurimis adharentibus; caule palmari; folisi ternis, junceis, oblongis, acutis, duobus caulem superantibus; cujus summo singulis pediculis, qui quini sunt, alternatim fibi succedentes, flores (quos non vidit C.B.) insident, quos fructus gemini rotundi Orobi Cretici magnitudine sequentur.

In palustribus Helvetiæ circa cœnobium Eremitanorum, & in monte Fracto ad lacum Pilati Lu-

Quò pertineat hæc planta ob descriptionis imperfectionem nescimus.

Pag. 1344. Historiæ Piperis subjungatur, Betre stove Betelle J. B. Betre stove Tembul C.B. Betre, Betle, Betele stove Bethle Park.

Planta est anadendras, arboribus se implicans & circumvolvens, eásque scandens Hederæ modo. Folium, describente Garcia, simile sere Mali medicæ solio, oblongius tamen & per extremum arctius, venas five costas per longitudinem excurrentes habens, amarum. Fab. Columna, notis in res médicas Novæ Hispan. Piperis & Betelæ foliorum differentiam oftendit, Horum folia, inquit, quanquam inter se magnitudine vix different, similique modo sarmentis arbores scandentibus has reant, effigie aque allis non parum disjungi videntur. Piperis enim folia, que non tribustantum fed quinque nervis per longum folii ferè Plantagineis diftinguuntur, carnofiora & folidiora funt foliis Betle, magisque ad ovalem figuram accedentia, & inde in acutum definentia. Betle vero isdem nervis tenuioribus molliora & delicatiora sunt admodum, & circa petiolum latiora, atque in

indem nervis tenutorious inomora ex deneanora unit aumorami, ex erica periorium tatora, acque in fummo finuofa, ut ipfus coni pottus quàm ullam Ovi effigiem exprimere videantur.

Folia qua pro Batle foliis deferibit J. Bauhinus, circum(criptione & magnitudine cum Tiliaceis poffent conferrirotunda, nifi in mucronem non fentim fed mox definerent, glabra, atrovirentia, tenuia, Potamogitonis modo, nervis quinque aut septem, partim rectis, partim finuatis, ad mucronem usque excurrentibus, pediculo unciali appenfa, fapore aromático, tenui; mansu nescio quid arenosi sub dentibus esse videtur. Considerandum annon pro Betelæ foliss Piperis folia describat: nam quod ad figuram eorum, tum descriptioni accuratæ Columna, tum figuræ Clustanæ contravius est.

Folium optimum censetur bene maturum colore fulvescente. Corrumpitur si recens à planta

collectum diutiùs manibus tractetur.

Fert Betre in Maluccis infulis fructum quendam contortum, Lacertæ caudæ fimilem, quem ifthic edunt quod bene illis sapiat. Bontius fructum ferre scribit Piperi albo & oblongo similem seu mayis caudam Gliris referentem, quem Malaii Sirii boa vocant, éstque propter raritatem, in longè majori existimatione quam ipsum folium Betele. Seritur vitis modo, addunturque stipites & pedamenta, per qua repens le suftineat : Quidam majoris quassits gratia Areca arboribus id maritant, atque ità pul-cherrima umbracula conficiunt. In omnibus India provinciis crescit, sed locis maritimis, non me diterraneis & à mari procul remotis, nisi ex illis in hæc transferatur humanâ industriâ.

Vetuftiores Botanici plerique Betle cum Malabathro feu Folio Indo confundunt, que tamen plantæ sunt diversissimæ; una enim arbor est surrecta, teste Garcia, altera scandens & adminiculis egens.

Matutino tempore, pomeridiano, veípertino, imò etiam nocturno Betelam manducant, eámque continuo manibus geftant Indi. Sed nec fimpliciter Betela utuntur: nam mafticata amara deprehenditur. Ergo ad mitigandam hanc ejus amaritudinem Arecam admifcent & calcis momentum. Arecam & calcem Betela folio involventes] ficque praparatum fuavissimi esse faporis affirmant. Alii Betela Lycium admiscent, ditiores & potentiores Caphuram de Borneo: Alii lignum Aloes, Moschum & Ambarum cinericeum. Sic autem paratum adeò suavis est saporis, orisque halitum adeò commendat sua fragrantia, ut perpetuò ferè illud masticent opulentiores, tum etiam alii pro facultatum ratione, tametsi non define qui Arecam cum Cinnamomo aut Caryophyllis masticent. Hac Garcias; verum alii qui in Indiam peregrinati funt & itineraria conscripterunt, Indos tam opulentiores quam pauperiores Arecam folam confractam cum tantillo calcis Betelæ folio involutam in os injicientes perpetuo manducare feribunt, quod adeo fuavem halitum expirat ut totum conclave odore fuo replat. Priorem illum fuccum expuentes (quod tamen nonnulli non faciunt) qui cruentus videtur [color ille Arecæ debetur non Betelæ] deinde alia atque alia folia fimili modo præparata fublequenter fumunt. Hoc ni facerent Indi eorum oris halitus malè oleret. At Bontius afferit, quòd fiquis fine modo (quod fæpe fit) his utatur, corrodunt dentes, imo cos excidere faciant: novi ego hic juvenes qui 25. annum nondum excesser tamen planè edentuli erant ab usu hujus folii frequentiori. Solent aliquem dimissuri, aut ipsi ab adstantibus discedentes his foliis præparatis plena bursulâ

fericea abeuntem honorare. Nemo autem discedere sustinet, donec Betre sit donatus. Illud enim

dimiffionis indicium eft.

Caterum opulentiores aliquos adituri hoc Betre mafticare pro more habent, ut odore oris animam commendent. Siquidem apud eos fummæ incivilitatis est odoratum non habere anhelitum, ita ut fi tenuioris fortuna aliquem cum potentiori fermones conferre necesse fit, manu ori apposità loquatur, ne terer aliquis odor alterius nares feriat. etiam mulieres cum viris congreffura, Betre mandunt antequam colloquantur, exiltimántque ad lafciviam fummam effe illecebram. Inde in ZZZZZZZ vifitationibus

1915

Vires.

Locus.

HISTORIA PLANTARUM. visitationibus & mutuis salutationibus Betella ipsis in manu est, & summa benevolentiæ significatione, ubique ea offertur cum calce & Areca in catino ligneo quem ad eum servant usum. Post pran. dium præcipuè mandunt ad avertendum ciborum faltidium.

Abstinere autem solent ab ejus usu interdum in funere sanguine junctorum, & in quibusdam jeu-

nio destinatis diebus, &c.

Gingivas confirmat, cor & ventriculum roborat, flatus discutit, cerebrum & flomachum, purgat cum Cardamomo mane à jejunis pramanium, orifque halitum (ut diximus) emendat, dentes ta-men denigrat; imo, tefte Bontio corrodit & decidere facit.

Lusitanorum mulieres Indos imitata eundem Betella mandenda morem habent, cum fine ea

vitam vix fibi constare posse arbitrentur.

Arbuscula Brasiliensis Piperis facie julisfera, Betis Marcgr. Betis vel Betre Piso. Piper longum Brasiliense.

Arbuícula est quatuor aut quinque tantum pedes alta, caudice recto, nodoso, digitum crasso, pallide viridi, & per totum punctulis albis maculato. Superius ad aliquot nodos ramulos adipifcitur, ridem nodolos, & ejuldem cum caudice coloris; & in his folia, ad quemblen nodum num, quinque aut fex digitos longum, lingua figură, pallide viride feu fiavefcens, fuperius fiplendens, Laurini folii craffite; fulum irem unum ad quemblet nodum, unum aut duos digitos longum, pennam Oloricraffite; fulum irem unum ad quemblet nodum, unum aut duos digitos longum, pennam Oloricraffite; crantue; Juum tern unum au quennoce nounn, infan au custo ingen ingen in pennan Olori nam circiter craffun, femen ferens oblongum, fucum, odoris valde fortis infantar Zinziberis, [Piperis longis formá, fed infigidum & millius usits. Denique Piperis flirpi farmentis, caule & facie externa fimillima est hac arbuícula; differt quòd folio & fructu sit paulo grandiore. Pife.] Lignum caudicis intus est spongiosum. Radin aromaticum quid spirat, & Zinziberis præstantiam sapore, colore atque odore æmulatur, præcipuè fi recens fit, tunc enim dignitate illi vix cedit.

Foliorum & radicum decoctum colicum dolorem sedat, dolores membrorum mitigat, ventrem flatibus turgidum componit, pedúmque tumores ex frigore natos amolitur. Idem præftant balnea

& fomenta indè confecta.

Praguens eft tumin fylvis, tum in ruderibus urbis Olindæ. Præter hane Besm aliæ adhuc, inter quas eft Besm fæmina, in faltibus reperiuntur, julis gracilibus & exiguis botrorum modo congestis.

Pag. 1344. post lin. 12. adde, faborandi IV. Pisonis. Piperis longi species.

Frutex est arborescens caudice duro & nodoso, sature viridi Lauri majore, caterum non dissimili. Frustus sive Juli potius Piperis longistimi non qualitates sed tantum formam amulantur, & caudici adnaícuntur, folis magnis lingua figurá, acuminais, nunc alternatis, nunc fibis & Julis oppofitis. Radice est aljarum fabrandi specierum esticaciá simili. Folia pro balneis & fomentis contra asfectus frigidos in usu existunt.

Faborandi III. Pisonis Atriplicis fruticescentis species effe videtur.

Pag. eadem, Ad historiam Limonio congeneris Clus. adde,

Ex Catalogo Virginienfium D. Joan. Banifter. Corpus illud quod pro flore vasculo seminali insidente habet Parkinsonus, nihil aliud est quàm operculum arcuatum umbellæ aut Conopæi formå, quod vasculo ab injuriis aeris s cœli defendendo infervit. Vasculum sem. quinquecapsulare (quod extrinsecus asperum est) staminulis breuemon intervie. Valentum tem quanque capitale que de la competalis quinque faturate purpureis Holoterici S veluti inftar, que inter fingulos Operculi angulos exfurgunt & inftaxi illud operiunt (unde resultat figura Ephippii muliebris Sedi similis) brevi decidunt, remanentibus quinque calveis feu floris involucir folis; unde corpus refiduum, 1 e. operculum cum calyce & vaículo figura Parkinfoniana nonnihil fimile, apparet.

In frigidis udis & paluftribus spongiosis inter Oxycoccos oritur.

Pag. 1345. Ad finem pag. & Capitis septimi adde, Hanc plantam Jac. Breynius in Prodr. Alceam India: Orientalis fructu lappaceo foliis Ribis vocat, & à se in Cent. prima malè sub nomine Trifolio affinis India Orientalis descriptam scribit.

Pag. 1346. Cap. IX. Hujus herbæ Cajaciæ nomine pleniorem descriptionem vide apud Gul, Pisonem l. 4. p. 245. qui &

vires ejus adversus venena celebrat.

Ad finem Herbarum anomalarum pag. 1348. addatur, Planta (canden: Hederaceis foliis Zeylanica Breyn. Eph. German. An. 4 & 5. Observ. 137.

Hac in Zeylan infula fentibus & fruticibus se circumvolvens planta flori passionis Hedera folio seu Clematti Paffifloræ flore luteo Muntingii (quà folia, capreolos & caules) perquam responder : quanquam viriculis capreolís, multò tenuoribus, atque folis minùs duris, qua ettam acutiora & quodammodo denticulata apparent. Flores oblongos, tubulofos, angustos in quinque foliola exeuntes, Quamoclit florum amulos sed niveos, & ob lacinias tenues in fibras plurimas, subtiliores, crispas, divifos, quali radiatos aspectu dignissimos ferre aiunt.

Eadem

Eadem pag. Ad finem Anomalarum addantur Kali Ægyptiacum folis valde longis birsutis C.B. Ka-li 3. Alpini. Kali Ægyptiacum 3. Alpino J. B. Ægyptiacum Park.

Foliss constat paucis, Ajugæ foliss proximis, sed valde longioribus, caule uno, non omnino recto, à quo tres quattorve cauliculi exoriuntur, qui rectà furfum feruntur, quilibétque inforum in cacumine scapum quinque aut pluribus foliis Chamæpityos proximis, ac deorsum in arcum recurvatis inclinantibus, conflatum habet; salso atque acri sapore.

Dubitat C. Bauhinus annon hac planta eadem fit cum Psyllio minore à fe in Prodromo descripto.

Diotrat C. Bauminos annon nec pianta caucin in cum r fysio misore a le in Progromo descripto, cijus idcirco descriptionem, quia in superioribus à nobis omissa est sibilitation. Radix est tenuis, oblonga, subalbida, fibris paucis capillata. Ramis semipalmares, rotundi, tenues, rufescentes, in terram reclinati, in summo in minores divisi: folis brevibus, angustis, bipis sibi ex opposito respondentibus, quæ alis subjiciuntur, aliquando ternis, nonnunquam quinis simul junctis. Ramulorum fastigiis capitula squamata insident, quibus utrinque foliolum unum, (aliquando Parametrian sarigio septima quantata minerio, quanto un'inque tonomini un'un, (anquando plura & impari longitudine) parvum, recurvum, & per maturitatem rigidum fublicitur. Floculor habet pufiilos, albos, pedicellis inharentes, quibus fimen longé vulgari minus, fubnigrum, relucens fuccedit. Augusto florens in horto collegit C. B. & femen Paravio accepit Gottne rubri & albi nomine, Heydelbega Botrii rubri appellatione.

Planta lactaria Africana Pini fructuum facie Brevn, Prod.

Planta hac rarâ atque peregrina forma pro caule magnum facit tuber, cinereum, valdè tumidum. rotundum vel turbinatum, Piniforme, magnitudinis pugni & amplioris, quantumque ex aspectu externo colligere licuit carnosum, multis fibris fuscis ab ima sede angustiore prodeuntibus firmatum. Ramos præsertim supernè protrudit copiosissimos, densè in orbem comatos, uncias tres, vel ad summum quatuor longos, digitalis fermè craffitudinis, faturéque viridis coloris, qui juxta fummitates magis craffescunt, atque tuberculis angulosis veluti squamulis per totum à natura ità formati sunt, ut non aliter appareant quam si Pini fructus essent immaturi: in illorum summitatibus foliola quadam non auct appareats quanti in interess eiten initiatir in interim initiatios soolia quaevan angulta, digitum transversum parae longa, crassa, rigida, in superiore parte canaliculata, arto viore picta, Tithymali aphylli ab Imperato descripti, simillima conspictiuntur, lactescentia, sicut etiam tora planta lactes ubertum alimonia diffilui. Et hoc, inquis Br. quantum ex Planta (quae an adulta vel primium germinans me later) atque figura suis depicta coloribus observare potui, namque plura non

Methonica Malabarorum, Nienghala Zeylonensium, Lilium Zeylanicum superbum vulgo Herman.

Sustinetur hac planta radice oblonga, ex rotundo nonnihil compressa, formá anconem seu literam Sultinetur næc planta radice oblonga, ex rotundo nonnnili compretta, formá anconem teu literam r, ex duobus quafi brachiis cohærentem, referente; foris fulcâ, intus albâ, carnolâ, guftôs amari naufeofi, è cujus medio fuperiori angulo prodeunt farmenta herbacea, rotunda, nodola, ramola, altitudine trium quattorve pedum, quæ vel humi incumbunt, vel viginas arbores feandunt, varioque flexu illas comprehendunt. Culliber nodo adhæret folium glabrium, planum, politum, latitudine duorum riúnwe digitorum, longuldirie verò propè dodrantali in longum, recurvum capreolatum mucronem definentia. Ex fummis ramis, aliquando etiam foliorum alis oritur pediculus, fulfinens flores indum, odore quidem vacuum, fed fructuræ raritate & coloris pulchritudine flores omne quos Zey-less es Melabrag funperur longé figurantem. Conference de anomitis femidicirum longie elelona & Malabara suppetunt longe superantem. Constat verò sex angustis semidigitum longis, elegantiffine fimbriatis peralis, totidem apiculatis fiminibus, & flylo intermedio triculpidato. Primis ab exortu diebus in viridi flavelcit, & Fritillariæ ritu propendet, define expanditur, ejulque petala, ftamina & ftylus sursum retroque vertuntur, & sensim in aureum, tandémque exquisiffimum coccineum colorem facessunt. His omnibus defluxis perficitur seminarium, amplitudine Nucis Juglandis, subuni contieni racinini. An ominioascinata ponicula fermatum, ampitudine rates jugiantis, in-rotundum, trigonum, tricapfulare, quod in tres coriaceas tenaces membranas dehicit, refertum femnibus parvis angulois rubris duplici ferie dispositis. In Hortis Beverningiano & Fageliano luxuriat. Herbis bulbofis affinibus annumeranda eft.

Hippophaes Anguillara & Dodonai five Spina purgatrix J.B. Hippophaes quibuļdam "Axarda vexadaelors i. e. Spina purgatrix Anguill, C.B. Item Rhamnus catharticus Olea folio ejuldem.

Hippophaes (inquit Anguillara epist. 8.) sabulosis Peloponnesi maritimis, quæ nunc Morea dicitur, oritur, cujus radix ob vehementem vim purgandi quibufdam spinæ purgantis nominatur. Suffrutex est spinis duriffimis, spargit se in comam rotundam, albam: folia Olez longiora, angustiora & teneriora: nec fructum yidi. Radices palmo longiores lacteum fuccum frangendo fundunt amariffirmum, odore gravi: Similem plantam in Italia non reperi.

Parkinfonus Glaftiridam Hon. Belli pro Hippophae Diofcoridis habet.
Hippophaeftum quorundam Dalechampio ex planta ficca è M lita infula miffà delineata, quænam ftirps fit nescimus. Echinopas Plutarchi quibusdam J.B. forte Echinopoda Cretica Belli fuerit.

Pag. 1377. lin. 18. D. 70. Banister Nucem Regiam Virginianam primam C. B. quæ forma & fa-pore parum ab Anglicis differt &c. eandem facit cum Nuce Juglandi Virginiensi alba Park à ligni pole patunt ab Angues omer ec. eandem ract cum Nuce Juglandt Virginienti alba Fark. A ligni colore fic dicta. Harum variæ funt species forma & putaminis duritie differentes quemadmodum Europææ. Hac nux eft quam the Pitcherp seu Pitcherp seu Pitcherp Rut vocant. Ex hismoclous ac conficiunt Indi quod vocant Pitcherp Wilk, non ex majoribusillis, ut vult-C. Bauhinus. Ex finnilitudine quam habet cum suo lacte Juglandium Indi lac nostrum Pitcherp vocant.

Zzzzzzzz

HISTORIA PLANTARUM.

Autor descriptionis Carolinæ Indigenas ex nucleis hisce decoquendo oleum salubre elicere scribit, quod & Anglis ad usus culinæ frequenter inservit. Præstans habetur remedium ad tormina intestinorum. Sapore est jucundo, verum post semestre spatium rancescit & corrumpitur.

Idem D. Banister Nucem Juglandem seu Regiam majorem cortice scabro & duro, nucleo magno & dulci C. R. eandem esse vult cum nigra Virginiensi Park. à ligni colore sic dicta. Verum Parkinfonus hanc Nucem nucleum intus minimum claudere scribit.

Pag. 1379. lin. 29. Adde,

Fig. 1379. im. 29. Anuas, Haud generofius contra colicam reperitur remedium quam Juglandium membranula lutea amara pulverif. & cum vino data Sim. Paul. Quadrip. Botan. p. 99. & p. 565.

Pag. 1388. lin. 22. Add. Quercus Virginiana Castanez folio D. Plucknet.

Pag. 1389. lin. 11. Add.
Ad menies albos feu fluxum uteri album] R. Scobem Quercus in tenuisiimum pulverem redactum, propina in lacte. Vel R. Decoct. foliorum Quercus 3v. coag. Leporis 3j. octo dierum spatio sapius utentibus curavit veteres fluxus. Idem efficiunt Confolida majoris radices in lacte cocta & comesta.

Equi scutellati subalbidi (tappis grap) si verno tempore unum vel alterum pugillum aut manipulum oculorum aut gemmarum Quercus arboris recentium in modium Avenæ conjeceris, illíque aliquandiu his paſcantur nigricant, ubi pilos veteres jaciunt, vel nigriores albidorum loco renaſcuntur. Hoc adſcribendum Vitriolo Quercús. Sim.Paul. Quadripart. Botan. p. 340.

Pag. 1396. Ad finem paginæ add.
Abjes folise prælong is Pinum simulans.

Hujus ramulum ad me misst D. Doody Pharmacopœus Londinensis, Botanices apprime gnarus. Folia Abiegnis multò longiora ut. Pinús videri possint, non tamen bina fimul ex eadem theca exeunt, fed fingula è ramis enascuntur Abietinorum in modum, creberrima, angusta, in mucrones acutos & pungentes exeuntia: quem florem fructúmve ferat nobis incompertum. Scribit tantum D. Doody in Horto Edwardi Morgani Westmonasterii pridem enutritam Pinastri nomine.

Pag. 1405. Sabina vulgaris nec sterilis est, neque baccifera, sed ex observatione D. Samuelis Dale Medici & Pharmacopœi Brantrienfis, vicini & amici nostri, in plantis indagandis & observandis induftrii admodum & curiofi, verè conficea. Oftendit ille nobis conos virgis admacentes plurimos, Pífis multo minores, fquamosos, & sub fingulis squamis ut in aliis hujus generis bina semina occultantes.

Pag. 1408. Arborem vitæ verè coniferam esse hac æstate observavi. Fructus enim squamosos producit, & sub singulis squamis bina vel singula semina membranis alata occultantes. De slore, an fructui contiguus sit, anab eodem sejunctus, nobis nondum constat.

Pag. 1414. Cedrus à Goâ malè collocatur inter Juniperos, est enim conifera, & Sabinæ species cuius odorem gravem spirat.

Pag. 1421. L1. Nota non unam tantum Salicis speciem corticem abjicere; verum duas à nobis observatas nimirum præter hoc loco descriptam Salicem nostram quartam, sive folio auriculato splendente flexilem: quin & Salicem à Tho Willifello Darkingæ in Surreia observatam cum Julo densissimo tomento ceu cotone confercto ab hisaduabus diversam esse suspicor.

Pag. 1428. Ad finem paginæ add. 2. Oftrya Ulmo similis fructu racemoso Lupulo simili.

Pag. 1423. lin. 41. adde, Potus eximius in colica plumbariis expetitus, R. Caricarum pinguium 1b.4. Aq. font. 1b.xii. coq. ad medias pro potu communi. D. Hulfe è M.S. D. Fisher.

Pag. 1438. Historic arborn peregrine fructum ficui similem gerenții Clus. Exot. I. 1. c. 11. adde, Fructui huic idem esle videtur fructus Lance dictus Bontio 1. 6, c. 23. lævis, cortice slavo, succum lacteum, acrem Tithymali instar è vulnere instito fundens: à quo (inqui) externa tantum face & nomine distat alter qui Rampestan vocatur, quod fructum crinitum denotat, quia filamentis quasi capillis externè fit munitus. Nuclei utriusque intus conditi cum carne sua eundem saporem acidum & vinosum obtinent. Cæterùm arbores vastæ & magnæ sunt, foliis Laurinis, è quibus hi fructus racematim magna quantitate pendent & pulcherrimo aspectu utriusque fructus ardoribus febrilibus restinguendis eximiè conducunt.

Pag. 1446. Ad vires Pomi adde, Potus antinephriticus, R. Pom. dulc. affat. n. ij. Vini albi Aq. font, ana it s. Syrup, de Althæa 31 M. Bibat omni mane tepide. Idem.

Ad dolores acerbiff. Ophthalmia, R. Pomi dulcis sub cineribus cocti pulpam ad 3iiii. Camphoræ 3j. Croci BB. Aq. Rolarum & lactis muliebris, q.s. Fiat Cataplasma. Bruel. Chesneau. Habui ab eodem D. Hulfio.

Pag. 1459. lin. 5. Pro quarta & quinta Mespili spinosa specie addantur 4. Mespilus spinosa sivue Oxyacantha maxima Virginiana Herman. Cát. Leyd. 5. Mespilus spinosa sivue Oxyacantha Virginiana nigra ejusdem quarum in sequente cap. mens o fasta est.

Ibidem pro tertia specie Sorbi foliis integris interponatur, 3. Sorbus Aucuparia Virginiana foliis Arbuti Breyn. Prod. Herman. Cat. Leydi

Arbufcula est Chamæmespilo J. B. non valde diffimilis, duorum aut trium cubitorum altitudine, aliquando altior, uno plerunque ftipite, pollicem craffo, qui in aliquot ramos ex fuíco vel fpadiceo cinereos dividitur, & hi in alios minores, ferratis foliis haud frequentibus eos veftientibus onuftos, Arbuti fimilibus, prona autem parte albicantibus & lanuginofis. Flores in summis ramulis pentapetali, candidi, Sorbi Aucupariæ fimillimi, sed minus conferti, in umbellam dispositi, quos excipiunt supervenientes bacca, colore & forma etiam Sorbi Aucuparia fructibus plane convenientes, sed minores; in quibus femina quoque minora continentur. Septembri floruit.

Pag. 1460. Pro tertia specie Sorbo assimium foliis integris addatur, Gotoneaster J. B. Cotonaster Gesneri Park. Cotonaster solio rotundo non serrato C. B. item Chamamefilus Cordi ejusdem. Chamæmespilus Ger. Epimelis Lugd. Dwarf Medlar.

Frutex est ramosus, cultu tamen arborescens, cui folia Mali Cydonia, aversa parte candicantia & lanuginosa, adversa verò nervosa & virentia, minimè per ambitum serrata sinuatave, pediculo brevi appensa. Flores concavi, herbacei, plures juncti coharent, quibus succedunt fruess in extremis ramuappenia. Funes contexts neroactes, patters interested to the state of terna aut quaterna, oblonga, hinc angulosa, illinc plana, duriuscula, qua tamen dentibus facilè conteruntur, medullam claudentes albam. Fructum Clusius dicit colore foris initio subflavescente, deinde rubro, carne intus pallida, fungola, Oxyacanthæ ferè sapore, quina ossicula sive semina con-

Nos in montibus Rheno imminentibus, inque Saleva & Jura observavimus. Frequens oritur in Alpibus, Apennino aliísq, montibus, utvidere est apud Clusium & J. Bauhinum.

Gefnerus, eumq fecuti C. Bauhinus, Parkinfonus, Lugdunenfis hiftoria auctor & alii, ex hac Loeuli planta duas faciunt, ut J. Bauhino quem fequimur videtur. Verum C. Bauhinus non fidenter affir mat diversas esse, ut vult Gesnerus, sed sortè eandem, Cotonastrum Gesneri & ejusdem Chamæmespilum, quamvis illa foliis sit majoribus, nec baccis adeò rotundis. Quid Gesnero errandi occasionem dediffe putet J. Bauhinus apud ipfum vide. Hortis facile affuefcit hic frutex, quamvis monticola fit.

Pag. 1466. Ad Jextam speciem Opuntia seu Ficus Indica adde. Hanc speciem esse puto quam in Horto Chessiano à D.Watsio cultam vidimus, ab insula Barbados accepram, foliis longiffimis, triangularibus, profunde canaliculatis, & ad angulos folum fpinis ftellatim dispositis armatis. In Horto D. Darby primum culta fuit.

Pag. 1467. Ad finem capitis adde, Echinomelocacios lanuginosus tuberculis spinosis undique obsitus, fructu è lateribus sparsim egrediente.

Hanc raram & nondum descriptam speciem in Horto maxime Reverendis Episcopi Londinensis vidimus. Figuræ est globosæ, nullis sulcis exaratus ad modum præcedentis, neque directis neque transversi; plurimis tuberculis acuminatis è quorum summitatibus spinæ egrediuntur, unciam circa longis undique obsitus. Tubercula isthac densa hic illic lanugo intercedit. Fructus è lateribus sparfim exit, Mali granatæ flori nondum expanso non dissimilis,pallidiùs duntaxat rubens, quem spinæ undique muniunt, ut impunè eum contingere non liceat. Singulis 24 horis novos fructus promit. Flos Monopetalos summitati fructus insidet. N. Ejustem omnino figura & coloris est Echinomelocacti vulgaris sulcati fructus. Hac D. Tancredus Robinson, è cujus notis descriptionem nostram concinnavimus.

Pag. 1483. Ad finem paginæ pro Loti secunda specie add. 2. Lotus arbor Virginiana fructu rubro,

Quam olim Jo. Tradescantius in Angliam è Virginia intulit. Hujus florem basi fructus coharentem in ramulo à D. Doody in horto reverendissimi D. Crissim collecto, & ad nos transmisso observavimus: Summo autem fructui ftylus geminus cornium specie huc illuc reflexus insidet; unde nos in dispositione arboris Loti errasse suspicamura

Pag. 1485. Ad finem capitis de Grossularia addatur, Uva crispa Americana Pison. p. 242.

Mentibus potifimum pluviis (quibus magna pars fructuum hic [in Brafilia] vigere (blet) fructi-fera est hac planta, qua ex radice alba, longa, filamentosa, caulibus è viridi albicantibus ad ordinarii fruticis altitudinem affurgit, foinis undequaque armata. Cui hinc inde alterna ferio cum longifianis pediculis adnascuntur folio diverse figura & magnitudinis, Jurepebe foliis similia, dilute viridia, Zzzzzzz 3

ad tactum mollia, tenera, ac à tergo secundum longitudinem aculeara. In extremitate & medio caulis & ramorum veniunt tres vel quatuor sossetali, ex viridi ad luteum inclinantes, pentapetali, cum multis stammula erectis. His succedunt fruitus, Mespili magnitudine, rotundi, laves, coloris è viridi albicantis, striis viridibus saturatis secundum longitudinem, mox dilute flavescentes, folliciolo & pulpa constantes, ut Uva crispa nostrates, saporis acidi grati. Semina orbicularia, compressa, flavescentia, figură fermè ut Lentes pulpa inspersa, qua firmul cum fruitibus deglutiuntur. Fruitibus con constante su constante de const antequam plane maturuerit sanis aque ac agris ob gratum acorem ad sitim sedandam in usu est

Pag. 1491. Adde, ad finem Cap.V.
Periclymenum humile flore super florem Hort. R. Parif. in Catal. nondum editarum. Item, Periclymenum folis simuatis variegatis & birsutis ex borto Fulbam. Reverendissimi Episcopi Londinensis.

Pag. 1522. lin. 8. add. Amygdalo Æthiopicæ similis foliis binis nervosis Breyn. Prod.

Pag. 1524. Ad vires Nucis moschatæ add. Ad Mammulas puellarum quam par est graciliores proficuum est oleum Nucis myristica externe usurpatum, unde mammilla brevi temporis spatio jucundè fororiari incipiunt. D. Hulle è quodam MS.

Pag. 1569. Ad finem Capitu de Saffafras adde, D. Banister in Catalogo Plantarum Virginiensium Saffafras arborem tum florendi modo, tum araneofis filamentis in quæ Scabiofæ ad inftar folia rupta ducuntur, ad Cornum marem accedere scribit, nec fructus aut facultates dispares esse, unde Corni fpeciem effe non veretur afferere.

Pag. 1574. Ad finem pagina add. Guaiacana Virginiana Pishamin dieta Park.

A Guaiaco Patavino parum differt; eandemo, planè arborem esse vel speciem ejus majorem sibi persuadet Parkinsonus. In magnam utique arborem adolescit, ligna duro, fragili albicante, cortice tenui obscure viridi tecto, ramis plurimis gracilibus tenuiore canescente cortice vestitis, quos sepiunt folia multa, lara, pulchra, viridia, per margines aqualia, & Guaiaci Patavini fimillima Fruttus formâ & magnitudine Dactylum refert, nigricante cuticula tectus, & in calyce quatuor duris & rigidis foliis conftructo confitus, fapore pariter dulci, tribus vel quatuor intus nucleis magnis craffis, planis, prædictæ fimilibus fed dimidio majoribus.

Pag. 1583. lin. antepenult. add. Vilci semen Populo albæ, perterebrato à se cortice, insertum germinaffe & plantulam edidiffe in horto suo nobis affirmavit ingeniosus Vir & side dignissimus D. Sam.

Doody Pharmacopœus Londinensis, testésque advocar sane idoneos D. Martinum Lister & D. Leonard, Plucknet, Medicina Doctores inprimis celebres. Nobile fanè est hoc experimentum quod longis & diuturnis super hac re controversis & disputationibus finem imponit. Mirum interim maluisse Botanicos & Philosophos argumentis ultro citroque habitis tot annos nè dicam secula contendere; quam naturam consulendi & rem ipsam experiundi laborem, non sanè valde ærumnosum,

Pag. 1590. lin. 16. Add.

Linky attacking is resistable.

Thymelag Africana fructu ruberrimo Horman.

Ramulum hujus ficcum vidi apud D. Plucknet.

Pog. 1593. lin. 23. Rhammus Orientalio Liguftri folin, spinis atno-purpuren recurvis D. Plucknet.

Pag. 1626. Ad linem capità de Khamno add. Rhaumu Virginianu. Primi folio frudiu nigro, officulo composfio apud cundem Clarissi virum.

Pag. 1642. Ad finem bacciferarum arborum adde,
Oleander minor frugifer fatidus Creticus Zanoni

A præcedente differt foliis, floribus, & fructibus minoribus.

E radice longa, perplexa, tortuofa, repente, & in radiculas minores ramorum in modum bipartitas, erebras divisa, colore extrinscens cervino, intenits savo observo; odore feetido & acuto rapo-rum; enlicidas emittie plurimos, millo ordine positos; teretes, tortuosos, inaquales, cortice & ligno Oleandri pracedentis, in multiplices ramos divisos, superius in alios ramuscellos minores bifurcatos; folis vestitos confuss, interdum etiam binis oppositis, præterquam in summa parte; ubi plura in cespitem congesta oriuntur, præcedentis similia, vesum angustiora, locidiora, pallidiora, consistentià crassa & carnosa, Polygopi nivei foliossi i modo lucida effent persimilia. È prædictis foliorum cespitibus seu agminulis enascuntur gemma virides, qua mense Maio & Junio sese aperientes flares oftendunt, verum pauciores quam in pracedente, nimirum duos trelve aut fuminum quatuor fimul; colore & figura illius fimiles, fed breviores. Flores decidus fruetus totidem relinquint, per maturitatem præcedentis fructibus fimiles. er er kjörgagar mindingstörra da. Granta

Planta rupta aut contusa ejusmodi odorem fætidum exhalat, unde & ejusdem qualitatis malignæ particeps effe videtur.

Perennis est planta, frigoris tamen minus patiens quam superior.

Oleander Creticus fruticofus major fætidus Zanoni.

E radice perenni, farmentofa, fibrofa, fatis crassa, tortuosa repente, causiculos supra terram fundit multos, undatim sexos reflexósque, spithamam circiter longos, tenues, teretes, lignosos & nodosos, infernè cinericeos, nonnihil lucidos, paulo superius stavicantes, summis rangulis viridibus, in gyrum circa radicis caput terram late occupantes, & fi forte eam contigerint radices agentes, ad fingulos nodos duos trefve ramulos emittentes, qui in alios mox minores subdividuntur, unde planta infa folis & ramulis crebris valde denfa apparet. Folia ad nodos brevibus pediculis adnexa, plura etiam finul minora, ex eodem oculo ad nodum, qui crafficie ipfum caulem fuperat, exeunt, fuperne obscuriùs viridia, subtus pallescentia, crassa & densa, in medio sulcata, & lineis tenuibus velut scripta, oblonga, medio latiora, versus utramque extremitatem acutiora, Anthyllidis maritimæ Alfine-foliæ C. B. fimilia. Prope fummos caules foliorum cespes exit, in quorum medio commæ aliquor viridantes exoriuntur, quarum unaquæque multas oblongas fiftulas emittit, quæ apertæ flosculos ruvirdantes exoruntur, quarum unaquæque mutas onlongas intulas emicir, que apetra notudos rubentes oftendunt, fumma parte in quatuor lacinias feu petala divilos, deorfum reflexa, formá, & colore Neni vulgaris florum, fed multis (ut par est) numeris minores, vulgaris Gelsemini floribus valde similes, sed minores, ut iidem plane ut viderentur, ni color differentiam oftenderet, ut & vatet immes, ted minores, ut indem piane ut vicarencur, in color cincerentain ortenderet, it de lingula quazdam in medio mbentes cum quatuori faminibus albis, apices rubros gestantibus, ut veluti tondem lagitræ seu spicala sanguine tineta appareant. Mediam fistulam stylus permeat, cujus bafis recopraculum fructis obtegit, qui mense Augusto ad maturitatem tendit. Somes in quibussam parivis fructibus occultaruri, colore viridante, sormá pyri, cujus apici insidet retnuis quazdam cauda, retorta; fructius maturescentes, obscure purpurei & succulenti evadunt velut. Myrti baccae, & tanretorta; fructus maturelcentes, obleure purpure de lucculent evadunt ventr mytru nacca, de came dem cum perficiuntur nigri. Semen oblongum femini Quamoclic fimile, fed minus. Radia triplici cortice integitur, exteriore, quæ facile delibratur, nigricante, media tenera & flava, tertia rubra velut Erythrodani, cum medulla in medio fignofa flavicante.
Odor torius plantæ færidus & ingratus velut floris Dracontii vulgaris, unde & capitis dolorem inducit, & oculis nocet non aliter quam Nerium vulgare. Sapor ingratiffimus & amarus; in manu gestara respirationi officit, & Naturam totam perturbat, ut non sine ratione venenosæ qualitatis par-

Hanc plantam esse existimo quam prope Scaleam in Regno Neapolitano inveni, & postea siccam apud infignem Botanicum jam fatis jumctum Joan Mariam Fero Pharmacopeum Venetum vidi, Periclymeni supini pumili appellatione. Floris equidem formâ ad Periclymenum accedit, flos eriam fummo fructui infider ut in Periclymeno; qui fructus qualis fuert in ficca diference non lices, pyriformis tamen videtur & umbilicatus. Folia in ficca craffa videntur glabra, non utraque extremitate acutiora, & in latiora ut in planta Zanoniana, fed è lata basi in mucronem sensim angustata & Serpylli foliorum amula in longiora essent.

Urucatu Brafiliensibus : Marcgr.

Planta elt quæ super arbore Urucari-iba nascitur sine radice, verum quatuor aut quinque folia, Planta eft quæ inper arbore orneari-na naixtur inte raute, vent indatut at quanque form, inferits lata; bulbum facituri ovalem, circiter quaturo digitos longum, qui intus continet medullam quandam unguenti factiti confiftentia & afpectu, pinguem, ad tactum frigidam, ex albo virefcenterm, multa adhae filamenta fibrilia albida in fe disperia haberitem. Supra bulbum folia à le invient diffection, fiiraque ibi angulta, fed in pedalem aut majorem altitudinem excrefcentia, superius latiora, lingua figura, & imilia Squilla, viridia. Quodlibet autem folium fecundum longitudinem habet tres nervos. Nec florem fert, nec fructum; inodora eft planta, unguentum quoque effectif. illius inodorum. Hoc denique frigidum & ad dolores leniendos judicatur aptifimum atque efficacif-

mus mogorum. Hoc genegue reguent e aa colores temenaos puncatur apriminum aqua emeacir fimum: foporem quoque inducere experientia probatum eft.

Pag. 1647. Ad fimem pagine adde, Carandas Bontii alia ab hac arbor este videtur quamvis ille Bontiis F candem velir, & quidem Tamarindus Americanus nostratium aut ei fimillima arbor. Tamarindis enim illius filique quas apud illustrem Virum. D. Gul. Courtine vidimus, breves compresse

& monosperma erant.

ec monoiperma erant.

Pag. 1681. Ad Cap. de Staphylodendro adde, Abrahamus Muntingius duas Staphylodendri trifolani Virginiani Ipecies depingu, majorem & minorem.

Pag. 1707. Platanus Occidentalis feu Virginiana] Arborum vetuftiorum, docente nos D. 70.

Raniffer in Catalogo plantarum Virginienfium, non tantum trunci fed & rami cortices finos feabros exuunt indéque & glabri evadunt & nivis ferè inftar candidi. Arbores etiam juniores cortices

bros exuant indéque & glabri evadunt & mus fere initar candid. Arbores etiam juniores odites abjicium, virides tamen non albi apparent.

Pag. 1721. Ad finem Cap. de Barba Jovis Antiquorum appellatione, qua quo pertineat nelcicapati. plantam quandam depingit Barba Jovis Antiquorum appellatione, qua quo pertineat nelcicapati. plantam quandam depingit Barba Jovis Antiquorum appellatione, qua quo pertineat nelcicapati, plantam quandam depingit Barba Jovis Antiquorum appellatione, qua quo pertineat nelcicapati

Emendanda.

Emendanda.

Ag. 144. P. Hermannus Filicem mollem feu glabrum vulgari mari non ramofa accedentem f. B. & Filicem maremann ramofam pinnulis angultis raris profunde dentatis Ger.

Pag. 159. L.18. D. Hermannus in Catalogo Horri Academici Lugduno-Batavi p.26. Banguen Alcex, five, ut ille vocat, Althan Indica speciem esse nos docuit; hinc ergo ad congeneres Lib. 19.

Sect. 2. cap. 9, p. 1065, transferenda eft.

Pag. Eadem 1. 47. Capt de Urtica ad sequentem primæ Sectionis partem removeatur. Observavi enim in Urtica Romana pilulas seminiferas & fructus racemosos in eadem planta; quod & aliis Urticæ speciebus commune esse puto.

Pag. 203. I. antepenult. Amarantus Siculus spicatus radice perenni P. Boccom. non recte collocatur inter Amarana Scriccos, fi modo genuinus Amarantus fit, quod non puto: Amaranto potius affinis aut fimilis videtur.

Pag. 213. Kali floridum repens aizoides Neapolitanum Col. ad Chrysanthemi aizoidis Lib. 14.

cap. 4. descripti genus pertinet, ideoque hinc illuc transferendum est.

cap 4. uncinna genus perunes, incogar unin clausi adde, Imò non accedere tantum, sed eandem Pag. 244. l. 46. post verba illa primum Clusii adde, Imò non accedere tantum, sed eandem planè plantam esse existimo, siquidem in hortum translatus & cultus à D. Sam. Dale unum vel alterum ramulum emilir, & in omnibus descriptioni Hieracii Pannonici I Clus, respondere deprehensus est, ideò hic expungendum, & cum specie septima Capitis VII. conjungendum est.

Pag. 263. 1. 40. Species nona, nimirum Conyza caulibus rubentibus, flore luteo nudo hoc in loco expungatur, nam repetitur p. 293. ad quem locum in nostra methodo, non obstante gravi

Convzx odore pertinet.

Pag. 272. Antiquam jam sententiam resumo, speciem quartam seu Jacobæam montanam nonlaciniatam nostratem eandem plantam esse cum secunda seu Jacobza Pannonica folio non laciniato

J.B. ut ex planta in horto D. Dale culta cum descriptione Clusii collata apparuit. Pag. 399. Qua de Arzogati seu Mirabili Mexicana Hernandez nimis festinanter scripsi revoco, & post secundas cognationes eam & genere & specie cum admirabili Peruviana convenire ag-

nolco. Pag. 427. P. Hermannus Laserpitium foliis angustioribus, dilutè virentibus, conjugatim disposi-

tis Morisoni pro eadem planta habet cum Laserpitio Gallico J. B.

1. Page, 540. Origanum montis Sipyli genuina Dictamni species nobis videtur.

Page, 540. Origanum montis Sipyli genuina Dictamni species nobis videtur.

Page, 649. Historiæ Sagistraiæ adade, Idem etiam observavis diligentissimus Botanicus D. Doody, qui in omnibus Sagistraiæ plantis bulbum seu tuber qualis à Bauhino depingitur infra simum in ipsam terram solidam destrum inveniriad me scriptir. Notandum tamen non in hoc tantum planta solia hoc modo variare, sed in aliis etiam aquaticis, ut v. g. Potamogitone latifolio, cui pariter solia aquis immersa graminea sunt, at que aquas superant lata & subrotunda, ut in ejus descriptione osten-

Pag. 727. Rapunculus Creticus Petromarula dictus hinc removendus, & ad Rapunculos galeatos

transferendus est.

Pag. 780. P. Hermannus Leucoiis affinem Tripolium Anguillaræ & Leucoium maritimum Ca-

mer. pro specie distincta à nostro Leucoio maritimo latifolio ponit.

Pag. 793. Rapistrum flore Leucoii marinum, nescio quo casu in eadem pagina repetitur. Pag. 518. Deferipio que libijente ritulo Rapiani aquatici Ger, Park, Ce, est alterius plante, nimirum Radicule fylvestris sive palustris F.B. Rapistri aquatici Tab Raphani aquatici Rapistri folio C.B. Ideoque deleantur verba illa. Proinde Raphanus aquaticus Tab. & ejusalem Rapistrum aquaticum non different specie.

Pag. 830. I. 30. Species illa Thiaspi verum primum Dioscoridis Zanonio dicta ad sequens caput transferatur, fiquidem in ejus vasculo membrana filiquas disterminans ad latitudinem filiquae transversa est. Eadem autem videtur Thlaspi Alexandrino Cortusi J. B. p. 834. descripto, ideoque

cum illo conjungenda.

Pag. 866. Spec. 17. Tithymalum maritimum seu Esulam raram è Lio Venetorum insula, flore albo Cat. Hort. Reg. Parif. Paul. Hermannus Apocyni speciem facit, vocătque Apocynum mariti-mun erechum Venerum flore albo: Et certè nobis olim ex ramulis facis (nam plantam virentem nondum videre contigit) species Tithymali non esse videbatur, sed plantæ longè diversæ. Pag. 895. Chamæbalani leguminosa vires nescio quo casu ad p. 899. translata Lathyro Vicia-formi lubnectuntur, ideóque illine huc removenda sunt.

Pag. 912. Paiomiriobas duas Pifonis Sennas species esse non Orobi à D. Hermanno didici. Hac æstate utraque mihi succrevit ex seminibus ab ornatissimo Viro D. Spragge acceptis. Pag. 922. Abfus etiam codem docente, Sennæ speciem esse agnovi. Adde Synon. Absus foliis Trifolii J. B.

Pag. 996. Species duodecima feu Lychnis fylvestris alba spica reflexà Botan. Monsp. cadem est proxime lequenti, i.e. Lychnidi slore albo minimo nostrati. Vide additamenta. D. Dale Lychnidem arvensem minorem Anglicam Park in arvis prope Colcestriam inventam pro eadem habet, nec nos repugnanus. Vide ejus descriptionem p. 1004.
Pag. 1033. Juncariæ Salmanticentis descriptio repetitur. Habetur superius Lib. 4. cap. 17. p.

211. quò referri debeat nobis nondum constat: hie tamen si placet deleatur. Pag. 1047. Speciem Cotyledonis undecimam, seu Saniculam Alpinam crenatam umbilico pallido eandem esse puto cum sexta, ideóque translato illuc titulo descriptio hic deleatur.

Pag. 1055.

Pag. 1055. Gratiola Hyffopoides & Ageratum purpureum Dalechampii male adjiciuntur capiti de Reseda; suumque singula proprium caput constituere debent.

Pag. 1073. Linum tertium & quartum Morisono descripta non differre putamus à decima specie feu Lino sylvestri cœruleo perenni nostrate; nam & hujus etiam hac æstate duas species observavimus, alteram caulibus erectis, foliis latioribus capitulis majoribus, alteram caulibus terram versus reclinaris, folis angustioribus, capitulis minoribus.

ennatis, roma anguittonious, capatais minionous.

1926, 1125, 1. auteprauli.

Allium montanium majus Anglicum Newtoni, id eft, Allium Holmen1926, ad huno lecum non pertinet, non enim bulbum habet ex multis nucleis compositum, ut nos
omissa inter transferendum particula [Non] salso opinati sumus, sed simplicem tunicatum: ésta, ex observatione D. Sam. Dale, qui in Horro illud coluit, nihil aliud quam * Scorodoprassum pri * P.1121. deea ouer varione — our — our — acordo mad county inimi amus quam — octrosopratum pri- +p.1121 mum Clufii: ideòque hic expungatur, & cimi ideo conjungatur. Notandum autem Portun Syria- feripaan. cum Tab, i.e. fylveftre folio latifilmo C.B. plantam effe longè diverfam à Scorodopraffo primo Clufi. non ut suspicabamur eandem.

Pag. 1201. Yucca Brafiliana & Americana Muntingii stellatæ folio mucronato & obtuso ad hune locum non pertinent, sed Mandioca ex qua panis Casavi fit, species sunt.

Pag. 1443. Ad finem Capitis VII. adde, Ananam fylvestrem Acosta eundem fruticem esse cum Kaida Horti Malabarici à peritiffimo Botanico D. Jacobo Breynio illud in Prodromo innuente didici; ideoque historia ejus inter Anomalas tradita in Capite de Anana p. 1333. hue transferatur. Pag. 1663. Pequea five Pekia 2. Pisonis bis ponitur.

Colinil Hort. Malab. bis ponitur p. 1734. & in Appendice p. 1892.

Fructus Samparantan dictus bis ponitur p. 1744, & p. 1815. In descriptione folii Quinquina: p. 1797. lin. 38. acutius ponitur pro obtusius.

Libet hic ad Historiam consummandam Stirpium nonnullarum Indicarum, Mexicanarum, Perficarum, Africanarum & Virginienfium nomina à me omissa ex Hernandez & Reccho, Indicibus Facobi Zanonii Fasciculo rariorum Jacobi Breynis, & Catalogo Joannis Banister excerpta adjicere.

...

adquille i

Santi political la

EX

JACOBI ZANONII BONONIENSIS.

Givan. Akala. Akled, Species Croci Indici. Akasonum sive Arkasonum, Manga sylvestris. Hujus figura & descriptio in aliquibus conveniunt cum Odallam H. M. in alia, ut seminum parvitate, differunt. 'Ala, seu Zingiber Chinense. Aladar Croci Species. Aladiul. Albu, species quæ Alou H. M. Allium Indicum. Aléo. Amarkand. Ambari fagi. Ambeti. Ampurari. Anguis. Anglè arbor. Anicigan. Anna Varsecha, i. e. Arna Visci Indici, seu Plantæ parasitica species. Antacca. Arbor S. Georgii. Arbor Alta ex qua Aves nidos suos suspendunt. Arbor Indica max. falso Idolorum cultui dicata vi-detur esse Atti-meer-Alou H. M. quæ Ficûs est

Arbor ferens folia argentea. Archam arbor, cujus radix Mater Dei dicitur. Fo-lia habet tripartita, solida ut Myrtus; Florem album; è cujus medio oritur fructus squamatus figuram piscis habens. Arti sive Ada arbor. Arita feu Rita. Arumba Myrobalani species. Aru[a. Atta.

Species & omnium Arborum Indicarum maxima.

Bacchion. Badam arbor. Babila arbor. Babinda. Bar Zambul. Basilicum Indicum sylv. Behla. Bendi. Biagha arbor. Biga. Bil. Binghe. Birli Species Palmæ. Bolzari. Bogra. Bretum five Blitum Bengal. Bretum Amberi. Buclenda.

Bablia.

Bulilla, an Belilla H. M. Buin, Binkbini.

Caggiu seu Chaggiù Arbor. Carda arbor. Cardilla arbor. Carangia. Cafunda feu Cafcunda frutex. Cata. Tartane. Cetorzon frutex. Curafani seu sylvest. Curasen. Cia thara. Chiadken. Ciamba pua. Ciarati. Ciaruans feu Herba Trinit. Cickna. Cirti Cucumeris Species. Ciurata seu Rota aut Canna Indica. Corundi. Criata berba. Cruni. Crulli musta. D

Danti sive Stipsalanti. Dudhali. Durli.

Fano hela. Faniculum marinum Syria. Flos Pavonis. Flos Persidis.

Galgheri. Garar Nelli. Gharfalli. Ghondi arbor. Giambua. Giafon, arbor parva. Ginthe ginthæ. Guburli. Gulsi. Gung.

Herenda duæ species. Hortulana.

Ignis cæli Herba. Tgli arbor.

Kadi Tumba. Kaggiuri species Palmæ Dactyliferæ. Kaggiu, arbor, Caggiu eadem videtur : v. in C. Kagnilam. Kalungi matam. Kalii

G.

Н

Ogbfi. Oud Mogre.

Kalii kardor radix. Kalumba. Kampedi Fudeli. Kanadi. Kemberi. Kanteferi vel Kara Syriaca radix. Kannu. Karante arbor. Karute arbor procera. Ass. 2 Kata pineka. Khevan. Kbink. Kiriata. Kokus infularum. Kodria. Koni vulgò Ralla. Krididi. Kudi, Anneko. Kucli arbor parva. Kuper kuti Herba repenti Kumba. Kurulu. Kurut arbor parva. Kureta. Kura kufa. Lamba vulgò Giacca de Buscio.

Laudelful. Laza Margiada seu Pes capræ an Convolvuli spe-cies Bintamburu voce ejusdem significati Zeylonensibus dicta Herman. Cat. Leyd? Licchia: Limberæ duæ species. Linda arbor. Linbra, arbor. Londal. Luceraggo.

Mako. Macongo. Makoma. Malkangoni fructus. Manda Fabo, Her. Mandara. Mamekdi. Marbeth Herba. Massiera. Meluk. Morus Indica vulgò Celsi. Munda. Muri kuk.

Odelbenga.

Oxalis Perfica.

Nagdon. Nagli seu Nacceni. Narandi. Narnhedi. Narua seu Naral. Nelliea ut Nilicamaram H.M. prunifera Acacia foliis. Nid. Nimbera.

Ó

Paberabul. Pacali arbor parva. Pagnas. Paguiera arbor. Paire arbor. Panna feu Bethel. Panna tali. Panaube seu Giancoma, an Jangomas Garcia? Paneka. Panri Kalli. Paperambul. Paragh seu Pharangh. Parangi. Parcol. Paringha. Parmi kanti arbor. Pateki seu Pripilli Paugiora. Phulta. Pilu. Pimbul arbor Pinpal. Pinkeui, Pinneui.

Puna. Radix Pelufa & Peluz. Rad. Ran Varuua seu Dantora. Rad. Nai. Rad. Kua. Raisink. Rambe Arbor. Rambulon. Ranabil radin. Rangandual. Ranguri. Rarondera. Ratdegal, Arbor. Rinda. Ringhini. Rodali herba. Roserage, Arbor. Rodibula. Rumbera, Rambora.

Pui phanda

Putakeri.

S. Sabon. Sabranta Herba. Sabson & Samb, Savan item, Anteka. Sai seu Sairam. Sakat. Samba arbor Sanderfar & Sander Pal, arbor. Sanderlak frutex. Sapuri. Satura. Savarghi. Sciruli. Scivan & Saivan arbor procera: Siabon. Suphucaia arbor. Suran, Surandi arbor. Surna.

Tamberi Pagi. Tan. Tankela. Tapheri, nidus è ramo suspensus. Tarara.

T.

Tota

HISTORIA PLANTARUM.

Tendelines. Teti kani. Toppi, arbor. Tungur. Ty, arbor parva. Vaar seu Vara. Vanti. Vuar Panti.

Varua chan, arbor parva.

Vasnagha. Vatel seu Aslu, Herba.

Tota Vari.

Visub Mogri. Ulba, Herba. Umbra, arbor magna. Undari. Upalseri.

Zalanda, Herba. Zambal, Frutex. Zambul, arbor. Zambulon. Zaffar, bulbus, An Crocus ? Zasuan vel Chiasu.

Index est Plantarum quarum Icones & Descriptiones ex India misit Frater Matthæus S. Fosephi Carmelitanus discalceatus ex urbe Regio in Lombardia.

Nonnullarum ex his Figuræ & Descriptiones habentur in Historia Botanica Facobi Zanonii. Ut v. g.

Liadul five Asdalbul Herbæ Indicæ, quam ità describit prædictus frater Matthæus. Folia habet lata & oblonga; flores albos, unico ramo infidentes, in qua funt aliqua foliuscula cordis figură, inter qua nascuntur flosculi, qui habent odorem quasi similem pomo maturo, & includuntur finulis foliolorum, in quibus apparet caput vaccæ cum luis cornibus; unde Gentiles qui vaccas adorant pulmentum tali capite faciunt.
2. Alhu, nomen Alou feu Ficus Indicæ speciem denotat.

Anu, nomen Anou seu Fiels maiez ipeciani denorat.

Arbor eft grandis, habet folia magna, lata, plana & mollia, odore fylvestri. Flores producticoloris purpurei. Fructus sert quasi ut ficus, sed desuper acutus, colore rubro, sapore acido: Semen inclusum est valde amarum. Fructus vim habet corroborandi refrigerandique. Folis utuntur Indi ad inflammationes, &c.

2. Archam arbor. Hujus radix Mater Dei dicitur. Folia habet tripartita, folida ut Myrtus: Flos est albus, è cuius medio oritur fructus squamatus figuram piscis habens, qui in pulverem redactus & cum aqua bibitus est optimum remedium pro Febribus.

4. Butua, S. Brutua. Hujus icon habetur abique descriptione.

s. Buebenda, Cui folia triangularia; flores intus flavi, in basi rubicundissimi, quasi quinas cicatrices continentes, unde flos cicatricum dicitur. Radix trita pro renum dolore adhibetur, flos vero fanguinis profluvium fiftit.

6. Bulilla est Bulbus squamosus similis Lilio, è cujus medio oritur caulis, qui erigitur ad sex palmos aculeis circundatus, in vertice emittens pyramidem Aro nostro similem, rotundis fructibus compositam, qui colore & forma videntur Corall. inter quos exeunt aliqua angusta & undosa folia Lonchiti asperæ similia, colore rosaceo septenúmque numerum non excedentia. Fructus duriffimi sunt, virtutem habent sistendi sanguinem, solo carnis tactu ubi sunt vena, applicanturque in pulvere ad fluxum sanguinis sedandum, & conferunt illis qui non possum retinere cibum pro stomachi imbecillitate.

Cannam vivam spinosam venenosam & mortiferam pro sigmento habeo. Datur tamen canna quædam capite squamato in Brasilia Paco caating a dicta.

7. Carda arbor Indica. Est arbor spinosa sicut Limones cujus folia fricata dant odorem sicut folia Cedri, & sfores destillantur ad fluxum sedandum, spirántque ambo odorem suavissimum. Fructus est paulo major Limone, flores fimiles Cedri. Cortex fructus est durus instar Granatorum. Pulpa inclusa secundo cortice duriffimo & craflo est viscosa ac sapore insipida; Semen inclusium est ficur Limonis, sed non tam durum nec amarum. Hoc fruêtu utuntur Gentiles antequam maturescat ad appetitum excitandum.

Cardilla arbor Indica Folia habet lenia, plana, cordis figura. Radicis decoctio febrim tollit. Folia trita & alio folio involuta & in cinere calido (epulta pro omnibus animalibus (un proficua.

9. Igli arbor pagi Ende dicti in infula Solor, riulla hujus deferiptio habetur fed icon tantum.

10. Kanadi seu Konade India Orientalis herba, Radice est tuberola, valde crassa & Cabrosa, quæ plurimas radiculas emittit; in vertice verò multa folia, parva quidem sed longiora, inter quæ aliquot assurativ virgulæ, Juncorum instar. ad altitudinem quinque, sexve palmarum, quorum in vertice slos eminet luteus, simplicis Rosa non abfimilis: è cujus medio tria stamina prodeunt, apices in summitate serentes aurei coloris & figurà cordis. Talem verò hi flores spirant odorem ut longè sentiantur. 11. Lamba,

II. Lamba, arbor est valdè alta, nasciturque in locis sylvestribus, cujus folia sunt parva, Parietaria nostræ similia: Ramos habet longos, æquali proportione distantes; fructus similes nuci, sapore Cerasorum, coloris aurei: ideóque mulieres eos colligunt ad tingendos capillos; sed clam metu supplicii: nam id prohibetur, quia reservantur pro Avibus.

E Fasciculo rariorum plantarum Facobi Breynii.

A Bfinthio Seriphio fimilis Cap. B.Sp.

Alcæa minor Africana, Althææ facie, flore

tis, flore rubro vel purpureo pereleganti.

Genitæ Afpalathoides polyanthos major Cap. purpureo parvo.

Arbor rosea prima, seu Arbuti folio, slore slavo. Secunda, five Styracis folio, Ten Rhyne. Arbor lucens Halicacabi fructu. An Arbor lucens Jamaycenfis nostras?

Asphodelus major ramosus Cap. B. Sp.

Bellis Erucæ folio incana, C. B. Sp. Buglossum Africanum Echii folio.

Camphoratæ fimilis, longiùs radicata. Altera, magis hiríuta. Chamagnita C. B. Sp. Chenopoda fimilis planta mirabilis Africana, Echini Alpini facie, sed minime spinosa. Chrysanthemum Africanum pumilum, soliis Abfinchii Alpini umbelliferi minoris. Corruda spinis horrida, foliis Asparagi Sylvestris

Africana. Corruda Africana Hippuris facie. Cynoglossum Africanum myrtifolium. Cynoforchis Cap. B. Sp.

Elichryson minus Africanum, flore aureo. Erica Coris folio Æthiopica, flore purpureo tetrapetalo.

Erica Serpylli folio Æthiopica, flore purpureo pulchro.

Empatorio affinis Suffrutex Ericoides capitatus, Coris seu Juniperi folio Cap. B. Sp.

Frutex Æthiopicus foliis Alaterni. Myrtiformis D. Ten. Rhyne. Vitis Idææ 1. Clusii foliis. Africanus foliis Buxi. Africanus, fruticisterribilis Narbonenfium foliis, capitulis oblongis squamosis. Frutex anonymus, foliis Lauri tini minoris. - foliis Chamægenistæ Creticæ. leguminosus Myrtifolius, siliqua hirsuta, Anonidis montana praecocis purpurea fruticescentis Morison, facie.

Geranium Malve folio odoratum, flore purpureo Cap. B. Sp. D. Ten Rhyne.

Myrrhidis fol. Æthiopicum parvum. noctu olens Æthiopieum, foliis Myrrhidis Virga aurea Africana foliis Ericæ bacciferæ.

Fucus carnofus coralloides C. B. Sp.

angustioribus minus hirsutis. nostu olens Æthiopicum lanuginosum,

foliis Myrrhidis latioribus minusque laciniatis, flore rubro vel purpureo pereleganti.

Genista affinis Africana flore cœruleo, alatis & punctatis foliis asperiusculis.

Gladiolus, flore pendulo. - major ramolus, flo. cœruleo amplo.

--- medius, flo. majore. - minor gramineus, flo. parvo cœruleo.

— min. gram. flo. parvo pulchro variegato. Gramen triglochin bulbolum Monomotapenie.

Hyacinthi & Cotyledonis faciem mediam obti-nens Planta Africana, floribus luteis longiffimis atque striatis, Gladiolus Imperialis Ten Rhyne.

Marrubium album minus Africanum, calyculis amplis. Monorchis C. B. Sp.

Olus atrum Africanum. Ornithogalum umbellatum maximum Cap. B. Sp.

Perfoliato angustifolio montano Col. similis Plan-ta umbellifera nova, fructu triplici membranaceo C. B. Sp.

Pimpinella maxima Africana flore purpureo. Planta Corios folio Africana.

Planta fruticeicens Africana perrara, foliis Peucedani, floribus conglomeratis, Herbæ caftæ Americanæ nonnihil fimilibus.

Planta foliis Rusci minoribus C. B. Sp.

Sanamunda Africana 1. five foliis angustissimis -2. Sive foliis Serpylli minoribus afperiuf-

culis, capitulis Thymi.

3. Sive foliis Serpylli majoribus incanis.
4. Sive foliis glabris acutis. - 5. Sive ericoides major.

3. Sive ericoides minor, ramulis admodum lanuginofis.

Solanum spinosum arborescens C.B. Sp. Steechadi Arabicæ fimilis C. B. Sp.

Thymelaa Æthiopica foliis Passerina, minor

foliis Linariæ minoribus.

E Catalogo huc transmisso Anno 1680. quem composuit eruditiffimus Vir & confummatiffimus Botanicus D. Johannes Banister Plantarum à scipso in Virginia observatarum.

HISTORIA PLANTARUM.

A Lfine Spergula larifolia reptans.
Becabungæ folio.

Althaa lutea Pimpinellæ majoris folio, floribus parvis, seminibus rostratis. Folia hujus plantæ pediculis infident.

Althæa magna Aceris folio, cortice Cannabino, floribus parvis semina rotatim in summitate caulium, fingula fingulis cuticulis rostratis cooperta ferens.

Althaz magna quinquecaplularis, cortice Cannabino, foliis integris fibtus albicantibus, floparvis angulfis. ribus magnis ex fundo faturate rubro albis.

Alth. magna quinquecapfularis, cortice Cannabino, foliis Malvarum modo divifis, fubtus viridibus.

Ambrolia inodora foliis non divitis, gigantea inodora foliis afiperis trifidis.

Anchula lutea minor, quam Indi Paccoon vocant feiplos ea pingentes.

Litalia fulvaffris alba.

Eryngium campeftre Yuccæ foliis, fpinis tenellis hinc inde marginibus appofitis.
Euonymus capfulis eleganter bullatis.

Apocynum erectum non ramofum folio subrotundo, umbellis florum rubris.

Apoc. erect. non ramof. latiore folio, umbellis Filix mas foliis integris auriculatis. florum albicantibus.

Apoc. erect. minus, umbella florum candida. Apoc. erect. non ram. Asclepiadis folio, umbellis florum rubentibus.

Apoc. minus non lactescens, caule & foliis hirsutis, floribus saturatè luteis.

Apoc. erect. non ram. Roris marini foliis umbellis florum candidis.

Apoc. petræum ramofum Salicis folio. Apoc. scandens, capsulis brevibus spinis asperis.
Apoc. scand. capsulis alatis.

Apoc. fcand. capfulis planis.

Hac omnia filiquas ferunt tumentes. Apoc. erect. ramosum, caule rubente, foliis ob-longis parvis, filiquis [ex flosculis albis] tenuiffimis, binatim ad extremitates conjunctis.

Arifarum triphyllum, pene viridi. Arif. triph. minus, pene atro-rubente.
Arif. Dracontii foliis pene longo acuminato.
Arum aquaticum, foliis in acumen definentibus,

fructu viridi.

Arum fluitans, pene nudo.

Cardius Jaceoides purp. foliis subtus incanis, ca-

pite vilcolo. Caryophyllata flore femper albo.

Caftanea pumila racemoso fructu parvo, in fingulis capsulis echinatis unico, The Chinquaspin. Autor descriptionis Carolina ex hac nuce Chocolatam fieri refert non multò inferiorem ei quæ ex Cacao fit.

Centaurium minus caule quadrato alato, flore carneo amplo, umbilico luteo. Centaurium luteum Afcyroides.

Clematis purpurea repens petalis florum coriaceis. Clem. erecta, humilis non ramofa, foliis subrotundis, flore unico ochroleuco.

Cochlearia flore majori In locis udis à falsis procul remotis..

Conyza cœrulea acris Americana.

Cucumis fructu minimo viridi, ad maturitatem perducto nigricante. Fructus Bryoniæ albæ baccá non multo major est, cujus primo aspectu speciem esse putaveram.

Dens caninus flore luteo. Digitalis flore pallido transparenti, foliis & caule

molli hirfutie imbutis.

Digit, lutea elatior Jacea nigræ foliis. lutea altera, foliis tenuius dissectis thecis florum foliaceis.

parva comis coccineis.

mas rachi feu nervo medio alato. fæmina foliis per margines pulverulentis, feminibus fimbriatis.

Fumaria filiquosa lutea. Siliquofa altera grumofa radice, floribus gemellis ad labia conjunctis.

Fungus (ex stercore equino) capillaceus capitulo rorido, nigro punctulo in summitate notato. Ex recenti fimo noctu exoritur cauliculis erectis, vix digitum longis, capillorum instar tenuibus nec minus denfis feu confertis. Singuli Cauliculi parvulo globulo aqueo coronantur, qui in summa sui parte macula parva nigra Li-macis oculo simili infignitur.

Gentianæ affinis foliis glabris ferratis, floribus Ranæ referentibus.

Gladiolus caruleus hexapetalos, caule etiam gla-

Gratiola foliis latioribus ferratis.

Hedera trifolia Canadenfis foliis finuatis. Helleborine flore rotundo luteo, purpureis venis ftriato. The Mockafine flower.

Helxine latè scandens seminibus majoribus. Helxine frutescens Bryoniæ nigræ foliis, capsulis triquetris amplis Pergamenis.

Hieracium fruticolum latifolium foliis punctulis & venis fanguineis notatis.

Hyacinthus Occidentalis flore pallidè cœruleo. Hypericum parvum caule quadrato feu Afcyron Hyper, pumilum semper virens caule compresso

ligneo; ad bina latera alato, flore luteo tetraperalo, seu Crux S. Andrea.

Hyper frutescens luteum Phillyrrhex foliis.

Jacea non ramosa tuberosa radice, foliis plurimis Jacea non ramoia tuberoia radice, fonis piurimis rigidis perangultis, flores ferens multos parvos rubentes acaules in fpica ad caulem feffiles. Jac. non ram. tub. rad. foliis latioribus flores fe-

reas pauciores, majores, fquamis hiantibus ari matos & pediculis curtis infidentes.

Jacobea lanata foliis brevibus subrotundis, lanata altera foliis longis angustis.

Jasminum arboreum foliis amplis, oblongis, superne virentibus, fubtus leni canitie pubefcentibus, flores albos in quatuor lacinias longas anguitas ad umbilicum ufque partitos racematim ferens.

Iris aculeata baccifera arborea minus ferax. Iris cœrulea latifolia & angustifolia.

Chamæ-Iris verna odoratifima, latifolia cœrulea

Pfeudo Latherus luteus glaber, filiquis tumentibus, duplicem feminum feriem continentibus. Pseudo-Lath. lut. hir futus filiq. tument. continenti-

bus duplicem feriem feminum.

Laurus Timus floribus albidis eleganter bullatis. Flos nondum apertus pyxidi S. M. Magdalenæ (ut nonnunquam pictam vidi) fimilis eft. Lilio-narciffus humilis albus.

Lilium S. Martagon floribus reflexis ex luteo rubentibus, purpureis maculis eleganter notatis. Lilium S. Martagon pufillum florib, minutiffimis herbaceis. Caulem habet vix dodrantalem, ver-

ticillo foliorum unico cinctum, cujus summitas quatuor floribus reflexis Solani lignofi floribus magnitudine haud æqualibus, pediculis parvis

infidentibus coronantur.

infidentibus coronantur.

Jihum Squilla foliis, denticellis parvis ad margines ferraris. Caule eff alto, nudo, ad cujus fummitatem prodeunt flores in fpica feffiles, petalis pane ad inum (ut logui amant feciales) quafi erafis; ftaminibus fex" (fi non male menini) purpuro ceruleis, mole fua aliquantulum depreffis. Flos quamvis afpectu non admodum pulcher fi perorantum baber o non admodum pulcher fit pergratum habet o-dorem. Radicem habet imbricatam instar Lilii, folia crassa admodum & succulenta, non tamen Sempervivi species est.

Topchitis maxima foliis planis i.e. non dentatis, nec pulverulentis maculis notatis, uno in cespite foliorum unicum protrudens caulem foliis anguftioribus, pulverem feu femina in mem-branulis quafi in capíulis ferentibus compofi-

Lonchitis major Polypodii facie. Hæc atque etiam vulgaris fimili modo florida est.

Lychnis plumaria alba, foliis ad geniculum quatuor cruciatim politis, thecis florum tumentibus. Lyfimachia lurea minor, foliis & floribus purpu-

reo punctatis Lyfimachia filiquofa lutea minor.

Meliffa elatior foliis magnis dentatis glabris, ad geniculum binis: flores odoratos luteos patulos framina bina quafi cornua protrudentibus in fummitate caulium racematim ferens.
Mercurialis tricoccos hermaphroditica, f. ad folio-

rum juncturas ex foliolis criftatis Julifera fimul

ac fructum ferens.

Muscus erectus densè complicatus Cupressi foliis major & minor. In rupe quadam prope Sabinas foliis Cupreffi.

Myrrhis minor procumbens, seu potius Cerefoli-

Nux vesicaria Virginiana Park.

Orchis palmata elegans lutea cum longis calcaribus luteis, palmata lutea minor nullis calcaribus. Hermaphroditica, flore minore, calcare longiore.

Origanum floribus amplis luteis, purpureo maculatis, cujus caulis sub quovis verticillo decem vel duodecimo foliis est circumcinetus.

Orig. cujus ramorum summitates floribus dilutè rubris in verticillos congestis coronantur.

Orig. foliis ad fummitatem caulium canis, floribus multis pallidè cœruleis in cymis ramorum densè stipatis.

Ornithogalum luteum parvum foliis gramineis hirfutis.

Orobanche radice dentata caule & flore albo. Flos ejus quem unicum in uno caule Goodyeri Orobanches fimilis est sed major. Conceptaculi feminalis venter seu pars protuberans non rotunda est sed canaliculata.

Pepo fructu parvo compreffo. Phalangium ramofum floribus albis, ad fundum

Phalangium album non ramofum floribus albis ad caulem ípicatim festilibus.

Phyllitis parva saxatilis per summitates folii proli-

Pifum foontaneum purpureum.

Plantago aquatica latiore folio.
Polygala feu Flos ambarvalis floribus luteis in ca-

rotygata seu rios amoarvatis norious luteis in ca-put oblongum congeltis. Polyg rubra fpica parvá compacta. Polygala fpicata rubra major foliis & caulibus cœrule[centibus.

Pol. quadrifolia S. cruciata floribus ex viridi ru-

bentibus, in globum compactis.
Pol. quadrif. minor ípica parva rubente. Polygonatum ramofum capfulâ prismaticâ, ramosum perfoliatum flore ochroleuco capsula trigonâ.

Polypodium parvum foliis minutim serratis. Polypodium minus alterum Scolopendriæ facie. Potamogiton Virginianum.

Ouercus varia species, 1. Pumila. 2. Alba. 3. Ru-bra. 4. Hispanica. 5. Castanea folio. 6. Lini aut Salicis foliis. 7. Fruticosa. Harum primam in Historia, quintam in Appendice memini-

Ranunculus Thalictri folio, radice grumosa; Anemone fylv.

Rapuntum minimum glabrum. In uliginofis mi-nùs glabrum flore pallidiore.

hamnus Prunifolius fructu nigro, officulo compresso. The black Patw.

Rhus ramis ex stipite pullulantibus glabris. Hu-jus truncus carpi crassitiem nunquam superat, pollicis raro excedit. Baccæ sapore sunt sub-falso cum pungenti illo acore qui in Tamarin-

dis sentitur mixto. Rubia parva foliolis ad geniculum unumquodque binis, flore cœruleo fiftulofo.

Aaaaaaaa 2

Rub.

HISTORIA PLANTARUM.

rubente.

Sanicula seu Auricula ursi Cyclamini flore. Saxifraga petræa Alfinefolia. Sedum faxatile parvum, caule gracili aphyllo, flo-

ribus rubentibus. Solanum verticillatum latifolium molle, floribus

obsoletè rubris, baccis luteis.

Sol. verticill. angustiore folio, flore ochroleuco. Sol. triphyllum flo. tripetalo, atro-purpureo, in foliorum finu abfque pediculo feffili.
Staphis agria fol. dilute viridibus.

Stramonium fundo floris cœruleo, pomis longioribus spinis armatis.

Trichomanes major foliis longis auriculatis.

Valeriana Græca seu Valeriana cœrulea minor. Veronica pratentis Serpyllifolia.

Viola tricolor nudo caule, foliis tenuius dissectis. Viola alabastrites pentaphyllea, Cochleariæ sapore. Nasturtii species.

Urtica urens major feminibus rotundis, compref-fis loculamentis viridibus inclufis & in caulis fummitate racematim dispositis.

Rub. parva latifolia foliis ad genic. binis, flore Inter semina ad me è Virginia transinissa, Anno 1687. ab eodem D. Banister, nonnulla invenio quorum nomina in boc Catalogo non habentur)

Erigeron (frutex marit.) Halimi folio: Senecio arborescens Atriplicis folio.

Eryngium Plinii Portulacæ foliis à D. Spragge ac-

Euonymus (ni malè memini) Pyracanthæ foliis. Lyfimachia lutea corniculata maritima. Cynogloffum cœruleum Bugloffi foliis.

Senæ spuriæ tres species quarum una siliquis est hirfutis à D.Spragge acceptæ. Duæ à me fatæ germinârunt & plantas produxerunt, quæ duæ species Paiomiriobæ à Pisone descriptæ esse vi-

Pistacia nigra Coryli folio D. Spragge, Ulmus fructu Lupulino.

Ricinus parvus Urticæ folio.

Convolvulus bicapfularis feminibus pappo alatis. Phalangium spicatum flosculo Arbuteo bullato aureo.

Lithospermum floribus rostratis.

Ricinus frutescens Fici foliis.

Gramen marinum echinatum. Huius semina etiam à D. Spragge accepi, que hac estate in horto fata germinarunt, fed nondum ad frugem nervenerunt.

COM-

COMPENDIUM Historiæ Plantarum Mexicanarum

FRANCISCI HERNANDEZ.

PRIMUS LIBER

Agit de Plantis in genere, nimirum de earum nominibus, convenientiis & differentiis, de generationibus & mutationibus, partibus, saporibus, &c. de quibus nos Libro primo Historia bujus diximus quantum sufficere arbitramur.

LIBER SECUNDUS. CAP. I.

Coapatli S. Tlamacaz quipan Hernandi Corymbifera Mexicana Perficifolia, flore parvo ochroleuco, radice odorata.

R Adix flatum discutit, offa consolidat, urinam evocat. Jus decocti dicitur evacuando curare dyfenterias. Cortex radicis 3β, pondere per novem dies continuos devoratus dolores è lue Venerea ortos lenire perhibetur. Idem febres quartanas fugat,

. Cap. 2. Coapatli II. S. Teoitztlæ: Corymbifera Mexicana Limoniæ folio, flere luteo, radice odorata.

Temperamento & viribus cum præcedente convenit.

Coapatli III. S. De Tepequaquilco: Papposa Mexicana triphyllos, flore albo, radice tuberosa.

His ob convenientiam in nomine & viribus subnectemus,

Coapatli IV. S. Quaubnacensim CAP. XII. descriptam folis oblongis, asperis in caule per intervana ternis floribus nudis, pallidis, pilofis; radice odorata.

Vide duas alias plantas Coapatli nomine, frigida temperie, infra lib. 8. cap. 55. & 56. At quia (Annotatio est Columna) in prima Coapatli Synonymum est Tlamacazquipan, quod nomen invenimus in aliis plantis, quarum imagines & nomina tantum in exemplaribus extant fol.41.4 in alia parum variante figura, sub nomine Tlamacazqui y Papam vel Coapatli, que figura tertie descriptæ Coapatileli quodammodo affinis videtur; an Pictoris varia sors, vel Plantæ varietas sit pro-

Cap. 3. Texaxapotla Hern. S. Ptarmica Indica Linifolia repens flore pallido, mali Medici odore. ponitur expendenda.

Naribus admota ffernutamenta movet, unde confert gravedini.

Cap. 4. Xeobinacasti S. Flos Auricula Oregicella * Cluj. Orejuelas Hughes, qua Hifpanica vox est * Exet. codem Auricula fignificatu.

Hujus floris mentionem fecimus in Capite de Cacao l. 29, p. 1671. at l. 2. c. 16. planta descriptionem onissimus, qua hujusmodi est, Arbor longis & angustis est folia, virore exaturato tincis, & è pediculo velut marcido propendentibus in inferiora. ternè herbacei, auricularum panè formà, jucundo odore. Fruêt mel filiqua, longitudine lex unici-arum, craffitie verò unius digiti. Semina intus ex mutua comprefione fiunt angulola, funtque coloris fanguinei. Clufiusfloris hujufce folium pro cortice fructus alicujus habuit. Nihil hoc flore frequentius in Indorum emporiis venditur.

Huic flori valde fimilis flos Toloxochitl cap. 20. descripti, nifi quòd plenus sit, & colore nonnihil

variet; Chocolatæ etiam pariter potioni admifeetur.

Cap, 5. Xococoxocbill feu Piper Tavafei: in historia nostra describitur sub nomine Amomi odore

Cap. 6. Accestli, seu Corymbifera Mexicana tuberosa, foliis Nardi, flore pallide rubente, Viribus & temperamento non multum differt à Coapatli.

Cap. 7. Acuejo S. Ocixochith. Foliis Ari, caulibus freniculaceis geniculatis. Nec flores, nec fructus describit, unde ad quod genus pertineat nos latet. Caules dantaxat condiri scribit, sed & crudos edules esle, sapore & odore grato. Earundem pane virium est cum præcedente. Cap. Aaaaaaaa 3

Cap. 8. Apoyomati S. Phatzifiranda, Cyperus Americanus, Radix S. Helena. Vide Hiftor. noftræ

pag. 1339. Cap. 9. Atepocapatli. Flore est radiato coccineo: Folio Amygdalinis, ex adverso binis; radicibus ruberofis.

Sterilitati à frigida intemperie mederi dicitur, & febres fugare.

Cap. 10. Est de Caryophyllo aromatico; de quo nosin Hist.nostræ l.26. p. 1508. abunde egunus. Cap. 11. De Cinnamomo; de quo & nosprolixe Hift. p. 1559. &c.

Cap. 12. De Coapatli IV. quam nos cognominibus plantis in initio libri subjunximus.

Cap. 13. Curutzeii S. Alarum Mechuanicum; Rectius cum Terentio Cacaliam Michuacanicam, foliis vitigineis serratis, floribus luteis dixerim. Radicibus est fibrosis, odoratis, Folia ex sententia Columnæ ad Cortufam Matthioliaccedunt.

Temperamento & viribus cum præcedentibus ferè conveniunt radices, quæ folæ in ufu funt, &

ab incolis magni fiunt ob odorem jucundissimum, Moschi amulum.

ao meons magin mun eo con para mantana, acon a mantana de concerna præsentat, ex pluribus conjugationibus cum impari in extremo composita] floribus pallidis; gustu & odore quavis sui parte mire refert Anethum, ejusque effectus, & efficacius præstat. Frustum ligni ubicunque infodiatur statim radices agit.

Frutum ngm uncumque mountain natur rauces agai. Cap. 15. Tilisochiil leu Vaynillar, de hoc egimus Hif. 1.22. C.13. p.1330. Cap. 16. Asimilacoi. S. Virga diuretica ab effectu urinas educendi dicta, Folio est Anchuse, minoribus serratis, hirsutis, per longum venosis, radice Hellebori albi, fibrata, odora; floribus parvis, ex albo pallefeentibus, velut coacetvatis, odoratis, acrifque faporis.

Cap. 17. Hoizzwebirl, S. Arbor Lonchifolia, Polise est Myrtinis longe majoribus [quinque uncias

longis, duas latis] rigido & infesto mucrone; floribus coccineis, quos filo transfixos Indi in emporiis fuis vendunt, qui & uterini funt & cardiaci, inque condimentis & dapibus Croci vicem præstant. [Fructus Pomo fimilis, colore Amygdalæ, cui florem insedisse videtur.]

Cap. 18. Chichiopatli, S. Chamædrys Mexicana, folius asperis, storibus, luteis, Flores circa postremos caules coacervati, & calycibus oblongis contecti: Folia odorata, amara; Radix furculofa, pariter odorata, at amaritudinis ferè expers, acris, Appetentiam excitat. Duæ aliæ cognomines, at diversi

generis. Vid. p. 364, 365.

Cap. 19. Hucuniro, Salvifolia Mexicana, floribus promifcuè cyaneis atque coccineis, Folia longis pediculis appenfa, ad exortum latiora, fubablicantia; Radix tenuis, longa; Odor & fapor Lavendu-

læ. Exterius apposita medetur dolori ventriculi.

Cap. 20. Toloxochiil Ariffochyea, Arbor est magna, foliis Mali Medicæ, duplo longioribus quæ abscedentia vestigia in caule relinquint. Flos odoratus, polypetalos, externa parte media viriescens, circum oras ex cinereo lutescens, quatuor digitorum diametro petalis interna parte cavis & purpurorubentibus, in extremo lutescentibus, pinguibus & glutinosis, singulis pollicem æquantibus, umbone medio virente. Flora effigies non parum similis flori Xochinacaztli cap. 4. descripti, & cundem usum præstant, paritérque admiscetur potioni Chocolatæ. Cardiacus est & uterinus, sterilitatis re-

Cap. 21. Tatatllacocotic S. Herba Lonchifolia, Dodrantes quatuor alta est, folis oblongis asperis; floribus candentibus, calycibus parvis tectis; radice surculoso, fusco cortice, odorata & resinosa. dolo-

res sedante, tusa & devorata.

Cap. 22. Caçalic Tlacopatli, S Convolvulus Cinnamomeus, à radicis sapore resinoso & odorato. Volubilis est herba, foliis cordiformibus sed longioribus & magis acuminatis, venosis, glutinofis & falivosis, crebris; Radice lutea, Rhaphano simili, digitum minimum crassa, saporis resinosi & odorati. Nalcitur in calidis. Diuretica est & sebrifuga, hydropicis medetur, & convulsionem enixæ

Cap. 23. Tozontolli, S. Juncus capillatus, Radices fundit capillatas; caules teretes, læves, cavos, & in cacumine capitula lutea oblonga: Radices dulces, odoratæ. Bechica eft, cephalica, diuretica, cardiaca, uterina, aftringens, unde fluxus omnes curat.

Cap. 24. Tomabuactla copath S. Aristolochia Mexicana: Hujus descriptionem vide in Appendice.

Cap. 25. Caninga arbor, Lignum Aromaticum Monardis, vid. Hift. p 1801.

Cap. 2c. Patle-Huayopatli, S.Radix Caryophyllea, Folis Mali Limonia, subtus candicantibus & hirsutis, superne nigricantibus. Floribus candicantibus modicis, fructu parvo orbiculari: Radicibus candidis, acribus, odoratis Caryophyllorum, quorum vicem supplere possunt in cibo & medicamentis. In calidis Tilanci collibus nascitur.

LIBER TERTIUS. CAP. I.

Copal Quahuitl S. Arbor Copallifera I. Copal cabuitl Gomaræ apud Cluf. Exot. pag. 297.

NOpal Indis (ut alibi monuimus) quodlibet gummi genus fignificat, fed quod ab hac Arbore feu sponte, seu scarificata fluit 1257 2500 ità dicitur, nobis in Historia è Monarde descriptum. Arbor est procera, foliis quernorum torma & magnitudine [pinnulis foliorum intellige, folia enim pinnata pinguntur è pluribus hujulmodi pinnarum conjugationibus compolita; media etiam costa quibus pinnæ adnectuntur membranis utrinq, foliaceis aucta est ut in Lentisco] Fructu obrotundo & purpurascente Gummi sapore.

Cap. 2. Copal Quabuit! Patlaboac, S. Arbor Copallifera II. feu latifolia. Mediocri est magnitudine, folisi ferratis, & Rhoi obsoniorum perquam similibus tum forma, tum magnitudine, tum eti-am colore squallenti. Gummi stillat non absimile pracedenti, sed parciús.

Cap. 3. Copal Quaubxioth, S. Copallifera III. Leprola dicta, quod sci. membranam externam facile exuat; folio est parvis oblongis [Icon numerofissimas pinnatim ad unam costam annexas repræsentat, ad quindecim usque conjugationes fructu acinoso, fingulatim dependente: gummi pauco.

Cap. 4. Copalli Totopecense, Copallifera IV. Mali Medicæ foliis saturate viridibus. Arbor est

Cap. 5. Tecopalli Qualuitl, S. Copallifera V. montana, Arbor est mediocris, unedonis solio [Hujus etiam solia icon pinnata repræsentat] fructu Glandibus simili, quendam vesusi Strobilinum continente, opertum lucidà & refinosa quadam saliva, atque includentem intra se nucleum candidum. ad multa utilem. Thus Indicum dicitur.

Cap. 6. Cuitla Copalli, Copallifera VI. leprosa II. Arbor est medioccis, foliis obrotundis parvis. acinísque racematim dependentibus, Oxyacanthæ similibus, valde odoratis glutinosísque. Folia, ad-

notante Terentio, fitu & figura fimilia funt foliis filiquæ arboris.

Cap. 7. Tecapal Quahuit Pitzahuac S. Gopallifera VII. leptiphylla, Folisi eft pinnatis, parvis, minime ferratis; fructu parvo, rotundo, Piperi figura non abfimili, fed coccineo, fingulis binífve acinis

per intervalla ramis appenfis.

Cap. 8. Xochi copalli, aliis Xarapizqua, an Xolochcopalli Gomaræ apud Clufium Exot. p. 297? Copallifera VIII. mentha foliis profundius ferratis. Afbor est mediocris, stipitibus impense odoris: liquor exstillans fulvus est, Limonum odorem valde referens, Thuris Indici generibus annumerandus. Folia adnotante Columna, 52 pollices longa, duos lata, obscure virentia. Flores ex longis calycibus dilutè virentibus, denfis staminibus luteis compacti. An Ballamum Urticæ folio Indis Xilo dictum Monard. cap.9? de quo Hiftor. p. 1758.

Cap. 9. Mizquixochi capalli, S. Copallifera IX. foliis Mali Medica, floribus coccineis. Arbor est

magna, stipite candicantibus punctis distincto. Hujus gummi Anime nonnullis vocatur.

Cap. 10. Holquahuit seu Chilli arbor. Arbor Mexicana cortice amaro, fructu in orbiculis stellatis ffiniti adnalcentibus. Duum est generum, Alterum stipite magno, levi, sulvo, & lenta reserto medulla; Floribus candicantibus foliis maximis. Fructus Ponticis nucibus par est, candenti luteaque obductus membrana, & amari faporis. Alterum foliis Mali Medica fed majoribus. De hujus gummi quod inciso cortice emanat, Holli dicto Chocolatæ interdum admisceri solito nonnulla è Pisonis mantissa Aromatica petita vide Hist. nost. 1672. Plura de ejus viribus vide hoc in loco.

Cap. 11. Arbor Balfamifera I. Hern. Haitziloxitl. De hac vide Hiftor. p. 1758.

Cap. 12. Huaconex, Balfamifera II. baccifera. Arbor est mediocris altitudinis & crassitiei, materie firma, incorruptibili, adora; felisi luteis denarii amplitudine; flore parvo candicante, baccis Lauri. E cortice confracto, aqua macerato, demum infolato & expresso luguo balfamicus extorquetur. Extrabitur etiam ex folis fillatius liquor ad multa utilis. Surculi ad denticladia commendantiir.

Cap. 13. Balfamifera III. Maripendantellica. De qua egimus Histor. p. 1759.

Cap. 14. Balfamifera IV. De Tolu dicta, descripta Hift.nost. p. 1758.

Cap. 15. Molk arbor, Lennicus Pernana, Deferibitur Hirtor. noftrap. 1582. Cap. 16. Tecomabasa. De qua vide Hirtor. noft. p. 1846. Cap. 17. Tabevelicos. Zuebaiul. S. Caragna, Deferipte. vid. Hirtor. p. 1847. Cap. 18. Xocbiocotzo Quabuil., S. Liquidambari arbor. Hift. p. 1848.

Cap. 19. Tatac Quaubziotl, S. Galiopifera, Arbor est mediocris, foliu obrotundis, stipitibus & per diculis rubentibus. Gummi stillat candidum acris saporis, ad dysenterias utile, quod aquam in qua infunditur lacteo tingit colore Ballami Antiquorum inftar.

Cap 20. Copalite, S. Arbor Copallifera cuticulam exuens, Ocymi foliis, fructu Oxyacanthæ, Gummi in filtendis dyfenteriis celebratur. Hoc etiam aquæ inftillatum in lac folvitur.

Cap. 21. Tzina Cancuitla quahuitl, S. Arbor Laccifera Folia Acacia Ægyptiaca ei attribuit, flipites

purpureos. De Lacca vid. Hift. noft. p. 1535.

Cap. 22. Ezquabuitl S. Draco arbor, de qua vide Hift. p. 1598. Cap. 23. Ezquabuit secunda Quaubnahuacensis, Foliis est magis orbiculatis, hirsutis & asperis, crasso cortice, radice surculosa, juxta aquas nascens, ad eadem utilis ad quæ præcedens.

Cap. 24. Mizquitl S. Siliqua Acacia, de Acacia vid. Histor. nost. p. 976, 977

Cap. 25. Mizquil Michuacanenfis, Acacia No. Hispania II. Folis est exiliorib. Mizquitl vulgagari, & spinis caret.

Cap. 26. Hucipochotl Huaxacenfis, S. Ricinus No. Hispan. inseritur Hist. nostræ Append. p. 1856.

Cap. 27. Saffafras arbor, de qua nos Hift. p. 1568. Cap. 28. Tacpath, Arbulcula Mexic. Rhaphani fylveftris foliis, floribus candicantibus. Radix furculofa, acris, odora, Lui venerez medetur.

Cap. 29. Hoaxacan S. Lignum Sanctum, vid. Hift. nost. p. 1685. Guayacum.

Cap 30. Tobualxochitl, Arbor noctiflora Sambuci foliis & umbellis. At Folia serrata non sunt a flosculi orbiculares & pallentes; acini racematim dependentes, per maturitatem purpurei. Tumores discutit aut maturat, pulvis inspersus medetur ulceribus insanab. scabiei, lepræ, &c.

Cap. 21. Cayolixan S. Tepozan, Arbor falvifolia, Thus redolens. Mediocn elt magnitudine, folias Salvas majoribus, superne virentibus, subalbidis, pinguibus, Verbasci modo hirsuris; Flore in extremis ramis modico ac luteo & in Corymborum formam velut composito. Diureticum est, uterinis convenit affectibus. Extrinsecus imposita radices, corrices aut folia tumores solvunt, & ulceribus

Cap. 32. Nanahuaquabuiti, S. Morbi Gallici arbor, magna est & excelsa, foliis Olez, odoratis & amaris. Fructus è trunco enatus racemos longos componit, cujus pediculus ruber, baccæ verò sunt virides. Nanghoaquahoiti p. 389. depicta huic eadem est. Cap. Cap. 33. Quaubtlepatiis. Arbor ignea, Nerion five Rhododendron Mexicanum. A nostrate Nerio, adnotante Columna, magnitudine differt, foliis longitudinis pedalis & latitudinis pollicum 35. & quod nervuli foliorum circa folii oras conjungantur. Eodem observante, Nerium etiam nostro cœlo, non lac, sed copiosum luteum succum Apocyno similem habet, in radice tamen copiosum album lac emittit. Idem observavit in Periplocis & vulgari Asclepiade, vid. Annot, in Recch. p.868. Cap. 34. Quaubyyae, Arbor fœtida Mali Medicæ foliss acuminatis. Cortex astringit, & fluxum alvi

coercet. Succus naribus attractus sternutamenta excitat. Cap. 35. Xiloxochitl, Arbor pentaphyllos Mexicana floribus capillaceis coccineis & albis. Flores ante foliorum exortum profert. Tum Descriptio, tum figura, notante Columna, Goffipio Indico Ponæ Ital. satis aptè conveniunt, ni folia in eodem pediculo septena haberet.

Cap. 26. Cacapolton, Baccifera Cerafifolia, floribus cœruleis, acinis purpuro nigricantibus. Folia

astringunt, unde diarrhœas compescunt, &c.

auringunt, unue marineas competeum, ecc.
Cap. 37. Paquissehil, Arbor Mexicana Mali Medica feliu, Cynorrhodi flore, Rosabdore. Toto anno flore.
Flos coctionem juvas & commendandi halitus causa Chocolata admiscetur.

Cap. 38. Tlalamatl, S. Arbor vomitoria, Trifolia est folia Salvia pinguioribus & mollioribus, floribus foicatis, parvis, coccineis, ex quibus acini producuntur. Si Auctor (inquit Columna) pro acinis filiquas posuisse facile ad Anagyrin referri possenticon & vires: fiquidem vim ei catharticam attribuit. Ejusdem nominis est alia planta longe diversa p. 420. Sed p. 451. adest icon similis sub Svnonymo vocabulo Tatae tlalamati.

nymo, vocadulo 22046 stransmins. Cap. 39. Chatalbuic, S. Cassia sylvestris. Vid. Hist. nost. p. 1747. In reliquis cum Cassia sist. Brasi-

liana fatis convenit, floris colore luteo ab eadem differt.

Cap. 40. elt de Palma coccifera, de qua nos prolixè p. 1356. & fequentibus. Cap. 41. Advietl, Medicina tingendo apta, ie. Urucu. Vid. Hift. p. 1771. Cap. 42. Bahei Coyali, Palmæ species, Areca S. Fansel dicta nobis videtur.

Cap. 42. Tegol S. Palma montana, Arbor est fruticans, duos tresve ab radice stipites edens: folia longa angulta, crassa, leidis serè similia, sed longè majora, acervatim ab extremis stipitibus orientia; storie hexapetalos, albos, odoros, racematim dependentes; ex quibus generantur sensita superales de la superales de l bilis similes. E foliis eo fere modo quo Cannabis paratis fila fiunt linteis storeisque texendis perquàm idonea, firmiora iis quæ ex Metl.

Ex descriptione hac Arbor Draconis dicta species esse videtur. Icon recotl qua habetur p. 441.

non convenit Draconi arbori, at nec huic descriptioni. Vide notas Terentii.

Cap. 44. Noctli S. Tunarum genus, de quibus vid. Hist. p. 1464. Cap. 45. Nocheznopalli S. Coccus Indicus, Cochinele, Hilt. p. 1465. Cap. 46. Cacava-quabuitl S. Arbor Cacavifera, vid. Hist. p. 1670.

Cap 40. Cattering Junior S. Aton Catariness, vol. State P. Die funt species, Prima arbor est magna folis Hederæ amplis, pinguibus, obrotundis cordatis, altera parte ex viridi pallentibus, altera fulvis. In ipsis stipitubus, qui Ficulnei sunt & lenes in modum Sycomori, frudus Ficulnei sunt & lenes in modum Sycomori, f bus parvis fimilis, femine minuto ac fulvo refertus. Adhæret faxis non mediocriter spectando miraculo. Radices nondum excusso lacte cathartica funt. Secunda species eodem nomine & temperamento prædita, virgarum rectarum leviumque ulum tantum præstat.

Cap. 48. Copalxochotl S. Pruniformis gummola, Foliis est obrotundis Pruni; fructu Medicis Malis fimili, pradulci, valdè adfringente, & falivam ftillante impensè glutinofam, qua diarrhœis

& dysenteriis medetur. Materies Operibus intestinis aptissima est.

Cap. 49. Copalxochoil altera, S. Pruniformis gummola II. Foliis est majoribus alias fimilibus: Fru-&u Prunis aut Nucibus Juglandibus fimili forma & magnitudine; præcedenti viribus & formâ congsner, nimirum aftringens & glutinans, sapore dulci.

er, minitum art ingens ex guamans, tapor come. Cap. 50. Tamarindus, De quo vide Hift. p. 1748. Cap. 51. Xalaechatl S. Pomum arenofum i. e. Goyave feu Guayava Hift. p. 1435.

Cap. 3. Planta Cacho y cocata. Vide Hift. p. 1839. Ex aliorum relatu deferibit. Cap. 3. Holizmamaxalli S. Arbor Cornigera, Folis est Tamarindi, storibus luteis, filiquis esculentis. Cornua Taurinis valde similia in stipite & ramis prodeunt. Folia insipida, venenis tamen adversari dicuntur. Generantur intra cornicula Formica morsu nociva. Q. An Cornua hac sint excrescentiæ à Formicis illis excitatæ, an ex aculeorum seu spinarum genere & natura?

Cap 54. Quaubayobuatli, Avellanæ catharticæ. De his egimus Histor.p.1381. Huic tribuit stipifem magnum, fulvum & contortum; folia Rhododendri angusta & longa. Vide etiam Hist. nostræ

Cap. 55. Quaubayohuatli 2. S. Cassia sistula, De qua nos Hist. p. 1746.

Cap. 56. Quaubayobuatli 3. Arbor Cucurbinfera nucleis pineiformibus catharticis. vid. Hift.p. 1830. Tribuit arbori folia magna, Lappæ fimilia, angulola; fructum Nuci Juglandi fimilem, ftrobilos ternos, totidem fecretos cavitatibus, noftratibus, Pineis nucibus formâ, magnitudine, crusta & nucleis

Cap. 57. Quanhtlatlatzin, Arbor fructu orbiculari, striato, crepitante: Folis est Mori, majoribus, ferratis, venolis. Fructus per maturitatem fecundum strias dehifcens magno cum impetu & sonituve-* Flos Araica luti tormenti bellici *rumpitur, duodecim circiter nucleos continens, ex quibus bini membrana nu-

*Flos Aratica dati blande purgant. Vid. descriptionem.

los cum crepi

Cap. §8. Abuaca quabuit, Arbor Querciformis fructu butyraceo. Folia Mali Medica majora, asperiora: Fructus ficuum præcocium forma & magnitudine, carne butyracea, nucleo solido duro. Eit è Pruniferarum genere. E nucleis per expressionem elicitur oleum Amygdalino simile.

Cap 59. Cochitzaporl, Arbor prunifera trifolia, fructu Cotonei formâ, offis nucleo deleterio. Hujus fructus idem est cum Persicæ nuci simili fructu, nucleo venenato Monardis, cujus descriptionem vide Histor. p. 1553. Poma ingesta somnum conciliant.

Cap. 60. Quautzaporl S. Anona, Anon Oviedi esse videtur Hist. nost. p. 1651. descripta.

Can. 61. Quaubxilotl, Arbor cucurbitifera trifolia, fructu moschato. Flores cymbalorum habent formam: fructus dulcis est & edulis; folia spinosa, in nonnullis tamen spinis carent.

Cab. 62. Coachamachallis, à foliorum forma Colubri maxilla fimili dicta, Arbor filiquola femine Lentiformi folio Coanenepilli. Fructus spicari sunt. Arbor est magna.

Cap. 62. Tlapalezpatli, Arbor Mexicana axagmo. Ocymi folio, flore candido racemolo. Jus de-

cocii corticum urinam evocat, languinem per colem fluentem conhiet.

Cap. 64. Chichichales quabuirl, Arbor Sanguiflua Mexicana, flore fructuque carens. Folia longa, obtufa, & versus pediculum fentim attenuata: Lac primò candens & tandem rubefcens effundit. Cortex astringit & sanguinem fistit.

Cap. 65. Abuapatli Tilacenfis, Arbor Indica foliis Ilicis, flore luteo parvo, fructu nigricante. Sti-

pitis (qui pallidus intus) ramentorum decoctum ictericis & biliofis opitulatur.

Cap. 66. Avevetl, Abies Mexicana. Vid. Hist. p. 1397. Cap. 67. Bitonetis, Arbuscula trifolia Philippinensis, radice alexipharmaca.

Cap. 68. Tzopilorlzonie comatl, S. Caput Aura. Foliis eft longis angustis, fructu magno oblongo nucleos quosdam planos includente, sapore & viribus Amygdalarum amararum.

Cap. 69. Quamochitl, Arbor Punica foliis, filiquis rubentibus semine nigricante. Capitula in poftremis viticulis Epithymo fimilia producit. Semen comestum odore insuavi halitum inficit. Cortex aftringit, & fluxus cohibet.

Cap. 70. Cacaloxochitl, Arbor filiquosa, foliis Mali Medica: majoribus, flore pulchro odorato. Florum apud Indos permultus est usus in manipulis, torquibus & corollis. Arbor lacte manat.

Torum apud maos permutus et dus in manpus, torquots ex coronis. Arbor facte manar.
Cap. 71. Capolin, S. Cerafus dulcis Indica 1550. Hift. noft.
Cap. 72. Calamaio, Arbufcula Philippinenfis Laurifolia, radice emplaftica. Hæmorrhoidas curane.
Cap. 73. Coco Quaubitl, Arbor cardiaca foliis Leguminis, fucco rubescente. Flosculi exiles ad foli-

Cap. 74. Coconam, Arbor foliis Senæ, floribus albis umbellatis. Tineæ & lichenibus medentur

Cap. 75. Enguamba. Hiftor. p. 1791. Cap. 76. Teperaquixocbirl, S. Paquixocbirl montana foliis majoribus, floribus candidis in muscaria

compositis, inodoris. Cortex ad gingivas tumentes & laxos dentes firmandos utilis est.

Cap. 77. Thuixochitl, Arbor flore pennas avium referente. Folia Pinabuizsti S. Arbori verecundas fimilia ei attribuit, quina per intervalla prodeuntia; vires etiam ealdem amorem conciliandi,&c. quo mirer florem pennas avium referentem ei ascribere, & non potius folia.

Cap. 78. Yiziperegua, Laurus Michuacanensis, foliis odoratioribus. Semen Coriandro simile sed paulo majus, nigrum quando maturum.

Cap. 79. Tetlatiam, S. Arbor urens, quam Manchinello dictæ earidem effe suspicabamur. Vid. Hist. p. 1647.

Cap. 80. Tlatzean, S. Cupreffus fula, Arbor vitæ Hift. p. 1407.

Cap. 81. Xumatl, S. Sambucus noftras.
Cap. 82. Pappya, Pepo arborescens. Hist. p. 1370.
Cap. 83. Acapatli, Arbuscula foliis Rhaphani serratis, florealbo, fructu destituta. Folia tusa & imposita lienem absumere dicuntur.

LIBER QUARTUS.

A P. 1. Tlepatli, Frutex Mexicanus radice tuberosa, floribus oblongis caliculatis albis, foliis Amygdalinis. Flores in fummis ramulis in capitula feu poriùs spicas congesti. Ad aquas nascitur. Dinretica est & carminativa, dolores colicos & à lue Venerea ortos sedat decocta & pota, icon cum floribus, p. 429.

Cap. 2. Chillapatli, Frutex foliis Roseis, flosculis coccineis, binis unà è foliorum alis exeuntibus.

Thoracica est, & ventris dolorem sedat.

Cap. 3. Copalxibuitl, Frutex odoratus Copalli referens, foliis Ocimi ferratis, baccis rubentibus. Thy-Cap. 4. Hoitzit-Xilxocbitl, Origanina, floribus galeatis, coccineis. Calore suo flatus discutit,

concoctionem juvat, corroborat.

Cap. 5. Tlaessilossebit, S. Flos barbatus: Acacize foliis, filiquofa, floribus filamentofis coccineis. Silique nodofæ funt feminibus extuberantibus, lutear. Sicca est & adftringensi Aqua in qua flores tufi macerati fuerint oculis mirè opitulatur.

Cap. 6. Tlacoxocbitl, S. Capilli rubei. Linifolia floribus in fummis virgis comantibus. Folia in virgis terna quaternave fimul per modica intervalla. Radix amara, odorata: jus decocti ejus medetur dyfenteris, & conferdoloribus articulorum. Hujus nominis alia eft icon latifolia, & alia tenui-folia p. 418. Ex his quæ fine hiftoria funt.

Cap. 7. Xonequilpatli, Frutex Mexicanus foliis Salieis angustis, flosculis calyculatis pallentibus. Astringit & commansus guttur urit. Folia externè omnibus pæne morbis à frigida causa ortis mederi

Cap. 8. Tlatlacotic, Scabiola fruticola Mexicana, flore luteo. Ut facie fic viribus cum Scabiola convenit. Tlacocotic alterius generis icon habetur, p. 426.

Cap. 9. Tetaspatli, Tepenicensis seu Honimo, Foliis pennas avium referentibus, floribus luteis. Cori tex radicis purgare dicitur & bubones diffipare.

Cap. 10. Acuilotl, S. Volubilis aquatica, Rose Moschatæ floribus, potius Jasmini Arabici seu Samach Ægyptii Alpin. monente Columna. Duplex etc., altera folis minoribus, forbius candentibus: altera folis majoribus, floribus pallidis. Flores odoramentis & corollis inferviunt. Folia flatus discutiunt intus sumpta, foris admota tumores resolvunt, & contracta membra laxant.

Cap. 11. Huitz-tomatzin, Spinachia frutescens Americana Muntingii essevidetur. Flore est purpureo, ftaminulis luteis, fructu candidis Cerafis fimili. Videtur effe e Solani potius genere ut recte

Columna. Radicis cortex purgat.

ommina. Raufos Corea Purgato. Cap. 12. Xinbquilit! Puzaboac, est Anil S. Indigo descript. Hist. nost. p. 926. Cap. 13. Xinbquilit! Puzabae altera, floribus capillaceis, candentibus, foliis Piperis longi majoribus, neivolis. Eadem videtur fecunda speciei Margr., Icon pracedenti apposita hujus est.
Cap. 14. agit de Arundinibus Saccharinis & de Saccharo, de quibus nos susè p. 1278, 1279.

Cap. 14. Axixpatli Texaxahuacensis, S. Volubilis quinquelatera folifs vitigineis. Succus diureticus

est, & ictericis admodum confert.

ett, & icteriosaumouum comerc.
Cap.16. Ecapath, S. parva Sambucus. Siliquofa, floribus expantis luteis in fummis ramulis, filiquis teretibus temulous. Granula Lentibus fimilia, fed minora. Folia (hoc est pinnæ foliorum) Amygdalina. Calida ficcáque est & nonnihil astringens. Cap. 17. Huitxiqua, Folia ei longa, serrata, magnitudine Mali Medica, floribus spicatis. Siccat

& astringit, unde fluxionibus quibuscunque opitulatur, & tumores discutit. Cap. 18. Nacazcul S. Toloatzin, Datura altera Mexicana. Solanum pomiferum, pomo spinoso ro-

tundo, semine pallido. Fructum spinas demum exuere scribit; Folia mollia & hirsuta Cap. 19. Toton capatli, S. Syringa lutea, floribus pentapetalis, fedlatis. Folis est Pyri, floribus fpicatis, semine nigro exili, stipitibus & ramis cavis. Folia calefactiunt, siccant & aftringunt.

Cap. 20. Toerzquiuh, Chamaedryfolia, graviter odorata, floribus oblongis coacervatis luteis. Calef. & exliccat, externe appoint aventriculo uterinis affectibus convenit. Jus foliorum medetur dyfen-

Cap. 21. Texticpatli, Pentaphyllos febrifuga, flore parvo candente, fructu rotundo. Radix crassa. longa, tenera & succulenta, impense refrigerat & adversus febres magno in pretio habetur.

conga, tenera ce nuccuena, imposso conspenda. Althaz indica, tuberola radice, folis vitigi-Cap. 22. Altar xozillin, S. Aquiofa herba appenda. Althaz indica, tuberola radice, folis vitigi-neis, floribus rubris, capitulis ternis, triangulis. Fruêtus Corallorum inftar rubent, efculenti funt, se femine nigro pleni. Radix humida & falivofa eft natura, unde convenit morbis quibufcunque à

Cap. 23. Cocoztamatli seu lutea tomatli, Urinaria mirabilis. Nos in Hist. p. 727. ad Convolvulum hederaceum trifolium retulimus & folia quidem fimilia funt, verum catera non bene respondent. Radix crassa, flores candidi modici, acini Cerasis haud absimiles urinam mirè evocat. Consule Her-

Cap. 2.4. Textae-Coanenepilli, Convolvulus folius cordatis, floribus ex albo pallescentibus, S. Volubilis diuretica. Radix urinam provocat: V. Coanenepilli seu Contrayerva.

Cap. 25. Coatli, S. Aqueus Serpens. V. Lignum nephriticum Hift. 1804. Cap. 26. Cagapipilath wochith, Periclymenum flore coccineo pendente. Frigida & humida cenfetur

temperie contra quam Periclymena nostratia.

Cap. 27. Chupiri S. Charapeti, aquam rubeo colore tingens seu Arcanum Venerei morbi. Radice est craffa longa, internè ex albo & luteo purpuracionte; folis Mali Medica, majoribus; floribus lu-teis felafas. Sapore & codore infigni caret. In Lue Venerea profliganda plantas reliquas Meebuaca-

nenses facile superat, eo modo quo Guatacum usurpata.

Cap. 28. Curaqua, S. Brassium Hilpanorum. Frutex est spinosus, surculosis candidisque insistens radicibus, unde profert stipites extra fulvescentes, ac intra rubeos, contortos, refertósque foliis cordis ferè figurà, sed macrone appendentibus, venis frequentibus à medio nervo ad latera procedentibus. Tingun ejus ligno, fila coccineo colore. Nafoitur in frigidis Mechacacanelhus campettribus ac montofis locis. Longé diverta planta est à Brasilia arbore in Hist, descripta p. 1736. Cap. 29. Quaub Tepatii, Ocimifolia ferrata floribus è luteo rubentibus, in lummis ramulis coacer-

varis. Siccat & adftringit, unde diarrhoas aliasque fluxiones fiftit.

Cap. 30. Quaub Tlepatli II. S. Volubilis Limonifolia flore candenti, radice fulva. Eruptiones è lue Venerea ortas aliásque cutis infectiones exterit & sanat.

Cap. 31. Xiub-Cocolin S. Planta contortiva, foliis raris, unica ab uno latere lacinià, Phafeoli florib. Cortex radicis potus adftringit & vomitum fiftit. marga (O Cap. 32. Pinabuibuizili, S. Herba verecunda. Caaeo seu Herba viva tertia species Marcgr, nobis

videtur, descript. Hist. p. 9791 Cap. 33. Messebit! S. Omessebit! Perficisolia floribus secundum caules parvis, siliquis Caplici luteis. Flores ex luteo rubescunt. Odor plantæ gravis. Forte Apocyni specaes. Vi pollet emetica.

Cap. 34. Arlinam, S. Futex Justa, aguas, proveniens, Folis Salignis, floribus candentibus, radice craffa, caltangas, invereraras relipiente. Folia odorata funt. & vi. cachantica pollente.

Gap 35. Izontecpatii S. vulnenim medicina, Efula Ocymifolia non ferrata. Lac e germinibus in-

cifis emanans recentes plagas glutinat & ad cicatricem perducit.
Cap 36. Buyetujo, Piper longum Philippinenie. Hoc in historia ad Piper longum Occidentale Monardis retulinnus; verum ex, ufu quem ei affignat, Betrei feu Dette ponus antelligere cre-

Cap. 37. Tlatlancuiye, S. Piper lorgum, Hujus prater Buybayo superiore capite descriptum quatuor species proponit, quas quoniam ex aliorum relatu describit, omitto.

Cap. 28. Expath Qualitmanhacenfii, Sanguinis medicina, foliis Verbalci rotundioribus, hirlutis, odore gravi Steechadis. Incila succum sanguineum manat, unde nomen. Cortex secat & astringit. Decoctum radicis medetur dysenteriis, succus sanguineus veteribus plagis.

Cap. 39. Ceval chiohiltic, Vitis Sylvestris seu Labrusca, cujus plures species in Nova Hispan. sponte proveniunt, quæ & forma & viribus cum nostratibus conveniunt.

provenium, qua contraco Cap. 40. Humana est altitudine, stipitibus ac ramis Cap. 40. Hapabualizapati, S. Convulsionis medicina. Humana est altitudine, stipitibus ac ramis scabris, magna ex patre soliis nudis, (qua longiuscula & angusta sunt) storibus exilibus, pallidis, caly-

Icaoris, magna ex parte fonts mans, (que toniguicate e angurea tunt) nototos extinos, patitoris, caly-ciformibus. Decoctum totius plantæ propinatur ad mocum amillim refittuendum.

Cap. 41. *Tilamatlantii, S. Dentes vetulæ, Folis vitigineis, flore pallido, fructu acinofo, racematim dependente. A fpinarum cum dentibus fimilitudine nomen habuit. Folia vitigineis hirfuttora & minora. Acini maturi lutei, multis nucleis parvis candidis referti. Folia alvum leniter fubducunt. Admoventur capitibus puerorum refrigerii caulâ.

Cap. 42. Tamancapatli, S. Medicina temperata foliis Portulaca. Quavis parte incifus fundit liquorem refinosum, sapore & odore Thuris. Radice est crassa, longa, fibrata, cujus pulvis ulcera cacoe-

the etiam cancrola sanare dicitur. Liquor firmat dentes & gingivarum dolori medetur.

Cap. 43. Xiopatli, S. Lepræ Medicina, foliis Mori majoribus. Suffrutex est quaternos altus cubitos. stipitibus multis. Tusa folia lepram & lichenas curant.

Cap. 44. Tenamaz, Nanapoloa, Fruex trifolius, floribus leguminofis, fruetu f. filiqua Pontica nucis forma. Radix magna, lurculofa, folia Salviæ forma; Flores in corymbos compositi ex candido purpurascentes. Fructus racematim dispositi. Succus medetur oculis inflammatis & tumoribus præ-

Cap. 45. Tlacote Quilizpatli, S. Medicina incifa sudis, stipites multos lignosos sundit: Folia Origani ferrata; flores modici candentes. Acris est & glutinolus, odorus, Coriandrum aliquantulum re-

fipit. Thoracicus est & flatus discutit.

Cap. 46. Xalquahuirl, stipite punctato: odora, foliis Piperis longi, esque planè congener, & earun-

Cap. 47. Minizinzin, stipitibus est fulvis, foliis Perfice, floribus albis. Amara est planta & odora. guftu nonnihil acris, calidaque & ficca. Folia tufa atque illita ventri, inteftina à vitiatis emundant

Hattenus in Arboribus sci. & Fruticibus ordinem Librorum & Capitum Historiæ HERNANDEZ servavimus; sequentes stirpes, qua omnes Herba sunt, Alphabetica serie disponemus.

Bfinthium Mexicanum, Yztacchyatl. Et forma & viribus Absinthio Europao respondet. Repetitur sub litera Y.

Acacoyotl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifoliæ; ve-

rùm flores non conveniunt. Acatzan Ayexitl, Equisetum foliis brevibus, S. Po-

lygonum fæmina Mexic.

* Açaxaxa, Julifera Gentianæ foliis. Acaxaxan, Potamogeito affinis Mexicana florifera: Planta paluftris & lenta, quæ statim com-

primentibus cedat digitis. * Acaxochitl, Limonio fimilis vel Echio. Caulis rubet, folia longa Biftortæ figura, flores rubei, calveis foliola longa; Flos barbam habet lon-

gam trium foliorum. Acuttze harriacus, Scorzonera Mechuacanensis Rumicis folio, floribus ex candido rubentibus, orbiculatis.

Acxoratic, S. Herba Nunnii, foliis Abiegnis, flo-

ribus spicatis, radice cathartica, Agies Haytinorum est Chilli S. Piper Indicum filiquolum.

Aboaton, S. Quercus parva, folius Ilicis, flosculis coccineis, acinis nigris, Radix adstringit & exficcat.

Abuapatli, S.Chamædrys Mexicana, floribus luteis parvis.

Abuatepatli, Urtica-folia cum Julis Piperi longo

fimilibus, radici appenfis.

Alabuacapatli, S. Lubricum & tenuifolium medicamentum. Folia Lini minora, flores candentes, radix alba, pellucida.

* Amacpatli, Corallium digitatum punctatum. Amamaxtla, Expurgans S. Rhabarbarum Monachorum: Differt à nostrate ejus nominis Lapatho, ut nobis videtur.

Amara herba i. e. Caçachichit. Amazauhtli, Bulbifera quædam foliis Tulipæ,

Amutzauhtli Amazquilitl, Baccifera foliis Phillyrea, latifolia. Amolli herba, Convolvulus Mexicanus foliis cordatis, floribus albis.

Amozotl, Baccifera, foliis Crithmi spinosi baccis in uvam congestis.

* Anonyma Mechuacanensis prima. Folia figura & fitu cum Chrylogoni foliis conveniunt.

Anonymæ aliæ novem depinguntur diversorum generum, p. 351,352. Hern. Accoxochiel, forte Anagallidis, seu Veronicæ a-

quaticæ species.

Apanxaloa, An Lychnidis species? Flores similes Plumbagini Terrent.

Aparli seu Atlinam, Campanula hirsuta Salvifolia flore pallide rubente, semine fulvo. At folliculum ovatum ei attribuit, qualis in Campanulis non cernitur, sed triquetrus.

Aparaqua, Herba Mexicana anadendras, radice tuberola, flore candido, axapas.

Aparzi Puntzumeti, Herba Ocymifolia, Chamæmeli flore, Anisi semine.

Alia species foliis Amygdalinis, floribus luteis papposis, radice Coriandrum olente, Mustela odo-

Apitzalpatli, Herba adstrictoria seu dysenterica, ad Verbenam accedens.

Hoc nomen etiam Battatæ purgativæ tribuitur. Apitzalpatli Tzontololotli foliis lubrotundis, Chryfanthemi floribus.

Aquæ

Aquæ gutta, id est Atlychipinca. Herba parvula foliis Solani aut Piperis.

· Aquitzeli, Planta volubilis foliis Clematitidis. Atehuapatli eadem est Ahuatepatli. Nomen fignificat Herba nascens juxta rivos. Alia icon habetur p. 354. foliis Urticæ, verùm radice rotunda variat. Idem etiam nomen tribuitur Totoncaxoxo Coyollin, quæ tamen specie diversa

* Atenxibuitl, Icon repræsentat Herbam trifoliam foliis serratis pediculis longis infidentibus, à radice crebris, Fragariæ fortè species. At nec caules, nec flores nec fructus pinguntur.

* Atexcalquaboitl, Frutex marinus apunto, seu Corallinæ species.

Atlancane, S. Herba aquosis locis proveniens, cau-

libus prociduis, foliis falignis, florib. oblongis. Atlinam circinata v. Apatli.

Atlychipinca v. Aquæ gutta.
* Atzizicaztli, Herba foliis Urticæ alternatim

* Axihuitla papa tlactli, foliis binis adversis serra-

Axixcoça Huilizpatli, Leguminofa Glycyrrhizites, floribus luteis spicatis filiquis parvis Cicerum. At flores, monente Columna, à leguminosis alieni sunt, nimirum quinquepartiti cum multis in medio staminibus nigris.

Axixcoçahuizpatli, S. Medicina urinæ lutea, foliis

Hederæ, fubrus luteis.

Axixpatli Quauhnahuacensis, Herba Menthz foliis, floribus spicatis purpureis è foliorum alis exeuntibus. Hac inodora est, at datur altera odorata foliis Salignis ferratis, flore candente. Axochiatl, S.Flos aqua, ut rectè Columna, valdè

fimilis est Lyfimachiæ luteæ Virginianæ, fi non prorfus eadem.

Alia species Axochiatl de Colan dicta foliis descriptioni respondet. Florum rudimenta in summis caulibus è viridi pallent: radix fibrosa est, non Raphano fimilis.

Axochiatl altera, S. Narcissolirion Mexicanum, flore magno. Radix tumores discutit, & dyfen-

terias aliófque fluxus coercet.

"Axochiotl, depingitur p. 356. verùmicon imperfecta est flore fructúque vidua. Folia cordata funt, admargines finuata, pinnatim disposita. Ayacach quahoitl, Depingitur tantum. Folia Goffipio aut Ficui fimilia, sublutea, in summo

multa congesta.

Ayoteetli S. Colocynthis Indica tuberofa. Radix orbicularis, septem aut pluribus minoribus cincta: Ramis & foliis eft Cucurbitæ hortenfis, fed minoribus. Radix urinam evocat & per superiora ac inferiora purgat. Pomum nostræ Colocynthidis fructui magnitudine, forma, atque facultate responder, sed hac aliquanto mi-

Ayotic, Herba fimilis testudini, Graminifolia radice orbiculata, fructu tricocco. Radix candida est & lacte manat, purgat per inferiora,

levi etiam occatione vomitum ciet.
* Aztaxochil, Trifolia est, folis Urticæ similibus, flore Anemones: Folia octona linea rubra

B

"Banaixitl, Icon folia repræsentat alata & bicomposita Cristæ Pavoninæ dictæ in modum.

Nec flos, nec fructus appingitur.

Barchaman Indorum i.e. Turbith, de quo varias fententias v. apud Garciam & Hernandez.

Io. Terrentius concludit Turbith Indicum inter Convolvuli species numerari debere, quod extra dubium ponit D.Hermannus. Vid. Hift. nost. Append. p. 1882.

HISTORIA PLANTARUM.

Cacacili, Radix longa fubnigra; caules foliati Conyzæ instar, fine pediculis; in summo botri Oxalidis. Color foliorum dilute viridis,

Cacamilxochitl, Huic radix grumofa Thora inftar ; folia in caule bina oppofita verbenæ fimilia; flos coccineus in medio luteus, Rofa fimilis.

Caçachichie, S. Herba amara flore subrotundo pappolo, foliis minimis hirfutis. Succus expreflus herbæ purgat omnes humores.

Caçalic, Coapitlanensis S. Trifolium spicatum Mexicanum, floribus coccineis, filiquolum, Aftringit, & diarrheam aliófque fluxusfiftit: inflammationes repellit. Duz dantur species.

Cacamotic tlanoquiloni, S. Battata purgativa. Vid. Hift. noft. p. 728. Caçanaca, Pappofa, foliis oblongis ferratis, radice

lanuginosa. Flos extrinsecus ex pallido albet, intrinsecus rubet. Radix acris est & amara, ad multa utilis.

Cacanel baotl Chullulenfis, S. Anagallis Mexicana: nostrati persimilis est.

Cacapatli, folia habet Fragariæ.

Cacatlaolxochitl Icon imperfecta, Folia oblonga ferrata repræfentat.

Cacatlepatli, S. Medicina urens, Afphodelo affinis Mexicana, floribus luteis, calycibus con-

Cacavitz patli, S. Medicina pabuli spinosa, cauliculis est in stellæ formam per terram sparsis, ac refertis foliis exilibus in Iphærulas aggregatis; longiuscula habet & candicantia juxta umbilicum filamenta, radicem parvam, fi-

Cacatzin, foliis est Mali Punicæ, fructu orbiculari calice excepto, Cicere majore. Cortex pulverizatus alvum leniter subducit.

Cachruiagua, Ad Campanulas pertinere videtur.

calix floris luteus; flos ipse ruber. Cabuazzitziqui, Radix longa rubet instar Rhabarbari. Flores oblongi, tubulofi, carnei in fummis caulibus spicatim quasi digesti.

Cumatotoncapatli, Caulis nigris velut annulis cinctus, folia cordata, nervola, longitudine quatuor unc. latitudine ferè pari. Ter.

Camolxochitl, Arbor leguminola, folia in alas componit. Flos Cassia similis, ex rubro flavus in octo partes divisus : Siliqua Piso similis Ter. Hac in icone non apparent.

Camopaltic, Flores in lummo multi fimul con-

Caquizeli, Ocymifolia verticillata, foliis non ferratis, floribus cyaneis.

Cayolpatli, S. Muscarum medicina, Ligusticum Mexicanum, flore Ferulæ, foliis menthæternis quinifye, femine Piperis nigri fimili.

Cayolpatli, Vaxacensis muscarum Medicina, Plantula per terram repens, candidis & stellatis flosculis. Decocum catharticum est.

*Cececpatli I. Costi hortorum foliis, radice Rhaphani fibris cincta.

Ceceopatli altera, Lyfimachiæluteæ foliis, radice tuberofa Filipendulæ.

Ceceopatli Acatlanenfis, Glycyrrhizæ æmula, radice dulci fed purgatrice.

* Celicpatli,

*Celicpatli, foliis Urtica & ex adverso binis. Cempoalxochitic, Pappola Cichorei folio spinoso, radice Raphani, que amara est & acris. Cempoalxochitl I. Flos Africanus dictus.

* Cenanam de Quahuna boac, Baccifera Nerii foliis, baccis in uvam congestis.

* Cenanam Tezcoquensis. Foliis, flore & fructu ad Periplocam Græcam angustifoliam accedit. Terrent.

Cenanam Tezeoquensis, seu Mater spica Mayzii, Periplocæ affinis aut Apocyno, Verbasci foliis lanuginofis, floribus in mufcariis.

* Centzomecatl, Folia rara, trinervia, Plantaginea. radix tumida cum fibris prælongis.

* Chachalacametl, Arbor baccifera, Pyri folio, baccis in racemulis Ribium æmulis.

Charapeti, Urticæ folia serrata; Flores longi angulti, ex albo rubescentes; radix fibrata. Veficæ cordis figurâ floribus fuccedunt, in quibus femen. Scabiem curat Radix pota.

* Charapetl, Radix rotunda, crassa, fibrosa; Folium Bistortæ longum duodecim, latum duos digit. Terrent, icon nec caulem nec florem aut frudum repræfentat.

Chiantzelli S. Planta in humore intumescens. Fo-

liis est Hederæ; floribus candidis, exilibus in vasculis oblongis contentis, in quibus semen generatur candens, lentiforme. Usus ejus est tum in medicina, tum in cibis ad paranda bellaria & potiones refrigerantes.

* Chiaubribuitl, S. Ptarmicæ species flore luteo.

At folia ferrata non funt.

Chicallotl, i.e. Papaver spinosum hist nost p. 856. Chichiantic Coatlanensis, S. China adstringens, Fohis est Urticz, floribus purpureis Chinæ simili-bus, radicibus capillatis; adstringens est & fluxus omnes cohibet.

* Chiebica quilitl, Folia bina, ad quorum exortum caules in nodos protuberant, flos oblongo tu-

Colocynthis Indica tuberosa v. Ayotectli. Chichi mecapatli, S. Chichimica gentis medicina;

Apios Mexicana foliis longis angustis in caule stellatim ad intervalla dispositis.

* Chichie tronpatonie de Osopetlayue, Vasculis Paronychiæ, foliis binis tenellis; ad Alfines possit referri.

"Chichicez quahuitl, Planta est trifolia, sed singularis & fui generis.

*Chichiboalxochitl, Folia Chenopodio aut Stramonio fimilia; Fructus oblongi, alii virides, alii lutei; Flos albus Stramonio fimilis. Flos fummo fructui infidet ut in Cucurbitis.

* Chichiltic Tepetlaubxochitl, Bulbofa radice eft, fohis latis Tulipæ, flore pulcherrimo in uno cauliculo foliis viduo unico. Floris descriptionem vide in notis Terrentii p. 268.

*Chichiltic path, Fructus angulofus effe videtur ex viridi ad rubrum tendens.

Controlle de la laminthe aut. Alyfi Diofeoridis montani Col.

Controlle de laminthe aut. Alyfi Diofeoridis montani Col. cauliculus serpit.

Chichichoautli, Atriplicis species amara. * Chiebipiltic, Foliola in caulibus & ramulis difoonuntur eo modo quo pinnulæ in viciarum fo-

Chichival memeya, Foliis est Castanea serratis, flore oblongo vasculis simili. At icon pro flore filiquas Capfici fimiles repræsentat rubras & in extrema parte luteas undique claufas; radices longas & velut nodolas. Cortex evacuando corpus febres curat.

Chilmecatl S. Yeha, Folia bina opposita Clematidis Daphnoid, fimilia, caules volubiles; radicis sapor acerrimus, hanc ad Clematitis genus pertinere arguunt ut recte Terrentius. Radix admota velut per miraculum dentium dolorem

Chilpan, Facie & viribus ad Digitalem accedit, Coll At flores prout pinguntur & describuntur calicum figura non respondent.

bilpantlagolli, S. Signum stercoris, Herbula est foliis Salignis, floribus longis rubeis & circa ex-trema pallescentibus. Radix acris & adurens

supra infráque purgat.

Chilpanxochitl, S. Signi instar pendens, Mortuorum medicina. Foliis est Salicis, angustioribus, in caule crebris cubitali, in cujus fumma parte flores coccinei rubríve, caliculorum forma. Radix parva, fibrata amara, & tamen frigidæ naturæ. Epilepticis opitulari dicitur, unde secundum nomen.

bilpatle, Corymbifera Ocymifolia floribus luteis, acinis Piperis nigri æmulis. Acris est & caustica, purgat vehementer: lac verrucas exedit. Terrentius ad Tithymalum refert.

China 2. Mexicana v. Cozolmecatl. Chipequa S. Herba firma, caulibus tenuibus foliis Lini, floribus luteis ad foliorum exortus.

icimatic. Phaseolus floribus racemosis purpureis, filiquis parvis. Flos appietus Convolvuli potius videtur. Neutra icon respondet descritioni

Cimail, Legumen trifolium foliis Phafeoli cordatis subtus albidis, repens, radice ferruginea. Civapatli Yachapichtlensis S. Conyza Mexicana, foliis Salviæ glutinolis, floribus purpurafcenti-

Civipatli Hemionitica S. Herba uterina, foliis Hemionitidis multifidæ fitu & figura, floribus albis umbellatis. Uterina eft & thoracica, partum promovet, urinam ac menses ciet. Conyzæ fimilis videtur Terrentio.

Civipatli major, S. Fæminarum medicina foliis Ocimi, floribus rubeis spicatis, radicibus capil-

Coacibuizpatli, S. Dentium medicina, cauliculis per terram sparsis, foliis tenuissimis pennatis, flosculis candidis.

Coacivizpath, Auriculæ urfi species esse videtur, floribus è viridi rubentibus: Alisma Columnæ.

Coalquiltic, v. Colubriolus. Coanenopilli, S. Contrayerva. Vid. Hist. nost. p.651.

Coapatli Yancuitlanensis, Ramulis crebris foliis longis, angultis, hirfuris, inferne fubalbidis, flori-bus luteis, radice longa tenui. Venenatis potio-nibus & ferpentum ictibus medetur.

Coapatli Afphodelina, Radicibus est Afphodelinis foliis prolixis, Porraceis paribus [in icone Polygonati fimiliora, nervola] floribus in fummis caulibus velut spicatis Stoechadis.

aut Tulipæ, rubris punctis interstinctis candidis & pallescentibus.

Coaxibuitl, S. Herba Colubrina; Foliis eft Hyperici minoribus, non pertufis, floribus purpureis calycum figura, è fingulis foliorum alis fingulis. Campanulis tum figura tum viribus similis est. Terrent. At folia in caule bina opposita. Coca Peruina, Hippoglossi proculdubio species est.

Ter. v. Hift. noft. Cocobut Panucenfis, Volubilis Perficifolia radice orbiculari, flore & fructu vidua. Radix diureti-

Bbbbbbbb

HISTORIA PLANTARUM.

ca, lithontriptica, emmenagoga, & alexiphar-

Cccocaquilitl, S. Olus aquaticum. Folia in icone Caryophyllatam referunt, flos Caryophylleus coccineus è calyce squamoso. Planta trium cubitorum altitudinem affequitur. Sapore est acri Nasturtii & pro olere usurpatur.

Cocoxobuitl expurgatoria, An Convolvuli species? foliis cordatis, floribus parvis luteis, va sculis tricoccis. Humores omnes supra infráque pur-

Cocoxibuitl Teubcaltzincensis, Menthæ foliis est, fructu in summis caulibus capitulorum forma. Impensè calida est, & gustata linguam adurit. Cocotemecatl, S. Funis volubilis acer, Clematidis

species. Mirum tamen quod dicit folia dysentericis mederi.

Coconibuitl, S. Herba acris, Affurgit interdum in altitudinem arboris, foliis Polypodii aut Acanthi, venis rubentibus, floribus spicatis pallidis, fructu raceinolo, parvo, utrinque acuminato, fapore acri & amaro. Stipites lucco luteo manant. A sapore acri & urenti, Capsici quam fimillimo nomen accepit.

Cocoz. xochipatli S. Medicina lutei floris, Buphthalmum luteum, foliis Bugloffi, radicibus Pæoniæ. Radix glutinofa eft & fluxus fiftit. Cogogatie, S. Herba Palmæ fimilis. Radice eft Por-

ri cap, foliis Palmæ humilis, floribus oblongis purpureis calyculorum formâ. Radix contrita & naribus admota protinus sternutamentum movet, unde Medici Indi Titici dicti, eâ velut certiffimo indicio periclitantur num agri oblati morituri fint nécne. Alia est herba vitam & mortem prænuncians apud Monardem. Concifa & in mulium conjecta muscas omnes perimit quotquot dulcedine illectæ mulium degustaverint.

Coen S. Coentic, Phaseolus exoticus radicibus tuberosis, foliis laciniatis, siliquis nodosis, semine

lentiformi, esculento.

Cobayelli, S. Chichica hoazton, Eryngium vel (ut rectè Terrentius) potiùs Dipsacus Americanus. Calore & acredine fua ad affectus frigidos va-

Coltotl, Leguminosa Securidacæ foliis, floribus in capitula congestis, pallidè purpurascentibus. Glycyrrhizæ ut odore & fapore ita viribus ac-

Colubriolus, Coalquiltic, Pastinaca aquatica Mexicana; ut facie fic viribus cum Europæa conveniens.

Copalli Dei, Theub Copalli, Caule est cavo, geniculato Ferulæ, fructu in summo comante muscarii in modum, floribus lanuginofis. Radix ad luem Veneream facit.

Coyolxochitl S. Martagon volubile Mexicanum. Foliis est nervosis Plantagineis aut Arundinaceis; caule volubili. Circulus foliorum fummum caulem ambit, ubi pediculi egrediuntur flores sustentantes undiquaque diffusos, Liliaceos, è rubro viridantes punctatos, quorum usus ad fervias & corollas.

Coyotomatl, S. Tomal Coyotli, Hift. nost. p. 681. Cozamalo xibuitl, S. Herba Iris: Cur ità dicta sit cum Autor folia rutacea ei tribuat non video. Radix tenuis & longiuscula, flores albi, formâ Hoaczin, i. Acacia.

Cozolmecatl, S. Curarum funis; China 2. Mexicana Medicina mirabilis: Volubilis, radice craffa, rubra, fibrata, caulibus capreolatis; foliis subrotundis trinerviis; fructu Myrti semine

referto. Duplex esse dicitur, fertilis & sterilis. Celebratur ut panacea quadam & omnium ferè morborum medicina. Autorem, fi placet,

Coztic mecapatli Tilancensis, S. Crista galli Mexicana, flore purpureo.

Coxticpatli Acatlanensis, S. Thalictrum Mexicanum. Folia [partialia] pæne Adianti; Flores pilofi parvi; radix dulcis & amaritudinem participans. Diuretica est, & adstringens. Semen 1. fructus Filipendulæ potiùs videtur. Ad flumina. Alia pingitur species radicibus crassis, ex quibus multæ fibræ dependent.

Coztic xibuitl, Linifolia semine in summis ramulis orbiculari. Radix cathartica eft.

Coxtomatl, Solanum vesicarium, flore luteo, radice crassa, viribus cum vulgari convenit. Vefica viridis est, sulci obscure rubent. Hist.

Cuicuitlapilli, S. Glandularia, à radicum figura dicta, foliis ferratis, feminibus Coriandri fignra & magnitudine, binis unà testiculorum in modum nascentibus. Hanc ex figura totius plantæ & viribus ad Mercurialem rectè refert lo. Terrentius.

Cuitlaçoil Tepecuaquilcenfis, S. Napiformis, foliis pinguibus cordatis, caule volubili. Radix Napum olet sapítque; bilem evacuat. Ad Convol-

vulos referenda est.

Cuiztapagollin, Phaseolus Mexic. foliis Mori, floribus parvis rubeis, radice dulci. Decoctum radicum hydropicis confert. Nidus lacertarum

nescio qua ratione dicatur.

Cungariqua, Leguminosa caule volubili, foliis longis, angustis, nervolis, floribus purpureis, filiquis gis, angunis, incomposition practice treetibus, tenuibus, praclongis, feminie orbiculari albo; radice craffa, candente, longa, capillata. Leguminis genus fingulare est; necdum enim prater Phaleolos legumen ullum caulibus fcandens novimus. Alia pingitur caulibus magis erectis, filiquis nodofis

Currungariqua, Foliis est longis, angustis, Pentaphylli in modum serratis, floribus Campanulæ cyaneis, vasculis orbicularibus seminibus refertis. Radix Thoracica est: pulvis florum sum-

ptus visum acuit.

Cutiriqui, S. Matlacaça, Bulbosa radice cepæ, foliis Vettonica altılis, floribus luteis, filiqua oblongâ, femine trigono. Radices edules funt & Venereæ.

Eloquiltic, S. Herba geniculata, foliis Bliti, caulibus farmentofis, nodis infignibus divifis; flore feminéq, rubro atque minuto in conorum modum velut ex Blito dependentibus. Humida est & frigida, Pleuritidi & tusti opitulatur; alvúmque lenit.

Erahueni, Foliis est Origani, floribus oblongis, angustis, cyaneis, radice contorta. Coriandrum olet, sed acrius quidpiam sapit. Calida est &c ficca unde urinam evocat, flatus discutit, &c.

Hoauhquilitl, S. Atriplicis plures species: Vid. p. 269. altera rubra, altera viridis utræque esculentæ, tertia amara nec edulis. Nomen Indicum fignificat, Olus feminis in cristam compofiti. Columna hanc habet pro Atriplice baccifera, & rectè ad Bliti genus potius quam ad Atriplices referendam censet.

Hechoetzonte comatl, S. Caput Senis, Convolvulus foliis cordatis, floribus oblongis coccineis, ra-

dicibus tuberofis. Radix editur elixa, febrilem Mcalorem compescit, olet sapitque aquam destillatam florum Mali Medica.

Hochlispatli, S. Suavis medicina, Herba leguminofa floribus coceineis, filiquis tenuibus teretibus. Glutinola est & adstringens.

Huemberequa, Trifolia folus undulatis, caulibus prolixis, fructu parvo racemolo ab exortu foliorum prodeunte. Frigida est & adstringens.

Macatox quiel, S. Sominus cervi; Pappola foliis Lactucæ ferratis floribus luteis, femine tenui fulvo: Urinam & menses evocat, flatum discutit.

& alia præstat caloris effecta. Matlalytzic Tetzocana, S. Triorchis Mexicana. Folia craffa ferrata Plantaginis, & ad radicem Arundinacea; caulibus est geniculatis digitum craffis: Flores cyanei calicum forma: radices

Triorchidispatya & multa. Radix ad ea va-let, nuibus refrigeratione opus eft: Mecapati S. Zarzaparilla. Vid. Hift. noft. 656. Quartam speciem describit & depingit Muntingius pro Sarlaparilla vera.

Mecapali Mecalineniis, Convolvulus Mexicanus flore purpureo e videtur effe Convolvulus purpureus foio fubrotundo C. B.
Mecawochil, Vid. Hift. noft.

Miahoapatli, S. Medicina spicæ Mayzii: Alsine affinis arborum truncis innascens, flosculis candidis. Acris est, odorata & calida.

Michuacanica diuretica Vid. Tlalantlacuaye cuitla-

pilli. Micui Tlaxcolli Vid. Tlaxcolli. Milto matl Vid. Tomatl.

Motinensis Herba expurgans, foliis parvis cordatis. volubilis, floribus rubeis calycibus fimilibus vafculis subrotundis, semine cathartico.

Nanacace, Jacea Mexicana radice tuberosa, foliis fubrotundis. Aiunt radicem decoctam alvum

fistere, crudam purgare.

Nanabuapatli, S. Morbi Gallici Medicina, foliis
Pilosellæ, flore in summo caule Chamæmeli, semine acri. Ulceribus putridis medetur.

Navisteputz quadrilatera. Chryfanthemum caule alato, folio hastæ cuspidi simili. Alia est varietas flore è luteo purpurascente, quæ frigida est & humida; cum prior calida sit & acris: Item tertia radicibus Hellebori, calida & acris.

Neicotlalpatli Totopecensis vomitoria, Apocyni species esse videtur (ut rectè Terrentius) à foliis in caule binis ex adverso, odore viroso, & vi emetica. Foliis est Scammoneæ, caule volubili, floribus candentibus, surculosis radicibus.

Nextalpe, Chamælææ congener, foliis Oleæ inor-dinate positis, caulibus lignosis, fructu Ciceribus simili, radice acri & guttur urente, cathar-

Nextlacotli Yacapichtlensis Limoniphylla floribus pallidis in calicibus iquamofis. Calida est & ficca.

Oceloxochitl, S.Herba lætificans, foliis Lini quaternis quinisve per intervalla in caule, flosculis purpureis subrotundis.

Ocopiaztli, S. Scorpii spina, Eryngii aut Dipsaci species. Radix Eryngii odore, sapore & viri-

Ocopipin, S. Planta refinam sillans; Folia longa angusta sinuosa & crenata; flores sotundi &

coccinei, radices Afphodeli fucco refinam olente. Foliis odor, fapor & vires Raphani. Oliliugui, S. Planta orbicularium foliorum. Con-

volvuli species, foliis cordatis, floribus albis longiusculis, semine Coriandro simili. Sapore est acri, comesta varia in Cerebro phantasmata

Omimexili, S.Os femoris. Foliis Ocimi aut Betæ, caule volubili, floribus in fummis ramulis parvis pallidis; vasculis subrotundis, radice crassa. longa, tenera, candida, glutinosa, insipida & inodora. Offa fracta confolidat, viribus cum Symphyto majore conveniens.

Omixochitl S. Flos offeus. Lilium Mexicanum foliis porraceis. Flos ex oblongo tubo in stellam expanditur: viribus cum Lilio convenit.

Paradisea berba Hernandez dicta quòd folia habeat Manucodiata plumis similia. Radices fibrosa; caules fulvi hispidi. Amarissima est, unde lumbricos necat. flatum discutit, pectori mede-

Peço, Foliis est serratis oblongis, sinuatis Lapathi pulchri Bononiensis instar: floribus rubentibus in brevibus pediculis è radice exeuntibus. Radix subacris & amara, thoracica & cardiaca. Phace, i. China Michuacanensis.

Pina huihuiztli, S. Herba verecunda Histor. nost.

Poztecpatli Huaxacenfis Gemmata. Foliis è pufillis, convolutis, arborum gemmis primò erumpentibus fimilibus, Nasturtii sapore. Nervis resolutis succurrit ac motum amissum restitnit.

Poztecpatli Mecatlanica, S. Fracturarum medicina, foliis Mali Persica, binis per caules adversis, geniculatos teretes digitum crassos; floribus pentapetalis rubentibus. Tumores arcet herba, fractis & luxatis offibus medetur.

Q. Qualancapatli S. Irati hominis medicina. Foliis sa-

lignis, caulibus contortis tenuibus. Pacificam herbam appellat Columna, quia velut Animo

Quamiavatl, S. Spica arboris. Hernandez ad Tithymalum paralium refert, sed malè. Icon Selaginem 3. Thalii referre videtur, & locus etiam convenit: quamvis icon Tlamacazypapan cum floribus vix respondet. Quinetiam vis cathartica Selaginem arguit.

Quaquahutzontic, S. Truncus Sectus. Apocynum Pyri foliis, fructu Capfici spinolo & lanuginofo, radice orbiculari miti.

Quauhxocotl Chillulensis, S. Oxymalva, foliis serratis trifidis aut quinquesidis, radice Napi succosa. Sapore Oxalidem referunt folia, fructus orbicularis acinosus. Radix leniter purgat. Ad hanc accedit Alcea Indica Gossipii folio, Acetosa sapore Herman, nisi quod radice sit fibrosa. Alia etiam Alceæ Indicæ species foliis sunt Acetosæ sapore, ut quæ Acetosa Indica Bontio dici-

Quil Amolli, S. Herba Amolli, Convolvulus foliis cordatis, floribus candidis prælongis, Cymbali forma. Herba est frigida & emolliens, unde

inflammationibus medetur.

Tatacanaltic, S. Chamæbalanus Mexicana. Folia Saligna; flores modici purpurei Ericæ: radix Bbbbbbbb 2

longa, & per intervalla in tubercula orbicularia intumescens, dulcis,

Teconpaeli, Apocyno affinis, radice Pyriformi follis longis pinguibus. Fructus Siliquaftri, femine refertus plano, orbiculari, pediculis appenfo. Folia lacte acri manant. Radix amara est & odoris gravis. Datur alia species, foliis latio-ribus mollioribus & minus nervosis varians.

Teiczmincapaili S. letus oculi medicina. Foliis est longis & angustis, semine gemino luteo, rotun-

do, parvo.

Temecatl expurgans, Convolvulus foliis hederaceis, floribus luteis orbicularibus è foliorum

Temecatl Yauhetepecenfis S. Bryonoides. Folia fubrotunda, undulara, mollia, odoris gravis: capreolatis caulibus; fructu acinoso racematim dependente; radice magna amara.

Teogulin S. Saxei vermes. Caulibus [feu radicum truncis] est geniculatis, & circulis quibuldam præcinctis, fibris terra attacta litatim emiffis capillatis; foliis cordatis; cauliculis seu mavis fructibus Piperi longo perfimilibus. Odora est & aeris, traumatica, diuretica, carminativa.

Tepari S. Crassa planta, foliis hastatis serratis pungenti Urtica lanugine oblitis; caulibus ca-vis geniculatis. Infipida est & inodora, tempe-

Tepehoilu Capitz wochitl, Saxivolvula, Foliis eft Hedera urticave, ferratis faxis fe convolvens, radice succo manante. Datur aliud genus, foliis (cutorum undulatorum forma. Refrigerat & humectat.

Tetetla xibuitl S. Herba montana, foliis Amygdali, floribus ad extremos caules subrotundis, vasculis contectis virentibus. Odorata est & ca-

Tepetla chichin xihhitl, S. Herba almara in monti-bus proveniens; foliis Chamadryos odoratis, floribus pallidis, pilofis stellatis; fructu parvo oblongo. Radix odora & amara est: De-coctum herbæ per superna & inferna purgat.

Tepeyautli S. Yautli Montana, foliis est Salignis longioribus nec ferratis, caule tricubitali; floribus oblongis calyculorum forma, coccineis, radicibus fibrofis. Acris est & odorata.

Tepezentli S. Spicæ Mayzii montani. Apocynum radicibus contortis glandulosis.

Tepitzic zibuitl S. Heiba firma. Foliis est parvis obrotundis, ferratis Adianti high; flore oblongo pallide rubente, vasculo rolaceo pane simili. Urinam elicit quacutique de caufa retentam.

Tetzmitl Tonallæ S. Sedum Myflicæ. Foliis eft longis, angustis, raris, juxta extrema latioribus, floribus orbicularibus candidis. Succus emencus eff.

Tetzquixochitl S. Yzquixochitl faxea, Bellis minor Mexicana, foliis Lini, flore Chamameli, radicibus furculofis. Radix frigida eft & aftrin-

Teubquilitlic S. Herba principis, Foliis Mali Punicæ ad fingula genicula ternis, floribus in corymbis, coccineis, filiquis parvis cum feminibus maturis nigris. Radix tenuis, prolixa, lutea

frigefacit, ficcat & aftringit.
Tenzochitl S. Flos Herois, foliis Ocymoidis floribus purpureis parvis, ante aftatem emicantibus. Radix tota planta duplo longior, tenera & lacte manans frigefacit & humectat.

Tecpatli 291. Buphthalmi S. Bellidis species videtur, flore discorde radiato, disco luteo, radiis

purpurafcentibus; folis afperis finuofis; radice crassa Pastinace sapore, cujus succus pussi confert. & dylenteriæ miram præftat opem: ex eadem paratur viscum.

Texompotonic S. Capilli fœtidi, foliis ferratis Salignis; floribus candidis, comantibus, odoris. Na-scitur in humidis. Radix odorata & amara calf fice & adftringit.

Theub Copulli Vid. Copalli Dei.

HISTORIA PLANTARUM.

Tlaaca Camecaxochitl S. Flos funis pabuli terreffris. Foliis est Salignis, floribus ex albo rubentibus exilibus, transversa radice. Mentem amissan

Tlachichinoa Patlahoac, S. Herba ufta: Heliotropium majus Mexicanum, Tres figuræ trium diverfarum plantarum esse videntur. Situs florum tertiæ speciei in surculis floriféris idem est cum fitu florum in Bugloffo Echioide Indico Brev-

laleimatl & Tlalamatl, S. Morbi Gallici dolores fedans & Herba S. Joannis infantis. Trifolium purpureum spicatum foliis Nummularia. Adstringens est & vulneraria. Monardes Hefbæ S. Joannis infantis folia Oxalidis villofa tribiir : intelligit forte Trifolium acetolium.

Tlachochichic Ocapetlayuce, Salvifolia floribus candidis pappofis. Succus pituitam purgat 3; pon-

Tlacolcoatli S. Coatli humilis. Foliis eft Erica: floribus candidis longiusculis & velut è flocco concinnatis; radicibus fibrofis. Radix diuretica

Tlacopatli Malinalcensis S. Aristolochia Mexicana III. Folia cordata; caules volubiles; Fructus oblongus Avellanæ magnitudine: Radices fibrata, Morbis frigidis pane omnibus auxi-

Tlacoxochitl S. Jasministora, foliis Salignis subalbidis, ad nodos ternis; flosculis ex albo rubentibus longiusculis & compositis in comam. Lassitudinem pota tollere dicitur. & radicis pulvis vetustis plagis mederi.

lacuitlaxocolli S. Viscera terrae. Foliis Origani longioribus & angustioribus, fructu romado è foliorum alis; radicibus albis, tenuibus, longis. Succus naribus attractus pituitam elicit & cephalalgiam tollit. Cathartica & emerica est. Caules nodosi pinguntur ità ut internodium quodvis ipli nodo infertum videatur.

Theelpath Tonalla S. Medicina dyfentericorum, foliis Lini, floribus in corymbos feu foicas compolitis.

Tlaelpatli S. Medicina dysentericorum alia, foliis Veronica fubrotundis ferratis, fructu Piperi longo fimili [aut spicæ Plantaginis] Radix longa, digitum crassa.

Tlaelpatli Acatlanensis Alsinesolia II. caulibus spithamiels, semine in spicis foliaceis seu squamofis. Radix ut reliquarum cognominum dyfenteriæ medetur.

Tialapaltic S. Cocoxtic. S. Tlalaubquichioyantic S. Chiciantic rubea, Herba pallida, foliis oblongis ferratis, radicibus fibrofis pallidis Hellebori; floribus oblongis candidis, fructu glandibus oblongis fimili. Bibitur adversus febres; item Variolas.

Tlalatochietl S. Humile Pulegium. Foliis Origani ferratis ex adverso binis, è quorum finubus fingulis finguli flores exeunt ex albo purpurascentes. Linguam quamprimum calefacie, paulo post velut Atochical species reddit intensê gelidam.

Tlalcacabuat!

Heleucahuatl Chimalhuacanichalcenfis S. Fili-- prindula 4 Mexicana. Folils est Ocimi oblonrigis, craffiufeulis, nervors, ferraris, binis per intervalla in caulibus afperis temulbus, floribus iyaneis in Tpicis Steechadis Radicum glaridulis mAvellanarum magnitudine, que ardores febri-um temperant, & alvum fiftunt.

Tialegoauati S. Yetacinpatli, Filipendula trifolia, radicum glandulis interdum oblongis, flosculis coccineis. Radix frigefacit & humectat. Icon - flores paleatos S. labiatos repræfentat, ípicas

fquamatas.

Ilaleapolin S. Chamacerafus Atlapulcenfis, foliis ferratis, oblongis, in caulibus per intervalla quaternis quintive una, floribus in fummis ramulis parvis coccineis; fructu Cerafi, minore.

Pulvis radicis dylenterias curat.

Tialebinolosebal S. Venerea medicina II. foliis oblongis, angustis, crebris; floribus parvis, oblongs ex albo purpurascentibus multis capilla-mentis luteis. Folia astringunt. Radix ad 3ij.

devorata vomitum ciet.

Theobspillin Hoener Smeenfls, Polits Origani rionnihil ferratis, floribus candidis, femme in valculis candido rotundo, radicibus fibrofis, Catharticis. Alia pingitur species vasculis in foliorum alis in tres carinas dehiscentibus.

Tlaleocolium, S. Parva herba & contorta, Tithymalus helioscopius Mexicanus foliis quam no-

firas magis acuminatis.

Tlalluntlacua cuit lapilli S. Gauda parvi Tlacuatzin; Michuacanica diuretica. Duplex eft, mas & fœmina. Mas folia fert Solani mucronata, & juxta cuspidem contorta, caules volubiles; radicem tenuem, longam, fibratam, candentémque. Famina caule est cinereo geniculato; foliis cordatis majoribus, flore per hyemem candenti & magno, fructuque oblongo & ampliore, referto, femme luteo obducto candida lanugine. Hæc proculdubio Apocyni ipecies eft.

Tlallantleaca cuitlapilli, S. Trifolium tetraphyllum, floribus rubeis stellatis in spicis squamosis. Radix crassa. Thoracica est dolorésque & lassitu-

Tlallayotli S. humilis Cucurbita. Folia cordata acuminata bina adversa; Caules volubiles geniculati, cucurbitulæ pollicaris craffitudinis & longitudinis, maculis viridibus & cinereis interflincta, edules, ac referta lanuginoso semine. Radix longa fibrata per superiora & inferiora purgare dicitur. Inter Apocynum & cucurbitam ambigere videtur aut de utroque participare. Ad Cucurbitam tamen magis accedit.

Tlalmatzalin Hoexotcinfenfis S. Amygdaloides ferrata floribus parvis purpureis in fummis caulibus, radice Napi frigida & ficca, corpus tamen purgare dicitur cum Cacaboatl, &c.

Tlalquequetzal S. Pennaterræ, Millefolium Mexicanum, Europao acrius & amarius.

Tlakzilocayotli S. Tzilocayotli humilis, filiquastrum Mexicanum. Sava symptomata, quæ dicitur inferre hoc medicamentum, suspicionem injiciunt hanc herbam inter Apocyni species numerari debere, quam augent herba repens, flos albus, filiqua viridis, quæ omma in filiquaffris nunquam fimul invenies. Ter.

Thalyxtomio S. Yzromio humilis, Foliis oft Portulacæ, aliquanto majoribus, carllibus terecibus purpureis, floribus in fumino purpureis; radicibus craffis, furculofis, amaris vi cathartica præditis. Folia terna, Craffibe similia caulibus

sine pediculo adhærent : flos pentapetalos ruber : unde inter Craffulæ feu Sempervivi fpecies reponenda videtur. Ter.

1941

Tlanoquiloni Huaxacensis, Herba Mexicana Pilofellæ foliis binis oppositis, spica Plantaginea, (Stoechadis Col.) Radix acris & cathartica

Tlanoquilonipatli Yancuitlanenfis, Limifolia hirfuta, flosculis luteis spicatis, radice longa, acri, guttur urente, amara & cathartica.

Tlavatl i.e. Stramonium.

Tlaquauhtilizpatli S. Venerea medicina, Foliis longis angustis Salignis majoribus, floribus fulvis, radicibus longis, sapore Glycyrrhizæ. Diarrheas puerorum curat.

Tlatlacizpatli S. Fluxionum medicina. Folia Origani aut Teucrii, caules tenues breves; floscu-li candidi [lutei icon.] Absinthii similes.

Tlatlaubcapatli, Alfinefolia, flosculis albis, radice furculosa. Radix acris nonnihil & dulcis eft, ophthalmica & Thoracica mirabilis; diuretica

etiam & tumores maturans.

Tlatlaub Capatli S.Oxygeranium Mexicanum, cujus duæ species, altera radice candidiore, altera rubente: icones etiam diversitatem oftendunt in foliis & floribus: in altera enim bini flores pinguntur in uno pediculo, in altera finguli: alterius folia altius incila funt, ad modum fere Pentaphylli Tormentillæ facie; alterius levius. A nostratibus Geraniis acido sapore differunt.

Tlatlavotic S. Nummularia Indica à nostrate genere diversa videtur; est enim radice crassa, lactescente; fructu Cucurbitino eduli. Radix

glutinosa est & adstringens.

ocizquiub S. Mayzium torridum & calidum, Fohis Chamædryos ferratis hirfutis, odore gravi; floribus oblongis luteis, pluribus congestis. U terinis affectibus & dyfenteriæ medetur.

Toma S. Urtica arborescens foliis sinuosis, stipitibus lavibus, candidis luteifque floribus. In

icone inferior caulis pars spinosa pragitur.
Tomatl S. Planta acinosa vel Solanum. Hujus duo genera proponit, Alterius fructus minores orbiculares funt, membrana inclufi, iíque vel nucibus Ponticis majores, minores Juglandibus, qui è viridi pallescunt; vel prædictis nucibus aquales, eodem colore, Miltomame dicta: Alterius majores Kitomame, qui Poma amoris di-ci solita nobis videntur; hi etiam vel majores iterum funt, eadem nobis in Appendice descriptas; vel minores, utríque colore differunt, luteo, rubro, aureo.

Tonalxochitl S. Solis nuncius, Foliis est Ocymi longioribus minimè ferraris [icon profundè ferrara repræsentat] caule volubili, floribus magnis, longis, intus luteis circa labra, quæ fiffa funt, purpureis, Cappares olentibus. Humida est & glutinosa natura.

Totoyckitl S. Pes passerinus, Convolvuli species videtur, radice Pyriformi lactescente, foliis in quinque aut septem lacinias profunde divisis flore Malvæ minori [icon integrum Campamformem exhibet.] Radix grato est fapore, &c

tamen (quod mirum) leniter purgat. ozancuit laxcolli, S. Intestina Tucca Talpave Indica, à radicibus illorum inftar conglobatis forma rara: Foliis Origani asperioribus, flori-bus in summis caulibus coccineis, caliculorum formå. Radix refrigerat & adstringit.

Tragoriganum Quaubnucenfe, Figura, Descriptio & vires Tragorigano conveniune; in icone tamen

quatuor vel quinque folia ad genicula fingula lubinde appinguntur, forte pictoris incuria.

Turbith Indicum Convolvuli species est foliis Ibisci, storibus candidis, interdum ex albo ru-benribus, Malyaceis. Vid. Historia nostra Ap-

Tuzpatli, Polypodium Mexicanum tuberofa radice fibris cyaneis, folio brevi, Impetigines, panos, furunculos, luem Veneream, aliofque

tumores discutit.

Tzaguangueni III, S. Hæmorrhoidalis Mexicana. Foliis est longis angustis, plerunque quinis, Absinthii Indici; floribus coccineis; radicibus fibratis. Amuletum est appensum brachio ad

Tzahuengueni, Tziatscuane, S. Filipendula Michuacanica foliis trifidis ferratis, floribus in ambitu coccineis, medio luteis cum alba quadam iride.

Calfacit & exficcat.

Tzahuengueni S. Filipendula Mexicana altera. Floribus est circa medium luteis, in ambitu purpurascentibus quo ad Asteres pertinere o-stenditur. Folia habet Umbellatarum in modum divifa; radices tuberofas Oenanthes. Con-

venit viribus cum pracedente.

Tzautli, S. Gluten, Gladiolus Indicus Afphodeli
radice, floribus è luteo purpuralcantibus. Ex radice ficcata fit gluten præstantissimum ad usum pictorum. Ea dysenteriam, aliósque flu-

Tzicatzon Tecomatl, S. Caput formicz. Folia Lini stellatim per intervalla caules ambiunt, juxta que florum vice quedam velut verticilla pro-deunt lutea Radix dulcis est & glutinans: Folia

frigida & glutinosa.

Tzocuilpatli, Pappiflora foliis Ocimi crenatis & nonnihil spinosis. Odorata est, calefacit &

Tzocuilpatli altera foliis majoribus profundius serratis subtus candentibus. Flores orbiculares & pilosi; caules hirsuti & subalbidi. Decoctum ejus motum amissum restituit, naribus attra-

crum hemicraniæ medetur.

Tzonpelic Xibuitl, Nectarea. Foliis Ocimi in caule binis. Flos candidus parvis oblongisque spondylis fimilis, in pediculis longiusculis. [Florum unitorum figura spicam vel julum Typhæ refert colore ex luteo in rubeum tendente.] Folia Mel ipsum & Saccharum dulcedine longè finerant.

Tzonpotonic, S. Helichrysum Mexicanum, flori-

bus pallidis, umbilico rubro.

Micui Tlaxcolli, S. Piscium intestina à radicis forma dicta, Foliis longis angustis, flosculis parvis candentibus in fummis caulibus tenuibus. Radix medetur ulceribus etiam cancrofis celerrimè, tufa & pota ictericis medetur, & urinam evocat. Fructus apertus pingitur in tres partes divisus, & in earum unaquaque duo semina Intea.

Xararo, Helichrylo fimilis, foliis Salignis ferratis fubrus albentibus. Flores rubescentes squarrosis calveulis conteguntur: radices fibris fimiles nigræ. Rad. amara est, odorata, calida & sicca.

Xicama, Phaseolus Mexicanus radice orbiculata foliis per medium velut orbiculariter sectis. Radices esculentæ sunt & mensas secundas instruunt: Corpus refrigerant & humectant, fitimq,

Xiub Totongui, S. Herba calida Totopecenfis. Folus est asperis, serratis Limonis sed majoribus

floribus purpureis; radice furculofa, Hellebo. .. ro fimili, lanuginéque aut esca obducta. Queanaca tota fimilis est ejusque species, Decoctum Jumbricos interimit.

ni fed parvis ex luteo rubentibus. Floris tantum ulus est, ad affectus uterinos & ad ulcera; præcipuus verò ad tingendas lanas luteo colore. & ad pingendum, cujus gratia in aqua coquitur adjecto nitro, & fuccus exprimitur.

Xexonacatic, S. Hyacinthoides capillofa, foliis Cape, flosculis longis luteis pediculis exilibus, è radice statim exeuntibus radice orbiculari Avellanæ magnitudine, capillamentis nigris operta, Purgat blande & leniter omnes humovires ... Com Y. ... Com Y. ...

Yaubtli, S. Nubilola herba, Umbellifera floribus luteis, foliis integris Salignis ferratis, odore & Sapore Anisi. Thoracica est, & uterina, diwretica, lithontriptica, omniaque ferè præftat quæ calida & ficca.

cheacalatl, S. Vas Goffipinum. Foliis eft orbicus laribus, undularis, fenis, fubalbidis præter alia quædam minora & albidioras cauliculos tenues & breves, & in fumma parte exiles floículos profert, radices verò capillis fimiles quibus faxis adhæret. Edulis eft. Hernandez Lichenis speciem esse vult.

Ychatlepatli, Foliis est cordatis, inferne hirlutis& albidis, superne viridibus; flores profert virentes in Corymbis: fructus subrotundos: & capillos quosdam juxta foliorum exortus. Odor Cvdoniorum. Cortex radicum hydropi medetur.

Acris est & calida.

Yexochitl, S. Flos Yetl, Radice eft craffa, tuberofa, aliis ei è funiculis demissis appendentibus radicibus porcinis renibus fimilibus fed majoribus; caulibus quaternis canaliculis striatis; foliis Bliti, floribus oblongis luteis, fumum olentibus. Radix dulcis eft & edulis, ficcatæ pulvisinfperfus ulcera oris curat:

Yolmini Quilizpatli, Folia angusta longiuscula: caules prolixi; flores pallidi, radices tenues, amaræ, acres, calidæ, pituitam & bilem evacu-

Yolopatli irina à figura foliorum dicta, duæ species funt, Prior foliis Iridis angustis, flore Omixochitl, S. Lilii Mexicani; radice pyriformi. Radix cardiaça est insign. & vulnerar. Altera caule, flore & fructu carens, foliis Plantagineis angustioribus, singulis binisve ab eadem ra-

Yiz cuimpatli seu Canis interfector, S. Hordeolum, i. e. Hordeum causticum, S. Cevadilla Monardis. An revera Frumentacea herba sit, tum figura, tum descriptio, tum vires mihi dubium faciunt. Caulis minimum digitum craffus. Descriptionem & iconem vide apud Hernandez p. 207. Duæ aliæ species 1. Radice cæpacea, eisdem viribus. 2. Radice orbiculari, foliis angustioribus, sapore nullo, ibidem habentur.

xiayahoal Chapaltepecensis, S. Nepeta Mexicana foliis minoribus & brevioribus cordatis, floribus

candidis

Yxtenextic, S. Oculi cinerei, Foliis Limonis serratis fubalbidis, floribus. Chryfanthemi, radice crassa surculosa, amara acri & urenti, Panos, lepras & lichenas extergit & curat, insuper Tzatzayanalitzli morbum in qua universum corpus dehiscit, illità refina, inspersoque defuper hujus pulvere & gallinarum pennis.

Yxtomium

Yatomium Xibuitl, S. Lanuginosa herba. Folia Anchufæ, caules bicubitales; flores candidi, calyculis contenti, in pappos abeuntes. Radices emeticæ funt.

Pacuicuil, S. Oculus depictus, Caules exiles geniculati, flores candidi parvi ad foliorum exortus, que bina in caule: Radix Pæoniæ fimilis, Primo gustatu dulcis, mox guttur urens, evacuat pituitam.

Papatli, S. Apios Mexicana foliis tenuibus oblonresis. Viribus cum aliis Tithymalis convenit. candidis, radice purgatrice. gis. Viribus cum aliis Tithymalis convenit. Radix subrotunda est, Avellanæ magnitu-

Yztagagalie, S. Herba glutinosa & candens, à radicis qualitate dicta. Foliis est Alliaria, leviter ferratis, fructu racemolo uvæ acerbæ forma & magnitudine; capreolis scandens. Radix anodvna est, humenti & glutinosa natura, frigidâque.

Yztac cibuatl, S. Fæmina candida, Dens leonis Mexicanus. Calida est & amara, convulsioni & torminibus medetur.

Yztaccbyatl, S. Sal amarum, Absinthium Mexicanum, Europæo fimile forma & viribus.

Yztac ololtzin Chullulenfis, S. Scammonium Mexicanum, Radice foliis, floribus cum Scammonea Syriaca convenit; duntaxat foliorum auriculæ

magis falcatæ: flores ex albo rubescunt. Radix dulcem saporem præferre videtur, & tamen devorata bilem ac pituitam evocat.

Yztacpatli Yanguitlauensis, Lychnis Mexicana angustifolia, flore parvo, coccineo. Radix acris est & glutinosa.

Yxtacpatli Ygualapensis, Papposa Mexicana, Virgæ aureæ floribus, foliis Ocimi longioribus. Radix acriseft, amara & calida.

candidis, radice purgatrice. Tetacpatli Tepuzcullulæ, S. Linaria argentea Mexicana. Floribus est oblongis, ex luteo candi-cantibus, in pappos abeuntibus. Calyx floris Senecioni fimilis. Herba est papposa ad Elichryfum accedens, non Linariam.

Yztaczibuitl, S. Basium monile, Volubilis species calidá & glutinosa naturá, ophthalmica & diuretica. Flos inferiore parte depictus est colore luteo, superiore colore Echii. Ter.

Yeel Acocotl Chullulensis, S.Rosmarinus ferulaceus. Umbellifera est foliis Fœniculi crassioribus & latioribus, femine candido, rotundo, angulofo & refinaceo, quod in mandendo linguam exurit; radice crassa longa Thus olente. Omnibus notis Rofmarini ferulacei respondet.

Mirum fortasse alicui videri possit tot novas alissque indictas herbarum species in hoc opere reperiri. Verum desinet mirari si mecum perpenderit, Herbas medicinales per Novam Hispaniam nascentes à nemine præter Franciscum Hernandez dedita opera conquisitas & descriptas: Nec enim alias commemorant Peregrinationum fuarum aut Historiæ generalis Americæ conferiptores, quam quarum vel flores ob pulchritudi-nem suam aut odoris fragrantiam in pretio sunt : vel fructus, radices, alæve partes hominibus in cibum veniunt.

Cum ad Historiam plantarum Franc, Hernandez illustrandam me parum lucis adserre posse viderem, necob brevitatem & imperfectionem descriptionum species plerasque ibidem traditas ad suas classes reducere valerem, eas duntaxat inde excerpere & Historia nostra inserere decreveram, qua ab aliis etiam descripta essent. Verum ab Amico quodam, cui plurimum tribuo, monitus, nonnullos Historiam ut imperfectam criminaturos si tot ei species deessent quot ab Hernandez novæ proditæ funt. Epitomen hanc qualemcunque, fumma festinatione ne editionem morarer compositam, adjeci. Si per otium licuisset plantas singulas cum Americanis à Pisone, Marcgravio, aliisque traditis diligenter conferre, longè perfectiorem eam reddere potuissem, multasque fortè, quas jam pro novis & nondum editis habeo, ab aliis descriptas invenissem.

Species sequentes ad calcem Catalogi Zanoniani, p. 1927. subjiciendas, sed Typo-thetarum incuriâ omissas, hinc suppleat Lector benevolus.

12. Limbra seu Baccam frutex Orientalis folia habet oblonga, aliquantulum inclinata, dentata & æqualiter ducta. Flores producit racematim, ut & fructus rotundos. Utuntur illå ad conftruendum unguentum pro vulneribus: folia cocta sunt pro ustione, præcipuè pulveris tormentorum. 13. Palmæ Indicæ Birli dictæ icon exhibetur absque descriptione.

14. Parcol Arbor sylvestris habet lignum asperum, fructus producit parvulos figura & gustu nostro Hypomelidi fimiles, sed parum trigonales & dulciores. Flores emittit pulcherrimos, quatuor folii compositos, è quorum medio exeunt virgæ oblongæ sanguineæ.

15. Pinxevi est Arbor qui habet folia magna, quasi rotunda, aliquantulum aculeata, plana, non tamen lenia sed parum aspera. Flosculos producit parvos: Fructus in racemis sunt Uva, ex quorum se minibus extrahitur oleum quod est optimum pro intemperie frigida.

16. Ramba Arbor est procera, folia habens oblonga, nervola, coloris viridis: Fructus verò similes Coriandro, sed in racemis sicuti Uva, & sunt multum salutiseri infirmis: Folia cocta cum sale & sulphure in aqua omnes plagas sanat brevi tempore: Succus vel pulvis de fructibus est valdè

admirabilis pro plagis, gangrænis & fracturis offium.

17. Rambora est Arbor sylvestris, à Lustianis Pero de Matto dicta; hæc habet folia satis magna, aspera & dura magis quam nostræ Ficus, multum nervosa, præsertim in parte inferiore. Fructisicat multum non in ramis, sed in trunco, ubi ex omni parte oriuntur, in quibus nascuntur fructus, ut Pomum parvulum, lanuginosum, habentes stellam in medio cum quatuor corniculis. Condiuntur in Aceto five Aqua falfa pro cibario.

18. Rd.

18. Rategal Arbor producit folia oblonga & ovata, coloris viridis. Flores pulcherrimos habet, multim racematos; è trunco enim prodeunt multæ virgulæ, in quarum fummitate funt quædam foliola viridia, bipartita ut in noftra Viola, prima infertus claufa, cætera totaliter aperta, è quorum medio faciculus virgularum fanguinei coloris exit, & una foliola parvula cum caule longo, tota crifipa ex pulcherrima, pulcherrimo ordine disposita & in codent racemo slores nascuntur, interdam aliqui flavi, aliqui rubri, alit partim slavo, partim rubro colore variegati, quos sintiment receptacula singui flavi, aliqui rubri, alit partim slavo, partim rubro colore variegati, quos sintiment receptacula fisperi instruba inferitis verò viridia. Semina danc ut Pifeli (quid sibi velt hac vox non capio) odore Nasturiti nostri. Uruntur fructu ad solvendum corpus, & semina cocta cum aqua falfa sune optima pro ul curio un malignis. Pulvis similiter idem efficit.

19. Sieldanii Arbot Indica folia baber aculeata, aspara & crassa valda viralia. 18. Rategal Arbor producit folia oblonga & ovata, coloris viridis. Flores pulcherrimos habet

cenbus malignis. Pulvis immitter idem emcit.

19. Stipidami Arbor Indica folia habet aculeata, afpera & craffa, valde viridia; flores producens parvulos, albos & in cacumine radiantes. Fruchus eft triangularis, rotundus, nigricans: Radia magnary dalde purgativa, if cum aqua bibatur utilis eft ad hydropicos. Ex folis formant Orientales medicamentum purgans; fed valde periculofum eft ob nimiam caliditatem; aperit venas & eft me-

dicamentum mortale.

20. Toppi herba marina Indica folia habet magna ut Laurus, lucida in fuperiore parte viridia, fed 20. Toppi herba marina Indica folia habet magna ut Laurus, lucida in fuperiore parte viridia, fed fubus parum lutea cum acuminibus minutis, colore nigro. Est planta valde longa & nafcitur in mari, duplicis speciei, que in folis sunt similia, que nullum habem nervumi mi mumi medio, mari, duplicis speciei, que in folis sunt similia, que nullum habem nervumi mi mumi medio, suntur in fruccibus; quorum unus est ut Prus, eciam in odore similis cum quinque auriculs foliace, sur ettorilexis, que admirent ruccibus, in que interta est longa sistuala, que dum fructus maturescie is retroflexis, que admirent ruccibus, in que interta est longa sistuala que dum fructus maturescie cadir, & est plena lamagine veluto magis delicata. Alius verò fructus habet parvum calycem instançadis, qui postea dilatatur & dividitur in septem radios, in medio guorum est parvus fructus Rapa poculi, qui postea dilatatur & dividitur in septem radios, in medio guorum est parvus raticus Rapa poculi, qui postea dilatatur & dividitur in septem radios, in medio guorum est parvum calycem instance productis. Estim alla conditus vel aqua s'alsa : valet ad reprimendum sanguinem, ac etiam pro contus onilis. Estur alaccomine statis similatis unitar. Poste sorte plante partim est ruccio un untur ad tingendum colorem rubrum oblemis finum.

21. Tossimala sive Casimala fruex est circiter quinque cubitorum altitudine. Flores producti slavos, pentapetalos instan Viola: solia vulgari Parietaria simila suiti. Posti sores siliquas profert Phaseopenta si males in accumine tamen curvatos, in quibus sunt circiter octo semina dura, oblonga & lenia. 20. Toppi herbà marina Indica folia habet magna ut Laurus, lucida in fisperiore parte viridia. Ied

pentapetaios initar v 1012: rona vingari ranteatara inimia rante. For notes iniquas profett Phaleo-lis fimiles in cacumine tamen curvatos, in quibus funt circiter octo femina dura, oblonga & lenia. Foliorum decocêtio partum accelerat, foliáque trita cum Sinapi ventris doloribus medentur. 22. Zambul arbor Indica five Cornus mas Theophrafti ex fententia Jac. Zanoni. Arbor hac fa-

22. Lamont arbor Indica nve Cornus mas I neophraiti ex tententia Jac. Zanoni. Arbor hæc fatis magna habet folia, oblonga, plena, dura, nervola, fructus producens ad inflar Corni nostratis, coloris inter rubrum vel fangumeum & nigrum, sinntque faporis acidi; ossa verò olivarum inflar. Cortex contusus & ex eo decoctio facta alvum sistit. Hæc arbor eadem esse videtur cum Noela tali seu Berberi Indica Aurantiæ solio H. M. p. 1606. Historiæ nostræ descriptæ.

23. Zambal utraque species Solani Indici spinosi species esse videtur.

Inter Emendenda nescio quo casu omissam invento hanc notatti, Planta illa, quam D.S. Dale erronee pro Gramine bulboto aquatico à C. Bauhino in Prodromo descripram & depictam fuisseobfervavit nósque commonefecit, non erat Sparganii rdaix cum follis primò erumpentibus & aqua im-merss, ut nos memorià lapsi scriptimus, sed Sagittaria aquatica; quod Lectorem monere oportet: nè observatori injurii simus, nostrumque illi errorem impingamus.

NDEX

Bariga Palmæ Ady fructus 1356	Filicis J. B. 152. Brasilianum Marcgr. 145.
Abavo Clus. i, e. Baobab Alpini 1372	acrosticum Thal. 141. Chinense 1854.
Abdelavi Melo Ægyptius Alpini 645	Adiantum aureum 123
Abellicea Pona, i. e. Pseudosantalum	Adonis ejúsque species 596
1805	Adrachne Theophrasti J. B. 1577
Abelmoluch, Ricini species 168	Ægilops ejúsque species 1289. v. Avena 1254. Nar-
Abelmose Ponce & Vesting. 1066	bonensis 1290
Abbel Guiland. Cupressi species 1408	Egilops Aspris Theophr. i. Quercus spec. 1387
Abies famma 1394 mas Theophr. 1. Picea 1396.	Association of the state of the
Mexicana Hernand. 1397, 1916. Marina 76 Abrotanoides saxea Clus. 64	CEUDIODIS enulaue Idectes \$42.542
Abrotanum ejusque species 371, 372, &c. 1866.	Aga Cretensium, i.Carduus latteus Syriacus Cam. 312
	Agallochum S.Lignum Aloes 1808 Agaricus 107
famina ejujque species 358, 359, 1865 Abrus Alpini 889	
Abfinthium ciulaus Procise 266 over al 200 x 866	
Santonicum 368 Seripbium 370	Agaty Galegæ affinis H. M. 1734. Agem-Lilac Persarum Corn.v. Syringa 1703
Seriphium 370	Ageratum ejúsque species 264. ferulaceum Dal. 286.
Alpinum Umbelliferum 347	purpureum Dal. 1055
Absus Alpin. v. Senna 922	Agiahalid Alpini. v. Lycium 1629
Abutilon ejusque species 699. Indicum 1880	Agnacat Scaligeri 1789
Acacabis Cam. i. Kismisen. S. Kesm. 1718	Agnus castus, i. Viten 1696
Acacia ejúsque species 976, 977	Agrifolium S. Aquifolium 1622
Malabarica Intfia dicta H. M. 1729	Agriccinara Cretensium J. B. 301
- Americana Robini & Park. 1719 Germanica i. Prunus Sylv. 1527	Agrioftari Belli, i. Triticum Sylv. Creticum 1240
Germanica i. Prunus Sylv: 1527	Agrimonia ejúsque species 400
Acaciæ foliis frutex Mesapotamicus 1739	Agrimonoides Col. ib.
Acacia trifolia C. B. v. Cytisus 1783	Aguape Brasil. i. Nymphæa
Acaja Pilon. 1554	Aguara quiya Marcgr. i. Solan. Sp. 672
Acajaiba arbor cujus fructus	- ponda Marcgr. 1337
Acajou Pilon. i. Anacardii spec. 1649	Aguarima Pis. 1343
Acanthium ejúsque species 313	Aguti-guepo-obi Marcgr. 1203
Illyricum J. B. ibid.	Aguti-Treva 1794
Acanthus ejusque species 1325, 1912	Abate de Panucho Hernand. 1650
Germanicus, i. e. Sphondylium 408	Ahovai Theveti 1676
Acanus Theophrafti 314	Ajuba-tipita 1791
Acaricoba Pilon. 1323	Ajuga, i. Chamæpitys 571
Acarna ejusque species 314,315	Aixoon v. Sedum 687. palustre, i. Stratiotes 1324.
Acarnæ similis flore purpureo J. B. 289	Airi, i. Hayri 1363
Acer ejúsque species 1700	Alabastrites Lob. i. Dentaria 1229
Acetola ejúlque Species 177, &c. ad 181,1856. ve-	Alaternus ejúsque species 1608
ficaria Americana 179. rotundifol. bortensis 180 Acetosella, i. Trisolium acetosum 1098	Albara Cannæ Indicæspecies Pil.
Achanaca Thev. i. Brassica folia peregrina C. B.	Album olus Dod. i. Lattuca agnina 1585
	Album olus Dod.i. Lactuca agnina 392 Alcea ejúsque species 604, 605, 1873. Indica
Achitea, i. Millefolium 345, 346 Achite 1671	1065, 1900, 1914. Egyptia villosa, i. Abel-
Achlades, Bellon. i. Pyra Sylv. Cretica, à nostris di-	mosch 1066
versa	Alchimelech Alpini, i. Melilotus Ægyptia 953
Achoavan Alpin. I. Matricaria modora 357	Alchimilla 208, 209
Acinos ejúsque species 553	Alcyonium ejúsque species 81,82
Aconitum ejúsque species 701, 702	Alectorolophos i. Crista galli 769, 770, 771
- Hyemale Park. 700	Alga marina 71,72, &c. 1849. tinctoria 73. bomby-
	cina 71. fontalis trichodes 118
Salutiferum S. Anthora 705	Alhagi J.B. v. Genista 1730
Salutiferum S. Anthora 705 bumile bifolium, &c. Mentzel. 6/1	Alisma Cord. i. Ophrys bifolia 1232
Acorus 1313, 1910. Afraticus radice tenuiore adul-	
terinus C. B. i. Iris pratens. luteat 1186	-Matth. & aliorum, i. Doronicum Plantaginis
Actaa Plinii C. B. i. Christophoriana 661	Matth. & aliorum, i. Doronicum Plantaginis folio C. B. Alifma Thal. i. Helleborine
	Matth. & aliorum, i. Doronicum Plantaginis folio C. B. Alifma Thal. i. Helleborine Alifma Col. i. Auricula Urfi 1082
Acua potûs genus in China ex Oriza	Matth. & aliorum, i. Dovonicum Plantaginis folio C. B. Alifma Thal. i. Helleborine Alifma Col. i. Auricula Ursi 1082 Alkekengi vulg. 081
Acua poths genus in China ex Oriza Aculeosa Gazæ Ad. Cardui genus 309	Matth. & aliorum, i. Doronicum Plamaginis folio C. B. Alifma Thal. i. Helleborine Alifma Col. i. Auricula Urfi Alkekengi wufg. Alleluia, i. Trifolium acetofum 1098
Acua poths genus in China ex Oriza Aculeofa Gazæ Ad. Cardui genus Acus mofehata Cxf. Col. i. Geranium mofehatum.	Matth. & Aligima, Thal. i, Helleberine Alifma Col. i, Auricula Urst Alkakengi vulg. Alleluia, i, Trifolium acetosum 198 Alleluia, i, Trifolium acetosum 198 Alleluia, i, Trifolium acetosum 198
Acua poths genus in China ex Oriza Aculeosa Gazæ Ad. Cardui genus 309	Math. & Aligima, Thal. i, Helleborine Alifma Col. i, Auricula Ursi Alkekengi vulg. Alkekengi vulg. Alkekengi vulg. Alkekina, i, Trifolium acetosum Alliaria Alliaria Alliaria Alliaria

INDEX.

	pag.
pag. ibid.	
Horialis 1122. Ursinum ibid.	
Alain sidiate (prices I 400, nigra baccijera, 1. 21	Zarrania manjani e an jini
Also eiglane pecies 1195.1196, Oc. 1900. Parajera	
Alopecuros 1265	Anchusa ejusque species 496, 497, 60-
	Anda Pilon. & Marcgr. 1677
Alfine ejúlque species 1025, 1896. fætida Col. C. B.	Andira Pison. 1687
	Andrachne Theophr. i. Adrachne
	Androlace Matth. s. Fungs lapid. [pecies 66. altera
pecies 848. folis Veronica ib. folis Triffaginis 847. triphyllos carula 848. scandens baccifera v.	Marth.
species 848. Jours Veronica 10. January haccifera v.	Androsæmum ejúsque species v. Hypericon 1017,
847. triphyllos curilled 640. Juniaens outer	1020,1021
	Anemone ejusque species 626, &c. ad 633, 1873
1003. nodosa Dal. 805. cruciata marina Ger.	Anemone nemorum 624, Bonomenium
	Anethum hortense 416. Sylv, semine exiguo Ammeos
Althea ejusque species 601, &c. item 1873. fru-	459
telcens 603. I neophr. No. visico, i. c. 11	Angelica ejúsque species 434. Acadiensis 1869
	Angelica arborescens spinosa 1798
Altilit Avicennæ, i. Laserpitium Veterum 425	Angelica baccifera Canadensis 661
Alum Gallicum Scribon. 1. Sympojium	21/2 Circle Out Con
Alu live Alou H. M. t. Picus maica	Angelina arbor Angelyn, i. Andira Pison. 1384 1687
Alvslion Dioleoridis 1. Lunaria Graca	T40#
- Galeni v. Marrubium	
Alypum Monspeliense montis Ceti 1443	
Amaracus einfaue (pecies, t. Majorana)51	Anhuiba arbor, i. Sassafras Anil sage Anir 026 Anil alia spec. 1782
	21111 100 12111 9201 -0.7
Amangutus esulque (pectes 201.1866. Sericeus 201.	
tricolor 203. Siculus spicatus perennis Boccan. 203	Aninga Pison. 1654. Aninga-iba 1653
Amatzquitl 1789	Aning a peri Pilon. Planta est fruticescens, que pas-
	im in denits lylvis nalcitur, livre exiguo albi-
21111011, 1.1. 1711116	cante, cui bauca uvula e carrico mercantes
thid	Sambuci baccis similes succedunt. Politis aeco-
21mounting a	vatur lanuginolis, ovalis heura, tripe ortuitus
	quidem, sed aspectu pulcherrimis, ad tactum in-
	(far I Trtice mortue, mollibus & veiut tanuginojis
Amoure Mangae approx	au eaue nevaux multer en craiis asismeumint.
	Folia recentia contula vel in pulverem reaccio
Ambela, i. Charamei Acost.	medentur prima intentione ulceribus recentibus
Ambrosia ejusque species 164, 1855. camp. rep. i. Thlassi seu. Nasturt. verrucosum 843	or indictoration
Thiaspi seu majturi verincojimi	Anisum ejúsque species 449, 1868
1 #00	- Indicum S. Zingi 1835
Zamonion Boule	Anon Oviedi 1651
Amelanchier Lob.	Anona-maram H. M. 1650
Amelpodi H. M. 1787. Belutta Amelpodi ib. Siou-	
anna-ameriputi 100 /. Italian	Anonymos Ribesii foliis icon. Roberti 1708
Ameri H. M. i. Anil S. Indigo	-1.0
Amellus Virgilii est Caltha palustris, aliis Conyza	-Garcia, i. Herba viva Acosta 982
aut Asteris montant species.	-Brasilianus frutex flore Keiri 1785
Aminiiu, i. Gossipium	TO CI: A Coccio Co 1887
Ammi ejusque species 4)	
Ammoniacum 1844	Anserina Trag. i. Argentina. Ansjeli H. M. i. Angelina 1384
Amomum quorundam odore Caryophyll. 1507. Verun	
1697. Germanicum, i. Silon Cordi 443	2100 DE 1100 PHE 11 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2
Plinii vulvo i. Solanum, &c. 673	705
- Virgin; Corni fæm: facie 1799	128
	7 1
Amongeaba gramen 1318	
Ampana H.M. 1366	
Ampeloprassum 1126	
4	, ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,
Amyodalus ejusque species 1519, 1918. Granatenji	s Zimitputnes, v. Collansini ing ini-
-17	Time and a Time and a luten n. de
Amygdalo persicum	
Amylum 1240	Ger. App.
Anabasis Dod, i. Polygonum baccif. scandens 163	661
Anacampleros, t. Telephium	Aparaqua Helli.
Anacardium ()ccidentale Calous alcium	Apartice cj., group species
Anacar dium limpliciter dictum	800
Amazoch Phaleoli (peries 99	285
Amorallis torrest einfance (becies 102)	Applicantes anguinante
Anayana aquante of L. of L. armining	Appyllantes Monspel. v. Caryophyllus.
110	

I N D E X.

and the second s	
pag.	pag.
Apios J.B. Tithymali spec. 870, 871. Americana	Arundo ejusque species 1275, &c. 1315. Donax ib.
Cornut. i. Astragali spec. 937 Apium hortense, vulgò Petroselinum 4:8. palustre	nastos seu fareta 1276. Indica 1277. Sacchari-
Apum nortenje, vuigo Petrojeitnum 4:0. parajire	fera 1278. Scriptoria 1276, 1909
seu Paludapium 457, 1868. Macedonicum 463.	Arundo Indica latifelia v. Canna Indica 17202 Afa fætida 1843
peregrin. folis subrotundis C.B. 462. petræ- um sive montanum album 463. montanum nigrum J.B. 413. montan, folio tenuiro C.B.	Afa fætida 1843 Afarina Matth. 208
migram I B 412 montan folio tenuire C. B.	Afarum 207, 1857
461. Cicutæ folio 414. palustre lacteo succo S.	Ascalonitis 1117
Thysselinum 413. Scoticum S. maritimum 447	Asclepias ejúsque species 1090, 1903
Apochyma, i. Pix à navibus derasa. v. Pix 1402	Ascyrum ejusque species v. Hypericon. 1019
Apocynum ejúsque species 1087, 1088, &c. bumile	Aspalathus ejusque species 1729, 1730
aizoides Africanum, i. Fritillaria crassa 1903	Aspalathus ejusque species 1729, 1730 Asjogam arbor H.M. 1786
Aquifolium, i. Agrifolium 1622	Asparagus ejusque species 682, 1877
Aquilegia ejúsque species 705,706,707 Arabis, i. Draba 821	Asperula ejusque species 483
	Alphodelrus ejulque species 1191
Aracynappil, Malum aureum 1660	Alplenium 139
Araca-miri 1456	Afpris Theophr. Ægilops Querchs Spec. 1387
Araca-guacu Pilon.	Affitra i. Mandaru 1751
Arachydna Belli 918	After ejusque species 265, 266, &c. item 1858. Co-
Aracus five Arachus vulgo v. Vicia 902. fabaceus	nyzoides Geln. 264
S. Faba Kayrina J. 902, 904 Vanya 919	Aftragalus Baticus Clus. 920. marinus Lusitanicus
Aralda Gein. i. Digitalis 767, 768	Boel. 935. Sylvations Thal. 914. Africanus lut.
Arantia vulgo, v. Malus Arantia 1651, 1652 marina 83	odoratus 936. incanus filiquâ incurvă 938. Mon- fpessulanus J. B. ib. Romanus J. B. i. Hedysarum
Arara fructus 1826	clyp. 929. Canaden flo. viridi flavescente 1892
Araticu variæ species 1651,1652. pana 1646	Astrantia nigra 474, 475
Arbor Brasiliana Juglandi similis 1794	Ata-maram H. M. 1650
febrifuga Peruviana 1796	Athanasia i. Tanacetum 365
finium regundorum Scal. i. Urucu 1771	Athera 1240
Fraxini folio, cortice spinoso Virg. 1798	Atitara Palmæ species 1369
Fraxini folio C. B. i. Azedarach 1546	Atolli i. Mayzii farina 1671
Exotica Franini fol, Negundo credita 1798	Atragene Theophr. i. Viorna vulgi 620
Juda vulgo 1717	Atractylis 304
lanigera Bontii, v. Gossipium.	Atriplen ejusque species 191, 192, &c. mori fructu
- Lavendulæ folio Clus. 1795	197. maritima Halimus dicta 194, 1857
racemofa Brafil. fol. Apocyni Br. 1595	Atzoyatl Hern. v. Mirab. Peruviana 399 Avacari facie Myrti 1781
conifera odorata fol Salicis, &c. 1800 pentaphyllos Virginiana, &c. ibid.	Avacari facie Myrti 1781 Avanacu H. M. i. Ricinus 166,1855
Spinosa, Herculis clava dicta ibid.	Avaramo temo 1764
tincloria 1794. tinctoria Virgin. 1099	Avellana ejúsque species v. Corylus 1379. purga-
S. Thomæ, i. Mandaru H. M. 1751	trix 1381
trifolia venenata Virginiana 1799	Avena ejúsque species 1253. pilosa J.B. v. Festuca
triftis 1098. de Rayz i. Ficus Indica 1437	1289
Tulipifera triplex 1798	Avengua Lustranis Marcgr. i. Adiantum Brasil. 145
	Aviewell Herri. i. Abies Mexicana 1397 Avicularia Sylvii i. Speculum Veneris 742
Arbuscula coralloides depingitur Pisoni 265	Aurantia Malus v. Malus 1658
Arbutus 1578, folio non serrato i. Adrachne	Aurea mala, i. Gidonia 1452
Archangelica 435	Auricula leporis i. Bupleurum 473, 474
Ardabar 1210	Auricula Juda i. Fungus Sambucinus 106
Arctium i. Lappa major 332. item minor 164	Auricula marina 77
Arcturus Belli 1097	Auricula muris ejusque species v. Pilosella 242. mu-
Areca i. Faufel 1363	ris Alpina glabra J. B. 1003. muris Cam. Loto
Arenaria J. B.	affinis 922
Argemone ejusque species v. Papaver 855	Auricula ursi ejusque species 1082, 1083, 1902
Argentina 617	Auzuba Oviedi 1647
Arin Theophr. 1459	Axobbioti Hern. 262
Arifarum ejusque species 1211,1907	Azarolus i. Mefpilus Aronia 1458 Azadarach arbor 1546
Aristolochia ejúsque species 761, 762, 1884. poly- rhixos 763, 1884.	Azettarach arbor 1546
Armeniaca Malus 1513, 60.	В
Armeria ejúsque species, v. Caryophyllus 990, 991.	Take a di
pratensis, i. Lychnis 1000	Badukka i. Capparis arborescens 1630
Armoracia i. Raphanus rusticanus 818	Baccharis Monspeliensium 292
Arnabo nonnullisi. Zedoaria	Bala H.M. i. Musa arbor 1373
Aroeira i. molle arbor 1582	Bahel Schulli H.M. 1731
Artemisia ejusque species 372, 373, 1866. tennifolia	Bahei Coyolli 1364
five leptophyllos 1. Abrotanum campejtre 371	Balam-pulli i. Tamarindus 1748
Arthanita i. Cyclamen 1005	Balanus myrepsica Ger. 1738
Arthritica i. Primula veris & Paralysis 1080	Balauftium 1463
Arum ejusque species 1208, 1209, & c. 1907	Ballose i. Marrubium nigrum 57L [a 2] Balfamum
	Fa 77

I N D E X.

-	
Pag.	Pag.
Balsamina mas sive Cucumerina 647, 1874	Betulus i. Carpinus & Ostrys 1428
famina Persicifol. 1328	Bibinella Cæs. i. Coronopus 879
Ralfamita mas 262, famina 304	Bifolium ejúsque species 1232
Ballamum eiulque (pecies 1755. Peruvianum	Rilimbi H. M. 1449
1757. Tolutanum 1758	Bintambaru 1881
Baly infulæ fructus	Bisermas Cam. 544 Bislingua i. Hippogloslum 663
Bambu Arundo arborea 1315	
Bamia v. Alcea Indica 1066, 1900	23,000
Banaviera Pilon. i. Ficus Ind. 1377 Randura Cincalentum 721	Bistorta ejúsque species 186, 187 Biti H. M. 1735
Dilliania Cinguitajiania	Bixa Oviedi i. Urucu 1771
	Blaso H. M.
	Rlattaria eiusque species 1096, 1097, &c. 1903
	Blattaria ejusque species 1096, 1097, &c. 1903 Blatti H. M. i. Jambos sylv. 1479
Barba capræ i. Ulmaria 623,709 Barba Jovis frutex 1721,1919. berba i. Semper-	Blitum /ylv. equ/que (pecies 195. Blitum Donus
vivum majus 687	Henricus dictum ib. Blit. Botrys dictum 196. bl.
Barbarea Erucæ species 809. muralis J. B. 799	Atriplex sylvestris dictum 197. Americanum spinosum 199. Bl. Kali dictum ibid.
Bardana S. Lappa major 332, minor 165	spinosum 199. Bl. Kali dictum ibid.
Baruce fructus	Blitum horten/e 200. Americanum 201
Bafaal arbor	Boa Tlinkring Bontii i. Coral arb. 1736
Basilicum vulgo ejusque species i. Ocimum 940	Bona major Dod. i. Faba 909, 910
Battata Hispanica 728. Tajaoba 1334	Bolbonach S. Viola lunaris 787
Raxana 194	Boletus Antiquorum 91
D. A. D. at I. : Cuichman . 456	Bombax i. Gossipium 1064, 1065
Ratrachion i. Ranunculus 501, 302,0 t.	Bon vel Ban Alpini Coffee frutex 1691
Rdellsum 1844	Rom lett Calat Albint.
Becabunga i. Anagallis aquatica 852,853	
Rechion i. Tullilaro 237	Bonus Henricus 195
Bedeguar Offic. i. Spongia Rosa canina 1471	Borago ejúsque species 492. semper virens 494.
Reelha Arundo	
Beenel 1557	
Reguill Purchasis 1831	Branca ursina i. Acanthus 1325 Germanica i. Sphondylium 408
Reidelfor Alpini v. Apocynum	
Beben album i. Lychnis 998. rubrum v., Limo-	Brasilia arbor 1736 Brasilica ejúsque species 794, 795, &c. capitata
nium	Brajica ejujque species 1945, 1935, Ce. carporea.
Ben Dengarenjann	794. florida 795. caulo-rapa ib. arborea, Oc. 796. Epipbyllitis thyrsoides 797. spinosa ibid.
	marina monospermos 838. perfoliata siliquosa 797
	Brasma i. Piper abortivum 1342
Detta Donna to Comment	Britannica Antiquorum vera Muntingii i. Hydrola-
	pathum max. 172
Bellevedere i. Scoparia 210	
Bellis major ejusque species 351, 1865. ramosa umbellifera Cornut. 270. Tanaceti folio i. Ta-	Briza 1242
Bellis minor ejúsque species 349, 1865, 1866 Bellis litea, &c. C.B. v. Chrysanthemum	um 1289
Rollis lutea erc. C. B. v. Chryfanthemum	Brunella ejúsque species 551, 552
Relmu cus Argypt, Detti	and the same of th
Beloere H. M. i. Abutilon Indicum 1880	Bruscus S. Ruscus 664
Relacinum 1845	
Belutta Tsjampacam i Castanea Rosea Indica 1680	Bryon i. Muscus
Bengierri H.M.	2.70
Aria-Bepou H. M. i. Nimbo 1543, Kari-bepou	722. Zeylanica 1875
1D1G	
Ben-Kateliam	
Ben Nux 1738	
Ben Moenja 1707	
Ben Theka H. M. resell bed 1033	
Beninganio Park. 1831	
Ber & Bor Acoft a 1535	
Ber & Bor Acoft & 1535 Berberis ejúsque species 1605 Beretinus fructus 1815	
	- D
Berula Tab. i. Anagallis aquat. 852,853	Sp. 1111. monophyllus J.B. 1154. Ilv. Fuch.
Beta ejusque species 204 Betella, Betle 1913	i. Ornithogalum lut.
Betella, Betle	Buna arbor i. Coffee 1691. Bunnu eadem.
Betre & Betts, Pilon. 1914 Betonica ejúsque species 550,1871	Bunias i. Napus 302
Betonica ejúsque species 550,1871	
Betonica coronaria ejúsque species i. Caryophyl-	
ius 906,907,900,909. Destinata instituta filmino	7 11
J. B. Betonica aquatica i. Scrophularia 764	110 0 1
Betula 1410	0-
2200000	7 /

I N D E X.

Pag.	Pag. binc inde, certis intervallis sex, quinque, tria,
Bursa pastoris ejúsque species 838, pastoris minor i. Nasturtium petræum 827, major loculo oblongo	duo. vel etiam unum folium: Rosmarini æ-
C. B. 790. minor loculo oblongo i. Paronychia	duo, vel etiam unum folium; Rofmarini æ- mulum, inodorum adfiftit: Eadem videtur
vulg. 789	Cufcutæ.
Ruselinum Plin, i. Petroselinum Creticum C. B.	Camara Marcgr, Lychnidis species 993
Butomos i. Sparganium, at Clusio Acorus adulteri-	Camara-vuba Marcgr. 257
nus leu Iris palultris lutea 1100	Camara-mira 1347
Buxus ejusque species 1693, 1694	Camara-tinga 1655. Periclymeni species. Camarinhaja Marcgr. Lysimachiæ species 862
Buyo Buyo Inf. Phillippin. Hern. 1343	Camarinhas Pison. 1518
C	Camaru Marcgr. i. Solanum balicac. 681
	Cambui i. Myrtus Americana sylv. 1504
Caa-apia Marcgr. 330	Camelina Dod. v. Myagrum 811
Caa-opia Marcgr. 1631	Camiri fructus 1822
Caa-atava Marcer. 1329	Camotes i. Battata v. Convolvulus 728
Caacica Marcgr. i. Cajacia Pilon. Herba colu-	Cactos Theophrasti, Planta spinosa Sicula, nonnul-
brina Lufitanis 1346	lis cinara.
Caachira 2. Pison. 1783 Caactimay 1861	Campanula ejúsque species 731,6c. ad 747, item
	1883. hirfuta five Trachelium 731, 732.
Caaeo Marcgr. i. Planta mimofa 979 Caaebinuyo 1036	glabra Rapunculus dista 737, &c. Persicifolia 738. pyramidalis ib. Cymbalariæ foliss 741
	Camphorifera arbor 1678
Caagua-cuba 1034 Caapeba 1331	Camphora ibid.
Caaponga Marcgr. 1039. I. Pison. 1331. II. Pi-	Camphorata 210
fon. 1337	Canacorus Lob. i. Arundo Indica florida 1202
Caapomonga 1334	Cancamum 1846
Caapo-tiragua Marcgr. 1869	Candou Purchasii 1791
Caaroba Pison. 1761	Canella i. Cinnamomum & Cassia 1559, &c.
Cabureiba i. Balsamif. Peruviana 1757	Canella ex arbore C. B. 1801. alba 1802
Cacalia ejúsque species 291. Americana 292	Caniram H. M. 166F
Cacamotic Tlanaquiloni Hern. 728	Canna Indica florida 1202, 1906 Cannabina aquatica C.B. 360
Cacao, Cacavate 1670, 1671 Cachi arbor quid.	Cannabis sativa & sylv. 158. spuria i. Lamii
Cachos Monard. 1839	Species 561
Cachrye i Libanotis Cachryophoros #24	Cantabrica Anguillaræ v. Campanula 740
Cacubalum Plin. i. Alfine baccifera 682	Canschena-pou, Mandaru species 1752
Caiababa S. Mippi 1795	Caopoiba Marcgr. 1646
Cajan arbor	Caova posus i, Coffee 1691
Cajacia Pison. 1346, 1914	Caoup 1793
Cajous 1649	Capillus Veneris v. Adiantum 147 Capicatinga Pison. Acori species
Cakile Serapionis i. Eruca marina 840 Calaf Alpini, Sassaf. Rausvolfii 1424	Capnos i. Fumaria 404, 405
Calaf Alpini, Sassaf. Rauwolfii 1424. Calamagrostis , S. Gram. Arundinaceum 1281,	Capollin 1550
1282	Capotes fructus v. Cydonia exot. C. B. 1665
Calamintha ejusque species 568, 569	Capparis 1629. Portulacæ folio 1912
arvensis verticillata 530	Capreolata Bryoniæ folio 1345
Calamus aromat. Officin. i. Acorus 1313	Caprificus 1433
Calcatrippa i. Consolida regalis 707, 708	Caprifolium perfoliatum & non perfol. 1490
Calceolus Mariæ i. Helleborine 1232	Capsicum ejusque species 676,677,60.
Calcitrapa i. Carduus stellatus 317	Caput gallinaceum v. Onobrychis 914
Calebassier Rochefort 1667	Caput gallinaceum v. Onobrychis 914 Cara i. Inhame Marcgri 729
Calefiam H. M. 1597 Calendula ejúsque species 337, 1803	Caraguata i. Aloe
Calochierni Cretica Cardui species 3,1,1003	Carambolas Acost. 1449
Caltha ejúsque species i. Calendula 337. palu-	Caranna 1847
stris 700	Carambu Lysimachiæ species 1510
Camarajapo Pison. Mentastri spec. Assurgit caule	Carandas Garciæ 1647. Bontii 1749, 1919
unico, procero, tereti, birsuto & ruffo, in bipeda-	Cara-nosi H. M. i. Negundo 1575
lem altitudinem: toliis leviter [erratis, hir]utis,	Caranaiba Pis. Palmæ species 1368
inferius quasi incanis, binis sibi oppositis cum par-	Cara-Schulli H. M. 1755
vults adjunctis. In superioribus ramulis caulis	Cararu Bliti species 201 Carcapuli 1661
multi flores umbellatim positi toto anno Tana-	Carcapuli 1661 Carchicec Turcarum i. Primula veris 1081
ceti fere modo proveniunt, cum staminibus di-	Cardamine ejusque species 814, 815. pusilla sana.
lute cœrulei coloris; quorum odor, ut & totius plantæ est Mentastri æmula, saporis amarican-	tilis dioxoeddis Col.
punta eje intentajeri ammin, japora amartum-	Cardamomum 1204
tie & aromatici. Semine nigro, exili longo, quod maturum pappis evolat. Radice est tenel-	Cardiaca 571. 572. Americana annua 1872
la. fibris multis prædita.	Cardincellus montis Lupi 316
la, fibris multis prædita. Camanbaya Brasil. Marcgr. Herba filamentosa,	Carduus ejusque species 208, 209, 210, Oc. item
ab altissimis arboribus dependens, ita ut integros	1862. benedictus 303. Chryfanthemus 258. Dra-
obducat, grysei coloris & quasi lanuginosa, cui	filianus fol. Aloes i. Ananas 1332. lanceatus
	310.

INDEX.

Pag.	Pag.
310. lacteus S. Mariæ 312. mollis 307, 308.	Cepa ejúsque species 1115,-1116. Ascalonica 1117
comentofas 311. stellatus 317. Solftitalis ibid.	Cepæa 690
Eryngoides capit. spinosis Alpin. 318. Sphæroce-	Cereiba Pison. Mangles species 1772
phalus S. globosus 383	Cereibuna ibid.
Cartti H. M. i. Bonduch Indorum 1743	Cerasus ejúsque species 1527, -1538, &c. racemosa
Carex Calamagrostis, Cyperus aut Sparganium.	S.Padus 1549. Sinensis fructus pulpă sebaced 1788.
Carimpana 1366	fylv. amara, i. Mahaleb 1549. İdæa Cretica Al-
Carlina 268. Sylvestris 288	pin. 1489. folio Laurino i. Laurocerasus 1549
Caroba i. Siliqua arbor 1718	Ceratonia, siliqua edulis 1718
Caros five Carum & Carvi 446	Cercis Theophrasti i. Populus tremula 1418
Carota ejúsque species i. Pastinaca 465	Cerefolium v. Chærophyllum 424
Carpesium i. Piper Æthiop. aut Cubebæ	Cereus spinosus 872
Carpinus arbor v. Betulus & Oftrys 1428, 1916	Cerinthe equi que species \$06.507
Carthamus i. Cnicus 301, 303	Cerrus Quercûs species . 1387
Carpobalfamum v. Balfamum & Amomum	Cervaria nigra J. B. 413
Carua H. M. i. Cinnamomum 1560	Cervicaria i. Campanula hirfuta 732, 733
Catou Carua 1562	, Ceradilla Monard, i. Hordeum causticum 1247
Carum seu Caros . 446	Ceterach i. Scolopendria 139
Carvifolia J. B. 415	Chaa Japonia S. The , 1619
Caryoces 1356	6 Chærophyllum satiroum 430. sylv. 431
Caryophyllata ejusque species 606, 607, 608, 187	Chafar Alpini Melonis Ægyptiaci genus.
Caryophyllus aromaticus 1508. aromat. Spurius i. Ly	- Chameacte s. Sambucus humilis 1611
fimachiæ Indicæ (pecies 1510	Chamæbalanus i. Terræ glandes 895
Caryophyllus flos eiúsque species 987. holosteus s	. Chamæbatus i. Rubus humilis 1639
Alsine 1027. saxatilis ericæfolim, &c. C. B	Chamabuxus flore Coluteae C. B. 1732
1033. marinus 1037. barbatus i. Armeri	
990, 991. pumilio Tauricus 1002. pumilio Al	- <i>ctum</i> 1491
990, 991. pumilio Tauricus 1003. pumilio Al pinus Ger. 1004. arvensis glaber minimus 1003	. Chamæcissus i. Hedera terrestr. 567
gramineo folio minimus ibid. pratensis flo. laci	- Chamæcijeus ejujque species i. Cijeus num. 1015
niato 1000	Frisicus 1896
Caryophyllus Indicus i. Flos Africanus 34	Chamæcrifta Pavonis 982
Caryophyllus Indicus i. Flos Africanus 34: Cafia Poetica 148:	G Chamecyparissus i. Abrotanum fæmina 338,-59
Cassia Cinnamomea 155	
Cassia fistula 174	
Caffavi radise 168	
Cassutha I.B. i. Cuscuta	Chamæfilix marina 140
Cassutha J.B. i. Enscuta Cassida Col. i. Scutellaria 57	2 Chamægenista ejúsque species 1725
Castanea ejúsque species 1382. equina 1683	. Chamæiasme Alpina J.B. 1085
Indica florida 168	o Chamælarix Breyn. 1782
Catanance Dalechamp. J. B. 257. leguminosa que	- Chamæiris ejúsque species 1187
rundam J. B. 921	Chamæitea i. Salix pumila 1420, 1422, 1423
Cataputia major & minor v. Tithymalus 86	6 Chamælea Germanica 1587. tricoccos 1710
Cate i. Lycium 162	6 Chamælæagnus 1707
Cattu gasture H. M. Alcea Indica	Chamæleon albus gummifer 301. niger 311. exi-
Cattu Schiragam 144	3 guus Trag. 310
Cavalam H. M. 175	4. Chamæmelum ejúsque species 353, fætidum i. Co-
Caucalis ejúsque species 466, 467,&e. major Clu	
412. Peucedani folio C.B. 461.tenuifolia mor	s- Chamæmespilus J.B. v. Mespilus 1460
tana Park. 462. Syriaca Cam. max. sem. 41	2 Chamæmorus 1487, 653
Caucafon i. Moly Indicum • 112	3 Chamænerion Lysimachiæ siliquosæ species 860
Cauda muris	
Cauda equina i. Hippuris	
Caulorapa Brassicæ Species 79	5 Chamærubus 654
Caunga 136	3 Chamæpyxos J. B. 1733
Ceanothos Col. v. Carduus 31	o Chamærrhiphes i. Palma humilis 1369
Cebipira Marcgr. 171	
Cedrus conifera Libani 1404. Lycia retusa 141	5. Chamærops Plinii i. Chamerrhiphes 1369
Virginiana 1413. Phænicia Bellonio J.B. v. J	u- Chamæsyce Tithymali species 869
niperus 141	
Cedrusè Goa 179	8 Chanterelle Fungi species 92
Ceiba v. Yıztamotl. 1789. Ceybas arbores mas	ci- Charamais Acost a 1780
mæ funt,in quibus Indi domicilia fua babent, qu	
15 homines complecti nequeunt v. C.B. pm. p. 51	
Celastrus Theophrasti Clus. 160	8 nus ejúsque species 579
Cembro Pinus Species 139	8 Chermes Officin. v. Ilex Coccifera 1391, 1392
Centaurium majus ejúsque species 329. folias	Ci- Chimalatl Hernand. i. Flos Solis
naræ Cornut 301. Collinum Gefn. i. Jac	
major 33	
Centaurium minus ejúsque species 1092, 109	
Centimorbia Gesn. i. Nummularia 1092,	
	34 Chocolate potus 1671
Commonter J. D. r. Longsomme	T

pag.	pag.
Ibondrilla ejúsque species 227, 1857. viminea 223.	Colcaquabuitl Hern. 1791
purpurascens fætida Park. i. Hieracium store car-	Colchicum ejúsque species 1170, 1171, 1905
purpurajeens justaa Park. 1. Hieracium juste cur-	
neo 271. altera Dioscoridio Rauwolf. Clus. 243.	
bulbosa 247. cærulea Cyani capitulis 257. viscosa	Colchico narcissus 1142
humilis, i. Lactucæ Sylv. species 222. verruca-	Coles Phaseolus & ei similes fructus 1774
ria 255. lutea J. B. 222. fol. laciniat. serrat. &c.	Colinil H. M. 1734, 1892
C.B. i. Crupina Belg. 331.	Colocassia, i. Arum Ægyptiacum 1209
Chondrus 1240	Colochierni Belli, i. Atractylidi & Cnico Sylv. simi-
Shoyne 1372	lis C. B. 304
Shriftophoriana 661	Colocynthis 642, 643
Chrysanthemum ejúsque species 336, &c. ad 342,	Colophonia 1402
1863. Alpinum fol. Abrotani multifidis C. B. 280.	Colus Fowis 547
	Colutea Scorpioides ejusque species 923, 924
Valentinum Clus. 363. Canadense bidens Mor. 337.	Column and and form form and Tourse
Aizoides Africanum ejúsque species 692	Colutea vesicaria ejusque species 1720. Zeylanica ar-
Chrysocome 281, 1860	gentea tota ibid.
Chrysogonum Penæ 1326	Coma aurea, i. Chrysocome 281
Cibage Pini forma 1654	Conambai-miri Pilon, i. Adiantum Brafilianum 145
Cicer ejúsque species 917. Sylvestre Matth. 935.	Conferva 79. Plinii 118. reticulata 1852
arboreum Indicum perenne v. Anonis 959. Sylv.	Conna H. M. i. Cassia fistula 1746
latifolium triphyllon C.B. ibid.	Consolida major, v. Symphytum 505
Cicercula 981	media, i. Bugula 575
Cicharaum aillana Carice 2 EE bulhalum I R 244	media vulnerariorum Lob. 351
Cichoreum ejusque species 255. bulbosum J.B. 247.	
Spinosum 255. Verrucarium ibid, prat. lut. bir-	
sutie asperum C.B. i. Hieracium 233	Regalis 707,708,709
Cicla Officin. i. Beta alba 204	aurea, i. Helianthemum vulgare 1015
Cicuta 451	Contrayerva 1339
Cicutariæ variæ species 451, 1868. odorata bulbosa	Convolvulus ejusque species 722, &c.ad 731, 1881,
429. palustris 429	1882.maritimus 726.Indicus Battatas dictus 728.
Cidra seu Pomaceum 1448	Syriacus, S. Scammonea 722. pennatus Quamoclis
Cinara ejusque species 299,300	dictus 730. niger 181
Cineraria, i. Facobæa maritima 286	Conyza ejusque species 261, 262, &c. item 1858
	Halaning a 60 mains I D a 64 major gulgaris
Cimamomum 1559	Helenitis 263. marina J.B. 264. major vulgaris
Ciporema Allii Brafiliani species aphyllos v. Pison. 236	292. cærulea acAs 270, 271
Circæa Lutetiana 401	Copal refina 1846
Circium ejúsque species 305,306,60c.	Copaiba Balfamifera arbor 1759
Cistus ejusque species 1006, 1007, &c. mas 1007.	Copalxocotl Tepeacensis Hern. 1540
famina 1008, 1011, 1012. Ladanifera S. Ledon	Copau 1794
1008, 1009, 1010. myrtifolia 1011. capfulis tri-	Copavich Ouassou 1789
gonis major 1011. Indicas Ledi Alpini foliis 1895.	Copeya arbor Papyrif. 1795
bumilis aizoides, &c. 1896.	Copiiba Marcgr. 1593
	Coral arbor 1736
Ciftus humilis v. Chamaciftus 1015	
Citrago, i. Melissa 1332, 554 Citra 1806	
Citrullus, i. Anguria 643	Coralloides arbufcula 67. item 1849
Citrus ejúsque species 1654	Corallium ejusque species 61, 1849, 1850
Clavi Siliginis v. Secale 1241	Corchorus Plinii Lob.i. Melochia Alceæ Indicæ Spe-
Clematis Daphnoides 1091. flore roseo clavato 1874	cies 1068
Clematitis ejúsque species 620, 621. tetraphylla Ame-	Corchorus Plinii, i. Anagallis 1024
ricana 1329	Coriandrum 470
Clinopodium 558. quorundam Mastichina Gallorum	Cor Indum, i. Pisum cordatum 487
TP an Coincifering Custiques Ala Est	Coris cœrulea maritima 882. Monspessulana lutea, i.
J.B.520. arenosa Ocimi facie 553. Creticum Alp.554	Freeling Comments March C B & Hyperict
Clitorius flos Breyn.	Euphrasiæ species 773. Matth. C.B. i. Hyperici
Cneoron Matthioli v. Thymelæa 1589. album fol.	J
Oleæ argenteo molli 731	Cornu cervinum, v. Plantago 879
Cnicus (ativus, S. Carthamus 202, 1861. Sylv. bir-	Cornus sativa 153. famina 1571
futior S. Carduus Benedictus 303	Corni vel Sorbi species Bontio 1623
futior S. Carduus Benedictus 302 Cobban arb. 1518	Corona fratrum Carduus 311
Coca Indorum 1788	Corona Imperialis 1105
	Coronilla sinfane (pecies 924
Cocconilea, v. Coccygria	Coronopus 879. Ruellii, i. Nasturtium verruc. 843
Cocculæ Offic. S. Cocculus Indus 1812	Corruda i. Alparagus Sylvest. 683
Coccygria 1696	
Coccus baphica 1392. radicum 186, 401	Coru arbor
Coccus Indica 1256. de Maldiva 1359	Cortex eriophorus 1802, antirheumaticus ibid. arboris
Cochinilla 1405	Igæad navigia ibid. Pinûs è Nova Scotsa ibid.
Cochlearia ejúsque species 822, 823, 1886	Winteranus 1801. Lawang arboris 1803. Peru-
Codda-panna H. M. 1367	vianus febrifug. 1790
	Cortufa 1084
	The state of the s
Codaga-pala 1754	
Coda-pilava 1442	max. folio latiff Virgin. 1709
Codi-Avanacu 1710	
Coffee potus 1691	cies 42
	Cotinu

I N D E X.

pag.	Cynocrambe 162. legitima Dio(coridis C. B. 206
Cotinus i. Coccygria 1696	
Cotonea malus 1452	Cynoglossum ejusque species 489, 490, &c.
Cotoneaster i. Mespilus 1460, 1917	Cynorrhodos i. Roja canina 1471
Cotula i. Chamæmelum fætidum 355	Cynosbatos ibid.
Catalidan S I Imbilious Vaneris 1870	Cynosorchis v. Orchis 1212, 1213, &c.
201/100000 1/2	Cyperus ejusque species 1199. longus inodorus Pe-
Cotyledonis variæ Species 1045, 1046 Cotyledon palustris 1323, 1911	ruvianus 1339. rotundus inodorus ex Florida ibid.
Cotyledon paluftris 1323, 1911	Cypote 1758
Scherunam-Cottam II. 1946	Cyprus, i. Ligustrum 1603
	Cutifus aid and formation of the adone item 1801
Courondi H.M.	Cytisus ejusque Species 970, &c. ad 973. item 1894
Courou-moelli H. M. 1634	τ.
Couton arbor 1794	D.
Crista pávonis Breyn. 981	- 1 . 61 0 7
Cancer i Vicio Species 902	Daburi Cluf. i. Orellana 1771
Cratæogonon v. Euphrasia 772. item Melam pyrum	Dactylus vulgo v. Palma 1352, &c.
774	Damasonium i. Helleborine 1230, 1231
	Datura vulgo i. Stramonium 748
Craffula i Telephium 689,690	Daphnoides i. Laureola 1587
	Daucus Officin. v. Pastinaca tenuifolia 464. Al-
Crepts Distern. C. Trinomien.	saticus C. B. 414. Creticus semine hirsuto 463.
Crepitus lupi	Asi filis C B to montante doit fol albicant
Crista Pavonis Breyn. 981	Apii folio C. B.449. montanus Apii fol. albicans
Cnife calli i Pedicularie 709	C. B. 438. glauco folio, &c. 460. montanus Clus. floreo carneo, &c. J.B. 454. 3. Dioscoridis
Crithmum einfaue pecies 456. Spinojum S. Pajti.	Chil. floreo carneo, &c. J. B. 454. 3. Diojcoridis
naca marina 469. Chryfanthemum 268. quartum	Col.462.Stellatus Creticus 469. pratensis Millefolii
Matth 454	palustris folio C. B. v. Oenanthe 459. montanus
Matth. 494	Apii folio major C. B.
Crocus ejusque species 1173, &c. ad 1177, 1906	Delphinium i. Consolida regalis 708
	Dende Ricini species 168
Crotalaria 1893, 1894	
Cropiot fructus 1820	
Cruciata 479	Dens leonis ejúsque species 241, 245, Oc.
Cumping Polograms	Dentaria aphyllos 1229
Cuambu Brasil. Gnaphalium Marcgravio, Caryo-	Dentaria ejúsque species 785
.1. I D:/:	Dentarià affinis Echii flore, capfuld Anagallidis
phyllata Pisoni Cubeh a Offic	1346
	Dentaria Buguloides Mentzel. 774
Cuciophora Palma 1365	
Cucumis ejusque Species 645. Egyptius i. Chate 646.	
aliminus 6.49 IX9A nuntceus 10/4	Diapenjia, v. Sanicara mas 4/1
Cucurbita ejúsque species 638, & c. clypeiformis sive	Dictamnus Creticus 537
Siciliana 040	albus Offic. i. Fraxinella 698
Cucurbitifera arbor Tab. 1689	Digitalis ejúsque spec. 767, 768, &c.
folio Laurino 1668	Dipeadi v. Hyacinthus 1162
	Dipetalos Brasiliana fol. Gentianæ, Pseudophalangis
21mtriuma juni juni	
Chicite Maniego	Diofpyros 1461
Cumandatia Pison. v. Leblab.	Diofacus eiulaue species 282
Cudu-Pariti H. M. i. Gossipium 1055	- D J J I II
Cuipeuna Pison. 1782	Diwapahuru 1881
Cumana arbor 1790	Dora Rauwolf. J.B. v. Milium Ind. 1253
Cumanda Faba 1889, 1890	Doria J. B. 279
Cumbalu H. M. 1664	
Culcas Colocallia 1209	Dorycnium Monspeliensium 969. Imperati J. B. 731
Cuminum 433. Sylv. capitulis globosis 402. pratense	Dorycnio congener Clus. 9:9
Camin Officia	Draba 821. lutea siliquis strictissimis 811. alba sili-
i, Carvi Officin. 447 Cunane fruetus 1826	quosa repens 786
Cunane fructus	
Cunila bubula, i. Origanum Sylv. 539	Draca arbor 1598
Cupre//us 1406 marma 77	berba 373
Cupressopinulus Cap. B. Sp. Breyn. 1444	Dracontium 1211
Curcas, i. Ricinus Americanus 166. Avellana magni-	Dracunculus bortensis, I archon 373
tudine Malavarensium 1831	pratensis, Ptarmica 344
Curcuma 1204, 1906	palustris, Arum 1210
Curuba Cucumis Brafilianus 634	1 1 n n
	Drakena radix 1339
Carim Curini & Bern. Curini 1709	
Curutu-pala 1754	
Cururu ape 1347	
Cuscuta ejúsque species 1903, 1904	Dudaim Gen. 30. & Cant. 7.1. Mandragora 669
Cyamos leguminoja, i. Faba 909, 910	
Cyanus ejusque species 321, 322, 1862,1863	Dulcamara i. Solanum lignofum 672
Cyclamen ejűsque spec. 1205, 1206, 1907	
Cydonia Malus, i. Cotonea 1452	_ 3 32
	D-
Cydonia exotica C.B. 1665	3
Cymbalaria 759	F

E.	
pa	g
Ebenits 180	5 Fabi
Cretica 94	
Ebulus, i. Sambucus humilis 161	
Ecapatli altera Hern. v. Sena 1742, 174	
Echinomelocactos 1467, 191	7 Faba
Echinopoda Cretica 173 Echinopus major 282, minor 38	o Faga
Echinopus major 383. minor Echium ejusque species 498, 499, 1870. pullo flo	s Fagi re Far
Echium ejusque species 498, 499, 1870. pullo su	re Far 4 Farf
495. Scorpioides Elà-calli H. M.	88 Faul
Table-Clary Ed. Liza	
Eleagnus Cordi 170 Eleabhaholoum, i. Paltinaca Sylv. latif. 45	
2334 pisob 0 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4	
Elatine ejűfque species 75 Elemi gummi 184	7 Feru
Eleofelinum, Apium palustre 44 Eleofelinum, Apium palustre 156	
Elengi prunifera H.M.	6 Ficu
21101010, Con 11 21 11 0 - 0 - 11 - 0	
	o Fice
Elleborine, v. Helleborine 123 Eloxochitl 137	
Endivia vulgaris, i. Intybus 254, 25	
Embyaembo 134	16 Ficu
Farmanda 1701 Hernand.	7 Fila
Enneaphyllum, i. Helleboraster 69	8 Filip
Enula campana 27	
Epazotl Hernand. i. Botrys Mexic.	
Felia Lia i Hara marina 163	8 1
Ephemerum Virginianum, i. Phalangium Tradescan	iti ca
1192.1906. Matth. v. Lysimachia 123	40
Epimedium ibi	
Epimelis, v. Mespilus	Fift
Enithemum v. Culcuta	Flan
Equiletum eiulque (pecies 127, 128, 129, 109	12
	96 Flos
Turney Cluf Ricini Inecies It	0
Erica ejúsque species 1713. maritima Anglica s	u-
hist a	
Think LT M i Apocyana 100	
Erigeron, v. Senecio 290. Zeylanicum	)4
	3 -
Erithronium bifolium, & c. J. B. v. Dens canis 119	10
Eruca ejusque species 806, 807, 808, 1880. car	75-
lea in arenosis nascens 793, maritima 840, Monst liaca echinata 804. Nasturtio cognata tenuifoi	lia Foce
liaca echinata 804. Najturtio cognata tenuijo	26 Foc
C. B.	99 Fan
Er om Doc.	15
Ervum, v. Orobus	lu Fwi
Eryngium ejúsque species 384, 385, 386, 1867. teum Narbonense 258. montanum minimum ca	pi- Fær
teum Narvonenje 250. monvanski ministra	16 Fol
Erysimum ejúsque species 810, 1886. Cereale,	81 Fra
-5-2	86 Fra
	65 Fra
Eschara marina Esculus Quercus species	
Esula ejusque species 868. Indica Bontii 873. m	ıra Fri
Venetorum 8	66 -
Ettalch Scalig.	Fre
Euonymus ejusque species 16	21 -
Funatorium Cannabinum mas S. Avicenna 20	93,
1861. femina 362, 381, 1865, 18	66. Fr
Eupat, Veterum i. Agrimonia 4	.00
Maclin & Aggratum	6+ Fr
Tunkaukium 872. 0	73
Euphrasia ejusque (pecies 771, 7	72
Euphrasiæ assinis Indica Herman. 18	585
• • •	. 17-

F.	
T1 1/1 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	pag.
Faba ejúsque species 909, 910. purgatrin lati 1776. arborescens 1777. Sylv. fructu rotundo	ljima
1776. arborescens 1777. Sylv. fructu rotundo	atro
903. Ægyptia 1322. purgatrix S. Ricinus 2	4me-
ric.	163
	912
	813
Fagus 1381. Sepium, i. Carpinus Far 1240, 1	
Farfara, ì. Tuffilago Faufel S. Areca	259 363
Fegopyrum Dod. i. Frument, Saracen.	181
Ferrum equinum ejúsque species 930. Gallicum	
quis in summitate C. B.	025
quis in summitate C.B. Ferula ejusque species 420, 1	868
Ferulago	ibid.
	1289
Ficus ejúsque species 1431, & c. Indica arcuata 1	
1916. Indica Opuntia dicta 1463,1	1917
Ficoides Herman. v. Chrysanthemum Aizoides	602.
1879. 1	r88o
Ficus Sinensis florida 1788. Ægyptia Ficus infernalis Italorum, i. Papaver Spinosum	1 2 2 I
Ficus infernalis Italorum, i. Papaver Spinosum	856
Filago Dod. v. Gnaphalium 283,284.	,6c.
Filipendula 623. aquatica 441. montana flore	Pedi-
culariæ C. B.	77 i
Filix florida 151. mas vulgaris 142. fæmina	vulg.
149. Indica Osmundæ facie 145. scandens	exoti-
149. Indica Osmundæ facie 145. scandens ca anomala 153. baccifera 145. Saxatilis ra	mosa
,, ,, ,,	151
Filicula	140
Fistularia, i. Pedicularis	769
Flammula fovis, i. Clematitis	62 I
i. Ranunculus flammeus	622
Flos Africanus ejúsque species Mexicanus J.B. i. Mirabilis Peruv.	342
Mexicanus J.B. 1. Mirabilis Peruv.	397
Ambarvalis, i. Polygala Cardinalis, i. Rapunculus galeat.	1335
Cardinalis, i. Kapunculus galeat.	746 814
Cuculi, i. Lychnis 1000. Cardamine	
Constantinopolitánus, v. Lychnis	992
Passionis, i. Granadilla	649 314
——————————————————————————————————————	797
Clitorius Breyn.	890
Indicus è violaceo fuscus, & c.	1207
End audia Populi Charies evet	201
Focot guebit Populi Species exot. Fockii Solani Species Bont.	675
Faniculum ejusque species 457. tortuosum 460	ma-
with the contract of the contr	410
Fanum Græcum ejusque species 954, 955,	1892
Fanum Burgundiacum, v. Medica	96i
Talium Indirum i Malabathrum	1562
Frontalis, i. Potamogiton 188	, & c.
Fragaria enulaue (pecies 609. Sterilis	610
Frangula,i. Alnus nigra baccifera	1604 698
Fraxinella	698
Frazinus 1702. bubula, i. Sorbus Aucuparia	1457
Fritillaria ejufque species 1106,	1107
- crassa Prom. B. Sp.i. Apocynum	ė.
Eructus Caltanea Torma uttingue acumus	1800
tetrapyrenus putamine ligneo, & c. exotici plurimi à pag. 1812. dd	ib.
exotici plurimi à pag. 1812. ad	1839
Frumentum Indicum Mayz dictum	1249
	1602
Frutex Æthiop. baccifer fol. Myrtilli	1636
cintraceus muscosus Breyn.	1852
Indicus baccifer Vitis Idææ 2. Clufii Brevn.	ibid
	317
Musciformis Ind.	119

INDEX.

		,	E	Δ.	
	Pa	ag.		· .	pag.
- Ind. baccif. fructu ad fi	ngulos flores mui	lti-	Glastu	m ejúsque species	842
plici, i. Narum panel :	H.M. 10	na.	Glaux	vulgaris leguminofa 935. Hispan	ica Clul.
- coronarius Clus. i. Syring		64 .		9,940. Dioscoridis Ger. ibid. Catalo	
Pavoninus Breyn. i. Cr.		81		ritima I: - MCI:C	1102
Corymbifer Africanus, &				laria Monspeliensium rhiza vulgaris 910.capite echinato	381
Fucus marinus ejúsque species 70 ganoides 75. Roccella tinclorus	, 71, 71, 0 6, po m distus	74		halium ejúsque species 283, 284,&c.	914
Fumaria filiquofa 970. lutea fiv	e Solit. 074. bulb	ola		n 1861. maritimum 295. roseum 29	
radice cava & non cava	9	75		Gramen tomentosum	1207
Fumaria vulgaris & Offic. &c.	404,405,406,18	94		nez Oviedi Balsani. Americanum	1758
Fungus eiúsque species 85.86.00c.	ad 111. item 18	5 I .	Goan	arbor	1803
Mouceron dictus 86, campe	tris Champign	ion		adina Marcgr.	1783
87. Laricis i. Agaricus 107. pezicæ 106. piperatus 88. pul	ophioglossides I	04.	Gor a		1384
pezicze 106. piperatus 88. pul	verulentus, 1. Cr	ept-	Gojjip	ii species 1064,10	65, 1899.
tus lupi 104. ramofus 103, 1 minifer 105. Sambucinus, 2	04. carycy orms	06	GTUTT	en ejúsque species 1255, &c. ad 1 uroides 1265,11908. aculeatum 12	49 <i>200</i>
Ceraforum coloris varii 109.	ianiarius 108. Pi	hal-	ret	tes 1274. aquaticum 1280, 1281.	Arundina.
loides 103. Cervinus 111. p	etreus 66. favi	aoi-	. ces	m 1281. Avenaceum 1288, 12	89. 1909.
nofus	1	102	B	izæ spica 1257. Cyperoides 1293,	1910. cyp.
	_	•	20	lystachion ibid. cyp. Brasiliense 1217	i, caninum
G.			12	55. dactyloides 1271, 1908. junce	um 1306,
	2.4		12	07,1208.Loliaceum 1262,1263,19	08. <i>panicu</i> -
Gagel Germanorum, i. Elæagnu		707	la	tum pratense & arvense 1284. nemor	ojum birju-
Gasderothymum, i Stachys [pin	ofa Cret. !	555		m 1291.nodofum 1284.Paniceum 12	
Galacorta Scorzoneræ species	2	249	734	m 1250.Sparteum 1258.Triticeum 1:	157.1 <i>ypbi</i> -
Galanga ejúsque species		337	216	m 1267,tremulum 1274.Sorghinum m altissimum ibid. bufonium Juncei	Loz. jege-
Gale, i. Myrtus Brabantica		707	1.	m attijimum 1010. bujomum Junces teum Matthioli 1309. Mannædact	pecies, 110-
Galbanum Galeata 81 granticilleta Paulis a 1		421 566	10	reum Matthioli 1309. Mannæuuti es 1271. striatum 1281. phalaroi	des 1240.
Galeata & verticillata Persica j			T	174. triglochin Juncei species 1308	tomento-
Galega 911. nemorensis verna, m v. Orobus 912, 913. Ægj	intiaca Sesban d	licta	fu		1306
5, 00m 9, 2, 913. OLg)	7,,,,,,,	927	Gran	nen Fuchsii seu Leucanthemum, i. Al	lines species
Galegæ affinis Sophera dicta C	TR	550		I	027, 1028
Galeopsis eiúsque species		548		nen Parnassi	1049
Gallitrichum ejúsque species	543, 544, 545,	546	Gran	sadilla, i. Flos passionis	649, 1874
Galla Querchs excrescentia	543, 544, 545, 1388, 1	389	Gran	num Kermes	1392
Gallium ejújque Jpecies	. ر 481	402		na Paradifi Melegueta	1205 ibid.
Gannanaperide		796		iola 1885. Alpina	
Gangila, i. Sefamum		337 424	Gran	iola cœrulea, i. Lysimachia galericulat ia Dei Germanorum, i. Geranium b	a 572 atrachioides
Garb Arabum Salicis species Gehuph arbor	, †	518	0,4	Der Germanoram, s. Geransam of	1051
Gelseminum Indicum maximum	flore phaniceo F	err.	Grol	Tularia ejúsque species 1484, 1917.	
Conjumnia Limitania iliantimila	· I	769.	i.	Ribes	1584
luteum odoratum Virgin	ianum I	796		bam de Laet	1833
Gelseminum ejúsque species	1599,	Óс.	Gua	catane	1870
Genipat, i. Fanipaba	I	666		iacum 1685. Patavinum 1575.Virgi	
Genista ejúsque species 1723.	spinosa major 1	729.		jabara	1795
minor Aspalathoides 1731.	tinctoria 1725.	bu-		jaba S. Guayava	1455
milis S. Chamægenista ibid.	erinacea I	730		jana timbo Pil.	1330 1740
Gensing radin	1338, I	912		iba-poca-biba	
Gentiana ejúsque species 716,				nabanus Oviedi — Jawanensis Bontii	1650 1651
voluto Saponariæ species Gentianella ejúsque species :		999 718		— Africanus Pison.	ibid.
Geranium ejúsque species 1055,			_	Scaligeri, i. Baobab Alp.	1371
Althan folio 1055. Cicuta	vel Myrrbidis	fol.	Gua	ndu phaseoli species Pison.	••
1056. moschatum 1057. t	riste ibid. Robe	rtia-	Gua	peraiba Pıl. i. Mangles species	1772
num 1058. columbinum	1059. batrachi	oraes	Gua	pereiba Marcgr.	* 1785
1061, 1062. hæmatodes ib	oid. noctu olens I	057	Gua	rerua Pis. Cucumis sylv. Brasil. Ca	ule sarmen-
Geum' S. Caryophyllata	606,	607	t	oso humi repit. Folia habet* in long	ris pediculus
Gingidium umbella longa 4	56. latifolium (	Ger.	f	ngulatim posita, quodlibet in tres laci	mas jectum,
61 - 1 - 1 - 15		412	a	c in ambitu dentatum at que hir sutur	n: Prove ur
Ghandiroba Marcgr.		875	Į.	olet flavo, capaci: Fructu magni allinacei, ellipticæ figuræ, tubercul	io ner ambi-
Giocara Pison, Palmæ species	, 1	362	g t	um acutis, qui ubi maturuerit pallesc	it. Semina
Girasol fructus Gith, i. Nigella 1070. Githa	ora i Nivellast	rum	ź	ransversim multa in pulpa more Cuci	merum sita.
S. Lychnis segetum		998	Ï	Descriptio potiùs convenit Cucumeri s	ativo quam
Gladiolus ejúsque species 1169	, 1905. palustris	Cor-	G	lvestri nostrati.	
di 701. Dortmanni	1325,1	911	Guit	apariba Marcgr.	1783
Glans unguentaria	I	738	Guit	y arbor	1554
Glandes terrestres S. Terræ glan	ndes .	895	Gun	ami Arabicum.	977
Glastavida Čretens. Belli	1	097	Gur	avirap Brafil.	1791
					Gummi

I N D E X.

Gummi variæ species 1846, 1647	Pulmonaria dictum 238. Fruticosi varia
Gutta Gamba S. Jemou 873	Species 238, 239, 240. falcatum & stellatum
On the control of June 1975	256. Hyoseris dietum 229
**	Hierobotane, i. Herba Sacra 535
Η.	Higuero Oviedi 1372, 1667
the property of the second second	Hippoglossum, v. Laurus Alexand. 663,1875
Hacub Cardui species 310	Hippion Gentianellæ species 1718
Halicacabum Solanum 681	Hippolapathum, Rhabarbarum Monachorum & P[eu-
Halimus latifolius & angustifolius 194, 195	do-rhabarbarum 171
Haliphæos 1387	Hippomarathrum Sphærocephalum 459
Hastula regia, i. Asphodelus 1191	Hippophaes Anguillaræ 1915
Harmala, i. Ruta Syriaca 874	Hippofelinum, v. Smyrnium 438
Hayri Palmæ species 1363	Hippuris Saxea 68
Hedera ejusque species 1505	Hippuris ejűsque spec. 127, &c.
- quinquefolia Canadensis Corn. 1699	Hirculus 392. Frificus 1896
trifol. Canad. ejusdem ibid.	Hirundinaria vulgo, v. Asclepias 1190
Hedyonois Monspellulana I.B. 228	Hoanacan Hern. i. Guaiacum . 1685
	Hoitziloxitl Hernand. 1758. Hobus Indor. 1533
	Hivourahe Pruni species Holli 1672
Hedysarum clypeatum 929, triphyllon Canadense Cor- nut. 928	Holosteum 880
Hedyfarum majus & minus, v. Securidaca	Holosteo affinis cauda muris 1332
Helenium vulgare 273. Indicum tuberosum, i. Flos	Hordeum ejúsque species 1243. murinum 1258, 1908
Solis pyramidalis 334. Indicum maximum, i. Flos	Horminum ejusque species 542,543, Oc. 1871
Solis ibid.	Hucipochotl Hern. 1856
Helianthemum ejúsque species; v. Chamacistus 1013,	Hummatu H. M. i. Stramonium 749, 1883
tota tota 1016	Hoxocoquamoclit Cam.
1014, 1015, 1016 Helichrysum ejusque species, v. Elichrys. 280, 281,	Hyacinthus ejusque species 1155, &c. Stellaris 1556,
&c. 1859, 1860	1557, 1558. eriophorus 1158. flore oblongo Orien-
Heliotropium 501. tricoccon 165	talis 1159. flo. oblong. Anglicus ibid. racemojus
Helleborafter 698	1161. comosus ibid. Indicus tuberosus 1164.
Helleborine ejúsque species 1230	batryodes, i. racemosus 1161, 1905
Helleborus albus	Hydrolapathum 175
niger 697,698, &c.	Hydropiper, i. Perficaria urens 182
- niger Saniculæ folio 415	Hydrophyllon, i. Dentariæ affinis Echii flor. &c.
niger tenuifol. Buphthalmi flore i. Adonio peren-	134716
nis 597	Hyosoyamus ejúsque species 711,712
Helxine semine triangulo 182	Hyoferis, v. Hieracium 229
cissampelos, v. Convolvulus 725	Hypecoon 1328
Hemerocallis Chalcedonica III2	Hypericum ejusque species 1017, 1018, & c.
Hemeris Quercus species 1387	frutescens Americanum flore albo 1782
Hemionitis 125, multifida 142, 1852	Hyphear 1583
Hepatica nobilis ejusque species 500, 501. stewaris, 1.	Hypocharis, Porcellia Hieracii spec. 229
Asperula 483	Hypocistis, v. Cistus
Hepatica, v. Lichen 12.4	Hypoglossum S. Hippoglossum 6.3
Hepatorium, v. Eupatorium 400	Hyssopus ejusque species 516,517
Heptaphyllon, i. Tormentilla 617	Hyssopifolia S. Hyssopoides 1055
Herba S. Barbara, S. Barbarea 309. Benedicta, i.	I.
Caryophyllata 606. de Bengala 1854.casta, i. mi-	1.
moja 1894. Doria 279. Gerardi, i. Podagraria	Jaaroba Marcgr. Phaseoli Species 889
five Angelica erratica 434. impia Plinii 1781.	Fabatapita Marcgr. Englett species 1632
Fudaica Sideritidis species 564. S. Kunigundis, i. Eupatorium Cannab. 293. S. Facobi, Facobæa	Faborandi 1345, 1914
284. mimosa 979, 1894. Paris 670. Sacra \$35.	Fabuticaba 1048
Malabarica 1781. Sardoa, i. Apium rifus 584.	Jaca 1440
Matabarica 1701. Saraba, 1. 21pinin 1700 104	Facape gramen 1317
venti Monspeliensium, i. Sideritis 562. viva A- costa S. mimosa 983. Trinitatis, i. Viola tricolor 1053. trientalis Cord. i. Pyrola Alfines store 1101.	Javapucaia Marcgr. 1677
Tora minutalis Cond : Parola Alfines flore 1101.	Facaranda 1648
lanuginosa Dictamni amula 1346	'+ and Realiteral a Mola aquaticus 04.4
Herbatum Canadensium Cornut. 417	Facen ejufque species 323,00. ad 329, 1863
Herba terribilis, i. Alypum Monspeliens. 1443	vapitulis [pino]is 310,319,320,321
Hermodactylus Officin. 1172	Facea tricolor ejusque species 152
Herniaria 214	
	Facobæa After nobis dicta 271, 272
Helperis eillaue frecies 700: Sylv. latifolia flo. albo	Facobæa After nobis dicta 271, 272 maritima 286
Hesperis ejusque species 790: Sylv. latisolia slo. albo	facobæa After nobis dicta 271, 272 maritima 286 willgaris aliæ species 284, 285, 286, 1861
Helperis ejúlque species 790; Sylv. latifolia slo albo parvo 756: Alpina seu muralis minor repeni 786; Syriaca. Leucoium melancholicum diota, 790;	Facebæa After nobis dicta 271, 272 mayitima 286 milgaris alia species 284, 285, 286, 1861 Facuaa-canga Heliotropii species 552
Hesperis ejúsque species 790: Sylv. latifolia slo. albo parvo 756: Alpina seu muralis minor repeni 786; Syriaca, Leucoium melancholicum dibia, 790;	Jacobsas After nobis ditta 271, 2772 — maritima 286 — cuntigaris alias species 284, 285, 286, 1861 Jacobsas-campa Heliotropii species 552 Jagra 1358
Helperis ejúfque species 790. Sylv. latifolia slo. albo parvo 756: Alpina seu muralis minor repent 786; Syriaca, Leucoium melanobolicum dióta, 790; 791 Liboucoubu 1835	Jacobea After volus dicta 271, 272 maritima 284, 285, 286, 1861 Jacobea Carron Felioropii species 552 Jagra 1358 Jaisma, i. Audinas
Helparis ejúfque species 790. Sylv. latifolia sto. albo parvo 756. Alpina seu muralis minorrepni 786. Syriaca, Leucoium melancholicum dista, 790. 791 Hiboucoubu	Facebea After volus dicta 271, 272 maritima 226, 284, 285, 286, 1861 Facebaa-canga Heliotropii species 552 Fagra 1358 Falamai, i. Alühas Falamai, i. Alühas Falamai 724
Helperis ejúlque species 790. Sylv. latifolia sto. albo parvo 756: Alpina seu muralis minor repeni 786: Syriaca, Leucoium melancholicum diora, 790, 791	Jacobea After volus dicta 271, 272 maritima 284, 285, 286, 1861 Jacobea Carron Felioropii species 552 Jagra 1358 Jaisma, i. Audinas

INDEX

			pag.
	pag. 1545	Iva umbu Brafil.	1530
Jamboloins	1478, 00	Fucaia arbor	1791
Jamous	1834	Juglans 1377	, 1915
Jangom <i>as</i>	1666	Fujuba	1533
Janipaba ,	1646	Jujuba Juncaria 211. Salmanticensis	1033
Faparandiba	1669	Funcus eju que pecies 1303, 130	4, O.c.
Jaracatia Pis.	1789	Funcus bombycinus, v. Gramen toment.	1306
Faruina Victoria Acrise 1500	, 1600, 60.	Juncus floridus major 701. minor	1913
	1763	Juneus odoratus, i. Schwnanthus	
Perficum, i. Syringa	1565	Junipappe cyma	1666
Ibacurapari Marcgr. Iba-curu pari Marcgr.	1,677	Juniperus ejusque species	1411
	1556	Jupicai 7	1318
Iba parang a Iberis	827	Juruma Marcgr.i. Pepo Brasil. 641. Jurum	W Z.=
Ibibiraba	1500	Jupicanga, i. Radix China	657
Ibi-pitang a	1540 1782	Juqueri, v. Herba viva	674
Ibira Marcgr.	1782	Jurepeba Marcgr. i. Solanum Spinosum	1794
Ibiraba Marcgr. 1481. alba	1676	Juwb Amazonum Clui.	- /77
Ibirace, i. Guaiacum		κ.	- 1
Theixuma	1633		1493
Ibiraeem, i. Liquiritia	1892	Kadali Species Kaida H. M. i. Ananas Sylv. Acostæ	1442
Ibira seu Pindaiba	1593	Kaka-Toddali H. M.	1612
Thira-niteruna	1715	Kaka-Moullou H. M.	1745
The Clin achor	1736	Kaka-Niara H. M.	1571
	Pijoni, joins	Kali geniculatum 211, 1857. minus album	
& fructibus rotundus, tigno daeo at	tro ni ciji ae ex	-fruticosum S. Vermicularis frut.	199
eo fiant.	601	Spinofum 2.12 mains femine cochleat	9 ib.
Ibiscus, i. Althæa		Kali floridum repens aizoides Neapolitan	um Col.
Ibixuma, i. Arbor Saponaria	1546	213. Agyptiacum	1915
Icicariba Pison.	1661	Kal-todda vaddi H. M.	1740
Icipo Marcgr.	1480	Kandel H. M. variæ species	169,770
Idou-Moulli H. M. Pruni species	1785	Kanden-Kara	1606
Jecuiba Marcgr.	1799	Perin-Kara	1546
	1760	Kannelli variæ species	1499
Jetaiba, î. Locusta arbor Jerasoy fr.	1829	Kapa-mava, i. Cajous	1649.
Jerica, i. Bottata herba.		Kara-Angolam H. M.	1483 1768
feticucu, i. Mechocanna	721	Kara baka	1768
Tahucamt	1793	Kare-Kandel	1498
Ígeica & Igtaigeica Jito Pison.	1792	Karil H.M.	1564
Fito Pison.	1645	Karin kara H. M.	1776
Ilex ejusque species	1391	Karin-niotti H. M.	1735
Illecebra minor	1041	Karin tagera H. M.	1596
Impatiens herba, i. Cardamine	815	Kari Witi H. M. Katmer Bahour Turcarum Corn. i. Cyclam	# 1205
Town atomin citilate thecies	436	77 YT N	1595
Imperatoriæ affinis umbellifera marit.	Scot. 447	Katou Conne	1746
Twain Guaratha. 1. Cocos Arbor			1364
Indigo, f. Indicum Offic. v. Anil &	1762		1643
Ing a varia species	729		1463
Inhame Lustanorum & Igname	1743		1572
Inimboy Marcgr.	1739		1769
Intsia H. M. i. Acacia Malab.	254	1	1482
Intybus S. Endivia	1791		1441
Johualxochitl Jonthlaspi Col.	841		1781
Ipeca-caatinga Marcgr.	669	Kedangu H. M.	1735
Ipeca coanha Marcgr.	ibid	. Keiri, i. Leucoium luteum	782, 783
Irio, i. Erysimum	810	Kermes granum	1392
Iripa H. M.	1679	Ketmia Syrorum Alceæ Species	1066
Turila Dilan Palme Inectes	1361	Kikajon, i. Ricinus	166
Iris ejusque species 1180, &c. palust.	lutea 1186		1718
Iris bulbosa	1220,00		213
Iris uvaria prom. B.Sp. Stapel	120	5	* a 44.5
Irucaba	1789	, (L.	
Isopyron Dioscoridis Col.	70	TILL Alimi	888
I(atis	842, 188		382
Ilora murra H. M.	176		eylanıcum.
Ischæmon, i. Gramen dactylon	127	Laburnum, 1. Anagyris 1/21, 1919. 2 v. Crotalaria	,
Twa arthritica, 1. Chamapily 1 574.	negenara 1v10nj	n Lacia	1535
peliensium ibid. Muschata Rhætis	4 . Thaimeloning	Tarton	1253
~ 11 P.C.	34		222
Ivabeba Pison.	187	4 Sustain olulano l'Estite mana	Lattuca
Iva-pecanga, i. Sarsaparilla		,	

Pag.	Pag.
Lactuca montana purpuro-cærulea 223	Lignorum variæ species 1803, &c.
Lactuca marina 77. agnina 392. ranarum 189.	Lignum Aloes 1808. Aromaticum 1801. Brafi-
	lium v. Brafilia urbor 1736. Colubrinum ejulg,
leporina i. Sonchus 224 Ladanum 1008	Casalar 1906 Cusissum 1606 Melusura 1903
Line in the contract of the co	species 1806. Guaiacum 1686. Molucense 1803.
Ladanum segetum i. Sideritis 566	Pavanum 1803. Nephriticum 1804. Rhodium
Lagenulæ Americanæ 1668	1809. Sanctum i. Guaiacum 1686. Sapou 1737.
Lagochymica Belli C. B. 970	Teixo, seu Feixo. 1810.
	Ligusticum vulgare 437. quod Seseli Officinarum
Lagopus ejúsque species 948, 949 Lamium ejúsque species 559,&c.ad 562.ad Hederam	J. B. 439. fol. Angelicæ 435
Lamium equique species \$59,000.au 301.au 12custum	
terrestrem accedens 351. montanum Melissie folio	Ligustrum ejusque species 1603. foliis laciniatis i.
561. Pannonicum auerum Ciul. 1. Octophamin	Syringa 1763
lutea 765. paludosum Belgicum 1872	Lilach i. Syringa ibid.
Lampsana Dod. 256	Liliasphodelus 1191
amorphism 2000	Lilium ejusque species iiio, 1904, 1905, 1915.
Langoas Langoas arbor i Gollivium 1064	alhum III o four naflano S Mantagon in
Campera area - 27	album IIIO. flore reflexo S. Martagon in2.
Lantana i. Viburnum 1590	Persicum 1106. convallium 667
Lantor 1359. Palma Species	Lilio-Narcissus 1140, &c.
Lanachum siúlaus (necies 169, 170, 0°C.	Limonium ejúsque species 395, 396
Lapathum bortense semine spinoso C. B. i. Spinachia	Limonio congener Clus. 1344,1914. Brasiliana 1331
162. unctuosum i. Bonus Henricus 195	Limodorum i. Orobanche 1226
Tanna major 222, minor 165	Limonia Malus 1656
	Linaria adulter 399
T tod	
Larix 1405	Linaria ejùsque species 752, &c. ad 760, 1884.
Laserpitium ejúsque species 425, 1868	aurea Tragi 292. Scoparia i. Belvedere 210
Tatheris major or minor 866. Indic. Trutejc. Jru-	Lingua avis i. Semen Fraxini 1703. cervina i.
Etu echinato i. Codi-Avanacu 1710	Phyllitis 134
Lathyrus ejusque species 893, 894, 895,896. 1891	Phyllitis 134. Linum ejúsque species 1072, &c. aquaticum 118.
Lathyrus ejajque species 973, 974, 974, 975	catharticum 1076
an containe of the state of the	Linosyris nuperorum Lob. 292. i. linaria aurea.
	1::11 -0.0
Laurifolia Javanensis C.B. i. Mangostans 1662	Liquidambar 1848
Laurus 1688, Indica 1690. Americana 1553.	Liquiritia i. Glycyrrhixa 910
Alexandrina 663. sylvestris S. Tinus 1690	Lithophytarana 1850
Lauro-cerasus 1549	Lithoreoleucoium, Col. 781
-0	Lithospermum ejusque species 502, 503, &c. lina-
Law ang moor	riæ foliis 399. arundinaceum 1252
Lechyas fructus.	Lobus echinatus Moluccensis 1744. Ex Wingande-
	Club Take Duelliance income Take
Leguminosa Æthiopica fol. Rusci 1761	caouw Clus. 1760. Brasilianus magnus 1773.
Toma ailifaura francise 904, 905	Brasil. alius crassus, &c. ibid. magnus ex Gui-
Tenticula marina 72, palustris 118, 1852, paiu-	nea ibid, quadrangularis magnus ibid, cartila-
stris latifolia punctata 1324	gineus seu membranaceus 1774, 1775. oblongus
Lentiscus 1579. Peruana i. Molle 1582	aromaticus & alii varii 1775, &c.
2011 9011 2) 1)	Locos fructus 1792
	Lolium 1262
	Lonchitis aspera 138
Leontopodium i. Alchimilla 296	Tomorius appera
Leonurus Breyn.	Letus arbor 1483, 1917
Lepidium latifolium S. Piperitis 828. glastifolium	herba ejusque species 965, 966, 967.
828, 840. Dentellaria dictum 394	1894. bortensis odora i. Melilotus 950
Leucacantha Monspeliensium Lugd. 1313	Loti affinis 922
	Lucumas fructus.
Leucographis i. Carduus lacteus	Luffa Arabum Velling. i. Pepo 640
Leucoium bulbosum 1144, 1145. unico & junceo	Lujula i, Trifolium acetolum 1098
folio C B	Lujula i. Trifolium acetojum 1098 Lunaria ejújque species 126. radiata Robini v.
Leucoii incani variæ species 779, 780, 1885,	Landria ejajque jpecies 120. radiana 100mm 420
1000	Astragalus 939. flore luteo i. Leucoium 788, 789. biscutata J. B. 636
Leucoium folio viridi, flore albo 781	789. bijcutata J. B.
luteum ejúsque species 782, 783	Lupinus ejulque species 906, 907, 908. Arabi-
Luteum ejúsque species 782, 783 flore minore variæ species 786, 787	cus 859
Claud lated = 8= melancholicum 790.	Lupulus mas & famina 156, 157
Leucoium siliqua lata 787. melancholicum 790, 791. marinum parvum folio virenti crassiusculo	Luteola 1054
791. marinum paroum jono oriems crajinjuno	Lychnis Sylvestris Beben album vulgo 998. Chal-
1. B. 793. Africanum curuteo fiore, O c. paragric	Lycoms jivogiris Beben unum Vaccaria dista coo
flore subcæruleo C.B. 1325	cedonica 992. Segetum Vaccaria dicta 999
Leucoma fructu Castaneæ Monard. 1832	Segetum major, Pseudomelanthium dicta 998.
Levisticum S. Ligusticum 437	Lychnis Saponaria dicta 999. viscosa ejusque
Tilemetic coronaria i Rolmarinum 515	(pecies 1000, Oc. Alpina glavra minor 1003
Libanotis Theophrasti major & minor 427. Aqui-	Lychnidum varia Species 992, &c. ad 1004. item
Libanotis I neophraits major Common 42 1. 22900	1895, 1896
legiæ folis 438. Feruiæ Jono & Jemine 421.	
legiæ foliss 438. Ferulæ folio & semine 421. Galeni, seu Cachrjophoros 424 nigra Ger. 413.	
minor Apii fol. 449. minor umbella candida	Lycopodium 120
	Lycopsis v. Echium 698. item 1870
Lichen ejusque species 117. Lichen sive Hepatica	Lycopis V. Echium 695. tem Lycoperficon quorundam i. Pomum amoris 675
	Internachia tiliquola etulque pecies 500, 001
Juniana -/	862. Oc. Indica non pappoja i. Pjeuao-Caryo
Liĝi	phyllu

I N D E X.

pag.	pag-
phyllus 1510. lutea Virginiana 862. lutea vulga-	Mangue S. Mangle 1772
poyeus 1510. tuted virginiana 602. since 572.	Manjapumeram H. M. 1698
ris ejúsque species 1021. galericulata 572, 573.	Manicongo 1375
purpurea spicata 1026. carulea spicata, v. Vero-	Manna, v. Fraxinus 1702
nica -1)	Manus marina 77
M.	
Macandou Bontii 1442	
Maçarandiba 1525	Maragofa Lusitanorum, i. Cucumis
Macer veterum 1779	Maranda Zeylan. Myrti Species 1504
Macis 1524	Marotti H.M. 1670
Macoxacotlifera arbor 1790	Marmelos, Marmelada 1454 Maratatabiba Marcgr. 1784
Macock Virginianum Peponis Species 641	Maratatabiba Marcgr. 1784
*460	Maripendam 1759
200	Marrubium aquaticum 535. nigrum S. Ballote 571
VIUCUBNIC	album 555, 556, 557. Alysson dictum ib.nigrum
	Creticum Alp. 1872
	Martagon S. Lilium montanum flore reflexo, 1112,
Mail Anschi H.M. Rhamni Malabarici species	1113,60. Canadense 1109. Chymistarum 1110.
(1)/3	
Mail-Elou 1557	
Katou-Mail-Elou 1557	Marum vulgare 520. Cortusi 527
Mail-Ombi 1500	Mafarandiba Pilon.
Majorana ejúlaue species 527, 528, 539. Syriaca	Massoy cortex 1802
vel Cretica, v. Marum, 526, 527	Mastiche gummi Lentiscin. 1581
M. la Elengi 1637	Mates fructus 1775
	Mater herbarum, i. Artemilia 372
Mallam-Toddali H. M. 1597	
Malleamothe seu Pavate 1581	
Malvæ sylvestres annuæ 597, 1873. Sylvest. peren	
nes 599. hortenses seu Roseæ 600. arboreæ ma	
ritima 601. Veneta seu horaria 106	272664306247
Mala Æthiopica 673. insana ibid	. Mecapatli 656
Malus Sylvestris 1448. domestica seu sativa 144	
Armeniaca 151	Mechinum Zinziberi affine
	C. C. I. C. C.
Aurea, i. Cydonia 145 Citria 165	
Citria 1452, 1452	
Cydonia 1452, 145	167-
Limonia 165	
Medica 165	1 Medium sive Campanula Mariana 732
Persica 151	6 Meeru, i. Canna Indica 1202
Punica S. granata 1461, 146	Melampynum ejúsque species 774,775
Indica pomo angulofo (Carambolas) 144	
maica pomo anguiojo (Cur unicom)	
Indica fructu pentagono (Bilimbi) ibi	
Mamanga frutex Pilon.p.183. Frutex est in Brasit.	
achivelence chimie change I telitanorum Ouigo La	- Interesection
vapratas dictus Flores tert muitos, penantos O in	- 1110111111111111111111111111111111111
primum quidem virides, sed mon nigras & putr	
dus, & frequens semen in illis contentum. Fol	# 112cmount of July 15
habet Citriis haud dissimilia; paullo tamen longton	a Tragi Ba 925
6 molliora, vulneribus atque ulceribus medena	is Melissa ejusque species 570 fruticosa Sicula acetabulis
Cl Suite Comment of the Comment of t	
Chirurgis expetita. Succus erlam oleofis è Siliqu	Melocastus 1467
expressus ad maturanda apostemata reservatur.	The state of the s
Mamay arb. 166	) = 1 · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
Mambu Arundo 131	
Mamoera, i. Pepo arborescens	o Melongena 673, 674, i. Mala infana
Manaca Marcer. 161	
Mancinello 16	4 Melochia I R v. Corchorus 1000
Mandihoca Mandiiba	2 Melocotonca Distriction 1516
	Montha Corombitera V. Coltus portorum 202
	Monthaffrum eill que freciet C11
Mandobi, 1833. v. Mundubi 9	
Mandaru arb. H.M.	24 . 1
Mangaiba Marcgr. 10.	4 Mentha catturia ejufque species Salared Noli me
Mangas 1550,15	Mercurialis ejulque species 163. Spluest. Noli me sangere dicta 1328. Zeilanica 1854
Mangier blanco	1 tangere dicta 1328. Zeilanica 1854
Mangle 17	
	max. Virginiana 1459, 1917. Aronia veterum
Mangaratia, i. Zingiber	max. Virginiana 1459, 1917. Aronia weterum 1458. humilis Cydoniæ folio, Cotoneaster J. B.

I N D E X.

Pag.	Pag
Metl Hernandez S. Aloe Americana 1201	cus terrestri similis 122. Filicinus ib. pyxioides 114
Metel nux quorundam, i. Stramonium 747. Officina-	arboreus, U/nea Officin, C. B. 114. arboreu
rum 1815	cum orbiculis ibid, pulmonarius 116
Meum ejusque species 431. Alpinum umbella purpu-	Muttellina J. B. 453
	Myagrum sativum 820. monospermon 838. Siliqua
rascente C. B. 453 Mezereon Germanicum, i. Laureola 1587	longa S. Camelina 811. exotic. 1887
Missels Augustus, t. Laurens 1907	
Micambe Angolensium 1329	Myosotis, i. Auricula muris 242,243
Milium ejúsque species 1250, 1251. Arundinaceum	Myosotis Scorpioides 656
Sorgo nominatum 1252. Arundinac. Lachryma	Myofuros 1332
Jobi dictum 1253, 1908	Myrica vulgo, i. Tamarifeus 1704
Milium Solis, i. Lithospermum 502,503	Myrobalanus ejúsque species 1531, 1532
Militaris Aizoides, i. Stratiotes 1324	Myriophyllon pelagicum Cortusi Clus. 69
Millefolium terrestre ejúsque species 344, &c. aqua-	
tioner umbellature Aso agust minus 1222 agust	Myrrha 1841
ticum umbellatum 459. aquat. minus 1322. aquat.	Manufaction C
dictum Viola aquat. 1101. palustre galericula-	Myrrbis ejúsque species 430, 431. Sykvestris seminib.
tum 1322. aguat, pennatum spicatum 191. aquat.	asperus 432
cornutum ibid. aquat. Ranunculi flore & capit.	Myrtogenista Cap. B. Spei Breyn. 1731
586	Myrtus ejúsque species 1501. Brabantica 1707
Millegrana major 214. minima, Alsines species 1026	Myrtidanum 1502
Mimosa ejusque species, i. Æschynomene 979. Kal-	Myrtillus, i. Vitis Idaa 1480
Todda-vaddi dicta H. M. 1740	Myxa, i. Sebesten 1555
Minari H. M. 1733	,,
	N.
Mippi 1795	14.
Mirabilis Peruviana 397, 398	37 ** 1.6
Miracaiba Pilon. 1362	Nagam H. M. 1753
Miriti Pilon. Palmæ species ibid.	Nalugu H. M. 1635
Mizquitl, Hern. i. Acacia	Nanas, i. Ananas 1332
Modagam H. M. 1644	Nandi Ervatam 1785
Modera-canni 1470	Napeca S. Nabca, i. Oenoplia 1524
Mogori flores 1811	Napellus ejusque species, i. Aconitum 702
	Napobrassica 797
Nolago maram 1543 Molle arbor 1582	Napus 801
Mallana mana	Name of the state
Mollugo montana 481	Trancijus ejujque species 1130, 1131, Oc. aa 1140.
Molon Plinii, i. Filipendula 613	Narcissus ejúsque species 1120, 1131, &c. ad 1140. tubo longissimo S. Bulbocodium & Pseudo Nar-
Moluca 568	cillus II20. mediæ longitudinis II2I. brevi ca-
Herba Molucana Acostæ 352	lice Monanthes 1133. brevi calice Polyanthes
Moly ejúsque species 1119, 1120, 1121,1122,1123	1130. juncifolius 1037. Japonicus 1142. Indi- cus S. Lilionarcissus 1141, 1142. maritimus, ie
Molchatum 1119	cus S. Lilionarcissus 1141, 1142. maritimus, ie
Momordica, i. Balsamina mas 647	Pancratium 1140. Indicus bifolius, serpentarius
Monophyllum 668	Column. 1126. Autumnalis 1143
Monorchis 1217	Narcisso-colchicum, v. Colchicum 1143
Mora rubi 1639	Nardus agreftis, i. Afarum 207. Celtica 391. In-
	dica seu spica 1910
	Navaram 1910
Morfus Diaboli, i. Succifa 380	Naregam 1656
——gallinæ major, Lá mii species 560	Narthecium Theophr.i. Ferula 420
minor Veronicæ species 848	Narumpanel H. M. 1636
ranæ, i. Nymphæa min. 1320	Nasturtium ejusque species 825, 1886. aquaticum
Morres einfaue Ineries 1420	814. aquatici & Alpini variæ species 814, 816,
Moschatellina 684	817. petræum, i. Bursa pastoris min. 827. Valen-
Moul-Ila S. Elavo H. M. 1658	tinum Clus. 826. verrucosum, i. Coronopus Ruellis
Moul Elavou S. arbor lanigera spinosa H.M. 1898	842. hybernum 809
Moullava 1752	Nasturtium Indicum 487, 1869
	Natrix Plinii 958
Mucuitaiba & Mocitaiba Marcgr. 1782	Nedum Schetti H. M. 1500
Mucuna guacu Pis. 1889	Negundo 1575
Mugo Pini species 1399, 1400	Neiemelfalib Gramen 1272
Mundubi Marcgr. i. Aracus 😘 yu 🗢 919	Nela-poulli 1450
Munduy-guacu Pis. i. Ricinus Americ. 166	Nepa S. Scorpius, i. Genista spinosa 1729
Mulla H. M. i. Jasminum 1600, 1601, & c.	Nenuphar S. Nymphaa 1319
Muiva Brasiliens. 1648, 1501	Nepeta ejusque species 548, 549
Mungo, Col. 955, 1831	Nerion S. Rhododendron 1767
	Alpinum S. Ledum Alp. 1005
Murucugifera arbor 1789	Nhambi Marcgr. 1346
Murucuia, i. Flos Passionis 649, 1874	Nhandu Marcgr. i. Piper longum 1343
Musa arbor 1373	Nicotiana ejúsque species 713
Muscari Hyacinthi species 1161	
Muscipula Lob. 1000. muscoso flore 1001	Nidus avis, i. Orobanche 1228
Muscus ejusque species 112, Oc. ad 124. item 1851.	Nigella ejúsque species 1070, &c.
marinus 65. item 78, 79. corniculatus 113. coral-	Nigellastrum, v. Lychnis segetum 998
loides 114. Islandicus 115. clavatus 120. erectus	Nil five Anil, i. Indigo 926
abietiformis 121. terrestris vulgaris 112. aquati-	Arabum
water datum y Tre sectedation and any rege addunta	

I N D E X.

			Dark.
	pag.	Tions Ind \$462 .	pag.
Arabum, i. Convolvulus	722	Opuntia ejúsque species, i. Ficus Ind. 1463. n	757
NT: Line and one I-I M	1556	6 11 11/Com Contracts 1212 670 1007	telti-
Niir-Pongelion H. M. 1764. Niir-Notsjil	1573	Orchis ejusque species 1212, 1213, &c. 1907. culata 1212, &c. palmata 1223. abortiva	i. Ni.
Nimbo Garete CP Ficulta	1545	dus avis 1228. Anthropophora 1218. Melit	ias de
Ninzin radix Chinens. 1338,	1912	Selecteder 1220 Myodes 1210 feetida fet	Tra-
	1644	Sphegodes 1220. Myodes 1219. fætida fet gorchis 1212. Arachnitis 1222. Batrachite	r ibid.
Nirari H.M.	1635	Ornithophora 1222. hermaphroditica	ibid.
Perin Nirouri H. M.	1550		413
Nocheznopalli Hern. i. Ficus Opuntia	1463 ibid.	Oreofelinum Oregioella Cluf.	167 T
Nochtli Hern.		Origanum ejusque species 539, 540. fistulosi	ım Ca-
Modarali, i Berberis Indica	1606	nadense	280
Noli me tangere, 1. Baljamina, Oc.	1328		1871
Nola-Ily, i. Bambu Arundinis spec-	1316	Orleana S. Orellana, i. Urucu	1771
AT. G. da. Passe Noti I-I M.	1575		, 1905
Naciperlica		Ornithonodium eillaue loecies 9	1,932
Nummularia eiusque species 1095	9, 1903	1	938
Nux Avellana, v. Corylis	1379		1702
infana 1377 — Juglans ejúlque species 1377 — Juglans Virginiana nigra ibid. e — molchata ejúlque species — gusteria i Stanbylodendron	1016	Orobanche ejúsque species	1226
Juglans ejulque species	() 1713 6 1708	major radice dentata	1229
- Juglans Virginiana nigra 1010. E	1577	Orobus sativus 915. sylvest. siliguis erect	is 912,
moschata ejusque species	1681	913. Silvo. siliquis propendentibus 916,91	7, 1892
vesicaria, i. Staphylodenaron	1812	Orvala Dod. 1. Sclaraa	543
— vesicaria, i. Staphylodendron — Vomica Officin.	440		1776
Nucula terrestris, 1. Butotastum	1606	Covera 12.46. Germanica	1243
Nyalel H. M.	1/0	o Olmunda revalis, i. Filix florida	151
	10 I 22	Offrea in arboribus	1772
Nymphaa ejúsque species 13	- 73 - 3 -	() trya () tmo (mitis, 'o, Carptinis	1428
		Osyris frutescens baccifera	1489
О,		Gracorum	210
3 - 2 - 3 - 3 - 3		Orita. Tah i Selamoides Salamunt Kum m	ag. 1002
Ochras S. Ervilia Dod. 899 Valerias	na rubi	a Oxalis ejusque species, v. Acetosa	170,179
Ocymastrum Valerianthos Lob. i. Valerian	. Valer	n- Ovajerova	1/91
289. Verricarium Gelli. i. Circuis 40		Oxya Græcorum i. Fagus	1381
tinum Cluf. i. Marrubii species	nitis Co	ol. Oxyacantha 1458. Virginiana 179	1799
Oezmoides ejusque species 994, 995. Lych	103	I Oxyacanthus Galeni, i. Berberis	1605
Ocoloxochitl Hern.	116	S Oxycedrus	1413
Ocymum ejúsque species 540, 541, 1871.	Cereale,	i. Oxycoccos, i. Vaccinia palustria	685
Osymum ejujque species 1403 14-4 F	18		nt. 169
Gallam H. M. i. Manga venenata	15	(2. Oxymyrfine, i. Rufcus	004
Odontis quibufdam J. B. v. Lychnis	IO	Oxys S. Trifolium acetofum	1098
	4	72 _	
Odontitis lutea V aleranai J. B. Oenanthe aquatica 440, 441. Myconi, i.	Ranund	ru- P.	
lus	5		-0
Oenoplia	.15	35 Pacal arbor	1802
Oepata H. M.	15	66 Paco caatinga Marcgr. Cannæ ina. sp.	1202
		Paco caating a ejuldem	1540
Ogegha Olea fativa 1540, 1541, 1542. Sylves	tr. 154	14. Paco-seroca Cannæ Ind. species	1203
			1792
Oleander ejufque species, i. Nerium 17	67, 19	18 Pacoeira, i. Musa	1374
Olibanum S. Thus		T	1750 1549
Ol-ma	11	43 Padus Theophr. i. Cerasus avium	1482
Olus atrum, i. Hipposelinum Hispanicum, i. Spinachia	4	38 Paerioe	1741
- Hispanicum, i. Spinachia		62 Paianelli H. M.	ibid
		63 Palega-Paianelli	1624
0 1 1:1 loccies 026 027. 1	Semine	cly- Pai Paroea	,694,6°c.
. Come and Lawrence cluneato LEVI	U. D. 4	El. Trouble oluding the desire	912
			1749
rotund C. B. ibid. Caput gauinaceum a	**************************************	CA CO	1708
armenlis, 1. Speculum V enerus		(TE THIS : 10)	77
Onagra, i. Lysimachia siliquosa		861 Palma S. Manus marina 790 — Christi, i. Ricinus 166. Orchis palm	ata 1222
Onhou	1.	790 Christs, t. Riemas 166. Ortins part	1254.0°C.
Ondonis S. Anonis 957.	958,	ere. Fanna aucifora Fanonica. Todda Panna	1260
Ononis S. Anonis 957: Onopordum, i. Cardui species		513 - Pranty 3-1	1256
Onopteris Ger.		152 coccifera, 1 enga humilis S. Chamærrhiphes	1269
Onbioglossum		126 — bumilis S. Chamærrhiphes 120 Palmarum variæ species 1353, &	c. ad 1382
Ophiofcorodon quibusdam	1	Palmaninus Lob.	1075
Ophris bifolia ejujque. species	1	232 Palmapinus Lob. 854 Palma saccifera Clus.	1370
Opium		ATO Paltifara arhay	1789
Opòponax		701 Paludapium S. Apium palustre	_ 447
Opulus Ital.		1	Panem-

	Pag.		P"6°
anem-Palka H. M. i. Nux Myristica	1524	Pes Columbinus, i. Geranium malacoides	1059
anaces 840 muov Corn.	661	Pes Leonis, i. Alchimilla	208
anay Herculeum mains Ger. A10. Paltina	cæ folio	Petasites ejúsque species	261,1858
thid Solomedules tolin little Heracleum Co.	D. 409.	Petromarula Cretica, i. Rapunculus	737
Asclepium alterum Dalech. 417. Guiland Asclepium Apulum Col. 418. Siculum sen	ini ibid.	Petroselinum vulgare 448, Macedonicum	n 463
Asclepium Apulum Col. 418. Siculum Jen	oine bir-	Petum, i. Nicotiana 713, Petume Brafi	417
Juto Boccon. 464. mojevarum Cornut.	T* !	Peucedanum minus 460. majus Pevetti H. M.	1632
ancratium, i. Narcissus maritimus 1140. v	1164	Phagus Græcorum Quercûs species	1286
Peilla	1899	Phalangium ejúsque species 1192.	Virginianum
anja panjala H. M. Gossipii arboris spec.	1246	ejúsque species	1193
Panicum ejúsque species Panitsjica maram H. M.	1666	Phalaris 1248, pratensis	1274
Panie porcinue i Cuclamen	1205	Phalaris 1248, pratensis Phaseoli variæ species 884, &c. ad 889	, 1889. Æ-
Papaver ejúsque species 853, 854, 1807. 855. spinosum 856. corniculatum 857. sp	Rhæas	thiopicus 887. Zurratenjis 1010. purg	atrix 1770
855. Tpinofum 856. corniculatum 857. St	umeum,	1777. arborescens Cajan dictus 172	2. Agyptius
i. Lychnis	990	Leblab 888. Orthocaulis, Mung	5 Col. 955.
Papaya, i. Pepo arborescens	1370	alatus Abrus 889. Brafilianus Mac	couna accus
Papyraceæ arbores variæ	1796	Phollon Linux : Cintania	888, 1889 452
Papyrus Nilotica	1302	Phellandrium. i. Cicutaria Philadelphus Athenasi	1763
aralysis, i. Primula veris	1827	Philanthropus Plinii, i. Aparine	484
Parapar fructus	102/	Phillyrea ejusque species	1585
Pararò Pison. Battatæ species		Phlomos Lychnitis Dioscoridis Clus. 51	
Paratura gramen, v. Pifonem Parietaria ejúfque species 205. cærulea quoru	ndam. i.	Pyriaca Ger. emac.	993
Anteraria ejujque jpecies 205, curincu quen	775	Phænin Lolio similis	1263
Melampyrum Parili	1557	Photel	1375
Pariti i Alcoa Indica eiúlaue (pectes	1070	Phu, i. Valeriana	388
Paronychia vulgaris 789. Hispanica Clusii,	i. Poly-	Phylica ejúsque species, i. Alaternus	1608
gonum niveum 185. rutaceo folio	1043	Phylica ejúsque species, i. Alaternus Phyllitis ejúsque species	134,1853
Parthenium, i. Matricaria	357	Phyllum testiculatum & spicatum 10:	s. Thelygonon
Pallerina Tragi 200, Lob.	1076	Dalechampii J. B.	709
Paltinaca esulane (pecies tennifoliæ 404, U	c. 1869•	Phyteuma Monspeliensium, i. Reseda	1033,1034
latifoliæ 409. marina, i. Crithmum Spin	. 409	Picea Latinorum	1396 83
Pavco	1009	Pila marina	1792
Perin-Patsjotti H. M. 1428, 1624. Acara-	Patsjotti	Pilipoc Philippin, inful.	ta aur. Pilia
	15/2	Pilosella major repens 242, 243. erec quata Thalii	800
Patientia	171 1803	Pimpinella ejúsque species 401, 402,	1857. loinola
Pavana lignum	1568	1492. Agrimonoides 402. Spicata n	nan. Africana
Pavanum lign.i. Passafras	1581	-4/21 - 21	1000
Pavate, Pavetti	647	Pimpinella Paxifraga ejúsque species	445,1868
Patheca, i. Melo aquat. Pecten Veneris, i. Scandix	428	Pimpinichi	1794
Pedicularis ejúsque species	769	Pindova Palmæ Species	1361
Pelou, i. Guayava	1455	Pindaiba	1593
Penna marina aurea	86	Pinguicula Gesneri	751
Peno absou arbor	1803	Pino, i. Urtica Brafiliana	159
Postanhylloides	616	Pinea Indica, i. Ananas	1332
Pentaphyllum ejúsque species 610, 611, 6	12,613.	Pinei nuclei Malucani, S. purgatorii	1830
Piliquosum	0)9	Pinoguaçu Pison. i. Pepo arborescens	1370
Pepitas del Peru	1831	Pinaster, v. Pinus Pinus ejúsque species	1400
Peplus Tithymali (pecies	869	Pinus ejujque species	#thion 1778
Peplis J. B.	ibid.	Pinager, v. Finas Pinus ejúfque fpecies Piper ejúfque fpecies 1341, 1914. o odoratum famaicenfe, i. Piper Tavo 1507 Indicum ejúfque fpecies, v	alci Hernand
Pepo ejúsque species 639,6	40, 1874	1507. Indicum ejúsque species, v	Polanum &
Pepo arborescens	1370	Capficum	676, 67
1	63, 1793	Pipa arbor Chinens.	676, 67
Peragu	1571	Piperitis, i. Lepidium	828
Perchepier Anglorum		Piltacia	168:
Perfoliata ejusque species 471, 472, 473.	797	Pylvestris C. B.i. Staphylodene	dron 168
sa Brassica species Periolymenum ejúsque species 1490. rectu	m tagi.	Diltolochia as Aristolochia	702, 400
Periciymenum ejujque jpicios 1496.	655	Pilum ejulque (pecies 891, 1891. ve	ficarium corda
1918. parvum Prutenicum Clus. Perin Panel H. M.	1625	tum, i. Cor-Indum	40
Perin-Courigil H. M.	1758	Pitine Anguillaræ, i. Aphaca	38
Persea arbor	1552	Pitoma Marcgr.	166
Periploca, i. Apocynum	1087	Pityuja, i. Lithymaius Pineus	86
Double a mader or blave 1986185	1516	Pix	140
Derlicaria estilate Inecies 102 + 104 . O	Salicis fo-	Planta lactaria Africana	191
lio Potamogiton dictum 184. Siliquosa	1,520	m1 C C G-Q Q+n	880. Oc. 18
Per(onata, 1. Lappa major	332		61
Por Anterinus i. Atriplex	197		70
Pes Asini Pandectarii, i. Alliaria	792	[6]	Plantagine

INDEX.

pag.	pag.
Plantaginella palustris 1077	Pseudo-nardus, i. Lavendula 512
Platanus Orientalis 1706. Occident. 1707, 1919. In-	Pfyllium ejúsque species 881,882
Jieus dupler 1791	Ptarmica ejúsque species 344. Austriaca 287. Alpina
	fol, Matricariæ 1864
1 tegmanic innuena Etajan	Ptarmica foliis profundiùs serratis, latè viridibus ela-
Plumbago Plinii Ger. 394	
Pneumonanthe Ger. i. Gentiana palust. 739	tior Herman. Cat. App.
Pocatsjetti 1711	Ptarmica Alpina incanis serratis foliis ejusdem ibid.
Poerinsii H. M. Arbor Saponaria 1548	Ptarmica Rhaphani aquatici folio amplo rubello
Poerinsii H. M. Arbor Saponaria 1548	D. Watsii ejusdem ibid. omissa in Hist. nost.
Polemonium petraum Gesneri J.B. v. Lychnis vis-	
	n.1
Polemonium, i. Trifolium fruticans flore luteo	Pulegium ejúsque species 533
Polium montanum ejúsque species 524. Gnaphaloides	Pulmonaria arborum, i. Musci species 116
Alpinum 295	flore luteo, i. Hieracium 240
21001111111	maculofa, S. Symphytum 488, 489
1 or nount on On mount of the	
Polygala vulgaris	
Polygala Valentina Clus. 924. Polygala major	Puls 1240
Malliliotica (1.13. Q25. dumetorum 10. Como	1 1/1/11 1/1
filiquis articulatis C.B. 925. Indica minor, Ce-	Pycnocomos 315
limit II M 1924 Polygalo Gelneri affine Caput	Pyracantha 1459
mil 11. Wi. 1/44 Tongano Gijini vajimi 1	Pyramidalis, v. Campanula 738
linil H.M. 1734. Polygalo Gefneri affine Caput gallinaceum 928. Cortust J. B. 925	Pyrethrum Bellidis flore 353
Polygonatum esulaue Ineciet 664. 665. Colo	A Trecornin Benanci June
Polygonum einfaue frecies 184. Oc. item 212, 213.	. — Umbelliferum 462
haccilerum (6) h. Tamina Dou. O. Equiperna 27	1 2 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3
niqueum 185 cocciferum Polonicum 186. pufillo	Alsines flore Europæa 1101
niveum 185. cocciferum Polonicum 186. pufillo vermiculato Serpylli folio Lob. 214. Knawel di-	Pyrus sativa ejusque species 1450
vermiculato Serpjui Jour Lou. 114. Knawet an-	Sylvestris 1451
213	14)1
Polypodium ejúsque species 136, 137. Brasilianum	Pyri sylvest, facie frutex Brasil. 1785
Marcor, 142, Indicum Brevn, 13), 13	1/93
Polyrrhizos Aristolochia 763, 1884	Pycielt Hern, i. Nicotiana 713
a bijst tebans tim emis ejuj jue ji	
Pomum amoris 675, item 1877	
Ponga H. M. 1441	Quabyyaa 1792
Pongam 1733	
	Z man i journ Dortenje monn, O. 1 i journs
_ 0	Quadrifolium Persicum Zanoni 1103
	Quamoclit, i. Convolvulus 720
Tsjerou-Ponnagam 1611	Quera, iha Brafil Marcor 1760
Ponna 1525	Quercus ejúlave species 1286 1016
Tilong Ported 1527	
Populus ejúsque species 1417, 1418	marma, s. Aiga
Pori Corallio affines	
Pori Corallio affines	1068, 1900
Porrum ejúsque species 1226. Sectivum juncifolium	. Quinquina, i. Arbor febrifuga 1796
1117	Quinua Clui Amaranti Species 201
Portulaca aquatica Ger. 1035	Quity Brafilienfibus TCAS
Portulaca ejúsque species 1038,239	Ouves i Piper Indiana C Capliana 676
Potamogiton, ejúsque species 188, 189	Quyee, i. Piper Indicum S. Capsicum 676
Poterio affinis Pimpinella spinosa 1492	
Potonian Dielonidie i Transacantha 022 024	
Poterion Dioscoridis, i. Tragacantha 933,934	
Potentilla, i. Argentina 617	m 7: G == 1
Poualetsja H. M. 1634	
Proffium, i. Marrubium album 555	cava 975
Priancia Gefn. i. Nicotiana Anglica 719	cava minima Ger. 684
Primula veris ejusque species 1080, 1081, &	Idaa, i. Uva urfi 1489
Down II sidden Coming for 1871	Rbodia 684
Prunella ejusque species 551, 552, 187 Prunts ejusque species 1526, &c. sylvestr. 1527. in	Trong i Maren
Prunus ejujque species 1526, &c. jyvvejtr. 1527. in	- Ursina, i. Meum
lana 1325	
Pruno sylvestri affinis Canadensis C.B. 1781	Ranunculus ejusque species 581,582, &c. item 1872,
Pseudo asphodelus palustris 1194,1199	1873. pratensis & arvensis ibid, nemorosus dulcus
Pseudo bunias, i. Barbarea 300	
Pseudo capsicum Dod. i. Solani species 67	meus 587. gramineus ibid. montanus 588, 589,
200 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	too original and is to t Aliations original and
Pseudo-chamæbunus, i. Anonymus flo. Coluteæ Clut	. 590. grumosa radice 591. Asiaticus grumosa ra-
1733	31ce 592, 593, 594. flammeus . 500
Pseudo-costus flo. lut. J. B. i. Panax Heracl. 409, 410	Ranunculus nemorosus, v. Anemone nemorum
Pseudo-cyperus Lob.	rutaceo folio 596
Pseudo-dictamnus 557 Pseudo-gres Dod i Iris palustris lutea 1186	
2 Johnson Botti William François	
Pseudo-digitalis Persicæ folius Bocc.	rufticanus 818
P [eudo-melanthium, i. Lychnis segetum 999	— aquaticus ibid.
Pleudo-orchis 1226	
Pseudo-narcissus, S. Narcissus tubo longissimo Bulbo-	Rapnistrum flore luteo, i. Sinapi 802, 804
codium I.B.	
committee 1, 12,	

	pag.		pag.
maximum monospermon	840	Sagou, S. Zagou Panis Indicus ex Palma	1260
Italicum filiquis longiss. i. Erysimum	81 r	Salicornia, i. Kali genic.	211
It with and Jissey and tong off. of 20 JJ.	ibid.	Saliunca Neapolit.	391
—— flore Leucoii marini	0,801	Salix ejusque Species 1419. caprea 1422.	
1	1227	eju/que species ibid. & 1420, 1421	
Genistæ		Salix marina	69
Brafilianum alterum C.B.i. Yam Pe	110/129	Salfaparilla	656
Rapunculus ejúlque (pecies 743, 744, 74	5, 60-6.		
Brasiliensis tuberosus 1334 galeatus	ejujque	Salvia ejusque species 509, 510, &c. item	1070.
Rapunculus ejúsque species 743, 744, 74 Brasiliensis tuberosus 1334. galeatus Species 746, 747. esculentus 739. pyramia	aus, v.	agrestis, i Scorodonia 576S. alvia vitæ, i.	
Campanula 738. Alopecuroides 743. corn.	iculatus	tum album	146
744 umbellatus	745	Sambac, i. Syringa Arabica aut Jasminum Sambucus ejusque species 1609, 1610, & c.	1763
Regina prati, i. Ulmaria '	623	Sambucus ejujque species 1009, 1610, 60.	humilis
Refeda ejúsque species	1033	S. Ebulus 1011. Indica Bontii	1606
Refina ejúsque species	1401	Sambucus aquatica 1586. Rojea	ibid.
Raticulum marinum	78	Samolus Valerando J. B.	1101
Rhabarbarum Officinarum 170. Monachorum	S. Pa-	Samparantan 1744	., 1825
tientia 171 lanuginosum, &c.	1077	Sampsuchus, i. Majorana	537
Rhaphanus, v. Raphanus		Samstravadi Fambos sylv. spec.	1479
Bhannas, o. Kaynanas Bhannas annu Gifolium 221 capit atum fi	l Enu-	Sanguis Draconis herba, i. Lapathum San.	174
Rhapenticum angustifolium 331. capitatum f	ibid.	Sanguis Draconis gummi	1598
læ		Sanamunda	1588
Rhamnus ejúsque species 1592, 1918: Cath	1625	Sanamundæ tertiæ Clus. affinis, &c.	1781
			401
Rhodia radix Telephii Species	690	Sanguisorba ejusque species, i. Pimpinella	
Rhododendron ejúsque species	1767	Sanicula Officin.	475
Rhus folio Ulmi	1490	- Alpina guttata 10.17,	, 1896
——— Myrtifolia Mon∫peliaca ——Virginian. Lenti∫ci folio	1698		,1084
Virginian, Lentisci folio	1799	Eboracensis Ger.	751 1805
Myrtifolia Belgica	1707	Santalum ejusque species	
Ribes ejúsque species	1584	Santolina vulg. v. Abrotanum 359. flore	amplo
Ricinus ejúsque species 166, 1855			208
Ribau J. B. v. Ocimum	941	Sapinus, Abietis pars aut Pini species	1394
	1386	Saponaria ejulque species	999
Robur ejúfque Species	74	Sapou lignum	1727
Roccella Fuci species	IOI	Saponaria spharule	1548
Rorella, S. Ros Solis		Sarcocolla	1847
Rosa ejúsque species 1467, 1468, 1469, 147	in (al-		, 1850
moschata 1474. Pomifera 1472. canina s	eu 131-	Saljaf Syrorum	1424
aultric	14/0	S. C. C. L. L. L.	252
Rosa Sinensis Ferrarii 1069. Alpina Gesin,	1005.	Sassifica Italorum	
Hterichontea	1711		8191
Rosmarinus ejúsque species	515		, 1870
Sylve fris quorundam	1006	Satyrium v. Orchis 1212, 1213, 1214, 1214	
Stechadis facie Alpini	1335	Saxifraga Anglica S. Seseli pratense 453	
Ros Solis ejúsque species	1011	1048, 1049. aurea 207, 1857. paluft. 2	
Rotang Arundo	1316	1032. Antiquorum 1033. altera Alpin.	1025.
Dulie tinstorum 180 auadrifolia 478, 479	1869.	Venetorum Lob. 413. multifido folio Pann	onicum
cynanchica 485. spicata ibid. Sylv. aspe	ra Ra-	461. Anglica Alfinefolia	1026
cynancinca 403. Ipicara ioid. 57.0. 191	486	Saxifragia hircina S. Pimpinella Saxifraga	445,
vennensis Zan.	1639	, , ,	446
Rubus ejusque species	1640	Scabiosa ejusque species 374, 375, &c. aa	
Idæus C. J. Jl.		item 1866. Indica arborea 1443. Africans	a arbo-
Rubi facie senticosa planta Lob.	1641 1831	*** T-00. 2	1444
Ruema		Scabiosa ovilla dicta, v. Rapunculus	744
Ruscus	664		
Rumphal	1211	Schageri-Cottam	1553
Ruta eiulaue species 874, 0°c	. 1888	Schem Pariti	
Ruta canina, Scrophularia species	766	Scammonea Syriaca	722
Kuta cabraria. Lugiera	911	Monspeliaca	1087
Ruta Sylv. Hypericoides, i. Hyperici Sp.	1020	Scandix	428
Ruta muvaria, i. Adiantum album	146	Scariola, i. Intybus	254
Ruta pratensis, i. Thalictrum	403	Scherunam-cottam H. M.	1623
Transa himonibos a - management		Schetti H. M.	1573
S.		Schorigenam H. M. i. Urtica Indica	159
.		Schwnanthus	1310
C	1761	Schanoprasium	1117
Saamouna Pilon.	1067	Schulli H. M. duæ species Pana-Schulli &	Niir-
Sabdarissa, i. Alceæ spec.		Schulli	1766
	, 1916	Schunda pana H. M.	1305
	120	Scilla ejusque species	1164
Sabucaie		Sciuz ejujque species, i. Juncus 1303	,1281
Saccharum	1278	C. I Transmin autores	
Sagapenum	1843	Sclarea, i. Horminum vulgare	543 136
Sapitta ejusque (pecies	619	Scolopendria vulgaris 139.	1,0
Sagittaria cordialis Maregr.	921	Indica Breyn.	colymus
		[0 2]	-vejinus

INDEX

_	. pag	Simillura R. Maria 660
	Scolymus ejusque species, i. Cinara 299	Sigillum B. Mariæ Solomonis, v. Polygonatum 664, 665, 6c.
	Chrylanthemus 250, 279	Silacus Plinii 453
	Scoparia, i. Belwedere 210	Siler montanum 439 . Creticum folio Cicuta 464
	Scordotis	Siligo, i. flos farinæ
	Scoraum	Siliqua arbor ejusque species 1718. Sylvestrus spi-
	Secronomia	nosa arbor Indica, t. Caral arbor 1736
	Scoronoprajjum 0 -	Siliquastrum, v. Capsicum 676
	Scoronos stall pr 21 tate o carrier 3 - 2	Silphien S. Laserpitium 425
	Scorpioides Bupleuri folio 930, 931 Scorpioides leguminosa 931. Portulacæ folio C. B.	Silybum, i. Carduus leucographis 314
	Scorpioines leguminoja 931. I orimnosa 757	Sinapi ejúsque species 802,803. marinum Aggiptium
	Complete aid Cause Consider 1729	Alpin. exot. 793 Smanistrum Ind. 1887
	Scorzonera ejusque species 248, 249, 6.c.	
	Scrophularia ejusque species 764, 765, 1884	Sion ejúsque species 443, 444. Erucæ folio C.B.
	minor J. B. i. Chelidonium min. 579	
	Scutellaria 572	Sjouanna-Amelpodi 1607 Sifarum 442
	Sebesten 1555	Sison 443. Alpini Exot. 461
	Secacul Arabum Lugd. i. Pastinaca Syriac. 443	Sifymbrium, i. Nasturtium aquat. 815
	Secole Ang. i. Crithmum spinosum 469	- i. Mentha aquatica 533
	0_	Silverbynchium ejulque species 1166
	Secamone, i. Apocynum Sesuridaca lutea major C.B. 921. Pennai 928.	Sium Matth. & Italorum 814. minus impatiens 814
	Simila Cliquis feliacen 925, lutea minor filiquis	Smilan aspera ejusque species 655. lavu, i. Con-
	Sicula siliquis foliaceis 935. lutea minor siliquis recurvis 936. siliquis planis utrinque dentatis 939.	volvulus major. & min. 722. hortensis, i. Phaseo-
	dumetor. major, flo. vario siliq. articulatis C.B.	lus 884
	925	Smyrnium ejúsque species 436,437
	Sedum arborescens Bontii 1585. arborescens Stapelii	
	1878, maiss arbore cens J. D. 607. majas ousgare	Solanifolia Circæa dicta, v.Circæa 401 Solanum ejúfgue species 671, &c. lignosum 672.
	alicano Sedi maieris (pectes 687, 630, 1070	fruticosum bacciferum 673. pomiferum ibid. &
	Sedi minoris vasculo bicorni species varia 1040,	755. item 1876, 1877. spinosum Indicum 674.
	1041, 1042, 1043, 1044	item 1875, 1876. tuberofum 675. vestcarium
	Sedum minus stellatum seu echinatum 691,692, 1879	681, 1876. Somniferum verticillatum ibid. le-
	Sedum ferratum 1045, 1896. Alpinum quartum	thale 679. racemosum Americanum 662. pomo
	Clus. 1085. tridactylites 1043. tridact. tectorum	spinoso S. Stramonium 747, 748. Mexiocanum
	thid minus truticolum C. D. I. Kan Jim. 199	flo. magno, &c. 399. tetraphyllon & triphyllon, i.
	Sel Serapionis	Herba Paris 679 Soldanella eiúsque species 726
	Salaro India Orient Brevn. 1052	Soldanella ejúsque species 726 Solea equina J.B. v. Ferrum equinum 930
	Sempervivum ejúsque species, v. Sedum 687. ma-	Solidago Saracenica ejúsque species 279
	visum bacciterum 10//	Sonchus ejusque species 224, 225, lanatus Dalecham-
	Senecio ejúsque species 290, 1861. arborescens Vir-	pii 23 t
	ginian. Atriplicis folio 1799 Senna Alexandrina 1742. Occidentalis Paiomirioba	Sondari H. M. 1624
	dicta 912. Orientalis hexaphylla 1743	
	Seriphium v. Absinthium 370	Sophia Chirurgorum 012
	Germanicum, i. Sophia Chirurg. 812	Sorbus equique species 1450, 1457, 1450, 1911
	Serpentaria triphylla, v. Arum 1208, 1209	Sorghum 1252
	Virginian, i. Polyrrhizos 763	Sparganium ejúsque species 1311, 1910 Spartium eiúsque species 1726, 1919
	itama Diclores (pacies 544, 1212	
	Serpentaria major & minor Lugd. i. Dracontium	G. I. C. I. T. II. Coming Venning 1100
	1211. famina Fuch. 1. Bijtorta 100, 107	S- 1-17
		2 6 1 6 7 4 1942
	Serratula Sefamoides parvum Matth. v. Cichorium 257. Sa.	. Spergula ejúsque species 1034
	lamanticum magnum, t. L.Vchnis 1002	, Sphacelus Theophr. C.B. i. Salvia 509
	Sesamum verum 1327. perenne Indicum Zanoni	Sphondylium ejúsque species 408,409
	Graminis Ischami species	
	Sechan Alnini v. Galera 927	Spica, i. Lavendula minor 513
	Seleli Æthiovicum frut. 476. pratense 453. mon	
	tanum Cicuta folio glaprum 452. parapre sacre	
	Scens 1. Thysselmum 413, montanum Fænieuli fo	
	lio 439. Massiliense Ger. 414. Officinarum C. B	
	438. Creticum majus & minus, i. Tordylium 41 1	Solftitialis, i. Jacea 317
	412. Peloponnense Matth. v. Cicutaria 451 2 mont Pamon. 438	Burgi Mon pelien .i. Alaternus 1008
	2 mont. Pannon. 438 Sferro covallo Geln. i. Ferrum equinum 930	Spinachia ejusque species 162
	Siciliana J. B. i. Androsemum vulgare 1020	Spinus Virgilii 1527
	Sida 1066	, Spiraa Theophrafti. 1699
	Sida pou H.M. 1788	Split v. Fumaria 974
	Sideritis ejulque species 562, &c. ad 566. Alpina	Spongia ejusque species 80, 81. 1850
	Hyffopifolia 552	Squinanthum, i. Schwnambum 1310

	pag,	pag.
Stachys ejúsque species 554, 555, 1872. pai		Tarchon J. B. v. Dracunculus 373
tida, i. Panax coloni Ger.	5,63	Tareriaya Brafil. Marcgr. 859
Staphylinus Veterum	465	Tareroqui Marcgr. 912
	1, 1919	Tarton raire 1588
Staphis agria	705	Tataiiba Marcgr. 1639
Statice Dalech.	1037	Tataria Ungarica 424
Stella leguminosa	938	Tatura, S. Datura, i. Stramonia 748
Stellaria aquatica	1323	Taxocoquamoclit, i. Sesban Ægypt. 927
Stæbe ejúsque species 323, 324. fruticosa		Taxus 1416
324. capitata Rofmarini folio	323	Tecomaxochitl 1768
	113, 514	Telephium ejúsque species 689, legitimum Imperati, i.
	81, 282	Chamacisto affines 1016. Dioscoridis S. Scor-
	48, 749	
Stratiotes millefolia	345, 346	Fenga H. M. i. Palma coccifera 1356
Stratiotes	1324	
Strychnodendron, i. Amomum Plinii	673	ert I I
Struthium S. Lanaria Imper.	1000	page
Styrax arbor 1680. liquida Aceris folio 16		
Virginiana Aceris folio 1799. rubra	Officin	
* 11g. 1101 1 /99. 1101 1	1681	
Suber		
	1393	Terræ glandes, i, Chamæbalanus legumin. 895
Sucu Sinenfium	1834	Tetlatiam Nieremberg Hernand, 147
	30, 1866	Tety-poteriba S. Vitis arbustiva Pilon, p. 250. Ex
Sumach S. Rhus	1490	stercore Avium Tetyns nasci dicitur ad arbores
Su-pim Boym.	1645	Aurantiorum, quas maritat, & prænimia luxu- ria tandem cooperit & enecat. Folio est Myrti
Succi exotici	1844	ria tandem cooperit & enecat. Folso est Myrts
Sultan Zambach, i. Lilium album peregr.	1110	majoris simili. Ex hvjus radicībus & ramulis
Sura liquor	1358	contusis, & oleo communs frixis emanat insigne
Syalita H. M.	1707	medicamentum ad ventris & pedum inflationes è
Sycomorus	1439	frigore ortas.
Symphytum majus S. Consolida ma. 504,		Tetragonia Theophrasti, i. Euonymus
culosum S. Pulmonaria maculosa 489. 1		Teucrium ejusque species 526, 1870
raginis facie 494. petraum, i. Prunella	55 E	Teucris S. Chamædryos spuriæ variæ spec. 8 9
Symphonia Dalech. i. Amarantus tricolor	203	Teucrium Alpinum Cisti store 608
Syringa ejúsque species 1763, 1764. M	lalabarica	Texoctlifera Mexicana 1792
lactescens, &c.	1785	Thalictrum ejúsque species 403
Sysirhynchium S. Sisyrhynchium 1	166, Oc.	Thapsia ejusque species 418, 419, 6 c.
and the second second		Thee Chinensium, Tschia faponensium 1620
T.		Theka H.M. i. Kiati S. Quercus Indica Bontii
-1		71 - C., C. 7 . C., L., L.
Tabacum ejúsque species	713	1 Days us S. 1 aps us varvatus 1094
Tabaxir	1315	Thlaspi ejusque species 809, 1886. Alysson dictum
Tacamahaca	1846	ibid. Vaccariæ folio 830. Drabæ folio 831. per-
Tacomaree, i. Arundo Sacch.		foliatum 832. Saxatile 833. umbellatum 835. bi-
Tacori Draconis arboris folium simile		scutatum 836, 837. fatuum, i. Bursa past. 838.
Tacufa Lignum Angolenfe	1808	Alexandrinum Contust, i. verum Dioscoridis Zano-
Tæda	1399	ni 834. Alpinum minus 821. minus Ger. 825.
Tagera H. M. 1743. Tag. Wellia	1746	clypeatum Serpylli folio 841. montanum Glasti
Tagetes	342	folio ibid. angustifolium, i. Nasturtium minus
Tajaoba Pilon. Braffica Sp:		825. Rosa Hierichontea dictum 1711
Talag as Cing alenfium	1368	Thus & arbor thurifera 1840
Taliir-kara	1787	Thuya Theophrasti S. Arbor Vitæ 1408
Tamaratonga H. M. i. Carambolas	1449	Thymbra Gracorum, i. Satureia 518, 1870
Tamarindus	1449	Thymelæa ejúsque species 1589, 1918
Occidentalis	1800	Thymus ejúsque species 519,520,521. capitatus Cre-
Tamarix S. Tamarifcus	1704	ticus 519
Tamoatarana Cannæ Indicæ spec.	1203	Thysselinum 413
Tamus Plinii	660	Tibeadi, i. Hyacinthus botryodes 1161
Tanacetum ejúsque species 365. inodorum	252. mi-	Tigridis flos
nus odore Camphoræ C.B. v. Millefoliu		Tilia ejúsque species 1694, 1695
fricanum, i. Flos Africanus	342	Timbo 1330
Tangaraca Marcgr. 1628. Pifon.	1794	Tinctorius flos, i. Genista tinctoria 1725
Tani	1547	Tinda parva H. M. 1569
Tapia Brafiliens. Pison.	1662	Tinus S. Laurus Sylvestris
Tapira pecu, Sonchi lævis spec. Pison. p. 1		Tipiaca 1684
unico, supra tibiæ altitudinem; foliis o		Tipi, Alliariæ Brasil. Species frutic. flo. albicante,
gustis dentatis, lanuginosis; flosculis a	lbis verfus	fructu nigro rotundo Prunorum instar Pif. 236
Jummum caulem, in pappos fatiscentil	bus. Vulne-	Tıra-calli H. M. Tithymali species 1710
raria est insignis		Tithymalus eiulque species 062, 864, 600, 1807.
Tapyra coaynana, i. Cassia fistula Brasilian.	1747	Characias 863. dendroides 864. paralius 805.
Tapfus barbatus Ger.	1094	myrsinites, S. myrtisolius ibid. cyparissias 867.

INDEX.

pag.	pag.
pineus ibid. belioscopius 869. verrucosus 871. tu-	Tupa-ipi Marcgr. 1165
herolus S. Apios 870. Hibernicus 1888. Kagu-	Tupi ewa, S. Scoparia Turbith Officin at Congologulus 1881
finus ibid.	1 MI VIII O CHICAL C. CON CONTENT
Tlatlancuay Hern. 1343	Garganicum 418
Tlaolli, i. Frumentum Indicum 1249	Turritis ejusque species 799
Tlanalcocatli Hern, i. Flos Africanus 1342	Tusai, i. Corona Imperialis 1105
Tlilacohitl Hern. i. Vaynillas 1330 Tmdi-Teregam 1787	Tussilago ejusque species 259
Tondi-Teregam 1787	Typha palustris
Todda Panna H. M. 1360	Tzopilotl Hern. 791
1 0001-8 46011	V.
10minutation 110minut	
Topiaria Cynoglossa J. B.	Vaccaria Lychnidis species 999
Tordylium spurium 411. genuinum 412 Tormentilla ejusque species 617. Alpina folio sericeo,	Vaccinia, i. Vitis Idaa 1487. nubis 653. palustria
Tormentilla ejujque species 617. Aspina jono jonocos	685
v. Alchimilia	Valeriana ejusque species 388, &c. ad 392, 1867
Total fer a moor 20 man	Græca 1102. Mexicana 392
Trachelii species variæ 732, 733, 734, 735	Valerianella ejusque species 392
Tragacantha , 933, 934	William I II M smal - Dawn thid . Tovarant
Tragium, v. Hypericum alterum Dioscoridu, &c. J.B.	Valli-noel H.M. 1734Panni ibidTeregam
. , , , , , , , , , , , , , , , , , , ,	
Tragopogon ejúsque species 251, 252, 253, 1858	Vaynillas Hispanorum 1330
Tragopyron Ger. 182	Vencu Sinensis
Tragoriganum 523, 527	Veratrum nigrum 697, 698
9 9	Verbasculum ejúsque species 1080, 1081
Tragus finosus Matth.i. Kali spinosum 212	Verbascum ejusque species 1094, 1095. Salvifolium
Trafi. i. Cyperus esculentus 1302	511. Salvifolium exoticum folio rotundiore 1007.
	Lychnites Syriacum, &c. 993
	Verbena ejusque species 535, 1871. Indica lanuginosa
Tribulus terrestris 1344	Stapelii 1336
aquaticus major 1321. minor est	Verbenæ facie planta Brafiliana Marcgr. ibid.
Potamogiton minus 189	Verbesina Gesn. i. Cannabina aquat. 362, 381
Trichomanes, S. Polytrichum 140	Vermicularis frutex 199. herba 1041
Trifolium ejúsque species 940, &c. ad 950. acctosum	
S Ower took took hituminolum 941. All phal-	
tion ('O OFF Albinum Knæticum Alitaguioues	
	Vercnica ejusque species 845, &c. ad 853, 1887 Vesicaria marina I.B. 83
956. [fellatum 945.]regijerum 947. inpunium 949. Lagopodoides 948. 1893. palustre 1099. Hepaticum ejilgue species, v. Hepatica nobilis 580. Americanum spicasum 928. spinosum Cervicum Consiculatum	
Hepaticum eiusque species, v. Hepatica nobilis	Vettadagou H. M. 1633
580. Americanum (picatum 928. spinosum Cre-	Vetta tali 1712
ticum C. B. 1037. Lusitanicum corniculatum	Uhebehasou Theveti 1794
Park.	Viburnum 1590
Trifolium cochleatum spinosum & læve, v. Medica,	Vicia ejusque species 900, 901, & c. item 1891. La-
961, 962, &c. ad 966	thyroides 898. sesamacea Apula Col.
Trifolio affinis Indiæ Orientalis 1345, 1914	Victorialis mas S. longa 11122
Trifolium hæmorrhoidale, i. Lotus Lyb. 968	Vidimaram H. M. 1562
Trinciatella Cordi, Chondrilla species 227	Vincetoxicum, i. Asclepias 1090
	Vinca pervinca, i. Clematis Daphnoides 1091
= 14	Viola ejúsque species 1049, 1050, 1051. tricolor
Triorchis 1217	1053. aquatica 1101, 1903. Lunaris S. Bulbo-
Triticum ejúsque species 1236. Indicum, S. Mayz	nach 787. Mariana 732. Matronalis 790. petræa,
1249. vaccinum, i. Melampyrum 774. temulen-	
tum, i. Lolium 1262	
Trixago, S. Trissago, i. Chamædrys 527. Apula uni-	Viola bulbofa, v. Leucoium bulbofum 1144 —— Indica Nasturtii Sapore 1869
caulis Col. i. Crifta galli 772	
Trollius flos, i. Ranunculus globofus 700	Viorna vulgi 620
Tsjakela H. M. Ficus species 1435	Viperaria Ger. Sicula Zanoni
Tsjapangam H. M. 1737	Virga aurea ejusque species 278,60. 1859
Tsjaka-Maram H.M. 1640	Virga pastoris, v. Dipsacus 382
Cospa-Tsjambou 1479. Malla-katou-Tsjambou 1480	Virga sanguinea, i. Cornus famina 1571
Tsjela H. M. Ficus Indicæ species 1435	Viscum 1583, 1918
	Visqueiro Lusitan. Marcgr. 1784
	Vi/naga.i. Gingidium 456
	Vitio Idaa ejulque species 1487, 1625. Idaa 3. Clus.
	i. Diospyros 1461. Idæa palustris 684
Tsjeriam Cottam 1596	Vitis Vinifera ejusque species 1613. folio Apii 1614.
Tsbinka-Papoua Ind. Pison. 1509	Corinthiaca ibid.
Tsjocatti 1573	
Tubera terræ . 110,111	
Tuberaria Myconi, v. Ciftus 1012	Vitis bederacea Indica Stapel. v. Hedera 1699
Tubuli ad Asthma 1317	Ulmaria S. Barba capræ 624,709
Tucum Pisonis Palmæ species 1361	Ulmus ejusque species 1426
Tuinamiiba, i. Coral arbor 1736	Umari 1518
Tulipa ejusque species 1146, &c. 1905	Umbilicus Veneris S. Cotyledon marinus, i. Andro-
Tuna 1463	faces 66

I N D E X.

Umbu Pisanis 1530 Xagua Martyris Arbor Papyrifera 1 Unguentaria Lutetianorum Abrotanum famina 358 Xeranthemmen	pag. 796 287 507
Unguentaria Lutetianorum Abrotanum famina 358 Xeranthemum	287 507
77 1 77 1 77	507
	507
	169
Umi Chilensium 1791 Xochipecotzo Quauhuitl Hern. 1 Unifolium S. Monophyllum 668 Xylaloes 1	848
	808
Volubilis, i. Convolvulus Xylobalfamum 1	757
Urtica ejúsque species 159. satua v. Laenium 449, Xylocassia Lob.	
	o64
	492
Urucatu, i. Tupa-ipi 1919 Kyris, i. Spatula fætida 1	190
Urucuri-iba Pison. Palmæ species 1362	
Uru-pariba 1783 Y.	
Ururumbeba, i. Jamacarum S. Tunæ VI. spec. Pison.	
	574
	729
Utricaria C. B. Spei 1347 Yga	
	189
Uva cava 1793 Yucca S. Mandiboca 16	68 z
	101
	292
Uva-pirup 1793	
Uva-vitou ibid. Z.	
Uva urli 1487	
	37 I
	55
	42
Uzeg Alpini 1628 Zedoaria 1339, 19	
	40
	35
	34
	14
	33
	76
	68
X. Zuccha, i. Cucurbita S. Pepo	4
	23
	12

Bortus.] Sem. Plantaginis. Rad. Bistortæ, Coccus Ilicis, Opobalíamum, Sangui-

Abstergentia seu Extergentia.] Rad. Ari, Aristoloch. Bryon. Curcum. Gentian. Gramin. Rubiæ, Scyllæ. Fol. Abrotan. Absynth. Agrimon. Mercurial. Nafturtii, Parietar. Perficar. Sabin. Saponar. Gummi & Lacrymæ variæ, Ambaiba.

Adstringentia. Rad. Acori adulter. Bistorta, Confolidæ majoris, Filipendulæ vulg. Geranii cuiolida majoris, Filipendius vila Geraini da jufcunque, Pentaphylli, Tormentilla. Fol. Al-chimilla, Argentina, Burfa paftoris, Chama-cifi vulgaris, Equifeti, Fragaria, Gallii, Ge-ranii, Glafti, Gnaphalii, Herniaria, Lichenis, Lunaria minoris, Millefolii vulg. Mufci, Nummulariæ, Quercus cortex & folia, Pilofellæ, Pimpinella, Plantaginis, Polygoni, Sanicula, Sophia chirurgorum, Telephii, Trachelii, Virga aurea, Ulmaria, Ulmi cortex & folia. Quin & radices quoque in nonnullis harum plantarum non minus efficaces funt in aftringendo quam folia. Fruet. & Sem. Berberis five Oxyacanthæ, Castaneæ nucis membrana interior, Glandium Calices, Limonii Semen, Pruna Sylv. Pyra Sylv. Mora Rubi immatura, Sorba, Cerasa acida.

Cotinus, Tamariscus, Macer, Coral, Gum. Arabicum, Mastiche, Sanguis Draconis, Thus, Balaustia, Rhabarbarum tostum, Myrtus, Sumach, Galla, Acacia, Ciftus, Chamæciftus, Hypocistis, Gramen tomentosum, Palma dactylifera, Katou-Indal, Ambaiba, Fagus, Angelina, Ilex, Suber, Cupressus, Cort. Salicis, Morlis, Cydonia, Guayava, Melpilus, Rola, Lotus Arbor, Groffularia, Ribes, Vaccinia nigra, Caffia poetica, Nux moschata, Oenoplia, Cornus mas, Acaja, Guiti-iba, Terebinthus, Lentiscus, Phillyrea, Viburnum, Lycium, Cajou, Tiliæ fructus,

Alexipharmaca,] omnia Cardiaca & Diaphoretica. Rad. Allii, Angelicæ, Bistortæ, Carlinæ, Eryngii, Helenii, Pimpinellæ vulg. & Saxifragæ, Succifæ, Tormentillæ. Fol. Abfinthii, Centaurii min. Pimpinella vulg. Quinquefolii vulg. Scabiola, Scordii, Veronica, Ulmaria. Flores Centaurii min. Croci, Ericæ, Hyperici, Nymphææ, Violæ. Fruct. & Sem. Acetola, Hyperici, Herbæ Paridis. Nux Juglans, Juniperi, Sambuci baccæ. His accenset Prævotius è nostratibus Argemonem, Boni Henrici succum, Cardiacam, Cruciatam, Cyanum minorem, Helleborinem, Irionis semen, Mentastrum, Personatæ succum cum vino haustum, Rapi femen, Sparganii & Valerianæ minoris radices.

Carduus Benedictus, Imperatoria, Galega, Acorus, Ninzin, Contrayerva, Serpentaria Virginiana, Zedoaria, Coccus de Maldiya, Coccus

Alopecia.] Abrotanum, Capillus Veneris, Verbe-

na, Ladanum, Cepa.

Ambulta.] Filicis mucilago, Hyofcyamus, Populi albæ cortex, Sambuci cortex interior, Sedi minoris fuccus, Solanum vulgare, Telephium, Tiliæ folia.

Lilium album, Rofa, Nymphæa, Verbascum, Linum, Camphora, Cannabis, Cepa, Stramonium.

Angina, 7 Emollientia, Anodyna, & Detergentia. Fragaria, Fungus Sambucinus, Prunella, Ribes nigrum, Papaver Rhœas, Scabiofa, Sedum majus, Succifa, Trachelium.

Ani procidentia, v. Adfringentia & Consolidantia. Anodyna.] Althax rad. Chamameli flores, Crocus, Cynoglossa, Malvæ rad. & fol. Meliloti flores, Sambuci fol. Verbasci flores, Violariæ fol. Telephium.

Leucoium luteum, Papaver, Primula veris, Lilium album, Triticum, Secale, Hordeum, Nymphaa, Alcool Rofæ fylv. Liquidambar.

Aperientia, Attenuantia, & Incidentia. Rufcus, Apium, Petrofelinum, Alparagus, Cappares, Rubia, Capillus Veneris, Ceterach, Fumaria, Cochlearia, Genista, Centaur. min. Chamamel. Daucus, Sinapis, Juniperus, Laurus, Aloe, Ammoniacum, Myrrha, Opoponax, Sagapenum, Curcuma, Gramen caninum, Lacca.

Apoplexia.] Cerafa dulcia, Crocus, Eruca, Leucoium luteum, Lilium convallium, Pœoniæ fem. Primula veris, Aqua florum Tiliæ, Viscus. Salvia, Rofmarin. & Cephalica omnia, Leucoium luteum, Sinapis, Coccus Ilicis.

Aphtha.] Rapum, Rubus, Genipat. Salvia.

Arthritis. Barbarea, Braffica, Bryonia nigra, Caryophyllata, Centaurium min. Oleum è Nucleis Ceraforum, Chamædrys, Chamæpitys, Confolida major, Ebulus, Erica, Geniftæ femen, Geranium, Helenii rad. Hyofcyamus, Hype-ricum, Lens paluftris, Pentaphylli rad. Primula veris, Rhamnus catharticus, Scabiofa, Sambucus, Sedum majus, Ulmus.

olanum Halicacabum, Betonica, Acacia, Trifol. paluftr. Thé.

Afthma. Bellis major, Crocus, Eryfimum, Lichen arborum, Marrubium album, Origanum, Periclymenum, Petafites, Pimpinella faxifraga, Saponaria, Scabiofa, Sonchus, Urticæ fem. & quacunque inter Pneumonica recensebimus infra.

Balfam. Peru, v. Convulfiv. Aurium affectus.] Hyslopus, Porrum, Rosa. INDEX. coc.

Calculus, v. Lithontriptica. Cancer, v. Ulcera, Detergentia, Anodyna, & Siccantia. Eryfimum, Solanum, Carduus bene-

Cardiaca.] Rad. Bistortæ, Carlinæ, Caryophyllatæ. Helenii, Petafitidis. Fol. Acetofellæ, Agrimoniæ, Calaminthæ montanæ, Cardiacæ, Pimpinellæ fanguiforbæ. Flo. Cordiales 4 dícti, fc. Boraginis, Bugloffi, Rofarum, Violarum, Lencoii lutei, Lilii convallium, Ulmariæ: & præter hæc Alexipharmaca pleraque.

Cardialgia.] Cardiaca. Catarrhus fermus, v. Tussis convulsiva.

Catarrhus, Anodyna, & Adstringentia. Eryfimum, Fragaria.

Hyofcyamus, Papaver, Nicotiana. Caustica. Ranunculi plerique, Ros Solis, Tithymali omnes, Sinapi.

Laureola, Mezereon, Ahovai, Anacardium, Euphorbium, Apocynum, Manchinello, Hordeum caufticum.

Cephalalgia.] Peucedanum, Serpyllum, Solanum vulgare externè adhibitum: Pravotius ad Cephalalgiam quamcunque commendat fuccum Verbenæ depuratum.

Hederæ terreftr. fuc. & Hypnotica, Coffee.

Cephalica. | Lilium Convall. Pæonia, Salviæ, Rorifmarin. Opobalfamum, Betonica, Majorana, Verbena, Thee, Coffee, Tilia, Lavendula, Melissa, Origanum, Pulegium, Ruta, Satureia, Serpyllum, Primula veris, Adianthum verum, Fumaria Split dicta, Caryophyllus, Cyperus, Ninzin, Cerasa nigra. Cholera Morbus,] Anodyna, Adstringentia, Hypnotica.

Vaccinia.

Ligna Colubrina.

Colicus dolor, Anodyna, & Hypnotica. Agrifolii bacca, folia, aculei: Cerefolium, Chamamelum, Daucus, Ericæ flores, Filipendula, Geranium, Pimpinella Saxifraga, Veronica. Buxus, Hedera terreftr. Ervimum.

Convulfivi motus,] Cephalica, Hypnotica, & Anti-fpalmodica. Chamæmelum, Cerafa nigra, He-lenii rad, Lilium convallium, Phyllitis.

Balfamum Peru, Ebenum. Cosmetica.] Argentina aqua still. Arum, Diplaci aqua, Florum Faba & Fragaria aqua destill. Radix Polygonati, Primula flores, Solanum lethale.

Triticum, Sefamum, Betula, Sabina, Ulmus, Amygdalus, Ag. Limonum, Camphora.

Dentium dolor, v. Odontalgia. Diaphoretica & Sudorifera.] Buxi ligni decoct. & extract. Chamædrys, Chamæmeli decoct aqu. Chelidonii ma. decoct. Extract. Cicutæ, rad. Crocus & ejus Extr. Ebulus, Fraxini cortex & lignum Pravotio, Fumaria, Juniperi ligni de-coct. & Extract. Pravotio, Laureola decoct. eidem, Lupuli radicis decoctum eidem, Milii decoct. eidem, Petaficidis rad. Pimpinellæ aquà eidem, Polygoni ex vino decoct. Sambuci baccæ, Saponaria, Tormentillæ rad. Veronica, Ul-

Angelica, Card. bened. China, Contraverva, Sarlaparilla, Zedoaria, Scordium, Scorzonera, Calendula, Guaiacum, Saffafras, Camphora, Alexipharmaca fere omnia.

Diarrhaa] Berberis, Farina Fabarum, Lens, Mufcus, Oxylapathi fem. Phyllitis, Plantago, Polygonum, Sorbus, Virga aurea, Ulmaria, & reliqua fere adstringentia.
Tormentilla, Nil, Pimpinella spinosa, Costé.

Macer, Papaver.

Digerentia.] Ocymum, Majorana, Ruta murar. Chamæmel. Crocus, Lilium album, Bardana, Scrophularia, Napus, Bdellium, Tacamahac,

Ammoniacum, Elemi, Opoponax, Pix.

Difcutientia.] Rad. Althææ, Curcumæ, Iridis,
Scyllæ. Fol. Chamæmel. Melilot. Verbafc. Flor. Sambuci, Croci. Sem. Cumin. Fænugræc. Lini, Lupin. Gummi Ammoniac. Copal. Opoponax, Sagapenum, Tacamahaca, Galbanum, Myr-

rha, Bdellium. Diuretica.] Absinthium, Acorus, Adianthum, Agrifolii summitates, Anonis, Apium, Aquilegia, Asparagus, Barbarea, Betonica, Bryonia nigra, Calamintha, Cardui quicunque, Cerefolium, Chamædrys, Chamæmeli flores, Cichorium, Crocus, Daucus, Eryngii cujuscunq; radix, Eryfimum, Eupatorium Avicennæ, Aqua florum Fabæ, Filipendula, Fæniculæ rad. & fem. Fraxini lignum & fem. Genistæ flores, Baccæ Juniperi, Linaria, Semen Lithospermi, Hedera terestris, Hypericum, Kali, Lupulus, Meum, Nafturtium aquat. Percepier, Periclymenum, Perficaria filiquofa, Peucedanum, Pulegium, Plantaginis fuccus, Rhaphanus rufticanus, Rubia, Ruscus, Salvia agrestis, Saxifragia alba & pratenfis, Sison, Sium, Solani halicacabi baccæ, Tiliæ cortex & folia, Valeriana, Urticæ fem. & racemuli.

Dysenteria.] Berberis, Clematis daphnoides, Cvnoglossum, Lamium rubrum, Lens, Ungentum de Lunaria, Muscus, Pilosella, Plan-tago, Polygonum, Sophia chirurgorum, Tiliæ baccarum pulvis, Verbena, Virga aurea, & pleraque adstringentia:

Papaver, Filipendula, Ciftus, Nymphæa, Faba

Ægyptiaca, Uva quercina.

Dysuria.] Daucus, Cineres spongiolæ Rosæ caninæ, Syrupus mororum Rubi vulgaris. Malva, Hordeum.

Emetica.] Afarum, Atriplicis radix & sem. Betonicæ rad. Digitalis flores, Ebuli radices, Euonymi baccæ, Eupatorii cannab. radices, Genistæ sem. Hederæ baccæ, Juli & cortex interior Juglandis, Laureola, Narciffi bulbus, Polygonati bacca, Sambuci aquat. bacca autore Pravotio, Sedi minimi fuccus, Senecionis herba, Spergulæ semen.

Nicotiana, Gutta Gemou, Hellebor, alb. Cicuta aquat. Scylla, Cataputia, Cyclamen, Ricinus, Nux vomica, Afarum, Anagyris fœtida, Glans

unguentaria.

Emmenagoga, v. Menses moventia. Emollientia.] Alcea, Althaa, Atriplex, Beta, Chamamelum, Lapathum, Malva, Mercurialis, Parietaria, Violaria.

Allium, Lilium album, Melilotus, Verbascum. Gummi & lacrymæ variæ, Bdellium.

Epilegía.] Ceraía dulcia, Digitalis, Filipendula, Lilium convallium, Pæoniæ rad. & fem Sinapi, Succifa, Aqua florum Tiliæ, Valerianæ radices, Viscus.

Muscus clavatus & omnia Cephalica, Bryonia alba, Hellebor. Pastinaca sylv. Buglossum, Horminum, Ruta, Galega, Ninzin. Erysipelas.]

INDEX

Eryfipelas.] Lens palustris, Mali sylv. succus, Malva, pracipuè hortenfis, Solanum vulgare, Tuffilago, Umbilicus Veneris.

Sedum maj. Pomum Amoris, Malva rofea, Secale, Stramonium, Pavate, Sambucus, Camphora.

F.

Febris & febrilis ardor.] Acetosa, Argentina externè, Cerasa acida, Cichoreum, Dens leonis, Geranium, Lichen, Lujula, Papaver Rhœas, Portulaca, Rofæ caninæ fructus, Mora Rubi Idæi, Vaccinia, Violaria.

Tertiana.] Alfine in Epithem. Caryophyllata, Centaurium minus, Hypericum, Pentaphyllum, Sinapi in Epithem. ad carpos, Verbena.

Quartana.] Cicuta, Hypericum, Linaria vulg. Oxyacanthini viici pulvis vino albo infuius, Pentaphyllum, Rapum, Sambuci baccæ, Sedi

minoris fuccus.

Quotidiana.] Lupulus in Epithem. Febres continua.] Endivia, Lactuca, Berberis, Cynoglossa, Nymphæa, Tamarindus, Aurantia, Limones, Myrtilli, Ribes, Sorbus, Sempervivum, Citria Mala.

Febres intermittentes.] Myxa pyriformis, Ligna Colubrina, Fraxinus, Contraverva, Serpentaria Virginian. Piper, Cortex Peruvianus, Chamæmelum, Chamædrys, Gentiana, Sinapis, Adianthum verum, Bardan, maj. Abfinthium, Imperatoria, Fœniculum, Prunella.

Flatus.] Cari semen, Mei semen, Fœniculi sem. Radices Ari ficcatæ, Tanacetum.

Aurantia, Cardamomum, Caryophylli, Cubeb. Macis, Nux Moschat, Acorus, Galanga, Zinziber, Anethum, Chamæmel. Cuminum, Carum, Zedoaria, Anisum, Piper Jamaycense, Bac. Lauri.

Fluor albus mulierum.] Filipendula, Flores Lamii albi, Paronychia foliis rutaceis, Rosa canina, Salvia, Quercus.

Fonticuli seu Fontanellæ.] Hedera, Saponaria. Fracturas offium consolidantia.] Consolidæ majoris & Polygonati radices, Ruicus. Gummi varit, & vulneraria.

Gangrana.] Absynth. Alliaria, Camphora! Gargarismis idonea.] Folia Aquilegia, Periclymeni, Aqua Fragorum.

Gonorrhaa.] Cichoreum, Cynoglosium, Dens leonis, Lichen, Millesolium vulg. Nymphaa, Plantago, Polygonum.

Refinæ, Gummi, & omnia confolidantia. Aparine, Bursa Pastoris, Abies, Opobalsamum, Santala.

Hæmoptysis.] Argentina, Asplenium, Bardana major, Pes cati, Plantaginis succus, Urticæ fuccus & eorundem aqua still. Vinca pervinca. Hamorrhagia.] Bistorta, Clematis daphnoides, Gallium luteum, Geranium fanguineum, Glastum, Gnaphalium, Millefolium, Pentaphyllum vulg, Ros solis, Salix, Pulvis baccarum Tilia, Urtica, & in genere omnia adstringentia. Hamoptysis, & Hamorrhagia.] Omnia consolidantia, Urtica, Pimpinella vulg, Salvia, Brunella, Burfa Paftor, Hyotoyamus, Papaver, Nigellaftrum,

Hamorrhoides.] Chamædrys, Chelidonium mi-

Xylon, Linum.

nus, Cynoglossa, Fungus Betulæ, Fungus pulverulentus, Galeopfis fuccus, Filipendula, Linaria, Scrophulariæ rad. Serratula, Sideritis. Verbascum, Vinca pervinca, Genista. His tri-bus malis & reliqua ferè Adstringentia conveniunt. Becabunga, Anonis, Cacao.

Hepatica.] Absinthium, Acetosella, Agrimonia. Asperula, Betonica, Centaurii minoris flores, Cichorium, Fragaria, Fumaria, Lichen, Men-

Hernia.] Alchimillæ exiccatæ pulvis, Consolida major, Cruciata, Dentaria, Filix præcipuè florida, Geranium columbinum, Herniaria, Lens palustris, Lunaria, Nummularia, Perfoliata, Polygonatum, Serratula, Telephium, Valeriana

Anonis, & omnia Adstringentia, Adianthum album.

Herpes.] Chelidonium majus, Gummi Cerafi & Pruni fylv. Erica, Pilofella.

Hydrops.] Absinthium, Alnus nigra, Ebulus, Geniste sem. & summitates, Kali, Linaria, Polypodium, Pulegium, Ranunculus hederaceus, Rhamnus catharticus, Solanum lignofum, Soldanella.

Bryonia alba, Ruscus, Nasturtium, Sambucus, Guaiacum, Semen Fraxini, Asclepias, Trifol. palustr. Iris, Betula, Cynosbatos.

Hypnotica.] Narcotica omnia, Unguentum Populeum, Primulæ maj. flores & conferva eo-

Hypocondriaci affectus.] Orobanche, Hellebor. Polypod. Agrimon. Centaur. min. Cort. Aurantior. Ammoniac. Galban. Cerafa acida, Cort.

Hysterici affectus.] Atriplex olida, Daucus, Meum, Parthenium, Pastinaca sativa tenuifolia, Peucedanum, Phyllitis, Sphondylium, Xyridis rad. Crocus, Asla fœtida, Galbanum, Bryonia alba, Matricaria, Ballote, Cardiaca, Ruta.

Icterus.] Apium, Aquilegia, Asparagi rad. Asperula, Berberis cortex interior, Centaurium minus, Chamædrys, Chelidonium maj. & min. Crocus, Cyani flores, Eryngium, Eupatorium Avicennæ, Fragaria, Fraxim femen, Fumaria, Genistæ sem. Hedera terrest. Hypericum, Lens palustris, Lichen, Linaria, Marrubium album, Mercurialis fem. Origanum, Oxylapathi rad. Pulegium, Rusci radices, Solani veficarii baccæ, Solani lignofi feu Dulcamaræ lign. & folia, Thalictrum, Verbena, Urtica. Rad. Curcumæ, Rubiæ. Sem. Cannabin. Nil, Mus-

cus Quercinus, Aquilegia.

Incrassanta, Inactuca, Symphytum mai Cyno-glossa, Papaver, Plantago, Solanum, Nym-phæa, Viola, Gummi Arabicum, Sarcocolla,

Tragacantha.

Ichiadicus dolor.] Artemisia, Asparagi rad. Centaurium min. Confolida maj. Helenium, Jacobæa, Populus alba, Thlaspi, Ulmi cortex & quæcunque præterea Arthritidi conducunt. Rad. Bryon. alb. Fœnum Græcum, Ol. Lauri-

num.

Lac absumentia.] Repellentia & Adstringentia. Plantago aquatica. Lac coagulantia.] Flores Acanthii vulg. Gallium luteum. Acida omnia. Lethargus.] Lethargus.] Sternutatoria, & Cephalica, Sinapi, Nasturtium hortens.

Lienteria.] Farina Fabarum. Lithontriptica.] Rad. Acetosæ Prævot. Acori, Cardui fullonum, Caryophyllatæ sylv. Prævot. Eryngii Prævot. Helenii, Filipendulæ vulgaris, Filicis, Peucedani, Pimpinellæ Saxifragæ, Rhaphani ruft. Rubi, Rubiæ, Tragopogi, Urticæ. Fol. Althex, ut & radix & fem. Anonidis, Aparines aqua destille Argentina, Asparagus, Avellang fylv: cortex Prevot. Becabungg, Betonica, Braffica, Cardui stellati, Cerefolii, Chamædryos, Chamæpityos, Nasturtii aquat. Parietaria, Parthenii, Percepier, Perficaria, Pilofellæ, Pulegii, Quercus, Salicis, Saxifragæ albe & pratentis, Silymbrii, Sium aqua Tana-ecti, Thalictri, Veronica, Virgæ paft. Virge aureay Capillares herbæ. Flores Chamæmeli, Consolida regalis, Erica, Genista ut & summitates. Fructus & Sem. Bardanæ maj. & min. Pravot. Dauci, Irionis, Juniperi, Lithospermi, Oxyacanthi, Peucedani, Rofa fylv. Solani halicacabi, Viola purpurez. His adde Gummi Cerafi, nucleos & oleum è nucleis Ce-

raforum, & Graminis radices. Sem. Sophiæ Chirurgorum, Refina Terebinth.
Aperientia, Attenuantia, & Anodyna. Urtica, Hedera terrestris, Fragaria, Ruta, Cicer sativ. Hedera terreturis, Fragania, Autona, Clori Ramen Nil, Phalaris, Lacryma Jobi, Avena, Gramen caninum, Gramen Crucis, Perficaria filiquo-fa, Anana, Pinus, Betula, Mefpili officula; Nuclei Armeniaci, Theè, Limon, Balfama Indica, Lignum Nephriticum, Cubebæ.

Lochiorum nimius fluxus.] Adstringentia, Consolidantia, & Anodyna. Filipendulæ radices. Lues Venerea.] Lignum Buxi, Saponaria, Scoro-

donia, Succifa. Guaiacum, China, Sarsaparilla, Santala, Smilax

aípera, Bardana maj. Saffafras, Tamaricus.

Lumbrici intefinorum. Abfinthium, Allium,

Cannabis fem. aur foliorum fuccus. Provot. Centaurium min. Corallina, Filicis feem. radix, Gramen caninum, Helleborafter maj. Hypericon, Juniperus Alpina, Marrubium album, Parthenium, Sabina in hoc genere excellit, Senecionis fuccus aut decoct. Scordium, Tanacetum, Viscus. His adde è Prævotio Enulæ recentis succum, Petasitidis radicem, Rutam caprariam.

Ageratum vulg. Cepa, Aloe, Festuca Avenacea, Sabina, Fol. & Flor. Mali Persic. Cort. Aurantiorum, Eleagnus, Cordi seu Myrt. Brabant. Ligna Colubrina, Agallochum.

Mania & Melancholia.] Tinctura florum Hyperici. Agrimonia, Fumaria, Melissa, Anagallis Mas,

Hellebor, Idou-Moulli.

Mammarum durities & tumores.] Emollientia omnia. Althæa, Cerefolium, Dulcamara, Malva, Mentastrum, Farina Fabarum, Senecio, Sium aquat. Solanum vulgare & lethale.

Maturantia seu pus generantia.] Althæa, Cepa, Lilium alb. Malva, Chamamel, Crocus, Ficus, Fœnugræcum, Hordeum, Linum, Triticum, Colophonia, Elemi, Ladanum, Liquidambra, Mastiche, Pix, Styrax, Tacamaha-

ea, Thus, Terebinthus.

Melancholia:] Fumaria, Pimpinella: Menses moventin.] Abfinthium, Acetose radix,

Acorus, Alliaria, Apium, Aquilegia, Artemifia, Arum, Asarum, Asparagi rad. Betonica, Becabunga, Bryoniæ rad. Calamintha, Cardiaca, Capa, Centaurii min. rad. Chamadrys, Chamæmelum, Chamæpitys, Conyza; Cro-cus, Daucus, Eryngii rad. Eupatorium Avi-cennæ, Hedera terreft. Filicis rad. Graminis rad. Helenii rad. Hypericum, Leucoii lutei flores. Matricaria, Melissa, Mentastrum, Mercurialis, Meum, Nasturtium, Phyllitis, Pimpinella, Periclymenum, Polytrichum, Praffinm, Pulegium, Rufcus, Rubia, Salvia agrestis, Saponaria, Serpyllum, Tanacetum, Urticæ fem. Præ aliis omnibus Sabina: quin & diuretica pleraque sunt etiam emmenagoga.

Caryophyllata, Ariftolochia, Gurcuma, Carda-momum, Cyperus officinar. Schienanthus, Acorus, Vaynilla, Coftus, Sabina, Myrrha, Sagapenum.

Menfes siftentia.] Mentastrum, Pimpinella, Plan-

tago, Papaver Rheeas, Polygonum, Rofæ caning flores. Vinca pervinca & reliqua ferè Adstringentia. Nymphæa, Millefolium, Hyofcyamus, Papaver,

Acacia, Cinnamomum. Mictus involuntarius.] Consolidantia omnia, & Adstringentia: Agrimoniæ exiccatæ pulvis, Plan-

Morsus venenatus. | Ligna Colubrina, Lychnis fylv. flore muscoso, Opobalsamum, Serpentaria Virginiana, Ruta, Allium; Alexipharmaca, Rad. Granadilla, seu flor. Passion. Phyllon Marificum, Scorzonera, Pimpinella vulg Ca-lamintha, Ballote, Pullatilla, Anagallis Mas, Malum Citrium, Caniram, Laurus, Platanus,

Narcotica. 7 Croci flores, Cynoglossum, Hyofcyamus, Lactuca fylv. Lolium, Papaver, Napellus, & alia Aconita; Stramonium, Nuces Moschat. recent. Odallam, Cocculus Indus, Nux Vomica.

Odontalgia.] Argentina, Chelidonium minus. Clematis daphnoides, Lepidii radices, Primula veris, Ptarmica. Anodyna & Narcotica: Nico-

veris, Prarmica. Amounte Charlette. Nicotiana, Quercus, Morus.

Ophthalmica.] Caryophyllata, Chelidonium maj.

Cichorei & Cyani flores, Dipfaci aqua, Enula campana, Erica, Euphrafia, Fumaria, Fœnicampana, Erica, Euphriana, Funnaria, Feen-culum, Horminum, Holofteum, Linaria, Ly-fimachia foicata, Pomorum agreftium fuccus; Salicis lachryma, Valeriana, Verbena. Acacia, Anagallis mas, Ulmus, Camphora, Arbor triffits, Ebenum, Sarcocolla. Ocido Gingiourum Vitia. Acca feu Faufel, Cochlearia, Maftiche, Herba Britannica, Fa-

gus, Hondir-Alou, Melpilus, Balauftia, Caryophyll. Ind. Nux Moschata, Malabathrum, Rhus, Agallochum.

Paralysis.] Cephalica omnia. Cerasa dulcia, Esicæ flores, Leucoium luteum, Lilium conval-lium, Primula veris, Sinapi, Vilcus Paronychia.] Paronychia vulg, Telephium. Partus difficilis.] Dictamnus, Calcha, Crocus,

Galbanum, Myrrha.

Pediculi. [4 2]

emili əsə i

Galega, Nicoriana, Ruta, Juniperi bac Opo-

ballamuni, Myrrha.

Philifts.] Bellis maj. Cortfolida maj. Crocus, Dens leonis, Glycyribiza, Helenium, Linum, Tuffilago, Betulæ fuenis & reliqua Pneumo-

nica. Indiana municanyla indiana Chelidoni maja Hodora neirestris, Missons pulmonarius Papaver, Refina, Balfama, Equifetum, Cardeus Fullorum, Pulmonaria maculofa; Amagallismas; Linum, Xylon, Arum, Acanthus fativus, Palmal coccifera angulofa, Rofat Alcool Cynosbati, Caçao, Balfama In-

dicai dind.

Pluritit.] Glycyrrhiza, Aqua florum Pruni,
Fraxifi fent Linum, Papaver Rhœas, Scabiofa, Tragopogi rad: Viblarray Vifcus, Urtica & pleraque Prieumonicar

Hordeum, pleraque Anodyna.

Preumenica J. Adianthum album & aureum, Althwa, Artemifia, Arum, Calamintha, Crocus, Filipendula, Glycyrrhiza, Hedera terrestris, Helenium, Lichen arborum, Marrubium album, Pes cati, Peucedanum, Pimpinella faxifraga, Pulegium, Pulmonaria, Scabiofa, Tuffilago, Verbascum album, quod nostrates Come Hungwort, i. e. Pulmonarium boum, appellant, Voronica, Trichomanes, Urtica femen.

Allium, Ficus, Amygdalus, Jujuba, Sebosten, Perin Nirouri, Terebinthus, Bacca Lauri, Opobalfamum.

Purgantia.] Alnus nigra seu Frangula, Asarum, unganta. 1 Anus nigra ten Frangula, Alarum, quamvis hoc nondum in Anglia fiontaneum obferwaverim, Bryonia alba, Cufduta, Digitalis, Dulcamara, Efula, Euonymus Theophrafty, Bupatorium Avicenne, Genifitz federate of the control of th men & fummitates, Juglandes immatura faccharo conditæ, Oxyacanthæ cortex medianus, Pinguicula, Polygalon, Polygonati bacca, Polypodium, Rhamni cathartici bacca, Sambuci & Ebilii fem. correx, fuccuts, Soldarrella, Sor-Valeriane radices, Xyridis radices, 'Thalictrum, Valeriane radices, Xyridis radices, Kali, Laureola, Linum catharticum, Tithymali omnes, & siqua praterea inter Emetica recensumus.

Alypum five herba terribilis, Agaricumy Aloes, Caffia, Hedera bac Pfyllium, Colocynthis, Elaterium, Jalapium, Manna, Mechoacanna, Helleborus albus & niger, Scammonium, Senna, Tamarindus, Gutta Gentou, Euphorbium, Hermodactyli, Gratiola, Ricinus, Rhabarba-rum, Eupatorium cannabinum, Cnicus, Va-Ieriana maj. Thapfia, Thymelæa, Siliqua edulis, Colucea vesicaria, Sagapenum, Ammoniacum.

Rachitis.] Aperientia, Chamædrys spuria, Filix præcipue mas & florida, Ruta muraria, Trichomanes.

Repellentia.] Rosa rubra, Plantago, Portulaca, Quercus, Balaustia, Berberis, Galla, Bistorta, Tormentilla, Mospilus, Prunus sylv. Sorbus, Sumach, & adstringentia fere omnia; Gum. Arabicum, Sang. Dracon.

Resolventia, v. Attenuantia, & Emollientia.] Dulcamara, Tacamahaca, Liquidambar.

Sangitinem purgantia.] Fumaria, Nasturtium aquaticum, Urtica turiones.

Scabies,] Lapathi rad & aqua fill Chamædivs. Conyza, Fumaria, Lichen, Origanum, Scabiola, Scrophularia, Veronica, Aristolochia, Enula Campana, Nicotiana, Cam-

phora, Nasturtium Indicum, Pix, Cedrus, Larix, Juniperus, Sabina, Alnus nigr. baccif. Scarbutus. Abies, Aceris lachryma, Becabunga, Berula lachryma, Radices Ari ficcata, Centaurium minus, Chamæmorus, Chelidonium

minus, Cochlearia, Fumaria, Nasturtium aquanicum, Nummularia, Oxylapathi radix, Rhaphánus rufticatus, Pila viridia, Rapa cruda & cocta, Mora Rub vulgaris & Idai, Sco-rodonia, Sorbusílylv. Soldanella. Cortex Winteran. Trifolium Paluftre, Vaccinia

nigray Malum Aurantium, Vermicularis, Cvnosbatos, Sinapis, Refinz Pini, Aquilegia, Adianthum album, Herba Britannica, Acetofa, Carduus Benedictus, Braffica, Pifa viridia. Scropbule. Aparine, Bardana minor, Bellidis minoris radices, Chamædrys, Clematis daphmoides, Cynogloffe radices, Digitalis, Genista, Lamnum album, Malus fylv. Paronychia foliis Truaceis, Perfoliata, Scrophularia, Umbilicus Veneris, Xyridis rad.

Bryonia alba, Chamamelum, Carduus Fullo-num Chamadrys, Marrubium album, La-mium album, Chelidonium min. Cupreffus.

Siccantia. J. Abrotanum, Abfinthium, Acacia, Agrimonia, Aquilegia, Aristolochia, Artemilia, Betonica, Burla pastoris, Calaminth. Cardiaca, Chamapit Dictamnus, Equifetum, Englimum, Filipendula, Hypericum, Majo-rana, Mentha, Millefol Myrrus, Quercus, Rhus, Rorifmarin, Sabina, Salvia, Satureia, Scordium, Serpyllum, Thymus, Ulmaria, Abies, Pinaster, Tamariscus, Sassafras, Musci varii, Cupreffus, Juniperus, Laurus, Guaia-cum, Santalum, Bdellium, Sang, Dracon, Sarcocoll. Benzoin, Caranna, Colophonia, La-danum, Myrrha, Styrax, Tacamahaca, Thus, Mastich.

Singultus.] Daucus, Mentha, Papaver, Anethum.

Splenetica. 7 Ceterach, Cicuta, Fraxini sem. cortex & lignum, Genista, Orobanche, Polypodim

Sternutatoria.] Ptarmica, Saponaria, Sinapi, Thlaspeos sem.

Sem. Nigell. Hellebor. Nicotian. Lilium convall. Horminum, Alliaria, Curcuma. Stranguria.] Consolidæ maj. flores, Daucus, Li-

naria, Populus alba, Rusci rad. Sonchus. Flor. Chamæmeli, fem. Dauci, bac. Juniper. Lauri. Terebinthina, Althxa.

Strumæ, v. Scropbulæ. Suffusio.] Fæniculum.

Tabes, v. Phehifis.] Anagallis, Dens leonis, Eryngium, Marrubium album, Parietaria, Pimpinella, Tragopogi radix. Chelidonium maj.

Tinctoria.] Alni cortex, Genista tinctoria, Glastum, Lichen petraus, Luteola, Rubia radix. Curcuma, Anchufa, Anil, Galla, Notte, Ligna

Affectuum & Remediorum.

varia, Brafil.rubrum, Logiwood, Fustick, Candel, Orellana.

Tormina.] Anodyna & Narcotica: Meum, Serpyllum, Tanacetum, Trifolii prat. purp. flores, Verbena.

Tumores & Inflammationes. Anodyna, Emollientia. Discutientia, Repellentia, vel Maturantia pro re nata: Cerefolium, Oleum Chamæmelinum, Cicuta, Cynoglossa, Fagi folia, Galeopsis succus, Lamium, Oleum Lini, Malva, Orchidum rad. Parietaria, Rapum, Selinum Sii fo-

liis, Sphondylii rad, Urtica.
Tulfis, v. Pneumonica.] Enula campana, Eryfimum, Daucus, Glycyrrhiza, Baccæ Juniperi, Linum, Marrubium album, Parietaria, Periclymenum, Petafites, Peucedanum, Scabiofa, Tragopogi radix, Tuffilago, Verbena, Violaria, Urticæ radix & femen, Castanearum farinà.

Decoctum pectorale, Papaver, Rapum, Musa, Avellana, Amygdalus, Siliqua edulis, Bdellium. Benzoin.

Tuffis convulfiva five Catarrhus ferinus.] Anti-(pasmodica omnia: Muscus pyxidatus, Succus Pulegii, Origanum.

Muscus Quernus, Agallochum, Cubeba, Opobalfamum, Balfam. Peru.

Variola & Morbilli.] Ad pracavendum, v. Alexipharmaca, ad expellendum Aquilegia, Crocus, Rapi femen.

Venerem stimulantia.] Asparagus, Avellanæ, Castanez, Crocus, Eringium, Eruca, Dauci sem. Fœniculum virens, Cannabis, Fabz, Orchides omnes, Opiata quacunque, Paftinaca la-tifolia, Horminum, Mentha virens, Naftur-tium, Ononis, Personata rad. Rapi sem Sina-

pi, Apium dulce, quod Seleri dicitur.
Ventriculum roborantia seu Stomachica.] Aromatica,
Amara: Absinthium, Acorus, Acetosa, Agresta, Berberis, Caryophyllata Prævot. Cerasa acida, Fraga, Mentastrum, Calamintha, Pruna fylvestria & eorum succus, Pulegium, Prunella, Sorba, Ranunculus.

Zingiber, Galanga, Contrayerva, Cinnamomum, Sasafras, Thè, Cort. Mali Citrii, & Aurantii, Zedoaria, Piper, Xochoxochirl, Caryophyll. Aromat. Nux Moschat.

Verrucæ. Mercurialis, fuccus in foraminibus Po-

puli collectus, Lac Tirhymalorum, præcipuè Heliofcopii, Dipfacus, Galeopfis fuccus. Sedum maj, Heliotropium maj, Braffica.

Vertigo.] Cephalica omnia: Primula veris, Aqua florum Tilix, Viscus. Chærophyllum, Sinapis.

Ulcera | Caprifolium, Negundo, Ligustrum, Lycium, Mandihoca, Opobalfamum, Myrrha, lcera cancrosa.] Detergentia, Anodyna, Siccantia: Elatine, Gallium, Laureolæ pulvis.

Heliotropium, Solanum, Symphytum mai.Ladanum, Schoenanthus.

Vomitoria, v. Emetica.

Vomitum sistentia.] Hypnotica; Sal Absinthii, Menthæ aqua stillat. Polygonum, Rubus Idæus. Vaccinia.

Urinæ ardor vel acrimonia.] Sem. 4. frigida, Emul-fiones, Anodyna, Emollientia, & Încrassantia; Castanearum emulsio, Malva, Glycyrrhiza, Portulaca, quamvis ad acrimoniam urinæ mitigandam nihil conducibilius fit quam Lac recens copiosè ingestum, aut Lactis defectu Serum vel Cerevifia tenuis, nihil enim aliud requiri videtur, quàm ut Sanguis sero exhaustus leni aliquo liquore affatim diluatur.

Urina cruenta, v. Adstringent. & Consolidant. Uteri procidentia.] Adstringentia & Vulneraria.

Vulneraria, seu Consolidantia.] Agrimonia, Al-chimilla, Anagallis, Androsæmum, Argentina, Artemisia, Bellis major & minor, Betonica, Bonus Henricus, Bugula, Centaurium, Ceterach, Chamædrys, Cicuta, Confolida mai. Cruciata, Cynoglossum, Equifetum, Eupatorium Avicennæ, Fæniculum, Geranium, Glastum, Hedera terrest. Herniaria, Hypericum, Jacobza, Lamium, Lilium convallium, Lunaria minor, Melilotus, Millefolium, Nummerlaria, Ophiogloffum, Panax coloni, Parietaria, Pentaphyllum, Perfoliata, Perficaria, Peucedanum, Pilofella, Pimpinella, Pinguicula, Plantago, Polygonatum, Polygonum, Prunella, Rubia, Salvia agreftis, Sanicula, Scordium, Serratula, Sophia Chirufgorum, Succifa, Tanacetum, Telephium, Tormentilla, Valeriana, Verbena, Virga aurea, Veronica utraq; Baliamina mas, Delphinium, Ulmaria, Nux myriftica, Refinæ & Lacryma variæ, Clematis Daphnoides, Pyrola, Quercus, Pix, Alnus vulg. Cada Pilava, Ol Olivarum, Opo-

balfamum, & Balfama Americana, Sarcocolla,

NOMENCLATOR BOTANICUS, Anglo - Latinus.

A.

Albaerstongue, Ophioglossum.
Albaerstongue, Ophioglossum.
Albaerstongue, Ophioglossum.
Albaerstongue, Ophioglossum.
Albaensum.
Agarick, Agaricum, sive Fungus Laricis.
Agrimony, Agrimonia.
The Albertre, Alnus.
Altranters, Hipposelinum.
Allamet, Anchula.
The Alimonetree, Amygdalus.
Aloes, Aloe.
Wood of Alines, Kylaloe, Agallochum.
Amemony, or Wind-slower: A ficemone.
Alngelica, Latine pariter Angelica.
Almite, Anissum.
The Alpseetre, Malus.
Amples of Robe, Pomum Amoris.
Mad Alpsieos, Mala infana.
The Alpsicotitte, Malus Armeniaca.
Arthangel, or Dead Nettle. Lamium, Galeopsis.
Artest, or Fanjel. Arbea, Palma species.
Altradiated, Arbae, Palma species.
Altradiated, Arbae, Palma species.
Altrimetr, Persicaria acris, Hydropiper.
Altrimetr, Persicaria acris, Hydropiper.
Altrimetr, Aspinostica, Asimus.
The Alfritte, Fraximus.

The Balfam tree, Balfamum. Balfam-apple, Balfamina. The Bambou Cane, Bambou, Arundinis species. The Barberry, or Pipperidge-bush. Berberis. Barley, Hordeum. Barren wort, Epimedium. Baffi, Ocimum. Wild Baffi, Acinos, Ocimum fylvestre, Clinopodium. Bauim, Melissa & Melissophyllum. The Bautree, Laurus. The Bendstree, Azedarach. The white Beam-tree, Sorbus Alpina, Aria Theophrafti. A Bean, Faba. Bean-trefoil tree, Anagyris, Laburnum. Binding Bean-tree, or Gum-Arabick-tree. Acacia Ægyptiaca. Bearg breeth, or Brankurfine. Acanthus, Branca Bears ear, Auricula urfi. Bears fot, Helleborus niger hortenfis. The Beech-troe, Fagus. Bret, Bera. Bell-flower, Campanula. The Benjamin-tree, Benzoin. Betle, Betre. Betony, Betonica. Bilberry, or Whortle-berry. Vaccinium, vitis Idæa. Bindweed, Convolvulus, Smilax lævis.

The Birch tree, Betula. Birds fot, Ornithopodium. Birds neft, or abortive Orchis, Nidus avis, Satyrion abortivum. rion abortivum. Birthwort, Aristolochia. Bissinops-weed, Ammi. Bissiott, or Onake-vor. Bissorta. The Bladder Auttere, Staphylodendron, Nux Blitte, Blitum. Blood most, Lapathum fanguineum, Draco her-Blue bottle, Cyanus.
The Bonana tree, Bananiera. Bozage, Borago. The Bor tree, Buxus. The Stone Bramble, or Raspis. Chamærubus faxa-The Brambie, or Blackberry-bush. Rubus fylve-Brafile wob, Brafilia arbor. Bioklime, Anagallis aquatica, Becabunga. Bimm rape, Orobanche.
Butchers Bimm, or Knee-bolly. Ruscus, Bruscus, Oxymyrfine. Spanish-Bamn, Genista Hispanica. Baponp, Bryonia. Buckler-most, or Hart-wort. Tordylium, Seseli, Cancaus.
Sunfie, Bugula, Confolida media.
Sunfie, Buglofum.
Viper Sunfolf, Edium.
Surbock, Lappa, Perfonata, Bardana major. Burnet, Pimpinella. Burtend, Sparganium. Butter-burt, or Pefilent-wort. Petasites. Butter-wort, Pinguicula.

C.
Cabbage, Brassica capitata.
Cabbage trre, or Palmetto-Royal. Palma nobilis. The Carao. or Chocolate-Tree. Cacao.
The Calabas trree, Hignero Oviedi.
Calamint, Calamintha.
Water Calitrops, Tribulus aquaticus.
Calibes-Inout, or Snap dragon. Antirrhinum.
Camels-han, or Juees smalling Rash. Scheenanthos Camphine, Chamarmelum.
The Camphire-tree, Arbor Camphorisera.
Campinins, Lychnis.
Cantrage, Carlina.
Cantrage, Calamin.
Carbamums, Cardamomum.
The Carobittee, Siliqua arbor, Ceratia.
Cartot, Pastinaca tenusolia.
Castina fitula.
Castin, or Cajou-tree. Acajou, Anacardium.
Cartiffia, Castina fitula.
Castin, Or Cajou-tree. Acajou, Anacardium.
Cartiffia, Mulcipula, Lychnis viscola.
Catervillars, Scorpioides.

NOMENCLATOR BOTANICUS.

Cata tail, or Reed-Mace, Typha. The Cobar-tree, Cedrus. Celandine, Chelidonium. Centon, Centaurium. Charlock, or Wild Muffard. Rapiftrum. The Chaffetree, Agnus caftus, Vitex. The Therry tree, Cerafus. Winter Cherry, Solanum halicacabum, Alkekengi. Chervil, Charophyllum, Cerefolium. The Cheinut-tree, Castanea. Chick weed, Alfine. China radix. Chichen, or Chich-pease. Cicer sativum. Herb-Chzistopher, Christophoriana, Aconitum racemofum. The Cinamon-tree, Arbor Cannellifera. Cinamon, Cinnamomum.
Cinquefoil, Pentaphyllum, Quinquefolium.
The Citron-tree, Malus medica, Citria. Cives, Schenoprasson. Clary, Horminum.
Claver, Medica species.
Cloud-berries, Chamamorus. Clober-grafe, Trifolium purpureum majus pratenfe. Ciones, Caryophyllus Aromaticus. Cothes, Pleudomelanthium, Lychnis fegetum. Cothes comb, or Rattle. Pedicularis, Crifta galli. The Coco, or Coker-Nut-tree. Palma coccifera, feu Coffee, Caova, Coffee Fruten, seu Bon vel Ban Arbor. Arbor.

Goldwort, Braffica.

Goldwirt, Braffica.

Goldwirtower, Braffica florida.

Goldwirtower, Tuffilago.

Strange Goldwirtor, Cacalia.

Goldwirtower, Aquilegia.

Gomfrey, Symphytum, Confolida major.

Saracens Gondonno, Solidago Saracenica, Virge aureæ species. Cozal, Corallium. Cozalline, Corallina. The Coak-tree, Suber. Coriander, Coriandrum. The Comeistree, or Cornelian Cherry. Cornus mas. Coffmary, or Alecoft. Coffus hortorum, Balfamita mas. The Cotton tree, Gossipium, Xylon.
Coujage, sulgo Cowitch. Phaseolus Zurratensis filiqua hirfuta. Com Nips, Verbasculum, Paralysis. Cranes bill, Geranium. The bearded Creever, Crupina. Creffes, Nafturtium. Crofe most, or Mugweed. Cruciata. Crofunot, or Butter-Cups. Ranunculus, Crofun Imperial, Corona Imperialis. Crow filt, or bairy River weed, Conferva Plinii. Cubens, Cubebæ. Cuchow pint, or Wake-robin. Arum. Cucumbers, Cucumis. Cumin, Cuminum. The Curran buff, Ribes. The Cultant Apple, Araticu species.
The Cultart Apple, Araticu species.
The Cultart Apple, Araticu species.
The Cupyessettee, Cupressus.

D. Daffobil, Narciffus.
Daifie, Bellis, Confolida minor.
Danbelion, Dens leonis,
Darnel, Lolium.
The Date-tree, Palma dactylifera.
Devilig-bit, Succia, Morlus Diaboli.
Dill, Aneshum.
Dittanber, or Pepper-wore. Lepidium, Piperites.
Dittant, Dictamnus,
Baffard Dittanp, or Fraxinel. Fraxinella.
Doch, Lapathum.
Dobber, Cufcuta.
Dongs-bane, Apocynum.
The Dog-berry, or Gatter-tree. Cornus femina.
Dogs-banes, Cynolocychis.
Daggons, Dracontium.
The Dagnouttee, Draco arbor.
Dogs-buott, Filipendula, Oenanthe.
Duttes-meat, Lenticula paluffris.
Duttrop, Stranoni fied Dature Indice species.

E. Carth: Mut, or Kepper-Nut. Bulböcastanum, Nucula terrestris.
Pease-Carth: Mut, Chaimebalanus.
Chomy, Ebenus.
The Allatinite, or Sweet-brier-bush. Eglanteria, Rosa soliis odorata.
The Chair-tree, Sambucus.
Circampane, Helenium, Enula campana.
The Cimetree, Ulmus.
Chibite, Endivia.
Crimgo, or Sea-Holly. Eryngium.
Crimgo, or Sea-Holly. Eryngium.
Crimgo, or Sea-Holly. Eryngium.
Crimgo, but the sease of the

Fennel, Fæniculum.
Fennel fiduer, Nigella.
Fennel figiant, Ferula.
Hog. Fennel, Sulphur-wort, or Harefrong. Peuce-danum.
Scorobing fennel, Thapfia.
Fenngrech, Fænum Græcum.
Fern, or Braket. Filix.
Febreten, Matricaria, Parthenium.
The Figg-tree, Fious.
Findout, or Broom-wort. Scrophularia.
The Filtera-tree, Nux ayellana, Corylus fativa.
The filtera-tree, Nux ayellana, Corylus fativa.
The filtera-tree, Abes.
The filtera-tree, Pigg. Acorus, Calamus Aromaticus.
Flar, Linum.
Fleabane, Conya.
Fleabane, Conya.
Fleabane, Copya.
Flicabone, Sophia Chirurgorum, Nasturui spe-

Flower gentle, Amarantus.
Flucilin, or Speed well. Elatine.
Borglobe, Digitalis.
Fortali grafs, Alopecuros, Gramen alopecuroides.
Franklintente, Thus, Olibanum.

Herb-Frankincenfe, Libanotis. Friers cowl, Arifarum. Fritillary, Fritillaria, Meleagris.

Plower de luce, Iris.

Fumitory,

Barlick, Allium. Bentian, or Felwort, Gentiana. Bermander, Chamædrys. Tree-Germander, Teucrium. Water-Bermander, Scordium. eninger, Zinziber.
Blabinm, Xyris, Spatula setida, Iridis species.
Blabinnt, or Salivort, Kali, Salicornia.
Bonts-lier, Galega.
The Bonnottee, Guayava, Pela.
Schonsov. V. Ginger, Zinziber. Golden rod, Virga aurea.
Bold of Pleature, Myagrum.
The Goofe berry buth, Groffularia.
Goofe grafs, or Cleavers, Aparine. Bourd, Cucurbita. Oily Purging Brain, Sesamum. Brain, Gramen. Breen weet, or Wood-waxen, Geniftella tinctoria. O Bromvel, Lithospermum. Bround pine, Chamapitys. Broundfel, Senecio, Erigerum. Buaicum, Guaiacum. Bum, Gummi.

Dares ear, Bupleurum, Auricula Leporis. Dares fort, Lagopus. Darts tongue, Lingua Cervina, Phyllitis. Dartwort, Seleli. Dawkweed, Hieracium. The Dain thom, or White thorn, Oxyacantha. The Dazel nut tree, Corylus sylvestris. The magtenutatte, Colyns 14. Beath, Erica. Beinge Dogs, Medica echinata. Beiletorge, Helleborus. Bennott, Cicuta. Bennott, Cannabis. Benbane, Hyofoyamus. Denbit, Morfus Gallinæ. igenbut, Mortus Gallina:
Merth-tertible, Alpum montis Cett.
Molliphocks, Malva hortenfis.
Molly, Agrifolium, five Aquifolium.
Money-fuckle, Caprifolium, Periclymenum.
Money-mort, Cerinthe. Some Lopalus, Commercial Spage Lopalus, Obres Hound, Marrubium.

Baje Boge Jounnd, Stachys.

The Bogineamstree, Carpinus, Betulus, Oftrys.
Bogictongute, Hippogloffum, Billingua.
Bounds-tongute, Cynogloffum. Donfe-leek, Sedum. The Dumbie piant, Herba mimola, seu humilis vulgo dicta. Dpacinty, or Harebells, Hyacinthus. Deffor, Hyflopus.

The Jack-tree, Jaca.
Jack by the hedge, Sauce alone, Alliaria.
Jalap, Jalapum.
Jeffamini, Jalminum, Gelleminum.
The Jesuitsettee, Arbor Peruviana, sive febrifuga, Quinquina. Telus ear, Auricula Juda, five Fungus Sambu-

Indigo, Anil, five Nil. S. John's wort, Hypericon. Arone augh, Siderius.
Audas etree, Arbor Judæ.
The Aujube tree, Ziziohus, five Jujuba.
Aufp flower, or Carnation, Caryophyllus. Junipert, Juniperus.
Juie, Hedera corymbifera.
Ground Juie, Gill go by the Ground, Ale hoof or
Tun-hoof, Hedera terreftris.

K. Kinn or French-Beans, Phaseolus. Emapiweed, Jacea. Empt grafs, Polygonum, Centinodia.

Hadies Beditrate, or Rennet wort, Gallium luteum. Ladies Bower, Clematitis species. Ladies Mantle, Alchimilla. Ladies Sipper, Calceolus Maria, Helleborines species. Hadies . Smock , or Cuckow - flower , Carda-Tambs Lettuce, or Corn-Sallet, Lactuca agnina, Valerianella.
The Aarthstree, Larix.
Harhstpur, Delphinium, Confolida regalis.
Haferwort, Laferpitium. Havender, Lavendula. Habender Cotton, Chamæcypariffus, Abrotanum fœmina. Sea-Labender, Limonium. The Laurel tree, or Cherry-Bay, Laurocerasus.

Leadwort, Dentellaria, Plumbago Plinii. Teeks, Porrum. The Hemon tree, Malus Limonia. Tentils, Lens. Teopards bane, Doronicum. Tettuce, Lactuca. The Milly, Lilium. The Lime or Linden-tree, Tilia. Libermort, Lichen, Hepatica.

The Locust-tree, Jetaiba, seu Lobus ex Wingandecaow. Loofe strife, or Willow herb, Lysimachia. Tobage, Levisticum. Tungwozt, Pulmonaria. Tapine, Lupinus.

M.

Macis. Macis.

The Macain tree, Urucu, Bixa, Orellana, Achiotl. Madber, Rubia tinctorum, Erythrodanum. Madmott, Alyssum. Maiden hair, Adianthum nigrum, Capillus Ve-English black Maiden hair, Trichomanes. Maize, or Indian-Wheat, Frumentum Indicum. Marsh-Mallows, Althea, Ibiscus. Vervain Mallow, Alcea. The Manchinello-tree, Araticu species. Mandragora. The Mango tree, Mangas.
The Mangrove-tree, Mangle. The Maplestree, Acer. Marigold, Calendula, Caltha. Corn-

BOTANICUS.

Con Marigold, Chryfanthemum, Marigold, Majorana, Majorana, Majorana, Marwel of Pern, Mirabilis Peruviana, Mentre Most, Imperatoria, Aftrantia, Heb. Mallick Toyme, Marum. The Mallick Tec. Lennicus. Matt weed, Gramen sparteum. Mandlin, or Maudlin Tanfie, Ageratum, Balfamita fœmina annia remina.
Man-weed, Cotula.
Methods. Soffront, Colchicum.
Meadous-fuert, Ulmaria, Regina Prati.
Medica.
Medica. The Mediar tree, Mefpilus. Melilotus. Melon, Melo. Melon Thisse, Echinomelocactos. apeton Chittle, Echnomelocaco operatury, Mercursalis, apilfoil, or Tarrow, Millefolium, apillet, or Grow, Millium, apillet, or Grow, Millium, apint, Mendia agint, Mendia.

Hofe-Witt, Mentafrum.

199fiero, Vicus.

190dp, Moly, Allii Genus.

190ning-hoot, Numinularia.

190ning-hoot, Numinularia.

190ning-hoot, Numinularia.

190ning-toot, Cardiaca.

190th-mullein. Blattaria.

190uife-tail, Myofuros, Cauda Muris.

190uife-tail, Myofuros, Cauda Muris.

190uife-tail, Myofuros, Cauda Muris.

190uife-tail, Hemionitis.

190uife-tail, Hemionitis.

190uife-tail, Hemionitis.

190uife-tail, Themionitis.

190uifart, Sinapi.

190uifart, Sinapi.

190uifart, Sinapi.

190uifart, Oraba.

100ur-190uifart, Oraba.

100ur-190uifart, Oraba. Araban Mynifieth, Drava. Tower Mynifieth, Turritis. Mynobalanus, Myrobalanus. Mynifietree, Myrius.

Hanel mort, or Wall penny wort, Cotyledon, Umbilicus Veneris. Ravew, Napus. The Dectarine-tree, Nuciperfica. Pettle, Urtica. The Acttle tree, Lotus arbor. Dightshade, Solanum. Dipple wort, Lamplana. A Dut, Nux. Butmeg, Nux moschata.

The Oak-tree, Quercus. The Holm-Dalt, Ilex.
The Scarlet Oalt, Ilex coccifera. Dats, Avena. The Ditue-tree, Oliva. The Wild Dlive, Oleafter. One-blade, Monophyllon. Onione, Cepa, The Dange tree, Malus Aurantia. Pathis, Orchis, leu Satyrion.

Pathis, or Live-long, Telephium, Craffula.

The Ofter, Salix aquatica. Ore epe, Buphthalmum.

ri er bi ka 🛊 Palasy Palma Christi, Ricinus. The Palm tree, Palma. Danick, Panicum. paniteti, Panicum.
The Apage Artee, Papaia, Mamoera.
The Apage Artee, Papyris Nilotica.
Herb Paris, True-love, or One-berry, Herba Paris.
Darlin; Apium horteins, Petrolelinim.
Bafard Partin, Caucalis.
Parlin piert, Percepier.
Darlin; Paltinaca latifolia, Staphylinus, Elaphoboscum. priodicini.
Cow Partnip, Sphondylium.
Partnue-flower, Pulfarilla.
Pattion-flower, or Maracoki, Granadilla, flos Paffionis. The Peach tree, Malus Perfica.
The Pear tree, Pyrus.
The Prickly Pear tree, Opuntia, seu Fic. Indica.
Pease, Pisum. Petett, Pilum.
Decloin, Paconia.
Dellittopy of Spain, Pyrethrum.
Dellittopy of the Wall, Parietaria.
Dempetonal, or Pudding Grafi, Pulegium.
Depper, Piper.
Guinny-Depper, Capficum.
Jamaica-Depper, or All-spice, Caryophyllus fruding. ctu rotundo. Periminitie, Vinca pervinca, Clematis Daphnoides. noides.
S. Deters wort, Afeyrum.
The Blypfish nut, Ricini species Americana.
Spanish Dich tooth, Vilnaga, Gingidium.
Dimpernel, Anagallis. The Pine-tree, Pinus.
The Pine-Apple, Anana'
Ground-Pine, Chamæpitys. The Ditte tree, or Lilate, Syringa.
The Ditte tree, or Lilate, Syringa.
The Ditte tree, Picea, i. e. Abies mas.
The Diane tree, Platanus. The Plantain, Plantago.
The Plantain-tree, Musa arbor.
The Plum-tree, Prunus.
Polep mountain, Polium. Polypody, Polypodium.
The Pomegranate-tree, Malus Punica.
Pond-weed, Potamogiton. The Poplar-tree, Populus. Poppp, Papaver. Rough headed Bastard-Doppp, Argemone. Potato's, Battatas.
The Prickly Pear-tree, Opuntia, seu Ficus Indica.
Dimoofe, Primula veris, Verbalculum.
Treo-Dimrofe, Lyfimachia Virginiana.
Dilbet, or Primprim, Ligultrum.
Adok Dibtet, Phillyrea.
Ever-gren Dibtet, Alaternus. Duile, Legumen. Dumpion, Pepo. Durflane, Portulaca.

Quince-tree, Malus Cydonia.

Fradiff, Raphanus.
Horse Fradiff, Raphanus rusticanus, Armoracia.

Hagwott, Seggrum or S. James wort. Jacobxa. Hampione, Rapunculus, Rapuntium. Mamfong.

NOMENCLATOR

Mamfong. Alliam urfinum. The Halp-berry-buth, Rubus Idaus. Brett, Arundo. Mell-harroln, or Cammock, Anonis. Mice, Oryza. fic, Secale. Morket, Eruca. Hole, Rofa. The Dong Mole, Wild-Briar or Hep, Rola fylvestris modora, Cynosbatos, Cynorrhodos. The Dolp Role, Ciftus. Role-most, or Rofe-root. Rhodia radix, Telephii Hole-bap, or Oleander, Nerium, Oleander. Rofemarn, Rofmarinus. Hubarb, Rhabarbarum. Tine, Ruta. Medow-Rue, Thalictrum.
Exupture-wort, or All-feed. Herniaria Polygoni species. Huff, Juncus.

Saffrair, Crocus. Banc, Salvia. Saint foin, Medica species. Sallotu, Salix latifolia. Samphire, Crithmum feu Fæniculum mari-Sanicle, Sanicula, Diapenfia. Sauting and Salfaparilla.

The Saffartus tree, Saffaras arbor.

Sattin, or honefty. Viola lunaria five Bulbonach.
Satrion, Orchis.
Satrine, Sabina.
Saumberg, Santalum, Ligni species.
Sabourg, Satureia.
Satu-nott, Serratula.
Sartitunge, Saxifraga.
Sentioneg, Scabiola. Scammony, Scammonia Syriaca. Sturming, Scannona Syriaca. Sturm graff, Cochlearia. The Scheffen Plant, Myxa, Sebesten. Self heal, Brunella seu Prunella, Sena, Sena Alexandrina. Bastard Sena, Colutea. Sengreen, or House-leek. Sedum, Sempervivum. The Sensitive-Plant, Herba viva, Æschyno-Sermountain, Siler montanum. The Service, or Sorb-tree. Sorbus. Shepherds needle, Scandix, Peden Veneris. Shepherds purte, Burfa Pattoris. The Silver bush, Barba Jovis. Silver weed, or wild Tansie. Argentina, Poten-Bhirret, Sifarum, The Stoc-tree or Black-thorn, Prunus fylvestris. Smallage, Paludapium, Apium palustre, Eleofelinum. Suceawort, Ptarmica. Solomon's Scal, Polygonatum, Sigillum So-

lomonis.

The Sope tree, Saponaria arbor.

Sothern wood, Abrotanum mas.

Sopemort, Saponaria.

Sorrel, Acetola.

Sombread, Cyclamen The Somer-loy, Araticu species. Som-fermel or Sulphur-wort, Pencedanum. Som thille, or Hares-Lettice, Sonchus. Sparagus or Sperage, corrupte Sparrow-grafs. Alparagus. Hyelt, Zea, Spelta. Hyder Mozt, Phalangium. Hyignel, Meu or Bawd-money. Meum. Spinache, Spinachia. The Spinble-tree or Prickwood. Euonymus. Spicen mezt, Afplenium, Scolopendria, Ceterach. Spunge, Spongia. Spurge, Tithymalus. Spurren, Spergula. Squills, or Sea Onyon, Scilla. Star of Berblebem, Ornithogalum. Star-wort, After. Sea-fiarwort, Tripolium. States acre or Loujewort, Staphis agria. Stack-gilliflowert, Leucoium incanum. Atonecrop, Sedum minus, Illecebra minor. The Storar-tree, Styrax Arbor. Stramberry, Fragaria. The Stramberry tree, Arbums. The Stramberry-tree, Arbutus, Sutcopy, Cichoreum, Gum-Sutcopy, Chondrilla. The Bugar Cane, Arundo Saccharifera, Sumbetu, Ros folis, Sum-flower, Flos folis, Smallothubott, Afelepias, Spramozettee, Sycamorus.

The Calinot tree, Codda-Panna, Palma fpe-Tamarinde, Tamarindus. The Camarish tree, Myrica, Tamarifcus. Canfie, Tanacetum. Tares, or Vetebes: Vicia. Earragon, Draco herba, Dracunculus hortenfis. The Tea or Thee-Plant, The Sinenfium, Tha la-Teafel, Dipfacus, Cardons Fullonum. Tent mozt, or Wall-Rue. Adiantum album, Ruta muraria. Thiffle, Carduus. Torch-Chiffle, Cereus.
Melon Chiffle, Echinomelocactos. Thorn-Apple, Stramonium. Thoron war, Perfoliata. Throat-wort, or Canterbury Bells. Trachelium. Thome, Thymus.
Toat fiar, Linaria.
Tobacco, Tabacum, Nicotiana.
The Toddp tree, Mamay arbor. Toth work, Dentaria.
Tomentil, Tormentila.
Traveller's Jop, Viorna, Clematidis species. Tragacanth, Tragacantha.
Træ of Life, Thuya Theophrassi, Arbor vitæ
sive Paradisiaca vulgo dicta. Trefoil. Trifolium. Shrub-Trefoil, Cytifus. Tuberofe, Hyacinthus Peruvianus. Culip, Tulipa. The Tulip tree, Arbor Tulipifera. Turmerich, Curcuma. Eirenep, Rapum. Curntole.

ROTANICUS.

Turnfole, or Heliotrope. Heliotropium. The Turpentine-tra, Terebinthus. Tutfan, Androfamum. Twap Made, Ophris bifolia.

V. Walerian, Valeriana.
Danillas, Banillas.
Denus comb, or Shepherds-needle. Pecten Veneris.

Denus-Iwking-glafs, Speculum Veneris, Onobychis arventis, Campanula arventis crecka.
Dertain, Verbena.
Dettip or Tare, Vicia.
Cocks-bead-Dettip, Onobrychis.
Horfe-[hon-Bettip, Ferrum equinum-The Dinet, Vicia Vinifera.
Diolet, Viola.
Diper's-grafs, or Scorzonera. Scorzonera.

Make Robin, or Cuckew-Pint. Arum.
The Malintette, Nux Juglans.
Mali-flower, Leucoim luteum, Keiri.
Mart-mort, or Sun-Spurge. Tithymalus Heliofeopius.
May farting-tree, Viburnum, Lantana.
Myeat, Triticum.
Buk-tuheat, Fegopyrum, Fagotriticum.
Com-inipeat, Melampyrum.

species

Mhitfour grafs, Paronychia.

The Mhortie betry, or Bil-berry. Vitis Idea,
Vaccinium.

Whitou-mail, Chameleat triccocos.

Sweet Milliams, or Pride of London. Armeria.

The Milliour tree, Salix.

Spieda Milliour of Theophraftus, Spirea Theophrafti.

Minter grant, Pyrola.

Mondb, Glaftum, Ifatis.

Will-Mond, Diers Weed. Luteola.

Molfeg-Bane, Aconitum.

Modr-tof, Alperula.

Mondbind, or Hensy-fuckle. Periclymenum, seu

Mater sylve.

Mogmusch, Absinchium.

Mogmusch, Absinchium.

Mogmusch, Absinchium.

Mogmusch, or Sea-weed. Alga, Fucus.

The Mhite-heam-tree, Aria Theophrasti, Sorbi

Zeboary, Zedoaria.

The Bem-træ, Taxus.

Bam, Rapum Brafilianum. Barrow, or Milfoil. Millefolium.

Bucca, Cassava, or Indian bread, Yucca.

FINIS.